
600099145Y

CLAVIS NOVI TESTAMENTI PHILOLOGICA

USIBUS

SCHOLARUM ET IUVENUM THEOLOGIAE STUDIOSORUM ACCOMMODATA.

AUCTORE

CHRISTIANO ABRAHAMO WAHL

PHILOS. ET THEOL. DOCTORE, CONSISTORII QUOD EST IN REGNO SAXONIAE EVANGELICI CONSILIARIO.

EDITIO TERTIA EMENDATIOR ET AUCTIOR.

LIPSIAE MDCCCXLIII.

APUD IOH. AMBROS. BARTH.

PRAEFATIO
EDITIONIS TERTIAE.

Anno huius seculi decimo nono quum clavem N. T. philologicam, usibus scholarum et iuvenum Theologiae studiosorum accommodatam pararemus, profecto non id egimus, ut de virorum, qui Novi Testamenti vel lexicographi vel interpretes, optime de litteris sacris meruerunt, praestantissimorum ac doctissimorum laudibus detraheremus, immo, quum, quae ab annis inde circiter quinquaginta in scholis philologorum summo studio et cum maximo litterarum graecarum commodo tractata essent atque agitata, ignorari et negligi nullo modo posse a Theologo persuasum haberemus, quae virorum maxime eximiorum et graece doctissimorum, *Astii, Beckii, Blomfieldii, Bornemanni, Buttmanni, Dindorfii, Eichstaedtii, Elmsleii, Erfurdtii, Fischeri, Fritzschiorum, Frotscheri, Heindorfii, Hermanni* maxime, *Iacobi, Iacobsii, Lobeckii, Marklandi, Matthiaei, Passovii, Popponis, Porsoni, Reitzii, Rostii, Schaeferi, Seidleri, Siebelisii, Stallbaumii, Sturzii, Thierschii, Valckenarii, Voigtlaenderi, Wolfii, Wunderi*, aliorum, debentur studiis et disquisitionibus, ad N. quoque T. libros pertinere et applicanda esse pro virium modulo docere voluimus. A qua re quum conatus nostri viris doctis sese commendarent, ut et temporis rationi et iuvenum nostrorum necessitatibus respondere illos existimarent, nostrum erat, novis curis opus nostrum pertractare et quae post secundam pariter atque primam eius editionem virorum celeberrimorum, *Bornemanni, Fritzschii, Harlessii, Käufferi, Meyeri, Schulthessii, Schulzii, Theilii, de Weltii, Wineri*, aliorum, iudicio vel nostro etiam sensu perperam et minus recte scripta essent ac disputata olim, emendare. Quod libri nostri emendandi et corrigendi studium quemadmodum nunc ad significationum, quas attulimus, vocabulorum singulorum numerum minuendum et contrahendum, nunc ad locos, qui e scriptoribus graecis temere et parum diligenter excitati essent, eliminandos, nunc ad errores alios eiiciendos, nunc denique eo pertinuit, quod, quum intersit non solum haud raro interpretis, omnes vocis alicuius modos et formas uno loco simul conspicere, sed quum etiam, quis sit cuiusvis vocabuli apud N. T. scriptores usus, certo definiri nequeat ante, quam quae eius in quocunque, quo legitur, loco vis sit et potestas cognoveris, *Schleussneri* et *Bretschneideri*, summe Venerandorum, exemplum secuti *), pleniorem locorum N. T. indicem adiecimus; ita in particularum, quas habent iidem libri sacri, graecarum usu exponendo maiori opus esse diligentia ac subtilitate intelleximus. At quamquam vix erit, qui omni, qua par est, religione ac diligentia in libro nostro castigando atque emendando versatos nos esse dubitaverit, bene tamen, quantum vel nunc absit, ut omni numero absolutus dici virorumque doctissimorum iudicio ab omni parte probari possit, intelligimus. Quare, quam olim in studiis nostris iudicandis adhibuerunt viri docti non solum doctrinam atque subtilitatem, verum etiam aequitatem et humanitatem, ut neque nunc nobis et clavi nostrae tertium editae **) deesse velint, humanissime rogamus.

Ceterum, quas olim in libro nostro componendo leges sequendas nobis duximus, nunc quoque retinendas esse existimavimus, virorum quippe summorum iudicio comprobatas. Iuvenes igi-

*) De *Wilkii*, quae anno superiori prodiit, clavi N. T. philologica dicere nolumus; *ἑκάστου γὰρ τὸ ἔργον*, Paulus inquit, *φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει.*

**) Quae formam, qua prodit, si spectaveris, similis quidem est illi, quae anno huius seculi emissa est tricesimo primo, editioni minori, materiam vero sive argumentum quod attinet, *uno* nunc complectitur, quae voluminibus duobus exhibebat olim editio secunda. Maluit autem quaternis nunc evulgari librum nostrum vir honestissimus, *Ioh. Ambros. Barthius*, faciliorat que commodior ut esset eius et emtio et usus quotidianus neque nova operis minoris desideraretur editio.

*

tur nostri, ut, quid sibvei lint, qui grammaticam commendant N. T. interpretationem, intelligant et ne, quo utuntur scriptores sacri, scribendi genus alienum prorsus iudicent a grammatices graecae legibus ac principiis, ubicunque fieri potuit et necessarium visum est, eos ad *Hermanni, Matthiaei, Buttmanni, Rostii, Wineri*, aliorum libros ablegavimus.

Idem porro scribendi genus, in N. T. libris obvium, ab illo, quo Graeci utuntur, quum saepius etiam recedat, ad Hebraeorum scribendi loquendique modum magis compositum, ubinam hoc fiat et quo pateat*), indicavimus, in cuiusvis vocis significationibus enumerandis primo loco illas, quae cum Graecorum scribendi ratione consentiunt, tum eas ponentes, quae vel ab hebraica dicendi ratione repetendae vel omnino ita N. T. auctoribus propriae sint, ut Graecorum, qui nunc quidem leguntur, auctoritate destituantur. In qua re quemadmodum LXX interpretes et librorum, qui dicuntur, apocryphorum auctores duces secuti sumus, ita in rebus, ad hebraicae magis, quam grammaticae graecae regulas aestimandis, praeter *Gesenium*, consulendos et audiendos esse arbitrati sumus *Winerum* et *Ewaldum*, illum lexici, hunc grammaticae hebraicae auctorem.

Deinde quum naturam et indolem orationis graecae N. T. aestimandam esse constet ex auctorum, quos aetas vidit post Alexandrum M., idiomate, primum, utrum et quo significatu vocabula N. T. singula leguntur apud Aelianum, Arrianum, Diodorum Siculum, Diogenem Laërtium, Dionysium Halicarn., Herodianum, Lucianum, Pausaniam, Plutarchum, Polybium, Theophrastum, alios, notavimus, post afferentes locos e Xenophonte, Platone, Thucydide, Herodoto, oratoribus graecis, desumtos. Quod si vel in notissimis huius illiusve vocabuli significationibus factum esse intellexeris, constantiae id tribuas rogamus, qua servandas esse duximus leges scriptas nobis in libro nostro exarando.

Tum, quum in vocabulis πολυσήμοις ab una ad alteram significationem tum demum transeundum sit, ubi notio, quae inest illi, excludit vim, quae subest huic, numerum significationum minuendum earumque illas solas retinendas esse indicavimus, quae niterentur auctoritate vel graeca vel hebraica vel ratione idonea aliunde repetenda. Locorum vero N. T. multorum quum ea sit ratio, ut, licet vocabulum aliquod admittat notionem huic illive significationi propriam, inhaerenti tamen tibi huic notioni obscurior paulo maneat oratio, evanescat autem haec obscuritas, si notionem aliam, a cuiusvis loci contextu suppeditatam, cognatam quidem illi, aliquantisper tamen ab ea recedentem, in auxilium vocaveris, ad singulas significationes diligenter notavimus locos, in quibus contextus, scribentis consilium, rei tractatae natura, similia, permutandam esse monent notionem significationi alicui propriam cum alia huic cognata, uno verbo: sensum a significatione discerni voluimus.

Quemadmodum denique in vocabulis pertinentibus ad res historicas, geographicas et archaeologicas permulta nos debere *Wineri* libro, inscripto „biblisches Realwörterbuch", subtilitate et doctrinae copia atque elegantia excellente, grata mente profitemur, ita *Griesbachii* quidem textum, qualem habet editio secunda et quam curavit *Schulzius* voluminis primi editio tertia, ante oculos habuimus, ratione tamen habita diligenti editionis a *Tittmanno, Valero, Knappio, Theilio* adornatae.

Iam vero quam in libro nostro componendo, castigando, emendando adhibuimus opera et industria ut fructu et utilitate non prorsus careat, immo quod voluimus tum excitare tum alere subtilius et diligentius librorum sacrorum studium, Deo moderante ut augeat et adiuvet, etiam atque etiam optamus.

Dresdae, d. XXIII. Ianuar. MDCCCXLIII.

---

*) Cf. quae habet ad hanc rem indicandam utilissima lectuque dignissima *Tittmann* de Synonymis in N. T. lib. I. p. 199 sqq. et *Winer* Gramm. N. T. p. 28 sqq. ed. 4ta.

Addenda et Corrigenda.

pag. 3. col. 1. lin. 9 ab init. pro: nota g. lege: not. 9.
pag. 4. col. 1. a lin. 7 — 35 lege:

Ἁγιάζω, f. άσω (forma serioris aevi pro Graecorum ἁγίζω cf. *Lob.* ad Phryn. p. 66 sq. *Win.* p. 86. — ἅγιος) 1) *sacrum facio, consecro, ich weihe, heilige,* a) seq. acc. *rei* 1 Tim. 4, 5. ἁγιάζεται [scil. πᾶν κτίσμα θεοῦ coll. v. 4.] — διὰ — ἐντεύξεως *consecratur* [omnis res a Deo creata] *oratione ad Deum facta et precibus* i. e. *coenantes precibus faciendis pronuntiamus, esse sibi appositi quendam cum Deo nexum*, scil. profectum esse eum et dari a Deo profitemur. — ὁ ναός, τὸ θυσιαστήριον ἁγιάζει τι *consecrat aliquid* i. e. *indicat, esse alicui rei secum*, utpote ad res divinas pertinente, arctiorem aliquem *nexum* Matth. 23, 17. 19. — b) seq. acc. *personae*: *consecro aliquem*, ita aa) de Deo consecrante sibi τοὺς ἀποστόλους i. e. pronuntiante, se arctiori quodam vinculo cum iis nexum esse, quippe qui opus Iesu a se demandatum continuarent et quibus auxilio suo adesset Ioh. 17, 17. ἁγίασον — ἀληθείᾳ *consecra eos in veritate praedicanda et propaganda occupatos* [vid. ἐν p. 166 col. 2.] — v. 19. ἵνα ὦσιν — ἐν ἀληθείᾳ *ut vere* [vid. ἐν p. 169 col. 2.] *et ipsi tibi consecrati sint* i. e. *ut et ipsos vere tecum arctius nexos esse appareat.* — bb) de Deo sibi consecrante homines christianos. Uti enim Deus olim Israelitas sibi consecravit [Levit. 20, 8. Ezech. 20, 12. ubi ἁγιάζω pro הִקְדִּישׁ vel קִדֵּשׁ 2 Macc. 1, 25.] i. e. tales pronuntiavit, quibuscum arctiori quodam vinculo connexus esset, quippe qui colerent Deum et quibus prae ceteris faveret, ita eadem ratione ad homines christianos translata a mutuo et arcto, quod intercedit iis cum Deo vinculo appellantur ἡγιασμένοι, *Deo consecrati* vel *sacri* [de particip. perf. durationis et praesentis notionem includente vid. sub ἀγαπάω monita]. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 20 sq. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 2. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 29. — ita Act. 20, 32. 26, 18. — addito ἐν πνεύματι ἁγίῳ [vid. ἐν p. 172 col. 1.] Rom. 15, 16. vid. ad h. l. προσφορά. — addito ἐν χριστῷ ἰησοῦ i. e. *quatenus sunt in societate Iesu Christi* [vid. ἐν p. 171 col. 1.] 1 Cor. 1, 2. — addito ἐν τῷ θεῷ καὶ ἰ. χ. i. e. *qui, pertinentes ad civitatem Dei et Iesu Chr. Deo consecrati sunt* Iud. v. 1. — His adde 1 Cor. 7, 14. ἡγίασται — ἀνδρί vel ἀδελφῷ. — σκεῦος ἡγιασμένον 2 Tim. 2, 21. — — cc) de Deo Iesum sibi consecrante, quippe quem vicarium suum vel Messiam constituens arctius secum nexum esse declaravit Ioh. 10, 36. — pro הִקְדִּישׁ Ier. 1, 5. coll. Sir. 49, 7. 45, 4. — dd) de Iesu *semetipsum* consecrante i. e. ad ritus sacros, scil. ad vitam victimae loco et instar deponendam sese praeparante et accingente Ioh. 17, 19. ὑπὲρ αὐτῶν [scil. τῶν ἐμῶν] ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν *pro iis* [i. e. ἵνα ἀπελθόντος μου ἔλθῃ πρὸς αὐτοὺς ὁ παράκλητος coll. Ioh. 16, 7.] *ego consecro me ipsum*. Ita pro קִדֵּשׁ de personis ad rem sacram ritibus sacris praeparantibus aliquem Exod. 19, 14. 1 Sam. 16, 5. — ee) de Iesu consecrante aliquem i. e. efficiente, ut habeatur aliquis in numero τῶν ἡγιασμένων [vid. paulo ante ad Act. 20, 32. monita]. Ita addito διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος ἰ. χ. vel διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος, vel ἐν τῷ αἵματι Hebr. 10, 10. 14. 29. 13, 12. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 304 sqq. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 116. 405. 511. 760 sq. — absolute i. e. sine mortis, qua facta est consecratio, mentione ὁ ἁγιάζων Hebr. 2, 11. οἱ ἁγιαζόμενοι 2, 11. 10, 14.

2) ex adiuncto: *purum reddo et immaculatum*. Deo enim quae offerebantur et consecrabantur, pura esse debere, uti omnibus antiquitatis populis [vid. Plut. de defectu orac. c. 49 init.], ita Hebraeis etiam persuasum fuit cf. Lev. 22, 20. sq. Mal. 1, 8. vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Opfer, Reinigkeit*. a) sensu levitico Hebr. 9, 13. — pro הִתְקַדֵּשׁ Exod. 19, 22. 2 Sam. 11, 4. — b) metaph. pro: *integrum vitae scelerisque purum reddo aliquem, Jemanden in die christl. gottgeweihte Lebensverfassung setzen*, τινά 1 Cor. 6, 11. 1 Thess. 5, 23. de h. l. optat. sine aliqua particula posito, ubi vere optamus fieri, quae fieri posse credimus cf. *Matth.* §. 513. *Rost* §. 119, 3. c. *Herm.* ad Vig. p. 757. *Win.* p. 263. — Apoc. 22, 11. Eph. 5, 26. quo l. iungitur c. καθαρίσας cf. *Harless* l. l. p. 503 sq. —

3) *sanctum* vel *venerandum aliquem reddo*, passiv. ἁγιάζομαι, *sanctus* vel *venerandus habeor et sum* Matth. 6, 9. Luc. 11, 1. — 1 Petr. 3, 15. — pro קִדֵּשׁ Gen. 2, 3. Ies. 29, 23. Saepius non extat in N. T.

p. 4. col. 1. lin. 42 ab init. usque ad col. 2. lin. 19. lege:

Ἅγιος, ία, ιον, (vocab. Tragicis inusitatum et rarissimum apud Atticos cf. *Pors.* ad Eur. Med. p. 750. ed. Lips.) 1) *sacer*, quem laedere aut contemnere nefas est a) univ. ut διαθήκη Luc. 1, 72. ὁ ναός τ. θεοῦ 1 Cor. 3, 11. (1 Macc. 1, 63. — ἀπόλλωνος ἅγιον ἱερόν Diod. Sic. 16, 58. ἀρτέμιδος ἱερὸν μάλα ἅγιον Xen. H. G. 3, 1. 19.) — b) = *consecratus, sacer*, ita aa) de locis Deo consecratis, ut ἡ ἁγία πόλις vel ἡ π. ἡ ἁγία Matth. 4, 5. 27, 53. Apoc. 11, 2. τὸ ὄρος τὸ ἅ. 2 Petr. 1, 18. τόπος ἅ. vel ὁ τόπος ὁ ἅγιος Matth. 24, 15. Act. 6, 13. — 7, 33. ὁ τόπος — γῆ ἁγία ἐστίν. Cf. de calceis in loco sacro adeundo detrahendis *Win.* bibl. Realw. Vol. 2. p. 505. 371. 322. et Exod. 3, 5. Ios. 5, 15. (1 Macc. 2, 7. 2 Macc. 1, 7. Diod. Sic. 5, 72.) — hinc τὸ ἅγιον substant. = *templum* vel universum Hebr. 9, 1. (Ios. Ant. 3, 6. 4. ὁ μὲν πᾶς νεὼς ἅγιον ἐκαλεῖτο.) — vel *sanctuarium*. Ita de sanctuario templi hierosolym., quod in his terris est Hebr. 9, 2. ἥτις [scil. σκηνὴ πρώτη] καλεῖται ἅγια. De quo plur. vid. sub ἄζυμος notata. — vel = *sanctum sanctorum*, ita τὰ ἅγια Hebr. 9, 25. — vel ἅγια ἁγίων Hebr. 9, 3. (Ios. Ant. 3, 6. 4. τὸ δὲ ἄβατον τὸ ἐντὸς τῶν τεσσάρων κιόνων τοῦ ἁγίου τὸ ἅγιον) cf. de hac intensionis vel superlativi forma *Win.* p. 165. 224. *Gesen.* p. 677. 692. *Ewald* p. 575. gram. min. p. 243. *Matth.* §. 430, 5. *Fischer* ad Well. Vol. 2. p. 123. *Erfurdt* ad Soph. OR. v. 466. — ratione habita templi ἐν τῇ ἄνω ἱερουσαλήμ, quod de coelo demissum iri putabant Iudaei [cf. *Bertholdt* Christol. Iudaeorum Iesu et apostolorum aetate p. 217.], ita τὰ ἅγια *sanctum sanctorum, sanctuarium sanctissimum* Hebr. 9, 8. 12. 24. 10, 19. — 8, 2. quo l. verbis τῶν ἁγίων λειτουργός explicationis ergo additur καὶ τῆς σκηνῆς ἀληθινῆς. Cf. ad h. l. *Bleeck* et *Böhme*. — bb) de rebus aliis Deo consecratis, ut γραφαὶ ἅγιαι 1 Rom. 1, 2? ναὸς ἅγιος ἐν κυρίῳ Eph. 2, 21. vid. ἐν p. 171 col. 1. — de primitiis Luc. 2, 23. — cc) de personis Deo consecratis, ut de prophetis Luc. 1, 70. Act. 3, 21. 1 Petr. 1, 21. 2 Petr. 3, 2. Eph. 3, 5. — de apostolis Ibid. [vid. ἁγιάζω.] — de insignis pietatis maioribus ex Iudaeis hierosolymitanis Matth. 27, 52. — de patriarchis populi israel., qui, ut ipsi Deo sacri erant, posteros suos Deo consecrarunt, ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, ἡ ῥίζα

ἁγία Rom. 11, 16. vid. ad h. l. *Fritzsche* p. 488 sq. — de hominibus christianis ad analogiam hebr. קָדוֹשׁ sub ἁγιάζω no. 1. notatam; item οἱ ἅγιοι c. artic. Act. 9, 13. 32. 41. 26, 10. Rom. 12, 13. 15, 26. 31. 16, 2. 15. 1 Cor. 14, 33. 16, 1. 15. 2 Cor. 8, 4. 9, 1. Eph. 1, 1. 15. 18. 2, 19. 3, 10. 4, 12. 6, 18. Phil. 4, 22. Col. 1, 2. 4. 12. 26. Philem. v. 5. 7. Hebr. 6, 10. 13, 24. Iud. v. 3. Apoc. 5, 8. 8, 3. 4. 11, 18. 13, 7. 10. 14, 12. 17, 6. 1. 8, 20? 19, 8. 20, 9. de lectione locorum 15, 3. 22, 6. vid. *Griesb. Schott*, *Knapp*. — οἱ ἅ. ἐν χριστῷ ἰ. [vid. ἁγιάζω et ἐν p. 171 col. 1.] Phil. 1, 1. 4, 21. οἱ ἅ. ἀδελφοὶ 1 Thess. 5, 27. οἱ ἅ. αὐτοῦ scil. χριστοῦ i. e. *Deo consecrati*, qui sunt τοῦ χριστοῦ 2 Thess. 1, 10. quo l. alternat cum οἱ πιστεύοντες. — ubi opponuntur οἱ ἅγιοι τοῖς ἀδίκοις vel τῷ κόσμῳ, quippe quod plerorumque gentilium vita cum Christianorum moribus comparata spurca esset et improba [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 20 sq.] 1 Cor. 6, 1. 2. — sine artic. ἀδελφοὶ ἅ. Hebr. 3, 1. ἐκλεκτοὶ τ. θεοῦ ἅγιοι Col. 3, 12. κλητοὶ ἅ. Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 2. πάντες ἅ. Eph. 3, 8. ἅγιοι Rom. 8, 27. Eph. 5, 3. 1 Tim. 5, 10. Apoc. 16, 6. 18, 24. ἔθνος ἅγιον 1 Petr. 2, 9. ἱεράτευμα ἅ. v. 5. — de liberis, qui, quum eorum vel pater vel mater sit ἐκ τῶν ἁγίων, in numero Deo consecratorum habentur 1 Cor. 7, 14 bis. — de Messia [vid. ἁγιάζω], ὁ ἅ. τ. θεοῦ *prae ceteris Deo consecratus vir* i. e. *Messias* Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. Ioh. 6, 69. cf. de h. l. lect. *Griesb. Schott*, *Knapp*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette*. Act. 4, 27. 30 coll. v. 26. Vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 84. — Luc. 1, 35. τὸ γεννώμενον ἅγιον scil. ὂν — θεοῦ i. e. *proles tua, quum Deo consecrata sit, filius Dei appellabitur*. — de osculo sacro, φίλημα ἅγιον i. e. osculum, quo utuntur vel cognoscuntur homines christiani Deo consecrati Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. Cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 329. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kuss*.

2) ex adiuncto: *purus, immaculatus*, ita a) de victimis Rom. 12, 1. quo l. uti a victimis Deo oblatis abesse debebat omnis macula et labes, ita ut animo puro et integro colant Deum, per imaginem admonentur Christiani. — b) metaph. vel sensu ethico pro: *sceleris purus, indole purus et praestans*, ita de summa Dei sanctitate et perfectione morali Ioh. 17, 11. 1 Petr. 1, 15. 16. Apoc. 6, 10. — 4, 8. de h. l. ἅγιος ter posito vid. de diplasiasmo sub αἴρω notata. Alii ad no. 3. h. l. referunt. — de Iesu Messia, ὁ ἅγιος 1 Ioh. 2, 20. Apoc. 3, 7. addito δίκαιος Act. 3, 14. — de angelis Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Apoc. 11, 10. 21, 2. 10. 22, 19. [Matth. 25, 31. vid. de h. l. lect. *Griesb. Schott*, *Knapp*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette*.] — οἱ ἅγιοι αὐτοῦ scil. χριστοῦ 1 Thess. 3, 13. — ἅγιαι μυριάδες Iud. v. 14. ἄγγελος ἅγιος Act. 10, 22. — de Iohanne baptista Marc. 6, 20. — de hominibus christianis, quos quippe ut Dei consecratos esse decet integros scelerisque puros, ita iunct. c. ἄμωμος Eph. 1, 4. 5, 27. Col. 1, 22. vel nude positum 1 Cor. 7, 34. de h. l. dat. πνεύματι vid. ἀγαλλιάω. 1 Petr. 1, 15. 16. — de mulieribus V. T. 1 Petr. 3, 5. — de rebus ad religionem et cultum div. pertinentibus, ut ὁ νόμος Rom. 7, 12. ἡ ἐντολή Ibid. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 42. — 2 Tim. 1, 9. 2 Petr. 3, 12. Iud. v. 20. Apoc. 22, 11.

3) ex adiuncto: *sanctus, venerandus*, ut ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ Luc. 1, 49. — Apoc. 20, 6. — τὸ ἅγιον i. e. *res sancta*, ita de doctrina Iesu Matth. 7, 6. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 289. — hinc τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον vel τὸ ἅγιον πνεῦμα. Vide πνεῦμα.

p. 4. col. 2. lin. 20 ab init. pro: 7 lege: 11.

p. 5. col. 1. lin. 14. ab init. post: §. 121, 4. adde: *Rost* §. 112, 4.

p. 6. col. 2. lin. 15 a fine pro: si ita — p. 434. lege: τιθέναι τι ἀδάπανον *facere aliquid rem gratuitam*. De quo dupl. acc. vid. αἴρω p. 11. col. 1.

p. 7. col. 2. lin. 5. a fine pro: Rom. 1, 15. lege: Rom. 1, 18.

p. 9. col. 2. lin. ult. adde: Hebr. 13, 4.

p. 10. col. 2. lin. 19 a fin. dele verba: 2 Thess. 3, 13. Phil. 1, 23. Hebr. 11, 25.

p. 10. col. 2. lin. 11 a fine dele: Hdian. 4, 13. 3.

p. 12. col. 2. lin. 6. a fine lege: Bis in N. T. sic, ut adiect. referatur ad subst., ubi nos adverbio utimur [cf. *Matth.* §. 446, 8. *Buttm.* §. 109, not. 2. *Fischer* 3. a. p. 331. *Win.* p. 484.] Luc.

p. 13. col. 2. lin. 29. a fine pro: ita — Philem., lege: αἰώνιόν τινα ἀπέχειν [vid. quae modo ad pag. 12. col. 2. lin. 6. a fine in Addendis et Corrigendis monita sunt] Philem.

p. 14. col. 2. post verba: Hebr. 4, 2. adde: ἀκοὴ πίστεως *nuntius* i. e. *institutio de fide* Gal. 3, 2. 5.

p. 14. col. 2. post verba: Marc. 1, 25. adde 6, 14. de h. l. lect. vid. *Griesb. Schott*, *Fritzsche*.

p. 14. col. 2. post verba Ier. 37, 40. lege: Saepius non legitur in N. T.

p. 16. col. 2. lin. 1. post Ioh. 4, 23. 24. adde: vid. tamen ad h. l. *Meyer* et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 847.

p. 18. col. 2. lin. 6. post: loquendo, adde: τινὶ i. e. *vera alicui expono*.

p. 21. col. 2. lin. 26 ab init. pro: *res turpis* lege: *peccatrix*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 32. —

p. 22. col. 1. lin. 14 ab init. adde: de h. l. neutro substantive posito vid. ἀδύνατος.

p. 34. col. 2. lin. 36. post Marc. 9, 12. adde: 10, 33.

— — — lin. 37. pro: 22, 69. lege: 22, 22. 69.

p. 37. col. 1. lin. 27. post Xen. Cyr. 5, 3. 12. adde: manu aliquem prehendo, ut laboranti succurram.)

p. 43. col. 2. lin. 37. a fine pro Luc. 12, 2. lege: Marc. 12, 2.

p. 44. col. 2. lin. 34. a fine post *petentes* adde: 24, 32. Marc. 13, 28.

p. 44. col. 2. lin. ult. post 1 Ioh. 2, 27. adde: 3 Ioh. v. 7.

p. 45. col. 1. lin. 31. ab init. post: *eius* adde: 2 Thess. 1, 9 bis.

p. 48. col. 1. lin. 2. ab init. pro Charmid. lege: Hipp.

p. 49. col. 2. lin. 29. ab init. post 6, 36. adde: 45. de quo l. vid. ἕως.

p. 51. col. 2. lin. 22. a fine post: λέγει — 439 sq. lege: audet sumtaque audacia dicit = *audaciam expromit dicendo*. Vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 425 coll. *Win.* p. 439 sq.

p. 53. col. 1. lin. 36. ab init. post verba: pron. interrogat., adde: vim addit rei, ita quidem, ut ad aliud quid mente conceptum respiciatur [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 568.], ita etc.

p. 61. col. 2. lin. 1. dele verba: ita — ἀδάπανος.

— — — lin. 4. post verba: v. 17. adde: vide ad hos l. αἰφνίδιος in Addend.

p. 62. col. 1. lin. 27. ab init. post verba: in N. T., dele: ita refertur — ἀδάπανος.]

p. 62. col. 1. lin. 28. ab init. post: Act. 12, 10. adde: vide ad h. l. αἰφνίδιος in Addend.

p. 63. col. 2. lin. 17. a fin. post verba: *Win.* p. 142. adde: κατὰ ταὐτά Luc. 6, 23. 26. 17, 31. Vide tamen de horum l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette*.

p. 64. col. 1. lin. 35. ab init. pro ἀδάπανος lege: αἰφνίδιος in Addend.

p. 67. col. 2. lin. 22. ab init. pro: 56. lege: 32. col. 2. init.

p. 86. col. 2. lin. 18. ab init. post 623. adde: *Fritzsche* Ev. Matth. p. 459.

p. 88. col. 2. lin. 13. a fine post 9, 1. adde: de h. l. infinit. τὸ γράφειν subiecti nota vid. *Win.* p. 297. *Rost* §. 125, 2. c. *Matth.* §. 540.

p. 92. col. 1. lin. 24. ab init. post 553. adde: *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 372.

p. 95. col. 1. lin. 2. ab init. pro: ἀδάπανος lege: αἰφνίδιος in Addend.

p. 97. col. 2. lin. 14. ab init. post: *Naht* adde: Ioh. 19, 23.

p. 102. col. 1. lin. 4. ab init. post: 12, 17. adde: — in interrog. indir. seq. optat. vid. ἀνακρίνω] Luc. 1, 29. — absol. Luc.

p. 102. col. 1. lin. 5. ab init. post: 8, 16. adde: πρὸς ἑαυτοὺς Marc. 11, 31. Luc. 20, 14.

p. 102. col. 1. lin. 35. a fine post: 20, 24. adde: τὴν — μετάνοιαν — πίστιν i. e. δεῖν αὐτοὺς μετανοεῖν — πιστεύειν. Vide sub ἀπαγγέλλω monita.

p. 105. col. 1. lin. 40. ab init. post: 5, 17. adde: 2 Tim. 1, 16.

p. 110. col. 2. lin. 9. ab init. dele: 8, 4.
— — — lin. 14. ab init. post: 5, 18. adde: 8, 4.
p. 111. col. 2. lin. 26. ab init. pro: 419. lege: 449.
p. 113. col. 1. lin. 26. a fine adde: Col. 1, 11.
p. 113. col. 2. lin. 6. ab init. adde: 1 Petr. 5, 4.
— — — lin. 20. ab init. adde: Apoc. 21, 11.
p. 114. col. 1. lin. 2. a fin. post *δουλείας* adde: *spiritus, qualis est servitutis* i. e. *qualis servorum est.* sens.:
p. 121. col. 1. lin. 26. ab init. dele: 6, 16.
— — — lin. 17. ab init. lege: Marc. 6, 14. 16. — Luc.
p. 136. col. 2. lin. 26 et 25. a fine pro: *dicamus*, lege: *dicemus.*
p. 136. col. 24. a fine pro: dubitantis — observata, lege: percontantis vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 356. Vol. 2. p. 207.
p. 140. col. 2. lin. 23. ab init. post 3, 14. adde: Act. 26, 6. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Meyer, de Wette.* — Rom. 5, 15.
p. 141. col. 2. lin. 33. a fine post *χάρισμα* adde: Similiter *εἰς δικαίωμα* v. 15.
p. 141. col. 2. lin. 23. a fine post Ioh. 17, 23. adde: Act. 8, 23.
p. 142. col. 1. lin. 12. ab init. post 10, 1. adde: 12, 3.
p. 143. col. 1. lin. 12. a fine post 11, 31. adde: 26, 8. et pro Marc. 14, 1. lege: 14, 4.
p. 150. col. 1. lin. 31. a fine post 2 Cor. 2, 17. adde: *ὑπακούω* Rom. 6, 17.
p. 150. col. 1. lin. 9. a fine pro: Rom. 1, 18. lege: Rom. 1, 17. Gal. 3, 11. Hebr. 10, 38.
p. 151. col. 1. lin. 1. post Iac. 2, 24. adde: *διώκω τι ἔκ τινος persequor aliquid exiens ab* vel *ex aliqua re* Rom. 9, 32 bis.
p. 151. col. 1. lin. 16. ab init. post 9, 18. adde: *μεθύσκω, μεθύω* Apoc. 17, 2. 6.
p. 151. lin. 38. a fin. post 3, 5. adde: *λαλέω* Ioh. 12, 49.
p. 154. col. 1. lin. 17. ab init. post [vid. adde: *Win.* p. 598 et.
p. 165. col. 2. lin. 2. a fine post 5, 14. adde: *περιπατεῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῇ νυκτί* Ioh. 11, 9. 10. *ἐν σαρκί* 2 Cor. 10, 3.
p. 166. col. 1. lin. 24. ab init. *περιζώννυμι ἐν ἀληθείᾳ* Eph. 6, 14.
p. 166. col. 1. lin. 35. ab init. lege: Ioh. 10, 25.
— — — lin. 11. a fine lege: Col. 4, 16.
p. 167. col. 1. lin. 28. a fine post 11. 12. adde: vel *in nominis tui auditione* Luc. 10, 17. Phil. 2, 10.
p. 167. col. 2. lin. 30. ab init. post 368. adde: de loco 1 Cor. 15, 28. vid. *πᾶς* p. 386. col. 1.
p. 168. col. 1. lin. 13. ab init. post Col. 3, 11. adde: vid. ad h. l. *πᾶς* p. 386. col. 1.
p. 169. col. 1. lin. 17. ab init. post v. 3. adde: *ἀβαρής* 2 Cor. 11, 9.
p. 169. col. 1. lin. 23. ab init. post 2 Petr. 1, 12. adde: *τέλειος καὶ πεπληρωμένος* Col. 4, 12.
p. 169. col. 1. lin. 37. ab init. post 21. adde: Eph. 2, 18. Hebr. 11, 2.
p. 169. col. 2. lin. 33. a fine post Luc. 12, 1. adde: *ἐν ᾧ* i. e. vel: *quamdiu* Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. vel: *quando* Ioh. 5, 7.
p. 169. col. 2. lin. 3. a fine post 27. adde: *ὑποχωρέω* Luc. 5, 16.
p. 170. col. 2. lin. 30. ab init. post *radices* adde: Ioh. 8, 37. *ἐν ὑμῖν in animis vestris.*
p. 171. col. 2. lin. 38. ab init. post Col. 3, 18. adde: *τὸ αὐτὸ φρονεῖν* Phil. 4, 2.
p. 172. col. 1. lin. 19. a fine post 4, 19. adde: *πρόθεσιν ποιεῖν ἐν χριστῷ consilium exsequi intermedio Christo* Eph. 3, 11. — *ἐν ᾧ* v. 12.
p. 172. col. 2. lin. 17. ab init. post 275 sq. adde: Hebr. 10, 10.
p. 172. col. 2. lin. 27. ab init. post 26, 52. adde: *λούειν* Apoc. 1, 5.
p. 173. col. 1. lin. 18. ab init. post Cyr. 2, 4. 2.) adde: *ἐν δεξιᾷ τινος ad dextram alicuius* Rom. 8, 30. Eph. 1, 20. Col. 3, 1. Hebr. 1, 3. 8, 1. 10, 12. 12, 2. 1 Petr. 3, 22. (Xen. An. 1, 5. 1 et 5. 5, 2. 21 et 25.)
p. 173. col. 2. lin. 9. ab init. post 4, 16. adde: de verbis 2 Cor. 1. 20. vid. *ναί.*
p. 174. col. 1. lin. 18. ab init. post 12, 21. adde: Marc. 1, 15.
p. 174. col. 1. lin. 15. ab init. post 6, 17. adde: *προσλαλέω* Eph. 1, 12.
p. 175. col. 2. lin. 12. a fin. post 55. adde: *Fritzsche* Ev. Marc. p. 642.
p. 189. col. 2. lin. 13. ab init. post *ἐπί σε* — adde: *φθάνω* 1 Thess. 2, 16.
p. 190. col. 1. lin. 32. a fine post 27, 43. adde: 2 Cor. 2, 8. 2 Thess. 3, 4.
p. 190. col. 2. lin. 23. ab init. post 12. adde: *συμπαραγίνομαι* Luc. 23, 48.
p. 191. col. 1. lin. 38. a fine post c) adde: c) *ὄνομά τινι* Marc. 3, 16. 17. — d)
p. 191. col. 1. lin. 33. a fine pro d) pone: e)
p. 207. col. 1. lin. 26. ab init. post 15, 35. adde: *τὴν πίστιν* i. e. *ὅτι δεῖ πιστεύειν* Gal. 1, 23.
p. 214. col. 1. lin. 35. ab init. post *μέρος* adde: *ἔν τινι* Apoc. 20, 6. vid. *ἐν* p. 269 col. 2. — *μέρος.*
p. 218. col. 1. lin. 42. a fine post 9, 26. adde: *ἐν σαρκί carne indutus* Gal. 2, 20.
p. 221. col. 2. lin. 27. a fine post 73. — adde: Col. 3, 3. *ἡ ζ. ὑμῶν* i. e. *vita quae vos manet.*
p. 221. col. 2. lin. 15. a fin. post 14, 6. adde: Col. 3, 4.
p. 223. col. 2. lin. 36. ab init. post 5, 3. adde: 6, 7.
p. 227. col. 2. lin. 19. ab init. post 226 sq. — — adde: locis Matth. 4, 16. Luc. 1, 79. vid. *σκιά.* —
p. 247. col. 2. lin. 5. a fine post 477. — adde: ubi interveniente *καί* praeter adiect. *πολύς* aliud c. substantivo copulatur adiectivum laudem vel vituperium, commodum vel incommodum indicans, ut *πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα* Act. 25, 7. Cf. *Matth.* §. 444, 4. *Bornem.* ind. ad Xen. Mem. p. 416. *Passow* Vol. 2. p. 675.
p. 249. col. 1. lin. 33. ab init. post: *quovis modo*, adde: Iac. 2, 4. cf. ad h. l. *Theile* p. 98.
p. 249. col. 2. lin. 27. ab init. post Ita, adde: *ὅθεν καί* Hebr. 11, 19. *ὅστις κ.* Act. 11, 28. *ὅ,τι κ.* Ioh. 8, 28.
p. 250. col. 1. lin. 5. ab init. post 19. adde: Act 5, 39. *μή — εὑρεθῆτε ne forte* [hominibus solum, sed] *etiam Deo repugnare deprehendamini.* 15, 35. *μετὰ — πολλῶν* i. e. *ὡς αὐτοί, οὕτω καὶ μ. ε. π.* — De l. 3 Ioh. v. 10. vid. *οὔτε.*
p. 257. col. 1. lin. 5. ab init. post 25, 14. adde: 2 Cor. 10, 7.
p. 279. col. 1. lin. 37. a fine post: tenentibus aliquid, adde: i. e. de reticentibus aliquid, ut *τὸν λόγον* Marc. 9, 10. coll. v. 9. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 254.
p. 279. col. 1. lin. 37. a fine dele verba: ut *τὸν — τί κλ.*
p. 294. col. 1. lin. ult. post: Phil. 3, 13. — adde: sq. dupl. acc. = *Jem. für Etwas halten* Rom. 6, 19. Cf. de h. l. lect. *Griesb. Schott, Knapp, Fritzsche, Meyer.* (Sap. 5, 4. 15, 15.)
p. 295. col. 1. lin. 15. pro verbis: vel — *iudiciis* lege: ita Rom. 2, 15. quo l. Paulus per prosopopoeiam paganorum meditationibus tribuit, quod paganorum est de rebus a se gestis deliberantium. Cf. *Fritzsche* ad h. l. Vol. 1. p. 122.
p. 296. col. 1. lin. 41. ab init. post: 4, 18. adde: vid. ad h. l. *πρός* p. 427. col. 2. monita.
p. 302. col. 2. lin. 38. a fine post *πρεσβύτεροι* adde: Hebr. 11, 2.
p. 304. col. 1. lin. 16. ab init. post *spargere* adde: vid. ad h. l. sub *πῦρ* ad Luc. 12, 49. observata.
p. 305. col. 1. lin. 23. a fine pro 468. lege: 486.
p. 309. col. 2. lin. 2. a fine post verba: c. subst. lege: ubi nos adverbio utimur [vid. *αἰφνίδιος* in Addendis], ut.
p. 314. col. 1. lin. 36. ab init. post: *iudicetur*, adde: Rom. 2, 15. quo l. cogitationes [paganorum] dicuntur *inter se invicem* [*μεταξὺ ἀλλήλων*] in crimen vocare i. e. Klage erheben et defensionem adhibere i. e. Vertheidigung beibringen.
p. 335. col. 2. lin. 19. a fine post: *multa sunt*, adde: Luc. 7, 47.
p. 337. col. 2. lin. 28. ab init. post: edit. *Schulz.*) adde: *λέγειν τὰ πρὸς αὐτόν* i. e. dicere *ea, quae contra eum dicenda sunt* Act. 23, 30. Vid. *πρός* p. 427. col. 1.
p. 357. col. 2. col 18 ab init. post: 2, 20. adde: de h. l. indicat. fut. *ὅστις μεριμνήσει qui curaturus est* vid. *Win.* p. 276. *Matth.* §. 507. I, 1. *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 195.
p. 357. col. 2. lin. 35. ab init. post: *quiqui sint* adde: vel *quod hominum genus*].

p. 357. col. 2. lin. 36. ab init. post: 7, 15. adde: Marc. 12, 18.
p. 358. col. 1. lin. 1. ab init. post: 12, 11. adde: 26, 14. 21.
— — — lin. 18. ab init. post Luc. adde: 7, 39.
— — — lin. 20. ab init. dele: Act. 23, 14. 21.
— — — lin. 26. ab init. pro: ὅς lege: ὅστις.
— — — lin. 29. ab init. post: 6, 4. adde: c) post *ποταπός* Luc. 7, 39.
p. 377. col. 2. lin. 10. ab init. post: 2) lege: sensu ampliori: *alloquium ad aliquem dirigo, eine Ansprache an Jem. richten*, sive adhortandi, sive consolandi, sive instituendi, sive corroborandi eius causa [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 28.]
p. 377. col. 2. lin. 33. ab init. pro 2 Thess. 3, 2. lege: 2 Thess. 3, 12.
p. 378. col. 1. lin. 25. ab init. post *παρακαλέω*) adde: *die Ansprache* i. e.
p. 378. col. 1. lin. 10. a fine post *παράκλησις τοῦ ἰσραήλ* pro verbis: *sors prospera — israel.* lege: *Israels Trost* i. e. *cuius cogitatio et spes solatio replet Israelitas* vel *is, in quem Israelitae* calamitatibus afflicti *intuentes solatio recreantur.*
p. 378. col. 1. lin. 6. a fine pro: 60. lege: 250. *Fleck* die Vertheidig. des Christenthums Lips. 1842. p. 172.
p. 402. col. 2. lin. 26. a fin. post *ἰησοῦ χριστοῦ* adde: Rom. 3, 22.
p. 402. col. 2. lin. 24. a fine lege: Phil. 1, 27.
— — — lin. 5. a fine post: 11, 24. adde: Gal. 1, 23. *εὐαγγ. τὴν πίστιν* i. e. *εὐαγγ. ὅτι δεῖ πιστεύειν.*
p. 403. col. 1. lin. 21. a fine post: 4, 6. — adde: 2 Tim. 4, 7. alii ad num. 2. h. l. referunt.
p. 403. col. 1. lin. 18. pro: p. 25. lege: p. 39.
— — — lin. 17. a fine lege: Act. 6, 2. Gal. 3, 23 bis.
p. 409. col. 2. lin. 25. ab init. post: *adoptatos* adde: Rom. 8, 15.
p. 413. col. 2. lin. 27. ab init. post; *agatis* adde: *πρόθεσιν ποιεῖν consilium exsequi, ἔν τινι intermedio aliquo* i. e. *per aliquem* Eph. 3, 11.
p. 415. col. 2. lin. 11. a fine pro: *dies* lege: *dia.*
p. 504. col. 2. lin. 4. a fine pro: 100 lege: 319. col. 2.

CLAVIS
NOVI TESTAMENTI
PHILOLOGICA.

Ἀ 1) c. articulo τό [das Alpha. Lucian. Hermot. §. 41; quae cum sit litterarum graecarum prima, in N. T.] tropice dicitur pro: *primus* Apoc. 1, 8. — per epexegesin additur nunc ἡ ἀρχή Apoc. 21, 6. nunc ὁ πρῶτος, ἡ ἀρχή 22, 13. — 2) in composit. a) privativum est, i. e. ut Lat. *in* et nostrum *un*, tollit vim vocis simplicis, ut ἀβαρής, ἀγενής, ἀπορέω, alia. — b) aequalitatem vel unitatem indicat = ὁμοῦ, ut ἀδελφός, ἀδελφή, ἀκολουθέω. — c) intendendi vim, ut videtur, habet; ita in ἀτενίζω, ab ἀτενής. cf. *Buttm.* Griech. Gram. §. 2, not. 3. §. 105, 5 et not. 11. gram. max. §. 120, 9. not. 17. 18.

Ἀαρών, ὁ, nom. propr. indeclin. [terminatione graeca: ὁ ἀαρών, ῶνος Ios. A. 3, 8. 1 et 6 et 7. cf. *Win.* p. 65. ed. 4.] *Aaron* hebr. אַהֲרוֹן. Fuit Aaron filius Amrami et Jocebedae, e tribu Levi oriundus, frater Mosis, eiusdem coram Pharaone aegyptiaco interpres (נָבִיא) et in consiliis, pertinentibus ad populi israelitici libertatem restituendam et ad unius Dei cultum inducendum et stabiliendum socius et adiutor, item postea pontifex maximus a Mose constitutus. Luc. 1, 5. cf. Exod. 1, 23. 4, 14—16. 5, 1. sqq. 7, 11 sqq.

Ἀβαδδών, nom. propr. indecl [vid. ἀαρών] *Abbadon*, hebr. אֲבַדּוֹן, nomen angeli mali, Apoc. 9, 11. regi tartari tributum et explicatum graece: ἀπολλύων i. e. perditor. Vocabulum hebraicum Iob. 27, 6. 28, 22. Prov. 15, 11. vocibus שְׁאוֹל et מָוֶת iungitur, ubi LXX habent ἀπώλεια.

Ἀβαρής, έος, οῦς, ὁ, ἡ — ές, τό (α priv. et βάρος onus) *non onerosus*, [propr. Plut. de repugn. Stoic. T. 6. Moral. p. 98. ed. *Tauchn.*] metaph. *non molestus* 2 Cor. 11, 9. ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα. (Anth. gr. T. 1. p. 36. ed. *Iacobs.*)

Ἀββᾶ, *Abba*, nom. hebr. אָב chald. אַבָּא i. e. *pater* Marc. 14, 36. al.

Ἄβελ, ὁ, nom. propr. indecl. [ἄβελος, ου, ὁ, habet Ios. Ant. 1, 2.] *Abel* hebr. הֶבֶל, filius Adami secundus Matth. 23, 35. al. cf. Genes. 4, 5—16.

Ἀβιά, ὁ, nom. propr. indeclin. [habet ἀβίας, α, ὁ Ios. Ant. 8, 10. 1. cf. *Buttm.* §. 38, not. 4, 3. gram. max. §. 34. not. 16. *Matth.* §. 68. *Win.* p. 60.] *Abia*, hebr. אֲבִיָּה nom. pp. duumvirorum, quorum unus, rex Iudae et filius Rehabeami Matth. 1, 7. alter, sacerdos, Luc. 1, 5. memoratur. Fuit hic sacerdos ex posteris Aaronis et auctor familiae sacerdotalis, a quo, sacerdotibus omnibus 1 Chron. 24, 10. in 24 classes distributis, classis octava dicebatur classis Abiae.

Ἀβιάθαρ, ὁ, nom. propr. indeclin. [legitur ἀβιάθαρος, ου, ὁ Ios. Ant. 6, 14. 6.] *Abiathar*, hebr. אֶבְיָתָר, nom. propr. sacerdotis summi alicuius apud Israelitas Marc. 2, 26. al. cf. 1 Sam. 22, 21.

Ἀβιληνή, ῆς, ἡ, *Abilene*, nomen regionis sitae haud procul a monte Libanon, distantis milliaribus octodecim ab urbe Damasco et octo et triginta ab urbe Heliopoli, appellatae ab urbe *Abila* vel *Abela*. Cui regioni sicuti βασιλείας nomine olim praefuerat Lysanias quidam, nepos Mennaei, filius Ptolemaei (mortui ao. 39 vel 40. a. Chr.) et interfectus Cleopatrae insidiis ao. 34. a. Chr. ita eidem Augustus praefecit tetrarchae nomine alium Lysaniam, genus, ut videtur, ab illo ducentem Luc. 3, 1.; postea eandem regionem Claudius imperator vel dono dedit, vel ante donatam confirmavit regi Agrippae. Cf. *Win.* bibl. Realwörterb. sub h. voc. p. 9. 10 ed. 2.

Ἀβιούδ, ὁ, *Abiud*, hebr. אֲבִיהוּד, nom. propr. indeclin. viri Matth. 1, 13.

Ἀβραάμ, ὁ, nom. propr. indeclin. [terminat. gr. ἄβραμος, ἄμου, ὁ Ios. Ant. 1, 7. 1.] *Abraham*, hebr. אַבְרָהָם, nom. propr. nobilissimi gentis israeliticae patriarchae ob animi candorem et summam, quam in Deo collocavit, fiduciam in libris sacris celebrati Matth. 1, 1. 2. 22, 32. al. Lectu dignissima de Abrahamo habet *Win.* bibl. Realw. sub h. voc.

Ἄβυσσος, ου, ἡ, (femin. adiect. ὁ, ἡ ἄβυσσος profundus; α priv. et βυσσός fundus, vorago, Abgrund) *orcus*, a) nunc universus Rom. 10, 7. b) nunc *Tartarus* i. e. illa eius pars, in qua impiorum animae et mali genii detineri putabantur Luc. 8, 31. Apoc. 9, 1. 2. 11. 11, 7. 17, 8. 20, 1. 3.

Ἄγαβος, ου, ὁ, *Agabus*, nom. propr. viri iudaeo-christiani, Act. 11, 28. famem, Act. 21, 10. vincula Pauli praedicentis.

Ἀγαθοεργέω, ῶ, f. ήσω, (ἀγαθοεργός, de qua derivatione cf. *Buttm.* §. 106, not. 3. gr. max. §. 121, not. 4. *Win.* p. 92.) *beneficia in aliquem confero.* Ita semel in N. T. 1 Tim. 6, 18.

Ἀγαθοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀγαθοποιός; praestabilius esse ἀγαθὸν ποιέω docet *Lob.* ad Phryn. p. 200.) 1) *beneficia in aliquem confero* Marc. 3, 4. Luc. 6, 9. 33. 35. Act. 14, 17. ubi codd. ἀγαθουργῶν. Vid. *Griesb.* — οἱ ο' pro הֵיטִיב Soph. 1, 12. Iudd. 17, 13. (1 Macc. 11, 33.) — 2) *recte ago* 1 Petr. 2, 15. 20. 3, 6. 17. 3 Ioh. v. 11.

Ἀγαθοποιΐα, ας, ἡ, (ἀγαθός, ποιέω) *honestatis* vel *recti studium* 1 Petr. 4, 19.

Ἀγαθοποιός, οῦ, ὁ, ἡ — ον, τό, (ἀγαθός, ποιέω — beneficus Sirac. 42, 14.) *virtutis studiosus, probus* 1 Petr. 2, 14.

Ἀγαθός, ή, όν, *bonus* i. e. a) *utilis*, ut δόμα, δόσις Matth. 7, 11. Iac. 1, 17. μερίς Luc. 10, 42. quo l. ἡ ἀγαθὴ μ. = *ea pars, quae* recte *bona* vel unice *salutaris habetur.* cf. *Win.* p. 224. *Bornem.* Scholia in Lucae evangel. p. 70. *Fritzsche* Coniect. p. 19. ἐντολή Rom. 7, 12. — sq. πρός τι, ut λόγος Eph. 4, 29. (ita Theophr. hist. plant. 4, 3. 1.) cf. *Win.* p. 347. — Hinc ἀγαθόν et ἀγαθά, item τὸ ἀγαθόν, τὰ ἀγαθά, *bonum, commodum, bona*, nunc externa, nunc interna, nunc huius, nunc futurae vitae Luc. 1, 53. quo l. de cibis et victu (ut Xen. An. 4, 4. 9.) cf. *Bornem.* l. l. p. 14. — 12, 18. 19. 16, 25. Rom. 3, 18. 8, 28. 10, 15. 13, 4. 14, 16. 15, 2. Gal. 6, 6. de q. l. v. κοινωνέω. — Hebr. 9, 11. (quo l. si verba τῶν μ. ἀ. longius absunt a nomine regente σκιά, vid. de hoc traiectionis genere *Win.* p. 508. coll. p. 176. coll *Matth.* §. 278, not. 1. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1007. *Bornem.* ad. Xen. An. p. 362. *Frotsch.* ad Xen. Hieron. p. 13. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 46.) Hebr. 10, 1. al. (Xenoph. Cyr. 2, 1. 17. 4, 3. 19.) — τὸ ἀγαθόν i. e. *afferens utilitatem* Rom. 7, 13. —

b) *bonae indolis*, aa) de hominibus vel ingenio vel animo praestantibus, ubi Lat.: *bonus, praestans, eximius* Matth. 19, 16. Marc. 10, 17. 18. Luc. 8, 15. 18, 18. 19. Ioh. 1, 47. — vel recti amore et virtutis studio excellentibus, ubi Lat. *bonus, probus* Matth. 5, 45. 12, 35. 22, 10. 25, 21. 23. Luc. 6, 45. 19, 17. 23, 50. Ioh. 7, 12. Act. 11, 24. al. — (Xen. Mem. 2, 1. 32. 3, 4. 8.) — vel = *benevolus, benignus, lenis* Matth. 20, 15. 1 Petr. 2, 18. — hinc ὁ ἀγ. *der Menschenfreund* Rom. 5, 7. al. (Xen. Cyr.

3, 3. 4. Thuc. 1, 86.) — bb) de rebus, ut *γῆ*, *δένδρον* Matth. 7, 16. 17. Luc. 8, 8. (Diod. Sic. 11, 25. Xen. Anab. 2, 4. 22. Oecon. 16, 7.) → *ὁ ἀγαθὸς θησαυρός* Matth. 12, 35. Luc. 6, 45. *ἔργον ἀγ.* Phil. 1, 6. *μνεία ἡμῶν ἀγαθή* 1 Thess. 3, 6. Tit. 2, 10. — de rebus, quae hactenus bonae sunt indolis, quatenus faciunt ad hominem exhilarandum, ubi Lat. *bonus, laetus*, ut *συνείδησις* Act. 23, 1. 1 Tim. 1, 15. 19. 1 Petr. 3, 16. 19. *ἐλπίς* 2 Thess. 2, 16. *ἡμέρα* 1 Pet. 3, 10. (Diod. Sic. 15, 33. Xenoph. Cyr. 5, 5. 19. Thuc. 3, 82.) — cc) de dictis, sensis, factis: *bonus, honestus, rectus*, Matth. 12, 34. 19, 16. Rom. 7, 18. 9, 11. 2 Cor. 5, 10. Eph. 6, 8. 1 Petr. 3, 11. — Cum articulo Ioh. 5, 29. Rom. 12, 2. 9. 16, 19. 1 Thess. 5, 15. 1 Petr. 3, 13. 3 Ioh. v. 11. (Xen. Mem. 3, 9. 4. Ages. 11, 9.) — *ἔργον ἀγ.* *recte factum, honeste factum, officium* Rom. 2, 7. Eph. 2, 10. Col. 1, 10. 2 Thess. 2, 17. 1 Tim. 5, 10. 2 Tim. 2, 21. 3, 17. Tit. 1, 16. 3, 1. Hebr. 13, 21. — ita ut sit = *Wohlthat, beneficium* Act. 9, 36. Rom. 12, 31. Gal. 6, 10. Philem. v. 14. Iac. 3, 17. (Xen. Ages. 8, 1.) —

Ἀγαθουργέω, ῶ, f. ήσω *benefacio* (vid. *ἀγαθοεργέω*), ita codd. Act. 14, 7. (Cyrill. c. Iulian. 3, 81. A.) Vox serioris aevi cf. *Win.* p. 26.

Ἀγαθωσύνη, ης, ἡ, (*ἀγαθός*. Vox serioris graecitatis cf. *Win.* p. 26. coll. *Buttm.* §. 104, c. 10. gr. max. §. 119, 42.) *virtus, probitas*, alii: *benignitas*, Rom. 15, 14. Gal. 5, 22. Eph. 5, 9. 2 Thess. 1, 11. — *οἱ ο'* Neh. 9, 25. 2 Chron. 24, 16.

Ἀγαλλίασις, εως, ἡ, (*ἀγάλλομαι*) *gaudium*, Luc. 1, 14. — *ἐν ἀγαλλιάσει* *in statu laetitiae* = *laetus, prae gaudio* Luc. 1, 14. 44. Act. 2, 46 Iud. v. 24. — Hebr. 1, 9. *ἔλαιον ἀγαλλιάσεως*, *oleum laetitiae* i. e. *quo uti solemus laetitiae nosmet dantes;* sunt haec verba Ps. 45, 6. 7. Ungebantur enim Hebraei in epulis, lautis maxime instituendis. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gastmahl.* — *οἱ ο'* pro שָׂשׂוֹן Ps. 45, 8. רִנָּה Ps. 42, 5. גִּיל Ps. 45, 16.

Ἀγαλλιάω, ῶ [de quo huius verbi activo Luc. 1, 47. obvio vid. *Win.* p. 26.] vel *ἀγαλλιάομαι*, ῶμαι. f. *ἀγαλλιάσομαι*, verb. depon. habens in N. T. tum a. 1. m. *ἠγαλλιασάμην*, tum a. 1. p. *ἠγαλλιάθην* [cf. *Rost* gr. Gram. §. 82. *Win.* p. 236. *Matth.* §. 495, a. *Buttm.* gr. max. §. 113, 4. p. 51.] vel *ἠγαλλιάσθην* [ita e lect. vulgata Ioh. 5, 35. cf. *Griesb.* et *de Wette* exeget. Handb. z. N. T. Vol. 1. part. 3. p. 73.] *laetor, gaudeo* (ab *ἀγάλλω* vel *ἀγάλλομαι* — propr. exsulto prae gaudio.) Act. 2, 26. — addito *τῷ πνεύματι* *animo, im Geiste* [de quo dat. rationem indicante, qua dicitur id, quod adiectivo vel verbo universe enuntiatur cf. *Matth.* §. 400, 6. *Win.* p. 192. *Ewald* p. 603. gr. min. p. 264.] Luc. 10, 21. — ex verbositatis genere, quo, ut notio fortius exprimatur, aliud eiusdem potestatis vocabulum, ut *χαίρειν*, additur *Matth.* 5, 12. Apoc. 19, 7. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 753. *Rost* §. 140. *Matth.* §. 636. *Bornem.* schol. p. 34. 38. Id. ad Xen. Cyr. 1, 3. 15. *Iacob* quaest. Lucian. p. 20. 22. ad calc. Lucian. Tox. *Win.* p. 552. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 22. 527 sq. 572 sq. — additur *nominativus* [cf. *Matth.* §. 548. §. 555. §. 530. *Buttm.* §. 131, not. a. *Herm.* ad Vig. p. 771. *Win.* p. 316. 483. *Alt* p. 173.] participii, pertinentis ad rem, quam iam fecit vel facit aliquis, aut ad statum, in quo iam est vel fuit aliquis [cf. *Win.* p. 316 sq. *Alt.* p. 160. *Poppo* ad Xen. Cyr. p. 286 sq.] Act. 16, 34. 1 Petr. 1, 9. quo l. *κομιζόμενοι* = *quibus, ut reportent*, datum est. Cf. *Win.* p. 323. — augetur vis verbi addito dativo substant. synonymi [cf. *Win.* p. 434. *Bornem.* schol. p. 133. *Id.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 304. *Erf.* ad Soph. O. R. v. 65. *Matth.* §. 408, not. coll. *Gesen.* p. 777. *Ewald* gram. hebr. p. 560. gr. min. p. 237.] 1 Petr. 1, 8. nominativus particip. *ἀγαλλιώμενοι* auget vim verbi synonymi *χαίρω* 1 Petr. 4, 13. cf. *Win.* p. 327. — sq. *ἐπί τινι*, *de aliquo* Luc. 1, 47. vid. *ἐπί*. (ita *ἀγάλλεσθαι* Xen. Mem. 3, 5. 16.) — sq. *ἐν* c. dat. rei, in qua est causa laetitiae [vid. *ἐν*], *an etwas sich ergötzen* Ioh. 5, 35. 1 Petr. 1, 6. (ita *εὐφραίνομαι* Xen. Hier. 1, 16.) — ex usu loquendi Iohannes sq. *ἵνα*, *dass* Ioh. 8, 56. *ἠγαλλιάσατο — ἐμήν* *er freuete sich, dass er meinen Tag sehen sollte* i. e. *laetabatur voluisse Deum, ut videret diem meum.* Cf. ad h. l. *Win.* p. 314 et *de Wette* l. l. — Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 841. — pro גִּיל Ps. 2, 11. שׂוּשׂ Ps. 40, 17. רַנֵּן Ps. 20, 6. — Saepius non extat in N. T.

Ἄγαμος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (α priv. et *γάμος* nuptiae) *coelebs* 1 Cor. 7, 8. 11. 32. 33. 34. (Xen. Symp. 9, 7. Hom. Iliad. 3, 40.)

Ἀγανακτέω, ῶ, f. ήσω (*ἄγαν* valde et *ἄχθος* dolor, doleo a) corpore, Plato Phaedr. c. 67. b) animo, vel moveor, Plato Phaedon. c. 8. 9. edit. *Fisch.* in N. T.) *indignor, succenseo* Matth. 21, 15. 26, 8. Marc. 10, 14. (Histor. Drac. v. 28. Hdian. 8, 7. 6.) — seq. *περί τινος* Matth. 20, 24. Marc. 10, 41. (Plat. Epist. 7. *πολλὰ περὶ τῶν τότε πεπραγμένων ἠγανάκτει.* Apollod. Bibl. 1. *περὶ τιτάνων ἀγανακτοῦσα.*) — sq. *ὅτι* Luc. 13, 14. (Hdian. 3, 2. 6.) — Marc. 14, 4. *ἦσαν δὲ — ἑαυτούς* i. e. *erant autem, qui apud animum suum stomacharentur.* Cf. de particip. resolvendo per: *si, cum, qui, Matth.* §. 556. et de particip. praes. vim particip. imperfecti interdum habente cf. *Win.* p. 322. 324. *Matth.* §. 559, not. *Herm.* ad Vig. p. 773. *Alt* p. 175.

Ἀγανάκτησις, εως, ἡ, *indignatio* 2 Cor. 7, 11. (Thuc. 2, 41.)

Ἀγαπάω, ῶ, fut. ήσω, (*ἄγαμαι* admiror, veneror) 1) *diligo* i. e. a) *bene cupio alicui, benevolentia aliquem amplector eiusque saluti prospicio*, legitur nunc absolute i. e. sine casu Luc. 7, 47. 1 Ioh. 4, 7. 8. addito dativo modum indicante, ut *τῇ γλώσσῃ*, *λόγῳ* 1 Ioh. 3, 18. addito *ἐν* c. dat. rei [vid. *ἐν*] 1 Ioh. 3, 18. — sq. acc. pers. Matth. 6, 24. Marc. 12, 33. de infinit. praesentis sine iota subscr. vide, quae habet *Win.* p. 47. — Luc. 7, 5. 42. 16, 13. Ioh. 8, 42. 11, 5. 13, 1 bis. 34 ter. 14, 28. 15, 9. 12 bis. 21, 15. 16. Rom. 8, 37. 13, 8 bis. 2 Cor. 11, 11. 12, 15 bis. Gal. 2, 20. Eph. 5, 2. 25 bis. v. 28 ter. v. 33. quo l. cum imperat. membri prioris iungitur constructio synonyma, facta per *ἵνα* c. coniunct. Cf. de orat. variata *Matth.* §. 632, 6. *Iacob* ad Lucian. Alex. p. 22. *Win.* p. 502. — 1 Thess. 4, 9. 2 Thess. 2, 16. 1 Petr. 1, 22. 2, 17. 1 Ioh. 2, 10. 3, 10. quo l. post vv. *ὁ μή — αὐτοῦ* repete ex antecedd. *οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ.* Cf. de verbo latente in antecedd. vel in sequentibus aut facile cognoscendo ex oratione contexta *Win.* p. 522 sq. p. 539. *Herm.* ad Vig. p. 869. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 234. 841. Ev. Marc. p. 129. 642. — v. 11. 14 bis. v. 23. 4, 7. 11. 12. 20. 21. 5, 1. 2. 2 Ioh. v. 1. 5. Apoc. 1, 5. 3, 9. — Marc. 10, 21. *ἠγάπησεν αὐτὸν — αὐτῷ* *bene cupiens ei dixit* vel [vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 433.] *benigne affatus est eum.* Cf. de simplicitate structurae per partic. *καί* vinctae apud Graecos *Heindorf* ad Plat. Phaedr. p. 275 vel p. 254 b. coll. *Matth.* §. 557, 1. *Win.* p. 439. et de verbis duobus apud Hebraeos ita interveniente partic. ו [= *καί*] iunctis, ut alterum, maxime prius, adverbii locum expleat. *Gesen.* p. 823. gram. hebr. §. 109. *Ewald* p. 631. gr. min. p. 259. *Win.* l. l. — de imperfecto Ioh. 11, 5. 13, 23. 19, 26. 21, 7. 20. pertinente ad rem durantem, continuatam vel repetitam *Heindorf* ad Plat. Theaet. p. 328. *Fischer* ad Well. Vol. 2. p. 258. *Matth.* §. 487. *Buttm.* §. 124, 4. 5. *Herm.* ad Vig. p. 745 fin. *Win.* p. 245. — *ἀγαπήσεις* i. e. *diliges* [*credo*] *τὸν πλησίον σου* Matth. 5, 43. 19, 19. 22, 39. Marc. 12, 31. Rom. 13, 9. Eph. 5, 14. Iac. 2, 8. Cf. de futuro, quatenus ad vim imperat. accedat, *Gesen.* p. 771. *Ewald* p. 557. 531. gr. min. p. 334. *Matth.* §. 498. *Win.* p. 289. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 252. (Hdian. 1, 5. 7. Xenoph. Mem. 1, 5. 4.) *τοὺς ἐχθρούς* Matth. 5, 44. Luc. 6, 27. 35. — de Deo bene alicui cupiente Ioh. 3, 16. 14, 21. 15, 9. 17, 23 bis. v. 24. Rom. 9, 13. 25 bis. 2 Cor. 9, 7. Col. 3, 12. 1 Thess. 1, 4. 2 Thess. 2, 16. Hebr. 12, 6. 1 Ioh. 4, 10. 11. 19. 21. Apoc. 20. 11. — interveniente pronom. relat. iungitur c. substant. coniugato *ἀγάπην ἀγαπᾶν τινα* = *benevolentiam exhibere alicui* Ioh. 17, 26. Eph. 2, 4. Cf. *Win.* p. 202. 203. coll. *Matth.* §. 408. *Buttm.* §. 118, 3. *Fischer* 3, a. p. 422. *Iacob* ad Lucian. Tox. p. 155. *Ges.* p. 809. *Ewald* p. 590. gr. min. p. 257. — *ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν* Ioh. 3, 35. 10, 17. Eph. 1, 6. — *τὸν θεόν* vel *τὸν κύριον ἰησοῦν χριστόν*, ubi Lat. *colo, veneror* Matth. 22, 37. Marc. 12, 30. 33. Rom. 8, 28. 1 Cor. 2, 9. 8, 3. Iac. 1, 12. 2, 5. 1 Ioh. 4, 10. 19. 20 bis. 5, 1. 2. — Ioh. 14, 15. 21. 23. 24. 31. Eph. 6, 24. (de admirantibus vel colentibus aliquem Plut. vit. Lycurg. c. 31.) —

2) ubi poni poterat *φιλέω*, *amo*, a) sq. acc. pers. Matth. 5, 46. Luc. 6, 32 bis. Cf. *Tittmann* de synonym.

in N. T. p. 50 sqq. — b) sq. acc. rei, ubi Lat. *delector aliqua re, amo,* Luc. 11, 43. Ioh. 3, 19. 12, 43. 2 Tim. 4, 10. Hebr. 1, 9. 1 Petr. 3, 10. 2 Petr. 2, 15. 1 Ioh. 2, 15 bis. — 2 Tim. 4, 8. τοῖς — αὐτοῦ *iis, qui cum delectatione immorantur Iesu adventuri cogitationi.* Cf. de perfecto pertinente ad rei absolutae vel perfectae durationem indicandam et simul praesentis notionem includente *Matth.* §. 497. §. 500. §. 502. §. 505, 3. *Buttm.* §. 100, 2. §. 124, not. g. gram. max. §. 113. p. 55. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Win.* p. 248. 309. 325. *Fritzsche* diss. 2. p. 106. — ita pro אָהַב Ps. 45, 8. (Xen. Cyr. 7, 5. 67.) —

Ἀγάπη, ης, ἡ (amor, qui nascitur ex admiratione et veneratione, ab ἄγαμαι, admiror, veneror) 1) *amor* i. e. *benevolentia,* ἐν ἀγάπῃ *instructus animo benevolo* 1 Cor. 4, 21. ἐξ ἀγάπης Phil. 1, 16. διὰ τὴν ἀ. = *amore ductus* Philem. v. 9. ὁ υἱὸς τῆς ἀ. i. e. ὁ υἱὸς ὁ ἀγαπητός Col. 1, 13. Cf. de genitiv. substantivi posito pro adiect. *Win.* p. 211. *Alt* p. 38. *Gesen.* p. 643. *Ewald* p. 572. gr. min. p. 242. coll. *Herm.* ad Vig. p. 880. 887. 890 sq. 53. *Fischer* 3, a. p. 293. *Matth.* §. 430, 5. §. 316, f. et de triplici h. l. genit. quorum unus ab altero pendet *Win.* p. 175 sq. — ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστι *Liebe ist Gott,* descriptio summae Dei benevolentiae 1 Ioh. 4, 16. — de benevolentia in alios Matth. 24, 12. Ioh. 15, 13. — de amore in alios, quem cultoribus suis commendat et instillat religio Iesu Ioh. 17, 26. Rom. 11, 9. 13, 10. 14, 15. 1 Cor. 13, 1. 2. 3. 8. 13 bis. 14, 1. 16, 14. 2 Cor. 6, 6. 8, 8. Gal. 5, 6. 13. 22. Eph. 1, 14. 3, 17. 4, 2. 15. 16. 5, 2. 6, 23. Phil. 2, 1. 2. Col. 2, 2. 3, 14. 1 Thess. 1, 3. 5, 8. 13. 1 Tim. 1, 5. 14. 2, 15. 4, 12. 6, 11. 2 Tim. 1, 7. 13. 2, 22. 3, 10. Tit. 2, 2. Hebr. 6, 10. 10, 24. 1 Petr. 5, 14. 1 Ioh. 4, 7. 2 Ioh. v. 3. Apoc. 2, 19. — θεὸς τῆς ἀ. i. e. *Deus auctor* τῆς ἀ. 2 Cor. 13, 11. — referuntur ad amorem, quae sunt hominis ipsius bene aliis cupientis Rom. 13, 10. 1 Cor. 8, 1. 13, 4 ter. 1 Petr. 4, 8. — ἡ ἀ. εἰς τινα 2 Cor. 2, 4. 8. Eph. 1, 15. Col. 1, 4. 1 Thess. 3, 12. 1 Petr. 4, 8. — sq. genit. personae amorem in alios prodentis 1 Cor. 16, 24. 2 Cor. 8, 24. Phil. 1, 9. Col. 1, 8. 1 Thess. 3, 6. Philem. v. 7. 3 Ioh. v. 6. Apoc. 2, 4. — addito εἰς c. acc. pers. 2 Thess. 1, 3. Philem. v. 5. quo l., uti ἀγάπη et πίστις memorantur, ita ex praepositionibus εἰς et πρὸς iunctis illa ad ἀγάπην, haec ad πίστιν pertinet. Cf. de hoc chiasmo *Win.* p. 388. 518. — sq. ἐν c. dat. pers. ex usu graecitatis serioris pro εἰς c. acc. [vid. ἐν] Ioh. 13, 35. 2 Cor. 8, 7. — sq. μετά c. gen. pers. ἡ ἀ. μεθ' ἡμῶν = *amor mutuus* 1 Ioh. 4, 17. Vid. μετά et *Lücke* ad h. l. — de amore vel benevolentia Dei in homines 1 Ioh. 3, 1. 4, 16. — addito τοῦ θεοῦ Rom. 5, 5. 8, 39. 2 Cor. 13, 13. Eph. 2, 4. Iud. v. 21. — 2 Thess. 3, 5. quo l. ἡ ἀ. τ. θ. = *amor, similis amori, quo fertur in homines Deus.* sq. εἰς c. acc. Rom. 5, 8. — sq. ἐν c. dat. pro εἰς c. acc. 1 Ioh. 4, 16. — v. 9. de verbis h. l. ἐν ἡμῖν iungendis c. ἐφανερώθη vid. *Win.* p. 393 et *Lücke* ad h. l. — abest τοῦ θεοῦ 1 Ioh. 4, 10. — de amore Iesu in homines, sq. τοῦ χριστοῦ Rom. 8, 35. 2 Cor. 5, 14. Gal. 3, 19. — sq. genit. *obiecti* i. e. *amor* vel *benevolentia in aliquem,* ut τοῦ θεοῦ Luc. 11, 42. Ioh. 5, 42. 2 Thess. 3, 5. 1 Ioh. 2, 5. 15. 3, 17. 4, 12. 5, 3. — de amore erga Deum conspicuo in mutuo erga alios amore 1 Ioh. 4, 16. 18 ter. 2 Ioh. v. 6. μου Ioh. 15, 10 bis. Cf. de genit. obiective posito *Matth.* §. 367. *Rost* §. 108. *Ewald* p. 572. gr. min. p. 242. *Ges.* p. 676. *Win.* p. 171. *Alt* p. 45. — ἡ ἀ. τοῦ πνεύματος vel τῆς ἀληθείας amor *a Spiritu div.* vel *a vera doctrina excitatus* Rom. 15, 30. 2 Thess. 2, 10. Cf. *Win.* l. l. *Matth.* l. l. *Ewald* l. l. *Ges.* l. l. — ἡ ἀ. ἡ ἐμή i. e. *amor erga me* [vid. ἐμός] Ioh. 15, 9. — 2) plural. ἀγάπαι, ῶν, αἱ, *agapae, Liebesmahle* i. e. convivia publica a primis Christianis ita instituta solita, ut quae a singulis, ditioribus maxime, conferrentur [1 Cor. 11, 16—34.] omnium et horum et pauperum usibus inservirent essentque mutui, quem religio christ. commendat, amoris documenta Iud. v. 12. [2 Petr. 2, 13.]

Ἀγαπητός, ή, όν, *dilectus* (verbal. v. ἀγαπάω) Matth. 3, 17. 12, 18. 17, 5. Marc. 1, 11. 9, 7. Luc. 3, 22. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. — Luc. 20, 13. Rom. 11, 28. 1 Cor. 4, 14. 17. 1 Tim. 6, 2. Philem. v. 1. 2. 16. — in blandis compellationibus 1 Cor. 15, 58. 2 Cor. 7, 1. 12, 19. Philem. 4, 1. Hebr. 6, 9. 1 Ioh. 2, 7. 3, 2. 21. 4, 1. 7. 11. 3 Ioh. v. 2. 5. 11. Iud. v. 3. 20. (Diod. Sic. 1, 94. Xen. Mem. 2, 1. 33.) — sq. Genit. i. e. *Liebling, Geliebter Jemandes* Marc. 12, 6. Act. 15, 25. Rom. 1, 7. 16, 5. 8. 1 Cor. 10, 14. Philem. 2, 12. — De gen. post verbalia et particip. cognata verbis secum habentibus acc. cf. *Matth.* §. 345, not. §. 346, not. *Schäfer* Melet. p. 127. *Fritzsche* diss. 2. p. 27. *Win.* p. 173. 178. *Alt* p. 45 *Ges.* p. 790. — d. τινί *carus alicui* 1 Thess. 2, 8. (Sir. 15, 13.) — οἱ ο' pro דוֹד Ies. 5, 1. יָדִיד Ps. 60, 7. יָחִיד Gen. 22, 2.

Ἄγαρ, ἡ, nom. pp. indeclin. [habet ἀγάρα, ης, ἡ, Ios. Ant. 1, 12. 3.] *Hagar;* Hebr. הָגָר, ancilla Abrahami, mater Ismaelis. Utitur Paulus Gal. 4, 24. eius nomine sic, ut allegorica interpretatione illud transferat ad conditionem Iudaeorum longe inferiorem conditione Christianorum.

Ἀγγαρεύω, f. εύσω (propr. ἄγγαρος i. e. vel γραμματόφορος βασιλικός εἰμι tabellarius regius sum vel ἀχθόφορος, ἐργάτης εἰμί i. e. porto onus publicum, vel opus publicum facio; it. ἄγγαρον mitto, einen reitenden Eilboten absenden. Est vocab. persicum, post civitate graeca, romana et iudaica donatum. Constituit enim Cyrus vel, Herodoto auctore, Xerxes, quo celerius litterae regiae perferrentur ad eos, ad quos pertinerent, singulis locis certo intervallo distantibus, equilia (ἱππῶνας) et tabellarios, quorum ministerio litterae quam citissime ad loca remotiora perferrentur. Istis ἀγγάροις pro auctoritate regia licebat, homines, equos, naves, sibi obvios, quo celerius opus suum perficerent, ad cursum rapere cf. Xen. Cyr. 8, 6. 17. Hdot. 8, 98. Cf. *Heeren* über die Politik, den Verkehr u. den Handel der vornehm. Völker der alten Welt. Vol. 1. P. 1. p. 534. — cursorem publicum mitto) *cogo aliquem ad ministerium* ἀγγάρου *praestandum, Jemanden zum Botendienste aufbieten,* τινά, addito simul accusativo spatii, quo usque [cf. *Matth.* §. 425, 1. b. *Buttm.* §. 118, 8. *Rost* §. 104.] Matth. 5, 41. (Ios. Ant. 13, 2. 3.) — addito ἵνα finali Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. de h. l. praesenti historico cf. *Matth.* §. 504, 1. *Buttm.* §. 124, not. 6. *Id.* ad Soph. Philoct. v. 371. *Rost* §. 117, not. 2. b. *Win.* p. 243. *Alt* p. 123. *Fritzsche* diss. 2, p. 70. Saepius non legitur in N. T.

Ἀγγεῖον, ου, τό, (ἄγγος, vas; receptaculum quodvis Xen. Oec. 8, 11. 9, 2.) *vas* Matth. 13, 48. 25, 4. — LXX pro כְּלִי Num. 4, 9. (Diod. Sic. 3, 45. Xen. An. 6, 4. 23.)

Ἀγγελία, ας, ἡ, *nuntius, qui affertur* (propr. Xen. Cyr. 6, 2. 14.) metaph. = *vel doctrina nuntiata* 1 Ioh. 1, 5. *vel praeceptum annuntiatum* 1 Ioh. 3, 11. — LXX pro דָּבָר Prov. 12, 26.

Ἄγγελος, ου, ὁ, (nuntius, qui affertur Thuc. 2, 6.) 1) *nuntius, qui mittitur, legatus* Matth. 11, 10. Luc. 7, 24, 9, 52. 1 Cor. 11, 10. Gal. 4, 14. al. — LXX pro מַלְאָךְ Mal. 2, 7. (Diod. Sic. 11, 23. Ael. V. H. 3, 3. Xen. Cyr. 2, 4. 1.) — 2) ex iudaica dic. ratione: *genius homine superior, angelus, Engel;* credebatur enim Deus apud Iudaeos geniis homine superioribus circumdatus atque in mundo gubernando hominumque singulorum, [*genii tutelares* Matth. 18, 10. οἱ ἄγγελοι αὐτῶν. Act. 12, 15.] universorum, salute promovenda uti iis tanquam ministris et nuntiis, imo praefecisse etiam, ut elementis Apoc. 14, 18. 16, 5. ita ecclesiis christianis angelos certos dicitur Apoc. 1, 20. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. Matth. 1, 20. 22, 30. Act. 7, 30. Hebr. 1, 5. quo l. si genit. τῶν ἀγγέλων accuratius, quo pertineat praecedens τίς, definiens separatus legitur a nomine cf. de hac traiectione *Win.* §. 65, 3. b. Nonnulli eorum ἁμαρτήσαντες καὶ μὴ τηρήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν 2 Petr. 2, 4. Iud. v. 6. appellantur οἱ ἄγγελοι τοῦ διαβόλου vel τοῦ σατᾶν Matth. 25, 41. 2 Cor. 12, 7. Apoc. 12, 9. al. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Engel.*

Ἄγε (ἄγω) adv. *age, agedum,* sq. nom. plur. [cf. Matth. §. 312, 2. *Bornem.* ad Xen. Apol. p. 52. *Win.* p. 334. *Alt* p. 283.] Iac. 4, 13. 5, 1. (Xen. Cyr. 2, 1. 2.)

Ἀγέλη, ης, ἡ, *grex* Matth. 8, 30. Marc. 5, 11. 13. Luc. 8, 32. 33. — οἱ ο' pro עֵדֶר Iud. 5, 16. (Diod. Sic. 3, 34. Xen. Mem. 2, 9. 7. de armentis Hom. Il. 12, 677.)

Ἀγενεαλόγητος, ου, ὁ, ἡ—ον, τό (α priv. et γενεαλογία) *de cuius genealogia non constat* Hebr. 7, 3.

Ἀγενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ—ές, τό (γένος genus cum priv. cui genus i. e. maiores vel liberi desunt, in N. T.) *ignobilis* 1 Cor. 1, 28. quo l. τὰ ἀγενῆ = *ignobiles* cf. de neutro adiectivi substantive posito et pertinente ad personas universe indicandas *Matth.* §. 445, 5. *Rost* §. 98. *Win.* p. 165. *Alt* p. 29. *Poppo* ad Thuc. p. 104. (Plut. vit. Pericl. c. 24.)

Ἁγιάζω f. άσω (ἅγιος) 1) *sacrum facio, consecro, ich weihe, ich mache etwas zu etwas Heiligem.* Ita a) de rebus ad cultum Dei pertinentibus Matth. 23, 17. 19. Rom. 15, 16. 1 Tim. 4, 5. 2 Tim. 2, 21. — b) de personis, quae Deo et rebus divinis consecrantur vel semetipsas consecrant Ioh. 10, 36. 17, 17. ἁγίασον — σοῦ *consecra eos* vel ἁγίους ποίησον αὐτοὺς *per veritatem tuam.* v. 19. (Sirac. 45, 4. 49, 7. 2 Macc. 1, 25. Dion. Hal. Ant. 2, 72.) — 2) *purum reddo* a) propr. Hebr. 9, 13. ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα. b) metaph. vel *purum reddo a peccatis, emendo* 1 Thess. 5, 23. de h. l. optat. sine aliqua particula posito, ubi vere optamus fieri, quia fieri posse credimus cf. *Matth.* §. 513. *Herm.* ad Vig. p. 757. *Win.* p. 263. *Alt* p. 146. — Apoc. 22, 11. vel *purum reddo a culpa peccati* i. e. *expio, Deum propitium reddo alicui* 1 Cor. 1, 2. 6, 11. Eph. 5, 26. ἵνα ἁγιάσῃ αὐτήν (sc. τὴν ἐκκλησίαν) Hebr. 2, 11. 10, 10. 14. 13, 12. Iud. v. 1. — hinc ἡγίασμαι vel ἡγιασμένος εἰμὶ *sum* vel *habeor in numero eorum, qui Deum propitium habent*, quo nomine insigniuntur cultores Iesu Act. 20, 32. 26, 18. ἔν τινι = *opera alicuius* [vid. ἐν] 1 Cor. 7, 14. ἡγίασται — γυναικὶ *maritus profanus eo, quod uxorem habet christianam, ut Christianus tractatur.* De perfecto, quatenus praesentis notionem includit, vid. sub ἀγαπάω notata. — 3) *sanctum vel venerandum aliquem reddo, ich mache jemanden zu einem Gegenstande der Verehrung* pass. ἁγιάζομαι *sanctus* vel *venerandus habeor et sum* Matth. 6, 9 et Luc. 11, 1. ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. 1 Petr. 3, 15. pro קָדַשׁ Gen. 2, 3. Ies. 29, 23. Saepius non extat in N. T.

Ἁγιασμός, οῦ, ὁ (vox Graecis incognita vid. *Win.* p. 86. — ἁγιάζω) 1) *consecratio*, πνεύματος i. e. *purgatio a sordibus peccatorum quae efficitur* per Spir. div. 2 Thess. 2, 13. 1 Petr. 1, 2. — metonym. pro auctor τοῦ ἁ. 1 Cor. 1, 30. — 2) *sanctitas, sanctimonia* [cf. *Buttm.* gr. max. II. p. 315.] Rom. 6, 19. 22. 1 Thess. 4, 3. 4. 7. Hebr. 12, 14. 1 Tim. 2, 15. — Saepius non habetur in N. T.

Ἅγιος, ία, ον 1) *sacer, quem laedere aut contemnere nefas est* a) universe ut διαθήκη ἁγ. Luc. 1, 72. ὁ ναὸς τ. Θ. ἅγ. 1 Cor. 3, 17. (1 Macc. 1, 63. — Diod. Sic. 16, 58. Ἀπόλλωνος ἅγιον ἱερόν. Xen. H. G. 3, 2. 19: ἔνθα ἦν Ἀρτέμιδος ἱερὸν μάλα ἅγιον. Vide, quae habet de voc. ἅγιος rarissimo apud Atticos, Tragicis inusitato *Porson.* ad Eurip. Med. v. 750. ed. Lips.) — b) i. q. *consecratus.* Ita aa) de locis, ut πόλις Matth. 4, 5. 27, 53. al. τόπος Matth. 24. 15. Act. 6, 13. al. — γῆ Act. 7, 33. ὄρος 2 Petr. 1, 18. (1 Macc. 2, 7. 2 Macc. 1, 7. Diod. Sic. 5, 72.) — hinc τὸ ἅγιον subst. *templum* vel universum Hebr. 9, 1. cf. Ios. Ant. 3, 6. 4. ὁ μὲν πᾶς νεὼς ἅγιον ἐκαλεῖτο. — vel *sanctuarium* templi hierosolymitani, quod in his terris est Hebr. 9, 2. — aut ἐν τῇ ἄνω Ἱερουσαλὴμ esse et coelitus demissum iri putabant Iudaei Hebr. 9, 8. 12. 24. 10, 19. cf. *Bertholdt* Christol. Iudaeorum Iesu et Apost. aetate p. 217. — τὰ ἅγια ἁγίων, *sanctum sanctorum* Hebr. 9, 3. de qua intensionis vel superlativi forma cf. *Win.* p. 165. 224. *Alt* p. 75. *Ges.* p. 671. 692. *Ewald* p. 575. gr. min. p. 243. *Matth.* §. 430, 5. *Fischer* Vol. 2. p. 123. *Erf.* ad Soph. O. R. v. 466. — (Ios. Ant. 3, 6. 4. τὸ δὲ ἄβατον τὸ ἐντὸς τῶν τεσσάρων κιόνων τοῦ ἁγίου τὸ ἅγιον.) — — bb) de rebus aliis Matth. 7, 6. — de negotiis ad cultum div. externum pertinentibus Hebr. 8, 2. — de sacerdotio 1 Petr. 2, 5. — de primitiis rebus et personis Luc. 2, 23. Rom. 11, 16. — cc) de personis Deo consecratis, ut prophetis Luc. 1, 70. Eph. 3, 5. al. — de apostolis Eph. 3, 5. 8. — de Christianis quibuscunque Col. 3, 12. 2 Thess. 1, 10. Hebr. 3, 1. 6, 10. 13, 24. 1 Petr. 2, 9. (Ita populus iudaicus קְדוֹשִׁין ἅγιος Dan. 7, 21. 8, 24. Cantic. tr. puer. v. 11. 3 Esr. 8, 70.) — de angelis Matth. 25, 31. Marc. 8, 38. al. — de Messia Luc. 4, 34. Ioh. 6, 69. al. —

2) *purus, immaculatus*, ut θυσία Rom. 12, 1. — metaph. vel *sceleris purus, indole purus et praestans* Marc. 6, 20. Act. 3, 14. Rom. 7, 12. 1 Cor. 7, 34. de h. l. dativis σώματι, πνεύματι vid. sub ἀγαλλιάω ad Luc. 10, 20 monita. Eph. 1, 4. 5, 27. quo l. si a verbis ἵνα παραστήσῃ ἑαυτῷ — τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον aberratur ad structuram ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία cf. de oratione variata *Win.* p. 502. coll. *Iacob* ad Lucian. Alex. p. 22. *Matth.* §. 632. 2 Tim. 1, 9. 1 Petr. 1, 15. 16. 2 Petr. 2, 21. 3, 12. 1 Ioh. 2, 20. Iud. v. 20. — vel *purus a culpa* sic, ut sit i. q. *venia peccatorum donatus*, quo beneficio ita gaudent Iesu cultores, ut ab eo appellentur κατ' ἐξοχὴν ἅγιοι Act. 9, 13. 32. 41. 26, 10. Rom. 1, 7. 8, 27. 12, 13. 16, 15. 1 Cor. 6, 1. 2. Eph. 5, 3. Col. 1, 12. 22. Apoc. 13, 7. 20, 6. — φίλημα ἅγ. i. e. φίλημα *decens* ἁγίου Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. — 1 Cor. 7, 14. τὰ τέκνα — ἁγιά ἐστιν i. e. *habentur pro* ἁγίοις = *eodem loco habentur, quo sunt Iesu cultores.* —

3) *sanctus, venerandus* Marc. 1, 24. Luc. 1, 49. Ioh. 17, 11. Act. 3, 21. 4, 27. 30. Rom. 1, 2. 1 Petr. 3, 5. Apoc. 3, 7. 4, 8. 6, 10. 11, 18. 16, 6. 17, 6. 18, 20. 24. — Hinc τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον vel τὸ ἅγιον πνεῦμα *Spiritus divinus, isque purus, sanctus et venerabilis.*

Ἁγιότης, τητος, ἡ, (indoles eius, qui est sacer, 2 Macc. 15, 2. purus, metaph.) *morum sanctitas* Hebr. 12, 10. De nominibus in ότης desinentibus vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 350. Saepius non legitur in N. T.

Ἁγιωσύνη, ης, ἡ, (= ἁγιότης, quod vid.) *sanctitas* i. e. vel *maiestas* Rom. 1, 4. quo l. Paulus κατὰ π. ἁγιωσύνης *secundum spiritum sanctitatis*, ut pleniorem gravioremque formulam, quam simpliciter κατὰ πνεῦμα ἅγιον ponere maluit. Cf. *Fritzsche* Pauli ad Rom. epist. Vol. I. p. 7. *Win.* p. 212. — vel *morum sanctitas, virtus* 2 Cor. 7, 1. 1 Thess. 3, 13.

Ἀγκάλη, ης, ἡ, *ulna.* Legitur tantum Luc. 2, 28. — οἱ ό pro חֵיק 1 Reg. 3, 20. (Xen. Cyr. 7, 5. 50.)

Ἄγκιστρον, ου, τό, *hamus piscatorius.* Extat tantum Matth. 17, 27. — οἱ ό pro חַח 2 Regg. 1, 9. 28. חַכָּה Hab. 1, 15. חֵרֶם Ezech. 32, 13. (Aelian. V. H. 1, 5. Lucian. Tim. 29.)

Ἄγκυρα, ας, ἡ, *ancora* Act. 27, 29. 30. 40. et ut Hebr. 6, 19. legitur: ἣν sc. ἐλπίδα, ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ita Heliodor. 7, p. 350. habet: πᾶσα ἐλπίδος ἄγκυρα παντοίως ἀνέσπασται. (Diod. Sic. 20, 7. Xen. An. 3, 5. 10.)

Ἄγναφος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (α pr. et γναφεύς fullo) *cui fullo nondum manum adhibuit*, sens. *recens* Matth. 9, 16. Marc. 2, 21.

Ἁγνεία, ας, ἡ, (ἁγνός) *puritas*, [Ios. Ant. 8, 3. 9. οἱ διαφέροντες ἁγνείᾳ; et de lustratione Ios. B. I. 5, 5. 2.] de animi puritate, *castitas.* Bis 1 Tim. 4, 12. 5, 2. (Act. Thom. §. 48.)

Ἁγνίζω, f. ίσω, (ἁγνός) *purum reddo, lustro* [Plut. Romul. c. 21. Sophocl. Antig. 541. Eurip. Suppl. 1211. vel 1221. Anth. gr. I. p. 14. ed. *Iac.* q. l. quicquid mortalis materiae inesset sepulcro Euripidis, fulmine lustratum esse dicitur, in N. T.] a) de Iudaeis, qui templum visitando, preces faciendo, abstinendo a cibis certis, lavando, caput radendo festis solemnibus sese praeparabant Ioh. 11, 55. ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. — b) de Iudaeis, qui voto obstricti essent, per certum tempus vino et cibis delicatioribus, item capite radendo abstinere, quo tempore peracto sacrificia offerebant et voto solvebantur. — Passiv. ἁγνίζομαι, perf. ἥγνισμαι, a. 1. p. ἡγνίσθην significatione reflexiva [cf. *Rost* §. 112, 8. p. 554 sq. *Matth.* §. 496, 3. *Buttm.* §. 123, 2. *Win.* p. 238. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 56.] *lustror, castimoniam ago* Act. 21, 24. 26. 24, 18. Vide, quae habet de hos ll. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Nasiräer.* — c) ad animum refertur, ut sit: *emendo* Iac. 4, 8. ἁγνίσατε καρδίας. 1 Petr. 1, 22. τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες. 1 Ioh. 3, 3. — οἱ ό pro טִהַר 2 Chron. 29, 16. 18. הִתְחַטֵּא Num. 8, 21. קִדֵּשׁ Exod. 19, 10. נָזַר Hiph. Num. 6, 3. (Apollodor. 2, 9. 28.)

Ἁγνισμός, οῦ, ὁ, (lustratio; ἁγνίζω) *castimonia voto suscepta.* Semel in N. T. Act. 21, 26. de voto Nasiraeorum Num. 6, 5. (Dion. Hal. Ant. 3, c. 22. ἁγνισμὸν ποιεῖσθαι i. e. expiare.)

Ἀγνοέω, ῶ f. ήσομαι, (α pr. νοέω) 1) *ignoro, nicht kennen, nicht wissen, unwissend seyn* a) sq. Acc. pers. vel rei Act. 17, 23. Rom. 10, 3. 11, 25. 2 Cor. 2, 11.

(Xen. Mem. 4, 2. 25 et 29.) — b) sq. ὅτι [vid. ὅτι] Rom. 1, 13. 6, 3. 7, 1. 1 Cor. 10, 1. — ὑπὲρ τινός, ὅτι 2 Cor. 1, 8. — (Xen. Ages. 5, 6.) cf. *Win.* p. 135. *Matth.* §. 548, not. — c) περί τινος 1 Cor. 12, 1. 1 Thess. 4, 13. — d) ἀγ. ἔν τινι *unwissend in einer Sache sein* 2 Petr. 2, 12. (Fabric. Cod. pseudepigr. II. p. 717.) Alii rectius, ut videtur, verba ἐν οἷς — βλασφημοῦντες per attract. posita esse monent pro: ἐν τούτοις, ἃ ἀγνοοῦσι, βλασφημοῦντες. Cf. *Win.* p. 485. — ita דָּרַךְ et קָלַל sq. בְּ 2 Sam. 23, 9. Ies. 8, 21. — e) absolute 1 Cor. 14, 38. de h. l. imperativo permittendi vim habente vid. *Win.* p. 286. — passiv. ἀγνοούμενός τινι vel pro: ὑπό τινος vel, ut γνωστός τινι notus alicui pro: *ignotus alicui* Gal. 1, 22. — De quo Dat. v. *Buttm.* §. 121, 4. *Matth.* §. 395. *Win.* p. 196. de dat. προσώπῳ *facie* vid. sub ἀγαλλιάω ad Luc. 10, 21. observata (Diod. Sic. 3, 71. ὑπὸ πάντων ἀγνοούμενος.) — 2 Cor. 6, 9. ἀγνοούμενος de homine ignobili. — refertur ad homines [per ignorantiam] peccantes Hebr. 5, 2. — ita pro שָׁגַג, שָׁגָה Hos. 4, 6. (Polyb. 5, 11. 5.) — 2) *non intelligo* a) sq. Acc. Marc. 9, 32. Luc. 9, 45. Act. 13, 27. (Xen. Mem. 1, 2. 33.) — b) sq. ὅτι Rom. 2, 4. (Xen. Mem. 1, 6. 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἀγνόημα, τος, τό, (ἀγνοέω) *peccatum per ignorantiam commissum* Hebr. 9, 7. (Sirac. 23, 2. Diod. Sic. 1, 1. Praeter h. l. non legitur in N. T.

Ἄγνοια, ας, ἡ, *ignorantia* Act. 3, 17. (Hdian. 1, 13. 3. Xen. Mem. 1, 2. 34.) — rerum div. ratione habita Act. 17, 30. Eph. 4, 18. 1 Petr. 1, 12.

Ἁγνός, ή, όν, *purus* (pp. Eurip. Orest. v. 1619.) metaph. a) *castus, pudicus* 2 Cor. 11, 2. παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι. Tit. 2, 5. Phil. 4, 8. (Xen. Symp. 8, 15.) — b) *sceleris purus, innocens* 2 Cor. 7, 11. 1 Tim. 5, 22. Iac. 3, 17. 1 Petr. 3, 2. 1 Ioh. 3, 3. (Hdian. 1, 11. 12.)

Ἁγνότης, τητος, ἡ, (ἁγνός) *puritas* metaph. *vita sceleris pura.* Semel 2 Cor. 6, 6.

Ἁγνῶς, adv. *pure, puro animo, sincere* Phil. 1, 17. (Anth. gr. T. 4. p. 167. ed. *Iac.* Hesiod. Opp. ἁγνῶς καὶ καθαρῶς.)

Ἀγνωσία, ας, ἡ, (ignoratio Pol. 16, 29. 12. Thuc. 8, 66.) (α priv. et γνῶσις) *inscitia* 1 Cor. 15, 34. 1 Petr. 2, 15. Saepius non legitur in N. T.

Ἄγνωστος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (α priv. et γνωστός) *ignotus, incognitus,* semel in N. T. Act. 17, 23. (Hdian. 1, 1. 14.)

Ἀγορά, ᾶς, ἡ, (ἀγείρω, congrego, convoco; concio, Versammlung) 1) *forum* i. e. *locus, in quo res venales exponuntur, conciones et iudicia habentur* Matth. 20, 3. — Marc. 7, 4. ἀπὸ ἀγορᾶς [i. e. ἀπὸ ἀγορᾶς ἐλθόντες. Ita Sirac. 34 vel 31, 25. βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ καὶ πάλιν ἁπτόμενος αὐτοῦ, τί ὠφέλησε τῷ λουτρῷ αὐτοῦ; Arrian. Epict. 3, 19. ἂν μὴ εὕρωμεν φαγεῖν ἐκ βαλανείου. Cf. *Win.* p. 540. L. Bos. de ellips. p. 158. ed. *Schäfer. Fritzsche* Ev. Marc. p. 764.] ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσιν. Act. 16, 19. 17, 17. (Diod. Sic. 13, 104. Xen. Mem. 4, 2. 1. Symp. 8, 21. Thuc. 7, 39.) — 2) *locus publicus hominibus frequens, Bazar* hodie dictus Matth. 11, 16. coll. Luc. 7, 32. Matth. 23, 7. Marc. 12, 38. Luc. 11, 43. 20, 46. (Ios. B. I. 5, 12. 3. παῖδες καὶ νεανίαι — κατὰ τὰς ἀγορὰς ἀνειλοῦντο καὶ κατέπιπτον.)

Ἀγοράζω, f. άσω (ἀγορά — in foro sum Herodot. 2, 35.) *emo; ich kaufe* a) universe Matth. 21, 12. 25, 10. Apoc. 13, 17. (Xen. H. G. 2, 4. 14. Thuc. 6, 51.) — τινί *alicui, für Jem.* Matth. 25, 9. sq. acc. rei Matth. 13, 44. 46. Marc. 16, 1. de h. l. aor. ἠγόρασαν vi propria i. e. *emerunt,* vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 707. *Win.* p. 252. — Pro perfecto si aorist. poni videtur Luc. 14, 18. 19. rectius, agnoscendam esse in his vim propriam aoristi interpretes monuerunt. Non enim ratio habetur conditionis actionem aliquam sequentis, sed nonnisi fecisse [vel facere] aliquem aliquid indicatur. Cf. *Matth.* §. 497, not. *Buttm.* §. 124, 3. *Rost* §. 116, not. 3. *Win.* p. 252. *Alt* p. 134 sq. — de imperf. Luc. 17, 28. vid. sub ἀγαπάω monita. — Ioh. 6, 5. πόθεν ἀγοράσομεν [de lect. ἀγοράσωμεν vid. *Griesb.* ed. *Schulz.*] *unde ememus?* [vid. *Win.* p. 255.] vel: *unde emamus, woher sollen wir kaufen?* Cf. de futuro in interrogatione dubitantis vel deliberantis nunc directa nunc indirecta, ubi Lat. coniunctivo praesentis, nostrates: *sollen Matth.* §. 516, not. 2. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Win.* p. 255 sq. *Alt* p. 136. *Herm.* ad Vig. p. 742. 747. ad Soph. El. v. 992. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 134. 151. *Bornem.* schol. p. 31. *Idem* ad Xen. Mem. 3, 6. 6. — Ioh. 13, 29. de h. l. imperat. aor. in re brevi absoluta vel statim facienda et semel facta cf. *Herm.* ad Vig. p. 748, 773. *Matth.* §. 501. *Buttm.* §. 124, 5. *Win.* p. 291 sq. — Apoc. 18, 11. (Pol. 6, 17. 4. Xen. An. 1, 5. 10.) τινί τι Matth. 14, 15. Marc. 6, 36. — οἱ ό' pro קָנָה 2 Chr. 34, 11. — sq. accus. rei et genit. pretii Marc. 6, 37. ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους. (Isocrat. ad Nicocl. in fin. ἃς sc. δωρεάς, ὑμεῖς πολὺ πλείονος ἀγοράζετε.) Cf. *Matth.* §. 364. *Buttm.* §. 119. *Win.* p. 185. *Fischer* 3, a. p. 378. — sq. acc. rei et ἐκ c. Gen. pretii Matth. 27, 7. ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρόν. (Palaeph. fab. 46. ἐξ ἧς ἐμπολῆς — ὠνεῖτο, εἴ τι ἤθελεν τῷ ἡρακλεῖ.) Cf. *Win.* l. l. — sq. acc. rei et παρά c. Gen. personae, a qua emitur aliquid Apoc. 3, 18. (Isocrat. l. l.) —

b) *redimo, loskaufen,* metaph. pro: *libero.* Ita de Iesu, qui morte subeunda liberavit homines tum a poenis, tum ab imperio peccatorum, sq. acc. 2 Petr. 2, 1. — sq. genit. pretii [cf. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* l. l.] 1 Cor. 6, 20. 7, 23. vid. de h. l. genit. τιμῆς, *um einen Preiss = und um welch' einen Preiss! Win.* p. 534. — sq. acc. et ἐν c. dat. pretii [vid. ἐν] Apoc. 5, 9. (ita πρίασθαι Hom. Od. 14, 115. 452.) — οἱ ό' pro קָנָה sq. בְּ 1 Chron. 21, 24. — τινὰ ἀπό τινος in constructione praegnante [de qua vid. sub ἐκ monita] pro: ἀγοράζειν καὶ σώζειν ἀπό τινος *erlösen und von der Erde* [in den Himmel] *retten.* Apoc. 14, 3. 5.

Ἀγοραῖος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, *forensis, ad forum pertinens, in foro agi et versari solitus,* αἱ ἀγοραῖοι ἄγονται, scil. ἡμέραι, i. e. *dies iudiciales habentur* Act. 19, 38. (Strabo 13. p. 932. C. διατάξαι τὰς διοικήσεις, ἐν αἷς τὰς ἀγοραίους ποιοῦνται.) Cf. L. Bos. de ellips. p. 178. ed. *Schäfer.* — ὁ ἀγοραῖος [vel, ut Critici veteres, vid. Ammonium apud Schneider. ad Theophr. Charact. p. 124. coll. *Win.* p. 52. scribi iubent: ἀγόραιος] est, *qui diu totos forum conterit, subrostranus, subbasilicanus, circumforaneus, Pflastertreter* Act. 17, 5. Cf. *Ast* ad Theophr. Char. 6. p. 85. (Diod. Sic. 14, 79. Xen. H. G. 6, 2. 12.)

Ἄγρα, ας, ἡ, *venatio, captura, das Jagen, Fangen* Luc. 5, 4. (Xen. Ven. 1, 1.) metonym. *res capta, praeda,* ut nos: eine gute Jagd, einen guten Fang gemacht haben Luc. 5, 9. (Xen. Cyr. 2, 4. 19.) Saepius in N. T. non legitur.

Ἀγράμματος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (α priv. et γράμμα — litterarum rudis Xen. Mem. 4, 2. 20.) *indoctus* Act. 4, 13. (Diod. Sic. 12, 13. Arrian. diss. epictet. 2, 14. 15.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀγραυλέω, ῶ f. ήσω (ἀγρός et αὐλίζομαι, stabulor, dego) *sub dio ago.* Legitur tantum Luc. 2, 8. de h. l. partic. ἀγραυλοῦντες *qui sub dio agerent,* vid. sub ἀγανακτέω observata. — (Plut. Num. c. 4. Strabo 4. p. 301. A.)

Ἀγρεύω, f. εύσω (ἄγρα) *capio* [venando Xen. An. 5, 3. 8.] metaph. λόγῳ Marc. 12, 13. Ita pro לָכַד Prov. 5, 22.

Ἀγριέλαιος, ου, ὁ, (ἄγριος q. v. et ἐλαία) *olea agrestis, oleaster,* [Theophr. caus. plant. 2, 3 et 4.] Graecis κότινος Thom. Mag. p. 551. Moeris p. 237. — Bis in N. T. Rom. 11, 17. 24. q. l. gentiles in numerum cultorum Iesu recepti comparantur surculo oleastri, inserto oleae generosae. De genit. ἀγ. separato a verbis ἐκ τῆς vid. sub ἀγαθός ad Hebr. 10, 1. notata.

Ἄγριος, ία, ον, *ferus* i. e. a) *silvestris* Matth. 3, 4. et Marc. 1, 6. μέλι ἄγριον mel silvestre (φυόμενον ἀπὸ τῶν δένδρων Diod. Sic. 19, 94.) quod in Arabia aliisque Asiae regionibus ex arboribus quibusdam promanare et concretum colligi solet. Cf. *Win.* Realw. sub v. *Honig.* (Xen. An. 1, 2, 7. Pol. 12, 4. 1.) — b) *saevus* Iud. v. 13. q. l. κύματα ἄγρια θαλάσσης inserviunt imagini hominum ferocium. (Sap. 14, 1. Diod. Sic. 12, 20. Pol. 4, 77. 4. Xen. Cyr. 1, 6. 34.)

Ἀγρίππας, α, [de quo genit. vid. *Matth.* §. 68, not. 9 et 12. *Buttm.* §. 32. 4, 4. gr. max. §. 34, not. 6. *Rost* §. 32. p. 90. *Win.* p. 59.] ὁ, v. Ἡρώδης.

Ἀγρός, οῦ, ὁ, 1) *ager* i. e. a) *ager arabilis* Matth. 13, 24. Luc. 15, 25. al. (Xen. Mem. 1, 1. 8.) — b) *rus*

Matth. 6, 28. 30. (Xen. Oec. 11, 15. Hdian. 3, 4. 1.) — 2) *οἱ ἀγροί, praedia, pagus, vicus* Marc. 5, 14. al. (Xen. Mem. 3, 9. 11.)

Ἀγρυπνέω, ῶ f. *ήσω* (*ὕπνος*) *vigilo* [propr. Xen. Mem. 2, 1. 3 et 17. Ael. V. H. 2, 41.] metaph. *attentus, paratus sum* Marc. 13, 33. Luc. 21, 36. — sq. *εἴς τι* Eph. 6, 18. — sq. *ὑπέρ τινος in commodum alicuius* i. e. *curam eius gero* Hebr. 13, 17.

Ἀγρυπνία, ας, ἡ, (*ἀγρυπνέω*) *vigiliae, lucubratio* 2 Cor. 6, 5. 11, 27. (Xen. Mem. 4, 5. 9. Lucian. Dial. Mort. 6, 4.)

Ἄγω, fut. *ἄξω* [ita Act. 22, 5. 1 Thess. 4, 14. et ap. Gr. Xen. Anab. 4, 8. 12. H. G. 4, 5. 9. Eurip. Iph. Taur. 1124. Soph. Oed. C. v. 177. 188. frequentius ap. Gr. fuisse *ἄξομαι*, docent *Matth.* §. 184, not. *Bornem.* schol. p. 92.] aor. 2. *ἤγαγον*.

1) *duco, ich führe, bringe* a) propr. *τινά* Matth. 21, 7. Marc. 11, 2. 7. Luc. 22, 54. — sq. infinit. finali [de quo cf. *Matth.* §. 532. *Buttm.* §. 127, 2. *Vig.* p. 205. *Bornem.* schol. p. 113. *Win.* p. 297 sq. *Alt* p. 160.] Luc. 23, 32. de h. l. imperf., quatenus indicatur, factum esse aliquid, dum fieret aliud quid vid. *Matth.* §. 497. *Buttm.* §. 124. *Rost* §. 116. *Win.* p. 245. *Alt* p. 126. — *τινὰ ἀπό τινος* sq. *εἰς* c. acc. loci Ioh. 18, 28. de h. l. praes. histor. vid. *ἀγγαρεύω* et de praesenti alternante c. aor. *Win.* p. 244. *Id.* in exeget. Stud. Part. 1. p. 148. *Matth.* §. 502. *Vig.* p. 208. — *τινά* sq. *εἰς* c. acc. loci Luc. 4, 1. 9. 10, 34. Act. 6, 12. 9, 2. 11, 25. 21, 34. 22, 5. de h. l. partic. futuri finem indicante vid. *Matth.* §. 566. *Buttm.* §. 131, 3. *Rost* §. 130, 7. *Herm.* ad Vig. p. 775. *Bornem.* ad Xen. An. 7, 4. 19. *Win.* p. 324. *Alt* p. 125. — Act. 23, 10. 31. (Xen. An. 4, 7. 20.) — additur accus. praedicati, ut *ζῶντα* Act. 20, 12. quo l. cogitando adde: *εἰς τὴν οἰκίαν* vel *εἰς τὸ ὑπερῷον*. — Act. 19, 37 coll. v. 29. 25, 23. — *τινὰ εἰς τὸν δῆμον* = *in concionem populi* i. e. *ad populum* Act. 17, 5. — *τινά* sq. *εἰς* c. accus. status Hebr. 2, 10. (Ios. Ant. 2, 7. 3. Thuc. 2, 2.) — *τινὰ ἔξω* Ioh. 19, 13. — abest *ἔξω* facile e contextu cognoscendum Luc. 23, 32. — *τινὰ ἐπί τινα* vel *ἐπί τι duco aliquem ut sistam coram aliquo, duco ad aliquem* Matth. 10, 18. Luc. 21, 12. 23, 1. Act. 17, 19. 18, 12. — abest *ἐπί* c. acc. Marc. 13, 11 coll. v. 9. Act. 5, 21. 26. 25, 6. (Xen. An. 6, 6. 17 et 27.) — *τινὰ ἐπὶ σφαγήν* i. e. *ut trucidetur* [vid. *ἐπί*] Act. 8, 32. (ita *ἐπί τινι* Xen. Mem. 4, 4. 3.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 475. *Bornem.* schol. p. 147. — *τινὰ* sq. *ἕως* c. gen. loci Luc. 4, 29. — de deducentibus Act. 17, 15. *τινὰ ὧδε* Luc. 19, 27. — abest *ὧδε* facile cogitatione addendum Ioh. 7, 45. 10, 16. — Act. 21, 16. *ἄγοντες* [i. e. *qui* secum *ducebant*. Vide de particip. ita resolvendo sub *ἀγανακτέω* monita] — *κυπρίῳ* per attract. [vid. *ὅς, ἥ, ὅ*] pro: *ἄγοντες μνάσωνά τινα, παρ' ᾧ ξενισθῶμεν.* Cf. *Win.* p. 191. *Bornem.* schol. p. 177 et *Id.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 258. — *τινά τινι aliquem alicui* [de quo dat. commodi vid. *Win.* p. 147 sq. *Bornem.* l. l. *Matth.* §. 394. *Buttm.* §. 120. *Rost* §. 105. *Alt* p. 54.] Matth. 21, 2. Ioh. 19, 4. — Alii in his locis dici monent: *τινί* pro: *πρός τινα* cf. *Win.* p. 191. *Bornem.* schol. p. 177. *Fritzsche* Coniect. p. 42. coll. *Matth.* §. 401, 3. — sq. *πρός τινα* Luc. 4, 40. 18, 40. 10, 35. Ioh. 1, 43. 8, 3. 9, 13. de h. l. praes. histor. vid. *ἀγγαρεύω*. Act. 9, 27. 23, 18. (Xen. Cyr. 4, 6. 1.) — *τινὰ σύν τινι* 1 Thess. 4, 14. *τινὰ μετά τινος* 2 Tim. 4, 11. — b) tróp. *ὡς ἂν ἤγεσθε, wie man euch gerade leitete* pro: *prouti erudiebamini* 1 Cor. 12, 2. (Dion. Halic. de Demosth. 22.) — c) metaph. pro: *incito, ago, τινὰ εἴς τι* Rom. 2, 4. (Pol. 5, 15.) — *ἄγεσθαί τινι, agi ab aliquo et obsequi ei* Rom. 8, 14. Gal. 5, 18. 2 Tim. 3, 6. — d) ex hebr. pro: *existere iubeo, τινά τινι* Act. 13, 23. Vide de h. l. lect. *Griesb.* — pro הֵבִיא Zachar. 3, 8.

2) de festis, cum pompa quippe celebrari solitis, it. de tempore: *ago, celebro*, sq. acc. Matth. 14, 6. Act. 19, 38. — de verbis Luc. 24, 21. vid. sub voc. *οὗτος* adnotota. (2 Macc. 2, 16. Xen. Cyr. 6, 2. 6.) —

3) intransit. [cf. *Matth.* §. 495. *Buttm.* §. 117, not. 2. *Rost.* §. 115. *Win.* p. 228. 535. *Alt* p. 160. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 138. *Porson.* ad Eur. Or. v. 288. *Bornem.* ad Xen. An. 3, 4. 8. *Herm.* ad Soph. Philoct. v. 1098. 1184. *Lob.* ad Phryn. p. 149. 363. 408. *Vig.* p. 181.] *eo, ich gehe*, ita *ἄγωμεν eamus.* Matth. 26, 46. Marc. 14, 42. Ioh. 11, 16. additur *ἐντεῦθεν* Ioh. 14, 31. — sq. *εἰς* c. acc. loci Marc. 1, 38. Ioh. 11, 7. sq. *πρός τινα* Ioh. 11, 15. De 1 pers. plur. coniunctivi in adhortatt. cf. *Matth.* §. 516. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Rost.* §. 119. *Herm.* ad Vig. p. 742. *Win.* p. 261. *Alt* p. 147. (Arrian. diss. epict. 3, 22.) Saepius non extat in N. T.

Ἀγωγή, ῆς, ἡ, (ductio propr. Xen. de re equest. 6, 4. metaph.) *disciplina*, alii: *vitae ratio*. Extat tantum 2 Tim. 3, 10. *παρηκολούθηκάς μοι τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ.* (disciplina Diod. Sic. 1, 52 et 92. vitae ratio id. 5, 6. 13, 82. Polyb. 26, 2. 9. Sext. Empir. Pyrrh. Hypot. 1, 14. 2 Macc. 6. 8. 11, 24.)

Ἀγών, ῶνος, ὁ, (locus concionis Hom. Il. 18, 376. et cum conciones celebrarentur certaminibus) 1) *locus certaminis, stadium* [propr. Thuc. 5, 50.] transfertur ad vitae curriculum laboribus et aerumnis plenum Hebr. 12, 1. *δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα*, Sens. *strenue et acriter, quae incumbunt nobis Iesu cultoribus, peragamus.* — 2) *certamen, Wettkampf*, [Thuc. 5, 50.] a Paulo formulas dicendi a ludis Graecorum repetitas ad rem christianam transferre solito, usurpatur sic, ut exprimat: *summum et indefessum rei christianae promovendae studium* a) universe 1 Tim. 6, 12. *ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς* [i. e. *περὶ* vel *ὑπὲρ τῆς*] *πίστεως*. cf. de genit. obiective posito sub *ἀγάπη* monita. 2 Tim. 4, 7. (Dionys. Ant. 7, 48. *ὃς οὐ δι' ἕτερόν τι τὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἀγῶνα τρέχει.* Eunap. in Maximo p. 105. *τοῦ δὲ βασιλέως — τὸν περὶ τῆς σωτηρίας ἀγῶνα τρέχοντος.* Ad reipublicae studium refertur Lucian. Anachars. §. 15.) — b) adiuncta molestiae et periculi notione: *labores, pericula* Phil. 1, 30. Col. 2, 1. 1 Thess. 2, 2. Lucian. de merc. conduct. §. 11. Pol. 4, 56. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀγωνία, ας, ἡ, (*ἀγών*) *certamen* (pp. Xen. Cyr. 2, 3, 15.) metaph. *angor, animus perturbatus.* Extat tantum Luc. 22, 44. (Polyb. 8, 21. 2. Diod. Sic. 14, 24. Dem. 236, 19.)

Ἀγωνίζομαι, f. *ίσομαι* verb. depon. med. [vid. sub *ἀγαλλιάω* ab initio observata cf. tamen *Win.* p. 237. *Rost.* p. 257.] perf. pass. *ἠγώνισμαι* signif. activa [cf. *Matth.* §. 493. 496. *Buttm.* §. 123, 4. *Herm.* ad Vig. p. 216. 748. *Win.* p. 236. — *ἀγών*] 1) *certo* i. e. a) *certamen ludorum ineo* 1 Cor. 9, 25. (Xen. Mem. 3, 12. 1.) — b) ex adiunct. *omnes nervos et vires intendo, strenuus sum*, sq. *ὑπέρ τινος* Col. 4, 12. (Dem. 129, 5.) — sq. Infin. finali [vid. *ἄγω*] Luc. 13, 24. (Curt. 9, 4. extr. pro se quisque *certat evadere.*) — *εἰς ὅ* = *für welchen Zweck, zu welchem Ende* Col. 1, 29. 1 Tim. 4, 10? — c. acc. nom. coniugati [vid. *ἀγαπάω*] *καλὸν ἀγῶνα* i. e. *wacker kämpfen* 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 4, 7. (Eurip. Alcest. v. 648. Dem. 314, 16.) — 2) *pugno, decerto* Ioh. 18, 36. (2 Macc. 8, 16. Plut. Marcell. c. 10.)

Ἀδάμ, ὁ, nom. propr. indecl. [c. terminat. gr. *ἄδαμος, ου, ὁ* Ios. Ant. 1, 1 et 2. cf. *Win.* p. 65.] אָדָם, *Adamus*, protoplasta generis humani Gen. 1. 2. — Rom. 5, 14. 1 Tim. 2, 13. 1 Cor. 15, 45. — *ὁ ἔσχατος ἀδάμ* appellatur 1 Cor. 15, 45. Iesus, quatenus sub extrema huius aevi tempora prodiit vitae et generis humani novi et melioris dux et auctor.

Ἀδάπανος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et *δαπανάω* sumtum facio) *sine sumtu, gratuitus* 1 Cor. 9, 18. quo l. si ita adiectiv. refertur ad substant. ut adverbiascat cf. *Matth.* §. 446, 8. *Buttm.* §. 109, not. 2. *Fischer* 3, a. p. 331. *Win.* p. 434. — (Diod. Sic. 1, 80.)

Ἀδδί, ὁ, *Addi*, nom. propr. viri indecl. Luc. 3, 28.

Ἀδελφή, ῆς, ἡ, (femin. ab *ἀδελφός* quod vid.) 1) *soror* a) propr. sic dicta s. germana s. agnata Matth. 19, 29. Luc. 10, 39. 14, 26. Matth. 12, 50. Marc. 3, 35. 1 Tim. 5, 2. — (Xen. Cyr. 2, 4. 5.) Sunt tamen, qui, ubi sorores Iesu commemorantur, de feminis propinquis, ut אָחוֹת Genes. 12, 13. 19. 24, 59. cogitari malint. — b) metaph. *fidei socia, religionis eiusdem professione nobis coniuncta, Mitchristin, Glaubensgenossin* (v. *ἀδελφός* n. 2.) 1 Cor. 7, 15. 9, 5. Iacob. 2, 15. — 2) ex adiunct. *dilecta* Rom. 16, 1.

Ἀδελφός, οῦ, ὁ, (α aequalitatis cf. *Buttm.* §. 105, 7. et *δελφύς*, ex uno eodemque utero editus) 1) *frater*, sive

sit eodem patre genitus, (πατράδελφος) Matth. 1, 2. 4, 18. 14, 3. Marc. 6, 17. 18. Luc. 3, 1. 19. sive ex eadem matre editus (μητράδελφος) Luc. 6, 14. al. (Xen. Mem. 2, 3. 1.) — 2) metaph. ulla aliqua necessitate cum aliquo coniunctus [cf. Greg. Cor. de dialectis ling. graec. p. 569. ed. *Schaefer* et *Fischer* ad Plat. Phaedon. c. 57. et ad eiusd. Criton. c. 16.] Videntur tamen, ad quamcunque necessitudinem vocab. ἀδελφός transferentes, scriptores sacri secuti esse Hebraeorum dicendi rationem in adhibendo vocabulo אָח minus accuratorum. Est igitur ἀδελφός in N. T. saepius a) *consanguineus, consobrinus, cognatus*, Matth. 12, 46. 13, 55. Ioh. 7, 3. Act. 1, 14. Gal. 1, 19. — ita אָח Gen. 14, 15. 13, 9. — b) *popularis, ex eadem gente oriundus* Matth. 5, 47. Act. 22, 13. 28, 15. 3, 17. 22. Hebr. 7, 5. al. — vocat. ἀδελφέ in allocutione Act. 21, 20. cf. *Win.* p. 169. ita אָח Exod. 2, 11. 14, 18. — c) *par conditione* et *dignitate* Matth. 23, 8. Ita אָח Iob. 30, 29. Prov. 18, 9. — d) *discipulus* Matth. 25, 40. — e) *fidei socius* Act. 9, 30. 11, 29. 1 Cor. 5, 11. 6, 5. quo l. singul. ὁ ἀδ. collective legitur cf. *Gesen.* p. 477. *Win.* p. 162. 96. *Matth.* §. 293. *Rost* §. 97. p. 442 sq. *de Wette* Ev. Matth. p. 39. — Act. 16, 2. de praepos. ἐν h. l. non iterata vid. *Win.* p. 396. *Bornem.* ad Xen. Apol. §. 20. ad Conv. p. 159. al. ita de soc אָח Amos. 1, 9. — f) *collega, eodem munere fungens* 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. 2, 12. al. Ita אָח Esr. 3, 9. 1 Reg. 9, 30. — g) *humanitatis vinculo coniunctus, alter*, ὁ πλησίον Matth. 5, 22. 23. 24. 7, 5. Hebr. 8, 11. al. Ita אָח Gen. 13, 11. 26, 31. — 3) ex adiunct.: *dilectus*, ita in blandis compellationibus Act. 2, 29. 6, 3. 9, 17. 1 Thess. 5, 1. al.

Ἀδελφότης, τητος, ἡ, (necessitudo fraterna, amor, qualis est vel esse debet inter fratres, ἡ ἀδελφῶν ὁμόνοια, interprete Dion. Chrysost. 38, p. 472. D. — 1 Macc. 12, 10. 17. in N. T.) *fraternitas* i. e. πάντες οἱ ἀδελφοὶ metaph. *omnes* fidei vel *religionis socii* 1 Petr. 2, 17. 5, 9. Saepius non habetur in N. T.

Ἄδηλος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et δῆλος) *non manifestus.* Ita Luc. 11, 44. de sepulcris, quae vel solo aequata vel non dealbata [vid. Matth. 23, 27.] facile per imprudentiam tangi neque cognosci possunt = *non conspicuus.* (Pol. 7, 17. 4. Xen. Cyr. 6, 3. 13.) vel de tubae sono, qui, quod distingui et cognosci nequit, *incertus* est 1 Cor. 14, 8. (Pol. 8, 3. 2. Xen. Mem. 1, 1. 6.)

Ἀδηλότης, τητος, ἡ, (v. ἄδηλος) *incertitudo*, ut πλούτου i. e. *des Reichthums Ungewissheit* 1 Tim. 6, 17. quo l. quo magis teneatur *incertitudinis* notio πλούτου ἀδηλότης scribere maluit Paulus, quam πλοῦτος ἄδηλος. Cf. *Win.* p. 210 sq. et de genit. nomen regens praecedente *Win.* p. 177. (Pol. 36, 4. 2.)

Ἀδήλως, adv. (ἄδηλος quod vid. non manifeste, clam Pol. 2, 47. 9.) *dubie.* Extat tantum 1 Cor. 9, 26. ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως i. e. ὡς οὐκ ἀδήλως τρέχων curro igitur ita, ut is, *qui pede non incerto et dubio currit* i. e. *firmo pede utor, festen, sichern Schrittes laufe ich nach dem Ziele.* (Ita Plat. Symp. p. 1180. C. ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκητο.)

Ἀδημονέω, ῶ f. ήσω (taedet me. — ἀδήμων) *angor, sum animo deiecto* Matth. 26, 37. Marc. 14, 33. Phil. 2, 26. (Diod. Sic. 13, 77. Xen. H. G. 4, 4. 3.)

Ἅιδης, vel **ἀΐδης**, ου, ὁ (Pluto, Hom. Iliad. 15, 188.) *orcus.* Erat orcus ex mente Hebraeorum locus subterraneus, in quem omnes omnium mortuorum animae a corpore seiunctae usque ad mortuorum resurrectionem recipiuntur, ita tamen, ut locus beatorum s. paradisus in superioribus, damnatorum contra receptaculum, Gehennae nomine insignitum, in inferioribus τοῦ ᾅδου regionibus cogitaretur a) universe propr. Act. 2, 27. 30. de verbis εἰς ᾅδου sc. τόπον vel δῶμα vid. εἰς. — 1 Cor. 15, 55. Apoc. 1, 18. 20, 13. 14. — Apoc. 6, 8. ubi ὁ ᾅδης sistitur ut persona. — De πύλαις τοῦ ᾅδου Matth. 16, 18. v. πύλη. — ἕως ᾅδου καταβιβασθῆναι trop. pro: *ad infima detrudi* Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. — b) ex metonym. totius pro parte: *tartarus, infernum, Gehenna* Luc. 16, 23. Saepius non legitur in N. T.

Ἀδιάκριτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (α priv. et διακρίνω discerno; indiscretus, ut γάλα Aret. Cappad. de cur. morb. Chron. 2, 13. qui discerni nequit Polyb. 15, 12. 9. in N. T. active) *qui discrimen non facit*, alii: *a litibus et contentione alienus.* Extat tantum Iac. 3, 17.

Ἀδιάλειπτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (α priv. et διαλείπω) *non intermissus, perpetuus* Rom. 9, 2. 2 Tim. 1, 3.

Ἀδιαλείπτως, adv. (ἀδιάλειπτος) *sine intermissione, assidue*, Rom. 1, 9. 1 Thess. 1, 3. 2, 13. 5, 17. (2 Macc. 15, 7. 1 Macc. 12, 11. Pol. 9, 3. 8.)

Ἀδιαφθορία, ας, ἡ, (α pr. et διαφθείρω corrumpo) *integritas, sinceritas.* Extat tantum Tit. 2, 7. (ita ἀδιάφθορος sincerus Ael. V. H. 12, 1. Dem. 325, 14.)

Ἀδικέω, ῶ f. ήσω (α priv. et δίκη ius) 1) *iniuria afficio*, pass. *iniuria afficior*, med. *iniuria affici me patior.* De qua vi Med. v. *Buttm.* §. 123, 8. *Matth.* §. 492. *Rost* §. 103, 4. *Win.* p. 232. — Legitur in N. T. sq. acc. pers. [cf. *Matth.* §. 411, 3. *Rost* §. 104, 2.] Matth. 20, 13. Act. 7, 26. 27. de h. l. et v. 24. particip. praes. = partic. imprf. vid. ἀγανακτέω. 1 Cor. 6, 8. 2 Cor. 7, 2. quo loco si plura verba sine copula sequuntur, cf. de asyndeto nunquam non ab animi commotione proficiscente et usitato in oppositionibus, in enumeratione, divisione, gradatione *Win.* p. 543 sq. *Fritzsche* diss. 2. p. 107. *Id.* Ev. Marc. p. 31, 149. 731. *Bornem.* schol. p. 25. *Dissen.* excurs. II. ad Pindar. ed. Goth. sect. I. p. 273 sqq. *Stallb.* ad Plat. Crit. p. 144. Protag. p. 52. — pass. Act. 7, 24. 2 Cor. 7, 12. — Med. 1 Cor. 6, 7. (Xen. Anab. 5, 4. 6.) — τινά τι [= ἀδικέω τινὰ ἀδίκημά τι] *iniuria aliqua afficio aliquem* vel: *ullo modo iniuria afficio aliquem* Act. 25, 10. Gal. 4, 12. Philem. v. 18. Cf. de pronominibus [τί, οὐδέν] et adiectivis accusativo neutrius relatis ad latentem in verbo notionem obiecti *Fritzsche* ind. ad Lucian. dial. deor. sub τίς p. 164. *Win.* p. 205. *Rost* §. 104, not. 7. *Buttm.* §. 118, not. 4. *Matth.* §. 415, not. 3. §. 421, not. 4. — (Xen. An. 2, 6. 27.) — absolute Act. 25, 11. εἰ γὰρ ἀδικῶ explica: *si enim iniuste ago* vel: *si enim iniustus* aut *impius sum.* Cf. de praesenti ad statum durantem pertinente *Matth.* §. 504, 2, not. 1. *Rost* §. 116. p. 568. *Buttm.* §. 124, not. 7. *Win.* p. 244. 251. *Vig.* p. 218. — 2 Cor. 7, 12. — — *laedendi, nocendi* sensu, sq. acc. obiecti Apoc. 6, 6. 7, 2. 3. 9, 4. 10. 11, 5. — (Xen. An. 1, 4. 9.) addito ἔν τινι [vid. ἐν] Apoc. 9, 19. — ἀδικοῦμαι ἔκ τινος [= ὑπό τινος vid. ἐκ] Apoc. 2, 11. (ὑπό τινος Liban. Leg. p. 155. C et O. X. p. 306.) — τινά τι [vid. supra monita] Luc. 10, 9. (Hdian. 7, 5. 9.) Ita pro הִכָּה et הוֹנָה Ies. 10, 20. 51, 23. —

2) *pecco, legem violo* Col. 3, 25. ὁ δὲ ἀδικῶν [i. e. ὁ ἄδικος] — ἠδίκησε = ὁ δ. d. κομιεῖται κατὰ τὸ ἀδίκημα, ὃ ἠ. i. e. *peccator mercedem reportabit pro ratione malefacti, quod commisit.* Cf. de particip. artic. habente substantive posito, omni temporis notione obliterata *Matth.* §. 271. §. 570. *Schäfer* ad Eur. Or. p. 70. *Seidler* ad Eur. Iphig. T. v. 1272. *Wolf* Leptin. p. 277. *Bornem.* schol. p. 10. *Win.* p. 100. 322. *Fritzsche* Ev. Matth. 103. 158. coll. quae de praesenti ad ὅς ἄν adnotata sunt. Apoc. 22, 11. — pro רָשַׁע, חָטָא, עָוַת. Saepius non extat in N. T.

Ἀδίκημα, τος, τό, (iniuria, maleficium Xen. Mem. 2, 2. 3.) *impie factum, crimen* Act. 18, 14. 24, 20. al. — pro רָעָה, עָוֹן 1 Sam. 26, 18. 20, 1. Ies. 59, 12. (Polyb. 1, 66. 6 et 8. Diod. Sic. 16, 29.)

Ἀδικία, ας, ἡ, 1) *iniustitia, Ungerechtigkeit* Rom. 9, 14. (Xen. Mem. 4, 2. 12.) — 2) *iniuria, qua afficit aliquis aliquem* 2 Cor. 12, 13. (Thuc. 3, 66.) — 3) ex hebr. *improbitas, Ruchlosigkeit, Gottlosigkeit.* Cf. de hoc huius v. usu *Schulz* die Parab. v. Verwalter. p. 59 — 66. — a) universe Luc. 13, 27. — 16, 9. μαμωνᾶς τῆς ἀ. = *divitiae ex improbitate* vel *impie partae.* Act. 1, 18. μισθὸς τῆς ἀδικίας *merces scelere patrando parata.* — 8, 23. συνδεσμὸς ἀδικίας fere nostrum: *ein Ausbund von Schlechtigkeit.* Rom. 1, 15. 29. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. 2, 8. 3, 5. 6, 13. 1 Cor. 13, 6. 2 Tim. 2, 19. Hebr. 8, 2. Iacob. 3, 6. 2 Petr. 2, 13. 15. 1 Ioh. 1, 9. 5, 17. — Ita pro עָוֹן 1 Sam. 3, 14. עָוֶל Ps. 7, 4. רֶשַׁע Ps. 45, 8. — Genitivus adiectivi loco: *ruchlos, gottlos* [vid. sub ἀγάπη

ab initio monita.] Luc. 18, 8. 18, 6. — ἐν ἀδικίᾳ adverb. *impie* [vid. ἐν] Rom. 1, 18. — b) *fraudis, perfidiae, fallaciae* sens. Iob. 7, 18. 5. 2 Thess. 2, 10. 12. Saepius non legitur in N. T.

Ἄδικος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, 1) *iniustus* de hominibus Luc. 18, 11. Rom. 3, 5. Hebr. 6, 10. (Xen. Mem. 4, 4. 10.) — 2) ex hebr. *impius, improbus* a) universe Matth. 5, 45. Luc. 16, 10. Act. 24, 15. 1 Cor. 6, 9. 1 Petr. 3, 18. 2 Petr. 2, 9. — Luc. 16, 11. ὁ μαμμ. ἄδικος i. e. *opes improbitate partae* vel *ad eam abripientes.* — LXX pro רָשָׁע et רַע Prov. 15, 26. 17, 15. — b) sensu iudaico: *paganus* 1 Cor. 6, 1. Vid. ἁμαρτωλός.

Ἀδίκως, adv. *iniuste, immerito* 1 Petr. 2, 19. — LXX pro חִנָּם Prov. 1, 11. 17. (Hdian. 7, 6. 7. Xen. Cyr. 1, 2. 7.)

Ἀδόκιμος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et δόκιμος quod vid.) *reiectaneus, reprobus, nullius pretii* Rom. 1, 28. 1 Cor. 9, 27. 2 Cor. 13, 5—7. (Pol. 16, 14. 19.) — περί τι 2 Tim. 3, 8. — Hebr. 6, 9. ἐκφέρουσα [i. e. *si edit* vel *dum edit.* Vide de partic. resolvendo sub ἀγανακτέω observata — ἀδόκιμος scil. ἐστί. Vid. *Win.* p. 319. et de nominat. particip. sub ἀγαλλιάω observata adiuncta *inutilitatis* vel *inepti* notione pro: ἀδόκιμος καὶ ἄχρηστος, ita sq. πρός τι Tit. 1, 16. Saepius non extat in N. T.

Ἄδολος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex α pr. et δόλος) *doli expers, sincerus* [de hominibus Thuc. 5, 18 et 47.] Semel ἄδ. γάλα 1 Petr. 2, 2. (de colore Anth. gr. T. 3. p. 102. ed. *Iac.*)

Ἀδραμυττηνός, ή, όν, *Adramyttenus*, ab ἀδραμύττειον vel ἀτραμύττειον, vel ἀτραμμύτειον Adramyttum, Adrumetum, quae erat urbs maritima, Atheniensium colonia, navali instructa et sita in Aeolia Act. 27, 2.

Ἀδρίας, ίου, ὁ, (sc. κόλπος s. πόντος, hodie: sinus Venetus) *Adria, mare adriaticum* vel *ionicum* Act. 27, 27.

Ἀδρότης, [vel ἀδροτής, ita *Passow* I. p. 31.] τητος, ἡ, (ab ἁδρός, adultus, ut καρπός Hdot. 1, 17. magnus statura Plut. vit. Lyc. c. 17. hinc ἀδρότης proceritas Hom. Iliad. 16, 857. 22, 363.) *abundantia*, de largo beneficio 2 Cor. 8, 20.

Ἀδυνατέω, ῶ f. ήσω (ab ἀδύνατος, quod vid. non possum, non valeo Xen. Mem. 1, 2. 23. in N. T.) passive: *fieri non possum, ich bin unmöglich*, τινί [propr. e iudicio alicuius vel iudice aliquo cf. *Matth.* §. 387. *Rost* §. 105. *Win.* p. 193.] = *für Jemanden* Matth. 17, 20. — coll. Iob. 42, 2. — sq. παρά τινι [= coram iudice aliquo vid. παρά] *bei Jemandem, für Jemanden* Luc. 1, 37. — cf. Gen. 18, 14. de h. l. futuro ἀδυνατήσει i. e. *per Deum, si fieri volet, nihil non fieri poterit* vid. *Bornem.* schol. p. 11. et de futuro posito omni temporis notione oblitterata *Win.* p. 256. coll. *Herm.* ad Vig. p. 757. *Rost* §. 116, not. 7. *Matth.* §. 506. p. 1142.

Ἀδύνατος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex α pr. et δυνατός) 1) active, *qui nequit facere aliquid, invalidus, infirmus* Rom. 15, 8. οἱ ἀ. *infirmi* scil. fide vel persuasione. — τοῖς ποσίν [de quo dat. vid. sub ἀγαλλιάω monita] Act. 14, 8. (Pol. 3, 64. 8. Xen. Mem. 2, 1. 7.) — 2) ἀδύνατον *quod fieri nequit* a) c. artic. τὸ ἀ. τοῦ νόμου *das Unmögliche des Gesetzes, id quod lex efficere non potuit* Rom. 8, 3. Vide ad h. l. *Win.* p. 207. 490. *Fritzsche* Coniect. p. 46. et de neutro adiect. substantive posito *Matth.* §. 269. *Buttm.* §. 116, 2. *Herm.* ad Vig. p. 871. *Win.* p. 210. *Alt* p. 67 sq. — (Xen. Mem. 2, 3. 5.) — τὰ ἀ. παρά τινι *quae e iudicio alicuius fieri nequeunt* Luc. 18, 27. Vide παρά. — b) ἀδύνατόν ἐστι *fieri non potest* Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. — abest ἐστί et sequitur infinitivus subiecti nota [cf. *Win.* p. 293. *Matth.* §. 530. 531. 534.] Ita *nunc* infinit. *aor.* in re brevi absoluta vel cito transeunte [vid. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1061. Oed. Col. v. 91. ad Eur. Med. v. 750. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 158. *Poppo* ad Thuc. p. 14. *Lob.* ad Phryn. p. 751. et quae de imperat. sub ἀγοράζω notata sunt.] Hebr. 11, 6. additur infinitivo accusativus subiectum infinitivi efficiens [vid. *Win.* p. 293. *Buttm.* §. 128, 1. *Matth.* §. 537.] Hebr. 6, 18. ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν. — (Xen. Mem. 2, 6. 16.) — *nunc* inf. *praesentis* in re, quae vel ipsa durat vel cuius effectus durat [vid. grammaticos modo laudatos] addito accusativo subiecti Hebr. 10, 4. ἀ. γὰρ τοὺς — ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. — abest accus. Hebr. 6, 4. ἀδύνατον γὰρ — ἀνακαινίζειν. — Saepius non extat in N. T.

Ἄιδω, ᾀείδω, f. ᾄσομαι, *cano* Eph. 5, 19. et Col. 3, 16. ᾄδοντες [i. e. *dum canitis* vid. ἀγανακτέω] — τῷ κυρίῳ vel τῷ θεῷ [i. e. *in honorem domini* vel *Dei* vid. de hoc dat. usu sub ἄγω monita]. Apoc. 5, 9. de h. l. praes. histor. vid. ἀγγαρεύω. Apoc. 15, 3. quo l. si alternat praes. c. aor. vid. ἄγω. (Xen. Conv. 3, 1.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀεί, adv. *semper, perpetuo* Marc. 15, 8. al. (Xen. Cyr. 1, 4. 15.)

Ἀετός, οῦ, ὁ, *aquila* Apoc. 4, 7. 8, 13. 12, 14. (Lucian. Dial. Deorr. 1, 2. Xen. Cyr. 2, 4. 19. An. 5, 9. [6, 1.] 23.) De forma αἰετός attica vide, quae habet *Herm.* in praef. ad Soph. Aiac. p. 19. *Win.* p. 24. In locis vero Matth. 24, 28. Luc. 17, 37. item Iob. 9, 27. 39, 33. Prov. 30, 7. ubi נֶשֶׁר et ἀετός petere dicitur cadavera, viri docti, aversari aquilam cadavera dicentes, sermonem esse monent vel de vulture percnoptero vel de vulture barbato, repugnantibus *Forskalio* et H. E. G. *Paulo.* Certum est, Hebraeis נֶשֶׁר dici nunc de aquila, nunc de vulture percnoptero, nunc de vulture barbato. Cf. locos V. T. supra laudatos cum Exod. 19, 4. 13. Lev. 11, 13. cf. *Winer* bibl. Realw. 1. p. 26.

Ἄζυμος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ζύμη fermentum) *infermentatus*, a) propr. τὰ ἄζυμα sc. λάγανα, οἱ ἄζυμοι sc. ἄρτοι *placentae infermentatae, panes infermentati* hebr. מַצּוֹת cf. Levit. 2, 4. Num. 6, 15. 1 Chron. 29, 23. — 1 Cor. 5, 7. ἄζυμα εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας i. e. ἄζυμα ὧν ἐστιν εἰλικρίνεια καὶ ἀλ. — ἃ ἐστιν ἐν εἰλ. καὶ ἀλ. Cf. de gen. vi latius patente, qua quid universe *esse alicuius* seu *ad aliquid referri* significatur *Herm.* ad Vig. p. 877. 880. *Schäfer* ad Eur. Or. p. 45. 48. *Matth.* §. 313. 314. *Rost* §. 108. *Iacob* ad Lucian. Alex. p. 101. *Win.* p. 171 sqq. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 610. *Alt* p. 46. — ἑορτὴ vel αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων, vel τὰ ἄζυμα [cf. de plurali in nominibus rerum, quarum plures sunt vel cogitantur partes *Win.* p. 164. *Rost* §. 97. *Matth.* §. 293. coll. *Ewald* p. 326. gr. min. p. 123. *Zumpt* lat. Gram. p. 84 sqq.] *festum* s. *dies, quibus panes infermentatos comedere debebant Iudaei in memoriam exitus e terra Aegyptiorum* circumscribitur ita festum paschatos Matth. 26, 17. Marc. 14, 1. 12. Luc. 22, 1. Act. 12, 3. 20, 6. — b) metaph. pro: *nihil pravi admixtum habens, sincerus* 1 Cor. 5, 7. Saepius non habetur in N. T.

Ἀζώρ, ὁ, *Asor*, hebr. עַזּוּר nom. propr. viri indeclin. Matth. 1, 13. 14.

Ἄζωτος, ου, ἡ, *Azotus* hebr. אַשְׁדּוֹד, nom. urbis, antiquitus pertinentis ad urbes quinque Philistaeorum principes Ios. 13, 3. 1 Sam. 6, 17. tum tribui Iudae assignatae Ios. 15, 4. denique receptae a Philistaeis 2 Chron. 26, 6. Neh. 4, 7. 6, 22. Asdod ut olim ab Assyriis Ies. 20, 1. ita postea a Iuda Maccabaeo 1 Macc. 5, 68. non solum, sed ab eiusdem etiam fratre Ionathane ibid. 10, 84. oppugnata atque vi capta est. Dirutam ab hoc restituit Gabinius romanus. Hodie appellatur *Esdud.* Act. 8, 40.

Ἀήρ, ἀέρος, ἡ, (aër densior, nebula Hom. Il. 14, 288. Pol. 18, 3. 7.) *aër* Act. 22, 23. Eph. 2, 2. ex Iudaeorum opinione aër sedes angelorum malorum erat 1 Thess. 4, 17. Apoc. 9, 2. 16, 17. — Locutiones proverbiales sunt: εἰς ἀέρα λαλεῖν *ventis verba profundere* 1 Cor. 14, 9. εἰς ἀέρα δέρειν *verberare ictibus auras* 1 Cor. 9, 26. Sensus utriusque: *dicere, agere inania et inutilia.* Saepius non extat in N. T.

Ἀθανασία, ας, ἡ, (ex α priv. et θάνατος) *immortalitas* 1 Cor. 15, 53. 1 Tim. 6, 16. (Plut. Aristid. c. 6. Lucian. Dial. Deorr. 4, 10.)

Ἀθέμιτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et θέμις iustitia) *illicitus, nefarius.* Bis in N. T. Act. 10, 28. 1 Petr. 4, 3. (2 Macc. 6, 5. Xen. Mem. 1, 1. 9.)

Ἄθεος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex α priv. et θεός — Deorum contemtor, impius Xen. An. 2, 5. 39. qui non credit esse Deum Ael. V. H. 2, 31. in N. T.) *a cognitione et cultu veri Dei alienus.* Ita semel in N. T. Eph. 2, 2.

Ἄθεσμος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et θεσμός lex, propr. lege non praescriptus) *legis violator, impius.* Bis in N. T. 2 Petr. 2, 7. 3, 17. (Diod. Sic. 1, 14)

Ἀθετέω, ῶ f. ήσω, (ab ἄθετος abrogatus, reiectus, ex α priv. et τίθημι pono: abrogo) *vanum et irritum reddo* i. e. *vi sua privo* = vel *everto, tollo*, sq. acc. *rei*, ut τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ Marc. 7, 9. τὴν βουλὴν τ. θ. Luc. 7, 30. quo loco εἰς ἑαυτούς = *in detrimentum suum* [vid. εἰς] τὴν σύνεσιν τινος 1 Cor. 1, 19. — vel *tollo*, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ Gal. 2, 21. διαθήκην Gal. 3, 15. — vel *violo*, ut τὸν νόμον Hebr. 10, 28. τὴν πίστιν 1 Tim. 5, 12. (Diod. Sic. T. 10. p. 49.) — — sq. acc. personae, i. e. vel: *preces alicuius irritas reddo* = *repudio aliquem* Marc. 6, 26. (Ios. Ant. 15, 2. 6. Diod. Sic. 1, 41.) vel: *doctrinam, praecepta alicuius irrita reddo* = *repudio aliquem* Luc. 10, 16. Ioh. 12, 48. 1 Tim. 4, 8. Iud. v. 8. — οἱ ο' pro: הֵנִיא Ps. 33, 10. נָאַץ 1 Sam. 2, 27. Saepius non habetur in N. T.

Ἀθέτησις, εως, ἡ, *abolitio* Hebr. 7, 18. 9, 26.

Ἀθῆναι, ῶν, αἱ, *Athenae*, [de plur. vid. sub ἄζυμος notata] civitas illa Graeciae olim nobilissima, philosophiae studiis celebratissima, belli pacisque artibus florentissima, virorum denique clarissimorum foecundissima Act. 17, 16.

Ἀθηναῖος, α, ον, *Atheniensis* Act. 17, 21.

Ἀθλέω, ῶ f. ήσω, *certo, athletarum certamen ineo*, pugione, cestu, disco, lucta, cursu. Semel in N. T. 2 Tim. 2, 5. (Ael. V. H. 10, 1.)

Ἄθλησις, εως, ἡ, (ἀθλέω) *certamen, certatio* (athletarum Polyb. 5, 64. 6. Ael. V. H. 2, 23.) παθημάτων *conflictatio cum miseriis* [vid. de genit. obiective posito sub voc. ἀγάπη monita] Hebr. 10, 32.

Ἀθυμέω, ῶ f. ήσω, (α priv. et θυμός) *animum despondeo.* Semel in N. T. Col. 3, 21. — οἱ ο' pro חָרָה Gen. 4, 5. 2 Sam. 6, 8. (Xen. An. 3, 2. 18. Pol. 3, 54. 7. Thuc. 2, 88.)

Ἀθῷος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et θωή, mulcta; propr. impunis, Diod. Sic. 1, 54. Pol. 2, 60. 1.) *insons, innocens* Matth. 27, 4. sq. ἀπό [i. e. *remotus a culpa* cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 808.] Matth. 27, 24. Ita οἱ ο' pro נָקִי sq. מִן 2 Sam. 3, 28. (Hist. Sus. v. 46. Similiter ἁγνός sq. ἀπό Anth. gr. T. 4. p. 144. ed. *Iac.* item καθαρός et ἁγνός ἀπό τινος Dem. 1371, 22. et καθαίρειν ἀπό τινος Appian. B. C. 2. p. 709.)

Αἴγειος, ου, ὁ, ἡ et εία, ειον, *hircinus, caprinus* (ab αἴξ, γός, caper) Hebr. 11, 37. (Apoll. Rhod. 4, v. 1349.)

Αἰγιαλός, οῦ, ὁ, *littus, ora maritima* Matth. 13, 2. al. (Xen. Anab. 6, 2. 1 et 7.)

Αἰγύπτιος, ία, ιον, *aegyptius* Act. 7, 22. 24. quo l. ex verbis antecedentibus τὸν ἀδικούμενον cogitatione addendum: τὸν ἀδικοῦντα cf. *Win.* p. 516. Act. 7, 28. al.

Αἴγυπτος, ου, ἡ, *Aegyptus.* Nomen regionis Africae, habentis ab occasu Libyam et Marmaricam, ab oriente Arabiam petraeam et sinum arabicum, a meridie Aethiopiam, a septentrione mare mediterraneum. Abundabat haec terra, excellens soli fertilitate, repetenda maximam partem a Nilo flumine, ab Aethiopia inde mediam Aegyptum perfluente, equis, hippopotamis, crocodilis, piscibus, frumento, allio, cepis, cucurbitis, bysso, papyro, lino, oleis, acaciis, sycomoris; metallis vero et ligno penitus fere carebat. Uti Aegyptus occidentalis et orientalis montium tractus habet a meridie ad septentrionem procurrentes, ita loca, Libyae confinia, sunt arenosa, Arabiam vero quae attingunt, saxosa et pecuariae soli apta. Praeter astronomiam aliarum etiam artium et disciplinarum studio terra haec celebrata est. Neque tamen unquam defuerunt, quae incolis essent molestissima, ut lepra ἐγχώριος, musquitorum importunitas, immensa ranarum copia, item locustarum examina, frugibus perniciosissima. Dividebatur Aegyptus tempore antiquissimo in superiorem (*Thebaida*, serius: *Said*), mediam (*Heptanomida* sitam ad lacus Moerida et Mesida), et inferiorem, cuius pars aliqua *Deltae* etiam nomine insignitur, et, quemadmodum Hebraeis מִצְרַיִם terra haec dicebatur, ita, qui regia in ea essent potestate, muneris tantum nomine i. e. Pharaones (= reges) ante Salomonem, post huius vero tempora nominibus propriis in libris sacris commemorantur. Ab exilii denique babylonici inde tempore Iudaeorum, nunc sponte, nunc Alexandro M. et Ptolemaeis auctoribus huc profectorum, tanta fuit multitudo, ut Ptolemaeo Philopatore regnante templum non modo, simile Hierosolymitano, Leontopoli exstruerent, sed omnino patrio more sacra facerent. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Aegypten.* — Matth. 2, 13. 14. 15. Act. 2, 10. al.

Ἀΐδιος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ἀεὶ semper) *sempiternus, aeternus* Rom. 1, 20. Iud. v. 6. (Sap. 7, 26. Pol. 4, 45. 1. Diod. Sic. 1, 11. Xen. Cyr. 7, 5. 78.)

Αἰδώς, όος, οῦς, 1) *pudor, verecundia* 1 Tim. 2, 9. (Xen. Mem. 3, 7. 5.) — 2) *reverentia* Hebr. 12, 28. (Xen. Anab. 2, 6. 14.)

Αἰθίοψ, ιοπος, ὁ, (αἴθομαι uror et ὤψ, facies, propr. adustus faciem) *Aethiops* hebr. כּוּשִׁי Act. 8, 27. Est autem, quae h. l. et Ierem. 13, 23. Ies. 18, 1. Ez. 3, 10. commemoratur Aethiopia vel כּוּשׁ Aethiopia superior vel *Habesch* dicta, Aegypto finitima, includens insulam Meroën, cum, quae Num. 12, 1. Habac. 3, 7. 2 Chron. 14, 8. 21, 16. 2 Regg. 19, 9. Ies. 37, 9. memoratur כּוּשׁ, eadem sit terra, quae Arabia felix appellatur cf. *Winer* bibl. Realw. sub vocc. *Aethiopien, Cusch.*

Αἷμα, τος, τό, *sanguis* i. e. materia illa fluida, quae per venas in totum corpus diffunditur, a) per se et universe Marc. 5, 25. 29. Luc. 8, 43. 44. 13, 1. 22, 44. Ioh. 19, 34. Apoc. 19, 13. — in imagine poetica Apoc. 14, 20. Sunt tamen, qui ut Hebraeorum דַּם עֲנָבִים Gen. 49, 11. Deut. 32, 14. ubi οἱ ὁ habent αἷμα σταφυλῆς, ita Apoc. l. l. explicant de sanguine uvarum i. e. de vino sanguinis instar rubente. Cf. Grot. ad h. l. (αἷμα σταφυλῆς Sir. 39, 26. 1 Macc. 6, 34.) — ἀπέχεσθαι τοῦ αἵματος et φυλάττεσθαι τὸ αἷμα, *sanguine* i. e. *esu sanguinis abstinere* Act. 15, 20. 29. 21, 25. Lege enim mosaica Levit. 3, 17. 7, 26. 17, 10. sqq. coll. Gen. 9, 4. sanguine vesci vetitum erat, cum sanguis sedes haberetur animae, nonnisi Deo offerendae. Cf. *Winer* Realw. sub vocc. *Sühnopfer, Speisegesetze.* — (Diod. Sic. 4, 50. Plato Phaedon. c. 45. ed. *Fischer.* Hom. Iliad. 21, 119.) — Formulae solemnes apud prophetas in caedibus et eventis maxime terribilibus depingendis: μεταστρέφεσθαι vel στρέφειν εἰς αἷμα Apoc. 11, 6. Act. 2, 20. coll. Ioel. 3, 4. et ibi LXX. — γίνεσθαι ὡς αἷμα vel γίνεσθαι αἷμα Apoc. 6, 12. 8, 8. 11, 6. 16, 3. 4. — de loco Ioh. 6, 53—56. vid. sub voc. σάρξ notata. —

b) ita, ut includat *animae*, vel *vitae animalis* [*Seele*, i. e. *Leben*] notionem. Sanguis enim animae sedes habebatur, vid. Levit. 17, 10 sqq. cf. *Schulz* die christl. Lehre vom heil. Abendm. p. 111. *Win.* Realw. l. l. — Hinc ex hebr. [cf. *Win.* p. 21.] σὰρξ καὶ αἷμα i. e. σὰρξ αἵματος = *caro sanguine* [per venas diffluente] *animata, vom Blute belebtes Fleisch*, i. e. *der thierisch-lebendige Leib* Hebr. 2, 14. (Sir. 14, 18.) — Inclusa et praedominante *imbecillitatis, imperfectionis*, moralis maxime, *fragilitatis* notione, *der lebende Sinnenmensch* „insofern in der physischen Regsamkeit und Lebendigkeit Lust und Unlust, Kitzel der Leidenschaften, thierische Triebe u. s. w. ihren Sitz aufschlagen." *Schulz* l. l. p. 95 sqq. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 535. — Matth. 16, 17. 1 Cor. 15, 50. Gal. 1, 16. Eph. 6, 12. (Sir. 17, 30.)

c) persaepe αἷμα est: *sanguis per caedem effusus* vel *per caedem effundendus*, ubi nos: *Mord, Ermordung.* Ita in formula αἷμα ἐκχύνειν, i. e. *sanguinem cum anima effundere*, in quibus Lat. etiam *trucidare*, nos: *morden* Act. 22, 20. Rom. 3, 15. Apoc. 16, 6. — οἱ ο' pro שָׁפַךְ דָּם Gen. 9, 6. 38, 21. 2 Sam. 1, 16. 3, 28. — Hinc αἷμα ἐκχυνόμενον, *sanguis, qui cum anima effunditur*, ita de hominis sanguine cum anima effuso, ubi Lat. *caedes facta, caedes*, nos: *Mord, Ermordung*, Matth. 23, 35. Luc. 11, 50. — Num. 35, 33. Ps. 79, 11. — minus plene i. e. sic, ut cogitando addendum sit; ἐκχυνόμενον Matth. 23, 30. ἐν αἵματι τῶν προφητῶν. v. 35. et Luc. 11, 51. ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ, et ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου. Matth. 27, 4. παραδοὺς αἷμα ἀθῷον *tradens sanguinem innocentem effundendum* pro: *tradens sanguinem innocentis effundendum* i. e. *necandum tradens virum innocentem.*

(Hist. Sus. v. 62.) *οἱ ό* pro דָּם נָקִי 1 Sam. 19, 5. — Matth. 27, v. 6. *τιμὴ αἵματος, Mordpreis*, v. 8. *ἀγρὸς αἵματος* et Act. 1, 19. *χωρίον αἵματος Mordacker*. Matth. 27, 19. Hebr. 12, 24. Act. 2, 19. Apoc. 8, 7. — ita Prov. 29, 10. (Hdian. 2, 6. 6. Diod. Sic. 18, 56. Dem. 548, ult.) — *τὸ αἷμά τινος ἔρχεται ἐπί τινα*, *mors alicuius violenta defertur in aliquem, der gewaltsame Tod Jemandes fällt Einem zur Last, er ist dafür verantwortlich* Matth. 23, 35. 27, 25. Act. 18, 6. — cf. 2 Sam. 1, 16. Ier. 51, 35. — *ἐπάγειν τὸ αἷμά τινος ἐπί τινα*, *violentam alicuius mortem devolvere in aliquem, die Ermordung Jemandes auf Einen bringen* Act. 5, 28. — *καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων*, *ich habe keine Schuld an der Todesstrafe und dem Untergange Aller* Act. 20, 26. — *ἐκζητεῖν αἷμά τινος*, *Jemandes Ermordung rächen* Apoc. 6, 10. 19, 2. Luc. 11, 50. — Hinc et quoniam sanguis animae sedes haberetur, verbis Apoc. 16, 6. *αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν* poena atrocissima adumbratur. Ad verba Apoc. 18, 24. cf. quae habet *Gesen.* ad Ies. 26, 21. — — De victimarum sanguine effuso dicitur *αἷμα*, nunc quatenus lustrandi et expiandi vim haberet (cum enim sanguis haberetur sedes animae, cum illius effusione haec simul effundi et offerri credebatur, sic, ut anima effusa = *das aufgeopferte Leben*, Deo oblata, lustraret et expiaret; vid. Levit. 17, 10.), ubi nos vel: *Opferblut*, Lat. *sanguis victimae mactatae* Hebr. 9, 7. 21. 22. 11, 28. — *αἷμα τράγων καὶ μόσχων sanguis hircorum et vitulorum pro victima mactatorum* Hebr. 9, 12. 13. 19. 10, 4. — *αἷμα ἀλλότριον* opp. *τῷ αἵματι τῷ ἰδίῳ* i. e. *sanguis victimae alienae, non a semetipso victimae instar mactato desumtus* 9, 25. *ζώων τὸ αἷμα* Hebr. 13, 11. — Hinc de Iesu, qui, dum sanguis eius effunderetur i. e. morte subeunda certiores nos reddidit de venia peccatorum a Deo impetranda et hanc ipsam ob causam comparatur victimae *ῥαντιζούσῃ*, vel *ἁγιούσῃ* vel *καθαριζούσῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας*. Hebr. 9, 12 et 13, 12. *τὸ ἴδιον αἷμα* i. e. *sanguis corporis sui, victimae instar, mactati*. — *τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ sanguis Christi victimae instar trucidati* Hebr. 9, 14. 10, 19. 1 Petr. 1, 2. 19. 1 Ioh. 1, 7. 5, 6. 8. Apoc. 1, 5. 5, 9. 7, 14. 12, 11. — vel: *Lebensaufopferung, gewaltsamer Tod, mors cruenta* Act. 20, 28. Rom. 3, 25. 5, 9. 1 Cor. 10, 16. Eph. 1, 7. 2, 13. Col. 1 [14.], 20. quo l. *τὸ αἷμα τοῦ σταυροῦ* = *das am Kreuze vergossene Blut* i. e. *der gewaltsame Tod am Kreuze*. Cf. de gen. locum indicante, quo [i. e. *an, auf, in, um*] factum est aliquid *Win.* p. 172. coll. *Gesen.* p. 676. *Ewald* p. 568. gr. min. p. 245. *Fritzsche* Coniect. p. 4. et de duplici genit. Col. 1, 20. *τοῦ στ. αὐτοῦ*, pendente quidem uno ab altero, sed varia ratione posito *Win.* p. 175 sq. *Matth.* §. 380, not. 2. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 54. 611. — nunc quatenus foederis sanciendi vim haberet victimarum sanguis effusus Hebr. 9, 18. 20. coll. Exod. 24, 8. — quo factum est, ut et Iesus *τὴν διαθήκην τὴν καινὴν* sanguinis sui effusione vel morte sua cruenta sanxisse diceretur Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 27. Hebr. 10, 29. 13, 20. cf. *Winer* Realwörterb. 1. p. 236. (Liv. 23, 8. sanguine Hannibalis sanciam romanum foedus.) —

d) quarta denique ratione [Beziehung] ita usurpatur vox *αἵματος*, ut, qui gignuntur vel nascuntur ab aliquo, gigni vel nasci dicantur ex sanguine eius. Uti enim vitae animalis ipsius sedes habebatur sanguis, ita eiusdem stamina vel semina contineri sanguine credebantur. Cf. *Schulz* l. l. p. 111. — Ioh. 1, 13. de h. l. plurali *ἐξ αἱμάτων*, ratione patris et matris habita, posito [ut Eur. Ion. v. 693.] vid. sub *ἄζυμος* notata. Act. 17, 26. (Hom. Iliad. 6, 211. ad quem l. Eustath. *φησὶν οἱ σοφοί, ὡς τοῦ σπέρματος ὕλην τοῦ αἵματος ἔχοντος*. Hinc de progenie Ios. Ant. 20, 10 ab init. Plut. Apophth. T. 2. Moral. p. 184. ed. *Tauchn.* Eur. Phoen. 254. Orest. 345. et sanguis Liv. 38, 58.) Saepius non extat in N. T.

Αἱματεκχυσία, *ας*, *ἡ*, (*αἷμα* et *ἐκχέω* effundo) *sanguinis* [cum anima] *effusio*. Legitur tantum Hebr. 9, 22. Vide *αἷμα*.

Αἱμοῤῥοέω, *ῶ*, (*αἷμα*, *ῥέω* fluo) *sanguinis profluvio laboro*. Extat tantum Matth. 9, 20. (Plut. de Fluv. Mor. Vol. 6. p. 464 ed. *Tauchn.*) *οἱ ό* Levit. 15, 33.

Αἰνέας, *ου*, *ὁ*, *Aeneas*, nom. propr. viri Act. 9, 33.

Αἴνεσις, *εως*, *ἡ*, (*αἰνέω*) *laus, laudatio*. Semel in N. T. Hebr. 13, 15. — *οἱ ό* pro תּוֹדָה Ps. 26, 2. תְּהִלָּה Ps. 66, 2. רִנָּה 2 Chr. 20, 22. זִמְרָה Ies. 12, 2.

Αἰνέω, *ῶ* f. *ήσω* vel *έσω*, (ab *αἶνος* quod vid. De voc. Graecis antiquioribus incognito positoque pro meliori *ἐπαινέω* cf. *Passow* 1. p. 50.) *laudo*, *celebro*, *τὸν θεόν* Luc. 2, 13. quo l. si plural. participii refertur ad singularem vid. de plural. adiectivorum vel particip. iuncto cum singulari nominis collectivi *Matth.* §. 302. 434. *Buttm.* §. 116, 2. *Win.* p. 214. 330. *Alt* p. 69. — Luc. 2, 20. 24, 53. Act. 2, 47. 3, 8. 9. Apoc. 19, 5. — Rom. 15, 11. quo l. si alternat praes. cum aoristo et neglectum videtur, quod est inter imperativ. aoristi [de quo vid. *ἀγοράζω*] et inter imperativ. praesentis [pertinente ad rem, quae iam fit vel durat vel saepius repetitur vid. *Herm.* ad Vig. p. 773. 748. ad Soph. Aiac. v. 1061. Oed. Col. v. 91. *Matth.* §. 501. *Buttm.* §. 124, 5. *Win.* p. 291.] auctor rem ipsam verbo significatam magis, quam rei durationem aut repetitionem tenuisse putandus est. Vide Grammatices modo laudatos. — *τὸν θεὸν περί τινος* Luc. 19, 37. — *οἱ ό* pro הוֹדָה Gen. 49, 8. הִלֵּל 1 Chron. 17, 4. 10. שַׁבַּח Dan. 2, 23. בָּרֵךְ Ps. 100, 4. שִׁיר Ps. 106, 12. Saepius non extat in N. T.

Αἴνιγμα, *τος*, *τό*, (*αἰνίσσομαι* obscure aliquid significo Aelian. V. H. 2, 29.) *aenigma* i. è. *sermo obscurus, obscura alicuius rei significatio*. Semel in N. T. 1 Cor. 13, 12. *ἐν αἰνίγματι* i. e. *αἰνιγματικῶς*, i. e. *obscure*. — *οἱ ό* pro חִידָה Prov. 1, 6. (Dem. 184, ult. Plut. Galba c. 24. *δι' αἰνιγμῶν*.)

Αἶνος, *ου*, *ὁ*, (dictum Hom. Odyss. 14, 508.) *laus*. Extat tantum Matth. 21, 16. Luc. 18, 43. — *οἱ ό* pro עֹז Ps. 8, 3. (Hom. Odyss. 21, 110.) Cf. *Buttm.* Lexilog. Vol. 2. p. 112.

Αἰνών, *ἡ*, *Aenon* (= עֵינָוָן fontes, Buxtorf. Lex. chald. rabb. p. 1071.) nomen pp. vel loci, vel fontis, qui Ioh. 3, 23. haud procul abfuisse dicitur a Salim.

Αἵρεσις, *εως*, *ἡ*, (*τὸ αἱρεῖν*, deinde optio data inter duo proposita Aeschin. Dial. Socr. 2, 3. Pol. 3, 103. 7.) *secta*, i. e. *coetus hominum, qui seiungentes se ab aliis sua dogmata sequuntur et instituta* Act. 5, 17. 15, 5. 24, 5. 14. 26, 5. 28, 22. 2 Petr. 2, 1. *αἱρέσεις ἀπωλείας*, *sectae perniciosae*. De genit. *ἀπωλ.* adiect. posito vid. sub voc. *ἀγάπη* notata. (Ios. B. I. 2, 8. §. 1. 3. 7. Diod. Sic. 2, 29.) — 2) ex adiunct. *dissidium*, *contentio* 1 Cor. 11, 19. Gal. 5, 20. Saepius non legitur in N. T.

Αἱρετίζω, f. *ίσω*, (pp. eligo 1 Macc. 9, 30.) ex hebr. *diligo, amo*. Semel legitur Matth. 12, 18. *ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα*. — *οἱ ό* pro חָפֵץ Num. 14, 8. (3 Esdr. 4, 19.) Vox alexandrini aevi. Vid. *Sturz* de dial. maced. p. 144.

Αἱρετικός, *ου*, *ὁ*, vel *sectarum condendarum studiosus*, vel *rixas et dissidia fovens*. Extat tantum Tit. 3, 10.

Αἱρέω, *ῶ* f. *ήσω*, *capio*, (ut urbem Xen. Ages. 1, 22. eligo Thuc. 3, 82.) *αἱρέομαι*, *οῦμαι*, aor. 2. med. *εἱλόμην*, *mihi capio* i. e. *eligo*, sq. accus. rei [cf. de medio aliam significationem eamque transitivam sumente *Win.* p. 231 sq. *Matth.* §. 491. *Buttm.* §. 122, 4.] 2 Thess. 2, 13. (Hdian. 4, 14. 3.) — Phil. 1, 22. de h. l. fut. in interrogatione dubitantis vel deliberantis vid. sub *ἀγοράζω* monita. = sq. infinit. obiecti nota [cf. *Win.* p. 294. *Alt* p. 161. *Matth.* §. 531. 534. *Buttm.* §. 127.], ut *συγκακουχεῖσθαι* Hebr. 11, 25. de infinit. praes. vid. sub *ἀδύνατος* observata. 2 Thess. 2, 13. Phil. 1, 22. Hebr. 11, 25. (Pol. 2, 23. 2. Hdian. 4, 14. 3.)

Αἴρω, [forma attic. contracta ex *ἀείρω*] f. *ἀρῶ* a. 1. *ἦρα* perf. *ἦρκα* perf. p. *ἦρμαι* a. 1. p. *ἤρθην* [de iota subscripto in his tempp. non admittendo vid. *Win.* p. 48. *Buttm.* gr. max. Vol. 1. p. 454.] — 1) *tollo* i. e. *attollo*, *ich hebe auf, ich hebe in die Höhe* a) de rebus et personis, quae ante pedes vel in loco inferiore sunt, ut hominem accumbentem Matth. 22, 13. *ἰχθὺν* 17, 27. — *κλίνην* vel *κράββατον* Matth. 9, 6. Marc. 2, 11 et Act. 21, 11. Sunt tamen, qui in his ll. explicant: *sumo*. Vide infra. — Matth. 14, 12. 20. 15, 37. Marc. 2, 3. 6, 29. 43. 8, 19.

20. 16, 18. Luc. 9, 17. Ioh. 8, 59. Act. 27, 17. Apoc. 18, 21. (1 Macc. 9, 19. Diod. Sic. 9, 41. Xen. de re eq. 6, 8.) — sq. duplici acc. uno obiecti, altero praedicati [cf. *Matth.* §. 428. p. 790. §. 421, not. p. 771. D' Orvill. ad Charit. p. 219. *Win.* p. 205. coll. *Matth.* §. 310. *Kön.* ad Greg. Cor. p. 331 ed. *Schäfer.*] Marc. 8, 8. ἦραν — σπυρίδας *sie hoben an übriggebliebenen Brocken sieben Körbe auf.* Vide ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 313. — τινὰ νεκρόν *Jemanden für todt aufheben* Act. 20, 9. — in re nautica: αἴρειν *lichten*, pro pleniore αἴρ. τὰς ἀγκύρας Act. 27, 13. (Thuc. 2, 23. plene Plut. vit. Pomp. c. 50. Cf. *Win.* p. 533. L. *Bos.* p. 14. 15 ed. *Schäfer.*) — b) de partibus corporis, quae demissae ante elevantur, ut τὴν χεῖρα sq. εἰς τὸν οὐρανὸν Apoc. 10, 5. — οἱ ο' pro נָשָׂא יָדַיִם Deut. 32, 40. (Xen. An. 7, 3. 6.) — τοὺς ὀφθ. addito ex abundanti [vid. *Win.* p. 546. *Matth.* §. 636. *Lob.* ad Phryn. p. 10. *Bornem.* schol. p. 166.] ἄνω Ioh. 11, 41. — οἱ ο' pro נָשָׂא עֵינַיִם Ps. 121, 1. — de voce ex imo pectore clamante = *erheben*, φωνήν Luc. 17, 13. πρός τινα Act. 4, 24. — οἱ ο' pro נָשָׂא קוֹל Iudd. 21, 2. (ἐξαίρειν φωνήν Philostr. vit. Apollon. 5, 9.) — c) *suspendendi* notione inclusa [in die Höhe heben u. schweben lassen. Ita plusqpf. verbi ἀείρω· ἤρτο, ἄωρτο *pendebat* Hom. Iliad. 3, 272. cf. *Buttm.* Lexilog. 1. p. 293.] trop. τὴν ψυχήν τινος *animum alicuius suspensum teneo* i. e. *facio* vel *ita ago, ut incertus et dubius sit aliquis, quid mihi velim* Ioh. 10, 24. (Philostr. 2, 4.)

2) *sublatum porto*, sq. acc. et ἐπὶ χειρῶν Matth. 4, 6. vel ἐπ' ἐμέ 11, 29. — τὸν σταυρόν Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. coll. Luc. 23, 26. qui habet φέρω. — τὸν σταυρόν μου trop. pro: *calamitates mihi perferendas in me recipio* Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. 10, 21. Luc. 9, 23. „distat autem locutio λαμβάνειν et αἴρειν τ. στ. αὐτοῦ sic, ut haec perferre supplicia non involuta *promti animi* significatione designet. Utriusque rationes inde ducendae sunt, quod ad crucis supplicium damnati patibulum ad supplicii locum ferre cogerentur", ita *Fritzsche* IV Evv. Vol. 1. p. 389 et *de Wette* ad Matth. 10, 38. — Ioh. 1, 29. ὁ αἴρων — τοῦ κόσμου, *qui fert* vel *sustinet* [ex decreto divino cf. *Win.* p. 242 et quae infra habentur de praesenti ad futura quatenus referatur, observata] *peccata mundi.* Cf. ad h. l. *Lücke* et *de Wette.* — (ἀείρω porto Hom. Od. 3, 312.)

3) *tollo* i. e. *aufero, wegnehmen* a) exclusa violentiae notione, sq. acc. rei Matth. 20, 14. 24, 17. 18. Marc. 13, 16. Luc. 6, 29. ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον quo l. alii: σοῦ τὸ ἱ. explicant: *pallium tuum*, alii σοῦ esse i. q. ἀπὸ σοῦ interpretantur: *ab eo, qui auferre conatur a te conatur pallium.* Cf. de praesenti hacteuus futurascente, quatenus indicat, aliquem in eo esse, ut faciat aliquid *Matth.* §. 504, 3. *Herm.* ad Soph. O. R. v. 1444. ad O. C. v. 382. *Markl.* ad Eur. Suppl. v. 740. *Bornem.* schol. p. 26. 119. *Win.* p. 242. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 364. *Alt* p. 121. et de eodem participii praes. usu *Matth.* §. 499. 566, 6. *Rost* §. 116, not. 5. *Herm.* ad Vig. p. 775. *Win.* p. 322 sq. *Alt* p. 175. *Lücke* T. 1. p. 385. *Ges.* p. 792. *Ewald* p. 534. gr. min. p. 323. — Luc. 6, 30. 19, 21. 22. quo l. αἴρω = *auferre soleo.* Vide de hoc praes. usu sub ἀδικέω observata. Ioh. 19, 31. 38. Marc. 15, 24. τίς τί ἄρῃ *quis quid auferret* pro: *quis* aliquid *auferret* et *quid* is *auferret?* Cf. de duplici interrogatione *una* comprehensa *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1164. Antig. v. 2. Philoct. v. 1080. Eur. Alcest. v. 215. *Heind.* ad Plat. Theaet. p. 416. *Matth.* §. 488, 12 et not. 2. *Bornem.* schol. p. 120. *Fritzsche* Coniect. p. 36. 52. *Eiusd.* Ev. Marc. p. 686. *Win.* p. 539. — τὶ ἀπό τινος Matth. 13, 12. 21, 43. 25, 28. 29. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. 19, 24. 26. — οἱ ο' pro נָשָׂא sq. מִן Gen. 40, 19. — τὶ ἔκ τινος Marc. 13, 15. — — τινά, ut τὸν κύριον pro: *corpus domini* Ioh. 20, 13. — addito ἐκ τοῦ μνημείου Ioh. 20, 2. In quibus Iohannis locis ἦραν imperf. = *man hat weggenommen.* Cf. de 3 pers. plur. imperson. posita *Matth.* §. 294. *Buttm.* §. 116, 12. *Fischer* 3, a. p. 347. *Wolf* Leptin. p. 288. *Bornem.* schol. p. 83. *Win.* p. 339. — τινὰ ἐκ μέσου τινῶν = *excludo aliquem e coetu quorundam* 1 Cor. 5, 2. — τινὰ ἐκ τοῦ κόσμου = *von der Welt nehmen* Ioh. 17, 15. Cf. *Lücke* ad h. l. — *sumendi* sensu, sq. acc., ut κλίνην, κράββατον, ζώνην Matth. 9, 6. Marc. 2, 11. Act. 21, 11. — τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ i. e. *membra Christi usibus dicata* 1 Cor. 6, 15. de h. l. particip. ἄρας non ex abundanti posito vid. *Win.* p. 549 sq. — seq. acc. rei, quam aliquis, iter facturus [εἰς ὁδόν vel εἰς τὴν ὁδόν *in iter, reisebehufs*], loco suo movet et *secum sumit*, ut πήραν, ῥάβδον, ἄρτον Luc. 9, 3. Marc. 6, 8. Cf. de huius l. interpretatione et lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 209. *Win.* p. 503. *Griesb.* ed. *Schulz.* et de construct. variata in verbis: ἵνα μηδὲν ἄρωσιν — ἀλλ' ὑποδεδεμένους [scil. ἰέναι] — καὶ ἐνδύσασθαι *Fritzsche* l. l. *Win.* l. l. et sub ἀγαπάω monita. — Luc. 22, 36. — de rebus, quae loco suo moventur, ubi Lat. *amoveo, dimoveo*, nos: *hinwegthun*, sq. acc. rei Matth. 21, 21. quo l. imperat. ἄρθητι *tollitor, hebe dich weg.* Cf. de passivi signif. reflexiva sub ἁγνίζω observata. — Ioh. 11, 39. — addito ἀπό τινος Eph. 4, 31. ἀρθήτω — ὑμῶν = *absit a vobis.* — τὶ ἔκ τινος vel ἐντεῦθεν Ioh. 20, 1. 2, 16. αἴρ. κλῆμα = *palmitem amputando auferre* i. e. *amputare* Ioh. 15, 2. τὰς ἁμαρτίας i. e. *deleo peccatorum memoriam et repetitionem*, ita de Iesu et expiante peccata et mores hominum emendante 1 Ioh. 3, 5. Cf. *Lücke* ad h. l. — χειρόγραφον = *deleo* Col. 2, 14. τὴν κρίσιν τινος *sententiam condemnatoriam de aliquo latam* = *poenam alicui impositam aufero* i. e. *poenam alicuius cessare facio* Act. 8, 33. coll. Iesaia 53, 8. — — b) violentiae notione inclusa = vel: *eripio*, sq. accus. rei ut τὸν λόγον Marc. 4, 15. τὴν πανοπλίαν Luc. 11, 22. 52. (ita ἀείρω Hom. Od. 21, 18.) — τὶ ἀπό τινος *aufero aliquid ab aliquo* i. e. *eripio alicui aliquid* Luc. 8, 12. Ioh. 10, 18. 16, 22. de h. l. praesenti in re futura i. e. in re *certo* vel proxime eventura cf. *Win.* p. 242. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 135. 554. *Herm.* ad Soph. O. C. v. 1372. *Matth.* §. 504, 3. *Alt* p. 121. — vel: *abscindo*, τινός *ab aliqua re* scil. τι [vid. de τὶς omisso sub τὶς observata] Marc. 2, 21. De genit. post vv. separandi cf. *Win.* p. 183. *Matth.* §. 354, β. — ἀπό τινος scil. τὶ Matth. 9, 16. αἴρει — ἱματίου *tollit enim eius* [scil. veteris vestimenti] *supplementum de veste* scil. aliquid. Cf. *Fritzsche* ad h. l. p. 346.

4) *tollo* i. e. *e medio tollo*, τινὰ i. e. *e vita tollo aliquem, aus dem Wege räumen, wegschaffen* Matth. 24, 39. Act. 21, 36. — Luc. 23, 18. de h. l. imperat. praes. alternante c. imperat. aor. vid. sub αἰνέω notata. — Ioh. 11, 48. ἀροῦσιν — τὸν τόπον [= *devastabunt locum*] καὶ τὸ ἔθνος *et populum e medio tollent.* Cf. de h. l. zeugmate *Win.* p. 540. *Lücke* ad h. l. *Matth.* §. 634. — abest acc. e contextu facile cognoscendus Ioh. 19, 15. quo l. si in vehementi animi commotione per diplasiasmum duplicatur cum gravitate ἆρον cf. *Win.* p. 551. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 241. *Alt* p. 261. *Bornem.* schol. p. 53 sq. *Gesen.* p. 670. *Ewald* p. 636. gr. min. p. 293. — τινὰ vel τὴν ζωήν τινος ἀπὸ τῆς γῆς Act. 22, 22. 8, 33. — οἱ ο' pro אָסַף Ies. 57, 1. (1 Macc. 5, 2.) Saepius non legitur in N. T.

Αἰσθάνομαι, f. αἰσθήσομαι, verb. dep. med. [vid. ἀγωνίζομαι] *sentio* (propr. sensibus percipio Xen. Mem. 1, 2. 31.) i. e. *intelligo.* Semel Luc. 9, 45. — LXX pro בִּין Iob. 23, 5. (Xen. Cyr. 1, 1. 2 et 6.)

Αἴσθησις, εως, ἡ, (sensus, sentiendi vis Xen. Mem. 1, 4. 5.) *cognitio.* Semel legitur Phil. 1, 9. — LXX pro דַּעַת Prov. 1, 4. 22. Arrian. diss. epict. 2, 18. 8. Aelian. V. H. 1, 12.)

Αἰσθητήριον, ου, τό, (locus sensuum, Sitz der Sinne; sentiendi vis Galen. de dignot. Puls. 3. ὃς μὲν γὰρ — τὸ αἰσθητήριον ἔχει γεγυμνασμένον ἱκανῶς, ab αἰσθάνομαι) *sensus internus, interne sentiendi vis* Hebr. 5, 14. i. q. Ierem. 4, 19. τὰ αἰσθητήρια τῆς καρδίας.

Αἰσχροκερδής, έος, οῦς, ὁ, ἡ — ές, τό, (αἰσχρός et κέρδος) *turpis lucri studiosus.* Bis in N. T. 1 Tim. 3, [8.] 8. Tit. 1, 7. (Xen. Ages. 11, 3. Dem. 1204, 21.)

Αἰσχροκερδῶς, adv. (vid. vocab. praeced.) *turpiter inhiando lucro* i. q. αἰσχροῦ κέρδους χάριν. Extat tantum 1 Petr. 5, 2. coll. Tit. 1, 11. De notione eadem et negando et affirmando enunciata vid. *Win.* p. 552. *Matth.* §. 636. *Herm.* ad *Elmsl.* Eur. Med. p. 361. *Iacob* quaest. Lucian. ad calc. Lucian. Tox. p. 19. *Alt* p. 204.

Αἰσχρολογία, ας, ἡ, (turpiloquium ab αἰσχρολογέω) *sermones obscoeni.* Legitur tantum Col. 3, 8. (Pol. 8, 13. 8. Diod. Sic. 5, 4. Xen. Lac. 5, 6.)

Αἰσχρός, *ά, όν*, ***turpis*** (propr. i. q. deformis Xen. Symp. 4, 19.) metaph. *turpis moribus*, de iis, qui laedunt vel pudorem nativum (et christianum) Tit. 1, 11. — seq. infinit., subiecti nota [de quo, ut de infin. praes. vid. *ἀδύνατος*] Eph. 5, 12. vel mores civitatis receptos, seq. infin. praes., subiecti nota 1 Cor. 14, 35. — habet inf. artic. et substantivi locum tenet 1 Cor. 11, 6. Cf. *Matth.* §. 540. *Buttm.* §. 112, 5. 1. *Win.* p. 293. *Alt* p. 167. et de inf. aor. 1 Cor. 11, 6. alternante c. infin. praes. vid. *Win.* p. 308 et sub voc. *αἰνέω* observata. (Xen. Mem. 3, 10. 5, Pol. 3, 116. 13. Lysias apud Athen. 12. p. 551. F.)

Αἰσχρότης, *τητος, ἡ*, (ab *αἰσχρός*) *turpitudo*. Legitur tantum Eph. 5, 4. — Vide de subst. in *ότης* sub *ἀγιότης* monita.

Αἰσχύνη, *ης, ἡ*, (ab *αἶσχος*) 1) *pudor* [i. e. fuga dedecoris Xen. An. 3, 1. 10.] i. e. *pudor ob factum illicitum vel inhonestum, Schaam, Beschämung* Luc. 14, 9. (Xen. An. 2, 6. 6.) — 2) *ignominia, contumelia* aliorum malitia nobis contracta Hebr. 12, 2. (Hdian. 8, 8. 14.) — 3) *res cuius nos pudere debet, turpitudo, flagitium* 2 Cor. 4, 2. *τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχ.* *occulta consilia* vel *molimina cum turpitudine vel flagitio coniuncta*. Phil. 3, 19. — plur. ***αἱ αἰσχύναι τινός***, *flagitia alicuius* Iud. v. 13. de plur. nominum abstractorum vid. *Win.* p. 164. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 120. 132. *Schäfer* ad Dionys. Hal. de compos. verb. p. 365. *Herm.* ad Vig. p. 739. *Matth.* §. 293. — Apoc. 3, 18. *ἡ α. τῆς γυμνότητος turpitudo, quae cernitur in nuditate* vel *oriens ex nuditate*. (Aeschin. 23, 41.) Saepius non extat in N. T.

Αἰσχύνω, f. *υνῶ dedecore afficio, pudore suffundo* (ab *αἶσχος*) de personis, quae hactenus pudore suffunduntur, quatenus spe, fiducia frustrantur 2 Cor. 10, 8. — *οἱ ό* pro בּוֹשׁ Ps. 6, 11. — ***ἔν τινι*** = *in irgend einer Beziehung* [vid. *ἐν*] Phil. 1, 20. — passiv. *αἰσχύνομαι*, a. 1. p. *ᾐσχύνθην* signif. reflexiva: *pudet me* [vid. sub *ἀγνίζω* observata], sq. inf. praes. [vid. *ἀδύνατος*] Luc. 16, 3. Cf. ad h. l. *Win.* p. 317. — abest inf. facile e contextu cognoscendus, ut *παθεῖν* 1 Petr. 4, 16. (Xen. Mem. 3, 1. 11.) — sq. ***ἀπό τινος***, ubi nos: *vor etwas* [vid. *ἀπό*] 1 Ioh. 2, 28. — *οἱ ό* pro בּוֹשׁ sq. מִן Ier. 22, 22. (Sir. 41, 17.) Saepius non habetur in N. T.

Αἰτέω, *ῶ* f. *ήσω* 1) activum: *peto, postulo* a) universe, sq. acc. rei Act. 16, 29. Luc. 1, 63. 1 Cor. 1, 22. (Hdian. 1, 11. 9. Lycurg. 186, 6. Xen. Anab. 2, 1. 10.) — sq. dupl. acc. et rei et pers. Luc. 12, 48. 1 Petr. 3, 15. (Xen. Anab. 1, 3. 14. 16. Cyr. 8, 3. 41.) cf. *Winer* p. 204. *Buttm.* §. 118, 4. *Matth.* §. 417, d. p. 764. *Rost* §. 104. p. 495. *Alt* p. 61. coll. *Gesen.* p. 813. — b) de rogantibus: *rogo aliquem aliquid* aa) universe, sq. acc. personae Matth. 5, 42. Luc. 6, 30. (Dem. 255, 15.) — sq. acc. rei Matth. 7, 10. Luc. 11, 12. (Hdian. 3, 11. 18. 7, 4. 6. Plut. Apophtheg. T. 2. Moral. p. 22. ed. *Tauchn.*) — sq. dupl. acc. Matth. 7, 9. Marc. 6, 22. 23. Luc. 11, 11. (Palaeph. f. 40.) — sq. acc. rei et *παρά* c. gen. eius, qui rogatur aliquid Matth. 20, 20. Act. 3, 2. de h. l. infinit. praefixum habente *τοῦ*, ubi agitur de causa vel consilio cf. *Matth.* §. 540, 1. *Rost* §. 109, not. 5. *Buttm.* §. 127, not. 1. *Win.* p. 299. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 815. *Alt* p. 161 sq. coll. *Gesen.* p. 802. *Ewald* p. 604. 621. gram. min. p. 264. 272. — (Aelian. V. H. 1, 34. Xen. Anab. 1, 3. 16.) — *οἱ ό* pro שָׁאַל sq. מִן Ps. 21, 5. Deut. 18, 14. — absol. Matth. 7, 8. — bb) de hominibus Deum rogantibus aliquid, sq. acc. pers. Matth. 6, 8. 7, 11. Luc. 11, 13. (Dem. 255, 15.) — sq. acc. rei Ioh. 14, 13. 14. 16, 24. bis. — sq. dupl. acc. Ioh. 16, 23. — *τὶ παρά τινος* 1 Ioh. 5, 15. — quo l. si interveniente pron. relat. iungitur c. nomine coniugato, vid. sub *ἀγαπάω* observata. — Iac. 1, 5. sc. *σοφίαν*. — absolute Ioh. 16, 24. Matth. 7, 7. 8. Iac. 1, 6. 4, 3. 1 Ioh. 5, 16. quo l. *αἰτήσει* = *rogabit, spero* vel: *so bitte er*. vid. de futuro quatenus ad imperat. vim accedat, sub *ἀγαπάω* monita et *Win.* p. 339.

2) med. ***αἰτοῦμαι*** 1) *mihi expeto aliquid* cf. *Buttm.* §. 122, 6. *Matth.* §. 492, b. p. 924. *Win.* p. 231. 234. *Alt* p. 114. — a) universe: *ich fordere etwas für mich oder zu meinem Gunsten*, sq. acc. rei [de quo accus. vid. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* et *Alt* l. l.] Matth. 27, 58. Marc. 15, 43. Luc. 23, 52. Act. 25, 3. 15. (Plut. Apophth. Alex. Mor. 2. p. 22 ed. *Tauchn.*) — sq. accus. personae, quam sibi expetit aliquis absolvendam vel dimittendam Matth. 27, 20. Marc. 15, 6. Luc. 23, 25. — ***τὶ παρά τινος*** Act. 9, 2. — *οἱ ό* pro שָׁאַל sq. מֵעִם Deut. 10, 12. (Xen. Cyr. 1, 6. 5.) — sq. accus. c. infin. [cf. *Matth.* §. 537. *Rost* §. 126. *Win.* p. 294. *Alt* p. 164 sq.] Luc. 23, 23. Act. 3, 14. — Marc. 15, 8. *ἤρξαντο αἰτεῖσθαι* scil. *ποιεῖν*. Cf. de verbo ex sententia secundaria repetenda ad primariam *Fritzsche* ad h. l. et *Win.* p. 523. — sq. accus. personae et re enuntiata per accus. c. infinit. [cf. *Matth.* §. 417, d. *Buttm.* §. 122, 6.] Act. 13, 28. — — b) de rogantibus, *ich erbitte mir*, *τὶ* Matth. 14, 7. 20, 22. Marc. 10, 38. Act. 12, 20. — Marc. 6, 24. *τί αἰτήσομαι* = ***was soll*** *ich mir erbitten?* Vide *ἀγοράζω*. — sq. orat. directa Marc. 6, 25. — (Pal. fab. 5. Diod. Sic. 16, 25. Xen. Cyr. 1, 6. 6.) — — de personis, Deum, ut det sibi aliquid, rogantibus, seq. accus. rei Matth. 21, 22. 1 Ioh. 5, 14. 15. Ioh. 15, 7. — Matth. 18, 19. q. l. *οὗ* per attract. pro *ὅ*. Eph. 3, 20. *ὑπερεκπερισσοῦ ὧν* [ex attract. pro *τούτων, ἃ*] *αἰτούμεθα*. — sq. acc. personae, quam dari sibi rogat aliquis Act. 13, 21. — sq. infinit. obiecti nota [vid. *αἱρέω*] Act. 7, 46. De infinit. aor. post vv. cupiendi, optandi, sperandi, dicendi, promittendi, putandi, iubendi, cum agitur de re statim et certo eventura cf. *Win.* p. 306. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 158. *Herm.* ad Eur. Med. v. 750. *Lob.* ad Phryn. p. 748. *Matth.* §. 541. — absolute Ioh. 16, 26. coll. 23. 24. Iac. 4, 3. in quibus l. l. si alternant activum et med. cf. *Win.* p. 234. coll. *Bornem.* ad Xen. Mem. 3, 14. 1.

2) pro ***δέομαι***, *precibus Deum rogo*, sq. infinit. praesentis, obiecti nota Eph. 3, 13. *αἰτοῦμαι* scil. *θεόν, μὴ ἐκκακεῖν*. Cf. de infinit. post vv. rogandi, hortandi, iubendi, docendi, permittendi, impediendi, suadendi, concedendi *Matth.* §. 531. 534. *Buttm.* §. 127. *Win.* p. 294. *Alt* p. 171. et si abest ab infinit. accus. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 318. *Buttm.* §. 128, 3. — sq. *ἵνα* [vid. *ἵνα*] Col. 1, 9. quo l. iungitur *αἰτεῖσθαι* c. *προσεύχομαι*. Vide de talibus sub *ἀγαλλιάω* monita.

Αἴτημα, *τος, τό*, (*αἰτέω*) *res petita*. Ter in N. T. Luc. 23, 24. 1 Ioh. 5, 15. (Epist. Pseudo-Socrat. 14.) — *desiderii* sensu Phil. 4, 6. — LXX pro שְׁאֵלָה 1 Sam. 1, 17. 27.

Αἰτία, *ας, ἡ*, 1) *causa* i. e. a) *Ursache, warum* Matth. 19, 3. Luc. 8, 47. Act. 10, 21. 22, 24. 28, 20. 2 Tim. 1, 6. 12. Tit. 1, 13. Hebr. 2, 11. (Diod. Sic. 1, 7. Pol. 4, 76. 5.) — Matth. 19, 10. *εἰ οὕτως — γυναικός si ita habet causa mariti cum uxore* pro: *si ita habet causa, qua maritus cum uxore versari cogitur*. Vid. *Fritzsche* ad h. l. — Alii ex Latinismo *αἰτίας* vocab. explicant *ratio, conditio, Verhältniss*. — 2) *crimen*, *cuius aliquis accusatur* a) ipsum Matth. 27, 37. *ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ* (scil. in tabula dealbata) *τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην*. Ioh. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. quo l. *αἰτία θανάτου crimen morte dignum*. 23, 28. 25, 18. 28, 18. Marc. 15, 26. (Palaeph. f. 13. Xen. Cyr. 6, 3. 16.) b) *criminis delatio, accusatio, Beschuldigung* Act. 25, 27. (Ael. V. H. 3, 15.) Saepius non legitur in N. T.

Αἰτίαμα, *τος, τό*, *criminatio, Anklagepuncte* Act. 25, 7. (Thuc. 7, 72.)

Αἰτιάομαι, *ῶμαι*, *accuso*, *criminor* Hom. 3, 9. (Pol. 3, 103. 3. Xen. Mem. 1, 1. 2.) Vide *Προαιτιάομαι*.

Αἴτιον, *ίου, τό*, (neutr. adiectivi *αἴτιος*, substantive:) 1) *causa* Act. 19, 40. (Pol. 5, 33. 6. Xen. Mem. 4, 5. 8.) — 2) *crimen* Luc. 23, 4. 14. 22. Saepius non extat in N. T.

Αἴτιος, *ίου, ὁ*, *auctor rei alicuius, a quo proficiscitur aliquid* Hebr. 5, 9. — *οἱ ό* pro סָבַב 1 Sam. 22, 22. (2 Macc. 4, 47. Diod. Sic. 4, 82. Xen. Cyr. 4, 1. 17.)

Αἰτίωμα, *τος, τό*, (ab *αἰτιάομαι*) i. q. *αἰτίαμα*, cuius loco recepit *Griesbach*. Act. 25, 7.

Αἰφνίδιος, *ίου, ὁ, ἡ — ον, τό*, (ab *αἴφνης* ducto ab *ἀφανῶς*) *repentinus, improviso veniens*. Bis in N. T. ita refertur ad substant. ut adverbiascat [vid. *ἀδάπανος*] Luc. 21, 34. 1 Thess. 5, 3. (Pol. 1, 44. 4. Hdian. 1, 6. 9. Thuc. 4, 125.)

Αἰχμαλωσία, *ας, ἡ*, (*αἰχμή*, cuspis hastae, hasta et *ἁλίσκω* capio) *captivitas*. Ter in N. T. a) pp. Apoc.

13, 10. — οἱ ο' pro שְׁבִי Deut. 28, 41. — b) metonym. pro: *αἰχμάλωτοι, captivi* [cf. *Matth.* §. 429. *Rost* §. 97. *Lob.* ad Phryn. p. 469. *Alt* p. 36.] Eph. 4, 8. Apoc. 13, 10. — οἱ ο' pro גּוֹלָה, שְׁבִי, שְׁבִיָּה Ezech. 3, 11. Ps. 68, 19. Num. 21, 1. 2 Chron. 28, 5. (1 Macc. 9, 72. Diod. Sic. 17, 70.)

Αἰχμαλωτεύω, f. εύσω (ab αἰχμάλωτος) *capio* i. e. 1) *captivum duco aliquem.* Semel in N. T. c. accus. nominis coniugati [vid. ἀγαπάω] Eph. 4, 8. coll. Ps. 68, 19. (Constant. Porphyr. Adm. 30, 94. B. Nicet. Annal. 16, 5. 323.) cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 442. qui Graecis dictum esse docet αἰχμάλωτον ποιέω.

Αἰχμαλωτίζω, f. ίσω *capio* a) propr. i. e. *captivum facio*, sq. εἰς c. acc. loci: *captivum abduco in locum aliquem* [de qua construct. praegnante vid. sub ἐκ notata] Luc. 21, 24. (Diod. Sic. 13, 59. 17, 5. Iamblich. V. P. 4, 19. 50. Graecis antiquioribus dicebatur αἰχμάλωτον ποιέω cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 442.) b) metaph. vel pro: *devincio mihi aliquem* 2 Tim. 3, 6. — vel pro: *subiicio aliquem*, τινά τινι Rom. 7, 23. — sq. τινά εἰς τι *aliquem, ut praestet aliquid* 2 Cor. 10, 5. cf. Luc. 21, 24.

Αἰχμάλωτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, *captivus.* Legitur tantum Luc. 4, 19. (Diod. Sic. 13, 73. Xen. Cyr. 6, 1. 30.)

Αἰών, ῶνος, ὁ, (Vita Hom. Iliad. 22, 58. Xen. Cyr. 8, 3. 3.) 1) *aevum, tempus longissimum, ἀπ' αἰῶνος, ἀπὸ τῶν αἰώνων, ἐκ τοῦ αἰῶνος ab antiquissima inde aetate* Luc. 1, 70. Ioh. 9, 32. Act. 3, 21. al. (Diod. Sic. 1, 6. Ael. V. H. 6, 13.) — οἱ ο' pro מֵעוֹלָם Gen. 6, 4. Uti *πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος* Iud. v. 25. ita *ἀπ' αἰῶνος* et *ἀπὸ τῶν αἰώνων* respondent nostris: *von Ewigkeit* Act. 15, 18. Eph. 3, 9. 11. — Augetur verborum ἀπὸ τῶν αἰώνων vis addendis καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν Col. 1, 26. Cf. *Ges.* p. 671. *εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τοὺς αἰῶνας* et *εἰς ἡμέραν αἰῶνος* [i. e. εἰς αἰώνιον ἡμέραν vid. ἀγάπη] *ad tempus longissimum, per tempora longissima, in die entferntesten Zeiten hinaus.* Luc. 1, 33. Ioh. 6, 51. 58. 12, 34. Rom. 1, 25. 9, 5. 11, 36. 14, 26. 2 Cor. 9, 9. 11, 31. Hebr. 5, 6. 6, 20. 7, 17. 24. 28. 1 Petr. 2, 25. 2 Petr. 2, 17. 3, 18. Iud. v. 13. 25. — *εἰς τὸν αἰῶνα* pro: *semper, für immer* Marc. 3, 29. Ioh. 8, 35. 14, 16. — *μηκέτι — εἰς τὸν αἰῶνα, non amplius — per omne tempus*, in exsecratione: *nun und nimmermehr nicht* Matth. 21, 19. Marc. 11, 14. — *οὐ μὴ — εἰς τὸν αἰῶνα*, in affirmatt. ad res futuras pertinentibus, nunc: *nicht für immer* Ioh. 8, 51. 52. 10, 28. 11, 26. — nunc: *nunquam, nimmermehr* Ioh. 4, 14. 13, 8. 1 Cor. 8, 13. (Diod. Sic. 1, 92. Xen. Cyr. 2, 1. 19.) — οἱ ο' pro לְעוֹלָם Gen. 6, 3. et οὐ μη εἰς τὸν α. pro בַּל לְעוֹלָם et לֹא לְעוֹלָם Ps. 15, 23. — Sequente genit. intendendi vim habente [vid. sub ἅγιος hac de re monita]: *εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων* vel *εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων* i. e. *in die aller- allerentferntesten Zeiten hinaus, in alle Ewigkeit hinaus* Gal. 1, 4. Phil. 4, 20. 1 Tim. 1, 17. 2 Tim. 4, 18. Hebr. 13, 28. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. Apoc. 1, 6. 18. 4, 9. 10. 5, 13. 7, 12. 10, 6. 11, 15. 15, 7. 19, 3. 20, 10. 22, 5. — Ephes. 3, 20. —

2) ex hebr. *mundus*, ita plur. οἱ αἰῶνες [de quo vid. ἄζυμος] Hebr. 1, 2. 11, 3. 1 Tim. 1, 17. ita οἱ ο' pro עוֹלָם Cohel. 3, 11.

3) ex iudaica dicendi ratione: *aevum, seculum Weltperiode.* Multa enim Iudaei disputarunt *de duplici aevo s. seculo*, altero עוֹלָם הַזֶּה altero עוֹלָם הַבָּא appellato. Quorum illud quemadmodum complectebatur tempora adventu Messiae priora, improbitate, imperfectione, imbecillitate, inscitia, miseriis et calamitatibus distincta, ita hoc ad tempora referebatur laetissima, quibus ad regnum suum solemniter inaugurandum Messias sit adventurus, imperia terrarum sibi subiecturus, mortuos in vitam revocaturus, iudicium de Iudaeis et gentilibus habiturus, probos ad regni sui felicitatem evecturus, improbis, gentilibus maxime, iudaicae quippe nationis hostibus atque idololatris, poenas inflicturus, imo novum plane rerum ordinem instituturus, pietate, libertate, felicitate omnis generis insignem. Est igitur

a) ὁ αἰὼν οὗτος (= ὁ νῦν αἰών, ὁ αἰὼν τοῦ κόσμου τούτου, ὁ καιρὸς οὗτος et ὁ αἰών absolute Marc. 4, 19. coll. Matth. 13, 22. 13, 39. 40. coll. v. 49. 24, 3. 28, 20. 1 Cor. 10, 11. Hebr. 9, 26.) *hoc aevum, hoc seculum, die gegenwärtige Weltperiode* i. e. tempora adventu Messiae priora simul cum rerum natura, hominibus ac rebus ad tempora haec pertinentibus α) per se spectatum Luc. 16, 8. 20, 34. Eph. 1, 21. 1 Tim. 6, 17. Tit. 2, 12. β) inclusa imbecillitatis, inscitiae, vitiositatis, calamitatis, praesentis, instantis mox improbis, notione Marc. 4, 19. Matth. 13, 22. μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου curae ad res huius seculi pertinentes Rom. 12, 2. ὁ αἰὼν οὗτος huius seculi homines cum moribus suis 1 Cor. 2, 6. σοφία τοῦ αἰ. τούτου sapientia, doctrina, qualis est hominum huius seculi, quae huius seculi hominibus, scientia salutari carentibus, placet coll. 1 Cor. 1, 20. ubi eadem dicitur σοφία τοῦ κόσμου τούτου; 1 Cor. 2, 8. ἄρχοντες τοῦ αἰ. τ. principes huius sec. i. e. qui apud huius sec. homines plurimum auctoritate valent; Eph. 2, 2. κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου sicuti homines huius sec. perversi; 2 Cor. 4, 4. ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰ. τ. ἐτύφλωσε τὰ νοήματα inter quos Satanas, qui Dei instar huius sec. hominibus imperat, occoecavit mentes infidelium; 1 Cor. 3, 18. σοφὸς ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ gnarus eorum, quae sunt huius sec. et ad res huius sec. pertinent vel sapiens inter homines huius sec. 2 Tim. 4, 10. ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα amans rerum ad hoc unice sec. pertinentium, incertarum et inconstantium; συντέλεια τοῦ αἰ. vel τοῦ αἰ. τούτου vel τῶν αἰώνων finis huius sec. vel finis huius, qui nunc i. e. hoc seculo est, ordinis rerum Matth. 13, 39. 40. 49. 24, 3. 28, 20. Hebr. 9, 26. — τὰ τέλη τῶν αἰώνων finis i. e. illud temporis punctum, quo οἱ αἰῶνες i. e. ὁ αἰὼν οὗτος et ὁ αἰὼν ὁ μέλλων sese attingunt, die Gränze zweier Weltperioden, der Zeitpunct, wo die eine aufhört und die andere anfängt, fere i. q. ἡ συντέλεια τοῦ αἰ. τ. 1 Cor. 10, 11.

b) ὁ αἰὼν ὁ μέλλων (= ὁ αἰ. ὁ ἐρχόμενος, ὁ αἰ. ἐκεῖνος, οἱ αἰῶνες οἱ ἐπερχόμενοι, ὁ αἰὼν ὁ ἐνεστώς, ἡ οἰκουμένη ἡ μέλλουσα) *aevum, seculum futurum* i. e. *ipsa tempora Messiae regnantis, omni pietatis, libertatis, felicitatis genere accumulata et insignia* Matth. 12, 32. Marc. 10, 30. Luc. 18, 30. 20, 35. Gal. 1, 4. Eph. 1, 21. Hebr. 2, 5. 6, 5. cf. *Bertholdt* Christologia Iudaeorum Iesu Apostolorumque aetate. Erlang. 1811. 8. p. 38.

Αἰώνιος, ιου, ὁ, ἡ — ον, τό et bis [2 Thess. 2, 16. Hebr. 9, 12.] *αἰώνιος, ία, ον sempiternus*, i. e. a) *per longissima tempora duraturus.* Vide de adiect. in ιος saepe apud Atticos forma communi *Win.* p. 66. *Elmsl.* ad Eur. Heraclid. p. 77. *Iacobs* Anth. 8. p. 141. 216. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 84. — 2 Cor. 4, 18. 5, 1. Hebr. 13, 20. 9, 12. 5, 9. Apoc. 14, 6. 2 Tim. 6, 6. — ita additur nomini, ut adverbiascat [vid. ἀδάπανος] Philem. v. 15. — legitur in praedicatis felicitatis vitae futurae per longissima tempora vel aeternum duraturae in formulis: δόξα αἰ. 2 Tim. 2, 10. — βάρος δόξης αἰ. 2 Cor. 4, 17. — παράκλησις αἰ. 2 Thess. 2, 16. — ζωὴ αἰ. Matth. 19, 16. 29. 25, 46. Marc. 10, 17. 30. Luc. 10, 25. 18, 18. 30. Ioh. 3, 15. 16. 36. 4, 14. 36. 5, 24. 39. 6, 27. 40. 47. 54. 68. 10, 28. 12, 25. 17, 2. 3. Act. 13, 46. 48. Rom. 2, 7. 5, 21. 6, 22. 23. Gal. 6, 8. 1 Tim. 1, 16. 6, 12. [19.] Tit. 1, 2. 3, 7. 1 Ioh. 1, 2. 2, 25. 3, 15. 5, 11. 13. 20. Iud. v. 21. — de impiorum sorte misera per longissima tempora vel aeternum duratura in formulis: κόλασις αἰ. Matth. 25, 46. — κρίσις αἰ. Marc. 3, 29. — ὄλεθρος αἰ. 2 Thess. 1, 9. — πῦρ αἰ. Matth. 18, 8. 25, 41. Iud. v. 7. (Sirac. 45, 15. Diod. Sic. 1, 1 et 93.) — b) *qui a longissimis vel antiquissimis inde temporibus* [ab aeterno] *inde est vel fuit* Rom. 14, 25. 26. 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. Hebr. 9, 14. (Baruch. 4, 8. 10. 14. 20. 22.) — οἱ ο' pro עוֹלָם Ps. 24, 7. 9. 77, 5.

2) *ad τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα pertinens* v. αἰών no. 3. Luc. 16, 9. Hebr. 6, 2. Saepius non extat in N. T.

Ἀκαθαρσία, ας, ἡ, (α priv. et καθαρός) *immundities* a) propr. de physica Matth. 23, 27. — οἱ ο' pro טֻמְאָה 2 Sam. 11, 4. b) metaph. de morali = *improbitas* Rom. 6, 19. 1 Thess. 4, 7. (Dem. 553, 12.) vel = *libido nefanda* Rom. 1, 24. de h. l. genit. τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν *tradidit eos Deus impuritati, impuritati inquam, qua eorum corpora contaminarentur* = ἥ ἐστι τοῦ ἀτιμάζεσθαι vel ἐν τῷ ἀτιμάζεσθαι cf. *Fritzsche* ep. P. ad

Rom. Vol. 1. p. 72. — 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. Eph. 4, 19. 5, 3. Col. 3, 5. vel = *sordes avaritiae, schmutziger Geiz* 1 Thess. 2, 3. coll. v. 5. Saepius non habetur in N. T.

Ἀκαθάρτης, τητος, ἡ, *impuritas*. Semel in N. T. Apoc. 17, 4. Vide ad h. l. *Griesb. Schott.*

Ἀκάθαρτος, ου, ὁ — ον, τό, (α priv. et καθαρός) *impurus* (Xen. Equest. 5, 10.) a) sensu iudaico vel e lege levitica (cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Reinigkeit*) *profanus* Act. 10, 14. 11, 8. 1 Cor. 7, 14. 2 Cor. 6, 17. Apoc. 18, 2. — b) metaph. *vitiis deditus* aa) universe: πνεῦμα ἀκ. *spiritus malus* Luc. 11, 24. coll. v. 26. al. De huius malorum geniorum epitheti origine vid. Tob. 3, 8. 17. 6, 7. 14. 8, 3. Baruch. 4, 7. 35. (Dem. 403, 14.) — bb) *libidinosus, homo impurus, os impurum* Eph. 5, 5. Apoc. 17, 4. de h. l. accus. τὰ ἀκάθαρτα τ. π. αὐτῆς i. e. *sordes libidinis suae* vel *immunditiem veneream suam* pendente a praeced. ἔχουσα — ἐν τῇ χειρί cf. *Win.* exeg. Stud. part. 1. p. 151. ita pro טָמֵא Levit. 11, 25. Ies. 35, 8.

Ἀκαιρέομαι, οῦμαι, (ex α priv. et καιρός tempus; vox serioris aevi cf. *Lob.* ad Phryn. p. 126.) *opportunitate destituor*. Extat tantum Phil. 4, 10.

Ἀκαίρως, adv. (Vox serioris aevi cf. *Win.* p. 483. ab ἄκαιρος Ael. V. H. 3, 19. Xen. Cyr. 7, 2. 45.) *intempestive*, semel 2 Tim. 4, 2. De h. l. asyndeto in verbis εὐκαίρως, ἀκαίρως vid. sub ἀδικέω observata.

Ἄκακος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (κακία malitia et α priv.) *a malo alienus* i. e. vel *a fraudibus alienus, simplex*, ita Hebr. 7, 26. (Diod. Sic. 13, 76. Dem. 1153, 10.) — vel: *qui nihil mali et fraudis inesse aliis credit* Rom. 16, 18.

Ἄκανθα, ης, ἡ, *spina, sentis* Matth. 7, 16. 13, 7. 22. 27, 29. Marc. 4, 7. 18. Luc. 8, 7. 14. Ioh. 19, 5. Hebr. 6, 8. — οἱ ο' pro קוֹץ Ps. 118, 12. חֵדֶק Prov. 15, 19. (Ael. V. H. 10, 2. Diod. Sic. 5, 41.) Saepius non extat in N. T.

Ἀκάνθινος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ab ἄκανθα) *spineus*. Bis in N. T. Marc. 15, 17. Ioh. 19, 5.

Ἄκαρπος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et καρπός fructus) *fructu carens* (pp. de sterili regione Polyb. 12, 3. 2.) metaph. *qui nullos fert fructus virtutis et cognitionis melioris* Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. 1 Cor. 14, 14. Tit. 3, 14. Iud. v. 12. — sq. εἴς τι i. e. *ratione habita alicuius rei* [vid. εἰς] 2 Petr. 1, 8. — inclusa *detestabilis* notione: verwerflich Eph. 5, 11. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀκατάγνωστος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et καταγινώσκω, condemno) *non condemnandus*. Semel in N. T. Tit. 2, 7. — (2 Macc. 4, 47.)

Ἀκατακάλυπτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et κατακαλύπτω operio, velo) *non velatus*. Bis 1 Cor. 11, 5. 13. (Polyb. 15, 27. 2.)

Ἀκατάκριτος, ου, , ἡ — ον, τό, (α pr. et κατακρίνω) *indemnatus*. Bis extat in N. T. Act. 16, 37. 22, 25.

Ἀκατάλυτος, ου, ', ἡ — ον, τό, (α pr. et καταλύω) *qui dissolvi nequit*, ζωή = vita *perennis*, ita semel Hebr. 7, 16. (Dion. Halic. Antiq. 10, 31.)

Ἀκατάπαυστος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et καταπαύω sedo) *qui sedari* vel *cohiberi nequit* sq. genit. rei [cf. *Matthiae* §. 335, 4. p. 668. *Buttm.* §. 119, 4. *Fischer* 3, a. p. 353. *Win.* p. 183. *Alt* p. 50.] — 2 Petr. 2, 14. ὀφθαλμοὶ ἀκατάπαυστοι ἁμαρτίας *oculi, qui nequeunt cohiberi a peccato*, hac mente: *oculi, qui nequeunt cohiberi ab adultera contemplanda*. (Diod. Sic. 11, 67. Pol. 4, 17. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀκαταστασία, ας, ἡ, (α pr. et καθίσταμαι sum in statu tranquillo, pp. instabilitas) *turba, seditio*. Quinquies Luc. 21, 9. 1 Cor. 14, 33. 2 Cor. 12, 20. Iac. 3, 16. 2 Cor. 6, 5. q. l. alii: *sedis* vel *domicilii instabilitas* i. e. *exilium*. — οἱ ο' pro מְדֻחָה Prov. 26, 28. (Pol. 31, 16. 6.)

Ἀκατάστατος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et καθίστημι) *instabilis, inconstans* Iac. 1, 8. — οἱ ο' pro סֹעֲרָה Ies. 54, 11. Pol. 7, 4. 6. Dem. 383, 7.)

Ἀκατάσχετος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et κατέχω coërceo) *qui coërceri nequit, indomitus*. Semel Iac. 3, 8. (Diod. Sic. 14, 53. 54. Ael. N. A. 6, 6. Ios. B. Iud. 2, 17. 1.)

Ἀκελδαμά, *ager sanguinis*, vox syrochald. et חֲקַל דְּמָא, nomen agri in sepulturam peregrinorum emti ex pecunia, qua Iesum Iudas prodiderat Act. 1, 19.

Ἀκέραιος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et κεράω vel κεράννυμι misceo: immixtus Eurip. Phoen. 950. Dioscorid. 5, 129. in N. T.) metaph. *simplex* i. e. *cui nihil mali falsive admixtum est*, ter Matth. 10, 16. Rom. 16, 19. Phil. 2, 15. (Diod. Sic. 13, 20. Arrian. diss. epict. 3, 23.)

Ἀκλινής, ἐς, ὁ, ἡ — ές, τό, (α pr. et κλίνω clino) *non inclinans, immotus*. Semel Hebr. 10, 23. (Ael. V. H. 12, 64. Lucian. Encom. Demosth. §. 33.)

Ἀκμάζω, f. άσω, *vigeo*, (ἀκμή, acies, flos, Blüte) *maturesco* Apoc. 14, 18. (Ael. V. H. 13, 1. Xen. H. G. 1, 2. 3.)

Ἀκμήν, adv. (propr. accus. derivari solitus ab ἀκμή, ῆς, ἡ, acies cuspidis Hom. Iliad. 10, 173. Pol. 15, 16. 13. metaph. extremum, summum rei Ael. V. H. 1, 10. temporis punctum Xen. An. 4, 3. 26.) ex usu graecitatis serioris [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 123. *Win.* p. 434.] *etiamnum, adhuc* Matth. 15, 16. — (Pol. 1, 13. 12. Strab. 1, 56. Plut. de glor. Athen. 2. p. 430. Mor. T. 2. ed. *Tauchn.* Theocrit. 4, 60.)

Ἀκοή, ῆς, ἡ, 1) *auditus* i. e. a) *sensus audiendi, das Gehör* 1 Cor. 12, 17. 2 Petr. 2, 8. (Pol. 1, 63. 4. Ael. V. H. 3, 1. Xen. Mem. 1, 4. 6.) — b) *auris, aures, das Gehör, instrumentum auditus* Matth. 13, 14. et Act. 28, 26. ἀκοῇ ἀκούειν, de quibus verbis, desumtis ex Ies. 6, 9. vide, quae habet *Gesen.* ad h. l. et Lehrg. p. 781. *Ewald* p. 580. gr. min. p. 237 sq. et de ἀκοῇ ἀκούειν ad linguae graecae regulas aestimatis *Winer* p. 434. *Matthiae* §. 408. *Bornem.* schol. p. 133. *Erf.* ad Soph. O. R. v. 65. — Marc. 7, 35. Luc. 7, 1. Act. 7, 20. 2 Tim. 4, 3. 4. Hebr. 5, 11. νωθροὶ ταῖς ἀκοαῖς. De quo dativo v. sub ἀγαλλιάω observata. (Pol. 15, 27. 10. Hdian. 4, 5. 3. Anth. gr. Vol. 4. p. 153. ed. *Iac.*) — 2) *audiendo perceptum, das Gehörte*, ita a) de *institutione*, absol. Ioh. 12, 38. Rom. 10, 16. 17. — λόγος vel ὁ λόγος vel ὁ λόγος ἀκοῆς = *doctrina audita* 1 Thess. 2, 13. Hebr. 4, 2. — b) ἡ ἀκοή τινος [ut Luc. 4, 37. ἦχος περί τινος] *de fama, rumore* Matth. 4, 24. 14, 1. 24, 6. Marc. 1, 28. 13, 7. (Pol. 4, 2. 3. Dem. 497, 12. Thuc. 2, 41.) ita ἀκοή pro שֵׁמַע, שְׁמוּעָה 2 Sam. 13, 30. Ier. 37, 40. — 3) *obsequium* Gal. 3, 2. 5. ἀκοὴ πίστεως i. e. *obsequium, quod est in fide doctrinae Iesu habenda*. De qua genit. vi vide sub ἀγάπη monita. Saepius non legitur in N. T.

Ἀκολουθέω, f. ήσω, (α unitatis vel aequalitatis, et κέλευθος, via; propr. eadem via incedo) *sequor ich folge, folge nach* a) proprie Act. 21, 36. 1 Cor. 10, 4. (Diod. Sic. 18, 75. — sq. dativo, ad societatem pertinente: *ich gehe mit Jemandem* [v. *Matth.* §. 403. *Buttm.* §. 120, 2. 1. *Rost* §. 105. p. 509. *Win.* p. 189. *Alt* p. 55.] — Matth. 9, 19. Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. Ioh. 10, 4. 5. — quo l. si verbum plur. numero iungitur cum neutro plur. [τὰ πρόβατα], ubi agitur de naturis vita praeditis, cf. *Matth.* §. 300. *Rost* §. 100, not. 5. *Buttm.* §. 116, 1 not. 1. *Herm.* ad Soph. Elect. v. 430. *Win.* p. 333. et de ἀκολουθοῦσι et ἀκούει Ioh. 10, 27. *Win.* l. l. et *Griesb.* ed. *Schulz.* — Ioh. 11, 31. Act. 12, 8. 9. 13, 43. Apoc. 14, 4. 19, 14. (Hdian. 6, 7. 17. Theophr. Char. 28. Xen. H. G. 5, 2. 26.) — sq. μετά c. gen. pers. Apoc. 6, 8. (Dem. 608, 14. Dinarch. 15, 11. Lys. 92, 2. Isocr. Plat. 8. 619. Xen. An. 1, 3. 6.) — De praepositionibus μετά, ὀπισθεν [in N. T. ὀπίσω vid. infra monita] σύν ap. Graecos interdum additis verbis ἕπομαι, ἀκολουθεῖν v. *Lobeck* ad Phryn. p. 354. *Matth.* §. 403. p. 738. *Fischer* 3. a. p. 401. 402. *Heindorf* ad Plat. Phaedr. §. 64. p. 262. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. §. 56. p. 84. *Winer* p. 209. — de personis cum Iesu euntibus vel sequentibus eum Matth. 8, 10. 21, 9. Marc. 3, 7. 10, 32. Ioh. 21, 20. — seq. dat. Matth. 4, 25. 8, 1. 23. 9, 27. 12, 15. 14, 13. 19, 2. 20, 29. 34. 26, 58. 27, 55. Marc. 5, 24. 10, 52. 14, 51. 54. 15, 41. Luc. 7, 9. 9, 11. 10, 39. 18, 43. Ioh. 6, 2. 13, 36. 37. — Luc. 23, 27. de h. l. imperf. vid. sub ἄγω et de praesent. hist. Marc. 6, 1. sub ἀγγαρεύω notata. — subiectis pluribus, singulatim quippe cogitatis vel

subiecto primario, scriptoris menti maxime obversanti, praemittitur verbum vel praedicatum singulari numero Ioh. 18, 15. Cf. *Vig.* p. 194. *Matth.* §. 304. *Rost* §. 100, 5. *Buttm.* §. 129, 2. *Win.* p. 331. *Bornem.* schol. p. 154. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 419. Ev. Marc. p. 70. *Idem* in Coniect. p. 25 sq. coll. *Ges.* p. 722. *Ewald* p. 651. 688. gr. min. p. 289. 277.

bb) scholae vel disciplinae notione inclusa: *comitem et discipulum me alicui adiungo, disciplinam alicuius sequor*, absolute Ioh. 1, 38. — sq. dat. Matth. 4, 20. 22. 8, 19. 22. 9, 9. bis. 16, 24. 19, 21. 27. 28. Marc. 1, 18. 2, 14. 8, 34. 9, 38. 10, 21. 28. Luc. 5, 11. 27. 28. 9, 23. 57. 61. 18, 22. 28. Ioh. 1, 37. 41. de h. l. imperat. praes. vid. *αἰτέω*. — Ioh. 8, 12. ὁ ἀ. μ ο ι is, *qui me sequitur*. — 21, 19. 22. — sq. *μετά* c. gen. pers. Luc. 9, 49. — ex hebr. [vid. *Win.* p. 209.] sq. *ὀπίσω τινός* Matth. 10, 38. Marc. 8, 34. Cf. de *ὀπίσω* ex abundanti addito *αἴρω* no. 1.

b) trop. de factis hominem secuturis in vitam alteram, sq. *μετά* c. gen. Apoc. 14, 13. (Similiter Diod. Sic. 13, 105. *νομίσαντες — ἑαυτοῖς τὴν μέμψιν ἀκολουθήσειν.*)

c) pro: *succedo, excipio aliquem, tempore* [der Zeit nach] *sequor aliquem*, Apoc. 14, 8. — sq. dat. v. 9.

d) metaph. pro: *imitor, sequor exemplum alicuius*, sq. dat. Ioh. 12, 26. (Lucian. Herm. §. 2. Plat. Crit. §. 7. ed. *Fischer.*) Saepius non extat in N. T.

Ἀκούω, f. *ἀκούσω* [ita Matth. 12, 19. 13, 14. Ioh. 10, 16.] et forma praestantiore [vid. *Win.* p. 78. *Alt* p. 23. *Buttm.* §. 100. gr. max. Vol. 2. p. 52. *Matth.* §. 184, not. *Rost* §. 82.] *ἀκούσομαι* [ita Ioh. 5, 25. 28. Act. 3, 22. 7, 37. 17, 32. 21, 22. 25, 22. 28, 22.] perf. *ἀκήκοα* [vid. *Matth.* §. 168, not. 2. p. 305. *Rost* §. 67. p. 193. *Buttm.* §. 77, 7. gram. max. Vol. 1. p. 333.] perf. pass. *ἤκουσμαι* [vid. *Buttm.* §. 88, b. not. 6. gr. max. §. 98, 4. *Matth.* §. 188, 1. b. *Rost* §. 71. p. 205. coll. p. 562.] a. 1. p. *ἠκούσθην* [vid. *Matth.* §. 184, not. p. 468. *Buttm.* §. 100. §. 77, 7. §. 89, 3. §. 88, b. not. 6. gr. max. Vol. 2. p. 52. Vol. 1. p. 333. 437. 448. *Rost* l. l. *Schäfer* ad Greg. Cor. p. 1063.]

1) *audio* a) intransitive i. e. *audiendi facultate gaudeo, ich höre, ich kann hören* Matth. 11, 5. *κωφοὶ ἀκούουσι.* Marc. 7, 37. Luc. 7, 22. (Xen. Mem. 4, 8. 8. Apol. Socr. §. 6.) — *βαρέως ἀκούειν*, *difficulter audire* trop. pro: *tardum esse ad intelligendum* Matth. 13, 15. — *οὐκ ἀκούω* = *ich habe keine Ohren* trop. pro: *non attendo, ich höre od. achte auf etwas* Ioh. 9, 27.

b) transitive i. e. *auribus percipio aliquid*, sensu forensi: *τὶ παρά τινος* Ioh. 7, 51. *ἐὰν — ἐπιγνῷ* scil. *ὁ κριτής*. Cf. de subiecto cognoscendo e contextu *Win.* p. 339. *Matth.* §. 295, 1. *Buttm.* §. 116, 9. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 158. — universe, absolute i. e. absque casu rei et personae e contextu facile eruendae Matth. 13, 16. 17. Marc. 4, 15. 33. *καθὼς — ἀκούειν* *ut audire poterant doctrinam div.* = *ut doctrina div. iis tradi poterat.* Cf. *Fritzsche* ad h. l. Luc. 6, 27. — Ioh. 8, 47. 5, 30. *καθὼς ἀκούω* sc. *παρὰ τοῦ πατρός* coll. 8, 26. — Act. 2, 37. 9, 21. Rom. 10, 14. *πῶς δὲ ἀκούσουσιν* sc. *αὐτοῦ* = *wie sollen sie hören.* Vide de hac futuri vi sub *ἀγοράζω* monita. — Matth. 13, 15. *τοῖς ὠσὶν ἀκούειν.* — Marc. 4, 3. 12, 29. Act. 7, 2. 13, 16. Rom. 11, 8. (Xen. Cyr. 2, 4. 16.) — partic. *ἀκούσας, ἀκούσαντες* = *cum audivisset, cum audivissent* [vid. sub *ἀγανακτέω* monita] Matth. 2, 3. 8, 10. 9, 12. Ioh. 6, 60. Act. 4, 24. 14, 14. (Xen. Cyr. 1, 2. 13 et 14.) — De verbis *ἀκοῇ ἀκούειν* Matth. 13, 14. Act. 28, 26. vid. *ἀκοή*. — Marc. 4, 12. *ἵνα — ἀκούοντες ἀκούωσι.* Vide de participio ita iuncto cum verbo suo, ut intendat *Matth.* §. 558. *Lob.* ad Soph. Aiac. v. 870. *Bornem.* ad Xen. Conv. p. 150. ad Xen. Cyr. 5, 1. 11. *Win.* p. 327. *Alt* p. 175. et de hebr. infinit. absoluto similiter intendente *Ges.* p. 778. *Ewald* p. 560. gr. min. p. 326. Verbis *ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσι* et *ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε* uti adumbrantur homines stupidi et tardiores ad intelligendum Matth. 13, 13. Marc. 8, 18. ita verbis *ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω* vel *ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω* vel *εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω* admoneris, ut, quo tendant et quid sibi velint verba audita, diligentius consideres atque perpendas Matth. 11, 15. 13, 9. Marc. 4, 23. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 13, 9. — addito *παρά τινος* [vid. *παρά*] ita in circumscriptione notionis discipuli Ioh. 1, 41. 6, 45. — seq. *accus.* rei absque personae loquentis notatione: *audio aliquid* Matth. 10, 14. — *ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε* i. e. *ἀκούετε λαλούμενον εἰς τὸ οὖς* Matth. 10, 27. coll. Luc. 12, 2. — Matth. 11, 4 et Luc. 7, 22. — Matth. 12, 19. 13, 17—20. 22. 23. 21, 16. 24, 6. Luc. 1, 41. 5, 1. de h. l. *τοῦ ἀκούειν* vid. *αἰτέω*. — Ioh. 3, 8. 5, 24. Act. 2, 22. 4, 20. 5, 24. quo l. subiectis pluribus, simul quippe cogitatis, praedicatum *ἤκουσαν* praemittitur plur. numero. Vide sub *ἀκολουθέω* monita. — Act. 15, 7. 22, 9. 1 Cor. 2, 9. 2 Cor. 12, 4. Gal. 4, 21. vid. ad h. l. *Win.* Comment. in ep. P. ad Gal. et de *ἀκούω* = *novi* *Rost* §. 116, not. 2. — Eph. 1, 13. Col. 1, 6. 2 Petr. 1, 17. vide de h. l. sub *λαμβάνω* observata. 1 Ioh. 1, 1. de h. l. perfecto indicante tempus praeteritum, praesenti tempore terminatum ita, ut res, quae perfecto exprimitur, nunc peracta dicatur, illudque iam, peractam rem esse, praesens sit cf. *Herm.* de emendanda ratione gram. gr. p. 186. *Matth.* §. 497. *Buttm.* §. 124, 2. not.* *Rost* §. 116, 7. not. 1. *Win.* p. 247 sq. et supra sub *ἀγαπάω* monita, et de aoristis perfectum 1 Ioh. 1, 1. sequentibus sub *ἀγοράζω* notata et *Win.* p. 254 sq. — 1 Ioh. 2, 7. 24. Apoc. 4, 1. 9, 16. de loci Marc. 4, 18. lect. vid. *Fritzsche* Ev. Marci p. 125 sqq. — Luc. 23, 6. *ἀκούσας γαλιλαίαν* i. e. *cum audivisset vocem Galilaeae*, vel: *nomine Galilaeae audito.* (Dem. 240, 12. 797, 8. Plato Eutyphr. §. 6. ed. *Fischer.*) — passiv. *φωνὴ ἠκούσθη* Matth. 2, 18. — Luc. 12, 3. Apoc. 18, 22. — *τὰ ἀκουσθέντα* sc. *ῥήματα*, de doctrina audita Hebr. 2, 1. — Act. 11, 22. *ἠκούσθη — περὶ αὐτῶν* i. e. *ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος περὶ αὐτῶν, ὥστε καὶ γενέσθαι εἰς τὰ ὦτα τ. ε. τ. ἐν ἱεροσολύμοις.* — legitur accus. personae, ubi expectari poterat accus. rei Eph. 4, 21. ubi *ἀκούειν χριστόν* i. e. *den Inhalt der apostolischen Predigt.* Cf. ad h. l. *Harless.* addito genitivo loquentis: *audio aliquid ab aliquo* [*Buttm.* §. 119. *Win.* p. 184. *Matth.* §. 373.] Act. 1, 4. *ἣν ἠκούσατέ μου.* quo l. si ab orat. indirecta transitur ad directam cf. *Viger.* p. 218. *Matth.* §. 631. *Heindorf* ad Plat. Protag. p. 510. *Bornem.* ad Xen. Mem. 4, 1. 4. *Win.* p. 504. *Alt* p. 239. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 211 sq. p. 496. — (Hom. Od. 12, 389. Xen. Cyr. 3, 1. 1. Plato Apol. Socr. §. 1. ed. *Fischer.*) — addito *ἐκ* c. genit. loquentis: *audio aliquid ex aliquo* 2 Cor. 12, 6. (Hom. Od. 15, 372.) — addito *ἀπό* c. genit. loquentis: *audio aliquid ab aliquo* 1 Ioh. 1, 5. *ἣν ἀκηκόαμεν — ἀπ᾽ αὐτοῦ.* (Thuc. 1, 125.) *Matth.* l. l. — addito *παρά* c. genit. loquentis [i. e. eius, a quo, versans quippe in vicinia eius vel commercium habens cum eo, audio aliquid] Ioh. 8, 26. 40. 15, 15. Act. 10, 22. 28, 22. 2 Tim. 2, 2. — 1, 13. quo l. *ὧν* per attract. pro *οὕς*. (Xen. An. 1, 2. 5.) — sequente *genitivo* rei: *audio aliquid*, ut *τῆς βλασφημίας* Marc. 14, 64. *τῶν λόγων* Luc. 6, 47. — 15, 25. Ioh. 5, 25. 28. 6, 60. 12, 47. Act. 7, 34. 9, 7. 11, 7. 22, 1, 7. Col. 1, 23. Hebr. 3, 7. 15. 4, 7. Apoc. 3, 20. 14, 13. 16, 1. (Zosim. 2, 44. Dem. 226, 21. Xen. Cyr. 3, 1. 8. Hdot. 4, 129. 8, 135.) cf. *Fischer* 3. a. p. 362. *Matth.* §. 349, not. 3. *Rost* §. 108, not. 11. *Win.* p. 184. — sq. *genit.* personae: *audio aliquem* [cf. *Matth.* §. 373, not. *Fischer* l. l. *Win.* l. l. — — Marc. 7, 14. *ἀκούετέ μου πάντες.* Luc. 2, 46. 47. 15, 1. 19, 48. 21, 38. Ioh. 3, 29. 10, 20. Act. 22, 22. de h. l. imperf. vid. *ἄγω* et de imperf. iuncto cum aoristo *Win.* p. 246. *Reisig* ad Soph. O. C. p. 254 sq. *Stallb.* ad Plat. Phaed. p. 29. *Iacob* ad Lucian. Tox. p. 93. *Iacobs* ad Anth. Pal. p. 118. 329. 734. — Act. 24, 4. 25, 22. 26, 3. (Xen. Mem. 1, 2. 31.) — additur genit. participii, ut *αὐτοῦ λέγοντος* Marc. 14, 58. Act. 2, 6. 11. Apoc. 6, 35. 16, 5. De quo genit., ut de dativo, accusat. participii iuncto cum genit. vel dat. vel accus. obiecti nunc propioris, nunc remotioris, ita ut indicet id, quod iam facit vel fecit persona casu obliquo significata *Matth.* §. 530. 549. 555, not. 2. *Buttm.* §. 131, 4. not. b. c. *Win.* p. 316 sq. *Alt* p. 173. et de discrimine infinit. et particip. *Win.* l. l. *Alt* p. 160. *Poppo* ad Xen. Cyr. p. 286. *Matth.* l. l. — De loc. Apoc. 16, 7. *ἤκουσα — λέγοντος* i. e. *ich hörte den Altar sprechen*, explicando ex indole visionum apocalypticarum singulari cf. *Win.* p. 187. — particip. Marc. 14, 58. *ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος.* Act. 2, 6. 11. (Plut. Apophth. T. 2. Moral. p. 8. Plato Euthyphr. §. 10.) — addito *περί τινος* *audio aliquem de aliqua re* Act. 17, 34. 24, 24. (Xen. Mem. 4, 8. 4.) — — seq. *ἀπό* c. genit. loquentis et *περί τινος* Act. 9, 13. *ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου.* — sq. accus. loquentis, iuncto c. partic. Apoc. 5, 13. *πᾶν κτίσμα — ἤκουσα λέγοντας* [per anacoluth. pro: *λέγοντα*]. —

sq. ὅτι, ubi poni poterat acc. c. inf. [vid. ὅτι] Act. 22, 2. ἀκούσαντες δὲ, ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ προςεφώνει αὐτοῖς. —

2) *comperio, rescisco, cognosco, von einer Sache hören* oder *Kunde erhalten, etwas erfahren*, absque casu rei et personae Matth. 14, 13. 22, 7. Marc. 3, 21. 6, 14. Rom. 10, 18. 15, 21. — seq. acc. rei aa) absque personae mentione, ut τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ Matth. 11, 2. πολέμους καὶ ἀκαταστασίας Luc. 21, 9. coll. Matth. 24, 6. τὴν ἐνέδραν Act. 23, 16. — Gal. 1, 13. Eph. 1, 15. 3, 2. Philem. v. 5. Iac. 5, 11. (Hdian. 4, 4. 19. (Xen. Cyr. 1, 1. 4.) — addito accus. particip. Luc. 4, 23. Act. 7, 12. 3 Ioh. v. 4. De quo particip. vide supra monita. (Hdian. 2, 12. 4. Xen. Cyr. 2, 4. 12.) — pass. ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία i. e. *man hört von Unzucht unter euch* 1 Cor. 5, 1. — addito ἐπί τινος Matth. 28, 14. ἐὰν δὲ ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος i. e. ἐὰν δὲ ἀκουσθῇ τοῦτο, ὥστε κρίνεσθαι vel λέγεσθαι ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος i. e. *wenn die Sache ruchtbar werden und vor dem Landpfleger zur Untersuchung kommen oder besprochen werden sollte.* — addito περί τινος Luc. 9, 9. 16, 2. (Xen. An. 7, 7. 30.) — seq. genit. obiecti, *de* quo Rom. 10, 14. πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὗ οὐκ ἤκουσαν. (Xen. Mem. 3, 5. 9. Plat. Apol. Socr. §. 10. ed. *Fischer.* Hom. Od. 1, 289.) cf. *Matth.* §. 349, not. 3. *Herm.* ad Vig. p. 879. — seq. περί c. genit. personae, *de* qua Marc. 5, 27. (Xen. Anab. 2, 5. 26.) — sequente ὅτι Matth. 2, 22, 4, 12. 5, 21. 27. 33. 38. 43. Marc. 16, 11. Luc. 1, 58. Act. 15, 24. Gal. 1, 23. ἀκούοντες ἦσαν = *audire solebant* sc. tum, cum abieram in regiones Ciliciae. Cf. de imperfect. usu sub ἀγαπάω monita. Phil. 2, 26. 1 Ioh. 2, 18. — Phil. 1, 27. quo loco verba τὰ περὶ ὑμῶν accuratius definiuntur verbis ὅτι — πνεύματι. — (Xen. Ven. 4, 14. Oec. 15, 7. Plut. Apophth. T. 2. Mor. p. 28. ed. *Tauchn.*) — pass. ἠκούσθη [man hatte erfahren] ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι Marc. 2, 1. de h. l. praesenti in orat. obliqua, ubi Latini et nostrates imperf. utuntur vid. *Vig.* p. 214 sq. *Matth.* §. 529. *Buttm.* §. 124, not. 6. *Pors.* ad Eur. Or. p. 36. *Win.* p. 244. coll. *Bornem.* schol. p. 161. *Herm.* ad Vig. p. 900 sq. p. 905. — Ioh. 6, 32. — praecedente ἐκ c. genit. fontis, e quo cognovit aliquis aliquid Ioh. 12, 34. — sq. accus. c. inf. 1 Cor. 11, 18. — sq. εἰ c. indicat. Act. 19, 2. Cf. de indicat. in interrogat. indir. et in orat. obliqua, ubi agitur de re, quae vere est *Matth.* §. 507, 2. *Stallb.* ad Plat. Euthyphr. §. 38. *Heindorf* ad Plat. Hipp. mai. p. 162. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 116. *Win.* p. 274. *Alt* p. 138 sq.

3) *exaudio, votis annuo*, seq. genit. pers. Ioh. 9, 31. 11, 41. 42. 1 Ioh. 5, 15. — Ita שָׁמַע et οἱ ο' εἰσακούω Ps. 10, 17. 28, 2. (sq. dat. Hom. Iliad. 16, 515. coll. v. 531.)

4) *obedio, obsequor* sq. gen. pers. [cf. *Matth.* §. 362. *Rost* §. 108, not. 12. p.] Matth. 17, 5. 18, 15. 16. Marc. 6, 11. Luc. 9, 35. 16, 29. 32. Ioh. 10, 3. 8. de h. l. plur. vid. sub ἀκολουθέω ad h. l. notata. — v. 16. 27. Act. 3, 22. 23. 4, 19. 7, 33. 1 Ioh. 4, 5. 6. — Ita LXX et שָׁמַע Neh. 12, 27. Pol. 11, 19. 5. Xen. Cyr. 8, 6. 1. Ael. V. H. 3, 16.) — *admittendi, assentiendi* sensu Luc. 10, 16. Ioh. 18, 37.

5) *intelligo*, sine casu 1 Cor. 14, 2. — Ita οἱ ο' pro שָׁמַע Gen. 11, 7. 42, 23. (Ael. V. H. 13, 46. Philo Alleg. 2. p. 73.) cf. *Reitz* ad Lucian. T. 3. p. 848. —

Ἀκρασία, ας, ἡ, (α priv. et κρᾶσις mixtura) *intemperantia.* Bis in N. T. 1 Cor. 7, 5. Matth. 23, 25. ubi *Griesbach.* ἀδικία (Pol. 1, 66. 6. Xen. Mem. 4, 5.)

Ἀκρατής, ιος, οῦς, ὁ, ἡ — ές, τό, (ex α priv. et κράτος robur; impotens) *impotens sui, intemperans.* Semel in N. T. 2 Tim. 3, 3. Pol. 8, 11. 2. Xen. Mem. 1, 2. 12.)

Ἄκρατος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et κεράω, vel κεράννυμι misceo) *immixtus, merus* Apoc. 14, 10. — οἱ ο' pro הַיַּיִן הַחֵמָה vinum irae, vinum aestuans Ierem. 25, 15. et חָמַר Ps. 75, 9. (Galen. in Hippocr. de praenot. 2.)

Ἀκρίβεια, ας, ἡ, (summum alicuius rei, ut κινδύνου Arrian. Exped. Alexandr. M. 1, 9. 7. exacta et summa diligentia Xen. Oec. 8, 17. Ael. V. H. 4, 3. Polyb. 32, 13. 11.) *severitas, severa disciplina.* Ita semel Act. 22, 3. πεπαιδευμένος κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου *institutus severissima legis patriae disciplina.* —

Ἀκριβής, έος, ὁ, ἡ — ές, τό, (summus, diligens, de ordinante Pol. 13, 13. 2. de indagante Hdian. 1, 1. 2.) 1) *diligens, accuratus* Act. 18, 26. 23, 15. 20. 24, 22. in quibus locis neutrum comparat. si legitur adverbialiter cf. *Matth.* §. 446, 7. *Buttm.* §. 102, 5. gr. max. §. 115. b. *Schäfer* app. ad Dem. 2. p. 683. *Win.* p. 433. *Bornem.* schol. p. 93. et de comparatione non diserte expressa, sed e contextu cognoscenda *Matth.* §. 457. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 120. *Win.* p. 219. *Alt* p. 70 sq. — 2) *severus* Act. 26, 5.

Ἀκριβόω, ῶ f. ώσω, (ab ἀκριβής, quod vid.; accurate facio Pol. 20, 22. 7.) *diligenter exploro* i. q. ἀκριβῶς ἐξετάζω Matth. 2, 7. 16. coll. v. 8.

Ἀκριβῶς, adv. *accurate, diligenter.* Quinquies Matth. 2, 8. Luc. 1, 3. Act. 18, 25. 1 Thess. 5, 2. — ἀ. περιπατεῖν *accurate vitam instituere* Eph. 5, 15. (Xen. Oec. 2, 3. 8, 10.)

Ἀκρίς, ίδος, ἡ, *locusta* Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. hebr. צְלָצַל, סָלְעָם, חַרְגּוֹל, חָסִיל, גָּזָם, חָגָב, גּוֹב, אַרְבֶּה. Locustarum verno tempore in Palaestinam ex Arabia delatarum saepe tantus est numerus, ut appropinquantes solis splendorem non solum obscurent et strepitum terribilem, strepitui exercitus adequitantis similem edant, sed nulla etiam arte, neque igni, neque aqua, imo ne a militibus quidem eas oppugnantibus arceri possint ab agris hominumque domiciliis. Solo incubantes non tantum omne plantarum genus, frumenta, gramina, herbas, poma, uvas, folia devorando agros, prata, hortos, vineas devastant prorsus, sed aërem etiam inficiunt ovis ac stercore foetidissimo relictis. Regione una devastata in alteram, septentrionem maxime versus ductae, demigrant, ordinem certum tenentes et noctis plerumque tempore in terra considentes. Ad mare denique delatae tandem pereunt, insistere ei, ut terrae continenti, conatae. Quin etiam mortuae perniciem hominibus afferunt. Ad littora enim cadavera acta dum putrescunt, aërem foetore pestifero vitiant. Egregie horum insectorum naturam et quam afferunt calamitatem, depinxit inter veteres vates hebraicos elegantissimus Ioel. Ceterum ut Orientis populi plures, ita Palaestinae quoque incolae locustis vescebantur vel assis et sale conditis. Huic usui inserviebant, quae אַרְבֶּה, סָלְעָם, חַרְגֹּל et חָגָב nomine in libris sacris commemorantur cf. *Winer* bibl. Realwörterb. sub voc. *Heuschrecke.* *Iusti* Ioel, neu übersetzt und erläutert p. 73 sqq. *Niebuhr* Beschreib. v. Arabien p. 169. 173. *Idem* Reisebeschreib. nach Arab. T. 1. p. 402. *Plinius* Hist. nat. 6, 30. 11, 35.

Ἀκροατήριον, ίου, τό, *auditorium*, Graecis locus, in quo lucubrationes suas publice recitarent, Romanis locus, causis dicendis, audiendis et cognoscendis inserviens. Praesidibus et procuratoribus causas iudicantibus aderant praeter tribunos militum viri etiam alii auctoritate et dignitate apud suos florentes, Romani maxime nobiles, commorantes ulla aliqua de causa in provincia. *Cicero* Verr. 1, 29. Legitur tantum Act. 25, 23.

Ἀκροατής, οῦ, ὁ, *auditor.* Quater in N. T. Rom. 2, 13. Iac. 1, 22. 23. 25. (Thuc. 2, 35. 3, 38. Dem. 227, 24.)

Ἀκροβυστία, ας, ἡ, (ἄκρον extremum et ἡ βύστη, cuius loco Graeci ἡ πόσθη, membrum virile. Cf. quae habet de Alexandrinorum ἀκροβυστία pro Graecorum ἀκροποσθία, [Aristot. de part. anim. 2, 13.] i. e. τὸ ἄκρον τοῦ αἰδοίου *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol 1. p. 137. *praeputium* a) pp. Act. 11, 3. Rom. 2, 25. Col. 3, 11. Gal. 5, 6. ἐν ἀκροβυστίᾳ vel δι' ἀκροβυστίας sc. ὢν *praeputiatus* Rom. 4, 10. 11. 1 Cor. 7, 18. Gal. 5, 6. — ex metonymia abstracti pro concreto [vid. αἰχμαλωσία] = ἐν ἀ. ὢν *praeputiatus*, ex oppos. Iudaeorum, qui circumcisione a reliquis populis discernebantur = *paganus.* Act. 11, 3. Rom. 2, 26. 27. 3, 30. 4, 9. Gal. 2, 7. Eph. 2, 11. b) metaph. pro: *conditio rei limitibus non circumscriptae, Ungebundenheit,* ἡ ἀ. τῆς σαρκός i. e. ἡ σάρξ, *quatenus non subiecta est regimini legis divinae* Col. 2, 13. — οἱ ο' pro עָרְלָה Gen. 17, 11. Saepius non legitur in N. T.

Ἀκρογωνιαῖος, α, ον, (ex ἄκρον extremum et γωνία angulus) *lapis angularis.* — Ita οἱ ο' pro אֶבֶן פִּנָּה Ies. 28, 16. vel κεφαλὴ γωνίας pro רֹאשׁ פִּנָּה Ps. 118, 16.

Iam vero triplici ratione *ἰησοῦς χριστός* comparatur lapidi angulari; uti enim hic totum aedificium munit ac sustinet, maxime igitur necessarius et utilissimus est, ita *ἰησοῦς χρ.* i. e. doctrina de Iesu Messia Eph. 2, 20. *λίθος ἀκρογ.* eatenus appellatur, quatenus haec doctrina totius religionis christianae gravissima est, ad quam omnis Apostolorum et doctorum christianorum institutio est referenda. Cum porro lapis áng. omnium in oculos incurrat et maxime sit conspicuus, 1 Petr. 2, 6. *λίθος ἀκρογ.* dicitur Iesus, quatenus *ἔντιμον* vel illustrem eum fecit Deus et dignitate prae ceteris conspicuum. Cum denique facile homines in lapidem angul. impingant atque in eo offendere soleant, hoc quoque nomine Iesus Matth. 21, 42. *κεφαλὴ γωνίας* dicitur, quod doctrina eius multis fuit offensioni.

Ἀκροθίνιον, *ίου*, *τό*, plur. *ἀκροθίνια*, *ίων*, *τά*, (ex *ἄκρον* summum et *θίν* vel *θίς*, *ινός*, acervus) *primitiae manubiarum*. Extat tantum Hebr. 7, 4. (Dicuntur Graecis *ἀκροθίνια* nunc primitiae frugum ex summitatibus acervorum eorumque primorum Diis decerpi offerique solitae, nunc primitiae manubiarum pugna commissa congestae in tumulum unum, e cuius apice summo dux delibabat nonnulla vel consecranda Diis vel ad usus suos seponenda Xen. Cyr. 7, 5. 53.)

Ἄκρος, *α*, *ον*, (propr. quod in acie, an der Spitze, est) *extremus*, *summus*, *τὸ ἄκρον*, *summum*, *extremum*, *γῆς*, *οὐρανοῦ* = *fines terrae*, *fines coeli* Matth. 24, 31. Marc. 13, 27. [cf. LXX Ier. 12, 12. *ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ* et Ies. 13, 5.] *τοῦ δακτύλου* Luc. 16, 24. — Hebr. 11, 21. — *οἱ ό* pro קָצֶה Deut. 4, 32. Iud. 6, 21. (Pol. 1, 42. 1. Xen. Cyr. 3, 2. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ἀκύλας, *ου*, *ὁ*, *Aquila*. Erat Aquila natione Iudaeus, Ponticus, tentoriorum opifex, maritus Priscillae, Christianorum sacra secutus. Claudio imperatore cum Iudaeis Roma eiectus, comes Pauli et socius in religione Christ. propaganda, multa cum laude commemoratus Act. 18, 2. 18. 26. Rom. 16, 3. 1 Cor. 16, 19. 2 Tim. 4, 19.

Ἀκυρόω, *ῶ* f. *ώσω*, (*α* priv. et *κῦρος* auctoritas, caput rei) *auctoritate sua privo*, *abrogo*, *irritum facio*. Ter in N. T. Matth. 15, 6. *ἐντολήν*. Marc. 7, 13. *λόγον*. Gal. 3, 17. *διαθήκην*. — *οἱ ό* pro פָּרַע Prov. 1, 25. (Diod. Sic. 16, 24 et 29.)

Ἀκωλύτως, adv. (*α* priv. et *κωλύω* impedio) *absque impedimento*, *libere*. Semel in N. T. Act. 28, 31. (Hdian. 1, 12. 15.)

Ἄκων, *ἄκουσα*, *ἆκον*, (*α* priv. et *ἑκών*, qui sponte aliquid facit) *invitus*. Legitur tantum 1 Cor. 9, 17. (Ael. V. H. 13, 42. Xen. Mem. 2, 1. 17.)

Ἀλάβαστρον, *ου*, *τό*, vel *ἀλάβαστρος*, *ὁ*, (pyxis, vasculum lapideum Herodot. 3, 20. alabastrum, marmoris genus, colorem unguis humani referens Hdian. 3, 15. 16. vas unguentarium ex alabastro confectum Athenaeus 6, 19.) *vasculum unguentarium*, ex quacunque materia, auro, vitro, lapide confectum. Ter in N. T. *ἀ. μύρου* i. e. *unguento repletum* = *mit Salbe* [cf. de hoc genit. *Win.* p. 172. *Fritzsche* ad Marc. 14, 3. *Schäfer* ad Longin. Pastor. p. 386 et supra sub *ἄζυμος* notata. Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 7, 37. (Aelian. V. H. 12, 18.) Erant haec vasa plerumque collo longiore et angustiore, ore obsignato et desinebant in orbem ampliorem; quare si Matth. 26, 7. et loc. par. mulier fregisse dicitur vasculum illud, ad superiorem eius partem i. e. orificium obsignatum id pertinet atque documento est, genuinum fuisse hocce unguentum et foris advectum.

Ἀλαζονεία, *ας*, *ἡ*, (*ἀλαζών*) *ostentatio*, tum verbis Iac. 4, 16. tum cultu externo, victu, famulitio, conviviis conspicua 1 Ioh. 2, 16. (Theophr. Char. 20. [23.] Xen. Mem. 1, 7. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ἀλαζών, *όνος*, *ὁ*, *ostentator*, *iactator*. Bis legitur in N. T. Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 2. — *οἱ ό* pro יָהִיר Prov. 21, 24. בְּנֵי־שָׁחַץ Iob. 28, 8. (Ios. Ant. 8, 10. 4. Xen. Cyr. 1, 6 22. 2, 2. 12.)

Ἀλαλάζω, f. *άσω*, (tollo clamorem *ἀλαλά* i. e. clamorem, quem milites proelium ineuntes vel victores ex proelio redeuntes edere solebant Xen. Cyr. 3, 2. 9. id. Ages. 2, 10.) *sonum inconditum edo*, *tinniendi* sensu 1 Cor. 13, 1. — de *eiulantibus*, *πολλά* = *valde* [vid. *ἀκριβής*] Marc. 5, 38. — Ita *οἱ ό* pro הֵילִיל Ier. 4, 8. 25, 34.

Ἀλάλητος, *ον*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό* (*α* priv. et *λαλέω* cf. *Win.* p. 25.) *qui ore non profertur*, *qui verbis non exprimitur* Rom. 8, 26. *στεναγμοὶ ἀλάλητοι* *suspiria pectore clausa*, *tacita*. (Quae silentio premi et occultari vult aliquis, ut amoris mysteria, appellantur *ἀλάλητα* Anth. gr. T. 2. p. 74. *Iac.*)

Ἄλαλος, *ον*, *ὁ*, *ἡ*—*ον*, *τό*, *mutus* Marc. 7, 37. — Veteres, ut numina suas laudes et vitia sua hominibus impertire credebant, ita, qui morbi causam ad perversum genium detulissent, ab re ad indolem auctoris argumentati, hunc eodem malo premi, quo hominem cruciaret, putarunt, hinc *πνεῦμα ἄλαλον* Marc. 9, 17. 25. Cf. ad h. l. *Fritzsche* et *de Wette* ad Luc. 11, 14. Symmach. pro אִלֵּם Habac. 2, 8. — 2) *qui loquendi facultate privat*, *qui mutum reddit aliquem* Marc. 9, 17. 25. (Plut. de defect. oracul. c. 51. *κατέβη μὲν εἰς τὸ μαντεῖον — ἀλάλου καὶ κακοῦ πνεύματος οὖσα πλήρης*.)

Ἅλας, *ατος*, *τό* vel *ἅλς*, *ἁλός* *ὁ* *sal* a) pp. Matth. 5, 13. Marc. 9, 49. 50. Luc. 14, 34. (Hom. Iliad. 9, 214.) — b) metaph. *sapientia in loquendo et agendo conspicua* Marc. 9, 50. Col. 4, 6. Matth. 5, 13. *ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς* sensu: Vos estis, qui sapientiores et meliores i. e. tales reddere debetis homines, quales, ut probentur Deo et hominibus, esse debent; quemadmodum sal saporem reddit cibis et tales facit, quales, ut probentur nobis, esse debent. (Simili modo sermonum lepores dicuntur *ἅλας* Plutarch. Sympos. 5. Diog. Laërt. 8, 1. 19.)

Ἀλείφω, f. *ψω*, (illino Hom. Od. 18, 47. 177. 200.) *ungo*, *τινά* vel *τί* Marc. 16, 1. Ioh. 12, 3. — *τί* vel *τινά τινι* *aliquid* vel *aliquem aliqua re* Marc. 6, 13. Luc. 7, 38. 46. Iac. 5, 14. — Ioh. 11, 2. quo l. *ἡ ἀλείψασα* = *quae unxerat*. Cf. *Matth.* §. 497, not. *Buttm.* §. 134, 8. not. 1. *Schäfer* melet. p. 88. *Iaçob* ad Lucian. Toxar. p. 98. *Poppo* ad Thuc. 1. p. 157. *Win.* p. 251. 326. *Alt* p. 130 sqq. — med. *me ungo* *μοῦ τὴν κεφαλήν* = *ungo caput meum*, *ich salbe mir das Haupt* Matth. 6, 17. Cf. de hac construct. et vi medii *Matth.* §. 592, b. *Buttm.* §. 122, 5. *Rost* §. 113, 2. c. not. 3. *Win.* p. 229 sqq. *Alt* p. 114 sq. (Ael. V. H. 3, 38. Thuc. 4, 68. Xen. Oec. 10, 5.) Solebant Iudaei non solum in conviviis laeti animi contestandi gratia caput inungere, sed iis etiam, quibus honorem vellent exhibere, pedes et caput ungere; denique mortuos etiam et aegrotos unguentis perungebant. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Salbe*. — *οἱ ό* pro מָשַׁח Gen. 31, 13. סוּךְ 2 Sam. 12, 20. — Saepius non extat in N. T.

Ἀλεκτοροφωνία, *ας*, *ἡ*, (ab *ἀλέκτωρ*, *φωνή*) *gallicinium* [propr. Aesop. f. 79.] quatenus ab eo appellatur tertia noctis vigilia Marc. 13, 35. Dividebant enim Iudaei, ex quo Romanorum suberant imperio, horum exemplum secuti noctem in quatuor vigilias: *ὀψέ*, *μεσονύκτιον*, *ἀλεκτοροφωνία*, *πρωΐα* vel *πρωΐ* appellatas. Distabat autem gallicinium ab aurora et nocte media intervallo circiter aequo. (Aesop. Fab. 79. 316. Niceph. Greg. 9, 14. 284. C. Anna Comn. 2, 52. A. 3, 88. C. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 229. *Win.* p. 26.)

Ἀλέκτωρ, *ορος*, *ὁ*, *gallus gallinaceus* Matth. 26, 34. 74. 75. Marc. 14, 30. 68. 72. Luc. 22, 34. 60. 61. Ioh. 13, 38. 18, 27. (Aristoph. Vesp. 1490. Plato Comic. ap. Eusth. 1479. 45. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 229. *Win.* p. 25.) Saepius non extat in N. T.

Ἀλεξανδρεύς, *έως*, *ὁ*, *Alexandrinus*, *Alexandria oriundus* Act. 6, 9. de h. l. dat. *τῷ γένει* vid. *ἀγαλλιάω*. — Act. 18, 24. Erat Alexandria urbs Aegypti longe celeberrima, ab Alexandro M. Dinocratis architecti opera et consilio ea in re utente condita, Ptolemaeorum sedes regia, gemino portu instructa et adeo frequens Iudaeis, ut eorum decies centena millia ibi habitasse tradat *Philo* in Flacc. p. 971. C

Ἀλεξανδρῖνος, *ου*, *ὁ*, *Alexandrinus* Act. 27, 6. 28, 11.

Ἀλέξανδρος, *ου*, *ὁ*, *Alexander*, nom. pp. 1) *viri*, cuius filius Simon crucem Iesu portasse legitur Marc. 15,

21. — 2) *cuiusdam sacerdotis summi* Act. 4, 6. — 3) *Iudaei cuiusdam* Act. 19, 33. — 4) *fabri aerarii cuiusdam* 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 4, 14.

Ἄλευρον, ου, τό, *farina*, bis Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. (Xen. Cyr. 5, 2. 5.)

Ἀλήθεια, ας, ἡ, *veritas*. Legitur in N. T. a) universe Ioh. 8, 44. 18, 37. 38. (Xen. Mem. 2, 6. 36. An. 2, 6. 26.) — ἐν ἀληθείᾳ [= *festhaltend an der Wahrheit* i. e. *convenienter veritati*] ἐλαλήσαμεν 2 Cor. 7, 14. — ἡ ἀ. τοῦ θεοῦ ex metonym. abstracti pro concreto pro: ἀληθινὸς θεός Rom. 1, 25. Cf. *Fritzsche* ad h. l.

b) relate ad res sensibus et experientiae obvias Marc. 5, 33. εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν i. e. *omnem rem, ut facta erat, ei enarravit*. (Ios. B. I. 7, 2. Lucian. Icarom. §. 5. Plat. Apol. Socr. §. 5. ed. *Fischer*.) Luc. 4, 25. ἐπ' ἀληθείας, i. e. *mit Bestand der Wahrheit* i. e. *verissime*. Cf. *Win.* p. 400. *Fritzsche* quaestiones Lucian. p. 137 sq. (Dio Cass. p. 699. 727.) — 22, 59. — Ioh. 5, 33. μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ i. e. *er hat gezeuget der Wahrheit gemäss*, talem sc. me esse testatus est, qualis sum et qualem me esse cognoverat. 3 Ioh. v. 3. Cf. de hac dat. vi *Win.* p. 193. *Matth.* §. 399, not. 2. *Heindorf* ad Plat. Gorg. p. 230. et ad Cratyl. p. 29. — Act. 4, 27. 10, 34. 26, 25. Rom. 9, 1. 1 Tim. 2, 7. — 2 Cor. 7, 14. ἀλήθεια ἐγενήθη i. e. ἐν ἀληθείᾳ vel ἀληθὴς ἐγένετο. — 12, 6. — 11, 10. — ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί i. e. *vera loquor, ut Christus vera loquebatur*, sens. ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι. — Eph. 4, 25. Iac. 3, 14. 1 Ioh. 1, 6. — v. 8. et 2, 4. ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν i. e. *veritatem non sequimur* [experientia enim erroris vel mendacii nos arguit.] 3 Ioh. v. 12. μεμαρτύρηται — καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας i. e. *ipsa res et experientia honorificum de eo edit testimonium*. Ioh. 16, 7. —

c) relate ad causam religionis: *id, quod verum est circa religionem, religio*, quae, quatenus a Deo profecta est, *vera* est *et genuina* aa) ratione habita religionis divinae in libris V. T. expositae Rom. 2, 20. ἔχοντα τὴν μόρφωσιν — τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ. Marc. 12, 32. ἐπ' ἀληθείας. — οἱ ο' pro אֱמֶת Dan. 9, 13. — bb) refertur ad religionem veram, quam a Deo acceptam cum hominibus Iesus communicavit Ioh. 1, 14. 17. 8, 32. 40. 45. 46. 14, 6. ἐγώ εἰμι — ἡ ἀ. *ego sum verae doctrinae dator*, vel *veracissimus doctor*. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 856. — 17, 19. Rom. 1, 18. 2, 28. 2 Cor. 4, 2. Gal. 5, 7. Eph. 6, 14. Col. 1, 6. 2 Thess. 2, 12. 1 Tim. 2, 4. 3, 15. 4, 3. 6, 5. 2 Tim. 2, 15. 18. 3, 7. 8. 4, 4. Tit. 1, 1. 14. Hebr. 10, 26. Iac. 5, 19. 2 Petr. 1, 12. 1 Ioh. 2, 21. bis. 3, 19. 2 Ioh. v. 1. 2. 3. 3 Ioh. v. 8. — addito τοῦ εὐαγγελίου [de quo genit. per epexegesin addito vid. sub ἄζυμος notata.] Col. 1, 5. — ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ i. e. *religio vera Deum auctorem habens* Ioh. 17, 17. ἁγίασον — ἐστί i. e. *consecra eos religioni verae, te habenti auctorem, tua enim institutio ad veram religionem perducit homines.* — λόγος τῆς ἀλ. vel λόγος ἀληθείας *institutio in vera religione* [vid. de genit. obiective posito ἀγάπη] 2 Cor. 6, 7. Eph. 1, 13. Iac. 1, 18. — Col. 1, 5. — ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας, *via ad veram religionem ducens*, metonym. de Iesu rel. verae doctore 2 Petr. 2, 2. coll. v. 1. et Ioh. 14, 6. — ἡ ἀγάπη τῆς ἀλ. *amor, quem commendat* vel *excitat religio vera* 2 Thess. 2, 10. — πίστις ἀληθείας, *fides religioni v. habita* v. 13. — ὑπακοὴ τῆς ἀλ. *obsequium, quod praestatur religioni verae* 1 Petr. 1, 22. — ἐκ τῆς ἀλ. εἰμί, *religionis verae cultor sum* 1 Ioh. 3, 19. — περιπατεῖν ἐν ἀληθ. i. e. *der wahren Religion gemäss leben* [vid. ἐν] 2 Ioh. v. 4. 3 Ioh. v. 3. 4. — τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, vel: *Spiritus divinus, veram religionem communicans et cognitionem eius adiuvans* Ioh. 14, 17. 15, 26. 16, 13. — vel: *vir Spiritu divino actus et verae religionis doctor* 1 Ioh. 4, 6. — ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου pro: τὸ εὐαγγέλιον τὸ ἀληθές vel τὸ ἀληθινὸν εὐαγγέλιον *vera et genuina doctrina Iesu* Gal. 2, 5. 14. —

d) *agendi ratio, religionis verae praeceptis congrua, integritas, probitas* Ioh. 3, 21. 1 Cor. 5, 8. 13, 6. Eph. 4, 21. 6, 14.

e) *veritas, qua excellit aliquis, veri studium et amor* vel quatenus ad verba et promissa pertinet: *veracitas* Rom. 3, 7. 15, 8. — 2, 2. κατὰ ἀλήθειαν *veritati consentaneum*. — vel quatenus ad verba et ad animum pertinet: *sinceritas* Ioh. 4, 23. 24. Eph. 4, 24. 5, 9. Phil. 1, 18. — ἐν ἀληθείᾳ et ἐπ' ἀληθείας, *sincere* Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. 1 Ioh. 3, 18. 2 Ioh. v. 1. 3 Ioh. v. 1. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀληθεύω, f. εύσω, (ἀληθής) *veritatis studiosus sum, verax sum* a) in loquendo Gal. 4, 16. b) in sentiendo et agendo Eph. 4, 15. (Pol. 12, 23. 8. Ael. V. H. 12, 59. Xen. Cyr. 1, 6. 33.)

Ἀληθής, έος, ὁ, ἡ, 1) *verus, fide dignus* a) de rebus, quae experientiae subsunt Ioh. 4, 18. de h. l. ἀληθές *als etwas Wahres* vid. *Win.* p. 434 et supra sub ἀδάπανος monita. 5, 31. 32. 8, 13. 14. 16. 17. 10, 41. 19, 35. 21, 24. Act. 12, 9. Phil. 4, 8. alii h. l. *probus*. Tit. 1, 13. 2 Petr. 2, 22. 1 Ioh. 2, 8. 3 Ioh. v. 12. (Isocrat. Panathen. ἡγοῦντο γάρ, οὐδεμίαν ἂν γενέσθαι κρίσιν ἀληθεστέραν καὶ δικαιοτέραν. Xen. Oec. 11, 5. id. Venat. 3, 9.) — b) de iis, quae natura sua vera sunt 1 Petr. 5, 12. — 2) *verax, veri amans* Ioh. 3, 33. 7, 18. 8, 26. Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Rom. 3, 4. 2 Cor. 6, 8. 1 Ioh. 2, 27. (Hdian. 1, 7. 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἀληθινός, ή, όν, 1) *verus* ex opp. falsi a) de rebus experientiae obviis Ioh. 4, 37. 19, 35. (Ael. V. H. 2, 3. Polyb. 1, 15. 8.) — b) de rebus, quae, utpote a Deo profectae, natura sua verae sunt Apoc. 15, 3. 16, 7. 19, 2. 9. 21, 5. 22, 6. — c) *nomine duo dignus* Ioh. 1, 9. 4, 23. 6, 32. 15, 1. Hebr. 8, 2. 9, 24. (Polyb. 1, 6. 6. 1, 35. 10.) — adiuncta *certi* et *immutabilitatis* notione Luc. 16, 11. — bb) ex oppos. fictitii θεὸς ἀληθινός Ioh. 17, 3. 1 Thess. 1, 9. 1 Ioh. 5, 20. Apoc. 3, 7. — 2) *verax*, a) ex oppos. mendacis Ioh. 7, 28. Apoc. 3, 14. 19, 11. — b) de animo: *sincerus* Hebr. 10, 22. (Dem. 113, 17.) —

Ἀλήθω, (forma homerica et attica ἀλέω cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 151. *Win.* p. 24.) *molo*. Bis Matth. 24, 41. Luc. 17, 35. (Diod. Sic. 3, 12. Ael. V. H. 14, 18.) Mittebantur, ut apud veteres populos omnes, ita et apud Iudaeos ancillae (γυνὴ ἀλετρίς) in molendina, ut molam trusatilem circumagentes grana molerent.

Ἀληθῶς, adv. *vere*, i. e. vel *re vera* Luc. 9, 27. 12, 44. Ioh. 1, 48. 4, 42. 6, 14. 55. 7, 40. 8, 31. 1 Thess. 2, 13. 1 Ioh. 2, 5. (Hdian. 8, 3. 21.) vel *recte, certis indiciis* Ioh. 7, 26. 17, 8. Act. 12, 11. — vel *profecto* Matth. 14, 33. 26, 73. 27, 54. Marc. 14, 70. 15, 39. Luc. 21, 3. Saepius non legitur in N. T.

Ἁλιεύς, έως, ὁ, (ab ἅλς mare) *piscator*, hebr. דַּיָּג et דַּוָּג Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. (Xen. Oec. 16, 7.) — metaph. dicuntur Apostoli, quatenus, ut sequantur homines Iesu doctrinam, auctores sunt, ἁλιεῖς ἀνθρώπων Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. Saepius non extat in N. T.

Ἁλιεύω, f. εύσω, (ἁλιεύς) *piscor*. Extat tantum Ioh. 21, 3. hebr. דּוּג.

Ἁλίζω, f. ίσω, (ἅλς) *sale conspergo, sale condio* Marc. 9, 49. θυσία πᾶσα ἁλὶ ἁλισθήσεται omnis victima Deo offerenda sale conspergenda est cf. Levit. 2, 13. Matth. 5, 13. ἐν τίνι ἁλισθήσεται (sal, qui condiendi vim et saporem perdidit) quomodo, quanam re *condiendus est* vel *condiri potest?* [de qua futuri vi vid. ἀγοράζω] i. e. nihil est, quo condiri i. e. salsedinem recipere possit Marc. 9, 49. πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται i. e. Christianus quisque πυρὶ i. e. calamitatibus ad sapientiae virtutisque studium adducendus est, ut acceptus Deo reddatur, quemadmodum (καὶ) victima, ubi sale condita est, talis habetur, quae probetur Deo. Vid. sup. ἅλας no. b.

Ἀλίσγημα, τος, τό, (ἀλισγέω polluo, quod legitur pro גָּאַל Dan. 1, 8. et Mal. 1, 7. 12. Cf. de hoc vocab. Graecis incognito *Sturz* de dial. alex. p. 145.) *inquinamentum, foedatio*. Semel in N. T. Act. 15, 20. quo l. respiciendus est mos populorum gentilium, ex quo peractis sacrificiis et cum data esset sacerdotibus pars victimae Diis consecratae, vel venderentur carnes ex victimis residuae in macello, vel ex iisdem instituerentur epulae cum amicis sive in templis sive in aedibus privatis (εἰδωλόθυτα). Istae autem carnes ita erant Iudaeis abominationi, ut non modo, qui eiusmodi epulis interessent, sed etiam illos, qui carnibus ex victima residuis atque in macello ad vendendum expositis vescerentur, idololatriae contagione sese conta-

minare existimarent. Monet igitur Apostolus, Iudaeorum religionem intuens, ut eiusmodi carnibus Christiani e gentilibus abstineant, quo minus offensioni sint Christianis e Iudaeis; hinc *ἀλισγήματα* carnes illas dicit i. e. foedas, inquinantes.

Ἀλλά, particula adversativa (ab *ἄλλος*. Cf. *Schäfer* ad Plut. Vol. 1. p. 104. *Win.* p. 414. et de *ἀλλά* apostrophum in codd. nunc habente nunc non habente *Win.* p. 42 sq.)

1) ***sed, verum, at,*** uti nos: *aber*

a) univ. Matth. 24, 6. Marc. 11, 32. quo l. si ab orat. dir. cito fit transitus ad indirectam, vide sub *ἀκούω* monita. — Marc. 13, 20. 14, 28. Luc. 22, 53. Ioh. 10, 8. 11, 42. 16, 4. 7. 20. Act. 7, 48. Rom. 4, 2. 5, 14. 15. Cf. ad h. l. *Win.* p. 421. 494. — Rom. 10, 16. 1 Cor. 3, 6. 6, 11. de h. l. *ἀλλά* saepius repetito [ut Xen. An. 1, 8. 3. et Lat. *at* Cic. pro Arch. c. 14.] cf. *Win.* p. 415. 551. *Vig.* p. 470. — 1 Cor. 6, 12. 8, 7. 9, 12. 10, 23 bis. 2 Cor. 7, 6. 13, 4. *ἀλλὰ ζησόμεθα.* — Gal. 2, 14. Eph. 5, 24. ad quem l. vid. *Win.* p. 421. — Phil. 2, 27. *ἀλλ' ἠλέησεν.* 3, 7. Hebr. 4, 2. 1 Ioh. 2, 9. — 1 Cor. 6, 6. *ἀλλὰ — κρίνεται* explica: *at tantum abest, ut hoc cogitetis, ut alter c. altero litiget.* v. 8. *ἀλλὰ — ἀδικεῖτε,* enarra: *at tantum abest, ut hoc agatis, ut — iniuria afficiatis.* — particulam *ἀλλὰ* sequitur *ἵνα,* pendens a verbo vel latente in antecedd. aut in sequentibus vel facile e contextu cognoscendo [vid. *ἀκούω*] Marc. 14, 49. *ἀλλ'* [*γέγονε ταῦτα*] *ἵνα πληρωθῇ.* Ioh. 14, 31. *ἀλλ'* [sc. *γίνεται οὕτως* vel *ἔρχεται* i. e. *at rectius dicitur, ἔρχεται*] *ἵνα γνῷ κλ.* Vide de h. l. interpungendi ratione *Win.* p. 59. — Ioh. 15, 25. — 1 Ioh. 2, 19. *ἀλλ'* [scil. *ἐξῆλθον ἐξ ὑμῶν*] *ἵνα.* — Ioh. 13, 18. *ἀλλ' ἵνα — αὐτοῦ* explica: ***sed novi etiam, quae facta vel instituta sunt a Deo, ut ratum fiat, quod scriptum est: qui mecum panem comedit — calcem suam adversus me tollit*** i. e. ***sed novi, esse aliquem hoc consilio mecum coniunctum ut calcem suam adversus me tollat = sed novi etiam, qui me sit proditurus.*** Cf. *Win.* p. 290 sq. — praecedente *μέν* Act. 4, 17. coll. v. 16. Rom. 14, 20. 1 Cor. 14, 17. (Lucian. D. D. 8, 3. Xen. Oec. 8, 6.) cf. *Matth.* §. 622. *Buttm.* §. 136. *Vig.* p. 536. — — iuncta cum aliis particulis legitur partic. *ἀλλά,* ut *ἀλλά γε* ***at certe, at nimirum,*** *aber freylich* Luc. 24, 21. *ἀλλά γε — σήμερον* i. e. *aber* [*ἀλλὰ*] *mit dieser Hoffnung ist es aus, wenigstens* [*γε*] *ist heute der dritte Tag.* Esse hunc horum verborum complexum graecitatis serioris et rariorem apud Atticos, quippe apud quos non nisi interposito aliquo verbo [vid. Xen. Mem. 1, 2. 12. 1, 2. 44.] usurpantur, docet *Bornem.* schol. p. 160. et ad Xen. Mem. 2, 7. 9. *Schaefer* appar. ad Dem. 2. p. 885. *Heindorf* ad Plat. Phaedon. p. 133. *Porson* ad Eur. Phoen. v. 1638. — De *ἀλλά γε* vel iunctim vel divisim scribendo *Win.* p. 46. (Plat. de rep. p. 331. B.) — *ἀλλὰ καί,* ***verum etiam,*** *aber auch,* „habet autem, ubi nulla praecedit negatio *ἀλλὰ καί* hanc vim, ut prior sententia tanquam parum gravis, vires assumat, subdito, quod longe sit fortius: *quin imo, imo vero, ja sogar*", ita *Fritzsche* ad Lucian. D. D. p. 4 sq. *Passow* sub voc. *ἀλλά.* *Wolf* ad Dem. Lept. p. 220. — Luc. 12, 7. 16, 21. 24, 22. Ioh. 11, 21. Rom. 6, 5. *εἰ γάρ — αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ — ἐσόμεθα so werden wir ihm aber auch in der Auferstehung ähnlich seyn wollen.* Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Part. 1. p. 373 — 375. *Win.* p. 415. Alii ad locos infra sub no. 1. h. notatos h. l. referunt. Phil. 1, 18. (Lucian. D. D. 3, 1. Diod. Sic. 5, 84. Xen. Mem. 2, 7. 9.) Aliter *Bornem.* schol. p. 103. ellipticam in his obtineri monens dicendi rationem et pendere *ἀλλὰ καί* a vocc. *οὐ μόνον* supplendis facili negotio e superioribus, ubi Lat. *sed etiam,* nos: *sondern auch.* Cf. L. Bos. p. 788. ed. *Schäfer.* — *ἀλλὰ μὲν οὖν* ***imo vero*** Phil. 3, 8. Cf. *Win.* p. 415. — *ἀλλ' οὐδέ* = vel: ***neque vero*** 1 Cor. 4, 3. vel: *at ne quidem,* cf. ***Fritzsche*** ad Lucian. D. D. p. 5. *Matth.* §. 613. *Passow* l. l. — Ita Luc. 23, 15. *ἀλλ' — ἡρώδης,* ubi scribi poterat: *οὐ μόνον δὲ ἐγὼ οὐδὲν εὗρον ἐν αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲ ἡρώδης.* 1 Cor. 8, 2. — abest negatio facile e contextu eruenda Act. 19, 2. *ἀλλ' οὐδὲ — ἠκούσαμεν,* explica: *οὐκ ἐλάβομεν πνεῦμα ἅγιον, ἀλλ' οὐδὲ — ἠκούσαμεν κλ.* Gal. 3, 2. *ἀλλ' — περιτμηθῆναι* ubi nexus sententiarum hic est: ***at illi non modo nihil in me taxandum existimarunt, sed ne Titum quidem circumcidi iusserunt.*** Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 56. (Xen. Mem. 2, 3. 8. plene Ios. B. I. 4, 2. 3.) —

b) ubi per parenthesin quaedam adduntur vocabulo proxime praecedenti, v. c. *πτωχεία,* contraria Apoc. 2, 4. cf. *Win.* p. 488. — c) in interrogatione, *at, vero* Matth. 11, 8. 9. Rom. 10, 8. Hebr. 3, 16. *ἀλλ' οὐ πάντες;* ***at*** [quid rogo?] *nonne omnes?* Cf. *Win.* p. 415. *Matth.* §. 613. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 398 sq. — d) in obiectione Rom. 10, 18. 19. 1 Cor. 15, 35. Iac. 2, 18. (Xen. Mem. 1, 2. 9. 4, 2. 16.) Cf. *Win.* l. l. — e) in correctione vel in oratione restringente Marc. 14, 36. Rom. 5, 15. 2 Cor. 8, 7. Cf. *Win.* l. l. et p. 421. — f) in sententiis conditionatis, explicandis e confusione duarum locutionum, quarum una habet *εἰ,* altera *μέν,* ut Marc. 14, 29. *καὶ εἰ — ἀλλ' οὐκ ἐγώ* scil. *σκανδαλισθήσομαι* = *πάντες μὲν σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ* = ***fieri quidem potest, ut omnes in te offendantur, sed ego non offendar.*** 1 Cor. 4, 15. 8, 6. 9, 12. 2 Cor. 4, 6. 11, 6. 13, 4. Col. 2, 5. (Ios. B. I. 4, 3. 10. 5, 5. 5. Xen. Cyr. 5, 5. 33. An. 7, 7. 43.) Cf. *Matth.* l. l. *Win.* p. 415. 522. — De verbis 1 Cor. 4, 4. vid. *Win.* p. 415. et de *ἀλλά γε* 1 Cor. 9, 2. supra ad Luc. 24, 21. observata. — g) ubi abrumpitur oratio et ad novum aliquid fit transitus, in quibus = *at mittamus haec* vel *at satis sit, haec monuisse* Ioh. 8, 26. Cf. *Lücke* ad h. l. (Lucian. D. Mort. 1, 3. 10, 3.) — h) sequente imperat. in cohortationibus Matth. 9, 18. Marc. 9, 22. 16, 7. Luc. 7, 7. Act. 4, 17. 10, 20. 26, 16. (Callim. Del. 225. Xen. An. 3, 2. 4.) Cf. *Matth.* l. l. *Win.* p. 415. 421. — i) ut *ἀλλὰ καί* [vid. supra monita], ita *ἀλλά,* ubi gravius aliquid adiicitur = *imo vero, quin etiam* Ioh. 16, 2. 2 Cor. 1, 9. 7, 11. de h. l. *ἀλλά* saepius repetito vid. supra ad 1 Cor. 6, 11. notata. Cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 5.

2) praecedente negatione: ***sed,*** nos: ***sondern, im Gegentheil.*** De particulis *οὐκ — ἀλλά* quatenus interdum respondeant Lat. *non tam — quam* vid. quae habent *Win.* p. 462 sqq. et *Fritzsche* excurs. 2. ad Ev. Marc. p. 773 sqq. coll. *de Wette* Ev. Matth. p. 92. 103. — a) univ. Matth. 4, 4. 5, 15. 17. 39. 6, 13. 7, 21. 8, 4. 8. 9, 13. 17. 24. 10, 20. 34. 15, 11. 17, 12. 18, 20. 19, 11. 20, 26. 28. 26, 39. Marc. 6, 8. 9, 8. ad quem l. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 351 sq. 9, 37. 13, 11 bis. *ἀλλὰ τί σύ.* Luc. 4, 4. 14, 12. 22, 42. Ioh. 3, 16. 17. 28. 6, 27. 7, 16. 10, 18. 11, 51. 54. 12, 44. 47. 16, 6. 18, 28. 19, 24. Act. 2, 16. coll. v. 15. 5, 4. Rom. 2, 13. 29. 4, 4. 6, 14. 15. 7, 7. 13. 17. 19. 20. 1 Cor. 2, 4. 5. 7. 12. 13. 3, 7. 4, 14. 6, 13. 7, 10. 9, 12. *ἀλλὰ — στέγομεν.* 10, 24. 29. 14, 22. 15, 10. 2 Cor. 1, 13. *οὐ γὰρ — ἀλλ' ἢ ἃ — ἢ* non enim — ***sed quae vel — vel.*** Cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 11. — 2 Cor. 2, 4. 8. 3, 3. 5. 14. cf. de verbis v. 14 — 17. digressionem habentibus parentheseos signo non includendam *Win.* p. 489. — 7, 5. 9. 12. 14. 8, 5. 8. 13. 10, 18. 13, 3. 7. 8. Eph. 2, 19. 5, 27. Vide de h. l. *ἅγιος.* — Eph. 6, 12. 1 Thess. 2, 2. 4. 7. 13. 4, 8. 1 Tim. 5, 23. cf. *Win.* ad h. l. p. 465. Hebr. 2, 16. 3, 13. 9, 14. 12, 11. 13, 14. Iac. 1, 26. 1 Ioh. 2, 7. 27. 3, 18. Apoc. 2, 9. *ἀλλὰ συναγωγή.* 9, 5. (Xen. Hier. 1, 8.) — — Loci, in quibus, quae post *ἀλλά* sequuntur, constructione non cohaerent cum antecedentibus, quod, quae dicenda erant, non *suo* modo vel *suis* verbis, sed verbis V. T. dicere maluit apostolus Rom. 15, 3. *ἀλλὰ — ἐμέ* pro: ***sed acerbissima tulit convicia.*** v. 21. *ἀλλὰ — συνήσουσι* pro: ***sed, ut qui nondum cognitum haberent, cognoscerent Christum.*** 1 Cor. 2, 9. *ἀλλὰ — τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν* pro: ***sed incognita ante exposuimus*** Cf. de hoc anacoluthorum genere *Win.* p. 500. — Loci, in quibus ad particulam *ἀλλὰ* cogitatione addendum est verbum contextui aptum vel [vid. *ἀκούω*] latens in antecedd. aut in sequentibus vel facile cognoscendum e contextu, ut *ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται* pro: *ἀλλὰ δοθήσεται οἷς κλ.* Matth. 20, 23. Marc. 10, 40. *ἀλλ' ἵνα — ἔλθῃ* pro: *ἀλλ' ἐγίνετο ἀπόκρυφον, ἵνα — ἔλθῃ.* Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 129. — Ioh. 1, 8. *ἀλλ'* [*ἦλθεν*] *ἵνα.* 9, 3. *ἀλλὰ* [*τυφλὸς ἐγεννήθη*] *ἵνα.* — 2 Cor. 7, 12. Eph. 4, 29. Cf. *Win.* p. 522 sq. coll. p. 290. *Herm.* ad Vig. p. 869. — Loci, in quibus vel verbum vel adiectivum contrarium verbo vel adiectivo praecedenti cogitatione addendum est 1 Cor. 7, 19. *ἡ περιτομή — οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν* scil. *ἐστί τι.* Cf. *Win.* p. 522 sq. coll. *Erf.* et *Herm.* ad Soph. O. R. v. 242. 817. El. v. 72. *Matth.* §. 634. *Bornem.* ad Xen. Mem. 3, 3. 7. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 274. — b) in responsione ad interrogationem habentem negandi vim Ioh. 7, 48. *ἀλλ' ὁ ὄχλος* i. e. *οὐδαμῶς, ἀλλ' ὁ ὄχλος.* 1 Cor. 10, 20. Cf. *Win.* p. 415. 421. —

c) in verbis explicandis e confusione duarum locutionum Luc. 17, 8. „Nimirum quoniam dici poterat aut *οὐδεὶς εἰςελθόντι δούλῳ — ἐρεῖ εὐθέως — ἀνάπεσαι, ἀλλ' ἐρεῖ αὐτῷ*, aut *τίς — ὃς εἰςελθόντι — ἐρεῖ — καὶ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ*, concinnato utroque structurae genere illinc *ἀλλὰ*, hinc desumtam cernis negationem", ita *Bornem.* schol. p. 105. coll. *Stallb.* ad Plat. Gorg. p. 494. B. (Xen. Cyr. 2, 2. 19.)

d) praecedente *οὐ μόνον· οὐ μόνον — ἀλλά non solum — sed* Ioh. 11, 52. Act. 19, 26. — addito *πολλῷ μᾶλλον* sed *multo potius* Phil. 2, 12. — 1 Ioh. 5, 6. de Ioh. 12, 9. vid. *Win.* p. 465. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 788. et de partic. *οὐ μόνον — ἀλλά* sine *καί* in gradatione usurpari solitis *Herm.* ad Vig. p. 837. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 1, 6. 16. (Hdian. 3, 4. 19. Xen. Cyr. l. l.) — — e) iunct. c. aliis particc., ut *ἤ· ἀλλ' ἤ, nisi, praeterquam*, ita praeced. negatione Luc. 12, 51. (Xen. An. 7, 7. 53. Hier. 5, 12.) Cf. *Herm.* ad Vig. p. 812. *Buttm.* §. 150. p. 443 ed. 13. *Matth.* §. 613. — De lectione loci 1 Cor. 3, 5. vid. *Griesb.* et *Fritzsche* diss. 1. p. 12. *Schott, Meyer.* — cum *καί· ἀλλὰ καί sed etiam*, praecedente *οὐ μόνον* Matth. 21, 21. Ioh. 5, 21. Rom. 1, 32. 5, 11. 8, 23. 9, 10. 2 Cor. 7, 7. 8, 10. 19. 10, 12. Phil. 2, 27. 2 Tim. 4, 8. 1 Ioh. 2, 2. (Cebet. tab. §. 3. Xen. Cyr. 1, 6. 17.) — vel praeced. *μή* Phil. 2, 4. Vide de h. l. *Win.* p. 465. coll. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 788. — f) iungitur c. *ἀλλὰ τοὐναντίον* Gal. 2, 7.

Ἀλλάσσω, vel *ττω* f. *ξω* (ab *ἄλλος*) *muto, τί*, ut *τὰ ἔθη* Act. 6, 14. *τὴν φωνήν* Gal. 4, 20. (Diod. Sic. 1, 73. Artemid. 2, 20.) ita *οἱ ο'* pro הֵמִיר Levit. 27, 33. — *immutandi* sens. *verwandeln* 1 Cor. 15, 51. 52. Hebr. 1, 12. — *οἱ ο'* pro חָלַף Ps. 102, 28. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 2.) *permutandi* sensu, *τὶ ἔν τινι aliquid per aliquid* i. e. *eo, quod pro re, quam missam facio, aliam rem sumo* Rom. 1, 23. — ita pro הֵמִיר sq. בְּ Ps. 106, 20. Cf. *Ewald* p. 607. gr. min. p. 266. Saepius non extat in N. T.

Ἀλλαχόθεν, adv. *aliunde*. Semel in N. T. Ioh. 10, 1. (Ael. V. H. 6, 2. Plut. Fab. Max. c. 6.)

Ἀλληγορέω, f. *ήσω* i. e. *ἄλλο μὲν ἀγορεύω, ἄλλο δὲ νοέω, aliud dico, quam quod proprie et, si verba spectas, dico.* Extat tantum Gal. 4, 24. — Iudaei Iesu et Apostolis aequales statuerunt, omnibus V. T. narrationibus praeter proprium alium eumque sublimiorem sensum subesse. (Ios. Ant. 1. praef. §. 4. Porphyr. vit. Pyth. p. 185.)

Ἀλληλούϊα, hebr. הַלְלוּ־יָהּ i. e. *celebrate Deum* Apoc. 19, 1. 3. 4. 6. cf. Ps. 104, 34.

Ἀλλήλων, *οις, αις, οις, ους, ας, α, alius alium, mutuo, invicem, inter se* Matth. 24, 10. Ioh. 15, 12. 27. al. (Pol. 15, 9. 7. Xen. Oec. 8, 13.)

Ἀλλογενής, *έος, ὁ, ἡ — ές, τό* (*ἄλλος, γένος*) *ex alia gente oriundus, alienigena.* Semel in N. T. Luc. 17, 18. — LXX pro זָר Iob. 15, 19. גֵּר Ioel. 4, 17. בֶּן־נֵכָר Exod. 12, 43.

Ἅλλομαι, *ἁλοῦμαι*, a. 1. *ἡλάμην*, verb. dep. med. [vid. *ἀγωνίζομαι*] *salio, exsilio* Act. 3, 8. 14, 10. (Xen. An. 5, 9. 5.) de aqua ebulliente Ioh. 4, 14. De a. 1. *ἡλάμην* v. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. Vol. 2. p. 73. *Matth.* §. 223.

Ἄλλος, *η, ο*, 1) sine articulo: *alius, ein anderer* Matth. 2, 12. 4, 21. Marc. 12, 5. quo l. ad *πολλοὺς ἄλλους* e participiis sequentibus eliciendum est verbum generale, ut *ἠτίμαζον*. Cf. *Win.* p. 523. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 509. et diss. 2. p. 45. Ioh. 21, 28. al. (Hdian. 8, 5. 13. Xen. Cyr. 1, 4. 15.) *ἄλλοι μὲν ἄλλο τι ἔκραζον* i. e. *der eine schrie dieses, der andere das* Act. 19, 32. 21, 34. (Xen. An. 2, 1. 15.) — *πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα = non solum igitur haec, sed etiam alia* Ioh. 20, 30. Cf. de hac particulae *καί* vi *Herm.* ad Vig. p. 838. *Matth.* §. 444, 4. §. 620. *Buttm.* §. 137. *Passow* 1. p. 1148. 2) cum artic. *ὁ ἄλλος, alter* Matth. 12, 13. al. *οἱ ἄλλοι ceteri, reliqui* Ioh. 21, 8. 1 Cor. 14, 29. al. (Hdian. 2, 4. 7. Xen. Cyr. 3, 3. 4.) cf. *Buttm.* §. 114. *Matth.* §. 266.

Ἀλλοτριοεπίσκοπος, *ου, ὁ, ἡ*, [vox Graecis melioris indolis incognita cf. *Win.* p. 26. ab *ἀλλότριος* et *ἐπίσκοπος*] i. e. *ὁ ἐπισκεπτόμενος τῶν ἀλλοτρίων qui rerum alienarum et nihil ad se pertinentium curam habet.* Extat tantum 1 Petr. 4, 15. S. novarum rerum cupidus.

Ἀλλότριος, *ία, ον, alienus* i. e. a) *is, in quem nihil tibi iuris neque potestatis est, peregrinus*, de rebus et hominibus Luc. 16, 12. Ioh. 10, 5. Act. 7, 6. Rom. 14, 4. 15, 20. 2 Cor. 10, 15. 16. 1 Tim. 5, 22. Hebr. 9, 15. 11, 9. (Hdian. 5, 7. 4. Ael. V. H. 6, 1. Xen. Cyr. 3, 1. 39.) — *qui non pertinet ad familiam nostram* Matth. 17, 25. — ita *οἱ ο'* pro אֲחֵרִים Ps. 69, 11. — b) *hostilis*, e Hebr. 11, 34. *παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων aciem hostilem inclinarunt* (Diod. Sic. 18, 23. Pol. 28, 4. 4. Xen. An. 3, 5. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀλλόφυλος, *ου, ὁ, ἡ—ον, τό* (*ἄλλος* et *φυλή* tribus vel etiam *φῦλον* genus) *alienigena*. Semel in N. T. Act. 10, 28. ubi agitur de iis, qui neque ortu neque religione Iudaei sunt. (Diod. Sic. 1, 35. Pol. 6, 31. 9. Thuc. 1, 102.)

Ἄλλως, adv. *aliter, alia ratione.* Legitur tantum 1 Tim. 5, 25. *τὰ ἄλλως ἔχοντα quae aliter se habent* ex opp. *τῶν καλῶν ἔργων* sens. *prave facta*. (Dem. 1466, 5. Pol. 3, 80. 5.)

Ἀλοάω, *ῶ* f. *ήσω* et *άσω* (circumago Aristoph. Thesmoph. v. 2. boves circumago, ut grana frumentaria calcando excutiant Xen. Oec. 18, 2—4.) *trituro* 1 Cor. 9, 9. 10. 1 Tim. 5, 18. — *οἱ ο'* pro דּוּשׁ Deut. 25, 4. דָּרַךְ Ier. 51, 33.

Ἄλογος, *ον, ὁ, ἡ — ον, τό*, (*α* pr. et *λόγος*) 1) *rationis expers* 2 Petr. 2, 12. et Iud. v. 10. *ἄλογα ζῶα* (Ael. V. H. 2, 40. Xen. Hier. 7, 3.) — 2) *absurdus* Act. 25, 17. *ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ* (Diod. Sic. 1, 40. Pol. 3, 15. 9. Xen. Ages. 11, 1.)

Ἀλοή, *ῆς, ἡ = ξυλαλοὴ ἀγάλλοχον, Aloë*, Excoecaria Agallochon. *Lin.* Nomen arboris, quae gignitur in India orientali et Cochinchina, cuius ligno molli et amaro, cum sit aromaticum, utebantur Orientales ad thymiamata Ioh. 19, 39. Idem lignum, teste Herodoto, ab Aegyptiis etiam ad cadavera condienda adhibebatur. Nobilissima eius genera sunt: *Calambac* et *Garo;* differt igitur ab herba, nobis Aloë dicta; hebr. אֲהָלִים et אֲהָלוֹת Num. 24, 6. Ps. 45, 6. Prov. 7, 17. Cant. 4, 14.

Ἅλς, *ἁλός, τό*, i. q. *ἅλας, sal.* — Semel in N. T. Marc. 9, 49.

Ἁλυκός, *ή, όν, marinus*, ex adiunct. *salsus, amarus*, semel Iac. 3, 12. — *οἱ ο'* pro מֶלַח Num. 34, 3. 12. (Theophr. *ἁλυκὸν ὕδωρ*.)

Ἄλυπος, *ον, ὁ, ἡ — ον, τό*, (*α* priv. et *λύπη* dolor) *vacuus a dolore, kummerlos* Phil. 2, 28. (Xen. Hier. 9, 9.)

Ἅλυσις, *εως, ἡ, vinculum*, Marc. 5, 3. Eph. 6, 20. *πρεσβεύω ἐν ἁλύσει* i. e. *vinctus*. 2 Tim. 1, 16. *τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη* pro: *οὐκ ἐπῃσχύνθη με τὸν δεδεμένον ἁλύσει.* (Pol. 4, 76. 5. Xen. de re eq. 10, 9.) — ubi opp. *ταῖς πέδαις = manica* Marc. 5, 4. Luc. 8, 29. — c) de catenis Act. 12, 6. 7. 21, 33. 28, 20. Apoc. 20, 1. — De scriptione *ἅλυσις* et *ἄλυσις* v. Greg. Cor. p. 523. ed. *Schäfer.* — Saepius non habetur in N. T.

Ἀλυσιτελής, *έος, ὁ, ἡ — ές, τό*, (*α* pr. et *λυσιτελής* qui solvit vectigal) *inutilis.* (Diod. Sic. 1, 35. Xen. de Vectig. 4, 6.) per litoten: *perniciosus* Hebr. 13, 17. (Theophr. Char. 8 [7], 4. Xen. Mem. 1, 7. 4. Cyr. 1, 3. 8.)

Ἀλφαῖος, *ου, ὁ, Alphaeus.* Fuit A. pater Iacobi minoris Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13. maritus Mariae, quae erat soror matris Iesu Marc. 15, 40. idem, qui alias *κλωπᾶς* appellatur Ioh. 19, 25.; differt ab eo, qui Marc. 2, 14. dicitur pater Levi vel Matthaei.

Ἅλων, *ωνος, ὁ, ἡ*, vel *ἅλως, ω, ὁ, ἡ, area* (locus, in quo triturantur frumenta Xen. Oec. 18, 6—8. Dem. 1040, 23.) metonym. pro: *frumentum, quod in area excutitur* Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. — *οἱ ο'* pro גֹּרֶן Iob. 39, 12.

Ἀλώπηξ, *εκος, ἡ, vulpes* Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. (Ael. V. H. 1, 5.) — adumbratur hoc nomine *homo astutia vulpi similis.* Luc. 13, 32. (Ita Arrian. Epictet. 1, 3. coll. Lucian. Piscat. §. 46.)

Ἅλωσις, *εως, ἡ*, (ab *ἁλίσκω* capio) *captura*, semel 2 Petr. 2, 12. — Aquila Iob. 24, 5. pro טֶרֶף.

Ἅμα, adv. 1) *una, simul, insimul, zugleich* Act. 24, 26. 27, 40. Col. 6, 3. 1 Tim. 5, 13. Philem. v. 22. (Pol. 3, 31. 11. Xen. Mem. 2, 3. 19.) — iunctum c. *σύν*: *una cum* 1 Thess. 4, 17. 5, 10. cf. L. Bos. de ellips. p. 744. ed. *Schäfer.*) — 2) *ad unum omnes, allesammt, alle zusammen* Rom. 3, 12. *πάντες*

ἐξέκλιναν, *ἅμα* [i. e. *ἅμα πάντες*] *ἠχρειώθησαν*. — Ita *οἱ ό* pro יַחְדָּו Ps. 14, 3. (*ἅμα ἄμφω* Hom. Iliad. 7, 255.) — 3) praeposit. sq. dat. *una cum* Matth. 13, 29. sq. adv. *ἅμα πρωΐ* pro Graecorum *ἅμα ἡμέρᾳ* vel *ἅμα τῇ ἡμέρᾳ cum prima luce* vel *primo mane* Matth. 20, 1. (Diod. Sic. T. 10. p. 112. ed. Bip. Plut. Anton. c. 63. *ἅμα ἡμέρᾳ*. Pol. 1, 12. 2. Xen. An. 2, 2. 16.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀμαθής, *έος*, *ὁ*, *ἡ* — *ές*, *τό*, (*α* priv. et *μανθάνω*) *indoctus*, *rudis*. Semel in N. T. 2 Petr. 3, 16. (Ael. V. H. 2, 8. Xen. Mem. 1, 2. 49.)

Ἀμαράντινος, *ου*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό*, (*α* priv. et *μαραίνομαι* marcesco) *non marcescens* metaph. *perennis* 1 Petr. 5, 4. Semel in N. T. (Philostr. Heroic. 19.)

Ἀμάραντος, *ου*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό*, (*α* pr. *μαραίνω*) *non marcescens* metaph. *perennis* 1 Petr. 1, 4. — Sap. 6, 12.

Ἁμαρτάνω, f. *ἁμαρτήσω* [Matth. 18, 21. Rom. 6, 15. Graeci antiquiores: *ἁμαρτήσομαι* v. *Buttm*. §. 100. 101. gr. max. §. 113, not. 9. et §. 114. *Matth*. §. 223. *Rost* §. 82. *Win*. p. 78.] aor. 1. *ἡμάρτησα* [Matth. 18, 15. Rom. 5, 14. 16. — Ita Diod. Sic. 2, 14. Aristid. Orat. Plat. 1, 56. Esse hunc aoristum serioris aetatis, docent *Lob*. ad Phryn. p. 732. *Matth*. l. l. *Rost* l. l. *Win*. l. l. et p. 88.] aor. 2. *ἥμαρτον* (a scopo aberro Hom. Iliad. 8, 311. Xen. Cyr. 1, 4. 11. Diod. Sic. 5, 18. in N. T.) *ab honesti lege deerro*, *pecco*, *legem honesti violo*, sive ipse eam mihi scripserim, sive adventitia sit et aliunde data. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 289 sqq. Legitur in N. T. a) maxime de hominibus legem div. violantibus Matth. 27, 4. Ioh. 5, 14. 8, 11. 9, 2. 3. Rom. 2, 12. 3, 23. 5, 12. 14. 16. — 6, 15. *ἁμαρτήσομεν* i. e. *sollen wir sündigen?* — De qua futuri vi vid. sub *ἀγοράζω* notata. — 1 Cor. 7, 28. quo l. *οὐχ ἥμαρτες* = *non est*, *quod credas*, *te peccasse*. Similiter ibid. *οὐχ ἥμαρτε*. Cf. de aor. sub *ἀγοράζω* monita. v. 36. 15, 34. Eph. 4, 26. de quo l. vid. *ὀργίζομαι*. 1 Tim. 5, 20. Tit. 3, 11. Hebr. 3, 17. 10, 26. 1 Petr. 2, 20. 2 Petr. 2, 4. 1 Ioh. 1, 10. 2, 1. 3, 6. 8. 9. 5, 16. q. l. dat. sing. *αὐτῷ* per appositionem additur *τοῖς ἁμαρτάνουσι*. Legitur enim, quod ex praecedd. *ἐάν τις* intelligitur, *αὐτός* collective. Matth. §§. 293. 434. *Bornem*. ad Xen. Mem. 1, 2. 62. 2, 3. 2. *Win*. p. 337. — 1 Ioh. 5, 18. — sq. *εἴς τινα*, *pecco in aliquem*, *ich sündige gegen Jemanden*, *ich versündige mich an Jemandem* Matth. 18, 15. 21. q. l. ex hebr. *ἁμαρτήσει* et *ἀφήσω* ita iunguntur partic. *καί*, ut illud respondeat participio, pro: *ποσάκις τῷ ἀδελφῷ*, *τῷ ἁμαρτήσοντι εἰς ἐμέ* [= *si laeserit vel laedat me*. Cf. de futuro, ubi sumitur, fieri posse aliquid *Herm*. ad Soph. Ant. v. 850. *Bornem*. ad Xen. Mem. 3, 11. 16. *Win*. p. 256. *Matth*. §. 502, 4.], *ἀφήσω*. Cf. *Win*. p. 329. *Ewald* p. 549 sq. gr. min. p. 229. Luc. 15, 18. 21. 1 Cor. 6, 18. 8, 12. (Anth. gr. Vol. 3. p. 84. ed. *Iac*. Artem. 2, 33. Marc. Anton. 7, 26. Xen. H. G. 1, 7. 20. 2, 4. 21.) — sq. *ἐνώπιόν τινος coram aliquo* = *peccatorem me profiteor coram aliquo* [vid. *ἐνώπιον*] Luc. 15, 18. 21. Ita Gen. 20, 9. 1 Sam. 7, 6. alternant חָטָא לְ et חָטָא לִפְנֵי. — b) de delictis in Caesarem commissis Act. 25, 8. — Saepius non legitur in N. T.

Ἁμάρτημα, *τος*, *τό*, (ab *ἁμαρτάνω*, quod vid. erratum Pol. 34, 3. 11. Thuc. 4, 89.) *peccatum* (pp. quod, qui facit, facere voluit et hactenus diversum a *παράπτωμα* peccatum, quod qui fecit, imprudens et temere fecit) Marc. 4, 12. 3, 28. Rom. 3, 25. 1 Cor. 6, 18. 2 Petr. 1, 9. — *οἱ οἱ* pro חַטָּאָה Gen. 31, 16. עָוֹן Exod. 28, 38. פֶּשַׁע Ies. 58, 1. (Plut. de Stoic. repugn. Tom. 3. Moral. p. 60. ed. *Tauchn*. Philo de Vict. T. 2. p. 246, 41. Plat. Phaedo. §. 62.)

Ἁμαρτία, *ας*, *ἡ*, (ab *ἁμαρτάνω* vel *ἁμαρτεῖν* — aberratio mentis a regula veri, error Thuc. 1, 32. — *τὸ ἁμαρτάνειν*, peccatio) *peccatum*, *aberratio a virtutis tramite*, *peccatum*, dicitur a) universe Matth. 3, 6. 9, 2. 6. 12, 31. 26, 28. Ioh. 1, 29. 34. 9, 34. Act. 7, 60. Rom. 5, 13. 20. 6, 1. 2. 10. quo l. *τῇ ἁ*. alii: *propter peccatum* [vid. de dat. causali *Matth*. §. 398. b. *Buttm*. §. 120. *Fischer* 3, a. p. 408. *Win*. p. 198. alii explicant: *peccato* i. e. *in Bezug auf* scil. *ut aboleret peccatum*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. p. 394. coll. *Rost* §. 105. p. 507 extr. — Rom. 8, 3. — *τὸ σῶμα τῆς ἁ*. i. e. *corpus*, *quod tanquam in manu et potestate est peccati* Rom. 6, 6. similiter *ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁ*. 2 Thess. 2, 3. Gal. 2, 17. Iac. 1, 15. — De *ἁμαρτάνειν ἁμαρτίαν*, i. e. *eine Sünde begehen* [ut *ἁμαρτάνειν ἁμάρτημα* Plato Phaedon §. 62. ed. *Fischer*.] 1 Ioh. 5, 16. v. sub *ἀγαπάω* observata. — Hebr. 10, 6. 8. quo l. ad verba *περὶ ἁμαρτίας* ex praecedd, *ὁλοκαυτώματα* repetenda est notio universa *θυσία* vid. *Win*. p. 523. Sunt haec verba Ps. 40, 7. coll. Levit. 6, 23. al. — *ἔχω ἁμαρτίαν habeo peccatum velut peculium*, *peccatis teneor*, *peccator sum* Ioh. 9, 41. 15, 22. 24. 19, 11. 1 Ioh. 1, 8. — *εἰμὶ ἐν ἁμαρτίᾳ in peccato sum* i. e. *peccatum feci*, *peccator sum* 1 Cor. 15, 17. *ἔτι* — *ὑμῶν ihr geltet noch für Sünder*. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 291 sq. Ev. Marc. p. 109. *Schulz* die Lehre vom Glauben p. 271. — Inducitur *peccatum* persona vel praedicantur de eo, eique tribuuntur, quae cadunt in personam Ioh. 8, 34. *δοῦλος τῆς ἁ*. Rom. 5, 12. 21. 6, 12. 13. 14. 16. 17. 18. 22. 7, 8. 9. 11. 13. 14. 17. 20. 23. 8, 2. Gal. 3, 22. Hebr. 3, 13. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 289. 291. *Schulz* l. l. p. 272. — b) de certis peccatorum generibus e contextu loci cognoscendis, ut de *ἀπιστίᾳ* Ioh. 8, 21. 24. 15, 22. *περὶ τῆς ἁμαρτίας* de fraude Ioh. 8, 46. de prava libidine vel impudicitia 2 Petr. 2, 14. de defectione a religione christ. Hebr. 11, 25. 12, 1. 4. al. — c) per metonymiam abstracti p. concret. pro: *peccator* 2 Cor. 5, 21. *ὑπὲρ ἡμῶν* — *ἐποίησεν*. Cf. de h. l. lusu in vocab. *ἁμαρτία* bis, sed diverso sensu posito *Win*. p. 480. vel: *res turpis* Rom. 7, 7. al. —

Ἀμάρτυρος, *ου*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό*, (*α* pr. et *μαρτυρέω* testor) *expers testimonii*, *carens testibus*. Semel in N. T. Act. 14, 17. — (Hdian. 1, 1. 4. Thuc. 2, 41.)

Ἁμαρτωλός, *οῦ*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό*, (*ἁμαρτάνω* pecco) 1) *peccans*, subst. *peccator*, *qui leges div. violat*, *improbus*, *scelestus* a) universe Matth. 9, 13. 26, 45. Marc. 2, 17. 14, 41. Luc. 5, 8. 32. 6, 32—34. 13, 2. 15, 2. 7. 10. 18, 13. quo l. pron. *μοί* additur per appos. *τῷ ἁ*. Cf. *Matth*. §. 431. Luc. 19, 7. 24, 7. Ioh. 9, 31. Rom. 3, 7. 5, 8. 19. Gal. 2, 17. 1 Tim. 1, 9. 15. Hebr. 7, 26. 12, 3. Iac. 4, 8. 5, 20. 1 Petr. 4, 18. quo l. singul. collective = *peccator quicunque*. Vid. *ἀδελφός*. Iud. v. 15. — *οἱ ό* pro חַטָּא Prov. 9, 31. רָע 12, 14. רָשָׁע Ps. 3, 7. (Anth. gr. 1, 230. *Iac*.) — iunct. cum *τελώνης* Matth. 9, 10. 11. Marc. 2, 15. 16. — Matth. 9, 11. 11, 19. et Luc. 7, 34. — Luc. 5, 30. 12, 1. 2. — iunct. c. *μοιχαλίς* Marc. 8, 38. — b) de variis peccatorum generibus, ut de adultera Luc. 7, 37. 39. — de impostore vel fraudulento Ioh. 9, 16. 24. 25. cf. Ioh. 8, 46. — c) in solenni paganorum appellatione Gal. 2, 15. *οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί* = *non a paganis oriundi et hactenus peccatores*. Uti enim Iudaei se יְשָׁרִים Dan. 11, 17. i. e. probos, Deo acceptos et esse opinabantur et vocabant, ita eorundem fastus רְשָׁעִים vel *ἁμαρτωλῶν ἀδίκων* nomine paganos insigniebat. Tob. 13, 6. 1 Macc. 2, 44. — ex adiunct. *res turpis*, *detestabilis* *ἁμαρτία ἁμαρτωλός* Rom. 7, 13. — Saepius non extat in N. T.

Ἄμαχος, *ου*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό*, (*α* priv. *μάχομαι*) *qui non pugnat* (pp. Xen. Cyr. 4, 1. 16.) metaph. *qui rixis abstinet*. Bis in N. T. 1 Tim. 3, 2. Tit. 3, 2.

Ἀμάω, *ῶ*, (colligo Hom. Iliad. 24, 451.) *fruges colligo* vel *meto*. Semel in N. T. Iac. 5, 4. (Diod. Sic. 1, 14.)

Ἀμέθυστος, *ου*, *ἡ*, *Amethystus*, nomen gemmae coloris violacei et purpurei Apoc. 21, 20. — LXX pro אַחְלָמָה Exod. 28, 19.

Ἀμελέω, *ῶ* f. *ήσω*, (*α* priv. et *μέλει* curae est) *curam non habeo*, *negligo*. Quinquies in N. T. sq. gen. [cf. *Matth*. §. 348. *Buttm*. §. 119. *Rost* §. 109. *Win*. p. 185.] Hebr. 2, 3. 8, 9. (1 Tim. 4, 14. (Diod. Sic. 1, 68. Xen. Mem. 1, 2. 24.) — abest genit. rei facile e contextu cognoscendae Matth. 22, 5. — sq. infinit. 2 Petr. 1, 12. —

Ἄμεμπτος, *ου*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό*, (*α* pr. et *μέμφομαι* conqueror, act. qui non habet, de quo conqueratur Xen. Cyr. 4, 5. 52.) passive: *in quo non est*, *quod reprehendatur*, *irreprehensus*, *culpae expers*. Quinquies in N. T. Luc. 1, 6. Phil. 2, 15. 3, 6. 1 Thess. 3, 13. quo l. *ἀμέμπτους* = *ita ut sint culpae expertes*. De quo usu adiectivi proleptico vel de adiectivo rem effectam vel efficiendam indicante cf. *Herm*. ad Vig. p. 897. ad Soph. O. C. v. 1114. 1202. Ant. v. 786. *Matth*. §. 416, 10. not. 2.

Fritzsche diss. 2. p. 159. *Win.* p. 542. — Hebr. 8, 7. (Diod. Sic. 17, 4. Xen. Cyr. 5, 5. 32.) — οἱ ὁ' pro תָּם et תָּמִים Gen. 17, 1. Iob. 1, 1. 8.

Ἀμέμπτως, adv. (ab ἄμεμπτος) *inculpate, ita ut conquerendi causa absit.* Bis in N. T. 1 Thess. 2, 10. 5, 23. (Hdian. 6, 1. 2.) Additam. libri Esth. 13, 3.

Ἀμέριμνος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et μέριμνα cura) *curis vacuus.* Bis in N. T. Matth. 28, 14. ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν *a cura vos liberabimus.* Sens. *indemnes vos praestabimus.* 1 Cor. 7, 32. (Hdian. 2, 4. 3. 3, 7. 11.)

Ἀμετάθετος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et μετατίθημι transpono) *immotus, immutabilis, constans.* Bis in N. T. Hebr. 6, 17. 18. (Diod. Sic. 1, 23. 16, 82.)

Ἀμετακίνητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et μετακινέω) *immotus, constans.* Extat tantum 1 Cor. 10, 58. (Dion. Halic. Ant. 8, 74.)

Ἀμεταμέλητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et μεταμέλομαι poenitet me) *cuius me non poenitet.* Bis in N. T. Rom. 11, 29. 2 Cor. 7, 10. (Pol. 21, 9. 11. 24, 12. 11. Plat. de legg. 9. p. 931. B.)

Ἀμετανόητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et μετανοέω mentem muto) *qui emendari nequit, qui emendationem respuit.* Semel in N. T. Rom. 2, 5.

Ἄμετρος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et μέτρον mensura) *immensus.* Bis in N. T. 2 Cor. 10, 13. οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχᾶσθαι *non in immensum, non immodice gloriari* v. 15. (Anth. graeca T. 4. p. 170. et 206. ed. *Iacobs.*)

Ἀμήν, *Amen,* vox hebr. אָמֵן ut hebr. ita graecum ἀμήν ponitur 1) substant. *fides, Treue* Apoc. 3, 14. ὁ ἀμὴν λέγει τάδε fides i. e. *is, qui fidus est, verus, verax haec nunciat;* ita Ies. 65, 16. אֱלֹהֵי אָמֵן Deus fidei i. e. verus, verax. 2 Cor. 1, 20. ἐπαγγελίαι θεοῦ dicuntur τὸ ἀμὴν i. e. verae, firmae. — 2) adverbial. a) sub initio orationis est affirmantis, iurantis: *profecto, certissime* et duplicatur in animi severitate et voluntatis gravitate exprimenda, conf. de diplasiasmo sub αἴρω notata. Ioh. 1, 52. 3, 3. 5, 19. i. q. ἀληθῶς cf. Matth. 13, 28. et Luc. 9, 27. Ierem. 28, 6. et ibi οἱ ὁ'. — b) in fine orationis est precantis, optantis, approbantis: *ita fiat! utinam!* Rom. 1, 25. Gal. 1, 5. Eph. 3, 21. Phil. 4, 20. 1 Tim. 1, 17. — γένοιτο Num. 5, 22. Deut. 23, 15. Ps. 41, 14. — Denique retinuerunt Christiani morem Iudaeorum, quo, si doctores aut alius aliquis preces ad Deum fecerant aut laudes eius celebraverant, coetus accineret: *Amen;* hunc morem respiciunt verba 1 Cor. 14, 16. coll. Deut. 27, 15. Neh. 8, 17.

Ἀμήτωρ, ορος, ὁ, ἡ, (α pr. et μήτηρ; Graecis: qui, ut Deus vel Dea, matrem non habet Euripid. Phoen. 750. qui praematura morte matre privatus est Herodot 4, 154. qui matrem habet immitem Sophocl. Electr. 1158. in N. T. significatione Graecis incognita cf. *Win.* p. 24.) *cuius mater non recensetur in genealogia.* Semel in N. T. Hebr. 7, 3. — Eodem modo *Philo* de temulentia p. 248. λέγεται δὲ (Σάῤῥα) καὶ ἀμήτωρ γενέσθαι, τὴν ἐκ πατρὸς οὐ πρὸς μητρὸς, αὐτὸ μόνον κληρωσαμένη συγγένειαν, θήλεος γενεᾶς ἀμέτοχος et p. 490. Σάῤῥα μόνου τοῦ πρὸς ἀνδρῶν μεταποιεῖται· ἐκ πατρὸς τοῦ πάντων θεοῦ μόνου γεννηθεῖσα ἡ ἀμήτωρ ἀρχή.

Ἀμίαντος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et μιαίνω polluo) **non pollutus,** metaph. a) *sceleris purus* Hebr. 7, 26. 13, 4. — Sap. 8, 20. (Plut. Pericl. c. 39.) — b) *integer, perfectus,* ut κληρονομία, 1 Petr. 1, 4. θρησκεία Iacob. 1, 27. Saepius non habetur in N. T.

Ἀμιναδάβ, *Aminadab,* nom. propr. viri indeclin. Matth. 1, 4.

Ἄμμος, ου, ὁ, *arena.* Quinquies in N. T. Matth. 7, 26. Rom. 9, 27. Hebr. 11, 12. Apoc. 12, 18. 20, 8. — οἱ ὁ' pro עָפָר Gen. 13, 16. חוֹל Exod. 2, 12. (Diod. Sic. 5, 7. Plato Phaedon. §. 58.)

Ἀμνός, οῦ, ὁ, *agnus.* Quater in N. T. Act. 8, 32. — Iesus, hominum peccata morte sua expians, agno comparatur Ioh. 1, 29. 36. 1 Petr. 1, 19. — οἱ ὁ' pro כֶּבֶשׂ Exod. 12, 5. כַּר Ies. 16, 1.

Ἀμοιβή, ῆς, ἡ, (permutatio Hom. Od. 14, 521. retributio, Erwiederung, Vergeltung, ut beneficiorum vel χάριτος Diod. Sic. 1, 90. τῆς φιλοξενίας Plut. Philopoem. c. 1) *gratia.* Extat tantum 1 Tim. 5, 4. (Hdian. 7, 1. 24. Dion. Hal. Ant. 6, 73.)

Ἄμπελος, ου, ἡ, *vitis* Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. 22, 18 et Iac. 3, 12. (Hdian. 8, 2. 8. Xen. Oec. 19, 12. — Iesus semetipsum viti comparat Ioh. 15, 1. 4. 5. — hostes Messiae comparantur viti exscindendae Apoc. 14, 8. 9. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, ἡ, *vinitor.* Legitur tantum Luc. 13, 7. (Plut. de Stoic. rep. Moral. Vol. 6. p. 88. ed. *Tauchn.*)

Ἀμπελών, ῶνος, ὁ, *vinea* Matth. 20, 1. 4. 7. 8. 21, 28. 33. 39 — 41. Marc. 12, 1 — 9. Luc. 20, 9 — 16. 13, 6. 1 Cor. 9, 7. — οἱ ὁ' pro כֶּרֶם Gen. 9, 20. (Plut. pro Nobilitat. c. 3.)

Ἀμπλίας, ίου, ὁ, *Amplias,* nom. propr. viri Rom. 16, 8.

Ἀμύνω, f. υνῶ (propulso, arceo Hom. Iliad. 1, 456.) med. ἀμύνομαι *a me propulso* [Ael. V. H. 13, 1. Xen. Cyr. 4, 4. 6] i. e. *propulso a populari meo, defendo civem meum,* ita semel Act. 7, 24.

Ἀμφιβάλλω, f. βαλῶ (ἀμφί, βάλλω) *circumiicio* [i. e. *ich werfe um,* ut χιτῶνα Hom. Od. 14, 342.] i. e. *ich werfe umher* vel *hin und her werfen,* ut τὶ ἔν τινι *aliquid in aliqua re.* Ita semel Marc. 1, 16.

Ἀμφίβληστρον, ου, τό, (ἀμφιβάλλω, quod vid. quicquid circumiicitur, pallium, vestis Eurip. Helen. v. 1085.) *rete piscatorium.* Bis in N. T. Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. (Athen. 10. p. 450. Hdot. 1, 141. 2, 95.) — οἱ ὁ' pro חֵרֶם, מִכְמֶרֶת, מִכְמוֹר Ps. 14, 10. Hab. 1, 15 — 17.

Ἀμφιέννυμι, f. ἀμφιέσω, (ἀμφί, ἕννυμι) **induo.** Quater in N. T. τὶ ἔν τινι [vid. ἐν] Matth. 11, 8. Luc. 7, 25. (Xen. Cyr. 1, 3. 17.) τὸν χόρτον *orno* Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. — σύ — ὑμᾶς; scil. ἀμφιέσει; Ibid.

Ἀμφίπολις, εως, ἡ, *Amphipolis,* hodie *Iamboli,* metropolis primae regionis Macedoniae, finitima Thraciae, ad fluvium Strymonem sita, a quo alluente et undique cingente eam nomen accepit Amphipoleos, *olim* ἐννέα ὁδοί appellata Thuc. 1, 10. Haec urbs a Cimone condita colonia fuit Atheniensium Act. 17, 1.

Ἄμφοδον, ου, τό, vel ἄμφοδος, ου, ἡ, **compitum,** *platea,* alii: *bivium.* Extat tantum Marc. 11, 4. — (Xen. An. 4, 1. 11. 5, 2. 7. Artemid. 2, 68.)

Ἀμφότεροι, αι, α, **ambo, uterque** Matth. 9, 17. al. (Xen. Mem. 1, 1. 5. Hdian. 3, 6. 8.) ad verba Act. 23, 9. σαδδουκαῖοι — μήτε πνεῦμα conferantur, quae habet *Buttm.* §. 136. de discrimine τοῦ μηδέ et τοῦ μήτε, illud *disiunctivum,* hoc *copulativum* vel *adiunctivum* esse observans, sic, ut, quae latet Act. l. l. notio in vocab. ἀγγέλου, lateat etiam in voce πνεύματος; atque hanc πνεύματος notionem, utpote universam, tenens pergit Lucas: φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα sc. εἶναι ἀνάστασιν καὶ πνεῦμα et qui sunt species πνευμάτων, ἀγγέλους. Cf. *Markland* ad Eurip. Suppl. p. 328. ed. Lips. *Win.* p. 460.

Ἀμώμητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et μῶμος macula, vituperium) *labis expers,* sens. *irreprehensus.* Bis in N. T. Phil. 2, 15. 2 Petr. 3, 14. (Hom. Iliad. 12, 109.)

Ἄμωμον, ου, τό, *Amomum,* nomen fruticis, e cuius ligno unguenta parabantur Apoc. 18, 13.

Ἄμωμος, ου, ὁ, ἡ, (α pr. et μῶμος macula, vituperium) *maculae* vel *vitii expers* 1 Petr. 1, 19. ἀμνοῦ ἀμώμου; tales enim esse debebant victimae piaculares Levit. 21, 17. — Hebr. 9, 14. — οἱ ὁ pro תָּמִים Levit. 22, 21. — metaph. *sceleris purus* Eph. 1, 4. 5, 27. Col. 1, 22. Iud. v. 24. Apoc. 14, 5. Saepius non legitur in N. T.

Ἀμών, ὁ, *Amon,* hebr. אָמוֹן nom. propr. indecl. regis Iudae, qui fuit filius Manasses et pater Iosiae Matth. 1, 10. 11.

Ἀμώς, ὁ, *Amosus,* hebr. אָמוֹץ, nom. pp. viri indecl. Luc. 3, 25.

Ἄν, particula, respondens nostris: *etwa, wohl.* Quemadmodum apud Graecos, ita etiam in N. T. libris non ad modum verbi, sed ad sententiae conformationem pertinet, hanc vim habens, ut rem reddat incertiorem. Cf. *Herm.* de partic. ἄν libri quatuor. Lips. 1831. p. 8—10. 113 sq. *Id.* ad Vig. p. 790. 816. 819. 820. 903. 924. 928. *Reisig* comment. de vi et usu ἄν partic. 1820. 8. *Poppo* miscell. crit. Vol. 1. fasc. 1. p. 20 sqq. *Matth.* §§. 598—600. *Rost* §. 120, 5. §. 123. *Passow* sub voc. ἄν. — Legitur haec particula in N. T.

I) cum *indicativo* 1) in apodosi enuntiationis conditionalis, indicans, *quae fierent vel facta essent, si aliud aliquid fieret aut factum esset, quod nunc quidem non fieri vel non factum esse in promtu est.* De collocatione partic. ἄν in talibus vid. *Herm.* de part. ἄν p. 193 sqq. *Rost* §. 120, not. 4. 5. Habetur ita

A) iunct. c. indicat. *imperfecti*, ubi Latini imperf. *coniunct.*, nostrates verbis: *ich würde es thun*, utuntur, et habet in talibus protasis nunc indic. imperf., nunc, [vid. paulo post] indic. aoristi, ut *οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἄν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή* Luc. 7, 39. 17, 6. Ioh. 5, 46. 8, 42. 9, 41. 15, 19. 18, 36. 1 Cor. 11, 31. Gal. 1, 10. Hebr. 8, 4. 7. 11, 15. quo l. rem praeteritam auctor praesentem sibi fingit, vid. v. 14 et 16. ubi praes. *ἐμφανίζουσι* et *ὀρέγονται* leguntur. (Lucian. D. D. 18, 1. Xen. Mem. 4, 2. 24. Plato Phaedon. §. 55. *εἰ τὸ ἄψυχτον ἀνώλεθρον ἦ — οὔποτ᾽ ἂν ἀπεσβέννυτο.*) Cf. *Buttm.* §. 126, 9. 4. *Matth.* §. 508. p. 711. 712. *Herm.* ad Vig. p. 820 sq. et de partic. ἄν p. 17. *Rost* §. 121. p. 609. coll. §. 120. p. 595. *Win.* p. 279. — Quatenus huc referendus sit locus Matth. 23, 30. *εἰ ἤμεθα — προφητῶν* vid. apud *Fritzschium* Ev. Matth. p. 685. diss. 2. p. 69. coll. *Win.* p. 279 sq. ita horum verborum sensum constituentem: *si in* [impia] *maiorum aetate viveremus, quam nos aliter, ac patres, in prophetas consuleremus, nos, qui vel mortuorum nunc pie revereamur sepulcra!* — *ᾔδειν, ἐγνώκειν* [*intellexeram, noveram* = *ich kannte*, et iuncta c. ἄν: *ich würde kennen* vid. de perf. quatenus ad praesentis et de plusqpf. quatenus ad imperf. significationem accedant, sub *ἀγαπάω* notata] Ioh. 8, 19. 14, 7. — — abest ἄν Ioh. 8, 39. de h. l. lectione fluctuante inter *ἦτε* et *ἐστέ*, item inter *ἐποιεῖτε* et *ἐποιεῖτε ἄν* *Griesb.*, *Vater*, *Win.* p. 281. *Lücke* 2. p. 230. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 280. — Ioh. 9, 33. Rom. 7, 7. *ᾔδειτε — ἔλεγεν.* Abest etiam ἄν a locis Ioh. 19, 11. Act. 26, 32. in protasi habentibus *εἰ* c. indicat. plusqpf. — Neque apud Graecos insolitam esse particulae ἄν omissionem post imperf. et omitti, ubi negatur vel affirmatur aliquid modo minus dubio, docent *Rost* §. 120, not. 2. *Matth.* §. 508, not. 1. coll. *Poppo* obs. crit. in Thuc. p. 142. *Reisig* l. l. p. 139. *Voigtländer* ad Lucian. dial. mort. p. 13. 110. 154. coll. *Win.* p. 280 sq. — Eodem modo apud Lat. legitur imperf. et plusqpf. indicat., ut Ovid. amor. 1, 6. 34. solus *eram*, si non saevus *adesset* amor. Horat. Od. 2, 17. 28. me truncus illapsus cerebro *sustulerat*, nisi faunus ictum dextra *levasset.* — Praeter ἄν abest etiam verb., ut ἦν 1 Cor. 12, 19. [cf. de omissione verbi *εἰμί* *Herm.* ad Vig. p. 871. L. Bos. de ellips. p. 603. ed. *Schäfer.* *Win.* p. 523 sq.] — 1 Cor. 12, 17 bis, ubi etiam a protasi abest ἦν. — Protasin habentem indic. aoristi sequitur ἄν c. indic. imperf. Gal. 3, 21. *εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος — ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη.* Hebr. 4, 8. *εἰ γὰρ — ἐλάλει* scil. in loco v. 5. laudato. (Palaeph. fab. prooem. Xen. Mem. 1, 1. 5, *δῆλον οὖν — ἀληθεύσειν.* Thuc. 1, 74.) cf. *Matth.* l. l. p. 712. *Buttm.* §. 126, 10. *Win.* p. 279. *Rost* l. l. — per aposiopesin abest apodosis, ut *καλῶς ἂν εἶχες* Luc. 19, 42. Cf. de h. l. *Win.* p. 587. *Win.* et *Engelhardt* neues krit. Journ. Vol. 5. P. 1. p. 40 coll. *Fritzsche* coniect. p. 26. et de ellipsi *καλῶς ἔχει* Lamb. Bos. p. 803. ed. *Schäfer.* *Matth.* §. 608, 3. *Bornem* ad Xen. An. 7, 7. 15. *Stallb.* ad Plato Phileb. p. 217. *Reisig* comment. crit. ad Soph. Oed. Col. v. 284.

B) copulatum c. indic. *aoristi*, ubi Lat. *plusqpf. coniunct.* nostrates formula utuntur: *ich würde es gethan haben* a) protasi habente indic. aoristi, ut *εἰ ἐν Τύρῳ — ἐγένοντο αἱ δυνάμεις — πάλαι ἂν — μετενόησαν* Matth. 11, 21. 23. Luc. 10, 13. Rom. 9, 29 bis. 1 Cor. 2, 8. Gal. 4, 15. (Plutarch. apophth. Fabii Max. Mor. 2. p. 65. ed. *Tauchn.* Xen. apol. Socr. §. 8.) cf. *Buttm.* §. 126, 10. *Matth.* §. 508. p. 711. 712. *Win.* p. 280. — abest ἄν Rom. 7, 7. *τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου* scil. *ἔγνων αὐτήν.* Vid. *Win.* p. 281. — Ita legitur aor., ut futuri vim habere videatur Matth. 24, 22. *εἰ μὴ — σάρξ* i. e. *wäre es nicht beschlossen gewesen, diese Tage des Elendes abzukürzen, so würde alles Lebendige umgekommen seyn.* Marc. 13, 20. Cf. de hoc aor. usu *Herm.* ad Vig. p. 747. *Matth.* §. 506. 4, 2. *Win.* p. 253. 280. — b) protasi habente indic. plusqpf., ut *εἰ δὲ ἐγνώκειτε — οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους* Matth. 12, 7. Ioh. 4, 10. — Matth. 24, 43 et Luc. 12, 39. ubi patrem familias Iesus animo informavit, cui fur noxam apportavisset, parietibus noctu percussis, cf. *Fritzsche* l. l. p. 725. — Cf. *Matth.* §. 508. *Buttm.* §. 126, 10. — c) protasi habente indic. imperf., cuius loco Latini nunc imperf. coniunctivi Ioh. 14, 2. 28. 18, 30. Act. 18, 14. (Plut. apophth. Alex. Mor. 2. p. 23. apophth. Caecil. Metelli Mor. 2. p. 80. ed. *Tauchn.* Plut. vit. Pomp. c. 2 fin. Plat. Phaedon. §. 55. *οὐκ οὖν εἰ — θερμότητα.* Sophocl. Antig. v. 751.) cf. *Buttm.* §. 126, 10. *Matth.* l. l. *Win.* p. 280. — nunc plusquampf. coniunct. utuntur [cf. *Win.* l. l. de imperf. quatenus aor. vim habere videatur] Ioh. 11, 32. Vide de h. l. lectione praeter *Griesb.* et *Vater*, *Lücke* 2. q. 301. — d) abest protasis e verbis praecedentibus repetenda Matth. 25, 27. *ἐλθὼν — τὸ ἐμόν*, explica: *εἰ ἔβαλες τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, ἐλθὼν ἐγὼ — τὸ ἐμόν.* Luc. 19, 23. *ἐγὼ ἐλθὼν — αὐτό*, enarra: *εἰ γὰρ ἐποίησας οὕτως, ἐλθὼν — αὐτό.* Cf. *Win.* p. 278 sq. *Fritzsche* coniect. p. 35. — Hebr. 10, 2. *ἐπεὶ οὐκ ἂν — προσφερόμεναι* scil. *εἰ ἐδύναντο τελειῶσαι.* —

C) iunct. c. indic. *plusqpf.*, ubi Lat. *plusqpf. coniunct.* nos: *ich würde es gethan haben* 1 Ioh. 2, 19. — Ioh. 11, 21. *εἰ ἦς* [*fuisses* cf. *Win.* p. 280.] *ὧδε*, — *οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.* (Plut. apophth. Pyrrhi Mor. 2. p. 34. ed. *Tauchn.* *πλείονα δ᾽ ἂν τούτων εἰρήκειμεν, εἰ πλείονα οἶνον εἴχομεν.* cf. *Buttm.* p. 126, 10. *Matth.* l. l. *Win.* p. 280. *Herm.* de part. ἄν p. 50 et ad Vig. p. 820. — abest ἄν Ioh. 19, 11. Act. 26, 32.

2) post pronom. et adverb. relat. ὅς, *καθότι, ὅπου, ὡς*, ubi de re certa sermo est, sed cuius vel pars aliqua vel ratio et modus dubitationem admittunt, ubi nos: *etwa, gerade, nach Befinden.* Cf. *Herm.* de part. ἄν p. 20. et ad Vig. p. 819. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 9. 19. 2, 3. 11. 4, 7. 16. *Matth.* §. 598. p. 882. — Ita legitur sq. *indic. imperf.*, ut *ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο* Marc. 6, 56. *ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο* Ibid. *καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε* i. e. *je nachdem jeder grade es bedurfte* Act. 2, 45. 4, 35. *ὡς ἂν ἤγεσθε* *wie man euch nun grade leitete* 1 Cor. 12, 2. (Aristoph. Achar. v. 873.) Cf. *Herm.* de partic. ἄν p. 26. *Win.* p. 282. *Alt* p. 140. — De locis Marc. 11, 24. Luc. 8, 18 bis. 10, 8. vide infra sub no. II. notata.

II) *coniunctivo* iungitur ἄν 1) in sententiis relativis, ubi generalis vel aliquanto incertior sententia enuntiatur Latinique relativis addere solent *cumque* a) post *pronom. relativa*, ita, ut ὅς ἄν, ὅσος ἄν, ὅστις ἄν, respondeant Latinorum *quicunque, si quis, is qui*, nostris: *wer nur immer, wer etwa, jeder welcher* aa) sq. coniunct. *praesentis* pertinentis ad ea, quae iam fiunt vel fieri solent, idem ad ea, quae perdurant vel saepius repetuntur cf. sub *ἀδικέω* observata et *Win.* p. 283. coll. *Herm.* de partic. ἄν p. 113 sqq. ad Vig. p. 817. Matth. 7, 12. 16, 25. Marc. 4, 25. 8, 35. Luc. 8, 17. 18. 9, 24. 10, 5. 8. 10. Ioh. 2, 5. 5, 19. Rom. 9, 15. 16, 2. 1 Cor. 11, 27. 16, 2. 2 Cor. 11, 21. Gal. 5, 10. 17. Col. 3, 17. 1 Ioh. 2, 5. 3, 17. 5, 15. — De coniunctivo quatenus sit praeferendus, quem habent codd. nonnulli, indicativo Marc. 11, 24. Luc. 8, 18 bis. 10, 8. etiam Ioh. 2, 5. 5, 19. vid. *Fritzsche* Ev. Marci p. 490. *Win.* p. 282. *Griesb.* et *Schulz.* His addere placet locos, in quibus [quam male, docet *Herm.* ad Vig. p. 835, 813. *Win.* p. 285 sq. *Passow* sub *ἐάν*.] pro ὅς ἄν, ὅσος ἄν, ὅστις ἄν legitur ὅς *ἐάν*, ὅσος *ἐάν*, ὅστις *ἐάν* Matth. 11, 27. 20, 26. 27. Marc. 10, 43. 44. Luc. 4, 6. 10, 22. Ioh. 15, 7. Gal. 6, 7. Col. 3, 23. 1 Ioh. 3, 22. Apoc. 3, 19. — bb) sq. coniunct. *aor.*, cuius loco, si agi de re futura contextus docet, Lat. utuntur futuro exacto cf. *Matth.* §§. 501. 521. *Buttm.* §. 126, 12. *Herm.* ad Vig. p. 902. *Win.* p. 282. — Matth. 5, 19. 21. 22 bis. v. 31. 32. 10, 11. 33. 12, 32 bis. v. 50. 15, 5. 16, 25. 18, 6. 19, 9. 21, 9. 22. 44. 23, 3. 16 bis. v. 18. — 26, 48 et Marc. 14, 44. *ὃν ἂν — κρατήσατε αὐτόν* pro: *ὃν ἂν φιλήσω, κρατήσατε αὐτόν· αὐτός ἐστι* = *welchen ich auch küssen mag, greifet nur zu, der ist's*, scil. de quo agitur. —

Marc. 3, 28. 29. 35. 9, 41. 42. 11, 23. Luc. 9, 4. 5. 24. 26. 10, 35. 12, 8. 13, 25. 20, 18. Ioh. 1, 33. 4, 14. 11, 22. 14, 13. 15, 16. 16, 13. 23. Act. 2, 21. 39. 3, 22. 23. 7, 3. ἔξελθε — δεῦρο εἰς γῆν, ἥν ἄν σοι δείξω *si quam tibi monstravero terram, veni in eam = veni in terram quam tibi monstravero.* Verba Gen. 12, 1. Act. 8, 19. Rom. 10, 13. Iac. 4, 4. 1 Ioh. 3, 17. 4, 15. Apoc. 13, 15. (Plut. apophth. Alex. Mor. 2. p. 22. ed. *Tauchn.* Xen. An. 2, 2. 20. Hier. 1, 26.) — pro ἄν legitur ἐάν Matth. 10, 14. 42. 11, 6. 12, 36. 14, 7. 15, 5 bis. 16, 19 bis. 18, 5. 18 bis. v. 19. Marc. 7, 11. 9, 37. 10, 11. 15. 35. 11, 23. 13, 11. Luc. 7, 23. 9, 48 bis. 18, 17. Act. 7, 7. 1 Cor. 6, 18. 16, 3. Eph. 6, 8. 3 Ioh. v. 5. — Alternant ὃς ἄν et ὃς ἐάν Matth. 5, 19. 32. 23, 18. Dubiae lectionis et interpretationis est locus Marc. 4, 22. ad quem vid. *Griesb. Vater* et *Win.* p. 47 sq. —

b) post *adv. relativa,* ut ὅπου: ὅπου ἄν i. e. vel: *ubicunque, wo nur immer,* sq. coniunct. aor. Marc. 9, 18. 14, 9. (Xen. Cyr. 4, 5. 41. An. 2, 3. 26.) — pro ὅπου ἄν legitur ὅπου ἐάν Matth. 26, 13. sq. coniunct. praes. 24, 28. — vel per attractionem [vid. ἐκεῖ] pro: *quocunque, wohin auch immer,* sq. coniunct. praes. Luc. 9, 57. Iac. 3, 4. Apoc. 14, 4. (Xen. Mem. 1, 6. 6.) — pro ὅπου ἄν habetur ὅπου ἐάν Matth. 8, 19. — sq. coniunct. aor. Marc. 6, 10. 14, 14. — — ὁσάκις: ὁσάκις ἄν *quotiescunque* sq. coniunct. praes. 1 Cor. 11, 25. 26. ὁσάκις ἐάν sq. coniunct. aor. Apoc. 11, 6. — οὗ ubi: οὗ ἐάν pro: οὗ ἄν [ubicunque Arrian. exp. Alex. M. 2, 14. 18.] per attract. *quocunque, wohin immer,* sq. coniunct. praes. 1 Cor. 16, 6. — ὡς: ὡς ἄν vel *utcunque, wie nur immer,* sq. coniunct. praes. 1 Thess. 2, 7. (Soph. Aiac. v. 1096.) cf. *Herm.* ad Soph. l. l. — vel *quasi, tanquam qui, als etwa* 2 Cor. 10, 9. ἵνα μὴ — ὑμᾶς scil. βουλόμενος. cf. ad h. l. *Win* p. 285. (Xen. Mem. 4, 2. 6. Arrian. exp. Alex. M. 4, 17. 8.) cf. *Win.* p. 283 sq. — καθό prout: καθὸ ἐάν pro: καθὸ ἄν *je nachdem grade* 2 Cor. 8, 12. Cf. *Matth.* §. 527. *Buttm.* §. 126, 12. *Win.* p. 283 sq.

c) post adv. temporis, ut ἄχρις οὗ, donec: ἄχρις οὗ ἄν *usque dum, donec, so lange bis,* sq. coniunct. aor. 1 Cor. 15, 25. Apoc. 2, 25. (ἄχρις ἄν c. coniunct. Xen. An. 2, 3. 2.) — De ἄχρι, μέχρι absque ἄν c. coniunct. iunctis vid. *Lob.* ad Phryn. p. 14. 15 sq. — ἕως usque: ἕως ἄν, *donec, usque dum,* sq. coniunct. aor. ubi Lat. futur. exacto utuntur Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. Hebr. 1, 13. — Matth. 2, 13. 5, 26. 10, 11. 23. 12, 20. 16, 28. 23, 35. 24, 34. Marc. 6, 10. 9, 1. Luc. 9, 27. 13, 35. 21, 32. 1 Cor. 4, 5. Iac. 5, 7. (Diod. Sic. 3, 9. Plut. apophth. lacon. Mor. 2. p. 126. ed. *Tauchn.* Xen. An. 5, 1. 11.) Cf. *Matth.* §. 522. *Buttm.* §. 133, 3. *Win.* p. 284 sq. — Legitur ἕως ἄν in duplici apodosi altera protasin praecedente, altera eam sequente Matth. 5, 18. Cf. de duplici apodosi, ibi maxime apta, ubi in magno animi motu, quasi non satis sit id, quod praemissum est, aliud infertur secunda apodosi, quod gravius sit atque fortius, *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 827. Antig. v. 691. Philoct. v. 269. 454. et ad *Matth.* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 217. *Win.* p. 553 sq. — ἡνίκα, quando, cum, ἡνίκα ἄν, *quandocumque,* sq. coniunct. aor. 2 Cor. 3, 16. (Xen. Cyr. 1, 2. 4.) — ὡς, cum, postquam: ὡς ἄν, *ut primum, simulatque,* sq. coni. aor. 1 Cor. 11, 34. Phil. 2, 23. — ὡς ἐάν pro: ὡς ἄν Rom. 15, 24. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 943 sq. *Win.* p. 284.

2) post particulam finalem ὅπως, ut: ὅπως ἄν [pp. *ut, si fieri possit,* Hom. Od. 4, 545. Arrian. exp. Alex. M. 4, 22. 7. Aristaenet. 2, 10. Isocr. ad Phil. c. 49. Xen. An. 6, 1. 17. „ὅπως ἄν stellt die Absicht als eine solche dar, deren Erreichung nicht im Momente stattfinden kann" *Passow* sub ὅπως. *Herm.* ad Eur. Bacch. 593. 1232. de partic. ἄν p. 120 sq. *Win.* p. 285.] *ut* i. e. *ut sit, si sit, damit, dass* Matth. 6, 5? vid. de h. l. lectione *Fritzsche* Ev. Matth. p. 261. Luc. 2, 35. Act. 3, 19. 15, 17. Rom. 3, 4. — οἱ ο' pro לְמַעַן Ps. 51, 6. — Cf. *Matth.* §. 520. *Passow* sub ὅπως. *Rost* §. 122, 10. p. 626.

III) c. *optativo* copulatur ἄν, ubi opinio significatur de eo, quod ex aliqua conditione pendeat vel quod fieri posse cogitatur, ubi nos: *ich möchte, dürfte, könnte* [modus potentialis]: habent Lat. in talibus coniunct. praes. Cf. *Matth.* §. 514. *Buttm.* §. 126, 13. *Win.* p. 279. *Herm.* ad. Vig. p. 818 sq. et de partic. ἄν p. 165. — Ita legitur 1) in votis Act. 26, 29. εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ i. e. *velim ad Deum precari = wohl möchte ich Gott bitten.* (Themist. 6. p. 80. D. ἐγὼ δὲ εὐξαίμην ἄν, οὐχ ὑμᾶς, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμᾶς δεδιέναι — βουλοίμην ἄν Plat. Lysis p. 228. Xen. Mem. 3, 5. 1.) — Cf. *Matth.* §. 509. — 2) in interrogatione a) directa Act. 8, 31. πῶς γὰρ ἂν δυναίμην; cf. ad h. l. *Win.* p. 286. (Plut. apophth. lacon. Mor. 2. p. 170. Xen. An. 7, 6. 6. Mem. 4, 6. 7.) — De πῶς ἄν interrogante [ita tamen, ut optet] c. optativo, vid. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 796. p. 152. ed. Lips. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 144. *Matth.* §. 609. *Win.* l. l. — b) in interrogat. indir. Luc. 1, 62. 9, 46. Ioh. 13, 24. Act. 2, 12. 10, 17. 17, 18. 20. — sq. optativ. aor. Luc. 6, 11. τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ i. e. *was sie in Bezug auf Jesum thun könnten.* Act. 5, 24. (Plut. l. l. p. 117. Lucian. D. D. 20, 3. Xen. Mem. 2, 1. 24. An. 1, 7. 2.) cf. *Matth.* §. 528. coll. §. 514. *Buttm.* §. 126, 13. *Win.* l. l. —

IV) sine modo legitur 1 Cor. 7, 5. εἰ μή τι ἄν [= *ausser etwa* scil. γίνοιτο] — πρὸς καιρόν. Cf. *Win.* p. 279. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 116. Saepius non legitur in N. T.

Ἄν, contract. ex ἐάν, sequente coniunct. *si, wenn* ab initio periodi. Semel in N. T. Ioh. 20, 23. cf. *Herm.* ad Vig. p. 822. (Lucian. Dial. Deorr. 20, 2. 26, 4. et ibi *Poppo.* Xen. Cyr. 3, 1. 42. Plato Criton. c. 12.)

Ἀνά, praep. (cum genit. in i. e. *hinauf.* Ita solus Homerus Odyss. 2, 416. — apud poetas ion. et doric. sq. dativo *in,* nos, *in, auf, oben auf* Hom. Iliad. 1, 15. Eur. Iph. Aul. 759. — in N. T.) cum accus. 1) *in, auf, durch hin,* ubi Lat. *in,* sq. acc. [cf. *Herm.* ad Vig. p. 855. *Matth.* §. 579. *Win.* p. 378. *Passow* sub voc. ἀνά. Ita a) post vv. motum *in* vel *per* locum indicantia, ut ἦλθεν ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Marc. 7, 31. ἐπέσπειρεν ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου Matth. 13, 25. (Hom. Il. 1, 570. Diod. Sic. 2, 4. Xen. An. 7, 2. 4.) — b) per confusionem duarum locutt. qua, qui versatur in *medio* loco, cogitatur vel sistitur ut positus in *medio* loco, ponitur ἀνά c. acc. ad motum pertinens, ubi poni poterat ἀνά c. dat. ad mansionem pertinens; habent in talibus Lat. *in* c. ablat., nos: *auf,* etiam *inter,* nos: *unter, zwischen* Apoc. 7, 17. διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ μου [collect. pro τῶν ἀ. μου vid. ἀδελφός] = στάς ἀνὰ μ. τ. α. μ. *lites inter fratres meos compono* 1 Cor. 6, 5. — Exod. 11, 7. (Diod. Sic. 3, 13.) — 2) iunct. c. nomm. adverbiascit, ut ἀνὰ μέρος i. e. *alternatim,* i. e. *ita, ut alter alterum excipiat.* (Pol. 4, 20. 10. ἀνὰ κράτος. Xen. Cyr. 1, 4. 23. Theocr. Idyll. 20, 45.) cf. *Fischer* 3, b. p. 163. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. — 3) *distribuendi vim habet:* ἀνὰ δύο i. e. *bini* Luc. 9, 3. 10, 1. — Marc. 6, 40. — Matth. 20, 9. ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον i. e. *singuli denarium accipiebant.* Ioh. 2, 6. χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο καὶ τρεῖς i. e. *singulae capiebant duas vel tres amphoras.* Apoc. 4, 8. (Aristot. H. An. 7, 4. Xen. An. 3, 4. 21. Hdot. 2, 132.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 855. *Matth.* et *Fischer* l. l. — Apoc. 21, 21. ἀνὰ εἷς ἕκαστος i. e. *singulae* sc. portae. Cf. de declinat. in talibus neglecta *Win.* p. 38. — Saepius non extat in N. T. — In verbis compos. ἀνά est 1) *sursum tendentis,* ut ἀναβαίνω, ἀναβοάω, ἀνίστημι — 2) *augentis,* ut ἀναγινώσκω — 3) *repetentis,* Lat. *re,* ut ἀναχωρέω, ἀνάκειμαι — 4) *reiicientis,* ut ἀναπίπτω. cf. *Viger.* p. 574. De verbis compositis c. ἀνά secum habentibus praeposit. εἰς, ἐπί, πρός, etiam dativum simplicem [ut ἀναβαίνω, ἀναπέμπω] vid. *Win.* p. 403 sq. coll. p. 402. *Passow* l. l.

Ἀναβαθμός, οῦ, ὁ, (attice ἀναβασμός vid. *Lob.* ad Phryn. p. 324. ab ἀναβαίνω — ascensus, das Hinaufsteigen Paus. 10, 5. 9.) *gradus, Stufe, Stiege.* Bis in N. T. Act. 21, 35. 40. de gradibus ab arce Anton. [Ios. B. I. 5, 5. 8.] ad templum ducentibus. — οἱ ο' pro מַעֲלָה 1 Regg. 10, 19. 20. (Dio Cass. 58, 11. 65, 21. Ael. H. A. 6, 61.)

Ἀναβαίνω, f. ἀναβήσομαι, a. 2. ἀνέβην, imp. ἀνάβηθι et ἀνάβα [ita Apoc. 4, 1. v. *Matth.* §. 226. p. 438. coll. §. 210. p. 396. *Buttm.* §. 95. b. §. 101. et gramm. max. §. 107, not. 20. §. 114. *Rost* §. 79. *Win.* p. 75. ascendere facio Hom. Iliad. 1, 144. Hdot. 1, 80.] *ascendo* i. e. *in locum altiorem me confero* a) propr. aa) universe Act. 8, 31. coll. v. 29. — Ioh. 10, 1. ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν i. e. ἀναβαίνων εἰσέρχεται ἀλλαχόθεν ἢ διὰ τῆς θύρας. — sq. ἀπό c. gen. loci, unde vel in quem ascendit aliquis Matth. 3,

16. Apoc. 7, 2. de h. l. partic. praes. = partic. impf. vid. *ἀγανακτέω*. — sq. *ἐκ* c. gen. loci Act. 8, 39. Apoc. 11, 7. 13, 11. — sq. *εἰς* c. acc. loci Matth. 5, 1. 14, 23. 15, 29. Marc. 3, 13. — Matth. 15, 39. Marc. 6, 51. [Ioh. 21, 3.] — *ἐπί* c. acc. loci Luc. 5, 19. 19, 4. de h. l. subita subiecti mutatione in verbis *ἀνέβη* et *ἤμελλε* vid. *Win.* p. 516. Ioh. 7, 14. *ὧδε* Apoc. 4, 1. — (sq. *ἀπό* Xen. H. G. 6, 5. 76. *ἐκ* 5, 4. 58. Pol. 10, 4. 6. *εἰς* Xen. H. G. 1, 4. 19. Hdian. 1, 12. 16. Lys. 27, 2. Dem. 799, ult. *ἐπί* Xen. Cyr. 6, 4. 9. 7, 1. 39.) — bb) de personis, quae *proficiscuntur* in locum editiorem (Xen. An. 1, 1. 2.) *hinaufreisen*, ut *εἰς ἱεροσόλυμα*, in loco quippe editiore posita; plene, Matth. 20, 17. quo l. ut Marc. 10, 32. *ἀναβαίνων* = *cum in eo esset ut ascenderet*. Cf. de praesenti, quatenus futurascat sub *αἴρω* monita et de partic. praes. = partic. impf. sub *ἀγανακτέω* notata. Matth. 20, 18. (Ios. Ant. 12, 7. 6.) — absolute, ubi contextus docet, agi de personis Hierosolymam proficiscentibus Ioh. 7, 8. quo l. *εἰς τὴν ἑορτὴν* est: *ad festum celebrandum*. v. 10. quo l. *ἀνέβησαν* = *cum profecti essent*. Vid. *ἀλείφω*. — 12, 10. Act. 18, 22. 24, 11. de h. l. partic. fut. *προςκυνήσων* consilium indicante vid. sub *ἄγω* observata. Ita עָלָה Esr. 7, 6. 7. Neh. 7, 6. — *εἰς ἰουδαίαν* et *εἰς πόλιν δαβίδ* Luc. 2, 4. — transfertur ad eos, qui in coelum ascendunt, vel ut versentur cum Deo vel, quod domicilium in coelis habent, additis nunc vel *εἰς τὸν οὐρανόν* Apoc. 11, 12. vel *εἰς τὸ ὕψος* aut *ὑπεράνω — τῶν οὐρανῶν* Eph. 4, 8. 10. vel *πρὸς τὸν πατέρα* Ioh. 20, 17 bis. — vel *ὅπου ἦν τὸ πρότερον* Ioh. 6, 62. coll. 1, 2. 14. 28. — nunc absolute Eph. 4, 9. Apoc. 11, 12. — Uti Iesus Apostolorum suorum consuetudine utens Act. 1, 21. *εἰςέρχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι ἐπ᾽ αὐτούς* dicitur, ita Ioh. 1, 52. angeli, in coelis quippe domicilium habentes, *ἀναβαίνειν καὶ καταβαίνειν ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου* dicuntur pro: perpetuum cum Iesu commercium habent, et cum ex mente librr. sacr. Deus utatur angelis ad auxilium hominibus ferendum, notio universa latens sub his verbis est: *perpetuo nec unquam intermisso auxilio divino utitur ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*. quo l. si habetur hysteron proteron in verbis *ἀναβ.* et *καταβαίνειν* cf. quae habet *de Wette* ad h. l. — Cum quae homines latent et soli Deo cognita sunt, in coelis dicerentur esse, is, qui eiusmodi res arcanas nosse cupit, *εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβαίνειν* et qui cognitas eas habet, *ἀναβεβηκέναι εἰς τ. οὐρ.* dicitur Prov. 30, 4. Deut. 30, 12. inde explica, quae leguntur Ioh. 3, 13. Rom. 10, 6.

b) metaph. *in altum feror*, ita de pisce Matth. 17, 27. (Aesop. f. 95. *καρκῖνος ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβάς.*) — de fumo Apoc. 9, 2. 14, 11. 19, 3. addito dat. societatis [Dat. der Verbindung, Gemeinschaft cf. Matth. §. 405, not. 3. — *Rost* §. 106, not. 1. *Bornem.* ad Xen. An. 4, 3. 12. L. *Bos.* p. 746. *Vig.* p. 642. *Win.* p. 194.] ut *ταῖς προςευχαῖς* Apoc. 8, 4. — de plantis, ubi Lat. *succresco* Matth. 13, 7. Marc. 4, 8. 32. — Ita *οἱ ο'* pro עָלָה Ies. 45, 3. (Theophr. H. Pl. 8, 3. *ὁ δὲ δόλιχος, ἐὰν παρακαταπήξῃ τις ξύλῳ, μακρὰ ἀναβαίνει καὶ γίνεται κάρπιμος.* Ita *assurgo* Virg. Georg. 3, 355. Plin. H. N. 13, 22.) — de nuntiis, precibus, factis alicuius perlatis ad aliquem in loco altiori sedentem: *pervenio sursum ad aliquem, hinaufgelangen zu Jem., Jemandem oben bekannt werden*, sq. dativo [de quo vid. sub *ἄγω* notata] Act. 21, 31. *ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης* i. e. *pervenit nuntius ad tribunum cohortis* in turri Antonia habitantem. — sq. *ἐνώπιόν τινος* in constructione praegnanti [de qua vid. sub *ἐκ* notata] pro: *ascendo et sum coram aliquo* Act. 10, 4. *αἱ προςευχαί σου — τοῦ θεοῦ* i. e. *nuntius de precibus tuis ad Deum pervenit et ita coram eo illae sunt, ut eorum recordetur* = *innotuerunt preces tuae Deo et semper earum recordatur*. — De cogitationibus ex imo pectore prodeuntibus, ubi Lat. *suborior* Luc. 24, 38. vel *in mentem venio* Act. 7, 23. *ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν* sc. *ἡ βουλὴ ἐπισκέψασθαι.* 1 Cor. 2, 9. Ita *οἱ ο'* pro עָלָה Ies. 65, 16. Ier. 44, 21. (Eustath. ad Iliad. ι. p. 669, 11. *ὑπονοίας ἀναβησομένης εἰς νοῦν.*)

Ἀναβάλλομαι, f. *βαλοῦμαι* a. 2. *ἀνεβαλόμην* med. (verbi *ἀναβάλλω*, ab *ἀνά* et *βάλλω*) *differo* [*τὶ εἰς ἕτερον καιρόν* propr. reiicio aliquid in aliud tempus Diod. Sic. 16, 79. Plat. Phaedon. §. 56. *τί* Xen. Cyr. 8, 1. 18. ita activum Hom. Od. 19, 584.] *τινά* i. e. *causam alicuius diiudicandam* = *amplio aliquem*. Ita semel Act. 24, 22. quo l. si plura particip. sine copula iuncta videntur cf. *Win.* p. 515. et *Kuinoel* ad h. l. (ita *amplio aliquem* Auct. ad Heren. 4, 36.)

Ἀναβιβάζω f. *βάσω*, (ascendere facio Xen. Cyr. 4, 2. 28.) *adduco*, ut ad littus, *subduco*, *τὶ ἐπί τι*, ita semel Matth. 13, 48. (Herodot. 8, 75. Xen. H. G. 1, 1. 2.)

Ἀναβλέπω, f. *ψω*, (*ἀνά* sursum, *βλέπω*) 1) *suspicio*, *εἰς τ. οὐρανόν* Matth. 14, 19. Marc. 6, 41. 7, 34. Luc. 9, 34. *εἰς αὐτόν* Act. 22, 13. de h. l. imperat. vid. *ἀγοράζω*. — (*πρός τινα* Xen. Cyr. 1, 4. 12.) — absolute Marc. 8, 24. 16, 4. Luc. 19, 5. 21, 1. Act. 22, 13. — 2) *visum recipio* Matth. 11, 5. 20, 34. Marc. 8, 25. 10, 51. 52. Luc. 7, 22. 18, 41 — 43. Act. 9, 12. 17. 18. (Aristoph. Plut. v. 95. 117.) — minus accurate visu donatus visum se recepisse dicit homo a natalibus coecus Ioh. 9, 11. 15. 18. — *οἱ ο'* pro הִבִּיט Gen. 15, 5. פָּנָה Ies. 8, 21. רָאָה 1 Sam. 14, 27. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀνάβλεψις, *εως*, *ἡ*, (*ἀναβλέπω*) *visus recuperatio*, *visus redditus*. Legitur tantum Luc. 4, 19. (Ael. Hist. Anim. 17, 13.)

Ἀναβοάω, *ῶ*, f. *βοήσω*, (*ἀνά*, *βοάω*) *vocem attollo*, *clamo*. Ter in N. T. Marc. 15, 8. Luc. 9, 38. ac dativ. addito *φωνῇ μεγάλῃ* Matth. 27, 46. vid. *ἀγαλλιάω*. — *οἱ ο'* pro זָעַק Ezech. 11, 33. צָעַק Num. 20, 15. קָרָא Ies. 36, 13. (Hdian. 1, 4. 17. Xen. An. 5, 4. 31.) Saepius non extat in N. T.

Ἀναβολή, *ῆς*, *ἡ*, (ab *ἀναβάλλομαι*, vel *ἀναβάλλω* quod vid.) *dilatio*, *mora*. Semel in N. T. Act. 25, 17. (Hdian. 1, 17. 16. Thuc. 2, 42.)

Ἀνάγαιον, *ου*, *τό*, ut *ἀνώγεον* (ex *ἀνὰ τὴν γῆν* conclave in superiori parte aedium Xen. An. 5, 4. 29. ubi *ἀνώγαιον*. Vid. *Lob.* ad Phryn. p. 297.) *coenaculum*. Bis in N. T. Marc. 14, 15. Luc. 22, 12.

Ἀναγγέλλω, f. *ἀναγγελῶ*, a. 1. act. *ἀνήγγειλα*, a. 2. p. *ἀνηγγέλην* [Rom. 15, 21. et LXX Ies. 52, 15. — 1 Petr. 1, 12. Hdian. 7, 9. cf. de hoc. aor. VV. DD. suspecto *Buttm.* §. 90. not. 8. et gram. max. Vol. 2. P. 1. p. 61 sq. *Matth.* §. 194. — *ἀνά* et *ἀγγέλλω*] 1) *renuntio*, *zurückberichten*, sq. *τινί* et *ὅτι* c. verbo finito Ioh. 5, 15. coll. v. 12. 13. — sq. orat. indir. Act. 14, 27. — sq. *τινί τι* Act. 16, 38. 2 Cor. 7, 7. (Xen. An. 1, 3. 21.) — 2) *nuntio* a) univ. sq. orat. indir. Marc. 5, 19. Act. 15, 4. *τὶ* 19, 18. *περί τινος* Rom. 15, 21. — *οἱ ο'* pro הִגִּיד Deut. 26, 3. — sq. *εἰς* c. acc. loci = *nuntium perfero in locum* Marc. 5, 14. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb.* et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 169. — b) de docentibus = *doceo*, *docendo illustro*, *τινί* Ioh. 16, 14. 15. Act. 20, 20. *τινί τι* Ioh. 4, 25. 16, 13. Act. 20, 27. 1 Petr. 1, 12. *τινὶ περί τινος* Ioh. 16, 25. — *οἱ ο'* pro הוֹרָה Deut. 24. 8.

Ἀναγεννάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*ἀνά*, *γεννάω*) *regenero* pro: *denuo in numerum filiorum meorum* [i. e. eorum, quos diligo et beneficiis ornare decrevi] *recipio*. Bis in N. T. 1 Petr. 1, 3. 23. de h. l. Partic. perf. vid. *ἀγαπάω*.

Ἀναγινώσκω, f. *γνώσομαι*, a. 2. a. *ἀνέγνων* pf. pass. *ἀνέγνωσμαι*, a. 1. p. *ἀνεγνώσθην* (*ἀνά*, augens, *γινώσκω*, cognosco; accuratius cognosco Hom. Iliad. 13, 734. dignosco Hdian. 7, 6.) *cognosco* i. e. *lego* a) univ. absol. Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. Act. 23, 34. 2 Cor. 3, 2. Apoc. 1, 3. (Xen. Mem. 4, 2. 20.) — *τί* Ioh. 19, 20. 2 Cor. 1, 13. (Ael. V. H. 14, 43. Xen. An. 1, 6. 4.) — *τινά* i. e. *librum ab aliquo scriptum* Act. 8, 28. 30. — aor. 2. *ἀνέγνων legi*, *legendo novi*, sq. *ὅτι* Matth. 19, 4. — *ὅτι* ante se habens *ἐν* c. dat. libri Matth. 12, 5. 21, 42. — sq. orat. dir. Matth. 21, 16. sq. orat. indir. 12, 3. — b) de praelegentibus = *recito*, absol. Luc. 4, 16. Eph. 3, 3. *τὶ* Act. 13, 27. *τί τινι* 1 Thess. 5, 27. — *τινά* = *scripta alicuius* Act. 15, 21. 2 Cor. 3, 15. — *οἱ ο'* pro קָרָא Ier. 36, 15.

Ἀναγκάζω, f. *άσω*, (ab *ἀνάγκη*) *cogo*, sive vi, sive precibus, cohortationibus, rationibus, *τινά* 2 Cor. 12, 11. — sq. acc. pers. et inf. praes. Gal. 2, 14. 6, 12. — sq. inf. aor. Matth. 14, 22. Marc. 6, 45. Act. 28, 19. Gal. 2, 3. (Hdian. 4, 9, 6. Xen. Conv. 3, 5.) — sq. inf. praes. Act. 26, 11. (Xen. Mem. 1, 2. 44.) — sq. inf. aor. Luc. 14, 23. — Saepius non extat in N. T.

Ἀναγκαῖος, *α*, *ον*, (ab *ἀνάγκη*, quod vid. cogens,

zwingend Hom. Od. 17, 399. pass. coactus Hom. Od. 24, 498. — transfertur ad ea, in quibus locum habet necessitas aliqua, ut sit:) *necessarius* a) de iis, quae naturae leges et ratio postulant et quae abesse non possunt 1 Cor. 12, 22. πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι. Tit. 3, 14. εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας. (Pol. 5, 56. 2. Xen. Mem. 4, 5. 9.) — b) de iis, quos natura iunxit, *necessarii* Act. 10, 24. τοὺς ἀναγκαίους φίλους (Pol. 5, 71. 2. Xen. Mem. 2, 1. 14.) — c) de iis, quae rei, de qua agitur ratio et conditio postulat, Act. 13, 46. 2 Cor. 9, 5. Phil. 1, 24. 2, 25. Hebr. 8, 3. (Xen. Oec. 2, 14. Dem. 462, 25.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀναγκαστῶς, adv. *coacte.* Extat tantum 1 Petr. 5, 2. de eadem notione et negando et affirmando expressa vid. αἰσχροκερδῶς.

Ἀνάγκη, ης, ἡ, 1) *necessitas* a) quae ab aliis imponitur, *vis, coactio* 1 Cor. 7, 37. 2 Cor. 9, 7. Philem. v. 14. — (Pol. 1, 37. 7. Xen. Cyr. 8, 1. 20.) — b) quam rei natura ut mos, bona vel prava hominis indoles, civitatis ratio, alia, secum ferunt Matth. 18, 7. Luc. 23, 17. Hebr. 7, 12. 27. 9, 16. 23. — (ἀνάγκην ἔχω Ios. Ant. 16, 9. 3. Plut. Cat. min. c. 24. Xen. Cyr. 2, 1. 15. 8, 1. 38.) — c) quam officii ratio imponit: ἀνάγκη ἐστί, ἀνάγκην ἔχω *aequum est, meum est* sq. infinit. aor. Luc. 14, 18. Iud. v. 3. — sq. inf. praes. Luc. 23, 17. Rom. 13, 5. — ἀ. — μοι ἐπικεῖται scil. εὐαγγελίζεσθαι 1 Cor. 9, 16. (Xen. Cyr. 2, 4. 12.) — 2) significatione non aliena prorsus a Graecis, sed frequentissima apud Hebraeos [cf. *Win.* p. 31.] *calamitas, angustiae, Bedrängniss, Drangsal* Luc. 21, 23. 1 Cor. 7, 26. 2 Cor. 6, 4. 12, 10. 1 Thess. 3, 7. (Diod. Sic. 4, 43. Ios. Ant. 2, 5. 2.) — οἱ ό pro מְצוּקָה Ps. 25, 17. 107, 3. 6. מָצוֹק Ps. 119, 143. צָרָה Iob. 27, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀναγνωρίζω, f. ίσω, (ab ἀνά, γνωρίζω) *recognosco.* Semel in N. T. Act. 7, 13. ἀνεγνωρίσθη — τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ *cognoscendum se praebuit fratribus suis.* Vid. *Kuinoel* ad h. l. — οἱ ό pro הִתְוַדַּע Gen. 45, 1.

Ἀνάγνωσις, εως, ἡ, (ab ἀναγιγνώσκω quod vid. agnitio Hdot. 1, 116.) *lectio, praelectio.* Ter in N. T. Act. 13, 15. 2 Cor. 3, 14. 1 Tim. 4, 13. — οἱ ό pro מִקְרָא Neh. 8, 8. (Pol. 9, 1. 5.)

Ἀνάγω, f. άξω, (ἀνά, sursum, ἄγω) *duco in locum altiorem, hinauf-, heraufführen* oder *bringen,* a) act. sq. acc. et εἰς c. acc. loci, ut e ripa Iordanis depressiore εἰς τὴν ἔρημον Matth. 4, 1. Luc. 2, 22. quo l. infinit. finalis [vid. ἄγω] alternat v. 24. c. inf. praefixum habente τοῦ. — Act. 9, 39. 6, 34. (Hom. Od. 14, 272.) — abest εἰς c. acc. loci facile cogitatione addendi, ut θυσίαν [scil. εἰς τὸν βωμόν] τινί i. e. *in honorem alicuius* [vid. de dat. commodi sub ἄγω monita] Act. 7, 41. — οἱ ό pro הֶעֱלָה 2 Chron. 29, 21. (Hdot. 2, 60.) — τινὰ ἐκ νεκρῶν Rom. 10, 7. Hebr. 13, 20. — οἱ ό pro הֶעֱלָה Ps. 30, 4. — τινὰ τῷ λαῷ pro: ἀνάγειν τινὰ [scil. e carceris tenebris in lucem diei] καὶ παραστῆσαι τῷ λαῷ Act. 12, 4. — b) med. et pass. [cf. *Passow* sub voc. ἀνάγω] ἀνάγομαι, a. 1. p. ἀνήχθην *in altum feror,* de navigantibus = *navem solvo, in altum mare feror,* absol. Luc. 8, 22. Act. 21, 1. — v. 2. quo l. si plura particip. sine copula, sed varia ratione cum verbo finito iunguntur, ut εὑρόντες πλοῖον *cum navem invenissemus,* διαπερῶν *quod in eo erat, ut traiiceret* — ἐπιβάντες ἀνήχθημεν *eam ingressi sumus et solvimus* cf. *Matth.* §. 557, 2 et 3. Vol. 2. p. 1294. 1296. *Rost* §. 130, 4. p. 668. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 53. 58. *Bornem.* ad Xen. An. 3, 1. 18. *Win.* p. 321. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 584 sq. p. 184. — Act. 27, 2. 28, 10. 11. — sq. ἀπό c. gen. loci Act. 13, 13. 16, 11. 18, 22. 27, 21. — sq. εἰς c. acc. loci Act. 20, 13. iunct. c. κἀκεῖθεν Act. 27, 4. 12. — (Ael. V. H. 1, 5. Plut. Cat. min. c. 13, 56. Xen. An. 5, 7. 17.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀναδείκνυμι, νύω, δείκω, f. ξω, (ab ἀνά, δείκνυμι, ostendo, in sublime elatum ostendo aliquem Pol. 8, 30. 10.) *palam significo, omnibus notum facio.* Bis in N. T. sq. orat. indir. Act. 1, 24. de h. l. imperat. aor. vid. ἀγοράζω. (Pol. 1, 80. 12.) — de personis, quae [ut reges electi vel constituti] publice renuntiantur vel designantur = *designo,* τινά Luc. 10, 1. (2 Macc. 9, 23. Diod. Sic. 1, 66. Hdian. 7, 6. 4.)

Ἀνάδειξις, εως, ἡ, (demonstratio Diod. Sic. 1, 85.) *publica declaratio, τὸ palam prodire, der öffentliche Auftritt.* Semel Luc. 1, 80. (Pol. 15, 26. 7. Plut. Mar. c. 8.)

Ἀναδέχομαι, f. ξομαι, (verb. depon. med. [vid. ἀγωνίζομαι — ab ἀνά, δέχομαι quod vid.] in me suscipio Pol. 4, 14. 3. Xen. Cyr. 1, 6. 18.) *aufnehmen,* ut hospitio, τινά, ita iunct. c. ξενίζω *excipio aliquem* Act. 28, 7. (ita ὑποδέχομαι Ael. V. H. 4, 9. et δέχομαι Diod. Sic. 13, 4.) — τί, ut τὰς ἐπαγγελίας, i. e. *animo excipio,* alii: *accipio* Hebr. 11, 17. Saepius non extat in N. T.

Ἀναδίδωμι, f. δώσω, (ab ἀνά et δίδωμι do) *sursum do, hinaufgeben,* ut τὴν ἐπιστολήν, quae traditur procuratori in loco editiori sedenti vel habitanti. Ita semel Act. 23, 33. (Xen. Conv. 2, 8.)

Ἀναζάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἀνέζησα [de qua aor. forma vid. infra Ζάω.) *revivisco.* Ter vel si sequeris lect. vulg. quinquies in N. T. Luc. 15, 24. 32. ἀνέζησε i. e. qui peregre factus et vitam dissolutam agens mortuus mihi erat, *revixit.* Cf. *de Wette* ad h. l. alii trop. *ad meliorem frugem* vel *vitam* rediit. — ἁμαρτία [quae quippe persona inducitur] ἀνέζησε *revixit,* antea v. 5. νεκρά, trop. pro: *vires recepit.* De lect. locorum Rom. 14, 9. Apoc. 20, 5. vid. *Griesb.* et de aor. vi sub ἀγοράζω observata. (Artem. 4, 82.)

Ἀναζητέω, ῶ f. ήσω (ἀνά augens, ζητέω) *diligenter quaero.* Bis in N. T. τινά Act. 11, 25. τινὰ ἔν τινι Luc. 2, 44. οἱ ό pro דָּרַשׁ Iob. 3, 4. בִּקֵּשׁ Iob. 10, 6. (Ael. V. H. 3, 28.)

Ἀναζώννυμι, f. ζώσω, (ἀνά, ζώννυμι) *succingo,* med. ἀναζώννυμαι *succingor* vel *succingo me.* Semel in N. T. sq. acc. τὰς ὀσφύας [de quo acc. vid. ἀλείφω] 1 Petr. 1, 13. Cum apud veteres succingerentur, qui ad currendum, pugnandum, vel aliud negotium sese praepararent, l. l. ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας sunt, qui se vel animos suos praepararunt. Sic אָסַר cinxit, sich rüsten Iob. 38, 3. Ier. 1, 17.

Ἀναζωπυρέω, ῶ, f. ήσω (ex ἀνά et ζώπυρον reliquiae ignis cineribus sopiti, follis, flabellum) *igniculos sopitos excito,* τι = *etwas anfachen* metaph. *etwas beleben, rege, lebendig machen, vires alicuius rei alo et augeo.* Semel 2 Tim. 1, 6. — ita οἱ ό pro חָיָה Gen. 45, 27. (1 Macc. 13, 7. Ios. Ant. 8, 8. 5. Plut. vit. Pericl. c. 1. Xen. de re eq. 10, 8 et 16. Plat. Charmid. p. 464. C.)

Ἀναθάλλω, f. θαλῶ, a. 2. ἀνέθαλον [forma rarior cf. *Win.* p. 82. *Buttm.* gr. max. Vol. 2. p. 147. ab ἀνά, θάλλω] *reviresco* [pp. Hom. Il. 1, 236.] Dein metaph. pro: *vires et facultates recipio.* Ita semel Phil. 4, 10. de h. l. inf. epexeget. τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν explicando: *ita ut rerum mearum curam gerere possitis,* vid. *Win.* p. 298. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 114. Philoct. v. 1236.

Ἀνάθεμα, τος, τό, (donarium Diis consecratam Plutarch. Pelopid. c. 25. pro ἀνάθημα Graecorum melioris aevi cf. *Win.* p. 25. *Lob.* ad Phrynich. p. 249.) ex hebr. *homo favore divino exemtus et poenis divinis gravissimis obnoxius* vel *dignus* Rom. 9, 3. ηὐχόμην γὰρ — τοῦ χριστοῦ constr. praegn. pro: ηὐχόμην — ἀνάθεμα εἶναι καὶ χωρίζεσθαι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ. Gal. 1, 8. 1 Cor. 16, 22. De Act. 23, 14. vid. ἀναθεματίζω. — 1 Cor. 12, 3. λέγειν ἀνάθεμα ἰησοῦν *dicere, poenis divinis atrocissimis obnoxium et dignum esse Iesum* i. e. *maledicere Iesu.* — Respondet haec vox hebr. חֵרֶם qua significatur primum res devota Deo hac lege, ut solvi voto non possit Levit. 27, 28. 29. Mich. 4, 13. deinde omne id, quod ad iram Dei sedandam perditur, necatur, deletur sic, ut diris imprecationibus eius restitutio prohibeatur Deut. 2, 34. 3, 6. 7, 2. Ios. 6, 26. 10, 28. Saepius non extat in N. T.

Ἀναθεματίζω, f. ίσω, *declaro aliquem ἀνάθεμα i. e. obnoxium et dignum poenis div. gravissimis sens. diris devoveo,* τινά. Ita quater in N. T. Marc. 14, 71. Act. 23, 12. 21. addito dat. nom. coniugati ἀναθέματι [vid.

sub ἀγαλλιάω notata] v. 14. — Ita hebr. הַחֲרִים Num. 18, 14. Deut. 13, 15. Ios. 6, 51.

Ἀναθεωρέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀνά augente et θεωρέω) *diligenter contemplor*, sq. accus. bis Act. 17, 23. Hebr. 13, 7. — (Diod. Sic. 14, 109. Lucian. Vit. auct. §. 2.)

Ἀνάθημα, τος, τό, (ab ἀνατίθημι quod vid.) *donarium, quod* [ut clypei, corallae, phialae, lychnuchi, catenae Diod. Sic. 1, 55. Xen. hist. gr. 7, 3. 7.] *Deo consecratum e parietibus templi suspenditur* vel *in loco edito et conspicuo collocatur*. Legitur tantum Luc. 21, 5. — coll. 2 Macc. 5, 16. 9, 16. 3 Macc. 3, 17. Ios. bell. iud. 1, 2. 7.

Ἀναίδεια, ας, ἡ, (ex α pr. et αἰδώς pudor) *impudentia*. Extat tantum Luc. 11, 8. ubi de homine agitur, nec temporis, nec loci, nec personae rationem habente. (Hom. Iliad. 1, 149. Plut. de sera num. vindict. c. 20. Xen. Conv. 8, 25.)

Ἀναίρεσις, εως, ἡ, (ab ἀναιρέω quod vid. sublatio, ut cadaverum, s. ius tollendi mortuum sepulturae ergo Thuc. 3, 113. Diod. Sic. 4, 65.) *caedes, interfectio*. Bis in N. T. Act. 8, 1. 22, 20. — οἱ ο' pro הֶרֶג Num. 11, 15. (Hdian. 2, 13. 1. 2 Macc. 5, 13.)

Ἀναιρέω, ῶ, f. ήσω, a. 2. ἀνεῖλον, [de formis a. 2. ἀνείλατε, ἀνείλατο, obviis in codd. Act. 2, 23. 7, 21. coll. Ies. 38, 14. vid. *Lob.* ad Phryn. p. 183. *Sturz* de dial. alex. p. 62. *Matth.* §. 193, not. 6. f. *Buttm.* §. 101. sub αἱρέω, gram. max. §. 96, not. 9. *Win.* p. 70. *Alt* p. 14. ab ἀνά et αἱρέω] *tollo* i. e. a) *ich hebe auf, nehme in die Höhe* [Ael. V. H. 5, 16. ut sepeliam Dem. 1069, 2.] ut educem, med. ἀναιρέομαι *mihi tollo ut educem, educandum tollo*, τινά [vid. αἰτέομαι] Act. 7, 21. (Diod. Sic. 3, 57.) — b) *tollo ut removeam*, sq. acc. *personae* = *interficio aliquem* Matth. 2, 16. Luc. 22, 2. de h. l. coniunct. in interrogat. deliberantis vel dubitantis indirecta vid. *Matth.* §. 516, 3. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Herm.* ad Vig. p. 741 sq. 905. *Bornem.* schol. p. 147. *Win.* p. 275. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 485 et sub ἀγοράζω notata. — Act. 5, 33. 9, 23. 24. 29. 10, 39. 12, 2. de h. l. dat. instrumenti cf. *Matth.* §. 396. *Buttm.* §. 120. *Rost* §. 106. p. 512. *Win.* p. 194. — Act. 13, 28. 22, 20. 23, 15. 21. 27. 25, 3. — Ita οἱ ο' pro הֵמִית Exod. 21, 29. הָרַג 2 Sam. 10, 18. הִכָּה Ies. 37, 36. קְטַל Dan. 2, 13. 14. — (Hdian. 2, 1. 1. Diod. Sic. 3, 58.) — sq. acc. rei = *aboleo, abrogo* Hebr. 10, 9. — (Pol. 32, 1. 3. Xen. Cyr. 1, 1. 1.)

Ἀναίτιος, ιον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et αἰτία causa, culpa) *culpa vacuus, insons*. Bis legitur Matth. 12, 5. 7. — οἱ ο' pro נָקִי Deut. 19, 10. 13. (Ael. V. H. 5, 18. Xen. Cyr. 1, 6. 10.)

Ἀνακαθίζω, f. ίσω (ab ἀνά et καθίζω quod vid. erigo, aufrichten) *erecto corpore sedeo* [de qua signif. vid. ἄγω in fin.] Luc. 7, 15. Act. 9, 40. Plut. Philopoem. c. 20. μόλις ἑαυτὸν ὑπ' ἀσθενείας ἀνεκάθισε. ἀνακαθίζομαι Plat. Phaedon. §. 3.)

Ἀνακαινίζω, f. ίσω, (ex ἀνά et καινός quod vid.) *renovo*, τινὰ εἰς μετάνοιαν i. e. *reduco aliquem denuo ad mentis mutationem* Hebr. 6, 6. de h. l. πάλιν addito ex abundanti vid. αἴρω no. 1. — οἱ ο' pro הִתְחַדֵּשׁ Ps. 103, 5. (Ios. Ant. 9, 8. 2. Isocr. Areop. c. 3. Lucian. Philopatr. §. 12. δι' ὕδατος ἡμᾶς ἀνεκαίνισεν. Appian. Hist. rom. c. 37.)

Ἀνακαινόω, ῶ, f. ώσω. (Vox scriptoribus eccles. tantum usitata v. *Planck.* de nat. et indole orat. gr. N. T. p. 51. *Win.* p. 27. cuius loco Graeci ἀνακαινίζω cf. *Win.* p. 65. ab ἀνά et καινόω) *renovo* passiv. *renovor*, bis in N. T. metaph. *novis, quas nondum habueram, viribus instruor* 2 Cor. 4, 16. vel *novis sensibus, novo et ab eo, qui ante fuit, diverso animo instruor* Col. 3, 10. Cf. *Tittmann* de Synonym. N. T. p. 60.

Ἀνακαίνωσις, εως, ἡ, (ab ἀνακαινόω) *renovatio* metaph. *mentis et vitae renovatio*. Ita bis Rom. 12, 2. Tit. 3, 5.

Ἀνακαλύπτω, f. ψω, (ἀνά, καλύπτω tego) *revelo, velamine sublato retego* (Xen. Conv. 1, 16.) metaphorice: *aperio sensum, perspicuum reddo* pass. *intelligor* 2 Cor. 3, 14. 18. cuius loci sensus est: velaminibus quasi tectus est Iudaeis vaticiniorum V. T. sensus i. e. ab iis non intelliguntur; Christianis vero cum accuratius constet de vero illorum vaticiniorum sensu, facie velamine non tecta, perspiciunt δόξαν κυρίου. — οἱ ο' pro גִּלָּה Iob. 12, 22. חָשַׂף Ies. 20, 4. עֵרָה Ies. 3, 17. (Pol. 4, 85. 6.)

Ἀνακάμπτω, f. ψω (ἀνά et κάμπτω flecto; reflecto, deflecto) intrans. *revertor, redeo* a) de personis, sq. πρός τινα Matth. 2, 12. Act. 18, 21. de h. l. πάλιν ex abundanti addito vid. αἴρω no. 1. et *Kuinoel* ad h. l. (Diod. Sic. 3, 48.) — absol. Hebr. 11, 15. (Diod. Sic. 3, 54.) — οἱ ο' pro שׁוּב Exod. 32, 27. — b) de rebus sq. ἐπί τινα, ut ἡ εἰρήνη — ἀνακάμψει *vota vestra ad vos redibunt* i. e. *iis, quibus apprecati estis, non contingent* Luc. 10, 6. — Ita pro שׁוּב Ies. 45, 23. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀνάκειμαι, f. είσομαι, dep. med. (ἀνά et κεῖμαι iaceo; reponor, de donariis in templis Deorum repositis Thuc. 3, 114. Cebet. Tab. c. 1.) 1) *iaceo, recubo* Marc. 5, 40. — 2) *accumbo ad mensam* [cuius loco Graeci melioris notae κεῖμαι cf. *Win.* p. 24. *Lob.* ad Phryn. p. 216 sq. vel κατάκειμαι] i. q. κατάκειμαι Matth. 22, 10. 11. 26, 7. 20. Marc. 14, 18. 16, 14. Luc. 7, 37. Ioh. 6, 11. 13, 28. (Athenaei 7, 35. Pol. 13, 6. 8.) — sq. μετά τινος Matth. 26, 20. — sq. ἐν c. dat. loci Matth. 9, 10. Luc. 7, 37. — ἐν τῷ κόλπῳ τινός [= *in sinu alicuius recumbo* Plin. ep. 4, 23.] Ioh. 13, 23. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Mahlzeit*. Saepius non legitur in N. T.

Ἀνακεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω (ἀνά et κεφάλαιον caput, summa rei) *summatim comprehendo aliquid, in summam redigo aliquid, ad unum caput revoco* Rom. 13, 9. ubi omnia praecepta Levit. 19, 11 — 18. deinceps exposita v. 18. repetuntur et in uno illo de amore mutuo praestando velut in summa comprehendi dicuntur; Eph. 1, 10. ubi homines diversis studiis diversaque fortuna hactenus distracti in studiorum et animi consensum et in eiusdem felicitatis societatem a Deo duci dicuntur. Aliter *Harless* ep. P. ad Eph. p. 42 — 53. (Aristot. περὶ δὲ τῶν ἀξιολογωτάτων ἐν τῇ γῇ μερῶν νῦν λέγωμεν, αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα ἀνακεφαλαιούμενοι.)

Ἀνακλίνω, f. νῶ, (ἀνά et κλίνω, clino) 1) *reclino, repono* Luc. 2, 7. ἀνέκλιναν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ. (de remigiis Hom. Od. 13, 78. tum: anstämmen Hom. Iliad. 4, 113.) — 2) *recumbere facio, discumbere iubeo* Marc. 6, 39. de h. l. accus. altero συμπόσια συμπόσια = *ita ut singulae coenantium classes singulas areolas referrent* vid. *Win.* p. 206. et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 244. — Luc. 9, 15. 12, 37. — pass. ἀνακλίνομαι a. 1. p. ἀνεκλίθην f. 1. p. ἀνακλιθήσομαι *recumbo* i. e. *accumbo ad mensam* [ubi Graeci melioris indolis κεῖμαι, κατάκειμαι cf. *Lob.* ad Phryn. p. 216. *Win.* p. 24.] absol. Luc. 7, 36. — ἐν τῇ βασ. τ. θ. Luc. 13, 29. μετά τινος Matth. 8, 11. ἐπί τι Matth. 14, 19. (Pol. 31, 4. 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἀνακόπτω, f. ψω (ἀνά et κόπτω tundo) *retundo*, sensu *inhibendi, impediendi*, ita semel Gal. 5, 7. τίς ὑμᾶς ἀνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι. (Theophr. Char. 24. (25) de gubernatore navis cursum inhibente.)

Ἀνακράζω, f. ξω, (ἀνά et κράζω clamo) *vociferor, altum tollo clamorem, aufschreyen*. Quinquies in N. T. Marc. 1, 23. 6, 49. Luc. 8, 28. 23, 18. addito dat. nom. synonym. [vid. ἀγαλλιάω] φωνῇ μεγάλῃ Luc. 4, 33. — οἱ ο' pro קָרָא Iud. 7, 20. הֵרִיעַ Ies. 6, 5. זָעַק 1 Regg. 22, 32. (Pol. 36, 5. 3.)

Ἀνακρίνω, f. νῶ, (ἀνά et κρίνω) 1) *examino, quaestionem habeo* a) de iudice, τινά Act. 4, 9. 12, 19. 28, 18. absol. Act. 24, 8. ἐνώπιόν τινος Luc. 23, 14. — de praetore vel arbitro, partes litigantes privatim domi suae scrutante, quo sciat in antecessum, sitne causa in forum admittenda, an plane refellenda Dem. 1066, 9. Xen. H. G. 5, 3. 25.) — b) universe, τί 1 Cor. 10, 25. 27. (Pol. 2, 27. 3. Ios. Ant. 2, 6. 6. Xen. Cyr. 1, 6. 18.) — acc. sequitur εἰ c. optat. Act. 17, 11. Cf. de optat. in interrog. indir. post praeterita, ubi agitur de re, quam fieri posse cogitamus *Herm.* ad Vig. p. 742. 830. *Matth.* §. 518 init. §. 526. *Buttm.* §. 126, 3 et 6. *Rost* §. 120. p. 589. *Win.*

p. 275. *Alt* p. 146. **2)** ***aestimo, melior, pretium statuo*** **a)** universe sq. τινά vel τὶ 1 Cor. 2, 14. 15. ubi dicitur homo ψυχικός i. e. qui suo ducitur sensu et nimium tribuit opinionibus praeconceptis, non admittit τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ i. e. ea, quae a Spiritu divino proficiscuntur (stulta quippe ipsi videntur) neque intelligere potest ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται i. e. cum Spiritus ope debeant diiudicari. Ὁ δὲ πνευματικός i. e. at quem Spiritus instituit i. e. qui in indicando, sentiendo, agendo sequitur normam a Spiritu div. suppeditatam ἀνακρίνει μὲν πάντα alios metiri potest, ipse vero a nemine ψυχικῷ diiudicari potest 1 Cor. 4, 4. ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστι. — b) de iis, qui vel honorifice 1 Cor. 4, 3. de praepos. ὑπό repetita in nomm. per ἤ disiunctis vid. *Win.* p. 396. — v. 4. vel inique statuunt de aliquo 1 Cor. 9, 3. 14, 24. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀνάκρισις, εως, ἡ, (ab ἀνακρίνω quod vid. praevia litis exploratio Dem. 1142, 10.) *inquisitio, causae cognitio.* Extat tantum Act. 25, 26. — (Athen. 3. p. 81 F. Pol. 8, 9. 8. 12, 27. 3.)

Ἀνακύπτω, f. ψω, (ἀνά et κύπτω) *caput tollo, suspicio.* Quater in N. T. Luc. 13, 11. coll. v. 13. Ioh. 8, 7. 10. — οἱ ο΄ pro נָשָׂא רֹאשׁ Iob. 10, 15. (Xen. de re eq. 7, 10.) — Luc. 21, 28. quo l. verbis ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, *suspicite et capita vestra tollite,* laeto ut sint animo Iesus suos adhortatur. Cf. de duplici h. l. imperat. *Win.* p. 548 sq. (Xen. Oec. 11, 5.)

Ἀναλαμβάνω, f. λήψομαι, (ἀνά, λαμβάνω) 1) *tollo, aufheben, recipio in altum, in die Höhe nehmen* a) τινά, pass. ἀναλαμβάνομαι *tollor*, ut εἰς τὸν οὐρανόν Marc. 16, 19. — addito ἀπό τινος Act. 1, 11. abest εἰς τὸν οὐρ. Act. 1, 2. — addito nunc ἀπό τινος Act. 1, 22. nunc ἐν δόξῃ 1 Tim. 3, 16. (Philo de vit. Mos. Vol. 2. p. 179, 5.) — b) τί, Act. 7, 43. τὴν σκηνὴν *sustulistis tabernaculum* et portastis vobiscum, verba Amos. 5, 26. — de armis in medio positis, quae recipit aliquis [Ios. Ant. 4, 5. 2. Hdian. 2, 6. 19. Xen. Cyr. 2, 1. 19.] Eph. 6, 13. de h. l. aor. vi vid. ἀγοράζω. — v. 16. τὶ εἰς τὸν οὐρανόν Act. 10, 16. — 2) *recipio* i. e. *socium aliquem mihi sumo,* sq. acc. pers. Act. 20, 13. — ita, ut partic. ἀναλαβών iunctum cum alio verbo respondeat praepos. *cum, mit* Act. 20, 14. 23, 31. 2 Tim. 4, 11. — (Ios. Ant. 4, 5. 1. Xen. Cyr. 1, 5. 19.) Saepius non extat in N. T.

Ἀνάληψις, εως, ἡ, (ἀναλαμβάνω) *sublatio, das Aufheben* od. *Aufnehmen in die Höhe.* Legitur tantum Luc. 9, 51. quo loco Lucas a receptione Iesu in coelum vel dignitate, ad quam evexit eum Deus post opus ex patris voluntate peractum, denominavit fata Iesu extrema utpote a parte illorum splendidissima. (Fabr. Cod. pseudepigr. 1. p. 585.)

Ἀναλίσκω, f. ἀναλώσω, a. 1. ἀνάλωσα vel [vid. *Matth.* §. 166, not. 2.] ἀνήλωσα a. 1. p. ἀναλώθην vel ἀνηλώθην [de quo fut. et aor. ducto ab ἀναλόω cf. *Matth.* §. 223. *Buttm.* §. 101. gr. max. §. 114. *Rost* §. 54. sub ἀναλίσκω, ab ἀνά et ἁλίσκομαι] — *consumo* i. e. *conficio.* Ter in N. T. sq. acc. Luc. 9, 54. [πῦρ] ἀναλῶσαι αὐτούς Gal. 5, 15. 2 Thess. 2, 8. — οἱ ο΄ pro אָבַד Ier. 15, 7. אָסַף Prov. 23, 28. כָּלָה Gen. 41, 30. תָּמַם Num. 14, 35. (Xen. Cyr. 2, 1. 8.)

Ἀναλογία, ας, ἡ, *ratio* i. e. *proportio, Verhältniss.* Semel in N. T. Rom. 12, 6. (Pol. 9, 20. 1.)

Ἀναλογίζομαι, f. ίσομαι, (ἀνά, λογίζομαι) verb. dep. med. *reputo, perpendo,* τί Hebr. 12, 3. (3 Macc. 7, 7. Diod. Sic. 20, 8.)

Ἄναλος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex α priv. et ἅλς sal) *insulsus, vi salis nativa privatus.* Semel Marc. 9, 50. (Plut. Symp. 4, 10. §. 2.)

Ἀνάλυσις, εως, ἡ, (*resolutio,* ab ἀναλύω) *discessus* [ut ἐκ τοῦ συμποσίου Philo in Flacc. T. 2. p. 534, 6. F.] metaph. pro: *discessus e vita, mors.* Semel 2 Tim. 4, 6.

Ἀναλύω, f. λύσω, (ἀνά et λύω solvo; resolvo, wieder auflösen, ut illa texta Hom. Od. 2, 105. 109. πρυμνήσια, funes resolvens reditum vel abitum paro Hom. Od. 15, 548. hinc) signif. intrans. [vid. ἄγω fin.] *redeo* a) propr. ut ἐκ τῶν γάμων Luc. 12, 36. (ἐκ συμποσίου Ael. V. H. 4, 23.) — b) metaph. de discessu e vita: *morior* Phil. 1, 23. (ita ἀπολύω Ael. V. H. 5, 6.)

Ἀναμάρτητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἁμαρτία) *peccati expers.* Extat tantum Ioh. 8, 7. (Plut. de def. orac. c. 16. Xen. Mem. 4, 2. 26.)

Ἀναμένω, f. νῶ, (ἀνά, μένω, maneo; permaneo, ἐν τοῖς ἤθεσιν Isocr.) *maneo* i. e. *expecto,* sq. τινά et ἐκ c. gen. loci, ita semel 1 Thess. 1, 10. (Hdian. 5, 4. 9. Xen. Mem. 4, 3. 13.)

Ἀναμιμνήσκω, f. μνήσω, (ἀνά et μιμνήσκω) *in mentem* vel *memoriam revoco alicui aliquid* sq. dupl. accus. [cf. *Matth.* §. 347, not. 2. *Win.* p. 204. *Alt* p. 279.] 1 Cor. 4, 17. (Diod. Sic. 17, 10. Xen. An. 3, 2. 11.) — *hortandi* notione inclusa, sq. acc. pers. [vid. *Matth.* l. l.] 2 Tim. 1, 6. — pass. ἀναμιμνήσκομαι, a. 1. p. ἀνεμνήσθην *recordor, mihi in mentem revoco* [vid. ἀγνίζω], τὶ [vid. *Matth.* l. l. *Rost* §. 108. p. 527. *Win.* p. 184.] 2 Cor. 7, 15. Hebr. 10, 32. Marc. 14, 72. de h. l. lect. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 660. (Xen. An. 7, 1. 26.) — absol. Marc. 11, 21. — οἱ ο΄ pro הִזְכִּיר Gen. 8, 1. — Saepius non extat in N. T.

Ἀνάμνησις, εως, ἡ, *recordatio, memoria* (ab ἀναμιμνήσκω). Quater in N. T. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. Hebr. 10, 3. — οἱ ο΄ pro זִכָּרוֹן Num. 10, 10. (Pol. 2, 37. 6. Plat. Phileb. §. 67.)

Ἀνανεόω, ῶ, f. ώσω (ἀνά, νεόω) *renovo* i. e. *recento, ich erneuere, ich verjünge,* passiv. ἀνανεόομαι *renovor* i. e. *recentor, recens gignor;* ita semel Eph. 4, 23. ad quem l. cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 422. (med. *renovo, denuo instruo, auffrischen, erneuern,* sq. acc. Hdian. 2, 6. 15. Thuc. 5, 18. et recentari Aul. Gell. noct. attic. 15, 25.) Vid. *Tittmann* de Synonym. N. T. p. 60 sq.

Ἀνανήφω, f. ψω, (ἀνά, νήφω) *sobrius fio* [pp. ἐκ μέθης Lucian. Hermot. §. 83.] metaph. *ad mentis sobrietatem redeo* [ita Ceb. tab. c. 9.] sq. ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος e constr. praegnanti [de qua vid. ἐκ] i. e. *ad mentis sobrietatem redeo liberatus e laqueis diaboli* 2 Tim. 2, 26.

Ἀνανίας, α, ὁ, *Ananias,* hebr. חֲנַנְיָה nom. pp. Tres viri huius nominis in N. T. commemorantur 1) Christianus quidam Hierosolymitanus, Sapphirae maritus, qui fraudis a Petro apostolo convictus repentina morte obiit. Act. 5, 1 sqq. — 2) Christianus quidam Damascenus bene meritus de Paulo ad Christianorum sacra transeunte Act. 9, 10 — 18. 22, 12. — 3) pontifex maximus Iudaeorum Act. 23, 2 sqq. 24, 1 sqq. coll. Ios. Ant. 20, 5. 2. 20, 6. 2. Cf. *Win.* bibl. *Realw.* sub voc. *Ananias.*

Ἀναντίῤῥητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv., ἀντί contra et ἐρέω dico) *cui contradici nequit, indubitatus.* Semel Act. 21, 36. (Pol. 6, 7. 7.)

Ἀναντιῤῥήτως, adv. *citra contradictionem, sine haesitatione.* Semel in N. T. Act. 10, 29. (Pol. 23, 8. 11.)

Ἀνάξιος, ίου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et ἄξιος) *indignus* seq. genit. [cf. *Matth.* §. 363, a. *Buttm.* §. 110, 5. 2. *Rost* §. 108. p. 533.] Semel 1 Cor. 6, 2. (Hdian. 2, 7. 6. Ios. Ant. 6, 1. 4.)

Ἀναξίως, adv. *indigne, indigno modo.* Bis 1 Cor. 11, 27. 29. (2 Macc. 14, 42.) Esse hoc adv. serioris aevi, docet *Win.* p. 433.

Ἀνάπαυσις, εως, ἡ, (ἀνά et παύω) *quies, requies* Apoc. 14, 11. Matth. 11, 29. εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν i. e. *Ruhe für euere Seelen.* Apoc. 4, 8. ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσι — λέγοντες i. e. *sine intermissione dicentes* i. q. οὐ παύονται λέγοντες. De quo usu verbi παύω, ἀναπαύω cf. *Win.* p. 317. 487. *Matth.* §. 551, d. 530, 2. *Buttm.* §. 131, 4. not. 3. *Alt* p. 173. (Sir. 6, 29. 51, 27. Dion. Halic. Ant. 4, 48.) — metonym. pro: *locus quietis, domicilium* Matth. 12, 43. Luc. 11, 24. — οἱ ο΄ pro מָנוֹחַ Gen. 8, 9.

Ἀναπαύω, f. αύσω, (ἀνά et παύω, facio, ut desistat aliquis ab aliqua re, τινά τινος Hom. Iliad. 17, 550.) *facio, ut requiescat aliquis, do requiem* [propr. Ael. V. H. 10, 4. Xen. Cyr. 7, 1. 4.] *recreo, erquicken,* sq. accus. Matth. 11, 28. 1 Cor. 16, 18. 2 Cor. 7, 13. Philem. v. 7. 20. Ita οἱ ο΄ pro נוּחַ Prov. 29, 17. — medium: ἀνα-

παύομαι, quiesco, requiesco, ausruhen Matth. 26, 45. Marc. 6, 31. 14, 41. Luc. 12, 19. Apoc. 6, 11. (Plut. Symp. 8, 7. 4.) — sq. ἐκ c. gen. rei Apoc. 14, 13. (sq. ἀπό Ios. Ant. 3, 5. 5.) cf. Anth. gr. 4. p. 275. ed. Iacobs. Matth. §. 355, 4. not. 1. Win. p. 40. 183. — ἐπί τινα in aliquo, demissus in aliquem requiesco in eo, ita de Spiritu div. qui coelitus contigit et operatur in aliquo 1 Petr. 4, 14. — ita οἱ ό pro נוּחַ Ies. 11, 2. רָגַע Deut. 28, 65. שָׁכַן Mich. 4, 4. שָׁכֵן Deut. 33, 20. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀναπείθω, f. είσω, (ἀνά augens, πείθω) omni studio persuadeo alicui aliquid, τινά, ita semel Act. 18, 13. — οἱ ό pro הִשִּׁיא Ier. 29, 8. (Xen. Mem. 3, 11. 10.)

Ἀναπέμπω, f. ψω, (ἀνά et πέμπω mitto) 1) mitto in locum altiorem vel ad aliquem in loco altiore habitantem, τινὰ πρός τινα Luc. 23, 7. 15. (Hdian. 2, 12. 11. Xen. Cyr. 7, 5. 34.) — 2) remitto, τινά τινι Luc. 23, 11. (Plut. Pomp. c. 36.) — τινά Philem. v. 11. quo l. aor. ἀνέπεμψα = remisi, ut vides. Legitur enim aor., item perf. [cf. Matth. §. 505. III.] in verbis mittendi, scribendi sic, ut respiciatur non tam illius, qui mittit vel scribit, tempus [i. e. praesens], quam alterius, qui, quae mittuntur vel scribuntur, accipit. Cf. Win. p. 254. Alt p. 134. — ita scripsi vid. Zumpt lat. Gram. §. 503, not. 2. — Saepius non extat in N. T.

Ἀνάπηρος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (ἀνά, πηρός) mutilus, membris captus, qui caret vel membro aliquo vel certe eius usu. Bis Luc. 14, 13. 21. (Ael. V. H. 11, 9. Plat. Crit. §. 14.)

Ἀναπίπτω, f. πεσοῦμαι, a. 2. ἀνέπεσον, imperat. ἀνάπεσε [ita codd. optimi Luc. 14, 10. 17, 7. cf. Griesb. ed. Schulz. Win. p. 70. Fritzsche Ev. Marc. p. 640. De lect. vulg. ἀνάπεσον [ab aor. 1. ἀνέπεσα] et de aliorum codd. lectione ἀνάπεσαι [ab aor. 1. ἀνεπεσάμην vel 2 pers. fut. ut πίεσαι, φάγεσαι cf. Win. l. l. Fritzsche l. l. coll. Lob. ad Phryn. p. 724. Matth. §§. 193. 246. sub πίτω. Buttm. §. 101. gr. max. §. 114. Rost p. 417. — ab ἀνά, πίπτω, cado; resupinus iaceo Xen. Oec. 8, 1. Diod. Sic. 4, 59.] recumbo, accumbo [de qua signif. novitia vid. sub ἀνάκειμαι notata] de hominibus, qui cibum capturi accumbunt Luc. 11, 37. 17, 7. 22, 14. Ioh. 13, 12. (Tob. 2, 1. Athen. 1, 19. Lucian. Asin. §. 23.) — ἐπὶ τὸ στῆθος τινός Ioh. 21, 20. cf. ad h. l. Win. bibl. Realw. sub voc. Mahlzeit. — sq. εἰς c. acc. loci Luc. 14, 10. — minus proprie vel sic, ut propria et translata huius verbi notio commixta sit Marc. 6, 40. Ioh. 6, 10. sq. ἐπὶ τὴν γῆν Matth. 15, 35. Cf. Fritzsche ad Matth. 15, 35. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ἀνά et πληρόω) 1) impleo, compleo i. e. a) voll machen, erfüllen [Xen. Vect. 4, 24.] 1 Thess. 2, 16. εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε ut peccatorum suorum mensuram omnino impleant. Ex doctrina enim V. T. de peccatis eorumque poenis Deus, ut prave factorum certum quendam numerum homines impleant, permittit et usque eo parcit iis, confecto tamen numero isto inevitabiles sunt poenae eius cf. Gen. 15, 26. et Matth. 23, 32. — b) de dictis vel effatis = erfüllen, ratum facio, eventu comprobo, τί τινι [i. e. vel etwas in Bezug auf Jem. vid. Matth. §. 390. Win. p. 194 sq. vel: aliquid per aliquem i. e. moribus alicuius cf. Fritzsche Ev. Matth. §. 458. Win. p. 194. Matth. §. 396.] Matth. 13, 14. — c) τὸν νόμον plene observo, vollständig, ganz erfüllen, satisfacio legi Gal. 6, 2. (ita πληρόω Hdian. 3, 11. 9.) — d) τὸν τόπον τινός locum alicuius teneo 1 Cor. 14, 16. ὁ ἀναπληρῶν — ἰδιώτου i. e. plane indoctus. (Ios. b. i. 5, 2. 5.) — e) = ausfüllen, τὸ ὑστέρημά τινος i. e. officia praesto, quae aliquis, quod absens erat, praestare non poterat, defectum alicuius suppleo 1 Cor. 16, 17. Phil. 2, 30. (Ios. Ant. 5, 6. 2. Plut. de puer. educ. c. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀναπολόγητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et ἀπολογέομαι defendo me) qui defendi nequit, qui non habet, quo se excuset. Bis in N. T. Rom. 1, 20. 2, 1. (Plut. Brut. c. 46.)

Ἀναπτύσσω, f. ξω, (expando Xen. de re eq. 12, 6., ἀνά et πτύσσω, pando) explico, evolvo. Semel in N. T. τὸ βιβλίον Luc. 4, 17. (Hdot. 1, 125.) Erant enim libri Hebraeorum volumina hebr. מְגִלּוֹת quae illigabantur duobus baculis teretibus, capulos habentibus, quos manu tenens, qui legebat, convolvere poterat atque evolvere. — οἱ ό pro פָּרַשׂ 2 Regg. 19, 14. Saepius non extat in N. T.

Ἀνάπτω, f. ψω, (ἀνά et ἅπτω q. v.) accendo. Ter in N. T. Luc. 12, 49. Act. 28, 2. Iac. 3, 6. — οἱ ό pro בָּעַר 2 Chron. 13, 11. לָהַט Mal. 4, 1. (Xen. An. 5, 2. 24. Plut. Fab. Max. c. 6.)

Ἀναρίθμητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. ἀριθμός) innumerabilis. Legitur tantum Hebr. 11, 12. — οἱ ό pro עֲצוּם Prov. 7, 26. אֵין מִסְפָּר Iob. 21, 33. (Diod. Sic. 2, 12. Xen. Cyr. 7, 4. 8.)

Ἀνασείω, f. είσω, (ἀνά et σείω, quatio; concutio, quasso Thuc. 4, 38.) sollicito, incito. Bis, τὸν ὄχλον Marc. 15, 11. Luc. 23, 5. (Diod. Sic. 13, 91.)

Ἀνασκευάζω, f. άσω, (vasa colligo, ut transferam in alium locum; ἀνά et σκεῦος Xen. An. 5, 10. 8. destruendo et depraedando locum evacuo Xen. Cyr. 6, 1. 25.) destruo, metaph. a vera abduco, τὰς ψυχὰς ὑμῶν Act. 15, 24. (συνθήκας Pol. 9, 31. 6. φήμην id. 12, 25. 4.)

Ἀνασπάω, ῶ, f. άσω, (ἀνά et σπάω) sursum traho. Bis sq. acc. Luc. 14, 5. Act. 11, 10. — οἱ ό pro הֶעֱלָה Hab. 1, 15. (Pol. 5, 110. 4. Xen. Mem. 3, 10. 7.)

Ἀνάστασις, εως, ἡ, 1) surrectio, erectio, das Aufstehen, ab ἀνίστημι [ut a sede, ex insidiis Thuc. 1, 133. Pol. 5, 70. 8.] metonym. auctor erectionis, metaph. pro: auctor melioris conditionis vel felicitatis Luc. 2, 34. — 2) resurrectio, das Wiederaufstehen, sq. ἐκ νεκρῶν e mortuis: i. e. das Wiederaufstehen von den Todten, reditus in vitam a) proprie, ubi agitur de resurrectione olim ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ futura, universe Luc. 20, 35. Act. 4, 2. — minus plene i. e. absque ἐκ νεκρῶν Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 23, 8. — Matth. 22, 28. Marc. 12, 23. quo l. si verbis ἐν τῇ — ἀναστάσει additur ὅταν ἀναστῶσι cf. de hoc verbositatis genere sub ἀγαλλιάω observata. — Luc. 20, 33. — Matth. 22, 30. Luc. 20, 36. Ioh. 11, 24. Act. 17, 18. — addito τῆς ζωῆς vel τῆς κρίσεως i. e. quam sequetur vita, vel condemnatio, aut quae spectat ad vitam largiendam vel ad condemnandum aliquem Ioh. 5, 29. Cf. de genit. ad finem vel consilium pertinente Win. p. 173. Fritzsche coniect. p. 4. Ev. Marc. p. 10. Gesen. p. 676. Herm. ad Soph. Philoct. v. 43. et supra sub ἄζυμος notata. — addito τῶν νεκρῶν Matth. 22, 31. Act. 17, 32. 23, 6. 24, 15. 21. 1 Cor. 15, 12. 13. 21. 42. Hebr. 6, 2. — de resurrectione prima vel τῶν δικαίων i. e. piorum Dei cultorum Luc. 14, 14. Apoc. 20, 5. 6. — hinc ἡ κρείττων ἀνάστασις appellata Hebr. 11, 35. (2 Macc. 7, 14. 12, 43.) — cf. Bertholdt Christolog. p. 176 — 181. Gesen. Comment. in Ies. ad c. 26, 17 — 19. p. 805. — de ἀναστάσει κρίσεως i. e. de resurrectione, quam sequetur condemnatio [ὁ θάνατος ὁ δεύτερος i. e. mors secunda et αἰώνιος vel κόλασις αἰώνιος Apoc. 2, 11. 20, 6. 14. 21, 8.] cf. Bertholdt l. l. p. 203 — 207. 223 — 226. it. 1 Cor. 15, 23. 24. 1 Thess. 4, 16. — de Iesu resurrectione vel reditu in vitam, plene i. e. addito νεκρῶν vel ἐκ νεκρῶν Rom. 1, 4. 1 Petr. 1, 3. — minus plene Act. 1, 22. 2, 31. 4, 33. de h. l. genit. ἀναστάσεως separato a nom. regente vid. ἄγγελος. — Rom. 6, 5. Phil. 3, 10. 1 Petr. 3, 21. — de antiquitatis hominibus, qui, mortui paulo ante, suis redditi ad auras superas venerunt Hebr. 11, 35. coll. 1 Regg. 17, 21. 22. 2 Regg. 4, 33 — 37. — b) metonym. vel pro: οἱ ἀναστάντες ἐκ νεκρῶν Act. 26, 30. vel pro: auctor resurrectionis, absque ἐκ νεκρῶν Ioh. 11, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀναστατόω, ῶ, f. ώσω, [vox aevi, ut videtur, alexandr. cf. Sturz de dial. alexandr. p. 146. pro: ἀνάστατον ποιέω] excito, aufregen, sq. accus. de hominibus civitatem perturbantibus vel seditionem moventibus Act. 17, 6. 21, 38. — de hominibus animos aliorum perturbantibus Gal. 5, 12.

Ἀνασταυρόω, ῶ, f. ώσω, (ἀνά et σταυρόω) sursum in crucem ago, vel denuo cruci affigo, ita semel τινά τινι aliquem in detrimentum vel perniciem alicuius [vid.

de dat. commodi vel incommodi sub ἄγω monita] Hebr. 6, 6. (Diod. Sic. 2, 1. Xen. An. 3, 1. 17.)

Ἀναστενάζω, f. άσω, *suspiro, ingemisco, aufseufzen* (ἀνά et στενάζω.). Semel in N. T. Marc. 8, 12. — οἱ ο' pro נֶאֱנַח Thren. 1, 4. (2 Macc. 6, 30. Xen. Conv. 1, 15.)

Ἀναστρέφω, f. ψω, (ἀνά et στρέφω verto) 1) *subverto*, ut summa ima fiant, ut τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε Ioh. 2, 15. (Pol. 5, 9. 3. Xen. Vect. 9, 18.) — 2) intransit. [vid. ἄγω no. 3.] *me converto* i. e. *redeo*, Act. 5, 22. 15, 16. quo l. si alii verbum ἀναστρέφω, ut hebr. שׁוּב inservire putant adverbio *iterum* circumscribendo [cf. *Gesen.* p. 823. *Ewald* p. 564. 631. gr. min. p. 259.] notionem huius adverbii iam verbo ipsi inesse observavit *Win.* p. 439. — οἱ ο' pro שׁוּב Gen. 8, 7. 9. (Pol. 1, 50. 2. Hdian. 3, 11. 4. Xen. An. 4, 3. 29.) — 3) pass. ἀναστρέφομαι aor. 2. p. ἀνεστράφην, signif. reflexiva = dep. pass. [vid. αἰσχύνω] a) *versor, ich befinde mich*, sq. ἐν c. dat. vel loci vel status Matth. 17, 22. 2 Cor. 1, 12. (ἐπί c. gen. loci Plut. Fab. max. c. 9.) — ἐν πλάνῃ 2 Petr. 2, 18. (Xen. Ag. 9, 4.) — sq. ἐν c. dat. et personarum, *in quibus mediis = inter quos*, et status Eph. 2, 3. — b) *me gero, ich betrage mich*, addito adv. 1 Tim. 3, 15. Hebr. 10, 33. 13, 18. — ἐν φόβῳ sc. ὤν = φοβούμενος 1 Petr. 1, 17. (Xen. An. 2, 5. 14.) — Uti Hebraeis דֶּרֶךְ = ὁδὸς de vita et vitae ratione, ita iisdem verba הָלַךְ et similia dicuntur pro: *vivere, vitae rationem sequi.* Vid. Prov. 20, 8. Saepius non habetur in N. T.

Ἀναστροφή, ῆς, ἡ, (ἀναστρέφω, q. v., conversio Xen. Cyr. 5, 4. 8.) 1) *vitae ratio*, quatenus factis et moribus conspicua est Gal. 1, 13. Eph. 4, 22. 1 Tim. 4, 12. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — Iac. 3, 13. 2 Petr. 2, 7. — de actionibus 2 Petr. 3, 12. 1 Petr. 1, 18. 2, 12. 3, 1. 2. 16. (Pol. 4, 82. 1. 2 Macc. 5, 8.) — 2) *vita*, [de qua signif. serioris aevi vid. *Win.* p. 24.] quatenus actionibus continetur 1 Petr. 1, 15. Hebr. 13, 7. (Inscriptio Berenices ἔν τε τῇ ἀναστροφῇ ἡσύχιον ἦθος ἐνδεικνύμενος. Stob. p. 227.) Saepius non extat in N. T.

Ἀνατάσσομαι, f. τάξομαι, (ἀνά et τάσσω ordino) *compono*. Semel in N. T., τί Luc. 1, 1. (Plut. de solert. animal. c. 12.)

Ἀνατέλλω, f. τελῶ, (ἀνά et τέλλω) 1) *exoriri facio*, ut τὸν ἥλιον Matth. 5, 45. — οἱ ο' pro הִצְמִיחַ Gen. 2, 9. (Diod. Sic. 17, 7. Hom. Iliad. 5, 777.) — 2) intrans. *orior* a) de sole, stellis Matth. 4, 16. 13, 6. Marc. 4, 6. 16, 2. Luc. 12, 54. Iac. 1, 11. quo l. aoristi ἀνέτειλεν — ἐξήρανε ad utriusque rei subitam successionem et praeteritionem pertinere = *en ortus est sol et iam exaruit gramen*, docet *Win.* p. 254. 440. coll. *Herm.* ad Vig. p. 745 sq. 748., ad Eur. Med. v. 1185. *Matth.* §. 497. *Buttm.* §. 124, 4. *Bornem.* ad Xen. An. p. 53. — 2 Petr. 1, 19. (ita et Graecis: Pol. 9, 15. 10. Paus. 2, 23. Ael. H. Anim. 10, 45. Xen. Cyr. 8, 3. 2. cum antiquiores ἀνατέλλειν de sole, ἐπιτέλλειν de ἄστροις habeant cf. *Schäfer* Schol. Par. Apoll. Rhod. 4, 253. *Lob.* ad Phryn. p. 124. 125.) — b) de hominibus genus ab aliquo ducentibus Hebr. 7, 14. de h. l. perfect. vid. sub ἀκούω notata. (Testam. 12. patr. in Fabric. Cod. pseudep. T. 1. p. 686.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀνατίθημι, f. ἀναθήσω (ἀνά, τίθημι pono; sursum pono Pol. 1, 86. 6.) *propono, aufstellen*, de narrantibus = *expono, enarro*, med. ἀνατίθεμαι *animus est exponere, ich entschliesse mich vorzutragen* [cf. *Matth.* §. 492, c. d. *Rost* §. 113, not. 3. p. 557 sq. *Win.* p. 232. τί τινι, ita bis Act. 25, 14. Gal. 2, 2. (2 Macc. 3, 9. Artem. 2, 59. Plut. amat. narrat. c. 2.)

Ἀνατολή, ῆς, ἡ, (ab ἀνατέλλω quod vid. ortus, de sole, stellis Ael. Hist. Anim. 3, 30. Aristot. H. An. 9, 17. De ἀνατολή et ἐπιτολή apud Graecos antiquiores et iuniores cf. *Lob.* ad Phryn. p. 124.) 1) *oriens* i. e. *plaga orientalis* sive absolute Apoc. 21, 13., sive voce ἡλίου addita Apoc. 7, 2. 16, 12., sive de oriente universo, sive (Matth. 2, 1. 2.) de Arabia, Hebraeis κατ' ἐξοχήν קֶדֶם i. e. oriens appellata cf. Gen. 25, 6. adhibeatur, sive singulari s. plurali [de quo vid. sub ἄζυμος notata] enunctetur Matth. 2, 1. 2. 9. — (Diod. Sic. 2, 43.) — verbis ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν Matth. 8, 11. et ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ βοῤῥᾶ καὶ νότου ἥκειν Luc. 13, 29. per μερισμόν circumscribitur notio τοῦ *undique*. cf. Ies. 45, 6. — Matth. 24, 27. — 2) metaph. pro: *lux oriens*, cui comparatur Messias solis instar melioris religionis ope illustraturus homines Luc. 1, 78. Saepius non legitur in N. T.

Ἀνατρέπω, f. ψω, *everto* (ἀνά et τρέπω verto, Diod. Sic. 2, 23. Dem. 778, 22. Xen. Cyr. 2, 1. 5.) metaph. *corrumpo*. Bis in N. T. ut τὴν πίστιν τινός 2 Tim. 2, 18. ὅλους τοὺς οἴκους Tit. 1, 11.

Ἀνατρέφω, f. θρέψω (ἀνά et τρέφω.) Ter in N. T. 1) *alo, nutrio* Act. 7, 20. (Ios. Ant. 2, 9. 7. Xen. Mem. 4, 3. 10.) — 2) *educo* infantem Act. 22, 3. med. *mihi educo*, τινά [vid. αἰτίομαι sub αἰτέω] Act. 7, 21. (Hdian. 1, 2. 2. 1, 4. 8.)

Ἀναφαίνω, f. φανῶ, (ἀνά et φαίνω) *spectandum praebeo, ostendo*, med. ἀναφαίνομαι *appareo* Luc. 19, 11. — passiv. cum nominat. obiecti remotioris [i. e. cum nominat. personae] et accus. obiecti propioris [i. e. c. acc. rei] ἀνεφάνην τι = ἔχω τι ἀναφανέν i. e. *in conspectu habeo aliquid* vel *apparet mihi aliquid* Act. 21, 3. (Theophan. p. 392. περιεφέροντο ἐν τῷ πελάγει, ἀναφανέντων δὲ αὐτῶν τὴν γῆν, εἶδον αὐτοὺς οἱ στρατηγοί.) Cf. de verbis passivis strui solitis sic, ut quod habet activum obiectum remotius tertio casu positum, sequatur casu primo, contra quod habet activum obiectum propius casu quarto positum, sequatur accusativo casu *Matth.* §. 490. coll. §. 424, 2. *Buttm.* §. 121, 7. *Rost* §. 112, 5. p. 553 sq. *Win.* p. 205. 237. *Alt* p. 63. 111 sq. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 395. *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. 2. p. 250. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀναφέρω, f. ἀνοίσω, aor. ἀνήνεγκον, (ἀνά et φέρω) 1) *sursum fero, sursum duco*, sq. acc. pers. et εἰς c. acc. loci Matth. 17, 1. Marc. 9, 2. Luc. 24, 51. (Plut. Num. c. 2. Lucian. Dial. Deorr. 20, 9.) — de personis victimas arae admoventibus, ubi Lat. *offero* nunc additis ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Iac. 2, 21. nunc absolute Hebr. 7, 27. 13, 15. 1 Petr. 2, 5. — 2) *tollendo aufero*, ut ἁμαρτίας, Hebr. 9, 28. additis ἐπὶ τὸ ξύλον 1 Petr. 2, 24. de Iesu, qui, quemadmodum victimis imponerentur peccata manu peccatoris, pro quo offerebantur, ita corpore suo peccata hominum, imposita sibi velut victimae, in crucem sustulit sic, ut cum ipso quasi interficerentur et culpa eorum tolleretur. — οἱ ο' pro הַמְחַטֵּא Levit. 6, 19. i. e. sacerdos victimam piacularem offerens; pro הֵבִיא 2 Chron. 29, 31. הוֹבִיל 18, 7. עָשָׂה 1 Regg. 12, 27. עָלָה Iudd. 6, 26. Saepius non legitur in N. T.

Ἀναφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνά et φωνέω) *alta voce clamo*. Semel in N. T. addito φωνῇ μεγάλῃ [vid. ἀγαλλιάω] Luc. 1, 42. — οἱ ο' pro הִשְׁמִיעַ 1 Chron. 15, 28. (Pol. 3, 33. 4. Plut. Cicer. c. 27.)

Ἀνάχυσις, εως, ἡ, (ἀναχέω effundo; effusio, aestuarium maris Strabo 3. p. 206. 374.) *sentina* metaph. de scelerum sentina. Legitur tantum 1 Petr. 4, 4.

Ἀναχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνά et χωρέω) 1) *recedo, redeo*, sq. εἰς c. acc. loci Matth. 2, 12. (Xen. Cyr. 8, 4. 2.) — absol. Matth. 2, 13. — 2) *secedo, ich ziehe mich zurück*, vel, ut tutus sim ab aliquo, sq. εἰς c. acc. loci Matth. 2, 14. 22. 4, 12. 14, 13. Ioh. 6, 15. ἐκεῖθεν Matth. 12, 15. πρός τινα Marc. 3, 7. — vel univ. sq. εἰς c. acc. loci Matth. 15, 21. 27, 5. — οἱ ο' pro בָּרַח Hos. 12, 12. (Hdian. 1, 12. 2.) — κατ' ἰδίαν Act. 23, 19. — absol. Matth. 9, 24. Act. 26, 31. — pro נוּס 1 Sam. 19, 10. Saepius non extat in N. T.

Ἀνάψυξις, εως, ἡ, (ab ἀναψύχω quod vid. refrigeratio post aestum) *recreatio, quies*. Extat tantum Act. 3, 19. καιροὶ ἀναψύξεως dicuntur laetissima Messiae tempora, quibus regni messiani cives exemti malis summa felicitate fruentur. — οἱ ο' pro רְוָחָה Exod. 8, 11. (Strabo 17. p. 1187.)

Ἀναψύχω, f. ξω, (ἀνά et ψύχω; respiro Meleagr. Epigr. 58. in Antholog. graec. T. 1. p. 12. ed. *Iacobs*;

refrigero Bion 1, 85. Pausan. Arcad. 28.) *recreo aliquem.* Extat tantum 2 Tim. 1, 16. *μὲ ἀνέψυξε.* — οἱ ο' pro נָפַשׁ Exod. 23, 12. רוּחַ 1 Sam. 16, 23. (Diod. Sic. 10, 52. Hom. Iliad. 10, 575.)

Ἀνδραποδιστής, οῦ, ὁ, *plagiarius* i. e. *qui hominem liberum vel vi vel artibus malis servum* [ἀνδράποδον] *facit.* Semel in N. T. 1 Tim. 1, 10. — (Pol. 12, 9. 2. Xen. Mem. 1, 2. 6.)

Ἀνδρέας, 'ου, [vid. *Win.* p. 60.] ὁ, *Andreas,* natione Galilaeus, Bethsaida oriundus, primum Iohannis Baptistae disciplinae addictus, postea cum fratre Simone = Petro in numerum apostolorum Iesu receptus Matth. 10, 2. Marc. 1, 16. al.

Ἀνδρίζω, f. ίσω, (virum vel fortem reddo Xen. Oec. 5, 4.) med. ἀνδρίζομαι *virum me praesto* (ἀνήρ). Semel in N. T. 1 Cor. 16, 13. De h. l. imperat. praes. vid. αἰνέω. — οἱ ο' pro חָזַק Ios. 1, 6. 9. (Xen. An. 4, 3. 34.)

Ἀνδρόνικος, ου, ὁ, *Andronicus,* nom. pp. viri iudaeo-christiani, consanguinei Pauli et cum eo in vincula coniecti Rom. 16, 7.

Ἀνδροφόνος, ου, ὁ, *homicida* (ἀνήρ, φόνος) 1 Tim. 1, 9. (Plato Eutyphr. §. 2.)

Ἀνέγκλητος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐγκαλέω, in ius voco, qui in ius vocari nequit) *inculpatus, irreprehensus.* Ter in N. T. 1 Cor. 1, 8. Col. 1, 22. 1 Tim. 3, 10. (Art. 5, 38. Xen. Mem. 2, 8. 5.)

Ἀνεκδιήγητος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐκδιηγέομαι enarro) *ineffabilis.* Extat tantum 2 Cor. 9, 15. (ita ἀδιήγητος Arrian. Exp. Al. M. 4, 30. 3. Xen. Cyr. 7, 1. 32.)

Ἀνεκλάλητος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐκλαλέω eloquor) *ineffabilis* 1 Petr. 1, 8. (Eunap. Proaeres. ὡς ἐπύθετο τὴν ἄλογον ταύτην καὶ ἀνεκλάλητον σωτηρίαν.)

Ἀνέκλειπτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐκλείπω desino, deficio) *nunquam deficiens, inexhaustus,* Semel in N. T. Luc. 12, 33. (Diod. Sic. 1, 36. 4, 84.)

Ἀνεκτός, ή, όν, vel ut habent Graeci melioris notae ἀνεκτός, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ab ἀνέχομαι) *tolerabilis.* Legitur in N. T. non nisi neutr. adiect. ἀνεκτότερον adverbialiter [vid. ἀκριβής], ita ter in formula ἀνεκτότερον ἔσται — τῇ γῇ, ἢ κλ. *tolerabilior se habebit sors terrae isti, quam* = *tolerabilior erit huius terrae sors, quam.* Vide εἰμί. Matth. 10, 15. 11, 22. 24. [Marc. 6, 11.] Luc. 10, 12. 14. (Hdian. 6, 5. 11. Thuc. 2, 35.)

Ἀνελεήμων, ονος, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et ἐλεήμων misericors) *immisericors, durus.* Extat tantum Rom. 1, 31. De h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — οἱ ο' pro אַכְזָר Prov. 5, 9.

Ἀνεμίζω, f. ίσω, (ἄνεμος) *ventis agito* Iac. 1, 6. — Vox Graecis inusitata.

Ἄνεμος, ου, ὁ, *ventus* a) pp. Matth. 7, 25. 11, 7. 14, 24. Luc. 8, 23. 24. Ioh. 6, 18. Act. 27, 5. Iac. 3, 4. Iud. v. 12. Apoc. 7, 1. (Xen. Mem. 3, 8. 9.) — b) οἱ τέσσαρες ἄνεμοι pro: *quatuor plagae coeli* Matth. 24, 31. Marc. 13, 27. Ita אַרְבַּע רוּחוֹת 1 Chron. 9, 24. (Ios. Ant. 8, 3. 5.) — metaph. ἄνεμος τῆς διδασκαλίας *doctrina vana* vel *inanis* Eph. 4, 14. Ita רוּחַ Iob. 6, 26. 15, 2.

Ἀνένδεκτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐνδέχομαι fieri possum) *quod fieri non potest.* Semel Luc. 17, 1. de h. l. lect. et genit. τοῦ μὴ ἐλθεῖν cf. *Win.* p. 303.

Ἀνεξερεύνητος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐξερευνάω perscrutor) *imperscrutabilis.* Rom. 11, 33. — *Symmach.* Prov. 25, 3. Ier. 17, 9. — Saepius non extat in N. T.

Ἀνεξίκακος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ἀνέχομαι sustineo et κακός) *patiens malorum et iniuriarum.* Semel in N. T. 2 Tim. 2, 24. (Hierocl. ad Pythag. carmen aur. 7. ἐπειδὴ — καὶ πρὸς τὴν ἐκ μεταμελείας αὐτῶν μετανάκλασιν πλεῖστα συμβάλλεται τὸ ἡμέτερον ἀνεξίκακον — διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν· ὄφρα δύνῃ. — ἀνεξικακία legitur Sap. 2, 19. et Plut. Pelop. c. 25.)

Ἀνεξιχνίαστος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et ἐξιχνιάζω investigo) *qui investigari nequit, mente non comprehendendus.* Bis in N. T. Rom. 11, 33. Eph. 3, 8. — οἱ ο' pro אֵין חֵקֶר Iob. 5, 9. 9, 10. (Oratio Manassis v. 6.)

Ἀνεπαίσχυντος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐπαισχύνομαι erubesco) *qui non erubescit, qui non habet, cuius pudeat eum.* Extat tantum 2 Tim. 2, 15. (Adverbium legitur Agapet. 57.)

Ἀνεπίληπτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et ἐπιλαμβάνω, apprehendo; qui apprehendi nequit) metaph. *qui reprehendi non potest, inculpatus.* Ter in N. T. 1 Tim. 3, 2. 5, 7. 6, 14. (Plut. Pericl. c. 10. Xen. Cyr. 1, 2. 15.)

Ἀνέρχομαι, f. ἐλεύσομαι, (ἀνά, ἔρχομαι) *adscendo* i. e. *confero me* vel *venio in locum altiorem.* Ter in N. T., ut εἰς τὸ ὄρος Ioh. 6, 3. εἰς Ἱεροσόλυμα Gal. 1, 17. 18. — οἱ ο' pro הָלַךְ 2 Regg. 13, 19. (Hdian. 7, 8. 5. Xen. H. G. 2, 4. 38.)

Ἄνεσις, εως, ἡ, (ἀνίημι remitto) 1) *remissio,* (ut χορδῶν Plat. de rep. 1.) *relaxatio* Act. 24, 23. ἔχειν ἄνεσιν i. e. *remissius habere* vel *tractare.* — 2) *requies,* de interna 2 Cor. 2, 12. quo l. verba: οὐ ἔσχηκα — μου = *inquietus eram animo.* Vide de hoc dat. usu ἀγαλλιάω. — 2 Cor. 7, 5. de externa ab aerumnis 2 Cor. 8, 13. 2 Thess. 1, 7. (Pol. 1, 66. 10.)

Ἀνετάζω, f. άσω, (ἀνά augens, ἐτάζω) *accurate examino, diligenter inquiro.* Bis in N. T. τινά Act. 22, 24. 29. — οἱ ο' pro דָּרַשׁ Iudd. 6, 29. (Histor. Sus. v. 14.)

Ἄνευ, [adv. cf. *Win.* p. 441. in N. T.] praepos. secum habens gen. cf. *Matth.* §. 576. *Buttm.* §. 133, not. 2. *Rost* §. 108, not. 19. §. 110, not. 1. — *sine, absque* i. e. vel *ita ut absit aliquid,* ut γογγυσμῶν 1 Petr. 4, 9. (Plut. Marcell. c. 10. Thuc. 7, 65.) vel *invito* vel *nolente aliquo,* ut τοῦ πατρὸς ὑμῶν Matth. 10, 29. (Dem. 1240, 30. Xen. H. G. 4, 8. 16.) — vel *sine auxilio et interventu alicuius,* ut λόγου 1 Petr. 3, 1. (Diod. Sic. 1, 90.) — οἱ ο' pro בְּלִי Iob. 31, 39. בְּלֹא Ps. 44, 12. Saepius non legitur in N. T.

Ἀνεύθετος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. et εὔθετος opportunus Diod. Sic. 2, 57.) *non opportunus, non idoneus,* sq. πρός τι, ita semel Act. 27, 12.

Ἀνευρίσκω, f. ἀνευρήσω, (ἀνά, εὑρίσκω) *invenio, auffinden, entdecken,* τινά, ita bis Luc. 2, 16. Act. 21, 4. (Xen. Cyr. 1, 6. 40.)

Ἀνέχω, f. ἀνασχήσω, (ἀνά, ἔχω habeo, teneo) retineo *aufhalten* (Hom. Il. 23, 426.) Legitur in N. T. non nis medium: ἀνέχομαι, fut. ἀνέξομαι [de qua fut. forma frequentissima vid. *Win.* p. 78. *Alt* p. 24.] impf. ἀνεχόμην et c. duplici augm. [cf. *Matth.* §§. 170. 235. *Buttm.* §. 78, not. 7. §. 100. gr. max. §. 114. sub ἔχω. *Rost* §. 68. p. 196. *Win.* p. 69. *Alt* p. 16.] ἠνειχόμην [ita codd. 2 Cor. 11, 1. 4.] a. 2. ἠνεσχόμην, *sustineo* i. e. *patienter fero, tolero,* a) univ. sq. genit. personae vel rei [= ich halte mich aufrecht gegen Jem., oder gegen etwas cf. *Matth.* §. 350, not.] Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. de horum locorum futuro = *soll ich tragen?* vid. sub ἀγοράζω monita. — μοῦ 2 Cor. 11, 1. — v. 19. Eph. 4, 2. παρακαλῶ ὑμᾶς — περιπατῆσαι — ἀνεχόμενοι. Cf. de h. l. anacolutho in transitu a casibus obliquis ad nominativ. participii *Matth.* §. 556, not. 3. *Buttm.* §. 151. p. 456. ed. 3tiae. *Viger.* p. 337. 770. *Win.* p. 497. *Alt* p. 238 sq. quibus adde, quae de transitu a dativo ad accus. habent *Matth.* §. 536, not. *Buttm.* §. 142, 4. not. 2. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 3, 3. 14. Mem. 1, 5. 5. coll. *Eiusd.* schol. p. 17. — Col. 3, 13. (Hdian. 8, 5. 9.) — 2 Cor. 11, 1. ἀνείχεσθέ μου — τῆς ἀφροσύνης vel ut in codd. τῇ ἀφροσύνῃ i. e. *ratione habita imprudentiae meae* [de quo dat. usu vid. ἀγαλλιάω]. Aliter *Fritzsche* diss. 2. p. 53 sqq. — absol. 1 Cor. 4, 12. 2 Thess. 1, 4. quo l. per attract. αἷς pro: ὧν. Aliter *Fritzsche* l. l. — sq. εἰ 2 Cor. 11, 4. 20. — — b) de personis hactenus ferentibus aliquem vel aliquid, quatenus aures praebent = *admitto,* sq. genit., ut ὑμῶν Act. 18, 14. διδασκαλίας vel τοῦ λόγου 2 Tim. 4, 3. Hebr. 13, 22. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀνεψιός, οῦ, ὁ, *consobrinus.* Extat tantum Col. 4, 10. (Tob. 7, 2. Xen. An. 7, 8. 9.)

Ἄνηθον, ου, τό, *anethum, Dill,* plantae genus. Legitur tantum Matth. 23, 23. (Plin. H. N. 19, 8. Dioscorid. 3, 461.)

Ἀνήκει, verb. impers. (ab ἀνήκω, veni supra, ich

bis hinaufgekommen, ab ἀνά et ἥκω, tum: ich beziehe mich auf etwas, pertineo ad aliquid) *convenit*, *decet*. Ter in N. T. Eph. 5, 4. τὰ οὐκ ἀνήκοντα i. e. *quippe quae inhonesta sunt*. Cf. *Win*. p. 449. Col. 3, 18. ὡς ἀνῆκεν, *ut decebat* scil. ex quo Christum *profitemini*. Cf. de praesentibus ἀνήκει, δεῖ, καθήκει, προςήκει, χρή spectantibus ad futura vel ad ea, quae fieri vel possunt vel debent et de imperf. ἔδει, ἀνῆκεν, καθῆκεν, προςῆκεν, χρῆν, quae ad praeterita respiciunt et indicant, oportuisse aliquid fieri, quod fieri neglectum est *Matth*. §. 505, not. *Bornem*. schol. p. 181. 184. 164. *Win*. p. 247. 258. *Alt* p. 138 sq. coll. *Voigtländer* ad Lucian. dial. mort. p. 110 sq. et de indicat. in sententia aliunde non suspensa, sub δεῖ monita. — Col. 3, 18. Philem. v. 8. (Hdot. 6, 109.)

Ἀνήμερος, ον, ὁ, ἡ, (α priv. et ἥμερος mansuetus) *immansuetus*, *crudelis*. Semel 2 Tim. 3, 3. (Arrian. diss. epictet. 1, 3.)

Ἀνήρ, δρός, ὁ, 1) *vir*, *der Mann* a) universe Luc. 1, 27. 34. 5, 18. 7, 21. Ioh. 1, 13. Act. 2, 22. 5, 36. 9, 38. 10, 5. 30. 11, 13. 13, 21. Rom. 11, 4. Iac. 1, 8. de h. l. appositione ἀνήρ — ἀκατάστατος separata a nomine primario ἄνθρωπος v. 7. cf. *Win*. p. 337. — Iac. 2, 2. al. (Athen. 15, 50. Xen. Symp. 2, 3.) — b) *vir adultus* aa) propr. Luc. 19, 2. Ioh. 1, 30. al. (Palaeph. f. 8. Xen. Conv. 4, 17. et τέλειος ἀνήρ Cyr. 1, 2. 4.) — ubi distinguuntur ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία Matth. 14, 21. 15, 38. Marc. 6, 44. Act. 17, 12. — de viro, quo uxor fruitur: *maritus* Matth. 1, 16. Marc. 10, 2. 12. Luc. 2, 36. 16, 28. Ioh. 4, 16—18. 1 Cor. 7, 2—4. 13. 14. 16. 34. 39. Gal. 4, 27. Col. 3, 19. [quo l. nominat. pro vocat. cf. *Matth*. §. 312. *Buttm*. §. 31, not. 4. gr. max. §. 38, 6. *Markl*. ad Eur. Iphig. A. v. 446. *Fischer* 3, a. p. 319. *Win*. p. 169. *Alt* p. 43.] al. (Ael. V. H. 12, 49. Lucian Dial. Mort. 23, 6. Xen. Cyr. 1, 3. 13.) cf. *Herm*. ad Soph. Trachin. 547. — de sponso Matth. 1, 19. Apoc. 21, 2. (ita sponsa dicitur Graecis εἰς ἀνδρὸς [sc. οἰκίαν] ἰέναι vel ἐλθεῖν cf. Libanii et Alciphronis locos apud Greg. Corinth. p. 45 sq. ed. *Schäfer*.) — de militibus Luc. 22, 63. (ita οἱ ἄνδρες, die Mannschaften Xen. An. 1, 2. 3.) — additur nominibus nunc adiectivis, ut ἀνὴρ φρόνιμος Matth. 7, 24. ἀ. μωρός v. 26. — Luc. 5, 8. 12. Iac. 1, 8. al. (Palaeph. f. 31. Xen. An. 1, 3. 20. Apol. Socr. §. 16.) — nunc substantivis appellativis, ut ἀνὴρ προφήτης Luc. 24, 19. ἀ. φονεύς Act. 3, 14. cf. *Matth*. §. 430, 6. *Buttm*. §. 109, 3. 1. *Win*. p. 31. 551. (Palaeph. f. 38. Lucian. Dial. Mort. 10, 3. Xen. Hier. 10, 8.) — pronomini τίς Luc. 8, 27. Act. 10, 1. 16, 9. al. (Xen. Cyr. 1, 4. 7.) — nominibus gentilibus vel universe, ut ἄνδρες νινευῖται Matth. 12, 41. Luc. 11, 32. — Act. 8, 27. 10, 28. 22, 3. — Act. 11, 20. (Palaeph. f. 7. 19. 32. Ael. V. H. 12, 56. Xen. An. 1, 8. 1.) cf. *Buttm*. l. l. *Win*. p. 551. — vel ut honoris nota Act. 1, 11. 2, 14. 22. 5, 35. 13, 16. 17, 22. 19, 35. 21, 28. (Xen. An. 1, 7. 3. Plato Apol. Socr. §. 1. 2. 11.) — in compellationibus, ut honoris nota: ἄνδρες, Act. 14, 15. 19, 25. 27, 10. 21. 25. (Xen. An. 1, 4. 14.) — addito ἀδελφοί Act. 1, 16. (ita ἄνδρες φίλοι Xen. An. 1, 6. 6.) — pro: ἀνήρ τις Luc. 9, 38. Act. 6, 11. (Palaeph. f. 8. Xen. Cyr. 2, 2. 22.) — bb) metaph. *vir*, sive intelligentiam sive mores spectaveris, *perfectus* 2 Cor. 13, 11. et addito τέλειος Eph. 4, 13. Iac. 3, 2. (ita ἀνήρ = vel ein tüchtiger, tapferer Mann Hom. Iliad. 5, 529. vel, vir animi integritate et probitate excellens, *ein Ehrenmann* v. *Valkenar*. ad Hdot. 7, 210. *Heindorf* ad Plat. Phaedr. p. 239. B.) —

2) *homo*, maxime num. plur. Luc. 11, 31. Act. 4, 4. (ita, ubi ἄνδρες et θεοί vel ἄνδρες et θήρ sibi opp. Hom. Iliad. 1, 334. 403. Xen. Cyr. 4, 3. 13. Lucian. Dial. Mort. 24, 2. et *Voigtländer* ad h. l.) cf. *Herm*. ad Sophocl. Oed. Col. 573. Aiac. 77. et ad Vig. p. 722. — Matth. 14, 35. ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου i. e. *incolae huius regionis*. — Singul. num. Rom. 4, 8. Iac. 1, 12. 20. 23. (Xen. Oec. 1, 7. et Sophocl. l. l.)

Ἀνθίστημι, f. ἀντιστήσω, (ἀντί et ἵστημι) praes. imperf. fut. aor. 1 act. *oppono*; perf. plusqpf. aor. 2. act. *resisto*, *adversor* Matth. 5, 39. Luc. 21, 15. Act. 6, 10. 13, 8. Rom. 9, 19. 13, 2. Gal. 2, 11. Eph. 6, 13. 2 Tim. 3, 8. 4, 15. Iac. 4, 7. 1 Petr. 5, 9. (Hdian. 2, 10. 11. Xen. Cyr. 1, 2. 10.) Saepius in N. T. non legitur.

Ἀνθομολογέομαι, οῦμαι, (ἀντί aequalitatem indicans, ὁμολογέω vel ὁμολογοῦμαι profiteor) *eodem modo*, *quo alter*, *profiteor aliquid*. τῷ κυρίῳ i. e. *in laudem alicuius* [de dat. commodi vid. ἄγω], ita semel Luc. 2, 38. ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ pro: ἀνθωμολογεῖτο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ψάλλουσα αὐτῷ *eodem modo* [quo συμεών v. 28.] *maiestatem Domini profitebatur laudes eius canens* i. e. *eodem modo laudes Domini praedicabat*. — Ita pro הוֹדָה sq. לְ Ps. 79, 13. τὰς ἀρετάς τινος Diod. Sic. 1, 70.

Ἄνθος, εος, τό, *flos*. Ter in N. T. Iac. 1, 10. 11. 1 Petr. 1, 24. — οἱ ὁ' pro צִיץ Num. 17, 8. (Ael. V. H. 9, 8. Xen. Ven. 5, 5.)

Ἀνθρακιά, ᾶς, ἡ, *prunarum acervus*, bis Ioh. 18, 18. 21, 7. (Hom. Iliad. 9, 223. Athen. 8. p. 361. D. Iac. Sir. 11, 32.)

Ἄνθραξ, ακος, ὁ, *carbo*, *pruna*. Legitur tantum Rom. 12, 20. hebr. גַּחֲלֵי Prov. 25, 22. Ex hoc V. T. loco desumta sunt quae Rom. l. l. leguntur. Sensus: *efficies, ut adversarius malitiae suae convictus erubescat et dolere incipiat*, vel: *gravis poena adversario tuo impendebit, ubi patientia et beneficentia tua ad meliorem mentem non redierit*. (Athen. 3. ἐπ' ἀνθράκων ὀπτᾶσθαι.)

Ἀνθρωπάρεσκος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό. Vox serioris aevi cf. *Lob*. ad Phryn. p. 621. *Win*. p. 26. (ἄνθρωπος et ἀρέσκω placeo) *qui hominibus placere studet*. Bis Eph. 6, 6. Col. 3, 22. — Ps. 53, 5. Fabric. Cod. Pseudep. I. 929.

Ἀνθρώπινος, η, ον, *humanus* i. e. a) *ab hominibus profectus*, *hominibus probatus*, σοφία ἀνθ. 1 Cor. 2, 4. 13. vel ab hominibus institutus 1 Cor. 4, 13. 1 Petr. 2, 13. (Xen. Mem. 1, 1. 12.) — b) *viribus humanis accomodatum*, levitatis notione inclusa 1 Cor. 10, 13. πειρασμὸς ἀνθ. (Pollux 3, 131. ὃ οὐκ ἄν τις ὑπομείνειεν, ὃ οὐκ ἄν τις ἐνέγκῃ — τὸ δὲ ἐναντίον, κοῦφον, εὔφορον, οἰστόν, ἀνθρώπινον, ἀνεκτόν.) — c) *vitae communis rationi accommodatum* Rom. 6, 19. ἀνθρώπινον λέγω. cf. tamen ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. p. 160. — d) ἡ φύσις ἡ ἀνθ. *natura humana ceteris animantibus praestantior* = *humani ingenii solertia* Iac. 3, 7. Cf. *Theile* ep. Iacob. p. 191. Saepius non extat in N. T.

Ἀνθρωποκτόνος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἄνθρωπος et κτείνω occido) *homicida*, bis in N. T. 1 Ioh. 3, 15. ἀνθρ. ἐστί i. e. *pronus est ad homicidium patrandum*, *der ist des Mordes fähig*. — ex opinione de diabolo, quatenus peccatum in mundum inducens *auctor mortis extitit* Ioh. 8, 44. coll. Sapient. 2, 24. (passive Eurip. Cyclop. 127.)

Ἄνθρωπος, ου, ὁ, ἡ, *homo*, *der Mensch* 1) proprie. Ita legitur a) cum articulo aa) ubi agitur de homine certo, noto, e contextu vel aliunde facile cognoscendo Matth. 12, 13. coll. v. 10. 26, 72. 74. Marc. 3, 3. 5 coll. v. 1. 5, 8 coll. v. 2. 14, 71. Luc. 6, 8 coll. v. 6. 8, 29. 33. 35 coll. v. 27. Ioh. 2, 25. quo l. ὁ ἄ. homo, cum quo res ipsi scil. Iesu, est. Cf. *Win*. p. 103. *de Wette* Ev. Ioh. p. 41. — Ioh. 4, 50 coll. v. 46. 47. 5, 9 coll. v. 5. — v. 15 coll. v. 14. 7, 51. quo l. per contextus rationes ὁ ἄ. homo, de quo ferenda est sententia. — Cf. 30 coll. v. 24. — Matth. 10, 36 coll. v. 35. i. e. homo ille, qui filium filiamque sibi adversantes habet. — Ioh. 19, 5. ἴδε ὁ ἄ. i. e. en hominem illum inermem, miserum, male a vobis tractatum! Matth. 12, 43 et Luc. 11, 24. ὅταν — ἀνθρώπου i. e. *ubi vero ab homine* [obsesso ante a malo genio] *excesserit daemon impurus*. De horum l. nexu c. antecedd. vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 447. *de Wette* Ev. Matth. 120 sq. — Act. 19, 16. 25, 22 coll. v. 14. 2 Thess. 2, 3. — οἱ ἄνθρωποι, *homines*, *die Menschen* Matth. 10, 17. προςέχετε — ἀνθρώπων *carete vobis ab hominibus* [= vor der Art Menschen] scil. quos lupis similes esse modo [v. 16.] significavi. Luc. 7, 31. Ioh. 6, 10 et 14 coll. v. 5. 2 Thess. 3, 2. Apoc. 9, 6. 10. 15. 18. 20 coll. v. 4. — ad accuratiorem hominis notationem adduntur interdum vel οὗτος· ὁ ἄνθρ. οὗτος, οὗτος ὁ ἄ. Marc. 14, 71. 15, 39. Luc. 2, 25. 14, 30 coll. v. 28. 23, 4. 14. 47. Ioh. 7, 46. 11, 47 coll. v. 46. 18, 17. de h. l. genit. separato a nom. regente vid. ἀγαθός. — Ioh. 18, 29. Act. 5, 28. 6, 13. 22, 26. 23, 9. 26, 31. 32. 28, 4. — 4, 16. 5, 35. 38. 16, 17. 20. — vel ἐκεῖνος Matth. 12, 45 coll. v. 43. Luc. 11, 26 coll. v. 24. —

Matth. 26, 24 coll. v. 21 et 18. Marc. 14, 21. Luc. 22, 22 coll. v. 21. Iac. 1, 7 coll. v. 6. — Act. 16, 35. — vel *τοιοῦτος* 2 Cor. 12, 3. — vel ὅς, ὅστις c. verbo finito Matth. 18, 7. Ioh. 9, 24. Act. 4, 22. — Ioh. 17, 6. Apoc. 9, 4. — vel nom. numerale, ut *ὁ εἷς ἄ. der eine Mensch,* Rom. 5, 15. 19. vel per apposit. subst. c. artic., ut *οἱ ἄ. οἱ ποιμένες* Luc. 2, 15. — vel particip. ante se habens artic. Ioh. 5, 12. Act. 4, 14. 21, 28. Apoc. 16, 2. vel genit. personae, cuius est aut cuius nomine et mandato agit, loquitur homo, ut *ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ ἄ.* — *venerandus Dei minister* 2 Petr. 1, 21. — Vocat. *ἄνθρωπε* in allocutione hominis adstantis [vid. *ἀδελφός*] Luc. 5, 20. 12, 14. 22, 58. 60. — *ὦ ἄνθρωπε,* in allocutione vel interrogatione [cf. *Win.* p. 169.] hominis, ad quem scribentis, disputantis dirigitur oratio, ut *σύ, ὦ ἄ. τοῦ θεοῦ tu, homo Deo sacrate, tu, Dei minister* 1 Tim. 6, 11. — Rom. 2, 1. 3. 9, 20. Iac. 2, 20 coll. v. 18. (Plut. de sera num. vindict. c. 8. Xen. Cyr. 2, 2. 7.) — bb) ubi singul. *ὁ ἄνθρ.* legitur collective i. e. generisch [vid. sub *ἀδελφός* notata] Matth. 4, 4. 12, 35. 15, 11 bis. — v. 18. 20 bis. Marc. 2, 27 bis, de h. l. asyndeto vid. *ἀκαίρως*. — Marc. 7, 15 bis. v. 18. 20 bis. v. 23. Luc. 4, 4. 6, 45 bis. Rom. 7, 1. 10, 5. 1 Cor. 2, 11 bis. Gal. 3, 12. — Matth. 19, 10. quo l. ad *hominis* notionem accedat *mariti* cogitatio, contextus admonet — additur accuratior hominis descriptio facta vel per gen. personae [vid. paulo ante monita] 2 Tim. 3, 17. vel per particip. articulum habens Rom. 4, 20. vel per ὅς c. verbo finito Rom. 4, 6. — — cc) ubi plur. *οἱ ἄ.* legitur, quod res generatim proponitur, vel quod scriptor ipse minus accurate rem nosset [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 100. *Win.* p. 162. coll. *Matth.* §. 293.]; habent in talibus nostrates nunc: *die Leute* Matth. 5, 13. 16. 19. 6, 1. 2. 5. 14. 15. 16. 18. 7, 12. 8, 27. quo l. *οἱ ἄ.* = vel: *homines, quotquot rei expositae nuntium acceperunt* [ita *Fritzsche* l. l. p. 325.] vel: *homines cum Iesu et apostolis navigantes* [ita *de Wette* Ev. Matth. p. 87.] — Matth. 12, 36. 13, 25. 16, 13. 23, 4. 6. 7. Marc. 8, 27. Luc. 6, 22. 26. 31. 11, 44. 46. 16, 15. Ioh. 4, 28. quo l. cum in urbem rediisse dicatur mulier, *οἱ ἄ.* = *die Leute in der Stadt.* Ioh. 6, 10. — nunc: *die Menschen* Matth. 12, 31. Marc. 7, 21. Luc. 18, 11. Ioh. 3, 19. Act. 15, 17. 18, 13. 24, 16. Rom. 2, 16. 14, 18. 1 Cor. 13, 1. Eph. 4, 8. 14. Col. 2, 22. 1 Tim. 6, 9. 2 Tim. 3, 2. Tit. 3, 8. Hebr. 9, 27. Iac. 3, 9. 1 Petr. 2, 15. Apoc. 8, 11. 11, 13. 13, 13. 14, 4. 16, 8. 9. 21 bis. 21, 3. — addito adiect. 2 Petr. 3, 7. addito participio sine artic. Marc. 8, 24. Iac. 3, 9. — vel quod consulto, ut propter oppositum, universe locuti sunt scriptores [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 100.] Matth. 19, 12. quo l. *τοῖς φύσει εὐνούχοις* opponuntur, qui ab hominibus castrantur. — ita in locis, in quibus, cum hominibus opponatur Deus, summus omnium rerum moderator, sapientia, sanctitate, iustitia, potentia longe perfectissimus, ad hominis notionem per contextus rationes sponte accedit imbecillitatis, humilitatis, imperfectionis cogitatio Matth. 10, 32. 33. Marc. 7, 8. Ioh. 12, 43. 1 Cor. 1, 25. 1 Ioh. 5, 9. — Luc. 12, 8. 9. — vel quod, quae dicuntur, ad universum hominum genus pertinent aut pertinere putantur Ioh. 1, 4. Act. 17, 30. Apoc. 16, 18. — Matth. 9, 8. quo l. „turba Deum celebravisse dicitur, quod tam insignem facultatem hominibus tribuisset, quam concessam hominibus inde coniecit, quia Iesum hominem ea instructum vidit“, ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 339. *de Wette* l. l. p. 91. *Win.* p. 162 sq. coll. *Matth.* §. 293 init. —

b) sine articulo, ubi nos: *ein Mensch*, plur. *ἄνθρωποι Menschen.* Ita aa) in verbis per appositionem pronomini additis sq. ὅς Ioh. 8, 40. — bb) ubi voc. *ἄ.* ad praedicatum pertinet *ἄ. ὑπὸ ἐξουσίαν* = *ein Untergebener* Matth. 8, 9. Act. 10, 20. 28. Iac. 5, 14. — Act. 14, 15. — cc) ubi de homine omnibus noto sermo est 1 Cor. 15, 21 coll. v. 22. — dd) in oratione universa et minus definita — vel *homo quidam, ein Mensch* [quisnam ille sit vel fuerit, nescio], plur. *homines, Menschen* Matth. 13, 31. 44. 21, 28. Marc. 4, 26. 12, 1. Luc. 13, 19. 20, 9. Ioh. 9, 1. — Luc. 12, 36. quo l. cum agatur de hominibus *κύριον* i. e. herum habentibus, de servis dici vocab. *ἄ.* per se intelligitur. — 1 Petr. 2, 4. quo l. cum opponatur hominibus *θεός* adiungendam esse notioni hominis iniustitiae, erroris, vitiositatis cogitationem in promtu est. Vide paulo ante observata. — Apoc. 11, 13. *ἀπεκτάνθησαν — ὀνόματα ἀνθρώπων — ἑπτὰ* — *in recensendo occisorum numero reperiebantur septem millia nomina hominum* pro: *septem millia homines occisi sunt.* — *ψυχαὶ ἀνθρώπων* = *servi* [vid. *ψυχή*] Apoc. 18, 13. — copulantur c. voc. *ἄ.* vocabula ad qualitatem hominis describendam pertinentia, ut *ἄ. ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ homo, qui est in potestate genii mali* i. e. *homo genio impuro obsessus, ein Besessener* Marc. 1, 23. 5, 2. *ἄ. ἐκ τῶν φαρισαίων* Ioh. 3, 1. — c. appellativis, ut *ἄ. φάγος καὶ οἰνοπότης* Matth. 11, 19. Luc. 7, 34. *ἄ. ἔμπορος* Matth. 13, 45. — v. 52. 18, 23. 20, 1. 21, 33. Cf. *Matth.* §. 430, 6. — c. nomm. gentilibus, ut *ἄ. κυρηναῖος* Matth. 27, 32. — Act. 21, 39. 22, 25. — 16, 37. (Xen. An. 6, 4. 23.) — c. adiect. *ἄ. ἁμαρτωλός* Ioh. 9, 16. *ἀπόδημος* Marc. 13, 34. *ἀσθενής* Act. 4, 9. quo l. *εὐεργεσία ἀσθενοῦς ἄ. beneficium in hominem infirmum collatum.* Vide de genit. obiective posito sub *ἀγάπη* monita. — Matth. 9, 32. 13, 28. 25, 24. Luc. 19, 21. 22. Ioh. 7, 23. Rom. 1, 23. 7, 24. Tit. 3, 10. — Luc. 24, 7. Act. 4, 13. — additur pron. *τὶς, quidam* Matth. 18, 12. Luc. 10, 30. 12, 16. 14, 2. 16. 15, 11. 16, 1. 19. Ioh. 5, 5. Act. 25, 16. 1 Tim. 5, 24. Iud. v. 4. — c. nomm. numeral., ut *εἷς ἄ.* Ioh. 11, 50. 18, 14. *δύο ἄ.* Luc. 18, 10. Ioh. 8, 17. — sq. ὅς c. verbo finit. Luc. 2, 25. 5, 18. Ioh. 4, 29. — e simplicitate antiquitatis [cf. *Win.* p. 408. *Köster* Erläuter. der h. Schrift A. u. N. T. p. 60 sq.] interveniente partic. *καὶ* annectitur qualitatis hominis descriptio Luc. 6, 6. — per brachylogiam per partic. *ἵνα* adiungitur hominis descriptio Ioh. 5, 7. *οὐκ ἔχω ἄνθρωπον, ἵνα — βάλῃ με* pro: *hominem non habeo* [cui imperem vel quem rogem], *ut immittat me.* — additur particip. nunc sine articulo Matth. 9, 9. 11, 8. 12, 10. 13, 24. 22, 11. 25, 14. Marc. 3, 1. 14, 13. Luc. 4, 33. 6, 48. 49. 7, 8. 25. 22, 10. Ioh. 1, 6. 9, 11. Act. 14, 15. 15, 26. 1 Tim. 6, 5. 2 Tim. 3, 8. Hebr. 7, 8. nunc c. artic. positum Rom. 1, 18. 2, 9. Iud. v. 4. — interdum genitivus *ἀνθρώπων* ita cum alio substantivo articulum non habente iungitur, ut utriusque vocabuli notio in unam coalescat [cf. *Win.* p. 116.] ut *ἁλιεῖς ἀ. Menschenfischer* Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. *ἔθνος ἀ. Menschengeschlecht* Act. 17, 26. *ἐντάλματα ἀ.* Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. *ἐν ὁμοιώματι ἀ. γενόμενος menschenähnlich geworden* Phil. 2, 7. *χεῖρες ἀ.* Act. 17, 25. *ψυχαὶ ἀ.* Luc. 9, 56. — *homo quidam* [quem accuratius indicare modestia vetat] 2 Cor. 12, 2. *homo quidam,* [quem explicatius nominare temporis calamitas prohibet] Apoc. 13, 18. *ἀριθμὸς — ἀνθρώπου ἐστὶ numerus est hominem* [quendam] *indicans.* Vid. *Grot.* ad h. l. Alii aliter. — vel: *homo,* quisquis ille sit vel fuerit natione, genere, aetate, sexu, ingenio, animo, moribus, opibus, dignitate vel alia ratione, ubi nos: *ein Mensch*, plur. *Menschen*, interdum vero etiam [vid. infra] *der Mensch, die Menschen* Matth. 12, 12. — 19, 3. 5. Marc. 10, 7. Eph. 5, 31. in quibus l. quemadmodum agi de homine matrimonio cum femina iuncto contextus docet, ita de homine aetatis virilis vel de viro 1 Cor. 7, 1. et de homine recens nato eoque puero vi legis mos. circumcidendo Ioh. 7, 22. 23. sermonem esse, verba contexta admonent. (Hdian. 1, 5. 14.) — Luc. 18, 2. 4. Ioh. 3, 4. 5, 34. 41. 7, 46. 16, 21. quo l., quo spectet *ἀνθρώπου* mentio, ex praeced. *τὸ παιδίον* facile intelligitur. Act. 12, 22. 1 Cor. 6, 18. Gal. 3, 15. quo l. genitivus praeponitur nomini regenti cum vi ab oppositione repetenda cf. *Win.* p. 177. — Gal. 6, 1. Phil. 2, 8. 2 Petr. 2, 16. Apoc. 4, 7. 9, 5. 21, 17. de h. l. appositione cf. *Win.* p. 207. — plur. *ἄνθρωποι Menschen* [cf. *Win.* p. 96.] 1 Cor. 3, 21. *καυχᾶσθαι ἐν ἀ. gloriari de hominibus* v. c. de Paulo, Apollo, Kepha coll. v. 22. 4, 9. 14, 2. 3. 2 Cor. 5, 11. 8, 21. 1 Tim. 2, 5. Hebr. 5, 1. 6, 16. Apoc. 9, 7. — additur *πᾶς· πᾶς ἄνθρωπος* Ioh. 1, 9. Col. 1, 28 bis. De h. l. diplasiasmo in vocab. *ἄ.* repetito vid. sub *αἴρω* notata. Iac. 1, 19. — *πάντες ἄ.* Luc. 13, 4. Act. 22, 15. Rom. 5, 12. 18. 12, 18. 1 Cor. 7, 7. 15, 19. 2 Cor. 3, 2. Phil. 4, 5. 1 Thess. 2, 15. 1 Tim. 2, 1. 4. 4, 10. 2 Tim. 2, 2. Tit. 3, 2. — *τίς ἄνθρωπος quis homo?* Matth. 7, 9. 12, 11. Luc. 15, 4. Act. 19, 35. — *τίς — ἀνθρώπων quis hominum?* 1 Cor. 2, 11. de h. l. gen. separato a nom. regente vid. *ἀγαθός*. — *οὐδεὶς ἀνθρώπων* Marc. 11, 2. Luc. 19, 30. 1 Tim. 6, 16. Iac. 3, 8. *μηδεὶς ἀνθρώπων* Act. 4, 17. — Vi oppositionis ad hominis notionem accedit imperfectionis, imbecillitatis, fragilitatis, erroris, vitiositatis notio. Ita in locis, ubi *θεός* vel *ὁ θεός* [vid.

supra de hac re monita], aut Iesus perfectissimae virtutis exemplum omniumque dominus constitutus homini ab filius nutu pendenti et huius regimini subiecto, aut instituta divina humanis opponuntur Gal. 1, 1 bis. v. 10 bis. v. 12. 2, 6. Matth. 21, 25. 26. Marc. 11, 32. Luc. 20, 4. 6. — Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. — 10, 27. Luc. 5, 10. 16, 15. 18, 27. Act. 5, 4. 29. Rom. 2, 29. 1 Cor. 2, 5. 3, 4. 15, 39. 2 Cor. 4, 2. Eph. 6, 7. Col. 3, 23. 1 Thess. 2, 4. 4, 8. Hebr. 7, 28. 8, 2. 13, 6. 1 Petr. 4, 2. 6. 2 Petr. 1, 21. — *πᾶς ἄ.* Rom. 3, 4. — — in eadem universa hominis notatione pro: *ἄνθρωπος* articulum non habente nostrates habent: *der Mensch* Matth. 16, 26 bis. Marc. 8, 36. 37. Luc. 9, 25. — Rom. 3, 28. Gal. 2, 16. Iac. 2, 24. 1 Cor. 4, 1. 7, 23. 26. 11, 28. Gal. 6, 7. — Luc. 2, 14. 52. 21, 26. Act. 4, 12. 14, 11. — ubi, quod θεὸς et ἄ. vel ψυχικὸς ἄ. et ὁ πνευματικὸς sibi opponuntur, vi oppositionis ad hominis notionem accedit imbecillitatis, humilitatis notio Matth. 19, 6. Marc. 10, 9. Ioh. 3, 27. 1 Cor. 2, 14. — in formula *κατὰ ἄνθρωπον*, *secundum hominem*, *nach des Menschen Art* i. e. *accommodate ad hominum* [quales esse solent vel quales esse homines deprehendimus vitam et mores eorum inspicientes et contemplantes] *agendi*, *sentiendi loquendique rationem*. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 46. 80. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. p. 160 sq. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 22. — hinc *εἶναι κατὰ ἄ.* *esse* vel *habere se ad normam et ingenii et studiorum hominum* vel *esse tale, quod humanis et ingenio et studiis blanditur vel convenit* Gal. 1, 12. — *λέγω* vel *λαλέω κατὰ ἄ.* i. e. vel: *loquor hominis more, qui non satis semper verbis diligenter excussis cavet, ne indecora in Deum transferantur* Rom. 3, 5. vel: *loquor ut homo, qui res in hominum vita obvias tanquam in suo conspectu positas intueri solet* i. e. *affero exemplum ex hominum vita depromtum* Gal. 3, 15. — vel: *pro hominum tantum prudentia* [nach menschlicher Einsicht] *loquor* 1 Cor. 9, 8. ubi opponuntur verba: οὐχὶ — λέγει; — 1 Cor. 15, 32. εἰ κατὰ ἄ. ἐθηριομάχησα i. e. *si cum bestiis pugnavi ad exemplum hominum* scil. qui [vid. verba statim sequentia: φάγωμεν καὶ πίωμεν κλ.] huius tantum vitae voluptatibus tenentur iisque inhiare neque quidquam, quae post futura sunt, curare solent. — *περιπατεῖν κατὰ ἄ.* *vitam instituere ad normam hominum, qui, velut infantes, τῆς σαρκὸς magis imperio, quam τοῦ πνεύματος dictamini obsequi solent* 1 Cor. 3, 3 coll. v. 2. — in verbis Luc. 1, 25. ἐπεῖδεν ἀφελεῖν — ἐν ἀνθρώποις positis pro: ἐπεῖδεν ἀφελεῖν μου [auferre a me] τὸ ὄνειδος ἐν ἀνθρώποις *ignominiam illam* [sterilitatis scil. vid. v. 36.] *inter homines*. Cf. *Win.* p. 128. *de Wette* Ev. Luc. p. 12. — ubi voc. ἄ. sine articulo positum explicatur verbis per appositionem additis Ἰησοῦς χρ. 1 Tim. 2, 5. — Hebr. 2, 6. quo l., quae de homine universe praedicantur, ad Iesum transferuntur, in quem quippe unum cadit, qua ornavit eum Deus, dignitas et maiestas.

2) metaphorice in formulis a) *ὁ παλαιὸς ἄ.*, *homo pristinus*, *homo*, *quem olim* [i. e. priusquam in Christi nos disciplinam traderemus] *agebamus* pro: *pristinum nostrum ingenium* = *pristina studia*, *quibus olim dediti eramus* Rom. 6, 6. Eph. 4, 22. Col. 3, 9. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. p. 376. — b) *ὁ καινὸς ἄ.* *novus homo*, i. e. *novum ingenium* vel *ingenium*, *quod in locum eius*, *quod antea fuit*, *successit*, ita de ingenio, quod Christi opera Deus procreavit Eph. 4, 24. — 2, 15. ἵνα τοὺς δύο — ἄνθρωπον, *ut ex duobus hominibus* [i. e. ex Iudaeis et gentilibus] *unum crearet hominem novo ingenio insignem* pro: *ut gentiles et Iudaei alia*, *quam antea*, *studia sequerentur*. Idem ἄ. καινός, cum Pauli aetate recens esset res, ὁ νέος ἄ. appellatur Col. 3, 10. — c) *ὁ ἔσω ἄ.* vel *ὁ ἔσωθεν ἄ.* vel *ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄ.* *der innere Mensch* i. e. *mens*, *animus* Rom. 7, 22. Eph. 3, 16. — 2 Cor. 4, 16. 1 Petr. 3, 4. — d) ὁ ἔξωθεν ἄ. pro: *externa hominis conditio* 2 Cor. 4, 16.

3) *ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*, *filius hominis*, ex hebr. dicendi ratione [ita οἱ ό pro בֶּן־אָדָם Ps. 8, 4. Ezech. 7, 1. et plur. Gen. 11, 5.] a) *homo*, sine artic. *ein Menschensohn* = *ein Mensch* Apoc. 1, 13. 14, 14. — οἱ ό pro בַּר אֱנָשׁ Dan. 7, 13. — de loco Hebr. 2, 6. ubi υἱὸς ἀνθρώπου alternat c. ἄνθρωπος vid. paulo ante ad h. l. notata. — — *cum* artic. legitur nunc plur. *filii hominum* pro: *homines*, *die Menschen* Marc. 3, 28. Eph. 3, 5. — nunc singul. collective i. e. generisch Matth. 12, 8. Marc. 2, 28. Luc. 6, 5. 12, 10. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 424. Ev. Marc. p. 75. — Aliter *de Wette* Ev. Matth. p. 86. 113. Ev. Marc. p. 130. — suffecto in Pronominis locum Nomine Iesum de se loquentem inducunt evangelistae, tanquam de altero, hoc sensu: *filius ille parentum humanorum*, *qui nunc loquitur*, *homo ille*, *quem bene nostis* i. e. *ego* Matth. 8, 20. 9, 6. 11, 19. 12, 32. 40. 17, 22. 18, 11. 20, 18. 28. 26, 2. 24. 45. Marc. 2, 10. 8, 31. 38. 9, 9. 31. 10, 45. 14, 21. 41. Luc. 5, 20. 6, 22. 7, 34. 9, 22. 44. [56.] 58. 11, 30. 18, 31. 19, 10. 22, 48. 24, 7. Ioh. 1, 52. 3, 13. 14. 6, 27. 53. 62. 8, 28. 12, 23. 13, 31. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 320 sq. Ev. Marc. p. 56. coll. *Win.* p. 138. — Sunt tamen, qui in his locis indirecte Messiam sese professum esse Iesum moneant, cum, qui iam sequuntur loci, directam habeant eiusdem dignitatis professionem. Cf. *de Wette* Ev. Matth. p. 86. —

b) nomen Messiae, ductum e Dan. 7, 13. ubi, qui per visionem comparet prophetae nubibus vectus, comparatur homini vel esse dicitur כְּבַר אֱנָשׁ. Ex quo l. uti nomen Messiae: ὁ υἱὸς τ. ἀ., repetierunt Iudaei, ita ex eodem fonte derivarunt eiusdem Messiae *nubivagi* nomen. Cf. *Daniel* übersetzt von *Bertholdt* ad Cap. 7, 13. *de Wette* Ev. Matth. p. 86. — Legitur ita nunc *sine* artic., quod frequentissime usu celebratum erat hocce Messiae nomen Ioh. 5, 27. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 321. coll. p. 159. — nunc *cum* artic., in locis, ubi Iesus ἔρχεσθαι ἐν νεφέλαις τοῦ οὐρανοῦ, ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρός vel ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καθίσαι vel καθῆσθαι ἐπὶ θρόνου δόξης vel ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, ἀποστέλλειν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ sibi vindicasse, vel eiusdem παρουσία commemorata legitur, vel nomina ὁ υἱὸς τ. ἀ., ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ χριστὸς permutantur Matth. 10, 23. 13, 17. 41. 16, 13. 27. 28. 17, 9. 12. 19, 28. 24, 27. 30. 37. 39. 44. 25, [13.] 31. 26, 64. Marc. 9, 12. 13, 26. 14, 62. Luc. 9, 26. 12, 8. 40. 17, 22. 24. 26. 30. 18, 8. 21, 27. 36. 22, 69. Ioh. 12, 34 bis. Act. 7, 56. — Saepius non extat in N. T.

Ἀνθυπατεύω, f. εύσω, (ex ἀντί pro et ὑπατεύω summus sum) *sum ἀνθύπατος* i. e. *proconsul*, sq. genit. [cf. *Matth.* §. 359. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 108. p. 521. *Win.* p. 185.] Act. 18, 12. (Hdian. 7, 5. 2.)

Ἀνθύπατος, ου, ὁ, (ex ἀντί, loco, vice et ὕπατος summus) *Proconsul* Act. 13, 7. 8. 12. 19, 38. (Pol. 21, 8. 11. Plut. Galb. c. 3.) Diviserat Augustus imperator provincias romanas in *senatorias* et *caesareas* et quemadmodum, qui praeessent illis, *Proconsules*, ita, qui has administrarent, *legati Caesaris* (πρεσβευταί, ἡγεμόνες cf. Luc. 2, 2.) *pro consule* (Proconsules), *pro praetore* (Propraetores) dicebantur. Illi, praediti potestate aequali propraetorum veterum potestati, ius dicebant, iudicia exercebant nec non, quod dicebatur, ius vitae et necis; hi vero idem habebant imperium, quo temporibus reipublicae liberae fuerant proconsules i. e. praeter iurisdictionem exercitibus praeerant. Quatenus ab his magistratibus differebant procuratores, vide sub vocab. ἐπίτροπος et ἡγεμών. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Procuratoren*.

Ἀνίημι, f. ἀνήσω, (ἀνά et ἵημι mitto, ich sende hinauf Hom. Od. 4, 560.) 1) *remitto* i. e. *relaxo*, ut τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων Act. 27, 40. (Diod. Sic. 3, 11.) — τὰ δεσμά = *vincula solvo* Act. 16, 26. (Eunap. Maxim. p. 106. ἀνῆκε τῶν δεσμῶν. Xen. Cyr. 3, 1. 26.) — 2) *omitto*, ut τὴν ἀπειλήν Eph. 6, 9. — *negligendi* sens. Hebr. 13, 5. οὐ μή σε ἀνῶ. Ita hebr. רָפָה Ios. 1, 5. (Xen. Cyr. 7, 5. 75.)

Ἀνίλεως, ω, ὁ, ἡ — ων, τό, (α pr. et ἵλεως vel ἵλαος misericors) *immisericors*. Extat tantum Iac. 2, 13.

Ἄνιπτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et νίπτω lavo) *illotus*. Ter Matth. 15, 20. Marc. 7, 2. [5.] (Hom. Iliad. 6, 266. Hesiod. ἔργ. 723.)

Ἀνίστημι, f. ἀναστήσω, (ἀνά et ἵστημι) praes. impf. fut. et aor. 1. act. 1) *surgere facio*, *excito*, med. ἀνίσταμαι et perf. plusqpf., aor. 2. act. signific. intransit. [cf. *Buttm.* §. 95 b. 2, 1. et gram. max. §. 114. *Matth.* §. 211. *Rost* §. 115. p. 565. — de imperativi forma ἀνάστα Act. 12, 7. Eph. 5, 14. v. ad ἀναβαίνω notata] *surgo* a) de sedentibus Matth. 9, 9. 26, 62. Marc. 2, 14. Luc. 4, 16. 39. — v.

38. ἀναστὰς ἐκ τῆς συναγωγῆς pro: ἀναστὰς ἐξῆλθεν ἐκ τ. σ. (ita ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι pro: ἀνιστάμενος ἦλθεν εἰς οἶκ. Plato Phaedon. §. 65.) — Luc. 22, 45. ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς *a precibus* [i. e. precibus peractis] *surgens.* — Act. 26, 30. de h. l. singulari ἀνέστη praemisso subiectis pluribus vid. sub ἀκολουθέω monita. — sq. inf. finali [vid. ἄγω] 1 Cor. 10, 7. de iis, qui ad dicendum surgunt Marc. 14, 57. 60. Act. 6, 9. (Appian. Punic. 75. Dem. 359, 5. Xen. An. 3, 2. 34.) — ex simplicitate antiquitatis, totum rei ambitum emetiri nihilque cogitationum, quod eodem spectet, missum facere solitae, particip. ἀναστάς = nostratium: *sich aufmachend*, ibi legitur, ubi videtur omitti potuisse [cf. *Matth.* §. 558, not. 1. *Rost* §. 140, 4. f. p. 705. *Win.* p. 550. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 74. 199 sq. coll. *Erf.* ad Soph. O. R. v. 733. *Iacob* ad Lucian. Alex. p. 117.] Marc. 7, 24. 10, 1. Luc. 1, 39. 15, 18. 20. 23, 1. — Ita οἱ ό pro ויקם וילך Gen. 22, 3. (Xen. Cyr. 5, 2. 14. ἀναστὰς ἐξῄει.) — b) de dormientibus Marc. 1, 35. 5, 42. Luc. 8, 55. 11, 7. 22, 46. (Xen. Oec. 11, 14. Cyr. 8, 8. 28.) *Thom. Magist.*: οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ ὕπνου τὸ ἀνέστην καὶ ἀνέστησα λέγοντες, ἁμαρτάνουσι· δεῖ γὰρ ἐξέγειρα καὶ ἐξηγέρθην λέγειν. *Ammonius*: ἠγέρθη ἀπὸ ὕπνου ἀνέστη δὲ ἀπὸ κλίνης. — c) de iacentibus, procumbentibus Marc. 9, 27. 10, 50. Luc. 17, 19. Act. 9, 6. 34. 40. 12, 7 (Lucian. Dial. Mort. 27, 7. Xen. An. 4, 4. 11. 4, 5. 19.) — d) ἐκ νεκρῶν *ex Orco revoco, in vitam revoco*, et in tempp. significationis intrans.: *ex Orco redeo, in vitam redeo* plene i. e. sic, ut addatur ἐκ νεκρῶν Matth. 17, 9. Marc. 9, 9. 10. de h. l. lectione: τί ἐστι τό· ὅταν — ἀναστῇ *quidnam sibi vult vox: ubi ex mortuis rediisset*, praeferenda vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 354 sqq. coll. *Griesb.* ed. *Schulz.* Luc. 16, 31. 24, 46. Ioh. 20, 9. Act. 13, 34. (ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος Hom. Iliad. 21, 56. ἀνιστάναι τεθνεῶτας Xen. Ven. 1, 6. coll. Palaeph. f. 27.) — trop. pro: *ad meliorem mentem* [novam quasi vitam] *redeo* Eph. 5, 4. Vide quae habet de h. l. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 470 sqq. — absunt verba ἐκ νεκρῶν facile quippe cogitatione addenda et e contextu cognoscenda Matth. 12, 41. 20, 19. Marc. 8, 31. 9, 31. 10, 34. 12, 23. 25. 16, 9. Luc. 9, 8. 19. 11, 32. 18, 33. 24, 7. Ioh. 6, 39. 40. 44. 54. 11, 23. 24. Act. 2, 24. 32. 9, 41. [Rom. 14, 9.] 1 Thess. 4, 14. 16. (Homer. Iliad. 24, 551. 756. Palaeph. fab. 27.) — e) ἀναστῆναι ἐπί τινα *surgere contra aliquem, adversari alicui* Marc. 3, 26. (sq. εἰς Ael. V. H. 13, 11. Thuc. 8, 45 sq. κατά c. gen. Palaeph. f. 6.) — Ita οἱ ό pro קום sq. על Gen. 4, 8. — f) ἀνέστην, *prodeo, auftreten* [aus dem Dunkel der Verborgenheit hervorkommen] Act. 5, 36. 37. —

2) ex hebr. [cf. *Win.* p. 34.] *existere iubeo* et in tempp. significationis intrans. *existo* Matth. 22, 24. — ita הקים Deut. 18, 18. — Act. 2, 30. 3, 22. 26. 7, 18. 37. Rom. 15, 12. Hebr. 7, 11. 15.

Ἄννα, ης, ἡ, *Anna*, nom. pr. mulieris Luc. 2, 36.

Ἄννας, α, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Annas*, nom. propr. pontificis maximi Iudaeorum, qui, nactus pontificatum a Quirino, Syriae praeside, eodem privatus est Tiberio imperante a Valerio Grato, Iudaeae praeside, qui primum ad Ismaëlem, Phabaei filium, et paulo post ad Eleazarum, Annae filium hanc dignitatem transtulit; anno vero elapso ab eadem decedendum erat Eleazaro, suffecto in locum eius Simeone, quem anno elapso secutus est Annae gener Iosephus vel Caiphas ao. 26. p, Chr. nat. Uti Caiphas functus est hoc munere usque ad annum 35. p. Chr. n. ita eiusdem vel סגן i. e. vicarius fuit Annas, vel certe multum apud illum valuit auctoritate Luc. 3, 2. Ioh. 18, 13. 24. Act. 4, 6. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Annas* et *de Wette* Ev. Luc. p. 29.

Ἀνόητος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et νοέω intelligo; de rebus, quae intelligi non possunt hincque admirationem movent Hom. in Merc. 80. deinde active:) *qui non intelligit, insipiens, insipidus*, Luc. 24, 25. Gal. 3, 1. de horum l. vocativo in exclamatione vid. *Win.* p. 169. — Gal. 3, 3. Rom. 1, 14. Tit. 3, 3. 1 Tim. 6, 9. — οἱ ό pro אויל Prov. 17, 28. אולת Prov. 15, 21. Saepius non legitur in N. T.

Ἄνοια, ας, ἡ, (stultitia, amentia Ael. V. H. 9, 14. Xen. Cyr. 1, 5. 13. — in N. T.) *temeritas, insania*. Bis in N. T. Luc. 6, 11. 2 Tim. 3, 9. (Thuc. 3, 48.)

Ἀνοίγω, f. ἀνοίξω, a. 1. a. ἤνοιξα [forma serioris aevi Matth. 2, 11. Ioh. 9, 7. 21. it. Pausan. 4, 26. 6.] et forma antiquiore ἀνέῳξα [Ioh. 9, 14. 30. v. *Buttm.* §. 77, not. 8. §. 101. et gram. max. §. 84, not. 11. §. 114. *Matth.* §. 168, not. 1. *Fischer* 3, a. p. 36. *Win.* p. 69. 79.] pf. 2. ἀνέῳγα, perf. pass. ἀνέῳγμαι et triplici augm. ἠνέῳγμαι [Apoc. 4, 1. 10, 8. v. *Win.* l. l. *Fischer* l. l.] a. 1. p. ἀνεῴχθην, it. ἠνοίχθην et triplici augm. ἠνεῴχθην [Apoc. 20, 12.] a. 2. p. ἠνοίγην [Apoc. 11, 19. 15, 5. — Esse hunc aor. serioris aevi, docent *Buttm.* l. l. *Win.* l. l.] fut. 2. pass. ἀνοιγήσομαι [Matth. 7, 7. Luc. 11, 9. 10.] — *aperio, ich öffne, thue auf*, perf. 2. ἀνέῳγα *pateo, ich stehe offen* [ita seriores ut Ael. H. An. 1, 45. Lucian. Navig. §. 4. id. Gall. §. 6. et Soloecist. §. 8. Maxim. Tyr. 7, 7. Alciphron. ep. 3, 44. Hdian. 4, 2. 14. et quemadmodum Graecis antiquioribus ἀνέῳγμαι erat: *pateo*, ita Attici veteres ἀνέῳγε, ἀνέῳγον pro imperf. *aperiebam* habuerunt, ut Xen. Anab. 5, 5. 20. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 157. 158. *Buttm.* gr. max. §. 113, not. 5. *Matth.* §. 494.] Legitur autem in N. T. ἀνοίγειν a) τοὺς θησαυρούς Matth. 2, 11. (Eur. Ion. 923. Philostr. 47. ἀνοίξας τοὺς θησαυροὺς ἐδείκνυ τῷ ἀνδρὶ τὰ χρήματα.) — b) τὴν θύραν, nunc propr. Act. 5, 19. 12, 10. 14. 16, 26. 27. — Apoc. 4, 1. q. l. per visionem conspicitur θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ. (Hdian. 4, 2. 14. Lys. 15, 1. Xen. An. 5, 5. 20.) — absolute Matth. 25, 11. Luc. 12, 36. 13, 25. Ioh. 10, 3. Act. 5, 23. 12, 16. — nunc in locutione proverb. Matth. 7, 7. Luc. 11, 9. 10. — nunc metaphor. vel pro: *occasionem alicuius rei suppedito* et ἀνέῳγε ἡ θύρα *suppetit occasio*, ut religionis christianae tradendae vel cognoscendae Act. 14, 27. 1 Cor. 16, 9. 2 Cor. 2, 12. Col. 4, 3. Apoc. 3, 7 bis. v. 8. (ἀνοίγειν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἐμπόρια Diod. Sic. 1, 67.) — vel pro: *admitto aliquem ad me* i. e. *obsequor alicui* Apoc. 3, 20. — c) τὰ μνημεῖα i. e. *die mit Thüren verschlossenen Grabhöhlen öffnen* Matth. 27, 52. — Rom. 3, 13. coll. Ps. 5, 10. os ad convitia et calumnias evomendas semper apertum comparatur sepulcro aperto. — d) ναόν Apoc. 11, 19. 15, 5. — e) τὸ βιβλίον et τὸ βιβλαρίδιον, ubi Lat. etiam *evolvo* Apoc. 5, 2—5. 10, 2. 8. 20, 12. — f) τὴν σφραγῖδα, ubi Lat. *solvo* Apoc. 5, 9. 6, 1. 3. 5. 7. 9. 12. 8, 1. (ita ἀνοίξαντες τὰ σήμαντρα Xen. Lac. 6, 4.) — g) τὸ φρέαρ Apoc. 9, 2. — Saxis enim claudi solebant putei Orientalium cf. Gen. 29, 2. — h) οἱ οὐρανοὶ ἀνεῴχθησαν vel ὁ οὐρανὸς ἀνεῳγώς Matth. 3, 16. ἀνεῴχθησαν αὐτῷ [i. e. *in eius honorem* vel *commodum* v. de dat. commodi sub ἄγω monita] Luc. 3, 21. Ioh. 1, 52. Act. 7, 56. 10, 11. Apoc. 19, 11. Vide, quae habent de his locis *Fritzsche* Ev. Matth. p. 148. *de Wette* Ev. Matth. p. 34 sq. — i) τὸ στόμα *os aperio*, de piscis ore Matth. 17, 27. — de hominibus, qui vel ad loquendum os diducunt [cf. de simplicitate antiquitatis sub ἀνίστημι notata] Matth. 5, 2. Act. 8, 32. 35. 10, 34. 18, 14. (Lucian. Philopseud. §. 33.) — οἱ ό pro פתח פה Ies. 53, 7. — Apoc. 13, 6. ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεόν ad impie in Deum loquendum os aperuit. — vel de loquentibus Matth. 13, 35. coll. LXX Ps. 78, 2. — ut cogitando addas παῤῥησιαζόμενος contextus iubet 2 Cor. 6, 11. — vel de loquelam recipientibus Luc. 1, 64. ἀνεῴχθη τὸ στόμα αὐτοῦ — γλῶσσα αὐτοῦ = ἀνεῴχθη — καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ [coll. Marc. 7, 35.]. Cf. de h. l. zeugmate sub αἴρω observata. — trop. de terra hiante Apoc. 12, 16. (Dem. 777, 9.) — k) τοὺς ὀφθαλμούς aa) μοῦ *ich schlage die Augen auf* Act. 9, 8. 40. — bb) τινός, *cernere aliquem facio* [cf. *Win.* p. 34.], nunc propr. Matth. 9, 30. 20, 33. Ioh. 9, 10. 14. quo l. c. aor. pertinente ad rem brevi absolutam [vid. ἀγοράζω] iungitur perfectum ad rem spectans, cuius effectus durat [vid. ἀγαπάω, ἀκούω.] v. 17. 21. 26. 30. 32. 10, 21. 11, 37. — nunc metaph. pro: *mentis oculos aperio alicui* Act. 26, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἀνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ἀνά et οἰκοδομέω) *reaedifico*, sq. acc. rei, ita semel Act. 15, 26. — οἱ ό pro הקים Amos. 9, 11. (Hdian. 8, 2. 12. Xen. H. G. 4, 4. 49.)

Ἄνοιξις, εως, ἡ, (ἀνοίγω) *apertio*. Semel in N. T. Eph. 6, 19. ἐν ἀνοίξει — μου i. e. vel *cum os ad loquen-*

dum aperuero vel *cum Deus os mihi aperuerit.* Vide ad h. l. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 558 sqq. *Fritzsche* diss. 2. p. 99 sq. (Thuc. 4, 67 et 68.)

Ἀνομία, ας, ἡ, (ἄνομος) 1) *violatio legis* Rom. 4, 7. 6, 19. Hebr. 8, 11. 10, 17. 1 Ioh. 3, 4. (Xen. Mem. 1, 2. 44.) — 2) *improbitas*, ἐργαζόμενοι vel ποιοῦντες τὴν ἀνομίαν, sunt ut פֹּעֲלֵי אָוֶן Ps. 5, 6. *improbi, impii* Matth. 7, 23. 13, 41. 23, 28. 24, 12. 2 Cor. 6, 14. Hebr. 1, 9. Tit. 2, 14. 2 Thess. 2, 7. q. l. ἀνομία refertur ad ἀποστασίαν. De h. l. genit. separato a nom. regente vid. ἀγαθός. (Thuc. 2, 53.) Saepius non extat in N. T.

Ἄνομος, ον, ὁ, ἡ—ον, τό, (α pr., νόμος) 1) *qui legem non habet* 1 Cor. 9, 21. τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεῷ *inter homines legi* [scil. mosaicae] *non addictos gessi me ut hominem, qui legem* [sc. mosaicam] *non haberet, minime ut hominem, qui nullam omnino legem Dei ratione habita* [vid. de dat. sub ἅγιος monita] *agnosceret* — hinc in periphrasi vocis: *paganus* Act. 2, 23. (1 Macc. 2, 44. Sap. 17, 2. — In additam. ad Esth. Cap. 4. exeunt. ἄνομοι, ἀπερίτμητοι et ἀλλότριοι iunguntur.) — 2) *legis violator, impius* Marc. 15, 28. Luc. 22, 37. Act. 2, 23. 2 Thess. 2, 8. 1 Tim. 1, 9. 1 Petr. 2, 8. al. (Xen. Mem. 4, 4. 13.)

Ἀνόμως, adv. (ἄνομος) *sine lege.* Semel in N. T. Rom. 2, 12. ἀνόμως i. e. sine lege mos. (Isocr. Panegyr. c. 10.)

Ἀνορθόω, ῶ, f. ώσω, (ἀνά et ὀρθόω) 1) *erigo, ich richte auf, facio, ut aliquis stet erectus,* τὰ γόνατα Hebr. 12, 12 coll. Ies. 35, 3. — (Thuc. 6, 88.) — a. 1. p. ἀνωρθώθην *erectus sum, erectus sto*, Luc. 13, 13. 2) *rursus domum erigo, reaedifico,* Act. 15, 16. (Xen. H. G. 4, 8. 12. Hdot. 1, 19.)

Ἀνόσιος, ου, ὁ, ἡ—ον, τό, (α priv. et ὅσιος pius) *impius.* Bis in N. T. 1 Tim. 1, 9. 2 Tim. 3, 2. (Pol. 16, 13. 2. Xen. Mem. 1, 1. 11.)

Ἀνοχή, ῆς, ἡ, (ἀνέχω, retineo; inhibitio; induciae Ios. Ant. 6, 5. 1. cessatio, otium Hdian. 3, 6. 21.) *patientia, indulgentia* Rom. 2, 4. 3, 26. (de mora vel spatio 1 Macc. 12, 25.)

Ἀνταγωνίζομαι, f. ίσομαι, dep. med. (ἀντί contra et ἀγωνίζομαι, certo) *in certamen descendo, pugno contra aliquid,* πρός τι, ita semel Hebr. 12, 4. (Ael. V. H. 2, 8. Xen. Oec. 10, 12.)

Ἀντάλλαγμα, τος, τό, (ἀντί contra et ἄλλαγμα das Ausgetauschte) *pretium redemtionis,* τῆς ψυχῆς i. e. *pro vita* [vid. de genit. obiective posito ἀγάπη], ita bis Matth. 16, 26. Marc. 8, 37. — οἱ ό pro תְּמוּרָה Ruth. 4, 7. מְחִיר Ier. 15, 13.

Ἀνταναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ἀντί, contra, vicissim, et ἀναπληρόω q. v., vicissim vel alterius loco et vice compleo Dem. 182, 22.) *suppleo,* τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ *suppleo, quod mihi deest a calamitatibus, quas Christi causa fero* Col. 1, 24. (Dio 44. c. 48. ὅσον καθ' ἕκαστον αὐτῶν — ἐνέδει, τοῦτο ἐκ τῆς παρὰ τῶν ἄλλων συντελείας ἀνταναπληρωθῇ.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀνταποδίδωμι, f. δώσω, (ἀντί et ἀποδίδωμι, zurückgeben Diod. Sic. 3, 39.) *reddo* i. e. *rependo, wiedervergelten,* τινί τι Luc. 14, 14. Rom. 11, 35. 1 Thess. 3, 9. de ulciscentibus Rom. 12, 19. 2 Thess. 1, 6. Hebr. 10, 30. — οἱ ό pro גָּמַל Ies. 63, 7. Ps. 103, 10.

Ἀνταπόδομα, τος, τό, (ἀντί contra, pro, et ἀπόδομα. Cf. de nomm. in μα frequentibus apud Graecos serioris aevi *Win.* p. 26.) *retributio.* Bis Luc. 14, 12. Rom. 11, 9. — οἱ ό pro גְּמוּל Ps. 28, 4. (Sirac. 12, 2.)

Ἀνταπόδοσις, εως, ἡ, (ἀντί pro, et ἀπόδοσις) *retributio.* Semel Col. 3, 24. quo l. genit. τῆς κληρονομίας = quae est ἐν τῇ κληρ. vel *in donatione* τῆς κληρονομίας. Cf. de genit. vi latius patente ἄζυμος coll. *Win.* p. 335 sq. — οἱ ό pro גָּמַל Ies. 63, 7. (Diod. Sic. T. 10. p. 104. 106. ed. *Bip.*)

Ἀνταποκρίνομαι, (ἀντί contra, et ἀποκρίνομαι) 1) *contra respondeo,* τινὶ πρός τι Luc. 14, 6. coll. v. 4. LXX pro עָנָה Iudd. 5, 29. — 2) pro: ἀντεῖπον *contradico, altercor,* τινί Rom. 9, 20. ita οἱ ό pro עָנָה Iob. 16, 8. 32, 12. Saepius non legitur in N. T.

Ἀντεῖπον, a. 2. (ἀντί, εἶπον) *contradixi.* Bis, sq. τινί Luc. 21, 15. — absol. Act. 4, 14. — οἱ ό pro עָנָה Iob. 9, 3. הֵשִׁיב Esth. 8, 8. (Ael. V. H. 3, 26. Xen. H. G. 1, 4. 8.)

Ἀντέχομαι, f. ἀνθέξομαι, (ἀντί contra, et ἔχω teneo; ante me teneo, ich halte vor mich hin Hom. Od. 22, 74. retineo, mordicus teneo) medium: *adhaereo,* metaph. i. e. *curam alicuius* vel *rei* vel *hominis gero* sq. genit. [cf. *Matth.* §. 330. coll. *Win.* p. 185.] Quater in N. T. Matth. 6, 24. Luc. 16, 13. 1 Thess. 5, 14. Tit. 1, 9. — οἱ ό pro חָזַק Ies. 56, 2. 4. 6. שָׁמַר Prov. 4, 6. תָּפַשׂ Ier. 2, 8. (Pol. 1, 56. 9. 5, 1. 8. Diod. Sic. 2, 12. Xen. Cyr. 2, 2. 27.)

Ἀντί, praepos. reg. genit. (*contra* a) de loco: e regione, ante, gegen, gegenüber, vor Hom. Iliad. 21, 481. Xen. An. 1, 7. 16. — b) sensu hostili: *adversus, wider, gegen* Hom. Iliad. 15, 415. —)

pro, für a) de pretio: *für, um* Hebr. 12, 16. ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. (Ios. Ant. 4, 6. 5. Isocr. Archid. p. 138. B.) — b) transfertur aa) ad retributionem, ut ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ Matth. 5, 38. Rom. 12, 17. 1 Thess. 5, 15. Hebr. 12, 2. 1 Petr. 3, 9. (Eur. Helen. 1250. Xen. Cyr. 5, 5. 29. 8, 2. 12.) — hinc ἀνθ' ὧν, *zum Lohne dafür, dass, zur Vergeltung dafür, dass* Luc. 1, 20. ἔσῃ σιωπῶν — ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου. 19, 44. Act. 12, 23. 2 Thess. 2, 10. (Lucian. Dial. Mort. 22, 1. Xen. Cyr. 6, 1. 48.) — bb) refertur ad causam, ubi Latini: *propter.* Ita in verbis: ἀνθ' ὧν *propterea quod, quapropter, quare* Luc. 12, 3. — (Aesch. Prometh. 31. Xen. H. G. 4, 8. 6.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 410. ed. *Schäfer. Herm.* ad Vig. p. 710. — in ἀντὶ τούτου *propterea* Eph. 5, 31. —

b) de successione aa) propr. Matth. 2, 22. βασιλεύει — ἀντὶ Ἡρῴδου. (Xen. An. 1, 1. 4.) — Ioh. 1, 16. χάριν ἀντὶ χάριτος i. e. *beneficia sibi succedentia, eine Wohlthat nach der andern,* Sens. *beneficia longe plurima.* Theogn. v. 344. ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας. Philo de hist. Cain. T. 1. p. 354. Diod. Sic. 16, 11. Lucian. Dial. Deorr. 4, 4 et 5.) — bb) translate: = *loco,* i. e. vel *vice, anstatt* Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Matth. 17, 27. Luc. 11, 11. 1 Cor. 11, 15. (Lucian. Dial. Deorr. 22, 3. Dial. Mort. 16, 2. Plut. vit. Sull. c. 22. Xen. H. G. 4, 1. 15. Plat. Euthyphr. §. 5. ed. *Fischer.*) — vel: *contra quam, statt dass,* sqq. τοῦ c. inf. [*Win.* p. 304.] Iac. 4, 15. (Xen. Mem. 1, 2. 64.) —

c) in compositione refertur in N. T. aa) ad aequalitatem, Gegenstück, ut ἀντίτυπος, — bb) ad oppositionem, ut ἀντίδικος, ἀντιλέγω, ἀντιδιατίθεμαι, — cc) ad successionem, ut ἀνθύπατος, — dd) ad vicissitudinem, ut ἀντικαλέω. — Cf. *Fischer* ad Weller. 3. b. p. 100 sq. *Buttm.* §. 134, not. 2. *Matth.* §. 572. Vig. p. 578. *Passow* sub ἀντί. *Rost* §. 110. p. 544. *Win.* p. 348. *Alt* p. 184. — Saepius non extat in N. T.

Ἀντιβάλλω, (ἀντί et βάλλω) *vicissim iacio* [propr. Thuc. 7, 25.] metaph. λόγους πρὸς ἀλλήλους *sermonem confero.* Semel in N. T. Luc. 24, 17. (2 Macc. 11, 13. ἀντιβάλλεσθαι πρὸς ἑαυτὸν τὸ γεγονός mente volvere vel reputare id, quod factum est.)

Ἀντιδιατίθεμαι, (ἀντί, c. oppositionis notione, et διατίθεμαι affectus sum cf. *Viger.* p. 578.) *contrario animo affectus sum, adversarius sum.* Legitur tantum 2 Tim. 2, 25.

Ἀντίδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἀντί, δίκη) *adversarius in lite et iudicio.* Quater in N. T. Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. 18, 3. 1 Petr. 5, 8. quo l. respicienda est opinio Iudaeorum, Satanam esse hominum apud Deum accusatorem. — οἱ ό pro יָרִיב actor Ier. 50, 4. מֵרִיב 1 Sam. 2, 20. אִישׁ רִיב Ies. 41, 11. (Philo Legat. ad Cai. T. 2. p. 597, 12. Dem. 226, 4. Xen. Apol. Socrat. §. 10.)

Ἀντίθεσις, εως, ἡ, (ἀντιτίθημι propr. oppositio) *quaestio ad disceptandum proposita.* Semel in N. T. 1 Tim. 6, 20.

Ἀντικαθίστημι, f. στήσω, (ἀντί et καθίστημι, in temporibus significationis activae: alium in locum alterius sisto Pol. 22, 15. 11. — Ios. 5, 7. hosti aciem oppono Xen. Cyr. 1, 6. 43.) in temporibus signif. intransitivam habentibus: *resisto, adversor*, addito nominat. participii [vid. ἀγαλλιάω] Semel Hebr. 12, 4. (Thuc. 1, 71.)

Ἀντικαλέω, ῶ, f. ήσω vel έσω, (ἀντί et καλέω) *vicissim voco*, de iis, qui vicissim ad coenam invitant. Semel, sq. τινά Luc. 14, 12. (Xen. Symp. 1, 15.)

Ἀντίκειμαι, f. είσομαι, dep. med. (ἀντί contra, e regione et κεῖμαι, ex adverso situs sum Hdian. 6, 4. 9.) *adversor* sq. dat. cf. *Matth.* §. 404. coll. 401. *Fischer* 3, a. p. 399. *Rost* §. 105. p. 509. — Luc. 13, 17. 21, 15. absol. 1 Cor. 16, 9. Phil. 1, 28. 2 Thess. 2, 4. 1 Tim. 5, 14. *repugnandi* sens. τινί Gal. 5, 17. 1 Tim. 1, 10. (Sext. Emp. Hypot. 2, 14. ἀντικεῖται δὲ ταῦτα ἀλλήλοις· ἔστιν ἀπόδειξις, οὐχ ἔστιν ἀπόδειξις.) Saepius non extat in N. T.

Ἀντικρύ, adverb. τοπικόν (cum ἀντικρύς significationem habeat mixtam ex tempore et loco sic, ut sit fere i. q. εὐθύς recta, continuo, in continenti *Lob.* ad Phryn. p. 444. *Poppo* obs. ad Thuc. p. 39 sq. coll. *Bornem.* ad Xen. An. 4, 8. 3.) *e regione*, *ex adverso*. Semel in N. T. sq. genit. Act. 20, 15. (Pol. 4, 43. 4. Xen. H. G. 6, 2. 22.) Cf. *Win.* p. 441. *Matth.* §. 354. *Rost* §. 108. p. 529.

Ἀντιλαμβάνομαι, f. λήψομαι (ἀντιλαμβάνω vicissim capio Xen. Cyr. 5, 3. 12.) *curam gero*. Ter in N. T. sq. genit. [vid. ἀμελέω, ἀντέχομαι] a) personae i. e. *opitulor* Luc. 1, 54. Act. 20, 35. (Diod. Sic. 11, 31. Plut. vit. Pyrrh. c. 25. Thuc. 2, 61.) — b) rei i. e. *operam navo*, ut εὐεργεσίας i. e. *officiis* 1 Tim. 6, 2. (φιλοσοφίας Plut. de puer. educ. c. 10. Xen. Cyr. 2, 3. 6.)

Ἀντιλέγω, f. λέξω, (ἀντί, λέγω) 1) *contradico*, absol. Act. 13, 45. 28, 19. 22. Tit. 1, 9. 2, 9. (Xen. Mem. 4, 4. 8.) — τινί [vid. ἀντίκειμαι] Act. 13, 45. — sq. acc. subiecti cum infinit. iuncto c. μή [vid. μή] Luc. 20, 27. Vide de acc. subiect. c. inf. *Win.* p. 295. *Matth.* §. 537. *Buttm.* §. 128, 2. et si Luc. l. l. appositio ad nomen rectum [τῶν σαδδουκαίων] pertinens non huius sed nominis regentis [τινές] casum habet cf. *Win.* p. 484. (Thuc. 3, 41.) — 2) *obnitor*, *adversor*, τινί Ioh. 19, 12. absol. Luc. 2, 34. Rom. 10, 21. — οἱ ό pro רִיב Hos. 4, 4. (Lucian. Dial. Deorr. 8, 3.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀντίληψις, εως, ἡ, (ab ἀντιλαμβάνομαι, quod vid. apprehensio, ansa Plut. Thes. c. 5. via et ratio, qua succurri potest Diod. Sic. 1, 87.) *auxilium*. Semel in N. T. metonym. pro *auxiliator*, *adiutor* 1 Cor. 12, 28. (Sir. 11, 12. 51, 7.) — οἱ ό pro עֶזְרָה Ps. 20, 19. מָעוֹן Ps. 108, 8.

Ἀντιλογία, ας, ἡ, (ἀντιλέγω) *contradictio*, *Widerrede*, nunc *controversiae* sensu Hebr. 6, 16. quo l. genit. notionem primariam cum habeat, anteponitur nomini regenti cf. *Win.* p. 177. — 7, 7. — de personis tum verbis tum factis alicui resistentibus: *Widersetzlichkeit* Hebr. 12, 3. Iud. v. 11. — οἱ ό pro מְרוֹן Ps. 80, 7. רִיב Deut. 1, 12. (Pol. 28, 7. 4.)

Ἀντιλοιδορέω, ῶ, f. ήσω, (ἀντί et λοιδορέω) *convicium regero*, *vicissim convicior*. Extat tantum 1 Petr. 2, 23. (Lucian. in Conviv. c. 40.)

Ἀντίλυτρον, ου, τό, (vox Graecis incognita *Win.* p. 26; ἀντί et λύτρον pretium, quod solvitur) *pretium redemtionis*. Legitur tantum 1 Tim. 2, 6. q. l. Iesus mortem subeundo persolvisse pretium humanorum poenas atque sic in libertatem vindicasse homines dicitur. (*Incognitus auctor versionis V. T.* Ps. 48, 9.)

Ἀντιμετρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀντί et μετρέω) *remetior*, *vicissim metior*, τινί, ita semel Luc. 6, 38. in locutione proverbiali significante: *par pari referre*.

Ἀντιμισθία, ας, ἡ, (ἀντί et μισθός) *merces pro merita*, *merces meritis respondens* Rom. 1, 27. — 2 Cor. 6, 13. τὴν αὐτὴν ἀντιμισθίαν pro: τὸ αὐτὸ ποιεῖτε, ὅ ἐστιν ἀντιμισθία i. e. *idem iam facite* [scil. animum vestrum explicate] *in qua re est remuneratio*. Cf. ad h. l. et de hac concisione cum attractione coniuncta *Win.* p. 338. 539. *Fritzsche* diss. 2. p. 114.

Ἀντιόχεια, ας, ἡ, *Antiochia*, nomen urbium duarum, *unius*, quae, sita ad Orontem fluvium, Syriae metropolis, sedes regia et condita a Seleuco Nicanore in honorem patris Antiochi Antiochia appellata est. Haec urbs, quemadmodum a Cicerone pro Archia c. 3. celebris, copiosa et affluens dicitur eruditissimis hominibus studiisque liberalissimis, ita magnam etiam habuit Iudaeorum, post, Christianorum, multitudinem allectorum a Seleuco Nicanore muneribus et commodis magnis propositis; memorabilis etiam est ob nomen Christianorum discipulis et cultoribus Iesu hic primum inditum Act. 11, 19. 26. 13, 1. 14, 26. 15, 22—35. 18, 22. Gal. 2, 11. *Altera* Pisidiae, ab eodem Seleuco Nicanore condita, Pisidiae appellatur, non quod in Pisidia sita fuerit, sed quod adnumerari huic provinciae solebat Act. 13, 14. 2 Tim. 3, 11. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub *Antiochia*.

Ἀντιοχεύς, έως, ὁ, *Antiochenus*, *Antiochia oriundus* Act. 6, 5.

Ἀντιπαρέρχομαι, dep. med. c. aor. 2. ἀντιπαρῆλθον (ἀντί, παρέρχομαι) *contrario itinere praetereo*, *angesichts einer Person* oder *Sache vorübergehen*, *so vorübergehen*, *dass ich ihn oder sie sehe*. Bis Luc. 10, 31. 32. (de obviam eunte vel tuente aliquem contra aliquem Sap. 16, 10.) *praetereo* vel *contrario itinere praetereo*.

Ἀντίπας, α, [de quo gen. vid. ἀγρίππα] ὁ, *Antipas*, nom. pp. viri Apoc. 2, 13.

Ἀντιπατρίς, ίδος, ἡ, *Antipatris*, nom. pp. urbis palaestinensis, duobus circiter milliaribus et dimidio distantis a mari, sitae in regione fertilissima et aquis abundante Caesaream inter et Hierosolymam. Condita est haec urbs ab Herode M. et in honorem patris Antipae Antipatris appellata, cum, quae olim fuerit hoc loco urbs, χαφαρζαβᾶ diceretur Act. 23, 31. cf. Ioseph. Ant. 13, 13. 23. 16, 9. id. de bello iud. 1, 16. et *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Ἀντιπέρα, vel ἀντιπέρας vel ἀντιπέραν, adv. *e regione*, *ex adverso*, sq. genit. [vid. ἀντικρύ] ita semel in N. T. Luc. 8, 26. (Diod. Sic. 2, 46. 5, 82 et 83. Xen. H. G. 6, 2. 9.)

Ἀντιπίπτω, f. πεσοῦμαι, (ἀντί, πίπτω cado; contra cado, irruo in aliquem) *obnitor*, *adversor*, τινί [vid. ἀντίκειμαι], ita semel in N. T. Act. 7, 51. — οἱ ό pro הִרִיב Num. 26, 14. de pugnantibus Hdian. 6, 3. 13. Plut. Thes. c. 28. Id. de amicor. multitud. c. 5.)

Ἀντιστρατεύομαι, dep. med. (ἀντί, στρατεύομαι.— propr. exercitum duco contra aliquem Xen. Cyr. 8, 8. 26.) *adversor*, *contrarius sum*, τινί [vid. ἀντίκειμαι] ita semel Rom. 7, 23.

Ἀντιτάσσω, ττω, f. ξω, (aciem instruo contra aliquem Xen. An. 4, 8. 5. ab ἀντί, τάσσω) ἀντιτάσσομαι med. *oppono me alicui*, *resisto*, τινί [vid. ἀντίκειμαι] Rom. 13, 2. Iac. 4, 6. 5, 6. 1 Petr. 5, 5. absol. Act. 18, 6. Saepius non extat in N. T.

Ἀντίτυπον, ου, τό, (ab ἀντίτυπος, ex ἀντί, τύπος ictus; de rebus ictum repellentibus Luc. Hermot. §. 33. — typo respondens Hdian. 5, 5. 11. hinc neutrum substantive.) 1) *imago ad exemplum aliquod efformata*, *Abbild* Hebr. 5, 24. quo l. quae ad vocab. ἅγια adduntur verba: ἀντίτυπα τ. ἀ. si longius separantur ab illo, vid. sub ἄγγελος notata. 2) *Gegenbild*, *imago typo non respondens* 1 Ptr. 3, 21., ubi ut praecedens ὅ [scil. ὕδωρ] accuratius definitur addito ἀντίτυπον i. e. *dieses Wasser aber*, *ein Gegenbild dessen* [i. e. nicht dasselbe], *aus welchem die Noachiden sich retteten*, ὑμᾶς νῦν σώζει, ita per appositionem additur βάπτισμα = *nämlich das Taufwasser*. Cf. *Win.* p. 338. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀντίχριστος, ου, ὁ, (ἀντί, χριστός) *adversarius Christi*, collective: *quicunque negat*, *Iesum esse Messiam* 1 Ioh. 2, 18. coll. v. 22. 4, 3. 2 Ioh. v. 7. — Ubinam vero quaerendi sint, quos hoc nomine compellavit Iohannes, non liquet, cum ipse nusquam accuratius id definiverit. Cf. tamen *de Wette* ep. Ioh. 1. p. 241. *Lücke* ep. Ioh. p. 144 sq.

Ἀντλέω, ῶ, f. ήσω, (pp. exhaurio τὸν ἄντλον i. e. sentinam, eingelaufenes Seewasser aus dem Schiffsraume schöpfen; deinde:) *haurio*, quater in N. T. sq. nunc ὕδωρ Ioh. 2, 9. de h. l. aor. vid. ἀγοράζω. 4, 7. nunc absol. 2, 8. 15. — οἱ ό pro שָׁאַב Gen. 24, 8. 20. 45. דָּלָה Exod. 2, 16. 19. (Xen. Oec. 7, 40.)

Ἄντλημα, τος, τό, (id quod haustum est Dioscorid. 4, c. 64.) *haustrum* i. e. *instrumentum ad aquam hauriendam* semel Ioh. 4, 11. De voc. in μα vid. ἀνταπόδομα.

Ἀντοφθαλμέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀντί, ὀφθαλμός oculus; ex adverso vel rectis oculis adspicio) *resisto*, *obnitor*, τινί [vid. ἀντίκειμαι] ita semel Act. 27, 15. — Sap. 12, 14. (Pol. 2, 24. 1. 24, 12. 5.)

Ἄνυδρος, ον, ὁ, ἡ, *aqua carens* 2 Petr. 2, 17. Iud. v. 12. in quibus locis ut νεφελῶν vel πηγῶν ἀνύδρων [i. e. nubium vel fontium, aquam promittentium, sed spem fallentium] nomine adumbrantur homines promittentes quidem praeclara, sed non praestantes coll. Iob. 6, 15—20. ita τόποι ἄνυδροι dicuntur loca deserta, aquae quoniam in iis desiderantur Matth. 12, 43. Luc. 11, 24. — οἱ ό pro יְשִׁימוֹן Ies. 43, 19. 20. מִדְבָּר Ies. 41, 29. (Pol. 5, 80. 2. Plut. vit. Anton. c. 3.)

Ἀνυπόκριτος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό (α pr. et ὑποκρίνομαι simulo) *non simulatus*, *non fucatus*, *sincerus*. Quinquies Rom. 12, 9. 2 Cor. 6, 6. 1 Tim. 1, 5. Iac. 3, 17. 1 Petr. 1, 22.

Ἀνυπότακτος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό (α pr. et ὑποτάσσω subordino) 1) *non subiectus* Hebr. 2, 8. — 2) *immoriger* 1 Tim. 1, 9. Tit. 1, 6. 10. Saepius non legitur in N. T.

Ἄνω, adv. 1) *sursum*, *in die Höhe*, *nach oben zu* Ioh. 11, 41. Hebr. 12, 15. Ioh. 2, 7. ἕως ἄνω *usque ad summum*. — οἱ ό pro מַעְלָה Deut. 28, 43. (Lucian. Dial. Deorr. 11, 3. Xen. An. 4, 8. 28.) — 2) *superne*, *in loco superiore* Act. 2, 19. —praefixo artic. ὁ, ἡ, τὸ ἄνω *superior* (pp. Diod. Sic. 4, 55. Xen. An. 7, 4. 11.) sensu: ἐπουράνιος i. e. *qui*, *quae*, *quod in coelo est* vel *esse putatur* Gal. 4, 26. vel: *qui pertinet ad felicitatem ibi pios manentem* Phil. 3, 14. Col. 3, 1. 2. vel: *coelum* Ioh. 8, 23. q. l. ἐκ τῶν ἄνω εἰμί *e coelo oriundus sum* pro: *coelestia curo et sequor*, *a consiliis coelestibus pendeo*. De artic. iunct. c. adverb. ita, ut circumscribatur adiectiv. cf. *Herm.* ad Vig. p. 780. *Matth.* §. 272. *Buttm.* §. 112, 3. *Rost* §. 98. p. 487. *Win.* p. 123. *Alt* p. 30. Saepius non legitur in N. T.

Ἀνώγεον, vel ἀνώγαιον, ἀνώγειον, ἀνάγαιον, ου, τό, *conclave in superiore parte aedium*. Bis Marc. 14, 15. Luc. 22, 12. (Xen. An. 5, 4. 29.) Solebant Iudaei secedere huc coenandi, orandi, confabulandi et otii causa. De variis huius voc. formis cf. *Lob.* ad Phrynich. p. 297.

Ἄνωθεν, adv. 1) de loco: *desuper*, *von oben herab*, *aus der Höhe* Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Ioh. 19, 23. (Hdian. 8, 4. 20. Lucian. Dial. Deorr. 20, 7. Thuc. 3, 21.) — hinc de rebus, quae sunt οὐρανόθεν vel ἐκ τοῦ οὐρανοῦ coelitus et, cum Deus in coelo habitare crederetur, divinitus Ioh. 3, 3. 31. 19, 11. Iac. 1, 17. — 3, 15. 17.: ἡ ἄνωθεν σοφία *sapientia coelitus* vel *a Deo profecta*. — οἱ ό pro מִמַּעַל Iob. 3, 4. (Philo de profug. T. 1. p. 571, 2. εὑρεῖν σοφίαν ἄνωθεν ὀμβρηθεῖσαν ἀπ' οὐρανοῦ. Liban. vit. sua p. 42. D. ἡ γῆ — στερηθεῖσα τοῦ ἄνωθεν ὕδατος. Ael. Hist. Anim. 9, 30. Xen. Mem. 4, 3. 14.) — 2) de tempore, a) *a principio* Luc. 1, 3. Act. 26, 5. προγινώσκοντές με ἄνωθεν ab initio, sens.: a prima aetate (Philo de vit. Mos. T. 2. p. 141, 37. Dem. 1125, 24.) — b) *denuo* Gal. 4, 9. quo l. si iungitur cum synonymo vid. de hoc verbositatis genere *Rost* §. 140, 4. a. p. 705. *Bornem.* schol. p. 129. 166. 195. *Idem* ad Xen. Conv. p. 178. *Matth.* §. 636. *Iacob* quaest. Lucian. ad calcem Lucian. Tox. p. 9. 10. 17. 20. *Win.* p. 545 sq. *Alt* p. 260. coll. *Gesen.* 671. 698. (Ios. Ant. 1, 18. 3.) — Saepius non habetur in N. T.

Ἀνωτερικός, ή, όν, (ἄνω) *superior*, *superius*. Semel in N. T. Act. 19, 1.

Ἀνώτερος, α, ον, (ἄνω) *superior*, *us*, neutr. legitur adverbial. [vid. ἀκριβής] Luc. 14, 10. προσανάβηθι ἀνώτερον *adscende in locum superiorem* vel *occupa locum altiorem*. Hebr. 10, 8. ἀνώτερον λέγων i. e. *cum in superioribus dixisset*. De comparativo adv. ἄνω vid. *Win.* p. 67. et de comparat. adverbiorum in ον *Buttm.* §. 102, 5. gr. max. §. 115, b p. 270. *Bornem.* schol. p. 93. *Elmsl.* ad Eur. Heraclid. v. 544. *Schäfer* appar. Dem. 2. p. 683. *Matth.* §. 262. §. 132.

Ἀνωφελής, έος, ὁ, ἡ — ές, τό (α pr. et ὠφελέω prosum) *inutilis*, *parum commodi habens*. Bis Tit. 3, 9. Hebr. 7, 18. quo l. τὸ ἀνωφελές = *inutilitas*. Vide de adiect. c. artic. substantivi vim habente ἀδύνατος. (Lucian. Tim. §. 127. Xen. Oec. 1, 16.)

Ἀξίνη, ης, ἡ, *securis*. Bis in N. T. Matth. 3, 10. Luc. 3, 9. — οἱ ό גַּרְזֶן Deut. 19, 5. קַרְדֹּם 1 Sam. 13, 20. (Ael. V. H. 12, 5. Xen. An. 6, 2. 34.)

Ἄξιος, ία, ιον, 1) *eiusdem* vel *paris pretii* sq. genit. [vid. ἀνάξιος] *atque*, *eben so viel werth*, *wie* (propr. Hom. Iliad. 23, 885.) i. e. *aequiparabilis*, *aequiparandus*, *gleichzuachtend* Rom. 8, 18. (Hom. Iliad. 8, 234. Diod. Sic. 1, 51. Dem. 169, 4.) — 2) *dignus* a) propr. aa) de personis, sq. genit. rei [vid. ἀνάξιος] Matth. 10, 10. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. 6, 1. — μοῦ i. e. *consortio*, *beneficiis meis* Matth. 10, 37. 38. — Rom. 1, 32. Act. 13, 46. Hebr. 11, 38. (Hdian. 2, 3. 16. Xen. Mem. 1, 2. 62.) — absque casu rei, e contextu quippe facile eruendae Matth. 10, 11. 13. 22, 8. — Apoc. 3, 4. 16, 6. de h. l. asyndeto, ubi ratio redditur sententiae antegressae, vid. *Win.* p. 544 et ἀδικέω. — sq. infinit. pertinente ad accuratiorem nominis vel verbi definitionem. [vid. *Rost* §. 125, 6. p. 648. *Buttm.* §. 127, 3. *Win.* p. 297. *Alt* p. 165. coll. *Matth.* §. 533.] ita inf. aor. [vid. ἀδύνατος] Luc. 15, 19. 21. Act. 13, 25. Apoc. 4, 11. 5, 2. 4. 9. 12. (Lucian. Dial. Mort. 9, 8. Xen. Oec. 21, 12. H. G. 2, 3. 17.) — sq. ἵνα c. coniunct. ubi Graeci melioris aevi utuntur infinit. [vid. ἵνα] Ioh. 1, 27. (ita ἀξιοῦν ἵνα βοηθήσῃ pro ἀξιοῦν βοηθῆσαι Dem. pr. Coron. p. 278, 8. ubi *Schäfer*: notanda constructio, nam est e rarioribus. Adde *Fritzsche* Ev. Matth. p. 840. coll. *Win.* p. 312. — sq. ὅς c. verb. finit. Luc. 7, 4. — bb) de rebus et factis sq. genit. 1 Tim. 1, 15. 4, 19. — Luc. 12, 48. 23, 15. Act. 23, 29. 25, 11. 25. 26, 31. (Dion. Hal. Ant. 4, 24. Heliodor. 1, 11. Xen. Mem. 4, 3. 3.) — ἄξιόν ἐστι *operae pretium est*, sq. infinit. praefixo τοῦ 1 Cor. 16, 4. — Cf. *Matth.* §. 540. *Win.* p. 299. coll. *Fritzsche* l. l. (sq. infinit. simpl. Lucian. Dial. Mort. 11, 3. Xen. Symp. 4, 43.)

b) *congruus*, *conveniens*, sq. genit. Luc. 23, 41. (Xen. Ages. 1, 1.) Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. Act. 26, 20. (Plut. adv. Colot. c. 17. Dem. 189, 26.) — καθὼς ἄξιόν ἐστι, *ut fas est*, *ut decet* 2 Thess. 1, 3. (Xen. Mem. 1, 5. 3.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀξιόω, ῶ, f. ώσω, (ἄξιος) 1) *dignum iudico* pass. *dignus iudicor* vel *habeor* sq. infinit. aor. Luc. 7, 7. οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν (Xen. Mem. 1, 4. 10. Cyr. 5, 8. 4.) — sq. genit. [vid. ἀνάξιος] ut τῆς κλήσεως 2 Thess. 1, 11. 1 Tim. 5, 17. Hebr. 3, 3. 10, 29. (Diod. Sic. 19, 11. Ael. V. H. 3, 24. Dem. 297, 16. Xen. An. 3, 2. 7.) — 2) *volo*, *postulo*, sq. inf. aor. obiecti nota [vid. αἱρέω] Cf. supra ἄξιος No. 2. a. aa. — Act. 15, 38. 28, 22. (Diod. Sic. 17, 107. Xen. An. 1, 7. 8. Thuc. 2, 15.) Saepius non extat in N. T.

Ἀξίως, adv. (ἄξιος) *pro dignitate*, *convenienter*, *accommodate*. Quinquies, sq. genit. Rom. 16, 2. Eph. 4, 1. Col. 1, 10. 1 Thess. 2, 12. 3 Ioh. v. 6. (Xen. Cyr. 7, 3. 11. Mem. 4, 5. 19. Thuc. 3, 39.)

Ἀόρατος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. ὁράω) *qui cerni nequit*. Quinquies, dicitur Deus ἀόρατος 1 Tim. 1, 17. ὁ ἀ. Hebr. 11, 27. Col. 1, 15. — τὰ ἀόρατα de naturis invisibilibus Col. 1, 16. τὰ ἀ. τοῦ θεοῦ vel: *virtutes divinae*, *quae oculis cerni nequeunt* [cf. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 18.] vel: *actiones Dei invisibiles*, *das unsichtbare Walten Gottes* [ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. p. 61.] Rom. 1, 20. (Ios. Ant. 14, 4. 4. Xen. Mem. 4, 3. 13.)

Ἀπαγγέλλω, f. γελῶ, a. 1. ἀπήγγειλα, a. 2. p. ἀπηγγέλην [Luc. 8, 19. it. Hdian. 7, 9. cf. quae habent de hoc aor. VV. DD. suspecto ad voc. ἀγγέλλω adnotata; ἀπό, ἀγγέλλω] 1) *nuntio*, *melden*, *Nachricht geben*, τινί

τι Matth. 28, 11. Act. 23, 17. — τί Matth. 8, 33. Act. 15, 27. ἀπεστάλκαμεν — καὶ αὐτοὺς — ἀπαγγέλλοντας i. e. *misimus, qui iam in eo sunt* [vid. de particip. praes. sub αἴρω monita], ut non solum literas ad vos perferant, sed *etiam ipsi eadem coram nuntient.* — sq. ὅσα c. verbo finit. Act. 4, 23. — τινὶ Matth. 28, 8. 10. Act. 5, 25. — Luc. 8, 20. ἀπηγγέλη — λεγόντων sc. τινῶν. Cf. *Bornem.* Schol. p. 53. *Herm.* ad Vig. p. 776. 296. *Matth.* §. 563. vel: *indem man sagte* cf. *Win.* p. 527. — τινὶ ἐνώπιόν τινος Luc. 8, 47. — τινὶ περί τινος Luc. 7, 18. (Xen. An. 1, 7. 2.) — περί τινος sq. orat. indir. accuratius rem definiente 1 Thess. 1, 9. de indicat. ὁποίαν — ἔχομεν vid. ἀκούω No. 2. fin. — τινὶ sq. ὅτι Luc. 18, 37. Ioh. 20, 18. — εἰς c. acc. loci = *nuntium perfero in locum* Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. (Xen. An. 6, 4. 25.) — τὶ πρός τινα *nuntiando notitiam rei perfero ad aliquem* Act. 16, 36. — sq. inf. Act. 12, 14. (Plut. apophth. Phil. Mor. 2. p. 17 ed. *Tauchn.*) — absol. Ioh. 4, 51. — = *expono, trado, notum facio*, τινί τι Matth. 12, 18. Hebr. 2, 12. 1 Ioh. 1, 2. 3. — sq. ὅτι 1 Cor. 14, 25. — sq. dat. pers. et infinit. Act. 26, 20. quo l. c. verbo ἀπαγγ. insit voluntatis et praecepti significatio, infinit. μετανοεῖν, ἐπιστρέφειν = *oportere* μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν. Cf. *Matth.* §. 531. *Herm.* ad Vig. p. 745. *Lob.* ad Phryn. p. 753. *Schäfer* appar. ad Dem. 1. p. 782. 2, 648. *Bornem.* schol. p. 102. *Win.* p. 295. — 2) *renuntio*, τινί τι Matth. 11, 4. (Xen. Mem. 1, 2. 33.) — τινὶ Matth. 2, 8. Act. 22, 26. — absol. Act. 5, 22.

Ἀπάγχω, f. ξω, (ἀπό, ἄγχω) *constringo fauces, strangulo*, med. ἀπάγχομαι *laqueo me suspendo, vitam finio suspendio.* Semel Matth. 27, 5. — οἱ ο′ pro נֶחְנַק 2 Sam. 17, 23. (Pol. 16, 34. 10. Ael. V. H. 5, 6. Xen. Hier. 7, 13.)

Ἀπάγω, f. ξω, (ἀπό et ἄγω) *abduco* a) pp. τινὰ πρός τινα Act. 23, 17. πρὸς τὰ εἴδωλα i. e. *ad idola colenda* 1 Cor. 12, 2. — abest accus. pers. statim quippe praecedens Luc. 13, 15. — ἔκ τινος Act. 24, 7. — Ita οἱ ο′ pro נָהַג Deut. 28, 37. הוֹלִיךְ Ps. 125, 5. הוֹבִיל Ps. 60, 9. (Ael. V. H. 1, 6.) — de iis, qui ad iudicem, ad supplicium, in carcerem abducuntur Matth. 27, 2. Marc. 14, 44. 53. Luc. 23, 26. Act. 12, 19. addito εἰς finali Matth. 27, 31. ἕως τινός Marc. 15, 16. — τινὰ πρός τινα Matth. 26, 57. Marc. 14, 53. Ioh. 18, 13. — abest acc. obiecti, statim praecedens Marc. 14, 44. Ioh. 19, 17. (Plut. vit. Mar. c. 4. Dem. 431, 7. Hdian. 7, 12. 3. Xen. H. G. 2, 3. 54.) — b) de via ducente ad aliquid, sq. εἴς τι Matth. 7, 13. 14. (Ita ἄγειν Philo de vit. Mos. 2. p. 264, 3. et φέρω Thuc. 4, 94.) — Saepius non legitur in N. T.

Ἀπαίδευτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (α pr. et παιδεύω instituo; indoctus, ignarus Xen. Mem. 4, 1. 4.) *stolidus, insipidus* 2 Tim. 2, 23. ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ *ineptas quaestiones vita.*

Ἀπαίρω, f. αρῶ, pf. ἦρκα, (ἀπό et αἴρω) *aufero*, pass. *auferor.* ἀπό τινος ab aliquo, ita ter Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. De praepos. ἀπό post verba c. ἀπό composita vid. *Win.* p. 403. *Alt* p. 181 sq. *Bornem.* ad Xen. Conv. p. 219.

Ἀπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπό, αἰτέω) *exigo* i. e. *repeto, reposco*, s. *peto, quae mihi debentur.* Bis in N. T. τὶ ἀπό τινος Luc. 6, 30. 12, 20. de h. l. praesenti, quatenus futurascat, vid. sub αἴρω monita et de 3. plur. sine subiecto = *repetetur, man wird fordern* vid. αἴρω. — οἱ ο′ pro נָגַשׂ Deut. 15, 2. 3. (τὶ παρά τινος Diod. Sic. 11, 66. τὶ Ael. V. H. 1, 24. Theophr. Char. 18 vel 8.)

Ἀπαλγέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπό et ἀλγέω doleo; dedoleo, dolere desino Thuc. 2, 61. in N. T.) *sensum omnem depono.* Ita semel de hominibus, qui omnem honestatis sensum exuerunt Eph. 4, 19.

Ἀπαλλάσσω, ττω, f. ξω, (ἀπό et ἀλλάσσω muto; removeo, amoveo Xen. An. 3, 2. 28.) 1) *libero* Hebr. 2, 15. ἀπαλλάξαι τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας i. e. *ut liberaret eos, qui per omnem vitam propter mortis metum servitute* [sc. diaboli, mortem ex Iudaeorum opinione immittentis] *tenerentur.* (τινά τινος Ios. Ant. 11, 6. 12. 13, 13. 3. Diod. Sic. 16, 29. Xen. Cyr. 5, 1. 12.) — 2) *absolvo*, ἀπαλλάσσομαι *absolvor* i. e. *ita ab aliquo dimittor, ut placatum eum habeam et paratum ad litem remittendam* sq. ἀπό c. genit. pers. [cf. *Matth.* §. 353, 2. not.] Luc. 12, 58. de h. l. infinit. perfecti quatenus ad rem durantem pertineat vid. sub ἀγαπάω, ἀκούω notata. — (sq. genit. pers. Xen. Mem. 2, 9. 6.) — 3) pass. ἀπαλλάσσομαι *removeor* i. e. *discedo* [vid. de passiv. sub αἰσχύνω monita], de morbo sq. ἀπό τινος Act. 19, 12. (propr. τινός Xen. An. 7, 6. 2. ἀπό τινος 7, 1. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀπαλλοτριόω, ῶ, f. ώσω, (ἀπό, ἀλλοτριόω) *abalieno*, perf. pass. *alienus sum* sq. genit. rei [cf. *Win.* p. 183. *Matth.* §. 354. et §. 366.] Ter Eph. 2, 12. 4, 18. — absol. Col. 1, 21. quo l. post acc. particip. transitus fit ad verbum finitum, secum habens δέ, ut ὑμᾶς, ποτὲ ὄντας — νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν pro: οὓς νῦν ἀποκατήλλαξεν. De quo anacolutho cf. *Win.* p. 498. *Matth.* §. 631, 4. *Buttm.* ad Dem. Mid. p. 149. *Herm.* ad Soph. El. v. 1059. — οἱ ο′ pro זוּר Ps. 58, 3. (Diod. Sic. 3, 72. 11, 48.)

Ἁπαλός, ή, όν, *tener, mollis.* Bis in N. T. Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. (Ael. V. H. 3, 42. Xen. An. 1, 5. 2.)

Ἀπαντάω, ῶ, f. ήσω, [ita Marc. 14, 13. it. Diod. Sic. 18, 15. cum Graeci melioris aevi ἀπαντήσομαι, ut Xen. H. G. 1, 6. 3. cf. *Win.* p. 79. *Buttm.* §. 100, not. 8. gramm. max. §. 114. sub ἀντάω, *Rost* §. 82. p. 279. *Matth.* §. 184. not. 1. ab ἀπό et ἀντάω] *occurro, obviam eo* sq. dat. [cf. *Matth.* §. 383.] Septies in N. T. Matth. 28, 9. Marc. 5, 2. 14, 13. Luc. 17, 12. Ioh. 4, 51. Act. 16, 16. de occursu hostili Luc. 14, 31. — οἱ ο′ pro פָּגַע 2 Sam. 1, 15. Plut. Demetr. c. 36. Xen. An. 2, 3. 17.)

Ἀπάντησις, εως, ἡ, (ἀπαντάω) *occursus, obviam itio*, εἰς ἀπάντησίν τινος vel τινὶ *obviam alicui*, formula non aliena prorsus a Graecis, sed frequentissima apud Hebraeos cf. *Win.* p. 31. Quater in N. T. Matth. 25, 1. 6. 1 Thess. 4, 17. — Act. 28, 15. — οἱ ο′ pro לִקְרַאת 1 Sam. 9, 4. Ier. 41, 16. (Diod. Sic. 18, 59. Pol. 5, 26. 8.)

Ἅπαξ, adv. (pp. raro, interdum cf. *Lob.* ad Phrynich. p. 160.) 1) *semel*, a) universe 2 Cor. 11, 25. ἅπαξ ἐλιθάσθην. Hebr. 9, 7. ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ. 12, 26 et 27. ἔτι ἅπαξ. (Ael. V. H. 2, 30. Hdian. 1, 10. 8. Xen. Oec. 10, 1.) — ἅπαξ καὶ δὶς *semel iterumque* Phil. 4, 16. — = *saepius* 1 Thess. 2, 18. — οἱ ο′ pro פַּעַם וּשְׁתַּיִם Neh. 13, 20. — b) de iis, quae semel i. e. ita eveniunt, ut nunquam repetantur: *semel pro semper* Hebr. 6, 4. 9, 27. 28. 10, 2. 1 Petr. 3, 18. Iud. v. 3. 5. (ita *semel* Cicer. Deiot. c. 14. v. *Bentley* ad Horat. Satyr. 2, 8. 24.)

Ἀπαράβατος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, vox serioris aevi cf. *Lob.* ad Phryn. p. 313. (α priv. et παραβαίνω, transeo) *non transiens* Hebr. 7, 24. ἱερωσύνη ἀπαράβατος *sacerdotium non transiens* sc. in alium, sens. *perpetuum*; alii: *quod mutari nequit, immutabile* (Plut. de fat. c. 1. et de def. orac. c. 3.)

Ἀπαρασκεύαστος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et παρασκευάζω paro) *imparatus.* Semel in N. T. 2 Cor. 9, 4. Hdian. 3, 9. 19. Xen. Cyr. 2, 4. 15.)

Ἀπαρνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, f. 1. p. ἀπαρνηθήσομαι [signif. pass. Luc. 12, 9. ut Soph. Phil. v. 523. Cf. de verborum depon. fut. 1. p. significationem passivam habente *Win.* p. 236. Matth. §. 224. p. 538. coll. quae habent de aliis eorundem verborum temporibus eandem significationem habentibus *Matth.* §. 495. *Buttm.* §. 100, 3. not. 7. gr. max. §. 113, 4. *Rost* §. 113. not. 5. p. 560.] verb. dep. med. (ab ἀπό, ἀρνέομαι nego; recuso, ut τὸ ὄνομα Dem. 575, 25.) *nego, ich leugne*, a) sq. infinit. obiecti nota [vid. αἱρέω] Luc. 22, 34. — b) τινὰ i. e. *nego, pertinere aliquem ad me*, ita de Petro, negante, se nosse Iesum vel se esse ex sectatoribus eius Matth. 26, 34. 35. 75. Marc. 14, 30. 31. 72. Luc. 22, 61. Ioh. 13, 38. coll. Luc. 22, 34. — de Iesu, negante esse aliquem ex sectatoribus suis Luc. 12, 9. — ἀπαρ. ἑαυτὸν = *mearum rerum obliviscor, memetipsum et commoda mea non specto.* Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23. Saepius non extat in N. T.

Ἀπάρτι, adv. alii ἀπ' ἄρτι vid. *Win.* p. 46 (ἀπό et

ἄρτι modo) 1) i. q. ἀπὸ τοῦ νῦν *ab hoc tempore* Matth. 23, 39. 26, 29. 64. Ioh. 1, 52. — Atticis ita dictum esse, dubitat *Lob.* ad Phryn. p. 20. 21. — 2) fortius ἄρτι, *nunc, jetzt* Ioh. 13, 19. 14, 7. Apoc. 14, 13. (Aristoph. Plut. 388.) v. *Passow* sub hoc voc.

Ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, (ἀπαρτίζω perficio) *perfectio.* Extat tantum Luc. 14, 28. τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν *ad perficiendum* (sc. aedificium) *necessaria.* (Dion. Hal. de Comp. p. 370. ed. *Schäfer.*)

Ἀπαρχή, ῆς, ἡ, (ἀπάρχομαι, primum aufero, ut Diis offeram, hinc pp. oblatio primitiarum, ita οἱ ο' pro תְּרוּמָה Exod. 25, 3.) *primitiae*, i. e. a) *prima alicuius rei pars* Rom. 8, 23. οἱ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες [i. e. οἱ τὴν ἀπαρχήν, τὸ πνεῦμα ἔχοντες cf. de appositione genitivo casu nomini suo addita *Win.* p. 335. sq. *Gesen.* 677, 2. coll. p. 666. *Ewald* p. 579. gr. min. p. 245.] *qui Spiritu divino donati acceperunt primam quasi* [scil. τῆς κληρονομίας vel τῶν ἀγαθῶν τῶν μελλόντων] *partem;* ita scilicet, ut ista Spiritus divini donatio ipsis sit ἀῤῥαβών vel pignus, ad plenum huius felicitatis usum se olim perventuros esse (de primitiis, quae Diis offerebantur Xen. Oec. 1, 10. Pol. 31, 20. 12. Ael. V. H. 1, 31.) — b) de hominibus, qui primam quasi partem totius alicuius efficiunt, *qui primi sunt rei alicuius,* ut et nos: *ein Erstling* Rom. 11, 16. ἀπαρχή sc. φυράματος *primitiae massae* i. e. qua sensum: *primi* vel *maiores Iudaeorum.* Rom. 16, 5. ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας et 1 Cor. 16, 15. ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας. item Iac. 1, 18. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων; denique Apoc. 14, 5. de iis, qui primi nomen Christo dederunt. 1 Cor. 15, 20 et 23. Christus dicitur ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων i. e. *primus eorum, qui obdormiverunt* scil. quos in vitam Deus revocavit. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 255 sq.

Ἅπας, ασα, αν, (ἅμα πᾶς i. q. πᾶς, sed fortius) *universus, totus, omnis.* Legitur ita a) singularis nunc praepositus subst. articulum habenti Luc. 3, 21. 8, 37. 21, 4. (Hdian. 3, 8. 4.) nunc postpositus subst. artic. habenti Marc. 16, 11. Luc. 4, 6. 19, 48. (Xen. h. g. 1, 4. 6.) — b) Plural. nunc praepositus particip. articulum habenti Matth. 28, 11. — nunc absol. ἅπαντες *omnes,* ἅπαντα *omnia* Matth. 24, 39. 11, 32. Marc. 8, 25. de h. l. lect. ἅπαντα praeferenda lectioni ἅπαντας cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 331 sq. *de Wette* Ev. Marc. p. 159. — Luc. 3, 16. 5, 11. 26. 28. 9, 15. 15, 13. 17, 27. 29. Act. 2, 44. 4, 32. 10, 8. 11, 10. Eph. 6, 13.

Ἀπατάω, ῶ, f. ήσω, *decipio, in errorem induco,* τινά 1 Tim. 2, 14. Iacob. 1, 26. τινά τινι *aliquem aliqua re* Eph. 5, 6. (fallendi sens. Hdian. 2, 1. 22. Xen. Cyr. 5, 4. 20.)

Ἀπάτη, ης, ἡ, (pp. seductio) *fraus, fallacia,* refertur ad omnia, quibus fraudulenti aliquid inest, ut τοῦ πλούτου Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. τῆς ἀδικίας 2 Thess. 2, 10. τῆς ἁμαρτίας Hebr. 3, 13. in quibus locis uti sistuntur ὁ πλοῦτος, ἡ ἀδικία vel ἁμαρτία ut personae, ita Eph. 4, 22. τῇ ἀπάτῃ adscribuntur ἐπιθυμίαι. — Col. 2, 8. (Pol. 2, 56. 12. Xen. Cyr. 1, 2. 6.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀπάτωρ, ορος, ὁ, ἡ, (ab α priv. et πατήρ, pater; qui patrem non habuit Pollux Onomast. 3, 2. 4. deinde patre orbatus Eur. Orest. 310. *cuius pater non recensetur in genealogiis Hebraeorum* Hebr. 7, 3.

Ἀπαύγασμα, τος, τό, (ἀπό et αὐγή splendor) *splendor repercussus,* ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ex metonymia abstracti pro concreto: *is, in quo conspicitur maiestas divina* Hebr. 1, 3.

Ἀπεῖδον, a. 2. v. ἀφοράω, (oculos averto ab aliquo ad aliquid Thuc. 7. 71.) i. q. εἶδον sed fortius [vid. ἀπό] *vidi* i. e. *cognovi,* semel Phil. 2, 23. ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ i. e. *simulac cognovero rerum mearum eventum.*

Ἀπείθεια, ας, ἡ, (ἀπειθής) *indoles hominis, qui persuaderi sibi non patitur fidemque vel obedientiam denegat, contumacia.* Septies in N. T. Rom. 11, 30. de h. l. dat. causali = *propter contumaciam* vid. sub ἁμαρτία notata. v. 32. Hebr. 4, 6. 11. — υἱοὶ τῆς ἀ. = *contumaces, fidem denegantes* [vid. υἱός] Eph. 2, 2. 5, 6. Col. 3, 6.

Ἀπειθέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπειθής) *persuaderi mihi non patior* i. e. 1) *fidem denego, incredulus sum,* τινί Ioh. 3, 36. 1 Petr. 2, 8. 3, 1. (Hom. Odyss. 5, 43.) — absol. Act. 14, 2. 17, 5. 19, 9. — 2) *non obedio, immoriger sum,* τινί Rom. 2, 8. — absol. 10, 21. (Ael. V. H. 13, 14. Plato Crito c. 7. edit. *Fischer.*) — 3) *fidem et obedientiam denego,* τινί Rom. 11, 30. 1 Petr. 4, 17. — absol. Rom. 11, 31. 15, 31. Hebr. 3, 18. 11, 31. 1 Petr. 3, 19. — οἱ ο' pro סֹרֵר Deut. 21, 20. מָרָה Exod. 23, 21. Saepius non extat in N. T.

Ἀπειθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ — ές, τό (α pr. et πείθομαι) *qui persuaderi sibi non patitur, immoriger, obsequium denegans,* τινί Act. 26, 19. Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 2. (Hdian. 2, 4. 10.) — absol. Luc. 1, 17. Tit. 1, 16. 3, 3. (Xen. Mem. 3, 5. 19.) οἱ ο' pro סוֹרֵר Deut. 21, 18. מוֹרִים Num. 20, 10. מְרִי Ies. 30, 9.

Ἀπειλέω, ῶ, f. ήσω, et ἀπειλέομαι, οῦμαι f. ήσομαι [de quo depon. serioris aevi, obvio Act. 4, 17. et Polyaen. 7, 35. vid. *Passow* sub ἀπειλέω] *minor, comminor.* Bis in N. T. 1 Petr. 2, 23. — τινί et addito dat. nominis coniugati [vid. ἀγαλλιάω] Act. 4, 17. De h. l. 1 pers. plur. coniunct. in adhortatt. vid. sub ἄγω observata. (Hdian. 6, 8. 13. Xen. Mem. 1, 1. 18.)

Ἀπειλή, ῆς, ἡ, *minae, comminatio.* Quater in N. T. Act. 4, 17. 29. 9, 1. (Xen. Cyr. 4, 5. 18.) — per metonym. pro: *acerbitas, severitas* Eph. 6, 9.

Ἄπειμι, f. έσομαι, (ἀπό, εἰμί) *absum.* Septies in N. T. 2 Cor. 10, 1. 11. 13, 2. 10. Phil. 1, 27. τῇ σαρκί, it. τῷ πνεύματι [de quo dat. vid. ἅγιος] 1 Cor. 5, 3. Col. 2, 5. (Xen. Symp. 8, 18. Hdian. 2, 7. 8.)

Ἄπειμι, (ex ἀπό et εἶμι eo) *abeo.* Semel Act. 17, 10. (Xen. Mem. 2, 6. 11.)

Ἀπεῖπον, aor. 2. et a. 1. ἀπειπάμην, [cf. de hoc aor. *Matth.* §. 232. *Buttm.* §. 101. Gr. max. §. 114. sub εἶπον. *Win.* p. 81. ab ἀπό et εἶπον dixi; eloquor, aussagen, grade heraussagen Hom. Iliad. 7, 416. 9, 309. — abdico me aliqua re, renuntio rei alicui Hom. Iliad. 3, 406. Diod. Sic. T. 4. p. 61. ed. *Bip*]. *aversor, fugio, mit Abscheu sich von etwas lossagen, verabscheuen,* seq. accus. Ita semel 2 Cor. 4, 2. — οἱ ο' pro מָאַס Iob. 10, 3. (Mus. de Her. et Leandr. v. 125. Max. Tyr. 5, 5. ἅμασις ἀπείπατο πολυκράτην cf. Diod. Sic. 1, 95. — Ael. H. N. 6, 1. τὴν ἀκόλαστον κοίτην ἀπείπατο παντελῶς πᾶσαν.)

Ἀπείραστος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό (α pr. et πειράζω tento) *qui tentari* vel *sollicitari nequit* [vel etiam: *non expertus*] sq. genit., ut κακῶν i. e. *in Ansehung des Bösen* [cf. de hac gen. vi *Matth.* §. 339. §. 343. *Buttm.* §. 119, 6. 1. *Rost* §. 109, 1. p. 538. *Herm.* ad Soph. Trach. v. 58. *Win.* p. 179. coll. *Ewald* p. 574. gr. min. p. 244.] Ita semel Iac. 1, 13.

Ἄπειρος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α pr. et πεῖρα experientia; inexpertus Pol. 3, 79. 6.) *imperitus, ignarus,* sq. genit. [cf. *Matth.* §. 346. *Buttm.* §. 119, 5. 1.] Semel in N. T. Hebr. 5, 13. (Plut. de glor. Athen. c. 6.)

Ἀπεκδέχομαι, f. δέξομαι, verb. dep. med. (ἀπό augens, ἐκδέχομαι) *expecto* i. q. ἐκδέχομαι, sed fortius *ad finem usque expecto,* sq. acc. rei Rom. 8, 19. 23. 1 Cor. 1, 7. Gal. 5, 5. — sq. acc. pers. Phil. 3, 20. Hebr. 9, 28. — absol. Rom. 8, 25. 1 Petr. 3, 20. Saepius non habetur in N. T.

Ἀπεκδύομαι, f. δύσομαι (ἀπό, ἐκδύω) *prorsus exuo, excutio,* τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον i. e. *prorsus missum facio* vel *depono pristinum ingenium et pristina studia* Col. 3, 9. — τὰς ἀρχάς i. e. *principatus vi sua privo* Col. 2, 15. (propr. Ael. V. H. 13, 37.)

Ἀπέκδυσις, εως, ἡ, (ἀπεκδύομαι) *exuitio* metaph. *depositio, renuntiatio.* Extat tantum Col. 2, 11. ἀπέκδυσις τοῦ σώματος τῆς σαρκός.

Ἀπελαύνω, f. ελάσω, (ἀπό et ἐλαύνω) *abigo,* τινὰ ἀπό τινος [de ἀπό repetito vid. ἀπαίρω], ita semel Act. 18, 16. (Xen. Mem. 2, 6. 12. Anab. 3, 4. 40. — sq. genit. Plut. vit. Mar. c. 17. ἀπελαύνων τοῦ βήματος.)

Ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, (ἀπελέγχω refuto) *contemtus.* Legitur tantum Act. 19, 27.

Ἀπελεύθερος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ἀπό et ἐλεύθερος) *libertus, libertate donatus*. Semel in N. T. 1 Cor. 7, 22. (Hdian. 4, 8. 11. Xen. Athen. 1, 10.)

Ἀπελλῆς, οῦ, ὁ, *Apelles*, nom. pp. viri christiani Rom. 16, 10.

Ἀπελπίζω, f. ίσω, *despero, spem abiicio*. Semel in N. T. Luc. 6, 35. ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες *benefacite et mutuam date pecuniam nullo modo desperantes* scil. de Deo remunerante (Diod. Sic. 2, 25. Pol. 3, 63. 13.) Alii: *nihil inde sperantes*; ita ut ἀπελπίζω sit i. q. ἐλπίζω ἀπό τινος ut ἀπεσθίω pro ἐσθίω ἀπό τινος Athenaeus 14, c. 17. ed. *Casaub.* et ἀπαιτεῖν pro αἰτεῖν ἀπό τινος Theophrast. Charact. IX. (XII.) ed. *Casaub.* Vid. tamen *Ast* ad Theophr. l. l. p. 128.

Ἀπέναντι, adv. iungi solitum cum genit. [vid. ἀντικρύ.] 1) *e regione, ex adverso* Matth. 21, 2. 27, 61. (Polyb. 1, 86, 3.) — 2) *coram, in conspectu*, Matth. 27, 24. ἀπέναντι τοῦ ὄχλου Act. 3, 16. Ita οἱ ο′ pro לִפְנֵי Deut. 27, 10. et עַל־פְּנֵי Gen. 23, 19. 25, 9. εἶναι ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν τινος ad normam hebr. לְנֶגֶד עֵינַיִם pro εἶναι ἀπέναντί τινος *obversari alicui* Rom. 3, 18. coll. Ps. 36, 2. — 3) *adversus, contra, gegen, zuwider* Act. 17, 7. (Sir. 37, 7.)

Ἀπέραντος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό (α pr. et πέρας terminus, finis) *infinitus*. Semel in N. T. 1 Tim. 1, 4. γενεαλογίαι ἀπέραντοι *genealogiae infinitae* i. e. *quae in infinitum producuntur vel produci possunt*, hincque inutiles sunt. (Hdian. 2, 5. 21. Pol. 1, 57. 3. Thuc. 4, 36.)

Ἀπερισπάστως, adv. (α pr. et περισπάω distraho) *sine ulla distractione, sine ulla cura et sollicitudine*. Semel 1 Cor. 7, 35. (Pol. 2, 20. 12. Arrian. Epict. 1, 29.)

Ἀπερίτμητος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (α priv. et περιτέμνω circumcido) *non circumcisus* metaph. ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν [de quo dat. vid. ἅγιος] homines, quorum animus et aures ἀκροβυστίᾳ i. e. cute quasi obducti sunt, ut neque audiant praecepta divina neque animum illis emendari patiantur = *durus, pertinax* Act. 7, 51. Ita עַרְלֵי־לֵב et עֲרֵלֵי־אָזְנַיִם Ez. 44, 7. Jer. 6, 10. Saepius non legitur.

Ἀπέρχομαι, dep. med. cum f. ἀπελεύσομαι, [Matth. 25, 46. Rom. 15, 28. Gen. 19, 2. Deut. 16, 7. al. de qua futuri forma post scriptores ion., it. tragicos apud seriores Graecos usitata vid. *Lob.* ad Phryn. p. 37. 38. *Matth.* §. 234. *Buttm.* §. 101. gr. max. §. 114. *Win.* p. 81. *Alt* p. 24. sub ἔρχομαι] et a. 2. ἀπῆλθον (ἀπό, ἔρχομαι).

1) *abeo, discedo, abgehen, weggehen* a) proprie aa) universe Matth. 13, 25. 28. 46. 15, 4. 18, 30. 19, 22. 25, 18. 25. Marc. 5, 20. 24. 6, 28. Luc. 17, 23. Ioh. 16, 7. al. (Plut. Apophth. Moral. T. 2. p. 14. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 4, 2. 39.) — iunct. c. participiis pluribus [vid. ἀνάγω] Marc. 10, 22. Luc. 10, 30. — de personis nave discedentibus Ioh. 6, 22. (de homine, qui equo vectus abit Palaeph. f. 1.) — seq. ἀπό τινος [vid. ἀπαίρω] Matth. 5, 17. Luc. 1, 38. 8, 37. — sq. εἰς c. acc. loci, in quem abit aliquis Matth. 14, 15. 16, 21. — 22, 5. εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν. 25, 46. 28, 10. Ioh. 4, 8. Rom. 15, 28. Gal. 1, 17. — Ios. 2, 16. (Lucian. Dial. Deorr. 16, 1.) — Matth. 10, 5. εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε i. e. *nolite, abeuntes a me, viam inire ad paganos ducentem*; de qua genit. vi cf. *Win.* p. 172 et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 21. 361 sq. — Matth. 8, 18. 32. Marc. 6, 32. τῷ πλοίῳ i. e. *nave parata usus* [vid. ἀναιρέω] praefert *Fritzsche* Ev. Marc. p. 236. ἐν τῷ πλοίῳ. 8, 13. 9, 43. Ioh. 6, 1. 10, 40. — sq. ἐπί c. acc. loci, in vel ad quem abit aliquis Luc. 24, 24. — (Lucian. D. D. 17, 1.) — Matth. 22, 5. ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ i. e. ad *opus suum* i. e. *ut negotiis suis vacaret*. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 653. *de Wette* Ev. Matth. p. 181. — sq. πρός c. acc. personae, ad quam aliquis, discedens a loco, abit. [De qua attractione Graecis familiari vid. *Herm.* ad Vig. p. 893. *Fritzsche* l. l. p. 501. *Win.* p. 484.] Matth. 14, 25. ἀπῆλθε πρὸς αὐτούς [i. q. ἀπῆλθε ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ ἦλθε πρὸς αὐτούς.] Ioh. 6, 68. de h. l. fut. = *sollen wir gehen?* vid. ἀγοράζω. Apoc. 10, 9. (ita de transfugis Xen. An. 1, 9. 29.) — iunct. c. ὅπου Matth. 8, 19. — sq. ὀπίσω τινός [von Jemandem weggehend] *Jemandem nachgehen* oder *nachlaufen*, metaph. *sequor aliquem* Marc. 1, 20. Ioh. 12, 19. — vel: *indulgeo alicui rei* Iud. v. 7. — ita hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי et πορεύεσθαι ὀπίσω τινός Deut. 4, 3. Ier. 2, 8. — sq. πέραν τινός Ioh. 6, 1. addito εἰς c. acc. loci 10, 40. — bb) de secedentibus, *weg-, beiseits gehen* Matth. 26, 36. Act. 4, 15. — cc) de redeuntibus Matth. 8, 21. Luc. 7, 24. (Xen. Cyr. 1, 4. 27.) — sq. εἰς c. acc. loci, in quem redit aliquis Matth. 9, 7. Marc. 7, 30. Luc. 1, 23. Ioh. 4, 3. 28. — (Xen. Cyr. 1, 5. 1. An. 4, 8. 6. Hdian. 8, 8. 18.) — *εἰς τὰ ὀπίσω sich zurückziehen* i. e. vel *retrocedo* Ioh. 18, 6. vel: *sich von Jemandem zurückziehen* Ioh. 6, 66. — ἀπό τινος εἰς Luc. 2, 15. — sq. ἐκεῖ Matth. 2, 22. ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν per attractionem pro: ἐφοβήθη ἐκεῖσε ἀπέρχεσθαι καὶ μένειν ἐκεῖ. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 893. ad Sophocl. Philoct. 480. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. 46. *Fritzsche* l. l. p. 102.

b) metaph. aa) de malis, ut lepra, ubi Lat. vel: *evanesco* sq. ἀπό Marc. 1, 42. Luc. 5, 13. — vel: *finior* Apoc. 9, 12. 11, 14. — bb) de bonis, commodis sq. ἀπό, ubi Lat. *pereo, eripior* Apoc. 18, 14. (Lucian. Dial. Mort. 3, 3.) — cc) de universo rerum ordine, *abeo, evanesco* Apoc. 21, 1. 4. — dd) de fama: *divulgor* sq. εἰς Matth. 4, 24.

2) *venio* sq. εἰς Matth. 8, 33. — sq. ἐπί c. acc. Luc. 23, 33.

Ἀπέχει, v. ἀπέχω.

Ἀπέχω, ἀφέξω (ἀπό, ἔχω teneo, habeo; abstineo aliquid ab aliqua re, averto Hom. Iliad. 1, 97. Plato Cratyl. c. 23.) 1) *totum aliquid* vel *aliquem habeo* [de ἀπό augente cf. ἀπό], τινὰ αἰώνιον [*auf immer, für immer* vid. ἀδάπανος] Philem. v. 15. (Callim. Epigr. 54. 58. Athen. 14. p. 649. Aeschin. 34, 35. 89, 14.) — τί, *totum aliquid habeo = weghaben* [cf. *Win.* p. 251.] ut μισθόν Matth. 6, 2. 5. 16. παράκλησιν Luc. 6, 24. Phil. 4, 18. (ἀπέχειν τὸν μισθόν Ios. de bell. iud. 1, 30. 6. Plut. vit. Solon. c. 22. Anth. gr. 2, 3. p. 246.) — 2) *absum, disto*, sq. ἀπό Luc. 7, 6. 24, 13. (2 Macc. 12, 29. Diod. Sic. 5, 42. Arrian. Exp. Alex. M. 1, 17. 4. Xen. An. 4, 3. 5.) — Matth. 15, 8. et Marc. 7, 6. coll. Ies. 29, 13. — cf. *Matth.* §. 354. *a. Rost* §. 108. p. 535. — absolute Luc. 15, 20. de h. l. genitivis absol., cum propter verbum sequens alius casus poterat expectari vid. *Matth.* §. 561. *Schäfer* ad Apoll. Rhod. 2. p. 170 sq. *Bornem.* schol. p. 96 sq. *Win.* p. 187. *Alt* p. 279. — *ἀπέχει* pro: *abest, transiit* sc. anxietas, *es ist vorüber!* Marc. 14, 41. Cf. tamen *Fritzsche* Ev. Marc. p. 630. sqq. *de Wette* Ev. Marc. p. 187. — 3) med. *ἀπέχομαι, abstineo ab aliqua re, ich enthalte mich einer Sache* a) sq. ἀπό c. gen. rei Act. 15, 20. 1 Thess. 4, 3. 5, 22. — Ita Iob. 1, 1. 2, 3. Ezech. 8, 6. (Sirac. 28, 8.) — b) sq. genit. rei Act. 15, 29. 1 Tim. 4, 3. vid. de h. l. κωλύω. 1 Petr. 2, 11. de h. l. verbis παρακαλῶ sc. ὑμᾶς — ἀπέχεσθαι — ἔχοντες sub ἀνέχομαι ad Eph. 4, 2. observata. — (Diod. Sic. T. 10. p. 32. 38. 39. ed. *Bip.* Xen. Mem. 4, 6. 11.) cf. *Win.* p. 183. *Matth.* §. 353, 3. *Buttm.* §. 119, 4. *Rost* l. l. p. 536. *Fischer* 3. a. p. 372. Saepius non exstat in N. T.

Ἀπιστέω, ῶ, f. ήσω, (ab α priv. et πίστις fides; diffido alicui Xen. An. 2, 5. 6. Thuc. 3, 37.) — 1) *fidem denego*, ita de personis, fidem denegantibus nuntio de Iesu in vitam restituto Marc. 16, 11. Luc. 24, 41. — αὐταῖς v. 11. vel de personis negantibus, Iesum esse Messiam Marc. 16, 16. Act. 28, 24. vel de hominibus fidem non habentibus oraculis divinis Rom. 3, 3. (Xen. Ag. 8, 7.) — 2) *fidem fallo, perfidus sum*. 2 Tim. 2, 13. Saepius non legitur in N. T.

Ἀπιστία, ας, ἡ, (ἄπιστος) *defectus fidei, Unglaube* Matth. 13, 58. 17, 20. Marc. 6, 6. 9, 24. 16, 14. Rom. 3, 3. 4, 20. de h. l. dat. causali: τῇ ἀ. *propter fidei defectum* i. e. *quod fidei inops esset* vid. sub ἁμαρτία notata. — Rom. 11, 20. 23. 1 Tim. 1, 13. ἐν ἀπιστίᾳ, *im Zustande des Unglaubens*. Hebr. 3, 12. de h. l. genit. ἀπιστίας vid. sub ἀπείραστος monita. — 3, 19. (Ios. Ant. 2, 4. 3. Diod. Sic. 11, 89. Thuc. 1, 10.)

Ἄπιστος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (α priv. πιστός) 1) *perfidus* Luc. 12, 46. Apoc. 21, 8. (Xen. Mem. 2, 6. 19.) — 2) *incredibilis* Act. 26, 8. (Xen. Hier. 1, 9. Thuc. 3, 23.) — 3) *qui fidem non habet alteri* [Dem. 349, 15. *Valken.* ad Hdot. 6, 108.] i. e. *incredulus* Ioh. 20, 27. — b) *cui deest fiducia in Deum*, suos adiuvantem Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. — c) de hominibus fidem et obedientiam Iesu denegantibus = *ungläubig*, fere = *adver-*

sarius rei christianae, 2 Cor. 4, 4. quo l. τῶν ἀπίστων = *hoc effectu, ut fidem non haberent* [vid. sub ἄμεμπτος monita]. Tit. 1, 15. — d) *alienus a religione Iesu* vel a πίστει [vid. πίστις], *paganus*, *Nichtchrist* 1 Cor. 6, 6. 7, 12. 13—15. 10, 27. de genit. τῶν ἀ. separato a nomine regente vid. ἄγγελος. 14, 22—23. 2 Cor. 6, 14. 15. 1 Tim. 5, 8. Saepius non legitur in N. T.

Ἁπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, *simplex* (i. e. qui est sine plica, non involutus Xen. Cyr. 1, 6. 27.) metaph. de oculo: *integer*, *ungetrübt*. Bis in N. T. Matth. 6, 22. Luc. 11, 34.

Ἁπλότης, ητος, ἡ, (ἁπλόος) *simplicitas*, de animi sinceritate et candore a) universe Rom. 12, 8. 2 Cor. 1, 12. θεοῦ i. e. *quae Deo probatur*. Cf. *Win.* p. 225 et sub ἄζυμος notata. 11, 3. ἡ ἁ. ἡ εἰς τὸν Χριστόν *sinceritas, quae ad Christum spectat* i. e. *qua in Christum uti debent eius cultores*. Eph. 6, 5. Col. 3, 22. — οἱ ό pro בְּיֹשֶׁר לְבָבִי 1 Cor. 29, 17. — b) τῆς κοινωνίας *quae conspicitur in communicatione bonorum*, vel *quae in beneficiis conferendis conspicua est*, 2 Cor. 9, 13. — 2 Cor. 8, 2. 9, 11. (Philo de O. M. p. 38, 2. et p. 41, 27. Ios. Ant. 7, 13. 4.) Saepius non extat in N. T.

Ἁπλῶς, adv. *animo simplici*, ita semel Iac. 1, 5. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 18. (Polyb. 32, 13. 14).

Ἀπό, praepos. secum habens genit. et pertinens tum ad *separationem* [*Trennung*, *Entfernung*, *Entferntsein*] tum ad *originem* personae vel rei alicuius indicandam, ubi Lat. *a*, *ab*, etiam *de*, nos: *von*, *weg*, *hinweg von*. Legitur autem ἀπό in N. T.

I) *de loco* i. e.

1) de *motu a loco* a) ita, ut eorum, quae ante in [i. e. *auf*, *an*, *bei*, *in der Nähe*] vel cum aliqua re fuerint, sola ab ea separatio, minus vero loci, a quo inde factus fuerit motus, cogitatio spectetur. Cf. *Matth.* §. 573. *Rost* §. 110, 1. *Fischer* 3 b. p. 108. *Win.* p. 353. *Passow* sub ἀπό. aa) proprie. Ita post verba *separandi*, sq. gen. rei vel personae cum alia ante coniunctae, ut ἀφορίζω Matth. 25, 32 bis. ἀπορφανίζω 1 Thess. 2, 17. (ita χωρίζω ἀπό τινος Plat. Phaed. c. 12.) — post vv. *discedendi*, sq. gen. pers., cum qua ante fuit vel versatus est aliquis, ut ἀπέρχεσθαι Luc. 1, 38. 2, 15. 8, 37. quo l. ἀπ' αὐτῶν = *a terra sua*. ἀποσπᾶσθαι Luc. 22, 41. Act. 21, 1. ἀφίστασθαι vel ἀποστῆναι Luc. 4, 13. 13, 27. Act. 12, 10. 15, 38. q. l. ὁ ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν = *qui eos deseruerat*. Act. 19, 19. ἀποχωρεῖν Matth. 7, 23. Luc. 9, 39. Act. 13, 13. ἀποχωρίζεσθαι Act. 15, 39. διαστῆναι Luc. 24, 51. διαχωρίζεσθαι Luc. 9, 33. ἔρχεσθαι Ioh. 3, 2. 13, 3. 16, 30. πορεύομαι Matth. 25, 41. Luc. 4, 42. Act. 5, 41. φεύγειν Marc. 14, 52. Ioh. 10, 5. Iac. 4, 7. de Apoc. 9, 6. vid. φεύγω. (Xen. Mem. 2, 6. 11. An. 7, 1. 4. Cyr. 1, 4. 28.) — De morbis cessantibus, ita ἀπαλλάσσεσθαι Act. 19, 12. ἀπέρχεσθαι Marc. 1, 42. Luc. 5, 13. de personis aversantibus aliquem, ἀποστῆναι 1 Tim. 6, 5. ἐκκλίνειν Rom. 16, 17. de deficientibus ab aliquo, ita post ἀποστῆναι Act. 21, 21. Hebr. 3, 12. μετατίθεσθαι Gal. 1, 6. (Xen. Cyr. 5, 4. 1.) — in constructione praegnante: *αἰσχύνομαι ἀπό τινος* pro: αἰσχυνόμενος ἀπέρχομαι ἀπό τινος *pudibundus recedo ab aliquo*, *ich schäme mich vor Jemandem* 1 Ioh. 2, 28. — ita οἱ ό pro בּוֹשׁ sq. מִן Ier. 22, 22. (Sir. 41, 17.) Cf. *Gesen.* p. 817. *Ewald* p. 599, gr. min. p. 262. *de Wette* ad 1 Ioh. 2, 28. sq. gen. rei, a qua discedere i. e. cum qua nihil commercii habere iubetur aliquis, post ἀποστῆναι 2 Tim. 2, 19. ἐκκλίνειν 1 Petr. 3, 11. φεύγειν 1 Cor. 10, 14. — ita etiam in structura praegnante: φυλάσσομαι et φυλάσσω ἐμαυτὸν *ἀπό τινος caveo mihi et recedo ab aliqua re*, ut ἀπὸ τῆς πλεονεξίας *caveo mihi ab avaritia* Luc. 12, 15. 1 Ioh. 5, 21. — οἱ ό pro שָׁמַר sq. מִן Ps. 18, 24. (Sir. 2, 11. Xen. Cyr. 2, 3. 9;) — προσέχω ἐμαυτῷ et προσέχω ἀπό τινος *caveo mihi et recedo ab aliqua re vel persona* pro: *caveo mihi ab aliquo* Matth. 7, 15. 10, 17. Luc. 20, 46. — Matth. 16, 6. 11. 12 bis. Luc. 12, 1. — οἱ ό pro חָדַל sq. מִן 2 Chron. 35, 21. (Sir. 6, 13. 13, 8. Similiter *βλέπω ἀπό τινος* Marc. 8, 15. 12, 38. Cf. *Win.* p. 40. 202. coll. *Passow* 1, 409. *Hand* de partic. lat. Vol. 1. p. 40. 41. *Gesen.* l. l. *Ewald* l. l. — sq. gen. loci, in cuius propinquitate fuit aliquis, post ἀπέρχεσθαι Matth. 24, 1. ἐξελθὼν — ἱεροῦ pro: *templo egressus ab eo discessit*. Cf. de h. l. hyperbato *Fritzsche* Ev. Matth. p. 696. ἀφίστασθαι Luc. 2, 37. οὐκ — ἱεροῦ *non discessit a templo* pro: *diligentissimus erat in templo frequentando*. φεύγειν Marc. 16, 8. — Loci ex attractione explicandi [cf. *Herm.* ad Vig. p. 892. *Matth.* §. 596, c. fin. *Win.* p. 484. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 501.] ἐξέρχομαι ἀπό τινος i. e. *egredior loco ita ut ab eo discedam* = *relinquo locum* Matth. 13, 1. 28, 8. Marc. 11, 12. Luc. 9, 5. 17, 29. Phil. 4, 15. Hebr. 11, 15. ἐκπορεύομαι Matth. 20, 29. Marc. 10, 46. quo l. pro ἀπὸ Ἱεριχώ *Fritzsche* p. 459. habet ἐκεῖθεν. μεταβαίνω breviter μεταβαίνων ἀπέρχομαι ἀπό τινος *traiiciendo discedo a loco* Matth. 8, 34. coll. 9, 1. — sq. gen. pers. ἐξέρχομαι ἀπό τινος Luc. 5, 8. εἰσέρχομαι Marc. 7, 17. de daemonibus homine egressis, ita ut ab eo discederent Matth. 12, 43. 17, 18. Luc. 4, 35. 41. 8, 2. 29. 33. 35. 38. 11, 24. Act. 16, 18. de vi relinquente aliquem Luc. 8, 46. ἐγείρομαι ἀπὸ τῶν νεκρῶν *suscitor ita ut discedam a mortuis* = *orcum relinquo* Matth. 14, 2. 27, 64. 28, 7. — ἀναβαίνω ἀπὸ τοῦ ὕδατος *ab aqua* i. e. *a loco, ubi eram in aqua*, *vom Wasser heraufsteigen* Matth. 3, 16. Marc. 1, 10. Cf. *Matth.* §. 573. p. 1328. — post vv. *descendendi*, *decidendi*, *decutiendi*, *detrahendi*, *deturbandi*, sq. gen. pers. cum qua vel apud quam fuit aliquid, ita post καταβαίνειν Iac. 1, 17. — Apoc. 3, 12. 20, 9. — sq. gen. loci, in [i. e. *auf*] quo ante fuit aliquis vel aliquid, ita post ἀποβαίνειν Luc. 5, 2. ἀποπίπτειν Act. 9, 18. ἀποτινάσσειν Luc. 9, 5. ἔρχομαι Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. καταβαίνειν Matth. 8, 1. 14, 29. 27, 40. 42. Marc. 9, 9. 15, 30. 32. abest καταβαίνειν cogitatione addendum Act. 1, 12. κατέρχεσθαι Luc. 9, 37. καθαιρεῖν Luc. 1, 52. Act. 13, 29. πίπτειν Matth. 15, 27. Luc. 16, 21. Act. 20, 9. — 19, 12. ἀπὸ τοῦ χρωτός — σουδάρια i. e. *sudaria de cute eius sumta*. (Chariton 1, 3. Plut. Pericl. c. 28. Xen. Cyr. 8, 3. 10.) — sq. gen. rei, cui affixum est vel adhaeret aliquid, ita post πίπτω Matth. 24, 29. συλλέγω 7, 16 bis (ita ἀφαιρεῖν Theophr. Char. 2.) — post vv. *redeundi*, *praetereundi*, *surgendi*, *tollendi*, sq. gen. loci, in [*auf*] quo fuit aliquis vel aliquid, ita post αἴρειν ἀπὸ τῆς γῆς *von der Erde wegnehmen* = *tollere e medio* Act. 8, 33. 22, 22. ἐγείρεσθαι 9, 8. — ita ὑπανίστασθαι Xen. Hier. 7, 2.) Marc. 7, 4. ἀπ' ἀγορᾶς *a foro* scil. reversi sq. gen. loci vel personae, in cuius vicinia fuit aliquis, ita post ὑποστρέφειν Luc. 4, 1. 24, 9. παρέρχομαι Act. 26, 39. 42. Marc. 14, 35. 36. παραφέρω Luc. 22, 42. Vide de horum l. sensu sub παρέρχομαι notata. — — post vv. *abigendi*, *amovendi*, *abscindendi*, *abstergendi*, sq. gen. rei, quae ante fuit in [= *an*, *bei*, *in der Nähe*] aliqua re. Ita post ἀπελαύνω Act. 18, 16. ἀποκυλίω Matth. 28, 2. Luc. 24, 2. αἴρω Matth. 9, 16. hinc τὰ ἀπὸ τοῦ πλοίου pleue τὰ ἀ. τ. π. ἀρθέντα i. e. *navis fragmenta* Act. 27, 44. ἀφαιρέω Apoc. 22, 19. ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς. — διώκω Matth. 23, 34. ἐξαλείφω Apoc. 21, 4. (Xen. M. 2, 6. 12.) — Loci ex attractione indicandi, sq. gen. pers. ἐκβάλλω, breviter pro: *eximo* vel *eiicio ita ut adimam vel abigam ab aliquo* Matth. 7, 4. Marc. 16, 9. Act. 13, 50. ἐξωθέω Act. 7, 45. sq. gen. loci Matth. 23, 34. — — post vv. *ducendi*, *mittendi*, *suscipiendi*, sq. gen. nunc loci, ad [*bei*] quem ante fuit aliquid, ita ἐπανάγω Luc. 5, 3. nunc pers., quae ante fuit cum vel coram aliquo, ita ἄγω Ioh. 18, 28. ἀναλαμβάνω Act. 1, 11. 22. ἀπολαμβάνω Marc. 7, 33. ἀπολύω Act. 15, 33. βάλλω Matth. 5, 29. 30. 18, 8. 9. ὑπολαμβάνω praegnanter *suscipio aliquem ita ut ab oculis alicuius abripiatur* Act. 1, 9. — — post vv. *solvendi*. sq. gen. rei, cui alligata ante fuit res vel persona, ita post λύω Luc. 13, 15. 16. [Act. 22, 30.] cf. *Win.* p. 183. *Matth.* §. 353, not.

bb) ita usurpatur ἀπό, ut ad quamcunque rerum vel personarum ullo modo coniunctarum separationem indicandam adhibeatur α) universe. Ita post *separandi*, *solvendi* verba. His verbis, strui solitis c. gen. perspicuitatis causa interdum addi ἀπό, docent *Buttm.* §. 119, 3. coll. *Matth.* §. 378. *Rost* §. 108, 5. p. 535. *Win.* p. 342. — Seq. genit. person., cum qua ante coniunctus fuit aliquis, ita post ἀπολύω Luc. 16, 18. καταργοῦμαι Gal. 5, 4. vid. καταργέω. — χωρίζω 1 Cor. 7, 10. in construct. praegn. ἀνάθεμα εἰμὶ ἀπό τινος i. e. ἀνάθεμα εἰμὶ καὶ χωρίζομαι ἀπό τινος Rom. 9, 3. sq. gen. rei, cum qua ante fuit aliquis i. e. vel quae contigit alicui, vel cui operam dedit vel cui obstrictus fuit aliquis, ita post χωρίζω Rom. 8, 35. 39. et in constructione praegnante post ἀποθνήσκω [i. e. ἀ. καὶ χωρίζομαι ἀπό τινος] Gal. 2, 20.

φθείρομαι corrumpor, ἀπό τινος ita ut abalienor ab aliqua re 2 Cor. 11, 3. ὑστερῶ posterior sum careo ἀπό τινος ita ut separer ab aliqua re pro: ita ut iacturam faciam alicuius rei Hebr. 12, 15. καταργοῦμαι Rom. 7, 2. 6. — — post vv. *redeundi*, *surgendi*, *prodeundi*, sq. gen. rei, in [= *bei*] qua tractanda occupatus fuit aliquis, ita post ἀναστῆναι Luc. 22, 45. ἀπὸ τῆς προσευχῆς *a precibus* = *precibus quas fecerat, finitis*. ὑποστρέφειν Hebr. 7, 1. διεγείρεσθαι Matth. 1, 24. — sq. genit. person. in cuius animo fuit aliquid, ita post ἐκπορεύομαι Marc. 7, 15. ἀπ' αὐτοῦ. Quo l. si ἀπό poni videtur pro ἐκ, vide *Fritzsche* Ev. Marc. p. 279 coll. p. p. 719. — post vv. *auferendi*, *dimovendi*, *subtrahendi*, sq. gen. personae, cum qua vel coniunctum fuit vel ad quam pertinuit aliquid. Ita post αἴρειν Matth. 13, 12. 21, 43. 25, 28. 29. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. 19, 24. 26. Ioh. 10, 18. 16, 22. — Eph. 4, 31. ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν *auferatur a vobis* = *ne amplius inter vos deprehendatur!* ἀπαίρειν Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. ἀπόλλυμαι ἀπό τινος praegnanter pro: ἀ. *ita ut auferar ab aliquo* Apoc. 18, 14. Ita pro אָבַד sq. מִן Ierem. 18, 18. Cf. *Ewald* p. 598. gr. min. p. 262. — ἀφαιρεῖν Luc. 10, 42. — vel in cuius quasi humeris positum erat aliquid Luc. 16, 3. — vel cum qua versatus est aliquis, ita post ἄφαντος γίνομαι *dispareo*, ἀπό τινος i. e. ἀπαρθεὶς ἀ. τ. Luc. 24, 31. — sq. gen. rei pertinentis ante ad aliquid, ita post παρέρχεσθαι *interire*, praegn. pro: παρέρχ. *ita ut auferatur vel adimatur ab aliqua re* Matth. 5, 18. — sq. genit. rei, quae in vicinia alicuius fuit, ita Luc. 8, 12. αἴρει — καρδίας αὐτῶν = *impedit, quo minus doctrina animum intret* — vel quam comitem habuit aliquis ante in agendo, ita μετακινέω Col. 1, 23. σαλεύομαι praegn. pro: σ. *ita ut ab aliqua re deturber* 2 Thess. 2, 2. De verbis auferendi, privandi strui solitis apud Graecos cum gen. rei cf. *Fischer* 3. a. p. 434. *Matth.* §. 418, not. *Rost* §. 104, not. 9. — — post vv. *avertendi*, *convertendi*, ubi Graeci simplici utuntur genit. cf. *Matth.* §. 354, γ. *Rost* §. 108, 5. c. γ. — sq. gen. person. in [i. e. *an*] qua fuit aliquid, ita post ἀποστρέφω Rom. 11, 26. vel quae accessit ad aliquem, ita post κλείω τὰ σπλάγχνα μου ἀπό τινος breviter et praegn. pro: κλ. τὰ σ. μ. *ita ut avertam me ab aliquo* i. e. *ita ut non admittam aliquem* vel *preces alicuius ad me* = *misericordiam meam ab aliquo cohibeo* 1 Ioh. 3, 17. κωλύω Luc. 6, 29. Vide de h. l. sub κωλύω monita — vel cum qua fuit aut rem habuit aliquis, ita post ἐπιστρέφομαι ἀπὸ τῶν εἰδώλων = *ab idolorum cultu* 1 Thess. 1, 9. — Act. 14, 15. 15, 19. — sq. gen. rei, vel quae in propinquo est 2 Tim. 4, 4. vel quae hactenus fuit cum aliquo, quatenus indulsit ei aut illi se applicuit Act. 3, 26. 26, 18. — praegnanter: μετανοέω ἀπό τινος *mentem muto, ita ut avertam me ab aliqua re* Act. 8, 22. Hebr. 6, 1. διαστρέφω Act. 13, 8. — — post adiect. et vv. *liberandi*, *purgandi*, *absolvendi*, ubi Graeci habent nunc genit. simplicem [cf. *Matth.* §. 353. *Win.* p. 183. *Rost* §. 108, 5, c.] nunc ἀπό c. gen. [cf. *Matth.* 353, not. *Win.* l. l.] sq. gen. rei, ita post ἀθῷος Matth. 27, 24. ἐλεύθερος Rom. 7, 3. καθαρός Act. 20, 26. ἄσπιλος *incontaminatus* ἀπὸ τοῦ κόσμου *ita ut sis a mundo remotus* = *remotus a contagione mundi* Iac. 1, 27. ὑγιής i. e. *sanus et a malo liberatus* Marc. 5, 34. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 186. — δικαιόω Act. 13, 39. Rom. 6, 7. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 387 sq. — ἐκκαθαίρω 2 Tim. 2, 21. ἐλευθερόω Rom. 6, 18. 22. 8, 2. 21. καθαρίζω 2 Cor. 7, 1. Hebr. 9, 14. 1 Ioh. 1, 7. 9. λούω Apoc. 1, 5. λυτρόω Tit. 2, 14. ῥαντίζω Hebr. 10, 22. ῥύεσθαι 1 Thess. 1, 10. 2 Tim. 4, 18. σώζειν Matth. 1, 21. Rom. 5, 9. — sq. gen. person. post ἀπαλλάσσεσθαι Luc. 12, 58. ῥύεσθαι Matth. 6, 13. [Luc. 11, 4.] Rom. 15, 31. 2 Thess. 3, 2. σώζειν Act. 2, 40. — In constructione praegnante: ἀγοράζω *redimo* ἀπό τινος *ita ut liberem ab aliquo* Apoc. 14, 3. 5. Similiter post vv. ἐκδικεῖν Luc. 18, 3. ἐνδυναμοῦσθαι Hebr. 11, 34. — εἰσακούεσθαι Hebr. 5, 7? θεραπεύειν Luc. 5, 15. 7, 21. 8, 2. ἰᾶσθαι Marc. 5, 29. Luc. 6, 17. φεύγω Matth. 3, 7. 23, 33. Luc. 3, 7. φυλάσσω 2 Thess. 3, 3. — λούω Act. 16, 33. ἔλουσεν — πληγῶν i. e. *lavando purgabat eos a vulneribus* i. e. *a sanguine, quo adspersi erant per plagas acceptas*. — — post vv. *abstinendi*, *cohibendi*, *desistendi*, *cessandi*, *repetendi*, ubi Graeci nunc gen. simplici, nunc ἀπό c. gen. utuntur. Cf. *Matth.* §. 353 — §. 355. *Rost* l. l. *Win.* l. l. — sq. gen. person. ita post ἀποστῆναι Act. 5, 38. 22, 29. 2 Cor. 12, 8. ἀπαιτεῖν Luc. 6, 30. 12, 20. ἐκζητεῖν Luc. 11, 50. κωλύειν Luc. 6, 29. Vide de h. l. sub κωλύω monita. στέλλεσθαι 2 Thess. 3, 6. — ἐκδικέω *ulciscor* ἀπό τινος i. e. *ita ut repetam ab aliquo* Apoc. 6, 10. — sq. genit. rei, ita post ἀπέχεσθαι Act. 15, 20. 1 Thess. 4, 3. 5, 22. παύειν 1 Petr. 3, 10. καταπαύειν Hebr. 4, 4. 10. (Plut. Alex. c. 25. Thuc. 7, 73.) — — post vv. *abscondendi*, *tegendi* e construct. praegn. = *abscondendo* vel *tegendo removeo aliquid ab aliquo* i. e. *abscondo alicui aliquid*, ita ἀποκρύπτω Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. 18, 34. Col. 1, 26. quo l. alii verba: ἀπὸ τῶν — γενεῶν ad tempus referentes explicant: *ab aeternis inde seculis*. κρύπτω Luc. 19, 42. Ioh. 12, 36. Apoc. 6, 16. παρακαλύπτω Luc. 9, 45. — οἱ ο' pro הִסְתִּיר sq. מִן Gen. 4, 4. הֶעְלִים sq. מִן 2 Regg. 4, 27. (Sir. 17, 15. 20. Hom. Od. 23, 110.) Cf. *Ewald* l. l. *Win.* p. 184. 354. *Passow* I. p. 259.

β) ponitur ἀπό in separatione *partis a toto* i. e. αα) iungitur cum genit. nominis *genus* vel *classem* indicantis, ad quam pertinet persona vel res, de qua agitur. Uti in talibus Graecos genit. simplici, infrequentiorem vero esse usum praepositionis, docent *Matth.* §. 320. *Rost* §. 108, 2, a. p. 520. *Fischer* 3. a. p. 355. *L. Bos.* p. 475. *Win.* p. 180. *Alt* p. 185. — Matth. 27, 9. ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ scil. τινές. v. 21. τίνα — ἀπὸ τῶν δύο; Luc. 6, 13. 9, 38. 16, 30. 19, 39. quo l. Pharisaei dicuntur ἀπὸ τοῦ ὄχλου, quatenus quae adstaret multitudo, habebat et Pharisaeos et alius conditionis homines. Differunt igitur φαρισαῖοι a multitudine ut totum a parte. — Hebr. 7, 2. 13. — Ita οἱ ο' pro מִן Exod. 17, 5. — — ββ) cum verbis ἐσθίω, πίνω, ut indicet *edere*, *bibere de aliqua re*, *essen*, *trinken von etwas* Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 22, 18. (ita ἀπολαύειν ἀπό τινος Plat. apol. Socr. c. 10.) Frequentissimum esse in his apud Graecos genitivi simplicis, rarissimum praepos. ἀπό usum, docent *Matth.* §. 327. *Buttm.* §. 119, 2. *Rost* §. 108, 2. e. p. 526. Greg. Cor. p. 123. ed. *Schäfer*. *Fischer* 3. a. p. 367. *Win.* p. 182. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 519. *Alt* p. 50. — γγ) cum verbis *dandi*, *communicandi*, *accipiendi*, *auferendi*, ubi Lat. *aliquid* sq. gen. nos: *etwas von*, *einiges von*, *einen Theil von*. Ita post αἴρω Marc. 6, 43. ἀφαιρέω, ut ἀπὸ τῶν λόγων Apoc. 22, 19. δίδωμι Luc. 22, 10. ἐκχέω Act. 2, 17. 18. ἐπιδίδωμι Luc. 24, 42. λαμβάνω Luc. 12, 2. νοσφίζομαι Act. 5, 2. 3. φέρω Ioh. 21, 10. (Thuc. 1, 116. λαβὼν ἐξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν.) De gen. simplici Graecis in talibus usitatissimo cf. *Matth.* §. 323. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 108, 2. c. *Fischer* l. l. p. 355. 376. *Win.* p. 182. *Alt* p. 185.

b) ita ut certam et definitam loci vel directionis, *unde* fit motus vel separatio, notationem indicet αα) proprie α) post vv. *proficiscendi*, *veniendi*, *exoriendi*, *mittendi*, *sequendi*, sq. genit. loci, ita post ἀναβαίνω Act. 25, 1. Apoc. 7, 2. ἀνάγομαι Act. 13, 13. 16, 11. 18, 22. 27, 21. ἀνατέλλω Luc. 12, 54. ἀποστέλλω Act. 11, 11. διέρχομαι Act. 13, 14. ἐκπλέω Act. 20, 6. ἐξέρχομαι Apoc. 16, 17 bis. ἐπέρχομαι Act. 14, 19. ἔρχομαι Matth. 27, 57. Marc. 1, 9. 7, 1. Act. 18, 21. 2 Cor. 1, 16. 11, 9. ἥκω Matth. 8, 11. Luc. 13, 29 bis. — abest ἥκω facile cogitatione addendum Apoc. 16, 12. καταβαίνω Marc. 3, 22. Luc. 10, 30. Act. 8, 26. 25, 7. καταντάω Act. 21, 7. κατέρχομαι Act. 11, 27. 12, 19. 15, 1. 18, 5. 21, 10. μεταίρω Matth. 19, 1. παραγίνομαι Matth. 2, 1. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 59. — Matth. 3, 13. πέμπω Act. 20, 17. προσέρχομαι Matth. 15, 1. quo l. verba προσέρχονται — γραμματεῖς per attract. pro: οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις γραμματεῖς προσέρχονται ἀπὸ Ἱ. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 507. — συναναβαίνω Act. 13, 31. συνέρχομαι Act. 21, 16. συντρέχω Marc. 6, 33. — ἀκολουθέω et συνακολουθέω ἀπό τινος breviter: *sequor profectus inde a loco* Matth. 4, 25. 14, 13. 27, 55. Marc. 3, 7. 8. Luc. 23, 49. — sq. genit. pers. positae vel pro: *a regione alicuius inde*, ita post ἐξηχέω 1 Thess. 1, 8. vel = *a qua inde*, ita post ἀποστέλλω Act. 10, 17. cf. *Win.* p. 355. ἐξέρχομαι 1 Cor. 4, 36. ἔρχομαι Marc. 5, 35. Col. 2, 12. 1 Thess. 3, 6. — abest proficiscendi verbum facile cogitatione addendum Matth. 26, 47. Luc. 6, 17. (Hdian. 7, 3. 9. Lucian. D. D. 14, 2. 24, 3. Diod. Sic. 4, 56. Xen. An. 5, 5. 4.)

β) in determinando situ alicuius loci vel rei, ubi Lat. *a*, i. e. *in der Richtung von — her* Hebr. מִן cf. *Win.*

lex. hebr. sub מִן et Eiusd. exeget. Stud. I. p. 33. 34. Graeci πρός sq. gen. cf. *Herm.* ad Vig. p. 863. — ita Apoc. 21, 13 quater. (ita ἀπό Diod. Sic. 1, 31 ab init. *ab* Cic. ad Brut. c. 10. Varro de re rust. 1, 24. 1.)

γ) de loco, a quo inde fieri vel factum esse dicitur aliquid, ita post ἀπίστην Act. 15, 38. ἀπὸ παμφυλίας. — ἄρχομαι Luc. 24, 47. δέχομαί τι Act. 28, 21. τρέφομαι Act. 12, 20. — ἀπὸ — ἕως, ita post ἐξέρχομαι Matth. 24, 27. ἐπισυνάγω v. 31. Marc. 13, 37. ἀπὸ — μέχρι, ita post πληροῦν Rom. 15, 19. (Diod. Sic. 1, 31. Xen. An. 5, 5. 4.) in formula ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ vel ἀπ' οὐρανοῦ *de coelo, coelitus* Marc. 8, 11. Luc. 9, 54. 11, 29. 21, 11. 22, 43. Act. 9, 3. Rom. 1, 18. 2 Thess. 1, 7. Hebr. 12, 25. 1 Petr. 1, 12. — praefigitur ἀπό adverbiis, ut ἄνωθεν Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. (ita ἀπ' οὐρανόθεν Hom. Il. 8, 365. Od. 11, 18. — Il. 24, 492.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 46. *Win.* p. 398 sq. *Matth.* §. 596, 6.

bb) de ordine, = *a, ab,* sq. gen. person., ut ἀπὸ διετοῦς *inde a bimulo* scil. παιδός Matth. 2, 16. ἕβδομος ἀπὸ ἀδάμ *septimus* ab *Adamo* Iud. v. 14. — ἀπὸ — ἕως Act. 8, 10. Hebr. 8, 11. — ἄρχομαι ἀπό sq. gen. vel loci, vel rei vel personae: *initium facio a, exordior a* Luc. 24, 27. Act. 8, 35. 10, 37. respondente ἕως Matth. 20, 8. Luc. 23, 5. Ioh. 8, 9. — διαλέγομαι, πείθω ἀπό τινος i. e. *exordiens a* Act. 17, 2. 28, 23. (Theophr. Char. 2. Xen. Mem. 2, 1. 1.)

2) de *distantia* vel de statu motum a loco aut separationem sequente, = *a, procul a, von, fern von,* ita ἀπὸ προσώπου τινος *procul a facie alicuius* 1 Thess. 1, 9. Apoc. 12, 14. (Hom. Il. 10, 324. Xen. An. 3, 3. 9.) — post ἀπέχω Matth. 15, 8. Marc. 7, 6. Luc. 7, 6. 24, 13. (Diod. Sic. 5, 42. Xen. An. 4, 3. 5.) — post εἶναι vel ὑπάρχειν μακράν Matth. 8, 30. Marc. 12, 34. Ioh. 21, 8. Act. 17, 27. (Diod. Sic. 3, 67. Arrian. exp. Al. M. 1, 1. 5.) — more Graecorum seriorum praefigitur nominibus distantiam indicantibus [cf. Matth. §. 573. *Win.* p. 513.] Ioh. 11, 18. 21, 8. Apoc. 14, 20. (Plut. vit. Othon. c. 11. Diod. Sic. 1, 51. Ios. Ant. 8, 13. 9.) — anteponitur adverbiis distantiam indicantibus, ut ἀπὸ μακρόθεν *von ferne* Matth. 26, 58. 27, 55. Marc. 5, 6. 14, 54. 15, 40. Luc. 16, 23. Apoc. 18, 10. 15. 17. (Polemo Physiogn. 1, 6. Greg. Naz. Orat. 25, 484. C.) cf. *Fischer* 3, b. p. 100. *Lob.* ad Phryn. p. 46. *Win.* p. 398 sq.

II) de *tempore*

a, ab, inde a, von, seit, von der Zeit an. Cf. *Fischer* 3. b. p. 108. Matth. §. 573. *Rost* §. 110, 1. *Win.* p. 355 sq. *Alt* p. 185. *Passow* l. l. 1) sq. nom. *temporis,* ut ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης *ab illo inde tempore* Matth. 9, 22. 15, 28. 17, 18. — ἀ. τῆς ἕκτης ὥρας *a sexta inde hora* Matth. 27, 45. — Act. 23, 23. — ἀπ' ἐκείνης τ. ἡμέρας *ab illo inde die* Matth. 22, 46. Ioh. 11, 53. 19, 27. (Xen. An. 7, 5. 6.) — Act. 20, 18. 10, 30. Phil. 1, 5. — ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων Act. 15, 7. (Diod. Sic. 1, 6.) vel ἰωάννου Matth. 11, 2. — ἀ. ἐτῶν δώδεκα Luc. 7, 43. — Rom. 15, 23. — ἀπ' αἰῶνος Luc. 1, 70. Act. 3, 21. 15, 18. ἀ. τῶν αἰώνων Eph. 3, 9? Col. 1, 26. — ἀπ' ἀρχῆς Matth. 19, 4. 8. 24, 21. Marc. 10, 6. 13, 19. Luc. 1, 2. Act. 26, 4. 2 Thess. 2, 13. — Ioh. 8, 44. 15, 27. 1 Ioh. 1, 1. 2, 7. 13. 14. 24. 3, 8. 11. 2 Ioh. v. 5. 6. 2 Petr. 3, 4. (Plut. vit. Lucull. c. 1. Dem. 288, 10.) — 2) sq. nom. *person.,* a cuius inde tempore factum est vel fuit aliquid, ut ἀ. ἀβραάμ, ἀ. δαβίδ Matth. 1, 17. — Act. 3, 24. Rom. 5, 14. (Hdian. 6, 2. 5.) — ἀ. βρέφους = *a teneris inde* 2 Tim. 3, 15. (ἀ. παίδων Xen. Cyr. 1, 5. 11.) — 3) sq. gen. *rei gestae* vel *conditionis,* a cuius inde temporibus locum aut habet aut habuit aliquid, ut ἀ. τοῦ αἵματος ἄβελ — ἕως Matth. 23, 35. ἀ. καταβολῆς κόσμου Matth. 13, 35. 25, 34. Luc. 11, 50. Hebr. 4, 4. 9, 26. Apoc. 13, 8. 17, 8. — Matth. 1, 17. Act. 1, 22. Rom. 1, 20. — Luc. 2, 36. (Thuc. 7, 43.) — 4) sq. gen. pronom., ut ἀφ' ἧς = *seit, von der Zeit an* Luc. 7, 45. 2 Petr. 3, 4. (Plut. vit. Pelop. c. 15. Xen. h. g. 4, 6. 6.) praeced. ἡμέρα Act. 20, 18. Col. 1, 6. 9. — de ἀφ' ἧς adverbii vim habente: *seit* Act. 24, 11. quo l. praecedit ἡμέραι δεκαδύο cf. *Win.* p. 136, 2. — — ἀφ' οὗ, *seit, seit dem, von der Zeit an, wo* Luc. 24, 21. Apoc. 16, 18. (Lucian. D. M. 26, 3. Xen. Symp. 4, 62.) — ἀφ' οὗ ἂν *a quo tempore, quodcunque illuderit* Luc. 13, 24. — 5) sq. adverbio nunc ante se habente τοῦ, ut ἀ. τοῦ νῦν *a praesenti, ab hoc inde tempore* Luc. 1, 48. 5, 10. 12, 52. 22, 69. Act. 18, 6. 2 Cor. 5, 16. Cf. *Matth.* §. 272. *L. Bos.* p. 548 ed. *Schaefer.* — nunc simplici, ut ἀ. πέρυσι *ab anno inde superiori* 2 Cor. 8, 10. 9, 2. Cf. *Fischer* 3. a. p. 186 sq. *Lob.* ad Phryn. p. 47. *Win.* p. 398. ἀ. πρωΐ Act. 28, 23. ἀ. τότε *ab illo inde tempore* Matth. 4, 17. 16, 21. 26, 16. Luc. 16, 16. — οἱ ὁ' pro מִן Ps. 43, 13. (Simplic. in Epict. 166.) cf. *Fischer* l. l. *Sturz* de dial. alex. p. 210. *Lob.* l. l. *Win.* l. l. *Matth.* §. 596, 6.

III) de *origine, „vom Ursprunge, Herkommen, Herrühren von etwas in iedem Betracht."* Ponitur autem ἀπό nonnisi de origine secunda [mittelbare, entfernte Abkunft], cum in origine prima [unmittelbare Abkunft] usurpetur ἐκ. Cf. *Herm.* ad Soph. Elect. v. 65. *Win.* p. 345. *Schulz* Lehre v. heil. A.-Mahle p. 215. sqq. Ita 1) de *genere* et *ortu* hominis alicuius, ubi Lat. *a,* nos: *von,* sq. genit. *person.* a qua ortum ducit aliquis, ita post γεννᾶσθαι Hebr. 11, 12. — sq. gen. *domicilii, terrae, gentis,* unde oriundus est aliquis, ita post εἶναι Ioh. 1, 45. — minus plene i. e. abest ὤν facile cogitatione addendum Matth. 27, 57. Luc. 2, 4. 23, 51. Ioh. 11, 1. de h. l. ἀπό et ἐν alternantibus vid. *Win.* p. 389. 349. — Act. 2, 5. 23, 34. 24, 18. — post ἔρχομαι Ioh. 1, 42. (Anth. gr. Vol. 4. p. 169 ed. *Iac.* Xen. h. gr. 3, 2. 17. pastor ab Amphryso Virg. Georg. 3, 2.) cf. *Matth.* §. 573. *Fischer* 3. b. 115. *Herm.* ad Vig. 580. 855. *Win.* p. 354. *Alt* p. 185. — cum articulo praepositionem antecedente [cf. *Win.* p. 125.], ut ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ ναζαρέτ Matth. 21, 11. Ioh. 1, 46. — Marc. 15, 43. Ioh. 12, 21. 19, 38. 21, 2. Act. 6, 9. 10, 23. 17, 13. 21, 27. (D. S. 3, 44. Xen. Cyr. 2, 1. 5.) — sq. genit. *nominis collectivi, coetum* vel *sectam* indicantis, a qua quasi ortum ducit aliquis i. e. a cuius dogmatis et institutis exierunt placita, mores, ingenii cultura alicuius, vel a cuius partibus stat aliquis, ex adiuncto: *pertinens ad coetum* vel *sectam* Act. 12, 1. οἱ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας 15, 5. (Plut. Brut. c. 2. Lucian. Conv. §. 56. Hdian. 7, 1. 7, 9. ita *a* Cicer. pro Muraen. 30, 63.) cf. *Fischer* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* p. 354. *Schäfer* melet. p. 26 sq. 93. *Vig.* p. 579. 855. *Lob.* ad Phryn. p. 164. *Passow* 1, 260. add. *Hand* de partic. lat. Vol. 1, p. 36. — 2) de *rei alicuius* origine. Ita ἀπό c. gen. *loci,* unde oriundum est aliquid, ut μία [scil. διαθήκη] — ἀπὸ ὄρους σινᾶ Gal. 4, 24. — c. genit. *personae* vel *rei, a cuius exemplo, nuntio, institutione, consideratione, experientia proficiscitur vel repetenda est cognitio, peritia alicuius.* Ita post ἀκούω Act. 9, 13. 1 Ioh. 1, 5. (Thuc. 1, 125.) — Luc. 22, 71. quo l. ex verbositate Orientalibus propria [cf. *Win.* p. 548.] pro simplici ἀπ' αὐτοῦ ponitur ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ — γινώσκω Marc. 15, 45. μανθάνω Matth. 11, 29. μάθετε ἀπ' ἐμοῦ = discite, *virtutis exemplum a me petentes.* — Gal. 3, 2. Col. 1, 7. λατρεύω 2 Tim. 1, 3. ἀπὸ προγόνων i. e. *exemplo* λατρείας *a maioribus petito.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 719. *Win.* p. 356. — ἐπιγινώσκω Matth. 7, 16. 20. Hebr. 5, 8. ἔμαθεν ἀφ' ὧν [per attract. pro: ἀπὸ τούτων, ἃ] ἔπαθεν — ὑπακοήν. — c. genit. *person. a cuius arbitrio vel facultate repetenda sunt dicta, facta alicuius.* Ita ἀπ' ἐμαυτοῦ *a me, sponte mea,* i. e. vel: *nullius hominis vi coactus, freywillig, aus eignem Antriebe* Ioh. 10, 18. σημεῖον ἀπὸ σοῦ *miraculum nulla necessitate urgente peractum* Matth. 12, 38. cf. *Fritzsche* l. l. p. 443. (Thuc. 5, 60. Xen. M. 2, 10. 3. *a se* Cic. de fin. bon. 2, 24. 78. Colum. 11, 1. 5.) Cf. *Matth.* §. 573. *Schäfer* melet. p. 21 sq. 83. *Hand* de partic. lat. Vol. 1. p. 23 sq. — vel: *sine auxilio alieno,* ut γινώσκειν Luc. 21, 30. εἰπεῖν Ioh. 11, 51. λέγειν 18, 34. λογίζεσθαι 2 Cor. 10, 7. — refertur ita ἀφ' ἑαυτοῦ ad palmitem fructus ferentem *a se* i. e. *suis viribus, sine auxilio alieno* Ioh. 15, 4. — vel = *sine iussu alieno,* ut ἔρχεσθαι Ioh. 8, 42. λαλεῖν 7, 17. 18. 14, 10. ποιεῖν Ioh. 8, 28. — vel = *sine iussu et exemplo alieno,* ut λαλεῖν Ioh. 16, 13. ποιεῖν 5, 19, 30. — — c. genit. *person., a cuius arbitrio, moderamine, iussu, suasu, beneficio, malignitate, proficiscuntur,* quae facta esse, accidisse, contigisse alicui dicuntur, ubi Lat. *a,* nos: *von.* Ita post ἀπολαμβάνω Col. 3, 24. 3 Ioh. v. 7. δανείζομαι Matth. 5, 42. ἔχω 1 Cor. 6, 19. 2 Cor. 2, 3. 1 Tim. 3, 7. 1 Ioh. 2, 20. 4, 21. (Plut. de fortit. Alex. M. Mor. 2. p. 398. ed. *Tauchn.*) — Gal. 1, 1. ἀπόστολος — ἀνθρώπων i. e. *nullius hominis auctoritate* [neque remotiore, ἀπό, neque propiore — διά] *apostolus constitutus.* Cf. *Win.* p. 384. *Eiusd.* ep. P. ad Gal. p. 38. — ἔρχομαι Act. 3, 19. quo l. ex hebr. dicendi ratione ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου pro: ἀπὸ τοῦ κυρίου. — ζητέω 1 Thess. 2, 6. de h. l. ἀπό et ἐκ alternantibus cf. *Win.* p. 349. 389. — (Xen. Hier. 1, 38.) — λαμβάνω Matth. 7, 25. 26. 1 Ioh. 2, 27. μεταλαμ-

βάνω Hebr. 6, 7. παραλαμβάνω 1 Cor. 11, 23. — Poni in talibus ἀπό sic, ut nonnisi universe, unde vel a quo datum, sumtum, acceptum fuerit aliquid, indicet, docent *Win.* p. 354. *Schulz* v. h. A.-Mahle p. 215 sqq. (Plut. Moral. Vol. 2. p. 100. vit. Aem. Paul. c. 5.) — — post εἰμί Rom. 13, 1. — — post vv. passiva, ut ἀναπαύομαι ἀπό τινος = *recreor beneficio alicuius* 2 Cor. 7, 13. ἀποδείκνυμι Act. 2, 22. γίνομαι τινί τι 1 Cor. 1, 30. δικαιοῦμαι Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 409. *de Wette* Ev. Matth. p. 110. — ἑτοιμάζομαι Apoc. 12, 6. μεταμορφοῦμαι 2 Cor. 3, 18. quo l. ἀπὸ κυρίου πνεύματος = *a domino Spiritus divini largitore.* — πειράζομαι Iac. 1, 13. — de loco Gal. 2, 6. anacolutho cf. *Win.* p. 492. *Eiusd.* ep. P. ad Gal. p. 60. (διδάσκομαι Xen. An. 6, 5. 18.) — γίνεταί τινί τι *contingit alicui aliquid*, ut ἀπὸ τοῦ θεοῦ *Deo moderante divinitus* 1 Cor. 4, 6. minus plene i. e. ita ut absit γένοιτο facile cogitatione addendum, ita in formula solemni: χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ — χριστοῦ Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 1, 3. Eph. 1, 2. 6, 23. Phil. 1, 2. Col. 1, 2. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 2. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. Philem. v. 3. Apoc. 1, 4. 5. — — post vv. neutra, ut πάσχω, Matth. 16, 21. (Lucian D. D. 6, 5.) — Cf. *Win.* l. l. — — c. gen. *rei*, *a cuius efficientia vel vi efficiente proficiscitur aliquid*, ubi nos: *von*, Lat. *a*, etiam ablat. simplici, vel *per* utuntur [cf. *Hand* l. l. p. 26. 27.] ita post vv. passiva, ut ἀποκτείνομαι Apoc. 9, 8. καταφέρομαι Act. 20, 9. μεταμορφοῦμαι 2 Cor. 7, 18. quo l. ἀπὸ δόξης scil. κυρίου = *splendore domini.* Cf. *Fritzsche* diss. l. p. 44. — σείομαι Matth. 28, 4. σπιλοῦμαι Iud. v. 23. — post vv. neutra, ut φεύγω = evanesco Apoc. 20, 11. οὗ ἀπὸ προσώπου i. e. *vi adspectus eius.* Cf. *Matth.* §. 573. *Win.* p. 355. — — c. gen. *rei*, *a qua exit aliquis in agenda aliqua re* Matth. 18, 35. ἐὰν μὴ ἀφῆτε — ἀπὸ καρδιῶν ὑμῶν i. e. *ita ut ab animis vestris exeat* ἡ ἄφεσις = *ex animorum vestrorum sententia.* (Eur. Iph. A. v. 425. ἀπὸ ψυχῆς φιλεῖν Theophr. char. 17 vel 19. 1.) Cf. *Matth.* §. 396, not. 2. §. 573. *Fischer* l. l. p. 108. 110. *Herm.* ad Vig. p. 855. 581. *Passow* l. l. — Luc. 14, 18. ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι i. e. *ita ut* ἀπὸ μ. παραιτήσεως = *ab una eademque excusatione exirent.* Alii: *einmüthig* = ἀπὸ μιᾶς γνώμης [ita plene Philo de legg. special. 2. p. 811 b.] vel: *einstimmig* = ἀπὸ μιᾶς φωνῆς [ita plene Hdian. 1, 4.] — ἀπὸ μέρους adverbialiter = *quodammodo, ex parte* Rom. 11, 25. 15, 15. 24. 2 Cor. 1, 14. 2, 5. cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 16. sq. *Matth.* §. 573. *Vig.* p. 578. *Fischer* l. l. p. 110. — — c. gen. *rei*, *a qua proficiscitur adminiculum, instrumentum, facultas efficiendi id, quod verbo significatur*, ubi Lat. *a*, etiam *per, ope, auxilio*, nos: *von*, etiam *mittels, durch*, ita post διακονεῖν Luc. 8, 3. χορτάζομαι 16, 21. πλουτέω Apoc. 18, 15. (Sir. 14, 29. Hdot. 1. 203. Plut. Aem. Paul. c. 8 et 12. Xen. M. 1, 2. 9. An. 1, 1. 9. et *a* Ovid. art. amat. 1, 509. Trist. 2, 421.) Cf. *Matth.* §. 573. *Fischer* l. l. p. 106. *Vig.* p. 582. *Voigtländer* ad Luc. D. M. p. 160. *Win.* p. 354. *Hand* l. l. p. 27. — — c. gen. *person.*, *a qua periculum proficiscitur*, ita post φοβοῦμαι *metuo mihi ab aliquo* Matth. 10, 28. Luc. 12, 4. — οἱ ο′ pro חָתַת Ier. 1, 7. (1 Macc. 8, 12. ὁ ἀπό τινος φόβος Xen. Hier. 10, 8. An. 7, 2. 37. ita *metuo* ab aliquo Cic. pro Sull. 20, 59. vid. *Hand* de partic. lat. p. 52. Cf. *Schäfer* melet. p. 84. et quatenus Hebraeorum dicendi ratio in his sit agnoscenda *Win.* p. 201. coll. *Gesen.* p. 817. *Ewald* p. 599. gr. min. p. 262. — — c. gen. *rei*, *a qua utpote materia profectum, factum est aliquid* Matth. 3, 4. Luc. 5, 36. (Lucian. D. D. 7, 4. Hdot. 7, 65.) *Fischer* 3, a. 374. — — c. gen. *rei*, *a qua utpote causa movente proficiscitur aliquid* [*Motiv, Anlass*], ubi Lat. *prae*, nos: *vor*, ut ἀπὸ τοῦ φόβου Matth. 14, 26. Luc. 21, 26. — 24, 41. Act. 12, 14. Matth. 13, 44. ἀπὸ — αὐτοῦ *prae gaudio ex thesauro invento percepto.* Cf. *Fritzsche* ad h. l. — Luc. 22, 45. — — c. genit. *rei*, *a qua utpote causa extrema vel obiectiva repetendum est aliquid*, ubi Lat. *a* [vid. *Hand* l. l. p. 32.] vel *propter, ob* Luc. 19, 3. Ioh. 21, 6. Act. 11, 19. 22, 11. Hebr. 5, 7? (Plut. apophth. lacon. Mor. 2. p. 101. Liban. ep. 20. Thuc. 7, 12. et *ab* Cic. ad Att. 9, 6. Liv. 39, 49.) Cf. *Matth.* §. 573. *Fischer* 3. b. 107. *Herm.* ad Vig. p. 855. 581. *Win.* l. l. *Alt* l. l.

IV) post vv. passiva pro ὑπό, ut videtur, positum legitur Luc. 9, 22. 17, 25. Cf. *Win.* p. 354 sq. — Marc. 8, 31? vid. *Fritzsche* ad h. l. p. 318. *Griesb.* ed. *Schulz.* *Win.* l. l. — Luc. 6, 18? vid. *Griesb. de Wette* Ev. Luc. p. 44. *Win.* l. l. — Rom. 13, 1? vid. *Griesb. de Wette* ep. P. ad Rom. p. 136. — Iac. 5, 4? vid. *Theile* ep. Iac. p. 252. De praeposítt. ἀπό et ὑπό librariorum errore saepe confusis vid. *Bast* ad Greg. Cor. p. 794. 828. ed. *Schäfer.* *Herm.* ad Vig. p. 581. *Win.* l. l. — Saepius non extat in N. T.

V) in verbis compositis indicat 1) remotionem, ut ἀπάγω. — 2) cessationem, ut ἀπαλγέω. — 3) perfectionem, ut ἀποδείκνυμι. — 4) restitutionem, ut ἀποδίδωμι. — 5) tollit vim verbi simplicis, ut ἀπειθεῖν. — 6) auget, ut ἀπέχω, ἀποθλίβω. — 7) ad officia praestanda pertinet, ut ἀποδίδωμι.

Ἀποβαίνω, f. βήσομαι, (descendere facio Hdot. 5, 65 ab ἀπό, βαίνω) 1) *descendo*, sq. ἀπό Luc. 5, 2. — sq. εἰς τὴν γῆν Ioh. 21, 9. (Xen. H. G. 1, 1. 12.) — 2) *evenio, fio* [Xen. Mem. 1, 1. 6.], τινί alicui, εἰς μαρτύριον i. e. *hoc consilio*, vel *hoc effectu, ut testimonii edendi occasionem habeatis* Luc. 21, 13. εἰς σωτηρίαν = *cedo alicui in salutem* Phil. 1, 19. — οἱ ο′ pro הוּא לִי לִישׁוּעָה Iob. 13, 16. (Art. 8, 66.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀποβάλλω, f. βαλῶ, (ἀπό, βάλλω) *abiicio*, bis in N. T. ut τὸ ἱμάτιον Marc. 10, 50. (Ael. V. H. 12, 38.) metaph. τὴν παῤῥησίαν Hebr. 10, 35. (Dio Chrysost. 34, 425.)

Ἀποβλέπω, f. ψω, (ἀπό, βλέπω) *vultum ab aliis rebus avertens in unam rem defigo*, sq. εἰς τι trop. *mentis oculos intendo in aliquid*, ita semel Hebr. 11, 26. — οἱ ο′ pro חָזָה Ps. 11, 4. (Dem. 1329, 17.)

Ἀπόβλητος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ἀποβάλλω abiicio) *abiiciendus*, metaph. *spernendus*, ita semel 1 Tim. 4, 4. (Lucian. Tim. §. 37.)

Ἀποβολή, ῆς, ἡ, (abiectio ut ὅπλων Plato Legg. 12.) — 1) *amissio, iactura*, τῆς ψυχῆς Act. 27, 22. ἀποβολὴ — πλοίου i. e. *nullius vitae vestrae fiet iactura, fiet tamen navigii iactura.* Vid. de hac structurae negligentia *Win.* p. 517. (Plut. Pyrrh. c. 30. Plato Phaedon. c. 20. ed. *Fischer.*) — 2) metaph. *reiectio, reprobatio* Rom. 11, 15. Saepius non extat in N. T.

Ἀπογίνομαι, f. γενήσομαι, verb. dep. med. (ἀπό, γίνομαι fio, sum; absum) *decedo* i. e. *morior* [Thuc. 2, 34 et 51.] τινί *einer Sache absterben* = *renuntio rei*, ita semel 1 Petr. 2, 24. Cf. *Win.* p. 403.

Ἀπογραφή, ῆς, ἡ, (ἀπογράφω describo; descriptio, das Ab-, Aufschreiben; index vel catalogus, ut eorum, qui sunt aetate militari Pol. 2, 23. 9.) *relatio in tabulas, census.* Bis in N. T. Luc. 2, 2. ubi = *capitum descriptio*; tum = *facultatum descriptio* Act. 5, 37. Huiuscemodi census instituebatur a Quirinio, postquam Archelaus, Herodis filius, Viennam ab Augusto relegatus et ditio eius in formam provinciae romanae redacta erat. Hoc censu abusus est Judas quidam cum socio Saddoco ad turbas excitandas. Ios. Ant. 18, 1. 1. id. d. bell. iud. 1, 2. 8. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Schatzung.*

Ἀπογράφω, f. ψω, (ἀπό, γράφω scribo; ab exemplari describo, Athenaeus) *in tabulas, publicas maxime, refero*, ratione habita eorum, quae V. T. libri habent de Deo, nomina viventium albo cuidam vel libro vitae סֵפֶר חַיִּים Ps. 69, 29. inscribenti, legitur Hebr. 12, 23. — med. ἀπογράφομαι *nomen meum referri curo in tabulas publicas, nomen meum profiteor* [de qua vi medii vid. ἀδικέω] Luc. 2, 1. 3. 5. (Diod. Sic. 16, 60. Dem. 1046, 14.)

Ἀποδείκνυμι, f. δείξω, (ostendo, monstro Xen. H. G. 4, 4. 8.) — 1) *argumentis demonstro, comprobo*, τί Act. 25, 7. — τινά = *Iemanden beglaubigen.* — τινά, ὅτι ἐστί τι per attract. ἀποδείκνυμι, ὅτι ἐστί τίς τι 2 Thess. 2, 4. Vid. de hoc attractionis genere *Matth.* §. 296. §. 630, h. *Buttm.* §. 138, 1. 6. *Vig.* p. 188. *Win.* p. 483. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 740. Ev. Marc. p. 34. *Alt* p. 223. *Gesen.* p. 854. (Plut. non posse suavit. vivi sec. Epic. c. 2. Xen. Mem. 3, 6. 8.) — 2) *constituo, esse volo aliquem aliquid*, τινά τι [cf. de duplici acc. uno obiecti, altero praedicati *Matth.* §. 420. *Win.* p. 205. *Gesen.* p. 818. *Ewald* p. 587. gr. min. p. 254.] 1 Cor. 4, 9. (Hdian. 2, 9. 16. Ios. Ant. 6, 3. 3. Xen. An. 1, 1. 2.)

Ἀπόδειξις, εως, ἡ, (ἀποδείκνυμι) *demonstratio per argumenta, certa rei probatio.* Legitur tantum 1 Cor. 2, 4. (Pol. 3, 1. 3. Xen. Mem. 4, 6. 13.)

Ἀποδεκατόω, ῶ, f. ώσω, (ἀπό, δεκατόω) *decimas solvendas impono* a) τί i. e. *in aliquid = decimas exigo alicuius rei*, alii: *decimas solvo* vel *do* Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. 18, 12. Ita οἱ ο' pro עִשֵּׂר Piel et Hiph. Gen. 18, 22. Deut. 14, 22. — b) τινά *in aliquem, Iemanden mit dem Zehnten belegen* i. e. *decimas exigo ab aliquo* Hebr. 7, 5. coll. v. 8. Ita עָשַׂר 1 Sam. 8, 15.

Ἀπόδεκτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ab ἀποδέχομαι) *acceptus* i. e. *gratus, probatus.* Bis in N. T. sq. ἐνώπιόν τινος *coram aliquo* pro: *iudice aliquo* [vid. ἐνώπιον] 1 Tim. 2, 3. 5, 4.

Ἀποδέχομαι, verb. dep. med. [vid. ἀγωνίζομαι] f. δέξομαι, a. 1. ἀπεδεξάμην aor. 1. p. signif. pass. [Act. 15, 4. vid. ἀπαρνέομαι — ἀπό, δέχομαι] *excipio aliquem*, a) τινά *aliquem* Luc. 8, 40. Act. 15, 4. 18, 27. 28, 30. (Diod. Sic. 1, 18. Pol. 3, 66. 8.) — b) τί, ut τὸν λόγον = *accipio cum assensu, probo* Act. 2, 41. (Pol. 2, 39. 5. Plato Phaed. c. 41. éd. *Fischer.*) — μετὰ — εὐχαριστίας *cum gratiarum actione probo, dankbar anerkennen* = *laudo, praedico* Act. 24, 3. (Diod. Sic. 4, 42 et 46. Ios. Ant. 6, 14. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀποδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπό et δῆμος populus; absum domo vel patria Xen. Mem. 2, 13. 12.) *peregre abeo* Matth. 21, 33. 25, 14. 15. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. (Diod. Sic. 1, 62. Xen. Cyr. 8, 5. 1.) Sq. εἰς c. acc. loci Luc. 15, 13.

Ἀπόδημος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (ἀπό, δῆμος) *peregre profectus* Matth. 13, 34. (Art. 2, 8.)

Ἀποδίδωμι, impf. ἀπεδίδων, de 3. plur. impf. ἀπεδίδουν Act. 4, 33. pro ἀπεδίδοσαν vid. *Win.* p. 74. *Matth.* §. 210, 1. f. δώσω, a. 1. act. ἀπέδωκα [de personis huius aoristi apud Graecos melioris indolis usitatis cf. *Buttm.* §. 95, b. not. 1, 8. et gramm. max. §. 107, 12. et not. 15. 17. *Matth.* §. 210, 4. p. 395. a. 2. ἀπέδων. De optat. forma ἀποδώην 2 Tim. 4, 14. serioris graecitatis cf. *Win.* p. 75. *Alt* p. 20. *Buttm.* §. 95, b. not. 1, 4. *Matth.* §. 210, not. 7. 1. *Lob.* ad Phryn. p. 345. sq. (ἀπό, δίδωμι) *reddo*, i. e.

1) *trado, ich gebe ab, ich überliefere* a) propr. ut τὸ σῶμα Iesu mortui Matth. 27, 58. (ita τὴν ἀρχήν Ael. V. H. 6, 11. τὴν ἐπιστολήν Xen. Cyr. 4, 5. 26.) — b) metaph. ut μαρτύριον, *Zeugniss ablegen, abgeben*, ubi Lat. *exhibeo* Act. 4, 33. (ita ὅρκους ἀποδ. Dem. 234, 5.) — λόγον, *rationem reddo, Rechnung, Rechenschaft ablegen*, nunc propr. Luc. 16, 2. (Plut. Apophth. Mor. T. 2. p. 40. ed. *Tauchn.*) — nunc translate ad res gestas et facta alicuius Act. 19, 40. — Matth. 12, 36. Hebr. 13, 17. 1 Petr. 4, 5. — c) medium: ἀποδίδομαι [de meo aliquid trado, ich gebe von dem Meinigen etwas weg, hinc] *vendo*, sq. acc. rei et genit. pretii [vid. ἀγοράζω] Act. 5, 8. (Hdian. 2, 8. 8. Xen. Mem. 2, 5. 5.) — sq. acc. rei et ἀντί cum genit. pretii [vid. ἀντί] Hebr. 12, 16. — sq. acc. rei et εἰς c. acc. loci, Iemanden oder Etwas *wohin* verkaufen Act. 7, 9. (Paus. 3, 18. 3. Hdot. 2, 56.) cf. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 585.

2) *reddo* i. e. *zurückgeben, wiedergeben* a) universe, ut βιβλίον Luc. 4, 20. τὸν παῖδα τῷ πατρὶ αὐτοῦ 9, 20. (Palaeph. f. 41. Pol. 1, 7. 13. Xen. H. G. 2, 2. 9.) — b) de iis, quae reddi officii ratio postulat, ut benevolentia vel beneficiis mihi conferendis vel impensis meo loco factis conspicua, ubi Lat. nunc *refero*, ut ἀμοιβάς, gratias 1 Tim. 5, 4. (Dion. Hal. Ant. 4, 63. χάριτας Ael. V. H. 4, 5. Xen. Mem. 2, 2. 13.) — nunc *reddo, wiedergeben* τινί τι Luc. 10, 35. — de iis, quae restitutionis lex postulat, ubi Lat. *reddo, erstatten, ersetzen*, τί Luc. 19, 8. quo loco praesens ἀποδίδωμι = *reddere paratus sum.* Cf. de hac praesentis vi sub ἀναβαίνω monita. (Xen. Cyr. 7, 2. 7.) — de officiis, magistratui, coniugi debitis, ubi Lat. *praesto, exhibeo*, ut τιμήν, φόβον Rom. 13, 7. 1 Cor. 7, 3. — pertinet ad ea, quae usus rei alicuius, ut pecuniae mutuae, vineae conductae, alteri concessus secum fert, ubi Lat. *reddo, solvo, abzahlen, bezahlen, zurückzahlen* Matth. 5, 26. 18, 25. 26. 28 — 30. 34. Luc. 7, 42. 12, 59. (Dem. 911, 10.) — Matth. 21, 41. — de tributo et vectigalibus lege praescriptis, ubi Lat. *solvo*; ut κῆνσον, φόρον Matth. 22, 21. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7. (ita δασμὸν ἀποδ. Palaeph. f. 38. Xen. Cyr. 2, 4. 14 et 22. φόρον Xen. H. G. 3, 1. 9.) — ubi de promissis iureiurando interposito factis agitur: *persolvo* Matth. 5, 33. de h. l. fut.: = *persolves, credo* vid. ἀγαπάω. (ita εὐχὰς ἀποδ. Xen. Mem. 2, 2. 10. θυσίαν Arrian. Exp. Al. M. 4, 9. 6.) — refertur ad mercedem debitam illi, qui operam suam mihi dicavit, ubi Lat. *solvo* Matth. 20, 8. (Xen. An. 1, 2. 12.) — de Deo *rependente*, nunc universe, *rependo, vergelten* Matth. 16, 27. Rom. 2, 6. Apoc. 22, 12. — οἱ ο' pro הֵשִׁיב Prov. 24, 12. — nunc *remunerandi* sens. Matth. 6, 4. 6. 18. 2 Tim. 4, 8. — nunc *puniendi* sens. 2 Tim. 4, 14. de huius loci optativo sine aliqua particula posito vid. sub ἁγιάζω no. 2. notata. — ita οἱ ο' pro hebr. הֵשִׁיב Ps. 94, 23. — Ad locum denique Apoc. 18, 6. confer Ier. 50, 15. et quae habet de horum locorum ingenio *Gesen.* ad Ies. 53, 12. in fine. — — c) pertinet ad ea, quae reddi officii ratio *vetat*, ubi Lat. *refero, rependo* Rom. 12, 17. 1 Thess. 5, 15. 1 Petr. 3, 9. — d) denique de arbore fructus edente, *reddo* Apoc. 22, 2. (Pausan. Eliac. 2, 11. Xen. Cyr. 8, 3. 38. Hdot. 1, 193.) — metaph. Hebr. 12, 11. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀποδιορίζω, f. ίσω, (ἀπό et διορίζω terminos pono, propr. terminis positis disiungo) *disiungo, separo.* Semel in N. T. Iud. v. 19. οἱ ἀποδιορίζοντες ἑαυτούς *qui se separant* scil. a coetu Christianorum, = *schismata facientes.*

Ἀποδοκιμάζω, f. άσω, (ἀπό et δοκιμάζω probo) *reprobo, reiicio*, sq. accus. Matth. 21, 42. λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. 1 Petr. 2, 4. 7. (Hdian. 4, 3. 21. Xen. Oec. 19, 12.) — ἀποδοκιμάζομαι ἀπό τινος = *malignitate alicuius reprobor* [vid. ἀπό]. 2) *repudio* Marc. 8, 31. ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Luc. 9, 22. 17, 25. Hebr. 12, 17. θέλων — ἀπεδοκιμάσθη i. e. *cupiens potiri votis repudiatus est* vel *repulsam tulit.* — οἱ ο' pro מָאַס Ps. 118, 22. Ier. 6, 30. (Pol. 3, 86. 8. Xen. Cyr. 6, 2. 36.) Saepius non extat in N. T.

Ἀποδοχή, ῆς, ἡ, (ἀποδέχομαι) *exceptio* [hospitis Diod. Sic. 4, 51.] metaph. *assensus, approbatio.* Ita bis in N. T. 1 Tim. 1, 15. 4, 9. (Diod. Sic. 4, 84. Ios. Ant. 6, 14. 4.)

Ἀπόθεσις, εως, ἡ, (ἀποτίθημι) *depositio.* Bis in N. T. 2 Petr. 1, 14. τοῦ σκηνώματός μου *tentorii* i. e. *corporis mei = mors.* 1 Petr. 3, 21. ῥύπου σαρκός *sordium corporis.*

Ἀποθήκη, ης, ἡ, (ἀποτίθημι depono, repono) *locus, in quo reconditur aliquid*, ubi de frumentis recondendis agitur: *horreum, granarium.* Ita sexies in N. T. Matth. 3, 12. 6, 26. 13, 30. Luc. 3, 17. 12, 18. 24. — οἱ ο' pro מַאֲבוּם Ier. 50, 26. (Hdian. 7, 11. 14. Thuc. 6, 97.)

Ἀποθησαυρίζω, f. ίσω, (ἀπό et θησαυρίζω) *recondo in thesauro* (pp. Diod. Sic. 5, 40.) metaph. *abunde colligo.* Ita semel in N. T. τινί = *für Iemanden* vel *in commodum alicuius* 1 Tim. 6, 19. (Art. 1, 73.)

Ἀποθλίβω, f. ψω, (ἀπό auget, θλίβω) *ab omni parte* vel *vehementer premo*, τινά, ita semel in N. T. Luc. 8, 45. — οἱ ο' pro לָחַץ Num. 22, 25. (Lucian. Lapith. 15.)

Ἀποθνήσκω, impf. ἀπέθνησκον, f. 2. θανοῦμαι, aor. 2. ἀπέθανον, (ἀπό, θνήσκω) *morior, vita defungor* 1) de hominibus et animalibus a) pp. α) de morte naturali Matth. 9, 24. 22, 24. 27. Marc. 5, 35. 39. 9, 26. 12, 19. 20. 15, 44. de h. l. aor. vid. sub ἀγοράζω monita et quatenus differat a perfecto praecedente *Win.* p. 252. — Luc. 8, 42. ad h. l. impf. ἀπέθνησκε *in eo erat, ut moreretur*, vel *moritura erat* cf. de impf. pertinente ad rem inchoatam, sed non perfectam *Matth.* §. 497, c. *Bornem.* schol. p. 55. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1105. *Schäfer* ad Eur. Phoen. v. 79. *Win.* p. 245. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 364. — Luc. 20, 36. Ioh. 4, 47. 6, 58. 8, 21. 24. 11, 25. 12, 33. 21, 23. de h. l. praesenti in re certo eventura vid. sub αἴρω notata. Act. 9, 37. Rom. 5, 15. 6, 7 — 10. 7, 2. 3. 8, 13. 1 Cor. 15, 32. 2 Cor. 5, 14 bis. Apoc. 14, 13. οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες vel: *qui Domino addicti* [als Christen] *diem obeunt.* — Matth. 26, 35. κἂν δέῃ με ἀποθανεῖν. (Similiter Graeci, ubi ad omnia subeunda paratos se esse significare vellent, usi sunt formula ἢν δέῃ ἀποθανεῖν Lucian. Tim. c. 42. coll. Ios. Ant. 6, 6. 2.

Aristoph. Plut. 216.) Phil. 1, 21. Hebr. 7, 8. q. l. *ἀποθνήσκοντες qui mori solent* i. e. *mortales*. — *ἀ. εἰς τὸν αἰῶνα* i. e. *mortem subeo aeternum duraturam* Ioh. 11, 26. [coll. Apoc. 20, 14?] — minus plene i. e. ita ut absint verba: *εἰς τ. αἰῶνα* Ioh. 6, 50. Rom. 6, 10. *τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ semel* [= *einmal für allemal*] *mortuus est peccato* i. e. *ratione habita peccati* scil. *cum peccatum*, ut *κακοδαίμονα, aboleret* cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 395. *Win.* p. 192 sq. *Matth.* §. 387. — *β*) de violenta morte, ut animalium Matth. 8, 32. — hominum Rom. 5, 6—8. 14, 15. 1 Thess. 5, 10. Ioh. 19, 17. Act. 21, 13. 25, 11. de h. l. infinit. c. artic. substantive posito vid. *βλέπω* no. 2 fin. Apoc. 8, 9. 16, 3. — Hebr. 10, 28. 11, 37. — *ἀποθνήσκειν ἔκ τινος* [vid. *ἐκ*] Apoc. 8, 11. (ita *ὁ ἐκ πληγῆς θάνατος* Plut. vit. Arat. c. 26. Hdian. 3, 15. 8. Xen. Mem. 4, 8. 9.) — *γ*) de mortis genere quocunque Rom. 14, 8. *οὐδείς — τοῦ κυρίου ἐσμέν* i. e. *nemo sibi* [= *pro arbitrio suo*] *vivit vel moritur. Sive enim vivamus, Domino subsumus, sive moriamur, ab eodem pendemus.* 1 Cor. 15, 22. Hebr. 9, 27. 11, 4. — *δ*) de hominibus, qui in mortis periculo versantes proxime absunt a morte 1 Cor. 15, 31. 2 Cor. 6, 9. Ita מֵוּת Gen. 48, 21. — b) *α*) metaph. *ἀποθνήσκω τινί morior alicui, i. e. renuntio* vel *valedico rei alicui, ἀπέθανόν τινι ich bin todt für etwas* [cf. *Win.* p. 193. *Matth.* §. 394. *Rost* §. 105, 2. not. 2.] Rom. 6, 2. Gal. 2, 19. — minus plene i. e. abest dat. e contextu facile cognoscendus, ut Rom. 7, 2. *ἐγὼ δὲ ἀπέθανον* scil. *τῷ καλῷ* vel *τῷ ἀγαθῷ*. — Col. 3, 3. *ἀπεθάνετε γὰρ* sc. *τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς* coll. v. 2. Apoc. 3, 2. *ἃ μέλλει ἀποθανεῖν* sc. *τῷ χριστῷ*. — Eadem *renuntiandi* significatione legitur in constructione praegnante Col. 2, 20. *εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου* i. e. *χωρισθέντες ἀπὸ τῶν στοιχ. τ. κ.* — *β*) de plantis = *putresco*, ita de seminibus Ioh. 12, 24. 1 Cor. 15, 36. vel *exaresco* Iud. v. 12.

Ἀποκαθίστημι, it. *ἀποκαθιστάω* [de qua praes. forma Marc. 9, 12. ut apud LXX Dan. 2, 21. et Hdot. 4, 103. ubi *ἱστᾷ* v. *Matthiae* §. 210, not. 1. *Buttm.* §. 95. b. not. 1, 2. §. 95, a not. 5. et gr. max. §. 107, not. 8. Grammatici gr. edit. *Dindorf.* 1. p. 251. Dorvill. ad Chariton. p. 542. *Win.* p. 74.] et *ἀποκαθιστάνω* [Act. 1, 6.] f. *στήσω*, a. 1. p. *ἀποκατεστάθην* [in codd. *ἀπεκατεστάθην* Matth. 12, 3. Marc. 3, 5. 8, 25. Luc. 6, 10. de duplici augm. vid. *ἀνέχομαι* — ab *ἀπό*, *καθίστημι*] *restituo in pristinum locum et statum*, sq. accus., ut membrum corporis, quod morbo laboraverat Marc. 3, 5. 8, 25. Luc. 6, 10. addito *ὑγιής* Matth. 12, 13. (Diod. Sic. 1, 25. Xen. Lac. 6, 38.) item de republica iudaica et meliori rerum ordine a Messia restituendo Matth. 17, 11. Marc. 9, 12. quo l. praes. de re certo et proxime eventura. Vid. *αἴρω*. Act. 1, 6. (Hdian. 2, 6. 7.) — denique de doctore captivo suis reddendo Hebr. 13, 19. Saepius non legitur in N. T.

Ἀποκαλύπτω, f. *ψω*, (*ἀπό*, *καλύπτω* tego; retego) *manifesto, manifestum reddo*, a) activum, de eo, qui docet, quae antea incognita fuerunt, *τινί τι* Matth. 11, 25. 16, 17. Luc. 10, 21. Phil. 3, 15. — *οἱ ὁ'* pro גִּלָּה Exod. 20, 26. — (Plat. Gorg. p. 311. D.) — *τινί* Matth. 11, 27. 16, 17. 1 Cor. 2, 10. — *τινὰ ἔν τινι in aliquo*, i. e. *in animo alicuius* Gal. 1, 16. cf. *Win.* p. 195. *Eiusd.* ep. P. ad Gal. p. 49. — *οἱ ὁ'* pro הִגִּיד Ios. 2, 10. (Iamblich. de myst. 2, §. 10. 3, §. 17.) b) passiv. *ἀποκαλύπτομαι manifestus reddor* i. e. a) *innotesco* Matth. 10, 26. Luc. 12, 2. Rom. 1, 18. Gal. 3, 23. de h. l. infinit. a vocab. *μέλλοντα* separato vid. *ἀγαθός*. — *τινί* Ioh. 12, 38. 1 Cor. 14, 30. Eph. 3, 5. — *ἔκ τινος* = *prodeundo ex aliqua re* Luc. 2, 35. — sq. *εἰς* finali Rom. 1, 17. *εἰς πίστιν* i. e. *ut fides habeatur*, alii: *εἰς πίστιν* poni existimant pro: *εἰς πιστεύοντας*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 49. — b) *patefio, appareo* Luc. 17, 30. *ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται* 2 Thess. 2, 3. 1 Petr. 1, 5. 5, 1. sq. *ἐν* c. dativ. adminic. 1 Cor. 3, 13. — *εἴς τινα* i. e. *in commodum alicuius* Rom. 8, 18. Saepius non extat in N. T.

Ἀποκάλυψις, *εως*, *ἡ*, (*ἀποκαλύπτω*, quod vid.) 1) *patefactio*, [ut rei opertae Plutarch. Cat. mai. c. 20.] *revelatio* metaph. *institutio, Unterricht, Belehrung*, ut de rebus divinis Luc. 2, 32. — *μυστηρίου pertinens ad doctrinam antea incognitam* Rom. 14, 25. — 1 Cor. 14, 6. 26. 2 Cor. 12, 1. 7. Gal. 1, 12. 2, 2. Eph. 1, 17. 3, 3. item de rebus futuris Apoc. 1; 1. — 2) *apparitio, Erscheinung*, de tempore, quo Iesus Messias angelis stipatus ad regnum suum inaugurandum gloriose redibit et suos aeternum beabit 1 Cor. 1, 7. 2 Thess. 1, 7. 1 Petr. 1, 7. 13. 4, 13. Rom. 2, 5. 8, 19. *ἀποκάλυψις τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ*, pro: *δόξα τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἡ μέλλουσα ἀποκαλυφθῆναι* coll. v. 18. Saepius non legitur in N. T.

Ἀποκαραδοκία, *ας*, *ἡ*, (*ἀποκαραδοκέω* ab *ἀπό* et *καραδοκέω*, capite erecto specto, cupide vel sollicite exspecto Xen. M. 3, 5. 6. Hdot. 7, 163. idem, sed fortius, exprimitur verbo *ἀποκαραδοκέω* Ios. b. i. 3, 7. 26. Pol. 16, 2. 8. hinc substant.:) *sollicita alicuius rei expectatio, die sehnliche Erwartung*. Bis in N. T. Phil. 1, 20. — Rom. 8, 19. q. l. *ἡ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως* pro: *ἡ κτίσις ἡ ἀποκαραδοκοῦσα*. Cf. *Win.* p. 210 sq. et supra sub *ἀγάπη* monita.

Ἀποκαταλλάσσω, *ττω*, f. *ξω*, (ex *ἀπό*, *καταλλάσσω* muto, ich wandle um, i. q. *καταλλάσσω* sed fortius, *τινά* aliquem = animum alicuius, *τινί* vel *πρός τινα* in aliquem) *prorsus reconcilio*. Ter in N. T. *τινὰ τινι* Eph. 2, 16. — (Xen. An. 1, 6. 2. *τινὰ πρός τινα* Ios. Ant. 14, 11. 3.) — *τινά* Col. 1, 21. quo l. si fit transitus a particip. ad verb. finit. vid. *ἀπαλλοτριόω*. — *τινὰ εἴς τινα* in constr. praegn. Col. 1, 20. *εὐδόκησε — διὰ αὐτοῦ — εἰς αὐτόν* resolve: *εὐδόκησε — δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι καὶ ἀγαγεῖν τὰ πάντα εἰς αὐτόν*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 278. —

Ἀποκατάστασις, *εως*, *ἡ*, (*ἀποκαθίστημι* q. v.) *restitutio in pristinum statum*. Semel in N. T. Act. 3, 21. (Pol. 4, 23. 1. Diod. Sic. 20, 34.)

Ἀπόκειμαι, f. *κείσομαι*, dep. med. (*ἀπό*, *κεῖμαι*) *reconditus sum, reservor* a) proprie, ut *ἐν σουδαρίῳ* Luc. 19, 20. (Xen. Cyr. 2, 2. 15. et Hier. 2, 4.) — b) metaph. *τινί* i. e. *für Jemanden*, de rebus, quae manent aliquem, ut de praemiis, = *paratus sum alicui, in promptu sum* Col. 1, 5. 2 Tim. 4, 8. (2 Macc. 12, 45. Plut. vit. Luculi. c. 24. Pausan. 7, 2.) — de fatis, *ἀπόκειταί μοι mihi constitutum est* sq. inf. aor. Hebr. 9, 27. (Dion. Hal. Ant. 5, 8.) Saepius non extat in N. T.

Ἀποκεφαλίζω, f. *ίσω*, (*ἀπό* et *κεφαλίζω*) *decollo, caput amputo*. Quater in N. T. Matth. 14, 10. Marc. 6, 27. in quibus locis *ἀποστείλας* vel *πέμψας ἀπεκεφάλισε* = *decollari iussit* cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 90. — Marc. 6, 16. Luc. 9, 9. (Arrian. diss. epict. 3, c. 26. Art. 1, 35. ed. *Reiff.*) Vox Atticis incognita cf. *Lob.* ad Phryn. p. 341. *Win.* §. 26.

Ἀποκλείω, f. *σω*, (*ἀπό*, *κλείω*) *claudo, occludo*, semel in N. T. *τὴν θύραν* Luc. 13, 25. — *οἱ ὁ'* pro סָגַר Gen. 19, 10. (Diod. Sic. 2, 26. Xen. Mem. 2, 1. 16.)

Ἀποκόπτω, f. *ψω*, (*ἀπό*, *κόπτω*) *abscindo, amputo*. Quinquies in N. T. sq. acc. rei Marc. 9, 43. Ioh. 18, 10. 26. Act. 27, 32. — Gal. 5, 12. *ὄφελον καὶ ἀποκόψονται utinam vel ipsi se mutilent* vel *genitalia ipsa sibi resecent*. cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 120. Alii, poni h. l. dicentes futur. med. significatione passiva [cf. *Matth.* §. 494. *Buttm.* §. 123, 3. *Poppo* ad Thuc. 1. p. 192. *Win.* p. 233.] explicant: *utinam excludantur* scil. e coetu christiano. — *οἱ ὁ'* pro כָּרַת Deut. 23, 1. (Aelian. V. H. 2, 9. Xen. Cyr. 7, 3. 8.)

Ἀπόκριμα, *τος*, *τό*, (ab *ἀποκρίνω* secerno, iudico) *sententia*, *θανάτου* mortis = *Todesurtheil* 2 Cor. 1, 9.

Ἀποκρίνομαι, (praes. et a. 1. p. *ἀπεκρίθην* secernor [ab *ἀποκρίνω* secerno] pp. Theophrast. de caus. plant. 1, 6. *οἶνος ὀσμὴν λαμβάνει, ὅταν ἀποκριθῇ τι ὑδατῶδες αὐτοῦ*. Thuc. 2, 49. metaph. segregor Thuc. 1, 3. Hom. Iliad. 5, 12. — medium *ἀπεκρινάμην*, *ἀπεκρινόμην*, et *ἀποκέκριμαι* respondeo Xen. Aff. 2, 1. 9. 10. 15. Thuc. 3, 67. Ael. V. H. 3, 43. Hdian. 3, 1. 4. in N. T.) medium: praes. aor. 2. *ἀπεκρινόμην*, a. 1. *ἀπεκρινάμην*, a. 1. p. *ἀπεκρίθην* [signif. reflexiva vid. *αἰσχύνω* et *Win.* p. 238.] *respondeo* a) propr. i. e. ad interrogationem, *τινί* Marc. 11, 30. 12, 28. 34. Luc. 22, 68. (Lucian. Dial. Mort. 20, 2. Xen. An. 1, 4. 14.) — *τί* i. e. *ad aliquid respondere, auf etwas antworten* Matth. 26, 26. 27, 12. Marc. 14, 61. (Xen. Mem. 4, 2. 23. Ptat. Crit. c. 9. ed. *Fischer.*) cf. *Matth.* §. 409, 6. — *τινὶ πρός τι* Matth. 27, 14. (sq. *πρός τι*

Plato Crit. c. 11. cf. *Matth.* 1. 1. *Rost* §. 104, 3. a. *Heindorf* ad Plat. Charmid. p. 138.) — *τινί τι* ut *λόγον* = *ein Wort* Matth. 15, 23. 22, 46. — (Xen. Oec. 19, 4.) — sq. infinit. Luc. 20, 7. — in interrogat. indir. seq. coniunct. et praeced. praeterito [vid. *ἀναιρέω*] Marc. 14, 40. *ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν αὐτοῖς* Ioh. 2, 19. — *ἀποκριθεὶς εἶπεν* Matth. 16, 16. 17, 17. vel *ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς* Matth. 11, 4. 13, 11. 19, 4. 17, 1. — *ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε* Luc. 6, 3. — ad petita, mandata, preces, sententiam, criminationes alicuius respondere, ubi nos: *erwiedern*, absolute et sq. acc. c. inf. Act. 25, 4. (Xen. H. G. 2, 2. 11.) — *τινί* Ioh. 5, 17. Col. 4, 6. — addito *λέγοντες* Matth. 25, 37. — vel *λέγουσαι* Matth. 25, 9. Luc. 23, 40. — *ἀποκριθεὶς εἶπεν* sq. dat. Matth. 12, 39. 48. 13, 37. 14, 28. 15, 24. 28. 16, 2. 17. 19, 27. 20, 13. 25, 26. 26, 25. Marc. 10, 20. 9, 19. — *ἀποκριθεὶς εἶπε* vel *ἔφη* Matth. 4, 4. 8, 8. 15, 13. — *ἀπεκρίθη καὶ λέγει* vel *εἶπεν αὐτῷ* Marc. 7, 28. Ioh. 2, 18. 3, 9. — *ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτόν* Matth. 3, 15. — *ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν λέγων* vel *ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπε* Luc. 4, 4. 14, 5. — *ἀποκρίνεσθαι πρός τινα* Act. 25, 16.

b) elliptice i. e. vel exciderunt, ad quae pertineret responsio vel animo quidem suo scriptor finxit quaestionem, sed brevitatis causa eam omisit cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 412. *Lücke* Vol. 1. p. 538. — Alii dici monent *ἀπεκρίθην* pro: *verba facere coepi, ich hob an, ich nahm das Wort* cf. *Gesen.* et *Win.* lex. hebr. sub עָנָה. — *τινί* Ioh. 5, 17. — *πρός τινα* Act. 3, 12. — *ἀποκριθεὶς εἶπε* vel *λέγει* Matth. 11, 25. Marc. 12, 35. Luc. 1, 60. — Matth. 15, 15. 17, 4. 22, 1. 26, 63. 27, 21. 28, 5. Marc. 9, 5. 10, 24. 51. 11, 14. Apoc. 7, 13. — Matth. 12, 38. Luc. 14, 3. — Cf. *Gesen.* sub עָנָה (1 Macc. 8, 19.) — De respondentibus legitur *ἀπερκίθην* Lucian. Demonact. §. 26. Aristaenet. ep. 1, 22. 24. Diod. Sic. 4, 31. 18, 17. Ceterum Phrynichi sententiam, *ἀποκριθῆναι* apud vett. Graecos esse i. q. *διαχωρισθῆναι*, neque unquam dici pro *ἀποκρίνασθαι*, confirmavit *Lob.* ad Phryn. p. 108. quibus adde *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 148. *Win.* p. 238.

Ἀπόκρισις, *εως*, *ἡ*, *responsio*. Quater in N. T. Luc. 2, 47. 20, 26. Ioh. 1, 22. 19, 9. — *οἱ ο´* pro מַעֲנֶה Prov. 15, 1. (Xen. Hier. 1, 35. Diod. Sic. 14, 25.)

Ἀποκρύπτω, f. *ψω*, (*ἀπό* et *κρύπτω*) *abscondo*, *occulto* a) propr. sq. acc. rei Matth. 25, 18. (Diod. Sic. 4, 20. Xen. Anab. 4, 4. 11.) — b) *celandi* sens. ut *τὴν σοφίαν*, *τὸ μυστήριον* 1 Cor. 2, 7. Eph. 3, 9. Col. 1, 26. quo l. per anacoluthon ab accus. participii fit transitus ad verbum finitum *δὲ* habens [vid. sub *ἀπαλλοτριόω* notata] sq. dupl. acc. Hdot. 7, 28.) — *τὶ ἀπό τινος* [ita abscondere aliquid, ut removeatur ab aliquo vid. *ἀπό*] *celare aliquem aliquid* Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. (Ita *κρύπτειν τι ἀπό τινος* Sir. 42, 20. et Hom. Od. 23, 10.) — *οἱ ο´* pro הִסְתִּיר sq. מִן Ps. 38, 9. et נִפְלָא sq. מִן Ier. 32, 17. — Saepius non extat in N. T.

Ἀπόκρυφος, *ον*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό* (*ἀποκρύπτω*) *absconditus* Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. (Xen. Symp. 8, 11.) — = *reconditus* Col. 2, 3. — *οἱ ο´* pro מִכְמַנִּים Dan. 11, 43. מַטְמוֹן Ies. 45, 3.

Ἀποκτείνω it. *ἀποκτένω*, [forma Graecis melioris indolis incognita Matth. 10, 28.] etiam *ἀποκτέννω* [*Griesb.* Apoc. 6, 11. et in Codd. Marc. 12, 5. Luc. 12, 4. 2 Cor. 3, 6. Apoc. 6, 11. ita Ies. 66, 3. Dan. 2, 13. Hab. 1, 17. cf. *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 128. *Bornem.* schol. p. 81. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 507 sq. coll. *Win.* p. 79. *Matth.* §. 14, 6. *Rost* p. 382. *Buttm.* §. 21, not. 2. Greg. Cor. p. 588. 597. 602 ed *Schäfer.*] fut. 1. *ἀποκτενῶ*, a. 1. p. *ἀπεκτάνθην* [forma serioris aevi Matth. 16, 21. Marc. 8, 31. 9, 31. Luc. 9, 22. Apoc. 2, 13. 9, 18. 20. 11, 5. 13. 13, 10. 15. 19, 21. item Dio Cass. 65, 4. 1063. Ioh. Zonaras Annal. 6, 9. cf. *Buttm.* §. 90, 4. §. 101. gram. max. §. 101, not. 10. §. 114. *Matth.* §. 241. *Win.* p. 79. *Alt* p. 25. *Lob.* ad Phryn. p. 36. 757. — *ἀπό*, *κτείνω*] 1) *occido*, *interficio*, *tödten*, *ermorden* a) proprie: universe, *τινά* Matth. 10, 28. 21, 35. 39. 22, 2. Marc. 12, 5 bis. v. 8. Luc. 12, 4. 5. 13, 31. 20, 15. Ioh. 8, 22. 16, 2. Act. 21, 31. 23, 12. 14. 27, 42. Apoc. 2, 13. 6, 8. 11. 9, 5. 15. 20. 11, 5. 7. 13. 19, 10. 15. de h. l. verbis *ἵνα ἀποκτανθῶσι* traiectis, ut videtur, vid. *ἀγαθός*. 19, 21. — Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. et Luc. 20, 14. *ἀποκτείνωμεν*, in adhortatione [vid. *ἄγω*] *occidamus*, de quo usu coniunct. cf. *Matth.* §. 515. *Buttm.* §. 126. not. 7. — Apoc. 9, 18. *ἀπὸ τῶν — πληγῶν* — *ἀπεκτάνθησαν* i. e. vi *calamitatum illarum perierunt*. Vide *ἀπό* 3, 4. (Palaeph. fab. 2. Hdian. 2, 12 fin. Xen. An. 2, 1. 11.) — *occido* i. e. *mortis supplicio afficio*, *τινά* Matth. 14, 5. 16, 21. 17, 23. 23, 34. 37. 24, 9. 26, 4. Marc. 6, 19. 8, 31. 9, 31. 10, 34. 14, 1. Luc. 9, 22. 11, 47—49. 18, 33. Ioh. 5, 18. 7, 19. 20. 25. 8, 37. 40. 11, 53. 12, 10. 18, 31. Act. 3, 15. 7, 52. Rom. 11, 3. 1 Thess. 2, 15. Apoc. 2, 23. quo l. ad similitudinem infinitivi absol. Hebraeorum additur: *ἐν θανάτῳ*. Cf. *Win.* p. 315. (Xen. An. 1, 1. 3. Plat. Apol. Socr. §. 30 et 32.) — de lege mos. 2 Cor. 3, 6. — de turri ruina sua occidente aliquem: *erschlagen* Luc. 13, 4. — b) metaph. pro: *tollo*, *aboleo*, ut *τὴν ἔχθραν* Eph. 2, 16.

2) *perdo*, i. e. a) *umkommen lassen*, *untergehen lassen*, ut *ψυχήν*, *vitam* Marc. 3, 4. — b) *vernichten*, ut *ψυχὴν animum*, *die Seele*, Matth. 10, 28. — c) *mortem* [*et perniciem*] *affero* Rom. 7, 11.

Ἀποκυέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*κυέω* in utero gesto Hom. Il. 19, 117. Ios. Ant. 1, 18. 1. *ἀπό* de perfectione: den Foetus austragen i. e.] *pario* [Hdian. 1, 5. 14.], *θάνατον* metaph. pro: *efficio* Iac. 1, 15. — *τινὰ λόγῳ ἀληθείας* i. e. *filium aliquem facio ope doctrinae verae* v. 18. Saepius non legitur in N. T.

Ἀποκυλίω, vel *κυλίζω* vel *κυλινδέω*, (*ἀπό*, *κυλίω*, volvo) *devolvo*. Quater in N. T. absol. Marc. 16, 4. de h. l. perfecto vid. sub *ἀκούω* ad 1 Ioh. 1, 1. notata. — *τὸ ἀπό τινος* Matth. 28, 2. de h. l. participiis *καταβάς* [qui descenderat], *προσελθὼν ἀπεκύλισε* = *προσῆλθε καὶ ἀ.* vid. *ἀνάγω*. Luc. 24, 2. *ἐκ τινος* Marc. 16, 3. — *οἱ ο´* pro גָּלַל Gen. 29, 8. (Apollodor. Bibl. 3, c. 14. §. 7.)

Ἀπολαμβάνω, f. *λήψομαι*, a. 2. *ἔλαβον* (*ἀπό*, *λαμβάνω*) 1) *recipio*, *recupero*, a) univ. *τὶ παρά τινος* Luc. 6, 34. (Diod. Sic. 13, 31.) — *τί* addito *ἐν* temporali Luc. 18, 30. *τινά* c. accus. qualitatis vel praedicati [vid. *αἴρω*] Luc. 15, 27. — b) de iis, qui, quae ipsis destinata et quasi reposita sunt, recipiunt [vid. *ἀποδίδωμι* no. 2.] *τί* Luc. 23, 41. Gal. 4, 5. 2 Ioh. v. 8. — addito *ἐν ἑαυτοῖς* i. e. *in semetipsis* Rom. 1, 27. — addito *ἀπό τινος* = *moderante aliquo* [vid. *ἀπό*] Col. 3, 24. — c) = *excipio hospitio*, *τινά* 3 Ioh. v. 8. ubi Codd. boni *ὑπολαμβάνω*. 2) *totum accipio* a. 2. *ἀπέλαβον* — *ich habe weg* [vid. *ἀπέχω*], *τί* c. *ἐν* temporali Luc. 16, 25. — 3) *τινὰ κατ' ἰδίαν seorsim sumo vel duco aliquem*, *ἀπὸ τοῦ ὄχλου* Marc. 7, 33. (Philostr. vit. Apollon. 7, 18.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀπόλαυσις, *εως*, *ἡ*, (*ἀπολαύω*) 1) *fruitio*, *das Geniessen* 1 Tim. 6, 17. *τῷ παρέχοντι ἡμῖν — εἰς ἀπόλαυσιν qui abunde suppeditat nobis omnia ut iis fruamur.* (Hdian. 2, 3. 18.) — 2) *fructus*, *commodum*, ut *ἁμαρτίας* Hebr. 11, 25. (Diod. Sic. 11, 25. Xen. Mem. 2, 1. 33.) Saepius non extat in N. T.

Ἀπολείπω, a. 2. *ἀπέλιπον* (*ἀπό*, *λείπω*) 1) *relinquo*, *τινὰ ἔν τινι* 2 Tim. 4, 13. 20. Pass. *ἀπολείπομαι relinquor*, *supersum* Hebr. 4, 6. 9. 10, 26. (Xen. H. G. 3, 1. 7. Pol. 3, 39. 12.) — 2) *desero*, *τί* Iud. v. 6. (Xen. Ages. 2, 29. Lucian. Dial. Deorr. 5, 1.)

Ἀπολείχω, (*ἀπό*, *λείχω*, lambo) *delingo*, *lambo*, *τί*, ita semel Luc. 16, 21. (Aristoph. Vesp. 27. Athen. 6, p. 250. A.)

Ἀπόλλυμι, et *ἀπολλύω* [imperat. *ἀπόλλυε* Rom. 14, 15. de qua huius verbi forma rariore vid. *Passow* sub *ἀπολλύω*] fut. 1. *ὀλῶ* [ita 1 Cor. 1, 19.] et forma serioris aevi: *ὀλέσω* [Matth. 21, 41. Marc. 8, 35. Ioh. 6, 39. 12, 25. coll. Lucian. Asin. §. 33. Longin. past. 3, 17. Cf. *Buttm.* gr. max. §. 114. *Matth.* §. 244. coll. §. 181, 2. b. *Win.* p. 79. vid. tamen *Lob.* ad Phryn. p. 745.] a. 1. *ἀπώλεσα* pf. 1. *ἀπολώλεκα*. 1) *perdo*, i. e. a) *interficio*, *vita privo*, sq. accus. Med. *ἀπόλλυμαι*, f. *ὀλοῦμαι*, a. 2. *ἀπωλόμην*, pf. 2. *ἀπόλωλα*, *pereo* i. e. *interficior*, *vita privor*. Matth. 2, 13. 12, 14. 27, 20. Marc. 3, 6. 11, 18. 9, 22. — Luc. 11, 51. Ioh. 10, 10. — *ἀπολλύμεθα* Matth. 8, 25. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. — 13, 3. 5. 33. — *ἀπολέσθαι ἐν μαχαίρᾳ* Matth. 26, 52. — *λιμῷ* Luc. 15, 17. —

17, 27. 29. 2 Petr. 3, 6. ὑπό τινος 1 Cor. 10, 9. 10. (Palaeph. f. 29. Xen. An. 2, 5. 39. 7, 4. 5. Cyr. 4, 5. 20.) — b) *pessumdo*, *vernichten*, sq. accus. — med. ἀπόλλυμαι, ἀπωλόμην, ἀπόλωλα, *pessumdor*, *pereo* Matth. 10, 28. Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. Joh. 11, 50. 2 Cor. 4, 9. Jud. v. 5. 11. (Lucian. Dial. Deorr. 25. 1. Xen. Cyr. 3, 2. 12.) — κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς Matth. 21, 41. (Cebet. Tab. c. 32. Plut. vit. Ciceron. c. 26. Alciphron. 3, 10 et 28. Jos. Ant. 7, 11. 8.) — de rebus ἀπόλλυσθαι *perire*, *interire*, *vergehen* Hebr. 1, 11. Jac. 1, 11. (Xen. Mem. 1, 1. 14.) — particip. praes. ἀπολλύμενος, η, ον *qui interire vel perire solet*, ut βρῶσις οὐκ ἀπολλυμένη, *cibus interitui* vel *corruptioni non obnoxius* Joh. 6, 27. — de utribus = *dissolvor* Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. — c) *irritum reddo*, ut τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν 1 Cor. 1, 19. coll. οἱ ο' Jes. 29, 14. — d) *miserum reddo*, ἀπόλλυμαι, *miser reddor* Rom. 14, 15. 1 Cor. 8, 11. 15, 18. (Xen. Mem. 1, 7. 3. h. g. 2, 4. 14.) — de iis, qui a vita aeterna exclusi in tartara conjiciuntur Rom. 2, 12. Jac. 4, 12. 2 Petr. 3, 9. Vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 111.

2) *perdo* i. e. *amitto*, *iacturam facio*, *ich verliere*, *ich büsse ein*, ἀπόλλυμαι, *amittor*, *pereo*, *ich gehe verloren* a) proprie, ut τὸν μισθόν Matth. 10, 42. Marc. 9, 41. — πρόβατον Luc. 15, 4 bis. v. 6. δραχμήν v. 8. 9. — 2 Joh. v. 8. (Aelian. V. H. 5, 10. Xen. H. G. 1, 1. 5.) — τὴν ψυχήν Matth. 10, 39. — τὰ λιπαρὰ — σου praegnanter pro: τὰ λ. ἤρθη ἀπὸ σοῦ καὶ ἀπώλετο [vid. ἀπό] Apoc. 18, 14. in acute et sententiose dictis Matth. 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. 25. 17, 37. Joh. 12, 25. — 17, 7. 18, 9. — Matth. 5, 29. 30. Luc. 21, 18. Act. 27, 34. — Joh. 6, 12. — b) ex imagine V. T. prophetis usitata Jer. 50, 6. Ezech. 34, 4. 16. qua Israelitae Jehovae cultum deserentes gregi pastore destituto et in desertis aberranti comparantur, ἀπολέσθαι dicitur pro: *aberrare a veri Dei cognitione et recta eius colendi ratione*, inclusa miseriae, quae oritur inde, notione aa) universe Matth. 10, 6. 15, 24. — τὸ ἀπολωλός i. e. οἱ ἀπολωλότες [vid. sub ἀγενής notata] Matth. 18, 11. Luc. 19, 10. — Matth. 18, 14. Luc. 15, 24. — Ita οἱ ο' τὸ ἀπολωλός et hebr. הָאֹבֶדֶת Ezech. 34, 4. 6. Jer. 50, 6. Ps. 119, 176. — bb) ratione habita vitae et felicitatis olim futurae, ubi opponitur ζωὴν αἰώνιον ἔχειν Joh. 3, 15. 16. 6, 39. 10, 28. — hinc οἱ ἀπολλύμενοι, *die für die Sache Jesu und für die Seligkeit des Christen in dieser und in iener Welt Verlornen* [cf. *Win.* p. 324.] 1 Cor. 1, 18. 2 Cor. 2, 15. 4, 3. 2 Thess. 2, 10. —

Ἀπολλύων, οντος, ὁ, *Apollyon* i. e. perditor, nom. regis tartari i. q. Ἀβαδδών, quod vide. Apoc. 9, 11.

Ἀπολλωνία, ας, ἡ, *Apollonia*, urbs Macedoniae inter Amphipolin, a qua unius diei intervallo distabat, et Thessalonicen sita, colonia Corinthiorum et Corcyraeorum, alias ἀπολλωνία μυγδόνιας appellata Act. 17, 1.

Ἀπολλῶς, ῶ, ὁ, *Apollos*, nomen pr. Judaeo-christiani, genere Alexandrini, de religione christiana latius propaganda meritissimi Act. 18, 24. 1 Cor. 1, 12. 3, 4. 5. 6. 22. 16, 12. De accus. ἀπολλώ Act. 19, 1. 1 Cor. 4, 6. Tit. 3, 13. vid. *Win.* p. 6. *Alt.* p. 6. *Buttm.* §. 51, not. 6. d. gr. max. Vol. 1. p. 157.

Ἀπολογέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, verb. dep. med. [vid. ἀγωνίζομαι — ex ἀπό et λόγος] *defendo me*, *ich rede mich heraus*, *ich vertheidige mich*, absolute Luc. 21, 14. Act. 26, 1. Rom. 2, 15. — sq. ὅτι Act. 25, 8. (Xen. Oecon. 11, 22.) — sq. acc. rei i. e. *profero aliquid ad defendendum me*, *etwas zu seiner Vertheidigung anführen* Luc. 12, 11. Act. 24, 10. 26, 24. (Diod. Sic. 13, 69. Dem. 227, 13. Xen. Mem. 4, 8. 4. Apol. Socr. §. 8.) — sq. περί c. gen. rei Act. 26, 2. (Dem. 407, penult. Xen. Cyr. 2, 2. 13. An. 6, 6. 3.) — sq. dat. personae, quam versus aliquis sese defendens verba facit, *bei seiner Vertheidigung zu Jemandem hin sprechen* Act. 19, 33. 2 Cor. 12, 19. de quo dat. v. *Matthiae* §. 394. coll. §. 401. §. 403. *Rost* §. 105, 3. *Win.* p. 189 sq. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀπολογία, ας, ἡ, (ἀπολογέομαι) *defensio*, nunc absolute Phil. 1, 7. 16. 2 Cor. 7, 11. 2 Tim. 4, 16. (Xen. Apol. Socr. §. 4.) — nunc sq. dat. vel πρός c. acc. Act. 22, 1. 1 Cor. 9, 3. 1 Petr. 3, 15. (sq. πρός c. acc. Xen. Mem. 4, 8. 5.) v. ἀπολογίομαι sub fin. — sq. περί c. gen. Act. 25, 16. — Saepius non extat in N. T.

Ἀπολούω, f. ούσω, (ἀπό, λούω) *abluo* (Hom. Iliad. XVIII, 345. Lucian. Lexiphan. §. 2 et 4.) Med. ἀπολούομαι *abluor* i. e. *ablui me patior* [de quo medii usu vid. ἀφικέω] ita bis, metaph. de hominibus a peccatorum sordibus purgatis 1 Cor. 6, 11. — sq. acc. τὰς ἁμαρτίας [de quo accus. vid. ἀλείφω] Act. 22, 16.

Ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, (ἀπολυτρόω dato redemtionis pretio aliquem dimitto Diod. Sic. 13, 24.) — 1) *redemtio* i. e. *liberatio*, *quae fit per pretii solutionem*. Ita dicitur de liberatione a peccatorum poenis, vel de venia peccatorum parata per Christum, qui vitam deponens λύτρον quasi persolvit. Eph. 1, 7. Col. 1, 14. in quibus l. verbis: ἔχομεν — αἵματος αὐτοῦ per appositionem [vid. *Win.* p. 338.] additur: τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν. Rom. 3, 24. Hebr. 9, 15. — per metonym. *redemtor* i. e. *auctor* τῆς ἀπολυτρώσεως, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν 1 Cor. 1, 30. — 2) exclusa λύτρον notione: *liberatio*, ut a vitae periculo et vexationibus Luc. 21, 28. Hebr. 11, 35. vel a corporis vinculis ἀπ. τοῦ σώματος. Rom. 8, 23. vel ab huius vitae miseriis Eph. 1, 14. vid. de h. l. περιποίησις. 4, 30. — Saepius non extat in N. T.

Ἀπολύω, f. ύσω, (ex ἀπό et λύω solvo; solvendo disiungo Hom. Od. 21, 46.) 1) *dimitto*, *entlassen* a) universe i. e. de quibuscunque, quos discedere iubemus aa) proprie Matth. 14, 15. 22. 23. 15, 23. 39. Marc. 6, 36. 8, 9. Luc. 8, 38. Act. 15, 30. 19, 40. (Jos. Ant. 5, 1. 25. Xen. H. G. 6, 5. 21.) — sq. duplici accus. uno obiecti, altero praedicati [vid. αἴρω] Marc. 8, 3. Matth. 15, 32. — ἀπό τινος Act. 15, 33. — sine casu Luc. 14, 4. Act. 13, 3. (sq. εἰς Diod. Sic. 2, 3.) — ἀπολύομαι = *discedo* sq. ἀπό Act. 28, 25. — bb) metaph. pro: *e vita discedere iubeo* Luc. 2, 29. de h. l. ἀπολύεις = *in eo est ut dimittas* vel *e vita discedere iubeas* vid. ἀναβαίνω. (Arrian. Epict. 1, 9. Plut. Consol. ad Apoll. c. 13. Similiter ἀπολύεσθαι ἐκ τῶν τοῦ σώματος δεσμῶν Ael. V. H. 5, 6. vel τοῦ ζῆν ibid. 13, 20.) — b) de captivis, qui vinculis soluti vel liberi dimittuntur, sq. accus. person. Act. 16, 35. 36. 26, 32. ἐδύνατο ἀπολελύσθαι i. e. poterat *liberatus olim dimitti et nunc dimitti*. Cf. de perfecto, quatenus praesentis notionem simul includat, sub ἀγαπάω monita. 28, 18. Hebr. 13, 23. (Plut. vit. Phocion. c. 18. Xen. H. G. 4, 8. 21.) — c) de reis vel accusatis, qui absoluti dimittuntur, *absolvo*, *liberum dimitto aliquem* aa) propr. α) sq. acc. Matth. 18, 27. 27, 15. Luc. 22, 68. 23, 16. 20. 22. 25. Joh. 19, 10. 12 bis. Act. 3, 13. 4, 21. 23. 5, 40. 17, 9. (Lucian. Dial. Mort. 29, 7. Dem. 1439, 26. Xen. Mem. 4, 8. 5.) — β) sq. acc. et dat. illius, in cuius favorem [vid. ἄγω] dimittitur aliquis. Matth. 27, 26. Marc. 15, 6. ἀπέλυε i. e. *solebat dimittere* [vid. ἀγαπάω et *Win.* p. 253.] — v. 11. 15. Luc. 23, 17 bis. Joh. 18, 39. — In verbis Matth. 27, 17. 21. et Marc. 15, 9. τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; nihil supplendum esse, imo per contractionem duarum locutionum, quod dici coeptum erat, τίνα θέλετε ἀπολύσαι με ὑμῖν, abrupto orationis tenore, brevius per ἀπολύσω expleri, docet *Herm.* ad Vig. 884. De futuro, vel si Graecorum antiquiorum dicendi rationem respexeris, coniunctivo aor. post βούλει, βούλεσθε, θέλεις, θέλετε cf. *Matth.* §. 516. p. 1172 fin. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Lob.* ad. Phryn. p. 734. *Valken.* ad Eur. Hippol. v. 787. *Voigtländer* ind. ad Lucian. D. M. p. 168. Lamb. Bos. p. 764 ed. *Schäfer.* *Win.* p. 261. *Alt* p. 186 sq. — bb) metaph. pro: *condono*, *veniam do*, *verzeihen* Luc. 6, 38. (sq. τῆς ἁμαρτίας 2 Macc. 12, 46.) — d) ubi de divortio agitur, *repudio*, τὴν γυναῖκα Matth. 5, 31. 32 bis. 19, 3. 7. 9 bis. Marc. 10, 2. 4. 11. 12. Luc. 16, 18 bis. Adde Matth. 1, 19. — (Diod. Sic. 12, 8.)

2) *libero* sq. genit. [cf. *Matth.* §. 353, 2. *Buttm.* §. 119, 4. 1. *Fischer* 3. a. p. 360. *Win.* p. 183. *Alt* p. 51.] Luc. 13, 12. ἀπολέλυσαι = *sis et maneas liberata*. Vide supra ad Act. 26, 32. notata et *Win.* p. 292. *Bornem.* schol. p. 89. (Diod. Sic. 4, 11. Plut. de consol. ad Apoll. c. 11. Xen. Mem. 2, 1. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀπομάσσω, ττω, f. ξω, (ἀπό et μάσσω tango, tergo) *abstergo*, med. ἀπομάσσομαι *mihi* vel *a me abstergo* [vid. αἰτέω] sq. acc. rei [vid. ἀλείφω] ita semel Luc. 10, 11. quo l. si additur ὑμῖν, explica vel: εἰς μαρτύριον ἐφ' ὑμᾶς; vel: *et vobis reddimus*. Vid. *de Wette* Ev. Luc. p. 62. (Pol. 15, 26. 3.)

Ἀπονέμω, f. νεμῶ, (ἀπό et νέμω distribuo Pol. 5, 69, 5.) *tribuo*, *exhibeo*, semel in N. T. 1 Petr. 3, 7. ἀπονέμοντες τιμήν = *honore prosequentes*. (Hdian. 1, 8. 1. Lucian. Dial. Deorr. 6, 4.)

Ἀπονίπτω, f. ψω, (ἀπό et νίπτω) *abluo*, med. *ἀπονίπτομαι*, *me abluo* sq. τὰς χεῖρας ich wasche *meine Hände* [vid. αἰτέω et ἀλείφω]. Ita semel Matth. 27, 24. coll. Deut. 21, 6. — Schol. ad. Soph. Aiac. 663. ἔθος ἦν παλαιοῖς, ὅτε ἢ φόνον ἀνθρώπου ἢ ἄλλας σφαγὰς ἐποίουν ὕδατι ἀπονίπτειν τὰς χεῖρας εἰς κάθαρσιν τοῦ μιάσματος. — pro רָחַץ Prov. 30, 12. (Theophr. Char. 25. [16.])

Ἀποπίπτω, f. πεσοῦμαι, a. 2. ἀπέπεσον, (ἀπό et πίπτω cado) *decido*, *delabor*, ἀπό τινος [vid. ἀπαίρω] Act. 9, 18. — pro נָפַל Job. 29, 23. (Aesop. fab. 188. Xen. H. G. 1, 6. 33.)

Ἀποπλανάω, ῶ, f. ήσω, (ἀπό et πλανάω errare facio, *aberrare facio* i. e. *a vera sententia abductum in errorem induco*, bis in N. T., τινά Marc. 13, 22. a. 1. p. ἀπεπλανήθην signif. reflexiva [vid. αἰσχύνω] ἀπό τῆς πίστεως = *deficio a fide* 1 Tim. 6, 10. — pro הֵטָּה Prov. 7, 21. (Dion. H. de compos. verb. p. 70 ed. *Schäfer*.)

Ἀποπλέω, f. πλεύσω, (ἀπό et πλέω navigo) *nave discedo*. Quater in N. T. sq. εἰς c. acc. loci Act. 13, 4. 14, 26. 27, 1. addito ἐκεῖθεν Act 20, 15. (Pol. 2, 12. 5. Xen. An. 5, 4. 12.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀποπλύνω, f. υνῶ, (ἀπό et πλύνω lavo) *abluo*, *abspülen*, de vasis et instrumentis. Semel, Luc. 5, 2. de triplici ἀπό h. l. obvio cf. *Bornem*. schol. p. 121. — pro כִּבֵּס 1 Sam. 19, 24. (Hom. Od. 6, 95. Ios. Ant. 8, 15. 6.)

Ἀποπνίγω, f. ξω, (ἀπό et πνίγω) *suffoco*, bis in N. T. τί Matth. 13, 7. — ἀπεπνίγη Luc. 8, 33. (Hdian. 1, 17. 24. Xen. Cyr. 8, 2. 21.)

Ἀπορέω, ῶ, f. ήσω, (α pr. et πόρος via, nescio, qua via ingredienda sit) et *ἀπορέομαι*, dep. med. [vid. ἀγωνίζομαι] *dubius haereo*, *nescio*, *quid statuam vel dicam vel agam*, *verlegen seyn*. Quater in N. T., absolute Joh. 13, 22. 2 Cor. 4, 8. — sq. ἐν, *in Bezug auf* [vid. ἐν] Gal. 4, 20. — sq. εἴς τι, *in Bezug auf etwas* [vid. εἰς] Act. 25, 20. — (Ael. V. H. 8, 5. Xen. An. 6, 1. 22. 7, 3. 29.)

Ἀπορία, ας, ἡ, (ἀπορέω quod vide; defectus, universe. Hdian. 8, 4 9.) *defectus* vel *inopia consilii*. Semel Luc. 21, 25. συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ *perturbatio gentium cum consilii inopia coniuncta* οἱ ο' pro עָרָה Jes. 8, 22. (Hdian. 4, 14. 1. Xen. A. 1, 3. 13.)

Ἀποῤῥίπτω, f. ψω, (abiicio Ael. V. H. 2, 30.) *deiicio*, intrans. [vid. ἄγω no. 3.] *deiicio* vel *demitto me*. Semel in N. T. addito adiectivo adverbiascente [vid. ἀδάπανος] Act. 27, 43. — οἱ ο' pro הִשְׁלִיךְ Exod. 22, 31. (ita ἀποῤῥίψαντες Lucian. Ver. hist. 1. §. 38. et ῥίπτειν ἑαυτόν Arrian. Indic. c. 24. §. 7.)

Ἀπορφανίζω, f. ίσω, (ἀπό et ὀρφανός) *orbo*, (proprie i. e. parentibus orbum reddo Aeschyl. Choeph. 243.) i. e. *privo*, semel, seq. ἀπό τινος 1 Thess. 2, 17.

Ἀποσκευάζομαι, f. άσομαι, (ἀποσκευάζω vasa aufero) *vasa colligo*. Semel legitur e lect. vulg. in N. T. Act. 21, 15. (Dion. Hal. Ant. 9, 23.) Vid. *Ἐπισκευάζομαι*.

Ἀποσκίασμα, τος, τό, (ἀποσκιάζω obumbro) *obumbratio*. Semel legitur Jac. 1, 7. τροπῆς ἀ. *obumbratio conversione effecta*, trop. de Dei perfectione mutationi non subiecta.

Ἀποσπάω, ῶ, f. άσω, (ἀπό et σπάω traho) *avello*, *abstraho* Act. 20, 30. ἀποσπᾷν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν praegnanter pro: *abstrahere discipulos ab aliquo sic*, *ut se sequantur*. De h. l. verbis τοῦ ἀποσπᾷν vid. αἰτέω. (Ael. V. H. 13, 32. Xen. Ages. 11, 1.) — τὴν μάχαιραν i. e. *gladium stringo* Matth. 26, 51. — passiv. ἀποσπάομαι, a. 1. p. ἀπεσπάσθην *avellor*, *divellor*, ἀπό τινος Act. 21, 1. — signif. reflexiva [vid. αἰσχύνω] *discedo*, ἀπό τινος Luc. 22, 41. (Xen. H. G. 1, 3. 4. τινά ἀπό τινος.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀποστασία, ας, ἡ, (ἀφίσταμαι) *defectio*, bis in N. T. Act. 21, 21. 2 Thess. 2, 3. — οἱ ο' pro סָרָה Jer. 29, 32. (Plut. vit. Galb. c. 1.) ἀποστασία seriores, ἀπόστασις Graeci antiquiores cf. *Lobeck*. ad Phryn. p. 528. *Win*. p. 25.

Ἀποστάσιον, ίου, τό, (defectio, Abfall, ut libertorum a patrono Dem. 940, 15. ab ἀφίσταμαι) *repudium*, *divortium* Marc. 10, 4. Matth. 19, 7. βιβλίον ἀποστασίου hebr. סֵפֶר כְּרִיתֻת liber repudii Deut. 24, 1. 3. — ut lat. repudium: *liber repudii* Matth. 5, 31. (Sueton. Calig. c. 36.)

Ἀποστεγάζω, f. άσω, (ἀπό et στέγη tectum) *tectum aufero* vel *detego*. Semel legitur in N. T. Marc. 2, 4. Erant tecta apud Judaeos non fastigiata, sed plana, ut in iis deambulari posset. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 53. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Dach*. (Strabo 4, p. 304. et 8, p. 549. C.)

Ἀποστέλλω, f. στελῶ (ἀπό et στέλλω mitto) 1) *mitto a me* a) sq. acc. *rei*, quam abduci vel perferri a me ad aliquem iubeo Matth. 21, 3. (Ael. V. H. 21, 1 et 51. Xen. H. G. 5, 1. 20.) — δρέπανον, concise pro: δρεπτάς i. e. messores cum falce Marc. 4, 29. coll. Ioel 4, 13. — addito ὧδε Marc. 11, 3. — ὁ σιλωάμ, ὅ = ἀπεσταλμένος = שִׁלֹּחַ *missus*, *aquaeductus*, *Wasserleitung* Job. 9, 7. Cf. *Lücke* ad h. l. et *de Wette* Ev. Joh. p. 123. — — τινί τι, *alicui aliquid*, ut τὸν λόγον Act. 10, 36. 13, 26. τὸ σωτήριον 28, 28. *τί ἐπί τινα etwas auf Jem. herab* [vid. ἐπί] Luc. 24, 49. quo l. ἡ ἐπαγγελία pro: ὁ παράκλητος ὁ ἐπηγγελμένος. (σημεῖα, τέρατα Ael. V. H. 12, 57.) — b) de personis aa) quas abduci a nobis iubemus, sq. πρός c. acc. Joh. 18, 24. — bb) quas cum mandatis mittimus: *legare aliquem*, plene Matth. 10, 5. 16. 40. 13, 41. 21, 1. 36. 22, 4. 24, 31. Marc. 9, 37. 11, 1. 12, 5. 13, 27. 14, 13. Luc. 10, 3. 16. 14, 32. 19, 29. 20, 20. 22, 8. 35. Joh. 1, 24. de h. l. perfecto vid. sub ἀκούω ad 1 Joh. 1, 1. notata. 3, 34. 5, 36. 38. 6, 29. 57. 7, 29. 8, 42. 11, 42. 17, 3. 21. 23. 25. 20, 21. Act. 3, 20. 10, 20. 15, 27. de h. l. perfecto vid. sub ἀναπέμπω monita. 16, 35. Rom. 10, 15. (Diod. Sic. 11, 28. Thuc. 1, 91.) — c. duplici accus. Marc. 6, 7. αὐτούς — δύο δύο *eos* — — *binos*. minus plene, ita ut ἀποστείλας, iunctum c. verbo finito, nos non tam ipsos, quam per alios a nobis missos fecisse aliquid, indicet, ut ἀποστείλας ἀνεῖλε Matth. 2, 16. Marc. 6, 17. Act. 7, 14. Apoc. 1, 1. (Plut. de puer. educ. c. 14. πέμψας ἀνεῖλε τὸν Θεόκριτον. Xen. Cyr. 3, 1. 6. πέμψας ἠρώτα.) — sq. *duplici* acc. personae, ita, ut, quo consilio missus sit aliquis, alter accusativus indicet [cf. *Matth*. §. 420. not. 1. §. 428. *Win*. p. 205.] τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν i. e. *hunc ita Deus misit*, *ut esset dux et vindex libertatis* Act. 7, 35. — 1 Joh. 4, 10. de h. l. abstracto ἱλασμός iuncto c. nom. concreto vid. *Win*. p. 337. — Act. 3, 26. — sq. accus. et dativo eius, ad quem mittitur aliquis Matth. 22, 16. cf. *Fritzsche* Conjectan. p. 42. coll. *Win*. p. 191 sq. — acc. et praepos. εἰς c. acc. loci Matth. 20, 2. Luc. 1, 26. Joh. 3, 17. 10, 36. 17, 18 bis. quo l. Iesus dicens: ἀπέστειλα — κόσμον tum semetipsum rebus humanis iam exemtum cogitat, tum rationem habet illorum, quae Matth. 10, 1 — 5. Marc. 3, 14. leguntur. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 448. *Win*. p. 253. Act. 7, 34. 10, 8. 19, 22. 2 Tim. 4, 12. 1 Joh. 4, 9. Apoc. 5, 6. (Dem. 256, 14. Thuc. 1, 90.) — minus plene, i. e. sine casu personae, ubi missus aliquo dicitur, nescio quis Matth. 14, 35. Act. 5, 21. 11, 13. — c. acc. personae, ad quam mittitur aliquis Matth. 15, 24. Luc. 11, 49. Act. 26, 17. quo l. sequitur et infinit. finalis [vid. ἄγω] et τοῦ c. infinit. [vid. ἀνάγω]. — ita, ut εἰς ad concilium pertineat, quo mittitur aliquis Luc. 4, 43. Hebr. 1, 14. — sq. acc. et πρός c. acc. personae, ad quam mittitur aliquis, plene Matth. 21, 34. 37. 23, 34. quo l. praesens ἀ. = *in eo est*, *ut mittam*. Vide sub ἀναβαίνω monita. Matth. 23, 37. Marc. 12, 2. 4. 6. 13. de h. l. praesenti historico vid. ἀγγαρεύω. Luc. 7, 3. 20. 13, 34. 20, 10. Act. 7, 34. 8, 14. 9, 38. 11, 11. 2 Cor. 12, 17. — sq. duplici acc. uno obiecti altero praedicati Joh. 18, 24. — minus plene, i.e. sine accus. obiecti Matth. 27, 19. Marc. 3, 31. Joh. 5, 33. 11, 3. Act. 11, 30. 13, 15. — sq. acc. et ἐκ c. gen. loci Joh. 1, 19. — sq. acc. cum πρὸ προσώπου τινός mittere aliquem ita, ut praecedat aliquem vel ante aliquem Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. 10, 1. — ἀποστέλλεσθαι, sq. ἀπό c. gen. loci 1 Petr. 1, 12. — vel c. genit. pers., cuius iussu

mittitur aliquis Act. 10, 17. — *ἀποστέλλεσθαι παρά τινος* = *moderante aliquo* [vid. *παρά*] Joh. 1, 6. — sq. acc. pers. c. *ὀπίσω* vel *ἔμπροσθέν τινος* Luc. 19, 14. Joh. 3, 28. — sq. acc. pers. et infinit. finali [vid. *ἄγω*] Matth. 22, 3. Marc. 3, 14. Luc. 1, 19. 4, 18. 9, 2. 14, 17. Joh. 4, 38. 1 Cor. 1, 17. Apoc. 22, 6. — sq. acc. pers. et *ἵνα* vel *ὅπως* finali Joh. 7, 32. Act. 9, 17. abest acc. obiecti Act. 16, 36.

2) *dimitto, fortschicken* — *ἐν ἀφέσει* i. e. *in statu libertatis* i. e. *liberum dimittere aliquem* Luc. 4, 19. coll. Jes. 58, 6. — (Plut. Apophth. Mor. T. 2. p. 24. ed. *Tauchn.* Xen. An. 2, 1. 5.) — *εἰς τὸν οἶκον* Marc. 8, 26. — *ἔξω τῆς χώρας* Marc. 5, 10. — Matth. 8, 31. *ἀπόστειλον — ἀγέλην* i. e. *ita nos dimitte, ut abeamus in gregem*; de h. l. lect. cf. *Griesb. Fritzsche, de Wette.* = *remitto, zurücksenden*, c. duplici acc., uno obiecti, altero praedicati Marc. 12, 3. (Ael. V. H. 12, 1.)

Ἀποστερέω, ῶ, f. *ήσω* (*ἀπό* et *στερέω* privo) *privo aliquem aliqua re*, passiv. *privor*, med. *privari* vel *defraudari me patior* [vid. *ἀδικέω*] a) universe Marc. 10, 9. *τινά* 1 Cor. 6, 8. (Joh. Ant. 4, 8. 38.) — med. v. 7. sq. genit. rei 1 Tim. 6, 5. *τῶν ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας* = *a vera religione alienorum.* cf. *Matth.* §. 353. *Win.* — b) maxime de iis, qui debita non reddunt, commodata denegant, *τί*, ut *μισθόν* Jac. 5, 4. et de coniugibus, mutuum corporis usum sibi denegantibus, *τινά* 1 Cor. 7, 5. — *οἱ ο'* pro עָשַׁק Deut. 24, 14. גָּרַע Exod. 21, 10. (Xen. Mem. 1, 2. 63. Thuc. 1, 40. Plut. vit. Demosth. c. 4.) Saepius non extat in N. T.

Ἀποστολή, ῆς, ἡ, (missio, de navibus Thuc. 8, 9. ab *ἀποστέλλω*) *munus legati*, sensu christiano: *munus apostolicum*, quater in N. T. Act. 1, 25. Rom. 1, 5. Gal. 2, 8. 1 Cor. 9, 2.

Ἀπόστολος, ου, ὁ, (missus Herodot. 1, 21. 22. ab *ἀποστέλλω*) *legatus cum mandatis missus*, ita in N. T. a) de legato quocunque Ioh. 13, 16. 2 Cor. 8, 23. Phil. 2, 25. — b) de legatis divinis, universe Luc. 11, 49. Eph. 3, 5. Apoc. 2, 2. — de Jesu, misso a Deo in has terras, ut esset hominum *σωτήρ* Hebr. 3, 1. — de viris, quibus uteretur Jesus in opere, quod inchoaverat, salutari peragendo, ita nunc de apostolis *κατ' ἐξοχήν* ita appellatis s. de *τοῖς δώδεκα* vel etiam *τοῖς ἕνδεκα* Matth. 10, 1—4. 26, 14. al. — cum vi quadam praeponitur genitivus nomini regenti Matth. 10, 2. cf. *Frotscher* ad Xen. Hier. p. 13. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 46. *Win.* p. 177. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 36. — Act. 5, 29. *ὁ πέτρος καὶ οἱ ἀ*, quo l. Petrus, ipse apostolus ab apostolis reliquis distinguitur, utpote *λόγου ἡγούμενος*. Cf. *Win.* p. 535. *Stallb.* ad Plat. Protag. p. 25. et de praedicato vel verbo singulari numero pertinente ad subiecta plura sub *ἀκολουθέω* observata. — 2 Pet. 3, 2. de h. l. duplici genit. pendente ab uno nomine vid. sub *αἷμα* observata. — nunc de Paulo Rom. 1, 1. *κατ' ἐξοχὴν τῶν ἐθνῶν ἀποστόλῳ* constituto i. e. ut extra Palaestinam ad gentiles potissimum ferret doctrinae christianae notitiam Rom. 11, 13. — nunc de quibuscunque, quorum opera uti decreverat Jesus in opere suo perficiendo Act. 8, 14. 14, 4. 14. Rom. 16, 7. 1 Cor. 4, 9.

Ἀποστοματίζω, f. *ίσω*, (i. e. *ἀπὸ στόματος* vel *ἀπὸ μνήμης λέγω* memoriter recito Athenaeus 9. memoriter recitare iubeo Plato Euthydem. p. 216. G. p. 217. A. Plut. vit. Themist. c. 5. cf. *Ruhnken.* ad Tim. p. 43. 44. in N. T.) *quaestionibus propositis exerceo aliquem, ad respondendum prolicio*, semel in N. T. Luc. 11, 53.

Ἀποστρέφω, f. *ψω*, (*ἀπό* et *στρέφω* verto) 1) *averto aliquem* vel *aliquid ab aliquo* a) activum: *ἀπό* 2 Tim. 4, 4. — Luc. 23, 14. *τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ καίσαρος* = *ad defectionem a Caesare incitare.* Rom. 11, 26. *τὴν ἀσέβειαν ἀπὸ Ἰακώβ* coll. Jes. 59, 20. — Act. 3, 26. (Diod. Sic. 4, 35. Xen. Cyr. 2, 4. 25. *ἀποστρέφεσθαι τινος* de deficientibus Xen. H. G. 4, 8. 4.) — b) passiv. significatione reflexiva: = verb. dep. passiv. [vid. *αἰσχύνω*] *ἀποστρέφομαι* a. 2. p. *ἀπεστράφην* *avertor* i. e. *averto me*, *τινά* vel *τί ab aliqua persona* vel *re* [cf. *Matth.* §. 379, not. 1. *Buttm.* §. 122, 4. *Win.* p. 231.] vel *desero* 2 Tim. 1, 15. — vel [averto faciem meam *ab aliquo*, Plut. vit. Caesar. c. 48. Xen. Cyr. 5, 5. 36.] i. e. *sperno, aversor*, seq. accus. Tit. 1, 14. Hebr. 12, 25. quo l. e. praecedd. *οὐκ ἔφυγον* repete verbum contrarium: *poenas dabimus*. Vide sub *κρίνω* in fine adnotata. — (Pol. 9, 39. 6.) — *repudiandi* sens. *abweisen, zurückweisen* Matth. 5, 42. — 2) *reduco, refero, zurückbringen*, ut *ἀργύριον* Matth. 27, 3. de particip. h. l. pluribus sine copula positis vid. *ἀνάγω*. — pro הָשֵׁב Gen. 15, 16. 28, 15. — *τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς* reponere gladium *in locum suum* i. e. *dahin, wohin es gehört*, ita in circumscriptione vaginae Matth. 26, 52. Ita הֵשִׁיב חֶרֶב אֶל נְדָנָהּ 1 Chron. 21, 27.

Ἀποστυγέω, ῶ, f. *ήσω*, (ex *ἀπό* augente et *στυγέω* odi) *detestor, odio habeo, τί*, ita semel in N. T. Rom. 12, 9. (Herodot. 2, 47. 6, 129. Parthen. Erot. 8.)

Ἀποσυνάγωγος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (*ἀπό* et *συναγωγή*) *synagogae* vel *coetu et consuetudine Judaeorum eiectus, sacris prohibitus.* Ter in N. T. Joh. 9, 22. 12, 42. 16, 2. Erat autem haec excommunicatio apud Iudaeos vel חֵרֶם i. e. exclusio a conventibus sacris solemnis cum maledictionibus et diris, fieri solitis a coetu Decemvirorum, coniuncta, vel denique שַׁמְתָּא, qua *ὁ ἀποσυνάγωγος* afficiebatur sic, ut nunquam ad coetum redire posset. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Bann.*

Ἀποτάσσομαι, f. *ξομαι*, med. (verbi *ἀποτάσσω* dispono; secerno vel separo me) *valere iubeo, valedico*, [significatio aetati alex. propria cf. *Lob.* ad Phryn. p. 23. 24. *Win.* p. 24.] sq. dat. a) pp. Marc. 6, 46. Luc. 9, 61. *ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου* per attractionem pro: *ἀπέρχεσθαι εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀποτάξασθαι τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου.* cf. *Herm.* ad Vig. p. 893. ad Sophocl. Electr. 135. Act. 18, 18. 20. 2 Cor. 2, 13. — (Jos. Ant. 8, 13. 7.) — b) metaph. *renuntio, τινί* Luc. 14, 33. (Joseph. Ant. 11, 6. 8. Jamblich. V. P. c. 28. p. 145.)

Ἀποτελέω, ῶ, f. *έσω*, (*ἀπό* et *τελέω*) *perficio, τί*, ita semel legitur Jac. 1, 15. (Xen. H. G. 3, 2. 9. Thuc. 4, 69.)

Ἀποτίθημι, f. *θήσω*, (*ἀπό, τίθημι*) *depono.* Med. *ἀποτίθεμαι a me depono, von sich legen*, sq. acc. [vid. *αἰτέω*] a) pp. Act. 7, 58. *τὰ ἱμάτια* (Ael. V. H. 3, 3.) — b) metaph. *renuntio alicui rei, aversor aliquid*, ut *τὰ ἔργα τοῦ σκότους* Rom. 13, 12. Eph. 4, 22. 25. Col. 3, 28. Jac. 1, 21. 1 Petr. 2, 1. Hebr. 12, 1. (Lucian. D. M. 10, 8. Dionys. Halic. Ant. 9, 33. Aristaen. 1. ep. 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἀποτινάσσω, f. *ξω*, (*ἀπό* et *τινάσσω*, quatio, pulso) *excutio, decutio.* Bis in N. T. *τὶ ἀπό τινος* Luc. 9, 5. de h. l. imperat. aor. vid. *ἀγοράζω*. — *τὶ εἰς τὸ* Luc. 9, 5. Act. 28, 5. — *οἱ ο'* pro נָטַשׁ 1 Sam. 10, 2. (*ἀποτινάσσειν κίσσον* Eurip. Bacch. v. 253.)

Ἀποτίω, f. *ίσω*, (*ἀπό* et *τίω* solvo) *solvo*, ut debitum = *reddo*, semel in N. T. Philem. v. 19. — *οἱ ο'* pro שִׁלֵּם 1 Sam. 24, 19. (Hom. Iliad. 1, 28. Xen. An. 6, 6. 16.)

Ἀποτολμάω, f. *ήσω*, (*ἀπό* et *τολμάω*) *sustineo, audeo.* Semel in N. T. Rom. 10, 20. *ἀποτολμᾷ καὶ λέγει* = *audet dicere, er ist so kühn und sagt* (zu sagen). Cf. *Win.* p. 439 sq. Alii *audacter* vel *libere professus est.* Cf. *Gesen.* p. 823. gr. hebr. §. 109. *Ewald* p. 631. gr. min. p. 259. coll. *Matth.* §. 557, 1. *Heindorf* ad Plat. Phaedr. p. 275 vel 254, b. (Diod. Sic. 12, 17. Pol. 2, 45. 2. Aeschin. 2, 36.)

Ἀποτομία, ας, ἡ, (ex *ἀποτέμνω* discindo) *rigor, severitas, schneidende Strenge*, oppon. *χρηστότης*, semel in N. T. Rom. 11, 22. (Diod. Sic. 12, 16. Plut. de puer. educ. c. 8.)

Ἀποτόμως, adv. (*ἀποτομία* quod v. Vox serioris aevi vid. *Win.* p. 433.) *vehementer, acriter, severe.* Bis, 2 Cor. 13, 10. Tit. 1, 13. (Pol. 17, 11. 2.)

Ἀποτρέπω, f. *ψω*, (*ἀπό, τρέπω*) *averto aliquem ab aliqua re* (Xen. Symp. 4, 48.) *ἀποτρέπομαι averto me ab aliquo*, i. e. *fugio aliquem*, sq. acc. [vid. *αἰτέομαι* sub *αἰτέω*], semel in N. T. 2 Tim. 3, 5. (Plut. Fab. c. 16.)

Ἀπουσία, ας, ἡ, (*ἄπειμι*, absum) *absentia.* Tantum Phil. 2, 12. legitur. (Xen. Vect. 9, 10.)

Ἀποφέρω, aor. 1. *ἀπήνεγκα*, a. 2. *ἀπήνεγκον* (*ἀπό* et *φέρω*) *aufero, abduco τί* vel *τινὰ εἰς* c. acc. loci Luc. 16,

22. 1 Cor. 16, 3. Apoc. 17, 3. τινὰ ἐπί c. acc. loci Apoc. 21, 10. (Xen. Cyr. 2, 4. 19.) — Marc. 15, 1. — Saepius non legitur in N. T. — οἱ ό' pro הֵבִיא Ps. 44, 16. הוֹבִיל Hos. 10, 6.

Ἀποφεύγω, f. ξομαι, (ἀπό et φεύγω) *effugio*, *entrinnen*. Legitur ter, sq. genit. 2 Petr. 1, 4. cf. *Matth.* §. 353, 2. *Buttm.* §. 119. *Win.* p. 403. — sq. acc. 2 Petr. 2, 18. 20. (Xen. Mem. 3, 11. 8.)

Ἀποφθέγγομαι, f. ἔγξομαι, verb. dep. med. (ἀπό et φθέγγομαι sonum vel vocem edo) *eloquor*, *enuntio*, de apostolis publice verba facientibus, ita ter Act. 2, 4. — τινί = ad *aliquem* v. 14. τί 26, 25. — οἱ ό' pro נִבָּא 1 Chron. 25, 1. (Diog. Laert. 1, 63.)

Ἀποφορτίζομαι, f. ίσομαι, (ἀπό et φόρτος onus) *onus meum depono*. Semel in N. T. Act. 21, 3. de navi merces suas vel transportante [v. *Bornem.* in *Rosenmüller* Rep. Vol. 2. p. 251.] vel exponente [cf. *Winer* p. 324. *de Wette* Act. Apost. p. 184.], vox propria nautarum et mercatorum naves exonerantium vel, ut exponant merces, vel ut tempestate exorta naufragium facilius effugiant. (Dion. Halic. Ant. 3, 44. Athenaeus 2, p. 37. C.)

Ἀπόχρησις, εως, ἡ, (ἀποχράομαι abutor Hdian. 1, 8. 2.) *abusus*. Semel legitur in N. T. Col. 2, 22. ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει *quae omnia* [cautio scil. in edendo, bibendo, contrectando] *perniciem afferunt abusu*, i. e. si quis utitur iis κατὰ τὰ ἐντάλματα τῶν ἀνθρώπων i. e. ad hominum magis praecepta, quam accommodate ad placita divina.

Ἀποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπό et χωρέω) *discedo*. Legitur ter sq. ἀπό Matth. 7, 23. Luc. 9, 39. Act. 13, 13. (Pol. 1, 9. 5. Thuc. 7, 73.)

Ἀποχωρίζω, f. ίσω, (ἀπό et χωρίζω) *separo*, *seiungo* pass. *seiungor* Apoc. 6, 14. passiv. signif. reflexiva [vid. αἰσχύνω]: *seiungor*, *ich trenne mich*, ἀπό τινος = *discedo ab aliquo* Act. 15, 39. (πρός τινα Plut. vit. Demetr. c. 48.) Saepius non extat in N. T.

Ἀποψύχω, f. ξω, (ἀπό et ψύχω) *exspiro*, *exanimor*, ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας i. e. *prae metu et exspectatione* [vid. ἀπό et de praepos. ἀπό ante subst. προσδ. non iterata *Win.* p. 396. *Bornem.* ad Xen. apol. Socr. §. 20.] ita semel Luc. 21, 26. (de morientibus et iis, qui deliquium patiuntur Alciphr. 3, ep. 72. Hom. Od. 24, 346.)

Ἄππιος, ου, ὁ, *Appius*, *Ἄππιος φόρος*, *forum Appii*, oppidum Italiae, situm ad viam Appiam (Horat. Sat. 1, 5. 3.) distans quatuor milliaria ab urbe Roma. Haec via celeberrima, strata lapide quadrato, Roma per portam Capenam ducens Capuam et Brundusium, exstructa erat ab Appio Claudio Coeco, censore Act. 28, 15.

Ἀπρόσιτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (α pr. et πρόσειμι accedo) *inaccessus*. Semel 1 Tim. 6, 16. φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον. Omnes fere antiquitatis, etiam orientis, populi sedem habere Deos existimabant in luce splendidissima oculorum aciem perstringente, serior atque cultior aetas hanc dicendi rationem transtulit ad maiestatem divinam imbecillitati humanae incomprehensam. Cf. Ps. 104, 1—3. Ezech. 1. (Diod. Sic. 19, 96. Pol. 3, 49. 7.)

Ἀπρόσκοπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (α pr. et προσκόπτω impingo, illido) 1) *qui nemini offensioni est*, *offendiculo carens* (pp. Sirac. 32, 22. ὁδὸς ἀπρ.) metaph. *qui neminem ad peccandum sollicitat*, τινί *unanstössig für Jem.* 1 Cor. 10, 32. — 2) *qui procedens non offendit* [de qua huius adiectivi significatione activa vid. *Win.* p. 90. *Buttm.* gr. max. Vol. 1. p. 461.] metaph. *qui a virtutis tramite non deflexit*, *sceleris purus* Act. 24, 16. Phil. 1, 10. Saepius non legitur in N. T.

Ἀπροσωπολήπτως, adv. [vox Graecis incognita ab α pr. et προσωποληπτέω]. *absque partium studio*, semel 1 Petr. 1, 17.

Ἄπταιστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (α pr. et πταίω impingo, offendo) *non offendens* (pp. Xen. d. re equest. 1, 6.) metaph. *non peccans*. Semel Jud. v. 24. Vide sub ἀπρόσκοπος no 2. observata.

Ἅπτομαι v. *Ἅπτω*.

Ἅπτω, f. ἅψω, 1) activum (necto, ich hefte, hefte an, Hom. Od. 21, 408. tum de rebus igni admotis) *accendo*, *incendo*, *ich stecke an*, *ich zünde an*, ut λύχνον, πῦρ Luc. 8, 16. 11, 33. 15, 8. 22, 55. (Theophr. Char. 28 [18], 1. Thuc. 4, 100.) — 2) ἅπτομαι [ich hefte mich an etwas, ich hafte oder sitze fest an etwas, adhaereo Hom. Iliad. 8, 67.] depon. med. *tango*, *attingo*, *anfassen*, *anrühren*, *berühren*, sq. genit. rei vel personae, indicante, partem tantum rei vel personae tangi [cf. *Matth.* §. 330. *Herm.* ad Vig. p. 881. *Win.* p. 182. *Alt* p. 50.] a) proprie aa) universe sq. gen. person., cuius pars aliqua tangitur Matth. 8, 3. 17, 7. Marc. 1, 41. de h. l. participiis sine copula iunctis vid. ἀνάγω. — Marc. 3, 10. 6, 56. 8, 22. 10, 15. Luc. 5, 13. 6, 19. 7, 39. 8, 45—47. 18, 15. Joh. 20, 17. — sq. genit. membri, quod tangitur Matth. 8, 15. 9, 29. 20, 34. 7, 33. Luc. 22, 51. — sq. gen. vestimenti, feretri, cuius pars aliqua tangitur Matth. 9, 21. Marc. 5, 27. quo l. ut verba οὖσα — ἐλθοῦσα sunt quasi parenthetica, resolvenda per: *qui*, *quae*, *quod* c. verbo fin., ita verba ἀκούσασα — ἥψατο explicanda sunt: *postquam audiverat* —ἦλθε καὶ ἥψατο cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 184. — Marc. 5, 28. 30. 31. — Luc. 7, 14. — τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου Matth. 9, 20. 14, 36. Marc. 6, 56. — absol. Matth. 14, 36. (Ael. V. H. 1, 20. Xen. Mem. 2, 1. 24.) — bb) sensu levitico et ratione habita superstitionis iudaicae Col. 2, 21. μὴ ἅψῃ *noli attingere* [sc. hoc vel illud, aut: hunc vel illum cibum.] 2 Cor. 5, 17. ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε [sensu iudaico Jes. 52, 11. et *Gesen.* ad h. l.] pro: *nolite commercium habere cum profanis*. (σίτου ἅπτεσθαι Philostr. vit. Apoll. 3, 26. Xen. Mem. 2, 1. 2. Cyr. 1, 3. 5.) — b) metaph. ut nos: *sich mit etwas befassen* oder *einlassen* i. e. vel *rem habeo cum aliquo*, ut γυναικός, [de concubitu Plut. vit. Alex. M. c. 21. Plato de rep. 8, p. 913. A. et *tangere* Horat. Serm. 1, 2. 54. Terent. Heaut. 4, 2. 15. — οἱ ό' pro נָגַע Gen. 20, 6. Prov. 6, 29.] pro: *uxorem duco* 1 Cor. 7, 1. — vel: *aggredior ut laedam*, *laedo* 1 Joh. 5, 18. (Arrian. Exped. Alex. M. 4, 4. 1.)

Ἀπφία, ας, ἡ, *Apphia*, nom. propr. mulieris Philem. v. 2.

Ἀπωθέω, ῶ, f. ήσω, (ἀπό et ὠθέω pello) *repello*. Med. ἀπωθέομαι, οῦμαι, a. 1. m. ἀπωσάμην [pro Atticorum ἀπεωσάμην cf. *Matth.* §. 255. *Rost* §. 84. p. 340. *Buttm.* gr. max. §. 114. p. 260. *Win.* p. 84.] *a me repello*, *a me detrudo* sq. accus. [vid. αἰτοῦμαι sub αἰτέω] a) pp. Act. 7, 27. ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών. — οἱ ό' pro רָחַק Ez. 43, 9. (Ael. V. H. 12, 22. Hdian. 4, 14. 18.) — b) *reiiciendi* vel *repudiandi* sens. τινά vel τί Act. 7, 39. 13, 46. Rom. 11, 1. 2. 1 Tim. 1, 19. — οἱ ό' pro מָאַס Jer. 2, 37. זָנַח Ps. 108, 11. (Plut. Caesar. c. 61. Xen. Cyr. 6, 1. 26.) Saepius non extat in N. T.

Ἀπώλεια, ας, ἡ, (ex ἀπόλλυμι perdo) 1) *perditio*, *consumtio* (Pol. 6, 59. 5.) pro: *dispendium*, *profusio* Matth. 26, 8. Marc. 14, 4. — 2) *pernicies*, *miseria* Matth. 7, 13. Joh. 17, 12. et 2 Thess. 2, 3. ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας i. e. *homo poena dignus*, *perfidus*, *scelestus*, [vid. υἱός]. — Rom. 9, 22. Phil. 1, 28. 3, 19. 1 Tim. 6, 9. 2 Petr. 2, 3. 3, 7. 16. Apoc. 17, 8. 11. — Act. 8, 20. τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν pro: ἀπέλθοι εἰς ἀπώλειαν καὶ εἴη ἐν ἀπωλείᾳ. Vid. infra sub εἰς observata. — εἰς ἀπώλειαν *in perniciem* i. e. *hoc consilio*, *ut pereat*, *perdatur vel condemnetur* is, de quo agitur Act. 25, 16. Hebr. 10, 39. — αἱρέσεις ἀπωλείας *opiniones perniciosae*. (Aesop. fab. 48. Hdian. 8, 8. 9.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀρά, ᾶς, ἡ, (preces supplices Hom. Iliad. 15, 598.) *dirae*, *exsecratio*. Semel Rom. 3, 14. — οἱ ό' pro אָלָה Gen. 24, 4. קְלָלָה Prov. 26, 2. (Diod. Sic. 13, 69. Dem. 363, 12.)

Ἄρα, particula [in codd. non habens apostrophum cf. *Win.* p. 43.] 1) concludendi vim habens: *igitur*, *ergo*, *nun*, *folglich*, *sonach*, *somit*. Ut apud Graecos, ita in N. T. *transitum facit* ad ea, quae natura sua e verbis proxime praecedentibus sequuntur, ut qua sensum sit: *inde sequitur*, *inde efficitur*, *inde patet*. Cf. *Buttm.* §. 136.

et *Passow* sub ἄρα. *Herm.* ad Vig. p. 823. *Matth.* §. 614. *Win.* p. 416. Legitur a) nude positum et aa) ut apud Graecos [cf. *Win.* p. 514.] non ab initio orationis Rom. 7, 21. εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον. 8, 1. οὐδὲν ἄρα κατάκριμα. 1 Cor. 5, 10. 7, 14. 15. Gal. 3, 7. (Lucian. Dial. Mort. 13, 1. Xen. An. 1, 7. 18. H. G. 4, 8. 4.) — bb) contra morem Graecorum et praecepta grammaticorum ab initio orationis legitur α) universe Luc. 11, 48. Rom. 10, 17. 2 Cor. 7, 12. Gal. 4, 31. Hebr. 4, 9. — Cf. *Fritzsche* Ev. *Matth.* p. 563. *Herm.* ad Soph. Ant. v. 620. *Win.* l. l. — β) praecedente εἰ, *wenn*, ita, ut conclusionem apodoseos inducat Matth. 12, 28. et Luc. 11, 20. 2 Cor. 5, 14. Gal. 2, 17. 21. 3, 29. Hebr. 12, 8. cf. *Fritzsche* l. l. — non ab initio in talibus legitur 1 Cor. 15, 14. — γ) in interrogatione: *ergone?* Gal. 5, 11. ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ i. e. *nonne igitur sublata est offensio, quae est in doctrina de Jesu crucifixo?* — cf. *Herm.* ad Vig. p. 823. — b) iungitur cum aliis vocabulis, ut aa) cum γέ intendente et extollente id, ad quod pertinet: ἄραγε [alii divisim, alii iunctim exhibent cf. *Win.* p. 46 sq.] *itaque ergo.* Legitur ab initio orationis Matth. 7, 20. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 17, 26. Act. 11, 18. — bb) cum οὖν igitur ἄρα οὖν *itaque ergo*, legitur ab initio orationis Rom. 5, 18. 7, 3. 25. 8, 12. 9, 16. 18. 14, 12. 19. Gal. 6, 10. Eph. 2, 19. 1 Thess. 5, 6. 2 Thess. 2, 15. (ἄρ' οὖν Graecis nunquam poni ab initio et sicubi ab initio positum legatur, mutandum esse in ἆρ' οὖν, item ἆρ' οὖν nonnisi in interrogationibus adhiberi sic, ut expectetur responsio affirmans id, de quo interrogatur, cum initio per interrogationem cum negatione affirmaret, docet *Herm.* ad Vig. p. 823. idem ad Sophocl. Antig. 628. quibus adde *Herm.* Sophocl. Oedip. Col. praef. p. 16. sq. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 225 sq. *Passow* WB. 1, 200. *Buttmann* §. 136. sub ἄρα, et de ἄρα οὖν in locis Paulinis *Winer* p. 417. *Alt* p. 127.

2) *forte, etwa, wohl.* Ita a) post pron. interrogat. τίς, τίς ἄρα *quis tandem?* Matth. 18, 1. 19, 25. 27. 24, 45. Marc. 4, 41. Luc. 1, 66. 8, 25. 12, 42. 22, 23. Act. 12, 18. (Eur. Iph. Aul. 791. Soph. Aiac. 1164. Lucian. Amor. §. 20. καὶ τίς ἄρα.) — b) post particulas interrogat. εἰ, μή, οὐκ num: *num forte* Marc. 11, 13. Act. 7, 1. 8, 22. 21, 38. 2 Cor. 1, 17. — (Xen. Mem. 2, 2. 2.) — εἰ ἄραγε = εἰ ἄρα, sed fortius. Act. 17, 27. — Saepius non legitur in N. T.

Ἄραγε v. ἄρα.

Ἄρα οὖν v. ἄρα.

Ἆρα, circumflexum notat *num?* et legitur in N. T. ter et quidem sic, ut sequatur responsio negans id, de quo interrogatum est. Luc. 18, 8. ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Gal. 2, 17. de h. l. ἆρα = ut videtur: *nonne* vid. *Win.* p. 476. *Schäfer* melet. p. 89. — οἱ ὀ' pro הֲ num? Genes. 18, 13. (Xenoph. Memorabil. 2, 5. 2. et Cyr. 1, 4. 11.) cf. *Matth.* §. 614. *Hermann* ad Vig. p. 823. extr. — iunctum c. γέ extollente id, quo pertinet Act. 8, 30. ἆρά γε γινώσκεις [verstehst du denn], ἃ ἀναγινώσκεις; (Xen. Mem. 3, 2. 2. Oec. 1, 1. Cyr. 1, 6. 12.)

Ἆρά γε v. ἆρα.

Ἀραβία, ας, ἡ, *Arabia*, nomen peninsulae sitae inter Palaestinam, Syriam, sinum arabicum et persicum itemque mare australe, cuius incolae in libris sacris V. T. antiquioribus בְּנֵי קֶדֶם, in serioribus עַרְבִים appellantur Judd. 6, 3. Jes. 11, 24. Jer. 49, 28. 1 Regg. 4, 30. 2 Chron. 7, 11. 22, 1. Neh. 2, 19. Divisa est haec terra ab exteris, ut a Strabone 16. et Ptolemaeo, in Arabiam felicem — ἀραβία ἡ εὐδαίμων — petraeam — πετρώδης et desertam — σκηνῖτις vel ἔρημος — atque quemadmodum ista, *Jemen* i. e. dextra appellata, posita est inter sinum arabicum, persicum et mare australe, ita partes eius, interiores potissimum, fertilitate excellunt atque odoribus, thure, cinnamo, myrrha, cassia abundant; illa vero, ab urbe Petra petraeae nomen nacta et ad occidentem maxime sita ac fines habens Aegyptum, mare mediterraneum, Palaestinam, Syriam et Arabiam desertam, montibus magis et campis arenosis, quam soli fertilitate insignis est. Haec denique, nunc *Beniah* dicta, confinis Palaestinae, Syriae, Babyloniae, Mesopotamiae, Arabiae felicis et petraeae sterilis est maximamque partem hominibus inculta. Gal. 1, 17. 4, 25. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Arabien.*

Ἀράμ, ὁ, *Aram.* Nom. propr. viri Matth. 1, 13. Luc. 3, 3. inter maiores Jesu commemorati.

Ἄραψ, ἄραβος, ὁ, *Arabs* Act. 2, 11.

Ἀργέω, ῶ, f. ήσω, (ἀργός quod vid.) *cesso, cunctor* 2 Petr. 2, 3. (ab opere cesso Xen. Cyr. 6, 2. 32. Dem. 819, 16. et οἱ ὀ' pro בָּטֵל Cohel. 12, 3.)

Ἀργός, ή, όν, (forma recentior, obvia quidem iam in Aristot. Hist. Anim. 10, 27. 470. tum Artemid. 2, 32. Plut. Aristid. c. 16. pro antiquiori ὁ, ἡ ἀργός Xen. Cyr. 3, 2. 19. 1, 6. 17. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 105. *Win.* p. 25. 66. Id. Stud. exeget. Vol. 1. p. 152. ex ἀεργός opus rusticum non faciens Hdot. 5, 6. in N. T.) 1) *otiosus, labore vacans* Matth. 20, 3. 6. — de iis, qui otio diffluunt = *piger* 1 Tim. 5, 13. Tit. 1, 12. γαστέρες ἀργαί. 2 Petr. 1, 8. q. l. ἀργὸς εἴς τι [vid. εἰς] *segnis ratione habita alicuius rei* vel *in aliqua re.* (Ael. V. H. 10, 14. Xen. Cyr. 1, 6. 17.) — 2) *iners* [ita de agro inculto. Plut. vit. Poplic. c. 8. — de facultatibus, quae inertes iacent et nihil utilitatis vel fraudis praebent Dem. 815, 5. — de verbis Jos. Ant. 15, 7. 4.] i. e. *inutilis, perniciosus* Matth. 12, 36. de h. l. nominat. absol. πᾶν ῥῆμα ἀργόν et quatenus locum habeat anacoluthon vid. *Win.* p. 168. 499. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 441. *Matth.* §. 311. *Bornem.* schol. p. 127. *Buttm.* §. 132. not. 1. §. 138. 2, 5. in fin. coll. *Gesen.* p. 725. (cf. *iners fraus* Terent. Heaut. 5, 4. 10.) Saepius non extat in N. T.

Ἀργύρεος, οῦς, έα, ᾶ, εον, οῦν, *argenteus.* Forma contracta ter legitur Act. 19, 24. 2 Tim. 2, 20. Apoc. 9, 20. (Ael. Hist. Anim. 2, 11.)

Ἀργύριον, ίου, τό, (demin. vocab. ἄργυρος) 1) *argentum* Act. 3, 16. 7, 16. 20, 33. 1 Petr. 1, 18. (Ael. V. H. 1, 22. Xen. Mem. 3, 1. 9.) — 2) metonym. *pecunia* a) universe et quidem singularis Matth. 25, 18. 27. Luc. 9, 3. 19, 15. 23. Act. 8, 20. plural. [de quo vid. ἄζυμος] Matth. 28, 12. 15. De lectione locorum Marc. 14, 11. Luc. 22, 5. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 607. coll. *de Wette* Ev. Luc. p. 105. sq. *Griesb.* ed. *Schulz. Jacobs* act. philolog. Monacens. P. 1. p. 154 sq. (Hdian. 2, 13. 12. Xen. Mem. 1, 6. 5.) — b) τὰ ἀργύρια apud Judaeos: *siclus* i. e. nummus argenteus, quo post exilium a Simonis, principis Judaeae, temporibus vel ab anno 141. a. Chr. utebantur Judaei, aequans tetradrachma attica vel didrachma alexandrina, qui nummus Graecis στατήρ, Alexandrinis vero interpretibus semper δίδραχμα vel σίκλος appellabatur, efficiens 16 fere grossos nostrae monetae Matth. 26, 15. 27, 3. 5. 6. 9. cf. *Win.* bibl. Realw. sub vocab. *Seckel.* Huc num referendus sit locus Act. 19, 19. dissentiunt interpretes, aliis ἀργύρια h. l. esse siclos iudaicos, aliis significari δραχμήν i. e. denarium, aequantem tres grossos affirmantibus. Cf. *de Wette* Act. Apost. p. 126. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀργυροκόπος, ου, ὁ, (ἄργυρος et κόπτω tundo, cudo; argenticusor) *faber argentarius.* Semel in N. T. Act. 19, 24. ἀργυροκόπος Plut. de vitand. aere alien. c. 7.)

Ἄργυρος, ου, ὁ, (ab ἀργός albus) *argentum*, metonym. *res argento confecta*, Apoc. 18, 12. ut *vasa* et *opera argentea* 1 Cor. 3, 12. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — Jac. 5, 3. (Xen. Cyr. 8, 7. 25. de loculo argenteo.) — *simulacra* Deorum *argentea* Act. 17, 29. — *pecunia* Matth. 10, 9. (Hdot. 2, 6 et 11.) Saepius non legitur in N. T.

Ἄρειος πάγος, ου, ὁ, *Areopagus, collis Martius* Act. 17, 19. 22. (Hdot. 8, 52.) Erat Areopagus iudicium supremum apud Athenienses, cuius erat iudicare de criminibus, de caede deliberata, de incendio voluntario, de morte pharmacis parata, de vulneribus opera data inflictis, de sacris, ne quid temere in sacris receptis mutaretur, de moribus denique publicis. Ἄρειος πάγος hoc iudicium appellabatur, quod sedes eius esset in colle Marti sacro atque dicebatur Mars, cum interfecisset Halirrhothium, Neptuni filium, eo in loco capitis causam coram XII diis iudicibus dixisse. (Pausan. Attic. 1. c. 28.) Cooptabantur autem in numerum Areopagitarum nonnisi viri genere vitaeque castitate et integritate excellentes, iique tanta innocentia et religione de causis capitalibus pronuntiabant,

ut, ne observarent dicentem, sed quae dicerentur, noctu, non interdu iudicarent, atque tam alto, quae in hoc iudicio agebantur, silentio premebant, ut, qui silendi arte praestaret, ἀρεοπαγίτου σιωπηλότερος diceretur. Cf. Xen. Mem. 3, 5. 20. Dem. 641, 17. Ael. V. H. 5, 15.

Ἀρεοπαγίτης, ου, ὁ, *Areopagita*, *iudicii Arei assessor*. Act. 17, 34. (ita Dinarch. 38. Aeschin. c. Timarch. 104. Lucian. Hermot. c. 64. Athen. 13, 21. 46. sed ἀρειοπαγίτης Suidas sub ἄρειος πάγος et ἀρεωπαγίτης Lucian. Anachars. c. 19. Illud minus bene, hoc pessime editum esse monet *Lob.* ad Phryn. p. 599. 698.)

Ἀρεσκεία, ας, ἡ, (ἀρεσκεύω) *placendi studium*. Semel in N. T. Col. 1, 10. εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν i. e. *ita*, *ut omnino placeatis* vel *probemini*. (de blanditia Diod. Sic. 13, 53. Theophr. Char. 3 vel 5.)

Ἀρέσκω, f. ἀρέσω, (ab ἄρω placo, amicum reddo Hom. Iliad. 9, 120.) *placeo*, *probor alicui*, dicitur de placendi studio nunc honesto, nunc inhonesto a) sq. dat. [cf. *Matth.* §. 393, 5.] Matth. 14, 6. Marc. 6, 22. Rom. 8, 8. 15, 1. 3. 1 Cor. 7, 32—34. de h. l. fut. vid. ἀγοράζω. Gal. 1, 10 bis. 1 Thess. 2, 15. 4, 1. 2 Tim. 2, 4. praes. ἀρέσκω pro: *in eo sum*, *ut placeam* = *placere studeo* [vid. ἀναβαίνω] Rom. 15, 2. 1 Cor. 10, 33. 1 Thess. 2, 4. (Aelian. V. H. 2, 6. Plut. de puer. educ. c. 9. Xen. Mem. 1, 2. 47.) — b) sq. ἐνώπιόν τινος pro dat. simplici [vid. ἐνώπιον] Act. 6, 5. Ita οἱ ο' pro יִיטַב בְּעֵינֵי 1 Regg. 3, 10. (1 Macc. 8, 21.) — Saepius non habetur in N. T.

Ἀρεστός, ή, όν, 1) *gratus*, *acceptus*, sq. dat. Joh. 8, 29. Act. 12, 3. (Porphyr. de abstin. 1, 25. Plut. de def. orac. c. 8. Plut. vit. Fab. c. 14. Xen. Cyr. 2, 3. 7.) — sq. ἐνώπιόν τινος pro dat. simpl. v. ἀρέσκω. 1 Joh. 3, 22. — ἀρεστόν ἐστι, *placet*, sq. acc. c. inf. Act. 6, 2. — (ita ἀρέσκω sq. infinit. Hdian. 1, 17. 17.) — Saepius non legitur in N. T.

Ἀρέτας, α, [de quo genit. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Aretas*, nomen regis arabici, qui, filia sua ab Herode Antipa genero repudiata, bellum huic intulit ao. p. Chr. 37. eiusque exercitum profligavit. Tiberius igitur, indigne ferens Aretae audaciam et in auxilium ab Herode Antipa vocatus, Vitellio, Syriae praesidi, ut bello illum adoriatur ac vivum eum aut mortuum sibi tradat, imperat. Vitellio vero bellum iam parante Tiberius obiit; quod cum audivisset, milites ex itinere reductos in hiberna dimisit, imo de provincia decessit a. 39. p. Chr. Quo facto Aretas Damasco potitus ἐθνάρχην ei praefecit 2 Cor. 11, 32.

Ἀρετή, ῆς, ἡ, (bonitas, quaelibet vel hominis vel rei praestantia Hom. Iliad. 20, 411. Xen. Hiero 2, 2. Pol. 2, 15.) 1) *praestantia*, *virtus*, de Dei maiestate summa 1 Petr. 2, 9. plur. αἱ ἀρεταὶ 2 Petr. 1, 3. (plur. Diod. Sic. 5, 71.) — 2) *virtus*, *officium*, *factum honestum*, *eine Tugend* Phil. 4, 8. 2 Petr. 1, 5. Saepius non legitur in N. T.

Ἀριθμέω, ῶ, f. ήσω, *numero*, sq. accus., ita ter Matth. 10, 30. Luc. 12, 7. Apoc. 7, 9. — οἱ ο' pro סָפַר Ps. 56, 9. (Xen. Symp. 4, 43.)

Ἀριθμός, οῦ, ὁ, *numerus* Luc. 22. 3. Act. 4, 4. 5, 36. 6, 7. 11, 21. 16, 5. Apoc. 7, 4. 9, 16. — 13, 17. et 15, 2. ὁ ἀ. τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ i. e. *numerus*, *qui eius nomen refert*. v. 18. ἀ. ἀνθρώπου vid. ἄνθρωπος. 20, 8. Ioh. 6, 10. οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν [i. e. *numero*, *an der Zahl* cf. de hoc accus. ad rem accuratius definiendam spectante *Win.* p. 206. *Herm.* ad Vig. p. 882. *Matth.* §. 424, 4. *Buttm.* §. 118, 6. §. 121, not. 2. *Rost* §. 104. p. 498 sq. *Ewald* p. 586. gr. min. p. 253.] πεντακισχίλιοι. (Dion. Halic. de comp. verb. p. 160. ed. *Schäfer*. Heliodor. Aeth. lib. 1, 8. Plato de rep. 5, 388.) Saepius non extat in N. T.

Ἀριμαθαία, ας, ἡ, *Arimathaea* vel *Arimathia*, nomen urbis palaestinensis, in tribu Beniamin sita [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Rama*] hebr. רָמָה appellata. Matth. 27, 57. Marc. 15, 43. Luc. 23, 51. Ioh. 19, 38.

Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, *Aristarchus*, nom. pr. viri Macedonis, Thessalonicensis, christiani, Paulo in itinere comitis, seditione Ephesi orta a turba comprehensi et postea cum Paulo Romam in captivitatem abducti Act. 19, 29. 20, 4. 27, 2. Col. 4, 10. Philem. v. 24.

Ἀριστάω, ῶ, f. ήσω, (cibum primum sumo, prandeo, de cibo matutino ante laborem Xen. Cyr. 6, 4. 1. de cibo meridiano 1, 2. 11. Ael. V. H. 9, 14. in N. T.) 1) *ientaculum* vel *primum cibum capio* Ioh. 21, 12. 15. — 2) e dial. alex. *coeno* sq. παρά τινι Luc. 11, 37.

Ἀριστερός, ά, όν, *sinister*, *laevus*. Ter in N. T. Matth. 6, 3. Luc. 23, 33. et 2 Cor. 6, 7. (Xen. Cyr. 8, 4. 3.)

Ἀριστόβουλος, ου, ὁ, *Aristobulus*, nom. pr. viri christiani Rom. 16, 10.

Ἄριστον, ου, τό, 1) *prandium* i. e. cibus, quem praeter coenam vel δεῖπνον, [Hauptmahlzeit] semel adhuc, nunc mane, nunc ante, nunc post meridiem capiebant Luc. 11, 38. 14, 12. (Xen. Cyr. 4, 2. 38. Thuc. 7, 81.) — 2) e dialect. alex. *coena* i. q. δεῖπνον Matth. 22, 4.

Ἀρκετός, ή, όν, *sufficiens* (ab ἀρκέω q. vid.) Ter in N. T. sq. dativo rei vel personae, cui [= *für welche*] sufficit aliquid Matth. 6, 34. ἀρκετὸν [i. e. *ein Ausreichendes*, vel *etwas Ausreichendes* ist] τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. Cf. de h. l. neutro praedicatum indicante nominis, quod genere feminino sequitur. *Win.* p. 331. *de Wette* Ev. Matth. p. 76. *Matth.* §. 437, 5. *Buttm.* §. 116, 4. *Herm.* ad Vig. p. 699. Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 285. — dativo personae additur ἵνα c. coniunct., ubi Graeci melioris aevi infinitivo utuntur [cf. *Win.* p. 311. sq. *de Wette* l. l. p. 104.] Matth. 10, 25. Aliter *Fritzsche* l. l. p. 379. — seq. infinit. subiecti nota [vid. ἀδύνατος], 1 Petr. 4, 3. ἀρκετὸς — κατεργάσασθαι, ex attractione [cf. Matth. §. 297. *Buttm.* §. 138. I. 7. *Vig.* p. 85.] pro: ἀρκετὸν γάρ ἐστιν ἡμῖν, τὸν — χρόνον τοῦ βίου κατεργάσασθαι.

Ἀρκέω, ῶ, f. ήσω, (arceo Hom. Iliad. 6, 16. 15, 534. adiuvo, suppetias fero Hom. Iliad. 21, 131. et Od. 13, 261.) *sufficio*, sq. dat. pers. et nom. rei Ioh. 6, 7. — Matth. 25, 9. μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ — ὑμῖν scil. τὸ ἔλαιον. (Hdian. 4, 7. 10. Xen. Mem. 1, 6. 9.) — ἀρκεῖ μοι *sufficit mihi*, *contentus sum* Ioh. 14, 8. — passiv. ἀρκοῦμαι [de quo vid. sub ἀναφαίνω monita] = verbo depon. pass. [vid. αἰσχύνω] fut. 1. p. ἀρκεσθήσομαι, *satis mihi fit*, *contentus sum*, *tivi aliqua re* [cf. *Matth.* §. 399.] Luc. 3, 14. Hebr. 13, 5. [Ios. Ant. 12, 7. 2.] 1 Tim. 6, 8. quo l. si pro: ἀρκεσθησόμεθα codd. nonnulli exhibent: ἀρκεσθησώμεθα, tribuendum esse huic coniunct. futuri librariis in sordibus caducae graecitatis volutatis, docet *Lob.* ad Phryn. p. 721. *Win.* p. 72. coll. *Elmsl.* ad Eur. Bacch. v. 1380. — ἐπί τινι *aliqua re* [vid. ἐπί et *Matth.* §. 399, not. 1.] 3 Ioh. v. 10. Saepius non legitur in N. T.

Ἄρκος, ου, ὁ, ἡ, [ita *Griesb.*] vel ἄρκτος, ου, ὁ, ἡ, *ursus*, *ursa*. Semel Apoc. 13, 2. (ἄρκτος Ael. V. H. 13, 1. Xen. Cyr. 1, 4. 7. ἄρκος Ios. Arch. 6, 9. 3. Ael. N. An. 1, 31.)

Ἅρμα, τος, τό, *currus*. Quater in N. T. Act. 8, 28. 29. 38. — οἱ ο' pro מֶרְכָּבָה Gen. 41, 43. (Ael. V. H. 2, 27. Lucian. Dial. Deorr. 25, 1.) de curru bellico vel falcato Apoc. 9, 9. — ita οἱ ο' pro מֶרְכָּבָה Ioel. 2, 3. (Xen. Cyr. 6, 3. 8.)

Ἀρμαγεδδών, *Armageddon*, nomen pr. loci indecl. [vid. ἀαρών], sed cuiusnam? non liquet. Factum esse videtur ex hebr. הַר מְגִדּוֹן i. e. mons Megiddo. Commemoratur vero in V. T. non mons, sed urbs Megiddo LXX μεγεδδί vel μαγεδώ sita quidem in planitie magna tribus Isaschar, pertinentis ad tribum Manasses; inclaruit haec urbs duplici clade, una Israelitarum, altera Cananaeorum 2 Regg. 23, 29. Iudd. 5, 19. — ἀρμαγεδδὼν semel legitur Apoc. 16, 16.

Ἁρμόζω, f. όσω (Attici ἁρμόττω cf. *Matth.* §. 15, 6. Gregorius Corinth. p. 154. ed. *Schäfer* et *Lob.* ad Phryn. p. 241. ab ἁρμός, quod vid. adapto, apte et concinne coniungo Hom. Odyss. 5, 247 et medium eadem signif. Hom. Odyss. 5, 162.) *despondendo iungo*, *verloben*, *vermählen*, τινά τινι *aliquem alicui* [propr. Ios. Ant. 20, 8. 1. Hdot. 9, 108.] semel in N. T. 2 Cor. 11, 2. quo l. Paulus, quod religionis christianae notitia imbuendo Corinthios cum Christo coniunxerat, eosdem sese ἁρμόσασθαι profitetur Christo. Usus autem est Paulus medio ἡρμοσάμην [non activo: ἥρμοσα, pertinente ad desponsationem proprie sic dictam], quod, quam semetipso auctore haberent Corinthii

cum Christo necessitudinem, desponsationis forma et imagine animo suo conceperat. Cf. *Rost* §. 113, 4. not. 4.

Ἁρμός, οῦ, ὁ, *compages, apta commissura.* Semel Hebr. 4, 12. (Xen. Ven. 5, 29.)

Ἀρνέομαι, οῦμαι, f. ἀρνήσομαι, verb. depon. med. [vid. ἀγωνίζομαι] 1) *nego, infitior*, absolute Marc. 14, 70. Luc. 8, 45. Ioh. 18, 27. Act. 4, 16. Tit. 1, 16. (Ael. V. H. 14, 28.) — Ioh. 1, 20. ὡμολόγησε καὶ οὐκ ἠρνήσατο, de quo verbositatis genere vid. sub αἰσχροκερδῶς notata. — sq. acc. 1 Ioh. 2, 22. 23. ἀρνεῖσθαι τὸν πατέρα pro: *negare, Deum esse patrem Iesu et hunc ab illo constitutum esse Messiam.* Ibid. ἀρνεῖσθαι τὸν υἱόν pro: *negare, Iesum esse filium Dei et Messiam ab eo constitutum.* (Dem. 955, 10. ἀρνεῖσθαι τὴν διαθήκην i. e. negare, testamentum unquam scriptum et relictum esse.) — iungitur cum λέγων vel καὶ εἶπεν Matth. 26, 70. Marc. 14, 68. Ioh. 18, 25. (Alciphr. 3, 40.) sq. ὅτι recitat. Matth. 26, 72. — d) sq. ὅτι, loco acc. c. inf. et addita negatione οὐ 1 Ioh. 2, 22. (Dem. 124, ult. Xen. de rep. Athen. 2, 17.) —

2) *abdico, repudio, renuntio, ich sage mich los* a) sq. acc. *pers. von Jemandem.* Act. 7, 35. — τὸν χριστόν, i. e. vel *dico, me non esse asseclam Christi* Luc. 22, 57. — vel *Iesum neque agnosco neque sequor Messiam* Matth. 10, 33. Luc. 12, 9. Act. 3, 13. 14. 2 Petr. 2, 1. Iud. v. 4. — ita etiam ἀρν. τὸ ὄνομα αὐτοῦ Apoc. 3, 8. — absolute 2 Tim. 2, 12. — Iesus dicitur ἀρνεῖσθαί τινα i. e. *neque agnoscere neque tractare aliquem ut sectatorem et discipulum suum* Matth. 10, 33. 2 Tim. 2, 12. — ἑαυτὸν ἀρνεῖσθαι *sibimet ipsi renuntiare* i. e. vel *aller Rücksicht auf sich selbst entsagen, non amplius semetipsum et sua commoda spectare* Luc. 9, 23. — vel: *non constare sibi, sich selbst und seinen Grundsätzen untreu werden* 2 Tim. 2, 13. — — b) sq. acc. *rei: renuntio alicui rei*, ut τὴν ἀσέβειαν Tit. 2, 12. — τὴν πίστιν vel τὴν πίστιν Ἰησοῦ i. e. *sich factisch von der Verbindung mit Iesu und dem ihm bisher geschenkten Vertrauen lossagen* 1 Tim. 5, 8. Apoc. 2, 13. (Procop. Goth. p. 336.) — τὴν δύναμιν τῆς εὐσεβείας 2 Tim. 3, 5.

3) *nolo*, sq. infinit. praes. [vid. ἀδύνατος] obiecti nota [vid. αἱρέω] Hebr. 11, 24. (Hdot. 6, 13.) Saepius non extat in N. T.

Ἀρνίον, ίου, τό, (ab ἀρς vel ἀρήν agnus, pp. agnellus) *agnus*, appellantur ita nunc Iesus Apoc. 5, 6. 8. 12. 13. 6, 1. 16. 7, 1. 9. 10. 14. 17. 12, 11. 13, 8. 14, 1. 4. 15, 3. 17, 14. 19, 7. 9. 21, 9. 22. 23. 22, 1. 3. nunc eius cultores Ioh. 21, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀρξάμενον v. ἄρχομαι.

Ἀροτριάω, ῶ, f. άσω, [Graeci vett. ἀρόω. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 254 sq. *Win.* p. 25.] *aro.* Bis legitur Luc. 17, 7. 1 Cor. 9, 10. — οἱ ό pro חָרַשׁ Deut. 22, 10. (Theophr. de Caus. Plant. 4, 14. Appian. Punic. 1, 144.)

Ἄροτρον, ου, τό, *aratrum.* Semel Luc. 9, 62. οὐδεὶς — τοῦ θεοῦ concise pro: οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν γεωργίαν. οὕτως οὐδεὶς ἀκολουθῶν μοι [v. 57.] καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. (Xen. Cyr. 8, 2. 5.)

Ἁρπαγή, ῆς, ἡ, *rapina*, ter in N. T. nunc active: *Beraubung* Hebr. 10, 34. (Xen. Mem. 2, 7. 14. et Cyr. 1, 2. 6. Herodian. 1, 11. 6.) nunc pass.: *praeda, raptum, Raub* Matth. 23, 25. Luc. 11, 39. — οἱ ό pro גְּזֵלָה Ies. 3, 14. (Hdian. 1, 10. 4. Xen. H. G. 3, 2. 26.)

Ἁρπαγμός, οῦ, ὁ, *rapina*, (pp. Plutarch. de puerorr. educ. c. 15.) i. e. *res cupide arripienda et necessario usurpanda.* Ita semel Phil. 2, 6.

Ἁρπάζω, f. attice ἁρπάσω, [poëtae ἁρπάξω Hom. Iliad. 22, 310.] a. 1. p. ἡρπάσθην, a. 2. p. ἡρπάγην, fut. 2. p. ἁρπαγήσομαι, [2 Cor. 12, 2. 4. 1 Tim. 4, 17. aor. ἡρπάγην incognitum esse Graecis melioris indolis, docent *Win.* p. 79. *Alt* p. 23. *Buttm.* §. 101. gramm. max. §. 92. not. 5. §. 114. *Matth.* §. 177. b. ab ἅρπαξ] *rapio* i. e. vel: *rauben, vi abduco*, sq. acc. ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά Ioh. 10, 12. (Lucian. Hermot. §. 22. Xen. An. 1, 2. 25.) — additur ἔκ τινος Ioh. 10, 28. 29. Iud. v. 23. — Matth. 13, 19. ἁρπάζει scil. ἐκ τῆς καρδίας, (Xen. Cyr. 4, 6. 4.) vel: *celeriter abduco*, sq. acc. pers. μέλλουσιν — ἁρπάζειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα. Act. 8, 39. (Xen. An. 4, 3. 6.) — sq. acc. pers. et ἐκ c. gen. loci Act. 23, 10. — sq. acc. pers. et πρός c. acc. loci Apoc. 12, 5. (rapio ad supplicium Cic. Orator. 2, 59.) — sq. ἕως c. gen. loci 2 Cor. 12, 2. — sq. εἰς c. acc. loci 2 Cor. 12, 4. 1 Thess. 4, 17. — vel *vindico mihi aliquid* sq. acc. Matth. 11, 12. (Hdian. 2, 6. 10. Xen. An. 6, 5. 18.) — Saepius non extat in N. T.

Ἅρπαξ, αγος, ὁ, *rapax*, adiect. legitur Matth. 7, 15. et subst. *latro* Luc. 18, 11. 1 Cor. 5, 10. 11. 6, 10. (Xen. Mem. 3, 1. 16. et Cyr. 1, 6. 27.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀῤῥαβών, ῶνος, ὁ, *arrhabo, das Angeld* i. e. prima pars pretii, quae in emtionibus solvitur eo consilio, ut totius pretii, post solvendi, fides fiat; (pp. Plut. Galb. c. 14.) ter legitur in N. T. et quidem metaphorice de bonis, quae iam in hac vita Christianis conceduntur et quemadmodum ipsa partem efficiunt felicitatis cum nunc tum olim obtinendae, ita pignori etiam sunt, eos ad plenam illam felicitatem olim perventuros esse. Commemoratur autem in his bonis Iesu cultoribus nunc iam concessis et plenius olim concedendis donatio Spiritus divini 2 Cor. 1, 22. 5, 5. de h. l. appositione genitivo casu addita vid. sub ἀπαρχή monita. Eph. 1, 14.

Ἄῤῥαφος, [vel ἄραφος, ut habent codd. boni. Cf. *Griesb.* ad Ioh. 19, 23. *Win.* p. 71.] ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et ῥάπτω suo, consuo) *non consutus, nullam habens suturam.* Semel Ioh. 19, 23. q. l. tunica ἄῤῥαφος est, quae non est e duabus plagulis sive segmentis in latere utroque fibula aut acu nectendis, sed constat una continenti tela, nihil suturae aut commissurae habente in lateribus vel humeris.

Ἄῤῥην, ενος, ὁ, ἄῤῥεν, τό, item ἄρσην, ενος, ὁ, ἄρσεν, τό *mas, masculus* Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. Luc. 2, 23. Gal. 3, 28. Apoc. 12, 5. 13. — οἱ ό pro בֶּן־זָכָר Ier. 20, 15. (Ael. V. H. 1, 15. Xen. Oec. 7, 18.)

Ἄῤῥητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et ἐρεῖν dicere; pp. quod non dictum est Hom. Od. 14, 466. quod dicere nefas est Eur. Hec. v. 198. arcanus Diod. Sic. 2, 18. in N. T.) *ineffabilis, quod verbis describi nequit.* Semel in N. T. 2 Cor. 12, 4.

Ἄῤῥωστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex. α pr. et ῥώννυμι) *infirmus*, de aegroto, ita quinquies Matth. 14, 14. Marc. 6, 5. 13. 16, 18. 1 Cor. 11, 30. (Xen. Oec. 4, 2.)

Ἀρς, ἀρνός, ὁ, ἡ, *agnus* Luc. 10, 3. Semel in N. T. (Ael. V. H. 2, 29. Xen. Mem. 2, 7. 13.)

Ἀρσενοκοίτης, ου, ὁ, (ἄῤῥην mas et κοίτη cubile) *cinaedus, qui cum masculo concumbit.* Bis in N. T. 1 Cor. 6, 9. 1 Tim. 1, 10. (Diog. Laërt. 6, 65.)

Ἄρσην v. ἄῤῥην.

Ἀρτεμᾶς, ᾶ, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Artemas*, nomen pr. viri, Paulo amici Tit. 3, 12.

Ἄρτεμις, ιδος, vel ιος, ἡ, *Artemis* vel *Diana*, dea gentilium, Iovis et Latonae filia, sylvarum, venationis et navigationis praeses, de cuius templo v. ἔφεσος. Act. 19, 25. 27 sqq.

Ἀρτέμων, ονος, ὁ, *suparum, artemon*, nobis: *Bramsegel*, apud Plinium et Pollucem: *dolon*, ex mente aliorum: velum prorae proximum, quo uti solent nautae, ne maiora vela plus satis venti capiant et navem nimis urgeant. Semel in N. T. Act. 27, 40. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub vocab. *Schiffe.*

Ἄρτι, adv. 1) *modo, eben, alleweile*, de tempore paulo ante praeterlapso Matth. 9, 18. 1 Thess. 3, 6. (Diod. Sic. 19, 102. Xen. Cyr. 4, 1. 5.) — 2) *nunc, iam* i. e. *hoc ipso tempore, quo agitur vel evenit id, de quo sermo est* Matth. 3, 15. ἄφες ἄρτι i. e. *lass das jetzt* i. e. noli nunc quaerere, uter maior minorve sit. Matth. 26, 53. Ioh. 9, 19. 25. 13, 7. 33. 37. 16, 12. 31. 1 Cor. 13, 12. 16, 7. Gal. 1, 9. 10. 4, 20. 2 Thess. 2, 7. 1 Petr. 1, 6. 8. Apoc. 12, 10. (Xen. An. 7, 4. 7.) — ἡ ἄρτι ὥρα 1 Cor. 4, 11. — ἕως ἄρτι *ad hoc usque tempus* Matth. 11, 12. Ioh. 2, 10. 5, 17. 16, 24. 1 Cor. 4, 13.

8, 7. 15, 6. 1 Ioh. 2, 9. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 386. 387. — De ἀπ' ἄρτι, quod habent editiones, v. ἀπάρτι.

Ἀρτιγέννητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ἄρτι modo, γεννάω) *recens natus* (pp. Lucian. Dial. Deorr. marin. 12, 1.) metaph. de iis, qui modo vel paulo ante amplexi sunt religionem Iesu. Semel 1 Petr. 2, 2.

Ἄρτιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, *perfectus.* Semel in N. T. 2 Tim. 3, 17. (Theophr. Histor. plant. 2, 7. Philostr. vit. Soph. 1. p. 494.)

Ἄρτος, ου, ὁ, (vel ab αἴρω, das, was man zu sich nimmt, vel ab ἄρω, premo, depso) 1) *panis, das Brod* a) universe Matth. 4, 3. 4. 7, 9. 14, 17. 19 bis. 15, 33. 34. 36. 16, 5. 7. 8. 9—12. Marc. 6, 8. 41. 52. 8, 4—6. 14. 16. 17. 19. Luc. 4, 3. 4. 9, 3. 13. 16. 11, 5. 11. 24, 30. 35. Ioh. 6, 5. 11, 23. 26. 21, 9. 13. Act. 20, 11. 27, 35. 2 Cor. 9, 10. — δηναρίων διακοσίων ἄρτοι i. e. *panes ducentorum denariorum pretio coëmendi* Marc. 6, 37. Ioh. 6, 7. de quo genit. pretii v. sub ἀγοράζω notata. (Xen. Mem. 2, 7. 5.) — De forma panis apud Hebraeos et de modo, quo in coquendo eo uti solebant v. *Win.* Realw. sub vocab. *Brod.* — b) de Hebraeorum panibus sacris [Schaubrode] in verbis οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως Matth. 12, 4. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. Hebr. 9, 2. — De quibus quid lex mos. praeceperit, v. Levit. 24, 1—9 — c) de pane, quo utimur in sacra coena a Iesu instituta Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. Act. 2, 42. 46. 20, 7. 1 Cor. 10, 16. 17. 11, 23. 26—28.

2) ex hebr. *cibus* a) proprie Marc. 6, 36. Luc. 15, 17. Ioh. 6, 31. 32. 34. 41. — Ita οἱ ό pro לֶחֶם Exod. 16, 4. Gen. 24, 32. — Dan. 10, 3. ἄρτοι ἐπιθυμιῶν i. e. cibi delicati. — ἄρτος τῶν τέκνων i. e. *cibus liberis appositus* Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. — formulae notandae: ἄρτον ἐσθίειν, ἄρτον φαγεῖν, *cibum capere, coenare* [cf. *Win.* p. 34.] Matth. 15, 2. Marc. 7, 2. 5. 3, 20. Luc. 14, 1. — Ita οἱ ό pro אָכַל לֶחֶם Exod. 2, 20. — μήτε ἄρτον ἐσθίειν, μήτε οἶνον πίνειν, *neque edere, neque vinum bibere*, hyperbolice pro: *parco victu uti* Luc. 7, 33. — τρώγειν μετά τινος τὸν ἄρτον, *coenare cum aliquo, der Tischgenosse Jemandes sein*, periphrasis hominis alicui familiaris Ioh. 13, 18. ducta ex Ps. 41, 10. — 2 Thess. 3, 8. ἄρτον φαγεῖν παρά τινος, *cibum capere datum sibi ab aliquo* opp. v. 12. τὸν ἑαυτοῦ ἄρτον φαγεῖν i. e. *cibum a semetipso partum sumere.* — Luc. 14, 15. φαγεῖν ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ i. e. *dapibus in regno Messiae celebrandis interesse*, ubi nos: participem esse felicitatis Iesu cultores olim manentis. Cf. quae habet de hac Iudaeorum opinione, ad quam aestimandi etiam sunt loci Matth. 8, 11. Luc. 13, 28. 29. 22, 16. Apoc. 19, 9. *Bertholdt* Christolog. Iudaeorum p. 196 sqq. — — b) pro: *victus, Lebensunterhalt.* Matth. 6, 11. Luc. 11, 3. — Ita οἱ ό τὰ δέοντα pro לֶחֶם Exod. 16, 22. 1 Regg. 5, 2. [4, 22.] — c) refertur ad nutrimentum animi, quo nutrit Iesus cultores suos Ioh. 6, 32. 33. 35. 48. 51. — Cf. ὁ ἄρτος σοφίας i. e. animi pabulum, quo cultores suos alit, recreat, exhilarat sapientia Prov. 9, 5. Sirac. 15, 3.

Ἀρτύω, f. ύσω, (apparo, instruo Hom. Iliad. 15, 303.) *condio* Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. (Athen. 2, p. 67. ed. *Casaub.*) — metaph. de sermonibus sale conditis Col. 4, 6.

Ἀρφαξάδ, ὁ, [terminat. graeca: ὁ Ἀρφαξάδης, ου Ios. Ant. 1, 6. 4.] *Arphaxad*, hebr. אַרְפַּכְשַׁד nom. pr. viri Luc. 3, 36. cf. *Vater* Commentar. in Pentateuch. T. I. p. 151.

Ἀρχάγγελος, ου, ὁ, (ab ἀρχι v. infra et ἄγγελος) *Archangelus* i. e. *unus ex principibus* (v. ἀρχή) *angelorum, quibus ex opinione Judaeorum angelorum copiae, viribus, ac dignitate admodum diversae parent.* Bis in N. T. 1 Thess. 4, 16. Iud. v. 9. Commemorantur enim tum in libris V. T. post exilium conscriptis (Dan. 9, 21. 10, 5. 1 Chron. 21, 16. Tob. 12, 9. 2 Macc. 3, 25. 11, 8.) tum in N. T. angelorum agmina, similia exercitibus humanis, quibus Deus et ad mandata exsequenda et ad dignitatem ac maiestatem ostentandam more regum humanorum utitur eademque ad similitudinem agminum bellicorum in his terris, in ordines et classes divisa dicuntur, quibus praesunt duces sui, qui et ipsi principi cuidam s. ἀρχαγγέλῳ (שַׂר Dan. 10, 13.) subiecti sunt. Horum vero archangelorum septem numero, praeter *Michaëlem*, nationis iudaicae patronum et praesidem, commemorantur in libris sacris *Gabriël* et *Raphaël* Luc. 1, 26. Tob. 12, 15. Dan. 10, 13. 21. 7, 21.

Ἀρχαῖος, αία, αῖον, [qui ab initio fuit, ἀρχή] *vetus, priscus, prisci aevi homo vel res* Matth. 5, 21. 27. 33. Luc. 9, 8. 19. Act. 15, 7. 21. 21, 16. 2 Cor. 5, 17. 2 Petr. 2, 5. Apoc. 12, 9. 20, 2. (Diod. Sic. 1, 6. Xen. An. 3, 1. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀρχέλαος, ου, ὁ, *Archelaus,* fuit filius Herodis M. ex uxore Samaritana, Malthace, natus, cum fratre Antipa Romae educatus, post mortem patris nomine Ethnarchae praefectus Iudaeae, Idumaeae et Samariae, urbibus Gaza, Gadara, Hippo exceptis. Post decem annorum imperium ob crudelitatem accusatus et Viennam Allobrogum a Caesare relegatus est cf. Ioseph. Arch. 17, 11. id. de bell. iud. 2, 7. — Matth. 2, 22.

Ἀρχή, ῆς, ἡ, 1) *initium* a) propr. Matth. 24, 8. Marc. 1, 1. 13, 9. Ioh. 2, 11. Hebr. 7, 3. (Diod. Sic. 1, 31. Xen. Cyr. 5, 5. 16.) — ἀρχὴν λαμβάνειν *initium capere* Hebr. 2, 3. (Aelian. V. H. 2, 28.) — ὁ λόγος τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ i. e. *ea doctrinae christianae pars, a qua initium factum est* Hebr. 6, 1. cf. *Win.* p. 172. et de duplici h. l. genit. sub αἷμα monita. — formulae peculiares, ut ἀπ' ἀρχῆς, *ab initio.* Vid. ἀπό. — ἐν ἀρχῇ, *initio* Ioh. 1, 1. 2. Act. 11, 15. Phil. 4, 15. (Diod. Sic. 19, 110.) — ἐξ ἀρχῆς, *ab initio* Ioh. 6, 64. 16, 4. (Xen. Mem. 1, 4. 5.) — κατ' ἀρχάς, *initio* Hebr. 1, 10. (Plut. vit. Sol. c. 3. Plato Theaet. p. 185. B. Hdot. 3, 153.) — τὴν ἀρχήν, adverb. *statim ab initio, von vorn herein, vor allen Dingen, omnino* [cf. *Win.* p. 434. *de Wette* Ev. Ioh. p. 110. *Alt* p. 204. coll. *Matth.* §. 425, 5.] Ioh. 8, 25. τὴν — ὑμῖν: *von vorn herein* [vor allen Dingen] *bin ich, was ich auch zu euch rede,* ita *de Wette* l. l. p. 111. (De verbis: τὴν ἀρχὴν sq. negatione = *omnino, prorsus* vid. *Herm.* ad Vig. p. 723. 882. ad Soph. Ant. v. 92. *Bornem.* ad Xen. Conv. 1, 15.) — b) pro: *primus, princeps,* ita ubi aliquis esse dicitur ἀρχή Col. 1, 18. Apoc. [1, 8.] 3, 14. 21, 6. 22, 13. — vel ubi iunctum legitur c. genitivo alius substantivi, ad quod, quae verbo enuntiantur, pertinent, adiectivi locum tenet [vid. ἀγάπη] ut κατέχειν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως i. e. τὴν ὑπόστασιν τὴν πρώτην. Hebr. 3, 14. ἡ ἀρχὴ τῶν λογίων i. e. τὰ λόγια τὰ πρότερα 5, 12. de h. l. triplici genit. vid. sub ἀγάπη observata — — c) *extremitas*, ut ὀθόνης μεγάλης, ubi Lat. *lascinia*, nos: *Zipfel* Act. 10, 11. 11, 5. — Ita οἱ ό pro קְצוֹת Exod. 28, 23. (Diod. Sic. 1, 35. Eur. Hippol. 772. Hdot. 4, 60.) cf. *Ruhnken.* ad Tim. p. 241. — 2) *principatus, imperium,* [primus locus] a) propr. Luc. 20, 20. Iud. v. 6. ubi sermo est de provincia angelis demandata. (Diod. Sic. 3, 72. Pol. 3, 40. 9. Ael. V. H. 2, 7. Xen. Mem. 1, 1. 16.) — b) metonym. pro: *magistratus* i. e. *potestate, dignitate et imperio praeditus*, ita de magistratibus humanis Luc. 12, 11. Rom. 8, 38. Eph. 1, 21. Col. 1, 16. 2, 10. Tit. 3, 1. (Pol. 12, 16. 3. Hdian. 7, 7. 28. Xen. Cyr. 1, 2. 12. Thuc. 5, 28.) — de angelorum principibus Eph. 3, 10. 6, 12. de utrisque modo nominatis Col. 2, 15. de adversariis rei christianae potentia insignibus 1 Cor. 15, 24. Saepius non extat in N. T.

Ἀρχηγός, οῦ, ὁ, (ab ἀρχή et ἡγοῦμαι vel ἄγω) 1) *dux, princeps* Act. 5, 31. coll. 2, 36. Ita οἱ ό pro שַׂר Ies. 30, 4. (Dem. 1378, 6.) — 2) *auctor* Act. 3, 15. Hebr. 2, 10. 12, 2. (Diod. Sic. 5, 64. Xen. H. G. 3, 3. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀρχι, syllaba inseparabilis, ducta ab ἄρχω vel ἀρχός et praefigi solita vocabulis muneris vel dignitatis, ut ἀρχάγγελος, ἀρχιερεύς, ἀρχιποιμήν, ἀρχισυνάγωγος et similia; respondet nostro *Erz.* — De compositione horum vocabb. v. *Lob.* ad Phryn. p. 769.

Ἀρχιερατικός, ή, όν, (ἀρχιερεύς) *pontificius, ad summum pontificem pertinens.* Semel in N. T. Act. 4, 6. (Ios. Ant. 15, 3. 1.)

Ἀρχιερεύς, έως, ὁ, (ab ἀρχι q. v. et ἱερεύς) 1) *pontifex, summus sacerdos* (Pol. 23, 1. 2. 32, 22. 5.) a) pp. Matth. 26, 57. Luc. 22, 50. Ioh. 11, 49. Summos Iudaeorum pontifices quod attinet, lege constitutum erat, ut nonnisi ex Aaronis familia deligerentur. Hinc factum est, ut ad Eli usque tempora e gente Eleasaris, ab hoc vero tempore ex altera eiusdem familiae gente Ithamaris sumerentur. Praeterquam quod essent iudices summi et praesides synedrii, sacerdotis non solum officia administrare iis licuit, sed lege etiam sancitum erat, ut soli semel quotannis, festo expiatorio, sanctum sanctorum ingressi odoribus incensis victimas offerrent pro suis et populi peccatis. Cum omnino excellere deberent puritate, neque mortuum attingere neque nisi virginem illibatam in matrimonium ducere iis licuit. Summa quidèm olim auctoritate floruerant pontifices maximi, sic, ut vel regum filiae nubere iis non dubitarent (2 Regg. 11, 2. 2 Chron. 21, 11. 44.) venalis vero cum fieri coepisset pontificatus atque, neglecta de successione pontificum lege, ex aliis etiam atque Aaronis familia deligerentur delectique paulo post munere moverentur (2 Macc. 4, 7. Ioseph. Arch. 15, 3.), non potuit non huius muneris dignitas infringi atque sensim sensimque imminui. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub vocab. *Hoherpriester.* — b) in epistola ad Hebraeos 2, 17. 3, 1. 4, 14. 5, 16. Iesus appellatur ἀρχιερεύς, quatenus mortem pro hominum salute sustinens vel corpus suum veluti victimam offerens veniae peccatorum adipiscendae a Deo spem certissimam iis fecit. 2) *princeps ordinis sacerdotalis,* ita de XXIV sacerdotalium ordinum principibus, synedrio magno adscriptis Matth. 2, 4. 16, 21. 26, 3. 59. Marc. 14, 55. 15, 1. Luc. 22, 52. Act. 5, 24. al. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Priester.*

Ἀρχιποιμήν, ένος, ὁ, (ex ἀρχι q. v. et ποιμήν) *pastorum princeps,* metaph. *princeps et summus religionis doctor.* Semel 1 Petr. 5, 4. Uti enim antiquitus reges dicebantur οἱ ποιμένες τῶν λαῶν, civium quippe saluti prospicientes et ab iniuria quavis eos defendentes, ita idem tropus ad doctores translatus est salutifera institutione hominum salutem promoventes atque adiuvantes.

Ἄρχιππος, ου, ὁ, *Archippus.* Nom. propr. viri christiani vel doctoris vel diaconi munere apud Colossenses fungentis Col. 4, 17. Philem. v. 2.

Ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, (ex ἀρχι q. v. et συναγωγή) *synagogae praefectus, conventus sacri praeses* ראשׁ הַכְּנֵסֶת ὁ ἄρχων τῆς συναγωγῆς Marc. 5, 22. 35. 36. 38. Luc. 8, 49. 13, 14. Act. 13, 15. 18, 8. 17. Eius erat non solum curare, ut decore et ex instituto maiorum omnia in ecclesia gererentur, sed postulabant etiam muneris huius rationes, ut, qui lectoris publici officio fungerentur, deligeret itemque publice dicendi et docendi potestatem vel concederet vel denegaret dicentiumque sermones examinaret atque diiudicaret.

Ἀρχιτέκτων, ονος, ὁ, (ex ἀρχι et τέκτων faber) *praefectus fabrorum, architectus.* Semel legitur in N. T. 1 Cor. 3, 10. (Pol. 13, 4. 6. Xen. Mem. 4, 2. 10.)

Ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, (ex ἀρχι q. v. et τελώνης portitor) *praefectus portitorum.* Legitur tantum Luc. 19, 2.

Ἀρχιτρίκλινος, ου, ὁ, (ex ἀρχι q. v. et τρίκλινον) *praefectus triclinii* vel *convivii* i. e. qui curam habebat ciborum potulentorumque apparatus; quo munere fungens convivium obibat et quid facto opus erat, ministris imperabat Ioh. 2, 8. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Speisemeister* et *de Wette* Ev. Ioh. p. 36.

Ἄρχομαι, f. ἄρξομαι, *incipio, initium facio,* verb. depon. med. [vid. ἀγωνίζομαι — ab ἄρχω]. Legitur a) in locis, in quibus initii cogitatio, quae verbo insidet, plane necessaria est [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 539. 397. 409. 418. 707.] sq. infinit. [vid. *Win.* p. 318.] *praesentis* [vid. ἀδύνατος] Matth. 11, 7. 20. 12, 1. 14, 30. 18, 24. 24, 49. 26, 37. Marc. 5, 20. 8, 11. de h. l. participiis sine copula positis vid. sub ἀνάγω monita et *Win.* p. 324. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 316. Marc. 10, 47. Luc. 4, 21. 7, 15. 24. 38. 9, 12. 12, 45. 14, 30. 15, 14. 24. 21, 28. 23, 2. 30. Ioh. 13, 5. — Act. 1, 1. quo l., uti ὧν per attract. pro ἅ, ita verba: ἤρξατο — ἡμέρας explica: *quae agere et docere coepit et in quibus peragendis et docendis continuavit usque ad diem.* Cf. de hac brachylogia *Win.* p. 539 sq. — Act. 2, 4. 11, 15. ubi ὧν per attract. — 18, 26. 24, 2. 2 Cor. 3, 1. (Xen. Mem. 3, 5. 15. Oecon. 11, 8.) — abest infinit. e contextu facile eruendus Luc. 3, 23. ἀρξάμενος [= *cum initium faceret.* Vide de particip. imperf. sub ἀγανακτέω monita] scil. διδάσκειν. Act. 11, 4. ἀρξάμενος sc. λέγειν. — sequente ἀπό c. genit. loci, rei, personae, unde exorditur aliquis facere aliquid [vid. ἀπό et *Matth.* §. 335, not. 2.] Matth. 20, 8. ἀπόδος — πρώτων, construe: ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἕως τῶν πρώτων, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, *initio facto ab iis, qui sunt ultimi.* Luc. 23, 5. διδάσκων — ὧδε i. e. διδάσκων κατ᾽ ὅλης τ. ἰ. ἕως ὧδε, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας. Act. 1, 22. Ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 613. Vid. tamen *Win.* p. 539. et *de Wette* Ev. Matth. p. 167. — Luc. 24, 27. ἀρξάμενος — διηρμήνευεν pro: *exorsus est a Mose* et *persecutus est omnes prophetas.* Cf. *Win.* p. 518. et de ἀπό repetito *Win.* p. 396. — Act. 8, 35. 10, 37. 1 Petr. 4, 17. (Theophr. Char. 2, 1. Xen. Mem. 2, 1. 1.) — particip. neutr. absolute ponitur: ἀρξάμενον i. e. *initio facto, ita ut initium fieret,* Luc. 24, 47. (ita Herodot. 3, 91. ἀπὸ δὲ ποσειδηΐου πόλιος, τὴν ἀμφίλοχος ὁ ἀμφιάρεω οἴκισε ἐπ᾽ οὔροισι τοῖσι κιλίκων τε καὶ σύρων, ἀρξάμενον ἀπὸ ταύτης μέχρι αἰγύπτου, πλὴν μοίρης τῆς ἀραβίων, ταῦτα γὰρ ἦν ἀτέλεα, πεντήκοντα καὶ τριακόσια τάλαντα φόρος ἦν.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 769, not. 213. coll. p. 329. 330. *Fischer* 3. a. p. 392. Greg. Cor. p. 38. 39. ed. *Schäfer. Matth.* §. 564. *Buttm.* §. 132, not. 7, 2. *Rost* §. 131, 5. *Win.* p. 207. 543. *Bornem.* schol. p. 164. — b) ubi repente incidit contrarium ab eo, quod ante obtinuerit [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 541. Ev. Marc. p. 46.] Marc. 1, 45. coll. v. 44. Luc. 14, 18. καὶ ἤρξαντο — παραιτεῖσθαι πάντες *coeperunt deprecari* [cum ante adfuturos se esse condixissent], *omnes.* — c) ubi scriptores sacri, cum recte rem ipsam expressissent, maluerunt tamen eius initium reique impetum indicare, quandoquidem, maxime nondum ad finem perducta actione, *initii* notionem, in quo magnum utique momentum sit, ut quid agatur, singulari voce merito enunties [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 540. *de Wette* Ev. Matth. p. 108. 207. 230. *Win.* p. 555.] Matth. 16, 22. 26, 74. ἤρξατο καταναθεματίζειν — καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Marc. 4, 1. 5, 17. 6, 2. 7. 34. 8, 31. 32. 10, 32. 11, 15. 12, 1. 13, 5. 14, 65. 69. 71. 15, 18. Luc. 5, 21. 7, 49. 11, 29. 53. 12, 1. 13, 25. ἀφ᾽ οὗ ἂν — κρούειν pro: ἀφ᾽ οὗ ἂν — ἄρξησθε ἔξω ἑστῶτες κρούειν. — v. 26. 14, 9. 29. 19, 45. 23, 30. — d) ubi res ab aliquo primo peracta secutis aliis significatur [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 540. 766. Matth. 26, 22. ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν. Marc. 10, 41. Luc. 19, 37. — Act. 27, 35. κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν *primus* comedit. — e) ubi *gravitatis causa* initium exprimitur Luc. 3, 8. μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς i. e. *ne occipite quidem* inter vos dicere. Bene *Lutherus*: *nehmet euch nicht vor.* cf. *Fritzsche* l. l. *de Wette* Ev. Luc. p. 30. — f) in verbis e confusione duarum locutionum explicandis [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 541. *de Wette* Ev. Matth. p. 36.] Matth. 4, 17. 16, 21. in quibus locis „cum in arbitrio Matthaei esset positum, aut ita loqui: ἀπὸ τότε — ἐκήρυξε vel ἔδειξε, aut sic: τότε ἤρξατο κηρύσσειν vel δεικνύειν, ex utraque locutione particulam maluit decerpere.“

Ἄρχω, f. ἄρξω, (primus sum, prior facio aliquid Xen. Symp. 7, 1.) *impero, dominor,* sq. genit. [vid. ἀνθυπατεύω] Bis in N. T. Marc. 10, 42. Rom. 15, 12. (Xen. Mem. 2, 6. 25. 4, 2. 11.)

Ἄρχων, οντος, ὁ, nomen generis: *qui potestate, auctoritate, dignitate pollet.* Act. 4, 26. 1 Cor. 2, 6. 8. — de Iesu Apoc. 1, 5. — de magistratibus, regibus, provinciarum praefectis Matth. 20, 25. Act. 23, 5. Rom. 13, 3. (Hdian. 4, 4. 1. Xen. Cyr. 1, 2. 5.) — de praetoribus, iudicibus Act. 7, 21. 16, 19. — de ducibus Act. 7, 35. (Xen. Cyr. 1, 6. 28.) — de praefectis synagogarum Matth. 9, 18. 23. Luc. 8, 41. — de assessoribus synedrii Luc. 18, 18. 23, 13. 35. 24, 20. Ioh. 3, 1. 7, 26. 12, 42. Act. 3, 17. 4, 5. 8. 13, 27. 14, 5. — de magistratibus civitatis vel septemviris, a quibus in oppido quolibet causae privatae et leviores cognoscebantur Luc. 12, 58. — de angelorum malorum principe Matth. 9, 34. 12, 24. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. Ioh. 12, 31. 14, 30. 16, 11. Eph. 2, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Ἄρωμα, τος, τό, *aroma, odoramentum.* Quater Marc. 16, 1. Luc. 23, 56. 24, 1. Ioh. 19, 14. οἱ ὀ' pro בֹּשֶׂם vel בְּשָׂם 2 Regg. 20, 13. (Pol. 13, 9. 5. Xen. An. 1, 5. 1.)

Ἀσά, ὁ, [= ἄσανος, ου, ὁ, Ios. Ant. 8, 11. 3.] *Asa*, hebr. אָסָא nom. pr. regis Iudae, regnantis 955 — 914 a. Chr. memorabilis cum propter bella prospere gesta, tum ob religionis mosaicae studium 1 Regg. 15, 19 sq. 2 Chron. 14 — 16. — Matth. 1, 7. 8.

Ἀσάλευτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et σαλεύω agito) *inconcussus, immotus.* Bis in N. T. Act. 27, 41. — metaph. pro: *stabilis, firmus* Hebr. 12, 28. (Diod. Sic. 2, 48. Plut. Pericl. c. 39.)

Ἄσβεστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (α pr. et σβέννυμι exstinguo; inexstinctus Strabo 9. p. 606. Eclog. phys. p. 98.) *non exstinguendus*, qua sens. *perennis* Matth. 3, 12. Marc. 9, 43. 45. Luc. 3, 17. (Hom. Od. 4, 584. Aeschyl. Prom. 532.)

Ἀσέβεια, ας, ἡ, (α pr. et σέβομαι colo) *impietas, improbitas* nunc animi sensibus nunc factis conspicua. Sexies legitur Rom. 1, 18. 11, 26. 2 Tim. 2, 16. de h. l. genitivo separato a nomine regente vid. ἀγαθός. — Tit. 2, 12. — Genitivus ἀσεβείας adiect. legitur = ἀσεβής [vid. ἀγάπη] Iud. v. 15. — v. 18. de h. l. plur. αἱ ἀσέβειαι = *sensus impii* vid. sub αἰσχύνη notata et de genit. κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἀ. = *secundum cupiditates accommodatas sensibus impiis* vid. quae de genit. vi latius patente sub ἄζυμος observata sunt, it. de genit. traiecto *Win.* p. 508. — οἱ ὀ' pro פֶּשַׁע Ier. 5, 6. רֶשַׁע Ez. 33, 9. Diod. Sic. 13, 90. Ael. V. H. 5, 12 et 19. Xen. Cyr. 8, 8. 6.)

Ἀσεβέω, ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et σέβομαι) *impius sum, impie ago.* Bis in N. T. 2 Petr. 2, 6. Iud. v. 15. de h. l. verbis περὶ — τῶν ἔργων ἀσεβείας — ὧν [per attract. pro: ἃς] ἠσέβησαν vid. sub ἀγαπάω ad Ioh. 17, 26. notata. (Diod. Sic. 1, 77. Xen. Cyr. 5, 2. 10.)

Ἀσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό (ex α pr. et σέβομαι) *impius.* Septies in N. T. Rom. 4, 5. 5, 6. 1 Tim. 1, 9. 1 Petr. 4, 18. de h. l. singulari collective posito vid. ἀδελφός. — 2 Petr. 2, 5. 3, 7. Iud. v. 15. (Xen. Cyr. 8, 8. 27.)

Ἀσέλγεια, ας, ἡ, (indoles et mores hominis ἀσελγοῦς i. e. modum excedentis, intemperantia Dem. 131, 11.) *lascivia, libido*, refertur nunc ad insolentiam, nunc ad libidinem veneream, nunc universe dicitur. Decies in N. T. Marc. 7, 22. Rom. 13, 13. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. 2 Petr. 2, 2. 7. 18. quo l. verbis ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς per appositionem [vid. *Win.* p. 338.] vel explicationis ergo additur: ἀσελγείαις. De plur. ἀσέλγειαι vid. αἰσχύνη. 1 Petr. 4, 3. Iud. v. 4. Eph. 4, 19. (Pol. 1, 6. 5. Isaeus 22, 4.)

Ἄσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et σῆμα signum; non signatus Hdot. 9, 40. Diod. Sic. 19, 46.) *non insignis, ignobilis.* Legitur tantum Act. 21, 39. (Hdian. 1, 9. 12. Plut. Fab. c. 14.)

Ἀσήρ, ὁ, nom. propr. hebr. indeclin. [= ἄσηρος, ου, ὁ Ios. Ant. 2, 7. 5.] *Aser*, octavus ex filiis Iacobi patriarchae Luc. 2, 36. Apoc. 7, 6.

Ἀσθένεια, ας, ἡ, (ab ἀσθενής) *defectus virium, imbecillitas.* Dicitur a) de corporis imbecillitate naturali: *Schwäche, Schwachheit* 1 Cor. 15, 43. σπείρεται [sc. σῶμα] ἐν ἀσθενείᾳ. scil. ὄν. 2 Cor. 13, 4. ἐσταυρώθη ἐξ [= *per, in Folge*] ἀσθενείας. — *Kränklichkeit, Krankheit, morbus* Matth. 8, 17. Luc. 5, 15. 13, 12. Ioh. 5, 5. 11, 4. Act. 28, 9. Gal. 4, 13. 1 Tim. 5, 23. (Hdian. 1, 4. 16. Xen. Mem. 4, 2. 32. H. G. 6, 4. 15.) — Luc. 8, 2 et 13, 11. πνεῦμα ἀσθενείας vel ἀσθενειῶν *qui auctor esset imbecillitatis.* De qua genit. vi vid. sub ἄζυμος monita. — b) de imbecillitate morali Rom. 6, 19. Hebr. 4, 15. 5, 2. 7, 28. — c) de animi imbecillitate = *Verzagtheit* 1 Cor. 2, 3. — de imbecillitate orta ex periculis et molestiis, iis maxime, quae rei christianae causa subeunda sunt 2 Cor. 11, 30. metonym. pro: ἀσθενεῖς [vid. αἰχμαλωσία] 2 Cor. 12, 9. — plur. αἱ ἀ. [de quo plur. vid. sub αἰσχύνη notata] 2 Cor. 12, 5. 10. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 203. — Saepius non extat in N. T.

Ἀσθενέω, ῶ, f. ήσω, (ἀσθενής) *imbecillis* vel *infirmus sum, minus valeo* a) de lege mos., quippe quae impar esset hominibus emendandis et beandis Rom. 8, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει i. e. *quia* vel *quippe quae imbecillis erat.* — b) de personis aa) univ. 2 Cor. 13, 4. ἡμεῖς — ἐν αὐτῷ i. e. *in* und gemäss *der Gemeinschaft mit ihm.* Vid. *Win.* p. 370 et *Fritzsche* diss. 2. p. 241. et ex oppos. τοῦ δυνατεῖν 2 Cor. 13, 3. εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ i. e. *non imbecillem se praestat erga vos* i. e. *beneficiis in vos conferendis.* Cf. *Fritzsche* l. l. — bb) de personis *corpore* infirmis = *aegroto, ich bin krank*, ὁ ἀσθενῶν, substantive: *aegrotus, der Kranke* [vid. ἀδικέω] Matth. 10, 8. 25, 36. Marc. 6, 56. Luc. 7, 10. 9, 2. Ioh. 4, 46. 5, 3. 7. 6, 2. 11, 1. 2. 3. 6. de h. l. praesenti, ubi Lat. imperf. utuntur, vid. sub ἀκούω no. 2. monita Act. 9, 37. 19, 12. Phil. 2, 26. 27. 2 Tim. 4, 20. Iac. 5, 14. ἀσθενεῖ τις *aegrotat aliquis*, quo l. oratione vividiore utens apostolus statim sumit, locum habere vel fieri, quod verbo enuntiatur. Cf. de indicat. in talibus *Win.* p. 260. qui non opus esse, in talibus ut suppleatur εἰ docet p. 157. 536. coll. *Fritzsche* coniectan. p. 36 sq. *Matth.* ad Eur. Or. v. 635. *Dindorf* ad Aristoph. av. v. 78. — pro חָלָה et נַחְלָה Iudd. 16, 7. 11. 17. (Diod. Sic. 3, 46. Xen. An. 1, 1. 1.) — additur dat. nominis synonymi [vid. ἀγαλλιάω], ut νόσοις i. e. *morbis laborare* Luc. 4, 40. — cc) de personis opibus infirmis: οἱ ἀσθενοῦντες *pauperes, inopes* Act. 20, 35. (Dem. 555, 9.) Cf. *de Wette* Act. Ap. p. 183. *Kuinoel* ad Act. l. l. — dd) de hominibus, qui *animo* sunt infirmi = *timidus sum* 2 Cor. 11, 21. ubi opp. τολμᾶν. — 12, 10. ὅταν — ἀσθενῶ i. e. *si quando in eo sum, ut desperem* vel *animum despondeam.* — ee) τῇ πίστει i. e. vel: *infirmus sum fiducia* [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Rom. 4, 19. μὴ ἀσθενήσας [*haud imbecillis* per λιτότητα pro: *admodum firmus*] τῇ πίστει. — vel: *dubius sum, quid faciendum* vel *fugiendum sit* Rom. 14, 1. quo l., ut v. 2. et 1 Cor. 8, 11. si singularis collective legitur vid. sub ἀδελφός observata. — abest τῇ πίστει facile cogitatione addendum Rom. 14, 2. 1 Cor. 8, 9. 11. 2 Cor. 11, 29. τίς — ἀσθενῶ *ecquis infirmus est fide, quin ego infirmus sim?* i. e. *quin, quam ille sentit* τῆς ἀσθενείας *molestiam, ego sentiam?* — Rom. 14, 21. ἐν ᾧ — ἀσθενεῖ i. e. ἐν ᾧ ἀσθενής ἐστι scil. τῇ πίστει, *in iis rebus, in quibus quid sit faciendum, dubius haeret.* Saepius non legitur in N. T.

Ἀσθένημα, τος, τό, (ab ἠσθένημαι) *imbecillitas.* Semel in N. T. Rom. 15, 1. i. e. *infirma persuasio.*

Ἀσθενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό (ex α priv. et σθένος robur) *imbecillis, infirmus* a) corpore i. e. vel *viribus parum valens*, ita σκεῦος τὸ γυναικεῖον 1 Petr. 3, 7. — vel: *aegrotus, krank* Matth. 25, 39. 43. 44. Luc. 10, 9. Act. 4, 9. 5, 15. 16. 1 Cor. 11, 30? — b) auctoritate vel dignitate = *impotens*, ita de personis 1 Cor. 4, 10. (Hdian. 2, 10. 16. Xen. Mem. 1, 4. 6.) — de rebus, ut de membris corporis = *vilis* 1 Cor. 12, 22. — c) animo i. e. vel *an Muth* = *timidus, verzagt, schüchtern* 2 Cor. 10, 10. quo l. quae ad hominem ipsum pertinent, referuntur ad eius praesentiam vel ad modum, quo praesens agere solet. — vel: persuasione certa = *qui dubius haeret* 1 Cor. 8, 7. 10. 9, 22 ter. 1 Thess. 5, 14. — vel: *an sittlicher Kraft*, ita de hominibus, qui nondum donati Spiritus divini auxilio impares sunt ad bene et recte agendum Rom. 5, 6. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 265 sq. — d) universe de rebus et personis, quae vel natura et indole sua vel ingenio, doctrina aut parum valent, aut parum valere putantur ad efficiendum id, de quo agitur, ita ἡ — σὰρξ ἀσθενής Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. τὰ στοιχεῖα Gal. 4, 9. τὸ ἀσθενές substant. [vid. ἀδύνατος] *imbecillitas* Hebr. 7, 18. — τὸ ἀ. τοῦ θεοῦ i. e. *die von Gott getroffene*, von Menschen *für schwach, unzureichend, nichts vermögend geachtete Heilsanstalt* 1 Cor. 1, 25. cf. *Win.* p. 223. — τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου i. e. *die in den Augen der Welt für schwach, unwissend, unvermögend Geachteten* 1 Cor. 1, 27. De neutro, quatenus de personis dicatur, vid. sub ἀγενής monita et *Win.* p. 165. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀσία, ας, ἡ, *Asia*. Est autem, quae in N. T. commemoratur Asia, quae dicitur, *Asia minor*, interiacens inter Pontum Euxinum et mare cyprium, complectens Phrygiam, Ciliciam, Pamphyliam, Cariam, Lyciam, Ioniam, Lydiam, Aeoliam, Mysiam, Bithyniam, Paphlagoniam, Cappadociam, Galatiam, Pisidiam; habuisse has regiones Iudaeorum magnum numerum, constat ex Act. 2, 9. 6, 9. 19, 10. Comprehendunt vero N. T. scriptores Ἀσίας nomine nunc Asiam minorem universam Act. 19, 26. 27. 27, 2. Rom. 16, 5. nunc, ut quibusdam videtur [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Asia.*] eam tantum illius partem, quae Ionia appellatur Act. 2, 9. 6, 9. 19, 10. 21, 27. 1 Cor. 16, 19. al.

Ἀσιανός, οῦ, ὁ, *Asianus, Asia oriundus* Act. 20, 4.

Ἀσιάρχης, ου, ὁ, *Asiarcha* Act. 19, 31. (Strabo 14, p. 960.) Erant Asiarchae (a singulis, quibus praeessent, provinciis Συριάρχαι, Λυκιάρχαι, Φοινικάρχαι, Καριάρχαι appellati,) summi sacrorum praefecti, delecti ex primoribus et opulentioribus civibus, quorum erat, in honorem Deorum et imperatoris romani quotannis ludos theatrales suis sumtibus, ut aediles Romae, edere. Muneri suo, quod annuum erat, ita admovebantur, ut initio cuiusque anni i. e. sub aequinoctium auctumnale, singulae Asiae urbes concionem haberent civium suorum, uni Ἀσιάρχου honorem delaturae. Quo facto civitas quaeque in certam Asiae proconsularis urbem primariam, ut Ephesum, Smyrnam, Sardes, cet. legatum mittebat ad τὸ κοινόν i. e. ad commune gentis concilium, qui nomen delecti a civibus suis publice renuntiaret. Ex his vero, quos singulae Asiae urbes Asiarchas nominaverant, synedri non nisi decem designabantur, e quorum numero summus sacrorum praefectus a Proconsule romano deligebatur. Ut denique isti Asiarchae nunc Ephesi, nunc Smyrnae, nunc Cyzici, nunc Sardibus, vel in alia earum, in quibus habebatur τὸ κοινόν, urbe sedem habebant, ita, qui Asiarchae munere functi essent, nomen dignitatis retinebant. Ceterum incertum est, num, quem ex decem designatis Proconsul constitueret summum sacrorum praefectum, κατ' ἐξοχήν appellatus fuerit ὁ Ἀσιάρχης, novem vero reliqui eius fuerint assessores eodemque nomine condecorati. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub h. voc. (Anthol. graec. T. 12. p. 313. *Jac.* Strabo 14. p. 960. A. Aristid. S. S. 4. p. 334.) De forma ἀσιάρχης et ἀσίαρχος v. *Win.* p. 60.

Ἀσιτία, ας, ἡ, (ex α pr. et σῖτος cibus) *abstinentia a cibo*. Tantum Act. 27, 21. legitur. (Ios. Ant. 12, 7. 1. Aristot. Rhet. 10, 9.)

Ἄσιτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et σῖτος) *cibo abstinens, ieiunus, impastus*. Semel legitur Act. 27, 33. (Xen. Cyr. 4, 2. 46. Ios. Ant. 6, 14. 6.)

Ἀσκέω, ῶ, f. ήσω, (colo i. e. fleissig und geschickt bearbeiten, ut εἴρια Hom. Iliad. 3, 338. — elaboro, ausarbeiten, üben, ut σῶμα Xen. Mem. 1, 2. 19.) *operam do, ich bemühe mich*, sq. inf. semel in N. T. Act. 24, 16. ἐν τούτῳ [in hac re causam habeo, quod [vid. ἐν] i. e. *propterea*] καὶ αὐτὸς [etiam ego scil. ut alii.] — ἔχειν. (Xen. Mem. 2, 1. 6. Ages. 2, 4.)

Ἀσκός, ου, ὁ, (pellis detracta) *uter coriaceus*. Quater in N. T. Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. 38. (Herodot. 2, 121. Xen. Anab. 3, 5. 9.) Utebantur veteres eiusmodi utribus ad aquam, vinum, alia conservanda. Cf. *Winer*. Realw. sub voc. *Schlauch*.

Ἀσμένως, adv. (ab ἡσμένος, part. perf. verbi ἥδομαι) *lubenter et cum gaudio*. Bis legitur Act. 2, 41. 21, 17. (Diod. Sic. 12, 54 et 57. Xen. Ages. 9, 3.)

Ἄσοφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et σοφός) *insipiens*. Semel in N. T. ratione habita religionis notitiae Eph. 5, 15. de eadem sententia et affirmando et negando expressa vid. αἰσχροκερδῶς. (Xen. Mem 3, 9. 4.)

Ἀσπάζομαι, f. σομαι, depon. med. ut ἀγωνίζομαι quod vid. coll. *Win.* p. 237. *Rost* p. 557. (a σπάω; ad me traho, prehendo Hom. Iliad. 10, 542. Od. 3, 35.) a) *saluto, bona alicui apprecor, grüssen* a) sq. acc. pers. aa) universe Luc. 10, 4. μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάζησθε. Orientis populi cum copiosiores et verbosiores esse soleant in salutationibus, ne tempus perdant inanibus confabulationibus suos ablegans, Iesus admonet h. l. — Matth. 5, 47. salutatio vel salutis apprecatio cum apud Hebraeos in eximiis tum humanitatis tum urbanitatis documentis haberetur [vid. *Win.* bibl. Realw. in vocab. infra landatis], maluit h. l. Matthaeus uti vocabulo ἀσπάζεσθαι, quam, quo Graeci et nostrates utuntur, verbo ἀγαπᾶν vel *freundlich begegnen*. Cf. *de Wette* Ev. Matth. p. 67. — bb) de hominibus *adeuntibus* aliquem Matth. 10, 12. Marc. 9, 15. 15, 18. Luc. 1, 40. Act. 21, 19. (Ios. Ant. 12, 4. 3. Plut. de gen. Socr. c. 6. Xen. Cyr. 2, 1. 1.) — inclusa *invisendi* notione. Ita de iis, qui ad breve tantum tempus invisunt aliquem, sic, ut salutatione facta abitum fere parare videantur Act. 18, 22. 21, 7. — 25, 13. — de salutatione ad absentes perferenda Rom. 16, 3. 5 — 23. 1 Cor. 16, 19. Phil. 4, 21. Col. 4, 10 — 12. 14. 15. 1 Tim. 4, 19. 21. Tit. 3, 15. Philem. v. 23. de h. l. singulari praemisso pluribus subiectis vid. ἀκολουθέω et de h. l. lect. *Griesb.* 1 Petr. 5, 13. 2 Ioh. v. 13. 3 Ioh. v. 15. Hebr. 13, 24. — additur ἐν φιλήματι ἁγίῳ vel ἐν φ. ἀγάπης [*comitante osculo* i. e. *cum osculo* [vid. ἐν] Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. 1 Petr. 5, 14. — cc) de *abeuntibus* et Vale dicentibus Act. 20, 1. 21, 6. (Plut. vit. Aemil. Paul. c. 29. Xen. An. 7, 1. 40.) — οἱ ο' pro שָׁאַל לְשָׁלוֹם Exod. 18, 7. 2 Regg. 4, 29. — Utebantur Hebraei in adeundo et abeundo formula שָׁלוֹם לָךְ, cui respondebatur יְהוָֹה עִמְּךָ vel יְבָרֶכְךָ יְהוָֹה vel לְךָ לְשָׁלוֹם Gen. 40, 23. Iudd. 19, 20. 6, 12. Ruth. 2, 4. 1 Sam. 1, 17. Cf. *Win.* Realw. sub vocabb. *Höflichkeit, Kuss.* — — b) sq. acc. *rei*, ut τὰς ἐπαγγελίας *froh begrüssen, laeto animo excipio* Hebr. 11, 13. (Themist. Orat. 16. p. 211. B. τὸν ἄρην πόῤῥωθεν ἀσπαζόμενοι προσεύχοντο δήμητρι καὶ διονύσῳ. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀσπασμός, οῦ, ὁ, *salutatio* vel ore prolata vel scripta. Decies in N. T. Matth. 23, 7. Marc. 12, 38. de h. l. oratione variata vid. sub ἅγιος notata. — Luc. 1, 29. 41. 44. 11, 43. 20, 46. 1 Cor. 16, 21. Col. 4, 18. 2 Thess. 3, 17. —

Ἄσπιλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et σπίλος macula) *maculae expers* 1 Petr. 1, 19. q. l. Iesus, vitii expers, comparatur agno immaculato. (Hdian. 5, 6. 16.) — metaph. pro: *vitii expers*, 1 Tim. 6, 14. 2 Petr. 3, 14. de h. l. dat. αὐτῷ = *iudice eo*, vid. ἀδυνατέω. — Iac. 1, 27. ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου = ἄσπιλον καὶ καθαρὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἑαυτὸν τηρεῖν.

Ἀσπίς, ίδος, ἡ, *aspis*, serpentis genus Rom. 3, 13. — οἱ ο' pro עַכְשׁוּב Ps. 140, 3. Semel in N. T. (Ael. H. An. 1, 54.)

Ἄσπονδος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et σπονδή libatio cum sacris, victimis, foederibus coniuncta, foedus; expers foederis, Thuc. 1, 37.) *implacabilis*. Bis legitur Rom. 1, 31. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. 2 Tim. 3, 3. (ἄσπονδοι πολέμιοι Philo de carit. T. 2, p. 397, 18. ἄσπονδος πόλεμος Dem. 314, 16.) — Alii: *foedifragus*.

Ἀσσάριον, ίου, τό, *assarium* vel *assarius*, nom. monetae aequantis decimam partem drachmae, *ein Kreuzer* hebr. אִסָּר. Bis Matth. 10, 29. Luc. 12, 6. Haec vox, origine latina, descendens ab *as*, recepta erat Iesu aetate a Graecis et Hebraeis et adhiberi solebat ad pretium vilissimum indicandum.

Ἆσσον, *propius*, comparat. vocab. ἀγχοῦ, ἐγγύς prope. Semel legitur Act. 27, 3. quo l. ἆσσον = propius, quam ante animus fuerat. Vid. de comparativo sine comparatione ἀκριβής. (Hdot. 2, 52. 4, 3. Ios. Ant. 1, 20. 1.)

Ἄσσος, ου, ἡ, *Assus*, etiam Apollonia apud Plin. 5, 30. nomen urbis maritimae in Asia minori ad mare aegeum sitae et distantis a Troade, civitate Phrygiae minoris, 9 milliaribus Act. 20, 3. 14.

Ἀστατέω, ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et ἵστημι) *oberro, incertis sedibus vagor*. Semel 1 Cor. 4, 11.

Ἀστεῖος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ab ἄστυ urbs; urbanus, facetus Xen. Cyr. 2, 2. 12.) *formosus* Act 7, 20. ἀστεῖος τῷ θεῷ venustus *iudice Deo*, de qua dat. vi vid. sub ἀδυνατέω monita et *Win.* p. 225. Hebr. 11, 23. De formositate Mosis v. Philo vit. Mos. p. 826. Ios. Ant. 2, 9. 5 et 6. Iustin. 36, 2. (Aristaenet. 1, 4 et 19.)

Ἀστήρ, έρος, ὁ, *stella*, a) universe Matth. 2, 2. 7. 9. 10. 1 Cor. 15, 41. Apoc. 8, 12. 12, 1. 4. — Ad ea, quae leguntur Matth. 24, 29. Marc. 13, 25. Apoc. 6, 13. confer, quae habent *Gesen.* ad Ies. 13, 10. 24, 18. 19. 34, 4. et *Iusti* ad Ioël. 2, 10. Similiter scriptores profani, ut Ovid. Metam. 15, 782 sq. siderum perturbationem commemorant in depingendis malis, civitati imminentibus. (Hdian. 1, 14. 1. Xen. Mem. 4, 7. 5.) — trop. Apoc. 1, 16, 20. 2, 1. 3, 1. 8, 10. 9, 1. — b) ἀστὴρ ὁ πρωϊνός, *stella matutina*, insignitur hoc nomine rex potens Apoc. 2, 28. 22, 16. coll. Ies. 14, 12. et ad h. l. *Gesen.* et *Bertholt* ad Dan. 8, 10. ἀστήρ trop. de viro eximio Plut. vit. Marcell. c. 30.) — c) ἀστέρες πλανῆται, *stellae erraticae*, his comparantur Iud. v. 13. homines inconstantes, vel doctores falsi et impii. — Saepius non extat in N. T.

Ἀστήρικτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et στηρίζω stabilio) *instabilis*, *infirmus* 2 Petr. 2, 14. 3, 16. de hominibus, qui sunt infirma de rebus divinis persuasione.

Ἄστοργος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et στοργή, affectus naturalis, quo trahimur in necessarios) *ab amore aversus*, *lieblos*. Bis legitur in N. T. Rom. 1, 31. 2 Tim. 3, 3. (Aeschin. 47, 29.)

Ἀστοχέω, ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et στόχος scopus) *aberro*. Ter in N. T. sq. genit. 1 Tim. 1, 6. ὧν [sc. ἀγάπης, συνειδήσεως ἀγαθῆς, πίστεως] τινες ἀστοχήσαντες. (Sir. 7, 19. 8, 9. Plut. de def. orac. c. 10. Pol. 7, 14. 3.) cf. *Matth.* §. 332. *Fischer* 3. a. p. 368. *Win.* p. 183. — sq. περί τι 1 Tim. 6, 21. 2 Tim. 2, 18.

Ἀστραπή, ῆς, ἡ, 1) *fulgur* Matth. 24, 27. 28, 3. Luc. 10, 18. 17, 24. Apoc. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. (Xen. Cyr. 1, 6. 11.) — 2) ex adiunct. *splendor* Luc. 11, 36. Utroque modo pro בָּרָק Exod. 19, 6. Nah. 3, 3. Deut. 32, 41.

Ἀστράπτω, f. ψω, *fulguro* Luc. 17, 24. — de rebus candentibus Luc. 24, 4. (Diod. Sic. 3, 34. Paus. 4, 21. 4.)

Ἄστρον, ου, τό, (sidus Xen. Mem. 4, 3. 4.) *stella*. Quater in N. T. Luc. 21, 25. Act. 27, 20. 7, 43. Hebr. 11, 12.

Ἀσύγκριτος, ου, ὁ, *Asyncritus*, nom. prop. viri Rom. 16, 14.

Ἀσύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α priv. et σύμφωνος consonans; dissonans) *dissidens*, *dissentiens*. Semel Act. 28, 25. (Diod. Sic. 4, 1. Plut. Ages. c. 10.)

Ἀσύνετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et συνίημι intelligo) *stolidus*, *qui vel nihil vel parum intelligit*. Quinquies in N. T. Matth. 15, 16. Marc. 7, 18. Rom. 1, 21. de adiectivi usu proleptico vid. sub ἀμεμπτος notata. — v. 31. ad quem l. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 87. „temeritas, inquiens, cum ad multa vitia homines abripiat, a quibus prudentes et circumspecti sibi caveant, tum gentilibus recte obiicitur stoliditas.“ Rom. 10, 19. (Thuc. 3, 34.)

Ἀσύνθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et συντίθημι compono) *foedifragus*. Semel Rom. 1, 31. de h. l. paronomasia in vocabb. ἀσύνετος, ἀσύνθετος vid. *Win.* p. 479. *Fritzsche* diss. 2. p. 148. *Lob.* ad Soph. Aiac. v. 522. et de asyndeto sub ἀδικέω monita. — οἱ ο' pro בָּגוֹדָה Ier. 3, 7. 8. 10. (Dem. 383, 6.)

Ἀσφάλεια, ας, ἡ, (ex α pr. et σφάλλομαι labefactor, propr. conditio eius, qui tutus est a lapsu, das Feststehen) 1) *firmitas*, ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ i. e. *firmissime* Act. 5, 23. = *certitudo*, *veritas* Luc. 1, 4. — 2) *securitas a periculo et hostibus* 1 Thess. 5, 3. — οἱ ο' pro בֶּטַח Deut. 12, 10. (Pol. 3, 27. 3. Xen. Mem. 3, 12. 7.) — Saepius non extat in N. T.

Ἀσφαλής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (firmus, tutus a lapsu Xen. Anab. 3, 2. 19.) 1) *firmus*, ut ἄγκυρα Hebr. 6, 19. — trop. *certus*, ut γνῶναι τὸ ἀσφαλές Act. 21, 34. 22, 30. — 25, 26. (Xen. Mem. 4, 6. 15.) — 2) *ad firmandum aliquid aptus* Phil. 3, 1. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. Saepius non legitur in N. T.

Ἀσφαλίζομαι, f. ίσομαι a. 1. ἠσφαλισάμην a. 1. p. signif. pass. ἠσφαλίσθην [vid. ἀπαρνέομαι] dep. med. (ab ἀσφαλής firmus) *firmum reddo* i. e. *munio*. Quater in N. T. sq. accus. Matth. 27, 64. 65. 66. — Act. 16, 24. καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον, per attractionem pro: ἔβαλεν εἰς τὸ ξύλον καὶ ἠσφαλίσατο αὐτούς, vid. εἰς. (Diod. Sic. 18, 52. Ios. Ant. 13, 1. 5.)

Ἀσφαλῶς, adv. *firmiter* i. e. vel: *diligenter*, ut τηρεῖν τινα Act. 16, 23. — vel: *tuto*, *caute* ut ἀπάγειν τινά Marc. 14, 44. — trop. γινώσκειν *certo cognoscere* Act. 2, 36. (Hdian. 2, 9. 7. Xen. Cyr. 6, 3. 18.) Saepius non extat in N. T.

Ἀσχημονέω, ῶ, f. ήσω, (sum ἀσχήμων i. e. deformis, de habitu externo Ael. V. H. 11, 4.) 1) *indecore me gero* 1 Cor. 13, 4. (Ael. V. H. 2, 15. Plut. vit. Cat. min. c. 24. fin.) — 2) *ignominiam subeo*, *male audio*, τινα *propter aliquem* 1 Cor. 7, 36. sq. ἐπί c. acc. — οἱ ο' pro נִקְלָה Deut. 25, 3. (Diod. Sic. 14, 10.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀσχημοσύνη, ης, ἡ, (pr. deformitas, ab ἀσχήμων) *turpitudo*, [universe Plut. apophth. lacon. Mor. 2. p. 169. ed. *Tauchn.*] Bis in N. T. Rom. 1, 27. κατεργάζεσθαι τὴν ἀσχ. i. e. turpia facta patrare = libidini turpi deditus sum. (Ios. Ant. 16, 7. 6.) Apoc. 16, 15. ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχ. αὐτοῦ i. e. *pudenda eius*. Ita οἱ ο' pro עֶרְוָה Exod. 20, 26. Deut. 23, 14.

Ἀσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et σχῆμα habitus, forma; deformis Hdian. 5, 6. 24.) *indecorus*. Semel 1 Cor. 12, 23. (Xen. Apolog. Socr. §. 7. Plut. apophth. lac. Mor. 2. p. 171. ed. *Tauchn.*)

Ἀσωτία, ας, ἡ, (indoles et vita ἀσώτου) *luxuria*, *vita dissoluta*, *Liederlichkeit*. Ter in N. T. Eph. 5, 18. Tit. 1, 6. 1 Petr. 4, 4. (2 Macc. 6, 4. Hdian. 2, 5. 2.)

Ἀσώτως, adv. (ex α pr. et σώζω servo, ἄσωτος qui nescit servare sua. Dem. 1024, 22. it. qui servari nequit, perditus.) *luxuriose*. Semel Luc. 15, 13. (Dem. 1025, 19. Ios. Ant. 12, 4. 8.)

Ἀτακτέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἄτακτος quod vid.) *ordinem desero* (pr. de militibus Xen. Cyr. 7, 2. 6.) metaph. *negligo muneris mei officia et rationes*. Semel 2 Thess. 3, 7. (Xen. Cyr. 8, 1. 22.)

Ἄτακτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (qui ordinem non servat, de militibus Xen. Mem. 3, 1. 7. α pr. τάσσω ordino) metaph. *dissolutus*, *vitam dissolutam agens*. Semel 1 Thess. 5, 14. (ἄτακτοι ἡδοναί Plut. de puer. educ. c. 7.)

Ἀτάκτως, adv. *neglecto ordine* (propr. Pol. 1, 25. 1. Xen. Mem. 3, 1. 7.) de moribus: ἀτάκτως περιπατεῖν *vitam dissolutam agere*; ita bis in N. T. 2 Thess. 3, 6. 11.

Ἄτεκνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et τέκνον) *improles*, *qui est sine liberis*, *kinderlos* Luc. 20, 28—30. — οἱ ο' pro שְׁכֻלָה Ier. 18, 21. (Sir. 16, 3. Eurip. Hec. v. 512.)

Ἀτενίζω, f. ίσω, (α intensiv. τείνω tendo) *intueor*, *intentis oculis aliquem adspicio* a) sq. dat. [v. *Matthiae* §. 401. *Win.* p. 189.] Luc. 4, 20. 22, 56. Act. 3, 12. 10, 4. 14, 9. 23, 1. (Synes. epist. 1. ὥσπερ ἀγάλμασιν ἐπατενίζειν τοῖς βρέφεσιν.) — b) sq. εἰς c. acc. Act. 1, 10. 3, 4. 6, 15. 7, 55. 13, 9. 2 Cor. 3, 7. 13. (3 Macc. 2, 26. Pol. 6, 11. 7. — ἀτ. εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βίου Antip. ap. Stob. p. 418.) — de inspiciente vel introspiciente Act. 11, 6. — Saepius non extat in N. T.

Ἄτερ, praepos. poetis usitata, reg. gen. [vid. *Matth.* §. 576. *Bornem.* schol. p. 132.] *sine*, *absque*. Bis in N. T. Luc. 22, 6. ἄτερ ὄχλου i. e. *sine interventu populi* = *sine turba*. v. 35. (Hom. Od. 7, 325. Plut. de capiend. ex inim. utilitate c. 1. 2 Macc. 12, 15.)

Ἀτιμάζω, f. άσω, *ignominia afficio*, *contumeliose tracto* (ἄτιμος). Sexies in N. T. sq. acc. vel *pers.* Luc. 20, 11. Ioh. 8, 49. Act. 5, 41. Iac. 2, 6. ἠτιμάσατε —

πτωχόν contumelia affecistis — pauperem scil. si feceritis, quod ante [v. 2. 3.] commemoravi. Cf. de aor. sub ἀγοράζω monita et Win. p. 254. (Xen. An. 1, 9. 4. Cyr. 1, 6. 20.) — τὸν θεόν = honorem debitum Deo denegare, gloriae eius detrahere Rom. 2, 23. — vel rei ut τὸ σῶμα = contamino corpus Rom. 1, 24. ἀκαθαρσία τοῦ — σῶμα, cf. de h. l. genit. τοῦ ἀ. pendente a substant. praecedente [impuritas quae est ἐν τῷ ἀ. τ. σ.] Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 72.

Ἀτιμία, ας, ἡ, (ἄτιμος) ignominia, dedecus. Septies in N. T. sensu nunc mitiori, nunc duriori, nunc de factis, nunc de dictis adversantibus honestati et decoro a) propr. 1 Cor. 11, 14. ἀτιμία — ἐστι i. e. ignominiam ei affert. 2 Cor. 6, 8. 11, 21. — Rom. 1, 26. πάθη ἀτιμίας i. e. libidines ignominiam afferentes = affectus probrosi. Cf. de genit. sub ἄζυμος monita. — (Hdian. 2, 4. 9. Xen. Cyr. 2, 2. 13.) — b) pro: vilis, ita de vasibus Rom. 9, 21. 2 Tim. 2, 20. — de corpore 1 Cor. 15, 43. ἐν ἀ. scil. ὄν = ἄτιμον.

Ἄτιμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (α pr. τιμή honor; infamia notatus Xen. Cyr. 1, 2. 14.) contemtus, ignobilis. Quater in N. T. Matth. 13, 57. Marc. 6, 14. 1 Cor. 4, 10. 12, 23. — οἱ ο' pro נִבְזֶה Ies. 53, 3. (Diod. Sic. 17, 66. Xen. An. 7, 7. 19.)

Ἀτιμόω, ῶ, f. ώσω, (ex α pr. et τιμάω honoro; infamia noto, ita de hominibus vel civibus, qui iure standi in foro privantur Dem. 548, 8.) contemtui habeo, contumelia afficio. Semel in N. T. Marc. 12, 4. Praestabilius esse h. l. ἠτίμησαν, quam lectionem ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον et cognationem habere ἀτιμάω cum ἀτιμάζω, docent Fritzsche Ev. Marc. p. 507. de Wette Ev. Marc. p. 177. coll. Bornem. ad Xen. An. 4, 2. 29. — (Hermogen. p. 345, 5. ex Demosth. Midian.)

Ἀτμίς, ίδος, ἡ, vapor, bis in N. T. Act. 2, 19. Iac. 4, 14. (Diod. Sic. 12, 58. Hdian. 1, 6. 4.)

Ἄτομος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et τέμνω seco, qui dissectus non est Dioscorid. 1, 82.) individuus, untheilbar, 1 Cor. 15, 52. ἐν ἀτόμῳ = temporis puncto, momento (de re minutissima Plut. Vit. Phocion. c. 3.)

Ἄτοπος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et τόπος locus, qui, vel quod non est loci) 1) non conveniens [i. e. ineptus, absurdus Xen. Mem. 2, 3. 15. Pol. 10, 24. 3.] i. e. unziemlich. Legitur in N. T. a) de factis = legi non conveniens, pravus Luc. 23, 41. οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. — οἱ ο' pro אָוֶן Iob. 4, 8. (Plut. de aud. poet. c. 3. q. l. φαῦλα et ἄτοπα iunguntur. Ios. Ant. 6, 5. 6.) — b) de homine: facinorosus, scelestus 2 Thess. 3, 2. (Athen. 7. p. 279. D.) — 2) novus, insolitus [propr. Thuc. 3, 38.] i. e. noxius, malus Act. 28, 6. μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γενόμενον. (Ios. Ant. 11, 5. 2. Thuc. 2, 49.) — Saepius non extat in N. T.

Ἀττάλεια, ας, ἡ, Attalia, urbs Pamphyliae in confiniis Lyciae sita, exstructa ab Attalo Philadelpho, rege Pergami, nunc Antali Act. 14, 25.

Αὐγάζω, f. άσω, (ab αὐγή quod vid. illustro Hom. Iliad. 23, 458.) splendeo, affulgeo 2 Cor. 4, 4.

Αὐγή, ῆς, ἡ, (splendor Xen. Mem. 4, 7. 7.) lux Act. 20, 11. ἄχρις αὐγῆς = ἄχρις ἀ. τῆς ἡμέρας i. e. ad diluculum usque. (Pol. 5, 35. 10. Polyaen. 4. p. 386. κατὰ τὴν πρώτην αὐγὴν τῆς ἡμέρας.)

Αὔγουστος, ου, ὁ, Augustus, cognomen Iulii Caesaris Octaviani, primi Romanorum imperatoris, nati anno urbis conditae 691. Consulibus Cicerone et Antonio, mortui anno 14. p. Chr. nat. aetatis anno 76, imperii 57; anno imperii eius 42 natus est Iesus. Luc. 2, 1.

Αὐθάδης, εος, ὁ, ἡ, — ες, τό (ex αὐτός et ἅδω placeo) qui sibi ipsi placet et ex adiunct.: qui sibi quaevis licere putat. Bis in N. T. Tit. 1, 7. 2 Petr. 1, 10. — οἱ ο' pro עַז durus Gen. 49, 37. יָהִיר arrogans Prov. 21, 24. (Theophr. Char. 15. (29). Plato Apol. Socr. c. 23. ed. Fischer.)

Αὐθαίρετος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex αὐτός et αἱρέομαι sponte delectus Pol. 2, 21. 8. Xen. H. G. 6, 2. 36.) qui sponte aliquid facit, voluntarius, ita refertur ad verbum, ut adverbiascat [vid. ἀδάπανος] bis in N. T. 2 Cor. 8, 3. αὐθαίρετοι scil. ἔδωκαν ἑαυτούς coll. v. 5. Cf. Win. p. 496. — v. 17. (ἕπεσθαί τινι αὐθαίρετος Lucian. Catapl. §. 4. Plut. de garrul. c. 4.)

Αὐθεντέω, ῶ, f. ήσω, (sum αὐτοέντης vel αὐθέντης i. e. sum is, qui sua manu interficit vel alios Thuc. 3, 58. vel semetipsum Antiphon. 671, 2. auctor Diod. Sic. 16, 61. dominus, princeps, ita ex antiquioribus Euripid. Suppl. 442. et Graeci seriores cf. Lobeck. ad Phryn. p. 120. Markland ad Eurip. Suppl. p. 106. ed. Lips. Win. p. 25. — in N. T.:) impero alicui, sq. genit. [vid. ἀνθυπατεύω] ita semel 1 Tim. 2, 12.

Αὐλέω, ῶ, f. ήσω, (αὐλός) tibia cano Matth. 11, 17. Luc. 7, 32. de horum l. dativo: vobis = in favorem vestrum vid. ἄγω. — 1 Cor. 14, 7. (Aelian. V. H. 14, 8. Xen. Oecon. 1, 10.)

Αὐλή, ῆς, ἡ, (locus ante aedes apertus et vento expositus Athen. 5, 2.) 1) subdiale illud, in quo pecudes continebantur, caula Ioh. 10, 1. 16. (Hom. Iliad. 4, 433.) — 2) atrium ἡ ἔξωθεν i. e. exterius Apoc. 11, 2. (i. q. προαύλιον, locus ante ianuam domus vacuus et medius inter fores aedium ac viam Aelian. V. H. 3, 4.) — 3) atrium interius, aula interior, quae erat prima pars aedium, et circumdata splendidis palatii aedificiis. In hoc loco, qui ipse esset sub dio, homines orientales concilia agere solebant cf. Faber Archaeolog. p. 408. Win. bibl. Realw. sub voc. Häuser. Matth. 26, 58. 69. ὁ δὲ πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ cuius loci ἔξω cum pugnet cum v. 58. ubi ἔσω ἐν τῇ αὐλῇ consedisse dicitur, Codd. vero alii ἔξω omittant, alii alio in loco collocent, elecit Fritzsche Ev. Matth. p. 792. Vid. tamen de Wette ad h. l. p. 229. Marc. 14, 54. 66. 15, 16. Luc. 22, 55. Ioh. 18, 15. — 4) arx, palatium Matth. 26, 3. Luc. 11, 21. (Hdian. 1, 13. 16. Hom. Od. 4, 74.) — οἱ ο' pro חָצֵר 1 Chron. 9, 22. 25. חָצִיר Ies. 34, 13. Saepius non legitur in N. T.

Αὐλητής, οῦ, ὁ, (αὐλός) tibicen. Bis in N. T. Matth. 9, 23. Apoc. 18, 22. (Xen. Mem. 1, 7. 2.)

Αὐλίζομαι, f. ίσομαι, verb. dep. med. (ex αὐλή q. v.) pernocto Matth. 21, 17. Luc. 21, 37. (Pol. 10, 15. 9. Xen. Cyr. 4, 6. 10.)

Αὐλός, οῦ, ὁ, tibia. Semel in N. T. 1 Cor. 14, 7. (Ael. V. H. 2, 32. Xen. Symp. 6, 4.)

Αὐξάνω et αὔξω, [Eph. 2, 21. Col. 2, 19. De praes. forma αὔξω, quam praeter poetas habent Xen. Cyr. 5, 5. 33. Plat. de rep. 8. p. 569. B. cf. Matth. §. 225. Rost §. 84. Win. p. 38. 79. Buttm. gr. max. §. 114. coll. §. 112. not. 14.] f. ήσω, 1) transit. augeo, crescere facio, incrementa do, sq. accus., pass. αὐξάνομαι. a. 1. pass. augeor, cresco, incrementa capio Matth. 13, 32. 1 Cor. 3, 6. 7. 2 Cor. 9, 10. quo l. si codd. habent optat. aor. vid. sub ἀποδίδωμι ad 2 Tim. 4, 14. notata. 10, 15. Col. 1, 6. (Diod. Sic. 17, 105. Ael. V. H. 1, 34. 4, 2. Hdian. 1, 11. 8. Xen. Mem. 2, 6. 39. 2, 7. 4.) — sq. εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ = ὥστε ἐπιγινώσκειν τὸν θεόν [vid. εἰς] Col. 1, 10. — addito ἐν c. dat. adminic. [vid. ἐν] 1 Petr. 2, 2. — 2) intransit. [de huius verbi signif. transit. et intrans. cf. Vig. p. 181. Win. p. 228. sq.] augeor, cresco, incrementa capio Matth. 6, 28. Marc. 4, 8. Luc. 12, 27. 13, 19. Ioh. 3, 30. Act. 6, 7. 7, 17. 12, 24. 19, 20. — Col. 2, 19. αὔξειν την αὔξησιν τοῦ θεοῦ i. e. ein durch Gott gewirktes Wachsthum haben [vid. ἀγαπᾶν ἀγάπην sub ἀγαπάω] vel: ein Gottgefälliges Wachsthum haben vid. Win. p. 225. (Aesop. f. 48. Diod. Sic. 4, 64. Ios. Ant. 4, 4. 1.) addito dat. πνεύματι = am Geiste, ratione habita πνεύματος [vid. ἅγιος] Luc. 1, 80. 2, 40. — εἴς τινα, in Bezug auf Jem. [vid. εἰς] Eph. 2, 21. (εἴς τι Xen. Lacon. 2, 6.) — ἔν τινι 2 Petr. 3, 18. Saepius non extat in N. T.

Αὔξησις, εως, ἡ, (αὐξάνω) incrementum. Bis in N. T. Eph. 4, 16. Col. 2, 19. (Polyb. 17, 13. 9. Xen. Oecon. 5, 1.)

Αὔξω v. αὐξάνω.

Αὔριον, adv. (ab ἄω, αὔω, spiro, blasen, unde ἡ αὔρα, Luft, Morgenluft) cras, morgen a) absol. Matth. 6,

30. Luc. 12, 28. Act. 23, 15. 20. 25, 22. 1 Cor. 15, 32. Iac. 4, 13. (Arrian. Epict. 4, 10. Pol. 1, 60. 5. Xen. Cyr. 3, 3. 31.) — *σήμερον καὶ αὔριον* sens.: *per breve tempus* Luc. 13, 32. 33. — b) praefixo artic. *ἡ αὔριον* sc. *ἡμέρα* [ita plene Xen. Oec. 11, 6.] *dies crastinus* Matth. 6, 34. Luc. 10, 35. Act. 4, 3. 5. Iac. 4, 14. (Eurip. Alcest. v. 796. ed. *Musgrav.* Xen. An. 6, 4. 14.) cf. *Matth.* §. 282. 2. Lamb. Bos. de ellips. p. 176. ed. *Schäfer. Buttm.* §. 112, 4. *Win.* p. 528. — Saepius non habetur in N. T.

Αὐστηρός, ά, όν, *austerus* (ab αὔω, exsicco; acerbus, austerus, de sapore Dioscorid. 5, 6. Diog. Laert. 7, 117.) bis in N. T., de moribus Luc. 19, 21. 22. (Pol. 4, 20. 7. Plut. quaest. gr. c. 40. q. l. iungitur c. σώφρων.)

Αὐτάρκεια, ας, ἡ, (αὐτάρκης) 1) *animus sua sorte contentus* 1 Tim. 6, 6. (Diod. Sic. T. 10. p. 81. *Bip.* Diog. Laert. 10, 130.) — 2) *rerum ad vitam necessariarum copia* 2 Cor. 9, 8.

Αὐτάρκης, εος, ὁ, ἡ, — ες, τό, (ex αὐτός et ἀρκέω pp. ipse sibi sufficiens Xen. Mem. 4, 7. 1.) *sorte sua contentus* Phil. 4, 11. (Pol. 6, 48. 7.)

Αὐτοκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex αὐτός et κατακρίνω condemno) *a semetipso condemnatus* Tit. 3, 11. (Epiphan. p. 704. B.) Saepius non extat in N. T.

Αὐτόματος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex αὐτός et μέμαα, quaero, desidero, streben, begehren, perf. verb. obsol. μάω.) *qui sponte aliquid facit nullo alio interveniente.* Bis legitur in N. T. et ita refertur ad verbum, ut adverbiascat [vid. ἀδάπανος] Marc. 4, 28. Act. 12, 10. (Diod. Sic. 1, 8. 3, 65. Plat. Polit. p. 537. E. αὐτομάτης ἀναδιδούσης τῆς γῆς.)

Αὐτόπτης, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex αὐτός et ὄπτομαι) *qui ipse videt aliquid, testis oculatus.* Semel in N. T. Luc. 1, 2. (Pol. 1, 4. 7. Xen. Cyr. 5, 4. 18.)

Αὐτός, ή, ό, 1) *ipse.* Legitur in N. T. A) sic, ut quis distinguatur ab aliis personis et a) appositionis vi [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 47.] cum subiecto iungitur, ut aa) cum nomine proprio a quo nunc abest artic. [cf. *Win.* p. 108. *Bornem.* ad Xen. An. p. 61. *Poppo* ind. ad Xen. Cyr. sub αὐτός.] ἰησοῦς αὐτός Ioh. 4, 2. — αὐτὸς δαβὶδ Marc. 12, 36. 37. Luc. 20, 42. αὐτὴ σάῤῥα Hebr. 11, 11. (αὐτὸς κικέρων Plut. vit. Caes. c. 7. Lucian. Dial. Mort. 29, 5. Xen. Cyr. 1, 4. 6. Thuc. 6, 26.) — nunc praecedit artic: ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε Act. 8, 13. αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης Matth. 3, 4. αὐτὸς ὁ ἰησοῦς Luc. 24, 15. Ioh. 4, 44. Marc. 6, 17. (αὐτὸς — ὁ ζώπυρος Plut. Apophth. reg. Moral. 2. p. 3. ed. *Tauchn.*) — bb) cum aliis substant. artic. plerumque habentibus διὰ τὰ ἔργα αὐτά Ioh. 14, 11. οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοί Gal. 6, 13. (Xen. Hiero 6, 6.) — αὐτὰ τὰ ἔργα Ioh. 5, 36. — Rom. 8, 20. 1 Cor. 11, 14. 15, 28. 2 Cor. 11, 14. 1 Thess. 4, 16. Hebr. 9, 23. 24. 3 Ioh. v. 12. Apoc. 21, 3. (Xen. Anab. 1, 8. 10. 7, 7. 33. Hiero 6, 4.) — habet impr. Lucas αὐτῇ vel ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρα aut ὥρα, αὐτῷ τῷ καιρῷ Luc. 2, 38. 7, 21. 10, 21. 12, 12. 13, 1. 31. 20, 19. 23, 12. 24, 13. 33. Act. 16, 18. — cc) cum pronom. pers. α) plene κἀγὼ αὐτός Act. 10, 26. — αὐτὸς ἐγώ Luc. 24, 39. Rom. 15, 14. 2 Cor. 10, 1. 12, 13. (Hdot. 3, 83.) — ὑμεῖς αὐτοί Marc. 6, 31. Act. 20, 30. 1 Cor. 5, 13. 11, 13. Eph. 6, 9. de genit. nomini regenti anteposito vid. ἄνθρωπος. 1 Thess. 4, 9. (Xen. Cyr. 2, 1. 11.) — αὐτοὶ ὑμεῖς Ioh. 3, 28. — (Xen. Hier. 1, 24.) — ὃς καὶ αὐτὸς [*qui et ipse* scil. ut nos, ut alii] ἐμαθήτευσε Matth. 27, 57. Marc. 15, 43. (Plut. vit. Caes. c. 5. ὃν αὐτόν τε τιμῶν ἀεὶ διετέλεσε.) — αὐτοὶ οὗτοι Act. 24, 15. 20. 24, 25. (Xen. Anab. 1, 9. 21. Cyr. 2, 3. 4. 3, 1. 2. Thuc. 6, 33.) — cf. *Buttm.* §. 114, 1. a. *Matth.* §. 467, 1. §. 148, not. 2. *Herm.* ad Vig. p. 733, 1. *Fritzsche* l. l. coll. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 5, 4. 22. — β) saepius omittitur pronom. personale, latens quippe in verbo, ubi nos, pronti sequitur persona prima, secunda, tertia: *ich selbst, du selbst, er selbst*, vel: *ich, du, er, wir, ihr, sie cum accentu* notantes pronomen, *καὶ αὐτός, et ipse, auch er selbst*, vel *auch er* cum accentu. Ita maxime nominativos, ut ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο Matth. 25, 17. — καὶ αὐτὸς — ἐλεύσομαι Phil. 2, 24. πῶς δύνασαι λέγειν — αὐτὸς τὴν — δόκον οὐ βλέπων Luc. 6, 42. — στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων Act. 21, 24. 24, 16. (Xen. Cyr. 1, 6. 36 bis.) — αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ Matth. 1, 21. αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς Luc. 1, 22. — Matth. 1, 11. Marc. 1, 8. 2, 8. 25. 3, 13. 4, 27. 6, 45. 7, 36. 14, 15. Luc. 1, 17. 36. 11, 14. 15, 14. Ioh. 9, 21 bis. Act. 2, 34. 1 Cor. 3, 15. Col. 1, 17. 18. Hebr. 5, 2. 1 Petr. 2, 24. 1 Ioh. 1, 7. 2, 2. 6. 3 Ioh. v. 10. Apoc. 17, 11. 19, 12. 21, 3. (Plut. vit. Caes. c. 2. αὐτὸς δ' ὡμολόγησε — δώσειν. Xen. Cyr. 8, 1. 10.) — οὐδὲ — θεραπεύεται — αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωήν Act. 17, 25. (αὐτὸς ἄρχων — ἐποίησε Plut. vit. Caes. c. 5. et Apophth. reg. Mor. 2. p. 9. ed. *Tauchn.* Thuc. 6, 5.) — ita, ubi ad Deum refertur Luc. 6, 35. αὐτὸς [praecedit ὕψιστος] χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους. Hebr. 13, 5. αὐτὸς γὰρ [er selbst, der im A. T. zu unsern Vätern Redende] εἴρηκεν. — Eodem modo Iesus voce αὐτός [er, der Herr, der Meister, cf. Pythagoraeorum αὐτὸς ἔφα. Vid. *Matth.* §. 467, 1. *Win.* p. 143.] ab aliis distinguitur Marc. 4, 38. ἦν αὐτὸς — καθεύδων. 6, 47. καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 8, 29. Luc. 5, 16. 17. 8, 54. 9, 51. 10, 1. 38. 11, 17. 24. 28. 36. Act. 10, 42. — vel universe: *is de quo agitur* Matth. 11, 14. ubi αὐτός = *er Johannes, von dem ich spreche.* Luc. 19, 9. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 404. *Matth.* l. l. *Bornem.* schol. p. 119. — in epanorthosi [de qua vid. sub ἀκολουθέω ad Ioh. 18, 15. monita] Matth. 12, 3. Marc. 2, 25. Luc. 6, 3. Ioh. 2, 12. — de verbis καὶ αὐτὸς — καὶ οὗτος Luc. 19, 2. ad idem subiectum pertinentibus vid. *Bornem.* schol. p. 118. — αὐτός cum nom. ordinali, ut ἀ. ὄγδοος *ipse octavus = ipse cum septem aliis* Apoc. 17, 11. (Ios. Ant. 10, 11. Thuc. 1, 61.) cf. *Matth.* §. 469, 9. *Vig.* p. 73. *Win.* p. 226. *Alt* p. 102. *Passow* sub αὐτός. nominat. pluralis habetur Luc. 11, 4. αὐτοὶ ἀφίεμεν 22, 71. Gal. 2, 17. (Xen. Cyr. 8, 1. 4. οὕτω καὶ αὐτοὶ πειθώμεθα.) — αὐτοὶ — οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις Luc. 11, 46. v. 52. Act. 2, 22. 18, 15. 20, 34. Rom. 15, 14. 1 Thess. 5, 2. Hebr. 13, 3. (Xen. Cyr. 8, 1. 4. αὐτοὶ ἀξιώσετε.) — αὐτοὶ παρακληθήσονται Matth. 5, 4. it. v. 5—9. Luc. 14, 1. 12. 24, 35. Ioh. 4, 45. Act. 13, 14. 16, 37. 22, 19. 1 Thess. 1, 9. Hebr. 8, 9. 2 Petr. 2, 19. Apoc. 21, 12. (Xen. Hier. 2, 8. 5, 2.) cf. *Buttm.* §. 114, 1. 6. *Matth.* §. 467, 1. *Herm.* ad Vig. p. 734, 3. ad Sophocl. Ant. v. 480. Oedip. R. 1071. *Win.* l. l. — in casibus obliquis nonnisi ab initio orationis ita legitur, ut: αὐτὸν ἐρωτήσατε fraget ihn selber Ioh. 9, 21. Luc. 24, 24. (Xen. Hier. 6, 10. αὐτῶν μὲν γὰρ προφυλάττουσιν οἱ νόμοι.) cf. *Buttm.* §. 114, 1. b. *Matth.* §. 469, 7. — — b) post vocabula interiecta subiectum a verbo suo separatum excipit aa) universe [Matth. 6, 4. ὁ πατήρ σου — αὐτὸς ἀποδώσει σοι, ad q. l. v. *Fritzsche* l. l. Matth. 4, 16. 5, 40. 6, 4? vid. de h. l. lect. *Fritzsche* l. l. p. 259. — 12, 36. 21, 41. 25, 29. Ioh. 6, 15. αὐτὸς μόνος *ipse solus.* (Xen. Cyr. 3, 3. 38. cf. ad. h. l. *Bornem. Wolf* ad Dem. Lept. p. 288.) Ioh. 14, 10. 15, 2 bis. Apoc. 2, 7. 26. 6, 4. (Palaeph. f. 20. Xen. Cyr. 1, 3. 15. 1, 4. 3.) cf. *Matth.* §. 472, 1. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 154. ad Xen. An. 5, 6. 15. *Poppo* ad Xen. Cyr. 1, 3. 15. 2, 1. 17. *Idem* de elocut. Thuc. p. 123. *Voigtländer* Observatt. in Xen. P. 2. p. 19, not. *Win.* p. 149 sq. 150. *Passow* l. l. — bb) ita, ut sit i. q. *ὁ αὐτός idem* Matth. 12, 50. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός — αὐτός μου ἀδελφός. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 449. *Herm.* ad Soph. Antig. v. 920. *Schäfer* melet. p. 65. — ita refertur ad verbum, ut faciat periphrasin adverbii: *simul, zugleich* Ioh. 7, 4. οὐδεὶς — εἶναι nemo enim clam sua agit *idemque* cupit celeber esse. Ita *Lücke* ad h. l. cf. tamen *de Wette* Ev. Ioh. p. 93.

B) *ipse* i. e. *sponte, aus eigner Bewegung* Ioh. 16, 27. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς. (Hom. Iliad. 17, 254. Xen. An. 2, 1. 5. Lucian. Dial. Deorr. 20, 18.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 733. 3.

2) pro simplici pronomine tertiae personae ponitur et respondet nostris: *er, sie, es.* Ita in casibus obliquis, nunquam in nominativo legitur, neque primam in oratione sedem habet cf. *Matth.* §. 467, 2. *Buttm.* §. 114, *Herm.* ad Vig. p. 731. XI. *Win.* p. 137. *Passow* l. l. A) proprie a) universe Matth. 3, 16. οἱ οὐρανοὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ [de quo dat. commodi v. sub ἄγω monita.] ibid. ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 6, 26 bis 34. 7, 9. 10. 11. 12—14. 16. 11, 25. 14, 6. 26, 43. 44. Marc. 1, 10. 4, 33—35. 12, 19. Luc. 1, 22. 4, 41. 13, 12. Ioh. 1, 5. 6. 4, 39. 40.

45. 53. 8, 2. 13, 11. 15, 5. 17, 2. Act. 5, 9. 21, 40. Rom. 1, 20. — 10, 5. et Gal. 3, 10. 12. ubi αὐτά coll. Levit. 18, 5. respicit τὰ κρίματά μου. Gal. 4, 17. Eph. 1, 4. 7. 11. 17. 1 Thess. 4, 10. Apoc. 2, 18. 17, 2. 18, 11. al. (Plut. vit. Caesar. c. 2. Xen. Mem. 3, 1. 3 et 4.) *genit.* ex brachylogia explicandus, qua, maxime in comparatione, id. quod una res vel persona sibi habet proprium, non cum eo, quod altera habet, sed cum universa hac altera re vel persona contenditur [cf. *Fritzsche* coniectan. p. 1 sq. Id. Ev. Marc. p. 147. *Win.* p. 222. 541. coll. *Schäfer* melet. p. 57. 127. *Rost* §. 109, 5. not. 6. *Matth.* §. 453. *Herm.* ad Vig. p. 717.] Marc. 4, 36. μετ' αὐτοῦ pro: μετὰ τοῦ πλοιαρίου αὐτοῦ. — *genit.* sine vi praeponitur nomini regenti Ioh. 2, 23. 3, 19. 21. 33. 4, 47. 12, 40. 1 Cor. 8, 12. Apoc. 18, 5. Cf. *Win.* §. 22, 7. not. 1. ubi a nominibus duobus pendet, ut Act. 3, 7. Tit. 1, 15. cf. *Win.* l. l. et §. 30, 3. not. 4. cum vi quadam praeponitur Eph. 2, 10. — *dativus* in notatione temporis, ex quo factum est, quod faciat aliquis dicitur Luc. 1, 36. Cf. *Matth.* §. 388, c. — b) saepius repetitur nunc ita, ut ad diversas personas vel res pertineat Marc. 8, 22. φέροντες αὐτῷ [χριστῷ] τυφλὸν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν [χριστὸν], ἵνα αὐτοῦ [τοῦ τυφλοῦ] ἅψηται. 9, 27. ubi ad hominem daemone obsessum v. 28. ubi ad Iesum pertinet. cf. *Win.* §. 22. p. 142. — nunc sic, ut ad eandem personam vel rem respiciat Matth. 26, 71. εἰςελθόντα δὲ αὐτὸν — εἶδεν αὐτὸν ἄλλη. Marc. 10, 33. 34. 12, 19. Act. 7, 21. — nunc ita, quod semel posuisse oblitus esse videtur auctor Matth. 8, 1. καταβάντι δὲ αὐτῷ — ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. v. 5. εἰςελθόντι αὐτῷ — προςῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος. v. 23. 28. 9, 27. 11, 23. Marc. 5, 2. 9, 28. Luc. 24, 50. — in accus. subiecti iuncto c. inf. Iob. 2, 24. Hebr. 7, 24. — Marc. 10, 16. Act. 7, 21. Cf. quae habent de causis pronominis iterati *Valkenar.* ad Eurip. Phoen. v. 500. p. 238. ed. Lips. Eur. Hec. Praefat. p. 12. ed. Lips. *Herm.* ad Soph. Trach. v. 288. ad Philoct. v. 315. ad Eur. Med. v. 1263. p. 399. ed. Lips. *Bornem.* ad. Xen. Symp. p. 214. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 805. coll. p. 189. *Win.* p. 137. 142. 199. — c) abesse videtur subiectum, ad quod referatur, in quibus aa) quo pertineat, per nomen cognatum, quod praecessit, intelligitur, ut α) per nomina locorum, regionum, quibus inest nomen gentile Matth. 4, 23 et Luc. 4, 15. διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν [scil. τῶν γαλιλαίων, praecedit enim: περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν.]. Matth. 11, 1. κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. Alii ad 9, 35. redeunt, alii explicant: ἐν ταῖς πόλεσιν τῶν μαθητῶν, ἐξ ὧν ὥρμηντο. Vid. *Fritzsche* l. l. p. 393. *Win.* p. 139. — Act. 8, 5. ἐκήρυσσεν αὐτοῖς [sc. τοῖς σαμαρείταις] τὸν χριστόν. 20, 2. παρακαλέσας αὐτοὺς [sc. τοὺς ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις.] 2 Cor. 2, 13. ἀποταξάμενος αὐτοῖς [sc. τοῖς τρωοῖς v. 12.] Eph. 5, 12. coll. v. 11. τοῦ σκότους. 1 Thess. 1, 9. coll. v. 8. (Similiter ἔρχεται πόλιν τὴν εὐρυτείαν. τήνδε γὰρ sc. εὔρυτον Soph. Trach. v. 259. edit. *Erf. Herm.* πατρῴα δ' ἑστία κατεσκάφη, αὐτὸς δὲ sc. πατήρ Eurip. Hecub. v. 22. p. 7. ed. *Porson.* Pacuvius Teucro apud Cicer. de Orat. 2, 46. Neque *paternum* adspectum es veritus, *quem* [sc. patrem] aetate exacta indigem Liberum lacerasti, orbasti, extinxti.) cf. *Win.* l. l. — β) per substantivum aliud cognatum Luc. 5, 17. εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτοὺς sc. τοὺς ἀσθενεῖς coll. v. 15. ubi ἀσθένειαι. — bb) pertinet ad subiectum eruendum e verbo praecedente Act. 12, 21. ἐδημηγόρει πρὸς αὐτοὺς [i. e. ad turbam congregatam, q. l. αὐτοὺς = τὸν δῆμον latens in δημηγορέω cf. *Fritzsche* Conlect. p. 13. 14. aliter *Win.* p. 137. respici monens legatos v. 20 memoratos.] 1 Petr. 3, 14. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν [sc. τῶν κακωσάντων ὑμᾶς coll. v. 13.] μὴ φοβηθῆτε. cf. *Win.* p. 140. *Herm.* ad Vig. p. 714. — cc) aliunde cognoscendum est subiectum Matth. 12, 9. coll. v. 2. Luc. 2, 22. αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν sc. puerperarum, q. l. Codd. αὐτοῦ i. e. pueri recens nati. 18, 15. αὐτοῖς scil. τοῖς προςφέρουσι τὰ βρέφη. 19, 9. αὐτός scil. paterfamilias. Vid. ὁ οἶκος οὗτος. Cf. *Bornem.* schol. p. 115. 119. 23, 51. αὐτῶν sc. τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, quae voces latent in vocab. βουλευτής v. 50. Ioh. 8, 44. ὁ πατὴρ αὐτοῦ scil. τοῦ ψεύδους, coll. ψεύστης, quod praecedit. 20, 15. εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν; sc. τὸν κύριόν μου v. 13. Act. 4, 5. ἐγένετο — συναχθῆναι αὐτῶν [sc. τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον v. 4. vel τοῦ λαοῦ v. 1. i. e. τῶν ἰουδαίων.] Rom. 2, 26. αὐτοῦ scil. ἀκροβύστου. coll. v. 26. ubi ἡ ἀκροβυστία. Hebr. 8, 8. μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς [sc. τοῖς ἔχουσι τὴν διαθήκην τὴν πρώτην] λέγει. cf. *Win.* p. 140. — dd) omnis contextus et natura rei non nisi ad Iesum, dominum, magistrum, Messiam pertinere docet αὐτόν Matth. 8, 1. 5. 23. 28. 9, 27. 21, 23. Marc. 5, 2. Luc. 1, 17. αὐτὸς προελεύσεται αὐτοῦ i. q. προπορεύσεται πρὸ προςώπου κυρίου v. 76. cf. *Kuinoel* ad h. l. *Win.* l. l. Ioh. 9, 23. 1 Ioh. 2, 3. 8. 12. 27. 28. 3, 5. 7. 2 Ioh. v. 6. al. cf. *Fritzsche* Coniectan. in N. T. p. 11. et in Ev. Matth. p. 316. *Gesen.* p. 740. *Win.* l. l. — d) subiungitur pronomini ὅς aa) in verbis, appositionis vel epexegeseos loco additis, ut Matth. 3, 12. et Luc. 3, 17. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ i. e. οὗ ἔσται τὸ πτύον, [nempe] ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ κ. τ. λ. Luc. 12, 8. 10, 48. Ioh. 6, 39. 17, 2. Eph. 2, 10. ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμησεν ὁ θεός, ubi explicationis causa additur: ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. cf. *Herm.* ad Sophocl. Oed. Col. v. 113. *Porson* ad Eurip. Hec. v. 800. ed. Lips. et *Fritzsche* l. l. p. 138—140. *Win.* p. 141 sq. — bb) ubi auctor, se pronomine relativo inchoasse minus memor, ita pergit, quasi per se constet enuntiatio Marc. 1, 7. 7, 25. ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον. Act. 15, 17. Apoc. 3, 8. 7, 2. 13, 12. — 17, 9. ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 709. ad Sophocl. Philoct. p. 58. ad Eurip. Med. p. 399. ed. Lips. Lamb. Bos. de ellips. p. 23. ed. *Schäfer. Fritzsche* l. l. p. 140. Ev. Marc. p. 14. *Matth.* §. 472, 3. *Win.* p. 141. Eidem dicendi rationi adsuetos fuisse etiam Hebraeos, uti in promtu est, ita discitur a *Gesen.* p. 743. — cc) ubi ὅς subiici debuisset 1 Cor. 8, 6. ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν pro: καὶ εἰς ὃν ἡμεῖς. ibid. δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 2 Petr. 2, 3. οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν [pro: καὶ ὧν ἡ ἀπώλεια] οὐ νυστάζει. Apoc. 2, 18. ὁ ἔχων [i. q. ὃς ἔχει] τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ [pro: καὶ οὗ οἱ πόδες. 17, 2. (Xen. Cyr. 3, 1. 38.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 170. 708. *Matth.* §. 473, 3. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 196. *Win.* p. 142. — e) a persona secunda ad tertiam Luc. 1, 45. Apoc. 18, 24. et a prima pluralis ad tertiam pluralis fit transitus Apoc. 5, 10. sed variat lectio h. l. *Griesbach, Vater, Wetsten.* ad h. l. Cf. *Gesen.* p. 742. — — f) per structuram ad sensum nunc *aliud genus*, nunc *alium numerum* habet ac nomen, ad quod refertur [cf. *Win.* §. 21, 1. 2. *Matth.* §. 434, 2.] ut Matth. 28, 19. ἔθνη—αὐτούς. Marc. 5, 41. παιδίον—αὐτή Luc. 2, 21. coll. v. 17. Ioh. 1, 10. Rom. 2, 26. — Matth. 1, 21. Marc. 6, 46. Eph. 5, 12. 1 Ioh. 5, 16. de h. l. vid. sub ἁμαρτάνω monita. 3 Ioh. v. 8. — g) abest interdum αὐτός, ubi poni poterat, ut Marc. 6, 5. Luc. 14, 4. Ioh. 10, 29. Eph. 5, 11. 1 Tim. 6, 2. cf. *Win.* p. 138. — B) quodsi denique αὐτοῦ, αὐτῶν legitur, ubi pronom. reflexivum αὑτοῦ, αὑτῶν exspectasses, ut Matth. 21, 45. Ioh. 4, 47. scriptorem e sua, non ex alius, cuius in causa praesenti nonnullae sunt partes, mente scribere memineris. cf. *Buttm.* §. 114, 3 et 7. not. 4. *Matth.* §. 148, not. 3. *Fritzsche* de usu formarum αὐτοῦ et αὑτοῦ in Excurs. quint. ad Ev. Matth. p. 858 sqq. *Win.* p. 143.

3) ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό, *idem, eadem, idem* a) proprie Matth. 5, 46. Luc. 6, 33. — Matth. 26, 44. Marc. 4, 39. — Luc. 6, 38. Act. 15, 27. Rom. 2, 1. 9, 21. 10, 12. 1 Cor. 1, 10. 12, 4. 5. 8. 9. 11. Eph. 6, 9. Phil. 1, 30. (Xen. Mem. 3, 4. 7.) cf. *Buttm.* §. 114, 3. *Matth.* §. 467, 3. *Herm.* ad Vig. p. 735. 12. *Win.* p. 142. — τὸ αὐτό, adverbialiter, *eodem modo* Matth. 27, 44. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ ὠνείδιζον. (Plut. Apophth. reg. Mor. 2. p. 6. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 3, 8. 5.) cf. *Viger.* p. 167. — Aliter *Fritzsche* l. l. p. 817. concise, inquiens, dictum est pro: τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ ἐποίουν καὶ ὠνείδιζον αὐτόν *idem vero etiam latrones fecerunt, nempe ei conviciati sunt.* (Lucian. Herm. §. 2.) — formulae notandae: ἐπὶ τὸ αὐτό nunc de loco: *in unum eundemque locum* Matth. 22, 34. 1 Cor. 11, 20. (Xen. Anab. 3, 1. 30.) — nunc de tempore: *una, simul* Act. 1, 15. 2, 1. 3, 1. — Ita οἱ ό pro יַחְדָּו Ps. 37, 38. — κατὰ τὸ αὐτό, *eodem tempore, simul* Act. 14, 1. — οἱ ό pro יַחַד Exod. 26, 24. 1 Reg. 3, 18. (Diod. Sic. 20, 76. Aelian. V. H. 14, 8. Herodot. 7, 106.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 210. ed. *Schäfer.* — b) ad similitudinem refertur, sq. dat. 1 Cor. 11, 5. ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 1 Petr. 5, 9. (Xen. Cyr. 3, 3.

35. 2, 1. 15.) cf. *Buttm.* §. 120, not. 1. *Matth.* §. 385, 1. *Rost* §. 105. *Win.* l. l. Greg. Corinth. p. 216. ed. *Schäfer.* — c) inclusa notione τοῦ semper: *semper idem, immutabilis* Hebr. 1, 12. 13, 8. Ita הוּא Ps. 44, 5. 102, 18. Ies. 41, 1. (De eo, qui semper est eiusdem sententiae Thuc. 2, 61. ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι, ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε.)

Αὐτοῦ, [genit. neutrius pron. αὐτός cf. L. Bos. p. 855. ed. *Schäfer. Passow* sub h. v.] adverb. *ibi, hic.* Quater in N. T. Matth. 26, 36. Act. 15, 34. 18, 19. 21, 4. — οἱ ό. pro בָּזֶה Exod. 24, 14. Num. 22, 19. (Diod. Sic. 2, 6. Dionys. Hal. de comp. verb. p. 404. edit. *Schäfer.* Xen. Cyr. 1, 4. 2.).

Αὑτοῦ, ῆς, οῦ, 1) i. q. ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, *sui ipsius* Matth. 1, 21. τὸν λαὸν αὑτοῦ. 3, 12. et Luc. 3, 17. τὴν ἅλωνα αὑτοῦ. 6, 2. 5. 15, 2. 23, 4. 26, 39. Marc. 15, 15. 29. Luc. 5, 15. 7, 3. 9, 51. 14, 27. 24, 50. Act. 15, 26. Rom. 14, 14. Eph. 1, 9 bis. 2 Tim. 2, 19. Hebr. 11, 21. Apoc. 9, 20. al. De usu formarum αὑτοῦ et αὐτοῦ vid. αὐτός no. I. B. — 2) legitur pro σεαυτοῦ, ῆς, οῦ, *tui ipsius* Matth. 23, 37. πρὸς αὑτήν i. e. πρὸς σαυτήν. Vid. *Fritzsche* ad. h. l. cf. *Buttm.* §. 114, not. 5. *Matth.* §. 489. *Win.* p. 143.

Αὐτόφωρον, ου, τό, (ab αὐτόφωρος in ipso furto, tum: in ipso scelere deprehensus Thuc. 6, 38. ab αὐτός et φώρ, fur, vel φωρά, furtum) *furtum ipsum* i. e. *scelus ipsum.* Ita semel in N. T. Ioh. 8, 4. αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη. (Idem participium, explicationis causa additum, adiectum legitur Plut. de fluv. Mor. 6. p. 446. ed. *Tauchn.* Aelian. H. An. 14, 3. Antiph. 605, ult. 727, penult. — de sceleribus aliis Ios. Ant. 16, 8. 4. Sext. Empiric. adv. Rhet. 65.)

Αὐτόχειρ, ος, ὁ, (ex αὐτός et χείρ) *qui sua manu facit aliquid, eigenhändig.* Extat tantum et ita refertur ad verb. vel subiectum, ut adverbiascat [vid. ἀδάπανος] Act. 27, 19. (Soph. Electr. v. 1007. ed. *Herm.* sq. genit. rei Herodian. 7, 2. 17. Dem. 534. et 321, 17.)

Αὐχμηρός, ή, όν, (ab αὐχμέω torreo, squaleo) *squalidus* [propr. Xen. Mem. 2, 1. 31.] pro: *düster, tenebricosus.* Semel in N. T. 2 Petr. 1, 19.

Ἀφαιρέω, ῶ, f. ήσω, f. 2. ἀφελῶ [Apoc. 22, 19. de quo fut. rariore cf. *Buttm.* gr. max. §. 114. *Win.* p. 78.] a. 2. ἀφεῖλον, et apud Luc. 16, 3. Rom. 11, 27. eadem significatione medium ἀφαιροῦμαι [propr. aufero, ut mihi vindicem Xen. An. 1, 3. 4. ἀπό, αἱρέω] *aufero, adimo* sq. acc. rei et genit. pers. [vid. αἴρω], ut τὸ ὄνειδος Luc. 1, 25. (τὸν φθόνον Xen. Mem. 2, 6. 23.) — τὸ ὠτίον i. e. *aurem abscindo* Matth. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 50. (τὸν κλάδον Ael. V. H. 3, 1. τὰς ἐκφύσεις ibid. 1, 34. — Xen. Mem. 1, 2. 54.) ita οἱ ό pro hebr. כָּרַת 1 Sam. 5, 4. 17, 51. — τὴν ἁμαρτίαν *tollo, adimo, deleo peccatum* Rom. 11, 27. Hebr. 10, 4. — οἱ ό pro נָשָׂא חַטָּאה Exod. 34, 7. כִּפֶּר Ies. 27, 9. — τὶ ἀπό τινος Luc. 10, 42. 16, 3. Apoc. 22, 19. (Sext. Emp. adv. Phys. 1, 280. εἰ γὰρ ἀφαιρεῖταί τι ἀπό τινος, ἤτοι σῶμα ἀπὸ σώματος ἀφαιρεῖται — οὐκ ἄρα ἀφαιρεῖταί τί τινος; Theophr. Char. 2. ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφαιρεῖν [ablesen, abrupfen] κροκίδα.) — Praeter ἀφαιρεῖν τινά τι et τινί τι dixisse Graecos ἀφαιρεῖν et ἀφαιρεῖσθαι τινός τι, docent *König* ad Greg. Corinth. p. 94. ed. *Schäfer. Fischer* 3. a. p. 435. *Matth.* §. 418. not. — sq. ἀπό τινος, *etwas von etwas* [vid. ἀπό] Apoc. 22, 19. — ἔκ τινος *Jemanden oder Etwas aus Etwas heraus nehmen* Apoc. 22, 19. ἀφαιρήσει ὁ θεὸς — ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων [i. e. nempe e catalogo eorum, quorum nomina consignata sunt] ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. (Xen. Ven. 12, 9.) Saepius non extat in N. T.

Ἀφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, —ές, τό (α pr. et φαίνω, qui conspici non potest Xen. An. 4, 2. 4.) *latens, non manifestus,* ἐνώπιόν τινος, ita semel Hebr. 4, 13. (Diod. Sic. 20, 30. Xen. Mem. 1, 1. 2.)

Ἀφανίζω, f. ίσω, (ἀφανής) 1) *e conspectu removeo,* passivum: *e conspectu removeor,* i. e. vel *evanesco* Iac. 4, 14. (Diod. Sic. 2, 20. Xen. An. 3, 4. 8.) — vel: *exstinguo,* passiv. *exstinguor, vernichtet werden,* ita a. 1. p. Act. 13, 14. — 2) *corrumpo* Matth. 6, 19. 20. (Ael. V. H. 2, 4. Xen. An. 3, 2. 11.) — τὸ πρόσωπον = *deformo faciem,* ut cinere adsperso Matth. 6, 16. (Ael. h. an. 1, 41. Dion. Hal. de comp. verb. p. 124. ed. *Schäfer.*) Saepius non extat in N. T.

Ἀφανισμός, οῦ, ὁ, (ἀφανίζω) *abolitio, interitus.* Semel extat in N. T. Hebr. 8, 13. (Diod. Sic. 15, 48.)

Ἄφαντος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (α pr., φαίνω) *non conspicuus,* ἄφαντος γίνομαι *dispareo.* Semel in N. T. sq. ἀπό Luc. 24, 31. (absolute Diod. Sic. 3, 59. Plut. de def. orac. c. 1.)

Ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, (ex ἀπό et ἕδρα sedes, sella; tum apud medicos i. q. ἀπόπατος, Stuhl, i. e. Stuhlgang, excrementa Celsus 4, 4. 5.) *latrina, cloaca.* Bis in N. T. Matth. 15, 17. Marc. 7, 19. (Floreut. in Geopon. 6, 2. 8.) Vox serioris aevi cf. *Sturz* de dialect. alex. et maced. p. 150.

Ἀφειδία, ας, ἡ, (ex α pr. et φείδομαι parco) *indoles et vita ἀφειδοῦς* i. e. *hominis, qui non parcit, durities, severitas.* Semel in N. T. Col. 2, 23. (Aelian. V. H. 14, 34.)

Ἀφελότης, ητος, ἡ, (ex α pr. et φελλεύς terra saxosa, hinc ἀφελής non saxosus, planus, dein simplex i. e. sincerus Ael. V. H. 7, 1. Lucian. Dial. Deorr. 4, 5.) *simplicitas animi et morum.* Legitur tantum Act. 2, 46. (ita ἀφέλεια Ael. V. H. 3, 10. 9, 27.)

Ἄφεσις, εως, ἡ, (ab ἀφίημι q. v.) 1) *dimissio,* de iis, qui liberi dimittuntur Luc. 4, 18. (Pol. 1, 79. 12. Hdian. 7, 11. 3.) — 2) *remissio,* i. e. *condonatio, venia,* de venia peccatorum nunc absolute Hebr. 9, 22. 10, 18. Marc. 3, 29. nunc addito: τῶν ἁμαρτιῶν Matth. 26, 28. Marc. 1, 4. Luc. 1, 77. 3, 3. 24, 47. Act. 2, 38. 5, 31. 10, 43. 13, 38. 26, 18. Col. 1, 4. — ἀφ. τῶν παραπτωμάτων Eph. 1, 7. (τῆς τιμωρίας Diod. Sic. 20, 44. ἐγκλημάτων Diod. Sic. T. 10. p. 147. ed. *Bip.*) Saepius non legitur in N. T.

Ἁφή, ῆς, ἡ, (ab ἅπτω necto) *vinculum, iunctura.* Bis in N. T. Eph. 4, 16. Col. 2, 19. (Plutarch. Anton. c. 27.)

Ἀφθαρσία, ας, ἡ, (ex α pr. et φθείρω corrumpo) *conditio eius, qui corruptioni non obnoxius est,* i. e. *immortalitas* a) propr. Rom. 2, 7. 1 Cor. 15, 42. 50. 53. 54. 2 Tim. 1, 10. (Sap. 2, 23. Plutarch. Arist. c. 6.) — b) ἀγαπᾶν τινὰ ἐν ἀφθαρσίᾳ adverbial. pro: *constanter, amore immortali amplecti aliquem* Eph. 6, 24. Saepius non extat in N. T.

Ἄφθαρτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et φθείρω corrumpo) *corruptionis expers, immortalis.* Sexies in N. T. Rom. 1, 23. 1 Cor. 9, 25. 15, 52. 1 Tim. 1, 17. (Sap. 12, 1. Diog. Laert. 10. c. 123.) de rebus nunquam perituris, ut κληρονομίᾳ, πραότητι 1 Petr. 1, 4. 3, 4.

Ἀφθορία, ας, ἡ, (ex α pr. et φθείρω) *conditio incorrupta, integritas.* Extat tantum Tit. 2, 7. ubi Codd. alii ἀδιαφθορία.

Ἀφίημι, et ἀφίω, [pers. 2. ἀφεῖς Apoc. 2, 20. cf. *Win.* p. 77. *Buttm.* gr. max. §. 107. not. 8.] item ἀφίω [impf. ἤφιον Marc. 1, 34. 11, 16. — Philo Legat. ad Cai. p. 1021. cf. *Matth.* §. 212, 7. p. 401. ed. 2. *Buttm.* §. 96. 1. gram. max. §. 108, 4. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 42. *Rost* p. 436. et de augmento ante praeposit. posito *Buttm.* §. 78, not. 3. gram. max. §. 86, not. 2. *Matth.* §. 211, 2. *Fischer* ad Well. Vol. 2. p. 480. *Win.* l. l.] fut. 1. ἀφήσω, a. 2. ἀφῆν, a. 1. ἀφῆκα, de forma dor. perf. pass. ἀφέωνται [Matth. 9, 2. 5. Marc. 2, 5. 9. Luc. 7, 47. 48. 1 Ioh. 2, 12.] cf. *Buttm.* §. 96, 1. §. 88, a. not. et gram. max. §. 108, 1. §. 97. not. 3. *Buttm.* Lexilog. Vol. 1. p. 296. *Matth.* §. 211. 2, 2. *Win.* l. l. a. 1. p. ἀφέθην, f. 1. p. ἀφεθήσομαι (ab ἀπό et ἵημι.)

1) *dimitto,* i. e. *abire iubeo* sq. accus. a) proprie aa) universe, ut τοὺς ὄχλους Matth. 13, 36. 24, 40. quo l. si a futuro ἔσονται fit transitus ad praesens vid. *Win.* p. 243. — v. 41. Marc. 4, 36. Luc. 17, 34. 35. (Pol. 33, 1. 6. Xen. Cyr. 1, 2. 8.) — bb) de marito uxorem dimittente, ubi Lat. *repudio* 1 Cor. 7, 11—13. (Ios. Ant.

15, 7. 10.) — b) trop. aa) ut τὸ πνεῦμα, τὴν φωνήν, ubi Lat. *emitto* Matth. 27, 50. (Lucian. Iov. Trag. §. 15. ἀφ. τὴν ψυχὴν Ael. H. An. 2, 1. Hdot. 4, 190.) Ita οἱ ο' ἀφ. τὴν ψυχήν pro hebr. יָצָא נֶפֶשׁ Gen. 35, 18. — Marc. 15, 37. — οἱ ο' pro נָתַן קוֹל Genes. 45, 2. (Dem. 301, 10. Thuc. 2, 49.) — bb) *missum facio* τινά = *non amplius curo*, ἄφετε αὐτούς Matth. 15, 14. (de hominibus occasionem, opera alicuius utendi, dimittentibus Xen. An. 5, 4. 7.) — τί = *negligo*, *omitto* τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου Matth. 23, 23 bis. Marc. 7, 8. Luc. 11, 42. — vel: *nunc quidem non tracto* ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον Hebr. 6, 1. — (Eurip. Androm. v. 392. Theophr. Charact. praef. §. 3.)

2) *permitto* i. e. *sino*, *patior*, *non veto*, *lassen*, *zulassen*, *gestatten* a) seq. infinit. [cf. *Matth.* §. 531, 1. *Lob.* ad Phryn. p. 747 sqq. *Win.* p. 294.] aa) plene, sq. infinit. *praesentis* [de cuius usu vid. sub ἀδύνατος monita.] Matth. 13, 30. Marc. 1, 34. 10, 14. Ioh. 11, 44. 18, 8. (Palaeph. fab. 40. Lucian. Tim. §. 13. Xen. Cyr. 1, 2. 2. 1, 4. 14.) — sq. infinit. *aor.* ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς Matth. 8, 22. Luc. 9, 60. Matth. 19, 14. 23, 14. Marc. 5, 37. 7, 12. 27. Luc. 8, 51. 12, 39. Apoc. 11, 9. — bb) minus plene i. e. abest infinitivus e contextu facile cognoscendus Matth. 3, 15. τότε ἀφίησιν αὐτόν = *hierauf liess er ihn gewähren*. Marc. 5, 19. οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν sc. εἶναι μεθ' αὐτοῦ. 11, 6. ἀφῆκαν αὐτοὺς sc. λύσαι τὸν πῶλον. 14, 6. Luc. 13, 8. Ioh. 12, 7. — ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω sc. ποιεῖν Ioh. 11, 48. οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν sc. εἶναι Act. 14, 7. Hebr. 2, 8. — Apoc. 2, 20. ὅτι ἀφεῖς [sc. διδάσκειν] τὴν γυναῖκά σου. Matth. 5, 40. ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον sc. λαβεῖν. — b) sq. ἵνα c. coniunct. [vid. ἵνα et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 482.] Marc. 11, 16. οὐκ ἤφιεν, ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. c) imper. ἄφες, *permitte*, *lass*, ἄφετε *permittite*, univ. Matth. 3, 15. ἄφες ἄρτι = *erlaube einmal*. — sq. coniunctivo in adhortationibus, ut ἄφες, ἴδωμεν Matth. 27, 49. ἄφετε, ἴδωμεν Marc. 15, 36. (ἄφες, δείξωμεν Arrian. diss. epictet. 1, 9.) — ἄφες, ἐκβάλω *permitte*, *eximam* Matth. 7, 4. Luc. 6, 42. cf. *Matth.* §. 516. 3. *Vig.* p. 315. (ἄφες ἴδω, τίς εἶ καὶ πόθεν ἔρχῃ Arrian. Epict. 3, 12. Similiter φέρε, ἴδω Lucian. Dial. Mort. 20, 4. Plut. de adulat. et amic. c. 17.)

3) *remitto* i. e. a) *condono*, *erlassen*, τινί τι, ut aes alienum Matth. 18, 27. 32. (Ael. V. H. 14, 24. Lucian. Saturn. §. 5. Dem. 1480, 11.) — ὀφείλημα *debitum* trop. pro: *peccatum*=*peccata ignoscere* Matth. 6, 12. aramaice: שְׁבַק חוֹבִין. Huius dicendi consuetudinis causa in eo quaerenda, quod qui flagitium commiserat, nomen apud Deum contraxisse videbatur, poenis perferendis exsolvendum. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. 1. p. 289. — hinc: ἀφιέναι τὴν ἁμαρτίαν, τὰ ἁμαρτήματα, τὴν ἀνομίαν, τὴν βλασφημίαν, τὰ παραπτώματα *peccata*, *impie dicta condonare*, *ignoscere*, *veniam dare*, *verzeihen*, *vergeben*, plene Matth. 6, 12. 14. 15. 12, 31. Marc. 2, 5. 7. 9. 10. 3, 28. 11, 25. 26. Luc. 5, 20. 21. 23. 24. 7, 47—49. 11, 4. Ioh. 20, 23. de h. l. perf. ἀφέωνται *sie sind und bleiben vergeben* vid. sub ἀπολύω monita. Rom. 4, 7. 1 Ioh. 1, 9. 2, 12. (Ios. Ant. 6, 5. 6. τὴν αἰτίαν ἀφιέναι τινί Hdot. 6, 30.) — absolute Matth. 12, 32. Matth. 18, 21. 35. Marc. 4, 12. 11, 25. 26. Luc. 11, 4. 12, 10. 23, 34. Iac. 5, 15. — Luc. 17, 4. ἀφήσεις αὐτῷ, explica: *ignosces*, *credo*, *ei*. Vide de hoc futuri usu sub ἀγαπάω monita. — τὴν ἐπίνοιαν τῆς καρδίας Act. 8, 22. — — b) = *minus intendo* [ut chordam, habenas] *ich lasse nach*, trop. τὴν ἀγάπην τὴν πρώτην = *minus amo quam ante* Apoc. 2, 4. (τὴν πρὶν χάριν Anth. gr. 4. p. 48. *Iac.* τὸν θυμὸν Soph. Antig. 1075.)

4) *relinquo* i. e. a) *discedo ab aliquo*, *verlassen*, *von Jemandem od. von Etwas weggehen* aa) propr. sq. accus. Matth. 4, 11. 20. 22. 18, 12. 19, 27. 29. 22, 22. 26, 44. 56. Marc. 1, 18. 20. 10, 18. 29. 13, 34. 14, 50. 8, 13. 12, 12. Luc. 5, 11. 10, 30. 18, 28. Ioh. 4, 3. 16, 28. 10, 12. (Lucian. D. D. 6, 12.) — bb) trop. de morbo cessante Matth. 8, 15. Marc. 1, 31. Luc. 4, 39. Ioh. 4, 52. — pro: *recedo*, *abweichen* i. e. non ita uti aliqua re, quemadmodum uti ea debes οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας Rom. 1, 27. — cc) *desero*, sq. duplici accus. uno obiecti, altero praedicati vel qualitatis [vid. αἴρω] ita μόνον ἀφεῖναί τινα Ioh. 8, 29. οὐκ — μόνον *neque deesse mihi voluit pater* i. e. *neque deesse mihi voluit pater auxilium suum*. Vide de aoristo ita ad rem praeteritam relato ut circumscriptione opus sit *Win.* p. 254. *Matth.* §. 506, V. *Herm.* ad Vig. p. 746. — Ioh. 16, 32. — οἱ ο' pro עָזַב 2 Sam. 15, 16. — b) *zurücklassen*, *hinterlassen*, sq. accus. nunc rei nunc personae, passiv.: *remaneo*, *relinquor*, τὸ δῶρόν σου Matth. 5, 24. — 24, 3. Luc. 19, 44. — Marc. 12, 19—22. Ioh. 4, 28. de loci Marc. 13, 2. Luc. 21, 6. lectione vid. *Griesb.* ed. *Schulz* et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 557. — τινί τινα, vel τινί τι Matth. 22, 25. Ioh. 14, 27. — sq. duplici acc. uno obiecti, altero praedicati [vid. αἴρω] Ioh. 14, 18. additur dat. pers. Matth. 23, 38. Luc. 13, 35. — οἱ ο' pro הִנִּיחַ Gen. 42, 33. Iudd. 2, 23. 3, 1. Saepius non legitur in N. T.

Ἀφικνέομαι, οῦμαι f. ἀφίξομαι, (ex ἀπό et ἱκνέομαι) depon. med. *pervenio*, sq. εἰς *ad* [propr. Xen. Cyr. 2, 1. 2.] de fama alicuius rei, semel Rom. 16, 19.

Ἀφιλάγαθος, οῦ, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. φιλέω et ἀγαθός) *boni et hominum bonorum inimicus*. Semel in N. T. 2 Tim. 3, 3.

Ἀφιλάργυρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. φιλέω et ἄργυρος) *non amans pecuniae*, *alienus ab avaritia*. Bis in N. T. 1 Tim. 3, 3. Hebr. 13, 5.

Ἄφιξις, εως, ἡ, (ab ἀφικνέομαι — adventus Diod. Sic. 13, 112.) *abitus*, *discessus*. Semel in N. T. Act. 20, 29. (Hdian. 1, 7. 2. Dem. 1436, 6.)

Ἀφίστημι, f. ἀποστήσω, (ab ἀπό et ἵστημι) 1) praes. impf. fut. aor. 1. act. (absistere facio, removeo sq. ἀπό Diod. Sic. 1, 56. 11, 27.) *facio, ut deficiat aliquis ab aliquo*, *ad defectionem sollicito*, τινὰ ὀπίσω μου i. e. *ita ut me sequatur* [de qua construct. praegn. cf. *Win.* p. 540.] Act. 5, 37. (sq. ἀπό Xen. An. 6, 6. 34. Hdot. 1, 154.) — 2) perf. plusq. a. 2. act. et medium *desisto ab aliquo* vel *ab aliqua re* a) universe sq. ἀπό Act 5, 38. ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων. 22, 29. 2 Cor. 12, 8. (sq. genit. Pol. 5, 46. 4. Dem. 78, 21.) — b) de discedentibus, *abeo*, *discedo* sq. ἀπό Luc. 2, 37. 4, 13. 13, 27. Act. 12, 10. 19, 9. (sq. genit. Pol. 1, 88. 12. Hdian. 6, 4. 8.) — c) de hominibus fugientibus aliquem, vel aliquid = *vito*, sq. ἀπό 1 Tim. 6, 5. de h. l. imperat. ἀφίστασο pro frequentiore ἀφίστω cf. *Win.* p. 74. *Matth.* §. 212, not. 2. 2 Tim. 2, 19. (sq. genit. Diod. Sic. 1, 80. Xen. Cyr. 5, 5. 18. Thuc. 7, 7.) — d) *deficio*, absolute Luc. 8, 13. — sq. gen. rei [vid. ἀποφεύγω], ut τῆς πίστεως. 1 Tim. 4, 1. (Hdian. 6, 2. 19. Xen. Cyr. 4, 5. 11.) — sq. ἀπό τινος Hebr. 3, 12. (Arrian. Exp. Alex. M. 1, 7. 2. Xen. Cyr. 5, 4. 1.) — οἱ ο' pro מָרָה Ez. 20, 8. — *deserendi* sens. Act. 15, 38. — Saepius non extat in N. T.

Ἄφνω, adv. (i. q. ἀφανῶς, ex α pr. et φαίνω) *repente*. Ter legitur in N. T. Act. 2, 2. 16, 26. 28, 6. — οἱ ο' pro פִּתְאֹם Ies. 10, 9. (Diod. Sic. 1, 57.)

Ἀφόβως, adv. (ex ἀπό et φόβος) *impavide*, *sine metu*. Quater in N. T. Luc. 1, 74. Phil. 1, 14. Iud. v. 12. 1 Cor. 16, 10. (Hdian. 7, 1. 2. Xen. Hiero. 7, 10.)

Ἀφομοιόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπό et ὅμοιος) *similem reddo*, τινί, ita semel Hebr. 7, 3. (Diod. Sic. 1, 86. Xen. Mem. 3, 10. 2.)

Ἀφοράω, ῶ, (ex ἀπό et ὁράω) (averto oculos, respecto Xen. Cyr. 7, 1. 36.) *e longinquo prospicio*, εἰς τινα vel εἴς τι (Lucian. D. D. 6, 2.) pro: *intueor*, *animum adverto ad aliquem*, ita semel Hebr. 12, 2. (Plut. Lycurg. c. 7. Ios. Ant. 7, 5. 4.)

Ἀφορίζω, f. ίσω, et fut. attic. ἀφοριῶ [Matth. 13, 49. cf. *Buttm.* §. 86. not. 14. gram. max. §. 95, 10. *Matth.* §. 181, not. 1. *Rost* §. 73, not. 3. *Win.* p. 71. — ex ἀπό et ὁρίζω, termino; determino, fines describo, Pol. 17, 5. 7.] *separo*, τινά Matth. 13, 49. Gal. 2, 12. — τινὰ ἀπό τινος Matth. 25, 32. Act. 19, 9. — a. 1. pass. signif. reflex. [vid. αἰσχύνω] 2 Cor. 6, 17. (Dem. 719, 17.) — ἀφορίζω τινὰ εἴς τι, *separo* = *deligo aliquem ad aliquid* Act. 13, 2. Rom. 1, 1. — Gal. 1, 15. Ita בָּדַל sq. לְ, Levit.

20, 26. — *excludendi*, *eiiciendi* sensu Luc. 6, 22. (Eur. Hec. v. 931.) Saepius non extat in N. T.

Ἀφορμή, ῆς, ἡ, (ex ὁρμή et ἀπό, locus, e quo prodit vel prorumpit aliquid; tum omne id, quo instructi et adiuti exsequi vel conari aliquid possumus, praesidia ad rem agendam necessaria Xen. Mem. 3, 12. 4. Pol. 1, 8. 10.) *occasio*, vel etiam *materia data*. Sexies in N. T. Rom. 7, 8. 11. 2 Cor. 5, 12. 11, 12. Gal. 5, 13. 1 Tim. 5, 14. (Diod. Sic. 2, 21. 1, 83. Hdian. 1, 8. 4.)

Ἀφρίζω, f. ίσω, (ἀφρός) *spumo*. Bis in N. T. Marc. 9, 18. 20. (Diod. Sic. 3, 9.)

Ἀφρός, οῦ, ὁ, *spuma*. Semel in N. T. Luc. 9, 39. (Eurip. Iph. Taur. 307. Hom. Iliad. 20, 168.)

Ἀφροσύνη, ης, ἡ, (ex α pr. et φρονέω) *stultitia*, *imprudentia*. Quater in N. T. = *temeritas in loquendo* Marc. 7, 22. [cf. ad h. l. *Fritzsche* p. 285. *de Wette* p. 155.] 2 Cor. 11, 1. 17. 21. (Xen. Cyr. 4, 2. 41.)

Ἄφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et φρήν) *stultus*, *imperitus*, *insipidus*. Decies in N. T. Luc. 11, 40. 12, 20. de h. l. nominat. posito pro vocat. vid. ἀνήρ et de lectione ἄφρον ex codd. auctoritate praeferenda vid. *Win*. p. 169. 1 Cor. 15, 36. Rom. 2, 20. 2 Cor. 11, 16. 19. 12, 6. 11. Eph. 5, 17. 1 Petr. 2, 15. (Xen. Mem. 1, 4. 8.)

Ἀφυπνόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπό et ὑπνόω sopio, dormio; expergefio Anthol. gr. T. 2. p. 103. no. 28. ed. *Jacobs*. tum apud Graecos seriores cf. *Lob*. ad Phryn. p. 224. *Win*. p. 26. 85.) *obdormio*, ita semel Luc. 8, 23. — (Nicet. Ann. 2, 6. 48. B. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 224.)

Ἄφωνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et φωνή) 1) *vocis expers*, i. e. vel *sprachlos* = *mutus*, ita de idolis 1 Cor. 12, 2. — vel de brutis = *sonos distinctos non edens*, ex opp. φωνῆς ἀνθρώπου 2 Petr. 2, 16. — 1 Cor. 14, 10. vel de obmutescente = *sonum ore non edens* Act. 8, 32. (Ael. V. H. 12, 41.) Saepius non extat in N. T.

Ἀχάζ, ὁ, [= ἀχάζης, ου, ὁ, Ios. Ant. 9, 12. 3.] *Achas*, hebr. אָחָז nom. pr. regis Iudae, impii et idololatrae, regnantis 743—728. ant. Chr. 2 Regg. 16, 1. — Matth. 1, 9.

Ἀχαΐα, ας, ἡ, *Achaia*, nomen regionis Graeciae 1) sensu angustiori: provinciae, sitae in Peloponneso versus septentrionem, quae, postquam ab Augusto proconsularis, a Tiberio vero caesariana facta et cum Macedonia coniuncta fuerat, senatui a Claudio imperatore, uti Macedonia, reddebatur. (Sueton. Claudius c. 25.) Huius provinciae caput erat *Corinthus*, sedes proconsulis Act. 18, 12. 1 Cor. 16, 15. 2 Cor. 1, 1. — 2) sensu latiori: Peloponnesi et Graeciae proprie sic dictae, quo sensu cum Macedonia coniungitur. Diviserant enim Romani Graeciam omnem in Macedoniam et Achaiam Act. 19, 21. Rom. 15, 26. 2 Cor. 11, 10. 1 Thess. 1, 7. 8.

Ἀχαϊκός, οῦ, ὁ, *Achaicus*, nom. pr. viri christiani 1 Cor. 16, 17.

Ἀχάριστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr. et χαρίζομαι) *ingratus* [i. e. iniucundus Hom. Odyss. 8, 235.] i. e. *beneficii immemor*. Bis in N. T. Luc. 6, 35. 2 Tim. 3, 2. (Xen. Mem. 2, 2. 1.)

Ἀχείμ vel *Ἀκείμ*, *Achim*, nom. pr. viri Matth. 1, 14.

Ἀχειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex α pr., χείρ et ποιέω) *non manibus factus*. Ter legitur in N. T. Marc. 14, 58. 2 Cor. 5, 1. Col. 2, 11.

Ἀχλύς, ύος, ἡ, *caligo*, *tenebrae* (pp. Hom. Odyss. 7, 41.) de homine, cuius oculi occoecantur pellicula superinducta. Semel in N. T. Act. 13, 11. (Plut. Alex. M. c. 45.)

Ἀχρεῖος, α, ον, (ex α pr. et χρεία necessitas; cuius nulla est necessitas) *inutilis*, *nichtsnützig*. Bis in N. T. Matth. 25, 30. (Achill. Tat. 5. p. 321.) — in verbis animi coram Deo se deprimentis Luc. 17, 10.

Ἀχρειόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἀχρεῖος, q. v.) *inutilem reddo*, *corrumpo*, de moribus, passiv. *corrumpor et sum homo nequam et improbus*. Semel in N. T. Rom. 3, 12. πάντες — ἠχρειώθησαν. — οἱ ο΄ pro נֶאֱלָח Ps. 14, 3. (pp. Pol. 1, 14. 6. 3, 64. 8.)

Ἄχρηστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *inutilis*, τινί Philem. v. 11. (Xen. Oec. 1, 10. Hdian. 8, 4. 21.)

Ἄχρι et *ἄχρις*, particula temporis, durationem rei, non finem eius indicans, scribi solita nunc ἄχρι nunc ἄχρις, nulla vocalis vel consonantis ratione habita cf. *Win*. p. 44. *Lobeck* ad Phryn. p. 14. quae, si nomini iungitur casu secundo, [cf. *Win*. p. 441. *Matth*. §. 576.] est: *usque ad*, verbo vero ubi additur, significat: *donec*, *usque dum*. Sequitur ἄχρι indicativus, ubi de re certa et definita, coniunctivus, ubi de re incerta vel futura agitur cf. *Buttm*. §. 133, 3. et ibid. not. 1. *Matth*. §. 522. Refertur ἄχρι in N. T. a) ad tempus, aa) sq. genit. ἄχρι ἧς ἡμέρας Matth. 24, 38. Luc. 1, 20. 17, 27. Act. 1, 2. — ἄ. τῆς ἡμέρας ταύτης Act. 2, 19. 23, 1. 26, 22. — ἄχρι καιροῦ i. e. vel: *usque ad tempus ipsi constitutum*, *donec tempus suum durabat* = ἕως τέλους Luc. 4, 13. vel: *ad tempus certum* Act. 13, 11. — ἄ. χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων Act. 3, 21. — ἄ. ἡμερῶν πέντε sc. πλεύσαντες Act. 20, 6. — ἀ. αὐγῆς v. 11. — ἄχρι τούτου τοῦ λόγου 22, 22. — ἄ. τοῦ δεῦρο Rom. 1, 13. — ἄ. γὰρ νόμου i. e. *ad legis usque promulgationem* 5, 13. — ἄ. τοῦ νῦν 8, 22. 1 Cor. 4, 11. 2 Cor. 3, 14. Gal. 4, 2. Phil. 1, 5. 6. Hebr. 6, 11. Apoc. 2, 26. (Xen. Symp. 4, 37.) — ἄχρις οὗ vel *so lange als* Hebr. 3, 13. ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται. — vel *so lange bis*, *usque dum*, sq. indic. Act. 7, 18. ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος. 27, 33. ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γενέσθαι παρεκάλει bis es zu tagen begann, ermahnte er sie coll. v. 21. (Heliodor. 3, 7. Xen. H. G. 6, 7. 34.) — sq. coniunct., absque ἄν Rom. 11, 25. 1 Cor. 11, 26. Gal. 3, 19. 4, 19. Apoc. 7, 3. 20, 3. 5. (Plut. de def. orac. c. 13. vit. Artaxerx. c. 19. Theophr. H. Plant. 5, 2.) cf. *Lobeck*. ad Phryn. p. 14—16. *Win*. p. 272. *Alt* p. 156. — iunct. c. ἄν 1 Cor. [11, 26.?] 15, 25. — bb) ἄχρι nude i. e. sine genit. positum, nunc sq. coniunct. Luc. 21, 24. Apoc. 15, 8. — nunc seq. futuro Apoc. 17, 17. ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ, q. l. codd. alii τελεσθῇ, alii τελεσθῶσιν. cf. *Win*. p. 234. *Herm*. ad Vig. p. 927.

b) de loco, sq. genit. aa) propr. Act. 11, 5. 13, 6. 20, 4. 28, 15. 2 Cor. 10, 13. 14. Apoc. 14, 20. 18, 5. (Lucian. D. D. 7, 4. et D. Mort. 24, 1.) — bb) de modo et termino, ad quem usque pertinet aliquid, ut διώκειν ἄχρι θανάτου Act. 22, 4. — Hebr. 4, 12. Apoc. 2, 10. 12, 11. — Saepius non extat in N. T.

Ἄχυρον, ου, τό, *palea*, *Spreu* (pp. Pol. 1, 19. 13. Xen. Oec. 18, 6.) i. e. *stramen tribulo comminutum*. Bis in N. T. Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. — οἱ ο΄ pro תֶּבֶן Gen. 24, 25. Exod. 5, 7.

Ἀψευδής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό (ex α pr. et ψεῦδος) *mendacii expers*, *verax*. Semel in N. T. Tit. 1, 2. (Hdian. 2, 9. 4.)

Ἄψινθος, ου, ἡ, *absinthium*, *Wermuth* = τὸ ἀψίνθιον [Xen. An. 1, 5. 1.] Bis in N. T. Apoc. 8, 11. καὶ γίνεται — εἰς ἄψινθον. — appellatur ita stella in aquas delapsa easque amaras reddens. Ibid. de h. l. nominat. tituli cf. *Win*. p. 169. *Matth*. §. 308. *Lob*. ad Phryn. p. 517. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 795. *Alt* p. 274.

Ἄψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex α pr. et ψυχή) *inanimis*, *sensu et vita carens*. Semel in N. T. 1 Cor. 14, 7. (Pol. 6, 47. 10.)

B.

Βάαλ, ὁ, ἡ, **Baal**, hebr. בַּעַל, chald. בְּעֵל, בֵּל **Bel**, **Belus**, nomen unius ex numero deorum Phoeniciorum et Babyloniorum, ad cuius cultum Hebraeos etiam haud rare abreptos esse, testantur Iudd. 2, 11. 13. 3, 7. 8, 33. 1 Regg. 16, 31. — Semel extat in N. T. Rom. 11, 4. de h. l. ἡ βάαλ vid. *Win.* p. 166.

Βαβυλών, ῶνος, ἡ, **Babylon**, hebr. בָּבֶל, contractum, ut videtur, ex בָּאב בֵּל i. e. porta, aula, civitas Beli, nomen urbis olim celeberrimae, sedis regum Babyloniorum, potentissimae ac tantae amplitudinis, ut, ambitum habens CCCCLXXX stadiorum vel XII milliarium germanicorum, provinciae magis, quam urbis formam referret. Legitur in N. T. sic, ut sit: 1) *terra Babyloniorum* [cf. de nomm. urbium pro nom. regionis *Bornem.* schol. p. 34. et ad Xen. Mem. 3, 5. 2.] Matth. 1, 11. 12. 17. Act. 7, 43. 1 Petr. 5, 13. q. l. nonnulli de Babylone Aegypti urbe, prope Heliopolin sita cogitant; minus recte, ut videtur. — 2) metaph. et symbolice pro *Roma* vel pro *multitudine eorum*, qui sequuntur religionem paganam Apoc. capp. 14 — 18.

Βαθμός, οῦ, ὁ, *gradus* (pp. Plut. Romul. c. 20.) *dignitatis gradus*. Semel in N. T. 1 Tim. 3, 13. (Lucian. Amor. §. 53. Artemid. 2, 42. et forma attica βασμός Pausan. 8, 6. Callixen. Athen. 5, 60. 270. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 324.) *Win.* p. 24.

Βάθος, εος, τό, *profunditas*, *altitudo*, *die Tiefe* a) propr. Matth. 13, 5. Marc. 4, 3. Rom. 8, 39. Eph. 3, 18. (Xen. Oec. 19, 14. Diod. Sic. 5, 36.) de alto mari, ut Lat. *altum* Luc. 5, 4. — b) metaph. aa) pro: *summum et immensum* Rom. 11, 33. de h. l. vocat. in exclamat. vid. ἀνόητος. 2 Cor. 8, 2. ἡ κατὰ βάθος πτωχεία [propr. *die bis in die Tiefe reichende Armuth*] = *summa paupertas* (Strab. 9, 419.) cf. *Win.* p. 400 sq. — bb) τὰ βάθη τινός i. e. *die unergründlichen Rathschlüsse, Plane, Absichten Jemandes, alta mente recondita* [arcana] *consilia alicuius*, ut τοῦ θεοῦ 1 Cor. 2, 10. — e lect. vulg. τοῦ σατανᾶ Apoc. 2, 24. (βάθος καρδίας ἀνθρώπου Iudith. 8, 14. et φρὴν βαθεῖα Hom. Iliad. 19, 125.) Saepius non legitur in N. T.

Βαθύνω, f. υνῶ, *profundum facio*, *excavo*. Semel in N. T. Luc. 6, 48. ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε καὶ ἔθηκε θεμέλιον i. e. ὃς ἔσκαψε καὶ βαθύνας ἔθηκε θεμέλιον. Eadem simplicitas structurae per particulam καὶ vinctae reperitur apud Platonem in Phaedro p. 254. b. vel p. 275. ed. *Heindorf*, ubi vid. not. Cf. tamen supra sub ἀποτολμάω monita. — οἱ ο' pro הֶעֱמִיק Ps. 92, 5. (Hom. Iliad. 23, 421.)

Βαθύς, εῖα, ύ, *profundus*, *altus*, *tief*, ut τὸ φρέαρ Ioh. 4, 11. (Palaeph. f. 2. Xen. An. 5, 2. 3.) — metaph. ut ὕπνος *sopor altus* Act. 20, 9. et ὄρθρος = *primum diluculum* Luc. 24, 1. (Ael. V. H. 9, 13. Plato Criton. c. 1. ed. *Fischer.*) — de Apoc. 2, 24. vid. βάθος.

Βαΐον, ου, τό, plur. τὰ βαΐα, *rami palmarum*. Extat tantum Ioh. 12, 13. hebr. כַּפּוֹת תְּמָרִים Levit. 23, 40.

Βαλαάμ, ὁ, [= βάλαμος, ου, ὁ, Ios. Ant. 4, 6. 2.] **Bileam**, hebr. בִּלְעָם nom. pr. prophetae Mesopotamii, urbe Pethora oriundi et a Moabitarum rege, Balaco, ut imprecaretur Israelitis, mercede conducti, quem serior aetas, apud Iudaeos certe, fraudatorem fecit et impostorem 2 Petr. 2, 15. Iud. v. 11. Apoc. 2, 14. — Num. 22. 23. Deut. 23, 5 sqq. Ios. 24, 9.

Βαλάκ, ὁ, [= βάλακος, ου, ὁ, Ios. Ant. 4, 6. 2.] **Balac**, hebr. בָּלָק nom. pr. regis Moabitarum Apoc. 2, 14. — Num. 22, 2. Ios. 24, 9.

Βαλάντιον, [non βαλλάντιον cf. *Bornem.* schol. p. 4. Id. ad Xen. Conv. p. 100. et ad Luc. 10, 4. 12, 33. *Griesb.* ed. *Schulz. Passow* sub h. v.] *ιον*, *τό*, *crumena*, *Geldbeutel* Luc. 10, 4. 12, 33. 22, 35. 36. — οἱ ο' pro צְרוֹר Iob. 14, 7. (Hdian. 5, 4. 4. Xen. Symp. 4, 2.)

Βάλλω, f. βαλῶ, pf. βέβληκα, p. p. βέβλημαι, a. 1. p. ἐβλήθην, f. 1. p. βληθήσομαι 1) *iacio*, *ich werfe* [maxime: telis iaciendis ferio vel percutio Hom. Iliad. 5, 795. 11, 583. — 2 Chron. 26, 15.] a) proprie. Ita aa) de serentibus, ut σπόρον β. ἐπὶ τῆς γῆς Marc. 4, 26. (LXX βάλλειν σπέρματα Ps. 126, 6.) κόκκον — εἰς τὸν κῆπον Luc. 13, 19. — bb) universe, sq. τινί τι *etwas in der Richtung nach Jemandem hin* [cf. de dat. ad directionem pertinente ἀτενίζω] *werfen*, ubi Lat. *obiicio*, *proiicio* ut τὸν ἄρτον τοῖς κυναρίοις Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. — τι ἔμπροσθέν τινος Matth. 7, 6. — τὶ ἀπό τινος Matth. 5, 29. 30. 18, 8. vid. de h. l. aor. sub [illegible]ράζω monita. — ἀφ' ἧς ἐβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια i. e. e qua eiecerat septem daemones *ita ut ab ea abirent*. Marc. 16, 10. — sq. ἐκ, ut ὕδωρ ἐκ τοῦ στόματος Apoc. 12, 15. 16. — sq. ἔξω i. e. *eiicio* Matth. 5, 13. 13, 48. Luc. 14, 35. 1 Ioh. 4, 18. — Ioh. 15, 6. ἐβλήθη ἔξω i. e. *pro eiecto et neglecto est*, *er ist gleichsam* [einem göttlichen Befehle zufolge] *schon hinausgeworfen*. Cf. de aor. quatenus ad vim futuri accedat sub ἄν p. 56 notata. — sq. ἐπί τινι et ἐπί τινα, ut λίθους Ioh. 8, 7. 59. Apoc. 18, 19. — sq. κάτω, ut βάλε σεαυτὸν κάτω i. e. *praecipita te* Matth. 4, 6. Luc. 4, 9. — sq. εἰς, ut κονιορτὸν εἰς τὸν ἀέρα Act. 22, 23. εἰς τὴν θάλασσαν Matth. 4, 18. 13, 47. 17, 27. — Marc. 9, 42. εἰ περίκειται — θάλασσαν pro: εἰ περίκειται — καὶ βεβλημένος εἰς τ. θ. καταποντίζεται vel ἀπόλλυται ἐν αὐτῇ. Ioh. 21, 6 bis. v. 7. — (Aesop. f. 130. Ios. Ant. 6, 9. 5.) — βλήθητι [*wirf dich*, de aor. 1. p. signif. reflex. vid. αἰσχύνω] εἰς τὴν θάλ. Matth. 21, 21. Marc. 11, 23. — εἰς τὸ πῦρ Matth. 3, 10. 18, 9. Marc. 9, 22. Luc. 3, 9. Ioh. 15, 6. — εἰς γέενναν Matth. 5, 30. εἰς τὴν κάμινον Matth. 13, 42. 50. — εἰς κλίβανον Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. Apoc. 8, 7. 8. 12, 4. 9. 13. 14, 19. 18, 21. 19, 20. 20, 3. 10. 14. 15. — βάλλω εἰς κλίνην, *in lectum coniicio*, pro: *morbo afficio*, *lecto affigo* Apoc. 2, 22. — hinc βέβλημαι ἐπὶ κλίνης vel ἐπὶ τῆς κλίνης *lecto affixus sum* = *aegrotus decumbo* [vid. de perfecto, quatenus praesentis notionem includat, ἀγαπάω] Matth. 9, 2. — absolute Matth. 8, 6. 14. — pro: *iaceo* Marc. 7, 30. — πρός τι Luc. 16, 20. — — b) pro: τύπτω, *ferio*, τινὰ ῥαπίσμασιν Marc. 14, 65. (Hom. Iliad. 5, 73.) — c) pro: καταβάλλω, *deiicio* [herabwerfen, ut κεραμίδα Thuc. 1, 22.] i. e. aa) *abwerfen*, *fallen lassen* Apoc. 6, 13. ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς. (Hom. Iliad. 5, 343. 8, 249. Xen. Cyr. 2, 3. 4.) — bb) *everto*, *de statu suo deiicio* Apoc. 18, 21. οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται βαβυλών. (Xen. H. G. 4, 5. 10. 6, 4. 27.)

2) sensu mitiori, *pono*, *legen*, *stellen*, i. q. τίθημι a) sq. accus. rei, ut κόπρια Luc. 13, 8. — κλῆρον βάλλειν, *sortes iacio* [i. e. sortes iniicio galeae vel urnae vel hydriae cf. Virgil. Aeneid. 5, 491. Cic. in Verr. 2, 51. *Perizon.* et *Lehnert* ad Aelian. V. H. 8, 45. *Wesseling.* ad Diod. Sic. 4, 42. *Rosenmüller* alt. u. neu. Morgenl. T. 6. p. 1.] Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. Ioh. 19, 24. (ψῆφον βάλλειν Plut. apophth. reg. Mor. 2. p. 40. ed. *Tauchn.*) — b) seq. acc. rei et praeposit. motum in locum indicante, ut τὶ εἴς τι *einlegen in*, *hineinlegen in*, *hineinstecken in*, Lat. *indo*, *immitto*, *infero*, ut ἀργύρια εἰς τὸν κορβανᾶν Matth. 27, 6. χαλκὸν vel δῶρα εἰς τὸ γαζοφυλάκιον, plene Marc. 12, 41. de h. l. indic. praes. in oratione obliqua, ubi nostrates et Lat. impf. utuntur vid. sub ἀκούω notata. — v. 43. Luc. 21, 1. 4. (Ios. Ant. 6, 1. 2.) — abest εἰς c. acc. rei facile cogitando addendum Marc. 12, 44. Luc. 21, 3. 4. Ioh. 12, 6. — τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα Marc. 7, 33. adde Ioh. 20, 25. 27. τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην Ioh. 18, 11. χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα Iac. 3, 3. τινὰ εἰς τὴν κολυμβήθραν Ioh. 5, 7. εἰς φυλακήν, *in carcerem coniicio*, *ins Gefängniss legen* Matth. 18, 30. Apoc. 2, 10. (Anth. gr. 2, 37. 1.) — εἰς τὴν καρδίαν τινός i. e. *in den Sinn geben*, *eingeben*, Lat. *suggero*, *subiicio* sq. ἵνα Ioh. 13, 2. (βάλλειν τι ἐν θυμῷ τινος Hom. Od. 1, 201. et εἰς νοῦν ἐμβάλλειν τινί

Plut. vit. Timol. c. 8.) — de rebus fluidis: *eingiessen, hineingiessen*, Lat. *infundo* Matth. 9, 17. de h. l. βάλλουσι — *man giesst* vid. αἴρω. — Luc. 5, 37. Ioh. 13, 5. (εἰς οἶνον βάλε φάρμακον Hom. Od. 4, 220. οἶνον ἵνα βάλω εἰς τὸν πίθον Arrian. Epict. 4, 13.) Marc. 2, 22. et Luc. 5, 38. οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. De verbali βλητέον secum habente accus. rei cf. *Buttm.* §. 121, not. 3. *Matth.* §. 447. *Fischer* 3. a. p. 416. *Lob.* ad Phryn. p. 767. — τὶ ἐπί τινος *etwas auf etwas legen*, de rebus fluidis: *ich giesse etwas auf etwas*, Lat. *affundo alicui rei aliquid* Matth. 26, 12. (Eurip. Orest. v. 297. ed. *Pors.* Lips.) — *ich lege etwas auf etwas*, *impono alicui aliquid*, ut βάρος Apoc. 2, 24. — trop. ut εἰρήνην vel μάχαιραν ἐπὶ τὴν γῆν pro: *auctor sum concordiae* vel *discordiarum in terra* vel *inter homines* Matth. 10, 34. — aut: *ich lege etwas an etwas*, *immitto*, ut δρέπανον ἐπὶ τὴν γῆν Apoc. 14, 19. — τὶ ἐνώπιόν τινος *pono aliquid ante aliquem*, *etwas vor Jemandem hinstellen* oder *hinlegen*, ut σκάνδαλον [etwas in den Weg vor Jem. hinstellen, damit er sich daran stösst oder darüber fällt] metaph. *facio, ut peccet aliquis* Apoc. 2, 14. — τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου 4, 10. de h. l. futuris pertinentibus ad istam seniorum adorationem, quam in sqq. [c. 5, 8 sq. v. 14. 7, 11 sq. 11, 16. 19, 4.] itemidem narraturus est vates vid. *Win.* p. 256. 284. et Exeget. Stud. Vol. 1. p. 147. Ceterum de hoc viros potentiores adorandi vel venerandi ritu cf. Tacit. Annal. 15, 2. 9. Cicer. pr. Sext. c. 27. Ios. Ant. 15, 6. 6 et 7. Plut. comp. Lucull. et Cim. c. 3.) — — locus e confusione duarum locutionum, una βάλλειν τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὴν τράπεζαν, altera διδόναι τὸ ἀργύριον τοῖς τραπεζίταις explicandus, pro: *ponere pecuniam apud mensarios* Matth. 25, 27.

3) intrans. [vid. ἄγω no. 3.] *ruo*, *ich stürze mich* Act. 27, 14. ἔβαλε κατ' αὐτῆς [sq. τῆς κρήτης] ἄνεμος. (ποταμὸς εἰς ἅλα βάλλων Hom. Iliad. 11, 722.)

Βαπτίζω, f. ίσω, (a βάπτω, mergo; saepius mergo, in N. T.:) 1) *immergo* [Ios. Ant. 9, 10. 2. 15, 3. 3. Pol. 1, 51. 6.] a) proprie et quidem de immersione sacra aa) universe, sq. ὑπέρ τινος, i. e. *alicuius causa*, *in honorem alicuius* 1 Cor. 15, 29 bis. — bb) nunc de immersione, qua Iohannes baptista, mentis mutationi obstringens, cives suos regno divino, mox a Messia condendo, initiavit, nunc de ea, qua, qui nomen sibi darent, Iesus in numerum cultorum suorum recipi voluit α) per se, absolute Matth. 3, 14. 16. Marc. 1, 5. 6, 14. 16, 16. Luc. 3, 21. Ioh. 1, 28. 3, 22. quo l. ἐβάπτιζεν — *baptizari homines iubebat*. Cf. de impf. ad rem repetitam pertinente sub ἀγαπάω monita. — v. 23. 26. 4, 1. 2. 10, 40. Act. 8, 38. 10, 47. 16, 15. 1 Cor. 1, 14. 16. 17. — medium: *immergi me iubeo* vel *patior*, *lavacrum sacrum suscipio*, *ich lasse mich taufen* [vid. ἀδικέω] et a. 1. p. signif. reflexiva [vid. αἰσχύνω] ἐβαπτίσθην *baptizatus sum* = *baptizari me passus sum* Matth. 3, 13. Luc. 3, 7. 12. 7, 29. 30. Act. 2, 41. 8, 12. 13. 36. 9, 18. 16, 33. 18, 8. 22, 16. — addito nomine coniugato [vid. ἀγαπάω] βαπτίζειν βάπτισμα i. e. *eine Taufe verrichten*, βαπτίζ. βάπτισμα μετανοίας i. e. *quae ad vitae et mentis emendationem spectat* vel *ad eam obstringit* Act. 19, 4. De qua vi genit. v. sub voc. ἀνάστασις notata. — Medium: βαπτίζομαι τὸ βάπτισμα ἰωάννου, *ich lasse die Taufe Johannis an mir verrichten* Luc. 7, 29. — seq. ἐν c. dat. loci, ut ἐν τῷ ἰορδάνῃ. Marc. 1, 4. Ioh. 3, 23. — seq. εἰς c. accus. aquarum, in quas immergitur aliquis Marc. 1, 9. (εἰς θάλασσαν Plut. de superst. c. 3.) — sq. εἰς τινα vel εἴς τι *aquae immergo aliquem*, *ita ut animum vel cogitationes eius in aliquem vel in aliquid dirigam*, *Jemanden taufen mit Beziehung*, *mit Hindeutung auf Jemanden oder auf etwas* ita τινὰ εἰς χριστόν i. e. *ita ut animum ad Christum applicare* [— *Christo fidem habere*] *iubeam* Rom. 6, 3. Gal. 3, 27. coll. Act. 19, 4. — 1 Cor. 10, 2. εἰς — θάλασσαν *Mosen intuiti lavacro se subiecerunt per nubem incedentes et mare transeuntes* i. e. *cum nubem sequerentur et mare transirent*, *baptismum susceperunt*, *quo Mosi se submitterent*. De h. l. lect. ἐβαπτίσθησαν vid. *Griesb.* — β. τινὰ εἰς τὸ ὄνομά τινος *aquae immergo aliquem ita ut monstrem ei nomen alicuius pie venerandum* [vid. ὄνομα], ita in formula baptismali Matth. 28, 19. — εἰς τὸ ὄ. τοῦ κυρίου ἰησοῦ Act. 8, 16. 19, 5. — εἰς τὸ ὄ. παύλου i. e. *ita*, *ut Pauli nomen profiteatur* vel *Paulum ducem et salutis auctorem sequatur et veneretur* 1 Cor. 1, 13. 15. — β. τινὰ εἴς τι, ut Matth. 3, 11. εἰς μετάνοιαν *poenitentiam* [qua opus est] *monstrans* i. e. *poenitentia agenda* homines *obstringens*. Act. 2, 38. εἰς ἄφεσιν ἁ. *veniam peccatorum monstrans*, *unter Hinweisung auf Sündenvergebung*. Act. 19, 3. εἰς τί ἐβαπτίσθητε, *quo*, *cum baptizaremini*, *animum advertere iussi estis?* i. e. *qua re baptismate alligati estis*. Ibid. εἰς τὸ β. ἰωάννου i. e. *ea re*, *qua qui Iohannis lavacrum subeunt*, *alligantur*. Rom. 6, 3. εἰς — ἐβαπτίσθησαν i. e. *ita lavacrum subierunt*, *ut Christi mortem sibi illatam fuisse ipsa re admonerentur*. 1 Cor. 12, 13. εἰς ἓν — ἐβαπτίσθημεν i. e. *ita ut ad unum corpus* [quod nempe efficeremus] *animum advertere iuberemur*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad. Rom. Vol. 1. p. 361 sqq. — sq. ἐν τῷ ὀνόματί τινος i. e. vel *adhibito nomine alicuius* [vid. ἐν] vel *auctoritate alicuius* Act. 10, 48. — sq. ἐπὶ τῷ ὀ. τινος *auctoritate alicuius* Act. 2, 38. Cf. *Fritzsche* l. l. — β) *obruendi* notione inclusa: *immergens obruo*, sq. nunc dat. adminic. [vid. ἀναιρέω] ut ὕδατι Luc. 3, 16. Act. 11, 16. (trop. β. τινὰ ταῖς εἰςφοραῖς tributis obruere aliquem Diod. Sic. 1, 73. ὀφλήμασι βεβαπτισμένος aere alieno obrutus Plut. vit. Galb. c. 21.) — nunc ἐν c. dat. [in Begleitung, mittels, vid. ἐν] ut ἐν ὕδατι Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioh. 1, 31. 33. — metaph. pro: *largiter imbuo*, sq. ἐν [in Begleitung, metaph. mittels] Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioh. 1, 33. Act. 1, 5. 11, 16. 1 Cor. 12, 13. — b) pro: *calamitatibus obruo* vel *mergo* [ita βαπτίζειν τὴν πόλιν Ios. B. Iud. 4, 3. 3.] addito nomine coniugato βάπτισμα [vid. ἀγαπάω] Luc. 12, 50. Marc. 10, 38. 39. [Matth. 20, 22. 23.] — Verbis etiam pass. addi interdum accus. nominis coniugati, praeter locum Plut. vit. Crass. c. 6., intelligitur e locis a *Matth.* §. 408. coll. *Fischer* 3. a. p. 426. allatis *Win.* p. 205.

2) pro: νίπτω *lavo*, med. βαπτίζομαι et a. 1. p. signif. reflex. [vid. αἰσχύνω] pro: νίπτομαι *ich wasche mich* Marc. 7, 4. coll. v. 3. Luc. 11, 38. — οἱ ό pro טָבַל 2 Regg. 5, 14. Iudith. 12, 7. Sirac. 31, vel 34, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Βάπτισμα, τος, τό, (vox Graecis inusitata vid. *Win.* p. 26. a βαπτίζω, quod vid. — id, quod immersum est, das Eingetauchte; in N. T.:) *immersio*. Legitur de immersione sacra nunc Iohannis, nunc illa, quam Iesus instituit a) proprie Matth. 3, 7. 21, 25. Marc. 1, 4. 11, 30. Luc. 3, 3. 7, 29. 20, 4. Act. 1, 22. 10, 37. 13, 24. 18, 25. 19, 3. 4. vid. de h. l. βαπτίζω. Rom. 6, 4. Eph. 4, 5. Col. 2, 12. 1 Petr. 3, 21. — b) metaph. in verbis: βάπτισμα βαπτίζω, *calamitatibus mergo* [Matth. 20, 22. 23.] Marc. 10, 38. 39. Luc. 12, 50. — Saepius non extat in N. T.

Βαπτισμός, οῦ, ὁ, (βαπτίζω) 1) *immersio*, de imm. sacra Hebr. 6, 2. (Ios. Ant. 18, 5. 2.) — 2) *lotio*, *lustratio aqua facta* Marc. 7, 4. 8. Hebr. 9, 10. Saepius non legitur in N. T.

Βαπτιστής, οῦ, ὁ, (βαπτίζω) *qui immergit*, *baptista*, agnomen Iohannis, filii Elisabethae et Zachariae, Matth. 3, 1. 11, 11. 12. cet. (Ios. Ant. 18, 5. 2.)

Βάπτω, f. ψω, *immergo*, *intingo*. Ter in N. T. a) *tauchen*, *eintauchen*, sq. acc. rei Ioh. 13, 26. (τὶ εἴς τι Xen. Anab. 2, 2. 9.) — seq. acc. obiecti et genit. rei, cuius partem [vid. ἅπτω] tangit ὁ βάπτων, ut ὕδατος Luc. 16, 24. (ita Arat. τὰ μὲν εἰς κεφαλὴν μάλα πάντα βάπτων ὠκεανοῖο. Similiter λούεσθαι ποταμοῖο Hom. Iliad. 5, 5. 6, 508.) — b) *färben*, sq. dat. αἵματι *mit Blut* [vid. ἀναιρέω] Apoc. 19, 13. (lustrandi notione: τὰ γὰρ πυρὶ πάντα βέβαπται Mosch. Idyll. 1. Anth. gr. 2. p. 215. *Jac.*) — οἱ ό. pro טָבַל Num. 19, 18. 1 Sam. 14, 27. Saepius non habetur in N. T.

Βαραββᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Barabbas*, בַּר אַבָּא, nomen pr. latronis illius, quem condonari sibi efflagitabant Iudaei a Pilato Matth. 27, 16. 17. Marc. 15, 7. Ioh. 18, 40. Vid. de nomine huius hominis *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Barabbas*, *Fritzsche* et *de Wette* ad Matth. l. l.

Βαράκ, ὁ, [= βάραιος, ου, ὁ, Ios. Ant. 5, 5. 2.] *Barac*, hebr. בָּרָק nom. propr. viri hebraici, qui, filius Abinoami, libertatem civitatis suae restituit; laudes eius et Deborae celebrantur Iudd. 4. 5. — Hebr. 11, 32.

Βαραχίας, ου, ὁ, *Barachias*, nomen pr. viri, qui, cum apud Hebraeos multos fuisse constet binomines, ex interpretum nonnullorum sententia sacerdos summus ille fuisse videtur, qui Ioiadae nomine 2 Chron. 24, 2. commemoratur et filium habebat Zachariam, quem lapidatum esse in atrio templi 2 Chronic. l. l. legimus iussu Ioasi, Iudaeorum regis Matth. 23, 35. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Zacharias*, it. *Fritzsche* et *de Wette* ad Matth. l. l.

Βάρβαρος, ου, ὁ, *barbarus* [proprie: qui non est natione Graecus, in N. T:] a) *peregrina lingua utens* 1 Cor. 14, 11. (Hdot. 2, 158.) — b) *qui non est civitatis nostrae*, ita de iis, qui non sunt civitatis graecae, vel romanae, vel iudaicae Act. 28, 2. 4. Rom. 1, 14. Col. 3, 11. (Xen. Cyr. 1, 2. 1. Hdian. 4, 14. 12.)

Βαρέω, ῶ, f. ήσω, [fut. βαρήσει habet Lucian. Dial. Mort. 10, 5. — βάρος] *gravo*, *beschweren*, ut βεβαρημένος ὕπνῳ Luc. 9, 32. (Anth. gr. 4. p. 177. *Jac.*) — ita, ut voc. ὕπνος lateat in verbo καθεύδειν praecedente Matth. 26, 43. Marc. 14, 40. de h. l. lect. καταβαρυνόμενοι vid. *Fritzsche* et *de Wette* ad h. l. — sq. ἔν τινι = *durch etwas* [vid. ἐν] Luc. 21, 34. — (Similiter οἴνῳ βεβαρηότες Hom. Odyss. 19, 122. Anth. gr. 6. p. 77. Aristid. S. S. 4. p. 329.) — de calamitatibus: *premo* i. e. *vexo*, *ich plage* 2 Cor. 1, 8. ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν. 5, 4. στενάζομεν βαρούμενοι. (Ita τῇ νόσῳ βαρυνόμενος Diod. Sic. 4, 38.) — pro: *molestiam creo* 1 Tim. 5, 16. μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία. (Dionys. Hal. Ant. 1, 14.) — Ex huius verbi temporibus ap. Graecos melioris aevi usitata esse nonnisi βεβαρηώς et βεβαρημένος, abesse vero ab iisdem, neque esse nisi apud serioris aetatis scriptores usum praesentis, docent *Matth.* §. 227. *Buttm.* gr. max. §. 114. coll. *Win.* p. 26. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 630. — Saepius non extat in N. T.

Βαρέως, adv. (graviter, ut β. φέρειν Xen. An. 2, 1. 4. β. ἀκούειν i. e. cum indignatione audire Xen. ibid. 2, 1. 9.) Bis in N. T. *difficulter*, ita in verbis, ductis e Ies. 6, 10. βαρέως ἀκούειν Matth. 13, 15. Act. 28, 27.

Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, *Bartholomaeus*, i. e. *filius Tolmai* hebr. בַּר תַּלְמַי nomen paternum unius ex apostolis Iesu, Nathanaelis, ut videtur Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. al.

Βαριησοῦς, ὁ, *Bariesus*, cognomen pseudoprophetae Act. 13, 6.

Βάρ-ιωνᾶς, ᾶ, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Bar Ionas*, i. e. *filius Ionae*, hebr. בַּר יוֹנָה, cognomen paternum apostoli Simonis Petri Matth. 16, 17.

Βαρνάβας, α, [de hoc gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Barnabas*, cognomen Iosis, genere Levitici, patria Cyprii, qui, postquam ad Christianorum sacra transierat, comes et socius fuit Paulo potissimum in religione Iesu propaganda. Cognomen בַּר נְבָא a Luca explicatur υἱὸς παρακλήσεως Act. 4, 36. 13, 1. 2. cet.

Βάρος, εος, τό, (pondus, gravitas, die Schwere Xen. Cyr. 3, 3. 42.) 1) *onus*, i. e. *die Last*, a) ἐπιτιθέναι βάρος τινί [propr. Xen. Oec. 17, 9.] trop. de legibus, quarum observatio imponitur alicui Act. 15, 28. — similiter βάλλειν βάρος ἐπί τινα Apoc. 2, 24. (ita νόμων βάρος Plat. Legg. 11. p. 971. E.) — b) βαστάσαι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας i. e. *perferre gravem et molestum laborem diei* Matth. 20, 12. et βαστάζειν ἀλλήλων τὰ βάρη *invicem onera* [metaph. pro: *vitia*] *ferre* Gal. 6, 2. — c) βάρος δόξης *moles felicitatis* i. e. *summa* vel *eximia felicitas* 2 Cor. 4, 17. Ut apud Graecos saepissime adiectiva non cum eo nomine coniunguntur, cum quo coniungi debebant, ita h. l. αἰώνιος, iunctum cum βάρος, iungi debet cum δόξης (2 Macc. 9, 10. διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος. Sophocl. Oed. Col. 297. πατρῷον ἄστυ γῆς i. q. πατρῴας γῆς ἄστυ.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 891. — 2) *gravitas* i. e. *auctoritas*, *dignitas* 1 Thess. 2, 7. (Diod. Sic. 4, 61.) Saepius non legitur in N. T.

Βαρσαβᾶς, ᾶ, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Barsabas*, cognomen a) Iosephi Act. 1, 23. memorati. — b) Iudae Act. 15, 22. obvii. Vid. ἰωσήφ et ἰούδας.

Βαρτιμαῖος, ου, ὁ, *Bartimaeus* i. e. *filius Timai*, hebr. בַּר טִימַאי Marc. 10, 46.

Βαρύνω, f. υνῶ, a. 1. p. ἐβαρύνθην, *gravo*, Luc. 21, 34. quo l. alii codd. βαρηθῶσιν, alii βαρυνθῶσιν a βαρύνω. (Diod. Sic. 4, 38. Xen. Lac. 2, 5.) De a. 1. p. ἐβαρύνθην cf. *Buttm.* §. 90, 9. not. ** et gram. max. §. 101. not. 10. *Matth.* §. 191, 2. not.

Βαρύς, εῖα, ύ, 1) *gravis* a) propr. ut φορτίον Matth. 23, 4. (Lucian. D. D. 1, 1. Xen. Hier. 1, 5.) — b) metaph. vel pro: *magni momenti*, *wichtig* Matth. 23, 23. Act. 25, 7. (εὐδαιμονία Hdian. 2, 14. 7.) — vel pro *severus*, *streng*, ut ἐπιστολή 2 Cor. 10, 10. (Anth. gr. 2, 40. 4, 17. *Jac.* Hdian. 3, 11. 6.) — vel pro: *violentus*, ut λύκος Act. 20, 29. (Hom. Iliad. 1, 89. Ael. V. H. 1, 34.) — 2) *difficilis*, ut ἐντολή 1 Ioh. 5, 3.

Βαρύτιμος, ου, ἡ, — ον, τό, (ex βαρύς et τιμή) *pretiosus*, *gravis pretii* Matth. 26, 7. (Heliodor. 2. p. 113.)

Βασανίζω, f. ίσω, (a βάσανος q. v. pp. ad lapidem lydium admoveo, exploro, nunc verbis Xen. Cyr. 5, 3. 16. nunc tormentis Hdian. 3, 5. 13.) *crucio*, *vexo* pass. βασανίζομαι *vexor*, *crucior* Matth. 8, 6. 29. Marc. 5, 7. 6, 48. Luc. 8, 28. 2 Petr. 2, 18. Apoc. 9, 5. 11, 10. 20, 10. cet. (Arrian. diss. epict. 22. 35.) — addito ἐν cum dat. adminic. [vid. ἐν] Apoc. 14, 10. — βασανίζομαι sq. inf. epexeget. Apoc. 12, 2. Cf. *Matth.* §. 532. *Elmsl.* ad Eur. Med. v. 1367. *Schäfer* ad eandem v. 1396. *Borneu.* schol. p. 57. *Win.* p. 297. *Fritzsche* diss. 2. p. 68. 89. 101. — Matth. 14, 24. τὸ πλοῖον — ἦν, βασανιζόμενον — κυμάτων *navis iam erat medio in mari, ita ut fluctibus huc illuc iactaretur.* De participii resolvendi ratione vid. sub ἀγανακτέω monita. — Saepius non extat in N. T.

Βασανισμός, οῦ, ὁ, (exploratio facta per lapidem lydium, vel per tormenta) *cruciatus*. Quinquies Apoc. 9, 5. 18, 7. 10. 15. 14, 11. καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ i. e. *fumus ignis cruciantis*.

Βασανιστής, οῦ, ὁ, (βάσανος quod vid.; vel ὁ ἐπὶ τῆς βασάνου, tortor quaestionarius Dem. 978, 11. vel qui tormenta applicat) *carceris praefectus*, i. q. δεσμοφύλαξ. Semel Matth. 18, 34.

Βάσανος, ου, ἡ, (lapis lydius Pind. Pyth. 10, 106. exploratio per lapidem lydium; tormentum Ael. V. H. 2, 4.) *cruciatus*, *dolores graves*. Ter in N. T. Matth. 4, 24. Luc. 16, 23. 28. (Iamblich. Vit. Pyth. §. 68. Ios. Ant. 6, 3. 2. et de partus doloribus Anth. gr. 2. p. 205. *Jac.*)

Βασιλεία, ας, ἡ, (βασιλεύς) 1) *regnum* i. e. *terra regis imperio subiecta*, *Reich*, *Königreich* Matth. 4, 8. 12, 25. 26. 24, 7. Marc. 3, 24. 6, 23. 13, 8. Luc. 11, 17. 18. 21, 10. Hebr. 11, 33. (Ael. V. H. 4, 5. Xen. H. G. 3, 3. 5.) — 2) *imperium* i. e. *imperii administratio*, *die Herrschaft*, *die Regierung* Matth. 6, 13. Marc. 11, 10. Luc. 1, 33. Act. 1, 6. Hebr. 1, 8. (Hdian. 6, 9. 17.) — 3) *dignitas regia* Luc. 19, 12. 15. Apoc. 17, 12. cet. (Hdian. 1, 15. 14. Xen. Cyr. 8, 3. 26.) — pro βασιλεῖς i. e. *reges* vel *regiae potestatis socii* [cf. αἰχμαλωσία] Apoc. 1, 6. de h. l. accus. ἱερεῖς per apposit. addito voc. βασιλείαν cf. *Win.* p. 505. coll. *Matth.* §. 428, 5. §. 432, 5. *Buttm.* §. 118, 8. not. 5. *Erf.* ad Soph. O. R. v. 602. Philoct. v. 1116. *Win.* exeg. Stud. Vol. 1. p. 158. — 4) ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ vel τοῦ χριστοῦ [Matth. 20, 21.] ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ vel ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, etiam absolute ἡ βασιλεία [Matth. 8, 12.] ex hebr. dicendi ratione i. e. ad normam hebr. מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם vel מַלְכוּת הָאֱלֹהִים *regnum divinum*, *regnum*, *cuius rex est Iova Deus*, *regnum Messiae solemni modo olim inaugurandum* i. e. *regnum Christi s. Messiae*, *quod post mortuorum in vitam reditum insigni maiestate*, *tali fere*, *qualis esse solet regum triumphantium*, *ab ipso*, *regis quippe Dei vicario*, *inaugurabitur*, *et quo ii*, *qui eius doctrinam his in terris amplexi sunt atque vitam ad eius praecepta instituerunt*, *beatissima sorte fruentur.* [Hanc certe τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ notionem sibi informaverant

Apostoli et Iudaei aequales Iesu cf. *Koppe* Excurs. 1. in ep. ad Thess. p. 92 sqq. *Keil* historia dogmatis de regno Messiae in *Eiusd.* Opusc. academ. p. 22 sqq. *Berthold* Christologia Iudaeorum Iesu et Apost. aetate p. 187 sqq. Si vero ex iis, quae agenda sibi esse ex voluntate patris Iesus existimabat, colligere licet, eum sensu non iudaico, sed sublimiori Messiam sese habuisse, sic, ut utens hoc nomine non regem τοῦ κόσμου vel τοῦ αἰῶνος τούτου, imo σωτῆρα i. e. datorem et largitorem felicitatis cum nunc tum τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι adipiscendae esse se intuerit, sublimiorem etiam fuisse Iesu τῆς βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ notionem sumere licebit, ita, ut notionem potissimum universam, latentem sub nomine βασιλείας τοῦ θεοῦ, felicitatis puta, cum nunc, tum olim a se sperandae tenuerit atque adeo, si ex Iesu, non item ex apostolorum sensu res sit iudicanda, formulae regni divini substituere possis interdum, ut Matth. 5, 17—48. 6, 10. 33. 7, 21. 8, 11. 18, 4. 21, 43. 22, 2—4. 24, 14. Luc. 13, 23—30. et locis similibus eandem *felicitatis nunc et olim per Iesum* i. e. *a fide ipsi habita et vita, praeceptis et exemplo eius accommodata obtinendae* notionem.] Legitur autem formula ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ vel τοῦ οὐρ. vel τῶν οὐρανῶν, *das Messiasreich*, in N. T. a) universe Matth. 5, 3. Luc. 6, 20. Matth. 5, 10—19. ἐλάχιστος vel μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλ. τῶν οὐρ. = *locum, dignitatem minorem obtinebit*, vel *potiori sorte et dignitate fruetur in regno div.* Matth. 5, 20. οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλ. τ. οὐ. = *cives regni messiani esse non poteritis*; Matth. 6, 10. coll. Luc. 11, 2. — Matth. 6, 33. coll. Luc. 12, 31. — Matth. 8, 11. 12. coll. Luc. 13, 28. 29. — Matth. 11, 11. coll. Luc. 7, 28. — Matth. 11, 12. coll. Luc. 16, 16. v. βιάζομαι. — Matth. 13, 38. 41. 43. υἱοὶ τῆς βασιλείας = *cives regni divini* — Matth. 16, 19. αἱ κλεῖς τῆς βασιλ. τοῦ οὐρ. *claves regni div.* trop. pro: *potestas aditum ad regnum div. concedendi vel denegandi* — Matth. 16, 28. ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ pro εἰς τὴν βασ. αὐτοῦ donec *viderint Messiam venientem in regni sui splendore* — Marc. 9, 1. Luc. 9, 27. — Matth. 18, 1. 4. 19, 12. διὰ τὴν βασιλ. τ. οὐ. *propter regnum div.* i. e. *ut potiantur regno d.* — Matth. 19, 14. coll. Marc. 10, 14. Luc. 18, 16. — Marc. 10, 15. coll. Luc. 18, 17. Matth. 19, 23. 24. coll. Marc. 10, 23—25. et Luc. 18, 25. Matth. 20, 21. 21, 31. προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασ. τ. θ. = *citius, quam vos, ad regnum div. pervenient* — Matth. 25, 34. 26, 29. Marc. 9, 47. 12, 34. οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασ. τ. θ. *non procul abes a regno div.* Luc. 9, 62. v. ἄροτρον. — Luc. 12, 32. 14, 15. 17, 20. οὐκ ἔρχεται sc. ἡ βασ. τῶν οὐ. μετὰ παρατηρήσεως *non veniet regnum div. ita, ut sensibus possit observari.* — Luc. 21, 31. 22, 16. 29. 30. Ioh. 3, 3. 5. 18, 36. ἡ βασιλεία μου οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου (i. q. αἰῶνος) τούτου *regnum a me condendum non est ex genere regnorum, quae hoc seculo sunt* v. αἰών Act. 1, 3. coll. v. 6. 14, 22. 1 Cor. 4, 20. οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει *non verbis sed factis ad regnum div. pervenimus*; 1 Cor. 6, 9. 10. 15, 50. v. 24. ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ *quando reddiderit patri filius* (Messias) *regnum* Gal. 5, 21. Eph. 5, 5. 1 Thess. 2, 12. 2 Thess. 1, 5. 2 Tim. 4, 1. 18. Iac. 2, 5. 2 Petr. 1, 11. Apoc. 1, 9. 11, 15. 12, 10. 17, 17. 18. — λόγος vel μυστήριον vel εὐαγγέλιον τῆς βασιλ. τ. θ. *doctrina vel decreta recondita ad regnum divinum spectantia*, Matth. 4, 23. 9, 35. 13, 11. 19. 24, 14. Marc. 4, 11. — b) refertur ad omnia ea, quae ullo aliquo modo ad regnum Messiae pertinent, sic, ut, manente significatione: *regnum divinum, regnum coeleste*, sensum et contextum si spectaveris, legatur ibi, ubi agitur de tempore, quo inaugurabitur regnum divinum, Matth. 3, 2. 4, 17. 10, 7. Marc. 1, 14. 15. Luc. 9, 2. 10, 9. 11. — vel de institutis, quibus praeparantur homines regno divino Matth. 12, 28. Luc. 11, 20. 17, 21. — vel de λόγῳ περὶ τῆς βασιλ. τῶν οὐρ. Matth. 13, 52. 21, 43. — δέχεσθαι vel προσδέχεσθαι τὴν βασιλ. τ. θ. Luc. 18, 17. Marc. 6, 10. 15. 15, 43. — κηρύσσειν vel διαμαρτύρεσθαι τὴν βασ. τ. θ. Act. 20, 25. 28, 23. 31. — συνεργοὶ εἰς τὴν βασ. τ. θ. *adiutores in tradenda doctrina de regn. div.* — τὰ περὶ τῆς βασ. τ. θ. Act. 1, 3. 8, 12. 19, 8. — vel de natura et ratione regni div. Matth. 13, 44. 45. ubi sensus est: summum et praestantissimum hoc est: civem esse regni div. Matth. 25, 1—14. — vel de sorte et fatis doctrinae, qua invitantur homines ad regn. div. et ei praeparantur Matth. 13, 24. 31. coll. Marc. 4, 26. 30. et Luc. 13, 18. Matth. 13, 33. coll. Luc. 13, 20. 21. — Matth. 22, 2. — vel de legibus et rationibus, quas sequetur Deus vel Messias in recipiendis regni div. civibus Rom. 14, 17. οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασ. τ. θ. βρῶσις καὶ πόσις = *non pendet civitas regni div. a cibo et potu sumendo vel fugiendo* Matth. 18, 23. 20, 1. — vel de aditu ad regnum div. et occasione in illud perveniendi Matth. 22, 12. Col. 1, 13. Hebr. 12, 28.

Βασίλειος, ειον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (βασιλεύς) *regius, regalis* 1 Petr. 2, 9. τὰ βασίλεια *aedes regiae* Luc. 7, 25. (Ioseph. Ant. 13, 5. 3. Xen. Cyr. 1, 1. 5.)

Βασιλεύς, έως, ὁ, (dux Hom. Od. 1, 394. praetor Herodot. 5, 111. rex sacrorum vel archon secundus, iudicans de ludis et causis impietatis Dem. 940, 13. rex Xen. Mem. 3, 9. 10. imperator Herodian. 8, 8. 6. in N. T.) *quicunque regia* i. e. *summa est potestate*, hinc de Deo Matth. 5, 35. 1 Tim. 1, 17. — βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων vel τῶν βασιλέων = *summus rex* 1 Tim. 6, 15. Apoc. 19, 16. Vid. de hac intensionis forma ἅγιος. (ita de rege Sesostri D. S. 1, 55.) — de Iesu Messia Matth. 21, 5. 27, 29. quo l. ut Marc. 15, 18. nominat. pro vocat. vid. ἀνήρ. — Ioh. 1, 50. — de imperatore romano 1 Tim. 2, 2. 1 Petr. 2, 17. (Hdian. 8, 8. 6.) — de rege Matth. 1, 6. 2, 3. — de tetrarcha Matth. 14, 9. Marc. 6, 22. Act. 12, 1. 25, 26. de h. l. vocat. in allocut. vid. ἀδελφός. cet. — de geniorum malorum principe Apoc. 9, 11. — de cultoribus Iesu Apoc. [1, 6.] 5, 10.

Βασιλεύω, f. εύσω, (βασιλεύς) 1) *rex sum, regno, herrschen, regieren*, [universe Ios. Ant. 6, 6. 6. Xen. Cyr. 1, 5. 4.] legitur in N. T. de Deo Apoc. 11, 17. 19, 6. de Messia 1 Cor. 15, 25. Apoc. 11, 15. de cultoribus eius, regni messiani sociis: οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος — λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι Rom. 5, 17. Apoc. 20, 4. 6. 22, 5 sq. [ἐπί τινος Apoc. 5, 10.] cf. *Bertholdt* Christol. Iudaeorum Iesu et Apost. aetate p. 193 sqq. — 1 Cor. 4, 8. — 2) *impero, über ein Volk od. Land herrschen, ein Land* od. *Volk beherrschen* [sq. genit. Hdian. 3, 1. 4. Xen. Mem. 3, 2. 22. Herodot. 1, 206.] a) propr., sq. ἐπί τινος Matth. 2, 22. Apoc. 5, 10. ἐπί τινα Luc. 1, 33. 19, 14. 27. — ita מָלַךְ sq. עַל Ps. 47, 9. שָׁלַט sq. עַל Neh. 5, 15. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 474 sq. et infra sub ἐπί monita. — b) in locis, ubi nunc mors, nunc peccatum persona induitur, sq. ἐπί τινα Rom. 5, 14. absol. v. 17. 21. 6, 12. — Saepius non legitur in N. T.

Βασιλικός, ή, όν, 1) *regius, regalis* Act. 12, 20. 21. Ioh. 4, 46. 49. q. l. ut apud Pol. 4, 76. 2. βασιλικός est: *minister regius, homo aulicus.* — 2) metaph. pro: *egregius, praestantissimus* Iac. 2, 8. νόμος βασιλικός. (Pol. 8, 12. 20. Xen. Sym. 1, 8. et *regalis* Cic. de officiis 1, 12.)

Βασίλισσα, ης, ἡ, *regina*. Quater in N. T. Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. Act. 8, 27. Apoc. 18, 7. de h. l. duplici nominat. κάθημαι βασ. = ὡς β. *ich sitze als Königin* vid. quae de dupl. acc., uno subiecti, altero praedicati sub αἰών observata sunt. (Palaeph. f. 32. Pol. 23, 18. 2. Xen Oec. 9, 15. et de uxore archontis secundi vel regis sacrorum apud Athenienses Dem. 1370, 6. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 226.) *Win.* p. 25.

Βάσις, εως, ἡ, (gressus, passus Hdian. 6, 5. 12. a βαίνω) *id quo gradimur* i. e. *pes*. Semel in N. T. Act. 3, 7. (Sap. 13, 18. Ios. Arch. 7, 5. 5.)

Βασκαίνω, f. ανῶ, a. 1. ἐβάσκανα, et [ut Hdian. 2, 4. 11.] ἐβάσκηνα Gal. 3, 1. cf. *Buttm.* §. 90. not. 4. et gram. max. §. 101, 4. not. 5. *Matth.* §. 185. *Win.* p. 71. 79. (ex βάω, βάσκω garrio, loquor; calumnior, τινά, Ael. V. H. 2, 13. Plut. Pericl. c. 12. magica vi alicui mali aliquid infero) *fascino, excanto* [Jemandem übles anreden, beschreien, behexen, sq. acc. rei Hdian. l. l. Diod. Sic. 4, 6.] pro: *malis artibus aliquem in errorem abduco*, τινά, ita semel Gal. 3, 1. Cf. *Win.* p. 201. *Id.* in ep. P. ad. Gal. p. 73.

Βαστάζω, f. άσω, 1) *tollo* i. e. a) *aufheben, in die Höhe heben*, ut λίθους Ioh. 10, 31. (Ios. Ant. 7, 11. 7. Hdian. 4, 2. 11.) — b) *removeo, wegschaffen*, τὰς νόσους = *morbis mederi* Matth. 8, 17. (Galen. de comp. medicam. per genera 2. ψώρας τε θεραπεύει καὶ ὑπώπια βαστάζει.) —

2) *porto*, *tragen*, a) propr. sq. acc. pers. vel rei, ut τὰ ὑποδήματα Matth. 3, 11. quod ut servorum erat v. *Win.* Realw. sub voc. *Schuhe*, ita Iohannes l. l. tenuem Iesu servum se sibi videri, si ad eum se compareт, enuntiat. — κεράμιον Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. τὴν σόρον Luc. 7, 14. τὰ βαλλόμενα Ioh. 12, 6. — Act. 21, 35. Apoc. 17, 7. — τὸν σταυρόν uti Ioh. 19, 17. proprie, ita Luc. 14, 27. metaphorice legitur vid. σταυρός. — (Ios. Ant. 7, 1. 1. Hdian. 4, 7. 11.) — ζυγόν *iugum* trop. pro: *praecepta observanda alicui* Act. 15, 10. — ἀλλήλων τὰ βάρη onera [trop. pro: *vitia*] Gal. 6, 2. — τὸ ἴδιον φορτίον βαστάζειν *suum onus ferre* trop. pro: *suorum vitiorum molestiam sentire* Gal. 6, 5. — b) pro: φέρω, *fero*, i. e. aa) *ich trage, bringe* τὶ ἐνώπιόν τινος, ut τὸ ὄνομα κυρίου ἐ. ἐ. pro: στὰς vel ἑστηκὼς — ἐνώπιον ἐθνῶν β. τ. ο. κ. *stans coram paganis notitiam nominis domini affero* pro: *affero paganis notitiam nominis* [venerandi puta] *domini* Act. 9, 15. — bb) *sustineo* i. e. vel *fulcio*, ut τὴν ῥίζαν Rom. 11, 18. — vel *tolero*, *perfero*, ut τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα Matth. 20, 12. (ita φέρω Xen. An. 3, 1. 23. Lucian. Dial. Mort. 13, 6.) — Ioh. 16, 12. ἔτι — βαστάζειν *ferendis* [i. e. *intelligendis*] *iis impares estis*. (Epictet. Enchirid. 29, 5. εἰ δύνασαι βαστάσαι sc. τὸ πρᾶγμα i. e. num par sis huic negotio sustinendo.) — vel *patienter fero*, ut τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων Rom. 15, 1. κακούς Apoc. 2, 2. 3. (Arrian. Epict. 1, 3. 2. et φέρω Xen. Cyr. 3, 1. 28.) — cc) *in me suscipio*, τὸ κρίμα pro: *poenas do* Gal. 5, 10. — *auferendi* notione inclusa, *tollo et aufero*, τινά Ioh. 20, 15. (Ios. Ant. 8, 2. 2.) — c) pro: φορέω, *gesto*, ita de vestimentis Luc. 10, 4. (φορεῖν Diod. Sic. 20, 54. Xen. Anab. 1, 8. 29.) — de notis alicui inustis Gal. 6, 17. — de utero foetum gestante Luc. 11, 22. (Hom. Iliad. 6, 59. ὅν τινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον ἐόντα φέροι. Schol. MS. ὃν ἐν γαστρὶ ἡ μήτηρ υἱὸν ὄντα βαστάζοι. cf. *Wetsten.* ad Luc. l. l.) — Saepius non extat in N. T.

Βάτος, ου, ὁ, [ita apud Marc. 12, 26. Esse hanc formam atticam docent Moer. 99. Thom. Mag. 148. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 532. *Win.* p. 38. 62.] et ἡ βάτος, *rubus*, *sentis*. Quinquies in N. T. Marc. l. l. Luc. 6, 44. 20, 37. Act. 7, 30. 35. — οἱ ο' pro סְנֶה Exod. 3, 2. 3. 4. (Pol. 3, 71. 1. Dioscor. 4, 37. Theophr. H. Plant. 3, 18.)

Βάτος, ου, ὁ, *Batus*, hebr. בַּת, genus mensurae liquidorum apud Iudaeos, capientis sextarios LXXII, teste Ios. Arch. 8, 2. Semel in N. T. Luc. 16, 6.

Βάτραχος, ου, ὁ, *rana*. Semel in N. T. Apoc. 16, 13. de h. l. nom. βάτραχοι vid. sub εἶδον ad h. l. monita. — οἱ ο' pro צְפַרְדֵּעַ Ps. 78, 45. (Ael. V. H. 1, 3.)

Βαττολογέω, ῶ, f. ήσω, i. q. βατταρίζω, (balbutio, Lucian. Iov. Trag. §. 27. Quam vocem, uti alii a בָּטָא Levit. 5, 9. alii a בַּדִּים Ies. 44, 25. alii a Batto, rege Cyrenaico balbutiente Herodot. 4, 155. repetunt, ita *Passow* 1, 261. et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 263. origine graecam existimant, quae sono imitante balborum haesitationem primum *balbutire*, deinde, cum balbi idem sexcenties repetere soleant, *garrire* declararet.) *garrio*, *multa verba facio*. Semel in N. T. Matth. 6, 7. (Simplic. in Epictet. 212.)

Βδέλυγμα, τος, τό, (a βδελύσσομαι aversor; res, quae est mali odoris) 1) *abominandum*, *res foeda et abominanda* a) univ. sq. ἐνώπιόν τινος *iudice aliquo* [vid. ἐνώπιον] Luc. 16, 15. (Prov. 15, 8. 9.) — Matth. 24, 15. et Marc. 13, 14. τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως i. e. vel ἡ ἐρήμωσις ἡ βδελυκτική [vid. ἀγάπη] *foeda et detestabilis vastatio* vel: *res foeda et detestabilis cum desolatione coniuncta* aut *desolationem antecedens et annuntians* [vid. de genit. sub ἄζυμος notata.] (Leguntur haec verba nunc de statua Iovis Olympii, quam in templi Hierosolymitani tecto collocari iussit Antiochus Epiphanes Dan. 9, 27. 12, 11. cf. *Bertholdt* ad hh. ll. 2 Macc. 6, 2. nunc de ara Antiochi eiusdem iussu altari holocaustorum imposita 1 Macc. 1, 54. 6, 7.) — b) de rebus et personis, quae Iudaeo e religionis suae placitis offensioni essent, ut non posset non maxime abominari, ut: de rebus ad idolorum cultum pertinentibus Apoc. 17, 4. 5. — οἱ ο' pro מִפְלֶצֶת 1 Regg. 11, 5. Ier. 11, 15. (Fabric. Cod. Pseudep. N. T. p. 615. ἐπιμιγνήσεσθε ἐν βδελύγμασιν ἐθνῶν, verba Testam. 12. patriarch. —) Apoc. 21, 27. πᾶν κοινὸν καὶ ποιοῦν βδέλυγμα. De neutro, quatenus ad personas referatur, v. sub ἀγενής monita.

Βδελυκτός, ή, όν, (βδελύσσομαι) *abominabilis*, *detestabilis*. Semel in N. T. Tit. 1, 16. — οἱ ο' pro תּוֹעֵבָה Prov. 17, 15. 2 Macc. 1, 27.

Βδελύσσομαι, ττομαι, f. ξομαι, dep. med. (βδελύσσω foedum odorem edo, aversor ob foetorem Arist. Plut. v. 700.) *aversor*, *abominor aliquid* Rom. 2, 22. ἐβδελυγμένος passiv. *abominatus* Apoc. 21, 8. de perfecto quatenus praesentis notionem includat, vid. ἀγαπάω. — οἱ ο' pro תּוֹעֵבָה Levit. 18, 30. (Pol. 33, 16. 20.)

Βέβαιος, αία, [cf. *Win.* p. 67. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 235.] ον, (a βαίνω) *stabilis*, *firmus*, *certus*, ut παῤῥησία Hebr. 3, 6. 14. ἄγκυρα 6, 19. διαθήκη β. 9, 17. ἐπαγγελία Rom. 4, 16. ἐλπίς 2 Cor. 1, 7. 2 Petr. 1, 10. (φιλία Xen. Hier. 3, 7. Diod. Sic 3, 7. εἰρήνη Xen. Cyr. 3, 2. 23.) — λόγος βέβαιος Hebr. 2, 2. 2 Petr. 1, 9. — Saepius non extat in N. T.

Βεβαιόω, ῶ, f. ώσω, (a βέβαιος) *confirmo* a) sq. acc. dicti vel facti: *argumentis stabilio*, *ratum facio*, *comprobo*, ut τὸν λόγον Marc. 16, 20. τὰς ἐπαγγελίας Rom. 15, 8. τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ 1 Cor. 1, 6. ἥτις — ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς [scil. εὐαγγελισθεῖσα] ἐβεβαιώθη Hebr. 2, 3. — (Hdian. 6, 8. 15. Thuc. 3, 12.) — b) sq. acc. pers. *constantem reddo*, ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἀνεγκλήτους i. e. confirmabit vos *ita*, *ut sitis irreprehensi* 1 Cor. 1, 8. Cf. de adiectivi usu proleptico sub ἄμεμπτος monita. — ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστόν i. e. *quod attinet ad Christum* 2 Cor. 1, 21. — Col. 2, 17. Hebr. 13, 9. — Saepius non extat in N. T.

Βεβαίωσις, εως, ἡ, (βεβαιόω) *confirmatio*. Bis in N. T. Phil. 1, 7. Hebr. 6, 16. εἰς βεβαίωσιν i. e. *ad fidem faciendam*. (Sap. 6, 19. Thuc. 4, 87.)

Βέβηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a βηλός limen; ad quem aditus patet; ita de rebus Soph. Oed. Col. v. 10.) *profanus*, [i. e. non initiatus, ἀμύητος Plat. Symp. p. 334. C. cf. *Ruhnken.* ad Tim. p. 60.] ut μῦθος 1 Tim. 4, 6. κενοφωνία 6, 20. 2 Tim. 2, 16. — de personis = *impius* 1 Tim. 1, 9. Hebr. 12, 16. — οἱ ο' pro חֹל Levit. 10, 10. (Thuc. 4, 97. Ael. V. H. 3, 9.)

Βεβηλόω, ῶ, f. ώσω, (βέβηλος) *profano*, *violo*. Bis in N. T., τί Matth. 12, 5. Act. 24, 6. — οἱ ο' pro חָלַל, הֵחֵל Exod. 31, 14. טִמֵּא Ezech. 43, 7. 8. (Heliodor. 10. p. 513.)

Βεελζεβούλ, ὁ, vel *Βεελζεβούβ*, ὁ, *Beelzebul* vel *Beelzebub*, in N. T. *malorum geniorum princeps*, *Satanas* Matth. 10, 25. 12, 24. 27. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. 18. 19. Qui scribunt βεελζεβούβ, derivant a בַּעַל זְבוּב, quod erat nomen idoli Ecronitarum, notans *dominum muscarum*, *Fliegenbaal*, *Fliegengott*, dicuntque hoc nomine coluisse Ecronitas hoc idolum, quia abigere possit muscas ipsis molestissimas 1 Regg. 1, 2. 3. 16. Qui vero scribendum monent βεελζεβούλ, repetere solent a בַּעַל זְבוּל i. e. deus stercoris, a זֶבֶל stercus, fimus, atque iidem Iudaeos propterea Satanam hoc nomine insignivisse observant, quod auctor sit idololatriae sordidae atque turpissimae.

Βελίαλ, ὁ, (hebr. בְּלִיַּעַל malitia, nequitia 1 Sam. 25, 25.) *Belial*, cognomen Satanae. Semel in N. T. 2 Cor. 6, 15. ita e lect. vulg. — Codd. optimi: βελίαρ.

Βελίαρ, ὁ, *Beliar*, cognomen Satanae, semel obvium 1 Cor. 6, 15. ubi editiones vulg. βελίαλ. (Fabric. Cod. Pseudep. N. T. Vol. 1. p. 587. 619.)

Βελόνη, ης, ἡ, (cuspis hastae, a βέλος.) *acus*.* Semel in N. T. Luc. 18, 25. pro ῥαφίς. (Ael. V. H. 9, 8. Aeschin. 77, 27.)

Βέλος, εος, ους, τό, (a βάλλω iacio) *telum*. Semel in N. T. Eph. 6, 16. ubi τοῖς βέλεσι πεπυρωμένοις i. e.

malleolis vel falaricis comparantur Satanae conamina rei christianae incrementa impediendi.

Βελτίων, ιονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, compar. adiect. ἀγαθός, *melior*. — βελτίον *melius*, adv. Semel 2 Tim. 1, 18. βελτίον γινώσκεις i. e. *melius nosti*, sc. quam ego vel alii. Vid. de comparativo sine comparatione sub ἀκριβής monita.

Βενιαμίν, ὁ, *Beniamin*, hebr. בִּנְיָמִין nomen pr. indecl. duodecimi ex filiis Iacobi, ex Rahele; metonym. *posteri* vel *tribus Beniamin* Act. 13, 21. Rom. 11, 1. cet.

Βερνίκη, ης, ἡ, *Bernice*, filia Herodis Agrippae Imi, natu maxima, uxor patrui sui Herodis, regis Chalcidos, quo mortuo, ut vitaret incestuosae cum fratre Agrippa IIdo familiaritatis suspicionem haud immeritam, nupsit Polemoni, Ciliciae regi, paulo vero post ad Agrippam fratrem rediit; denique habuerunt eam Vespasianus et Titus. Ios. Ant. 19, 4. 20, 5. Tacit. Hist. 2, 8. Sueton. Tit. c. 7. — Act. 25, 13. 23. 26, 30.

Βέροια, ας, ἡ, etiam Βέῤῥοια, *Beroea*, urbs Macedoniae prope Pellam, ad montem Bermium sita, post *Irenopolis*, hodie *Boor* appellata Act. 17, 10. 13. (Thuc. 1, 61.)

Βεροιαῖος, α, ον, *Beroeensis* Act. 20, 4.

Βηθαβαρά, ᾶς, ἡ, *Bethabara*, hebr. בֵּית עֲבָרָה i. e. locus, oppidum, ubi traiicitur Ioh. 1, 28. quo loco optimi codd. habent βηθανίᾳ. Prodiisse videtur lectio βηθαβαρᾶ ex ingenio Origenis, qui, quod iter per has regiones faciens nullum oppidum βηθανίας nomine insigne deprehendisset, vidisset vero oppidum Bethabara nominatum, Ioh. 1, 28. legendum esse existimavit βηθαβαρᾶ.

Βηθανία, ας, ἡ, *Bethania*, hebr. בֵּית הִינִי i. e. locus dactylorum. Erat Bethania 1) oppidum vel vicus ultra montem oliveti situs, XV stadiis ab Hierosolymis distans, nomen nactus a dactylis palmarum ibi frequentibus; erat vicus patrius Mariae, Marthae et Lazari, hoc quoque nomine memorabilis, quod Iesus saepius ibi pernoctavit Ioh. 11, 1. 18. Matth. 21, 17. — 2) vicus trans Iordanem situs, ubi Iohannes baptizabat Ioh. 1, 28. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Βηθεσδά, ᾶς, ἡ, *Bethesda*, בֵּית חֶסְדָּא i. e. domus misericordiae, aedificium aegrotis excipiendis et curandis destinatum; nomen piscinae haud procul a templo Hierosolymitano cum aedificiis super eam exstructis, ubi aegroti decumbentes aquarum medicarum vi sanabantur Ioh. 5, 2.

Βηθλεέμ, ἡ, [βεθλεέμη, ης, ἡ, Ios. Ant. 6, 8. 1.] *Bethlehem*, hebr. בֵּית לֶחֶם nomen pr. urbis nobilissimae, patriae Davidis et Iesu. Sita erat in tribu Iuda et ob eximiam soli circumiacentis fertilitatem domus panis appellata Matth. 2, 1. 5. Luc. 2, 4. Ioh. 7, 42.

Βηθσαϊδά, ᾶς, ἡ, [et ut codd. habent βηθσαϊδάν Matth. 11, 21. Marc. 6, 45. 8, 22.] *Bethsaida*, hebr. בֵּית צַיְדָה, locus venationis 1) nomen oppidi vel vici Galilaeae, in quo nati erant Apostoli Philippus, Andreas et Petrus Matth. 11, 21. Marc. 6, 45. 8, 22. Ioh. 1, 45. — 2) nom. oppidi in Gaulanitide inferiori ad lacum Genezareth siti, quod a Philippo tetrarcha restauratum, incolis auctum et in honorem Iuliae, filiae Augusti Imp., *Iulias* appellatum est Luc. 9, 10.

Βηθφαγή, ῆς, ἡ, *Bethphage*, בֵּית פַּגָּא domus ficuum, nomen villae vel κώμης ad montem oliveti sitae Matth. 21, 1. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29.

Βῆμα, τος, τό, (βαίνω) 1) *gressus, passus* Act. 7, 5. οὐδὲ βῆμα ποδός = *ne latum quidem pedem*. Ita LXX pro כַּף־רֶגֶל Deut. 2, 5. (Xen. Cyr. 7, 5. 6.) — 2) *suggestus*, dicitur a) pro: *tribunal*. Iudicia enim olim habebantur sub dio, magistratibus sedentibus in loco edito, tesseris marmoreis strato, ad quem per gradus erat adscendendum Matth. 27, 19. Ioh. 19, 13. Act. 18, 12. 16. 17. 25, 6. 7. Rom. 14, 10. 2 Cor. 5, 10. (Herodian. 2, 10. 2. Polyb. 15, 19. 2.) — b) de suggestu throni speciem referente Act. 12, 21. exstructum erat τὸ βῆμα h. l. commemoratum in theatro Caesareensi ab Herode M. unde spectabat ludos et verba faciebat in concione.

Βήρυλλος, ου, ὁ, ἡ, *beryllus*, gemma coloris viridis languidioris Apoc. 21, 20. — οἱ ο' pro שֹׁהַם Exod. 28, 20.

Βία, ας, ἡ, (robur, Körper-Kraft Hom. Iliad. 7, 197. cf. Greg. Corinth. p. 105. edit. *Schäfer.*) *vis, impetus*. Quater in N. T. Act. 5, 26. 21, 35. 24, 7. 27, 41. (Diod. Sic. 4, 78. Xen. Cyr. 7, 1. 31.)

Βιάζομαι, f. άσομαι, (βία) depon. med. vel medium verbi βιάζω [vid. ad ἀγωνίζομαι notata. — de activo βιάζω, = *bewältigen*, quod habent poetae, Hom. Od. 12, 297. et Alcaeus apud Antiatticistam cf. *Beckeri* Anecd. 1. p. 86. *Bast* comment. palaeograph. ad calcem Greg. Corinth. p. 753. ed. *Schäfer*. *Buttm.* gram. max. §. 114.] 1) *vi utor, vim adhibeo, Gewalt brauchen* [absolute Arrian. Epictet. 4, 7. διὰ τί οὐ βιάζομαι;] seq. εἰς, *vim adhibeo, ut intrem in aliquid*. Ita Luc. 16, 16. πᾶς εἰς αὐτήν, sc. τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, βιάζεται = *Jeder drängt sich in dasselbe hinein*. [Ita βιάζεσθαι εἰς τὰ πεδία Arrian. de Venat. 7, 2. εἰς τὴν ἄκραν Arrian. Exp. Alex. M. 6, 9. 4. — Pol. 1, 74. 5. Plut. vit. Othon. c. 12. Thuc. 7, 69. εἴσω Xen. Cyr. 3, 3. 69. — seq. infinit. βιάζομαι κατασπᾶν τινα Lucian. D. D. 21, 1. ἥκειν Aelian. V. H. 13, 32. cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 612. ed. *Schäfer*. — vel accus. simplici seq. ut βιάζεσθαι τὴν πάροδον Zosim. 5, 29. τὴν αὐλαίαν θύραν 2 Macc. 14, 41.) — 2) significatione passiva: [cf. *Matth.* §. 227. *Rost* §. 84. p. 291.] *vis infertur mihi* i. e. [vel: opprimor Hom. Iliad. 15, 727. Xen. Symp. 2, 26. vel:] *cum vi et contentione tractor* Matth. 11, 12. ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βιάζεται = *regnum div. summo studio et ardore expetitur* vel *excipitur* = πᾶς εἰς τὴν βασ. τοῦ θ. βιάζεται apud Luc. l. l. vel: *summo ardore annuntiatur*. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 402 sq. — Saepius non legitur in N. T.

Βίαιος, α, ον, (βία) *violentus, vehemens*. Tantum Act. 2, 2. legitur. (Diod. Sic. 2, 19. Xen. Cyr. 1, 3. 17.)

Βιαστής, οῦ, ὁ, i. q. ὁ βιαζόμενος, *vi utens, vi irrumpens in aliquid*. Semel in N. T. Matth. 11, 12. (Philo de agricult. p. 314.)

Βιβλαρίδιον, ου, τό, (a βιβλάριον cf. *Win.* p. 89.) *libellus* Apoc. 10, 2. 8. 9. 10.

Βιβλίον, ου, τό, (demin. a βίβλος) *libellus, liber* Luc. 4, 17. 20. Ioh. 20, 30. 21, 25. — (Xen. Mem. 1, 6. 14.) — βιβλίον ζωῆς = סֵפֶר חַיִּים Ps. 69, 29. *liber vitae* i. e. liber, quem antiquissima aetas Deo tribuit et cui ab eodem inserta esse putavit hominum nomina [vid. ζωή] Apoc. 13, 8. 17, 8. 20, 12. 21, 27.

Βίβλος, ου, ἡ, (liber papyri Theophr. Hist. plant. 4, 9. in N. T. materia pro re materiata) *liber scriptus, volumen* Matth. 1, 1. Marc. 12, 26. Luc. 3, 4. 20, 42. Act. 1, 42. 7, 42. 19, 19. (Dem. 313, 4.) — βίβλος ζωῆς *liber vitae* [vid. βιβλίον] Phil. 4, 3. Apoc. 3, 5. 20, 15. 22, 19? — Saepius non extat in N. T.

Βιβρώσκω, i. q. βρώσκω, f. βρώσω, *comedo*. Semel in N. T. Ioh. 6, 13. (Pol. 3, 72. 6. Xen. Hier. 1, 24.)

Βιθυνία, ας, ἡ, *Bithynia*, provincia Asiae minoris, adiacens ponto euxino, propontidi, Phrygiae, Mysiae et fluvio Parthenio vel Paphlagoniae Act. 16, 7. 1 Petr. 1, 1.

Βίος, ου, ὁ, 1) *vita, quam vivimus* Luc. 8, 14. 1 Tim. 2, 2. 2 Tim. 2, 4. 1 Petr. 4, 3. (Xen. Mem. 1, 2. 8. Ael. V. H. 3, 39.) — 2) *opes, facultates* Marc. 12, 44. Luc. 8, 43. 15, 12. 30. 21, 4. 1 Ioh. 2, 16. 3, 17. (Diod. Sic. 12, 40.) Saepius non habetur in N. T.

Βιόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. ἐβίωσα [de quo aor. rariore cf. *Matth.* §. 227. *Buttm.* gr. max. §. 114. *Rost* §. 84. sub βιόω. *Win.* p. 79. *Alt* p. 23. — βίος] *vivo, vitam ago*. Extat tantum 1 Petr. 4, 2. — οἱ ο' pro חָיָה Prov. 7, 2. (ἐβίωσα Lucian. Macrob. §. 12. 17. Xen. Oec. 4, 18.)

Βίωσις, εως, ἡ, *vita*, i. e. *vitae* vel *agendi ratio* Act. 26, 4. (Sir. in Prologo primo: διὰ τῆς ἐννόμου βιώσεως.)

Βιωτικός, ή, όν, (βίος) *ad vitam et res huius vitae pertinens.* Ter in N. T. Luc. 21, 34. 1 Cor. 6, 3. 4. (Diod. Sic. 2, 29. Pol. 4, 73. 8.) Dici apud scriptores gr. seriores βιωτικός, ubi elegantius et apud scriptores antiquiores diceretur: τοῦ βίου, docuit *Lob.* ad Phryn. p. 355.

Βλαβερός, ά, όν, (a βλάπτω noceo) *noxius, perniciosus.* Legitur tantum 1 Tim. 6, 9. (Xen. Mem. 1, 3. 11.)

Βλάπτω, f. ψω, (impedio Hom. Iliad. 23, 461. 782. Xen. Cyr. 1, 6. 18.) *laedo, noceo.* Bis in N. T. sq. acc. pers. [vid. ἀδικέω] Marc. 16, 18. — τινὰ μηδὲν [= βλάπτω τινὰ μηδὲν βλαβερόν *nulla noxa afficio aliquem* vel *nullo modo noceo alicui,* vid. ἀδικέω] Luc. 4, 35. (Pol. 1, 79. 13. — βλάπτεται βλάβην ἐλαφράν Plut. de adul. et amic. c. 12. Xen. Mem. 4, 8. 3 et 11.)

Βλαστάνω, βλαστάω, βλαστέω, f. ήσω, et a. 1. senioris aetatis ἐβλάστησα [v. *Matth.* §. 227. *Buttm.* §. 114. *Rost* §. 84. *Win.* p. 80. *Alt* p. 23.] 1) *progermino, frondesco* Matth. 13, 26. Marc. 4, 27. Hebr. 9, 4. (Xen. Oec. 19, 2 et 8.) — 2) active: *produco,* ut τὸν καρπόν Iac. 5, 18. (Aeschyl. fragm. p. 619. Apollon. 1, 1131.)

Βλάστος, ου, ὁ, *Blastus,* nom. pr. viri; fuit B. praefectus cubiculo Herodis Act. 12, 20.

Βλασφημέω, ῶ, f. ήσω, (i. e. βλάπτω τὴν φήμην τινός *famae alicuius noceo,* obtrecto Diod. Sic. 2, 21.) *dictis contumeliosis aliquem proscindo, convicior, maledico alicui.* De hominibus, qui a) hominem aliquem et quae sunt hominis alicuius dictis contumeliosis lacessunt, absolute Act. 13, 45. 18, 6. 1 Tim. 1, 20. 1 Petr. 4, 4. (2 Macc. 10, 34. 12, 14. Hdian. 2, 6. 20.) — addito nomine coniugato βλασφημίας i. e. *Laesterworte ausstossen* [vid. ἀγάπην ἀγαπᾶν sub ἀγαπάω] Marc. 3, 28. — sq. acc. personae vel rei [de quo accus. obiecti remotioris cf. *Matth.* §. 415. §. 416. *Buttm.* §. 118, 4. *Rost* §. 104, 2. *Fischer* 3. a. p. 433. *Win.* p. 200.] Tit. 3, 2. Iac. 2, 7. — 2 Petr. 2, 10. et Iud. v. 8. βλασφ. δόξας, alii: *principes,* alii: *angelos* explicant. — Rom. 3, 8. q. l. verba sqq. docent, inesse τὸ βλασφημεῖν in falsa criminatione. — 14, 16. 1 Cor. 4, 13. 10, 30. — οἱ ό' pro גִּדֵּף 2 Regg. 19, 6. 22. (Ios. Ant. 16, 9. 2. Hdian. 2, 7. 8.) — b) qui Iesum contumeliose dictis proscindunt, sq. accus. Matth. 27, 39. Marc. 15, 29. Luc. 23, 39. — absol. Luc. 22, 65. Act. 26, 11. — c) qui de Deo, de Spiritu div. et rebus a Deo proficiscentibus impie et ita loquuntur, ut laedatur reverentia summo numini debita, sq. accus. Rom. 2, 24. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 15. 1 Petr. 4, 14. 2 Petr. 2, 2. Apoc. 13, 6. 16, 9. 11. 21. (Ios. Ant. 6, 9. 3.) — Act. 19, 37. q. l. de Deo aliquo gentilium agitur. (Diod. Sic. 2, 21.) — sq. εἰς c. accus. pers. Marc. 3, 29. Luc. 12, 10. (βλ. εἴς τινα legitur Hist. Drac. v. 10. Ios. B. Iud. 2, 17. 1. Liban. epist. 445. Dem. 1229, 5. Plato de republ. 2.) — absolute Matth. 9, 3. 26, 63. Ioh. 10, 36. — d) univ. 2 Petr. 2, 12. ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, per attractionem pro: ταῦτα, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι, βλασφημοῦντες. Iud. v. 10. — Saepius non extat in N. T.

Βλασφημία, ας, ἡ, (laesio famae Pol. 11, 5. 8.) *calumnia, convicium, contumeliose dictum, ehrenrührige Rede.* Matth. 12, 31. ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία i. e. impie dictum admissum *in* Spirit. div. cf. de gen. obiective posito ἀγάπη. — Matth. 15, 19. Marc. 3, 28. Eph. 4, 31. Col. 3, 8. 1 Tim. 6, 4. — κρίσις it. ὄνομα βλασφημίας *sententia, nomen contumeliam includens = sententia contumeliosa, titulus contumeliosus* Iud. v. 9. Apoc. 13, 1. 17, 3. Cf. de genit. vi latius patente ἄζυμος. (Ios. Ant. 6, 9. 2. Dem. 141, 2.) — relate ad res divinas: *impie dictum, quo laeditur reverentia Deo et rebus divinis debita* Matth. 12, 31. 26, 65. Marc. 2, 7. 14, 64. Luc. 5, 21. Ioh. 10, 33. Apoc. 2, 9. 13, 5. — πρὸς τὸν θεόν Apoc. 13, 6. — οἱ ό' pro נֶאָצָה Ezech. 35, 12. Saepius non legitur in N. T.

Βλάσφημος, ου, ὁ, ἡ, (famam laedens Ael. V. H. 12, 57. Hdian. 7, 8. 12.) *maledicus, contumeliosus.* Quater in N. T. Act. 6, 11. ῥήματα βλάσφημα εἰς μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. [v. 13.] 2 Petr. 2, 11. — βλάσφημος, substantive: *maledicus* 1 Tim. 1, 13. 2 Tim. 3, 2.

Βλέμμα, τος, τό, *id quod conspicitur, adspectus rei* (a βλέπω) Semel legitur in N. T. 2 Petr. 2, 8. βλέμματι i. e. *iis, quae videbat,* excruciabatur animus Loti. (Hdian. 4, 5. 17. βλέμμα de vultu legitur.)

Βλέπω, f. ψω, 1) *oculos converto aliquo, intueor, specto, hinsehen, blicken* a) de personis aa) proprie, εἰς, ut εἰς τὰ ὀπίσω Luc. 9, 62. εἰς ἀλλήλους Ioh. 13. 22. — βλέψον εἰς ἡμᾶς Act. 3, 4. (Ael. V. H. 14, 42. Hdian. 3, 11, 5. Xen. An. 4, 1. 28.) — sq. acc. τὴν γυναῖκα Matth. 5, 28. (Aesop. f. 129. βλέπων τὸν μέγαν δεῖπνον. Cf. Gregor. Corinth. p. 22. 772. ed. *Schäfer.*) — *inspiciendi* sens. *hineinblicken* Apoc. 5, 3. 4. — bb) metaph. vel pro: *animum aliquo converto, animo intueor, considero,* absol. βλέπετε, *animum advortite! attendite!* Marc. 13, 33. — sq. accus. 1 Cor. 1, 26. 10, 18. Phil. 3, 2. βλέπετε τὴν κατατομήν, it. τοὺς κύνας, it. τοὺς κακοὺς ἐργάτας cf. *Win.* p. 202. Col. 2, 15. (Ios. de bell. Iud. 3, 10. 2.) — sq. πῶς, τί, c. indicat. in orat. indir. [vid. ἀκούω] de reputantibus vel perpendentibus Marc. 4, 24. Luc. 8, 17. 1 Cor. 3, 10. — vel *respicio, auf etwas sehen* i. e. nunc: *rationem habeo, etwas berücksichtigen,* εἴς τι [Lucian. Dial. Mort. 11, 6. Dem. 124, 7. 1139, 8.] ut εἰς πρόσωπόν τινος = *externam alicuius conditionem respicere,* ita de hominibus, qui partium studio ducuntur Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. — Ita hebr. נָשָׂא פָנִים. [vid. πρόσωπον.] — sq. accus. τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; 2 Cor. 10, 7. (Ios. Ant. 6, 8. 1.) — nunc *operam do, curo, auf etwas sehen, für etwas sorgen,* sq. πῶς c. indicat. Eph. 5, 15. βλέπετε οὖν, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε. cf. ad h. l. *Win.* p. 276. et *Harless* ep. P. ad Eph. p. 475. — sq. ἵνα c. coniunct. *ut, damit* [vid. ἵνα] βλέπετε, ἵνα ἀφόβως γένηται 1 Cor. 16, 10. — sq. acc. in attractione Col. 4, 17. Vide ἀποδείκνυμι. — de iis, qui curant, ne fiat vel accidat sibi aliquid: *caveo mihi, auf seiner Hut sein, zusehen, sich vorsehen.* Ita in imperativis βλέπε, βλεπέτω, βλέπετε, [de imperat. praes. vid. αἰνέω] addito: ἑαυτούς Marc. 13, 9. 2 Ioh. v. 8. — sq. μή, μήποτε, μήπως, *nunc* c. coniunct. aoristi Matth. 24, 4. Marc. 13, 5. — Luc. 21, 8. Act. 13, 40. 1 Cor. 8, 9. 10, 12. Gal. 5, 15. Hebr. 12, 25. (ita ὅρα μή Lucian. Dial. Deorr. 8, 22. 22, 6. Epictet. Enchirid. c. 19. Xen. Cyr. 3, 1. 27.) minus plene Marc. 13, 23. βλέπετε sc. μὴ πιστεύετε coll. v. 21. — *nunc* c. futur. indicat. [vid. μή, μήποτε] Col. 2, 8. βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται συλαγωγῶν i. e. *tanquam praedam abducturus sit.* Hebr. 3, 12. — sq. ἀπό, *auf seiner Hut sein wegen einer Person* oder *Sache, caveo mihi ab aliquo* [vid. ἀπό] ut ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων Marc. 8, 15. ἀπὸ τῶν γραμματέων 12, 38. —

b) de loco sito versus regionem aliquam: *specto* i. e. *vergo* sq. κατά c. acc. Act. 28, 12. εἰς φοίνικα — λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. (sq. πρός c. acc. Hdian. 2, 11. 16. Xen. Mem. 3, 8. 9.)

2) *video* i. e. *oculis cerno, ich erblicke, sehe Jemanden* od. *Etwas* a) proprie aa) per se, sq. accus., ut τὸ κάρφος Matth. 7, 3. Luc. 6, 41. — Matth. 11, 4. 13, 16. 17. — 24, 2. βλέπετε πάντα ταῦτα; cf. *Vater* et *Fritzsche* ad h. l. — Marc. 8, 23. de h. l. indic. praes., ubi Lat. et nostrates imperf. coni. utuntur, vid. ἀκούω. 13, 2. Luc. 7, 44. 8, 16. 10, 23. 24. 11, 33. Ioh. 1, 29. de h. l. praes. histor. vid. ἄγω. Act. 1, 9. 9, 8. 2, 33. 8, 6. 12, 9. 1 Cor. 13, 12. Col. 2, 5. cf. ad h. l. sub ἀποτολμάω monita et *Win.* p. 440. — Apoc. 1, 11. de attractionis genere obvio in verbis: ἐπέστρεψα βλέπειν φωνήν — ἐλάλησε pro: ἐπέστρεψα. βλέπειν, ἥτις ἡ φωνή, ἣ — ἐλάλησε Apoc. 1, 12. et 17, 8. vid. sub ἀποδείκνυμι observata. Apoc. 11, 9. de h. l. praesenti intermixto futuris coll. v. 7. 8. 10. vid. *Win.* p. 243. *Id.* exeget. Stud. Vol. 1. p. 147. — Apoc. 16, 15. 18, 9. 18. 22, 8. (Anth. gr. 4. p. 267. ed. *Jac.* Ios. Ant. 6, 6. 2. 7, 10. 5. Hdian. 2, 9. 6.) — Matth. 18, 10. οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ducta est haec dicendi ratio a more Orientalium, ut Persarum, quo διὰ παντὸς βλέπειν τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως regni tantum proceribus et amicis regis principibus liceret; hinc οἱ ό' pro רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ οἱ ἐγγὺς τοῦ βασιλέως Esth. 1, 4. vel οἱ ὁρῶντες τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως 2 Regg. 25, 19. vel οἱ ἐν προσώπῳ τοῦ βασιλέως Ier.

59, 25. — hinc τὰ βλεπόμενα, *quae oculis conspiciuntur* 2 Cor. 4, 18. Hebr. 11, 1. 3. 7. — sq. accus. cum participio alius verbi [vid. ἀκούω] Marc. 5, 31. βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε. 8, 24. Ioh. 20, 1. βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. Matth. 15, 31. alternat praes. histor. c. aor. [vid. ἄγω] Luc. 24, 12. Ioh. 20, 5. 21, 9. (Ios. Ant. 6, 14. 2. βλέπειν εἶπεν ἀνελθόντα θεῷ τινα τὴν μορφὴν ὅμοιον.) — Ioh. 5, 19. ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα. Ioh. 21, 20. Act. 4, 14. Hebr. 2, 9. *Buttm.* §. 131, 4. et not. b. — abest acc. participii 2 Cor. 12, 6. ὑπὲρ ὃ βλέπει με sc. πράσσοντα — sq. ἐν c. dat. loci, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, *qui videt in occulto, der im Verborgenen Augen hat* Matth. 6, 4. 6. 18. — absolute Apoc. 9, 20. Rom. 11, 10. de h. l. genit. articuli infinitivo praefixi vid. ὁ, ἡ, τό. — additur βλέπων c. intendendi vi verbo finito: βλέπων βλέπω = βλέπω, sed fortius [vid. ἀκούω] Matth. 13, 14. Marc. 4, 12. — βλέπων οὐ βλέπω it. βλέπων μὴ βλέπω *videns non video, ich sehe mit sehenden Augen nicht*, acute pro: *hebes et stupidus sum* Matth. 13, 13. Luc. 8, 10. — bb) ita opponitur verbo ἐλπίζω, ut adiunctam habeat notionem praesentis = *praesentem habeo aliquam rem*, ut ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει, i. e. *denn, was Jemand bereits vor sich sieht* [also schon hat] *wie kann er das auch hoffen?* Rom. 8, 24. Cf. ad h. l. *Win.* p. 261. — ἐλπὶς δὲ βλεπομένη [= ἐλπὶς δὲ παροῦσα] οὐκ — ἐλπίς i. e. *ein gehofftes Gut, das man schon vor sich sieht* [also schon hat] *ist nicht Gegenstand der Hoffnung* v. 24. [iunguntur βλεπόμενος et παρών Ios. Ant. 6, 8. 2.) — — b) *cernere possum, ich kann sehen, ich sehe* aa) propr. Matth. 12, 22. ὥστε τὸν τυφλὸν — βλέπειν. 15, 31. Ioh. 9, 7. 15. 25. Act. 9, 9. Apoc. 3, 18. (Ael. V. H. 6, 12. Xen. Mem. 1, 3. 4. Antiphon. 696, 1.) — hinc τὸ βλέπειν, substantive: *visus, das Gesicht, die Sehkraft* Luc. 7, 21. τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. — De infinit. c. artic. τό, loco substant. posito cf. *Matthiae* §. 540. *Buttm.* §. 112, 5. 1. *Win.* p. 296. *Alt* p. 167. — Hinc τὸ μὴ βλέπειν *das Nichtsehenkönnen, das Nichtsehen* [de μή iunct. c. subst. vid. μή] ὀφθαλμοὶ τοῦ μὴ βλέπειν = *oculi facultate videndi destituti* Rom. 11, 8. de h. l. inf. c. genit. vid. ὁ, ἡ, τό. — bb) trop. pro: *sapio* Ioh. 9, 39. ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται, i. e. *ut, qui non sapiunt, sapere discant et qui sapiunt* [sapere sibi videntur], *insipientes appareant.* v. 41.

3) *sentio, animadverto, wahrnehmen* a) de rebus, quas sensu experimur, ἄνεμον ἰσχυρόν Matth. 14, 30. (ita κτύπον δέδορκα Aeschyl. Sept. c. Theb. v. 100. ed. Lips. τοὺς πολεμίους θεάσασθαι Xen. Anab. 6, 5. 16.) cf. *Fischer.* 3. b. p. 66. *Bornem.* ad Xen. An. l. l. qui ut apud graecos, ita etiam apud latinos scriptores permutari haud raro verba sentiendi notionem communem habentia, Horatii Od. 2, 1. 20. exemplo confirmat. *Passow* sub δέρκομαι. — b) de rebus, quas animo cognoscimus: *intelligo, animadverto* aa) sq. acc. c. particip. [vid. ἀκούω] Rom. 7, 23. βλέπω δὲ ἕτερον νόμον — ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου. Hebr. 10, 25. — bb) sq. ὅτι [vid. ὅτι] 2 Cor. 7, 8. βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ — ἐλύπησεν ὑμᾶς. Hebr. 3, 19. Iac. 2, 22. —

Βλητέος, α, ον, (verbale verbi βάλλω) *iaciendus.* Vide βάλλω no. 2.

Βοανεργές, *Boanerges*, vox hebr. בְּנֵי־רֶגֶשׁ i. e. *filii tonitru* Marc. 3, 17. cognomen impositum filiis Zebedaei, Iacobo maiori et Iohanni, utrum ob insignem dicendi vim et vehementiam, an propter fervidiorem animi indolem, conspicuam in verbis Luc. 9, 54. certo definiri nequit. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 92 sq.

Βοάω, ῶ, f. ήσω, (βοή) *clamo, vociferor*, sq. λέγων Luc. 18, 38. — sq. acc. ut ἄλλοι — ἄλλο τι Act. 21, 34. cf. de hoc acc. *Rost* §. 104, not. 7. *Matth.* §. 446, 8. coll. §. 423, not. — sq. ὅτι recitativo Act. 17, 6. — de laetantibus Gal. 4, 27. (Xen. Cyr. 7, 5. 16.) — de dolentibus, addito: φωνῇ μεγάλῃ [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Act. 8, 7. sq. λέγων Marc. 15, 34. (Plut. Coriol. c. 25. coll. Xen. Cyr. 1, 6. 40.) — de personis cum clamore iubentibus Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. Ioh. 1, 23. coll. Ies. 40, 3. (Diod. Sic. 12, 69. Xen. An. 4, 3. 22.) — de personis *auxilii implorandi* causa clamantibus ad norm. hebr. זָעַק אֶל Hos. 7, 14. β. πρός τινα = *auxilium alicuius imploro, in auxilium voco* Luc. 18, 7. Saepius non legitur in N. T.

Βοή, ῆς, ἡ, *clamor.* Legitur tantum Iacob. 5, 4. (Ael. V. H. 13, 46. Xen. An. 4, 7. 23.)

Βοήθεια, ας, ἡ, (a βοηθέω q. v.) *auxilium* Hebr. 4, 16. (Hdian. 2, 5. 5. Thuc. 3, 113.) — αἱ βοήθειαι *adminicula* Act. 27, 17. (Aristot. Rhet. 2, 5.)

Βοηθέω, ῶ, f. ήσω, (ex βοή, clamor et θέω curro, ad clamorem, maxime periclitantium, accurro, accurro ad auxilium ferendum Xen. Cyr. 3, 2. 1. Pol. 3, 104. 3.) *auxilior, opem fero* Matth. 15, 25. Marc. 9, 24. Act. 21, 28. 2 Cor. 6, 2. Hebr. 2, 18. Apoc. 12, 16. de imperat. aor. βοήθησον Marc. 9, 22. Act. 16, 9. vid. ἀγοράζω. (Hdian. 2, 7. 5. Xen. Mem. 2, 6. 25.) Saepius non extat in N. T.

Βοηθός, οῦ, ὁ, *auxiliator.* Semel in N. T. Hebr. 8, 6. (Hdian. 3, 6. 16. Xen. Mem. 2, 1. 14.)

Βόθυνος, ου, ὁ, *fovea, scrobs.* Ter in N. T. Matth. 12, 11. 15, 11. Luc. 6, 39. — οἱ ο' pro פַּחַת 2 Sam. 18, 17. (Xen. Oec. 19, 7.)

Βολή, ῆς, ἡ, (βάλλω) *iactus.* Semel extat in N. T. Luc. 22, 41. ὡσεὶ λίθου βολὴν *ad lapidis iactum*; de accusat., ubi quaeritur: *quo usque?* cf. *Matthiae* §. 425. *Buttm.* §. 118, 7. (Xen. H. G. 4, 5. 15. Diod. Sic. 5, 41.)

Βολίζω, f. ίσω, (a βολίς, iaculum; bolis i. e. perpendiculum nauticum, quo explorant nautae maris altitudinem, ne allidant naves) *bolidem* i. e. *perpendiculum nauticum demitto.* Semel extat in N. T. Act. 27, 28. (Eustath. in Odyss. 1. p. 69, 40.)

Βολίς, ίδος, ἡ, (a βάλλω, iacio; das Geworfene) *iaculum* Hebr. 12, 20. — οἱ ο' pro שֶׁלַח Neh. 4, 17. חֵץ Num. 24, 8.

Βοόζ, ὁ, [= βόαζος, ου, ὁ, Ios. Ant. 5, 9. 2.] *Boas*, hebr. בֹּעַז, nom. propr. viri hebr. Matth. 1, 5. Luc. 3, 32.

Βόρβορος, ου, ὁ, *stercus, coenum.* Extat tantum 2 Petr. 2, 22. οἱ ο' pro טִיט Ies. 38, 6. (Dem. 1259, 11. Plut. de gen. Socr. c. 10. Arrian. Epict. 4, 11. „ἐν βορβόροις κεῖσθαι dicitur de impiis, quos Lactantius 7, 77. in tenebricosis locis atque in coeni voraginibus poenas luere dicit" *Iacobs.* Anth. gr. 6, p. 375. cf. Matth. 8, 12. 22, 13.)

Βοῤῥᾶς, ᾶ, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, f. q. βορέας, (aquilo, Nord-Nord-Ostwind Xen. Anab. 4, 5. 3.) *septentrio, plaga septentrionalis.* Bis Luc. 13, 29. Apoc. 21, 13. — οἱ ο' pro צָפוֹן Iob. 38, 22. Gen. 13, 14. (Thuc. 3, 4.)

Βόσκω, f. βοσκήσω, *pasco, pastum duco*, βόσκομαι *pascor*, a) pp. Luc. 15, 15. β. χοίρους. — οἱ βόσκοντες, *pastores* [de particip. c. artic. substantivi vim habente vid. ἀδικέω] Matth. 8, 33. Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. — ἀγέλη — βοσκομένη *grex, qui pascebatur* vel *qui in pascuo erat* [vid. ἀγανακτέω] Matth. 8, 30. Marc. 5, 11. — Luc. 8, 32. (Hom. Od. 14, 103. Aesop. fab. 131.) — b) metaph. ut religionis suae cultores ovibus, ita docendi officium comparat Iesus pascendi negotio, sq. accus. Ioh. 21, 15. 17. — οἱ ο' *providendi* sens. pro רָעָה 1 Regg. 12, 16. — Saepius non extat in N. T.

Βοσόρ, ὁ, *Bosor*, hebr. בְּעוֹר nom. propr. viri indecl. 2 Petr. 2, 15.

Βοτάνη, ης, ἡ, *herba.* Habetur tantum Hebr. 6, 7. — οἱ ο' pro עֵשֶׂב (Ael. V. H. 2, 40.)

Βότρυς, υος, ὁ, *racemus, uva*, Apoc. 14, 18. — οἱ ο' pro אֶשְׁכֹּל Gen. 40, 10. (Xen. Oec. 19, 18.)

Βουλεύομαι, f. σομαι, medium (verbi βουλεύω, suadeo, a consiliis sum Xen. An. 2, 5. 16. senator sum Xen. Mem. 1, 1. 18.) 1) *delibero mecum*, sq. εἰ c. indicat. [vid. ἀκούω] βουλεύεται, εἰ δυνατός ἐστιν — ἀπαντῆσαι

Luc. 14, 31. (Ael. V. H. 12, 8. Xen. Mem. 3, 6. 8.) — significatione reciproca: *inter se consultare, sich unter einander berathen, unter einander überlegen* [cf. de medii signif. recipr. *Win.* p. 232. Alt p. 115. *Buttm.* §. 122, 7. *Rost* §. 113, not 2.] seq. ἵνα Ioh. 12, 10. ἐβουλεύσαντο — ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνωσιν. (sq. περί τινος Hdian. 2, 10. 13. Xen. Cyr. 4, 2. 22.) — οἱ ο' pro יָעַץ 1 Chron. 13, 1. — 2) *consilium capio, decerno,* a) sq. acc. ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι; 2 Cor. 1, 17. (Xen. An. 1, 1. 7.) — b) sq. infinit. aor. [de quo vid. ἀδύνατος] Act. 5, 33. ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 15, 37. Act. 27, 39. (Hdian. 1, 16. 8. Xen. Mem. 1, 4. 7.) Saepius non legitur in N. T.

Βουλευτής, οῦ, ὁ, (qui est a consiliis, a βουλεύω) *senator*, de assessore synedrii magni Marc. 15, 43. Luc. 23, 50. 51. (Xen. H. G. 2, 3. 23. Thuc. 8, 69.)

Βουλή, ῆς, ἡ, 1) *consilium, quod capit aliquis, decretum, Rathschluss, Beschluss*, de Dei consiliis Luc. 7, 30. q. l. εἰς ἑαυτούς: *sibi in detrimentum*, vel: *in Bezug auf sie.* Act. 2, 23. 4, 28. 13, 36. 20, 27. ἡ β. τοῦ θελήματος αὐτοῦ i. e. *consilium pendens a voluntate sua* Eph. 1, 11. Hebr. 6, 7. — de hominum consiliis Luc. 23, 51. Act. 5, 38. 27, 12. (Ael. V. H. 2, 4. Hom. Iliad. 1, 5.) — sq. ἵνα c. coniunct. [vid. ἵνα] Act. 27, 42. — 2) *animi sensa et cogitata, Absicht* 1 Cor. 4, 5.

Βούλημα, τος, τό, *consilium, decretum* Act. 27, 43. Rom. 9, 19. (Dem. 1109, 15.)

Βούλομαι, dep. passiv. pers. secunda βούλει [Luc. 22, 42. cf. *Buttm.* §. 93. 3, 3. gram. max. §. 87, not. 9. *Matth.* §. 203, not. 1. *Win.* p. 37. 72.] impf. ἐβουλόμην [Act. 25, 20. 28, 18. 2 Cor. 1, 15. ut Lucian. D. D. 8, 3. — Attici ἠβουλόμην] a. 1. ἐβουλήθην [Iac. 4, 4.] et ἠβουλήθην [2 Ioh. v. 10. cf. *Buttm.* §. 76, not. 5. gram. max. §. 83, not. 8. *Rost* §. 66. *Matth.* §. 162, not. 3. *Win.* p. 68] *volo, ich will, wünsche* a) de hominibus aa) universe, seq. infinit. obiecti nota [cf. de hoc infin. post vv. quibus dicitur velle, posse, cupere, solere, incipere, perficere aliquis aliquid sub αἰτέω in fine notata], ita infin. *aor.*, nunc iunctus c. praeterito in narratione [cf. *Matth.* §. 501. *Schäfer* ad Dem. 3, p. 432. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 145. *Win.* p. 306.] Marc. 15, 15. βουλόμενος — ποιῆσαι *cum satisfacere vellet multitudini.* Act. 12, 4. 18, 27. 19, 30. 22, 30. 23, 28. 27, 43. de horum l. particip. praes. resolvendo per: cum sq. coni. impf. vid. ἀγανακτέω. — (Xen. An. 3, 4. 20.) — Act. 28, 18. 2 Cor. 1, 15. (Xen. Mem. 4, 7. 6.) — nunc ubi agitur de re statim et certo eventura [vid. αἰτέω in fin.] Act. 5, 28. 17, 20. — 25, 22. ἐβουλόμην — ἀκοῦσαι = *vellem — audire.* Cf. de indicat. imperf., ubi indicatur, velle aliquem aliquid, quod nunc quidem fieri non potest, ubi Lat. impf. coni. utuntur *Matth.* §. 509. *Voigtländer* ad Lucian. D. M. p. 110. *Win.* p. 239. *Alt* p. 138 sq. (Lucian. Char. §. 6. Aeschin. c. Ctesiph. p. 383.) — sq. infin. *praes.* [de quo vid. sub. ἀδύνατος observata] Act. 25, 20. 1 Tim. 6, 9. Philem. v. 13. ὃν — ἐβουλόμην — κατέχειν i. e. *quem*, postquam aliquamdiu mecum versatus erat, *volebam retinere* (Plut. de sanit. tuend. c. 1.) — infinitivo idem subiectum habenti c. βούλομαι additur nominativus [cf. *Matth.* §. 536. *Buttm.* §. 129, 2. *Win.* p. 294. 484. *Alt* p. 164.] Act. 18, 15. Iac. 4, 4. — abest infinit. ex antecedd. cogitatione facile addendus Iac. 3, 4. 3 Ioh. v. 10. — de aor. 2 Ioh. v. 12. ἠβουλήθην vid. sub ἀναπέμπω ad Philem. v. 17. monita. — sq. *futuro* vel coniunct. aor. [vid. ἀπολύω] Ioh. 18, 39. — — bb) de voluntate inter duo fluctuante, sq. inf. *aor.* Matth. 1, 19. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 92. — cc) de personis volentibus, ut faciat aliquis aliquid vel de praecipientibus, sq. acc. subiecti c. inf. [vid. ἀντιλέγω] praesentis [vid. ἀδύνατος] Phil. 1, 12. 1 Tim. 2, 8. — inf. aor. et praes. simul [illo ad rem semel factam vel cito praetereuntem, hoc ad rem durantem vel saepius repetitam pertinente vid. ἀδύνατος] 1 Tim. 5, 14. — inf. perfecti praesentis notionem includens [vid. ἀγαπάω] sequitur Tit. 3, 8. — infinit. aor. Iud. v. 5. — — b) de Deo, de Iesu filio Dei et Spiritu div. = θέλω, ἐθέλω, *volo, constitutum habeo,* absol. Iac. 1, 18. — sq. infin. *aor.* [vid. ἀδύνατος] Matth. 11, 27. Luc. 10, 22. 22, 42. de h. l. aposiopesi vid. sub εἰ observata. abest infinit. e contextu eruendus 1 Cor. 12, 11. — sq. acc. c. infin. aor. 2 Petr. 3, 9. — De discrimine inter βούλομαι et ἐθέλω, illo solam voluntatem et animi quandam propensionem, hoc voluntatem cum quodam agendi studio et consilio coniunctam indicante, cf. *Buttm.* Lexilog. Vol. 1. p. 26 sqq. et *Passow* sub hh. vv. Saepius non legitur in N. T.

Βουνός, οῦ, ὁ, *clivus, tumulus.* Bis in N. T. Luc. 3, 5. 23, 30. — οἱ ο' pro גִּבְעָה Exod. 17, 9. 10. (Cebet. Tab. c. 15. Pol. 3, 83. 1.) Vox serioris aevi v. *Lob.* ad Phryn. p. 355. et *Sturz* de dial. alex. p. 153 sq. *Win.* p. 24.

Βοῦς, βοός, ὁ, ἡ, *bos, vacca* Luc. 13, 15. 14, 5. 19. Ioh. 2, 14. 15. 1 Cor. 9, 9. 1 Tim. 5, 18. (Xen. Mem. 1, 2. 32.)

Βραβεῖον, ου, τό, *praemium, quod victoribus in certaminibus gymnicis decernitur*, ut corona, palma 1 Cor. 9, 24. metaph. de praemio virtutis futuro Phil. 3, 14.

Βραβεύω, f. εύσω, (sum βραβεύς i. e. sum moderator certaminis gymnici) *moderor, regno*, vel: *praemio orno* ἔν τινι in constr. praegn. pro: κατοικέω ἔν τινι βραβεύων, ita semel in N. T. Col. 3, 14. ἡ εἰρήνη τοῦ χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. (Diod. Sic. 13, 53. Pol. 6, 4. 3.)

Βραδύνω, f. υνῶ, (a βραδύς tardus) *tardo* i. e. *cunctor* 1 Tim. 3, 15. (Ael. V. H. 3, 43. Hdian. 3, 7. 10.) — 2 Petr. 3, 9. οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας i. e. vel *non tardat Dominus, qui dedit promissionem,* vel *non tardat Dominus promissus* [de quo genit. usu vid. ἀγάπη] vel *non cunctatur dominus ratione habita promissionis*, de qua gen. vi vid. *Matth.* §. 338. §. 339. *Buttm.* §. 119, 6. 1. coll. *Win.* p. 185.

Βραδυπλοέω, ῶ, f. ήσω, (ex βραδύς tardus et πλέω) *tarde navigo.* Semel in N. T. Act. 27, 7. (Artem. 4, 32.)

Βραδύς, εῖα, ύ, *tardus.* Bis Iac. 1, 19. (Xen. Mem. 4, 2. 5.) — τῇ καρδίᾳ [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] *ingenio*, sq. genit. rei [vid. ἄπειρος et *Win.* p. 299], ut τοῦ πιστεύειν Luc. 24, 25. (Pol. 4, 8. 7.)

Βραδυτής, τῆτος, ἡ, (βραδύς) *tarditas* 2 Petr. 3, 9. ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται *ut quidam tarditatem* [i. e. *tardari*] *putant.* (Hdian. 3, 4. 15. Xen. H. G. 4, 6. 5.)

Βραχίων, ονος, ὁ, *brachium*, (pp. Xen. Equestr. 7, 8. in N. T.) ex hebr. pro: *vis, potentia.* Ter Luc. 1, 51. Ioh. 12, 38. Act. 13, 17. Ita οἱ ο' pro זְרוֹעַ Deut. 5, 15.

Βραχύς, εῖα, ύ, 1) *brevis* a) de tempore: μετὰ βραχύ i. e. *paulo post* Luc. 22, 58. (Xen. Ephes. p. 29. βουλεύσασθαι βραχύ, pro quo mox plene βραχὺν βουλεύσασθαι χρόνον cf. L. Bos. de ellips. p. 103. — Act. 5, 34. ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. — De quo accusat. vid. *Matth.* §. 425. *Buttm.* §. 118, 8. — b) de loco neutr. adverbial.: *paululum* [vid. ἀκριβής et *Matth.* l. l.] Act. 27, 28. βραχὺ δὲ διαστήσαντες. (Xen. Cyr. 5, 4. 47.) — 2) *paucus, exiguus* a) de modo, vom Maasse Hebr. 2, 7. 9. βραχύ τι [= *um ein weniges*] ἠλαττώσας αὐτόν et βραχύ τι ἠλαττωμένον. — De acc. post comparat. ubi quaeritur: *quanto?* v. *Matth.* §. 425. — b) de copia Ioh. 6, 7. (Xen. Mem. 1, 4. 8.) — διὰ βραχέων = *paucis* i. e. *paucis verbis* Hebr. 13, 22. (Lucian. Toxar. §. 56.) — Saepius non extat in N. T.

Βρέφος, εος, ους, τό, 1) *foetus, embryo* Luc. 1, 41. 44. (Hom. Iliad. 23, 265. Dioscor. 5, 74.) — 2) *infans recens natus* a) pp. Luc. 2, 12. 16. Act. 7, 19. Luc. 18, 15. 2 Tim. 3, 15. (Ael. V. H. 1, 8. Xen. Mem. 2, 2. 5.) — b) comparantur recens natis *qui modo Christiani facti* sunt 1 Petr. 2, 2. Saepius non legitur in N. T.

Βρέχω, f. ξω, 1) *madefacio*, sq. accus., ut τοὺς πόδας Luc. 7, 38. abest acc., ut τὴν γῆν Apoc. 11, 6. (Diod. Sic. 3, 24. Xen. An. 1, 4. 17.) — 2) ex usu graecitatis serioris [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 291.] *irrigo, pluvia humecto, pluviam demitto,* ἐπί τινα Matth. 5, 45. — abest nominat. subiecti [cf. *Matth.* §. 295. *Buttm.* 116, 10.] οὐκ ἔβρεξεν, scil. ὁ θεός Iac. 5, 17. τοῦ μὴ βρέξαι Ibid. — sq. acc.

rei, ut *πῦρ καὶ θεῖον* Luc. 17, 29. Cf. *Win.* p. 289. — pro הַמְטִיר Gen. 9, 5. (Pol. 16, 12. 3. Arr. diss. ep. 1, 6. 30.) — Saepius non habetur in N. T.

Βροντή, ῆς, ἡ, *tonitru* Marc. 3, 17. de quo loco v. *βοανεργές* Ioh. 12, 29. Apoc. 4, 5. 6, 1. 8, 5. 10, 3. 4. 11, 19. 16, 18. Xen. Cyr. 7, 1. 3. Paus. 4, 21. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Βροχή, ῆς, ἡ, (a *βρέχω* q. v.) *pluvia.* Bis in N. T. Matth. 7, 25. 27. *οἱ ο'* pro גֶּשֶׁם Ps. 68, 10. (Geopp. 2, 39. 191.) Vox serioris aetatis cf. *Lob.* ad Phryn. p. 291.

Βρόχος, ου, ὁ, *laqueus.* Semel in N. T. 1 Cor. 7, 35. *βρόχον ἐπιβάλλειν*, *illaqueare* trop. pro: *necessitatem imponere.* (Ael. V. H. 13, 36. Diod. Sic. 3, 35. Xen. Venat. 2, 5.)

Βρυγμός, ου, ὁ, (a *βρύχω* q. v.) *stridor dentium*, *ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων*, formula solemnis in describenda miseria hominum, quos regni sui felicitate indignos habebit Messias Matth. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Saepius non extat in N. T.

Βρύχω, f. ξω, *strideo, frendeo dentibus.* Semel in N. T. *τοὺς ὀδόντας ἐπί τινα* = *dentes frendeo contra aliquem, die Zähne wetzen u. knirschen gegen Jem.*, ad nom. hebr. חָרַק sq. acc. שִׁנַּיִם et עַל Act. 7, 54. coll. Ps. 35, 16. Iob. 16, 9. Cf. de acc. pertinente ad rem accuratius definiendam sub *ἀριθμός* monita et *Ges.* p. 805. *Ewald* p. 585. gr. min. 252. (Plaut. fragm. op. Nonn. 5. no. 103.)

Βρύω, f. ύσω, (abundo, affluo Diog. Laert. 1, 122.) *produco, emitto*, sq. acc., ita semel Iac. 3, 11. (Xen. Venat. 5, 12.)

Βρῶμα, τος, τό, (a *βιβρώσκω* comedo) *id, quod comeditur, cibus* a) universe aa) proprie Matth. 14, 15. Marc. 7, 19. Luc. 3, 11. 9, 13. 1 Cor. 6, 13. *τὰ — τῇ κοιλίᾳ* scil. *ἐστὶ cibus ventri causa adest, ist für den Magen da.* Cf. *Win.* p. 525. 1 Cor. 8, 8. (Ael. V. H. 3, 20. Plut. de sanit. tuend. c. 6. Xen. Mem. 3, 11. 13.) — *οἱ ο'* pro אֹכֶל Gen. 41, 35. — bb) trop. Ioh. 4, 34. *ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με* i. e. *victus meus hoc continetur studio, ut peragam voluntatem illius, qui misit me.* cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 380. cf. tamen *Win.* p. 312. *de Wette* Ev. Ioh. p. 60. — b) de cibis, quorum usu offendebantur Christiani e Iudaeis Rom. 14, 15. 20. 1 Cor. 8, 13. 1 Tim. 4, 3. — c) de cibis, quorum usum lex mosaica concedebat Hebr. 9, 10. 13, 9. — d) ubi opponitur *τῷ γάλακτι* pro: *στερεὰ τροφή* i. e. [coll. Hebr. 5, 12.] *cibus solidior*, trop. pro: *institutio perfectior* 1 Cor. 3, 2. quo l. si quod pertinet ad *γάλα*, verbum *ποτίζω*, refertur ad *βρῶμα* vid. de zeugmate sub *αἴρω* ad Ioh. 11, 48. et de asyndeto 1 Cor. l. l. ad *ἀκαίρως* notata. — e) *βρῶμα πνευματικόν*, *cibus* vel *ad animum pertinens*, vel *profectus a Spiritu div.* 1 Cor. 10, 3. — Saepius non extat in N. T.

Βρώσιμος, ὁ, ἡ, — ον, τό, *edulis, esculentus.* Semel in N. T. Luc. 24, 41. — *οἱ ο'* pro מַאֲכָל Levit. 19, 23.

Βρῶσις, εως, ἡ, (*βρώσκω*) 1) *cibus, edulium* a) propr. Hebr. 12, 16. Ioh. 6, 27. — *οἱ ο'* pro אֹכֶל Gen. 47, 24. (Thuc. 2, 10.) — b) trop. de animi nutrimento, quod porrigit Iesus Ioh. 4, 32. 6, 27. 55. de h. l. lectione *ἀληθῶς, ἀληθής* vid. quae habent *de Wette, Griesb. Scholt, Lücke, Knapp* ad h. l. — 2) *esus* a) propr. i. e. comedendi actus, *das Essen* Rom. 14, 17. 1 Cor. 8, 4. 2 Cor. 9, 10. Col. 2, 16. (Xen. Mem. 1, 3. 15.) — b) metaph. *corrosio, das Zernagen, die Zernagung* Matth. 6, 19. 20. Alii: *aerugo corrodens metalla et res metallo paratas.*

Βρώσκω, f. *βρώσω*, *comedo.* Ioh. 6, 13. (Hom. Iliad. 22, 94. Xen. Hiero 1, 24.)

Βυθίζω, f. ίσω, (*βυθός*) *demergo.* Bis in N. T. Luc. 5, 7. *ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά* i. e. *ut in eo esset res ut propemodum mergerentur.* Vide de hoc praes. usu *ἀναβαίνω.* (Diod. Sic. 5, 4.) — metaph. *εἰς ὄλεθρον*, ut Latin. *miseriis mergo, in perniciem abduco* 1 Tim. 6, 9.

Βυθός, οῦ, ὁ, (fundus, ima alicuius rei pars Xen. Oec. 19, 11.) *altum* i. e. *mare altum.* Semel in N. T. *νυχθήμερον — πεποίηκα per integram noctem et diem in alto versatus sum* 2 Cor. 11, 25. — Ita *οἱ ο'* pro מְצוּלָה Ps. 107, 24. (Ael. Hist. Anim. 8, 3. Diod. Sic. 3, 21.)

Βυρσεύς, έως, ὁ, (*βύρσα*) *coriarius, der Gerber* Act. 9, 43. 10, 6. 32. (Artemid. 4, 56.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gerber.*

Βύσσινος, η, ον, *byssinus, e bysso confectus*, neutr. *βύσσινον*, *vestis byssina* [cf. *Win.* p. 526. *L. Bos.* p. 204. ed. *Schäfer.*] Apoc. 18, 12. 16. 19, 8. 14. — *οἱ ο'* pro שֵׁשׁ Gen. 41, 42. בּוּץ 1 Chron. 15, 27. (Diod. Sic. 1, 85.)

Βύσσος, ου, ἡ, *byssus*, erat gossypium pretiosissimum, nobilissimum ac tenuissimum. Varia commemorantur eius genera, indica, aegyptiaca, achaica, quae circa Elidem in folliculis papaveris instar crescebant. Vestes byssinae erant pro varietate coloris nativi flavae, rufae, albicantes, purpureo colore tinctae Strabo 15, 1016. Philost. Vit. Apoll. 2, 20. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Baumwolle.* Nomina hebraica sunt שֵׁשׁ Exod. 28, 39. בּוּץ 2 Chron. 5, 12. בַּד 1 Chron. 15, 27. — Luc. 16, 19. [Apoc. 18, 12.] — (Paus. 5, 5. 6, 26.)

Βωμός, οῦ, ὁ, (*βαίνω*, gradior; locus editus, suggestus, basis Hom. Iliad. 8, 441.) *ara, altare.* Semel in N. T. Act. 17, 23. (Diod. Sic. 3, 28. Xen. Mem. 1, 1. 2. Thuc. 4, 98.)

Γ.

Γαββαθᾶ, etiam *Γαββαθᾶ*, ἡ, *Gabbatha*, nomen syrochald. גַּבְּעָתָא vel גַּבְּתָא, i. e. locus excelsus, cui respondet *λιθόστρωτον* i. e. pavimentum parvulis variisque lapidibus sectis marmoreis stratum, opus tesselatum, vermiculatum, *ein Marmor- oder Mussivboden.* Ut enim a Sullae inde temporibus usu receptum erat, ut Romani nobiliores et beatiores in aedibus suis pavimenta tesselata et sectilia facienda curarent (Plin. Hist. N. 36, 25.) ita postea ipsa sectilia et marmoris crustas vel tesseras in expeditionibus et provinciis Romani secum ferebant iisque praetorium sterni et tribunal, e quo ius dicebant et verba faciebant ad milites et cives, imponi iubebant Ioh. 19, 13. Sunt tamen, qui, cum Ioh. l. l. addatur nomen syrochaldaicum cumque Iosephus de bell. iud. 6, 7. in describendis templi hierosolymitani partibus exterioribus commemoraverit *λιθόστρωτον* aliquod, locum certum urbis Hierosolymae, pertinentem, ut videtur, ad illam templi partem, quae atrium gentium appellabatur, significari moneant. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Lithostroton.*

Γαβριήλ, ὁ, *Gabriel;* nomen indecl. archangeli hebr. גַּבְרִיאֵל. Luc. 1, 19.

Γάγγραινα, ης, ἡ, (*γράω, γραίνω*) *gangraena*, nomen morbi, quo pars quaedam corporis, laborans vi inflammationis, ita emortua est, ut, nisi medela opportune afferatur, malum, indies latius serpens, reliquas simul corporis partes et ossa tandem carie arrodat, *der kalte Brand.* Semel in N. T. 2 Tim. 2, 17. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Krankheiten.*

Γάδ, ὁ, [= *γάδης*, etiam *γάδας*, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 19. 7. 2, 7. 4.] *Gad*, hebr. גָּד, nom. propr. filii Iacobi patriarchae et Silpae Apoc. 7, 5.

Γαδαρηνός, ή, όν, *Gadarenus; χώρα τῶν γαδαρηνῶν* est i. q. *γαδαρίς* regio Gadarenorum Matth. 8, 28. Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. coll. Ioseph. de bell. iud. 3, 3. Est nomen gentile, ortum ab urbe *γαδαρά*, metropoli Peroeae, littori orientali lacus Genezareth adiacente, LX stadiis a Tiberiade distante et a gentilibus maxime habitatá; Herodi M. ab Augusto donata, postea vero Syriae adnumerata est.

Γάζα, ης, ή, (vocab. persicum, civitate graeca et latina donatum, significans: aerarium regium Diod. Sic. 17, 64. et Curtius 3, 12. 17.) *aerarium* i. e. *thesaurus et thesauri reconditorium*. Semel in N. T. extat Act. 8, 27. — *οἱ ὁ'* pro גִּנְזֵי Esth. 3, 9.

Γάζα, ης, ή, *Gaza*, hebr. עַזָּה, urbs quondam celebris Philistaeorum, sita in colle, versus fines terrae Israeliticae australes, Raphiam inter et Ascalonem, assignata quidem tribui Iudae, recepta tamen mox a Philistaeis. Praesidium cum haberet persicum, Alexander M. post obsidionem quinque mensium eam expugnavit, neque tamen delevit. Post vero, anno 96. a. Chr. n. Alexander Iannaeus, Iudaeorum rex, Gazam captam post anni unius obsidionem diruit, dirutam autem aliquot annis post instauravit Gabinius. Denique Augustus imperator eandem donavit Herodi M. quo mortuo Syriae adiecta est. Curtius 4, 6. Ioseph. Ant. 11, 8. 3. 13, 13. 3. 13, 5. 5. 15, 7. 9. Plutarch. Alex. c. 25. — Act. 8, 26. verba *αὕτη ἐστὶν ἔρημος* alii explicant: *praesidiis et munimentis nudata*, alii: *αὕτη* (sc. *ἡ ὁδός*) *non est admodum frequens;* alii de duplici Gaza, vetere i. e. ab Alexandri inde M. tempore deserta et nova, Lucae temporibus florente, cogitarunt: alii denique haec verba pro glossemate habenda esse arbitrantur, cf. *Kuinoel* Comment. in libr. N. T. hist. Vol. 4. p. 311. et *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gaza*.

Γαζοφυλάκιον, ου, τό, (ex *γάζα* thesaurus et *φυλακή* custodia pp. aerarium, thesauri reconditorium (*aerarium sacrum*, dicitur enim in N. T. de cistis XIII, quae erant in atrio mulierum, Rabbinis שׁוֹפָרוֹת i. e. tubae appellatis, ob formam tubis non dissimilem, in quibus condebantur nummi vel sponte oblati vel quotannis a Iudaeis ad templi conservationem pendendi Marc. 12, 41. 43. Luc. 21, 1. Ioh. 8, 20. Cf. *Win.* bibl. Realw. Vol. 2. p. 678. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 550.

Γάϊος, ου, ὁ, *Caius*, nomen propr. trium virorum in N. T. obviorum, quorum alter *Derbensis* Act. 20, 4. alter *Macedo* Act. 19, 29. e comitibus Pauli erant, tertius *Corinthius* et Pauli opera ad Christianorum sacra adductus erat. Huius hospitio Paulus non solum Corinthi degens fruebatur, sed habebantur etiam in eiusdem Caii aedibus conventus Christianorum sacri. Ad eundem denique scriptam multi putant epistolam Iohannis tertiam Rom. 16, 23. 1 Cor. 1, 15. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Caius*.

Γάλα, λακτος, τό, *lac* a) pp. 1 Cor. 9, 7. (Xen. Mem. 4, 3. 10.) — b) metaph. vel de *elementis doctrinae christianae* 1 Cor. 3, 2. Hebr. 5, 12. 13. vel de *nutrimento animi* 1 Petr. 2, 2.

Γαλάτης, ου, ὁ, *Galata*, incola Galatiae Gal. 3, 1.

Γαλατία, ας, ή, *Galatia*, *Gallograecia*, nomen regionis Asiae minoris, confinis Paphlagoniae, Ponto, Cappadociae, Phrygiae, Lycaoniae et Bithyniae. Nomen traxit a Gallorum gentibus quibusdam Trocmis et Tolistobolis, qui, cum ad tantam multitudinem accrevissent, ut terra patria capere eos non posset, catervatim et iuncti cum Celtarum agmine (Toctosagibus) in alias terras transeuntes primo Graeciam peterent, ter vero pulsi inde in Asiam proficiscerentur atque in ea eius parte considerent, quae iuxta Bithyniam et Paphlagoniam, item ad Pontum Euxinum sita esset. Quemadmodum vero ipsi regioni huic nomen dederunt Galatiae, ita, mixti cum graecis huius terrae incolis, Gallograeci, terra ipsa Gallograecia dici coeperunt. Imperante Augusto, a. 26. ante Chr. n. in provinciae romanae formulam haec regio redacta et a Propraetore legibus romanis gubernata est. Insignis denique fuit Galatia soli non tantum fertilitate studioque mercaturae, sed gentium, quae sedem ibi fixerant, plurium, Iudaeorum etiam coloniis, quorum, et gentilium ibi versantium, plures Pauli opera factos esse Christianos ex epistolis Paulinis intelligitur. cf. Tacit. Ann. 15, 6. Strabo 1. p. 301. ed. *Tauchnitz*. Pausan. Phoc. 10, 23. 9. Liv. 37, 8. 38, 16. 18. 12. Ioseph. Ant. 16, 6. — Gal. 1, 2. 1 Cor. 16, 1. 2 Tim. 4, 10. 1 Petr. 1, 1.

Γαλατικός, ή, όν, *Galaticus*, *ad Galatiam pertinens*. Bis in N. T. Act. 16, 6. 18, 23.

Γαλήνη, ης, ή, *tranquillitas maris*. Ter in N. T. Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. Luc. 8, 24. (Hom. Odyss. 7, 319. Xen. Anab. 5, 7. 8.)

Γαλιλαία, ας, ή, *Galilaea*. Ita Iesu temporibus dicebatur omnis Palaestina septentrionalis cis Iordanem sita, cum ante exilium hoc nomine appellaretur tractus Palaestinae, situs in finibus septentrionalibus hebr. גָּלִילָה 2 Regg. 15, 29. גָּלִיל 1 Regg. 9, 11. גְּלִיל הַגּוֹיִם Ies. 8, 23. *γαλιλαία ἀλλοφύλων* 1 Macc. 5, 15. Dividebatur Galilaea in *superiorem* — *ἡ ἄνω γαλ.* — quae montibus abundabat et *inferiorem* — *ἡ κάτω γαλ.* — quae planior erat, utraque vero fertilitate excellens tantam hominum multitudinem alebat, ut oppida et vicos haberet CCCCIV, e quibus Tiberiadem, Sepphoridem et Gabaram primarias Iosephus appellavit, in libris vero N. T. Capharnaum et Nazaretha maxime commemorantur Marc. 1, 9. Luc. 2, 39. 4, 14. 8, 26. Ioh. 7, 52. — *γαλιλαίαν τῶν ἐθνῶν* i. e. *quam incolunt gentes* Matth. 4, 15. alii esse dicunt Galilaeam superiorem, vel quod Tyriis et Sidoniis finitima, vel quod Phoenices, Arabes, Syri incolerent eam, alii contra, minus recte [v. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 183.], universam Galilaeam, barbaris quippe finitimam significari observarunt. Cf. Ioseph. de bell. iud. 3, 2. Strabo 16, 523.

Γαλιλαῖος, α, ον, *Galilaeus*, *ad Galilaeam pertinens*, *e Galilaea oriundus* Matth. 26, 69. Marc. 14, 70. Luc. 13, 1. 2. 22, 59. 23, 6. Ioh. 4, 45. Act. 1, 11. 2, 7. 5, 37. Habebantur Galilaei industrii et fortes; dialecto vero cum uterentur propria et, alieni a Pharisaeorum hypocrisi et micrologia, liberiorem disciplinam sequerentur, contemni solebant apud reliquos Iudaeos.

Γαλλίων, ωνος, ὁ, *Gallio*, nomen propr. Act. 18, 12. 14. 17. Erat Gallio Proconsul Achaiae, frater Senecae philosophi natu maior, qui cum nomine proprio appellaretur *Marcus Annaeus Novatus*, postquam adoptione receptus erat in familiam Lucii Iunii Gallionis, Gallio dici coepit. Uti Senecam fratrem, ita Gallionem necari iussit Nero imperator. cf. Tacit. Ann. 6, 3. 15, 73.

Γαμαλιήλ, ὁ, *Gamaliel*, nomen propr. indecl. Fuit Gamaliel magister Pauli atque addictus Pharisaeorum sectae Act. 5, 34. 22, 3. Insigni non solum auctoritate apud Iudaeos floruisse, sed praefuisse etiam synedrio dicitur Tiberio, Caio et Claudio imperantibus. Eundem denique Talmudistae fuisse tradunt filium Rabbi Simeonis et nepotem Hillelis, doctoris apud Iudaeos celeberrimi.

Γαμέω, ῶ, 3 pl. imper. *γαμείτωσαν* [1 Cor. 7, 36. ut *γαμησάτωσαν* v. 9. cf. *Win.* p. 73. *Alt* p. 272 sq. *Matth.* §. 198, not. 1. *Buttm.* §. 93. II. 5. gr. max. §. 88, not. 8.] impf. *ἐγάμουν*, a. 1. *ἔγημα*, [a *γήμω* vel *γάμω*] et forma serioris aevi *ἐγάμησα* [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 742. *Buttm.* gram. max. §. 114. *Matthiae* §. 228. *Rost* §. 84. *Win.* p. 80. *Alt* p. 23. 15.] perf. *γεγάμηκα*, a. 1. p. *ἐγαμήθην*, *matrimonium ineo*, *ich heirathe* 1) activum a) de viris: *uxorem duco*, *ich nehme ein Weib zur Frau*, seq. acc. *γυναῖκα ἔγημα* Luc. 14, 20. (Diod. Sic. 4, 72. Xen. Mem. 1, 1. 8.) — *ὃς ἐὰν* [*ἂν*] *ἀπολελυμένην γαμήσῃ* Matth. 5, 32. 19, 9. — Marc. 10, 11. *ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν*. de h. l. et Matth. 22, 25. aor. — plusqpf. vid. *ἀλείφω*. — (*εἴθε καὶ γαμήσειας αὐτὸν ἐμοῦ* [sc. *τῆς ἥρας*] *γε ἕνεκα* Lucian. D. D. 5, 4. Diod. Sic. 18, 25.) — *γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει* Luc. 16, 18. — absolute *ἐὰν δὲ γήμῃς* 1 Cor. 7, 28. (Xen. Hier. 1, 27.) — Matth. 19, 10. 22, 25. 1 Cor. 7, 33. *ἔπιον*, *ἐγάμουν* Luc. 17, 27. ad h. l. impf. cf. sub *ἀγαπάω* monita. — *οὔτε γαμοῦσιν* Matth. 22, 30. Marc. 12, 25. et Luc. 20, 35. — *γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται* Luc. 20, 34. — *ἦσαν — γαμοῦντες* Matth. 24, 38. (Ael. V. H. 4, 1.) — b) universe i. e. nulla habita sexus ratione, *matrimonium ineo*, *heirathen* 1 Cor. 7, 9 bis v. 10. 1 Tim. 4, 3. — c) de feminis sed sine accus. — *heirathen*, *matrimonium ineo*, ut *ἐὰν γήμῃ ἡ*

παρθένος 1 Cor. 7, 28. 34. γαμείτωσαν sc. virgines v. 36. — γαμεῖν θέλουσιν sc. αἱ χῆραι αἱ νεώτεραι 1 Tim. 5, 11. 14. (Euripid. Med. v. 593. ed. *Elmsl.* μῶν γαμοῦσα καὶ προδοῦσά σε; ad q. l. confer tamen Scholiast. p. 181. θέλει δὲ εἰπεῖν; ἆρα τοιοῦτον ἔργον ποιήσασα; οὐ γὰρ ἐφ' ἑαυτῆς ἔλεγε, ἐπεὶ εἶπεν ἂν γαμουμένη, ἀλλὰ τὸν Ἰάσονος λόγον ἐφ' ἑαυτῆς μετέστρεψεν. γαμεῖ μὲν γὰρ ὁ ἀνήρ, γαμεῖται δὲ ἡ γυνή.) — 2) [ut med. γαμοῦμαι, ἐγημάμην in matrimonium do me, vel meos, ita in N. T.] aor. 1. pass. ἐγαμήθην significatione reflexiva [cf. *Win.* p. 80.]: *in matrimonium me do, ich lasse mich zur Frau nehmen, ich vermähle mich, nubo, nuptum dor,* τινὶ *alicui* Marc. 10, 12. 1 Cor. 7, 39. (Plut. vit. Rom. c. 2. vit. Demetr. c. 2. Philost. vit. Apollon. 3, 38.) — Saepius non legitur in N. T.

Γαμίζω, f. *ίσω*, *nuptui do, colloco filiam* 1 Cor. 7, 38.

Γαμίσκομαι, *elocor, nubo* Marc. 12, 25.

Γάμος, *ου*, *ὁ*, 1) *nuptiae*, i. e. *festum nuptiale, convivium nuptiale* Matth. 22, 2. 8 — 11. 25, 10. [Luc. 14, 8.] Ioh. 2, 1. 2. — οἱ ό pro מִשְׁתֶּה Gen. 29, 22. (Lucian. D. D. 20, 23. Xen. Ven. 1, 8.) — Uti magnam felicitatis in regno messiano percipiendae partem posuerunt Iudaei in epulis conquisitissimis, quas cives regni illius cum gentis suae maioribus celebratissimis sint habituri [cf. *Bertholdt* Christol. p. 196 sqq.], ita in earundem epularum praestantia describenda imagine utitur Apocal. 19, 7. 9. desumta a convivio nuptiali. — Pro: *convivium laetum* poni videtur voc. *γάμοι* Luc. 12, 36. 14, 8. — 2) *coniugium, matrimonium, Ehe* Hebr. 13, 4. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι. (Diod. Sic. 2, 5. Hdian. 3, 10. 10.) Saepius non extat in N. T.

Γάρ, particula causalis, nunquam in enuntiationis initio, sed secundo plerumque, etiam tertio loco posita [cf. *Matth.* §. 615. *Herm.* ad Soph. Phil. v. 1437. *Schäfer* melet. p. 76. *Win.* p. 513. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 758.] *nam, enim, denn.* Ut apud Graecos, ita in N. T.

1) *reddit rationem sententiae antecedentis* a) *expressae*, aa) nude posita habetur

Matth. 1, 21. Marc. 1, 22. 9, 49. de quo l. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 403 sqq. — Luc. 1, 15. 18. Ioh. 2, 25. Act. 1, 20. Rom. 1, 9. 11. 19. 26. 2, 12. 6, 23. 13, 11. de verbis νῦν — ἤγγικε cancellis non includendis vid. *Win.* p. 489. 1 Cor. 1, 11. 19. 21. 2 Cor. 1, 19. 20. 2, 2. 4. 3, 9. Vide ad h. l. *Win.* p. 424. — Gal. 1, 13. 2, 6. 8. 3, 13. 18. 21. 26—28. Eph. 2, 8. 10. 14. 6, 1. Phil. 1, 8. 19. 21. 23. Col. 2, 5. 3, 3. 20. 24. 1 Thess. 1, 8. 9. 2 Thess. 2, 7. 1 Tim. 2, 3. 5. 13. [2 Tim. 2, 7. νόει, ἃ λέγω· δώσει (ita Codd. v. *Win.* p. 263. *Griesb.*, *Vater*, *Wetst.* ad h. l.) γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Vid. tamen de h. l. infra sub no. 4.] Tit. 1, 7. 10. 2, 11. Philem. v. 7. 15. 22. Hebr. 2, 2. Iac. 1, 6. 11. 20. 24. 1 Petr. 2, 19. 25. 2 Petr. 2, 4. 18—21. Iud. v. 4. 1 Ioh. 2, 19. 2 Ioh. v. 11. Apoc. 1, 3. 21, 1. 23. 25. al. — Marc. 2, 15. καὶ ἐγένετο — ἠκολούθησαν αὐτῷ i. e. *cum accumberet in domo eius, portitorum et peccatorum multi una cum Iesu et discipulis accubuerunt, multi enim eum secuti erant.* 5, 8. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ i. e. *erat enim in eo, ut diceret ad illum.* 6, 18. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ i. e. *dicere enim solebat*, scil. quotiescunque huius rei fieret mentio cf. de hac imperf. vi sub ἀποθνήσκω monita. Ioh. 4, 44. ἀπῆλθεν — γαλιλαίαν [scil. Nazaretho urbe relicta], αὐτὸς γὰρ ἐμαρτύρησε *ipse enim testatus erat.* Cf. *Lücke* ad h. l. *Buttm.* §. 124, 4. *Matth.* §. 503, 1. *Win.* p. 245. — post sententiam prohibitivam legitur γάρ Matth. 1, 20. 3, 9. 6, 7. 8. 16. 34. 9, 10. 19. 26. 19, 11. 19, 14. 23, 8—10. 24, 5. 6. 24. 27. 28, 5. Marc. 9, 39. 10, 14. 13, 6. 7. 22. Luc. 1, 30. 2, 10. 7, 6. 9, 50. 18, 16. 21, 8—10. Ioh. 20, 11. Act. 20, 10. — *tertio loco* ponitur γάρ Matth. 2, 6. Marc. 1, 38. 9, 34. 18, 33. 35. Luc. 6, 23. 26. 21, 35. Ioh. 12, 8. Act. 4, 16. 20. Rom. 2, 1. 1 Cor. 1, 18. 2 Cor. 2, 9. Gal. 2, 12. Eph. 5, 6. 1 Tim. 4, 10. al.

bb) iungitur c. aliis particulis, ita tamen, ut utraque vim suam retineat. Cf. *Frotscher* index ad Xen. Hier. p. 100. sub voc. μέν. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. mort. 7, 1. p. 109. *Passow* sub voc. γάρ. ut ἰδοὺ γάρ, *en! enim, nam, en! denn, siehe!* Luc. 2, 10. 6, 23. 17, 21. 2 Cor. 7, 11. — καὶ γάρ = vel: *etenim* Matth. 26, 73. Marc. 10, 45. Luc. 22, 59. Ioh. 4, 23. Act. 19, 40. 1 Cor. 5, 7. 2 Cor. 2, 10. — 13, 4. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη. Al. (Lucian. Dial. Mort. 22, 5. Xen. An. 2, 5. 5.) — vel: *namque etiam, nam et, denn auch* Matth. 8, 9. Luc. 6, 32. 33. 34. 7, 8. 11, 4. Ioh. 4, 45. Rom. 11, 1. 15, 3. 16, 2. (Xen. An. 3, 3. 4.) cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 62. 241. *Meinecke* ad Menandr. et Philem. rel. p. 343 sqq. — γὰρ καί, *nam etiam* 2 Cor. 2, 9. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα. Et in verbis Arati a Paulo laudatis Act. 17, 28. cf. *Win.* p. 424. — μὲν γὰρ — δέ vel ἀλλά *nam — sed* Act. 13, 36. 23, 8. 28, 22. Rom. 2, 25. 2 Cor. 9, 1. Vide de h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 18 sqq. 11, 4. Hebr. 7, 18. 20. 8, 4. 12, 10. — 1 Cor. 11, 7. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν pro: γυνὴ δὲ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι, δόξα ἀνδρὸς ὑπάρχουσα. — μὲν γὰρ — ἀλλά Act. 4, 16. ὅτι μὲν γὰρ — ἀλλά = δῆλον μὲν γάρ, ὅτι — ἀλλά. — minus plene i. e. omittitur ea orationis pars, in qua sequi debebat δέ Rom. 3, 2. 1 Cor. 11, 18. — vel facile suppleri potest Hebr. 6, 16. supple: ὁ δὲ θεὸς ὀμνύει καθ' ἑαυτοῦ coll. v. 13. — οὐ γάρ, *non enim* Matth. 9, 13. 10, 20. Marc. 4, 22. 6, 52. Luc. 6, 43. 8, 47. Ioh. 3, 17. 34. 7, 1. Act. 2, 34. 4, 20. Rom. 1, 16. 2, 11. 13. 28. 1 Cor. 1, 17. 2, 2. 2 Cor. 1, 8. 13. 2, 11. 17. Gal. 4, 30. 1 Thess. 4, 7. 2 Thess. 3, 2. 2 Tim. 1, 7. Hebr. 2, 5. 16. 4, 15. 2 Petr. 1, 16. 21. Apoc. 3, 2. (Hom. Iliad. 5, 402. Palaeph. fab. 31. Xen. An. 3, 4. 36.) cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 200. — οὐδὲ γάρ, *neque enim, nam etiam non, denn auch nicht, denn ja nicht*, cf. *Bornem.* l. l. *Herm.* ad Eurip. Med. p. 336. ed. Lips. — Ioh. 5, 22. Vide ad h. l. *de Wette.* 7, 5. 8, 42. Rom. 8, 7. Gal. 1, 12. 6, 13. [supple: non quod ipsi legem servandam existiment, vel: non reverentia legis ducti ita agunt] οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσι. Act. 4, 12. vid. de h. l. lectione οὐδὲ γὰρ praeferenda *Win.* p. 461. *de Wette* Act. Apost. p. 39. — οὔτε γάρ, *namque non* Luc. 20, 36. οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίσκονται οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται. 1 Cor. 8, 8. 1 Thess. 2, 5. — — — cc) *duplex γάρ legitur ab initio duarum enuntiationum proxime copulatarum*, *vel* quod eadem sententia bis et affirmative et negative, aut universe et exemplis allatis exprimitur. Cf. *Herm.* ad Eurip. Med. p. 361. ed. Lips. ad Soph. Oed. Col. p. 41. Philoct. p. 44. *Poppo* ad Thuc. 1. p. 204. — Ioh. 8, 42. ἐγὼ γὰρ ἐκ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα. 1 Cor. 16, 7. — 2 Cor. 11, 19. 20. — *vel* quod una sententia pendet ab altera Matth. 10, 20. Marc. 6, 52. Luc. 8, 29. Ioh. 3, 34. 5, 21. 22. 46. Act. 2, 15. Rom. 1, 16. 17. Iac. 4, 14. — *vel* quod duae causae afferuntur Matth. 6, 32. 18, 11. Rom. 16, 18. 19. al. — *vel* quod utrumque γάρ ad aliud quid pertinet Matth. 3, 2. 3. Ioh. 3, 19. 20. Rom. 6, 14. al. — — dd) *triplex γάρ* legitur, *vel* quod una causa pendet ab altera Matth. 16, 25. 27. et Marc. 8, 35. 38. it. Luc. 9, 24. 26. Act. 26, 26. Rom. 4, 13. 14. — v. 15. οὗ γὰρ — παράβασις, q. l. si γάρ pro δέ positum credas cf. *Herm.* ad Vig. p. 846. et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 234. — Rom. 5, 6. 7. de quo l. vid. *Win.* p. 423. — 1 Cor. 3, 2. 3. 4. 9, 16—18. ἐὰν γὰρ — τοῦ χριστοῦ, quorum verborum sensus coll. v. 15. ita constituendus erit: τοῦτο τὸ καύχημά σου *in quonam est? num in eo, quod* εὐαγγελίζῃ; *minime,* τὸ εὐαγγελίζεσθαι *enim laudi mihi ducere non possum, oportet enim me* εὐαγγελίζεσθαι — *poena enim, si hoc negligerem, dignus essem. At quaeritur, quomodo in doctrina christ. tradenda versari soleam. Lubens enim, si isto officio fungor, mercedem inde habeo, invitus ubi facio, iniunctum manet mihi officium. Iam quaenam est mihi merces? mercedis loco habeo voluntatem, gratuito tradendi doctrinam Iesu.* Cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. 1. ad Cor. p. 156 sq. — *vel* quod tres causae afferuntur Marc. 9, 39. 40. 41. ratione habita τῶν: μὴ κωλύετε αὐτόν. — *vel* quod unum vel alterum γάρ ad aliud quid pertinet Matth. 16, 26. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. — Matth. 26, 11. ubi verbis πάντοτε γάρ, respicientibus ad v. 9. adde cogitando: δοθῆναι πτωχοῖς δεῖ δύνασθε. Cf. de γάρ etiam apud Graecos saepius interdum repetito *Win.* p. 418. *Bornem.* ad Xen. Symp. p.

147. *Elmsley* ad Eurip. Heracl. v. 476. *Porson* ad Eurip. Med. v. 139. ed. Lips. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 288. 544. —
b) *elliptice* i. e. ita ponitur, ut *sententiae intellectae rationem reddat* aa) nude positum Matth. 2, 2. [sc. natum autem esse regem Iudaeorum in promtu est] εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα. Matth. 4, 18. et Marc. 1, 16. [sc. quae res miri nihil habet] ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. Matth. 5, 12. [suppl.: neque vobis solis hoc accidit] οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας. v. 20. [suppl. probe igitur, quae modo dixi, teneatis] λέγω γὰρ ὑμῖν. 12, 8. [supple: μείζων ἐστὶν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ σαββάτου ὧδε] κύριος γάρ ἐστι τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τῶν ἀνθρώπων. Matth. 18, 7. [supple: sive offensiones ipsas, sive causas earum spectes, quis deplorandam esse neget sortem mundi.] ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα i. e. *ea enim est prava eius indoles, ut abesse nequeant offensiones.* Matth. 22, 28. Marc. 12, 23. et Luc. 20, 33. [non liquet, vel: nos quidem non intelligimus] πάντες γὰρ κλ. Matth. 24, 28. ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί i. e. ubi enim, inquit proverbium, cadaver, ibi vultures. — 26, 11. et Marc. 14, 17. ll. Ioh. 12, 8. [supple: benefaciendi occasio semper vobis adest] πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε. — Marc. 4, 25. ὃς γὰρ — αὐτῷ explica: valet enim hic proverbium: quicunque habet etc. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 133. — Marc. 5, 42. 16, 4. Luc. 1, 44. 9, 44. 48. 12, 58. ὡς γὰρ — αὐτοῦ enarra: λέγετε γὰρ ὡς ὑπάγεις — αὐτοῦ. cf. *Win.* p. 423. — Luc. 14, 24. 18, 14. 25. 19, 26. 22, 2. Ioh. 9, 30. [supple: nolite ex me quaerere, πῶς ἤνοιξέ μοι τοὺς ὀφθαλμούς] ἐν γὰρ τούτῳ — ὀφθαλμούς i. e. nam [non tam in illo, quam] in hoc mirum est, quod nescire vos dicitis, undenam sit is, qui oculos mihi aperuit. 19, 36. Act. 2, 15. 4, 22. 27. — 9, 11. [neque dubita adire illum] ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται. v. 16. 19, 37. 22, 26. [cave tibi] ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐστι. Rom. 2, 14. 24. 4, 2. 6, 23. [ita est] τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος. 8, 6. [supple: quae studia ipsa ut diversa sunt, ita diversi sunt eorundem effectus] τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος. v. 14. 18. 19. 20. — 9, 3. [sc. sortem popularium meorum si immutare possem, vel atrocissima pro iis subire nullus dubitarem] ηὐχόμην γὰρ i. e. *denn wünschen könnte ich.* v. 19. 10, 2. 4. 13, 6. — 14, 10. [absit hoc!] πάντες γὰρ etc. 15, 4. [ne dicas: quid hoc ad me?] ὅσα γὰρ προεγράφη. 1 Cor. 1, 26. 3, 11. 4, 30. 7, 31. 10, 1. [ita statuere, quantum intersit, a maiorum nostrorum exemplo discitur] οὐ θέλω γὰρ κλ. 2 Cor. 9, 7. [ἀλλ' ἱλαρῶς] ἱλαρὸν γὰρ κ. τ. λ. 2 Cor. 10, 8. de q. l. vide ἐάν τε in fine. 12, 1. [sc. alia habeo memoratu digniora] ἐλεύσομαι γάρ. v. 6. [possem quidem hoc facere] ἐὰν γὰρ — ἔσομαι. Gal. 2, 19. 21. Eph. 5, 9. Phil. 3, 3. 20. [longe alia quam nos quaerentes] ἡμῶν γὰρ κλ. 1 Thess. 2, 1. [quid multa?] αὐτοὶ γὰρ οἴδατε. 2 Thess. 3, 11. Hebr. 3, 3. 6, 13. 7, 11. Iac. 3, 7. 1 Petr. 3, 10. 2 Petr. 2, 20. al. — — bb) *iunct. c. aliis particulis*, ut καὶ γὰρ *etenim* Matth. 15, 27. coll. Marc. 7, 28. ναί, κύριε, καὶ γὰρ — αὐτῶν = *recte, domine*, [neque tamen fame perire sinimus canes] *fieri enim patimur, ut micis vescantur de dominorum suorum mensa decidentibus.* 2 Cor. 3, 10. [atque ita profecto est] καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον. 5, 2. [idque impense laetor] καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν. 13, 4. [eadem nostra est ratio] καὶ γὰρ ἡμεῖς. Phil. 2, 27. [atque utique recte audivistis] καὶ γὰρ ἠσθένησε. 1 Thess. 3, 4. 4, 10. — *nam etiam* Luc. 6, 32. — μὲν γὰρ Rom. 2, 25. [at, inquies, circumcisus sum. Temere.] περιτομὴ μὲν γάρ. 1 Cor. 5, 3. [equidem aliter sentio] ἐγὼ μὲν γάρ. 11, 7. 2 Cor. 9, 1. cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 18 sq. coll. *Win.* p. 418. Hebr. 7, 18. — — οὐ γάρ, *non enim* Matth. 9, 13. [supple: haec reputantes, quid meum, vel Messiae, sit, intelligetis] οὐ γὰρ ἦλθον. Marc. 9, 6. Luc. 6, 43—45. Act. 4, 20. [supple: nolite igitur, ne porro verba faciamus de Iesu, interdicere] οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς — μὴ λαλεῖν, i. e. non possumus enim non, quin loquamur. Rom. 8, 15. 2 Cor. 1, 13. — cf. *Buttm.* §. 136. — — — c) *multo usu factum est, ut orationi intendendae inserviret* cf. *Matth.* §. 615. *Buttm.* §. 136. Ita aa) in interrogationibus, in quibus cogitando adde: nescio, dic mihi, vel simile quid cf. *Buttm.* §. 136. *Herm.* ad Vig. p. 829. *Win.* p. 417. — ἵνα τί γάρ, *cur enim?* 1 Cor. 10, 29. — μὴ γὰρ *num?* i. q. μὴ sed fortius Ioh. 7, 41. μὴ γὰρ — ἔρχεται *soll denn* der Messias aus Galilaea *kommen?* — μὴ γὰρ οὐ *nonne?* i. q. μὴ — οὐ sed fortius. 1 Cor. 11, 22. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε, i. e. *habt ihr denn nicht Häuser?* — ποῖος γάρ, *qualisnam, qualis tandem* Iac. 4, 14. 1 Petr. 2, 20. — πῶς γάρ, *quomodo enim? quanam tandem ratione?* Act. 8, 31. — τίς γάρ, *quis enim? quisnam?* τί γάρ, *quid enim? quidnam?* α) in oratione directa Matth. 9, 5. 16, 26. 23, 17. 19. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. 14, 28. 22, 27. Act. 19, 35. Rom. 4, 3. 11, 34. 1 Cor. 2, 11. 16. 4, 7. 5, 12. 2 Cor. 6, 14. 12, 13. 1 Thess. 2, 19. 3, 9. Hebr. 1, 5. 3, 16. 12, 7. — τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν i. e. non faciam, nescio enim, quid mali fecerit? Matth. 27, 23. Marc. 15, 14. et Luc. 23, 22. — Rom. 3, 3. τί γάρ; *quid enim?* i. e. *quid enim opponi potest?* Phil. 1, 18. τί γὰρ i. e. neque tamen, quibus rationibus ducti doctrinam christ. exponat aliquis, curo, *quid enim refert?* — in interrogat. indirecta Marc. 6, 36. τί γὰρ φάγωσιν, οὐκ ἔχουσιν. — bb) in responsionibus, in quibus cogitando adde vel „*profecto*," vel „*minime*." Cf. *Win.* p. 417. *Bornem.* schol. p. 146. *Herm.* ad Vig. p. 827., ita 1 Cor. 9, 9. 10. Gal. 1, 10. 1 Thess. 2, 20. — — cc) in adhortatione vel asseveratione, ut μὴ γὰρ sq. imperat. *ne* i. q. μὴ sed fortius Iac. 1, 7. μὴ — λήψεταί τι [propr. ne credat, se accepturum esse aliquid, nihil enim accipiet.]. 1 Petr. 4, 15. Hebr. 12, 3. Cf. *Vig.* p. 198. 740. *Markl.* ad Eur. Iph. A. v. 734 ed. Lips. *Passow* sub voc. μή. — οὐ γάρ, *minime* i. q. οὔ, sed fortius. Act. 16, 37. οὐ γάρ· ἀλλὰ i. e. *nolite hoc praecipere, hoc enim nullo modo faciemus* sc. ut sponte nostra abeamus, *sed* = *minime*, *sed* (Lucian. Dial. Mort. 24, 4.) cf. *Viger* p. 462. 829. *Passow* sub voc. οὐ. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 169. —

2) *explicationi inservit* et respondet Lat. *nam*, *videlicet*, *scilicet*, nostro: *nämlich*. Cf. *Matth.* §. 615. *Buttm.* §. 136. *Bornem.* ad Xen. An. 7, 1. 29. *Frotscher* ad Xen. Hier. p. 86. *Erfurdt* ad Soph. Antig. v. 176. — Ita legitur a) ubi praecedit οὕτως praeparandi vim habens cf. *Matth.* l. l. *Win.* p. 425. Matth. 1, 18. — b) ratione habita sententiae praecedentis Matth. 3, 3. 14, 3. 15, 19. 24, 38. Marc. 6, 14. 17. 7, 3. 14, 40. Luc. 1, 48. 8, 40. 9, 14. Ioh. 3, 16. 20. 4, 8. 9. 5, 13. 6, 64. 20, 9. Act. 13, 8. 18, 3. 18. 19, 24. 32. 21, 29. 24, 5. 28, 20. Rom. 1, 18. 6, 19. 7, 1. 11. 11, 13. 13, 11. 1 Cor. 7, 7. 11, 23. 26. 12, 8. 12. 15, 3. 25. 41. 52. 16, 5. 18. 2 Cor. 5, 7. Gal. 2, 12. 18. 4, 24. 25. Phil. 2, 5. Col. 2, 1. coll. 1, 29. 1 Thess. 2, 1. 3. 4, 3. Hebr. 2, 8. 11. 3, 4. 7, 1. 8, 5. 2 Petr. 1, 17. 2, 8. Apoc. 9, 19. αἱ γὰρ οὐραί. 16, 14. 19, 8. 10. (Soph. Ant. v. 178. ed. *Erf. Herm.* Xen. Anab. 7, 1. 29.) —

3) *redordiendae orationi inservit*, ubi nos: *denn, also*, Lat. *enim, inquam*. Cf. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 36. *inquam, igitur*. Rom. 15, 27. εὐδόκησαν γὰρ coll. v. 26. 1 Cor. 9, 19. coll. v. 1. — 2 Cor. 5, 4. ubi καὶ γὰρ recipit verba v. 2. Gal. 5, 13. ubi: ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, respiciunt ad v. 1. τῇ ἐλευθερίᾳ στήκετε. —

Γαστήρ, ἔρος, ἡ, (alvus Xen. Mem. 1, 3. 6. ex metonym. totius pro parte:) 1) *ventriculus* metaph. pro: *helluo*, *ventri gulaeque deditus* Tit. 1, 12. ubi Cretenses verbis Epimenidis [cf. *Win.* p. 561.] appellantur γαστέρες ἀργαί (gr. γαστρὶς Ael. V. H. 1, 28. γαστρίδουλος Diod. Sic. T. 4, p. 33. *Bip.* et γαστρὶ δουλεύειν Anth. gr. Vol. 2. p. 23. ed. *Jac.*) — 2) *uterus* Luc. 1, 31. — οἱ ό' pro בֶּטֶן Ps. 58, 3. (Diod. Sic. 4, 33.) ἐν γαστρὶ ἔχειν *gravidam esse* Matth. 1, 18. 23. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. 1 Thess. 5, 3. Apoc. 12, 2. — οἱ ό' pro הָרָה Gen. 16, 4. 38, 25. (Hdian. 1, 5. 14. Pausan. 4, 9. 5. Hdot. 3, 32.)

Γέ, part. enclit. nunquam ab initio posita cf. *Win.* p. 513. 1) si sola legitur, et a) ad minimum refertur: *quidem, certe, wenigstens* Luc. 11, 8. διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ. 18, 5. διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον certe propterea, quod molestias mihi facessit. al. cf. *Hermann* ad Vig. p. 825. *Matth.* §. 602. — 2) ubi indicat, quod maximum est: *vel, etiam, sogar, gar* Rom. 8, 32. ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο qui vel suo ipsius filio non parcendum putaverit. cf. *Herm.* ad Vig. p. 827. *Matth.* l. l. — 3) dubitantis est: *certe, quidem, doch* 1 Cor. 4, 8. ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, *utinam certe regnetis! ach wenn ihr doch herrschetet!* cf.

Herm. l. l. p. 895. *Viger.* p. 274. — b) ubi annexum legitur aliis particulis

ἄραγε v. ἄρα. — —

ἄραγε v. ἄρα — —

ἀλλά γε vel ἀλλάγε [Cf. de his particulis iunctim vel divisim scribendis *Win.* p. 46.] vid. ἀλλά. — —

εἴγε, 1) *si quidem*, *wenn anders*, dicitur de re, quae iure sumta creditur cf. *Herm.* l. l. p. 834. coll. *Fritzsche* diss. 1. p. 53.! et construitur c. indic. Eph. 3, 2. 4, 21. Col. 1, 23. (Lucian. Iov. Trag. §. 36. Xen. Mem. 1, 5. 3.) — 2) *quandoquidem*, *wenn denn*, *da*, *sintemal* [Lucian. D. D. 18, 5. Hermotim. §. 27.] addito καί: *quandoquidem etiam*, *nam etiam* 2 Cor. 5, 3. εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα i. e. *quandoquidem etiam superinduti* [sc. novo, vel immortali corpore] *non nudi erimus.* cf. *Fritzsche* l. l. p. 55. — b) i. q. *nam non solum, sed etiam* Gal. 3, 4. τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴγε καὶ εἰκῆ· quo l. καὶ *etiam* = οὐ μόνον, ἀλλὰ καί, plenius: τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; [ἀληθῶς.] εἴγε οὐ μόνον ἐπάθετε, ἀλλὰ καὶ εἰκῆ. (Aelian. V. H. 12, 9. Sophocl. Philoct. v. 652.) Cf. de hac particulae καί vi *Herm.* ad Soph. OR. v. 414. *Passow* 1. p. 763. *Fritzsche* l. l. p. 55. — —

εἰ δὲ μή γε i. q. εἰ δὲ μή sed fortius eandem rem exprimit: *sed nisi forte*, *sin minus forte*, a) opponitur sententiae affirmativae et legitur elliptice i. e. ita, ut absit verbum, e contextu supplendum Matth. 6, 1. προσέχετε — εἰ δὲ μή γε sc. προσέχετε, μισθὸν οὐκ ἔχετε. (Xen. Cyr. 8, 7. 22.) — Luc. 10, 16. ἐὰν ᾖ ἐκεῖ — εἰ δὲ μή γε sc. ἔσται, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. (ita εἰ δὲ μή Xen. An. 7, 7. 3.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 833. *Passow* 1. p. 636. — Luc. 13, 9. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μή γε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν = κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν, καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μή γε οἴσει καρπὸν, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν i. e. *trägt er Frucht, so ists gut* [i. e. so mag er stehen bleiben], *wo aber nicht* [i. e. trägt er aber ja nicht], *so magst du ihn dann abhauen.* (Ita ἐάν elliptice legitur i. e. ita, ut supplendum sit καλῶς ἔχει Plato de legg. 9, 652. ἐὰν μέν σοι δρῶντι ταῦτα λωφᾷ τι τὸ νόσημα· εἰ δὲ μή. Aristoph. Plut. v. 468. Xen. Cyr. 4, 5. 10. item εἰ, sequente in altero membro εἰ δὲ μή Xen. Mem. 3, 1. 9. Cyr. 8, 7. 24. Plat. Protag. p. 289. ed. *Basil.*) cf. de hac ellipsi vel verbis εὖ ἔχει vel alio modo [ut Xen. An. 7, 7. 15. et *Bornem.* ad h. l.] supplenda *Matth.* §. 617. *Heindorf* ad Plat. Protag. §. 7. p. 469. *Reisig* comment. crit. ad Soph. Oed. Col. p. 284. Lamb. *Bos.* p. 804. ed. *Schäfer. Markland* ad Eurip. Suppl. p. 289. ed. Lips. *Viger* p. 509. 510. 833. Greg. Corinth. p. 48. ed. *Schäfer.* — De ἐάν seq. εἰ δὲ μή γε v. *Fritzsche* Coniect. p. 25. —

b) praecedente negatione affirmat et respondet Latinorum: *alioquin forte*, *ceteroquin forte*, *widrigenfalls.* Concepit enim auctor in talibus sententiam, quae praecessit verbis negantibus expressa, sic, ut affirmatio inesset, multoque usu factum est, ut sensim sensimque in formulis εἰ δὲ μή et εἰ δὲ μή γε nihil spectaret, nisi cogitationem *ceteroquin*, iisque uteretur ut formula εἰ δέ. Matth. 9, 17. οὐδὲ βάλλουσι — ἀπολοῦνται = ὁμοίως φυλάττονται vel προσέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, βάλλειν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε φυλάττονται vel προσέχουσι, ῥήγνυνται κ. τ. λ. Eadem ratio est verborum Luc. 5, 37. — 5, 36. οὐδεὶς — ἀπὸ τοῦ καινοῦ = φυλάττονται vel προσέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλειν ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή γε φυλάττονται, καὶ τὸ καινὸν κ. τ. λ. — 2 Cor. 11, 16. πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με = προσέχετε, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι, vel ἕκαστός με σώφρονα εἶναι δοξάτω· εἰ δὲ μήγε προσέχετε vel εἰ δὲ μήγε σώφρονά με εἶναι δοκεῖτε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με. Cf. de εἰ δὲ μή *Matthiae* §. 608, 3. p. 895. *Buttm.* §. 135, not. 10. et ad Platon. Crit. c. 5. p. 106. *Heindorf* ad Plat. Parmen. §. 14. p. 208. *Passow* 1. p. 415. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 255. *Vater* N. T. p. 26. — εἰ δὲ μήγε praeter Plutarchum, Dion. Chrysost. habere etiam Aristophanem et Platonem, testatur *Dindorf* praef. ad Dem. p. V sq. Cf. *Bornem.* schol. p. 95. *Win.* p. 547. — —

καίγε, 1) *et certe*, *et quidem*, ubi ad minimum refertur Luc. 19, 42. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 2.) — 2) *adeo, quin etiam*, ubi maximum indicat, *ja sogar* Act. 2, 18. (Lucian. Dial. Deorr. 20, 14. 24.) — —

καίτοιγε, ubi γέ auget vim τοῦ: καίτοι *quamquam* Ioh. 4, 2. Act. 14, 17. 17, 27. (Arrian. Epict. 3, 24.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 840. — —

μενοῦνγε, ubi γέ auget vim τοῦ: μενοῦν, *imo vero, enimvero.* Luc. 11, 28. Rom. 9, 20. 10, 18. Phil. 3, 8. cf. *Vig.* p. 541. — —

μήτιγε, *nedum*, *multo magis*, *multo minus* 1 Cor. 6, 3. cf. *Herm.* ad Vig. p. 808.

Γεδεών, ὁ, [= γεδεών, ῶνος, ὁ, ap. Ios. Ant. 5, 6. 4.] *Gideon*, hebr. גִּדְעוֹן, nom. propr. indeclin. Fuit Gideon filius Ioasi, qui Israelitas a Midianitarum potestate liberavit Iudd. VII. VIII. et cum cultum Baalis evertisset, ירֻבַּעַל LXX Ἱεροβάαλ appellatus est Iudd. 6, 12 sqq. — Hebr. 11, 32.

Γέεννα, ης, ἡ, (pp. vallis Hinnom, vox hebr. composita ex גֵּיא *vallis* et nomine proprio הִנֹּם. Fuit haec vallis olim amoenissima, arboribus consita, fontibus irrigua et prope Hierosolymas ad torrentem Kidron sita, in qua Iudaei, idololatrae quondam, liberos suos brachiis igneis Molochi, simulacri referentis fere imaginem tauri, inter tympanorum sonos immanitate inaudita tradidissent. Reversi vero in patriam ita hunc locum iidem abominati sunt, ut cadavera et omnis generis sordes eo proiicerent; ad quas res consumendas cum igne perpetuo opus esset, factum est, ut locus iste appellaretur γέεννα τοῦ πυρός. Cum denique Iudaei nullum cruciatum igne crudeliorem haberent, γεέννης nomen ad ipsum infernum transtulerunt, daemones quippe et homines impios igne perpetuo angi et cruciatum iri existimantes; atque hinc in N. T. est:) *Gehenna*, *ignis infernalis* Matth. 5, 22. 29. 30. 10, 28. 18, 9. 23, 15. 23. Marc. 9, 43. 45. 47. Luc. 12, 5. Iac. 3, 6. Saepius non legitur in N. T.

Γεθσημανῆ, vel γεθσαμανεῖ, *Gethsemane*, nomen villae sive praedii ad radicem montis oliveti ultra torrentem Kidron, cuius nomen, ut videtur, *tractum est a* גַּת torcular et שְׁמָנָא oleum Matth. 26, 36. Marc. 14, 32.

Γείτων, ονος, ὁ, ἡ, *vicinus* Luc. 14, 12. 15, 6. 9. Ioh. 9, 8. — οἱ ο' pro שָׁכֵן Ier. 6, 21. שָׁכֵן Iob. 36, 5. (Diod. Sic. 13, 84. Xen. Mem. 2, 2. 12.)

Γελάω, ῶ, f. άσω, [ita Luc. 6, 21. cum antiquior Graecitas habeat γελάσομαι cf. *Win.* p. 80. *Buttm.* §. 100, 4. not. 8. gram. max. §. 113, 5. not. 9. *Matth.* §. 184, 1. not. 1. *Rost* §. 84. §. 114, not. 2.] *rideo.* Bis in N. T. Luc. 6, 21. 25. (Xen. Mem. 4, 2. 5. Ael. V. H. 14, 36.)

Γέλως, ωτος, ὁ, *risus.* Semel Iacob. 4, 9. (Xen. Cyr. 2, 2. 1. Hdian. 7, 8. 5.)

Γεμίζω, f. ίσω, *impleo*, *repleo*, octies in N. T. a) absolute Marc. 4, 37. Luc. 14, 23. — b) τί τινος sq. genit. rei, γεμίσας σπόγγον ὄξους Marc. 15, 36. Ioh. 2, 7. de h. l. imperat. vid. ἀγοράζω. Ioh. 6, 13. (Xen. H. G. 6, 2. 25.) cf. *Win.* p. 180. *Buttm.* §. 119. *Matth.* §. 351. §. 352. — c) τί ἀπό τινος [vid. ἀπό] Luc. 15, 16. γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων. — d) τί ἔκ τινος [vid. ἐκ] Apoc. 8, 5. ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου. 15, 8. Ita מָלֵא sq. מִן cf. *Gesen.* p. 817. Saepius non extat in N. T.

Γέμω, f. γεμῶ, verb. defect. habens nonnisi praes. et impf. [cf. *Buttm.* gr. max. §. 114. *Matth.* §. 228. *Passow* sub h. v.] *plenus sum*, *refertus sum.* Decies in N. T. a) sq. genit. [vid. γεμίζω] Matth. 23, 27. Luc. 11, 39. Rom. 3, 14. Apoc. 4, 6. 8. 5, 8. 15, 7. 17, 3. 4. 21, 9. (Diod. Sic. 13, 3 et 84. Pol. 4, 65. 2.) — b) sq. ἐκ c. genit. [vid. ἐκ] Matth. 23, 25. γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀδικίας i. e. *sie haben einen Inhalt*, *der aus Raub und Ungerechtigkeit entstanden ist* v. *Winer* p. 180. et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 683. — De מָלֵא sq. מִן Exod. 16, 32. Ier. 51, 34. Ezech. 32, 6. cf. *Gesen.* p. 817.

Γενεά, ᾶς, ἡ, (nativitas, natales Hom. Iliad. 2, 707. Xen. Cyr. 1, 2. 8.) 1) *progenies*, *familia*, *stirps* a) propr. Matth. 1, 17. (Pol. 20, 6. 6.) — οἱ ο' pro מִשְׁפָּחָה Ier. 8, 3. — b) pro: *saecli*, *genus*, *Sippschaft*, *Geschlecht* Luc. 16, 8. et ad h. l. *Schulz* die Parabel vom Verwalter p.

75. — 2) aevum, aetas hominum i. e. tempus spatio annorum fere XXX circumscriptum, *ein Menschenalter* a) universe Luc. 1, 50. εἰς γενεὰς γενεῶν ut Apoc. 1, 6. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων in secula seculorum i. e. *in aeternum, in die allerentferntesten Zeiten hinaus.* De quo intensionis genere vid. sub ἅγιος observata. Ita οἱ ο' pro דּוֹר דּוֹרִים Ps. 72, 5. 102, 25. — Luc. 1, 48. πᾶσαι αἱ γενεαὶ *alle künftigen Geschlechter, omnium aetatum homines.* Act. 14, 16. 15, 21. Eph. 3, 5. 21. Col. 1, 26. (Diod. Sic. 1, 24 et 68. 2, 55. Herodian. 3, 8. 18. Herodot. 2, 142.) — b) de aetatis alicuius hominibus, *ein Zeitalter, homines, qui nunc aetatem agunt* Matth. 11, 16. 12, 39. 41. 42. 45. 16, 4. 23, 36. 24, 34. Marc. 8, 12. 38. 13, 30. Luc. 7, 31. 11, 29—32. 50. 51. 17, 25. 21, 32. Act. 2, 40. 13, 36. Phil. 2, 15. Hebr. 3, 10. — de vocat. in exclamat. Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. vid. ἀνόητος. — Act. 8, 33. τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται i. e. *homines aetatis eius quis describere poterit?* Sens. *nemo, quae fuerit hominum aequalium eius nequitia, poterit eloqui.* — οἱ ο' pro דּוֹר Ies. 34, 17. (Lucian. de Astrolog. §. 20. Dem. 1390, 25.) Saepius non extat in N. T.

Γενεαλογέω, ῶ, f. ήσω, (γενεά, λέγω) *genus et familiarum origines recenseo* (Xen. Symp. 4, 51.) pass. γενεαλογέομαι, οῦμαι, *originem duco, ad genus alicuius referor.* Semel in N. T. Hebr. 7, 6.

Γενεαλογία, ας, ἡ, *genealogia, natalium descriptio.* Bis legitur 1 Tim. 1, 4. Tit. 3, 9. (Pol. 9, 2. 1.)

Γενέσια, ων, τά, (γενέσιος ad nativitatem spectans; feriae denicales, Todtenfeier, ita Graecitas antiquior cf. *Lob.* ad Phryn. p. 104. in N. T. ut ap. Graecos seriores, pro γενέθλια i. e.:) *natalitia, festum diei natalis, Geburtstagsfeier.* [De plur. vid. sub ἄζυμος.] Ita bis in N. T. Matth. 14, 6. Marc. 6, 21. de h. l. dat. ubi quaeritur: quando? vid. *Matth.* §. 406. *Buttm.* §. 120, 3. 4. *Rost* §. 106. *Win.* p. 194. (Alciphron. 3. ep. 18 et 55. Ios. Arch. 12, 4. 7. Dio Cass. 47, 18.)

Γένεσις, εως, ἡ, (γίνομαι fio; generatio Xen. Lac. 2, 1.) *origo, nativitas* Matth. 1, 1. βίβλος γενέσεως *I. X.* i. e. *liber de originibus J. C.* Alii: *stemma, genealogia, catalogus generis J. C.* Matth. 1, 18. Luc. 1, 14. Iac. 1, 23. πρόσωπον τῆς γενέσεως *forma nativa.* — οἱ ο' pro מוֹלֶדֶת Gen. 31, 13. τροχὸς τῆς γενέσεως *rota originis hominum* i. e. quae simulatque nati sumus, cursum suum auspicatur = *vitae decursus* Iac. 3, 6. ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 7. Alii aliter vid. *Theile* ep. Iacob. p. 184 sqq. (Diod. Sic. 1, 6 et 8. Hdian. 7, 1. 5.) — Saepius non habetur in N. T.

Γενετή, ῆς, ἡ, *nativitas, ortus.* Extat tantum Ioh. 9, 1. ἐκ γενετῆς = *a natalibus inde.* (Diod. Sic. 1, 21. Pol. 3, 20. 4.)

Γένημα, τος, τό, (a γεγένημαι, perf. pass. verbi γίνεσθαι fieri, nasci) *fructus, fruges* Luc. 12, 18. — metaph. de praemiis vel commodis e virtutis studio oriundis 2 Cor. 9, 10. τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. Utriusque loci lectio vulgaris: γέννημα, quod vide.

Γεννάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐγέννησα A) activum 1) de viris: *gigno, zeugen, erzeugen* a) propr. Matth. 1, 1—16. Act. 7, 8. 29. — sq. ἐκ cum genit. matris Matth. 1, 3. 5. 6. (Palaeph. f. 45. Plut. Sympos. 3. Quaestion. 4. c. 3. Lucian. D. D. 22, 2.) — b) metaph. aa) Deus dicitur γεννήσας, *parens, pater*, nunc quatenus beneficiis eximiis ornat et ut filium tractat aliquem 1 Ioh. 5, 1. — nunc ratione habita Theocratiae hebraicae pro: *regem vicarium aliquem declaro et constituo* ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε Act. 13, 33. Hebr. 1, 5. 5, 5. coll. Ps. 2, 7. — bb) more iudaico transfertur ad rationem et necessitudinem, quae est doctorem inter et discipulum: *pater sum* sc. ratione habita religionis, *der geistige Vater Jemandes sein* 1 Cor. 4, 15. διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. Philem. v. 10. ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου. (Philo Legat. ad Cai. p. 1000. B.: μᾶλλον αὐτὸν ἢ οὐχ ἧττον τῶν γονέων γεγέννηκα. *Sanhedr.* fol. 19, 2. „Si quis filium proximi sui legem docet, hoc idem putat scriptura, ac si ipsum genuisset.“ Quintil. instit. orat. 2, 9. „discipulos id unum interim moneo, ut *praeceptores suos* non minus, quam ipsa studia ament et *parentes esse*, non quidem corporum, sed mentium credant.“) — c) trop. pro: *auctor sum alicuius rei, veranlassen, erzeugen*, ut μάχας 2 Tim. 2, 23. (Diod. Sic. 18, 54. Pol. 1, 67. 2.) — 2) de feminis: *pario*, sq. acc. Luc. 1, 57. Ioh. 16, 21. τινά τινι Luc. 1, 13. absol. Luc. 23, 29. — sq. εἰς finali Gal. 4, 24. μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ [sc. καλουμένη] εἰς δουλείαν γεννῶσα i. e. *hac lege partum edens, ut serviat* i. e. *partum servilem edens.* (Palaeph. f. 2. Xen. Lac. 1, 3.) —

B) passivum: 1) *gignor*, ἔν τινι = *in utero alicuius* Matth. 1, 20. — 2) *nascor*, ἐγεννήθην et γεγέννημαι *natus sum* a) propr. Matth. 2, 1. 4. de h. l. indicat. in orat. indir. vid. sub ἀκούω monita. Matth. 19, 12. 26, 24. Marc. 14, 21. Luc. 1, 35. τὸ γεννώμενον i. e. *proles proxime edenda.* Cf. de partic. c. artic. vim substant. habente sub ἀδικέω notata. — Ioh. 3, 4. Act. 7, 20. Rom. 9, 11. Hebr. 11, 23. (Lucian. Dial. Mort. 29, 3. Plut. vit. Ages. c. 3.) — addito nominat. praedicati [vid. βασίλισσα coll. αἴρω], ut τυφλός Ioh. 9, 2. 19. 20. 32. ῥωμαῖος Act. 22, 28. — sq. εἰς τὸν κόσμον *nascendo in mundo venio* = *in lucem edor* Ioh. 16, 21. — sq. εἰς finali Ioh. 18, 37. 2 Petr. 2, 12. — sq. ἐκ c. gen. matris Matth. 1, 16. ἐκ πορνείας Ioh. 8, 41. — τὸ γεγεννημένον [cf. de neutro, quatenus ad personas refertur, sub ἀγενής et ἀπόλλυμι observata] ἐκ σαρκός Ioh. 3, 6. — sq. ἐν c. dat. loci, status et conditionis Act. 22, 3. — Ioh. 9, 34. Act. 2, 8. — sq. κατά τι = *vi alicuius rei* Gal. 4, 23. 29. — ἀπό τινος pro: *genus duco ab aliquo, ortum habeo ab aliquo* Hebr. 11, 12. — b) metaph. aa) ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι, γεγεννημένος ἐκ θεοῦ, ut τέκνον τοῦ θεοῦ εἶναι, τέκνον τοῦ θεοῦ, circumscribit hominem, *qui carus acceptusque Deo est et beneficiis eximiis ab eo ornatur* Ioh. 1, 13. 1 Ioh. 2, 29. 3, 9. 4, 7. 5, 1. 4. 18. — bb) ἄνωθεν γεννηθῆναι, *denuo nasci*, ἄνωθεν γεγεννημένοι, *denuo nati* dicuntur, qui, missa, quam hactenus secuti sunt, cogitandi, iudicandi, sentiendi, agendi ratione, adiuti Spiritu divino [ἐκ τοῦ πνεύματος] meliorem mentem sumunt Ioh. 3, 3. 7. — minus plene v. 6. τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος pro: τὸ γεγεννημένον ἄνωθεν, ἐκ τοῦ πνεύματος. v. 8. πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος pro: πᾶς ὁ γεγεννημένος ἄνωθεν, ἐκ τοῦ πνεύματος. Saepius non extat in N. T.

Γέννημα, τος, τό, (vid. *Win.* p. 26. — γεννάω) *omne, quod genitum, natum, procreatum est* a) γ. ἐχιδνῶν *progenies viperarum*, in descriptione hominum nocentium et perniciosorum Matth. 3, 7. 12, 34. 23, 33. Luc. 3, 7. — b) *fruges, fructus* Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. [12, 18.] 22, 18. (Diod. Sic. 5, 17. Pol. 1, 71. 1.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 286. qui γεννήματα nunquam pro καρπός dici Graecis antiquioribus docet. — c) metaphor. *praemia et commoda enata ex virtutis studio vel universo vel ex liberalitate* 2 Cor. 9, 10. τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης. Codd. h. l. γενήματα. Saepius non legitur in N. T.

Γεννησαρέτ, *Genesaret*, hebr. כִּנְרוֹת vel כִּנֶּרֶת serius גִּנֵּסַר, nomen regionis amoenissimae, quae, appellata ab urbe eiusdem nominis, lacui, qui in ea erat, nomen dedit יָם־כִּנֶּרֶת Num. 34, 11. Idem lacus dicitur in N. T. *lacus Galilaeae, mare Galilaeae* Matth. 4, 8. *mare Tiberiadis* Ioh. 21, 1. *lacus Genesaret* Luc. 5, 1. Erat hic lacus stadiorum C longitudine et XL latitudine atque quemadmodum aquarum eius dulcedo et salubritas celebrabatur, ita idem piscibus abundabat. Denique idem haud raro tempestate commovebatur Matth. 14, 34. Marc. 6, 53. Luc. 5, 1. — cf. Ioseph. de bell. iud. 3, 10 et 18. 2, 20. 3, 3.

Γέννησις, εως, ἡ, *generatio, nativitas*, ita edit. vulg. Matth. 1, 18. Luc. 1, 14. — Vide γένεσις.

Γεννητός, ή, όν, (γεννάω) *genitus, natus.* Bis in N. T. Matth. 11, 11. Luc. 7, 28. ubi γεννητοὶ γυναικῶν, *nati* i. e. *liberi mulierum* = *homines*, ita יְלוּד אִשָּׁה Iob. 14, 1. 15, 14. De genit. post adiect. verbal. vid. sub ἀγαπητός monita. (Diod. Sic. 1, 6.)

Γένος, εος, ους, τό, *genus* i. e. a) *progenies* Act. 17, 28. 29. (Diod. Sic. 1, 6. 2, 34.) — b) *familia* Act. 7, 13. 13, 26. Apoc. 22, 6. Act. 4, 6. alii h. l. *ordo* (Xen.

Cyr. 1, 2. 1.) — c) *gens, natio, τῷ γένει, natione* [de quo dat. usu vid. ἀδύνατος] Marc. 7, 26. Act. 4, 36. 7, 19. 18, 2. 24. 2 Cor. 11, 26. Phil. 3, 5. Gal. 1, 14. 1 Petr. 2, 9. Ita LXX pro עַם Gen. 11, 9. (Diod. Sic. 1, 4 et 19. Xen. Cyr. 4, 6. 2.) — d) *genus* i. e. *Gattung* Matth. 13, 47. 17, 21. Marc. 9, 29. 1 Cor. 12, 10. 28. 14, 10. (Diod. Sic. 1, 9. 3, 40. Xen. Oec. 7, 19.) Saepius non legitur in N. T.

Γερασηνός, οῦ, ὁ, *Gerasenus, pertinens ad Gerasam*, quae erat urbs in finibus meridionalibus Peraeae, teste Ioseph. bell. iudaic. 2, 18. 5. 3, 3. 3. Ant. 13, 15. 5. Peraea vero cum esset in finibus Arabiae, alii urbem Arabiae fuisse Gerasam monuerunt. Eandem Gadaram nominatam esse, absque argumentis idoneis alii observarunt. Legitur quidem in Codd. nonnullis γερασηνῶν pro γαδαρηνῶν vel γεργεσηνῶν Matth. 8, 28. Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. Sed, ut visum est Griesbachio aliisque rei criticae peritissimis, lectio γερασηνῶν debetur librariis, qui in nominibus locorum saepenumero errarunt et quibus urbs Gerasa notior erat, quam Gergesa; legendum igitur esse monuerunt iidem Matth. 8, 28. et Luc. 8, 26. γεργεσηνῶν, in locis vero Marc. 5, 1. Luc. 8, 37. γαδαρηνῶν. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub v. *Gadara. Fritzsche* et *de Wette* ad Matth. l. l.

Γεργεσηνός, ή, όν, *Gergesenus, pertinens ad urbem Gergesam*, adnumeratam Peraeae et sitam in agro oppidi Gadara Matth. 8, 28. Luc. 8, 37. Vide tamen de horum l. lectione *Win. Fritzsche* et *de Wette* sub voc. γερασηνός laudatos.

Γερουσία, ας, ἡ, (γερούσιος, ad senes pertinens; senatus, Pausan. 3, 11. Xen. Mem. 4, 4. 16. in N. T.) *summus Iudaeorum senatus* i. e. *synedrium magnum*, vel quod aliis visum est: *seniores Iudaeorum*. Semel in N. T. Act. 5, 21. (Iudith. 4, 6. 2 Macc. 1, 10.)

Γέρων, οντος, ὁ, *senex*. Semel legitur in N. T. Ioh. 3, 4. (Hdian. 3, 15. 4. Xen. Symp. 4, 17.) — οἱ ό pro זָקֵן Prov. 17, 6.

Γεύομαι, f. γεύσομαι, (med. verbi γεύω gustare facio, gustandum praebeo) *gusto, degusto*, a) propr. absol. Matth. 27, 34. (Xen. Cyr. 1, 3. 5.) — sq. acc. ex usu graecit. serioris [cf. *Win.* p. 38. 182.], ut τὸ ὕδωρ Ioh. 2, 9. (Sir. 36, 19.) — b) pro: *libo* i. e. *einen Bissen kosten, etwas geniessen*, absol. Act. 10, 10. 20, 11. Col. 2, 21. — sq. genit. [cf. *Win.* p. 181. *Alt* p. 50. *Matth.* §. 327. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 108.] Act. 23, 14. (ita absol. Ios. Ant. 6, 14. 3.) — pro טָעַם 1 Sam. 14, 24. — metaph. vel pro: *particeps sum*, sq. genit. [cf. *Win. Matth. Rost. Buttm.* l. l.], ut τοῦ δείπνου Luc. 14, 24. (Pol. 15, 33. 5. Hdot. 6, 5.) — vel pro: *experior*, i. e. nunc: *experientia cognosco*. sq. ὅτι 1 Petr. 2, 3. — τί, ut θεοῦ ῥῆμα Hebr. 6, 5. — τινός, ut τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου Hebr. 6, 4. — nunc talmudice, τοῦ θανάτου *mortem experior* Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. Luc. 9, 27. Ioh. 8, 52. Hebr. 2, 9. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 545. (talmudice טעום מיתא cf. *Vorst.* de hebraism. p. 716.) Saepius non habetur in N. T.

Γεωργέω, ῶ, f. ήσω, *agrum colo*. Extat tantum Hebr. 6, 7. (Diod. Sic. 1, 33. Xen. Oec. 14, 2.)

Γεώργιον, ου, τό, *ager*, [Strab. 14. p. 687. S.] appellantur Christiani Corinthii θεοῦ γ. 1 Cor. 3, 9. quem colendum tradidit Deus Paulo et Apollo. LXX pro שָׂדֶה Prov. 24, 30.

Γεωργός, οῦ, ὁ, *agricola, qui vel agrum colit* 2 Tim. 2, 6. Iac. 5, 7. (Ael. V. H. 5, 14. Xen. Oec. 5, 16.) *vel vineam, vinitor* Matth. 21, 33 sqq. Marc. 12, 1. 2. 7. Luc. 20, 9—16. Ioh. 15, 1. (ita γεωργεῖν vineam colere Plato Eutyphr. c. 4.)

Γῆ, γῆς, i. q. γαῖα, vel γέα, ἡ, *terra* i. e. 1) *terra arabilis, tellus, quae aratro subigitur, Erdreich*, γῆ πολλή Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. — γῆ ἡ καλή Matth. 13, 8. 23. Marc. 4, 8. 20. — v. 26. 28. 31. Luc. 13, 7. 14, 35. Ioh. 12, 24. Hebr. 6, 7. Iac. 5, 7. Apoc. 14, 16. (Xen. Oecon. 4, 8.) — 2) *humus, Boden*, ἐκχύνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς Matth. 23, 35. πίπτειν ἐπὶ τὴν γῆν Matth. 10, 29. 15, 35. Marc. 8, 6. 9, 20. 14, 35. Act. 9, 6. — Luc. 22, 44. 24, 5. — ἡ γῆ ἐσείσθη Matth. 27, 51. οἰκοδομεῖν οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν Luc. 6, 49. — ἀποκρύπτειν ἐν τῇ γῇ Matth. 25, 18. 25. γράφειν εἰς τὴν γῆν Ioh. 10, 6. 8. ἐγερθῆναι ἀπὸ τῆς γῆς Act. 9, 8. (Hdian. 1, 13. 2. Xen. Cyr. 3, 3. 8.) — 3) *terra continens*, ubi opp. mari vel lacui Marc. 4, 1. 6, 47. Luc. 5, 3. 8, 21. Ioh. 6, 21. 21, 8. 9. 11. (Hdian. 2, 10. 8. Xen. An. 1, 1. 7.) — 4) *orbis terrarum, tellus*, a) maxime, ubi distinguuntur οὐρανός, γῆ, θάλασσα Matth. 5, 5. 18. 35. 6, 10. 19. 16, 19. Luc. 2, 14. 21, 33. Act. 2, 19. Hebr. 1, 10. 12, 26. 2 Petr. 3, 5. 7. 10. 13. Apoc. 21, 1. — Verba τὰ ἐπὶ τῆς γῆς i. e. *quae in terris sunt* et τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Eph. 1, 10. Col. 1, 16. circumscribunt omnem omnium rerum universitatem. — b) quatenus habitatur aa) universe Act. 1, 8. 4, 26. 10, 12. 11, 6. 17, 26. [Eph. 6, 3.] Apoc. 3, 10. Hebr. 11, 13. — — οἱ ό pro תֵּבֵל 1 Chron. 16, 30. (Hdian. 1, 2. 9. Xen. Ages. 1, 36. 9, 7.) — αἴρειν ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ζωήν τινος vel τινά = *tollere aliquem e medio* Act. 8, 33. 22, 22. — ὑψωθῆναι ἐκ τῆς γῆς i. e. *ex his terris in regionem altiorem*, ut in coelum, *recipi* Ioh. 12, 32. — τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, *res ad vitam in his terris pertinentes = res sensibus obviae* Col. 3, 2. — τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς = ἡ σάρξ Col. 3, 5. — bb) inclusa *imperfecti, vilis, perituri* notione: *terra domicilium imperfectionis et imbecillitatis*. Quam notionem hactenus cum terrae cogitatione coniunxerunt scriptores sacri, quatenus naturam eius intuentes omnia mutari neque quidquam eo, quo nunc conspicitur, statu permanere, oriri, puta, crescere, minui, perire cognoscerent; coeli contra i. e. siderum naturam cum semper sibi constare viderent, factum est, ut cum huius notione copularetur perfectionis cogitatio. Ioh. 3, 30. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐστὶν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ i. e. *homo, in his terris natus, imperfectus* vel *vilis est adeoque humilia, leviora, minus praestantia loquitur*. — cc) ubi, quae in terra agi, evenire dicuntur, ad homines maxime, terrae quippe incolas, pertinent Matth. 5, 13. 6, 10. 10, 34. Luc. 12, 49. 51. 18, 8. Ioh. 17, 4. — 5) *regio, Gebiet, Land* a) addito nomine gentili, ut γῆ ἰσραήλ Matth. 2, 20. 21. γῆ γεννησαρέτ 14, 34. Marc. 6, 53. γῆ χαλδαίων Act. 7, 4. Matth. 10, 15. 11, 24. γῆ ἰούδα Matth. 2, 6. γῆ νεφθαλείμ 4, 15. ἡ ἰουδαία γῆ Ioh. 3, 22. — Act. 7, 11. 36. 40. 13, 17. 19. Iud. v. 5. (Xen. Anab. 1, 3. 4.) — b) addito adiectivo: γῆ ἀλλοτρία Act. 7, 6. γῆ ἐκείνη Matth. 9, 26. 31. — c) sq. genit. personae = *terra patria alicuius* Act. 7, 3. — d) ubi de terra iudaica et fatis eius sermo est Matth. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 23, 44. — 4, 25. 21, 23. 35. Rom. 9, 28. Eph. 6, 3. Iacob. 5, 17.

Γῆρας, αος, ως, ion. γήρεος, dat. γήρεϊ, γήρει, τό, *senectus*. Extat tantum Luc. 1, 36. ἐν γήρει αὐτῆς, lectio vulg. γήρᾳ. De form. ion. γήρει cf. *Buttm.* §. 49. not. 4. gram. max. §. 54. not. 4. *Matth.* §. 84. not. 3. *Winer* p. 37. 62. *Alt* p. 7. *Rost* §. 45, not. 2. Legitur haec forma Sirac. 8, 6. 46, 9. οἱ ό Ps. 91, 14. 1 Reg. 11, 4. (dat. γήρᾳ legitur Diod. Sic. 1, 84. Xen. Cyr. 1, 5. 10.)

Γηράσκω, γηράω, f. γηράσω, *consenesco*. Bis in N. T. Ioh. 21, 18. Hebr. 8, 13. — οἱ ό pro הִזְקִין Iob. 14, 8. (Xen. Ages. 11, 14. de frugibus Xen. Ven. 1, 4.)

Γίνομαι, [Graeci antiquiores et Attici: γίγνομαι] dep. med. f. γενήσομαι, a. 2. ἐγενόμην, et eadem significatione [ut apud Dor. et seriores Graecos, v. Diod. Sic. 1, 1. 3, 40. 4, 44. Polyb. 2, 67. 8. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 108. 109. *Buttm.* §. 101. et gram. max. §. 114. *Matthiae* §. 228. *Rost* §. 84.] a. 1. pass. ἐγενήθην, perf. γέγονα [de 3 plur. γέγοναν in codd. Apoc. 21, 6. vid. γινώσκω init.] *natu factus sum* v. *Buttm.* l. l. — *Winer* p. 50. *Alt* p. 23.

I) *fio* i. e. 1) *ich entstehe, existo*, a) de hominibus, frugibus, ubi Latini: *nascor* Ioh. 8, 58. — sq. ἐκ c. genit. natalium Rom. 1, 3. Ioh. 8, 41. ἐκ γυναικός Gal. 4, 4. — (Ael. V. H. 9, 18. Hdian. 5, 7. 7. Xen. An. 3, 2. 13.) — de frugibus et plantis 1 Cor. 15, 37. ἔκ τινος Matth. 21, 19. — (Ael. V. H. 6, 1. Xen. Mem. 2, 9. 4.) — b) de naturae phaenomenis, de tempestatibus, clamore, silentio, contentione, dissidio, seditione, turba, calamitatibus, animi sensibus, in quibus omnibus Latini: *orior, exorior*, ἀστραπή, βροντή Ioh. 12, 29. Apoc. 8, 5. 21, 19.

16, 18. de γίνομαι saepius h. l. repetito vid. Win. p. 549. (Xen. Anab. 3, 1. 11.) — γαλήνη Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. Luc. 8, 24. λαίλαψ Marc. 4, 37. νεφέλη Marc. 9, 7. Luc. 9, 34. πλήμμυρα Luc. 6, 48. σεισμός Matth. 8, 24. 28, 2. Act. 16, 26. Apoc. 6, 12. 11, 13. 16, 18 bis. σκοτία Ioh. 6, 17. σκότος Matth. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 23, 44. χάλαζα, πῦρ Apoc. 8, 7. — γογγυσμός Act. 6, 1. δακρυμός, θλίψις Matth. 13, 21. 24, 21 bis. Marc. 4, 17. 13, 19. Act. 11, 19. ζήτησις Ioh. 3, 25. θόρυβος Matth. 26, 5. 27, 24. (Xen. An. 3, 4. 35.) ἦχος Act. 2, 2. κλαυθμός Act. 20, 37. κραυγή 23, 9. Matth. 25, 6. (Xen. Cyr. 7, 5. 28.) λιμός Luc. 4, 25. 15, 14. Act. 11, 28. ὁρμή Act. 14, 5. πόλεμος Apoc. 12, 7. παροξυσμός Act. 15, 39. ῥῆγμα Luc. 6, 49. σιγή Act. 21, 40. Apoc. 8, 1. στάσις Luc. 23, 19. Act. 15, 2. 23, 7. 10. (Xen. H. G. 1, 1. 28.) συζήτησις Act. 15, 7. συνδρομή Act. 21, 30. σχίσμα, de scissura Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. de dissidio Ioh. 7, 43. 10, 19. τάραχος Act. 12, 18. 19, 23. φωνή Act. 2, 6. 19, 34. Apoc. 11, 15. φιλονεικία Luc. 22, 24. φθόνος, ἔρις 1 Tim. 6, 4. de h. l. singulari praemisso pluribus subiectis vid. ἀκολουθέω et de asyndeto sub ἀκαίρως monita. χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων [i. e. apud angelos = ἐν τῷ οὐρανῷ v. 7.] Luc. 15, 10. — Act. 8, 8. — c) de die illucescente, de diei partibus, nocte, vigiliis, ubi Lat. ingruo, exorior, illucesco Marc. 6, 21. Luc. 4, 42. 6, 13. 22, 66. Act. 12, 18. 16, 35. 23, 12. 27, 29. 33. 39. ὀψέ Marc. 11, 19. de h. l. aor. = plusqpf. vid. ἀλείφω. ὀψία Matth. 8, 16. 14, 15. 23. 16, 2. 26, 20. 27, 57. Marc. 1, 32. 6, 47. 14, 17. 15, 42. Ioh. 6, 16. πρωΐα Matth. 27, 1. Ioh. 21, 4. — νύξ Act. 27, 27.

2) i. q. ποιοῦμαι a) de rerum omnium creatione, ubi Lat. creor, geschaffen, hervorgebracht werden 1 Cor. 15, 45. Hebr. 4, 3. Iac. 3, 9. — sq. διά c. genit. pers. Ioh. 1, 3 ter. de eadem sententia et affirmative et negative expressa vid. ἀρνέομαι. v. 10. — sq. ἐκ c. genit. materiei Hebr. 11, 3. — οἱ ό pro נִבְרָא Gen. 2, 4. — b) de artis operibus, ubi Lat. conficior, sq. διὰ χειρῶν Act. 19, 26. (Hdian. 8, 4. 4. Diod. Sic. 1, 43.) — c) de miraculis et factis similibus: patror, efficior, absolute Matth. 11, 20. 21. 23. Luc. 10, 13. Act. 8, 13. — Luc. 4, 23. ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς καπερναούμ i. e. διὰ σοῦ, ἐλθόντος εἰς καπερναούμ. — Act. 4, 22. ἐφ' ὃν [i. e. an welchem. Vid. ἐπί.] ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο. — sq. διά c. genit. pers. Act. 2, 43. 4, 16. 30. 12, 9. 24, 3. — sq. διὰ χειρῶν τινος [cf. Win. p. 548.] Marc. 6, 2. Act. 6, 2. 14, 3. — sq. ὑπό c. gen. pers. Luc. 9, 7. 13, 17. 23, 8. Eph. 5, 12. — d) de precibus, de sumtu, de promissione, de insidiis, ubi Lat. fio, nos: gethan, gemacht, verrichtet werden sq. εἴς τι quorsum? Marc. 14, 4. (Xen. Hier. 9, 11. δαπάναι γίγνονται.) sq. πρός τινα Act. 26, 6. — 20, 3. γενομένης δὲ αὐτῷ [i. e. εἰς αὐτόν, gegen ihn coll. 23, 30.] ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων. (Ita ἐπιβουλεύειν τινί [pp. deliberare ἐπί τινα in alicuius detrimentum] insidiari alicui Xen. An. 2, 5. 15. coll. 5, 6. 29. Palaeph. f. 8.) — e) de iussis, mandatis, petitis, ubi Latini: peragor, vollzogen, vollbracht, ausgeführt, erfüllt werden, erfolgen Matth. 6, 10. γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 26, 42. Luc. 11, 2. 14, 22. 22, 42. 23, 24. Act. 21, 14. — f) de epulis, de inquisitione iudicis, ubi Lat.: instituor, bereitet, angestellt, vorgenommen werden Ioh. 13, 2. δείπνου γενομένου. Act. 25, 26. τῆς ἀνακρίσεως γενομένης. (Hdian. 1, 8. 17. γενομένης δ' ἐξετάσεως.) Hebr. 7, 12. νόμου μετάθεσις γίνεται. v. 18. — g) de personis, muneri alicui admotis, ubi Lat.: constituor, ich werde zu etwas gemacht oder bestellt sq. nunc nominat. praedicati [vid. ἀποδείκνυμι] Col. 1, 23. οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διάκονος. v. 25. Hebr. 5, 5. 6, 20. 7, 16. 20. 23. (Hdian. 2, 6. 12.) — addito dativo commodi 1 Cor. 1, 30. — nunc sq. ἐπάνω τινος Luc. 19, 19. (ἐπί τινος Plut. vit. Ages. c. 21.) — h) de legibus et institutis, ubi Lat.: constituor, angeordnet, gegeben werden Marc. 2, 27. τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο. addito nominat. praedicati Gal. 3, 24. (Xen. Anab. 1, 1. 8.) — i) de modo, quo agitur cum aliquo aa) γίνεταί τι vel οὕτως ἔν τινι [vid. ἐν] es geschieht etwas oder so an Jem., 1 Cor. 9, 15. — in interrogat. deliberantis, quid facto opus sit, sq. coniunct. [cf. Herm. ad Vig. p. 742. Matth. §. 516, 2 et 3. Buttm. §. 126, not. 7. Win. p. 262. Bornem. schol. p. 147. et de tertia persona in talibus rariori Buttm. l. l. Win. l. l.] Luc. 23, 31. ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; codd. quidam γενήσεται. Vid. Win. l. l. Griesb. ed. Schulz. — bb) γίνομαι κατάρα pro: γ. κατάρατος ich werde als ein Fluchwürdiger behandelt, ὑπέρ τινος alicuius causa = poenas luo alicuius causa Gal. 3, 13. — k) de tempore, vita = Lat. agor, Marc. 15, 33. Luc. 22, 14. — (Xen. An. 6, 4. 9.) — Marc. 6, 35. ὥρας πολλῆς γενομένης cum multum tempus transactum esset vel effluxisset. Act. 26, 4. τὴν — βίωσίν μου τὴν — γενομένην [i. e. vitam meam — quae acta est] — ἴσασι. Vide ποιέω in fin. — l) de diebus festis = agor, celebror, ut τὰ ἐγκαίνια Ioh. 10, 22. γάμος 2, 1. τὸ πάσχα Matth. 26, 2. de h. l. praesenti cf. Win. p. 212. σάββατον Marc. 6, 2. — ita pro נַעֲשָׂה 2 Regg. 23, 22. (Xen. h. gr. 4, 5. 1.) Vide ποιέω.

3) evenio, sich ereignen, geschehen, τὸ γενόμενον, τὸ γεγονός, eventum, das Ereigniss a) universe Matth. 1, 22. 5, 18. 18, 31 bis. 21, 21. 42. 24, 6. 20. 34. 26, 54. 56. 27, 54. 28, 11. Marc. 5, 14. 11, 23. 12, 11. 13, 7. 18. 19 bis. Luc. 1, 20. — 11, 15. ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, wir wollen den Gegenstand der uns gegebenen Nachricht, das Ereigniss, sehen. 8, 34. 35. 36. 12, 54 bis. 21, 7. 9. 28. 31. 32. 36. 23, 47. 48. 24, 12. 18. 21. Ioh. 1, 28. 3, 9. 13, 19 bis. 14, 22. τί γέγονεν, ὅτι quid factum est, quod — quare? cur? — v. 29 bis. Act. 4, 21. 28. 5, 7. τὸ γεγονός. 10, 16. 11, 10. 12, 9. 13, 12. 19, 10. 26, 22. 28, 9. 1 Cor. 15, 54. 1 Thess. 3, 4. 2 Tim. 2, 18. Hebr. 9, 15. θανάτου γενομένου i. e. nach erfolgtem Tode. — Apoc. 1, 1. 19. 4, 1. 22, 6. (Hdian. 8, 3. 12. Xen. Cyr. 1, 4. 25.) — hinc: μὴ γένοιτο, vox aversantis: ne eveniat! i. e. absit! avertat Deus! Luc. 20, 16. Rom. 3, 4. 6. 31. 6, 2. 15. 7, 7. 13. 9, 14. 11, 1. 11. 1 Cor. 6, 15. Gal. 2, 17. 3, 21. — οἱ ό pro חָלִילָה Ios. 22, 19. (Lucian. D. D. 1, 4. Arrian. Epictet. 1, 1. 2, 8.) cf. Sturz de dial. alex. et maced. p. 204 sqq. — b) sq. dat. personae aa) c. infinit. rem, quae evenit alicui, indicante Act. 20, 16. ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ [ne accidat illi = ne forte cogeretur] χρονοτριβῆσαι. (Xen. Cyr. 6, 3. 11.) — Gal. 6, 14. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι i. e. absit a me, ut glorier. — οἱ ό pro חָלִילָה לְ sq. Gen. 44, 7. 17. 1 Regg. 20, 3. (Alciph. 1, ep. 26. μή μοι γένοιτο — μὴ λύχνον ἔτι, μὴ δανειστὴν ἰδεῖν.) — bb) addito adverbio vel κατά τι Matth. 9, 29. Luc. 1, 38. Marc. 5, 16. πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ. Eph. 6, 3. ἵνα εὖ σοι γένηται. (Ita: μὴ γένοιτό σοι οὕτω κακῶς Ael. V. H. 9, 36. Plut. Apophth. reg. T. 2. Moral. p. 20. ed. Tauchn.) — Matth. 8, 13. 15, 28. — cc) cum nominat. rei: γίνεταί τινί τι = vel: accidit alicui aliquid Marc. 9, 21. ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ. Ioh. 5, 14. ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. Act. 7, 40. 2 Cor. 1, 8. 2 Tim. 3, 11. 1 Petr. 4, 12. (Aesop. f. 94.) — ad verba Act. 2, 43. ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος cf. verba Homeri: ἄχος γένετο αὐτῷ, Trauer ward ihm zu Theil. Vid. Passow sub voc. γίγνομαι. — (Xen. Cyr. 5, 2. 32. φόβος, ὅς αὐτοῖς ἐγένετο, si lectio sana, neque scribendum ἐνεγένετο. cf. etiam Sophocl. Philoct. v. 67. λύπην πᾶσιν ἀργείοις βαλεῖς pro ἐμβαλεῖς.) — πώρωσις — τῷ ἰσραὴλ γέγονε = καρδίαν πεπωρωμένην ἔχει ὁ ἰσραήλ Rom. 11, 25. — vel: contingit alicui aliquid, i. e. nanciscitur aliquis aliquid, ἐμοὶ ἐγένετό τι, habeo aliquid Matth. 18, 12. ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα; v. 19. Marc. 4, 11. Luc. 14, 12. 19, 9. Ioh. 15, 7. 1 Cor. 4, 5. — (Xen. Hier. 1, 1. 3, 5. Cyr. 2, 2. 2.) — Abest dat. pers. Ioh. 1, 17. sc. ἡμῖν. Hebr. 9, 22. sc. οὐδενί. — ἐγένετο ἡ βασιλεία — τοῦ κυρίου pro: ἐγένετο ἡ β. τοῦ κόσμου τῷ κυρίῳ καὶ ἔστιν αὐτοῦ contigit ἡ β. τ. κ. domino et possidet illam i. e. ad dominum pertinet ἡ β. τ. κόσμου Apoc. 11, 15. 12, 10. — c) γίνεταί τι ἐπί τινι es geschieht etwas an Jemandem, evenit alicui aliquid Marc. 5, 33. — d) γίνεταί τι εἴς τινα in Bezug auf Act. 28, 6. μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον [vid. εἰς]. — e) sq. τί et nom. pers. Act. 12, 18. τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο; i. e. was ist nur mit Petrus vorgegangen? Cf. Herm. ad Vig. p. 730. Schäfer Melet. p. 98. Viger. p. 231. Matth. §. 488, 5. Passow sub γίγνομαι. — f) sq. acc. c. infinit. ubi Lat.: accidit, fit, ut, vel sq. inf. Matth. 18, 13. ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό. Marc. 2, 23. ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτόν. Luc. 3, 21. 6, 1. 6. 16, 22. Act. 4, 5. 9, 3. 32. 37. 43. 11, 26. 14, 1. 16, 16. 19, 1. 21, 1. 5. 22, 6. 17. de cuius loci dati-

vis et genit. absolutis v. *Win.* p. 296. *Bornemann* in *Rosenmüller* Repert. Vol. 2. p. 257. — Act. 27, 44. 28, 8. 17.) Alciphr. 1. ep. 26.) — Cf. *Viger.* p. 231. — abest acc. person. Matth. 18, 13. (Theogn. v. 639.) *Win.* p. 296. Eodem modo Codd. habent infinit. Act. 10, 25. ubi lect. vulg. habet inf. praefixo τοῦ. Cf. *Win.* p. 303. et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 848. — g) ad normam hebr. וַיְהִי seq. וְ i. e. *es begab sich, nämlich, es begab sich, und zwar* cf. *Fritzsche* l. l. p. 341. *Win.* p. 549. coll. *Gesen.* p. 845. *Ewald* p. 545 sq. gr. min. p. 229. verba: καὶ ἐγένετο, iuncta cum temporis notatione, facta nunc per particulas ὅτε, ὡς, nunc per ἐν, nunc per genit. absolutos, *sequitur verbum finitum* aa) interveniente καί Matth. 9, 10. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου — καὶ ἰδού, πολλοὶ τελῶναι — συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ. Marc. 2, 15. Luc. 2, 15. 5, 1. 12. 17. 8, 1. 22. 14, 1. 17, 11. 19, 15. 24, 4. 15. — interposita temporis notatione cum verbis reliquis non cohaerente Luc. 9, 28. ἐγένετο δὲ — τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ — ἀνέβη. Act. 5, 7. ἐγένετο δέ, ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ — εἰςῆλθε. Cf. ad hos locos *Win.* p. 487. (Similiter Lucian. dial. meretr. 1, 4. οὐ γὰρ ἑώρακα, πολὺς ἤδη χρόνος, αὐτὸν παρ' ὑμῖν.) Ita οἱ ό et hebr. וַיְהִי — וַתִּשָּׂא Gen. 39, 7. 13. 19. 43, 1. Ios. 13, 20. Ier. 13, 6. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 341. — bb) absque iteratione τοῦ καί Matth. 7, 28. καὶ ἐγένετο — ἐξεπλήσσοντο. 11, 1. καὶ ἐγένετο — μετέβη. 13, 53. 19, 1. 26, 1. Marc. 1, 9. 4, 4. Luc. 1, 8. 23. 41. 59. 2, 1. 6. 46. 6, 12. 7, 11. 8, 40. 9, 18. 29. 33. 37. 51. 57. 10, 38. 11, 1. 14. 27. 17, 14. 18, 35. 19, 29. 20, 1. 24, 30. 51. — Ita οἱ ό Gen. 22, 1. 39, 13. 41, 1. Exod. 2, 1. Ios. 3, 2. cf. *Fritzsche* l. l. p. 302.

4) *fio*, i. e. *ich werde* a) de personis et rebus, quae ex eo, quo nunc sunt, statu in alium transeunt sq. nominat. praedicati, enuntiati nunc per substant., nunc per adiectiv. nunc per particip. aa) universe, ubi Lat. *reddor*, *evado* Matth. 5, 45. ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 12, 45. et 2 Petr. 2, 20. γίνεται τὰ ἔσχατα — χείρονα τῶν πρώτων. — Marc. 1, 17. 6, 26. 9, 3. 26. 10, 43. 44. Luc. 6, 16. 11, 26. 18, 23. 24. 23, 12. 24, 37. Ioh. 1, 12. 14. ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο = ὁ λόγος μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός. 4, 14. 5, 4. 6. 9. 14. 9, 22. 27. 12, 36. Act. 1, 18. 7, 13. 12, 23. 26, 28. 27, 36. Rom. 2, 25. ἡ περιτομὴ — γέγονεν. Rom. 4, 18. 6, 15. 7, 13. 9, 29. 1 Cor. 3, 18 bis. 4, 9. 9, 22. 27. 11, 7. 13, 11. 2 Cor. 5, 17. 21. 6, 14. 8, 14. ὅπως γένηται ἰσότης. Gal. 4, 16. Hebr. 2, 17. 3, 14. 5, 12. 7, 22. Iac. 2, 4. 5, 2. [Gal. 3, 13. v. supra 1, 2. l.] 1 Petr. 3, 7. ἧς ἐγενήθητε τέκνα *cuius liberi facti esse dici potestis.* Cf. de aor. ita de re praeterita usurpato, ut circumscriptione opus sit, sub ἀφίημι no. 4. monita. — Apoc. 6, 12 bis. 16, 3. 4. 10. 18, 2. (Herodian. 1, 8. 16. Aelian. V. H. 2, 28.) — Hebr. 9, 5. ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν [dat. commodi: *für alle*, die ihm folgen] αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. — *Iunctum c. adiectivo circumscribit verbum passivum vel intransitivum adiectivo cognatum*, ut ἁπαλὸς γίνομαι i. e. *mollesco*, *tener fio* Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. ἀπειθὴς γ. Act. 26, 19. ἀποσυνάγωγος γ. Ioh. 12, 42. ἄφαντος γ. Luc. 24, 31. γνωστός, item φανερὸς γ. i. e. *innotesco* Marc. 6, 14. Act. 1, 19. 9, 42. 19, 17. 1 Cor. 3, 13. 14, 25. Phil. 1, 13. δοκιμὸς γ. Iac. 1, 12. 2 Petr. 1, 4. ἑδραῖος γ. 1 Cor. 15, 58. ἔκδηλος γ. 2 Tim. 3, 9. ἐλεύθερος γ. Ioh. 8, 33. 1 Cor. 7, 21. 23. ἐμφανὴς γ. Act. 10, 40. ἔμφοβος γ. Act. 10, 4. 24, 25. Apoc. 11, 13. ἐνεργὴς γ. Philem. v. 6. ἔντρομος γ. Act. 7, 32. 16, 29. ἔξυπνος γ. Act. 16, 27. καθαρὸς γ. Matth. 23, 26. μέγας γ. Hebr. 11, 24. περικρατὴς γ. Act. 27, 16. πλήρης γ. Act. 19, 28. πρηνὴς γ. Act. 1, 18. τυφλὸς γ. Ioh. 9, 39. ὑγιὴς γ. Ioh. 5, 6. 14. ὑπήκοος γ. Phil. 2, 8. ὑπόδικος γ. Rom. 3, 19. (Hdian. 1, 11. 6. 8, 5. 1. Thuc. 3, 23.) cf. *Viger.* p. 231. — bb) *ich werde zu etwas, abeo in aliquid* sq. duplici nom. Matth. 4, 3. et Luc. 4, 3. ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. Matth. 13, 32. Ioh. 2, 9. 20, 16. Apoc. 8, 8. (Diod. Sic. 2, 20.) — cc) seq. εἴς τι [vid. εἰς et *Win.* p. 170.] ut ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα Luc. 13, 19. — Verba Ps. 118, 22. οὗτος [ὁ λίθος] ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 10, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. — Ioh. 16, 20. Act. 5, 36. Rom. 11, 9. 1 Thess. 3, 5. Apoc. 8, 11. de h. l. praes. histor. vid. ἀγγαρεύω et de praesenti aoristis intermixto sub ἄγω monita. 16, 19. — abest γίνομαι cogitatione addendum Rom. 5, 18. εἰς κατάκριμα scil. ἐγένετο τὸ κρίμα. Ibid. εἰς δικαίωσιν ζωῆς scil. γενήσεται τὸ χάρισμα vel τὸ δώρημα. Apoc. 16, 19. — e) iunct. c. praepositionibus et adverbiis, motum indicantibus: *ich werde wohin, venio*, [cf. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. dial. Deor. sub γίγνεσθαι] aa) sq. εἰς, ut γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα. Act. 21, 17. de h. l. genit. absol. posito pro alio casu vid. sub ἀπέχω notata. — Act. 25, 15. (*Jacobs.* Anth. Pal. p. 792. Hdot. 5, 38.) — trop. de voce, pertingente ad aures alicuius Luc. 1, 44. (Xen. H. G. 7, 2. 7.) — de beneficiis [εὐλογίᾳ] transeuntibus in aliquem vel oblatis alicui Gal. 3, 14. — 2 Cor. 8, 13. τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα [i. e. εἰς ἐκείνους τοὺς ὑστερήσαντας] sc. ἵνα γένηται i. e. *ut abundantia vestra transeat in illos, inopia colluctantes* i. e. *ut sublevet illos, inopia pressos.* v. 14. ἵνα τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα [i. e. γένηται εἰς ὑμᾶς τοὺς ὑστερήσαντας] *ut et illorum opes transeant in vos inopes* i. e. *sublevent vos, inopia colluctantes.* — De malis invadentibus aliquem Apoc. 16, 2. ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. — bb) sq. ἐκ, ut in formula: ἐκ μέσου γενέσθαι, *e medio discedere* [propr. i. e. sich aus der Mitte Anderer entfernen Plut. vit. Timoleon. c. 5. cf. ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι Hdot. 1, 1.] pro: *tolli e medio* 2 Thess. 2, 7. — de voce e loco aliquo percepta, Marc. 1, 11. Luc. 3, 22. 9, 35. — minus plene Luc. 9, 36. Ioh. 12, 30. coll. v. 28. — cc) sq. ἐπί c. genit. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου Luc. 22, 40. Ioh. 6, 21. (γενέσθαι ἐπί τινι Hdian. 4, 7. 2. Xen. An. 7, 3. 1.) — c. acc. rei vel loci Luc. 24, 22. γυναῖκες — γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Act. 21, 35. — tropice vel de persecutione irruente in aliquem Act. 8, 1. — vel de metu incessente aliquem Luc. 1, 65. 4, 36. Act. 5, 5. 11. — Eodem modo simplex dat. personae Act. 2, 43. Vide tamen de h. l. supra no. 1. 3. b. — vel de oraculo aut iussu perlato ad aliquem, *an Jemanden ergehen* Luc. 3, 2. ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην. — Ita οἱ ό pro hebr.: וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל Ier. 1, 4. — dd) seq. κατά, c. genit. loci Act. 10, 37. τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας i. e. *doctrina, quae omnem Judaeam pervasit* = d. *per omnem Iudaeam propagata.* — c. acc. loci Luc. 10, 32. γενόμενος κατὰ τὸν τόπον. Act. 27, 7. (Hdian. 1, 9. 23. Xen. Cyr. 7, 1. 15.) — ee) sq. πρός c. accus. loci 1 Cor. 2, 3. ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. 2 Ioh. v. 12. — de oraculis, iussis, promissis div. perlatis ad aliquem, *an Jemanden ergehen* Ioh. 10, 35. πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο. Act. 7, 31. 10, 13. 13, 32. — Ita οἱ ό pro וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל Gen. 15, 1. 4. Ier. 1, 2. 11. 13, 8. Ezech. 6, 1. Hos. 1, 1. — ff) sq. ἐγγύς τινος Ioh. 6, 19. ἐγγὺς τοῦ πλοίου. (Xen. Cyr. 7, 1. 7.) — trop. de hominibus, nuper alienis ab aliquo, nunc in eius societatem receptis Eph. 2, 13. — gg) sq. ὧδε Ioh. 6, 25. πότε ὧδε γέγονας; (sq. ἐκεῖ Hdian. 4, 11. 13.) — hh) sq. ἐμοθυμαδόν Act. 15, 25. coll. 2, 1.

II) i. q. εἰμί, *sum*, inprimis tamen sic dicuntur praeterita: aor. ἐγενόμην et ἐγενήθην, *fui*, pf. γέγονα, [cf. *Buttm.* §. 100. et gram. max. §. 114. sub γίγνομαι]. Legitur ita, 1) ubi definitur, quis vel quid sit aliquis vel aliquid qualitate, conditione, loco, dignitate, aetate, munere, moribus a) sq. nominat. praedicati Matth. 10, 16. 13, 22. 17, 2. 24, 44. Marc. 1, 4. ἀρχὴ — ἐγένετο ἰωάννης. Vide ad h. l. *de Wette* Ev. Marc. p. 127 sq. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 8 sq. 4, 19. 22. 33. 9, 50. Luc. 1, 2. 2, 2. 6, 36. 10, 36. 12, 40. 13, 2. 4. 19, 17. 24, 5. quo l. si a genit. fit transitus ad accus. vid. sub ἀπέχω monita. — v. 19. Ioh. 20, 27. Act. 1, 20. 22. 5, 24. τί ἂν γένοιτο τοῦτο *quid hoc esset?* 7, 52. 10, 10. 22, 9. 26, 29. — 20, 18. πῶς μεθ' ὑμῶν [sc. ὤν] ἐγενόμην i. e. *qualis fuerim vobiscum degens.* Rom. 3, 4. 11, 6. 17. 34. 12, 16. 15, 8. 16. 31. 16, 2. 1 Cor. 4, 16. 10, 6. 7. 20. 11, 1. 13, 1. 14, 20. 15, 10. 2 Cor. 1, 18. 19 bis. 7, 14. 12, 11. Gal. 5, 26. Eph. 3, 7. 4, 32. 5, 1. 7. 17. Phil. 2, 15. 3, 6. 17. Col. 3, 15. 1 Thess. 1, 5. 6. 7. 2, 1. 7. 14. 1 Tim. 4, 12. Tit. 3, 7. Hebr. 1, 4. 2, 2. 5, 11. 6, 4. 12. 7, 26. 10, 33. 11, 6. 34. 12, 8. Iac. 1, 22. 25. 2, 10. 11. 3, 1. 1 Petr. 1, 15. 16. 3, 13. 5, 3. 2 Petr. 1, 16. 3 Ioh. v. 8. Apoc. 1, 18. 2, 8. 10. 3, 2. (Lucian. Dial. Mort. 13, 3. Xen. Hier. 6, 1. An. 2, 2. 3.) — additur dativ.

personae, cuius ratione habita [vid. *Win.* p. 198.] aliquis est is, qualis esse adiectivo vel substantivo significatur, ubi nos: *für Jemanden*, vel dativo simplici utimur, ut ἀγαπητός τινι 1 Thess. 2, 8. quo l. quatenus perf. includat praesentis notionem vid. ἀγαπάω. — ἀπρόσκοπός τινι *unanstössig für Jem.* 1 Cor. 10, 32. — μαθητής Ioh. 15, 8. — μισθαποδότης Hebr. 11, 6. — ὁδηγός Act. 1, 16. (Hdian. 7, 8. 1. Xen. Cyr. 1, 4. 6.) — παρηγορία Col. 4, 11. σημεῖον Luc. 11, 30. τύπος 1 Thess. 1, 7. γίνεταί τι τινί τι *es gereicht Jemandem etwas zu etwas* Rom. 7, 13. 1 Cor. 8, 9. — γίνομαι ὥς τις, ὥσπερ τις, ὡσεί τις *similis sum alicui* Matth. 6, 16. 10, 25. 18, 3. 28, 4. Luc. 22, 26. 44. Act. 4, 4. 1 Cor. 4, 13. Gal. 4, 12. — γίνομαι οὕτως *ita sum, ita me habeo, ita comparatus sum*, it. καθώς vel ὡς *uti sum, uti me habeo, uti comparatus sum*, ita de rerum statu et conditione Matth. 19, 5. Luc. 17, 26. 28. Iac. 3, 10. — πῶς — ἐγενόμην = *quomodo comparati essent mores mei* i. e. *qualem me gesserim* Act. 20, 18. additur dativus personae, cuius ratione habita fuit aliquis talis, qualis fuisse describitur 1 Thess. 2, 10. ὁσίως — δικαίως — ἀμέμπτως ὑμῖν — ἐγενόμην i. e. *ita comparati fuerunt mores mei, ut* ὅσιον, δίκαιον, ἄμεμπτον *me vobis praestiterim.* 1 Cor. 9, 20. 22 bis. — — b) sq. *genit.* α) *aetatis*, qua est aliquis [cf. *Matth.* §. 316, c. *Buttm.* §. 119, 4. L. *Bos.* p. 155 ed. *Schäfer. Win.* p. 186.], ut ἐτῶν δώδεκα Luc. 2, 42. 1 Tim. 5, 9. (Plut. de sanit. tuend. c. 21.) — β) *qualitatis* [cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Win.* l. l. et p. 532. *Bornem.* schol. p. 21. *Lob.* ad Phryn. p. 255.] 2 Petr. 1, 20. πᾶσα — οὐ γίνεται *nullum S. S. vaticinium suae est interpretationis* i. e. *tale est, quod per se et absque adminiculorum usu explicari possit*, vel, quod placuit *Fritzschio* [Ev. Marc. p. 144.] *quod proprie explicari possit.* — γ) *possessoris* = *sum alicuius, pertineo ad aliquem* [cf. *Matth.* §. 315. *Vig.* p. 240.] Matth. 22, 28. Marc. 12, 23. Luc. 20, 14. 33. (Hdian. 4, 6. 7. Plut. vit. Ages. c. 7. Xen. h. gr. 4, 3. 13.) — — c) sq. *dat. pers.*, ubi Lat. vel: *sum alicuius* = *pertineo ad aliquem* [cf. *Matth.* §. 389, i. α.] Rom. 7, 3. 4. (Plut. Ages. c. 11. Achill. Tat. 5. p. 323. coll. Xen. Cyr. 4, 3. 10. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἡμέτερόν ἐστιν, ὡς ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς.) — vel: γίνεταί μοι γνώμη, ut τοῦ ὑποστρέφειν *est mihi mens redeundi* Act. 20, 3. de h. l. anacolutho cf. *Win.* p. 491. — d) ita iungitur c. substant., ut circumscribat verbum substantivo cognatum [cf. *Vig.* p. 230 sq.] Matth. 11, 26 et Luc. 10, 21. οὕτως — ἔμπροσθέν σου = οὕτως ηὐδόκησας *i. e. ita placuit tibi*, cum coram te haec agerentur. Vide ἔμπροσθεν.

2) iunctum cum praepositionibus et adverbiis mansionem in loco vel statu indicantibus: *versor, ich befinde mich* a) sq. adv. ut ἐκεῖ Act. 19, 21. καταμόνας Marc. 4, 10. πλησίον τινός *prope aliquem, ich bin* oder *stehe Jem. nahe* pro: *ich bin Jemandes Nächster* Luc. 10, 36. cf. ad h. l. *Win.* p. 123. *de Wette* Ev. Luc. p. 63. — b) sq. praeposit., aa) μετά τινος *versor cum aliquo* Act. 9, 19. 20, 18. — οἱ μετ' αὐτοῦ γενόμενοι = *familiares eius* Marc. 16, 10. — bb) πρός τινα *sum apud aliquem, versor cum aliquo* 1 Cor. 16, 10. — cc) σύν τινι *cum aliquo* Luc. 2, 13. — dd) ὑπό τι = *subiectus sum alicui rei* Gal. 4, 4. — ee) ἔν τινι sq. dat. *loci* Matth. 26, 6. Marc. 9, 33. Act. 7, 29. 38. 13, 5. 2 Tim. 1, 17. Apoc. 1, 9. (Ael. V. H. 4, 15. Xen. An. 4, 3. 29.) — sq. dat. *status*, ut ἐν ἀγωνίᾳ Luc. 22, 44. ἐν ἐκστάσει Act. 22, 17. ἐν πνεύματι = *im Zustande der Begeisterung* Apoc. 1, 10. 4, 2. — Phil. 2, 7. 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 3, 7. — ἐν ἑαυτῷ γ. *apud se esse* = *ad se rediisse* Act. 12, 11. (Pol. 1, 49. 8. Xen. An. 1, 5. 17.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 749. 858. — ἐν χριστῷ γ. *in Verbindung mit Christus stehen* = *sum e numero cultorum Christi* Rom. 16, 7. — sq. dat. *rei*, in qua positum est vel cum qua coniunctum est aliquid 1 Thess. 1, 5. vel in qua occupatus est aliquis 1 Thess. 2, 5. 1 Tim. 2, 14.

3) sensu praegnanti: *existo, ich existire, ich bin vorhanden* Marc. 1, 4? vid. de h. l. supra monita. Ioh. 1, 6. Rom. 11, 5. 1 Ioh. 2, 18. ἔν τινι 2 Petr. 2, 1. ἔμπροσθέν τινος Ioh. 1, 15. 30. ἐπὶ τῆς γῆς Apoc. 16, 18. ἀφ' οὗ — γῆς. (πρό τινος Hdian. 1, 17. 26.) Saepius non extat in N. T.

Γινώσκω, [forma antiquior et attic. γιγνώσκω v. *Buttm.* §. 100. *Matth.* §. 228.] fut. γνώσομαι, a. 2. ἔγνων, pf. ἔγνωκα, [de 3. plur. ἔγνωκαν Ioh. 17, 7. pro ἐγνώκασι v. *Buttm.* §. 93, 3. et gram. max. §. 87, not. 5. *Matth.* §. 200, 4. not. *Win.* p. 37. 72.] pf. pass. ἔγνωσμαι, a. 1. p. ἐγνώσθην, f. 1. p. γνωσθήσομαι.

1) *cognosco*, i. e. a) *erkennen, kennen lernen, nosco*, perf. ἔγνωκα, *cognovi, didici*, hinc: *cognitum habeo, novi, ich kenne, ich weiss.* [Cf. de perfecto, quatenus praesentis notionem includat, sub ἀγαπάω notata et *Matth.* §. 505. 3. *Herm.* ad Vig. p. 748.] — aa) universe, seq. acc. *rei*, ut: τὰ μυστήρια Matth. 13, 11. Marc. 4, 11. Luc. 8, 10. τὸ θέλημα Luc. 12, 47. 48. τί ποιήσω 16, 4. τὰ πρὸς τὴν εἰρήνην 19, 42. — 24, 18. Ioh. 8, 32. Act. 1, 7. Rom. 7, 7. 1 Cor. 4, 19. 8, 2. 2 Cor. 2, 4. de verborum ἵνα γνῶτε positu vid. *Win.* p. 508. Eph. 3, 19. 1 Ioh. 4, 16. (Diod. Sic. 1, 8. Xen. An. 1, 6. 7.) — abest accus. rei e contextu facile cognoscendus, ut Marc. 6, 38. ubi γνόντες = *re cognita.* 1 Cor. 13, 9. 12. ἐκ μέρους — γινώσκομεν scil. ἃ γινώσκομεν. — 1 Cor. 8, 2. τὶ ἔκ τινος, *kennen lernen aus etwas, erkennen an etwas*, ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται Matth. 12, 33. Luc. 6, 44. 1 Ioh. 3, 24. 4, 6. (Xen. Cyr. 1, 6. 44.) — τὶ ἔν τινι, *erkennen an etwas* 1 Ioh. 3, 16. 19. 4, 2. — τὶ κατά τι, *erkennen an etwas* Luc. 1, 18. κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; *woran soll ich diess erkennen?* cf. de hac futuri vi sub αἰτέω monita. Ita οἱ ο' Gen. 15, 8. — — seq. acc. *personae*, ut τὸν θεόν Ioh. 14, 7. 17, 3. 25. Rom. 1, 21. γνόντες τὸν θεόν i. e. *quamquam Deum norant.* Vide de participii resolvendi rationibus sub ἀγανακτέω monita. Gal. 4, 9. 1 Ioh. 2, 3. 13. 3, 1. 6. 4, 6. 7. 8. 5, 20. — ἰησοῦν χριστόν vel τὸν ἀπ' ἀρχῆς Ioh. 14, 7. 17, 3. 25. 2 Cor. 5, 16. 1 Ioh. 2, 3. 4. 13. 14. — Ioh. 1, 6. ὁ κόσμος — ἔγνω = *die Welt nahm keine Notiz von ihm.* ἡμᾶς 1 Ioh. 3, 1. ἔγνωσμαι vel ἐγνώσθην ὑπὸ τοῦ θεοῦ *cognitus sum a Deo* 1 Cor. 8, 3. Gal. 4, 9. cf. ad h. l. *Win.* p. 240. — (Diod. Sic. 1, 92. Xen. Mem. 4, 2. 24.) — τινὰ ἔν τινι *Jem. an etwas* Luc. 24, 35. de h. l. verbis ἐγνώσθη αὐτοῖς pro: ὑπ' αὐτῶν vid. sub ἀγνοέω observata. — de attractionis genere, obvio in verbis Matth. 25, 24. ἔγνων σε, ὅτι σκληρὸς εἶ, et Ioh. 5, 42. vid. sub ἀποδείκνυμι notata. — sq. ὅτι loco infinit. c. accus. [vid. ὅτι] Ioh. 6, 69. ἐγνώκαμεν, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστός. 7, 26. 8, 52. 14, 20. 31. 17, 7. 8. 25. exeunt. 19, 4. Iac. 2, 20. (Xen. Cyr. 4, 2. 22.) — praecedente vel ὅθεν, *unde* 1 Ioh. 2, 18. — vel ἐν τούτῳ, *daran* Ioh. 13, 35. 1 Ioh. 2, 3. 5. 4, 13. 5, 2. — 3, 24. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ ἡμῖν ἔδωκεν pro: ἐν τούτῳ, τουτέστι ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔδωκεν ἡμῖν, γινώσκομεν, ὅτι, vel ἐν τούτῳ, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν, γινώσκομεν, ὅτι μένει ἐν ἡμῖν. cf. 1 Ioh. 4, 13. et de oratione variata sub ἀγαπάω notata. (Xen. Cyr. 1, 6. 21.) — in interrogatione et orat. indirecta Matth. 12, 7. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν. Luc. 16, 4. (Xen. H. G. 4, 5. 9.) — duabus interrogationibus absque copula uni sententiae illigatis Luc. 19, 15. ἵνα γνῷ, τίς τί διεπραγματεύσατο i. e. τίς διεπραγματεύσατο καὶ τί διεπραγματεύσατο *ut cognosceret quis negotiando lucratus esset et quid lucratus esset.* Cf. de hoc attractionis genere sub αἴρω adnotata. — — bb) sensu forensi vel de iudice causam cognoscente: *untersuchen* τί Act. 23, 28. Ioh. 7, 51. ἐὰν μὴ — γνῷ [scil. ὁ κριτής, cf. de subiecto κριτής, ex contextu h. l. facile eruendo *Win.* p. 339. *Buttm.* §. 116, 9. *Matthiae* §. 295. 1. *Bornemann* ad Xen. Symp. p. 158. An. 1, 2. 17.] τί ποιεῖ i. e. *quae esse solet eius agendi ratio*, = *was er treibt? was sein Thun ist?* Vide de praesenti sub ἀδικέω ad Act. 25, 11. observata. (Xen. Cyr. 1, 2. 6 et 7.) — cc) *dignoscendi* sensu, τί 1 Cor. 14, 7.

b) *comperio*, pass. γινώσκομαι, *innotesco*, seq. acc. rei, ut: τοῦτο Marc. 5, 43. τὸ ἀσφαλές Act. 21, 34. 22, 30. — Col. 4, 8. 1 Thess. 3, 5. — passivum Matth. 10, 26. Luc. 8, 17. 12, 2. — Act. 9, 24. ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ [i. e. *innotuit Saulo*] ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. (Pal. f. 2. Xen. Cyr. 8, 3. 3.) — sq. ὅτι = accus. c. inf. Ioh. 4, 1. ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι. 5, 6. 12, 9. Act. 24, 11. (Ael. V. H. 10, 15. ἐγνώσθη — ὅτι πένης ἦν.) — absolute et ratione habita verborum proxime praecedentium Matth. 9, 30. Marc. 9, 30. ἵνα τις γνῷ scil. se per Galilaeam contendere Luc. 9, 11. coll. v. 10. — μηδεὶς γινωσκέτω sc. ὅτι ἀνεῴχθησαν ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί. addito ἀπό

c. genit. personae, a vel e qua comperiit aliquis aliquid Marc. 15, 45. —

c) *intelligo, verstehen,* sq. acc. rei, ut: τὰς παραβολάς Marc. 4, 13. τὰ λεγόμενα Luc. 18, 34. — Ioh. 8, 10. 8, 43. 12, 6. 13, 7. Act. 8, 30. de lusu in verbis γινώσκω et ἀναγινώσκω vid. ἁμαρτία in fin. 1 Cor. 2, 8. 14. Hebr. 3, 10. — τὸν νόμον γ. i. e. *legis peritum esse* Ioh. 7, 49. Rom. 7, 1. (Xen. Cyr. 4, 2. 28.) — abest accus. rei Matth. 24, 39. οὐκ ἔγνωσαν scil. τὸν καιρὸν αὐτῶν, *sie verstanden ihre Zeit nicht* i. e. *non intelligebant, eam esse aetatis suae pravitatem, a qua non possent abesse poenae divinae.* Cf. *Fritzsche* ad h. l. p. 723. — Ita יָדַע Ies. 1, 3. — sq. ὅτι Matth. 21, 46. ἔγνωσαν, ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 24, 32. γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος. Marc. 12, 12. 13, 28. Luc. 21, 30. Ioh. 4, 53. 8, 27. 28. 2 Cor. 13, 6. (Xen. Ven. 1, 2.) — in oratione indirecta Ioh. 10, 6. οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει. 13, 12. 28. —

d) *animadverto, sentio, ich merke, nehme wahr,* sq. acc. rei, ut τὴν πονηρίαν αὐτῶν Matth. 22, 18. (Xen. H. G. 3, 4. 8.) — abest acc. rei e contextu facile eruendus, ut τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν Matth. 16, 8. Marc. 8, 17. — Matth. 26, 10. — sq. ὅτι Marc. 5, 29. ἔγνω τῷ σώματι, [= *am Körper*, vid. *Win.* p. 192. vel *mittels des Körpers* vid. ἀναιρέω] ὅτι ἴαται. 15, 10. Ioh. 6, 15. 16, 19. Act. 23, 6. (Xen. Cyr. 1, 3. 5.) — abest ὅτι c. verbo suo Marc. 7, 24. οὐκ ἤθελε γνῶναι scil. ὅτι εἰςῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν vel ὅτι ἦν ἐν τῇ οἰκίᾳ. — sq. acc. obiecti cum accus. particip. [vid. ἀκούω] Luc. 8, 46. ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. (Plut. apophth. reg. T. 2. Mor. p. 19. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 4, 2. 40.) —

e) de re venerea vel de tori consuetudine, *cognosco* i. e. *rem habeo cum aliqua* vel *cum aliquo* [cf. de hoc huius verbi usu Hebraeis magis, quam Graecis frequentato *Win.* p. 19.], sq. acc. nunc viri, Luc. 1, 34. nunc feminae Matth. 1, 25. de h. l. impf. in re durante et continuata vid. sub ἀγαπάω monita. — pro יָדַע Gen. 1, 25. 19, 8. (de concubitu legitimo Plut. Cat. min. c. 7. de venere illicita Plut. Romul. c. 5. Isaeus 20, 5. novi, cognosco Iustin. 5, 2. 27, 3. Ovid. metam. 4, 594.) —

2) *novi, scio, ich kenne, weiss,* sq. acc. rei, ut τὰς καρδίας Luc. 16, 15. τὸ θέλημα Rom. 2, 18. 1 Cor. 8, 3. 2 Cor. 5, 21. Vid. ad h. l. *Win.* p. 448. 2 Cor. 8, 9. 1 Ioh. 3, 20. 2 Ioh. v. 1. — Rom. 7, 15. ὃ — κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω *quod — perficio, non novi* i. e. *quasi ignoro, ich thue es unbewusst.* (Xen. Mem. 3, 9. 6.) — Matth. 24, 50. et Luc. 12, 46. ἐν ὥρᾳ ᾗ per attract. pro: ἥν. — de attractione obvia 1 Cor. 3, 20. vid. ἀποδείκνυμι. — sq. accus. c. infinit. Hebr. 10, 34. γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς — ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς *esse vobis* i. e. *reposita esse vobis bona in coelis.* — sq. ὅτι Ioh. 21, 17. σὺ γινώσκεις, ὅτι φιλῶ σε. Phil. 1, 12. Iac. 1, 3. 2, 20. 2 Petr. 1, 20. Apoc. 3, 3. — Imperativ. γινώσκετε, *scitote, wisset, seid überzeugt, erkennet* Matth. 24, 33. 43. Marc. 13, 29. Luc. 10, 11. 12, 39. 21, 31. Ioh. 15, 18. Act. 2, 36. 1 Ioh. 2, 19. (Lucian. Dial. Deorr. 2, 4.) — ἴστε γινώσκοντες i. e. *certo sciatis, seid fest überzeugt* i. q. γινώσκετε sed fortius [vid. ἀκούων ἀκούω sub ἀκούω et *Bornem.* schol. p. 185.] Eph. 5, 5. de h. l. lect. vid. *Griesb.* — sq. acc. obiecti c. accus. particip. [vid. ἀκούω] Act. 19, 35. ὅς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος. (Xen. Cyr. 3, 1. 20.) — abest acc. rei facile e contextu cognoscendus Luc. 2, 43. scil. τὸ ὑπομένειν αὐτοῦ. De h. l. singulari ἔγνω praemisso subiectis pluribus vid. ἀκολουθέω. Rom. 10, 19. — in interrogatione indirecta, sq. indicat. [vid. ἀκούω] Matth. 6, 3. μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου. Luc. 7, 39. 10, 22. Ioh. 2, 25. 11, 57. — 7, 27. οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. De huius loci praesenti γινώσκει quatenus ad futurum pertineat, vid. αἴρω. — seq. adverbio in ιστί: γινώσκειν ἑλληνιστί i. e. *graece scire* Act. 21, 37. (Xen. Cyr. 7, 5. 31. ἐπίστασθαι συριστί, et Cic. Fin. 2, 5. graece scire.) — sq. acc. personae: *nosse aliquem, Jemanden kennen* Ioh. 1, 49. 2, 24. 10, 14. 15. 27. Act. 19, 15. 2 Tim. 2, 19. coll. Num. 16, 5. — Matth. 7, 23. οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς *nunquam vos novi* i. e. *adeo pravi et inutiles estis, ut etiam memoria vestra animo exciderit.* (Dem. 530, 25. Xen. Cyr. 3, 1. 21. H. G. 3, 4. 7.) —

Γλεῦκος, ους, τό, (γλυκύς, dulcis; mustum Plut. Quaest. natur. 27.) *vinum dulce.* Semel in N. T. Act. 2, 13. (Athen. 4. p. 176. D.)

Γλυκύς, *εῖα, ύ, dulcis, e.* Quater in N. T. Iac. 3, 11. quo l. praecedens ἡ πηγή docet esse τὸ γ. = τὸ γ. ὕδωρ. Cf. *Win.* p. 528. — v. 12. Apoc. 10, 9. 10. (Xen. Mem. 1, 4. 5.)

Γλῶσσα, et γλῶττα, ης, ἡ, *lingua* i. e. a) *die Zunge* Marc. 7, 33. 35. Luc. 1, 64. 16, 24. 1 Cor. 14, 9. Iac. 1, 26. 3, 5. 6. 8. de h. l. appositione facta per integram sententiam vid. *Win.* p. 387. — 1 Petr. 3, 10. 1 Ioh. 3, 18. quo l. τῇ γλώσσῃ = *mit der Zunge* cf. quae habent de dat. modum indicante *Matth.* §. 400, 5. *Buttm.* §. 120. *Win.* p. 194. — Apoc. 16, 10. (Xen. Mem. 1, 4. 5.) — Ut poetae, ita Hebraei amant, corporis membris, quorum est praecipua pars in re, quae tractatur, tribuere et de iis praedicare, quae pertinent ad hominem ipsum [cf. *Ewald* p. 623. *Iacob* quaest. lucian. ad calc. Lucian. Tox. p. 22. et supra ad ἀναστάς sub ἀνίστημι observata.] Act. 2, 26. Rom. 3, 13. 14, 11. Phil. 2, 11. cf. Ies. 45, 23. — b) *die Sprache, sermo* Act. 2, 11. 1 Cor. 13, 1. (Aelian. V. H. 14, 22. Xen. Oec. 13, 8.) — γλώσσαις ἑτέραις vel καιναῖς *linguis alienis* vel *novis dicendi rationibus utor* Marc. 16, 17. Act. 2, 4. multi [sed male, vid. *Win.* p. 534.] eodem referunt: γλώσσῃ vel γλώσσαις λαλῶ Act. 10, 46. 19, 6. 1 Cor. 12, 10. 20. 28. 30. 13, 8. 14, 2. 6. 14. 18. 19. 22. 26. *exagitatus singulari animi motu verba facio, in der Entzückung sprechen.* Cf. de his formulis *Fritzsche* Ev. Marc. p. 731 sqq. *de Wette* Act. Apost. p. 18 sqq. *Schulz*, die Geistesgaben der ersten Christen. Bresl. 1836. — E chaldaica dicendi ratione vocabulis ἔθνος, λαός, φυλή Apoc. 5, 9. 7, 9. 10, 11. 11, 9. 13, 7. 14, 6. 17, 15. ita iungitur vox γλῶσσα, ut circumscribantur *variarum linguarum nationes* cf. Dan. 3, 4. 7. 31. 5, 19. 6, 26. Iudith. 3, 9. Vid. *Win.* p. 34. *Gesen.* ad Ies. 66, 18. — metaph. *lingula flammae*, vel *ignis* Act. 2, 3. Ita לְשׁוֹן אֵשׁ Ies. 5, 24. Saepius non habetur in N. T.

Γλωσσόκομον, ου, τό, (est haec forma recentior, cum Graeci antiquiores habeant γλωσσοκομεῖον vel etiam γλωσσοκόμιον et quemadmodum proprie dicebatur de cistella, in qua tibiarum lingulas tibicines reponebant, ita recentioribus adhibebatur etiam de arcula quavis cf. *Lob.* ad Phryn. 98. 99. *Sturz* de dial. alex. p. 155. *Win.* p. 25. Descendit haec vox a γλῶσσα, lingua, lingula tibiarum et κομέω servo; in N. T. est:) *loculus, marsupium, in quo argentum reconditur.* Bis legitur Ioh. 12, 6. 13, 29. LXX pro אָרוֹן 2 Chron. 24, 8. 10. 11. (Ios. Ant. 6, 1. 2. Plut. vit. Galb. c. 16. Longin. 43, 9.)

Γναφεύς, έως, ὁ, (a γνάφος carduus, Kardetsche) *fullo.* Extat tantum Marc. 9, 3. (Theophr. Char. 19 [10], 4. Xen. Mem. 3, 7. 6.) Fullonis erat, vestes albas, cum sordidiores factae essent, lavare, creta ac nitro purgare et γνάφοις vel carduis pannos pectere et lanam excitare.

Γνήσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (γενέσιος) 1) *genuinus* [i. e. legitimus, de liberis Xen. Cyr. 8, 5. 19.] ἐν πίστει [= *im Glauben, quod attinet ad fidem*] 1 Tim. 1, 2. κατὰ πίστιν Tit. 1, 4. — 2) [verus, ut ᾧ γνήσιον μὲν ἦν ὄνομα Hdian. 3, 10. 9. hinc] *sincerus* Phil. 4, 3. — τὸ γνήσιον, substantive: *sinceritas* [vid. ἀδύνατος] 2 Cor. 8, 8. Saepius non extat in N. T.

Γνησίως, adv. (γνήσιος quod vid. genuine) *sincere, bono et candido animo.* Semel in N. T. Phil. 2, 20. (Polyb. 4, 30. 2. Dem. 1358, ult.)

Γνόφος, ου, ὁ, *tenebrae, caligo.* Legitur tantum Hebr. 12, 18. de verbositatis genere, qua eadem notio bis i. e. duobus vocc. idem significantibus, γνόφος, σκότος enuntiatur vid. ἀγαλλιάω. — (Siracid. 45, 4.) — οἱ ο' pro אֲפֵלָה Exod. 10, 22.

Γνώμη, ης, ἡ, (γινώσκω, cognosco; cognitio Sophocl. Elect. v. 214. mens Xen. Cyr. 8, 8. 16.) 1) *animus*, i. e. *animi sensa* 1 Cor. 1, 10. Apoc. 17, 13. (Hdian. 2, 8. 5. Xen. Cyr. 2, 1. 21.) — 2) *sententia, iudicium* 1 Cor. 7, 40. Philem. v. 14. χωρὶς — τῆς σῆς γνώμης *ohne deine*

Meinung gehört zu haben, te inconsulto Apoc. 17, 17. (Ael. V. H. 8, 12. Xen. Cyr. 6, 1. 3.) — 3) *consilium* i. e. vel *Rath* 1 Cor. 7, 25. 2 Cor. 8, 10. (Hdian. 1, 6. 7.) vel: *Beschluss, Vorsatz*, sq. gen. Act. 20, 3.

Γνωρίζω, fut. *ίσω* et attic. *γνωριῶ*, [Col. 4, 9. cf. ad *ἀφορίζω* monita] 1) *notum facio, certiorem reddo* a) universe *τινί τι* Luc. 2, 15. *τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν*. Act. 2, 28. — *τινί τι, ὅτι* ex attract. pro *τινί, ὅτι τι* [vid. *ἀποδείκνυμι*] Gal. 1, 11. (Aeschyl. Prom. vinct. v. 486.) — *τὶ πρός τινα* = *notitiam alicuius rei perfero ad aliquem* Phil. 4, 6. de h. l. dat. *δεήσει* cf. de dat. admin. sub *ἀναιρέω* observata. — = *manifesto, τί* Rom. 9, 22. 23. — *τινί* sq. orat. indir. Col. 1, 27. — b) de enarrantibus, *τινί τι* 2 Cor. 8, 1. Eph. 6, 21. Col. 4, 7. 9. — c) pro: *in memoriam revoco, τινί τι* 1 Cor. 15, 1. — *τινί, ὅτι* 1 Cor. 12, 3. — d) de doctore, voluntatem, decreta, beneficia div. aliis exponente *τί* Eph. 6, 19. — *τινί τι* Ioh. 15, 15. 17, 26. Eph. 1, 9. 3, 5. 10. 2 Petr. 1, 16. — *τὶ εἴς τινα notitiam alicuius rei perfero in regionem alicuius* Rom. 14, vel 16, 26. — 2) *novi, ich weiss, kenne*, in interrogatione indir. Phil. 1, 22. *τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω*. (Hdian. 2, 1. 23. Diod. Sic. 1, 6 et 9.) Saepius non extat in N. T.

Γνῶσις, εως, ἡ, (*γινώσκω*) 1) *cognitio*, qua gaudet aliquis, *scientia* a) univ. Rom. 11, 33. 15, 14. 1 Cor. 1, 5. 14, 6. 2 Cor. 6, 6. 8, 7. 11, 6. (Diod. Sic. 5, 67.) — sq. genit. rei, quam cognitam habet aliquis Luc. 1, 77. — b) = *cognitio subtilior et accuratior*, quam habet aliquis 1 Cor. 8, 1. 7. 10. 11. 13, 2. 8. — sq. genit. personae, quam accuratius cognovit aliquis Phil. 3, 8. 2 Petr. 3, 18. — c) = *prudentia* 1 Petr. 3, 7. 2 Petr. 1, 5. 6. — 2) *id quod cognoscitur, doctrina* [religionis] *perfectior* Luc. 11, 52. Rom. 2, 20. 1 Cor. 12, 8. Col. 2, 3. 1 Tim. 6, 20. — sq. genit. obiecti [vid. *ἀγάπη*] 2 Cor. 2, 14. 4, 6. 10, 5. Cf. *Schulz*, die Geistesgaben der ersten Christen p. 25. — Saepius non legitur in N. T.

Γνώστης, ου, ὁ, (*γινώσκω*) *gnarus alicuius rei*. Semel in N. T. Act. 26, 3. de anacolutho in verbis: *μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον, γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν* i. e. *νομίζω γάρ, γνώστην ὄντα σε*, cf. *Win.* p. 207. 497. (Hist. Sus. v. 42.)

Γνωστός, ή, όν, (ab *ἔγνωσμαι*) *notus, bekannt*, [cuius loco Graeci: *γνωτός* Soph. O. R. v. 58.] a) de rebus, ut *σημεῖον* Act. 4, 16. *γνωστὸν — αὐτῶν prodigium* [omnibus] *notum ab iis editum est*. — *γνωστόν ἐστι notum est, τινί τι* Act. 2, 14. *τινί, ὅτι* Act. 4, 10. 13, 38. 28, 28. *τινὶ περί τινος, ὅτι* Act. 28, 22. *γνωστὸν γίνομαι, innotesco, τινί* Act. 1, 19. 19, 17. addito *κατά* sq. gen. loci Act. 9, 42. — absol. Act. 15, 18. *λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος* vel: *dicit dominus haec ipsi ab aeterno inde nota perficiens* vel: *dicit dominus haec perficiens, nota inde ab aeterno*. Cf. de h. l. lect. *Griesb. Knapp. de Wette*. — *τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ* i. e. vel: *das von Gott* [der Menschheit] *Bekannte* = *scientia Dei* vel: *quod de Deo nosci potest, das von Gott Erkennbare*. (Soph. OR. v. 361. Plat. rep. 7. p. 517. Aristot. metaph. 4 [5] p. 70.) Cf. *Win.* p. 210. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 58 sqq. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 18. *Dähne* paulin. Lehrbegr. p. 27 sq. — b) de personis, *γ. τινί notus alicui* Ioh. 18, 15. 16. — *τινός* = *familaris alicuius* Luc. 23, 49. 2, 44. — pro מְיֻדָּע Ps. 88, 8. — Saepius non extat in N. T.

Γογγύζω, f. *ύσω*, [ionicum pro Atticorum *τονθορύζω* vel *τονθρύζω* cf. Lob. ad Phryn. p. 358. *Win.* p. 21.] 1) *murmuro, clam et intra dentes aliquid profero, murmeln, brummen*. Septies in N. T. a) universe: *γογγ. τι περί τινος, mussitare aliquid de aliquo, clandestinos sermones conferre de aliquo* Ioh. 7, 32. — b) *indignationis* notione inclusa, absolute, de conquerentibus 1 Cor. 10, 10. — *οἱ ο'* pro הִתְאוֹנֵן Num. 11, 1. — *κατά τινος, mussitare contra aliquem* Matth. 20, 11. cf. Exod. 16, 7. 8. — *περί τινος de aliquo* Ioh. 6, 41. 61. — *πρός τινα λέγων* Luc. 5, 30. — sq. *μετ' ἀλλήλων, secum, inter se* Ioh. 6, 43. (secum mussitare aliquid, secum murmurare Plaut. Mil. 3, 1. 119. Aul. 1, 1. 18. Marc. Anton. 2, 3. *μὴ γογγύζων ἀποθάνῃ*. Arrian. diss. epict. 3, 26.)

Γογγυσμός, οῦ, ὁ, (*γογγύζω*) 1) *murmur, clandestina disputatio* Ioh. 7, 12. coll. v. 13. — *οἱ ο'* pro תְּלוּנָּה Exod. 16, 7—9. (Marc. Anton. 9, 37.) — 2) *indignatio, conquestio* Act. 6, 1. Phil. 2, 14. *ἄνευ* vel *χωρὶς γογγυσμοῦ sine indignatione* i. e. *animo promto ac lubenti* 1 Petr. 4, 9. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 358.

Γογγυστής, οῦ, ὁ, (*γογγύζω*) *murmurator*. Semel in N. T. Iud. v. 15. ubi *γογγυσταί* sunt vel homines sorte sua non contenti et adversus conquerentes, vel qui doctoribus christianis obloquebantur atque conviciis eos proscindebant. (Theodotion Prov. 26, 21. ubi Aquila *τονθρυστής*.)

Γόης, ητος, ὁ, (praestigiator, incantator) *impostor*. Extat tantum 2 Tim. 3, 13. (Aeschyl. Choeph. 818.)

Γολγοθᾶ, Golgotha, chald. גָּלְגַּלְתָּא hebr. גֻּלְגֹּלֶת i. e. *κρανίον*, calvaria i. e. *κρανίου τόπος*; nomen loci extra Hierosolymas, sed haud procul ab iis siti, in quo neci dari solebant malefici. Nomen nactus est ab ossibus maleficorum, quae ibi reperiebantur Matth. 27, 33. Ioh. 19, 17. Cf. *Win.* bibl. *Realw.* sub h. v.

Γόμοῤῥα, ας, ἡ et *γόμοῤῥα, ων, τά, Gomorrha*, hebr. עֲמוֹרָה, nomen urbis sitae olim cum quatuor aliis eodem loco, quo hodie est lacus Asphaltites Matth. 10, 15. Marc. 6, 11. Rom. 9, 29. cet.

Γόμος, ου, ὁ, onus navis, merces navibus impositae. Ter in N. T. Act. 21, 3. (Dem. 1283, 21. Herodot. 1, 194.) — sq. genit. nunc pers. Apoc. 18, 11. nunc rei, quam nave advehit aliquis v. 12.

Γονεύς, έως, ὁ, pater, pl. *οἱ γονεῖς, parentes* Luc. 2, 41. Ioh. 9, 2. 3. 23. Rom. 1, 30. Eph. 6, 1. Col. 3, 20. 2 Tim. 3, 2. (Diod. Sic. 3, 71. Xen. Mem. 2, 2. 3 et 6.) — de accus. *γονεῖς* Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. Luc. 2, 27. 18, 29. Ioh. 9, 8. pro Atticorum *γονέας* v. *Lob.* ad Phryn. p. 69. *Matth.* §. 83, a. *Buttm.* §. 47. not. 1. et gram. max. §. 52. not. 3. *Rost* §. 45, not. 1. *Win.* p. 63. *Alt* p. 8.

Γόνυ, νος, et *γόνατος, τό, genu*, Hebr. 12, 2. — *τιθέναι τὰ γόνατα* flectere genua, iunctum cum *προσεύχεσθαι* de precantibus Luc. 22, 41. Act. 7, 60. 9, 40. 20, 36. 21, 5. — iunctum c. *προσκυνεῖν* Marc. 15, 19. ut *προσπίπτειν τοῖς γόνασι* Luc. 5, 8. vel *κάμπτειν τὰ γόνατα* flectere genua, de iis, qui adorant Deum aut Iesum vel qui pro more istorum temporum flexis genubus orant, *τινί in honorem alicuius*, = *einem Ehrfurcht bezeigen* [cf. *Win.* p. 188.] — *ἐν ὀνόματί τινος* = *bei Nennung des Namens Jemandes* Phil. 2, 10. Rom. 11, 4. 14, 11. *πρός τινα* Eph. 3, 14. — *οἱ ο'* pro בָּרַךְ כָּרַע Ies. 45, 23. (Diod. Sic. 1, 47. Xen. Cyr. 7, 3. 4.) Saepius non extat in N. T.

Γονυπετέω, ῶ, f. ήσω, (ex *γόνυ* et *πίτω* cado) *in genua procido* [Pol. 15, 29. 9. Eur. Phoen. v. 309.] Quater in N. T., de personis auxilium alicuius implorantibus = *flexis genubus veneror, τινά* [cf. *Win.* p. 188.] Matth. 17, 14. vid. de h. l. *Griesb. Schott, Fritzsche*. Marc. 1, 40. — de hominibus reverentiam alicui significantibus, *τινά* Marc. 10, 17. *ἔμπροσθέν τινος* Matth. 27, 29. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Höflichkeit*.

Γράμμα, τος, τό, (a *γράφω*, pictum Aelian. V. H. 2, 3. et 44.) 1) *littera, der Buchstabe* Luc. 23, 38. Gal. 6, 11. (Diod. Sic. 1, 81. 3, 3.) — 2) *scriptum quodcunque, ein Schreiben, eine Schrift*, a) de libris Mosis Ioh. 5, 47. (ita de libro Xen. Mem. 4, 2. 1 et 8.) — b) de chirographo, syngrapha Luc. 16, 6. 7. (ita de rationibus tabularum et de rationibus expensorum et impensorum Dem. 1208, 2. Lys. 906, 12.) — c) de epistola Act. 28, 21. (Xen. H. G. 1, 1. 15. Hdian. 4, 10. 3.) — d) de libris V. T. sacris, nunc universe 2 Tim. 3, 15. (Ios. Ant. 10, 10. 4.) — nunc = *lex mosaica scripta* Rom. 2, 27. et v. 29. *περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι* circumcisio, quae fit ope Spiritus div. *non ad normam legis*. Cf. de dat. normae sub *ἀλήθεια* monita. Rom. 7, 6. *δουλεύειν — οὐ παλαιότητι γράμματος servire* [Deo] *convenienter conditioni antiquae* legis vel: *ad normam antiquam legis*. Vi rhetorica et animi informatione quatenus differant *παλαιότης γράμματος* et *παλαιὸν γράμμα*, docuit *Fritzsche* ep.

P. ad Rom. P. 1. p. 367 sq. 2Cor. 3, 6. — 2) τὰ γράμματα, *doctrina*, *eruditio* [libris scriptis comprehensa et ex illis haurienda vel parata cf. *Passow* sub voc. γράμμα.] Act. 26, 24. — γράμματα = *Schriftgelehrsamkeit* Ioh. 7, 15. (Cebet. Tab. c. 34. Eurip. Hippolyt. v. 954.) Saepius non legitur in N. T.

Γραμματεύς, έως, ὁ, accus. plur. γραμματεῖς [de quo vid. sub γονεύς notata] 1) *scriba*, quo nomine insigniebatur in multis Asiae civitatibus magistratus, qui personam in senatu agebat primariam, leges in tabulas referebat, eas custodiebat et servabat, praelegebat etiam, quae in concione essent praelegenda Act. 19, 35. (Aeschin. 1, 8. Dem. 485, 18. Xen. H. G. 7, 1. 25.) — 2) ex significatione apud Iudaeos post exilium usitata: *legis peritus*, *legis doctor* vel *interpres*. Ex quibus cum numerentur etiam assessores synedrii magni, factum est, ut haud raro in N. T. libris οἱ γραμματεῖς una commemorentur cum πρεσβυτέροις et ἀρχιερεῦσι. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Schriftgelehrte*. Matth. 2, 4. 5, 20. 7, 29. 12, 38. al. — sensu generali = *Schriftgelehrter* Matth. 13, 52. 23, 34. 1 Cor. 1, 20. Cf. *de Wette* Ev. Matth. p. 129. *Meyer* ep. P. ad Corinth. 1. p. 25.

Γραπτός, ή, όν, (γράφω) *scriptus*. Legitur tantum Rom. 2, 15. τὸ ἔργον νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν sc. εἶναι *legis officia* vel *id, quod fieri vult lex, inscripta esse animis ipsorum*.

Γραφή, ῆς, ἡ, (pictura Xen. Oec. 10, 1. Ael. V. H. 2, 2. scriptura Hdian. 1, 17. 9. Thuc. 1, 134. in N. T.) *libri V. T.*, *Codex librorum V. T.* addito ἁγία Rom. 1, 2. Significantur ita a) libri sacri ipsi Matth. 21, 42. Ioh. 5, 39. 7, 38. 20, 9. Act. 8, 32. 17, 2. 11. 18, 28. Rom. 9, 17. Gal. 3, 8. 22. 4, 30. 2 Tim. 3, 16. Iac. 2, 8. 1 Petr. 2, 6. 2 Petr. 1, 20. — b) synecdoch. vel *doctrina*, *effatum scripturae sacrae* Matth. 22, 29. Marc. 12, 24. Luc. 24, 45. Ioh. 10, 35. 19, 24. Act. 1, 16. 1 Cor. 15, 3. 4. Iac. 2, 23. — vel *vaticinium*, addito προφητική Rom. 16, 26. nunc absolute Matth. 26, 54. 56. Marc. 14, 49. Luc. 4, 21. 24, 27. 31.

Γράφω, f. ψω, (sculpo: ich kratze, ritze Hom. Iliad. 6, 169.) 1) *scribo* i. e. a) *litteras pingo*, *litteras exaro*, *Züge*, *Schriftzüge machen* Ioh. 8, 6. τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. v. 8. οὕτω γράφω 2 Thess. 3, 17. (Xen. Mem. 4, 2. 20. Dem. 121, 22.) — b) sq. acc. rei, *scribo aliquid* i. e. aa) *litteris mando*, *ich schreibe etwas*, *ich schreibe etwas nieder* α) universe αα) plene Ioh. 19, 22. ὃ γέγραφα, γέγραφα· de h. l. perfecto vid. ad 1 Ioh. 1, 1. sub ἀκούω monita. — 20, 30. 31. 21, 24. — 1 Cor. 4, 6. ὑπὲρ ὃ γέγραπται, ex attract. pro ὑπὲρ τοῦτο ὃ γ. i. e. *ultra id*, *quod scriptum est* [sc. paulo ante a me cf. v. 1.] — v. 14. 9, 15. 2 Cor. 13, 10. Apoc. 1, 19. 10, 4. 20, 13. (Hdian. 1, 17. 1. γράφει, ὅσους [i. e. nomina virorum, quos] χρὴ τῆς νυκτὸς φονευθῆναι. Xen. H. G. 3, 3. 10.) — τὶ εἴς τι, *etwas in etwas hineinschreiben* Apoc. 1, 11. — τὶ ἐπί τινος, ut ἐπὶ τῶν μετώπων, etwas *auf die Stirnen* schreiben Apoc. 14, 1. τὶ ἐπί τι, *etwas auf etwas schreiben*, ut ἐπὶ τὸ βιβλίον i. e. *auf die Buchrolle* Apoc. 17, 8. ἐπὶ τὴν ψῆφον 2, 17. ἐπ' αὐτόν 3, 12. ἐπὶ τὸ μέτωπον 17, 5. — 19, 16. — γεγραμμένος ἔν τινι *aufgezeichnet in etwas* Apoc. 1, 3. (Plut. vit. Cicer. c. 37. τὰ μὲν οὖν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γεγραμμένα τοιαῦτά ἐστιν.) — γεγραμμένος ἐν [et Apoc. 17, 8. ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς] τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς Apoc. 13, 8. 20, 12. 15. 21, 27. 22, 17. 19. — ratione habita huius libri vitae in coelis asservati ex mente Judaeorum Luc. 10, 20. dicitur: χαίρετε, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. — sequente oratione directa Luc. 1, 63. ἔγραψε λέγων· ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ioh. 19, 21. ἦν δὲ γεγραμμένον· ἰησοῦς — ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδ. Apoc. 14, 13. 21, 5. — Luc. 16, 6. γράψον· πεντήκοντα sc. βάτους ὀφείλω. v. 7. — Ioh. 19, 21. μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· κ. τ. λ. — absolute Apoc. 10, 4. — seq. dat. commodi Luc. 1, 3. — β) de effatis, quae scripta leguntur in libris V. T. 1 Cor. 10, 11. — sq. ὅτι loco accus. c. inf. [vid. ὅτι] Rom. 4, 23. 1 Cor. 9, 10. (Xen. An. 2, 3. 1.) — sq. διά c. genit. auctoris Luc. 18, 31. seq. περί c. genit. personae, de qua scriptum est aliquid Matth. 26, 24. Marc. 14, 21. Ioh. 5, 46. Act. 13, 29. — sq. ἐπί τινα *de aliquo* Marc. 9, 12. 13. et ἐπί τινι *de aliquo* Ioh. 12, 16. Cf. *Win.* p. 368. — sq. dat. simplici Luc. 18, 31. τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα — τῷ υἱῷ τῶν ἀνθρώπων alii: *es wird alles vollendet werden, was geschrieben ist — auf* i. e. *in Bezug auf den* υἱὸς τ. ἀ., alii: *propter*, vel *für den MSohn*. [cf. *Win.* p. 189.] Sunt tamen, qui h. l. dativ. iungunt c. τελεσθήσεται. Cf. *Win.* l. l. *Bornem.* schol. p. 117. — sq. accus. *scribere de aliquo*, *de aliqua re* Ioh. 1, 46. ὃν ἔγραψε μωϋσῆς. Rom. 10, 5. μωϋσῆς γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου. (Ita scribere aliquem Cic. ad Attic. 12, 49. Horat. Od. 1, 6. 1.) Cf. λέγειν τινὰ εἰπεῖν τινα sub εἶπον, εὐλογέω observata. — Formula solemnis in locis V. T. excitandis: γέγραπται, γεγραμμένον ἐστί, *scriptum legitur* in libris sacris, seq. διά c. genit. auctoris Matth. 2, 5. vel περί τινος *de aliquo* Matth. 11, 10. Luc. 7, 27. — vel ἐν c. dat. libri Marc. 1, 2. Luc. 2, 23. 3, 4. 10, 26. 24, 44. Ioh. 6, 45. 8, 17. 10, 34. 15, 25. Act. 1, 20. 7, 42. 13, 33. 24, 14. 1 Cor. 9, 9. Gal. 3, 13. Hebr. 10, 7. — vel οὗ, *ubi*, *in quo* Luc. 4, 17. — vel absolute: γέγραπται, γεγραμμένον ἐστί i. e. *scriptum legitur in libris sacris*, τὸ γεγραμμένον, ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, *id*, *quod scriptum legitur in libris sacris* Matth. 4, 4. 6. 7. 10. 21, 13. 26, 31. Marc. 7, 6. 11, 17. 14, 27. Luc. 4, 4. 8. 10. 19, 46. 24, 46. Act. 15, 15. Rom. 1, 17. 2, 24. 3, 4. 10. 4, 17. 8, 36. 9, 13. 33. 10, 15. 11, 8. 26. 12, 19. 14, 11. 15, 3. 9. 21. 1 Cor. 1, 19. 31. 2, 9. 3, 19. 10, 7. 15, 45. 54. 2 Cor. 4, 13. 8, 15. 9, 9. Gal. 3, 10. 13. 4, 22. 27. 1 Petr. 1, 16. — Luc. 20, 17. 22, 37. Ioh. 2, 17. 6, 31. 12, 14. —

bb) *scribendo compono*, sq. accus., ut βιβλίον ἀποστασίου Marc. 10, 4. αἰτίαν i. e. τίτλον τῆς αἰτίας Matth. 27, 37. ἐπιγραφήν Luc. 23, 38. τίτλον Ioh. 19, 19. — 21, 25. Act. 23, 25. Rom. 16, 22. de h. l. particip. aor. vid. ad Luc. 14, 17. 18 sub ἀγοράζω notata. 2 Petr. 3, 1. de infinit. finali v. 2. sequente vid. sub ἄγω monita. (Plut. vit. Caesar. c. 54 bis. Xen. H. G. 6, 4. 37. Ages. 1, 1.) — ἐντολήν τινι, *legem scribere alicui* Marc. 10, 5. 1 Ioh. 2, 7. 8. 2 Ioh. v. 5. (νόμον γράφειν Ael. V. H. 6, 10. Xen. H. G. 2, 3. 21.) — abest acc. ἐντολήν latens in vv. sequentibus Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. (Ael. V. H. 13, 24.) —

c) *scribo alicui*, *scribo ad aliquem* aa) universe absol. 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 13. — ἔγραψα scil. olim 2 Cor. 2, 9. — τὶ 1 Cor. 4, 14. 2 Cor. 13, 10. — τινί 1 Ioh. 2, 21. 3 Ioh. v. 13. Iud. v. 3. Apoc. 2, 1. 8. 11. 18. 3, 1. 7. 14. (Plut. vit. Pomp. c. 29.) τινί sq. ὅτι 1 Ioh. 2, 14. et praesens v. 12. 13. τινί τι 2 Cor. 1, 13. Gal. 1, 20. Phil. 3, 1. 1 Tim. 3, 14. 1 Ioh. 1, 4. 2, 1. 7. 8. (Plut. vit. Cicer. c. 37.) — ita aorist. ἔγραψα vel, ubi agitur de epistola olim scripta 1 Cor. 5, 9. 2 Cor. 2, 3. 7, 12. de h. l. εἵνεκεν repetito vid. *Win.* p. 396. et de ἔγραψα ex antecedd. ad partic. οὐχ et ἀλλά repetendo *Win.* p. 522. *Herm.* ad Vig. p. 869 fin. — 2 Petr. 3, 15. 3 Ioh. v. 9. — τινί τι sc. διά c. gen. status 2 Cor. 2, 4. — vel ubi agitur de epistola, in qua consignanda nunc est aliquis [vid. sub ἀναπέμπω observata] Rom. 15, 15. Philem. v. 21. 1 Ioh. 2, 13. ἔγραψα — παιδία. De h. l. lect. vid. *Griesb.* et *Lücke*. — additur dat. et adminic. et modum indicans Gal. 6, 11. — additur διά c. gen. et modum et instrum. indicans 1 Petr. 5, 12. 1 Ioh. 5, 13. — τὶ 1 Cor. 9, 15. τί τινι περί τινος 1 Ioh. 2, 26. — bb) de personis, litteris certiorem aliquem facientibus: *schriftlich melden* od. *anzeigen*, seq. acc. rei Act. 15, 23. de h. l. anacolutho in vv. γράψαντες — ἀποστόλοις vid. ἀνέχω. — seq. dat. pers. et περί c. genit. rei Act. 25, 26 bis. 1 Cor. 7, 1. περὶ δὲ ὧν [ex attract. pro: περὶ τούτων, ἃ] ἐγράψατέ μοι. 2 Cor. 9, 1. — cc) de hominibus scribendo praecipientibus alicui aliquid, *schriftlich anweisen*, ita aor. ubi de praecepto olim scripto agitur, seq. dat. pers. et infinit. obiecti Act. 18, 27. 1 Cor. 5, 9. cf. *Win.* p. 254. vel de praecepto, in quo scribendo nunc est aliquis 1 Cor. 5, 11. Act. 18, 27. — seq. dat. pers. et acc. rei 1 Cor. 14, 37. — dd) de doctore litteris edocente aliquem 1 Thess. 4, 9. περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν et 5, 1. ὑμῖν γράφεσθαι. Habere etiam Graecos in talibus nunc infinit. activi, nunc infinit. passivi, auctores sunt *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 54. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. p. 151. ed. Lips. *Matth.* §. 535, not. *Rost* §. 125, not. 9. *Buttm.* §. 127. no. 3. *Winer* p. 315.

2) inscribo, ich schreibe auf etwas, ich beschreibe etwas, ubi alias ἐπιγράφω, [ut γραμματεῖον auf eine Schreibtafel Hdian. 1, 17. 4. σκῦλα auf die erbeuteten Waffen Eurip. Phoen. v. 583. ed. Pors. et ad h. l. Schäfer. Eurip. Iph. Aul. v. 35. coll. v. 98.] Apoc. 5, 1. βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν i. e. ein Buch, das auf der innern und auf der Rückseite beschrieben war.

Γραώδης, ους, ὁ, ἡ, — ες, τό (a γραῦς anus) anilis. Semel in N. T. 1 Tim. 4, 7. (Strabo 1. p. 32. A.)

Γρηγορέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐγρήγορα, ἐγρηγόρειν i. e. perf. et plusqpf. verbi ἐγείρω, quibus Graeci antiquiores usi sunt, serior aetas formavit praesens γρηγορέω cf. Lob. ad Phryn. p. 118 sq. Buttm. §. 101. sub ἐγείρω;) vigilo a) pp. Matth. 24, 43. 26, 38. 40. 14, 34. 37. 38. Luc. 12, 37. 39. de imperat. praes. Matth. 26, 41. Marc. 14, 34. vid. ἀκολουθέω. (Ios. Arch. 11, 3. 4. Synes. Epist. 19. p. 56. B. Plut. Apophth. Alex. Mor. T. 2. p. 20. ed. Tauchn.) — b) metaph. vel pro: attendo, solers, vel strenuus sum Matth. 24, 42. 25, 13. Marc. 13, 35. Act. 20, 31. 1 Cor. 16, 13. 1 Thess. 5, 6. 1 Petr. 5, 8. Apoc. 3, 2. 3. 16, 15. — sq. ἔν τινι in aliqua re tractanda Col. 4, 2. — οἱ ό pro שָׁקַד Ies. 29, 20. Ierem. 1, 12. — vel pro: vivo = ich bin am Leben 1 Thess. 5, 10. Saepius non extat in N. T.

Γυμνάζω, f. άσω, (a γυμνός, nudus; nudo corpore exerceo me in palaestra et τοῖς ἀγῶσι me adsuefacio, deinde omnino) exerceo, adsuefacio rei. Quater in N. T. Hebr. 5, 14. 12, 11. (Athen. 1. p. 25. D. Xen. Cyr. 1, 2. 10.) — τινὰ πρός τι = ich gewöhne Jemanden durch Uebung zu etwas, adsuefacio aliquem alicui rei 1 Tim. 4, 7. — γεγυμνασμένος τινός = studio alicuius rei exercitatus 2 Petr. 2, 14. (Philostr. Her. 10, 1.) Cf. de hoc genit. Win. p. 178 sq. et sub ἀγαπητός notata.

Γυμνασία, ας, ἡ, (pp. exercitatio in palaestra; in N. T.) exercitatio. Semel in N. T. 1 Tim. 4, 8. γυμνασία σωματική corporis exercitatio, quae fit abstinendo a cibis, a matrimonio aliisque rebus, corpus suaviter afficientibus.

Γυμνητεύω, f. εύσω, (sum γυμνήτης vel γυμνής, ut ὅπλου Nicet. ann. 10, 6.) nudus sum, ita semel de eo, qui male vestitus est 1 Cor. 4, 11.

Γυμνός, ή, όν, nudus, nackt, blos a) pp. de eo, qui vel nullis plane vestibus indutus est Marc. 14, 51. quo l. neutr. γυμνόν subst. das Nackte, das nackte Fleisch, περιβεβλημένος — γυμνοῦ sindone ita indutus, ut nudum corpus contegeret. Cf. Fritzsche et de Wette ad h. l. et de absentia artic. Fritzsche l. l. Win. p. 131. 119. — Marc. 14, 52. Ioh. 21, 7? Act. 19, 16? — οἱ ό pro עָרוֹם Iob. 31, 19. (Xen. Ages. 1, 28.) tum de eo, qui veste exteriori carens, sola interiori (כֻּתֹּנֶת Hebr. dicta, Gr. χίτων, Lat. tunica) indutus est Ioh. 21, 7? — Ita οἱ ό pro עָרוֹם 1 Sam. 19, 24. (Ael. V. H. 6, 11. Xen. An. 1, 10. 3.) — denique male vestitus dicitur γυμνός Matth. 25, 36. 38. 43. 44. Act. 19, 16? Iac. 2, 15. de h. l. masculino praedicati pertinente ad subiecta varii generis vid. Matth. §. 441, 2. b. Win. p. 332. et de verbo pluralis post duo nomm. singularis Win. l. l. Schäfer melet. p. 24. Porson ad Eur. Hecub. p. 12. ed. Lips. — ita οἱ ό pro עָרוֹם Iob. 22, 6. 24, 10. — b) trop. vel pro: corpore carens 2 Cor. 5, 3. Uti enim tam N. T. scriptoribus, quam philosophis graecis corpus dicitur domicilium et vestimentum animi, ita his aeque atque illis animus vinculis corporis liberatus dicitur γυμνὸς τοῦ σώματος cf. Plato Cratyl. c. 20. ed. Fischer. — vel de grano tegmini externo non involuto, ubi = merus 1 Cor. 15, 37. — c) metaph. pro: manifestus Hebr. 4, 13. (Heliod. 10. p. 501. Marc. Anton. 12, 2.) — d) adhibetur haec vox in imaginibus, quibus describitur misera hominis a virtutis christianae studio alieni conditio Apoc. 3, 17. 16, 15. 17, 16. Saepius non legitur in N. T.

Γυμνότης, τητος, ἡ, (γυμνός) nuditas, vestium penuria. Ter in N. T. Rom. 8, 35. 2 Cor. 11, 27. — Apoc. 3, 18. ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, i. e. turpitudo, quae est vel cernitur in nuditate tua cf. Gesen. p. 677, b. — οἱ ό עֵירֹם ἐν γυμνότητι Deut. 28, 48.

Γυναικάριον, ου, τό, (demin. a γυνή) muliercula 2 Tim. 3, 6.

Γυναικεῖος, εία, εῖον, muliebris. Semel in N. T. 1 Petr. 3, 7. συνοικοῦντες — γυναικείῳ i. e. τῷ σκεύει τῷ γ. [= τῇ γυναικὶ vid. σκεῦος] ὡς ἀσθενεστέρῳ. (Xen. Mem. 2, 7. 5.)

Γυνή, αικός, ἡ, femina, mulier, nomen sexus, a) propr. Matth. 5, 28. Act. 5, 14. 8, 3. al. — (Xen. Mem. 2, 1. 30.) — cum genit. nominis vel pron. item cum verbo ἔχειν, denique cum adiect. ὕπανδρος rationem significat, quae est mulieris alicuius ad virum aliquem, hinc de sponsa alicuius Matth. 1, 20. Luc. 2, 5. (Xen. H. G. 4, 1. 7.) — de uxore Matth. 5, 28. 31. 32. 14, 3. 18, 25. Luc. 1, 18. 24. 8, 3. Rom. 7, 2. 1 Cor. 7, 2. Eph. 5, 33. de h. l. nominat. ἡ δὲ γυνή vid. ἀργός. Col. 3, 18. quo l. nominat. = vocat. vid. ἀνήρ. — (Xen. Anab. 1, 2. 12.) — de vidua, absol. Matth. 22, 24. 29. 30. 32. et loc. parall. — addito χήρα, Luc. 4, 26. — γυνὴ πατρός, noverca 1 Cor. 5, 1. Ita אֵשֶׁת אָב Levit. 18, 8. — vocat. ὦ γύναι, mulier, adhibetur in allocutionibus [vid. ἀδελφός] nunc admirantis Matth. 15, 28. nunc indignantis Luc. 22, 57. nunc observantiae et reverentiae significandae causa Ioh. 2, 4. 19, 26. (Hom. Iliad. 3, 204. Xen. Cyr. 5, 1. 6.) — b) metaph. in ratione describenda, quae Christum inter et coetum cultorum eius est, ille sponsus, hic sponsa appellatur Apoc. 19, 7. 21, 9. Eadem imagine V. T. libri utuntur de ratione, quae Deum inter et populum israeliticum erat.

Γώγ, Gog. Semel in N. T. Apoc. 20, 8. Significatur in libris V. T. Ez. 38, 5. hoc nomine rex populi Magog, habitantis in regionibus a Palaestina remotioribus; a vero tamen non alienum prorsus videtur, nomine Magog, ut σκυθῶν, veteres insignivisse nationes plures septentrionem versus degentes. In N. T. ad Antichristi causam et personam hoc nomen transfertur.

Γωνία, ας, ἡ, angulus, ut nostrum, Winkel, sensu duplici dicitur a) pro Ecke, Matth. 6, 5. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. ubi κεφαλὴ γωνίας, ut רֹאשׁ פִּנָּה caput anguli est: lapis angularis et praeminens Apoc. 7, 1. 20, 8. αἱ τέσσαρες γωνίαι τῆς γῆς, i. e. quatuor plagae terrae (Xen. de rep. Lac. 12, 1.) — b) pro: locus abditus Act. 26, 26. (Arrian. diss. epict. 2, 12. 17.)

Δ.

Δαβίδ, ὁ, et δαυίδ, [habet Ios. Ant. 6, 8. 1 et 2 δαυίδης, ου, ὁ] Davides, hebr. דָּוִד, etiam idque post exilium דָּוִיד cf. Gesen. Lehrgeb. p. 51. Nomen pr. regis Israelitarum celeberrimi Matth. 1, 1. 6. 17. — ἐν δαβὶδ λέγων i. e. in libro, qui a Davide nomen habet = in libro Psalmorum Davidis dicens Heb. 4, 7. — ὁ υἱὸς δαβίδ i. e. proles Davidis, e familia Davidis oriundus, nunc universe Matth. 1, 20. — nunc pro: Messias, quippe e familia Davidis oriundum putabant Iudaei Matth. 9, 27. 12, 23. 15, 22. 20, 31. 21, 9. 15. 22, 42. Marc. 4, 47. 48. 12, 35. Luc. 18, 38. 39. 20, 41. — Eodem sensu idem dicitur ἡ ῥίζα δαβίδ Apoc. 5, 5. 22, 16. cf. Bertholdt Christol. Iudaeorum Iesu et Apost. aetate p. 30. — Cum denique Iudaei Messiam auctorem futurum esse sperarent temporum, quae Davide regnante vidissent ipsorum patres, felicitate et omnis generis bonis insignium, cum Messia venturam τὴν βασιλείαν τοῦ δαβίδ Marc. 11, 10. vel datum iri illi τὸν θρόνον δαβίδ Luc. 1, 32. vel reparatum iri ab illo dicebant τὴν σκηνὴν δαβίδ Act.

15, 16. coll. Amos. 9, 11. 12. ipse vero Messias habere dicitur τὴν κλεῖδα τοῦ δαβίδ Apoc. 3, 7. imagine ducta a re publica iudaica et verbis Ies. 22, 22. ad. q. l. v. *Gesen.* Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *David.*

Δαιμονίζομαι, f. ίσομαι, (forma serioris aevi pro antiquiori δαιμονιᾶν cf. *Blomfield* ad Aeschyl. Choeph. v. 558. Sept. c. Theb. v. 1003. — a numine vel daemone agitor, in der Gewalt eines Dämon sein, Philem. ap. Stob. Ecl. p. 196. ἄλλος κατ' ἄλλην δαιμονίζεται τύχην. In N. T.) ex usu graecitatis serioris a δαιμονίῳ vel *malo genio vexor*, vid. δαιμόνιον. Dicebantur autem Iudaeis Christi et Apostolorum aetate viventibus δαιμονίζεσθαι, qui morbis gravioribus, ut insania, melancholia, paralysi, epilepsia, surditate, coecitate laborabant. Quorum malorum auctorem Satanam cum haberet superstitio Iudaeorum, homines eiusmodi obsideri dicebantur a malo genio; [hinc iidem in N. T. dicuntur καταδυναστεύεσθαι ὑπὸ τοῦ διαβόλου Act. 10, 38. ὀχλοῦσθαι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων Act. 5, 16. ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα Luc. 4, 35. 11, 34.] — Legitur δαιμονίζομαι in N. T. decies et ter Matth. 4, 24. 8, 16. 28. 33. 9, 32. 12, 22. 15, 22. Marc. 1, 32. 5, 15. 16. 18. Luc. 8, 36. Ioh. 10, 21. sunt tamen, qui Ioh. l. l. δαιμόνιον ἔχειν v. 20. et δαιμονίζεσθαι esse censeant i. q. μαίνεσθαι, exclusa mali genii notione, cum permutentur hoc loco δαιμονίζεσθαι et μαίνεσθαι. Cf. *Win.* bibl. Realwörterb. sub voc. *Besessene. Fritzsche* Ev. Matth. p. 193 sq. (Ioseph. Arch. 8, 2. 5. Plut. de fluv. Mor. 6. p. 457. ed. *Tauchn.*)

Δαιμόνιον, ίου, τό, (neutrum adiect. δαιμόνιος, praefixo artic. i. q. ὁ δαίμων) 1) *numen*, *deus* i. e. *ein Gott* Act. 17, 18. ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι. (Diod. Sic. 20, 20. Aelian. V. H. 12, 57. Xen. Mem. 1, 1. 1.) — Honorem divinum cum ex sententia Iudaeorum seriorum sibi arrogassent genii mali [cf. LXX Ps. 96, 5. Baruch. 4, 7. *de Wette* bibl. Dogm. §. 173. p. 148. ed. 2. *von Cölln* bibl. Theol. Vol. 1. p. 421 sq. *Meyer* ep. P. 1. ad Cor. p. 175.] uti omnis generis malorum et vitiositatis, ita etiam idololatriae auctores habiti, factum est, ut sensu iudaico [atque ex usu graecitatis serioris vid. *Win.* p. 24. ita tamen, ut vel scriptores byzantini, explicatius scribentes, adderent κακόν cf. *Win.* l. l.] δαιμόνιον diceretur 2) *malus genius*, *angelus malus*, *Satanae imperio subiectus.* Habebantur autem genii mali, δαιμόνια nunc, nunc δαίμονες, nunc πνεύματα πονηρά vel ἀκάθαρτα appellati, auctores tum vitiositatis omnis, tum miseriae cuiuscunque, maxime morborum graviorum [vid. δαιμονίζομαι coll. Ios. Ant. 6, 8. 2. 6, 11. 3.] a) universe Luc. 9, 1. 10, 17. 1 Cor. 10, 20. 21. 1 Tim. 4, 1. Iac. 2, 19. Apoc. 9, 20. 16, 14. (LXX Ps. 96, 5. Tob. 3, 8. 6, 7. 8, 3. Baruch. 4, 7. 35. Ios. Ant. 8, 2. 5.) — b) formulae notandae aa) δαιμόνιον ἔχειν, *in se habere malum genium* i. e. *obsideri a malo genio* i. q. δαιμονίζεσθαι. Ita de hominibus, quorum corpus genium malum ingressum esse putabant Iudaei sic, ut morborum gravissimorum auctor existeret Luc. 4, 33. 8, 27. — de personis, quae vel ita loquuntur vel tales se gerunt, ut insanire vel a malo genio vexari credas Matth. 11, 18. Luc. 7, 33. Ioh. 7, 20. coll. Marc. 3, 21. — de Iesu, qui, ut Iudaeorum malitia calumniabatur, malum genium, ipsum obsidentem, adiutorem habet in miraculis patrandis et actus ab eo impia et horrenda dictu eloquitur Ioh. 8, 48. 49. 52. — Ioh. 10, 21. ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν; q. l. δαιμόνιον legitur propterea, quod non tam homo obsessus, quam malus genius, ipsum obsidens, miraculorum auctor habebatur vel e verbo δαιμονίζομαι praecedente repetendum est ἔχων. — bb) δαιμόνιον εἰςέρχεται εἴς τινα i. e. *malus genius ingreditur corpus alicuius*, legitur haec formula, ubi malus genius corpore hominis sic potitur, ut morborum gravissimorum auctor existat Luc. 8, 32. 33. (Ios. Ant. 6, 11. 2. et de bell. iud. 7, 6. 3.) — cc) ἐξέρχεσθαι vel ἐκβληθῆναι ἔκ τινος vel ἀπό τινος, *exire* vel *eiici* dicitur malus genius *ex aliquo*, ubi, quem obsedisset et morbo graviori afflixisset, prosperam valetudinem recuperabat Matth. 9, 33. 17, 18. Marc. 7, 29. 30. Luc. 8, 2. 33. 35. 4, 35. 41. (Ios. Ant. 8, 2. 5.) — dd) ἐκβάλλειν τὸ δαιμόνιον i. e. *eiicere* vel *exire iubere* dicitur is, qui, quem a malo genio obsideri et per eundem morbo graviori affligi putarent Iudaei, ita ab eo liberaret, ut prosperam recuperaret valetudinem Matth. 9, 22. 9, 34. 10, 8. 12, 24. 27. Marc. 1, 34. 16, 17. Luc. 9, 49. 11, 14. 15. 18. 19. 20. 13, 32. (Ios. Ant. 7, 11. 2.) — ee) πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, πνεύματα δαιμονίων i. e. *Spiritus genii impuri*, *Spiritus malorum geniorum*, in quibus, quamnam Spirituum speciem vel classem in mente habuerit auctor, addito genitivo significat Luc. 4, 33. Apoc. 16, 14. v. *Herm.* ad Vig. p. 880. *Matth.* §. 322, not. 3. —

Δαιμονιώδης, ους, ὁ, ἡ, — ες, τό (ad numen pertinens, divinus v. δαιμόνιον; in N. T.) *ad malos angelos pertinens, a malis geniis proficiscens, diabolicus.* Semel in N. T. Iac. 3, 15.

Δαίμων, ονος, ὁ, ἡ, (apud Graecos numen, ein Gott Hom. Iliad. 1, 222. numen tutelare, cuique homini nato additum pro monitore vigile atque morum et institutorum censore [ἀγαθοδαίμων, εὐδαίμων] Dem. 415, ult. numen malignum, asperum et infensum alicui [κακοδαίμων] Dem. 124, 26. in N. T. sensu iudaico, v. δαιμόνιον) *genius malus*, *angelus malus* Matth. 8, 31. Marc. 5, 12. Luc. 8, 29. Apoc. [16, 14. e lect. vulg.] 18, 2. Saepius non legitur in N. T.

Δάκνω, f. δήξομαι, *mordeo*, (pp. Xen. An. 3, 2. 18.) metaph. pro *iniuria* vel *molestia afficio*, τινά, semel Gal. 5, 15. (Arrian. diss. epict. 2, 22. Xen. Cyr. 1, 4. 13.)

Δάκρυ, υος, τό, [cuius formae dativus legitur Luc. 7, 38. 44. ut Hom. Iliad. 10, 566. Dem. 872, ult.] et δάκρυον, ύου, τό, *lacryma.* Marc. 9, 24. Luc. 7, 38. 44. Act. 20, 19. 31. Hebr. 5, 7. 12, 17. — 2 Cor. 2, 4. 2 Tim. 1, 4. Apoc. 7, 17. 21, 4. Saepius non extat in N. T. — οἱ ό pro דִּמְעָה Ps. 6, 7. (Ael. V. H. 14, 22. Xen. Oec. 10, 8.)

Δακρύω, f. ύσω, *lacrymor*, *fleo.* Semel in N. T. Ioh. 11, 35. (Hdian. 6, 4. 3. Xen. Cyr. 8, 1. 7.)

Δακτύλιος, ου, ὁ, *annulus.* Legitur tantum Luc. 15, 2. — de annulo obsignatorio οἱ ό pro טַבַּעַת Gen. 41, 42. (Diod. Sic. 5, 27. Xen. An. 4, 7. 27.) De annulis Hebraeorum v. *Winer* Realw. sub voc. *Ring.*

Δάκτυλος, ου, ὁ, *digitus*, Matth. 23, 4. Marc. 7, 33. Luc. 11, 46. Ioh. 8, 6. de h. l. dat. adminiculi vid. ἀναιρέω. — 20, 25. 27. (Lucian. Dial. Deorr. 22, 2. Xen. d. re eq. 6, 8.) ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ ut אֶצְבַּע אֱלֹהִים per imaginem dicitur pro: *potentia*, *vis divina* Luc. 11, 20. coll. Exod. 8, 15. et Ps. 8, 4. atque ibi LXX.

Δαλμανουθά, ἡ, *Dalmanutha*, nomen oppiduli vel vici haud procul ab urbe Magdala siti Marc. 8, 10. coll. Matth. 15, 39. De h. v. terminat. chald. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 315 sq.

Δαλματία, ας, ἡ, *Dalmatia*, provincia Europae ad mare adriaticum sita, contermina Macedoniae et Mysiae superiori a Liburnia Titio flumine separata 2 Tim. 4, 10. Missus huc erat a Paulo Titus, ut religionis christianae notitia imbueret huius terrae incolas.

Δαμάζω, f. άσω, (a δαμάω) *domo.* Ter in N. T. legitur, τί Marc. 5, 4. Iac. 3, 7. quo l. δαμάζεται καὶ δεδάμασται ostendit, perpetuum hoc esse: et ut nunc fit, ita factum semper. Cf. *Theile* ep. Iacob. p. 190. — (Xen. Mem. 4, 1. 3.) — *coercendi* sensu, γλῶσσαν Iac. 3, 8. (Hom. Iliad. 9, 292.)

Δάμαλις, εως, ἡ, (a δαμάζω) *vacca*, *iuvenca.* Extat tantum Hebr. 9, 13. — οἱ ό pro עֶגְלָה Ies. 7, 21. (Lucian. Dial. Deorr. 3, 1. 20, 11.)

Δάμαρις, ιδος, ἡ, *Damaris*, nom. pr. mulieris Atheniensis, a Paulo ad christianae religionis professionem adductae Act. 17, 34.

Δαμασκηνός, ή, όν, *Damascenus*, *Damasco oriundus* 2 Cor. 11, 33.

Δαμασκός, οῦ, ἡ, *Damascus*, hebr. דַּמֶּשֶׂק, civitas antiquissima Gen. 14, 15. 15, 12. et celeberrima, sita in planitie amoenissima et fertilissima inter Libanum et Antilibanum, in ea Syriae parte, quae in libris sacris

Syria Damascena — אֲרַם דַּמֶּשֶׂק 2 Sam. 8, 9. — a Strabone Libr. 16, p. 1095. Coelesyria appellatur. Haec urbs, regibus nunc suis usa, nunc Davidis, nunc Ierobeami IIdi, nunc Assyriorum, Babyloniorum, Persarum, Seleucidarum, Romanorum imperio subiecta, Pauli vero tempore ab Areta, rege Arabiae et socero Herodis Antipae expugnata tantam habuisse dicitur Iudaeorum multitudinem, ut Iosephus Bell. Iud. 2, 35. Nerone imperante a Damascenis Iudaeorum decem millia, collecta forte in thermis publicis, trucidata esse narret — Act. 9, 2 sqq. 22, 5. 2 Cor. 11, 32. Gal. 1, 17.

Δάν, ὁ, *Dan*, hebr. דָּן nom. pr. quinti ex filiis Iacobi, nati ex ancilla Bilha. In recensu tribuum israeliticarum Apoc. 7, 6. tribus Danitarum non legitur, omissa vel negligentia librariorum legentium *ΜΑΝ* pro *ΔΑΝ*, vel quod auctor noluit publice commemorare, quos idololatriae apud suos olim auctores fuisse nosset.

Δανείζω, f. είσω, (δάνος, donum) *mutuam do pecuniam*, vel sine usuris Luc. 6, 34. 35. (Ael. V. H. 4, 1. Xen. Symp. 4, 45. et Cyr. 3, 1. 34. vel cum usura ἐπὶ τόκῳ Dem. 13, 19.) — δανείζομαι, med. *pecuniam mutuo dandam mihi curo* [vid. ἀδικέω] i. e. *mutuam sumo pecuniam*, ut nihil dem usurae, ἀπό τινος [vid. ἀπό] Matth. 5, 42. (Theophr. 16 [20], 3. vel ut dem usuram Diod. Sic. 1, 79. Xen. Mem. 2, 7. 2.) cf. *Lobeck* ad Phryn. 468.

Δάνειον, ου, τό, (a δάνος, donum, Gabe; neut. adiectivi δάνειος) *mutuum datum, aes alienum*. Extat tantum Matth. 18, 27. (Diod. Sic. 1, 79.)

Δανειστής, οῦ, ὁ, (δανείζομαι) *creditor, foenerator*. Semel in N. T. Luc. 7, 41. — οἱ ο' pro נֹשֶׁה 2 Regg. 4, 1. (Hdian. 7, 7. 7. Lucian. Dial. Mort. 27, 10.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 468.

Δανιήλ, ὁ, [δανιῆλος, οῦ, ὁ, Ios. Ant. 10, 11. 7.] *Daniel*, hebr. דָּנִיֵּאל vel דָּנִאֵל nom. pr. prophetae V. T. exilii tempore viventis Matth. 24, 15. Marc. 13, 14.

Δαπανάω, ῶ, f. ήσω, (a δαπάνη) *sumtus facio, insumo, impendo*, τί Marc. 5, 26. — *ἐπί τινι propter aliquem, alicuius gratia* Act. 21, 24. — ὑπέρ τινος 2 Cor. 12, 15. (εἴς τι Xen. An. 1, 3. 3. ἀμφί τινος Xen. An. 1, 1. 8.) — *ἔν τινι, sumtum ponere in aliqua re* i. e. *occupatus in aliqua re sumtum facio* Iac. 4, 3. (ita: impendere pecuniam in obsonio Pandect. 24, 1. 31.) — sensu malo: *profundo*, sq. accus. Luc. 15, 14. (Thuc. 7, 47. Dem. 1023, 14.)

Δαπάνη, ης, ἡ, (a δάπτω) *sumtus, impensa*. Semel in N. T. Luc. 14, 28. — οἱ ο' pro נִפְקְתָא Esdr. 6, 4. (Diod. Sic. 1, 80. Xen. Mem. 3, 6. 6.)

Δέ, partic., quae, ut γάρ, nunquam primum orationis locum tenens [cf. *Win.* p. 513. *Bornem.* ad Xen. Conv. p. 69. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 90. *Herm.* ad Orph. p. 820. F. V. *Fritzsche* ad Lucian. Dial. Deorr. p. 86. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 174.] distinguit enuntiationes et singulas notiones aliquo modo diversas. Cf. *Win.* p. 414. *Fritzsche* l. l. „δέ dient immer der Trennung und damit verbundenen Hervorhebung zu besonderer Betrachtung, verhütet also das Verschwinden und Uebersehenwerden des Einzelnen“, ita *Ullmann* u. *Umbreit* theol. Stud. u. Kritik. Fascic. 1. p. 57. *Passow* sub voc. δέ. Respondet Lat. *autem, vero*, nostro: *aber*. a) univ. Matth. 6, 1. 6. 15. coll. v. 14. — v. 17. 9, 17. 13, 46. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 475. et *Griesb.* ed. *Schulz.* — Matth. 23, 25. Marc. 2, 21. 22. Luc. 5, 36. 37. 10, 6. 12, 9. 10. 13, 9. 35. 14, 32. 15, 3. 17. ἐγὼ δέ Ioh. 1, 12. 8, 40. 14, 2. 11. 15, 24. 16, 13. Act. 4, 4. 9, 7. 12, 16. 17. 27, 4. Rom. 2, 17. 4, 4. 6, 17. 18. 22. 8, 8 bis. v. 9. 10. 9, 31. 1 Cor. 7, 2. 8. 8. 14, 1. ζηλοῦτε — πνευματικά i. e. *amoris autem studium coniunctum sit cum* τῷ ζηλοῦν τὰ πν. — v. 40. 15, 10. 57. 16, 4. 5. 6. 2 Cor. 6, 10 bis. v. 12. 10, 13. ubi vv. ἡμεῖς δέ opp. verbis v. 12. τισὶ — συνιστανόντων. — 11, 16. Gal. 3, 25. Eph. 2, 4. 1 Thess. 2, 16. ad quem l. vid. *Win.* p. 422. — 1 Tim. 3, 5. 2 Tim. 2, 22. 23. ubi ante vv. τάς — φεῦγε et τὰς δὲ μωρὰς — παραιτοῦ cogitatione repetenda sunt verba v. 15. vel similia. — v. 24. 2 Tim. 3, 13. 14. 4, 17. Iac. 2, 14. 16 bis. Apoc. 2, 5. 16. — Saepius repetitur δέ, ut Matth. 1, 2 — 17. „Matthaeus, der das Verzeichniss überhaupt geordnet und in drei gleiche Abschnitte getheilt [v. 17.] giebt, also jedes Glied besonders gezählt wissen will, stellt eben deshalb jedes solches Glied gesondert neben die andern mit δέ“; ita *Ullmann* l. l. — Act. 9, 8. 2 Petr. 1, 5 — 7. — — Interdum abest sententia, ad quam pertinet δέ, facile cogitando addenda, ut Luc. 13, 7. εἶπε δέ i. e. καρπὸν δὲ οὐχ εὑρὼν εἶπε. 15, 17. εἰς — ἐλθὼν εἶπε = *in tanta autem omnium rerum penuria ad se rediens inquit*. Ioh. 15, 26. ὅταν δέ explica: *melius vero vos habebitis, quando*. Cf. *Lücke* ad h. l. — Act. 6, 2. προσκαλεσάμενοι δέ pro: *aegre autem cum hoc ferrent duodecim*, προσκαλεσάμενοι κλ. Rom. 2, 2. οἴδαμεν δέ concise pro: *male autem hoc tibi cedet, scimus enim*. 1 Cor. 4, 7. τί δὲ ἔχεις; pro: *si vero praestas aliis*, τί ἔχεις; 8, 7. τινὲς δέ pro: *sunt quidem, in quibus est* ἡ γνῶσις, *alii autem*. 8, 9. βλέπετε δέ pro: ταῦτα δὲ εἰδότες βλέπετε. 15, 13. ubi ratione habita v. 12. πῶς — εἶναι i. e. temere negant mortuos in vitam redire, verba: εἰ δέ — ἐγήγερται explicanda sunt: *si vero recte negant, mortuos in vitam redire, neque Christus in vitam rediit*. Rom. 4, 3 et Iac. 2, 23. ἐπίστευσε δέ explica: *promissionem autem cum accepisset* [Gen. 15, 5.] *fiduciam in Deo collocavit*. — De verbis ὁ δέ *hic autem*, οἱ δέ *hi autem*, vel: *alii autem*, ut Matth. 26, 67. 28, 17. vid. ὁ, ἡ, τό. — b) legitur in apodosi, cum subiectum eius opponitur subiecto protaseos [cf. *Matth.* §. 616, 3. *Herm.* ad Vig. p. 785. 845. *Voigtländer* l. l. p. 79.] Act. 11, 17. cf. ad h. l. *Win.* p. 485. — c) καὶ — δέ i. e. vel: *et vero, vero etiam, aber auch* [cf. *Passow* sub δέ. *Matth.* l. l. *Voigt.* l. l. p. 19. 197. *F. V. Fritzsche* l. l. p. 86. *Stallb.* l. l. p. 14. de καί in talibus = *etiam Voigtl.* l. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 145. et de verbo aliquo inter καί et δέ interposito *Herm.* ad Vig. p. 847. *Voigtl.* l. l. p. 19. *Passow* l. l.] Matth. 16, 18. Marc. 4, 36. Ioh. 6, 51. 8, 16. 17. 15, 27. Act. 5, 32. 2 Tim. 3, 12. Hebr. 9, 21. 1 Ioh. 1, 3. Vide ad h. l. *Lücke et de Wette*. — vel: *quidem — vero* Ioh. 17, 25. cf. ad h. l. *Lücke* et *de Wette*. — d) μᾶλλον δέ = *potius vero, imo vero*, ita in correctione Gal. 4, 9. addito καί· μᾶλλον δὲ καί *imo vero etiam* Rom. 8, 34. (Plut. de sera num. vindict. c. 17. Xen. Mem. 3, 13. 6. Plat. Euthyd. p. 272. E.) cf. *Vig.* p. 414. *Buttm.* §. 137. *Jac.* ad Achill. Tat. p. 593. — e) μέν — δέ. Vide μέν. — f) praecedente negatione: *aber, vielmehr, wohl aber, potius, imo* cf. *Win.* p. 414. Matth. §. 616. — Matth. 6, 33. coll. v. 31. Luc. 10, 20. Act. 12, 9. 14. Rom. 3, 4. Eph. 4, 15. coll. v. 14. Hebr. 4, 13. 15. 6, 12. 9, 12. 12, 13. — addito μᾶλλον· δὲ μᾶλλον *imo potius* Matth. 10, 6. 28. (Thuc. 1, 123.) — latet negatio in verbo anteced., ut φεῦγε = μὴ δίωκε 2 Tim. 2, 22. — 1 Cor. 11, 28. ubi verba δοκιμαζέτω δὲ — ἑαυτόν opponuntur verbis v. 27. quibus ne indigno modo ad sacram coenam accedant, admonet apostolus. Interdum abest sententia, ad quam pertinet δέ, ut Matth. 21, 3. εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ, ubi cogitando addas: *neque amplius recusabit, imo statim dimittet*. — — g) inservit transitioni, ubi quid novi accedit, ita, ut plus minusve vis adversativa compareat et verti possit: *autem, vero, tamen*. Cf. *Passow* l. l. *Matth.* §. 616. *Buttm.* §. 136. *Voigtl.* l. l. p. 174. F. V. *Fritzsche* l. l. p. 86. *Win.* p. 414 sqq. 421 sq. *Ullmann* l. l. aa) univ. Matth. 1, 18. 2, 19. 3, 1. 8, 24. 30. Marc. 4, 37. 16, 9. Luc. 3, 21. 12, 2. 11. 13. 15. 16. 50. 13, 1. 6. 10. 18. 15, 1. 11. 24, 1. Ioh. 8, 10. Act. 4, 5. 6, 1. 8. 9, 10. 12, 10. εἶπε δέ v. 17. 20. 23, 10. 24, 17. Rom. 8, 28. 1 Cor. 7, 1. 12, 1. 15, 1. 15. 16, 1. 10. 12. 15. 17. 2 Cor. 6, 14. 15. 16. 8, 1. Gal. 3, 23. 1 Ioh. 2, 2. — bb) ubi explicationis ergo quaedam adduntur, ut Matth. 29, 5. cf. ad h. l. *Win.* p. 422. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 675. — Marc. 16, 8. cf. ad h. l. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 714. — Rom. 3, 22. 9, 30. 15, 8. 1 Cor. 10, 11. ἐγράφη δέ. 15, 56 bis. Eph. 5, 32. Phil. 2, 8. — ita saepius in verbis parentheticis, ubi vel suum de re praesenti interponit auctor iudicium, ut τοῦτο δέ — γέγονεν Matth. 1, 22. 21, 4. 26, 56. — vel interponitur numeri aut temporis notatio Marc. 5, 13. 15, 25. Ioh. 9, 14. Act. 12, 3. vel aliud quid novi praecedentibus adiicitur Marc. 7, 26. Luc. 23, 17. Ioh. 6, 10. 23. 11, 2. 19, 23. Act. 1, 15? de h. l. lect. vid. *Griesb.* et *de Wette*. — Gal. 1, 20. 4, 20. Cf. *Win.* p. 414. 487. *Herm.* ad Vig.

p. 845. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. F. V. *Fritzsche* l. l. *Voigtl.* l. l. p. 174. — pro *γάρ* si positum interdum videtur „est, inquit *Theile* ep. Iac. p. 124., *oppositio* sententiarum in tantum non plena et pressa, ut in *appositionem* vergat". Gal. 1, 13. Iac. 2, 15. Cf. etiam *Ullmann* l. l. *Passow* l. l. *Hand* ad Tursellin. Vol. 1. p. 573. — cc) necit orationem parenthesi interruptam vel recipiendae orationi inservit cf. *Matth.* l. l. *Herm.* l. l. p. 846. *Win.* p. 415. *Fritzsche* diss. 2. p. 21 fin. — Matth. 3, 4. Luc. 4, 1. coll. 3, 23. Rom. 5, 8 coll. v. 5. 2 Cor. 10, 2. —

Δέησις, εως, ἡ, (δέομαι indigeo; indigentia Aesch. Dial. Socr. 2, 39 et 40.) *rogatio*, *obsecratio*, *die Bitte.* (Hdian. 8, 4. 25. Dem. 515, 17.) Legitur in N. T. nonnisi de hominibus, qui precibus faciendis rogant Deum aliquid Luc. 1, 13. 5, 33. Act. 1, 14. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb. de Wette*, *Knapp*, *Schott.* 2 Tim. 1, 3. 1 Petr. 3, 12. — pro תְּחִנָּה 1 Regg. 8, 30. Ps. 6, 9. — additur πρὸς τὸν θεόν Rom. 10, 1. iungitur c. προσευχή Eph. 6, 18. Phil. 4, 6. 1 Tim. 2, 1. 5, 5. — sq. ὑπέρ τινος = *Fürbitte*, *Bitte für Jemanden* 2 Cor. 1, 11. 9, 14. Phil. 1, 4. — abest ὑπέρ τινος Phil. 1, 19. Iac. 5, 16. — legitur, ubi poni potuisse videtur προσευχή Luc. 2, 33. Cf. quae habet de discrimine vocab. δέησις et προσευχή *Harless* ep. P. ad Eph. p. 553. — Saepius non legitur in N. T.

Δεῖ, impf. ἔδει, (cum genit. rei: opus est, et dicitur de eo, quod abest et desideratur Xen. Cyr. 4, 3. 10. 7, 5. 9.) cum infinit.: *oportet*, *es ist nöthig*, *man muss* et indicat id, quod fieri aut alium facere volumus, vel, quod faciendum est, sq. infinit. nunc praesentis, nunc aoristi [de utriusque discrimine vid. sub ἀδύνατος observata.] Legitur in N. T. a) de iis, quae res et muneris ratio postulat. Ita post praes. δεῖ [cf. de praesenti δεῖ spectante ad futura et usurpato de rebus, quae fieri vel possunt vel debent, supra sub ἀνήκει monita], sq. infinit. praes., ut δεῖ εἶναί με. Luc. 2, 49. ἐκεῖνον δὲ αὐξάνειν Ioh. 3, 30. 1 Cor. 11, 19. Col. 4, 6. 1 Tim. 3, 7. — sq. inf. aor., ut ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν Matth. 17, 10. Luc. 4, 43. 12, 12. 19, 5. quo l. si neglectum videtur discrimen inter infinit. praes. et aoristi vid. *Win.* p. 308. — Ioh. 10, 6. 20, 9. 1 Cor. 15, 53. Hebr. 11, 6. (Pol. 1, 54. 4.) — coniunct. δέῃ post ἐάν, κἄν, sq. inf. aor. Matth. 26, 35. Marc. 14, 31. — impf. ἔδει *oportebat*, ubi dicitur factum esse aliquid, dum fieret aliud quid. [Vid. sub ἄγω observata] sq. inf. praes., ut ἔδει — αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμαρείας Ioh. 4, 4. — ubi agitur de re, quae fieri debuisset, si aliud quid factum esset vel locum habuisset, ubi Lat. quidem *oportebat*, nostrates vero coniunct. plusqf. utuntur [cf. *Matth.* §. 505, not. *Win.* p. 259.], sq. inf. aor. Hebr. 9, 26. — — b) de rebus, quae evitari nequeunt. Ita praesens δεῖ sq. infinit. nunc praesentis, ut εἰ καυχᾶσθαι δεῖ 2 Cor. 11, 30. nunc aoristi, ut δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Luc. 21, 9. Act. 9, 16. 21, 22. — — c) de eo, quod par est vel quod officii et legis ratio postulat = *decet*, *es geziemt sich* [Hdian. 1, 17. 27.] sq. infinit. nunc praes., ut δεῖ ἐργάζεσθαι Luc. 13, 14. 18, 1. Ioh. 4, 20. 24. 9, 4. Act. 5, 29. 9, 6. 15, 5. 16, 30. 25, 10. 24. Rom. 12, 3. 1 Thess. 4, 1. 2 Tim. 2, 5. 24. Tit. 1, 11. — nunc aoristi Marc. 13, 10. Act. 3, 21. 18, 21. — Luc. 24, 47. quo l. e praecedente ἔδει repetendum est: δεῖ. Cf. *Bornem.* schol. p. 164. *Id.* ad Xen. Apol. p. 98. *de Wette* Ev. Luc. p. 123. — abest infinit. e contextu facile cognoscendus, ut στήκω Marc. 13, 14. — impf. ἔδει, ubi dicitur factum esse aliquid, dum fieret aliud quid, sq. inf. praes., ut ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα Luc. 22, 7. — Rom. 1, 27. quo l. adde cogitando ἀπολαμβάνειν. — in sententia aliunde non suspensa et dubitationem non admittente, ubi dicitur, oportuisse fieri aliquid, quod fieri neglectum est. Habent quidem in talibus ut Graeci ἔδει, Lat. oportebat, nostrates vero coniunct. plusquampf. utuntur [vid. supra sub ἀνήκει observata], seq. infinit. nunc praesentis, ut Act. 24, 19. 2 Cor. 2, 3. — nunc aoristi Matth. 18, 33. 23, 23. 25, 27. Luc. 13, 16. 15, 32. — — d) de iis, quae ex decreto divino fieri debent. Ita praes. δεῖ, sq. infinit. nunc praes. 1 Cor. 15, 25. nunc aoristi Matth. 16, 21. 24, 6. 26, 54. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. Ioh. 3, 14. 14, 22. — imperf. ἔδει *oportebat* [vid. supra ad Ioh. 4, 4. observata] sq. inf. aoristi Luc. 24, 26. 46. Act. 1, 16. 17, 3. — — e) de iis, quae prudentia suadet, ita ἔδει, *oportebat*, nos: *man hätte sollen* [vid. supra sub c. ad Act. 24, 19. monita], sq. inf. praes. et aor. Act. 27, 21.

Δεῖγμα, τος, τό, (δέδειγμαι perf. p. verbi δείκνυμι quod vid., id quod ostenditur, die vorgezeigte Probe Ios. Ant. 6, 7. 4. Pol. 3, 69. 3.) *exemplum* aliorum oculis propositum, *das sichtbare*, *vorliegende Beyspiel*, semel in N. T. Iud. v. 7. coll. 2 Petr. 2, 6. (Polyb. 5, 88. 8. Lucian. Scyth. §. 7. Ios. Ant. 8, 2. 9.)

Δειγματίζω, f. ίσω, [vox Graecis incognita cf. *Win.* p. 26.] *facio aliquem δεῖγμα*, *Jemanden zur Schau stellen*, sensu malo = *traduco* i. e. *ignominiae vel contumeliae expono*, τινά, ita semel Col. 2, 15.

Δείκνυμι [esse hanc formam atticismi accuratioris, docent *Matth.* §. 210. not. 1. *Buttm.* §. 95, a. 10. not. 5. et gram. max. §. 107. not. 8. *Fischer* Vol. 2. p. 458. *Porson* ad Eurip. Med. v. 744. ed. *Schäfer.* et *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 729. ed. Lips.] et δεικνύω [ita Matth. 16, 21. Ioh. 2, 18. Apoc. 22, 8. it. Hesiod. ἔργ. v. 421. 479. Ceb. tab. c. 4.] fut. δείξω, *monstro*, *ostendo* a) proprie i. e. *conspiciendum praebeo*, τινί τι, ut πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου Matth. 4, 8. Luc. 4, 5. — Marc. 14, 15. et Luc. 22, 12. Ioh. 20, 20. — ὁδόν τινι trop. pro: *modum agendi docere aliquem* 1 Cor. 12, 31. — Hebr. 8, 5. — οἱ ό pro יָרָה Exod. 15, 25. הַרְאָה Exod. 25, 9. (Ceb. Tab. c. 4. Hdian. 5, 4. 4. Xen. Mem. 1, 2. 33.) — Ioh. 2, 18. τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; i. e. *was lässest du uns für ein Zeichen sehen dafür, dass du diess thust?* = *durch welches sichtbare Zeichen legitimirst du dich zu solchem Verfahren?* — 10, 32. πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν i. e. *ich habe vor euren Augen verrichtet.* — patris factorum et consiliorum suorum spectatorem et testem facientis filium exemplum transfertur ad necessitudinem, quae est inter Deum patrem et Iesum filium Dei Ioh. 5, 20. — de rebus, quae visionis ope ostenduntur alicui, τινί τι Apoc. 1, 1. 4, 1. 17, 1. 21, 9. 8. τινά τινι Apoc. 21, 9. 10. — τινά τινι Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ i. e. *siste te sacerdoti visendum et explorandum* coll. Levit. 14, 2. — Luc. l. l. si ab orat. indir. fit transitus ad orat. dir. vid. ἀκούω. — Ioh. 14, 8. 9. cf. ad h. l. *de Wette* Ev. Ioh. p. 161. — — b) metaphor. vel pro: *documentum rei exhibeo*, *darlegen*, *sichtbar werden lassen*, ut τινὶ τὴν πίστιν Iac. 2, 18. additur ἔκ τινος ibid. τὶ ἔκ τινος Iac. 3, 13. (Xen. Mem. 1, 2. 17 et 18.) — vel pro: *verbis monstro*, *doceo*, τινί sq. ὅτι Matth. 16, 21. — τινί sq. acc. c. inf. Act. 10, 28. (factis demonstro, nunc absolute Aelian. V. H. 9, 33. nunc sq. ὅτι Plut. Apophth. Mor. 2. p. 41. ed. *Tauchn.* Xen. H. G. 1, 6. 7. — nunc sq. acc. c. inf. Xen. Cyr. 5, 4. 21.) — οἱ ό pro יָרָה 1 Sam. 12, 23. Saepius non legitur in N. T.

Δειλία, ας, ἡ, (δειλός) *timiditas*, *ignavia*, *Feigheit.* Semel in N. T. 2 Tim. 1, 7. πνεῦμα δειλίας *Spiritus, qui timidos nos facit.* Vide de genit. vi latius patente sub ἄζυμος notata. — οἱ ό pro מְחִתָּה Ps. 89, 41. (Pol. 3, 81. 7. Hdian. 2, 1. 22.)

Δειλιάω, ῶ, f. άσω, (δειλός) *reformido*, *metuo.* Semel in N. T. Ioh. 14, 27. — οἱ ό pro מָסַס Ies. 13, 7. (2 Macc. 15, 8. frequentius Graeci ἀποδειλιάω Plut. v. Aemil. Paul. c. 19. Ceb. tab. c. 16. Xen. Mem. 3, 12. 2.) cf. *Passow* sub h. v.

Δειλός, ή, όν, *timidus*, *ignavus.* Ter in N. T. Matth. 8, 26. Marc. 4, 40. Apoc. 21, 8. — οἱ ό pro חָרֵד Iudd. 7, 3. (Dem. 405, 18.)

Δεῖνα, ὁ, ἡ, τό, genit. δεῖνος, dat. δεῖνι, accus. δεῖνα, *quidam*, *aliquis*, quem vel nominare nolo, vel quem ignoro. Semel in N. T. Matth. 26, 18. cf. *Herm.* ad Vig. 704 et 21. *Matth.* §. 151.

Δεινῶς, adv. (a δεινός, terribilis, validus, vehemens) *vehementer*, *graviter.* Bis in N. T. Matth. 18, 6. Luc. 11, 53. (Sap. 17, 3. 18, 17. Xen. H. G. 6, 2. 25.)

Δειπνέω, ῶ, f. ήσω, (a δεῖπνον) *coeno.* Quater in N. T. Luc. 17, 8. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. Apoc. 3, 20. — οἱ ό pro לָחַם Prov. 23, 1. (Xen. Mem. 3, 7. 12.)

Δεῖπνον, ου, τό, (epulum matutinum, Hom. Iliad. 2, 381. 8, 53. prandium Athen. 1, 9 et 10.) 1) *coena*, *die eigentliche Hauptmahlzeit*, sub vesperam apud Hebraeos sumi solita, Luc. 14, 12. Ioh. 13, 2. 4. 21, 20. 1 Cor. 11, 20. (Ael. V. H. 9, 19. Xen. Cyr. 8, 1. 31. apud Graecos δεῖπνον habebatur hora fere tertia pomeridiana.) — 2) *cibus* 1 Cor. 11, 21. (de pabulo formicarum Ael. V. H. 1, 12. de pabulo equorum Hom. Iliad. 2, 383.) — 3) *convivium*, *epulum*, Matth. 23, 6. Marc. 6, 21. 12, 39. Luc. 14, 16. 17. 24. 20, 46. Ioh. 12, 2. Apoc. 19, 9. 17. Ita עָשׂוֹת מִשְׁתֶּה Gen. 40, 20.

Δεισιδαίμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a δείδω timeo et δαίμων, numen; qui Deos et res divinas reveretur, nunc sensu bono: religiosus, i. q. εὐσεβής, θεοσεβής, Xen. Cyr. 3, 3. 58. nunc i. q. superstitiosus Diod. Sic. 1, 62. Theophr. Char. 25. [16]; in N. T.) *religiosus*. Semel in N. T. Act. 17, 22. quo l. ad δεισιδαιμονεστέρους — θεωρῶ cogitando addas: quam cogitabam, vel quam reliquos Graecos. Vide de comparativo sine rectione sub ἀκριβής observata.

Δεισιδαιμονία, ας, ἡ, (a δεισιδαίμων q. vid.) *religio*, *metus* vel *reverentia Deorum*. Extat tantum Act. 25, 19. (Pol. 6, 56. 7. Diod. Sic. 1, 60. de superstitione religiosa Theophr. Char. 25. [16.])

Δέκα, οἱ, αἱ, τά, *decem* Matth. 20, 24. Apoc. 2, 10. θλῖψις ἡμερῶν δέκα i. e. *afflictio paucorum dierum*, de quo genit. qualitatis vid. sub γίνομαι no. II. 1. monita.

Δεκαδύο, ex usu, ut videtur, Graecitatis serioris [cf. *Win.* p. 24.] pro: δώδεκα, *duodecim*. Bis Act. 19, 7. 24, 11. — οἱ ό pro שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Exod. 28, 21. et שְׁנַיִם עָשָׂר 1 Chron. 15, 10.

Δεκαπέντε, *quindecim*. Ter Ioh. 11, 18. Act. 27, 28. Gal. 1, 18. — Rarius Graeci δεκαπέντε, saepius πεντεκαίδεκα habent cf. *Buttm.* §. 64, 4. gram. max. §. 70.

Δεκάπολις, εως, ἡ, *Decapolis*, regio tribus Manassiticae trans Iordanem sita, complexa decem urbes a barbaris maxime habitatas, in quibus singulis enumerandis scriptores geographici dissentiunt, cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v. Ter in N. T. Matth. 4, 25. Marc. 5, 20. 7, 31.

Δεκατέσσαρες, ων, οἱ, αἱ, — α, τά, *quatuordecim*. Ter in N. T. Matth. 1, 17. 2 Cor. 12, 2. Gal. 2, 1. —

Δεκάτη, ης, ἡ, (δέκατος) *decimae*, *pars decima* a) de manubiarum decimis Hebr. 7, 2. 4. (Diod. Sic. 4, 21. 20, 14. Xen. Ages. 1, 34. An. 5, 3. 4.) — de adiect. ἡ δεκάτη subst. vim habente, vid. ἀδύνατος. — b) de decimis lege mosaica Levitis offerendae e frugibus terrae non solum, sed etiam e pecoribus Hebr. 7, 8.

Δέκατος, η, ον, *decimus*. Ter in N. T. Ioh. 1, 40. Apoc. 21, 20. — τὸ δέκατον τῆς πόλεως i. e. *decima pars urbis* Apoc. 11, 13. De neutr. adiect. vim habente subst. vid. ἀδύνατος.

Δεκατόω, ῶ, f. ώσω, (a δεκάτη) *decimas solvendas impono*, *ich belege mit dem Zehenten*, τινά [vid. de verbis in όω *Buttm.* §. 104. gr. max. §. 119.] i. e. *decimas exigo ab aliquo*. Bis in N. T. Hebr. 7, 6. passiv. *decimae a me exiguntur* Hebr. 7, 9. — pro עָשַׂר Neh. 10, 37. — De δεκατόω pro Graecorum melioris aevi δεκατεύω vid. *Win.* p. 85.

Δεκτός, ή, όν, (a δέχομαι accipio) *acceptus*, metaph. *gratus*, *qui probatur*. Quater in N. T. a) propr. Luc. 4, 24. Phil. 4, 18. τινί Act. 10, 35. (Sir. 2, 5.) — b) καιρός et ἐνιαυτὸς ὁ δεκτός *tempus*, *annus*, *quo benignum se praebet aliquis* = *Gnadenzeit*, *Gnadenjahr* Luc. 4, 19. 2 Cor. 6, 2. — οἱ ό pro רָצוֹן Ies. 49, 8. 61, 2.

Δελεάζω, f. άσω, (a δέλεαρ, esca) *inesco*, [pp. Xen. Mem. 2, 1. 4.] metaph. *allicio*, *ut seducam*, *blandimentis circumvenio aliquem*. Ter in N. T. τινά Iac. 1, 14. 2 Petr. 2, 14. 18. (Pol. 38, 3. 11. Hdian. 1, 12. 11.)

Δένδρον, ου, τό, *arbor* Matth. 3, 10. al. Matth. 13, 32. γίνεται δένδρον = *in arboris magnitudinem excrescit*. (Xen. Mem. 2, 4. 7.) — οἱ ό pro עֵץ Gen. 18, 4. 8.

Δεξιολάβος, ου, ὁ, (a δεξιός et λαμβάνω) *stipator*, *satelles*, latus dextrum alicuius tegens Act. 23, 23. Vide de hac voce serioris graecitatis *de Wette* Act. Apost. p. 144.

Δεξιός, ά, όν, *dexter* a) universe Matth. 5, 29. 39. Luc. 22, 50. Ioh. 18, 10. 21, 6. — 2 Cor. 6, 7. διὰ τῶν ὅπλων — τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν = *ausgerüstet mit Waffen zu Trutz* [dextra enim gladium et tela] *und Schutz* [sinistra scutum gestabant, corpus tegens]. Vid. *Emmerling* ad h. l. — ἡ δεξιὰ χείρ, Matth. 5, 30. Luc. 6, 6. Apoc. 1, 16. 10, 2. 13, 16. — Act. 3, 7. πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρός i. e. *bei der rechten Hand*, cf. de hoc genit. partis ἅπτομαι sub ἅπτω. — minus plene i. e. sine χείρ [cf. *Win.* p. 527.] Matth. 6, 3. 27, 29. Apoc. 1, 17. 20. 2, 1. 5, 1. 7. — ἡ δεξιὰ τοῦ θεοῦ, trop. pro: *potentia Dei* [cf. *Glass.* philol. sac. p. 937. ed. *Dathe.*] Act. 2, 33. 5, 31. de horum l. dativo τῇ δεξιᾷ vid. *Win.* p. 191 et *de Wette* Act. Ap. p. 30. — δεξιὰς διδόναι, *dextram dare*, quod cum fieret et fiat in promissionibus firmandis, pro: *dextra data fidem firmare* Gal. 2, 9. (Diod. Sic. 13, 43. Xen. An. 1, 6. 6. 2, 5. 3. δεξιὰν καὶ πίστιν διδόναι Ios. Ant. 18, 9. 3.) —

b) ἡ δεξιά [Xen. An. 5, 2. 24.] et τὰ δεξιά, *die rechte Seite* [Xen. An. 1, 8. 4.] de neutr. substantive posito vid. ἀδύνατος et de plurali τὰ δεξιά sub ἄζυμος notata. — Ita in formulis aa) ἐκ δεξιῶν τινος, *a dextris alicuius*, *zur Rechten Jemandes* i. e. in loco, in quem incidas profectus a dextris, cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 619. *Matthiae* §. 574. *Winer* p. 351. *Schäfer* ad L. Bos. p. 860. Matth. 25, 33. 34. 27, 38. Marc. 15, 27. Luc. 1, 11. 23, 33. — ἐκ δεξιῶν τινος εἶναι, trop. pro: *auxilio adesse alicui* Act. 2, 25. Ducta est imago a foro, et iudiciis, in quibus amici, patroni, advocati stabant ad dextram eius, qui in ius vocatus esset cf. Ps. 16, 8. 109, 31. — καθίσαι vel καθῆσθαι ἐκ δεξιῶν τινος, *sedere a dextris alicuius* [quo loco cum sederent apud orientis reges summi eius ministri et socii imperii cf. Regg. 2, 19. 1 Chron. 18, 17. Ps. 45, 10. Ios. Ant. 6, 11. 9. Diod. Sic. 1, 47. Pausan. Phoc. 5. trop. pro:] *summa post aliquem dignitate et honore gaudere*, ita de apostolis, Iesu Messiae olim ut a dextris sedere contingeret, petentibus Matth. 20, 21. 23. Marc. 10, 37. 40. — de Iesu, qui καθίσας ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, *Deo proximus esse honore et potestate*, vel *cum Deo imperare* dicitur. Describitur his verbis summa, ad quam Deus Iesum, optime de genere humano meritum, post exantlatos labores et officia muneris demandati exactissime peracta evexit, dignitas et praemium, quo ornavit eum pater Matth. 26, 64. Marc. 14, 62. 16, 19. Luc. 22, 69. Act. 7, 55. 56. — Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 42. Act. 2, 35. Hebr. 1, 13. coll. Ps. 110, 1. — — bb) ἐν δεξιᾷ θεοῦ εἶναι vel καθῆσθαι, *ad dextram Dei*, *zur Rechten Gottes*, Iesus esse vel sedere dicitur, sensu paullo ante illustrato Rom. 8, 34. Eph. 1, 20. Col. 3, 1. Hebr. 1, 3. 8, 1. 10, 12. 12, 2. 1 Petr. 3, 22. — cc) καθῆσθαι ἐν τοῖς δεξιοῖς, *ad dextram sedere* Marc. 16, 5. (Xen. An. 5, 2. 24.) cf. de formulis ἐν δεξιᾷ et ἐκ δεξιῶν L. Bos. de ellips. p. 860. ed. *Schäfer*. *Buttm.* Lexilog. Vol. 1. p. 175. — Saepius non legitur in N. T.

Δέομαι, Verb. dep. pass. [vid. βούλομαι] f. δεήσομαι, [cf. *Matth.* §. 181, not. 3. *Rost* §. 84. §. 114. not. 1.] a. 1. ἐδεήθην, 3 pers. imperf. forma ion. ἐδέετο, [ita Luc. 8, 38. it. LXX Iob. 19, 16. Dio Cass. 40, 41. 248. Xen. H. G. 6, 1. 6. cf. *Matthiae* §. 52. *Buttm.* §. 101. et gram. max. §. 114. *Winer* p. 47. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 481. et quae contra disputavit *Lob.* ad Phryn. p. 220. coll. *Bornem.* schol. p. 55. *Id.* ad Xen. An. 7, 4. 8. 7, 7. 31. — egeo, opus habeo, ich bedarf Xen. Cyr. 1, 4. 1. Hdian. 6, 9. 2.] *rogo aliquem*, *ich bitte Jemanden*. Legitur c. genit. personae, quae rogatur [cf. *Matth.* §. 355, not. 2. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 108. *Win.* p. 185.] a) seq. infinitivo ad rem petitam pertinente [de infinit. post vv. rogandi vid. sub αἰτέω et de discrimine infinit. praesentis et aoristi sub ἀδύνατος observata] Luc. 8, 38. ἐδέετο αὐτοῦ — εἶναι σὺν αὐτῷ. Act. 26, 3. (Hdian. 2, 11. 17. Ael. V. H. 2, 42. Xen. Cyr. 1, 5. 4. — b) sq. acc.

rei 2 Cor. 8, 4. δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας. cf. ad h. l. *Griesb. Vater, Emmerling.* (Xen. Cyr. 1, 4. 1 et 2. 8, 5. 19.) — absque genit. pers. et c. nominat. praedicati παρών [de quo vid. βούλομαι] 2 Cor. 10, 2. δέομαι τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει i. e. *rogo, ne cogar, ubi adero, audacter uti ea fiducia.* Cf. *Grot.* ad h. l. (Hdot. 5, 30.) — c) oratione directa enuntiatur res petita Luc. 8, 28. δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 9, 38. quo l. alii ἐπίβλεψον, alii ἐπίβλεψαι [i. e. imperat. a. 1. med.] alii, quod praestat, habent ἐπιβλέψαι [infinit. aor. 1. act.] Cf. ad h. l. *Bornem.* schol. p. 60. *de Wette* et *Schott* ad h. l. Act. 21, 39. Act. 8, 34. δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; = δέομαί σου, εἰπέ μοι, περὶ τίνος κ. τ. λ. Gal. 4, 12. — addito λέγων Luc. 5, 12. — abest genit. pers. 2 Cor. 5, 20. — d) seq. ἵνα [vid. ἵνα] Luc. 9, 40. — de personis, quae precibus faciendis Deum rogant aliquid, = *Gott im Gebet bitten*, sq. genit. τοῦ θεοῦ Act. 10. additur εἰ ἄρα Act. 8, 22. vel ὅπως Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. — sq. πρὸς τὸν κύριον i. e. δεόμενος προσεύχομαι πρός τ. κ., sq. ὑπέρ τινος et ὅπως Act. 8, 24. — absolute i. e. abest genit. τοῦ θεοῦ Act. 4, 31. sq. εἰς finali 1 Thess. 3, 10. vel ἵνα 1 Thess. 3, 10. — ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, addito εἴπως Rom. 1, 10. (Ios. Ant. 12, 3. 1.) — Saepius non extat in N. T.

Δέον, οντος, τό, (a δεῖ q. v.) *id, quod opus est.* Ter in N. T. a) de eo, quod res postulat 1 Petr. 1, 6. (Hdian. 1, 5. 22.) — b) quod leges vel divinae vel humanae flagitant Act. 19, 36. 1 Tim. 5, 13. (Hdian. 5, 2. 7. Xen. Mem. 1, 2. 22.)

Δέος, δέους, τό, *metus.* Ita Codd. Hebr. 12, 28. pro αἰδοῦς. — 2 Macc. 3, 17. (Xen. Lac. 2, 3. 15. Hdian. 3, 4. 17.)

Δερβαῖος, ου, ὁ, *Derbensis, Derbe oriundus.* Semel in N. T. Act. 20, 4.

Δέρβη, ης, ἡ, *Derbe*, urbs Lycaoniae, in confiniis Isauriae — φρούριον τῆς ἰσαυρίας — etiam δελβεία, lycaonice *Wachholderstrauch* appellata, quam patriam fuisse Timothei traditio ecclesiastica dicit. Ter in N. T. Act. 14, 6. 20. 16, 1.

Δέρμα, τος, τό, (a δέρω, q. vid.) *cutis, pellis.* Semel in N. T. Hebr. 11, 37. — οἱ ο΄ pro עוֹר Levit. 13, 48. (Pol. 7, 1. 3. Xen. An. 1, 2. 8.)

Δερμάτινος, η, ον, (δέρμα) *coriaceus.* Bis in N. T. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. (Strabo 16, p. 1124. C.) οἱ ο΄ pro עוֹר 2 Regg. 1, 8.

Δέρω, f. δερῶ, a. 1. ἔδειρα, a. 2. p. ἐδάρην, fut. 2. p. δαρήσομαι, (corium detraho Hom. Iliad. 1, 459. Dion. Hal. Ant. 7, 72.) *percutio, verbero,* τινά Matth. 21, 35. Marc. 12, 3. 5. 13, 9. Luc. 20, 10. 11. 22, 63. Ioh. 18, 23. Act. 5, 40. 16, 37. 22, 19. (Anth. gr. 3. p. 31. ed. *Jac.* Diog. Laert. 7, 23.) — addito εἰς πρόσωπον 2 Cor. 11, 20. — Luc. 12, 47. δαρήσεται πολλάς sc. πληγάς i. e. *multis verberibus afficietur.* v. 48. δαρήσεται ὀλίγας. (ita Dem. 403, 4. ξαίνειν κατὰ νώτου πολλάς. Xen. An. 5, 8. 12. παίειν ὀλίγας. Soph. Ant. v. 1412. παίειν διπλῆν. Arrian. Exp. Al. M. 6, 11. 13. ταύτην μόνην τὴν πληγὴν πληγῆναι. Xen. An. 5, 8. 12. Dem. 403, 4.) — cf. *Buttm.* §. 121, not. 2. coll. §. 118, 3. *Matth.* §. 408, 1. *Fischer* 3. a. p. 424. L. *Bos.* p. 386. sq. ed. *Schäfer.* *Win.* p. 203. 527. — de formula ἀέρα δέρειν 1 Cor. 9, 26. vid. supra Ἀήρ. Saepius non legitur in N. T.

Δεσμεύω, f. εύσω, (a δέσμη q. v.) *ligo, ich binde.* Bis in N. T. τινά = *vincio, fesseln* Act. 22, 4. (Xen. Hier. 6, 14.) — τί, ut φορτία = *schnüren* Matth. 23, 4.

Δεσμέω, ῶ, f. ήσω i. q. δεσμεύω, *ligo, vincio.* Semel in N. T. τινά τινι *aliquem aliqua re* [vid. de dat. admin. ἀναιρέω] Luc. 8, 29. (Anthol. gr. T. 2. p. 207. ed. *Jacobs.*)

Δέσμη, ης, ἡ, *manipulus, fasciculus.* Semel in N. T. Matth. 13, 30. (Dion. Halic. Ant. 3, 61.)

Δέσμιος, ίου, ὁ, (δεσμέω) *vinctus, captivus* Matth. 27, 15. 16. Marc. 15, 6. Act. 16, 25. 27. 23, 18. 28, 16. 17. — ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ i. e. *Iesu Christo auctore, den Christus oder die Sache Christi in Gefangenschaft gebracht hat u. festhält* [Cf. *Win.* p. 178.] Eph. 3, 1. 2 Tim. 1, 8. Philem. v. 7. 9. — Eph. 4, 1. ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ i. e. *in und gemäss der* [apostol.] *Gemeinschaft mit dem Herrn.* Cf. *Win.* p. 379. *Harless* ad Eph. l. l. — De captivis christianis legitur Hebr. 10, 34. De h. l. lectione: τοῖς δεσμίοις praeferenda lectioni τοῖς δεσμοῖς μου vid. *Schulz* der Brief. a. d. Hebr. p. 223. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 35. *Griesb. Wetsten.* — Hebr. 13, 3. — οἱ ο΄ pro אָסִיר et אָסוּר Eccles. 4, 14. Zach. 9, 11. 12. (Sap. 17, 2. 2 Macc. 14, 27. 33. Meleag. in Anth. gr. 1. p. 20. ed. *Jac.*) Saepius non legitur in N. T.

Δεσμός, οῦ, ὁ, *vinculum* 1) singul. numero [propr. Hdian. 8, 4. 11. Hdot. 3, 32. Xen. Cyr. 3, 1. 24.] τῆς γλώσσης trop. pro: *impedimentum loquelae* Marc. 7, 35. coll. Luc. 13, 16. — II) plur. numero a) τὰ δεσμά Luc. 8, 29. Act. 16, 26. 20, 23. (Lucian. D. D. 15, 4. Plat. Euthyphr. c. 10. ed. *Fischer.*) Atticorum esse τὰ δεσμά, testantur *Moeris* 127. Thom. Mag. 204. *Fischer* ad Well. 2. p. 169 sq. *Matth.* §. 96. *Buttm.* §. 51, 6. gr. max. §. 56. not. 12. *Rost* §. 47. *Win.* p. 62. *Passow* sub h. v. — genit. et dat. plur. Act. [22, 30.] 23, 29. 26, 29. 31. Phil. 1, 7. 14. Col. 4, 18. 2 Tim. 2, 8. Philem. v. 13. ἐν τοῖς δεσμοῖς μου τοῦ εὐαγγελίου i. e. vincula, *in quae ut conjicerer, causa fuit doctrina christiana.* Vide de hoc genit. usu sub δέσμιος notata. Hebr. [10, 34.] 11, 36. Iud. v. 6. (Ael. V. H. 5, 6. Lucian. D. D. 1, 2. Xen. An. 3, 5. 10.) — b) οἱ δεσμοί Phil. 1, 13. (Hom. Odyss. 8, 340. Plato Crit. c. 6. ed. *Fischer.*) Saepius non extat in N. T.

Δεσμοφύλαξ, κος, ὁ, (δέσμη, φύλαξ) *commentariensis, carceris et vinctorum custos* Act. 16, 23. 27. 36. — (Ios. Ant. 2, 5. 1. et ἀρχιδεσμοφύλαξ οἱ ο΄ pro שַׂר בֵּית הַסֹּהַר Gen. 39, 21—23.

Δεσμωτήριον, ίου, τό, *carcer.* Quater in N. T. Matth. 11, 2. Act. 5, 21. 23. 16, 26. — οἱ ο΄ pro בֵּית הַסֹּהַר Gen. 40, 3. (Plut. de puer. ed. c. 14. Hdot. 3, 23.)

Δεσμώτης, ου, ὁ, *vinctus, captivus.* Bis Act. 27, 1. 42. — οἱ ο΄ pro אָסִיר Gen. 39, 21. (Dem. 764, 20.)

Δεσπότης, ου, ὁ, 1) *herus*, ex opp. servus, *Eigenthumsherr, paterfamilias* 1 Tim. 6, 1. 2 Tim. 2, 21. Tit. 2, 9. 1 Petr. 2, 18. (Hdian. 7, 4. 13. Xen. Cyr. 1, 1. 1.) — 2) nomen summae potestatis: *Dominus*, de Deo Luc. 2, 29. Act. 4, 24. Apoc. 6, 10. — ita οἱ ο΄ pro אֱלֹהִים Iob. 5, 8. יְהוָה Prov. 29, 26. — de Iesu Christo 2 Petr. 2, 1. Iud. v. 4. (ita de regibus et imperatoribus Hdian. 1, 6. 4. Xen. Cyr. 1, 3. 18.) Saepius non legitur in N. T.

Δεῦρο, adv. *huc, hunc in locum* 1) de loco [Cebet. tab. c. 2. Xen. An. 7, 6. 8.] a) sequente imperat. ut δεῦρο, ἀκολούθει Matth. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 18, 22. — (Hom. Iliad. 3, 130. Lucian. in vit. auct. §. 15.) cf. *Buttm.* §. 102, not. 8. L. Bos. de ellips. p. 618. ed. *Schäfer.* — b) absolute = *adesdum, veni,* δεῦρο ἔξω Ioh. 11, 43. — sequente 1 pers. fut. alius verbi Act. 7, 34. Apoc. 17, 1. 21, 9. — ἔξελθε — δεῦρο εἰς γῆν Act. 7, 3. (Aristoph. Pac. v. 1329. Musaeus 248.) — 2) de tempore: ἄχρι τοῦ δεῦρο = *ad hunc usque diem* Rom. 1, 13. (μέχρι δεῦρο Plut. vit. Pomp. c. 24. Thuc. μέχρι τοῦ δεῦρο.) cf. *Porson* ad Eurip. Orest. v. 1679. ed. *Schäfer.* *Valcken.* ad. Eurip. Phoen. v. 1215. *Fischer* 3. a. p. 215. Lamb. Bos. l. l. p. 176. *Passow* sub h. v. Saepius non habetur in N. T.

Δεῦτε, (plural. τοῦ δεῦρο *Buttmann* §. 109. not. 8.) *venite, adeste* a) pp. Matth. 25, 34. 28, 6. Ioh. 4, 29. 21, 12. Apoc. 19, 11. — sq. εἰς Matth. 22, 4. Marc. 6, 31. — sq. πρός c. acc. Matth. 11, 28. — sq. ὀπίσω Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. — b) excitandi sens. *agite, wohlan, auf denn!* Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Saepius non extat in N. T.

Δευτεραῖος, αία, αῖον, nomen diale: *secundarius, qui secundo die* vel *postridie aliquid facit* vel *venit.* Extat tantum Act. 28, 13. (Pol. 2, 70. 4. Xen Cyr. 5, 2.

2.) cf. *Buttm.* §. 100. not. 2. *Matth.* §. 144, 1. *Fischer* ad Well. 2. p. 164. et supra sub ἀδάπανος notata.

Δεύτερον v. δεύτερος.

Δευτερόπρωτος, ου, ὁ, ἡ, *secundo primus* i. e. *qui post secundum aliquem primus est, der zweiterste,* σάββατον τὸ δευτερόπρωτον *primum sabbatum a die secundo festi paschalis numeratum* Luc. 6, 1. Ex septem scilicet diebus, quibus celebrabatur festum paschale, maxime festivus erat dies secundus, quo primitiae messis Deo offerebantur Levit. 23, 11. Ab hoc die numerabant Iudaei septem hebdomades vel septem sabbata usque ad festum Pentecostes. Hactenus hebdomas prima dicebatur ἑβδομὰς δευτερόπρωτος et primum sabbatum σάββατον δευτερόπρωτον; erat igitur idem sabbatum simul πρῶτον et δεύτερον, prouti ab integro paschatos festo vel sabbato in illud incidente aut a secundo huius festi die numeraveris. Cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 41 sq. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Sabbath.*

Δεύτερος, α, ον, *secundus* a) numero Matth. 22, 26. Ioh. 4, 54. Ut h. l. et 21, 16. it. Matth. 26, 42. Act. 10, 15. per abundantiam additur πάλιν. Cf. de hoc verbositatis genere sub ἄνωθεν monita. — b) tempore Hebr. 8, 7. 10, 9. Apoc. 2, 11. 10, 9. 20, 14. 21, 8. — 11, 4. 21, 19. 2 Cor. 1, 15. Tit. 3, 10. — c) loco Act. 12, 10. Hebr. 9, 3. 7. — d) ordine Matth. 22, 39. Marc. 12, 31. Luc. 19, 18. [Act. 13, 33.] 1 Cor. 15, 47. 2 Petr. 3, 1. Apoc. 4, 7. 6, 3 bis. 16, 3. — neutr. δεύτερον et [ut 2 Cor. 13, 2. Iud. v. 5. it. Aesop. fab. 5.] τὸ δεύτερον, adverb. [vid. ἀκριβής] vel: *altera vice* [cf. *Win.* p. 228.] ita δεύτερον, τὸ δεύτερον Ioh. 3, 4. 2 Cor. 13, 2. Iud. v. 5. Apoc. 19, 3. — ἐν τῷ δευτέρῳ = *beim zweitenmale* i. e. *bei der zweiten Ankunft* Act. 7, 13. οἱ ό pro שֵׁנִית Gen. 22, 15. פַּעֲמַיִם 27, 36. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 34. ed. *Tauchn.* Polyb. 8, 1. 7. Xen. An. 1, 8. 16.) — vel: *secundo*, in partitione 1 Cor. 12, 28. (Xen. Cyr. 4, 6. 11.) — ἐκ δευτέρου, adverbialiter: *altera vice* Marc. 14, 72. Ioh. 9, 24. Act. 11, 9. Hebr. 9, 28. — iunct. c. πάλιν [vid. paulo ante observata] Matth. 26, 42. Act. 10, 15. —

Δέχομαι, f. ξομαι, perf. δέδεγμαι, signif. activa [vid. ἀγωνίζομαι] verb. depon. med. [vid. ἀγωνίζομαι.] 1) *accipio, ich empfange, bekomme* a) de rebus, quae dantur vel porriguntur alicui, sq. acc. rei, ut λόγια ζῶντα Act. 7, 38. τὴν χάριν τοῦ θεοῦ 2 Cor. 6, 1. — (Plut. vit. Them. c. 28. Xen. Cyr. 1, 4. 10.) — τὶ παρά τινος Act. 22, 5. Phil. 4, 18. (Hom. Iliad. 24, 424. Soph. Aiac. v. 646. ed. *Herm.* Dem. 1460, 17.) — τὶ περί τινος cum ἀπό sq. gen. loci Act. 28, 21. (Plut. vit. Pomp. c. 30.) — b) de re nuntiata vel de doctrina exposita: *auribus percipio, disco,* ut: εὐαγγέλιον 2 Cor. 11, 4. (ἀγγελίαν Hdian. 1, 4. 10.) — — 2) *excipio, ich nehme auf* a) de personis tecto aliquem excipientibus [= στέγαις δέχομαί τινα Eur. Or. v. 46.] sq. acc. pers. Matth. 10, 14. 40. 41. 18, 5. Marc. 6, 11. 9, 37. Luc. 9, 5. 48. 53. 10, 8. 10. Ioh. 4, 45. Gal. 4, 14. Col. 4, 10. (Xen. An. 4, 8. 23.) — addito adverb., ut ἀσμένως Act. 21, 17. (Hdian. 7, 5. 3. καλῶς Xen. An. 5, 6. 2.) vel addito μετ' εἰρήνης Hebr. 11, 31. aut μετὰ φόβου καὶ τρόμου 2 Cor. 7, 15. — additur εἰς c. acc. loci Luc. 16, 4. 9. — Iesus ὢν ἐν οὐρανοῖς dicitur δέχεσθαι τὸ πνεῦμα Stephani morientis [scil. εἰς τ. οὐρ.] Act. 7, 59. — coeli dicuntur excipere Iesum Act. 3, 21. Cf. ad h. l. *de Wette* et *Kuinoel* Act. Apostol. p. 31 sq. — b) = *ad me admitto* aa) sq. acc. person. i. e. *aditum ad me alicui concedo, non repudio, nicht von sich weisen* Luc. 9, 11. — addito acc. praedicati vel qualitatis [vid. αἴρω] 2 Cor. 11, 16. — bb) sq. acc. rei: *admitto ad me, Eingang bei sich verstatten,* ubi Lat. *admitto, assentior, probo,* οὐ δέχομαι = *reiicio, aspernor,* ut: τὸν λόγον Luc. 8, 13. Act. 8, 14. de h. l. perf. vid. ad 1 Ioh. 1, 1. sub ἀκούω monita. — Act. 11, 1. 17, 11. 1 Thess. 1, 6. 2, 13. Iac. 1, 21. — οἱ ό pro לָקַח Prov. 4, 10. (Plut. vit. Them. c. 12. Thuc. 4, 16. Hdot. 6, 13. 7, 102. Soph. Elect. v. 658.) — Marc. 10, 15 et Luc. 18, 17. τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ i. e. *probare ea, quae de regni Messiani condendi rationibus et de civitatis in illo obtinendae conditionibus Iesus exposuit.* — τὰ τοῦ πνεύματος 1 Cor. 2, 14. 2 Cor. 8, 17. 2 Thess. 2, 10. — Matth. 11, 14. εἰ θέλετε δέξασθαι scil. quae dico = *si vultis aures praebere.* — 3) *capio, sumo, ich nehme*, sq. accus., ut τὸ γράμμα Luc. 16, 6. 7. τὸ ποτήριον 22, 17. — Eph. 6, 17. — Luc. 2, 28. αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας = ἐδέξατο αὐτὸ καὶ ἔθηκεν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ. Saepius non extat in N. T.

Δέω, f. δέσω vel δήσω, a. 1. ἔδησα pf. δέδεκα pf. pass. δέδεμαι [cf. *Buttm.* §. 86, not. 4. gram. max. §. 95, not. 5. *Matth.* §. 187, 6. et de forma huius verbi soluta *Buttm.* §. 94, not. 2. gr. max. §. 105, not. 2. *Matth.* §. 50. *Rost* §. 77. p. 243. 426. *Lob.* ad Phryn. p. 220 sqq.] 1) *ligo, constringo* i. e. a) *zusammenbinden, anbinden, binden,* τὶ Matth. 21, 2. Marc. 11, 2. 4. Luc. 19, 30. — ὀθόνην ταῖς ἀρχαῖς [de quo dat. admin. vid. ἀναιρέω] Act. 10, 11. εἰς δέσμας [vid. εἰς] Matth. 13, 30. (Pol. 23, 16. 8. Xen. An. 3, 5. 10.) — b) *vincio, fesseln, binden,* τινά Matth. 12, 29. 27, 2. Marc. 3, 27. 15, 1. Ioh. 18, 12. 24. Act. 9, 2. 14. 21. 21, 11. 13. 22, 5. 29. Col. 4, 3. de h. l. pf. quatenus statum durantem indicat, vid. ἀγαπάω. — Apoc. 9, 14. (Dem. 1251, ult. Xen. Mem. 1, 2. 49.) — 2 Tim. 2, 9. ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται [sc. ὡς ἐγὼ δέδεμαι, κακοπαθῶν μέχρι δεσμῶν] = *libera est doctrina divina.* Cf. de signif. perfecti, quatenus accedat ad significat. praesentis sub ἀγαπάω monita. — addito dat. ἁλύσεσι *catenis* [vid. ἀναιρέω] Marc. 5, 3. 4. Act. 12, 6. 21, 33. (Thuc. 3, 104.) — τινὸς τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας Matth. 22, 13. Act. 21, 11. — c) de personis, quae vinctae in carcerem coniiciuntur, additis θέσθαι ἐν φυλακῇ Matth. 14, 3. vel ἐν φυλακῇ = δῆσαι καὶ θέσθαι ἐ. φ. Marc. 6, 17. — absolute Marc. 15, 7. Act. 24, 27. — Apoc. 20, 2. ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη i. e. in vincula coniecit *in mille annos.* (Xen. Cyr. 1, 4. 13.) — d) de mortuorum corporibus, quae fasciis et linteis vinciri solebant Ioh. 11, 44. δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις. De quo acc. ad rem accuratius definiendam spectante vid. sub ἀριθμός notata et de dat. adminic. ἀναιρέω. — Ioh. 19, 40. ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις = ἔθηκαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις καὶ ἔδησαν. (δῆσαι ἔν τινι Xen. An. 4, 3. 8. Hdot. 3, 23.) cf. *Matth.* §. 396, not. 2. p. 725. *Heindorf* ad Plat. Cratyl. §. 45. p. 71. *Hemsterhus.* ad Lucian. Dial. Mort. Vol. 2. p. 625. ed. *Lehm.* *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 123—125. — e) ex opinione iudaica ὁ σατανᾶς, morborum graviorum auctor, mulierem incurvatam dicitur δῆσαι vel constrinxisse Luc. 13, 16. — — f) trop. aa) de vinculo coniugali: δεδέσθαι τινί, *obstrictus sum alicui, an Jemanden gebunden sein* Rom. 7, 2. de h. l. dat. νόμῳ *lege, durchs Gesetz* vid. ἀναιρέω. 1 Cor. 7, 27. [de h. l. δέδεσαι pro: εἰ δέδεσαι vid. ad Iac. 5, 4. sub ἀσθενέω monita et de perf. supra ad 2 Tim. 2, 9. observata] absol. i. e. ut cogitando addendum sit τῷ ἀνδρί. Quo l. si habent codd. nonnulli νόμῳ, ex glossemate ortam esse hanc lect. docent *Griesb. Schott.* — (Achill. Tat. p. 41. ἄλλῃ γὰρ δέδεμαι παρθένῳ. Iamblich. vit. Pythag. 11, 56. καὶ καλέσαι τὴν μὲν ἄγαμον, κόρην, τὴν δὲ πρὸς ἄνδρα δεδεμένην, νύμφην.) — bb) *cogo, impello,* πνεύματι δέδεμαι i. e. *ich fühle mich im Geiste gedrungen* Act. 20, 22. cf. ad h. l. *de Wette* Act. Ap. p. 131. et de πνεύματι = *hinsichtlich des Geistes,* sub ἀδύνατος notata. — (Pindar. Pyth. 3, 6. Xen. Cyr. 5, 1. 12. Plat. de rep. 8. p. 567. C. D.) — 2) ex chaldaismo: *prohibitum declaro et illicitum,* sensus: *arceo, excludo aliquem a consortio alicuius, indignum societatis cum aliquo iudico* Matth. 16, 19. 18, 18. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 537. Ita אֲסַר Dan. 6, 8. 9. 14. 46. Saepius non legitur in N. T.

Δή, particula (qua proprie idem significatur, quod τῷ ἤδη *iam* cf. *Herm.* ad Vig. p. 829. 501. cf. tamen *Matth.* §. 603, not. 5.) 1) asseverandi vim habens [cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 136. *Rost* §. 133. *Vig.* p. 571. *Passow* sub δή] = Latin. *sane, profecto* [Lucian. D. D. 4, 5. Xen. Oec. 1, 14.] et ubi ironice dicitur = *scilicet,* nos: *freilich* 2 Cor. 12, 1. cf. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* diss. 2. p. 122. (Ios. Ant. 6, 12. 5. Lucian. D. D. 5, 2. Thuc. 6, 80.) cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Fritzsche* ind. ad Lucian. D. D. p. 87. — intendit et auget vim verbi praecedentis, ubi Lat. *quaeso, age,* ita in adhortatt. Luc. 2, 15. Act. 15, 36. (Thuc. 1, 81.) post imperat. Act. 13, 2. 1 Cor. 6, 20. (Ios. Ant. 4, 3. 2. Xen. Cyr. 1, 3. 9.) — 2) concludendi vim habet, fere i. q. οὖν, *igitur, nun, also,* ita ὃς δή *qui igitur,* ubi nos: *dieser nun* [scil. quia fecundam

terram nactus est] Matth. 13, 23. De pron. ὅς nectendis periodis inserviente vid. ὅς, ἥ, ὅ et de δή nunquam apud prosaicos ab initio poni solito *Vig.* l. l. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. — Saepius non habetur in N. T.

Δῆλος, η, ον, *notus*, *manifestus*, δῆλον ποιεῖν τινα = *prodo aliquem* Matth. 26, 73. — δῆλον = *patet* [si abest ἐστί cf. *Matth.* §. 305. *Buttm.* §. 116, 13. not. 7. *Rost* §. 100, 8. not. 3. *Win.* p. 524.] sq. ὅτι 1 Cor. 15, 27. Gal. 3, 11. 1 Tim. 6, 7. (Xen. Cyr. 5, 3. 30. 8, 1. 37.)

Δηλόω, ῶ, f. ώσω, (δῆλος) *manifestum facio.* Septies in N. T. a) de narrantibus, τινί τι Col. 1, 8. (Xen. An. 2, 1. 1.) — τινί περί τινος sq. ὅτι 1 Cor. 1, 11. — b) de indicantibus, τί Hebr. 9, 8. quo l. accus. τοῦτο praeparat, quae per accus. c. inf. statim enuntiantur. 12, 27. τινί 2 Petr. 1, 14. — sq. εἴς τι = *hindeuten auf etwas* 1 Petr. 1, 11. de h. l. indicat. in interrogat. indir. vid. ἀκούω. — sine casu obiecti 1 Cor. 3, 13. (ὅτι Xen. Cyr. 1, 4. 26.)

Δημᾶς, ᾶ, [de quo genit. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Demas*, nom. pp. viri, qui, cum fuisset socius Paulo religionem Iesu propaganti, eundem captivum Romae deseruit reversus Thessalonicen. Col. 4, 14. Philem. v. 24. 2 Tim. 4, 10.

Δημηγορέω, ῶ, f. ήσω, (a δῆμος populus et ἀγορέω concionem habeo) *concionor*, *verba ad populum facio*, [Hdian. 2, 8. 3. Xen. Mem. 3, 6. 1.] Semel, sq. πρός αὐτούς = πρός τὸν δῆμον Act. 12, 21. Cf. *Fritzsche* coniectan. p. 13. —

Δημήτριος, ου, ὁ, *Demetrius*, nomen proprium 1) argentarii Ephesini cuiusdam Act. 19, 24 sq. — 2) Christiani cuiusdam 3 Ioh. v. 12. commemorati.

Δημιουργός, οῦ, ὁ, (pp. qui facit, quae ad τὸν δῆμον i. e. ad rempublicam pertinent vel cuius labores inserviunt utilitati publicae Hom. Od. 17, 383. Pol. 24, 5. 6.) *opifex*, *auctor*, habetur tantum Hebr. 11, 10. (Ios. Ant. 7, 14. 11. Xen. Mem. 1, 4. 7. Diod. Sic. 2, 52.)

Δῆμος, ου, ὁ, *populus*. Quater in N. T. Act. 12, 22. 19, 33. εἰς τὸν δῆμον *in publicum*, *in forum* Act. 17, 5. 19, 30. (Ael. V. H. 2, 1. Xen. H. G. 1, 7. 2.)

Δημοσίᾳ, adv. (dat. adiect. δημόσιος q. v.) *publice*. Ter in N. T. Act. 16, 37. 18, 28. 20, 20. de dat. adiect. adverbiascente cf. *Matth.* §. 460. *Buttm.* §. 102, 3. gr. max. §. 115. *Rost* §. 106, 5. *Win.* p. 433. (Hdian. 1, 14. 14. Xen. Mem. 3, 12. 5.)

Δημόσιος, ία, ον, (δῆμος) *publicus*. Extat tantum Act. 5, 18. (Hdian. 2, 5. 13. Xen. Mem. 3, 11. 16.)

Δηνάριον, ίου, τό, vox lat. *Denarius*, nummus romanus, aequans decem, serius duodecim vel etiam sedecim asses aut quatuor sestertia, ex nostra autem moneta quatuor fere grossos; republica florente Romae urbis, post Caesaris imago impressa ei erat Matth. 18, 28. 20, 2. 9. 10. 13. 22, 19. Marc. 6, 37. 12, 15. 14, 5. Luc. 7, 41. 10, 35. 20, 24. Ioh. 6, 7. 12, 5. Apoc. 6, 6. Cf. *Win.* bibl. Wörterb. sub voc. *Denar.*

Δήποτε, (δή, ποτε) *unquam*, *demum*, Ioh. 5, 4. ᾧ δήποτε — νοσήματι quocunque demum morbo. Cf. *Buttm.* §. 73. not. 1. §. 103, 7. *Vig.* p. 502. (Xen. Cyr. 3, 2. 26. Hdian. 1, 9. 15.)

Δήπου, (δή, πού) *sane*, *certo*, Hebr. 2, 16. (Pol. 11, 58. 5. Xen. Cyr. 1, 5. 12.) cf. *Viger* p. 501.

Διά, praepos. secum habens:

A) genitiv. *per*, nos: *durch*, *hindurch*, refertur 1) ad motum *per* locum. Ita a) post vv. *eundi*, *veniendi*, ut ἀναχωρεῖν Matth. 2, 12. — ἀπέρχεσθαι et διέρχεσθαι διά τινος i. e. διά τῆς πόλεως vel χώρας τινός Rom. 15, 28. 2 Cor. 1, 15. (Xen. An. 4, 3. 1. et *Bornem.* ad h. l.) — διαβαίνειν Hebr. 11, 29. διαπορεύεσθαι Luc. 6, 1. διέρχεσθαι Matth. 12, 43. et Luc. 11, 24. — Luc. 4, 30. 17, 11. Act. 9, 32. Ioh. 4, 4. 1 Cor. 10, 1. — Matth. 19, 24. et Marc. 10, 25. — εἰσέρχεσθαι Matth. 7, 13 bis. Luc. 18, 25. 13, 22. Ioh. 10, 1. 2. — v. 9. δι' ἐμοῦ = δι' ἐμοῦ, ἐγώ γάρ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. cf. *Lücke* Comment. in Ioh. Vol. 2. p. 277 sq. — Act. 14, 22. Hebr. 9, 10, 20. — ἐκπορεύεσθαι Matth. 4, 4. ἔρχεσθαι Marc. 10, 1. παραπορεύεσθαι Marc. 2, 23. 9, 30. παρέρχεσθαι Matth. 8, 28. περιπατεῖν Apoc. 21, 24. πορεύεσθαι Matth. 12, 1. ὑποστρέφειν Act. 20, 3. (Pal. f. 7. Diod. Sic. 20, 111. Xen. Hier. 2, 8. An. 4, 7. 10 et 15.) cf. *Fischer* 3. b. p. 174 sq. *Buttm.* §. 134. *Matth.* §. 580. p. 1149. *Win.* p. 361. *Passow* sub h. v. — b) post vv. alia, motum indicantia 2 Cor. 8, 18. οὗ ὁ ἔπαινος διά πασῶν ἐκκλησιῶν sc. διαγγέλλεται vel ἀκούεται. 1 Cor. 13, 12. βλέπομεν δι' ἐσόπτρου. — διαφέρειν i. e. nunc: *hindurchtragen* Marc. 11, 16. — nunc: *divulgare* Act. 13, 49. καθιέναι Luc. 5, 19. Act. 9, 25. χαλασθῆναι 2 Cor. 11, 33 bis. — 1 Cor. 3, 15. ὡς διά πυρός sc. σωθήσεται. (καθιέναι Pal. f. 13. διαρῥέειν Lucian. Dial. Mort. 17, 1. πλεῖν ibid. 20, 3. Isocr. Paneg. c. 25. ἄγειν Xen. An. 4, 5. 36. ἐλαύνειν 7, 3. 43.) —

2) ad *tempus* refertur a) ad *continuationem* temporis, Lat.: *per*, nos: *durch*, *hindurch*, ut διά παντός [alii iunctim διαπαντός [cf. tamen *Win.* p. 46. *Bornem.* schol. p. 167.] i. e. *per omne tempus* = *semper*, *perpetuo* Matth. 18, 10. Marc. 5, 5. Luc. 24, 53. Act. 2, 25. 10, 2. 24, 16. Rom. 11, 10. 2 Thess. 3, 16. Hebr. 9, 6. 13, 15. (Hdot. 1, 122. Thuc. 1, 76. Soph. Aiac. 705. ed. *Herm.* Diod. Sic. 2, 16. — διά παντός τοῦ αἰῶνος Xen. Cyr. 2, 1. 19.) cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Win.* p. 363. *Herm.* ad Vig. p. 727. L. Bos. de ellips. p. 547. ed. *Schäfer.* — διά τῆς νυκτός, *die Nacht hindurch* Act. 23, 31. δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες Luc. 5, 5. (Athen. 7, 1. Charit. 1, 5. Achill. Tat. p. 363. — διά νυκτός i. e. per totam noctem Xen. An. 4, 6. 22. Plato de rep. 1. σκοπεῖν διά νυκτὸς καὶ ἡμέρας.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 856. *Matth.* l. l. *Fischer* 3. a. p. 260. et ad Plat. Phaedon. c. 20. — δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα Act. 1, 3. (Hdot. 7, 210. et Xen. Vect. 4, 11. δι' ἡμέρας.) — διά παντὸς τοῦ ζῆν Hebr. 2, 15. (δι' αἰῶνος Diod. Sic. 3, 8. διά βίου Plut. Phaedon. c. 20. διά παντὸς τοῦ βίου Xen. Mem. 1, 2. 61. Plato Phileb. p. 118. ed. *Stallbaum.*) — διά τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρός ὑμᾶς Phil. 1, 26. — 2 Cor. 5, 10. τὰ διά τοῦ σώματος sc. πεπραγμένα i. e. *facta*, *corpore durante*, *peracta.* cf. *Fischer* l. l. p. 169. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 856. — διά τῆς νυκτός, *während u. bei der Nacht* Act. 5, 19. 16, 9. 17, 10. (Pal. fab. 1. Maxim. Tyr. 5, 1.) cf. *Fischer* l. l. p. 167. — — b) ad *intervallum* temporis, ubi Lat.: *per*, *post*, vel: *elapso*, *elapsis*, *interiecto*, *interiectis*, nos: *nach*, *nach Verlauf*, ut: διά τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομήσω Matth. 26, 61. Marc. 14, 58. — δι' ἐτῶν πλειόνων Act. 24, 17. — Gal. 2, 1. (Diod. Sic. 5, 28. Ael. V. H. 13, 42. Hdot. 1, 62.) — Marc. 2, 1. δι' ἡμερῶν sc. τινῶν, *aliquot diebus post.* (Demarat. ap. Galen. de antidot. 2. ἐπίπαλλε τὴν ἔμπλαστρον ἐπὶ χρόνον πολύν, δι' ἡμερῶν τὸ τραῦμα πλατύτερον ποιῶν. Theophr. H. P. 4, 4. — διά χρόνου Thuc. 2, 94. Xen. Mem. 2, 8. 1.) — οἱ ο' pro מִקֵּץ Deut. 15, 1. Ios. 23, 1. cf. *Fischer* l. l. p. 168. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 856.

3) ad *instrumentum* vel *adminiculum* refertur, *quo* vel *per quod efficitur*, *impeditur* aliquid. Inter locum enim, unde fit exitus et terminum, quo tenditur, quemadmodum interiacet locus, per quem ab illo ad hunc pervenitur, ita inter rei efficiendae consilium et rem effectam ipsam interiacet quasi adminiculum vel instrumentum, quo efficitur res cf. *Win.* p. 361. — a) sq. genit. *rei* aa) universe. Utuntur Lat. in talibus nunc *per*, vel *ablativo*, nostrates: *durch*, *mit*, *mittelst*, *vermittelst*, ut γράφειν διά χάρτου καὶ μέλανος 2 Ioh. v. 12. — 3 Ioh. v. 13. — 1 Petr. 1, 7. 3, 20. 2 Petr. 3, 5. Act. 8, 20. Hebr. 12, 15. — διά χειρός et διά χειρῶν τινος, *per manus alicuius* [qua sensum quidem i. q. per aliquem, maluit tamen auctor, (vid. *Win.* p. 548. et ad ἀναστάς sub ἀνίστημι observata.) quod in re, quam tractat, ut in miraculis, manuum impositione peragi solitis, patrandis vel in scribendo, prehendendo, percutiendo aliquo manuum est pars prima, scribere διά χειρός vel διά χειρῶν τινος] Marc. 6, 2. Act. 5, 12. 11, 30. 14, 3. 15, 23. 19, 11. 26. coll. Marc. 16, 18. — Act. 2, 23. — 7, 25. coll. v. 24. — εἰπεῖν διά τοῦ στόματός τινος [vid. paulo ante ad vv. διά χειρός monita] Act. 1, 16. 3, 18. 21. 4, 25. — ἀπαγγέλλειν τι διά λόγου i. e. *ope sermonis* = *mündlich*, ex opp. τοῦ ἐπιστεῖλαι Act. 15, 27. coll. v. 20. — εὔσημον λόγον διδόναι διά τῆς γλώσσης *mittelst der Zunge* [durch das begeisterte Lobsingen] *eine wohlgeordnete Rede von*

sich geben 1 Cor. 14, 9. διὰ τοῦ νοός μου πέντε λόγους λαλῶ *ich rede fünf Worte mittelst meines Denkvermögens* vel *ope mentis meae* v. 19. de h. l. lect. τῷ νοΐ μου vid. *Griesb. Schott, Meyer.* διὰ τοῦ αἵματός [sc. ἐκκεχυμένου] τινος i. e. *durch die Lebensaufopferung Jemandes* Act. 20, 28. Eph. 1, 7. Col. 1, 20. Hebr. 13, 12. alias διὰ τοῦ θανάτου τινός Rom. 5, 10. Col. 1, 22. Hebr. 2, 14. vel διὰ τοῦ σώματος sc. θανατωθέντος Rom. 7, 4. coll. 1 Petr. 3, 18. vel διὰ τοῦ σταυροῦ Eph. 2, 16. vel διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ Hebr. 9, 26. vel διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος 10, 10. — διὰ παθημάτων 2, 10. — 9, 12. οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰςῆλθεν — εὑράμενος i. e. *neque vero per hircorum et vitulorum sanguinem, sed per sui corporis sanguinem introitum sibi paravit, cum, peracta redemtione aeternum valitura, semel intraret sanctuarium.* Vid. tamen de h. l. infra sub no. 4. — 1 Ioh. 5, 6. ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος = ὁ ἐλθὼν καὶ καθαρίσας δι' ὕδατος καὶ αἵματος i. e. *is, qui venit et purgavit homines tum lavacro sacro instituendo, tum morte cruenta subeunda.* Ita *Lücke* Com. in 1. ep. Ioh. p. 214 sq. Vide de h. l. infra sub 1, 5. — 1 Petr. 1, 3. 3, 21. 2 Tim. 1, 10. Ioh. 11, 4. Hebr. 12, 11. Gal. 1, 12. Rom. 6, 4. — Act. 21, 19. — Act. 8, 18. 2 Tim. 1, 6. — δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω i. e. *litteris commendans* vobis, eos mittam ad vos 1 Cor. 16, 3. cf. *Win.* p. 364. — 2 Cor. 10, 9. — v. 11. τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν i. e. *verbis per litteras ad vos factis* = *in litteris ad vos datis.* — 2 Thess. 2, 2. 15. 3, 14. — Phil. 1, 19. — κοσμεῖν ἑαυτὰς — δι' ἔργων ἀγαθῶν 1 Tim. 2, 10. coll. v. 9. — 2 Cor. 9, 12. 1 Tim. 4, 5. 14. — διὰ πολλοῦ λόγου i. e. *multis verbis* Act. 15, 32. — διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν i. e. *ope doctrinae ab illis expositae* Ioh. 17, 20. — διὰ λουτροῦ Tit. 3, 5. — διὰ τοῦ ὀνόματος ἰησοῦ χριστοῦ i. e. *per nominis Iesu professionem* = *dadurch, dass er sich zu Iesu hält, sich zu ihm bekennt* Act. 10, 43. — δι' ὁράματος vel διὰ παραβολῆς εἰπεῖν τινι Luc. 8, 4. Act. 18, 9. — διὰ τῆς παρακλήσεως Rom. 15, 4. 2 Cor. 1, 4. — διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσεύχομαι i. e. *per omnis generis preces et rogationes animi desideria coram Deo expono* Eph. 6, 18. cf. ad h. l. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 554. — διὰ δύο πραγμάτων sc. διὰ τῆς ἐπαγγελίας καὶ τοῦ ὅρκου Hebr. 6, 18. — Rom. 10, 17. Marc. 16, 20. Rom. 15, 4. — 1 Tim. 2, 15. — Hebr. 13, 2. Col. 2, 8. — Rom. 16, 18. — διὰ νόμου Rom. 3, 20. 4, 13. 7, 7. — τὰ διὰ τοῦ νόμου παθήματα i. e. *cupiditates per legem excitatae* 7, 5. — διὰ νόμου πίστεως i. e. *per legem illam, quae postulat fiduciam in Iesu positam* Rom. 3, 27. Gal. 2, 19. — Rom. 7, 8. 11 bis. v. 13. — 1 Cor. 4, 15. 15, 2. Eph. 3, 7. 2 Thess. 2, 14. 2 Tim. 1, 10. — 1 Petr. 1, 23. — διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος = διὰ τοῦ κηρύγματος, ὃ μωρία ἐστὶν τοῖς σοφοῖς τοῦ αἰῶνος τούτου vel διὰ τῆς μωρίας, ἥτις ἐστὶν ἐν τῷ κηρύγματι, *durch die den Inhalt der Predigt* [des Evang.] *ausmachende Thorheit* 1 Cor. 1, 21. coll. v. 18. — διὰ τῆς — ἱερωσύνης Hebr. 7, 11. — διὰ τῶν γραφῶν ἐπιδεικνύναι vel φανεροῦσθαι Act. 18, 28. Rom. 14 [16], 25. — διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων Col. 2, 19. Eph. 4, 16. — διὰ τῆς ἁμαρτίας vel παρακοῆς vel παραβάσεως vel διὰ τοῦ παραπτώματος Rom. 2, 23. 5, 12. 18. 19. — διὰ τοῦ δικαιώματος vel διὰ τῆς ὑπακοῆς Rom. 5, 18. 19. — διὰ τῆς πίστεως Rom. 1, 12. 3, 22. 25. 30. 31. Gal. 2, 16. 3, 14. 26. Eph. 2, 8. 3, 12. 17. Col. 2, 12. Phil. 3, 9. 1 Thess. 3, 7. 2 Tim. 3, 15. Hebr. 6, 12. 11, 4 bis. 17. 33. 39. — δι' ἀγάπης Gal. 5, 6. — δι' ἧς sc. ἐλπίδος Hebr. 7, 19. — διὰ τοῦ ἀγαθοῦ i. e. *per rem bonam* vel *praestantem* Rom. 7, 13. — δι' αὐτοῦ, *per se, natura sua* Rom. 14, 14. — διὰ πάντων sc. ἔργων Eph. 4, 6. διὰ τῆς δυνάμεως 1 Cor. 6, 14. — διὰ τῆς χάριτος Act. 18, 27. 15, 11. Hebr. 12, 28. — διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως Rom. 3, 24. — διὰ δικαιοσύνης βασιλεύει ἡ χάρις i. e. *mittelst der δικ. äussert sich die Gnade* Rom. 5, 21. — 4, 13. οὐ γὰρ — διὰ δικαιοσύνης πίστεως i. e. *nam non legis beneficio* vel *per legis observationem Abrahamo contigit promissio — sed beneficio* πίστεως, ἥτις ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. coll. v. 3. — Gal. 2, 21. εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη i. e. *si enim legis beneficio* vel *lege observanda acquiritur* δικαιοσύνη. — διὰ θελήματος θεοῦ Rom. 15, 32. 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. 8, 5. Eph. 1, 1. Col. 1, 1. 2 Tim. 1, 1. — διὰ τῆς ἐπιγνώσεως 2 Petr. 1, 3. — δι' ὧν sc. διὰ τῆς δόξης καὶ ἀρετῆς v. 4. διὰ τούτων sc. ἐπαγγελμάτων ibid. — δι' ὧν sc. ὑδάτων 2 Petr. 3, 6. (Pal. f. 1 et 2. Diod. Sic. 1, 31. 3, 8. Ael. V. H. 2, 5 fin. Xen. Hier. 1, 14. Mem. 1, 5. 6. 2, 6. 5.) cf. *Fischer* l. l. 3. b. p. 167. 171. *Matthiae* §. 580, d. §. 396, not. 1. — De rebus, quibus impeditur aliquid Rom. 8, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός. 1 Cor. 1, 21. οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, *per sapientiam* scil. illam, quam iactat ὁ κόσμος, vel *prae sapientia, vor* [*lauter*] *Weisheit.* cf. *Win.* p. 364. — γράφειν vel ἐπιστέλλειν διὰ βραχέων vel δι' ὀλίγων = *paucis* i. e. *paucis verbis* Hebr. 13, 22. 1 Petr. 5, 12. (Lucian. Tox. §. 56. Dem. 1257, 1.) — ὑφαντὸς δι' ὅλου i. e. *durchaus, durch u. durch aus einem Gewebe* u. ohne Nath. — (Aeschyl. Suppl. v. 846.) εὐχαριστεῖσθαι διὰ πολλῶν *multis verbis* 2 Cor. 1, 11. Vide tamen infra sub A. 1. b. — Nihil esse in talibus supplendum, docent *Herm.* ad Vig. p. 873. *Win.* p. 528. — — bb) sq. genit. nominis animum [Gesinnung] vel virtutem, vel promissionem indicantis, cuius vi facit aliquis aliquid, ubi Lat. *per, vi,* nos: *durch, kraft, in Folge, auf Veranlassung,* ut λέγω διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι Rom. 12, 3. 2 Cor. 8, 8? vid. de h. l. paulo post monita. — 2 Cor. 9, 13. Gal. 1, 15. 3, 18. 4, 23. Philem. v. 22. — διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς 2 Petr. 1, 3. de h. l. lect. δόξῃ καὶ ἀρετῇ vid. *Griesb. Knapp, Schott.* (διὰ πίστεως *vi promissionis datae* Xen. An. 3, 2. 8. — Pol. 7, 17. 4.) — in obtestatione et cohortatione, ut παρακαλεῖν τινα διά τινος *per aliquid* i. e. *mittelst Hinweisung auf Etwas* Rom. 12, 1. 15, 30. 1 Cor. 1, 10. 2 Cor. 10, 1. cf. *Win.* p. 364. — — cc) seq. genit. nominis, normam indicantis, cuius adminiculo fit aestimatio vel exploratio, ubi Lat. *per,* etiam *secundum,* nos: *durch, nach,* ut δοκιμάζω 2 Cor. 8, 8. cf. *Win.* p. 364. — κρίνω Rom. 2, 12. Iac. 2, 21.

b) sq. genit. personae, per cuius quasi man[...] transit, quod efficitur. Cf. *Win.* p. 361 sq. Utuntur Latini in talibus *per,* vel *ablativo* substantivorum pro contextus et rei tractatae diversitate diversorum, ut: *opera, ope, auxilio, beneficio, iussu, memoria, auctoritate, culpa, malignitate* aa) universe, τὸ ῥηθὲν — διὰ τοῦ προφήτου Matth. 1, 22. 2, 15. 23. 4, 24. 8, 17. 12, 17. 21, 4. 24, 15. 27, 9. Act. 2, 16. — γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν Luc. 18, 31. Act. 2, 22. 10, 36. 15, 12. 28, 25. Rom. 1, 2. Apoc. 1, 1. — Act. 2, 43. 4, 16. 30. 12, 9. 24, 3. Rom. 15, 18. 1 Cor. 3, 5. 11, 12. διὰ τῆς γυναικός sc. paritur, in lucem editur. 15, 21. 2 Cor. 1, 11. διὰ πολλῶν. Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 8 sqq. — v. 19 bis. v. 20. 2, 14. 5, 20. 9, 12. 12, 17. Gal. 1, 1. Eph. 3, 10. 2 Tim. 4, 17. Philem. v. 7. Hebr. 7, 21. 13, 11. Ioh. 1, 7. — διὰ μωσέως i. e. *opera Mosis* Ioh. 1, 17. vel: *duce Mose* Hebr. 3, 16. — 1 Petr. 1, 12. 5, 12. — v. 14. δι' ἀβραάμ, *interveniente Abrahamo, in der Person Abrahams* Hebr. 7, 9. — διὰ πολλῶν μαρτύρων i. e. *adhibitis multis testibus* 2 Tim. 2, 2. cf. *Win.* p. 362. — Gal. 3, 19. et Hebr. 2, 2. δι' ἀγγέλων i. e. *angelis* [ex opinione Iudaeorum seriorum in legislatione sinaitica] *adhibitis* cf. *Win.* ep. Pauli ad Gal. p. 55. et Ios. Ant. 15, 5. 3. τὰ ὁσιώτατα τῶν ἐν τοῖς νόμοις δι' ἀγγέλων παρὰ τοῦ θεοῦ μαθόντων. LXX Deut. 33, 2. — δι' οὗ [*cuius culpa*] τὰ σκάνδαλα ἔρχεται Matth. 18, 7. Luc. 17, 1. — Matth. 26, 24. Marc. 14, 21. Luc. 22, 22. Rom. 5, 12. 16. 17. 1 Cor. 15, 21. (Aeschyl. sept. c. Theb. v. 219. ed. *Blomfield* Xen. Hier. 9, 3. Cyr. 1, 1. 4.) cf. *Fischer* l. l. p. 171. — bb) de Deo, ubi voluntate vel beneficio eius fieri vel factum esse aliquid dicitur Rom. 11, 36. Hebr. 2, 10. — 1 Cor. 1, 9. quo l. si ut Rom. 1, 5. διά τινος positum videri possit pro ὑπό τινος cf. *Meyer* ep. P. ad Corinth. 1. p. 16. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. p. 15. *Win.* p. 262. — cc) de Iesu, ubi factum esse dicitur aliquid vel: *auxilio, beneficio* eius Act. 13, 38. Rom. 1, 5. 5, 1. 2. 9. 11. 17. 21. 8, 37. 14, 26. 2 Cor. 1, 5. 3, 4. Eph. 2, 18. 1 Thess. 5, 9. Tit. 3, 6. Hebr. 13, 21. Ioh. 14, 6. 1 Ioh. 4, 9. 1 Petr. 1, 21. 2, 5. — vel ubi apostolus adhortatur, contestatur aliquem *per Iesum* i. e. *mittelst Hinweisung auf ihn* Rom. 15, 30. 1 Thess. 4, 2. 2 Thess. 3, 12. vel ubi *opera eius* effectum esse vel effici dicitur aliquid, ut: ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ Act. 3, 16. Phil. 1, 11. — Rom. 2, 16. 5, 17. 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 4, 14. 5, 18. Gal. 1, 1. 4, 7. 6, 14. Eph. 1, 5. Col. 1, [16.] 20 bis. Hebr. 2, 3. 7, 25. Ioh. 1, 17. 3, 17. 1 Petr. 4, 11. Iud. v. 25. — Hebr. 1, 3. δι' ἑαυτοῦ [i. [...] per

semetipsum = semetipsum tanquam victimam offerendo] *ποιησάμενος καθαρισμὸν ἁμαρτιῶν*. — 1 Thess. 4, 14. *διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ*. — *εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ — διὰ τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ* i. e. *veranlasst dazu durch die Rücksicht auf Iesum* Rom. 1, 8. 7, 25. Col. 3, 17. — Hebr. 13, 15. [1 Petr. 2, 5.] — ubi opera *τοῦ λόγου* vel *τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ* mundus creatus esse dicitur Ioh. 1, 3. 10. Col. 1, 16. Hebr. 1, 2. — ubi cuncta eius potestati subesse dicuntur [es geht alles durch seine Hand, er hat als *κύριος* alles in s. Hand] 1 Cor. 8, 6. (Dem. 132, 22. 1234, 14.) — dd) de Spiritu div., ubi ope, auxilio eius factum esse, fieri, contingere alicui aliquid dicitur Act. 1, 2. 11, 28. 21, 4. Rom. 5, 5. 8, 11. quo l. si codd. quidam habent *διὰ τὸ — πνεῦμα* cf. *Griesb. de Wette, Schott, Knapp* ad h. l. 1 Cor. 2, 10. 12, 8. Eph. 3, 16. 2 Tim. 1, 14. Hebr. 9, 14. 1 Petr. 1, 22.

4) refertur ad *conditionem*, in qua locatus aliquis facit vel patitur aliquid. Utuntur in talibus Lat. vel participio vel adiectivo cognato cum substantivo, vel participio *habens* seq. accusativo. „Nos, inquit *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 138. coll. p. 112, re aliter informata praeverbiis *bei*, *unter*, *mit*, *in* utimur. Sed Graecorum usus e praepositionis *διά* significatu *per* manavit.“ Cf. *Matth.* §. 580, e. *Rost* §. 110, 2. *Fischer* 3. b. p. 169. *Vig.* p. 228. 585. 749. *Valken.* ad Eur. Phoeniss. v. 20. 482. 1554. *Erf.* ad Soph. OR. v. 766. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 4, 6. 6. *Passow* sub *διά*. *Win.* p. 362. — ita *ἀπεκδέχεσθαι, τρέχειν δι' ὑπομονῆς* Rom. 8, 25. Hebr. 12, 1. *δουλεύειν τινὶ διὰ τῆς ἀγάπης eo*, quem commendat religio Iesu, *utens amore* Gal. 5, 13. *διὰ πίστεως — εἴδους im Zustande des Glaubens, der zuversichtlichen Hoffnung — im Zust. des Schauens* i. e. *des wirklichen Umganges mit dem Herrn* 2 Cor. 5, 7. *οἱ πιστεύοντες δι' ἀκροβυστίας* i. e. qui *ἀκροβυστίαν ἔχοντες* vel *ἀκρόβυστοι* [*dum sunt praeputiati*] *fidem habent* Rom. 4, 11. *ἔγραψα — διὰ πολλῶν δακρύων* = *ἐ. πολλὰ δακρύων* 2 Cor. 2, 4. *τὸ καταργούμενον διὰ δόξης* scil. *ἦν* = *δόξαν εἶχε* vel *ἔνδοξον ἦν* 3, 11. *διὰ τῶν ὅπλων* i. e. *ἔχων τὰ ὅπλα armis instructus* 6, 7. *διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας* i. e. *δοξαζόμενος καὶ ἀτιμώμενος* v. 8. *διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας* i. e. *mala et bona fama utens* Ibid. *ἐν τῷ σώματί μου εἴτε διὰ ζωῆς — θανάτου* scil. *γενομένῳ* = *εἴτε ζῶντι εἴτε ἀποθανόντι* Phil. 1, 20. (Lucian. Macrob. §. 22. Xen. Cyr. 1, 6. 25. An. 2, 5. 9. Hier. 9, 2.) — *ὁ διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτης νόμου* i. e. *ὁ τὸ γρ. κ. τ. π. ἔχων καὶ παραβαίνων τὸν νόμον* Rom. 2, 27. *ὁ διὰ προσκόμματος ἐσθίων* i. e. *ἐσθίων καὶ πρόσκομμα τιθεὶς τῷ ἀδελφῷ qui comedit ita, ut alter impingat* Rom. 14, 20. coll. v. 13. *οὐδὲ δι' αἵματος τράγων — διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν* i. e. *οὐδὲ φέρων αἷμα τράγων — τὸ δὲ ἴδιον ἔχων αἷμα* Hebr. 9, 12. — *ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος* i. e. *ὁ ἐλθὼν καὶ ἔχων* vel *φέρων ὕ. κ. αἷμα*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 138. *Win.* p. 363. *de Wette* ep. 1 Ioh. p. 259. —

B) c. *accusativo* refertur *διά*

1) ad *causam, qua* vel *per quam fit aliquid* [Ursache, Veranlassung], legitur ita

a) sq. gen. *personae*, cuius *auxilio*, *beneficio*, *culpa* fit vel factum est aliquid, Lat.: *per*, nos: *durch*, *vermittelst* Ioh. 6, 57. *ζῶ διὰ τὸν πατέρα*. ibid. *κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ*. 2 Petr. 2, 2. (Dion. Hal. Ant. 8. p. 507. Xen. Mem. 3, 3. 15. An. 7, 7. 7. Plat. Cratyl. §. 20.) — b) sq. gen. *rei*, ubi Lat. *per*, *vi*, nos: *durch*, *vermittelst* 2 Petr. 3, 12. Apoc. 12, 11 bis. 13, 14. (Diod. Sic. 1, 4. 2, 8. Xen. Apol. Socr. §. 7. Mem. 2, 7. 1. Hier. 3, 13.) cf. *Fischer* l. l. p. 171. *Matth.* §. 580, 2. *Buttm.* §. 134. *Rost* §. 104. *Vig.* p. 587. *Froscher* ind. ad Xen. Hier. p. 91. *Win.* p. 378 sq. —

2) de *ratione* vel *causa* [Grund] dicitur, *ob quam* i. e. de rebus et personis, quarum causa vel propter quas fit vel facit aliquis aliquid, ubi Lat.: *ob*, *propter*, *alicuius causa*, nos: *wegen* a) universe Matth. 12, 31. 13, 21. et Marc. 4, 17. *γενομένης δὲ θλίψεως — διὰ τὸν λόγον*. Matth. 13, 58. 14, 3. 9. 15, 3. 6. 17, 20. 19, 12. 24, 22. et Marc. 13, 20. — Matth. 27, 19. Marc. 2, 4. 27 bis. 3, 9. 6, 17. 26. 29. Luc. 5, 19. 8, 19. 47. 11, 8. 23, 25. Act. 4, 21. 10, 21. 16, 3. 21, 34. 35. 22, 24. 23, 28. 28, 2 bis. v. 20. Rom. 2, 24. *δι' ὑμᾶς propter vos* i. e. *ob vestra maleficia* 3, 25. *ὃν ἔθηκε ἱλαστήριον — διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων* i. e. *propter praetermissionem peccatorum olim commissorum* = *quia peccata ante Christi tempora commissa pro sua indulgentia tanquam silentio transmiserat*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* et *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 40. Rom. 4, 23—25. 6, 19. 8, 10 bis. 11. de h. l. lect. vid. supra sub A. 3. b. vs. 20. *διὰ τὸν ὑποτάξαντα propter eum, qui subiecit* i. e. *auf den Wink u. das Machtgebot des Unterwerfenden*. Cf. ad h. l. *Win.* p. 363. *de Wette* l. l. p. 90 sq. Rom. 11, 28. 13, 5. 14, 15. 15, 15. *διὰ τὴν — μοι propter gratiam mihi concessam* i. e. *gratia mihi concessa in causa est* = *vi gratiae mihi concessae*. 1 Cor. 4, 6. 10. 7, 25. 26. 8, 11. 9, 10 bis. 26. 10, 25. 27. 28. 11, 9 bis. 10. 2 Cor. 2, 10. — 4, 5. *διὰ ἰησοῦν* — *διὰ τοῦτο, ἵνα κηρύσσωμεν τὸν ἰησοῦν*. v. 11. 15 bis. 8, 9. 9, 14. Gal. 2, 4. Eph. 2, 4. 4, 18 bis. 5, 6. Col. 1, 5. 3, 6. 4, 3. Phil. 1, 24. 2, 30. 3, 7. 8 bis. 1 Thess. 1, 5. 3, 9. *δι' ὑμᾶς vestra causa* i. e. *commodi vestri causa*. — 1 Tim. 5, 23. 2 Tim. 1, 6. 12. 2, 9. Tit. 1, 13. Hebr. 1, 14. 2, 9—11. 3, 19. 4, 6. 5, 3. 12. *διὰ τὸν χρόνον wegen der Zeit, der Zeit nach, temporis ratione* habita. v. 14. *διὰ τὴν ἕξιν*. Hebr. 6, 7. 7, 16. Ioh. 4, 39. 41. 42. 7, 13. 43. 45. 10, 19. 32. 11, 15. 42. 12, 9. 11. 30. 42. 14, 11. 15, 3. 21. 16, 21. 19, 38. 20, 19. 1 Ioh. 2, 12. 2 Ioh. v. 2. Apoc. 1, 9. 2, 3. 4, 11. 6, 9. 18, 10. 15. 20, 4. 1 Petr. 1, 20. 2, 13. 19. 3, 14. (Aelian. V. H. 12, 6. Diod. Sic. 1, 7. Hdian. 7, 12. 14. Xen. Anab. 1, 9. 22.) — *θαυμάζειν διά τι* Marc. 6, 6. Ioh. 7, 21. (Ael. V. H. 12, 6.) — *χαίρειν διά τι* Ioh. 3, 29. *μισεῖσθαι διά τι* Matth. 10, 22. 24, 9. Marc. 13, 13. Luc. 21, 17. cf. *Fischer* l. l. p. 170. *Buttm.* §. 134. *Matthiae* l. l. *Win.* p. 378 sq. — b) de internis, quibus movetur aliquis, rationibus, ubi Lat. *propter*, *ob* vel participiis *ductus*, *incitatus*, nostrates: *aus*, utuntur, ut *διὰ φθόνον* Matth. 27, 18. 15, 10. *διὰ σπλάγχνα ἐλέους* Luc. 1, 78. — Eph. 2, 4. Phil. 1, 15 bis. Philem. v. 8. (Diod. Sic. 1, 8. 3, 8. *Aristot.* Rhet. 2, 13.) cf. *Win.* l. l. *Fischer* l. l. — c) formulae notandae: aa) *διὰ τί; ob quid? cur?* [alii iunctim *διατί*.] Matth. 9, 14. 13, 10. Marc. 2, 18. Luc. 5, 30. 33. Ioh. 7, 45. Apoc. 17, 7. — bb) *διὰ τοῦτο*, *hac de causa*, *propterea*, *aus dem Grunde* Matth. 6, 25. 12, 27. 31. 13, 13. 52. 14, 2. 18, 23. 21, 43. 23, 34. 24, 44. Marc. 6, 14. 11, 24. 12, 24. Luc. 11, 49. 12, 22. 14, 20. Act. 2, 26. Rom. 1, 26. 4, 16. 5, 12. 13, 6. 15, 9. 1 Cor. 4, 17. 11, 10. 30. 2 Cor. 4, 1. Eph. 1, 15. 5, 17. 6, 13. Col. 1, 9. 1 Thess. 2, 13. 3, 5. 7. 2 Thess. 2, 11. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 1, 9. — 2, 1. *διὰ τοῦτο* = *propterea*, sc. quod tantam tribui legimus dignitatem *τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ*. — Ioh. 6, 65. 9, 23. — 12, 27. *διὰ τοῦτο* sc. *ἵνα θῶ τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων* cf. *Lücke* Comment. in Ioh. Vol. 2. p. 347. — Ioh. 13, 11. 16, 15. 19, 11. cf. ad h. l. *Lücke* l. l. p. 485. *de Wette* Ev. Ioh. p. 194 sq. — 1 Ioh. 4, 5. 3 Ioh. v. 10. Apoc. 7, 15. 18, 8. (Pal. f. 33 et 39. Xen. An. 1, 7. 3. 7, 1. 9. Cyr. 3, 1. 39.) — sq. *ἵνα, ὅπως*, praeparat consilii sequentis mentionem 2 Cor. 13, 10. 1 Tim. 1, 16. Philem. v. 15. et ordine inverso Ioh. 1, 31. — *ut*, Hebr. 9, 15. — sq. *ὅτι*, *propterea quod*, Ioh. 5, 16. 18. 8, 47. 10, 17. 12, 18. v. 39. ad q. l. v. *Lücke* l. l. p. 355. — ordine inverso Ioh. 15, 19. 1 Ioh. 3, 1. — — c) iungitur c. *infinitivo* articulum ante se habente: *propterea quod*, *quia*, *deswegen weil*, *weil* [cf. *Matth.* §. 541. *Win.* p. 303 sq.] aa) seq. infinit. solo Luc. 23, 8. *διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ*. Hebr. 7, 23. (Xen. Hier. 1, 37. Cyr. 6, 1. 40.) — praefixa partic. *μή*, ut: *διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς* Matth. 13, 5. et Marc. 4, 5. — Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. Luc. 8, 6. (Xen. Mem. 1, 3. 5.) — De *μή* in talibus v. *Buttm.* §. 135, 9. *Herm.* ad Vig. p. 808. init. — bb) sq. *infinit. c. accus. subiecti*, ut *διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν* Matth. 24, 12. — Marc. 5, 4. Luc. 18, 5. Act. 4, 2. 12, 20. 18, 2. 27, 4. 9. 28, 18. Phil. 1, 7. Hebr. 10, 2. — addito *μή* Iac. 4, 2. (Diod. Sic. 2, 16. Palaeph. f. 2. Xen. Cyr. 5, 5. 34.) — Luc. 11, 8. *εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον* = *διὰ τὸ εἶναι ἐκεῖνον αὐτοῦ φίλον*. Q. l. si cum cod. 69. a *Wetstenio* notato legitur *φίλος*, subiectum igitur infinitivi idem habetur cum subiecto verbi praecedentis, nominat. *φίλος* explicandus est ope attractionis, de qua *Buttm.* §. 139. 2. 1 et 3. coll. *Matth.* §. 541. *Herm.* ad Vig. p. 856. *Win.*

p. 294. (cuius exempla graeca sunt: Plut. apophth. Mor. 2. p. 35. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 2, 1. 15. Cyr. 1, 4. 3 bis. Symp. 8, 15.) — Act. 18, 3. *προςῆλθεν αὐτοῖς· καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι* [i. e. *wegen der Handwerksgenossenschaft*] *ἔμεινε παρ' αὐτοῖς.* — ubi, quod subiectum inf. de eadem persona intelligitur, de qua verbum, quod praecessit, abesse poterat accusativus Luc. 2, 4. *ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ — διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου Δαβίδ.* 19, 11. *εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι αὐτὸν Ἱερουσαλήμ.* Ioh. 2, 24. Act. 8, 11. Hebr. 7, 24. — cc) sq. infinit. pass. c. *ὑπό τινος* Luc. 9, 7. (Hdian. 7, 12. 13.)

3) de conditione, in qua constitutus facit aliquis aliquid, ubi nos, re aliter informata, utimur praeposit. *bei*, vel *unter*, Latini vero usurpant adiectivum vel participium nomini cum *διά* iuncto cognatum. Ita semel, cum in locis huius generis aliis legatur *διά* c. genit. [vid. supra sub A. 4.] Gal. 4, 13. *οἴδατε δέ, ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς* [= *δι' ἀσθενείας τῆς σαρκὸς ὤν* i. e. *ἀσθενῶν τῇ σαρκί*] *εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον.* Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 103. aliter *Id.* gram. N. T. p. 379. — Saepius non legitur in N. T.

C) in vv. compositis indicat: 1) *transitum*, ubi nos: *durch etwas hindurch*, ita in *διαβαίνω, διαπεράω, διαπλέω, διαπορεύομαι, διασώζω, διαυγάζω, διεξέρχομαι, διέρχομαι, διϊκνέομαι, διορύττω, διϋλίζω.* — 2) *continuationem*, ut in *διαγίνομαι, διαγρηγορέω, διάγω, διαμένω, διανυκτερεύω, διατελέω, διατρίβω.* — 3) *auget* vim verbi simplicis, ubi nos: *sehr, gänzlich, durchaus*, Lat. *per*, ita in *διαβεβαιόω, διαβλέπω, διαγινώσκω, διαγογγύζω, διακαθαρίζω, διακούω, διακωλύω, διαλογίζομαι, διαμαρτύρομαι, διαμάχομαι, διαπονέω, διαπραγματεύομαι, διασαφέω, διασείω, διαταράσσω, διατηρέω, διαφθείρω, διαφυλάσσω, διεγείρω, διενθυμέομαι, διερμηνεύω, διερωτάω, διϊσχυρίζομαι.* — 4) pertinet ad *distributionem*, ubi nos etiam: *hin u. her, herüber u. hinüber*, ita in *διαγγέλλω, διαδέχομαι, διαδίδωμι, διαιρέω, διαλαλέω, διαλέγομαι, διαλλάσσω, διαφημίζω, διηγέομαι.* — 5) ad *seiunctionem*, ubi Lat. *dis*, nos: *zer, ver, διαβάλλω, διακρίνω, διαλείπω, διαλύω, διαμερίζω, διανέμω, διαπρίω, διαρπάζω, διαῤῥήγνυμι, διασκορπίζω, διασπάω, διασπείρω, διαστέλλω, διαστρέφω, διατάσσω, διατίθημι, διαφέρω, διαφεύγω.* — 6) ad *excellentiam*, ut *διαφέρω.* Cf. *Vig.* p. 589. 856. *Passow* sub voc. *διά.*

Διαβαίνω, f. *βήσομαι*, (ex *διά* et *βαίνω*; divaricor Hom. Iliad. 12, 458.) *transeo*, ter in N. T. a) sq. accus. viae Hebr. 11, 29. *τὴν — θάλασσαν.* (Ael. V. H. 1, 14. Xen. An. 1, 2. 5.) cf. *Matth.* §. 409, 4. *Rost* §. 104. *Win.* p. 387. — b) sq. *εἰς* c. acc. loci Act. 16, 9. (Xen. An. 7, 2. 9.) — c) sq. *ἔνθεν πρός τινα* Luc. 16, 26. — *οἱ ο'* pro עָבַר 1 Sam. 13, 7.

Διαβάλλω, f. *βαλῶ*, (*διά, βάλλω* iacio; traiicio, transmitto Thuc. 6, 30. traduco, durchziehen) *verbis traduco*, i. e. *defero aliquem apud aliquem, Jemanden anzeigen, τινά τινι Jemandem* vel bei Jemanden, ita semel Luc. 16, 1. (Thuc. 8, 81 et 109. sq. *πρός τινα* Ios. Ant. 6, 10. 2. Xen. An. 1, 1. 3.)

Διαβεβαιόω, f. *ώσω* (*διά, βεβαιόω*) *valde et graviter affirmo*, med. *cum summa asseveratione et fiducia loquor, περί τινος de aliqua re*, ita bis 1 Tim. 1, 7. Tit. 3, 8. (Pol. 12, 12. 6.)

Διαβλέπω, f. *ψω*, (ex *διά* et *βλέπω*, specto; perspicio, oculis acrioribus intueor Plato Phaedon. c. 87.) *dispicio, hin und hersehen*, sq. infinit. Bis in N. T. Matth. 7, 5. Luc. 6, 42. *διαβλέψεις ἐκβαλεῖν dispicies ut eximere possis*, sensus: *primum in te descende, deinde vultu in alios coniecto quibus vitiis premantur, observa*, verba *Fritzsche* Ev. Matth. p. 288. coll. *de Wette* Ev. Matth. p. 77.

Διάβολος, ου, ὁ, ἡ, (a *διαβάλλω*, traiicio; calumnior Xen. Mem. 1, 2. 31.) 1) *calumniator, calumniatrix* 1 Tim. 3, 11. 2 Tim. 3, 3. Tit. 2, 3. — Eph. 4, 27. 1 Tim. 3, 6. sunt tamen, qui hos locos ad no. 3. referant. (Xen. Ages. 11, 5.) — 2) *adversarius* Ioh. 6, 70. Ita *οἱ ο'* pro צַר et צוֹרֵר Esth. 7, 4. 13, 1. שָׂטָן Ps. 109, 6. — 3) i. q. הַשָּׂטָן i. e. *Satanas*, malorum geniorum princeps, ex opinione Iudaeorum seriorum homines accusans apud Deum atque calumnians Iob. 1, 7. 22. Zach. 3, 1. coll. Apoc. 12, 10. ad peccandum sollicitans 1 Chron. 19, 1. omnium malorum tum corporis, ut morborum et mortis, tum illorum, quae animum depravant, consiliorum, sensuum, cupiditatum, facinorum malorum et miseriae oriundae inde auctor; hinc ab eodem in N. T. proficisci dicuntur, quaecunque rei christianae incrementa impediunt et quam habet religio christiana ad homines emendandos atque beandos vim, minuunt Matth. 4, 1. 5. 8. 11. 13, 39. 25, 41. Luc. 4, 2. 6. 13. 8, 12. Ioh. 13, 2. Act. 10, 38. Eph. 4, 27. 6, 11. 1 Thess. 2, 18. 2 Tim. 2, 26. Hebr. 2, 14. Iac. 4, 7. 1 Petr. 5, 8. quo l. appositio *ὁ ἀντίδικος ὑμῶν* anteponitur nomini personali *διάβολος* cf. *Win.* p. 336. — v. 9. Iud. v. 9. Apoc. 2, 10. 12, 9. 10. 12. 20, 2. 10. — *ἐκ τοῦ διαβόλου* vel *υἱὸς τοῦ διαβόλου εἶναι filium esse Satanae, ab eo originem ducere*, sens. *similem esse Satanae, sentire, statuere, agere ut Satanas* Ioh. 8, 44. Act. 13, 10. 1 Ioh. 3, 8. 10.

Διαγγέλλω, f. *γελῶ*, a. 2. p. *διηγγέλην*, [Rom. 9, 17. de quo vid. supra sub *ἀναγγέλλω* adnotata; ex *διά* et *ἀγγέλλω*] 1) *ultro citroque nuncio*, ut: *τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ* i. e. *ultro citroque nuntium perfero de regno dia appropinquante* Luc. 9, 60. (Dem. 163, 8. Xen. Mem. 2, 6. 36.) — *τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, die Majestät und Grösse Gottes lobpreisend verkündigen* Rom. 9, 17. Ita LXX et סַפֵּר Exod. 9, 16. — 2) *annuntio per aliquem, τί*, ita de nuntio per templi ministros ad sacerdotes perlato Act. 21, 26. (Hdian. 2, 6. 9. Xen. Anab. 1, 6. 2.) Saepius non extat in N. T.

Διάγε v. *γέ.*

Διαγίνομαι, f. *γενήσομαι*, forma serior pro: *διαγίγνομαι* (ex *διά* et *γίγνομαι*, semper [vid. *διά* C. 2.] sum, semper facio Xen. Mem. 2, 8. 5.) de tempore: *elabor, exigor.* Ter in N. T. Marc. 16, 1. Act. 25, 13. 27, 9. (Pol. 2, 19. 7. Hdian. 1, 10. 1. Dem. 833, 4.)

Διαγινώσκω, f. *γνώσομαι*, (form. att. *διαγιγνώσκω*, ex *διά* augente et *γιγνώσκω*, nosco). *accurate cognosco*, sensu forensi, bis in N. T. sq. acc. rei Act. 23, 15. 24, 22. (Dion. Hal. Ant. 2, 14.)

Διαγνωρίζω, f. *ίσω*, (ex *διά* et *γνωρίζω* q. v. dignosco) *ultro citroque narro, enarro, περί τινος*, ita semel Luc. 2, 17.

Διάγνωσις, εως, ἡ, (*διαγινώσκω* dignosco) *accurata cognitio*, sensu forensi et semel in N. T. Act. 25, 21. (Diod. Sic. 1, 60. Ios. Ant. 15, 3. 8.)

Διαγογγύζω, f. *ύσω*, (a *διά* et *γογγύζω*) *obmurmuro*, i. q. *γογγύζω* sed fortius. Ita de iis, qui indigne ferunt aliquid, bis in N. T. sq. *λέγων* Luc. 15, 2. 19, 7. — *οἱ ο'* pro לוּן sq. עַל Exod. 15, 24. (Sir. 34, 24. Heliodor. 7, 27. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 358. et quae supra sub *Γογγύζω* observata leguntur.)

Διαγρηγορέω, ῶ, (ex *διά* et *γρηγορέω*, vigilo; pervigilo Hdian. 3, 4. 8.) *expergiscor.* Legitur tantum Luc. 9, 32. de forma huius verbi vid. *Γρηγορέω* et *Lob.* ad Phryn. p. 118. 119.

Διάγω, f. *ξω*, (ex *διά* et *ἄγω* duco; traiicio, traduco Xen. An. 2, 4. 28.) *transigo*, de tempore, addito *βίον*, sq. *ἔν τινι* in aliqua re colenda [vid. *ἐν*] 1 Tim. 2, 2. (*τοῦ χρόνου τὸ πλεῖστον διάγειν ἔν τινι* Plut. vit. Demetr. c. 52.) *διάγειν ἔν τινι* Tit. 3, 3. (Plut. vit. Timol. c. 3.) Saepius non legitur in N. T.

Διαδέχομαι, f. *δέξομαι*, dep. med. (ex *διά* et *δέχομαι*, accipio; excipio, ich folge auf einen andern Xen. An. 1, 5. 2.) *successione accipio, überkommen.* Semel in N. T. Act. 7, 45. *ἣν* [*σκηνήν*] — *διαδεξάμενοι οἱ πατέρες.* (Diod. Sic. 11, 7. Hdian. 4, 2. 20.)

Διάδημα, τος, τό, (a *διαδέω* revincio) *diadema, redimiculum regium* i. e. *fascia candida, quae tiaram circumibat.* Ter in N. T. Apoc. 12, 3. 13, 1. 19, 12. — *οἱ ο'* pro כֶּתֶר Esth. 1, 11. 2, 17. צָנִיף Ies. 62, 3. (Herodian. 6, 2. 3. Xen. Cyr. 8, 3. 13.)

Διαδίδωμι, f. *δώσω*, (*διά, δίδωμι* do; trado per manus in manum Thuc. 1, 76.) 1) *distribuo.* Quater in N. T. sq.

13*

acc. rei Luc. 11, 22. (Dion. Hal. Ant. 6, 14.) — sq. acc. rei et dat. pers. 18, 22. Ioh. 6, 11. Act. 4, 35. (Apollodor. Bibl. 2, 1. Xen. Cyr. 1, 4. 10.) — 2) *do, trado*, τινί τι, ita e lect. recept. Apoc. 17, 13. ubi codd. optimi διδόασιν. Cf. *Griesb. Schott*, *Knapp* ad h. l.]

Διάδοχος, ου, ὁ, ἡ, (a διαδέχομαι q. vid.) *successor*. Semel in N. T. Act. 24, 27. (Diod. Sic. 3, 56. Xen. An. 7, 2. 5. Sir. 49, 1.)

Διαζώννυμι, διαζωννύω, f. ζώσω (διά, ζώννυμι) *succingo*. Ter in N. T. Ioh. 13, 4: διέζωσεν ἑαυτόν scil. λέντιον [de acc. duplici post vv. induendi vid. *Matth.* §. 418, g. *Buttm.* §. 118, 5. coll. §. 122, 4. *Rost* §. 104. *Win.* p. 204. *Alt* p. 62 sq. *Ewald* p. 587. gr. min. p. 255 sq. *Gesen.* p. 811. — med. διαζώννυμαι, sq. acc. rei [vid. ἀλείφω] Ioh. 21, 7. — (Lucian. quomodo histor. scrib. §. 3.) — perf. pass. Ioh. 13, 5. τῷ λεντίῳ ᾧ [per attract. pro: ὅ] ἦν διεζωσμένος. De accus. rei post passiva verborum induendi vid. *Matth.* §. 424, 2. *Buttm.* §. 121, 6. *Rost* §. 104, not. 8. *Win.* p. 205 sq. *Ewald* p. 590. gr. min. p. 257. *Gesen.* p. 821.

Διαθήκη, ης, ἡ, (dispositio quaecunque a διατίθημι, dispono) 1) *testamentum*, Hebr. 9, 16. 17. (Dem. 1136, 12.) — 2) *foedus* [Aristoph. Av. 439.] i. e. *mutuae promissiones mutuaeque leges* vel: *promissiones legibus certis annexae*, hebr. בְּרִית, dicitur in N. T. a) de legibus et promissionibus divinis Abrahamo, Isaaco, Iacobo, et, Mosis interventu, populo israelitico datis. Sensus: *religionis oeconomia antiquior* Rom. 9, 4. Eph. 2, 12. ἡ πρώτη διαθήκη Hebr. 9, 15. 20. 8, 7. 9.—9, 5. et [coll. Hebr. 8, 5.] Apoc. 11, 19. κιβωτὸς τῆς διαθήκης *arca foederis* — b) de legg. et promiss. universo generi humano, Iesu interveniente, datis. Sens. *religionis oeconomia nova*, ἡ καινὴ vel ἡ νέα διαθήκη Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 2 Cor. 3, 6. Hebr. 7, 22. 8, 6. 8. 10. 12, 24. 13, 20. — ἡ δευτέρα διαθήκη Hebr. 8, 7. 10, 16. 29. — c) δύο διαθῆκαι, *utraque foedera* vel *utraque religionis oeconomia* commemoratur Gal. 4, 24. — 3) ex metonymia a) totius pro parte, nunc: *leges et praecepta, quibus annexae sunt promissiones certae* Hebr. 9, 4. πλάκες τῆς διαθήκης. Act. 7, 8. διαθήκη περιτομῆς i. e. *praeceptum de circumcisione*. Ita בְּרִית et διαθήκη Exod. 19, 5. Num. 10, 33. Deut. 9, 9. 10. — nunc: *promissiones annexae legibus* Luc. 1, 72. Act. 3, 25. Rom. 11, 27. Gal. 3, 15. 17. coll. v. 16. Ita בְּרִית et διαθήκη Ps. 25, 14. 74, 20. — b) contenti pro continente: *libri, quibus continentur leges et promissiones divinae*, ita de V. T. libris, ἡ παλαιὰ διαθήκη 2 Cor. 3, 14. Saepius non extat in N. T.

Διαίρεσις, εως, ἡ, (a διαιρέω divido, distinguo; divisio Xen. Cyr. 4, 5. 55.) *discrimen*, διαιρέσεις χαρισμάτων εἰσί i. e. *es finden Unterschiede statt unter den Geistesgaben* 1 Cor. 12, 4—6. (Diod. Sic. 2, 31.)

Διαιρέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et αἱρέω; aus einander nehmen, zerlegen, zertheilen Lucian. Dial. Mort. 16, 4.) *divido*. Bis in N. T., τινί τι concise pro: διελὼν δίδωμί τινί τι, *etwas unter Jem. theilen*, ut opes Luc. 15, 12. (Diod. Sic. 1, 2 et 33.) τινί, *Einem zutheilen, an Jem. vertheilen* 1 Cor. 12, 11. (Xen. Cyr. 4, 5. 51.)

Διακαθαρίζω, f. ίσω, (ex διά et καθαρίζω purgo) *perpurgo*. Bis in N. T. τὴν ἅλωνα Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. (διακαθαίρειν τὴν ἅλω Alciphr. epist. 3, 26.)

Διακατελέγχομαι, (ex διά, κατά et ἐλέγχω refuto) = διαλεγόμενός τινι [vid. ἀπολογέομαι] καταλέγχω αὐτόν *disputando refuto, redarguo*, τινί Act. 18, 28.

Διακονέω, ῶ, f. ήσω, impf. διηκόνουν, a. 1. διηκόνησα a. 1. p. διηκονήθην (a διάκονος q. v.) cf. de huius verbi augm. in medio posito *Buttm.* §. 78, not. 8. gram. max. §. 86, not. 6. *Matth.* §. 170. *Lob.* ad Phryn. p. 154.

ministro i. e. a) *ministerium* vel *operam praesto alicui, Jemandem dienen* aa) universe, sq. *dat. personae* Matth. 25, 44. οὐ διηκονήσαμέν σοι. Ioh. 12, 26. Act. 19, 22. Philem. v. 13. (Dem. 362, ult. δεσπότῃ διακονεῖν. Athen. 6. εἴθισται γὰρ ἐν ταῖς οἰκιακαῖς διακονεῖν τοὺς νεωτέρους τοῖς πρεσβυτέροις et depon. medium Lucian. Dial. Deorr. 4, 7. ἀνθρώποις διακονήσεσθαι οἴεται.) — absq. cas. pers. Matth. 20, 28. et Marc. 10, 45. οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, *ut ministretur* i. e. *ut ministeria ipsi praestentur, sed ut ministret*. Cf. de infinit. finali sub ἄγω monita. — (Xen. Cyr. 8, 3. 8. et depon. medium Ios. Ant. 19, 1. 6. διακονούμεθα δορύφοροι καὶ δήμιοι καθεστηκότες ἀντὶ στρατιωτῶν.) —

bb) maxime de personis in mensa apparentibus et cibum vel potum afferentibus: *cibos ministro alicui*, sq. *dativ. pers.* Matth. 4, 11. 8, 15. Marc. 1, 13. 31. Luc. 4, 39. 12, 37. 17, 8. (ita διακονεῖν τινα = Jemanden bedienen et pass. διακονεῖσθαι ὑπό τινος Diod. Sic. 5, 28. Philo de vit. contempl. T. 2. p. 482, 14.) — absque cas. personae Luc. 10, 40. 22, 27. Ioh. 12, 2. (Diod. Sic. 5, 40. Theophr. Char. 17. vel 22. 30 vel 15. Xen. An. 4, 5. 33. et *ministro* Cicer. in Pison. c. 27. fin. et *ministrari* Cicer. Verr. 3, 44. Colum. 12, 1.) — cc) additis ἀπό [vel ἐκ cf. *Griesb. de Wette* et *Schulz* ad Luc. l. l.] τῶν ὑπαρχόντων μοι de facultatibus meis i. e. *ad vitam necessaria* vel *victum suppedito*, universe, plene Luc. 8, 3. de h. l. lect. αὐτοῖς praeferenda lectioni αὐτῷ vid. *de Wette, Scholz, Schott.* — minus plene i. e. ut absint verba ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων Matth. 27, 55. Marc. 15, 41. — ratione habita antiquitatis christianae [vid. διάκονος]: *eleemosynis colligendis inopiae alicuius succurro*, sq. *dat. pers.* Rom. 15, 25. de h. l. particip. praes. = *dum in eo sum ut* vid. ad Marc. 10, 32. sub ἀναβαίνω observata. Hebr. 6, 10. — pro: *diaconi munere fungor, ein Armen- und Krankenpfleger sein* v. διάκονος. 1 Timoth. 3, 10. 13. 1 Petr. 4, 11.

b) *ministro aliquid, ministrum ago in aliqua re*, ubi nos: *in einer Sache dienen, einen Dienst leisten, etwas besorgen, etwas verwalten, seq. accus. rei* 2 Tim. 1, 18. ὅσα διηκόνησε. (Athen. 9. ὁ. γάμους. Theophr. char. 2, 4. — res omnes timide gelideque ministrat Horat. art. poet. v. 171.) — ἐπιστολήν pro: γράφειν ἐπιστολὴν καὶ διακονεῖν 2 Cor. 3, 3. ἐστὲ — ἡμῶν, quo loco operam, quam collocavit Paulus in Corinthiorum animis religionis christianae notitia imbuendis comparat epistolae, quam, ut se commendaret iis, ad eos dedit iisque διηκόνησε vel ministravit. — χάριν διακονεῖν pro: *beneficium colligere et ministrare* vel *suppeditare alicui* = *beneficium curare* 2 Cor. 8, 19. 20. — τινί τι 1 Petr. 1, 12. οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, *non sibi, sed vobis ea ministrarunt* = *haec suppeditantes* vel *praedicentes non suis, sed vestris usibus ministrarunt*. (Anacr. 9, v. 14. ἐγὼ δ' Ἀνακρέοντι διακονῶ τοσαῦτα. Plato διακονῶ σοι ταῦτα.) — τι εἰς ἑαυτούς = εἰς ἀλλήλους = *in usus mutuos* [cf. *Win.* p. 190.] 1 Petr. 4, 10. ἕκαστος — διακονοῦντες, quo l. partic. διακονοῦντες, uti v. 8. ἔχοντες et φιλόξενοι pendet a praecepto generali πολιτεύεσθε ἀξίως τοῦ εὐαγγ. latente in vocab. σωφρονήσατε vel addendum est ad διακ. cogitando ἐστέ. Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 48 sqq.

c) *ministro alicui rei, etwas besorgen, seq. dativo rei*, ut: διακονεῖν τραπέζαις [abaco assidens] *rem pecuniariam curare*. Legitur Act. 6, 2. sic, ut, si sensum spectaveris, sit i. q. διακονεῖν i. e. *diaconi munere fungi, die Einnahme und Vertheilung der Almosengelder besorgen*. Aliter *de Wette* Act. Apost. p. 50 sq. (Virg. Aen. 6, 302. 10, 218. *ministrare velis*. Stat. Theb. 7, 751. *ministrare habenis*. Varro de re rust. praef. extr. *ministrare sumtibus*.) Saepius non legitur in N. T.

Διακονία, ας, ἡ, *ministerium* i. e. a) *Aufwartung, Bedienung*, de ministerio, quod est in cibis parandis et offerendis. Luc. 10, 40. (Xen. Oec. 7, 41.) — b) *opera, quam praesto alicui, Dienst, Dienstleistung* [ut: reipublicae Dem. 328, ult.] aa) universe 2 Cor. 11, 8. 2 Tim. 4, 11. Hebr. 1, 14. — bb) de muneribus religionis causa susceptis: *munus, provincia, Amt, Dienst*, nunc universe Rom. 12, 5. 1 Cor. 12, 6. Eph. 4, 12. Col. 4, 17. 2 Tim. 4, 5. — additis vocabulis naturam et rationes muneris accuratius definientibus Act. 6, 4. διακονία λόγου i. e. docendi munus. 2 Cor. 3, 7. διακ. τοῦ θανάτου ἐν γράμμασι i. e. διακ. νόμου vel λόγου τοῦ θανάτου *munus legis, quae mortem minatur, annuntiandae* vel *tradendae*. v. 8. διακονία τοῦ πνεύματος i. e. διακονία λόγου τοῦ πνεύματος *munus doctrinae spiritualis* vel *Spiritum div. promittentis tradendae* v. 9. διακονία τῆς κατακρίσεως i. e. διακονία τοῦ λόγου τῆς κατακρίσεως *munus doctrinae*,

poenae minantis, tradendae; ibid. *διακ. τῆς δικαιοσύνης* i. e. *διακ. λόγου τῆς δικαιοσ. munus, doctrinae, veniam promittentis, tradendae* 2 Cor. 5, 18. *διακ. τῆς καταλλαγῆς* i. e. *provincia doctrinae, reconciliationem pollicentis, tradendae* coll. v. 19. 2 Cor. 9, 12. *διακ. λειτουργίας munus beneficii publici curandi* — de munere apostoli Act. 1, 17. 25. 20, 24. 21, 19. Rom. 11, 13. 2 Cor. 4, 1. 6, 3. — cc) de ministerio, quod est in egestate aliorum sublevanda = *sustentatio eleemosynis* vel *beneficiis conferendis conspicua, milde Unterstützung* Act. 11, 29. *εἰς διακονίαν* i. e. *ad sustentandos egenos, πέμψαι* sc. pecunias. Rom. 15, 31. *ἡ διακονία μου ἡ εἰς ἱερουσαλήμ* i. e. eleemosynae Hierosolymam a me deportandae 2 Cor. 8, 4. 9, 1. 13. — pro: *eleemosynarum cura et distributio* Act. 6, 1. 12, 25. Saepius non extat in N. T.

Διάκονος, ου, ὁ, ἡ, (minister, ancilla a pedibus, cursor, der Läufer, Laufende, de etymol. h. v. a *διά* et *κόνις*, pulvis, vel a *διάκω, διήκω*, curro vid. *Passow* sub hoc voc. *Buttm.* Lexil. Vol. 1. p. 218—221.) *minister, Diener* a) de ministris cibum et potum ministrantibus, *Aufwärter, Bedienter* Ioh. 2, 5. 9. (Lucian. de merced. cond. §. 26. Athen. 10, p. 420. K. Pol. 31, 4. 5. Xen. Mem. 1, 5. 2. Hier. 3, 11. — Honestiores fuisse *τοὺς διακόνους τῶν δούλων*, testatur Athen. 10, p. 192. B. *δοῦλος οὐδεὶς ἦν ὁ διακονήσων, ἀλλ' οἱ νέοι τῶν ἐλευθέρων ᾠνοχόουν. Buttm.* l. l. p. 220.) — Matth. 22, 13. — b) universe Matth. 20, 26. 23, 11. Marc. 9, 35. 10, 43. Ioh. 12, 26. — Rom. 15, 8. *δ. περιτομῆς* i. e. *τῶν περιτμηθέντων.* Gal. 2, 17. *ἁμαρτίας δ.* i. e. *adiutor peccati, der der Sünde Vorschub thut.* — c) de personis, quibus utitur Deus ministris in consiliis exsequendis, ut de magistratibus Rom. 13, 4. — vel ratione habita rel. chr. tradendae 1 Cor. 3, 5. — *θεοῦ δ.* 2 Cor. 6, 4. — *δ. τοῦ εὐαγγελίου* Eph. 3, 7. Col. 1, 23. — *δ. τ. χριστοῦ* Col. 1, 7. 1 Tim. 4, 6. — *δ. ἐν κυρίῳ* = *Diener, Arbeiter am Werke d. Herrn* Eph. 6, 21. Col. 4, 17. — *δ. καινῆς διαθήκης* 2 Cor. 3, 6. — *δ. τ. ἐκκλησίας* Col. 1, 25. — 2 Cor. 11, 15. *διάκονοι δικαιοσύνης* vel: *ministri in religione, probitatem* vel *integritatem, quae Deo placet, promittente, tradenda occupati.* — d) ex antiquitate christiana: *diaconus* et *ἡ διάκονος, diaconissa, Armen- und Krankenpfleger;* erat enim diaconorum et diaconissarum, aegrotos curare et pecunias in usum pauperum collectas administrare ac distribuere cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Diaconen* et *Neander* Gesch. der Pflanz. u. Leit. der chr. Kirche. P. 1. p. 43 sqq. Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 8. 12. Rom. 16, 1. Saepius non extat in N. T.

Διακόσιοι, αι, α, (ex *δίς* et *ἑκατόν*) *ducenti, ae, a,* Marc. 5, 37. Ioh. 6, 7. 21, 8. cet.

Διακούω, f. *ούσομαι* (ex *διά* et *ἀκούω*, audio; ad finem usque audio) *accurate et diligenter audio.* Ita semel de iudice causam cognoscente, sq. genit. pers. Act. 23, 35. — *οἱ ο'* pro שָׁמַע Deut. 1, 16. (de discipulo doctorem audiente sq. genit. Plut. vit. Cicer. c. 4.)

Διακρίνω, f. *ινῶ,* (*διά, κρίνω*) 1) *discerno* i. e. a) *separo, aus einander scheiden, absondern, trennen,* medium: *me separo* propr. Iud. v. 22. *διακρινόμενοι.* De h. l. lectione v. *Griesb., Schott, Knapp.* (Hdian. 3, 1. 9.) — b) *unterscheiden, τί* Matth. 16, 3. — *τινά aliquem* scil. ab aliquo [Lucian. Dial. Deorr. 26, 1.] 1 Cor. 4, 7. quo l. alii qua sensum esse monent: *praefero, auszeichnen.* Si h. l. a plural. [v. 6.] transitus fit ad singul., ita, ut quod de pluribus [*ἄλλοις*] dictum esset, nunc de uno intelligatur, qui est in numero plurium cf. *Matth.* §. 293. *Id.* ad Eur. Or. p. 111. Hippol. v. 655. *Heindorf* ad Plat. Gorg. p. 105. Protag. p. 499. *Bornem.* schol. p. 85 sq. ad Xen. Mem. 4, 7. 4. Cyr. 1, 2. 12. *Win.* p. 504. et in comm. ep. P. ad Gal. p. 99. 130. — *δ. μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτούς* = *discrimen facio inter nos et illos* Act. 15, 9. de h. l. *οὐδέν* vid. *ἀδικέω.* — 2) *diiudico, beurtheilen,* absol. 1 Cor. 14, 29. — *ἐμαυτὸν me ipsum = me ipsum exploro* 1 Cor. 11, 31. — *τὸ σῶμα τοῦ κυρίου* i. e. *quid sibi velit corporis Christi memoria per coenae sacrae celebrationem repetita, considero et diiudico* 1 Cor. 11, 29. Alii h. l. esse monent: *discerno.* De lusu verborum in verbis *διακρίνω* et *κρίνω* h. l. obvio vid. *Win.* p. 480. — d) sensu forensi: *lites dirimo et compono, decerno, entscheiden* [cf. nostrat. streitende Parteien auseinander setzen], *ἀνὰ μέσον τινός* 1 Cor. 6, 5. (Lucian. Dial. Mort. 29, 2. Hdian. 8, 4. 9. Dem. 163, 15.) — pro שָׁפַט Exod. 18, 16. — — 3) Medium *διακρίνομαι,* a. 1. p. *διεκρίθην* signif. reflexiva [vid. *ἀποκρίνομαι*] *litigo, altercor, discepto* a) universe, sq. *πρός τινα* Act. 11, 2. — sq. dativ. Iud. v. 9. cf. de hoc dat. *Matthiae* §. 404. et supra sub *ἀπολογέομαι* notata. (Lucian. Pseudosoph. §. 5. Pol. 18, 35. 4.) — b) [ich bin mit mir selbst im Streite] *dubius haereo, haesito* Matth. 21, 21. Marc. 9, 23. — *ἐν ἐμαυτῷ in animo meo = apud me ipsum* Iac. 2, 4. — *μηδὲν* [i. e. *nulla ratione, in keiner Hinsicht,* vid. *ἀδικέω*] *διακρινόμενος* Act. 10, 20. 11, 12. — Rom. 4, 20. *εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν* [i. e. *promissionem quod attinet*] *οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ* i. e. *non dubitabat diffidendo.* Rom. 14, 23. Iac. 1, 6. — Saepius non extat in N. T.

Διάκρισις, εως, ἡ, (*διακρίνω*) *diiudicatio.* Ter in N. T. ut *καλοῦ, κακοῦ* Hebr. 5, 4. *πνευμάτων* 1 Cor. 12, 10. (Xen. H. G. 6, 2. 27. Apollon. Rhod. Argon. 4, 1169.) Rom. 14, 1. *διακρίσεις διαλογισμῶν* [absprechende] *Urtheile* [alii: *disceptatio, Streit*] *über die Gedanken und Ansichten Anderer.* Alii aliter, v. *Koppius* ad h. l. —

Διακωλύω, f. *ύσω,* (ex *διά* augente et *κωλύω*) *vehementer prohibeo.* Semel in N. T. Matth. 3, 14. *διεκώλυε αὐτόν* i. e. *vehementer prohibere eum conabatur.* Cf. de verbis voluntatem saepe significantibus et quatenus in talibus differant imperf. et aor. sub *ἀποθνήσκω* observata. (Pol. 1, 44. 4. Xen. H. G. 1, 6. 10.)

Διαλαλέω, ῶ, f. *ήσω,* (ex *διά* et *λαλέω*) 1) *ultro citroque verba habeo, hin u. her besprechen,* sq. *πρὸς ἀλλήλους* et interrog. indir. (sq. *ὅτι* Diod. Sic. 14, 64.) 2) *ultro citroque narro, divulgo, τί* Luc. 1, 65. (Eurip. Cyclop. v. 174.) Saepius non legitur in N. T.

Διαλέγομαι, f. *ξομαι,* verb. dep. med. c. a. 1. med. et passiv. *διελέχθην* [vid. *Rost* p. 278. — a verbo *διαλέγω,* dispono, aus einander legen Xen. Mem. 4, 5. 2. *διαλέγομαι* cogitando dispono mihi, mecum delibero v. *Passow* sub hoc voc.] 1) *dissero, disputo* a) sq. dat. pers. i. e. *cum aliquo* vel *ad aliquem* Act. 17, 17. 18, 19. 20, 7. (Xen. Mem. 1, 6. 11.) — addito *ἀπό τινος* i. e. *exordiens ab aliqua re* [vid. *ἀπό*] Act. 17, 2. — b) sq. *πρός τινα* Marc. 9, 34. de h. l. a. 1. = plusqpf. vid. sub *ἀλείφω* monita. — Act. 24, 12. (Xen. Mem. 1, 6. 1.) — c) sq. *περί τινος, de aliqua re* Act. 24, 25. (Plut. vit. Pomp. c. 4. Xen. Cyr. 3, 32. Plat. apol. Socr. §. 3.) — d) absolute Act. 17, 4. 19, 8. 9. 20, 9. — e) *διακρινόμενός τινι διαλέγομαι, altercor, discepto c. aliquo* Iud. v. 9. Ita *διαλέγεσθαι* LXX Iudd. 8, 1. — 2) *sermocinor, loquor, τινί* i. e. *ad aliquem* Hebr. 12, 5. q. l. *ἡ παράκλησις* sistitur ut persona cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 658. (Hdian. 1, 5. 2. Xen. Mem. 4, 4. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Διαλείπω, f. *ψω,* (*διά, λείπω,* relinquo; intermedium relinquo) *interiicio* pro: *interiicio χρόνον* i. e. *desino.* Extat tantum Luc. 7, 45. *οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας* i. e. *non desiit deosculari = continuo deosculata est pedes meos.* De h. l. particip. vid. ad *ἀνάπαυσις* notata. — *οἱ ο'* pro הֵמִישׁ Ier. 17, 8. (Hdian. 7, 1. 15. Xen. Apol. Socr. §. 16.)

Διάλεκτος, ου, ἡ, (*διαλέγομαι,* quod vid. explanatio vocis, quae lingua fit Arist. Hist. Anim. 4, 9.) *lingua, sermo, die Sprache, die ein Volk redet.* Sexies in N. T. Act. 1, 19. 2, 6. 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14. (Polyb. 1, 67. 9. 1, 80. 6.)

Διαλλάσσω, f. *ξω,* (*διά, ἀλλάσσω*) *permuto,* passivum *διαλλάσσομαι,* a. 2. p. *διηλλάγην permutor, ich ändere mich* i. e. *infensum erga aliquem animum meum muto in animum benevolum et amicum* i. e. *in gratiam redeo cum aliquo, τινί* [de quo dat. directionis vid. *ἀπολογέομαι*], ita semel in N. T. Matth. 5, 24. — *οἱ ο'* pro הִתְרַצָּה 1 Sam. 29, 4. (Thuc. 8, 70. Plut. vit. Them. c. 28.)

Διαλογίζομαι, f. *ίσομαι,* dep. med. (ex *διά* et *λογίζομαι;* rationes computo Dem. 1236, 17.) 1) *ratiocinor,*

cogito, παρ' ἑαυτοῖς, *apud se* Matth. 21, 25. — sq. ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν = *secum* Marc. 2, 6. 8. Luc. 5, 22. — addito περί τινος Luc. 3, 15. de h. l. optativo in verbis μήποτε — χριστός vid. ἀνακρίνω. — ἐν ἑαυτοῖς *secum* Matth. 16, 7. 8. Luc. 12, 17. — absolute Luc. 1, 29. 5, 21. πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Marc. 8, 16. — ὅτι = *darüber dass* v. 17. ὅτι c. verbo finito pro acc. c. inf. Ioh. 11, 50. (διαλογίζεσθαι διαλογισμούς Arrian. Epictet. 1, 9.) — 2) *disputo* [Ael. V. H. 14, 43. Xen. Mem. 3, 3. 1.] sq. πρός τινα Marc. 9, 33. — Saepius non habetur in N. T.

Διαλογισμός, οῦ, ὁ, (computatio Dem. 951, 20. a διαλογίζομαι.) 1) *cogitatio*, *consilium* Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Luc. 2, 35. 5, 22. 6, 8. 9, 46. 47. 24, 38. Rom. 1, 21. 14, 1. 1 Cor. 3, 20. (Plut. vit. Pomp. c. 73. vit. Othon. c. 9. Arrian. Epict. 1, 9. Polyb. 8, 17. 8.) — Iac. 2, 4. ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν i. e. *ihr wurdet Richter von verwerflichen Grundsätzen*. De h. l. genit. qualitatis vid. sub γίνομαι p. 236. notata. — 2) *disceptatio* Phil. 2, 14. 1 Tim. 2, 8. (colloquium Plut. Apophth. Mor. 2. p. 23 ed. *Tauchn.*) Saepius non legitur in N. T.

Διαλύω, f. ύσω, (διά, λύω) *dissolvo*, de agmine soluto vel dissipato, ita semel in N. T. Act. 5, 36. (Pol. 4, 12. 1. Hdian. 4, 7. 2.)

Διαμαρτύρομαι, dep. med. (ex διά et μαρτύρομαι, testor; per Deum hominumque fidem testor vel affirmo Xen. H. G. 3, 2. 13.) 1) *obtestor*, *obsecro* a) de adhortantibus: *graviter moneo*, *etwas dringend gebieten*, *dringend ermahnen* aa) universe sq. dat. pers. ἵνα μή Luc. 16, 28. — sine dat. pers. et addito ἐνώπιον τοῦ κυρίου vel τοῦ θεοῦ, sq. nunc infinit. 2 Tim. 2, 14. nunc ἵνα 1 Tim. 5, 21. nunc oratione directa 2 Tim. 4, 1. — διαμαρτύρομαι — λέγων Act. 2, 40. — pro הָעִיד Exod. 19, 21. Neh. 9, 26. (τί Ios. Ant. 9, 8. 3. mediae orationi interseritur Xen. Cyr. 7, 1. 17.) — b) in affirmatione = *sanctissime affirmo*, *obtestor*, *palam testor* 1 Thess. 4, 6. — τινί, addito λέγων Act. 20, 23. τινί τι v. 21. — τινὶ τὸν χριστὸν ἰησοῦν i. e. *esse Iesum Messiam* 18, 5. ἐκτίθεμαί τι διαμαρτυρόμενος 28, 23. de horum l. particip. impf. vid. ἀγανακτέω. (*obtestor* Tacit. hist. 3, 10. Ann. 12, 5.) — 2) *testificor*, *testimonium exhibeo*, *τί de aliqua re* Act. 20, 24. — εἰς ἱερουσαλήμ = testimonium rei perfero Hierosolymas 23, 11. — δ. καὶ λαλέω τι 8, 25. δ. λέγων Hebr. 2, 6. — Saepius non habetur in N. T.

Διαμάχομαι, f. χήσομαι, dep. med. (ex διά augente et μάχομαι) *depugno*, [pp. Xen. An. 7, 4. 10.] de hominibus acriter disputantibus, semel in N. T. Act. 23, 9. διεμάχοντο λέγοντες. (Sir. 8, 1. Thuc. 3, 40.)

Διαμένω, f. νῶ, (ex διά et μένω, maneo) *permaneo* [in loco Xen. An. 7, 1. 6.] i. e. a) *non muto statum et conditionem* Luc. 1, 22. διέμενε κωφός. Gal. 2, 5. q. l. διαμένειν πρός τινα, de re, quae servatur alicui: *Jemandem fest verbleiben*. 2 Petr. 3, 4. Hebr. 1, 11. Ita οἱ ὁ' pro עָמַד Ps. 102, 27. (Pol. 1, 18. 6. Xen. Ages. 1, 4.) — b) μετά τινος *perduro cum aliquo*, *constanter alicui adhaereo*, *aushalten bei Jemandem* Luc. 22, 28. (τινί Diod. Sic. 14, 48. Xen. H. G. 7, 1. 44.) Saepius non extat in N. T.

Διαμερίζω, f. ίσω, (ex διά et μερίζω) *divido* i. e. a) *in partes divido*, *theilen*, *zertheilen* aa) de lingulis flammae Act. 2, 45. (de suffragiis Herodian. 4, 3. 2.) — bb) trop. de familia, republica factionibus divisa vel discissa, pass. *dissideo*, *in Parteien getheilt sein* sq. ἐπί τινα vel τινί = διαμερίζεσθαι καὶ ἀναστῆναι ἐπί τινα vel ἐπί τινι i. e. *dissidere et insurgere contra aliquem* Luc. 11, 17, 18. 12, 52. 53. cf. *Herm.* ad Vig. p. 882. ad Soph. Aiac. v. 1086. ad Philoct. v. 66. — cc) de partitione, ut vestium, medium διαμερίζομαί τι, *mihi* [et aliis] *divido aliquid* i. e. *inter me et alios divido aliquid*, *unter sich theilen*, sq. acc. rei Matth. 27, 35. de h. l. lect. vid. *Griesb.* ed. *Schulz. Schott*, *Fritzsche*, *Knapp.* Luc. 23, 34. — sq. acc. rei et ἑαυτοῖς Ioh. 19, 24. (ita νέμεσθαι τὴν ἀρχήν Hdian. 4, 3. vel τὴν ἀθανασίαν Lucian. D. D. 26, 3.) — b) *distribuo*, *vertheilen*, τινί τι Luc. 22, 17. Act. 2, 45. (τὶ εἴς τινας Hdian. 1, 17. 3. coll. Cornel. Nep. vit. Thrasyb. c. 1.) Saepius non extat in N. T.

Διαμερισμός, οῦ, ὁ, (a διαμερίζω) *divisio* [i. e. partitio, Vertheilung Diod. Sic. 11, 47.] i. e. *divisio in factiones*, *dissidium*. Semel in N. T. Luc. 12, 52. (Improbarunt hanc vocem Grammatici veteres, ut Pollux 8, 136. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 511.) Semel legitur in N. T.

Διανέμω, f. μῶ, (a διά et νέμω) *divido* [i. e. distribuo Xen. Mem. 3, 4. 1.] i. e. *dispergo*, *divulgo*, εἰς τὸν λαόν, ut nos: *unter die Leute bringen*. Semel in N. T. Act. 4, 17. (Cicer. pro leg. Manil. c. 11. hoc tantum bellum — tam late *divisum* atque *dispersum*.)

Διανεύω, f. σω, (διά augens et νεύω) *nutu significo*, *innuo*, i. q. νεύω sed fortius. Extat tantum Luc. 1, 22. de h. l. verbis ἦν διανεύων durationem indicantibus vid. *Win.* p. 327. et de imperf. simplici eandem vim habente sub ἀγαπάω observata. — οἱ ὁ' pro קָרַץ עַיִן Ps. 35, 19. (Antholog. gr. T. 3. p. 47. ed. *Jacobs.* Diod. Sic. 3, 17.)

Διανόημα, τος, τό, (διανοέομαι) *cogitatio*. Legitur tantum Luc. 11, 17. (Sir. 22, 16. Xen. H. G. 7, 5. 19.)

Διάνοια, ας, ἡ, (meditatio, τὸ διανοεῖσθαι) 1) *mens*, *intelligendi facultas* Matth. 22, 37. Marc. 12, 30. Luc. 10, 27. Eph. 4, 18. ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, de hoc dat. vid. sub ἀγαλλιάω monita. — Hebr. 8, 10. 10, 16. 1 Petr. 1, 13. 2 Petr. 3, 1. (Xen. Mem. 3, 12. 6. Hdian. 2, 9. 15.) — 2) *intelligentia*, *Einsicht* 1 Ioh. 5, 20. — 3) *cogitandi et sentiendi ratio*, *sensus*, nunc absolute Col. 1, 21. ἐχθροὶ τῇ διανοίᾳ nunc addito: καρδίας Luc. 1, 51. de plur. διανοίαι Eph. 2, 3. vid. sub αἰσχύνη notata et *Harless* ep. ad Eph. p. 165. (Xen. Oec. 10, 1.) Saepius non extat in N. T.

Διανοίγω, f. ξω [de formis a. 1. διήνοιξα, a. 1. p. διηνοίχθην, impf. διήνοιγον v. ἀνοίγω] *adaperio*, *quod clausum erat*, ut τὰς ἀκοάς vel τοὺς ὀφθαλμούς τινος i. e. *auditum*, *visum reddo* Marc. 7, 34. 35. Luc. 24, 31. — ita ἀνοίγω ὀφθαλ., ὦτα פָּקַח עֵינַיִם, אָזְנַיִם Ies. 35, 5. 2 Regg. 6, 20. — ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ut פֶּטֶר רֶחֶם *masculus clausam matricem aperiens* i. e. *primogenitus* Luc. 2, 23. coll. Exod. 13, 2. — metaph. ut τὰς γραφάς i. e. *sensum S. S. aperio* = *explico* Luc. 24, 32. Act. 17, 3. Ita פָּתַח Ps. 119, 130. — τὸν νοῦν, *das Verständniss öffnen*, *sensum verborum obscurum et clausum quasi recludere* Luc. 24, 45. — τὴν καρδίαν διανοίγειν, *animum aperire*, *aditum ad animum patefacere* i. e. *promtum reddere*, sq. infinit. Act. 16, 14. (2 Macc. 1, 4. Themistius 2. p. 29.) — Saepius non legitur in N. T.

Διανυκτερεύω, f. σω, (διά et νυκτερεύω, pernocto) *totam noctem transigo* sq. ἐν τινι *in aliqua re*, *in negotio aliquo*, *pernocto*. Legitur tantum Luc. 6, 12. (Diod. Sic. 13, 62. Hdian. 1, 16. 7. Ios. bell. iud. 2, 14. 7.)

Διανύω, f. ύσω, (διά et ἀνύω perficio) *plane perficio*, *absolvo*. Semel in N. T. τὸν πλοῦν. Act. 21, 7. (Ael. V. H. 2, 23. Xen. Cyr. 1, 4. 28.)

Διαπαντός, vid. supra sub διά.

Διαπαρατριβή, ῆς, ἡ, (διά et παρατριβή, simultas, Verfeindung, contentio Max. Tyr. 39, 3.) *vana disputatio*, vel *continua contentio*, *fortgesetzte Reibung*, semel 1 Tim. 6, 5. de h. l. lect. διαπαρατριβή et παραδιατριβή et de utriusque voc. discrimine cf. *Win.* p. 93. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 796. *Schott*, *Griesb. Knapp. Leo* ep. P. 1. ad Tim. p. 60. — Semel in N. T. 1 Tim. 6, 5.

Διαπεράω, ῶ, f. άσω (διά et περάω, permeo) *traiicio*, *transeo*, de personis fluvium vel lacum traiicientibus, absol. Matth. 9, 1. 14, 34. Marc. 5, 21. 6, 53. — οἱ ὁ' pro עָבַר Deut. 30, 13. — sq. εἰς c. acc. Act. 21, 2. de h. l. particip. praes. = *quod in eo erat*, *ut traiiceret*, vid. sub ἀναβαίνω monita. (Ita διαπλεῖν εἰς Xen. An. 7, 8. 1. et addito acc. fluvii Arrian. Exp. Alex. M. 7, 10. 12.) — sq. πρός τινα de transeuntibus Luc. 16, 26. — (Pol. 11, 18. 4. Xen. Ven. 9, 18.)

Διαπλέω, f. εύσομαι (διά et πλέω navigo) *pernavigo*, *navigando transeo*, ut τὸ πέλαγος, ita semel in N. T.

Act. 27, 5. de h. l. acc. vid. διαβαίνω. — (Hdian. 8, 6. 11. sq. εἰς Xen. An. 7, 8. 1.)

Διαπονέω, ῶ f. ήσω (διά, πονέω, laboro) *omni studio laboro* [Aristot. poet. 25, 5.] med. *διαπονέομαι*, οῦμαι, cum a. 1. p. διεπονήθην signif. reflex. [vid. αἰσχύνω] ex usu graecitatis serioris [cf. *Win.* p. 24.] *aegerrime fero*, bis in N. T. de indignantibus Act. 4, 2. 16, 18. (Ita πονέομαι aegre fero Hom. Iliad. 9, 12.)

Διαπορεύομαι, f. εύσομαι, pass. c. fut. medii (διά et πορεύομαι) *iter facio per locum*. Quinquies in N. T., sq. διά c. genit. loci [cf. de praepos. repetita ἀπαίρω] Luc. 6, 1. — sq. acc. loci [de quo vid. διαβαίνω] Act. 16, 4. (Xen. An. 2, 5. 18.) — absol. Luc. 18, 36. Rom. 15, 24. (Xen. An. 2, 2. 11.) — addito κατὰ πόλεις καὶ κώμας Luc. 13, 22.

Διαπορέω, ῶ, f. ήσω et *διαπορέομαι*, οῦμαι [Luc. 24, 4.] (διά intendens et ἀπορέω haesito) *valde haesito, dubius haereo*. Quinquies in N. T. Luc. 9, 7. Act. 2, 12. (sq. orat. indir. Diod. Sic. 2, 18. Ios. Ant. prooem. §. 4.) — addito ἐν ἑαυτῷ Act. 10, 17. — περί τινος Luc. 24, 4. Act. 5, 24.) ὑπέρ τινος Ael. V. H. 4, 17.)

Διαπραγματεύομαι, f. εύσομαι dep. med. (διά et πραγματεύομαι — studium et operam pono in aliqua re Plat. Phaedon. c. 24. ed. *Fisch.*) *gnaviter negotior*. Semel Luc. 19, 15. q. l. cum de re pecuniaria agatur = *negotiando lucrum bonum facio*; τίς τί διεπραγματεύσατο i. e. *quis et quid lucratus fuerit*. Cf. de more Graecorum plures interrogationes una comprehendendi sub αἴρω monita. (πραγματευτής, mercator Plut. de non foener. c. 2. et de cupid. div. c. 4.)

Διαπρίω, f. ίσω, (διά et πρίω, seco; serra disseco Apollod. Bibl. 3, 15. 9. — οἱ ο' pro שׂוּר 1 Chron. 20, 3.) *dentibus frendeo* [μισεῖ δὲ καὶ λάθρα τοὺς ὀδόντας διαπρίει Lucian. de calumn. non temere credenda §. 24. Aristoph. Ran. v. 958.] trop. pro: *valde indignor, vehementi ira commoveor*, quod cum sit animi [i. e. rein geistiger Art im Innern des Subiectes] legitur med. διεπρίοντο Act. 5, 33. addito ταῖς καρδίαις [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] 7, 54. Vide de hoc medii usu sub ἀνατίθημι notata.

Διαρπάζω, f. άσω, *diripio* [zerreissen Hom. Iliad. 26, 355., διά et ἁρπάζω]. Bis in N. T. sq. acc. rei Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. (Diod. Sic. 4, 66. Xen. An. 1, 2. 26.) — οἱ ο' pro בָּזַז Gen. 34, 27. 29. גָּזַל Deut. 28, 29.

Διαῤῥήγνυμι, et form. ion. *διαῤῥήσσω* f. ξω (διά et ῥήγνυμι) *rumpo, discindo*. Quinquies sq. accus. ut τὰ ἱμάτια, χιτῶνας Matth. 26, 65. Marc. 14, 63. Act. 14, 14. Uti in luctu, ita etiam blasphemia in Deum audita vestem lacerare i. e. das Kleid vorn an der Brust zerreissen, moris erat apud Iudaeos cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Trauer.* — Luc. 5, 6. διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον hyperbol. *das Netz zerriss, bekam einen Riss* — τὰ δεσμά 8, 29. — οἱ ο' pro קָרַע Ios. 7, 6. בָּקַע 2 Sam. 23, 16. (Ael. V. H. 9, 35. Xen. Cyr. 8, 2. 21.)

Διασαφέω, ῶ, f. ήσω (διά et σαφής manifestus; manifesto, deutlich machen. Diod. Sic. 11, 17. , 92.) *enarro*. Semel in N. T. τινί τι Matth. 18, 31. — οἱ ο' pro בֵּאֵר Deut. 1, 5. (Pol. 1, 46. 4.)

Διασείω, f. σω (ex διά et σείω, quatio) *concutio* [pp. Ael. V. H. 2, 14. Diod. Sic. 20, 87.] *placken, durch Furcht Geld von Jem. erpressen* [cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 30.] ita semel in N. T. Luc. 3, 14. (3 Macc. 7, 21. Alciphr. 3, 20.)

Διασκορπίζω, f. ίσω (διά et σκορπίζω) 1) *dispergo, disiicio*, sq. acc. *disiicio* Matth. 26, 31. Marc. 14, 27. Luc. 1, 51. Ioh. 11, 52. Act. 5, 37. (Pol. 1, 47. 5. Ael. V. H. 13, 46.) — *dilapidandi* sens. τί Luc. 15, 13. 16, 1. — 2) ad normam hebr. זָרָה, *ventilo, vanno* Matth. 25, 24. 26. coll. Ies. 4, 49. Esse hoc vocabulum Atticis non usurpatum, neque nisi apud Graecos seriores obvium, observavit *Lob.* ad Phryn. p. 218. *Win.* p. 26. — Saepius non habetur in N. T.

Διασπάω, f. άσω, *discerpo, disrumpo* (διά et σπάω, traho). Bis in N. T. sq. accus. Marc. 5, 4. Act. 23, 10. (Ael. V. H. 3, 42.) — οἱ ο' pro בָּקַע Hos. 13, 8. נָתַץ Iob. 19, 10.

Διασπείρω, f. ερῶ, (διά et σπείρω semino; dissemino) *dissipo, dispergo*. Ter in N. T. — διεσπάρην sq. κατά c. acc. loci Act. 8, 1. — v. 4. addito ἀπό τινος = *auf Veranlassung*, vel *propter* [vid. ἀπό] Act. 11, 19. (Ael. V. H. 3, 1. Xen. An. 1, 8. 25.) — οἱ ο' pro נָפַץ Gen. 9, 19.

Διασπορά, ᾶς, ἡ, (διασπείρω quod vid. disseminatio) *dissipatio, dispersio*. Ter in N. T. sensu iudaico: *ea populi iudaici conditio, qua ab exilio inde babylonico dispersi habitabant Iudaei in omnibus fere terris* [τὸ γὰρ Ἰουδαίων γένος πολὺ — κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παρέσπαρται τοῖς ἐγχωρίοις Ios. bell. iud. 7, 3. 3.] Iac. 1, 1. ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ δ. *in dispersione viventibus = dissipatis*. 1 Petr. 1, 1. παρεπιδήμοις διασπορᾶς *in dispersione* i. e. *dissipatis*. — ἡ διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων i. e. *die Zerstreuung* [= die Zerstreuten vid. αἰχμαλωσία] *unter den Griechen* Ioh. 7, 35. Vide de hoc genit. usu *Win.* p. 172. *de Wette* Ev. Ioh. p. 99. et supra sub αἷμα no. c. notata.

Διαστέλλω, f. στελῶ (διά, στέλλω — diduco, aus einander ziehen, ut τὴν σκηνήν Plut. apophth. Mor. 2. p. 29. ed. *Tauchn.* tum distinguo, discerno, ut τὰς κατὰ μικρὸν διαφορὰς Philo de vit. Mos. lib. 3. hinc) medium *διαστέλλομαι*, a. 1. διεστειλάμην, [me vel mentem meam clare et distincte explico Pol. 3, 23. 5.] *moneo, praecipio, anbefehlen*. Septies in N. T. sq. dat. pers. Marc. 7, 36. Act. 15, 24. — sq. dat. pers. et ἵνα Matth. 16, 20 et Marc. 7, 36. 9, 9. — addito *πολλά* i. e. *valde* [cf. *Buttm.* §. 115, not. 4. coll. §. 118, 7. *Matth.* §. 446, 7. coll. §. 415, not. 3.] Marc. 5, 43. — absolut. et sq. orat. direct. Hebr. 12, 20. — οἱ ο' pro הִזְהִיר Exod. 18, 28. Ezech. 3, 19. (Pol. 16, 28. 5.)

Διάστημα, τος, τό, (διίστημι) *spatium, intervallum*, semel in N. T. de tempore Act. 5, 7. de h. l. nominat. absol. in verbis parentheticis ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα vid. *Win.* p. 168 sq. coll. *Matth.* §. 311. §. 562, 1. *Rost* §. 131, 6. *Buttm.* §. 132. not. 4.

Διαστολή, ῆς, ἡ, (διαστέλλω, separo, distinguo) *distinctio, discrimen*, ter in N. T. Rom. 3, 22. 10, 12. 1 Cor. 14, 7. (Polyb. 16, 28. 4.)

Διαστρέφω, f. ψω, perf. pass. διέστραμμαι [cf. *Buttm.* §. 88, b. not. 3. gr. max. §. 98, not. 4. *Matth.* §. 189. et de particip. perf. quatenus ad statum durantem pertinet sub ἀγαπάω observata — διά, στρέφω verto; distorqueo Xen. Symp. 7, 3.] *perverto, verdrehen, eine falsche Richtung geben*. Septies in N. T. — sq. accus. γενεὰ διεστραμμένη *gens perversa* vel *animi perversi* Matth. 17, 17. Luc. 9, 41. Phil. 2, 15. — τὸ ἔθνος 23, 2. λαλεῖν διεστραμμένα *loqui perversa* i. e. *quae a vera doctrina abstrahunt* Act. 20, 30. τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας Act. 13, 10. τινὰ ἀπό τινος i. e. *ita perverto aliquem, ut avertam eum ab aliquo* v. 8. (ita c. ἀφίστασθαι Pol. 5, 41. 1. — 8, 24. 3. Diod. Sic. 12, 12.) —

Διασῴζω, f. σώσω, (διά et σώζω, servo; totum aliquid servo Xen. An. 5, 6. 18.) *servo, salvum et incolumem praesto aliquem*, sq. accus. Act. 27, 43. 28, 1. (Xen. Mem. 2, 10. 2.) — ἔκ τινος Act. 28, 4. διά τινος 1 Petr. 3, 20. — de aegrotis = *persano* Matth. 14, 36. Luc. 7, 3. — in constructione praegn. διασώζω τινὰ εἴς τι, ἐπὶ τὴν γῆν, πρός τινα = *salvum perduco aliquem in locum; ad aliquem* Act. 23, 24. 27, 44. 1 Petr. 3, 20. — pro נִמְלַט Gen. 19, 19. (Diod. Sic. 11, 44. Plut. Marcell. c. 20. Xen. An. 5, 4. 5.) Saepius non extat in N. T.

Διαταγή, ῆς, ἡ, (διατάσσω dispono, ordino, instituo) *dispositio, Anordnung*. Bis in N. T. Rom. 13, 2. τοῦ θεοῦ i. e. *quae Deum auctorem habet*. Act. 7, 53. ἐλάβετε νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, quae vv. explicanda videntur vel: accepistis legem *angelis disponentibus = auf Anordnung von Engeln* vel: *accepistis legem, angelorum dispositiones = zu Engelsverordnungen = als Engelsverordnungen*. Cf. *Win.* p. 378. 205. *de Wette* Act. Apost. p. 62. Iam vero Exod. 21, 1. 19. 22. nulla fit mentio angelorum, quorum ministerio lex mosaica data sit; at, uti

ex Iudaeorum seriorum opinione constante, qua nihil magni a Deo factum esse absque angelorum ministerio sibi persuaserint, septuaginta iam interpretes Deut. 33, 2. verbis: κύριος ἐκ σινὰ ἥκει ex suis addiderunt verba, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι, ita, ubi V. T. libri mentionem faciunt tonitrnum et fulgurum, eadem serior aetas de angelis cogitandum esse putavit. Cf. etiam Ios. Ant. 15, 3. 3.

Διάταγμα, τος, τό, (διατέταγμαι, διατάσσω) *mandatum, praeceptum.* Legitur tantum Hebr. 11, 23. — οἱ ο' pro נִשְׁתְּוָן Esr. 7, 11. (Plut. Marcell. c. 24. exeunt.)

Διαταράσσω, ττω, f. ξω (διά et ταράσσω) *perturbo*, sq. ἐπί τινι. Ita semel Luc. 1, 29. (Dion. Hal. Ant. 7, 35. Xen. Mem. 4, 2. 40.)

Διατάσσω, ττω, f. ξω (διά et τάσσω, colloco; dispono, ordino Xen. An. 3, 4. 15.) *constituo, ich ordne an, setze fest,* ita a) activ., sq. acc. rei, addito διά τινος ut νόμον, *legem fero* Gal. 3, 19. cf. ad h. l. *Win.* p. 362 et supra sub διαταγή observata. (Hesiod. ἔργ. v. 252.) — de praecipientibus: *praecepta do*, τινί Matth. 11, 1. 1 Cor. 16, 1. — τὸ διατεταγμένον τινί, *quod* [ut exigat] *constitutum est alicui* Luc. 3, 13. — de iubentibus = *iubeo*, sq. infinit. nunc praes. nunc aor. [vid. ἀδύνατος] et de infinit. post. vv. iubendi, ubi nos: *sollen* vid. ἀπαγγέλλω. Luc. 8, 55. Act. 18, 2. τὰ διαταχθέντα *quae iussa sunt* Luc. 17, 9. addito ὑμῖν v. 10. τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς Act. 23, 31. (Hdian. 1, 9. 6. Xen. Cyr. 8, 5. 4. et 5.) — — b) medium διατάσσομαι, a. 1. διεταξάμην pf. et plusqpf. passivi significatione reflex. [cf. *Matth.* §. 493, e. *Buttm.* §. 123, 4. *Rost* §. 114, 2. *Win.* p. 239 coll. p. 232 fin.] *constituo*, i. e. *ich verabrede mich* Act. 20, 13. — τινί *mit Jem.* Tit. 1, 5. = *anordnen* 1 Cor. 7, 17. 11, 34. — de iubente Act. 7, 44. sq. dat. pers. et infinit. 24, 23. — Saepius non extat in N. T.

Διατελέω, ῶ, f. έσω, (διά et τελέω perficio) *absolvo, prorsus perficio* (Xen. H. G. 7, 3. 4.) sq. adiect. statum indicante: *permaneo.* Semel in N. T. ἄσιτοι διατελεῖτε Act. 27, 33. (Ael. V. H. 10, 6. διετέλεσεν ἄνοσος. Xen. Mem. 1, 6. 2. Thuc. 1, 34.) cf. *Winer* p. 318. *Rost* §. 129, not. 7. *Bornem.* ad Xen. l. l. *Lob.* ad Phryn. p. 277.

Διατηρέω, ῶ, f. ήσω, (διά et τηρέω, gewahren, wahrnehmen) *servo diligenter.* Bis a) τὶ ἐν τῇ καρδίᾳ i. e. *mente servo aliquid, curo, ut mente repostum maneat* Luc. 2, 51. — Ita pro שָׁמַר Gen. 37, 11. (Aristot. H. A. 9, 7. Pol. 1, 7. 7.) — b) ἑμαυτὸν ἔκ τινος [me ipsum servo propter aliquid, ich gebe auf mich acht wegen einer Sache] = φυλάττομαί τινος vel ἀπό τινος, *caveo mihi ab aliqua re* Act. 15, 29. Ita οἱ ο' pro שָׁמַר Ps. 12, 8.

**Διατί*, *ob quid? cur? quare?* Vid. διά no. 2. 2. b. aa.

Διατίθημι, f. θήσω (διά, τίθημι) *dispono* [Xen. Mem. 2, 1. 27. Thuc. 1, 126.] med. διατίθεμαι, f. θήσομαι 1) *de rebus meis dispono, ich verfüge über das Meinige* a) universe, sq. τινί τι i. e. *in favorem vel commodum alicuius de rebus meis dispono* = *volo, ut, quod meum est, contingat alicui, concedo alicui, quae mea sunt* Luc. 22, 29. (τὴν θυγατέρα ταύτην i. e. dispono de hac filia tanquam de mea Xen. Cyr. 5, 2. 7.) — b) de testantibus: *testamentum facio, testamento praecipio* Hebr. 9, 16. 17. (Ios. Ant. 13, 16. 1. Dem. 1029, 27.) — 2) [ich verabrede mich mit Jemandem, τινί vel πρός τινα, hinc] *foedus facio.* Ita διατίθεμαι διαθήκην [vid. ἀγάπην ἀγαπᾶν sub ἀγαπάω] sq. nunc dat. societatis [de quo vid. sub ἀκολουθέω monita] τινί *cum aliquo*, ita Hebr. 8, 10. coll. verbis τῶν ο' Ier. 31, 31—34. — nunc πρός c. acc. pers. = *ich trete in ein Bundesverhältniss zu Jem.* [vid. πρός] Act. 3, 25. Hebr. 10, 16. — pro כָּרַת בְּרִית Ier. l. l. (Aristoph. av. v. 439. — Saepius non legitur in N. T.

Διατρίβω, f. ψω, (διά et τρίβω tero) *contero* [pp. Hom. Iliad. 11, 847. Aristot. H. An. 6, 17.] trop. *tempus tero, commoror*, nunc sine temporis nomine, μετά τινος Ioh. 3, 22. 11, 54. — Act. 12, 19. ἐν Ἀντιοχείᾳ 15, 35. quo l. pluribus subiectis postponitur praedicatum plurali numero cf. *Win.* p. 332. *Alt* p. 180. (Hdian. 8, 8. 14. Xen. Cyr. 1, 2. 12.) — nunc addito vel χρόνον Act. 14, 3. 28. (Plut. apol. Socr. §. 23.) vel ἡμέρας Act. 20, 6. 25, 14. additur ἐν c. dat. loci, vel c. dat. personarum, inter quas commoratur aliquis Act. 16, 12. 25, 6. (Hdian. 2, 14. 16. Xen. Mem. 2, 1. 15.) Saepius non legitur in N. T.

Διατροφή, ῆς, ἡ, (διατρέφω) *alimentum, victus.* Semel in N. T. 1 Tim. 6, 8. (Xen. Vect. 4, 49.)

Διαυγάζω, f. άσω, (διά et αὐγάζω splendeo) *perfulgeo, illucesco.* Extat tantum 2 Petr. 1, 19. ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ. (Pol. 3, 104. 5.)

Διαυγής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (διά et αὐγή splendor) *pellucidus.* Legitur tantum Apoc. 21, 21. (Aristaenet. 1, 1.)

Διαφανής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (διαφαίνω) *pellucidus.* Extat tantum Apoc. 21, 21. (Diod. Sic. T. 10. p. 175. Bip.)

Διαφέρω, f. διοίσω, a. 2. διήνεγκον (διά, φέρω) 1) *fero* vel *porto per locum, hindurch tragen*, τὶ sq. διά c. genit. loci Marc. 11, 16. — 2) *differo* a) transit. *huc illuc fero, in diversas partes porto* [τὰ ἔπιπλα Xen. Oec. 8, 8.] ut: τὸν λόγον τοῦ θεοῦ = *divulgo* Act. 13, 49. (ita διῆλθε λόγος Plut. v. Galb. c. 7.) — ἐν τῷ Ἀδρίᾳ *in mari adriatico huc illuc iacto* Act. 27, 27. (Plut. de sera num. vind. c. 6. vit. Galb. c. 26. Lucian. Hermot. §. 28. et *differo* Horat. Epod. 10, 6.) — b) intransit. *diversus sum, discrepo, verschieden sein* [Xen. Hier. 1, 2. Dem. 268, 16.] aa) universe, τὰ διαφέροντα [i. e. τὰ ἐναντία ἀλλήλοις i. e. τί δεῖ πρᾶξαι καὶ τί δεῖ μὴ πρᾶξαι] Rom. 2, 18. Phil. 1, 10. (Xen. Hier. 1, 3.) — bb) impers. οὐ διαφέρει *non differt, es macht keinen Unterschied, trägt nichts aus*, sq. dat. μοί i. e. *für mich* = *nihil mea refert* Gal. 2, 6. (Ael. V. H. 1, 25. Pol. 3, 21. 9.) — cc) in bonam partem dicitur: διαφέρω [ich bin *anders* i. e. *besser*, hinc genitivus:] τινός, *praesto alicui* Matth. 6, 26. 10, 31. Luc. 12, 7. (Xen. Oecon. 20, 17.) de genit. post vv. quibus inest comparativi notio vid. *Matth.* §. 358. *Buttm.* §. 119, 3. *Win.* p. 183. — addito πόσῳ *quanto* [vid. πόσος] Matth. 12, 12. Luc. 12, 24. (Xen. H. G. 3, 1. 8.) — addito ἔν τινι, *in einer Sache, an etwas, hinsichtlich einer Sache* [vid. ἐν] 1 Cor. 15, 41. (Diod. Sic. 5, 47. Xen. Hier. 1, 8.) — addito acc. οὐδέν i. e. *in keiner Hinsicht* [de quo acc. vid. ἀδικέω] Gal. 4, 1. (Diod. Sic. 2, 34. Xen. Mem. 3, 1. 7. Thuc. 1, 84.) cf. de διαφέρω τινός τινι vel τι i. e. *in einer Sache, an etwas, Lob.* ad Phryn. p. 394. *Heindorf* ad Plat. Theaet. p. 410. *Coray* ad Heliodor. p. 163. — Saepius non habetur in N. T.

Διαφεύγω, f. ξω, (διά, φεύγω fugio; diffugio Xen. H. G. 4, 1. 24.) *effugio, elabor, entrinnen, entkommen.* Extat tantum Act. 27, 35. — οἱ ο' pro נִמְלַט Prov. 19, 5. פָּלַט Ios. 8, 22. (Pol. 1, 21. 11. Xen. Mem. 3, 12. 4.)

Διαφημίζω, f. ισω, (διά, φήμη) *divulgo, famam spargo.* Ter in N. T., sq. acc. rei Matth. 28, 15. Marc. 1, 45. — (Diod. Sic. Vol. 10. p. 151. Bip.) sq. τινά et ἐν c. dat. loci i. e. *famam alicuius spargo in loco* vel *sermonibus differo aliquem in loco aliquo.*

Διαφθείρω, f. φθερῶ (διά, φθείρω) *corrumpo, perdo*, τινά vel τί, passiv. φθείρομαι *corrumpor, pereo.* Sexies in N. T. a) de rebus et hominibus Luc. 12, 33. Apoc. 8, 9. 11, 18. διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν *die Verderber des Landes verderben.* 2 Cor. 4, 16. — οἱ ο' pro שִׁחֵת Iudd. 6, 4. 5. (Hdian. 3, 9. 12. Pol. 1, 48. 1. Xen. Symp. 4, 54.) — b) de moribus 1 Tim. 6, 5. διεφθαρμένοι τὸν νοῦν = διεφθαρμένον ἔχοντες τὸν νοῦν. cf. de hoc acc. sub ἀριθμός et δέω notata. (Dion. Hal. Ant. 5, 21. — Hdian. 5, 17. 11. Xen. Mem. 1, 1. 1.) —

Διαφθορά, ᾶς, ἡ, (διαφθείρω, quod vid.) *corruptio* [Xen. Mem. 1, 2. 8.] in N. T. = *corruptio, quae fit per putredinem*, ἰδεῖν διαφθοράν *experiri putredinem* i. e. *mori* Act. 2, 27. 31. 13, 35—37. Ita οἱ ο' pro שַׁחַת Ps. 16, 10. — ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν *redire in putredinem* i. e. *denuo mori* Act. 13, 34. coll. Iob. 33, 28. cf. *Win.* p. 559 sq. *de Wette* Act. Apost. p. 97. (Soph. Aiac. v. 1276.)

Διάφορος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (διαφέρω) 1) *diversus, varii generis* Rom. 12, 6. Hebr. 9, 10. (Hdian. 3, 12. 2. Xen. Mem. 1, 3. 2.) — 2) *differens*, bono sensu i. e. *praestans, excellens* Hebr. 1, 4. 8, 6. (Pol. 6, 23. 7. Xen. Mem. 4, 4. 15.) Saepius non habetur in N. T.

Διαφυλάσσω, ττω, f. ξω (διά, φυλάσσω custodio; custodio aliquid, τί Xen. Cyr. 4, 5. 45. in N. T.) *tueor, defendo aliquem ab aliquo.* Legitur tantum Luc. 4, 10. τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε quo l. quod verbis περὶ σοῦ universe dictum erat, accuratius definitur additis: τοῦ δ. σε i. e. *ut custodiant te.* Cf. de usu infinit. ante se habentis τοῦ sub αἰτίω ab ibit. monita. — οἱ σ' pro שָׁמַר Ps. 91, 11. (Xen. Mem. 1, 5. 2. 3 Maccab. 3, 3.)

Διαχειρίζω, f. ισω, (διά, χειρίζω manu tracto) *handhaben, durch die Hand gehen lassen* i. e. *administro* [Xen. An. 1, 9. 17.] med. διαχειρίζομαι, f. ίσομαι, *manus meas iniicio*, τινά *alicui* i. e. *interficio, occido aliquem.* Bis in N. T. Act. 5, 30. 26, 21. (Diod. Sic. 18, 46. Hdian. 3, 12. 2.)

Διαχλευάζω, f. άσω, (διά, χλευάζω derideo) *irrideo, derideo.* Semel extat in N. T. Act. 2, 13. (Pol. 17, 4. 4. Dem. 1221. 16.)

Διαχωρίζω, f. ίσω (διά, χωρίζω) *seorsim colloco, separo* [Xen. Oec. 8, 11.] passiv. διαχωρίζομαι, f. ίσομαι, *separor*, signif. reflex. [vid. ἁγνίζω] *me separo*, de discedente: *discedo*, ἀπό τινος, semel ita in N. T. Luc. 9, 33. (Diod. Sic. 4, 53.)

Διδακτικός, ή, όν, *artis docendi peritus, aptus ad docendum.* Bis in N. T. 1 Tim. 3, 2. 2 Tim. 2, 24.

Διδακτός, ή, όν, (διδάσκω doceo; qui, quae, quod doceri potest Xen. Mem. 3, 9. 1.) *doctus*, sq. genit. *ab aliquo* vel *ab aliqua re* [vid. ἀγαπητός], τοῦ θεοῦ Ioh. 6, 45. Ita οἱ ὁ pro לִמּוּדֵי יְהוָה Ies. 54, 13. — 1 Cor. 2, 13. λόγοι διδακτοὶ ἀνθρωπίνης σοφίας *sermones, quos docuit* vel *suppeditavit humana sapientia.* (Soph. Electr. 336. Pindar. Olymp. 9, 153.)

Διδασκαλία, ας, ἡ, (διδάσκαλος) 1) *institutio, disciplina, Unterweisung* Rom. 12, 7. 15, 4. 1 Tim. 4, 13. 16. 5, 17. Tit. 2, 7. (Diod. Sic. 1, 1. Plut. de puer. ed. c. 4. Xen. Cyr. 8, 7. 24.) — 2) *doctrina, qua instituitur aliquis* Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. Eph. 4, 14. Col. 2, 22. 1 Tim. 1, 10. 4, 1. 6. 6, 1. 3. 2 Tim. 3, 10. 4, 3. Tit. 1, 9. 2, 1. 10. Saepius non extat in N. T.

Διδάσκαλος, ου, ὁ, (διδάσκω) *magister, doctor, praeceptor* Matth. 8, 19. 12, 38 cet. Dicitur nunc universe, nunc de Iohanne, Iesu et Apostolis, ut Matth. 9, 11. Ioh. 13, 13. de h. l. nominativo tituli sub ἄψινθος notata. 1 Tim. 2, 7. (Diod. Sic. 1, 8. Xen. Mem. 4, 2. 2.)

Διδάσκω, f. ξω, (δάω) *doceo, instituo, ich lehre, unterweise* a) proprie Matth. 5, 19. 21, 23. Marc. 1, 21. 2, 13. 11, 17. 14, 49. Luc. 5, 17. 6, 6. Ioh. 7, 14. Act. 1, 1. 5, 21. 15, 35. Rom. 12, 7. 1 Tim. 2, 12. — addito ἐν c. dat. loci Matth. 4, 23. 26, 55. Marc. 6, 2. 12, 35. Luc. 4, 15. 13, 26. Ioh. 6, 59. 1 Cor. 4, 17. — sq. κατά c. genit. loci Luc. 23, 5. — sq. παρά c. acc. loci Marc. 4, 1. — sq. duplici ἐν altero ad locum, altero ad tempus pertinente Luc. 13, 10. — sq. κατὰ πόλεις καὶ κατὰ κώμας Luc. 13, 22. — c. adv. temp. et ἐν de loco Luc. 19, 47. Ioh. 18, 20. — addito acc. temp. et ἐν de loco Luc. 21, 37. Act. 5, 42. — add. adverb. Col. 2, 7. — sq. ἐν vel ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Act. 4, 18. 5, 28. — sq. *duplici acc.* et pers. et rei Ioh. 4, 26. Hebr. 5, 12. (Plut. de puer. ed. c. 9. Mor. 1. p. 12. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 1, 2. 10. Cyr. 1, 6. 28. et 31.) cf. *Matth.* §. 418, f. *Buttm.* §. 118, 5. *Win.* p. 204. *Ewald* p. 588. gr. min. p. 255. *Gesen.* p. 812. — — sq. *acc. person.* Matth. 5, 2. Marc. 1, 22. 2, 13. 9, 31. 10, 1. Ioh. 7, 35. 8, 2. Act. 4, 2. 5, 25. 11, 26. 15, 1. 21, 21. 28. Col. 3, 16. de h. l. anacolutho vid. sub ἀνέχω monita. — 1 Ioh. 2, 27. quo l. post intervallum verba: ὡς — διδάσκει ὑμᾶς recipiuntur verbis καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς. Cf. *Win.* p. 554. *de Wette* Ev. et ep. Ioh. p. 244. *Lücke* ep. Ioh. p. 157. — (Diod. Sic. 1, 8. Xen. Hier. 8, 1.) — add. adv. Matth. 5, 19. Luc. 11, 1. Ioh. 2, 28. Act. 20, 20. 1 Ioh. 2, 27. — τινά sq. ἐν de loco Matth. 13, 54. Luc. 20, 1. τινὰ addito ἐν πάσῃ σοφίᾳ *adhibita* vel *comitante summa sapientia* Col. 1, 28. 3, 16. — τινά sq. ἐν c. dat. adminiculi Marc. 4, 2. — τινα sq. ἐν c. dat. temp. Luc. 4, 31. 12, 12. — ἐκ de loco Luc. 5, 3. — sq. ὅτι Marc. 8, 31. (Aelian. V. H. 3, 16. Plut. apoph. Mor. II. p. 2. ed. *Tauchn.* Xen. Hier. 1, 10.) — sq. περί c. gen. rei 1 Ioh. 2, 27. — addito infinit. Luc. 11, 1. Matth. 28, 20. (Hom. Od. 1, 384. Lucian. D. D. 26, 2. Xen. Cyr. 1, 6. 32. 8, 1. 15.) — — sq *acc. rei* Matth. 15, 9. Marc. 6, 30. 7, 7. 1 Tim. 4, 11. 6, 2. 2 Tim. 2, 2. Tit. 1, 11. (Xen. Hier. 9, 4. Cyr. 1, 6. 20.) — addito ἐν, it. ἐπί et μετά c. genit. de modo docendi, it. adverb. Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. Act. 28, 31. 18, 25. — addito ἔν τισι *in aliquorum medio* i. e. *inter aliquos* Act. 18, 11. (Xen. Cyr. 1, 6. 20.) — *passivum* sq. acc. rei 2 Thess. 2, 15. (Appian. B. C. 3. p. 412. Xen. Symp. 9, 6.) cf. *Win.* p. 205. *Buttm.* §. 121, 6. *Matth.* §. 424, 1. *Ewald* p. 590. gram. min. p. 257. *Gesen.* p. 821. — — sq. ἐν c. dat. rei Eph. 4, 21. ἐν αὐτῷ [= ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ] ἐδιδάχθητε. — b) universe: *anweisen, anleiten* aa) passivum c. adv. Matth. 28, 15. — bb) sq. acc. pers. Ioh. 9, 34. Rom. 2, 21 bis. 1 Cor. 11, 14. Hebr. 8, 11. Apoc. 2, 20. (de subornantibus Xen. Apol. Socr. §. 24.) — cc) sq. *dativo pers.* vel ἐν c. dat. person. [si sana lectio v. *Griesb., Vater, Schott, Win.* l. l. ad l. l.] et infinit. obiectum indicante Apoc. 2, 14. ita לִמֵּד sq. לְ Iob. 21, 22. — Saepius non extat in N. T.

Διδαχή, ῆς, (διδάσκω) ἡ, 1) *doctrina, quae traditur* a) pr. Matth. 7, 28. 16, 12. 22, 33. Marc. 1, 22. — [6, 2.] 11, 18. Luc. 4, 32. Ioh. 7, 16. 17. 18, 19. Act. 2, 42. 5, 28. 13, 12. 17, 19. — Rom. 6, 17. de h. l. attract. v. sub παραδίδωμι observata. — Rom. 16, 17. Hebr. 13, 9. 2 Ioh. v. 9 bis. v. 10. Apoc. 2, 14. 15. 24. Marc. 1, 27. quo l. uti verba τίς — αὕτη; respiciunt verba v. 22. ita ante v. 27. ὅτι repetenda sunt; τί ἐστι τοῦτο; Alios enim doctrinae vis, alios, quod patraverat Iesus miraculum, obstupefecit. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 36 sqq. coll. *de Wette* ad h. l. p. 131. — sq. genit. obiecti [vid. ἀγάπη] ut ἐπιθέσεως χειρῶν Hebr. 6, 2. (Anth. gr. 4. p. 282. ed. *Iac.*) — 2) *institutio, Unterweisung* Marc. 4, 2 et 12, 38. ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 1 Cor. 14, 6. 26. 2 Tim. 4, 2. Tit. 1, 9. — Saepius non habetur in N. T.

Δίδραχμον, ου, τό, (δίς, δραχμή) *didrachmum*, nummus argenteus aequans drachmas duas atticas vel unam alexandrinam vel siclum dimidium vel quartam partem imperialis, hebr. בֶּקַע Exod. 38, 26. Erat autem didrachmum vel siclus dimidius Iudaeo cuivis ab aetatis anno vicesimo solvendus ad templum tuendum et ad conservandum sacrorum apparatum Matth. 17, 24.

Δίδυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό *geminus*, [zwiefach, doppelt Hom. Od. 19, 227.] i. e. *gemellus, Zwilling*, hebr. תְּאוֹם; cognominatur ita Thomas Apostolus Ioh. 11, 16. 20, 24. 21, 2. (Philodem. in Anthol. gr. T. 2. p. 72. no. 8. ed. *Iacobs* Hom. Iliad, 23, 641. Lucian. Dial. Mort. 16, 5.)

Δίδωμι, [3 plur. διδόασι, form. attic. Apoc. 17, 13. cf. *Win.* p. 74. *Buttm.* §. 95. b. not. 1, 1. gram. max. §. 107. not. 7. *Matth.* §. 210, 2. p. 395. ed. 2. *Fischer* ad Well. Vol. 2. p. 450.] fut. δώσω a. 1. ἔδωκα [de cuius persona prima singul. et secunda pluralis apud Atticos insolitis cf. *Buttm.* §. 95. b. not. 1, 8. gram. max. §. 107, not. 15. *Matth.* §. 210, 5. *Bornem.* ind. ad Xen. An. sub διδόναι] et forma Graecis incognita ἔδωσα [cuius coniunct. ἵνα δώσῃ Ioh. 17, 2. Apoc. 8, 3. et in codd. 13, 16 cf. *Win.* p. 75. *Lobeck* ad Phryn. p. 721 sq. *Matth.* §. 208. *Ast* ad Theophr. Char. p. 130. *Fischer* l. l. p. 253.] perf. δέδωκα, plusqpf. ἐδεδώκειν et absque augm. δεδώκειν [Marc. 14, 44. Ioh. 11, 57. cf. *Win.* p. 69. *Rost* §. 68. *Matth.* §. 165. *Buttm.* §. 76, not. 6. gram. max. §. 53, not. 9. *Fischer* l. l. p. 317 et de 3 p. pl. δεδώκεισαν Atticis minus, quam δεδώκεσαν probata *Matth.* §. 198. *Buttm.* gr. max. §. 97, not. 17. *Lob.* ad Phryn. p. 149. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 105.] aor. 2. ἔδων [cuius optativi forma serioris aevi δῴην pro δοίην habetur Rom. 15, 5. Eph. 1, 17. 3, 16. 2 Thess. 3, 16. 2 Tim. 1, 16. 18. 2, 7. vid. sub ἀποδίδωμι monita.

שׂוּם] i. e. a) *pono, ich lege,* τί ἐπί τι, *ich lege etwas auf etwas,* ut τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὴν τράπεζαν *pecuniam in mensam* scil. nummulariorum, sensus: *pecuniam in foenore colloco* Luc. 19, 23. — οἱ ό' pro נָתַן Ez. 7, 3. 4. Dan. 8, 12. — additur dativus commodi: ταῖς προςευχαῖς *in favorem precum* i. e. *quo gratiores reddantur preces* [vid. sub ἀναβαίνω notata] Apoc. 8, 3. Alii esse monent ταῖς προςευχαῖς = σὺν ταῖς προςευχαῖς cf. *Win.* p. 194. — metaph. *anlegen,* i. e. *anwenden, impendo,* ut ἐργασίαν sq. infinit. Luc. 12, 58. (sq. εἴς τι Hermogen. de invent. 8, 5. et sq. τινί id. ibid. 3, 7. Ita σπουδὴν τιθέναι Pind. Pyth. 4, 492. cf. *Passow* sub τίθημι. — *ponere operam in re* Cicer. pro Muraen. c. 22. pro Cluent. c. 57.) —

b) *patro, ich verrichte, thue etwas,* ut σημεῖα καὶ τέρατα Matth. 24, 24. Marc. 13, 22. Act. 2, 19. — Ita διδόναι et נָתַן Deut. 13, 2. Ioel. 3, 3. item τιθέναι et שׂוּם Deut. 6, 22. Ps. 78, 43. —

c) sq. duplici accus. δίδωμί τινά τι, *constituo aliquem aliquid, ich mache* oder *bestelle Jemanden zu etwas* [vid. ἀποδείκνυμι] Eph. 4, 11. ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ — διδασκάλους. — addito dat. commodi; *für Jemanden* Eph. 1, 22. Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 120. 868. — Ita οἱ ό' pro נָתַן Exod. 7, 1. τιθέναι τινά τι pro שׂוּם sq. dupl. acc. Ios. 8, 28. cf. *Gesen.* p. 813. *Ewald* p. 587. gr. min. p. 254 sq. Uti in his διδόναι cum τιθέναι, ita apud Graecos τιθέναι convenit c. ποιεῖν. Cf. *Sturz* Lexic. Xenoph. sub τίθημι et Athen. libr. 11. p. 501. C. — — d) *constituo, sancio, festsetzen* sq. acc. νόμον Ioh. 1, 17. Gal. 3, 21. — addito dat. pers. Ioh. 7, 19. περιτομήν i. e. *lege sancivit circumcisionem* Ioh. 7, 22. cf. *Lücke* ad h. l. p. 142. διαθήκην περιτομῆς i. e. *legem de circumcisione* Act. 7, 8. alii: *foedus, pendens a circumcisione.* (Graeci νόμον τιθέναι et τίθεσθαι, quae formulae quatenus differant, docent *Buttm.* §. 122, 5. not. 3. *Passow* 2. p. 862.) — Saepius non extat in N. T.

Διεγείρω, f. γερῶ (διά, ἐγείρω) i. q. ἐγείρω, sed fortius: *excito,* a) τινὰ ἀπὸ τοῦ ὕπνου i. e. *expergefacio.* Matth 1, 24. — absol. Marc. 4, 38. de huius l. praes. histor. alternante c. impf. vid. ἄδω — v. 39. Luc. 8, 24. (Hdian. 2, 1. med.) — b) τί, ut τὴν θάλασσαν, passiv. Ioh. 6, 18. διηγείρετο = *fluctuabat.* — c) τὴν διάνοιάν τινος et τινά *animum alicuius excito* 2 Petr. 1, 13. (2 Macc. 15, 10.) — sq. infin. finali [vid. ἄγω] 3, 1 coll. v. 2.

Διενθυμέομαι, οῦμαι (διά, ἐνθυμέομαι cogito) i. q. ἐνθυμέομαι, sed fortius, *accurate et diligenter aliquid perpendo, mente volvo,* περί τινος, ita semel Act. 10, 19. cf. de hac lect. praeferenda receptae ἐνθυμέομαι *Griesb., Schott, de Wette* ad h. l.

Διεξέρχομαι, dep. med. cum a. 2. διεξῆλθον (διά, ἐξέρχομαι exeo; transeo per Xen. An. 6, 6. 38 et h. l. *Bornem.*) *pertranseo, durch etwas herausgehen.* Ita semel de vipera διὰ φρυγάνων ἐξελθοῦσα, in codd. Act. 28, 3. praeferunt hanc lect. receptae ἐξελθοῦσα *Griesb., Schott, de Wette* ad h. l.

Διέξοδος, ου, ἡ, (διά, ἔξοδος exitus; Durchgang, Durchweg Hdian. 8, 1. 11. Dion. Hal. Ant. 5, 47.) *via rustica.* Semel Matth. 22, 9. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 655 et *Fischer* proluss. de vit. Lex. N. T. p. 636 sq. — Alii: *compitum, exitus et nexus platearum.*

Διερμηνευτής, οῦ, ὁ, *interpres.* Extat tantum 1 Cor. 14, 28.

Διερμηνεύω, f. εύσω, (διά, ἑρμηνεύω) *interpretor.* Sexies in N. T. 1 Cor. 14, 5. 13. 27. — 12, 30. quo l. praes. = *interpres sum, interpretis officio fungor* [vid. de ἀδικέω = ἄδικός εἰμι sub ἀδικέω monita] — τινί τι Luc. 24, 27. d. h. l. imperf. vid. ἀγαπάω — τινά pro: τὸ ὄνομά τινος Act. 9, 36. (Pol. 3, 22. 3.)

Διέρχομαι, impf. διηρχόμην [Luc. 5, 15. 17, 11. de quo impf. apud Graecos rariore cf. ἔρχομαι] dep. med. aor. διῆλθον et fut. med. διελεύσομαι [Luc. 2, 35. de quo futuri forma vid. ἀπέρχομαι — διά, ἔρχομαι] 1) *permeo, peragro, pervado, pertranseo, durchgehen, hindurchgehen* a) de personis sq. διά c. gen. loci Matth. 12, 43. Luc. 4, 30. 11, 14. 17, 11. Ioh. 4, 4. [8, 59. de h. l. lect. cf. *de Wette, Griesb., Schott*] Act. 9, 32. 1 Cor. 10, 1. — δι' ἐκείνης [sc. ὁδοῦ cf. Lamb. Bos. p. 338. ed. *Schäfer, Winer* p. 528.] = *ibi* Luc. 19, 4. — 2 Cor. 1, 16. διέρχ. δι' ὑμῶν i. e. διὰ τῆς χώρας ὑμῶν. (τούτους γὰρ = τούτων τὴν γῆν, διελθόντας Xen. An. 3, 5. 17.) — sq. acc. loci [vid. διαβαίνω] Luc. 19, 1. Act. 12, 10. 13, 6. 14, 24. 15, 3. 41. 16, 6. 18, 23. 19, 1. 21. 20, 2. 1 Cor. 16, 5. Hebr. 4, 14. (Hdian. 8, 1. 7. Xen. Cyr. 1, 1. 5. Hom. Iliad. 6, 392.) — absque casu loci, facile e contextis eruendi, ut Act. 8, 4. sc. τὴν σαμάρειαν coll. v. 4. 9. — v. 40. sc. τὴν τῆς ἀζώτου χώραν. 10, 38. sc. τὴν τῶν ἰουδαίων γῆν. 13, 14. sc. τὴν χώραν. 17, 23. sc. τὴν πόλιν. — 20, 25. ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων = ἐν οἷς ἐκήρυσσον διελθὼν τὴν χώραν. — addito κατὰ κώμας i. e. *vicatim regionem peragrare* Luc. 9, 6. — addito ἕως c. genit. loci [vid. ἕως] i. e. regionem aliquam *peragrare usque ad* Luc. 2, 15. Act. 9, 38. 11, 19. 22. — b) de rebus, ut acu Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. de horum l. lectione διελθεῖν pro εἰςελθεῖν vid. *Griesb., Fritzsche, de Wette, Schott.* (de cibo Palaeph. Fab. 1.) — de ῥομφαίᾳ Luc. 2, 35. (de telo, sq. genit. Hom. Iliad. 20, 100.) — de fama per multas regiones lata: *divulgor* Luc. 5, 15. de h. l. impf. in re durante vel continuata vid. ἀγαπάω. — (Plut. vit. Galb. c. 7. Xen. An. 1, 4. 7. Thuc. 6, 46.) —

2) *transeo, hinübergehen,* a) de personis in regionem adversam vel trans montes sitam transeuntibus sq. εἰς c. acc. loci Act. 18, 27. (Xen. An. 6, 3. 16. ed. *Bornem.* vel 6, 1 16. ed. *Schneider.*) — de traiicientibus sq. acc. loci ulterioris Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. de horum l. coniunct. in adhortat. vid. ἄγω no. 3. — b) de rebus pervenientibus in vel ad aliquem = *pervenio, pertendo, pergo.* εἴς τινα *ad aliquem* Rom. 5, 12. — οἱ ό' pro שׂוּם et סָבַב 2 Chron. 17, 9. 2 Sam. 24, 2. Saepius non legitur in N. T.

Διερωτάω, ῶ, f. ήσω (διά, ἐρωτάω) *sedulo interrogo, percontor,* τί, ita semel Act. 10, 17. (Pol. 5, 50. 12. Xen. Cyr. 1, 3. 15.)

Διετής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό (δίς bis, ἔτος annus) *bimulus.* Semel in N. T. Matth. 2, 16. ἀπὸ διετοῦς sc. παιδίου. Ita ἀπὸ τριετοῦς 2 Chron. 31, 16. et ἀπὸ εἰκοσαετοῦς 1 Chron. 27, 23.

Διετία, ας, ἡ, (δίς, ἔτος annus) *biennium.* Bis in N. T. Act. 24, 27. 28, 30. ἔμεινε δὲ διετίαν ὅλην. De acc. ubi quaeritur, *quamdiu?* v. *Matth.* §. 425. p. 785.

Διηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι (διά et ἡγέομαι) *narro, expono.* Octies in N. T., τί Luc. 8, 39. Act. 8, 33. τὴν — διηγήσεται *quis describere* vel *enarrare poterit?* Dici futurum de re, quae fieri *potest* vel *debet* cf. *Matth.* §. 498, c. §. 516, 2. *Herm.* ad Vig. p. 747. coll. p. 264. *Win.* p. 255. — οἱ ό' pro סָפַר Ps. 47, 3. (Hdian. 2, 15. 3. Xen. Cyr. 1, 2. 6.) — τινί τι Marc. 9, 9. Luc. 9, 10. (Xen. Oec. 7, 9.) — τινί, sq. orat. indir. Marc. 5, 16. Act. 9, 27. 12, 17. — περί τινος Hebr. 11, 32. de verbis περί — προφητῶν recte separatis a διηγέομαι vid. sub ἀσθενής notata. —

Διήγησις, εως, ἡ, (διηγέομαι) *enarratio.* Extat tantum Luc. 1, 1. (Pol. 3, 36. 4.)

Διηνεκής, οῦς, ὁ, ἡ — ές, τό (a διήνεγκα pf. verbi διαφέρω, ut ἠνεκής ab ἤνεγκα, perrectus, extensus) *continuus* [de fossa Diod. Sic. 5, 12.] de tempore: *perpetuus.* Quater in N. T. Hebr. 7, 3. 10, 1. 12. 14. (Appian. B. C. 1. p. 662. Heliod. 1. p. 35.)

Διθάλασσος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (δίς, θάλασσα) *bimaris:* de locis, quae utrinque mari adluuntur (Strabo 1. p. 11. A.) Semel in N. T. Act. 27, 41. ubi τόπος διθ. i. e. *locus in mari eminens, vadosus, brevia, Riff.* (Dio Chrys. 5, p. 83. D.)

Διϊκνέομαι, οῦμαι, f. ίξομαι, dep. med. (διά, ἱκνέομαι, venio; persequor, ut narrando Hom. Iliad. 9, 61.) *pertingo, penetro,* ἄχρι τινός, ita semel Hebr. 4, 12. — οἱ ό' pro הִבְרִיחַ Exod. 26, 28.

Διΐστημι, (διά, ἵστημι) *seorsim colloco, seiungo,* a. 1. διέστησα, a. 2. διέστην signif. intr. *me seiunxi* a) de

loco = *discedo*, ἀπό τινος Luc. 24, 51. — aor. 1. διέστησα signif. intransit. [cf. *Win.* p. 229. et supra sub ἄγω no. 3. notata] Act. 27, 28. βραχὺ δὲ διαστήσαντες *paululum vero postquam inde discesserant.* (Pol. 10, 3. 6.) — b) de tempore: *praetereo, ablaufen* Luc. 22, 59. Saepius non legitur in N. T.

Διϊσχυρίζομαι, f. ίσομαι, dep. med. (διά, ἰσχυρίζομαι, me corroboro, annitor, affirmo) *severe affirmo*. Bis in N. T. sq. vel λέγων vel infinit. Luc. 22, 59. Act. 12, 15. (Ios. Ant. 2, 6. 4. Plat. Phaedon. §. 36. et 63. ed. *Fischer.*)

Δικαιοκρισία, ας, ἡ, (δίκαιος, κρίσις) *iustum iudicium* Rom. 2, 5. (Incert. interpr. Hos. 6, 5. pro מִשְׁפָּט.)

Δίκαιος, αία, ον (pp. in quo nec abundat aliquid, neque deficit, omnibus numeris absolutus; aequabilis Xen. Cyr. 2, 2. 26. 1) *iustus* i. e. *qui* τὴν δίκην *servat* a) de personis, ut de Deo Ioh. 17, 25. Apoc. 16, 5. 1 Ioh. 1, 9. Sunt tamen, qui h. l. δίκαιον appellari existiment Deum, quatenus *benignum* ac *lenem* se exhibet. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 41. coll. *Lücke* Vol. 2. p. 452. Vol. 3. p. 103. *de Wette* ad 1 Ioh. 1, 9. — de Iesu indice olim futuro 2 Tim. 4, 8. — universe Tit. 1, 8. (Plut. vit. Aristid. c. 7. Xen. Symp. 4, 1 et 42.) — b) de rebus τῇ δίκῃ consentaneis: ὃ ἐάν [ἂν] ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν Matth. 20, 4. 7. (Plut. vit. Dion. c. 40. Xen. An. 7, 7. 14 et 17.) — Ioh. 7, 24. κρίνειν τὴν δικαίαν [i. e. τὴν κατὰ τὴν δίκην] κρίσιν. — κρίσις δικαία Ioh. 5, 30. 2 Thess. 1, 5. Apoc. 16, 7. 19, 2. — Phil. 1, 7. 4, 8. Col. 4, 1. 2 Thess. 1, 6. Apoc. 15, 3. —

2) *qui talis est, qualis esse debet* [universe, ut γήδιον Xen. Cyr. 8, 3. 38. ἵππον δίκαιον ποιεῖσθαί τινι Xen. Mem. 4, 4. 5. cf. *Passow* 1. p. 356. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 548. Priscian. 2. 90. 202. ed. *Krehl.* — iustissima tellus Virg. Georg. 2, 460. — in N. T.] ad normam hebr. צַדִּיק, *pius, probus, fromm* a) de rebus, ut ἔργα δίκαια 1 Ioh. 3, 12. ἐντολή Rom. 7, 12. — neutr. τὸ δίκαιον, δίκαιον, *legibus div. conveniens* Luc. 12, 57. Act. 4, 19. Eph. 6, 1. 2 Petr. 1, 13. (Xen. Mem. 4, 4. 6.) — b) de personis aa) universe, Matth. 5, 45. 9, 13. 10, 41 ter. 13, 17. 43. 49. 23, 28. 29. 35. 25, 37. 46. Marc. 2, 17. 6, 20. Luc. 1, 6. quo l. si mascul. refertur ad personas varii generis vid. sub γυμνός notata. — v. 17. 2, 25. 5, 32. 15, 7. 18, 9. 20, 20. 23, 50. Act. 10, 22. 24, 15. Rom. 5, 7. 1 Tim. 1, 9. Hebr. 11, 4. 12, 23. Iac. 5, 6. quo l. si, ut 1 Petr. 4, 18. et Apoc. 22, 11. ὁ δ. collective ponitur, vid. ἀδελφός. — v. 16. 1 Petr. 3, 12. 2 Petr. 2, 7. 8 bis. — πᾶν αἷμα δίκαιον [vid. αἷμα] Matth. 23, 35. — Ita οἱ ο' pro צַדִּיק Gen. 6, 9. 7, 1. Ps. 1, 5. 34, 14. — *innocentis* notione inclusa Matth. 27, 19. 24. Luc. 23, 47. — Iosephus, Mariae sponsus, quatenus lenitatis, humanitatis officio satisfaciens pium vel probum se praestitit, δίκαιος appellatur Matth. 1, 19. — — bb) sensu strictissimo: *integer* i. e. *qui est virtutis perfectae et omnibus numeris absolutae, omnis peccati expers*, legitur ita de Deo Rom. 3, 26. 1 Ioh. 2, 29. — de Iesu Act. 3, 14. 7, 52. 22, 14. 1 Petr. 3, 18. 1 Ioh. 2, 1. 3, 7. — de hominibus Deo probatis vel quatenus legibus div. per Mosen datis exacte satisfecerunt, Rom. 3, 10. παρὰ τῷ Θεῷ *apud Deum* i. e. *iudice Deo* 2, 13. vel quatenus praeceptis div. per Iesum Messiam datis perfectam praestiterunt obedientiam Luc. 14, 14. 1 Ioh. 3, 1. vel quatenus ἐκ πίστεως integritatem nacti sunt: δίκαιος ἐκ πίστεως i. e. *homo, quem* [cum integer non sit] *ob fidem in Christo repositam integrum declarat Deus et ut talem tractat* Rom. 1, 17. Gal. 3, 11. Hebr. 10, 38. — Rom. 5, 19. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. P. 1. p. 46—51. — Saepius non extat in N. T.

Δικαιοσύνη, ης, ἡ, 1) *indoles* τοῦ δικαίου i. e. *eius, qui est omnibus numeris absolutus, perfectio* Hebr. 5, 13. λόγος δικαιοσύνης = λόγος δίκαιος i. e. *institutio perfecta*. Cf. supra sub ἀγάπη monita. —

2) *iustitia, Gerechtigkeit* i. e. indoles eius, qui servat τὴν δίκην a) propr. ut κρίνειν ἐν δικαιοσύνῃ i. e. δικαίως Act. 17, 31. Apoc. 19, 11. — Act. 24, 25. Rom. 9, 28. 14, 17. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. 2 Petr. 1, 1. coll. Act. 10, 34. 11, 17. βασιλεὺς δικαιοσύνης = β. δίκαιος Hebr. 7, 2. (Xen. Mem. 1, 2. 24.) — b) pro: τὸ δίκαιον, *id quod fas* vel *par est, id quod officii ratio postulat* Matth. 3, 15.

3) *conditio eius, qui talis est, qualis esse debet* [vid. δίκαιος no. 2.] in N. T., ut hebr. צֶדֶק, צְדָקָה: *conditio iusti s. iustificati* i. e. *Deo probati* [vid. δίκαιος] a) universe i. e. quatenus ex honestatis virtutisque cuiuscunque studio et exercitio prodit. Ita de Deo = *sanctitas* Rom. 3, 5. 25. 26. Cf. *Win.* p. 158. 198 sqq. — de Iesu Ioh. 16, 8. 10. ἐλέγξει — περὶ δικαιοσύνης scil. μου *convincet — virtutis*, cui operam dedi, *Deo probatae*. Cf. ad h. l. *Lücke* Ev. Ioh. p. 417 — 419. *de Wette* Ev. Ioh. p. 175. — de hominibus, *pietas, probitas, vitae sanctitas, Frömmigkeit, Unsträflichkeit* Matth. 5, 6. 10. 20. Luc. 1, 75. Act. 13, 10. Rom. 6, 13. 16. 18. 20. 2 Cor. 6, 7. 14. 11, 15. Eph. 4, 24. 5, 9. 6, 14. Phil. 1, 11. 2 Tim. 3, 16. 4, 8. Tit. 3, 5. Hebr. 1, 9. 12, 11. Iac. 3, 18. 1 Petr. 2, 24. 3, 14. 2 Petr. 2, 5. 21. 3, 13. — addito genit. Θεοῦ = *probitas, quam Deus imponit* vel *postulat* Matth. 6, 33. Iac. 1, 20. Cf. de gen. vi latius patente ἀγάπης. — ἐργάζομαι δικαιοσύνην *probitati* vel *recte factis operam do* Act. 10, 35. Hebr. 11, 33. ποιῶ τὴν δικ. vel δικαιοσύνην *virtuti, vitae sanctitati operam do* 1 Ioh. 2, 29. 3, 7. 10. Apoc. 22, 11. de h. l. lect. δικαιοσύνην ποιησάτω praeferenda vulg. δικαιωθήτω vid. *Griesb. Knapp, Schott.* — ποιῶ τὴν δικ. μου = *sanctitatis* vel *probitatis specimina edo* Matth. 6, 1. — ἔρχομαι ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης venio *probitatis tramite incedens* Matth. 21, 32. — (Ios. Ant. 1, 2. 1.) — de probitate in adiuvandis egenis et miseris conspicua 2 Cor. 9, 9. 10. Benignitas enim cum apud Iudaeos, serioris maxime aevi [cf. Dan. 4, 24. et ad h. l. *Bertholdt.* Tob. 4, 10. 14, 11.] praeclarissimae virtutis laude celebraretur et mirifica ei vis tribueretur, factum est, ut δικαιοσύνης vel virtutis, probitatis vocabulo uterentur, ubi Lat. vocabulis *liberalitas, beneficentia* solent uti. — ita οἱ ο' pro צְדָקָה Ps. 112, 9. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 254. *de Wette* Ev. Matth. p. 67. *Lücke* Ev. Ioh. Vol. 2. p. 452. ep. Ioh. p. 103. — — b) quatenus fide vel fiducia in Deo collocata acquiritur = *probitas Deo satisfaciens, vollgültige, gottwohlgefällige, belohnungswürdige Tugend*, ita de Noacho Hebr. 11, 7. τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος *extitit heres probitatis fidei convenientis* i. e. *nactus est conditionem viri Deo probati, fidei, quam collocavit in Deo, accommodatam.* de Abrahamo Iac. 2, 23. ἐλογίσθη αὐτῷ [scil. τὸ πιστεῦσαι] εἰς δικαιοσύνην *imputata ei est fides pro integritate* i. e. *ut ei tribueretur integritas* vel *ut inde existeret iustitia coram Deo*, probatio divina. Cf. *Theile* ep. Iacob. p. 138. — — c) quatenus oritur e fide in Christo collocata = „*conditio hominis sontis, qui propter repositam in Christo, generis humani expiatore divinaeque clementiae obside, fidem, honestatis genitricem, benigne a Deo pro insonte habetur, cui datâ peccatorum veniâ aditus sit ad beatorum sedes*“, verba *Fritzschii* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 48. — ita ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ [de hoc genit. vid. ἁπλότης] ἡ ἐκ πίστεως vel ἡ δικ. ἐκ πίστεως *integritas, conditio hominis Deo probati, quae e fide originem trahit* Rom. 1, 17. 9, 30. 10, 6. Gal. 5, 5. δικ. ἡ διὰ πίστεως ἰησοῦ χρ. *quam nanciscimur per fidem in I. C. repositam* Phil. 3, 9. Rom. 3, 22. ἡ δικ. πίστεως *e fide oriunda* Rom. 3, 11. 13. ἡ ἐκ Θεοῦ δικ. ἐπὶ τῇ πίστει i. e. *quae a Deo datur sub hac conditione, ut fidem habeamus* Phil. 3, 9. — Rom. 3, 21. 4, 3. 5. 6. 9. 11. 22. 5, 17. 21. 8, 10. — ἔθνη — κατέλαβε δικαιοσύνην 9, 30. 10, 4. 10. 2 Cor. 3, 9. Gal. 2, 21. 3, 6. 21. — metonym. vel pro: δίκαιοι *Deo probati* 2 Cor. 5, 21. vel pro: δικαιοσύνης *auctor* 1 Cor. 1, 30. — vel pro: *norma s. ratio* δικαιοσύνην *consequendi* Rom. 10, 3. τῇ δ. τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. Ibid. ἀγνοοῦντες — τὴν τ. Θ. δικαιοσύνην. — — d) quatenus legis mosaicae observationem sequitur: ἡ δ. ἡ ἐκ νόμου *quae e lege mos. servanda nascitur* Rom. 10, 3. ἐμὴ δικ. ἡ ἐκ νόμου *quae mihi placet ex* legis mos. observatione orta Phil. 3, 9. — δικ. ἡ ἐν νόμῳ *quam legi mos. morem gerendo consequor* Phil. 3, 6. — ἡ ἰδία [i. e. ἡ τῶν ἰουδαίων] δικ. *integritas, quae Iudaeis propria est, quam opinionis errore sibi finxerunt, quae Iudaeis satisfacit* Rom. 10, 3. — 9, 31. ἰσραήλ — ἔφθασε *Israelitae legem mos. persecuti, qua probati Deo* fieri vellent [vel fieri posse autumebant] *ad*

legem, qua Deo probati reddimur [i. e. ad δικ. ἐκ πίστεως] *non pervenerunt.* — οἱ ο΄ pro צְדָקָה Gen. 15, 6. Ps. 106, 31. (1 Macc. 2, 52.) — Saepius non legitur in N. T.

Δικαιόω, ῶ f. ώσω (δίκαιος quod vid. iustum facio) 1) *iustum aliquem declaro* vel *pronuntio* [vid. δίκαιος no. 2.] τινὰ ἔν τινι *aliquem in aliqua re* i. e. *declaro*, τὴν δίκην *servasse aliquem in aliqua re* Rom. 3, 4. in verbis Ps. 51, 6. ὅπως — λόγοις σου *quo iustus sis* vel *quo iustum te esse appareat in sententiis tuis ferendis*, alii: *in promissionibus tuis servandis.* — ita οἱ ο΄ pro צָדַק Ps. 51, 6. — 2) *talem aliquem declaro, agnosco, tracto, qualis esse debet* — *probum aliquem declaro* a) universe, ut τὸν θεόν i. e. *proba et sancta declaro et agnosco consilia Dei* Luc. 7, 29. coll. v. 30. ubi opp. ἀθετεῖν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ. — 1 Tim. 3, 16. ὅς — ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι qui — *probatus est* scil. talis, qualem se esse professus est vel qualem eum esse Deus voluit, *per spiritum div.* Matth. 11, 19 et Luc. 7, 35. ἡ σοφία — αὐτῆς *sapientia* [i. e. vel: *causa sapientiae* vel: *sapiens vitae ratio*, quam secuti sunt tum Iohannes, tum Iesus] *talis pronuntiata est, qualis esse debet* i. e. *iusta et proba declarata est* [vel: *declarari solet*, de qua aor. vi cf. *Matth.* §. 502, 3. *Rost* §. 116, not. 4. *Buttm.* §. 124, not. 4. *Herm.* ad Vig. p. 746. *Poppo* ad Thuc. Vol. 1. p. 136. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 152. 672. contra *Win.* p. 253.] *occasionem praebentibus discipulis eius.* Vid. ἀπό. — Cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 408 sq. *de Wette* Ev. Matth. p. 110. — — b) sensu forensi — *a culpa vacuum vel insontem declaro* i. e. *absolvo*, nunc proprie, τινά sq. ἐκ c. gen. rei, e qua prodit sententia absolutoria Matth. 12, 37. coll. v. 36. ubi memoratur ἡμέρα κρίσεως. Ita οἱ ο΄ pro הִצְדִּיק Exod. 23, 7. Deut. 25, 1. — nunc metaph. pro: *libero*, sq. ἀπό τινος Rom. 6, 7. δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας *liberatus est a peccato* [tanquam a molesto litigatore] cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 387. et de perfecto durationem indicante et hactenus praesentis notionem includente vid. ἀγαπάω. — (Sir. 26, 29. absolvo ab aliquo Cicer. pro Rosc. Comoedo 12, 36.) — — c) ratione habita superbiloquentiae Iudaeorum τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην στησάντων et obsequio legi mos. praestando nancisci se posse τὴν δικαιοσύνην τοῦ θεοῦ autumantium [vid. δικαιοσύνη no. 3. d.] δικαιοῦν ἑαυτόν *semet ipsum probum declarare* Luc. 10, 29. 16, 15. — — d) Deus dicitur δικαιοῦν τινα aa) quatenus ob fidei, quam in ipso repositam habet, effecta et documenta *integrum* vel *sibi probatum praemiisque dignum declarat* vel *iudicat aliquem*, sq. ἐκ c. genit. rei, e qua quasi prodit ista probatio Iac. 2, 21. 25. ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη. — bb) vel quatenus *hominem*, nihil τῇ ἰδίᾳ δικαιοσύνῃ tribuentem, sed in sola Dei clementia fidem collocantem, *integrum* vel *sibi probatum praemiisque dignum declarat et iudicat* Luc. 18, 14. — cc) vel quatenus ob repositam in Christo fidem *hominem sontem* [non integrum] benigne *insontem* vel *integrum declarat et veniam peccatorum spemque felicitatis futurae largiendo ut talem tractat.* Utuntur in hac re Theologi vocab.: *iustifico* [vid. δικαιοσύνη no. 3. e.]. Legitur ita activum δικαιοῦν τινα *probatum sibi declarare* vel *reddere aliquem* Rom. 3, 26. 4, 5. 8, 30 bis. v. 33. ἐκ πίστεως Rom. 3, 30. Gal. 3, 8. διὰ τῆς πίστεως Rom. 3, 30. passivum: δικαιοῦταί τις *probatus Deo redditur aliquis, probus iudice Deo declaratur aliquis* Rom. 2, 13. 1 Cor. 4, 4. ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι *minime vero in hac re* [scil. quod nullius rei mihi conscius sum] *causa quaerenda est, quod Deo probatus sum* vel *quod integer habeor coram Deo.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Corinth. 1. p. 70. Alii: *neque tamen hunc ob causam culpa vacuus sum* vid. *Win.* p. 418. — additur nunc διὰ τῆς πίστεως Ἰησοῦ *per fidem in Iesu positam* Gal. 2, 16. διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Rom. 3, 24. nunc ἐκ πίστεως Rom. 5, 1. Gal. 2, 16. 3, 24. nunc ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ *per sanguinem eius* vel *per mortem eius cruentam* Rom. 5, 9. nunc ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ *fide in Christo collocata et nomen eius profitendo* 1 Cor. 6, 11. nunc ἐν Χριστῷ *in der Gemeinschaft mit Christus lebend* Gal. 2, 17. adiecto ἀπό τινος *probatum* et *immunem reddi ab aliqua* re Act. 13, 39. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 387 sq. — nunc πίστει *fide* Rom. 3, 28. nunc χωρὶς ἔργων νόμου *sine factis legi mos. accomodatis* Rom. 3, 28. — ratione habita superbiloquentiae Iudaicae paulo ante [sub no. 2. c.] notatae: ἐν νόμῳ *im Gesetze lebend, im Dienste des Gesetzes* — *per legis observationem* Gal. 5, 4. quo l. δικαιοῦσθε *probari Deo vultis.* Cf. de hac praes. vi sub ἀναβαίνω monita. — addito ἀπό τινος Act. 13, 39. παρὰ τῷ θεῷ Gal. 3, 11. — ἐξ ἔργων vel ἐξ ἔργων νόμου Gal. 2, 16 bis. Rom. 4, 2. additis ἐνώπιον αὐτοῦ scil. θεοῦ Rom. 3, 20. — Saepius non legitur in N. T.

Δικαίωμα, τος, τό (δεδικαίωμαι, vid. δικαιόω, id quod iustum factum est) 1) *id quod probe factum ab aliquo, recte factum* Rom. 5, 18. δι᾽ ἑνὸς δικαιώματος *per recte factum unius.* Apoc. 19, 8. (Baruch. 2, 19.) — 2) *id quod iustum declaratum est ab aliquo* i. e. aa) vel *statutum, decretum, lex*, sq. genit. nunc pers. ut τοῦ θεοῦ, τοῦ κυρίου Luc. 1, 6. Rom. 1, 32. Apoc. 15, 4. — nunc rei, ut τοῦ νόμου *legis* i. e. *decretum, statutum, quod habetur in lege mos.* Rom. 2, 26. 8, 4. — λατρείας, σαρκός i. e. *ad λατρείαν, ad σάρκα pertinens* Hebr. 9, 1. 10. — οἱ ο΄ pro חֹק Exod. 15, 25. 26. חֻקָּה Lev. 25, 18. מִצְוָה Deut. 30, 16. פִּקּוּדִים Ps. 19, 9. מִשְׁפָּט Exod. 21, 31. (Thuc. 1, 41.) — bb) *sententia absolutoria, decretum absolventis* Rom. 5, 18. — Saepius non habetur in N. T.

Δικαίως, adv. 1) *iuste* ut κρίνειν δ. 1 Petr. 2, 23. (Xen. Mem. 3, 5. 20.) — Luc. 23, 41. καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως sc. ἐν τῷ κρίματι ἐσμέν i. e. *nos merito supplicium patimur.* (Pol. 4, 19. 3. Xen. Symp. 4, 60.) — 2) *rite, ut par est* 1 Cor. 15, 34. — 3) *pie, sancte* 1 Thess. 2, 10. Tit. 2, 12. Saepius non extat in N. T.

Δικαίωσις, εως, ἡ, (τὸ efficere aliquem δίκαιον) *absolutio* i. e. ex mente Pauli [vid. δικαιοσύνη no. 3, c. δικαιόω no. 2. d.] *integritatis attributio, restitutio in integrum*, ita bis in N. T. Rom. 4, 25. 5, 18. δ. ζωῆς *quae vitae est, quae ad vitam pertinet, vitam afferens.* Vide ἀνάστασις ζωῆς sub ἀνάστασις. —

Δικαστής, οῦ, ὁ, (δικάζω ius dico) *iudex.* Ter in N. T. Luc. 12, 14. Act. 7, 27. 35. — οἱ ο΄ pro שֹׁפֵט Exod. 2, 14. (Hdian. 7, 7. 6. Xen. Cyr. 1, 3. 17.) Δικαστής et κριτής quatenus differant, docet *Passow* sub δικαστής. *Wyttenb.* epist. crit. p. 212.

Δίκη, ης, ἡ, (mos, Sitte, Herkommen Hom. Od. 4, 691. ius, iustitia) 1) *Dea iustitiae, iustitia vindex, nemesis* Act. 28, 4. (Arrian. Exp. Alex. M. 4, 9. 9. Dem. 422, 11.) — 2) *sententia iudicis, iudicium, richterliches Erkenntniss*, κατά τινος in aliquem — *condemnatio, punitio* Act. 25, 15. (Xen. An. 5, 8. 1 et 17.) — 3) *poena* 2 Thess. 1, 9. Iud. v. 7. (Pol. 2, 58. 9. Xen. Cyr. 1, 6. 45.) Saepius non legitur in N. T.

Δίκτυον, ου, τό, *rete.* Duodecies in N. T. Matth. 4, 20. 21. Marc. 1, 18. 19. Luc. 5, 2. 4. 5. 6. Ioh. 21, 6. 8. 11 bis. (Hdian. 4, 9. 12. Xen. Mem. 3, 11. 8.)

Δίλογος, ου, ὁ, ἡ. — ον, τό (δίς, λέγω, qui bis eadem dicit; ita διλογεῖν Diod. Sic. 20, 37. Xen. Equest. 8, 2.) *bilinguis*, metaph. *qui aliud ore gerit, aliud pectore claudit.* Semel in N. T. 1 Tim. 3, 8.

Διό, coniunct. i. q. δι᾽ ὅ *quare, propterea* Matth. 27, 8. Luc. 1, 35. 7, 7. Act. 10, 29. Rom. 1, 24. 2, 1. 1 Cor. 12, 3. 2 Cor. 6, 17. Hebr. 3, 7. 13, 12. Iac. 1, 21. 4, 6. [1 Petr. 2, 6. e lect. vulg.] (Hdian. 2, 8. 5.)

Διοδεύω, f. σω (διά, ὁδεύω iter facio) *peragro, iter facio per locum.* Bis in N. T., sq. acc. loci [vid. διαβαίνω] Act. 17, 1. Ita οἱ ο΄ pro עָבַר Ps. 89, 41. (Sap. 5, 7. 11; 2. 14, 1. Lucian. dial. mort. 27, 3.) — additis κατὰ πόλιν καὶ κώμην i. e. *oppidatim et vicatim* διώδευε sc. τὴν χώραν Luc. 8, 1. quo l. e praegresso singulari διώδευε ad verba: καὶ οἱ δώδεκα — γυναῖκές τινες adde cogitando διώδευον. Cf. *Bornem.* schol. p. 50 et sub ἀκολουθέω notata.

Διονύσιος, ου, ὁ, *Dionysius*, nom. pr. Areopagitae atheniensis, Pauli opera ad Christianorum sacra adducti Act. 17, 34.

Διόπερ, coniunct. (διό quare, ideo, περ circiter, fer-

me, immer, immerhin *Herm.* ad Vig. p. 793.) *ob eandem ipsam causam* 1 Cor. 8, 13. διόπερ — οὐ μὴ φάγω κρέατα *so wollte ich also doch nimmermehr Fleisch essen* 10, 14. διόπερ φεύγετε ἀπὸ εἰδωλολατρείας *so meidet also doch* etc. 14, 13. διόπερ προσευχέσθω *es bete doch also derjenige, welcher* etc. (Diod. Sic. 1, 65. Xen. Mem. 4, 8. 7.)

Διοπετής, οῦς, ὁ, ἡ — ές, τό (διός Iovis, πίπτω cado) *de coelo delapsus* Act. 19, 35. ubi neutr. τὸ δ. *simulacrum de coelo delapsum* cf. *Win.* p. 532. (plene ἄγαλμα διοπετές Hdian. 1, 11. 2.) Ut simulacra antiquissima, quorum auctores incogniti erant, ita Dianae imaginem, quo vulgi superstitionem augerent, sacerdotes de coelo delapsam esse mentiebantur. Cf. Plin. hist. nat. 16, 40. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Ephesus.*

Διόρθωμα, τος, τό, (διορθόω rectum facio) *institutum praeclarum, gute Einrichtung*, ita in codd. [vid. *Griesb., de Wette, Knapp, Schott*] pro κατόρθωμα semel Act. 24, 3. (Pol. 3, 118. 3.)

Διόρθωσις, εως, ἡ, (i. q. τὸ διορθοῦν) *emendatio.* Semel in N. T. Hebr. 9, 10. καιρὸς διορθώσεως appellantur ita tempora messiana, melioris quippe rerum ordinis initia. (Diod. Sic. 1, 75. Ios. de bell. iud. 1, 20. 1.)

Διορύσσω, ττω, f. ξω, (διά, ὀρύσσω) *perfodio, perfringo.* Quater in N. T., sq. acc. τὴν οἰκίαν, τὸν οἶκον Matth. 24, 43. Luc. 12, 39. — De aedium hebraicarum conditione et constructione cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Haus.* (Xen. Symp. 4, 30. — τοὺς τοίχους Thuc. 2, 3.) — οἱ ο' pro חָתַר בָּתִּים Iob. 24, 16. — absol. ut nos: *einbrechen* [cf. *Win.* p. 533.] Matth. 6, 19. 20.

Διόσκουροι, ων, οἱ, vel διόσκοροι, [de qua scriptura vid. *Lob.* ad Phryn. p. 235.] *Dioscuri* i. e. *Castor et Pollux,* Helenae fratres et Iovis ex Leda, Tyndaride, filii, nautarum numina Act. 28, 11. (Xen. Symp. 8, 29.)

Διότι, coniunct. i. q. διὰ τοῦτο ὅτι, *propterea quod, desshalb weil, quia* Luc. 1, 13. 2, 7. 21, 28. Act. 10, 28. 17, 31. 18, 10 bis. 22, 18. Rom. 1, 19. 21. 3, 20. 8, 7. 1 Cor. 15, 9. Gal. 2, 16. Phil. 2, 26. 1 Thess. 2, 8. 4, 6. Hebr. 11, 5. 23. Iac. 4, 3. 1 Petr. 1, 6. 24. 2, 6. — LXX et hebr. כִּי Obad. v. 15. Ies. 12, 2. Zeph. 2, 10. (Lucian. Dial. Mort. 12, 7. Xen. Mem. 1, 2. 54. 2, 1. 15.) — Saepius non extat in N. T.

Διοτρεφής, οῦς, ὁ, *Diotrephes*, nom. pr. viri 3 Ioh. v. 9.

Διπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, *duplex* 1 Tim. 5, 17. Apoc. 18, 6 bis. — (Hdian. 6, 7. 7. Xen. Cyr. 2, 3. 23 et 24.) υἱὸς γεέννης διπλότερος [comparat. formae poet. διπλός, v. *Passow* sub h. v.] ὑμῶν *supplicio dignus duplo magis, quam vos* Matth. 23, 15. (Appian. Praef. H. R. 9, 13.) cf. de hac voce *Lob.* ad Phryn. p. 234.

Διπλόω, ῶ, f. ώσω, *duplico, duplum do.* Extat tantum Apoc. 18, 6. διπλοῦν διπλᾶ i. e. *zwiefach vergelten* cf. de verbo iuncto c. nomine coniugato sub ἀγαπάω monita.

Δίς, adv. *bis* Marc. 14, 30. 72. Luc. 18, 12. — ἅπαξ καὶ δὶς *semel iterumque,* a) propr. Phil. 4, 16. — b) pro: *saepius* 1 Thess. 2, 18. — δὶς ἀποθανόντα i. e. *prorsus emortua* Iud. v. 12.

Διστάζω, f. άσω, *dubito, incertus sum.* Bis in N. T. Matth. 14, 31. 28, 17. de h. l. aor. = plusqpf. vid. ἀναβαίνω et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 834. *Win.* p. 252. (Diod. Sic. 4, 62.)

Δίστομος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (δίς, στόμα os; geminum os habens, de fluvio Pol. 34, 10. 5.) *duplicem aciem habens.* Quater in N. T., ut μάχαιρα δίστομος Hebr. 4, 12. Apoc. 1, 16. ad q. l. cf. *Gesen.* ad Ies. 49, 2. — Apoc. 2, 12. 19, 15. — οἱ ο' pro חֶרֶב שְׁנֵי פִיּוֹת Prov. 5, 4. חֶרֶב פִּיפִיּוֹת Ps. 149, 6. (Sir. 21, 3. Eurip. Orest. v. 1295.)

Δισχίλιοι, αι, α, (δίς, χίλιοι) *bis mille, duo millia.* Extat tantum Marc. 5, 13. —

Διϋλίζω, f. ίσω, (διά, ὑλίζω colo) *percolo, per colum transfundo,* τί, ita semel Matth. 23, 24. (Artemid. 4, 48.)

Διχάζω, f. άσω, (δίχα separatim) *in duas partes divido* [pp. Artemid. 2, 24.] metaph. τινὰ κατά τινος = *exacerbo aliquem contra aliquem,* nos: *aufhetzen, mit Jemandem entzweien;* semel in N. T. Matth. 10, 35.

Διχοστασία, ας, ἡ, (δίχα separatim, seorsim, στάσις statio) *dissensio, dissidium.* Ter in N. T. Rom. 16, 17. 1 Cor. 3, 3. Gal. 4, 20. (1 Macc. 3, 29. Plut. de frat. amor. c. 2. Dionys. Hal. Antiq. 8, 72.)

Διχοτομέω, ῶ, f. ήσω (δίχα, τέμνω seco) *in duas partes seco* [Pol. 6, 28. 2.] significatur hoc vocabulo supplicii genus crudelissimum, Chaldaeis Dan. 2, 5. 3, 29. Hebraeis 2 Sam. 12, 31. Aegyptiis Hdot. 3, 16. Graecis Diod. Sic. 17, 83. Xen. An. 1, 9. 13. et Romanis Sueton. Calig. c. 27. cognitum, quo membra singula abscinderentur. Bis in N. T. Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. διχοτομήσει αὐτόν, *medium distruncabit,* vel *securi dividet medium,* sensus: *gravissimo supplicio eum afficiet.* Cf. *Win.* Realw. sub voc. *Lebensstrafen.*

Διψάω, ῶ, [de 3 p. διψᾷ Ioh. 7, 37. Rom. 12, 20. ut Athen. 3, 474. Aeschin. dial. Socr. 3, 5 et 38. quae est forma serioris graecitatis pro διψῇ cf. *Lob.* ad Phryn. p. 61. coll. *Buttm.* §. 94. not. 5. gramm. max. §. 105. not. 14. *Rost.* §. 77. *Matth.* §. 419. not. 2. *Voigtländer* Lucian. Dial. Mort. p. 179. *Win.* p. 73.] fut. διψήσω, *sitio, ich dürste* a) propr. et absol. Matth. 25, 35. 37. 42. 44. Ioh. 4, 13. 15. 19, 28. Rom. 12, 20. 1 Cor. 4, 11. (Hdian. 1, 17. 19. Xen. Cyr. 1, 3. 11.) — οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα vel πώποτε, per imaginem Hebraeis usitatam [cf. Ies. 41, 17 sq.], pro: *nunquam habebit, quod desideret* Ioh. 4, 14. 6, 35. — 7, 37. — in imaginibus propheticis pertinentibus ad describendum statum alicuius felicissimum legitur Apoc. 7, 16. 21, 6. 22, 17. coll. Ies. l. l. —

b) metaph. pro: *vehementer desidero et appeto aliquid* [τὸ μὲν γὰρ διψᾶν, habet Artemid. 1, 66., οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἐπιθυμεῖν. sq. infin. Xen. Cyr. 5, 1. 1. — sq. genit. rei Plut. de ira coh. c. 11.] sq. acc. rei Matth. V, 6. διψῶντες τὴν δικαιοσύνην. Ita Ps. 63, 2. (Sapient. 11, 15. Ios. de bell. iud. 1, 32. 2. — iunct. c. ποθεῖν ap. Philon. Allegor. lib. 2. p. 62. Aeschin. Dial. Socr. 3, 5. — *sitire sanguinem* Iustin. 1, 8. Cicer. Philipp. 5, 7. *sitire honores* Cicer. ad Quint. fratr. 3, 5.) Cf. *Win.* p. 19. 184. — Saepius non habetur in N. T.

Δίψος, ους, τό, [forma serioris aevi pro: δίψα v. *Passow* sub h. v.] *sitis.* Semel in N. T. 2 Cor. 11, 27. (Xen. Mem. 1, 4. 13.)

Δίψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (δίς, ψυχή; qui duplex est animo) *anceps,* dicitur de hominibus nunc Deum, nunc cupiditates et res mundanas sequentibus. Bis in N. T. Iac. 1, 8. de h. l. appositione a nomine suo ἄνθρωπος ἐκεῖνος separata vid. *Win.* p. 336. — Iac. 4, 8. (Clem. Rom. 1, 23. Constitutt. apost. 7, 11.)

Διωγμός, οῦ, ὁ, *persecutio* [propr. i. e. de hostium persecutione Xen. Cyr. 1, 4. 21.] i. e. *vexatio.* Decies in N. T. Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. 10, 30. Act. 8, 1. 13, 50. Rom. 8, 35. 2 Cor. 12, 10. 2 Thess. 1, 4. 2 Tim. 3, 11 bis. (Pol. 1, 87. 7.)

Διώκτης, ου, ὁ, (διώκω) *persecutor,* i. e. *vexator.* Extat tantum 1 Tim. 1, 13. (Symmach. Hos. 6, 8.)

Διώκω, f. διώξω [Luc. 21, 12. Matth. 23, 34. ita Xen. An. 1, 4. 8. alias διώξομαι v. *Buttm.* gram. max. §. 114. *Matth.* §. 184. *Win.* p. 80. *Rost* §. 82. *Poppo* ad Xen. Cyr. 6, 3. 13. *Reisig.* ad Soph. Oed. Col. p. 252. a δίω fugio] 1) *celeriter curro, cursu contendo,* κατὰ σκόπον i. e. *ad metam* Phil. 3, 14. — absol. Phil. 3, 12. — (Lucian. Hermot. §. 77. Xen. An. 7, 2. 20. δρόμῳ διώκειν Xen. An. 6, 5. 25.) cf. *Buttm.* Lexilog. Vol. 1. p. 219. — 2) transit. [currere facio, moveo, in schnelle Bewegung setzen, ut τὸν πόδα Eurip. Orest. v. 1337. exagito, ut feras Xen. Cyr. 1, 4. 5.] *persequor, verfolgen* a) de hominibus, qui, ut malis afficiant, persequuntur aliquem Matth. 23, 34. ἐξ αὐτῶν scil. τινάς — διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. Act. 26, 11. ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις, quo l. ex praeced. αὐτοῖς repete αὐτούς. (1 Macc. 5, 21. Hdian. 7, 11. 10. Thuc. 1, 137.) — b) universe: *vexo* i. e. *hostiliter tracto aliquem,* sq. acc. pers. Matth. 5, 10. 11. 12. 44. 10, 23. Luc. 21, 12. Ioh. 5, 16. 15, 20. Act. 7, 52. 9,

4. 5. Rom. 12, 14. Gal. 1, 13. ἐδίωκον scil. tum, cum Pharisaeus essem. — v. 23. ὁ διώκων ἡμᾶς = *unser Verfolger.* Vide ad ὁ ἀδικῶν sub ἀδικέω notata. — Apoc. 12, 13. — οἱ ό pro רָדַף Ps. 7, 1. — *διώκεσθαί τινι* i. e. *vexari propter aliquid* Gal. 6, 12. De qua dat. vi vid. sub ἁμαρτία observata. — c) *persequor, ut assequar aliquem, Jemandem nachlaufen, um ihn zu finden,* aa) propr. Luc. 17, 23. LXX addito ὀπίσω τινός et hebr. רָדַף אַחֲרֵי Gen. 31, 23. 2 Regg. 5, 21. — sq. acc. Sirac. 27, 20. — bb) metaph. pro: *operam do alicui rei, studeo rei alicui,* sq. accus. ut δικαιοσύνην, νόμον δικαιοσύνης Rom. 9, 30. 31. 12, 13. 14, 19. 1 Cor. 14, 1. 1 Thess. 5, 15. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. Hebr. 12, 14. 1 Petr. 3, 11. Ita οἱ ό pro רָדַף Deut. 16, 20. Prov. 15, 9. (Diod. Sic. 2, 59. 3, 9. Xen. Cyr. 8, 1. 39. Thuc. 2, 63.)

Δόγμα, τος, τό, (a δοκέω) *decretum, praeceptum.* Quinquies in N. T., nunc de decretis vel placitis principum, ut Luc. 2, 1. de h. l. infinit., ubi nos addimus: *sollen,* vid. ἀπαγγέλλω. Act. 17, 7. — nunc de decreto apostolorum Act. 16, 4. — aliter Eph. 2, 15. Col. 2, 14. ad quos l. vide quae habet *Win.* p. 196. coll. *Fritzsche* diss. 2. p. 168 sq. — οἱ ό pro chald. אֱסָרָא Dan. 6, 9. (Hdian. 1, 2. 6. Xen. An. 3, 3. 5.)

Δογματίζω, f. ίσω (δόγμα) *decretum facio* [Diog. Laert. 3, 51.] med. δογματίζομαι *legem mihi imponi patior* [vid. ἀδικέω]. Semel in N. T. Col. 2, 20.

Δοκέω, ῶ, f. δόξω (δόκω, v. *Buttm.* §. 101. gr. max. §. 114. *Matth.* §. 230. *Rost* §. 84.) aor. 1. ἔδοξα 1) active: *puto, glauben, meinen, wähnen* a) univ., sq. infinit. idem c. δοκέω subiectum habente [cf. *Win.* p. 294. *Alt* p. 161. *Matth.* §. 534. *Buttm.* §. 127, 1.] nunc praesentis [cf. de infin. praes. post vv. putandi, sperandi, dicendi *Win.* p. 306. *Herm.* ad Soph. OC. v. 91.] μὴ δόξητε — ἑαυτοῖς *nolite opinari, vobis cogitare licere* vel *vos recte cogitare* Matth. 3, 9. Luc. 8, 18. 24, 37. Ioh. 5, 39. 16, 2. Act. 12, 9. 1 Cor. 7, 40. (Plut. vit. Arat. c. 2. Xen. An. 2, 2. 14.) nunc perfecti Act. 27, 13. ad quem l. cf. *Win.* p. 309 et de perfecto sub ἀγαπάω observata. — Hebr. 4, 1. Aliter *Bleek* ep. ad Hebr. P. 2. p. 492 sqq. — sq. *acc.* c. inf. [vid. αἰτέω] 1 Cor. 12, 23. 2 Cor. 11, 16. — Marc. 6, 49. (Palaeph. f. 14. Xen. An. 1, 7. 1. Cyr. 1, 6. 10.) — abest acc. c. inf. e contextis facile cognoscendus Matth. 24, 44. Luc. 12, 40. 17, 9. — — sq. ὅτι, loco acc. c. inf. [vid. ὅτι] Matth. 6, 7. 26, 53. Luc. 12, 51. 13, 2. 4. 19, 11. Ioh. 5, 45. 11, 13. 13, 29. 20, 15. 1 Cor. 4, 9. 12, 19. Iac. 4, 5. — orationis animandae causa interponitur: πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας Hebr. 10, 29. (Eur. Hippol. v. 446. ed. *Valken.* p. 205. *Markl.* ad. Eur. Iph. A. v. 1590. *Hemsterhus.* ad Lucian. Tom. I. p. 475.) cf. tamen *Win.* p. 490. — — b) = *videor mihi, puto, censeo,* ita δοκέω, sq. infinit. ut εἰδέναι τι 1 Cor. 8, 2. ἑστάναι 10, 12. πεποιθέναι Phil. 3, 4. (Xen. Hier. 1, 17.) — sq. εἶναι c. nominat. praedicati [vid. βούλομαι] 1 Cor. 3, 18. 14, 37. Gal. 6, 3. Iac. 1, 26. (Plat. apol. Socr. §. 33.) — 1 Cor. 11, 16. εἰ τις — εἶναι *wenn aber Jem. glaubt, streitsüchtig seyn zu dürfen.* Cf. *Win.* p. 555. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 189. — nunc δοκῶ μοι, *ich stehe in der Meinung* od. *in dem Wahne,* sq. inf. δεῖν πρᾶξαι Act. 26, 9. (Xen. Hier. 1, 6 et 33. Mem. 4, 2. 20.)

2) intrans. *videor, ich scheine, existimor,* sq. inf. c. nominat. praedicati [vid. βούλομαι] Luc. 22, 24. Act. 17, 18. 1 Cor. 12, 22. Gal. 2, 6. de h. l. anacol. vid. *Win.* p. 492. et *Id.* ep. P. ad Gal. p. 60. — Gal. 2, 9. (Ios. contr. Apion. 1, 12. Plut. vit. Arat. c. 19.) — sq. infinit. simpl. ut ἄρχειν *imperare censeor* Marc. 10, 42. Ita c. *Grot. Win.* p. 555. *de Wette Ev.* Marc. p. 171. Alii: *imperare mihi videor,* ita *Fritzsche* Ev. Marc. p. 457. — 2 Cor. 10, 9. Hebr. 12, 11. (Hist. Sus. v. 5. Ios. Ant. 19, 6. 8. Plut. vit. Arat. c. 43. Xen. An. 1, 9. 1.) — δοκεῖ μοί τις vel τι sq. inf. Luc. 10, 36. (Xen. Hier. 2, 5.) — abest a nominat. praedicati εἶναι Act. 25, 27. quo l. si a dat. μοι fit transit. ad accus. πέμποντα vid. sub ἀνέχω monita. —

3) imperson. δοκεῖ μοι *videtur mihi* i. e. a) *puto, censeo, meinen,* ita in interrogatt. τί δοκεῖ σοι vel ὑμῖν; Matth. 17, 25. 18, 12. 21, 28. 22, 17. 26, 66. Ioh. 11, 56. ad quem l. vid. *Win.* p. 474. *de Wette* Ev. Ioh. p. 141. — additur περί c. gen. Matth. 22, 42. (Lucian. Dial. Deor. 6, 4.) — τὸ δοκοῦν μοι, *id quod videtur mihi, mein Dafürhalten* Hebr. 12, 10. (Lucian. Tim. §. 25. Thuc. 1, 84.) — b) *placet,* ἔδοξέ μοι = *decrevi,* sq. infinit. obiecti nota [vid. αἰσχρός] nunc praesentis [vid. ἀδύνατος] Act. 15, 28. (Lucian. Dial. Mort. 15, 4. Xen. An. 1, 10. 17.) — nunc aor. [vid. ἀδύνατος] Luc. 1, 3. Act. 15, 34. — v. 22. de h. l. anacolutho vid. sub ἀνέχω monita. — Saepius non extat in N. T.

Δοκιμάζω f. άσω, (δόκιμος, q. v.) 1) *probo* i. e. *exploro, examino,* sq. accus. ut χρυσίον διὰ πυρός 1 Petr. 1, 7. (Sir. 2, 5. Isocrat. ad Demonic. τὸ μὲν γὰρ χρυσίον ἐν τῷ πυρὶ δοκιμάζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγιγνώσκομεν.) ζεύγη βοῶν Luc. 14, 19. — Rom. 12, 2. 1 Cor. 3, 13. 11, 28. 2 Cor. 8, 8. 13, 5. Gal. 6, 4. Eph. 5, 10. 1 Thess. 2, 4. 5, 21. 1 Tim. 3, 10. 1 Joh. 4, 1. — Ita pro בָּחַן Ps. 17, 3. 26, 2. (Ios. Ant. 1, 13. 4. Simplic. in Epict. p. 90. Xen. Mem. 2, 6. 1. Ages. 6, 2. Thuc. 6, 53.) — pro: *tento, auf die Probe stellen, versuchen,* τὸν θεόν Hebr. 3, 9. q. l. Codd. habent οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ. vid. ad h. l. *Bleek, Schott, Griesb.* Ita בָּחַן Mal. 3, 5. —

2) *exploratum habeo, dignum iudico, für gut, tauglich, nützlich achten,* sq. acc. *pers.* 1 Cor. 16, 3. 2 Cor. 8, 2. 1 Thess. 2, 4. δεδοκιμάσμεθα. (Ios. Ant. 3, 4. 1. 13, 2. 3. Diod. Sic. 4, 7. Hdian. 7, 10. 6.) — sq. acc. *rei: approbo, annehmen, für gut achten* Rom. 14, 22. ἐν ᾧ [per attr. pro ἐν τούτῳ ὃ] δοκιμάζει. (Plut. vit. Lycurg. c. 12.) — sq. infinit. Rom. 1, 28. οὐκ ἐδοκίμασαν [fere i. q. operae pretium non duxerunt] τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει. (Ioseph. Ant. 1, 7. 1. 1, 10. 1. Plut. vit. Thes. c. 12. Dion. c. 30.) —

3) *discerno, diiudico* = διακρίνω, διαγινώσκω. Luc. 12, 56. Rom. 2, 18. Phil. 1, 10. (uti Isocr. l. l. cum διαγιγνώσκειν, ita cum διακρίνειν alternat Arrian. diss. epict. 1, 20.) — Saepius non extat in N. T.

Δοκιμασία, ας, ἡ, (δοκιμάζω, q. v.) *probatio, exploratio, Prüfung* [propr. Xen. Mem. 2, 2. 14.] i. e. *tentatio, Versuchung* [= πειρασμός]. Ita Codd. Hebr. 3, 9. Vide sub δοκιμάζω ad h. l. monita.

Δοκιμή, ῆς, ἡ, 1) *exploratio* 2 Cor. 8, 2. δοκιμὴ τῆς θλίψεως *exploratio, quae fit per calamitates* — 2) *indoles spectata et probata* Rom. 5, 4. 2 Cor. 2, 9. 9, 13. δοκιμὴ τῆς διακονίας i. e. *in conferendis beneficiis conspicua.* Cf. de gen. vi latius patente sub ἄζυμος observata. Phil. 2, 22. — 3) *experimentum, argumentum, quo cognoscitur aliquid* 2 Cor. 13, 3. Saepius non legitur in N. T.

Δοκίμιον, ίου, τό, (δόκιμος) 1) *id, quo exploratur* vel *probatur aliquid, Prüfungsmittel* [Hdian. 2, 10. 12. Plut. apophth. Mor. 2. p. 155. ed. *Tauchn.* et οἱ ό pro מַצְרֵף catillus Prov. 27, 21.] Iac. 1, 3. γινώσκετε, ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως [= ὅτι ὁ πειρασμός, ὅς ἐστι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως] κατεργάζεται ὑπομονήν. — 2) *exploratio* = δοκιμασία vel δοκιμή 1 Petr. 1, 7. Saepius non legitur in N. T.

Δόκιμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (δέχομαι, accipio; acceptus, annehmlich. Ita de nummis Gen. 23, 16. et pro טָהוֹר 2 Chron. 9, 17.) *probatus, spectatus,* de iis, qui sunt spectatae fidei et probitatis, δόκιμος ἐν Χριστῷ i. e. *bewährt in seinem Verhältnisse zu Christus = bewährter Anhänger Christi.* Rom. 16, 10. 1 Cor. 11, 19. 2 Cor. 10, 18. 13, 7. 2 Tim. 2, 15. Iac. 1, 12. (de milite Xen. Ages. 1, 23.) — 2) *gratus, acceptus* sq. τινί Rom. 14, 18. (δόκιμος ῥήτωρ Anthol. gr. T. 3. p. 25. no. 22. ed. *Iacobs.* et sq. παρά τινι Hdot. 1, 117.) Saepius non extat in N. T.

Δοκός, οῦ, ἡ, *trabs, tignum ligneum.* Quinquies in N. T. Matth. 7, 3 — 5. Luc. 6, 41. 42. (Pol. 8, 9. 3. Diod. Sic. 2, 10.)

Δόλιος, ία, ιον, (δόλος fraus) *fraudulentus.* Legitur tantum 2 Cor. 11, 13. (Pol. 22, 7. 1. Xen. An. 1, 4. 7.)

Δολιόω, ῶ, f. ώσω, (Vox serioris aevi. cf. *Win.* p. 26. a δόλος) *fraudem facio, fraude utor.* Semel in N. T. ταῖς γλώσσαις ἐδολιοῦσαν Rom. 3, 13. Verba Ps. 5, 10. ubi

הֶחְלִיק. De 3 pers. plur. imperf. ἐδολιοῦσαν pro ἐδολίουν cf. *Buttm.* §. 93. gram. max. §. 87. not. 6. *Rost* p. 426. *Matth.* §. 201. *Fischer* 2. p. 336 sq. *Lob.* ad Phryn. p. 349. *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 60. *Win.* p. 37. 73.

Δόλος, ου, ὁ, (δέλω, δελεάζω, inesco; esca, Köder Hom. Od. 12, 252.) *fraus.* Undecies in N. T. Matth. 26, 1. Marc. 7, 22. 14, 1. Ioh. 1, 48. Act. 13, 10. Rom. 1, 29. 2 Cor. 12, 16. 1 Thess. 2, 3. 1 Petr. 2, 1. 22. 3, 10. [Apoc. 14, 5.] οἱ ὁ pro רְמִיָּה Iob. 13, 7. מִרְמָה Gen. 27, 35. (Isocr. Evag. c. 16. Xen. An. 5, 6. 29.)

Δολόω, ῶ, f. ώσω, (δόλος fraus; fallo Xen. Cyr. 1, 6. 28.) *adultero, corrumpo, verfälschen.* Ita semel τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 2 Cor. 4, 2. (Ael. H. An. 16, 1. Lucian. Hermot. §. 59.)

Δόμα, τος, τό, (δέδομαι datus sum) *donum, munus.* Quater in N. T. Matth. 7, 11. Luc. 11, 13. Eph. 4, 8. Phil. 4, 17. — οἱ ὁ pro מַתָּן Prov. 19, 6. מַתָּנָה Gen. 25, 6. (Plut. apophth. Mor. 2, p. 29 ed. *Tauchn.*)

Δόξα, ης, ἡ, (opinio Xen. Mem. 3, 12. 2. sententia Diod. Sic. 2, 29. a δοκέω, tum: opinio, quam de me habent alii; hinc)

1) *laus, gloria, honor* a) propr. 2 Cor. 6, 8. Phil. 3, 19. ἡ δ. ἡ ἰδία *sua gloria* i. e. *gloria, qua ipse gaudet,* vel *quae ipsi tribuitur* Ioh. 7, 18. — ἡ δ. τινός i. e. vel: *qua gaudet aliquis* Ioh. 8, 50. Eph. 3, 13. — εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ vel *θεοῦ in honorem Dei* Rom. 3, 7. 15, 7. 1 Cor. 10, 31. 2 Cor. 4, 15. Phil. 2, 11. iungitur c. synonym. ἔπαινος Phil. 1, 11. πρὸς δόξαν τοῦ θεοῦ 2 Cor. 8, 19. ὑπὲρ τῆς δ. τ. θ. Ioh. 11, 4. — vel: *quae proficiscitur ab aliquo,* ut ἡ δ. τοῦ πέμψαντος Ioh. 7, 18. cf. *de Wette* Ev. Ioh. p. 95. alii: quae tribuitur τῷ πέμψαντι. — Ioh. 8, 54. 12, 43 bis. Rom. 3, 23. ὑστεροῦνται — θεοῦ i. e. *laude carent, qua eos ornet Deus* cf. *Fritzsche* ad h. l. p. 187 sqq. — ἔκ τινος i. e. *quae exit ab aliquo* 1 Thess. 2, 6. — sq. παρά τινος *quae proficiscitur ab aliquo* Ioh. 5, 41. 44. — iunguntur δόξα, τιμή, εὐλογία, δύναμις Apoc. 4, 11. 5, 12. cf. de hoc verbositatis genere intendendi vim habente *Win.* p. 552. — ἐστί τινι τὶ δόξα *est mihi aliquid honori* 1 Cor. 11, 15. — δόξα ἐστί τινι *laus* vel *gloria contingit alicui* Luc. 14, 10. ita in doxologiis Luc. 2, 14. 19, 38. Rom. 11, 36. 16, 26. Gal. 1, 5. Eph. 3, 21. Phil. 4, 20. 1 Tim. 1, 17. 2 Tim. 4, 18. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. Iud. v. 25. Apoc. 1, 6. 5, 13. 7, 12. 19, 1. — διδόναι δόξαν τῷ θεῷ [vid. δίδωμι] Luc. 17, 18. Ioh. 9, 24. Act. 12, 23. Rom. 4, 20. Apoc. 4, 9. 11, 13. 14, 7. 19, 7. — οἱ ὁ pro כָּבוֹד 1 Chron. 16, 28. 29. (Diod. Sic. 1, 23. Xen. Mem. 3, 5. 4. Thuc. 4, 17.)

2) *maiestas, Grösse, Herrlichkeit* a) propr. Ita de maiestate Dei [Matth. 6, 13. de cuius l. lect. cf. *Griesb. Knapp, de Wette, Fritzsche, Schott.*] Rom. 1, 23. — πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ 2 Cor. 4, 6. de triplici h. l. genit. vid. ἀγάπη. — Eph. 1, 12. 14. Tit. 2, 13. Hebr. 1, 3. 2 Petr. 1, 3. Act. 7, 55. — Quatenus conspiciendam se praebet vel in Jesu, Lazaro denuo vita donatis Ioh. 11, 40. coll. v. 23. Rom. 6, 4. vel in salute hominibus per Christum parata Rom. 9, 23. Eph. 3, 16. — ὁ θεὸς τῆς δόξης, ὁ πατὴρ τῆς δόξης Act. 7, 2. Eph. 1, 17. χερουβὶμ τῆς δόξης *maiestatis divinae praesentiam testantes* Hebr. 9, 5. alii: *splendore insignes* Vid. no. 3. de vi rhetorica latente in praedicato per genit. substantivi enuntiato cf. sub ἀδηλότης observata et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 367 sq. — de maiestate gratiae divinae Phil. 4, 19. Col. 1, 27. Eph. 1, 6. 18. de horum l. tripl. gen. vid. ἀγάπη. — Rom. 9, 4. ὧν — ἡ δόξα scil. τοῦ θεοῦ *quorum est — maiestas Dei* i. e. *inter quos* multis modis *Deus manifestavit maiestatem suam.* Alii aliter. Vid. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 101. — de maiestate Jesu *filii Dei* Ioh. 1, 14. 2, 11. 12, 41. cf. *de Wette* ad h. l. et *Lücke.* — ratione habita conditionis splendidissimae, qua fruitur post opus ex voluntate patris peractum in coelum evectus Marc. 10, 37. Luc. 29, 26. Ioh. 17, 5. de h. l. dativo τῇ δόξῃ iuncto c. δόξασόν με vid. sub ἀγαλλιάω monita Ioh. 17, 22. 24. 2 Cor. 3, 18. 2 Thess. 1, 9. 2, 14. 1 Tim. 3, 16. ἀνελήφθη ἐν δόξῃ per attr. pro: ἀ. εἰς δόξην καὶ ἐστὶν ἐν δόξῃ. Hebr. 2, 7. 9. 3, 3. 1 Petr. 1, 11. de h. l. plur. δόξαι vid. sub ἄζυμος notata. — 1 Petr. 1, 21. 4, 13. 5, 1. 2 Petr. 1, 17. — κύριος τῆς δόξης [vid. paulo ante ad v. ὁ θεὸς τῆς δ. monita] 1 Cor. 2, 8. Jac. 2, 1. de h. l. genit. separato a nomine regente vid. ἄγγελος. — de spiritu divino τὸ τῆς δόξης — πνεῦμα 1 Petr. 4, 14. cf. ὁ πατὴρ τῆς δ. — de conditione splendida, illustri et beata, qua gaudebunt olim pii Dei et Jesu cultores συγκληρονόμοι καὶ συμβασιλεύοντες τῷ χριστῷ Rom. 2, 7. 10. in quibus l. si, ut Hebr. 2, 7. 9. 2 Petr. 1, 17. δόξα, τιμή, ἀφθαρσία iunguntur, vid. de hac ubertate *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 103. — Rom. 5, 2. ἡ δ. τοῦ θεοῦ i. e. *quam dabit Deus, a Deo largienda.* 8, 21. 9, 23. ἃ — εἰς δόξαν. 1 Cor. 2, 7. 2 Cor. 3, 18. ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν. Vide ἀπό. — βάρος τῆς δόξης 4, 17. Col. 3, 4. 1 Thess. 2, 12. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 2, 10. 1 Petr. 5, 10. — οἱ ὁ pro כָּבוֹד Ps. 19, 2. —

b) metonym. vel pro: *maiestatis, dignitatis documentum,* 1 Cor. 11, 7. ἀνὴρ — δόξα θεοῦ ὑπάρχων *vir — Dei ornamentum* „quippe quo fingendo rerum opifex, quantum posset, manifestavit" *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 188. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 185. — Ibid. γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν, „documenti est enim, quanti sit vir, femina eo, quod e viri *coxa* tota mulier fingi potuit Gen. 2, 22." *Fritzsche* l. l. *Meyer* l. l. vel: pro: ἐν δόξῃ ὢν *maiestate, dignita pollens* [ita οἱ ὁ pro כָּבוֹד Ies. 8, 7.] 2 Petr. 1, 10. Iud. v. 8. quo l. alii explicant: *magistratus*, alii: *genii coelestes dignitate excellentes.*

3) *splendor, fulgor, Glanz, Schein* a) propr. οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου Act. 22, 11. — Luc. 9, 31. 32. 1 Cor. 15, 40. 41 quater. 2 Cor. 3, 7. coll. Exod. 34, 29. 30. 35. — 2 Cor. 3, 18 ratione habita v. 7. Hebr. 9, 5. χερουβὶμ τῆς δόξης *splendore insignes.* 2 Petr. 1, 17. coll. Matth. 17, 5. Apoc. 18, 1. — Luc. 2, 9. δόξα κυρίου *splendor a domino exiens.* Cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 20. — ita οἱ ὁ pro כָּבוֹד Exod. 24, 16. Jes. 6, 1. — — b) trop. de ornamentis cuiuscunque generis externis: *Pracht, Herrlichkeit, alles, was glänzend und herrlich in die Augen fällt* Matth. 4, 8. Luc. 4, 6. Apoc. 21, 24. 26. — de externo, quo circumdatur aliquis splendore Matth. 6, 29. Luc. 12, 27. 1 Petr. 1, 24. — pro יְפִי Ies. 33, 17. pro פְּאֵר Ies. 60, 13. — quo circumdatus Iesus redibit ad regnum messianum inaugurandum Matth. 16, 27. et Marc. 8, 38. ἐν δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ *indutus splendore a patre ipsi dato.* — Matth. 24, 30. 25, 31. Marc. 13, 26. Luc. 9, 26. 21, 27. — de throni messiani splendore Matth. 19, 28. 25, 31. — de conditione splendida, qua ad exemplum corporis Iesu Phil. 3, 21. insignia olim erunt corpora denuo vita donata 1 Cor. 15, 43. cf. ad h. l. *Meyer.* — de personis, gloriam alicui conciliantibus: *decus, splendor, ornamentum* Luc. 2, 32. 2 Cor. 8, 23. de horum l. abstracto per appositionem iuncto cum nomine concreto vid. *Win.* p. 337 sq. — 1 Thess. 2, 20. (ita *splendor* Cicer. Caecin. c. 10.) — — c) metaph. *praestantia, Vortrefflichkeit,* δόξα vel ἐν δόξῃ, διὰ δόξης εἶναι = *praestare, excellere, herrlich, trefflich, ausgezeichnet seyn* 2 Cor. 3, 8. 9 bis. — Saepius non legitur in N. T.

Δοξάζω, f. άσω, (opinor Xen. Mem. 1, 1. 3. statuo, existimo Diod. Sic. 2. 29. Xen. Cyr. 5, 5. 46.) 1) *laudo, praedico, preissen,* [non frequentari hanc signific. apud scriptores aetatis Xenophonteae, post *Schneiderum* confirmavit *Bornem.* ad Xen. An. 6, 2. 37.] a) sq. acc. pers. vel rei Matth. 6, 2. Luc. 4, 15. Ioh. 8, 54 bis Act. 13, 48. Apoc. 18, 7. 15, 4. de h. l. coniunct. in interrogat. dubitantis vel deliberantis vid. sub γίνομαι ad Luc. 23, 31. notata. — Hebr. 5, 5. οὐχ — ἀρχιερέα i. e. οὐκ ἑαυτὸν ἐδόξασεν, ὥστε καθιστάναι ἑαυτὸν ἀρχιερέα = οὐχ ἑαυτὸν καθίστησεν ἀ. — οἱ ὁ pro כִּבֵּד Iudd. 9, 9. (Diod. Sic. 1, 82. Pol. 6, 53. 10.) — τὸν θεόν, *laudibus Deum celebrare* Matth. 5, 16. 9, 8. 15, 31 Marc. 2, 12. Luc. 5, 25. 26. 7, 16. 13, 13. 17, 15. 18 43. Act. 11, 18. 21, 20. Rom. 15, 6. 9. quo l. Paulus concise et contrahendo causam et effectum τὰ δὲ — θεόν, scribit pro: τῶν δὲ ἐθνῶν διάκονον γεγενῆσθαι ὑπὲρ ἐλέους εἰς τὸ δοξάσαι τὸν θεόν coll. v. 8. Cf. *Win.* p. 307. 1 Petr. 2, 12. 4, 14. — addito ἔν τινι i. e. *habeo in aliquo materiam, Deum laudibus celebrandi* Gal. 1, 24. 1 Petr. 4, 16. ἐν παντὶ — *in quocunque negotio tractando* v. 11. — addito ἐπί τινι *propter aliquid* Luc. 2, 20. Act. 4, 21. 2 Cor. 9, 13. (Diod. Sic. 1, 23 et 63.) — iunct. c. εὐχα-

ρισταῖν facit periphrasin *τοῦ σίβεσθαι τὸν θεόν* Rom. 1, 21. — *οἱ ὁ* pro כָּבֵד Ies. 43, 23. Dan. 11, 38. coll. Ies. 29, 13. ubi *οἱ ὁ* pro כַּבֵּד *σέβεσθαι*. — pro: *reverentiam suam erga Deum testari* Luc. 23, 47.

2) *splendidum facio* [propr. Exod. 34, 29. 30. 35.] i. e. a) *facio, ut niteat aliquid, laute habeo,* ut *ἐν μέλος* scil. *τοῦ σώματος* 1 Cor. 12, 26. Cf. ad h. l. *Meyer.* — b) *illustro aliquem* vel *aliquid, verherrlichen, gross und herrlich machen = efficio, ut vera alicuius indoles, dignitas, praestantia ab aliis agnoscatur,* *τινά* vel *τὸ ὄνομά τινος* Ioh. 7, 39. 11, 4. 12, 16. 23. 28. 13, 31. *νῦν ἐδοξάσθη — ἀνθρώπου* i. e. *nunc adest tempus, quo illustrari filium hominis Deus decrevit.* De quo acc. usu vid. *ἀφίημι* no. 4. — v. 32. 16, 14. 17, 1 bis. v. 4. de h. l. aor. vid. *ἀγοράζω*. — v. 5. *δοξάζειν τῇ δόξῃ* i. e. *concedere dignitatem* Act. 3, 13. — sq. acc. pers. et *ἐν* c. dat. pers. vel rei, *per quam illustratur* aliquis Ioh. 13, 31. 32 bis. 14, 13, 15, 8. *ἐν — μου* [in hac re causa est, quod =] *propterea pater meus illustratus est.* 17, 10. de h. l. perfecto praesentis notionem includente vid. *ἀγαπάω*. — 1 Cor. 6, 20. quo l. si neglectum videtur discrimen inter imperat. praes. et aor. vid. sub *αἰνέω* observata. (Sir. 48, 4. 1 Macc. 2, 64. Diod. Sic. 12, 36.) — Uti autem Deus, efficiens, ut, quae sit ipsius indoles et maiestas summa, ab hominibus agnoscatur, *δοξάζει τὸ ὄνομα αὐτοῦ*, ita idem Iesum miracula patrantem adiuvans eundemque *ἐγείρας ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ καθίσας ἐκ τῶν δεξιῶν αὐτοῦ* dicitur *δοξάζων* vel *δοξάσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ*, hic autem *δοξάζει τὸν πατέρα*, docendo, virtutis exemplum exactissimum praeeundo, mortem denique subeundo et suis prospiciendo efficiens, ut ab omnibus omnium temporum et locorum hominibus agnosceretur talis, qualis est, potentissimus, benignissimus, sapientissimus, sanctissimus, hominum pater eorumque saluti prospiciens et in aeternum prospecturus cf. *Lücke* 2. p. 162. 848. — Similiter *θανάτῳ* Petrus dicitur *δοξάσων τὸν θεόν* i. e. *supplicium in honorem Dei subiturus.* Cf. *Lücke* l. l. p. 512 — 514. — — c) *ad eximiam dignitatem et felicitatem eveho τινά* Rom. 8, 30. *ἐδόξασε* ad dignitatem *evexit = evehere decrevit* cf. de hac aor. vi *ἀφίημι* no. 4. — Ita כִּבֵּד Prov. 4, 8. pro גִּדֵּל Esth. 3, 1. — — d) *gloriam concilio alicui,* passivum: *δοξάζομαι, gloria mihi conciliatur,* perf. pass. *δεδόξασμαι eximius sum, excello,* partic. *δεδοξασμένος, praestans, excellens* [cf. de perfecto quatenus praesentis notionem includat, sub *ἀγαπάω* monita] propr. Rom. 11, 13. — 2 Cor. 3, 10. *καὶ γὰρ — δόξης* i. e. *quod enim olim praestabat* [scil. munus legis mortem minantis tradendae] *praestare* vel *eximium dici nequit, comparatum cum summa praestantia illa sc.* muneris, cuius est annuntiare veniam peccatorum. — 2 Thess. 3, 1. 1 Petr. 1, 8. 4, 14. — *οἱ ὁ* pro גָּדוֹל Mal. 1, 11. Sap. 19, 22. — Saepius non legitur in N. T.

Δορκάς, *άδος*, *ἡ*, *Dorcas*, nom. pp. mulieris Act. 9, 36. 39. Ut Hebr. צְבִי et syr. ܛܒܝܬܐ, — ita *δορκάς* significat: caprea.

Δόσις, *εως*, *ἡ*, (donatio) *donum, datum* i. e. a) *Gabe, Geschenk* Iacob. 1, 7. Cf. de h. l. hexametro fortuito *Win.* p. 561. — *οἱ ὁ* pro מַתָּן Prov. 21, 14. מַתַּת Prov. 25, 41. (Artem. 1, 42.) — b) *expensa, Ausgabe, λόγος δόσεως καὶ λήψεως rationes dati et accepti.* Phil. 4, 15. (Sir. 41, 19.) Saepius non extat in N. T.

Δότης, *ου*, *ὁ*, i. q. *δοτήρ* (Xen. Cyr. 8, 1. 9.) *dator.* Legitur tantum 2 Cor. 9, 7. — pro טוֹב עַיִן Prov. 22, 8.

Δουλαγωγέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*δοῦλος*, *ἄγω* pp. in servitutem abduco) *tracto ut servum* i. e. *duriter tracto, subigo* 1 Cor. 9, 27. (de eo, qui vindicat sibi servum Diod. Sic. 12, 24.)

Δουλεία, *ας*, *ἡ*, *servitus, conditio servilis* [pp. Xen. Mem. 2, 1. 11 et 12.]. Comparatur huic conditioni in N. T. a) conditio hominum legi mos. obstrictorum Gal. 4, 24. 5, 1. — b) conditio eorum, in quibus est servorum sensus i. e. metus, ita *πνεῦμα δουλείας spiritus sensu servili replens = metum incutiens* Rom. 8, 15. — c) status hominum, quos terret et angit *τῆς φθορᾶς* i. e. mortis et interitus cogitatio Rom. 8, 21. hactenus maxime, quatenus morti obnoxii, imperio diaboli *ἔχοντος τὸ κράτος τοῦ θανάτου* subesse sibi viderentur Hebr. 2, 15. Saepius non extat in N. T.

Δουλεύω, f. *σω*, (*δοῦλος*) *servus sum, servitium praesto, servio, als Knecht dienen* a) propr. sq. dat. pers. Matth. 6, 23 et Luc. 16, 13. *δυσὶ κυρίοις δ.* — Eph. 6, 7. (Lucian. Dial. Deor. 13, 3. Xen. An. 4, 8. 4.) Col. 3, 24. *τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε* i. e. *Christo enim domino servitium praestatis τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις δουλεύοντες.* — Hominibus *δουλεύουσι* comparantur legi mos. obstricti Gal. 4, 25. — de populo regis alieni imperio subiecto Act. 7, 7. Ioh. 8, 33. ad q. l. cf. *Lücke* 2. p. 225. et *de Wette* Ev. Ioh. p. 113 sq. — Rom. 9, 12. coll. Gen. 25, 23., ubi ut Gen. 14, 4. Dan. 7, 14. — *οἱ ὁ* pro עָבַד. (1 Macc. 6, 23. Ios. Ant. 7, 8. 6. Dem. 104, 18. Xen. Mem. 2, 1, 13.) — b) metaph. *ita deditus sum alicui vel personae vel rei, ut totus a nutu, arbitrio et imperio eius pendeam,* sq. dat. *pers.* ubi Lat.: *obsequor, colo, servio,* ut *τῷ πατρί* Luc. 15, 29. Phil. 2, 22. *ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσε εἰς τὸ εὐαγγέλιον = ὡς πατρὶ τέκνον δουλεῦον συνήργει μοι εἰς τ. εὐαγγ.* cf. ad h. l. *Win.* p. 388. 502. — *ἀλλήλοις* Gal. 5, 13. — *οἱ ὁ* pro עָבַד Gen. 29, 30. 2 Sam. 16, 19. — *τῷ θεῷ* Matth. 6, 24 et Luc. 16, 13. Gal. 4, 8. 1 Thess. 1, 9. — *οἱ ὁ* pro עָבַד 2 Regg. 10, 18. Mal. 3, 18. (Sir. 3, 1.) — *τῷ κυρίῳ* vel *τῷ χριστῷ* Act. 20, 19. Rom. 14, 18. *ὁ γὰρ ἐν τούτοις* [= *ἐν τούτοις ὢν καί*] *δουλεύων τῷ χριστῷ* i. e. *is, qui his virtutibus operam dans Christum colit.* 16, 18. — sq. dat. *rei*, ubi Lat.: *indulgeo, servio, obsequor,* ut *τῷ μαμωνᾷ* Matth. 6, 24. et Luc. 16, 13. — Rom. 6, 6. 7, 25. — *τῷ καιρῷ* i. e. vel *bene tempore uti,* vel *ferre, quae, temporis ratione, ferenda sunt* 12, 11. ubi lect. vulg. *τῷ κυρίῳ*. — 16, 18. Gal. 4, 9. Tit. 3, 3. (Ios. Ant. 15, 4. 1. Lucian. Hermot. §. 8. Xen. Mem. 1, 5. 5. 4, 5. 5.) — sq. *ἔν τινι* Rom. 7, 6. *ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος* per attract. pro: *ὥστε εἶναι ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ δουλεύοντας αὐτῷ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.* Saepius non legitur in N. T.

Δούλη, *ης*, *ἡ*, *serva, ancilla* Luc. 1, 38. 48. Act. 2, 18. Ad locum primum observandum est, usitatum fuisse apud Hebraeos, ut homines humilioris conditionis colloquentes cum iis, qui melioris et nobilioris conditionis essent, loco pronominis: *ego,* verbis: *servus tuus,* loco contra pronominis secundae personae verbis uterentur: *dominus meus* cf. Gen. 44, 32. 30, 31. 32, 2. Dan. 2, 17. (Xen. Cyr. 5, 1. 4.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Höflichkeit.*

Δοῦλος, *η*, *ον*, *servus, a, um,* Rom. 6, 19. ubi *τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα* pro: *ἑαυτοὺς δούλους.* (Eurip. Hecub. v. 137.)

Δοῦλος, *ου*, *ὁ*, (a *δέλω*, inesco, capio) 1) *servus, homo servilis conditionis* a) propr., ubi opp. *ἐλεύθερος* 1 Cor. 7, 21. 22. 12, 13. Gal. 3, 28. 4, 1. Eph. 6, 8. Col. 3, 11. Apoc. 6, 15. 13, 16. 19, 18. — Act. 2, 18. *οἱ δοῦλοί μου* i. e. *gentis meae servi.* (Dem. 610, 5. Xen. Oec. 5, 16. Cyr. 7, 5. 78.) — ubi opp. *δεσπότης*, *κύριος*, *οἰκοδεσπότης* propr. Matth. 8, 9. 10, 24. 25. *καὶ ὁ δοῦλος — αὐτοῦ* per attract. [vid. *Win.* p. 489. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 380.] pro: *καὶ τῷ δούλῳ* (*ἵνα γένηται*) *ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ*. 13, 27. 28. 21, 34. 35. 36. 24, 45. 46. 48. 50. 25, 14. 19. 21. 23. 26. 30. 26, 51. Marc. 12, 2. 4. 13, 34. 14 47. Luc. 7, 2. 3. 8. 10. 12, 37. 38. 43. 45. 46. 47. 15, 22. 17, 7. 9. — v. 10. de q. l. vid. *ἀχρεῖος*. 19, 13. 15. 17. 20, 10. 11. 22, 50. Ioh. 4, 51. 8, 35. 15, 15. *ὁ δοῦλος — κύριος* v. 20. 18, 10 bis. 18. 26. Eph. 6, 5. Col. 3, 22. 4, 1. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 9. Philem. v. 16 bis. de nominat. *οἱ δοῦλοι* pro voc. Eph. 6, 5. Col. 3, 22. vid. *βασιλεύς* (Hdian. 5, 2. 4.) — Phil. 2, 7. *μορφὴν δούλου λαμβάνειν* trop pro: *humilem se gerere.* — i. q. *διάκονος*, sed fortius 2 Cor. 4, 5. ubi Paulus tantum abesse affirmans, ut dominum se praedicet, ut non nisi Corinthiorum ministrum se habeat, semetipsum deprimit, *δούλου* potius, quam *διακόνου* nomine sese compellans. —

b) metaph. *is, qui* [servi instar] *totus pendet a nutu et arbitrio alicuius* vel *personae* vel *rei, der sich einer Person oder Sache so sehr hingegeben hat u. von ihr be-*

herrscht wird, dass er gleichsam aufgehört hat, einen eignen Willen zu haben. aa) universe Ioh. 15, 15. 1 Cor. 7, 23. — Gal. 4, 7. οὐκέτι εἶ δοῦλος = *non amplius ab alieno*, ut legis mos. *arbitrio pendes.* — Rom. 6, 16. παριστάναι ἑαυτόν τινι δοῦλον *servum se sistere* vel *addicere alicui, sich von dem Willen Jem. abhängig machen.* ibid. δοῦλος εἶναι τινι, *a nutu alicuius pendere.* — — In modestiae commendatione Matth. 20, 27. et Marc. 10, 44. — bb) δοῦλος χριστοῦ accommodate ad rationem, quae est inter Iesum, ὅς ἐστι κύριος πάντων [Act. 10, 36. Phil. 2, 11.] et cultores eius = *cultor Christi* 1 Cor. 7, 22. Eph. 6, 6. — utuntur hoc nomine potissimum Apostoli in sua et collegarum suorum ad Iesum ratione describenda Rom. 1, 1. Gal. 1, 10. Phil. 1, 1. Col. 4, 12. 2 Tim. 2, 24. Iac. 1, 1. 2 Petr. 1, 1. Iud. v. 1. Apoc. 22, 3. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 3. *Theile* ep. Iac. p. 2 sq. — cc) δοῦλος θεοῦ vel τοῦ θεοῦ nunc de personis, quarum opera et ministerio uti Deus decrevit in consiliis suis exsequendis. Ita de Apostolis Act. 4, 29. 16, 17. Tit. 1, 1. — de Mose Apoc. 15, 3. — ita οἱ ὁ pro עֶבֶד Ps. 105, 26. — de prophetis Apoc. 10, 7. 11, 18. — οἱ ὁ pro עֶבֶד Ier. 7, 25. — Apoc. 1, 1 bis. — οἱ ὁ pro עֶבֶד Ios. 24, 29. Ier. 25, 9. — nunc de hominibus, qui in vitae agendique ratione instituenda a Dei voluntate pendent: *cultor Dei* Luc. 2, 29. 1 Petr. 2, 16. Apoc. 2, 20. 7, 3. 19, 2. 5. 22, 3. 6. — οἱ ὁ pro עֶבֶד Ps. 34, 22. 69, 26. 89, 4. 21. Dan. 2, 26. — dd) de hominibus ita alicui rei deditis, ut fere toti ab eius vi et imperio pendeant, ut τῆς ἁμαρτίας Ioh. 8, 34. Rom 6, 17. 20. τῆς φθορᾶς 2 Petr. 2, 19. (τῶν ἡδονῶν Athen. 12, p. 531 C. τοῦ πίνειν Ael. V. H. 2, 41. τῶν χρημάτων Plut. Pelop. c. 3. Eurip. Hec. v. 852. ed. *Pors.*)

2) ex imperii apud Orientis populos forma: *alicuius imperio parens, minister* Matth. 18, 23. 26. 27. 28. 22, 3. 4. 6. 8, 10. (Xen. An. 2, 5. 38. coll. 1, 9. 29.) Omnino enim in Oriente δοῦλοι vocantur, quicunque domino alicui parent. — Saepius non habetur in N. T.

Δουλόω, ῶ, f. ώσω, (δοῦλος) *servum facio, in servitutem redigo* a) propr. sq. acc. Act. 7, 6. — (Xen. Cyr. 3, 1. 11.) δεδούλωμαι *in servitutem redactus sum* = *servus sum, servio.* [vid. de perfect. sub ἀγαπάω notata], τινὶ 2 Petr. 2, 19. — b) metaph. *subiicio* [Med. mihi subiicio aliquem Hdian. 1, 13. 15.] τινά τινι *aliquem alicui* i. e. aa) *facio ut sequatur aliquis aliquem* ἐμαυτόν τινι = *accommodo me alicui* 1 Cor. 9, 19. — bb) *facio ut pendeat aliquis ab arbitrio alicuius,* δεδούλωμαι = *ab alicuius arbitrio pendeo, teneor, gebunden seyn, ἔν τινι in aliqua re* 1 Cor. 7, 15. — ὑπό τι i. e. εἰμὶ ὑπό τι καὶ δ. αὐτῷ *subiectus alicui ab eius arbitrio pendeo* Gal. 4, 3. — δεδούλωμαι, ἐδουλώθην, sq. dat. rei vel personae, cui ita deditus est, ut servi instar ab eius nutu, vi et arbitrio pendeat: *addixi me alicui rei, addictus* vel *deditus sum, rei* = δουλεύω τινὶ Rom. 6, 18. 22. — Tit. 2, 3. (δουλεύειν οἴνῳ Liban. epist. 319.) Saepius non habetur in N. T.

Δοχή, ῆς, ἡ, (exceptio; δέχομαι q. v.) *convivium, epulum.* Bis in N. T. Luc. 5, 29. 14, 13. — מִשְׁתֶּה Gen. 26, 30. (Athen. 8. p. 348. F.)

Δράκων, οντος, ὁ, *draco, serpens ingens* [propr. Ael. V. H. 13, 46.] per imaginem appellatur ita Satanas Apoc. 12, 3 — 17. 13, 2. 4. 11. 16, 3. 20, 2. cf. Act. Thom. §. 31. 32. p. 49 sqq. ed. *Thilo.*

Δράσσομαι, ττομαι (δράξ, pugnus) *prehendo, capio.* Semel in N. T. sq. accus. [1 Cor. 3, 19. de h. l. participio indicando vid. *Win.* p. 320. Cf. Iob. 5, 13. (sq. accus. Herodot. 3, 13. et ap. Graecos recentiores Ios. Bell. Iud. 3, 8. 6. Dionys. Hal. Ant. 9, 21. vid. Passow sub h. v.)

Δραχμή, ῆς, ἡ, *drachma,* nummus argenteus, eiusdem cum denario ponderis, valens sex obolos, e nostra moneta tres grossos Luc. 15, 8. 9.

Δρέμω, *curro* v. τρέχω.

Δρέπανον, ου, τό, [i. q. δρεπάνη, à δρέπω, carpo, decerpo] *falx, culter falcatus* Marc. 4, 29. Apoc. 14, 14 — 19. — οἱ ὁ pro מַגָּל Ioel. 3, 13. (Pol. 22, 10. 5. Artem. 2, 24.)

Δρόμος, ου, ὁ, (τρέχω curro) *cursus* [pp. Xen. Cyr. 8, 3. 22. in N. T.] metaph. *vitae* vel *muneris cursus.* Ter: Act. 13, 25. 20, 24. 2 Tim. 4, 7.

Δρουσίλλα, ης, ἡ, *Drusilla,* nom. pp. filiae Agrippae minoris; primum desponsata fuit Antiocho Epiphani, principi Comageno; qui cum ad sacra Iudaeorum transire dubitaret, ab Agrippa minori in matrimonium data est Azizo, Emesenorum regi, relicto denique Azizo nupsit Felici, praesidi Iudaeae, abiecta religione patria Act. 24, 24.

Δῦμι, v. δύνω.

Δύναμαι, verb. depon. praes. et impf. ut ἵσταμαι, 2 pers. praes. indic. δύνασαι et δύνῃ [ita semel Apoc. 2, 2. ita Anacreon. 7, 11. et ap. Graecos seriores Ael. V. H. 13, 32. Pol. 7, 11. 5. cf. Lob. ad Phryn. p. 359. *Schäfer* ad. Eur. Hecub. v. 257. ed. *Pors.* coll. *Matth.* §. 230. *Buttm.* §. 101. et gr. max. §. 114. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 370. *Win.* p. 72.] fut. δυνήσομαι, imperf. ἐδυνάμην, [ita bis Act. 26, 32. ἐδύνατο et 1 Cor. 3, 2. ubi pro vulg. ἠδύνασθε Codd. auctoritate ἐδύνασθε. Griesb.] et ἠδυνάμην, a. 1. ἠδυνήθην [de quo augm. temp. vel attic. v. *Matth.* §. 162. not. 3. *Buttm.* §. 76. not. 5. gram. max. §. 83. not. 8. *Win.* p. 68. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 143. *Fischer* ad Well. Vol. 2, p. 299 sq. 3, a. p. 74. coll. *Bornem.* ad Xen. An. 4, 5. 11.]

possum, ich kann, sive per animi indolem, vires et dexteritatem, quibus gaudeo, sive per rei, quae tractatur, naturam et conditionem, sive per rerum externarum rationem. Legitur in N. T. a) *sq. infinit.* obiecti nota [vid. αἰτέω] nunc *praesentis* [vid. ἀδύνατος] Matth. 6, 24 et Luc. 16, 13. οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. ibid. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 7, 18. 9, 15. 19, 12. Marc. 2, 7. 19 bis. 4, 33. καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν i. e. *intelligere,* cf. ad h. l. *de Wette,* aliter *Fritzsche* l. l. — Luc. 6, 39. 14, 27. 33. 16, 2. Ioh. 3, 27. — 6, 60 et 8, 43. οὐ δύνασθε ἀκούειν [*admittere*] τὸν λόγον τὸν ἐμόν. — 7, 7. 10, 21. 29. 12, 39. 14, 5. 15, 4. 16, 12. Act. 27, 15. 43. Rom. 15, 14. 1 Thess. 2, 7. Hebr. 5, 2. 1 Ioh. 4, 20. Apoc. 9, 20. (Xen. An. 3, 1. 11. 6, 3. 18.) — οὐ δύναμαι — μὴ λαλεῖν, *non possum non verba facere* Act. 4, 20. cf. de οὐ δύν. μὴ *Herm.* ad Vig. p. 798 sq. — ubi non tam quod est in talibus praes. et aoristi discrimen, quam res, quae verbo significatur, sola spectatur Matth. 12, 34. πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες. Marc. 3, 23. πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν. 4, 32. Luc. 6, 42. Ioh. 3, 2. 5, 19. 30. 9, 33. 15, 5. 1 Cor. 10, 21 bis. 14, 31. 2 Cor. 1, 4. 1 Ioh. 3, 9. Hebr. 5, 7. cf. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* p. 308. — nunc *aoristi,* ita in narrationibus, praecedente praeterito Marc. 1, 45. ἤρξατο κηρύσσειν — ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι — εἰσελθεῖν. 2, 4. 5, 2. Luc. 8, 19. 13, 11. 14, 20. Act. 27, 12. cf. *Win.* p. 306. — ubi res, cito transiens, significatur [cf. ἀδύνατος et *Win.* l. l.] Matth. 3, 9 et Luc. 3, 8. δύναται ὁ θεὸς — ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. Matth. 5, 36. 8, 2. 10, 28 bis. 12, 29. 17, 16. 19. 20, 22. 26, 42. 53. 27, 42. Marc. 1, 40. 3, 27. 6, 5. 7, 15. 9, 18. 29. 39. 10, 38. 14, 7. 15, 31. Luc. 5, 34. 11, 7. 12, 25. 20, 36. 21, 15. Ioh. 3, 4 bis. 6, 52. 7, 34. 36. 8, 21. 22. 10, 35. 11, 37. 13, 36. 37. Act. 4, 16. 5, 39. 10, 47. 17, 19. 19, 40. 21, 34. 25, 11. 27, 31. 1 Cor. 2, 14. 3, 1. 6, 5. 7, 21. 10, 13. 12, 21. 2 Cor. 3, 7. Gal. 3, 21. Eph. 3, 4. 20. 6, 16. 1 Thess. 3, 9. 1 Tim. 6, 7. Hebr. 2, 18. 3, 19. 4, 15. 5, 2. Apoc. 3, 8. 5, 3. 13, 17. 15, 8. (Palaeph. f. 3. et 7. Diod. Sic. 2, 26. Xen. An. 1, 9. 27. 4, 5. 11.) — de indicat. imperf. Matth. 26, 9 et Act. 26, 32. ubi nos: *ich hätte gekonnt* vid. sub δεῖ et ἀνήκει notata. — Marc. 9, 23. quo l. πιστεῦσαι ut Ioh. 5, 44. = *Glauben fassen.* cf. *Win.* p. 306. — ubi, quae tractatur, res sola, magis certe, quam, qui est in talibus, aoristi usus, spectatur [cf. *Win.* l. l. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l.] Matth. 5, 14. 19, 25. Marc. 7, 24. — Luc. 1, 20. 22. Ioh. 3, 3. 5. 14, 17. Act. 13, 39. 15, 1. 20, 32. Rom. 8, 7. 39. 14 vel 16, 25. 1 Cor. 15, 50. 1 Tim. 6, 16. 2 Tim. 2, 13. 3, 7. 15. Hebr. 9, 9. quo l. si δυναμέναι refertur ad δῶρά τε καὶ θυσίας, factum id est ratione habita nominis θυσίας ut potioris cf. *Win.* p. 215. — Hebr. 10, 1. 11. Apoc. 2, 2. 6, 17. 13, 4. 14, 3. 15, 8. — nunc *perfecti,* [de quo vid. sub ἀγαπάω et ἀπολύω notata] Act. 26, 32.

b) absolute, ita tamen, ut facile e contextu suppleri

possit infinitivus Matth. 16, 3. τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε sc. διακρίναι. 20, 22 et Marc. 10, 39. — Marc. 6, 19. Luc. 9, 40. 16, 26. 19, 3. Act. 27, 39. Rom. 8, 7. — 1 Cor. 3, 2. οὔπω γὰρ ἐδύνασθε sc. χρῆσθαι τῷ βρώματι. ibid. οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε. — 10, 13. ὑπὲρ ὃ δύνασθε sc. ἐνεγκεῖν. — addito accusativo rei: *possum aliquid, ich vermag etwas* [sc. ποιεῖν] 2 Cor. 13, 8. Luc. 12, 26. (Lucian. Dial. Mort. 9, 2. Xen. Cyr. 7, 7. 22. Symp. 4, 46 et 48.) — εἴ τι δύνασαι Marc. 9, 22. (Heliodor. 1, 19. Xen. H. G. 7, 5. 15. Thuc. 6, 25. Soph. Aiac. v. 329 ed. *Herm.*)

Δύναμις, εως, ἡ, *vis, vires*, i. e. 1) *potentia, Kraft, Vermögen, vis, quae inest alicui, quam habet aliquis vel aliquid* a) proprie. Ita absolute i. e. sine genit. pers. vel rei Matth. 25, 15. Luc. 1, 17. 24, 49. Act. 3, 12. 10, 38. 1 Cor. 2, 4. 4, 19. quo l. voc. δύναμις opp. λόγος vid. infra notata. — 2 Cor. 4, 7. 2 Tim. 1, 7. πνεῦμα δυνάμεως i. e. *spiritus, qui vires* i. e. *fortitudinem, fiduciam suppeditat* [vid. de gen. ἄζυμος. — Hebr. 11, 11. 1 Petr. 2, 11. Apoc. 3, 8. — dat. δυνάμει, *mit Kraft* Act. 4, 33. Eph. 3, 16. quo l. dat. vel intendit vim verbi δυναμοῦσθαι [cf. ἀγαλλιάω] vel est: *mit Kraft* cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 314. — ἐν δυνάμει i. e. vel: *in Kraft*, *im Zustande der Kraft* = ἐν δ. ὤν vel δύναμιν ἔχων Rom. 1, 4. 1 Cor. 15, 43. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1, p. 14. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1, p. 270. — 1 Cor. 4, 20. 1 Thess. 1, 5. in quibus locis ἐν δυνάμει = *in Kraft, in Thatkraft, expositio* vel *professio* religionis *factis sese exserens* et opp. λόγῳ i. e. expositioni vel professioni, quae verbis solis continetur. Cf. *Meyer* l. l. p. 83. vel adverbialiter: *potenter* Col. 1, 29. 2 Thess. 1, 9. — ἐν πάσῃ δ. δυναμοῦμαι i. e. *omnis generis viribus instructus augeor* Col. 1, 11. — κατὰ δύναμιν i. e. *pro viribus* 2 Cor. 8, 3. (Diod. Sic. 14, 81. Xen. Mem. 1, 7. 4.) — ὑπὲρ δύναμιν i. e. *ultra vires* 2 Cor. 1, 8. 8, 3. (Dem. 292, 25.) — — de viribus, quibus fiunt miracula, seq. nunc gen. σημείων καὶ τεράτων Rom. 15, 19. — nunc absolute Matth. 14, 2. Marc. 6, 14. Hebr. 2, 4. — abstr. pro concreto posito = ὁ ἔχων δυνάμεις = *Wunderthäter* 1 Cor. 12, 28. 29. cf. *Meyer* l. l. p. 215. — hinc δύναμις de vi sanatrice Marc. 5, 30. Luc. 6, 19. 8, 46. — iungitur in doxologiis cum aliarum virtutum nominibus, ut c. ἰσχύς, πλοῦτος, δόξα, τιμή, σοφία Apoc. 4, 11. 5, 12. 7, 12. — — sq. genit. pers., ita ἡ δ. τοῦ θεοῦ vel δύναμις θεοῦ *Dei potentia*, nunc propr. Matth. 22, 15. Marc. 12, 24. Luc. 1, 35. 5, 17. δύναμις κυρίου ἦν [i. e. *domini potentia aderat* cf. *de Wette* ad h. l.] εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς *ad sanandos eos*. Luc. 22, 69. Rom. 1, 20. 9, 17. 1 Cor. 6, 14. 2 Cor. 13, 4. Eph. 1, 19. — 3, 20. abest h. l. genit. cogitatione facile addendus. — 2 Tim. 1, 8. Hebr. 1, 3. quo l. ῥῆμα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ *das Wort seiner Kraft* fortius, quam τὸ ῥ. τὸ δυνατὸν αὐτοῦ. Cf. *Bleeck* ad h. l. — 1 Petr. 1, 5. Apoc. 11, 17. 12, 10. 19, 1. — c. δόξα pertinet ad describendam maiestatem Dei, *Grösse, Herrlichkeit* Apoc. 15, 5. — ponitur abstr. pro concreto [cf. αἰχμαλωσία] = ὁ δυνατός Matth. 26, 64. Marc. 14, 62. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 790. (ita ἐξουσία Dion. Hal. Ant. 8, 44.) — nunc metonym. *res* vel *persona*, in qua conspicitur potentia divina Rom. 1, 16. 1 Cor. 1, 18. in quibus l. = *Kraftlehre, Kraftäusserung Gottes.* — Act. 8, 10. 1 Cor. 1, 24. — vel: *vis, vires a Deo suppeditatae* [de gen. vid. ἄζυμος] 1 Cor. 2, 5. 2 Cor. 6, 7. — — ἡ δυν. vel δύναμις ἐησοῦ vel κυρίου 1 Cor. 5, 4. cf. ad h. l. *Meyer* l. l. p. 87. — 2 Cor. 12, 9 bis. 2 Thess. 1, 7. quo l. μετὰ — αὐτοῦ = *stipatus angelis potentiae suae ministris.* 2 Petr. 1, 3. 16. — τοῦ ἁγίου πνεύματος Act. 1, 8. Rom. 15, 13. 19. abest ἁγίου Luc. 4, 14. — τοῦ ἐχθροῦ [vid. ἐχθρός] Luc. 10, 19. — — sq. gen. *rei*, ut Apoc. 1, 16. ὁ ἥλιος — ἐν τῇ δ. αὐτοῦ i. e. *wenn sie ihre* ganze, volle *Kraft entwickelt* od. *zeigt*. Hebr. 7, 16. δ. ζωῆς ἀκαταλύτου *vis vitae* vel *vivendi perennis.* 11, 34. δ. πυρός, quo l. δύναμις auget vim subst. πυρός *Feuersgewalt* (Diod. Sic. 17, 103. 4, 45. et 46.) Phil. 3, 10. δ. τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ i. e. *quantum valeat resurrectio eius ad animos erigendos et in pietatis studio adiuvandos.* 2 Tim. 3, 5. δ. εὐσεβείας = *thatkräftige Frömmigkeit* opp. μορφὴ εὐσ. species, *forma* [= *Schein*] pietatis. (Plat. Phileb. §. 95 et ad h. l. *Stallb.* Xen. Oec. 9, 1.) — 1 Cor. 15, 56. δ. τῆς ἁμαρτίας metonym. pro: *causa, qua nititur vis peccati* vel: *id, in quo quasi alimenta sua habet vis peccati.*

b) metonym. *potenter factum, Kraftthat, factum ad quod patrandum opus erat* τῇ δυνάμει Matth. 13, 54. Luc. 19, 37. 1 Cor. 12, 10. Hebr. 6, 5. δυνάμεις — μέλλοντος αἰῶνος i. e. *quibus insignis est ὁ αἰὼν ὁ μέλλων.* — Ita גְּבוּרָה Deut. 3, 24. Ps. 106, 2. — c. verbis ποιεῖν, γίνεσθαι, ἐνεργεῖν Matth. 13, 58. 7, 22. Marc. 6, 5. 9, 39. Act. 2, 22. 19, 11. — Matth. 11, 20. 21. 23. Marc. 6, 2. Luc. 10, 13. Act. 8, 13. — Gal. 3, 5. — iungitur c. voce σημεῖον, τέρας 2 Cor. 12, 12. 2 Thess. 2, 9.

2) *vis, vires*, quatenus cernuntur in auctoritate vel potestate, qua pollet aliquis = *potestas, auctoritas* a) propr. Act. 4, 7. Apoc. 13, 2. 17, 13. — iunct. c. ἐξουσία Luc. 9, 1. (Xen. Mem. 1, 2. 24. Hier. 1, 27.) — b) metonym. pro ὁ ἐν δυνάμει ὤν, [vid. paulo ante monita] *potens.* Ita iunct. c. ἀρχαί, ἐξουσίαι Rom. 8, 38. 1 Cor. 15, 24. Eph. 1, 20. 1 Petr. 3, 22. — c) metaph. *valor, Geltung* [ut νομίσματος Plut. vit. Lycurg. c. 9.] τῆς φωνῆς i. e. *significatus, Bedeutung, Sinn* 1 Cor. 14, 11. (Dionys. Hal. Ant. 1, 68. Dio Cass. 55, 3.) —

3) *vis*, quatenus est in opibus vel divitiis, quibus abundat aliquis, sensus: *opes, divitiae* Apoc. 18, 3. οἱ ἔμποροι — ἐπλούτησαν vel: *ex opibus, luxuriei suae inservientibus*, vel *luxuriose ab illa consumtis, divites facti sunt mercatores terrae* (Xen. Oec. 9, 15. Cyr. 8, 4. 34.) —

4) *vis, vires*, quatenus nititur exercitus magnitudine vel copiarum multitudine, ubi Lat. et nostrates: *copiae, exercitus, Heeresmacht* [propr. Diod. Sic. 1, 73. Aelian. V. H. 6, 12. Dem. 180, 3. Xen. Ages. 1, 16.] τοῦ οὐρανοῦ, *copiae coelestes*, ex hebr. *sidera* Matth. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 21, 26. Ita οἱ ὁ pro צְבָא הַשָּׁמַיִם 2 Regg. 17, 6. Ies. 34, 4 et ad h. l. *Gesen.* Ier. 8, 2. Dan. 8, 10. — De causa et origine huius significationis cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. sub צָבָא.

Δυναμόω, ῶ f. ώσω, (δύναμις) *corroboro, viribus augeo.* Vox Graecis incognita cf. *Win.* p. 86. coll. *Lob.* ad Phryn. p. 605, not. Semel in N. T. Col. 1, 11. — οἱ ὁ pro עָזַז et גָּבַר Ps. 69, 29. Dan. 9, 27. (Synes. de provid. p. 100. B.)

Δυνάστης, ου, ὁ, 1) *princeps* Luc. 1, 52. 1 Tim. 6, 15. — οἱ ὁ pro מֶלֶךְ Prov. 31, 4. (Xen. Cyr. 4, 5. 40.) — 2) *potentia insignis, dynasta* Act. 8, 27. οἱ ὁ pro גָּדוֹל Levit. 19, 15. (Xen. An. 1, 2. 20.)

Δυνατέω, ῶ, *potens sum, potentem me praesto* 2 Cor. 13, 3. = *possum*, sq. inf. aor. in Codd. Rom. 14, 4. Saepius in N. T. non legitur.

Δυνατός, ἡ, όν, 1) *valens* a) de rebus, ut armis: *validus, stark* 2 Cor 10, 4. ὅπλα — δυνατὰ τῷ θεῷ i. e. *Deo iudice.* De qua dat. vi vid. ἀδυνατέω. — (Xen. Oec. 7, 23.) — b) de personis aa) *potens, vi praeditus, mächtig* [Pol. 1, 54. 3. Xen. Hier. 8, 4. Cyr. 2, 3. 6.] ὁ δυνατός, *potens ille, er, der Mächtige*, [de artic. h. l. vid. ὁ, ἡ, τό] ita de Deo Luc. 1, 49. — Ita גִּבּוֹר Ps. 24, 4. — δυνατός εἰμι, nunc *validus sum, ich bin stark* 2 Cor. 12, 10. 13, 9. — nunc *possum, valeo*, sq. inf. praes. [vid. ἀδύνατος] Tit. 1, 9. Hebr. 11, 19. Xen. An. 7, 4. 24.) — sq. infinit. aoristi [vid. ἀδύνατος] Luc. 14, 31. Act. 11, 17. ad q. l. vid. *Win.* p. 495. et sub αἴρω monita. — Rom. 4, 21. 11, 23. 14, 4. 2 Cor. 9, 8. 2 Tim. 1, 12. Iacob. 3, 2. — bb) *auctoritate pollens* Act. 25, 5. q. l. alii: *de causa et ad agendum instructus.* 1 Cor. 1, 26. et e lect. vulg. Apoc. 6, 15. (Ios. de b. iud. 1, 1. 1. Diod. Sic. 14, 113. Xen. Cyr. 5, 4. 1. Thuc. 1, 89.) — cc) *peritus rei, excellens aliqua re*, sq. ἔν τινι, *stark, ausgezeichnet in einer Sache* i. e. wenn man mit *einer Sache beschäftigt ist* Luc. 24, 19. Act. 7, 22. 18, 24. (Sir. 47, 5. δυνατὸς λόγῳ Diod. Sic. 13, 101.) — dd) *firmus, fest* Rom. 15, 1. οἱ δ. scil. τῇ πίστει coll. 14, 22. 23.

2) neutr. δυνατόν et δυνατά, *quod fieri potest, möglich* a) δ. ἐστι *es ist möglich* sq. acc. c. inf. Act. 2, 24. — b) εἰ δυνατόν, εἰ δυνατόν ἐστι Matth. 24, 24. Marc. 13, 22. Rom. 12, 18. Gal. 4, 15. — Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. (Pol. 1, 49. 12. Xen. Vect. 4, 18. Mem. 3, 7. 9.) — c) addito dat. personae = *für Jem.* [vid. ἀδυνατέω, ἀδύνατος] Marc. 9, 23. Act. 20, 16. (Lucian. D. D. 24, 4. Xen. Mem. 1, 1. 12.) — d) sq. παρά τινι *apud aliquem* i. e.

iudice aliquo [vid. παρά) Matth. 19, 26. — e) **τὸ δυνατόν**, substant. [vid. ἀγενής] pro: ἡ δύναμις Rom. 9, 22. — Saepius non legitur in N. T.

Δύνω, δῦμι, δύω, *ineo* [Hom. Iliad. 22, 99.] de sole ex antiquitatis opinione in mare cadente, ubi Lat. *occido*, nos: *untergehen*. Bis in N. T. Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. — οἱ ὁ pro בּוֹא Gen. 28, 11. (Ael. V. H. 4, 1. Xen. An. 2, 2. 3.)

Δύο, *duo, duae, duo*, et οἱ, αἱ, τὰ δύο, *die zwei, die zween*. Quemadmodum in N. T. nonnisi forma attica δύο legitur [cf. *Matth.* §. 138. *Buttm.* §. 64, 2. gram. max. §. 70, 2. not. 8. *Dawes* miscell. crit. p. 347. *Valcken.* ad Eur. Phoen. p. 263. ed. Lips. *Markl.* ad Eurip. Iphig. Aul. v. 1247. p. 79 sq. ed. Lips. *Pors.* ad Eurip. Orest. v. 1550. ed. *Schäfer*. *Erf.* ad Soph. Antig. v. 55. ed. *Herm.* coll. *Bornem.* ad Xen. An. 4, 3. 10.] eaque semper iungitur c. plurali; ita legitur

a) *nominativus* aa) copulatus c. nomine pluralis substantivi, vel adiect. vel partic., nunc absque articulo positi, ut δύο δαιμονιζόμενοι Matth. 8, 28. δύο τυφλοί 9, 27. 20, 30. — 26, 60. 27, 38. Luc. 7, 41. 9, 13. 30. 18, 10. 22, 38. 23, 32. 24, 4. Act. 1, 10. Gal. 4, 24. Apoc. 9, 12. 12, 14. — nunc articulum habentis, ut οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου Act. 20, 21. — Ioh. 1, 37. Apoc. 11, 4 bis v. 10. — bb) cum genit. partitivo vel ἐκ, partitive posito, Matth. 18, 19. Luc. 24, 13. Ioh. 1. 35. 21, 2. — cc) absolute vel absque nomine Matth. 19, 6. 24, 40. 41. Marc. 10, 8. — δύο ἢ τρεῖς. duo vel tres = *aliquot* Matth. 18, 20 et 1 Cor. 14, 29. (Xen. An. 4, 7. 5.) — dd) praefixus habetur articulus, ita ut nomen e contextu eruendum sit: ἔσονται οἱ δύο [sc. ἄνθρωπος καὶ γυνή] εἰς σάρκα μίαν Matth. 19, 5. Marc. 10, 8. 1 Cor. 6, 16. Eph. 5, 31. — Ioh. 20, 4. Apoc. 19, 20. (Xen. An. 5, 4. 11.) —

b) *genitivus* δύο [ita Lucian. D. Mort. 4, 1. Xen. Mem. 2, 5. 2. cf. de δύο indeclinabili interdum *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Voigtländer* ad Lucian. D. Mort. p. 180.] copulatus c. genit. nominis nunc absque articulo positi, ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων Matth. 18, 16 et 2 Cor. 13, 6. — Luc. 12, 6. Ioh. 8, 17. Act. 12, 6. 1 Tim. 5, 19. — nunc praefixum habentis artic. Matth. 20, 24. περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ioh. 1, 41. —

c) *dativus* δυσί aa) iunctus c. dat. nominis subst. vel participii nunc absque artic. positi Matth. 6, 24. Marc. 16, 12. Luc. 16, 13. Act. 21, 33. Hebr. 10, 28. — praefixum habentis artic. Matth. 22, 40. Apoc. 11, 3. — bb) absolute Luc. 12, 52. (Eadem dativi forma, a Graecis melioris aevi aliena, legitur apud Plut. vit. Marcell. c. 29. Marci Crass. c. 19. Demetr. c. 40. Pol. 4, 32. 5. Ios. bell. iud. 2, 8. 7. et quos habet *Lobeck* ad Phryn. p. 210 sq. cf. *Lob.* l. l. *Fischer* ad Weller. Vol. 2, p. 160 sq. *Win.* p. 63. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l.)

d) *accusativus* δύο aa) iunctus c. accus. nominis vel subst. vel adiect. vel participii nunc absque artic. positi, εἶδε δύο ἀδελφούς Matth. 6, 18. 21. — 10, 10. 29. 14, 17. 18, 8 bis. v. 9. 21, 1. 28. 25, 1. 5. 22 bis. 26, 2. Marc. 6, 9. 38. 9, 47. 12, 42. 14, 1. 15, 27. Luc. 2, 24. 3, 11. 5, 2. 10, 35. 15, 11. 21, 2. Ioh. 4, 40. 6, 9. 11, 6. 19, 18. 20, 12. Act. 7, 29. 19, 10. 34. Gal. 4, 22. Apoc. 11, 2. 13, 5. 11. — nunc articulum habentis, ut τοὺς δύο ἰχθύας i. e. *pisces duos ante memoratos* Matth. 14, 19. Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. — Matth. 25, 22. 26, 37. Marc. 9, 43. 45. Luc. 9, 32. Ioh. 4, 43. — bb) copulatus c. genitivo nominis partitivo Matth. 11, 2. 18, 19. Marc. 11, 1. 14, 13. Luc. 19, 29. Act. 10, 7. 19, 22. (Xen. Mem. 2, 1. 1.) — addito τίς: **δύο τινές** i. e. *circiter duo* [vid. τίς] Luc. 7, 19. Act. 23, 23. — cc) absolute i. e. absque nomine, eruendo e contextu Matth. 5, 41. ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο sc. μίλια. De accus. ubi quaeritur *quo usque?* cf. *Matth.* §. 425. — 18, 16. δύο sc. μάρτυρας, Act. 1, 23. **σχίζεσθαι εἰς δύο**, *diffindi in duas partes*. [vid. εἰς] Matth. 27, 51. et Marc. 15, 38. — dd) praefixum habet artic. et abest nomen e contextu cognoscendum Matth. 25, 17. ὁ τὰ δύο [sc. τάλαντα] λαβών. Eph. 2, 15. ἵνα τοὺς δύο [sc. τοὺς πότε ὄντας μακρὰν καὶ τοὺς ἐγγὺς ὄντας = *paganos et Iudaeos*] κτίσῃ — εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον. Alii τοὺς δύο explicant: *dissidentes* [ita δύο ποιεῖν τὴν πόλιν, *den Staat entzweien* Aristot. v. *Passow* sub δύο.] — ee) praecedunt accusativum ἀνά vel κατά distribuentes: **ἀνὰ δύο, κατὰ δύο**, *bini* Luc. 9, 3. 10, 1. Ioh. 2, 6. — 1 Cor. 14, 27. Vide ἀνά et κατά. — ff) ex hebr. duplicatur sic, ut distribuat, **δύο δύο** *bini*, acc. *binos* Marc. 6, 7. Ita οἱ ὁ pro שְׁנַיִם שְׁנַיִם Gen. 6, 19. 20. cf. *Gesen.* p. 703, 3. *Ewald* p. 638. gr. min. p. 283 sq. *Win.* p. 20. 40. 226. (μύρια, μύρια pro: κατὰ μυριάδας Aeschyl. Pers. v. 915. vel 974. Hinc „ne numeri quidem iteratio a graecitate adeo aliena est, ut videatur ex hebraea lingua oportere repeti“ *Bornem.* schol. p. 57.) — Saepius non extat in N. T.

Δυς, syllaba inseparabilis, in compositione *difficultatem, contrarium, perniciosum* indicans, cuius loco nos: *un, miss*, opponitur τῷ εὖ.

Δυσβάστακτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (δύς, βαστάζω fero) *vix ferendus*. Bis in N. T. Matth. 23, 4. Luc. 11, 46. — οἱ ὁ pro נֵטֶל Prov. 27, 3.

Δυσεντερία, ας, ἡ, (δύς, ἔντερον intestinum) *dysenteria, tormina intestinorum*. Extat tantum Act. 28, 8. (Pol. 32, 15. 14.)

Δυσερμήνευτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (δύς, ἑρμηνεύω interpretor) *difficilis explicatu et intellectu*. Semel in N. T. Hebr. 5, 11. (Diod. Sic. 2, 52. Art. 3, 66.)

Δύσκολος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (δύς, κόλον cibus, pp. morosus circa cibum) *difficilis*, δύσκολόν ἐστι sq. acc. c. inf. [vid. ἀδύνατος] ita semel Marc. 10, 24. (Diod. Sic. 1, 84. Xen. Oec. 15, 10.)

Δυσκόλως, adv. *difficulter* (v. δύσκολος). Ter in N. T. Matth. 19, 23. Marc. 10, 23. Luc. 18, 24.

Δυσμή, ῆς, ἡ, plur. **δυσμαί**, αἱ, [de quo plur. vid. ἄζυμος — a δῦμι vel δύω q. v.] *occasus*, de occasu solis quinquies Matth. 8, 11. 24, 27. Luc. 12, 54. 13, 29. Apoc. 21, 13. — οἱ ὁ pro מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ Ios. 1, 4. (Pol. 2, 14. 4. Xen. An. 7, 3. 34.)

Δυσνόητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (δύς, νοητός) *difficilis intellectu*. Legitur tantum 2 Petr. 3, 16. (Diog. Laert. 9, 13.)

Δυσφημέω, ῶ, f. ήσω, (δύς, φήμη fama; verbis male ominatis utor) *convicior*. Ita Codd. [cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 68. *Griesb.*] in uno N. T. loco 1 Cor. 4, 13. (1 Macc. 7, 41. Sophocl. Electr. v. 1182.)

Δυσφημία, ας, ἡ, (δυσφημέω) *convicium, probrum*. Extat tantum 2 Cor. 6, 8. (Dion. Halic. Ant. 6, 48.)

Δύω, v. δύνω.

Δώδεκα, οἱ, αἱ, τά, *duodecim* Matth. 9, 20. 10, 1. Apoc. 21, 21. **οἱ δώδεκα** apellantur in N. T. κατ' ἐξοχὴν *duodecim Iesu Apostoli* Matth. 26, 14. 20. 1 Cor. 15, 5. quo l. οἱ δώδεκα = *collegium apostolorum*. Cf. Lat. decemviri, triumviri. Vid. *Win.* p. 547.

Δωδέκατος, η, ον, *duodecimus*. Semel in N. T. Apoc. 21, 20.

Δωδεκάφυλον, ου', τό, (δώδεκα, φυλή tribus) *duodecim tribus*, circumscriptio populi israelitici constantis XII tribubus. Semel in N. T. Act. 26, 7.

Δῶμα, τος, τό, (δέμω, exstruo; aedes Hom. Od. 4, 2.) *tectum, Dach* Matth. 10, 27 et Luc. 12, 3. ἐπὶ δωμάτων κηρύσσειν, *in tectis praedicare*, trop. pro: *publice praedicare*. Matth. 24, 17. Marc. 13, 15. Luc. 5, 19. 17, 31. Erant autem tecta [cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Dach*] apud Palaestinenses plana, in quae adscendebant aërem non modo serenum naribus captaturi, sed meditaturi etiam et preces facturi Act. 10, 9. — οἱ ὁ pro גַּג Deut. 22, 8. Ies. 15, 3. (deminut. δωμάτιον Ios. B. Iud. 2, 21. 5.)

Δωρεά, ᾶς, ἡ, *donum, beneficium*, undecies in N. T. Ioh. 4, 10. Act. 8, 20. 11, 17. Rom. 5, 15. 17. 2 Cor. 9, 15. Eph. 3, 7. 4, 7. quo l. ἡ δωρεά collective = τὰ δόματα coll. v. 8. cf. de singul. collect. posito ἀδελφός. — Hebr. 6, 4. — ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος ἁγίου i. e. *beneficium, quod est in donatione Spiritus div.* Act. 2, 38. 10, 45. (Pol. 23, 3. 4. Ioh. Ant. 5, 1. 16. Xen. Hier. 11, 12.)

Δωρεάν, accusat. subst. δωρεά, adverbiascens 1) *gratis, gratuito* Matth. 10, 8. Rom. 3, 24. 2 Cor. 11, 7. 2 Thess. 3, 8. Apoc. 21, 6. 22, 17. Ita חִנָּם Iob. 22, 6. (Polyb. 18, 17. 7.) — 2) ex hebr. *immerito* Ioh. 15, 25. Ita οἱ ὁ pro חִנָּם Ps. 34, 19. — 3) ex hebr. *frustra* i.

a. *sine fructu*, vel *sine idonea causa* Gal. 2, 21. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 72. Ita חִנָּם et οἱ ὁ μάτην Ez. 14, 23. Saepius non extat in N. T.

Δωρέομαι, οῦμαι, f, ήσομαι, verb. depon. med. perf. pass. signif. activa δεδώρημαι cf. sub ἀγωνίζομαι notata] *dono, largior.* Ter in N. T. τί 2 Petr. 1, 3. τινί τι v. 4. Marc. 15, 45. (Hdian. 1, 5. 2. Xen. Cyr. 2, 1. 17.) — οἱ ὁ pro נָתַן Esth. 8, 1.

Δώρημα, τος, τό (δωρέομαι) *donum, beneficium.* Bis in N. T. Rom. 5, 16. Iac. 1, 17. (Xen. de re equestr. 8, 4.)

Δῶρον, ου, τό, *donum, munus, Gabe, Geschenk,* dicitur nunc de dono quocunque Matth. 2, 11. Eph. 2, 8. Apoc. 11, 10. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 25. ed. *Tauchn.* Xen. Hier. 7, 8.) — Luc. 21, 4. ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, *sie haben eingelegt zu den Gaben Gottes* per synecdoch. *in aerarium divinum*, nunc de iis, quae Deo offerebantur Matth. 5, 23. 24. 8, 4. δῶρον scil. ἐστι i. e. *Deo sacratum est* Matth. 15, 5. quo l. alii [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 510. Ev. Marc. p. 275.] post vv. οὐ μὴ τιμήσῃ — αὐτοῦ et Marc. 7, 11. post δ — ὠφεληθῇς e verbis praecedd. θανάτῳ τελευτάτω [i. e. morte plectatur] repetunt sententiam contrariam: *ne is morte plectatur;* alii c. *Grotio* [cf. *Win.* p. 539. *de Wette* Ev. Matth. p. 135 sq.] a verbis οὐ μὴ τιμήσῃ inchoantes apodosin explicant: *is* [recte agit et] non teneatur τιμᾶν — αὐτοῦ. — Matth. 23, 18. 19. Hebr. 5, 1. 8, 3. 4. 9, 9. 11, 4. Saepius non legitur in N. T.

E.

Ἔα, particula exclamationis orta ex imperat. ἔα verbi ἐάω [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 38.] *vah, heu, ah!* Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. (Arrian. diss. epict. 2, 24. Aristoph. Plut. v. 825. Plat. Euthydem. p. 302.)

Ἐάν, coniunct. *si, wenn* [contract. ἄν et ἦν] 1) nude posita legitur, A) proprie a) ea ratione, ut, permutata cum εἰ, indicet sumere me, fieri aliquid, sed, utrum fieri possit vel futurum sit, nec ne, nihil curare et construitur *c. indicativo,* 1 Ioh. 5, 15. ἐὰν οἴδαμεν, ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν, ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα. (Ael. V. H. 4, 24. ἐὰν ταῖς ἀλλήλων ὀργαῖς ἐξίστασθε. Hdot. 1, 206. 2, 13.) in codd. [de quibus vid. quae habet *Win.* p. 271.] sq. indic. praes. Rom. 14, 8. Gal. 1, 18 sq. indic. fut. Luc. 11, 12. Ioh. 8, 36. Ita non nisi apud Graecos recentissimos legi, docent *Herm.* ad Vig. p. 822. *Passow* sub ἐάν coll. *Win.* l. l. *Matth.* §. 525, d.

b) Ut apud Graecos, ita etiam in N. T. ea ratione, ut indicet, sumere me, fieri et posse fieri aliquid, sed, utrum vere futurum sit, nescire me et experientia cognoscendum esse; refertur igitur ad rem futuram i. e. quae, qualis sit, experientia docere debet. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 822. 834 sq. *Buttm.* §. 126, 9. 2. *Matth.* §. 523, 1. *Passow* l. l. *Win.* p. 267. 269. Construitur in talibus, ut apud Graecos *cum coniunctivo.*

aa) *c. coniunct. praesentis, apodosi habente indicat. futuri* [cf. Matth. §. 523, 1. *Win.* p. 269.] Matth. 6, 22. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. v. 23. 17, 20. Marc. 14, 31. ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι De οὐ μή in asseveratione et negatione fortiori vid. μή. — Luc. 10, 6. Act. 5, 38. Ioh. 7, 17. 12, 26. 13, 35. 14, 23. 1 Ioh. 3, 20. Vide de h. l. *Lücke* Vol. 3, p. 178 sqq. — Rom. 2, 26. 9, 27. 1 Cor. 16, 4. Gal. 5, 2. Hebr. 13, 23. (Aelian. V. H. 4, 16. Theophr. Char. 6 vel 7, 1. Lucian. D. D. 5, 7. Plut. apophth. Mor. 2. p. 14. ed. *Tauchn.* Xen. An. 5, 8. 24. Plato Apol. Socr. §. 18. ed. *Fischer.*) — abest verbum apodoseos e protasi supplendum Ioh. 6, 62. ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον, sc. πόσῳ μᾶλλον τοῦτο σκανδαλίσει ὑμᾶς cf. *Win.* p. 537. Act. 26, 5. ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, sc. μαρτυρήσουσι. 1 Cor. 4, 15. ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας = παιδαγωγοὺς μὲν ἕξετε [vel ἔχοιτ' ἄν], ἀλλ' οὐ πατέρας. Cf. *Matth.* §. 524, 4. — 1 Cor. 7, 36. εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος = εἰ δέ τις νομίζει, ὅτι, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, ἀσχημονήσει ἐπὶ τ. π. αὐτοῦ. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 133. — — *loco futuri ponitur coniunct. aoristi praeced. οὐ μή in negatione fortiori* Act. 13, 41. ἔργον, ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. l. l. — — *mitigat futurum vim imperativi* [de quo usu fut. vid. ἀγαπάω] Luc. 19, 31. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ — οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ. —

apodosi habente imperativum [cf. *Matthiae* §. 523, 1. *Win.* p. 269.] nunc *praesentis* Ioh. 7, 37. ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. 12, 26. Rom. 12, 20. 13, 4. Gal. 1, 8. Col. 3, 13. (Epictet. Enchirid. c. 43.) — nunc aoristi Matth. 10, 13. Marc. 9, 43. 45. 47. Ioh. 14, 15. Epictet. Enchirid. c. 33.) — Cf. de discrimine imperat. praesentis et aoristi sub αἰτέω monita. — per brachylogiam [cf. *Win.* p. 538.] abest imperativ. facile cogitatione addendus, ut εἰπέ μοι, εἴπετέ μοι, ita Luc. 6, 33. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστιν; v. 34. Ioh. 21, 22. 1 Cor. 6, 4. Iac. 5, 14. 15. 16. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 21. ed. *Tauchn.*) —

habente apodosi indicat. praes. [de quo praes. vid. *Win.* p. 269.] Ioh. 8, 16. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν. v. 54. 9, 31. 11, 9. 10. 13, 17. 15, 14. 21, 25. 1 Ioh. 1, 7. 9. 10. 2, 3. 15. 29. 3, 21. 4, 12. 5, 14. Rom. 2, 25. 1 Cor. 9, 16. 12, 15. 16. 13, 1. 2. 14, 14. 16, 7. 1 Thess. 3, 8. 1 Tim. 1, 8. 2 Tim. 2, 5. (Lucian. Dial. Mort. 6, 6. Plato Apol. Socr. c. 21. ed. *Fischer.*) — De verbis Matth. 8, 2. Marc. 1, 40. et Luc. 5, 12. ἐὰν δὲ θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 305 sq. — verbum apodoseos e praecedd. supplendum est 1 Tim. 3, 15. ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς = ἐὰν δὲ βραδύνω, ταῦτά σοι γράφω, ἵνα εἰδῇς. (Theophr. Char. 8 vel 10, 2. καὶ ἄν τι πωλῇ, τοσούτου ἀποδόσθαι, ὥστε = τοιοῦτός ἐστιν, οἷος τοσούτου ἀποδόσθαι, ὥστε.) — — *apodosi habente indicat. aoristi,* ad rem cito transeuntem vel brevi absolutam pertinentis, 1 Cor. 6, 11. νυνὶ δὲ — ᾗ ἅρπαξ. —

apodosi habente indicat. perfecti, significationem praesentis simul includentis [vid. ἀγαπάω et *Win.* l. l.] Ioh. 20, 21. ἄν τινι κρατῆτε [sc. τὰς ἁμαρτίας], κεκράτηνται i. e. *dem sind und bleiben sie behalten.*

bb) *c. coniunct. praesentis et aoristi, apodosi habente indicat.* vel *futuri* 1 Cor. 14, 23. Matth. 21, 21. — vel *praesentis* 1 Cor. 14, 24. 1 Ioh. 1, 6. — abest in apodosi ἐστί Iac. 2, 15. — vel *imp. aor. et praes.* Matth. 5, 23. (Xen. An. 7, 1. 25.)

cc) *c. coniunct. aoristi* [cui, si dicitur futurum esse aliquid tum, cum factum fuerit, quod habet protasis vel cui, si quae habet conditio, sunt temporis praeteriti, respondet Lat. futurum exactum cf. *Buttm.* § 120, 12. *Matth.* §. 501. §. 521. *Win.* p. 269. *apodosi habente indic. futuri* Matth. 4, 9. ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 6, 14. 7, 9. cf. de h. l. anacolutho *Fritzsche* Conjectan. p. 34 sqq. — v. 10. 9, 21. 18, 19. 21, 24. 25. coll. Marc. 11, 31 et Luc. 20, 5. Matth. 24, 48 coll. Luc. 12, 35. — Matth. 28, 14. Marc. 8, 3. Luc. 4, 7. 11, 12. 16, 30. 31. 19, 40. 20, 6. Ioh. 5, 43. 8, 36. 55. 10, 9. 11, 40. 48. 14, 14. 15, 7. 10. 16, 7. 1 Ioh. 2, 24. 3 Ioh. v. 10. Apoc. 3, 20. 22, 18. 19. Rom. 7, 2. 10, 9. 1 Cor. 4, 19. 2 Cor. 12, 6. 13, 2. 1 Tim. 2, 15. 2 Tim. 2, 21. (Ael. V. H. 2, 36. Luc. D. D. 5, 3. Xen. An. 3, 4. 4.) — abest apodosis e contextu cognoscenda. Rom. 11, 22. ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι, scil. γενήσεται δέ σοι ἡ τοῦ θεοῦ χρηστότης. 15, 24. de loco Marc. 11, 32 vid. φοβέω. (Ael. V. H. 1, 34. Lucian. Dial. Mort. 3, 2.) — ita, *ut mitiget futurum vim imperativi* Matth. 21, 3. 22, 24. Luc. 17, 4. 1 Ioh. 5, 16. — — — *habet apodosis imperativ.* nunc praesentis Matth. 18, 17. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικός. Marc. 13, 21. 1 Cor. 10, 28. 14, 30. 16, 10. Gal. 6, 1. Iac. 5, 19. (Epictet. enchirid. c. 7.) — abest apodosis, ut βλέπετε vel ὁρᾶτε 2 Cor. 9, 4. —

nunc aoristi Matth. 18, 15. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, ἔλεγξον αὐτόν. v. 17. Marc. 11, 3. Luc. 17, 3. Col. 4, 10. — in prohibitione enuntiatur per μή c. coniunct. aor. Matth. 24, 23. Hebr. 3, 7. 15 et 4, 7. (Epictet. Enchir. c. 7.) — — nunc aor. et praes. 1 Cor. 7, 11. — — habet apodosis οὐ μή [vid. μή] c. coniunct. aor. in negatione fortiori Ioh. 8, 51. 52. (Xen. Hier. 11, 15.) ex brachylogia supra notata abest imperat. εἰπέ μοι, εἴπετέ μοι Matth. 5, 13. 46. 47. 16, 26. 18, 12. Marc. 8, 35. 9, 50. Luc. 14, 34. 15, 8. Ioh. 3, 12. 1 Cor. 8, 10. 14, 6. 8. 16. 1 Petr. 3, 13. (Ael. V. H. 3, 32.) — — — *habet apodosis indic. praesentis*, pertinentis ad actionem aut rem vel per se vel per ea, quae sequuntur eam, durantem vel futurascit praes. vel habetur sententia generalis [cf. *Win*. l. l.] Matth. 18, 13. ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτὸ — χαίρει ἐπ' αὐτῷ. 21, 26. Marc. 3, 24. 25. 10, 12. Luc. 12, 38. Ioh. 8, 31. 12, 24. 47. 13, 20. 19, 13, 20, 23. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ubi Codd. nonnulli ἀφέωνται. Vid. *Griesb*. ad h. l. 1 Ioh. 1, 8. 2, 1. 4, 20. Rom. 7, 3. 1 Cor. 7, 8. ad quem l. vid. *Win*. p. 294. — v. 39. 40. 8, 8. 13, 3. 2 Cor. 5, 1. (Ceb. Tab. c. 3. Lucian. Dial. Mort. 10, 1. Xen. Hier. 1, 8. 28.) — abest apodosis, facile e contextu eruenda Marc. 7, 11. Vid. de h. l. sub δῶρον notata. — — *habet apod. indic. aoristi* Matth. 18, 15. 1 Cor. 7, 28. Iac. 2, 2—4. — — *habet apod. indicat. perfecti* nunc sic, ut ad praesentis significationem accedat [vid. ἀγαπάω] Rom. 7, 2. ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός, et Codd. Ioh. 21, 23. ἐάν — ἀφέωνται αὐτοῖς i. e. *sie sind und bleiben ihnen vergeben*. — nunc sic, ut ad rem futuram pertinere videri possit [cf. *Win*. p. 249. *Viger*. p. 214. *Matth*. §. 506. *Poppo* ad Thuc. p. 156. coll. *Ewald* §. 277, 3. §. 359. *Gesen*. p. 764.] Rom. 14, 23. ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως sc. ἔφαγε i. e. *sollte Jemand, obschon zweifelhaft, dennoch essen, der ist* [in dem Momente, wo er isset] *der Verurtheilung anheimgefallen*. — — mediae praecepti, quod dedisse dicitur aliquis, mentioni interseritur ἐάν conditionem, a qua pendet rei imperatae exsecutio, indicans Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. Ioh. 9, 22. 11, 57. Act. 9, 2. Habet denique apodosis *coniunct. aoristi* adhortationi inservientem Iac. 4, 15. ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Vid. de h. l. *Win*. p. 262. *Theile* ep. Iac. p. 243. —

B) ponitur ἐάν, ut poni poterat ὅταν, *quando, cum, ubi*, in quibus construitur c. coniunct. aor. apodosi habente vel futurum Ioh. 12, 32. κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν — vel praesens futurascens [vid. αἴρω.] et *fut*. 14, 3. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν. 1 Ioh. 3, 2. — Ita οἱ ὁ pro אִם Ies. 24, 13. Prov. 3, 24. cf. *Simon*. Lex. hebr. ed. *Win*. sub אִם. (Ita *si* Virgil. Aen. 5, 65 coll. 4, 119. Horat. Epist. 1, 7. 10. cf. *Glassii* Philol. sacr. p. 521. et *Heyne* ad Virgil. Aen. 5, 65.)

C) ex librariorum errore post pronom. et adverbia relativa et temporis ἐάν legitur, ubi ponenda erat particula potentialis ἄν. Quos locos omnes consignatos vid. supra sub ἄν. Cf. *Herm*. ad Viger. p. 835.

2) iuncta legitur haec coniunctio c. aliis particulis, e quibus praeter καὶ ἐάν *et si, und wenn*, καὶ ἐὰν μὲν — ἐὰν δὲ μή *et si — si vero non*, ἐὰν δέ *si vero*, ἐὰν — ἐὰν δέ *si — si vero*, ἐὰν γάρ *si enim, nam si*, ἐὰν οὖν *si igitur*, nihil difficultatis habentes, notandae sunt formulae:

ὅτι ἐάν 1) *quod si* i. e. a) *dass wenn*, in quibus ὅτι pendet a verbo praecedente, ἐάν contra ad conditionem pertinet, sq. coniunct. Gal. 5, 2. 1 Ioh. 5, 14. — b) *weil wenn*, 2 Thess. 2, 3. — 2) ὅτι recitationi inservit, verborum alius in oratione recta Marc. 12, 19. Act. 15, 1. — — ὡς ἐάν, in comparatione: *ut si, wie wenn*, sq. coniunctivo praesentis in re diutius durante vel saepius repetita, aoristi in re breviter absoluta [cf. de utriusque discrimine ἀδύνατος] Marc. 4, 26. οὕτως — ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται [res saepius repetitae] — καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται [res diutius durans], ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. (Isocrat. Panathen. ἡγησάμην οὐκ οὕτως ἔσεσθαι δεινὸν — ὡς ἐάν — παραλείπω τι — εἰπεῖν.) Ita ὡς ὅταν Luc. 11, 36. et ὃν τρόπον ἐάν pro אִם Ies. 24, 13. — — ἐὰν δὲ καί, *si vero etiam*, sq. coniunct. Matth. 18, 17. 1 Cor. 7, 11. 28. 2 Tim. 2, 5. — — ἐὰν καί, *si etiam*, c. coniunct. Gal. 6, 1. (Xen. Hier. 1, 9.) — — ἐὰν μή, *nisi* i. e. a) *wenn nicht, si non, c. coniunct.* nunc *praes.* ubi apodosis habet vel *futurum* Luc. 13, 3. 5. — vel *imperat.* Matth. 10, 13. 1 Cor. 14, 28. — vel *indicat. praes.* plene Act. 15, 1. 1 Cor. 9, 6. Iac. 2, 17. Ioh. 3, 2. 5, 19. — minus plene Gal. 2, 16. οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος, ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ = ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ δικαιῶται ἄνθρωπος, οὐ δικαιοῦται, οὐδὲ ἐξ ἔργων νόμου. — — c. coniunct. perfecti, ubi apodosis habet praes. Ioh. 3, 27. — — c. coniunct. *aoristi*, apodosi habente nunc *indicat. futuri* Matth. 6, 15. 18, 35. Ioh. 8, 24. Apoc. 3, 3. Rom. 11, 31. 1 Cor. 14, 11. — abest apodosis 2 Thess. 2, 3. ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ — θεός, ubi ex v. 2. repete: οὐκ ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου = λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν μὴ ἔλθῃ — οὐκ ἐνέστηκεν ἡ ἡ. τ. κ. Apoc. 2, 5. q. l. quae iam enuntiata erant verbis εἰ δὲ μή, denuo repetuntur verbis: ἐὰν μὴ μετανοήσῃς, hac mente: *si postea mentem non mutaveris*. cf. *Fritzsche* Coniect. p. 25. *Win*. p. 554. coll. p. 271. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 143. — nunc *imperativum* Matth. 18, 10. — abest per brachylog. imperat., ut εἰπέ μοι, εἴπετέ μοι Rom. 10, 15. 1 Cor. 14, 6. 7. 9. — nunc *indicat. praesentis* Marc. 3, 27. 7, 3. 4. Ioh. 3, 3. 5. 6, 44. 53. 12, 44. 13, 8. 15, 4. Apoc. 2, 21. 22. Act. 27, 31. 1 Cor. 8, 8. — — exponitur apodosis per interrogat. negandi vim habentem Ioh. 7, 51. Act. 8, 31. — nunc *indicat. aoristi* Ioh. 15, 6. ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα i. e. *pro eiecto est*. Cf. de h. l. sub βάλλω observata. — habet apod. οὐ μή c. *coni. aoristi* in negatione fortiori Matth. 5, 20. 18, 3. Ioh. 4, 48. 20, 25. — — b) ubi Lat. *ut non, quin*. Ita post membrum negativ. Matth. 26, 42. Marc. 10, 30. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 445. — — ἐάνπερ, *si modo, si quidem, wenn anders*, sq. coniunct. aoristi, apodosi habente nunc praesens Hebr. 3, 6. 14. — nunc futurum Hebr. 6, 3. (Plut. vit. Lycurg. c. 3. Xen. Cyr. 4, 6. 8. Plat. Apol. Socr. c. 12.) ἐάν τε a) sq. ἐάν τε *sive — sive*, c. coniunct. praes. apodosi habente praesens. Ita quater Rom. 14, 8. (Xen. Mem. 2, 4. 6. Cyr. 3, 3. 17.) — b) sequente καί *sive — sive* 2 Cor. 10, 8. ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι — οὐκ αἰσχυνθήσομαι = ἐάν τε τοῦτο [scil. ὅτι καὶ ἡμεῖς χριστοῦ v. 7.] καυχήσωμαι — ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι — οὐκ αἰσχυνθήσομαι i. e. *sive hoc, quod et nos Christi simus legati, gloriatus fuero, sive plura* [*nescio enim vel fieri enim potuit*] *gloriatus fuero — pudore non suffundar*. Cf. de ἐάν τε — καί posito pro: ἐάν τε *Matth*. §. 617. 5. *Passow* sub ἐάν. (Sophocl. Ant. v. 327. ἐὰν δέ τοι ληφθῇ καὶ μή. Saepius non legitur in N. T.

Ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, contr. αὑτοῦ, ῆς, οῦ et plur. ἑαυτῶν, τοῖς, ταῖς, τοῖς, τούς, τάς, τά pronom. reflexivum tertiae personae: *sui ipsius*. Legitur in N. T. 1) proprie i. e. de tertia persona tum singularis, tum pluralis Matth. 8, 22. 12, 6. 16, 7. 23, 12. 27, 42. Luc. 9, 25. 19, 35. ubi proponitur nomini Ioh. 5, 18. al. (Pol. 1, 79. 2. Xen. Mem. 1, 2. 61.) cf. *Buttm*. §. 69, 2. p. *Matth*. §. 148. — 2) refertur, ut apud Graecos, ad alias etiam personas a) *ad primam plur.* pro: ἡμῶν αὐτῶν Rom. 8, 23. 1 Cor. 11, 31. 2 Cor. 1, 9. 10, 12. de h. l. paranomasia vid. ἀσύνετος. v. 14. 1 Ioh. 1, 8. al. (Polyb. 2, 37. 2. Aelian. V. H. 1, 32. Plato Phaed. c. 25. ed. *Fisch*. Thuc. 1, 82.) cf. *Buttm*. §. 114. not. 5. *Matth*. §. 489. *Fischer* ad Weller. T. 2. p. 239. *Win*. p. 143. — b) *ad secundam* tum *singularis* pro: σεαυτοῦ, σεαυτῆς Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Ioh. 18, 34. Rom. 13, 9. al. (Ael. V. H. 1, 21. Aeschyl. Agamemn. v. 1308.) tum *pluralis* pro ὑμῶν αὐτῶν Matth. 3, 9. 23, 31. 25, 9. 26, 11. Marc. 9, 35. 50. Act. 13, 46. 1 Cor. 9, 19. Hebr. 10, 34. (Pol. 18, 6. 4.) cf. *Buttm*. l. l. *Matth*. l. l. *Fischer* l. l. *Win*. l. l. *Herm*. ad Soph. Trach. v. 451. — 3) pro ἀλλήλων, ita ut πρὸς ἑαυτούς sit i. q. ἕτερος πρὸς ἕτερον Marc. 10, 26. 11, 31. Ioh. 12, 19. Rom. 1, 24. 27. Eph. 4, 32. Col. 3, 13. 16. 1 Thess. 5, 13. Iud. v. 20. (Xen. Mem. III, 5. 2 et 16. Thuc. 3, 81.) cf. *Matth*. §. 489. 3. *Fischer* l. l. p. 241. — 4) Formulae cum pron. reflex. ἑαυτοῦ compositae: ἀφ' ἑαυτοῦ v. ἀπό. — δι' ἑαυτοῦ *per se* i. e. *natura sua* Rom. 14, 14. — ἐν ἑαυτῷ λέγειν vel εἰπεῖν ut λέγειν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ex hebr. *secum cogitare* Matth. 3, 9. 9, 3. 21. — ἔχειν τι ἐν

ἑαυτῷ vel: *in se habere, in sich haben, in sich selbst den Grund zu etwas haben* Ioh. 5, 26. 6, 53. — vel i. q. ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἔχειν *in animo habere* Marc. 9, 50. Ioh. 5, 42. 1 Ioh. 5, 10. — ἔχειν συζήτησιν ἐν ἑαυτοῖς, *disputare inter se* Act. 28, 29. — ἐπιγινώσκειν ἐν ἑαυτῷ *an sich merken, sentire* Marc. 5, 30. — εἰδέναι ἐν ἑαυτῷ i. q. ἐν φρενὶ *mente intelligere* Ioh. 6, 61. — ἐμβριμᾶσθαι ἐν ἑαυτῷ i. e. ἐν θυμῷ vel κατὰ θυμὸν *animo indignari* Ioh. 11, 38. — διαπορεῖν ἐν ἑαυτῷ i. q. ἐν φρενὶ *secum* vel *animo dubitare* Act. 10, 3. — δοξάζειν τινὰ ἐν ἑαυτῷ *per se, sua opera illustrem reddere aliquem* Ioh. 13, 32. — κτίζειν δύο εἰς ἕνα ἐν ἑαυτῷ *semetipso interveniente facere, ut duo in unum coalescant* Eph. 2, 15. — γίνεσθαι ἐν ἑαυτῷ *ad se redire* Act. 12, 11. (Pol. 1, 49. 8. Xen. An. 1, 5. 17.) — ἔρχεσθαι ἐν ἑαυτῷ *ad meliorem mentem redire* Luc. 15, 17. (Diod. Sic. 13, 95. Arrian. diss. epict. 3, 1.) — ἐξ ἑαυτοῦ i. q. ἀφ' ἑαυτοῦ *per nosmet ipsos, nostris viribus* 2 Cor. 3, 5. — καθ' ἑαυτόν *seorsim, solus* Act. 28, 16. Iac. 2, 17. (Pol. 1, 24. 1. Xen. Mem. 3, 5. 4.) — μεθ' ἑαυτοῦ *secum* Matth. 12, 45. Marc. 8, 14. — παρ' ἑαυτῷ *apud se*, i. e. *in domo sua* 1 Cor. 16, 2. (Xen. Mem. 2, 13. 3.) — πρὸς ἑαυτὸν *ad se* i. e. vel *in domum suam* Luc. 24, 12. Ioh. 20, 10. (Pol. 5, 93. 1.) Ita οἱ ὁ pro לדרכו Num. 24, 25. — vel: *ad se, apud se* Marc. 10, 26. 11, 31. 12, 7. 16, 3. Luc. 18, 11. 20, 5. 14. (Aristaenet. Ep. 1, 6.)

Ἐάω, ῶ, f. ἐάσω, a. 1. εἴασα, impf. εἴων [cf. *Buttm.* §. 77, 2. gr. max. §. 84. *Matth.* §. 167.] 1) *sino, lassen*, i. e. *permitto, patior fieri* a) propr. sq. inf. Matth. 24, 43. οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 35 ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. 1, 4. 26.) — sq. infinit. c. accus. personae vel rei Luc. 4, 41. οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν. Act. 14, 16. 27, 32. 28, 4. 1 Cor. 10, 13. et e lect. vulg. Apoc. 2, 20. (Lucian. Dial. Mort. 10, 6. 18, 7. Xen. Cyr. 1, 4. 9.) — abest infinit. e contextu supplendus Act. 16, 7. οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ sc. πορεύεσθαι. 19, 30. — Act. 27, 40. εἴων εἰς τὴν θάλασσαν scil. πεσεῖν τὰς ἀγκύρας, (cf. Diod. Sic. 5, 38. ἐλάσματα γὰρ σιδήρου καταχρύπτουσιν εἰς τὴν γῆν καὶ ταῦτα ἐῶσι sc. μένειν vel κεῖσθαι.) — Luc. 22, 51. ἐᾶτε ἕως τούτου i. e. *sinite eos facere usque hoc* (Lucian. Dial. Mort. 9, 1. ἔα *lass das! lass gut seyn!*) vel: *desistite* sc. ab iniuria ulciscenda. — b) pro: *curo ut*, sq. acc. c. infinit. Act. 23, 32.

2) *intactum sino, missum facio, Jemanden gut sein lassen, Jemanden laufen lassen*, sq. acc. pers. Act. 5, 38. (Hom. Iliad. 24, 684. sensu forensi: nulla actione vexare aliquem Dem. 983, 7. τί Aelian V. H. 2, 38. Xen. Symp. 6, 8.) Saepius non extat in N. T.

Ἑβδομήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *septuaginta* Act. 7, 14. 23, 23. οἱ ἑβδομήκοντα illi discipuli Iesu septuaginta, quos praeter Apostolos sibi delegerat Iesus ad opus suum peragendum Luc. 10, 1. 17.

Ἑβδομήκοντα ἕξ, *septuaginta sex* Act. 27, 37.

Ἑβδομηκοντάκις, *septuagies* Matth. 18, 22.

Ἕβδομος, η, ον, *septimus* Ioh. 4, 52. Hebr. 4, 4. Iud. v. 14. Apoc. 8, 1. 10, 7. 11, 15. 16, 17. 21, 20.

Ἑβέρ, ὁ, [Ἔβερος, ου, ὁ habet Ios. Ant. 1, 6. 5.] *Heber, Eber*, hebr. עֵבֶר nom. pr. viri hebr. Luc. 3, 35.

Ἑβραϊκός, ή, όν, *hebraicus* Luc. 23, 38.

Ἑβραῖος, αία, αῖον vel ἑβραῖος, ου, ὁ, *Hebraeus* i. e. *ex familia* τοῦ עִבְרִי i. e. *viri oriundus e regione trans Euphratem sita in Palaestinam transgressi*; cognomen Abrahami Gen. 14, 13. et nomen ethnographicum populi israelitici, quo ad exilii usque tempora ab aliis populis distinguebatur. In N. T. dicuntur ἑβραῖοι 1) *Judaei, qui in Palaestina degentes lingua patria* i. e. *aramaea vel syrochaldaica utrentur.* Act. 6, 1. — 2) *Judaei* vel *Israelitae universi, tum natione tum religione* 2 Cor. 11, 22. Phil. 3, 5. Saepius non exstat in N. T.

Ἑβραΐς, ίδος, ἡ, *hebraea*, διάλεκτος i. e. dialectus hebraica, dicitur ita dialectus syrochaldaica vel aramaea, Christi aetate Judaeis usitata. Ter in N. T. Act. 21, 40. 22, 2. 26, 14.

Ἑβραϊστί, adv. *hebraice*, i. e. si Iesu aetatem spectaveris, *syrochaldaice.* Sexies in N. T. Ioh. 5, 2. 19, 13. 17. 20. Apoc. 9, 11. 16, 16. — De adverbiis exeuntibus in στί cf. *Buttm.* §. 104, c. *Matth.* §. 257.

Ἐγγίζω, f. ίσω et fut. attic. ἐγγιῶ [Iac. 4, 8., de quo vid. supra sub ἀφορίζω monita; ab ἐγγύς, prope; active: admoveo aliquid ad aliquid Pol. 8, 6. 7.] *appropinquo, propius accedo*, perf. ἤγγικα *appropinquavi* = *adsum* [vid. de perfecto sub ἀγαπάω notata.] — a) de personis aa) proprie, absolute Luc. 12, 33. 18, 40. de h. l. gen. absol. posito, ubi alius casus poterat expectari, vid. ἀπέχω. — 24, 15. Act. 21, 33. 23, 15. — Matth. 26, 46. Marc. 14, 42. — sq. dativo hominis vel loci, ad quem accedit aliquis Luc. 15, 1. 22, 47. (οἱ ὁ Genes. 27. 26 et πρός τινα Cebet. Tab. c. 35.) — Luc. 7, 12. 15, 25. Act. 9, 3. 10, 9. 22, 6. (Exod. 32, 19. Ita πελάζεσθαί τινι Hom. Iliad. 12, 112. Xen. Anab. 4, 2. 3. προςπελάζεσθαί τινι Hom. Od. 11, 383. Diod. Sic. 15, 42.) cf. *Matth.* §. 389. §. 386, 6. — sq. εἰς c. acc. loci Matth 21, 1. ἤγγισεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Marc. 11, 1. de h. l. praes. histor. vid. ἀγγαρεύω. — Luc. 18, 35. 19, 29. 24, 28. — sq. μέχρι τινός, ut Phil. 2, 30. μέχρι θανάτου [= ἕως τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου Ps. 107, 18.] ἤγγισε i. e. *morti proximus fuit.* Ita οἱ ὁ ἐγγίζειν εἰς θάνατον pro: קָרַב לָמוּת Iob. 33, 22. — — bb) trop. ἐγγίζω τῷ θεῷ *ad Deum accedo*, nunc = *pia mente Deum veneror* [Matth. 15, 8. e lect. vulg.] Iac. 4, 8. nunc = *auxilium et benevolentiam Dei imploro* Hebr. 7, 19. coll. 4, 16. Ita οἱ ὁ pro קָרַב Ies. 29, 13. — θεὸς ἐγγίζει τινί pro: *Deus auxilio adest alicui, beneficiis ornat vel adiuvat aliquem* Iac. 4, 8. Ita οἱ ὁ pro קָרֹב Deut. 4, 7. —

b) de rebus: *insto, immineo*, absolute Luc. 21, 28. 22, 1. Act. 7, 17. Hebr. 10, 25. — Matth. 3, 2. 4, 17. 10, 7. Marc. 1, 15. Luc. 10, 11. — Matth. 21, 34. 26, 34. Luc. 21, 20. Rom. 13, 12. 1 Petr. 4, 7. Iac. 5, 8. — Luc. 21, 8. ὁ καιρὸς sc. τῆς παρουσίας τοῦ χριστοῦ, ἤγγικε. — sq. ἐπί τινα i. e. *pervenio ad aliquem* Luc. 10, 9. — Saepius non habetur in N. T.

Ἐγγράφω, f. ψω, [ἐν, γράφω *inscribo* pp. 1 Macc. 13, 40.] trop. *alte infigo.* ἔν τινι 2 Cor. 3, 2. c. dat. adminic. [vid. ἀναιρέω] v. 3.

Ἔγγυος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό [pignus dans] mascul. *sponsor*, κρείττονος διαθήκης *melioris foederis*, i. e. *religionis praestantioris auctor* Hebr. 7, 22. v. διαθήκη (propr. Pol. 5, 27. 1. Xen. Vect. 4, 20.)

Ἐγγύς, adv. *prope*, c. artic. ὁ ἐγγύς, *vicinus* [vid. ἄνω] dicitur a) de loco, aa) proprie Ioh. 19, 42. — sq. genit. [cf. *Buttm.* §. 133, 2. *Matth.* §. 339. *Win.* p. 441.] Luc. 19, 11. Ioh. 3, 23. 6, 19. 23. 11, 18. 54. 19, 20. Act. 1, 12. Hebr. 6, 8. (Xen. Mem. 4, 2. 1.) — sq. dativ. Act. 9, 38. 27, 8. Ita Ps. 34, 18. (Hom. Iliad. 11, 340. Diod. Sic. 1, 41.) cf. *Matth.* §. 386, 6. *Win.* l. l. — bb) οἱ ἐγγύς [propr. Xen. Cyr. 1, 5. 2. An. 2, 2. 16.] metaph. in circumscriptione paganorum, quippe qui propius abfuerant a veri Dei cultu Eph. 2, 17. coll. v. 13. — de rebus, quae in *promtu* sunt, sq. genit. Rom. 10, 8. Ita קָרוֹב Deut. 30, 14. *de auxilio, quod adest* Phil. 4, 5. Ita קָרוֹב Ps. 145, 18. — b) de tempore Matth. 24, 32. 26, 18. Marc. 13, 28. Luc. 21, 30. 31.: ἐγγύς ἐστι ἡ βασιλ. τ. θ. i. e. *prope adest tempus, quo inaugurabitur regnum div.* — Ioh. 2, 13. 6, 4. 7, 2. — Phil. 4, 5. Apoc. 1, 3. 22, 10. (Hom. Iliad. 22, 453. sq. dat. Xen. Cyr. 2, 3. 2.) — addito: ἐπὶ θύραις, *iuxta fores* [de quo verbositatis genere vid. ἀγαλλιάω] Matth. 24, 33. Marc. 13, 29. — sq. genit. Hebr. 8, 13. (Hom. Od. 10, 86.) — Apud Graecos seriores maxime dici de tempore, observavit *Passow* sub hoc voc.

Ἐγγύτερον, adv. (pp. neutr. comparat. ἐγγύτερος) *propius* Rom. 13, 11. (Xen. Mem. 2, 3. 19.)

Ἐγείρω, f. γερῶ, a. 1. ἤγειρα, a. 1. m. ἠγειράμην, 1) *excito, ich wecke, ich wecke auf*, pass. ἐγείρομαι, pf. ἐγήγερμαι, a. 1. p. ἠγέρθην, fut. 1. p. ἐγερθήσομαι, *excitor*, signif. reflex. [vid. ἀγνίζω] = *assurgo* a) propr. seq. accus. dormientis Matth. 8, 26. 9, 25. 25, 7. — ἐγείρεσθε Matth. 26, 46. Marc. 14, 42. Ioh. 14, 31. — Marc. 4, 27. Luc. 8, 24. 54. 11, 8. 13, 25. Act. 12, 7. — pro יָקַץ Gen. 41, 5. (Xen. Oecon. 5, 4. Plut. vit. Pomp. c. 36.) — b) tropice: aa) *e sopore tarditatis et secordiae excito* [ita de civitate

Dem. 439, 1.] relate ad sentiendi, indicandi, agendi rationem, quam sequi debes: *ad novam* [= *meliorem*] *mentem revoco*, med. *ad novam* vel *meliorem mentem redeo*, *aus der sittlichen Unthätigkeit zu neuer, geistiger, sittlicher Thätigkeit erwachen*, *aufstehen* Rom. 13, 11. ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι. — ἔγειρε, excitandi formula = *auf!* conferenda c. ἄγε [vid. *Bornem.* schol. p. 23. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 55.] Eph. 5, 14. (ita Eurip. Iph. A. v. 624 vel 626. Aristoph. ran. v. 340 cf. *Passow* sub h. v.) — bb) *e mortis somno excito*, *vom Todesschlafe erwecken* Matth. 27, 52. πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Uti enim apud omnes antiquitatis populos mors somno comparabatur [Hom. Iliad. 14, 231. ὕπνος κασίγνητος θανάτοιο. Ael. V. H. 2, 35. Xen. Cyr. 8, 7. 21. — Virg. Aen. 6, 278. consanguineus leti sopor] ita etiam apud Hebraeos, qui mortui essent, dormire dicebantur cf. Iob. 3, 13. 14, 12. Ps. 13, 4. Dan. 12, 2. — hinc ἐγείρω, *in vitam revoco*, passiv. *in vitam redeo*, ita in formulis νεκροὺς ἐγείρειν Matth. 10, 8. 11, 5. Luc. 7, 22. 20, 37. Ioh. 5, 21. Act. 26, 8. 1 Cor. 15, 15. 16. 29. 32. 35. πῶς — νεκροὶ i. e. *qua ratione fit resurrectio mortuorum?* scil. ex tua, quaerentis, sententia. Cf. *Win.* p. 243. — v. 52. 2 Cor. 1, 9. — pro הֵקִיץ Ies. 26, 19. — absolute i. e. abest νεκρός Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. 1 Cor. 15, 43 bis. 44. — pro הֵקִיץ 1 Regg. 4, 31. — ἐγείρειν ἀπὸ vel ἐκ νεκρῶν, *ex orco* vel *in vitam revoco* Matth. 6, 16. 14, 2. Luc. 9, 7. de. h. l. perfecto praesentis notionem simul includente vid. ἀγαπάω. — Ioh. 12, 1. 9. 2 Cor. 4, 14. Hebr. 11, 19. (Sir. 48, 5.) — de Iesu in vitam revocato vel revocando Matth. 27, 63. de h. l. praes. in re certissime futura vid. αἴρω. v. 64. 28, 7. — Ioh. 2, 22. 21, 14. Act. 3, 15. 4, 10. 13, 30. Rom. 4, 24. 6, 4. 9. 7, 4. 8, 11 bis. 10, 9. 1 Cor. 15, 12. 20. Gal. 1, 1. Eph. 1, 20. de h. l. anacolutho in transitu a nominat. particip. ad verb. finitum vid. sub ἀπαλλοτριόω notata. Col. 2, 12. 1 Thess. 1, 10. — absolute Matth. 16, 21. 17, 23. 26, 32. — Matth. 28, 6. Marc. 16, 6. 14. Luc. 9, 22. 24, 34. Act. 5, 30. 10, 40. 13, 37. Rom. 4, 25. 8, 34. 1 Cor. 6, 14. 15, 4. 13. 15 bis. 16. 17. 2 Cor. 6, 14. — —

2) *excito* i. e. *erigo*, *ich richte auf* [ut ἀνίστημι q. v.] passiv. et a. 1. p. *erigor*, signif. reflex. *surgo ich richte mich auf, stehe auf* a) sq. acc. *person.* aa) propr. ut morbo decumbentem Matth. 8, 15. 9, 5. 6. 7. Marc. 1, 31. 2, 12. 9, 27. Ioh. 5, 8. Act. 3, 7. — ἔγειρε = *auf! age!* [vid. supra monita] Marc. 2, 9. 11. 3, 3. 5, 41. Luc. 5, 23. 24. 6, 8. — reconvalescendi notione inclusa: *reconvalescere iubeo, zum Aufstehen kommen lassen, aufkommen lassen* i. e. *genesen lassen* Iac. 5, 15. (αὐτός τε ἐκ τῆς νούσου ἀνίστη Herodot. 1, 22. ἀνίστη — ἐξ ἐκείνης τῆς ἀσθενείας Dem. 1364, 25. ἀνίστη Hom. Iliad. 15, 287. Aesop. fab. 10.) — de iacentibus Matth. 17, 7. Act. 10, 26. — sq. ἀπὸ τῆς γῆς Act. 9, 8. — ἔγειρε = *auf!* [vid. supra observata] Act. 3, 6. Apoc. 11, 1. — Ita pro הֵקִים Ps. 113, 6. — Luc. 7, 14. ἐγέρθητι *surge* = *denuo vita donatus surge.* — de accumbente Ioh. 13, 4. ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου i. e. *e coena* [in qua sumenda occupatus fuerat] ubi Lat. *coena finita.* — de sedentibus Marc. 10, 49. de h. l. praes. histor. [vid. ἀγγαρεύω] alternante c. aor. vid. ᾄδω. coll. v. 46. Ioh. 11, 29. coll. v. 20. — sq. verbo eundi et imperativo: ἐγείρεσθαι, ἐγερθῆναι, *sich aufmachen* Matth. 9, 19. Ioh. 11, 29. de h. l. praes. histor. vid. ἀγγαρεύω. — De simplicitatis genere obvio Matth. 2, 13. 14. 20. 21. vid. sub ἀνίστημι notata. — bb) metaph. pro: *irrito*, *ich rege auf*, passiv. *irritor*, *insurgo*, ἐπί τινα *contra aliquem* Matth. 24, 7. Marc. 13, 8. Luc. 21, 10. — pro הֵעִיר Ier. 50, 9. — —

b) sq. acc. *rei*, aa) ut aedificium: — Ita pro קוּם 1 Chron. 22, 19. — *excito*, *erigo* i. e. *exstruo*, *aufführen*, *aufrichten*, ut ναόν Ioh. 2, 19. 20. — (ita ἐγείρειν Ael. H. A. 11, 18. Hdian. 3, 15. 6. 8, 2. 12. *excito turrem* Caes. B. G. 5, 39. *sepulcrum* Cic. de legg. 2, 27. *erigo turrem* Caes. B. C. 1, 26.) Esse hunc verbi ἐγείρειν usum serioris aevi, docet *Passow* sub h. v. — bb) animal in puteum delapsum: *aus der Tiefe heraufbringen*, *educo*, *extraho* Matth. 12, 11. —

3) *excito* metaph. pro: *prodire facio*, *auftreten lassen*, ἐγήγερμαι, *iussus sum prodire* vel *prodii*, f. 1. p. ἐγερθήσομαι, *prodibo* a) proprie Matth. 11, 11. 24, 11. 24. Marc. 13, 22. Luc. 7, 16. de h. l. perfecto *prodiit et adest* vid. ἀγαπάω. — Ioh. 7, 52. — τινά τινι *aliquem in commodum alicuius* [vid. de dat. comm. ἄγω] Luc. 1, 69. Ita pro הֵקִים Iudd. 2, 18. 3, 9. 15. — τινά τινί τι *prodire facio aliquem, ut sit aliquid* [de duplic. acc. vid. ἀποδείκνυμι] Act. 13, 23. — ex hebr. [cf. *Win.* p. 205.] τινά τινι εἴς τι *prodire facio aliquem, ut sit alicui aliquid* = *constituo aliquem alicui aliquid* Act. 13, 22. — b) ex hebr. *nasci iubeo*, ἐγείρειν τέκνα τινί Matth. 3, 9. Luc. 3, 8.

Ἔγερσις, εως, ἡ, (ab ἐγείρειν, τὸ surgere, surrectio, ita οἱ ό Ps. 139, 1. evigilatio Pol. 9, 14. 4. in N. T.) *resurrectio e mortuis.* Semel legitur Matth. 27, 53.

Ἐγκάθετος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (ἐν, κάθημαι sedeo, pp. qui subsidit in loco aliquo aliis insidiaturus, ita οἱ ό pro אֹרֵב Iob. 31, 9. in N. T.) *subornatus ab aliis, ut decipiat vel exploret aliquem.* Semel in N. T. Luc. 20, 20. (Ios. B. Iud. 6, 5. 2. Dem. 1483, 1.)

Ἐγκαίνια, ίων, τά, (ἐν, καινός novus; initiatio, ita οἱ ό Esr. 6, 17. Neh. 12, 27. pro חֲנֻכָּה; in N. T.) *encaenium*, festum annuum octo dierum, [hinc plur. ἐγκαίνια. Vide de plur. quatenus in talibus poni videtur pro sing. sub ἄζυμος monita] mense Cislev, nostro Decembre, celebratum et institutum a Iuda Maccabaeo in memoriam templi Hierosolymitani repurgati a sordibus Antiochi Epiphanis. Idem festum non, ut Paschatos, Pentecostes et tabernaculorum festa, solis Hierosolymis, sed ubique per totam regionem celebrari solitum a lucernis, per octo noctes accensis in domibus, φῶτα appellabatur cf. Ioseph. Arch. 12, 7. 7. et *Win.* bibl. Realw. sub. v. *Kirchweihfest.* — Commemoratur in N. T. Ioh. 10, 22. coll. 1 Macc. 4, 52. 58. 59. 2 Macc. 10, 6 — 8.

Ἐγκαινίζω, f. ίσω, (ἐν, et καινός vid. *Win.* p. 34.) *novo* [v. c. vocabula i. e. nova vocabula fingo, ita Cicer. Orat. 3, 37 et 38.] i. e. *primus aliquid facio*, ut ὁδόν = *primus viam aperio* Hebr. 10, 20. — vel *initio*, *consecro*, τι Hebr. 9, 18. — pro חָנַךְ Deut. 20, 5. 1 Regg. 8, 63. Cf. *Win.* diss. de hypallag. Erl. 1824. p. 10. —

Ἐγκαλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, καλέω, voco; appello aliquem de aliqua re, maxime de debito solvendo, *mahnen* cf. *Bornem.* ad Xen. An. 7, 7. 33. Dem. 900, ult.) *accuso*, *anklagen.* Septies in N. T. sq. dat. pers. Act. 19, 38. (Isocr. Panathen. ὥστε δικαίως ἐκείνοις μὲν ἅπαντες ἐγκαλέσαιμεν. Xen. Hier. 5, 3. Anab. 7, 7. 44.) cf. *Matth.* §. 370, not. 3. *Fischer* 3. a. p. 382. — additur διά c. acc. rei Act. 23, 28. cf. *Matth.* l. l. — — sq. acc. pers. nunc c. genit. rei Act. 19, 40. 26, 2. (Diod. Sic. 11, 83.) cf. *Matth.* §. 369. *Fischer* l. l. — nunc cum περί c. gen. rei Act. 23, 29. 26, 7. (sq. ἐπί c. dat. rei Diod. Sic. 4, 55.) cf. *Matth.* §. 370, not. 1. — sq. κατά τινος, *ich trete als Kläger gegen Jemanden auf* Rom. 8, 33.

Ἐγκαταλείπω, 1. ψω, (ἐν, καταλείπω) 1) *relinquo aliquem in aliquo loco*, τινὰ εἰς ᾅδου [vid. εἰς in fin.] Act. 2, 27. et in codd. v. 31. vid. *Griesb.* — pro עָזַב Ps. 16, 10. (Dem. 1316, 25.) — 2) *derelinquo, desero aliquem in statu, quo est* [misero], *verlassen* sq. acc. pers. Matth. 27, 46. Marc. 15, 34. 2 Cor. 4, 9. 2 Tim. 4, 10. 16. Hebr. 13, 5. (Sap. 10, 13. Plut. vit. Galb. c. 14. Xen. Cyr. 8, 8. 4.) — sq. acc. rei: *negligo*, *sich zurückziehen von etwas* Hebr. 10, 25. — 3) *relinquo*, *zurücklassen*, sq. acc. rei et dat. pers. [Hdian. 1, 4. 18.] i. e. *superstitem relinquo aliquam rem alicui* Rom. 9, 29. Ita οἱ ό pro יָתַר Ies. 1, 9. (Hesiod. ἔργ. v. 347.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐγκατοικέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, κατοικέω) *e regione montana descendens habito in loco.* Semel in N. T. 2 Petr. 2, 8. ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς = ἐν μέσῳ αὐτῶν. (Eurip. Antiop. ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις, ap. Dion. Chrysost. orat. 73. p. 635. B. C. cf. *Valcken.* diatribe p. 72. ed. Lips. et ad Eur. Hippol. v. 31. p. 127. ed. Lips.)

Ἐγκεντρίζω, f. ίσω, (ab ἐγκεντρίς vel κέντρον stimulus; stimulo, calcaria do; in N. T.) *surculi inserendi ergo incido, insero surculum resectum pungendo in stirpem alius arboris* (Theophr. H. P. 2, 3. Marc. Anton. 11, 8.) metaph. Rom. 11, 17. 19. 23. 24. ubi Paulus paganos in Christianorum numerum (in societatem populi Deo dilecti) receptos comparat surculis feris insitis arbori miti.

Ἔγκλημα, τος, τό, *crimen* (ab ἐγκαλέω). Bis in N. T. Act. 23, 29. 25, 16. (Diod. Sic. 1, 90. Xen. Cyr. 1, 2. 6 et 7.)

Ἐγκομβόομαι, οῦμαι, f. βώσομαι (ἐν, κόμβος nodus, quo duae res constringuntur, Schleife; induo vestem, quae nodis et vinculis constringitur, in N. T.) *induo, orno me* sq. accus. rei [vid. ἐνδύνω] metaph. ταπεινοφροσύνην *modestiam induo* i. e. *operam do modestiae*. Ita in uno loco N. T. 1 Petr. 5, 5.

Ἐγκοπή, ῆς, ἡ, (ἐγκόπτω quod vid.; incisio, qualis v. c. fit in via, ut hostis in prosequendo impediatur v. ἐγκόπτω) *impedimentum* 1 Cor. 9, 12. (Diod. Sic. 1, 32.)

Ἐγκόπτω, f. ψω (ἐν, κόπτω, tundo, caedo; incido, fossa incisa a persequendo et procurrendo hostem impedio; in N. T.) *impedio*. Quinquies in N. T. sq. accus. obiecti Gal. 5, 7. 1 Thess. 2, 18. 1 Petr. 3, 7. (sq. dat. Pol. 24, 1. 12.) — τινά τινος, *Jem. an etwas* [de genit. post vv. impediendi vid. *Matth.* §. 353. *Buttm.* §. 119, 4. 1. *Rost* §. 108. *Win.* p. 183.] Rom. 15, 22. de h. l. imperf. vid. ἀγαπάω et de v. τοῦ ἐλθεῖν *Win.* p. 300. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 845. — *morandi* sensu Act. 24, 4.

Ἐγκράτεια, ας, ἡ, (ab ἐν et κρατέω) *continentia* i. e. dominatio rationis in libidines et alios animi impetus honestati repugnantes. Ter in N. T. Act. 24, 25. Gal. 5, 23. 2 Petr. 1, 6. (Sir. 18, 30. Xen. Mem. 1, c. 5.)

Ἐγκρατεύομαι, f. εύσομαι, dep. med. *sum* ἐγκρατής i. e. *tempero mihi ab aliqua re, abstinens sum*. Vox Graecis incognita cf. *Lob.* ad Phryn. p. 442. *Win.* p. 26. — Bis in N. T. 1 Cor. 7, 9. 9, 25. — οἱ ό pro הִתְאַפֵּק Gen. 43, 31.

Ἐγκρατής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (pp. ὁ ἐν κράτει ὤν, validus, robustus Xen. Ven. 7, 8.) *continens*. Semel Tit. 1, 8. (Xen. Mem. 1, 2. 1.)

Ἐγκρίνω, f. νῶ, (ἐν, κρίνω) *accenseo, catalogo insero*. Semel in N. T. sq. dativo 2 Cor. 10, 12. (vocabulum traductum a senatorum et athletarum probatione cf. *Lob.* ad Phryn. p. 385. 386. Apollon. Rhod. 1, 49. sq. εἰς c. acc. Ios. B. I. 2, 8. 7. Plut. vit. Lycurg. c. 25. Dem. 489, 19. — Xen. H. G. 4, 1. 40.)

Ἐγκρύπτω, f. ψω, (ἐν, κρύπτω, abscondo) *abscondo aliquid in aliqua re* [τὶ εἴς τι. Diod. Sic. 3, 62. et τί τινι Hom. Od. 5, 488.] *immiscendi* sens. Bis in N. T. ἣν sc. ζύμην — εἰς ἀλεύρου σάτα τρία Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. — οἱ ό pro עוּג Ezech. 4, 12.

Ἔγκυος, ου, ἡ, (a κύω, gravidam facio; concipio) *gravida, praegnans*. Semel in N. T. Luc. 2, 5. (Diod. Sic. 4, 2.)

Ἐγχρίω, f. ίσω, (ἐν, χρίω) *inungo, illino*. Semel in N. T. sq. acc. Apoc. 3, 18. — οἱ ό pro קָרַע laceravit Ierem. 4, 30. die Augen mit Stibium aufreissen. „Mit diesem feinen mineralischen Pulver, meist eine Mischung aus Spiesglaserz und Zink [פּוּךְ], welche mit einer Feuchtigkeit, gewöhnlich mit Oel angemacht wurde, bestrichen die hebraeischen Weiber die innere Seite der Augenlieder, so dass ein kleiner schwarzer Rand hervorstand." Ita *Gesen.* in Lex. hebr. sub כָּחַל et *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Schminke*.

Ἐγώ, gen. ἐμοῦ, μοῦ, *ego*, pron. person. primae. a) *nominat. singularis et plur.* Sexcenties in N. T. libris legitur tum proprie, tum κοινωνικῶς. in opposit. Matth. 3, 11. 14. 5, 22. 28. Ioh. 4, 22. de h. l. asyndeto vid. ἀκαίρως. 1 Cor. 1, 12. 2 Cor. 1, 10. καὶ ἐγώ scil. χαρίζομαι. Vide ἀλλά. — 2 Cor. 10, 1. 11, 29. de Marc. 14, 29. vid. ἀλλά. — ita ut anteponatur nomini interrogat. Luc. 3, 14. cf. *Win.* p. 509. — extra oppos. Act. 7, 32. Eph. 5, 32. Cf. *Win.* p. 144. — ἐγώ absolut. [vid. ἀργός] et emphatice Ioh. 8, 45. — b) *genitivus monosyllabus* μοῦ, qui, nisi praecedit praepositio, aeque atque dativus μοί et acc. μέ inclinatur cf. *Buttm.* §. 67. coll. §. 13, 7. not. et *Matth.* §. 31. not. 3. *Win.* p. 53. saepenumero *ponitur loco pronominis possessivi* ἐμός et gen. plur. ἡμῶν pro: ἡμέτερος [cf. *Buttm.* §. 114, 7. et *Matth.* §. 466. coll. *Gesen.* p. 210. sqq. *Ewald* p. 364 sq. gr. min. p. 139. — Matth. 2, 6. 21, 13. Marc. 6, 23. gen. praemittitur pronom. Luc. 6, 47. 12. 18. Ioh. 9, 11. 21. 11, 32. Gal. 6, 18. Phil. 2, 2. — Rom. 13, 11. 1 Ioh. 3, 20. cf. *Win.* p. 146. — pertinet genit. ad plura nomm. Ioh. 11, 48. 2 Tim. 3, 10. — e verbositate Hebr. additur, ubi omitti poterat Matth. 19, 20. — de lect. Marc. 14, 14. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 611. — ita etiam accus. Luc. 10, 35. — ἐμοῦ obiective: *erga me* Ioh. 15, 10. — c) dat. ἐμοί, ἡμῖν aa) = *für mich, für uns* Act. 1, 8. 9, 15. 1 Cor. 9, 16 bis. Apoc. 21, 7. — Rom. 9, 2. λύπη — μεγάλη *magni doloris causa mihi est* i. e. *magnum mihi creat dolorem* scil. cogitatio, exclusum iri populares meos a felicitate regni messiani. — bb) in temporis notatione ex quo factum est, quod fecisse aliquis dicitur Act. 24, 11. Cf. *Matth.* §. 388, c. — cc) *me iudice* [vid. ἀδυνατέω] Phil. 1, 21. — dd) τί ἐμοὶ καὶ σοί; sc. ἐστὶ κοινόν vel πρᾶγμα *quid mihi tecum rei est?* Matth. 8, 29. Marc. 5, 7. Ioh. 2, 4. Ita οἱ ό pro מַה־לִּי וָלָךְ Iudd. 11, 12. 2 Sam. 16, 10. cf. *Matthiae* §. 389. *Fischer* 3. a. p. 419. 20. — τί γάρ ἐμοί [scil. ἐστι cf. *Win.* p. 526.] *quid enim ad me pertinet*, sq. inf. 1 Cor. 5, 12. — ee) ubi poni potuisse videtur genit. [cf. *Matth.* §. 389, 3.] Ioh. 13, 35. — d) ἰδού, ἐγώ, *en! ego* i. e. *en! praesto sum* Act. 9, 10. — pro הִנֵּנִי 1 Sam. 3, 8.

Ἐδαφίζω, f. ιῶ (de quo fut. attic. vid. ἀφορίζω — ab ἔδαφος solum) *ad terram prosterno*. Semel sq. acc. Luc. 19, 44. ubi et de hominibus ad terram prosternendis et de urbe solo aequanda (Pol. 6, 33. 6.) dicitur. Ita οἱ ό Ies. 3, 25. Ez. 31, 12.

Ἔδαφος, εος, ους, τό, (fundus, basis) *solum*. Legitur tantum Act. 22, 7. — pro קַרְקַע Num. 5, 17. 1 Regg. 6, 15. (Pol. 4, 65. 4. Thuc. 3, [illegible].)

Ἑδραῖος, αία, αῖον (ἕδρα, sedes; sedentarius Xen. Lac. 1, 3.) metaph. *constans, firmus*. Ter in N. T. 1 Cor. 7, 37. 15, 58. Col. 1, 23. (ἑδραίως firmiter Hdian. 8, 14. 10.)

Ἑδραίωμα, τος, τό, *basis, fulcrum*. Semel in N. T. 1 Tim. 3, 15.

Ἑζεκίας, ου, ὁ, *Ezechias, Hiskias*, hebr. יְחִזְקִיָּהוּ vel חִזְקִיָּהוּ, nom. pr. regis iudaici Matth. 1, 9. 10.

Ἐθελοθρησκεία, ας, ἡ, (ἐθέλω, θρησκεία cultus) *cultus Dei voluntarius, willkührlicher Gottesdienst* Col. 2, 23. (similis compositionis sunt ἐθελοδουλεία Lucian. Nigrin. §. 23. ἐθελόπονος, *willig zur Arbeit* = impiger Xen. Cyr. 2, 1. 22. ἐθελουργός Xen. de re eq. 10, 17.) — Alii: *affectatum religionis studium*. (ita ἐθελοκωφός i. e. qui surditatem affectat vel simulat, cf. Strab. 1. p. 62. B. ἀλλὰ καὶ λέγει, οὐ δοκεῖ δὲ τοῖς ἐθελοκωφοῦσι — et ἐθελοφιλόσοφος, qui affectat philosophiae studium, der sein wollende Philosoph. cf. *Passow* sub hoc voc.

Ἐθέλω, v. **θέλω**.

Ἐθίζω, f. ίσω, *adsuefacio*, ἐθίζομαι, *adsuesco* (ἔθος). Semel in N. T. Luc. 2, 27. τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου i. e. *ritus lege praescriptus*. De particip. c. artic. vim substant. habente vid. sub ἀδικέω observata. — pro מִשְׁפָּט 1 Regg. 18, 28. (Pol. 4, 34. 1. Xen. Mem. 2, 1. 2 et 28.)

Ἐθνάρχης, ου, ὁ, (ἔθνος, ἄρχων) *ethnarcha, praefectus genti alicui*, sed regis nomine et auctoritate destitutus. Extat tantum 2 Cor. 11, 32. (Ios. Arch. 14, 7. 2. καθίσταται δὲ καὶ ἐθνάρχης αὐτῶν, ὃς διοικεῖ τε τὸ ἔθνος καὶ διαιτᾷ κρίσεις καὶ συμβολαίων ἐπιμελεῖται καὶ προσταγμάτων, ὡς ἂν πολιτείας ἄρχων αὐτοτελοῦς. Ios. B. Iud. 2, 6. 3. Lucian. Macrob. §. 17. 1 Macc. 14, 47. 15, 1. 2.) De forma huius nom. vid. ἀσιάρχης.

Ἐθνικός, ή, όν, (genti alicui proprius, ab ἔθνος *gentilis* [propr. Pol. 30, 10. 6.] in N. T.) sensu iudaico: *non israeliticus, a gente et religione iudaica alienus*. Bis in N. T. Matth. 6, 7. 18, 7.

Ἐθνικῶς, adv. *modo genti alicui proprio*, sensu iudaico: *more gentilium* i. e. *more gentium a gente et religione iudaica alienarum*. Semel in N. T. Gal. 2, 14. Cf. de hoc adverb. *Win.* p. 433.

Ἔθνος, ους, τό, 1) *multitudo* [uno eodemque loco habitans Hom. Iliad. 2, 87 et 459.] Act. 8, 9. 17, 26. πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων. 1 Petr. 2, 9. ἔθνος ἅγιον. — 2) *gens, natio* Matth. 20, 25. 21, 43. 24, 7. 9. 14. 25, 32. 28

19. Marc. 10, 42. 11, 17. 13, 8. 10. Luc. 7, 5. 21, 10. 22, 25. 23, 2. 24, 47. Ioh. 11, 48. 50 — 52. 18, 35. Act. 2, 5. 4, 25. 7, 7. 45. 10, 22. 35. 13, 19. 14, 16. 15, 17. 24, 3. 10. 17. 26, 4. 28, 19. Rom. 1, 5. 13. 4, 17. 18. 15, 9 — 12. 14 vel 16, 26. Apoc. 12, 5. 14, 8. 15, 4. 16, 19. 18, 2. 23. 19, 15. 20, 3. 8. 21, 24. 22, 2. (Hdian. 2, 7. 13. Ael. V. H. 3, 13. Xen. Cyr. 4, 2. 1.) — vocabulis *ἔθνος, λαός, φυλή, γλῶσσα* circumscribi Apoc. 5, 9. 7, 9. 10, 11. 13, 7. 14, 6. 17, 15. *gentes longe diversissimas*, notatum vide sub *γλῶσσα*. — *οὐκ ἔθνος non-populus*, *ein Nichtvolk* i. e. *ein Volk, welches nichts weniger als Gottes Lieblingsvolk ist* Rom. 9, 19. Ita pro לֹא־עָם = גּוֹי נָבָל i. e. *heidnisches Volk* Deut. 32, 21. Thren. 1, 6. cf. *Gesen.* Lehrg. p. 830. *Ewald* p. p. 655. gr. min. p. 292. sq. et de *οὐ* c. subst. iuncto *Win.* p. 446. *Buttm.* §. 135, not. 3. *Matth.* §. 608, 1. *Schäfer* ad Greg. Cor. p. 98. *Viger.* p. 460. *Valcken.* ad. Eurip. Phoen. Schol. p. 599. vel ad Eurip. Phoeniss. Vol. 2. p. 13. ed. Lips. — — 3) *gens barbara*, ex hebraica dicendi ratione et ad normam גּוֹיִ Neh. 5, 8. 9. *gens non israelitica, natio a gente et religione iudaica aliena, pagani, homines è paganis, Heiden* a) ubi sibi opponuntur *λαός* et *ἔθνη*, vel *ἰουδαῖοι, ἰσραήλ, γένος, περιτομή* et *ἔθνη* Luc. 2, 32. Act. 26, 17. 20. 23. Rom. 3, 29. 9, 24. 30. 11, 11. 12. 13. *ἐθνῶν ἀπόστολος Heidenapostel.* De huius genit. positu vid. *ἀντιλογία* — v. 25. 1 Cor. 1, 23. 5, 1. 2 Cor. 11, 26. Gal. 2, 9. 12. 14. 15. — b) universe Matth. 4, 15. 6, 32. 10, 5. vid. de h. l. sub *ἀπέρχομαι* notata. — v. 18. 12, 18. 21. 20, 19. Marc. 10, 33. Luc. 12, 30. 18, 32. 21, 24. Act. 4, 27. 9, 15. 10, 45. 11, 1. 18. 23. 13, 46 — 48. 14, 2. 5. 27. 15, 3. 7. 12. 14. 19. 23. 18, 6. 21, 11. 19. 21. 25. 22, 21. 28, 28. Rom. 2, 14. 24. 15, 16. 18. 27. 16, 4. 1 Cor. 10, 20. 12, 2. Gal. 1, 16. 2, 2. 8. 3, 8. 14. Eph. 3, 1. 6. 8. 4, 17. Col. 1, 27. 1 Thess. 2, 16. 4, 5. 1 Tim. 2, 7. 3, 16. 2 Tim. 1, 11. 4, 17. 1 Petr. 2, 12. 3 Ioh. v. 7. Apoc. 2, 26. 11, 2. 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἔθος, *ους, τό*, 1) *mos, consuetudo* Luc. 2, 42. 22, 39. Ioh. 19, 40. Act. 25, 16. Hebr. 10, 25. (2 Macc. 13, 4. Xen. Cyr. 1, 6. 10.) — 2) *institutum, ritus* Luc. 1, 9. 2, 41. Act. 6, 14. 15, 1. *τῷ ἔθει μωυσέως* i. e. *ex instituto Mosis, ritu mosaico* et 21, 21. *τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν* vitam instituere, *ad normam rituum* sc. mosaicorum. De qua dat. vid. *ἀλήθεια*. — Act. 16, 21. 26, 3. 28, 17. (Pol. 4, 67. 4. Xen. Mem. 3, 9. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ἔθω, pf. med. *εἴωθα* [cf. *Buttm.* §. 88, a. not. 2. gr. max. Vol. 2. §. 114. Lexilog. 1. p. 294 sqq. *Matth.* §. 194, not. 3.] *soleo, εἴωθα ich habe mich gewöhnt, pflege.* Quater in N. T. Marc. 10, 1. sq. infinit. praes. [vid. *ἀδύνατος*] Matth. 27, 15. (Hdian. 1, 15. 19. Xen. Mem. 1, 2. 36.) — *τὸ εἰωθός* [= *τὸ εἰθισμένον* cf. *Buttm.* gr. max. l. l.] *usu receptum, id quod fieri solet* (Xen. Mem. 4, 4. 4.) sq. dat. *τινὶ ab aliquo* [*Matthiae* §. 389, 3. *Buttm.* §. 121, 4. *Win.* p. 198. *Fritzsche* diss. 2. p. 128 sqq. *Buttm.* §. 120, not. 3.] ita bis Luc. 4, 16. *κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ wie es ihm zur Gewohnheit worden war = nach seiner Gewohnheit.* Act. 17, 2.

Εἰ I) partic. conditionalis: *si, wenn*, legitur 1) ea ratione, qua quid ita esse vel fieri sumimus, id ut simul fieri negemus. Cf. *Win.* p. 267. *Herm.* ad Viger. p. 834. 902. *Buttm.* §. 126, 9, 4 et 5. *Passow* sub *εἰ*. *Matth.* §. 508. *Poppo* ind. ad Lucian. D. D. sub *εἰ* et *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 154. *Rost* §. 121. Construitur in talibus *c. indicativo praeteritorum* i. e. indic. impf. aor. plusqpf. apodosi habente eadem tempora iuncta plerumque c. *ἄν*. Pertinent igitur huc

a) loci, in quibus, quod, quae habet et conditio et quae pendent a conditione, [*Bedingung und Folge der Bedingung*] temporis sunt indefiniti i. e. praeteriti simul et praesentis [wenn die Handlung in die Vergangenheit gehört und aus dieser in die Gegenwart herübergeht cf. *Matth.* l. l. coll. §. 502. *Rost* l. l.] pro Latinorum *si* c. imperf. coniunctivi, sequente in apodosi eodem imperfecto coni., legitur *εἰ c. indicat. imperfecti, apodosi habente indic. imperf.*, aa) cum *ἄν* Luc. 7, 39. *εἰ οὗτος ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἄν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή.* 17, 6. Ioh. 5, 46. 8, 19. 42. 9, 41. 14, 7. 15, 19. 18, 36. 1 Cor. 11, 31. Gal. 1, 10. Hebr. 8, 4. Vide, quae ad hos l. supra sub *ἄν* observata sunt. — bb) abest *ἄν* ab apodosi Ioh. 9, 33. 1 Cor. 12, 17. 19. de lect. loci Ioh. 8, 39. vid. *Griesb.*, *Lücke*, *Schott*, *de Wette.* Cf. ad hos l. supra sub *ἄν* notata. —

b) loci, in quibus, quod, quae habet et protasis et apodosis, *sistuntur ut res durantes et continuatae*, pro Lat. plusquamperf. coniunctivi, sequente eodem in apodosi, positum legitur *εἰ c. indic. imperf., apodosi habente indicat. imperf.* Matth. 23, 30. Hebr. 11, 15. Vide de his l. supra sub *ἄν* monita.

c) loci, in quibus, quod, quae habet et conditio et quae pendent ab ea, temporis sunt praeteriti, pro Lat. *si* c. plusquamperf. coni. tum in protasi tum in apodosi ponendo, legitur aa) *εἰ c. indicat. aoristi, apodosi habente indic. aor.* pertinentis ad rem brevi absolutam aut semel factam, *cum ἄν* Matth. 11, 21. 23. 24, 22. Marc. 13, 20. Luc. 10, 13. Rom. 9, 29. 1 Cor. 2, 8. Gal. 4, 15. *εἰ δυνατὸν* [sc. *ἐγένετο*] — *ἄν ἐδώκατέ μοι.* Cf. supra sub *ἄν* ad hos l. observata. *absque ἄν* Rom. 7, 7. *τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου* scil. *ἔγνων αὐτήν.* — bb) *εἰ c. indic. plusqpf., apodosi habente indic. aoristi*, pertinentis ad rem brevi absolutam vel semel peractam, *cum ἄν* Matth. 12, 7. 24, 43. Luc. 12, 39. Cf. supra sub *ἄν* ad hos l. monita. — cc) *εἰ c. indic. imperf., apodosi habente indic. plusqpf. c. ἄν* Ioh. 11, 32. — dd) *εἰ* c. indic. imperf., apodosi habente indic. plusqpf. c. *ἄν* Ioh. 11, 21. 1 Ioh. 2, 19. Vide de his l. sub *ἄν* notata.

d) loci, in quibus, quod, quae habet conditio, temporis sunt indefiniti i. e. praeteriti et praesentis simul, contra, quae pendent a conditione, temporis sunt praesentis, pro Lat. *si* c. imperf. coni., sequente eodem in apodosi, ponitur *εἰ c. indic. imperf., apodosi habente indic. aoristi*, pertinentis ad rem cito transeuntem, *cum ἄν* Ioh. 4, 10. 14, 2. 28. Act. 18, 14. 2 Cor. 7, 8.

e) loci, in quibus, quod, quae habet protasis, ad tempus praeteritum et praesens simul pertinent, contra, quae habet apodosis, temporis sunt praeteriti aa) pro Lat. *si* c. imperf. coniunctivi, sequente plusqpf. coni. legitur *εἰ c. indic. impf. apodosi habente indic. aoristi*, ad rem brevi absolutam et semel factam pertinentis, *cum ἄν* Ioh. 18, 30. *εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.* — *absque ἄν* Rom. 7, 7. *τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις.* — — bb) pro Latin. *si* c. plusqpf. coniunct. sequente imperf. *indicat.* ponitur *εἰ c. indic. imperf.*, apodosi habente indic. imperf. *absque ἄν* Hebr. 7, 11. *εἰ μὲν οὖν τελείωσις — ἦν — τίς χρεία — ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα* i. e. *τίς χρεία ἦν = τί χρῆν quid opus erat, ἕτερον ἀ. ἱ.* Cf. quae de imperfectis *ἔδει, ἀνῆκε, προςῆκε, χρῆν* sub *ἀνήκει, δεῖ* observata sunt. —

f) loci, in quibus, quod, quae habet conditio, temporis sunt praeteriti, ea contra, quae pendent a conditione, temporis sunt praeteriti et praesentis simul, pro Lat. *si* c. plusquamperf. coni., sequente imperf. coni., ponitur aa) *εἰ c. indic. imperfecti, etiam plusqpf., apodosi habente indic. imperfecti*, ad rem durantem et continuatam pertinentis, *cum ἄν* Hebr. 8, 7. — *absque ἄν* Ioh. 19, 11. Act. 26, 32. Vide de his l. sub *ἄν* observata. — bb) *εἰ c. indic. aoristi ad rem semel factam pertinentis, apodosi habente indic. imperf., cum ἄν* Gal. 3, 21. Hebr. 4, 8. — sine *ἄν* Ioh. 15, 22. 24. — in aposiopesi Luc. 19, 42. Vide de his l. sub *ἄν* monita. —

2) ea ratione, qua sumimus fieri aliquid, sed utrum possit fieri vel futurum sit nec ne, nihil curantes. Construitur in talibus *cum indicativo omnium temporum.* Cf. *Herm.* ad Viger. p. 834. 902. *Buttm.* §. 126, 9. *Win.* p. 267. A) universe. Quo pertinent a) loci, in quibus legitur *εἰ c. indic. praesentis*, apodosi habente praesens Matth. 11, 14. *καὶ εἰ θέλετε — ἠλίας = εἰ θέλετε δέξασθαι, ἀκούετε, ὅτι αὐτός ἐστιν ἠλίας.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 404. — Matth. 19, 10. Act. 5, 39. 19, 38. 25, 11. Rom. 2, 17. *εἰ δὲ σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ — σεαυτὸν οὐ διδάσκεις*; De huius l. anacolutho cf. *Fritzsche* Coniectan. p. 44. Id. ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 125 sq. — *Win.* p. 493. — Rom. 7, 16. v. 20. 8, 13. 25. 11, 18. *εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις* i. e. *λογίζου, ὅτι οὐ σὺ τὴν ῥ. β.* cf. *Win.* p. 538. — Rom. 14, 15. 1 Cor. 9, 2. 17. 11, 16. 2 Cor. 4, 3. 11, 20. Gal. 2, 18. 5, 18. 6, 3. 2 Tim. 2, 13. Hebr. 12, 7. 8. Iac. 2, 18 bis. 4, 11. 2 Petr. 2, 20. — 1 Ioh. 5, 9. *εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστὶ = λογίζεσθε, ὅτι ἡ μ. τ. θ. μ. ἐ.* Cf. *Win.* l. l.

Fritzsche Coniectan. p. 51. — Apoc. 11, 5. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν et ibid. εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. In quibus locis, uti, quae futura sunt, sistuntur ut praesentia [cf. supra sub αἴρω notata] ita text. receptus pro θέλει habet θέλῃ. Vide infra sub 1, 4. (Xen. Hiero 4, 1.) — abest verbum, maxime εἶναι, γίνεσθαι, tum in protasi, tum in apodosi Rom. 8, 10. v. 17. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι sc. ἐσμέν. — 11, 12. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν· πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν = κατανοήσατε, πόσῳ μᾶλλον τ. π. α. v. 16 bis. Gal. 3, 18. 4, 7. — in protasi Rom. 13, 9. Gal. 3, 29. Phil. 1, 22. — in apodosi 2 Cor. 8, 12. 1 Petr. 4, 14. 19. — enuntiatur apodosis per interrogationem in quibus cogitando adde: εἰπέ μοι, εἴπετέ μοι, κατανοήσατε [vid. ἐάν] Matth. 12, 27. et Luc. 11, 19. καὶ εἰ [Luc. εἰ δὲ] ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; Matth. 22, 45. Luc. 6, 32. 12, 26. Ioh. 1, 25. 8, 46. 1 Cor. 10, 30. 15, 12. 29. qui locus ab aliis aliter interpungitur, cf. *Griesb.* ad h. l. — 2 Cor. 2, 2. Gal. 2, 14. 5, 11. — abest verb. et in protasi et in apodosi Rom. 11, 15. 2 Cor. 11, 6. — — habet apodosis *imperativum*, non sine observatione discriminis, quod est inter praesentis et aoristi imperativum [vid. ἀγοράζω, ἀκολουθέω], ita infin. praesentis Ioh. 10, 30. εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι. 15, 18. Act. 13, 15. 25, 5. 1 Cor. 7, 12. 15. 10, 27. 11, 6. 34. 14, 35. Gal. 5, 15. 1 Tim. 5, 4. 16. Iac. 3, 14. (Xen. Anab. 3, 4. 41. Mem. 3, 7. 9.) — abest verb. protaseos et quidem ἐστί 1 Cor. 11, 6. εἰ δὲ αἰσχρὸν — κατακαλυπτέσθω. Phil. 4, 8. εἴ τις ἀρετὴ [= *si vel ulla virtus* cf. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 179.] — ταῦτα λογίζεσθε. — infin. aoristi Matth. 4, 3. 9. et Luc. 4, 3. 9. Matth. 5, 29. 30. 7, 31. 18, 8. 9. 19, 17. 21. 26, 39. 42. 27, 40. de h. l. duplici apodosi vid. sub ἄν ad h. l. observata. — v. 42. 43. Marc. 9, 22. Luc. 22, 67. et Ioh. 10, 24. — Luc. 23, 35. 37. 39. Ioh. 7, 4. 10, 38. 18, 8. 1 Cor. 7, 9. Philem. v. 17. (Xen. Hiero 9, 11.) — abest verb. apodoseos Phil. 2, 1. εἴ τις οὖν παράκλησις [sc. ἐστί], πληρώσατέ μου τὴν χαράν. — — habet apodosis *futurum* Marc. 11, 26. Luc. 16, 31. — Act. 18, 15. εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου — τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί. De h. l. futuro vim imperativi mitigante v. sub ἀγαπάω monita. — Act. 19, 39. Rom. 8, 11. 13. 2 Cor. 11, 30. Phil. 3, 15. 1 Thess. 4, 14. 2 Tim. 2, 11. 12. Hebr. 9, 13. (Xen. Hiero 3, 8. An. 7, 2. 14.) — abest apodosis vel e contextu eruenda Marc. 9, 23. εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, sc. βοηθήσω ὑμῖν. Cf. *Fritzsche* Coniect. p. 26. — Tit. 1, 6. εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος sc. τοῦτον καταστήσεις πρεσβύτερον· (Xen. An. 7, 7. 15. et ad h. l. *Bornem.*) vel aliunde supplenda, ita in aposiopesi [de qua vid. infra sub B. notata] Luc. 22, 42. εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ sc. εὖ ποιήσεις. Paulo aliter *Fritzsche* Coniectan. p. 27. — — enuntiatur apodosis per interrogationem Ioh. 3, 12. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς πιστεύσετε; = εἴπετέ μοι, πῶς π. 5, 47. Rom. 3, 5. 1 Cor. 15, 29. 1 Petr. 4, 18. — abest verb. nunc in apodosi, ut ἔσται Matth. 6, 23. 1 Cor. 9, 12. εἰ ἄλλοι μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; sc. μεθέξομεν. — nunc in protasi et apodosi Rom. 8, 31. εἰ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν [sc. ἐστί], τίς καθ' ἡμῶν; sc. ἔσται. 1 Petr. 4, 17. εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν [sc. ἄρχεται], τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων; sc. ἔσται. — — habet apodosis οὐ μή *c. coniunct.* a. 2. in asseveratione vel negatione fortiori [vid. μή] 1 Cor. 8, 13. διόπερ, εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα. — — habet apodosis *coniunctiv.* [vid. ἄγω] in adhortatione 1 Cor. 15, 32. εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν. Gal. 5, 25. — habet apodosis, si sana lectio, *imperfectum* 2 Cor. 11, 4. εἰ μὲν γὰρ ἐρχόμενος ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσει — καλῶς ἀνείχεσθε. Praeferendam esse h. l., quam habet e codd. certe unus, lectionem ἀνέχεσθε, multis demonstravit *Fritzsche* diss. 2. p. 64. *Win.* p. 281. — habet apodosis *aoristum* Matth. 12, 26. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς [= καὶ ὁ σατανᾶς, εἰ cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 433.] τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη = ἐφ' ἑαυτὸν ἀναστὰς ἐμερίσθη. v. 28. Luc. 11, 20. — abest verb. in protasi Gal. 2, 21. εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη [sc. γίνεται i. e. *contingit, acquiritur*], ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν. — enuntiatur apodosis per interrogationem Luc. 23, 31. εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται = εἴπετέ μοι, τί γένηται ἐν τῷ ξηρῷ; Cf. sub ἐάν notata. — — habet apodosis *perfectum* plene 1 Cor. 15, 13. εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται. v. 16. — abest verb. protaseos Rom. 4, 14. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι [sc. εἰσί], κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. De perfectis hh. ll. quatenus praesentis notionem includant, vid. ἀγαπάω. — 1 Cor. 9, 17. εἰ δὲ ἄκων [sc. πράσσω cf. *Matth.* §. 617.], οἰκονομίαν πεπίστευμαι. De quo acc. vid. ἀναφαίνω. —

b) loci, in quibus εἰ legitur *c. indic. praesentis* et *perfecti simul*, apodosi habente *praesens* Act. 25, 11. cf. ad h. l. sub ἀδικέω et de infinit. c. artic. sub βλέπω no. 2. fin. monita.

c) loci, in quibus εἰ *c. indic. futuri* legitur, seq. nunc *praesenti* Iac. 2, 11. — abest verb. apodoseos, ut εἶναι 1 Petr. 2, 20 bis. — nunc fut. Matth. 26, 33. Cf. ad h. l. *Win.* p. 268. et de h. l. lectione εἰ *de Wette* Ev. Matth. p. 222 sq. *Knapp, Schott.* Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 772.

d) loci, qui habent εἰ *c. ind. perfecti*, apodosi habente nunc *imperat.* aoristi Act. 16, 15. εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι — μείνατε. De perfect. praesentis notionem includente cf. ἀγαπάω. — nunc *praes.* 1 Cor. 15, 19. 2 Cor. 5, 16. — abest verbum vel in protasi, ut ἐστί 1 Cor. 15, 14. 17. — vel in protasi ex antecedd. supplendum Rom. 11, 6. εἰ δὲ ἐξ ἔργων [sc. λεῖμμα γέγονεν], οὐκέτι ἐστὶ χάρις. — vel in protasi et in apodosi Rom. 11, 6. εἰ δὲ χάριτι [sc. λεῖμμα γέγονεν vid. v. 5.] οὐκέτι ἐξ ἔργων [sc. γέγονεν]. — nunc *futur.* Ioh. 11, 12. εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. Rom. 6, 5. — nunc *perf.* 2 Cor. 2, 5. εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκε. v. 10.

e) loci, in quibus est εἰ *c. indic. aoristi*, apodosi habente nunc *praes.* Luc. 19, 8. εἴ τινος ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν, i. e. *paratus sum ad reddendum.* Vid. ἀποδίδωμι. — Marc. 3, 26. Rom. 4, 2. 2 Petr. 2, 4. de h. l. protasi incipiente a v. 4. et ad v. 9. pergente cf. *Win.* p. 493. — abest verb. in protasi, ut ἐγενήθη 2 Cor. 3, 9. coll. v. 7. — apodosis per interrogat. exponitur plene Rom. 3, 7. 1 Cor. 4, 7. — abest verb. vel in apodosi, ut ἐστί 1 Cor. 9, 11. — vel in protasi, repetendum ex antecedd. ut ἐλάλησα Ioh. 18, 23. — nunc *imperat.* vel praesentis Rom. 11 17. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ — ἐνεκεντρίσθης — μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. 1 Tim. 5, 9. 10. Philem. v. 18. — vel aoristi Ioh. 18, 23. 20, 15. — nunc *futur.* Ioh. 15, 20. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν, sensus: *prouti me tractarunt, bene nunc, nunc male, eodem modo etiam vos, bene, male, tractabunt,* vel: *quae fuit mea, eadem vestra sors est futura.* Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 63. *Win.* p. 268. — Rom. 5, 10. 17. — 11, 21. εἰ γὰρ ὁ θεὸς — οὐκ ἐφείσατο, μήπως [= ὅρα, μήπως] οὐδὲ σοῦ φείσεται i. e. *cave, ne non tibi parciturus sit.* Cf. de futuro ibi locum habente, ubi quid infinito tempore i. e. aliquando eventurum metuimus, *Herm.* ad Soph. Elect. v. 992. ad Eurip. Med. p. 357. ed. *Elmsl.* Lips. *Matth.* §. 519, 7. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 13. *Win.* p. 471. 530. aliter *Fritzsche* Coniectan. p. 49. De loci Rom. 11, 21. lectione φείσεται et φείσηται vid. *Griesb.* et *Vater.* — Rom. 11, 24. 2 Tim. 2. 10. — — enuntiatur apodosis per interrogat. Luc. 11, 18. 16, 11, 12. Rom. 3, 3. 5, 10. 2 Cor. 3, 7. 8. Hebr. 2, 2. 3. — abest verb. vel in apodosi, ex antecedd. repetendum, ut ἐπικαλέσουσιν οὕτως Matth. 10, 25. item εὑρεθήσεται Gal. 2, 17. vel οὐκ ἐκφευξόμεθα = καταληψόμεθα Hebr. 12, 25. — 1 Cor. 15, 32. εἰ — τί μοι ὄφελος sc. ἔσται. — vel in protasi, ut ἐγενήθη et in apodosi, ut ἔσται 2 Cor. 3, 11. coll. v. 8. — nunc *aorist.* Rom. 5, 15.

B) legitur εἰ *si, wenn* et εἰ δὲ, *si vero, in aposiopesi* [de cuius causis et rationibus cf. *Herm.* ad Vig. p. 870. *Win.* p. 537.] a) qua quid prae aliquo animi motu reticetur, ut Luc. 19, 42. de quo loco vid. supra sub ἄν monita. — Luc. 22, 49. κύριε, εἰ πατάξομεν, *si gladio percutiemus?* sc. iam dubitabunt vel dubitent, vim tibi inferre = *quid? si gladio percutiemus?* Ita *Fritzsche* Ev. Matth. Cf. Eiusd. Coniectan. p. 30. Alii: *an percutiemus? — sollen wir drein schlagen?* Cf. *Win.* p. 255. 475. et de futur., ubi nos utimur voc. *sollen,* sub ἀγοράζω observata. (Hom. Iliad. 8, 423. 10, 111.) — b) qua omittimus, quae alterum scimus ipsum additurum Act. 23, 9. οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος i. e. *nihil criminis in hoc homine reperi-*

mus. Si vero [= quid vero? si] *spiritus vel angelus cum eo collocutus sit?* Cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 267 sq. *Fritzsche* Coniectan. p. 28. 30. *Win.* p. 537. — Rom. 9, 22. εἰ δὲ ὁ θεός *si vero Deus* = quid vero? si Deus. Cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 28 sqq. vid. tamen *Win.* p. 495. et de δὲ et εἰ δὲ *Viger.* p. 509. 833. it. p. 543. 845. *Matth.* §. 616. §. 617. Greg. Corinth. p. 47 sq. ed *Schäfer.* Lamb. Bos. de ellips. p. 794. ed. *Schäfer.* (Plato Apol. Socr. c. 23. ed. *Fischer.* εἰ δή τις ὑμῶν οὕτως ἔχει· οὐκ ἀξιῶ μὲν ἔγωγε· εἰ δ' οὖν, ἐπιεικῆ ἄν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λέγω, ὅτι Ἐμοί, ὦ ἄριστε, εἰσὶ μέν που τινὲς καὶ οἰκεῖοι.) — c) qua imprecationis formula supprimitur. Ita in asseverationibus cum imprecatione coniunctis, in quibus locis, si sensum spectaveris, εἰ Latinorum quidem *non, nunquam,* nostris: *nicht, nimmermehr,* respondet, manet tamen significatio *si, wenn,* Marc. 8, 12. εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον, plene sic enuntiaris: *si dabitur huic genti prodigium, non dicar ego Messias* vel: *non propitius mihi sit Deus = non dabitur his hominibus prodigium.* Hebr. 3, 11. et 4, 3. 5. εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν, scil. non dicar ego Iova [sunt enim haec Iovae verba Ps. 95, 11.] = *nunquam ad requiem meam pervenient.* — Plene legitur eiusmodi asseveratio cum imprecatione coniuncta 2 Regg. 6, 31. τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ [אם] στήσεται ἡ κεφαλὴ — ἐπ' αὐτῷ σήμερον. 1 Sam. 3, 17. Et per aposiopesin Gen. 14, 23. Num. 14, 30. 1 Sam. 3, 14. Ps. 89, 35. Cf. *Gesen.* p. 844. 3. *Ewald* p. 661 sq. gr. min. p. 298. *Win.* p. 467. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 269. *Fritzsche* Coniectan. p. 32. Ev. Marc. p. 317. —

C) refertur εἰ [ex urbanitate Graecorum, Atticorum maxime, a conditionis vinculo aptantium, quae a conditione non pendent cf. *Buttm.* §. 136. *Matth.* §. 617. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 94. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 181.] *ad res certas,* ita, ut

a) εἰ ponatur, ubi ἐπεὶ poni poterat, Latini: *quodsi, cum, quandoquidem,* nos: *da, wenn* cf. *Voigtländer* l. l. *Reisig* Coniect. in Aristoph. p. 113. *Bornemann* ad Xen. Anab. 1, 2. 25. Id. schol. p. 87. *Win.* p. 453 init. — Construitur etiam in his c. indic. omnium temporum aa) *c. indic. praesentis,* apodosi habente nunc *praesens* Ioh. 13, 17. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά. Hebr. 7, 15. — exponitur apodosis per interrogat. Ioh. 7, 23. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἐν σαββάτῳ — ἐμοὶ χολᾶτε, ὅτι — ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 10, 35. — abest verb. in apodosi e protasi repetendum, ut ἀμφιεῖ Matth. 6, 30. et Luc. 12, 28. — nunc *imper.* vel praesentis Act. 4, 9. εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα — γνωστὸν ἔστω. (Xen. Cyr. 5, 5. 21.) — vel aoristi 1 Petr. 1, 17. — — bb) *c. indic. aoristi,* apodosi habente nunc *praesens* universe Ioh. 13, 14. Rom. 6, 8. 15, 27. 1 Ioh. 4, 11. — enuntiatur apodosis per interrogationem Col. 2, 20. (Lucian. Dial. Mort. 28, 1.) — nunc *futurum* Ioh. 13, 32. εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ Rom. 11, 21. (Xen. An. 7, 1. 29.) — nunc *aorist.* 2 Cor. 5, 14. εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον i. e. *pro mortuis sunt* i. e. *pro mortuis habendi sunt,* [cf. de aor. sub ἀφίημι no. 4. ad Ioh. 8, 29. observata] trop. pro: *tales habendi sunt, qui peccatis renuntiarunt.*

b) ponitur εἰ, ubi poni poterat ὅτι, *quod, dass* vel acc. c. inf. cf. *Viger* p. 504. *Passow* sub εἰ. *Buttm.* §. 136. *Matthiae* §. 617. *Rost* §. 121, not. 5. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 702. *Frotscher* ad Xen. Hier. 1, 6. et p. 94. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 52. Ita post ἄπιστον κρίνω Act. 26, 8. (post παράδοξον Lucian. Dial. Mort. 13, 1. Post μακαρίζειν Plut. apophth. Mor. 2. p. 15. ed. *Tauchn.*) — post θαυμάζω Marc. 15, 44. 1 Ioh. 3, 13. (Plut. l. l. p. 20. — Xen. Mem. 1, 1. 13. Herodot. 1, 155.) — post θέλω Luc. 12, 49. τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη. cf. ad h. l. *de Wette* Ev. Luc. p. 72. aliter *Bornem.* schol. p. 87. est h. l. εἰ = ἐπεί. (Herodot. 1, 23.) — post καλόν ἐστί τινι et λυσιτελεῖ = συμφέρει τινί Marc. 9, 42. et Luc. 17, 2. — Matth. 26, 24. et Marc. 14, 21. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος i. e. *conducebat isti homini, non natum esse,* quibus verbis utitur Iesus, ut, quantam sibi ipsi Iudas Iscariota, dominum suum et praeceptorem prodendo, paraverit miseriam, describeret. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 766. *Win.* p. 294. (ita post αἰσχύνομαι Aeschin. in Ctesiph. p. 545.) — post μαρτυροῦμαι Act. 26, 22. 23. [1 Tim. 5, 10.] (Ita post ὄμνυμι 1 Regg. 1, 51. post κρίνειν, διώκειν = accusare Dem. 435, 7. cf. *Viger.* p. 504.) — post μέγα i. e. μέγα ἐστί, *magni aliquid est* 1 Cor. 11, 15. 2 Cor. 11, 15. (Aeschin. in Ctesiph. p. 485. οὔπω τοίνυν τοῦτό ἐστι δεινόν, εἰ οἱ καιροὶ πέπρανται.)

c) εἴ τις ponitur [si quis, ita in locis supra laudatis cf. *Herm.* ad Sophocl. Phil. v. 49. coll. Aiac. v. 179.] ubi poni poterat ὅστις, *quisquis, jeder welcher,* ὅ,τι, *quicquid, alles was.* Cf. de εἴ τις = ὅστις, sed fortiori, *Buttm.* §. 136. *Matth.* §. 614. p. 1251. *Stallbaum* ad Plat. Eutyphr. p. 17. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 94. — Legitur etiam in his c. indic. omnium tempp. ut aa) *c. ind. praesentis,* apodosi habente nunc *praesens* Luc. 14, 26. Rom. 8, 9. 1 Tim. 3, 1. Iac. 1, 23. Apoc. 13, 10. 14, 11. — abest verb. vel in apodosi, ut ἐστί Iac. 1, 26. 3, 2. 1 Tim. 1, 10. — vel in protasi et apodosi, ut ἐστί 2 Cor. 5, 17. — — nunc *imperat.* et quidem praesentis Marc. 6, 25. 1 Cor. 7, 36. 14, 36. 37. 38. — 16, 22. εἴ τις οὐ φιλεῖ [= *amorem denegat.* Vide infra V. B. 18.] τὸν κύριον — ἤτω ἀνάθεμα. Gal. 1, 9 2 Thess. 3, 10. 14. 1 Tim. 6, 3 — 5. Iac. 1, 5. 2 Ioh. v. 10. — abest verb. vel in apodosi e protasi repetendum 1 Petr. 4, 11 bis. — vel in protasi, ut ἐστί Eph. 4, 29. εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομήν sc. οὗτος ὁ λόγος ἐκπορευέσθω ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. — nunc futurum 1 Cor. 3, 12. 17. — enuntiatur apodosis per interrogat. 1 Tim. 3, 5. — mitigat futurum vim imperativi [vid. ἀγαπάω] Marc. 9, 35. εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων διάκονος. — — nunc *perfectum* 1 Cor. 8, 2. εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε, καθὼς δεῖ γνῶναι. v. 3. — nunc perfect. et praes. 1 Tim. 5, 8. — — bb) *c. indic. futuri,* apodosi habente nunc *futurum* 1 Cor. 3, 14. 15. (Xen. Anab. 7, 2. 13.) — nunc *praesens* Apoc. 13, 10. εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. — cc) *c. indic. perfecti,* apodosi habente nunc *imper.* praesentis 2 Cor. 10, 7. — nunc aoristum 2 Cor. 7, 14. — dd) *c. indic. aoristi,* apodosi habente aoristum Apoc. 20, 15. εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος [i. e. *si cuius nomen abest a libro vitae.* Vid. infr. V. B. 18.] ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός i. e. *is est pro homine in lacum igneum eiecto.* Cf. de hac aor. vi βάλλω.

D) *ubi, quae habet conditio, ex aliena cogitatione adduntur,* legitur εἰ *c. indicat.,* cum proprie ponendus esset optativus cf. *Herm.* ad Vig. p. 904. *Passow* sub εἰ. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 180. coll. *Matthiae* §. 507, 3. coll. §. 529. 5. *Win.* p. 270. ita in formula εἰ δυνατόν ἐστι mediae orationi inserta Marc. 14, 35. Act. 20, 16. — abest ἐστί Matth. 24, 24. Marc. 13, 22. (Hom. Il. 12, 59. Ael. V. H. 12, 40.)

3) dicitur εἰ de re, quae in sola cogitatione posita est, quam sumimus fieri et quae futura cogitari potest. *Construitur in talibus c. optativo.* Cf. *Herm.* ad. Vig. p. 813. 830. 834. 902. *Id.* de part. ἄν p. 97. *Buttm.* §. 126, 9. 3. *Matth.* §. 524, 3. coll. §. 529, 4. *Rost* §. 121. B. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 94. *Voigtländer* l. l. *Win.* p. 269. — Act. 24, 19. οὓς ἔδει — παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρός με. 27, 39. 1 Cor. 14, 10. τοσαῦτα, εἰ τύχοι [= εἰ τύχοι ἀριθμούμενα vel κατανοούμενα i. e. *si forte numerentur* vel *considerentur*] γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ. 15, 37. εἰ τύχοι i. e. *si ceciderit* sc. ut seminetur. Cf. *Viger.* p. 301. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 47. *Seidler* ad Eurip. Iphig. v. 704. *Passow* sub τυγχάνω. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 229. — 1 Petr. 3, 17. εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ. De lect. vulg. θέλει vid. *Griesb. Vater* ad h. l. [Act. 20, 16. ubi codd. εἴη.] — De opt. post εἰ καὶ et εἴπως vid. infra sub hh. vv.

4) comprehendit respectum experientiae expectandumque esse indicat, ut fiat aut non fiat, quod verbo enuntiatur, ita seq. *coniunctivo.* Cf. *Herm.* de partic. ἄν p. 97. ad Vig. p. 902. *Win.* p. 270. — 1 Cor. 14, 5. μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ. Apoc. 11, 5. εἴ τις θέλῃ ἀδικῆσαι αὐτούς, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν. Ibid. καὶ εἴ τις αὐτοὺς ἀδικῆσαι θέλῃ. De coniunct. post εἰ καί, εἰ μήτε, εἴτε — εἴτε v. infra sub hh. vv. — De εἰ c. coniunct. ap. Homerum et ap. scriptores ion. doric. lyric. cf. *Herm.* ad Vig. p. 831. *Matth.* §. 525, not. 7. b. ap. Atticos autem rarissimo *Bornem.* ad Xen. Anab. 3, 2. 22. 3, 1. 36. *Voigtländer* l. l. p. 16. *Poppo* ad Xen. Cyr. 3, 3. 50. *Bremi* ad Aeschin. orat. 1. p. 171. *Herm.* l. l. et ad Soph. Aiac. v. 491. An-

tig. v. 706. Oed. Col. 1445. coll. dissert. de praeceptis quibusdam Atticistarum p. 8 — 13. *Fritzsche* Coniectan. p. 25. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 52. *Win.* l. l.

II) ponitur εἰ pro: εἰ καί 1) *etsi, quamquam*, praecedente καὶ γάρ: *etenim quamquam* 2 Cor. 13, 4. (Ita εἰ Sophocl. Trachin. v. 589. Plato Alcib. 1. p. 16.) cf. *Matth.* 524, not. 2, §. 617. — 2) *si etiam*, ubi *etiam* iungendum est c. aliquo eorum vocc. quae sequuntur Matth. 26, 33. εἰ πάντες [= *si vel omnes*] σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. De h. l. lect. vid. supra no. I. 1. A. c. observata. — Cf. *Matth.* §. 523, 2.

III) pro: εἴπερ, *si quidem, wenn anders*, de re, quae esse sumitur, sed in incerto relinquitur, utrum iure, an iniuria sumatur. Vide infra εἴπερ. 1 Cor. 15, 2. εἰ κατέχετε.

IV) partic. interrogativa: *an*, nos: *ob*. Ut ap. Graecos, ita etiam in N. T. legitur in interrogatione indirecta de re, quam nescimus, utrum sic an aliter se habeat. Cf. *Viger.* p. 505. 835. *Rost* §. 121. not. 15. *Buttm.* §. 136. *Matth.* §. 507, 2. §. 526. §. 617. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 425. Ev. Marc. p. 327. De simili usu lat. *si* vid. *Brem.* ad Corn. Nep. Hannib. 8, 1. Construitur

1) c. *indic.* ubi agitur de re vere existente vel facta [vid. ἀκούω no. 2.] a) nude ponitur aa) universe, c. *indic. praes.* post ἐπερωτᾶν Marc. 8, 23. 10, 3. Luc. 23, 6. — post εἰπεῖν Matth. 26, 63. — post ἴδωμεν Matth. 27, 49. Marc. 15, 36. — post ψηφίζειν et βουλεύεσθαι Luc. 14, 28. 31. — post οὐκ οἶδα [de οὐκ οἶδα, εἰ, *ich weiss nicht, ob*, negante aut rem in medio relinquente, ut Lat. vereor ut, cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. 8, 9. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 911. p. 239. ed. Lips.] Ioh. 9, 25. — post κρίνειν Act. 4, 19. — post πυνθάνεσθαι Act. 10, 18. — post ἀκούειν Act. 19, 2. — post γινώσκειν 2 Cor. 2, 9. — post πειράζειν 2 Cor. 13, 5. (Lucian. Dial. Mort. 20, 4. Xen. Hiero 1, 7. 8, 1.) — c. *indic. futuri*, post παρατηρεῖν Marc. 3, 2. coll. Luc. 6, 7. — post οὐκ οἶδα 1 Cor. 7, 16. (Xen. Anab. 1, 3. 5.) — c. *indic. aoristi*, post ἐπερωτᾶν Marc. 15, 44. — post εἰπεῖν Act. 5, 8. — post οὐκ οἶδα 1 Cor. 1, 16. — bb) ita, ut ante εἰ cogitatione addatur: *dic mihi, dic nobis, dicite mihi*, ita c. *indic. praesentis* Matth. 12, 10. ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἔξεστι 19, 3. Luc. 14, 3. cf. *Fritzsche* l. l. p. 425. et de lectione ἔξεστι *num licet* et εἰ ἔξεστι Luc. 14, 3. *Griesb.* ad h. l. et *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 236. — Luc. 13, 23. de loco Luc. 22, 49. vid. supra sub I. B. observata. — Act. 1, 6. 21, 37. 22, 25. — c. *indic. aoristi*, Act. 19, 2. εἶπε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε. Explicandos esse eiusmodi locos e commixtione duarum locutionum vel ex confusione verborum *alius, de quo* refertur et *eius, qui* refert, docent *Bornem.* l. l. p. 235 sq. ad Xen. Apol. p. 39. *Fritzsche* l. l. p. 598. Ev. Marc. p. 327. F. V. *Fritzsche* quaest. Lucian. p. 141. Per abusum factum esse, ut in libris N. T. εἰ poneretur in interrogat. directa, statuit *Win.* p. 475.

b) iungitur cum εἰ partic. ἄρα: εἰ ἄρα, *num forte* aa) c. *indic. praes.* Act. 7, 1. εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει. De h. l. lectione vid. *Griesb.* et *Bornem.* l. l. (Xen. Mem. 2, 2. 2. Anab. 3, 2. 22.) — bb) c. *indic. futuri* Act. 8, 22. δεήθητε τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι. Marc. 11, 13. ἦλθεν εἰ — εὑρήσει *venit, si quid in ficu reperturus esset* [i. q. venit, *ut videret*, sive *experiretur*, numquid in arbore inventurus esset]. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 478. *Win.* p. 276.

2) c. *optativo*, ubi indicatur, fieri posse vel futurum esse, de quo est dubitatio [vid. sub ἀνακρίνω notata] — nude ponitur Act. 17, 11. 25, 20. [Plut. vit. Caes. c. 14. Xen. An. 1, 8. 15. 2, 1. 15.) — εἰ ἄραγε, *num forte* Act. 17, 27.

V) *iungitur particula* εἰ *c. aliis particulis*

A) *praecedentibus* eam, quo pertinent

1) διόπερ εἰ, *quare si*, ubi διόπερ concludit, εἰ ad conditionem spectat 1 Cor. 8, 13.

2) καὶ εἰ, 1) *et si*, in quibus καί copulat, εἰ ad conditionem pertinet a) *und wenn* Matth. 5, 30. 11, 14. 12, 27. 18, 9. Luc. 6, 32. 16, 12. 19, 8. qui loci omnes sunt ex iis, in quibus εἰ construitur c. indic. omnium tempp. — καὶ εἴ τις i. e. vel: α) *et si quis* Rom. 13, 9. Phil. 3, 15. 4, 8. Apoc. 1, 5. — vel *et quisquis* 1 Tim. 1, 10. Apoc. 14, 11. vid. I. 2. C. c. — b) *auch wenn* Matth. 12, 26. — 2) *etiam si, etiam tum si*, ita, ut καί referatur ad conditionem eamque indicet non certam esse cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Passow* sub εἰ. Legitur c. indic. *futuri* Marc. 14, 29. — *praesentis* 1 Petr. 3, 1. ὁμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι [sc. ἐστί. De particip., si verbo finito destituitur, supplendo per εἰμί cf. *Herm.* ad Vig. p. 770. *Fritzsche* diss. 2. p. 48.] τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ — κερδηθήσονται.

3) καὶ γὰρ εἰ, *etenim quamquam.* 2 Cor. 13, 4. Vide de h. l. supra sub II.

4) ὅτι εἰ, 1) *quod si* i. e. a) *weil wenn, nam si, denn wenn*, in quibus ὅτι a praecedd. pendet, εἰ conditionis est Matth. 11, 21. 23. Luc. 10, 13. Vide de his l. supra sub I. 1. — 2 Cor. 7, 14. vid. supra I. 2. C. c. — Iac. 1, 23. — b) *dass wenn*, ubi ὅτι pendet a verbis alias secum habentibus accus. c. infinit., ut γινώσκειν, εἰδέναι, κρίνειν Matth. 24, 43. Luc. 12, 39. 2 Cor. 5, 14. (Xen. An. 7, 2. 14.) — — 2) uti εἰ conditionis est, ita ὅτι inservit recitationi verborum alicuius in oratione recta Luc. 23, 31.

5) ὥστε εἴ τις, *quicunque igitur* 2 Cor. 5, 17.

B) *sequentibus* particulam εἰ. Quo pertinent

1) εἰ γάρ, *si enim*, in quibus εἰ conditionis est, γάρ rationem reddit eorum, quae praecedunt a) universe aa) ubi sequitur indic. praeteritorum 1 Cor. 2, 8. 11, 31. Gal. 1, 10. 3, 21. Hebr. 4, 8. 8, 7. 1 Ioh. 2, 19. Vide supra I, 1. — bb) ubi εἰ sequitur indic. omnium tempp. Rom. 3, 7. 4, 2. 14. 5, 10. 15. 17. 6, 5. 11, 15. 21. 24. 15, 27. 2 Cor. 2, 2. 3, 9. 11. 8, 12. Gal. 2, 18. 21. 3, 18. 1 Thess. 4, 14. Hebr. 2, 2. 9, 13. 12, 25. 2 Petr. 2, 4. de h. l. anacolutho vid. *Win.* p. 492. — v. 20. — b) εἰ γάρ τις, *quicunque enim* Gal. 6, 3.

2) εἰ γὰρ — εἰ δέ, *si enim — si vero*, a) sq. indic. praeteritorum Ioh. 5, 46. — b) seq. indic. omnium tempp. Rom. 8, 13. 1 Cor. 9, 17. 11, 6. 15, 16. 17.

3) εἰ γὰρ καί, *quamquam enim*, sq. indic. praes. Col. 2, 5.

4) εἴγε, vid. sub γέ.

5) εἰ δέ, *si vero, wenn aber*, a) universe aa) c. indic. praeteritorum [v. supra I. 1.] Matth. 12, 7. 1 Cor. 12, 19. — bb) c. indic. omnium tempp. Matth. 12, 28. 18, 8. Marc. 11, 26. Luc. 11, 19. 20. Ioh. 8, 46. 10, 38. 18, 23. Act. 5, 39. 19, 39. Rom. 2, 17. vid. de h. l. supra sub. I. 2. notata. — 3, 5. 7, 16. 8, 10. 11. 17. 25. 11, 6. 12. 16. 17. 18. 14, 15. 1 Cor. 3, 12. 7, 9. 10. 16. 10, 27. 11, 16. 34. 14, 35. 15, 12. 13. 14. 19. 2 Cor. 2, 5. 3, 7. Gal. 2, 17. 3, 29. 4, 7. 5, 15. 18. Phil. 1, 22. 1 Tim. 5, 4. Phil. v. 18. Hebr. 12, 7. Iac. 2, 9. 3, 14. 4, 11. 1 Petr. 4, 16. 17. — b) in aposiopesi Act. 23, 9. Rom. 9, 22. Vide supra I. 2. B. — c) ubi poni poterat: ἐπεὶ δέ, *cum vero* Matth. 6, 30. Luc. 11, 28. Rom. 6, 8. Vide supra I. 2. C. a. — d) εἰ δέ τις, *quisquis vero* Rom. 8, 8. 1 Cor. 8, 2. 3. 14, 37. 38. 1 Tim. 3, 5. 5, 8. Iac. 1, 5. Vide supra I. 2. C. c.

6) εἰ δὲ καί, *si vero etiam, wenn aber auch*, in quibus, ut in εἰ καί [vid. infra V. B. 9.], particula καί non cum εἰ, sed cum aliquo eorum vocc., quae sequuntur, iungi debet. Legitur in his εἰ c. indic. omnium tempp. Luc. 11, 18. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς [= ὁ δὲ καὶ σατανᾶς εἰ] ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη, πῶς etc. 1 Cor. 4, 7. εἰ δὲ καὶ ἔλαβες [= εἰ δὲ καὶ σὺ ἔλαβες], τί καυχᾶσαι, ὡς μὴ λαβών; Cf. quae de hac partic. καί sub εἴγε adnotavimus. — 2 Cor. 4, 3. 11, 6. — 5, 6. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν [= εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν] κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.

7) εἰ δὲ μή, *sed nisi, sin minus, wenn aber nicht.* Legitur elliptice i. e. sic, ut omissum sit verbum e contextu facile supplendum et opponitur a) *sententiae affirmativae*, aa) habet apodosis nunc *indic. aor.* c. ἄν Ioh. 14, 2. εἰ δὲ μη [sc. οὕτως ἦν], εἶπον ἂν ὑμῖν. Vide supra I. 1. d. — nunc *imperat.* Ioh. 14, 11. εἰ δὲ μή [sc. πιστεύετέ μοι λέγοντι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί, wenn ihr meiner mündlichen Versicherung, dass — nicht glaubet] διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι. — nunc *futurum* et *praesens* [futurascens vid. αἴρω] simul Apoc. 2, 5. vid. de h. l. ἐὰν μή sub ἐάν. — v. 16. — (ita εἰ δὲ μή seq. optativo Xen. Cyr. 1, 6. 26.) — cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Passow* sub εἰ. *Win.* p. 524. *Matthiae* §. 617. — — b) *sententiae negativae* opponitur, in quibus cum auctor sententiam, quae praecessit verbis negantibus expressa, concepisset sic, ut affirmatio inesset, multo usu factum est, ut sensim sensimque in formulis εἰ δὴ μή et εἰ δὴ μήγε nihil spectaretur, nisi cogitatio: *ceteroquin, widrigenfalls, sonst*

et eodem pertinerent, quo *εἰ δέ*. [Ita *εἰ δὲ μή* Arrian. exped. Alex. M. 4, 14. 17. *ἐπὶ τῷδε ἡ δίωξις οὐκ ἐπὶ πάντων Σκυθῶν ἐγένετο· εἰ δὲ μή, δοκοῦσιν ἄν μοι καὶ πάντες διαφθαρῆναι ἐν τῇ φυγῇ.* Ita *Schneiderus* ad Xen. Anab. 4, 3. 6. ed. *Bornem.* Xen. Anab. 7, 1. 8. Thuc. 2, 5. Herodot. 2, 56.] cf. *Matthiae* §. 617, b. *Buttm.* §. 135, not. 10. et ad Plat. Crit. c. 5. p. 106. *Heindorf* ad Plat. Parmen. §. 14. p. 208. *Passow* l. l. — habet apodosis praesens Marc. 2, 21. *οὐδεὶς — παλαιοῦ* = *φυλάττονται* vel *προςέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτειν ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ φυλάττονται* vel *προςέχουσιν, αἴρει κ. τ. λ.* — habet apodosis praesens et futurum Marc. 2, 22. *οὐδεὶς βάλλει — ἀπολοῦνται* = *φυλάττονται* vel *προςέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, βάλλειν οἶνον — παλαιούς· εἰ δὲ μὴ φυλλάττονται* vel *προςέχουσι, ῥήσσει κ. τ. λ.* (Xen. An. 7, 1. 8. Thuc. 2, 5.) cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 255. *Vater* N. T. p. 26.

8) *εἰ δὲ μή γε* i. q. *εἰ δὲ μή* sed fortius eandem rem exprimit: *sed nisi forte, sin minus forte,* vid. sub *γέ*.

9) *εἰ καί* 1) *etsi* i. e. *quamquam*, ubi significat, rem ita esse, uti dicitur cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Passow* l. l. *Buttm.* §. 136. *Matth.* §. 617, 3. *Win.* p. 416. Legitur c. *indicat.* a) *praesentis*, apod. habente nunc praesens 2 Cor. 4, 16. *εἰ καὶ ὁ ἔξω ἄνθρωπος ἡμῶν διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται.* Phil. 2, 17. *εἰ καὶ σπένδομαι — χαίρω.* Col. 2, 5. — — nunc futurum Luc. 18, 4. *εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι — ἐκδικήσω αὐτήν* — nunc perf. Hebr. 6, 9. *πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν — τὰ κρείττονα — εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.* — nunc imperativum 1 Cor. 7, 21. — — b) *aoristi*, apodosi habente nunc aoristum 2 Cor. 7, 17. *ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα* [sc. *ὡς ἔγραψα*], *οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος* [sc. *ἔγραψα οὕτως*]. (Lucian. Dial. Mort. 9, 3. Xen. An. 6, 6. 27.) — nunc praesens 2 Cor. 7, 8. *εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς — οὐ μεταμέλομαι.* — 2) *si etiam, etiam si*, ita, ut *καί* non ad *εἰ*, sed ad unum eorum vocc., quae sequuntur, trahendum sit cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 42. — a) universe. Construitur aa) *c. indic.* nunc *praesentis*, apodosis dum habet vel imperativum 1 Cor. 7, 21. *εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.* Alii ad no. 1. h. l. referunt. — vel futurum 2 Cor. 12, 15. *ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω — εἰ καὶ περισσοτέρως* [sc. quam alii] *ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧττον ἀγαπῶμαι.* — vel aoristum 2 Cor. 12, 11. — bb) *futuri*, apodosi habente futurum Matth. 26, 33. e lect. vulg. Vide de h. l. supra sub II. — Luc. 11, 8. — cc) *aoristi* 2 Cor. 7, 8. *εἰ καὶ πρὸς ὥραν* sc. *ἐλύπησεν ὑμᾶς.* — dd) *imperfecti* 2 Cor. 7, 8. *εἰ καὶ μετεμελόμην* sc. *νῦν οὐκ ἂν μετεμελέθην* vel *μετεμελόμην* i. e. *si etiam* [*ante* vel *olim*] *poenituisset, nunc non poeniteret.* — — b) c. *optativo*, ubi de re agitur, quae in sola cogitatione posita est et quam nescimus, utrum sic, an aliter se habeat [vid. supra no. I. 3. monita] 1 Petr. 3, 14. *εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι* sc. *ἐστέ.* (Lucian. Dial. Mort. 4, 3. Toxar. §. 1. Xen. Hier. 9, 10.) — c) ubi *ὅτι καί* poni poterat 2 Cor. 11, 15. — — 3) *an etiam*, construitur c. *coniunct.* Phil. 3, 12. *διώκω δέ, εἰ καὶ* [i. e. *σκοπῶν, εἰ καὶ κ.*] *καταλάβω.* cf. de *εἰ c. coniunct.* supra sub I. 4. adnotata et quae habet de *εἰ*, *an*, quatenus apud Graecos sequatur coniunct., *Matthiae* §. 526. §. 516, 3. p. 1171. *Rost* §. 121. not. 15. *Win.* p. 274. *Passow* l. 1. (seq. indic. futuri Lucian. Dial. Mort. 29, 2. *ὅρα, εἰ καὶ δικαίως κολασθήσομαι* ed. *Voigtländer.*)

10) *εἰ μὲν γάρ, si enim* 2 Cor. 11, 4. in quibus cuique partic. manet vis ipsi propria.

11) *εἰ μὲν γὰρ — δέ, si enim — vero* Hebr. 8, 4. coll. v. 6. — 11, 15. coll. v. 16.

12) *εἰ μὲν γὰρ — εἰ δέ, si enim — si vero* Act. 25, 11.

13) *εἰ μὲν οὖν, si igitur* Hebr. 7, 11.

14) *εἰ μὲν οὖν — εἰ δέ, si igitur — si vero* Act. 19, 38. 39. (Xen. Cyr. 8, 7. 22.) — Act. 18, 14. cf. de h. l. lect. *Griesb. Schott, de Wette* Act. Apost. p. 120. — v. 15.

15) *εἰ μέντοι, si igitur* Iac. 2, 8. cf. *Passow* sub *μέντοι*.

16) *εἰ μή nisi* i. e. a) *si non, wenn nicht.* Ita in locis, in quibus integrae enuntiationes cum exceptione positae iunguntur, vel ubi conditionem cum exceptione factam ponimus. Locum habet in talibus constructio *tum* ista cum *indicat. praeteritorum* [vid. supra 1, 1. a — f.], *tum* illa cum *indicativo omnium temporum* [vid. supra I, 2.], denique haec. c. *coniunctivo* [vid. supra 1. 4.]. — b) = *wenn nicht etwa, nisi forte, nisi vero, nisi*, ita aa) in ironia vel irrisione, ubi auctor eo, quod fortasse contra dici possit, non infringi sententiam suam, sed absurdum vel incredibile esse illud significat. Ita sq. *indicat.* Gal. 1, 7. *εἰ μή τινες — χριστοῦ* „*nisi forte magni est facienda eorum auctoritas, qui vos conturbant et Christi doctrinam pervertere volunt*“ *Fritzsche* Ev. Marc. p. 205. (Aeschin. adv. Ctesiph. p. 405. et §. 74. p. 181. *εἰ μὴ ἄρα* Xen. Mem. 1, 2. 8. Plat. Apol. Socr. §. 1. — *nisi forte* Sallust. bell. catil. c. 16. nisi forte animus fallit et vos servire, quam imperare parati estis.) cf. *Matth.* §. 617, c. *Fritzsche* l. l. *Bornem.* ad Xen. l. l. Tursellin. de partic. lat. Vol. 2. p. 737 ed. *Hand. Zumpt* lat. Gramm. §. 526. — bb) in correctione vel mitigatione eorum, quae confidentius affirmata videri possent, ita *ἐκτὸς εἰ μή nisi forte, wenn nicht etwa, es wäre denn dass* [de *μή* in talibus abundante vid. infra sub c. ff. monita] sq. *indicat.* 1 Cor. 15, 2. *ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε.* (Plut. vit. Demosth. c. 9 fin. *nisi forte* Cic. Offic. 1, 33.) Cf. Tursell. l. l. p. 737. *Zumpt.* l. l. — c) praecedente negatione vel interrogatione negandi vim habente = *praeter, praeterquam, nisi*, nos: *ausgenommen, ausser, ausser dass*, aa) sq. *indicat.* Marc. 6, 5. *εἰ μὴ — ἐθεράπευσε praeterquam — sanavit.* Cf. *Fritzsche* l. l. p. 204. *de Wette* Ev. Marc. p. 148. — bb) sq. inf. vel accus. c. infinit., pendente a verbo praecedente Matth. 5, 13. Act. 21, 25. — cc) sq. sententia finali: *εἰ μὴ ἵνα nisi ut, ausser dass, ausgenommen dass, als um* Ioh. 10, 10. — dd) sq. sententia temporali: *εἰ μὴ ὅταν nisi* tum *cum* Marc. 9, 9. — ee) sq. *ὅτι* c. verbo finito, *εἰ μὴ ὅτι nisi quod, ausser dass, ausgenommen dass*, 2 Cor. 12, 13. Eph. 4, 9. — ff) sq. nomine simplici = *ausser, als* Matth. 11, 27. 12, 24. 39. 13, 57. 15, 24. 16, 4. 17, 21. 19, 17. Marc. 2, 7. 26. 5, 37. 6, 4. 8, 14. 9, 29. 10, 18. 11, 13. 13, 32. Luc. 4, 26. 27. 8, 51. 10, 22. 11, 29. 17, 18. 18, 19. Ioh. 3, 13. 6, 22. 46. 14, 6. 17, 12. 19, 15. Rom. 11, 15. 13, 1. 8. 14, 14. 1 Cor. 1, 14. 2, 2. 11. 7, 17. quo l. ante v. *εἰ μή* ex antecedd. *τί οἶδας*, cogitando repete: *οὐδὲν οἶδας* nihil scis, *εἰ μή — περιπατείτω* nisi hoc: *quisque, ὡς — θεός, versetur.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1, p. 124. — 1 Cor. 8, 4. 10, 13. 12, 3. 2 Cor. 2, 2. 12, 5. Gal. 1, 19. cf. ad h. l. *Win.* p. 517. *Id.* ep. P. ad Gal. p. 51 sq. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 482. — 6, 14. Hebr. 3, 18. 1 Ioh. 2, 22. 5, 1. Apoc. 13, 17. 14, 3. 19, 4. — 9, 4. *ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς — οὐδὲ πᾶν δένδρον — ἀνθρώπους*, quae verba ita haud dubie conceperat Iohannes: *ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους, οὐ τὸν χόρτον — δένδρον.* 21, 27. *οὐ μὴ εἰσέλθῃ — τοῦ ἀρνίου*, pro: *οὐ μὴ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ β. τ. ζ. τοῦ ἀρνίου, πᾶν δὲ κοινὸν κ. π. β. κ. ψεῦδος οὐ μὴ εἰσέλθῃ.* Cf. *Win.* p. 518. (Xen. An. 2, 1. 12.) — additur per abundantiam nunc *μόνος, μόνον*, [Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 637. 421. coll. *Frotscher* ad Xen. Hier. 1, 18. *Lob.* ad Phryn. p. 469.] Matth. 12, 4. 17, 8. 21, 19. 24, 36. Marc. 6, 8. Luc. 5, 21. 6, 4. de h. l. *ἔξεστι* sq. acc. c. inf. vid. *ἔξεστι*. — Act. 11, 19. Phil. 4, 15. — nunc *ἐκτός*: *ἐκτὸς εἰ μή, nisi, als* 1 Tim. 5, 19. (Lucian. dial. mort. 16, 6.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 459. *Win.* p. 547. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 227. *Voigtl.* ind. ad Lucian. dial. mort. p. 225. — — gg) praecedente *ἐκτός*: *ἐκτὸς εἰ μή* = *nisi*, vel *nisi si, ausser wenn, den Fall ausgenommen wenn*, seq. *coniunct.* [vid. supra sub I, 4. observata] 1 Cor. 14, 5. *ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ.* Cf. *Meyer* l. l. p. 227. et de *μή* in talibus abundante *Meyer* l. l. *Win.* l. l. *Lob.* l. l. (ita *nisi si* Cic. ad famil. 14, 2.)

17) *εἰ μή τι nisi forte, wenn nicht etwa*, ita a) in verbis addubitantis, sq. indicat. [vid. *εἰ μή* sub b. bb.] 2 Cor. 3, 5. *εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε, nisi forte minus probati estis.* Cf. *Fritzsche* diss. 2, p. 142. — b) in verbis corrigentis ea, quae ante confidentius dicta viderentur, aa) seq. *ἄν* verbo omisso 1 Cor. 7, 5. *μὴ — συμφώνου ausser etwa mit gegenseitiger Uebereinkunft.* Cf. *Win.* p. 279. *Meyer* l. l. p. 116. — bb) sq. *coniunct.* a partic. *εἰ* non pendente Luc. 9, 13. *εἰ μή τι ἀγοράσωμεν,* = *nisi forte vis, ut coëmamus*, q. l. duae locutiones, una: *εἰ μή τι θέλεις ἀγοράσαι ἡμᾶς* altera *ἀγοράσατε* in unam comprehensae sunt. Vide sub *ἀπολύω* notata.

18) *εἰ οὐ, si non*, item *εἰ γὰρ οὐ, si enim non, εἰ δὲ οὐ, si vero non, εἰ οὖν οὐ, si igitur non, εἰ οὖν οὔτε, si igitur neque* i. e. *si igitur ne quidem*, seq. indi-

cat. omnium tempp. et apodosi habente nunc praes., nunc perf., nunc fut., nunc imperat., nunc *coniunct.* in adhortatt. Legitur autem *εἰ οὐ* a) sic, ut *οὐ* arctissime coniungi debeat cum uno aliquo e verbis sequentibus ita, ut cum eo coniunctum unam notionem constituat, vel refertur negatio ad sequentem vocem cum eaque sic coalescit, unam ut ambae notionem efficiant cf. *Herm.* ad Vig. p. 833. 889. *Schäfer* ad Demosth. 3. p. 288. Matth. §. 608. *Buttm.* §. 135. not. 2. *Passow* sub *εἰ οὐ.* *Win.* p. 452 sqq. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 776. — Matth. 26, 42. *εἰ οὐ δύναται* [= *ἀδύνατόν ἐστι*] — *παρελθεῖν.* Luc. 14, 26. *εἰ τις — οὐ μισεῖ* [= *maioris habet* scil. quam me coll. Matth. 10, 37.] — *ψυχήν.* 16, 31. *εἰ — οὐκ ἀκούουσι.* Rom. 8, 9. *εἰ δέ τις — οὐκ ἔχει — destituitur.* 1 Cor. 7, 9. *εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται* = *incontinentes sunt.* 11, 6. 2 Thess. 3, 10. 14. 1 Tim. 3, 5. (Sext. Empir. adv. mathem. 2, 111. 9, 176.) — b) ponitur negatio c. vi: *εἰ οὐ si non* [cf. *Win.* l. l.] aa) ubi, quae altero membro notio negatur, altero affirmatur Marc. 11, 26 coll. v. 25. Luc. 11, 8. Ioh. 5, 47 coll. v. 46. 10, 37. 1 Cor. 9, 2. (Sext. Empir. adv. mathem. 12, 5.) — bb) universe Luc. 16, 11. 12. Ioh. 1, 25. 1 Cor. 15, 13. 14. 16. 17. 32. 16, 22. Hebr. 12, 25. Iac. 2, 11. 2 Ioh. v. 10. Apoc. 20, 5.

19) *εἰ οὖν*, a) *si igitur, wenn also*, manet utrique particulae vis ipsi propria. Legitur *εἰ οὖν* in construct. c. indic. omnium tempp. Matth. 6, 23. Luc. 11, 36. Ioh. 18, 8. Col. 3, 1. Philem. v. 17. — b) ubi poni poterat *ἐπεὶ οὖν*, [vid. supra sub no. I. C. notata.] *cum igitur, da also* Ioh. 13, 14. habet apodosis vel *πόσῳ μᾶλλον*, vel interrogationem [= ipsi intelligitis, *πόσῳ μᾶλλον*, vel *τί* cf. de hac brachylogia supra notata] Matth. 7, 11. Luc. 11, 13. 12, 26. Act. 11, 17. de quo l. vid. sub *δυνατός* observata.

20) *εἴπερ, si quidem, wenn anders*, dicitur de re, quae esse sumitur, sed in incerto relinquitur, utrum iure, an iniuria sumatur cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Passow* sub hoc voc. Legitur c. indic. omnium tempp. a) proprie seq. indic. praesentis Rom. 8, 9. *εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.* v. 17. *εἴπερ συμπάσχομεν.* 1 Cor. 15, 5. (Xen. Cyr. 2, 2. 23. An. 1, 7. 9.) — seq. indic. aor. 1 Petr. 2, 3. *εἴπερ ἐγεύσασθε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.* — b) permutatur c. *εἴγε* [de quo vid. supra V, 3. 4.], *quandoquidem, nam* 2 Thess. 1, 6. *εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ.* — c) permutatur c. *καὶ εἰ, etiam si, etiam tum si, auch wenn, selbst wenn* 1 Cor. 8, 5. *καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί* = *si vel maxime sint, qui Dii dicantur* [sc. aliis] *ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεός.* cf. ad h. l. *Meyer* p. 139 sq. et *Pottius.* (Ita Hom. Odyss. 1, 167: *εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων φησὶν ἐλεύσεσθαι.*) Cf. de *καὶ εἰ* in re, quam sumi tantum a nobis ut veram indicamus, *Herm.* ad Vig. p. 832. coll. *Passow* l. l. *Viger.* p. 513.

21) *εἴπως, si forte, wenn etwa, ob etwa.* Construitur a) c. *optativo* Act. 27, 12. *οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο — παραχειμάσαι.* (Herodot. 4, 101. Xen. An. 2, 5. 2. 4, 1. 21.) Cf. *Matthiae* §. 526. *Win.* p. 275. — b) c. *indicat. futuri* Rom. 1, 10. *εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι.* 11, 14. Phil. 3, 11.

22) *εἴτε — εἴτε*, 1) *sive — sive*, a) absque verbo sequente Rom. 12, 6. 8. 1 Cor. 3, 22. 8, 5. 2 Cor. 5, 9. 10. Phil. 1, 18. 2 Thess. 2, 15. Col. 1, 16. 20. 1 Petr. 2, 14. — *εἴτε δὲ — εἴτε — εἴτε* 1 Cor. 13, 8. — cc) *εἴτε οὖν — εἴτε* 1 Cor. 15, 11. Aeschyl. Agam. v. 474.) cf. *Matthiae* §. 617. — b) verbo sequente aa) c. *indic. praes.* 1 Cor. 12, 26. *εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.* ab apodosi abest verbum [ut *θλιβόμεθα, παρακαλούμεθα*] e protasi repetendum [vid. *ἀλλά*] 5, 13. *θεῷ* scil. *ἐξέστημεν.* Ibid. *ὑμῖν* scil. *σωφρονοῦμεν.* 2 Cor. 1, 5. (Xen. Mem. 2, 1. 28.) — bb) c. *coniunctivo* praesentis 1 Thess. 5, 10. *ἵνα, εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.* De codd. exhibentibus h. l. indicativos *γρηγοροῦμεν, καθεύδομεν* vid. *Griesb.* ad h. l. et de *εἰ* c. coniunct. *Win.* p. 270. supra sub I, 4. adnotata. — — 2) *utrum — an* [cf. *Matth.* §. 617. *Vig.* p. 518. 834.] 2 Cor. 12, 2. 3. de h. l. verbis *εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος* [sc. *ἦν*], *οὐκ οἶδα* parenthesin efficientibus vid. *Win.* p. 488. (Xen. Cyr. 3, 2. 13. Thuc. 7, 1.) —

23) *εἴ τις*, v. supra I. 2. C. c.

24) *εἰ τύχοι*, v. supra I. 3. — Saepius *εἰ* non legitur in N. T.

Εἶδος, ους, τό, 1) *species externa, forma* Luc. 3, 22. *σωματικῷ εἴδει.* 9, 29. *τὸ εἶδος τοῦ προσώπου* Ioh. 5, 37. (Hdian. 5, 5. 4. Xen. Cyr. 1, 2. 1.) — 2) *species generis, die besondere Art* einer Gattung, *genus* 1 Thess. 5, 22. *ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχετε* (Ios. Arch. 10, 3. 1. Dion. Hal. 2, 64. Xen. Cyr. 8, 2. 6.) — 3) *adspectus* 2 Cor. 5, 7. *οὐ διὰ εἴδους* sc. *περιπατοῦμεν* i. e. *vivimus ita,* vel *ea est nunc conditio nostra, ut* felicitatem futuram ipsam *oculis non cernamus.* Saepius non extat in N. T.

Εἴδω, A) aor. 2. act. *εἶδον*, imperat. aor. 2. act. *ἰδέ,* [forma attica, obvia Rom. 11, 22. Gal. 5, 2.] forma serior *ἴδε* [Matth. 20, 25. 25, 20. 22. Marc. 3, 34. 15, 4. Ioh. 1, 29. 36. 45. 7, 26. 52. 19, 14. Cf. *Buttm.* gr. max. §. 103, 5. §. 114. *Matth.* §. 231. *Win.* p. 49. Id. ep. P. ad Gal. p. 115. opt. *ἴδοιμι*, coni. *ἴδω*, inf. *ἰδεῖν*, part. *ἰδών* 1) *vidi, ich habe gesehen* a) simpliciter aa) *sq. acc. rei* Matth. 2, 2. 9. 4, 16. 5, 16. 11, 8. 9. 12, 38. 13, 17. 18, 31. 21, 15. 19. 24, 33. *τὸ τέλος exitum rei* 26, 58. 27, 54. 28, 6. Marc. 9, 9. 11, 13. Luc. 2, 15. 20. 5, 26. 7, 22. 25. 26. 8, 34. 35. — *ἰδεῖν τὴν βασ. τ. θ.* sc. *ἐληλυθυῖαν* Luc. 9, 27. coll. Marc. 9, 1. — Luc. 9, 32. 10, 24. 19, 37. q. l. attract. — v. 41. 21, 29. 22, 49. 24, 39 bis Ioh. 4, 48. 6, 14. 26. 12, 41. 20, 25. 27. Act. 4, 20. 6, 15. 7, 31. 55. 10, 17. 11, 6. 13, 12. 14, 11. 16, 10. 1 Cor. 2, 9. Phil. 1, 30. 4, 9. Hebr. 3, 9. Iac. 5, 11. Apoc. 1, 2. 12. 19. 20. 9, 17. 13, 2. 15, 1. 2. 17, 8. 12. 15. 16. 20, 4. 11. 21, 1. 22. (Hdian. 1, 15. 7. Xen. Cyr. 1, 1. 3.) — Hebr. 11, 13. *πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες* sc. *τὰς ἐπαγγελίας.* — addito accusat. participii [vid. *ἀκούω* no. 2.] Matth. 24, 15. Marc. 1, 10. 9, 1. 11, 20. 3, 14. 29. Luc. 5, 2. 12, 54. 21, 30. 31. 23, 8. Act. 11, 5. 26, 13. 28, 4. Apoc. 5, 1. 13, 11. 19, 11. 21, 2. — verbo finit. *εἶδον* additur part. *ἰδών* [de qua re vid. *ἀκούων ἀκούω* sub *ἀκούω*] Act. 7, 34. coll. Exod. 3, 7. (ita *ἰδὼν εἶδον* Lucian. Dial. Deorr. marin. 4, 3 fin) — *τὶ ἔκ τινος* sc. *ἐκπορευόμενον* Apoc. 16, 13. quo l. multis verbis interpositis non recordatus vates, se voce *εἶδον* usum esse, in nominativum desiit, quasi scripsisset *ἰδού* atque id eo facilius accidere poterat, quod neutrum *πνεῦμα* ά non dat peculiarem casui quarto exitum cf. *Win.* exeget. Studien. P. 1. p. 151. et sub *ἰδού* notata. — — bb) *sq. accus. person.* simplici Matth. 2, 10. 5, 1. 8, 18. 34. 9, 22. 36. 14, 14. 22, 11. 26, 39. 26, 71. 28, 17. Marc. 5, 6. 22. 6, 34. 50. 8, 33. 9, 8. 14. 15. 20. de h. l. anacolutho in verbis *ἰδὼν — τὸ π. ἐσπάραξεν αὐτόν* pro: *ὑπὸ τοῦ π. ἐσπαράσσετο* cf. *Win.* p. 492. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 368. — 14, 69. Luc. 2, 26. 30. 48. 7, 13. 8, 28. 9, 9. 11, 31. 33. 13, 12. 35. 15, 20. 19, 4. 20, 13. 14. 21, 1. 22, 56. 58. 23, 8 bis. Ioh. 1, 49. 51. 4, 29. 11, 32. 12, 9. 18, 26. 19, 6. 20, 20. 21, 21. Act. 3, 3. 8, 39. 9, 12. 27. 35. 40. 12, 16. 13, 45. 21, 32. 14. 28, 15. Phil. 2, 28. quo l. *ἰδόντες* resolve: *ὅταν ἴδητε.* Vid. *ἀγανακτέω.* — 1 Tim. 6, 16 bis. Apoc. 1, 17. 5, 2. 6, 9. 7, 1. 2. 8, 2. 10, 1. 17, 6. 18. 18, 1. 20, 1. 22. — addito accus. particip. [vid. *ἀκούω* no. 2.] Matth. 3, 7. 16. 4, 18. 21. 8, 14. 9, 9. 23. 14, 26. 16, 28. 20, 3. 25, 37. 44. Marc. 1, 10. 16. 19. 2, 14. 16. 6, 33. 48. 49. 7, 2. 9, 38. 14, 67. 16, 5. Luc. 9, 49. 18, 24. 21, 2. 22, 56. Ioh. 1, 33. 48. 49. 5, 6. 11, 33. 19, 26. 33. Act. 3, 9. 7, 24. 10, 3. 11, 13. 16, 27. 22, 18. 1 Cor. 8, 10. 1 Ioh. 5, 16. Apoc. 9, 1. 10, 5. 13, 1. 14, 6. 17, 3. 6. 19, 17. 19. 20, 1. (Xen. Cyr. 1, 4. 18.) — omisso partic. *ὤν* [cf. *Matth.* §. 549. not. 3. *Bornem.* Schol. p. 126.] additur accus. adiectiv. Matth. 25, 37. 38. 39. 44. Ioh. 9, 1. Hebr. 11, 23. — — sq. *ὅτι* ubi poni poterat acc. c. inf. [vid. *ὅτι*] Marc. 9, 25. 15, 39. Ioh. 6, 22. quo l. constructio inchoata a particip. *ἰδών* multis verbis interpositis v. 24. mutatur ita, ut eius loco habeatur: *ὅτε οὖν εἶδεν.* Cf. *Win.* p. 492. — Apoc. 12, 13. — sq. interrogat. indir. c. indic., [de quo vid. sub *ἀκούω* notata.] ut sq. *εἰ* Matth. 27, 49. Marc. 15, 36. — sq. *τί* Marc. 5, 4. — sq. *πηλίκος* Gal. 6, 11. — sq. *ποταπός* 1 Ioh. 3, 1. (Xen. Sympos. 2, 15.) — absolute a) universe Matth. 9, 8. 11. 12, 2. 13, 17. 21, 20. 32. 26, 8. Marc. 6, 38. 15, 32. Luc. 1, 12. 2, 17. 5, 8. 7, 39. 9, 54. 10, 32. 11, 38. 17, 14. 18, 15. 43. 19, 7. Ioh. 1, 40. 47. 11, 34. 20, 8. 29. Act. 3, 12. 13, 41. Apoc. 5, 11. 6, 5. — *εἶδον, ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον ich sahe es, als das Lamm öffnete* Apoc. 6, 1. 12. — 8, 13. *καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνός*

ἀετοῦ πετομένου e confusione duarum locutt. pro: καὶ εἶδον ἕνα ἀετὸν πετόμενον καὶ ἤκουσα τοῦ ἀετοῦ. Cf. *Herm.* ad Soph. Trachin. v. 393. *Matth.* §. 548, 1. 15, 5. — hinc οἱ ἰδόντες, *spectatores* Marc. 5, 16. Luc. 8, 36. — εἶδον καὶ ἰδού Apoc. 4, 1. 6, 2. 5. 8.

b) *cognoscendi* notione inclusa, sq. accus. *personae: sehen und kennen lernen* Ioh. 12, 21. Gal. 1, 19. — addito τίς ἐστι Luc. 19, 3. — cf. de hoc attract. genere sub ἀποδείκνυμι monita. sq. acc. *rei: besehen*, ut ἀγρόν Luc. 14, 18. — sq. περί τινος, *videre de aliqua re*, i. e. *videre* vel *cognoscere, quid sit statuendum de aliqua re* Act. 15, 6. (Cicer Verrin. 2, 61. *alio loco de aratorum animo videro* 4, 16. *de reliquo videro.*)

c) *conveniendi, visendi, adeundi* notione inclusa, sq. accus. pers. i. e. *sehen und sprechen* Luc. 8, 19. Act. 16, 40. 28, 20. Rom. 1, 11. 1 Cor. 16, 7. Phil. 1, 27. 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 4. 3 Ioh. v. 14. (Xen. Anab. 2, 4. 15. Lucian. D. D. 9, 1.) — τὸ πρόσωπόν τινος 1 Thess. 2, 17. 3, 10. — sq. accus. loci, ut ῥώμην = *Romam adire* vel *visere* Act. 19, 21.

d) ut Lat. *video* = nostro: *erleben*, ubi agitur de re magna et admirationem movente, ut ἡμέραν τινός = *tempora alicuius* Luc. 17, 22. Ioh. 8, 56. cf. ad h. l. *Lücke, de Wette*, Ev. Ioh. p. 120. (Pol. 10, 4. 7. Iac. Anth. 7, 199. Soph. Trachin. v. 188. *video* Horat. Od. 1, 2. 12.) — Marc. 2, 12. οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν i. e. *nunquam, ut haec res est, vidimus* scil. quidquam. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 57. —

2) transfertur ad mentis oculos: *intelligo, cognosco, einsehen, erkennen, bemerken* a) de personis, quae facta alicuius et vitae rationem videntes vel verba eius audientes, quid sentiat et pectore claudat vel quid futurum sit, intelligunt, ita ut ἰδών τι sit i. q. ἰδὼν τὸ γενόμενον καὶ εἰδώς τι, *aus etwas in die Sinne Fallendem etwas nicht in die Sinne Fallendes*, (z. B. den Sinn, die Gedanken Jemandes, den Erfolg einer Sache) *erkennen*, sq. acc rei, ut τὴν πίστιν τινός Matth. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 5, 20. — τὰς ἐνθυμήσεις τινός Matth. 9, 4. τὸν διαλογισμόν τινος Luc. 9, 23. — sq. ὅτι Matth. 27, 24. — b) universe οἶδα, *intelligo*, sq. acc. rei Rom. 11, 22. sq. ὅτι Matth. 2, 16. Luc. 8, 47. 17, 15. Act. 12, 3. 14, 9. 16, 19. Gal. 2, 7. 14. — Ioh. 7, 52. ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται i. e. *investiga et cognosces* [i. e. *und du musst zu der Ueberzeugung kommen*] *vatem.* De qua imperat. vi vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 187. *Win.* p. 289. *Gesen.* p. 776. Ewald p. 653. gr. min. p. 291. — τινὰ ὅτι [vid. de hac attract. sub ἀποδείκνυμι observata] Marc. 12, 34. —

3) ex hebr. de rebus prosperis et adversis: *experior*, ut θάνατον Luc. 2, 26. Hebr. 11, 5. Ita ὄπτεσθαι θάνατον et רָאָה מוֹת Ps. 89, 49. ἰδ. διαφθοράν Act. 2, 27. 31. 13, 35 — 37. — pro רָאָה שַׁחַת Ps. 16, 10. — πένθος Apoc. 18, 7. — ἰδ. ἡμέρας ἀγαθάς 1 Petr. 3, 10. — pro יָמִים לִרְאוֹת טוֹב Ps. 34, 13. — ἰδ. βασιλείαν τ. θ. i. e. *participem fieri regni div.* Ioh. 3, 3. cf. *Lücke* Vol. 1. p. 575.

B) perf. 2. οἶδα [de οἴδαμεν, οἴδατε οἴδασι, rarioribus ap. Graecos melioris indolis, pro frequentiori ἴσμεν, ἴστε [Eph. 5, 5. Hebr. 12, 17.] ἴσασι Act. 26, 4 cf. *Matth.* §. 231. *Win.* p. 80. *Buttm.* §. 97. gr. max. §. 109. coni. εἰδῶ, infin. εἰδέναι, part. εἰδώς, plusq. ᾔδειν, [de 3. plur. ᾔδεισαν pro ᾔδεσαν Marc. 1, 34. Ioh. 2, 9. 21, 4. cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Win.* l. l.] fut. 1. εἰδήσω 1) *novi, scio, ich weiss, kenne* a) universe, sq. accus. *rei* Matth. 25, 13. Marc. 5, 33. 10, 19. Luc. 18, 20. Ioh. 4, 22. 32. 3, 11. 7, 15. 9, 49. 10, 4. 5. 13, 17. 14, 4. 5. 18, 2. 4. 21. 21, 17. Act. 5, 7. 10, 37. 20, 22. 24, 22. Rom. 7, 7. 1 Cor. 2, 2. 11 bis. 12. 7, 2. 13, 2. 14, 16. 2 Cor. 5, 11. 9, 2. 2 Thess. 2, 6. 2 Tim. 3, 15. 1 Ioh. 2, 20. 21 bis. Iud. v. 10. Apoc. 2, 2. 9. 13. 19. 3, 1. 8. 15. 19, 12. (Hdian. 3, 2. 9. Xen. Oecon. 20, 4. γῆν πάντες οἴδασι.) — Matth. 6, 8. quo l. οἶδε — ὧν per attract. pro: ταῦτα vel πάντα, ὧν. — Iud. v. 5. ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, i. e. *cum iam teneatis*, vel *quamquam iam cognoveritis* cf. de participii resolvendi ratione sub ἀγανακτέω monita. — additur per appositionem vel epexegeseos ergo ὅτι c. verbo finito Rom. 13, 11. εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι. 1 Thess. 1, 4. De quo appositionis genere cf. *Matth.* §. 432.

— τὴν οἰκίαν ὅτι [de qua attract. vid. ἀποδείκνυμι] 1 Cor. 16, 15. 1 Thess. 2, 1. (Xen. Cyr. 5, 1. 20.) — sq. accus. *personae* simplici Matth. 25, 22. 26, 72. 74. Marc. 1, 34. 14, 71. Luc. 22, 34. 57. Ioh. 1, 26. 31. 33. 6, 42. 7, 28 bis. 29. 8, 19. 55. 13, 11. 18. 15, 21. Act. 3, 16. 7, 18. 2 Cor. 5, 16. 12, 2. Gal. 4, 8. 2 Thess. 1, 8. Tit. 1, 6. Hebr. 10, 30. (Xen. Mem. 4, 2. 26.) — addito accus. adiectivi Marc. 6, 20. εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον scil. ὄντα (vide supra monita et αἴρω) *ihn kennend als einen frommen Mann.* (Xen. An. 1, 10. 16.) — per attractionem additur accus. [vid. ἀποδείκνυμι] sq. vel τίς Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. Ioh. 7, 27. Act. 16, 3. (Xen. Mem. 4, 2. 36. 4, 7. 2.) vel πόθεν Luc. 13, 25. 27. Ioh. 7, 27. 9, 29. — in interrogat. indir. c. *indicat.* [vid. ἀκούω] ita sq. εἰ, *an*, item εἴτε — εἴτε, *utrum — an* Ioh. 9, 25. 1 Cor. 1, 16. 7, 16 bis. 2 Cor. 12, 2. 3. — sq. ποῖος Matth. 24, 43. Luc. 12, 39. — sq. τίς, Matth. 26, 70. Marc. 14, 68. Ioh. 6, 6. 64. 16, 18. Rom. 11, 2. 1 Thess. 4, 2. 2 Tim. 3, 14. — abest verb. ut ἐστί Rom. 8, 27. — sq. ἡλίκος Col. 2, 1. — sq. οἷος 1 Thess. 1, 5. — sq. ὅς Luc. 9, 7. 2 Tim. 1, 12. — sq. ὅπου Ioh. 14, 4. — sq. πόθεν Ioh. 2, 9. 7, 28. 8, 14. 9, 30. abest verb. ut ἐστί Luc. 20, 7. — sq. πότε Marc. 13, 35. — sq. ποῦ Ioh. 8, 14. 14, 5. 20, 2. — sq. πῶς Col. 4, 6. εἰδέναι [i. e. *ut sciatis*. Cf. de hoc infinit. pendente a verbis ἄλατι ἠρτυμένος *Win.* p. 365. 297. coll. *Matth.* §. 532, d.] πῶς δεῖ ὑμᾶς ἀποκρίνεσθαι. 2 Thess. 3, 7. — sq. τί Marc. 14, 68. οὐκ οἶδα οὐδὲ ἐπίσταμαι — λέγεις *neque novi neque scio* [i. e. *plane non intelligo*] *tu quid dicis.* Vide de h. l. verbositate sub ἀγαλλιάω monita et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 656. — 1 Thess. 4, 2. sq. — ὡς 1 Thess. 2, 11. q. l. abest verb. ut ἦμεν. — in interrog. indir. seq. coniunct. [de quo vid. sub γίνομαι I. 2. ad Luc. 23, 31. notata]. Marc. 9, 6. οὐ γὰρ ᾔδει, τί λαλήσῃ i. e. *denn er wusste nicht, was er sagen sollte.* De h. l. lectione λαλήσῃ praeferenda vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 349. *Schott. Griesb.* coll. *de Wette* Ev. Marc. p. 160. — sq. *acc. c. inf.* Luc. 4, 41. 1 Petr. 5, 9. — sq. περί τινος Matth. 24, 36. Marc. 13, 32. — absolute Marc. 4, 27. Luc. 11, 44. Ioh. 2, 9. Act. 2, 22. 2 Cor. 11, 11. 12, 2. 3. 1 Thess. 2, 2. 5. 3, 4. 2 Petr. 1, 12. Apoc. 7, 14. — sq. ὅτι, ubi poni poterat acc. c. inf. [vid. ὅτι] Matth. 6, 32. 15, 12. 20, 25. 22, 16. 25, 26. 26, 2. 27, 18. 28, 5. Marc. 10, 42. 11, 14. 24. Luc. 2, 49. 8, 53. 12, 30. 19, 22. 20, 21. Ioh. 3, 2. 4, 10. 25. 42. 5, 32. 8, 37. 9, 20. 24. 25. 29. 31. 11, 22. 24. 42. 13, 1. 3. 16, 30. 19, 35. 20, 14. 21, 12. 15. 16. 24. Act. 2, 30. 3, 17. 12, 11. 16, 3. 20, 25. 29. 23, 5. q. l. alii: *reputabam.* 26, 27. Rom. 3, 19. 5, 3. 7, 14. 18. 8, 22. 27. 14, 14. 15, 29. 1 Cor. 3, 16. 5, 6. 6, 2. 3. 9. 19. 8, 1. 4. 9, 13. 24. 11, 3. 12, 2. 15, 58. 2 Cor. 1, 7. 4, 14. 5, 1. 6. 11, 31. Gal. 2, 16. 4, 13. Eph. 6, 8. 9. Phil. 1, 16. 19. 25. 4, 15. Col. 3, 24. 4, 1. 1 Thess. 3, 3. 5, 2. 1 Tim. 5, 8. 9. 2 Tim. 1, 15. 2, 23. Tit. 3, 11. Philem. v. 21. Iac. 3, 1. 1 Petr. 1, 18. 3, 9. 2 Petr. 1, 14. 1 Ioh. 2, 29. 3, 2. 5. 14. 15. 5, 15 bis. 18. 19. 20. 3 Ioh. v. 12. Apoc. 2, 2. 12, 2 — — b) = *a facie cognitum habeo*, ut ἰησοῦν χριστόν 1 Petr. 1, 8. de h. l. lectione vid. *Griesb. Schott. Knapp.* — c) εἰδέναι τὸν θεόν *Deum nosse* Tit. 1, 8. οἱ μὴ εἰδότες θεόν vel τὸν θεόν *Deum* [verum scil.] *ignorantes*, ita in designandis paganis a Dei veri cognitione et cultu alienis 1 Thess. 4, 5. 2 Thess. 1, 8. — ita יָדַע Prov. 18, 21. Ps. 36, 11. Hos. 8, 2. — d) seq. infinit. *scio facere aliquid = calleo, possum*, ut δοκιμάζειν Luc. 12, 56. — Phil. 4, 12 bis. 1 Thess. 4, 4. 1 Tim. 3, 5. Iac. 4, 17. 2 Petr. 2, 9. — abest infinit. ex antecedd. repetendus Matth. 27, 65. ὡς οἴδατε scil. ἀσφαλίσασθαι. (Hdian. 3, 4. 18. Xen. Cyr. 1, 6. 46.) — minus accurate ad mentem vel τὸ scire refertur, quod est animi, ut δόματα διδόναι Matth. 7, 11. Luc. 1, 13. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 291. *de Wette* Ev. Matth. p. 78. — Similiter יָדַע Prov. 12, 10. —

2) *intelligo, cognosco* i. e. a) *verstehen, erkennen*, sq. acc. rei, ut τὴν παραβολήν Matth. 4, 13 sq. — ἐν ἑαυτῷ et ὅτι Ioh. 6, 61. — sq. interrogat. indir. c. indicat. [vid. ἀκούω] Eph. 1, 18. — in formula: ἵνα εἰδῆτε, sq. vel ὅτι Ioh. 19, 35. 1 Ioh. 5, 13. — vel πῶς c. indic. 1 Tim. 3, 15. — sq. acc. et additis per appositionem [cf. *Matthiae* §. 432.] τί πράσσω Eph. 6, 21. — b) *verstehen u. sehen*, ita de personis, quae, quid sentiat vel pectore claudat vel

possit aliquis, intelligunt vel e verbis vel e factis eius vel ex iis, quae facturus est aa) sq. acc. ut τὰς ἐνθυμήσεις Matth. 12, 25. τὴν ὑπόκρισιν Marc. 12, 15. τοὺς διαλογισμούς Luc. 6, 8. coll. Matth. 12, 10. τὰ διανοήματα Luc. 11, 17. — bb) sq. ὅτι Matth. 12, 28. — cc) in formula ἵνα δὲ εἰδῆτε sq. ὅτι Matth. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. — De formula ἵνα εἰδῆτε cf. quae habet *Buttm.* gram. max. §. 114. p. 116. — Notiones *videndi* et *sentiendi* saepe ita commisceri, ut altera in alteram transeat et dici ἰδεῖν, ubi εἰδέναι, contra εἰδέναι, ubi ἰδεῖν dicendum erat, praeter *Schäferum* ad Eurip. Orest. v. 258 ed. *Porson.* Lips. observarunt *Matth.* ad Eurip. Rhes. 655. coll. Eurip. Bacch. v. 1298. *Idem* gram. gr. §. 231. p. 452. *Buttm.* l. l. *Bornem.* indic. ad Xen. Anab. sub εἰδέναι. — *Fritzsche* contra, Ev. Matth. p. 438. „non, inquit, in rebus huiuscemodi, apud nostros praesertim, constantiam requires.“ 3) ut Hebr. יָדַע [Gen. 39, 6. Prov. 12, 10.] ad animum refertur ita ut respondeat Lat. *curam habeo,* τινά *alicuius, sich Jemandes annehmen* 1 Thess. 5, 12. — pro יָדַע Gen. l. l. οἰκτείρω, pro יָדַע Prov. l. l.

Εἰδωλεῖον, ου, τό, *fanum, templum Deorum.* Semel in N. T. 1 Cor. 8, 10. (1 Macc. 10, 83.)

Εἰδωλόθυτον, ου, τό, (ab εἴδωλον, θύω, macto; pp. victima idolis immolata ex metonym. totius pro parte:) *carnes e victimis immolatis residuae,* ex quibus uti epulae instituebantur, ita eaedem in foro vendebantur etiam. Decies in N. T. Act. 15, 29. 21, 25. 1 Cor. 8, 1. 4. 7. 10. 10, 19. 28. Apoc. 2, 14. 20.

Εἰδωλολατρεία, ας, ἡ, (εἴδωλον, λατρεία) *idolorum cultus, idololatria.* Quater in N. T. Gal. 5, 20. quatenus est in esu carnium residuarum a victimis idolorum 1 Cor. 10, 14. 1 Petr. 4, 3. de h. l. plur. εἰδωλολατρείαι = *flagitia cum idolorum cultu coniuncta* vid. sub αἰσχύνη notata. — de vitio idololatriae aequiparando Col. 3, 5.

Εἰδωλολάτρης, ου, ὁ, (εἴδωλον, λάτρις cultus) *idolorum cultor.* Septies in N. T. nunc proprie 1 Cor. 5, 10. 11. 6, 9. Eph. 5, 5. Apoc. 21, 8. 22, 15. nunc de eo, qui carnibus vescitur residuis ex idolorum victimis 1 Cor. 10, 7. cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 167.

Εἴδωλον, ου, τό, (εἶδος, species; simulacrum Xen. Mem. 1, 4. 4.) 1) *idolum, deorum simulacrum* Act. 7, 41. 1 Cor. 12, 2. Apoc. 9, 20. (Polyb. 31, 3. 13.) — 2) metonym. *deaster, deus gentilium* Rom. 2, 22. 1 Cor. 8, 4. 7. 10, 19. 2 Cor. 6, 16. 1 Thess. 1, 9. 1 Ioh. 5, 21. — 3) permutatur cum εἰδωλόθυτον Act. 15, 20. coll. v. 29. Saepius non habetur in N. T.

Εἰκῆ, adv. 1) *temere* Matth. 5, 22. Col. 2, 18. (Pol. 1, 52. 2. Xen. Ages. 2, 7.) — 2) *frustra* Rom. 13, 4. 1 Cor. 15, 2. Gal. 3, 4. 4, 11. (Xen. Cyr. 5, 1. 24.) Saepius non legitur in N. T.

Εἴκοσι, οἱ, αἱ, τά, *viginti* Luc. 14, 31. al.

Εἴκω, f. ξω, *cedo, weichen, nachgeben.* Semel in N. T., τινί Gal. 2, 5. de h. l. anacoluth. vid. *Win.* p. 492. (Hdian. 3, 7. 13. Xen. Cyr. 3, 3. 8.)

Εἴκω, ut apud Graecos, ita in N. T. nonnisi perf. 2. ἔοικα [cf. *Buttm.* §. 101. §. 97, not. 6. gram. max. §. 109. not. 13. §. 114. *Matth.* §. 232.] legitur: *similis sum,* sq. dat. Bis in N. T. 1, 6. 23. (Hdian. 2, 2. 5. Xen. Mem. 1, 6. 10.)

Εἰκών, όνος, ἡ, (ἔοικα. Vid. εἴκω.) 1) *imago, effigies* a) pp. Matth. 22, 20 τινὸς ἡ εἰκὼν αὕτη; Marc. 12, 16. Luc. 20, 24. Rom. 1, 23. Apoc. 13, 14. 15 ter. 14, 9. 11. 15, 2. 16, 2. 19, 20. 20, 4. (Pol. 6, 53. 4. Xen. Ag. 11, 7.) — *effigies, expressa et solida* opp. τῇ σκιᾷ Hebr. 10, 1. — b) i. q. *exemplar* Rom. 8, 29. — 2) metonym. *similis alicui, referens imaginem alicuius* 1 Cor. 11, 7. 15, 49. 2 Cor. 3, 18. 4, 4. Col. 1, 15. 3, 10. Hebr. 1, 3. — pro דְּמוּת Gen. 5, 1. (Diog. Laert. 6, 51. Lucian. Imag. 28.) Saepius non extat in N. T.

Εἰλικρίνεια, ας, ἡ, (εἰλικρινής q. v.) *candor,* metaph. *integritas.* Ter in N. T. 1 Cor. 5, 8. 2 Cor. 1, 12. εἰλ. θεοῦ i. e. *integritas Deo probata.* cf. ἁπλότης 2, 17.

Εἰλικρινής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (εἵλη vel ἕλη, solis splendor, κρίνω pp. qui ad solis lucem explicatus et examinatus purus deprehenditur) *candidus,* metaphor. *sincerus, integer* Phil. 1, 10. 2 Petr. 3, 1 (Pol. 4, 84. 7. 8, 33. 1.)

Εἱλίσσω, ττω, *volvo.* Semel in N. T., τί Apoc. 6, 14. (Hom. Iliad. 13, 204. 22, 95. Anthol. gr. Vol. 3. p. 79 ed. *Jac.*)

Εἰμί, f. ἔσομαι, impf. ἦν, 2. p. sing. ἦς [in codd. paucis Marc. 14, 67. de qua forma rariori et paene dubia cf. *Buttm.* gr. max. §. 108, not. 14. *Matth.* §. 216, 4. *Lob.* ad Phryn. p. 149. *Win.* p. 76.] et forma praestantiori ἦσθα [Matth. 26, 69. Marc. 14, 67. cf. *Buttm.* §. 93, not. 12. gr. max. l. l. *Lob.* l. l. *Win.* l. l.] 3 sing. ἦν [iungitur c. plur. θαυμάζοντες Luc. 2, 33. cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 96. IV. 4. gr. max. §. 108, not. 16. *Herm.* ad Soph. Trachin. v. 517. *Win.* p. 382.] imperfecti forma Graecis melioris aevi incognita: ἤμην [Matth. 25, 35. 43. Marc. 14, 49. Ioh. 14, 45. 16, 4. 17, 12. Act. 10, 30. 11, 5. 11. 17. 22, 19. 20. 1 Cor. 13, 11. Gal. 1, 10. 22. 1 plur. ἤμεθα Matth. 23, 30 bis. Ita Lucian. D. D. marin. 2, 2. Xen. Cyr. 6, 1. 9. et iunct. c. ἄν Plut. vit. Alex. M. c. 14. vit. Pomp. c. 74. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 152. *Buttm.* §. 96. 4, 2. gram. max. §. 108, not. 13. *Matthiae* §. 216. p. 411. *Schäfer* ad Longin. p. 428. *Sturz* de dial. maced. et alex. p. 170. *Fischer* ad Weller. 2. p. 502. *Win.* l. l.] imperat. ἴσθι, ἔστω, et forma inusitatiori ἤτω [1 Cor. 16, 22. Iac. 5, 12. — Plat. de rep. 2. p. 361. C. cf. *Buttm.* §. 96. 4, 1. gram. max. §. 108. p. 550. *Matthiae* l. l. p. 412. *Win.* l. l.]

1) *sum, ich bin.* a) *copulat subiectum c. praedicato,* ubi definitur, quis vel quid sit aliquis vel aliquid natura sua, persona, conditione, dignitate, munere, officio, moribus, animi indole, aetate, *interveniente adiectivo* Matth. 2, 6. οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ. 3, 11. ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν. 5, 11. 6, 22. 23 bis. 7, 11. quo l. ut 12, 34. Ioh. 3, 4. 9, 25. Act. 19, 36. Rom. 5, 10. 1 Cor. 8, 7. 10. 2 Cor. 8, 22. Eph. 2, 4. 1 Tim. 3, 10. Tit. 3, 11. Hebr. 8, 4. particip. ὤν resolvendum est per: *qui sum,* vel *si sum,* vel *cum sim* vel *cum essem.* Vid. ἀγανακτέω et *Win.* p. 325. Matth. 8, 8. 26. 10, 11. 11, 29. 12, 5. 6. 13, 31. 32 bis. 33. 44. 45. 47. 57. 14, 15. 23. — v. 24. ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 15, 16. 26. 16, 17. 17, 26. 18, 1. 4. 8. 9. 19, 24. 26. 30. 20, 1. 15 bis. 16. 27. 21, 42. 22, 8 bis. 14. 16. 23, 17. 28. 30. 25, 2. 21. 23. 35. 43. 26, 39. 39. 66. 27, 24. 64. Marc. 1, 7. 2, 9. 15. 4, 17. 22. 31. 40. 5, 9. 34. 6, 4. 35. 48. 7, 18. 9, 5. 6. 21. 35 bis. 42. 43. 45. 10, 24. 25. 31. 12, 11. 14. 31. 33. 14, 34. 35. 36. 64. 70. 16, 4. Luc. 1, 6. 7. 15. 18. 3, 16. 4, 24. 5, 23. 39. 6, 6. 35. 36. 47—49. 7, 4. 6. 23. 31. 32. 8, 17. bis, q. l. ante adiect. supple: τί *aliquid.* — 9, 38. 46. 48. 62. 10, 7. 11, 14. 29. 36. 41. 12, 23. 13, 18. 19. 21. 30 quater. 14, 17. 35. 15, 19. 21. 24. 32. 16, 8. 10 bis. 17, 1. 18, 9. 23. 25. 27. 19, 2. 3. 20, 20. 36. 22, 24. 33. 38. 59. 23, 6. 47. 24, 17. Ioh. 1, 27. 30. 3, 14. 33. 4, 9. 11. 12. 34. 37. 5, 31. 32. 6, 45. 60. 7, 6. 7. 28. 8, 13. 14. 16 bis. 17. 36. 53. 55. 9, 9. 18. 31. 10, 12. 29. 41. 11, 39. 13, 11. 16. 17. 14, 2. 28. 15, 3. 20. 16, 32. 18, 15. 16. 19, 23. 31. 35. 21, 18. 24. Act. 2, 14. 24. 4, 10. 13. de h. l. et 12, 3. praesenti in oratione obliqua vid. sub βάλλω no. 2. monita. — v. 19. 32. 6, 2. 7, 6. 20. 22. 8, 21. 26. 10, 28. 35. 12, 5. προσευχὴ δὲ — ἐκκλησίας i. e. *intensae autem erant preces, quae fiebant* [vid. ἀγανακτέω] *ab ecclesia.* 13, 11. 25. 38. 15, 18. 16, 12. 17, 11. 29. 18, 3. 24. 19, 26. οὐκ εἰσὶ — γενόμενοι i. e. *qui manibus facti sunt Dii, non sunt Dii* scil. veri. 20, 8. 16. 35. 23, 15. 21. 27, 9. 28, 17. 22. 25. 28. Rom. 1, 20. 22. 25. 32. 2, 1. 8, 8. 10. 26. 5, 6. 6, 5. 20. 7, 8. 14. 8, 28. 29. 11, 25. 14, 4. 15, 14. 16, 19. 1 Cor. 1, 25. 3, 3. 4. 13. 17 bis. 18. 20. 6, 2. 7, 9. 14. 25. 34. 39. 9, 1. 19. 21. 10, 18. 22. 11, 16. 27. 12, 12. πολλὰ ὄντα etsi *multa sunt.* 2 Cor. 8, 9. πλούσιος ὤν i. e. *quamquam* dives *esset* de h. l. particip. imperf. vid. ἀγανακτέω et de eodem resolvendo per *quamquam* vid. *Win.* p. 329. *Matth.* §. 566, 3. — v. 22. 23. 13, 11. de h. l. impf. vid. ἀγαπάω. — 14, 14. 15, 9 bis. 28. 58. 16, 4. 2 Cor. 1, 7. 2, 9. 3, 5. 5, 9. 7, 11. 9, 5. 10, 18. 11, 31. 12, 10. 13, 5. 6. 7. 9. Gal. 3, 3. 4, 1. 5, 3. 19. Eph. 1, 4. 2, 19. 3, 6. 4, 14. 5, 10. 27. Phil. 1, 10. 2, 6. quo l. accus. c. infinit. subiecti nota [vid. *Win.* p. 296.] et τὸ εἶναι = substant. vid.

βλέπω. — 4, 11. 1 Tim. 3, 2. 5, 24. 6, 18. 2 Tim. 2, 2. 24. 3, 9. Tit. 1, 7. 16. 2, 2. 4. 9. 3, 1. 2. 3. 9. 14. Hebr. 2, 15. 7, 4. 11, 4. 13. Iac. 1, 4. 19. 25. 2, 17. 18. 20. 26 bis. 3, 5. 17. 4, 16. 5, 11. 1 Petr. 1, 16. 3, 5. 5, 12. 2 Petr. 2, 11. 3, 16. 1 Ioh. 1, 9. 2, 8. 14. 18 bis. 26. 28. 3, 2. 3. 7 bis. 10. quo l. neutra plur. si iunguntur c. verbo singularis numeri cf. *Matth.* §. 300. *Buttm.* §. 116, 1. *Win.* p. 332. — v. 12. 20. 4, 4. 5, 4. 9. 3 Ioh. v. 12. Apoc. 1, 17. 2, 9. 3, 1. 4. 15 bis. 16. 17 bis. 4, 3. 11. 5, 2. 9. 10, 9. 10. 13, 2. 14, 5. 16, 6. 21. 19, 9. 20, 14. 21, 5. 8. 16. (Hdian. 3, 7. 7. Xen. Mem. 3, 5. 1. Cyr. 2, 4. 19.) — — de δυνατός εἰμι vid. δυνατός. — additur *dat.* pers. i. e. vel *für Jemanden*, ut καλόν ἐστί τινι Matth. 18, 8. 9. Marc. 9, 42. 43. 45. 47. — Rom. 4, 16. εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι. — 14, 14. 1 Cor. 14, 35. Phil. 1, 7. de καλὸν ἦν *conducebat*, ubi nos: *es wäre gut gewesen* Matth. 26, 24. Marc. 14, 21. 2 Petr. 2, 21. vid. sub ἀνήκει, δεῖ observata. — vel = *in Rücksicht auf* Rom. 6, 11. νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ. v. 20. cf. de dat. sub ἄγω, ἀποθνήσκω monita. — vel: = *iudice aliquo* (vid. ἀστεῖος) Luc. 7, 2. ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος *der ihm viel galt, qui carus ei erat* — vel est dat. societatis (vid. ἀκολουθέω) Luc. 5, 10. — — interveniente adiect. negativo: οὐδὲν et (Gal. 6, 3.) μηδὲν *nihil sum* metaphor. vel: *nullius momenti sum* Matth. 23, 16. 18. Ioh. 8, 54. 1 Cor. 7, 19. 13, 2. 2 Cor. 12, 11. Gal. 6, 3. (Plut. de [illegible] c. 6. Xen. Cyr. 6, 2. 8. An. 6, 2. 10. — μηδὲν ὢν Sophocl. Aiac. v. 1073. Plat. Apol. Socr. c. 33. fin.) — de criminibus = *vanus, falsus sum*, ubi nos: *es ist nichts daran* Act. 21, 24. 25, 11. — cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 268. ed. *Schäfer*, coll. Herm. ad Vig. p. 731. 755. *Matthiae* §. 437, not. 1. — — b) *ope participii* aa) articulum habentis, ubi Lat. *is qui*, nos: *derjenige welcher*, ut οὗτός ἐστιν ὁ ῥηθεὶς Matth. 3, 3. οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες Matth. 10, 20 et Marc. 13, 11. — Matth 11, 3 et Luc. 7, 20. Matth. 11, 14. 15, 20. 26, 68. Marc. 7, 15. Luc. 8, 21. 16, 15. 20, 2. 22, 23. 28. 64. 24, 21. Ioh. 1, 33. 4, 10. 37. 5, 12. 15. 32. 39. 6, 63. 64. 8, 18. 54. 9, 8. 37. 11, 2. 12, 1. 14, 11. ὁ ἀγαπῶν με. 18, 14. Act. 7, 38. 9, 21. 10, 42. 19, 14. 1 Cor. 4, 4. 2 Cor. 2, 2. 1 Ioh. 5, 5. 6. 7. Iud. v. 19. Apoc. 2, 23. 7, 14. 14, 4. — substantive legitur [vid. ἀγενής, ἀδικέω] τί ἐστι τὸ γεγονὸς Marc. 5, 14. — Act. 14, 12. — — bb) sine articulo, ita α) particip. *praesentis*, quo indicatur res diutius durans vel saepius repetita [vid. ἄν], iungitur *c. futuro*, ut ἔσῃ σιωπῶν καὶ — λαλῆσαι i. e. *du wirst* [auf längere Zeit] *stumm sein* und κλ. Luc. 1, 20. ἔσῃ ζωγρῶν 5, 10. ἔσται — καθήμενος = *er wird für immer sitzen* 22, 69. ἔσεσθε μισούμενοι eritis invisi Matth. 24, 9. Marc. 13, 13. Luc. 21, 17. ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη *Hierosol. calcabitur* scil. per longam annorum seriem Luc. 21, 24. οἱ ἀστέρες τ. ο. ἔσονται ἐκπίπτοντες vel οἱ ἀ. ἐκ τ. οὐρ. ἔσονται πίπτοντες *sidera* [alia post alia] *coelo decident* Marc. 13, 25. cf. de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 577. *de Wette* Ev. Marc. p. 182., *Schott*, *Griesb.* — ἔσεσθε — λαλοῦντες i. e. quoties loquemini, *eritis loquentes* 1 Cor. 14, 9. (c. particip. aor. in re cito transeunte σιωπήσας ἔσει Soph. OR. v. 1139. λυπηθεὶς ἔσει OC. v. 816.) cf. *Win.* p. 327 sq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 229. Matth. §. 560. *Wunder* ad Soph. O. R. p. 928. — *c. praes.* εἰμί, ut πᾶν — ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον pro: καταβαίνει Iac. 1, 17. ita *Theile* ep. Iac. p. 50. alii: πᾶν — ἄνωθέν ἐστι, *coelitus est* i. e. *originis div. est* et epexegeseos ergo addi monent: καταβαῖνον — φώτων. — Iac. 2, 15. 3, 15. cf. *Theile* l. l. et p. 125. — δέον ἐστὶ Act. 19, 36. πρέπον ἐστὶ 1 Cor. 11, 13. (Hdot. 1, 57. 3, 99. 9, 51. Lucian. Hermot. §. 5. et Lat. oculi tibi *sunt lacrimantes* Plaut. Asinar. 3, 3. 30. minimeque *male cogitantes* sunt, qui eo in studio occupati sunt Cato de re rustica, praefat. 4. cf. *Win.* p. 327. „*Es liegt im Character der populären Sprache, praecise Sprachformen aufzulösen, um grössere Deutlichkeit oder Expression zu erreichen*" coll. p. 296. — De loco Luc. 11, 1. vid. infra sub no. 1. c. — c. *imperf.* ἦν vel ἤμην, *vel* ita, ut quae inest participio praes. rei diutius durantis aut saepius repetitae notio augeatur addito imperfecto eandem durationis notionem includente cf. *Win.* p. 327 sq. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 302 sq. *Wunder* ad Soph. Philoct. v. 1191 vel 1203. *Iacob* quaest. Lucian. p. 12 ad calc. Lucian. Toxar. Matth. §. 560. — ἦν διδάσκων Matth. 7, 29. Marc. 1, 22. Luc. 4, 31. 5, 17. 13, 10. 19, 47. 21, 37. — ἦν διανεύων Luc. 1, 22. ἦν διανυκτερεύων 6, 12. ἦν κηρύσσων Marc. 1, 39. Luc. 4, 44. ἦσαν καθήμενοι Luc. 5, 17. Act. 2, 2. ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι Act. 14, 7. — Matth. 16, 28. vid. de h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. 545. coll. *de Wette* Ev. Matth. p. 144. — Matth. 24, 38. Marc. 9, 4. 14, 54. 15, 43. Luc. 1, 10. 21. 5, 1. 29. 8, 40. 11, 14. 13, 11. 23, 8. 53. 24, 32. Ioh. 1, 28. 2, 6. 3, 23. 10, 40. 11, 1. 11, 41. Act. 1, 10. 14. 2, 5. 42. 8, 1. 13. 9, 9. 10, 24. 30. cf. ad h. l. *de Wette* Act. ap. p. 81. — 12, 20. 16, 12. 18, 7. 22, 20. (Soph. Philoct. v. 1191 vel 1203. Lucian. Eunuch. §. 2. Xen. An. 2, 2. 13). — *vel* ita, ut indicet, quod facere solet aliquis aut quod saepius repetitur [vid. ἀγαπάω et *Win.* p. 253. 328. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 62 sq. *de Wette* Ev. Luc. p. 39.] — ἦν ἐσθίων Marc. 1, 6. — Marc. 2, 18. Luc. 5, 1. 16. Act. 22, 19. — *vel* ita ut particip. praes. futurascat [vid. ἀναβαίνω] ἦν ἐρχόμενον *in eo erat ut veniret* Ioh. 1, 9. Act. 8, 28. Cf. *de Wette* Ev. Ioh. p. 19. *Lücke* 1. p. 355. — *vel* loco aoristi, ubi sic res narratur, quasi auctor ipse interfuisset [cf. *Matth.* §. 505 init. *Herm.* ad Soph. OC. v. 299. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 8. 22. *Poppo* ad Thuc. 1. p. 155. *Win.* p. 246. *Alt.* p. 127.] Gal. 1, 23. μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν *audivisse se affirmabant* me praesente. De h. l. oratione directa post ὅτι recitationem vid. ὅτι. — *vel* ita, ut particip. praes. vim habere videatur nominis vel adiectivi vel substant., ut ἦν — ἔχων κτήματα πολλά = *locuples, opulentus* Matth. 19, 22. ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων = *Machthaber* Luc. 12, 6. ἤμην ἀγνοούμενος = *unbekannt, ignotus* Gal. 1, 22. cf. *Win.* p. 328. β) *perfecti*, *vel* ita, ut iunct. c. ἦν circumscribatur plusquamperfectum simplex [cf. *Win.* p. 327, not. **] ut ἦσαν ἐληλυθότες Luc. 5, 17. ἦσαν προεωρακότες Act. 21, 29. — *vel* ut particip. perf. inclusam habens praesentis notionem [vid. ἀγαπάω] non actionem sed statum indicet durantem, quo est aliquis vel aliquid [cf. *Win.* p. 327 sq. „*der Verbalbegriff soll in Nominalgestalt grössere Aufmerksamkeit erregen*", *oder das Praedicat wird absonderlich markirt*" *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 254.] iungitur ita nunc c. *praes.* εἰμί, ut ἠλπικότες ἐσμὲν 1 Cor. 15, 19. cf. *Meyer* l. l. — ἐπυνθάνετο — τί ἐστι πεποιηκώς i. e. *cuius generis sit maleficus.* Act. 21, 33. de h. l. indicat. in orat. indir. vid. ἀκούω et *Win.* p. 275. — ὁ καιρὸς συνεσταλμένος — ἐστὶν 1 Cor. 7, 29. εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες *sacerdotes* [deinceps] *facti* vel *constituti sunt* Hebr. 7, 21. 23. cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 374. — ἵνα ἡ χαρὰ — ᾖ πεπληρωμένη *ut laetitia vestra sit laetitia perfecta* 1 Ioh. 1, 4. 2 Ioh. v. 12. — nunc c. ἦν, ut ἦν — δεδεμένος Marc. 15, 7. — 1, 6. Luc. 5, 18. 23, 51. Act. 14, 26. ἦν — ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη *mens eorum erat mens callo obducta* Marc. 6, 52. — Matth. 9, 36. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 355. *de Wette* Ev. Matth. p. 96. — nunc c. *imperat.* ut ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι Luc. 12, 35. (ita ἦν, ἦσαν c. particip. perf. Soph. Philoct. v. 438. Arrian. exp. Al. M. 4, 30. 14. Diod. Sic. 2, 5. 12, 19 et 27. Plat. Phaedon. §. 21 init.) — c) per *substantivum*, secum habens nunc adiectiv. ut οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου [= *vicarius meus, Messias*], ὁ ἀγαπητός Matth. 3, 17. 17, 5. Marc. 1, 11. 9, 7. Luc. 3, 22. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. — Matth. 22, 38. 24, 6. 45. 25, 24. Marc. 12, 28. Luc. 5, 8. 7, 28. 12, 42. 17, 10. 19, 21. Act. 7, 33. 11, 24. 14, 15. 21, 20. 39. 22, 3. 1 Tim. 4, 6. Tit. 1, 10. Hebr. 1, 14. 8, 4. (Xen. An. 1, 7. 3.) — Matth. 15, 14. ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Cf. de vi, quae est in paronomasia vel verbis cognatis proxime appositis sub ἀσύνθετος notata. — — nunc *nomen numerale* Marc. 6, 31. Act. 24, 11. vid. de h. l. ἐγώ. 1 Cor. 12, 12. 14. 19. — nunc addito particip. artic. habente Act. 21, 28. vel sine artic. et resolvendo per: *qui, quae, quod* [vid. ἀγανακτέω] Luc. 7, 8. Apoc. 16, 14. de h. l. verbo plur. iuncto c. neutr. plur. vid. ἀκολουθέω. — nunc nude positum legitur substant. Matth. 3, 4. ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 4, 3. 6. 6, 22. 23. 7, 12. οὗτος γάρ ἐστιν [= *haec est summa* legis et proph.] ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. 12, 27. 48. 13, 55. 14, 21. 26. 33. 15, 38. 16, 16. 20. 20, 27. 21, 11. 38. 22, 32 bis. 23, 8. 9. 10. — v. 11. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται [i. e. *erit*, opinor. Vide de hoc futuri usu ἀγαπάω] ὑμῶν διάκονος coll. 20, 26 et Marc. 9, 35. — Matth. 24, 5. — 26, 26. 28. Marc. 13, 19. vid. de h. l. θλίψις. — 14, 22. 24. Luc. 22, 19. et 1 Cor. 11, 25. 26. — Matth. 26, 63. 27, 6. 11. 37. 40. 42. 43. 54. coll. Marc. 15, 39. Luc. 23, 47. ἀληθῶς — ἦν οὗτος *profecto hic ho-*

mo filius Dei erat scil. dum viveret vel cum ipse id affirmaret, homines negarent. Cf. *de Wette* Ev. Matth. p. 240. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 822. Marc. 2, 28. 3, 11. 33. 6, 3. 15 bis. 16. de h. l. attract. vid. ὅς, ἥ, ὅ. — 40. — 10, 47. καὶ ἀκούσας — ἐστί = καὶ ἀκούσας, ὅτι ὁ παραπορευόμενος ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ναζωραῖος coll. Luc. 18, 36. — Marc. 11, 32. 12, 7. 27. 35. 14, 61. 15, 2. Luc. 1, 19. 34. 35. 7, 27. quo l. ut Ioh. 7, 25. post vv. οὗτός ἐστι adde cogitando: ὁ ἀνήρ. — Luc. 11, 8. 14, 26. 27. 33. 17, 16. 19, 9. 46. 20, 6. 14. 36 bis. — v. 38. θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν sc. θεός. v. 41. 21, 22. — 22, 53. αὕτη [sc. ὥρα] ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα. v. 70. 23, 2. 3. 35. 37 — 39. 24, 48. Ioh. 1, 1. 20. 21 bis. 25. 34. 43. 50 bis. 3, 6. 10. 28. 29. 42. 4, 9. ἰουδαῖος ὤν i. e. *cum Iudaeus sis.* Vide ἀγανακτέω. — 5, 12. 27. 6, 14. 55. de h. l. lectione cf. *Lücke, Schott, de Wette, Griesb. ad h. l.* 69. — v. 70. ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. 7, 26. 40. 41. 8, 31. 34. 42. 44. 48. 9, 8. 17. 19. 20. 24. 25. 28 bis. 10, 1. 2. 8. 12. 13. — v. 21. ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου sc. ῥήματα. — v. 22. χειμὼν ἦν. (Xen. Venat. 6, 13.) — v. 24. 33. 36. 11, 4. ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι [sc. ἀσθένεια] πρὸς θάνατον. v. 27. 38. 49. 51. 12, 6. 15, 14. 17, 17. 18, 13 bis. 18. 26. 30. 33. 35. 37 bis. 40. 19, 12. 21. 31. 38. 40. Act. 2, 32. 3, 15. — v. 25. ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης i. e. *vos estis, ad quos pertinent vates et foedus.* 5, 32. 7, 26. 8, 37. 9, 5. 20. 22. 26. 10, 26. 34. 36. 39. 13, 31. 33. 16, 17. 21. ἡμῖν — ῥωμαίοις οὖσι nobis, *qui Romani sumus.* Vid. ἀγανακτέω v. 38. 17, 3. 7. 18. 18, 14. 21, 38. 22, 8. 27. 29. 23, 5. 6. 27. 24, 10. 24. 25, 16. 26, 3. 15. 28, 4. 6. Rom. 2, 28. 4, 11. 13. 5, 8. 6, 16. 17. 20. 7, 3. 8, 24. 9, 4. 7. 11, 6 bis. v. 13. 13, 4 bis. 6. 14, 17. οὐ γάρ ἐστιν — πόσις i. e. *ratio felicitatis regni messiani adipiscendae non haec est, ut* [sc. nulla fratris imbecillioris et haesitantis ratione habita] *edas et bibas.* v. 23. 15, 12. 16. 27. 1 Cor. 3, 9 bis. 11. 19. 7, 22. 9, 1. 2. 3. 10, 4. ἡ δὲ πέτρα [sc. ἡ πνευματικὴ ἀκολουθοῦσα] ἦν ὁ χριστός i. e. *rupes spiritualis, potum spiritualem praebendo ipsos secuta, erat Christus,* i. e. *Christus erat, qui, ne deesset animi pabulum, curaret.* v. 28. 12, 15. 16. 33. 37. 16, 12. 22. 2 Cor. 1, 24. 4, 4. 11, 23. Gal. 1, 8. q. l. κατὰ ἄνθρωπον = ἀνθρώπινον. 2, 3. ἕλλην ὤν i. e. *quamquam Graecus esset.* Vide supra sub 1. a. ad 1 Cor. 12, 12. monita. — 3, 16. 4, 7. quo l. a plural. [v. 6.] si fit transitus ad singular. vid. sub διακρίνω notata. — v. 8. 5, 22. Eph. 2, 10. 2 Thess. 2, 4. 1 Tim. 1, 7. 6, 1. 5. 2 Tim. 2, 21. Hebr. 1, 10. 8, 4. εἰ — ἦν ἱερεύς. 11, 1. 12, 8. Iac. 1, 18. 4, 4. ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ [i. e. *contra Deum* cf. de genit. obiect. ἀγάπη] ἐστιν. ibid.. 1 Ioh. 2, 5. 22 ter. 26. 3, 4. 15. 4, 3. 20. 5, 17. 9. 17. 2 Ioh. v. 7. Iud. v. 16. Apoc. 2, 2 bis. v. 10. 3, 9. 5, 11. 17, 14. 18, 7. 19, 10 bis. 20, 6. — v. 12. ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς sc. βιβλίον. 21, 8. 12. 18. 22, 9. — Iac. 5, 12. ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ *esto autem affirmatio vestra affirmans et negatio negans = quae affirmatis, vere affirmetis, quae negatis, vere negetis.* Cf. ad h. l. *Theile* ep. Iac. p. 267. — (Hdian. 8, 10. 10. Xen. Cyr. 1, 4. 27.) — additur *dativ.* pers. i. e. vel: *für Iem.* τί, ut ἔνδειξις ἀπωλείας, σωτηρίας Phil. 1, 28. — τίς, ut μάρτυς, σκεῦος, φίλος = *testem, instrumentum, amicum me praebeo alicui* Act. 1, 8. 9, 15. 19, 31. 22, 15. θεός Apoc. 21, 7. υἱός *filius alicui sum, instar filii sum alicui = ut filius tractor ab aliquo* Apoc. 21, 7. — ἐμαυτῷ νόμος *ipse mihi sum instar legis* i. e. *ipse mihi legem* [vel id, quod praecipit lex mos.] *scribo* Rom. 2, 14. — vel: *iudice aliquo, nach der Ansicht, nach dem Urtheile Iem.* [vid. ἀδυνατέω] τινὶ μωρία, δύναμις θεοῦ 1 Cor. 1, 18. 2, 14. εὐωδία 2 Cor. 2, 15. — vel: *sum alicui causa alicuius rei,* ut ἀτιμία, δόξα, καύχημα, λύπη, ὀδύνη, οὐαί, χαρά Luc. 1, 14. Rom. 9, 2. 1 Cor. 9, 16 bis. 11, 14. 15. — vel: *im Verhältnisse zu Iem.,* ut μαθητής τινι Ioh. 13, 35. Vid. de h. l. sub ἐγώ monita. — — interdum abest nom. praedicati e contextu cognoscendum, ut Marc. 14, 62. coll. v. 61. Luc. 22, 70. Ioh. 1, 21. 9, 9. 18, 5. 6. 8. — ὅτι ἰησοῦς ἐστι scil. ille, qui adstabat vel aderat Ioh. 20, 14. 21, 4. 7 bis. 12. ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι scil. ὁ παρεστώς Ioh. 20, 14. — 13, 13. εἰμὶ γάρ scil. ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος. — ὅτι ἐγώ εἰμι scil. ὁ χριστός Ioh. 4, 26 coll. v. 25. 8, 24. 28. 13, 19 coll. 4, 26. — Marc. 13, 6 et Luc. 21, 8. in quibus locis „scriptor verba ὁ χριστός propterea omisit, quod Messiae cogitatio tanta perspicuitate eius animo obversaretur, eam ut verbis concipi non opus esse putaret" cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 561. — ἐγώ εἰμι i. e. *ego, quem nostis, sum* ὁ περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, Matth. 14, 27. 28. Marc. 6, 50. Ioh. 6, 20. — μήτι ἐγώ εἰμι sc. ἐφ' ὃν ταῦτα λέγεις; Matth. 26, 22. 25. — οὐκ εἰμί sc. ἐξ αὐτῶν Luc. 22, 58. Ioh. 18, 17. 25. — τί οὖν ἐστι *quid igitur est* scil. statuendum = *was folgt also?* Act. 21, 22. 1 Cor. 14, 15. 26. — — abest subiectum, quod tamen facile e contextu cognoscitur Act. 12, 3. ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς ἰουδαίοις sc. τὸ κακῶσαι τοὺς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ταύτης. — — substantivum praedicati metonymice dicitur, ut Ioh. 1, 4. 8. 6, 63. 8, 33. 11, 25. 12, 50. 14, 6. Act. 8, 10. 1 Cor. 10, 16. 2 Cor. 1, 14. 3, 17. 11, 22. Eph. 2, 14. 3, 13. Phil. 3, 3. 1 Thess. 2, 20. 1 Ioh. 2, 2. 4, 8. 16. 5, 6. 20. — — ponitur substantivum praedicati metaphorice, ut τυφλός Ioh. 9, 40. 41. — σαμαρείτης εἶ σύ = *homo nequam es* 8, 48. — ἀπαρχή Rom. 16, 15. 1 Cor. 16, 5. ἓν σῶμα = *Ein Ganzes* Rom. 12, 5. 1 Cor. 10, 17. — κεφαλή 1 Cor. 11, 3 bis. Eph. 5, 23. Col. 2, 10. — σκότος, φῶς, ἡμέρα, Eph. 5, 8. 1 Thess. 5, 5. — — iungitur εἰμί c. *substantivo* praedicati fortius ut exprimatur notio verbi substantivo cognati, ut ἐπιθυμητής 1 Cor. 10, 6. ζηλωτής 1 Cor. 14, 12. κριτής Iac. 4, 11. ὀφειλέτης Rom. 1, 14. παραβάτης 2, 25. ποιητής Iac. 4, 11. — ζήτημα Act. 18, 15. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 76. — per imaginem ita usurpatur substantivum praedicati, ut aliquis esse dicatur aliquis vel aliquid, quatenus idem est vel idem praestat alicui, quod est vel praestat res aut persona substantivo praedicati significata, in quibus *sum = eodem loco habendus sum, quo,* vel *aequiparandus sum* rei vel personae praedicato significatae, etiam: *repraesento* Matth. 5, 13. ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς i. e. *vos estis, qui eadem praestatis officia, quae praestat terrae sal.* v. 14. — 12, 50. coll. Marc. 3, 35. et Luc. 8, 21. αὐτός μου — ἐστιν i. e. *is eodem loco mihi est* vel *habetur, quo mihi sunt frater, soror et mater.* Matth. 16, 18. 23. 23, 8 — v. 31. υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας, verba ambigue dicta, vel: *posteri estis,* vel *similes estis illis, qui trucidarunt prophetas.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 686. *Kuinoel* ad h. l. coll. *de Wette* Ev. Matth. p. 193. — Matth. 19, 6. et Marc. 10, 8. οὐκέτι εἰσὶ δύο = *matrimonio iuncti non amplius habendi sunt duo.* — Luc. 15, 31. Ioh. 6, 33. 35. 41. 48. 50. 51 bis. 55. 8, 39. 10, 7. 9. 11. 14. 34. 15, 1. 5. Act. 4, 11. οὗτός ἐστιν — κεφαλήν, q. l. Apostolus et quae acciderant Iesu et quae de fatis eius vaticinatus erat Psalmista una sententia comprehendit = οὗτός ἐστιν, ἐφ' ὃν λέγεται· λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· ἐξουθενηθεὶς γὰρ ὑφ' ὑμῶν ἐγενήθην εἰς κεφαλήν. — τέκνον vel υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι i. e. *filii loco habeor et tractor a Deo* i. e. *summo me amore Deus complectitur* Rom. 8, 14. 16. Gal. 3, 26. 4, 6. 1 Ioh. 3, 2. — 1 Cor. 3, 9. 16. 17. coll. 2 Cor. 6, 16. — 1 Cor. 4, 17. ὅς ἐστι τέκνον μου i. e. *quem, Christianum a me factum, ut filium habeo et amo.* 5, 7. 6, 15. — v. 16. ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν i. e. *ita cum ea coniungitur, ut amborum corpora in unum quasi coalescant.* v. 17. ὁ δὲ — ἓν πνεῦμά ἐστι i. e. *ita cum eo iungitur, ut ambobus sit unum idemque πνεῦμα.* v. 19. 9, 1. 2. 3. 12, 27. 2 Cor. 2, 15. 3, 1. 2. 3. Gal. 3, 7. 28. 29. 4, 28. 31. Eph. 1, 14. 23. 4, 25. 5, 30. Col. 1, 18. 24. 2, 17. 1 Tim. 3, 15. Hebr. 3, 6. Iac. 4, 14. 2 Petr. 2, 17. Iud. v. 12. Apoc. 1, 8. 11. 21, 6. coll. 22, 13. — 21, 22. de h. l. singul. ἐστί ad subiecta plura pertinente vid. ἀκολουθέω. — 22, 16. — — — d) per pronomen vel *demonstrat.,* ut οὗτος praeparans sequentia [vid. οὗτος] = *folgender,* sq. oratione dir. Matth. 10, 2. Ioh. 1, 19. Act. 8, 32. abest οὗτος Matth. 5, 37. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 241. *de Wette* Ev. Matth. p. 64. et de diplasiasmo ἀμήν. — seq. infinit. obiecti nota Iac. 1, 27. — sq. ὅτι = *dass, quod* [vid. ὅτι], ubi poni etiam poterat vel infin. vel acc. c. infin. Ioh. 3, 19. 21, 23. 1 Ioh. 1, 5. 3, 11. 14. 5, 11. — seq. nomine per appositionem addito 1 Ioh. 5, 4. 2, 25. de h. l. appositione per attractionem iuncta c. pron. relativo vid. *Win.* p. 337. 483. *Buttm.* §. 130, 2. — seq. ἵνα c. coniunct. [cf. *Win.* p. 314.] Ioh. 6, 29. 39. 40. Ioh. 15, 12. 17, 3. 1 Ioh. 3, 11. 23. 5, 3. — abest οὗτος Ioh. 4, 34. — — τηλικοῦτος Iac. 3, 4. — τοσοῦτος Ioh. 21, 11. Vid. de his l. infra 1. A. b. — — τοιοῦτος ὤν *cum talis sim.* Philem. v. 9. De particip. resolvendo per *cum* vid. ἀγανακτέω. — τοσοῦτος Ioh. 21,

11. Iac. 3, 4. de horum l. particip. ὢν resolvendo per *quamquam* vid. supra No. 1. A. a. ad 1 Cor. 12, 12. notata. — pron. adiect. αὐτός, item ὁ αὐτός Matth. 26, 48. et Marc. 13, 44. — Luc. 24, 39. — σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ Hebr. 1, 12. — pron. infinit. τίς, *aliquis* 1 Cor. 10, 19. cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 174. metaph. *magni momenti sum, praesto.* Ita εἰμί τις [vid. τίς] Act. 5, 36. Gal. 1, 7. (Epictet. Enchirid. c. 13 et 24.) — εἰμί τι, nunc de personis auctoritate pollentibus vel excellentibus 1 Cor. 3, 7. Gal. 2, 6. 6, 3. — nunc de rebus pretium habentibus Gal. 6, 15. (Plat. Phaedon. c. 8.) — — *interrogat.* τίς, *quis?* nunc proprie Matth. 16, 2. τίνα με λέγουσιν — εἶναι; v. 15. 21, 10. Marc. 1, 24. 4, 41. 8, 27. 29. Luc. 4, 34. 5, 21. 7, 49. 8, 25. 9, 9. 18. 20. 10, 22. Ioh. 1, 19. 6, 9. 8, 25. 12, 34. 21, 12. 20. Act. 9, 5. 13, 25. 19, 15. 35. 21, 33. 22, 8. 23, 19. 26, 15. Rom. 9, 20. 14, 4. 1 Cor. 3, 5. 14, 15. 2 Cor. 12, 13. Eph. 1, 18. Hebr. 12, 7. Iac. 4, 12. 1 Ioh. 3, 2. Apoc. 7, 13. — c. indicat. praes. in oratione obliqua [vid. βάλλω] legitur Luc. 19, 3. Ioh. 5, 13. 6, 64. — addito dat. pers. = *für Jemanden* 1 Cor. 9, 18. — nunc ποῖος, *qualis* [vid. τίς quis] Luc. 1, 66. τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; πόσος, *quantus* Marc. 9, 21. — ποταπός, *qualis* Luc. 1, 29. de cuius l. εἴη v. sub εἰ I. 3. notata. — — *relativ.* ut οἷος 2 Cor. 10, 11. — ὁποῖος Act. 26, 29. 1 Cor. 3, 13. Gal. 2, 6. — ὅς Luc. 7, 27. Apoc. 1, 19. de verbo plural. c. neutro plural. vid. ἀκολουθέω. — ὅστις Gal. 5, 10. 19. — *possess.* Luc. 6, 20. Ioh. 7, 16. 13, 35. 14, 24. 17, 6. 9. — Matth. 20, 23. et Marc. 10, 40. τὸ δὲ καθίσαι — οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι. Cf. Lamb. Bos. p. 155. ed. *Schäfer.* — — e) per *nom. numerale* universe Marc. 5, 13. 6, 44. Act. 19, 7. 23, 13. — εἷς, μία, ἕν propr. Ioh. 12, 2. Gal. 3, 20. Iac. 2, 19. — Act. 4, 32. τοῦ δὲ πλήθους — ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία pro: *summa concordia, summus animorum consensus.* — ἓν εἶναι metaphorice dicuntur vel *qui ita consentiunt, ut unum animum, unam mentem sequantur* Ioh. 17, 11. 21. 22. 23. [10, 30.] — vel *qui eadem potentia gaudent* Ioh. 10, 30. cf. *Lücke* 2. p. 290. et *de Wette* Ev. Ioh. p. 131. — *qui eodem loco sunt* vel *habentur* 1 Cor. 3, 8. Gal. 3, 28.: πάντες — ἐστε = *eadem apud Deum gratia, pari iure utimini, eorundem beneficiorum participes estis.* — — f) *interveniente adverbio qualitatis* [cf. *Viger.* p. 376. *Bornem.* ad Xen. An. 4, 3. 8. *Herm.* ad Soph. Antig. v. 633. 634. *Schäfer* ad Dion. Hal. de compos. verb. p. 76. ad Eurip. Orest. p. 21 ed. Lips. *Fischer* ad Plat. Euthyphr. c. 1. *Win.* p. 436. *Matth.* §. 309, c.] ut οὕτως εἰμί, *ita me habeo, talis sum.* Ita in comparatione nunc de rebus, praeced. ὥσπερ, καθώς, vel sq. ὡς Matth. 13, 40. 24, 27. 37. 39. Marc. 4, 26. Luc. 17, 26. — nunc de personis Luc. 17, 24. — universe, de rebus Matth. 1, 18. 13, 49. 19, 10. 20, 26. 1 Cor. 7, 26. τὸ οὕτως εἶναι *hac, qua est, conditione uti* 1 Petr. 2, 15. — in formula concedentis 2 Cor. 12, 16. ἔστω δέ = ἔστω δὲ οὕτως (plene Xen. H. G. 5, 4. 31.) — de personis Ioh. 3, 8. Rom. 4, 18. ad q. l. cf. τούς ὁ Gen. 15, 5. — addito dat. pers. i. e. *für Jemanden* Luc. 11, 30. — praeced. vel sequente adv. relativo Matth. 13, 40. Luc. 17, 24. — ταῦτα adverbialiter = οὕτως [cf. *Matth.* §. 471, 13. *Win.* p. 152. 539. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 103.] 1 Cor. 6, 11. — ὥσπερ: εἰμὶ ὥσπερ τις i. e. *similis sum alicui* Matth. 6, 5. Luc. 18, 11. — addito dat. pers. = *für Jem.* i. e. *nach dem Urtheile Jemandes* Matth. 18, 17. ἔστω σοι ὥσπερ — τελώνης *sit tibi pro pagano et portitore* = *parem habebis eum pagano et portitori.* Cf. *Matthiae* §. 388. p. 710 sq. — ὡς, *sicut,* εἰμὶ ὡς τις = *similis sum alicui,* ut forma Matth. 28, 3. — vel moribus Luc. 6, 40. 11, 44. 22, 27. — vel sorte, conditione Matth. 22, 30. Marc. 6, 34. 12, 25. Rom. 9, 27. 1 Cor. 7, 7. 29. 1 Petr. 2, 25. — *qualis sum* Apoc. 22, 12. — καθώς, καθώς εἰμι, *qualem me habeo, qualis sum* Act. 22, 3. 1 Thess. 2, 13. 1 Ioh. 3, 2. 4, 17. — περισσοτέρως 2 Cor. 7, 15. τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως [= περισσότερα] εἰς ὑμᾶς ἐστιν i. e. *maior* sc. quam ante, *eius erga vos amor est.* — ἀνεκτότερον, addito dativo regionis Matth. 10, 15. Marc. 6, 11. ἀ. ἔσται Σοδόμοις i. e. *tolerabilior erit sors Sodomitarum.* Luc. 10, 12. 14. (Hom. Iliad. 9, 551.) — vel *loci,* ut ἐγγύς absolute Matth. 26, 18. Apoc. 22, 10. — Matth. 24, 32. 33. Marc. 13, 28. 29. — Luc. 21, 30. 32. 19, 11. Ioh. 2, 13. 6, 4. 7, 2. 11, 55. — τινός Rom. 10, 8. — μακράν Marc. 12, 34. Eph. 2, 13. — πόῤῥω Luc. 14, 32. — ἐπάνω τινός, *superior aliquo sum* Ioh. 3, 31. — χωρίς [seorsim] sq. gen. *absque aliqua re* sum Hebr. 12, 8. — — — g) per *praepositiones* ut κατά τινος sum *contra aliquem* i. e. *adversor alicui* Matth. 12, 30. Luc. 9, 50. 11, 23. Gal. 5, 23. — κατά τι i. e. *conveniens sum alicui rei* 2 Cor. 11, 15. — Rom. 2, 2. κατὰ ἀλήθειαν *secundum verum rei,* de qua agitur, *rationem, ut veri ratio postulat,* de sententia iudicis = *ut iustitiae leges postulant.* 8, 5. οἱ κατὰ σάρκα ὄντες = οἱ σαρκικοί, *qui carni sese accommodant* vel *dictamini τῆς σαρκός obsequuntur.* — ἐστί τι κατὰ ἀνάγκην = *vi extortum est aliquid,* κατὰ ἑκούσιον = *sponte oblatum* Philem. v. 14. — κατὰ ταὐτά = *eodem modo* Luc. 17, 30. — παρά τινος [sum e vicinia alicuius =] *missus sum ab aliquo* Ioh. 6, 46. 7, 29. 9, 16. 33. (Xen. An. 2, 4. 15.) — de rebus: *acceptum referor ab aliquo* vel *alicui* Ioh. 17, 7. — πρό τινος *prior* vel *superior aliquo* sum Col. 1, 17. — πρός τι, *sum prope ad, appropinquo,* ita de die vergente πρὸς ἑσπέραν. Luc. 24, 29. (Achill. Tat. 5, 343. ἦν δὲ πρὸς ἑσπέραν coll. Thuc. 7, 79.) — ὑπέρ τινος i. e. vel *super aliquo sum* = *supero, superior sum* Luc. 6, 40. — vel *pro aliquo sum* i. e. *adiutor sum alicui, facio c. aliquo* Marc. 9, 40. Luc. 9, 50. coll. Rom. 8, 31. — εἰς, sq. accus. *person.,* ut ὥστε τὴν πίστιν — εἶναι εἰς θεόν i. e. *ut fiducia vestra — collocata sit in Deo* 1 Petr. 1, 21. — sq. accus. *rei,* ita in confusione duarum locutt., quarum una transitus in statum [γίνεσθαι εἴς τι], altera esse aliquid [εἶναί τι] significatur. Pertinent huc loci e V. T. libris excitati, ut ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν i. e. *qui erant duo, una erunt caro* Matth. 19, 5. Marc. 10, 8. 1 Cor. 6, 16. Eph. 5, 31. ita pro הָיָה sq. לְ Gen. 2, 24. — Luc. 3, 5. ἔσται — λείας *tortuosa* [convertentur in recta et] *erunt recta et viae asperae* [mutatae in planas] *erunt planae.* Ita pro הָיָה sq. לְ Ies. 40, 3. — 1 Ioh. 5, 8. οἱ τρεῖς [scil. μάρτυρες, ut τὸ πνεῦμα, τὸ ὕδωρ, τὸ αἷμα] εἰς τὸ ἕν εἰσι i. e. *tres illi unum sunt testimonium* = *ita consentiunt, ut unius testimonii loco sint habendi.* Ioh. 17, 23. ἵνα — ἓν i. e. *ut perfecte uniti sint* = *ut prorsus consentiant.* Act. 8, 23. εἰς — ὁρῶ σε ὄντα *video te* [transiisse in χ. π. καὶ σ. ἀ.] *herbam venenatam, herbam amaram et fasciculum improbitatis.* Act. 13, 47. τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν i. e. *ut sis* σωτηρία = σωτηρίας *auctor vel nuntius.* Ita הָיָה sq. לְ Ies. 49, 6. — Col. 2, 22. ἅτινα — εἰς φθοράν *quae omnia* φθορᾶς *causa sunt* vel *perniciem afferunt* = *perniciosa sunt.* Eph. 1, 12. Vide tamen de h. l. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 61 sq. et *Knapp,* interpungentes: εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ i. e. die wir vorher bestimmt waren, *diejenigen zu sein, zum Ruhme seiner Herrlichkeit, die schon vorher auf Christus hofften* (ita τέλλομαι εἰς χάριν Pind. Ol. 1, 122. ὁ εἰς κάλλος βίος i. e. vita quae in ea intendit, quae honesta sunt = *vita honesta* Xen. Ages. 9, 1.) Cf. *Win.* p. 170. *de Wette* Act. Apost. p. 67. coll. p. 31. *Ewald* p. 603. gr. min. p. 264. *Gesen.* p. 816. *Simon.* lex. hebr. p. 250 ed. *Win. Matth.* §. 578. — — additur dat. person. = vel *sum alicui aliquis* vel *aliquid, ich bin etwas für Iem.,* ut ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα — θυγατέρας i. e. *paterno erga vos ero animo et vos animum mihi praebebitis filio filiaque dignum* 2 Cor. 6, 18. Hebr. 1, 5. — ita pro הָיָה sq. לְ Ezech. 36, 28. 2 Sam. 7, 14. — Hebr. 8, 10. ἔσομαι — εἰς θεόν [i. e. *Deus propitius, Deus tutor*] καὶ — εἰς λαόν [i. e. *populus peculiaris* vel περιούσιος] coll. Exod. 6, 7. Levit. 26, 12. Ier. 31, 33. — 1 Cor. 4, 3. ἐμοί — ἐστιν εἰς ἐλάχιστον = *es ist für mich etwas ganz Unbedeutendes.* Cf. *Win.* p. 170. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 69. — vel: *ich diene Iemandem zu etwas, ich gereiche Iem. zu etwas,* ubi Lat. *sum* seq. duplici dativo, ut εἰς σημεῖον *signo sum alicui* 1 Cor. 14, 22. εἰς μαρτύριον Iac. 5, 3. (εἰς μείζονά σοι ὠφέλειαν ἔσομαι Aesop. fab. 21, 2.) Cf. *Win.* p. 170. *Meyer* l. l. p. 235. — — ἐκ sq. genit. totius, cuius pars est aliquis vel aliquid = *pertineo ad aliquem* vel *ad aliquid,* de rebus: *sum pars alicuius rei* [vid. ἐκ] 1 Cor. 12, 15. 16 bis. (ita genit. simplex Plat. de rep. 5. p. 30.) — de personis: *sum e numero* vel *classe alicuius* = ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τινος, ita plene Luc. 22, 3. — et ἔκ τινος [vid. ἐκ] Matth. 26, 73. Marc. 14, 69. 70. Luc. 22, 58. Ioh. 1, 24. 6, 64. 71. 7, 50. 10, 26. 18, 17. 25. Act. 21, 8.

2 Tim. 3, 6. 1 Ioh. 2, 19 bis. Apoc. 17, 11. (εἰς ἐκ Herodot. 2, 46. Plut. vit. Galb. c. 27.) — metaph. *commercium habeo c. aliquo*, addito οὐ: *alienus sum ab aliqua re* Gal. 3, 12. — 1 Ioh. 2, 21. Vide tamen de h. l. etiam infra sub D. adnotata. — — — b) per *geniticum* simplicem vel *totius*, cuius pars est aliquis, εἰμί τινος, *sum e numero alicuius* 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 1, 15. (Xen. Anab. 1, 2. 3. Thuc. 1, 75. 3, 70.) cf. *Matthiae* §. 322. *Markland* l. l. *Fischer* l. l. *Viger*. p. 628. – vel *qualitatis* [vid. γίνομαι no. 2.] Act. 9, 2. Hebr. 10, 39. 12, 11. (Xen. H. G. 2, 4. 36. Thuc. 1, 113.) — vel *facultatis* et *officii*: ἐστί τινος = *competit alicui, est alicuius* Act. 1, 7. (Xen. An. 2, 1. 4.) cf. *Matthiae* §. 316, e. p. 622 sq. L. Bos. p. 155 ed. *Schäfer*. — *aetatis* [vid. γίνομαι no. 2.] Marc. 5, 42. Luc. 3, 23. Act. 4, 22. —

b) refertur *ad explicandam rem, sum* i. e. *significo, innuo, ich bedeute, deute an.* Ita a) in formulis τί ἐστι Matth. 9, 13. 12, 7. Marc. 1, 27. 9, 10. Luc. 20, 17. Ioh. 16, 17. 18. 10, 6. Eph. 4, 9. — post γνῶναι, διαπορεῖν, ἐπερωτᾶν, πυνθάνεσθαι: τί εἴη ταῦτα [cf. *Passow* sub voc. οὗτος. *Matth.* §. 488, 7.] τί εἴη τοῦτο, τί ἂν εἴη, τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι; [cf. *Viger*. p. 264.] Luc. 15, 26. 18, 36. — Act. 2, 17. 17, 20. — 10, 17. — Luc. 8, 9. — τοῦτ' ἔστι i. e. *hoc significat, hoc mihi volo, das heisst, nämlich* Matth. 27, 46. Marc. 7, 2. Act. 19, 4. Rom. 7, 18. 9, 8. 10, 6. 8. Philem. v. 12. Hebr. 7, 5. 9, 11. 10, 20. 13, 15. 1 Petr. 3, 20. — τοῦτο δέ ἐστι Rom. 1, 12. 1 Petr. 1, 25. — ὅ ἐστι Marc. 3, 17. 7, 11. 34. 12, 42. 15, 34. 42. Act. 4, 36. Hebr. 7, 2. Apoc. 22, 17. — b) in parabolarum explicatione, Matth. 13, 19. 20. 22. 23. 37—39. Marc. 4, 15. 16. 18. 20. Luc. 8, 11 — 15. — c) universe Luc. 8, 11. 12, 1. Act. 2, 16. Gal. 4, 24 bis. 25. 26. Col. 1, 16. 1 Tim. 3, 15. Apoc. 1, 19. ἅ εἰσι, de h. l. plur. iuncto c. neutro plur. cf. *Matth.* §. 300. *Bornem.* schol. p. 155. *Win.* p. 333. — v. 20 bis. 4, 5. 5, 6. 8. 11, 4. (Xen. H. G. 1, 4. 1.)

c) pertinet *ad commorationem*, cum quaeritur: *ubi* [in quonam loco vel statu vel negotio] versetur aliquis, ubi Lat. *sum = versor*, i. e. *ich bin, ich befinde mich, halte mich auf.* Ita legitur aa) iunct. c. *adverbiis* α) universe i. e. de personis et rebus — ut ἐκεῖ Matth. 2, 14. 18, 20. 27, 55. Marc. 2, 6. de h. l. καθήμενοι vid. κάθημαι. 5, 11. de h. l. partic. βοσκομένη vid. βόσκω. — 3, 1. 6, 55. Luc. 2, 6. 6, 6. 8, 32. 10, 6. Ioh. 2, 1. 5, 5. 11, 15. 12, 26. Act. 16, 1. de indicat. in orat. obliqua Ioh. 6, 24. 12, 9. vid. ἀκούω, βάλλω. — abest ἐκεῖ facile cogitatione addendum Matth. 12, 10. Marc. 2, 15. 8, 1. 14, 4. 13, 11. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 59. 60. — de verbis Luc. 5, 17. vid. sub δύναμις ad h. l. notata. (Xen. H. G. 4, 8. 14.) — ἐνθάδε Act. 16, 28. — ἔσω Ioh. 20, 28. — ὁμοῦ Ioh. 21, 2. de h. l. plur. ἦσαν vid. sub ἀκούω ad Act. 5, 24. observata. — οὗ Matth. 2, 9. — ὅπου Marc. 2, 4. 5, 40. Ioh. 6, 62. 7, 36. 42. 11, 32. 12, 1. de praesenti εἰμί Ioh. 7, 34. 12, 26. 14, 3. 17, 24. vid. sub αἴρω notata et *Win.* p. 242. *de Wette* Ev. Ioh. p. 98 sq. 144. — (Xen. Cyr. 2, 4. 31.) — ποῦ Matth. 2, 2. Ioh. 7, 11. 8, 10. 9, 12. (Lucian. D. Mort. 18, 1.) — ὧδε Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. — Matth. 28, 6. Marc. 16, 6. de h. l. asyndeto vid. ἀκαίρως. — Luc. 24, 6. — Marc. 6, 3. Ioh. 6, 9. — ἀπέναντί τινος, *versari ante aliquem = obversari alicui* Rom. 3, 18. coll. Ps. 36, 2. ἐκτός τινος *extra aliquid* 1 Cor. 6, 18. ἐκτός — ἐστιν *extra corpus est* scil. „*insofern das Factum ausserhalb des Körpers zu Stande gekommen ist*" *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 111. — ἔμπροσθέν τινος Luc. 14, 2. ἐντός τινος 17, 21. ἐνώπιόν τινος, *coram aliquo* Apoc. 1, 5. 7, 15. μακρὰν ἀπό τινος Ioh. 21, 8. His adde Matth. 24, 28. Marc. 14, 24. et Luc. 22, 11. Act. 16, 13. 17, 1. — Luc. 8, 25. 2 Petr. 3, 4. — Apoc. 13, 9. 18. 14, 12. — β) de regionibus, terris, locis: *situs sum*, ut ἀντιπέραν τινός Luc. 8, 26. — ἐγγύς, nunc absolute Ioh. 19, 42. nunc sq. gen. 11, 18. 19, 20. Act. 1, 12. nunc sq. dat. Act. 9, 38. 27, 8. — ὅπου Ioh. 18, 1. (ita εἶναι Pausan. 3, 1. 1. 2, 35. 7.)

bb) c. *praepositionibus* α) mansionem in loco indicantibus, ita per attract. εἰς, [ubi poni poterat ἐν, vid. εἰς in fine] ut Marc. 2, 1. ἠκούσθη [i. e. *man hatte gehört*], ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. 13, 16. Luc. 11, 7. Ioh. 1, 18. ὁ ὢν — πατρός trop. pro: *patri coniunctissimus et dilectissimus.* Cf. *Lücke* 1. p. 483. *de Wette* Ev. Ioh. p. 24. *Win.* p. 324. — Act. 8, 20. de h. l. optat. vid. ἀποδίδωμι no. 2. — ἐν, in, nos: *in, auf, an*, sq. dat. nunc *loci*, ut εἶναι ἐν τῇ ὁδῷ Matth. 18, 20. 24, 26. 40. Luc. 15, 25. 17, 36. — Matth. 25, 36. coll. v. 43. Marc. 1, 23. et Luc. 4, 33. — Marc. 4, 36. 5, 5. 6, 47. de h. l. particip. ἀναβαίνοντες vid. ἀναβαίνω. 14, 3. 66. 15, 41. Luc. 1, 8. 2, 8. 49. 4, 33. 7, 25. 9, 12. 11, 1. coll. Act. 11, 5. ἐν τῷ εἶναι — προσευχόμενον *cum ipse esset in loco aliquo preces fundens.* — Luc. 18, 3. 22, 53. 23, 7. 43. 24, 6. 53. Ioh. 1, 10. 2, 23. 3, 13. de h. l. verbis: ὢν — οὐρανῷ = *der Himmlische, der Himmelsbewohner*, sic ut insit expositio nominis ὁ υἱὸς τ. ἀνθρ. vid. *Win.* p. 324. *Lücke* 1. p. 590 sqq. *de Wette* Ev. Ioh. p. 46. — 5, 13. 9, 5. 11, 6. 30. 31. 17, 11. 12. Act. 5, 12. 7, 2. 9, 10 coll. 36. 10, 1? de h. l. lect. vid. *Schott, de Wette, Griesb.* ad h. l. 13, 1. 16, 3. 19, 1. 16. 27, 37. Rom. 1, 7. 8, 34. 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 1, 1. 5, 4. 7, 3. ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε *in intimis animi nostri recessibus estis = in animo nostro vos habemus* trop. pro: *tenerrimo in vos ducimur amore.* Eph. 1, 1. 6, 9. ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριος [*dass auch Euer Herr*] vel ὅτι καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν [*dass auch euer und ihr* — scil. τῶν δούλων — *Herr*] — οὐρανοῖς. Vid. de h. l. lect. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 530. *Schott, Griesb.* — Phil. 1, 1. 2 Tim. 2, 20. Hebr. 7, 10. 1 Petr. 3, 22. 2 Petr. 1, 18. Apoc. 9, 10. κέντρα ἦν ἐν [i. e. *an*] ταῖς οὐραῖς αὐτῶν. 22, 3. — — nunc seq. dat. *personae* vel *cui insunt* aut in qua deprehenduntur vires, virtutes, vitia quaedam Ioh. 1, 4. 48. 2, 25. 7, 18. 8, 44. Act. 13, 15. 20, 10. 1 Ioh. 1, 5. 4, 12. 5, 4. — οὐκ ἔστι τι ἔν τινι *abest aliquid ab aliquo, non deprehenditur aliquid in aliquo*, ut ἡ ἀγάπη τοῦ πατρός 1 Ioh. 2, 15. ὁ λόγος αὐτοῦ 1, 10. 3, 5. de h. l. praes. in re durante vid. ἀδικέω. — Act. 25, 5. εἴ τι — τούτῳ *si quid* [scil. criminis] *est in hoc viro.* — vel: *in cuius societate* versatur aliquis, *in Gemeinschaft mit Iem. stehen*, ut ἐν κυρίῳ Rom. 16, 11. ἐν χ. ἰησοῦ 1 Cor. 1, 30. 1 Ioh. 2, 5. 5, 20. de intima Dei patris et Iesu filii Dei ratione et necessitudine Ioh. 14, 10. — vel *in qua operans versatur* aliquis, ut Deus 1 Cor. 14, 25. ἰησοῦς χρ. 2 Cor. 13, 5. τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας Ioh. 14, 17. — vel *in cuius vicinia* est aliquid, ut τὸ φῶς Ioh. 11, 10. οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ i. e. *abest ab eo* σκάνδαλον 1 Ioh. 2, 10. — Ioh. 17, 26. ἵνα ἡ ἀγάπη — κἀγὼ ἐν αὐτοῖς i. e. *ut amor, quo me dilexisti, iis adsit et ego iis adesse* [Matth. 28, 20.] *intelligar.* — vel *in qua situm est* vel qua nititur aliquid, ut σωτηρία Act. 4, 12. — sq. dat. *plural. personarum, in quibus mediis* i. e. *inter quas*, in quarum numero versatur aliquis Matth. 27, 56. Marc. 15, 40. de h. l. singul. ἦν ad subiecta plura pertinente vid. ἀκολουθέω. — Act. 7, 44. Rom. 1, 6. — ἐν τῇ συνοδίᾳ metonym. pro: ἐν τοῖς συνοδεύουσι Luc. 2, 44. — — seq. dat. rei, vel *cui inest* i. e. *in qua continetur aliquid* 1 Ioh. 4, 18. φόβος — ἀγάπῃ = *metus abest ab amore*, Ioh. 9, 30. ἐν — τούτῳ θαυμαστόν ἐστι i. e. *darin liegt etwas Sonderbares.* — vel *in qua constat* vel *cernitur aliquid, in etwas bestehen* 1 Ioh. 4, 10. — vel *in qua situm est* vel *qua nititur aliquid* 1 Cor. 2, 5. — vel *in qua* tractanda *versatur* aliquis 1 Tim. 4, 15. — sq. dat. nominis statum vel conditionem, in quibus versatur aliquis, indicantis Marc. 5, 25. Luc. 8, 43. 11, 21. 23, 12. 40. Ioh. 7, 4. vid. ad h. l. *de Wette* Ev. Ioh. p. 93. — Rom. 7, 5. 8, 7. 8. 1 Cor. 15, 17. ἔτι ἐστὲ — ὑμῶν. *etiamnum estis in peccatis vestris* i. e. „Vestra, quae patrastis facinora adhuc habetis, eorum venia a nemine impetrata" cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. P. 1. p. 292. — 2 Cor. 8, 8. 13, 5. Phil. 4, 11. 1 Thess. 2, 6. 5, 4. 1 Tim. 2, 12. 1 Ioh. 2, 9. 11. — vel: *es befindet sich etwas in etwas* Apoc. 9, 19. — — ἐπί c. genit. loci = *auf* Luc. 17, 31. Ioh. 10, 7. — = *über*, de munere = *praesum*, Act. 8, 27. Rom. 9, 5. Cf. ἐπί. — ἐπί τινι, de loco, *bei, auf, ad, in* Matth. 24, 33 et Marc. 13, 29. — Marc. 4, 38. — — seq. accus. ut εἶναι ἐπὶ τὸ αὐτό i. e. [convenisse in unum eundemque locum et] *versari in uno eodemque loco* Act. 1, 15. 2, 1. 44. 1 Cor. 7, 5. — χάρις τοῦ θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό i. e. *requiescebat in eo*, trop. pro: *contigit ei.* Act. 4, 33. — — κατά c. acc. loci Act. 11, 1. vid. κατά. — παρά c. acc. loci: *versor ad, iuxta, bei, in der Nähe* Marc. 5, 21. — πρό, *ante*, sq. genit. loci, de templo, ubi Latini: *situs sum ante* Act. 14, 13. — πρός, sq. acc. loci: *versor ad* vel *iuxta locum* Marc. 4, 1. — sq. acc. pers. *ad latus*

alicuius i. e. apud aliquem Matth. 13, 56 coll. Marc. 6, 3. — Marc. 9, 19. et Luc. 9, 41. ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι i. e. wie lange soll ich bei euch sein? De qua futuri vi vid. ἀγοράζω. — ὑπό sq. acc. loci: versor sub Ioh. 1, 49. 1 Cor. 10, 1. — c. accus. personae vel rei = subsum vel subiectus sum alicui Rom. 3, 9. 6, 14. 15. 1 Cor. 9, 20. Gal. 3, 10. 25. 4, 21. 5, 18. 1 Tim. 6, 1. (Xen. H. G. 5, 5. 12.) — — β) comitatum et societatem indicantibus, ut μετά sq. gen. versor c. aliquo universe de personis et rebus Matth. 17, 17. Marc. 2, 19. 3, 14. 5, 18. Luc. 5, 34. 6, 3. 15, 31. 22, 53. de h. l. genit. absol. vid. ἀπέχω. — Ioh. 3, 26. 7, 33. 9, 40. 12, 17. 35. 13, 33. — de praes. locorum 14, 9. 15, 27. vid. διώκω. — Ioh. 16, 4. 32. 17, 24. 20, 24. Act. 9, 39. 20, 34. Apoc. 21, 3. — de rebus Marc. 4, 36. ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. vid. ad h. l. sub αὐτός. 2 Ioh. v. 2. de h. l. transitu a particip. ad verb. finitum vid. ἀπαλλοτριόω et de orat. variata sub ἀγαπάω observata. — pro: contingo alicui 2 Ioh. v. 3. — de personis, quae stant a partibus alicuius = facio c. aliquo propr. Matth. 26, 69. 71. Marc. 14, 67. Luc. 22, 59. — Matth. 12, 30 et Luc. 11, 23. (Xen. Anab. 1, 3. 15. Cyr. 2, 4. 7.) cf. Matthiae l. l. — universe et ex adiuncto pro: adsum alicui i. e. adiuvo aliquem. Ita de Deo Ioh. 3, 2. ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 8, 29. 16, 32. Act. 7, 9. 10, 38. 18, 10. 2 Cor. 13, 11. Phil. 4, 9. — ἡ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ Luc. 1, 66. Act. 11, 21. — de Iesu Messia Matth. 28, 20. [illegible] pro הָיָה sq. אֶת Gen. 21, 20. et εἶναι σύν τινι Xen. Cyr. 5, 4. 37. 7, 5. 77. — — σύν τινι Luc. 24, 44. Act. 13, 6. Phil. 1, 23. Col. 2, 5. 1 Thess. 4, 17. — de comitibus Luc. 7, 12. ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 8, 38. Act. 4, 13. 22, 9. 2 Petr. 1, 18. — pro: facio c. aliquo, sto a partibus alicuius Luc. 22, 56. Act. 5, 17. 14, 4. (Ios. Ant. 11, 6. 10. Xen. Cyr. 5, 2. 36.)

d) iunctum c. genitivo vel cum adverbiis et praeposit. motum e loco indicantibus pertinet ad origines alicuius significandas, ubi Latini oriundus sum, originis sum. Ita legitur aa) iunct. c. adverbiis, ut πόθεν, unde Matth. 21, 25. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; i. e. cuiusnam originis erat? Luc. 13, 25. 27. Ioh. 7, 27 bis. 9, 29. 30. — Ioh. 2, 9. οὐκ ᾔδει, πόθεν ἐστίν sc. ὁ οἶνος i. e. quis dator esset vini? de h. l. indicat. praes. in orat. obliqua vid. ἀκούω. — ἐντεῦθεν Ioh. 18, 36. ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ — ἐντεῦθεν = ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. (ita εἶναι ἐκεῖθεν Xen. An. 5, 6. 24. et ὅθεν 6, 6. [vel 4.] 14.) — bb) seq. genit. person. a vel e qua ortum habet vel proficiscitur aliquid 2 Cor. 4, 7. ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ = ut Deum auctorem habeat i. e. ut a Deo profecta esse intelligatur, q. l. genit. simplex alternat cum ἐκ sq. genit. — cc) sq. genit. rei, ubi Lat. ortum habeo ab aliqua re, tropice pro: studeo vel operam do rei alicui, sequor aliquid. [Ita Dem. 982, 3. cf. Schäfer ind. ad Dem. p. 467. Matthiae §. 315. p. 620.] 1 Thess. 5, 5. οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους, neque nocti neque tenebris ortum debemus, vel neque noctis neque tenebrarum filii sumus, trop. pro: non pertinet ad nos inscitia [vel: non subsumus inscitiae et vitiorum tyrannidi. Vid. infra sub e, aa.] — 1 Thess. 5, 8. ἡμέρας ὄντες oriundi a die, filii diei cum simus, tropice: religionis melioris luce collustrati cum simus [vel: pendentes a melioris religionis luce. Vide infra sub e. aa.] Alternat haec formula 1 Thess. 5, 5. cum verbis υἱοὶ φωτός ἐστε. — Graecis quemadmodum εἶναί τινος interdum dicitur pro: oriendum esse ab aliquo cf. Matth. §. 374. Viger. p. 240. (Hom. Iliad. 21, 209. Odyss. 4, 611. Xen. Anab. 3, 2. 3. Cyr. 1, 2. 1. Symp. 8, 7.) ita Hebraei per imaginem, ductam ab originibus alicuius, vocabulo בֵּן circumscribunt intimam alicuius c. aliqua re vel persona coniunctionem. Vide τέκνον, υἱός. — — dd) iunct. c. praeposit. ut ἀπό sq. genit. loci Ioh. 1, 45. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, (αὗται, sc. διώρυχες δύο, δ' ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ Xen. An. 2, 4. 13.) — ἐκ sq. genit. nunc loci, familiae, civitatis, nationis Luc. 2, 4. 23, 7. Ioh. 1, 47. 4, 22. 7, 52. 10, 16. 18, 36. Act. 4, 6. 23, 34. — Col. 4, 9. ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν i. e. popularis vester. Marc. 11, 30. et Luc. 20, 4. — ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῶν κάτω, ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἐκ τῶν ἄνω [vid. ἐκ] Ioh. 3, 31. 8, 23 ter. 17, 14 bis. 16 bis. 1 Ioh. 2, 16. 4, 5. Vide ad hh. ll. infra sub ἐκ observata. — nunc auctoris, Matth. 1, 20. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεγεννημένον ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Marc. 11, 30 et Luc. 20, 4. — Matth. 5, 37. Ioh. 7, 17. 22. Act. 5, 38. 39. 2 Cor. 4, 7. 1 Ioh. 2, 16. 4, 7. 5, 19. Apoc. 17, 11. (ita de natalibus alicuius Eurip. Iphig. Aul. v. 406.) cf. Matth. §. 375. — εἰμὶ ἔκ τινος metaph. pro: sequor sentiendi, iudicandi, agendi rationem alicuius, [vid. ἐκ] ut ἐκ τοῦ διαβόλου Ioh. 8, 44. 1 Ioh. 3, 8. 12. ἐκ τοῦ θεοῦ Ioh. 8, 47. 1 Ioh. 3, 10. 4, 1. 2. 3. 4. 6. 5, 19. 3 Ioh. v. 11. — nunc rei, e qua oritur vel a qua exire aliquid dicitur Act. 19, 25. ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι. Luc. 12, 15. Gal. 3, 21. 1 Ioh. 2, 21. (Xen. Hier. 1, 38.) — trop. pro: studeo alicui rei, operam do rei, [vid. ἐκ] ut ἐκ τῆς ἀληθείας Ioh. 18, 37. 1 Ioh. 3, 19. ἐξ ἔργων νόμου Gal. 3, 10. — nunc materiei, e qua conficitur aliquid Apoc. 21, 21. — 1 Cor. 11, 8. οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός = e costa vel ex ossibus feminae coll. Gen. 2, 21. 22. (Theocrit. 17, 21. Hdian. 8, 4. 27. Aelian. V. H. 2, 41. Diod. Sic. 1, 20 et 43. Lucian. D. Mort. 11, 5. Hdot. 2, 96. Xen. Symp. 8, 6.) cf. Fischer 3. a. p. 374. Matth. §. 374, b not.

e) iunct. c. genit. refertur ad possessionem, item ad rationem, quae est alicuius [ut inferioris] ad aliquem [ut ad superiorem, Abhängigkeit, Unterwürfigkeit] = sum alicuius, pertineo ad aliquem, sq. gen. pers. [cf. Viger. p. 240. Matth. §. 315. Win. p. 175. 532. Meyer ep P. ad Cor. 1. p. 18. 69. Passow sub εἰμί.] — ut αὐτῶν γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν Matth. 5, 3. 10. — 19, 14. Marc. 10, 14. Luc. 4, 7. 18, 16. — Matth. 20, 23. Marc. 12, 7. 23. Ioh. 19, 24. Act. 21, 11. Apoc. 22, 14. ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν i. e. ut, quam dare ipsis decrevit Deus, potestatem habeant. 1 Cor. 3, 21. 22. πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστι, omnia ad vos pertinent vel usibus vestris inserviunt. (Xen. Cyr. 7, 5. 73.) — Additur insuper ἴδιος Ioh. 10, 12. cf. Win. p. 146. — de personis pendentibus ab aliquo, utpote domino, doctore, rectore Luc. 9, 55. Act. 27, 23. Rom. 14, 8. 1 Cor. 1, 12. 3, 4. 23. — 6, 19. οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν i. e. non a vobis ipsis pendetis, non estis arbitrii vestri. 2 Cor. 10, 7. Gal. 3, 20. Cf. Win. p. 532. — Refertur huc etiam ab aliis 1 Thess. 5, 5. 8. (Xen. An. 2, 1. 11. Cyr. 4, 5. 38.) cf. Matth. l. l. — de cultoribus Dei et Iesu Rom. 8, 9. 2 Tim. 2, 19. coll. Num. 16, 5. —

f) ἐστί μοι est mihi, refertur ad possessionem, seq. nominat. rei vel personae, ubi Lat. vel: pertinet aliquid ad me [es ist etwas für mich da] Act. 2, 39. quo l. verbis οἱ εἰς μακράν [propr. qui in regionem remotam translati longe absunt ab aliqua re vel persona] circumscribuntur pagani, alieni a civitate et religione iudaica. 1 Petr. 4, 11. (Xen. Cyr. 4, 3. 10.) cf. Matth. §. 389, i. a. — vel habeo Matth. 19, 27. τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Luc. 1, 7. Act. 7, 5. et Rom. 9, 9. — Luc. 2, 7. 6, 32. 33. 34. 7, 41. 8, 42. 9, 13. 10, 39. 12, 20. 24. 18, 10. 39. Act. 4, 32. 8, 21. 10, 6. 18, 10. 21, 9. 23. εἰσὶν ἡμῖν — τέσσαρες habemus [scil. in urbe nostra] viros quatuor = sunt inter nos viri quatuor. (Hdian. 1, 13. 11. 3, 10. 10. 4, 2. 1. Xen. Cyr. 1, 2. 3.) cf. Matth. l. l. — Eph. 6, 12. οὐκ ἔστι ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα = pugnandum nobis est. δόξα vel χαρά ἐστί τινι habet aliquis honorem vel laetitiam i. e. contingit alicui honor, laetitia Luc. 2, 10. 14, 10. — Marc. 11, 23. 24. ἔσται αὐτῷ vel ὑμῖν habebit vel habebitis i. e. continget ei vel vobis. Matth. 16, 22. οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο minime hoc habebis i. e. minime hoc accidet tibi. — Luc. 1, 45. ἔσται — αὐτῇ quae dicta illi sunt, eventum habebunt i. e. rata fient. (ita ἔσται c. dat. pers. Xen. An. 1, 7. 8. 2, 1. 10.) —

g) de tempore dicitur, ubi Latini sum, agor, (Xen. H. G. 4, 5. 1. 7, 2. 12.) ut ἦν δέ — ὥρα ἕκτη Luc. 23, 44. Ioh. 4, 6. 19, 14. — Marc. 15, 25. Ioh. 1, 40. Act. 2, 15. ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη Act. 4, 3. — Marc. 11, 11. coll. Ioh. 20, 19. — Ioh. 13, 30. 18, 28. 20, 1. (Xen. H. G. 4, 1. 10.) — Ioh. 4, 23. 34. 5, 25. 2 Tim. 4, 3. 1 Ioh. 2, 18. (Xen. Cyr. 5, 4. 18. 8, 7. 4. Ios. Ant. 11, 6. 10.) — Luc. 1, 36. οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ i. e. sextus iam hic agitur illi mensis. De quo dat. vid. sub ἐγώ monita. — Marc. 11, 13. οὐ γὰρ — σύκων. Cf. ad h. l. de Wette Ev. Marc. p. 174. Fritzsche Ev. Marc. p. 479 sqq. — b) de diebus festis Marc. 15, 42. Ioh. 5, 1. 10. 9, 14. Act. 12, 3. (Xen. Symp. 1, 2.)

2) sensu praegnanti: sum i. e. existo, ich bin wirklich, ich bin vorhanden, ich habe Dasein a) de personis

vita fruentibus, ubi Lat.: aa) *sum*, *existo*, *vivo* Matth. 2, 18. οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. de h. l. indicat. praes. vid. ἀκούω no. 2. et βάλλω. — Matth. 23, 30. Marc. 12, 32. Ioh. 1, 1. 8, 50. 58. Act. 17, 28. 19, 21. — τὰ μὴ ὄντα i. e. vel *nondum nati* Rom. 4, 17. vel *die als nicht existirend anzusehen sind* [cf. *Win.* p. 448. et *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 30. et de neutro ad personas relato sub ἀγεν[illegible] monita]. ὡς τὰ ὄντα 1 Cor. 1, 28. — Hebr. 11, 6. Iud. v. 18. Apoc. 1, 4. de verbis h. l. ὁ ὢν — ἐρχόμενος circumscribentibus nomen: *Iehova* vid. *Win.* p. 66. et Eiusd. Studia exeget. P. I. p. 156. — Apoc. 5, 13. 11, 17. 16, 5. 17, 8 ter. v. 10 bis. v. 11 ter. (Xen. Mem. 1, 1. 5. 2, 2. 3.) — bb) *reperior*, *gefunden*, *angetroffen werden*, vel ubi nos: pro: ἐστί, εἰσί *es giebt* Matth. 19, 12. 21, 33. Marc. 9, 1. 12, 20. Luc. 9, 27. 20, 29. Ioh. 3, 1. 5, 45. Act. 11, 20. Rom. 3, 10. 11. 12. 13, 1. — sq. ἐν c. dat. loci Luc. 18, 2. 3. ἐν τῷ Ἰσραήλ = *inter Israelitas* Luc. 4, 25. 27 sq. παρά c. dat. Matth. 22, 25. — οὐδείς ἐστιν, ὅς *nemo est qui*, ita seq. indicat. Marc. 10, 29. Luc. 1, 61. 18, 29. sq. indic. futuri Marc. 9, 39. Cf. *Win.* p. 275. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 389. — τίς ἐστιν ἄνθρωπος vel υἱός, ὅς Act. 19, 35. Hebr. 12, 7. τίς ἐστιν ὅς *quis est qui* Matth. 7, 9. de h. l. anacolutho, quo duae interrogationes in uno membro commixtae reperiuntur cf. *Win.* p. 478. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 291. *de Wette* Ev. Matth. p. 78. — (Hdian. 4, 2. 17. Xen. Symp. 4, 58. Cyr. 7, 2. 28.) cf. *Matthiae* §. 482. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 775. ed. Lips. p. 212. Heraclid. v. 977. p. 148. ed. Lips. *Fischer* ad Well. Vol. I. p. 343 sq. — — b) de rebus, ubi Latini aa) *existo*, nos: *existiren* Ioh. 17, 5. πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι. 2 Petr. 3, 5. Apoc. 4, 11. 21, 1. 4. — τὸν χόρτον — σήμερον ὄντα = *hodie florens* Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. — bb) *exto*, *sum*, *reperior*, nos: *vorhanden sein*, ἐστί, εἰσί nunc: *es giebt* Luc. 6, 43. 13, 14. 14, 22. 1 Cor. 12, 4—6. 15, 44. 1 Ioh. 5, 16. 17. — sq. ἐκεῖ Ioh. 3, 23. 4, 6 sq. ἐν c. dat. loci Ioh. 5, 2. 6, 10. Act. 7, 12. Rom. 5, 13. 1 Cor. 14, 10. — ἐν ἡμῖν i. e. *inter nos* Act. 12, 29. ἔξωθέν τινος Marc. 7, 15. — ὑπὸ τὸν οὐρανόν Act. 4, 12. — (Stob. 291, 44.) — nunc: *stattfinden*, *locum habeo*, vel: *evenio*, *accido*, *sich ereignen*, ut ἀνάγκη, Luc. 21, 23. ἀνάστασις Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 23, 8. 24, 15. ἀποβολὴ ψυχῆς Act. 27, 22. γογγυσμός Ioh. 7, 12. διαστολή Rom. 3, 23. 10, 12. ἐπιβουλή Act. 23, 30. de h. l. anacolutho vid. *Win.* p. 492. *Fritzsche* Coniect. p. 39. ἔριδες, σχίσματα 1 Cor. 1, 10. 11. 11, 19. — it. Ioh. 9, 16. 1 Cor. 12, 25. — θλῖψις Matth. 24, 21. θόρυβος Marc. 14, 2. καύσων Luc. 12, 55. κρίσις Ioh. 12, 31. λιμοί, λοιμοί, σεισμοί, ταραχαί Matth. 24, 17. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11 bis. Act. 11, 28. νύξ Apoc. 21, 25. 22, 5. — πένθος, πόνος, κραυγή Apoc. 21, 4. — πνεῦμα ἅγιον [i. e. ἡ ἐπιχορηγία καὶ ἡ ἐνέργεια τ. π. α. cf. *Lücke* 2. p. 161. *de Wette* Ev. Ioh. p. 101.] Ioh. 7, 39. — προσωποληψία Eph. 6, 9. σημεῖα Luc. 21, 25. χαρά Luc. 15, 7. χρόνος Apoc. 10, 6. οὕτως ἔσται Act. 27, 25. — πῶς τοῦτο ἔσται Luc. 1, 34. de h. l. futuro = *esse poterit*? vid. διηγέομαι. — τί οὖν ἐστί quid igitur est scil. ratione habita eorum, quae modo dixi? = *was folgt also?* Act. 21, 22. 1 Cor. 14, 15. 26. (Menand. ap. Stob. 599, 29. ἀθανασία οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν συναγάγῃς τὰ Ταντάλου τάλαντα ἱκανὰ λεγόμενα.) — — ad normam hebr. וְהָיָה seq. futuro verbi ad caput rei tractatae pertinentis, legitur ἔσται sequente futuro alius verbi, inserta nunc temporis notatione, ut ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις — ἐκχεῶ i. e. *und es wird geschehen in den letzten Tagen, da werde ich ausgiessen* Act. 2, 17. coll. Ioel 3, 1. ubi οἱ ὁ habent ἔσται pro hebr. וְהָיָה אַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁפּוֹךְ. — nunc absque temporis notatione Act. 2, 21. coll. Ioel 3, 5. et hebr. וְהָיָה — יִמָּלֵט. Act. 3, 23. coll. וְהָיָה — אֲשֶׁר Deut. 18, 19. — Rom. 9, 26. coll. Hos. 1, 10 et hebr. וְהָיָה — יֵאָמֵר Hos. 2, 1. cf. *Ewald* §. 288 — §. 290. p. 545 — 553. gr. min. p. 229—231. — — cc) οὐκ ἔστι sq. infinit. *non est* i. e. *es ist unstatthaft*, *unzulässig*, *nicht angemessen*, ita 1 Cor. 11, 20. Hebr. 9, 5. (Sir. 39, 21. Ael. V. H. 13, 34. Xen. Cyr. 1, 6. 11.) cf. *Buttm.* §. 187. *Passow* sub εἰμί. —

2) Ut apud Graecos, [cf. *Viger.* p. 236. 750. *Buttm.* §. 116, 13. *Matth.* §. 306. *Schäfer* ad Dion. Hal. de comp. verb. p. 200. ad Lamb. Bos. p. 605. Meletem. p. 43 sq. *Lobeck* ad Phryn. p. 277. *Passow* sub εἰμί], ita in N. T. [cf. *Win.* p. 524. *Bornem.* schol. p. 6.] saepenumero abest verbum εἰμί, ut Matth. 9, 37. 13, 54. 56. 15, 28. 16, 2. 22, 20. 36. 24, 3. 26. 32. 26, 41. Marc. 9, 23. 10, 27. 14, 38. Luc. 1, 26. 2, 25. 21, 21. Act. 5, 9. Rom. 2, 13. 6, 23. 7, 16. 8, 31. 12, 2. 14, 14. 1 Cor. 11, 12. 2 Cor. 12, 2. 3.

Εἶμι, *eo*, *vado*. Ita codd. nonnulli pro εἰμί Ioh. 7, 34. 36. (Xen. Cyr. 5, 5. 16.)

Εἵνεκα v. ἕνεκα.

Εἶπον, aor. 2. act. imper. εἰπέ, et εἰπόν [Marc. 13, 4. Luc. 10, 40. Act. 28, 26. Cf. de hac imperat. forma *Fritzsche* Ev. Marc. p. 515 sqq. *Win.* p. 81. 24. 51.] opt. εἴποιμι, coni. εἴπω, inf. εἰπεῖν, part. εἰπών, aor. 1. εἶπα [Matth. 26, 25. 64. — ita Xen. Mem. 2, 2. 8. cf. *Buttm.* §. 87. not. 1. gram. max. §. 96. not. 1 et 9. §. 114. *Matth.* §. 232. coll. §. 193. not. 7. p. 342. *Schäfer* ad Dion. Halic. de comp. verb. p. 436. Greg. Corinth. p. 487 sq. ed. *Schäfer*. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 87. 148. *Win.* p. 37. 80.] 3. plur. εἰπάτωσαν, [Act. 24, 20. Cf. de hoc imper. sub γαμέω notata] — Cum his aoristis, ductis a radice εἴπω, vel, quod praeferunt alii, ἔπω [cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. l. l. *Matth.* l. l.] usus coniunxit fut. ἐρῶ, perf. act. εἴρηκα, de 3. plur. εἴρηκαν pro εἰρήκασι Apoc. 19, 3. vid. ἔγνωκαν sub γινώσκω. — plusqpf. εἰρήκειν, p[illegible] εἴρημαι, a. 1. p. ἐῤῥήθην et forma Ionica, [illegible] Atticos vel rarissima vel insolita [cf. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Lob.* ad Phryn. p. 447.] ἐῤῥέθην [Matth. 5, 21. 27. 31. 33. 38. 43. 22, 31. coll. Aeschin. fals. leg. 216. 289. et de locis Plat. Gorg. 36. Theaet. 65. *Heindorf* ad Plat. Gorg. p. 46. it. *Lobeck* l. l.] fut. 1. p. ῥηθήσομαι [Isocr. Philipp. ab init. μὴ θαυμάσεις — διότι τοῦ λόγου ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν, οὐ πρὸς σε ῥηθησομένου. Xen. H. G. 6, 3. 5. οὐ πρὸς χάριν ὑμῖν ῥηθήσεται. Ceterum minus usitatum est ap. Atticos cf. *Buttm.* et *Matthiae* l. l.] fut. 3. p. εἰρήσομαι. Quae tempora omnia alii quemadmodum ducunt ab εἴρω [cuius praes. legitur Hom. Odyss. 2, 162. 11, 137. 13, 7. Aeschyl. Eum. v. 639. Plato Cratyl. p. 398. D.] cf. *Matth.* l. l. coll. *Passow* sub εἶπον, εἴρω. ita *Buttm.* l. l. ἐρῶ ab εἴρω, cetera tempora a ῥέω derivanda esse affirmat, coll. *Passow* sub ῥέω.

1) *dixi*, *ich sagte*, *ich sprach* a) universe aa) proprie α) sq. *acc. rei*, ut τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών Matth. 26, 44. Marc. 14, 39. — Luc. 12, 3. 11. 12. 19, 11. 16. 24, 40. Ioh. 2, 22. 6, 59. 7, 36. 9, 22. 11, 28. 43. 51. 12, 6. 27. 18, 21. 18, 1. 9. 21. 22. 32. 38. 20, 14. 20. 22. 21, 19. Act. 1, 9. 3, 22. 4, 8. 5. 35. 7, 60. 19, 40. 20, 36. 27, 35. (Xen. Apol. Socr. §. 15. μεῖζω — εἶπεν ὁ θεός. Dem. 288, 7.) — Ioh. 4, 18. τοῦτο ἀληθές [i. e. *als etwas wahres* cf. *Win.* p. 434. et sub ἀδάπανος monita] εἴρηκας. — ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ 2 Cor. 12, 6. — τί ἐροῦμεν vel τί οὖν ἐροῦμεν; *quid dicamus? quid igitur dicamus?* Rom. 3, 5. 6, 1. 7, 7. §. 14. 31. De qua vi futuri in interrogatione dubitantis cf. sub αἱρέω observata. — 1 Cor. 14, 16. πῶς ἐρεῖ [i. e. *qui dicere potest?* vid. διηγέομαι] τὸ ἀμήν. — ὡς ἔπος εἰπεῖν, *ut ita dicam* Hebr. 7, 9. (Eurip. Hippolyt. v. 1162. ed. *Valken.* Heraclid. v. 168. ed. *Elmsl.* Plut. Rom. c. 9. Lucian. Hermot. §. 71. Dem. 226, 24. Plat. Apol. Socr. c. 1 et 7. Phaedon. c. 10. ed. *Fischer.*) cf. *Matth.* §. 544. *Buttm.* §. 137. *Heindorf* ad Plat. Hipp. p. 132. *Win.* p. 298. — addito εἴς τινα in i. e. *contra aliquem* = *maledico alicui*, *probris afficio aliquem* Luc. 12, 10. — addito κατά τινος i. e. *contra aliquem* = *probris afficio aliquem* Matth. 5, 11. 12, 32. — ββ) addito dat. pers. [cf. de dat. directionis ἀπολογέομαι de εἰπεῖν τι τινί apud Matth. et Marcum frequentiori *Win.* p. 189. *Schulz* die Parab. v. Verwalt. p. [illegible]] *dico alicui aliquid* Matth. 16, 8. — Ioh. 13, 28. τοῦτο — πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ *hoc — quo consilio dixerit ei.* 16, 4. τινὶ τὰς ἐπαγγελίας i. e. *ded. alicui promissiones* Gal. 4, 16. — abest accus. rei e contextu cognoscendus Ioh. 14, 29. 16, 4. 9, 27. Luc. 22, 67. Luc. 7, 40. ἔχω σοί τι εἰπεῖν i. e. *possum* [vid. ἔχω] *tibi dicere aliquid* = *habeo, quod tibi dicam.* (Aristaenet. 2, 1. Lucian. Tim. §. 20.) — 21, 29. Ioh. 13 bis. 7, 9. 10, 6. 14, 26. 20, 18. — 1 Cor. 11, 22. τί ὑμῖν εἴπω; *quid vobis dicam?* [de qua coniunct. vi vid. γίνομαι no. 1, 2.] — per attract. οὗ pro

ὃ Marc. 14, 72. pro ὅν Ioh. 15, 20. ᾧ pro ὅν Act. 20, 38. Ioh. 4, 50. ὧν pro ἅ Act. 8, 24. — — *obiiciendi* sensu Matth. 21, 3. ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 629. — πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολήν Luc. 4, 23. — *explicandi* sensu Apoc. 17, 7. — addito πρός c. acc. vel *personae* [ita maxime apud Lucam cf. *Win.* l. l. *Schulz* l. l.] i. e. nunc *dixi aliquid ad aliquem*, *dixi alicui aliquid*, ut παραβολήν Luc. 12, 16. — nunc *dixi aliquid in aliquem* vel *de aliquo, mit Bezug auf* Marc. 12, 12. Luc. 20, 19. — vel *rei, dixi aliquid ad aliquid* Rom. 8, 31. — addito περί τινος, *de aliqua persona* vel *re* Ioh. 7, 39. 10, 41. 11, 13. — — sq. ὅτι = acc. c. infin. [vid. ὅτι] Matth. 5, 31. — 28, 31. Ioh. 7, 42. ἡ γραφή [libri sacri, metonym. pro: viri divini, quorum scripta manu volvitis] εἶπεν, ὅτι. — 8, 55. 16, 15. 1 Ioh. 1, 6. 8. 10. 1 Cor. 1, 15. 14, 23. 15, 27. (Xen. Cyr. 1, 4. 25.) — addito dat. pers. Ioh. 6, 65. διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με. 11, 40. 18, 8. Marc. 16, 7. — — iungitur c. adverbio, ut ὁμοίως Matth. 26, 35. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. — ὡσαύτως 21, 30. καθώς 28, 6. Luc. 24, 24. Ioh. 1, 23. 7, 38. 2 Cor. 7, 16. καλῶς εἶπας Luc. 20, 39. — addito dat. pers. Marc. 11, 6. οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο. 14, 16. 16, 7. Luc. 19, 32. Ioh. 10, 27. 13, 33. — Luc. 22, 13. ἀπελθόντες δὲ εὗρον, καθὼς εἰρήκει [codd. εἰρήκει, etiam εἶπεν. Vid. *Griesb.* ed. *Schulz* ad h. l.] αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα, verba ex aliena, non ex auctoris sententia, posita = ἀπελθόντες ἡτοίμασαν τὸ πάσχα, λέγοντες· εὕρομεν, καθὼς εἴρηκεν. — Ioh. 12, 50. — addito *accus.* pers. ut καλῶς εἰπεῖν τινα [cf. *Matth.* §. 416, b.] i. e. *laudare aliquem, bene dicere de aliquo* Luc. 6, 26. — κακῶς εἰπεῖν τινα = *maledicere alicui* Act. 23, 5. q. l. οὐκ ἐρεῖς = *non*, credo, *dices*. Vide de hoc futuri usu sub ἀγαπάω notata. — — sq. dat. person. et orat. indir. Matth. 21, 24. κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ Marc. 11, 29. — addito περί τινος *de aliqua re* Matth. 16, 11. 17, 13. Ioh. 18, 34. (Xen. Vect. 4, 13.) — addito ἐν c. dat. admin. Matth. 22, 1. Vide de h. l. lect. *Fritzsche, de Wette.* — absolute i. e. *ich habe es gesagt, ich habe gesprochen* Matth. 26, 25. 64. σὺ εἶπας = *recte.* Marc. 1, 42. Luc. 7, 40. — ἐρεῖς οὖν, ib. ἀλλὰ ἐρεῖ τις *dices igitur, at dicet aliquis* Rom. 9, 19. 11, 19. 1 Cor. 15, 35. Iac. 2, 15. cf. de futuro, quatenus indicet rem, quae facile fieri potest *Win.* p. 256. *Theile* ep. Iac. p. 129. — De effatis virorum divinorum in libris V. T. consignatis, ut in formulis: τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου Luc. 2, 24. Act. 13, 40. — Rom. 4, 18. — τὸ ῥηθὲν ὑπό τινος Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 27, 35. vel διά τινος Matth. 2, 23. 4, 14. 8, 17. 12, 17. 13, 35. 21, 4. 27, 9. Act. 2, 16. (Plut. apophth. Mor. II. p. 21. ed. *Tauchn.* Xen. Symp. 8, 42. Cyr. 3, 3. 51.) — mediae orationi interseritur, uti alias ἔφη Luc. 7, 42. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 93. — sq. διά c. gen. adminic. Luc. 8, 4. εἶπε διὰ παραβολῆς. — sq. κατά τινος = *maledico alicui* Matth. 12, 32. — sq. infinit., ut προσέχειν = *cavendum esse* Matth. 16, 11. 12. Cf. de infin. post vv. quibus inest praecipiendi notio, sub ἀπαγγέλλω notata. — sq. acc. c. inf. Rom. 4, 1. (Xen. H. G. 1, 6. 6.) — — sq. orat. dir. Matth. 2, 8. 4, 3. 9, 4. 22. 12, 24. 49. 14, 29. 15, 16. 32. 17, 17. 18, 3. 19, 5. 14. 20, 25. — 21, 25. 26. ἐὰν εἴπωμεν i. e. *si dixerimus.* — v. 28. 30. 22, 18. — v. 24. μωϋσῆς εἶπεν sc. ἐν τῷ νόμῳ. 23, 39. 25, 22. 24. 26, 26. 49. 61. 27, 6. 43. 63. Marc. 2, 9. 5, 8. 6, 16. 7, 10. 10, 3. 4. 11, 31. 12, 36. 14, 6. 22. 15, 39. Luc. 1, 28. 42. 46. 2, 8. 5, 13. 23 bis. 7, 20. 8, 28. 45. 52. 9, 9. 22. 54. 55. 60. 61. 10, 10. 21. 23. 40. 11, 15. 49. 12, 18. 13, 20. 35. 14, 19. 20. 22. 15, 11. 17. 16, 24. 25. 27. 18, 6. 16. 24, 28. 19, 12. 30. 34. 20, 5. 6. 13. 16. 17. 21, 3. 5. 7. 8. 22, 8. 17. 31. 33. 56. 70. 71. 23, 28. 46. Ioh. 2, 20. 3, 28. 4, 27. 6, 10. 41. 60. 7, 33. 9, 23. 28. 39. 10, 34. 36. 11, 4. 12. 28. 37. 41. 42. 12, 7. — ἔκραξε καὶ εἶπε i. e. *alta voce dixit.* 12, 44. cf. de hoc verbositatis genere sub ἀνίστημι monita. — Ioh. 13, 11. 21. 16, 19. 17, 2. 18, 22. 35. 19, 30. 20, 26. 21, 20. 1 Ioh. 4, 20. Apoc. 21, 5. — Act. 1, 11. 15. 24. 3, 4. 6. 4, 24. 25. 5, 3. 19. 6, 2. 7, 1. 26. 27. 35. 55. 8, 37. 9, 5. 6. 17. 40. 10, 4. 14. 21. 34. 12, 11. 17. 13, 2. 10. 46. 14, 10. 16, 20. 17, 32. 18, 21. 19, 4. 21. 20, 10. 35. 21, 14. 39. 22, 10. 14. 19. 23, 1. 4. 11. 14. 20. 24, 20. 22. 25, 10. 26, 29. 27, 21. 28, 26. 1 Cor. 11, 24. 12, 15. 16. Hebr. 3, 10. 10, 7. 30 12, 21. Iac. 2, 11 bis. Iud. v. 9. — ab orat. dir. transitur ad orat. indir. [vid. ἀγαπάω, ἀκούω] Marc. 11, 32. Act. 23, 23. coll. *Win.* p. 504. fut. ἐρῶ Matth. 7, 22. Marc. 11, 31. Luc. 13, 27. 17, 21. 20, 5. 23, 29. Phil. 4, 4. πάλιν ἐρῶ *iterum dicam, noch einmal will ich sagen.* — εἴρηκα Act. 13, 34. — 17, 28. ὡς καί τινες τῶν καθ᾽ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι = *cecinerunt.* Ita enim Latini in poetarum mentione facta. — Hebr. 4, 2. 10, 9. 13, 5. Apoc. 19, 3. εἴρημαι Luc. 4, 12. Hebr. 4, 7. ἐῤῥέθην Matth. 5, 27. 38. 43. (Xen. Cyr. 1, 6. 12.) — additur *dat. pers.* cui quis dicit aliquid Matth. 3, 17. εἶπεν αὐτοῖς γεννήματα ἐχιδνῶν. 5, 22 bis. 8, 10. 13. 19. 21. 9, 2. 11. 12. — 11, 3. εἶπεν αὐτῷ = *per eos ad eum dixit* i. e. *ex eo quaeri iussit.* — 12, 2. 25. 47. 48. 13, 52. 57. 14, 2. 15, 10. 16, 6. 8. 17, 22. 19, 11. 23. 26. 20, 4. 17. 22, 17. 44. 24, 3. 25, 8. 26, 1. 10. 18. 55. 62. 63. 73. 27, 64. Marc. 1, 17. 2, 8. 9. 19. 3, 32. 4, 39. 40. 6, 22. 31. 9, 23. 36. 10, 14. 21. 11, 3. 12, 15. 26. 34. 13, 4. 21. 14, 24. 16, 15. Luc. 1, 30. 2, 10. 4, 3. 6. 9. 5, 20. 24. de h. l. parenthesi vid. *Win.* p. 486. 538. — v. 27. 6, 2. 8. 10. 7, 13. 48. 8, 25. 48. 9, 12. 48. 10, 18. 35. 37. — 11, 5. τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν — καὶ εἴπῃ αὐτῷ — κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ = τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν, ὃς ἔχῃ — πορεύηται — εἴπῃ. Cf. de futuro et coniunct. in interrogat. dubitantis poni solitis sub αἱρέω et γίνομαι no. l. 2. observata. — Luc. 11, 17. 27. 12, 13. 20. 13, 12. 13. 32. 14, 10. 15. 16. 18. 21. 15, 12. 21. 16, 2. 15. 31. 17, 5. 14. 19. 37. 18, 22. 42. 19, 17. 19. 24. 25. 20, 2. 3. 8. 42. 45. 22, 25. 35. 38. 46. 48. 49. 61. 67. 8, 13. 21. 23. 24. 28. 41. 52. 9, 6. 24. 27. 35. 37. 10, 7. 25. 11, 14. 16. 49. 13, 12. — v. 28. πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ i. e. *quo consilio.* 14, 2. 28. 18, 4. 6. 11. 16. 25. 31. 20, 15. 17. 21. 25. 21, 17. Apoc. 7, 14 17, 7. 21, 6. 22, 6. Act. 2, 34. 5, 8. 7, 33. 37. 40. 8, 29. 9, 34. 10, 3. 19. 11, 12. 13. 16, 18. 18, 9. 20, 18. 21, 20. 22, 13. 27. 27, 31. 1 Cor. 10, 28. 12, 21. Gal. 2, 14. Col. 4, 17. Hebr. 1, 5. Iac. 2, 3. 16. Tit. 1, 12. εἶπέ τις — προφήτης = *cecinit.* — fut. ἐρῶ Matth. 13, 30. 17, 20. 21, 25. 25, 34. 41. Luc. 12, 19. 15, 8. 17, 7. 8. 23. Rom. 9, 19. — πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου = *qui dices* i. e. *qui dicere potes* Matth. 7, 4. μὴ ἐρεῖ [*num dicere potest*] τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι Rom. 9, 20. Cf. de fut. sub διηγέομαι notata. — Luc. 22, 11. καὶ ἐρεῖτε [i. e. *dicetis*, credo] τῷ οἰκοδεσπότῃ. Cf. de futuro vim imperat. mitigante sub ἀγαπάω observata. — pf. εἴρηκα Matth. 26, 75. 2 Cor. 12, 9. — aor. p. ἐῤῥήθην Rom. 9, 12. ἐῤῥέθην Matth. 5, 21. 33. 22, 31. (Lucian. D. D. 4, 3. Xen. Cyr. 1, 4. 13.) — — additur πρός *c. acc. pers.* Marc. 12, 7. ἐκεῖνοι δὲ — εἶπον πρὸς ἑαυτούς. Luc. 1, 13. 18. 34. 61. 2, 15. 34. 48. 4, 23. 43. 5, 4. 10. 6, 9. 7, 50. 8, 22. 9, 3. 13. 33. 43. 50. 57. 10, 29. 11, 1. 5. 12, 15. 22. 13, 7. 23. 14, 23. 25. 15, 22. 17, 1. 22. 18, 31. 19, 5. 8. 9. 13. 33. 39. 20, 2. 23. 41. 22, 15. 52. 23, 4. 14. 22. 24, 5. 17. 25. 32. Ioh. 4, 48. 6, 28. 34. 7, 3. 35. 8, 7. 57. 11, 21. 12, 19. 16, 17. 19, 24. Act. 1, 7. 2, 37. 4, 23. 7, 3. 8, 20. 9, 10 15. 12, 14. 15, 7. 36. 18, 6. 14. 22, 8. 10. 21. 25. 23, 3. 28, 21. εἴρηκα Hebr. 1, 13. (Lucian. Dial. Mort. 1, 1.) — — additur *acc. pers. dixi de aliquo* [vid. supra observata] Ioh. 1, 15. οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν. Matth. 3, 3. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς [*ille est, de quo dictum est*] ὑπὸ ἡσαΐου. [Marc. 13, 14. cf. Griesb. ad h. l. ed. *Schulz.*] Matth. 24, 15. (Plat. Phaedr. p. 75. A. ταὐτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέγω. Soph. Electr. v. 510 vel 520. πολλὰ πρὸς πολλούς με δὴ ἐξεῖπας.) — sq. περί τινος, *de aliquo* Ioh. 1, 30. — Hebr. 5, 4. — sq. ἐν ἑαυτοῖς, *inter se* Matth. 21, 38. — bb) ex consuetudine Hebraeorum, qui cogitandi negotium mentis quasi tacitam putassent sermocinationem: εἰπεῖν dicere ἐν ἑαυτῷ, ἐν ἑαυτοῖς i. e. *in animo suo* vel ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ [ita Rom. 10, 6.] pro: *cogitare, apud se reputare* sq. orat. directa Matth. 9, 3. Luc. 7, 39. 16, 3. 18, 4. — Matth. 24, 48. Luc. 12, 45. Rom. 10, 6. — Ita pro אָמַר בְּלֵב Deut. 8, 17. Esth. 6, 6.

b) de *respondentibus*, sq. orat. directa aa) praecedente interrogatione Matth. 15, 34. 16, 14. 19, 18. 26, 18. Marc. 8, 5. 9, 21. 12, 32. 14, 62. Luc. 8, 10. 30. 10, 37. 16, 6. 7. 18, 41. 22, 34. 35. 58. 60. Ioh. 8, 11.

9, 17. 18, 25. Act. 5, 8. 8, 31. 10, 22. 16, 31. 26, 15. — fut. ἐρῶ Matth. 21, 3. (Xen. Cyr. 1, 4. 12.) — addito *dat. pers.* Matth. 2, 5. 9, 15. 12, 11. 17, 20. 19, 23. 22, 37. Marc. 6, 24. 9, 29. 10, 37. 39. 12, 16. Luc. 16, 6. 18, 19. 22, 10. 67. 24, 19. Ioh. 1, 39. 8, 25. 9, 15. 41. — fut. ἐρῶ Luc. 19, 31. — sq. πρός *c. acc. pers.* Luc. 3, 13. 14. Act. 19, 2. — — praecedentibus vel ἀποκριθεὶς vel ἀπεκρίθη καί, nunc plene i. e. ita, ut quaestio, responsum exigens, praecedat Matth. 15, 13. 26, 23. 66. Marc. 9, 17. Luc. 1, 60. 7, 43. 9, 19. 20. 10, 27. Luc. 20, 24. 39. Act. 5, 29. de h. l. verbis ἀποκριθεὶς — εἶπον explicandis e duarr. locutt. confusione vid. *Win.* p. 332. 19, 15. Ioh. 7, 20. 9, 11. 36. — additur *dat. pers.* Matth. 11, 4. 13, 11. 17, 11. 19, 4. 21, 21. 24. 27. 22, 29. 24, 4. Marc. 7, 6. 9, 12. 11, 29. 14, 20. 15, 2. Luc. 1, 19. 35. 7, 22 coll. v. 20. 20, 34. 17, 20. Ioh. 1, 49. 2, 19. 3, 10. 4, 10. 13. 6, 26. 29. 7, 16. 52. 9, 20. 13, 7. 14, 23. 18, 30. — fut. ἐρῶ Matth. 25, 40. Luc. 13, 25. — additur πρός *c. accus. pers.* Matth. 3, 15. Luc. 5, 22. 31. 6, 3. 20, 3. 24, 28. — — *elliptice* [vid. ἀποκρίνομαι] Matth. 11, 25. Luc. 9, 49. — addito *dat. pers.* Matth. 17, 4. 19, 27. 22, 1. 26, 63. 27, 21. 28, 5. Marc. 11, 14. 14, 48. 15, 12. Luc. 22, 51. Ioh. 2, 18. 3, 3. 5, 19. 12, 30. — addito πρός *c. acc. pers.* Luc. 14, 3. 5. 7, 40. — τινί τι *alicui ad aliquid respondeo* Matth. 21, 24. — bb) absq. interrogatione praeced. ubi Lat. *dixi ad aliquid*, *auf etwas erwiedern*, i. e. *im Fortgange der Rede oder Unterredung sprechen* Matth. 14, 18. 15, 27. Marc. 9, 39. Luc. 1, 38. 8, 46. 9, 13. 59. 10, 37. 11, 2. 28. 46. 12, 42. 16, 30. 17, 6. 18, 21. Act. 11, 8. — additur *dat. pers.* Matth. 8, 22. 32. 12, 3. 14, 16. 16, 23. 26, 50. Marc. 5, 34. 10, 38. 39. 52. 12, 52. Luc. 9, 58. 10, 28. 12, 14. 13, 32. 15, 31. 16, 6. 18, 29. 20, 25. 22, 33. Ioh. 4, 32. 6, 32. 8, 11. 42. 58. 11, 25. 12, 35. 18, 31. — additur πρός *c. acc. pers.* Luc. 2, 49. 9, 59. 60. 11, 39. Act. 5, 9. — praecedente ἀποκριθεὶς Matth. 4, 4. 15, 26. 17, 17. 20, 22. 21, 29. 30. 26, 25. 27, 25. Luc. 11, 7. 17, 17. Ioh. 3, 27. 9, 25. Act. 8, 24. — additur *dat. pers.* Matth. 12, 39. 48. 13, 37. 14, 28. 15, 3. 15. 28. 16, 17. 20, 13. 25, 26. 26, 39. Marc. 6, 37. 10, 3. 5. 20. 12, 17. 13, 2. Luc. 4, 8. 12. 5, 5. 8, 21. 9, 41. 10, 41. 15, 29. 13, 2. 15. 19, 40. Ioh. 1, 51. 3, 9. 6, 14. 39. 48. 9, 30. 34. 20, 28. Act. 8, 34. 25, 9. — sq. πρός *c. acc. pers.* Act. 4, 19.

c) de *interrogantibus* sq. orat. directa Matth. 9, 4. 17, 19. 24. 18, 21. 20, 32. 26, 15. Luc. 8, 45. 18, 26. Ioh. 11, 34. 18, 7. 29. Act. 26, 25. (Xen. Cyr. 1, 3. 16.) — addito *dat. pers.* Matth. 13, 10. 27. 28. 15, 12. 19, 16. 20, 21. 24, 2. Marc. 6, 24. 10, 36. Luc. 6, 2. 9, 20. 12, 41. 16, 7. 22, 9. 24, 19. Ioh. 7, 45. 8, 10. 9, 12. 26. 40. 18, 33. 37. Act. 8, 30. — additur πρός *c. acc. pers.* Luc. 3, 12. 5, 33. 10, 26. Act. 19, 2. 3.

d) de *mandantibus*, addito *dat. pers.* Matth. 2, 13.

e) de *enarrantibus* vel *notum facientibus* alicui aliquid addito dat. pers.: *erzählen*, *anzeigen* Matth. 8, 4. μηδενὶ εἴπῃς. 18, 17. 28, 7. Marc. 7, 36. 8, 26. Luc. 5, 14. — addito *accus. rei* et *dat. pers.* Matth. 17, 9. Marc. 1, 47. 5, 33. Luc. 8, 56. Ioh. 4, 29. 39. 11, 46. — sq. *dat.* et ὅτι Matth. 16, 20. — sq. orat. direct. et dat. pers. Matth. 21, 5. 22, 4. 26, 18. 28, 7. Luc. 14, 17. 15, 27. — sq. dat. et ἵνα ad consilium pertinente Marc. 9, 18. εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι.

f) de *iubentibus*, sq. *inf.* obiectum indicante [vid. αἰτέω] Marc. 5, 43. εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν. 8, 7. — minus plene i. e. abest infinit. ut ἰαθήσεσθαι Matth. 8, 8 et Luc. 7, 5. — sq. *dat.* et *infinit.* Luc. 12, 3. εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν — De lectione loci Matth. 23, 3. v. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 683. *de Wette*, *Schott*, *Meyer* ad h. l. (Xen. Cyr. 1, 4. 18.) — sq. *acc. c. inf.* [de quo vid. sub βούλομαι notata.] Marc. 10, 49. εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. Luc. 19, 15. εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ [i. e. *sibi* cf. nostratium: ruft mir einmal den etc., alii: *ad se* cf. *Fritzsche* coniectan. p. 42.] τοὺς δούλους τούτους Act. 22, 24. 2 Cor. 4, 6. — pro צִוָּה Exod. 35, 1. — sq. ἵνα c. coniunct. [vid. ἵνα] Matth. 4, 3. Luc. 4, 3. — Matth. 20, 21. et addito dat. pers. Marc. 3, 9. Luc. 10, 40. ἐῤῥέθην Apoc. 6, 11. 9, 4.

2) *appellavi*, *nominavi*, sq. dupl. accus. Joh. 10, 35. εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς. 15, 15. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους. (Lucian. Tim. §. 20. Hdian. 6, 1. 15. Xen. Apol. Socr. §. 15.)

Εἴπερ v. εἰ.

Εἴπως v. εἰ.

Εἰρηνεύω, f. σω, (εἰρήνη) *pacem colo* [propr. Diog. Laërt. 2, 5. χώρα εἰρηνευομένη regio, quae pace fruitur Pol. 5, 8. 7.] metaph. *concordiae studeo*. Quater in N. T. 2 Cor. 13, 11. — ἐν ἀλλήλοις vel ἐν ἑαυτοῖς, *im Umgange mit einander*, *invicem* = *unter einander* Marc. 9, 50. 1 Thess. 5, 13. — sq. μετά c. genit. Rom. 12, 18. (c. dat. simpl. Sir. 6, 6.)

Εἰρήνη, ης, ἡ, 1) *pax*, *der Friede*, i. e. a.) status reipublicae tranquillus, in absentia belli conspicuus Luc. 14, 32. Act. 12, 20. 24, 2. Hebr. 7, 2. [alii ad num. 2 h. l. referunt.] Apoc. 6, 4. (Ael. V. H. 14, 11. Xen. Ages. 1, 7.) — βάλλω vel δίδωμι εἰρήνην = *pacis auctor sum*, trop. pro: *felicitatis et concordiae auctor sum* Matth. 10, 34. Luc. 12, 51. — b) conditio hominis, quae est vel in absentia violentiae alienae = *securitas* Luc. 11, 21. Act. 9, 31. 1 Thess. 5, 3. — vel: in absentia rixarum et dissidiorum = *concordia* Act. 7, 26. 10, 36. Rom. 14, 17. 19. — 1 Cor. 7, 15. ἐν δὲ εἰρήνῃ [sc. ut degamus vel cuncta peragamus] κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. 14, 33. Gal. 5, 22. Eph. 2, 15. 17. 4, 3. — ἡ εἰρήνη τοῦ χριστοῦ vel τοῦ θεοῦ i. e. *concordia*, *quam iuvat*, *commendat Christus* vel *Deus* Col. 3, 15. — 2 Tim. 2, 22. Hebr. 12, 14. Iac. 3, 18. καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται, alii: *per concordiam* i. e. *per homines concordiae studiosos*, alii: *cum salute coniunctus* = saluber Iac. 3, 18. Vid. *Pott* ad h. l. — ποιεῖν εἰρήνην, *concordiae operam dare* Iac. 3, 18. 1 Petr. 3, 11. — 2 Petr. 3, 11. σπουδάσατε — εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ sc. ὄντες cf. Pott ad h. l. — — c) status hominis, qui est animo tranquillo et forti Ioh. 16, 33. Luc. 2, 29. — εἰς εἰρήνην [= *in statum tranquillum*, *in statum felicitatis* cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 189. *Meyer* Ev. Marc. p. 188.] et ἐν εἰρήνῃ [= *ita*, *ut sis in pace in statu tranquillo* cf. *Fritzsche* l. l. *Meyer* l. l.] adverb. *animo tranquillo*, *getrost*, ita in formulis, usitatis apud Hebraeos in timidorum animis tranquillandis et erigendis, ut ὕπαγε vel πορεύου εἰς εἰρήνην Marc. 5, 34. Luc. 7, 50. 8, 48. — ita pro לְךְ לְשָׁלוֹם 1 Sam. 1, 17. 20, 42. — ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ Iac. 2, 16. Act. 16, 36. — Alii hh. ll. referunt ad num. 2. d. — Ita εἰρήνη σοι et hebr. שָׁלוֹם לְךָ Iudd. 6, 23. Dan. 10, 19. (Tob. 12, 17. εἰρήνη ὑμῖν ἔσται.) — εἰρήνη πρὸς τὸν θεόν vel εἰρ. θεοῦ *pax cum Deo* [ita εἰρηνεύω πρός τινα Diod. Sic. 21, eclog. 12.] i. e. *das friedliche Verhältniss zu Gott* i. e. *laeta hominis conditio*, *qui Dei propitii et bene sibi volentis sibi conscius non nisi optima quaevis ab eo sperat* Rom. 5, 1. Phil. 4, 7. —

2) ad normam hebr. שָׁלוֹם, *felicitas*, *omnis generis bona*, *Glückseligkeit*, *Heil*, *Segen*, ut ὁδὸς εἰρήνης = *via ad felicitatem ducens* Luc. 1, 79. Rom. 3, 17. — υἱὸς εἰρήνης = *felicitate dignus* [vid. υἱός] Luc. 10, 6. — Luc. 2, 14. 19, 38. 42. Rom. 2, 10. 8, 6. 10, 15. 15, 13. Gal. 6, 16. 2 Thess. 3, 16. — ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης i. e. *Deus*, *felicitatis auctor* Rom. 15, 33. 16, 20. 2 Cor. 13, 11. Phil. 4, 9. 1 Thess. 5, 23. 2 Thess. 3, 16. Hebr. 13, 20. De qua genit. vi cf. sub ἄζυμος monita. — εὐαγγέλιον τῆς εἰρήνης *felicitatem largiens vel promittens* Eph. 6, 15. — b) ἡ εἰρήνη τινός i. e. *felicitas*, *quam* [largitur] *apprecatur alicui aliquis* Matth. 10, 13 bis. Luc. 10, 6. — minus plene i. e. abest genit. ut ἀδελφῶν. Ita in formulis: μετ' εἰρήνης, ἐν εἰρήνῃ *in Begleitung der Segenswünsche* = *unter Segenswünschen* Act. 15, 33. = *benevole* 1 Cor. 16, 11. Hebr. 11, 31. — εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν = *semper bona vobis apprecabor*, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι, *quaecunque bona habeo* [ad tranquillandos, erigendos, beandos vos pertinentia], *ad concedenda ea vobis paratus sum* i. e. *semper et auxilio vobis adero* Ioh. 14, 27. cf. *Lücke* 2. p. 397. — c) in salutandi formulis: εἰρήνη ὑμῖν sc. ἔστω, γενηθήτω Luc. 10, 5. 24, 36. Ioh. 20, 19. 26. 3 Ioh. v. 15. — in salutandi formula *Apostolis* usitata sub epistolarum suarum initiis Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 1, 3. Eph. 1, 2. 6, 23. Phil. 1, 2. Col. 1, 2. 1 Thess. 1, 1.

2 Thess. 1, 2. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 2. 1 Petr. 1, 2. 5, 14 2 Petr. 1, 2. 2 Ioh. v. 3. Apoc. 1, 4. — d) in valedictionibus: πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ Act. 16, 36. [Marc. 5, 34. Luc. 7, 50. 8, 48. Iac. 2, 16.] Ita pro לֵךְ לְשָׁלוֹם 1 Sam. 1, 17. 20, 42. 29, 7. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Höflichkeit.*

Εἰρηνικός, ή, όν, (εἰρήνη pax; ad pacem spectans et pertinens Diod. Sic. 5, 31. Xen. Oec. 1, 17.) 1) *pacis studiosus* Iac. 3, 17. pro אִישׁ שָׁלוֹם Ps. 34, 14. — 2) ex hebr. *saluber*, *salutifer* Hebr. 12, 11.

Εἰρηνοποιέω, ῶ, f. ήσω (εἰρήνη et ποιέω) *pacem facio*, *concordiam restituo.* Semel in N. T. Col. 1, 20. (Prov. 10, 10.)

Εἰρηνοποιός, οῦ, ὁ, ἡ — όν, τό (εἰρήνη et ποιέω facio; legatus, qui pacem conciliat Xen. H. G. 6, 3. 4.) *pacis studiosus.* Semel in N. T. Matth. 5, 9.

Εἴρω f. ἐρῶ. Vid. εἶπον.

Εἰς, praepositio, quae, regens accusat. et significans in seq. accus., in libris N. T. sacris aeque atque apud Graecos, primum *ad motum in locum* [*in etwas hinein*], tum *ad directionem in* vel *ad aliquid* [*Richtung nach — zu — auf etwas hin*] pertinet. Legitur autem in N. T.

I) de *loco* i. e. 1) de *motu* A) *in* locum i. e. a) *in einen Ort hinein* aa) sq. acc. *loci.* Ita post vv. *eundi*, *veniendi*, *navigandi*, *descendendi*, *saliendi*, *fugiendi*, *penetrandi*, *sequendi*, *prosequendi*, *sistendi*, *considendi*, ubi Lat. *in* c. acc., nostrates: *in*, etiam *nach.* Hinc post ἄγω Marc. 1, 38. Ioh. 11, 7. ἀκολουθέω Marc. 14, 54. Luc. 22, 10. ἀναβαίνω Matth. 15, 39. 20, 17. 18. Marc. 6, 51. 10, 32. 33. Luc. 2, 4. 42. 18, 10. 31. 19, 28. Ioh. 2, 13. 3, 13. 5, 1. 7, 14. 11, 55. Act. 2, 34. 3, 1. 11. 2. 15, 2. 21, 4. 12. 15. 25, 1. 9. Rom. 10, 6. Gal. 2, 1. Eph. 4, 8. Apoc. 11, 12. ἀνάγομαι Act. 20, 3. 13. ἀναχωρέω Matth. 2, 12. 14. 22. 4, 12. 14, 13. ἀνέρχομαι Gal. 1, 17. 18. ἄπειμι Act. 17, 10. ἀπέρχομαι Matth. 4, 24. 8, 18. 31. 33. 9, 7. 10, 5. εἰς ὁδὸν — ἀπέλθητε *ne viam ad gentiles ducentem ingredientes discedite* i. e. *nolite discedere in viam ad gentiles ducentem.* 14, 15. 16, 21. 22, 5. ἀπῆλθον ὁ μὲν — ἀγρόν *in sein Feld*, ubi nos: *auf seinen Acker.* 28, 10. Marc. 1, 35. 6, 32. 36. 7, 24. 30. 8, 13. 9, 43. 45. 47. Luc. 1, 23. 2, 15. 5, 25. 8, 31. Ioh. 4, 3. 8. 28. 43. 10, 40. 11, 54. — εἰς τὰ ὀπίσω Ioh. 6, 66. 18, 6. vid. ὀπίσω. — σκορπισθῆναι εἰς τὰ ἴδια pro σκορπισθῆναι καὶ ἀπελθεῖν ε. τ. ι. Vide ἴδιος. — Rom. 15, 28. Gal. 1, 17. ἀποδημέω Luc. 15, 13. ἀποπλέω Act. 13, 4. 14, 26. 27, 1. βιάζομαι Luc. 16, 16. vid. βιάζω. — γίνομαι Act. 20, 16. 21, 17. 25, 15. — γίν. it. εἰσέρχομαι εἰς τὰ ὦτά τινος = *penetro in aures alicuius* i. e. *audior ab aliquo* Luc. 1, 44. Iac. 5, 4. — δεῦρο, δεῦτε Act. 7, 3. Marc. 6, 31. διαβαίνω Act. 16, 9. διαπεράω Marc. 5, 21. Act. 21, 2. διασώζω = *salvus pervenio* 1 Petr. 3, 20. δίδωμι ἐμαυτόν i. e. *confero me* Act. 19, 31. διέρχομαι Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. Act. 18, 27. 2 Cor. 1, 16. διώκω Matth. 23, 34. Act. 26, 11. εἴσειμι Act. 3, 3. 21, 26. Hebr. 9, 6. 7. εἰσέρχομαι Matth. 6, 6. 8, 5. 10, 5. 12. 12, 4. 29. 17, 25. 21, 10. 12. 24, 38. εἰσέρχ. εἰς τὴν βασ. τῶν οὐρ. vel τ. θεοῦ Matth. 5, 20. 7, 21. 18, 3. 19, 23. 24. Marc. 9, 47. 10, 15. 23—25. Luc. 8, 17. 24. 25. Ioh. 3, 5. Act. 14, 22. — Marc. 1, 21. 45. 2, 1. 26. 3, 1. 27. 5, 12. 13. εἰς τοὺς χοίρους i. e. *intrare porcorum corpora.* Vid. δαιμόνιον. — Marc. 6, 10. 7, 17. 24. 8, 26. 9, 28. 11, 11 bis. 15. 16, 5. Luc. 1, 9. 40. 4, 16. 38. 6, 4. 6. 7, 1. 36. 44. 8, 32. 33. 41. 9, 4. 34. 52. 10, 5. 8. 10. 38. 11, 8. 17, 12. 27. 19, 45. 21, 21. 22, 10. Ioh. 3, 4. 10, 1. 18, 28. 33. 19, 9. 20, 6. Act. 3, 8. 5, 21. 9, 6. 17. 10, 24. 11, 12. 13, 14. 14, 1. 20. 16, 15. 18, 20. 19, 8. 21, 8. 23, 16. 33. 25, 23. Rom. 5, 12. Hebr. 6, 19. 9, 12. 24 bis. v. 25. 10, 4. Iac. 2, 2. 1 Ioh. 4, 1. 2 Ioh. v. 7. Apoc. 15, 8. 21, 27. 22, 14. εἴσοδος 2 Petr. 1, 11. εἰσπορεύομαι Matth. 15, 17. Marc. 1, 21. 6, 56. 7, 19. 11, 2. Act. 3, 2. ἐκπλέω Act. 15, 39. 18, 18. ἐκπορεύομαι Marc. 7, 19. Luc. 4, 37. ἐμβαίνω Matth. 8, 23. 9, 1. 13, 2. 14, 22. 32. Marc. 4, 1. 5, 18. 6, 10. 13. Luc. 5, 3. 8, 22. 37. Ioh. 6, 17. 21, 3. Act. 21, 6. ἐνδύνομαι 2 Tim. 3, 6. ἐξέρχομαι Matth. 9, 26. 11, 7. 21, 17. 26, 71. Marc. 1, 28. 8, 27. 11, 11. 14, 68. Luc. 7, 24. Ioh. 1, 44. Act. 11, 25. 14, 21. 16, 10. Rom. 10, 18 bis. 2 Cor. 2, 13. Hebr. 11, 8. — ἐξέρχεσθαι εἰς τὰς ὁδούς, εἰς τὰς πλατείας *hinausgehen und in die Strassen eintreten* i. e. *hinaus auf die St. gehen* Matth. 22, 10. Luc. 10, 10. 14, 21. 23 ἐκπορεύομαι εἰς ὁδόν Marc. 10, 17. Vide tamen ad h. l. *Fritzsche.* — ἐπανάγω Matth. 21, 18. ἐπιβαίνω Act. 20, 18. ἐπιστρέφω Matth. 12, 44. εἰς τὰ ὀπίσω Marc. 13, 16. Luc. 17, 31. vid. ὀπίσω. — ἔρχομαι Matth. 2, 11. 23. 4, 13. 8, 13. 28. 9, 1. 23. 28. 12, 9. 13, 36. 54. 14, 34. 15, 39. 16, 5. 13. 17, 24. 19, 1. 21, 1. 23. 26, 36. 28, 11. Marc. 1, 14. 29. 3, 20. 5, 1. 38. 6, 1. 8, 10. 22. 9, 33. 10, 1. 46. 11, 15. 27. 14, 16. 32. Luc. 2, 27. 51. 3, 3. 4, 16. 8, 51. 14, 1. 15, 6. 16. 28. Ioh. 1, 9. 11. 3, 19. 22. 4, 45. 46. 54. 6, 14. 17. 9, 39. 11, 27. 30. 12, 1. 12 bis. v. 46. 16, 21. vid. ad h. l. sub γεννάω observata. — 16, 28. 18, 1. 37. Act. 8, 27. 40. 11, 20. 13, 13. 51. 14, 24. 15, 30. 17, 1. 18, 1. 7. 19, 1. 20, 1. 6. 14. 16. 21, 1 ter. v. 8. 22, 11. 27, 8. 28, 12. 14. 16. 2 Cor. 1, 23. 2, 12. 7, 5. Gal. 1, 21. 2, 11. 1 Tim. 1, 15. Tit. 3, 12. εὐθυδρομέω Act. 16, 11 bis. v. 12. ἥκω Act. 28, 23. Ioh. 4, 47. καταβαίνω Marc. 13, 15. Luc. 10, 30. 18, 14. Ioh. 2, 12. Act. 7, 15. 8, 26. 38. 14, 25. 16, 8. 18, 22. 25, 6. Rom. 10, 7. Eph. 4, 9. κατάγομαι Act. 21, 3. 27, 3. 28, 12. καταντάω Act. 16, 1. 18, 19. 24. 21, 7. 25, 13. 27, 12. 28, 12. καταπλέω Luc. 8, 26. καταφεύγω Act. 14, 6. κατέρχομαι Luc. 4, 31. Act. 8, 5. 11, 27. 12, 19. 13, 4. 18, 22. 27, 5. μεταβαίνω Luc. 10, 7. παραβάλλω Act. 20, 15. παραγίνομαι Matth. 2, 1. Ioh. 8, 2. Act. 9, 26. 13, 14. 15, 4. πέτομαι Apoc. 12, 14. πλέω Act. 21, 3. 27, 6. πορείαν ποιοῦμαι Luc. 13, 22. πορεύομαι Matth. 2, 20. 21, 2. 28, 16. Marc. 16, 12. εἰς ἀγρόν *ins Feld hinein*, *rus*, *über Land.* v. 15. Luc. 1, 39. 2, 3. 41. 4, 1. 5, 24. 7, 11. 9, 12. 51. 53. 56. 17, 11. 19, 12. 24, 13. Ioh. 7, 53. Act. 1, 11. 25. 12, 17. 16, 7. 16. εἰς προσευχήν = *ins Bethaus.* 19, 21. 20, 1. 22. 22, 5. 10. 25, 20. 26, 12. Rom. 15, 24. 25. 1 Tim. 1, 3. 2 Tim. 4, 10 ter. Iac. 4, 13. 1 Petr. 3, 22. προάγω Matth. 21, 31. 26, 32. 28, 7. Marc. 6, 45. 14, 28. 16, 8. συμβάλλω Act. 20, 14. συνέβαλεν — ἄσσον *Assum ingressus simul nobiscum congressus est.* Cf. *de Wette* Act. apost. p. 131. *Win.* p. 392. — συνάγομαι Matth. 26, 3. Act. 4, 5. συναναβαίνω Marc. 15, 42. Act. 13, 31. συνέρχομαι Ioh. 6, 22. 18, 15. Act. 5, 16. ὑπάγω Matth. 9, 6. 20, 4. 7. 26, 18. Marc. 2, 11. 5, 19. 11, 2. 14, 13. Luc. 19, 30. Ioh. 6, 21. 7, 3. ὑποστρέφω Luc. 1, 55. 2, 39 bis. v. 45. 4, 14. 7, 10. 8, 39. 11, 24. 24, 33. 52. Act. 1, 12. 8, 25. 13, 13. 14, 21. 21, 6. 22, 17. 23, 32. Gal. 1, 17. ὑποχωρέω Luc. 9, 10. φεύγω Matth. 2, 13. 10, 23. — εἰς τὰ ὄρη i. e. *in loca montana* Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. Apoc. 12, 6. χωρέω Matth. 15, 17. (Hdian. 8, 8. 18. Plut. vit. Demetr. v. 49. Xen. An. 3, 1. 5. Cyr. 7, 5. 7.) — His adde: ἀνέστην εἰς μέσον aufstehen und *mitten hinein treten* Marc. 14, 60. Cf. de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 650. *de Wette* Ev. Marc. p. 189. — ἔστην εἰς τὸ μέσον [ich habe mich gestellt =] *ich trete in die Mitte* Luc. 6, 8. Ioh. 20, 19. 26. (Xen. Cyr. 4, 1. 1.) ἔγειρε = *auf!* εἰς τὸ μέσον i. e. *prodi in medium* Marc. 3, 3. vid. ἐγείρω. — καθίζω *consido*, *ich setze mich* 2 Thess. 2, 4. Cf. de his verbis, quatenus secum habent εἰς c. accus. *Win.* p. 391. *Fritzsche* l. l. p. 558. — — post vv. *mittendi*, *demittendi*, *dimittendi*, *includendi*, *infundendi*, *inserendi*, *inspiciendi*, ut ἀπολύω Marc. 8, 3. ἀποστέλλω Matth. 14, 35. 20, 2. Marc. 8, 26. Luc. 1, 26. 10, 1. Ioh. 3, 17. 10, 36. 17, 18. Act. 5, 1. 7, 35. 10, 8. 11, 13. 19, 22. 2 Tim. 4, 12. 1 Ioh. 4, 9. Apoc. 5, 6. ἀτενίζω 2 Cor. 3, 7. 13. βάλλω Matth. 9, 17. 27, 6. Marc. 2, 22. 7, 33. 12, 41. 43. Luc. 5, 37. 38. 21, 1. 4. Ioh. 13, 2. 5. 18, 11. 20, 25. 27. Iac. 3, 3. βαπτίζω Marc. 1, 9. cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 18. *Win.* p. 392. — δίδωμι Hebr. 8, 10. Apoc. 17, 17. Luc. 6, 38. ἐγκεντρίζω Rom. 11, 24. ἐκβάλλω Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. ἐκπέμπω Act. 17, 20. ἐκχέω Apoc. 16, 3. ἐμβάπτω Marc. 14, 20. ἐξαποστέλλω Act. 9, 30. Gal. 4, 6. καθίημι Luc. 5, 19. μεταπέμπομαι Act. 25, 3. μισθόομαι Matth. 20, 1. cf. *Win.* p. 190. *de Wette* Ev. Matth. p. 166. — παρακύπτω Ioh. 20, 12. εἴς τι trop. pro: *cognosco* Iac. 1, 25. 1 Petr. 1, 12. πέμπω Matth. 2, 8. Luc. 4, 26. — εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ *in seine Felder* 15, 15. 16, 28. Act. 10, 5. 32. 15, 22. 20, 17. Apoc. 1, 12. χαλάω Act. 27, 30. — Loci ex brachylogia iudicandi Matth.

5, 22. ἔνοχος — γέενναν scil. βληθῆναι. 10, 9 et Marc. 6, 8. χαλκὸς εἰς τὰς ζώνας scil. βλητέος. Cf. Win. p. 190. (Diod. Sic. 16, 75. Plut. vit. Pericl. c. 25. Hdian. 1, 17. 18. Xen. h. g. 7, 4. 39.) — — post vv. iaciendi, cadendi, ruendi, decutiendi, ut ἀποτινάσσω Act. 28, 5. βάλλω Matth. 3, 10. 4, 18. 5, 25. 29. 30. 6, 30. 7, 19. 13, 42. 47. 50. 17, 27. 18, 8. 9. 30. 21, 19. Marc. 9, 22. 42. 11, 23. Luc. 3, 9. 12, 58. 23, 19. 25. Ioh. 3, 24. 5, 7. 15, 6. 21, 7. Act. 6, 23. 24. 37. 22, 23. Act. 2, 10. 8, 8. 14, 19. εἰς τὴν ληνόν. 17, 21. 19, 20. 20, 3. 10. 15. — de constructione praegnanti in verbis ἠσφαλίσατο — ξύλον Act. 16, 24. vid. ἀσφαλίζω. — ἐκβάλλω Matth. 8, 12. 15, 17. 22, 13. 25, 30. ἐκπίπτω Act. 27, 17. 26. 29. ἐμβάλλω Luc. 12, 5. Act. 27, 38. ἐμπίπτω Matth. 12, 11. Luc. 14, 5. Hebr. 10, 31. ἐπιβάλλω Marc. 4, 37. ὁρμάω Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. Act. 19, 29. περιπίπτω Act. 27, 41. πίπτω Matth. 15, 14. 17, 15 bis. Marc. 4, 7 bis. Luc. 6, 39. 8, 8. 14. Ioh. 12, 24. Act. 27, 40. vid. de h. l. sub ἐάω monita. — πτύω Matth. 26, 67. Marc. 8, 23. ῥίπτω Luc. 4, 35. 17, 2. σπείρω = semina iacio Matth. 13, 22. Marc. 4, 18. (Plut. apophth. Mor. 2, p. 46 ed. Tauchn. Xen. Cyr. 5, 4. 5.) — — post. vv. ducendi, ferendi, abscondendi, arcessendi, ponendi, convertendi, pellendi, sistendi, recipiendi, tradendi, vendendi, pingendi, scribendi, ut ἄγω Luc. 4, 1. 9. 10, 34. Ioh. 18, 28. Act. 6, 12. 9, 2. 11, 25. 21, 34. 22, 5. 23, 10. 31. ἀκούω εἰς τὰ ὦτα audio ut in aurem meam verba penetrent Matth. 10, 27. Act. 11, 22. Cf. ad hos l. Fritzsche Ev. Matth. p. 382. de Wette Act. Apost. p. 85. — ἀνάγω Matth. 4, 1. Luc. 2, 22. 22, 66. Act. 16, 34. ἀναλαμβάνω Marc. 16, 19. Act. 1, 11. 10, 16. ἀνασπάω Act. 11, 10. ἀναφέρω Luc. 24, 51. ἀπαγγέλλω Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. ἀποδίδομαι Act. 7, 9. vid. ἀποδίδωμι. — ἀποστρέφω Matth. 26, 52. ἀποφέρω Luc. 16, 23. 1 Cor. 16, 3. ἁρπάζω 2 Cor. 12, 4. 1 Thess. 4, 17. γράφω Ioh. 8, 6. 8. Apoc. 1, 11. δέχομαι Luc. 16, 4. 9. δίδωμι Ioh. 13, 3. ἐγκρύπτω Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. εἰςάγω Luc. 22, 54. Act. 9, 8. 21, 28. 29. 36. 38. 22, 24. Hebr. 1, 6. εἰςέρχομαι Matth. 15, 11. εἰςφέρω Act. 17, 20. 1 Tim. 6, 7. Hebr. 13, 11. ἐκβάλλω Marc. 1, 12. ἐλαύνω Luc. 8, 29. ἕλκω Iac. 2, 6. εἰς κριτήρια et Act. 16, 19. εἰς τὴν ἀγοράν in forum, ubi iudicia habentur = ad tribunalia. ἐμβιβάζω Act. 27, 6. ἐξάγω Luc. 24, 50. ἐξωθέω Act 27, 39. ἐπιστολή Act. 9, 2. εἰς δάμασκον i. e. Damascum perferenda. — ἐπιστρέφω 2 Petr. 2, 22. εὐαγγελίζομαι i. e. laetam Iesu doctrinam perfero 2 Cor. 10, 16. κατάγω Act. 9, 30. 23, 20. 28. κηρύσσω = nuntium perfero Marc. 14, 9. κρύπτω Apoc. 6, 15. λαλέω 1 Cor. 14, 9. λαμβάνω Ioh. 6, 21. 19, 27. 2 Ioh. v. 10. μεθίστημι Col. 1, 13. μεταπέμπομαι Act. 10, 22. μετατίθημι Act. 7, 16. μετοικίζω v. 4. παραδίδωμι Matth. 10, 17. [cf. Win. p. 191.] 17, 22. 26, 45. Marc. 9, 31. 13, 9. 14, 41. Luc. 9, 44. 24, 7. Act. 21, 11. 28, 17. παραλαμβάνω Matth. 4, 5. 27, 27. παρατίθημι Luc. 23, 46. προπέμπομαι 2 Cor. 1, 16. συνάγω Matth. 3, 12. 6, 26. 13, 30. Luc. 3, 17. Ioh. 4, 36. εἰς ζωὴν αἰώνιον i. e. gleichsam in die Scheuern des ewigen Lebens. 11, 52. εἰς ἕν in unum i. e. in unum coetum. Apoc. 16, 16. συλλέγω Matth. 13, 48. σώζω 2 Tim. 4, 18. τίθημι Luc. 11, 33. Act. 13, 29. Apoc. 11, 9. — Luc. 9, 44. 21, 14. Act. 4, 3. 12, 4. ὑποδέχομαι Luc. 10, 38. φέρω Act. 12, 10. Apoc. 21, 24. 26. — Rom. 15, 31. ἡ διακονία ἡ εἰς ἱερ. scil. perferenda. — —

bb) seq. accus. personae α) pro: εἰς τὸ στόμα τινός Marc. 7, 15. 18. coll. Matth. 15, 17. — β) pro: εἰς τὸ σῶμά τινος, ita de daemonibus hominum corpora ex opinione Iudaeorum ingredientibus [vid. δαιμόνιον] Marc. 9, 25. Luc. 8, 30. 22, 3. Ioh. 13, 27. — γ) pro: εἰς τὸ πρόςωπόν τινος Matth. 27, 30 coll. 26, 67. Cf. Win. bibl. Realw. sub voc. Speichel. — δ) pro accus. loci, ubi commoratur aliquis [cf. Win. p. 377. Fischer 3, 2. p. 150. Buttm. §. 134, not. 7. Matth. §. 578. Vig. p. 594.] i. e. vel: in domum alicuius, ut εἰς τὴν λυδίαν Act. 16, 40. Cf. tamen de h. l. lect. Schott, Kuinoel, de Wette, Win. l. l. — (Aristoph. Plut. v. 237. Ael. V. H. 12, 1.) — ἔρχεσθαι εἰς ἑαυτόν [propr. domum suam vel ad se redire] pro: ad meliorem mentem redire Luc. 15, 17. (Diod. Sic. 1, 95. Arrian. diss. ep. 3, 1.) — vel: in urbem alicuius, ita εἰς ὑμᾶς post verba veniendi, ut ἐφικνοῦμαι 2 Cor. 10, 14. καταντάω 1 Cor. 14, 36. προέρχομαι 2 Cor. 9, 5. — vel: in die Mitte Jemandes, darunter hinein, unter, ubi Lat. inter; cf. Win. l. l. Matth. l. l. Buttm. l. l. Fischer l. l. ita sq. accus. nominis collectivi, ut ἐκπηδᾶν εἰς τὸν δῆμον Act. 19, 30. εἰς τὸν ὄχλον 14, 14. διανέμω εἰς τὸν λαόν 4, 17. πορεύεσθαι εἰς τὴν διασποράν [vid. διασπορά] Ioh. 7, 35. (Ael. V. H. 2, 1.) — sq. accus. pers. plur., ita post ἀποστέλλω Luc. 11, 49. αἰχμαλωτίζω 21, 24. γνωρίζω Rom. 16, 26. διέρχομαι peragrando venio εἰς πάντας ἀνθρώπους inter omnes homines vel ire pergens omnes homines invado Rom. 5, 12. εἰςέρχομαι Act. 20, 29. ἐξέρχομαι Ioh. 21, 23. ἐμπίπτω Luc. 10, 36. ἐξαποστέλλω Act. 22, 21. ἐπιτελέω 2 Cor. 8, 6. εἰς ὑμᾶς explica: ἐλθὼν εἰς ὑμᾶς i. e. inter vos. εὐαγγελίζομαι 1 Petr. 1, 25. — Gal. 2, 9. ἵνα — περιτομήν scil. εὐαγγελιζώμεθα Hebr. 2, 3. εἰς ὑμᾶς ἐβεβαιώθη ex constr. praegn. pro: εἰς ὑμᾶς εὐαγγελισθεῖσα ἐβεβαιώθη. Cf. Bleek ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 215. ἵστημι Act. 22, 30. κηρύσσω Marc. 13, 10. Luc. 24, 47. 1 Thess. 2, 9. πάρειμι advenio Col. 1, 6. (Xen. Cyr. 1, 2. 4.) — πορεύομαι Act. 18, 6. στρέφομαι 13, 46. φανεροῦμαι 2 Cor. 11, 6. — γίνομαι ich werde wohin i. e. ich komme [vid. γίνομαι] 1 Thess. 1, 5. Apoc. 16, 2. pro: evenio, ita de malis Act. 28, 6. — 2 Cor. 1, 5. quo l. περισσεύω = περισσῶς γίνομαι abunde evenio alicui, de bonis, quae contingunt alicui Gal. 3, 14. — Rom. 3, 22. δικαιοσύνη — εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας iustitia Deo placens in omnes vel inter omnes et super omnes palam facta est i. e. omnibus omnino et omni modo contigit. Cf. de praepositionum εἰς et ἐπί coniunctarum vi et ratione Win. p. 395. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 186. — (Pol. 1, 16. Diod. Sic. 1, 27 fin. Xen. An. 1, 3. 5. Cyr. 4, 5. 17 et 31.) — vel sic, ut ad dativi vim accedat, ita δίδωμί τι εἴς τινα = confero aliquid in aliquem, περισσεύω τι εἴς τινα = abunde confero aliquid in aliquem 1 Thess. 4, 8. 2 Cor. 9, 8. Eph. 1, 8. (θεῶν δόσις εἰς ἀνθρώπους Plato Phileb. §. 18.) Cf. Win. p. 190. 377. Matth. §. 390. Stallb. ad Plat. Phileb. p. 30. — — ε) pro accus. temporis, quo vivit aliquis 1 Cor. 10, 11. εἰς οὓς — αἰώνων in quorum tempora inciderunt τὰ τέλη τῶν α.

b) auf, ubi Graeci plerumque ἐπί, Lat. in, ita in locis aa) ubi motu sursum facto sisti aliquis dicitur in loco editiori, sq. acc. loci vel rei, ita post ἀναβαίνω Matth. 5, 1. 14, 23. Marc. 3, 13. Luc. 9, 28. Act. 1, 13. ἀνάγω Luc. 4, 5. Act. 9, 39. ἀναφέρω Matth. 17, 1. Marc. 9, 2. ἀναχωρέω Ioh. 6, 15. ἀνέρχομαι v. 3. ἀποβαίνω Ioh. 21, 9. δέχομαι Luc. 2, 28. ἐξέρχομαι Matth. 26, 30. Marc. 14, 26. Luc. 21, 37. Ioh. 19, 17. Apoc. 9, 3. ἐπανάγω Luc. 5, 4. ἔρχομαι Matth. 27, 33. κρεμάννυμι [ubi alias ἐπί] ich hänge etwas auf und an etwas Matth. 18, 6. παραλαμβάνω Matth. 4, 8. πορεύομαι 28, 16. Luc. 22, 39. Ioh. 8, 1. (Hdian. 1, 12. 16. Lysias 27, 2.) cf. Win. p. 376. Matth. §. 578. Buttm. §. 134. Rost §. 104. Passow l. l. — His adde verba: ἔστην Ioh. 21, 4. κάθημαι Marc. 13, 3. καθίζω Ioh. 19, 13. Vid. supra sub I. 1. A. a. aa. observata. — — bb) ubi motus fieri dicitur desuper in aliquid vel in superficiem loci, sq. accus. loci vel rei. Ita post ἀναπίπτω Luc. 14, 10. βάλλω Apoc. 8, 5. 7. 12, 4. 9. 13. 14, 19. πῦρ εἰς τὴν γῆν trop. pro: discordiae semina iacere in terram vel inter homines Luc. 12, 49. εἰς κλίνην pro: in morbum coniicio Apoc. 2, 22. ἐκχέω 16, 2. καταβαίνω Luc. 8, 23. Eph. 4, 9. Apoc. 13, 13. κατακλίνομαι Luc. 14, 8. καταπίπτω Act. 26, 14. πίπτω Ioh. 11, 32. Act. 22, 7. Apoc. 6, 13. 9, 1. (Xen. h. g. 4, 7. 7. Diog. Laërt. 2, 79. εἰς πόδας ἔπεσε.) — στρώννυμι Marc. 11, 8 bis. τύπτω Matth. 27, 30. Luc. 18, 13. δέρω 2 Cor. 11, 20. σπείρω Gal. 6, 8. εἰς τὴν σάρκα = εἰς τὸν τῆς σαρκὸς ἀγρόν. Ibid. εἰς τὸ πνεῦμα — εἰς τὸν τοῦ πνεύματος ἀγρόν. Vid. σπείρω.

B) de motu ad locum i. e. de motu, qui fit non in locum ipsum, sed in eius viciniam, ubi Lat. in [cf. Tursellin. de partic. lat. Vol. 3. p. 301 ed. Hand.] ad, versus, nos: zu, gen, hin-zu. Cf. Fischer 3. b. p. 152. Matth. §. 578. Rost §. 104. Win. p. 376. Bornem. ad Xen. An. 1, 2. 2. — sq. acc. loci vel rei, ita post vv. eundi, ut ἀναχωρέω Matth. 15, 21. Marc. 8, 7. ἐγγίζω Matth. 91, 1. Marc. 11, 1 ter. Cf. de h. l. lect. Fritzsche Ev. Marc. p. 466. de Wette Ev. Marc. p. 173. Meyer Ev. Marc. p. 213. — Luc. 18, 35. 19, 29. 24, 29. ἔρχομαι Marc. 7, 31. cf. de h. l. lect. Fritzsche l. l. p. 81. 301. Schott, Griesb. — Ioh. 4, 5. 11, 31. 35. 20, 1. 3. 4. 8. προπέμπω Act. 20, 38. ὑπάγω Ioh. 9, 7. de h. l. verbis εἰς κολυμβήθραν pendentibus ab ὕπαγε vid. Win. p. 392. — Ioh. 9, 11. 11, 31. (Hdot. 9, 30. Xen. An. 1, 2. 2 et 3.) —

2) de *directione* **in** vel **ad** aliquid, ubi Lat. *in*, *ad*, *versus*, nos: *gen*, *nach*, *auf*, *nach-hin*, *zu*. Cf. *Matth.* §. 578. *Passow* l. l. *Rost* l. l. *Win.* p. 376 sq. — sq. accus. loci, vel rei vel pers., ita post vv. *spectandi*, *intuendi*, *vertendi*, *tollendi*, *fulgendi*, ut αἴρω Apoc. 10, 5. ἀναβλέπω Matth. 14, 19. Marc. 6, 41. 7, 34. Luc. 9, 16. Act. 22, 13. ἀποβλέπω Hebr. 11, 26. ἀτενίζω Act. 1, 10. 3, 4. 6, 15. 7, 55. 11, 6. 13, 9. 2 Cor. 3, 7? 13? ἀφοράω Hebr. 12, 2. βλέπω Luc. 9, 62. Act. 3, 4. Ioh. 13, 22. βλ. εἰς τὸ πρόσωπόν τινος pro: *externam alicuius conditionem respicio* [vid. πρόσωπον] Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. — ἐμβλέπω Matth. 6, 26. Act. 1, 11. ἐπαίρω τοὺς ὀφθ. Luc. 6, 20. 18, 13. Ioh. 17, 1. λάμπω Luc. 17, 24. ἡ εἰς τὸν θεὸν μετάνοια [vid. μετάνοια] Act. 20, 21. ὄπτομαι Ioh. 19, 37. ὄψονται — ἐξεκέντησαν per attract. pro: ὄψονται εἰς ἐκεῖνον, ὃν ἐξεκέντησαν. — στρέφομαι Ioh. 20, 14. Act. 7, 39. — 1 Petr. 3, 12. τὰ ὦτα — εἰς δέησιν scil. conversa sunt. (Hdian. 2, 13. 8. Xen. Cyr. 6, 4. 9.) — post vv. *iaciendi*, *dirigendi*, *clinandi*, *standi*, *vergendi*, sq. acc. *loci* vel *rei*, ut βάλλω Ioh. 21, 6. ἐπιφώσκω Matth. 28, 1. ὀψὲ δὲ σαββάτων — εἰς μίαν σαββάτων *vespere Sabbati*, *illucescente in primum hebdomadis diem* i. e. *primo diluculo*, *quod in hebdomadis initium vergeret* = *primi septimanae diei diluculo*. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 828. *Gesen.* in *Rosenm.* Rep. Vol. 1. p. 132 sq. — ἕστην Ioh. 21, 4. κατευθύνω Luc. 1, 79. κατέχω Act. 27, 40. κλίνω Luc. 24, 5. (Apollon. 4, 1315. εἰς ἑτέρωσε παλιμπετὲς ὄμματ' ἔνειχε.) — post vv. *dicendi*, ut λέγω Ioh. 8, 26. ταῦτα — εἰς τὸν κόσμον *ad mundum*, qua sens. *coram mundo*. Cf. *Rost* §. 104. (ita sq. εἰς c. acc. pers. Plat. Symp. c. 7. Xen. An. 5, 6. 28 et 37. Diod. Sic. 1, 27.) alii: *postquam in mundum veni*.

II) de *tempore*, et quidem 1) de *duratione* temporis, ubi Lat. *in*, nos: *hinaus in*, *auf*, ut εἰς ἔτη πολλά Luc. 12, 19. (Xen. Mem. 3, 6. 13.) εἰς ζωὴν αἰώνιον *ins ewige Leben hinein* Ioh. 12, 25. alii: *für's ewige Leben*. — εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων *in die entferntesten Zeiten hinaus* Matth. [6, 15.] 21, 19. Marc. 3, 29. 11, 14. Luc. 1, 33. Ioh. 8, 35. 51. 52. 10, 28. 1 Cor. 8, 13. 2 Cor. 9, 9. 11, 31. Gal. 1, 4. Eph. 3, 21. Phil. 4, 20. 1 Tim. 1, 17. 2 Tim. 4, 18. Hebr. 1, 8. 5, 6. 6, 20. 7, 17. 21. 24. 28. 13, 8. 21. 1 Petr. 1, 25. 4, 11. 5, 11. 2 Petr. 2, 17. Iud. v. 13. Apoc. 1, 6. 18. 4, 9. 10. 5, 13. 7, 12. 10, 6. 11, 15. 14, 11. 15, 7. 19, 3. 20, 10. 22, 6. εἰς ἡμέραν αἰῶνος [vid. αἰών] 2 Petr. 3, 18. εἰς γενεὰς γενεῶν Luc. 1, 50. (Diod. Sic. Vol. 9. p. 279 ed. Bip.) — εἰς τὸ διηνεκές *in perpetuum* Hebr. 7, 3. 10, 1. 12. 14. (Appian. B. C. p. 682. Heliod. 1, 25.) — 2) ubi significatur *terminus* temporis a) ad quem quid pertinet, ubi Lat. *in*, nos: *auf*, *für*, ut μεριμνᾶν εἰς τὴν αὔριον Matth. 6, 34. — Act. 4, 3. εἰς τὸ μέλλον 1 Tim. 6, 19. εἰς ἡμέραν κρίσεως 2 Petr. 2, 9. 3, 7. εἰς ἡμέραν χριστοῦ Eph. 4, 30. Phil. 1, 10. 2, 16. Apoc. 9, 15. — ita εἰς αὔριον pro לְמָחָר Exod. 8, 19. (Hdian. 3, 5. 2.) cf. *Win.* p. 377. *Hölemann* ep. P. ad Philipp. p. 35. Matth. §. 578. *Passow* l. l. *Ewald* p. 602. gr. min. p. 264. — b) quo quid fiat aut eveniat, ubi Lat. *in*, vel etiam ablat. simplici, nostrates vel *in* sq. casu tertio vel accus. simplici utuntur Luc. 13, 9. εἰς τὸ μέλλον [scil. ἔτος annum futurum ingressus i. e.] *anno futuro*, *künftiges Iahr*, im k. Iahre — ἐκκόψεις. Luc. 1, 20. οἵτινες [scil. λόγοι] πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν *tempus suum ingressi* i. e. *tempore suo*. Act. 13, 42. εἰς — σάββατον *ingressu facto in proximum sabbatum* i. e. *proximo sabbato*. Apoc. 9, 15. εἰς τὸ πάλιν *iterata vice*, *iterum* 2 Cor. 13, 2. (Xen. An. 1, 7. 1. — Cic. pro Sext. 8, 20. habebit senatus, in hunc annum quem sequatur.) Luc. 18, 5. ἵνα μὴ εἰς τέλος [i. e. *denique*, *endlich*, *am Ende*, ita Xen. Oec. 17, 10. cf. *Herm.* ad Vig. p. 729.] — με. Quo l. alii respicientes verba τῶν ὁ Ps. 9, 19. 13, 1. pro hebr. נֶצַח, לָנֶצַח habentium εἰς τέλος, explicant: *in perpetuum*, *perpetuo*. — c) de extremo temporis termino, ubi Lat. *in* [cf. *Tursell.* de partic. lat. Vol. 3. p. 336 init.] *usque in*, *usque ad*, nos: *bis zu*. Cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Passow* l. l. *Win.* l. l. *Vig.* p. 592. Ita εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν 2 Tim. 1, 12. εἰς τέλος Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. Ioh. 13, 1. (Xen. Conv. 8, 18.) — Ioh. 4, 14. 6, 27. Act. 25, 21. 1 Thess. 4, 15. 2 Petr. 2, 4. Iud. v. 6. — sq. inf. ante se habente artic. *usque dum* 2 Thess. 2, 6. (Alciphr. 1, 39. πότος εἰς ἀλεκτρυόνων ᾠδάς Hdot. 2, 158. 3, 97.).

III) metaphorice 1) de *negotiis*, quae init [Virg. Aen. 5, 846.] vel ingreditur [Virg. Georg. 2, 174.] i. e. suscipit aliquis, ita εἰσέρχεσθαι εἰς τὸν κόπον τινος *in die Arbeit Jemandes eintreten* = *in laborem alicuius succedere* Ioh. 4, 38. τρέχειν εἰς πόλεμον i. e. *ruere in bellum* Apoc. 9, 9. — ἔρχομαι εἴς τι *narrando* vel *disputando deferor in aliquid*, *auf etwas kommen* 2 Cor. 12, 1. ἐλεύσομαι — ἀποκαλύψεις i. e. *accedam* [narrando] *in* vel *ad mentionem visionum et revelationum*. — — 2) de *vitiis*, *in quae* vel deflectit 1 Tim. 1, 6. Rom. 14, 1. μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν scil. εἰσέλθετε i. e. *ne cogitationes diiudicetis* vel: *ne in cogitationes inquiratis*. — vel ruit aliquis 1 Petr. 4, 4. vel pervertit aliquis aliquid Iud. v. 4. (Chariton 8, 1. ἐμβαλεῖν εἰς ἔρωτα. Galen. de facult. medic. simpl. 6. πάμφιλος — εἴς τε μύθους γραώδεις τινὰς ἐξετράπετο καί τινας γοητείας. Xen. Mem. 1, 2. 22. προαχθῆναι εἰς φιλοποσίαν.) — — 3) de *statu* vel *conditione*, in quam transit vel incidit aliquis vel aliquid, ubi Lat. *in*, nos: *in*. Ita post vv. *eundi*, ut ἀπέρχομαι Matth. 25, 46 bis. Marc. 9, 43. 45. ἀποβαίνω Phil. 1, 19. εἰσέρχομαι Matth. 18, 8. 9. 19, 7. 25, 21. 23. Marc. 9, 43. 45. coll. v. 47. 14, 38. Luc. 22, 40. 46. 24, 26. ἔρχομαι Marc. 4, 22. 5, 26. Luc. 8, 17. Ioh. 5, 24. 12, 27. Act. 19, 27. Phil. 1, 12. εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας *in conditionem hominis ἀλήθειαν cognoscentis* 1 Tim. 2, 4. 2 Tim. 3, 7. ἕστηκα sto, ex anteced. *ingressus sum*, *ich bin eingetreten* 1 Petr. 5, 12. Vid. *Win.* p. 391. et supra sub I. A. 1. a. aa. — καταντᾶν Act. 26, 7. Eph. 4, 13 ter. Phil. 3, 11. — Col. 2, 2. συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα πλοῦτον — ἐπίγνωσιν scil. καταντήσαντες vel ἐλθόντες. — μεταβαίνω Ioh. 5, 24. 1 Ioh. 3, 4. πορεύομαι Luc. 22, 33. προάγω 1 Tim. 5, 24. ὑπάγω Apoc. 13, 10. de formulis πορεύου, vel ὕπαγε εἰς εἰρήνην Marc. 5, 39. Luc. 7, 50. 8, 48. vid. εἰρήνη. — ὑποστρέφω Act. 13, 14. χωρέω 2 Petr. 3, 9. — γίνομαι [ich werde wohin, vid. γίνομαι] εἴς τι = vel *transeo in aliquid*, *ich gehe auf etwas über* 2 Cor. 8, 13. 14. in quibus l. per contextus rationes — *inservio alicui sustentando*. Vide sub γίνομαι ad hos l. monita. — vel: = *abeo in aliquid*, *ich werde zu etwas*, ut εἰς δένδρον Luc. 13, 19. — 1 Thess. 3, 5. μήπως — ἡμῶν i. e. μήπως εἰς κενὸν κόπον γένηται ὁ κόπος ἡμῶν *num forte irritus fieri possit labor noster*. Rom. 5, 18. εἰς πάντας ἀνθρώπους [i. e. *für alle Menschen* vid. infra] εἰς κατάκριμα scil. ἐγίνετο τὸ κρίμα i. e. sententia [illa, quae legitur. Gen. 2, 17.] *abiit in sententiam, qua damnatio ad poenam fieret*. Ibid. εἰς δικαίωσιν ζωῆς scil. γενήσεται τὸ χάρισμα. — γίνομαι εἰς οὐδέν *in nihilum abeo* vel *redigor* Act. 5, 36. οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. verba Ps. 118, 22. — Rom. 11, 9. coll. Ps. 69, 23. Ita הָיָה sq. לְ cf. *Gesen.* p. 816. *Ewald* p. 603. gr. min. p. 264. *Win.* p. 170. — e confusione duarum locutt., [una γίνομαι εἴς τι altera εἰμί τι] εἰμὶ εἴς τι = *sum aliquid* Matth. 19, 5. Matth. 10, 8. 1 Cor. 6, 16. Eph. 5, 31. coll. Gen. 2, 24. ubi הָיָה sq. לְ. — Luc. 3, 5 coll. Ies. 40, 3. — Act. 13, 47 coll. Ies. 49, 6. — de locis Ioh. 17, 23. 1 Ioh. 5, 8. vid. sub εἰμί observata. (Pausan. Achaic. 7, 11. 1. πενίας — εἰς τὸ ἔσχατον ἧκον. Diod. Sic. 15, 3. τῆς ἀπορίας γενομένης εἰς στάσιν. Plut. de fluv. 9, 2.) — γίνομαι εἴς τι = *mutor in aliquid* Ioh. 16, 20. Apoc. 8, 11. — post vv. *cadendi*, *iaciendi*, *immergendi*, ut βυθίζω 1 Tim. 6, 9. βάλλω Apoc. 2, 22. ἐμπίπτω 1 Tim. 3, 6. 7. 6, 9. — post vv. *ducendi*, *ferendi*, *mutandi*, *vertendi*, ut ἄγω Rom. 2, 4. Hebr. 2, 10. αἰχμαλωτίζω 2 Cor. 10, 5. ἀνακαινίζω et ἀνακαινόω e constr. praegn. = *renovo et reduco in* vel *ad* Hebr. 6, 6. Col. 3, 10. ἀπάγω Math. 7, 13. 14. εἰσφέρω Matth. 6, 13. Luc. 11, 4. ἐκβάλλω Matth. 12, 10. ἐλευθερόω εἴς τι in constr. praegn. *libero et perduco in* vel *ad aliquid* Rom. 8, 21. ἐπιστρέφω Act. 26, 18. κατευθύνω 2 Thess. 3, 5. μεταλλάσσω Rom. 1, 26. μεταμορφοῦμαι 2 Cor. 3, 18. μετατίθεμαι Gal. 1, 6. εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον = *in societatem alius evangelii* i. e. *ad aliud evangelium*. ὁδηγέω Ioh. 16, 13. εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν i. e. εἰς ἐπίγνωσιν πάσης ἀ. — παραδίδωμι, συγκλείω εἴς τι i. e. *in potestatem alicuius rei* Rom. 1, 24. 26. 28. 6, 17. 11, 32. περιτρέπω Act. 26, 24. προσαγωγή εἴς τι aditus *ad* rem et introitus *in* rem Rom. 5, 2. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 255. προσλαμβάνω Rom. 15, 7. στρέφω, μεταστρέφω = *muto* Act. 2, 20. Iac. 4, 9.

Apoc. 11, 6. συνελαύνω Act. 7, 26. — pendet εἰς c. acc. a particip. ἄγων, φέρων cogitatione addendo Rom. 6, 16. δοῦλοι — ἁμαρτίας εἰς θάνατον scil. φερούσης. Ibid. ὑπακοῆς — εἰς δικαιοσύνην scil. φερούσης. 7, 10. 2 Cor. 2, 16 bis. 7, 10. 2 Tim. 2, 25. (Hdian. 3, 13. 8. Diod. Sic. 19, 33.) — εἰς seq. accus. *person.*, *in aliquem* i. e. vel *in formam aut speciem alicuius* 2 Cor. 11, 13. 14. vel: *in conditionem alicuius* 1 Cor. 4, 6. — — 4) de *fine* i. e. *Ziel*, ut a) de *directione animi*, ita aa) de directione voluntatis, cupiditatis, desiderii, sq. accus. nunc rei, in quam tendit ἡ ἐπιθυμία Phil. 1, 23. ἡ εὐδοκία τῆς καρδίας Rom. 10, 1. — nunc *pers.*, ut ἐκκαίομαι εἰς τινα *exardesco in aliquem* Rom. 1, 27. — ita pro ל Deut. 1, 26. cf. *Ewald* p. 621. — — bb) de animi sensis et de factis, ubi Lat. *in*, nos: *gegen* i. e. α) *contra*, *adversus*. Ita post vv. *dicendi*, *agendi* sq. acc. *rei*, vel *person.*, ut ἁμαρτάνω Matth. 18, 15. 21. Luc. 15, 18. 21. vid. de his l. οὐρανός. 17, 3. de h. l. lect. vid. *Griesb. de Wette*, *Schott*, *Meyer*. Luc. 17, 4. Act. 25, 8 bis. 1 Cor. 6, 18. 8, 12 bis. βλασφημέω Marc. 3, 29. Luc. 12, 10. 22, 65. εἶπον λόγον 12, 10. θαῤῥῶ = *trotzig thun* 2 Cor. 10, 1. ψεύδομαι Col. 3, 9. (Hdian. 7, 9. 24. Ael. V. H. 11, 10. Thuc. 1, 38.) — post *substant.*, sq. acc. pers., ut ἀντιλογία Hebr. 12, 3. ἀπειλή Act. 9, 1. ἐπιβουλή 23, 30. ἔχθρα Rom. 8, 7. ῥήματα βλάσφημα Act. 6, 1. (Paus. 7, 8. 4. 7, 9. 3. Thuc. 1, 130. 2, 38.) — β) *erga*, *in*, nos: *gegen*, *an*, *hin — zu*, ita post vv. *cogitandi*, *sentiendi*, *agendi* sq. acc. *pers.*, ut ἐργάζομαι Matth. 26, 10. ποιέω 1 Thess. 4, 10. διώκω τὸ ἀγαθόν 5, 15. μακροθυμέω 2 Petr. 3, 9. φρονέω Rom. 12, 16. τὸ αὐτὸ — φρονοῦντες i. e. *mutuae concordiae studiosi*. ἀποκαταλλάσσω Col. 1, 20. ἐλπίζω Ioh. 6, 45. 2 Cor. 1, 10. (Hdian. 7, 10. 1. Plut. vit. Galb. c. 19) — ἐλπίδα ἔχω Act. 24, 15. Quae verba, maxime πιστεύω si c. εἰς sq. acc. construuntur, cum apud Graecos sequatur ea vel dativus simplex vel ἐπί τινι vel ἔν τινι [Lat. *in* c. abl.] tenendum est, N. T. scriptoribus *applicandi*, *propensionis* [= *Hinneigung der Seele zu etwas* = πιστεῦσαι ἐπιστρέφω εἰς τινα Act. 11, 21.] notionem obversatam esse. Est autem πιστεύω εἰς τινα *fiducia plenus applico me alicui*, *ich schliesse mich vertrauensvoll an Jemand an*, *ich gebe mich vertrauensvoll an Jem. hin*. [cf. *Win.* p. 191. *Hölemann* ep. P. ad Philipp. p. 103.] Matth. 18, 6. Marc. 9, 42. Act. 10, 43. 14, 23. 19, 4. Rom. 10, 14. Gal. 2, 16. Phil. 1, 29. 1 Petr. 1, 18. 21. frequentissime apud Ioh., ut Ioh. 2, 11. 3, 15. 16. 18. 36. 4, 39. 6, 29. 35. 40. 47. 57. 58. 7, 5. 31. 38. 39. 48. 8, 30. 9, 35. 36. 10, 42. 11, 25. 26. 45. 48. 12, 11. 36. 37. 42. 44. 46. 14, 1. 12. 16, 9. 17, 20. 1 Ioh. 5, 10. πιστεύω εἰς τὸ ὄνομά τινος Ioh. 1, 11. 2, 23. 3, 18. 1 Ioh. 5, 13. — (Hdian. 7, 10. 1. Plut. vit. Galb. c. 19.) post *substant.*, ut ἀγάπη Rom. 5, 8. 2 Cor. 2, 4. 8. Eph. 1, 15. 4, 15. cf. quae habet de h. l. hyperbato, ex sententia *Harlessii* ep. P. ad Eph. p. 391. agnoscendo in verbis ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτόν. Alii εἰς αὐτόν explicant: *quod attinet ad eum*. Vid. infra sub num. III. 7. — Col. 1, 4. 1 Thess. 3, 12. 2 Thess. 1, 3. Philem. v. 5. 1 Petr. 4, 8. Hebr. 6, 10. ἁπλότης 2 Cor. 9, 13. 11, 3. ἐλπίς Act. 24, 15. 1 Petr. 1, 21. κοινωνία Phil. 1, 5. quo l. ἡ κοιν. ὑμῶν εἰς τ. εὐαγγ. concise pro: ἡ κοινωνία τῆς πίστεως ὑμῶν εἰς τ. εὐαγγ. *gemeinschaftliche Anhänglichkeit*, *Gemeinschaft des Glaubens an d. Ev.* ἡ οἰκοδομὴ ἡ εἰς ἀλλήλους = *mutuum pietatis et salutis promovendae studium* Rom. 14, 19. πεποίθησις 2 Cor. 8, 22. πίστις Act. 20, 21. 24, 24. 26, 18. Col. 2, 5. ὑποταγή 2 Cor. 9, 13. ἡ ὑποταγή — εὐαγγ. *euer öffentlich dargelegter Gehorsam gegen das Ev.* χάρις 2 Cor. 1, 11. — (Paus. 7, 10. 2. Xen. Cyr. 1, 3. 5.) — post *adiect.*, ut φιλόξενος 1 Petr. 4, 9. χρηστός Eph. 4, 32. — — b) de *termino* i. e. de *modulo* vel *gradu*, ad quem procedit vel promovetur et in quem se convertit aliquid, ubi Lat. *in* [cf. Tursell. de partic. lat. Vol. 3. p. 316.] *usque ad*, *adeo ut*, nos: *bis zu*, *zu*, ita αὐξάνω εἰς ναόν Eph. 2, 21. πληροῦμαι 3, 19. συνοικοδομοῦμαι v. 22. (Paus. 7, 26. 7. ἐπὶ λόχον — ἐς ὀξὺ ἀνεστηκότος. Xen. Lac. 2, 6. εἰς μῆκος αὐξάνεσθαι. Xen. de re eq. 1, 17. αἱ κνῆμαι εἰς μέγεθος οὐ μάλα αὔξονται.) — εἰς ἐπιθυμίας i. e. *adeo ut cupiditates excitentur* vel *irritentur* Rom. 13, 14. λυπηθῆναι εἰς μετάνοιαν 2 Cor. 7, 9. — Gal. 5, 13. Eph. 4, 9. — Apoc. 13, 3. κεφαλὴ ὡς ἐσφαγμένη [= ὡς πληγεῖσα] εἰς θάνατον *caput veluti vulneratum in mortem* i. e. *caput vulnere veluti letali affectum*. (Eur. Troad. v. 1319. εἰς πλαμενὰς θηρᾶσθαι. Vellei. Paterc. 2, 85. 4. desperata victoria *in mortem* dimicabatur. Tacit. Ann. 14, 8. fusti caput eius afflixit *in mortem*.) cf. *Matth.* §. 578. c. *Win.* p. 377. *Rost* §. 104. — ita iungitur c. accus. substantivi vel adiectivi, ut periphrasin facere videatur adverbii [cf. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. et p. 399 sq. *Vig.* p. 596. 857.] ut εἰς τὰ ἄμετρα *in immensum* = *immoderate* 2 Cor. 10, 13. 15. εἰς τὸ παντελές *in perfectionem usque* = *perfecte*, *prorsus* Luc. 13, 11. Hebr. 7, 25. (Ael. V. H. 12, 20. hist. animal. 17, 27.) = εἰς περισσείαν 2 Cor. 10, 15. εἰς ὑπερβολήν = *immense* 4, 17. (Paus. 7, 9. 5. Lucian. dial. mort. 27, 14.) — sq. *infinit.* praefixum habente artic., ubi Lat. *usque eo ut*, *adeo ut* 1 Cor. 8, 10. 2 Cor. 7, 3. — ita ל infinit. praefixum Esth. 7, 8. לִכְבּוֹשׁ i. e. *adeone ut opprimatur*. Cf. *Ewald* p. 604. gr. min. p. 272. — — c) de *re* vel *persona*, *in quam tendit* vel *ad quam spectat aliquid* = *hinzielend*, *hinweisend*, *hindeutend auf*, *mit Hinweisung auf* [cf. *Win.* p. 377. *Schulz* die Lehre v. Glauben p. 83 sq. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 359 sqq.], aa) univ. sq. accus. *pers.*, ita post βαπτίζω Act. 19, 4. Rom. 6, 3. 1 Cor. 10, 2. Gal. 3, 27. [vid. βαπτίζω] λαλέω Hebr. 7, 14. λέγω Act. 2, 25. Eph. 5, 32. ποτίζω 1 Cor. 12, 13. πάντες — ἐποτίσθημεν *omnibus ita potus datus est*, *ut unus Spiritus* [scil. potus praebitor] *nobis monstraretur* i. e. *omnes unius Spiritus dotibus recreati sumus*. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 361. (dicere *in* aliquem Cic. Offic. 1, 9.) — διαθήκη, παιδαγωγὸς εἰς χριστόν *spectans ad Christum* i. e. *pertinens ad rem christianam praeparandam* Gal. 3, 17. 24. ἐπερώτημα εἰς θεόν 1 Petr. 3, 21. vid. de h. l. sub ἐπερώτημα monita. — sq. accus. *rei*, ita post βαπτίζω Matth. 3, 11. 28, 19. Act. 8, 16. 19, 3 bis. v. 5. Rom. 6, 3. 4. 1 Cor. 1, 13. 15. 12, 13. γνωρίζω τι Eph. 1, 10. δηλόω 1 Petr. 1, 11. δίδωμί τι Eph. 4, 12. ὄμνυμι Matth. 5, 35. εἰς Ἱεροσόλυμα *intuitus Hierosolyma* i. e. *per Hierosolyma*. παραβολή Hebr. 9, 9. σφραγίζομαι Eph. 1, 14. — — bb) de *re*, *cui destinatum est aliquid* [Bestimmung], ubi Lat. *in* [cf. Tursell. l. l. p. 313. 317.] *ad*, etiam *ad* c. acc. *gerundii*, vel *ut* c. coniunct., nos: *für*, *zu*. Ita post vv. *eligendi*, *asservandi*, *destinandi*, [cf. *Hölemann* ep. P. Philipp. p. 52.] ut αἱρέομαι 2 Thess. 2, 13. ἀφορίζω Act. 13, 2. Rom. 1, 1. κεῖμαι Luc. 2, 34 bis. Phil. 1, 16. 1 Thess. 3, 3. προγράφω Iud. v. 4. προορίζω Eph. 1, 5. συγκλείω Gal. 3, 23. τάσσω Act. 13, 48. 1 Cor. 16, 15. τίθημι 1 Thess. 5, 9 bis. 1 Tim. 1, 12. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. 1 Petr. 2, 8. φρουρέω 1 Petr. 1, 5. ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν Hebr. 6, 8. — post vv. *nascendi*, *accipiendi*, ut γεννάω Gal. 4, 24. 2 Petr. 2, 12. ἀναγεννάω 1 Petr. 1, 4. (ita: viris *in arma* natis Liv. 9, 9. 11.) — λαμβάνω Act. 7, 53. vid. διαταγή et *Win.* p. 205. 378. — Hebr. 11, 8. — εἰμὶ εἴς τι [destinatus sum alicui rei, hinc:] *inservio alicui rei*, sq. dat. person. = *ich diene* oder *gereiche für Jem. zu etwas* 1 Cor. 14, 22. Col. 2, 22. Iac. 5, 3. Vide de his l. sub εἰμί notata. — post *substant.* rem indicantia rei vel personae alicui destinatam, sq. acc. *rei*, ut ἀγρὸς εἰς ταφήν Matth. 27, 7. δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα, i. e. *annulus digito affigendus* Luc. 15, 22. θεοῦ διάκονος — σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν vel εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι Rom. 13, 3. 4. δύναμις — εἰς σωτηρίαν 1, 16. δικαιοσύνη vel ἔλεος εἰς ζωὴν αἰώνιον *integritas* vel misericordia *valens ad vitam aeternam largiendam* Rom. 5, 21. Iud. v. 21. ὅρκος Hebr. 6, 16. ἀντιλογίας πέρας — ὅρκος iuramentum *pertinens in* [bestimmt zu] *rem confirmandam* omnis controversiae finis est. — σκεῦος — εἰς τιμήν — εἰς ἀτιμίαν Rom. 9, 21. 2 Tim. 2, 20. 21 vel. εἰς ἀπώλειαν, εἰς δόξαν Rom. 9, 22. 23. ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας *calcei pedibus subligandi* Luc. 15, 22. φύλλα εἰς θεραπείαν Apoc. 22, 2. φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν Luc. 2, 32. — his adde: ἡ ἀγάπη — εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς i. e. *amor eo spectans ut salvi praestentur* 2 Thess. 2, 10. θεράπων εἰς μαρτύριον Hebr. 3, 5. — sq. acc. *person.*, ut ἡ εἰς ὑμᾶς [*euch bestimmte*, *euch zugedachte*] χαρά 1 Petr. 1, 10. τὰ εἰς χριστὸν παθήματα v. 11. Cf. *Win.* p. 178. 190. — de re, cui efficiendae aliquid destinatum est, ubi Lat. *in* [cf. Tursellin. l. l. p. 317 sq.], nos: *für*, Matth. 27, 10. ἔδωκαν — εἰς τὸν ἀγρόν *impenderent eos*, scil. siclos *in agrum* i. e. *agro emendo*. — — dd) de *consilio*, ex quo agitur [Zweck, Absicht], ubi Lat. *in* [cf. Tursell. l. l. p. 316 sq.], *ad* vel *ad* c. acc. gerundii vel *ut* c. coniunct.

verbi substantivo cognati, nos: zu, α) univ. sq. acc. rei, ut εἰς ἄγραν ut praedam facialis Luc. 5, 4. — εἰς ἀπάντησιν vel συνάντησιν vel ὑπάντησίν τινι i. e. ut obvius fiam alicui Matth. 8, 34. 25, 1. Ioh. 12, 13. Act. 28, 15. 1 Thess. 4, 17. εἰς τὸν γάμον vel εἰς τὸ δεῖπνον ad nuptias, epulas celebrandas Matth. 22, 3. 4. 9. 25, 10. Luc. 14, 8. Ioh. 2, 2. Apoc. 19, 9. 17. εἰς τὴν ἑορτήν ad festum celebrandum Ioh. 4, 45. 7, 8. 10. 11, 56. 12, 12. εἰς διακονίαν τινὶ ad ministerium vel auxilium alicui praestandum Act. 11, 29. εἰς τὴν χρείαν ut habent ad vitam necessaria Phil. 4, 16. εἰς τὸ ἔργον ad opus peragendum Act. 15, 38. εἰς μαρτύριον αὐτοῖς [vel ἐπ' αὐτοὺς i. e. contra eos Luc. 9, 5.] ut testimonium iis exhibeatur Matth. 8, 4. 10, 18. 24, 14. Marc. 1, 44. 13, 9. Luc. 5, 14. 9, 5. Vide de his verbis de Wette Ev. Matth. p. 82. Meyer Ev. Matth. p. 80. coll. Fritzsche Ev. Matth. p. 308. — εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ad veniam peccatorum conciliandam vel consequendam Matth. 26, 28. — Marc. 1, 4. Luc. 3, 3. Act. 2, 38. εἰς μνημόσυνον vel εἰς τὴν ἀνάμνησίν τινος in memoriam alicuius i. e. ad memoriam eius recolendam Matth. 26, 13. Marc. 14, 9. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. εἰς ζωὴν vel εἰς αἰώνιον ζωὴν ad vitam aeternam consequendam Act. 11, 18. 1 Tim. 6, 12. similiter 1 Cor. 1, 9. Col. 3, 15. 1 Thess. 2, 12. 2 Thess. 2, 14 bis. 1 Tim. 1, 16. 1 Petr. 2, 2. 9. 21. 5, 10. — εἰς μετάνοιαν ad mentem emendandam Luc. 5, 32. εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης — ἔργων ut incitemur ad amorem et recte facta Hebr. 10, 24. εἰς ἁγιασμὸν ut sanctitati operam des Rom. 6, 19. 22. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 423. 428. εἰς πίστιν ut fides habeatur Rom. 1, 14. cf. Fritzsche l. l. p. 40. alii: für die Gläubigen, = εἰς τοὺς πιστεύοντας. Vid. infra. — εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ i. e. ut ipsum exstruatur Eph. 4, 16. εἰς ὑπακοὴν ut obsequium praestetur Rom. 6, 16. 1 Petr. 1, 2. εἰς ὑπακοὴν πίστεως ad obsequium commendandum doctrinae christianae praestandum Rom. 1, 5. 16. [14], 26. εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν ut obsequium praestent gentiles Rom. 15, 18. εἰς πόλεμον ad proelium committendum vel ineundum Luc. 14, 31. 1 Cor. 14, 8. Apoc. 9, 7. 16, 14. 20, 8. εἰς φιλαδελφίαν ut amor fraternus alatur, augeatur 1 Petr. 1, 22. παραδιδόναι τινὰ εἰς συνέδρια ut coram synedriis sistatur Matth. 10, 17. Marc. 13, 9. εἰς φυλακὴν ut in carcerem coniiciatur Act. 8, 3. 22, 4. εἰς θάνατον, εἰς κρίμα θανάτου Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. 2 Cor. 4, 11. — Matth. 24, 9. 1 Cor. 5, 5. — Act. 25, 6. cf. tamen de h. l. lect. Griesb., Schott, Knapp, de Wette. — Gal. 2, 8. ἐνεργήσας ἐν πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν περιτομῆς i. e. ut apostoli munere fungeretur inter gentiles. Ibid. ἐνέργησε — ἐν ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη concise pro: εἰς ἀποστολὴν τῶν ἐθνῶν. 2 Tim. 2, 26. εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα i. e. ut voluntatem eius exsequantur. Hebr. 9, 28. ὀφθήσεται — εἰς σωτηρίαν ad salutem largiendam vel parandam. 1 Petr. 4, 7. εἰς τὰς προσευχάς ut preces facialis. 1 Cor. 2, 7. εἰς δόξαν ἡμῶν ad gloriam nobis parandam. — εἰς δόξαν θεοῦ in laudem Dei i. e. ut laudetur Deus 1 Cor. 10, 31. 2 Cor. 4, 15. Phil. 1, 11. 2, 11. — Eph. 1, 6. 12. 14. — de verbis Luc. 5, 17. vid. sub εἰμί observata. Ioh. 1, 7. 9, 39. Act. 4, 30. 7, 5. Rom. 3, 25. 15, 4. 2 Cor. 9, 10. 11. 10, 8 bis. 13, 10 bis. Phil. 1, 25. 1 Tim. 4, 3. 6, 17. Hebr. 1, 14. 9, 15. 26. 11, 7. 11. 1 Petr. 2, 14. 3, 9. 4, 6. — ita pro ל Num. 22, 32. Ies. 6, 13. (Lucian. dial. deor. 20, 8. Hdian. 1, 6. 20. Xen. An. 6, 5. 14. Cyr. 7, 1. 5.) cf. Matth. §. 578. Rost §. 104. Fischer l. l. 155. Schäfer ad Theocr. 14, 28. Win. p. 377. Fritzsche Ev. Matth. p. 134. Ewald p. 603. — εἰς ὅ, quem in finem, quare Col. 1, 29. 2 Thess. 1, 11. (Hdot. 2, 103.) cf. Matth. l. l. — εἰς τί, quem in finem? quorsum? cur? Matth. 14, 31. Marc. 14, 4. 15, 34. Cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 504. Herm. ad Soph. OC. v. 528. Matth. l. l. Win. l. l. — εἰς τοῦτο hoc consilio, ad hoc peragendum Marc. 1, 38. Luc. 4, 43. Ioh. 18, 37. Act. 9, 21. 26, 16. Rom. 9, 17. 14, 9. 2 Cor. 2, 9. 1 Ioh. 3, 8. — εἰς αὐτὸ τοῦτο in hunc ipsum finem 2 Cor. 5, 5. Eph. 6, 22. 18. cf. de h. l. lect. Griesb., Schott, Harless. Col. 4, 8. — sq. infinit. praefixum habente artic. eo consilio ut, ut, dass, damit, et, ubi additur μή: ne, damit nicht, dass nicht Matth. 20, 19. 26, 2. 27, 31. Marc. 14, 55. Luc. 20, 20. Act. 3, 19. 7, 19. Rom. 1, 11. 20. 3, 26. 4, 11 bis. 8, 16. 8, 29. 11, 11, 12, 2. 15, 8. 13. 16. 1 Cor. 9, 18. 10, 6. 11, 22. 33. 2 Cor. 1, 4. 4, 4. Eph. 1, 12. 18. Phil. 1, 10. 1 Thess. 2, 12. 16. 3, 2. 5. 10. 13. 4, 9. 2 Thess. 1, 5. 2, 2. 11. 3, 9. Hebr. 2, 17. 7, 25. 8, 3. 9, 14. 28. 12, 10. 13, 21. Iac. 1, 18. 1 Petr. 3, 7. (Xen. Ag. 9, 3. Mem. 3, 6. 2.) — — β) = in commodum, in usum, für, zu, sq. acc. rei, ut εἰς ὁδόν in viam Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. — Matth. 10, 10. cf. ad h. l. de Wette Ev. Matth. p. 101. — Marc. 14, 8. Luc. 14, 28. εἰς ἀπαρτισμόν i. e. ad perfectionem necessaria. Ioh. 12, 7. 13, 29. Rom. 1, 17. εἰς πίστιν pro: εἰς πιστεύοντας. Vide tamen de h. l. supra monita. Rom. 13, 6. Phil. 2, 22. 4, 17. Tit. 3, 14. — Act. 19, 22. εἰς τὴν ἀσίαν für Asien. Cf. Win. p. 392. — sq. acc. person. — vel: in commodum, in honorem alicuius, für Jem. Matth. 15, 24. — Marc. 8, 19. 20. quo l. Fritzsche Ev. Marc. p. 322. κλᾶν ἄρτους εἰς ἀνθρώπους e construct. praegn. esse monet: frangere panes eosque distribuere hominibus. (ita dividere in aliquos pro: inter aliquos Tacit. Ann. 2, 67.) — Luc. 9, 13. Ioh. 6, 9. Act. 2, 22. 24, 27. Rom. 5, 15. 18 bis. 8, 18. 10, 12. 15, 16. 26. 16, 6. 1 Cor. 16, 1. 2 Cor. 8, 4. 9, 1. 13. 13, 3. 4. Gal. 4, 11. Eph. 1, 5. 19. 3, 2. Col. 1, 25. 1 Petr. 1, 4. εἰς ὑμᾶς. 4, 10. 3 Ioh. v. 5. — — De locis Rom. 11, 36. 1 Cor. 8, 6. Cor. 1, 16. vid. Win. p. 395. — vel: in detrimentum alicuius, zum Nachtheile, zum Verdrusse Jem. Luc. 7, 30. 2 Cor. 11, 10. cf. Win. p. 377. — — γ) ut hebr. ל εἰς c. accus. praedicati legitur nunc loco accus. simplicis [vid. ἀποδείκνυμι] post v. educandi, excitandi, constituendi Act. 7, 21. ἑαυτῇ εἰς υἱὸν sibi ut esset filius. 13, 22. 47. — nunc loco nominativi simplicis post εἰμί τινι sum alicui, ich bin für Jemanden, ut εἰς πατέρα, εἰς υἱόν, εἰς θυγατέρα 2 Cor. 6, 18. Hebr. 1, 5. 8, 10. Vide de his formulis sub εἰμί observata. — Cf. Win. p. 205. 338. Schulz die Lehre von Glaub. p. 83 sq. Ges. p. 813. 816. Ewald p. 603. 587. gr. min. p. 254. 269. — ee) de eventu vel effectu [Erfolg, Resultat], ubi Lat. in, ad, ita ut, nos: zu, so dass [cf. Matth. §. 578. Win. p. 377. de Hebr. ל Ewald p. 603. gr. min. p. 264.] sq. acc. rei, in quam evadit aliquid α) univ. i. e. post varii generis verba, ut ἀναβαίνω εἰς μνημόσυνον in monumentum i. e. ita ut sim monumentum Act. 10, 4. βασιλεύω εἰς ζωὴν αἰώνιον ita ut sequatur ζ. α. Rom. 5, 21. ἐκπορεύομαι εἰς ἀνάστασιν — ζωῆς — κρίσεως ita ut sequatur resurrectio vitam largiens — cum damnatione coniuncta Ioh. 5, 29. ὁμολογέω — εἰς σωτηρίαν in salutem i. e. quae professio hanc vim habet, ut salvus praester Rom. 10, 10. πιστεύω εἰς δικαιοσύνην i. e. quae πίστις hanc vim habet, ut δικαιοσύνην consequar. Ibid. καταπίνομαι εἰς νῖκος i. e. ita ut victoria sequatur vel: ita ut devincar 1 Cor. 15, 54. λαμβάνω — εἰς βοήθειαν gratiam, hanc vim habentem, ut auxilium opportunum contingat nobis Hebr. 4, 16. περισσεύω — εἰς — ἁπλότητος eximius sum ita ut evadam in liberalitatem largam 2 Cor. 8, 2. πλεονάζω — εἰς τὴν δόξαν eximius sum ita ut abeam in gloriam Rom. 3, 7. — πληρόω τὰ ῥήματα εἰς τὰς ἀκοάς τινος i. e. ita ut in aures alicuius penetrent Luc. 7, 1. συνέρχομαι εἰς τὸ κρεῖττον, εἰς τὸ ἧττον in melius, in peius i. e. ita ut melior, peior evadat, qua sum, conditio 1 Cor. 11, 17. εἰς τὸ κρίμα v. 34. — εἰς κενόν, in cassum i. e. ita ut nihil utilitatis sequatur, sine effectu, sine fructu 2 Cor. 6, 1. Gal. 2, 2. Phil. 2, 16 bis. — εἰς τέλος in finem i. e. ita ut finem iis faceret scil. ἡ ὀργή i. e. ita ut absumerentur vel vi sua privarentur 1 Thess. 2, 16. εἰς ἀνομίαν hoc effectu, ut improbe facta sequerentur Rom. 6, 19. εἰς ὀσμὴν εὐωδίας ita ut vim haberet suffimenti suavissimi odoris Eph. 5, 2. ita pro לְרֵיחַ נִיחֹחַ Num. 28, 6. cf. ad h. l. Win. p. 388. not. 1. εἰς καύχημα ἐμοὶ ita ut mihi sit gloriandi materia Phil. 2, 16. εἰς σωτηρίαν hoc effectu ut salute potiaris 2 Tim. 3, 15. — 2, 26. Hebr. 10, 39 bis. 1 Petr. 1, 7. — ita hebr. ל Exod. 21, 2. לַחָפְשִׁי i. e. ita ut liber sit, als ein Freyer, ubi οἱ ό habent: ἐλεύθερος. Cf. Ewald l. l. — (ita Cicer. pro Cluent. 66, 188: in familiae luctum atque in privignorum funus nupsit. Cf. Tursell. l. l. p. 321.) — β) post λογίζομαι numeror, aestimor, λογίζεταί τι εἴς τι aestimatur aliquid ita ut habeatur pro aliqua re = tribuitur alicui rei vis vel pondus alicuius rei Act. 19, 27. Rom.

2, 28. — ita pro חָשַׁב sq. לְ 1 Sam. 1, 13. Ies. 29, 17. — *ἡ πίστις λογίζεται τινὶ εἰς δικαιοσύνην fides imputatur alicui in integritatem* i. e. *fides habita ita alicui in rationes refertur, ut ei tribuatur innocentia* [vid. *δικαιοσύνη*] Rom. 4, 3. 5. 9. 22. Gal. 3, 6. Iac. 2, 23. — ita חָשַׁב sq. לְ Gen. 15, 6. Ps. 106, 31. (1 Macc. 2, 52. — Senec. ep. 8 extr. hoc non *imputabo* tibi *in solutum.*) — γ) in formula *ἐστί μοι εἰς ἐλάχιστον* [e confusione duarr. locutt., una *ἐγένετο τι εἰς ἐλάχιστον* abiit aliquid in rem minimam, altera *ἐστί τι ἐλάχιστον* est aliquid res minima] i. e. *valet mihi pro re minimi pretii ac ponderis* 1 Cor. 4, 3. — δ) post vv. *dividendi, findendi* [ubi Graeci melioris aevi duplici accusat. utuntur cf. *Matth.* §. 419. *Schäfer* ad L. Bos. p. 682. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 60.], *formandi, colligandi*, ut *δέω* Matth. 13, 30. *εἰς δεσμάς* i. e. *ita ut fasciculi fiant.* *σχίζω* Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. *εἰς δύο* i. e. *ita ut duae partes fierent.* (Pol. 2, 16. 11. Lucian. Asin. §. 34. dial. deorr. 8, 1. Hdian. 1, 1. 18. 3, 8. 4. Diod. Sic. 1, 2. 2, 40. Hdot. 4, 148.) cf. *Matth.* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 467. *Ewald* p. 627. — *κτίζω* Eph. 2, 15. *γίνομαι* Apoc. 16, 19. — 1 Cor. 15, 45. *εἰς ψυχὴν ζῶσαν, zu einem lebendigen Seelenwesen.* Ibid. *εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν zu einem lebendigmachenden Geisteswesen.* Cf. *Meyer* ep. P. 1. ad Cor. p. 272. — ita pro הָיָה Gen. 2, 7. (*divum in vultum — formanda —* massa. Stat. Silv. 3, 3. 104. tunduntur *in farinam* Plin. hist. nat. 33, 7. 40. Cf. Tursell. l. l. p. 321.) — — sq. *infinit.* praefixum habente articulum, ubi Lat. *ita ut*, nos: *so dass* [cf. *Win.* p. 304.] Rom. 1, 20. 3, 26. 4, 18. ad quem l. vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 242. — Rom. 6, 12. 7, 4. 5. 2 Cor. 7, 3. 8, 6. Gal. 3, 17. Hebr. 11, 3. 1 Petr. 4, 2. (Xen. An. 7, 8. 2.) — —

5) de *ratione* personae vel rei *ad aliquem* vel *ad aliquid* [Hinsicht, Beziehung], ubi Lat. vel: *in* [cf. Tursellin. l. l. p. 314.], *ad*, nos: *zu*. Cf. *Matth.* §. 578. *Fischer* 3. b. p. 154. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 188. *Herm.* ad Soph. OR. v. 1191. *Schulz* Parab. v. Verw. p. 72 sq. *Win.* p. 377. *Ewald* p. 603. — Ita post verba et adiect., quibus inest *idonei, parati, opportuni, utilitatis, conferendi* notio, sq. acc. rei, ut *εὔθετος* Luc. 9, 62. cf. de h. l. lect. *Schott.* Luc. 14, 35 bis. *εὐκαιρέω* Act. 17, 21. *εὔχρηστος* 2 Tim. 4, 11. *ἡτοιμασμένος* 2, 21. *ἱκανόω* Col. 1, 12. *ἰσχύω* Matth. 5, 13. *μαθητευθεὶς* Matth. 13, 52. Cf. tamen de h. l. lectione et de dativo *τῇ βασιλείᾳ* praeferendo *Fritzsche* Ev. Matth. p. 478. *Schott, Knapp, de Wette.* *περισσεύω* 2 Cor. 9, 8. *συνεργέω* Rom. 8, 28. *χρήσιμος* 2 Tim. 2, 14. (ita *ἐγὼ δὲ τἄλλα μακάριος πέφυκ' ἀνήρ, πλὴν εἰς θυγατέρας* Eur. Or. v. 538. *ἄξιος εἴς τι* Xen. An. 4, 1. 28. *εὔθετος* Diod. Sic. 2, 57. *εὔχρηστος* 5, 40. *συνεργέω* 4, 76. firmus *in hoc* Tibull. 3, 2. 5.) — vel: *ratione habita, ad* i. e. *quod attinet ad, in Bezug auf, in Hinsicht*, sq. accus. *rei*, ita post vv. neutra et passiva, ut *ἀποροῦμαι* Act. 25, 20. *διακρίνομαι* Rom. 4, 20. quo l. *εἰς τὴν ἐπαγγελίαν — quod attinet ad promissionem.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 245. *Matth.* §. 578, d. — ita לְ ab initio positum 1 Chron. 7, 1. 24, 20. 21. cf. *Ewald* p. 603. (Plat. legg. 4. p. 774 B. Eur. Ion. v. 581. Iphig. T. v. 836.) — *καυχάομαι* 2 Cor. 10, 16. *εἰς τὰ ἕτοιμα = de rebus iam expeditis.* *κοινωνέω* Phil. 4, 15. *παραδίδομαι τινι* Act. 14, 26. *παῤῥησίαν ἔχω* Hebr. 10, 19. (Diod. Sic. 11, 50. Xen. An. 1, 9. 16. 2, 6. 30.) cf. *Vig.* p. 592. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 188. *Herm.* ad Soph. OR. v. 706. *Fischer* 3. b. p. 153. — post adiectiva, ut *ἄκαρπος* 2 Petr. 1, 8 *ἀκέραιος* Rom. 16, 19. *βραδύς, ταχύς* Iac. 1. 19 ter. *σοφός* Rom. 16, 19. *συνεργός* Col. 4, 11. *ὑπήκοος* 2 Cor. 2, 9. *φρόνιμος* Luc. 16, 8. cf. ad h. l. *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 75. *Meyer* Ev. Luc. p. 357. — sq. acc. *person.*, ita post *ἀσθενέω* 2 Cor. 13, 3. *αὐξάνω* Eph. 4, 15. *βεβαιόω* 2 Cor. 1, 21. *ἐνεργὴς γίνομαι* Philem. v. 6. *εὐδοκέω* Matth. 12, 18. 2 Petr. 1, 17. *ζάω* 2 Cor. 13, 4. Cf. ad h. l. *Käuffer* de notione *ζωῆς* biblica p. 6. — *λογίζομαι* 2 Cor. 12, 6. *πέποιθα* Gal. 5, 10. *πλουτέω* Luc. 12, 21. *συνεργός εἰμι* 2 Cor. 8, 23. *καύχημα ἔχω* Gal. 6, 4. *καύχημα — ἕτερον gloriandi materiam habebit sibi soli, non aliis etiam.* Sens.: „*non tantas in se ipso reperiet laudes, quibus apud alios quoque glorietur*" *Win.* ep. P. ad Gal. p. 131. — post subst., ut *ἀπαρχή* Rom. 16, 5. *θέλημα* 1 Thess. 5, 18. — — vel: *propter, wegen*, ita de re, vel persona, quam intuens facit aliquis aliquid., ut *δέχομαί τινα εἰς τὸ ὄνομα δικαίου, μαθητοῦ, προφήτου id intuens, quod probi, discipuli, prophetae nomen gerit* i. e. *propterea, quod probus, discipulus, propheta est* Matth. 10, 41. 42. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 398. *Meyer* Ev. Matth. p. 94. *συνάγομαι εἰς τὸ ὄν. χριστοῦ* i. e. *εἰς τὸ ἔργον, ὄνομα ἔχον ἐκ τοῦ χριστοῦ* 18, 20. — Rom. 15, 2. 2 Cor. 2, 12. 1 Tim. 4, 10. (ita post *θαυμάζω* Thuc. 1, 138. *ἐπαινέω* Plat. Alcib. 1. p. 111 A. Dem. 308. 18. *φοβοῦμαι* Soph. OR. v. 680.) cf. *Matth.* §. 578, d. *Win.* p. 377. *Vig.* p. 592. *Fischer* 3. b. p. 154. — *μετανοέω εἰς τὸ κήρυγμα wegen* i. e. *auf Veranlassung, ad* Matth. 12, 41. Luc. 11, 32. cf. *Win.* l. l. — ita לְ in verbis לְשֵׁמַע Ps. 18, 45. לְקֹלָם Num. 16, 34. cf. *Ewald* p. 604. —

IV) per confusionem duarum locutionum vel ex breviloquentia, qua, qui versatur *in loco*, cogitatur vel sistitur simul ut veniens *in locum* [cf. *Win.* p. 391. *Matth.* §. 578. Act. Monacc. 1. p. 64. 2. p. 47. *Schäfer* ad Dem. 1. p. 194 sq. *Heindorf* ad Plat. Protag. p. 467. *Herm.* ad Soph. Ai. v. 80. Lob. ad Phryn. p. 44. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 50. 570. *Meyer* Ev. Marc. p. 175. et quae habent de *εἰς* apud Graecos seriores pro *ἐν* usurpato *Win.* p. 394. *Matth.* l. l. p. 1345.], *εἰς* c. accus. ponitur, ubi *ἐν* c. dat. expectari poterat. Ita 1) post vv. mansionem indicantia, ut *εἰμί* Marc. 2, 1. *ἠκούσθη — ἐστι* auditum est, *eum domi esse* [dass er nach Hause sey] postquam domum reverterit. 13, 16. *ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν* qui in agro est, *postquam eo abiit.* Cf. *Fritzsche* l. l. Luc. 9, 61. 11, 7. Ioh. 1, 18. Act. 2, 39. — de locis Ioh. 17, 23. Act. 8, 20. 1 Ioh. 5, 8. vid. *εἰμί.* — *εὑρίσκομαι* Act. 8, 40. *εὑρέθη εἰς Ἄζωτον Azoti esse cognoscebatur* eo quippe ablatus coll. v. 39. *κατοικέω* Act. 7, 4. *παροικέω* Hebr. 11, 9. (*διατρίβω* Diod. Sic. 3, 84. *ἐνοικέω* Xen. An. 1, 2. 24.) — De verbis *ἀνέστην* [ich bin aufgestanden = ich habe mich aufgestellt], *ἔστην, ἕστηκα* [ich stehe = ich habe mich gestellt, ich bin getreten], *καθίζω, κάθημαι* [ich sitze = ich habe mich gesetzt] vid. supra coll. *Win.* p. 391. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 558. et de *ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν* Ioh. 9, 7. supra sub no. I. 2. monita. — 2) verbis tum neutris, tum activae significationis additur *εἰς* c. acc. loci ita, ut cogitandus sit aliquis fecisse vel expertus esse aliquid, postquam venerat in locum memoratum, ita post *ἀποθνήσκω* Act. 21, 13. (Ael. V. H. 7, 8.) — *διαμαρτύρομαι, μαρτυρέω* Act. 23, 11 bis. *λέγω* Ioh. 8, 26. — *εἰς πᾶσαν — Ἰουδαίας* [scil. delatus] *ἀπήγγελον* Act. 26, 20. *ἐπέχω χρόνον* 19, 22. alii: *εἰς τὴν ἀσίαν* explicant: *für Asien.* — *ποιέω τὴν ἑορτὴν festum ago* 18, 21. Vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, de Wette.* *κηρύσσω* Marc. 1, 39. Cf. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 50. *de Wette* Ev. Marc. p. 132. *Meyer* Ev. Marc. p. 172. — *δέρω* Marc. 13, 9. *καὶ εἰς συναγωγὰς* [scil. *ἀπαγόμενοι*] *δαρήσεσθε.* Cf. de h. l. lect. *Fritzsche* l. l. p. 564. *de Wette* l. l. p. 181. *Meyer* l. l. 218. 219. — Ioh. 20, 7. *τὸ σουδάριον. — χωρὶς — εἰς ἕνα τόπον* scil. *κείμενον.* Luc. 4, 23. Vide de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp, Win.* p. 394. coll. *de Wette* Ev. Luc. p. 270. *Meyer* Ev. Luc. p. 270. — *ἐνδείκνυμαι* 2 Cor. 8, 24. *εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν postquam in conspectum ecclesiarum venistis* i. e. *coram ecclesiis.* — 3) post *ἐγκαταλείπω, καταλείπω* Act. 2, 27. 31. de horum l. *εἰς* c. genit. *ᾅδου* pendente a nomine omisso, ut *οἶκος, δόμος* cf. *Kön.* ad Greg. Cor. p. 446 ed. *Schäfer.* *Vig.* p. 590. *Fiscer* 3. b. p. 158. *Buttm.* §. 119, not. 9. *Matth.* §. 578. §. 380. *Rost* §. 104, not. 18. — Saepius non legitur in N. T.

V) in compositione: 1) *in*, i. e. *hinein in*, ut *εἰσέρχομαι, εἴσειμι, εἰσέρχομαι, εἰσπορεύομαι, εἰστρέχω, εἰσφέρω.* — 2) *in, ad, hin auf etwas*, ut *εἰσακούω.* De praepos. *εἰς* post vv. c. *εἰς* composita vid. *Win.* p. 405. 408. *Matth.* §. 426. *Bornem.* ad Xen. Conv. p. 219.

Εἷς, *μία, ἕν*, gen. *ἑνός, μιᾶς, ἑνός* 1) *unus, a, um*, nom. cardinale, α) universe et quidem *sine subst.* Matth. 25, 15. *ᾧ δὲ ἓν* sc. *τάλαντον.* Marc. 15, 36. *δραμὼν δὲ εἷς — ἐπότιζεν αὐτόν.* 1 Cor. 9, 24. 14, 27. 2 Cor. 5, 14. 11, 24. — Gal. 3, 20. *ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστι.* Eph. 3, 16. 20. — c. *subst.* Matth. 6, 27. *προσθεῖναι — πῆχυν ἕνα.* 19, 5. 6. 20, 12. 26, 40. 27, 15. Marc. 10, 8. Luc. 12, 25. Ioh. 11, 50. 18, 14. Act. 17, 26. 28, 13. Rom. 5, 12. 15 — 19. 9, 10. 12, 4. 5. 1 Cor. 6, 16 bis. v. 17. 10, 8.

12, 12. 14. 19. 20. 2 Cor. 11, 2. Gal. 5, 14. Eph. 2, 15. 16. 5, 31. 1 Tim. 5, 9. — — 1 Tim. 3, 2. 12 et Tit. 1, 6. in quibus locis alii polygamiam simultaneam, alii successivam improbari existimant cf. *Grotius* ad hh. ll. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 20. coll. *Win.* p. 105. — Tit. 3, 10. Hebr. 10, 14. Iac. 4, 12. 2 Petr. 3, 8 bis. Apoc. 19, 17. (Xen. Anab. 6, 6. vel 4, 14.) — sq. *negatione* [cf. *Win.* p. 160. *Bornem.* schol. p. 79. 191. *Matth.* §. 137. coll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 216. *Gesen.* p. 657. *Ewald* p. 655 sqq. gr. min. p. 294.] Matth. 5, 18. *ἰωτὰ ἓν — οὐ μὴ — παρέλθῃ = ἰωτὰ ἓν — οὐ δεινὸν, μὴ παρέλθῃ* [vid. *οὐ μή* sub *μή*] *iota unum — non metuendum, ne periret* i. e. *nullum iota perierit.* Rom. 3, 12. *οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός* ,,homines probi *non inveniuntur usque ad unum* i. e. homines probos *non reperias* etiamsi *uno* contentus esse volueris" cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 175. (Dionys. Hal. de compos. verbb. p. 247. Plut. Tib. Gracch. c. 9 fin. Dem. 873, 11.) — *ἕως ἑνός* pro hebr. אֵין גַּם־אֶחָד et לֹא עַד־אֶחָד Ps. 14, 3. 53, 4. *Gesen.* l. l. p. 840. *Ewald* p. 604. gr. min. p. 264. — sq. *genit. partit.* simpl. Matth. 5, 19. *ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν* v. 29. 30. 6, 29. 16, 14. 18, 6. 28. 20, 13. 25, 40. 45. 26, 14. 47. 51. Marc. 5, 22. 6, 15. 8, 28. 9, 42. 12, 28. 13, 1. 14, 10. 43. 66. Luc. 5, 3. 12. 9, 8. 12, 27. 15, 19. 26. 17, 2. 22, 47. 23, 39. Ioh. 12, 2. 18, 22. 19, 34. Cf. *Matth.* §. 318. — sq. negatione Luc. 11, 46. — sq. *ἐκ* vel *ἐξ* c. *gen. partit.* [vid. *ἐκ*] Matth. 18, 12. 22, 35. 26, 21. 27, 48. Marc. 9, 17. 14, 18. 20. Luc. 15, 4. 17, 15. Ioh. 1, 41. 6, 8. 70. 71. 7, 50. 12, 4. 13, 21. 23. 18, 26. 20, 24. Act. 11, 28. Apoc. 5, 5. 6, 1. 7, 13. 13, 3. 17, 1. 21, 9. — — sq. negatione Matth. 10, 29. et Luc. 12, 6. *καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται* i. e. vel *unus eorum.* — praecedente *οὐδέ*: *οὐδὲ εἷς ne unus quidem = nemo quisquam, οὐδὲ ἕν, ne unum quidem = nihil quidquam* Matth. 27, 14. Ioh. 1, 3. Act. 4, 32. Rom. 3, 10. 1 Cor. 6, 5. (Xen. Mem. 1, 6. 2. Cyr. 1, 3. 10.) cf. de *οὐδὲ εἷς* fortius negante *Erf.* ad Soph. Antig. v. 594. *Schäfer* ad Dion. Hal. de comp. verb. p. 247. ad Greg. Corinth. p. 55 sq. *Herm.* ad Vig. p. 467. *Matth.* §. 137. *Buttm.* §. 64, 1. gram. max. I. §. 70. — — *ὁ εἷς der Eine* Matth. 24, 18. 24. Luc. 24, 18. 1 Cor. 10, 17. (Hom. Iliad. 20, 272. Xen. An. 5, 4. 11.) cf. *Passow* sub *εἷς*.

b) in distributione, ut *εἷς — εἷς, unus — alter*, vel *εἷς — εἷς — εἷς, unus — alter — alter* Matth. 17, 4. 20, 21. 24, 41. 27, 38. Marc. 4, 8. 20. 9, 5. 10, 37. 15, 27. Luc. 9, 33. Ioh. 20, 12. Gal. 4, 22. (ita *εἷς μὲν — εἷς δέ* Aristot. Eth. 4, 1. Xen. Cyr. 1, 2. 4.) cf. *Win.* p. 161. *Viger.* p. 5. *Passow* l. l. — *ὁ εἷς — ὁ εἷς, der Eine — der Andere* Matth. 24, 40. — *εἷς — ὁ εἷς Eines — der Andere* [cf. *Win.* p. 161.] 1 Thess. 5, 11. *οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα* i. e. *Einer den Andern.* 1 Cor. 4, 6. — Gal. 4, 24. *μία μὲν — ἡ δὲ ἄνω* [pro: *μία μὲν = ἡ δὲ ἑτέρα, τουτέστι ἡ ἄνω*] *una — altera vero, superior puta.* — — *εἷς — ὁ ἕτερος, unus — alter* Matth. 6, 24. Luc. 16, 31. 17, 34 — 36. — *ὁ εἷς — ὁ ἕτερος* Matth. 6, 24. Luc. 7, 41. 16, 13. 18, 10. Act. 23, 6. — *ὁ εἷς — ὁ ἄλλος* Apoc. 17, 10. — *εἷς ἕκαστος, unusquisque* Act. 2, 6. 20, 31. Eph. 4, 16. Col. 4, 6. (Xen. An. 6, 6. 12.) — sq. genit. partit. Luc. 4, 40. 16, 5. Act. 2, 3. 17, 27. 21, 26. 1 Cor. 12, 18. Eph. 4, 7. 1 Thess. 2, 11. — additur per abundantiam *ἀνά* Apoc. 21, 21. vid. de h. l. sub *ἀνά* notata et *Win.* p. 227. — *καθ' ἕνα, καθ' ἕν, singuli, singula, singulatim, singula deinceps, unus post alium* Ioh. 21, 25. 1 Cor. 14, 31. (Xen. Venat. 6, 14.) cf. *Passow* l. l. — addito *ἕκαστος*: *καθ' ἓν ἕκαστον* i. e. *quodque singulatim* [in his enim vox *ἕκαστον* non iungenda est cum vocula *ἕν* vel *ἕνα*, sed a verbo pendet, formula autem *καθ' ἕν, καθ' ἕνα* est instar adverbii. Cf. *Buttm.* ind. ad Dem. p. 177. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 1, 6. 22. et ind. ad Xen. Mem. p. 379. *Win.* p. 227.] Act. 21, 19. (Xen. Cyr. 1, 6. 22. Ages. 7, 1.) — *οἱ καθ' ἕνα, singuli* Eph. 5, 33. — formulae Graecis melioris aevi incognitae: *εἷς καθ' εἷς* pro: *καθ' ἕνα ἕκαστον, unusquisque, singuli, deinceps* Marc. 14, 19. Ioh. 8, 9. Apoc. 4, 8. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 613. *Win.* p. 38. 227. — *ὁ δὲ καθ' εἷς* pro: *εἷς ἕκαστος* Rom. 12, 5. Cf. Lucian. Soloecist. §. 9. cf. *Win.* l. l.

c) cum emphasi, *unus* i. e. aa) *unicus, ein Einziger, Einer*, ut accentu notetur vocab. *Einer* vel *unus* Matth. 5, 36. *οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.* Matth. 19, 17. Marc. 2, 7. 10, 18. Luc. 18, 10. — 1 Cor. 8, 4. 6. Iac. 2, 19. — Matth. 21, 24. 23, 8. 9. 10. 15. Marc. 8, 14. 12, 6. 29. 32. — *ἕν σοι ὑστερεῖ* Marc. 10, 21. Luc. 10, 42. 12, 52. 17, 34. Ioh. 6, 22. — 7, 21. *ἓν ἔργον ἐποίησα* coll. 5, 1 sqq. Vid. *Lücke* 2. p. 140. *de Wette* Ev. Ioh. p. 95. — Ioh. 9, 25. 10, 16. cf. *Lücke* l. l. p. 280. sq. 1 Cor. 10, 17. de h. l. asyndeto vid. *ἀδικέω* et *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 172. — 12, 12. 13 ter. Eph. 2, 18. 4, 4. 5. 6. 1 Tim. 2, 5. Iac. 4, 12. Apoc. 21, 21. *ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου.* — Phil. 3, 14. de h. l. brachylogia in verbis: *ἓν δέ unum vero* scil. ago. vid. *Win.* p. 539. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 284. *Hölemann* ep. P. ad Philipp. p. 282. — Iac. 2, 10. 2 Petr. 3, 8. (Xen. An. 4, 7. 9.) — *συνάγειν εἰς ἕν = in unum coetum cogere* Ioh. 11, 52. — Eph. 2, 14. — *solius* notione inclusa Ioh. 20, 7. *εἰς ἕνα τόπον* sc. *κείμενον an einen besondern Ort = besonders, allein hingelegt* (*εἷς* unus = solus Xen. Cyr. 4, 1, 17. 5, 3. 33. et de *εἷς μόνος Schäfer* meletem. p. 19. 20.) — metaph. *μία καρδία, μία ψυχή, ἕν*, item *εἰς τὸ ἕν* dicuntur *εἶναι, qui consentiunt* Ioh. 4, 30. 17, 11. 21. 22. 23. 1 Ioh. 5, 7. cf. *Lücke* 2. p. 446. 229 sq. Act. 4, 32. — De *εἶναι εἰς τὸ ἕν* v. sub *εἰς* adnotata. — *ἐν ἑνὶ στόματι, uno ore = einstimmig* Rom. 15, 6. — De *ἀπὸ μιᾶς* Luc. 14, 18. vid. supra sub *ἀπό* p. 45. observata. — Phil. 1, 27. — — bb) *unus idemque* α) absolute *ἐπείπερ εἷς ὁ θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως* Rom. 3, 30. *τὸ ἓν φρονεῖν* Phil. 2, 2. — Hebr. 2, 11. 11, 12. Apoc. 17, 13. 17. 18, 8. 10. 16. 1 Cor. 3, 8. *ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν = eodem loco habendi sunt* coll. v. 5. Gal. 3, 28. *πάντες — ἐστε eodem loco estis* i. e. *pari Dei gratia fruimini, iisdem beneficiis participes.* (ita *εἷς* pro *εἷς καὶ ὁ αὐτός* Plut. vit. Alex. c. 22. Eurip. Phoen. v. 11 et 156.) cf. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 216 sq. *Matth.* §. 386. — — addito *καὶ ὁ αὐτός* 1 Cor. 12, 11. (Diod. Sic. 11, 47.) cf. *Schäfer* melet. p. 54. — refertur ad similitudinem et secum habet dativ. 1 Cor. 11, 5 cf. *ὁ αὐτός* sub *αὐτός*.

2) i. q. *τὶς, quidam*, cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 318. *Win.* p. 105. Gesen. p. 655. *Ewald* p. 570. *Iacob* ad Lucian. Toxar. §. 32. p. 108. *Schäfer* ad Longin. p. 399. *Iacobs* ad Achill. Tat. p. 399. — c. *subst.* Matth. 8, 19. *εἷς γραμματεύς.* 18, 5. 24. 21, 19. 26, 69. Marc. 12, 42. Ioh. 6, 9. Apoc. 8, 13. 9, 13. — *κριὸς εἷς* pro hebr. אַיִל אֶחָד Dan. 8, 3. Gen. 22, 13. *προφήτης εἷς* et hebr. נָבִיא אֶחָד 1 Regg. 20, 13. (Lucian. Demonact. §. 48.) — c. *particip.* Matth. 19, 16. — sq. genit. partit. Luc. 5, 17. 8, 22. 20, 1. — additur *τὶς*: *εἷς τις unus aliquis* [cf. *Win.* p. 105. *Ast.* ad Plat. legg. p. 219. et ad Plat. Polit. p. 532. *Matth.* §. 487, init.], c. *substant.* Marc. 14, 51. — *sq. genit. partit.* Marc. 14, 47. (Diod. Sic. 11, 47.) — *ἐκ* c. gen. partit. Luc. 22, 50. Ioh. 11, 49.

3) ex hebr. pro ordinali *πρῶτος, primus.* Ita a) in enumerandis singulis septimanae diebus Matth. 28, 1. Marc. 16, 2. Luc. 24, 1. Ioh. 20, 1. 19. Act. 20, 7. 1 Cor. 16, 2. Ita *οἱ ὁ* et אֶחָד Gen. 8, 13. Esr. 10, 16. 17. Cf. *Win.* p. 226. *Gesen.* p. 701 sq. *Ewald* p. 496. gr. min. p. 210. — b) sq. *ὁ δεύτερος, ὁ τρίτος* Apoc. 9, 12 coll. 11, 14. (Herodot. 4, 161.)

Εἰςάγω, f. ξω (*εἰς, ἄγω* duco) *introduco, hineinführen, τινά* sq. *εἰς* c. acc. loci [vid. *εἴςειμι*] Luc. 22, 54. Act. 9, 8. 21, 28. 29. 37. (Palaeph. f. 19. Xen. An. 1, 6. 11. Cyr. 5, 2. 2.) — de Deo Messiam in mundum introducente Hebr. 1, 6. *ὅταν — λέγει* concise pro: *quando vero iterum* [scil. *ἐν τῇ τοῦ χριστοῦ παρουσίᾳ*] *in mundum introduxerit primogenitum, non minore honore dignabitur eum, dicit enim.* Cf. *Böhme* ad h. l. — sine loci e contextu facile cognoscendi mentione Luc. 2, 27. *ἐν τῷ εἰςαγαγεῖν — τὸ παιδίον Ἰησοῦν* sc. *εἰς τὸ ἱερόν.* Ioh. 18, 16. sc. *εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως* — sq. adverb. *ὧδε* Luc. 14, 21. — *τί, infero, hineinbringen* Act. 7, 45. (Xen. Athen. 2, 3.) Saepius non extat in N. T.

Εἰςακούω, f. ούσομαι (*εἰς* et *ἀκούω*) *audio ad aliquem* i. e. a) *ita audio aliquem, ut obtemperem ei = obedio alicui* sq. genit. person. [vid. *ἀκούω* no. 4.] 1 Cor.

14, 21. — pro שָׁמַע Deut. 1, 43. 9, 23. (Sirac. 3, 6. Thuc. 5, 45. absolute Xen. H. G. 5, 2. 12. Thuc. 1, 126. 3, 4.) — b) *ita audio aliquem, ut precibus eius adnuam* = *exaudio*, sq. accus. pers. Matth. 6, 7. Hebr. 5, 7. ἀπὸ τῆς εὐλαβείας i. e. *propter pietatem*. Vide tamen de h. l. ἀπό p. 43. 45. — sq. accus. rei: *audio ad aliquid* = *exaudio* Luc. 1, 13. Act. 10, 31. Ita sq. gen. Ps. 4, 1. 2. ubi hebr. שָׁמַע. Saepius non extat in N. T.

Εἰςδέχομαι, f. δέξομαι (ex εἰς et δέχομαι) *recipio, aufnehmen*, [τινὰ τειχέων = ἔσω τειχέων Eurip. Phoen. 454 vel 461.] in N. T. semel de Deo [Israelitas captivos et dispersos in patriam congregante Jes. 40, 11. Ier. 23, 3. Mich. 2, 12. ubi pro קָבַץ, atque hinc] benigne tractante et beneficiis ornante, τινά 2 Cor. 6, 17. (2 Macc. 4, 22.)

Εἴςειμι, impf. εἰςῄειν, (ab εἰς et εἶμι eo) *ingredior, intro*. Quater in N. T., sq. εἰς c. acc. loci. [de praepos. εἰς post vv. c. εἰς composita vid. *Win.* p. 405. *Eiusd.* progr. 2. de verborum cum praeposit. compositorum in N. T. usu p. 12. *Herm.* ad Eur. Ion. p. 98.] Act. 3, 3. 21, 26. Hebr. 9, 6. — sq. πρός τινα i. e. *domum ingrediens eo ad aliquem* Act. 21, 18. (absolute Hdian. 3, 11. 12. Xen. Cyr. 3, 2. 2.)

Εἰςέρχομαι, (ab εἰς et ἔρχομαι) dep. med. fut. ἐλεύσομαι [de qua futuri forma, obvia Matth. 7, 21. 19, 23. Marc. 10, 23. Luc. 18, 24. Ioh. 10, 9. Act. 20, 29. Apoc. 3, 20. vide sub ἀπέρχομαι adnotata] a. 2. εἰςῆλθον *ingredior, intro, hineingehen, eingehen, hineinkommen* a) proprie, i. e. de loco. Ita legitur de personis et animalibus sq. εἰς c. *acc. loci* ut εἰς τὰ ἅγια Hebr. 9, 12. 24. 25. ε. τὸ ἀκροατήριον Act. 25, 23. ε. τὴν αὐλήν Ioh. 10, 1. ε. τὸ ἱερόν Matth. 21, 12. Marc. 11, 11. 15. Luc. 19, 45. ε. Ἱεροσόλυμα Matth. 21, 10. Marc. 11, 11. ε. τὴν Καισάρειαν Act. 10, 24. 23, 33. ε. Καπερναούμ Matth. 8, 5. Marc. 2, 1. Luc. 7, 1. ε. τὸν κῆπον Ioh. 18, 1. ε. τὴν κιβωτόν Matth. 24, 38. Luc. 17, 27. ε. τὸν κόσμον Hebr. 10, 5. 2 Ioh. v. 7. ε. κώμην Luc. 9, 52. 17, 12. — Marc. 8, 26. — ε. τὸ μνημεῖον Marc. 16, 5. Ioh. 20, 6. ε. τὸν ναόν Luc. 1, 9. Apoc. 15, 8. ε. τὴν νεφέλην Luc. 9, 34. ε. τὴν οἰκίαν Matth. 10, 12. 12, 29. Marc. 3, 27. 6, 10. 7, 24. Luc. 4, 38. 7, 36. 44. 10, 5. εἰς οἶκον Marc. 7, 17. vel ε. τὸν οἶκον Luc. 1, 40. 8, 41. Act. 11, 12. 16, 15. 21, 8. — Matth. 12, 4. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. ε. τὸν οὐρανόν Hebr. 9, 24. ε. τὴν παρεμβολήν Act. 23, 16. ε. πόλιν Matth. 10, 11. Marc. 1, 45. ε. τὴν πόλιν Matth. 27, 53. Luc. 10, 8. 10. — 17, 12. 22, 10. de horum l. genit. absol. posito pro alio casu vid. ἀπέχω. — Act. 9, 6. 14, 20. Apoc. 21, 27. 22, 14. ε. τὸ πραιτώριον Ioh. 18, 28. 19, 9. ε. τὴν συναγωγήν Marc. 1, 21. 3, 1. Luc. 4, 16. 6, 6. Act. 13, 14. 18, 19. — Iac. 2, 2. ε. τὸ ταμεῖον Matth. 6, 6. (Pal. f. 14. Xen. Cyr. 7, 5. 57. Dem. 1157, 17.) — ubi sine loci, in quem ingreditur aliquis, mentione ponitur, facile ille e contextis intelligitur, ut Ioh. 10, 9. ἐὰν — εἰςέλθῃ scil. εἰς τὴν αὐλήν coll. v. 1. Ibid. εἰςελεύσεται [scil. ε. τὴν αὐλήν] — εὑρήσει *ingredietur caulam et egredietur ille et pabulum inveniet* trop. pro: *vitam securam aget et laeta sorte fruetur.* Cf. *Lücke* 2. p. 278. — Luc. 19, 1. εἰςελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ i. e. *ingressus Hierichuntem pervadebat illam.* — Act. 1, 13 coll. v. 12. Luc. 24, 29 coll. v. 28. 24, 3 coll. v. 2. Ioh. 20, 5. 8 coll. v. 1. — Marc. 13, 15. μηδὲ εἰςελθέτω scil. εἰς τὴν οἰκίαν. Eodem modo Luc. 7, 45. 11, 37. quo l. εἰςελθὼν = *cum intrasset* vid. ἀλείφω. — Luc. 14, 23. 15, 28 coll. v. 25. Act. 5, 7. 10. 10, 25. — Matth. 25, 10. εἰςῆλθον [scil. εἰς τ. οἰκίαν] — εἰς τοὺς γάμους i. e. *ad nuptias celebrandas.* v. 21. 23. εἴςελθε [scil. domum heri] — κυρίου i. e. *ut potiaris felicitate ab illo tibi parata.* Matth. 9, 25. εἰςελθὼν scil. εἰς τὸ ταμεῖον. Similiter 22, 11. Marc. 5, 39 coll. v. 40. 6, 22. 25. Act. 10, 27. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 351. — 1 Cor. 14, 23. ἐὰν — εἰςέλθωσι scil. in locum, quo congregati estis. v. 24. quo l. si contra morem Graecorum [vid. γυμνός] duo nomina singulari per ἤ disiuncta sequitur verbum singulari numero vid. *Win.* p. 332. — (Xen. Cyr. 1, 4. 13.) — Rom. 11, 25. ἄχρις οὗ — εἰςέλθῃ „Quo l. Paulus Christianorum coetum locum mente concepisse videtur, in quo ipse positus esset“ *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 520. — — sq. εἰς c. acc. *personae* i. e. vel: *in domum alicuius* [vid. εἰς] Act. 16, 40. vel: *in medium alicuius* = *inter* [vid. εἰς] Act. 19, 30. (Pol. 3, 44. 10.) — vel: *in coetum alicuius* Act. 20, 29. — vel: *in corpus alicuius*, ita de daemonibus hominem ex opinione Iudaeorum obsidentibus [vid. εἰς] Marc. 9, 25. Luc. 8, 30. 22, 3. Ioh. 13, 27. — Matth. 12, 45 coll. v. 43. Luc. 11, 26 coll. v. 24. — His adde Marc. 5, 18. 15. Luc. 8, 32. 33. — — sq. διά c. genit. rei, per quam ingreditur aliquis in locum aliquem Matth. 19, 24 et Luc. 18, 25. εὐκοπώτερόν ἐστι [Luc. γάρ ἐστι] κάμηλον διὰ τρυπήματος [Luc. διὰ τρυμαλιᾶς] ῥαφίδος εἰςελθεῖν scil. in locum. Cf. tamen de horum l. lectione *Fritzsche* Ev. Matth. p. 604. *de Wette, Schott, Knapp, Meyer* ad Matth. l. l. — Ioh. 10, 2. ὁ δὲ εἰςερχόμενος [scil. εἰς τὴν αὐλήν] διὰ τῆς θύρας. v. 9. δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰςέλθῃ scil. εἰς τὴν αὐλήν. Cf. *Lücke* II. p. 277. — — sq. ἐκ c. genit. loci, ut Luc. 4, 38. — ἐξ ἀγροῦ i. e. ex agro reversus *ingredior* scil. domum Luc. 17, 7. — — sq. ἐν c. dat. personae Apoc. 11, 11. πνεῦμα ζωῆς ἐκ θεοῦ εἰςῆλθεν ἐν αὐτοῖς, pro: εἰςῆλθεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐνήργησεν ἐν αὐτοῖς. Vide ἐν in fin. — — sq. ἐπί c. accus. pers. Act 1, 21. ἐν ᾧ [sc. χρόνῳ, *in* vel *während welcher*] εἰςῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς ex breviloquentia [vid. *Win.* p. 543.] pro: εἰςῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς [i. e. *in domum nostram* = *ad nos*, vid. *Win.* p. 386.] καὶ ἐξῆλθεν i. e. *versatus est nobiscum familiariter, er ist mit uns umgegangen* (ita ἐξιὼν τε κ' εἰςιὼν δόμους Eurip. Hel. v. 1183. εἰςιόντα καὶ ἐξιόντα ἀπ' αὐτῆς Antisthen. ap. Athen. 13. p. 589. E. cf. *Valckenar.* ad Eurip. Phoen. v. 537. p. 244. edit. Lips.) — — Ita εἴςοδος pro בּוֹא, et ἔξοδος pro יָצָא, ubi consuetudo alicuius c. aliquo circumscribitur, ut 1 Sam. 29, 6. — sq. παρά c. dat. person. Luc. 19, 7. παρὰ ἁμαρτωλῷ — εἰςῆλθε καταλῦσαι i. e. *domum viri peccatoris ingressus est, ut devertat apud eum.* — sq. πρός c. acc. *pers.*, *ad aliquem* i. e. *domum* [vel *synagogam* Act. 17, 2 coll. 1.] *alicuius ingrediens accedo ad aliquem* vel *adeo aliquem* Marc. 15, 43. Luc. 1, 28. Act. 10, 3. 11, 3. 16, 40. ubi text. vulg. εἰς. — 28, 18. Apoc. 3, 20. (Ceb. Tab. c. 29. Xen. Mem. 3, 10. 1.) — — sq. ὑπό c. *acc. rei* Matth. 8, 8 et Luc. 7, 6. ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰςέλθῃς = ἵνα εἰς τὴν οἰκίαν μου εἰςέλθῃς, tectum enim alicuius qui subit, domum eius ingrediatur necesse est. — — sq. ἔσω Matth. 26, 58. εἰςῆλθεν ἔσω i. e. vel εἰς τὴν αὐλήν [vid. verba praecedd. et v. 69.] vel ex verbositate sub ἄνωθεν notata explicandum est. — sq. ὅπου ex attract. [vid. ὅπου] pro: ὅποι, Marc. 14, 14. ὅπου ἐὰν εἰςέλθῃ i. e. εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰςέλθῃ. Hebr. 6, 20. ὅπου i. e. εἰς ὅ. — — sq. ὧδε Matth. 22, 12. —

b) tropice, de personis, sq. εἰς c. acc. rei vel conditionis *ingredior in aliquam rem* i. e. vel: *potior aliqua re, particeps fio alicuius rei*, ut εἰς τὴν ζωήν, i. e. *vitae et felicitatis futurae* [quam largitur ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ] *particeps fio* Matth. 18, 8. 9. 19, 17. Marc. 9, 43. 45. — minus plene i. e. ita ut addas cogitatione εἰς τὴν ζωήν Luc. 13, 24. — iunct. c. διὰ τῆς στενῆς θύρας vel πύλης Luc. 13, 24. Matth. 7, 13. — εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ vel τῶν οὐρανῶν Matth. 19, 24. Marc. 9, 47. 10, 15. 23. 24. 25. Luc. 18, 17. 24. 25. Ioh. 3, 5. Act. 14, 22. — Matth. 5, 20. 7, 21. 18, 3. 19, 23. — minus plene Matth. 23, 14. Luc. 11, 52. — οὐδὲ τοὺς εἰςερχομένους i. e. *eos, qui intrare conantur* Matth. 23, 14. Luc. 11, 52. [vid. sub ἀποθνήσκω monita] — de loco Rom. 11, 25. vid. supra observata. — vel: εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ Luc. 24, 26. — εἰς τὴν κατάπαυσιν Hebr. 3, 11. 18. 4, 1. 3. 5. 6. 10. 11. — — *incido in aliquid*, ut εἰς πειρασμόν Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 22, 40. 46. — Matth. 7, 13. πολλοί εἰσι οἱ εἰςερχόμενοι δι' αὐτῆς — οἳ εἰςέρχονται εἰς ἀπώλειαν διελθόντες δι' αὐτῆς. — — vel: *succedo in aliquid, ich trete ein in etwas,* ut εἰς τὸν κόπον τινός Ioh. 4, 38. (Cicer. de offic. 3, 19. *succedo in locum alicuius.* Liv. 6, 4. *succedo in paternas opes.*)

c) de rebus = εἰςφέρομαι, *ingeror, inferor, hineingebracht werden* a) propr. ut de cibis, sq. εἰς Matth. 15, 11. Act. 11, 8. (ita τὰ εἰςιόντα Xen. Cyr. 1, 6. 17.) — de peccato et morte in mundum illatis Rom. 5, 12. — b) metaph. = vel: *subeo, invado* sq. ἔν τινι i. e. *ich fahre in Jem. und rege mich in ihm* [vid. ἐν in fin.] Luc. 9, 46. εἰςῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς. (ita εἰςέρχεσθαί τινά τι legitur Eurip. Iphig. Aul. v. 1374. Charit. 3. p. 68. ed.

Lips. item εἰςιέναι τινά τι Ioseph. Ant. 14, 14. 4. Plut. vit. Cic. c. 47. Aelian. V. H. 12, 1. Plat. Phaedon. c. 2. denique εἰςιέναι τινά ac. ἔννοια vel ἐπιθυμία Xen. An. 6, 1. [5, 9.] 17.) Cf. *Valcken.* ad Herodot. p. 531. ad Eurip. Phoen. v. 1378. p. 411. ed. Lips. *Fischer* ad Platon. l. l. *Bast* ad Greg. Corinth. p. 375. p. 875. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 148. *Herm.* ad Vig. p. 758 sq. *Ast* ad Plat. de rep. 1. p. 5. — vel: *penetro*, εἰς τὰ ὦτά τινος = *audior ab aliquo* Iac. 5, 4. — vel: *ich reiche hinein*, εἴς τι *in etwas* Hebr. 6, 19.

Εἰςκαλέομαι, οῦμαι, f. ἔσομαι Med. [verbi εἰςκαλέω, ab εἰς et καλέω voco; invoco Xen. Oec. 4, 15.) *ad me* vel *domum meam ut intret voco aliquem*, *introvoco in domum meam*. Semel in N. T. Act. 10, 23. — De quo medii usu vid. αἰτέω no. 2.

Εἴςοδος, ου, ἡ, (ab εἰς et ὁδός, via) *introitus*, *Eingang* [i. e. via, quae fert in locum Xen. Cyr. 1, 3. 11.] i. e. τὸ *intrare*, *das Hineingehen*, *Eingang* a) propr., sq. genit. loci, in quem intrat aliquis Hebr. 10, 9. cf. de genit. obiecti sub ἀγάπη observata. — sq. εἰς c. acc. loci 2 Petr. 1, 11. — b) = Auftritt, sq. πρός c. acc. pers. 1 Thess. 1, 9. ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς i. e. *qualem aditum habuerimus ad vos accedentes* = *inter vos* vel *apud vos*. De indic. h. l. vid. ἀκούω. — 1 Thess. 2, 1. — absolute Act. 13, 24. ubi εἴςοδος = Latinorum *muneris auspicia*. Saepius non habetur in N. T.

Εἰςπηδάω, ῶ, f. ήσω (εἰς et πηδάω salio) *insilio*, *irruo*. Bis in N. T., sq. εἰς Act. 14, 14. (Xen. An. 1, 5. 8.) — absol. Act. 16, 29. (Hdian. 7, 5. 6.)

Εἰςπορεύομαι, passiv. [verbi εἰςπορεύω introduco] cum fut. med. ἐκπορεύσομαι *intro*, *ingredior* a) universe, sq. εἰς c. acc. loci Marc. 1, 21. — 6, 56. Vide de h. l. sub ἄν p. 23. notata. Act. 3, 2. — (Cebet. tab. c. 4.) — Luc. 19, 30. ἐν ᾗ εἰςπορευόμενοι εὑρήσετε = ἐν ᾗ, εἰςπορευόμενοι εἰς αὐτήν, εὑρήσετε. — Latet notio loci, quem intrat aliquis, in verbo sequenti, ut ὅπου Marc. 5, 40. (Xen. Cyr. 2, 3. 21.) — praecedente εἰς τὴν οἰκίαν οὗ = εἰς ἣν Luc. 22, 10. — sq. κατά c. acc. loci Act. 8, 3. κατὰ τοὺς οἴκους εἰςεπορεύετο pro: κατὰ τὰς ὁδοὺς εἰςεπορεύετο εἰς τοὺς οἴκους *die Strassen entlang ging er in die Häuser* = *er ging in die Häuser Haus für Haus*. — sq. πρός c. acc. pers. i. e. *in domum alicuius ad aliquem* Act. 28, 30. (Esth. 2, 14. Ceb. tab. c. 29.) — οἱ εἰςπορευόμενοι scil. εἰς τὴν οἰκίαν Luc. 8, 16. 11, 33. — b) iunct. c. ἐκπορεύεσθαι μετά τινος = *versari cum aliquo* Act. 9, 28. Vid. εἰςέρχομαι. — — b) de rebus = εἰςφέρομαι, *inferor*, *ingeror*, *hineingebracht werden*, sq. εἰς c. accus. pers. = *in corpus alicuius* Marc. 7, 15. 18. — sq. εἰς c. acc. rei vel loci Matth. 15, 17. Marc. 7, 19 bis. — metaph. *subeo*, *suborior* [vid. εἰςέρχομαι sub c.] Marc. 4, 19. Saepius non legitur in N. T.

Εἰςτρέχω, a. 2. εἰσέδραμον (εἰς, τρέχω curro) *introcurro*. Legitur tantum et quidem absolute Act. 12, 14. (2 Macc. 5, 46. Hdian. 1, 9. 7. Xen. An. 5, 2. 16.)

Εἰςφέρω, a. 2. εἰςήνεγκον, a. 1. εἰςήνεγκα (εἰς, φέρω) *infero*, *hineinbringen*, sq. εἰς c. acc. *loci* 1 Tim. 6, 7. Hebr. 13, 11. (Xen. Cyr. 8, 10.) — τινά scil. εἰς τὴν οἰκίαν Luc. 5, 18. coll. Marc. 2, 1. Vide ad h. l. *de Wette* Ev. Luc. p. 39. — v. 19. μὴ εὑρόντες, ποίας [i. e. *qua via*, *wo*, *wie* vid. ποῖος] εἰςενέγκωσιν αὐτόν i. e. *qua via inferrent* vel *inferre possent*, *wie sie ihn hineinbringen sollten* cf. de coniunct. in interrogat. indir. sub γίνομαι no I. 2. i. monita. — (Plut. apophth. Mor. 2. p. 24. ed. *Tauchn.*) — sq. εἰς c. acc. rei, ut εἰςφέρειν τι εἰς τὰς ἀκοάς τινος = *nuntiare alicui aliquid* Act. 17, 20. (ita ἄγειν τινα εἰς τὰς ἀκοάς τινος Constant. de Themist. p. 19. φέρειν τι εἰς τὰ ὦτά τινος Sophocl. Aiac. v. 149. Eurip. Dan. v. 55.) — sq. εἰς c. accus. status vel conditionis, in quam ut incidat aliquis efficio, ut εἰς πειρασμόν Matth. 6, 13. Luc. 11, 4. Saepius non extat in N. T.

Εἶτα, adv. [nunquam, ut videtur, in codd. N. T. apostrophum habens cf. *Win.* p. 43.] *tum*, *deinde*, *postea*, *quo facto* a) de tempore, ita legitur ab initio Luc. 8, 12. Ioh. 13, 5. 19, 27. 20, 27. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 19. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 4, 2. 13. 4, 5. 3.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 772. *Buttm.* §. 136. p. 436. *Matth.* §. 603. — per abundantiam praeponitur [postponitur plerumque apud Graecos] particip. Marc. 4, 17. εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον i. e. *aber wenn um der Lehre willen Trübsal und Verfolgung eintritt* — *dann*. Cf. *Passow* sub εἶτα. *Herm.* l. l. et ad Aristoph. Nub. v. 857. *Schäfer* melet. p. 124 et ad Greg. Corinth. p. 145. *Buttm.* §. 131, not. 6. — b) de ordine, vel in enumerationibus, ut πρῶτον — εἶτα, *primum* — *deinde* 1 Tim. 2, 3. 3, 10. (Aesop. fab. 10. Xen. Anab. 1, 3. 2. Mem. 1, 2. 1.) — πρῶτον — δεύτερον — τρίτον = ἔπειτα — εἶτα 1 Cor. 12, 28. — εἶτα — εἶτα, deinde — deinque Marc. 4, 28. ἔπειτα — εἶτα, *tum* — *postea* 1 Cor. 15, 7. et ordine inverso 1 Cor. 15, 5. — c) in disputatione continuanda: *tum*, *dann*, *sodann* Hebr. 12, 9. (Plut. de usu animal. Orat. 2. c. 2. p. 516 ed. *Tauchn.*) cf. *Buttm.* §. 136. *Matth.* l. l. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐκ, et sequenti vocali ἐξ, praepos., quae, regens genit. et significans: *e*, *ex*, *aus*, *exitum* indicat i. e. aut exitum ex aliquo loco vel ex aliqua re, quo etiam origo et causa et materies, cui quid desumtum sit et transitus rerum significatur, aut exitum ex aliquo tempore, aut denique modum, qui aliquam rem moderatur ac regit. Cf. *Matth.* §. 574. *Fischer* 3. b. p. 121. *Passow* sub ἐκ. *Herm.* ad Vig. p. 857. 592. *Win.* p. 348. 350 sq. *Schulz* die Parab. v. Verwalt. p. 79. et de Hebr. מִן *Simon.* Lex. hebr. ed. *Win.* p. 564. *Ewald* p. 598. gr. min. p. 262 sq. — Dicitur autem in N. T.

1) *de loco* i. e. 1) de *motu* vel *exitu* e loco, in quo vel intra quem fuit aliquis vel aliquid, ubi nos: *aus etwas heraus*, *e*, *ex*, a) proprie i. e. de motu locali, ita post vv. *eundi*, *prodeundi*, *veniendi*, *cadendi*, ut ἀναβαίνω Luc. 2, 4. Act. 8, 39. Apoc. 8, 4 coll. v. 3, 9, 2. 11, 7. 13, 1. 11. 17, 8. ἀπαντάω Marc. 5, 2. ἀποκαλύπτομαι Luc. 2, 35. ὅπως — διαλογισμοί i. e. *ut* prodeundo ex animorum recessibus *pateflant* οἱ διαλ. — γίνεται φωνή Marc. 1, 11. Luc. 3, 22. 9, 35. ἐγείρομαι Ioh. 7, 52. ἐξέρχομαι Luc. 4, 34. ἐκ τῆς — οἰκίαν i. e. *e synagoga egressus* intravit — domum. 17, 7. ἐκδημέω 2 Cor. 5, 8. ἐκπορεύομαι Matth. 15, 11. 18. Marc. 7, 21. 13, 1. Luc. 4, 22. Eph. 4, 29. Apoc. 1, 16. 9, 17. 18. 11, 5. 16, 13. 19, 15. ἐκφεύγω Act. 19, 16. ἐξέρχομαι Matth. 8, 28. 15, 19. 27, 53. Marc. 1, 29. 5, 2. 6, 54. 7, 31. Ioh. 4, 30. 8, 59. 10, 39. ἐξῆλθεν — αὐτῶν *evasit e manibus eorum* = *subtraxit se eorum insidiis* vel *potestati*. Act. 7, 3. 4. 16, 40. 17, 13. 22, 18. 1 Cor. 5, 10. 2 Cor. 6, 17. Hebr. 3, 16. 7, 5. ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ trop. pro: *nascor ex Abrahamo*. Apoc. 9, 3. 14, 20. 19, 20. — Matth. 2, 6. quo l. ἐξελεύσεται = *exorietur*. — ἔξειμι Act. 13, 42. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *de Wette*, *Schott*, *Knapp.* — ἔρχομαι Matth. 12, 42. Marc. 9, 7. Luc. 5, 17. 11, 31. Ioh. 3, 31. 4, 7. 54. 6, 23. 12, 28. ἥκω Ioh. 4, 47. Rom. 11, 26. quo l. ἥξει = *exorietur* — ἰδοὺ *en* Matth. 3, 17. 17, 5. καταβαίνω Matth. 28, 2. Ioh. 1, 32. 3, 13. 6, 33. 38. 41. 42. 50. 51. 58. Apoc. 3, 12. 10, 1. 13, 13. 16, 21. 18, 1. 20, 1. 2. 10. μεταβαίνω Luc. 10, 7. Ioh. 13, 1. πίπτω ἐξ οὐρανοῦ i. e. *ex aëre* Luc. 10, 18. Apoc. 8, 10. 9, 1. ῥέω Ioh. 7, 38. συνέρχομαι Luc. 23, 55. ὑποστρέφω Act. 12, 25. φέρομαι 2 Petr. 1, 18. φεύγω Act. 27, 30. χωρίζομαι *seiungor*; sens. *discedo* Act. 18, 1. 2. (Hdian. 1, 15. 2. Xen. h. g. 1, 1. 35. 5, 1.) cf. *Matth.* §. 574. *Buttm.* §. 134. *Rost* §. 110. *Fischer* 3. b. p. 120. *Vig.* p. 597. *Win.* p. 350. — in *constructione*, quae dicitur, *praegnanti* i. e. post vv. a quibus, si per se spectantur, abest motus notio, cum quibus vero iungendam esse motus notionem, oratio contexta admonet, „*oft wird eine Praeposition der Bewegung zu Verbis gesetzt*, *die an sich keine Bewegung ausdrücken*, *aber in diesem Zusammenhange als Hauptbegriffe stehen*, *aus denen der Nebenbegriff der Bewegung von selbst folgt*" *Ewald* p. 620. gr. min. p. 269 sq. *Win.* p. 540. *Alt* p. 107. *Matth.* §. 596, b. c. *Rost* §. 139, 9. c. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 473. Ev. Marc. p. 322. *Markland.* ad Eur. Suppl. v. 1205. *Stallb.* ad Plat. Euthyphr. p. 60. — ita ἀπόλλυμαι ἔκ τινος pro: πίπτω ἔκ τινος καὶ ἀπόλλυμαι Luc. 21, 18. Act. 27, 34. Vid. de h. l. lect. *Schott*, *de Wette*, *Knapp.* — ipsa substantiva per praepos. ἐκ coniunguntur, ut rei vel personae exitus ex loco indicetur, ut ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ Gal. 1, 8. αἶνος ἐκ τοῦ στόματος νηπίων *laus*, *quae ex ore infantum proficiscitur* Matth. 21, 16. ἀνατολή, δύναμις ἐξ ὕψους Luc. 1, 78. 24, 49. — 11, 54. Ioh. 6, 31. 32 coll. v. 32. Act. 11, 9. 22, 14. Apoc.

10, 4. 8. 11, 12. 14, 2. 13. 16, 1. 18, 4. 21, 8. — Col. 3, 8. — — sq. genit. *personae* vel pro: *e domicilio* aut *loco alicuius* [cf. *Fischer* l. l. p. 122.] ita post ἐξέρχομαι Ioh. 8, 42. cf. tamen ad h. l. *de Wette* Ev. Ioh. p. 116. *Lücke* Vol. 2. p. 232. — Apoc. 11, 11. πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ *exiens e domicilio Dei* i. e. *missum a Deo*.. 1 Cor. 2, 12. (Hom. Iliad. 1, 63.) — ἐκ νεκρῶν *e loco mortuorum* i. e. *ex orco* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 483.] — ita post ἀνίστημι Matth. 17, 9. Marc. 9, 9. 10. 12, 25. Luc. 16, 32. 24, 40. Act. 10, 41. 17, 8. Ioh. 20, 10. trop. Eph. 5, 14. ἀνάστασις Luc. 20, 20. Act. 4, 2. 1 Petr. 1, 3. post ἐγείρομαι Marc. 6, 14. 16. Ioh. 2, 22. 21, 14. Rom. 6, 4. 9. 7, 4. 1 Cor. 15, 6. 12. 20. 2 Tim. 2, 7. ζωὴ ἐκ νεκρῶν *vita ex orco exoriens* vel *propullulans* Rom. 11, 15. — vel pro: *e medio* aut *coetu alicuius*, ut ἀνίσταμαι Act. 20, 30. ἐξέρχομαι 1 Ioh. 2, 19. (Xen. An. 1, 7. 13.) vel pro: *e corpore alicuius*, ita post ἐξέρχομαι, ubi vel vis emanasse ex corpore alicuius Marc. 5, 10. vel malus genius ex obsessis egressus esse dicitur Marc. 1, 25. 26. 5, 8. 7, 29. 9, 25. Luc. 4, 25. — vel pro: *ex animo alicuius*, ita post ἐκπορεύομαι Marc. 7, 20. — vel pro: *ex ore alicuius* Act. 19, 39. — — post vv. *ducendi*, *depromendi*, *colligendi*, *eligendi*, *mittendi*, *committendi*, *demittendi*, *eximendi*, *sumendi*, *vocandi*, sq. gen. *loci*, ita post ἀποστέλλω Ioh. 1, 19. δίδωμι Ioh. 17, 6. οὓς — κόσμου i. e. *quos mihi* electos *e multitudine profana commisisti*. διώκω Matth. 10, 13. vid. tamen de h. l. lectione *Fritzsche*, *de Wette*, *Meyer*, *Schott*. — ἐκβάλλω Matth. 7, 5 bis. 12, 35. 13, 52. Luc. 6, 42. ἐξάγω Act. 7, 40. 12, 17. 13, 17. Hebr. 8, 4. καθίημι Act. 11, 5. καλέω Matth. 2, 15. λαλέω = *verba depromo* Matth. 12, 34. Luc. 6, 45. λαμβάνω Ioh. 1, 16. 16, 14. 15. Apoc. 5, 7. 10, 10. προφέρω Luc. 6, 45. φωνέω Ioh. 12, 17. (Theophr. Char. 8 vel 4, 2. Diod. Sic. 16, 8. Xen. h. g. 6, 5. 15. Plat. Lysid. p. 207. A.) — Col. 4, 16. τὴν ἐκ λαοδικείας [scil. ἐπιστολὴν] ἵνα — ἀναγνῶτε per attract. pro: den *nach Laodicea* geschriebenen und *aus Laodicea abgeholten Brief*. Cf. *Matth*. §. 596. *Buttm*. §. 138, 1. 8. *Bornem*. ad Xen. An. 1, 2. 18. *Heindorf* ad Plat. Phaedon. §. 57. *Krüger* Dionys. p. 302. *Poppo* Thuc. 1. p. 176. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 708. *Win*. p. 484. — in construct. praegn. [de qua vid. supra notata] post συλλέγω, τρυγάω i. e. *eximendo colligo*, *amputando colligo*, *herausnehmen und sammeln* Luc. 6, 44 bis. — sq. genit. *personae*, post καλέω Rom. 9, 24 bis. vel pro: *e loco* aut *domicilio alicuius*, ut ἐκ νεκρῶν = *ex orco* [vid. supra monita] ἀνάγω Rom. 10, 7. Hebr. 13, 10. ἀνίστημι Act. 18, 34. 17, 31. ἐγείρω Ioh. 12, 1. 9. 17. Act. 3, 15. 4, 10. 10, 30. Rom. 4, 24. 8, 11 bis. 10, 9. Gal. 1, 1. Eph. 1, 20. Col. 2, 12. Hebr. 11, 19. 1 Petr. 1, 21. — vel pro: *e medio alicuius*, ita post ἀνίστημι Act. 3, 22. 7, 37. ἐξολοθρεύω Act. 3, 22. προβιβάζω Act. 19, 33. — pro מִקֶּרֶב Levit. 12, 4. — sq. genit. *rei*, post βάλλω Marc. 12, 44 bis. Luc. 21, 4 bis. — — post vv. remotionem indicantia i. e. post vv. *abstergendi*, *auferendi*, *delendi*, *dimittendi*, *dimovendi*, *eiiciendi*, *eligendi*, *emittendi*, *eripiendi*, *excindendi*, *liberandi*, *redimendi*, sq. genit. *loci*, intra quem vel in quo fuit ante aliquis vel aliquid, ita post αἴρω Ioh. 17, 15. 20. quo l. αἴρω ut ἀποκυλίζω Marc. 16, 3. = *heraus*- und *wegnehmen von*, lapidem enim sepulcro et intrusum et impositum sibi finxit auctor. Cf. tamen *Win*. p. 346. — 1 Cor. 5, 2. Col. 2, 14. quo l. αἰρ. ἐκ τοῦ μέσου = *aboleo*. — Matth. 24, 17. αἴρω τὰ ἐκ τῆς οἰκίας ex attract. supra notata pro: αἴρω τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκ τῆς οἰκίας — ἁρπάζω Act. 23, 10. Iud. v. 23. ἀφαιρέω Apoc. 22, 19. ἀφορίζω Matth. 13, 49. βάλλω Apoc. 12, 15. 16. βρύω Iac. 3, 11. ἐκβάλλω Ioh. 2, 15. 3 Ioh. v. 10. ἐκκόπτω Rom. 11, 24. ἐμέω Act. 3, 10. ἐξαλείφω Apoc. 3, 5. 7, 17. κινέω Apoc. 6, 14. ad quem l. cf. *Win*. p. 351. — Apoc. 2, 5. quo l. κινήσω — αὐτῆς per attract. pro: ἀρῶ τὴν λυχνίαν σου ἐκ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν [coll. 1, 20.] καὶ κινήσω ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτῆς. — κόπτω Marc. 11, 8. vid. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 475. — λαμβάνω Apoc. 6, 4. λατομέω Marc. 15, 46. λύω Apoc. 20, 7. ῥύομαι Rom. 7, 24. 2 Tim. 3, 11. 4, 17. ὑψόω Ioh. 12, 32. (Xen. An. 2, 3. 26.) — ἐκ τῆς χειρός τινος *e manu alicuius* i. e. *e potestate alicuius*, ἀπάγω Act. 24, 7. ἁρπάζω Ioh. 10, 28. 29. ἐξαιροῦμαι Act. 12, 11. ῥύομαι Luc. 1, 74. (Hom. Il. 10, 107. Xen. An. 3, 2. 11. Plat. Gorg. p. 511. C. D. Aesch. Prom. v. 518. 897.) cf. *Fischer* 3. a. p. 361. 372. *Matth*. §. 353; not.) — in construct. praegn. ἀνανήφω 2 Tim. 2, 26. vid. ἀνανήφω. — ἐκδικέω τὸ αἷμά τινος ἐκ χειρός τινος *ulciscor sanguinem alicuius eumque e manibus alicuius reposco* pro: *ulciscor sanguinem effusum* vel *caedem alicuius* Apoc. 19, 2. ita pro נָקָם דָּם מִיַּר פ״ 2 Regg. 9, 7. vel דָּרַשׁ דָּם מִיַּר פ״ Gen. 9, 5. κρίνω τὸ κρίμα τινὸς ἐκ τινος pro: *causam alicuius ago sanguinem eius reposcens e manibus alicuius* i. e. vindictam alicuius *sumo ab aliquo* Apoc. 18, 20. συλλέγω *colligo ex aliquo loco* Matth. 13, 41. σώζω, διασώζω = *salvum perduco aliquem ex aliquo loco* Act. 28, 4. Iud. v. 5. σωτηρία Luc. 1, 71. — — sq. gen. *personae* vel pro: *e corpore alicuius*, ita post ἐκβάλλω Marc. 7, 20. vel pro: *e potestate alicuius*, ita post ἐξαιροῦμαι Act. 26, 17. ἐλεύθερος 1 Cor. 9, 19. ἐ. — ἐκ πάντων i. e. *quanquam ex nullius pendeo arbitrio*. (Cicer. ad fam. 6, 22. 4. qui *ex te* pendent.) — σωτηρία Luc. 1, 71. — vel pro: *e medio alicuius*, ita post ἐκλέγομαι Act. 1, 24. 15, 22. — Ioh. 15, 19. ἐξαίρω 1 Cor. 5, 13. λαμβάνω Hebr. 5, 1. — in constr. praegnanti: τηρέω pro: *conservo aliquem eripiens eum ex insidiis alicuius* Ioh. 17, 15. — — post vv. *bibendi*, sq. genit. *rei*, e quâ bibendo extrahitur aliquid, πίνω Matth. 26, 27. Marc. 14, 23. 1 Cor. 11, 28. (Athen. 11, 10. p. 483. Xen. An. 6, 1. 4.) — Ioh. 4, 12. 1 Cor. 10, 4. — Apoc. 21, 6. δώσω — ἐκ τῆς πηγῆς scil. πίνειν. — pro מִן Lev. 20, 17. (Ael. V. H. 1, 4.) — — post vv. *descendendi*, *delabendi*, *dependendi*. Dependentes enim res exire videntur ex re, quacum cohaerent. Habent Lat. in talibus *ex* et *de* [cf. Tursellin. 2. p. 619 sq. ed. *Hand*.] Ita post καταβαίνω Matth. 17, 9. καταβάντων — ὄρους i. e. *qui ante in monte fuerant*, *cum descenderent*. Vide de h. l. lectione *Fritzsche*, *Meyer*, *Schott*. (Xen. An. 7, 4. 18. cf. *Bornem*. Xen. An. p. 18. 621.) — ἐκπίπτω Act. 12, 7. κρέμαμαι 28, 4. (Xen. Mem. 3, 10. 13. Conv. 8, 19. Hom. Od. 8, 67. 19, 58. Hdot. 4, 10.) cf. *Fischer* ad Plat. Phaedon. §. 22, not. 2. *Matth*. l. l. *Win*. p. 351. *Passow* sub ἐκ. — —

b) de *statu* vel *conditione*, ex qua vel transfertur, transit, redit aliquis in aliam conditionem, sq. genit. *status*, in quo fuit aliquis, ita post ἀναπαύομαι Apoc. 14, 13. (animus *ex* multis miseriis — requievit Sallust. Catil. c. 4.) — ἐγείρομαι Rom. 13, 11. ἐξαγοράζω Gal. 3, 13. ἐξαιροῦμαι Act. 7, 10. Gal. 1, 4. ἐπιστρέφω Iac. 5, 20. 2 Petr. 1, 21. ἔρχομαι Apoc. 7, 14. ζάω ἐκ νεκρῶν *vivo ex mortuis* i. e. *qui olim mortuus fui vivo*, *ich bin aus dem Zustande des Todes in den Zustand des Lebens übergegangen*. Rom. 6, 13. καλέω 1 Petr. 2, 9. λάμπω 2 Cor. 4, 6. λυτρόω 1 Petr. 1, 18. μεταβαίνω Ioh. 5, 24. παραβαίνω ἐκ τῆς ἀποστολῆς *aus dem Apostelamte heraustreten* Act. 1, 25. ῥύομαι 2 Petr. 2, 9. 2 Cor. 1, 10. Col. 1, 13. — in construct. praegnanti μετανοέω ἐκ τῶν ἔργων μου i. e. *e perversa vitae ratione ad meliorem mentem transeo* Apoc. 9, 20. 16, 11. — 2, 21. 9, 21. σώζω Ioh. 12, 27. Hebr. 5, 7. Iac. 5, 20. (Eurip. fragm. Hippol. p. 190. Lys. adv. Ergocl. init. — ex pauperibus divites, *ex* contemtis metuendi Tacit. Ann. 1, 74.) cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 404. *Matth*. §. 574. coll. *Tursell*. l. l. p. 643 sq. — — vel de conditione, ex qua, dum in ea est, agit aliquis aliquid, ut γράφω ἐκ θλίψεως 2 Cor. 9, 4. cf. *Win*. p. 350. (*ex itinere* — ad me litteras misisti Cicer. ad fam. 3, 9. 2. — Liv. 30, 7. 1.) cf. Tursell. l. l. p. 627. 629. — — c) *de rebus*, *in quibus tractandis* occupatus fuit aliquis, ubi Lat. *e*, *ex* [cf. Tursell. l. l. p. 646.] nos: *von* ut ἐγείρομαι ἐκ τοῦ δείπνου Ioh. 13, 4. ἀναλύω ἐκ τῶν γάμων Luc. 12, 36. παραγίνομαι 11, 6. (Xen. An. 4, 6. 21. Hdot. 1, 50. — ad eam ex epulis in cubiculum veniens Cic. offic. 2, 7.) — cf. *Matth*. l. l. *Fischer* 3. b. p. 121. — — d) de *ratione totius ad partem*, sq. genit. *nominis*, *totum aliquid* i. e. aa) numerum, genus, multitudinem, copiam *indicantis*, e quibus est aliquis vel aliquid, ubi Lat. *e*, *ex*, nostrates: *aus*, *von*, ita sq. gen. *substant*., ut εἶναι ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τινος Luc. 23, 3. (ita esse *ex numero* Cic. pro Arch. 7, 16.) — Ioh. 15, 19 bis. 1 Cor. 12, 15. 16. οὐκ — σώματος *non sum pars corporis* = *non pertineo ad corpus*. — sq. gen. *nom. collectivi* vel *pluralis* [cf. de ἐκ sq. genit. = in talibus genitivo simplici, obvio Act. 6, 9. 17, 12. 23, 6. 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 1, 15. et frequentissimo apud Graecos *Matth*. §. 322.

Rost §. 106. *Buttm.* §. 119. *Fischer* 3. a. p. 355. 3. b, p. 122. *Vig.* p. 628. *Win.* p. 179 sq.] Utuntur Lat. in his nunc genit. partitivo, nunc praepos. *e, ex*, nostrates: *aus, von*, ita post εἰμί Matth. 26, 73. καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Marc. 14, 69. 70. Luc. 22, 58. Ioh. 1, 24. 6, 71. 7, 50. 10, 26. 18, 17. 25. Act. 21, 8. 2 Tim. 3, 6. 1 Ioh. 2, 19 bis. Apoc. 17, 11. (Xen. Mem. 3, 6. 17.) — post cuiuscunque generis verba, praecedente vel sequente nomine nunc cardinali, ut εἷς, μία, ἕν Matth. 10, 29. 18, 12. 22, 35. 27, 48. Marc. 9, 17. 14, 8. 20. Luc. 12, 6. 15, 4. 17, 15. 22, 50. Ioh. 1, 41. 6, 8. 70. 12, 4. 18, 21. 23. 18, 26. 20, 24. Act. 11, 28. Apoc. 5, 5. 6, 1 bis. 7, 13. 13, 3. 15, 7. 17, 1. 21, 9. εἷς τις Ioh. 11, 49. δύο Marc. 16, 12. Luc. 24, 13. Ioh. 1, 35. 21, 2. πέντε Matth. 25, 2. nunc ordinali, ut πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως pro: π. ἐκ τῶν ἀναστάντων ἐκ νεκρῶν Act. 26, 23. coll. πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν Col. 1, 18. — praeced. pronom. indefin. τὶς *quidam* Luc. 11, 15. Ioh. 6, 64. 7, 25. 44. 48. 9, 16. 11, 37. 46. Act. 15, 24. 17, 4. Rom. 11, 14. Tit. 1, 12. Hebr. 3, 13. 4, 1. Iac. 2, 16. τὶς ἄλλος Act. 15, 2. (Hdian. 3, 3. 18. Dem. 1265.) — praeced. pron. interrog. τίς, *quis?* Matth. 6, 27. 21, 31. Luc. 11, 5. 12, 25. 14, 28. 17, 7. 22, 23. Ioh. 8, 46. τίς — ἄνθρωπος Matth. 7, 9. 12, 11. Luc. 15, 4. τίς — πατήρ Luc. 11, 11. — praeced. pron. adiect., ut οὐδείς Ioh. 7, 19. 16, 5. 17, 12. 18, 9. πᾶς Luc. 14, 33. πολύς Ioh. 6, 60. 7, 31. 40. 10, 20. 11, 19. 45. 12, 42. Act. 17, 12. ἐξ ὧν οἱ πλείους 1 Cor. 15, 6. praeced. subst., ut ἄνθρωπος Ioh. 3, 1. ἀνήρ Act. 6, 3. 23, 21. δεκάτη Hebr. 7, 4. ἑκατοντάρχης Act. 10, 1. λαός Act. 15, 14. cf. de h. l. lect. *Schott, de Wette.* — ὄχλος Ioh. 12, 9. ψυχή Act. 27, 22. quo l. ἀποβολή — ἡμῶν pro ψυχῆς ἐξ ὑμῶν οὐδεμίας ἔσται ἀποβολή. Cf. ad h. l. *de Wette, Win.* p. 537. — τὶς — γυνή Luc. 11, 27. τινὲς Ἕλληνες Ioh. 12, 20. ἱερεύς τις Act. 11, 20. — c. particip. articulum habente iungitur, ut ἐκ τῶν φαρισαίων — οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ Ioh. 9, 40. — οἱ ἐκ τῆς συναγωγῆς Act. 6, 9. οἱ ἐκ τῶν ἀριστοβούλου — ναρκίσσου *die zu dem Hause des A., N. Gehörigen* i. e. die Angehörigen des A., N. Rom. 16, 10. 11. οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας Phil. 4, 22. (οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος Thuc. 8, 92. Aeschyl. Prom. v. 928. Plut. Cicer. c. 3. Xen. Cyr. 8, 3. 5.) cf. *Fischer* 3. b. p. 123. Id. ad Plat. Phaedon. c. 22, not. 2. *Matth.* §. 574. — — bb) ponitur ἐκ c. genit. *totius*, ad cuius partem pertinet id, quod facere aliquis dicitur [in quibus, uti Apoc. 2, 17. ita apud Graecos simplex plerumque habetur genitivus partitivus cf. *Matth.* §. 323. §. 326. *Fischer* 3. a. p. 355. L. *Bos.* p. 475. ed. *Schäfer. Win.* p. 179 sq. 522. *Fritzsche* Conjectan. p. 36. Ev. Matth. p. 425. 733. *Bornem.* schol. p. 129.] coll. *Ewald* p. 600. gr. min. p. 262. *Gesen.* p. 756. Habent in talibus Lat. *quidam* sq. gen. partitivo vel *quidam ex, quidam de* [cf. Tursellin. l. l. p. 624], nostrates: *einer aus, einer von, etwas von, einige aus, einige von.* Ita post cuiuscunque generis verba, ut ἀποκτείνω Matth. 23, 34. Luc. 11, 49. ἀπόλλυμι Ioh. 6, 39. βάλλω Apoc. 2, 10. βλέπω 11, 9. βλέπουσι scil. πολλοί. — διαδίδωμι Ioh. 6, 11. δίδωμι Matth. 25, 8. 1 Ioh. 4, 3. Apoc. 3, 9. εἶπον Ioh. 16, 17. εὑρίσκω 2 Ioh. v. 4. θανατόω Luc. 21, 16. καθίζω Act. 2, 30. λαμβάνω Apoc. 18, 9. μαστιγόω Matth. 23, 34. συνάγω 13, 47. — ita מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל Exod. 17, 5. (λαμβάνω ἔκ τινος Plut. Cim. c. 5.) — — post vv. *edendi, bibendi, fruendi* [de Atticorum structura vid. sub ἀπό p. 43. notata], ut ἐσθίω 1 Cor. 9, 7. 11, 28. φαγεῖν Luc. 22, 16. Ioh. 6, 26. 50. 51. Apoc. 2, 7. πίνω Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Ioh. 4, 13. 14. Apoc. 14, 10. 18, 3. quibus adde μετέχω 1 Cor. 10, 17. de h. l. verbis μετέχειν ἐκ τοῦ ἄρτου respondentibus, quae leguntur 11, 28. ἐσθίειν ἐκ τοῦ ἄρτου cf. *Meyer* ep. P. ad Corinth. 1. p. 173. coll. *Win.* p. 180. — — c) de *materia*, e qua conficitur aliquid, ubi Lat. *e, ex*, nos: *aus, von*, sq. genit. *materiae*, ut στέφανος ἐξ ἀκανθῶν Matth. 27, 29. — Ioh. 2, 15. 9, 6. 19, 2. Rom. 9, 21. Eph. 5, 30. quo l. Paulus ratione habita Gen. 2, 21—23. et huius loci verbis utens adumbrat intimam, quae est inter Iesum et cultores eius necessitudinem. Cf. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Harless.* — Hebr. 11, 3. 2 Petr. 3, 5. Apoc. 18, 12. 21, 21. (Hdian. 8, 4. 27. Diod. Sic. 1, 20 et 43. Hdot. 2, 96. Xen. Conv. 8, 6.) Cf. de Graecorum ποιεῖν τινος et ἔκ τινος *Matth.* §. 374, b. not. §. 574. *Rost* §. 106, 6. *Fischer* 3. a. p. 374. *Win.* p. 350. — sq. genit. *personae* 1 Cor. 11, 8. 12. ubi Paulus intuens verba loci Gen. 2, 21. 22. Deum sistentis tamquam opificem materia in rebus conficiendis utentem scripsit ἐξ ἀνδρός, ἐκ γυναικός pro: *ex costa* vel *ossibus viri*, feminae.

2) de *motu* vel *exitu* personarum et rerum, quae in aliquo loco versatae, ex hoc ad alium locum agendo se vertunt, ubi nos: *von wo aus, aus*, Latini: *e, ex* a) univ., sq. gen. *loci*; ita post ἀκούω Apoc. 9, 13. ἀναμένω 1 Thess. 1, 10. ἀπεκδέχομαι Phil. 3, 20. διδάσκω Luc. 6, 3. δίδωμι 11, 13. de h. l. verbis ὁ πατήρ — δώσει per attract. positis pro: ὁ πατὴρ ὁ ἐν οὐρανοῖς δώσει ἐξ οὐρανοῦ vid. supra ad l. Matth. 24, 17 notata. — Ioh. 3, 27. quo l. *e coelo* i. e. *e domicilio Dei* pro: *a Deo.* Vid. οὐρανός. — ἐκπορεύομαι Apoc. 4, 5. 22, 1. ἐκτείνω Act. 27, 10. ἐξέρχομαι Apoc. 19, 5. ἐπισυνάγω Matth. 24, 31. Marc. 13, 21. παραδίδωμι Act. 28, 17. περιαστράπτω 22, 6. ῥίπτω 27, 9. (Hdot. 1, 24 et 36. Chariton. 8, 6. Hom. Od. 19, 375. et *ex* Cornel. Nep. Pausan. c. 4.) cf. *Matth.* §. 574. *Passow* sub ἐκ. *Win.* p. 351. coll. Tursell. l. l. p. 626 sq. — ἐκ τῶν ἄνωθεν *ex summo inde* Ioh. 19, 13. ἐκ ῥιζῶν *von den Wurzeln aus, radicitus* Marc. 11, 20. cf. *Win.* p. 400. — pro מִשֹּׁרֶשׁ Iob. 28, 9. — σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, *ein Wunder, vom Himmel ausgehend* i. e. *miraculum materia de coelo desumta* Matth. 16, 1. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 526. — — b) de *directione unde* i. e. de loco, in quem incidimus profecti ab hac vel illa personae aut rei alicuius parte, ubi pro Graecorum exitus notionem tenentium ἐκ Latini *a, ad* [cf. Tursell. l. l. 1. p. 8. 90. 93.] nos vicinitatis notionem sequentes: *an, zu.* Ita in formulis: ἐκ δεξιᾶς, ἐκ δεξιῶν, ἐξ ἀριστερᾶς, ἐξ ἀριστερῶν, ἐξ εὐωνύμου [pro מִימִין 1 Sam. 23, 19. 1 Regg. 7, 49. cf. *Ewald* p. 601. gr. min. p. 263.] iunctis c. ἱστάναι, ἑστηκέναι. Matth. 25, 33. Marc. 15, 39. Luc. 1, 11. Act. 7, 55. 56. οἱ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Matth. 25, 34. οἱ ἐξ εὐωνύμων v. 41. εἶναι Act. 2, 25. καθῆσθαι Matth. 22, 44. 26, 64. Marc. 12, 36. 14, 62. Luc. 20, 42. 22, 69. Act. 2, 34. Hebr. 1, 13. καθίζειν Matth. 20, 21. Marc. 10, 37. 40. 16, 19. σταυροῦν Marc. 15, 27. Luc. 23, 33. (Pol. 5, 7. 11. Xen. Cyr. 8, 5. 15. An. 4, 8. 2.) cf. *Matth.* §. 574. *Fischer* 3. b. p. 121. *Win.* p. 351.

II) de *tempore* i. e. a) de termino temporis, ex quo vel a cuius inde initio locum habuit vel est aliquid, ubi Lat. *e, ex* [cf. Tursellin. l. l. 2. p. 645.], *inde a*, nos: *seit, von — an, von.* Ita ἐκ τοῦ αἰῶνος Ioh. 9, 32. ἐξ ἀρχῆς Ioh. 6, 64. 16, 4. ἐκ γενετῆς 9, 1. ἐκ γενεῶν ἀρχαίων Act. 15, 21. ἐξ ἐτῶν ὀκτώ 9, 33. — 24, 10. ἐκ νεότητος Matth. 19, 20. Marc. 10, 21. Luc. 18, 21. Act. 26, 4. ἐκ χρόνων ἱκανῶν Luc. 8, 27. — pro מִן 1 Regg. 18, 12. (Ael. V. H. 3, 4. Hdian. 3, 5. 5. Xen. h. g. 6, 1. 4.) cf. *Matth.* §. 574. *Vig.* p. 598. *Fischer* 3. b. p. 121. *Passow* l. l. Win. p. 351. coll. *Ewald* p. 601. gr. min. p. 263. — in formulis ab Hebraeorum dicendi ratione repetendis: ἐκ κοιλίας μητρός — Graecorum ἐκ βρέφους, ἐκ παιδίου [Xen. Oec. 3, 10. Mem. 2, 6. 8.] *a teneris inde, a prima inde aetate* Matth. 19, 12. Luc. 1, 15. Act. 3, 2. 14, 8. Gal. 1, 15. — pro מִבֶּטֶן אִמִּי vel מִמְּעֵי אִמִּי Ps. 22, 10. Ies. 19, 1. — sq. gen. *adiectivi* vel *pronom.* sic, ut periphrasin faciat adverbii temporis, ut ἐκ δευτέρου *iterum* Matth. 26, 42. Marc. 14, 72. Ioh. 9, 24. Act. 10, 15. 11, 9. Hebr. 9, 28. ἐκ τρίτου, *tertio* Matth. 26, 44. ἐξ ἱκανοῦ, *e multo inde tempore, iam dudum* Luc. 23, 8. ἐκ τούτου, *ex hoc inde tempore* Ioh. 6, 66. 19, 12. De ἐξ αὐτῆς vid. ἐξαυτῆς. (Diod. Sic. 15, 43. Xen. Mem. 2, 9. 8. An. 1, 10. 11.) cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 124. *Win.* p. 400. — b) de serie multorum dierum, in formula ἡμέραν ἐξ ἡμέρας *diem ex die, diem de die, einen Tag nach dem andern* 2 Petr. 2, 8. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 610. (Eur. Rhes. v. 445. Stob. Serm. 39. p. 241. coll. Theocr. Idyll. 18, 35. — diem ex die expectabam Cicer. ad Attic. 7, 26.) —

III) de *origine, Abkunft, Ursprung, Ableitung*, ubi Lat. *e, ex* [cf. Tursell. l. l. 2. p. 635 sqq.] vel: *a, auctore*, nos: *aus, von.* cf. *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 79. *Win.* p. 348. 346. 351. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 333. [in quibus si apud Graecos simplex saepenumero legitur genit. cf. Hom. Il. 21, 209. Xen. An. 2, 2. 3.,

neque a N. T. absunt huius structurae exempla cf. 2 Cor. 4, 7. 1 Thess. 5, 5. 8.] ita

1) de *natalibus* alicuius a) proprie sic dictis, sq. gen. *staminum* vel *seminis*, e quo natus est aliquis, ut ἐξ αἱμάτος, ἐξ αἱμάτων Act. 17, 26. Ioh. 1, 13. ἐκ τῶν λίθων τούτων Matth. 3, 9. Luc. 3, 8. ἐκ σπορᾶς 1 Petr. 1, 23. — de loco 1 Cor. 11, 8. 12. vid. supra sub I. 1. e. monita. — sq. genit. *eius*, ex quo concepit vel gravida facta est femina Matth. 1, 18. 20. Rom. 9, 10. — sq. gen. *matris*, e qua in lucem editus est aliquis Matth. 1, 3.5 bis. 16. Gal. 4,4. 22. 23. (Arrian. exp. Al. M. 2, 16. 2.) — sq. gen. *generis*, *familiae*, *tribus*, *gentis*, *populi*, ex quibus oriundus est aliquis Luc. 1, 5. 27. 2, 4. 36. Act. 4, 16. 13, 21. Rom. 9, 5. Phil. 3, 5 bis. Hebr. 7, 5. 6. 14. Apoc. 5, 5. 9. 7, 4—9. ἀδελφοὶ ἐξ ἐθνῶν i. e. fratres *e gentilibus oriundi* Act. 15, 23. de Gal. 2, 15. vid ἁμαρτωλός. — οἱ ἐξ ἰσραήλ scil. ὄντες = *e progenie Israelis oriundi* Rom. 9, 5. — ἐκ σπέρματός τινος i. e. *e progenie* vel *ex posteris alicuius* [vid. σπέρμα] Ioh. 7, 42. Rom. 1, 3. 11, 1. 2 Tim. 2, 7. — sq. gen. *loci*, urbis, ditionis, e qua oriundus est aliquis Luc. 8, 27. 23, 7. Ioh. 1, 45. 11, 1. de huius l. ἀπό et ἐκ alternantibus vid. *Win.* p. 388. — Ioh. 4, 39. 7, 41. 52. 11, 55. Act. 23, 34. — pro genit. civitatis ponitur genit. personae Col. 4, 9. ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν i. e. *e civitate vestra*, *civis* vel *popularis vester*. 4, 12. ὁ ἐξ ὑμῶν. — sq. gen. *status*, ut ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία metonym. pro: ὁ ἐκ φύσεως ἀκρόβυστος *homo natalibus praeputiatus* Rom. 2, 27. οἱ ἐκ περιτομῆς pro: οἱ ἐκ τῶν περιτετμημένων circumcisi i. e. *Iudaei* Rom. 4, 12. οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί = *Christiani ex Iudaeis* Act. 10, 45. abest πιστοί ex contextus ratione cogitatione addendum Act. 11, 2. Gal. 2, 12. Col. 4, 11. Tit. 1, 10. — sq. gen. *flagitii*, ex quo natus est aliquis, ut ἐκ πορνείας *ex adulterio* Ioh. 8, 41. — — b) de natalibus *tropice* sic dictis vel spiritualibus, ita in formulis: εἰμί vel γεγέννημαι vel ἐγεννήθην ἔκ τινος sq. genit. nunc *personae:* [natus sum ex aliquo, filius sum alicuius, pro:] *eandem cum aliquo sequor sentiendi, iudicandi, agendi rationem et hactenus carus et acceptus ei sum.* Ita εἶναι ἐκ τοῦ θεοῦ Ioh. 8, 47 bis. 1 Ioh. 2, 29. 3, 10. 4, 1. 2. 3. 4. 6 bis. 5, 19. 3 Ioh. v. 11. Hebr. 2, 11. ἐξ ἑνός scil. εἰσί. — γεγεννῆσθαι vel γεννηθῆναι ἐκ τ. θεοῦ Ioh. 1, 13. 1 Ioh. 3, 9 bis. 5, 1 bis. 18 bis. ἐκ τοῦ πνεύματος Ioh. 3, 6. 8. — εἶναι ἐκ τ. διαβόλου vel ἐ. τ. πονηροῦ Ioh. 8, 44. 1 Ioh. 3, 8. 12. — sq. gen. *loci*, ut εἰμὶ ἐκ τῆς γῆς vel ἐκ τῶν κάτω *natus sum ex his terris*, *domicilio imperfectionis* [vid. γῆ] pro: *eandem habeo cognitionem, quam habent ex his terris oriundi* i. e. *mancam*, *imperfectam*, *imbecillem* Ioh. 3, 31. 8, 23. εἰμὶ ἐκ τῶν ἄνω = ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, *e coelo sum oriundus*, *domicilio perfectionis* [vid. γῆ] pro: *cognitione gaudeo, qualem habent e coelo oriundi* i. e. *meliori*, *pleniori*, *perfectiori* vel: *rerum divinarum maxime cognitione imbutus sum* Ioh. 8, 23. — εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου vel ἐ. τ. κ. τούτου *filius sum mundi* vel *huius seculi* inscitia [ex sententia aevi apostolici], *imperfectione*, *imbecillitate*, *perversitate laborantis* pro: *huius seculi perversi indolem refero* Ioh. 8, 23 bis. 15, 19. 17, 14 bis. v. 16 bis. 1 Ioh. 4, 5. — sq. genit. *rei*, virtutis aut vitii [ubi interdum, ut 1 Thess. 5, 5. 8. genit. simplex, cf. *Matth.* §. 315. *Schäfer*, ind. ad Dem. p. 467. — Dem. 982, 3.] εἰμὶ ἔκ τινος, *parentem quasi habeo aliquam rem*, pro: *operam do* vel *studeo alicui rei*, *pendeo ab aliqua re*, *sto a partibus alicuius rei*, ut ἐκ τῆς ἀληθείας Ioh. 18, 37. 1 Ioh. 3, 19. ἐξ ἔργων νόμου Gal. 3, 10. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 105. 232. — hinc ὁ ἔκ τινος scil. ὤν, ut ὁ ἐξ ἐναντίας [scil. γνώμης der von der entgegengesetzten Meinung ausgehende i. e.] *adversarius* Tit. 2, 8. οἱ ἐξ ἐριθείας Rom. 2, 8. vid. ἐριθεία — οἱ ἐκ νόμου = *legi mosaicae subiecti* Rom. 4, 14. 16. οἱ ἐκ πίστεως i. e. οἱ πιστεύοντες Rom. 3, 26. 4, 16. Gal. 3, 7. 9. cf. *Win.* p. 400. *Fritzsche* l. l. (Xen. An. 2, 5. 5.) — —

2) de *rerum* originibus vel ortu, sq. gen. *loci* vel *rei*, unde originem habet aliquid, ita post γίνομαι Matth. 21, 19. (Xen. An. 1, 2. 7.) Rom. 10, 17. ἄρα — ἐξ ἀκοῆς scil. γίνεται. εἰμί Ioh. 1, 47. 10, 16. ἐξ οὐρανοῦ = *coelestis sum originis* Matth. 21, 25 bis. Marc. 11, 30. 31. Luc. 20, 4. 5. — 1 Ioh. 2, 16. — metonym. pro: *pertineo ad aliquid*, *nexus sum ex aliqua re* Ioh. 18, 36 bis. — Gal. 3, 12. 1 Ioh. 2, 21. — ipsa substant. per praepos. ἐκ coniunguntur, ut origo rei indicetur, ut καπνὸς ἐκ τῆς δόξης τ. θ. Apoc. 15, 8. coll. Ies. 6, 4. Cf. *Gesen.* Iesaias Vol. 1. p. 260. — καρπὸς ἐκ τῆς συκῆς Marc. 11, 14. de h. l. lect. vid. *Fritzsche, de Wette, Schott.* κονιορτὸς ἐκ τῆς πόλεως Luc. 10, 8. — 2 Cor. 5, 2. (subitum ex — nubile frigus Cels. 1, 5. ex nausea vomitus 4, 5.) — sq. gen. *personae*, ut εἰμὶ ἔκ τινος, *auctorem habeo aliquem*, *proficiscor ab aliquo* Ioh. 7, 17. 22 bis. Rom. 2, 29 bis. 1 Cor. 1, 30. 2 Cor. 4, 7. 1 Ioh. 2, 16. 4, 7. abest εἰμί facile cogitatione addendum Rom. 11, 36. 1 Cor. 8, 6. 11, 12. 2 Cor. 3, 5 bis. 5, 18. Gal. 5, 8. — c. substant. iungitur ἐκ, ut ἡ ἐξ ὑμῶν ἀγάπη i. e. *amor, qui ex animo vestro proficiscitur* 2 Cor. 8, 7. ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος i. e. *studium*, *cuius declarandi auctores primi vos fuistis* 9, 2. Cf. *Win.* p. 178. — βλασφημία Apoc. 2, 9. ἔργα ἐκ τ. πατρός μου i. e. opera *patris mei auxilio patrata* Ioh. 10, 32. coll. v. 38. δόξα ἐξ ἀνθρώπων 1 Thess. 2, 6. de h. l. ἐκ et ἀπό vid. *Win.* p. 388. — ζήτησις ἐκ τ. μαθητῶν disputatio *e discipulis exorta* vel *exiens* Ioh. 3, 25. cf. *Lücke* 1. p. 619. — ἐκ πολλῶν — τό — χάρισμα pro: τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα τὸ ἐκ πολλῶν προσώπων 2 Cor. 1, 11. cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 1. p. 8. 9. —

3) de *fonte* i. e. de rebus et personis, e quibus tamquam e fonte emanavit vel repetendum est aliquid, a) de fonte, ex quo vel unde victum habet aliquis, sq. gen. loci, ita ἐσθίειν ἐκ τοῦ ἱεροῦ *e templo*, ἐκ θυσιαστηρίου *ex altari* i. e. e victimis, oblationibus, decimis, primitiis in templo offeri et altari imponi solitis, *vom Tempel*, *vom Altare leben* 1 Cor. 9, 13. Hebr. 13, 10. — sq. gen. negotii, ut ζῆν ἐκ τ. εὐαγγελίου 1 Cor. 9, 14. (vivitur ex rapto Ovid. Metam. 1, 144. de lucro vivere Cicer. ad fam. 9, 17.) — — b) de rebus, e quibus cognoscitur, discitur, demonstratur aliquid, ubi Lat. *e*, *ex*, nos: *aus*, *an*. — sq. gen. *rei*, ita post ἀκούω Ioh. 12, 34. γινώσκω Matth. 12, 33. Luc. 6, 44. 1 Ioh. 3, 24. vid. de h. l. sub γινώσκω observata. — δείκνυμι Iac. 2, 18. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Theile*. — κατηχοῦμαι Rom. 2, 18. (μανθάνω Xen. An. 7, 7. 43.) — — c) de sentiendi, iudicandi, agendi ratione e bona vel perversa animi indole prodeunte, sq. gen. *rei*, ita post γίνομαι 1 Tim. 6, 4. — Rom. 14, 23 bis. 1 Thess. 2, 3 bis. Iac. 4, 1. ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας 1 Tim. 1, 5. — ita ponitur ἐκ, ut cum originis notione simul modus [vid. infra no. IV.], quo fit vel faciendum est aliquid, significetur, ut ἀγαπᾶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας — ψυχῆς — διανοίας — συνέσεως — ἰσχύος — συνειδήσεως Marc. 12, 31. 33. Luc. 10, 27. 1 Petr. 1, 22. διακονέω 1 Petr. 4, 11. [δίδωμι] 2 Cor. 9, 7. διώκω τι 2 Tim. 2, 22. ἐργάζομαι vel ποιέω τι Eph. 6, 6. Col. 3, 23. καταγγέλλω Phil. 1, 16. 17. λαλέω 2 Cor. 2, 17. (Hom. Il. 9, 486. Xen. An. 7, 7. 43. — amare *ex animo* Cicer. ad Q. fratr. 1, 1. 5.) cf. *Matth.* §. 574. — —

d) de origine et *causa* i. e. interveniente praepos. ἐκ cum causae notione simul originis et fontis imago ad animum revocatur. „Nihil enim ex hac voce discimus, nisi causam et originem *in aliquo* esse; quatenus aliquis rei auctor sit, nisi vel res vel contexta oratio docuerit, ignoramus. Quod praeverbia ὑπό, ἀπό, παρά, διά aperiunt, tum a Graecis collocari solita, quum rem *definire* volunt“ ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 322 sq. coll. *Wunder* ad Soph. Philoct. v. 60. „Graeci pro Latin. ablativo instrumenti ponere solent ἐκ, ut qua ex re vis aut facultas agendi proficiscatur indicent.“ *Matth.* §. 574. §. 396, not. 2. *Herm.* ad Vig. p. 857. *Tursellin.* l. l. p. 635. 641 sq. — Habent in talibus Lat. *e*, *ex* et, pro rei aut contextus ratione praeter ablat. simplicem *a*, *per*, *propter*, nostrates; *aus*, *von*, *wegen*, *durch*, *auf Antrieb*, *auf Anlass*, *in Folge*, sq. genit. *rei*, substantivis ipsis ita cum praepos. ἐκ coniunctis, ut origo rei indicetur, ut δικαιοσύνη ἐκ πίστεως Rom. 1, 17. vel δικ. ἡ. ἐ. π. 9, 30. 10, 5. 6. δικ. ἐκ νόμου Phil. 3, 9. δίκαιος ἐ. πίστεως i. e. *integer factus fide* vel *ob fidem* Rom. 1, 18. (ἡ ἐκ τῶν νόμων τιμωρία Diod. Sic. 16, 65. — *ex* Liv. 2, 51. 6. Tacit. Ann. 3, 50.) — post varii generis verba, ut ἀπεκδέχομαι Gal. 5, 5. βλασφημέω Apoc. 16, 11. 21. γεμίζω Apoc. 8, 5. γεννάω Ioh. 1, 13. ἐκ θελήματός τινος. ἐξ ὕδατος 3, 5. γίνομαι Hebr. 7, 12. Rom. 5, 16. τὸ χάρισμα — παραπτωμάτων [scil. γίνεται] εἰς δικαίωμα Rom. 5, 16. ἐξ ἔργων scil. λεῖμμα γέγονε 11, 6. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 447. — διεξέρχομαι Act. 28, 3. δικαιόω Rom. 3, 30. 5, 1.

Gal. 2, 16. 3, 8. 24. Iac. 2, 24. — Rom. 3, 20. 4, 2. Gal. 2, 16 bis. Iac. 2, 21. 24. 25. λαμβάνω Gal. 3, 2. Hebr. 11, 35. ποιέω ἐμαυτῷ φίλους Luc. 16, 9. ποτίζω Apoc. 14, 8. σώζω Tit. 3, 5. — — (Diod. Sic. 16, 8. Xen. Mem. 1, 2. 31. Hier. 8, 8.) — ἐξ ἔργων νόμου — πίστεως scil. ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐνεργεῖ Gal. 3, 5. διατηρέω Act. 15, 29. — *ἐστί τι ἔκ τινος ortum habet aliquid ex aliqua re* i. e. *latet causa et origo alicuius rei in aliqua re, pendet aliquid ex aliqua re* Luc. 12, 15. Act. 19, 25. — Gal. 3, 21. — v. 18 bis. v. 22. (ita *ei ex* Plin. ep. 9, 22. 3.) — post vv. *passiva* et *neutra* [in quibus si ἐκ eodem fere loco esse videtur, quo ὑπό cf. *Matth.* §. 574. *Rost* §. 111, 3. *Buttm.* §. 121, 3. *Herm.* ad Vig. p. 857. coll. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 332. *Win.* p. 351 sq.], ubi Lat. vel *a, per*, etiam *ex* vel ablativo simplici, nostrates praepos. *von* utuntur. Ita post ἀποθνήσκω Apoc. 8, 11. ἀποκτείνομαι 9, 18. ὀρίζομαι Rom. 1, 4. πληροῦμαι Ioh. 12, 3. πυροῦμαι Apoc. 3, 18. σκοτίζομαι 9, 2. συνέχομαι Phil. 1, 23. σώζομαι Eph. 2, 9. τελειοῦμαι Iac. 2, 22. φωτίζομαι Apoc. 18, 1. χορτάζομαι 19, 21. (Ael. V. H. 1, 3. Lucian. dial. mort. 27, 9. Dionys. Hal. de comp. verbb. p. 295 sq. Dem. 343, 6. Soph. Philoct. v. 91.) — γέμω Matth. 23, 25. γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς — ἀδικίας *pocula referta sunt ex rapina et iniustitia* i. e. *rapina et iniustitia plena fecit pocula*. Cf. *Win.* p. 181. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 683. — κοπιάω Ioh. 4, 6. πλουτέω = *divitias colligo* vel *lucror* Apoc. 18, 3. 19. (ita lucror ex Sueton. Ner. c. 45.) — νικάω *ich siege, victoriam reporto* Apoc. 15, 2. (ita victoriam reporto ex Liv. 4, 50. 8, 8.) cf. *Win.* p. 351. — οὐαί — τοῖς κατοικοῦσιν — ἐκ τῶν — φωνῶν Apoc. 8, 13. — seq. gen. *personae* cum rei origine simul causam vel auctorem eius inicantis, ubi Lat. *e, ex, a.* Ita in locis, ubi ipsa substantiva coniunguntur per praepos. ἐκ, ut κίνδυνος ἐκ γένους — ἐξ ἐθνῶν 2 Cor. 11, 26. ἐπιστολὴ ἐξ ὑμῶν 3, 1. ἡ ἐκ θεοῦ δικαιοσύνη Phil. 3, 9. λαλεῖν λόγον — ὡς ἐκ θεοῦ *exponere doctrinam tamquam a Deo profectam* 2 Cor. 2, 17. εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν [= *euren Umständen und Kräften nach, quantum a vobis pendet*, vid. de hoc accus. sub ἀριθμός monita] Rom. 12, 18. (τὰ ἐξ ἑλλήνων τείχεα Hdot. 2, 148. — *ex me* doluisti — duplicetur *ex me* gaudium Cicer. ad fam. 16, 21. 5.) — post varii generis verba, ut λογίζομαί τι ἐξ ἐμαυτοῦ *ex memetipso* i. e. *meis viribus* 2 Cor. 3, 5. λαμβάνω Ioh. 18, 3. quo l. ἐκ τῶν — φαρισαίων = *admonitu vel impulsu — Pharisaeorum.* — — post vv. *passiva* et *neutra* [vid. paulo ante monita], ut αὔξησιν ποιοῦμαι Eph. 4, 16. αὔξω Col. 2, 19. γεννάομαι Ioh. 3, 5. 6. 8. γίνομαι Rom. 5, 16. τὸ — κρίμα ἐξ ἑνὸ [i. e. *per unum*] εἰς κατάκριμα scil. ἐγένετο. δίδομαι Ioh. 6, 65. ἔχω τι Rom. 13, 3. 1 Cor. 7, 7. 2 Cor. 5, 1. ζημιοῦμαι 2 Cor. 7, 9. θερίζω Gal. 6, 8 bis. λυποῦμαι 2 Cor. 7, 2. ὀνομάζομαι Eph. 3, 15. σώζομαι 2, 8. ὠφελοῦμαι Matth. 15, 5. Marc. 7, 11. (Hdot. 2, 151. 5, 114. Ael. V. H. 12, 59. Diod. Sic. 16, 61. Xen. An. 1, 1. 6. Hier. 7, 6.) — — c) de *pretio*, e cuius solutione prodit rei alicuius possessio, ubi Lat. ablat. simplici, nostrates: *um, für*, [de Graecorum genitivo simplici in his usitato vid. sub ἀγοράζω notata,] ita post ἀγοράζω Matth. 27, 7. κτάομαι Act. 1, 18. — ἐκ δηναρίου Matth. 20, 2. ad quem l. vid. *Win.* p. 352. 186. (Pal. fab. 46.) —

IV) de *modo* et *ratione* i. e. de rebus, e quibus depromtam habemus rei agendae normam et rationem [Maasstab], ubi Lat. *e, ex* [cf. Tursell. 2. p. 651 sq.], etiam *secundum*, nos: *aus, nach, gemäss.* Ita post δικαιόω, καταδικάζω Matth. 12, 37. κρίνω Luc. 19, 22. Apoc. 20, 12. λαλέω ἐκ τῆς γῆς i. e. *ita ut convenit terrae, domicilio imperfectionis* [vid. γῆ] = *imperfecta, tenuia* Ioh. 3, 31. cf. *Lücke* 1. p. 625. vel ἐκ τῶν ἰδίων i. e. *ex indole ipsi propria* Ioh. 8, 44. cf. *Lücke* 2. p. 238 vel ἐκ τοῦ κόσμου [vid. κόσμος] *ex indole huius aevi perversi* 1 Ioh. 4, 5. — [διδόναι] ἐξ ἰσότητος i. e. *aequali ratione* 2 Cor. 8, 13. ἐκ τοῦ ἔχειν v. 11. ἐκ μέτρου i. e. μετρίως, *modice, parce* Ioh. 3, 34. — ἐκ συμφώνου *e mutuo consensu* 1 Cor. 7, 5. (Ael. V. H. 1, 21. Xen. Cyr. 3, 2. 21. ἐκ τῶν δυνατῶν. ἐκ τῶν ὑπαρχόντων Xen. An. 4, 2. 23. 6, 4. 9. — e communi consensu Caes. bell. gall. 1, 30.) — cf. *Fischer* 3. b. p. 122. *Matth.* §. 574. *Win.* p. 352. — ita ut faciat periphrasin adverbii, ut ἐκ μέρους *ex parte, theilweise* i. e. *si ex partibus fit aestimatio* 1 Cor. 12, 27. metaph. pro: *imperfecte, stückweise* 1 Cor. 13, 9 bis. v. 12. τὸ ἐκ μέρους, substant. *das Stückwerk, das Unvollkommene* v. 10. — ἐκ περισσοῦ *supra quam credas* Marc. 6, 51. 14, 31. de h. l. lect. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 624. *Scholz, de Wette.* Ceterum vid. supra sub III, 3. c. (Pol. 2, 46. Hdot. 1, 191. Xen. An. 6, 4. 7. Thuc. 3, 43 et 92.) cf. *Passow* l. l. Matth. l. l. *Fischer* 3. b. p. 124. *Win.* p. 400. — Saepius non extat in N. T.

V) in compositione pertinet 1) ad *remotionem e loco*, ubi Lat. *e, ex*, ut ἐκβαίνω, ἐκβάλλω, ἐκζητέω, ἐκκλίνω — 2) ad *continuationem*, ut ἐκτρέφω, ἐκτείνω, ἐκτενής. Cf. *Vig.* p. 602. — 3) ad *vim* verbi simplicis *augendam*, ut ἐκδαπανάω, ἔκδηλος, ἐκδιηγοῦμαι, ἐκκαθαίρω, ἐξετάζω, alia plura. — Cf. *Vig.* l. l. *Passow* l. l. *Valken.* diatrib. p. 204. ed. Lips.

Ἕκαστος, η, ον, (ductum, ut videtur, ab adverb. ἑκάς, procul, fern, getrennt, für sich, unde comparat. ἑκάτερος, superlat. ἕκαστος cf. *Buttm.* §. 72, a. 4. gram. max. §. 78. *Matth.* §. 132. *Passow* sub h. v.) *quisque, singuli, jeder, ein jeder*, a) universe Matth. 18, 35. 25, 15. Marc. 13, 34. Luc. 6, 44. Ioh. 7, 53. 19, 23. Act. 3, 26. 4, 35. Rom. 2, 6. 12, 3. de h. l. dativo traiecto, ut videtur, vid. ἀγαθός p. 1. — 14, 5. 1 Cor. 3, 5. 10. 13. quo l. cum vi genitivus praeponitur nomini. Vid. ἀπόστολος. — 4, 5. 7, 2. 7. 17 bis. v. 20. 24. [10, 24.] 11, 21. 12, 7. 15, 23. 2 Cor. 5, 10. 9, 7. Gal. 6, 4. 5. Iac. 1, 14. 1 Petr. 1, 17. Apoc. 22, 12. — auget vim vocabulorum distribuentium, καθ' ἑκάστην ἡμέραν Hebr. 3, 13. Apoc. 22, 2. cf. *Passow* l. l. — sq. genit. partit. Matth. 26, 22. Luc. 13, 15. Ioh. 6, 7. Act. 2, 38. Rom. 14, 12. 15, 2. 1 Cor. 14, 26. 15, 38. 16, 2. 1 Thess. 4, 4. Hebr. 6, 11. cf. *Matth.* §. 318. — praecedente εἷς vis eius augetur cf. *Passow* l. l. εἷς ἕκαστος, *unusquisque, jedweder*, Act. 20, 31. Eph. 4, 16. Col. 4, 6. Apoc. 21, 21. (Xen. An. 6, 6. 12.) — sq. genit. partit. Luc. 4, 40. 16, 5. Act. 2, 3. 17, 27. 21, 26. Eph. 4, 7. 1 Thess. 2, 11. 2 Thess. 1, 3. — καθ' ἓν ἕκαστον Act. 21, 29. — b) singularis iunctus legitur c. verbo plural. numeri — universe Ioh. 16, 32. Eph. 4, 25. Phil. 2, 4. Hebr. 8, 11. 1 Petr. 4, 10. Apoc. 5, 8. 20, 13. Cf. *Matth.* §. 302. *Win.* p. 330. *Passow* l. l. — praefigitur εἷς Act. 2, 6. seq. genit. partit. Act. 11, 29. — c) appositionis loco [cf. *Matth.* §. 302, not. *Passow* l. l.] additur nomini plural. num. Luc. 2, 3. ἐπορεύοντο πάντες — ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Act. 2, 8. Eph. 5, 33. Apoc. 2, 33. — praefixo εἷς 1 Cor. 12, 18.

Ἑκάστοτε, adv. (ἕκαστος) *semper et ubique.* Semel in N. T. 2 Petr. 1, 15. (Hdian. 1, 17. 23. Xen. Symp. 1, 14.)

Ἑκατόν, οἱ, αἱ, τά, *centum* Matth. 13, 8. Marc. 4, 8. ubi ex praeced. καρπόν addas cogitando κόκκους. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 455. Luc. 15, 4. al.

Ἑκατονταέτης, ου, ὁ, (et ἑκατονταετής, οῦς, ὁ, cf. *Buttm.* §. 64. not. 2. gram. max. §. 55, not. 7*. §. 71. *Matth.* §. 49, not. 3. *Lob.* ad Phryn. p. 407. ἑκατόν et ἔτος) *centenarius, centum annos habens.* Semel in N. T. Rom. 4, 19.

Ἑκατονπλασίων, ονος, ὁ, ἡ — ον, τό, *centuplus, centuplex.* Ter in N. T. Matth. 19, 29. Marc. 10, 30. Luc. 8, 8. (Xen. Oec. 2, 3.)

Ἑκατοντάρχης, ου, ὁ, (ἑκατόν, ἄρχω) *centurio, centum militum praefectus* Act. 10, 1. 22. 24. 23. 27, 1. 31. (Hdian. 5, 4. 12.) Matth. 8, 13. cf. *Griesb.* N. T. Vol. 1. p. 36. edit. *Schulz.* et de terminatione huius vocab. ἑκατοντάρχης et ἑκατόνταρχος *Dornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. 2. p. 244 sq. ad Xen. Symp. 1, 4. et in schol. p. 151. *Win.* p. 60.

Ἑκατόνταρχος, ου, ὁ, (ἑκατόν, ἄρχω) *centurio* Matth. 8, 5. 8. 13. 27, 54. Luc. 7, 2. 6. 23, 47. Act. 21, 32. 22, 25. 26. 27, 6. 11. 43. 28, 16. — genit. plur. 23, 17. 23. (Hdian. 2, 13. 3. Xen. Cyr. 5, 3. 41.)

Ἐκβαίνω, a. 2. ἐξέβην (ἐκ, βαίνω) *egredior.* Ita e codd. *Griesb.* Hebr. 11, 15.

Ἐκβάλλω, f. βαλῶ, a. 2. ἐξέβαλον, plusqpf. ἐκβεβλήκειν [Marc. 16, 9. de plusqpf. absque augmento vid. *δίδωμι* init. — ἐκ et βάλλω, iacio] 1) *eiicio* i. e. a) *auswerfen, hinauswerfen*, τὶ sq. εἰς c. acc. loci. Matth. 15, 17. — Act. 27, 38. ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλ-

i. e. *alimenta sua*. De qua vi medii vid. sub ἀλείφω monita. (Ceb. Tab. c. 14.) — τινά Matth. 8, 12. 22, 13. 25, 30. Luc. 20, 12. addito ἔξω [de quo verbositatis genere vid. sub αἴρω, ἄνωθεν notata] ut Ioh. 12, 31. ἐκβληθήσεται ἔξω i. e. vel εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός [coll. Apoc. 20, 10.] vel ἐκ τῆς ἀρχῆς = *vi sua privabitur* cf. *Lücke* 2. p. 851. — addito ἔξω c. gen. loci Matth. 21, 39. Marc. 12, 8 et Luc. 20, 15. — Ioh. 9, 34. 35. cf. *Lücke* 2. p. 267. — — b) *austreiben*, *hinaustreiben*, *hinausweisen*, Lat. *expello*, *exire iubeo*, violentiae maioris, minoris, notione inclusa, τί, ut τὰ πρόβατα Ioh. 10, 4. — *eruendi* sens. *ausreissen* Marc. 9, 47. — *reiiciendi* sens. ut τὸ ὄνομά τινος — ὡς πονηρόν pro: τινὰ ὡς πονηρὸν Luc. 6, 22. [ita de histrionibus, qui exploduntur Aelian. V. H. 13, 17. Dem. 449, 19. et universe pro: *verwerfen*, ut τοὺς λόγους Ael. H. A. 11, 10. Plat. Criton. c. 6. ed. *Fischer*. Soph. Oed. Col. v. 637 vel 631.] — pro: *alacriter perduco* vel *educo* sq. εἰς c. acc. rei, Matth. 12, 20. ἕως — κρίσιν trop. pro: *donec victoriam paraverit doctrinae verae*. — τινά, sq. ἐκ c. gen. loci Ioh. 2, 15. 3 Ioh. v. 10. (sq. gen. simpl. Ael. V. H. 9, 12. Hdian. 6, 1. 21.) — sq. ἔξω c. gen. loci Luc. 4, 29. Act. 7, 58. — vel sine gen. Luc. 8, 54. Ioh. β, 37. Act. 9, 40. — Luc. 13, 28. — addito ἀπό c. gen. loci, e quo [propr. aus und von einem Orte wegweisen] Act. 13, 50. — ἀφ' ἧς = *e cuius corpore* Marc. 16, 9. — sq. ἐκ c. gen. loci Marc. 7, 25. — absque mentione loci e contextu facile cognoscendi, ut τὸν ὄχλον Matth. 9, 25. τοὺς πωλοῦντας 21, 12. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. — Marc. 1, 43. 5, 40. Act. 16, 37. Gal. 4, 30. — τὰ δαιμόνια, τὰ πνεύματα [sc. ἔκ τινος i. e. e corpore alicuius, vid. ἐκ] Matth. 7, 22. 8, 16. 31. 9, 33. 34. 10, 1. 8. 12, 24. 26. 27. 28. 17, 19. Marc. 1, 34. 39. 3, 15. 22. 23. 6, 13. 9, 18. 38. 16, 17. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — Luc. 9, 40. 49. 11, 14. 15. 18. 19. 20. 13, 32. — i. q. *celeriter emitto*, τινά Iac. 2, 25. — sq. εἰς c. acc. loci Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. — i. q. ἐξάγω, sed fortius, = *extrudo* [cf. *Fritzsche* Ev. Marci p. 22.] sq. εἰς c. acc. loci Marc. 1, 12. —

2) sensu mitiori i. e. exclusa violentiae notione: *eximo* i. e. a) *herausnehmen*, ubi Lat.: vel *extraho*, τί sq. ἀπό c. gen. rei Matth. 7, 4. De. h. l. ἄφες, ἐκβάλω et 1 singul. in adhortat. vid. supra sub ἀφίημι p. 65. adnotata. — τί, sq. ἐκ c. gen. Matth. 7, 5. Luc. 6, 42 bis. — vel: *promo* = προφέρω Matth. 12, 35 bis et 13, 52. — Luc. 10, 35. — b) *ausnehmen* i. e. *nicht in eine Sache* [z. B. in einen Riss] *aufnehmen*, sq. acc. rei et addito ἔξω Apoc. 11, 2. τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω = ἔκβαλε ἔξω τῆς μετρήσεως. Ita auctor ipse explicat, addens: καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς. De sententia eadem et affirmative et negative enuntiata vid. ad ἀρνέομαι observata.

Ἔκβασις, εως, ἡ, (ἐκ βαίνω) *exitus* i. e. [egressus Pol. 4, 64. 5. Hom. Od. 5, 410.] *finis*. Bis in N. T. 1 Cor. 10, 13. de h. l. genit. τοῦ δύνασθαι ὑπερενεγκεῖν exitus, *qui in perferendi facultate cernitur* vid. sub ἀναθαρσία monita coll. *Win*. p. 301. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 844. Hebr. 13, 7. (de exitu belli Pol. 3, 7. 2.)

Ἐκβολή, ῆς, ἡ, (ἐκ βάλλω iacio) *iactura* i. e. *eiectio mercium*, cum nautae, procella oxorta, merces et onera eiiciendo navem levant. Semel in N. T. Act. 27, 18. (Dem. 926, 17. οἱ ὁ Ion. 1, 5.)

Ἐκγαμίζω, f. ισω, (ἐκ, γαμίζω in matrimonium do) *nuptum do*, *ich verheirathe Jemanden aus dem Hause*, medium: *nubo*, *ich verheirathe mich aus der Familie* Matth. 22, 30. 24, 38. Luc. 17, 27. de h. l. imperf. vid. ἀγαπάω. — De lectione 1 Cor. 7, 38. vide *Griesb*. et de forma γαμίσκω, ἐκγαμίσκομαι *Fritzsche* Ev. Marc. p. 529. —

Ἐκγαμίσκω, i. q. ἐκγαμίζω Luc. 20, 34. 35.

Ἔκγονα, ων, τά, (ἐκγίνομαι, orior vel nascor ex aliquo) *soboles*, *posteri*, [Xen. Cyr. 3, 3. 19.] etiam *nepotes*. Ita semel in N. T. 1 Tim. 5, 4. — pro בָּנִים Ies. 49, 15. טַף Deut. 19. 10. צֶאֱצָאִים Ies. 61, 9. (Pind. Nem. 5, 12.)

Ἐκδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ intendente et δαπανάω sumtum facio) *consumo*, ἐκδαπανάομαι, ῶμαι *consumor* vel *me ipsum consumo*, ὑπέρ τινος, ita semel in N. T. 2 Cor. 12, 15. (Pol. 17, 11. 10.)

Ἐκδέχομαι, f. ξομαι, depon. med. (ἐκ et δέχομαι accipio; accipio ab aliquo, tum excipio, succedendi sens. Hdot. 6, 111.) *expecto*. Septies in N. T., sq. acc. nunc rei Ioh. 5, 3. Hebr. 11, 10. Iac. 5, 7. nunc person. Act. 17, 16. 1 Cor. 11, 33. 16, 11. sq. orat. indir. Hebr. 10, 13. (Pol. 3, 45. 6. 20, 4. 5.)

Ἔκδηλος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (ἐκ, δῆλος) i. q. δῆλος, sed fortius: *evidens*, *manifestus*. Extat tantum 2 Tim. 3, 9. (Dem. 24, 10. Pol. 3, 12. 4, 3. Marc. 3, 19.)

Ἐκδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, δῆμος populus; pp. a populo meo discedo Ios. Ant. 9, 4. 6. Hdot. 1, 30.) 1) *discedo* vel *migro*, ἐκ τοῦ σώματος *e corpore meo* = *morior* 2 Cor. 5, 8. — 2) *absum* 2 Cor. 5, 6. — ἀπό τινος v. 9.

Ἐκδίδωμι, f. ἐκδώσω, (ἐκ, δίδωμι, do; dedo Xen. An. 6, 6 vel 4. 18.) *eloco*, *verpachten*, med. ἐκδίδομαι, fut. ἐκδώσομαι, *eloco* τὸν ἀμπελῶνα *vineam meam* [vid. ἀλείφω]. Ita quater in N. T. Matth. 21, 33. 41. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. (Pol. 6, 17. 2. Ael. V. H. 14, 15. Plat. de legg. 8. γεωργίαι — ἐκδεδομέναι δούλοις.)

Ἐκδιηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, dep. med. (ἐκ, διηγέομαι narro, pp. totam rem enarro) *enarro*, *expono*. Bis in N. T. τί Act. 15, 3. τινί τι Act. 13, 41. — pro סִפֵּר Habac. 1, 5. (Ios. ant. 5, 8. 3. bell. iud. 5, 13, 7.)

Ἐκδικέω, ῶ, f. ήσω, ἔκδικος q. v.) 1) *vindico*, *causam eius agendo tueor aliquem*, *Recht schaffen*, sq. acc. pers.: *Jemandem Recht schaffen*, Luc. 18, 5. (1 Macc. 6, 22.) — ἐκδικῶ ἐμαυτόν, *ich schaffe mir selbst Recht* = *ulciscor*, *ich räche mich* Rom. 12, 19. Cf. *Win*. p. 230. 234. *Buttm*. §. 122, 22. 2. *Matth*. §. 491, 1. — sq. acc. pers. et ἀπό τινος i. e. *causam eius agendo tueor vel libero aliquem ab aliquo* Luc. 18, 3. Ita κρίνειν τινὰ ἔκ τινος pro שָׁפַט מִיַּד 1 Sam. 14, 16. 2 Sam. 18, 19. 31. Cf. de hac construct. praegn. sub ἐκ I. 1. a. monita. — 2) *ulciscor*, *ich räche*, *ahnde etwas*, *punio*, sq. acc. rei, ut παρακοήν 2 Cor. 10, 6. Ita pro פָּקַד 1 Sam. 15, 2. Amos. 3, 14. (τὸν φόνον Hdian. 2, 6. 13. τὸ ἐκδικούμενον i. e. tempus poenarum repetendarum Dem. 801, 24. — sq. acc. pers. Ios. Ant. 6, 13. 8.) — in constr. praegnanti τὶ ἀπό τινος, it. τὶ ἐκ χειρός τινος = *ulciscor et reposco aliquid ab aliquo* i. e. *poenam alicuius rei repeto ab aliquo* Apoc. 6, 10. 19, 2. Ita pro נָקַם sq. מִיַּד 2 Regg. 9, 7. דָּרַשׁ sq. מִיַּד Gen. 9, 6. Ez. 33, 6. (Cicer. pro Rosc. Amer. c. 24. *patrum poenas repetere*.) Saepius non extat in N. T.

Ἐκδίκησις, εως, ἡ, (ἔκδικος q. v.) 1) *vindicatio*, τὸ ἐκδικεῖν, *das Strafen*, *Rächen* a) universe Rom. 12, 19. 2 Cor. 7, 11. Hebr. 10, 30. — ἐκδίκησιν ποιεῖν τινός = ἐκδικέω, τινά *vindico aliquem*, *ich schaffe Jem. Recht* Luc. 18, 7. 8. (ἐκδ. ποιεῖσθαι Pol. 3, 8. 10. — ἐκδ. ποιῶ τινι = ἐκδικός εἰμι τινι *vindicem me praesto alicui* = *vindico aliquem* Act. 7, 24. — 2) *vindicta*, *poena*, *Rache*, *Strafe* Luc. 21, 22. — 1 Petr. 2, 14. εἰς ἐκδίκησιν τινος i. e. *ad puniendum aliquem*. — δίδωμι ἐκδίκησιν τινι, *poenam repeto ab aliquo*, *punio aliquem* 2 Thess. 1, 8. Ita pro נָתַן נְקָמָה Ezech. 25, 14. Saepius non habetur in N. T.

Ἔκδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό *ultor*, *vindex*. Bis in N. T. sq. εἰς finali Rom. 13, 4. — sq. περί τινος 1 Thess. 4, 6. pro מִתְנַקֵּם Ps. 8, 3. (Sir. 30, 6. Aristaenet. 1, 27.)

Ἐκδιώκω, f. διώξω, (ἐκ, διώκω quod vid.; expello τινὰ τῆς οἰκίας Lucian. Tim. §. 10.) *infesto*, *vexo*. Bis in N. T. τινά 1 Thess. 2, 15. — ἐξ ὑμῶν scil. τινάς Luc. 11, 49. — pro רָדַף Ps. 119, 157. הִרְחִיק Ioel. 2, 20. (Sir. 30, 19.)

Ἔκδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ (ἐκδίδωμι) *deditus*, *traditus*. Legitur tantum Act. 2, 23. — (Ios. Arch. 6, 13. 9. Pol. 3, 20. 8. Herodot. 6, 85.)

Ἐκδοχή, ῆς, ἡ, (ἐκδέχομαι excipio; exceptio) *expectatio* Hebr. 10, 27.

Ἐκδύω, f. ύσω, (exeo, ut μεγάροιο, Hom. Od. 22, 334.) *exuo*, *ausziehen* [Xen. Cyr. 1, 3. 17. Pol. 15, 27. 9.] quinquies in N. T. a) sq. dupl. acc. [vid. διαζώννυμι]

Matth. 27, 31. Marc. 15, 20. — b) sq. acc. pers. ἐκδύσαντες αὐτόν i. e. *cum exuissent* [de aor. plusqpfecti vim h. l. habente vid. ἀλείφω] *eum vestimenta, quibus indutus esset* Matth. 27, 28. Luc. 10, 30. — c) med. *meam vestem exuo* [vid. ἀλείφω] metaph. pro: *corpus, quo nunc circumdor, depono, ich lege meine irdische Hülle ab* 2 Cor. 5, 4. Vid. de h. l. et de v. 3. lect. *Fritzsche* diss. 1. p. 46 sqq. denique de lusu in v. ἐκδύομαι et ἐπενδύομαι *Win.* p. 480.

Ἐκεῖ, adv. loci 1) *ibi, illic, da, daselbst, dort* a) proprie i. e. de commoratione in loco Matth. 2, 13. 15. 5, 24. 8, 12. 12, 45. 13, 42. 58. 14, 23. 15, 29. 19, 2. 21, 17. 22, 11. 24, 51. 27, 36. 47. 55. 61. 28, 7. Marc. 1, 13. de h. l. lect. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 22., *Schott, de Wette, Meyer, Griesb.* ed. *Schulz.* Quo l. si voc. ἐκεῖ additur: ἐν τῇ ἐρήμῳ, uti 5, 11. πρὸς τῷ ὄρει vid. sub ἀγαλλιάω. observata. 2, 6. 3, 1. 6, 5. 11, 5. 13, 21. 14, 15. 16, 7. Luc. 2, 6. 6, 6. 8, 32. 9, 4. 10, 6. 11, 26. 15, 23. 17, 23. 21, 2. 22, 12. 23, 33. Ioh. 2, 1. 6. 12. 3, 22. 23. 4, 6. 5, 5. 6, 3. 22. 24. 10, 40. 42. 11, 15. 31. 12, 2. 9. 18, 2. 19, 42. Act. 9, 33. 16, 1. 17, 14. 19, 21. 25, 9. Rom. 9, 26. Tit. 3, 12. Hebr. 7, 8. Iac. 2, 3. 4, 13. Apoc. 2, 14. 12, 6. 21, 25. (Lucian. D. D. 3, 2. Xen. H. G. 3, 2. 11. 4, 2. 3.) — praefixo artic. οἱ ἐκεῖ i. e. *ibi versantes* [vid. sub. ἄνω monita] Matth. 26, 71. (Lucian. D. D. 8, 2. Xen. H. G. 1, 6. 4.) — subiungitur adverbiis relativis *vel* cum vi quadam [cf. *Matth.* §. 478.] ut Matth. 18, 20. οὗ γάρ εἰσι δύο — ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. 2 Cor. 3, 17. — Matth. 6, 21. 24, 28. Marc. 6, 10. 55. ad quem l. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 254. — Luc. 12, 34. 17, 36. Iac. 3, 16. — *vel* ubi auctor, se adverbio relat. inchoasse minus memor, ita pergit, quasi per se constet enuntiatio [vid. αὐτός p. 63.] Apoc. 12, 6. ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον. v. 14. (Gen. 13, 4. οὗ ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ἀρχήν. Exod. 20, 24. — Gen. 20, 13. p. l. ἐκεῖ per attract. pro ἐκεῖσε.) Neque Hebraeis hanc dicendi rationem insolitam esse, docet *Gesen.* p. 743. *Ewald* p. 647 sq. gr. min. p. 285. Ita אֲשֶׁר שָׁם Gen. 13, 4 et אֲשֶׁר שָׁמָּה.

b) per attract. [vid. statim post sub num. c. adnotata] ἐκεῖ legitur, ubi ἐκεῖσε, *illuc, dorthin*, poni potuisse videtur. Ita post vv. motus, ut ἀπέρχεσθαι = ἀπέρχεσθαι ἐκεῖσε καὶ εἶναι ἐκεῖ Matth. 2, 22. 26, 36. post ἔρχεσθαι Ioh. 18, 3. προπεμφθῆναι Rom. 15, 24. συνάγειν Luc. 12, 18. ὑπάγειν Ioh. 11, 8. — Ita שָׁם Deut. 1, 37. (post ἀφικνεῖσθαι Hdian. 4, 8. 9. ἔρχεσθαι Hdot. 1, 121. φεύγειν Xen. H. G. 1, 2. 6.) — pro שָׁמָּה Gen. 20, 13. 1 Sam. 2, 3. 2 Sam. 17, 18.

c) per attract. ubi ὧδε, *huc*, poni potuisse videtur Matth. 17, 20. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 560. et de utroque attractionis genere *Herm.* ad Vig. p. 790. 907. ad Soph. Antig. v. 517. Trachin. v. 1006. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. v. 46. *Seidler* ad Eurip. Iphig. Taur. v. 113. p. 207 ed. *Markland.* Lips. *Buttm.* ad Sophocl. Philoct. v. 481. *Lob.* ad Phryn. p. 43. 128. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 251. schol. p. 90. *Win.* p. 442. *Fritzsche* l. l. p. 102. — de Act. 14, 28. lect. vid. *Griesb., Schott, de Wette, Knapp.*

2) de tempore: *tum*, sq. ὅταν Luc. 13, 28. Ita שָׁם Ps. 14, 5. (Xen. Cyr. 8, 3. 22.)

Ἐκεῖθεν, adv. loci, *inde, illinc, von da, von daher* Matth. 4, 21. 5, 26. 9, 9. 27. 11, 1. 12, 9. 15. 13, 53. 14, 13. 15, 21. 29. 19, 15. Marc. 1, 19. 6, 1. 10. 11. 7, 24. 9, 30. Luc. 9, 4. 12, 59. Ioh. 4, 43. 11, 54. Act. 13, 4. 16, 12. 18, 7. 20, 13. — pro מִשָּׁם Gen. 20, 10. (Lucian. D. D. 24, 3. Xen. An. 5, 6. 24.) — praeced. art. οἱ ἐκεῖθεν, *die von dort* sc. *herüber Wollenden* Luc. 16, 26. (Eurip. Hecub. v. 719 ed. *Porson.* et ad h. l. *Schäfer.*)

Ἐκεῖνος, η, ο, pronom. adiect. vel demonstrat.: *ille, a, ud; is, ea, id; jener, der da, der dort* (ab ἐκεῖ, illi). Refertur in N. T. a) ad remotius, ubi nos: *jener*, Lat: *ille* aa) universe, ὑμῖν δίδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τ. οὐρ., ἐκείνοις δὲ οὐ δίδοται Matth. 13, 11 et Marc. 4, 11. — Matth. 18, 32. Marc. 16, 20. Ioh. 5, 35. 38. 46. 47. 9, 9. 12. 13, 25. 27. 30. Act. 21, 6. 1 Cor. 9, 25. 2 Tim. 2, 13. 3, 9. Tit. 3, 7. Hebr. 12, 25. (Lucian. Dial. Mort. 14, 9. Xen. Cyr. 1, 4. 19. An. 4, 1. 21 et 29.) — bb) ubi οὗτος ad proximum, ἐκεῖνος ad remotius spectat Luc. 18, 14. — in formula ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο Iac. 4, 15. — cc) per appositionem accuratius definitur, quorsum spectet ἐκεῖνος Luc. 13, 4. ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ i. e. *jene*, ich meine *die achtzehn*, 19, 27. quo l. codd. [vid. *Griesb.*, edit. *Schulz, de Wette, Schott, Meyer*] pro ἐκείνους exhibent τούτους probante *Bornem.* schol. p. 120 coll. *Markl.* ad Dem. de male gesta legat. p. 364, 23. *Schäfer* app. ad Dem. 2. p. 495. ad Max. Tyr. diss. 23, 3. *Matth.* §. 474, 4. — Ioh. 16, 13. Marc. 12, 7. Cf. de ἐκεῖνος ad remotius pertinente *Matth.* §. 471, 10. *Bornem.* schol. p. 88.

b) ad propinquius pertinet cf. *Fischer* ad Weller. Vol. 1. p. 329. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1018. *Bornem.* ad Xen. Symp. 2, 25. An. 4, 3. 20. *Matth.* l. l. *Wolf* ad Dem. Leptin. p. 282. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 195. *Win.* p. 149. *Passow* 1. p. 560. Ita legitur aa) universe Matth. 17, 27. Ioh. 7, 45. Act. 3, 13. (Xen. An. 4, 3. 20. Symp. 2, 25. 8, 4. Ita *ille* ad proximum, *hic* ad remotius pertinet Ovid. Trist. 1, 2. 23. Propert. 3, 14 vel 12, 17.)

bb) additur nomini, ut personam vel rem, de qua agitur, accuratius ab aliis distinguat Matth. 7, 25. προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ sc. quam rupi impositam esse modo dixi. v. 27. — 8, 28. ὥστε — διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης sc. in cuius vicinia versarentur οἱ δαιμονιζόμενοι. 10, 14. ἐξερχόμενοι — τῆς πόλεως ἐκείνης sc. quae indigne vos tractat. v. 15. 12, 45. 15, 22. 18, 27. 28. 21, 40. 22, 7 bis. 24, 22. 29. 46. 48. 50. 25, 7. 19. — 26, 24 bis et Marc. 14, 21 bis; item Luc. 22, 22. — Marc. 3, 24. 25. 13, 19. 32. quo l. ἐκεῖνος pertinens ad duo nomina eiusdem generis primo tantum apponitur cf. *Win.* p. 215. 16, 10. 13. Luc. 9, 5. 10, 31. 11, 26. 12, 43. 45. 46. 14, 24. 15, 14. 15. 17, 9. 18, 3. Ioh. 1, 8. 40. 4, 25. 39. 5, 19. 39. 7, 45. 8, 44. 9, 36. 11, 29. 49. 51. 13, 6. 16, 8. 14. 18, 15. 19, 31. 20, 19. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων. 21, 7. Act. 1, 19. 3, 13. 23. 8, 8. 13, 6. 14, 21. 16, 3. 33. ἐν τῇ ἐκείνῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός i. e. *illa noctis hora* sc. qua extiterat terrae motus. 19, 16. 28, 7. Rom. 6, 21. Hebr. 4, 2. 6, 7. 8, 7. — Iac. 1, 7. ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος sc. quem modo significavi, ὁ διακρινόμενος. (Xen. An. 1, 7. 18.) — in formulis ad temporis, quo acciderunt vel eventura sunt, quae in sqq. narrantur, notationem nunc definitam, nunc minus definitam pertinentibus, ut ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ i. e. *illo tempore, zu der Zeit* vel: *um diese Zeit* Matth. 3, 1. ad q. l. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 106. — Luc. 4, 2. 9, 36. Apoc. 9, 6. — Matth. 13, 1. — 22, 23. Marc. 2, 20. 4, 35. Luc. 6, 23. 17, 31. Ioh. 14, 20. 16, 23. — Luc. 20, 1. — Matth. 24, 19. Marc. 1, 9. 13, 17. — Matth. 18, 1. Marc. 13, 11. Apoc. 11, 13. — Matth. 8, 13. — Matth. 11, 25. 12, 1. Eph. 2, 12. — ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ *illo die* Ioh. 5, 9. — κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν vel κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, *illo tempore, während dieser Zeit* Act. 12, 1. 19, 23. — ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης vel ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας i. e. *ex illo tempore*, sc. quo facta sunt, quae ante enarrantur Matth. 15, 28. 9, 22. 17, 18. — vel: *ab illo inde die* sc. quo acta haec sunt Matth. 22, 46.

cc) ut nostrum: *das, der*, cum emphasi ponitur ἐκεῖνος Rom. 14, 14. ἐκείνῳ κοινόν sc. ἐστί. — *post*, item *ante* participia praefixum habentia articulum, ut Marc. 7, 15. τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον i. e. *das ists, was den Menschen unrein macht.* v. 20. Luc. 12, 47. Ioh. 1, 18. 33. 5, 11. 9, 37. (Eurip. Phoen. v. 545. Xen. Cyr. 6, 1. 17. 6, 2. 33.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. 2. p. 241. *Matth.* §. 472, 2. F. V. *Fritzsche* ad Lucian. dial. deorr. p. 94. *Win.* p. 150. — ubi praecedit vel sequitur ὅς personam vel rem accuratius definiens Ioh. 13, 26. ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. 14, 26. 15, 26. Rom. 14, 15. Cf. *Fischer* l. l. p. 235 sq. — ubi de personis vel rebus celebratis, claris, notis agitur, ut de Iesu Ioh. 2, 21. ἐκεῖνος δὲ = *Er aber* sc. *der Herr, der Meister.* 1 Ioh. 3, 3. 5. 7. — 2 Tim. 2, 13. hunc locum alii ad supra sub a.

aa. allegata referunt. — 2 Petr. 1, 16. — Ioh. 7, 11. ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; *Er, der soviel Aufsehen und Erstaunen Erregende, Er, dessen Name in Jedermanns Munde ist.* — Matth. 27, 63. ἐκεῖνος ὁ πλάνος. (Ael. V. H. 2, 11 et 14. 3, 23. Dem. 308, 18.) cf. *Passow* l. l. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 195. — de rebus, ut de temporibus Messianis i. e. de tempore, quo Messias ad regnum suum inaugurandum, ad iudicium habendum et ad cultores suos beandos redibit, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ Matth. 7, 22 et Luc. 10, 12. coll. Matth. 10, 15. — Matth. 26, 29. Act. 2, 18. 2 Thess. 1, 10. 2 Tim. 1, 12. 18. Apoc. 16, 14. Cf. *Bertholdt* Christol. Iudaeorum Iesu et Apostolorum aetate p. 206 sqq. (Lucian. D. Mort. 11, 1. 14, 9.) — neutr. ἐκεῖνο sententiam sequentem praeparat, sq. ὅτι Matth. 24, 43. (Xen. Cyr. 3, 1. 3 et 21.) cf. *Matthiae*. §. 472, 2. b. not.

dd) genit. ἐκείνης, adverbialiter = ἐκεῖ vel ἐκείνης ὁδοῦ [vid. sub ποῖος notata] Luc. 19, 4. ubi text. vulg. δι' ἐκείνης cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz*, *de Wette* Ev. Luc. p. 96. *Schott*, *Meyer*, *Knapp*.

Ἐκεῖσε, adv. loci: *illuc*, *illic*. Bis legitur in N. T. Act. 21, 3. — 22, 5. q. l. per attract. [vid. ἐκεῖ] cum ἐκεῖ permutatur. — pro מִשָּׁם Iob. 39, 29. (Xen. Mem. 3, 13. 5. Ios. Ant. 3, 2. 1.)

Ἐκζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, ζητέω quaero) *exquiro* i. e. *studiose et diligenter quaero*, *aufsuchen*, *aussuchen* [propr. οἱ ὁ Ezech. 34, 11. 12. 39, 14.) metaph. septies in N. T. a) pro: *investigo*, *diligenter perscrutor*, sq. περί τινος 1 Petr. 1, 10. Ita οἱ ὁ Ies. 8, 19. ἐκζητεῖν τοὺς νεκροὺς περὶ τῶν ζώντων, et sq. acc. pro חָקַר Ps. 44, 22. (Cicer. pro reg. Deiot. c. 15. exquire de Blesamio, numquid ad regem contra dignitatem tuam scripserit.) — b) pro: *posco*, *reposco*, *flagito*, sq. acc. rei, ut εὐλογίαν Hebr. 12, 17. Ita pro דָּרַשׁ Deut. 23, 21. (exquiro aliquid Cicer. ad Attic. 7, 18.) — τὸ αἷμά τινος ἀπό τινος, *reposco sanguinem vel vitam alicuius ab aliquo* i. e. *vindictam caedis* vel *sanguinis effusi alicuius repeto ab aliquo* Luc. 11, 50, 51. Ita ἐκζ. τ. α. τ. ἐκ χειρός τινος pro hebr. בִּקֵּשׁ דָּם מִיַּד 2 Sam. 4, 11. Ezech. 3, 18. — c) *curam alicuius habeo*, *nach Jemandem fragen* i. e. *sich um ihn bekümmern*, τὸν θεόν = *Deum colo* Act. 15, 17. Rom. 3, 11. Hebr. 11, 6. — pro דָּרַשׁ Ps. 14, 2. 24, 6. Amos. 5, 4.

Ἐκθαμβέω, ῶ, f. ήσω (ἔκθαμβος) *magnum terrorem incutio* [Sir. 30, 9.], pass. ἐκθαμβέομαι, οῦμαι, a. 1. ἐξεθαμβήθην, *stupore magno percellor*, *valde obstupesco*. Ita quater in N. T. Marc. 14, 33. 16, 5. 6. — de lectione loci 9, 15. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 362., *Griesb.*, *Schott*, *de Wette*, *Meyer*, et de plur. ἐξεθαμβήθησαν post collectiv. πᾶς ὁ ὄχλος sub αἰνέω monita.

Ἔκθαμβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (θάμβος terror, ἐκ) *stupore et admiratione perculsus*. Semel in N. T. Act. 3, 11. de plur. ἔκθαμβοι iuncto c. sing. nom. collect. λαός vid. αἰνέω. (Pol. 20, 10. 9.)

Ἔκθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐκτίθημι) *expositus*. Semel in N. T. Act. 7, 19. ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη pro: ἐκτιθέναι τὰ βρέφη. (ut Ael. V. H. 2, 7.)

Ἐκκαθαίρω, f. αρῶ, (ἐκ augens, καθαίρω purgo) *plane purgo*, *expurgo*, [ut ἀσπίδας Xen. Anab. 1, 2. 26.] Bis, ἐμαυτὸν ἀπό τινος, *expurgo me ab aliqua re*, ut a vitiis 2 Tim. 2, 21. (ita ἐκκεκαθαρμένοι τὰς ψυχάς de viris doctis, ornatis expurgatisque doctrina Xen. Symp. 1, 4. et ad h. l. *Bornem.*) — τί *purgando aufero*, ut τὴν π. ζύμην 1 Cor. 5, 7. coll. Exod. 12, 19. 13, 7. — ita pro בִּעֵר Deut. 26, 13. (Dinarch. c. Aristogit. p. 67.) —

Ἐκκαίω, aor. 1. passiv. ἐξεκαύθην *exuro*, *accendo*, pass. *flagro*, *exardesco* [pp. Dionys. Hal. Ant. 7, 14.] de libidinibus Rom. 1, 27. — (de ira Diod. Sic. 14, 108. Pol. 9, 10. 10. εἰς ἔρωτα Alciphr. 3, 6. 7.)

Ἐκκακέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, κακός malus, ignavus) 1) *timidus sum*, *animum despondeo* Eph. 3, 13. μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσι. 2 Cor. 4, 1. — 2) *segnis sum*, sq. inf. Luc. 18, 1. (Pol. 4, 19. 10.) — sq. particip. Gal. 6, 9. 2 Thess. 3, 13. cf. de partic. post verba cessandi, desinendi sub ἀνάπαυσις adnotata. — absolute 2 Cor. 4, 16. Saepius non extat in N. T.

Ἐκκεντέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, κεντέω, pungo; ausstechen, ut τοὺς ὀφθαλμούς Ael. H. A. 17, 20. cf. *Valckenar.* diatribe p. 203 ed. Lips.) *transfigo*, *pungo*. Bis in N. T. τινά Apoc. 1, 7. — per attractionem sq. εἰς c. acc. pers. Ioh. 19, 37. ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν pro: ὄψονται εἰς ἐκεῖνον, ὃν ἐξεκέντησαν. De quo attract. genere vid. sub ὅς, ἥ, ὅ monita. — pro דָּקַר Iudd. 9, 54. טָעַן Ies. 14, 19. (Pol. 5, 56. 12. Polyaen. 5, 3. 8. 2 Macc. 12, 6.)

Ἐκκλάω, f. άσω, a. 1. p. ἐξεκλάσθην (ἐκ, κλάω frango) *defringo*. Ter in N. T. Rom. 11, 17. 19. 20. — pro שִׁסַּע Levit. 1, 17. De perf. pass. terminatione σμαι et a. 1. p. σθην cf. *Buttm.* §. 98, b. not. 6. gram. max. §. 98, 4. *Matth.* §. 188. (Plat. de rep. 10. p. 611. D.)

Ἐκκλείω, f. είσω, a. 1. p. ἐξεκλείσθην [de qua aor. forma vid. ἐκκλάω — ἐκ, κλείω claudo] *excludo* i. e. vel: *non intromitto*, *qui foris est* [Pol. 25, 1. 10.] vel: *elimino*, *qui intus fuit*, metaph. *removeo*, τινά Gal. 4, 17. ἐκκλεῖσαι — θέλουσι scil. *a me*, *a communione mea*. Cf. *Win.* ad h. l. (ita ἀποκλείω Plut. Alcib. c. 4.) — τί, ut τὴν καύχησιν. Saepius non legitur in N. T.

Ἐκκλησία, ας, ἡ, (ἐκκαλέω evoco) 1) *concio*, i. e. *civium multitudo*, *in locum publicum ut conveniat*, *publice evocata et congregata*, *Volksversammlung* a) proprie Act. 19, 39. ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. — 7, 38. coll. Exod. 19, 12—17. (Ael. V. H. 5, 12. Xen. An. 1, 3. 2.) — sensu iudaico: *multitudo in conventum sacrum convocata*, *conventus sacer* Matth. 18, 17. — b) de civium multitudine absque auctoritate publica congregata: *Versammlung*, *die versammelte Menge* = *turba* Act. 19, 32. 40. — c) *coetus*, *societas*, ut πρωτοτόκων Hebr. 12, 23. Ita ἐκκλησία τῶν προφητῶν et hebr. לַהֲקָה 1 Sam. 19, 20.

2) sensu christiano: *multitudo hominum*, *Iesu auctore*, *per praecones eius*, *apostolos*, *ad Deum verum colendum evocata et congregata*, *coetus sacer*, *societas Christianorum*. Ita dicitur, ubi legitur a) ἡ ἐκκλησία τοῦ χριστοῦ vel τοῦ κυρίου i. e. *societas*, *quam condidit vel condendam curavit Christus et quam idem*, *utpote dominus eius et caput*, *regit*, *iuvat*, *tuetur*, *auget et omnis generis bonis replet* Matth. 16, 18. — de coetibus Christianorum singulis, ita in locis, ubi plures ἐκκλησίαι commemorantur Rom. 16, 16. — vel, quae leguntur, ad certum coetum pertinent Act. 20, 28. — b) ἡ ἐκ. τοῦ θεοῦ i. e. *coetus*, *qui Deo vero colendo sese dicavit*, *qui pertinet ad Deum* [ita οἱ ὁ ἐκκλησία κυρίου et קְהַל יְהוָה Num. 16, 3. 20, 4. Deut. 23, 1. 3.] 1 Cor. 11, 22. 15, 9. Gal. 1, 13. 1 Tim. 3, 5. 15. — de singulis Christianorum coetibus. Ita in locis, ubi vel plures ἐκκλησίαι commemorantur, vel loci, urbis, provinciae nomen additur 1 Cor. 1, 2. 10, 32. 11, 16. 2 Cor. 1, 1. 1 Thess. 2, 14. 2 Thess. 1, 4. — c) absolute, Act. 2, 47. 1 Cor. 12, 28. Eph. 1, 22. 3, 10. 21. 5, 23. 24. 25. 27. 29. 32. Phil. 3, 6. Col. 1, 18. 24. — de singulis Christianorum coetibus ubi vel additur nomen ad natales spectans, ut αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν i. e. coetus sacri ex hominibus, qui natalibus sunt pagani, congregati Rom. 16, 4. — vel subiicitur nomen urbis vel provinciae Act. 5, 11. 8, 1. 3. 9, 31. 11, 22. 26. 12, 1. 5. 13, 1. 14, 27. 15, 3. 4. 22. 41. 16, 5. 18, 22. 20, 17. Rom. 16, 1. 23. 1 Cor. 6, 4. 14, 23. 16, 1. 19. 2 Cor. 8, 1. Gal. 1, 2. 22. Col. 4, 16. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 1. Apoc. 1, 4. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 14. — vel ubi plures ἐκκλησίαι commemorantur 1 Cor. 4, 17. 7, 17. 2 Cor. 8, 18. 19. 23. 24. 11, 8. 28. 12, 13. Phil. 4, 15. Apoc. 1, 11. 20. 2, 7. 17. 23. 29. 3, 6. 13. 22. 22, 16. — addito τῶν ἁγίων 1 Cor. 14, 33. — vel ubi, quae afferuntur, ad certum coetum pertinere contextus docet 1 Tim. 5, 16. Iac. 5, 14. 3 Ioh. v. 6. 9. 10. — quatenus congregatus est vel convenire solet in loco certo 1 Cor. 14, 4. 5. 12. 19. 28. 34. 35. — Hebr. 2, 12. — συνέρχεσθαι ἐν ἐκκλησίᾳ = συνέρχεσθαι εἰς ἐκκλησίαν καὶ εἶναι ἐν ἐκκλησίᾳ i. e. *coetus sacer in aedibus alicuius congregari solitus* Rom. 16, 5. 1 Cor. 16, 19. Col. 4, 15. Philem. v. 2.

Ἐκκλίνω, f. νῶ, (ἐκ, κλίνω, clino, flecto) 1) *declino*, *deflecto*, intrans. *abweichen* [propr. Pol. 1, 19. 2.] trop. de personis a virtutis et recti tramite aberrantibus Rom. 3, 12. — pro סוּר Ps. 14, 4. — 2) *fugio* [propr. i. e. ad fugam inclinor Xen. Cyr. 1, 4. 23.] i. e. *aversor*, sq. ἀπό τινος Rom. 16, 17. 1 Petr. 3, 11. Ita pro סוּר sq. מִן Ps. 37, 28. (Cicer. Tusc. 4, 6.: a malis natura declinamus, quae declinatio, si cum ratione fit, cautio appellatur.)

Ἐκκολυμβάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, κολυμβάω nato) *natando evado*. Legitur tantum Act. 27, 42. (Diod. Sic. 20, 88.)

Ἐκκομίζω, f. ίσω, (ἐκ, κομίζω porto) *effero*, de iis, qui mortuos sepeliendos efferunt. Extat tantum Luc. 7, 12. (Hdian. 2, 1. 5. Ael. V. H. 8, 4.)

Ἐκκόπτω, f. ψω, (ἐκ, κόπτω caedo) *excido*, *exscindo* a) pp., sq. acc. rei, ut δένδρον Matth. 3, 10. et Luc. 3, 9. de h. l. praesenti: ἐκκόπτεται *constitutum est, ut exscindatur* vid. sub αἴρω ad Ioh. 1, 29. monita. — Matth. 7, 19. Luc. 3, 9. 13, 7. — de v. 9. futuro vim imperat. mitigante vid. ἀγαπάω. — (Ael. V. H. 5, 17. Xen. An. 1, 4. 10.) — χεῖρα, πόδα Matth. 5, 30. 18, 8. (ὀφθαλμόν Dem. 744, 13.) — addito ἔκ τινος, in sententia desumta ab imagine surculi feri exsecti et arbori generosae inserti Rom. 11, 22. 24. — b) metaph. τὴν ἀφορμήν, ubi Lat.: *occasionem praecido*, nos: *Gelegenheit abschneiden* 2 Cor. 11, 12. — Ita οἱ ὁ τὴν ἐλπίδα ἐκκ. Iob. 19, 10. (Pol. 5, 104. 10.). De ἐγκόπτω pro ἐκκόπτω scribendo 1 Petr. 3, 7. vid. *Griesb.* et *Schott* ad h. l. — Saepius non extat in N. T.

Ἐκκρέμαμαι, forma media et intransitiva verbi ἐκκρεμάννυμι (ἐκ, κρεμάννυμι. Cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 240.) *pendeo*, *ich hange*, semel in N. T. sq. gen. [vid. ἅπτω] Luc. 19, 48. ὁ λαὸς — αὐτοῦ ἀκούων i. e. *omnis populus ab eius docentis ore pendebat.* (Plut. de curiosit. c. 13. Themist. 2, 58. Virg. Aen. 4, 79. pendetque iterum narrantis ab ore.)

Ἐκλαλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, λαλέω) *eloquor*, *divulgo*. Habetur tantum Act. 23, 22. de h. l. oratione indirecta mutata in directam vid. sub ἀκούω monita. (Philo de vit. Mos. T. 2. p. 125, 28. Dem. 354, 23.)

Ἐκλάμπω, f. ψω, (ἐκ, λάμπω luceo) *effulgeo*, *luceo*. Semel in N. T. de personis summa dignitate et maximo honoris splendore conspicuis Matth. 13, 43. coll. Dan. 12, 3. Sap. 3, 7. Sir. 43, 4. (Ael. V. H. 12, 1. Plut. Cicer. c. 2. — de rebus fulgentibus Xen. Cyr. 7, 1. 2.)

Ἐκλανθάνω, (ἐκ, λανθάνω) *facio, ut penitus obliviscatur aliquis alicuius rei*, med. ἐκλανθάνομαι, perf. pass. ἐκλέλησμαι [cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 243.] et de huius perf. signif. media *Buttm.* §. 123, 4. *Matth.* §. 493, 1. *Win.* p. 238. *Herm.* ad Vig. p. 748.] *obliviscor*, sq. gen. [vid. ἀναμιμνήσκω] semel in N. T. Hebr. 12, 5. (Pol. 5, 48. 6. Aeschin. Dial. Socr. 3, 16.)

Ἐκλέγω, f. ξω, ἐκ, λέγω) *eligo*, *deligo* [τί Ios. bell. iud. 2, 8. 6. passiv. Xen. Mem. 3, 5. 2. et in codd. Luc. 5, 39. pro ἀγαπητός exhibentibus ἐκλελεγμένος. Cf. *Griesb.* ed. *Schulz*, *de Wette*, *Schott*, *Meyer* ad h. l.] med. ἐκλέγομαι, a. 1. ἐξελεξάμην, impf. ἐξελεγόμην *eligo mihi*, *deligo mihi* a) universe, τί Luc. 10, 42. 14, 7. de h. l. indic. in orat. indir. vid. ἀκούω. (Ios. bell. iud. 2, 8. 9. Xen. Mem. 1, 2. 56.) — τινά Act. 6, 5. (Xen. An. 2, 3. 11.) — sq. inf. finali [vid. ἄγω] Act. 15, 22. 25. in quibus l. si fit transitus a dat. ad accus. vid. sub ἀνέχω de hoc anacoluthi genere monita et de accus. ἐκλεξαμένους ad dat. ἀποστόλοις referendo *Win.* p. 233. — b) ad normam hebr. בָּחַר de consilio Dei benignissimo, quo aa) Israelitas in tutelam suam pervenire et populi sibi consecrati locum obtinere voluit, τινά Act. 13, 17. cf. Deut. 14, 1. 2. — bb) quo per Christum beatos reddi voluit homines, τινά Marc. 13, 20. ad h. l. verba διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, οὓς ἐξελέξατο cf. sub ἀγαλλιάω ad Marc. 13, 23. monita. — addito ἐν χριστῷ i. e. vel *per Christum*, i. e. *interveniente Christo*, vel: *in der Gemeinschaft mit Christo* Eph. 1, 4. — sq. duplici accusat. [de quo vid. ἀποδείκνυμι] Iac. 2, 5. sq. ἵνα 1 Cor. 1, 27 bis. v. 28. de h. l. ἐξελέξατο triplici cum emphasi posito cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 30. — vel cc) quo muneri sacro aut apostolico admoveri voluit aliquem, sq. inf. finali Act. 1, 24. 15, 7. ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν [i. e. *unter uns* cf. *Win.* p. 203.] ἐξελέξατο, διὰ τοῦ — εὐαγγελίου. Alii, ex praegressis ἐν ἡμῖν supplendum esse existimantes accus. ἡμᾶς vel ἐμέ explicant: *Deus inter nos elegit me.* Cf. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 4, 5. 45. Mem. 3, 6. 10. — sq. acc. person. Act. 1, 2. Ioh. 6, 70. 13, 18. 15, 16 bis. addito ἔκ τινος v. 19. aut ἀπό τινος Luc. 6, 13. Saepius non extat in N. T.

Ἐκλείπω, f. ψω, (ἐκ, λείπω, linquo, lassen; relinquo sedes meas. Xen. An. 1, 2. 24. Cyr. 4, 1. 8. Thuc. 1, 18.) intrans. *deficio* i. e. a) *cesso*, *nachlassen*, *aufhören*, ita Luc. 22, 32. Hebr. 1, 12. Ita pro חָדַל Ier. 51, 30. תָּמַם Ps. 102, 28. (de nive Xen. An. 4, 5. 15. de sole et luna Thuc. 2, 28. 7, 50.) — b) *morior* Luc. 16, 9. (Ios. de bell. iud. 4, 1. 9. χάρης κατακείμενος καὶ νοσηλευόμενος ἐκλείπει. Apollodor. Bibl. 3, 4. 3. σεμέλης δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλιπούσης. cf. *Bornem.* ad Xen. Anab. p. 621. similiter transit. ἐκλείπειν τὸν βίον Dionys. Hal. Ant. 1, 54. Lucian. Macrob. §. 12. — Iustin. Hist. 12, 15. cum deficere eum amici viderent.) Ita pro גָּוַע Gen. 25, 8. מוּת Ierem. 42, 17. 20. — Vide tamen de Luc. 16, 9. tum lectione, tum interpretatione *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 81 sq.

Ἐκλεκτός, ή, όν, (ἐκλέγω, eligo) *delectus*, *electus*, i. e. a) *ad salutem* a Deo *delectus*. Sicuti enim Israelitas olim, ut in tutelam Dei pervenirent et populi Deo consecrati locum obtinerent, ex omnibus populis delegisse dicitur Deus Deut. 14, 2. 20., sic, ut בְּחִירֵי יְהוָה vel οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ Ps. 105, 43. 106, 5. Ies. 45, 5. illi appellarentur, ita in N. T. libris homines pietate excellentes et Iesu disciplinam secuti, quoniam ante mundi primordia delegit eos Deus per Christum beandos, eodem τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ θεοῦ nomine insigniuntur. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 212. 278. *Theile* ep. Iacob. p. 104. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 11 sq. — Ita in verbis οἱ ἐ. τοῦ θεοῦ vel ἐκλεκτοὶ θεοῦ i. e. *a Deo* [de qua genit. vi vid. ἀγαπητός] *delecti* Luc. 18, 7. — Rom. 8, 33. Col. 3, 12. Tit. 1, 1. — sine genit. θεοῦ vel τοῦ θεοῦ Matth. 24, 22. 24. Marc. 13, 20. 22. 2 Tim. 1, 10. 2 Ioh. v. 13. — Matth. 20, 16. 22, 14. 1 Petr. 1, 1. 2 Ioh. v. 1. ad quem l. vid. *Lücke*, *de Wette*. Apoc. 17, 14. — γένος ἐκλεκτόν 1 Petr. 2, 9. — ita τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτόν pro עַמִּי בְחִירִי Ies. 43, 20. — οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ [scil. τοῦ χριστοῦ] per attract. pro: *a Deo delecti et Christo addicti* Matth. 24, 31. Matth. 13, 27. Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 31 fin. — b) *dilecti* notione inclusa: χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐ. *Christus a Deo delectus ille et dilectus* Luc. 23, 35. coll. Matth. 27, 43. — Similiter Moses Ps. 106, 23. בְּחִיר יְהוָה ὁ ἐκλ. τοῦ θεοῦ appellatur. — c) *auserlesen*, *eximius*, *praestans*, ut ἄγγελος 1 Tim. 5. 21. λίθος 1 Petr. 2, 4. 6. ὁ ἐκλεκτὸς ἐν κυρίῳ i. e. *in societate*, *in civitate Christi* Rom. 16, 13. vid. ἐν. Saepius non habetur in N. T.

Ἐκλογή, ῆς, ἡ, (ἐκλέγω) 1) *electio*, *delectus*, *die Auswahl*, *die Erwählung* [Ios. bell. iud. 2, 8. 14. Diod. Sic. 12. 80. Pol. 1, 47. 9.] σκεῦος ἐκλογῆς i. e. σ. ἐκλεκτόν [vid. ἀγάπη] Act. 9, 15. ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις i. e. *decretum e delectu factum* vel *decretum ita a Deo factum*, *ut simul delectus fieret* Rom. 9, 11. ἐκλογῇ χάριτος *delectus a benevolentia profectus* vel *delectus benevolentia institutus* Rom. 11, 5. — v. 28. ἐ. τινος i. e. *delectus*, *qui contigit alicui* 1 Thess. 1, 4. 2 Petr. 1, 10. — 2) metonym. *homines delecti* [vid. αἰχμαλωσία] = οἱ ἐκλελεγμένοι, οἱ ἐκλεκτοί, ita de Israelitis delectis Rom. 11, 7. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 451. Saepius non extat in N. T.

Ἐκλύω, f. ύσω. (ἐκ, λύω, solvo, exsolvo, i. e. expedio Ceb. Tab. c 25. Hom. Od. 10, 286.) *minuo*, *debilito* [Diod. Sic. 13, 77. Xen. Venat. 5, 5.] pass. ἐκλύομαι, a. 1. p. ἐξελύθην *minuor* i. e. a) *defatigor*, *deficio*, Gal. 6, 9. μὴ ἐκλυόμενοι *si defatigati non fuerimus* sc. in benefaciendo. — de corporis viribus Matth. 15, 32. Marc. 8, 3. Ita pro עָיֵף 1 Sam. 14, 28. עָטַף Thren. 2, 19. (1 Macc. 3, 18. Pol. 20, 4. 7.) — de animi viribus Hebr. 12, 5. μηδὲ ἐκλύου i. e. *neque animum desponde*. 1 Macc. 9, 8. — addito: ταῖς

ψυχαῖς [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Hebr. 12, 3. (Diod. Sic. 20, 1. Pol. 29, 6. 14.) Saepius non extat in N. T.

Ἐκμάσσω, ττω, f. ξω, (ἐκ, μάσσω tango, premo; exprimo) *abstergo*. Quinquies in N. T. sq. acc.: ut τοὺς πόδας, Luc. 7, 38. 44. Ioh. 11, 2. 12, 3. 13, 5. cf. ad hos l. quae de aoristo pertinente ad rem brevi absolutam et de imperf. atque infinit. praes. pertinentibus ad rem antea vel olim factam eamque durantem et continuatam sub ἀδύνατος et ἀνατέλλω monita. (Sir. 12, 11. Aristot. H. Anim. 9, 40. Dionys. Hal. Ant. 9, 10.) De huius voc. signif. vid. *Sturz* de dial. alex. p. 163.

Ἐκμυκτηρίζω, f. ίσω, (ἐκ, μυκτήρ, nasus, metaph. irrisor) *naribus suspensis derideo aliquem*. Bis in N. T. τινά Luc. 16, 14. 23, 34. — pro לָעַג Ps. 2, 4. (3 Esdr. 1, 51.) Vox Graecis incognita cf. *Win*. p. 26.

Ἐκνέω, f. νεύσω, ομαι vel νευσοῦμαι, a. 1. ἐξένευσα, [enato, natando effugio Thuc. 2, 90. Lucian. Dial. Deorr. marin. 7, 2. Anth. gr. 4. p. 206 ed. *Iacobs*. ab ἐκ et νέω nato] *evado*, *clam discedo*, *subduco me*. Semel in N. T. Ioh. 5, 13. — pro hebr. סוּר Iudd. 4, 18. פָּנָה 2 Regg. 2, 24. (Polyaen 4, 3. 17. Eurip. Hippol. v. 469. ad q. l. vid. *Valckenar*.) Alii deducunt ab ἐκνεύω, *deflecto*, *secedo*.

Ἐκνήφω, f. ψω, (ἐκ, νήφω sobrius sum: ex ebrietate ad me redeo, ita pro הָקִיץ Ioel 1, 5. Plut. Demosth. c. 20. Aretaeus 4, 3.) *ad me redeo*, metaph. *ad sanam mentem redeo*. Semel in N. T. 1 Cor. 15, 34.

Ἑκούσιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἑκών, οὖσα, όν) *voluntarius*, *spontaneus*. Semel in N. T. Philem. v. 14. κατὰ ἑκούσιον = ἑκουσίως. — pro נְדָבָה Num. 15, 3. (Pol. 4, 14, 7. Xen. Mem. 2, 1. 18.)

Ἑκουσίως, adv. *sponte*, *voluntarie*. Bis in N. T. Hebr. 10, 26. 1 Petr. 5, 2. (Hdian. 3, 8. 4.)

Ἔκπαλαι, adv. (ἐκ, πάλαι olim) *iam dudum*, *iam olim*. Bis legitur in N. T. 2 Petr. 2, 3. 3, 5. (Plut. Arist. c. 17. Arrian. exp. Alex. M. 1, 9. 15. Philo Agricult. p. 209. D.) Reperiri hanc vocem apud serioris tantum aetatis scriptores, pluribus docuit *Lob*. ad Phryn. p. 45 sqq. *Win*. p. 25.

Ἐκπειράζω, f. άσω, (ἐκ, πειράζω tento) i. q. πειράζω sed fortius: *exploro*, *tento* i. e. *experior virtutem vel vires alicuius*. Quater in N. T. sq. acc. οὐκ ἐκπειράσεις [de quo fut. = *non*, *credo*, *tentabis Deum tuum* vid. ἀγαπάω] κύριον τὸν θεόν σου Matth. 4, 7. Luc. 4, 12. coll. οἱ ὁ Deut. 6, 16. — Luc. 10, 25. 1 Cor. 10, 9. — pro נִסָּה Deut. 8, 16. Ps. 78, 18.

Ἐκπέμπω, f. ψω, (ἐκ, πέμπω) *emitto*, *ablego*. Bis in N. T. τινά Act. 13, 4. sq. εἰς c. acc. loci 17, 10. (Diod. Sic. 17, 113. Xen. H. G. 1, 1. 31.)

Ἐκπερισσῶς, adv. (ab ἐκ et περισσῶς) *valde*, *insuper*. Ita codd. Marc. 14, 31. cf. *Griesb*. Vol. 1. p. 274 ed. *Schulz*., si lect. san. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 623 sq. *Meyer*, *Schott*.

Ἐκπετάννυμι, f. άσω, (ἐκ, πετάννυμι, pando) *expando*, *extendo*. Semel in N. T. Rom. 10, 21. ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαόν, sensus: *ad me colendum invitavi*. Cf. Prov. 1, 24. et *Gesen*. Comment. in Ies. Vol. 2. p. 275. — pro פָּרַשׂ Exod. 9, 29. Ies. 65, 2. (Pol. 1, 44. 3.)

Ἐκπηδάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, πηδάω salio) *prosilio*. Semel in N. T. Act. 14, 14. ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον. pro זִנֵּק Deut. 33, 22. (2 Macc. 3, 18. Ios. Ant. 6, 9. 5. Aelian. V. H. 6, 3. Xen. Cyr. 1, 4. 8.)

Ἐκπίπτω, f. πεσοῦμαι, perf. πέπτωκα, a. 2. ἐξέπεσον, a. 1. ἐξέπεσα [Gal. 5, 4. it. Eurip. Troad. v. 291. Alcest. v. 465. cf. de hoc aoristo sub ἀναπίπτω observata — ἐκ, πίπτω.]

excido, *decido*, nos: *ausfallen*, *heraus* — *herabfallen* a) propr., Marc. 13, 25. de h. l. lect. vid. *Griesb*. ed. *Schulz*, *Fritzsche* Ev. Marc. p. 576. *Schott*, *de Wette*. — Act. 27, 32. Iac. 1, 11 et Petr. 1, 24. — pro נָבֵל Ies. 28, 1. 4. sq. ἔκ τινος Act. 12, 7. (sq. genit. simpl. Hdian 8, 7. 8. Xen. Cyr. 5, 4. 8.) — de navigantibus = *exorbito*, seq. εἰς [aus dem Gleise oder aus der Fahrstrasse heraus auf, in, an etwas gerathen] = *impingo* Act. 27, 17. εἰς τὴν σύρτιν. v. 26. sq. κατά c. acc. loci Act. 27, 29. Vide de h. l. lect. *Schott*, *de Wette*. (Diod. Sic. 2, 60. 5, 54. — ἐκπεσεῖν ἐκ τῆς ὁδοῦ Xen. An. 5, 2. 31.)

b) metaph. *excido* = vel: *de statu meo deiicior*, *iacturam facio*, *ut* τῆς χάριτος Gal. 5, 4. — 2 Petr. 3, 17. (Hom. Iliad. 23, 595. Lucian. D. D. 1, 4 sq. ἀπό τινος Thuc. 8, 81.) — praeced. πόθεν Apoc. 2, 5. (ἐκεῖθεν Ael. V. H. 4, 7.) — vel = *vi destituor*, *irritum fio*, *vim amitto* Rom. 9, 6. 1 Cor. 13, 8. ita pro נָפַל אַרְצָה 2 Regg. 10, 10. coll. 1 Sam. 3, 19. it. πίπτω et נָפַל simplex Ios. 23, 14. vel διαπίπτω Ios. 21, 45. Cum quibus formulis conferendae sunt Graecorum: πίπτειν ἔραζε vel εἰς τὴν γῆν Hom. Iliad. 17, 633. it. τὰ πεπτωκότα i. e. *das Misslungene* Eurip. Hippolyt. v. 718. et ad h. l. *Valckenar*. coll. *Passow* sub πίπτω; denique tragoedorum ludi, ubi vi sua destituuntur atque exploduntur, ἐκπίπτειν dicuntur apud Aristot. de poet. τὸ γὰρ ὅμοιον ταχὺ πληροῦν, ἐκπίπτειν ποιεῖ τὰς τραγῳδίας. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 281. Saepius non legitur in N. T.

Ἐκπλέω, f. εύσομαι, (ἐκ, πλέω navigo) *navigo e loco*. Ter in N. T., sq. εἰς Act. 15, 39. 18, 18. (Xen. H. G. 4, 8. 32.) — sq. ἀπό 20, 7. (Xen. An. 5, 6. 21 et 23.)

Ἐκπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ἐκ augens, πληρόω impleo) *prorsus expleo* [propr. Xen. Cyr. 5, 3. 24.] metaph. pro: *ratum facio*. Semel in N. T. Act. 13, 32. [τὴν ἐπαγγελίαν] ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε (Pol. 1, 67. 1.)

Ἐκπλήρωσις, εως, ἡ, (ἐκπληρόω quod vid. pp. supplementum) *impletio*. Semel, ut τῶν ἡμερῶν i. e. *dies consummandi* Act. 21, 26. (2 Macc. 6, 14. ἐκπλήρωσις ἁμαρτιῶν i. e. das volle Maass der Sünden.)

Ἐκπλήσσω, ττω, f. ξω, (ἐκ, πλήσσω, πλήττω, quatio; ictu expello vel percutio aliquem, ut loco suo moveatur Xen. An. 1, 8. 20.) *percello* i. e. *obstupefacio*, passiv. ἐκπλήσσομαι, a. 2. p. ἐξεπλάγην [de qua forma, usitata in compositis, quibus inest perterrefaciendi notio, cf. *Buttm*. §. 101. gram. max. §. 114. *Matth*. §. 248. §. 193.] *percellor*, *obstupesco*, *perturbor* a) universe et absolute Matth. 19, 25. Marc. 10, 26. Luc. 2, 48. Ita pro שָׁמֵם Cohel. 7, 16. (Xen. An. 1, 3. 15. 7, 6. 42.) — b) de admirantibus Matth. 13, 54. Marc. 6, 2. de h. l. participiis vid. ἀνάγω. — 7, 37. — sq. ἐπί τινι Matth. 7, 28. 22, 33. Marc. 1, 22. 11, 18. Luc. 4, 32. 9, 43. Act. 13, 12. Cf. *Matth*. §. 399, not. 1. (Ael. V. H. 12, 41. Xen. Cyr. 1, 4. 27. sq. dat. simpl. 6, 3. 15. — sq. acc. rei 2 Macc. 7, 12. Hdian. 1, 15. 10. Plut. de genio Socr. c. 17. Saepius non habetur in N. T.

Ἐκπνέω, ῶ, f. εύσω, (ἐκ, πνέω spiro) *exspiro* (pp. Plato Phaedon. c. 16. ed. *Fischer*) i. e. *morior*. Ter in N. T. Marc. 15, 37. 39. Luc. 23, 46. (Diod. Sic. 15, 81. Plut. de genio Socr. c. 32. Sophocl. Aiac. v. 1025.)

Ἐκπορεύομαι, f. εύσομαι passivum c. futuro medii [verbi ἐκπορεύω educo, egredi facio, ita sq. genit. loci Eurip. Phoen. v. 1084 vel 1075., ἐκ, πορεύω] *egredior*, *exeo*, *hinausgehen*, *herausgehen* a) proprie, absque mentione loci, e contextu cognoscendi Luc. 3, 7. Act. 25, 4. — De Act. 9, 28. vide supra εἰςπορεύομαι. — Ioh. 5, 29. Apoc. 16, 14 coll. v. 13. — addito ἐπί vel πρός c. acc. pers. i. e. *e loco aliquo eo ad aliquem* Apoc. 16, 14. — Matth. 3, 5. Marc. 1, 5. — addito εἰς c. acc. loci: *e loco in locum egredior* Marc. 10, 17. ἐκπορευομένου — εἰς ὁδὸν *cum exiret in viam* i. e. *cum*, *ut in viam se daret*, *exiret*. Quo l. genit. si, ut videtur, ponitur, pro alio casu vid. ἀνέχω. (Xen. An. 5, 6. 33.) — sq. ἐκ c. genit. loci Marc. 13, 1. (Pol. 6, 58. 4.) — sq. ἀπό c. genit. loci [propr. aus und von einem Orte weg] Matth. 20, 29. Marc. 10, 46. — sq. παρά τινος [propr. e vicinia alicuius] Ioh. 15, 26. — sq. ἔξω c. genit. loci Marc. 11, 19. (ita ἐξέρχεσθαι ἔξω τινός Eurip. Phoen. v. 479.) — iunct. c. ἐκεῖθεν Marc. 6, 11.

b) metaph. aa) de rebus prodeuntibus ex aliqua re, ubi Lat. *prodeo*, sq. ἐκ c. genit. loci Matth. 15, 11. 18. Marc. 7, 21. Luc. 4, 22. Eph. 4, 29. — de flamma, fulguribus, ubi Lat.: *erumpo* Apoc. 4, 5. 9, 17. 18. 11, 5. — de fluvio, ubi Lat. *promano e* Apoc. 22, 1. — de

gladio ex ore alicuius exeunte = *promineo* Apoc. 1, 16. 19, 15. — v. 21. e lect. vulg. cf. ad h. l. *Griesb.* qui *ἐξέρχεσθαι.* — *ἐκ* c. genit. personae = *ex animo alicuius* Marc. 7, 20. — sq. *ἀπό* Marc. 7, 15. — addito *ἔσωθεν* v. 23. — bb) de rebus et personis, quae eiiciuntur ex aliquo, ubi Lat. vel: *eiicior*, ita de daemonibus, Matth. 17, 21. Act. 19, 12. ubi text. vulg. *ἐξέρχομαι.* Vide *Griesb.*, *Schott*, *de Wette.* — vel *egeror*, sq. *εἰς* c. acc. loci Marc. 7, 19. — cc) de fama, ubi Lat. *dimano*, sq. *εἰς* c. acc. loci Luc. 4, 37. — dd) de rebus ortum habentibus ex aliquo, = *exorior*, sq. *διά τινος* i. e. *iussu alicuius* Matth. 4, 4. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 161 sq. — Saepius non extat in N. T.

Ἐκπορνεύω, f. *εύσω*, (*ἐκ* intendens, *πορνεύω*) *effuse scortor.* Semel in N. T. Iud. v. 7. — pro זָנָה Gen. 38, 24.

Ἐκπτύω, f. *ύσω*, (*ἐκ*, *πτύω*) *exspuo* [pp. Meleagr. Anthol. gr. T. 1. p. 21. no. 66. et Theodorid. ibid. T. 2. p. 42. no. 2. ed. *Iacobs* Hom. Od. 5, 322.] metaph. *respuo*, *sperno*, *τί*, ita semel in N. T. Gal. 4, 14. de verbositatis genere, conspicuo in verbis *ἐξουθενεῖν* et *ἐκπτύειν* vid. *ἀγαλλιάω.* —

Ἐκριζόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (*ἐκ*, *ῥιζόω* radices ago) *eradico*, *evello*, *τί* Matth. 13, 29. 15, 13. Luc. 17, 6. — Iud. v. 12. *δένδρα — ἐκριζωθέντα* i. e. *sunt pro arboribus eradicatis* = *arbores*, *quas eradicare decrevit Deus* coll. Matth. 3, 10. 7, 19. De hac aoristi vi vid. *ἄν* p. 23. — pro נָתַשׁ Ier. 1, 10. עָקַר Zephan. 2, 4.

Ἔκστασις, *εως*, *ἡ*, (pp. deiectio e loco et statu. quo erat aliquis vel aliquid) 1) *mentis alienatio* i. e. status hominis, qui repentino quodam animi furore abreptus acrius exardescit, ita, ut rerum circumiacentium sensu plane non tangatur, sed mersus profunda cogitatione imagines rerum absentium et spirituum species cernere sibi videatur Act. 10, 10. 11, 5. 20, 17. (Artemid. 2, 37. Pol. 2, 55. 6. si lect. sana.) — 2) *stupor*, *pavor*, de iis, qui, metu perculsi, quid cogitent, nesciunt, neque, quid agant, vident Marc. 16, 8. Luc. 5, 26. Act. 3, 10. De *ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ* Marc. 5, 42. vide supra sub *ἀγαλλιάω* adnotata. — pro תִּמָּהוֹן Deut. 28, 28. שַׁמָּה Ier. 5, 30. תַּרְדֵּמָה Gen. 2, 22.

Ἐκστρέφω, f. *ψω*, p. p. *ἐξέστραμμαι* de quo vid. *διαστρέφω*, (*ἐκ*, *στρέφω* verto: pp. extra verto, quod interius erat;) *animum muto* [Aristoph. Nubb. v. 89.] de homine *perverso* et in peius mutato. Tit. 3, 11. *εἰδώς, ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος.* Ita pro הָפַךְ Deut. 32, 20. Ier. 2, 20. Saepius non legitur in N. T.

Ἐκταράσσω, *ττω*, f. *ξω*, (*ἐκ*, *ταράσσω*) i. q. *ταράσσω*, sed fortius: *perturbo.* Legitur tantum Act. 16, 20. *ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν.* (Andocid. de myster. *ὁ δὲ τὴν πόλιν ὅλην ἐκταράξας καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους καταστήσας ἐξελέγχθη.* Similiter *ταράσσειν τὴν πόλιν* Liban. 13. p. 404. A. it. *ταράττειν τὴν ἀρχὴν* Lucian. D. Mort. 12, 9.)

Ἐκτείνω, f. *τενῶ*, (*ἐκ*, *τείνω*, tendo) *extendo*, *protendo*, *ausstrecken* [ita de dormientibus Xen. Symp. 4, 31.]. Legitur in N. T. a) *ἐκτείνειν τὴν χεῖρα* aa) universe Matth. 8, 3. 12, 13 bis. 14, 31. 26, 51. Marc. 1, 41. 3, 5 bis. Luc. 5, 13. 6, 10. — Ioh. 21, 18. q. l. alii crucis mortem [crucifixis comparantur homines *ἑαυτοὺς ἐκτείνοντες* Arrian. Epictet. 3, 26.] instantem Petro, alii eiusdem senis olim imbecillitatem adumbrari existimant. Cf. ad h. l. *Lücke* et *de Wette.* — (Ceb. Tab. c. 30. Xen. de re equestr. 7, 2.) — addito *ἐπί τινα* i. e. *super* vel *versus aliquem*, *hin nach Jemandem* Matth. 12, 49. — sensu hostili, i. e. ut capiam aliquem vel vim inferam ei Luc. 22, 53. — pro נָטָה Ier. 51, 25. Ez. 25, 7. (1 Macc. 12, 39. 42.) — — trop. de Deo, potentiae suae documenta edente Act. 4, 31. — bb) de hominibus, qui, verba ad concionem facturi, manum extendendo silentium imperant Act. 26, 1. (cf. Polyaen. 4. p. 317. *ἀνέτεινε τὴν δεξιὰν ὡς δημηγορήσων.*) — — b) *ἀγκύρας ἐκτείνειν* [longas facere ancoras, propr. prolongare rudentem, cui alligata est ancora] — *ancoras demitto* Act. 27, 30. Saepius non extat in N. T.

Ἐκτελέω, *ῶ*, f. *έσω*, (*ἐκ* augens, *τελέω*) *plane perficio*, *absolvo.* Bis in N. T. Luc. 14, 29. 30. — *οἱ ὁ* pro כִּלָּה Deut. 32, 45. (Pol. 10, 26. 1. Xen. Lac. 10, 17.)

Ἐκτένεια, *ας*, *ἡ*, (*ἐκτείνω* extendo; pp. extensio) *contentio*, *summum studium*, *ἐν ἐκτενείᾳ intente* vid. *ἐν.* Semel legitur in N. T. Act. 26, 7. (Ita 2 Macc. 14, 38. Phalaris Epist. 68. Apollon. Epist. 52, 398.) Abesse hanc vocem a scriptoribus antiquioribus, docuit *Lob.* ad Phryn. p. 311. *Win.* p. 26.

Ἐκτενέστερον, adv. neutrum comparativi adiect. *ἐκτενής*) *intensius.* Semel in N. T. Luc. 22, 44.

Ἐκτενής, *οῦς*, *ὁ*, *ἡ*, — *ές*, *τό*, *extensus* metaph. *assiduus*, *ardens*; bis in N. T. dicitur de *ἀγάπῃ* Act. 12, 5. 1 Petr. 4, 5. (Polyb. 22, 5. 4.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 311.

Ἐκτενῶς, adv. *intense*, *impense.* Semel in N. T. 1 Petr. 1, 22. *ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς.* — pro בְּחָזְקָה Ion. 3, 8. (Pol. 31, 22. 12. Diod. Sic. 2, 24.) Vox serioris aevi cf. *Win.* p. 433. *Lob.* ad Phryn. p. 311.

Ἐκτίθημι, f. *θήσω*, (ab *ἐκ* et *τίθημι*) *expono* a) *tollendi* sens. *aussetzen*, *wegsetzen*, *τινά* Act. 7, 21. (Ael. V. H. 2, 7. Lucian. de sacrific. §. 5. Diod. Sic. 3, 57.) — b) = *enarro*, ita medium *ἐκτίθεμαι* [de quo vid. *ἀνατίθημι*], *τινί τι* Act. 18, 26. 28, 23. *τινί* sq. orat. dir. 11, 4. — pro גָּלָה Iob. 36, 13. (med. Ios. Ant. 1, 12. 2. Athen. 7. p. 278. D. activum Theophr. Charact. prooem. §. 2.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐκτινάσσω, f. *ξω*, (*ἐκ*, *τινάσσω* quatio) *excutio*, *ausschütteln*, *abschütteln.* Quater in N. T. ut *τὰ ἱμάτια* Act. 18, 6. *τὸν κονιορτόν* Marc. 6, 11. addito genit. *τῶν ποδῶν von den Füssen*, Matth. 10, 14. Act. 13, 51. de h. l. aor. plusqpf. vim habente vid. *ἀλείφω.* —

Ἕκτος, *η*, *ον*, *sextus*, ut *ἄγγελος* Apoc. 9, 13. 14. — 16, 12 coll. v. 1. 3. 4. 8. 10. *θεμέλιος* 21, 20 coll. v. 19. *μήν* Luc. 1, 26. 36. *σφραγίς* 6, 12. *ὥρα* Matth. 20, 5. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 23, 44. Ioh. 4, 6. de loco Ioh. 19, 14. ad verba Marc. 15, 25. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 687. *de Wette* Ev. Ioh. p. 197. *Lücke* 2. p. 488. *Meyer* Ev. Marc. p. 227. *Hase* das Leben Jesu p. 250. ed. 2da. — Act. 10, 9. de Iudaeorum precibus quotidianis fieri solitis hora tertia, sexta et nona. [= nostris: 6, 9. 12.] vid. *Win.* bibl. Realw. sub vv. *Gebet*, *Tag.* — Saepius non extat in N. T.

Ἐκτός, adv. (ab *ἐκ*) *extra*, *aussen*, *ausserhalb.* Legitur a) adverbialiter et praefixo articulo substantive: *τὸ ἐκτός*, *externa pars*, *externum*, *τινός* alicuius rei Matth. 23, 26. (Xen. de magist. equit. 7, 4. si lect. sana.) — b) praepositionis vim habet, sq. genit. cf. *Fischer* 3, b. p. 74. *Matth.* §. 576. *extra*, *ausser*, *ausserhalb* aa) de loco, ut *ἐκτὸς τοῦ σώματος εἶναι* 2 Cor. 12, 2. 3. — pro: *ad corpus non pertinere* 1 Cor. 6, 18. (ita *τὰ ἐκτός* Epictet. Enchirid. c. 29. Eurip. Phoen. v. 42.) — bb) metaph. pro: *praeter*, *ausser* i. e. *ausgenommen* 1 Cor. 15, 22. — Act. 26, 22. *οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν — ἐλάλησαν* i. e. *οὐδὲν λέγων ἐκτὸς τούτων ἃ — ἐλάλησαν.* De qua attract. vid. *ὅς*, *ἥ*, *ὅ.* — pro לְבַד sq. מִן Iudd. 8, 26. מִלְּבַד 1 Regg. 10, 13. (Xen. H. G. 1, 2. 2.) — c) per abundantiam praeponitur verbis *εἰ μή*: *ἐκτὸς εἰ μή* i. e. *nisi*, *ausser*, *ausser wenn* 1 Cor. 14, 5. 15, 2. 1 Tim. 5, 19. (Lucian. Dial. Mort. 16, 6. Plut. Demosth. c. 19 fin.) cf. sub *εἰ μή* notata. Saepius non legitur in N. T.

Ἐκτρέπω, f. *ψω*, (*ἐκ*, *τρέπω* verto) 1) *deflecto*, *declino*, *extorqueo*, *heraus wenden* [herauswinden Diod. Sic. 2, 56. abwenden, *τί τινι*, etwas von etwas Eur. Bacch. v. 797 ed. *Elmsl.* Vide *Passow* sub h. v.] a) passivum: *deflector* = *plane abducor*, *prorsus discedo* Hebr. 12, 13. *ἵνα — ἐκτραπῇ ne*, *quod claudum est*, [trop. pro: ne, qui iam vacillat, cuius fides iam dubia est] *prorsus deficiat.* Cf. *Böhme* ad h. l. — Alii: *ne*, *quod claudum est*, *prorsus detorqueatur* vel *luxetur.* — significatione reflexiva [vid. *ἀγνίζω*] *deflector* i. e. *me deflecto*, *ich wende mich ab von einer Sache.* Ita de personis, quae, relicta vera doctrina, ad errores deflectunt, sq. *εἰς τι* 1 Tim. 1, 6. (Pol. 6, 4. 9. Ios. Ant. 8, 10. 2.) sq. *ἐπί τι*

2 Tim. 4, 4. — sq. *ὀπίσω τινος* i. e. *declino ab aliqua re, ut sequar alium aliquem* 1 Tim. 5, 15. (sq. *ἐντεῦθεν* Xen. Anab. 4, 5. 14. sq. genit. Ioseph. Antiq. 6, 3. 2.) — 2) medium [vid. *αἰτέομαι* sub *αἰτέω*] *aversor, fugio*, sq. acc. rei 1 Tim. 6, 20. (Ael. V. H. 13, 26. Dem. 411, 12.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐκτρέφω, f. *ψω*, (*ἐκ, τρέφω*, nutrio) 1) *enutrio* i. q. *τρέφω* sed. fortius Eph. 5, 29. quo l. *ἐκτρέφειν* et *θάλπειν* faciunt periphrasin tenerrimi, qui insitus est nobis, corporis nostri amoris. Cf. *Harless* ad h. l. p. 505. (Ael. V. H. 2, 14. Xen. An. 7, 2. 32. cf. *Valken.* diatribe p. 159 ed. Lips.) — 2) *educo, erziehen*, *τινά* Eph. 6, 4. (Pol. 6, 6. 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἔκτρωμα, τος, τό, (*ἐκτιτρώσκω* abortum facio) *partus abortivus, foetus immaturus.* Semel 1 Cor. 15, 8. quo sensu Paulus h. l. semet ipsum Apostolum comparat *ἐκτρώματι*, ipse v. 9. explicat verbis *οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος*. Quantum igitur foetus immaturus distat maturo, tantum semetipsum inferiorem esse dicit Apostolis a Iesu ipso delectis. cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 60—62. — pro נֵפֶל Iob. 3, 16. Cohel. 6, 3. (Aristot. H. An. 10, 27.) Vocabulum *ἔκτρωμα* et cognata *τρωσμός, τιτρωσμός, ἔκτρωσις, ἐκτιτρώσκεσθαι* magnam certe antiquitatem habentia ad Atticos transfluxisse, non veteres illos et incorruptos, sed macedonici aevi tanquam aura afflatas, docuit *Lob.* ad Phryn. p. 209.

Ἐκφέρω, f. *ἐξοίσω*, aor. 1. *ἐξήνεγκα*, a. 2. *ἐξένεγκον* (*ἐκ, φέρω*) *effero*, i. e. a) *exporto, heraustragen, herausbringen*, sq. accus. Act. 5, 15. 1 Tim. 6, 7. Luc. 15, 2. (Hdian. 2, 1. 4. Xen. Cyr. 5, 2. 7.) — de iis, qui mortuum efferunt Act. 5, 6. 9. 10. de h. l. particip. aor. vim plusqpfecti habente vid. *ἀλείφω*. — (Pol. 1, 80. 11. Xen. An. 6, 1. 6 vel 5, 9. 6.) — b) de terra fruges edente = *profero, edo, τί* Hebr. 6, 8. (Diod. Sic. 2, 47. Plut. de puer. ed. c. 4. Xen. Oec. 16, 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἐκφεύγω, f. *φεύξομαι* [cf. *Buttm.* §. 100 et 101. gram. max. §. 113. §. 114. *Matth.* §. 183. — *ἐκ* et *φεύγω* fugio] *effugio* i. e. a) *aufugio* Act. 16, 27. de h. l. infin. perfecti vid. *ἀπολύω*. — sq. *ἐκ* c. genit. loci Act. 19, 16. (Xen. Cyr. 6, 1. 40.) — b) *evado, aus einer drohenden Gefahr entrinnen*, seq. acc. Luc. 21, 36. Rom. 2, 3. 2 Cor. 11, 33. — absolute 1 Thess. 5, 3. *καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν* i. e. *und sie werden gewiss nicht* [vid. *οὐ μή* sub *μή*] *entkommen.* Hebr. 2, 3. *πῶς — ἐκφευξόμεθα quomodo effugiamus?* de qua futuri vi vid. *ἀγοράζω*. — pro נוּס Iudd. 6, 11. סוּר Iob. 15. 30. נִמְלַט Ies. 66, 7. (Diod. Sic. 1, 31. Hdian. 1, 9. 16.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐκφοβέω, ῶ, f. *ήσω*, (*ἐκ, φοβέω* terreo; exterreo, herausschrecken) *perterrefacio, in metum coniicio.* Semel in N. T. *τινά* 2 Cor. 10, 9. pro הַחֲרִיד Deut. 28, 26. (Pol. 14, 10. 8. Ios. Ant. 2, 5, 5.)

Ἔκφοβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *metu perculsus.* Bis in N. T. Marc. 9, 6. Hebr. 12, 21. — *ἔκφοβός εἰμι* pro יָגֹרְתִּי Deut. 9, 19.

Ἐκφύω, f. *ύσω*, a. 2. pass. *ἐξεφύην* [de quo aor. serioris aevi vid. sub *φύω* observata — *ἐκ, φύω*] *progermino ex aliqua re.* Bis in N. T. Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. de horum locorum lectione: *ὅταν — τὰ φύλλα ἐκφυῇ si enata fuerint folia*, praeferenda lectioni *ὅταν — ἐκφύῃ* vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 719. Ev. Marc. p. 578 sq. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott*, *Win.* p. 84. (Eur. Phoen. v. 7. et 958. Palaeph. fab. 6. Lucian. Tim. §. 26.)

Ἐκχέω, et forma Grammaticis improbata *ἐκχύνω* [Matth. 23, 35. 26, 28. Marc. 14, 21. Luc. 11, 50. 22, 20. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 726. *Win.* p. 25. 81] fut. *ἐκχεῶ* [Act. 2, 17. 18. item Choerobosc. *Bekker* Anecd. p. 1290. forma Graecis antiquioribus, habentibus *ἐκχεύσω*, incognita, cf. *Buttm.* §. 86.* gram. max. §. 95 sq. *Matth.* §. 182, not. 1. *Win.* p. 73. 81.] aor. 1. *ἐξέχεα* [cf. *Buttm.* §. 87, not. 1. gram. max. §. 96, not. 1. Matth. §. 185, not. et de forma soluta *ἐξέχεε* Ioh. 2, 15. sub *ζέω* adnotata] perf. p. *ἐκκέχυμαι*, a. 1. p. *ἐξεχύθην*, f. 1. p. *ἐκχυθήσομαι* [cf. *Buttm.* §. 88, 6. not. 4. gram. max. §. 98, not. 5.] — (*ἐκ, χέω*) *effundo, ausgiessen, ausschütten, vergiessen, verschütten* A) activum a) propr. seq. acc. rei Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. — Ioh. 2, 15. Act. 1, 18. — et seq. acc. vasis ex metonymia continentis pro contento Apoc. 16, 1. 2. 3. 4. 8. 10. 12. 17. — *αἷμα ἐκχέω, sanguinem effundo* [cum anima], ut fit in victimis, quibus mactandis foedera sanciuntur Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. in quibus l. *τὸ αἷμα τὸ ἐκχυνόμενον = sanguis, qui iam in eo est, ut effundatur.* Vide *αἴρω*, et de praeposit. *ὑπέρ τινος* et *περί τινος* *Win.* p. 389. — vel ut fit in trucidando aliquo, *sanguinem* [cum anima v. *αἷμα*] *effundo = trucido, interficio, ἐκχέω τὸ αἷμά τινος = interficio aliquem* Matth. 23, 30. Luc. 11, 50, Act. 22, 20. Rom. 3, 15. Apoc. 16, 6 — et שָׁפַךְ דָּם Gen. 9, 6. 37, 21. 2 Sam. 1, 16. 3, 28. — — b) metaph. pro: *largiter do, largiter instruo*, sq. acc. rei Act. 2, 33. — sq. acc. rei et *ἐπί* c. acc. pers. quae largiter instruitur aliqua re Act. 10, 45. Tit. 3, 6. q. l. *οὗ* per attract. pro *ὅ*. Ita pro שָׁפַךְ Iob. 12, 21. Ps. 69, 29. Ierem. 14, 16. (Sir. 18, 11.) — sq. acc. rei et *ἐν* c. dat. loci Rom. 5, 2. *ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.* — sq. *ἀπό* c. genit. loco genitivi partis [vid. supra sub *ἀπό* p. 43.], addito *ἐπί* c. acc. person. Act. 2, 17. 18.

B) medium: *effundor, ich ergiesse mich aus etwas εἴς τι in etwas* [propr. ut de fluvio in mare effuso Hdian. 8, 7. 1.] metaph. pro: *do me alicui rei, sich einer Sache hingeben oder ergeben, ruo in aliquid*, sq. dat. ad directionem pertinente [vid. *ἀπολογέομαι*] Iud. v. 11. *τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ* [= für Lohn, aus Gewinnsucht, lucri studio cf. *Matth.* §. 368. coll. §. 364.] *ἐξεχύθησαν.* (sq. *εἴς τι* Diod. Sic. Tom. 4. p. 50. ed. *Bip.* Lucian. Timon. §. 15. Pol. 32, 11. 4. *effundi* Tacit. annal. 1, 54. Curt. vit. Alex. M. 8, 5.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐκχύνω, vid. *Ἐκχέω.*

Ἐκχωρέω, ῶ, f. *ήσω*, (*ἐκ, χωρέω*) *e loco discedo, decedo.* Semel in N. T. Luc. 21, 21. *καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς* sc. *ἰουδαίας, ἐκχωρείτωσαν.* — pro בָּרַח Amos 7, 12. (Diod. Sic. 4, 64.)

Ἐκψύχω, f. *ξω*, (*ἐκ, ψύχω* spiro) *exspiro* i. e. *animam efflo.* Ter in N. T. Act. 5, 5. de h. l. participiis sine vinculo positis vid. sub *ἀνάγω* monita. — v. 10. 12, 23. — pro כָּהָה animum despondere Ezech. 21, 12. (7.)

Ἑκών, οὖσα, όν, *non coactus, voluntarius, lubens, sponte.* Bis in N. T. Rom. 8, 20. 1 Cor. 9, 17. cf. de adiectivo, quatenus adverbii vim habere videatur sub *ἀδάπανος* observata. Hdian. 4, 13. 17. Ael. V. H. 12, 1. Xen. Cyr. 1, 1. 4.)

Ἐλαία, ας, ἡ, 1) *olea, der Oelbaum* Matth. 21, 1. 24, 3. 26, 30. Marc. 11, 1. 13, 3. 14, 26. Luc. 19, 35. 22, 39. Ioh. 8, 1. *τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν mons oleis consitus, mons olivarum*, duobus passuum millibus Act. 1, 12. secundum Ios. Arch. 20, 8. 6. quinque stadiis distans ab Hierosolymis versus orientem cf. Win. bibl. Realw. sub v. *Oelberg* et de olea frequentissima in Palaestina et maximi aestimata *Idem* ibid. sub voc. *Oelbaum.* — trop. Rom. 11, 17. 24. Apoc. 11, 4. — 2) *oliva*, fructus oleae Iac. 3, 12. (Xen. Oec. 19, 17.)

Ἔλαιον, ου, τό, *oleum*, quod apud veteres lucernis suffundendis Matth. 25, 3. 4 8. aegrotis sanandis Marc. 6, 13. Luc. 10, 34. Iac. 5, 14. capiti et corpori inungendo Luc. 7, 46. maxime cum epulae lautae instituerentur, *ἔλαιον ἀγαλλιάσεως* Hebr. 1, 9. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן Ps. 45, 8. item cibis parandis, butyri loco adhibebatur. In rebus ad mercaturam pertinentibus commemoratur Luc. 16, 6. Apoc. 6, 6. 18, 13. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Oel* (Athen. 15, c. 11. Xen. Symp. 2, 4 et Oec. 20, 4.) Saepius non extat in N. T.

Ἐλαιών, ῶνος, ὁ, *olivetum, locus oleis consitus.* Act. 1, 12. — Luc. 19, 29. 21, 37. *πρός* vel *εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών* [non: *ἐλαιῶν* vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 794 sq. *Schott* ad Luc. 19, 29. cf. tamen *Win.* p. 169. *de Wette* ad Luc. 19, 29.]. De nominativo tituli vid. sub *ἄψινθος* notata. —

Ἐλαμίτης, ου, ὁ, *Elamita* i. e. *civis provinciae Elymaidos*, regionis sitae in Media australi montem Orontem

inter et fluvium Eulaeum prope Susianam, versus meridiem positam Act. 2, 9.

Ἐλάσσων, att. ττων, ὁ, ἡ, — ον, τό, (comparat. adiectivi ἐλαχύς apud epicos obvii = μικρός) *minor*, *us*, ut natu Rom. 9, 12. — dignitate = *inferior* Hebr. 7, 7. de h. l. neutr. τὸ ἔλαττον substant. vid. ἀγενής. — (Epict. Enchirid. c. 25. Pol. 4, 6. 12. Xen. Lac. 5, 8.) — vel bonitate = *vilior* Ioh. 2, 10. — neut. ἔλαττον adverb. *minus* 1 Tim. 5, 9. (Diod. Sic. 1, 32.) Saepius non legitur in N. T.

Ἔλαττον, vid. ἐλάσσων.

Ἐλαττονέω, ῶ, f. ήσω, (ἐλάττων) *minor sum*. Extat tantum 2 Cor. 8, 15. ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε *qui pauca collegerat*, *non minor* vel *inferior erat* sc. opibus. Ita pro הֶחְסִיר Exod. 16, 18. Habent huius verbi loco Graeci antiquiores ἐλαττόω cf. *Passow* 1. p. 686.

Ἐλαττόω, ῶ, f. ώσω, (ἐλάττων) *minorem facio*, *inferiorem facio*, pass. **ἐλαττόομαι, οῦμαι**, *minor* vel *inferior reddor*, ter in N. T. de personis auctoritate et dignitate alio inferioribus vel decrescentibus, τινά Ioh. 3, 30. τινὰ παρά τινα *minorem* facio aliquem, *quam* alterum *aliquem* [vid. παρά] Hebr. 2, 7. 9. — pro חִסֵּר Ps. 8, 6. (Xen. H. G. 1, 4. 13. Diod. Sic. 3, 58.).

Ἐλαύνω, f. ἐλάσω, pf. ἐλήλακα, *agito*, *treiben*, *in Bewegung setzen* a) de vento naves, nubes agitante Iac. 3, 4. de h. l. particip. ἐλαυνόμενα resolvendo: *etsi agitantur* vid. sub ἀγανακτέω et εἰμί observata. 2 Petr. 2, 17. — b) de personis navem remis agitantibus [plene i. e. addito ναῦν Hom. Od. 15, 502. absolute:] ubi Latini: *remigo* Marc. 6, 48. — Ioh. 6, 19. ἐληλακότες — τριάκοντα. De accus. *wieweit?* cf. *Matth.* §. 425, b. p. 785. (Hom. Od. 13, 22. Thuc. 3, 49.) — c) de personis agitatis ab aliqua re, sq. εἰς c. acc. loci Luc. 8, 29. (de feris Xen. Cyr. 8, 1. 44.) Saepius non extat in N. T.

Ἐλαφρία, ας, ἡ, *levitas* (pp. ponderis; in N. T.) *animi levitas*. Semel in N. T. 2 Cor. 1, 17. Esse hoc voc. serioris aevi, docet *Lob.* ad Phryn. p. 343.

Ἐλαφρός, ά, όν, *levis* pondere. Bis in N. T. ut Matth. 11, 30. ubi ponderi levi Iesus comparat praecepta sua. 2 Cor. 4, 17. τὸ ἐλαφρὸν [= ἡ ἐλαφρία vid. sub ἀδύνατος notata] τῆς θλίψεως *levitas calamitatis*. Vide de h. l. genit. sub ἀδηλότης notata et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 367 sq. — pro קַל Iob. 24, 18. (Xen. Venat. 4, 1. 6, 11.)

Ἐλάχιστος, η, ον, (superlat. adiect. ἐλαχύς apud epicos obvii = μικρός) *minimus*, vel *quantitate* Iac. 3, 4. vel numero et copia Luc. 16, 10. 19, 17. vel dignitate Matth. 5, 19 ter. 2, 6. 25, 40. 45. vel de rebus minimi momenti Luc. 12, 26. et causis minutis 1 Cor. 6, 2. De εἰς ἐλάχιστόν ἐστι 1 Cor. 4, 3. vide sub εἰς et εἰμί notata. — pro קָטֹן 2 Regg. 18, 24. (Sap. 6, 6. Xen. Mem. 1, 2. 14.) Saepius non extat in N. T.

Ἐλαχιστότερος, α, ον, (comparat. formatus a superlat. ἐλάχιστος) *multo minor*, *multo inferior*. Extat tantum Eph. 3, 8. Eiusmodi comparativos et superlat. frequentes apud poetas, vitiosos esse in oratione soluta, docent *Lob.* ad Phryn. p. 136. *Buttm.* §. 68. not. 3. gram. max. §. 69, not. 9. *Matth.* §. 136. *Win.* p. 67.

Ἐλάω, v. ἐλαύνω.

Ἐλεάζαρ, ὁ, *Eleasar*, hebr. אֶלְעָזָר, nom. pr. viri hebr. Matth. 1, 15.

Ἔλεγξις, εως, ἡ, (ἐλέγχω) *redargutio*, *probatio*. Legitur tantum 2 Petr. 2, 16. ubi ἔλεγξιν ἔχειν est i. q. ἐλέγχεσθαι *redargui*, *convinci*.

Ἔλεγχος, ου, ὁ, (ἐλέγχω quod vid. pp. quicquid ad convincendum et redarguendum aliquem facit, argumentum, Beweis Ael. V. H. 7, 19.) — 1) ex metonym. anteced. pro consequente: *certa persuasio* Hebr. 11, 1. — 2) *refutatio* 2 Tim. 3, 16. ὠφέλιμος — πρὸς ἔλεγχος. — pro תּוֹכֵחָה Ies. 27, 8. תּוֹכַחַת Iob. 13, 6.

Ἐλέγχω, f. ξω, *pudore afficio*, *ich beschäme* [Hom. Iliad. 9, 519.] a) redarguendo i. e. *convinco erroris* vel *vitii*, ubi nos: *überführen*, τινά Ioh. 8, 9. 1 Cor. 14, 24. Tit. 1, 9. Iac. 2, 9. — addito περί τινος Ioh. 8, 46. 16, 8. (Ael. V. H. 12, 51. Xen. Cyr 3, 1. 12.) — b) *vituperando* i. e. *reprehendo*, *castig* τινά Matth. 18, 15. Luc. 3, 19. 1 Tim. 5, 20. Hebr. 12 5. Apoc. 3, 19. — 2 Tim. 4, 2. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. (Ael. V. H. 13, 25. Xen. Mem. 1, 2. 42.) — = *öffentlich rügen*, *notando manifesto*, τὸ Ioh. 3, 20. Eph. 5, 11. 13. (Ael. V. H. 12, 5. Xen. Conv. 8, 43.) — c) *graviter admonendo*: *coarguo* τινά Tit. 1, 13. 2, 15. — Saepius non extat in N. T.

Ἐλεεινός, ή, όν, (ἔλεος q. v.) *qui misericordiam movet*, *miser*. Bis in N. T. 1 Cor. 15, 19. ἐλεεινότεροι πάντων *miseriores omnibus hominibus*, de qua circumscriptione superlativi vid. *Win.* p. 221. Apoc 3, 17. (Diod. Sic. 13, 28. — de eo, qui est proclivis ad misericordiam Hdian. 1, 4. 3.) Formam Atticis probatam fuisse ἐλεινός, docet *Lob.* ad Phryn. p. 87. *Win.* p. 21.

Ἐλεέω, ῶ, f. ήσω, *misereor*, seq. acc. [cf. *Matth.* §. 414. *Rost* §. 104. *Win.* p. 200. *Alt* p. 61. Passiv. **ἐλεέομαι, οῦμαι**, *misericordiam experior*. a) activum legitur Matth. 9, 27. 15, 22. 17, 15. 18, 33. 20, 30. 31. Marc. 5, 19. 10, 47. 48. Luc. 16, 24. 17, 13. 18, 38. 39. Rom. 12, 8. Phil. 2, 27. Iud. v. 22. — b) Passivum: Matth. 5, 7. 1 Cor. 7, 25. de h. l. infinit. epexeget. πιστὸς εἶναι vid. *Win.* p. 297. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 128. — 2 Cor. 4, 1. 1 Tim. 1, 13. 16. 1 Petr. 2, 10. de huius l. particip. perfecti iuncti c. particip. aor. cf. *Win.* p. 325 et supra sub ἀγαπάω monita. — ita pro רִחַם Hos. 2, 8. חָנַן Exod. 33, 19. — (Ael. V. H. 13, 31. Xen. Mem. 2, 6. 21.) — de Deo hactenus miserante, quatenus felicitatem messianam largitur alicui, ubi nos: *benignum me praebeo alicui* Rom. 9, 15. 18. — v. 16. ἄρα — θεοῦ scil. τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ ἐστι i. e. *itaque non ab homine optante aut contendente*, *sed a miserante Deo Dei misericordia* [ergo etiam beatitas messiana, quam misericordia adductus tibi adiudicet] *pendet* Rom. 11, 30—32. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 315 sq. — Saepius non habetur in N. T.

Ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, (ἐλεήμων) *misericordia* [Callim. Hymn. in Del. v. 157.] ex metonym. signi pro re signata: *stips erogata pauperibus* Matth. 6, 2. 3. 4. Luc. 11, 41. 12, 33. Act. 3, 2. 3. 10. 9, 36. 10, 2. 4. 31. — pro צְדָקָה Dan. 4, 24. (Sir. 3, 31. 31, 12. Diog. Laert. 5, 17.) cf. quae habent de benignitate apud Iudaeos posterioris maxime aetatis, summa laude celebrata, ita, ut κατ' ἐξοχὴν virtutem צְדָקָה, δικαιοσύνην appellare eam atque vim expiatoriam adscribere ei non dubitarent *Ilgen* d. Buch Tobi praefat. p. CXXVII. et p. 107. *Bertholdt* ad Dan. 4, 24. p. 330 sq. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 254. 343.

Ἐλεήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐλεέω) *misericors*. Bis in N. T. Matth. 5, 7. Hebr. 2, 17. — pro חַנּוּן Ps. 103, 8. רַחוּם Ps. 145, 8. חָסִיד Ier. 3, 12.

Ἔλεος, ου, ὁ, *misericordia* i. e. *aegritudo benevole ex miseria alterius hausta* Matth. 23, 23. Tit. 3, 5. Hebr. 4, 16. — pro צְדָקָה Ies. 56, 1. Ezech. 18, 19. חֶסֶד Prov. 19, 22. (Lucian. Dial. Deorr. 13, 1. Hom. Iliad. 24, 44.) — ut hebr. חֶסֶד pro: *virtus* universe Matth. 9, 13. 12, 7. vid. sub voc. ἐλεημοσύνη in fine notata et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 343.

Ἔλεος, ους, τό, [pro Graecorum ὁ ἔλεος cf. *Win.* p. 38. 64. *Passow*. 1. p. 690.] *misericordia*, *Barmherzigkeit* a) de hominibus: ποιῆσαι ἔλεος i. e. *benevolentiam suam erga miseros facto comprobare* Luc. 10, 37. Iac. 2, 13. — 3, 17. et posito ἔλεος pro ἐλεῶν. Vid. tamen ad h. l. *Theile* p. 120. Iac. 2, 13. κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως = ὁ ἐλεῶν καυχᾶται κατὰ κρίσεως. Vide infra sub κατακαυχάομαι. — b) de Deo Luc. 1, 50. 78. Rom. 9, 23. 11, 31. τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει — ἐλεηθῶσι i. e. *per eam*, *quam vos experti estis*, *misericordiam Dei ut et ipsi misericordiam nanciscantur*. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 541. 15, 9. Eph. 2, 4. 1 Petr. 1, 3. — μνάομαι ἐλέους *memor sum misericordiae olim praestitae* vel *olim promissae* Luc. 1, 54.

μεγαλύνειν τὸ ἔλεος eximio modo misericordiam erga miseros demonstrare v. 58. ποιεῖν ἔλεος μετά τινος et διδόναι ἔλεός τινι *exhibere alicui misericordiae documenta* v. 72. 2 Tim. 1, 16. 18. — c) de Iesu Iud. v. 21. — d) de Deo et Iesu si dicitur iunctum c. εἰρήνη, χάρις, uti in exordiis epistolarum N. T., circumscribendae omnis generis felicitati inservit Gal. 6, 16. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. 2 Ioh. v. 3. Iud. v. 2. — pro חֶסֶד 2 Chron. 6, 12. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐλευθερία, ας, ἡ, *libertas* (ἐλεύθερος) a) de libertate externa, quae cernitur vel in agendi libertate 1 Cor. 10, 29. (Diog. Laert. 7. §. 121.) — vel in libertate a legis mosaicae imperio 2 Cor. 3, 17. Gal. 2, 4. 5, 1. 13. 1 Petr. 2, 16. vel in libertate a mortis imperio Rom. 8, 21. ἐλ. τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 166. — 2 Petr. 2, 19. — b) de libertate interna, conspicua in vincendis ad peccata incitamentis Iac. 1, 25. 2, 12. cf. *Theile* ep. Iacob. p. 78. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐλεύθερος, α, ον, *liber* a) sensu civili i. e. *ingenuus* Ioh. 8, 33. 1 Cor. 12, 13. Gal. 3, 28. 4, 22. 23. 30. Eph. 6, 8. Col. 3, 11. Apoc. 6, 15. 13, 16. 19, 18. (Xen. Oec. 5, 1 et 11.) trop. pro: *melioris conditionis* Gal. 4, 26. 31. — *libertate donatus*, *manumissus* 1 Cor. 7, 21. 22. — *immunis*, *non obligatus*, absol. Matth. 17, 26. 1 Cor. 7, 39. 9, 1. (Hdian. 1, 10. 4.) sq. ἀπό τινος [vid. ἀπό] Rom. 7, 3. vel ἔκ τινος [vid. ἐκ] 1 Cor. 9, 19. — b) sensu morali: *liber a peccandi libidine* Ioh. 8, 36. 1 Petr. 2, 16. — Rom. 6, 20. ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ *liberi eratis, si virtutis studium spectes* i. e. *virtutem nihil plane curabatis* = οὐχ ἦτε δοῦλοι τῇ δικ. Cf. *Win*. p. 193. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 423 sq. — a virtutis studio alieni. Cf. de hoc dat. *Matth.* §. 400, 6. p. 731. Saepius non extat in N. T.

Ἐλευθερόω, ῶ, f. ώσω, (ἐλεύθερος) *libero*, *in libertatem vindico* [sensu civili: Xen. Mem. 2, 1. 28.] Legitur in N. T. a) sensu morali: *libero a vitiositate*, sq. acc. pers. Ioh. 8, 32. 36. — τινὰ ἀπό τινος [vid. ἀπό] Rom. 6, 18. 22. 8, 2. addito εἴς τι v. 21. ἐλευθερωθήσεται — ἐλευθερίαν i. e. ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς καὶ κατασταθήσεται εἰς τ. ἐλ. — θεοῦ. De qua constr. praegn. vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 165 et sub ἐκ notata. b) sensu dogmatico: *a legis mosaicae imperio*, τινὰ Gal. 5, 1. quo l. si interveniente pron. relativ. iungitur ἐλευθερόω c. substant. coniugato vid. sub ἀγαπάω monita. — Saepius non legitur in N. T.

Ἔλευσις, εως, ἡ, (ἔρχομαι) *adventus*. Semel in N. T. Act. 7, 52. (Dionys. Hal. Opp. T. I. p. 565. ed. Reisk.)

Ἐλεφάντινος, η, ον, (ab ἐλέφας) *eburneus*. Extat tantum Apoc. 18, 12. οἱ ὁ pro שֵׁן Ezech. 27, 6. Amos 3, 15. (Hdian. 4, 2. 3 et 13.)

Ἐλιακείμ, ὁ, *Eliakim* hebr. אֶלְיָקִים, nom. pp. viri Matth. 1, 13. Luc. 3, 30.

Ἐλιέζερ, ὁ, *Elieser*, hebr. אֱלִיעֶזֶר, nom. pp. viri Luc. 3, 29.

Ἐλιούδ, ὁ, *Eliud*, nom. pr. viri Matth. 1, 14. 15.

Ἐλισάβετ, ἡ, *Elisabeth*, nomen pr. uxoris Zachariae et matris Iohannis Baptistae Luc. 1, 5. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.

Ἐλισσαῖος, ου, ὁ, *Elisaeus*, hebr. אֱלִישָׁע, nom. pr. prophetae V. T. Luc. 4, 27.

Ἑλίσσω, ττω, f. ξω, *convolvo*, *complico*. Semel in N. T., τί Hebr. 1, 12. — pro חָלַף Ps. 102, 27. (Anthol. gr. T. 4. p. 206. ed. *Iacobs*. Hom. Iliad. 22, 95.)

Ἕλκος, ους, τό, (vulnus cruentum Hom. Iliad. 11, 812.) *ulcus*. Ter in N. T. Luc. 16, 21. Apoc. 16, 2. 11. — pro שְׁחִין Iob. 2, 7. (Pol. 1, 81. 5. Xen. de re eq. 5, 1.)

Ἑλκόω, ῶ, ώσω, (ἕλκος) *ulcero* pass. *ulceror*, *ulceribus scateo*. Extat tantum Luc. 16, 20. (Xen. de re equest. 1, 4. 5, 1.)

Ἑλκύω, vid. Ἕλκω.

Ἕλκω, imperf. εἷλκον [bis Act. 21, 30. Iac. 2, 6. — ita Hdian. 4, 9. 14. Xen. Cyr. 8, 1. 32. Mem. 3, 6. 1.] f. ἑλκύσω [Ioh. 12, 32. de quo fut. cf. *Matth.* §. 233. *Buttm.* §. 114 sub ἕλκω] a. 1. εἵλκυσα [Ioh. 6, 44. 18, 10. 21, 6. 11. Act. 16, 19. — ita Xen. h. g. 7, 1. 19. Eur. Androm. v. 108. cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow* sub ἑλκύω] *traho*, τινά Ioh. 6, 44. addito πρός τινα 12, 32. vel εἰς c. acc. loci Act. 16, 19. Iac. 2, 6. vel ἔξω c. gen. loci Act. 21, 30. τί, ut τὴν μάχαιραν = *stringo gladium* Ioh. 18, 10. — τὸ δίκτυον 21, 6. addito ἐπί c. gen. loci v. 11. Saepius non extat in N. T.

Ἑλλάς, αδος, ἡ, *Hellas*, [i. e. a) urbs Thessaliae, ab Hellene, Deucalionis filio appellata; — b) Thessalia; — c) omnis Graecia praeter Peloponnesum] *Graecia omnis Peloponneso inclusa* Act. 20, 2.

Ἕλλην, νος, ὁ, (pp. Hellen, filius Deucalionis, quem urbem Hellada in Thessalia condidisse fabulosa Graeciae historia perhibet et a cuius posteris, mixtis cum aliis eiusdem terrae incolis, omnis Graecia nomen Hellados et cives eius Ἑλλήνων nomen accepisse feruntur; hinc factum est, ut ἕλλην esset i. q. ad Graeciam pertinens, Graecia oriundus Xen. Cyr. 6, 3. 11. et Venat. 2, 4. in N. T.) *Graecus*, si oppon. βαρβάροις, *e Graecia oriundus*, Act. 18, 17. Rom. 1, 14. — b) si opp. τοῖς ἰουδαίοις = *a religione iudaica alienus, non iudaeus, paganus* Act. 11, 20. 14, 1. 16, 1. 3. 18, 4. 19, 10. 17. 20, 21. 21, 28. Rom. 1, 16. 2, 9. 10. 3, 9. 10, 12. 1 Cor. 1, 22. 24. 10, 32. 12, 13. Gal. 2, 3. 3, 28. Col. 3, 11. — Quod vero pagani quicunque ἑλλήνων nomine Iudaeis dicerentur, factum est inde, quod gentes tum temporis longe plurimae lingua graeca uterentur. Eodem pertinet locus Ioh. 7, 35. ubi ἡ διασπορὰ τῶν ἑλλήνων i. e. οἱ διασπαρέντες ἐν τοῖς ἕλλησι sunt: *Iudaei viventes inter gentiles*. Ita ἕλληνες pro פְּלִשְׁתִּים Ies. 9, 11. — c) *paganus Iudaeorum sacra et religionem amplexus*, alias *proselyta* appellatus Ioh. 12, 20. Act. 17, 4. Saepius non legitur in N. T.

Ἑλληνικός, ή, όν, (ἕλλην) *graecus*, *a*, *um*. Bis in N. T. Luc. 23, 38. Apoc. 9, 11. (Xen. Cyr. 2, 1. 28.)

Ἑλληνίς, ίδος, ἡ, (ἕλλην, — graeca Xen. Anab. 5, 1. 1. in N. T.) *pagana*, *femina gentilis*. Bis in N. T. Marc. 7, 26. Act. 17, 12.

Ἑλληνιστής, οῦ ὁ, (pp. qui graeca lingua utitur, mores et instituta Graecorum sequitur, ab ἑλληνίζω graece loquor et mores graecos sequor Xen. Anab. 7, 3. 25. in N. T.) *Iudaeus extra Palaestinam degens et lingua graeca utens*, sive retinuerit religionem iudaicam, sive amplexus fuerit christianam Act. 6, 1. 9, 29. de lectione ἕλληνας Act. 11, 20. — praeferenda vid. *Griesb.*, *Schott*, *de Wette*, *Meyer*, *Knapp*. —

Ἑλληνιστί, adv. *graece*. Bis in N. T. Ioh. 19, 20. Act. 21, 37. Xen. Anab. 7, 6. 8.) De advv. in ιστι cf. supra sub ἑβραϊστί.

Ἐλλογέω, ῶ, f. ήσω, (ἔλλογος computando occupatus, rationibus aliquid inferens. Cf. quae habet de verbo ἐλλογέω Graecis non incognito *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 311.) *imputo*, *zurechnen*, *in debiti rationes refero* Philem. v. 18. — metaph. de culpa, quae imputatur Rom. 5, 13.

Ἐλμωδάμ, ὁ, *Elmodam*, nom. pr. viri Luc. 3, 28.

Ἐλπίζω, f. ίσω, fut. attic. ἐλπιῶ [Matth. 12, 21. de qua fut. forma vid. sub ἀφορίζω adnotata] 1) *spero*, *puto*, *Gedanken über die Zukunft haben*, *erwarten*, *glauben* a) sq. infin. obiecti nota [vid. αἱρέω], ita infinit. aor. [vid. ἀδύνατος, αἰτέω], et si interdum abest ab infinitivo accusativus, sub αἰτέω in fine notata. [Luc. 6, 34. 23, 8. Act. 26, 7. 1 Cor. 16, 7. Phil. 2, 23. 1 Tim. 3, 14. 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 14. (Xen. Mem. 2, 1. 27. Thuc. 7, 21.) — et addito ἐν κυρίῳ i. e. *undique domino eius spei modum et eventum dirigente* vel: *domino quasi circumcirca cinctus* [cf. *Hölemann* ep. P. ad Phil. p. 192 et 2.] Phil. 2, 19. — addito nominativo subiecti Rom. 15, 24. vid. βούλομαι. — b) sq. ὅτι c. indic. futuri Luc. 24, 21. Act. 24, 26. 2 Cor. 1, 13. 13, 6. Philem. v. 22. — De ὅτι, raro apud Graecos post ἐλπίζω vid. *Win*. p. 294. (sq. inf futuri Lucian. Dial. Deorr. 25, 2. Xen. Cyr. 1, 6. 4.

An. 4, 2. 8. cf. *Herm.* ad Eurip. Med. l. l.) — c) sq. acc. rei Rom. 8, 24. 25. de horum l. indicat. in re fieri solita vid. *Win.* p. 261. 1 Cor. 13, 7. — *τὰ ἐλπιζόμενα ea, quae speramus* Hebr. 11, 1. (Xen. Mem. 4, 3. 17.) — d) sq. infinit. perfecti in re ad tempus praeteritum et praesens simul pertinente [vid. ἀγαπάω et *Win.* p. 307.] 2 Cor. 5, 11. — e) addito καθὼς 2 Cor. 8, 5.

2) *confido, fiduciam colloco in aliquo* a) universe, sq. dat. eius, in quo fiducia collocatur [vid. ξενίζω] Matth. 12, 21. *τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη* [de verbo plurali iuncto cum neutro plurali cf. sub ἀκολουθέω observata] ἐλπιοῦσι. De lectione *τῷ ὀνόματι* et *ἐν τῷ ὀνόματι* cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz* et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 431. coll. *de Wette, Schott, Knapp.* — sq. *εἰς* c. acc. [vid. *εἰς*] Ioh. 5, 45. *εἰς ὃν ἠλπίκατε* i. e. *in quo fiduciam collocastis et collocatis.* vid. de hoc perfecti usu sub ἀγαπάω notata. (Hdian. 7, 10. 1. Plut. vit. Galb. c. 19.) — sq. *ἐπί τι* 1 Petr. 1, 13. de h. l. imperat. aor. vid. ἀγοράζω et de nominat. particip. v. 14. sequentis sub ἀγαλλιάω observata. — sq. *ἐπί τινι* [cf. *Matth.* §. 399. not. 1.] Rom. 15, 12, 1 Tim. 6, 17. q. l. *ἤλπικα fiduciam collocavi ἐπί τινι in aliquo = ich verlasse mich auf Jemanden.* Vide sub ἀγαπάω, monita et *Win.* p. 250. (Pol. 1, 82. 6.) — — b) de fiducia in Deo posita, sq. *εἰς* 1 Petr. 3, 5. de h. l. particip. praes. = particip. imperf. vid. ἀγανακτέω, et ὅτι 2 Cor. 1, 10. — sq. *ἐπί* c. dat. 1 Tim. 4, 10. — sq. *ἐπί τινα* 1 Tim. 5, 5. cf. de ἐλπίζω ἐπί τινι et ἐπί τινα *Win.* p. 387. — c) de fiducia in Iesu collocata, sq. *ἐν* 1 Cor. 15, 19. (ita ἐλπίδα ἔχειν ἔν τινι Epict. Enchirid. c. 40. Pol. 1, 59. 2. Xen. Mem. 4, 2. 28.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐλπίς, ίδος, ἡ, *spes, die Hoffnung* [Hdian. 2, 1. 17. Xen. Cyr. 1, 6. 19.] a) universe. Hebr. 7, 19. Rom. 8, 24. *τῇ — ἐλπίδι ἐσώθημεν, der — Hoffnung nach.* Ibid. ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς = *spes autem rata iam facta, spes esse desiit.* Vide supra sub *βλέπω.* — 12, 12. Alii ad b. γ. h. l. explicant. — 1 Cor. 13, 13. 2 Cor. 3, 12. — ἐλπίδα ἔχω sq. inf. aor. [de quo vid. sub ἐλπίζω observata] 2 Cor. 10, 15. — κατ' ἐλπίδα i. e. *ut fert spes nobis facta* Tit. 3, 7. ἐλπίδα ἔχω εἰς θεόν sq. inf. futur. [de quo vid. sub ἐλπίζω] Act. 24, 15. De *εἰς* in talibus v. sub ἐλπίζω et *εἰς* observata. — ὑμῶν — ἐλπὶς εἶναι εἰς θεόν 1 Petr. 1, 21. (Plut. vit. Galb. c. 19. Herodian. 7, 10. 1.) — ἐλπίδα ἔχειν ἐπί τινι 1 Ioh. 3, 3. (ἐλπίζειν ἐπί τινι Pol. 1, 82. 6.) — sequitur *genitivus*, ad bonum, quod sperat aliquis, pertinens Act. 26, 6 coll. v. 7. 27, 20. ἐλπὶς *τοῦ μετέχειν* [de quo gen. vid. γνώμη] 1 Cor. 9, 10. δικαιοσύνης Gal. 5, 5. i. e. *spem conditionis hominum Deo probatorum.* — vel personae sperantis Act. 28, 20. 2 Cor. 1, 7. Phil. 1, 20. — vel rei, qua nititur spes Act. 16, 19. — *ἐπ' ἐλπίδι = bei Hoffnung, cum spe, spem alens, spe concepta,* 1 Cor. 9, 10. — Rom. 4, 18. de h. l. oxymoro in verbis *παρ' ἐλπίδα* [i. e. *praeter spem, cum spei causa non adesset*] ἐπ' ἐλπίδι cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 241. — sq. genit. boni, quod sperat aliquis Tit. 1, 2. (Diod. Sic. 13, 21.) — sq. ὅτι Rom. 8, 20. Act. 2, 26. — pro לָבֶטַח Ps. 4, 10. 16, 9.

b) de spe vitae futurae aa) propr. Act. 23, 6. quo l., ut oratio expeditior esset, verbis περὶ ἐλπίδος Lucas vocabulum addidit augustius ἀναστάσεως νεκρῶν, quod qualis illa spes esset, declararet. Cf. *Win.* p. 411 et Eiusd. Progr. de Hypallage p. 28 sq. — sq. genit., ut τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, σωτηρίας Rom. 5, 2. 1 Thess. 5, 8. — absolute Rom. 5, 4. 5. 12, 12. 15, 13. ὁ θεὸς τῆς ἐλπίδος i. e. *spei auctor.* Ibid. περισσεύειν ἐν τῇ ἐλπίδι. Eph. 2, 12. 1 Thess. 4, 13. 2 Thess. 2, 16. Tit. 2, 13. Hebr. 3, 6. 6, 11. 10, 23. — sequitur *genit. pers.* vel *rei*, qua nititur haec spes Eph. 1, 18. 4, 4. Col. 1, 23. 1 Thess. 1, 3. — additur *ἐν* c. dat. personae, in cuius animo fovetur spes 1 Petr. 3, 15. — — bb) metonym. vel *auctor spei* Col. 1, 27. 1 Tim. 1, 1. — 1 Thess. 2, 19. τίς — ἐλπίς; i. e. *quis est, quem intuentes spem alimus felicitatis olim futurae obtinendae?* — vel *felicitas sperata* Rom. 15, 4. — Col. 1, 5. Hebr. 6, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἐλύμας, α, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Elymas*, vox arab. significans: *sapiens, doctus*, a Luca explicata per: *μάγος;* insignitur hoc nomine *Bariesus*, praestigiator quidam Cyprius Act. 13, 8. coll. v. 6.

Ἐλωΐ, *Eloi*, syr. אֱלָהִי et hebr. אֵלִי *mi Deus* Marc. 15, 34.

Ἐμαυτοῦ, ῆς, οῦ, pron. reflexiv. *mei ipsius* a) universe, περὶ ἐμαυτοῦ Ioh. 5, 31. 8, 14. 18. ἐμαυτόν Luc. 7, 7. Ioh. 8, 54. 14, 21. 17, 19. 1 Cor. 4, 3. Gal. 2, 18. ἀπ' ἐμαυτοῦ *mea sponte, mea auctoritate* Ioh. 5, 30. 7, 17. 28. 8, 28. 42. 10, 18. 14, 10. — ἐξ ἐμαυτοῦ Ioh. 12, 49. — dat. ἐμαυτῷ = *bei mir selbst, apud animum meum* 2 Cor. 2, 1. Cf. *Matth.* §. 387. *Heindorf* ad Plat. Theaet. p. 455. — b) loco pronom. person. simplicis, ita, ut vis peculiaris in αὐτός quaerenda non sit cf. *Matthiae* §. 148, not. 2. p. 277. — Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. Ioh. 12, 32. 14, 3. 1 Cor. 4, 4. 9, 19. 2 Cor. 11, 7. 9. Philem. v. 13.

Ἐμβαίνω, aor. 2. ἐνέβην (ἐν, βαίνω) *ingredior* Ioh. 5, 4. — εἰς τὸ πλοῖον vel πλοιάριον *ingredi* i. e. *conscendere navem* Matth. 8, 23. 9, 1. 13, 2. 14, 22. 32. 15, 39. Vid. tamen de h. l. lect. *Meyer* ad h. l. Marc. 4, 1. 5, 18. de h. l. lect. ἐμβαίνοντος praeferenda vid. *Fritzsche, Schott, de Wette, Meyer.* — 8, 10. 13. Luc. 5, 3. 8, 22 de h. l. singul. ἐνέβη ad subiecta plura pertinente vid. ἀκολουθέω. — Luc. 8, 37. Ioh. 6, 17. 24. de v. 22. lect. vid. *Griesb., Schott, de Wette.* (Pol. 1, 25. 2. Xen. An. 1, 3. 17.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐμβάλλω, f. βαλῶ, (ἐν, βάλλω) *inicio, coniicio in.* Extat tantum Luc. 12, 5. εἰς τὴν γέενναν (Ael. V. H. 2, 4. Hdian. 4, 9. 14. Xen. H. G. 1, 7. 10.)

Ἐμβάπτω, f. ψω, (ἐν, βάπτω tingo) *intingo, τί ἔν τινι* Matth. 26, 23. Vid. ἐν. — sq. acc. rei Ioh. 13, 26. — sq. εἰς c. acc. Marc. 14. 21. ὁ ἐμβαπτόμενος [medium i. e. ὁ ἐμβάπτων τὴν χεῖρα αὐτοῦ vel τὸ ψωμίον αὐτοῦ] εἰς τὸ τρύβλιον. (Aristoph. Nubb. ἐνέβαψεν εἰς τὸν κηρὸν τὼ πόδε.)

Ἐμβατεύω, f. εύσω, (ἐν, βατεύω = βαίνω gradior; *ingredior* [propr. Aeschyl. Pers. v. 449. Dion. Hal. Ant. 1. p. 196. εἰς τὸ ὄρος Ios. Ant. 2, 12. 1.] trop. pro:) *inquiro, investigo.* Semel in N. T. Col. 2, 18. ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων. (2 Macc. 2, 30. Xen. Symp. 4, 27. si sana lectio.)

Ἐμβιβάζω, f. άσω, (ἐν, βιβάζω) *ingredi facio, impono.* Legitur tantum Act. 27, 6. ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό sc. τὸ πλοῖον. (Pol. 1, 49. 5. Xen. An. 5, 3. 1.)

Ἐμβλέπω, f. ψω, (ἐν, βλέπω specto) *intueor* i. e. a) *in os intueor*, sq. dat. [de quo dat. directionis vid. ἀπολογέομαι] Matth. 19, 26. Marc. 10, 21. 27. 14, 67. Luc. 20, 17. 22, 61. Ioh. 1, 36. 43. (Xen. Cyr. 1, 3. 2. Plato de repub. 10. p. 608. D.) — b) *oculos dirigo, specto*, sq. εἰς c. acc. loci Act. 1, 11. — *considerandi, contemplandi* notione inclusa, sq. εἰς Matth. 6, 26. (Sir. 2, 10.) pro הִבִּיט sq. אֶל Ies. 51, 1. 2. — c) = *anschauend erkennen* [vid. *de Wette* ad Marc. 8, 25.] τί Marc. 8, 25. — Act. 22, 11. Cf. tamen *Fritzsche* Ev. Marc. p. 330. = Saepius non extat in N. T.

Ἐμβριμάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (ab ἐν et βριμάομαι vel βριμόομαι, ira commoveor Xen. Cyr. 4, 5. 9.) 1) *irascor, indignationem meam significo, τινί*, ubi Lat. pro contextus ratione utuntur verbis vel: *indignor, iram meam evomo in aliquem* Marc. 14, 5. — vel: *increpo,* — *graviter admoneo*, dat. Matth. 9, 30. Marc. 1, 43. — 2) = *ταράττομαι, graviter moveor, gerührt* oder *ergriffen werden*, τῷ πνεύματι item ἐν ἑαυτῷ i. e. *in seinem Innern* Ioh. 11, 33. 38. Cf. *Lücke* 2. p. 305 sq. coll. *de Wette* Ev. Ioh. p. 138. Saepius non habetur in N. T.

Ἐμέω, ῶ, f. ήσω, *vomo, evomo.* Semel in N. T., τινὰ ἔκ τινος Apoc. 3, 16. (Ael. V. H. 9, 26. Xen. An. 4, 8. 20.)

Ἐμμαίνομαι, (ἐν, μαίνομαι) *furo, τινί*, i. e. *in aliquem*, [de quo dat. directionis vid. ἀπολογέομαι]. Extat tantum Act. 26, 11.

Ἐμμανουήλ, ὁ, *Immanuel*, nom. appellativum factum ab עִמָּנוּאֵל i. e. Deus nobiscum. Matth. 1, 23. coll. Ies. 7, 14.

Ἐμμαούς, ἡ, [apud Ios. bell. iud. 7, 6. 6. ἀμμαοῦς] *Emmaus*, vicus sexaginta stadiis ab Hierosolymis distans Luc. 24, 13. (Ios. l. l.) De aliis huius nominis locis vid. *Win.* bibl. Realw. sub *Emmaus.*

Ἐμμένω, f. *νῶ*, (*ἐν*, *μένω*, maneo) *immaneo*, [propr. sq. *ἐν* c. dat. loci Xen. An. 4, 7. 17.] metaph. *immaneo rei*, *constans sum in re*, sq. dat. ut *τῇ πίστει* Act. 14, 22. (Diod. Sic. 15, 19. Xen. Mem. 4, 4. 4.) — sq. *ἐν* c. dat. *ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου* Gal. 3, 10. *ἐν τῇ διαθήκῃ* Hebr. 8, 9. (Xen. Ages. 1, 1. H. G. 2, 4. 30. Plato Phaedon c. 41. ed. *Fischer*.)

Ἐμμώρ, ὁ, [terminat. gr. *Ἐμμωρος*, *ου*, ὁ Ios. Ant. 1, 21. 1.] *Emmor*, hebr. חֲמוֹר nomen pr. viri Act. 7, 16.

Ἐμός, *ή*, *όν*, *meus*, *a*, *um*, a) de rebus, quas possideo, quibus utor vel fruor Matth. 18, 20. Ioh. 3, 29. 4, 34. 10, 27. 15, 11. Rom. 10, 1. 1 Cor. 16, 21. Gal. 6, 1. Col. 4, 18. (Xen. Symp. 5, 5.) *τὸ ἐμόν das Meinige*, ut pecunia mea Matth. 25, 27. *τὰ ἐμά*, *res meae* = *facultates meae* Matth. 20, 15. Luc. 15, 31. — *τὰ ἐμὰ τέκνα* i. e. *quos caros et dilectos habeo* 3 Ioh. v. 4. — *τῇ ἐμῇ χειρί* = *manu propria* [de dat. adminiculi vid. *ἀναιρέω*] 1 Cor. 16, 21. Gal. 6, 11. Col. 4, 18. 2 Thess. 3, 17. — *ἡ ἐμὴ παρουσία* Phil. 1, 26. — b) de rebus proficiscentibus ab aliquo Ioh. 6, 38. Rom. 3, 7. 1 Cor. 9, 2. Gal. 1, 13. Phil. 3, 9. — *οἱ ἐμοὶ λόγοι* = *doctrina*, *quam equidem expono* Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Ioh. 7, 16. 8, 16. 31. 43. 14, 24. 27. 16, 14. 15. — c) *οὐκ ἔστιν ἐμόν* sq. inf. *δοῦναι* = *non penes me est*, *dare* Matth. 20, 23. Marc. 10, 40. Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 155 ed. *Schäfer*. *Matth.* §. 264, not. (*σόν ἐστιν ἐκπορίζειν* Ios. Ant. 2, 16. 1.) — d) uti genitivus ita pronom. possess. *objective* leguntur, *ἡ ἐμὴ ἀνάμνησις die Erinnerung an mich* Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. *ἡ ἀγάπη ἡ ἐμή* Ioh. 15, 9. 10. alii: *amor*, *quo ego vos complector*. Vide *Schott*, *de Wette* ad h. l. (*σὸς πόθος* Hom. Od. 11, 201. *εὐνοίᾳ ἐρῶ τῇ σῇ* Plat. Gorg. p. 486 A.) *ὁ καιρὸς ὁ ἐμός*, *tempus mihi constitutum*, alii: *mihi opportunum* Ioh. 7, 6. 8. *ἡμέρα ἡ ἐμή* 8, 56. *ἡ ἐ. ἀνάλυσις* 2 Tim. 4, 6. (Xen. Cyr. 8, 3. 32. *ἐμὴ δωρεά* donum mihi datum) cf. *Viger*. 164. *Herm*. ad Vig. p. 732. *Matth.* §. 466, 2. *Bornem.* Schol. p. 133 sq. *Idem* ad Xen. Cyr. 3, 1. 28. *Win*. p. 147.

Ἐμπαιγμονή, *ῆς*, *ἡ*, (*ἐμπαίζω*) *irrisio*, *ludibrium* 2 Petr. 3, 3. de h. l. lect. cf. *Griesb.*, *Pott*, *Schott*, *Knapp*.

Ἐμπαιγμός, *οῦ*, ὁ, (*ἐμπαίζω*) *illusio*, *ludibrium*. Semel in N. T. Hebr. 11, 36. — pro קַלָּסָה Ezech. 22, 4. (Siracid. 27, 28.) Esse hoc voc. serioris aevi, docet *Lob.* ad Phryn. p. 241.

Ἐμπαίζω, f. *αίξω*, a. 1. *ἐνέπαιξα* [forma serioris aetatis, pro antiquiori *ἐνέπαισα*. Cf. *Matth.* §. 246. *Buttm.* §. 101. sub *παίζω*, gram. max. §. 92, not. 5. *Lob.* ad Phryn. p. 240. *Win*. p. 83. — *ἐν* et *παίζω*, ludo] *illudo* i. e. a) *derideo aliquem*, absolute Matth. 20, 19. 27, 41. Marc. 15, 31. Luc. 18, 32. 23, 11. — sq. dat. pers. Matth. 27, 29. 31. Marc. 10, 34. 15, 20. Luc. 14, 29. 20, 63. 23, 36. — b) *deludo* vel *decipio aliquem*, passiv. Matth. 2, 16. — pro שָׂחַק Ps. 4, 26. צָחַק Gen. 39, 14. 17. הִתְעַלֵּל Exod. 10, 2. (Anthólog. gr. T. III. p. 58 et 115. ed. *Jacobs*). Saepius non legitur in N. T.

Ἐμπαίκτης, *ου*, ὁ, (*ἐμπαίζω*) *irrisor*, *derisor*. Bis in N. T. 2 Petr. 3, 13. Iud. v. 18. Voc. serioris aevi cf. *Lob.* ad Phryn. p. 241.

Ἐμπεριπατέω, *ῶ*, f. *ήσω*, *ἐν*, *περιπατέω*) *inambulo in loco aliquo*, *versor aliquo*. Legitur tantum 2 Cor. 6, 16. — pro הִתְהַלֵּךְ Levit. 26, 12.

Ἐμπιπλάω, f. *ἐμπλήσω* a. 1. *ἐνέπλησα* a. 1. p. *ἐνεπλήσθην*, particip. pf. pass. *ἐμπεπλησμένος* (*ἐν*, *πλήθω* quod vid. et *πιμπλάω*) *impleo* [propr. Xen. Mem. 1, 4. 6.] i. e. a) *abunde largior*, sq. genit. rei [vid. *γεμίζω*] Luc. 1, 53. Act. 14, 17. — b) *cibo repleo* absol. Luc. 6, 25. Ioh. 6, 12. (Xen. Mem. 1, 3. 6. Cyr. 1, 3. 4.) — sq. genit. pers., ita pass. significatione reflex. [vid. *αἰσχύνω*] pro: *satior consuetudine alicuius*, uti nostrates: *Jemanden recht geniessen* Rom. 15, 24. Saepius non extat in N. T.

Ἐμπίπρημι vid. *ἐμπρήθω*.

Ἐμπίπτω, f. *πεσοῦμαι*, (*ἐν*, *πίπτω*) *incido* i. e. a) *illabor*, *ich falle hinein* sq. *εἰς* c. acc. loci Matth. 12, 11. Luc. 14, 5. de subita subiecti mutatione in h. l. vid. sub *ἀναβαίνω* observata (Xen. Mem. 3, 11. 8.) — b) *incido in aliquid*, *ich gerathe in*, *unter*, sq. *εἰς*, ut *εἰς τοὺς λῃστάς* i. e. *in medios latrones* Luc. 10, 36. — *εἰς τι* 1 Tim. 3, 6. 7. 6, 9. — *εἰς τὰς χεῖρας* vel *εἰς χεῖρας θεοῦ in manus Dei*, trop. pro: *in die Gewalt Gottes* = *dem Gerichte Gottes anheimfallen*, *poenas div. incurrere*, formula Hebraeis usitata Hebr. 10, 31. coll. 2 Sam. 24, 14. 1 Chron. 21, 13. Sir. 11, 18. (Pol. 1, 21. 11. Xen. Cyr. 1, 4. 22. 8, 5. 14.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐμπλέκω, f. *ξω*, (*ἐν*, *πλέκω* plico) *implico* [prop. Aelian. V. H. 13, 1], metaph. pro: *verwickeln*, passiv. signif. reflexiva [vid. *αἰσχύνω*] *implicor*, *ich verwickele mich*, *ich lasse mich in etwas ein*. Bis in N. T. *τινί* 2 Tim. 2, 4. 2 Petr. 2, 20. (Pol. 1, 17. 3. coll. Cicero de amicit. c. 13. et de offic. 2, c. 11.)

Ἐμπλήθω, vid. *ἐμπιπλάω*.

Ἐμπλοκή, *ῆς*, *ἡ*, (*ἐμπλέκω* q. v.) *implicatio*. Semel in N. T. 1 Petr. 3, 3. *ἐμπλοκὴ τριχῶν artificiosa crinium compositio*. Vide quae habet hac de re *Win*. bibl. Realw. sub v. *Haar*.

Ἐμπνέω, f. *εύσω*, (*ἐν*, *πνέω* spiro; propr. inspiro Anthol. gr. T. 2. p. 103. ed. *Jac.*) *spiro*, *anhelo*, sq. genit. rei, *duften*, *schnauben von* [nach] *etwas*, ut *ἀπειλῆς καὶ φόνου*, *minas et caedem* spiro, ita semel Act. 9, 1. (*θυμοῦ* Aristaenet. 1. ep. 5. *κακίας* Aristoph. eq. v. 435. — scelus anhelo Cicer. Catil. 2, 1.) *cf. Win.* p. 181. *Matth.* §. 376. *Passow* sub voc. *ἐμπνέω*. —

Ἐμπορεύομαι, f. *σομαι* dep. med. (*ἔμπορος* quod vid. mercator sum) 1) *negotior*, *mercaturam exerceo* Iac. 4, 13. *ἐμπορευσώμεθα καὶ κερδήσωμεν* (Diod. Sic. 5, 39. Xen. Lac. 7, 1.) — 2) ex adiunct. *lucrum facio* sq. acc. personae: *lucrum facio ex aliquo* 2 Petr. 2, 3. cf. quae habet de h. l. *Win*. p. 200 sq. — (Athen. 13. p. 569. F. sq. acc. rei Ios. Ant. 4, 6. 8.)

Ἐμπορία, *ας*, *ἡ*, (*ἔμπορος*) *mercatura* Matth. 22, 5. Saepius non legitur in N. T. (Pol. 3, 23. 4. Xen. Hier. 9, 9.)

Ἐμπόριον, *ου*, *τό*, (locus ad mercaturam aptus Xen. Vect. 3, 3.) permutatur c. *ἐμπορία*, *mercatura*. Semel in N. T. Ioh. 2, 16.

Ἔμπορος, *ου*, ὁ, (*ἐν*, *πόρος*, via; viator Sophocl. Oed. Col. v. 25. 303. in N. T.) *mercator*. Quinquies Apoc. 18, 3. 11. 15. 23. — addito: *ἄνθρωπος* [vid. *ἄνθρωπος*] Matth. 13, 45. (Hdian. 4, 10. 9. Xen. Mem. 3, 7. 6.)

Ἐμπρήθω, f. *σω*, (*ἐν*, *πρήθω*) *incendo*, *τὴν πόλιν*, ita semel Matth. 22, 7. — pro שָׂרַף Iudd. 15, 6. (Hdian. 6, 5. 11. Xen. An. 4, 4. 14.)

Ἔμπροσθεν, adv. (*ἐν*, *πρόσθεν*, ante) *ante*, *vor*. Legitur a) adverbialiter de loco, ubi nos a) *vor*, ut *πορεύεσθαι ἔμπροσθεν ante aliquem* Luc. 19, 28. (Xen. Cyr. 2, 2. 7.) Alii, ut *Meyer* ad h. l., pro: *εἰς τὰ ἔμπροσθεν ulterius*, *vorwärts*. — *προτρέχειν* Luc. 19, 4. (ita *προπορεύεσθαι ἐμπρ.* Xen. Cyr. 4, 2. 23.) — *τὰ ἔμπροσθεν* [vid. *ἄνω*] i. e. *quae ante nos sunt* Phil. 3, 14. (Xen. An. 6, 3. [1.] 14.) — b) *vorn*, *a parte anteriori*, ut *ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν* Apoc. 4, 6. (Ael. V. H. 12, 21. Palaeph. f. 29.) — — c) praepositionis locum tenet, et secum habet genit. cf. *Fischer* 3. b. p. 74. *Win*. p. 441. *Passow* 1. p. 711. aa) de loco, post vv. *eundi*, *standi*, ut *πορεύεσθαι* Ioh. 10, 4. *ἱστάναι* Matth. 27, 11. Luc. 21, 36. *εἶναι* Luc. 14, 2. — ubi, qui facit aliquid vel cui accidit aliquid, cogitatur ut paecedens aliquem vel stans ante aliquem, ubi Latini *coram*, *in conspectu alicuius*, sq. gen. pers. Matth. 5, 16. 6, 1. 2. 10, 32 bis. v. 33 bis. 11, 10. 17, 2. 23, 14. 26, 70. 27, 29. Marc. 9, 2. Luc. 5, 19. 7, 27. 12, 8. 19, 27. Ioh. 3, 28. 12, 37. Gal. 2, 14. 1 Thess. 1, 3. 2, 19. 3, 9. 13. (Xen. Cyr. 3, 2. 5.) — in formula *ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ*, *coram Deo*, explicanda e Chaldaeorum loquendi consuetudine illa, qua Iehovam regum more stipatum ministris cogitarent Iudaei ita, ut quae facere decreverit Deus, decreta dicerentur *ἔμπροσθεν αὐτοῦ* i. e. *in divino numinis consilio* vel a Deo ipso et ministris coram ipso apparentibus. Ita in formulis *ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου* et *ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐν οὐρανοῖς* Matth. 11, 26. 18, 14. Luc. 10, 21. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 377 sq. — sq. gen. rei Matth. 5, 24. 7, 6. — Act. 18, 17. 2 Cor. 5, 10. Apoc. 19, 10. 22, 8. (Cebet. tab. c. 1.)

bb) de tempore, sq. genit. pers. Ioh. 1, 15. [27.] 30.

(Ael. V. H. 3, 41. Pol. 9, 18. 4. Xen. Vectig. 4, 8.) — — Saepius non extat in N. T.

Ἐμπτύω, f. ύσω, (ἐν, πτύω spuo) *inspuo*, *conspuo*. Sexies in N. T. sq. εἰς c. acc. Matth. 26, 67. 27, 30. — pro יָרַק Num. 12, 14. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 46. ed. *Tauchn.*) — sq. dat. pers. [de quo dat. directionis vid. ἀπολογέομαι] Marc. 10, 34. 14, 65. 15, 19. (Ael. V. H. 1, 15.) — passiv. Luc. 18, 32. Inspuebant autem Hebraei, quos summa contumelia vellent afficere. Ceterum cf. de hoc verb. *Lob.* ad Phryn. p. 17.

Ἐμφανής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἐμφαίνω) *conspicuus*, bis in N. T. ἐμφανὴς γίνομαι *conspicuus fio* sq. dat. Act. 10, 40. (Xen. Mem. 3, 8. 10. et Cyr. 8, 7. 23. Ael. V. H. 1. 21.) de Deo Rom. 10, 20. vocatur autem Deus ἐμφανής, *conspicuus factus*, *praesens*, cum aut in conspectum se dat hominibus aut numen suum rebus humanis interponit et vim suam vel adiuvando vel nocendo manifestat, ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 427. (Aristoph. Vesp. v. 733.)

Ἐμφανίζω, f. ίσω, (ἐμφανής, ἐμφαίνω) 1) *conspiciendum praebeo*, *conspicuum facio*, passiv. *conspicuus fio* i. e. *appareo*, τινά τινι Matth. 27, 53. Ioh. 14, 21. 22. — addito ὑπέρ τινος *in commodum alicuius*, ut causam alicuius acturus Hebr. 9, 24. — — 2) *declaro*, *significo*, *indico*, sive verbis, sive factis, sq. dat. pers. Act. 23, 15. — sq. acc. rei et πρός c. acc. pers. v. 22. cf. ad h. l. sub ἐκλαλέω observata. — (sq. acc. rei et dat. pers. Aelian. V. H. 4, 9. Diod. Sic. 14, 11. Xen. Mem. 4, 3. 4.) — sq. dat. pers. et κατά τινος i. e. *indicium facio contra aliquem* = *accuso aliquem apud aliquem* Act. 24, 1. 25, 2. Cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 271. — sq. περί τινος, *indicium facio de aliquo* Act. 25, 15. (τινὶ περί τινος Ios. Ant. 14, 10. 12.) — sq. ὅτι Hebr. 11, 14. (Xen. Cyr. 8, 1. 26 sq. ὡς Ios. Ant. 14, 10. 8.) Saepius non legitur in N. T.

Ἔμφοβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, φόβος) *metu perculsus*, *perterritus* Luc. 24, 5. de h. l. genit. absoluto posito pro casu alio vid. ἀπέχω. — v. 37. Act. 10, 4. 22, 9. 24, 25. Apoc. 11, 13. (1 Macc. 13, 2. Theophr. Char. 24. [25.], 1.)

Ἐμφυσάω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, φυσάω) *afflo*, *inflo*. Semel in N. T. Ioh. 20, 22. — pro נָפַח Gen. 2, 7. (Dioscorid. 5, 99.)

Ἔμφυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, φύω) *innatus*, *ingeneratus* [i. e. a natura insitus Xen. Mem. 3, 7. 5. Alciphr. ep. 1, 31.] i. e. *inditus ab alio*, ut institutione, disciplina, consuetudine [cf. *Theile* ep. Iac. p. 69. *Grimm* Comment. über d. Buch der Weish. p. 281. 295. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 116.] ita λόγος ἔμφυτος *doctrina*, *cuius cognitione imbutus est aliquis opera alicuius* Iac. 1, 21. cf. *Theile* l. l. — (ita ἐμφύεσθαι δόγμασι Plut. Cat. min. c. 4. vel τοῖς Εὐαγγέλου τακτικοῖς Plut. Philopoem. c. 4.)

Ἐν, praepositio, quae secum habens dativum et significans: *in*, seq. ablativo quietem vel mansionem indicat, ita tamen, ut, quemadmodum Latinorum *in* respondeat nostratium tum *in* [Grundbedeutung], tum *an* et *auf* et, si de multitudine personarum vel rerum agitur, *unter* [Nebenbedeutungen]. Legitur autem ἐν i. e.

I) *in* nostratium: *in*, 1) de *loco* i. e. de spatio loci, quod certis finibus circumscriptum cogitamus, ubi opp. praepos. ἐκ et agitur de personis vel rebus loco vel rei alicui inclusis [von einem wirklichen *Darinnenseyn*],

a) de loco proprie sic dicto. Ita post vv. quibus *esse*, *iacere*, *manere*, *sedere*, *stare* vel *facere* aliquis aliquid aut *fieri* aliquid dicitur alicubi, aa) seq. dat. nominis, quo mundus, coelum, terra, mare, infernum, terrae pars, provincia, insula, urbs, aedes, navis, similia indicantur. [In quibus si Latini praeter praepos. *in* seq. abl. interdum genitivo vel ablativo simplici, ut Romae, Neapoli, Athenis, nostrates praeter *in* utuntur praepos. *zu*, ut zu Dresden, zu Leipzig, cf. quae habet hac de re Tursellin. de particul. lat. Vol. 2. p. 244 ed. *Hand*. et de Graecorum ἐν *Matth.* §. 577. *Buttm.* §. 134, not. 1. *Rost* §. 106, 2. *Vig.* p. 603 sqq. 858. *Fischer* 3. b. p. 137 sqq. *Win.* p. 367 sqq. *Alt* p. 187. *Passow* sub voc. ἐν.] Ita post ἀκούειν Matth. 2, 18. 11, 2. Luc. 12, 3. ἐν τῷ φωτί = *in locis publicis*, *palam*. 21, 38. Apoc. 12, 10. 19, 1. in apostrophe ad urbem directa Apoc. 18, 22 bis. ἀμφιβάλλειν Marc. 1, 16. ἀνάγεσθαι Act. 28, 11. ἀναγινώσκειν Act. 15, 21. Col. 4, 16. ἀνακεῖσθαι Matth. 9, 10. ἀνακλίνω Luc. 2, 7. ἀνακλίνεσθαι Matth. 8, 11. Luc. 13, 29. ἀναστῆναι Act. 5, 34. ἀναστρέφεσθαι Matth. 17, 22. 2 Cor. 1, 12. 1 Tim. 3, 15. ἀναχωρέω Matth. 14, 13. ἀπογράφεσθαι Hebr. 12, 23. ἀποθνήσκειν Matth. 8, 32. ἀποκεῖσθαι Col. 1, 5. ἀποκεφαλίζειν Matth. 14, 10. ἀπολείπειν 2 Tim. 4, 13. 20. ἀπολλύναι Matth. 10, 28. ἅπτειν Luc. 22, 55. ἀσθενεῖν Ioh. 4, 46. quo tamen l. rectius cum praecedd. ἦν τις iungi videtur. — ἄτιμός εἰμι Matth. 13, 57 bis. Marc. 6, 4 bis. βαπτίζειν Matth. 3, 6. Ioh. 3, 23. 1 Cor. 10, 2. βεβηλοῦν Matth. 12, 5. βεβλῆσθαι 8, 6. βλέπειν 18, 10. βοᾶν Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. Ioh. 1, 23. de verbis ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ Matth. 6, 4. 6. 18. vid. βλέπω. — γεννᾶσθαι Matth. 2, 1. 5. Act. 22, 3. γίνεσθαι Matth. 6, 10. 11, 20. 26, 6 bis. Luc. 2, 14. δόξα ἐν ὑψίστοις [scil. γίνεται θεῷ] = δοξάζεται ἐν ὑ. θεός. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 258. — Luc. 10, 13. 11, 2. de h. l. lect. vid. *Griesb.* *Schott*, *de Wette*, *Meyer*. Luc. 24, 18. Ioh. 1, 28. 2, 1. 10, 22. Act. 7, 38. 8, 8. 13, 5. 14, 1. 2 Cor. 1, 8. Eph. 3, 21. αὐτῷ [scil. γενηθήτω] — ἐκκλησίᾳ. 2 Tim. 1, 17. 3, 11 ter. Apoc. 1, 9. 8, 1. 11, 15. 12, 7. γίνομαι πάροικος Act. 7, 29. γράφειν Luc. 10, 20. τὰ ὀνόματα ὑμῶν — οὐρανοῖς pro: ἐν τῷ βιβλίῳ ζωῆς τῷ ὄντι, ἐν τ. οὐρ. — δεκτός εἰμι Luc. 4, 24. δέω Matth. 16, 19. 18, 18. Marc. 6, 17. Act. 21, 11. διαγγέλλειν Rom. 9, 17. διακονεῖν 2 Tim. 1, 18. διαλέγεσθαι Act. 17, 17. 18, 4. 19, 9. διατάσσεσθαι 1 Cor. 7, 17. διατρίβειν Act. 15, 35. 16, 12. διαφημίζειν Matth. 9, 31. διδάσκειν Matth. 4, 23. 9, 35. 11, 1. 13, 54. 26, 55. Marc. 6, 2. Luc. 4, 15. 13, 10. 19, 47. 20, 1. 21, 37. Ioh. 6, 59. 7, 28. 8, 20. 18, 20 bis. Act. 5, 42. 1 Cor. 4, 17. διδόναι 2 Cor. 8, 1. διώκειν Matth. 10, 23. ἐγείρειν Luc. 1, 69. ἐδαφίζω Luc. 19, 44 bis, in apostrophe ad urbem directa. εἶναι Matth. 11, 8. 12, 40. 24, 26 bis. 25, 36. 39. 43. Marc. 14, 3 bis. Luc. 1, 80. 2, 8. 25. 49. ἐν τῷ τοῦ πατρός μου i. e. *in domicilio patris mei*. Cf. ad h. l. *Meyer*, *de Wette*. Luc. 4, 33. 5, 12. 7, 25. 9, 12. 11, 1. 12, 52. 17, 31. 18, 2. 3. 22, 53. 23, 7. 43. 24, 6. 53. Ioh. 1, 10. 2, 23. 3, 13. 4, 46. 5, 2. 13. 9, 5. 11, 6. 30. 31. 14, 2. 17, 11 bis. v. 12. 19, 41 ter. Act. 4, 31. 5, 12. 25. 7, 2. 12. 9, 10. 36. 38. 10, 1. 11, 11. 13, 1. 16, 3. 18, 10. 19, 1. 20, 8. 27, 37. Rom. 1, 7. 5, 13. 1 Cor. 1, 2. 8, 5. 14, 10. 2 Cor. 1, 1 bis. 5, 4. Eph. 1, 1. 6, 9. Phil. 1, 1. 1 Thess. 2, 14. 2 Tim. 2, 20. 2 Petr. 1, 18. 1 Ioh. 4, 3. 17. Apoc. 2, 7. 5, 13. 22, 3. — abest εἶναι facile quippe cogitatione addendum Matth. 15, 33. Luc. 19, 38. ad quem l. cf. *Meyer*. 1 Cor. 8, 4. 2 Cor. 11, 23. Phil. 2, 15. 4, 16. ἐν Θεσσαλονίκῃ — μοι [scil. ὄντι] ἐπέμψατε. Hebr. 9, 2. 4. ἐν παντί *ubique* 2 Cor. 11, 6. Phil. 4, 6. εἰπεῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ *in locis obscuris* vel *absconditis* Luc. 12, 3. ἐν τῷ φωτί = *palam*, *in locis publicis* Matth. 10, 27. Ioh. 6, 59. εἰσπορεύεσθαι Act. 9, 28. ἐκδέχεσθαι 17, 16. ἐκλάμπειν Matth. 13, 43. ἐντυγχάνειν Act. 25, 24. ἐξέρχεσθαι Luc. 7, 17. 1 Thess. 1, 8. ἐξηχεῖσθαι ibid. ἐπαίρω Luc. 16, 23. ἐπερωτᾶν 1 Cor. 14, 35. ἐπικαλεῖσθαι 1, 2. ἐπιλύεσθαι Act. 19, 31. ἐπιμένειν 1 Cor. 16, 8. ἐργάζεσθαι Matth. 21, 28. ἐσθίειν Luc. 22, 30. 1 Cor. 11, 34. ἑστάναι Ioh. 8, 9. 11, 56. Act. 11, 13. 17, 22. Apoc. 19, 17. εὑρίσκειν Luc. 2, 46. Ioh. 2, 14. 5, 14. Act. 5, 22. 24, 12 bis. v. 18. Apoc. 12, 8. 18, 22. 24. ἔχειν Ioh. 4, 44. 11, 17. Act. 28, 9. Rom. 15, 23. 2 Cor. 5, 1. Hebr. 10, 34. Apoc. 3, 4. θεᾶσθαι Act. 21, 27. θηριομαχεῖν 1 Cor. 15, 32. θησαυρίζειν Matth. 6, 20. θλίβεσθαι ἐν παντί *ubique* 2 Cor. 4, 8. 7, 5. ἰδεῖν Matth. 2, 2. 9. 4, 21. Ioh. 18, 26. Apoc. 1, 13. 5, 6. 15, 1. 21, 22. καθέζεσθαι Ioh. 11, 20. Act. 6, 15. καθῆσθαι Matth. 4, 16 bis. 26, 69. Luc. 1, 79. καθίζειν Matth. 20, 21. Luc. 24, 49. Eph. 1, 20. καλεῖσθαι Matth. 5, 19. Rom. 9, 26. καταγγέλλειν Act. 13, 5. 15, 36. 17, 13. Rom. 1, 8. κατακεῖσθαι Ioh. 5, 3. κατακλείειν Luc. 3, 20. Act. 26, 10. καταλείπειν Luc. 15, 4. 1 Thess. 3, 1. Tit. 1, 5. καταποντίζειν Matth. 18, 6. κατασκηνοῦν Matth. 13, 32. Luc. 13, 19. καταστρωννύναι 1 Cor. 10, 5. κατατίθεσθαι Marc. 15, 46. κατοικεῖν Matth. 4, 13. Luc. 13, 4. Act. 1, 20. 2, 5. 7, 2. 4. 48. 9, 22. 11, 29. 13, 27. 17, 24. Hebr. 11, 9. 2 Petr. 3, 13. καυχᾶσθαι 2 Thess. 1, 4. — ἐν — κάνονι *intra limites alienos* 2 Cor. 10, 16. κείρεσθαι Act. 18, 18. κεῖσθαι Luc. 2, 12. 16. κηρύσ-

σειν Matth. 8, 1. 24, 14. 26, 13. Luc. 4, 43. Act. 9, 20. κράζειν Matth. 21, 15. Act. 23, 6. κρύπτειν Matth. 13, 44. λαλεῖν Luc. 12, 3. Ioh. 8, 20. ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ i. e. *in conclavi* vel *loco aerarii sacri*. Cf. *Win.* p. 368. — Ioh. 17, 13. Act. 5, 20. 14, 25. 16, 6. 1 Cor. 14, 19. 35. λάμπειν Act. 12, 7. λατομεῖν Matth. 27, 60. λατρεύειν Act. 7, 7. Apoc. 7, 15. λέγειν Matth. 10, 27. ἐν τῇ σκοτίᾳ = *in locis absconditis*. Hebr. 4, 5. ἐν τούτῳ πάλιν scil. λέγει coll. v. 4. λύειν Matth. 16, 19. 18, 28. μάρτυς εἰμί Act 1, 8. μαστιγοῦν Matth. 10, 17. 23, 34. μέγας εἰμί vel γίνομαι Matth. 18, 1. 4. μένειν Luc. 8, 27 bis. 10, 7. 19, 5. Ioh. 7, 9. 8, 35. 12, 46. 15, 4. κλῆμα ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ *nisi insertum manserit viti*. Act. 9, 43. 20, 5. 15. 27, 31. 28, 30. 2 Tim. 4, 20. μισεῖν Ioh. 12, 25. ξενίζειν Act. 10, 32. ὀδυνᾶσθαι Luc. 16, 24. ὀπτεσθαι Luc. 18, 28. Act. 7, 30 bis. v. 35. Apoc. 11, 19. 12, 13. ὀρύσσειν Matth. 21, 33. 25, 18. παραχειμάζειν Act. 28, 11. παρεῖναι Col. 1, 6. πάροικός εἰμι Act. 7, 6. παῤῥησιάζεσθαι Act. 9, 27. 18, 26. περιπατεῖν Ioh. 7, 1 bis. 10, 23 bis. πέτεσθαι Apoc. 8, 13. 14, 6. 19, 17. ἐν τῷ μεσουρανήματι *intra medium coelum*. Alii: *per* medium coelum. πίνειν Matth. 26, 29. πίπτειν Hebr. 3, 17. πιστεύειν 1 Thess. 1, 7. 1 Tim. 3, 16. πλανᾶσθαι Hebr. 11, 38. πληθύνεσθαι Act. 6, 7. 7, 17. πληροῦν Luc. 9, 31. 22, 16. Eph. 1, 23. ad quem l. cf. *Win.* p. 235. πλουτεῖν Apoc. 18, 19. ποιεῖν Matth. 6, 2. Luc. 4, 23. 5, 29. Ioh. 2, 11. 4, 45. 7, 4. 2 Cor. 11, 25. πορθεῖν Act. 9, 21. πράσσειν 26, 26. προορᾶν Act. 21, 29. προπάσχειν 1 Thess. 2, 2. προςδέχεσθαι Luc. 2, 38. προςέρχεσθαι Matth. 21, 14. προςεύχεσθαι Matth. 6, 5. Act. 22, 17. 1 Tim. 2, 8. προςκαρτερεῖν Act. 2, 46. προςκυνεῖν Ioh. 4, 21. Act. 24, 11. Apoc. 11, 1. προςμένειν 1 Tim. 1, 3. προςφέρειν Act. 7, 42. προϋπάρχειν 8, 9. πυροῦσθαι Apoc. 1, 15. πωλεῖν Matth. 21, 12. Luc. 19, 45. 1 Cor. 10, 25. ῥῆμα θεοῦ γίνεται Luc. 3, 2. σιγᾶν 1 Cor. 14, 33. 34. σκηνοῦν Apoc. 12, 12. 13, 6. στενάζειν 2 Cor. 5, 2. συγκαθίζειν Eph. 2, 6. συλλαμβάνειν Act. 26, 21. συνάγεσθαι Act. 4, 27. συναντᾶν Act. 20, 22. τηρεῖσθαι Act. 12, 5. 25, 4. 1 Petr. 1, 4. τικτέιν Luc. 2, 11. τιθέναι Matth. 27, 60. Marc. 6, 29. Luc. 23, 53. Act. 9, 37. Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6. τίθεσθαι Matth. 14, 3. Ioh. 19, 41. Act. 5, 18. 25. 7, 16. 20, 28. 1 Cor. 12, 28. τρέχειν 1 Cor. 9, 24. τροποφορεῖν Act. 13, 18. ὑμνεῖν Hebr. 2, 12. ὑπάρχειν Act. 28, 7. Phil. 3, 20. ὑπομένειν Luc. 2, 43. ὑψοῦν Ioh. 3, 14. Act. 13, 17. φαγεῖν Luc. 14, 15. Ioh. 6, 31. 49. φαίνειν 2 Petr. 1, 19. φανεροῦν 2 Cor. 2, 14. φανερός εἰμι 1 Tim. 4, 15. quo l. ἐν πᾶσι = *ubivis*. Alii: *in quavis re*, *in quovis negotio*. φράσσεσθαι 2 Cor. 11, 10. φρουρεῖν v. 33. φυλάσσεσθαι Act. 23, 35. φυτεύειν Luc. 13, 6. φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ i. e. *plantatus conside in mari* Luc. 17, 6. χαρὰ ἔσται 15, 7. χρηματίζειν Act. 11, 26. χρονίζειν Luc. 1, 21. χρονοτριβεῖν Act. 20, 16. ὀρχεῖσθαι Matth. 14, 6. ὡσαννά Matth. 21, 9. ὡσ. ἐν τοῖς ὑψίστοις = *eadem laetantium gratulatio in coelo obtineat*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 632. *Meyer* p. 134. — ita pro בְּ Ios. 24, 7. 1 Sam. 7, 2. (Ael. V. H. 13, 16. Hdian. 8, 7. 11. Xen. An. 4, 7. 17. Cyr. 1, 4. 5.) — — praecedente artic. et suppresso ὤν, ὄντες, facile cogitatione addendo [cf. *Matth.* §. 272. *Buttm.* §. 112, 2. Rost §. 98. *Fischer* 3. b. p. 144. *Win.* p. 125. coll. *Herm.* ad Vig. p. 874.], ut οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ Matth. 5, 15. ὁ πατὴρ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ *pater, qui in occulto versatur*, ita de Deo neque ea, quae in occulto aguntur, ignorante Matth. 6, 6. 18. Vid. ad hos l. *Meyer* Ev. Matth. p. 69. 72. coll. tamen *Fritzsche* Ev. Matth. p. 273. 262. οἱ ἐν τῷ πλοίῳ 14, 33. Luc. 5, 7. — Matth. 24, 16. Luc. 21, 21. οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς scil. ἰουδαίας — οἱ ἐν ταῖς χώραις qui sunt *in agris* = in regionibus extra urbem Hieros. ibid. Cf. *Meyer*, *de Wette* ad h. l. — Ioh. 5, 28. 13, 1. Act. 4, 24. 7, 34. 8, 14. 9, 19. 14, 15. 16, 2. 32. 17, 24. 26, 20. Rom. 1, 15. Col. 1, 2. 2 Thess. 4, 10. Iac. 1, 1. 1 Petr. 3, 19. 5, 9. 13. 1 Ioh. 2, 15. 16. Apoc. 5, 13. 8, 9. 10, 6. 14, 17. 19, 14. 20, 8. — ἡ ἐν κόσμῳ φθορά i. e. *quae est in huius seculi hominibus perversitas* 2 Petr. 1, 4. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 932 fin. — Utuntur Latini et nostrates in talibus interdum adiectivo, ut ὁ πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς pater *coelestis* Matth. 5, 16. 45. 48. 6, 1. 9. 7, 11. 21. 10, 32. 33. 12, 50. 16, 17. 18, 10. 14. 19. 23, 9. Marc. 11, 25. 26. παῖδες οἱ ἐν βηθλεέμ pueri *bethlehemitici* Matth. 2, 16. — Act. 8, 1. 11, 22. 16, 4. 17, 11. Rom. 15, 26. 16, 1. Eph. 1, 10. Col. 1, 16. 20. 2, 1. 4, 13 bis. v. 15. 2 Tim. 1, 15. Hebr. 9, 23. Apoc. 1, 4. 2, 1. 8. 12. 18. 24. 3, 1. 7. 14. (Xen. Mem. 3, 5. 6. Cyr. 8, 5. 1. Thuc. 8, 75.) cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. *Win.* p. 369 sq. — sine articulo praepos. ἐν c. casu suo adnectitur nomini praecedenti, ut persona vel res esse, fieri, locum habere in loco aliquo indicetur [cf. *Matth.* §. 272. not. *Wunder* ad Soph. Philoct. v. 825. *Win.* p. 128—130. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 195.], ut ἀνὴρ ἐν λύστροις Act. 14, 8. γυνὴ ἐν τῇ πόλει Luc. 7, 37. θησαυρὸς ἐν οὐρανοῖς vel ἐν τοῖς οὐρ. Matth. 5, 12. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 6, 23. 12, 33. 18, 22. ἐξουσία ἐν οὐρανῷ — γῆς i. e. potestas perficiendi *in coelo* et in terra, quidquid velim Matth. 28, 18. οἱ ἄγγελοι — ἐν οὐρανῷ 22, 30. κλῆρος — ἐν τῷ φωτί = ἐν τῇ βασ. τ. θεοῦ Col. 1, 12. εὐλογία — ἐν τοῖς ἐπουρανίοις Eph. 1, 3. πρωτοκλισίαι ἐν τοῖς δείπνοις — πρωτοκαθεδρίαι ἐν ταῖς συναγωγαῖς Matth. 23, 6. Marc. 12, 39. Luc. 11, 43. 20, 46. μέρις — κληρονομία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, concise pro: ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, περὶ ἧς ὁ λόγος οὗτος *ein Besitzthum im Reiche Gottes* i. e. *nihil ad te pertinet felicitas regni divini*, *quam annuntiamus* Act. 8, 21 coll. v. 12. Similiter Eph. 5, 5. — — Matth. 25, 44. Luc. 13, 4. 17, 31. Act. 7, 5. 38. 44. 9, 13. 13, 17. 19. Rom. 15, 31. 2 Cor. 11, 26 ter. Gal. 4, 25. Eph. 2, 12. 3, 10. 15. 6, 12. Col. 4, 1. 1 Tim. 6, 17. Hebr. 3, 8. Apoc. 11, 19. 15, 5. — ὁ μικρότερος ἐν τῇ βασ. τ. οὐρ. Matth. 11, 11. Luc. 7, 28. πάντες ἐν τῇ συναγωγῇ Luc. 4, 20. 28. οὐδεὶς — ἐν τῷ οὐρ. Apoc. 5, 3. τὶς ἐν αὐτῇ Matth. 10, 11. — — ἐν iunct. c. subst. vel adiect. adverbiascit [cf. *Matth.* §. 577. *Fischer* 3. b. p. 142. *Passow* l. l. *Win.* p. 399 sq.] ita ἐν κρυπτῷ *in occulto*, *clam* Ioh. 7, 4. 18, 20. — ἐν τῷ κρυπτῷ προςεύχεσθαι Matth. 6, 6. cf. de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 262. — ἐν τῷ φανερῷ *in publico*, *publice* Matth. 6, 4. 6. 18. ἀποδώσει — ἐν τ. φανερῷ scil. quando Messias solemne exercebit iudicium. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 258. *Meyer* l. l. p. 69. *de Wette* Ev. Matth. p. 68. — — ἐν μέσῳ τινῶν *in medio quorumdam* = *in mediis quibusdam*, *inter quosdam*, *inter aliquos* Matth. 18, 20. Luc. 2, 46. 22, 27. 55. 24, 36. Act. 1, 15. 27, 21. 1 Thess. 2, 7. Apoc. 1, 13. 2, 1. 5, 6. 6, 6. — — per metonymiam pro dat. loci legitur dat. personae Col. 3, 3. ἡ ζωὴ ὑμῶν — ἐν τῷ θεῷ i. e. *in domicilio Dei* = *in coelis*, *apud Deum*. Cf. *Käuffer* de bibl. ζωῆς αἰωνίου notione p. 93. — Ioh. 13, 32. ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ i. e. *in coelis*, καθίσων scil. αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ. Vide tamen infra no. I. 2. d. — 2 Cor. 2, 12. θύρα — ἐν κυρίῳ *ianua in domicilio domini* i. e. *in civitate domini* trop. pro: *occasio domini causam iuvandi oblata* 2 Cor. 2, 12. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 84. — ἐν τῷ χριστῷ *in domicilio* i. e. *in civitate* vel *ecclesia Christi* Eph. 1, 10. ἐν αὐτῷ *in domicilio* vel *civitate eius*.

bb) sq. dat. nominis, quo vel corpus aut corporis membrum vel epistola, liber, tabula, vas, et similia, *in* quibus esse, fieri, asservari aliquid dicitur, significatur, ut ἐν γαστρί *in utero* Luc. 1, 31. de formula ἔχειν ἐν γαστρί Matth. 1, 18. 23. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. 1 Thess. 5, 3. Apoc. 12, 2 vid. γαστήρ. — ἐν τῇ δεξιᾷ Apoc. 2, 1. ἐν τῇ κοιλίᾳ Luc. 1, 41. 44. 2, 21. Matth. 12, 40. ἐν τῷ κόλπῳ vel ἐν τοῖς κόλποις τινός *in sinu alicuius* Luc. 16, 23. Ioh. 13, 23. ἐν τοῖς μέλεσί τινος *in membris alicuius* Rom. 7, 5. 23 bis. Iac. 3, 6. 4, 1. ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρός *in lumbis patris* Hebr. 7, 10. ἐν ταῖς οὐραῖς Apoc. 9, 19. ἐν τῷ ὀφθαλμῷ Matth. 7, 3 bis. v. 4. Luc. 6, 41 bis. v. 42 ter. ἐν προςώπῳ τινός *in vultu alicuius* 2 Cor. 4, 6. πρὸς φωτισμὸν = ἐν π. ἰ. χ. *ut in vultu J. C. resplendescat*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 165—170. — vel adverbial. *ita ut in conspectu habeam aliquem* trop. pro: *memor alicuius* 2 Cor. 2, 10. ἐν τῇ σαρκί vel: in corpore quod carne constat = *in corpore mortali* Phil. 1, 24. vel: *in corpore illecebroso* Rom. 7, 18. ἐν τοῖς σπλάγχνοις 2 Cor. 6, 12. vid. στενοχωρέω. — ἐν τῷ στόματι Rom. 10, 8. ad quem l. vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 397 sq. 1 Petr. 2, 22. Apoc. 9, 19. 10, 9. 10. ἐν τῷ σώματι Rom. 6, 12. 1 Cor. 12, 25. 2 Cor. 5, 6. 2 Cor. 12, 2. 3. — 1 Cor. 6, 20. ἐν τῷ σώματι ὑμῶν *in corpore vestro* utpote templo Spir. div. coll. v. 19. cf. de h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 111. et de h. l. lect. *Griesb.*, *Meyer*, *Schott*, *Knapp.* ἐν τῇ χειρί Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. Ioh. 20, 25. Apoc. 1, 16. 6, 5. 7, 9. de huius l. anacol. vid. *Win.* p. 216. 504. — Apoc. 10, 2. 8. 14, 14. 17, 4. — διδόναι τι ἐν τῇ χ. τινος pro: *potestati alicuius*

aliquid trado, committo alicui aliquid Ioh. 3, 35. οὖς Luc. 4, 21. ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν ex hebr. dicendi ratione pro: *dum me auditis loquentem* — audientibus vobis. — Ita pro: בְּאָזְנֵיכֶם Deut. 5, 1. — — Legitur ἐν c. dat. personae per contextus rationes explicando vel per: ἐν γαστρί τινος Matth. 1, 20 coll. v. 18. vel per: ἐν τῷ σώματί τινος Act. 19, 16. Vid. δαιμόνιον. 20, 10. 1 Cor. 2, 11. Apoc. 11, 11. ad quem l. cf. Gen. 2, 7. vel per: ἐν τῇ σαρκί τινος Rom. 7, 8. 17. 20 coll. v. 18. vel ex simplicitate antiquitatis sub ἀνίστημι notata, ut ἡ καρδία ἡμῶν — ἐν ἡμῖν Luc. 24, 32. τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ Act. 17, 16. — — ἐν βίβλῳ, ἐν τῷ βιβλίῳ *in libro*, ἐν τῇ κεφαλίδι βιβλίου *in volumine libri* Luc. 3, 4. 20, 42. Ioh. 20, 30. Act. 1, 20. 7, 42. Gal. 3, 10. Phil. 4, 3. Hebr. 10, 7. Apoc. 13, 8. 20, 12. 15. 21, 27. 22, 18. 19. τὰ ἐν αὐτῇ scil. τῇ προφητείᾳ Apoc. 1, 3. — ex breviloquentia ἐν c. dat. *scriptoris* legitur, ubi Lat. vel *apud* vel verbis: *in libro* utuntur [cf. Tursellin. de partic. lat. Vol. 1. p. 409. 2. p. 272.] ita ἐν Δαβίδ Hebr. 4, 7. ἐν τῷ ὡσηέ Rom. 9, 25. ἐν τοῖς προφήταις Ioh. 6, 45. Act. 13, 40. 24, 14. ἐν ἠλίᾳ *in narratione de Elia* Rom. 11, 2. — ἐν ταῖς γραφαῖς Matth. 21, 42. Luc. 24, 27. διηρμήνευεν — γραφαῖς pro: διηρμήνευεν αὐτοῖς τὰ περὶ αὐτοῦ ἐν ταῖς γραφαῖς Rom. 1, 2. ἐν αὐταῖς scil. ταῖς γραφαῖς Ioh. 5, 39. — ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς 1 Cor. 5, 9. 2 Cor. 7, 8. 2 Petr. 3, 16. — ἐν αἷς, ἐν αὐταῖς scil. ταῖς ἐπιστολαῖς 2 Petr. 3, 1. 16. ἐν τῷ νόμῳ Matth. 12, 5. 22, 36. Luc. 2, 23. 24. 24, 44. Ioh. 1, 46. 8, 5. 12. 10, 34. 15, 25. Rom. 2, 20. 1 Cor. 9, 9. 14, 21. ἐν τῷ ψαλμῷ Act. 13, 33. 35. Hebr. 5, 6. — — ἐν τοῖς ἀγγείοις Matth. 25, 4. ἐν ἐσόπτρῳ Iac. 1, 23. ἐν λίθοις 2 Cor. 3, 7. ἐν ὀθόνῃ Act. 10, 12. ἐν πλαξί 2 Cor. 3, 3 bis. ἐν τῷ ποτηρίῳ Apoc. 18, 6. — Luc. 19, 20. Apoc. 9, 25. 2 Cor. 4, 7. 11, 33.

cc) seq. dat. *pluralis* vel dat. nominis collectivi singulari numero positi, ubi de multitudine rerum vel personarum agitur, in quibus mediis *esse* aliquis vel *fieri*, *effici* aliquid vel *facere* aliquis aliquid dicitur aut cogitatur. Habent in talibus Latini *in*, *inter* [cf. Tursellin. 2. p. 252.], nostrates: *unter*. Cf. *Matth*. §. 577. *Fischer* 3. b. p. 137. *Passow* l. l. *Win*. p. 367. coll. *Ewald* p. 604. gr. min. p. 265. — Ita sq. dat. *rei*, ut ἐν αὐτοῖς scil. τοῖς κλάδοις Rom. 11, 17. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 499. ἐν οἷς 2 Petr. 3, 16. ἐν πρώτοις *in primis* i. e. *inter praecipua doctrinae capita* 1 Cor. 15, 3. (Xen. Oec. 4, 4. dolor *in maximis malis* ducitur Cic. de legg. 1, 11. 31. de Senect. 19, 71.) — sq. dat. *pers. plur.* post ἀκούεται 1 Cor. 5, 1 bis. ἀναζητέω Luc. 2, 44. ἀναστρέφομαι Eph. 2, 3. ἀναστροφὴν ἔχω 1 Petr. 2, 12. ἀτακτέω 2 Thess. 3, 7. αὐξάνομαι Col. 1, 6. βεβαιοῦμαι 1 Cor. 1, 6. βλασφημοῦμαι Rom. 2, 24. γίνομαι Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. addito praedicato μέγας Matth. 20, 26. Marc. 10, 43. οἷος 1 Thess. 1, 5. φανερός 1 Cor. 11, 19. γίνεταί τι, ut σχίσμα Ioh. 10, 19. φιλονεικία Luc. 22, 24. διδάσκω Act. 18, 11. quo l. coll. v. 8. ut Act. 26, 5. alii: ἐν αὐτοῖς explicant: *in urbe eorum*. δίδομαι Act. 4, 12. ὄνομα — ἀνθρώποις *nomen* — *quod datum*, *propositum sit inter homines*. Cf. *Win*. p. 195. *Id*. ep. P. ad Gal. p. 49. — διέρχομαι Act. 20, 25. ἐν οἷς διῆλθον i. e. *inter quos* *permeans versatus sum*. δυνατέω 2 Cor. 13, 3. ἐγείρομαι Matth. 11, 11. Luc. 7, 6. ἐγκατοικέω 2 Petr. 2, 8. εἰμί Matth. 27, 56. Ioh. 7, 12. 9, 16. 12, 35. Act. 2, 29. 7, 44. ἐν τοῖς πατράσιν. 12, 18. Rom. 1, 6. 12, 3. 1 Cor. 1, 10. 11. 3, 3. 6, 5. 11, 18. 19. 30. 2 Thess. 2, 10. 2 Petr. 2, 1. addito praedicato, ut ἄτιμος Marc. 6, 4. ἐλάχιστος Matth. 2, 6. ἐπίσημος Rom. 16, 7. εὐλογημένη scil. εἶ Luc. 1, 42. εὐωδία 2 Cor. 2, 15 bis. πρῶτος Matth. 20, 27. πρωτότοκος Rom. 8, 29. σοφός 1 Cor. 3, 18. τίμιος Hebr. 13, 4. φανερός Rom. 1, 19. 1 Tim. 4, 15. ἐν πᾶσιν *inter omnes*, alii: *in omnibus rebus*. Cf. *Win*. ep. P. ad Gal. p. 49. — οὕτως Matth. 20, 26. Marc. 10, 43. ἐκλέγεσθαι Act. 15, 7. cf. ad h. l. *Win*. p. 205. ἐνάρχομαι Phil. 1, 6. ἐνδοξάζομαι 2 Thess. 1, 10. ἐνεργέω Gal. 3, 5. Eph. 2, 2. Phil. 2, 3. cf. *Hölemann* ep. P. ad Phil. p. 169. — ἐνοικέω 2 Cor. 6, 16. Col. 3, 16. quo l. alii ἐν ὑμῖν explicant: *in animis vestris*. ἐξομολογοῦμαι Rom. 15, 9. ἕστηκα Act. 24, 21. εὐαγγελίζομαι Gal. 1, 16. Eph. 3, 8. ζάω Col. 3, 7. θαυμάζομαι 2 Thess. 1, 10. καλύπτω 2 Cor. 4, 3. καρπὸν ἔχω Rom. 1, 13 bis. καταριθμοῦμαι Act. 1, 17. κατεργάζομαι 2 Cor. 12, 12. κηρύσσω 1, 19. Gal. 2, 2. 1 Tim. 3, 16. κοπιάω 1 Thess. 5, 12. λαλέω 1 Cor. 2, 6. οἶδα 1 Cor. 2, 2. ὀνομάζομαι Eph. 5, 3. περιπατέω Ioh. 11, 54. Hebr. 13, 4. πληροφοροῦμαι Luc. 1, 1. ποιέω Ioh. 15, 24. Act. 15, 12. 21, 19. Hebr. 13, 21. σκηνόω Ioh. 1, 14. συζήτησιν ἔχω Act. 28, 29. συμπαρακαλοῦμαι Rom. 1, 12. τυφλόω 2 Cor. 4, 4. ὑπάρχω Luc. 9, 48. Act. 4, 34. 1 Cor. 11, 18. φαίνομαι Phil. 2, 15. φρονοῦμαι Phil. 2, 5. τοῦτο — φρονείσθω hoc enim *in vobis*, *inter vos*, *in coetu vestro* [cf. *Hölem*. l. l. p. 122 sq.] — *sentiatur*. (Diod. Sic. 11, 12. Lucian. Dial. Deor. 16, 3. Xen. Mem. 3, 6. 2. Thuc. 7, 67.) — ἐν ἑαυτοῖς, *inter se*, *inter nos*, *inter vos* [vid. ἑαυτοῦ], post εἶπον Matth. 21, 38. εἰρηνεύω 1 Thess. 5, 13. λέγω Luc. 7, 49. στενάζω Rom. 8, 23. ἐν ἀλλήλοις, *invicem*, *mutuo*, *unter einander*, *im Umgange mit einander* Marc. 9, 50. Ioh. 13, 35. Rom. 1, 24. 15, 5. — praecedente artic. οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν Act. 13, 26. ἡ ἐν ὑμῖν πύρωσις 1 Petr. 4, 12. — 5, 1. 2. — — sine artic. praecedente ἐν c. dat. adnectitur substantivis, adiect., pronominibus, ut indicetur, esse, fieri aliquid *inter* personas vel res, ut κίνδυνος ἐν ψευδαδέλφοις 2 Cor. 11, 26. κλῆρος, κληρονομία ἐν τοῖς ἁγίοις vel ἡγιασμένοις *ein Besitzthum unter den Heiligen* — *im Reiche Gottes* Act. 20, 32. 26, 18. Eph. 1, 18. (Eur. Hippol. 1294. ἐν τ' ἀγαθοῖς ἀνδράσιν οὔ σοι κτητὸν βιότου μέρος ἐστίν,) — μάχαι, πόλεμοι Iac. 4, 1. ὄνειδος Luc. 1, 25. πλοῦτος τῆς δόξης Col. 1, 27. χριστός ibid. ὑπακοὴ πίστεως — ἐν ἔθνεσιν Rom. 1, 5. οἱ δυνατοί Act. 25, 5. ὁ μείζων Luc. 22, 26. ταπεινός 2 Cor. 10, 1. τὶς *quidam* 1 Cor. 15, 12. 2 Thess. 3, 11. Iac. 5, 13. 14. 19. τίς *quis* Iac. 3, 13. — de verbis 1 Cor. 6, 2. ἐν ἡμῖν — κόσμος = *in consessu vestro* vel *coram vobis* [coll. Matth. 19, 28.] iudicatur ὁ κόσμος cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 99. et *Win*. p. 368. — — sq. dat. singul. nominis collectivi, ut ἐν τῷ γένει μου *inter populares meos* Gal. 1, 14. ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ Marc. 8, 38. ἐν τῷ ἔθνει μου Act. 26, 4. 10, 35. ἐν κόσμῳ i. e. *inter homines huius seculi* [vid. κόσμος] Col. 2, 20. ἐν πάσῃ κτίσει Col. 1, 23. ἐν τῷ λαῷ Matth. 4, 23. 26, 5. Act. 5, 12. 6, 8. 2 Petr. 2, 1. ἐν τῷ ὄχλῳ Ioh. 7, 43. Act. 21, 34. ἐν τῇ συγγενείᾳ Luc. 1, 61. ἐν τῇ συνοδίᾳ 2, 44. ἐν τῷ ἰσραήλ = *inter Israelitas* Matth. 8, 10. 9, 33. Luc. 2, 34. 4, 25. 27. 7, 9. —

b) refertur notio localis ad *vestitum*, *arma*, omnemque *splendorem externum*, ubi Lat. *in*, vel etiam participiis *indutus*, *circumvolutus*, *circumdatus*, *instructus* seq. ablat., nostrates: *in*, etiam *mit* utuntur. Cf. *Matth*. §. 577. *Fischer* 3. b. p. 138. *Win*. p. 367. coll. *Vig*. p. 610. 858. *Tursellin*. 2. p. 260. aa) seq. dat. nominis vestem, arma, splendorem externum indicantis, ita post vv. *induendi*, ut ἀμφιέννυμι Matth. 11, 8. Luc. 7, 27. περιβάλλω Apoc. 3, 5. 4, 4. ita לָבַשׁ et כָּסָה sq. בְּ Esth. 6, 8. 1 Regg. 1, 1. 11, 29. Cf. *Win*. p. 204 sq. — post γίνεσθαι Phil. 2, 6. ὑπάρχειν Luc. 7, 25. ἔρχεσθαι Matth. 7, 15. 16, 27. 25, 31. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. — Matth. 16, 28. quo l. ἐν τῇ βασ. αὐτοῦ concise pro: ἐν τῇ δόξῃ τῆς βασ. α. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 546. *de Wette* Ev. Matth. p. 145. — 1 Ioh. 4, 2. 2 Ioh. v. 2. in quibus l. ἰησοῦς χ. ἐληλυθὼς ἐν σαρκί est: *Iesus Chr. als im Fleische Erschienener*. Cf. *Lücke* Vol. 3. p. 169. *de Wette* p. 253. — κάθημαι Luc. 10, 13. μετανοεῖν Matth. 11, 21. ὀφθῆναι Luc. 9, 31. πέμπω Rom. 8, 3. ἐν ὁμοιώματι σαρκός i. e. *similitudine carnis indutus*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 96. — περιέρχεσθαι Hebr. 11, 37 bis. περιπατεῖν Marc. 12, 38. Apoc. 3, 4. φανεροῦσθαι Apoc. 16, 12. (Diod. Sic. 1, 12. Hdian. 2, 13. 5. Xen. Mem. 3, 11. 4.) — Eph. 2, 16. ἵνα — ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι *indutus corpore uno*. De huius vocab. ἑνί respiciente ad proxime praecedens ἀμφοτέρους vid. *Harless*. ep. P. ad Eph. p. 240 sq. Col. 1, 22. — ἐν c. dat. suo adnectitur substant., ut ἄγγελος Ioh. 20, 12. ἀνήρ Luc. 24, 4. Act. 1, 10. 10, 30. Iac. 2, 2. γυνή 1 Tim. 2, 9 bis. πρεσβύτις Tit. 2, 3. πτωχός Iac. 2, 2. σολομών Matth. 6, 29. Luc. 12, 27. — bb) sq. dat. rerum vel personarum, quibus vestis instar circumdatus est vel quas comites habet aliquis aut aliquid, ubi Lat. *in*, *inter*, vel comitatus notionem tenentes *cum*, nos: *in*, *unter*, *mit*, sq. dat. *pers.* post ἀπαντᾶν. Luc. 14, 31. ἔρχεσθαι Iud. v. 14. εἶναι Ioh. 11, 10. quo l. ἐν αὐτῷ = *in seiner Umgebung*, *mit ihm*, *um ihn*. — sq. dat. *rei*, ut ἀποκάλυψις apparitio ἐν πυρὶ φλογός 2 Thess. 1, 8. ἀσπάζεσθαι ἐν φιλήματι ἁγίῳ vel ἀγάπης Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. 1 Petr. 5, 14. ἐκτρέφειν Eph. 6, 4. αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου *comitem habentes disciplinam et admoni-*

tionem Domini i. e. memores disciplinae et admonitionis domini vel a domino profectae = παιδεύοντες καὶ νουθετοῦντες αὐτὰ ἐν κυρίῳ. ἔρχεσθαι ἐν πληρώματι εὐλογίας Rom. 15, 29. ἁγιάζειν Eph. 5, 26. ἐν ῥήματι i. e. unter Beifügung, in Begleitung einer Verheissung. ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ comitem habens, secum habens promissionem. στρατεύεσθαι 1 Tim. 1, 18. ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς [scil. ταῖς προφητείαις] — στρατείαν ut iis scil. vaticiniis, circumdatus — milites trop. pro: ut eorum memor milites. ἐν ὀνόματι ὅτι hoc nomine, quod, hoc titulo quod, unter dem Anführen dass = hac de causa, quod Marc. 9, 41. Cf. ad h. l. Fritzsche Ev. Marc. p. 391. — ὀνειδίζομαι ἐν ὀνόματι χρ. nomen Christi gerens i. e. eo quod Christi sum 1 Petr. 4, 14. — de forma, quam sumsit aliquid, von der Einkleidung 1 Cor. 2, 4. ὁ λόγος — δυνάμεως. — cc) sq. dat. nominis qualitatem, cognitionem, vires, auctoritatem indicantis, quibus instructus est aliquis, ubi Lat. instructus aliqua re, nos: versehen mit etwas [cf. Matth. l. l. Win. p. 367. Meyer ep. P. ad Cor. 1. p. 83.], ut ἐν αἰνίγματι in einem dunklen Wort i. e. in einer Offenbarung, welche noch keine volle Klarheit gewährt 1 Cor. 13, 12. cf. ad h. l. Meyer l. l. p. 222. Luc. 4. 14. δι' ἐμοῦ — ἐν δυνάμει σημείων — ἁγίου per me — instructum miraculorum patrandorum facultate et viribus Sp. divini Rom. 15, 19. ἐν ἐξουσίᾳ εἰμί = gravis sum Luc. 4, 32. ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ qua auctoritate instructus Matth. 21, 23. 24. 27. Marc. 11, 28. 29. 33. Luc. 20, 2. 8. Act. 4, 7. — Luc. 1, 17. 4, 36. ἐν χειρὶ ἀγγέλου i. e. angeli potestate instructus Act. 7, 35. (Xen. Cyr. 2, 3. 14. Mem. 3, 9. 2.) — ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [propr. den Namen Gottes führend = ein Verehrer Gottes, ita בּוֹא בְּשֵׁם יְהוָֹה als Verehrer Iehovas kommen Ps. 118, 26.] i. e. vel: den Namen Gottes brauchend, cum nominis Dei invocatione Iac. 5, 14. vel: als Gottesgesandter, als Gottes Bevollmächtigter, ita post ποιέω Ioh. 11, 25. ἔρχομαι 5, 43. in salutationibus Messiae Matth. 21, 9. 23, 39. Marc. 11, 9. Luc. 13, 35. 19, 38. Ioh. 12, 13. — ἐν τῷ ὀνόματι ι. χ. als Gesandter, als Bevollmächtigter J. C., auctoritate J. C., instructus Marc. 16, 17. Act. 3, 6. 4, 7. 10. 9, 27. 28. 10, 48. 16, 18. 1 Cor. 5, 4. 2 Thess. 3, 6. ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι suo nomine, ex opp. eius qui Dei auctoritate instructus est Ioh. 5, 43. ἐν ποίῳ ὀνόματι Act. 4, 7. — — dd) sq. dat. nominis, quo mentis animique indoles et sensus, quos comites habet aliquis in agendo vel patiendo indicantur, sic, ut modus, quo agit vel patitur aliquis aliquid, significetur [von der geistigen und sittlichen Sphäre, in der sich Jemand beim Handeln bewegt und aus deren Mitte gleichsam sein Handeln hervorgeht]. Utuntur Lat. in talibus vel simplici ablat., vel participio vel adverbio, nostrates: in, mit. Ita post ἀγαπᾶν Matth. 22, 37. 1 Ioh. 3, 18. ᾄδειν Col. 3, 16. ἀναστρέφεσθαι — ἐν σοφίᾳ — θεοῦ 2 Cor. 1, 12. γεννᾶσθαι Ioh. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις — ὅλος peccatis coopertus natus es, quantus quantus es, i. e. plurima tu peccata commisisti nondum natus. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. 1. p. 291. — γίνομαι 1 Thess. 1, 5 quater. διδάσκω et νουθετέω Col. 1, 28. 3, 16. ἑορτάζειν 1 Cor. 5, 8 bis. ἐπιποθεῖν Phil. 1, 8. ἐν σπλάγχνοις χριστοῦ sens. amplecti aliquem eodem, quo Iesus Chr., amore. ἐπιχορηγεῖν 2 Petr. 1, 5—8. ἔρχεσθαι 1 Cor. 4, 21. 2 Cor. 2, 1. 2 Petr. 3, 3. εὐαγγελίζομαι 1 Cor. 1, 17. οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου = ohne Redeweisheit, non instructus dicendi facultate, eloquentiae expers. ἔχειν 1 Tim. 3, 9. καταρτίζειν Gal. 6, 1. λατρεύειν Luc. 1, 75. 2 Tim. 1, 3. μανθάνειν 1 Tim. 2, 11. παρακαλεῖν 5, 2. ὑπακούειν Eph. 6, 5. Col. 3, 22. ὑποτάσσεσθαι 1 Petr. 2, 18. φέρειν Rom. 9, 22. 1 Thess. 2, 3. ἡ — παράκλησις ἡμῶν οὐκ [scil. ἦν] — ἐν δόλῳ i. e. cum fraude coniuncta. — ἐν c. dativo suo adnectitur substantivo, ut λόγος ἐν χάριτι i. e. sermo comitem habens χάριν Col. 4, 6. παρουσία 2 Thess. 2, 9 bis. ἡ ἐν φόβῳ ἁγνὴ ἀναστροφή 1 Petr. 3, 2. ἐν αὐτῇ [scil. τῇ προσευχῇ] ἐν εὐχαριστίᾳ cum gratiarum actione coniuncta Col. 2, 7. alii: in gratiis Deo agendis.

c) refertur notio localis ad negotia vel accipitur negotium, in quo versatus aliquis pro loco, in quo agit ille. Cf. Matth. l. l. Erf. ad Soph. OR. v. 561. Vig. p. 242. 617. Passow l. l. Win. p. 368. Bornem. schol. p. 29. coll. Tursellin. 2. p. 253. — Habent Lat. in talibus in, inter, nostrates. in, etiam an, bei. aa) sq. dat. nominis negotium, in quo est aliquis, indicantis, ut ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν in epulis caritatis vestris celebrandis vel cum habetis epulas vestras caritatis Iud. v. 12. ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν in prophetis trucidandis [vid. αἷμα] Matth. 23, 30. ἐν βρώσει — σαββάτων in rebus ad cibum, potionem — sabbata pertinentibus vel: si agitur de rebus ad cibum etc. pertinentibus Col. 2, 16. ἐν ταῖς δεήσεσι, ἐν δεήσει, ἐν τῇ προσευχῇ in precatione, in precibus faciendis Matth. 21, 22. Luc. 6, 12. Rom. 15, 30. Phil. 1, 4. Col. 4, 12. 2 Tim. 1, 3. ἐν αὐτῇ scil. τῇ προσευχῇ Col. 4, 2. ἐν τῇ διακονίᾳ vel in ministerio praestando Rom. 12, 7. vel in eleemosynis distribuendis Act. 6, 1. ἐν τῇ διδασκαλίᾳ in docendo Rom. 12, 8. 1 Tim. 5, 17. Tit. 2, 7. ἐν τ. διδαχῇ αὐτοῦ in doctrina sua exponenda, inter dicendum Marc. 4, 2. 12, 38. ἐν δικαιοσύνῃ i. e. annuntians integritatem vel ἀποκαλύπτων δικαιοσύνην ἐκ πίστεως Rom. 2, 28 coll. 1, 17. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. 2. p. 349 sqq. ἐν τῷ ἐλαύνειν in remigando Marc. 6, 48. ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις bei Wahrnehmung dieser Drangsale Eph. 3, 13. 1 Thess. 3, 3. ἐν τῷ κρίνεσθαί σε in iudicio tuo i. e. cum in ius vocaris Rom. 3, 4. ἐν λόγῳ in dicendo, in sermone, dum loquitur Matth. 22, 15. Cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 658. alii: per verba. — Iac. 3, 2. cf. ad h. l. Theile ep. Iac. p. 172. ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ in verbis faciendis et in factis peragendis Col. 3, 17. ἐν μυστηρίῳ i. e. dum arcana tradimus 1 Cor. 2, 7. Cf. Meyer ad h. l. — ἐν λόγοις ἱκανοῖς = multa verba faciens Luc. 23, 9. ἐν οἷς ἀγνοοῦσι i. e. cum agitur de rebus, quas ignorant 2 Petr. 2, 12. ἐν τῇ παρακλήσει in hortando vel consolando scil. ἔστω, μενέτω Rom. 12, 8. ἐν τῷ πράγματι in negotio tractando 1 Thess. 4, 6. — ἐν τοῖς ἐμοῖς in rebus meis, i. e. si de meis rebus agitur, in meinen Angelegenheiten Matth. 20, 15. ἐν τοῖς σαρκικοῖς si agitur de rebus ad τὴν σάρκα spectantibus Rom. 15, 27. ἐν πᾶσι in omni, quod tractatur, negotio, in quavis re 2 Cor. 11, 6. Tit. 2, 9. 1 Tim. 4, 15. 2 Tim. 2, 7. 4, 5. ἐν οἷς in quibus scil. dum occupor Act. 24, 18 coll. v. 17. 26, 12 coll. v. 10. ἐν τούτῳ in hac re iudicanda, consideranda Ioh. 4, 37. 1 Cor. 11, 21. 2 Cor. 8, 10. ἐν ᾧ in quo, in qua re facienda Rom. 2, 1. 1 Petr. 2, 12. 3, 16. per attract. pro: ἐν τούτῳ ὅ Rom. 14, 22. ἐν ᾧ ἂν in quacunque re tractanda Rom. 16, 2. — ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ qui fortunavit nos in largiendis cuiusvis generis bonis Eph. 1, 3. cf. de hebraismi vestigiis in hac formula obviis Win. p. 315. — ἐν τῷ εὐαγγελίῳ in doctrina laeta tradenda vel operam navans doctrinae laetae tradendae, in, bei Verkünd. des Evangelii Rom. 1, 9. 1 Cor. 9, 18. 2 Cor. 8, 18. 10, 14. Phil. 4, 3. ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου pro: in veritatis tuae professione i. e. veritatem tuam profitentes vel veritati tuae addicti Ioh. 17, 17. cf. de Wette Ev. Ioh. p. 183. — ἐν ὑπομνήσει i. e. ὑπομιμνήσκων 2 Petr. 1, 13. 3, 1. — Eph. 2, 15. τὸν νόμον — ἐν δόγμασι καταργήσας legem abrogavit in placitis abrogandis vel: dum placita abrogaret, er hob das Gesetz auf, indem er die Form, in der es auftrat und vorhanden war, aufhob. Cf. ad h. l. Harless. p. 232 sqq. Win. p. 196 sq. — δικαιοῦμαι ἐν νόμῳ dum legi obtempero, legis studio Act. 13, 39. Gal. 3, 11. 5, 4. — συνθάπτομαι Col. 2, 12. ἐν τῷ βαπτίσματι dum baptismum subeo. — ἐν ᾧ scil. τῷ εὐαγγελίῳ 2 Tim. 2, 9. Eph. 6, 20. vid. tamen ad h. l. Harless. ep. P. ad. Eph. p. 568. αἰτοῦμαί τι vel πέμπω τινα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ rogo aliquid, mitto aliquem in rebus ad nomen et opus J. C. pertinentibus Ioh. 14, 13. 14. 26. 15, 16. 16, 23. 24. 26. (Xen. Cyr. 1, 6. 44.) — — post adiect., substant. et verba, quibus indicatur, qualis appareat vel qualem se praestet aliquis in negotio aliquo tractando, ut ἄδικος, πιστός ἔν τινι, iniustus, fidelis in administranda aliqua re Luc. 16, 10 quater. v. 11. 12. 19, 17. 1 Tim. 3, 11. Hebr. 3, 2. 5. δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ in agendo et dicendo Luc. 24, 19. Act. 7, 22. ἰσχυρὸς ἐν πολέμῳ Hebr. 11, 34. μακάριος — ἐν τῇ ποιήσει σου i. e. in, bei seinem Gehorsam gegen das Gesetz Iac. 1, 25. Cf. Theile in ep. Iac. p. 81. σπουδαῖος ἐν πολλοῖς in multis rebus agendis 2 Cor. 8, 22. συνεργὸς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ in doctrina laeta exponenda 1 Thess. 3, 2. παράκλησις — ἐνεργουμένη ἐν ὑπομονῇ — παθημάτων consolatio — efficacem se praebens in malis constanter perferendis 2 Cor. 1, 6. ἐνδυναμοῦμαι fortem me praesto ἐν τῇ χάριτι in munere, quod gratia div. demandavit, administrando 2 Tim. 2, 1. ματαιοῦμαι [= μάταιος εἰμί] ἐν τοῖς διαλογισμοῖς μου i. e. dum mea cogitata sequor Rom. 1, 21. μένω vel ἐμμένω = con-

stans sum ἐν τῇ διδαχῇ in doctrina profitenda et sequenda Ioh. 8, 31. 2 Ioh. v. 9 bis. *ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις* Gal. 3, 10. *ἐν τῇ διαθήκῃ in foedere servando* Hebr. 8, 9. *περισσεύω — περισσός εἰμι ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου in opere domini adiuvando, continuando* 1 Cor. 15, 58. *τολμάω ἔν τινι* audacem me gero *in agenda aliqua re* 2 Cor. 11, 21. (ita in apud Cic. de rep. 3, 16. qui minime sunt in disserendo mali — non sunt in disputando vafri. Vellej. Paterc. 2, 25. 4. aquae salubritate in medendisque corporibus nobiles. Cf. *Tursell.* l. l. 2. p. 276.) — — bb) seq. dativo nominis vel virtutem, in qua colenda et exercenda, vel vitium, in quo committendo versatus aliquis, indicantis, ita *εἰμὶ ἔν τινι = omnis sum in aliqua re* 1 Tim. 4, 15 coll. v. 12, 13. — Rom. 14, 18. *ὁ γὰρ — χριστῷ* pro: *ὁ γὰρ ἐν τούτοις ἂν δουλεύει τῷ χριστῷ. ζῆν ἐν πίστει omnis sum in fide* i. e. *omnis vita mea consecrata est τῇ πίστει* Gal. 2, 20. *ἑνότης πνεύματος ἐν — εἰρήνης* animorum consensus *in pacis vinculo servando occupatus* Eph. 4, 3. Col. 3, 23 bis. (Ael. V. H. 4, 8. 9, 4. Xen. Cyr. 8, 1. 1. Plato Phaedon. §. 2. et omnis in hoc sum Hor. ep. 1, 1. 1. vivere in litteris Cic. ad Famil. 9, 26.) — ex hebr. dicendi ratione *πορεύεσθαι ἐν δικαιώμασι — κυρίου* pro: *incedere in tramite, quam praescribunt domini praecepta* i. e. *vitam componere ad praecepta domini* Luc. 1, 6. vid. *πορεύομαι.* — post *γίνομαι* 1 Thess. 2, 5 bis. *δαπανᾶν* Iac. 4, 3. *ἐν ταῖς ἡδοναῖς* in libidinibus explendis. *καταλαμβάνειν* Ioh. 8, 3. *προλαμβάνεσθαι* Gal. 6, 1. *ἐντρυφᾶν* 2 Petr. 2, 13. *ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν dum versantur in fraudibus suis* 2 Petr. 2, 13. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp.* 1 Petr. 4, 19. *παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ* scil. *οὔσας recte factis operam navantes.* 1 Cor. 2, 13. *ἃ — λαλοῦμεν, οὐκ ἐν — λόγοις* i. e. *οὐ γινόμενοι* vel *ὄντες ἐ. λ.* bis. Rom. 12, 21. *νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ in benefaciendo occupatus* = benefaciens vince *τὸ κακόν. καυχᾶσθαι* Iac. 4, 16. *ἐν ταῖς — ὑμῶν bei euern Grosssprechereien.* — post adiect., substant. et verba, quibus indicatur, qualis appareat vel qualem se praebeat aliquis in aliqua re, ut *ἅγιος ἐν — ἀναστροφῇ in omni vitae ratione instituenda* 1 Petr. 1, 15. *σύνεσίς τινος ἔν τινι* intelligentia alicuius *apparens in exponenda aliqua re* Eph. 3, 3. *τύπος γίνομαι* 1 Tim. 4, 12 sexies. *παιδεία* 2 Tim. 3, 16. *ἡ ἐν δικαιοσύνῃ quae versatur in probitatis studio excitando vel adiuvando. παῤῥησία ἐν πίστει* libertas *in fide praedicanda* 1 Tim. 3, 13. *ἀγρυπνέω* vigil sum Eph. 6, 18. *ἐν — δεήσει in perseverantia et precibus* i. e. *in precibus assidue faciendis. καρποφορῶν, αὐξανόμενος* Col. 1, 10. *ζηλοῦσθαι* ambiri *ἐν καλῷ in honesto peragendo* Gal. 4, 18. *καταρτίζω, στηρίζω, τηρέω τινα* efficio, curo ut perfectus, constans, firmus sit aliquis *ἔν τινι in aliqua re*, ut *ἐν — ἔργῳ ἀγαθῷ in recte factis peragendis* 2 Thess. 2, 17. Hebr. 13, 21. *ἐν τῷ ὀνόματί σου* i. e. *in nomine tuo profitendo, colendo, illustrando* Ioh. 17, 11. 12. *προσδοκῶ τι* exspecto aliquid *ἐν — εὐσεβείαις* i. e. *operam navans vitae honestae et virtutis studio* 2 Petr. 3, 12. *ἄσπιλος — εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ concordiae operam navans* 2 Petr. 3, 19? — — cc) seq. dat. personae, ut *ὁμολογέω ἔν τινι* testimonium edo *in aliquo* i. e. *in rebus alicuius, cum agitur de causa vel de rebus alicuius* Matth. 10, 32 bis. Luc. 12, 8. Sensus: *ich bekenne mich zu Jemandem* entweder *als meinem Lehrer* oder *als meinem Schüler.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 386. *ἀποροῦμαι* Gal. 4, 20. *ἐν ὑμῖν in vobis* i. e. *in iudicandis et tractandis vobis*, sens. *in Bezug auf euch.*

d) refertur notio localis ad *statum*, in quo versatur aliquis vel aliquid, ubi Lat. *in*, vel participiis vel etiam particulis: *cum, dum, si*, nostrates: *in*, etiam *an, bei, unter*, utuntur. Cf. *Matth.* §. 577. *Passow* l. l. *Win.* p. 368. 334. coll. Tursellin. l. l. Vol. 2. p. 256. 258. 263.

aa) seq. dat. nominis statum *externum* alicuius indicantis. Ita post vv. quibus *esse, manere, se habere, servari* dicitur aliquis vel aliquid *ἔν τινι*, ut *ἐν ἀσθενείᾳ* Ioh. 5, 5. *ἐν βάρει* 1 Thess. 2, 7. *ἐν βασάνῳ* Luc. 16, 23. *ἐν εἰρήνῃ* 11, 21. *ἐν ἔχθρᾳ* 23, 12. *ἐν ζωῇ* Rom. 5, 17. *βασιλεύσουσι = viventes* [contextum si spectaveris: *vita perenni donati*] *regnabunt.* Cf. *Käuffer* de bibl. *ζωῆς αἰων.* notione p. 73. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 337. — *ἐν τῷ θανάτῳ* 1 Ioh. 3, 14. *ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι* Luc. 23, 40. *ἐν οἷς* i. e. *in welchen Lagen, Umständen, Verhältnissen* Phil. 4, 11. (ita *ἐν οἷς* Arrian. diss. ep. 1, 22. Isocrat. ad Philipp. c. 29.) — *ἐν παραβάσει* 1 Tim. 2, 14. *ἐν παῤῥησίᾳ* Ioh. 7, 4. *ἐν τῷ περισσεύειν* Luc. 12, 15. *οὐκ — αὐτῷ* i. e. *non in abundantia* divitiarum *cuiquam vita est* vel paratur *ex opibus eius = non, si quis abunde habet, vita ei est* — paratur, sustentatur — *ex opibus*, quas abunde habet. Cf. *Käuffer* l. l. p. 19 sq. *ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς* 1 Petr. 1, 6. — *ἐν ῥύσει αἵματος* Luc. 8, 43. — *ζῆν ἐν σαρκί* Gal. 2, 12. Phil. 1, 22. 24. *ἀδελφὸς — ἐν σαρκί* i. e. *quatenus indutus est corpore, quod carne constat — quatenus homo est mortalis* Philem. v. 16. — *ἐν σώματι* 2 Cor. 12, 2. 3. Hebr. 13, 3. [Porphyr. de abstin. 1, 38. *ἐν σώματι.*) — *ἐν ταύτῃ* scil. *κλήσει* 1 Cor. 7, 20. *ἐν τρυφῇ* Luc. 7, 25. *ἐν ᾧ in quo* scil. statu 1 Cor. 7, 24. (Xen. An. 2, 5. 38. Cyr. 1, 6. 20.) — abest interdum *ὤν* facile cogitatione addendum, ut 2 Cor. 11, 23 quater. v. 27 quinquies. Gal. 6, 6. *κοινωνείτω — τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς* pro: *κοινωνείτω — πᾶσιν, ἐν οἷς ἐστι, ἀγαθοῖς* Gal. 6, 6.? Col. 3, 15. *εἰς ἣν — ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι als Glieder Eines Leibes, dum unum corpus efficitis.* Interdum *ἐν* c. subst. periphrasin facit adiectivi substantivo cognati [cf. *Win.* p. 400.], ut *εἰμὶ ἐν ἀκροβυστίᾳ = praeputiatus sum*, in descriptione hominis pagani Rom. 4, 10. *ἐν δόξῃ — ἔνδοξος* 2 Cor. 3, 7. 8. *ἐν ἡσυχίᾳ* 1 Tim. 2, 12. *ἐν περιτομῇ* i. e. *Iudaeus* Rom. 4, 10. *ἐν ὑπεροχῇ* 1 Tim. 2, 2. (*ἐν ὀρφανίᾳ, ἐν νεότητι* Hdian. 1, 3. 8. *ἐν νόσῳ* Xen. Mem. 3, 3. 9. ita in vitio esse pro: vitiosum esse Cic. Offic. 1, 7. 23.) — praecod. artic., ut Rom. 2, 29. *ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, ἰουδαῖος* pro: *ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖος, ἰουδαῖός ἐστι qui in occulto* [i. e. animo] *Iudaeus est, is vere Iudaeus est* vel *is nomine Iudaei dignus est.* Ibid. *οὐ γὰρ — ἐστιν* i. e. *οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ ἰουδαῖος ὤν, ἰουδαῖός ἐστιν*, non is, *qui in conspectu hominum Iudaeus est, Iudaei nomine dignus est.* v. 28. *οὐδὲ ἡ ἐν τ. φ. — περιτομή* pro: *οὐδὲ ἡ ἐ. τ. φ. περιτομή, περιτομή neque quae palam* vel *in carne est circumcisio, circumcisio est suo nomine digna* v 29. Cf. *Fritzsche* P. ad Rom. 1. p. 141. — *ἡ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστις* i. e. *das im Zustande der Vorhaut bewiesene Gottvertrauen* Rom. 4, 11. 12. *οἱ ἐν πάσῃ θλίψει die in irgend einer Noth sich Befindenden* 2 Cor. 1, 4. *οἱ ἐν τῷ νόμῳ, qui sunt in disciplina legis mos., qui sequuntur leg. mos.* i. e. *Iudaei* Rom. 3, 19. — post vv. quibus *facere, pati* aliquis aliquid dicitur in statu aliquo vel dum in hac vel illa versatur conditione, ut *ἐν ἁλύσει* Eph. 6, 20. *ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος* v. 19. Vid. *ἄνοιξις.* — *ἐν ἀφέσει im Zustande der Freiheit, als Entlassener* Luc. 4, 9. — ita pro חָפְשִׁים Ies. 58, 6. *ἔχειν τὸν θεὸν ἐν ἐπιγνώσει habere* vel *tenere Deum in cognitione = perseverare in cognitione Dei* Rom. 1, 28. cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 81. — *συνειληφέναι ἐν γήρει αὐτῆς* Luc. 1, 36. — Rom. 8, 36. *ἐν τούτοις — ὑπερνικῶμεν in his omnibus* [scil. malis ante memoratis] *magnopere vincimus.* (ita *ἐν πᾶσι τούτοις* Ael. V. H. 1, 24.) — *ἐν τούτῳ in hac conditione, ἐν ᾧ in qua conditione* 1 Cor. 7, 18. 20. 24. *καταισχύνομαι* Phil. 1, 20. *ἐν οὐδενὶ in nulla rerum conditione* scil. *οὔτε διὰ θανάτου οὔτε διὰ ζωῆς.* Alii: *εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χριστὸς καταγγέλλεται* coll. v. 18. Cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 69 sq. — *λαλεῖν — ἐν προφητείᾳ, ἐν διδαχῇ als Prophet, als Lehrer* 1 Cor. 4, 6. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 228. — 1 Cor. 15, 42. 43. *σπείρεται* [scil. *ὃ σπείρεται* was gesäet wird, das] *wird gesäet ἐν φθορᾷ — ἐν ἀτιμίᾳ — ἐν ἀσθενείᾳ im Zustande der Verwesung, der Unehre, der Kraftlosigkeit.* Ibid. *ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ, ἐν δόξῃ, ἐν δυνάμει.* 2 Cor. 6, 3. *ἐν μηδενὶ in nulla, qua versaris, conditione.* 6, 4. 5 sexies. 8, 2. *ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως unter vielen durch Leiden über sie verhängten Prüfungen* 10, 2. 6. *ἐν ἑτοίμῳ ἔχω = paratus sum.* Gal. 6, 12. 1 Thess. 1, 6. *ἐν θλίψει πολλῇ unter vielen Drangsalen.* 2, 2. 2 Thess. 3, 8. — Philem. v. 13. *ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου in vinculis, in quae conjecit me doctrina laeta.* Cf. *Win.* p. 173. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 273. — *ὃν ἐγέννησα — ἐν τοῖς δεσμοῖς μου* i. e. *vinctus, captivus.* 1 Petr. 4, 2. Apoc. 1, 16. vid. de h. l. *δύναμις.* — *ζωοποιοῦμαι* 1 Cor. 15, 23. *ἕκαστος — τάγματι in eo, quo collocatus est, ordine, jeder in* oder *unter seiner Abtheilung.* Luc. 1, 8. *ἐν τῇ τάξει — αὐτοῦ in der Abtheilung seiner Priesterclasse, als Mitglied seiner Classe* i. e. *tempore, quo suae erat classis, sacris operari.* De verbis 1 Ioh. 5, 6. *ἐν τῷ ὕδατι — ἐν αἵματι* alternantibus cum *δι' ὕδατος καὶ αἵματος* vid. sub *διά* p. 96 med. observata. (ita in strepitu Cic. ad Attic. 13, 4. 8. in lacrimis Propert. 1, 16. 32.) — hinc: *ἐν τούτῳ, ἐν τοῖς τοιαύτοις, in hoc rerum statu, unter*

diesen Umständen, *quae cum ita sint* Ioh. 16, 30. Act. 24, 16. 1 Cor. 7, 15. 1 Ioh. 4, 2. ἐν τούτῳ τῷ μέρει vel ἐν τῷ μέρει τούτῳ *in hac*, de qua agitur, *re*, *in dieser Beziehung* 2 Cor. 3, 10. 9, 3. 1 Petr. 4, 16. — ἐν ᾧ *in qua re*, i. e. *in qua rerum conditione* = *quae cum ita sint* Hebr. 2, 18. 6, 17. 1 Petr. 1, 6. 4, 4. Cf. *Win.* p. 370. coll. tamen *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 93 sq. 1. p. 94. — ἐν οἷς *in quibus* scil. iuramento et promissione i. e. *cum locum habuerit et iuramentum et promissio* Hebr. 6, 18. ἐν παντί, ἐν πᾶσι *in quavis rerum conditione*, *in jeder Beziehung* [alii: *ubique*, alii: *quovis tempore*] 2 Cor. 6, 4. 7, 11. 16. 9, 8. 11, 6. Eph. 1, 23. 5, 24. 2 Tim. 2, 7. 4, 5. Tit. 2, 9. 10. Col. 3, 11. Hebr. 13, 18. 1 Petr. 4, 11. Cf. *Harless.* l. l. p. 133. ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι *in allen und jeden Verhältnissen des Lebens* Phil. 4, 12. ἐν παντὶ τρόπῳ *in quavis vitae conditione*, *bei jeder Schicksalswendung* 2 Thess. 3, 16. — iungitur cum substant., ut indicet fuisse aliquem aliquid vel locum habuisse aliquid in statu aliquo, ut συγκοινωνός, ὑπομονὴ ἐν τῇ θλίψει 2 Thess. 1, 4. Apoc. 1, 9. — — Interdum ita ἐν cum nomine suo iungitur c. verbo, ut adverbiascat, ut ἐν ἀδικίᾳ *improbe* i. e. *improbe facto* Rom. 1, 18. ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ = *quam fieri potest tutissime* Act. 5, 23. ἐν δόξῃ Phil. 4, 19. 1 Tim. 3, 16. ἐν εἰρήνῃ Act. 16, 36. Iac. 2, 16. ἐν παραβολῇ Hebr. 11, 19. ἐν τάχει Luc. 18, 8. Act. 12, 7. 22, 18. 25, 4. Rom. 16, 20. Apoc. 1, 1. 22, 6. — Col. 2, 1. ὅσοι — τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί = *wie ich leib' und lebe*. — post vv. qualitatem designantia, ut indicetur status, in quo appareat illa qualitas aut ad quem spectat illa: habent Lat. in talibus *in*, etiam ablat. simplicem, nostrates: *in*, *an*, *in Bezug auf*. Ita post διαφέρω = praesto, superior sum ἐν δόξῃ 1 Cor. 15, 41. εὐπροσωπέω formosus sum. ἐν σαρκί *in carne* trop. pro: *commendo me rebus externis* Gal. 6, 12. προβεβηκέναι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ [ad normam hebr. בוא בַּיָּמִים Gen. 18, 11.] *provectum esse aetate*, *ins Alter gekommen seyn*, *in den Jahren vorgerückt seyn* Luc. 1, 7. 18. 2, 36. (ita in corpore pingendo praestare aliis Cic. de invent. 1, 1.) —

bb) seq. dat. nominis statum *internum*, in quo versatur aliquis vel animi indolem, sensusque bonos aut malos indicantis, quibus regitur aut in quibus servatur aliquis, ut γίνεσθαι, ἰδεῖν τι ἐν ἐκστάσει Act. 11, 5. 22, 17. ἐν ὁράματι Act. 9, 10. 12. 10, 3. ἐν ὁράσει Apoc. 9, 17. αἱ — ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ἐπιθυμίαι 1 Petr. 1, 14. ἀποθνήσκειν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ioh. 8, 21. 24. — εἶναι, ἀναστρέφεσθαι, διάγειν, μένειν, περιπατεῖν, στήκειν ἐν ἁγιασμῷ 1 Tim. 2, 15. ἐν ἀγάπῃ Eph. 5, 2. 1 Tim. 2, 15. 1 Ioh. 4, 16. ἐν τῇ ἀγάπῃ τινός *im Besitz der Liebe Jemandes* Ioh. 15, 10. ἐν ἀληθείᾳ 2 Ioh. v. 4. 3 Ioh. v. 3. 4. ἐν ταῖς ἁμαρτίαις 1 Cor. 15, 17. Col. 2, 13. ἐν αἷς scil. ἁμαρτίαις Eph. 2, 2. ἐν ἁπλότητι θεοῦ 2 Cor. 1, 12. ἐν αὐτοῖς scil. ἔργοις ἀγαθοῖς Eph. 2, 10. ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις v. 3. ἐν εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι 1 Tim. 2, 2. ἐν καινότητι ζωῆς Rom. 6, 4. ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ Tit. 3, 3. ἐν ματαιότητι Eph. 4, 17. ἐν τῇ πίστει 1 Cor. 16, 13. 2 Cor. 13, 5. 1 Tim. 2, 15. ἐν ἑνὶ πνεύματι *in animorum concordia* Phil. 1, 27. ἐν πανουργίᾳ 2 Cor. 4, 2. ἐν πλάνῃ 2 Petr. 2, 18. ἐν οἷς [scil. vitiis ante memoratis] Col. 3, 7. coll. v. 5. ἐν σκότει vel ἐν τῷ σκότει 1 Ioh. 1, 6. 1 Thess. 5, 4. ἐν τῇ σκοτίᾳ Ioh. 8, 12. 12, 35. 1 Ioh. 2, 9. 10. ἐν τῷ φωτί 1 Ioh. 1, 7 bis. 2, 9. 10. — ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ Gal. 1, 13. ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τινος Act. 5, 4. — Rom. 15, 13. ἐν δυνάμει πνεύματος scil. ὄντας. Eph. 1, 17. ἵνα ὁ θεὸς — δώῃ ὑμῖν — ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ i. e. *bei seiner Erkenntniss*, sensus: *vi cognitionis suae*. Cf. *Harless* ad h. l. p. 97. — ἐν τῇ ἀνοχῇ αὐτοῦ *in sua indulgentia* Rom. 3, 26. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Vol. 1. p. 200. ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν 2 Petr. 2, 12. — τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους = οὓς φρουρεῖ ὁ θεὸς ἐν δυνάμει αὐτοῦ 1 Petr. 1, 5. ἐν δικαιοσύνῃ θεοῦ 2 Petr. 1, 1. — δουλεύειν [= δοῦλον εἶναι Rom. 7, 6. ἐν καινότητι πνεύματος i. e. *cum spiritus novitatem habeamus et sequamur*. Cf. *Fritzsche* ad h. l. Vol. 2. p. 21. — post vv. quibus *facere*, *pati* dicitur aliquis aliquid, dum versatur in hac vel illa conditione, ut ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ i. e. *als Augendiener*, ὀφθαλμόδουλος Col. 3, 22. ἐν ἁπλότητι καρδίας ibid. Act. 2, 46. ἐν ἀπιστίᾳ 1 Tim. 1, 13. ἐν ἀποκαλύψει, ἐν γνώσει = ἀποκάλυψιν, γνῶσιν ἔχων 1 Cor. 14, 16. cf. ad h. l. *Meyer* p. 228. ἐν ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ τίθεμαί τι *repositum habeo aliquid in mea potestate* i. e. *volui*, *ut non nisi a meo arbitrio pendeat aliquid* Act. 1, 7. ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν, ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν *bei ihren Begierden*, *libidinibus suis indulgentes* Rom. 1, 24. 27. — ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ *inmitten der Weisheit Gottes*, *bei den* in der Natur und Offenbarung *vorhandenen Spuren der Weisheit Gottes* = *quamvis haberent documenta sapientiae div.* ubivis obvia 1 Cor. 1, 21. ἐν πολλῷ ἀγῶνι 1 Thess. 2, 5. ἐν ἀγαλλιάσει Act. 2, 46. ἐν ἀσθενείᾳ, ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ 1 Cor. 2, 3. ἐν χαρᾷ Rom. 15, 32. ἐν φόβῳ χριστοῦ Eph. 5, 21. ἐν οἷς scil. σπλάγχνοις ἐλέους Luc. 1, 78. — ἐν ὑπομονῇ — δυνάμει θεοῦ *dum exhibemus constantiam multam* — *castitatem* — *vim divinam* 2 Cor. 6, 4. 6. 7. 12, 12. — ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει καυχήσεως *dum hac utor confidentia gloriationis* 9, 4. 11, 17. ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν i. e. *cum sunt in calliditate sua* 1 Cor. 3, 21. cf. *Meyer* ad h. l. 2 Cor. 11, 3. ἐν ᾗ scil. χάριτι *in qua* benevolentia i. e. *qua benevolentia ductus* Eph. 1, 6. 1 Thess. 4, 4 et 5. κτάομαί τι ἐν ἁγιασμῷ — ἐπιθυμίας [dum sum in sanctitate — libidinis i. e.] *dum operam do sanctitati et honestati neque affectui libidinoso indulgeo.* ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας *dum obedientia praestatur verae doctrinae* 1 Petr. 1, 22. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν *dum manebitis in constantia vestra* Luc. 21, 19. 1 Tim. 2, 11. ἐν πάσῃ ὑποταγῇ = ὑποτασσομένη ὡς μάλιστα, 2 Tim. 4, 2. ἐν πάσῃ — διδαχῇ i. e. μακροθυμῶν ὡς μάλιστα καὶ διδάσκων. Hebr. 4, 11. ἵνα μὴ — ἀπειθείας *ne quis cadat idem praebens* τῆς ἀπειθείας *exemplum*. Iac. 2, 1. μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν i. e. μὴ προσωποληπτοῦντες ἔχετε κλ. — ἐν πλεονεξίᾳ = πλεονεκτῶν Eph. 4, 19. 2 Petr. 2, 3. πορεύομαι ἐν ἀσελγείαις vel ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ *dum libidinibus indulgeo*, *dum foedas cupiditates animo concepi* 1 Petr. 4, 3. 2 Petr. 2, 10. — formula notanda: γίνεσθαι ἐν ἑαυτῷ, *zu sich kommen*, *in sua potestate esse*, *sui compotem esse* Act. 12, 11. (Pol. 1, 40. 8. Xen. An. 1, 5. 17.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. 858. *Matth.* §. 577. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 32. ex breviloquentia infra sub no. IV. notata καλεῖν τινα ἐν ἁγιασμῷ, ἐν εἰρήνῃ, ἐν μιᾷ ἐλπίδι 1 Cor. 7, 15. Eph. 4, 4. 1 Thess. 4, 7. cf. *Win.* p. 393. Aliter *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 123. — articulo praeced. οἱ ἐν σκότει Rom. 2, 19. — ἐν c. nomine suo ita suspensum est a substantivis, ut faciat periphrasin adiectivi nomini suo cognati [cf. *Win.* p. 399.], articulo praecedente, ut ἔργα τὰ ἐν δικαιοσύνῃ = δίκαια Tit. 3, 5. ἡ ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφή = *vita libidinosa* 2 Petr. 2, 7. δικαιοσύνη ἡ ἐν νόμῳ = δ. νομιμή i. e. *probitas quae legis mos. observatione paratur* Phil. 3, 6. — abest artic. ante praepos., ut διδάσκαλος ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ 1 Tim. 2, 7. κόσμος ἐν ἐπιθυμίᾳ 2 Petr. 1, 4. προσαγωγὴ ἐν πεποιθήσει *aditus confidens* Eph. 3, 12. ἐνεργεία ἐν μέτρῳ *abgemessene*, *verhältnissmässige Wirksamkeit* Eph. 4, 16. τέκνα — ἐν ὑποταγῇ *liberi obedientes* 1 Tim. 3, 4. οἱ φιλοῦντες ἡμᾶς ἐν πίστει = *amici nostri fidei socii* Tit. 3, 15. — ἐν c. substant. suo suspensum a verbo *circumscribit adverbium* [Cf. *Win.* p. 400.], ut ἐν ἀγάπῃ *in Liebe*, *liebevoll* 1 Cor. 16, 14. Eph. 1, 4. 4, 2. ἐν ἀληθείᾳ Matth. 22, 16. Ioh. 17, 19. 2 Cor. 7, 4. Col. 1, 6. 2 Ioh. v. 1. ἐν ἁπλότητι Rom. 12, 8. ἐν ἀφθαρσίᾳ Eph. 6, 24. Vid. ἀφθαρσία. — ἐν ἀφροσύνῃ 2 Cor. 11, 17. 21. ἐν δικαιοσύνῃ Act. 17, 31. Apoc. 19, 11. ἐν δυνάμει Marc. 9, 1. Rom. 1, 4. Col. 1, 29. 2 Thess. 1, 11. ἐν εἰρήνῃ i. e. vel animo tranquillo Luc. 2, 30. vel: in Eintracht 1 Cor. 16, 11. ἐν ἐκτενείᾳ Act. 26, 7. ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει *mächtig und kräftig* Luc. 4, 36. ἐν ἐπιθυμίᾳ πολλῇ 2 Thess. 2, 17. ἐν ἱλαρότητι Rom. 12, 8. ἐν ἰσχύϊ Apoc. 18, 2. ἐν παῤῥησίᾳ i. e. vel: *freimüthig* Eph. 6, 19. ἐν πάσῃ π. Phil. 1, 20. vel: *palam* Col. 2, 15. ἐν πρᾳότητι, ἐν πρᾳΰτητι 2 Tim. 2, 21. Iac. 1, 21. ἐν σοφίᾳ Col. 4, 5. ἐν πάσῃ σ. = σοφῶς ὡς μάλιστα Col. 1, 28. 3, 16. ἐν σπουδῇ Rom. 12, 8. ἐν ὑπομονῇ *constanter* Luc. 8, 15. ἐν χάριτι = χαριέντως 2 Thess. 2, 16. vel: *gratiose*, *benigne* Gal. 1, 6. quo l. alii ἐν χάριτι χριστοῦ explicant: *per Christi gratiam*. (Diod. Sic. 3, 28. Thuc. 1, 90. Plat. Cratyl. §. 32.) ἐν ἀγαλλιάσει *ita ut laeteris*, ἐν εἰρήνῃ *ita ut animo tranquillo esse possis* 2 Petr. 3, 14. Iud. v. 24. Vid. de prolepsi huius generis sub ἄμεμπτος notata. — — Suspensum interdum est ἐν seq. nomine statum indicante a verbis, adiectivis et participiis qualitatem designantibus, ut, qualis appareat aliquis in conditione aliqua indicetur. Vide de his supra monita. Ita post αὐξάνω αὔξησιν ποιοῦμαι, incrementa capio, τελειοῦμαι perfi-

cior, perfectus reddor ἐν ἀγάπῃ, ἐν τῇ ἀγάπῃ Eph. 4, 15. 16. 1 Ioh. 4, 18. ἐν χάριτι καὶ γνώσει 2 Petr. 3, 18. ζημιοῦμαι, λείπομαι, ὑστεροῦμαι = inferior sum ἐν μηδενὶ *in keiner* den innern geistigen Zustand angehenden *Beziehung* vel *in keiner Gnadengabe* 2 Cor. 7, 9. 1 Cor. 1, 7 coll. v. 5. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 14. vel: *in nulla virtute, in nulla officio* Iac. 1, 4. cf. ad h. l. *Theile* ep. Iac. p. 15. περισσεύω ἐν δόξῃ 2 Cor. 3, 9. ἐν τῇ ἐλπίδι Rom. 15, 13. Eph. 1, 8. Phil. 1, 9. 2 Cor. 8, 7 bis. Col. 2, 7. ἡγοῦμαί τινα ὑπερεκπερισσοῦ = Jemanden hoch stellen ἐν ἀγάπῃ 1 Thess. 5, 13. πληροῦμαι, πληθυνθῆναι. Eph. 5, 18. πληροῦσθε pleni estote [non vino, sed] ἐν πνεύματι. 2 Petr. 1, 2. — πλουτεῖν 1 Tim. 6, 18. πλουτίζεσθαι ἐν παντί *in jeden* den innern geistigen Zustand angehenden *Beziehung* 1 Cor. 1, 5 bis, cf. *Meyer* ad h. l. 2 Cor. 9, 11. προκόπτω Gal. 1, 14. ὑγιαίνω Tit. 1, 13. χάρις — ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ 2 Joh. v. 3. — ἁγνὸς ἐν τῷ πράγματι 2 Cor. 7, 11. ἀκατάστατος Iac. 1, 8. ἄμεμπτος 1 Thess. 3, 13. γνήσιος 1 Tim. 1, 2. δυνατός Act. 18, 24. ἐκλεκτός 1 Petr. 1, 2. cf. *Win.* p. 128. — ἐνεργής Philem. v. 6. πλούσιος Eph. 2, 4. Iac. 2, 5. βεβαιούμενος Col. 2, 7. δυναμούμενος Col. 1, 11. ἐρριζωμένος Eph. 3, 18. κατηρτισμένος 1 Cor. 1, 10 bis. ὁ κατὰ θεὸν κτισθείς Eph. 4, 24. ἐστηριγμένος 1 Petr. 1, 12. — — cum conditionis vel status notione simul iungitur causae [Grund] remotioris cogitatio, quando causa in conditione rei posita est. Habent Lat. in talibus *in* [cf. Tursellin. l. l. Vol. 2. p. 272.] etiam *per, prae,* nostrates causae magis, quam conditionis ratione habita: *wegen, vor, bei.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 112. 141. — ita ἁμαρτάνειν ἐν νόμῳ Rom. 2, 12. vid. *Fritzsche* l. l. σκιρτᾶν ἐν ἀγαλλιάσει Luc. 1, 44. συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ 21, 25. — 1 Cor. 4, 4. ἀλλ' ἐν τούτῳ *sed in hoc* [scil. quod οὐδὲν ἐμαυτῷ σύνοιδα] οὐ δεδικαίωμαι *causa posita non est, ut probatus sim = sed propterea non probatus sum.* ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν Matth. 6, 7. ἐν ᾧ per attract. pro: ἐν τούτῳ ὅτι in eo quod, per id quod i. e. *propterea quod* Rom. 8, 3. cf. ad h. l. *Win.* p. 207. 429. coll. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 91. (Eur. Helen. v. 1185. Alcest. v. 771.) — in sententia secundaria, ut ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ *per voluntatem Dei = si placuerit Deo* Rom. 1, 10. —

e) ad normam hebr. בְּ refertur ad singulas partes, in quibus cogitatione comprehensis [ubi nos: *bestehen in*] apparet totum aliquod, ut πᾶσα ἡ συγγένεια ἐν ψυχαῖς — πέντε Act. 7, 14. ita pro בְּ Deut. 10, 22. cf. *Win.* p. 372. *Ewald* p. 605. gr. min. p. 265. Aliter *Fritzsche* Ev. Marc. p. 604.

2) de *tempore,* quo fit, factum est, futurum est aliquid, ubi nostrates:

a) *innerhalb, binnen,* Lat. *intra,* ut ἐν τρισὶν ἡμέραις *intra biduum* Matth. 27, 40. Marc. 15, 29. Ioh. 2, 19. 20. — pro בְּ Ies. 16, 14. cf. *Ewald* p. 606, not. 4. (Ael. V. H. 1, 6. Diod. Sic. 20, 88. Theophr. char. 10. Xen. Ages. 1, 34.) cf. *Viger.* p. 606. *Ast* ad Theophr. p. 112. *Win.* p. 368.

b) *zu, an, während, in,* Latini *ablat. simpl.* utuntur. Cf. *Matth.* §. 577. *Win.* p. 368. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 130. *Viger.* p. 606. aa) sq. *nomine temporis,* ut αἰών Matth. 12, 31 coll. Luc. 18, 30. Marc. 10, 30. 1 Cor. 3, 18. Eph. 1, 21. 2, 17. ἀρχή Ioh. 1, 1. 2. Act. 11, 15. Phil. 4, 15. ἑορτή Matth. 26, 5. Marc. 14, 2. Ioh. 2, 23. 4, 45. 7, 11. 12, 20. ἔτος Luc. 3, 1. ἡμέρα Matth. 2, 1. 3, 1. 7, 22. 10, 15. 11, 22. 24. 12, 36. 13, 1. 22, 23. 23, 30. 24, 19. 38. 50. Marc. 1, 9. 2, 20. 4, 35. 8, 1. 13, 17. 24. Luc. 1, 5. 25. 39. 59. 2, 1. 4, 2. 16. 25. 5, 17. 35. 6, 12. 23. 7, 11. 8, 22. 9, 36. 37. 10, 12. 12, 46. 13, 31. 14, 5. 17, 24. 26. 28. 31. 19, 42. 20, 1. 21, 23. 23, 7. 12. 24, 13. 18. Ioh. 5, 9. 6, 39. 44. 7, 37. 11, 20. 12, 48. 14, 20. 16, 23. 26. Act. 1, 15. 2, 17. 18. 5, 37. 6, 1. 7, 41. 8, 1. 9, 37. 11, 27. 13, 41. 20, 26. Rom. 2, 5. 16. trop. 13, 13. 1 Cor. 1, 8. 5, 5. 2 Cor. 1, 14. 6, 2. Eph. 6, 13. 2 Thess. 1, 10. 2 Tim. 1, 18. 3, 1. 4, 8. Hebr. 4, 4. 5, 7. 8, 9. Iac. 5, 3. 5. 1 Petr. 2, 12. 3, 20. 1 Ioh. 4, 17. Apoc. 1, 10. 9, 6. 10, 7. 18, 8. καιρός Matth. 11, 25. 12, 1. 13, 30. 14, 1. 21, 41. 24, 45. Marc. 10, 30. Luc. 8, 13. 12, 42. 13, 1. 20, 10. 21, 36. Act. 7, 20. Rom. 3, 26. 2 Cor. 8, 14. Eph. 2, 12. 6, 18. 2 Thess. 2, 6. 1 Tim. 4, 1. Tit. 2, 12. 1 Petr. 1, 5. 5, 6. μήν Luc. 1, 26. νύξ Matth. 26, 31. 34. Marc. 4, 27. 30. Ioh. 21, 3. Act. 18, 8. — 1 Cor. 11, 23. 1 Thess. 5, 2. πάσχα Ioh. 2, 23. 18, 39. ῥιπὴ ὀφθαλμοῦ 1 Cor. 15, 52. σάββατον Matth. 12, 2. Marc. 2, 23. 24. Luc. 4, 31. 6, 1. 2. 6. 7. 13, 10. Ioh. 5, 16. 7, 22. 23 bis. 19, 31. Act. 20, 7. στιγμὴ χρόνου Luc. 4, 5. φυλακή Luc. 12, 38. χρόνος Act. 1, 6. 21. Iud. v. 18. ὥρα Matth. 8, 13. 10, 19. 18, 1. 24, 50. 26, 55. Marc. 13, 11. Luc. 7, 21. 10, 21. 12, 12. 46. 20, 19. Ioh. 4, 53. Act. 16, 33. Apoc. 11, 13. (Diod. Sic. 2, 59. Plut. vit. Demetr. c. 1 bis. Xen. Venat. 8, 1.) — ἐν τῇ ἡμέρᾳ *interdiu* Ioh. 11, 9. vel *in luce diei,* trop. Rom. 13, 13. ἐν τῇ νυκτὶ *noctu* Ioh. 11, 10.

bb) *significatur tempus per rem* vel factam vel futuram, item *per negotium* alicuius, interveniente substantivo, ut ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν i. e. *tempore inscitiae vestrae* 1 Petr. 1, 14. ἐν ἀναστάσει vel ἐν τῇ ἀναστάσει *tempore resurrectionis* sc. mortuorum Matth. 22, 28. 30. Marc. 12, 23. Luc. 14, 14. 20, 33. — Ioh. 11, 44. — Apoc. 20, 5. ὁ μέρος ἔχων ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ i. e. ὁ μέρος ἔχων τῆς ἀναστάσεως ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ. Eph. 6, 19. ἐν τῇ — μου = *quando ad loquendum me composuero* cf. *Fritzsche* diss. II. p. 100. — ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου 1 Thess. 1, 7. 1 Petr. 1, 7. 13. 4, 13. ἐν τῷ βαπτίσματι *tum, cum baptizaremur* Col. 2, 12. ἐν ταῖς — γενεαῖς Act. 14, 16. ἐν τῷ δείπνῳ Ioh. 21, 20. ἔν τε — βεβαιώσει i. e. *non solum cum teneor vinculis, sed etiam tum, cum sum in defendenda et confirmanda doctrina occupatus* Phil. 1, 7. — 2 Tim. 4, 15. ἐν τῇ δόξῃ σου Marc. 10, 37. — Matth. 12, 41. 13, 40. 49. 19, 28. Luc. 10, 14. 11, 31. 32. 16, 25. Act. 7, 29. 45. 8, 33. 1 Cor. 15, 19. 23. 52. 16, 6. Phil. 2, 12. Col. 1, 5. 1 Thess. 2, 19. 3, 13. 4, 16. 5, 23. Hebr. 3, 8. 15. Iac. 1, 27. 1 Ioh. 2, 28. Apoc. 15, 1. (Diod. Sic. 14, 68. Aelian. V. H. 9, 6. Xen. Mem. 2, 1. 32 bis.) — interveniente *infinit.* ante se habente articulum, ubi Latini: *cum, dum,* nos: *als, indem, während, bei.* [Cf. *Win.* p. 303 sq. *Passow* l. l.] ut ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν Matth. 13, 4. Marc. 4, 4. Luc. 8, 5. — ἐν τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους Matth. 13, 25. ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτόν 27, 12. — Marc. 2, 15. Luc. 1, 8. 21. 2, 6. 27. 43. 3, 21. 5, 1. 12. 8, 40. 42. 9, 18. 29. 33. 34. 36. 37. 10, 35. 38. 11, 1. 27. 37. 14, 1. 17, 11. 14. 18, 35. 19, 15. 24, 4. 15. 51. Act. 2, 1. 8, 6. 9, 3. 11, 15. 19, 1. Rom. 3, 4. Gal. 4, 18. Hebr. 3, 15. 8, 13. (Diod. Sic. 1, 21. 72. Xen. Cyr. 1, 4. 5. Hier. 1, 6.) — — sq. *pronom.* ἐν ᾗ sc. ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων Luc. 22, 7. — 2 Petr. 3, 10. praecedit ὥρα Ioh. 4, 52. 53. 5, 28. Act. 17, 31. ἐν ταύταις sc. ἡμέραις Luc. 13, 14. 21, 6. 23, 29. Hebr. 10, 32. — ἐν οἷς = *interea, unterdessen* Luc. 12, 1. — — sq. *neutro adiect.* ἐν ἀτόμῳ 1. Cor. 15, 51. ἐν τῷ δευτέρῳ Act. 7, 13. ἐν ὀλίγῳ *brevi* 26, 28. — v. 29. ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ fere i. q. *ocyus serius, über kurz oder lang* cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2, p. 292. ἐν παντί 2 Cor. 11, 6. Phil. 4, 6. 1 Thess. 5, 17. (Lucian. D. D. 9, 1. Xen. Cyr. 2, 4. 12.) — — sq. *adverb.* c. artic. ἐν τῇ ἑξῆς Luc. 7, 11. ἐν τῷ καθεξῆς 8, 1. ἐν τῷ μεταξύ *interea* Ioh. 4, 31.

3) loci explicandi ex attractione vel e confusione duarr. locutt. qua, qui venit, proficiscitur, mittitur in locum vel transfertur in statum, cogitatur aut sistitur simul ut manens in loco vel statu. Cf. *Passow* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* p. 390 sq. ut ἀποστέλλω — λύκων = ἀποστέλλω ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων Matth. 10, 16. Luc. 10, 3. cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 237. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 370. — διδόναι ἔν τινι 2 Cor. 1, 22 et 8, 16. Vid. δίδωμι p. 106. — ἡ ἀγάπη — ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν Rom. 5, 5. — καλεῖν ἐν τῇ εἰρήνῃ, ἐν ἁγιασμῷ sc. ἵνα ὦμεν i. e. *ut operam demus concordiae, sanctitati* 1 Cor. 7, 15. 1 Thess. 4, 7. ἐν μιᾷ ἐλπίδι sc. ἵνα ἦτε i. e. *ut una eademque spe gaudeatis* Eph. 4, 4. cf. *Win.* p. 393. coll. *Hand* p. 269. vel *im Hinblick auf.* Aliter *Meyer* ep. 1. ad Cor. 123. *Harless* p. 344. καταβαίνειν Ioh. 5, 4. — εἰσέρχεσθαι Luc. 9, 45. Apoc. 11, 11. ἐμβάπτειν Matth. 26, 23. (cf. ἐμβάλλειν τι ἔν τινι Hom. Od. 19, 10.) ἐπιστρέφειν — ἐν φρονήσει Luc. 1, 17. ἔρχεσθαι Luc. 23, 42. ἐν τῇ παρουσίᾳ i. e. *bei der Ankunft* 1 Thess. 3, 13. ῥίψας — ἐν τῷ ναῷ abiecit — *in templo* Matth. 27, 5. σπείρειν 13, 19. 24. 27. 31. Marc. 4, 15. Luc. 8, 15. στῆσαι — ἐν μέσῳ τινός = *inter* Matth. 18, 2. Marc. 9, 36. Ioh. 8, 3. Act. 4, 7. 5, 27. —

4) metaphorice legitur ἐν i. e. *in,* translatum ad res sensibus non percipiendas

a) de rebus, in quibus *inesse, contineri, absolvi, cerni, consistere, constare* aliquid dicitur, ubi Lat. *in*, nos: *in*, aa) seq. dat. nominis *totum* aliquod indicantis, in quo continentur singulae partes ad illud pertinentes, ut δικαιοσύνη — ἐν αὐτῷ [scil. τῷ εὐαγγελίῳ ἀποκαλύπτεται Rom. 1, 17. τὸ γάρ· οὐ μοιχεύσεις — ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται 13, 9. Gal. 5, 14. Col. 2, 3? cf. de h. l. lect. *Schott*. 1 Thess. 4, 15. τοῦτο — λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου *als Bestandtheil der Lehre des Herrn = als Wort des Herrn*. Cf. *Win*. p. 369. (ita *in* apud Plin. h. n. 19, 8. 49. degustare etiam religio est, ut validis potius *in cibo sint* i. e. *als Speise dienen*.) Matth. 22, 40. ἐν τούτοις — κρέμανται *in his — pendent* i. e. *ita in his continentur, ut tanquam cardo rei vertantur in illis*. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 668. (Cic. ad Pison. c. 41. *in sententiis* omnium civium famam nostram fortunamque pendere.) — — bb) sq. dat. *rei*, in qua cernitur, consistit [besteht] aliquid, ut σωτηρία — ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν Luc. 1, 77. Ioh. 9, 30. vid. de h. l. sub γάρ monita. Eph. 2, 7. 5, 9. 18. Phil. 3, 19. οἰκονομία ἡ ἐν πίστει 1 Tim. 1, 4. χήρα — ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη *vidua cuius testimonium est* vel *continetur in recte factis* 1 Tim. 5, 10. Hebr. 3, 12. καρδία — ἀπιστίας [quae cernitur] ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ. 1 Petr. 3, 4. (Hdian. 2, 8. οὐ γὰρ ἐν τῇ καθέδρᾳ ἡ προεδρία, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις.) — — cc) seq. dat. *rei*, cum qua alia ita est coniuncta, ut *in* ea esse dici, neque sine ea cogitari possit, ut ἐν αὐταῖς [scil. ταῖς θυσίαις, προσφοραῖς] ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν scil. ἐστι Hebr. 10, 3. — 1 Ioh. 4, 18. φόβος οὐκ — ἀγάπῃ *metus non est in amore* i. e. *ubi amor, ibi metus esse nequit*.

b) transfertur ἐν locale ad mentem vel animum humanum, tanquam sedem cogitationum, consiliorum, studiorum, desideriorum, sensuum, cupiditatum, ut aa) in formulis ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐν ταῖς καρδίαις, ἐν τῷ πνεύματι, ἐν τοῖς σπλάγχνοις, ἐν τῇ συνειδήσει iunctis c. verbis ᾄδειν Eph. 5, 19. Col. 3, 16. διακρίνεσθαι Marc. 11, 23. διατηρεῖν Luc. 2, 51. διδόναι σπουδήν 2 Cor. 8, 16. εἶναι Rom. 10, 8. εἰπεῖν Matth. 24, 48. Luc. 12, 45. Rom. 10, 6. ἑστάναι ἑδραῖος 1 Cor. 7, 37. ἔχειν Phil. 1, 7. Iac. 3, 14. θέσθαι Luc. 1, 66. Act. 5, 4. κατέχειν 8, 15. κρίνειν 1 Cor. 7, 37. λέγειν Apoc. 18, 7. μοιχεύειν Matth. 5, 28. πιστεύειν Rom. 10, 9. σπείρειν Matth. 13, 19. συμβάλλειν Luc. 2, 19. — ἁγιάζειν 1 Petr. 3, 15. ἀναβαίνειν Luc. 24, 38. ἀνατέλλειν 2 Petr. 2, 19. βραβεύειν Col. 3, 15. γραπτόν Rom. 2, 15. διαλογίζεσθαι Marc. 2, 6. 8. Luc. 3, 15. 5, 22. ἐγγράφειν 2 Cor. 3, 2. εἶναι 7, 3. ἐκχύνεσθαι Rom. 5, 5. ἐνθυμεῖσθαι Matth. 9, 4. κατοικεῖν Eph. 3, 17. λάμπειν 2 Cor. 4, 6. σπείρειν Marc. 4, 15. — θέσθαι Act. 19, 21. λατρεύειν Rom. 1, 9. — Luc. 1, 78. ἐν οἷς scil. σπλάγχνοις. 2 Cor. 6, 12. — ἔχειν 1 Tim. 3, 9. πεφανερῶσθαι 2 Cor. 5, 11. (ita *cogitare in animo* Ter. Adelph. 1, 1. 5. *in animo habere* Cic. Famil. 13, 62.) — — bb) seq. dat. *personae*, ubi Deus, Christus, Spiritus div., doctrina audita vel Satanas et per prosopopoeiam ζωή, θάνατος [vid. ζωή, θάνατος, ἁμαρτία] in homine vel in animo hominis veluti in domicilio aut officina operari et vim suam exercere dicuntur. Ita post ἀποκαλύπτειν Gal. 1, 16. cf. *Win*. p. 195. *Id*. in ep. P. ad Gal. p. 49. — εἶναι Ioh. 14, 17. 17, 26. ἵνα — κἀγὼ [scil. ὦ] ἐν αὐτοῖς. 1 Cor. 14, 25. 2 Cor. 13, 5. ὁ ἐν ἡμῖν, ὁ ἐν τῷ κόσμῳ *qui in nobis, qui in huius seculi hominibus* scil. est Deus vel Spiritus 1 Ioh. 4, 4. — 1 Petr. 1, 11. ἐνεργεῖν Matth. 14, 2. Marc. 6, 14. 1 Cor. 12, 6. Eph. 2, 2. Phil. 2, 13. ἐνεργεῖσθαι *vim suam exercere* 2 Cor. 4, 12 bis. Eph. 3, 20. Col. 1, 29. 1 Thess. 2, 13. ἐνοικεῖν 2 Tim. 1, 14. ζῆν Gal. 2, 20. κατοικεῖν Iac. 4, 5. λαλεῖν ἔν τινι de Deo et Spir. div. qui ὤν vel ἐνεργῶν ἔν τινι λαλεῖ vel δι' αὐτοῦ vel quasi ἐξ αὐτοῦ Matth. 10, 23. 2 Cor. 13, 3. Hebr. 1, 1. ad quem l. cf. *Bleek* ep. ad Hebr. 2. p. 14. μορφοῦσθαι Gal. 4, 9. cf. *Win*. ep. P. ad Gal. p. 108. — οἰκεῖν Rom. 8, 9. 10. 11. 1 Cor. 3, 16. 6, 19. Eph. 4, 6. de h. l. praepositionibus variatis vid. *Win*. p. 395. — ποιεῖν Hebr. 13, 21. quo l. alii ἐν ὑμῖν explicant: *inter vos, in coetu vestro*. προγράφειν Gal. 3, 1. quo l. verbis οἷς — προεγράφη explicationis causa additur ἐν ὑμῖν i. e. *nempe in animis vestris*, τίθεσθαι 2 Cor. 5, 19. θέμενος — καταλλαγῆς i. e. *qui reposuit in animo nostro* τὸν λόγ. τ. κ. — — *vel* ubi *in* homine i. e. in hominis animo tanquam horreo, receptaculo, domicilio esse dicuntur bona vel mala ad mentem et animum eius pertinentia, εἶναι igitur, ἐνοικεῖν, κατοικεῖν, βεβαιοῦσθαι, ἀποκρύπτεσθαι, μένειν dicuntur in aliquo ἀγάπη 1 Ioh. 2, 5. 15. 3, 17. 4, 12. Ioh. 17, 26. ἵνα — ἡ ἐν αὐτοῖς i. e. *ut idem, quo me dilexisti, amor in animis eorum effundatur* coll. Rom. 5, 5. — ἄγνοια Eph. 4, 18. ἀδικία Ioh. 7, 18. ἀλήθεια 8, 44. 2 Cor. 11, 10. Eph. 4, 21. 1 Ioh. 1, 8. 2, 4. 2 Ioh. v. 2. ἁμαρτία 1 Ioh. 3, 5. γνῶσις 1 Cor. 8, 7. δόλος Ioh. 1, 48. ζωή i. e. *vivendi status, vitae virtus et praestantia = Leben* Ioh. 1, 4. cf. ad h. l. *Käuffer* de bibl. ζωῆς αἰων. notione p. 123 sqq. θησαυροὶ τῆς — γνώσεως Col. 2, 3. cf. de h. l. lect. *Schott*. καρδία — ἀπιστίας Hebr. 3, 12. λόγος τοῦ θεοῦ 1 Ioh. 1, 10. 2, 14. vel παρακλήσεως Act. 13, 15. τὸ μυστήριον 1 Cor. 1, 6. Eph. 3, 9. ὃ ἠκούσατε 1 Ioh. 2, 24 bis. ὃ — χριστῷ scil. ἦν Phil. 2, 5. cf. *Hölem*. ad h. l. p. 123. πηγὴ ὕδατος Ioh. 4, 14. πίστις 2 Tim. 1, 5. τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος Col. 2, 9. 1, 19. τὰ ῥήματά μου Ioh. 15, 7. ἡ χαρὰ ἡ ἐμή alii: *felicitas a me parata*, alii: *laetitia mea, cuius causa in vobis sita est = laetitia mea de vobis* Ioh. 15, 11. 17, 8. χάρισμα 2 Tim. 1, 6. χρῖσμα 1 Ioh. 2, 27. — praeced. artic. τὸ ἐν ὑμῖν ἀγαθόν Philem. v. 6. ἡ ἐν ὑμῖν ἐλπίς 1 Petr. 3, 15. ἡ ἐν ἀλλήλοις πίστις Rom. 1, 12. quo l. explicationis ergo verbis διὰ τῆς — πίστεως additur ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 38. coll. *Matth*. §. 348. — 2 Tim. 1, 5. τὸ φῶς τὸ ἐν σοί i. e. *veri rectique cognoscendi facultas, quae in te est — mens* Matth. 6, 23. Luc. 11, 35. — ἔχειν τι ἐν ἑαυτῷ *repositum in se habere aliquid*, ut τὴν ἀγάπην Ioh. 5, 42. ἅλας trop. pro: *sapientiae salem* Marc. 9, 50. τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου 2 Cor. 1, 9. ζωήν Ioh. 6, 53. τὴν μαρτυρίαν 1 Ioh. 5, 10. ῥίζαν Matth. 13, 21. οὐκ — ἑαυτῷ i. e. *in animo non firmiter defixos habet radices*. — addito particip. μένων Ioh. 5, 38. τὸν λόγον — ἐν ὑμῖν i. e. *revera doctrinam eius non habetis in vobis repositam*. 1 Ioh. 3, 15. Cf. *Käuffer* l. l. p. 123. et de diuturnitatis notione latente in μένοντα *Fritzsche* l. l. p. 81. — στενοχωροῦμαι = *angustus mihi locus est* ἔν τινι i. e. *in animo alicuius* 2 Cor. 6, 12. οὐ — ἡμῖν, sens. *multum a me amamini*. Cf. στενοχωρέω. — *vel* ubi verba ἐν ἑαυτῷ, ἐν ἑαυτοῖς iunguntur c. verbis mentis operationes aut animi motus indicantibus, ut διακρίνεσθαι Iac. 2, 4. διαλογίζεσθαι Matth. 16, 7. 8. Marc. 2, 8. Luc. 12, 17. 9, 46. vid. εἰσέρχομαι. — διαπορεῖν Act. 10, 17. εἰδέναι Ioh. 6, 61. ἐμβριμᾶσθαι 11, 38. ἐξίστασθαι Marc. 6, 51. ἐπιγινώσκειν 5, 30. quo l. delendum esse iudicavit ἐν ἑαυτῷ *Fritzsche* Ev. Marc. p. 187. κρίνειν 1 Cor. 11, 13. — 14, 11. ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί βάρβαρος scil. κρίνεται i. e. *in animo meo = iudicio meo, nach meinem Urtheil*. Cf. *Win*. p. 195. 369. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 230. *Matth*. §. 577. — μέτρειν ἑαυτόν 2 Cor. 10, 12. προτίθεσθαι Eph. 1, 9. (Plat. Theaet. p. 455 ed. *Heindorf*. ἐν ἐμαυτῷ μεμνημένος, οἷός ἐστι. Tibull. 4, 4. 19. secum cogitare.) — ita etiam in formulis ab hebr. dicendi ratione repetendis: λέγειν, εἰπεῖν ἐν ἑαυτῷ, ἐν ἑαυτοῖς pro: *cogitare* [de quibus verbis, et de formula λέγειν, εἰπεῖν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ vid. εἶπον] Matth. 3, 9. 9, 3. Luc. 3, 8. 7, 39. 16, 3. 18, 4. — —

c) transfertur ad intimam alicuius cum aliquo coniunctionem indicandam, ut qui est intime nexus cum aliquo *in* eo [tanquam in eius domicilio, familia, schola, societate] esse dicatur. Ita aa) de Dei cum Iesu et huius cum illo intima coniunctione, ut εἰμὶ ἐν τῷ πατρί, ἐστὶν ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ respondeat latinorum: *intime cum patre coniunctus sum, pater intime mecum coniunctus est*, μένει ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ *pater intime mecum nexus permanet et ego cum illo* Ioh. 14, 10 bis. 10, 38. 14, 11 bis. 20. 17, 21 bis. 23. — bb) de Dei cum discipulis Iesu et horum hominisque probi cuiuscunque cum illo intima coniunctione 1 Ioh. 4, 4. 12. 13. 15. 16. 3, 24 bis. Sunt tamen, qui h. l. αὐτός pertinere existiment ad Ἰησοῦν χριστόν v. 23. — 1 Ioh. 2, 5. 6. 24. 4, 13. 15. 16. 3, 24 bis. — Ioh. 17, 21. — ἐργάζομαί τι ἐν θεῷ i. e. facio aliquid *initae cum Deo coniunctionis memor, im Andenken an Gott = pro pietate quae debetur Deo* Ioh. 3, 21. Ita pro בְּ Ps. 18, 29. — Cf. de verbis ἐν θεῷ non tam sensu, quam modo, quo res mente concepta est, differentibus a formulis κατὰ θεόν vel κατὰ τὸ θέλημα θεοῦ Rom. 8, 27. 2 Cor. 7, 10. 1 Ioh. 5, 14. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 114. *de Wette* Ev. Ioh. p. 51. *Lücke* Ev. Ioh. 1. p. 608. — καυχάομαι ἐν κυρίῳ glorior *intimae cum Deo societatis et beneficiorum eius memor* 1 Cor. 1, 31 coll. v. 30. — — cc) de intima Iesu cum discipulis suis coniunctione Ioh. 14, 20. 17, 23. 26. 1 Ioh. 3, 24. — Ioh. 15, 4. 5. — dd) de in-

tima discipulorum Iesu cum magistro suo coniunctione α) in formulis,: εἰμὶ, γίνομαι, μένω, στήκω ἐν χριστῷ, ἐν χρ. ἰησοῦ, ἐν κυρίῳ i. e. intime cum Christo coniunctus sum, Christo addictus sum, Christi sum vel maneo discipulus [qua sensum idem quod εἰμὶ τοῦ χριστοῦ, εἰμὶ ἐκ τῶν τοῦ χριστοῦ, ratione tamen, qua res mente concepta est, diversum cf. Fritzsche l. l. p. 82.] Ioh. 14, 20. 15, 2. 4 bis. v. 5. 6. 7. 17, 21. ἐν ἡμῖν i. e. ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ πατρί 1 Ioh. 2, 6 coll. v. 1. 24. 27. 28. 3, 6. 24. Rom. 16, 7. — 1 Cor. 1, 30. εἴ τις ἐν χριστῷ i. e. si quis Christi est discipulus. 2 Cor. 5, 17. Phil. 4, 1. 1 Thess. 3, 8. — οἱ ὄντες ἐν χρ. vel ἐν κυρίῳ = homines Christiani, Christi discipuli Rom. 16, 11. οἱ ἐν χρ. homines christiani Rom. 8, 1. 1 Petr. 5, 14. — β) post adiectiva, substant., participia, verba, quibus indicatur, qualis appareat vel qualem se praebeat ἐν χριστῷ, ἐν κυρίῳ i. e. in intima sua cum Iesu coniunctione. Uti autem N. T. scriptores pro formulis κατὰ κύριον, κατὰ χριστόν similitudinis vel normae notionem includentibus maluerunt uti verbis ἐν κυρίῳ, ἐν χρ. intimae cum Iesu coniunctionem tenentes [cf. Fritzsche l. l. p. 114. Harless ep. P. ad Eph. p. 336.], ita in his latine apte sensum sic exprimas: tanquam Christi discipulus, als Christ, als Christi Schüler vel etiam: in familia Christi, in causa Christi. Ita post νήπιος 1 Cor. 3, 1. τέλειος Col. 1, 28. φρόνιμος 1 Cor. 4, 10. ὁ ἀγαπητός μου Rom. 16, 8. ὁ δόκιμος v. 10. ὁ ἐκλεκτός v. 13. ὁ συνεργός μου v. 3. 9. — ἡγιασμένοι vel οἱ ἅγιοι ἐν χρ. ἰ., vel οἱ ἅγιοι — καὶ πιστοὶ ἐν χρ. ἰ, qui Deo consecrati et fidem habentes apparent in societate Christi = die Gottgeweihte Christengemeinde, de qua solemni hominum christianorum appellatione obvia 1 Cor. 1, 2. Eph. 1, 1. Phil. 1, 1. 4, 21. Col. 1, 2. cf. Fritzsche l. l. Vol. 1. p. 20. Harless l. l. p. 2. 204. Hölem. ep. P. ad Phil. p. 2. 302. Meyer ep. P. ad Rom. c. 1, 7. — post τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστόν 1 Cor. 4, 17. cf. Meyer ep. P. ad Cor. 1. p. 81. υἱοὶ θεοῦ Gal. 3, 26. alii verba ἐν χρ. ἰ. iungentes c. verbis διὰ τῆς πίστεως explicant: per fidem in Christo positam. Cf. Win. ep. P. ad Gal. p. 33. φῶς Eph. 5, 8. ναὸς ἅγιος ἐν κυρίῳ templum Deo sacrum in sua cum domino coniunctione Eph. 2, 21. αἱ ὁδοί μου αἱ ἐν χρ. i. e. vitae et agendi ratio, quam sequor tanquam Christi discipulus, sens. quam equidem, Christi apostolus, sequor 1 Cor. 4, 17. ὑμῶν ἡ ἀγαθὴ ἐν χρ. ἀναστροφή vita, quam, Christi sectatores, agitis honesta 1 Petr. 3, 16. — post ἀσθενῶ 2 Cor. 13, 4. cf. Fritzsche l. l. Vol. 2. p. 82. — εἰμί τι, ἰσχύω τι valeo aliquid Gal. 5, 6. 6, 15. εἰμὶ εἷς vel ἓν σῶμα Rom. 12, 5. Gal. 3, 28. Vid. tamen de his l. paulo post monita. ἐνδυναμοῦμαι fortem me praesto Eph. 6, 10. quo l. verbis ἐν κυρίῳ als Christ, explicationis causa additur καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. — θριαμβεύω = θριαμβευτὴν ποιέω τινὰ ἐν τῷ χριστῷ i. e. in causa Christi, dum Christi causam agit 2 Cor. 2, 14. — post ἐῤῥιζωμένος, ἐποικοδομούμενος ἐν αὐτῷ scil. χριστῷ pro: ἐῤῥιζ. ἐν αὐτῷ καὶ ἐποικοδ. ἐπ' αὐτῷ Col. 2, 7. cf. Fritzsche l. l. p. 84 sq. — ὁ προϊστάμενος Vorsteher ἐν κυρ. i. e. in societate vel familia Christi 1 Thess. 5, 12. — ad integram sententiam referuntur verba ἐν κυρίῳ 1 Cor. 9, 1. 2. 11, 11. Rom. 12, 5. Gal. 3, 26. 28. 5, 6. 6, 15. Eph. 2, 7. 3, 6. cf. Meyer ep. P. ad Cor. 1. p. 147. 188. — γ) verba ἐν κυρίῳ, ἐν χριστῷ, ἐν χρ. ἰ. ita iunguntur c. aliis nominibus, ut vel respondeant adiectivo: christianus, christlich, vel opus sit circumscriptione ut ἄνθρωπος ἐν χρ. 2 Cor. 12, 2. ἀδελφός — ἐν κυρ. Philem. v. 16. ὁ ἀδελφὸς — διάκονος — σύνδουλος Eph. 6, 21. Col. 4, 7. cf. Harless l. l. p. 563. ὁ δέσμιος ἐν κ., ὁ συναιχμαλωτὸς — ἐν χρ. vinctus domini sectator, vinculorum socius christianus Eph. 4, 1. Philem. v. 23. cf. Harless l. l. p. 337. Fritzsche l. l. p. 84. — Phil. 1, 13. ὥστε — γενέσθαι pro: ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς γενέσθαι δεσμοὺς ἐν χρ. ut mea vincula innotuerint tanquam vincula Christi i. e. tanquam vincula, quae attulit intima cum Christo coniunctio. ἡ διακονία ἐν κ. ministerium christianum i. e. ad causam domini pertinens Col. 4, 17. — Rom. 8, 2. ἐν χρ. ἰ. in Christi civitate. Eph. 1, 3. εὐλογήσας ἡμᾶς — ἐν χρ. in intima c. Christo coniunctione vel dum reciperemur in societatem Christi. v. 6. ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ scil. ὄντας. 2, 6. ἐν χρ. ἰ. in intima c. I. C. coniunctione, cui quippe debetur Sp. div. donatio, arrha hereditatis vel τοῦ ἐγείρεσθαι καὶ τοῦ καθίζειν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. coll. Col. 2, 12. Cf. Käuffer l. l. p. 94. — αἱ ἐκκλησίαι αἱ ἐν θεῷ καὶ — χρ. ecclesiae Deo et domino I. C. addictae 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 1. — ἀγάπη vel παράκλησις ἐν κυρ. i. e. quam excitat, alit, fovet coniunctio cum Christo = ἀγάπη, παρακλ. christiana 1 Cor. 16, 24. Phil. 2, 1. de artic. in his omisso vid. Win. p. 127—129. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 195. — ἡ ἐκκλ. ἐν χρ. = die Christengemeinde Eph. 3, 21. De h. l. lect. vid. Griesb. Schott, Harless. — ἡ ἐκκλ. ἡ ἐν χρ. ἰ. i. e. die Gemeinde, die christliche nämlich Gal. 1, 22. 1 Thess. 2, 14. πίστις, ἀγάπη ἡ ἐν χρ. ἰ. i. e. quae nempe excitatur, alitur, fovetur in societate cum Christo = christiana nempe 1 Tim. 2, 14. 2 Tim. 1, 13. — — δ) post vv. quibus dicitur facere, pati, habere aliquis aliquid ἐν κυρίῳ, vel ἐν χρ. [in sua cum domino coniunctione, in seiner Lebenssphäre als Christ i. e.] tanquam Christianus, tanquam domini sectator, als Christ vel p. v. contextus ratione: als Apostel od. Diener Christi. Cf. Fritzsche l. l. Vol. 2. p. 83. 240. Ita post ἀποθνήσκω Apoc. 14, 13. γεννάω 1 Cor. 4, 15. δίδομαι 1 Cor. 1, 4. 2 Tim. 1, 9. ἐγγὺς γίνομαι scil. θεῷ, ἐν χρ. i. e. dum in societate Christi sum vel: ex quo Christianus factus sum Eph. 2, 13. εὑρίσκομαι Phil. 3, 9. ἔχω Rom. 15, 17. 1 Cor. 4, 15. 15, 31. Gal. 2, 4. Philem v. 8. κοιμάομαι 1 Cor. 15, 18. ubi οἱ κοιμηθέντες ut οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ 1 Thess. 4, 16. = qui in Christo positi mortui sunt. κοπιάω Rom. 16, 12 bis. χαίρω Phil. 3, 1. 4, 4. 10. ἀλήθειαν λέγω Rom. 9, 1. λαλέω 2 Cor. 2, 17. 12, 19. μαρτύρομαι Eph. 4, 17. ὄνημι Philem. v. 20. παρακαλέω 1 Thess. 4, 1. παῤῥησίαν ἔχω Philem. v. 8. — — ε) post vv. quibus agere vel vitam instituere aliquis dicitur, ubi pro verbis ἐν κυρίῳ, ἐν χριστῷ uti licet Latinorum: memor societatis cum Christo initae i. e. pro pietate, quae domino debetur, pro pietate christiana cf. Fritzsche l. l. Vol. 2. p. 84. — ita ἀναπαύω Philem. v. 20. post ἀσπάζομαι Rom. 16, 22. 1 Cor. 16, 19. Cf. ad h. l. Meyer p. 287. γαμοῦμαι 1 Cor. 7, 39. Aliter Meyer l. l. p. 135. verba μόνον ἐν κυρ. explicans: nur in, nicht ausser der Gemeinschaft Christi d. i. nur an einen Christen werde sie verheirathet. — εὐσεβῶς ζῆν 2 Tim. 3, 12. περιπατέω Col. 2, 6. προςδέχομαι Rom. 16, 2. Phil. 2, 29. ὑπακούω Eph. 6, 1. ὑποτάσσομαι Col. 3, 18. Similiter εὐχαριστέω, ποιέω τι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χρ. i. e. memor nominis I. C. et meae ad eum rationis vel cum eo coniunctionis Eph. 5, 20. Col. 3, 17. cf. Harless l. l. p. 484 sq. — vel: pie in dominum intuitus, im frommen Hinblick auf den Herrn u. seine Hülfe, ita post ἐλπίζω Phil. 2, 19. πέπεισμαι Rom. 14, 14. πέποιθα Phil. 1, 14. 2, 24. Gal. 5, 10. 2 Thess. 3, 4. — — ζ) sumitur intima cum Christo coniunctio pro causa remotiore rei verbo vel substantivo significatae, quando causa in coniunctione illa posita est, ubi Lat. in, etiam per, nos: in, durch [vid. supra sub l. 1. a. bb. monita], ita post vv. passiva et neutra, ut αὐξάνω Eph. 2, 21. ἐν ᾧ [scil. χριστῷ] — αὔξει in cuius, utpote τοῦ ἀκρογωνιαίου, societate, vel: per quem — crescit. διδάσκομαι Eph. 4, 21. ἐν αὐτῷ scil. χριστῷ ipsi insiti i. e. per ipsum. δίδομαι 2 Tim. 1, 9. 2, 1. δικαιοῦμαι Act. 13, 39. Gal. 2, 17. δικαιοσύνη γίνομαι pro: δικαιοῦμαι 2 Cor. 5, 21. εὐλογία γίνεται εἴς τινα Gal. 3, 14. ἐν χρ. ἰ. in societate Christi, i. e. quatenus sunt in Christi societate vel: per Chr. ἔχω τι Eph. 1, 7. 3, 12. Col. 1, 14. ἐν ᾧ scil. χριστῷ i. e. Christo debetur, quod habeo aliquid. 1 Ioh. 5, 11. αὕτη ἡ ζωὴ — ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ haec vita aeterna est [obtinetur] in societate filii eius. — ζωοποιοῦμαι 1 Cor. 15, 22. ἰσχύω Phil. 4, 13. καταργοῦμαι 2 Cor. 3, 14. ὅτι — καταργεῖται scil. τὸ κάλυμμα removetur enim velamen in Christi societate i. e. si in Christi societate versatur aliquis, sens. per Christum. καυχάομαι 2 Cor. 10, 17. Phil. 3, 3. ἐν κυρίῳ vel ἐν χρ. ἰ. quatenus vel quod Christi sumus, sens. de domino, de Chr. Iesu. κληροῦμαι Eph. 1, 11. 13. κτίζομαι Eph. 2, 10. περισσεύω Phil. 1, 26. πληροῦμαι Col. 2, 10. περιτέμνομαι v. 11. συνοικοδομοῦμαι Eph. 2, 22. σφραγίζομαι 1, 13. — de locis Eph. 1, 3. 2, 6. Col. 2, 12. vid. paulo ante monita. adnectitur ἐν c. dat. suo substantivis praeced. articulo, ut ἀπολύτρωσις, ζωή, χάρις ἡ ἐν χρ. ἰ. Rom. 3, 24. 2 Tim. 1, 1. 2, 1. 10. — ζωὴ αἰων. ἐν χρ. ἰησοῦ Rom. 6, 23. — — η) de intima alicuius c. spiritu div. coniunctione. Ita γίνομαι vel εἰμὶ ἐν πνεύματι, ubi Latini: sum in potestate Spiritus div. i. e. vel: regor a Spiritu div. me inhabitante Rom. 8, 9. vel: eam experior Spir. divini vim, ut mente sensuque priver Apoc. 1, 10. 4, 2. — ἀπήνεγκέ με [scil. ἄγγελος] εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι scil. γενόμενον i. e. abstulit me mente sensuque per spiritum div. privatum in de-

sertum Apoc. 17, 3. 21, 10. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 155. — — θ) de intima alicuius c. spiritu malo coniunctione, ita *ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ homo in Sp. impuri potestate collocatus*, sensu vel: *homo a genio impuro vexatus* Marc. 1, 23. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 32. 196. — *vel imperio Satanae subsum* 1 Ioh. 5, 19. — Similiter *εἶναι ἐν τῇ σαρκί*, *corporis illecebrosi imperio subesse* Rom. 8, 9. —

d) refertur ad *causam* i. e. ad personas vel res, in quibus causa remotior rei verbo significatae posita est, ubi Lat. *in*, etiam *per*. Ita aa) in formula *εἰμὶ ἐν τινι*, *sum in aliquo*, i. e. *causas*, *ut sim*, *repositas habeo in aliquo*, ut *ἐν αὐτῷ* [scil. *θεῷ*] *ζῶμεν* — *ἐσμέν* Act. 17, 28. — vel: *situs sum in aliquo* = *pendeo ab aliquo*, *obtineor per aliquem* Act. 4, 12. *οὐκ ἔστιν* — *σωτηρία*. (Ios. Ant. 3, 1. 8. Xen. Oec. 7, 14. Thuc. 6, 92. Soph. Philoct. v. 963. OR. v. 309. Eur. Alcest. v. 279. — Cic. de fat. c. 5. fatemur, acuti hebetesne, valentes imbecilline simus, non esse id in nobis.) Cf. *Matth.* §. 577. *Passow* l. l. *Fischer* 3. b. p. 140. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 82. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 122. 256. coll. Tursellin. l. l. 2. p. 242. — bb) In locis, ubi *fieri* aliquid vel *facere* aliquis aliquid *per* aliquem aut *per* aliquid i. e. vel: *auctore aliquo*, seq. dat. pers., ut *ἐνευλογεῖσθαι* Act. 3, 25. Gal. 3, 8. coll. Gen. 12, 3. 18, 18. 22, 18. — Rom. 9, 7. et Hebr. 11, 18. *ἐν ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα* coll. Gen. 21, 12. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 284. — 1 Cor. 7, 14 bis. 2 Cor. 10, 15. 2 Thess. 1, 12. *ὅπως ἐνδοξασθῇ* — *ἐν ὑμῖν* Ioh. 17, 10. *δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς in iis* fidem quippe et obsequium mihi praestantibus, sens. *per illos*. — *ἐν θεῷ* 1 Thess. 2, 2. Iud. v. 1. Ioh. 13, 32. *ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ in semetipso* scil. in consiliis suis de evehendo i. e. de resuscitando eo et ad dextram suam in coelis collocando. — *ἐν αὐτῷ* scil. *τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου* vel *τῆς ἀγάπης αὐτοῦ* Col. 1, 16. 17. — Ioh. 13, 31. 32. *in eo* i. e. vel in fide et obsequio, quod praestitit patri *γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου*, sens. *per eum* in opere eius adiuvando, sens. *per eum* Ioh. 14, 13. — *ἐν πνεύματι*, *ἐν πνεύματι ἁγίῳ* Rom. 15, 16. 1 Cor. 6, 11. Eph. 4, 30. *ἐν ᾧ* coll. v. 29. — *ἀγάπη*, *κατοικητήριον*, *περιτομή*, *χαρὰ ἐν πνεύματι* amor, templum, circumcisio laetitia *auctorem habens Sp. div.* Rom. 2, 29. 14, 17. Eph. 2, 22. Col. 1, 8. — sq. dat. *rei*, ut *ἐν ᾧ θελήματι quo iussu exsequendo* Hebr. 10, 10. *ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χρ.* in nomine I. C. profitendo = *eo*, *quod nomen I. C. profitemur* Ioh. 20, 31. 1 Cor. 6, 11. *ἐν αὐτῷ* scil. *ὀνόματι ἰ. χ.* 2 Thess. 1, 12. — Act. 4, 12. — = *culpa alicuius*, *ἐν τῷ ἀδάμ* 1 Cor. 15, 22. — = *adiuvante*, *impellente aliquo*, ita *ἐν πνεύματι*, *ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἄγεσθαι εἰς τὴν ἔρημον* Luc. 4, 1. *εἰπεῖν* Marc. 12, 36. *ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια* Matth. 12, 28. *ἔρχεσθαι* Luc. 2, 27. *εὐαγγελίζεσθαι* 1 Petr. 1. 12. *κύριον καλεῖν* Matth. 22, 43. *κηρύσσειν* 1 Petr. 3, 19. *κράζειν* Rom. 8, 15. *λαλεῖν* 1 Cor. 12, 3. *προσεύχεσθαι* Eph. 6, 18. Iud. v. 20. *συμμαρτυρεῖν* Rom. 9, 1. cf. *Fritzsche* l. l. 2. p. 241. *ἐν βεελζεβοὺλ* Matth. 9, 34. Matth. 12, 24. 27. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. 18. 19. *ἐν δακτύλῳ θεοῦ* v. 20. *ἐν τίνι* = *quonam adiutore*, *per quemnam* Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. Act. 4, 9. — = *moderante*, *interveniente*, *intermedio aliquo*, ita *ἐν χριστῷ ἰησοῦ*, post *ἐκλέγεσθαι* Eph. 1, 4. *καλεῖν* 1 Petr. 5, 10. 1 Cor. 7, 22. *ὁ γὰρ* — *ἐστι* i. e. *qui enim*, *cum domino* interveniente vel *moderante invitaretur*, *servus erat*, *libertus Christi est.* *καταλλάσσειν* 2 Cor. 5, 19. *κτίζειν* Eph. 2, 15. *ἐν ἑαυτῷ semet ipso interveniente.* *πληροῦν* Phil. 4, 19. *φρουρεῖν* v. 7. *συμμέτοχός εἰμι* Eph. 3, 6. *χαρίζεσθαι* Eph. 4, 32. — adnectitur *ἐν χρ. ἰ.* substantivis 1 Cor. 16, 24. Phil. 3, 14. 1 Thess. 5, 18. vel pertinet ad integram sententiam 1 Cor. 15, 58. cf. ad h. l. *Meyer* l. l. p. 279. — *ἐν τῷ πνεύματι* 1 Cor. 12, 9 bis. Eph. 3, 5. 1 Tim. 3, 16.

e) refertur *ad instrumenta* et *adminicula*, quibus intervenientibus facit aliquis aliquid vel fit aliquid. Utuntur in talibus Lat. vel *ablativo simplici* vel praepos. *per* vel circumscriptione facta per participia *utens* aliqua re, *habens* aliquid, vel *ope* alicuius rei, nostrates: *mittels*, *durch*, *mit*, aa) seq. dat. *rei*. Ita in locis, ubi qui facit aut cui accidit aliquid, in hac ipsa re, qua facit vel patitur aliquid, versatus aut circumdatus illa cogitatur [cf. *Matth.* §. 577. §. 396, not. 2. *Fischer* 3. b. p. 140. *Vig.* p. 640. *Passow* l. l. *Win.* p. 370. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 58 sq.], ut *ἐν αἵματι* Apoc. 7, 14. *ἐν ἅλατι ἁλίζειν* vel *ἀρτύειν* Matth. 5, 13. Marc. 9, 50. Luc. 4, 34. *ἐν μέτρῳ μετρεῖν* Matth. 7, 2. Marc. 4, 24. *ἐν πυρί* Matth. 3, 11. Luc. 3, 16. 1 Cor. 3, 13. Apoc. 14, 10. 16, 8. 17, 16. 18, 8. *ἐν ὕδατι* Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Ioh. 1, 26. 31. 33. (Hom. Il. 24, 38. Ael. H. An. 14, 15. Thuc. 4, 113. Xen. An. 4, 3. 8.) — vel ubi in re, cuius nomini praepositio adiuncta est, sita esse cogitatur vel significatur vis aut facultas rei alicuius agendae [cf. *Wunder* ad Soph. Philoct. v. 60. coll. *Matth.* § 396, not. 2.], ut *ἐν αὐτῷ* [scil. *τῷ λογικῷ γάλακτι*] *αὐξηθῆναι* 1 Petr. 2, 2. *ἐν τῷ αἵματι* i. e. *morte cruenta ἁγιάζεσθαι* Hebr. 11, 29. *δικαιοῦσθαι* Rom. 5, 9. — Hebr. 11, 19. Eph. 2, 13. — *ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματι* scil. *διατιθεμένη* Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 24. — *ἐν ἀγάπῃ amore* Col. 2, 2. *ἐν ἁγιασμῷ* — *πίστει ἀληθείας* 2 Thess. 2, 13. *ἐν αὐτοῖς* i. e. *eorum observatione* Rom. 10, 5. Gal. 3, 12. *ἐν τῇ διδασκαλίᾳ* Tit. 1, 9. *ἐν ἐπιθυμίαις σαρκός* 2 Petr. 2, 18. *ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ vita*, *qua gaudet* scil. apud patrem Rom. 5, 10. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 275 sq. *ἐν τοῖς λόγοις* 1 Thess. 4, 18. *ἐν κραιπάλῃ* — *μέθῃ* — *μερίμναις* Luc. 21, 34. *ἐν οἷς* scil. *ῥήμασι* Act. 11, 14. *ἐν τῇ παρακλήσει*, *ἐν τῇ παρουσίᾳ τινός* 2 Cor. 7, 6. 7. *ἐν πιθανολογίᾳ* Col. 2, 14. *ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ* Matth. 17, 21. *ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς* Apoc. 19, 2. (Soph. Philoct. v. 60. Aiac. v. 488.) — ex usu, Graeci quidem non incognito, tamen hebraeo [cf. *Win.* p. 370. *Theile* ep. Iac. p. 193. coll. *Ewald* p. 607. gr. min. p. 266.] loco dativi Graecorum simplici et Lat. ablat., ut *ἐν μαχαίρᾳ*, *ἐν ῥομφαίᾳ gladio* v. c. *ἀποκτείνειν* Apoc. 6, 8. 13, 10 bis. 19, 21. *ἀπόλλυσθαι* Matth. 26, 52. *πατάσσειν* Luc. 22, 49. Apoc. 19, 15. *ἐν φόνῳ μαχαίρας* Hebr. 11, 37. *ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ* Apoc. 2, 16. 27. 12, 5. 19, 15. *ἐν ταῖς κιθάραις* 14, 2. *ἐν αὐτοῖς* scil. *τοῖς ταλάντοις* Matth. 25, 16. *ἐν χρυσίῳ*, *λίθῳ*, *μαργαρίταις* Apoc. 18, 16. — *ἐν λιμῷ fame* Apoc. 6, 8. *ἐν ταῖς πληγαῖς* 9, 20. 11, 6. *ἐν τῷ σεισμῷ* v. 13. *ἐν τοῖς σημείοις* 19, 20. *ἐν τῇ φαρμακείᾳ* 18, 13. — *ἐν αἵματι sanguine* Apoc. 8, 7. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.* i. e. *sanguinis effusione* Hebr. 9, 22. vel *morte cruenta* = *supplicio* Rom. 3, 25. cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 194. *ἐν βραχίονι brachio* [vid. *βραχίων*] Luc. 1, 51. *ἐν ποσίν* Matth. 7, 6. *ἐν τῷ στόματι ore* Rom. 10, 9. 15, 6. *ἐν χείλεσιν ἑτέροις* 1 Cor. 14, 21. *ἐν χειρί manu*, pro: *per*, *ministerio*, Gal. 3, 19. vel *potestate instructus* Act. 7, 35. Vid. *χείρ*. — *ἐν αὐτῇ* scil. *τῇ γλώσσῃ* Iac. 3, 9 bis. *ἐν αὐταῖς* scil. *ταῖς οὐραῖς* Apoc. 9, 19. — *ἐν ἀνθρώπου φωνῇ voce humana* 2 Petr. 2, 16. *ἐν φωνῇ μεγάλῃ*, *ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ alta voce* Apoc. 5, 2. 14, 7. 9. 15. 18, 2. — *ἐν εἰρήνῃ pace*, *per pacem* Iac. 3, 18. *ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς* Act. 20, 19. *ἐν τῷ εὐαγγελίῳ* Marc. 1, 15. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 25 sq. — aliter *Meyer* Ev. Marc. p. 174 et *de Wette* p. 130. iungentes *ἐν τ. εὐαγγ.* c. *πιστεύειν*. — *ἐν κηρύγματι* Tit. 1, 3. — *ἐν ᾧ κρίματι κρίνετε* Matth. 7, 2. *ἐν παραβολαῖς*, *ἐν παροιμίαις* Matth. 13, 3. 10. 13. 34. 35. 22, 1. Marc. 3, 23. 4, 2. 12. 30. 12, 2. Luc. 8, 10. Ioh. 16, 25. *βαπτίζειν ἐν πνεύματι ἁγίῳ* i. e. *donis Spiritus divini largiter imbuere* [vid. *βαπτίζω* Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioh. 1, 33. Act. 1, 5. 11, 16. 1 Cor. 12, 13. *ἐν τούτῳ* Ioh. 15, 8. *ἐν τούτῳ* — *μαθηταί* ex usu loquendi Iohannes pro: *ἐν τῷ φέρειν ὑμᾶς καρπὸν πολὺν καὶ γίνεσθαί μοι μαθητὰς ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου.* Cf. *Win.* p. 314. — *ἐν τούτοις* Iud. v. 10. scil. *ἃ μὴ ἐπίστανται.* — *ἐν φόβῳ* Iud. v. 23. *ἐν τῷ φωτί* Col. 1, 12. *ἐν χάριτι* Rom. 5, 15. Gal. 1, 6. *ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι* Rom. 3, 7. — adverbiascit *ἐν* c. nom. suo, ut *ἐν δόλῳ* Marc. 14, 1. *ἐν ἰσχύϊ* Apoc. 18, 2. *ἐν ὀλίγῳ* Eph. 3, 3. — sq. inf. c. artic. *eo quod*, *dadurch dass*, ut *ἐν τῷ ἀποστρέφειν redeundo* Act. 3, 26. — 4, 30. Rom. 15, 13. Cf. *Win.* p. 308 sq. — in formula ab hebr. dicendi ratione repetenda *ἀποκτείνειν ἐν θανάτῳ* Apoc. 2, 23. 6, 8. vid. *ἀποκτείνω*. — — bb) seq. dat. *person.*, ut *ἐν ἀνδρί per virum* Act. 17, 31. *ἐν ἑτερογλώσσοις per homines peregrina lingua utentes* 1 Cor. 14, 21. coll. Ies. 28, 11. 12. — ita ב Exod. 1, 14. Levit. 25, 39. (Thuc. 7, 8. *ἐν ἀγγέλῳ.*) Cf. *Matth.* §. 377. *Win.* p. 371. *Ewald* p. 607. gr. min. p. 266. — cc) ex hebr. dicendi ratione post vv. *iurandi*, *ὀμνύειν ἔν τινι* iurare *per rem* vel *personam tanquam instrumentum* [ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 240.] vel: *nomine alicuius adhibendo* [ita *Meyer* Ev. Matth. p. 65.] vel: *bei*, *an* [cf. *Win.* p. 371.] sq. dat. *rei* vel *person.* Matth. 5, 34 — 36. 23, 16. 18 — 22. Apoc. 10, 6. — pro נִשְׁבַּע sq. בְּ 1 Regg. 1, 30. Ps. 63, 11. Dan. 12, 7. Cf. *Ewald* p. 606. gr. min. p. 266. — post vv. *emendi*, *permutandi*, ut *ἀγοράζω τι ἔν τινι* emo aliquid *per* aliquid i. e. *eo*, *quod pro re*, *quam* mis-

sam facio, aliam acquiro vel sumo Apoc. 9, 5. — pro קָנָה sq. בְּ 1 Chron. 21, 14. ἀλλάσσω, μεταλλάσσω Rom. 1, 23. 25. Vid. ἀλλάσσω.

II) *in* i. e. *an, bei*

1) de *loco*, in cuius regione esse aliquis vel fieri aliquid dicitur, ubi Lat. *in*, etiam *ad*, *apud* [cf. Tursellin. Vol. 2. p. 250.], nostrates: *an*, *bei*. Cf. de hoc huius praeposit. usu latius patente apud Homerum, apud Atticos vero nonnisi ad nomina locorum relato *Passow* l. l. *Matth.* §. 577. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 4. 6. *Id.* in scholiis ad Ev. Luc. p. 18. *Spohn* ad Blemmid. p. 29. *Vig.* p. 605. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. Dial. Deor. p. 96. *Voigtl.* ad Lucian. D. M. p. 124. *Win.* p. 195. 367. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 798. coll. *Ewald* p. 606. gr. min. p. 265. a) seq. dat. *loci*, ut ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν Matth. 6, 5. ἐν αὐτῷ scil. τῷ σταυρῷ Eph. 2, 16. ἐν τῷ οὐρανῷ Matth. 24, 30. Act. 2, 19. (Arrian. exp. Al. M. 3, 7. 5 et 11. Xen. Cyr. 2, 4. 2.) — b) seq. dat. *person.*, ut ἐν ἐμοί, *bei mir*, *apud me* metaph. pro: *me iudice*, *in meiner Vorstellung* 1 Cor. 14, 11. — ἐν ἀνθρώποις Luc. 16, 15. ἐν κυρίῳ Col. 3, 20. Cf. *Win.* p. 195. 369. *Jacobs* ad Athen. p. 183. *Doederl.* ad Soph. OC. p. 529. *Wex* ad Soph. Antig. v. 549. *Matth.* §. 577. — in formula ex hebr. dicendi ratione explicanda: ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν *in oculis nostris* pro: *in unserer Vorstellung, nach unserm Urtheile, nostro iudicio* Matth. 21, 49. — Ita בְּעֵינֵי פ Ps. 118, 22. 2 Sam. 16, 14. Num. 23, 27. (1 Macc. 1, 12.) —

2) transfertur ad personas et res, in quibus [i. e. *an welchen*] agitur aliquid vel ad quas pertinet aut directa est actio, „*ἐν zeigt die Person oder Sache an, an welcher wie an einem Substrat eine Handlung vorgenommen wird*" *Matth.* p. 577. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 48. *Win.* p. 369. coll. Tursellin. l. l. p. 265. a) post vv. quibus *fieri* aliquid vel *laborare, facere, perficere, ferre, habere* aliquis aliquid dicitur, seq. dat. *rei*, ut ἐν τῷ ὑγρῷ vel ξηρῷ ξύλῳ Luc. 23, 31 bis. ἐν σαρκί vel ἐν τῇ σαρκί Rom. 8, 3. 2 Cor. 4, 11. Eph. 2, 15. Col. 1, 24. 1 Petr. 4, 1. ὁ — σαρκὶ *qui carne passus est* scil. ὡς ὁ χριστός, sens. *qui mortuus est.* Cf. ad h. l. sententiam Rom. 6, 7 et ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 388. — ὁ πειρασμὸς ὁ ἐν τῇ σαρκί i. e. *körperliche Anfechtung, corporis imbecillitas*, orta v. c. ex plagis vel vinculis Gal. 4, 24. τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ *pagani carne* i. e. prognati a parentibus paganis neque circumcisi Eph. 2, 11. περιτομὴ ἐν σαρκὶ metonym. pro: περιτμηθέντες ἐν σ. *circumcisi carne*, i. e. prognati a parentibus ἐν σαρκί, non ἐν πνεύματι circumcisis Eph. 2, 11. coll. Rom. 2, 29. Cf. *Harless.* ep. P. ad Eph. p. 197 sq. *Fritzsche* l. l. p. 195. *Win.* p. 128. — ἐν σώματι, ἐν τῷ σώματι *in corpore*, *am Körper* Rom. 12, 4. 1 Cor. 12, 18. 2 Cor. 4, 10. Gal. 6, 17. Phil. 1, 20. — seq. dat. *person.*, ut ἐργάζομαι, ποιέω τι ἔν τινι facio aliquid *in aliquo*, ich thue etwas *an Jemandem* Marc. 14, 6. Matth. 17, 12. — Ioh. 14, 30. οὐδὲν ἔχει ἐν ἐμοὶ scil. ποιεῖν. (Lucian. Philopatr. c. 18. μή ἑτεροῖόν τι ποιήσῃς ἐν ἐμοί. — Cicer. pr. Scauro 2, 24. tu idem tibi in Aemilio Scauro putasti esse faciendum. Liv. 30,25.10.) 1 Cor. 9, 15. Hominem graecum nunquam ita dixisse, observarunt *Fritzsche* Ev. Matth. p. 554. *de Wette* Ev. Matth. p. 147 fin. — κοπιᾶν 1 Thess. 5, 12. πληροῦσθαι, τελεῖσθαι ἔν τινι ratum fieri *in aliquo* Luc. 22, 37. Rom. 8, 4. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 104. — b) post vv. *impingendi, offendendi*, sq. dat. *rei* Rom. 14, 21. Iac. 2, 10. ὅστις — πταίσει — ἐν ἑνὶ scil. νόμῳ i. e. *quicunque — peccaverit — in uno* scil. *praecepto* legis. (Cic. Tuscul. 2, 4. 2. philosophus in vitae ratione peccans. Verr. 1, 4. 10. non est in hoc homine cuiquam peccandi locus.) — sq. dat. *person.*, ita post σκανδαλίζεσθαι Matth. 11, 6. 13, 57. 16, 31. 33. Marc. 6, 3. 14, 27. Luc. 7, 23. — c) post vv., quibus *cognosci, demonstrari, disci, requiri* dicitur aliquid, seq. dat. *rei*, ita post γινώσκω Ioh. 13, 35. 1 Ioh. 2, 3. 5. 3, 16. 19. 24. 4, 2. 13. 16. Vid. tamen de h. l. sub ἀγάπη monita. 1 Ioh. 5, 2. τελειοῦσθαι *perfici* i. e. *sich in seiner Vollendung zeigen* 1 Ioh. 4, 17. — 2 Cor. 12, 9. quo l. ἐν ἀσθενείᾳ pro: ἐν ἀσθενέσι. — φανερός εἰμι 1 Ioh. 3, 10. φανεροῦμαι 2 Cor. 4, 10. 11. (Xen. Cyr. 1, 6. 2.) — sq. dat. *person.*, ut ἀκούειν, ἰδεῖν τι ἔν τινι Phil. 1, 30. εἶναι, ὑπάρχειν *esse* i. e. *reperiri, deprehendi* Act. 25, 5. 28, 18. 1 Ioh. 2, 8 bis. ἐνδείκνυμαι Rom. 9, 17. 1 Tim. 1, 16. ἐνεργεῖν ἰσχὺν *potentiam ostendere* Eph. 1, 20. — Phil. 1, 26. ἵνα — ὑμᾶς *ut vobis abunde contingat gloriandi materies beneficio I. Christi* [ἐνεργοῦντος scil.] *in me per meum iteratum ad vos adventum.* εὑρίσκειν Luc. 22, 4. 14. 22. Ioh. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 23, 9. 24, 20. ζητεῖν 1 Cor. 4, 2. καταγγέλλειν Act. 4, 2. μανθάνειν 1 Cor. 4, 6. φανεροῦσθαι Ioh. 9, 3. 1 Ioh. 4, 9. — ἡ ἀγάπη — ἡ ἐν χρ. *l.* h. e. *amor Dei manifestatus in Iesu Christo legando* Rom. 8, 39. — ἡ ἀγάπη — ἐν ἡμῖν *amor — in nobis manifestatus* 2 Cor. 8, 7. 1 Ioh. 4, 16.

3) refertur *ad res* et *personas*, *quibus animus* vel *mens* sentiendo, cogitando, recordando, agendo *inhaeret* aut *immoratur*, ubi Lat. vel *in* [cf. Tursellin. l. l. p. 272 sq. 269 sq.], vel *ablat. simplici*, vel causae notionem tenentes *de*, *propter*, nostrates: *an*, etiam *wegen* vel *genitiv. simplici* utuntur. Ita post vv. *delectandi, laetandi, exsultandi, admirandi*, seq. dat. *rei*, ut ἀγαλλιᾶσθαι Ioh. 5, 35. εὐδοκεῖν 2 Cor. 12, 10 quinquies. 2 Thess. 2, 12. εὐφραίνεσθαι Act. 7, 41. θαυμάζειν Luc. 1, 21. θέλειν Col. 2, 18 bis. καυχᾶσθαι Rom. 2, 23. 5, 3. 2 Cor. 5, 12. 10, 15. 12, 5. 9. Gal. 6, 13. 14. Iac. 1, 9 bis. χαίρω Luc. 10, 20. Phil. 1, 18. de formula χαίρειν ἐν κυρίῳ vid. supra monita. — Ita חָפֵץ sq. בְּ 2 Sam. 22, 20. הִתְהַלֵּל Ier. 9, 12. עָלַז Ps. 149, 5. (εὐδοκέω 1 Macc. 8, 1. εὐφραίνομαι Xen. Hier. 1, 16. καταμέμφεσθαι 8, 6. Soph. Trachin. v. 1120. — delector in aliqua re Cic. ad Famil. 6, 4. 11.) — seq. dat. *person.*, post εὐδοκεῖν Matth. 3, 17. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22. 1 Cor. 10, 5. Hebr. 10, 38. εὐδοκία Luc. 2, 14. εὐδ. ἐν ἀνθρώποις scil. θεοῦ ἐστι pro: εὐδοκεῖ ἐν ἀνθρ. ὁ θεός. Cf. *Win.* p. 208. *Matth.* §. 399. *Ewald* p. 605. gr. min. p. 265. — hinc etiam de personis, in quibus vel ipsis vel in quorum vita, dictis, factis considerandis reperitur *laudandi, gloriandi, laetandi, vituperandi* materies aut causa, ita post δοξάζω Gal. 1, 24. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. ad h. l. δοξάζεται, ἐνδοξάζεταί τις ἔν τινι = ἔνδοξος vel *illustris apparet aliquis in aliquo* i. e. *reperitur in aliquo materies maiestatem vel potestatem alicuius cognoscendi* Ioh. 13, 31. 32. 14, 13. 17, 10. 2 Thess. 1, 12 bis. — καυχᾶσθαι Rom. 2, 17. 5, 11. 1 Cor. 3, 21. 2 Thess. 1, 4. μωμεῖσθαι 2 Cor. 8, 20. χαρά Ioh. 15, 11. ἵνα — μείνῃ i. e. *ut laetandi materies in vobis mihi suppeditata maneat*, sens. *ut mea de vobis laetitia maneat.* Alii: *ut in vobis maneat laetitia auctorem me habens.* Cf. *de Wette* Ev. Ioh. p. 169. —

4) refertur ad *res occassionem*, ut fiat vel agatur aliquid *praebentes* [äusserer Anlass], ubi Lat. *in*, nos: *bei*, ut ἔφυγε — ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ Act. 7, 29. (Xen. de re eq. 9, 11. — Sueton. Vitell. c. 14. suspectus et in morte matris fuit.) Cf. *Win.* p. 369. Tursellin. l. l. p. 265 ed. *Hand.* —

III) *in* i. e. *auf*

1) de *loco* i. e. de personis et rebus versantibus vel in superficie rei vel in loco alto, ubi Lat. *in*, nos: *auf*. Cf. *Matth.* §. 577. *Passow* l. l. *Rost* l. l. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. D. D. p. 96. *Win.* p. 367. coll. Tursellin. l. l. p. 251.

a) post vv., quibus *esse, sedere, stare, habitare*, vel *ponere, sternere* aliquid [ita, ut maneat in loco cf. *Passow* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* p. 390 sq.] dicitur aliquis in loco aliquo, ut ἐν τῇ ἀγορᾷ vel ἐν ἀγοραῖς Matth. 11, 16. 20, 3. Marc. 6, 56. Luc. 7, 32. ἐν τῷ ἀγρῷ Matth. 24, 40. Luc. 15, 25. ἐν αὐτῇ scil. τῇ γῇ Apoc. 13, 12. ἐν τῇ θαλάσσῃ *in mari, in lacu* Marc. 4, 1. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 116. ἐν τῷ θρόνῳ Apoc. 3, 21 bis. ἐν τῇ ὁδῷ Matth. 21, 8. Luc. 19, 36. — Rom. 3, 16. ἐν τῷ ὄρει 2 Petr. 1, 18. — Marc. 5, 5. ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν *in montibus versabatur*, κράζων *clamans.* ἐν τόπῳ ἁγίῳ Matth. 24, 15. Act. 7, 33. — praeced. artic. et suppresso ὢν legitur ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ Matth. 24, 18. Luc. 17, 31. τὰ ἐν αὐτῇ scil. γῇ 2 Petr. 3, 10. — ἐν c. nomine suo adnectitur substantivis, ut ὁ ἀσπασμὸς ἐν ταῖς ἀγοραῖς Matth. 23, 7. Marc. 12, 38. Luc. 11, 43. 20, 46. ὁ χόρτος ἐν τῷ ἀγρῷ Luc. 12, 28. — Apoc. 18, 19. — pro בְּ Exod. 31, 18. Iudd. 2, 9. (Paus. 5, 1. 4. Xen. An. 4, 3. 31.) — b) post vv., quibus dicitur *fieri, audiri, evenire, reperiri* aliquid in loco, ut ἐν τῷ ἀδρίᾳ Act. 27, 27. ἐν τῇ ἀγορᾷ 17, 17. ἐν αὐτῇ scil. τῇ συκῇ Matth. 21, 19. Marc. 11, 13. Luc. 13, 6. 7. ἐν βωμῷ Act. 17, 23. ἐν τῇ γῇ Luc. 12, 51. ἐν τῇ θαλάσσῃ Matth. 8, 24. ἐν νεφέλαις Marc. 13, 26. Luc. 21, 27. de Messia *nubivago* apud Iudaeos seriores appellato cf. *Bertholdt* ad Dan. 7, 13. — 1 Thess. 4, 17. Apoc. 11, 12. ἐν τῇ ὁδῷ Luc. 9, 57. 10, 31. Act. 9,

17, 27. ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης *in tramite virtutis* incedere = *probum et innocentem se gerere* Matth. 21, 32. ἐν τῷ ὄρει Luc. 8, 32. Ioh. 4, 20. 21. Act. 7, 38. Hebr. 8, 5. — Luc. 1, 65. Matth. 12, 19. Iac. 1, 11. — sq. dat. *rei* loci instar positae, ut ἐν τῷ σώματι *auf dem Leibe* 1 Petr. 2, 24. τὰς ἁμαρτίας — ἀνήνεγκεν *peccata sustulit in corpore suo* i. e. *corpori suo quasi imposita*, ἐπὶ τὸ ξύλον. —

2) transfertur *vel* ad res, quibus ut fundamento suo nititur aliquid, ut εἶναι ἔν τινι = *auf etwas beruhen, seinen Grund auf oder in etwas haben* 1 Cor. 2, 5 bis. — *vel* ad res et personas, in quibus tanquam fundamento posita est causa rei alicuius, ubi alias ἐπί τινι. Ita ἐλπίζω, θαῤῥῶ, πέποιθα, πεποίθησιν ἔχω seq. dat. nunc *rei* Matth. 12, 21. Phil. 3, 3. 4 bis. — nunc *person.* 1 Cor. 15, 19. 2 Cor. 7, 16. 1 Tim. 6, 17. πίστις Gal. 3, 26. Eph. 1, 15. Col. 1, 3. πίστις ἡ ἐν χρ. ἰ. *fides eaque in I. C. collocata* 1 Tim. 3, 13. 2 Tim. 3, 15. — ita הֶאֱמִין, בָּטַח sq. בְּ Hos. 10, 13. Ier. 12, 6. Ps. 78, 22. 32. (ἐλπίδα ἔχειν Epict. Ench. c. 40. Pol. 1, 59. 2. Xen. Mem. 4, 2. 28.) — Saepius non legitur in N. T.

In compositione: *in*, seq. abl., ubi nos: *in, an, auf*, sive cum verbo mansionem indicante, sive cum verbo motum in locum significante compositum fuerit. Cf. *Win.* p. 402. 405.

Ἐναγκαλίζομαι, f. ίσομαι, (ἐν, ἀγκάλη ulna) *in ulnas recipio*, τινά, ita bis Marc. 9, 36. 10, 16. (Diod. Sic. 3, 57. Alciphron. 2, ep. 4.)

Ἐνάλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, ἅλς mare) *marinus*. Semel in N. T. Iac. 3, 17. ubi ἐνάλια sunt *marina* sc. animalia. (Hom. Od. 5, 67.)

Ἔναντι, adv. (ἐν, ἄντα, ex adverso) *coram*, seq. genit. [cf. *Fischer* 3. b. p. 74. *Win.* p. 441.] ita semel in N. T. Luc. 1, 8. ἔναντι τοῦ θεοῦ i. q. hebr. לִפְנֵי יְהוָה Exod. 6, 12.

Ἐναντίον, adv. (pp. neutrum adiect. ἐναντίος; ex adverso, obviam Hom. Iliad. 1, 534.) ut ἔναντι iungitur c. genit. [Cf. *Fischer* 3. b. p. 74. *Win.* p. 441.] *coram, in Gegenwart, vor*. Quinquies in N. T. Marc. 2, 12. Luc. 20, 26. Act. 8, 32. — pro לִפְנֵי Gen. 7, 1. et בְּעֵינֵי Gen. 6, 8. נֶגֶד Gen. 31, 32. (Xen. Mem. 2, 5. 1 et Oec. 8, 1.) — Act. 7, 10. ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραώ = *stanti et agenti coram Pharaoni*. — metaphor. *iudice aliquo* Luc. 24, 19. Ita pro לִפְנֵי Gen. 10, 9. et בְּעֵינֵי Gen. 19, 14. *Gesen.* p. 820, 8.

Ἐναντίος, α, ον, (ἐν, ἄντιος), *contrarius* i. e. a) *e regione positus* Matth. 14, 24. (Lucian. Dial. Deorr. 25, 2.) — τινί Marc. 6, 48. Act. 27, 4. (Xen. Cyr. 6, 1. 30.)— ἐξ ἐναντίας = ἐξ ἐναντίου *e regione, gegenüber* Marc. 15, 39. (Thuc. 4, 35.) Cf. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 562 et 43. — b) metaph. *hostilis, adversarius*, τινί [de quo dat direct. vid. ἀπολογέομαι] 1 Thess. 2, 15. — ἐναντίον ποιεῖν τινι = *laedere aliquid* vel *aliquem* Act. 28,17. — πρός τι — πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι *multis modis adversari alicui* Act. 26, 9. — ὁ ἐξ ἐναντίας = ὁ ἐναντίος. (Pol. 1, 19. 2. Xen. Cyr. 1, 4. 22.) *hostis, adversarius* Tit. 2, 8. Saepius non extat in N. T.

Ἐνάρχομαι, f. ξομαι, dep. med. (ἐν, ἄρχομαι) *incipio, inchoo*. Bis in N. T. ἐναρξάμενοι [scil. τοῦ εἶναι ἐν χριστῷ. Ita ἐνήρξατο τοῦ λόγου Plut. vit. Cicer. c. 34.] Gal. 3, 3. — τί ἔν τινι *aliquid in aliquo* [de accus. cf. *Matth.* p. 336.] Phil. 1, 6. pro הֵחֵל Deut. 2, 24. 25. 31. (Pol. 5, 1. 3.)

Ἔνατος, vid. ἔννατος.

Ἐνδεής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἐν, δέω) *egenus*. Semel in N. T. Act. 4, 34. (Ael. V. H. 1, 31. Xen. Mem. 2,2. 10.) — pro אֶבְיוֹן Deut. 15, 4. 7. et חָסֵר Prov. 28,16.

Ἔνδειγμα, τος, τό, (ἐνδείκνυμι) *iudicium, argumentum*. Semel in N. T. 2 Thess. 1, 5. de h. l. accusativo, ἔνδειγμα, explicandae rei causa addito vid. sub βασιλεία monita. (Dem. 423, 23.)

Ἐνδείκνυμαι, (med. act. ἐνδείκνυμι, ostendo, demonstro Thuc. 4, 126.) 1) *ostendo, declaro argumentis et factis*, τί Rom. 9, 22. Ephes. 2, 7. Tit. 2, 10. 3, 2. Hebr. 6, 10. 11. (Ios. Ant. 7, 9, 5. Xen. An. 6, 1. 19.) — τί ἔν τινι etwas *an* Jem. zeigen Rom. 9, 17. quo l. ut Eph. 2, 7. per abundantiam additur pron. person. μοῦ cf. *Win.* § 38, 2. — 1 Tim. 1, 16. — sq. acc. c. nomine verbali, locum infinit. perf. passivi tenente Rom. 2, 15. [vid. ἀκούω no. 1.] — sq. εἰς c. acc. pers. — *coram* 2 Cor. 8, 24. de h. l. acc. τὴν ἔνδειξιν per abundantiam addito vid. *Win.* p. 546. — 2) *edo, afficio aliquem aliqua re*, sq. τινί τι 2 Tim. 4, 14. — Ita pro גָּמַל Gen. 50, 15. 17. (Diod. Sic. 15, 10. Xen. Cyr. 8, 2. 3.) Saepius non extat in N. T.

Ἔνδειξις, εως, ἡ, (ἐνδείκνυμι) 1) *demonstratio* [pp. Pol. 3, 38. 5.] i. e. *declaratio* Rom. 3, 25. 26. (Phil. de opif. mund. T. 1. p. 9, 50. p. 20. A) — 2) pro: ἔνδειγμα, *documentum, argumentum* 2 Cor. 8, 24. Phil. 1, 28. Saepius non legitur in N. T.

Ἕνδεκα, οἱ, αἱ, τά, *undecim*. Sunt in N. T. οἱ ἕνδεκα undecim Iesu Apostoli, post Iudae Ischariotae mortem superstites. Ita sexies Matth. 28, 16. Marc. 16, 14. Luc. 24, 9. 33. Act. 1, 26. 2, 14.

Ἑνδέκατος, άτη, ον, *undecimus*. Ter Matth. 20, 6. 9. Apoc. 21, 20.

Ἐνδέχομαι, f. δέξομαι, dep. med. (ἐν, δέχομαι) *in me recipio, admitto* [pp. Thuc. 5, 16.] ἐνδέχεται, res admittit i. e. *fieri potest*, sq. acc. c. inf., ita semel in N. T. Luc. 13, 35. Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 389 sq. (Hdian. 4, 8. 8. Pol. 3, 4. 1. Xen. Mem. 1, 2. 23.)

Ἐνδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, δῆμος populus; pp. in populo meo versor) *sum in loco*, ἐν σώματι ἐνδημεῖν *in corpore versari*. Sens.: *hoc, quod nunc est, corpore uti*. Ita ter in N. T. 2 Cor. 5, 6. 8. 9.

Ἐνδιδύσκω, [i. q. ἐνδύω,] *induo*, τινά τι [de duplici acc. vid. διαζώννυμι] Marc. 15, 17. De h. l. lect. vid. *Griesb. Fritzsche* Ev. Marc. p. 681. *Meyer* Ev. Marc. p. 225. *Schott.* — passiv. ἐνδιδύσκομαι seq. acc. rei [de quo vid. διαζώννυμι] Luc. 8, 27. 16, 19. — Pro לָבַשׁ 2 Sam. 1, 24. — De forma ἐνδιδύσκω Graecis melioris notae incognita vid. *Fritzsche* l. l.

Ἔνδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, δίκη iustitia) *iustus, rechtsbegründet, gerecht*, τῇ δίκῃ *conveniens*. Bis in N. T. Rom. 3, 8. Hebr. 2, 2. (Anthol. gr. T. p. 216. 2, p. 185 ed. *Jacobs.*)

Ἐνδόμησις, εως, ἡ, (ἐν, δομέω struo; pp. das in Etwas Hineingebauete, hinc pila, moles iacta ad navale portuosum reddendum, ein Molo, Ios. Arch. 15, 9. 6.) *structura*. Extat tantum Apoc. 21, 18.

Ἐνδοξάζω, f. άσω, (ἐν et δοξάζω, pp. celebro) *magnum et eximium aliquem facio*, ἔνδοξον *facio*, ἔν τινι = *in medio alicuius*, ut ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ i. e. *inter homines et consecratos* 2 Thess. 1, 10. vel: *an* Jemandem [vid. ἐν] v. 12 bis. Ita pro נִכְבַּד Exod. 14, 4. Ezech. 28, 22. הִתְפָּאֵר sq. בְּ Ies. 49, 3. Saepius non extat in N. T.

Ἔνδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (pp. ὁ ὢν ἐν δόξῃ qui est in opinione, in laude i. e.) 1) *clarus, nobilis* 1 Cor. 4, 11. Hdian. 1, 6. 17. Xen. Mem. 1, 2. 56.) — 2) *insignis, memorabilis* Luc. 13, 17. — Pro נִפְלָאוֹת Exod. 34, 10. — 3) *splendidus* Luc. 7, 25. — Metaph. pro: *sceleris purus* Eph. 5, 27. Saepius non legitur in N. T.

Ἔνδυμα, τος, τό, (ἐνδύω induo) *vestis, vestimentum*. Septies in N. T. Matth. 3, 4. 6, 25. 28. Luc. 12, 23. — addito γάμου: *vestis nuptialis* Matth. 22, 11. 12. — addito προβάτων i. e. *vestimenta, quibus utuntur oves* = *pelles ovinae* Matth. 7, 15. — de veste superiori vel pallio Matth. 28, 3. (Anth. gr. 4, p. 141 ed. *Jacobs.*) pro מַלְבּוּשׁ Zeph. 1, 8.

Ἐνδυναμόω, ῶ, f. ώσω, (ἐν, δυναμόω) *validum reddo, vires largior*. Pass. *vires accipio, fortis sum, fortem me praesto*. Vox Graecis incognita. Legitur de corpore, seq. ἀπό τινος in construct. praegnanti [vid. ἀπό] Hebr. 11, 34. ἐνεδυναμώθησαν ἀσθενείας i. e. *vires acceperunt liberati ab infirmitate*. — de animo: Phil. 4, 13. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 4, 17. — Act. 9, 22. addito dat. τῇ πίστει [vid. ἅγιος] Rom. 4, 20. — seq. ἐν fortem se praestare *in aliqua re* Eph. 6, 10 bis. 2 Tim. 2, 1. vid. ἐν.

Ἐνδύνω et **ἐνδύω**, f. δύσω, (ἐν, δύω) 1) *ineo, ingredior*, εἰς τὰς οἰκίας 2 Tim. 3, 6. (Xen. Cyr. 2, 1. 13. Plato Phaedon. c. 39. ed. *Fischer*.) — 2) *induo*, a) pp. activ. sq. dupl. acc. [de quo vid. διαζώννυμι] Matth. 27, 31. Marc. 15, 17. 20. — Luc. 15, 22. (Xen. Cyr. 1, 3. 3. 8, 3. 1. Ael. V. H. 4, 22.) — med. *induo me ipsum* sq. acc. rei [vid. διαζώννυμι] Matth. 6, 25. de h. l. coniunctivo in interrog. indir. vid. ἀναιρέω. — Marc. 6, 9. vid. de h. l. αἴρω et de transitu ab orat. obliqua ad directam sub ἀκούω monita. Luc. 12, 22. Act. 12, 21. τὰ ὅπλα, ut τοῦ φωτός Rom. 13, 12. Eph. 6, 11, 14. 1 Thess. 5, 8. ἐνδεδυμένος sq. acc. rei [vid. διαζώννυμι] Matth. 22, 11. Marc. 1, 6. Apoc. 1, 13. 15, 6. 19, 14. de h. l. ἐνδεδυμένοι in constructione ad sensum relato ad τὰ στρατεύματα vid. *Win.* p. 214. *Id.* exeg. Stud. 1. p. 152. *Matth.* §. 434, 1. a. *Herm.* ad Vig. p. 715, 49. (Xen. Cyr. 6, 4. 2. Ael. V. H. 9, 3) — ἐνδυσάμενοι sc. τὸ οἰκητήριον τὸ ἐξ οὐρανοῦ 2 Cor. 5, 3.

b) metaph. de indole, mente, conditione, quam sumit aliquis, sq. acc. rei Luc. 24, 49. 1 Cor. 15, 53 bis. v. 54 bis. Col. 3, 12. — pro לָבַשׁ Iob. 29, 14. (Hom. Il. 9, 231. Od. 9, 214.) Cf. *Win.* p. 31. — sq. acc. personae i. e. *indolem, mentem, sensum alicuius sumere*, ut ἰησοῦν χριστόν Rom. 13, 14. Gal. 3, 27. — τὸν καινὸν ἄνθρωπον Eph. 4, 24. Col. 3, 10. Ita לָבַשׁ Ies. 51, 9. Cf. *Win.* l. l. Saepius non extat in N. T.

Ἔνδυσις, εως, ἡ, *vestitus* 1 Petr. 3, 3.

Ἐνδύω, v. ἐνδύνω.

Ἐνέδρα, ας, ἡ, (ἐν, ἕδρα sedes, pp. sessio in loco aliquo) *insidiae*, [pp. Thuc. 3, 90. Pol. 4, 59. 3.] i. e. *insidiae, quae vitae alicuius struuntur*. Bis in N. T. Act. 23, 16. 25, 3. — pro מַאֲרָב Ios. 8, 9. אֹרֵב Ios. 8, 2. 7. 12.

Ἐνεδρεύω, f. εύσω, *insidior*, [ἐνέδρα, q. v., de insidiis bellicis Diod. Sic. 19, 68. 69.] τινά i. e. *insidior vitae alicuius*. Bis in N. T. Luc. 11, 54. Act. 23, 21. (Diod. Sic. 19, 69. Xen. Mem. II, 1. 4.) — pro אָרַב 1 Sam. 15, 5.

Ἔνεδρον, ου, τό, i. q. ἐνέδρα *insidiae* Act. 23, 16. si lectio sana.

Ἐνειλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, εἰλέω volvo) *involvo*. τί τινι, ita semel Marc. 15, 46. — pro לוט 1 Sam. 21, 9. (Artemid. 1, 13 [14].)

Ἔνειμι, *insum*, τὰ ἐνόντα, *quae insunt* Luc. 11, 41. τὰ — ἐλεημοσύνην *was darinnen ist* oder *den Inhalt vertheilt als Almosen*. De quo duplici accus. vid. sub ἀποστέλλω observata. (Xen. Ages. 2, 29.) Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 322. *de Wette* Ev. Luc. p. 67. aliter *Bornem.* Schol. p. 78. —

Ἕνεκεν, vel ἕνεκα, [ita Luc. 6, 22. Act. 26, 21. Rom. 8, 36.] etiam εἵνεκα, εἵνεκεν, [Luc. 4, 18. 2 Cor. 7, 12. Cf. *Win.* p. 45.] praepos. regens genit. *propter*, et ante τοῦ sq. infinit. [ut 2 Cor. 7, 12.] ubi consilium et finem indicat, vertendum: *ut* Matth. 5, 10. 11. 10, 18. 39. 16, 25. 19, 15. 29. Marc. 8, 35. 10, 7. 29. 13, 9. Luc. 4, 18. 6, 22. 9, 24. 18, 29. 21, 12. Act. 19, 32. 26, 21. 28, 20. Rom. 8, 36. 14, 20. 2 Cor. 3, 10. 7, 12 ter. (Xen. Cyr. 1, 2. 1 et 7.) Cf. *Matth.* §. 540. §. 576. coll. *Buttm.* §. 127, not. 1. *Fischer* 3. b. p. 24. — Saepius non extat in N. T.

Ἐνέργεια, ας, ἡ, (ab ἐνεργής, q. v.) *vis, efficacia* Eph. 1, 19. 20. 3, 7. 4, 16. Phil. 3, 21. ἐνέργεια τοῦ δύνασθαι — ὑποτάξαι *vis, qua potest subiicere*. Col. 1, 29. 2, 12. — 2 Thess. 2, 9. 11. ἐνέργεια πλάνης i. e. *vis cum fraude coniuncta*. (Pol. 8, 9. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐνεργέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐνεργής) *operor, ich wirke*. Ita 1) activum, sq. acc. rei, 1 Cor. 12, 11. Eph. 1, 11. (Diod. Sic. 13, 95. Pol. 3, 6. 5.) — sq. acc. rei et ἐν c. dat. pers. 1 Cor. 12, 6. Gal. 3, 5. Phil. 2, 13. — sq. acc. pron. relativi pertinentis ad nomen coniugatum: ἣν ἐνήργησεν = *quam ostendit* [vid. ἀγαπάω] Eph. 1, 20. — seq. ἐν c. dat. personae Matth. 14, 2. Marc. 6, 14. Eph. 2, 2. — sq. τινί, ut ὁ — ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς — ὁ ἐνεργήσας ἐν πέτρῳ [i. e. *qui adiuvit Petrum*], ἀφωρισμένῳ εἰς ἀ. τ. π. Gal. 2, 8. ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη — ἐνήργησε καὶ ἐν ἐμοὶ ἀφωρισμένῳ εἰς ἀποστολὴν τῶν ἐθνῶν Ibid. —

2) medium: *vires meas exerceo*. Ita de rebus [cf. *Win.* p. 236. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 18.] Gal. 5, 6. 2 Thess. 2, 1. — sq. ἐν c. dat. pers. vel rei vel conditionis Rom. 7, 5. 2 Cor. 1, 6. 4, 12. Eph. 3, 20. Col. 1, 29. 1 Thess. 2, 13. — particip. ἐνεργούμενος = ἐνεργός [Xen. Cyr. 2, 2. 23. Diod. Sic. 1, 88.] *strenuus, ernstlich, nachdrücklich*, ita εὐχὴ ἐ. i. e. precatio *intenta, ardens* Iac. 5, 16. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 278. — Saepius non extat in N. T.

Ἐνέργημα, τος, τό, *effectus, res effecta*. Bis in N. T. 1 Cor. 12, 6. — ἐνεργήματα δυνάμεων *effectus qui sunt in miraculis, Effecte, welche in Wundern bestehen* v. 10. — (Diod. Sic. 4, 51. Polyb. 2, 42. 7.) — Saepius non legitur in N. T.

Ἐνεργής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐν et ἔργον) *acris, efficax*. Ter in N. T. Philem. v. 6. Hebr. 4, 12. (Xen. Hier. 9, 8.) — 1 Cor. 16, 9. θύρα [i. e. docendi occasio] — μεγάλη καὶ ἐνεργής i. e. *ad agendum vel ad docendum apta*. Cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 283. — (Pol. 2, 65. 12.)

Ἐνεστώς, vid. ἐνίστημι.

Ἐνευλογέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, εὐλογέω, q. v., pp. bona apprecor) *beo, felicem reddo*. Passiv. *beor, beneficiis ornor*. Bis in N. T. sq. ἔν τινι [vid. ἐν] Act. 3, 45. Gal. 3, 8. — Ita pro בֵּרַךְ sq. בְּ Gen. 12, 3. 18, 18.

Ἐνέχω, (ἐν, ἔχω habeo; habeo vel teneo in aliqua re) 1) *teneo*, med. *teneri me patior*, ut ζυγῷ δουλείας. Gal. 5, 1. (Plut. Symp. 2. quaest. 3. p. 202 ed. *Tauchn.* Hdot. 2, 121. Plat. Criton. c. 14. ed. *Fischer*.) — 2) ἐνέχω τινί = χόλον ἐνέχω τινί *irascor, succenseo, Zorn in sich hegen gegen Jemanden* [de quo dat. directionis vid. ἀπολογέομαι] Marc. 6, 19. Luc. 11, 53. (plene legitur Hdot. 1, 118. 6, 119. coll. 8, 27. Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 533 ed. *Schäfer* et *Fischer* 3. a. p. 264. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 225 sq.) — Ita pro שָׂטַם Gen. 49, 23. Iob. 16, 9. Saepius non habetur in N. T.

Ἐνθάδε, adv. (ab ἔνθα et δέ encl. vim intendendi habente cf. *Buttm.* §. 103, 6 et §. 72, 5. *Matth.* §. 261, c. *Fischer* 3. a. p. 214.) 1) *hic* Luc. 24, 41. Act. 16, 28. 17, 6. 25, 24. (Xen. Mem. 1, 4. 6 et 17.) — 2) *ibi, illic*, Act. 10, 18. — 3) *huc*, ita post vv. motus Ioh. 4, 15. 16. Act. 25, 17. (Xen. Cyr. 1, 3. 15.) Saepius non habetur in N. T.

Ἔνθεν, adv. *hinc* Luc. 16, 26. (Xen. Cyr. 1, 2, 2.) Cf. *Buttm.* §. 103, 5.

Ἐνθυμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, verb. dep. pass. cum a. 1. p. significatione activa (vid. ἀγωνίζομαι — ab ἐν et θυμέομαι) *animo volvo, cogito*. Ter in N. T., sq. acc. rei Matth. 1, 20. 9, 4. (Isocr. ad Nicocl. p. 18 ed. *Lange*. Thuc. 5, 32.) — sq. περί τινος Act. 10, 19.

Ἐνθύμησις, εως, ἡ, (ἐνθυμέομαι) *cogitatio* Matth. 9, 4. 12, 25. Hebr. 4, 12. (Thuc. 1, 132.) — χάραγμα τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου sculptum arte et *ingenio* humano Act. 17, 29.

Ἔνι, i. q. ἐν adverbialiter positum = ἔνεστι *est in, inest* Gal. 3, 28. Col. 3, 11. Iac. 1, 17. (Palaeph. f. 14. Plat. Phileb. p. 90. ed. *Stallb.*) Cf. *Passow* 1. p. 735. *Buttm.* §. 103. B. 2. gr. max. Vol. 2. p. 299. *Win.* p. 75. *Id.* ep. P. ad Gal. p. 94. *Theile* ep. Iac. p. 55.

Ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, *annus* Luc. 4, 19. de quo l. vid. δεκτός. — καιροὶ καὶ ἐνιαυτοὶ *tempora stata* [ut festum paschatos, similia] *et anni* [ut iubilares] Gal. 4, 10. Cf. *Win.* ad h. l. — *genit.* in temporis-notatione minus definita, ubi quaeritur *quando?* [Cf. *Matth.* §. 377, 2. *Buttm.* §. 119, 4. *Fischer* 3. a. p. 382. *Win.* p. 186.] Ioh. 11, 49. 51. 18, 13. Hebr. 9, 7. (Xen. de rep. Athen. 3, 4.) — *accus.* ubi quaeritur: *quamdiu?* [vid. βραχύς] Act. 11, 26. 18, 11. Iac. 4, 13. 5, 17. (Xen. Cyr. 1, 5. 1.) — κατ' ἐνιαυτόν, *quotannis* Hebr. 9, 25. 10, 1. 3. (Xen. Oec. 4, 6. Anab. 3, 2. 12.) — de Apoc. 9, 15. εἰς — ἐνιαυτόν vid. εἰς. Saepius non legitur in N. T.

Ἐνίστημι, f. ἐνστήσω, (ἐν, ἵστημι) *colloco in, impono*, ita praes. impf. fut. 1. aor. 1. act. (Diod. Sic. 1, 28. Xen. de mag. eq. 5, 6.); aor. 2. act. perf. plusq. act. *immineo* hinc ἐνεστώς, *proxime instans* Rom. 8, 8. 1 Cor. 3, 22. 7, 26. Gal. 1, 4. 2 Thess. 2, 2. 2 Tim. 3, 1. Hebr. 9, 9. (Ios. Arch. 16, 6. 2. Xen. H. G. 2, 1. 6.) Saepius non extat in N. T.

Ἐνισχύω, f. ύσω, (ἐν, ἰσχύω) 1) intrans. vel immediat. *vires sumo* vel *recipio, invalesco* Act. 9, 19. (Diod. Sic. 1, 18. 5, 8.) — 2) transit. vel causativ. *corroboro, confirmo* Luc. 22, 43. ἄγγελος — ἐνισχύων αὐτόν (Siracid. 50, 4.) Cf. *Buttm.* §. 100, 5. gram. max. §. 113, 2. *Matth.* §. 496, 2.

Ἔνατος, άτη, ατον, vel ἔνατος, άτη, ον, [forma serior, obvia in codd. Matth. 20, 5. Act. 10, 30. Cf. *Win.* p. 45.] *nonus* Matth. 20, 5. 27, 45 sq. Marc. 15, 33. 34. Luc. 23, 44. Act. 3, 1. 10, 3. 30. Apoc. 21, 20. Iudaeis diem aeque ac noctem distribuentibus in 12 horas inaequales, primam diei ab ortu, noctis primam ab occasu solis incipientibus, nona precibus faciendis et sacrificiis vespertinis offerendis destinata erat. Hinc Iudaeorum nona nobis est tertia pomeridiana, sexta illorum nostra duodecima, septima eorundem prima nobis pomeridiana, decima denique iudaica nobis ea, a qua duae tantum horae ad solis occasum restabant. — Saepius non extat in N. T.

Ἐννέα, οἱ, αἱ, τά, *novem* Luc. 17, 7.

Ἐννενηκονταεννέα, rectius [vid. *Win.* p. 45. *Bornem.* schol. p. 95. ἐνενηκονταεννέα *nonaginta novem* Matth. 18, 12. 13. Luc. 15, 4. 7.

Ἐννεός, οῦ, ὁ, rectius ἐνεός, *mutus*, maxime de personis, quae terrore perculsae obmutescunt. Ita semel Act. 9, 4. Cf. *Ruhnken.* Tim. p. 102. et *Bornem.* ad Xen. An. 4, 5. 33. *Win.* p. 45.

Ἐννεύω, f. νεύσω, (ἐν, νεύω) *innuo*, de iis, qui nutu quaerunt ex aliquo, τινί Luc. 1, 62. — pro קָרַץ Prov. 10, 10.

Ἔννοια, ας, ἡ, (notio, idea Diog. Laert. 3, 79. ab ἐν et νοέω) *cogitatio, animi sensus*. Bis in N. T. Hebr. 4, 12. 1 Petr. 4, 1. (Pol. 10, 27. 8. Xen. Cyr. 1, 1. 1.)

Ἔννομος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, νόμος) 1) *legitimus, gesetzlich, im Gesetz begründet* = *legibus consentaneus* Act. 19, 39. ἡ ἔννομος ἐκκλησία (Pol. 2, 47. 3. Xen. Cyr. 8, 7. 10.) — 2) *legibus parens* 1 Cor. 9, 21. ἔννομος χριστῷ *Christum quod attinet* vid. ἄνομος. Cf. tamen de h. l. lectione χριστοῦ *Schott, Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 146. 159. (Ael. V. H. 2, 22.)

Ἔννυχος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, νύξ nox) *nocturnus*, neutrum: ἔννυχον *noctu*. Semel in N. T.] Marc. 1, 35. (Anthol. gr. T. 1. p. 22 ed. *Jacobs.* 3 Macc. 5, 5. Hom. Iliad. 11, 716.)

Ἐνοικέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, οἰκέω) *inhabito*, [propr. Xen. Oec. 4, 13.] sq. ἐν, de Spiritu div. ex doctrina N. T. inhabitante Christianis Rom. 8, 11. 2 Tim. 1, 14. — de Deo praesentiae suae documenta exhibente i. e. beneficiis cumulante 2 Cor. 6, 16. Ita Levit. 26, 12. — de rebus, ut de λόγῳ, πίστει, in quibus Latini: *insum, inhaereo* Col. 3, 16. 2 Tim. 1, 5. Saepius non legitur in N. T.

Ἐνόντα, τά, v. ἔνειμι.

Ἑνότης, τητος, ἡ, *unitas*, (εἷς) metaph. *consensus*, ut πνεύματος Eph. 4, 3. vel: πίστεως Eph. 4, 13. Saepius non legitur in N. T.

Ἐνοχλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, ὄχλος turba) *turbas excito*. Semel in N. T. absol. Hebr. 12, 15. (Isocr. ad Phil. p. 135 ed. *Lange.* Xen. Cyr. 8, 3. 9. τινί Isocr. l. l. p. 120. τινά ibid. p. 133.)

Ἔνοχος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐνέχω teneo i. q. ἐνεχόμενός τινι, qui tenetur aliqua re Antholog. gr. T. 1. p. 179 ed. *Jacobs*) *obnoxius, unterworfen* a) sq. genit. rei [cf. *Win.* p. 167. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 223. *Matth.* §. 370, not. 4.] ut δουλείας [= ὁ ἔχων ἐν ζυγῷ δουλείας vel ὁ ἐνεχόμενος ζυγῷ δουλείας coll. Gal. 5, 1.] Hebr. 2, 15. — rei illius, in quam committitur crimen, ut τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου = ἐν αἰτίᾳ ὢν τοῦ σ. κ. τ. α. τ. κ. i. e. *obnoxius crimini in corpus et sanguinem Domini commissi* 1 Cor. 11, 27. Cf. *Schulthess* vom heiligen Nachtmahl p. 208. γίγονε πάντων [i. e. *crimini laesionis omnium* sc. legum] ἔνοχος Ias. 2, 10. (Ita sq. genit. sceleris vel criminis Lysias p. 520, 10.) — poenae [= ποινῇ vel κρίματι cf. Lamb. Bos. p. 235 ed. *Schäfer. Passow* 1. p. 742. alii inde explicant, quod ἔνοχος = ἐν αἰτίᾳ ὢν cf. *Fritzsche* l. l.] Matth. 26, 66. Marc. 3, 29. 14, 64. (Dem. 1229, 11.) — b) seq. εἰς ad gradum pertinente, ad quem usque obnoxius est aliquis Matth. 5, 22. Cf. *Fritzsche* l. l. et supra sub εἰς adnotata. — c) sq. dat. magistratus, ut iudicii septem virorum Matth. 5, 21. 22. vel synedrii v. 22. (sq. dat. poenae Plut. instit. lac. Mor. 2. p. 174. ed. *Tauchn.* criminis admissi Demosth. in Timocr. p. 755. 11.) Cf. de ἔνοχος *Matth.* l. l. §. 370, not. 4. *Fritzsche* l. l. *Win.* l. l. — Saepius non legitur in N. T.

Ἔνταλμα, τος, τό, i. q. ἐντολή, (ἐντέλλομαι q. v.) *praeceptum.* Ter in N. T. Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. Col. 2, 22. — pro מִצְוָה Iob. 23, 12. Ies. 29, 13.

Ἐνταφιάζω, f. άσω, (ἐν, ταφή sepultura) *sepulturae praeparo, curo τὰ ἐντάφια* i. e. omnia ea, quae ad sepulturam pertinent, ut omnis generis ornamenta cadaveris efferendi, vestes splendidas, coronas, flores [Chariton. 1, 6.] lavacra, inferias seu libamina ad sepulcrum apud Graecos effundi solita [Eurip. Helen. 1419. Ael. V. H. 1, 16.]. Bis in N. T. Matth. 26, 12. Ioh. 19, 40. οἱ ο' pro חָנַט Gen. 50, 2. (Antholog. gr. T. 4. p. 127. no. 26 ed. *Jacobs.*) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voce. *Einbalsimiren, Leichen, Salbe.*

Ἐνταφιασμός, οῦ, ὁ, (ἐνταφιάζω) *praeparatio corporis ad sepulturam, pollinctura*, vid. ἐνταφιάζω. Bis in N. T. Marc. 14, 8. Ioh. 12, 7.

Ἐντέλλομαι, f. τελοῦμαι, perf. pass. signif. media ἐντέταλμαι [Act. 13, 47. item Hdian. 1, 9. 22. vid. ἀγωνίζομαι] depon. med. (ἐν, τέλλω ad finem perduco, facio ut oriatur) *praecipio, faciendum iniungo aliquid* Matth. 15, 4. Marc. 11, 6. — sq. dative pers. et περί c. gen. obiecti Matth. 4, 6. Luc. 4, 10. de h. l. genit. τοῦ διαφυλάξαι vid. *Win.* p. 301. coll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 847. — sq. dat. pers. et acc. rei Matth. 28, 20. Marc. 10, 3. Ioh. 15, 14. 17. (sq. acc. rei Hdian. 1, 9. 23. 3, 11. 19.) — sq. dat. pers. et infinit. Ioh. 8, 5. — sq. dat. pers. et ἵνα Marc. 13, 34. — sq. dat. pers. Matth. 17, 9. — sq. dat. pers. Act. 1, 2. 13, 47. Ioh. 14, 31. (Hdot. 3, 141.) — sq. περί τινος Hebr. 11, 22. — 9, 20. ἧς [per attract. pro: ἥν] ἐνετείλατο [scil. διαθέσθαι] πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. — sq. inf. Matth. 19, 7. q. l. Pharisaei, prementes verba Mosis Deut. 24, 1. praecepisse — ἐντείλασθαι — hunc dicunt divortium; corriguntur vero illi a Iesu, dicente, non praecepisse, sed permisisse, ἐπιτρέψαι, Mosen, ut dato libello dimittatur uxor. Saepius non extat in N. T.

Ἐντεῦθεν, adv. i. q. ἔνθεν vel ἐνθένδε cf. *Matth.* §. 260. c. p. 505. *Buttm.* §. 103, 5. — *hinc, inde* a) de loco Matth. 17, 20. Luc. 4, 9. 13, 31. Ioh. 2, 16. 14, 31. 18, 36. de lect. ἔνθεν Luc. 16, 26. vid. *Griesb., Schott, Meyer, Knapp.* (Xen. An. 1, 2. 14. [7.] 2, 2. 7.) — Ioh. 19, 18 et Apoc. 22, 2.: ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν *hinc illinc*, vel *ab utraque parte*. — b) ut Lat.: *inde* pro: *ex ea re* Iacob. 4, 1. Cf. *Win.* p. 152. *Theile* ep. Iac. p. 208. (Hdian. 2, 10. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Ἔντευξις, εως, ἡ, (ab ἐντυγχάνω q. v. pp. aditus, congressus Ael. V. H. 4, 20. Pol. 2, 8. 6. in N. T.) *petitio* [i. e. *das Anliegen, Bitte* Diod. Sic. 16, 55. Ios. Ant. 15, 3. 8.], *preces, Gebet.* Bis 1 Tim. 2, 1. 4, 5. (Plut. vit. Num. c. 14. μὴ ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τὸ θεῖον ἐντεύξεις ἐν ἀσχολίᾳ καὶ παρέργως.)

Ἔντιμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, τιμή) *qui in pretio est* vel *habetur*, ita de lapide = *pretiosus* 1 Petr. 2, 4. 6. (Dem. 1285, 18.) — de personis = vel: *qui in honore est, honoratus* Luc. 14, 8. Phil. 2, 29. quo l. ἔντιμον ἔχειν τινά = ἐν τιμῇ ἔχειν. (Hdian. 2, 1. 10. Xen. Cyr. 3, 1. 8.) vel: *carus, lieb u. werth* Luc. 7, 2. Saepius non habetur in N. T.

Ἐντολή, ῆς, ἡ, (ἐντέλλομαι) 1) *praeceptum* a) *legis* sensu Matth. 5, 19. 15, 3. 6. 19, 17. 22, 36. 38. Marc. 7, 8. 9. 10, 5. 19. 12, 28 — 31. Luc. 1, 6. 15, 29. 18, 20. 23, 56. Ioh. 13, 34. 14, 15. 21. 15, 10. 12. 1 Ioh. 2, 3. 4. 7. 8. 3, 22. 23. 24. 4, 21. 5, 2. Apoc. 12, 17. 14, 12. Rom. 7, 8. 12. 13, 9. 1 Cor. 7, 19. 14, 37. Eph. 2, 15. 6, 2. Tit. 1, 14. 2 Petr. 3, 2. quo l. ἡ ἐντολή

τοῦ κυρίου *praecepta a domino praescripta.* Vide ἄζυμος et de duplici genitivo uni nomini varia ratione apposito sub αἷμα monita. Hebr. 7, 16. 18. — πᾶσα ἐντολή *omnia praecepta = tota lex* Hebr. 9, 19. — b) *doctrina de officiis* 1 Tim. 6, 14. 2 Petr. 2, 21. — 2) *mandatum* Ioh. 10, 18. 13, 34. Act. 17, 15. Col. 4, 10. — ἐντολὴν διδόναι τινί τι εἴπη *mandare alicui, quae dicat,* de doctore: *mandare alicui, quae doceat* Ioh. 12, 49. ἡ ἐντολὴ αὔτη, e breviloquentia pro: τοῦτο ὃ εἰπεῖν ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ v. 50. Cf. *Lücke* 2. p. 360. — ἐντολὴν ἔχειν i. e. *in mandatis habere,* seq. inf. Hebr. 7, 5. — *edicti* sens. Ioh. 11, 57. (Hdian. 3, 5. 8 et 11. 8. Xen. Cyr. 2, 4. 30.)

Ἐντόπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, τόπος) i. q. ἔντοπος, *inquilinus, indigena.* Extat tantum Act. 21, 12. (Soph. Oedip. Col. v. 843.)

Ἐντός, adv. secum habens genit. cf. *Passow* sub h. v. *Fischer* 3. b. p. 75. *intra, intus,* τὸ ἐντός *internum.* Bis in N. T. Luc. 17, 21. ἐντὸς ὑμῶν i. e. *inter vos, in eurer Mitte.* Ita pro קֶרֶב Ps. 103, 1. 109, 22. (Xen. Cyr. 1, 4. 23 et Venat. 7, 4.) — praef. art. τὸ ἐντός [vid. ἄνω] *internum, das Innere* Matth. 23, 26. (Lucian. Dial. Mort. 14, 6.)

Ἐντρέπω, f. ψω, (ἐν, τρέπω verto; τινά converto aliquem in semetipsum, facio, ut ad se redeat) 1) *pudore afficio,* passiv. *pudore suffundor, pudet me alicuius rei* 1 Cor. 4, 14. 2 Thess. 3, 4. Tit. 2, 8. — (Plat. Criton. c. 14. ed. *Fischer,* ubi iungitur c. αἰσχύνομαι.) — 2) med. ἐντρέπομαι, *revereor,* fut. ἐντραπήσομαι, sq. acc. personae, quam revereor Matth. 21, 37. Marc. 12, 6. Luc. 18, 2. 4. 20, 13. Hebr. 12, 9. — pro הֵעָנוֹת Exod. 10, 3. (Diod. Sic. 19, 7. Pol. 30, 9. 2.) Cf. quae habet de ἐντρέπομαι a Plutarchi inde aetate strui solito c. acc. personae, cum Graeci melioris indolis [Xen. H. G. 2, 3. 21.] construant c. genit. pers., *Passow* 1. p. 748. coll. *Win. p.* 202. Matth. §. 348, not. 2. Saepius non extat in N. T.

Ἐντρέφω, f. ψω, (ἐν, τρέφω alo) *innutrio,* metaph. ut Lat. innutrio refertur ad institutionem=imbuo, ita semel seq. dat. rei 1 Tim. 4, 6. de h. l. particip. praes. rem durantem indicante cf. *Win.* p. 224 et supra sub ἀδικέω monita coll. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 30. 1 Tim. 4, 6. (Hdian. 5, 3. 5. 5, 5. 4. Phil. de allegor. p. 59. innutritus Silius 3, 286. Senec. consol. ad Polyb. c. 21.)

Ἔντρομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐν, τρόμος tremor) *tremens, tremefactus.* Ter in N. T. Act. 7, 32. 16, 29. Hebr. 12, 21. (1 Macc. 13, 2. Plut. Fab. c. 3. Anthol. gr. T. 1. p. 21. no. 8. ed. *Jacobs.*)

Ἐντροπή, ῆς, ἡ, (ἐντρέπω q. v.) *pudor, verecundia.* Bis in N. T. 1 Cor. 6, 5. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω 15, 34. — pro כְּלִמָּה Ps. 35, 26. 69, 7. 19.

Ἐντρυφάω, ῶ, f. ήσω, (ἐν, τρυφάω in deliciis vivo) *luxuriose vivo, molliter me g... luxurior* [sq. dat. rei Hdian. 2, 3. 22. Diod. Sic. 19, 71.] semel in N. T. 2 Petr. 2, 13. ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις *luxuriantur dum fraudibus operam dant* i. e. *fraudibus oblectati.* De h. l. lectione ἐν ταῖς ἀγάπαις i. e. *dum intersunt agapis* cf. *Griesb., Schott, Knapp.*

Ἐντυγχάνω, f. τεύξομαι, (ἐν, τυγχάνω — incido in aliquid vel in aliquem, convenio cum aliquo Xen. Mem. 3, 2. 1.) *convenio aliquem, adeo aliquem* sq. dat. pers. [Cf. *Matth.* §. 383. p. 704. item de ἐντυγχ. et ἐπιτυγχάνω *Ast* ad Theophr. Char. p. 123. 247.] Quinquies in N. T., universe Act. 25, 24. (Ael. V. H. 1, 21. Pol. 4, 30. 1. 4, 76. 9.) — τῷ θεῷ, *deum adire,* κατά τινος, *contra aliquem, ut accusem aliquem* Rom. 11, 2. (1 Macc. 10, 60. 63.) — ὑπέρ τινος, *pro aliquo, ut causam alicuius agam* [Ios. Ant. 14, 10. 13.] = *curam eius apud Deum gero,* ita minus plene i. e. ut absit τῷ θεῷ, nunc de Christo, quatenus ut participes reddamur bonorum morte sua paratorum curat Rom. 8, 34. Hebr. 7, 25. q. l. Christus, quatenus perpetuo vivit, perpetuo ἐντυγχάνει ὑπὲρ αὐτῶν i. e. saluti hominum prospicit, vel, ut v. 25. explicatur, σώζει i. e. participes reddere potest eos bonorum morte sua paratorum — nunc de spiritu divino Rom. 8, 27. quo l. verba: ὅτι κατὰ θεὸν — ἁγίων per epexegesin adduntur verbis οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος hac mente: „*scit Deus spiritus s. inceptum* [nempe] *eum apud Deum pro sanctis deprecari*" cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 190.

Ἐντυλίσσω, ττω, f. ξω, (ἐν, τυλίσσω) *involvo, convolvo.* Ter in N. T. τί τινι Matth. 27, 59. Luc. 23, 53. Ioh. 20, 7.

Ἐντυπόω, ῶ, f. ώσω, (ἐν, τύπος imago) *imprimo figuram, insculpo.* Extat tantum 2 Cor. 3, 7. ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις. De h. l. participio iuncto cum subst. ἡ διακονία vid. *Win.* p. 519 sq. et *Fritzsche* diss. 1. p. 27 sq. *Her* ad Vig. p. 891. (Anthol. gr. T. 3. p. 133 ed. *Jacom* Aristotel. de mundo c. 6.)

Ἐνυβρίζω, f. ίσω, (ἐν, ὑβρίζω) *contumelia afficio, male tracto aliquem.* Habetur tantum Hebr. 10, 29. τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. (τινά Ioseph. Arch. 1, 1. 4. 5, 8. 12. τινί Hdian. 8, 5. 3. Ael. V. H. 9, 8.)

Ἐνυπνιάζω, [Aristot. H. A. 4, 10.] in N. T. ἐνυπνιάζομαι, dep. passiv. f. 1. ἐνυπνιασθήσομαι (ἐνύπνιον) *somnio,* i. e. a) *divinitus per somnium admoneor, ich habe bedeutungsvolle Träume,* addito vel acc. vel dativo [cf. de lect. ἐνύπνια, ἐνυπνίοις *Griesb., Schott, de Wette*] nominis coniugati [vid. ἀγαλλιάω et ἀγάπη] Act. 2, 17. coll. Ioel. 3, 1. ubi חֲלֹם addito חֲלֹמוֹת cuius loco οἱ ὁ ἐνυπνιασθήσονται. — b) trop. pro: *stulte imaginor, vanas habeo et alo opiniones* Iud. v. 8. (ita nos: *träumen* et Lat. somnio cf. Cic. de Divinat. 2, 71.)

Ἐνύπνιον, ου, τό, (pp. neut. adiectiv. ἐνύπνιος per somnum oblatus Anthol. gr. T. 2. p. 35. no. 107 ed. *Jacobs.* i. q. τὸ ἐνύπνιον εἶδος, somnium, visum dormienti obversans Aelian. V. H. 3, 11. Xen. Symp. 4, 48.) *somnium* i. e. *admonitio vel institutio per somnium facta, bedeutungsvoller Traum* Act. 2, 17. — pro חֲלוֹם 1 Sam. 28, 6. 15.

Ἐνώπιον, praepos. serioris graecitatis [cf. *Buttm.* §. 133, not. 2. p. 419. 480 ed. Xmae] reg. genitiv. [orta a neutro adiect. ἐνώπιος = ἐν ὠπὶ ὤν i. e. qui in conspectu est]: *coram, in conspectu, vor,* ubi Lat. etiam interdum *praesente aliquo, apud, ante,* et nostrates: *bei.* Legitur in N. T. a) proprie i. e. de *loco,* aa) ubi dicitur aliquis vel aliquid *esse, stare, sedere, apparere* coram aliquo, sq. genit. personae vel rei, ut εἶναι Apoc. 1, 5. 7, 15. — abest εἶναι 4, 6. — ἑστηκέναι, στῆναι Act. 10, 30. Apoc. 7, 9 bis. 8, 2. 11, 4. 12, 4. 14, 3. 20, 12. abest ἑστηκέναι Act. 10, 4. cf. de h. l. sub εἰς p. 429. observata. Apoc. 14, 3. praeced. articulo 8, 3. 9, 13. καθῆσθαι 11, 16. παρεῖναι Act. 10, 33. παρεστηκέναι 4, 10. Luc. 1, 19. — Ita οἱ ὁ pro לִפְנֵי Gen. 24, 51. Iud. 20, 28. 1 Sam. 29, 8. 2 Sam. 7, 18. 2 Regg. 5, 2. — — bb) ubi dicitur *facere* aliquis aliquid, vel *evenire* alicui aliquid, vel *fieri* aliquid coram aliquo, sq. gen. pers. vel rei, ut ᾄδειν Apoc. 14, 3. ἀναβαίνειν 8, 4. ἀνακρίνειν Luc. 23, 24. ἀναστῆναι Luc. 5, 25. ἀνοίγεσθαι Apoc. 3, 8. de q. l. vid. sub δίδωμι p. 107. adnotata. — ἀπαγγέλλειν Luc. 8, 47. ἀρνεῖσθαι 12, 9 bis. ἀφανής Hebr. 4, 13. βάλλειν τι ἐνώπιόν τινος i. e. *etwas vor Jemanden hinstellen* Apoc. 2, 14. 4, 10. Vide supra sub βάλλω p. 183. — βασανίζεσθαι 14, 10. — βαστάζειν Act. 9, 15. vid. βαστάζω. — ἐλέγχειν 1 Tim. 5, 20. ἐστί μοί τι *contigit mihi aliquid* Luc. 14, 10. εὑρίσκω χάριν ἐ. τ. [propr. versans coram aliquo favore eius ornor] = *probor alicui, benevolentia alicuius dignus habeor* Act. 7, 46. Ita pro לִפְנֵי Esth. 2, 9. — εὐχαριστεῖν Act. 27, 35. ἱστάναι Act. 6, 6. καίεσθαι Apoc. 4, 5. κακολογεῖν Act. 19, 9. κατακαίειν v. 19. καυχᾶσθαι 1 Cor. 1, 29. μαρτυρεῖν 3 Ioh. v. 6. ὁμολογεῖν 1 Tim. 6, 12. πίπτειν Apoc. 4, 10. 5, 8. 7, 11. ποιεῖν Ioh. 20, 30. Apoc. 13, 13. 14. 19, 20. ποιεῖν ἐξουσίαν τινὸς ἐνώπιόν τινος *eiusdem potentiae, quae in alio aliquo conspicua est, specimina edere coram aliquo* 13, 12. προέρχεσθαι Luc. 1, 17. προορᾶσθαί τινα ἐνώπιον αὐτοῦ i. e. *ante oculos habere aliquem* Act. 2, 25. [Cf. ἴδεσθαι vel ἰδεῖν ἐν ὄμμασι, item ὁρᾶν, ὁρᾶσθαι ἐν ὀφθαλμοῖς *Passow* sub ὁράω. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 124. *Matth.* §. 396, not. 2. *Porson.* ad Eurip. Orest. v. 1018. Hippol. 1265 ed. *Valck.* vel 1265 ed. *Blomfield.* Sophocl. Trachin. v. 241.] προςκυνεῖν = *sich vor Jemandem niederwerfen* Luc. 4, 7. Apoc. 15, 4. ἐνώπιον τῶν ποδῶν τινος = ἐνώπιόν τινος πεσών πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ Apoc. 3, 9. ταπεινοῦσθαι Iac. 4, 10. τιθέναι Luc. 5, 18. φαγεῖν Luc. 24, 43. et 13, 26. ἐφάγομεν — σου, *coram te cibum et potum sumsimus* [ita propr. de personis inferio-

ris ordinis coenantibus cum superioribus 2 Sam. 11, 13. 1 Regg. 1, 25.] trop. pro: *benigne a te tractati sumus.* — pro לִפְנֵי 1 Regg. 9, 3. Esr. 8, 21. — — post ἁμαρτάνειν Luc. 15, 18 et 21. ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου i. e. vel: *peccavi in coelum* [= *in Deum* vid. οὐρανός] *et coram te peccatorem me profiteor,* vel: *peccavi coram coelo* [= coram Deo cf. de εἰς = *coram* supra p. 141.] *et coram te.* Uti enim ἁμαρτάνειν εἴς τινα apud οἱ ο΄ et חָטָא sq. לְ 1 Sam. 7, 6. est: *peccare in* vel *adversus aliquem,* ita 1 Sam. 20, 1. si legitur: τί ἡμάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου pro: וּמֶה חַטָּאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ, hoc sibi vult Davides: *quid,* aut *quanam in re peccavi coram patre tuo* i. e. *degens et negotia tractans coram patre tuo,* vel *iudice patre tuo.* — — formulae explicandae e Chaldaeorum consuetudine, qua Deum regum more ministris stipatum [cf. Luc. 1, 19. Apoc. 8, 2.] sibi informarent Iudaei: ἐνώπιον τοῦ πατρός μου· καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ = *in divino patris mei* vel *numinis concilio* Apoc. 3, 5. — pro utraque formula, simul ponenda, alterutra tantum memoratur ut Luc. 12, 8. Act. 10, 31. Apoc. 12, 10. 16, 19. — Luc. 12, 9. 15, 10. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 577.

b) ad *modum* refertur, quo facit aliquis aliquid vel quo fit aliquid sic, ut, qui facere aliquid dicatur ἐνώπιόν τινος, facere id dicatur γενόμενος ἐνώπιόν τινος i. e. *stans coram aliquo* = *intuens aliquem eumque testem habens* Rom. 14, 22. Alii iungentes ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ explicant: *ita eam habeas, ut in conspectu sit tibi Deus* i. e. *ut memor sis Dei et voluntatis divinae.* 2 Cor. 4, 2. — 7, 12. εἵνεκεν — τοῦ θεοῦ, q. l. ita sententiam Apostolus animo informaverat: εἰ καὶ ἔγραψα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ γενόμενος μαρτύρομαι, ὅτι ἔγραψα οὐχ — πρὸς ὑμᾶς. Gal. 1, 20. ἃ δὲ — ψεύδομαι pro: ἃ δὲ γράφω, ἰδού, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ γενόμενος γράφω, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Cf. *Fritzsche* diss. II. p. 156 sq. — 1 Tim. 5, 21. 6, 13. 2 Tim. 2, 14. 4, 1.

c) ex metaphora Hebraeis usitata pro: *iudice aliquo* [= ἐνώπιόν τινος κριτοῦ ponitur in talibus apud Graecos vel dativ. simplex cf. *Matth.* §. 388, a. vel ἔν τινι cf. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 324. *Matth.* §. 577. vel παρά τινι κριτῇ cf. *Valcken.* l. l. *Matth.* §. 388, a. p. §. 588, b.] sq. gen. person. post ἀρεστόν 1 Ioh. 3, 22. βδέλυγμα Luc. 16, 15. δίκαιος 1, 6. Act. 4, 19. δικαιοσύνη Luc. 1, 75. δικαιοῦσθαι Rom. 3, 20. εὐάρεστος Hebr. 13, 21. εὐθύς Act. 8, 21. καλὸς καὶ ἀπόδεκτος 1 Tim. 2, 3. 5, 4. Rom. 12, 17. 2 Cor. 8, 21 bis. μέγας Luc. 1, 15. πολυτελής 1 Petr. 3, 5. πεπληρωμένος Apoc. 3, 2. — Ita לִפְנֵי Prov. 14, 12. בְּעֵינֵי 2 Regg. 12, 2. Prov. 3, 4. — post ἀρέσκειν Act. 6, 5. (1 Macc. 8, 21.) — ita pro בְּעֵינֵי Deut. 1, 23. 1 Regg. 3, 10. φαίνεσθαι Luc. 24, 11. (ita δοκεῖν παρ' ἡμῖν οὐ βεβουλεῦσθαι κακῶς Sophocl. Trachin. v. 586.) Cf. *Gesen.* p. 820. *Win.* p. 191. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐνώς, ὁ, [terminat. graeca ὁ Ἔνωσος Ios. Ant. 1, 3. 2.] *Enos,* hebr. אֱנוֹשׁ, nom. pp. viri Luc. 3, 38.

Ἐνωτίζομαι, f. ίσομαι, (dep. med. ἐν, οὖς, ὠτός auris) *auribus percipio.* Semel in N. T. Act. 2, 14. — pro הֶאֱזִין Gen. 4, 23. Ies. 1, 2. (Sir. 30, 18.) Vox serioris aevi cf. *Sturz* de dial. alex. p. 166. *Win.* p. 21.

Ἐνώχ, ὁ, [ἄνωχος, ου, ὁ Ios. Ant. 1, 3. 4.] *Enochus,* hebr. חֲנוֹךְ, nom. pp. viri Luc. 3, 37. Hebr. 11, 5. Iud. v. 14.

Ἐξ, v. ἐκ.

Ἕξ, οἱ, αἱ, τά, *sex,* nom. numeral. indeclin. Matth. 17, 1. al.

Ἐξαγγέλλω, f. γελῶ, (ἐξ, ἀγγέλλω, pp. nuncio iis, qui foris sunt, ea, quae intus fiunt Xen. An. 2, 4. 24.) *nuncio,* τὰς ἀρετάς τινος = *celebro,* ita semel 1 Petr. 2, 9. Ita pro סִפֵּר Ps. 9, 15. 71, 15. (Sir. 44, 15.)

Ἐξαγοράζω, f. άσω, (ἐξ, ἀγοράζω) *redimo* bis a) *liberandi sens.* τινά Gal. 4, 5. τινὰ ἔκ τινος 3, 13. — b) med. ἐξαγοράζομαι *mihi redimo,* τὸν καιρόν *opportunitatem oblatam* i. e. *utor opportunitate oblata* [recte agendi] *et tempori ut dominus impero* Eph. 4, 16. Col. 4, 5. (ita κερδαντέον τὸ παρόν Marc. Ant. 4, 28.)

Ἐξάγω, f. ξω, (ἐκ, ἄγω), *educo* de pastore gregem educente, sq. acc. Ioh. 10, 3. (ita εἰς προνομάς Xen. Cyr. 6, 1. 24.) — universe τινά Marc. 15, 21. Act. 5, 19. 7, 36. 16, 37. (Xen. Cyr. 1, 2. 9.) — addito ἔξω ἕως εἰς Luc. 24, 50. — addito ἔξω c. genit. loci Marc. 8, 23. cf. supra sub ἐκπορεύομαι observata. — addito ἐκ c. gen. loci Act. 7, 40. 12, 17. 13, 17. Hebr. 8, 9. (Xen. H. G. 6, 5. 18.) de praepos. addita vid. ἀπαίρω. — addito εἰς c. acc. loci Act. 21, 38. — absolute Act. 16, 39.

Ἐξαιρέω, ῶ, f. ήσω, aor. 2. ἐξεῖλον, aor. 2. med. ἐξειλάμην [ita codd. Act. 7, 10. 12, 11. Vid. de hac aor. forma sub ἀναιρέω notata — ab ἐκ et αἱρέω q. v.] *eximo, ich nehme heraus* i. e. a) *eruo,* sq. acc. rei Matth. 5, 29. 18, 9. (Pol. 12, 7. 1.) — b) *e pluribus eximo* i. e. *eligo* [activum, addito dativo Xen. An. 5, 3. 4.], medium: *mihi eligo,* τινὰ ἔκ τινος Act. 26, 17. Ita pro בָּחַר Ies. 49, 7. — c) *eripio,* med. ἐξαιροῦμαι *eripiendum curo aliquem* [vid. ἀδικέω] = *libero,* τινά Act. 7, 34. 23, 27. — τινὰ ἔκ τινος Act. 7, 10. 12, 11. Gal. 1, 4. Ita pro הִצִּיל sq. מִן Exod. 3, 8. (Pol. 1, 11. 11. Dem. 256, 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἐξαίρω, f. αρῶ, *tollo* [in altum Xen. Cyr. 2, 4. 9. ἐκ, αἴρω] i. e. *removeo,* ita bis, τινὰ ἐκ μέσου ὑμῶν, item ἐξ ὑμῶν 1 Cor. 5, [2.] 13. de h. l. futuro [de quo recipiendo vid. *Griesb., Schott, Knapp,* coll. *Meyer.*] vim imperativi mitigante vid. ἀγαπάω. (Anthol. gr. 3. p. 96 ed. *Jacobs.*)

Ἐξαιτέω, ῶ, f. ήσω, *exposco,* med. ἐξαιτοῦμαι, (ἐκ, αἰτέω) *exposco mihi, mihi tradi volo,* τινά, ita semel Luc. 22, 31. coll. Iob. 1, 1 — 10. 11. (Diod. Sic. 11, 33. Dem. 546, 21. 1475, 14.)

Ἐξαίφνης, adv. (ἐκ, αἴφνης subito) *repente, ex improviso.* Quinquies Marc. 13, 36. Luc. 2, 13. 9, 39. Act. 9, 3. 22, 6. — pro פִּתְאֹם Prov. 6, 15. פֶּתַע Prov. 29, 1. (Paus. 3, 5. 9. Xen. Mem. 4, 2. 6. et Anab. 5, 6. 19.) Usurpari apud Atticos promiscue ἄφνω, ἐξαπίνης, ἐξαίφνης et ἐξαπιναίως et singularem: ἐξάπινον legi in Hipp. de Affect. 4, 164. Lind. 620. F. T. 7. quae omnia orta sunt ab adiectivo prisco ἄπινος, docet *Lob.* ad Phryn. p. 18. 19.

Ἐξακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ, ἀκολουθέω) *sequor.* Ter in N. T. sq. dat. = vel *imitor aliquem* 2 Petr. 2, 15. (Pol. 17, 10. 7.) — vel: *sequor aliquem ut auctorem, utor* 2 Petr. 1, 16. (Ioseph. prooem. ant. iud. c. 4.) — vel *obsequor, indulgeo* 2 Petr. 2, 2.

Ἑξακόσιοι, αι, α, *sexcenti.* Bis in N. T. Apoc. 13, 18. 14, 20.

Ἐξαλείφω, f. ψω, (ἐκ, ἀλείφω ungo, pp. deungo vel unguenta abstergo) 1) *abstergo,* ut δάκρυον ἀπὸ vel ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν Apoc. 7, 17. 21, 4. — 2) *oblittero, expungo,* τί τινι *aliquid per aliquid,* alii: *aliquid constans aliqua re* Col. 2, 14. Cf. ad h. l. *Win.* p. 196 sqq. (Hdot. 7, 290. Dem. 791, 12.) τὶ ἔκ τινος Apoc. 3, 5. (Athen. 9. p. 403. F. Xen. de re eq. 1, 2.) — τὰς ἁμαρτίας sens. *condono peccata* Act. 3, 19. (ἀπαλείφειν τὰς ἁμαρτίας 3 Macc. 2, 19. — pro מָחָה Ps. 50, 10. Ies. 43, 25. Saepius non legitur in N. T.

Ἐξάλλομαι, dep. med. (ἐκ, ἅλλομαι salio) *exsilio.* Legitur tantum Act. 3, 8. — pro רָקַד Ioel. 2, 5. (1 Macc. 13, 44. Xen. Cyr. 7, 1. 27.)

Ἐξανάστασις, εως, ἡ, [surrectio Pol. 3, 55. 4. ab ἐξανίστημι] *resurrectio.* Semel Phil. 3, 11.

Ἐξανατέλλω, f. τελῶ, (ἐκ, ἀνατέλλω, transit. exoriri facio, ita de plantis, pro הִצְמִיחַ Gen. 2, 9.) intrans. de plantis: *progermino.* Bis Matth. 13, 5. Marc. 4, 5.

Ἐξανίστημι, f. ἐξαναστήσω, (ἐκ, ἀνίστημι, prodire facio) *surgere facio, excito* [Thuc. 7, 77. Xen. H. G. 4, 8. 37.] ex hebr. *existere iubeo, procreandi* sensu v. ἀνίστημι no. 2. Ita bis, ut σπέρμα Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. — aor. 2. act. ἐξανέστην, *surgo, prodeo.* Ita semel: Act. 15, 5. (Pol. 15, 31. 2.)

Ἐξαπατάω, ῶ, f. ήσω, (i. q. ἀπατάω, sed fortius pp. a recta via, ἀπὸ τοῦ πάτου prorsus abduco) *seduco* i.

e. *decipio*, sq. accus. Rom. 7, 11. 16, 18. 1 Cor. 3, 18. 2 Cor. 11, 3. 2 Thess. 2, 3. et in codd. 1 Tim. 2, 14. (Hist. Susan. v. 56. Hdian. 1, 18. 10. Xen. An. 2, 6. 22.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐξάπινα, adv. i. q. ἐξαίφνης, *subito*, *repente*. Semel in N. T. Marc. 9, 8. — pro פִּתְאֹם Ps. 64, 5. בְּפֶתַע Num. 6, 9. 35, 22. Cf. ἐξαίφνης in fine et *Win.* p. 25. (Zonar. 7, 25. 10, 37.)

Ἐξαπορέομαι, οῦμαι, (ab ἐκ intendente et ἀπορέομαι q. v.) *prorsus despero*. Bis in N. T. absol. 2 Cor. 4, 8. — τινός *ratione habita alicuius rei* [vid. sub βραδύς et βραδύνω monita et *Win.* p. 299.] 2 Cor. 1, 8. — pro פּוּן Ps. 88, 16. (Pol. 3, 48. 4.)

Ἐξαποστέλλω, f. στελῶ, (ἐκ, ἀποστέλλω 1) *emitto*, *ablego* τινά Act. 7, 12. 11, 22. 17, 14. Gal. 4, 4. (Pol. 3, 11. 1.) — addito εἰς c. acc. loci Act. 9, 30. εἰς ἔθνη *in medios populos* = *ad populos* Act. 22, 21. — Gal. 4, 6. ὁ Θεὸς — εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν *Deus* [e coelo] — *in animos nostros emisit* i. e. *Deus spiritum* — *animis nostris indidit* vel: *largitus est nobis Spir. filii sui*. — 2) *dimitto*, τινὰ κενόν [de acc. obiecti et praedicati vel qualitatis vid. αἴρω] Luc. 1, 53. 20, 10. 11. οἱ ο' pro שִׁלַּח 1 Sam. 6, 3. (Pol. 15, 2. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐξαρτίζω, f. ίσω, (ἐκ, ἄρτιος perfectus) *perficio*, *vollenden*. Bis, de tempore, = *prorsus absolvo*, ut τὰς ἡμέρας Act. 21, 5. — τινὰ πρός τι = *perfecte aliquem instruo ad aliquid* 2 Tim. 3, 17. (Ios. Ant. 3, 2. 2. de nave Diod. Sic. 14, 19.)

Ἐξαστράπτω, f. ψω, (ἐκ, ἀστράπτω, fulguro; pp. fulguro ex aliqua re) i. q. ἀστράπτω, sed fortius, *splendeo*, *mico*, ita semel Luc. 9, 29. de h. l. particip. = ὥστε ἐξαστράπτειν vid. ἄμεμπτος et *Bornem.* schol. p. 59. (de armis Nah. 3, 3. Ezech. 1, 7.)

Ἐξαυτῆς [non ἐξ αὐτῆς cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 231.] *illico*, *confestim*. Sexies Marc. 6, 25. Act. 10, 33. 11, 11. 21, 32. 23, 30. Phil. 2, 23. (Pol. 2, 7. 7. 27, 14. 15.) Esse i. q. παραυτά, παραυτίκα, παραχρῆμα, docuit *Lob.* ad Phryn. p. 47. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 443.

Ἐξεγείρω, f. γερῶ, (ἐκ, ἐγείρω) 1) *excito* [a somno Xen. Cyr. 8, 7. 2.] e mortuis, τινὰ διά τινος 1 Cor. 6, 4. — 2) ex hebr. *existere iubeo*, Rom. 9, 17. Vid. tamen ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 321. — pro הֶעֱמִיד Exod. 9, 10. (Ios. Ant. 8, 11. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ἔξειμι, (ab ἐξ et εἶμι eo) *exeo*, quater in N. T., ἐκ τῆς συναγωγῆς Act. 13, 42. (Hdian. 7, 9. 8.) — pro יָצָא Exod. 28, 35. — absque notatione loci, e contextu cognoscendi Act. 17, 15. 20, 7. (Hdian. 3, 15. 12.) — ἐπὶ τὴν γῆν *evadere in terram* Act. 27, 43.

Ἐξελέγχω, f. ξω, (ἐκ, ἐλέγχω) *redarguo* [Xen. An. 2, 5. 27. Thuc. 3, 64.] ex adiuncto: *punio*, ita semel, τινὰ περί τινος Iud. v. 15. — pro הוֹכִיחַ Ies. 2, 4.

Ἐξέλκω, (ἐξ, ἕλκω traho; pp. extraho Hdian. 8, 8. 14.) *abstraho*, *abripio*. Semel in N. T. Iacob. 1, 14. (Ael. Histor. Anim. 6, 31. ubi ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἑλκόμενοι.)

Ἐξέλω, v. ἐξαιρέω.

Ἐξέραμα, τος, τό, (ἐξεράω eiicio, evomo; Archigen. apud Galen. de Comp. Medic. p. locc. 8, 3. 876. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 64.) *vomitus*, *id quod per vomitum eiectum est*. Semel in N. T. 2 Petr. 2, 22. (Dioscorid. 6, 19.)

Ἐξερευνάω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ, ἐρευνάω scrutor) *perscrutor*. Legitur tantum 1 Petr. 1, 10. — pro חִפֵּשׂ 1 Sam. 22, 23. חָקַר 1 Chron. 19, 3. (Pol. 14, 1. 13.)

Ἐξέρχομαι, dep. med. cum f. ἐλεύσομαι, [Matth. 2, 6. 13, 49. Ioh. 10, 9. Act. 7, 7. Apoc. 20, 8. de qua futur. forma v. ἀπέρχομαι] a. 2. act. ἐξῆλθον [de ἐξήλθατε quod habent codd. Luc. 7, 24. Cf. *Win.* p. 70. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 639. *Sturz* de dial. alex. p. 67. coll. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz.*] *egredior*, *eo ex*, *proficiscor ex*, *ausgehen*, *hinausgehen*, *herausgehen* A) proprie a) sq. genit. simplici Matth. 10, 14. Act. 16, 39. Cf. *Matth.* §. 354, *d.* *Win.* §. 405. — b) sq. ἐκ aa) c. genit. loci Matth. 8, 28. Marc. 1, 29. 5, 2. 7, 31. Ioh. 4, 30. 8, 59. Act. 7, 3. 4. 16, 40. 1 Cor. 5, 10. Hebr. 3, 16. Apoc. 14, 15. 17. 18. 15, 6. 18, 4. (Xen. H. G. 6, 5. 16.) De ἐκ post vv. compos. c. ἐκ vid. sub ἀπέρχομαι notata. Ita pro יָצָא sq. מִן Gen. 8, 16. 10, 11. — ἐκ τῆς ὀσφύος τινός, *e costa* vel *e lumbis alicuius prodire*, formula hebr. = *ortum ducere ab aliquo* Hebr. 7, 5. Ita pro: יָצָא מֵחַלְצֵי פְלֹנִי Gen. 35, 11. — ἐκ μέσου τινός = *e coetu alicuius discedere* i. e. *fugere* vel *aversari aliquem* 2 Cor. 6, 17. — bb) c. genit. pers. i. e. vel: *e corpore alicuius* Marc. 1, 25. 26. 5, 8. 7, 29. 9, 25. Luc. 4, 35. Cf. ad hh. ll. supra sub εἰς observata. — vel: *e domicilio alicuius* Ioh. 8, 42. 16, 30. — — c) sq. ἔξω [vid. αἴρω, ἐκβάλλω] Matth. 26, 75. Luc. 22, 62. Ioh. 19, 4. 5. Apoc. 3, 12. — c. genit. et addito nunc εἰς c. acc. loci Matth. 21, 17. Marc. 14, 68. (ἐξέρχ. ἔξω Eurip. Phoen. v. 479 vel 486.) — nunc πρός c. acc. aut loci Act. 16, 13. — aut personae Hebr. 13, 13. — — d) sq. ἀπό aa) c. gen. loci, ut ἀπὸ τῆς οἰκίας = *aus und davon weg*, *reliquit domum inde egressus* Matth. 13, 1. 15, 22. 24, 1. ad q. l. v. *Fritzsche* 4 Evv. 1. p. 696. — Matth. 28, 8. Marc. 11, 12. Luc. 6, 12. 9, 5. Phil. 4, 15. — bb) c. genit. personae Luc. 5, 8. ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, *egrediens nave discede a me* = *e corpore alicuius* Matth. 12, 43. 17, 18. Luc. 8, 29. 33. 11, 24. Act. 16, 18. praecedente et seq. particip. [vid. ἀνάγω] ut ῥῖψαν i. e. *postquam proiecerat eum* et βλάψαν i. e. *eum laedebat* Luc. 4, 35. — iungitur verbum sing. c. neutro pluralis [vid. εἰμί p. 131 ab init.] Luc. 4, 41. 8, 2. 35, 38. — Ita pro יָצָא sq. מִלִּפְנֵי Gen. 4, 15 sq. מֵעִם Exod. 8, 8. 27. = *e domicilio alicuius* Ioh. 13, 3. — — e) seq. παρά c. genit. personae [propr. versatus apud aliquem vel in vicinia alicuius venio ab eo cf. *Passow* sub voc. παρά.] = *missus ab aliquo e domicilio eius venio* Ioh. 16, 27. 28. 17, 8. Ita pro יָצָא sq. מֵאֵת Num. 16, 35. Cf. de מֵאֵת *Ewald* p. 695 sq. — — f) seq. *adverbio* motum e loco indicante, ut ἐκεῖθεν Matth. 5, 26. 15, 21. Marc. 6, 1. 10. Luc. 9, 4. Ioh. 4, 43. ὅθεν Matth. 12, 44. (Aesop. fab. 129.) — — g) absque mentione loci, [ut urbis, domus, templi, provinciae, stationis, societatis, e contextis quippe cognoscendorum] e quo egreditur aliquis aa) universe Matth. 9, 31. 32. 10, 11. 11, 8. 9. 12, 14. 13, 3. — v. 49. ἐξελεύσονται sc. e statione sua cf. *Fritzsche* l. l. p. 477. — 18, 28. 20, 1. 3. 5. 6. 24, 26. 26, 55. 27, 32. Marc. 1, 35. 45. 2, 12. 3, 6. 21. 4, 3. 5, 14. 6, 12. 34. 8, 11. 14, 16. 48. 16, 8. 20. Luc. 1, 22. 4, 42. 5, 27. 7, 25. 26. 35. 9, 6. 10, 35. 11, 14. 13, 31. 15, 28. 21, 37. 22, 39. — De Ioh. 10, 9. v. εἰςέρχομαι p. 441. — Ioh. 11, 44. 13, 30. 31. 18, 1. 4. 16. 21, 3. de h. l. singulari praemisso subiectis pluribus vid. ἀκολουθέω. — Act. 7, 7. 10, 23. 12, 9. 10. 17. 16, 36. 40. 20, 1. 11. 21, 5. 8. Hebr. 11, 8. Apoc. 6, 2. 20, 8. — bb) de geniis malis e corpore alicuius exeuntibus Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. 7, 30. 9, 26. 29. Act. 8, 7. 16, 19. — — cc) sq. εἰς c. acc. *loci* i. e. *exiens e loco abeo in locum* Matth. 11, 7. 22, 10. 26, 30. 71. Marc. 8, 27. 11, 11. Luc. 7, 24. 10, 10. 14, 21. 23. Ioh. 1, 44. 19, 17. Act. 11, 25. 14, 21. 2 Cor. 2, 13. Hebr. 11, 8. (Palaeph. f. 38. Xen. H. G. 7, 4. 24. Mem. 2, 1. 21.) — seq. εἰς finali Marc. 1, 38. εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα sc. ἐκ τοῦ πατρός vel ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, alii: εἰς τὴν ἔρημον. Ita *Fritzsche* Ev. Marc. p. 43 sq. *de Wette* ad h. l. p. 132. cf. tamen *Meyer* ad h. l. p. 175. Ita pro יָצָא sq. לְ Deut. 21, 10. (ita sq. ἐπί ad finem pertinente Xen. Cyr. 1, 2. 11.) — εἰς ἀπάντησιν vel συνάντησιν vel ὑπάντησίν τινι Matth. 8, 39. 25, 1. 6. Act. 28, 15. Ioh. 12, 13. Vide supra sub ἀπάντησις observata. — — dd) sq. ἐκ ad causam pertinente Act. 28, 3. ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα sc. τῆς πυρᾶς. — — ee) seq. ἐπί c. accus. *loci* Luc. 8, 27. — vel *personae* Act. 1, 21. Vide de h. l. supra sub εἰςέρχομαι monita. — — ff) seq. παρά c. acc. *loci* = *exiens e loco* [ut ex urbe Capernaumo] *abeo ad locum* Marc. 2, 13. — — gg) seq. πρός c. acc. person. *exiens e loco abeo ad aliquem* Ioh. 18, 29. 38. 2 Cor. 8, 17.

B) metaphor. a) de personis aa) seq. ἐκ c. genit. person. = *e medio alicuius*, ubi Latini *prodeo* Act. 15, 24. 1 Ioh. 2, 19. — adde Matth. 2, 6. Ita pro יָצָא sq. מִקֶּרֶב

Deut. 13, 14. — bb) sq. ἐκ χειρός τινος = *subtraho me potestati alicuius*, de potestate insidiantium i. e. *salvus evado* Ioh. 10, 39. — cc) sq. εἰς c. acc. loci. 1 Ioh. 4, 1. ἐξελη-λύθασι εἰς τὸν κόσμον = *exstiterunt*. — — b) de rebus aa) de fama, rumore, voce, sermone, doctrina, in quibus Latini vel *emittor, audior*, seq. ἀπό c. gen. loci Apoc. 16, 17. — seq. ἐκ c. gen. loci 19, 4. vel *dimano, spargor*, ἀπό τινος i. e. *e terra* vel *ex urbe alicuius* 1 Cor. 14, 36. 1 Thess. 1, 8. — absque loci, unde exit aliquid, notatione sq. εἰς c. acc. nunc loci Matth. 9, 26. Marc. 1, 28. Rom. 10, 18. — nunc pers. = *in medium alicuius*, i. e. *inter* Ioh. 21, 23. — sq. ἐν c. dat. loci Luc. 7, 17. — sq. κατά c. gen. loci Luc. 4, 14. — — bb) de verbis, consiliis, ubi Lat.: *prodeo, proficiscor e*, sq. ἐκ τῆς καρδίας Matth. 15, 18. 19. Iac. 3, 10. — — cc) de fulgure = *erumpo*, seq. ἀπό Matth. 24, 27. — — dd) de vi, ubi Lat.: *emano*, sq. ἐκ c. gen. personae Marc. 5, 30. — sq. παρά c. gen. pers. Luc. 6, 19. — — ee) de edicto, ubi Latini: *promulgor, prodeo*, seq. παρά c. genit. pers. i. e. *ab aliquo, sich herschreibend von* Luc. 2, 1. — — ff) de rebus fluidis = *effluo, profluo*, Ioh. 19, 34. — sq. ἐκ c. gen. loci vel rei Apoc. 14, 20. Ita pro יָצָא sq. מִן Exod. 17, 6. — — gg) de spe lucri: *exeo* i. e. *finem habeo, evanesco* Act. 16, 19. (ita de tempore Xen. An. 7, 5. 4.)

Ἔξεστι, verb. impers. *licet*, (ἔξειμι) i. e. *permissum est* [dicitur enim de iis, quae lege permissa sunt, von der moralischen Möglichkeit cf. *Buttm.* §. 137.] a) sq. *dat. pers.* et *infinit.* subiecti nota [vid. ἀδύνατος] aa) *praesentis*, ita in re diutius durante vel saepius repetita [vid. ἄν p. 33.] Matth. 14, 4. Marc. 6, 18. Act. 16, 21. 22, 25. (Xen. Hier. 1, 26. 4, 4.) — bb) *aoristi*, in re cito transeunte [vid. ἄν l. l.] Matth. 19, 3. 20, 15. Marc. 2, 26. 10, 2. Luc. 20, 22. Ioh. 5, 10. 18, 31. Act. 21, 37. — ἐξὸν ἦν = ἐξῆν Matth. 12, 4. 2 Cor. 12, 4. ἃ οὐκ ἐξὸν [= ἐξόν ἐστι i. e. ἔξεστι] ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. — b) *abest dativ.* pers. et sequitur aa) infin. *praes.* Matth. 12, 2. 10. 12. Luc. 6, 2. 14, 3. Vide paulo ante adnotata. — bb) inf. *aoristi*. Vide paulo ante observata. Matth. 22, 17. 27, 6. Marc. 3, 4. 12, 14. — Act. 2, 29. ἐξὸν εἰπεῖν pro: ἐξόν ἔστω i. e. *liceat* (Xen. An. 4, 3. 10.) — c) sq. accus. c. infin. οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς Luc. 6, 4. Cf. *Matth.* §. 537. *Buttm.* §. 128, 2. coll. *Win.* p. 293. *Bornem.* schol. p. 39. — d) abest infinit. facile e contextu cognoscendus Marc. 2, 24. Luc. 6, 9. [Act. 8, 37. Cf. *Griesb., de Wette, Schott, Knapp* ad h. l.] 1 Cor. 6, 12 bis. 10, 23 bis. Saepius non legitur in N. T.

Ἐξετάζω, f. άσω, (ἐκ, ἐτάζω) *interrogando inquiro, examino, studiose quaero, accurate examino*. Ter in N. T. sq. περί τινος Matth. 2, 8. sq. interrog. directa 10, 11. (τί Ael. V. H. 1, 28. Hdian. 4, 5. 5. Xen. Cyr. 6, 2. 35.) — = *percontor*, sq. orat. dir. Ioh. 21, 12. οἱ ο' pro דָּרַשׁ Deut. 19, 18. בָּחַן Ps. 11, 4. 5. (Sir. 18, 20. Anthol. gr. 3. p. 138 ed. *Jacobs.*)

Ἐξηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, dep. med. (ἐκ, ἡγέομαι duco; praeeo sive ducendo, sive verbis vel factis Xen. An. 6, 4. 34. et Cyr. 2, 1. 29. in N. T.) *explico* i. e. *ausführlich darlegen* seq. accus. a) *enarrandi* sens. τὶ Act. 21, 19. et ὡς ad qualitatem rei uberius explicandam spectans [vid. ὡς] Luc. 24, 35. — τινί τι Act. 10, 8. — seq. orat. indir. Act. 15, 12. 14. — pro סִפֵּר Iudd. 7, 13. (Pol. 4, 22. 7. Thuc. 5, 26.) — b) *edocendi* sens. Ioh. 1, 18. (Pol. 6, 3. 3. Diod. Sic. 4, 49.) Saepius non legitur in N. T.

Ἑξήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *sexaginta*. Decies in N. T. Matth. 13, 8. 23. Marc. 4, 8. 20. Luc. 24, 13. 1 Tim. 5, 9. Apoc. 11, 3. 12, 6. 13, 18.

Ἑξῆς, adv. (pp. genitivus nominis ἑξή, series, ordo, ab ἔχομαι proxime sequor, adhaereo cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 716 edit. *Schäfer.*), *deinceps, ordine*, et cum articulo: ὁ, ἡ, τὸ ἑξῆς *deinceps sequens, ordine sequens* [vid. ἄγω]. Quinquies, τῇ ἑξῆς *die sequente* [de hoc dat. vid. γενέσια et de ἡμέρα facile cogitatione addendo sub αὔριον monita] Act. 21, 1. 25, 17. 27, 18. Cf. *Matth.* p. 742. §. 406. ἐν τῇ ἑξῆς Luc. 7, 11. ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ Luc. 9, 37. (Dion. Hal. Ant. 1, 71. Xen. Athen. 1, 6.)

Ἐξηχέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ, ἠχέω sono) *per sonum effero et propago*; metaph. passiv. *persono*, i. e. *propagor*. Legitur tantum 1 Thess. 1, 8. ἀφ' ὑμῶν [i. e. *a vestra inde urbe*] ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου. (Pol. 30, 4. 7.)

Ἕξις, εως, ἡ, *habitus*, [pp. die Beschaffenheit Xen. Oec. 7, 2. Diod. Sic. 17, 5. Aelian. V. H. 5, 9.] i. e. *facultas usu et exercitatione comparata, Fertigkeit* Hebr. 5, 14. (Pol. 1, 51. 4. Aristot. Rhet. 1, 1.)

Ἐξίστημι, item ἐξιστάω [Act. 8, 9. de qua forma vid. sub ἀποκαθίστημι monita] a. 1. ἐξέστησα 1) in tempp. transit. signif. i. e. praes. impf. fut. a. 1. act. [dimoveo, de statu suo deiicio, ut τοῦ φρονεῖν Xen. Mem. 1, 3. 12. vel ταῖς διανοίαις Pol. 11, 27. 7.] *attonitum reddo, obstupefacio*, absolute, i. e. absque τοῦ φρονεῖν vel ἑαυτῶν Luc. 24, 22. Act. 8, 9. (Dem. 537, ult.) — 2) in tempp. intrans. signif. i. e. perf. plusq. a. 2. act. item med. a) *obstupesco* Matth. 12, 23. Marc. 2, 12. Luc. 8, 56. Act. 2, 7. 12. 8, 11. 13. 9, 21. 10, 45. 12, 16. (Diod. Sic. 14, 71. Pol. 32, 25. 8. Xen. Mem. 2, 1. 4.) — addito ἐκστάσει μεγάλῃ = *valde obstupesco* [de quo dat. nominis synonymi vid. ἀγαλλιάω] Marc. 5, 12. — addito ἐν ἑαυτοῖς Marc. 6, 51. — sq. ἐπί τινι Luc. 2, 47. Cf. *Matth.* §. 399, not. 1. — b) *mentis compos non sum* Marc. 3, 21. 2 Cor. 5, 13. — (Ios. Arch. 10, 7. 3. coll. Xen. Mem. 1, 3. 12.) Saepius non extat in N. T.

Ἐξισχύω, f. ύσω, *valeo*, i. q. ἰσχύω, sed fortius v. *Viger.* p. 602. Semel in N. T. sq. inf. aor. [vid. ἀδύνατος] Ephes. 3, 18. (Sir. 7, 6. Ael. V. H. 6, 13.)

Ἔξοδος, ου, ἡ, (ἐξ, ὁδός, via) *exitus* [i. e. locus, quo exitur Hdian. 7, 2. 14.] i. e. *profectio, der Auszug, der Abzug* Hebr. 11, 22. (Hdian. 1, 7. 1. Xen. An. 6, 4. 9.) — metaph. *vitae exitus, dies alicuius extremi, mors* Luc. 9, 31. 2 Petr. 1, 15. (Sap. 7, 6. addito τοῦ ζῆν Ios. Arch. 4, 8. 2.)

Ἐξολοθρεύω, f. εύσω, (ἐκ, ὀλοθρεύω perdo vel ὄλεθρος) *funditus perdo, exstirpo*. Semel in N. T. τινὰ ἐκ τοῦ λαοῦ Act. 3, 23. — pro אִבֵּד Deut. 7, 10. הָדַף Ios. 23, 5. הוֹרִישׁ Iudd. 1, 19. (Ioseph. Arch. 8, 11. 1. 11, 6. 7.)

Ἐξομολογέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ, ὁμολογέω q. v.) 1) *certe promitto, polliceor* Luc. 22, 6. (ita ὁμολογέω Ios. Arch. 8, 4. 3. 6, 3. 5. v. ὁμολογέω.) — 2) ἐξομολογέομαι, οῦμαι *confiteor*, τὰς ἁμαρτίας a) sq. accusat. rei Matth. 3, 6. Marc. 1, 5. Act. 11, 18. Iac. 5, 16. (Ios. Arch. 8, 4. 6. de bello Iud. 5, 10. 5.) 3) *impense profiteor*, ut τὸ ὄνομά τινος, *nomen alicuius profiteor*, = *profiteor me nosse aliquem* i. e. *agnosco aliquem meum* Apoc. 3, 5. si sana lectio. — med. sq. ὅτι Phil. 2, 11. — τινί ex breviloquentia pro: ἐξομολογοῦμαι τὸ ὄνομά τινος ψάλλων αὐτῷ *maiestatem alicuius profiteor et laudes eius celebro* Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Rom. 14, 11. 15, 9. Ita pro הוֹדָה 2 Sam. 22, 50. Ps. 30, 13. Cf. *Win.* p. 34. Saepius non extat in N. T.

Ἐξόν, v. ἔξεστι.

Ἐξορκίζω, f. ίσω, (ἐξ, ὁρκίζω; pp. iuramentum exigo ab aliquo Diod. Sic. 1, 60. Dem. 1265, 6.) *obtestor, obsecro*. Semel in N. T. sq. κατά τινος *per aliquem* Matth. 26, 63. Ita pro הִשְׁבִּיעַ Gen. 24, 3.

Ἐξορκιστής, οῦ, ὁ, (pp. qui ad sacramentum adigit aliquem; in N. T.) *exorcista* i. e. homo, qui et medicamentis et variis generis formulis et incantationibus daemones eiiciebat Act. 19, 13. (Lucian. Epigr. in Anthol. gr. 3. p. 23 ed. *Jacobs* coll. Ios. Arch. 8, 2. 5.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Beschwörer*.

Ἐξορύσσω, vel ττω, f. ξω, (ἐξ, ὀρύσσω fodio) *effodio, eruo*, bis, ut στέγην *tegulas eruo* Marc. 2, 4. ὀφθαλμούς [pp. Ios. Ant. 6, 5. 1.] καὶ διδόναι τινί, proverbialis dictio similis nostrae: *Jemandem das Herz aus dem Leibe geben* Gal. 4, 15. (Horat. Satyr. 2, 5. 35. Xen. Oec. 19, 4.)

Ἐξουδενόω, ῶ, f. ώσω, i. q. ἐξουθενέω, q. v. *contemno, contumeliose tracto*. Semel in N. T. τινὰ Marc. 9, 2. — pro בָּזָה Ps. 15, 4. מָאַס Ps. 53, 6. (Eustrat. in l. Nicom. p. 9. b. Etym. Magn. s. hoc v. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 182.) *Win.* p. 26.

Ἐξουθενέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ, οὐθέν, forma τοῦ οὐδείς, οὐδέν, apud Atticos antiquos rarissime occurrens, fre-

quentissima vero apud Aristotelem et Theophrastum cf. *Lob.* ad Phryn. p. 181. 182. *Buttm.* §. 64. gram. max. §. 70, not. 7. *Matth.* §. 137. *Win.* p. 26.) *nihili facio, contemno.* Undecies, sq. accus. Luc. 18, 9. 23, 11. Act. 4, 11. Rom. 14, 3. 10. 1 Cor. 1, 28. de h. l. neutro ad personas relato vid. ἀγενής. — 6, 4. 16, 11. Gal. 4, 14. 1 Thess. 5, 20. — ὁ λόγος ἐξουθενημένος *oratio abiecta* 2 Cor. 10, 10. — pro בּוּז 2 Sam. 2, 30. מָאַס 2 Sam. 8, 7. 10, 19. (Euseb. H. E. 5, 1. 209.) Cf. *Win.* l. l. *Lob.* l. l.

Ἐξουσία, ας, ἡ, (ἔξεστι) *potestas* i. e. a) *vis, facultas efficiendi aliquid, das Vermögen, das Können* universe Matth. 9, 8. Act. 5, 19. Apoc. 9, 3. 13, 2. — v. 4. ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν [sc. αὐτοῦ vid. v. 2.] τῷ θηρίῳ. 18, 1. Iud. v. 25. (Hdian. 1, 2. 12. 5, 1. 3.) — κατὰ ἐξουσίαν et ἐν ἐξουσίᾳ adverb. *potenter* Marc. 1, 27. Luc. 4, 36. — ἐν ἐξουσίᾳ εἰμί, *potens sum* = *vi et efficacia instructus sum, eindringende Kraft haben* Luc. 4, 32. — = *specimen potestatis* Apoc. 18, 12. — ἔχω ἐξουσίαν seq. infinit. [vid. ἄξιος]: *possum* vel *valeo* facere aliquid, sq. infinit. praesentis [cf. ἄν p. 23.] Matth. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. — Marc. 3, 15. Ioh. 5, 27. (Xen. Mem. 2, 6. 24. 3, 6. 11.) — minus plene Matth. 7, 29. ὡς ἐξουσίαν ἔχων sc. διδάσκειν. Ioh. 19, 11. οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ sc. ποιεῖν τι i. e. *agendi aliquid contra me.* (Dion. Hal. Ant. 2, 26.) — sq. infinit. aoristi. [Cf. ἄν l. l.] Luc. 12, 5. Ioh. 1, 12. 10, 18 bis. 19, 10 bis. Apoc. 9, 10. 11, 6. — sq. genit. rei, cuius efficiendae potestatem habet aliquis Luc. 10, 19. — ἐξ. τῶν ἵππων *vis* [necandi] *equorum* Apoc. 9, 19.

b) *imperium, Herrschergewalt* (ut οἱ ἐν ἐξουσίᾳ ὄντες Diod. Sic. 17, 54. 18, 50.) aa) proprie Matth. 28, 18. Apoc. 17, 12. 13. — εἰμὶ ὑπὸ ἐξουσίαν, τάσσομαι ὑπὸ ἐξουσίαν = *subiectus sum alicui* Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. ad quem l. cf. *Bornem.* schol. p. 44. (Diod. Sic. 1, 58.) — sq. genit. pers. vel rei, imperium habentis Luc. 20, 20. 22, 53. Act. 26, 18. — Apoc. 12, 10. ἄρτι ἐγένετο — χριστοῦ i. e. *nunc contigit* — *imperium Christo, nunc ad Christum transiit imperium.* — sq. genit. *obiecti: Gewalt über Jemanden, imperium in aliquem* [vid. ἀγάπη] universe, δίδωμί τινι ἐξουσίαν τινός = *constituo aliquem dominum alicuius, subiicio alicui aliquem* Ioh. 17, 2. (Diod. Sic. 2, 27.) — = *contra aliquem* ἐξουσία πνευμάτων ἀκαθάρτων Marc. 6, 7. additur per epexegesin ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ Matth. 10, 1. Cf. de hoc epexegeseos genere *Jacob* Quaest. lucianeas p. 22. et ad Lucian. Toxar. §. 36. p. 115. *Matth.* §. 532, d. — sq. ἐπί c. genit. *obiecti* = *über Jemanden, über Etwas,* ita ἐξουσίαν ἔχω ἐπί τινος = ἐξουσίαν ἔχω τεταγμένος ἐπί τινος = *praefectus sum alicui* Apoc. 14, 18. — διδόναι τινὶ ἐξουσίαν ἐ. τ. = *praeficere aliquem alicui, subiicere aliquem alicui* 2, 26. — per epexegesin additur infinit. 11, 6. — Apoc. 20, 6. ἐπὶ τούτων — οὐκ ἔχει ἐξουσίαν sens.: *nocere his non potest.* — — sq. ἐπί c. accus. *obiecti: über Jemanden in aliquem,* Apoc. 6, 8. 16, 9. — ita ut vim eius coercere vel frangere possint = *contra aliquem* Luc. 9, 1. 10, 19. Apoc. 13, 7. sequitur per epexegesin infinit. Apoc. 11, 6. — sq. ἐπάνω τινός, *über Etwas* Luc. 19, 17. — — de imperio herili: *Hausregiment, rerum domesticarum cura* Marc. 13, 34. — — — bb) metonymice α) pro: *res dominio alicuius subiectae* Luc. 4, 6. — β) = *ditio, regnum,* sq. gen. pers. Luc. 23, 7. (Plut. praecept. reip. ger. c. 19.) — — ἡ ἐξουσία τοῦ ἀέρος i. e. *ditio illa, quae est in aere,* quibus vv. circumscribitur ditio Satanae, quem cum angelis malis habitare putabant Iudaei in aëre Eph. 2, 2. Eadem Col. 1, 13. dicitur ἡ ἐ. τοῦ σκότους *ditio tenebrarum* i. e. *inscitiae, vitiositatis* et opp. τῇ βασιλείᾳ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ. — — γ) pro: ὁ ἐν ἐξουσίᾳ ὢν *potens, princeps, magistratus* de principibus et magistratibus humanis Luc. 12, 11. Rom. 13, 1 — 3. Tit. 3, 1. 1 Petr. 3, 22. — ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, i. e. *principes in aëre habitantes,* ita de Satana et angelis malis Eph. 3, 10. 6, 12. — iunct. c. ἀρχή, δύναμις, κυριότης, circumscribuntur *potentes vel principes quicunque* Eph. 1, 21. Col. 1, 16. 2, 10. — de adversariis rei christianae potentia insignibus quibuscunque 1 Cor. 15, 24. — δ) pro: *signum potestatis,* ita appellatur 1 Cor. 11, 10. *velum,* quo feminarum caput tegebatur, sive ut maritorum potestati subiectas [cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 185 sq.] sive ut maritatas adeoque, ex mente Iudaeorum, maioris aestimantium nuptas innuptis, honestioris esse eas conditionis significaretur.

c) *licentia, ius, auctoritas, Recht, Vollmacht, Erlaubniss* Matth. 21, 23 bis. 24. 27. Marc. 11, 28 bis. v. 29. 33. Luc. 20, 2 bis. v. 8. 1 Cor. 8, 9. 10, 18. 2 Cor. 10, 8. 13, 10. 2 Thess. 3, 9. Apoc. 13, 5. (Ios. Ant. 2, 9. 5. Plut. praecept. reip. ger. c. 17.) — sq. genit. *obiecti,* Rom. 9, 21. quo l. explicationis ergo sequuntur verba: ἐκ τοῦ αὐτοῦ — ποιῆσαι. — ἡ ἐξουσία ὑμῶν i. e. *ius, quod aliis in vos* [*das Recht über Euch* i. e. ius τὰ σαρκικὰ ὑμῶν θερίζειν] *concedere soletis* 1 Cor. 9, 12. — sq. infinit. vel nude posito Act. 9, 14. 26, 12. 14. 1 Cor. 9, 4. 5. Hebr. 13, 10. (Porphyr. vit. Pythag. c. 8.) — vel ante se habente genit. articuli 1 Cor. 9, 6. — — sq. ἐπί c. accus. rei Apoc. 22, 14. ἵνα — ζωῆς pro: ἡ ἐξουσία — ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς.

d) *arbitrium* Act. 1, 7. 5, 4. 1 Cor. 7, 37. ἐξουσίαν — ἑαυτοῦ παρθένον, quo l. alii [cf. *Beyer* dissert. de praepos. εἰς et ἐν p. 7. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 848. coll. *Matth.* §. 343.], verba: καὶ τοῦτο — αὐτοῦ pro verbis διὰ μέσου positis habenda existimantes, praeter verba: περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, ab ἐξουσίαν ἔχει pendere monent genitivum τοῦ τηρεῖν — παρθένον, alii [cf. *Win.* p. 301. *Meyer* l. l. p. 134.] iungenda esse monent κέκρικεν [= *consilium cepit*] τοῦ τηρεῖν *retinendi.* Saepius non legitur in N. T.

Ἐξουσιάζω, f. σω, (ab ἐξουσία) 1) i. q. ἐξουσίαν ἔχω, *imperium habeo, impero,* sq. genit. [vid. ἀνθυπατεύω] Luc. 22, 25. — 1 Cor. 7, 4. ἡ γυνὴ — οὐκ ἐξουσιάζει *non habet sui corporis potestatem* scil. concubitus ratione habita i. e. *non licet uxori debitum coniugale marito denegare.* De h. loci asyndeto vid. ἄξιος. — ὁμοίως — ἡ γυνή ibid. — 2) passiv. ἐξουσιάζομαι *imperium in me exercetur, ich werde beherrscht* ὑπό τινος *ab aliqua re* 1 Cor. 6, 12. (Similiter κρατεῖν τινά vi potior alicuius, supero aliquem Xen. An. 5, 6. 9. Cyr. 3, 1. 10. Cf. *Matth.* §. 360, not. 2. b.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐξοχή, ῆς, ἡ, (ἐξέχω promineo vel emineo; res eminens, ut: Zacken, Spitzen, Ecken Diod. Sic. 5, 7. Hdian. 4, 5. 6.) *eminentia,* semel in N. T., οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες τῆς πόλεως i. e. *proceres urbis* Act. 25, 23.

Ἐξυπνίζω, f. ίσω, (ἐξ, ὕπνος somnus) *expergefacio, excito.* Semel in N. T. Ioh. 11, 11. — pro יָקַץ 1 Regg. 3, 15. עוּר Iob. 4, 12. (Plut. vit. Anton. c. 30. Marc. Anton. 6, 31.) Damnant hoc verbum Grammatici veteres, ἀφυπνίζειν Graecos melioris notae scripsisse affirmantes cf. *Lob.* ad Phryn. p. 224. *Win.* p. 25.

Ἔξυπνος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐξ, ὕπνος somnus) *expergefactus.* Extat tantum Act. 16, 27. (3 Esr. 3, 3.)

Ἔξω, adv. 1) *foris* i. e. *aussen, draussen* A) adverbialiter Marc. 11, 4. q. l. per epexegesin additur ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου. Cf. *Jacob* ad Lucian. Toxar. §. 47. p. 135. et supra sub ἄνωθεν notata. — post ἑστάναι Matth. 12, 46. 47. Marc. 3, 31. — Luc. 8, 19. 13, 25. Ioh. 18, 16. 20, 11. [Act. 5, 23. Cf. *Griesb., Schott, de Wette, Knapp.*] — Marc. 3, 32. καθῆσθαι Matth. 26, 69. vel ubi *esse, facere* aliquis aliquid dicitur ἔξω i. e. extra locum ante memoratum Marc. 1, 45. Luc. 1, 10. Apoc. 22, 15. (Xen. Symp. 4, 31. Anab. 2, 6. 3.) — praefixo artic. ὁ ἔξω, *exterus* [vid. ἄνω] αἱ ἔξω πόλεις Act. 26, 11. (Xen. Cyr. 1, 4. 7. Thuc. 3, 63. 6, 69.) — metaph. pro: *a schola, consuetudine, coetu alicuius alienus* [Xen. Oec. 10, 8.] ita de personis a coetu christ. alienis 1 Cor. 5, 12. 13. Col. 4, 5. 1 Thess. 4, 12. — de hominibus non pertinentibus ad discipulos interioris admissionis Marc. 4, 11. — ὁ ἔξω ἄνθρωπος = *externa hominis conditio* 2 Cor. 4, 16. — — B) praepos. locum tenet, secum habens genit. *extra, ausserhalb* [vid. ἄχρι] Luc. 13, 33. Act. 14, 19. 21, 5. 30. Hebr. 13, 11. 12. 13. [Apoc. 14, 20.] Ael. V. H. 2, 10. Xen. Cyr. 1, 2. 14. Thuc. 8, 67.)

2) *foras, hinaus, heraus* A) adverbialiter, ita post ἄγω Ioh. 19, 4. 13. βάλλω ἔξω = *elicio* 1 Ioh. 4, 18. Matth. 5, 13. 13, 48. Luc. 14, 35. Ioh. 15, 6. δεῦρο Ioh. 11, 43. ἔξω ποιεῖν τινα = *foras mittere aliquem* Act. 5, 34. προάγω Act. 16, 30. — iungitur [per abundantiam cf. *Lob.* ad Phryn. p. 10. *Matth.* §. 636. et supra de ἀπό post ἀπαίρω observata] cum verbis compos. c. ἐκ, ut ἐξάγω Luc.

24, 50. ἐξέρχομαι Matth. 26, 75. Marc. 14, 68. Luc. 22, 62. Ioh. 19, 4. 5. Apoc. 3, 12. ἐκβάλλω Luc. 8, 54. 13, 28. Ioh. 6, 37. 9, 34. 35. 12, 31. Act. 9, 40. Apoc. 11, 2. — B) praeposit. locum tenet et secum habet genit. *heraus, aus.* Ita post ἀπέρχεσθαι Act. 4, 15. ἀποστέλλειν Marc. 5, 10. ἐκβάλλειν Marc. 12, 8. Luc. 4, 29. 20, 15. Act. 7, 58. ἐκπορεύεσθαι Marc. 11, 19. ἐξάγειν Marc. 8, 23. ἐξέρχεσθαι Matth. 21, 17. Act. 16, 13. (post γίγνεσθαι Xen. Hier. 4, 13. φέρειν Hdian. 4, 2. 11.) Cf. *Fischer* 3. b. p. 75. *Passow* sub ἔξω. Saepius non extat in N. T.

Ἔξωθεν, adv. 1) *extrinsecus*, Matth. 23, 27. 28. 2 Cor. 7, 5. (Xen. Mem. 2, 1. 14.) — praefixo artic. circumscribit adiect. *externus* [vid. ἄνω] Matth. 23, 25. Marc. 7, 18. Luc. 11, 39. 40. 1 Petr. 3, 3. Apoc. 11, 2. (Xen. H. G. 5, 1. 22.) — metaph. pro: *a coetu christ. alienus* 1 Tim. 3, 7. — 2) pro: ἔξω, *extra*, *ausserhalb*, sq. genit. [vid. ἄχρι] Marc. 7, 15. Apoc. 14, 20. (Hdot. 3, 7. Xen. An. 5, 7. 21.) Cf. *Fischer* 3. b. p. 75. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐξωθέω, ῶ, f. ήσω, vel ἐξώθω, f. ώσω, (ab ἐξ et ὠθέω vel ὤθω pello) *expello sede sua, eiicio.* Bis τινὰ ἀπό τινος Act. 7, 45. quo l. ὧν per attract. pro: ἅ. Act. 7, 45. Ita pro הִדִּיחַ Deut. 13, 3. דָּחָה Ps. 36, 13. (Ael. V. H. 3, 17. Hdian. 3, 2. 5.) — τὸ πλοῖον εἰς τὸν αἰγιαλόν i. e. *littori navem appellere* Act. 27, 39. (Pol. 15, 2. 15. Thuc. 2, 90.)

Ἐξώτερος, α, ον, (ἔξω) *exterior*, [vid. ἀνώτερος]. Ter in N. T. Matth. 8, 12. 22, 13. 25, 30.

Ἑορτάζω, f. άσω, (ἑορτή) *diem festum ago, festum celebro.* Reperitur tantum 1 Cor. 5, 8. — pro חָגַג Exod. 5, 1. (Hdian. 5, 6. 12. Xen. Athen. 3, 2.)

Ἑορτή, ῆς, ἡ, *dies festus* Act. 18, 21. Col. 2, 16. (Hdian. 1, 9. 8. Xen. Cyr. 1, 5. 1.) — additur τοῦ πάσχα [i. e. festum ab agno paschali nomen habens] vel τῶν ἀζύμων [i. e. a panibus infermentatis appellatum] = *festum paschale* Luc. 2, 41. de h. l. dat. τῇ ἑορτῇ = *propter festum* [vid. *Win.* p. 192 et supra sub ἁμαρτίᾳ adnotata], alii: *festo paschali*, am Oster*feste* [vid. *de Wette* ad h. l.] — Luc. 22, 1. Ioh. 13, 1. — de verbis ἐν τῷ πάσχα, ἐν τῇ ἑορτῇ Ioh. 2, 23. coll. 6, 4. vid. *de Wette* Ev. Ioh. p. 40. esse, inquiens, in verbis ἐν τῇ ἑ. „Erklärung vom griechischen Standpuncte aus" et *Lücke* Vol. 1. p. 556 sq. — abest τοῦ πάσχα vel τῶν ἀζύμων quippe quod contextus docet, agi de festo paschali Matth. 26, 5. 27, 15. Luc. 2, 42. 23, 17. Ioh. 4, 45. 5, 1? Cf. *Lücke* 2. p. 1 sqq. *de Wette* l. l. p. 65. — additur explicationis causa ἡ σκηνοπηγία i. e. *festum tabernaculorum* Ioh. 7, 2. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 517. — Ioh. 7, 8. 10. 14. 37 coll. v. 2. — pro חַג Num. 28, 17. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐπαγγελία, ας, ἡ, 1) *annunciatio* 2 Tim. 1, 1. κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς, *ratione habita felicitatis annunciandae.* (Pol. 24, 10. 8. si lectio sana.) — 2) *promissio* Act. 2, 39. 7, 17. 13, 23. 23, 21. Rom. 4, 13. 14. 16. 20. 9, 4. 9. — 2 Cor. 1, 20. 7, 1. Gal. 3, 16. 17. 18. 29. Eph. 6, 2. 1 Tim. 4, 8. Hebr. 7, 6. 8, 16. 11, 9. 17. 2 Petr. 3, 9. vid. de h. l. sub βραδύνω monita. 1 Ioh. 2, 25. καὶ αὕτη — αἰώνιον per attract. [vid. *Win.* p. 337. 483.] pro: καὶ ἡ ἐ. αὐτοῦ αὕτη ἐστίν· ἡ ζωὴ αἰώνιος, ἣν ἐπηγγείλατο ἡμῖν. Uti Rom. 15, 8. genitivus τῶν πατέρων = αἱ ἐ. αἱ πρὸς τοὺς πατέρας γενομέναι coll. Act. 13, 32. 26, 6. ita ex usu genitivi latiore [vid. ἄζυμος] iudicanda sunt verba: τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγ. i. e. „*liberi, quos Dei promissum procreavit*" Rom. 9, 8. Gal. 4, 28. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 286. — ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας pro: τῆς ἐπαγγ. τῶν διαθηκῶν Eph. 2, 12. Cf. de genit. praeposito nomini regenti sub ἄνθρωπος p. 33. notata et *Harless* ep. P. ad Eph. p. 208. — (Diod. Sic. 1, 5. Pol. 3, 7. 13.) — 2 Petr. 3, 4. ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ i. e. *promissio spectans ad adventum eius.* — — ponitur genit. τῆς ἐπαγγελίας loco adiectivi [vid. ἀγάπη] Eph. 1, 13. Hebr. 11, 9. — metonymice pro: *bonum s. beneficium promissum* Luc. 24, 49. Act. 1, 4. Gal. 3, 14. 22. Eph. 3, 6. Hebr. 6, 12. 15. 17. 9, 15. 10, 36. 11, 13. 33. 39. additur genitivus obiective positus, ut ἡ ἐ. τοῦ ἁγίου πνεύματος bonum promissum *quod est in donatione S. Sp.* Act. 2, 33. Gal. 3, 14. Cf. *Win.* p. 211. Id. ep. P. ad Gal. p. 80. additur infinit. obiecti nota et pertinens ad accuratiorem τῆς ἐ. definitionem [vid. ἄξιος] Hebr. 4, 1. ἡ ἐ. εἰσελθεῖν i. e. *efficiens* vel *spem faciens, fore ut.* Saepius non extat in N. T.

Ἐπαγγέλλομαι, (ab ἐπαγγέλλω denuncio sive indicando rem factam, sive imperando rem faciendam Dem. 1041, 5. Hdian. 1, 6. 28. medium: offero me alicui ad faciendum aliquid Xen. An. 4, 7. 20. Cf. *Wolf* ad Leptin. p. 265. *Ast* ad Plat. Legg. p. 511.) *promitto* i. e. a) *polliceor*, perf. pass. ἐπήγγελμαι, signif. media: *pollicitus sum, promisi* [Rom. 4, 21. vid. ἀγωνίζομαι] item signif. pass. *promissus sum* [Gal. 3, 19. 2 Macc. 4, 27. Cf. *Buttm.* §. 100. not. 7. gram. max. §. 113, not. 7. *Matth.* §. 496, c. p. 931. *Win.* p. 236.] — Hebr. 10, 23. 11, 11. — 12, 26. νῦν δὲ ἐπήγγελται i. e. *ad hoc quod attinet tempus* promisit. Cf. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 726. — sq. dat. pers. cum acc. rei Iac. 1, 12. 2, 5. q. l. ἧς per attr. pro: ἥν. 2 Petr. 2, 19. (Alciphr. 3, ep. 3. Xen. Anab. 5, 6. 26.) — ἐπαγγελίαν ἐπαγγέλλεσθαι [vid. ἀγαπάω] = *promissionem dare* 1 Ioh. 2, 25. Cf. ad h. l. sub ἐπαγγελία notata. — c. infinit. obiecti nota [vid. αἱρέω]. Ita inf. aor. [de quo vid. αἰτέω num. 2, 1. fin.] Marc. 14, 11. Act. 7, 5. — absque rei mentione, in quibus *promisit* = *promissionem dedit notam illam* Gal. 3, 19. Hebr. 6, 3. — sq. acc. rei Rom. 4, 21. Tit. 1, 2. — b) *profiteor*, ut θεοσέβειαν, γνῶσιν 1 Tim. 2, 10. 6, 21. (Pol. 1, 46. 4. Xen. Mem. 1, 2. 7. 3, 1. 1. et promitto Horat. Ep. 2, 1. 116.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπάγγελμα, τος, τό, (ab ἐπαγγέλλομαι) *promissio.* Bis in N. T. 2 Petr. 1, 4. 3, 13. (Dem. 397, 3.)

Ἐπάγω, f. άξω, (ἐπί, ἄγω duco; adduco, inveho Thuc. 2, 2.) a. 1. ἐπῆξα [2 Petr. 2, 5. de qua aor. forma rariore ap. Atticos cf. *Win.* p. 78. *Matth.* §. 222. *Buttm.* §. 100. sub ἄγω. gram. max. §. 114. sub ἄγω. *Lob.* ad Phryn. p. 287. 735. *Bornem.* schol. p. 92.] *induco, infero* [de loco Thuc. 2, 2.]. Ter in N. T. τινί τι = *immitto alicui aliquid, auctor sum ut accidat alicui aliquid* 2 Petr. 2, 1. 5. (Palaeph. fab. 6, 7.) — τὶ ἐπί τινα *etwas auf Jem. bringen*, ut τὸ αἷμά τινος i. e. *caedem alicuius, incuso aliquem caedis* Act. 5, 28. (Diod. Sic. 16, 23. Dem. 275, 4. 548, 24.)

Ἐπαγωνίζομαι, f. ίσομαι, (ἐπί, ἀγωνίζομαι certo) *decerto, τινί pro aliqua re.* Legitur tantum Iud. v. 3. (sq. dat. instrum. Plutarch. Num. c. 8. et τινί *contra aliquem* Plut. vit. Fab. c. 23.)

Ἐπαθροίζω, f. σω, (ἐπί, ἀθροίζω) *congrego*, passiv. *congregor, convenio, concurro.* Extat tantum Luc. 11, 29.

Ἐπαίνετος, ου, ὁ, *Epaenetus*, nom. pr. viri, qui inter cives Asiae proconsularis primus factus est Christianus Rom. 16, 5.

Ἐπαινέω, ῶ, fut. ἐπαινέσομαι, (ἐπί, αἰνέω) *laudo, celebro.* Quinquies in N. T., τινά Luc. 16, 8. de h. l. genit. τῆς ἀδικίας non pendente ab ἐπήνεσεν [ita *Bornem.* schol. p. 98. aliique], sed iungendo c. subst. οἰκονόμος vid. *Win.* p. 185. *Meyer* Ev. Luc. p. 256. *de Wette* ad h. l. p. 82. — Rom. 15, 11. quo l. si neglectum est discrimen inter imperat. praes. et aor. vid. αἰνέω. — 1 Cor. 11, 2. 17. — v. 22. ἐπαινέσω ὑμᾶς i. e. *soll ich euch loben?* Cf. de futuri et de coni. aor. in talibus usu sub ἀγοράζω monita, et de futuro ἐπαινέσω Tragicis maxime usitato, prosae orationis scriptores cum habeant ἐπαινέσομαι cf. *Matth.* §. 183, not. 1. *Buttm.* §. 100, not. 8. gram. max. §. 113. coll. *Poppo* ad Xen. Cyr. 1, 4. 16. *Elmsley* ad Eurip. Bacch. p. 145 ed. Lips. *Win.* p. 81. — (Cebet. Tab. c. 31. Ael. V. H. 2, 12. Xen. Cyr. 4, 1. 1.)

Ἔπαινος, ου, ὁ, (ἐπί, αἶνος quod vid., adstipulatio, assensus) *laus*, *Lob* cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 142. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 71. — Duodecies in N. T. Rom. 2, 29. 13, 3. 1 Cor. 4, 5. 2 Cor. 8, 18. Eph. 1, 6. 12. 14. Phil. 1, 11. 1 Petr. 1, 7. 2, 14. (Diod. Sic. 1, 2. Hdian. 5, 1. 12. Thuc. 1, 84.) — Phil. 4, 8. iunct. c. ἀρετή = *res laude digna.* —

Ἐπαίρω, f. αρῶ, (ἐπί, αἴρω tollo) *attollo, sursum tollo* a) proprie Act. 1, 9. — τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ [i. e. *gegen den Wind.* De dat. directionis vid. ἀπολογέομαι et *Matth.* §. 402. et de voc. ἡ πνέουσα sc. αὔρα *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 82 et 49.] Act. 27, 40. (Thuc. 4, 108. 6, 11.) — ἐπ. φωνήν, *vocem tollo* Luc. 11, 27.

Act. 2, 17. 14, 11. 22, 22. (Philostr. vit. Apollon. 5, c. 33. Dem. 449, 13.) — *ἐπ. τὰς χεῖρας manus elevo* Luc. 24, 50. 1 Tim. 2, 8. — *τοὺς ὀφθαλμούς*, Matth. 17, 8. Luc. 16, 23. Ioh. 4, 35. 6, 5. de horum vv. simplicitate vid. *ἀνίστημι*. — additur *εἰς* c. acc. Luc. 6, 20. 18, 13. Ioh. 17, 1. — *τὰς κεφαλάς* Luc. 21, 28. per imaginem pro: *laetus sum*. — *τὴν πτέρναν ἐπί τινα calcem tollere contra aliquem*, trop. pro: *adoriri aliquem* Ioh. 13, 18. Ita Ps. 41, 10. Cf. de hac imagine desumta vel ab equo calcitrante vel a luctatore pedes captante *Lücke* 2. p. 367. *de Wette* Comment. in Psalmos p. 327. — — b) metaphor. passiv. *ἐπαίρομαι efferor*, ita de personis = *fastu efferor* 2 Cor. 11, 10. (Ael. V. H. 8, 15. 1. Xen. Mem. 1, 3. 25.) — de munimentis: *in altum exsurgo* 2 Cor. 10, 5. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐπαισχύνομαι, dep. passiv. a. 1. pass. et fut. 1. pass. significat. media [vid. *αἰσχύνω* — ab *ἐπί* et *αἰσχύνω*] *pudet me, erubesco*, sq. acc. rei vel person. [vid. *ἐλεέω*] Marc. 8, 38 bis. Luc. 9, 26 bis. Rom. 1, 16. 2 Tim. 1, 8. 12. 16. (Diod. Sic. 1, 83. Hdot. 9, 185.) — sq. *ἐπί* c. dat. Rom. 6, 21. Cf. *Matth.* §. 399. *Win.* p. 200. — sq. infinit. praes. [vid. *ἀδύνατος* et *Win.* §. 317.] Hebr. 2, 11. (Diod. Sic. 1, 83. *αἰσχύνομαι* Xen. Sympos. 8, 33.) — per epexegesin additur infin. [vid. *βασανίζω*] Hebr. 11, 16. *οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν, non pudet Deum eorum, quo minus eorum Deus appelletur.* Saepius non extat in N. T.

Ἐπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (pp. insuper peto, *ἐπί*, *αἰτέω*) *peto*, legitur semel in N. T. sic, ut sit i. q. *mendico, stipem rogo* Luc. 16, 3. Ita pro שָׁאַל Ps. 109, 10. Sir. 40, 28.

Ἐπακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (ab *ἐπί* et *ἀκολουθέω*) *subsequor*. Quater in N. T. Marc. 16, 20. — sq. dat. 1 Tim. 5, 24. (Diod. Sic. 16, 61.) — *τοῖς ἴχνεσί τινος* metaph. pro: *exemplum alicuius imitari* 1 Petr. 2, 21. (Philo de humanit. p. 385, 44. Themist. 8. p. 104. A.) — *ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπακολουθεῖν* pro: *operam dare benefactis* 1 Tim. 5, 10. (pp. Pol. 18, 10. 3.)

Ἐπακούω, f. ούσω, (*ἐπί*, *ἀκούω*, audio; audiendo adsum sq. accus. Xen. An. 7, 1. 14. in N. T.) *exaudio, aures praebeo*. Semel in N. T. 2 Cor. 6, 2. *ἐπήκουσά σε*. (sq. genit. rei Hdian. 4, 5. 9. Lucian. Tim. §. 34.)

Ἐπακροάομαι, ῶμαι, (*ἐπί*, *ἀκροάομαι*) *audio ad aliquem* vel *ad aliquid*, *zuhören*, sq. gen. pers. [vid. *ἀκούω*], ita semel Act. 16, 25.

Ἐπάν, ion. *ἐπήν*, coniunct. (*ἐπεί*, *ἄν*) *ubi, si, postquam*. Ter in N. T. sequente coniunctivo aoristi, vertendi per futurum exactum [vid. *ἄν* p. 23.] Matth. 2, 8. *ἐπὰν δὲ εὕρητε, si vero inveneritis.* Luc. 11, 22. 34. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 786. *Matth.* §. 521. *Buttm.* §. 126, 12. *Win.* p. 283. (Xen. An. 1, 4. 13.)

Ἐπάναγκες, (neutr. adiect. *ἐπανάγκης*, necessarius, ab *ἐπί* et *ἀνάγκη* necessitas) adverb. *necessario*. Semel in N. T. Act. 15, 28. (Arrian. diss. epict. 2, 10. 1. Dem. 706, 21.)

Ἐπανάγω, f. ξω, (*ἐπί*, *ἀνάγω* — reduco Thuc. 7, 3. Xen. Ven. 12, 14.) 1) *iterum in altum duco*, ita de Petro gubernaculum dirigente, *ἀπὸ τῆς γῆς* Luc. 5, 3. *εἰς τὸ βάθος* v. 4. (2 Macc. 12, 4. Xen. h. g. 6, 2. 1.) — 2) intrans. [vid. *ἄγω* in fin.] *redeo*, seq. *εἰς* c. acc. loci Matth. 21, 18. (Diod. Sic. 16, 26. Xen. Cyr. 4, 1. 3.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπαναμιμνήσκω, f. αναμνήσω, (*ἐπί*, *ἀναμιμνήσκω* recordor) *iterum commonefacio, in memoriam revoco*. Semel in N. T. sq. accus. pers. [vid. *ἀναμιμνήσκω*] Rom. 15, 15. (Dem. 74, 7.)

Ἐπαναπαύομαι, f. αύσομαι, medium [verbi *ἐπαναπαύω*, facio, ut quiescat aliquis in aliqua re, ab *ἐπί* et *ἀναπαύω*] *quiesco super aliqua re* [propr. Hdian. 2, 1. 3.] Bis in N. T. metaph. vel pro: *pertingo ad aliquem, contingo alicui* Luc. 10, 6. *ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν* = *ἐλεύσεται ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπαναπαύσεται αὐτῷ ἡ εἰρήνη ὑμῶν*. Ita pro נוּחַ Num. 11, 25. 26. 2 Regg. 2, 15. — vel *acquiesco in aliqua re*, i. e. *confido rei*, seq. dativ. cf. *Matth.* §. 399, c. p. 780. Rom. 2, 17. Ita οἱ ο' pro נִשְׁעַן Mich. 3, 11.

Ἐπανέρχομαι, aor. 2. *ἐπανῆλθον*, (*ἐπί*, *ἀνέρχομαι*) *iterum redeo in locum altiorem, wieder heraufkommen*. Bis in N. T. absolute Luc. 10, 35. 19, 15. — pro שׁוּב Gen. 50, 5. (Hdian. 6, 6. 2. Xen. Mem. 4, 8. 2.)

Ἐπανίσταμαι, med. (verbi *ἐπανίστημι* erigo. Ael. V. H. 2, 13.) *insurgo contra aliquem*. Bis in N. T. sq. *ἐπί τινα* Matth. 10, 21. et Marc. 13, 12. — pro קוּם sq. אֶל Deut. 19, 11. (Pol. 2, 53. 2. Thuc. 3, 39.)

Ἐπανόρθωσις, εως, ἡ, (*ἐπανορθόω* recta facio, quae prava et incurvata sunt; corrigo, ad pristinum, unde luxatum erat aliquid, statum reduco Plat. Rep. 10, 302. Paus. 4, 7.) *correctio, mutatio in melius, emendatio*. Semel in N. T. 2 Tim. 3, 16. (1 Macc. 14, 34. Ios. Arch. 11, 5. 4. Dem. 707, 7.) Cf. de hoc vocabulo et affinibus *ὀρθοῦν, ἀνορθοῦν, ἐπανορθοῦν, διόρθωσις, κατορθοῦν* etc. *Lob.* ad Phryn. p. 250. 251.

Ἐπάνω, adverb. (*ἐπί*, *ἄνω*) *super, supra*, a) adverbialiter, aa) *de loco*, ubi nos: *über, oben auf, auf*, Lat.: *super* Luc. 11, 44. — bb) de numero, ubi nos: *drüber, mehr als*, Lat. *supra, ultra*. Ita seq. nom. cardinali [cf. *Win.* p. 227.] Marc. 14, 5. *πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων*. De genit. pretii cf. supra sub *ἀγοράζω* observata. — 1 Cor. 15, 6. (Dem. 1390, 26.) — b) praeposit. vim habet, [vid. *ἄχρι*] reg. genit. aa) de loco, *über, super* Matth. 2, 9. 5, 14. 21, 7. 23, 18. 20. 22. 27, 37. 28, 2. — Luc. 4, 39. *ἐπάνω αὐτῆς* i. e. *ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτῆς*. Apoc. 6, 8. — 20, 3. 27, 66. *ἔκλεισε* — *ἐπάνω αὐτοῦ* pro: *ἔκλεισε λίθῳ καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ* i. e. *clausit lapide et funem, lapidi impositum, utrimque obsignavit.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 826. *Rosenm.* altes und neues Morgenl. Vol. 5. p. 127. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gräber*. — — (Xen. An. 6, 3. 1. si lectio sana.) — bb) de dignitate, ubi nos: *über*, Lat. *super* Luc. 19, 17. Ioh. 3, 31. (Arrian. diss. epictet. 1, 12. 34.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπαρκέω, ῶ, f. ήσω, (propulso aliquid ab aliquo Hom. Iliad. 2, 873., *ἐπί*, *ἀρκέω* q. v.) *opem fero*. Ter in N. T., sq. dat. pers. [vid. *ἀρκέω*] 1 Tim. 5, 10 et v. 16 bis. (Pol. 1, 51. 10. Xen. Mem. 2, 7. 1.)

Ἐπαρχία, ας, ἡ, (pp. dignitas *τοῦ ἐπάρχου* i. e. *τοῦ ἐπ' ἀρχῇ ὄντος* i. e. ducis, praefecti) *ditio, provincia*. Bis in N. T. Act. 23, 34. 25, 1. (Pol. 1, 15. 10. 2, 19. 2.)

Ἔπαυλις, εως, ἡ, (ab *ἐπί* et *αὐλις* — villa rustica, casa Diod. Sic. 12, 45.) *domicilium*. Semel in N. T. Act. 1, 20. in loco desumto ex Ps. 69, 26. ubi ponitur pro טִירָה.

Ἐπαύριον, adv. (*ἐπί*, *αὔριον*, quod vid.) *postridie*, *ἡ ἐπαύριον* = *dies posterus vel crastinus* [vid. *αὔριον*] Matth. 27, 62. Marc. 11, 12. Ioh. 1, 29. 35. 6, 22. 12, 12.

Ἐπαυτοφώρῳ, v. supra *αὐτόφωρον*.

Ἐπαφρᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. *ἀγρίππας*] ὁ, *Epaphras*, nom. pr. viri contractum, ut videtur, ex *ἐπαφρόδιτος* Col. 1, 7. 4, 12. Philem. v. 23.

Ἐπαφρίζω, f. ίσω, (*ἐπί*, *ἀφρίζω*) *despumo* [Mosch. idyll. 5, 5.] *τὰς αἰσχύνας τινός* i. e. dedecora alicuius *palam facio* vel effutio, ita semel Iud. v. 13.

Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, *Epaphroditus*, nom. pr. viri christiani, adiuvantis Paulum Apostolum in doctrina christiana tradenda et videtur idem esse, qui alias *Ἐπαφρᾶς* appellatur Phil. 2, 25. 4, 18.

Ἐπεγείρω, f. γερῶ, (*ἐπί*, *ἐγείρω* excito) *excito vel concito contra aliquem*. Bis in N. T. seq. *ἐπί τινα* Act. 13, 50. *κατά τινος* 14, 2. Ita pro הֵקִים 1 Sam. 3, 12. הֵעִיר Ies. 13, 17. (pro: *ἐγείρω* excito Xen. Anab. 4, 3. 10.)

Ἐπεί, coniunct. poetice: *ἐπειή*, 1) *postquam*, sq. indic. aor., ubi de re vera et certa agitur cf. *Win.* p. 272. Luc. 7, 1. *ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ*. (Lucian. Dial. Deorr. 6, 2. Xen. Ven. 5, 12.) — 2) *quandoquidem, quoniam* [i. e. *cum iam*] seq. indicat. Matth. 18, 32. *ἐπεὶ παρεκάλεσάς με*. 27, 6. *ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι*. Marc. 15, 42. Ioh. 13, 29. 19, 31. 1 Cor. 14, 12. 2 Cor. 11, 18. 13, 3. Hebr. 5, 2. 11. 6, 13. 11, 11. (3 Macc. 2, 16. Lucian. Dial. Deorr. 6, 4. Xen. Anab. 1, 2. 5. et Cyr. 1, 4. 7.) — iunct. c. aliis partic. ut *οὖν*: *ἐπεὶ οὖν, cum igitur* Hebr. 2, 14. 4, 6. — sq. *οὐ* [cf.

Win. p. 455.] Luc. 1, 34. — sq. μήποτε quandoquidem nunquam Hebr. 9, 17. Cf. Win. l. l. — ἄρα: ἐπεὶ ἄρα = weil, [wenn es anders wäre] daraus folgen würde [vid. ἄρα] 1 Cor. 5, 10. 7, 14. — 3) *nam*. Ita si in apodosi vel praefixum interrogationibus, responsionem negantem requirentibus, vel imperativo sequente legitur Rom. 3, 6. ἐπεὶ [scil. si ita esset] πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 11, 6. ἐπεὶ [scil. si propter facta servatur] ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις v. 22. ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ i. e. *nam*. [scil. ἐὰν μὴ ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι] *et tu exscindi potes*. 1 Cor. 14, 16. 15, 29. Hebr. 9, 26. — sq. οὐ [cf. Win. p 455.] Hebr. 10, 2. ἐπεὶ οὐκ — προςφερόμεναι i. e. *denn, würden sie wohl fortwährend dargebracht worden sein*, sc. εἰ ἐδύναντο τοὺς προςερχομένους τελειῶσαι. De lectione h. l. vid. *Vater* et *Griesb.*, *Schott*, *Böhme*. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 4. Xen. Cyr. 2, 2. 31.). Cf. *Herm.* ad Vig. p. 784 sq. p. 401. 403. *Matth.* §. 618. *Buttm.* §. 136. *Passow* sub ἐπεί. Saepius non extat in N. T.

Ἐπειδή, coniunct. (postquam, Lucian. Dial. Deorr. 9, 3. Xen. Mem. 1, 2. 57. — ἐπεί, δή) *quandoquidem, quoniam*, seq. indicat. ubi de re vera et certa agitur. Ita decies in N. T. Matth. 21, 46. Luc. 11, 6. Act. 13, 46. 14, 12. 15, 24. 1 Cor. 1, 21. 22. 14, 16. 15, 21. Phil. 2, 26. (Aeschin. Dial. Socr. 2, 15 et 26. Plato Phaedr. p. 271.) Cf. *Matth.* §. 618. *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 207. *Viger.* p. 404.

Ἐπειδήπερ, coniunct. (ἐπειδή, περ) *postquam semel, cum semel, da einmal, da doch*. Semel sq. indicat. in N. T. Luc. 1, 1. (Aeschin. Dial. Socr. 2, 12.)

Ἐπεῖδον, aor. 2. verbi ἐφοράω, adspicio, *adspexi* [Xen. Cyr. 8, 7. 7.] Homines in beneficiis alicui exhibendis cum vultu hilari ac sereno, torvo contra et irato uti soleant in malis alicui infligendis, ex antiquitatis simplicitate sub ἀνίστημι notata uti Hebraeorum vv. שָׁעָה, נָבַט, רָאָה, maxime פָּקַד, ita in N. T. vv. ἐπεῖδον, ἐπισκέπτομαι praemittuntur verbis ac formulis, quibus Deus vel beneficiis ornaturus aliquem vel poenas alicui dicitur inflicturus. Ita ἐπεῖδον bis a) seq. infinit. finali Luc. 1, 25. ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου. Ita ἐπισκέπτομαι sq. inf. pro פָּקַד sq. לְ c. infinit. Ruth. 1, 6. — b) seq. ἐπί c. acc. rei Act. 4, 29. — ita ἐπισκέπτομαι ἐπί τινι pro פָּקַד sq. עַל Ierem. 9, 8. Cf. *Win.* p. 441. *de Wette* Ev. Luc. p. 12. coll. *de Wette* Ev. Matth. p. 77. *Meyer* Ev. Luc. p. 248. —

Ἔπειμι, v. ἐπιοῦσα.

Ἐπείπερ, coniunct. (ἐπεί, περ) *cum semel, quando semel, weil einmal*, seq. indicat. in re vera et certa, ita semel Rom. 3, 30. ἐπείπερ εἷς ὁ θεός scil. ἐστι. (Eur. Helen. v. 1263. 1675. Ion. v. 816. Iph. T. v. 583.) Cf. *Herm.* ad Vig. p. 786.

Ἐπειςαγωγή, ῆς, ἡ, (ἐπί, insuper ad, εἰςαγωγή, inductio, pp. Ios. Ant. 11, 6. 2.) *superinductio, accessio novae alicuius rei*, dicitur tum, cum praeter ea, quae iam inducta vel invecta sunt, alia quaedam inducuntur. Semel in N. T. Hebr. 7, 19. ἐπειςαγωγή [sc. γίνεται] κρείττονος ἐλπίδος i. e. *ad religionem bona promittentem priorem accessit religio meliora et maiora bona promittens*.

Ἔπειτα, adv. (ἐπί, εἶτα) *deinde, tum, postea*, de tempore, Zeitfolge, a) univ. Luc. 16, 7. Gal. 1, 21. 1 Thess. 4, 17. Iac. 4, 14. (Xen. An. 4, 8. 11.) Cf. *Matth.* §. 603. *Buttm.* §. 136. — b) verbo additur post particip. Marc. 7, 5. coll. v. 2. ἰδόντες — ἔπειτα ἐπερωτῶσιν. Cf. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 267. *de Wette* Ev. Marc. p. 153. *Meyer* Ev. Marc. p. 195. *Schott*, *Griesb.* — (Xen. Cyr. 1, 2. 2. 1, 3. 10.) Cf. *Herm.* ad Vig. p. 772. *Buttm.* §. 131, not. 6. *Schäfer* melet. p. 124 et ad Greg. Corinth. p. 145 sq. *Passow* sub hoc voc. — c) sequitur per epexegesin accuratior temporis notatio, ut μετὰ ἔτη τρία Gal. 1, 18. — 2, 1. Cf. *Jacob* quaest. Lucian. p. 22 ad calc. Lucian. Tox. — d) additur ex abundanti μετὰ τοῦτο Ioh. 11, 7. (Plat. Lachet. p. 190. E.) Cf. *Jacob* l. l. p. 10 et *Passow* l. l. et supra sub ἄνωθεν observata. — — e) in enumerationibus, ut πρῶτον — ἔπειτα, *primum* — *deinde* 1 Cor. 15, 46. Hebr. 7, 2. Iac. 3, 17. (Xen. Mem. 1, 4. 12.) Cf. *Matth.* l. l. — πρῶτον — δεύτερον — τρίτον — ἔπειτα — εἶτα 1 Cor. 12, 28. (Xen. Cyr. 1, 3. 14.) — πρότερον — ἔπειτα Hebr. 7, 27. ἀπαρχὴ — ἔπειτα 1 Cor. 15, 23. εἶτα — ἔπειτα 1 Cor. 15, 5. ἔπειτα — εἶτα v. 7. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπέκεινα, hyphe τοῦ: ἐπ' ἐκεῖνα sc. μέρη cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 288. 289 ed. *Schäfer*. tractatur ut adverb. et secum habet genit. *ultra, trans*. Semel legitur in N. T. Act. 7, 43. μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. (Diod. Sic. 3, 49. Pausan. 10, 1. Xen. An. 5, 4. 3. Hdot. 3, 115.)

Ἐπεκτείνω, f. τενῶ, (ἐπί, ἐκτείνω) *protendo*, med. ἐπεκτείνομαι, *me protendo*. Semel in N. T. sq. dat. directionis [vid. ἀπολογέομαι] Phil. 3, 14.

Ἐπενδύτης, ου, ὁ, (ἐπί, ἐνδύω) *tunica superior*, togae et pallio propior atque inter subuculam et exteriores vestes media, Atticis χιτών, diversa igitur ab interula et subucula s. χιτωνίσκῳ vel ὑποδύτῃ. Semel in N. T. Ioh. 21, 7. — pro מְעִיל 2 Sam. 13, 8.

Ἐπενδύω, f. ύσω, (ἐπί, ἐνδύω) *superinduo*, med. ἐπενδύομαι, seq. acc. rei [vid. διαζώννυμι], ita bis, 2 Cor. 5, 2. quo l. apostolus, ac si corpus cum veste, qua mens humana involvatur, comparasset, scribit τὸ οἰκητήριον τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι. Cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 48. — 2 Cor. 5, 4. (Plut. Pelop. c. 11.)

Ἐπέρχομαι, dep. med. c. fut. ἐλεύσομαι, [de qua fut. forma obvia Luc. 1, 35. 21, 35. v. ἀπέρχομαι] et a. 2. ἐπῆλθον (ἐπί, ἔρχομαι, venio; obeo, peragro, hinkommen, sq. acc. loci Hom. Iliad. 18, 321. Palaeph. prooem.) 1) *advenio, ankommen, herbeikommen* a) propr. i. e. de personis sq. ἀπό c. genit. loci, unde venit aliquis Act. 14, 19. (Pol. 2, 7. 3. sq. dat. pers. ad quam Xen. Cyr. 1, 4. 13.) — de hoste = *aggredior* Luc. 11, 22. Ita pro בּוֹא sq. עַל 1 Sam. 30, 23. (sq. dat. pers. Hdian. 4, 5. 10. Xen. H. G. 7, 4. 24.) — — b) de tempore = *insto, futurus sum, bevorstehen* Eph. 2, 7. Ita אָתָה Ies. 41, 23. בּוֹא v. 22. — c) de calamitatibus: *immineo*, Iac. 5, 1. — addito dat. directionis [vid. ἐπαίρω] Luc. 21, 26. — 2) *supervenio, ich komme über Jemanden* a) de calamitatibus ita supervenientibus aliquem, ut oneris instar incumbant, sq. ἐπί c. acc. Luc. 21, 35. Act. 8, 24. 13, 40. Ita pro בּוֹא sq. עַל Mich. 3, 11. Zeph. 2, 2. Cf. *Ewald* p. 610. gr. min. p. 268. *Gesen.* p. 818. (abs. Hdian. 8, 4. 8.) — b) de spirit. div. qui demissus a Deo operatur et requiescit in aliquo, sq. ἐπί c. acc. Luc. 1, 35. Act. 1, 8. (sq. τινί Sir. 3, 8.) — Saepius non legitur in N. T.

Ἐπερωτάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, ἐρωτάω) 1) *interrogo aliquem de aliqua re, quaero aliquid ex aliquo* a) universe, sq. dupl. acc. Marc. 11, 29. Luc. 20, 40. (Hdot. 9, 93.) Cf. *Matth.* §. 417. *Buttm.* §. 118, 4. *Fischer* 3, a. p. 436. *Win.* p. 204. *Ewald* p. 588. gr. min. p. 255. *Gesen.* p. 813. — τινὰ περί τινος Marc. 7, 17. (Diod. Sic. 3, 58. Dem. 1072, 12. Hdot. 1, 30. — Xen. Apol. Socr. §. 14.) Cf. *Matth.* l. l. — sq. acc. pers. et oratione nunc directa nunc indir. Matth. 12, 10. 17, 10. 22, 23. 41. 46. Marc. 5, 9. 7, 5. de h. l. praes. histor. vid. ἄγω. — 8, 5. 23. 27. 9, 11. 16. 21. 28. 32. 33. 10, 2. et 12, 28. de participiis pluribus horum l. vid. ἀνάγω et de lect. loci 12, 28. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 534 sq., *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott*. — Marc. 10, 17. 12, 18. 34. 13, 3. Luc. 2, 46. 3, 10. 14. 6, 9. 8, 9. de h. l. optat. vid. ἀνακρίνω. v. 30. 9, 18. 17, 20. 18, 18. 40. 20, 21. 27. 21, 7. 22, 64. Ioh. 18, 7. Act. 1, 6. 1 Cor. 14, 35. (Xen. H. G. 6, 4. 1. Oec. 6, 6.) — absolute Matth. 22, 33. Act. 23, 34. — — b) de iudice inquirente, sq. acc. dupl. Ioh. 18, 21. — sq. acc. pers. Matth. 27, 11. Marc. 14, 60. 61. 15, 2. 4. 44. Luc. 23, 3. 9. Ioh. 18, 21. Act. 5, 27. — absol. Luc. 23, 6. — c) ἐπερωτάω τὸν θεόν [pp. consulere oraculum Iehovae Iudd. 1, 1. 18, 5. 20, 18.] pro *Dei cognoscendi et colendi studio teneor* Rom. 10, 20. Ita pro שָׁאַל Ies. 65, 1. — 2) *quaerens peto aliquid ab aliquo*, τινά, re enuntiata per infinit. Matth. 16, 1. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. §. 526. et de participiis pluribus sine copula positis supra sub ἀνάγω monita. Saepius non extat in N. T.

Ἐπερώτημα, τος, τό, (ἐπερωτάω) *interrogatio* [Thuc. 3, 53.] τινὸς εἴς τινα *Jemandes nach Jemandem*. Ita semel 1 Petr. 3, 21. οὐ σαρκὸς — ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν non cernitur [scil. βάπτισμα] *in corporis*

ablutione, sed in eo, quod conscientia vel *animus* boni rectique studio operam dans *Deum quaerit* i. e. *Deum pie veneratur*. Cf. *Win*. p. 174. — ita ἐπερωτᾶν εἴς τι et שָׁאַל sq. לְ *quaerere de aliqua re, nach etwas fragen* 2 Sam. 11, 7.

Ἐπέχω, f. ἐφέξω, (ἐπί, ἔχω habeo; propr. *darauf haben, daran haben* Hom. Iliad. 14, 241.) 1) *adhibeo, applico* [ut πόδας, anlegen an etwas Hom. l. l.] = ἐπ. τὸν νοῦν *mentem* i. e. *animadverto, observo* sq. orat. indir. Luc. 14, 7. — sq. dat. pers. vel rei Act. 3, 5. 1 Tim. 4, 16. (Hdot. 6, 96. Aristoph. Lysist. 490. et plene Lucian. T. 2, 212.) Cf. *Matth*. §. 402, a. p. 734. et Lamb. Bos. de ellips. p. 323. 324. ed. *Schäfer*. *Win*. p. 533. — 2) [cohibeo Hdian. 6, 5. 13. Dem. 179, 14.] intrans. [vid. ἄγω fin.] *me cohibeo* vel *inhibeo* i. e. *moror, subsisto* Act. 19, 22. (Xen. Cyr. 5, 4. 38.) — 3) *firmiter teneo*, ut λόγον ζωῆς Phil. 2, 16. Cf. ad h. l. *Hölem*. ep. P. ad Phil. p. 161. (Artemid. 1, 5 et 16.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπηρεάζω, f. άσω, (ἐπήρεια, minae, calumnia; iniuriam facio tam re, quam verbis Xen. Mem. 1, 2. 31.) *criminor, calumnior*. Ter in N. T. sq. accus. Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. 1 Petr. 3, 16. (absolute Hdian. 7, 3. 4. sq. dat. Xen. Mem. 1, 2. 31.) Cf. *Passow* s. h. v.

Ἐπί, praeposit. quae, regens genit. dat. et accus., et significans *super, darauf* [Grundbedeutung], in libris N. T. sacris pariter atque apud Graecos

I) c. genitivo legitur et quidem

A) de *loco* i. e. 1) de *mansione* in loco, ubi nos: *auf*, Lat. *super*, in seq. ablat. seq. genit. *loci* proprie sic dicti, ita post vv. quibus *esse, apparere, habitare, iacere, sedere, stare, vivere* vel *facere* aliquis aliquid dicitur, ut ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου εὑρίσκειν Marc. 11, 4. ἐπὶ τῆς γῆς vel ἐπὶ γῆς ἀναπεσεῖν Marc. 8, 6. ἀφιέναι Matth. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. βασιλεύειν Apoc. 5, 10. βρέχειν Iac. 5, 17. γίνομαι Matth. 6, 10. Luc. 2, 14. 11, 2. Ioh. 6, 21. Cf. ad h. l. *Win*. p. 359. *Meyer* Ev. Ioh. p. 79. — Apoc. 16, 18. δέειν Matth. 16, 19. 18, 18. διδόναι τι Act. 2, 19. Matth. 28, 18. δοξάζειν Ioh. 17, 4. εἶναι Marc. 4, 1. 6, 47. Luc. 21, 23. 25. 1 Cor. 8, 5. Hebr. 8, 4. Apoc. 5, 13. addito adiect. μακροχρόνιος Eph. 6, 3. παρεπίδημος Hebr. 11, 13. ἐκχέω Matth. 23, 35. ἑστάναι Apoc. 10, 5. 8. εὑρίσκειν Luc. 18, 8. θησαυρίζειν Matth. 6, 19. καθῆσθαι Apoc. 14, 6. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb., Schott*. — καλεῖν Matth. 23, 9. κατοικεῖν Apoc. 3, 10. 6, 10. 8, 13. 10, 10. 13, 8. 14 bis. 14, 6. 17, 8. λύειν Matth. 16, 19. 18, 18. πνέειν Apoc. 7, 1. ποιεῖν τι Rom. 9, 28. συμφωνεῖν Matth. 18, 19. σφάττειν Apoc. 18, 24. τρυφᾶν Iac. 5, 5. χρηματίζειν Hebr. 12, 25. ἐπ' ἐρημίας *in deserto* χορτάζειν Marc. 8, 4. Cf. ad h. l. *Win*. p. 358. ἐπὶ τῆς θαλάσσης *in mari* i. e. vel: *in superficie maris*, ita post περιπατεῖν Matth. 14, 25. Marc. 6, 48. 49. Ioh. 6, 19. Cf. *Win*. p. 358. *Fritzche* Ev. Matth. p. 501. *de Wette* Ev. Matth. p. 184. *Meyer* Ev. Matth. p. 111. *Lücke* 2. p. 69. — Matth. 14, 26. de h. l. lect. vid. *Fritzsche, Schott*, coll. *Meyer* l. l. (ita ἐπὶ τοῦ ὕδατος Lucian. Philops. c. 13. Lucian. ver. hist. 2, 4. Apollon. Rhod. 1, 182.) — post εἶναι, ἑστάναι Apoc. 5, 13. 10, 5. 8. πνέειν 7, 1. vel: *in ripa maris* aut *lacus*, post φανεροῦν Ioh. 21, 1. Cf. *Win*. p. 358. *Fritzsche* l. l. *Meyer* Ev. Ioh. p. 289. alii iungentes haec verba cum: τοῖς μαθηταῖς explicant: *discipulis in lacu versantibus*. — (Pol. 1, 44. 4. Xen. An. 4, 3. 28.) — ἐπὶ τοῦ ὄρους καθῆσθαι Matth. 24, 3. ἐ. αὐτῶν scil. τῶν ὀρῶν Apoc. 17, 9. ἐπὶ τῆς πλατείας scil. iacebit Apoc. 11, 8. ἐπὶ τοῦ τόπου scil. τοῦ ὄρους Luc. 22, 40 coll. v. 39. — 6, 17. ἐπὶ τῶν ὑδάτων καθῆσθαι Apoc. 17, 2. (Diod. Sic. 13, 47. Plut. Ages. c. 3.) — — seq. genit. *rei*, quae, quod in eius superficie vel versatur aliquis vel fit aliquid, loci notionem includit, ut ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν ἑστηκέναι Act. 21, 40. ἐπ' αὐτῶν scil. τῶν θεμελίων ἔχειν τι Apoc. 21, 14. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἰδεῖν τι Apoc. 1, 20. ἐ. τοῦ δώματος vel ἐ. τῶν δωμάτων post εἶναι Luc. 17, 31. κηρύσσειν Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. ἐ. τῶν κεράτων ἔχειν τι Apoc. 13, 1. ἐ. τῆς κεφαλῆς εἶναι Ioh. 20, 7. Apoc. 10, 1. 12, 1. ἔχειν 1 Cor. 11, 10. Apoc. 14, 14. — ἐ. τῆς κλίνης vel ἐπὶ κλίνης βεβλῆσθαι Matth. 9, 2. Marc. 7, 30. εἶναι Luc. 17, 34. φέρειν Luc. 5, 18. ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐ. τῶν μετώπων ἔχειν γεγραμμένον Apoc. 14, 1. σφραγίζειν Apoc. 7, 3. — 9, 4. 13, 16. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott*. — Apoc. 14, 9. ἐ. τῶν νεφελῶν *nubibus vectus* ἔρχομαι Matth. 24, 30. 26, 64. ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου ἐξιέναι Act. 24, 44. ἐπὶ τῆς τραπέζης scil. εἶναι Luc. 22, 21. ἐσθίειν 22, 30. ἵνα — τραπέζης μου i. e. *ut cibo et potu utamini in mensa mea reposito*. Cf. *Win*. p. 358. *Fritzsche* l. l. p. 502. — ἐ. τῆς χειρός διδόναι χάραγμα Apoc. 13, 16. ἐ. χειρῶν αἴρειν Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. — Eodem modo post κάθημαι, καθίζομαι, καθίζω leguntur vv. ἐπὶ τοῦ ἅρματος Act. 8, 28. ἐ. τ. βήματος Matth. 27, 19. Ioh. 19, 13. Act. 12, 21. 25, 6. 17. ἐπὶ θρόνου, ἐ. τ. θρόνου, ἐ. τῶν θρόνων Matth. 19, 28. 25, 31. Luc. 22, 30. Act. 2, 30. Apoc. 4, 2. 9. 10. 5, 1. 7. 13. 6, 16. 7, 10. 15. 19, 4. 21, 5. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp*. ἐ. τῆς θυρίδος *auf dem Fenster, auf d. Fensterstocke* Act. 20, 9. ἐ. τοῦ ἵππου, ἐ. τῶν ἵππων Apoc. 9, 17. 19, 18. 19. 21. ἐ. τῆς καθέδρας Matth. 23, 2. ἐ. τῆς νεφέλης. Apoc. 14, 15. (Diod. Sic. 3, 35. Lucian. Asin. §. 2 et 3. Xen. Cyr. 6, 1. 6.) — praeced. artic. et suppresso ὤν facile cogitatione addendo [vid. sub ἐν no. I. 1. a. aa. notata.] τὰ ἐπὶ τῆς γῆς Marc. 4, 31. Eph. 1, 10. Col. 1, 16. 20. 3, 2. 5. ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος Matth. 24, 17. Marc. 13, 15. (Hdian. 3, 5. 1.) — ἐπὶ c. gen. suo adnectitur substantivis articulum ante se non habentibus [vid. ἐν l. l. in fin.], ut γναφεύς, οὐδεὶς ἐπὶ τῆς γῆς Marc. 9, 3. Apoc. 5, 3. πατριὰ ἐπὶ γῆς Eph. 3, 15. σινδὼν ἐπὶ γυμνοῦ Marc. 14, 51. vid. γυμνός. — συκῆ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ *in via* i. e. *in margine viae, auf d. Wegrande* cf. *Win*. p. 359. *Herm*. ad Vig. p. 859.] Matth. 21, 19. — ὄνομα ἐπὶ τῶν μετώπων Apoc. 22, 4. — Locus ex breviloquentia explicandus Marc. 12, 26. Luc. 20, 37. ἐπὶ τοῦ [Luc. τῆς] βάτου [pro: auf dem Blatte der Buchrolle, wo von dem bekannten Dornbusche die Rede ist, brevius:] *bei dem Dornbusche, quo loco de rubo exponitur*. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 533. *Win*. p. 360. — Cf. *Fischer* 3. b. 228 sqq. *Matth*. §. 584. *Buttm*. §. 134, 4. *Rost* §. 110. *Passow* 1, p. 805. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 82. *Herm*. ad Soph. Aiac. v. 1247. *Win*. p. 358 sqq. —

2) de *motu* et *directione in locum*, ubi nos:

a) *hin — auf, auf*, Lat. *in* sq. ablat.

sq. genit. *loci* vel *rei* loci notionem obtinentis, ita ἐπὶ τῆς γῆς βάλλειν Marc. 4, 26. ἑλκύειν Ioh. 21, 11. ἔρχεσθαι Hebr. 6, 7. καθιέναι Act. 10, 11. πίπτειν Marc. 9, 20. 14, 35. σπείρειν Marc. 4, 31. ἐπὶ τῆς θαλάσσης τιθέναι Apoc. 10, 2. ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων τιθέναι Act. 5, 15. ἐπὶ λυχνίας ἐπιτιθέναι Luc. 8, 16. ἐ. τ. οἰκουμένης ἔρχεσθαι Apoc. 3, 10. ἐ. τ. σώματος βάλλειν τι Matth. 26, 12. — οἱ ἐπὶ τῆς πέτρας scil. ἐσπαρμένοι Luc. 8, 31. (ita ἀναβαίνειν Xen. An. 1, 8. 3. Cf. tamen ad h. l. et ad Xen. Conv. 9, 7. *Bornem*. et *Schäfer* ad Apollon. Rhod. 2. p. 289. *Schweighäuser* ad Athen. 12, 8. p. 351.) — — sq. gen. *person*. Ioh. 6, 2. ἑώρων — ἀσθενούντων i. e. ἃ ἐποίει ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Alii intuentes vv. Isocr. Archid. c. 17. ἐπὶ ταύτης ἄν τις πόλεως ἐπιδείξειε cf. *Matth*. §. 584. explicant: *die er an den Kranken that*. — inclusa notione τοῦ *hinein: auf u. in etwas hinein*, ut διδόναι νόμους ἐπὶ καρδίας Hebr. 10, 16. ἐπιγράφειν ἐπὶ καρδίας, ἐπὶ τῶν διανοιῶν τινος Hebr. 8, 10. 10, 16. Cf. *Fischer* l. l. p. 230. *Matth*. l. l. *Buttm*. §. 134, 4. *Win*. p. 360. coll. *Ewald* p. 609. gr. min. p. 267.

b) *vor, bei* [*nach* etwas *hin* gewendet, vel *hinaufgestellt vor* cf. *Win*. p. 359.] aa) seq. gen. *person*., maxime iudicis vel collegii iudicum aut testium. Ita post ἀκουσθῆναι Matth. 28, 14. ἀπολογεῖσθαι Act. 26, 2. κατηγορίαν παραδέχεσθαι 1 Tim. 5, 19. κρίνεσθαι Act. 25, 9. 1 Cor. 6, 1 bis. v. 6. λέγειν Act. 23, 30. μαρτυρεῖν 1 Tim. 6, 13. παρεῖναι Act. 24, 19. προάγειν = *iubere*, ut *adducatur* vel *appareat aliquis coram aliquo* Act. 25, 26. σταθῆναι, στῆναι Marc. 13, 9. Act. 24, 20. — adde Matth. 18, 16. [coll. Deut. 19, 16.] quo l. ex verbositate vel antiquitatis simplicitate sub ἀνίστημι notata legitur: ἐπὶ — τριῶν pro: ἐπὶ δύο μαρτύρων ἢ τριῶν *praesente duorum triumve testium ore* i. e. praesentibus duobus tribusve testibus. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 579. *Meyer* Ev. Matth. p. 196. — universe, ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ τίτου = *das vor Titus von uns ausgesprochene Lob* 2 Cor. 7, 14. — bb) sq. genit. *rei*, Act. 25, 10. ἐ. τ. βήματος καίσαρος. Nam, „quae acta gestaque sunt a procuratore *Caesaris*, sic ab eo compro-

bentur, atque si a Caesare ipso gesta sint", ita *Meyer* Act. Ap. p. 309. verbis utens Ulpiani L. 1. D. de officiis procuratoris. Cf. etiam *de Wette* Act. Ap. p. 150 sq. — (Ios. Ant. 10, 4. 3. Diod. Sic. 11, 55. 16, 93. Ael. V. H. 8, 12. Xen. H. G. 6, 5. 38. Ven. 3, 14.) — ita, *ut adverbiascat*, ἐπ' ἀληθείας [coram tribunali veritatis vel: animo ad veritatem applicato] *verissime, recte, mit Bestand der Wahrheit, wahrhaftig*, ita post διδάσκειν Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. εἰπεῖν Marc. 12, 32. καταλαμβάνεσθαι Act. 10, 34. λέγειν Luc. 4, 25. — in affirmatione Luc. 22, 59. Act. 4, 27. — (Diod. Sic. 13, 12. Pol. 5, 23 init.) Cf. de ἐπί adverbiascente *Fischer* l. l. p. 245. *Vig.* p. 604. *Matth.* l. l. *Schäfer* Melet. p. 83. *Passow* l. l. *Win.* p. 400. et de ἐπί = *coram Fischer* l. l. p. 229. *Wesseling* ad Diod. Sic. 16, 93. *Dorvill.* ad Charit. p. 721. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 213. *Herm.* ad Vig. p. 859. *Matth.* l. l. *Schäfer* Melet. p. 105. *Passow* l. l. *Win.* p. 359. *Fritzsche* quaest. Lucian. p. 137 sq. *Bornem.* schol. p. 140. collatis, quae de iudicibus sedentibus, illis contra, qui vel causam suam defendentes vel accusantes aliquem verba ad eos facerent, stantibus atque hinc super illos eminentibus, habet *Ewald* p. 610. gr. min. p. 267.

c) *an etwas hinauf*, ubi Lat. *in* c. ablat. nos: *an, hinauf an*. Ita post κρεμᾶν Act. 5, 30. 10, 39. Gal. 3, 13. — Ioh. 19, 31. ἵνα — σώματα i. e. ἵνα μὴ τὰ σώματα, κρεμάμενα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, μείνῃ ἐν αὐτῷ. Ita pro עַל Gen. 40, 19. Deut. 21, 22. 23. Esth. 5, 14. 7, 10. Cf. *Ewald* p. 609. gr. min. p. 267. οἰκοδομεῖσθαι Luc. 4, 29. Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 274. = τιθέναι Ioh. 19, 19. (hin — nach Pol. 2, 11. 16. Hdian. 3, 2. 11. Xen. Cyr. 5, 2. 37. An. 2, 1. 13.) Cf. *Matth.* l. l. p. 1162. *Fischer* l. l. p. 230. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. *Viger.* p. 616. *Win.* p. 358.

B) de *tempore*, quo fit aliquid. „Die Zeit wird als Grundlage dessen, was in ihr geschieht, als der Schauplatz betrachtet, auf dem etwas vorgeht" cf. *Passow* l. l. 1) univ., a) sq. genit. *pers.* auf dem Schauplatze der Thätigkeit Jemandes, ubi nos: *zur Zeit Jemandes, unter*, Lat. *aetate alicuius, sub*, Marc. 2, 26. Luc. 3, 2. 4, 27. Act. 11, 28. (Diod. Sic. 17, 14. Xen. Mem. 3, 5. 10. Hdot. 8, 44.) Cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. et §. 139, 2. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 227. *Viger.* p. 616. *Win.* p. 359. — — b) sq. genit. *rei gestae, zur Zeit einer Begebenheit, tempore rei* Matth. 1, 11. (Hdian. 2, 9. 7. Xen. Cyr. 1, 6. 31.) — c) sq. nom. *temp.* ut ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν Hebr. 1, 2. 2 Petr. 3, 3. 1 Petr. 1, 20. (Lucian. Dial. Mort. 11, 4. 12, 11.) Cf. *Win.* l. l.

2) de *rebus tempore iunctis*, ubi alias ἐπί c. dat. [vid. infra.] Utimur in talibus: *in, bei*, Lat. *in* c. ablat. *inter*, vel partic. verbi cognat. c. substant. ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου Rom. 1, 10. Eph. 1, 16. 1 Thess. 1, 2. Philem. v. 4. (ita ἐπὶ τῶν δείπνων, *inter coenandum* Diod. Sic. 4, 3. Similiter nostrates: *über einer Arbeit sein.*) Cf. *Herm.* ad Vig. p. 859.

C) metaphor. 1) de *munere*, super quod positus est aliquis, ubi nos: *über*, Lat. *super, supra*, a) sq. gen. *rei*, εἰμὶ ἐπί τινος i. e. *praesum rei* Act. 8, 27. — ὁ ὢν ἐπὶ πάντων = *omnibus superior, omnium summus* Rom. 9, 5. Eph. 4, 6. (Ios. Ant. 12, 2. 2. Dion. Hal. Ant. rom. Vol. 1. p. 316. Xen. An. 3, 2. 36. — *supra cubicularios* item *supra Velarios*, Inscript. ap. *Grut.* p. 1111. no. 1. p. 599, no. 8.) — ὁ ἐπί τινος Act. 12, 20. (Diod. Sic. 13, 47. Hdian. 2, 2. 5. Dem. 309, 9.) — καθίστημί τινα ἐπί τινος = *praeficio aliquem* alicui rei Matth. 24, 45. 25, 21. 23. Luc. 12, 41. 42. Act. 6, 3. (Arrian. exped. Alex. M. 3, 6. 9. τέταγμαι ἐπί τινος Lucian. D. D. 4, 6. Diod. Sic. 11, 44. — Quinctil. declam. 353. *dicet sibi placuisse, servum et ideo supra rationes esse positum.* Petron. Satyr. 30. *unus ex pueris, qui super hoc officium erat positus.* Curt. vit. Alex. 6, 7. *nobili iuveni super armamentarium posito.*) — βασιλεύω ἐπὶ τῆς γῆς = *rex praesum terrae* i. e. rex sum ita, ut *terrae gubernandae potestas mihi data sit* Matth. 2, 22. (Cf. ἁρμόζοντες ἐπὶ ξένης Xen. Lac. 14, 4.) — b) sq. genit. *pers.*, qua superior est aliquis, cui imperare potest aliquis, ita post βασιλεὺς εἰμι Act. 9, 11. ἔχω βασιλείαν 17, 18. δίδωμι ἐξουσίαν 2, 26. — ἔχω ἐξουσίαν sens. *superior sum aliquo ita, ut nocere possim ei* Apoc. 20, 6. Cf. *Fischer* l. l. p. 230. 233. 244. *Matth.* l. l. *Passow* l. p. 896. *Rost* l. l. *Schäfer* ad L. Bos. p. 468. *Lob.* ad Phryn. p. 164. 474 sq. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 104. *Win.* p. 359. —

2) de *officio*, quod, veluti onus, incumbit alicui; ita de voto, quod ἔχει ἐφ' ἑαυτοῦ i. e. quod in se susceptum habet aliquis = cui se obstrinxit aliquis Act. 21, 23.

3) a directione loci in locum transfertur *ad directionem mentis in aliquem* vel *in aliquid* = *hindeutend auf, in Beziehung auf*, Lat. *super, de*. Ita post vv. *dicendi*, sq. gen. *pers.* Gal. 3, 16 bis. (Diod. Sic. 1, 12. Ael. V. H. 1, 30. Plato Charmid. p. 63. ed. *Heindorf.* Dem. 1392, 23. — Tacit. Ann. 6, 28. praebuitque materiam, multum *super* eo miraculo disserendi. Cicer. ad Attic. 16, 6. hac *super* re scribam ad te Regio.) Cf. *Fischer* l. l. p. 231. *Heindorf* ad Plat. Charm. l. l. *Matth.* §. 584. *Passow* l. l. *Win.* p. 359.

II) cum *dativ.* legitur ἐπί A) de loco i. e. 1) de *mansione in loco*, ubi nos:

a) *darauf, auf, über*, [*oberhalb*] Lat. *in* c. abl., *super*. Ita post vv., quibus *iacere, sedere, manere, ferri* dicitur aliquis in loco, sq. dat. *loci* vel *rei*, ut ἀνακλίνειν ἐ. τῷ — χόρτῳ Marc. 6, 39. ἀφεθῆναι ἐ. λίθῳ. Quo l. *Fritzsche* p. 557. habet λίθον. 13, 2. Luc. 19, 44. 21, 6. διδόναι et φέρειν ἐ. πίνακι Matth. 14, 8. 11. Marc. 6, 25. 28. εἶναι ἐ. τῇ πρύμνῃ Marc. 4, 38. δέειν Apoc. 9, 14. ad quem l. cf. *Win.* p. 373 et *Etwsd.* Realw. sub voc. *Euphrat* p. 417. ἐξιέναι ἐ. σανίσιν Act. 27, 44. ἐπικεῖσθαι ἐ. αὐτῷ sc. τῷ σπηλαίῳ. Ioh. 11, 38. ἱστάναι (quod, ut videtur, supplendum,) ἐπὶ τοῖς πυλῶσι Act. 21, 12. καθέζεσθαι ἐ. τ. πηγῇ Ioh. 4, 6. καθῆσθαι ἐ. τ. θρόνῳ Apoc. 21, 5. [q. l. text. vulg. τοῦ θρόνου]. καθίζειν ἐ. τ. πώλῳ Marc. 11, 7. κατακεῖσθαι ἐ. τῷ κραββάτῳ Marc. 2, 4. Luc. 5, 25. Vide tamen de h. l. lect. *Schott, Meyer, Knapp.* — Act. 9, 33. περιφέρειν Marc. 6, 55. — (Hdian. 1, 6. 3. Xen. Cyr. 5, 2. 1. 6, 3. 12.) Cf. *Fischer* l. l. p. 232. *Matth.* §. 585. *Buttm.* §. 134, 4. *Win.* p. 373. *Passow* l. l. *Rost* §. 106.

b) *an* [dicht an], *bei*, Lat. *ad, iuxta, propter*, aa) proprie, de personis, ita adstantibus vel assidentibus alicui rei, ut tegere eam vel incumbere ei videantur, sq. dat. rei, ut εἶναι ἐπὶ θύραις [de qua formula vid. *Win.* p. 359, not.] Matth. 24, 33. Marc. 13, 29. Act. 5, 9. — ἐ. τ. προβατικῇ Ioh. 5, 2. — καθῆσθαι ἐ. τ. — πύλῃ Act. 3, 10. 11. (Hdian. 1, 6. 4. Xen. Cyr. 1, 3. 11. An. 1, 2. 8.) Cf. *Fischer* l. l. p. 233. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Reisig* ad OC. v. 281. *Viger.* p. 625. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 720. — bb) = ἐν sq. dat. *pers.* i. e. *in medio alicuius* = *apud, inter* Act. 28, 14. 2 Cor. 7, 7. ἐφ' ὑμῖν sc. ὤν. Apoc. 22, 16. (Eur. Iphig. Aul. v. 656. Diod. Sic. 14, 113.) Cf. *Win.* l. l. *Fischer* l. l. p. 234. *Matth.* l. l. — bb) post vv. πράσσειν, γίνεσθαι, *etwas an* [coll. *Matth.* §. 415, not. 2. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 168. *Win.* p. 373. alii *in Bezug auf* cf. *Win.* p. 512. *Matth.* §. 586, 7.] *Jemandem thun* Marc. 5, 33. Act. 5, 35. (Ita Lucian. Toxar. §. 23. Aelian. H. A. 11, 11. Eur. Iphig. Aul. v. 1103.)

2) de *motu* et *directione in locum*, ubi nos *auf etwas hin, obendrauf auf etwas, auf*, Lat. *super, in*, inclusa *mansionis* notione cf. *Win.* p. 375. sq. dat. *pers.* ut βάλλω Ioh. 8, 7. ἐπιπίπτω [quod vid.] Act. 8, 16. — 2 Cor. 9, 14. διὰ τὴν — χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν scil. ἐπεληλυθυῖαν —. = *super capite alicuius*, post γράφω Luc. 23, 38. quo l. alii ἐπ' αὐτῷ vel: *ad deridendum eum* [cf. *Bornem.* schol. p. 148. *de Wette* ad h. l.] vel: *in Bezug auf ihn, de eo* [cf. *Meyer* ad h. l. p. 408.] explicant. — Luc. 12, 52. ἔσονται — διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν = *drei sind zweien, zweie dreien aufsässig*, sens.: *tres duobus, duo tribus adversantur.* v. 53. πατὴρ ἐφ' υἱῷ — ἐπὶ μητρί. Cf. *Win.* §. 373. et de ἐπί c. dat. alternante c. ἐπί seq. acc. p. 387. — sq. dat. *rei*, ut ἐπιβάλλω, ἐπιῤῥάπτω Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. ἐποικοδομέω Eph. 2, 10. οἰκοδομέω Matth. 16, 18. — κάλυμμα 2 Cor. 3, 13. Cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 39. not. — σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ — ὑμῶν, *fundor veluti libamen in victimam et sacrificium, quod est in fide vestra*, trop. pro: *mors obeunda est mihi vestrûm religionem Jesu profitentium causa* Phil. 2, 17. Cf. ad h. l. *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 185 sqq. et infra sub 1. C. 3. b. — (Hom. Iliad. 1, 56. Hesiod. ap. Stob. 386, 25. Xen. An. 5, 2. 12.) Cf. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l.

B) de *tempore* i. e. de certo temporis puncto, quo fit aliquid, ubi nos: *an, bei,* Lat. *ablat. simpl.* item in sq. abl. utuntur. Hebr. 9, 26. (Hom. Iliad. 8, 529. Paus. 6, 2. 4. 10, 9. 2. Xen. An. 2, 2. 4.) Cf. *Fischer* l. l. p. 236. *Schäfer* ad Gregor. Corinth. p. 490. *Matth.* §. 585. *Passow* l. l. *Viger.* p. 625. *Win.* p. 373.

C) metaph. 1) de *munere*, cui praeficitur aliquis, ubi nos: *über*, Lat. *super*, item *praeficio*, ut καθίστημι sq. dat. rei Matth. 24, 47. Luc. 12, 44. (Dem. 21, 19. Xen. Cyr. 6, 3. 28. Anab. 4, 1. 13.) Cf. *Fischer* l. l. p. 238. 244. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Lob.* p. 164. 474 sq. *Win.* p. 374.

2) de *accessione* rei i. e. a) de rebus, quae addendo accedunt ad aliquid [*vom Hinzukommen einer Sache zu einer andern, gleichsam oben darauf oder darüber*] ubi nos: *zu*, Lat. *insuper ad, ad*, ut κερδαίνειν τι ἐπί τινι Matth. 25, 20. 22. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 738. προστιθέναι Luc. 3, 20. ἐπὶ πᾶσι τούτοις *ad haec omnia* [sc. quae ante monita sunt, accedit, quod] = *praeter haec omnia* Luc. 16, 26. Col. 3, 14. — Eph. 6, 16. ἐ. πᾶσιν *ad omnia* scil. quae monui, hoc addo, sens. *postremo, insuper.* Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 549. — (Lucian. D. D. 1, 3. Dial. Mort. 9, 1. Xen. Cyr. 4, 5. 38.) Cf. *Fischer* l. l. p. 239. *Viger.* p. 624 sq. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* p. 374. — b) de rebus, quae, tempore et ordine sequentes aliquid, accedunt ad hoc [*von einem Nach-* oder *Aufeinanderfolgen* oder *Nacheinandersein*], ubi nos: *bei, nach, auf*, Lat. *post*, etiam *ad*, ut οὐ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, concise pro: ἐπὶ τῷ σημείῳ, τῷ γενομένῳ ἐν τοῖς ἄρτοις Marc. 6, 52. θλίψις — ἐπὶ στεφάνῳ = ἐπὶ τῷ θανάτῳ στεφάνου Act. 11, 19. Alii: *propter Stephanum.* — 1 Cor. 14, 16. de Phil. 2, 27. vid. infra sub fin. — Hebr. 8, 1. κεφάλαιον — λεγομένοις i. e. *summum vero, quod post hactenus dicta tenendum est, hoc esse scitote.* Ita עַל post יָסַף ubi οἱ ὁ habent πρός Exod. 1, 10. 1 Sam. 12, 19. Cf. *Ewald* p. 610. (Arrian. exp. Alex. M. 10, 1. 8. Ios. Ant. 5, 1. 26. Aelian. V. H. 3, 18. 12, 1 fin. Lucian. D. Mort. 1, 5. Eurip. Iph. Taur. v. 198. Epictet. Enchirid. c. 51, 1. Xen. Cyr. 5, 5. 21.) Cf. *Rost* l. l. *Fischer* l. l. p. 237. *Matth.* l. l. *Viger.* p. 620. *Win.* §. 374. *Passow* l. l. — — c) *de rebus, quae tempore iunctae sunt* [*von einem Zusammensein*], ubi nos: *mit, bei, unter*, Lat. *cum*, item participia: *habens, utens, durante* vel *extante aliqua re*, ut ἐπὶ τούτῳ *dum haec aguntur* Ioh. 4, 27. ἁμαρτάνειν ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι — ἀδάμ *sündigen bei der Aehnlichkeit der Uebertretung Adams* i. e. *ita peccare, ut similitudinem ab Adamo commissi referas* Rom. 5, 14. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 315. ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν = *bei allen meinen Drangsalen* 2 Cor. 7, 4. 1 Thess. 3, 7. — σπείρειν, θερίζειν ἐπ' εὐλογίαις i. e. serere, metere *ita ut* ad serendum, ad metendum *accedant liberalitatis sensus* = *large serere, large metere* 2 Cor. 9, 6. Phil. 1, 3. — αἱ ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεις *die der ersten* διαθήκη *gleichzeitigen Vergehungen* Hebr. 9, 15. διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς [i. e. *bei und mit dem Ableben Jemandes*] βεβαία v. 17. μόνον — ἐπικείμενα i. e. *quae* [sc. victimae et oblationes] *cum cibis et potibus, variis lustrationibus, institutis externis incumbunt nonnisi ad emendationis usque tempora* v. 10. ἐπὶ — μάρτυσι *dum adsunt testes, sobald — Zeugen da sind* 10, 28. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω — ὑμῶν *ne sol occidat cum ira vestra* i. e. *ne ad solis occasum perduret ira vestra* = *ante quam occidit sol, ira vestra deponatur* Eph. 4, 26. Vid. ad h. l. *Harless* p. 438 sqq. — Ita עַל et ἐπί Deut. 24, 15. οὐκ ἐπιδύσεται ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ *ne occidat sol, dum agitur haec res* i. e. *prius, quam occidit sol, acta sit haec res.* Gen. 32, 11. Cf. *Ewald* p. 610. (Xen. Mem. 3, 14. 2. 1, 5. 2. Cyr. 1, 3. 12. Thuc. 2, 101.) Cf. *Fritzsche* l. l. *Fischer* l. l. p. 236. *Matth.* l. l. *Viger.* p. 624. — — 3) de re, qua tanquam basi nititur aliquid, ita a) universe, ζῆν ἐπί τινι, *vitam sustentare aliqua re*, [*sein Leben* gleichsam gründen auf etwas] ubi nos: *von etwas leben* Matth. 4, 4. Luc. 4, 4. Ita pro עַל Gen. 27, 40. Deut. 8, 3. Cf. *Ewald* p. 611, not. (Athen. 10, 43. ἐπὶ γογγυλίσι διαβιῶ. Max. Tyr. 24, 6. βιοτεύειν ἐπὶ οἴνῳ. Alciphr. 3, ep. 7. Plat. Alcib. 1. sub initio: οὐκ ἂν σύ δεξαίς μοι ἐθέλειν ἐπὶ τούτοις μόνοις ζῆν.) Cf. *Win.* l. l. *Fischer* l. l. p. 234. 240. *Matth.* l. l. — ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος i. e. *ita facio aliquid ut tanquam basi, qua nititur actio, utar nomine et auctoritate alicuius* [Lucian. piscat. c. 15.], ita post βαπτισθῆναι ἐ. τ. ὀ. ἰησοῦ χ. i. e. *lavacrum sacrum subire sub conditione professionis nominis Jesu Christi* = *baptizari auctoritate Jesu Christi* Act. 2, 38. ἔρχεσθαι Matth. 24, 5. Marc. 3, 6. Luc. 21, 8. in quibus l. per epexegesin additur: λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ χριστός. — δύναμιν ποιεῖν, ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια ἐπὶ τ. ὀ. — χριστοῦ i. e. *ita ut utar nomine Iesu* [carmine i. e. als Bannformel] *et auctoritate eius* Luc. 9, 49. δέχεσθαί τινα ἐ. τ. ὀ. χ. *eo quod nomen Christi profitetur* Matth. 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. διδάσκω, κηρύσσω, λαλέω, φθέγγομαι ἐ. τ. ὀ. χ. *ita doceo, ut doctrina et verbis Iesu doctrinam meam superstruam fidemque eius auctoritate postulem* Luc. 24, 47. Act. 4, 17. 18. 5, 28. 40. Cf. *Win.* p. 375. *Meyer* Act. Apost. p. 48. 69. Ev. Matth. p. 124. —

b) de *causa*, qua nititur aliquid, *Grund, Ursache, Veranlassung*, i. e. a) de rebus et personis, quae, ut faciam aliquid, in causa sunt, ubi nos: *wegen*, Lat. *propter, causa* — sq. dat. *rei.* Ita post αἰνεῖν Luc. 2, 20. ἀνακρίνεσθαι Act. 4, 9. ἀπόλλυσθαι 1 Cor. 8, 11. ἀπολύειν Matth. 19, 9. δικαιοσύνη Phil. 3, 9. δοξάζω Act. 4, 21. 2 Cor. 9, 13. εὐχαριστεῖν item χάριν ἀνταποδιδόναι 1 Cor. 1, 4. Phil. 1, 4. 1 Thess. 3, 9. — 2 Cor. 9, 15. κρίνεσθαι Act. 26, 16. μαρτυρεῖν Hebr. 11, 4. παραζηλοῦν, παροργίζειν Rom. 10, 19. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 424. — (παροξύνεσθαι Pol. 4, 7. 5.) παῤῥησιάζεσθαι Act. 14, 3. — παρακαλεῖν 2 Cor. 1, 4. σπένδεσθαι Phil. 3, 17. Vid. *Hölem.* ad h. l. στερεοῦν Act. 3, 16. χαλᾶν τὸ δίκτυον Luc. 5, 5. Ita עַל Gen. 26, 7. ubi οἱ ὁ' περί et v. 9. ubi iidem διά c. acc. cf. *Ewald* p. 611. (Lucian. D. D. 25, 6. Toxar. §. 29. Xen. Mem. 3, 14. 2. Cyr. 1, 3. 16. Symp. 3, 10.) Cf. *Fischer* l. l. p. 237. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Win.* p. 374. — in formulis: ἐπ' ἐλπίδι *spem habens, bei Hoffnung, spe proposita* Act. 2, 26. Rom. 4, 18. 8, 20. 1 Cor. 9, 10 bis. Tit. 1, 2. — (Aesop. fab. 21, 1.) ἐφ' ᾧ = vel: ἐπὶ τούτῳ ὅτι *propterea quod* Rom. 5, 12. — *propterea vero* 2 Cor. 5, 4. Phil. 3, 12. — vel: καὶ ἐπὶ τούτῳ *et hanc ob causam* Phil. 4, 10. sc. ὅτι ἀνεθάλετε. — — sq. dat. *pers.* ut δαπανᾶν Act. 21, 24. — post vv. *dicendi*, ubi nos: *auf, in Beziehung auf, über, von*, Lat. *super, de.* Ita post γράφειν Ioh. 12, 16. Luc. 23, 38? προφητεύειν Apoc. 10, 11. μαρτυρεῖν 22, 16. (Paus. 3, 13. 3. Stob. 66, 12. Lucian. Dial. Mort. 10, 20.) Cf. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 188. *Fischer* l. l. p. 240. *Win.* p. 375. coll. *Ewald* p. 611. gr. min. p. 268.

c) de rebus et personis i. e. de conditione, statu, moribus, dictis, factis, maiestate alicuius, quae, ut animus hoc vel illo modo moveatur, in causa sunt. Ita post vv. neutra et passiva, ubi nos: *wegen, über, um, auf*, Latini pro vv. varietate varia dicendi ratione utuntur. Ita post ἀγαλλιᾶν Luc. 1, 47. (ἀγάλλεσθαι Xen. Mem. 2, 6. 35.) ἀρκεῖσθαι 3 Ioh. v. 10. διαταράττεσθαι Luc. 1, 29. ἐκπλήττεσθαι Matth. 22, 33. Marc. 1, 22. 11, 18. Luc. 4, 32. 9, 43. Act. 13, 12. (Aelian. V. H. 12, 41. Xen. Cyr. 1, 4. 27.) ἐλπίζειν et ἐλπίδα ἔχειν 1 Tim. 6, 17. 4, 10. 1 Ioh. 3, 3. ἐξίστασθαι Luc. 2, 47. ἐπαισχύνεσθαι Rom. 6, 21. θαμβεῖσθαι Marc. 10, 24. — Luc. 5, 9. Act. 3, 10. θαυμάζειν Marc. 12, 17. Luc. 4, 22. 9, 43. 20, 26. Act. 3, 12. (Xen. Mem. 1, 4. 2. 4, 2. 3.) καυχᾶσθαι Rom. 5, 2. κλαίειν Luc. 19, 41. (δακρύειν Lucian. D. D. 25, 6.) κοπετὸν ποιεῖν Act. 8, 2. κόπτεσθαι Apoc. 18, 9. 11. μακροθυμεῖν Matth. 18, 26. 29. Luc. 18, 7. Iac. 5, 7. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 585. — μετανοεῖν [ex brachylogia pro: μεταμέλεσθαι ἐπί τινι καὶ μετανοεῖν, ita] 2 Cor. 12, 21. Cf. *Win.* p. 375. ὀδυνᾶσθαι Act. 20, 38. ὀλολύζειν Iac. 5, 1. (Lucian. D. D. 12, 2.) ὀργίζεσθαι Apoc. 12, 17. — οἱ ὁ' et קָצַף sq. עַל Gen. 40, 2. παρακαλεῖσθαι 2 Cor. 7, 13. 1 Tim. 3, 7. πεποιθέναι Luc. 18, 9. 11, 22. Marc. 10, 24. 2 Cor. 1, 9 bis. Hebr. 2, 13. πιστεύειν Matth. 27, 42. [praefert *Fritzsche* l. l. p. 816. ἐπ' αὐτόν.] Luc. 24, 25. Rom. 9, 33. 10, 11. 15, 12. 1 Tim. 1, 16. 1 Petr. 2, 6. σπλαγχνίζεσθαι Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. στυγνάζειν Marc. 10, 22. συλλυπεῖσθαι Marc. 3, 5. (λυπεῖσθαι Lucian. Toxar. §. 24. Polyaen. ap. Stob. 617, 34. Democrit. ap. Stob. 552, 37.) — χαίρειν Matth. 18, 13 bis. Luc. 1, 14. 13, 17. Act. 15, 31. 1 Cor. 13, 6. 16, 17. 2 Cor. 7, 13. Apoc. 11, 10. (Diod. Sic. 1, 25. Xen. Mem. 2, 2. 8. 2, 6. 35.) χαρά ἐστί Luc. 15, 7 bis. v. 10. χαρὸν

ἔχω Philem. v. 7. — χαίρω ἐφ' ὑμῖν vel τὸ ἐφ' ὑμῖν Rom. 16, 19. [Cf. de τὸ ἐφ' ὑμῖν = vel: *quod in potestate vestra est*, vel: *quod ad vos attinet*, *Porson* ad Eur. Orest. v. 1338. *Matth.* §. 283. p. 572. §. 585. p. 1164.] Vid. ad h. l. *Vater* et *Griesb.* cf. *Gesen.* p. 817. *Ewald* p. 610. gr. min. p. 207. *Fischer* l. l. p. 288. *Matth.* §. 399, not. 2. *Passow* l. l. *Viger.* p. 628. *Win.* p. 374.

d) de *consilio* vel *fine*, ad quem tenditur, ubi nos: *zu*, Lat. *ad*, ut ἐφ' ᾧ πάρει Matth. 26, 50. de q. l. vid. *Fritzsche* l. l. p. 780. coll. *Käufer* N. T. Fascic. 1. Lips. 1827. p. 109. *Win.* p. 375. — Gal. 5, 13. Eph. 2, 10. 1 Thess. 4, 6. — ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ = *ad nominis et maiestatis suae celebrationem* Act. 15, 14. Cf. tamen de h. l. lectione *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*, *Knapp.* — (Stob. 66, 12. Xen. Mem. 2, 4. 13. An. 2, 4. 5. Dem. 1481, 4. Thuc. 1, 126.) Cf. *Fischer* l. l. p. 234. *Matth.* §. 585. — sistitur *eventus* ut consilium „der unbeabsichtigte Erfolg wird mit dem beabsichtigten verwechselt“ *Matth.* l. l. *Win.* l. l. — 2 Tim. 2, 14. λογομαχεῖν εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. (ἐπὶ βλάβῃ Xen. Mem. 2, 3. 19. Hdian. 2, 1 bis.)

e) de *lege* et *conditione*, ubi nos: *auf*, *für*, Lat. *sub*, *hac lege ut*, *pro*, ut ὁ λαὸς ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο *populo lex data est hac conditione, ut subiectus esset sacerdotio levitico* Hebr. 7, 11. 8, 6. (Lucian. D. D. 1, 4. Diod. Sic. 2, 24. 34. Xen. Cyr. 8, 2. 23. An. 1, 3. 1.) Cf. *Fischer* l. l. p. 239. *Viger.* p. 618. 859. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134, not. 4. *Passow* l. l. *Win.* l. l.

4) de *norma*, cui insistens agit aliquis aliquid, ubi nos: *nach*, Lat. *secundum*. Ita a) universe: καλεῖν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος Luc. 1, 59. (3 Esr. 4, 63.) Ita pro עַל Esr. 2, 61 et Neh. 7, 63. (καλεῖν ἐπί τινος Hdot. 2, 57. coll. 1, 94.) Cf. *Fischer* l. l. p. 232. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. *Passow* l. l. p. 530.

III) ἐπὶ c. accus. legitur A) de *loco* 1) ita, ut *mansionis* et *motus notionem simul includens* indicet

a) *diffundi*, *porrigi*, dispergi aliquid *super* vel *per* aliquid [von einem Erstrecken, Verbreiten über etwas hin] ubi nos: *darüber hin*, etiam *entlang*, Lat. *super*, etiam *per* aliquam rem. Cf. *Matth.* §. 586. *Rost* §. 104. *Buttm.* l. l. *Fischer* 3. b. p. 240. *Win.* p. 385. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 451. aa) seq. genit. *loci*, quando ἀναβαίνειν, ἀνακλίνεσθαι, ἀναπίπτειν, ἀφιέναι τι, γίνεσθαί τι, καθῆσθαι, κατακεῖσθαι, κατοικεῖν, περιπατεῖν, πλέειν, πορεύεσθαι dicitur aliquis ἐπὶ τ. γῆν Matth. 15, 35. 27, 45. Marc. 13, 38. Luc. 4, 25. 23, 44. Act. 7, 11. 11, 18. ἐ. τὸ πλάτος τ. γῆς Apoc. 20, 9. ἐ. πᾶν πρόσωπον τ. γῆς. Luc. 21, 35. Act. 17, 26. ἐ. τ. θάλασσαν Matth. 14, 26. Cf. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 501. *de Wette* Ev. Matth. p. 125. — ἐ. τ. Ἰορδάνην *dem Jordan entlang per ripam Jordanis* Matth. 3, 13. alii: *versus* Jordanem. Vid. infra sub III. A. 2. c. — ἐ. τὰ ὕδατα *per superficiem aquarum* Matth. 14, 28. 29. ἐ. τ. ὄρη Matth. 18, 12. οὐχὶ — πλανώμενον: *nonne relictis nonaginta novem ovibus in montibus sic, ut per saltus diffundantur, profectus quaerit ovem errantem?* Ita *Fritzsche* l. l. p. 577. alii [cf. *Meyer* Ev. Matth. p. 125.] iungentes ἐ. τ. ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ explicant: *per silvas montium profectus quaerit.* — ἐ. τ. χόρτους Matth. 14, 19. ἐ. τὰς διεξόδους Matth. 22, 9. ἐ. τ. ὁδόν Act. 8, 26. ἐ. τ. ῥύμην 9, 12. ἐ. τ. τόπον Apoc. 18, 17. (Hom. Od. 11, 577. 14, 120. Xen. Cyr. 6, 1. 1.) — ἑστηκέναι, σταθῆναι *stehen* = *sich gestellt haben*, ut ἐ. τ. αἰγιαλόν Matth. 13, 2. ἐ. τ. ἄμμον τῆς θαλάσσης Apoc. 12, 18. ἐ. τ. ὑαλίνην θάλασσαν 15, 2. Cf. *Win.* p. 386. *Fritzsche* l. l. p. 451. — bb) seq. accus. *rei* ubi dicitur aliquis καθεύδειν ἐ. τὸ προσκεφάλαιον i. e. *capite super pulvinar reclinato*, vel κατακεῖσθαι ἐπί τι Luc. 5, 25. ἐφ' ὅ scil. κλινίδιον. — vel φυλάσσω φυλακὰς ἐ. τ. ποίμνην speculans [de turri vel specula cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Hirten*] *in gregem* [i. e. *über die Heerde hin*] *custodio eum* Luc. 2, 8. πνέειν ἐ. πᾶν δένδρον Apoc. 7, 1. — ἐπὶ τὸ αὐτό vel: *in unum eundemque locum*, ita post συναχθῆναι Matth. 22, 34. Act. 4, 26. συνέρχεσθαι 1 Cor. 11, 20. 14, 23. vel: *in uno eodemque loco*, minus definite pro: *auf demselben Wege* i. e. *zusammen*, ut ἀναβαίνειν Act. 3, 1. Cf. *Meyer* Act. Apost. p. 54. vel: *zugleich*, *beisammen*, ita post εἶναι Luc. 7, 35. Act. 1, 15. 2, 1. 44. Cf. *Meyer* l. l. p. 21. *de Wette* Act. Ap. p. 10. *Fritzsche* l. l. p. 686. — ex attract. vel e confusione duarum locutt. sub εἰς et ἐν in fin. notata post καθῆσθαι [ubi alias ἐπί τινος. Vid. supra no. 1. A. 1.] ἐπὶ θρόνους *in soliis per ordinem positis* [alii: *in soliis*] Matth. 19, 28. Apoc. 4, 4. 11, 16. 20, 4. Cf. *Win.* p. 386. — cc) seq. acc. plur. *pers.* vel *nominis collectivi*, ut ἀνατέλλειν, βρέχειν ἐπί τινος sens. *super agros hominum quorundam* Matth. 5, 45. ἐκτείνειν τ. χεῖρα 12, 49. ἐπιφέρεσθαι vel quod praeferunt Critici [vid. *de Wette*, *Griesb.*, *Schott*, *Meyer* ad h. l.] ἀποφέρεσθαι Act. 19, 12. εὐαγγελίζειν Apoc. 14, 6. ἐπὶ πᾶν ἔθνος — λαόν i. e. *per regiones omnium gentium.* — σκηνοῦν Apoc. 7, 15. — προσεύχεσθαι Iac. 5, 14. ἐπ' αὐτόν i. e. *manibus super eum extensis.* Cf. ad h. l. *Win.* p. 386 et *Theile* ep. Iac. p. 274. — —

b) *ferri*, aliquid vel aliquem *in locum altero altiorem* indicat, ubi nos: *darauf hin*, *hinauf*, *auf*. Lat. *super*, *in*, cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Buttm.* l. l. *Fischer* l. l. *Win.* l. l. — aa) seq. acc. *loci*, ut ἄγειν, φέρειν ἐ. τ. ἄρειον πάγον Act. 17, 19. ἀναβαίνειν ἐ. τ. δῶμα Luc. 5, 19. Act. 10, 9. — ἀναβιβάζειν ἐ. τ. αἰγιαλόν Matth. 13, 48. ἀπέρχεσθαι vel φέρειν ἐ. τ. τόπον — κρανίον Luc. 23, 33. Marc. 15, 22. Vid. de hoc loco paulo editiori *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Golgatha.* γίνεσθαι Act. 21, 35. ἐ. τ. ἀναβαθμούς i. e. *hinauf an die Stufen.* — διασωθῆναι, ἐξιέναι, κατάγειν τι ἐ. τ. γῆν i. e. *in terram continentem* mari quippe editiorem Luc. 5, 11. Act. 27, 43. 44. ἔρχεσθαι Marc. 6, 53. quo l. si *de Wette* Ev. Marc. p. 152. ex constructione praegnanti explicat: *in terram continentem*, nempe εἰς γεννησαρέτ. *Fritzsche* p. 252. scribendum esse existimat: εἰς τὴν γῆν γεννησαρέτ. — ἐπ' αὐτήν scil. συκῆν i. e. *in ficum* = *ficum conscendit* vel: *in locum, ubi sita erat ficus*, ubi Lat. viciniae notionem sequentes: *ad ficum.* Matth. 21, 9. Marc. 11, 13. ἐ. τ. τόπον *auf die Stelle, wo* scil. erat sycomorus Luc. 19, 5. ἱστάναι ἐ. τ. ὄρος Apoc. 14, 1. ἐ. τ. πτερύγιον Matth. 4, 5. Luc. 4, 9. ἀποφέρειν, φεύγειν ἐ. τ. ὄρη Apoc. 21, 10. Matth. 24, 16. (Xen. Cyr. 7, 2. 2.) — — bb) seq. acc. *rei*, ita ἀναβαίνειν ἐ. συκομορέαν Luc. 19, 4. ἀναφέρειν ἐ. τ. ξύλον 1 Petr. 2, 24. κρεμᾶν ἐ. τ. τράχηλον Matth. 18, 6. e lect. vulg. cui praeferendum esse monent εἰς τὸν τράχηλον *Fritzsche* l. l. p. 571. *de Wette*, *Schott*, *Griesb.* — ubi e loco inferiori imponi dicitur aliquis vel aliquid in aliquam rem, ut διδόναι τι ἐ. τ. τράπεζαν Luc. 19, 23. ἐ. τ. θυσιαστήριον Apoc. 8, 3. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott.* — ἐπιβιβάζειν ἐ. τ. κτῆνος 10, 34. ἐπιβαίνειν, ἐπιῤῥίπτειν ἐ. τ. ὄνον — πῶλον Matth. 21, 5. Luc. 19, 35. ἐπιτιθέναι ἐ. τ. κεφαλήν Matth. 27, 29. ἐ. τ. ὀφθαλμούς Marc. 8, 25. ἐ. τ. τράχηλον Act. 15, 10. Vide de h. l. ζυγός. — ἐ. τ. ὤμους Luc. 15, 5. de Matth. 23, 4. vid. φορτίον. — προσφέρειν ἐ. τ. θυσιαστήριον Matth. 5, 23. σωρεύειν ἐ. τ. κεφαλήν Rom. 12, 20. Vid. de h. l. ἄνθραξ. — τιθέναι ἐ. τ. λυχνίαν Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. — post vv. *sedendi* [vid. paulo ante de hoc attract. genere monita], ut καθίζειν Marc. 11, 2. Luc. 19, 30. Ioh. 19, 14. καθῆσθαι Apoc. 6, 2. 4. 6. 14, 16. 17, 3. 19, 11. 20, 11. (Xen. Cyr. 4, 5. 50. An. 4, 7. 24.) — — cc) seq. acc. *person.*, ita post αἴρειν Matth. 11, 29. Vid. de h. l. ζυγός. — βάλλειν Apoc. 2, 24. Vid. de h. l. sub voc. βάρος observata. — ἐπιῤῥίπτειν 1 Petr. 5, 7. πᾶσαν τὴν μέριμναν — ἐπ' αὐτόν [humeris quasi eius scil. Dei imponite π. τ. μ. ὑ. i. e.] *quaecunque animum excruciant*, ei [Deo] committite. Hebr. 8, 8. συντελέσω — καινήν trop. pro: *novum foedus cum Israelitis pangendo nova officia imponam et nova praecepta dabo.* Ita כָּרַת בְּרִית sq. עַל. „Diese Constructionsweise zeigt wenigstens eine gewisse Ueberlegenheit von der Einen Seite an, wenn der Bund von dieser Seite mehr *Befehl* ist“ *Gesen.* hebr. Wörterb. Vol. 1. p. 486. — —

c) *superne deferri aliquid in aliquem* vel *in aliquid* significat, ubi nos: *herab auf*, *obendrauf auf*, *auf*, Lat. *super*, *in* aa) seq. acc. *loci* vel rei, ita post βάλλειν Matth. 10, 34. Apoc. 14, 16. 18, 19. γράφειν Apoc. 2, 17. 3, 12. 17, 5. 8. 19, 16. — 13, 1. ubi cogitatione addendum: γεγραμμένα. — διδόναι, λαμβάνειν χάραγμα Apoc. 13, 16. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.* — Apoc. 20, 4. — ἐκχέειν Apoc. 16, 2. 3. 10. 12. 17. ἐπιβάλλειν Luc. 5, 36. in locut. proverb. 9, 62. ἐπιτιθέναι Ioh. 9, 15. Act. 28, 3. ἐπιχρίειν Ioh. 9, 6. ἐποικοδομεῖν 1 Cor. 3, 12. de ἐπί

post vv. cum hac praepos. composita vid. sub ἀπαίρω monita. θεμελιοῦν Luc. 6, 48. Matth. 7, 25. καταβαίνειν Luc. 22, 44. καταχέειν Matth. 26, 7. κεῖσθαι 2 Cor. 3, 15. οἰκοδομεῖν Matth. 7, 24. 26. Luc. 6, 49. Rom. 15, 20. πίπτειν Matth. 10, 29. 13, 5. 7. quo l. e codd. dedit εἰς *Fritzsche* l. l. p. 454. — v. 8. 20. 21, 44. 26, 39. Marc. 4, 5. Luc. 8, 6. 20, 18. Act. 9, 4. Apoc. 8, 10. προσκυνεῖν Hebr. 11, 20. ῥαπίζειν Matth. 5, 39. σπείρειν Matth. 13, 23. Marc. 4, 16. 20. τιθέναι Luc. 6, 48. Act. 21, 5. 2 Cor. 3, 13. τύπτειν Luc. 6, 29. — His adde: λίθος ἐπὶ λίθον *lapis super lapidem* scil. positus i. e. *bini lapides coagmentati* Matth. 24, 2. οὐ μὴ — λίθον *non remanebunt bini lapides coagmentati.* Cf. *Fritzsche* l. l. p. 698. — ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας i. e. *pedibus insiste* Act. 26, 16. Apoc. 11, 11. addito ὀρθός i. e. *ita, ut erectus sis* [vid. ἄμεμπτος] Act. 14, 10. — ἐπὶ τὰς κεφαλὰς — στέφανοι vel διαδήματα scil. ἦσαν Apoc. 9, 7. 19, 12. abest ἔχοντας cogitatione addendum Apoc. 4, 4. Vid. de h. l. *Win.* p. 504. (Hdot. 2, 55. Xen. Oec. 18, 7.) — πίπτειν ἐπὶ πρόσωπον *in faciem prolabi.* Ita de personis preces facientibus [cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gebet*] 1 Cor. 14, 25. addito αὐτοῦ vel αὐτοῦ Matth. 26, 39. Cf. *Win.* p. 118. — de personis adorantibus aliquem [vid. προσκυνέω] Luc. 5, 12. 17, 16. addito αὐτῶν Apoc. 7, 11. Vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp, Vater.* — de personis metu perculsis Matth. 17, 6. ἐ. τοὺς πόδας Act. 10, 25. — — bb) seq. acc. *person.*, ita post βάλλειν Ioh. 8, 19. ἵνα — αὐτόν i. e. *ut lapidibus eum obruerent.* ἐπιτιθέναι ut τὰς πληγὰς ἐπί τινα *plagas infligere alicui,* sens. *poenas sumere ab aliquo* Apoc. 22, 18. τὰς χεῖρας Matth. 9, 18. Marc. 16, 18. Act. 8, 17. a manuum impositione coniungi solita cum benedictionibus [cf. Gen. 48, 14. 15.], bona, εἰρήνη, salus, quam apprecatur alicui aliquis, dicuntur ἐπαναπαύεσθαι, ἔρχεσθαι ἐπί τινα Matth. 10, 13. Luc. 10, 6. — ἡ εἰρήνη — ἀνακάμψει i. e. *pax vestra iterum super vos veniet* pro: *non continget illis, cui apprecati eam estis* vel *sine effectu erit* Luc. 10, 6. — καθίζειν Act. 2, 3. Cf. ad h. l. et de eius lect. *Griesb., Meyer, de Wette* et *Win.* p. 330. καταβαίνειν Apoc. 16, 21. πίπτειν Matth. 21, 44. Luc. 13, 4. 20, 18. 23, 20. Apoc. 6, 16. 7, 16. τιθέναι Marc. 10, 16. Apoc. 1, 17. φωτίζειν Apoc. 22, 5. (Lucian. dial. Deorr. 11, 1.) — ὀνομάζειν τὸ ὄνομα Ἰησοῦ ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρά *nomen Iesu* [in coelo versantis] *devocare super homines a malo genio obsessos*, ut scil. a malis suis eos liberet Act. 19, 13. Cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. 2. p. 236. *Meyer* Act. Apost. p. 252. *Win.* p. 386. (ita Tim. Lex. voc. platon. p. 114 ed. *Ruhnken.* ἐπαγωγαί explicat: ἀγωγαὶ δαίμονος φαύλου ἐπί τινα γενόμεναι. Cf. *Ast* ad Theophr. Char. p. 148 et ad Plat. de rep. p. 406.) — ubi Deus vel beneficiis ornaturus vel poenis affecturus aliquem [vid. ἐπεῖδον] dicitur ἐπιβλέπειν ἐπί τινα Luc. 1, 48. — 1 Petr. 3, 12. οἱ ὀφθαλμοὶ — δικαίους scil. ἐπιβλέπουσι. — πρόσωπον — κακά scil. ἐπιβλέπει Ibid. — ἐπιδεῖν Act. 4, 29. — ubi agitur de spiritu div. coelitus superveniente aliquem, ita post ἀναπαύεσθαι 1 Petr. 4, 14. ἀποστέλλω Luc. 24, 49. εἶναι 2, 25. 4, 18. ἐκχέειν Act. 2, 17. 18. 10, 45. Tit. 3, 6. ἐπέρχεσθαι Luc. 1, 35. Act. 1, 8. ἐπιπίπτειν Act. 10, 44. 11, 15 bis. ἔρχεσθαι Matth. 3, 16. Act. 19, 6. καθίζειν Act. 2, 3? Cf. de h. l. subiecto *Meyer* Act. Ap. p. 29. *de Wette* Act. Apost. p. 15. *Win.* p. 330. qui distributive positum esse singularem γλῶσσα πυρός existimantes explicant: *eine solche* γλῶσσα πυρός, aliis [cf. *Fritzsche* Coniectan. 1. p. 13.] supplenda esse ad ἐκάθισέ τε iudicantibus verba πνεῦμα ἅγιον v. 4. καταβαίνειν Marc. 1, 10. Luc. 3, 22. Ioh. 1, 33. 52. μένειν v. 32. 33. τιθέναι Matth. 12, 18. — cum Dei cogitatione cum coniunctissima sit coeli cogitatio, factum est, ut quae Deo moderante perveniunt *ad* homines bona, vel, ut ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἐγγίζειν, φθάνειν ἐπ' αὐτούς Matth. 12, 28. Luc. 10, 9. 11, 20. vel, ut δικαιοσύνη, χάρις θεοῦ, ἐπί τινα εἶναι Luc. 2, 40. Act. 4, 33. Gal. 6, 16. aut ἐπισκηνοῦν 2 Cor. 12, 9. aut φανεροῦσθαι Rom. 3, 22. praedicantur. His adde verba ab hebr. dicendi ratione repetenda Luc. 3, 2. ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην *venit mandatum Dei super Iohannem* i. e. *mandavit Deus Iohanni.* Ita 1 Chron. 22, 8. וַיְהִי עָלַי דְּבַר־יְהוָה — ubi agitur de rebus, quae, uti ἔκστασις, θάμβος, φόβος, supervenientes aliquem magis minusve sui incompotem faciunt eum, ita post γίνεσθαι Luc. 1, 65. 4, 36. Act. 5, 5. 11 bis. ἐπιπίπτειν Luc. 1, 12. 10, 10. 19, 17. πίπτειν Apoc. 11, 11. — de malis, quae, ut ἀχλύς, διωγμός, ἡμέρα [= dies infaustus vel calamitosus], θλῖψις, κρίμα, ὀνειδισμοί, ὀργὴ θεοῦ, σκότος, χεὶρ κυρίου [= die strafende Hand Gottes], hostium instar, superveniunt aliquem vel ingruunt in aliquem, ita post γίνεσθαι Act. 8, 1. εἶναι Rom. 2, 2. abest εἶναι facile cogitatione addendum Act. 13, 11. Rom. 2, 9. ἐπέρχεσθαι Luc. 21, 35. Act. 8, 24. 13, 40. ἐπιπίπτειν Act. 13, 11. Rom. 15, 3. ἐπιστῆναι Luc. 21, 34. ἔρχεσθαι Ioh. 18, 4. τὰ ἐ. ἐπ' αὐτὸν = *mala proxime sibi instantia.* Eph. 6, 5. Col. 3, 6. ἥκειν Luc. 19, 43. μένειν Ioh. 3, 36. de Deo poenas inflicturo Apoc. 3, 3. ἥξω ἐπὶ σε. — De culpa et poena caedium commissarum, ita post ἐπάγειν Act. 5, 28. ἔρχεσθαι Matth. 23, 35. — 27, 25 bis. Act. 18, 6. scil. ἐλθέτω. — ἥκειν Matth. 23, 36. — Ita οὐκ ἔσται ἐν σοὶ αἵματι ἔνοχος pro: לֹא — וְהָיָה עָלֶיךָ דָּמִים Deut. 19, 10.

d) ratione habita tribunalis in loco altiori positi et iudicis in tribunali sedentis, ubi nos: *hinauf vor*, Lat. viciniae vel accedendi notionem tenentes: *ad*, ita aa) seq. acc. *rei*, ut ἄγειν ἐπὶ τὸ βῆμα Act. 18, 12. — bb) seq. acc. *person.*, ita post ἄγειν Matth. 10, 18. Luc. 21, 12. 23, 1. Act. 9, 21. ἑλκύειν 16, 19. ἔρχεσθαι 24, 8. πορεύεσθαι Act. 25, 12. προσφέρειν Luc. 12, 11. σύρειν Act. 17, 6. ὑπάγειν Luc. 12, 58. ἐπισυναγωγή 2 Thess. 2, 1. περὶ — ὑμῶν — αὐτόν scil. Ἰησοῦν χριστόν. Cf. *Win.* p. 385.

e) ut Hebraeorum עַל [Genes. 40, 11. 21. Cf. *Ewald* p. 610. gr. min. p. 267.] refertur ad res, super quas eminet aliquis vel aliquid, ubi Latini et nostrates vel viciniae vel commorationis *in* loco notionem tenentes, habent vel *ad, iuxta, an, bei* vel *in* seq. abl. Ita καθῆσθαι ἐπὶ τὸ τελώνιον Matth. 9, 9. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. — φυλακὰς φυλάσσειν Luc. 2, 8. vid. tamen de h. l. supra sub III. A. 1. a. adnotata. — ἔχειν τι ἐπὶ τὴν χεῖρα Apoc. 20, 1. —

2) *directionem* vel quo tenditur, indicat, ubi nostrates *nach — hin* i. e.

a) *darauf hinan*, ubi Lat. *ad*, etiam *in*, ut ἐπὶ τὸ στῆθός τινος ἀναπίπτειν Ioh. 21, 10. ἐπιπίπτειν 13, 25. Cf. *Win.* p. 385. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l.

b) *auf etwas zu, nach etwas hin, drauf los auf,* Lat. *in* sq. acc., *super*, sq. acc. *person.*, ita post ἐφάλλεσθαι Act. 19, 16. κατατρέχειν 21, 32. ὁρμᾶν 7, 57. (Diod. Sic. 2, 19. Thuc. 1, 32.) — seq. acc. *rei*, ut διώκειν Phil. 3, 14. Cf. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Hölemann.* ἐπιπίπτειν Luc. 15, 20. Act. 20, 37. —

c) *nach hin*, ubi Lat. pro contextus et rei ratione praeposit. nunc *versus*, nunc *ad*, nunc *in*, utuntur, seq. acc. *loci*, ita post καταβαίνειν Ioh. 6, 16. παραγίνεσθαι Matth. 3, 13. πορεύεσθαι Act. 17, 14. προέρχεσθαι Act. 20, 13. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 2. Diod. Sic. 16, 10. Xen. An. 1, 4. 11. Cyr. 3, 1. 14. 3, 3. 12 et 68.) — ἐπὶ τὴν δεξιάν, *nach der rechten Seite hin = auf der rechten Seite* Apoc. 5, 1. (ἐφ' ἑκάτερα μέρη Diod. Sic. 2, 19.) — seq. acc. *person.*, ut ἐπιβλέπειν Iac. 2, 3. Luc. 9, 38 vid. de h. l. ἐπιβλέπω. — (Lucian. Dial. Deorr. 24, 2.) — ἐπιστρέφειν Luc. 1, 7. ἐπὶ τ. θεόν Luc. 1, 16. Act. 14, 15. 15, 19. 26, 18. 20. ἐ. τ. κύριον scil. Ἰησοῦν Act. 9, 35. 11, 21. — 1 Petr. 2, 25. — ὑμῶν ἐπισυναγωγὴ ἐπ' αὐτὸν scil. Ἰησοῦν χριστόν 2 Thess. 2, 1. Alii ad num. III. A. 1. d. hunc locum referunt. — ἐπιβάλλειν τὴν χεῖρα Matth. 26, 50. Marc. 14, 26. Luc. 20, 19. 21, 12. Ioh. 7, 30. 44. Act. 5, 18. 21, 27. Vid. ἐπιβάλλω. — seq. acc. *rei*, post ἐπιστρέφειν Gal. 4, 9. 2 Petr. 2, 22. προκόπτεσθαι 2 Tim. 3, 13. Cf. *Matth.* l. l. *Win.* p. 385. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 502.

d) *ad* = πρός i. e. vel: *zu*, ita post vv. motum indicantia, seq. acc. *person.*, ut εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι Act. 1, 21. Vid. de h. l. sub εἰσέρχομαι notata. — ἐκπορεύεσθαι Apoc. 16, 14. ἔρχεσθαι Ioh. 19, 33. Cf. *Win.* p. 387. — vel: *an*, [ubi alias ἐπί τινι. Vid. supra sub no. II. A. 1. b. monita] ita post vv. motum indicantia, sq. acc. *rei* vel *loci*, ut ἔρχεσθαι Marc. 16, 2. Act. 8, 36. 12, 10. 12. ὁδηγεῖν Apoc. 7, 17. φέρειν Act. 14, 13. — post vv. *mansionis*, sq. acc. *loci* vel *rei*, ut ἐπιστῆναι Act. 10, 17. 11, 11. ἑστηκέναι, σταθῆναι Apoc. 3, 20. 7, 1. 8, 3. — seq. acc. *person.* = *an Jemandem* [ubi alias ἐπί τινι vid. supra sub no. II. A. 1. b. observata], ita post γίνεσθαι Act. 4, 22.

B) de *tempore* 1) ita ut indicet temporis spatium, ad quod usque pertinet aliquid, vel *de duratione temporis*, ubi nos: *auf*, *während*, Lat.: *ad*, *per*. Cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Buttm.* l. l. *Fischer* l. l. p. 244. *Passow* l. l. *Win.* p. 386. — Ita ἐπὶ ἔτη τρία Luc. 4, 25. ἐ. ἡμέρας πλείους Act. 13, 31. 27, 20. — 16, 18. 17, 2. 18, 20. 19, 8. 10. 34. Hebr. 11, 30. (Pal. fab. 28. Diod. Sic. 1, 91. Xen. An. 6, 6. [4]. 36.) — ἐ. χρόνον *ad tempus*, *per tempus* Luc. 18, 4. (Diod. Sic. Tom. 10. p. 199.) Cf. L. *Bos.* p. 402 ed. *Schäfer*. *Win.* p. 587. et quae habet de formula *ad tempus* vario modo usurpari solita *Tursellin.* de particul. lat. Vol. 1. p. 128 sq. — ἐφ' ὅσον χρόνον et minus plene: ἐφ' ὅσον = *quamdiu* Rom. 7, 1. 1 Cor. 7, 39. Gal. 4, 1. — Matth. 9, 15. 2 Petr. 1, 13. — ἐφ' ἱκανόν = *satis diu* Act. 20, 11. ἐπὶ πολύ = *diu* Act. 20, 6. (Lucian. Tox. §. 20. Thuc. 2, 64.) — ἐ. πλεῖον = *diutius* Act. 20, 9. 24, 4. Cf. *Fischer* l. l. p. 244. 246. *Jacob* ad Lucian. l. l. — 2) *in temporis notatione minus definita*, ubi nos: *um*, *zu*, Lat. *sub*, *versus*, etiam *ad* [vid. *Tursellin.* l. l. p. 99.], vel ablat. simplici. Ita ἐ. τὴν αὔριον Luc. 10, 35. Act. 4, 5. ἐ. τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς Act. 3, 1. (Xen. Ven. 1, 4.) — ἐ. τὸ πρωΐ Marc. 15, 1. (Arrian. exp. Al. M. 3, 18. 11.) Cf. *Fischer* l. l. p. 244. *Win.* p. 386.

C) metaphorice 1) de *muneribus*, quibus praeest aliquis et de *potestate* vel *imperio* in aliquem [vid. ἐπί c. genit. et dat. coll. *Win.* l. l. *Lob.* ad Phryn. p. 474 sq.] — sq. acc. *rei*, cui administrandae praeest aliquis vel quae pendet ab arbitrio alicuius, ita post καθιστάναι Act. 7, 10. Hebr. 2, 7. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Böhme*, *Bleek*. — Hebr. 3, 6. χριστὸς — οἶκον αὐτοῦ scil. ἐστι. 10, 21. ἔχοντες — ἱερέα μέγαν ἐ. τὸν οἶκον τ. θεοῦ scil. καθεστηκότα — ἡ ἐξουσία ἐπί τινος = *Herrschaft*, *Gewalt über etwas* Luc. 10, 19. Apoc. 6, 8. 13, 7. — 16, 9. ἡ ἐξ. ἐ. τὰς πληγάς i. e. potestas *calamitatum infligendarum*. ἐ. τὸ ξύλον τ. ζωῆς i. e. *fructibus arboris vitae utendi* 22, 14. — sq. acc. *person.*, qua superior est aliquis ita, ut imperare ei possit, ita post βασιλεύειν Luc. 1, 33. 19, 14. 27. Rom. 5, 14. καθιστάναι Luc. 12, 14. Act. 7, 27. διδόναι δύναμιν καὶ ἐξουσίαν Luc. 9, 1. — — 2) de *causa* i. e. a) de re, qua tanquam basi vel fundamento nititur aliquid [ubi alias ἐπί c. dat. vid. supra], ita post ἐλπίζειν 1 Petr. 1, 13. — b) de personis, quarum conditio, sensus, mores, dicta, facta, maiestas, ut animus hoc vel illo modo moveatur, in causa sunt [in quibus alias ἐπί c. dat., vid. supra], ubi nos: *auf*, *über*, *wegen*, Lat. *in*, etiam *propter*, ita post ἐλπίζειν 1 Petr. 3, 5. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*. κλαίειν Luc. 23, 28 ter. κόπτεσθαι Apoc. 1, 7. πεποιθέναι Matth. 27, 43. — —

3) de *directione animi* i. e. a) de animi sensis et voluntate, ubi Lat. *in*, nos: *gegen*, ut ἀσχημονεῖν 1 Cor. 7, 36. Vide tamen de h. l. infra sub no. 5 notata. aa) sensu bono: = *erga*, ubi nos: *gegen*, etiam *über*, *an*, sq. acc. *person.*, ita post πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ scil. τοῦ θεοῦ Rom. 9, 23. πιστεύειν fiducia plenus applico me alicui, *fidem habeo alicui ad eum inclinatus* Act. 9, 42. 11, 17. 16, 31. 22, 19. Rom. 4, 5. 24. — Matth. 27, 42. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Fritzsche*, coll. *Meyer* Ev. Matth. p. 160. *de Wette* Ev. Matth. p. 237. — πίστις Hebr. 6, 1. σπλαγχνίζεσθαι Matth. 14, 4. de h. l. lect. cf. *Griesb.*, *Schott*, *Fritzsche*, *de Wette* l. l. p. 132. — Matth. 15, 32. Marc. 8, 2. 9, 22. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 522. χρηστός εἰμι Luc. 5, 36. χρηστότης Rom. 11, 22. Eph. 2, 7. — bb) sensu hostili: = *adversus*, *contra*, seq. acc. *rei* 2 Cor. 1, 23. μάρτυρα — ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν *testem invoco* — *contra vitam meam*, in asseveratione, sens. *perire volo* — sq. acc. *person.*, ita post subst. ἀποτομία Rom. 11, 22. ὀργὴ θεοῦ Rom. 1, 18. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 58 sq. — post ἀνίστημι ἐπ' ἐμαυτὸν *contra memetipsum insurgo* = *mihi ipsi infestus sum* Marc. 3, 26. βρύχειν τοὺς ὀδόντας Act. 7, 54. διαμερίζομαι vel μερίζομαι ἐ. ἐμαυτόν i. e. διαμ. vel μερίζομαι καὶ ἀνίστημι ἐ. ἐμαυτὸν *dissideo et contra me ipsum saevio* Matth. 12, 26. Luc. 11, 18. de familia et civitate dissidente Marc. 3, 24. 25. Luc. 11, 17. 12, 53. — οἶκος [scil. διαμερισθεὶς cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 68. *Meyer* Ev. Luc. p. 317.] ἐπ' οἶκον πίπτει *civitas contra se ipsum saeviens cadit* Luc. 11, 17. ἐγερθῆναι Matth. 24, 7 bis. Marc. 13, 8 bis. Luc. 21, 10 bis. ἐκτείνειν τὰς χεῖρας Luc. 22, 53. ἐκτινάσσειν τι ἐπί τινα i. e. εἰς μαρτύριον ἐπί τινα Act. 13, 51 coll. Luc. 9, 5. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 189. συνέρχεσθαι Matth. 26, 50. Marc. 14, 48. Luc. 22, 52. ἐπαίρειν Ioh. 13, 18. ἐπανίστασθαι Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. ἐκεγείρειν Act. 13, 50. ἔρχεσθαι Luc. 14, 31. μοιχᾶσθαι Marc. 10, 11. Vid. de h. l. lect. *Fritzsche*, coll. *Meyer*, *de Wette*, *Schott*. συνάγειν Matth. 27, 27. Act. 4, 27 coll. v. 26. ubi κατά τινος. — τολμᾶν 2 Cor. 10, 2. ὑπεραίρεσθαι 2 Thess. 2, 4. — (Diod. Sic. 16, 29. Plut. Demosth. c. 17. Xen. Cyr. 1, 5. 4.) — Cf. *Fischer* l. l. p. 242. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Passow* l. l. *Win.* p. 386. — — b) de fine vel consilio, quo tendit motus vel actio verbo significata, aa) seq. acc. *person.* ad quam indipiscendam vel comprehendendam pertinet motus, ita post παραγίνεσθαι Luc. 22, 52. ἐπ' αὐτόν i. e. *ad comprehendendum eum*. συνάγεσθαι Marc. 5, 21. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 177. (Xen. Mem. 2, 3. 10. Ael. V. H. 4, 5.) — bb) sq. accus. *rei*, ad quam efficiendam vel consequendam pertinet motus, ubi nos: *hin* — *nach*, *zu*, Lat. *ad* seq. acc. gerundii, ita post ἄγεσθαι Act. 8, 15. παραγίνεσθαι Matth. 3, 7. ἐ. τ. βάπτισμα i. e. *ad baptisma subeundum*. πορεύεσθαι Luc. 15, 4. — ἐ. τὸ μνημεῖον vel μνῆμα = *ad sepulcrum invisendum* ἀπέρχεσθαι Luc. 24, 24. γίνεσθαι v. 22. ἔρχεσθαι v. 1. τρέχειν v. 12. — φέρεσθαι ἐπί τι *ad consequendum aliquid* Hebr. 6, 1. — διδόναι ὕδωρ ἐ. τοὺς πόδας i. e. *ad pedes lavandos* Luc. 7, 44. — ἐφ' ὃ πάρει Matth. 26, 50. (Pal. fab. 40. Lucian. Dial. Deorr. 20, 21. Xen. Cyr. 4, 6. 12. An. 2, 5. 22. Mem. 2, 3. 18.) Cf. *Fischer* l. l. *Matth.* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. §. 780. Ev. Marc. p. 177. coll. *Win.* p. 155. *Meyer* Ev. Matth. p. 157. — — c) de *eventu*, ubi nos: *auf*, Lat. *in*, ita in verbis Act. 1, 26. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν i. e. *cecidit sors ita ut designaret Matthiam*. Ita pro נָפַל גּוֹרָל sq. עַל Ion. 1, 7. (Diod. Sic. 4, 42. ubi ὁ κλῆρος dicitur ἐπανελθεῖν εἰς ἡσιόνην.) — d) de *eventu* et *consilio* simul, ita ἐπὶ τὸ συμφέρον *in commodum* Hebr. 12, 10. Cf. *Win.* p. 387. *Ast* ad Theophr. char. p. 45. — —

4) de *directione sermonis* vel *scripti*, ubi nos: *auf*, *über*, *in Bezug auf*, Lat. *in*, *super*, *de*, [vid. supra ἐπί c. genit.] ita seq. acc. *person.* post γράφειν Marc. 9, 12. 13. λέγειν Hebr. 7, 13. — Rom. 4, 9. ὁ οὖν μακαρισμὸς — ἀκροβυστίαν scil. λέγεται; cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 219 sq. — τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς 2 Thess. 1, 10. προφητεία 1 Tim. 1, 18. —

5) *ratione habita*, *quod attinet ad*, *bezüglich auf*, *in Beziehung auf* [cf. *Herm.* ad Vig. p. 860. *Pors.* ad Eur. Or. v. 1338. *Lob.* ad Phryn. p. 475. *Matth.* §. 586. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 133. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 739.], ita post ἀσχημονεῖν *ignominiam subire*, Schande *haben* ἐπί τινα 1 Cor. 7, 36. alii: *propter*. Vide ad h. l. *Meyer* l. l. βάλλειν κλῆρον *sortem iacere ratione rei* i. e. *ut*, *quae iaciantur sortes*, *ad rem designandam pertineant* Marc. 15, 24. Ioh. 19, 24. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 686. — ita pro הִפִּיל גּוֹרָל Ps. 22, 19. πιστός Matth. 25, 21. Cf. *Fritzsche* ad h. l. p. 739. —

6) de *numero*, ad quem usque pertingit aliquid, ubi nos: *bis auf*, *bis zu*, *auf*, Lat. *usque ad*, ut ἐπὶ σταδίους δώδεκα Apoc. 21, 16. (Ael. V. H. 3, 1. Xen. Mem. 1, 4. 17. Cyr. 7, 5. 8.) Cf. *Fischer* l. l. p. 242. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Win.* p. 386. — — sq. *adverbio* numerali, ἐπὶ τρίς = *non ultra*, *quam ter*, *non minus quam ter* Act. 10, 16. 11, 10. (Pol. 3, 28.) Cf. *Win.* p. 398. *Lob.* ad Phryn. p. 48. — ita εἰς τρίς Xen. Cyr. 7, 1. 4. Vid. *Herm.* ad Vig. p. 859. *Matth.* §. 578, c. f. —

7) de *gradu*, ita ἐφ' ὅσον *in quantum* i. e. *quatenus* Matth. 25, 40. 45. Rom. 11, 13. (Diod. Sic. 1, 98.) Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 747. — ἐπὶ πλεῖον = *latius*, *ulterius* Act. 4, 17. 2 Tim. 2, 9. 3, 9. Cf. *Vig.* p. 628. *Passow* l. l. *Win.* p. 400. *Lob.* l. l. *Ast* l. l.

8) de *accessione rei* [ubi alias ἐπί c. dat. vid. supra] i. e. a) de rebus, quae addendo accedunt ad aliquid, ubi nos: *zu*, Lat. *ad*, ita post ἐπιτιθέναι Apoc. 22, 18. προστιθέναι Matth. 6, 27. Luc. 12, 25. — b) de rebus, quae tempore sequentes aliquid ad hoc accedunt, ubi nos: *zu*, *auf*, Lat. *ad*, *super*, ut λύπη ἐπὶ λύπην Phil. 2, 27. Vide de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Hölemann*. — c) de rebus tempore iunctis, ita in formula ab hebr. dicendi ratione repetenda: ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά τινος ἐπί τινα *vocatur nomen alicuius ita, ut ad illud addatur simul nomen alius alicuius* Act. 15, 17. ἐφ' οὓς — ἐπ' αὐτούς ad

quorum nomen additum est nomen meum scil. Dei, vel: *qui ita appellantur ut simul addatur nominis* „Deus" mentio sens. *qui Deo consecrati sunt.* Iac. 2, 7. τὸ καλὸν ὄνομα — ἐφ' ὑμᾶς *nomen gloriosum quod simul additur ad nominis vestri mentionem vel appellationem* sens. *gloriosum Christi* [vel Dei] *nomen, quod geritis.* Ita pro נִקְרָא שֵׁם sq. עַל 2 Sam. 12, 28. Amos. 10, 12. Cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. sub קָרָא. *Rosenm.* in scholiis V. T. ad Exod. 3, 18. *Theile* ep. Iac. p. 108. *Meyer* Act. Apost. p. 202. — Saepius non extat in N. T.

In compositione 1) *motum* indicat, ubi nos: *auf, darauf, auf, über, gegen,* ut ἐπάγω, ἐπέρχομαι, ἐπιβάλλω, ἐπιβουλή. — 2) *mansionem* in loco indicat: *auf, über, in, an,* ut ἐπέχω, ἐπαναπαύομαι, ἐπιδημέω. — 3) pertinet ad *causam,* ut ἐπερωτάω, ἐπιθανάτιος. — 4) *auget* vim verbi simplicis, ut ἐπακούω, ἐπιγινώσκω. — 5) *successionem* indicat, ut ἔπειμι, ἐπιτάσσω. — 6) *accessionem* significat: *insuper,* ut ἐπαιτέω, ἐπεισαγωγή, ἐπισυνάγω. — 7) ad repetitionem pertinet, ut ἐπαναμιμνήσκω, ἐπανόρθωσις. Cf. *Vig.* p. 628. *Fischer* 3. b. p. 246. *Passow* sub ἐπί in fin. —

Ἐπιβαίνω, f. βήσομαι, pf. βέβηκα, (ἐπί, βαίνω — pp. darauf schreiten) 1) *conscendo,* sq. ἐπί c. acc. Matth. 21, 5. Ita pro רָכַב Gen. 24, 61. (Xen. H. G. 3, 4. 1. Thuc. 1, 111.) — sq. dat. ut τῷ πλοίῳ Act. 27, 2. (Thuc. 7, 70.) Cf. *Matth.* §. 402, a. — sq. εἰς Act. 21, 6. — absol. Act. 21, 2. — 2) *ingredior, intro,* sq. εἰς Act. 20, 18. (Diod. Sic. 14, 84.) — sq. dat. 25, 1. (Diod. Sic. 16, 66.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιβάλλω, f. βαλῶ, (ἐπί, βάλλω, iacio) 1) *iniicio* i. e. *impono, ich lege darauf, ich setze darauf,* τινί τι [vid. ἐπιβαίνω] 1 Cor. 7, 35. Marc. 11, 7. (Xen. An. 3, 5. 10.) — τὶ ἐπί τινι et ἐπί τινα de *assuente* Marc. 9, 16. Luc. 5, 36. — τὴν χεῖρα vel τὰς χεῖρας ἐπί τινα vel τινί *manum, manus iniicio alicui,* de personis in capiendo aliquo occupatis, ubi vel ea simplicitate antiquitatis sub ἀνίστημι notata anteponitur verbis comprehendendi Matth. 26, 50. Marc. 14, 46. Luc. 21, 12. Ioh. 7, 44. Act. 4, 3. 5, 18. 27. — vel de personis vim inferentibus alicui vel in ius vocantibus aliquem agitur Luc. 20, 19. Ioh. 7, 30. Act. 21, 27. (aliquem [i. e. in aliquem] manus iniicio Plaut. Pers. 1, 2. 18.) — Act. 12, 1. q. l. ex seqq. supplendum est vel τισί vel ἐπί τινάς. — pro שָׁלַח יָד Genes. 22, 12. (Diod. Sic. Tom. 10. p. 205. ed. *Bip.* Pol. 3, 2. 8. ita Plaut. Pers. 1, 2. 18. aliquem [i. e. in aliquem] manum iniicere.) — *manus admoveo, Hand ans Werk legen* Luc. 9, 62. — 2) intrans. [sich auf- etwas- zu bewegen, vid. ἄγω fin.] a) *ruo,* εἴς τι Marc. 4, 38. — absol. 14, 72. ἐπιβαλὼν ἔκλαιε *ruens* lacrimatus est. Alii [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 665.] *obvoluto capite* = ἐπιβαλὼν τὸ ἱμάτιον. Cf. *Meyer* Ev. Marc. p. 225. *de Wette* Ev. Marc. p. 190. — (1 Macc. 4, 2.) Cf. *Matth.* §. 496, 1. p. 932. — b) impersou. ἐπιβάλλει μοι [es fällt mir zu] *pertinet ad me* Luc. 15, 12. τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. (1 Macc. 10, 30. Diod. Sic. 1, 1. 5, 45. Pol. 18, 24. 1. Dem. 312, 2.) Cf. *Passow* sub ἐπιβάλλω. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιβαρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, βαρέω) *onero, aggravo,* τινά metaph. pro: *molestus sum alicui* 1 Thess. 2, 9. et 2 Thess. 3, 8. πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν. — 2 Cor. 2, 5. ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ sens. *ne quid gravius dicam.* (Appian. Bell. Civ. 4, p. 978. ἐπιβαρεῖν τοῖς ἠτυχηκόσι.)

Ἐπιβιβάζω, f. άσω, (ἐπί, βιβάζω) *conscendere facio, impono aliquem alicui, ich setze Jemanden auf etwas.* Ter in N. T., τινὰ ἐπί τι Luc. 10, 34. 19, 35. — τινά Act. 23, 24. — pro הִרְכִּיב 2 Sam. 6, 3. (τινά τινος Hdian. 3, 7. 12. τὶ πρός τι Diod. Sic. 2, 11.)

Ἐπιβλέπω, f. ψω, (ἐπί, βλέπω, specto; inspicio) *adspicio, hinsehen nach Jemandem,* ter in N. T. sq. ἐπί τινα Iac. 2, 3. (Dio orat. 4. p. 171.) — ἐπί τι Luc. 1, 48. ad quem l. cf. supra sub ἐπεῖδον observata —. = *respicio, rationem habeo, mitleidig auf Jemanden hinsehen* Luc. 9, 38. Cf. de h. l. lect. ἐπίβλεψον praeferenda *Griesb., Schott, Meyer* ad h. l. coll. *Bornem.* schol. p. 60. 191. Ita pro פָּנָה Ps. 24, 17. רָאָה 1 Sam. 1, 1. (*adspicio* Virgil. Aen. 2, 690.)

Ἐπίβλημα, τος, τό, (ἐπιβάλλω, iniicio, impono) *id, quod iniectum vel adiectum est rei alicui, additamentum,* sensus: *assumentum.* Ter in N. T. Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. (Ies. 3, 20.)

Ἐπιβοάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, augens, βοάω) *acclamo.* Semel in N. T. Act. 25, 24. (Pol. 10, 12. 5. Thuc. 5, 65.)

Ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, [consilium Thuc. 4, 76.] *consilium contra aliquem, insidiae, ein Anschlag auf Jemanden.* Quater in N. T. Act. 9, 24. 20, 3. q. l. dat. αὐτῷ = insidiae *contra aliquem.* (Ita ἐπιβουλεύειν τινί Xen. Anab. 2, 5. 15.) Cf. *Matth.* §. 390. — Act. 20, 19. 23, 30. μηνυθείσης — ἔσεσθαι, e confusione duarr. locutt. pro: μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς — τῆς μελλούσης ἔσεσθαι et μηνυθέντος δέ μοι ἐπιβουλὴν μέλλειν ἔσεσθαι. Cf. *Win.* p. 492. *Fritzsche* coniectan. p. 39. (Esth. 2, 22. Hdian. 3, 5. 9. Xen. An. 2, 5. 1.)

Ἐπιγαμβρεύω, f. εύσω, (ἐπί, γαμβρός socer, affinis) *affinitatis iure uxorem duco.* More enim maiorum Gen. 38, 12. postea lege apud Israelitas sancitum erat, ut, si quis moreretur ἄτεκνος, vel frater et levir [יָבָם] viduae superstitis, vel, si talis non esset, consanguinitate proximus [גֹּאֵל] in matrimonium duceret viduam defuncti et, qui ex ea nasceretur, primogenitum nomine fratris vel propinqui defuncti referri in tabulas curaret Deut. 25, 5 — 10. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Leviratsehe.* *Schumann* Pentat. Vol. 1. p. 560. — Semel in N. T., τινά Matth. 22, 24. — pro יִבֵּם Gen. 38, 8. coll. Deut. 25, 5. 7.

Ἐπίγειος, ειος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί, γῆ) *terrenus, terrestris.* Sexies in N. T. a) de rebus et personis, quae sunt in terra 1 Cor. 15, 40. Phil. 2, 10. (Diod. Sic. 1, 13.) — b) de rebus, quae fiunt in hac terra vel pertinent ad eam Ioh. 3, 12. τὰ ἐπίγεια = τὰ ἐν τῇ γῇ γενόμενα. Cf. *Lücke* 1. p. 588. *Knapp* comment. in colloq. Iesu cum Nicod. p. 18. (Marc. Anton. 6, 28 vel 30.) — c) *fragilitatis* notione inclusa 2 Cor. 5, 1. — d) *imbecillitatis, imperfectionis* notione inclusa Phil. 3, 19. Iac. 3, 5. (Lucian. Icaromen. §. 2.)

Ἐπιγίνομαι, (attic. ἐπιγίγνομαι, ab ἐπί ad accessionem rei pertinente et γίνομαι) *oborior postea.* Ita semel in N. T. Act. 28, 13. (Pol. 1, 54. 6. Thuc. 3, 74. 4, 3.)

Ἐπιγινώσκω, [attic. ἐπιγιγνώσκω] fut. ἐπιγνώσομαι a. 2. ἐπέγνων [ab ἐπί augente et γινώσκω.] 1) *accurate et plane cognosco, genau kennen lernen* a) propr., sq. acc. Luc. 1, 4. 1 Cor. 13, 12. 16, 18. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 287. — Col. 1, 5. 1 Tim. 4, 3. (οἱ ο' Ier. 5, 5. Xen. Oec. 9, 12.) — sq. παρά c. genit. pers. et περί c. genit. rei Act. 24, 8. — sq. orat. indir. Act. 22, 24. de h. l. indicat. vid. sub ἀκούω p. 16. monita. — sq. ὅτι [vid. ὅτι] 1 Cor. 14, 37. (Plat. apol. Socr. c. 7. ed. *Fischer.*) — absol. 1 Cor. 13, 12. — — b) = γινώσκω, *cognosco* i. e. vel *kennen lernen, erkennen,* sq. acc. 2 Petr. 2, 21 bis. de h. l. infin. perf. vid. ἀπολύω. — sq. acc. pers. et ἀπό c. genit. rei occasionem cognoscendi praebentis Matth. 7, 16. 20. de h. l. fut. ἐπιγνώσεσθε = *cognoscere potestis* vid. sub διηγέομαι monita. — — vel *comperio, erfahren,* sq. ὅτι Luc. 7, 37. 23, 7. Act. 22, 29. 28, 1. (1 Macc. 6, 17.) — sq. acc. rei 2 Cor. 1, 13. ἃ — ἐπιγινώσκετε — ἐπιγνώσεσθε. De h. l. praesenti pertinente ad rem saepius repetitam cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. — absol. Act. 9, 30. — vel: *sentio, animadverto, merken, wahrnehmen,* sq. acc. rei Luc. 5, 22. — sq. acc. c. partic. [vid. ἀκούω no. 2.] Marc. 5, 30. (Xen. Cyr. 8, 1. 33. Oec. 8, 1.) sq. ὅτι Marc. 2, 8. Luc. 1, 22. Act. 19, 34. de h. l. anacol. vid. *Win.* p. 492. — — vel *agnosco* i. e. *cognosco esse aliquem eum, qui vere est, erkennen,* sq. acc. *pers.* Matth. 14, 35. Marc. 6, 33. 54. Luc. 24, 16. 31. — τινὰ ὅτι Act. 3, 10. de h. l. attract. vid. ἀποδείκνυμι. — — sq. acc. *rei* Act. 12, 14. — Act. 27, 39. τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον i. e. *non cognoscebant, quaenam terra esset.*

2) *accurate et plane novi,* pass. ἐπιγινώσκομαι et ἐπεγνώσθην *plane et accurate cognitus sum,* sq. acc. Matth. 11, 27 bis. Rom. 1, 32. — 1 Cor. 13, 12. ad q. l. vid. *Win.* p. 240. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 222. — 2 Cor. 6, 9. — sq. acc. pers. et ὅτι Act. 4, 13. 2 Cor. 1, 14. 13, 5. de quo attract. genere vid. ἀποδείκνυμι. — absol. Act. 25, 10.

3) *agnosco, anerkennen,* sq. acc. Matth. 17, 12. (Hdian. 2, 1. 24. Xen. H. G. 5, 4. 12.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπίγνωσις, εως, ἡ, (ἐπιγινώσκω) *plena et accurata cognitio* i. e. a) *das Erkennen* 2 Tim. 2, 25. Tit. 1, 1. Philem. v. 6. 2 Petr. 1, 3. 8. (Hdian. 7, 6. 15. Pol. 3, 7. 6.) — b) *die Erkenntniss, Kenntniss*, ut Dei et rerum div., sq. genit. Eph. 1, 17. 4, 13. Col. 1, 9. 10. 2, 2. 2 Petr. 1, 2. Hebr. 10, 25 — *ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει τινά* = im Bereiche seines Wissens haben, *in cognitione tenere aliquem* Rom. 1, 28. — absol. Rom. 10, 2. *κατ' ἐπίγνωσιν* i. e. *ad normam rectae et accuratae Dei cognitionis = uti decet hominem recte Deum cognoscentem*, Phil. 1, 9. Col. 3, 10. — universe, *εἰς ἐπίγνωσιν ἐλθεῖν* i. e. *ad notitiam rei pervenire* = ἐπιγινώσκειν, *Kenntniss erlangen* 1 Tim. 2, 4. 2 Tim. 3, 7. — διὰ νόμου *ἐπίγνωσις ἁμαρτίας* sc. γίνεται = *paratur cognitio peccati* Rom. 3, 20. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, (ἐπιγράφω) *inscriptio*, ut monetae Matth. 22, 20. Marc. 12, 16. Luc. 20, 24. — de inscriptione vel titulo cruci Iesu affixo Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. Solebat enim apud Romanos crimen damnatorum nigris literis inscribi tabulae dealbatae. (Pol. 3, 9. 3)

Ἐπιγράφω, f. ψω, (ἐπί, γράφω sculpo; conscribillo i. e. auf der Oberfläche ritzen, hinc: leicht verwunden Hom. Iliad. 4, 139.) *inscribo* i. e. a) *mit einer Aufschrift, Ueberschrift, Titel versehen*, sq. acc. rei Marc. 15, 26. Apoc. 21, 12. (Ael. V. H. 2, 33. Diod. Sic. 2, 13. Xen. Cyr. 7, 3. 17.) — b) = τὶ ἔν τινι *scribo in aliquid, auf und in etwas schreiben*, ut ἐπὶ καρδίας vel ἐπὶ τῶν διανοιῶν τινος = *indo* Hebr. 8, 10. quo l. si fit transitus a particip. ad verb. finit. vid. ἀπαλλοτριόω. — 10, 16. — pro כָּתַב, γράφω Ier. 31, 33. — Saepius non habetur in N. T.

Ἐπιδείκνυμι, f. δείξω, (ἐπί, δείκνυμι) *spectandum praebeo, ostendo*. Octies in N. T. a) propr. i. e. *vorzeigen, aufzeigen*, τινί τι Matth. 22, 19. Luc. 20, 24. 24, 40. — 17, 14. (Xen. An. 1, 2. 24. Cyr. 5, 5. 5.) — med. *ἐπιδείκνυμαι χιτῶνας καὶ ἱμάτια* i. e. *ostendo tunicas et pallia mea* Act. 9, 39. (τὴν παιδείαν i. e. disciplinam, qua usus sum Xen. An. 4, 5. 13. — Diod. Sic. 13, 27. Ios. Ant. 10, 4. 1.) — b) = δείκνυμι *ostendo* Matth. 16, 1. q. l. codd. δεῖξαι cf. *Griesb.* ed. *Schulz.* et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 526. — c) metaph. *argumentis demonstro, declaro*, sq. acc. c. inf. Act. 18, 28. sq. accus. Hebr. 6, 17. (Pol. 6, 47. 8. Xen. Mem. 2, 9. 11.)

Ἐπιδέχομαι, dep. med. f. δέξομαι, (ἐπί, δέχομαι) *excipio*. Bis, τινά i. e. a) *admitto*, metaph. *admitto monita alicuius* 3 Ioh. v. 9. (Pol. 6, 24. 7.) — b) *excipio hospitio* 3 Ioh. v. 10. (1 Macc. 12, 8. Pol. 22, 1. 3.)

Ἐπιδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπίδημος, einheimisch, im Volke; in urbe vel in populo sum Xen. Cyr. 7, 5. 69.) *peregrinor, als Fremder wohin kommen oder sich aufhalten*. Bis in N. T. Act. 2, 10. 17, 21. (Lucian. D. D. 20, 23. Xen. Mem. 1, 2. 61.)

Ἐπιδιατάσσομαι, ττομαι, f. ξομαι, (ἐπί, διατάσσομαι) *insuper dispono, insuper praecipio* Gal. 3, 15.

Ἐπιδίδωμι, f. δώσω, (ἐπί, δίδωμι q. v. — insuper do, addo Xen. Cyr. 8, 5. 19.) *trado* i. e. a) *porrigendo trado* τινί τι Matth. 7, 9. Luc. 11, 11. de duarum interrogatt. in his l. confusione cf. *Win.* p. 478. — Matth. 7, 10. Luc. 4, 17. de anacoluth. h. l. vid. *Win.* p. 492. — Luc. 11, 12. 24, 40. Ioh. 13, 26. — τινί Luc. 24, 30. τί Act. 15, 30. (Diod. Sic. 14, 47. Hdian. 7, 6. 17.) — b) reflex. vel intrans. pro: *trado me, ich gebe mich Preiss* [vid. ἄγω no. 3.] Act. 27, 15. (Hdian. 2, 5. 5. Plut. Ages. c. 36.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιδιορθόω, f. ώσω, (ab ἐπί augente et διορθόω corrigo Ios. Ant. 10, 4. 1.) et med. ἐπιδιορθόομαι *omni cura corrigo, plane in ordinem redigo*, ita semel in N. T. Tit. 1, 5. De codd. exhibentibus ἐπιδιορθώσῃς cf. *Griesb.*, *Schott* ad h. l. et de medio sub ἀνατίθημι adnotata. (ἐπιδιόρθωσις Philo in Flacc. T. 2. p. 535. Etym. Magn. 365, 8.

Ἐπιδύω, f. δύσω, (ἐπί, δύω) *occido*, de occasu solis. Semel in N. T. sq. ἐπί τινι Eph. 4, 26. de q. l. vid. supra sub ἐπί no. II. A. 2. c. notata.

Ἐπιείκεια, ας, ἡ, (aequitas, moderatio Dem. 919, 4. ab ἐπιεικής q. v.) *lenitas, humanitas*. Bis in N. T. Act. 24, 4. τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ = *pro lenitate tua, zufolge*, de qua dat. vi vid. sub ἀλήθεια monita. — 2 Cor. 10, 1. (Hdian. 4, 15. 3. 2 Macc. 2, 22.)

Ἐπιεικής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἐπί, εἰκός, decens cf. *Passow* sub hoc voc.) *facile cedens, lenis* 1 Tim. 3, 3. Tit. 3, 2. 1 Petr. 2, 8. Iac. 3, 17. neutr. *τὸ ἐπιεικές* substant. [vid ad voc. ἀδύνατος observata] *humanitas*, alii: *modestia* Phil. 4, 5. (Ael. V. H. 13, 2. Hom. Iliad. 23, 245.)

Ἐπιζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, ζητέω, quaero) *studiose quaero, requiro aliquem* vel *aliquid* i. e. a) *aufsuchen*, τινά vel τί Luc. 4, 42. Act. 12, 19. (Hdian. 5, 8. 10. Dem. 271, 16. absol. Xen. Cyr. 2, 4. 25.) — b) *summo studio expeto* vel *cupide desidero, verlangen, fordern, Verlangen nach etwas haben*, sq. acc. rei Matth. 6, 32. et Luc. 12, 30. Cf. de verbo singul. iuncto c. neutr. plur. εἰμί p. 121. — Matth. 12, 39. 16, 4. Marc. 8, 12. Vide de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 316. *de Wette* Ev. Marc. p. 157., *Schott*. — Luc. 11, 29. Rom. 11, 7. Phil. 4, 17. Hebr. 11, 14. 13, 14. (Ios. Ant. 6, 7. 4. Diod. Sic. 17, 101.) — Act. 19, 34. τὶ περὶ ἑτέρων *ein auf andre Gegenstände sich beziehendes Gesuch haben*. — sq. infinit. aor. Act. 13, 7. Saepius non extat in N. T.

Ἐπιθανάτιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί, θάνατος) *morti addictus*. Semel 1 Cor. 4, 9. (Dion. Hal. Ant. 7, 35.)

Ἐπίθεσις, εως, ἡ, (ἐπιτίθημι) *impositio*, *τῶν χειρῶν*, *manuum* a Iudaeis ad Christianos translata, qua, qui preces pro aliquo facerent et beneficia divina in eum conferri vellent, uterentur. Quater legitur in N. T. Act. 8, 18. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. Hebr. 6, 2. hebr. סָמַךְ יָד עַל Exod. 29, 10. 15. 19.

Ἐπιθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, θυμός, animus) *cupio, concupisco, ich richte meine Begierde auf etwas, begehre, verlange* a) universe, sq. genit. Act. 20, 33. 1 Tim. 3, 1. (Xen. Mem. 1, 6. 5. Hier. 4, 2.) Cf. *Matth.* §. 350. *Rost* §. 109. *Buttm.* §. 119. *Win.* p. 184. — sq. infinit. *aor.* pendentis a praeterito praeced. [vid. βούλομαι] Matth. 13, 17. Luc. 15, 16. 16, 21. vel positi de re proxime et certo eventura Luc. 17, 22. 1 Petr. 1, 12. Apoc. 9, 6. (Xen. Cyr. 1, 4. 25.) addito ἐπιθυμίᾳ intendendi vim habente Luc. 22, 15. de quo dat. vid. sub ἀγαλλιάω observata. — seq. infin. *praes.* [de quo vid. ἀδύνατος] Hebr. 6, 11. (Xen. Cyr. 1, 4. 6. Hier. 1, 9.) — κατά τινος Gal. 5, 17. — absol. Iac. 4, 2. — b) de personis *illicita* concupiscentibus, sq. genit. vel accus. *pers.* Matth. 5, 28. Vide de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, coll. tamen *Fritzsche* Ev. Matth. p. 231 sq. *Rost* §. 109, not. 3. (Xen. An. 4, 1. 14.) — absol. 1 Cor. 10, 6. — de formula *οὐκ ἐπιθυμήσεις* i. e. *non, credo, concupisces* Rom. 7, 7. 13, 9. vid. ad ἀγαπήσεις sub ἀγαπάω notata. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιθυμητής, οῦ, ὁ, (ἐπιθυμέω) *cupiens, studiosus, amans*. Semel in N. T. sq. genit. 1 Cor. 10, 6. — pro מִתְאַוֶּה Num. 11, 34. (Diod. Sic. 16, 55. Xen. Apol. Socr. §. 28. Dem. 661. ult.)

Ἐπιθυμία, ας, ἡ, 1) *cupiditas* a) univ. Marc. 4, 19. Ioh. 8, 44. Rom. 1, 24. ἐν ταῖς — αὐτῶν i. e. *cum cupiditates animis conceperint*. Vid. ἐν p. 168 b. [6, 12. de cuius loci lect. v. *Vater*, *Griesb.*, *Fritzsche*, *Schott*, *Meyer*.] 7, 7. 8. 13, 14. de q. l. vid. supra sub εἰς p. 142, a. — Gal. 5, 24. Col. 3, 5. 2 Tim. 2, 22. 3, 6. 4, 3. Tit. 3, 3. Iac. 1, 14. 15. 1 Petr. 1, 14. 4, 2. 3. 2 Petr. 1, 4. ad q. l. vid. supra sub ἐν p. 168 b. adnotata. — 2 Petr. 3, 3. Iud. v. 16. 18. (Ael. V. H. 3, 18. Polyb. 3, 81. 5. Xen. Mem. 1, 3. 5.) — addito σαρκός vel σαρκική i. e. *cupiditas, quam excitat* vel *cuius fons et causa est ἡ σάρξ* Gal. 5, 16. Eph. 2, 3. 1 Petr. 2, 11. 2 Petr. 2, 18. 1 Ioh. 2, 16. ad q. l. vid. *Lücke* 3. p. 136 sqq. — (Plut. non posse suaviter vivi secund. Epic. c. 14.) item *τῶν ὀφθαλμῶν* i. e. *quae oculorum ope existunt* vel *incenduntur* 1 Ioh. 2, 16. Cf. *Lücke* l. l. — *τῆς ἀπάτης cupiditates, quas fraus* [quae quippe h. l. persona inducitur, vid. ἁμαρτία] *excitat* Eph. 4, 22. Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 421. item κοσμικαί i. e. *quibus reguntur homines huius seculi* Tit. 2, 12. — μιασμοῦ = *impura* 2 Petr. 2, 10. — b) = *libido, amor impurus* 1 Thess. 4, 5. (Xen. Cyr. 1, 6. 34.)

— c) metonym. *res cupiditatem excitantes et incendentes* 1 Ioh. 2, 17. Cf. *Lücke* l. l. Ita חֶמְדָּה 1 Sam. 9, 20. — 2) *desiderium* Luc. 22, 15. de q. l. vid. supra sub ἐπιθυμέω. — Phil. 1, 23. 1 Thess. 2, 17. Apoc. 18, 14. de h. l. triplici genit. vid. sub ἀγάπη observata. (Pol. 3, 63. 6.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐπικαθίζω, f. ίσω, (ἐπί, καθίζω, colloco in, impono) intr. *insideo* Matth. 21, 7. ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν sc. ἱματίων. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 631. *de Wette* Ev. Matth. p. 173. *Meyer* p. 134. *Scholt, Griesb.* ed. *Schulz*. (Polyb. 4, 61. 6.)

Ἐπικαλέω, ῶ, f. έσω, (ἐπί, καλέω, voco) 1) *advoco* i. e. *in auxilium voco*, medium: *mihi advoco, mihi in auxilium voco*. Legitur ita in N. T. non nisi medium a) proprie, abest accus. pers. ex seqq. cogitatione addendus Act. 7, 59. coll. v. 60. (τινά Diod. Sic. 5, 73. Xen. Cyr. 7, 4. 1.) — sq. accus. duplici, ut τινὰ μάρτυρα i. e. *ut testis mihi sit* [vid. ἀποστέλλω] = *testem mihi aliquem sumo* 2 Cor. 1, 23. (Heliodor. 1. p. 46. ita additur βοηθόν Diod. Sic. 5, 79.) — de personis iudicem, principem in auxilium sibi vocantibus, in quibus Lat. *provoco*, nos: *ich berufe mich auf Jemanden*, ut καίσαρα Act. 25, 11. 25. 28, 19. (Plut. vit. Marcell. c. 2. exeunt.) et plusqpf. pass. significatione media Act. 25, 12. de h. l. asyndeto vid. ἀκαίρως. — Act. 26, 32. Cf. *Win.* p. 238. *Viger.* p. 216. 748. *Markland* post Eurip. Suppl. p. 325 ed. Lips. *Fischer* 3. b. p. 62. *Buttm.* §. 123, 4. *Matth.* §. 493. — seq. infinit. obiecti nota [vid. αἰτέω] Act. 25, 21. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου [sc. καίσαρα], τηρηθῆναι i. e. *ut asservaretur*. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 211. *de Wette* Act. Ap. p. 152. — — b) ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου vel ἐπικ. τὸν κύριον *Domini nomen invoco, den Herrn mit Nennung seines Namens anrufen*, formula [respondens apud Ioel 3, 5. verbis קָרָא בְּשֵׁם יְהוָה Iovae nomen invocavit] in N. T. libris relata ad Christum et usurpata in hominibus nomen Iesu profitentibus designandis [cf. *Meyer* Act. Ap. p. 42. ep. P. ad Rom. p. 235.] Act. 2, 21. 9, 14. 21. 22, 16. Rom. 10, 12. 13. 14. quo l. πῶς ἐπικαλέσονται *quomodo invocabunt?* = vel: *wie sollen sie anrufen?* [vid. ἀγοράζω] vel: *wie wollen sie anrufen?* [Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 405.] 1 Cor. 1, 2. 2 Tim. 2, 22. (ἐπικαλεῖσθαι τοὺς θεούς Pol. 15, 1. 13. Xen. Cyr. 7, 1. 17.) —

2) *cognomen impono, cognomino* a) activum Matth. 10, 25. de h. l. lect. vid. *Griesb., Schott, Meyer, de Wette, Knapp.* — b) passivum: *cognominor, ich heisse überdiess* vel *mit dem Beinamen*, ita ὁ ἐπικαλούμενος Luc. 22, 3. Act. 10, 18. 11, 13. 12, 12. 15, 22. (Xen. Mem. 1, 4. 2.) ὁ ἐπικληθείς Matth. 10, 3. Act. 1, 23. 4, 36. 12, 25. (Diod. Sic. 3, 60.) ὃς ἐπικαλεῖται Act. 10, 5. 32. — Hebr. 11, 16. vide de h. l. sub ἐπαισχύνομαι monita. De locis Act. 15, 17. Iac. 2, 7. vid. ἐπί sub fin. — c) medium: ἐπικαλοῦμαι τινα — πατέρα *impono alicui cognomen patris mei* i. e. *veneror aliquem patrem meum* 1 Petr. 1, 17. — Saepius non extat in N. T.

Ἐπικάλυμμα, τος, τό, (ἐπικαλύπτω, tego, obtego) *tegumentum, velamentum* [pp. pro hebr. מַסֵּכָה Exod. 26, 14.] metaph. *praetextus*. Ita semel in N. T. 1 Petr. 2, 16.

Ἐπικαλύπτω, f. ψω, (ἐπί, καλύπτω, tego) *tego, obtego* [pp. Xen. Ven. 8, 1.] τὰς ἁμαρτίας metaph. pro: *condono*. Ita semel in N. T. Rom. 4, 7. Ita כָּסָה Ps. 32, 1.

Ἐπικατάρατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί, et κατάρατος diris devotus) *exsecrabilis* i. e. *poenis obnoxius* Ioh. 7, 49. Cf. *Lücke* II. p. 164. *de Wette* p. 102. — Gal. 3, 10. 13. Ita οἱ ο' hebr. אָרוּר Gen. 3, 14. 17. Deut. 27, 15. 16.

Ἐπίκειμαι, f. κείσομαι, (ἐπί, κεῖμαι iaceo) 1) *iniaceo, adiaceo, superiaceo, auf* oder *an etwas liegen* a) proprie, ut de lapide, sq. ἐπί τινι Ioh. 11, 38. (sq. dat. simpl. Xen. Oec. 19, 13.) — b) trop. de vento urgente Act. 27, 20. — c) metaph. pro: *incumbo alicui*, ita ἀνάγκη sq. dat. pers. 1 Cor. 9, 16. de officiis Hebr. 9, 10. quo l. neutrum ἐπικείμενα refertur ad δῶρά τε καὶ θυσίαι, utrumque quippe complectens et resolvendum per: *res, quae incumbunt*. Cf. *Win.* p. 215. 520. *Böhme* ad h. l. *Matth.* §. 441, 2. a. — — 2) *ich lege mich auf* oder *an etwas, urgeo* a) de multitudine premente, sq. dat. pers. et τοῦ c. inf. finali Luc. 5, 1. (de hoste instante Ios. Ant. 6, 14. 2. Xen. Cyr. 7, 1. 27.) — b) *Jemanden anliegen, in Jemanden dringen*, sq. dat. modum indicante [vid. γλῶσσα] Luc. 23, 23. (Ios. Ant. 18, 6. 6. 20, 5. 3.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπικούρειος, ου, ὁ, *Epicureus, addictus sectae Epicuri, philosophi atheniensis*. Semel in N. T. Act. 17, 38.

Ἐπικουρία, ας, ἡ, (ἐπικουρέω auxilio venio) *auxilium*. Semel in N. T. Act. 26, 22. (Polyb. 1, 11. 1. Xen. Cyr. 6, 1. 52.)

Ἐπικρίνω, f. νῶ, (ἐπί, κρίνω, iudico; iudicio meo comprobo Hdian. 6, 1. 4.) *decerno, sententiam fero*. Semel in N. T. sq. infin. aor. Luc. 23, 24. (Diod. Sic. 5, 71. Dem. 238, 12.)

Ἐπιλαμβάνομαι, fut. λήψομαι, med. [verbi ἐπιλαμβάνω, insuper sumo; med. teneo, ich halte mich an etwas] 1) *prehendo, angreifen, ergreifen* a) univ. aa) sq. genit. *pers.* indicante, ad partem tantum pertinere τὸ ἐπιλαμβάνεσθαι [vid. ἅπτω] Matth. 14, 31. Luc. 9, 47. 23, 26. Act. 17, 19. 21, 30. 33. (Xen. Cyr. 7, 1. 31. Plat. Gorg. p. 527. A.) Cf. *Matth.* §. 330. — latet genit. in accusativo pendente a verbo sequente Luc. 14, 4. ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν. — Act. 16, 27. 16, 19. 18, 17. Vid. tamen de horum l. *accus.* pers. *Win.* p. 182. (Xen. An. 4, 7. 13.) Cf. *Matth.* §. 633. — cc) sq. genit. rei vel partis, qua prehenditur aliquis, *an* oder *bei etwas fassen*, ut τῆς χειρός Marc. 8, 23. Act. 23, 19. — trop. de deo Hebr. 8, 9. de h. l. verbis ἐπιλαβομένου μου positis pro: ὅτε ἐπελαβόμην vid. *Fritzsche* Conlectan. p. 39. coll. *Win.* p. 496. et quae habet de propositt. relativis *Ewald* p. 646. gr. min. p. 284. (Diod. Sic. 17, 30. Xen. Athen. 1, 18. An. 7, 4. 12.) Cf. *Matth.* §. 331. — b) de redarguentibus, *prehendo et corripio* vel *redarguo, accuso aliquem*, sq. gen. pers. et gen. rei, indicantis vel causam, ob quam reprehenditur aliquis, vel id, quod, ut capiatur aliquis, ansam praebet Luc. 20, 20. ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου v. 26. οὐκ — λαοῦ = *sie konnten ihm nicht beikommen wegen* vel *mittelst seiner Aeusserungen vor dem Volke*. (Theophr. char. 8, 2. Plat. Gorg. p. 469. C. Theaet. p. 484. C. Xen. Mem. 1, 2. 31.) Cf. *Ast* ad Theophr. char. p. 103 sq. et de genit. = *propter Matth.* §. 368, a. vel *auf Veranlassung, mittelst* §. 377, not. 3. — — 2) *consequor, nanciscor*, sq. gen. rei 1 Tim. 6, 12. 19. (Pol. 5, 63. 3. Ael. V. H. 14, 27.) Cf. *Matth.* §. 328. — 3) *opem fero*, τινός [vid. ἀντέχομαι Hebr. 2, 16. de h. l. praes. durationis notionem includente, vid. sub ἀδικέω monita. — (ita συνεπιλαμβάνομαι [de quo vid. *Bleek* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 346.] Plut. vit. Themist. c. 12. fin.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιλανθάνομαι, f. ἐπιλήσομαι, pf. ἐπιλέλησμαι, medium [v. ἐπιλανθάνω oblivisci facio; lateo, ab ἐπί et λανθάνω] *obliviscor, ich vergesse*. Septies in N. T. a) propr., sq. inf. aor. Matth. 16, 5. Marc. 8, 14. de h. l. aor. = plusqpf. vid. ἀλείφω. — Ael. V. H. 3, 31.) — sq. orat. indir. Iac. 1, 24. de h. l. aor. vid. sub ἀγοράζω ad Luc. 14, 18. observata et *Win.* p. 254. — b) *negligendi* sens., sq. genit. rei [cf. *Matth.* §. 347. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 108. *Win.* p. 185.] Hebr. 6, 10. 13, 2. 16. (Xen. Ages. 2, 13.) — sq. acc. rei [vid. ἀναμιμνήσκω] Phil. 3, 14. (Xen. Cyr. 1, 4. 28.) — οὐκ εἰμὶ ἐπιλελησμένος *non sum traditus oblivioni, non neglectus sum = cura mei habetur* [cf. de perfecti vi sub ἀπολύω ad Act. 26, 32. observata] seq. ἐνώπιον τ. θεοῦ i. e. *in divino numinis concilio* [vid. ἐνώπιον] Luc. 12, 6. καὶ ἓν — θεοῦ i. e. καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν, εἰ πωλεῖται, οὐκ — θεοῦ. (ἐπιλελησμένη, neglecta, vergessen οἱ ο' Ies. 23, 16. et λησόμενος obliviscendus Soph. Elect. v. 1238.)

Ἐπιλέγω, f. ξω, (ἐπί, λέγω, dico; verba verbis adiicio Xen. Cyr. 1, 3. 7.) 1) *cognomino* Ioh. 5, 2. Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Ioh. p. 2. et de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, Meyer.* — *voco, dico*, ich nenne Ioh. 5, 2. de h. l. lect. v. *Lücke* II. p. 10. *Griesb.* ed. *Schulz*. — 2) *eligo* [Isocr. Panegyr. c. 25.] med. ἐπιλέγομαι, *eligo mihi et socium mihi assumo*, τινά Act. 15, 40. — pro בָּחַר Exod. 17, 9. (Diod. Sic. 3, 73. 14, 12.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιλείπω, f. ψω, (ἐπί, λείπω) *deficio, destituo* [universe Aelian. V. H. 8, 11. Xen. Anab. 1, 5. 6.] Semel in N. T. sq. acc. pers. Hebr. 11, 32. (Dion. Halic. de comp. verb. p. 68. ed. *Schäfer*. Dem. 324, 17.) Cf. *Schäfer* l. l. et de accus. pers. *Matth.* §. 412, 7.

Ἐπιλησμονή, ῆς, ἡ, (ἐπιλανθάνομαι, q. v.) *oblivio*. Semel in N. T. Iac. 1, 25. q. l. genit. pro adiect. ἐπιλησμών, sed fortius. Cf. de hoc gen. usu sub ἀγάπη monita. — (Sir. 11, 27. ἐπιλησμών Xen. Mem. 4, 8. 8.)

Ἐπίλοιπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *adhuc reliquus, noch übrig* (ἐπί, et λοιπός). Extat tantum 1 Petr. 4, 2. — pro יָתַר, נִשְׁאַר, שְׁאֵרִית, שָׂרִיד, נוֹתָר, Levit. 27, 18. Mich. 5, 3. Deut. 19, 20. Ier. 25, 20. 44, 24. (Pol. 15, 10. 3. Hdian. 5, 4. 15. Dem. 1250, 12.)

Ἐπίλυσις, εως, ἡ, (ἐπιλύω q. v.) *solutio, Auflösung*, metaph. *interpretatio*. Legitur tantum 2 Petr. 1, 20. Vide de h. l. sub γίνομαι sub II. 1. p. 85 observata. (Heliodor. 1, 18. 4, 9.)

Ἐπιλύω, f. ύσω, (ἐπί, λύω) *solvo, auflösen*, [pp. Xen. Ven. 4, 8. 9, 18.] Bis in N. T. metaph. vel pro: *dirimo* Act. 19, 39. — vel = *interpretor* Marc. 4, 34. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα. — pro פָּתַר Gen. 41, 12. (Athen. 10. p. 449. F. Ios. Ant. 8, 6. 5.)

Ἐπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, μαρτυρέω) i. q. μαρτυρέω, sed fortius: *testis sum, testor, bezeugen*, ut ἐπιμαρτύρομαι, *affirmo*, seq. acc. c. inf., ita semel tantum extat 1 Petr. 5, 12. — pro הֵעִיד 1 Regg. 2, 42. (Ios. Ant. 7, 14. 4.)

Ἐπιμέλεια, ας, ἡ, *cura, Sorge, Pflege*, (ἐπιμελής). Legitur tantum Act. 27, 3. (1 Macc. 16, 14. Xen. Cyr. 1, 6. 16.)

Ἐπιμέλομαι, vel ἐπιμελέομαι, οῦμαι, dep. pass. c. fut. med. ἐπιμελήσομαι et a. 1. ἐπεμελήθην (ἐπιμελής) *curam alicuius rei gero*. Ter in N. T. sq. genit. [vid. ἀμελέω.] — Luc. 10, 34. 35. 1 Tim. 3, 5. pro שִׂים עֵינַיִם Gen. 44, 21. (Pol. 5, 47. 7. Xen. Mem. 1, 1. 19.)

Ἐπιμελῶς, adv. *diligenter, studiose*. Extat tantum Luc. 15, 8. (3 Esr. 6, 29. Hdian. 8, 6. 12. Xen. Mem. 2, 4. 2.)

Ἐπιμένω, f. νῶ, (ἐπί, μένω maneo) *insuper maneo, permaneo, annoch bleiben* a) proprie i. e. de loco: *diutius commoror*, sq. acc. temp., cum quaeritur: quamdiu [vid. βραχύς] Act. 10, 48. 21, 4. 10. 28, 12. 14. 1 Cor. 16, 7. — addito αὐτοῦ, *ibi* Act. 21, 4. 15, 34. — sq. ἐν c. dat. loci 1 Cor. 16, 8. Phil. 1, 24. (Hdian. 4, 5. 1. Xen. Cyr. 5, 3. 52.) — sq. ἐπί τινι = *in medio alicuius = apud aliquem* Act. 28, 14. (Xen. Cyr. 1. l.) — sq. πρός τινα 1 Cor. 16, 7. Gal. 1, 18. — b) trop. sq. dat. rei: *persevero, constans sum in* [Act. 13, 43. vid. de h. l. lect. προσμένειν praeferenda *Griesb., Schott, Meyer, de Wette, Knapp.*] Rom. 6, 1. ἐπιμένωμεν i. e. *sollen wir verbleiben?* [vid. ἀγοράζω]. De lect. ἐπιμενοῦμεν vid. *Fritzsche, Schott, Meyer*, coll. *Griesb., Knapp.* Rom. 6, 1. 11, 22. 23. Col. 1, 23. 1 Tim. 4, 16. (Ios. Ant. 8, 7. 5. Ael. V. H. 10, 15. Xen. Oec. 14, 7.) — iunct. c. nominat. partic. verti potest: *porro* [vid. ἀνάπαυσιν ἔχω sub ἀνάπαυσις] Ioh. 8, 7. Act. 12, 16. (Philo de agr. cult. p. 197. D.) — Saepius non extat in N. T.

Ἐπινεύω, f. εύσω, (ἐπί, νεύω nuo) *adnuo* [pp. Lucian. Dial. Deor. 20, 3.] metaph. [capitis nutu] *polliceor, promitto, zusagen*. Semel in N. T. Act. 18, 20. (2 Macc. 4, 10. 11, 15. Philostr. vit. Soph. 2, 5. Dem. 232, 18.) Cf. de hoc voc. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 67 fin.

Ἐπίνοια, ας, ἡ, (ἐπινοέω mente agito) *cogitatio, consilium*. Legitur tantum Act. 8, 22. (Sap. 15, 4. Pol. 1, 48. 3. Thuc. 3, 46.)

Ἐπιορκέω, ῶ, f. ήσω, pro ἐπιορκήσομαι [cf. *Buttm.* §. 100. gr. max. §. 113. *Win.* p. 81. ab ἐπίορκος, q. v.] *peiero, iusiurandum violo*. Semel in N. T. Matth. 5, 33. οὐκ ἐπιορκήσεις, *non, credo, peierabis*. Cf. supra ad ἀγαπήσεις sub ἀγαπάω notata. (Sap. 4, 28. 3 Esr. 1, 48. Hdian. 3, 6. 16. Xen. An. 2, 6. 22.)

Ἐπίορκος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ἐπί, ὅρκος iuramentum) *periurus, qui fidem datam fallit*. Extat tantum 1 Tim. 1, 10. (Hdian. 8, 3. 10. Xen. Ag. 1, 12.)

Ἐπιοῦσα, ης, ἡ, (particip. verbi ἔπειμι advenio, succedo) *postera, sequens* sc. *dies vel nox*. Quinquies, nunc absolute et absque nomine diei τῇ ἐπιούσῃ *die postero* [de hoc dat. temporis vid. sub ἑξῆς observata] Act. 16, 12. 20, 15. 21, 18. (Hdian. 2, 14. 5. Polyb. 2, 25. 11.) — nunc addito diei vel noctis nomine Act. 7, 26. 23, 11. (Dionys. Hal. Ant. 6, 36. Aeschin. c. Ctes. p. 515. Xen. An. 1, 7. 12.) Cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 464. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 175.

Ἐπιούσιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, vox Graecis, quorum scripta nunc quidem supersunt, incognita, et, ut iam visum est interpretibus praestantissimis, *Grotio, Scaligero, Wetstenio, Winero, Fritzschio, Käuffero, Bretschneidero*, aliis, derivanda a femin. partic. ἐπιοῦσα verbi ἔπειμι, advenio, succedo, sequor: *pertinens ad τὴν ἐπιοῦσαν* i. e. *ad diem sequentem* = ὁ ἄρτος ὁ ἐπιούσιος, *Brod für morgen, victus usibus sequentis diei inserviens* Matth. 6, 11. Luc. 11, 3. Cf. *Vater* N. T. p. 813 sub ἐπιούσιος. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 266 sqq. et de formatione ἐπιούσιος praeter *Fritzschium* l. l. *Win.* p. 90. *Lobeck* ad Phryn. p. 4 sq. Alii ab ἐπί et οὐσία substantia explicant: *sufficiens, necessarius*, alii: *semper paratus* ab ἐπεῖναι. Cf. etiam *de Wette* Ev. Matth. p. 71. et *Meyer* Ev. Matth. p. 70.

Ἐπιπίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 2. ἐπέπεσον perf. ἐπιπέπτωκα (ἐπί, πίπτω) *irruo, ruo in* a) propr., sq. dat. pers. i. e. vel: *ich lege mich auf u. über Jem. hin* Act. 20, 10. vel: *ich dränge mich zu Jem. hin* Marc. 3, 10. — sq. ἐπί c. acc. loci vel rei, ut ἐπὶ τὸν τραχηλόν τινος = *ruo in amplexus alicuius* Luc. 15, 20. Act. 20, 37. i. τὸ στῆθός τινος Ioh. 13, 25. vid. ἐπί. — pro נָפַל sq. עַל Gen. 46, 29. — (τινί Hdian. 3, 3. 13.) —— b) metaph., de malis invadentibus aliquem, sq. ἐπί c. accus. pers. *über Jemanden kommen, Jemanden überfallen, befallen* Luc. 1, 12. Act. 10, 10. 13, 11. 19, 17. Rom. 15, 3. (sq. accus. simpl. Hdian. 1, 4. 15.) — de bonis superne contingentibus alicui. Ita de spir. div. coelitus concesso, sq. ἐπί c. dat. pers. Act. 8, 16. — sq. ἐπί c. accus. pers. Act. 10, 44. 11, 15. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιπλήσσω, ττω, f. ξω, (ἐπί, πλήσσω quatio; incutio, infligo, drauf los schlagen Hom. Iliad. 10, 500.) *increpo, obiurgo*. Semel in N. T. sq. dat. pers. 1 Tim. 5, 1. (Hom. Iliad. 12, 211. Ios. Ant. 1, 16. 2. Dem. 1412, 1. abs. Xen. Oec. 13, 12.)

Ἐπιποθέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, πόθος desiderium; insuper desidero Hdot. 5, 93.) 1) i. q. πόθον ἔχω ἐπί τι, *desiderium fero versum in aliquid, desidero*, seq. infin. aor. obiecti nota [vid. αἰτέω et ἀδύνατος] Rom. 1, 11. 2 Cor. 5, 2. 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 4. — sq. acc. *rei* 1 Petr. 2, 2. (τινός Lucian. Dial. Deorr. 4, 3. — sq. acc. *pers.* Phil. 2, 26. (Diod. Sic. 17, 101.) addito πρὸς φθόνον i. e. *ad invidiam usque, invidiose*, sens. *summopere, vehementissime* Iac. 4, 5. Cf. *Win.* p. 401. *Theile* ep. Iac. p. 215 sqq. — pro תָּאַב sq. לְ Ps. 119, 174. עָרַג sq. עַל Ps. 42, 1. — 2) ex adiunct. *amorem gero versum in aliquem, amo aliquem*, τινά 2 Cor. 9, 14. Phil. 1, 8. Cf. de huius voc. potestate *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 20 sq. *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 23. 207. Saepius non extat in N. T.

Ἐπιπόθησις, εως, ἡ, (ἐπιποθέω) *desiderium*. Bis in N. T. 2 Cor. 7, 7. 11. (Aquila Ezech. 23, 11.)

Ἐπιπόθητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπιποθέω) *desideratus*. Extat tantum Phil. 4, 1. ubi iungitur cum ἀγαπητός.

Ἐπιποθία, ας, ἡ, *desiderium*. Semel in N. T., sq. genit. Rom. 15, 23.

Ἐπιπορεύομαι, f. εύσομαι, (ἐπί et πορεύομαι eo; proficiscor, iter facio Dion. Hal. Ant. 10, 34.) *venio ad aliquem*, sq. πρός τινα, ita in uno loco Luc. 8, 4. συνιόντος — αὐτῶν „*cum autem convenirent multi homines, etiam eorum, qui in singulis oppidis habitantes inde ad eum accederent*" Bornem. schol. p. 48. Vid. tamen *Beza* ad h. l. et *de Wette* Ev. Luc. p. 51. — pro עָבַר Ezech. 39, 14.

Ἐπιῤῥάπτω, f. ψω, (ἐπί, ῥάπτω suo) *adsuo, insuo.* Semel in N. T., ἐπί τινι Marc. 2, 21. — pro תָּפַר Iob. 6, 15.

Ἐπιῤῥίπτω, f. ψω, a. 1. ἐπέῤῥιψα (ἐπί, ῥίπτω iacio) *inicio*, i. e. *impono aliquid in aliquem* vel *in aliquid*, τὶ ἐπί τι Luc. 19, 35. — pro הִשְׁלִיךְ Num. 35, 20. 22. הִפִּיל Ios. 23, 4. (Hdian. 5, 6. 19. Xen. An. 5, 2. 28.) — τὴν μέριμναν αὐτοῦ ἐπί τινα = *devolvere curam suam in aliquem* 1 Petr. 5, 7. — pro הַשְׁלֵךְ Ps. 55, 23. גֹּל Ps. 37, 5.

Ἐπίσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί, σῆμα signum; signatus Xen. Cyr. 4, 5. 40.) *insignis*, sensu bono Rom. 16, 7. (Ios. d. b. iud. 6, 3.) — sensu malo Matth. 27, 16. (Pol. 18, 38. 1. Ios. Arch. 5, 7. 1. Cicero Rabir. c. 9. „insignis omnibus notis turpitudinis.")

Ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, (ἐπισιτίζω, tibaria praebeo; frumentatio Xen. Anab. 1, 5. 9.) *cibaria, alimenta.* Semel in N. T. Luc. 9, 12. — pro צֵידָה Gen. 42, 25. (Hdian. 6, 7. 3. Xen. An. 7, 1. 9.)

Ἐπισκέπτομαι, dep. med. [*praesens*, quod habetur Hebr. 2, 6. Iac. 1, 27. rarum esse apud Atticos, docent *Buttm.* gr. max. Vol. 2. p. 434. *Win.* p. 84. *Bornem.* schol. p. 45.] f. ἐπισκέψομαι a. 1. ἐπεσκεψάμην (ἐπί, σκέπτομαι speculor; oculis rei conditionem indago, nachsehen Xen. Mem. 4, 2. 25.) 1) *circumspicio*, ut nos: *sich nach einem tüchtigen Manne umsehen* vel etiam: *ersehen* i. e. *circumspiciendo eligo*, τινά Act. 6, 3. (ita iunct. c. ἐκλέγεσθαι Diod. Sic. 12, 11.) — 2) *inviso aliquem, sich nach Jemandem umsehen*, i. e. *adeo aliquem, ut videam, quomodo se habeat* a) propr. sq. τινά Act. 7, 23. 15, 36. de h. l. coniunct. in adhortatione vid. sub ἄγω no. 3. monita et de attract. sub ἀποδείκνυμι notata. (Xen. Cyr. 5, 4. 10.) ita פָּקַד Iudd. 15, 1. — de personis aegrotantem invisentibus Matth. 25, 36. 43. vel curam alicuius gerentibus Iac. 1, 27. (Hdian. 4, 2. 7. Lucian. Philopseud. §. 6. Xen. Mem. 3, 11. 10.) — b) trop. de Deo invisente quasi aliquem et quae sit sors eius inquirente, pro: *prospicio alicui, curam alicuius habeo, favore et beneficio orno*, sq. acc. pers. Luc. 7, 16. Hebr. 2, 6. Ita pro פָּקַד Exod. 4, 31. Ps. 8, 5. — 3) *adspicio*, ita ex hebr. dicendi ratione supra sub voc. ἐπεῖδον notata praemittitur formulis, quibus Deus beneficiis aliquem ornaturus dicitur Luc. 1, 68. seq. infin. finali v. 78. Act. 15, 14. — ita pro פָּקַד sq. לְ c. infinit. Ruth. 1, 6. Cf. supra sub ἐπεῖδον observata. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐπισκευάζω, f. άσω, (ἐπί, σκευάζω instruo aliquem vel aliquid, ut ὑποζύγια i. e. onero Xen. H. G. 7, 2. 18.) med. ἐπισκευάζομαι *me ipsum instruo, me paro* vel *praeparo rei*, de iis, qui vasibus collectis parati sunt ad iter faciendum; semel in N. T. Act. 21, 15. Cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Meyer*, *de Wette.*

Ἐπισκηνόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπί, σκηνόω tentorium figo) *tentorium figo super aliquo*, trop. seq. ἐπί τινα, ita semel pro: *superne deferor in aliquem et maneo in eo.* Ita de efficacia Iesu coelitus alicui concessa et in eo operante 2 Cor. 12, 9. (tabernaculum intro Pol. 4, 18. 8. 4, 72. 1.)

Ἐπισκιάζω, f. άσω, (ἐπί, σκιά) *obumbro, umbram obduco, überschatten* a) propr., τινά Matth. 17, 5. Luc. 9, 34. — τινί *Jemandem Schatten machen, umbram in alicuius usum obduco, obumbro aliquem* [vid. de dat. commodi ἄγω et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 351.] Marc. 9, 7. — ἡ σκιά τινος ἐπισκιάζει τινί *der Schatten Jemandes fällt auf Jemanden* Act. 5, 15. — b) de Spiritu div. efficacem se praebente in aliquo metaphora desumta a nube, symbolo numinis praesentis [cf. Exod. 40, 34. 1 Regg. 8, 10.] Luc. 1, 35. Cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 13. *Meyer* Ev. Luc. p. 246. Saepius non extat in N. T.

Ἐπισκοπέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, σκοπέω; pp. adspicio Xen. Ven. 12, 2.) *diligenter circumspicio, provideo rei.* Bis in N. T. 1 Petr. 5, 2. sq. μή Hebr. 12, 15. (Xen. Mem. 2, 1. 22.)

Ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, 1) *invisio* [pp. i. e. der Besuch, das Besuchen Lucian. Dial. Deorr. 20, 6.] de Deo invisente quasi aliquem atque inquirente, qua sorte fruatur, in quibus est: *provida cura* Luc. 19, 44. οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν ἐπισκοπῆς σου i. e. τὸν καιρόν, ἐν ᾧ ἐπεσκέψατό σε ὁ θεός i. e. *tempus, quo providam tui curam tibi demonstravit* vel: *quo benignum se tibi exhibuit Deus.* 1 Petr. 2, 12. quo l. [coll. Sir. 18, 20. 23.] alii verba ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς explicant: *tempore vindictae.* — pro פְּקֻדָּה Iob. 10, 12. — 2) *munus, provincia* Act. 1, 20. τὴν ἐ. αὐτοῦ [scil. Iudae apostoli] — ἕτερος — de munere episcopi christiani 1 Tim. 3, 1. Saepius non habetur in N. T.

Ἐπίσκοπος, ου, ὁ, (ἐπισκοπέω) *inspector, Aufseher* [universe Hom. Iliad. 12, 255. Plut. vit. Solon. c. 19. Ioseph. Ant. 10, 4. 1. 1 Macc. 1, 52. de Iove Herodian. 7, 10. 6.] i. e. *curator, qui prospicit aliorum saluti* a) universe 1 Petr. 2, 25. ἐπεστράφητε ἐπὶ τὸν — ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν (Dem. 421, 27. ubi Minerva, invisens quasi ad urbem suam i. e. Athenas, in statum eius et fortunas inquirens atque gubernans eam ac tuens dicitur ἐπίσκοπος.) — b) ex antiquitate christiana: *antistes seu praeses coetus alicuius christiani* Act. 20, 28. Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 7. Ab his episcopis, antiquitus, ut videtur, non diversis a πρεσβυτέροις, uti requirebatur docendi facultas, ita eorundem erat curare, quaecunque pertinerent ad coetus sui commoda.

Ἐπισπάω, ῶ, f. άσω, (ἐπί, σπάω traho) *attraho*, [ut τὴν θύραν Xen. H. G. 6, 4. 36.] Semel in N. T. 1 Cor. 7, 18. μὴ ἐπισπάσθω sc. τὴν ἀκροβυστίαν i. e. *praeputium suum ne attrahat.* De quo Iudaeorum more a Maccabaeorum inde tempore male recepto cf. 1 Macc. 1, 15. Ios. Ant. 12, 5. 1. et *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Beschneidung.*

Ἐπίσταμαι, depon. [peritus sum rei, ich verstehe mich auf etwas Lucian. Dial. Mort. 10, 1. Xen. Mem. 1, 1. 9. Cf. de huius voc. etymo *Passow* sub ἐφίστημι] 1) *novi, compertum habeo, wissen, kennen*, sq. ὡς loco acc. c. infin. [vid. ὡς] Act. 10, 28. (Xen. Cyr. 2, 3. 22.) — sq. ὅτι, loco acc. c. inf. [vid. ὅτι] Act. 15, 7. 19, 25. 22, 19. (Xen. An. 1, 4. 8.) — sq. acc. c. partic. [vid. ἀκούω p. 15 extr.] Act. 24, 10. (Lucian. Dial. Mort. 9, 2. Xen. An. 6, 6 [4]. 17.) — sq. acc. rei vel pers. Act. 18, 25. 19, 15. Iac. 4, 14. Iud. v. 10. (Lucian. D. D. 25, 3. Xen. An. 1, 3. 12.) — sq. πῶς, ποῦ c. indicat. [vid. ἀκούω pag. 16.] orat. indir. Act. 20, 18. Hebr. 11, 8. — sq. περί τινος Act. 26, 26. — 2) *intelligo, verstehen*, sq. acc. rei Marc. 14, 68. 1 Tim. 6, 4. (Xen. Symp. 3, 6.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπίστασις, εως, ἡ, (ἐφίσταμαι — τὸ insistere, ut τῆς βασάνου Diod. Sic. T. 4. p. 63 ed. Bip. τῆς κακίας 2 Macc. 6, 3.) *inspectio, curatio, attentio*, ita in codd. 2 Cor. 11, 28. Vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Scholt.* (Diod. Sic. 18, 67. Xen. Mem. 1, 5. 2.)

Ἐπιστάτης, ου, ὁ, (ab ἐφίστημι praeficio; praefectus quicunque, hinc de rege Xen. Cyr. 8, 1. 8. de paedotriba Xen. Mem. 3, 5. 18.) *praeceptor, magister.* Septies in N. T. Luc. 5, 5. 8, 24. de h. l. diplasiasmo vid. αἴρω no. 4.] v. 45. 9, 33. 49. 17, 13. (Diod. Sic. 3, 69.) Verbum ἐφίστημι apud serioris aetatis scriptores etiam *intelligendi*, [Proculus v. Marin. 23.] *docendi* significationem habere, neque immodestam hanc translationem videri, docuit *Lob.* ad Phryn. p. 282. coll. *Passow* sub ἐφίστημι.

Ἐπιστέλλω, f. ελῶ, (ab ἐπί et στέλλω mitto; mitto ad aliquem) 1) *litteris datis praecipio* Act. 15, 20. ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι i. e. *ut abstineant.* Vid. de hoc infinit. ante se habente τοῦ sub αἰτέω p. 12. monita. — Act. 21, 25. (Hdian. 1, 9. 21. Xen. H. G. 1, 5. 2.) — 2) *epistolam scribo*, sq. dat. pers. Hebr. 13, 22. (Ael. V. H. 10, 20.) Esse hanc significationem serioris aevi, docet *Passow* sub hoc voc. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιστήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπίσταμαι q. v.) *intelligens, peritus.* Extat tantum Iac. 3, 13. — pro נָבוֹן Deut. 1, 13. (Sir. 40, 31. Xen. Cyr. 3, 3. 9. Thuc. 1, 143.)

Ἐπιστηρίζω, f. ίσω, (ἐπί, στηρίζω stabilio, propr. insuper stabilio; med. innitor rei; οἱ ὁ 2 Sam. 1, 6.) *stabilio, confirmo*, i. q. στηρίζω, sed fortius, τινά = τὴν πίστιν τινός. Ita quater in N. T. Act. 14, 22. 15, 32. 41. 18, 23.

Ἐπιστολή, ῆς, ἡ, (ἐπιστέλλω mando; mandatum

Xen. Cyr. 3, 5. 4.) *epistola* Act. 9, 2. 15, 30. 22, 5. 23, 25. 33. Rom. 16, 22. 1 Cor. 5, 9. 16, 3. δι' ἐπιστολῶν *mittels Briefe.* Cf. *Win.* p. 163. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 222. — 2 Cor. 3, 1. 10, 10. 2 Thess. 2, 2. 3, 14. 17. 2 Petr. 3, 16. — pro אִגְּרָא Esr. 4, 8. 11. אִגֶּרֶת Neh. 2, 7. (Diod. Sic. 1, 95. Plut. Demetr. c. 18. Xen. An. 1, 6. 3.) — metaph. 2 Cor. 3, 2. *ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν* sc. *ἡ συστατική, ὑμεῖς ἐστε vos estis litterae nostrae* scil. *commendatitiae* i. e. *vobis ad religionem Iesu adductis et ego et Iesus apud omnes commendamur, quatenus quippe exemplo vestro intelligitur, quanta sit vis religionis Iesum auctorem, me praeconem habentis.* v. 3. *ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ* pro: *ὅτι ἐστὲ χριστοῦ.* Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 1. p. 19 sqq. Saepius non habetur in N. T.

Ἐπιστομίζω, f. *ίσω*, (*ἐπί, στόμα*, os) *os obturo* [pp. i. e. epistomio vel frenis coerceo Philostr. Icon. 2, 18.] metaph. *compesco, coerceo, ad silentium redigo.* Semel in N. T. Tit. 1, 11. *οὓς* [sc. *ἀνυποτάκτους, ματαιολόγους, φρεναπάτας*] *δεῖ ἐπιστομίζειν* (Plut. praecept. reip. ger. c. 14. Plat. Gorg. p. 329. D. Dem. 85, 4.)

Ἐπιστρέφω, f. *ψω*, a. 2. p. *ἐπεστράφην* [cf. *Buttm.* §. 87, 2. 3. §. 89, not. 5. gram. max. §. 96, 4. 3. §. 100, 4. et not. 9. *Matth.* §. 193, 2. *Rost* §. 78. — *ἐπί, στρέφω* verto.] I) Activum. 1) transitive: [converto, ich wende hin Hom. Iliad. 8, 370. *νόημα* Theognid. v. 93.] *reduco, wieder hinwenden* a) sq. acc. et *ἐπί* c. acc. Luc. 1, 16. 17. — minus plene Iac. 5, 19. 20. in quibus l. ex antecedd. cogitatione addas: *ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν.* (sq. *πρός τινα* Sir. 48, 10.) — 2) intransit. [vid. *ἄγω* no. 3.] a) *convertor, ich wende mich, ἐπί τινα* vel *πρός τινα* ad aliquem, ut *ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα* vel *ἐπὶ* item *πρὸς τὸν θεόν* = *ad veri Dei cultum* Act. 26, 20. quo l. si a dat. *τοῖς ἔθνεσιν* fit transitus ad accus. *πράσσοντας* vid. sub *ἀνέχω* hac de re observata. — praeced. *ἀπό τινος* Act. 14, 15. 15, 19. 26, 18. quo l. si ante *τῆς ἐξουσίας* non iteratur *ἀπό* vid. sub *ἀδελφός* ad Act. 16, 2. monita. — *ἀπό τινος πρὸς τὸν θεόν* 1 Thess. 1, 9. — Act. 26, 18. *τοῦ ἐπιστρέψαι — θεὸν* i. e. *hoc consilio, ut* [vid. *αἰτέω* p. 12.] *se convertant* vel *ut transeant.* — *ἐπὶ τὸν κύριον* = *animum domino applico, nomen do domino* i. e. *religionem domini profiteor* Act. 9, 35. de h. l. aor. = plusqpf. vid. sub *ἀλείφω* notata. — 11, 21. 2 Cor. 3, 16. 1 Petr. 2, 25. — *εἴς τι* Act. 26, 18. — *πρός τι* Act. 9, 40. — — b) *retro me verto.* Act. 16, 18. Apoc. 1, 12 bis. de quo l. vid. sub *βλέπω* observata. (Aesop. f. 37. *ἐπεστράφη πρὸς τὴν φωνήν.*) — c) *redeo*, propr. i. e. de loco, addito *ὀπίσω* Matth. 24, 18. Luc. 17, 31. (Ael. V. H. 1, 6.) — sq. *εἰς* c. accus. loci Matth. 12, 44. Marc. 13, 16. — sq. *ἐπί* c. acc. rei 2 Petr. 2, 22. Cf. de h. l. verbis: *κύων* [= *siehe da, ein Hund*] *ἐπιστρέψας* i. e. *ὃς ἐπέστρεψε Win.* p. 321. coll. p. 529. — absque loci, e contextu cognoscendi, mentione Luc. [2, 20. de h. l. *ὑπέστρεψαν* praestantiori vid. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, Knapp, Meyer, de Wette.*] 17, 4. Act. 15, 36. — de anima in corpus redeunte Luc. 8, 55. (Pol. 1, 47. 8. Xen. H. G. 4, 5. 16.) — — metaph. vel pro: *denuo sequor aliquid*, sq. *ἐπί τι* Gal. 4, 9. — 2 Petr. 2, 21. *ἐκ τῆς — ἐντολῆς* sc. *ἐπὶ τὴν φθοράν* coll. v. 19. — vel pro: *resipisco, ad meliorem mentem redeo, ich gehe in mich* αα) absol. Matth. 13, 15. Marc. 4, 12. Luc. 22, 32. Act. 28, 27. — addito *μετανοεῖν* Act. 3, 19. De quo verbositatis genere vid. sub *ἀγαλλιάω* observata.

II) Medium et aor. 2. passiv. significatione reflexiva [vid. *ἁγνίζω*] 1) *convertor* i. e. *retro me verto*, Matth. 9, 22. Marc. 8, 33. Ioh. 21, 20. (Xen. Cyr. 6, 4. 10.) — *ἐν τῷ ὄχλῳ in medio populo* Marc. 5, 30. — — 2) *redeo, zurückgehen* a) trop. de salute ore egressa et ad auctorem reversa, sq. *πρός* c. accus. Matth. 10, 13. *ἡ εἰρήνη ὑμῶν — ἐπιστραφήτω* = *pax vestra, salus vestra volo redeat* i. e. *volo sine effectu pronuntiata sit* cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 368. — b) metaph. = *resipisco, ad meliorem mentem redeo, in sich gehen* Ioh. 12, 40. (Dem. 138, 24.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιστροφή, ῆς, ἡ, (*ἐπιστρέφω*) *conversio* [pp. Pol. 5, 57. 2 et 8.] metaph. de hominibus ad Christianorum sacra ideoque ad mentem et cognitionem meliorem sese convertentibus = *transitus ad doctrinam divinam.* Semel in N. T. Act. 15, 3. (de mentis attentione et cura legitur apud Dem. 158, 24. Xen. H. G. 5, 2. 9.)

Ἐπισυνάγω, f. *άξω*, a. 1. *ῆξα* [vid. *ἐπάγω*], a. 2. *ἤγαγον*, pf. p. *ἦγμαι* a. 1. p. *ἤχθην* (*ἐπί, συνάγω* congrego; insuper colligo) *congrego, colligo*, sq. acc. Matth. 24, 31. Marc. 13, 27. Luc. 12, 1. addito *πρός τι* Marc. 1, 33. item *ὑπό τι* Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. quo l. ex infin. praeced. supple: *ἐπισυνάγει.* Cf. *Bornem.* schol. p. 85. — pro קָהַל 2 Chron. 20, 26. אָסַף Ies. 52, 12. (1 Macc. 5, 53. 2 Macc. 2, 14. 18. Pol. 1, 95. 7.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπισυναγωγή, ῆς, ἡ, (*ἐπισυνάγω*) 1) *congregatio, τὸ convenire ad aliquem*, sq. *ἐπί τινα* 2 Thess. 2, 1. — 2) *conventus* = *coetus* Hebr. 10, 25. Saepius non legitur in N. T. 2 Macc. 2, 7.)

Ἐπισυντρέχω, (*ἐπί, συντρέχω* concurro) *insuper concurro.* Semel in N. T. Marc. 9, 25. *ἐπισυντρέχει ὄχλος, plebs*, praeter eam, qua circumdatus erat, *concurrit.* Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 375 sq. *Meyer* Ev. Marc. p. 205. *de Wette* p. 164. —

Ἐπισύστασις, εως, ἡ, (*ἐπισυνίσταμαι* concurro) *concursus*, legitur bis, ut sit vel: a) *das Zusammenlaufen, ποιεῖν ἐπισ. concursum populi excitare* Act. 24, 12. — pro הַצּוֹת Num. 26, 9. (Ioseph. c. Apion. 1, 20. Sextus Empiric. Ethic. 127.) — vel *der Anlauf, hominum impetus* 2 Cor. 11, 28. *ἡ ἐπισύστασίς μου* i. e. *ad me.* De genit. obiective posito cf. sub *ἀγάπη* observata et de h. l. lect. ad voc. *ἐπίστασις* monita.

Ἐπισφαλής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (*ἐπί, σφάλλω* supplanto, labefacto) *ad cadendum pronus*, metaph. *parum tutus, periculosus.* Semel in N. T. Act. 27, 9. (Diod. Sic. 13, 77. Pol. 1, 11. 10. Dem. 22, 14.)

Ἐπισχύω, f. *ύσω*, (*ἐπί, ἰσχύω* valeo) *vim addo* [i. e. robur addo Xen. Oec. 11, 13.] cum participio alius verbi adverbiascit. Semel ita Luc. 23, 5. *ἐπίσχυον λέγοντες* i. e. vel: *ἐπίσχυον τὴν κατηγορίαν sie verstärkten ihre Anklage* [coll. v. 2.] *λέγοντες dum dicerent*, vel intransit. *acrius instabant* aut *urgebant.*

Ἐπισωρεύω, f. *σω*, (*ἐπί*, et *σωρεύω* accumulo, coacervo, q. v.) *accumulo* pro: *abunde paro alicui.* Semel in N. T. 2 Tim. 4, 3. *ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους.* (Artemid. 3, 66.)

Ἐπιταγή, ῆς, ἡ, (*ἐπιτάσσω* dispono, praecipio) *praeceptum, mandatum.* Septies in N. T. Rom. 16 [14], 26. 1 Cor. 7, 6. 25. 2 Cor. 8, 8. 1 Tim. 1, 1. Tit. 1, 3. 2, 15. *μετὰ πάσης ἐπιταγῆς* i. e. *ita, ut omni, quo fieri potest, modo iniungas.* (Pol. 13, 4. 3. 21, 4. 1.)

Ἐπιτάσσω, ττω, f. ξω, (*ἐπί, τάσσω*; colloco post priorem aciem s. a tergo, Xen. An. 6, 3. 9.) *praecipio, impero, τινί* Marc. 1, 27. Luc. 4, 36. 8, 25. (Xen. Cyr. 4, 2. 33.) — *τινί τι* Philem. v. 8. (Xen. Oec. 7, 23.) — *τινί* c. infin. obiecti nota [vid. *αἰτέω*] nunc *aor.* Marc. 6, 39. Luc. 8, 31. (Xen. Cyr. 7, 3. 13.) — nunc praes. Act. 23, 2. (Xen. An. 2, 3. 6.) Cf. de utriusque inf. *ἀδύνατος.* — sq. inf. aor. Marc. 6, 27. (Xen. Ages. 2, 13.) — sq. orat. direct. Marc. 9, 25. — absol. Luc. 14, 22. — pro צִוָּה Gen. 49, 33. — Saepius non habetur in N. T.

Ἐπιτελέω, ῶ, f. *έσω*, (*ἐπί, τελέω*) 1) *ad finem perduco, perficio*, ubi nos: *vollenden, ausführen, vollbringen*, ut *τὸ ἔργον* Phil. 1, 6. *τοῦτο* scil. *τὸ ἔργον* Rom. 15, 28. Cf. de h. l. infin. aor. [resolvendo per: *si* c. verbo finito, vid. *ἀγανακτέω*] iuncto c. futuro, quatenus respondeat futuro exacto *Win.* p. 326. *Herm.* ad Vig. p. 744. *Matth.* ad Eur. Hippol. v. 804. — *τὴν χάριν ταύτην* 2 Cor. 8, 6. *τὸ ποιῆσαι* v. 11. *τὸ ἐπιτελέσαι* subst. = *perfectio* [vid. *τὸ βλέπειν* sub *βλέπω* p. 74.] 2 Cor. 8, 11. (Diod. Sic. 12, 82. Xen. Mem. 4, 6. 12.) *ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ* 2 Cor. 7, 1. *ἐπιτελοῦντες — θεοῦ* i. e. *id agentes, ut perficiamus sanctimoniam* nostram *coniunctam cum reverentia Dei, bemüht unser mit Gottesfurcht begonnenes Werk der Heiligung zu vollenden.* Cf. de hoc praesentis usu sub *αἴρω* p. 11. observata. — *ἰάσεις* Luc. 13, 32. *λατρείας* Hebr. 9, 6. *τὴν σκηνήν* 8, 5. (*τοὺς τείχους* Xen. H. G. 1, 1. 17. — Xen. An. 4, 3. 13. Diod. Sic. 16, 91. Ael. V. H. 2, 61.) — med. *ἐπιτελοῦμαι* [ich beendige *meine* Thätigkeit =] *desino, ich höre auf* [cf. *Rost* §. 112, 5. *Win.* p. 230 sq. coll. *Matth.* §. 492, c.], addito dat. mo-

dum indicantis [vid. γλῶσσα], ut σαρκὶ i. e. *ita ut sequar σαρκὶ = res externas, imperfectas* [vid. σάρξ] Gal. 3, 3. — 2) *persolvo*, τὰ παθήματα trop. pro: *sustineo*, ita passivum 1 Petr. 5, 9. εἰδότες — ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι = εἰδότες, τὰ αὐτὰ τ. π. ὑπὸ τῆς ἐ. κ. ν. ἀδελφότητος ἐπιτελεῖσθαι [de quo dat. usu vid. ἀγνοέω.] Alii: ὑμᾶς τὰ αὐτὰ — ἐπιμελεῖσθαι *vos eadem* mala sustinere, quae sustinet ἡ ἐ. κ. ὑ. ἀδελφότης. (ita medium ἐπιτελεῖσθαι τὰ τοῦ γήρως Xen. Mem. 4, 8. 8. vel τὸν θάνατον Xen. Apol. Soc. §. 33.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιτήδειος, εία, ον, (aptus, idoneus Xen. Cyr. 1, 4. 7.) *necessarius*, τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος *ad* corpus sustentandum *necessaria* = *victus*, ita semel in N. T. Iac. 2, 16. (Diod. Sic. 1, 45. 1. Xen. Mem. 2, 1. 19.)

Ἐπιτίθημι, [de 3. p. pl. ἐπιτιθέασι Matth. 23, 24. Cf. *Matth.* §. 210, 2. *Buttm.* §. 95, b. not. 1, 1. gram. max. §. 107, not. 2. *Fischer* ad Well. Vol. 2. p. 450. *Win.* p. 87. 74. — de imperat. praes. ἐπιτίθει 1 Tim. 5, 22. Cf. *Buttm.* §. 95, b. not. 1, 5. gram. max. §. 107. not. 11. *Matth.* l. l. not. 5.] fut. ἐπιθήσω, a. 1. ἐπέθηκα, a. 2. ἐπέθην, imperat. ἐπίθες [Matth. 9, 18. vid. sub ἀναβαίνω monita. — ab ἐπί et τίθημι pono]

1) *impono, darauflegen, auflegen, aufsetzen* a) univ., τὶ ἐπί τι vel ἐπί τινα Matth. 21, 7. 23, 4. 27, 29. Marc. 4, 21. Luc. 15, 5. Act. 15, 10. 28, 3. — Apoc. 1, 17. e lect. vulg. (Xen. Ven. 9, 13.) — τὶ ἐπί τινος Luc. 8, 16. — τὶ ἐπάνω τινός Matth. 27, 34. — τί τινι Luc. 23, 26. Ioh. 19, 2. Act. 15, 28. (Ios. Ant. 9, 7. 2. Hdian. 4, 7 fin. Xen. Oec. 17, 9.) — med. *imponendum curo aliquid* [de quo medii usu vid. ἀδικέω], ut ἀναγομένοις χρείαν i. e. navem soluturis navi imponi iubeo ad commeatum necessaria Act. 28, 10. (Xen. Cyr. 8, 2. 4.) — b) in formula ἐπιτιθέναι τὴν χεῖρα, usitata in sanationibus, benedictionibus, inauguratione, ἐπί τινα Matth. 9, 18. Marc. 8, 25. 16, 18. — Ioh. 9, 15. Act. 8, 17. — τινί Matth. 19, 13. 15. Marc. 5, 23. Luc. 4, 40. 13, 13. Act. 6, 6. 8, 19. 9, 12. 17. 13, 3. 19, 6. 28, 8. 1 Tim. 5, 22. De quo antiquitatis christianae ritu repetendo a moribus Hebraeorum cf. Genes. 48, 14. *Rosenm.* altes und neues Morgenl. Vol. 1. p. 226. 2. p. 88. *Fritzsche* Ev. Matth. 1. p. 597. — — c) πληγάς, *plagas impono = plagas infligo*, absq. casu pers. Luc. 10, 30. — τινί Act. 16, 23. (ita *plagas impono* Valer. Max. 9, 10. Cicer. Sext. c. 19. de mulcta irrogata Dem. 1392, 9. Xen. Mem. 2, 2. 13. Diod. Sic. 11, 19.) — ἐπί τινα Apoc. 22, 18. — — d) medium ἐπιτίθεμαι [= ἐπιτίθεμαι τὰς χεῖρας manus meas inicio] τινί *an Jemanden* sensu hostili = *aggredior, invado, vim infero*, Act. 18, 10. (Ael. V. H. 2, 13. 3, 19. Dem. 643, 10. Xen. Mem. 2, 1. 15. de personis in bello adorientibus aliquem Hdot. 1, 26 et 102. Diod. Sic. 17, 56. Xen. Cyr. 6, 3. 13.)

2) ita impono aliquid in aliquam rem, ut accedat aliquid vel ut augeatur illa res, i. e. *addo, hinzuthun*, sq. ἐπί τι Act. 22, 18. (Hom. Iliad. 7, 364. Dem. 165, 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιτιμάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί, τιμάω, honoro; honorem exhibeo, τινά Hdot. 6, 39. accenseo, den Preis steigern Dem. 918, 20. adiudico, zuerkennen Hdot. 4, 43.) *increpo, obiurgo*, τινί = *severa oratione utor in aliquem, ein ernstes Wort zu Jemandem sprechen, Jemanden hart anreden* [Dem. 558, 27. Xen. Oec. 11, 24. Cf. *Matth.* §. 384.] Ita de personis oratione severa utentibus a) in malos genios misere hominem obsessum cruciantes Matth. 17, 18. Luc. 9, 42. additur λέγων c. orat. directa Marc. 1, 25. 9, 25. Luc. 4, 35. — sq. ἵνα finali Marc. 3, 12. de h. l. πολλά = *valde* vid. ad ἀκριβής monita. — abest dat. Luc. 4, 41. — b) in homines importunos, male turbantes aliquem Matth. 19, 13. Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. — sq. ἵνα finali Matth. 20, 31. Marc. 10, 48. Luc. 18, 39. — c) in delinquentes Luc. 17, 3. — Iud. v. 9. ἐπιτιμήσαι σοι κύριος *increpet te dominus!* sens. *coerceat te Deus!* — De eiusmodi optat. vid. sub ἀποδίδωμι observata. — pro גָּעַר Zach. 3, 2. — abest dativ. 2 Tim. 4, 2. (Xen. Mem. 3, 7. 3.) — d) in homines impia, importuna vel liberius loquentes Marc. 8, 32. addito λέγων c. orat. dir. Matth. 16, 22. Marc. 8, 33. Luc. 23, 40. additis καὶ εἶπεν Luc. 9, 55. — v. 21. 19, 39. — adiuncta intendendi notione Matth. 16, 20. Vid. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, de Wette, Meyer, Schott.* Marc. 8, 30. — e) univ. sq. ἵνα vel ἵνα μή = *ernstlich gebieten* Matth. 12, 16. — f) seq. dat. *rei*, ita de Iesu nunc in ventos et aquas tempestatem moventes Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. Luc. 8, 24. nunc in febrem Luc. 4, 39. oratione severa utente vel increpante. Ita pro גָּעַר Ps. 106, 9. 119, 121. coll. Nah. 1, 4. ubi οἱ ό habent ἀπειλέω. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 325.

Ἐπιτιμία, ας, ἡ, (= ἐπιτίμησις, die Ueberschätzung, τὸ accensere Dem. 1475, 18. Vid. ἐπιτιμάω ab init., integritas famae, status civilis, ius standi in foro Dem. 290, 10. Diod. Sic. 18, 18.) *mulcta, poena* i. q. Graecis ἐπιτίμιον. Legitur tantum 2 Cor. 2, 6. (Sapient. 3, 10. 2 Macc. 6, 13.)

Ἐπιτρέπω, f. ψω, a. 2. p. ἐπετράπην Act. 28, 16. vid. de hac aor. forma sub ἐπιστρέφω notata] p. p. ἐπιτέτραμμαι [1 Cor. 14, 34. de qua perf. forma vid. sub διαστρέφω monita] — (ab ἐπί et τρέπω verto; verto ad, zuwenden; trado Hom. Od. 2, 226. 7, 149.) *permitto, concedo, erlauben*, a) sq. dat. *pers.* sine obiecti, e contextu quippe cognoscendi, mentione Marc. 5, 13. Luc. 8, 32. — additur infinit., obiecti nota [vid. αἰτέω] nunc *aor.* pendens a praeterito praeced. [vid. βούλομαι] *aor.* Matth. 8, 21. — v. 31. de h. l. lectione vid. *Fritzche* Ev. Matth. p. 330. — *Griesb.* ed. *Schulz, Meyer, de Wette.* — Matth. 19, 8. Luc. 9, 59. de h. l. particip. ἀπελθόντι — θάψαι i. e. ἀπελθεῖν καὶ θάψαι cf. *Matth.* §. 548. — Luc. 9, 61. Act. 21, 39. (Xen. An. 1, 2. 19.) — nunc *praes.* Act. 26, 1. 28, 16. 1 Cor. 14, 34. de h. l. perfecto, quatenus ad statum durantem pertinens praesentis notionem includat, vid. ἀγαπάω p. 8. — 1 Tim. 2, 12. (Ael. V. H. 2, 5. Xen. Cyr. 8, 4. 29.) — sq. infin. *aor.* sine dat. pers. Marc. 10, 4. Act. 27, 3. quo l. si a dat. τῷ παύλῳ transitur ad accus. πορευθέντα vid. sub ἀνέχω de hac re observata. Act. 27, 3. (Xen. Anab. 7, 7. 8.) — absol. Ioh. 19, 38. Act. 21, 40. 1 Cor. 16, 7. Hebr. 6, 3. (Xen. Cyr. 5, 5. 22.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιτροπή, ῆς, ἡ, (ἐπιτρέπω) *permissio* vel *potestas alicui data, Vollmacht.* Semel in N. T. Act. 26, 12. μετ' ἐπιτροπῆς. (Thuc. 5, 31 et 41. Dem. 897, 23.)

Ἐπίτροπος, ου, ὁ, (ἐπιτρέπω) *is, cuius curae aliquid commissum est, procurator.* Ter in N. T., ubi commemoratur vel: *procurator rei domesticae, villicus* Matth. 20, 8. Luc. 8, 3. alii h. l. praefectus domus — (Ios. Ant. 18, 6. 6. Xen. Oec. 12, 2.) — vel: *paedagogus* i. e. *servus, qui pueri curam et tutelam gerit*, patre etiam superstite Gal. 4, 2. (Ael. V. H. 13, 44. Xen. Mem. 2, 1. 40.)

Ἐπιτυγχάνω, aor. 2. ἐπέτυχον, (ἐπί, τυγχάνω; incido in aliquem vel in aliquid Xen. Cyr. 3, 3. 5.) *assequor* i. e. *nanciscor.* Quinquies in N. T., seq. gen. *rei* [vid. ἐπιλαμβάνομαι] Hebr. 6, 15. 11, 33. (Xen. Oec. 2, 3. Mem. 4, 2. 28.) — seq. accus. *rei* [de quo vid. *Matth.* §. 328. *Herm.* ad Vig. p. 762. explicandum esse hunc accus. monens sic, ut, qui utitur eo, verbum simile in mente habuerit. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 450 sqq.] Rom. 11, 7. ὃ ἐπιζητεῖ — τοῦτο [ita e codd. pro vulg. τούτου dederunt *Griesb., Knapp, Fritzsche, Schott, Meyer*] — ἐπέτυχεν *quam rem ardenter cupit Israelitarum populus, eam non assecutus est, electi vero assecuti sunt.* (Plat. de rep. 4. 431. C.) — absol. Iac. 4, 2.

Ἐπιφαίνω, f. φανῶ, (ἐπί, φαίνω monstro, et intrans. appareo; pp. desuper monstro) praesens activi et aor. 2. pass. ἐπεφάνην intransit. *desuper splendeo, desuper appareo.* Quater in N. T. et quidem a) praesens activi, de sideribus Act. 27, 20. (ita φαίνω Theocrit. 2, 11.) — b) a. 1. act. ἐπέφηνα, seq. dat. pers. *compareo alicui* Luc. 1, 79. de h. l. inf. ἐπιφᾶναι [uti imperat. ἐπίφανον transit. 3 Macc. 2, 19. et ἐκφᾶναί τι Plut. apophth. lacon. Moral. Vol. 2. p. 114. ed. *Tauchn.* Act. Thomae p. 49 ed. *Thilo*] pro ἐπιφῆναι vid. *Lob.* ad Phryn. p. 24 — 26. *Buttm.* §. 90. not. 2. gr. max. Vol. 1. p. 453. *Matth.* §. 185. *Win.* p. 84. *Alt* p. 15. *Thilo* l. l. et ne verborr. transit. significatione intrans. sub ἄγω no. 3. adnotata. — c) a. 2. p. ἐπεφάνην = *comparui*, ita de χάριτι, χρηστότητι τοῦ θεοῦ desuper innotescente τινί Tit. 2, 11. 3, 4. (Epist. Ierem. v. 61.)

Ἐπιφάνεια, ας, ἡ, (ἐπιφαίνω) *apparitio*, dicitur in N. T. de adventu Iesu in his terris 2 Tim. 1, 10. et de eiusdem reditu olim futuro 2 Thess. 2, 8. 1 Tim. 6, 14. 2 Tim. 4, 1. 8. Tit. 2, 13. Saepius non legitur in N. T. (Diod. Sic. 1, 25. 36. impropr. de Deo 2 Macc. 3, 24. 15, 27. 3 Macc. 2, 9.)

Ἐπιφανής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἐπιφαίνω, q. v. qui facile agnosci et discerni potest Xen. Mem. 3, 1. 10.) *illustris*. Semel in N. T. Act. 2, 20. — pro נוֹרָא Ioel. 2, 31. Mal. 1, 14. (Diod. Sic. 17, 65. Xen. Ages. 3, 2.)

Ἐπιφαύσκω, f. αύσω, (ἐπὶ, φαύω vel φάω) *affulgeo*. Semel in N. T. et quidem metaph. de Christo doctrinae suae luce mentes collustrante Eph. 5, 14. De huius v. forma insolita vid. *Win.* p. 84. *Buttm.* gr. max. Vol. 2. p. 246.

Ἐπιφέρω, f. ἐποίσω, a. 2. ἐπήνεγκον, (ἐπὶ, φέρω) 1) *infero*, *auf Jemanden bringen*, ut αἰτίαν Act. 25, 18. κρίσιν Iud. v. 9. (Ios. Arch. 2, 6. 7. Diod. Sic. 13, 64. Pol. 5, 41. 3.) — *infligendi* sens. Rom. 3, 5. ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν i. e. *Deus poenas*, quas futuras esse scimus, *infligens*. (Ios. Ant. 2, 14. 2. Pol. 3, 5. 4.) — 2) *insuper fero*, *addo* Phil. 1, 17. θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου. (Aristot. Rhet. 3, 6. Phil. leg. ad Cai. p. 1009. πῦρ ἐπιφέρειν πυρί.) — de lect. ἐπιφέρεσθαι postponenda lectioni ἀποφέρεσθαι Act. 19, 12. vid. sub ἐπί no. III. A. 1. a. observata. — Saepius non extat in N. T.

Ἐπιφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπὶ et φωνέω clamo) *acclamo*. Ter legitur in N. T., absol. Luc. 23, 21. Act. 12, 22. — sq. dat. *pers.* quam acclamat aliquis Act. 22, 24. δι' ἣν αἰτίαν — αὐτῷ *warum sie so gegen ihn* [cf. de dat. directionis ἀπολογέομαι] *schrieen?* (3 Esr. 9, 47. 3 Macc. 7, 13. Plut. de malign. Herodot. c. 34.)

Ἐπιφώσκω, *illucesco*. Bis legitur in N. T. Luc. 23, 54. — sq. εἰς c. acc. Matth. 28, 1. Vide de h. l. supra sub εἰς p. 141. adnotata. (Diod. Sic. 13, 18. de h. l. lect. vid. *Wesseling.* ἅμ' ἡμέρῃ δὲ διαφωσκούσῃ Hdot. 3, 86.)

Ἐπιχειρέω, ῶ, f. ήσω, (manum admoveo Hom. Od. 24, 385. ab ἐπὶ et χείρ) *aggredior* i. e. *conor*, *suscipio*. Ter in N. T., sq. inf. obiecti nota [vid. αἰτέω]. Ita inf. *aor.* post praeterit. [vid. βούλομαι] Luc. 1, 1. de verbo ἐπιχ. non abundante vid. *Win.* p. 554. *Bornem.* schol. p. 1. Act. 9, 29. — sq. inf. *praes.* [vid. ἀδύνατος] Act. 19, 13. (2 Macc. 2, 29. 7, 19. Xen. Cyr. 2, 2. 23.)

Ἐπιχέω, ῶ, f. εύσω, (ἐπὶ, χέω fundo; affundo Xen. Oec. 17, 9.) *infundo*, *darauf giessen*. Semel in N. T., τὶ Luc. 10, 34. οἱ ο' pro יָצַק Gen. 28, 18.

Ἐπιχορηγέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπὶ et χορηγέω choragus sum, meis sumtibus chorum adorno; ἐπιχορηγέω subministro ea, quae insuper necessaria sunt) 1) *superne largior* vel *largiter suppedito*, ita de donis divinitus suppeditatis, sive ad corpus pertinentibus τινί τι 2 Cor. 9, 10. sive ad animum spectantibus Gal. 3, 5. ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν — πίστεως scil. ἐπεχορήγησε καὶ ἐνήργησε; 2 Petr. 1, 11. — v. 5. ἐπιχορηγήσατε — τὴν ἀρετὴν sens. *curate ut cum fide vestra abunde adsit virtus*. — 2) *superne et eximie adiuvo* Col. 2, 16. (Sir. 25, 22.) Cf. quae habet de hoc voc. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 394 sqq. — 2) *adiuvo* Col. 2, 19. (Sir. 25, 22.)

Ἐπιχορηγία, ας, ἡ, (ἐπιχορηγέω q. v.) *largitio*, *donatio*, *quae superne* vel *coelitus contingit alicui*, *Gnadenspende*. Ita bis in N. T. ut τοῦ πνεύματος ἐ. χρ. Phil. 1, 19. — Eph. 4, 16. vid. *Harless* ad h. l.

Ἐπιχρίω, f. ίσω, (ab ἐπὶ et χρίω lino) *illino*. Bis in N. T. a) τὶ ἐπί τι *etwas auf etwas streichen* Ioh. 9, 6. — b) sq. acc. rei: *etwas bestreichen*. v. 11. (Lucian. de histor. scribenda §. 62.)

Ἐποικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπὶ et οἰκοδομέω aedifico) — 1) *superstruo*, *ich baue etwas auf etwas* [pp. Xen. Anab. 3, 4. 11. Plat. de legg. 5. p. 155 ed. *Tauchn.*] metaph. passiv. *innitor aliqua re*, Col. 2, 7. de h. l. ἐν αὐτῷ vid. ἐν p. 169. a. — Eph. 2, 20. ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν i. e. *quorum praestantior rerum divinarum cognitio nititur institutione Apostolorum et doctorum* — 2) *structuram perficio*, *auf etwas fortbauen*, *einen Bau in die Höhe hinausführen*, *weiter hinausbauen* metaph. pro: *incrementa do*, *augeo aliquem* Act. 20, 32. τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι i. e. *qui augere vos potest fide et pietate*. 1 Cor. 3, 10. 12. 14. ἄλλος ἐποικοδομεῖ *alius superstruit* i. e. *auget*, *amplificat cognitionem rerum divinarum*, *quam debetis doctorum priorum operae*. ἐποικοδομεῖν ἑαυτόν τινι *sich selbst fortbauen* vel *auf etwas* vel *mittels etwas* [vid. de dat. instrumenti vel adminiculi ἀναιρέω] Iud. v. 20. Comparantur enim Christiani ab Apostolis haud raro aedificio [οἰκοδομῇ, ναῷ], et quemadmodum hoc firmis fundamentis nixum [οἰκοδομηθὲν θεμελίῳ] opera continuata in altum exsurgit [ἐποικοδομεῖται], ita illis, gavisis idonea et iusta Apostolorum vel Iesu institutione [οἰκοδομηθέντες ἐν Ἰησοῦ χριστῷ vel θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων] in eo elaborandum est, ut augeatur religionis notitia, voluntatis et vitae perfectio [ἐποικοδομεῖν].

Ἐποκέλλω, f. οκελῶ, aor. 1. ἐπώκειλα, (ἐπί, ὀκέλλω appello) *impingo*, *allido*. Semel in N. T. Act. 27, 41. τὴν ναῦν i. e. *sie stiessen auf* = *in brevia inciderunt*. De acc. τὴν ναῦν = *navem quod attinet* vid. sub ἀριθμός notata et de lect. ἐπέκειλαν ab ἐπικέλλω *Meyer* Act. Ap. p. 335. *de Wette* Act. Ap. p. 159. (Diod. Sic. 1, 31. Thuc. 4, 26.)

Ἐπονομάζω, f. άσω, (ἐπί, et ὀνομάζω nomino) *nomen alicui impono*, passiv. *appellor*, *vocor*. Semel in N. T. Rom. 2, 17. Cf. de h. l. anacol. *Win.* p. 493. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 125 sqq. — pro קָרָא Gen. 4, 17. 25. (Pol. 1, 29. 2. Xen. Oec. 6, 17.)

Ἐποπτεύω, f. εύσω, (ab ἐπὶ et ὀπτεύω video: inspector inspicio, als Aufseher betrachten Hom. Odyss. 16, 140.) *inspicio*, *contemplor*. Bis in N. T. 1 Petr. 2, 12. — τὶ 3, 2. (Pol. 5, 69. 6. Dem. 168, 3.)

Ἐπόπτης, ου, ὁ, (ἐπί, ὄπτομαι video; inspector Dem. 47, 7.) *spectator*. Semel in N. T. 2 Petr. 1, 16.

Ἔπος, εος, ους, τό, *verbum*, ὡς ἔπος εἰπεῖν, *ut ita dicam*. Ita semel in N. T. Hebr. 7, 9. Cf. de hac formula supra sub εἶπον p. 136. disputata.

Ἐπουράνιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί, οὐρανός) *coelestis*, sensu vario: a) *in coelo conspiciendus*, ut σώματα 1 Cor. 15, 40. — b) *in coelo habitans* Matth. 18, 35. 1 Cor. 15, 48. 49. Phil. 2, 10. de h. l. et Hebr. 8, 5. genitivo separato a nomine regente vid. ἀγαθός. (2 Macc. 3, 39.) — c) τὰ ἐπουράνια, aa) = ὁ οὐρανός, i. e. vel *coelum*, *Dei et beatorum sedes* Eph. 1, 20. 2, 6. 3, 10. vel *loca sub coelo*, *regiones aëriae* Eph. 6, 12. — bb) a coelo, Dei domicilio, ea, quae Deo et illi, qui cum Deo versatus est, cognita sunt = *divina*, dicuntur τὰ ἐπουράνια Ioh. 3, 12. — d) *pertinens ad τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν et cum ea coniunctum*, ut κλῆσις ἐπουράνιος, *invitatio ad regnum div. de coelo* vel *a Deo per Christum ad nos perlata* Hebr. 3, 1. δωρεὰ ἐπουρ. *beneficia*, *quae manent nos ἐν τῇ βασιλ. τ. οὐρ.* et quorum ἀῤῥαβῶνα Apostoli esse dicunt τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Hebr. 6, 4. 8, 5. 9, 23. 11, 16. 12, 22. Eph. 1, 3. 20. 2 Tim. 4, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἑπτά, οἱ, αἱ, τά, *septem* a) pp. Matth. 15, 34—37. 22, 25. Act. 6, 3. — 21, 8. ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά i. e. *cum esset e numero septem* scil. diaconorum coll. 6, 5. — Apoc. 1, 4. 12. al. — b) numeri rotundi minoris locum explet Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. ita שִׁבְעָה Gen. 29, 18. 41, 2.

Ἑπτάκις, *septies* Matth. 18, 21. 22. Luc. 17, 4. οἱ ο' pro שֶׁבַע Ps. 119, 164. שֶׁבַע פְּעָמִים Gen. 33, 3. שִׁבְעָתַיִם Gen. 4, 24.

Ἑπτακισχίλιοι, οἱ, αἱ, τά, *septies mille* Rom. 11, 4. οἱ ο' pro שִׁבְעָה אֲלָפִים Num. 3, 22.

Ἔπω, v. εἶπον.

Ἔραστος, ου, ὁ, *Erastus*, nomen pp. viri christiani Act. 19, 22. Rom. 16, 23. 2 Tim. 4, 20.

Ἐργάζομαι, verb. dep. med. impf. εἰργαζόμην [de quo augm. vid. sub ἐάω observata.] f. ἐργάσομαι, aor. 1. εἰργασάμην, [in codd. etiam ἠργασάμην Matth. 25, 16. 26, 10. Marc. 14, 6. Vid. *Griesb.* ed. *Schulz.* *Fritzsche* Ev. Marc. p. 604. *Win.* p. 69.] pf. εἴργασμαι [signif. activa

2 Ioh. v. 8. Ita Xen. Mem. 2, 6. 6. Thuc. 1, 142. [vid. sub ἀγωνίζομαι notata] signif. passiva Ioh. 3, 21. Ita Xen. Mem. 3, 10. 9. Dem. 1252, 20. [vid. ἀπαρνέομαι — ab ἔργον]

1) *laboro, opus facio, arbeiten* a) univ. Act. 18, 3. 1 Cor. 9, 6. 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 10. 12. (Xen. Mem. 1, 2. 57. Cyr. 1, 4. 18.) — addito dat. adminiculi [vid. ἀναιρέω] ταῖς χερσὶ 1 Cor. 4, 12. 1 Thess. 4, 11. — addito accus. temporis [vid. ἡμέρα] 2 Thess. 3, 8. — sq. ἐν c. dat. nunc temp. Luc. 13, 14. nunc loci Matth. 21, 28. (Dem. 1048. penult.) — — b) = *negotior* i. e. *negotiatione quaestum facio, Geschäfte machen, wuchern*, addito ἐν c. dat. rei, cuius ope negotior Matth. 25, 16. (sq. dat. rei simplici Dem. 957, 27. 1299, 3.) — c) *operor, thätig sein* Ioh. 5, 17. bis. 9, 5. ἔρχεται νὺξ — ἐργάζεσθαι. 2 Ioh. v. 8. ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν, ἃ [i. e. δι' ἃ *quorum causa* cf. *Matth.* §. 473, b.] εἰργασάμεθα. Alii: *quae laborando comparavimus*. Cf. *Lücke* ad h. l. vide tamen *de Wette* Ev. Ioh. p. 80. *Meyer* Ev. Ioh. p. 80. —

2) transit. i. e. sq. accus. rei, in qua tractanda versatur aliquis, ubi Lat.: *colo, tracto*, nos: *betreiben, verrichten* [γῆν Palaeph. f. 4. τὰ χαλκουργεῖα Diod. Sic. 5, 36.] a) propr., ut τὸ ἀγαθὸν = *opus honestum tracto* Eph. 4, 28. — μηδὲν ἐργ. = *desidem esse, nihil agere, nichts thun* 2 Thess. 3, 11. quo l. si post sequitur περιεργάζεσθαι cf. de hoc vocab. usu *Winer* pag. 480. — τὰ ἱερὰ *facio* 1 Cor. 9, 13. — = *operor alicui rei, ich bin für etwas thätig, ich richte meine Thätigkeit auf etwas*, ut τὸ ἔργον τ. κυρίου, *operam navo operi*, vel *negotio*, quod inchoavit Dominus et continuandum discipulis tradidit 1 Cor. 16, 10. — τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην — τὴν μένουσαν Ioh. 6, 27 bis. τὰ ἔργον τ. θεοῦ *factis operor, quae edi vult Deus, facio, quae a me fieri vult Deus* Ioh. 6, 28. 9, 4. τί ἐργάζῃ *wofür bist du thätig? worauf ist deine Wirksamkeit gerichtet?* Ioh. 6, 30. Cf. ad hos l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 782 sq. *Meyer* Ev. Ioh. p. 80. sq. coll. *Lücke* Vol. 2. p. 75 sqq. — τὴν θάλασσαν [das Meer bearbeiten, ita de piscatoribus Diod. Sic. T. 10. p. 78 sq. ed. *Bip.* Appian. Punic. p. 81. coll. Xen. Oec. 16, 7.] = *mare permeando quaestum facio* Apoc. 18, 17. (Appian. Punic. p. 2.) Cf. *Wetsten.* ad h. l. — — b) = πράσσω, *perago, patro, efficio* aa) universe, ut ἔργον, *ein Werk, eine That verrichten* Act. 13, 41. (Xen. Anab. 6, 3. 17.) σημεῖον Ioh. 6, 30. — Col. 3, 23. — bb) de bene vel male factis alicuius, ut ἔργον ἐργάζομαι *factum edo* sq. ἐν θεῷ *im Andenken an Gott, memor societatis cum Deo*, sens. *pro pietate, quae debetur Deo* [vid. ἐν p. 170. b.] Ioh. 3, 21. — ἔργον καλὸν = *factum benignum edo*, addito vel εἴς τινα *erga aliquem* Matth. 26, 10. (Dem. 1252, 20.) vel ἔν τινι [vid. ἐν p. 173. a.] Marc. 14, 6. — — τὸ ἀγαθὸν = *benignitatis officium praesto, die Pflicht der Wohlthätigkeit üben* sq. πρός τινα Gal. 6, 10. de h. l. lect. ἐργαζόμεθα in codd. obvia cf. *Win.* p. 260. — τι εἴς τινα = *in commodum alicuius, für Jemanden* 3 Ioh. v. 5. — κακόν τινι Rom. 13, 10. (Palaeph. f. 1 et 34. — sq. dupl. accus. Ael. V. H. 1, 34. Lucian. Dial. Mort. 2, 1. Xen. Symp. 4, 30.) — τὴν ἀνομίαν Matth. 7, 23. Ita pro פָּעַל Ps. 5, 5. ἁμαρτίαν Iac. 2, 9. δικαιοσύνην Act. 10, 35. Hebr. 11, 33. — pro פָּעַל Ps. 15, 2. — cc) sensu Paullino: „*bene factis intentus sum, quibus Dei favor expugnetur*", ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 216 sq. et *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 95. coll. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 44. — Rom. 4, 4. — v. 5. quo l. ὁ δὲ μὴ ἐργαζόμενος *is vero, qui bene factis Dei amicitiam mercari non vult.* Saepius non legitur in N. T.

Ἐργασία, ας, ἡ, (ἐργάζομαι q. v. — opus, labor Xen. Mem. 2, 7. 7.) 1) *opificium, Gewerbe* Act. 19, 25. (Xen. Oec. 6, 8. Theophr. Char. 13 [6], 2.) — 2) *quaestus labore partus, lucrum* Act. 16, 16. 19. 19, 24. (Artemid. 2, 3. Xen. Mem. 3, 10. 1.) — 3) *actio, τὸ patrare* Eph. 4, 19. εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης = εἰς τοσοῦτον, ὥστε ἐργάζεσθαι πᾶσαν ἀκαθαρσίαν i. e. *adeo ut patrarent quaevis flagitia*. — 4) *opera, Mühe*, ἐργασίαν διδόναι, *operam dare*, sq. inf. aor. Luc. 12, 55. Vide supra sub δίδωμι p. 108. — Saepius non habetur in N. T.

Ἐργάτης, ου, ὁ, 1) *qui opus facit, ein Arbeiter, operarius*, ut qui opus rusticum facit Matth. 9, 37. 38. 10, 10. Luc. 10, 2. maxime *mercede conductus* Matth. 20, 1. 2. 8. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. Iacob. 5, 4. (Xen. Cyr. 1, 6. 11.) — metaph. de iis, qui operam navant doctrinae Iesu propogandae 2 Cor. 11, 13. Phil. 3, 2. 2 Tim. 2, 15. — 2) *opifex, qui artem exercet* Act. 19, 25. (Xen. Hiero. 6, 11.) — 3) *qui facit* vel *patrat aliquid* i. q. ὁ ἐργαζόμενος, Luc. 13, 27. (1 Macc. 3, 6. Xen. Mem. 2, 1. 27.) Saepius non extat in N. T.

Ἔργον, ου, τό, 1) *opus, Arbeit, Geschäft* = τὸ ὑποκείμενον a) proprie Marc. 13, 34. 1 Tim. 3, 1. (Lucian. D. D. 17, 1. Xen. Oec. 7, 6.) — Eph. 4, 12. εἰς ἔργον διακονίας = *ut praestentur officia* vel *negotia muneris*. — de opere apostolis peragendo Act. 13, 2. 14, 26. 15, 38. Phil. 1, 22. 1 Thess. 5, 13. — 2 Tim. 4, 5. — de opere vel negotio Iesu in his terris degenti demandato; ita τὸ ἔργον Ioh. 17, 4. — sq. genit. τοῦ πατρός μου = ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ 4, 34. 10, 37. vel τὰ ἔργα Ioh. 5, 20. 36. 10, 38. 14, 12. Cf. *Lücke* 2. p. 47. 386. — addito τοῦ πατρός μου 9, 4. 10, 37. — τὸ ἔργον τοῦ κυρίου i. e. *opus, quod peragendum in se suscepit dominus* et continuandum tradidit cultoribus suis 1 Cor. 15, 58. 16, 10. Phil. 2, 30. — b) = *coeptum, conatus, Vorhaben* Act. 5, 38. 2 Tim. 4, 18. Ita οἱ ο' et מַעֲשֶׂה Deut. 15, 10. (Sap. 2, 12.) — c) metaph. *officium*, sq. τινός = *officium, quod praestari vult aliquis et quod probatur alicui* Ioh. 6, 28. 29.

2) *factum, That, Handlung*, a) universe, ἔργον ἐργάζεσθαι = *factum edere* [vid. ἀγάπην ἀγαπᾶν] Act. 13, 41 bis. (Xen. Mem. 2, 6, 15. 3, 5. 11. Symp. 1, 1.) — ποιητὴς ἔργου = ποιητής, sed fortius Iac. 1, 25. opp. ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς. — b) de factis insignibus a Iesu patratis Matth. 11, 2. Ioh. [5, 20.] 7, 3. 21. 10, 25. 32. 33. 14, 10. 11. 15, 24. — c) ubi opp. λόγος et ἔργον Luc. 24, 19. Act. 7, 22. Rom. 15, 18. 2 Cor. 10, 11. Col. 3, 17. 2 Tim. 4, 14. Tit. 1, 16. (Lucian. Toxar. §. 35. Xen. Hier. 7, 2. Cyr. 6, 4. 5.) Cf. *Jakob* ad Lucian. I. 1. p. 114. *Bergler* ad Alciphr. 1, 9. *Monk* ad Eurip. Alcest. v. 349. — d) de factis hominum ad honestatis et religionis praecepta aestimatis aa) universe, et sine epithetis Matth. 23, 3. 5. Luc. 11, 48. Ioh. 3, 20. 21. 8, 39. 41. Act. 26, 20. Rom. 2, 6. — νόμος τῶν ἔργων = *lex facta certa postulans* Rom. 3, 27. — 1 Cor. 3, 2. 2 Cor. 11, 15. Gal. 6, 4. 1 Petr. 1, 17. 3 Ioh. v. 10. Apoc. 2, 6. 23. 3, 2. 20, 12. 13. 22, 12. — bb) cum epithetis, ut ἔργον ἀγαθὸν vel: *factum animum benignum testans* = *beneficium* Act. 9, 36. 2 Cor. 9, 8. 1 Tim. 6, 18. — vel: *recte factum* Eph. 2, 10. Col. 1, 10. 2 Thess. 2, 17. 1 Tim. 2, 10. 2 Tim. 2, 21. 3, 17. Tit. 1, 16. 3, 1. Hebr. 13, 21. — τὰ ἔργα ἀγαθά ponuntur, ubi res ipsa docet, pertinere, quae dicuntur, ad homines τοὺς ἐργαζομένους τὰ ἀγαθά Rom. 13, 3. — ἔργα ἀγαθά = *virtutis studium* Rom. 2, 7. — ἔργον καλὸν *recte* vel *pie factum* Matth. 5, 16. 26, 10. Marc. 14, 6. 1 Tim. 5, 10. 25. Tit. 2, 7. 3, 8. 14. Hebr. 10, 24. 1 Petr. 2, 12. — τὰ ἔργα τὰ ἐν δικαιοσύνῃ = τὰ ἔργα τὰ δίκαια Tit. 3, 5. — τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ = *facta Deo probata* Apoc. 2, 26. ἔργον τῆς πίστεως = *fides recte factis conspicua, thätiger Glaube* 1 Thess. 1, 3. 2 Thess. 1, 11. — Iac. 1, 4. ἡ δὲ — ἔργον τέλειον ἐχέτω i. e. *coniuncta sit cum factis perfectis* vel *cum agendi ratione perfecta*. ἔργα πονηρά Ioh. 3, 19. 7, 7. Col. 1, 21. 1 Ioh. 3, 10. 2 Ioh. v. 11. — abest πονηρός per contextus rationem cogitatione addendum Apoc. 2, 22. 3, 1. 15. 9, 20. 16, 11. 18, 6. — ἔργα νεκρά Hebr. 6, 1. 9, 14. item ἄνομα 2 Petr. 2, 8. vel ἀσεβείας Iud. v. 15. — vel τοῦ σκότους = *congrua τῷ σκότει* i. e. *vitiositati, inscitiae congrua* Rom. 13, 12. Eph. 5, 11. — ἔργα τῆς σαρκός = *congrua τῇ σαρκὶ* vel *ad quae abripere solet ἡ σάρξ* Gal. 5, 19. — ἔργα νόμου vel singul. τὸ ἔργον το νόμου collective posito: *facta, quae lex mos. postulat agendi ratio lege scripta*, ut mosaica, *iniuncta* Rom. 2 15. — ββ) *factum legi scriptae*, ut mosaicae, *consentaneum* Rom. 3, 20. 28. 9, 32. Gal. 2, 16. 3, 2. 5. 10. — ἔργα vel τὰ ἔργα τινός ex usu loq. Paulino: *probe facta, quibus ut Dei favorem et aeternam felicitatem sibi paret, aliquis connititur* [verba *Fritzschii* in ep. P. ad Rom. 1. p. 216. Rom. 4, 2. 6. 9, 11. 11, 6. Eph. 2, 9. 2 Tim. 1, 9. — — cc) de recte factis, congruis τῇ πίστει, explicanda sunt, quae leguntur Iac. 2, 14 — 26. 3, 13. Apoc. 2, 3. 5. 9. 19. 3, 8. 14, 13. — item Hebr. 6, 10. ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης i. e. *oblivisci*

eorum, quae praeclare fecistis, nempe amoris. De h. l. καὶ epexegetico cf. sub καὶ disputata.

3) *opus peractum, das Gemachte* = τὸ ποίημα Act. 7, 41. 1 Cor. 3, 13 — 15. 9, 1. (Xen. Oec. 6, 13. Mem. 3, 10. 7 et 14.) — de operibus Dei Act. 15, 18. e lect. vulg. de qua vid. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — Phil. 1, 6. Hebr. 1, 10. 2, 7. 3, 9. 4, 3. 4. 10. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 15, 3. (Hom. Iliad. 19, 22.) — ita, ut τῆς δυνάμεως notionem includat Ioh. 9, 3. ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ = *ut, quae sit potentia divina et quanta sint opera Dei, in eo appareat.* Cf. *Lücke* Vol. 2. p. 256. vid. tamen *Meyer* Ev. Ioh. p. 198. *de Wette* Ev. Ioh. p. 122. 1 Ioh. 3, 8. ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου = *ut destruat opera diaboli* [vitiositatem, inscitiam, miseriam a diabolo repetendam et in mundum invectam] *et vim eius pestiferam.* Cf. *Lücke* 3. p. 104.

Ἐρεθίζω, f. ίσω, (ἐρέθω) *lacesso, reizen*, sq. acc. pers., 2 Cor. 9, 2. — sensu malo Col. 3, 21. (1 Macc. 15, 40. Epictet. Enchirid. c. 20. Xen. Ven. 10, 14.)

Ἐρείδω, f. είσω, *infigo, illido*, de navibus, quarum prora littore illisa vel vadis fixa est; ita semel in N. T. Act. 27, 41. (Polyb. 3, 46. 1.) Cf. *Buttm.* Lexilog. P. I. p. 143.

Ἐρεύγομαι, f. ξομαι, dep. med. (eructo, evomo Hom. Od. 9, 374. effundor i. e. ebullio Pindar. Pyth. 1, 40. Appian. Bell. Mithrid. c. 103. — metaph. effutio, hinc) *eloquor, pronuncio.* Semel in N. T. sq. acc. rei Matth. 13, 35. — pro נָבַע Ps. 19, 2. 145, 7. A significatione *effutiendi*, finitimae ebulliendi notioni, dilatatis finibus eo usque traductum esse hoc verbum, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 63. 64. ut postremo apud Iudaeos Alexandrinos idem valeret ac *pronunciare*, more sinistro plebeiae Graecitatis, ea, quae a veteribus proprie et signate dicerentur, ita extenuantis, ut vis vera verborum et natura deperiret. Cf. etiam *Sturz* de dial. alex. p. 167 sq. *Win.* p. 25.

Ἐρευνάω, ῶ, f. ήσω, *investigo, perscrutor.* Sexies in N. T., sq. accus. Ioh. 5, 39. 7, 52. Vid. de h. l. sub εἴδω no. 1. p. 129 monita. Rom. 8, 27. 1 Cor. 2, 10. Apoc. 2, 23. sq. orat. indir. 1 Petr. 1, 11. de h. l. indicat. ἐδήλου vid. ἀκούω et de partic. praes. = particip. imperf. sub ἀγανακτέω observata. — pro חָפַשׂ Gen. 44, 12. חָקַר 2 Sam. 10, 3. (Ael. V. H. 4, 18. Hdian. 7, 6. 1. Xen. Cyr. 1, 2. 12.)

Ἐρημία, ας, ἡ, (ἔρημος) *solitudo, locus ab hominibus desertus et vacuus.* Quater in N. T. Matth. 15, 33. Marc. 8, 4. 2 Cor. 11, 26. Hebr. 11, 38. — pro חָרְבָּה Ezech. 35, 4. (Ioseph. Arch. 2, 3. 1. Xen. Hier. 6, 4.)

Ἔρημος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό et ἔρημος, η, ον, 1) si adiective legitur: *desertus, solitarius*, a) pp. i. e. *non habitatus* Matth. 14, 13. 15. 23, 38. Marc. 1, 35. 45. 6, 31. 32. 35. Luc. 9, 10. 12. 4, 42. Act. 1, 20. — sed de Act. 8, 26. v. γάζα. — b) metaph. de femina innupta, *maritum non habens* = ἔρημος ἀνδρός Gal. 4, 27. (ἔρημοι συμμάχων Diod. Sic. 16, 37.) Ita pro שׁוֹמֵמָה Ies. 54, 1. — 2) ubi subst. legitur: ἡ ἔρημος, *locus desertus* a) de quocunque loco deserto Luc. 15, 4. Apoc. 12, 6. 14. sine artic. Apoc. 17, 3. — b) de deserto Iudaeae, *die Wüste Judaea's.* Ita in verbis ἡ ἔ. τῆς ἰουδαίας Matth. 3, 1. abs. ἡ ἔ. i. e. *locus desertus, quem nostis* Matth. 3, 3. 4, 1. 11, 7. 24, 26. Marc. 1, 3. 4. 12. 13. Luc. 3, 2. 4, 1. 7, 24. Ioh. 1, 23. 11, 54. Act. 13, 18. 21, 38. eodem modo *αἱ ἔρημοι loca deserta*, [de quo plur. vid. sub ἄζυμος notata] Luc. 1, 80. 5, 16. 8, 29. — Cf. ad Matth. 3, 1. et l. parall. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 108. *Meyer* Ev. Matth. p. 50. coll. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Wüste.* — c) *de deserto Arabiae*, vel deserto illo, per quod iter faciendum erat Israelitis ex Aegypto in Palaestinam migrantibus Ioh. 3, 14. 6, 31. 49. Act. 7, 30. 36. 38. 42. 44. 13, 18. 1 Cor. 10, 5. Hebr. 3, 8. 17. — pro מִדְבָּר Exod. 3, 1. (Pol. 3, 51. 11. Xen. An. 1, 5. 4.)

Ἐρημόω, ῶ, f. ώσω (ἔρημος desertus — desertum facio) *desolo, devasto*, pass. ἐρημόομαι *dvastor*, a. 1. p. ἠρημώθην, pf. pass. ἠρήμωμαι *devastatus, desolatus sum.* Quinquies in N. T., de regno Matth. 12, 25. Luc. 11, 17. de civitate Apoc. 18, 19. de opibus vel divitiis dissipatis Apoc. 18, 16. de femina allegorica vel de regno, quod feminae imagine sistitur Apoc. 17, 16. quo l. ἠρημωμένην ποιεῖν. Cf. de perfecto, quatenus ad statum durantem pertinens praesentis notionem includit, sub ἀγαπάω observata. — pro יָשַׁם Gen. 47, 19. (Sir. 16, 5. Paus. 4, 34. 4. Xen. Ag. 1, 20.)

Ἐρήμωσις, εως, ἡ, (ἐρημόω) *devastatio.* Ter in N. T. Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. Luc. 21, 20. — pro חָרְבָּה Ier. 25, 18. (Arrian. Exp. Alex. M. 1, 9. 13.)

Ἐρίζω, f. ίσω, (ab ἔρις rixa) *rixor, zanken, hadern* [propr. Hom. Iliad. 1, 277.] semel in N. T. ratione, ut videtur habita, Pharisaeorum per ambitionem de suis placitis vehementer inter se disputantium, Matth. 12, 19. in verbis desumtis ex Ies. 42, 2. ubi οἱ ο' pro יִצְעַק habent: κεκράξεται.

Ἐριθεία, ας, ἡ, (ab ἐριθεύω i. e. ἔριθος sum i. e. homo sum, qui aliquid corpore vel manibus suis pro mercede facit, ich bin ein Tagelöhner Dem. 1313, 6. hinc ἡ ἐριθεία animus mercenario dignus, mens, qualis esse solet hominum de plebe) *summa invidia pectore conclusa et ad machinationes proclivitas, geheimer, tief grollender Neid u. Ränkesucht*, unde οἱ ἐξ ἐριθείας [*homines, qui a malarum fraudum machinatione originem ducunt*,] *homines malitiosi*, sens. vel *homines nequam* Rom. 2, 8. vel *fraudum machinatores* Phil. 1, 17. ἐριθεῖαι *factiones, malae artes factiosorum* 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. — Phil. 2, 3. Iac. 3, 14. 16. (Aristot. Polit. 5, 2 et 5, 3. p. 1302 sq. ed. Bekk.) Cf. quae docte et subtiliter scripsit de hoc voc. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 143 — 148. et qui secutus eum est *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 412. — Saepius non extat in N. T.

Ἔριον, ου, τό, *lana* i. q. ἔρος vel εἶρος, sed forma diminut. Bis in N. T. Hebr. 9, 19. Apoc. 1, 14. — ita pro צֶמֶר Deut. 22, 11. (Xen. Mem. 2, 7. 12 et 13.)

Ἔρις, ιδος, ἡ, acc. ἔριν [Phil. 1, 15. Cf. *Buttm.* §. 39, 2. gram. max. §. 44. *Matth.* §. 73. *Fischer* ad Well. Vol. 1. p. 411.] plur. ἔριδες [1 Cor. 1, 11.] et ἔρεις [2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. Tit. 3, 9. Cf. de nominibus in ις, gen. ιδος, ita interdum flecti solitis, ut gen. habeat ιος, plur. εις, contr. εις *Matth.* §. 80, not. 8. *Buttm.* gram. max. §. 51. *Lob.* ad Phryn. p. 326. *Win.* p. 63. Greg. Corinth. p. 476 ed. *Schäfer.*] *contentio, rixa, altercatio.* Novies in N. T. Rom. 13, 13. 1 Cor. 1, 11. 3, 3. 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. 1 Tim. 6, 4. Tit. 3, 9. (Aelian. V. H. 2, 21. Xen. Cyr. 2, 3. 15.) = *rixandi studium* Rom. 1, 29. Phil. 1, 15. (Hdian. 3, 2. 13.)

Ἐρίφιον, ου, τό et **Ἔριφος**, ου, ὁ, ἡ, *hoedulus, hoedus, capella, capra* Luc. 15, 29. in allegoria de hominibus duris et immitibus opp. τοῖς προβάτοις per allegoriam innuentibus homines misericordes Matth. 25, 32. 33. — pro גְּדִי Gen. 27, 9. עֵז Exod. 12, 9. שָׂעִיר Gen. 37, 10. (Artemidor. 2, 55.)

Ἑρμᾶς, ᾶ, [de quo genit. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Hermas*, nom. pr. viri Rom. 16, 14.

Ἑρμηνεία, ας, ἡ, (ἑρμηνεύω quod vid.; oratio, sermo mentis interpres Xen. Mem. 4, 3. 11.) *interpretatio.* Bis in N. T. 1 Cor. 14, 26. — pro: *interpretandi facultas* 1 Cor. 12, 10. (Sir. 47, 17.)

Ἑρμηνεύω, f. εύσω, (verbis explico Xen. Mem. 1, 2. 52.) *interpretor, in linguam vernaculam transfero* Ioh. 1, 39. 43. 9, 7. Hebr. 7, 2. — pro תִּרְגֵּם Esr. 4, 7. (Xen. An. 5, 4. 4.)

Ἑρμῆς, οῦ, ὁ, *Hermes* vel *Mercurius*, filius, ut tradunt mythologi, Iovis et Maiae, Deorum nuntius, eloquentiae, doctrinae, mercaturae, industriae inventor ac praeses Act. 14, 12. — 2) *Hermes*, nom. pp. viri christiani Rom. 16, 14.

Ἑρμογένης, ους, ὁ, *Hermogenes*, nom. pp. viri 2 Tim. 1, 15. commemorati.

Ἑρπετόν, οῦ, τό, (ἕρπω repo, Doricis et Tragic. ut Eurip. Phoen. 41. incedo; animal. Hom. Odyss. 4, 419.) *reptile.* Quater in N. T. Act. 10, 12. 11, 6. Rom. 1, 23.

Iac. 3, 7. — pro רֶמֶשׂ Gen. 1, 24. שֶׁרֶץ Gen. 1, 20. (Xen. Mem. 1, 4. 11.)

Ἐρυθρός, *ά, όν, ruber, bra, brum.* Bis in N. T. Act. 7, 36. Hebr. 11, 29. *ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα* (pp. mare rubrum i. e. oceanus indicus Arabiam et Persidem alluens atque divisus in duos sinus, quorum, qui versus orientem est, persicus, alter ex adverso situs arabicus appellatur, in N. T.) *sinus arabicus* et quidem illa eius pars, quam traiecerunt Israelitae ex Aegypto in Palaestinam transeuntes; hebr. יַם־סוּף Exod. 10, 19. 13, 18. (Diod. Sic. 1, 19. 3, 17.)

Ἔρχομαι, imperat. *ἔρχου* [Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. Ioh. 1, 47. 11, 34. Apoc. 6, 1. 3. 5. 7. 22, 17. 20.] plur. *ἔρχεσθε* [Luc. 14, 17. Ioh. 1, 40. Usitatiorem esse ap. Atticos imperat. *ἴθι, ἴτε* verb. *εἶμι*, docent *Matth.* §. 234. p. 459. *Buttm.* §. 101. sub *ἔρχομαι*, gram. max. §. 114.] imperf. *ἠρχόμην* [Marc. 1, 45. 2, 13. Luc. 18, 3. Ioh. 4, 30. 6, 17. 8, 2. 20, 3. Act. 9, 17. 19, 18. ita *ἠρχόμεθα* Plat. Legg. 3. p. 685. A. Frequentius esse ap. Atticos *ᾔειν* vel *ᾖα* verbi *εἶμι*, auctores sunt *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow.* I. p. 909. item *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. v. 210. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 46. *Win.* p. 81.] fut. *ἐλεύσομαι* [Matth. 9, 15. 24, 5. Marc. 2, 20. 12, 9. 13, 6. Luc. 5, 35. 17, 22. 20, 6. 21, 6. 8. Ioh. 11, 48. 14, 23. 16, 7. Act. 1, 11. Rom. 9, 9. 15, [24.] 29. 1 Cor. 4, 19. 16, 5. 12. 2 Cor. 12, 1. Phil. 2, 24. 2 Petr. 3, 3. De qua fut. forma, cuius loco Attici habent *εἶμι*, vid. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Win.* l. l. praeter ea, quae sub *ἀπέρχομαι* adnotata sunt, cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Win.* l. l.] aor. 2. *ἦλθον*, de 2 pers. pl. *ἤλθατε* Matth. 25, 36. vid. sub *ἐξέρχομαι* notata et *Griesb.* ed. *Schulz, Schott.* perf. *ἐλήλυθα*, plusqpf. *ἐληλύθειν*.

1) *eo, incedo, me confero, gehen, einhergehen.* Ita a) praes. et impf., sq. *ὀπίσω τινός* [pp. pone aliquem incedo] *sequor aliquem* metaph. pro: *applico me alicui, ich halte mich zu Jemandem.* Ita de personis disciplinae Iesu sese applicantibus Matth. 16, 24. [Marc. 8, 34.] Luc. 9, 23. 14, 27. — sq. *εἰς* c. acc. loci Ioh. 6, 17. — sq. acc. *ὁδόν*, *viam ingredior, einen Weg gehen* Act. 9, 17. q. l. *ᾗ ἤρχου* per attract. pro *ἣν ἤρχου.* (Xen. Anab. 2, 2. 10.) — *σύν τινι* Ioh. 21, 3. — b) a. 2. *ἦλθον*, Marc. 11, 13. addito *πρός* c. acc. Luc. 15, 20. — sq. acc. *ὁδὸν ἡμέρας* = *iter diei perficere, eine Tagereise gehen oder machen* [de quo accus. vid. *βολή*] Luc. 2, 44. (Xen. Anab. 3, 1. 6.) *ἐλθεῖν*, de *venientibus* in locum vel de advenientibus in loco aliquo usitatissimum, perraro dici de euntibus, abeuntibus, proficiscentibus, *ἔρχεσθαι* contra ad utrumque, i. e. ad *τὸ* ire aeque atque ad *τὸ* venire pertinere, docet *Buttm.* gram. max. Vol. 2. §. 114. p. 187 sq. coll. *Kuinoel* ad Ioh. 6, 16. in Commentar. ad libr. hist. N. T. Vol. 3. p. 325.

2) *venio, ich komme*, pf. *ἐλήλυθα veni, ich bin gekommen* = *adsum* [vid. quae de perfecto, quatenus praes. notionem includat, *ἀγαπάω, ἀκούω*] a) proprie aa) absolute Matth. 8, 9 bis. 18, 4. quo l. si ut Marc. 4, 4. verbum singul. iungitur c. neutro plur. vid. *εἰμί* p. 131 init. — Matth. 19, 25. 32. 14, 29. 17, 12. 22, 3. 25, 6. 10. 26, 47. Marc. 4, 15. 5, 33. 6, 29. 31. 8, 38. 12, 9. 13, 26. 14, 3. 17. 62. 15, 43. Luc. 2, 16. 7, 8. 8, 12. 41. 47. 9, 26. 10, 32. — 13, 7. *ἰδού, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν* = *iam tertius agitur annus, quo venio et quaero* v. 14. 14, 10. 20. 15, 25. 16, 21. 18, 5. 19, 18. 20. 20, 16. 21, 27. Ioh. 1, 40. 4, 25. 26. 5, 7. 6, 15. 7, 34. 36. 8, 21. 22. 10, 12. 11, 20. *ἦλθεν ὅπου* i. e. *ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου.* v. 34. 48. 12, 15. 13, 33. 15, 26. 16, 13. 19, 32. 33. 39. 20, 19. 24. Act. 5, 15. 8, 27. 10, 29. 11, 12. 19, 18. 21, 22. 22, 30. 25, 23. 1 Cor. 4, 5. 11, 26. 34. 16, 2. 10. 12 bis. 2 Cor. 2, 3. 9, 4. 11, 4. 12, 21. 13, 2. Phil. 2, 24. 2 Tim. 4, 13. 21. 3 Ioh. v. 10. Iud. v. 14. Apoc. 5, 7. 6, 1. 3. 5. 7. 8, 3. 17, 1. 21, 9. 22, 17 bis. v. 20. (Xen. Anab. 1, 3. 10.) — praes. *historicum* legitur, ubi poni poterat aoristus [cf. sub *ἀγγαρεύω* monita] Matth. 25, 11. 19. 26, 36. Marc. 2, 18. 3, 31. 5, 22. 14, 17. 37. 41. 66. Ioh. 12, 22. 20, 18. 21, 13. 3 Ioh. v. 3. — alternat praesens c. aoristo [vid. *ᾄδω*] Ioh. 20, 6. 26. — praesens *de re futura*, quae et certo et proxime eventura est [cf. sub *αἴρω* p. 11, column. 2. observata], universe Matth. 17, 11. Luc. 3, 16. Ioh. 4, 25. 14, 3. Apoc. 1, 7. 16, 15. *πάλιν ἔ.* = *redeo* Ioh. 14, 30. Apoc. 3, 11. 22, 17. 20. Hebr. 10, 37. — de indicat. in orat. indir. Matth. 24, 42 — 44. Luc. 12, 39. 40. 1 Thess. 5, 2. Hebr. 11, 8. vid. *ἀκούω* p. 16. — maxime in formula: *ὁ ἐρχόμενος* i. e. vel *quem venire certum est Iudaeis* = *Messias* Matth. 11, 4. Luc. 7, 19. 20. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 394. *ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, quem certum est venire instructum nomine, dignitate, auctoritate domini* = *Messias* Matth. 21, 9. 23, 39. Marc. 11, 9. Luc. 13, 35. 19, 38. Ioh. 12, 13. Ita *οἱ ο'* Ps. 118, 25. 26. *ὁ προφήτης ὁ ἐρχ. εἰς τὸν κόσμον* Ioh. 6, 14. 11, 27. — vel: *quem venturum cogito* 2 Cor. 11, 4. Cf. de h. l. *Win.* p. 100. 101. — vel in circumscriptione nominis Iehovae *ὁ ἐσόμενος* Apoc. 1, 4. 8. 4, 8. — in verbis illudentium: *ἄφετε — αὐτόν* = *ἄφετε, ἴδωμεν· ἠλίας ἔρχεται* Matth. 27, 49. Marc. 15, 36. — — sq. infinit. aor., ad consilium pertinente [vid. *ἄγω*] Matth. 2, 2. 5, 17 bis. 9, 13. 10, 34. 35. 18, 11. 20, 28. 28, 1. Marc. 1, 24. 2, 17. 10, 45. 15, 36. Luc. 1, 59. 3, 12. 4, 34. 5, 7. 32. 6, 17. 12, 49. 19, 10. — sq. particip. fut. finem indicante [vid. *ἄγω*] Matth. 27, 49. Act. 8, 27. (Xen. Anab. 7, 1. 28. 7, 7. 17. Plat. Euthyphr. c. 1 et 2.) Cf. de partic. futuri ad finem pertinente *Matthiae* §. 566, 6. p. 1117. *Buttm.* §. 131, 3. — partic. *ἐλθών* iunctum legitur c. verbo finit. vel ex simplicitate antiquitatis supra sub *ἀνίστημι* notata Matth. 2, 8. 8, 2. 9, 10. 18. 14, 12. 33. 15, 25. 18, 31. 27, 64. 28, 13. Marc. 5, 23. 7, 25. 12, 14. 42. 14, 45. vid. tamen de h. l. lect. *Fritzsche, Meyer* coll. *de Wette, Griesb.* ed. *Schulz.* 16, 1. Luc. 7, 3. 14, 9. (Xenoph. Cyr. 2, 2. 6.) — ita, ut participii loco utaris vel pron. relat. vel particulis *si, cum, postquam* sq. verb. finito [vid. *ἀγανακτέω*] Matth. 8, 7. *ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω ego cum venero sanabo.* Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 311., reddens num veniam et medear? Cf. tamen *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — *ἐλθόντες — ἔλαβον* = *postquam accesserant — acceperunt* 20, 9. v. 10. *ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστᾷ* = *ὃν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον* Marc. 9, 12. *ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ* = *ὅταν ἔλθῃ* 13, 36. — Ioh. 11, 17. 16, 8. Act. 16, 37. 39. 2 Cor. 12, 20. Phil. 1, 27. — — sq. *ἵνα* ad finem pertinente Ioh. 10, 10 bis. 12, 9. 46. 47. — — seq. dat. *person.*, in cuius commodum aut laetitiam [vid. *ἄγω*], ut Matth. 21, 5. vel in cuius detrimentum et perniciem venit aliquis Apoc. 2, 5. 16. — sq. dat. adminiculi, [vid. *ἀναιρέω*] ut *τῷ πλοίῳ* nave *vectus venio* Ioh. 21, 8.

bb) sq. adverbio loci, ut *ἐκεῖ* Marc. 6, 33. Vid. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz.* Ioh. 18, 3. de h. l. praesenti *histor.* vid. supra monita. — Act. 17, 13. — *ἐνθάδε* Ioh. 4, 16. et c. inf. praes. ad finem pertinente Ioh. 4, 15. — *ὄπισθεν* Marc. 5, 27. *πόθεν* Ioh. 8, 14. Apoc. 7, 13. *ὧδε* c. inf. aor. ad consilium spectante Matth. 8, 29. et c. *εἰς* finali Act. 9, 21. — his adde genit. *οὗ*, adverb. et ex attract. [vid. *ἐκεῖ*] positum pro: *quo, wohin* Luc. 10, 1. (Xen. H. G. 2, 3. 54.)

cc) iunct. c. praepositt., ut *ἀπό* c. genit. nunc *loci*, unde venit aliquis Matth. 27, 57. Marc. 1, 9. 7, 1. 15, 21. Act. 18, 2. de h. l. particip. perfecti = particip. plusqpf. vid. *Win.* p. 325. 2 Cor. 11, 9. (Palaeph. f. 6.) — addito *πρός τινα* Marc. 3, 8. 2 Cor. 1, 16. nunc *personae* i. e. *e domo alicuius* Marc. 5, 35. de h. l. praes. *histor.* vid. supra observata. — Ioh. 3, 2. — vel *ex urbe, in qua degit aliquis* Gal. 2, 12. *ἀπὸ ἰακώβου* = *ἀπὸ ἱεροσολύμων.* — *εἰς* c. accus. *loci* i. e. *venio in locum, ich komme in einen Ort* Matth. 2, 11. 23. 4, 13. 8, 14. 28. 9, 1. 23. 12, 9. 13, 36. 54. 14, 34. 15, 39. 16, 5. 13. 17, 24. 19, 1. 21, 23. 27, 33. 28, 11. Marc. 1, 14. 29. 5, 1. de h. l. *ἦλθεν* pro *ἦλθον* vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 155. coll. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, de Wette.* 6, 1. 8, 10. 14, 16. Luc. 2, 27. 51. 3, 3. 4, 16. Luc. 8, 51. 14, 1. 15, 6. 16, 28. Ioh. 1, 11. 3, 22. 4, 45. 46. 6, 17. 24. 11, 30. 12, 1. Act. 8, 40. 11, 20. 13, 13. 51. 14, 24. 15, 30. 17, 1. 18, 1. 7. 19, 1. 20, 2. 6. 14. 15. 21, 1. 5. 22, 11. 27, 8. 28, 13. 14. 16. 2 Cor. 1, 23. 7, 5. Gal. 1, 21. 2, 11. q. l. *ἦλθε* = *venerat*, cf. de aor. ad plusqpfecti vim accedente sub *ἀλείφω* notata. — *εἰς τὸν κόσμον* Ioh. 1, 9. de h. l. *ἦν ἐρχόμενον* = *in eo erat, ut veniret* vid. sub *ἀναβαίνω* monita. 3, 19. *τὸ φῶς* [i. e. *fons et auctor lucis*] — *κόσμον.* Ioh. 6, 14. 12, 46. 16, 28. 1 Tim. 1, 15. — abest *εἰς τὸν κόσμον* Ioh. 12, 27. (Xen. An. 3, 1. 5. 7, 1. 29.) — praes. *historicum* habent Matth. 26, 36. Marc. 3, 20 5, 38. 6, 22.

10, 1. 46. 11, 15. 27. 14, 32. — praesens de re certo et proxime eventura Ioh. 12, 12. Vide supra sub 2. a. aa. — duplex εἰς legitur alterum ad locum, alterum ad finem pertinens Ioh. 9, 39. 18, 37. 2 Cor. 2, 12. — εἰς et πρός c. accus. Matth. 21, 1. (Lucian. Asin. §. 1.) Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 627. — = *venio ad* [nos: *an*] *locum* Marc. 7, 31. Ioh. 20, 3. 4. — v. 8. ὁ ἐλθών *qui venerat*. Vide paulo ante adnotata. — praes. *histor.* legitur Ioh. 4, 5. 11, 38. 20, 1. — εἰς sq. acc. *status*, ubi Lat. *incido in*, ut εἰς τὸ χεῖρον i. e. *in conditionem peiorem* Marc. 5, 26. εἰς ἀπελεγμόν Act. 19, 27. — εἰς ad *consilium* pertinet, ut ἦλθεν εἰς μαρτύριον i. e. *ut testimonium ederet* Ioh. 1, 7. εἰς ἑορτήν *ad festum celebrandum* Ioh. 11, 56. 12, 17. — 4, 45. ἦλθον = *venerant*. Vide paulo ante adnotata. — Ioh. 12, 27. διὰ τοῦτο ἦλθον. [sc. εἰς τὸν κόσμον] εἰς τὴν ὥραν ταύτην i. e. *ut hanc calamitatem subeam*. — ἐκ c. genit. *loci, e quo venit aliquis* Luc. 5, 17. Ioh. 3, 31. — addito inf. aor. ad finem pertinente Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. — addito εἰς c. acc. loci Ioh. 4, 54. — ubi *origo* vel *cuias sit aliquis, indicatur* Ioh. 4, 7. q. l. praeter praesens *hist.* notandus infin. aor. ad finem spectans. — ἐν per attract. posito sic, ut includat notionem τοῦ εἰς Luc. 23, 42. — sq. ἐπί c. *genit.* rei, qua vectus venit aliquis Matth. 24, 30. 26, 64. — c. *acc. loci* i. e. *hinauf auf* Matth. 21, 19. Marc. 6, 53. 11, 13. — vel: *ad*, nos: zu Act. 12, 10. 12. — c. acc. *person.*, ad quam venit aliquis Ioh. 19, 33. — ita ut *consilium* indicet Matth. 3, 7. Luc. 24, 1. ἐπὶ τὸ μ. *ad sepulcrum invisendum*. (Xen. Cyr. 1, 6. 12. 6, 1. 31.) — c. acc. *rei*, *super quam, per quam* venit aliquis Matth. 14, 28. — *personae* i. e. vel *ad aliquem* Act. 24, 8. — vel: *desuper in, herab auf* Matth. 3, 16. Act. 19, 6. — vel: *adversus, auf Jemanden los* Luc. 14, 31. (Xen. An. 3, 1. 24.) — — sq. ἕως c. gen. pers. i. e. *usque ad locum, quo est aliquis* Luc. 4, 42. — sq. κατά c. *acc.* vel *loci* = *versus, gegen, hin nach* Act. 16, 7. — vel *person.* *ad* quam Luc. 10, 33. — sq. παρά c. gen. *person.*, *missus* [e vicinia] *ab aliquo venio* Luc. 8, 49. q. l. praes. legitur *histor.* — — c. acc. loci, *ad* Matth. 15, 29. — sq. πρός c. acc. *personae* Matth. 3, 14. 7, 15. 14, 29. 17, 14. 19, 14. — 21, 32. ἦλθε πρὸς ὑμᾶς = *prodiit* vel *extitit inter vos*. 25, 36. 39. Marc. 1, 45. 2, 13. 9, 14. 10, 14. 50. Luc. 1, 43. 7, 7. 8, 35. 18, 3. 16. 22, 45. Ioh. 1, 29. 48. 3, 2. 4, 30. 40. 7, 37. 50. 8, 2. 10, 41. 45. 16, 7. 19, 39. Act. 17, 15. 21, 11. 22, 13. Rom. 1, 10. 13. 15, 22. 23. [24.] 29. 32. 1 Cor. 2, 1. 4, 18. 19. 21. 14, 6. 16, 5. 11. 12. 2 Cor. 1, 15. 16. 2, 1. 12, 14. Col. 4, 10. 1 Thess. 2, 18. 1 Tim. 3, 14. 2 Tim. 4, 9. 2 Ioh. v. 12. — πρὸς τὸν πατέρα i. e. *ad sedes patris* i. e. *ad felicitatem apud patrem paratam* Ioh. 14, 6. 23. Aliter *Lücke* 2. p. 396. — praesens *histor.* legitur Matth. 26, 40. 45. Marc. 1, 40. 2, 3. 5, 15. 6, 48. 11, 27. 12, 18. Ioh. 11, 29. 13, 6. 20, 2. — praesens ἔρχομαι *in eo est, ut veniam* [vid. αἴρω] Ioh. 6, 5. 2 Cor. 13, 1. — legitur praesens, ubi res universe exponitur 2 Ioh. v. 10. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. — ἔρχεσθαι πρός τινα ἀπό τινος 1 Thess. 3, 6. — εἰς c. acc. loci Act. 20, 6. Tit. 3, 12. — *manendi* notione inclusa, trop. pro: *applico me alicui, sequor aliquem*. Ita de personis Iesu sese applicantibus Ioh. 3, 26. 5, 40. 6, 44. 65. — praesens in sententia universa Luc. 14, 26. Ioh. 6, 35. 37. 45. Cf. *Herm.* l. l. — πρὸς τὰς περί τινας = *ad aliquas* [vid. περί] Ioh. 11, 19. Cf. *Lücke* 2. p. 301. sq. accus. *rei* Ioh. 3, 20. 21.

b) de prodeuntibus: *auftreten, erscheinen, prodeo* aa) absolute Matth. 11, 14. 17, 10. 12. 24, 5. Marc. 9, 11. ἠλίας ἐλθών [= ὃν δεῖ ἐλθεῖν] — ἀποκαθιστᾷ v. 12. 13, 6. Luc. 21, 8. Ioh. 5, 43 bis. 7, 27. 28. 31. 8, 42. 10, 8. 15, 22. Gal. 3, 19. Eph. 2, 17. 2 Thess. 2, 3. 2 Petr. 3, 3. Apoc. 17, 10 bis. — bb) iungitur c. partic. alius verbi, vel modum indicantis [v. c. quo usus est, qui prodiit, in vitae ratione instituenda] Matth. 11, 19. 20. Luc. 7, 33. 34. Cf. *Matth.* §. 557. vel finem significantis [vid. ἀναβαίνω] Ioh. 1, 31. ἦλθον — βαπτίζων. — cc) additur δι' ὕδατος καὶ αἵματος 1 Ioh. 5, 6. Vide de h. l. sub διά p. 98. observata. — dd) additur ἐν σαρκί, *carne indutus* i. e. *als wahrer Mensch, in wahrhaft menschlicher Persönlichkeit* 1 Ioh. 4, 2. Cf. *Lücke* 3. p. 65. — 2 Ioh. v. 7. quo l. quod rem praeteritam tanquam praesentem cogitaret auctor, participio praesentis usus est. Cf. *Lücke* l. l. p. 275. coll. *de Wette* Ev. Ioh. p. 270. *Win.* p. 322. — ee) iungitur c. ἐκ item c. ἀπό sq. gen. vel *loci*, unde prodiit aliquis Ioh. 7, 41. 42. vel *person.* Ioh. 3, 22. ἀπὸ θεοῦ = *de coelo, a Deo missus*, vel *generis*, e quo prodiit v. 42. Legitur in hh. ll. praesens, quod insunt verba oraculi cf. *Matth.* §. 504, 3. — ff) ponitur praesens *de re futura* i. e. de re et certo et proxime eventura Matth. 17, 11. Luc. 3, 16. — addito nunc ὀπίσω τινός i. e. *post aliquem* Matth. 3, 11. Marc. 1, 7. Ioh. 1, 25. 27. 30. — nunc μετά τινα, *post aliquem* Act. 13, 25. 19, 4. — in sententia universa legitur praes. addito dativ. modum indicante [de quo vid. γλῶσσα] 1 Cor. 15, 35. Cf. ad h. l. *Win.* p. 243. paulo aliter *Meyer* ad h. l. p. 268.

c) de redeuntibus: *ich komme wieder* oder *zurück* Matth. 10, 23. 16, 27. 28. 21, 40. 24, 48. 25, 31. Luc. 12, 38. 45. 15, 30. 24, 23. Act. 1, 11. Rom. 9, 9. Hebr. 13, 23. (Xen. Cyr. 6, 1. 40.) — e simplicitate antiquitatis [vid. ἀνίστημι] praefigitur verbo finito participium ἐλθών Matth. 5, 24. 12, 44. 24, 46. 25, 27. 26, 43. Luc. 11, 25. 12, 36. 37. 43. 15, 25. 18, 8. 19, 23. — additur partic. *statum* indicans Ioh. 9, 7. — sq. inf. aor. finem indicans 2 Thess. 1, 10. — sq. ἀπό c. gen. loci Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. (Hdian. 1, 17. 18.) — sq. εἰς c. acc. loci Matth. 2, 21. — sq. πρός τινα Luc. 15, 20. Ioh. 7, 45. — ponitur praesens *in re futura* vel quod res universe narratur Marc. 13, 35. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. — vel quod agitur de re et certo et proximo eventura 1 Ioh. 2, 18. 4, 3. Apoc. 1, 7. — addito πρός τινα Ioh. 6, 17. 14, 18. 28. 17, 11. 13. Act. 4, 23. — indicativum praecedit ἕως in re, quae certo eventura cogitatur Luc. 19, 13. Ioh. 21, 22. 1 Tim. 4, 13. Cf. de hoc indicat. *Win.* p. 272.

d) metaphorice aa) de personis, ut εἰς ἑαυτόν, = *ad sanam mentem redire, in sich gehen* Luc. 15, 17. (Arrian. diss. epict. 3, 1. Diod. Sic. 13, 95.) — εἴς τι = *transire ad aliquid* 2 Cor. 12, 1. — εἰς κρίσιν = *iudicor*, pro: *punior* Ioh. 5, 24. — εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, *pervenire ad cognitionem veritatis* = ἐπιγινώσκειν τὴν ἀ. 1 Tim. 2, 4. 2 Tim. 3, 7. (Xen. Cyr. 6, 2. 29. Thuc. 8, 63.) — ἐκ τῆς θλίψεως = *calamitatem superavi* Apoc. 7, 14. (Cf. πηλίκοι — τοὺς δι' αἵματος καὶ βασάνων ὑπὲρ αὐτοῦ διεξῆλθον ἀγῶνας Euseb. H. E. 1, 1. Vol. 1. p. 7. ed. *Heinichen*. Lips. 1827.) — — bb) de rebus α) de *tempore*, ut ἐλεύσονται ἡμέραι i. e. *erunt tempora* Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. 17, 22. 21, 6. — ἦλθεν [*venit* i. e.] *adest*, ut ἡ ὥρα Ioh. 16, 4. 21. Apoc. 14, 7. 15. ἡ ἡμέρα 6, 17. Act. 2, 20. καιροί Act. 3, 20. ὁ γάμος Apoc. 19, 7. — pro: veneram i. e. *aderam*, ut ἡμέρα Luc. 22, 7. Gal. 4, 14. — ἐλήλυθα [veni i. e.] *adsum*, ut ἡ ὥρα Ioh. 12, 23. 13, 1. 16, 32. 17, 1. — ἐληλύθειν [veneram =] *aderam*, ut ἡ ὥρα Ioh. 7, 30. 8, 20. — *praesens de tempore futuro* i. e. de tempore, quod et certo et proxime aderit, ubi Lat. *sum* = *proxime futurus sum, insto*, ut ἡμέραι Luc. 23, 29. Hebr. 8, 7. ἡ ὥρα Ioh. 4, 21. 23. 5, 25. 28. 16, 2. 25. 32. νύξ Ioh. 9, 4. ὁ θερισμός Ioh. 4, 35. — ὁ ἐρχόμενος, η, ον, = *proxime futurus*, ut ὁ αἰών Marc. 10, 30. Luc. 18, 30. ἑορτή Act. 18, 21. (τῇ ἐρχομένῃ = die proximo Ios. Ant. 6, 9. 1 et 11. 9.) — τὰ ἐρχόμενα *res proxime futurae* Ioh. 16, 23. — — β) de sorte alicuius, sq. ἐπί τινα = *supervenio aliquem, paror alicui* Ioh. 18, 4. εἰδὼς πάντα — αὐτόν i. e. *cognita habens quae proxime sibi instarent* scil. mala. — γ) de regno divino, ubi Lat. *condor* Matth. 6, 10. Luc. 11, 2. 17, 20. 22, 18. ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρός = *proxime condendum* Marc. 11, 10. — δ) de voce = *audior*, sq. ἐκ c. gen. loci Marc. 9, 7. Ioh. 12, 28. — ε) de stella: *accedo* partic. ἐλθών sq. verbo finit. Matth. 2, 9. — ζ) de undis: = *irruo* Matth. 7, 25. 27. Luc. 7, 27. — η) de naturae phaenomenis = *existo*, ut de vento Ioh. 3, 8. de pluvia vel proxime futura, ita ἔρχεται Luc. 11, 54. vel demissa ἐπὶ τῆς γῆς Hebr. 6, 7. — θ) de vasibus = *afferor* Marc. 4, 21. Act. 11, 5. — ι) de nave: *advenio*, sq. ἐκ c. gen. loci Ioh. 6, 23. — κ) de lege, doctrina = *promulgor, innotesco* Rom. 7, 9. Gal. 3, 23. 25. — λ) de exitu rei, sq. εἴς τι = *cedo in* Phil. 1, 12. — μ) de commodis = *orior, existo* Rom. 3, 8. — ἐπί τινα = *contingo alicui* Matth. 10, 13. — ν) de culpa = *devolvor* ἐπί τινα *in aliquem* = *sustinet aliquis culpam rei* Matth. 23, 35. — ο) de poena, calamitate

= infligor, immittor, ita ὀργή Eph. 5, 6. Col. 3, 6. ἡ ἐρχομένη, quae proxime infligetur = prope instans 1 Thess. 1, 10. Apoc. 11, 18. ἡ κρίσις 18, 10. — Act. 7, 11. — ἡ οὐαὶ ἔρχεται i. e. certo et proxime infligetur Apoc. 9, 12. 11, 19. — π) de irritamentis malorum ab aliquo proficiscentibus = existo, orior Matth. 18, 7 bis. Luc. 17, 1. — ρ) εἰς φανερὸν ἐλθεῖν, in lucem prodire, de rebus = innotesco Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. de h. l. coniunctivo alternante c. indicat. fut. vid. Win. p. 275. 283. Vide tamen, quae habent de lectione οὐ γνωσθῇ Griesb. ed. Schulz, Schott, coll. de Wette Ev. Luc. p. 52. et de μή cogitatione ante εἰς φανερὸν ἔλθῃ addendo Bornem. schol. p. 52. — σ) de conditione 1 Cor. 13, 10. τὸ τέλειον, perfectior conditio = obtineo. — Saepius non extat in N. T.

Ἐρωτάω, ῶ, f. ήσω, 1) interrogo, quaero aliquid ex aliquo, sq. acc. pers. Matth. 16, 13. Luc. 19, 31. Ioh. 1, 19. 21. 25. 5, 12. 8, 7. 9, 15. de h. l. indicat. in interrog. indir. vid. ἀκούω. — v. 19. 21. 16, 5. 19. (Lucian. D. D. 7, 2. Xen. Cyr. 8, 5. 19.) — sq. duplici acc. Jemanden etwas fragen, um etwas befragen [vid. ἐπερωτάω] Matth. 21, 24. Marc. 4, 10. Luc. 20, 3. (Xen. Mem. 3, 7. 2. Cyr. 3, 3. 48.) — sq. acc. pers. et περί c. gen. rei Luc. 9, 45. Ioh. 18, 19. (Hdot. 1, 32. ὑπέρ τινος Xen. Mem. 4, 2. 23.) — absol. Luc. 22, 68. — οἱ ό pro חָקַר Deut. 13, 14. (2 Macc. 7, 2. Xen. Anab. 1, 6. 7.) — 2) ad normam hebr. שָׁאַל [vid. Win. p. 34.] rogo aliquem aliquid, peto, bitten, Luc. 14, 19. — sq. acc. pers. Matth. 15, 23. Luc. 14, 18. de h. l. verbis: ἐρωτῶ σε [ut Eur. Alc. v. 318. 1047 ed. Monk et Herm.] extra structuram positis vid. Bornem. schol. p. 94. Ioh. 12, 21. 14, 16. 16, 30. — Phil. 4, 3. q. l. alternat c. παρακαλεῖν coll. v. 2. — sq. acc. rei Luc. 14, 32. additur infinit. λαβεῖν Act. 3, 3. vid. de hoc verbositatis genere Win. p. 548. — sq. acc. pers. et ἵνα = precibus adeo aliquem hac mente, ut Marc. 7, 26. Luc. 7, 36. Ioh. 4, 47. 17, 15. 19, 31. 38. — Luc. 16, 27. 3 Ioh. v. 5. et iunct. c. παρακαλεῖν 1 Thess. 4, 1. — sq. acc. pers. et ὅπως = hac mente ut Luc. 7, 3. 11, 37. Act. 23, 20. — e) sq. acc. pers. et inf. obiecti nota [vid. αἰτέω]. Ita infin. nunc aor. pendens a praeterito praeced. [vid. βούλομαι] vel pertinens ad rem brevi absolutam [vid. ἀδύνατος], ut Luc. 5, 3. 8, 37. Ioh. 4, 40. 10, 48. — abest accus. pers. statim quippe praecedens Act. 23, 18. — nunc praesentis 1 Thess. 5, 12. — sq. acc. pers. et περί τινος Luc. 4, 38. Ioh. 16, 26. 17, 9 bis. v. 20 bis. 1 Ioh. 5, 16. — sq. acc. pers. et ὑπέρ τινος 2 Thess. 2, 1. — pro שָׁאַל 1 Sam. 30, 21. (Ios. Ant. 5, 1. 14.) —

Ἐσθής, ῆτος, ἡ, vestis, collective i. e. vestimentum, Kleidung (ab ἕννυμι). Quinquies in N. T. Luc. 23, 11. Act. 1, 10. quo l. si habetur in codd. nonnullis pluralis vid. Griesb., Meyer, Bornem. in schol. p. 153. 10, 30. 12, 21. Iac. 2, 2. 3. (3 Esr. 8, 73. Pol. 6, 7. 5. Xen. Cyr. 4, 5. 39.)

Ἔσθησις, εως, ἡ, vestis. Semel in N. T. Luc. 24, 4. quo l. si habetur in codd. singularis vid. Schott, Griesb., Meyer, Bornem. in schol. p. 153. (Aquila pro מְכַסֶּה Ies. 23, 18.)

Ἐσθίω, forma producta verbi ἔδω, impf. ἤσθιον, a. 2. ἔφαγον, fut. φάγομαι cf. Buttm. §. 101. gram. max. §. 114. Matth. §. 234. et de futuro serioris aevi φάγομαι Lob. ad Phryn. p. 328. 348. Sturz de dial. alex. p. 199. Matth. p. 253. §. 183, 3. Buttm. §. 101. gram. max. §. 95. not. 21. et de 2. pers. futuri φάγεσαι [Luc. 17, 8.] Buttm. §. 93. 6, 1. gram. max. §. 87. not. 8. Matth. §. 203, not. 1. Rost §. 84. p. 299. Win. p. 38. 64.

edo, comedo, essen, et de animalibus: fressen, voro a) proprie Matth. 12, 1. — οἱ ἐσθίοντες, qui [cum eveniret haec] coenarent [de particip. praes. = particip. impf. vid. ἀγανακτέω] i. e. convivae Matth. 14, 21. 15, 38. οἱ φάγοντες, qui comederant Marc. 6, 44. 8, 9. — ἐσθιόντων — αὐτῶν i. e. cum coenarent Matth. 26, 21. 26. Marc. 14, 18. 22. — Marc. 7, 3. 4. Luc. 6, 1. 12, 4. 5. Act. 27, 35. Rom. 14, 20. 1 Cor. 10, 28. 31. 11, 22. 29 bis. v. 34. 2 Thess. 3, 10. (Aelian. V. H. 2, 17. Artemid. 1, 70. Xen. Mem. 2, 7. 7.) — ita φαγεῖν Matth. 14, 20. 15, 32. 26, 26. Marc. 6, 42. 8, 8. [14, 22.] Luc. 9, 17. 12, 19. 15, 23. 17, 8. φάγεσαι Luc. 17, 8. v. supra adnotata. Ioh. 4, 31. 6, 5. 58. Act. 9, 9. 10, 13. 11, 17. 23, 12. 21. Rom. 14, 23. 1 Cor. 8, 8 bis. 9, 4. 10, 7. [11, 24.] — φάγωμεν edamus 1 Cor. 15, 32. de 1. p. pl. coniunct. in adhortatt. Cf. sub ἄγω no. 3. monita. — τὸ φαγεῖν das Essen Matth. 15, 20. 1 Cor. 11, 21. 22. — de inf. φαγεῖν in formulis: εὐκαιρῶ φαγεῖν Marc. 6, 31. ἔχω βρῶσιν φαγεῖν Ioh. 6, 32. φέρω φαγεῖν 6, 33. δίδωμί τινι φαγεῖν Matth. 14, 16. 25, 35. 42. Marc. 5, 43. 6, 37. Luc. 8, 55. 9, 13. Ioh. 6, 31. 52. Apoc. 2, 7. [17.] vid. sub ἄγω observata. — loco infin. finalis legitur ἵνα Marc. 14, 12. Luc. 22, 8. (Xen. Mem. 2, 1. 18. Cyr. 1, 2. 11.) — formulae notandae: ἐσθίειν μετά τινος = coenare c. aliquo Matth. 9, 11. 24, 49. Marc. 2, 16 bis. Luc. 5, 30. φαγεῖν Luc. 7, 36. — μήτε ἐσθίειν μήτε πίνειν, hyperbolice pro: pertenui victu uti Matth. 12, 18. — ἐσθίειν καὶ πίνειν = οὐ νηστεύειν Luc. 5, 33. vel pro: liberaliori victu uti Matth. 11, 19. Luc. 7, 34. — φαγεῖν ἐνώπιόν τινος, coram vel praesente aliquo edere vel coenare Luc. 24, 43. — 13, 26. de q. l. vid. supra sub ἐνώπιον. — iungitur ἐσθίειν c. vv. aliis pertinentibus ad vitae communis rationem describendam, ita, ut circumscribantur mores hominum nihil tempora sua attendentium Luc. 17, 27. 28. — τὸ κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν = coenam domini celebrare 1 Cor. 11, 20. — ἐσθίειν καὶ πίνειν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ χριστοῦ cibo et potu uti in mensa Christi reposito [cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 502.] ita Luc. 22, 30. coll. Matth. 8, 11. Luc. 14, 15. 22, 16. Apoc. 19, 4. de dapibus magnis ex Iudaeorum opinione [cf. Bertholdt Christol. Iudaeorum Iesu et Apost. aetate p. 197 sqq.] in regno Messiae instituendis; inest notio universa: gaudiorum et felicitatis futurae, a Iesu paratae, particeps fio. —

sq. genit. rei: von etwas essen, ubi non totam, sed partem totius dicitur edere aliquis. Ita de animalibus Luc. 15, 16. Sunt tamen, qui, cum nuspiam habeant libri N. T. ἐσθίειν vel φαγεῖν τινος [de qua construct. vid. ἀπό p. 43.], ex attractione dici h. l. existiment ὧν pro ἅ. (Xen. H. G. 3, 3. 6.)

sq. ἐκ c. gen. rei i. e. vel: von etwas essen, loco genit. simpl. 1 Cor. 11, 28. — φαγεῖν Luc. 22, 16. Ioh. 6, 26. 50. 51. 1 Cor. 9, 7 bis. v. 13. — vel = τρέφομαι vel ζῶ ἔκ τινος, victum sumo ex aliqua re Hebr. 13, 10. (Ios. de bell. iud. 5, 13. 6. ἐξ αὐτοῦ sc. τοῦ ναοῦ, τρέφεσθαι.) —

sq. ἀπό τινος, von etwas essen, loco genit. simpl. [vid. ἀπό]. Ita de animalibus Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. de neutro plur. c. verbo singul. vid. εἰμί p. 131 init. —

sq. accus. i. e. etwas verzehren, aufessen, quicquid adest cibi alicuius comedere propr. ut φαγεῖν τὸ πάσχα Marc. 14, 12. 14. Luc. 22, 8. 11. 15. Ioh. 18, 28. τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως Matth. 12, 4 bis. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4 bis. τὸ βιβλαρίδιον Apoc. 10, 10. — de avibus σάρκας Apoc. 19, 18. (Aesop. fab. 47. Ael. V. H. 1, 1. 2, 40.) Cf. Buttm. §. 119, 2. Lamb. Bos. p. 477 ed. Schäfer. — — τὰς σάρκας τινὸς φαγεῖν = trucidare aliquem, trop. pro: pessime tractare aliquem Apoc. 17, 16. — formul. hebr. [vid. Win. p. 34.] ἄρτον ἐσθίω, cibum capio, coeno, eine Mahlzeit halten, universe Matth. 15, 2. Marc. 7, 2. 5. ἄρτον φαγεῖν Marc. 3, 20. Luc. 14, 1. Ioh. 6, 23. — pro אָכַל לֶחֶם Exod. 2, 20. — de epulis in regno messiano celebrandis Luc. 14, 15. Vide supra adnotata. — = τρέφομαι ἔκ τινος, utor aliqua re cibo, ich bediene mich einer Sache zu meiner Nahrung, [cf. Win. p. 182.] ut ἐσθίω ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον Marc. 1, 6. φαγεῖν τὸ μάννα Ioh. 6, 31. 49. [58.] λάχανα Rom. 14, 2. πάντα [ita plene Xen. Ages. 9, 3.], ut Rom. 14, 2. ὃς — πάντα i. e. alius quidem credit licere quovis cibo vesci. Reticeri passim notiones verbis debere et licere comprehensas, auctores sunt Lob. ad Phryn. p. 753 sq. Fritzsche Ev. Marc. p. 167. — minus plene i. e. addendus est ex antecedd. πάντα: omnis generis cibo utor Rom. 14, 3 ter. v. 6 quater. κυρίῳ ἐσθίει i. e. ratione habita domini cuiuscunque generis cibo utitur Rom. 14, 6. κυρίῳ οὐκ ἐσθίει ratione habita domini non utitur cuiuscunque generis cibo i. e. nonnullis cibis abstinet. De qua dativi vi cf. Win. p. 192. Matth. §. 387. et de eadem vi hebr. לְ Ewald p. 603. — 1 Cor. 10, 3. 25. — τὰ παρά τινος vel τὰ παρατιθέμενα Luc. 10, 7. 8. 1 Cor. 10, 27. — τὸν

ἑαυτοῦ ἄρτον ἐσθίειν *cibo uti suo* i. e. quem quis ipse sibi paravit 2 Tim. 3, 12. ἄρτον φαγεῖν παρά τινος *cibo uti ab aliquo parato* = *aliena quadra vivere* 2 Thess. 3, 8. — ἐσθίειν τὰς θυσίας 1 Cor. 10, 18. — coniunct. in orat. indir. et ubi, quid facto opus sit, quaeritur [vid. ἀγοράζω] Matth. 6, 25. Luc. 12, 22. 29. — Matth. 15, 32. Marc. 6, 36. 8, 1. 2. τί φάγωμεν Matth. 6, 31. De coniunctiv. in interrogatt. dubitantis cf. sub γίνομαι p. 83. notata. (Xen. Hier. 3, 11. Anab. 4, 5. 8. Cyr. 8, 1. 44.) — trop. τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ ἀνθρώπου Ioh. 6, 53. — praecedente negatione: *abstineo aliqua re* Luc. 4, 2. οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν = *omni cibo abstinuit.* 7, 34. μήτε ἄρτον ἐσθίειν μήτε οἶνον πίνειν = *et pane et vino abstinere* i. e. *tenui victu uti.* Act. 10, 14. οὐδέποτε — κοινὸν = *semper abstinui omni cibo impuro.* — in oratione obliqua et re a cogitatione alicuius suspensa, καλὸν, τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πίειν οἶνον = *praestat,* [= *trefflich ist es*] *carne et vino abstinere* Rom. 14, 21. Cf. *Win.* p. 446. — 1 Cor. 8, 13. εἰ βρῶμα — σκανδαλίζει — οὐ μὴ φάγω κρέα [non abstineam carne? vid. οὐ μή] i. e. *imo abstinebo carne.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 145. — — *von etwas essen,* [ubi alias ἀπό τινος vel ἐκ τινος] 1 Cor. 9, 7. 10. Apoc. 2, 14. 20. — 1 Cor. 11, 26. 27. —

b) ex metaph. omnibus linguis communi [cf. *Win.* p. 19.] pro: *consumo, aufreiben,* ita de ira, ἐσθίειν τι Hebr. 10, 27. — de aerugine φαγεῖν τι Iac. 5, 3. — ita καταφαγεῖν pro אָכַל Deut. 32, 22. (de igne ἐσθίειν Hom. Iliad. 23, 182.)

Ἐσλί, ὁ, *Esli,* nom. pr. viri hebr. Luc. 3, 25.

Ἔσοπτρον, ου, τό, *speculum.* Bis in N. T. Iac. 1, 23. ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον — ἐν ἐσόπτρῳ. Usos esse veteres speculis, non vitreis, sed metallicis neque ab Hebraeis eiusmodi speculorum usum abfuisse, docet *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Spiegel.* 1 Cor. 13, 12. quo l., cum imperfecta et minus plena esset, quae speculi [metallici puta] ope pararetur, rei alicuius cognitio, huic aequiparandam esse monet, quam nunc habemus rerum divinarum cognitionem ἐν αἰνίγματι quippe i. e. ope sermonis obscurioris nunc quidem suppeditatam. Cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 221 sq. — (Sir. 12, 11. Anacr. 11, 2.)

Ἑσπέρα, ας, ἡ, *vespera,* i. e. *tempus vespertinum.* Ter in N. T. Luc. 24, 29. Act. 4, 3. 28, 23. (Hdian. 3, 12. 23. Xen. Cyr. 1, 4. 17.)

Ἐσρώμ, ὁ, [terminat. graeca Ἔσρωνος, ου, ὁ, Ios. Ant. 2, 7. 4.] *Esrom,* nom. pr. viri hebr. Matth. 1, 3. Luc. 3, 33.

Ἔσχατος, η, ον, *extremus, ultimus,* neutr. ἔσχατον substant. [Act. 1, 8. 13, 47. Hebr. 1, 1. 2 Petr. 3, 3. vid. ἀδύνατος] = *ultima pars* a) loco aa) propr. ἔσχατον τῆς γῆς Act. 1, 8. 13, 47. (Diod. Sic. 1, 60. Xen. Vect. 1, 6. — Anab. 1, 2. 10.) — inclusa *ordinis* vel *dignitatis* = *infimus* Luc. 14, 9. 10. — bb) metaph. de dignitate Matth. 19, 30. 20, 16. Marc. 9, 35. 10, 31. Ioh. 8, 9. 1 Cor. 4, 9. — b) de numero vel pecunia, ἔσχατος κοδράντης Matth. 5, 26. — Luc. 12, 59. 1 Cor. 15, 26. — c) de tempore aa) universe Matth. 20, 8. 12. 14. Ioh. 7, 37. Apoc. 15, 1. 21, 9. ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι = *ad ultimum tubae sonitum* 1 Cor. 15, 52. — τὰ ἔσχατά τινος = *postrema alicuius conditio* Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. — ἡ ἐσχάτη πλάνη Matth. 27, 64. ad q. l. bene *Euthymius:* ἐσχάτην μὲν οὖν πλάνην λέγουσι περὶ τοῦ ὅτι· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· πρώτην δὲ περὶ τοῦ ὅτι· υἱὸς θεοῦ εἰμι. — τὰ ἔργα τὰ ἔσχ. Apoc. 2, 19. — ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος si iunguntur, circumscribitur *omnium supremus* Apoc. 1, [11. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp.*] 17. 2, 8. 21, 13. alii: *aeternus.* — ἔσχατος et ἐσχάτη = *als der letzte, als die letzte* [vid. ἀδάπανος] legitur Marc. 12, 6. 22. — neutr. ἔσχατον adv. [vid. ἀκριβής] *postremo* 1 Cor. 15, 8. et e codd. Marc. 12, 22. *Griesb.* ed. *Schulz, Fritzsche.* — — bb) ex iudaica dicendi ratione: *tempus extremum* τοῦ αἰῶνος τούτου = *tempus proxime praecedens regni messiani inaugurationem.* Iudaei enim Iesu et Apostolis aequales cum de duplici aevo vel seculo, altero עוֹלָם הַזֶּה incipiente ab Adamo, altero עוֹלָם הַבָּא, inchoante a regni messiani inauguratione, appellato, disputarent, Apostoli suam aetatem, cum proxime praecedere putarent regni messiani auspicia, dicere solent *tempus extremum* sc. τοῦ αἰῶνος τούτου vel seculi prioris, ita, ut quaecunque suo tempore acciderent, vel mox eventura essent, accidisse vel evenire, dicerent ἐν ταῖς ἡμέραις ἐσχάταις. Vide praeter ea, quae sub αἰών observata sunt, *Lücke* 2. p. 85. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 54. *Schulz* Brief an die Hebr. p. 90. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 438. — Hinc ὁ ἔσχατος ἀδάμ = ὁ ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις γενόμενος ἀδάμ [= vitae et generis humani novi et melioris dux, auctor, antesignanus] ita de Iesu 1 Cor. 15, 45. ubi opp. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἀδάμ i. e. Adamus sub initia τοῦ αἰῶνος τούτου creatus. — ἡ ἐσχάτη ἡμέρα Ioh. 6, 39. 40. 44. 54. 11, 24. 12, 48. αἱ ἔσχ. ἡμέραι Act. 2, 17. Ita οἱ ο' pro אַחֲרִית הַיָּמִים Ies. 2, 2. Ier. 23, 20. Mich. 4, 1. — ἔ. ἡμέραι 2 Tim. 3, 1. Iac. 5, 3. ἔσχατον τῶν ἡμερῶν Hebr. 1, 1. 2 Petr. 3, 3. καιρὸς ἔσχ. 1 Petr. 1, 5. ἔσχ. οἱ χρόνοι v. 20. ἔ. ὥρα 1 Ioh. 2, 18. ἔ. χρόνος Iud. v. 18. Saepius non legitur in N. T.

Ἐσχάτως, adv. *extreme,* ἐσχάτως ἔχειν, *in extremis esse, animam agere.* Ita semel Marc. 5, 23. (Ita Artem. 3, 61. Diod. Sic. Excerpt. Valesian. p. 242. πυθόμενος τὸν φερεκύδην — ἐν δήλῳ νοσεῖν καὶ τελέως ἐσχάτως ἔχειν et pro eodem apud Diod. Sic. 16, 48. et T. 9. p. 346. ἐσχάτως διακεῖσθαι. — Veteres Graecos dixisse potius κακῶς vel πονήρως ἔχειν et de feminis ἀσθενεῖν, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 389. *Win.* p. 27. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 178 sq.

Ἔσω, adv. [pro εἴσω, ab εἰς v. *Passow* sub hoc voc.] 1) *intro, hinein,* post ἀκολουθεῖν Marc. 14, 54. εἰσέρχ. Matth. 26, 58. — pro לִפְנִימָה 2 Chron. 29, 16. 18. — sq. genit. loci, explicandi e confusione duarum locutt. Marc. 15, 16. ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς = εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἦν ἐν αὐτῇ vel ἔνδον. Cf. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. sub εἴσω item *Passow* 1. p. 650. (Xen. Hier. 2, 10. An. 3, 3. 7. et 4. 26.) — 2) *intus, darinnen* sc. in loco, de quo agitur = ἔνδον [vid. ἐκεῖ et *Lob.* ad Phryn. p. 128.] universe Ioh. 20, 12. Act. 5, 23. — praeced. art. ὁ ἔσω, *internus* [vid. ἄνω], comparativus ὁ ἐσώτερος [de quo vid. ἀνώτερος] *interior* Act. 16, 24. τὸ ἐσώτερον, subst. [vid. ἀδύνατος] *das Innere, interior pars,* sq. genit. Hebr. 6, 19. Ita pro אֶל־פְּנֵי et לִפְנֵי Levit. 16, 2. 15. (τὸ εἴσω Lucian. Dial. Mort. 13, 5.) — metaph. ὁ ἔσω ἄνθρωπος = *mens, ratio et conscientia* Rom. 7, 22. Eph. 3, 16. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 61 sq. — οἱ ἔσω = *ad coetum alicuius pertinens,* ita de personis ad coetum Iesu pertinentibus 1 Cor. 5, 12. — Saepius non extat in N. T.

Ἔσωθεν, adv. loci (ἔσω, θεν particula inseparabilis, adnecti solita substant., adiect., adverbiis et motum a loco indicans) 1) *ab interiori parte* Marc. 7, 21. q. l. per epexegesin additur: ἐκ τῆς καρδίας. 7, 23. Luc. 11, 7. — pro מִבַּיִת Gen. 6, 14. מִפְּנִימָה 1 Regg. 6, 19. (Xen. An. 1, 4. 4.) — 2) *intus* Matth. 7, 15. 23, 25. 27. 28. 2 Cor. 7, 5. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — Apoc. 4, 8. 5, 1. — pro בַּיְתָה Exod. 28, 26. — praefixo art. ὁ, ἡ, τὸ ἔσωθεν *interior,* [vid. ἄνω] de vasibus Luc. 11, 39. 40. ὁ ἔσωθεν ἄνθρωπος *homo interior* = *animi conditio et indoles* 2 Cor. 4, 16. Saepius non legitur in N. T.

Ἐσώτερος, α, ον, vid. sub ἔσω.

Ἑταῖρος, ου, ὁ, 1) *sodalis,* qui diu cum aliquo eadem vitae consuetudine usus est Matth. 11, 16. (Xen. Cyr. 5, 1. 1.) — 2) in blandis compellationibus i. q. ὦ γαθέ, *amice* Matth. 20, 13. 22, 12. 26, 50. (de familiaribus Xen. Mem. 2, 5. 15.) Saepius non habetur in N. T.

Ἑτερόγλωσσος, ου, ὁ, (ἕτερος, γλῶσσα) *qui lingua peregrina utitur* [Pol. 24, 9. 5.]. Semel in N. T. 1 Cor. 14, 21. Cf. de h. l. ad verba Ies. 28, 11. 12. ratione *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 233 et *Schulz* die Geistesgaben der ersten Christen p. 176. 78.

Ἑτεροδιδασκαλέω, ῶ, f. ήσω, (ἕτερος, διδάσκαλος) *aliena doceo.* Bis in N. T. 1 Tim. 1, 3. 6, 3.

Ἑτεροζυγέω, ῶ, f. ήσω, (ἕτερος, ζυγός iugum) *iugum impar et diversum subeo.* [pp. de animali, quod cum alio diversi generis eodem iugo iungitur; ita ἑτερόζυγος apud Levit. 19, 19. pro כִּלְאַיִם i. e. duplicis generis] metaph. *iungor consortio hominum a me alienorum, societa-*

tem habeo cum hominibus me indignis. Ita semel sq. dat. 2 Cor. 6, 14. *μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις* concise, ut videtur, pro: *μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες καὶ οὕτως συζυγοῦντες* vel *ὁμοζυγοῦντες ἀπίστοις.* Cf. *Win.* p. 199. Alii, quod *σταθμὸς ἑτερόζυγος* Phocylid. Sentent. 13. est: lanx, cuius iugum in alteram partem inclinat, explicant: *in alteram partem inclino me;* alii, quod *ἑτεροζυγεῖν* sit: alteram iugi partem trahere, dici putant pro: *sequor et imitor aliquem;* alii denique: *dissidiis studeo, in diversa trahor.*

Ἕτερος, *α, ον,* 1) *der andere, alter,* i. e. *der andere von zweien* a) praefixo artic. Matth. 6, 24 bis. 21, 30. Luc. 5, 7. 7, 41. 16, 13. 17, 34. 35. 18, 10. 23, 6. 40. — Act. 20, 15. *τῇ ἐπιούσῃ — τῇ δὲ ἑτέρᾳ* q. l. dies, quo Samum traiecerunt, opponitur diei, quo Chium devenerunt, negligitur vero diei istius, quo *ἀνήχθησαν,* memoria. 27, 3. q. l. *τῇ δὲ ἑτέρᾳ* ponitur ratione habita diei, quo *ἀνήχθησαν.* (Hdian. 5, 7. 1. Xen. An. 5, 1. 23. *δρῶντος τοῦ ἑτέρου.* 3, 4. 25. *τῇ ἑτέρᾳ,* postridie Xen. Cyr. 4, 6. 10.) Cf. *Passow* sub hoc voc. *Buttm.* §. 114, 5. — ubi, quae universe dici poterant, ut coram duobus dicta sistuntur, vel ubi illi, ad quem verba facit aliquis, opponitur aliquis Rom. 2, 1. 13, 8. 1 Cor. 4, 6. 6, 1. 10, 24. 29. 14, 17. Gal. 6, 4. Iac. 4, 12. Cf. quae habet de eodem usu hebr. רֵעַ *Gesenius* hebr. Wörterb. 1. p. 251. — *οἱ ἕτεροι* = *altera pars* Luc. 4, 43. q. l. *αἱ ἕτεραι πόλεις* opponuntur illi terrae iudaicae parti, quam hactenus *εὐαγγελιζόμενος* permeaverat Iesus. Cf. *Buttm.* l. l. — b) sine articulo Luc. 16, 7. — Rom. 2, 21.

2) *alius, ein anderer* = *ἄλλος*, sed fortius, ubi opponitur pluribus. Legitur ita absque artic. a) proprie i. e. aliquis, nescio quis, Matth. 8, 21. 11, 3. 12, 45. 15, 30. Luc. 6, 6. 8, 3. 9, 56. 58. 10, 1. 16, 18. 22, 65. 23, 32. Ioh. 19, 37. Act. 1, 20. 2, 40. 4, 12. 12, 17. 13, 35. 15, 35. 17, 7. 21. 19, 39. Rom. 7, 3 bis. v. 4. 1 Cor. 8, 4. 2 Cor. 8, 8. Gal. 1, 19. — *ὃ ἑτέραις γενεαῖς* [de quo dat. temporis vid. sub *ἑξῆς* observata] *οὐκ ἐγνωρίσθη* Eph. 3, 5. 2 Tim. 2, 5. Hebr. 5, 6. Iud. v. 7. — *τὰ ἑτέρων* i. e. *quae aliorum sunt, quae alios attinent* Phil. 2, 4. (Hdian. 5, 7. 13. Xen. Cyr. 6, 3. 5.) Cf. *Buttm.* §. 114, 5. *Passow* l. l. — *πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα, multa igitur, etiam alia* Luc. 3, 18. *πολλὰ — τὸν λαόν* = *πολλὰ μὲν οὖν, οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν* i. e. *multa igitur, non solum haec* [quae attuli modo] *sed etiam alia cohortans, laetum nuntium de regno Messiae populo tradidit* = *multis modis, etiam aliis* atque illo, quem attuli, *populum cohortabatur et laetum de regno Messiae nuntium ei tradidit.* Cf. de particulae *καὶ* augendi vi in formulis *πολλὰ καὶ ἕτερα* sub *ἄλλος* p. 20. monita. — nunc ante, nunc post se habet *τίς*: *ἕτερός τις, alius aliquis* Act. 8, 34. 27, 1. Rom. 8, 39. 13, 9. 1 Tim. 1, 10. Cf. *Matth.* §. 487. *Schäfer* ad Gregor. Cor. p. 7. 8. 716. *Passow* sub *τίς*. — in partitionibus: *ἕτερος — ἕτερος, alius — alius* 1 Cor. 15, 40. *ἄλλος — ἕτερος* Act. 2, 13. Hebr. 11, 36. *τινὲς — ἕτεροι* Luc. 11, 16. 14, 31. *ἄλλος — ἄλλος — ἕτερος* 1 Cor. 12, 10. *ὁ μὲν — ἕτερος δὲ — ἄλλος* 1 Cor. 12, 9. *οἱ μὲν — ἄλλοι δὲ — ἕτεροι δὲ* Matth. 16, 14. *τὶς — ἕτερος — ἄλλος τις* Luc. 22, 58. *τὶς — ἕτερος — ἕτερος* Luc. 9, 57. 59. 61. *ὁ πρῶτος — ἕτερος* Luc. 16, 7. — *ὁ πρῶτος — ἕτερος — ἕτερος* Luc. 14, 19. 20. *ὁ πρῶτος — δεύτερος — ἕτερος* Luc. 19, 20. *δοῦλος — ἕτερος δοῦλος — τρίτος* Luc. 20, 11. Cf. *Fischer* ad Well. Vol. 1. p. 330 sq. *Matth.* §. 288, not. 6. p. 581. *Herm.* ad Vig. p. 701 sq. —

b) *diversus* = *ἀλλοῖος* aa) propr., ut de forma Marc. 16, 12. Luc. 9, 29. de lege Rom. 7, 23. de via Iac. 2, 25. — 2 Cor. 11, 4 bis. Gal. 1, 6. (Xen. Cyr. 1, 6. 2. 8, 3. 8. Dem. 240, 25.) — bb) = *ἀλλότριος, alienus, peregrinus* i. e. vel: *ad alium populum pertinens,* Act. 2, 4. 1 Cor. 14, 21. (ita civi opp. *ἄλλος* i. e. peregrinus Soph. Oed. R. v. 231. Hom. Odys. 23, 274.) Cf. *Passow* 1. p. 53. *Erfurdt* ad Soph. l. l. — *οἱ ὁ* ita *ἕτερος* pro זָר Exod. 30, 9. et pro eodem *ἀλλότριος* Levit. 10, 4. Num. 3, 4. 36, 61. — vel: *ex alia gente vel familia oriundus* Act. 7, 18. Hebr. 7, 11. 13. 15. Cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 309.

Ἑτέρως, adv. *aliter,* i. e. *secus.* Semel in N. T. Phil. 3, 15. *εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε* i. e. *si quid secus sentitis* scil. quam pronunciavi. (Anthol. gr. T. 1. p. 197. ed. *Jacobs.*)

Ἔτι, adv. *adhuc, noch,* a) de rei alicuius duratione vel continuatione aa) ubi durante actione vel conditione alicuius factum esse dicitur aliquid, ut *ἔτι γὰρ — μελχισεδέκ erat enim adhuc in lumbis patris* [i. e. *nondum enim natus erat*], *cum Melchisedecus obvius ei esset.* Hebr. 7, 10. — additur participio praesentis resolvendi vel per *quando* seq. indicat. praes., ut *ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω ὄντος quando adhuc remotus est* Luc. 14, 32. vel per: *quum* seq. coniunct. imperf., ut *εἶπεν ἔτι ζῶν* Matth. 27, 63. *ἐλάλησεν ἡμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ* Luc. 24, 6. 44. 2 Thess. 2, 5. (Lucian. Dial. Deorr. 22, 2.) — *ἔτι — ἀπιστούντων αὐτῶν* Luc. 24, 41. — 15, 20. Ioh. 20, 1. Hebr. 9, 8. *ἔτι — αὐτοῦ λαλοῦντος* Matth. 12, 46. 17, 5. 26, 47. Marc. 5, 35. 14, 43. Luc. 8, 49. 22, 47. 61. Act. 10, 44. Rom. 5, 6. Vide de h. l. lectione *Griesb., Schott, Meyer, de Wette,* maxime *Fritzsche,* et de partic. *ἔτι* traiectione *Win.* p. 509 sq. — Rom. 5, 8. — *ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ cum adhuc in eo esset, ut accederet* Luc. 9, 42. (Lucian. Dial. Deorr. 7, 3. Xen. Cyr. 4, 2. 9.) — Luc. 1, 15. *πνεύματος — ἔτι ἐκ κοιλίας μητρός* concise pro: *ἐκ κοιλίας μητρὸς καὶ ἔτι ἐν αὐτῇ ὤν.* Cf. sub *ἐκ* ad Col. 4, 16. p. 184. adnotata et *Meyer* Ev. Luc. p. 243. *de Wette* Ev. Luc. p. 10. — bb) ubi, quae antea locum habuit alicuius conditio vel actio, ad hoc, quod nunc agitur, tempus perdurare vel continuari dicitur = *etiamnum, hoc adhuc tempore, immer noch, jetzt noch,* ut *ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν* Marc. 8, 17. *ἔτι τόπος ἐστὶ* Luc. 14, 22. *ἔτι τετράμηνός ἐστι* Ioh. 4, 35. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott.* — 1 Cor. 3, 3. 15, 17. Gal. 5, 11. Hebr. 11, 4. (Lucian. Dial. Deorr. 6, 4.) — Gal. 1, 10. — *ἐμπνέων ἀπειλῆς — ᾐτήσατο* Act. 9, 1. coll. 8, 3. (Lucian. l. l. 6, 3.) — addito *νῦν* 1 Cor. 3, 2. *οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε.* (*νῦν δὲ ἔτι,* it. *ἔτι καὶ νῦν* Xen. Cyr. 1, 2. 16.) — cc) ratione habita temporis futuri, ubi Lat. *adhuc, porro, amplius,* nos: *noch, ferner, fernerhin,* ut *ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι* Ioh. 7, 33. 13, 33. — *ἔτι μικρὸν* 12, 35. 14, 19. Hebr. 10, 37. — Apoc. 6, 11. *ἠλπίκαμεν, ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται* 2 Cor. 1, 10. — Apoc. 22, 11 quater. — *ἔτι ἅπαξ* Hebr. 12, 26. 27. (Xen. Cyr. 4, 2. 26.) — praecedente negatione: *οὐκ — ἔτι non — amplius,* ut *εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι* Matth. 5, 13. *οὐ — δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν* Luc. 16, 2. 20, 36. Hebr. 10, 2. *οὐκ ἔστιν ἔτι* Apoc. 21, 1. — v. 4 bis. 22, 3. 7, 16 bis. de lectione loci Apoc. 10, 6. vid. *Schott, Knapp, Griesb.* — *τῶν ἁμαρτιῶν — οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι* Hebr. 8, 12. — Apoc. 3, 12. 12, 8. 18, 21. 22 ter. 23 bis. 20, 3. (Lucian. Dial. Deorr. 3, 1.) — in interrogationibus negandi vim habentibus, ut *τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον* = *μὴ σκύλλε ἔτι τ. δ.* sed fortius Marc. 5, 35 coll. Luc. 8, 49. — *τί ἔτι διώκομαι* = *non est, quod amplius vexer* Gal. 5, 11. — Rom. 3, 7. 9, 18. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 327 sq.

b) de rei alicuius ad aliquid accessione, in quibus Lat. *adhuc, praeterea, insuper,* nos: *noch dazu, überdiess,* ut *παράλαβε — ἔτι ἕνα ἢ δύο* Matth. 18, 16. *ἔτι — ἕνα υἱὸν ἔχων* Marc. 12, 6. *ἔτι ἕν σοι λείπει* Luc. 18, 22. *ἔτι τοῦτο — δεῖ τελεσθῆναι* Luc. 22, 37. Cf. tamen de h. l. lectione *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, Meyer, de Wette.* — Ioh. 16, 12. 1 Cor. 12, 31. *ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς* scil. *πεῖραν ἔλαβον* Hebr. 11, 36. Apoc. 9, 12. *ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς — ἐξέπλει* Act. 18, 18. *τί ἔτι* [i. e. praeter ea, quae modo vidimus v. 18. 19.] *ὑστερῶ* Matth. 19, 20. *τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων* Matth. 26, 65. Marc. 14, 63. Luc. 22, 71. — Hebr. 7, 11. 11, 32. (Xen. An. 6, 6. 13.) — *ἔτι δὲ καὶ praeterea vero etiam* Luc. 14, 26. Act. 2, 26. — *ἔτι τε καὶ et praeterea etiam, und ausserdem auch* [cf. *Win.* p. 418. *Meyer* Act. Apost. p. 277. *de Wette* Act. Ap. p. 137.] Act. 21, 28. — iungitur c. comparativo ad gradationem efficiendam, ubi nos: *noch,* Latini: *etiam, multo,* Lat. seriores: *adhuc* [cf. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. sub *ἔτι*. *Tursellin.* de particul. lat. Vol. 1. p. 165.] *ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον* Phil. 1, 9. *περισσότερον ἔτι* Hebr. 7, 15. (Ios. Ant. 20, 4. 2. Paus. 1, 30. 2. Xen. Hier. 2, 18. Cyr. 3, 2. 18.) Saepius non extat in N. T.

Ἑτοιμάζω, f. *άσω,* (ab *ἕτοιμος* q. v.) *paro* i. e. *facio, ut aliquis vel aliquid in promtu sit* a) propr., sq. acc. rei, ut epulum Matth. 22, 4. Luc. 17, 8. — *τὴν ὁδὸν*

Apoc. 16, 12. Orientis autem regibus iter facturis uti praemitti solebant, qui vias sternerent vel munirent et complanarent [ita ὁδοποιεῖν Arrian. exped. Alex. M. 4, 30. 12. Ios. de bell. iud. 3, 6. 2. coll. Diod. Sic. 2, 13. et Iustin. 2, 10 fin.] ita per imaginem, qui animis emendandis semet ipsos vel alios praepararent ad Messiam recte excipiendum, dicuntur ἑτοιμάσαι τὴν ὁδὸν κυρίου Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. 1, 76. postquam eadem imagine usus erat Ies. 40, 3. de Iova, populum israel. e Babylonia in patriam reducente. — τὸ πάσχα Matth. 26, 19. Marc. 14, 12. 16. Luc. 22, 13. ὃ scil. σωτήριον Luc. 2, 31. ἀρώματα 23, 56. de h. l. aor. = plusqpf. vid. ἀλείφω. Luc. 24, 1. τόπον Apoc. 12, 6. — Luc. 12, 47. ὁ δοῦλος — μὴ ἑτοιμάσας scil. quae paranda erant. (Hom. Iliad. 19, 197. ἀργύριον Thuc. 2, 7. τιμωρίαν 1, 58.) — addito dat. pers. Matth. 26, 17. ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι [codd. ἑτοιμάσομεν cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 761.] τὸ πάσχα i. e. *wo, willst du, sollen wir dir das OL. bereiten?* De qua coniunct. item futuri vi vid. supra sub ἀπολύω adnotata et *Fritzsche* l. l. — Luc. 22, 8. abest acc. e contextu cognoscendus Marc. 14, 15. — Luc. 22, 12. — τόπον τινὶ Ioh. 14, 2. 3. — Hebr. 11, 16. q. l. si legitur aor. cum poni potuisse videtur perfectum vid. sub ἀγοράζω ad Luc. 14, 18. observata. — ξενίαν τινὶ Philem. v. 22. — Luc. 9, 52. q. l. cum in itinere esse Iesum legamus, per se intelligitur ἑτοιμάζειν pertinere ad τὴν ξενίαν parandam. – Luc. 12, 20. ἃ — ἡτοίμασας scil. σοί. Cf. de dat. σοὶ repetendo e praecedd. ἀπὸ σοῦ *Bornem.* ad Xen. Cyr. 4, 5. 45. Mem. 3, 6. 10. — particip. **ἡτοιμασμένος**, *paratus, instructus* Apoc. 21, 2. εἴς τι ad aliquid 2 Tim. 2, 21. Apoc. 9, 7. — — sq. acc. pers., ut στρατιώτας Act. 23, 23. — **ἐμαυτόν**, *curo ut in promptu sim, ich halte mich bereit* Apoc. 8, 6. — addito εἰς c. acc. temporis Apoc. 9, 15. de q. l. vid. supra sub εἰς no. II. 2. a. p. 141. notata. — de sponsa sponso deducenda = *orno me* Apoc. 19, 7. —

b) ad Deum si refertur τὸ ἑτοιμάζειν = *volo, ut contingat alicui aliquid* vel *ut afficiatur aliquis aliqua re*, sq. τί τινι Matth. 20, 23. Marc. 10, 40. 1 Cor. 2, 9. — Matth. 25, 34. 41. Saepius non extat in N. T.

Ἑτοιμασία, ας, ἡ, (ab ἑτοιμάζω, paro, τὸ parare, praeparatio Artemid. 2, 57. in N. T.) *animus paratus* sc. ad officia praestanda, *Dienstfertigkeit*. Semel in N. T. Eph. 6, 15. στῆτε — ὑποδησάμενοι — εἰρήνης consistite — pedes subligantes vel calceos induti, *animum promtum*, quem gignit τὸ εὐαγγ. τ. εἰρ., *dum habetis*. Cf. ad h. l. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 546.

Ἕτοιμος, η, ον, [de forma ἑτοῖμος, η, ον cf. *Win.* p. 51.] *paratus, promtus* a) de rebus Matth. 22, 4. 8. Marc. 14, 15. 2 Cor. 9, 5. (Xen. Cyr. 7, 5. 34.) τὰ ἕτοιμα = *res expeditae* 2 Cor. 10, 16. (Thuc. 1, 20.) — sq. inf. [de quo vid. ἄξιος], ita inf. aor. [vid. ἀδύνατος], ut σωτηρία ἑτοίμη ἀποκαλυφθῆναι = *quam paratam habet Deus, ut contingat* 1 Petr. 1, 5. — de tempore Ioh. 7, 6. — b) de personis Matth. 25, 10. sq. πρός τι Tit. 3, 1. 1 Petr. 3, 15. (Xen. Mem. 4, 5. 12.) ἕτοιμός εἰμι sq. inf. praesent. Luc. 22, 23. (Lucian. Toxar. §. 52. Xen. Cyr. 4, 1. 1. Thuc. 1, 28.) Cf. *Valcken.* ad Eurip. Phoen. v. 976. — sq. τοῦ c. inf. consilium indicante [vid. αἰτία] Act. 23, 15. ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτόν, **ἕτοιμοί ἐσμεν** τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν i. e. *nos vero praesto sumus, ut occidamus eum.* — ἕτοιμοί εἰσι sc. τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν Act. 23, 21. coll. v. 15. — ἕτοιμος γίνομαι Matth. 24, 44. Luc. 12, 40. — **ἐν ἑτοίμῳ ἔχω**, *paratus sum*, sq. inf. aor. 2 Cor. 10, 6. (Pol. 2, 34. 2.) — pro נָכוֹן Exod. 34, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Ἑτοίμως, adv. *promte*, **ἑτοίμως ἔχω**, *paratus sum*. Ter in N. T. sq. inf. aor. Act. 21, 13. 2 Cor. 12, 14. 1 Petr. 4, 5. — (Ios. Arch. 12, 4. 2. Diod. Sic. 16, 28.)

Ἔτος, εος, ους, τό, *annus*. Act. 7, 30. Hebr. 1, 12. 2 Petr. 3, 8 bis. Apoc. 20, 3. 5. 7. (Xen. Mem. 1, 4. 12.) — πεντήκοντα ἔτη ἔχεις *quinquaginta annos habes* vel *natus es* Ioh. 8, 57. — *dativ. plur.* ubi agitur de temporis spatio, *intra* quod factum est aliquid [vid. ἑξῆς] Ioh. 2, 20. Act. 13, 20. — *acc. plur.* ubi quaeritur: *wie lange?* ubi Lat.: *per*, vel *acc. simpl.* [vid. βραχύς] Matth. 11, 20. Marc. 5, 25. Luc. 2, 36. 13, 7. 8. 11. 16. 15, 29. Ioh. 5, 5. Act. 7, 6. 36. 42. 13, 21. Hebr. 3, 9. 17. Apoc. 20, 4. 6. (Xen. Cyr. 1, 2. 9.) — Apoc. 20, 2. ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη = ἐπὶ χίλια ἔτη. — **εἰμί** vel **γίνομαι** vel **γέγονα ἐτῶν**, ut δώδεκα *duodecim annos habeo* vel *natus sum* [de quo gen. vid. γίνομαι p. 85.] Marc. 5, 42. Luc. 2, 42. 3, 23. Act. 4, 22. 1 Tim. 5, 9. — Luc. 2, 37. 8, 42. (Xen. Mem. 1, 2. 40. An. 2, 6. 20.) — — *praecedentibus praeposit.* ut **ἀπό** i. e. *inde a* Rom. 15, 23. — **διά** c. genit. *elapsis annis* Act. 24, 17. Gal. 2, 1. — **εἰς** *in*, nos: *auf, für* Luc. 12, 19. — **ἐν**, Luc. 3, 1. — **ἐκ**, *inde a* Act. 9, 33. 24, 10. — **ἐπί** c. acc. *per* Act. 19, 10. **κατά**, **κατ' ἔτος** i. e. *quotannis* Luc. 2, 41. — **μετά** c. acc. *post* Gal. 1, 18. 3, 17. — **πρό**, *ante* 2 Cor. 12, 2.

Εὖ, adverb. *bene*, ut **εὖ ποιεῖν τινα**, *benefacere alicui* Marc. 14, 7. (Ios. Ant. 14, 14. 3. Xen. Mem. 2, 1. 19.) — **εὖ πράσσω**, *bene me habeo, felix sum, rebus secundis utor* Act. 15, 29. (Ios. Ant. 12, 4. 1. Xen. Mem. 1, 6. 8.) alii: *recte ago* (ita Xen. Mem. 3, 9. 4.) — **εὖ γίνεταί μοι**, *bene mihi est* Eph. 6, 3. — legitur in collaudatione, ubi poni poterat **εὖγε**, *eu, euge* Matth. 25, 21. 23. Luc. 19, 17. (ita Xen. Venat. 6, 20. ubi §. 19. praecedit εὖγε.) De codd. εὖγε, quam lectionem recepit *Fritzsche* Ev. Matth. p. 738. exhibentibus cf. *Griesb.* ad Matth. l. l. Luc. l. l. ed. *Schulz.*

Εὔα, ας, ἡ, *Eva*, hebr. חַוָּה nom. pp. uxoris Adami, quam communem generis humani matrem facit Genesis. 2 Cor. 11, 3. 1 Tim. 2, 13.

Εὐαγγελίζω, f. ίσω, a. 1. εὐηγγέλισα [cf. de verbis cum εὖ compositis quatenus intus augentur *Lob.* ad Phryn. p. 269. *Buttm.* §. 78, not. g. gram. max. §. 86, 2. *Matth.* §. 169, not. *Rost* §. 68. I. 1. — ab εὐάγγελος bonus nuntius] *laeta annuntio, laetum nuntium affero, ich bringe eine frohe Botschaft, ich verkündige etwas Angenehmes.* Legitur in N. T.

1) activum [quam formam insuitatam esse apud Graecos veteres, docent *Lob.* l. l. *Passow* sub hoc voc.], τινά Apoc. 14, 6. — 10, 7. ὡς — προφήτας scil. futurum esse = *prouti ministris suis, vatibus, spem fecit laetam, ita fore.* Cf. de h. l. lect. *Griesb., Scholt, Knapp.* (τινὶ Dio Cass. 61, 13. 938. ὅτι σώζοιτο, εὐηγγέλιζε δῆθεν αὐτῷ. Polyaen. 5, 7. et οἱ ο' 1 Sam. 31, 9. 2 Sam. 18, 19. 20.) —

2) passivum **εὐαγγελίζομαι**, perf. εὐηγγελισμένος, a. 1. p. εὐηγγελίσθην, a) c. nominativo *rei*, quae, utpote obiectum propius, si activum legitur, casu quarto enuntiatur [vid. ἀναφαίνω] *laetum aliquid annuntiatur, laetus aliquis nuntius affertur*, ut ἡ βασιλ. τοῦ θεοῦ *laetus nuntius de regno Messiae* mox condendo *affertur* Luc. 16, 16. τὸ εὐαγγέλιον = *laetus nuntius de Iesu Messia* vel *de Iesu generis humani sospitatore affertur*, sq. ὑπό τινος Gal. 1, 11. **εὐαγγελίζεταί τι εἴς τινος** *in medios aliquos perfertur laetus alicuius rei nuntius* [vid. εἰς p. 140.] = *contingit alicui laetus alicuius rei nuntius* 1 Petr. 1, 25. — abest nominat. rei, ut τὸ εὐαγγέλιον et additur dat. pers. 1 Petr. 4, 6. coll. 3, 19. — b) c. nominativo *personae*, quae, si activum legitur, utpote sistens obiectum remotius, casu tertio ponitur [vid. ἀναφαίνω], *laetus nuntius affertur mihi*, ita πτωχοὶ εὐαγγελίζονται i. e. *pauperibus affertur laetus nuntius de regno Messiae mox condendo* Matth. 11, 5. Luc. 7, 22. ἐσμὲν εὐηγγελισμένοι scil. ὅτι εἰσελευσόμεθα εἰς τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῦ *accepimus laetum nuntium, fore, ut ad requiem eius perveniamus* Hebr. 4, 2. οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες i. e. *quibus prius* [quam nobis] *nuntius laetus allatus est* scil. fore, ut ad requiem eius perveniant v. 6. Cf. ad hos l. *Bleek* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 498 sqq. — pro הִתְבַּשֵּׂר 2 Sam. 18, 31. —

3) medium **εὐαγγελίζομαι**, f. ίσομαι, a. 1. εὐηγγελισάμην [cf. de medio frequentiori apud Graecos antiquiores *Lob.* l. l. *Bleek* l. l.] *laeta annuntio, laetum nuntium affero* a) univ., τί Act. 10, 36. — pro בִּשֵּׂר טוֹב 1 Regg. 1, 42. — τί τινι [cf. *Lob.* l. l. *Win.* p. 188.] *rem laetam annuntio alicui* vel *laetum nuntium affero alicui pertinentem ad aliquid* Luc. 1, 19. 2, 10. Rom. 10, 15. Eph. 2, 17. 3, 8. 1 Thess. 3, 6. — pro בִּשֵּׂר sq. אֵת 1 Chron. 10, 9. (Ios. Ant. 5, 1. 5.) — τινά τι

[cf. *Win.* p. 204. *Bleek* l. l. *Lob.* l. l.] Act. 13, 32. (Alciphr. 3, ep. 12. Heliod. II. 16. p. 64.)

b) τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ vel τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ *laetum nuntium de regno Messiae proxime condendo affero*, addito dat. *pers.* Luc. 4, 43. — absque casu pers. Luc. 8, 1. Act. 8, 12. — absque accus. rei seq. *dativ.* pers. Luc. 4, 18. — Ita pro בשׂר Ies. 61, 1. quem locum Iesus ad se et causam suam transfert. — sq. *accus. pers.* [cf. *Win.* p. 201.] Luc. 3, 18. — absolute i. e. absque casu rei et pers. Luc. 9, 6. 20, 1.

c) ἰησοῦν τὸν χριστόν [= εἶναι ἰησοῦν τὸν χριστόν. Cf. de εἶναι omisso post vv. nuntiandi *Matthiae* §. 534, b. not. 1. p. 1045.] *laetum nuntium de Iesu Messia et rebus ad eum pertinentibus affero* aa) universe Act. 5, 42. 11, 20. — addito: ἐν τοῖς ἔθνεσιν *in mediis paganis* = *inter paganos* Gal. 1, 16. — addito dativ. pers. Act. 8, 35. — additur insuper καὶ τὴν ἀνάστασιν Act. 17, 18.

d) τὸν λόγον κυρίου, vel τὸν λόγον, vel τὸ ῥῆμα, vel τὸ εὐαγγέλιον, *laetam doctrinam Iesu annuntio*, i. e. *laetam illam, quam de Messia divulgari voluit Iesus, doctrinam trado.* Haec enim doctrina, exordiens ab illo: ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ, cum, optimis solatiis hominum animos recreans et spe laetissima eosdem replens, non posset non cuique esse exoptatissima, amabant Apostoli dicere εὐαγγελίζεσθαι, ubi poni poterat κηρύσσειν — Act. 8, 4. 15, 35. — addito dat. pers. 1 Cor. 15, 1. 2. 2 Cor. 11, 7. Gal. 1, 8. quo l. παρ' ὅ per attract. pro: παρὰ τοῦτο ὅ. — minus plene i. e. ita, ut cogitatione addendus sit accus. τὸν λόγον κυρίου vel τὸ εὐαγγέλιον, ita εὐαγγ. τινί Rom. 1, 15. Gal. 4, 13. — sq. *acc. pers.* cui annuntiatur aliquid [de quo accus. vid. supra observata] Act. 14, 15. de h. l. infinit. ἐπιστρέφειν explicando: δεῖν ἐπιστρέφειν vid. sub ἀπαγγέλλω monita et *Meyer* Act. Ap. p. 194. — Act. 16, 10. Gal. 1, 9. 1 Petr. 1, 12. — sq. *acc. loci*, posito pro accus. hominum in loco aliquo degentium Act. 8, 25. 40. 14, 21. — sq. εἰς c. acc. regionis = *ad homines regionem aliquam incolentibus* 2 Cor. 10, 16. — absque casu pers. et rei Act. 14, 7. Rom. 15, 20. 1 Cor. 1, 17. 9, 16 bis. v. 18. Saepius non extat in N. T.

Εὐαγγέλιον, ου, τό, (praemium, quod datur homini laetum nuntium afferenti Hom. Od. 14, 166. ab εὖ et ἀγγέλλω) 1) *laetus nuntius, eine frohe Botschaft* a) universe Apoc. 14, 6. Ita בְּשׂרָה 2 Sam. 18, 22. 25. (Lucian. Asin. §. 26. Appian. Bell. civ. 4, 968. Heliod. 9. p. 456. Cicer. ad Attic. 2, 3.) — b) τῆς βασιλείας vel τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, *laetus nuntius de regno Messiae mox condendo* Matth. 4, 23. 9, 35. 24, 14. Marc. 1, 14. — nude positum Matth. 26, 13. Marc. 1, 15. 8, 35. 10, 29. 13, 10. 14, 9. 15. — — c) τοῦ χριστοῦ, vel τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ vel τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ vel περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, *laetus nuntius* vel *laeta doctrina de Iesu Messia* vel *laeta doctrina de Iesu generis humani sospitatore cultores suos* [i. e. doctrinam et exemplum, quod praeivit, virtutis exactissimae sequentes] *cum nunc beante tum olim venturo* [cf. *Win.* p. 172.], ita addito vel τοῦ χριστοῦ Rom. 15, 19. 1 Cor. 9, 18. 2 Cor. 4, 4. 9, 13. Gal. 1, 7. Phil. 1, 27. [et e text. vulg. Rom. 1, 16. 15, 29. Cf. *Griesb.*, *Vater*, *Schott*, *Fritzsche*, *Meyer*, *de Wette*, *Knapp*, *Gratz* ad hh. ll.] vel τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰ. χ. 2 Thess. 1, 8. vel τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ sc. τοῦ θεοῦ Rom. 1, 9. Marc. 1, 1. Vide ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 8. 9 coll. *Meyer* Ev. Marc. p. 173. *de Wette* Ev. Marc. p. 27. Cf. de genit. obiective explicando sub ἀγάπη monita. — nude positum ita legitur Rom. 1, 16. 10, 16. 11, 28. 1 Cor. 4, 15. 9, 14. 23. 15, 1. Gal. 1, 11. 2, 2. 5. 14. Eph. 6, 19. Phil. 1, 5. 7. 16. 2 Tim. 1, 8. 10. — de verbis τὰ δεσμὰ τοῦ ἐ. Philem. v. 13. vid. δεσμός, δέσμιος. — ἡ ἐλπὶς τοῦ εὐαγγελίου i. e. *spes, quam excitat, alit, fovet, auget* τὸ εὐαγγ. Col. 1, 23. — ὁ λόγος vel ὁ λόγος τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγ. i. e. *doctrina*, *nempe doctrina laeta de Iesu Messia*, vel *doctrina vera*, *nempe doctrina laeta de Iesu Messia* Act. 15, 7. Col. 1, 5. — τὸ εὐαγγ. τῆς σωτηρίας τινός i. e. *quo nititur* ἡ σωτηρία τινός Eph. 1, 13. Cf. ad h. l. *Harless* p. 66 sq. εἰρήνης, *felicitatem largiens* vel *promittens* Eph. 6, 15. τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ i. e. *testans gratiam* vel *benevolentiam Dei* Act. 20, 24. — addito τοῦ θεοῦ vel θεοῦ *laetus nuntius de Iesu Messia Deo auctore ad homines perferendus* Rom. 15, 16. 2 Cor. 11, 7. 1 Thess. 2, 2. 8. 9. 1 Tim. 1, 11. 1 Petr. 4, 17. — additur περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Rom. 1, 3. ἕτερον εὐαγγέλιον i. e. *nuntius de Iesu Messia indole sua ab eo, quem tradi iussit Iesus et tradidit Paulus, longe diversissimus* = εὐαγγέλιον τὸ οὐκ ὂν πρὸς τὴν ἀλήθειαν Gal. 1, 6. 2 Cor. 11, 4. coll. Gal. 2, 14. — τὸ εὐαγγ. μου vel ἡμῶν si scribit Paulus, est: *laeta de Iesu Messia doctrina, quam equidem trado* Rom. 2, 16. 13, 24. [16, 25.] 2 Tim. 2, 8. — 2 Cor. 4, 3. 1 Thess. 1, 5. 2 Thess. 2, 14. — — ex loquendi genere conciso et minus definito = *Verkündigung des Evangelii, evangelii praedicatio*, addito τοῦ χριστοῦ 1 Cor. 9, 12. 2 Cor. 2, 12. 10, 14. 1 Thess. 3, 2. — nude positum 1 Cor. 9, 14. 2 Cor. 8, 18. Phil. 1, 12. 2, 22. 4, 3. 1 Thess. 2, 4. — addito gen. τῆς ἀκροβυστίας i. e. *inter paganos* — τῆς περιτομῆς i. e. *inter Iudaeos* Gal. 2, 7. Cf. de genit. obiective explicando sub ἀγάπη observata.

2) *commentarii de vita, origine, rebus gestis et fortuna Iesu Messiae.* Ita in inscriptionibus Evangeliorum. Saepius non extat in N. T.

Εὐαγγελιστής, οῦ, ὁ, (εὐαγγελίζομαι, quod vid.) *laetum nuntium afferens*, in N. T. *laetum nuntium de Iesu Messia* vel *generis humani sospitatore afferens.* Ita ter Act. 21, 8. Eph. 4, 11. 2 Tim. 4, 5. Auctore et teste Theodoreto antiquitus εὐαγγελισταί dicebantur: οἱ περιϊόντες ἐκήρυττον i. e. illi, qui ab Apostolis in varias regiones et urbes mitterentur, ut vel elementa religionis traderent vel institutionem Apostolorum continuarent. Aetas insequens hoc nomen transtulit ad auctores commentariorum de rebus gestis, dictis et factis Iesu Christi.

Εὐαρεστέω, ῶ, f. ήσω, pf. εὐηρέστηκα [de quo augm. vid. εὐαγγελίζω — ab εὐάρεστος] *admodum placeo* sq. dat. [vid. ἀρέσκω]. Ita bis in N. T. Hebr. 11, 6. — εὐαρεστῆσαι sc. τῷ θεῷ v. 5. (Sir. 44, 16. Diod. Sic. 14, 4.) — passiv. εὐαρεστέομαί τινι, *oblector aliqua re.* Ita semel in N. T. Hebr. 13, 16. (Diod. Sic. 3, 54. 20, 79.) Cf. de ἀρέσκω et ἀρέσκομαι *Matth.* §. 398. §. 411, not. 2. it. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 770.

Εὐάρεστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, ἀρέσκω, q. v. pp. gratum et acceptum faciens cf. *Lob.* ad Phryn. p. 621.) *valde probatus, acceptus, gratus*, seq. dat. Rom. 12, 1. 2. 14, 18. 2 Cor. 5, 9. Eph. 5, 10. Phil. 4, 18. (Sap. 4, 10.) — Tit. 2, 9. εὐάρεστός εἰμι = *probari studeo.* — sq. ἔν τινι, *coram aliquo* = *iudice aliquo* [vid. ἐν. p. 173. a.] Col. 3, 20 — sq. ἐνώπιόν τινος = vel παρά τινι vel τινὶ *apud aliquem* = *iudice aliquo* [vid. ἐνώπιον p. 178. a.] Hebr. 13, 21. (sq. παρά τινι Sap. 9, 10.)

Εὐαρέστως, adv. *ita, ut placeas, modo qui probatur.* Semel in N. T. Hebr. 12, 28. δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ. (Arrian. diss. epictet. 1, 12. 21.)

Εὔβουλος, ου, ὁ, *Eubulus*, nom. pr. viri incogniti 2 Tim. 4, 21.

Εὐγενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (εὖ, γένος) *nobilis* a) propr. i. e. *nobilis genere, princeps, hochgeboren*, Luc. 19, 12. Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 379. *de Wette* Ev. Luc. p. 96. — 1 Cor. 1, 26. — pro גדול Iob. 1, 3. (Hdian. 1, 18. 10. Xen. H. G. 4, 1. 7.) — b) metaph. *generosus, ingenuus animo* Act. 17, 11. εὐγενέστεροι τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ. (2 Macc. 10, 13. Cic. ad Attic. 13, 21.)

Εὐδία, ας, ἡ, (a Ζεύς, διός, Iupiter, aëris et coeli moderator, et εὖ) *serenitas coeli, coelum serenum.* Semel in N. T. Matth. 16, 2. λέγετε· εὐδία sc. ἔσται. (Pol. 1, 60. 8. Xen. H. G. 2, 4. 13—17.)

Εὐδοκέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. εὐδόκησα, etiam ηὐδόκησα [Luc. 3, 22. et in codd. Col. 1, 19. Marc. 1, 11. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 21. 143. et de augm. *Win.* p. 68. *Buttm.* §. 78, not. 8. gram. max. §. 86, 2. *Matth.* §. 169, not. coll. §. 167. *Fischer* ad Well. Vol. 2. p. 280. *Lob.* ad Phryn. p. 456. ab εὖ et δοκέω q. v.; vox serioris aevi cf. *Sturz* de dial. alex. p. 168. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 369 sqq. acquiesco in eo, quod quis probavit, adstipulor, genehmigen, beistimmen, sq. dat. rei, ut τῇ συνθήκῃ Diod. Sic. 4, 23. τούτοις 14, 110. 1 Macc. 1, 41. absol. Pol. 2, 38. Diod. Sic. 11, 47. 14, 110. — sq. dat. pers. bene cupio alicui Diod. Sic. 17, 47. vel partibus alicuius

faveo Diod. Sic. 14, 61. ἔν τινι 1 Macc. 10, 47. in N. T. i. q. hebr. רָצָה et חָפֵץ i. e.] 1) *placeo mihi* ἔν τινι *in aliqua persona* vel *re* i. e. *delector aliquo, ich habe Wohlgefallen an Jemandem, an Etwas* a) sq. ἐν c. dat. nunc *person.* Matth. 3, 17. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22. in quibus locis, ut Matth. 12, 18. 2 Petr. 1, 17. aoristus εὐδόκησα = vel *delectari soleo* [de qua aor. vi vid. δικαιόω p. 110.] vel opus est in explicando eo circumscriptione supra sub ἀφίημι notata: *mein Wohlgefallen hat sich für den entschieden.* Videatur *Fritzsche, Meyer, de Wette* ad Matth. 3, 17. 1 Cor. 10, 5. Hebr. 10, 38. — Ita pro חָפֵץ sq. בְּ 2 Sam. 22, 20. Ies. 62, 4. רָצָה sq. בְּ Ps. 44, 4. 147, 12. Ier. 14, 12. (1 Macc. 8, 1. Pol. 2, 12. 3.) — nunc *rei* 2 Cor. 12, 10. 2 Thess. 2, 12. Ita pro רָצָה sq. בְּ 1 Chron. 29, 3. Hagg. 1, 8. (Sir. 31, 19.) Cf. quae habet de בְּ in talibus *Ewald* p. 605. gram. min. p. 265. coll. *Win.* p. 208. 190. *Fritzsche* l. l. — b) sq. εἰς c. accus. pers. *ratione alicuius habita, intuens aliquem* [vid. εἰς p. 144.] = *voluntate in aliquem propendo* i. e. *delector aliquo* [cf. *Fritzsche* l. l.] Matth. 12, 18. et 2 Petr. 1, 17. — c) sq. *accus.* rei, *libenter aliquid volo, voluptatem ex aliqua re percipio* [cf. *Fritzsche* l. l.] ita in verbis Ps. 51, 16. allatis Hebr. 10, 6. 8. — pro רָצָה sq. acc. Ps. 51, 16. Levit. 26, 34. 41. pro חָפֵץ sq. accus. Ps. 51, 19. (Pol. 20, 5. 10.)

2) *placet mihi, es beliebt mir,* seq. infinit. = *decrevi, ita* εὐδόκησα sq. inf. aor. Luc. 12, 32. 1 Cor. 1, 21. Gal. 1, 15. Col. 1, 19. — Rom. 15, 26. 27. 1 Thess. 2, 8. de h. l. praes. historico vid. ἀγγαρεύω. — 1 Thess. 3, 1. (Sir. 25, 16. 1 Macc. 6, 23. 14, 26.) — εὐδοκῶ μᾶλλον, *magis mihi placet* i. e. *malo* sq. inf. aor. 2 Cor. 5, 8. Saepius non extat in N. T.

Εὐδοκία, ας, ἡ, (i. q. τὸ εὐδοκεῖν) 1) *voluntas, id quod placet alicui,* εὐδ. γίνεται ἔμπροσθέν τινος *placet alicui* [vid. ἔμπροσθεν] Matth. 11, 26. Luc. 10, 21. — propensionis notione adiuncta: *propensa alicuius voluntas, benevolentia, Huld, Wohlwollen,* ut ἡ εὐδ. τῆς καρδίας *propensa animi voluntas, animi benevolentia* Rom. 10, 1. Phil. 1, 15. — αὐτοῦ scil. θεοῦ Eph. 1, 9. Phil. 2, 13. τοῦ θελήματος αὐτοῦ *die Huld seines Willens* Eph. 1, 5. — pro רָצוֹן Ps. 5, 13. 51, 18. (Sir. 2, 16.) — 2) *delectatio, laetitia, dulcedo,* ubi nos: *Wohlbehagen, Lust, Wonne* Luc. 2, 14. ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία sc. τῷ θεῷ i. e. vel: ἐν ἀνθρώποις εὐδοκεῖ ὁ θεός, *delectatur Deus hominibus, amat Deus homines,* vel: *in genere humano* [Messia nato] *voluptas est et laetitia.* Ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 372. — εὐδ. ἀγαθωσύνης *dulcedo, delectatio honestatis* 2 Thess. 1, 11. ἵνα — πληρώσῃ — ἀγαθωσύνης *ut expleat omnem dulcedinem honestatis,* i. e. *ut plenam et perfectam, qua recreamini, honestatem vobis impertiat.* Cf. *Fritzsche* l. l. (ita οἱ ο' Ps. 144 [145], 16. Sir. 18, 31.) — Saepius non habetur in N. T.

Εὐεργεσία, ας, ἡ, (εὐεργέτης q. v.) 1) *beneficium* Act. 4, 9. εὐεργ. ἀνθρώπου i. e. beneficium *homini exhibitum* (2 Macc. 9, 26. Hdian. 3, 6. 6. Xen. Mem. 3, 11. 11.) — 2) *recte factum* 1 Tim. 6, 2. οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι *strenui in officiis exsequendis.* Alii: *beneficentiae operam dantes.* Vid. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 58. — (Hom. Od. 22, 374.) Saepius non legitur in N. T.

Εὐεργετέω, ῶ, f. ήσω, (εὐεργέτης, quod vid.) *benefacio alicui.* Semel in N. T. Act. 10, 38. (Sap. 3, 5. Ael. V. H. 12, 59.)

Εὐεργέτης, ου, ὁ, (beneficii auctor Xen. Ages. 4, 4.) *servator,* honoris titulus = *pater patriae.* Semel in N. T. Luc. 22, 25. (2 Macc. 4, 2. Ios. de bell. iud. 3, 9. 8. Diod. Sic. 11, 26. Xen. Apol. Socr. §. 26. Thuc. 1, 129. coll. Herodot. 8, 84.)

Εὔθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et τίθημι pono; pp. bene vel opportune positus vel situs Dioscorid. 2, 65.) 1) *aptus, idoneus,* sq. εἴς τι [vid. εἰς p. 144.] Luc. 9, 62. 14, 35. (Diod. Sic. 2, 57.) — 2) *utilis,* sq. dat. pers. Hebr. 6, 7. (sq. πρός τι Diod. Sic. 5, 37.) Saepius non legitur in N. T.

Εὐθέως, adv. (ab εὐθύς q. v.) *statim, protinus, confestim* Matth. 8, 3. 13, 5. 14, 22. 20, 34. 21, 2. vid. de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 626. coll. tamen *Griesb.* ed. *Schulz* et *de Wette* Ev. Matth. p. 173. — 21, v. 3. 24, 29. 25, 15. 26, 74. Marc. 1, 12. Vide de h. l. lect. *Fritzsche, Griesb.* ed. *Schulz.* — 1, 29. 30. 31. 42. 43. 2, 2. 8. 3, 6. 4, 5. 15. 16. 17. 29. 5, 2. 13. 29. 30. 42. 6, 25. 54. 7, 35. 8, 10. 9, 20. 10, 52. 11, 3. 14, 43. cf. ad verba εὐθέως — λαλοῦντος sub voc. ἀνάστασις ad l. Marc. 12, 23. observata. — 14, 45. 15, 1. Luc. 5, 39. 6, 49. 12, 36. 54. 14, 5. 17, 7. 21, 9. Ioh. 5, 9. 6, 21. 13, 30. Act. 9, 18. 20. 34. 12, 10. 16, 10. 17, 10. 21, 30. 22, 29. — Gal. 1, 16. εὐθέως — ἀπῆλθον cf. *Winer* ep. Pauli ad Galat. p. 36. — Apoc. 4, 2. In locis Matth. 4, 20. 22. 14, 31. 26, 49. 27, 48. Marc. 1, 10. 18. 29. 5, 30. 6, 27. 9, 15. 24. 11, 2. quatenus locum habeat hyperbaton iungendumque sit εὐθέως c. verbo finito vid. *Win.* p. 510. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 188. 781. Ev. Marc. p. 18 sqq. — pro פִּתְאֹם Iob. 5, 3. (Pol. 12, 5. 6. Xen. Cyr. 2, 4. 18.) — pro: *mox, propediem* 3 Ioh. v. 14.

Εὐθυδρομέω, ῶ, f. ήσω, (εὐθύς et τρέχω, perf. δέδρομα) *recto cursu utor, directo in locum aliquem feror,* sq. εἰς c. acc. loci, bis in N. T. Act. 16, 11. 21, 1. Conf. de verbis compositis c. δρομέω *Lob.* ad Phryn. p. 588. 591.

Εὐθυμέω, ῶ, f. ήσω, (εὔθυμος quod vid.) *bono et hilari animo sum,* ita ter Act. 27, 22. 25. Iac. 5, 13. de h. l. indicat. praes. = εἴ τις εὐθυμεῖ vid. sub ἀσθενέω observata. — (Plut. de tranquill. anim. c. 2 et 9. εὐθυμοῦμαι Xen. Cyr. 2, 3. 19. et Anab. 4, 5. 30.)

Εὔθυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, θυμός) *qui bono et laeto animo est, hilaris.* Semel legitur in N. T. Act. 27, 36. (2 Macc. 11, 26. Hdian. 6, 6. 31. Xen. Cyr. 6, 4. 13.)

Εὐθυμότερον, adv. (pp. neutr. comparat. [de quo vid. ἀκριβής] ab εὔθυμος) *alacrius, confidentius.* Extat tantum Act. 24, 10. εὐθυμότερον — ἀπολογοῦμαι *confidentius* [scil. quam fieri posset, nuper si admotus fueris muneri tuo] — *me defendo.* Cf. de comparat. extra comparationem sub ἀκριβής monita, et de lect. εὐθυμότερον praeferenda receptae εὐθύμως *Griesb., Meyer, Scholt, de Wette.* (Xen. Cyr. 2, 2. 27.)

Εὐθύμως, adv. *alacriter, bono animo.* Act. 24, 10. vid. voc. praecedens. (Pol. 3, 34. 9.)

Εὐθύνω, f. υνῶ, (ab εὐθύς q. v.) 1) *rectum facio,* i. e. *complano,* ut ὁδόν Ioh. 1, 23. (eadem formula, sed metaphor. legitur Sir. 2, 6. 37, 15.) — 2) *rego, guberno,* ὁ εὐθύνων subst. [vid. ἀδικέω] *gubernator,* ut navis Iac. 3, 4. (Eur. Hec. v. 39. τὸ πηδάλιον Lucian. Dial. Mort. 10, 17. de pastore gregem regente Xen. Cyr. 1, 1. 2.)

Εὐθύς, εῖα, ύ, *rectus* a) pp. i. e. *grade* Matth. 3, 3. εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. 5. εἰς εὐθεῖαν scil. ὁδόν, cf. *Win.* p. 528. Act. 9, 11. — pro יָשָׁר Ies. 40, 3. (Xen. Cyr. 1, 3. 4. Polyb. 3, 113. 3.) — b) metaph. et ad nomm. hebr. יָשָׁר [cf. *Win.* p. 34.] de religione, consiliis, animi indole, *verus* Act. 13, 10. 2 Petr. 2, 15. sq. ἐνώπιόν τινος = *iudice aliquo* [vid. ἐνώπιον] Act. 8, 21. — pro יָשָׁר Hos. 14, 10. Saepius non extat in N. T.

Εὐθύς, adv. temporis, *confestim, statim* Matth. 3, 16. 13, 20. 21. Marc. 1, 12. 28. [11, 2.] Ioh. 19, 34. 21, 3. (Xen. Cyr. 1, 6. 19 et 20. Thuc. 1, 1 et 2.) pro: *mox, brevi* Ioh. 13, 32. De discrimine inter εὐθύς et εὐθύ eorumque usu tum apud antiquioris tum apud serioris aevi scriptores graecos cf. *Lob.* ad Phryn. p. 144. 145. coll. *Buttm.* §. 104, 2. Saepius non legitur in N. T.

Εὐθύτης, ητος, ἡ, (εὐθύς) *rectitudo,* semel in verbis Ps. 45, 7 vel 8. allatis Hebr. 1, 8. ῥάβδος εὐθύτητος *sceptrum rectitudinis* i. e. *sceptrum rectum,* sed fortius. Vid. sub ἁγιωσύνη monita. —

Εὐκαιρέω, ῶ, impf. ηὐκαίρουν [Marc. 6, 31. Act. 17, 21. de quo augm. vid. sub εὐδοκέω observata], futur. ήσω (ab εὔκαιρος quod vid.; vox serioris graecitatis cf. *Lob.* ad Phryn. p. 125. *Sturz* de dial. alex. p. 168 sq. — prospero tempore utor) 1) *otium mihi est, vacat mihi,* ita

sq. inf. aor. Marc. 6, 31. absol. 1 Cor. 16, 12. (Pol. 20, 9. 4. Plut. apophth. lacon. Mor. II. p. 186. ed. *Tauchn.* Lucian. Amorr. §. 33.) — 2) *vaco rei, operam rei navo,* εἴς τι [vid. εἰς p. 144.] Act. 17, 21. (Ita προςευκαιρεῖν τινι Plut. T. 8. p. 438. ed. *Hutten.*) Saepius non legitur in N. T.

Εὐκαιρία, ας, ἡ, (ab εὖ et καιρός) *opportunitas.* Bis in N. T. Matth. 26, 16. sq. genit. τοῦ προδοῦναι = *dedendi, prodendi* [vid. γνώμη] Luc. 22, 6. — pro עֵת Ps. 9, 9. 10, 1. (1 Macc. 11, 42. Ael. V. H. 12, 10. Plato Phaedr. p. 272. a vel p. 383. ed. *Heindorf.*)

Εὔκαιρος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, καιρός) *opportunus.* Bis in N. T. Marc. 6, 21. γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου sc. ἀποκτεῖναι αὐτόν cf. v. 19. — Hebr. 4, 16. (2 Macc. 14, 29. Diod. Sic. 2, 48.)

Εὐκαίρως, adv. (v. εὔκαιρος) *opportune, opportuno tempore.* Bis in N. T. Matth. 14, 11. 2 Tim. 4, 2. (Sir. 18, 22. Polyb. 1, 42. 6. Xen. Ages. 8, 3.)

Εὐκοπώτερος, α, ον, (comparat. adiect. εὔκοπος facilis Pol. 18, 1. 2. ab εὖ et κόπος labor) *facilior, us.* Septies Matth. 9, 5. 19, 24. Marc. 2, 9. 10, 25. Luc. 5, 23. 16, 17. 18, 25.

Εὐλάβεια, ας, ἡ, (indoles eius, qui est εὐλαβής q. v. cautio, circumspectio Polyb. 3, 105. 8. Dem. 1403, 1.) *timor, metus* [propr. Sap. 17, 8. Diod. Sic. 13, 12.] = *reverentia, pietas* Hebr. 5, 17. [alii propr. h. l. i. e. de metu explicant.] 12, 28. (Philo de Cherub. p. 118. εὐλάβεια θεοῦ Plut. vit. Camill. c. 21. ἡ πρὸς τὸ θεῖον εὐλάβεια.)

Εὐλαβέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, part. a. 1. p. εὐλαβηθείς verb. depon. pass. (εὐλαβής quod vid.; pp. facile capi et prehendi possum; per metonym. antecedentis pro consequente: caute et circumspecte ago Xen. Mem. 2, 6. 8. Plato Phaedo c. 39. ed. *Fischer.*) *metuo, vereor,* sq. μή Act. 23, 10. (1 Macc. 3, 30. Polyb. 18, 6. 5. Diod. Sic. 16, 22.) — ad Deum et res div. si refertur = *revereor* Hebr. 11, 7. εὐλαβηθεὶς *Deum reveritus.* Ita οἱ ό' Prov. 30, 5. ubi textus hebr. חָסָה et pro יָרֵא 1 Sam. 18, 29. v. εὐλαβής.

Εὐλαβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (εὖ, λαβεῖν prehendere, capere; qui facile prehendi potest, Lucian. Tim. §. 29. ἡ πενία δ' ἔμπαλιν ἐξώδης τε καὶ εὐλαβής, tales, cum canti sint et timidi: cautus Herodian. 2, 8. 2.) *timens,* relate ad Deum = *pius, reverens Deum* Luc. 2, 25. Act. 2, 5. 8, 2. Ita οἱ ό' pro חָסִיד Mich. 7, 2.

Εὐλογέω, ῶ, impf. εὐλόγουν, etiam ηὐλόγουν [Marc. 10, 16. de quo augm. vid. εὐδοκέω ab init.] fut. εὐλογήσω, a. 1. εὐλόγησα (ab εὖ et λέγω, i. q. εὖ λέγω, quod praestabilius esse, quam εὐλογέω dicit Thom. Mag. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 200. — bene loquor de aliquo, sq. acc. pers. Isocr. Archid. c. 43. p. 211 ed. *Lange.* Cf. *Matth.* §.416. *Fischer* 3, a. p. 438.) 1) *laudibus celebro, laudo* [Pol. 1, 14. 2. 12, 15. 8.] τὸν θεόν Luc. 1, 64. 2, 28. 24, 53. Iac. 3, 9. — Ita pro בֵּרֵךְ Iudd. 5, 2. 9. Ps. 145, 22. (2 Macc. 3, 30. Sir. 39, 14. Ios. Ant. 7, 14. 11. Soph. Philoct. v. 1298 vel 1314.) — de hominibus, qui vel gratiis agendis vel precibus fundendis Deum celebrant aa) absol. Matth. 14, 19. 26, 26. Marc. 6, 41. 8, 7. 14, 22. Luc. 24, 30. 1 Cor. 14, 16. — sq. acc. rei i. e. vel *pro* vel *super aliqua re preces facio, etwas einsegnen,* ut τοὺς ἄρτους Luc. 9, 16. Ita τὴν θυσίαν et hebr. בֵּרֵךְ הַזֶּבַח 1 Sam. 9, 13. — vel: *mit Gebet weihen,* ut τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν. De quibus verbis per epexegesin cum vi additis cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 171. [vid. *Schäfer* ad Dem. p. 426, 15.] coll. *Schulthess* vom heil. Nachtmahl p. 30 sq. *Win.* bibl. Realwört. sub voc. *Pascha* Vol. 2. p. 236. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 768. et infra sub εὐλογία adnotata; it. de vbb. εὐλογεῖν et εὐχαριστεῖν tum similitudine, tum discrimine illo magis ad formam et verba laudes celebrantia, hoc ad argumentum orationis magis pertinente, *Schulz* vom heil. Abendmahl p. 220. 198. et *Lücke* II. p. 62. — 2) *bene precor, bona apprecor* a) propr. i. e. de hominibus bona alicui apprecantibus, sq. acc. pers. ut τοὺς καταρωμένους, τοὺς διώκοντας Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. Rom. 12, 14. — absol. Rom. 12, 14. 1 Cor. 4, 12. 1 Petr. 3, 9. — de personis cum benedictione adeuntibus aliquem vel valedicentibus alicui Luc. 24, 50. 51. Hebr. 7, 1. 6. 7. Ita pro בֵּרֵךְ Gen. 14, 19. — de moribundis Hebr. 11, 20. 21. Ita pro בֵּרֵךְ Gen. 48, 9. — universe Marc. 10, 16. vid. de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 427. *de Wette* Ev. Marc. p. 169. *Schott, Griesb.* ed. *Schulz.* — Luc. 2, 34. — pro בֵּרֵךְ Gen. 27, 23. 25. (Ios. de bell. iud. 6, 5. 3 exeunt.) — b) de Deo et Iesu ad normam hebr. בֵּרֵךְ [cf. *Win.* p. 34. et quae habet *Schulz* die Lehre v. heil. Abendmahle p. 198.] — *beneficiis orno, felicem reddo* sq. acc. pers. Act. 3, 26. Gal. 3, 9. — additur ἐν c. dat. rei [vid. ἐν p. 171. a.] Eph. 1, 3. — εὐλογῶν εὐλογήσω σε Hebr. 6, 14. de huius particip. vi intendente vid. supra sub ἀκούω observata. — ὁ εὐλογημένος τοῦ θεοῦ *quo delectatur Deus, qui probatus est Deo,* ita οἱ εὐλ. τοῦ πατρός μου, *die Gesegneten meines Vaters* = *quibus delectatur pater meus* vel *quibus, utpote hominibus indolis probatae, benefacere decrevit Deus* Matth. 25, 34. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 745. et diss. II. p. 27. coll. *Schäfer* Melet. p. 137. et de genit. sub ἀγαπητός observata. — sq. ἐν c. dat. classis vel numeri, ita, ut vel ex hebraica dicendi ratione circumscribatur superlativus, vel, quod praestat, indicetur, dici aliquem κατ' ἐξοχήν aut prae ceteris beatum, ita Luc. 1, 28. 42. Cf. *Win.* p. 223. *Bornem.* schol. p. 6. *Fritzsche* Coniectan. p. 18. *Meyer* Ev. Luc. p. 245. coll. *Gesen.* p. 692. *Ewald* p. 575 sq. gram. min. p. 241. — Ita pro בֵּרֵךְ Ps. 5, 13. — in salutandi formula Iudaeis [cf. Ps. 118, 26.] usitata: εὐλογημένος [= *Heil dem, fortunatus esto,* alii: *celebretur*] ὁ — κυρίου [cf. *Fritzsche* l. l. p. 632. *Meyer* Ev. Matth. p. 134.] Matth. 21, 9. 23, 39. Marc. 11, 9. 10. Cf. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, de Wette, Meyer, Fritzsche, Knapp.* — Luc. 13, 35. 19, 38. Ioh. 12, 13. Saepius non legitur in N. T.

Εὐλογητός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (εὐλογέω) *celebrandus, venerandus,* octies in N. T. de Deo Marc. 14, 61. Luc. 1, 68. Rom. 1, 25. 9, 5. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. 1 Petr. 1, 3. — pro בָּרוּךְ Gen. 9, 26.

Εὐλογία, ας, ἡ, 1) *laus, celebratio* Rom. 16, 18. — 1 Cor. 10, 16. τὸ ποτήριον εὐλογίας i. e. *calix sumi solitus cum laude Dei,* ad normam τοῦ כּוֹס בְּרָכָה i. e. calicis in coena paschali porrigi soliti cum celebratione Dei. Cf. *Schulz* die Lehre v. heil. Abendmahle p. 198 sq. — Apoc. 5, 12. 13. 7, 12. — 2) *bonorum apprecatio* Hebr. 12, 17. Iac. 3, 10. (Sir. 3, 8. 9.) — 3) *munus, donum, beneficium.* Solemne enim fuit apud Hebraeos, ut superioribus ab inferioribus cum salutatione et bonorum apprecatione offerrentur munera cf. *Winer* bibl. Realw. p. 243. — 2 Cor. 9, 5. ἡ προκατηγγελμένη εὐλογία munera promissa, ibid. ὡς εὐλογίαν ut munera hoc nomine digna i. e. larga. — ἐπ' εὐλογίαις i. e. *ita ut accedant liberalitatis sensus* = *large* v. 6 bis. Ita גִּשְׁמֵי בְרָכָה et ὑετὸς εὐλογίας Ezech. 34, 26. ubi nos: ein wohlthätiger Regen pro: pluvia large demissa. — Rom. 15, 29. Gal. 3, 14. ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραάμ = *bona Abrahamo promissa.* Eph. 1, 3. Hebr. 6, 7. Ita pro בְּרָכָה Gen. 27, 27. 33, 11. 12. Saepius non extat in N. T.

Εὐμετάδοτος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, μεταδίδωμι impertior) *qui facile largitur, liberalis.* Semel in N. T. 1 Tim. 6, 18. (Marc. Antonin. 3, 14.)

Εὐνίκη, ης, ἡ, *Eunice,* nom. pr. matris Timothei 2 Tim. 1, 5.

Εὐνοέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὖ et νοέω sentio) *benevolentia complector.* Semel in N. T. sq. dat. pers. *gegen Jem.* [vid. ἀπολογέομαι] Matth. 5, 23. (Hdian. 6, 8. 11. Xen. Cyr. 8, 2. 1.)

Εὔνοια, ας, ἡ, (ab εὐνοέω q. v.) *benevolentia, animus benevolus et ad officia praestanda promtus* Eph. 6, 7. μετ' εὐνοίας δουλεύοντες. [1 Cor. 7, 3. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer* pro τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν codd. auctoritate exhibentibus τὴν ὀφειλήν.] (1 Macc. 11, 53. Diod. Sic. 1, 54.)

Εὐνουχίζω, f. ίσω, (ab εὐνοῦχος spado) *castro, eviro,*

bis Matth. 9, 12. ubi et proprie et improprie i. e. de iis etiam legitur, qui spadonum instar abstinent matrimonio.

Εὐνοῦχος, ου, ὁ, (ab εὐνή, cubile, lectus et ἔχω, qui cubile curat vel custodit, cubiculo praefectus) 1) *eunuchus, spado*, spadones enim vel eviratt praefici cubiculo apud orientales solent Matth. 19, 12. (Ael. V. H. 2, 17. 6, 18. Xen. Cyr. 7, 5. 60.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. Verschnittene. — 2) *gynaecei praefectus*, ceteris eunuchis et gynaeceo praefectus Act. 8, 27. 34. 35. 38. Cf. *Meyer* Act. Apost. p. 126. *de Wette* Act. Ap. p. 68 et *Win.* l. l. alii: *minister aulicus*, ita pro סָרִיס Gen. 39, 1. 40, 2. 7. Saepius non legitur in N. T.

Εὐοδία, ας, ἡ, *Evodia*, nom. pr. mulieris Phil. 4, 2.

Εὐοδόω, ῶ, f. ώσω, (ab εὖ et ὁδός) *prosperum et expeditum iter praebeo*, Theophr. de caus. plant. 5, 6. metaph. *facio, ut prospere cedat alicui aliquid*, [ita pro הִצְלִיחַ Gen. 39, 3. 23. Neh. 1, 11.] passiv. εὐοδοῦμαι, *prospero successu fruor*. Ter Rom. 1, 10. εἴπως — πρὸς ὑμᾶς i. e. *si forte tandem aliquando Deo volente tam ero felix, ut ad vos veniam*. 1 Cor. 16, 2. ὅ, τι ἂν εὐοδῶται *prouti prospero rerum suarum successu usus fuerit*. 3 Ioh. v. 2. Ita pro הִצְלִיחַ 2 Chron. 13, 12. 18, 11. (Herodot. 6, 73.)

Εὐπάρεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et πάρεδρος assessor Dem. 1332, 14.) *qui constanter assidet, assiduus*, neutr. τὸ εὐπάρεδρον subst. vim habens [vid. ἀδύνατος] 1 Cor. 7, 35. sq. dat. πρὸς τὸ — ἀπερισπάστως pro: πρὸς τὸ εὐσχημονεῖν καὶ εὐπαρεδρεύειν τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως i. e. *ut decore vitam agatis et domino assideatis* i. e. *domino adhaereatis = praeceptis domini strenue obsequamini, curis non distracti, „um das wohlanständige u. ungetheilt beim Herrn verharrende Wesen zu befördern*, ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 133. Cf. de dativo iuncto c. substantivis, ductis a verbo strui solito [ut παρεδρεύω] c. dat. *Matth.* §. 390. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 30. *Herm.* ad Vig. p. 714, 47. *Fischer* 3. a. p. 336. *Win.* p. 198. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 63. et de lect. εὐπάρεδρος praeferenda vulg. εὐπρόσεδρος *Griesb., Schott, Knapp, Meyer.*

Εὐπειθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab εὖ et πείθω persuadeo) *qui facile persuaderi se sinit, obsequiosus*. Extat tantum Iac. 3, 17. Hdian. 3, 8. 10. Xen. Mem. 3, 5. 5.)

Εὐπερίστατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et περιΐσταμαι circumsto) *circumveniens*, trop. de propensione ad peccandum semper parata et praesente. Legitur tantum Hebr. 12, 1.

Εὐποιΐα, ας, ἡ, (εὐποιός beneficus) *beneficentia*. Legitur tantum Hebr. 13, 16. (Arrian. Exped. Alex. M. 7, 28. 8. Alciphro. I. epist. 10.) Damnat hanc vocem Pollux V. §. 140. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 353.

Εὐπορέομαι, οῦμαι, dep. passiv. imperf. ηὐπορούμην, [ab εὔπορος. — De augm. vid. εὐδοκέω — uti εὐπορέω Diod. Sic. 14, 98. Xen. Mem. 2, 7. 4.] *abundo opibus*. Semel in N. T. Act. 11, 29. καθὼς ηὐπορεῖτό τις. (Pol. 1, 66. 5.)

Εὐπορία, ας, ἡ, (εὔπορος) *rerum copia, abundantia, opes*. Reperitur tantum Act. 19, 25. (Diod. Sic. 1, 45. Xen. Cyr. 3, 3. 7.)

Εὐπρέπεια, ας, ἡ, *formae decor* (εὐπρεπής). Semel in N. T. Iacob. 1, 11. (Diod. Sic. 2, 5. Thuc. 6, 31.)

Εὐπρόσδεκτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, προσδεκτός) *acceptus* i. e. *gratus*, quinquies in N. T., sq. dat. pers. Rom. 15, 31. 1 Petr. 2, 5. (Plut. praecept. reip. ger. c. 4.) — absque casu pers. Rom. 15, 16. 2 Cor. 8, 12. — 6, 2. καιρὸς εὐπ. *tempus gratum*, pro: *tempus auxilii*; sunt haec vv. Ies. 49, 8. ubi pro עֵת רָצוֹן, καιρὸς δεκτός. —

Εὐπρόσεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et πρόσεδρος assessor) *qui constanter assidet, assiduus* 1 Cor. 7, 35. e lect. vulg. Vide εὐπάρεδρος.

Εὐπροσωπέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐπρόσωπος honesta facie praeditus Xen. Mem. 1, 3. 10.) *honestam speciem prae me fero, placere studeo*, sq. ἐν τινι *in aliqua re* [vid. ἐν p. 168. a.] Gal. 6, 12. (Dem. 277, 4. ubi λόγοι εὐπρόσωποι i. e. verba speciosa.)

Εὑρίσκω, f. εὑρήσω, a. 1. εὕρησα [Apoc. 18, 14. et in codd. 9, 6. ad quos l. cf. *Griesb.*, ita Aesop. f. 131. vid. de hoc aor. Graecis melioris indolis incognito *Win.* p. 81. *Alt* p. 14. *Lob.* ad Phryn. p. 721. pf. εὕρηκα, a. 2. a. εὗρον, a. 2. med. εὑρόμην et εὑράμην [ita Hebr. 9, 12. item Paus. 7, 11. 1. Andocid. p. 8, 7. Aeschin. 10, 5. Cf. de hac aor. forma nonnisi apud Graecos seriores usitata *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 62. *Wolf* ad Leptin. p. 216. *Jacobs* Anth. Pal. p. 880. *Passow* sub hoc voc. *Lob.* ad Phryn. p. 139. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. §. 96, not. 9. *Rost* §. 84. *Matth.* §. 193, not. 7. p. 342. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 435. *Win.* l. l. et de augmento [ut in codd. ηὕρισκον Marc. 14, 55.] perraro in hoc verbo *Buttm.* §. 77, not. 2. gram. max. §. 84, not. 3. p. 328. *Matth.* §. 168, 5. *Lob.* l. l. p. 130. *Herm.* ad Eur. Bacch. p. 11. *Win.* p. 68. —

1) *invenio*, a) de rebus et personis, quas *casu* invenio, ubi Lat.: *invenio, incido in, offendo*, nos: *finden, antreffen*, sq. *acc. pers.* Matth. 18, 28. 22, 9. 10. 27, 32. Ioh. 1, 42. 46. 9, 35. Act. 9, 33. 13, 6. 18, 2. 19, 1. 28, 4. — praes. histor. [de quo vid. ἄγω et si intermixtum legitur aoristis, ᾄδω] legitur Ioh. 1, 42. 44. 46. 5, 14. Vide sub ἔρχομαι p. 201, a. adnotata. — addito ἐν c. dat. nunc loci Ioh. 2, 14. Apoc. 18, 24. nunc negotii Act. 24, 18. — sq. acc. *rei* Matth. 13, 44. 17, 27. Luc. 4, 17. Ioh. 12, 14. Act. 17, 23. (Palaeph. f. 16. Xen. An. 4, 4. 13. add. ἐν Hdian. 3, 8. 12.) — Matth. 21, 2. Marc. 9, 2. 4. Luc. 19, 30. — πλοῖον διαπερῶν vel πλῖον i. e. *quae in eo erat, ut abiret* [vid. αἴρω p. 11.] Act. 21, 2. 27, 6. Ita pro hebr. וַיִּמְצָא אֳנִיָּה בָּאָה Ion. 1, 3. — — b) de rebus et pers., quas, postquam *quaesivit*, invenit aliquis, ita absol. in sententia proverb. ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε Matth. 7, 7. Luc. 11, 9. — Matth. 7, 8. Luc. 11, 10. (Arrian. Epict. 3, 22.) — sq. acc. *pers.* Marc. 1, 37. [Luc. 2, 45. Vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, de Wette, Meyer, Knapp.*] Ioh. 6, 25. 7, 35. Act. 5, 22. — ἀνοίξαντες — οὐδένα εὕρομεν v. 23. 11, 25. — ratione habita narrationis 1 Sam. 13 obviae, ubi Deus per Samuelem e filiis Isai quaerit, quem regio honore dignetur, ab Apostolo Deus loquens inducitur Act. 13, 22. coll. οἱ ο' Ps. 89, 20. Cf. *Meyer* Act. Apost p. 180. *de Wette* Act. Apost. p. 95. — Act. 17, 6. — 2 Cor. 2, 12. τῷ μὴ εὑρεῖν Τίτον = διὰ τὸ μὴ εὑρεῖν Τίτον. Cf. de h. l. dat. causali sub ἁμαρτία notata. — Act. 17, 27. ψηλαφᾶν καὶ εὑρίσκειν τὸν θεόν trop. pro: *manifesto cognoscere*. — sq. εἰς Act. 8, 40. εὑρέθη — εἰς Ἄζωτον, per attract. pro: ἐλθὼν εἰς Ἄζ. εὑρέθη ἐκεῖ. — passiv. seq. dat. = ὑπό τινος [vid. ἀγνοέω] Rom. 10, 20. εὑρέθην — ζητοῦσιν, *ich bin gefunden worden von denen, die mich nicht suchten*, de Deo tropice pro: *propitium me exhibui illis, qui me non colerent*. Ita pro נִמְצָא sq. לְ [de vi praepos. לְ in talibus vid. *Ewald* p. 603. gram. min. p. 264.] Ies. 65, 1. 1 Chron. 28, 9. 2 Chron. 15, 2. 4. 15. — minus plene i. e. abest acc. pers. facile e contextu cognoscendus Matth. 2, 8. [v. 11. Vide de h. l. εὗρον improbando *Fritzsche* Ev. Matth. p. 79. *Schott, Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Meyer, de Wette.*] Luc. 2, 45. Ioh. 7, 34. 36. Act. 12, 19. 2 Tim. 1, 17. Hebr. 11, 5. (Lucian. D. D. 4, 4. Xen. Vectig. 4, 4.) — — sq. acc. *rei* Matth. 7, 14. 13, 46. 18, 13. Marc. 11, 13. Luc. 14, 4. 6. 9. 24, 3. 23. Ioh. 10, 9. Apoc. 9, 6. — οὐχ εὑρέθην = *disparui* Apoc. 16, 20, quo l. si neutr. plur. iungitur c. verbo plur. vid. ἀκολουθέω. — passiv. seq. dat. αὐτοῖς pro ὑπ' αὐτῶν [vid. ἀγνοέω] Apoc. 20, 11. Habentur eadem verba Dan. 2, 35. pro: אֲתַר לָא־הִשְׁתְּכַח לְהוֹן. (Xen. Mem. 3, 11. 8.) — abest acc. rei, facile e contextu eruendae Matth. 12, 43. 26, 59. 60. — Marc. 14, 55. quo loco, ut Act. 7, 11. si legitur imperf. cum expectasses aorist. *„is, qui alacriter narrat, animo se conferre potest in id praeteritum tempus, quo factam tradit aliquam rem, ita quidem, ut eam exponat, quasi ipse interfuerit vel affuerit illi rei tum, cum fieret, nunc ex ista praesentia memoriam eius repetat,“* ita G. W. *Müller* de variis rebus gramm. p. 49. sq. coll. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 8. 22. *Herm.* ad Soph. OC. v. 299. *Poppo* ad Thuc. 1. p. 155. *Win.* p. 246. *Matth.* §. 505. — Luc. 11, 24. 13, 6. 7. 15, 5. 8. 9.

Apoc. 18, 21. — addito ἐν c. dat. loci vel rei Matth. 21, 19. Marc. 11, 13. — Apoc. 12, 8. οὐδὲ — οὐρανῷ = *neque digni habebantur, quibus amplius esset sedes sua in coelis* coll. Iob. 1, 6. 2, 1. — metaph. *meditando invenio, intelligo*, sq. orat. indir. [vid. ἀναιρέω] Luc. 5, 19. cui praefigitur artic. τὸ [vid. ὁ, ἡ, τό] 19, 48. Act. 4, 21. de h. l. particip. in causa indicanda et resolvendo per: *cum, quoniam* vid. *Matth.* §. 565, 2. *Buttm.* §. 131, 2. *Rost* §. 130. *Win.* p. 328.

2) *nanciscor, consequor* [ita *invenio*, = *ich finde für mich* Terent. Andr. 1, 1. 39. Cicer. de fin. 1, 7.] Legitur ita a) med. Hebr. 9, 12. αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. Similiter Iob. 33, 24. מָצָא כֹפֶר. (Lucian. Lexiph. §. 18. Eunuch. §. 20. Arrian. exp. Alex. M. 1, 7. 16. 2, 25. 5. 3, 17. 11 et 21. 8. item 30. 6. Xen. An. 2, 1. 8. 7, 1. 31.) — b) activ. Usitatius esse apud auctores bene graecos medium, docent *Lobeck* ad Phryn. p. 140. *Fritzsche* l. l. p. 390. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 212. *Win.* p. 234. — ubi opp. ἀπολλύναι, sq. acc. *pers.* Luc. 15, 24. 32. — sq. accus. *rei*, ut τὴν ψυχὴν Matth. 10, 39 bis. 16, 25. — Apoc. 18, 14. — ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν = *für eure Seelen* Matth. 11, 29. — in formula ad hebr. dicendi rationem conformata [vid. *Win.* p. 20.] εὑρίσκω χάριν vel ἔλεος παρά τινος vel ἐνώπιόν τινος [= ἐστὸς vel ὤν παρά τινος vel ἐνώπιόν τινος] pro: *contingit mihi, ut bene mihi cupiat aliquis et beneficiis me ornet* Luc. 1, 30. 2 Tim. 1, 18. — Act. 7, 46. Ita pro מָצָא חֵן sq. בְּעֵינֵי Num. 32, 11. Deut. 24, 1. Esth. 5, 8. 7, 3. — Exod. 33, 16. Esth. 2, 16. — absque παρά τινος Hebr. 4, 16. — cc) universe *a*) sq. acc. *rei*, ut ἐπισιτισμὸν Luc. 9, 12. κατηγορίαν αὐτοῦ i. e. *accusandi eius causam* Luc. 6, 7. Act. 7, 11. Rom. 4, 1. — μετανοίας τόπον *consilii mutandi locum* vel *opportunitatem non impetravit* = *efficere non potuit, ut consilium mutaretur* Hebr. 12, 17. Ita pro מָצָא Prov. 8, 9. Hos. 12, 9. (Sir. 6, 16. Hdian. 4, 3. 6.) — addito dat. *für Jemanden* Act. 7, 46. σκήνωμα τῷ θεῷ = *ut domicilium* vel *templum Deo exstrueret*. Ita τόπον τῷ κυρίῳ pro hebr. מָצָא מָקוֹם sq. לְ Ps. 132, 5. — abest acc. rei e contextu facile eruendae Ioh. 21, 6. —

3) *cognosco* i. e. a) *videndo, audiendo, versans c. aliquo invenio, esse vel facere aliquem aliquid*, ubi Lat.: *esse cognosco*, nos: *finden* oder *wahrnehmen, bemerken, erfahren, dass eine Person oder Sache so oder so ist, diess oder jenes thut*, passivum: *esse cognoscor, es erfindet sich, oder man findet, dass ich das oder das bin, diess oder das thue* [vid. *Win.* p. 557. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 38.], aa) activum sequitur in talibus accus. c. partic. alius verbi, passivum contra nominat. c. particip.; poni in his etiam poterat ὅτι item acc. c. inf. vel post passiv. nominat. c. infinit. cf. sub ἀκούω monita et *Fritzsche* l. l., ut εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας ἀργοὺς Matth. 20, 6. ὃν — εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως 24, 46. Luc. 12, 43. — Marc. 7, 30. 13, 36. 14, 40. et Luc. 22, 45. — praes. histor. Matth. 26, 40. 43. Act. 10, 27. — Luc. 2, 12. 46. 7, 10. 8, 35. 12, 37. 23, 2. 24, 33. Ioh. 11, 17. Act. 9, 2. 23, 29. 24, 12. 2 Ioh. v. 4. (Plut. vit. Lucull. c. 13. ab init. vit. Cat. min. c. 18. Xen. Cyr. 2, 2. 14. Hier. 1, 11.) — εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα Matth. 1, 18. οὐχ εὑρέθησαν [= *hat man nicht gefunden, gesehen, dass*] ὑποστρέψαντες Luc. 17, 18. 2 Cor. 5, 3. — Ita οἱ ό' et נִמְצָא 1 Sam. 13, 15. 2 Chron. 2, 15. — Matth. 12, 44. Luc. 11, 25. — Luc. 24, 2. Act. 5, 23. Apoc. 3, 2. (Palaeph. f. 11. Aelian. V. H. 10, 6. Xen. Hier. 7, 13. H. G. 7, 4. 2.)—abest partic. vel infinit. τὸ δὲ — οὐχ εὑρίσκω sc. παρακείμενόν μοι Rom. 7, 18. — οὐδὲ — πίστιν εὗρον Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. — εὑρήσει τὴν πίστιν [= τὴν πίστιν ταύτην i. e. eam fiduciam, quam innuo, sc. quae nulla re defatigatur] ἐπὶ τῆς γῆς sc. οὖσαν vel εἶναι Luc. 18, 8. (ὅλως ἄνω κάτω τὰ αὐτὰ εὑρήσεις Marc. Ant. 7, 1.) — εὑρέθη μοι — εἰς θάνατον = vel εἰς θάνατον ἄγουσα vel θάνατος i. e. causa τοῦ θανάτου i. e. θανατηφόρος Rom. 7, 10. ἵνα — εὑρέθη εἰς ἔπαινον = vel εἰς ἔπαινον φέρον vel ἔπαινος i. e. causa ἐπαίνου *laudis fons et materia* 1 Petr. 1, 7. — 1 Petr. 2, 22. Apoc. 14, 5. Ita οἱ ό' et נִמְצָא sq. בְּ Mal. 2, 6. (sq. acc. c. inf. Plut. vit. Lucull. c. 30.) — bb) omisso partic. ὤν [cf. *Matth.* §. 549, not. 3.] sequitur accus. iunctus c. adiectiv. item c. substant. vel adverbio adiectivi vim sustinentibus, ut εὗρον αὐτὴν νεκρὰν Act. 5, 10. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσιν. 24, 5. de h. l. nominat. absol. εὑρόντες trahendo ad v. 6. καὶ ἐκρατήσαμεν vid. ἀργός et *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. 2. p. 272. *Id.* in schol. p. 126. *Win.* p. 320. *Fritzsche* diss. 2. p. 44. — 2 Cor. 9, 4. 12, 20. Apoc. 2, 2. — εὑρέθη — μόνος Luc. 9, 36. Act. 5, 39. 1 Cor. 4, 2. 15, 15. Gal. 2, 17. Phil. 2, 7. 2 Petr. 3, 14. Apoc. 5, 4. 20, 15. (Herodian. 2, 1. 6. Xen. Mem. 4, 3. 14. Soph. Aiac. v. 1033. Eur. Hippol. v. 657.) — addito τινι = vel *für Jemanden* 2 Cor. 12, 20. Ita pro מָצָא sq. לְ Gen. 2, 20. vel: *iudice aliquo* 2 Petr. 3, 14. addito ἔν τινι i. e. vel *coniunctissimus alicui* [vid. ἐν p. 171. b.] Phil. 3, 9. — vel: *an Jemandem* [vid. ἐν p. 173. b.] = *in vita alicuius, in moribus alicuius*, οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν — τούτῳ Luc. 23, 4. 14. — v. 22. Ioh. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 23, 9. 24, 20. — absque ἔν τινι Act. 13, 28. pro מָצָא sq. בְּ 1 Sam. 25, 28. 1 Regg. 1, 52. 14, 13. — καὶ εὑρῇ οὕτω sc. ποιοῦντας αὐτοὺς Luc. 12, 38. ἵνα — ἡμεῖς = ἵνα εὑρεθῶσιν οὕτως ὄντες, καθὼς καὶ ἡμεῖς 2 Cor. 11, 12. — εὗρον — αὐτοῖς i. e. εὗρον πάντα οὕτως ὄντα, καθὼς εἶπεν αὐτοῖς Marc. 14, 16. Luc. 19, 32. 22, 13. — cc) sq. ὅτι Rom. 7, 21. εὑρίσκω — παράκειται, per attract. pro: εὑρίσκω ἄρα, ὅτι ἐμοί, θέλοντι ποιεῖν τὸν νόμον [τοῦτ' ἔστι] τὸ καλόν, παράκειται τὸ κακόν, i. e. *video igitur, quod mihi, qui legem mos. observare* h. e. *honeste agere velim, adiacet malum*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 57 sqq. *Bornem.* schol. praef. p. LXVII. coll. tamen *Win.* p. 495 sq. — — b) = *computando, metiendo efficio* Act. 19, 19. συνεψήφισαν — πέντε = εὗρον αὐτὰς ἐχούσας ἀργυρίου μυριάδας πέντε. (Xen. Cyr. 6, 2. 18.) — Act. 27, 28. βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι et paulo post: ὀργυιὰς δεκαπέντε = εὗρον τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ἔχον ὀργ. εἴκοσι, vel ὀ. ὀ. (Xen. H. G. 3, 2. 8.) Saepius non extat in N. T.

Εὐροκλύδων, ωνος, ὁ, vel ut in codd. etiam legitur: εὐρυκλύδων, ωνος, ὁ, (illud ab εὖρος, eurus, hoc ab εὐρύς latus et κλύδων fluctus) *Eurus fluctus vehementissimos excitans*, [alii: *fluctus Euro excitatus* vid. *Meyer* et *de Wette* ad h. l.] hoc: *ventus late fluctuans*. Semel in N. T. Act. 27, 14. Vide de h. l. lectione *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*.

Εὐρυκλύδων, v. εὐροκλύδων.

Εὐρύχωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὐρύς, χώρα) *amplus, late patens*. Semel in N. T. Matth. 7, 13. (3 Esr. 9, 41. Ios. Ant. 1, 18. 2. εὐρυχωρία Xen. Cyr. 4, 1. 18.)

Εὐσέβεια, ας, ἡ, (εὐσεβής) *pietas*, de cultu Dei interno Act. 3, 12. 1 Tim. 2, 2. 4, 7. 8. 6, 3. 5. 6. 11. 2 Tim. 3, 5. Tit. 1, 1. 2 Petr. 1, 3. 6. 7. 3, 12. de h. l. plur. εὐσέβειαι *pietatis actiones* vel *exercitia* vid. sub αἰσχύνη observata. — τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον i. e. μυστήριον *ad quod omnis pietas referenda est* 1 Tim. 3, 16. Cf. ad h. l. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 32. et de genit. vi latius patente sub ἄζυμος observata. Alii explicant: *religio*. — pro יִרְאָה Prov. 1, 7. Ies. 11, 12. (Ios. contr. Apion. 1, 12. Diod. Sic. 19, 7. Xen. Cyr. 8, 1. 25.) — Saepius non extat in N. T.

Εὐσεβέω, ῶ, f. ήσω, (εὐσεβής) = εὐσεβής εἰμι, *pius sum* sq. acc. [cf. *Matth.* §. 413, 11.] *in aliquem* = *colo aliquem*. Bis in N. T., ut ὃν scil. θεόν, εὐσεβεῖτε Act. 17, 23. τὸν ἴδιον οἶκον 1 Tim. 5, 4. (Sophocl. Aiac. v. 1329. Ios. Ant. 10, 3. 2.)

Εὐσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, *pius, religiosus*, (ab εὖ et σέβομαι). Quater in N. T. Act. 10, 2. 7. 22, 12. 2 Petr. 2, 9. (religiose patriam observans Xen. Mem. 4, 6. 2.)

Εὐσεβῶς, adv. *pie*. Bis in N. T. 2 Tim. 3, 12. Tit. 2, 12. (Xen. Mem. 3, 2. 13. 4, 3. 16.)

Εὔσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, σῆμα signum; bonis signis instructus; metaph. in N. T.) *perspicuus*. Semel in N. T. 1 Cor. 14, 9. ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε. (Artemid. 2, 44. Porphyr. de abstin. 3, 4.)

Εὔσπλαγχνος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ augente et σπλάγχνον q. v.) *valde misericors*. Bis in N. T. Eph. 4, 32. 1 Petr. 3, 8. (Oratio Manass. v. 6.)

Εὐσχημόνως, adv. (εὐσχήμων) *decenter, honeste*.

Ter in N. T. 1 Cor. 14, 40. Rom. 13, 13. 1 Thess. 4, 12. (Xen. Mem. 3, 12. 4. et Cyr. 1, 3. 8 et 9.)

Εὐσχημοσύνη, ης, ἡ, (εὐσχήμων) *decus*, de membris corporis semel in N. T. 1 Cor. 12, 23. (Xen. Cyr. 5, 1. 5. Diod. Sic. 5, 32.)

Εὐσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, σχῆμα habitus) 1) *decorus*, i. e. vel *forma pulcher*, 1 Cor. 12, 24. (Xen. Venat. 1, 17.) — vel metaph. de moribus: *honestus* 1 Cor. 7, 35. — 2) ex usu Graecitatis serioris [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 333. *Win.* p. 24. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 700. *nobilis* Marc. 15, 43. Act. 13, 50. 17, 12. (Ios. de vit. sua §. 9. Plut. parallel. Graec. et Rom. c. 15.) Saepius non legitur in N. T.

Εὐτόνως, adv. *acriter*, *cum contentione* (ab εὔτονος, firmus). Bis in N. T. Luc. 23, 10. Act. 28, 18. (Diod. Sic. 11, 65. Xen. Hiero. 9, 6.)

Εὐτραπελία, ας, ἡ, (εὐτράπελος, factum ab εὖ et τρέπω verto, trop. accommodo; indoles vel mores hominis εὐτραπέλου = festivitas, urbanitas Diod. Sic. 15, 7. 20, 63. Ios. Ant. 12, 4. 3. Cicero Epist. ad divers. 7, 32.) *scurrilitas*. Legitur tantum Eph. 5, 4. — (Aristot. Ethic. 1, 31. λόγοι εὐτράπελοι Ael. V. H. 5, 13.)

Εὔτυχος, ου, ὁ, *Eutychus*, nom. pr. adolescentis Act. 20, 9.

Εὐφημία, ας, ἡ, (ab εὔφημος, quod vid., sermo boni ominis, quo in sacris uti licebat; bonae preces Ael. V. H. 12, 1.) *bona fama*, *laus*. Extat tantum 2 Cor. 6, 8. (Diod. Sic. 1, 2. Ael. V. H. 3, 47.)

Εὔφημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, φήμη fama) *laudabilis*, *laudem concilians*. Semel Phil. 4, 8. (Polyb. 31, 14. 1.)

Εὐφορέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὔφορος fertilis) *uberrimos fructus fero*, *fertilis sum*. Legitur tantum Luc. 12, 16. (Ios. b. i. 2, 21. 2. εὔφορος Hdian. 1, 6. 3. et εὐφορία Ael. V. H. 2, 12.)

Εὐφραίνω, f. ανῶ, (εὖ, φρήν) *mentem exhilaro*, *laetitia afficio*, passiv. εὐφραίνομαι, a. 1. εὐφράνθην [in codd. ηὐφράνθην cf. *Griesb.*, *Meyer* ad h. l. de augm. vid. εὐδοκέω.] f. 1. p. εὐφρανθήσομαι, *laetor*, *laetitia afficior*, *delector aliqua re*. Legitur activ. seq. accus. person. 2 Cor. 2, 2. (Xen. Hier. 1, 15. Cyr. 8, 7. 12.) — passiv. Act. 2, 26. Rom. 15, 10. Gal. 4, 27. Apoc. 12, 12. (Ael. V. H. 10, 9.) — iunctum legitur c. verbo χαίρω [vid. ἀγαλλιάω] Luc. 15, 32. Apoc. 11, 10. — ἔν τινι *delectari aliqua re*, *sich über etwas freuen* [vid. ἐν p. 173 b.] Act. 7, 41. (Xen. Hier. 1, 16.) — ἐπί τινι [vid. ἐπί] Apoc. 18, 20. Vide de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*. — de personis, quae epulantes sese laetitiae dant Luc. 12, 19. 15, 23. 24. 29. 16, 19. (Hom. Od. 2, 311. Xen. Cyr. 8, 7. 12.) — ita pro שָׂמַח Deut. 14, 26. 27, 7. — Saepius non habetur in N. T.

Εὐφράτης, ου, ὁ, *Euphrates*, hebr. פְּרָת, nomen fluvii magni et celeberrimi Asiae occidentalis, qui, ortus in Armenia maiori ad montem Aba, et permeans Assyriam, Syriam, Mesopotamiam et urbem Babylonem in mare persicum effundebatur; ab Turcis accolis *Morad Sui* i. e. *Wasser des Verlangens* appellatur. Uti Nilus Aegyptum, ita Euphrates inundans in terras adiacentes fertilissimum solum reddit. Apoc. 9, 14. 16, 12. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Euphrat*.

Εὐφροσύνη, ης, ἡ, (εὔφρων v. εὐφραίνω) *laetitia*. Bis in N. T. Act. 2, 28. 14, 17. — pro שִׂמְחָה Esth. 9, 19. (Sir. 13, 8. Artem. 1, 76. Xen. Cyr. 3, 3. 7.)

Εὐχαριστέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. εὐχαρίστησα et ηὐχαρίστησα] Rom. 1, 21. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*, *Knapp* et de augm. sub εὐδοκέω monita — ab εὐχάριστος quod vid. — gratus sum, gratiam refero, Dem. 257, 2. et a Polybii inde aetate, cf. *Win.* p. 24. *Lob.* ad Phryn. p. 18.] *gratias ago*, *ich sage Dank*, a) de personis Deo gratias agentibus, sq. τῷ θεῷ, Act. 27, 35. εὐχαρίστησε τῷ θεῷ — καὶ κλάσας — ἤρξατο ἐσθίειν, *er sprach ein Dankgebet zu Gott*. Nemo enim Iudaeus cibum sumere solebat, antequam gratias egerit vel gratas ad Deum fuderit preces, ratione habita Deut. 8, 10. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gebet*, *Mahlzeit*. — Act. 28, 15. Rom. 7, 25. 14, 6 bis. 1 Cor. 14, 18. de h. l. lectione εὐχαριστῶ — λαλῶν [i. e. ὅτι λαλῶ vid. ἀγαλλιάω] vel quod praeferendum est εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν — λαλῶ cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 294. 233 et *Schott* ad h. l. et de asyndeto in his verbis agnoscendo sub ἀναιρέω observata. Col. 1, 12. 3, 17. Philem. v. 4. (2 Macc. 1, 11. Arrian. Epict. 1, 4.) — additur περί c. gen. pers. = *alicuius causa* 1 Thess. 1, 2. 2 Thess. 1, 3. (sq. περί c. gen. rei Diod. Sic. 16, 11.) — epexegeseos loco additur insuper ὅτι 2 Thess. 2, 13. vel ἐπί c. dat. rei 1 Cor. 1, 4. — additur ὑπέρ c. gen. pers. sequente insuper ὅτι Rom. 1, 8. — sequitur ἐπί c. dat. ut ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ Phil. 1, 3. coll. v. 4. — sq. διά c. acc. rei Col. 1, 3. coll. v. 5. de participiis: προσευχόμενοι, ἀκούσαντες sine copula insertis vid. ἀνάγω. — — sq. ὅτι Luc. 18, 11. Ioh. 11, 41. 1 Cor. 1, 14. 1 Thess. 2, 13. Apoc. 11, 17. — — abest τῷ θεῷ facile cogitatione addendum 1 Cor. 14, 17. — Matth. 15, 36. Marc. 8, 6. Ioh. 6, 11. 23. — Matth. 26, 27. Marc. 14, 23. Luc. 22, 17. 19. Cf. *Schulz* die Lehre v. heil. Abendm. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 768. *Schultess* et *Winer* in locis sub εὐλογέω laudatis. — 1 Cor. 11, 24. [Matth. 26, 26.] De vv. εὐχαριστεῖν et εὐλογεῖν discrimine vid. εὐλογέω. — (Sir. 18, 2.) — sq. ὑπέρ c. gen. vel pers. Eph. 1, 16. vel rei 1 Cor. 10, 30. Eph. 5, 20. — sq. *acc. rei* 2 Cor. 1, 11. ἵνα — εὐχαριστηθῇ, *ut pro beneficio mihi concesso gratiae agantur*. Cf. sub ἀναφαίνω monita et de vv. neutris ἀλγεῖν, χαίρειν, ἐπιχαίρειν, item de θύειν et similibus secum habentibus accusativum [interdum pendentem ab addito ὁρῶν, ἀκούων, vid. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 25.] cum alias sequatur ἐπί c. dat., *Matth.* §. 414. §. 555, i. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 1339. *Monk* ad Eurip. Hippol. v. 1335. — additur ἐν παντί i. e. vel: *omni tempore*, vel: *pro omnibus* 1 Thess. 5, 17. — iunct. c. δοξάζειν circumscribit τὸ *colere Deum* Rom. 1, 21. cum in utroque cernatur cultus divinus. — — b) universe, sq. dat. pers. Luc. 17, 16. Rom. 16, 4. (Athen. 5. p. 213. E. Plut. de garrul. c. 7. Ios. Ant. 14, 10. 7.) Saepius non habetur in N. T.

Εὐχαριστία, ας, ἡ, (εὐχάριστος quod vid.; gratiarum relatio vel gratus et memor animus Dem. 256, 9.) *gratiarum actio* Act. 24, 3. 1 Cor. 14, 16. 2 Cor. 4, 15. — 9, 11. εὐχ. τῷ θεῷ. Vid. de hoc dat. sub εὐπάρεδρος observata. 2 Cor. 9, 12. Eph. 5, 4. quo l. si aliis esse videtur: *oratio honesta*, *sermo gratus* vid. quae habentur apud *Harless* in ep. P. ad Eph. p. 454 sq. Phil. 4, 6. Col. 2, 7. 4, 2. 1 Thess. 3, 9. 1 Tim. 2, 1. 4, 3. 4. Apoc. 4, 9. 7, 12. (Polyb. 8, 14. 8.) — Saepius non extat in N. T.

Εὐχάριστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ, χάρις, χαρίζομαι quod vid.; gratus i. e. lepidus Xen. Cyr. 2, 2. 1. beneficii memor Xen. Cyr. 8, 3. 49. in N. T.) *gratus*, *grata mente*, *dankbar*, ita semel Col. 3, 15. alii: *liberalis*, *beneficus*, uti Diod. Sic. 18, 28.

Εὐχή, ῆς, ἡ, 1) *preces ad Deum factae* Iac. 5, 15. οἱ ο' pro תְּפִלָּה Iob. 16, 17. (Xen. Symp. 8, 15.) — 2) *votum*, *Gelübde* Act. 18, 18. 21, 23. — pro נֶדֶר Gen. 31, 13. Num. 6, 2. 21. (Diod. Sic. 1, 83. Xen. Mem. 2, 2. 10.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gelübde* et quatenus Act. 18, 18. [quem l. de voto civili explicandum esse existimat *Meyer* Act. Ap. p. 243.] 21, 23. de voto agatur nasireatus, quo, qui sustinerent illud, obstringebantur, vino per tempus aliquod abstinere, comam alere, fugere cadavera, antequam victimas offerrent Deo *Win.* Realw. sub voc. *Nasiräer*, *de Wette* Act. Apost. p. 121. 136. *Meyer* Act. Apost. p. 276. — Saepius non legitur in N. T.

Εὔχομαι, f. ξομαι, a. 1. εὐξάμην et ηὐξάμην imperf. ηὐχόμην [de quo augm. attico cf. *Buttm.* §. 77, not. 2. gram. max. §. 84, not. 3. *Matth.* §. 168, 5. *Lobeck* ad Phryn. p. 456.] verb. depon. med. 1) *preces ad Deum facio*, τῷ θεῷ [de quo dat. direct. vid. ἀπολογέομαι], sq. acc. c. inf. Act. 26, 29. Vid. de h. l. ἄν p. 24. (Themist. 6. p. 80. D. — τί Xen. Mem. 3, 14. 3. — Sir. 38, 9.) — ὑπέρ τινος Iac. 5, 16. — sq. πρός τινα et acc. c. inf. 2 Cor. 13, 7. — pro הִתְפַּלֵּל Num. 11, 2. (2 Macc. 9, 13. Xen. Mem. 1, 3. 2. Symp. 4, 55.) — 2) *opto*, *volo*, sq. inf. praes. Rom. 9, 3. ηὐχόμην — εἶναι, i. e. *vellem* — *esse*. Vid. ad ἐβουλόμην sub βούλομαι p. 75.

monita. — — 3 Ioh. v. 2. (Xen. Hier. 4, 33.) — sq. inf. aor. Act. 27, 29. — οἱ ο' pro חָפֵץ Ier. 42, 22. (Xen. Anab. 1, 4. 7.) — sq. accus. rei 2 Cor. 13, 9. (Xen. H. G. 5, 1. 3. Aeschin. Dial. Socr. 2, 6.) — Saepius non extat in N. T.

Εὔχρηστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ augente et χράομαι, utor; leicht zu gebrauchen) *perutilis*. Ter in N. T., sq. dat. pers. 1 Tim. 2, 21. Philem. v. 11. Cf. *Matth.* §. 387. p. 710 sq. *Fischer* 3. a. p. 399. — sq. εἰς c. accus. rei 2 Tim. 4, 11. (Diod. Sic. 5, 40. πρός τι Xen. Mem. 3, 8. 5.)

Εὐψυχέω, ῶ, f. ήσω, (εὔψυχος *forti et alacri animo sum*. Extat tantum Phil. 2, 19. (Ios. Ant. 11, 6. 9. εὐψυχία Pol. 1, 57. 2. Xen. Venat. 10, 21.)

Εὐωδία, ας, ἡ, (εὐώδης, ab εὖ, ὄζω, pf. ὄδωδα) *suavitas odoris, suffimentum* [pp. Xen. Symp. 2, 3. Diod. Sic. 3, 45 et 68.] metaph. de hominibus, vel rebus gratis alicui. Ter in N. T. τῷ θεῷ i. e. *für Gott* 2 Cor. 2, 15. — ὀσμὴ εὐωδίας [pro רֵיחַ־נִיחוֹחַ Lev. 1, 9. 13. 2, 2.] = ὀσμὴ εὐώδης *odor suavissimus* Eph. 5, 2. παρέδωκεν — εἰς ὀ. εὐωδίας de quibus vv. per appositionem positis vid. sub εἰς p. 143. execunt. observata. — Phil. 4, 18. δεξάμενος — τὰ παρ' ὑμῶν, ὀ. εὐωδίας, de quo accus. per appositionem vel explicationis causa addito, vid. sub voc. βασιλεία notata.

Εὐώνυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et ὄνομα aeol. ὄνυμα boni nominis, boni ominis, et cum Graecis laeva auspicia haberentur infelicia, factum est, ut ἀριστερᾶς nomen formidantes, pro eo dicerent εὐώνυμος, cf. *Viger*. p. 92. *Valcken*. item *Kuinoel* ad Act. 21, 3.) *sinister*. Decies in N. T. Apoc. 10, 2. ἐξ εὐωνύμου *a sinistra* [vid. ἐκ p. 149.] Matth. 20, 21. 23. 25, 35. 41. 27, 38. Marc. 10, 37. 40. 15, 27. — ita refertur ad substant., ut adverbiascat [vid. ἀδάπανος] Act. 21, 3. καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον i. e. *ad sinistram, links, linker Hand*. (Lucian. Navig. §. 9. οὓς ἔδει τὴν κρήτην δεξιὰν λαβόντες ὑπὲρ τὸν μαλέαν πλεύσαντας ἤδη εἶναι ἐν ἰταλίᾳ. Philostr. Apollon. 5, 42. 6, 23. — (Pol. 5, 7. 11. Xen. Ages. 2, 9.)

Ἐφάλλομαι, f. λοῦμαι, (ἐπί, ἅλλομαι, salio) *insilio*, sq. ἐπί τινα = *irruo in aliquem*. Ita semel Act. 19, 16. — pro צָלַח 1 Sam. 10, 6. 11, 6. 16, 13. ubi τὸ πνεῦμα κυρίου dicitur ἐφάλλεσθαι ἐπί τινα i. e. plötzlich über Jemanden kommen. (de pisce exsultante Aesop. f. 130. de equite Plut. Vol. 7. p. 413. ed. *Hutten*.)

Ἐφάπαξ, adv. (ἐπί, ἅπαξ raro, interdum, semel) *semel* i. e. *einmal für allemal* [pp. nicht über einmal, ut εἰς ἅπαξ nicht unter einmal cf. *Herm*. ad Vig. p. 857.] Quinquies Rom. 6, 10. 1 Cor. 15, 6. Hebr. 7, 27. 9, 2. 10, 10.

Ἐφεσῖνος, η, ον, *Ephesinus*. Apoc. 2, 1.

Ἐφέσιος, ια, ον, *Ephesius, Epheso oriundus*, Act. 19, 28. 34. 35 bis. 21, 29.

Ἔφεσος, ου, ἡ, *Ephesus*, Asiae minoris urbs maritima, celeberrima metropolis Ioniae, sita ad mare Icarium inter Smyrnam et Miletum cum templo splendidissimo Dianae, relato inter miracula mundi, incenso ab Herostrato ao. 356. ant. Chr. sed communibus sumtibus Graeciae restituto, moderante Dinocrate Act. 18, 19. 21. 24. 19, 1. 17. 26. 35. 20, 16. 17. 1 Cor. 15, 32. 16, 8. Eph. 1, 1. 1 Tim. 1, 3. 2 Tim. 1, 18. 4, 12. Apoc. 1, 11. 2, 1.

Ἐφευρετής, οῦ, ὁ, (ab ἐφευρίσκω, insuper invenio Xen. Venat. 4, 40.) *inventor*. Semel in N. T. Rom. 1, 30. ἐφευρετὰς κακῶν. (πάσης κακίας εὑρετής 2 Macc. 7, 31. κακῶν Phil. in Flacc. p. 520, 18. ἀσεβήματος Phil. de legg. spec. p. 308, 11.)

Ἐφημερία, ας, ἡ, (ἐφήμερος quod vid. munus diurnum, ἡ τῆς ἡμέρας λειτουργία; deinde ἡ λειτουργία τῆς ἑβδομάδος i. e. ministerium publicum peragendum a Iudaeorum sacerdotibus, vice in singulas hebdomades mutata, der wöchentlich abwechselnde Tempeldienst, ita οἱ ο' 2 Chron. 13, 10. in N. T. metonym.:) *classis sacerdotum, qui in singulas hebdomades sacerdotali munere fungebantur, die oder eine den Tempeldienst habende oder verrichtende Priesterabtheilung* Luc. 1, 5. 8. Legimus enim 1 Chron. 24, 4. 2 Chron. 8, 4. Nehem. 13, 40. omnes Iudaeorum sacerdotes divisos esse in viginti quatuor classes, quarum cuique per hebdomadem in templo esset ministrandum, ministeriis singulis sorte definitis cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Priester*.

Ἐφήμερος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπί et ἡμέρα dies; diurnus, in diem durans) *quotidianus*, ut τροφή, ita semel in N. T. Iac. 2, 15. (Diod. Sic. 3, 31.)

Ἐφικνέομαι, οῦμαι, aor. 2. ἐφικόμην, dep. med. (ἐπί, ἱκνέομαι venio) *pervenio ad aliquem*. Bis in N. T., sq. ἄχρι ὑμῶν 2 Cor. 10, 13. — sq. εἰς ὑμᾶς = *in urbem vestram* i. e. *ad vos* v. 14. (Xen. Cyr. 1, 1. 5.)

Ἐφίσταμαι, aor. 2. act. ἐπέστην, perfect. ἐφέστηκα et plusq. act. (ab ἐφίστημι colloco in vel super aliquid Xen. H. G. 3, 1. 5. colloco ad aliquid vel ad aliquem Xen. Cyr. 4, 2. 17.) signif. intrans. de qua vid. supra sub ἀνίστημι observata; *adsto, dastehen, dabeistehen* a) proprie i. e. de personis Luc. 2, 38. 10, 40. 20, 1. Act. 22, 13. 20. (Ios. Ant. 2, 11. 2. Diod. Sic. 1, 25. Dem. 346, 2.) — sq. dat. pers. Act. 23, 11. (Lucian. D. D. 7, 3.) — sq. ἐπί τι Act. 10, 17. 11, 11. — sq. ἐπί τινος pro נִצַּב sq. עַל Gen. 24, 43. ἐπί τινα pro עָמַד sq. אֶל 1 Sam. 17, 51. — sq. ἐπάνω τινός = *oben zu dem Haupte Jemandes* Luc. 4, 39. — inclusa notione *repentini* = *subito adsum, supervenio* Act. 12, 7. 23, 27. — Luc. 20, 1? (Dem. 66, 23.) — sq. dat. pers. Act. 4, 1. (Ios. Ant. 11, 7. 1. Hdian. 3, 14. 7.) — ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς Luc. 2, 9. — 24, 4. (de specie per somnium oblata alicui Plut. narrat. amat. c. 3. Lucian. Philopseud. §. 25. Hdot. 5, 56.) — sensu hostili, ubi Lat. *adorior*, nunc absol. Act. 6, 12. — nunc sq. dat. ut τῇ οἰκίᾳ 17, 5. — b) de rebus, ut de tempore calamitoso, sq. ἐπί τινα Luc. 21, 34. — c) metaph., de personis acriter rem suam agentibus vel animum attendentibus = *insto, anhalten*, 2 Tim. 4, 2. ἐπίστηθι sc. κηρύσσων τὸν λόγον. (Dem. 70, 16.) — de malis certe et proxime eventuris, ubi Lat. *immineo, impendeo, bevorstehen* 2 Tim. 4, 6. — sq. dat. pers. 1 Thess. 5, 3. (Dem. 287, 5.) — de tempestate, ut pluvia decidente, ubi Lat. *ingruo* Act. 28, 2. (Pol. 8, 3. 7.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐφραΐμ, ὁ, *Ephraim*, nom. pr. oppidi contigui deserto Iudaeae et circiter duobus milliaribus Hierosolyma distantis Ioh. 11, 54.

Ἐφφαθά, *hephata* i. e. *aperitor, thue dich auf*, vox hebr. a פָּתַח aperuit. Marc. 7, 34.

Ἔχθρα, ας, ἡ, (ἐχθρός) *inimicitia, simultas*. Sexies in N. T. Luc. 23, 12. Gal. 5, 20. (Hdian. 3, 6. 10. Xen. Mem. 1, 2. 10.) — ἔχθρα τ. θεοῦ inimicitia *in Deum* [vid. ἀγάπη] Iac. 4, 4. ἔ. εἰς θεὸν Rom. 8, 7. (Thuc. 2, 68.) — *causa inimicitiae vel discordiae* Eph. 2, 15. 16.

Ἐχθρός, ά, όν, 1) *invisus, verhasst* Rom. 5, 10. 11, 28. (τοῖς θεοῖς Ael. V. H. 2, 23. Dem. 241, 12. Xen. Cyr. 5, 4. 35.) — 2) *inimicus, a, um* a) adiective, ut ἐ. ἄνθρωπος = *hostis* Matth. 13, 28. — τῇ διανοίᾳ, *mente, animo* [de quo dat. vi vid. ἀγαλλιάω] Col. 1, 21. (Xen. An. 1, 3. 12 et 20.) — b) substant. *inimicus, qui adversatur mihi*, praef. artic. Matth. 13, 39. — Luc. 10, 19. coll. v. 18. ὁ ἐ. τινος [de genit. post adiectiva substantive posita vid. *Matth*. §. 387, not.] Matth. 5, 43. 44. 13, 25. Luc. 1, 74. 6, 27. 35. 19, 27. 43. Rom. 12, 20. Apoc. 11, 5. 12. — In verbis οἱ ο' Ps. 110, 1. vario consilio in N. T. excitatis; uti enim Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. omnis orationis vis posita est in voce τῷ κυρίῳ μου, cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 669., ita Act. 2, 23. Hebr. 1, 13. cardo rei versatur in verbis κάθου ἐκ δεξιῶν μου, summae dignitati et maiestati describendae inservientibus. οἱ ἐ. τοῦ χριστοῦ, appellatur ita quaecunque persona et res rebus et consiliis Iesu adversans 1 Cor. 15, 25. 26. Hebr. 10, 13. — τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ i. e. vel *adversarii doctrinae de Messia crucifixo* vel: homines detrectantes mala [cf. σταυρός] propter Christum perferenda Phil. 3, 18. Cf. de h. l. attractione *Win*. p. 237. 483. et *Hölem*. ep. P. ad Phil. p. 301 sqq. (Thuc. 6, 18. Plato de rep. 10. p. 620. B.) — absq. artic., sq. genit. nunc pers. Matth. 10, 36. Luc. 1, 71. Gal. 4, 16. 2 Thess. 3, 15. — nunc rei Act. 13, 10. (Dem. 1121, 12.) — Saepius non legitur in N. T.

Ἔχιδνα, ης, ἡ, *vipera*, Act. 28, 3. (Diod. Sic. 2, 43. Artemidor. 4, 48.) — γεννήματα ἐχιδνῶν *Schlangenbrut, progenies viperina* trop. pro: *genus impium et per-*

nicibsum Matth. 3, 7. 12, 34. 23, 33. Luc. 3, 7. (Eur. Ion. v. 1262.)

Ἔχω, f. ἕξω, etiam σχήσω, impf. εἶχον, aor. 2. ἔσχον, pf. ἔσχηκα 1) *habeo, ich habe* i. e.

A) *possideo, ich besitze,* a) proprie i. e. de personis possidentibus aliquid aa) universe α) sq. acc. *rei*, ut *opes*, αὐτάρκειαν 2 Cor. 11, 8. βίον Luc. 21, 4. 1 Ioh. 3, 17. — Luc. 15, 8. — Matth. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 18, 22. — Matth. 19, 22. Marc. 10, 22. — Luc. 19, 24. 25. — Matth. 13, 44. 46. 18, 25. Marc. 10, 21. 12, 44. Luc. 18, 22. Ioh. 16, 15. — Matth. 25, 25. — v. 28. — Marc. 10, 23. Luc. 18, 24. — μηδέν = *pauper sum* 2 Cor. 6, 10. τί δὲ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες 1 Cor. 4, 7. (Xen. Hier. 4, 6. Cyr. 2, 4. 9.) — ὃ ἔχει, in sententia proverb. Matth. 13, 12. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 457. — Matth. 25, 29. Luc. 19, 26. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 741. — — absolute ἔχω, *dives sum, opibus floreo,* et praeced. negat. οὐ, item μή, *parum opibus floreo, pauper sum,* 1 Cor. 11, 22. 2 Cor. 8, 11. de q. l. vid. ἐκ p. 151. — v. 12. Iac. 4, 2 bis. Luc. 14, 28. εἰ ἔχει = *an satis opibus abundet.* Cf. de ἔχω = dives sum, *Bornem.* ad Xen. An. 6, 6. 38. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 157. *Valcken.* ad Eur. Phoen. v. 408. *Viger.* p. 256. *Passow* sub voc. ἔχω. (Dem. 1123, 25. Xen. Anab. 7, 1. 9. et 3, 28. Eurid. Phoen. l. l.) — in sentent. prov. Matth. 13, 12. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18 bis. — Matth. 25, 29. Luc. 19, 26 bis. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 457. 741. — *pecora*, ut [Lucian. D. D. 4, 4. κριόν] πρόβατον Matth. 12, 11. Luc. 15, 4. — in similitud. Ioh. 10, 16. — *fundos, fruges,* similia [Plut. apophth. Mor. 2. p. 21. Xen. Cyr. 1, 6. 11.] ut ἀγαθά Luc. 12, 19. — Eph. 5, 5. οὐκ ἔχει [= *certo non habebit*] κληρονομίαν, *Erbgut* [pp. pro נַחֲלָה Gen. 31, 14. Num. 18, 20.] ἐν τῇ — χριστοῦ i. e. *certo* in societatem felicitatis regni div. non veniet. De quo praes. usu vid. αἴρω. — μέρος μετά τινος [pp. pariter atque alter possideo partem rei, v. c. terrae israel. Deut. 12, 12. 14, 27. 29. ubi οἱ ο' μέρις μετά τινος pro חֵלֶק sq. אֵת] pro: *commercium habeo c. aliquo, pertineo ad aliquem* Ioh. 13, 8. — Ita μέρις et חֵלֶק Ps. 50, 18. — Luc. 13, 6. Hebr. 10, 34. quo l. ἔχειν ἑαυτοῖς — ἐν οὐρανοῖς = *repositas sibi habere opes in coelis.* Cf. *Win.* p. 148. — — *utensilia, vasa* ut ἀλάβαστρον μύρου Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. — Ioh. 4, 11. — Luc. 22, 36. πλοῖα Apoc. 18, 19. (ὁλκάδας Lucian. Dial. Mort. 11, 1. Herodot. 5, 49.) *vestes, arma,* ut μάχαιραν Luc. 22, 36. — 1 Tim. 6, 8. — Luc. 3, 11 bis. 9, 3. μηδὲν αἴρετε — δύο χιτῶνας ἔχειν i. e. *ne portate vobiscum aliquid, vel baculum, vel peram — vel binas tunicas, ut illa, quae modo sigillatim attuli, habeatis.* Cf. de h. l. *Fritzsche* diss. II. p. 89. et de infinit. per epexegesin addito sub βασανίζω monita, coll. *Win.* p. 305. 502. *Bornem.* schol. p. 57. — — *alimenta* [Hdian. 3, 9. 17. Ael. V. H. 4, 13. Xen. An. 2, 3. 27.] ut ἄρτους Matth. 14, 17. 15, 34. Marc. 6, 38. 8, 5. 14. 16. 17. Ioh. 6, 9. — Luc. 3, 11. 24, 41. Ioh. 4, 32. 1 Tim. 6, 8. — Marc. 8, 7. Luc. 11, 6. — Ioh. 2, 3. 4, 11. 21, 5. τί φάγω Matth. 15, 32. Marc. 6, 36. 8, 1. 2. — in sentent. acuta Marc. 9, 50. Vide ἅλας. — — *domicilium, receptaculum, altare,* ut οὐκ ἔχει, ποῦ — κλίνῃ Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. 12, 17. 1 Cor. 11, 22. 2 Cor. 5, 1. Hebr. 13, 10. 14. Apoc. 12, 6. — Marc. 5, 3. — *membra corporis* [Palaeph. f. 32.] ut αἰσθητήρια Hebr. 5, 14. ἀκροβυστίαν ἔχων i. e. *praeputiatus = paganus* Act. 11, 3. — Rom. 12, 4. 1 Cor. 12, 12. — Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 13, 9. — Matth. 11, 15. 13, 9. 43. Marc. 4, 9. 23. 7, 16. 8, 18. 47. Luc. 8, 8. 14, 35. — Matth. 18, 9. Marc. 8, 18. 9, 47. 2 Petr. 2, 14. Apoc. 2, 18. 9, 8. 10. — Matth. 18, 8. Marc. 9, 45. — Luc. 24, 39 bis. — Marc. 9, 43. — Matth. 12, 10. Marc. 3, 1. 3. Luc. 6, 8. Cf. de artic. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 425. — καρδίαν — *animum* Marc. 8, 17. 2 Petr. 2, 14. — *vires, facultatem, dignitatem, nomen,* ubi Lat.: *habeo, instructus sum, gaudeo aliqua re,* ut βασιλείαν Apoc. 17, 18. — Ioh. 17, 5. Apoc. 3, 8. — ἐξουσίαν 9, 3. 18, 1. — sq. ἐπάνω τινός Luc. 19, 17. ἐπί τινος Apoc. 11, 6. 14, 18. 20, 6. ἐπί τινα 16, 9. κατά τινος Ioh. 19, 11. sq. inf. praes. Matth. 9, 6. Marc. 2, 10. 3, 15. Luc. 5, 24. 1 Cor. 7, 37. 9, 5. 6. — sq. inf. aoristi Luc. 12, 5. Ioh. 10, 18 bis. 19, 10. Act. 9, 14. Rom. 9, 21. 1 Cor. 9, 4. Hebr. 13, 10. Apoc. 11, 6. — abest infin. Matth. 7, 29. Marc. 1, 22. 2 Thess. 3, 9. — Hebr. 7, 24. 2, 14. — Apoc. 13, 18. — ὄνομα Apoc. 9, 11. (Palaeph. f. 29.) ῥήματα ζωῆς αἰωνίου Ioh. 6, 68. σοφίαν Apoc. 17, 9. ἀγάπην 1 Cor. 13, 1. 2. προφητείαν, πίστιν ibid. (Xen. Mem. 2, 3. 10.) τιμήν Ioh. 4, 44. Hebr. 3, 3. (Plut. vit. Caton. min. c. 10 init. c. 16.) — Hinc ἔχω seq. infinit. [copiam habeo faciendi aliquid i. e.] *possum,* ita seq. inf. aor. Matth. 18, 25. Luc. 7, 42. 12, 4. 14, 14. Act. 4, 14. Hebr. 6, 13. (Pol. fab. 32. Lucian. Dial. Deorr. 26, 1. Xen. Mem. 2, 7. 11.) — formulae notandae: ἔχω σοί τι εἰπεῖν vel ἀπαγγεῖλαι vel γράψαι vel κατηγορῆσαι vel λαλῆσαι Luc. 7, 40. Act. 23, 17. 18. 19. 25, 26 bis. 28, 19. (Ael. V. H. 2, 23. Lucian. Tim. §. 20.) Cf. *Herm.* ad Eur. Suppl. p. XII. *Fritzsche* ind. ad Xen. Hier. p. 101. *Passow* sub ἔχω. — sq. inf. *praes.* Ioh. 8, 6. 26. 16, 12. Eph. 4, 28. Tit. 2, 8. 2 Petr. 1, 15. 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 13. (Plut. Cat. min. c. 5.) — abest infinit. e contextu facile cognoscendus, ut: ὃ ἔσχεν ἐποίησε i. e. ὃ ἔ. ποιεῖν, ἐποίησε Marc. 14, 8. ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν scil. ποιεῖν Ioh. 14, 30. Aliter *Meyer* Ev. Ioh. p. 205. explicans: *an mir* [= im Bereiche meiner Person] *hat er nichts* i. e. er besitzt *keine Gewalt über mich.* — Act. 3, 6. ὃ δὲ ἔχω [scil. διδόναι], τοῦτό σοι δίδωμι. — Cf. *Frotscher* l. l. ἔχειν seq. inf. pertinere ad potestatem obiectivam, δύνασθαι ad potestatem subiectivam, scite observantem et *Meyer* ad Marc. 14, 8. — — *commoda, bona,* ut ἀθανασίαν 1 Tim. 6, 16. αἰτήματα 1 Ioh. 5, 15. — Apoc. 14, 11. — εἰρήνην Act. 9, 31. Hebr. 11, 25. — Eph. 1, 7. Col. 1, 14. — Marc. 3, 29. — Rom. 8, 23. 1 Cor. 8, 1. 10. — 1 Thess. 1, 9. — Eph. 2, 12. 1 Thess. 4, 13. — Gal. 2, 4. ἐλπίδα = *felicitatem speratam* Rom. 15, 4. — 2 Cor. 7, 1. Hebr. 7, 6. — Rom. 13, 3. — ζωήν Ioh. 5, 40. 10, 10. 20, 31. addito ἐν ἑαυτοῖς 6, 53. ζωὴν αἰώνιον 3, 36. 5, 24. 6, 47. 54. 1 Ioh. 5, 12 bis. v. 13. additur praeter ἐν ἑαυτοῖς partic. μένων, augens vim verbi ἔχειν ad rem durantem pertinentis cf. *Lücke* 3. p. 174. et si in his Iohannis locis legitur praesens: ἔχει ζωὴν αἰώνιον, factum id est, vel quod res universe narratur vel de re agitur certo eventura, ita ut respondeant haec vv. nostratium: *das ewige Leben ist ihm gewiss, so gewiss, dass man sagen kann, er hat das ewige Leben.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Win.* p. 243. — Matth. 19, 16. Ioh. 3, 15. 16. 6, 40. — 5, 39. quo loco ζωή = *adminiculum* ζωῆς. — Gal. 6, 10. Hebr. 11, 15. — Rom. 1, 13. 6, 21. 22. — καύχημα, καύχησιν i. e. *gloriandi causam vel materiam* Rom. 4, 2. 15, 17. Gal. 6, 4. 1 Cor. 15, 31. — 1 Ioh. 3, 3. 6. 7. — κοίτην ἔχω ἔκ τινος [ex hebr. seminis emissionem habeo ab aliquo cf. κοίτη et שִׁכְבַת apud *Gesen.* 2. p. 699.] pro: *gravida sum auctore aliquo* Rom. 9, 10. — 2 Petr. 1, 12. Apoc. 20, 6. — Ioh. 5, 36. 1 Tim. 3, 7. μισθόν Matth. 5, 46. τίνα — ἔχετε *quamnam mercedem* [scil. in coelis repositam] *habetis?* 6, 1. 1 Cor. 9, 17. — Rom. 2, 20. Ioh. 10, 10. νέφος μαρτύρων Hebr. 12, 1. πίστιν = vel: *certo mihi persuasum est* Rom. 14, 22 bis, scil. permitti religione Iesu cuiuslibet cibi usum, vel: *notitiam religionis Iesu habeo* Iac. 2, 1. 14. 18. quo loco opp. ἔχω ἔργα = *religionis christianae notitiam meam factis exprimere studeo, durch christl. Tugendeifer sich auszeichnen* Iac. 2, 14. 17. — Rom. 5, 1. Cf. de h. l. lectione ἔχωμεν et ἔχομεν *Griesb., Knapp, de Wette, Meyer, Fritzsche.* Rom. 5, 2. — Eph. 2, 18. 3, 12. — Ioh. 15, 22. συνείδησιν Act. 24, 16. Hebr. 10, 2. 13, 18. 1 Petr. 3, 16. τόπον = *opportunitatem* Rom. 15, 23. τοῦτο ἔχεις = *hoc praestas,* vel: *hoc habes laude dignum* Apoc. 2, 6. — Ioh. 8, 12. χάριν, *beneficium* 2 Cor. 1, 15. χάριν πρός τινα i. e. *in gratia sum apud aliquem, favore vel benevolentia alicuius gaudeo* Act. 2, 47. — Rom. 12, 6. 1 Cor. 7, 7. ἔκ τινος vid. ἐκ p. 159. — χρίσμα ἀπό τινος 1. Ioh. 2, 20. Cf. ἀπό p. 44. b. — Act. 20, 24. οὐδὲ ἔχω — δρόμον μου *nec vitam habeo mihi caram ad cursum meum laeto animo conficiendum* i. e. *nec vitae me caritas impedit, quo minus laeto animo cursum meum absolvam.* Cf. *Bornem.* schol. p. 175. et in *Rosenm.* Rep. Vol. 2. p. 250. *Matth.* §. 448, b. *Meyer* Act. Ap. p. 265. — — addito ἐν ἑαυτῷ, ut τὴν ζωήν i. e. *causam et fontem vitae in memet ipso habeo* Ioh. 5, 26 bis. — *incommoda,* ut ἔλεγξιν = *ich werde nachhaltig zurechtgewiesen* 2 Petr. 2, 16. — *legem, mandatum,* ut ἐντολήν 1 Ioh. 4, 21. 2 Ioh. v. 5. Hebr. 7, 5. — 1 Cor. 7, 25. — Ioh. 19, 7. Rom. 2, 14 bis. — *aetatem, annos,* ut

ἡλικίαν Ioh. 9, 21. 23. (Xen. Cyr. 1, 6. 34. γάμον Diod. Sic. 2, 5.) πεντήκοντα ἔτη = *quinquaginta annos natus sum* Ioh. 8, 57. (Ioѕ Ant. 1, 13. 2.) — *querelam, conquerendi causam, quaestionem*, ut τί κατά τινος vel πρός τινα i. e. *habeo aliquid, quo reprehendam* vel *quod contra aliquem proferam* Matth. 5, 23. Marc. 11, 25. Act. 24, 19. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 227. vel: *quod respondeam* 2 Cor. 5, 12. — ζήτημα, λόγον, πρᾶγμα πρός τινα Act. 25, 19. 19, 38. 1 Cor. 6, 1. Col. 3, 13. — ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι, item κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι Apoc. 2, 4. 14. 20. — *initium, finem* Hebr. 7, 3. μήτε ἔχων = *habens neque temporis punctum, quo esse coepit, neque temporis punctum, quo vitam finivit*, pro: *ita eius vita narratur, ut neque, quando natus sit, neque quando esse desierit, pateat*. Ita de Melchisedeco sacerdotis perennis imagine. Cf. *Schulz* ad h. l. — — ἔχω τι ἐν ἐμαυτῷ, ut ῥίζαν = *defixum aliquid habeo in me*, i. e. *in animo habeo* Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. — abest ἐν ἑαυτοῖς Luc. 8, 13. — sq. duplici accus. altero obiectum, altero consilium vel effectum [vid. ἀποστέλλω] indicante Act. 2, 44. εἶχον ἅπαντα κοινά i. e. *all ihr Gut als Gemeingut*. 1 Petr. 2, 16. μὴ ὡς — ἐλευθερίαν *non ita possidentes libertatem, ut nequitiae praetextu ea utamini*. (Lucian. D. D. 9, 2. τοκάδα γὰρ τὴν κεφαλὴν ἔχει.) — alter accus. partic. perf. passivi enuntiatus, qualem semper habeam vel habuerim aliquam rem, indicat Luc. 19, 20. ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ, *quam in sudario repositam habui*. Dici ita ad indolem latinae magis, quam graecae linguae, docet *Bornem*. ad Xen. An. 4, 7. 1. *Viger*. p. 250.

β) sq. accus. *personae*, [Plut. apophth. Mor. II. p. 26. ed. *Tauchn*. Lucian. Dial. Mort. 16, 1. Xen. Anab. 3, 4. 13. Cyr. 1, 6. 11.] ut: ἀδελφούς Luc. 16, 28. ἄνδρα = *maritum habeo, marito utor* Ioh. 4, 17 bis. v. 18 bis. 1 Cor. 7, 2. Gal. 4, 27. (Plut. vit. Cat. min. c. 21.) Maritus quatenus ἔχειν, uxor ἔχεσθαι apud Graecos dicatur, vid. ap. Greg. Corinth. p. 931. ed. *Schäfer*. ἀρχιερέα Hebr. 4, 14. 15. 8, 1. βασιλέα Ioh. 19, 15. γυναῖκα = *in matrimonio habeo* Matth. 14, 4. 22, 28. Marc. 6, 18. Luc. 20, 28. 1 Cor. 5, 1. 7, 2. 29 bis. δεσπότας 1 Tim. 6, 2. τὸν κρίνοντα αὐτόν = *iudicem suum* Ioh. 12, 48. κύριον Col. 4, 1. οἰκονόμον Luc. 16, 1. παιδαγωγούς 1 Cor. 4, 15. παράκλητον 1 Ioh. 2, 1. σπέρμα, ex hebr. = *subolem*, τέκνον, υἱόν Matth. 22, 24. 25. 21, 28. Marc. 12, 6. Luc. 14, 11. Gal. 4, 21. 27. 1 Tim. 5, 3. 3, 4. Tit. 1, 6. φίλον Luc. 11, 5. τὸ φῶς trop. de Iesu doctore Ioh. 12, 35. 36. χήρας *viduas* [cognatas?] 1 Tim. 5, 16. Cf. ad h. l. sub εἰσέρχομαι ad 1 Cor. 14, 24. observata. — μωϋσέα καὶ προφήτας meton. pro: *libros Mosis et prophetarum* Luc. 16, 29. μωϋσῆς [= libri Mosis] — ἔχει τοὺς κηρύσσοντας αὐτόν Act. 15, 21. — pro: *in meis, inter meos* i. e. *in civibus meis*, ut ἀσθενοῦντας Luc. 4, 40. δέσμιον Matth. 27, 16. de h. l. εἶχον = *man hatte* vid. *Win*. p. 339. *Fritzsche* l. l. p. 804. — vel *in coetu meo habeo* Apoc. 2, 14. 15. 3, 4. — τινὰ ἐν ἐπιγνώσει = *in cognitione teneo* Rom. 1, 28. Cf. *Viger*. p. 249. — — sq. duplici accus. substantivi vel partic. quorum alter vel quis aut qualis *mihi* sit, quem possideo, explicat [Eurip. Herc. fur. v. 1394. Hdian. 1, 16. 9. Ael. V. H. 12, 1. Diod. Sic. 4, 61.] ut γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον i. e. *ein Weib, das einen Nichtchristen zum Manne hat*, 1 Cor. 7, 13. οἱ γὰρ — αὐτὴν γυναῖκα, *als Frau, zur Frau* Marc. 12, 23. Luc. 20, 33. εἴ τις — γυναῖκα ἔχει ἄπιστον 1 Cor. 7, 12. δοῦλον — ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα i. e. *quo agricola vel pastore utitur* Luc. 17, 7. ὃν ἔχ. πατέρα i. e. *quem patrem veneramur* Ioh. 8, 41. πατέρα — ἀβραάμ, *proavo utimur Abrahamo* Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. καθὼς — ἡμᾶς τύπον Phil. 3, 17. — Hebr. 12, 9. Act. 13, 5. — ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον *possederunt eum tanquam prophetam* i. e. *talem, qui ipsis esset propheta* Matth. 14, 5. 21, 26. 46. τοὺς — ἐντίμους ἔχετε i. e. *tales viros ita possideatis, ut honoretis eos* Phil. 2, 29. — Philem. v. 17. Cf. *Matth*. §. 420, 3. not. §. 426, 1. *Fritzsche* l. l. p. 487. — vel quorum alter adiectivo enuntiatus universe, qualis sit, quem possideo, indicat, ut οὐδένα ἰσόψυχον Phil. 2, 20. — vel quorum alter, enuntiatus per partic. perf. passiv. indicat, qualem semper habeam vel habuerim illum, quem possideo, ut ἔχε με παρῃτημένον, *excusatum me habe* [i. e. non solum nunc excusa me, sed semper excusatum habe] Luc. 14, 18. 19. Referre hanc dicendi rationem latinae magis, quam graecae linguae indolem, supra monitum est. — — formulae notandae: ἔχω τινὰ κατὰ πρόσωπον i. e. *praesentem aliquem habeo* Act. 25, 16. — ἔχω τινὰ μετ' ἐμοῦ vel μετ' ἐμαυτοῦ, *mecum habeo aliquem*, plene Matth. 15, 30. Marc. 2, 19. — Matth. 26, 11. Marc. 14, 7. Ioh. 12, 8. (Xen. Cyr. 1, 4. 17.) — minus plene i. e. supplendum esse ex antecedd. μετά c. genit. facile intelligitur Matth. 26, 11. Marc. 14, 7. Ioh. 12, 8. (Dem. 574, 23. 575, 14.) — ἔχω τινὰ ὑπ' ἐμαυτόν, *subiectum mihi habeo aliquem* Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. —

bb) de personis habentibus aliquid sub cura, fide, administratione, ut τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου Apoc. 1, 18. — 3, 7. πληγάς = *potestatem plagas infligendi* 15, 1. 6. καιρὸν ὀλίγον = *eine kurze Frist zu seiner Disposition haben* 12, 12. (Dem. 1153, 4.)

cc) = *praesto est mihi aliquis* vel *aliquid*, sq. acc. *pers*. ut ἄνθρωπον Ioh. 5, 7. κουστωδίαν i. e. *custodes*, ita de cohorte rom. Matth. 27, 65. Cf. post *Grotium* ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 825. *Käufer* N. T. Fascic. I. p. 120. — sq. acc. *rei* 1 Cor. 14, 26 quinquies.

b) de rebus, quae quatenus semper cum aliqua re vel persona coniunctae sunt vel coniunctae conspiciuntur, habere eam dicuntur. Utuntur Lat. in talibus vel *habeo*, vel *instructus sum*, sq. acc. *rei*, ut αἰγιαλόν Act. 27, 39. γῆν καλήν, vel πολλήν, βάθος γῆς, ἰκμάδα, ῥίζαν Marc. 13, 5. 6. Marc. 4, 5 bis. v. 6. Luc. 8, 6. (Diod. Sic. 3, 28.) τὴν εἰκόνα, ἐπιγραφήν τινος Luc. 20, 24. κατασκηνώσεις, φωλεούς Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. ζιζάνια Matth. 13, 27. τὶ μέρος σκοτεινόν Luc. 11, 36. ὄρος — σαββάτου ἔχον ὁδόν i. e. *mons sabbati iter habens*, sc. homini Hierosolymis illuc eunti Act. 1, 12. — 1 Cor. 12, 23. — οὐκ ἔχει = *caret* Eph. 5, 27. — 1 Tim. 4, 8. 2 Tim. 2, 19. Hebr. 9, 1. 11, 10. Apoc. 4, 7. 8. 5, 6 bis. 8, 9. 9, 8. 9. 10. 19. 12, 3. 13, 1. 11. 17, 3. 7. 21, 12. 14. — νομὴν ἔχω = *latius latiusque serpo, ich fresse um mich* 2 Tim. 2, 17. στάσιν ἔχω *ich habe Bestand* Hebr. 9, 8. (Diod. Sic. 5, 13. Plut. vit. Cat. min. c. 5.) — sq. acc. *pers*. Matth. 9, 36. Marc. 6, 34. ἔχειν τινὰ ἐφ' ἑαυτοῦ *praefectum sibi habere aliquem* = *subiectum esse alicui* Apoc. 9, 11.

B) *coniunctus sum cum aliqua re* vel *persona* = *habeo in me*, ubi nos: *ich habe in mir, an mir, auf mir*. Cf. *Herm*. ad Vig. p. 753. ad Gregor. Corinth. p. 863. ed. *Schäfer*. *Passow* l. l. Ita dicitur

a) de personis hactenus aliquid in se [i. e. in sich] habentibus, quatenus *occupavit* eas aliquid vel aliquis. — Legitur ita aa) ἔχω τι = *occupavit me aliquid vel aliquis* i. e. vel: *occupavit aliquid corpus meum, habeo aliquid in corpore meo*, ut μάστιγας, ἀσθενείας = *aegroto* Marc. 3, 10. Act. 28, 9. — ita in formulis explicandis ex opinione iudaica: δαιμόνιον i. e. *obsideor a malo genio, agitor a malo spiritu* Matth. 11, 18. Luc. 7, 33. 8, 27. Ioh. 7, 20. 8, 48. 49. 52. 10, 20. βεελζεβούλ Marc. 3, 22. πνεῦμα ἀκάθαρτον Marc. 3, 30. 7, 25. Luc. 4, 33. Act. 8, 7. πν. πονηρόν Act. 19, 13. π. ἀσθενείας i. e. πνεῦμα, *quod auctor est* ἀσθενείας Luc. 13, 11. πν. ἄλαλον Marc. 9, 7. πν. πύθωνος Act. 16, 16. τὸν — λεγεῶνα Marc. 5, 15. Cf. ad hos l. l. quae supra sub δαιμονίζομαι, δαιμόνιον, item sub εἰς p. 416 sq. disputavimus. — vel: *occupavit aliquid animum meum, habeo aliquid in animo meo*. Ita de affectionibus animi et similibus, quibus tenetur, regitur aliquis, ut ἀγάπην Ioh. 13, 35. 15, 13. 1 Ioh. 4, 16. 1 Cor. 13, 1. 2. 3. 2 Cor. 2, 4. Phil. 2, 2. Philem. v. 5. 1 Petr. 4, 8. — additur ἐν ἑαυτοῖς Ioh. 5, 42. ἀγνωσίαν 1 Cor. 15, 34. ἀνάγκην [necessitas me urget, necesse est ut, aequum est vel meum est ut] sq. inf. aor. Luc. 14, 18. Iud. v. 3. (Plut. vit. Caton. min. c. 24.) — sq. inf. praes. Luc. 23, 17. Hebr. 7, 27. (Ios. Ant. 16, 9. 3. Plut. praecept. reip. ger. c. 2.) — absol. 1 Cor. 7, 37. ἀνάπαυσιν Apoc. 4, 8. ἄνεσιν i. e. vel: *indulgentia regor* vel *duci me patior, Nachsicht haben* Act. 24, 23. vel *requie* aut *animo tranquillo utor* 2 Cor. 2, 12. 7, 5. εἰρήνην Ioh. 16, 33. Rom. 5, 1. ἐλπίδα Act. 24, 15. 2 Cor. 3, 12. 10, 15. 1 Ioh. 3, 3. (Hdot. 5, 30. 36. ἐπιθυμίαν Phil. 1, 23. ἐπιποθίαν Rom. 15, 23. ζῆλον i. e. vel *studium, Eifer*, θεοῦ *für Gott* Rom. 10, 2. vel: *invidia, Neid, Eifersucht*, additur ἐν τῇ καρδίᾳ Iac. 3, 14. θλῖψιν = *angor* Ioh. 16, 33. 1 Cor. 7, 28. Apoc. 2, 10. θυμόν Apoc. 12, 12. λύπην Ioh. 16, 21. 22. 2 Cor. 2, 3. Phil. 2, 27. μνείαν 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 3. νοῦν χριστοῦ 1 Cor. 2, 16. παράκλησιν Philem. v. 7. Hebr. 6, 18.

παῤῥησίαν Eph. 3, 12. Philem. v. 8. de h. l. ἔχων resolvendo per: *etsi* habeo vid. sub εἰμί ad 2 Cor. 8, 9. p. 130. notata. — Hebr. 10, 19. 1 Ioh. 2, 28. 3, 21. 4, 17. 5, 14. πεποίθησιν 2 Cor. 3, 4. Phil. 3, 4. πίστιν Matth. 17, 20. 21, 21. Marc. 4, 40. Luc. 17, 6. Act. 14, 9. 1 Tim. 1, 19. Philem. v. 5. — addito θεοῦ obiective explicando Marc. 11, 22. πνεῦμα τοῦ χριστοῦ, vel πνεῦμα ἅγιον, vel πνεῦμα Rom. 8, 9. 1 Cor. 6, 19. 7, 40. 2 Cor. 4, 13. quo l. iunge: ἔχοντες [i. e. *quum habeamus* vid. ἀγανακτέω] — καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν *nos quoque fidem habemus*. Cf. *Win*. p. 319. — Iud. v. 19. πόνον Col. 4, 13. ὑπομονήν Apoc. 2, 3. φόβον 1 Tim. 5, 20. χαράν Philem. v. 7. 3 Ioh. v. 4. additur ἐν αὐτοῖς Ioh. 17, 13. χάριν τινί, *gratiam habeo in animo meo erga aliquem* = *gratias habeo alicui* Luc. 17, 9. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 1, 3. (Plut. vit. Cat. min. c. 19. Stob. 173, 52. Dem. 12, 11. Xen. Cyr. 5, 1. 1 et 21.) — absq. dat. Hebr. 12, 28. — χρείαν [das Bedürfniss drängt mich, ich fühle das Bedürfniss oder den Mangel] *indigeo, egeo*, sq. genit. rei vel pers. Matth. 6, 8. 9, 12. 21, 3. 26, 65. Marc. 2, 17. 11, 3. 14, 63. Luc. 5, 31. 9, 11. 15, 7. 19, 31..34. 22, 71. Ioh. 13, 29. 1 Cor. 12, 21. 1 Thess. 4, 12. Hebr. 5, 12 bis. Apoc. 3, 17. 21, 23. [22, 5.] — abest genit. vel, quod universe res narratur Act. 2, 45. 4, 35. 1 Ioh. 3, 17. vel, quod, qua re indiget aliquis, contextus docet Marc. 2, 25. quo l. vox ἐπείνασεν docet, dici χρείαν ἔσχε de Davide χρείαν ἔχοντι τοῦ ἄρτου vel βρωμάτων. — 1 Cor. 12, 24. Eph. 4, 28. (Eur. Hec. v. 962 vel 970. Soph. Philoct. v. 642.) — sq. inf. = *opus est ut faciam aliquid*, vel *ut fiat aliquid*, sq. inf. aor. Matth. 3, 14. χρείαν — βαπτισθῆναι i. e. *mihi, qui multo te inferior sum, ut abs te superiore baptizer, opus est*. 14, 16. Ioh. 13, 10. — sq. inf. praes. 1 Thess. 1, 8. 4, 9. — 5, 1. de h. l. inf. praes. passivi cf. supra sub γράφω adnotata. — Iac. 1, 4. ἡ δὲ ὑπομονὴ — ἐχέτω. Vid. de h. l. sub voc. ἔργον observata. — — sq. ἵνα c. coniunct. [vid. ἵνα] Ioh. 2, 25. 16, 30. 1 Ioh. 2, 27. — — bb) ἔχει με τί = *occupavit me aliquid* [cf. *Bornem*. schol. p. 37. *Passow* l. l.] ut τρόμος καὶ ἔκστασις Marc. 16, 8. (Hdot. 4, 115. Xen. H. G. 7, 2. 9. Hom. Iliad. 18, 247.) — — b) inclusa *gestandi* notione, i. e. de personis hactenus coniunctis c. aliqua re, quatenus et habent et gestant eam *in se* i. e. aa) *in sich* i. e. vel: *in corpore*, ubi Lat. *gesto*, gr. φορέω, ut ἐν γαστρὶ ἔχω = *gravida sum* Matth. 1, 18. 23. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. 1 Thess. 5, 3. Apoc. 12, 2. (Artemid. 2, 18. 3, 32. Hdian. 1, 5. 14. Hdot. 3, 32.) — θησαυρὸν sq. ἐν 2 Cor. 4, 7. (τὸ ἔμβρυον Lucian. D. D. 9, 2.) — vel: *in animo*, ut τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ trop. [cf. Lat.: *in sinu foveo*] Phil. 1, 7. — ἐν ἑαυτοῖς — ἐσχήκαμεν, *mortis sententiam in animo gestavimus* = *wir trugen uns mit dem Gedanken des Todesurtheils* 2 Cor. 1, 9. — bb) *an mir*, ut α) vestes, arma, ornatum et similia, ubi nos: *anhaben, tragen*, Lat. *gesto, indutus sum*, gr. φορέω, ut ἔνδυμα Matth. 3, 4. 22, 12. θώρακας Apoc. 9, 16. μάχαιραν Ioh. 18, 10. γλωσσόκομον Ioh. 12, 6. 13, 29. (Lucian. D. D. 2, 4. Dem. 1267, 22. Xen. Anab. 1. 5. 8 et 10. Cyr. 1, 4. 26.) — trop. de arbore folia ferente Marc. 11, 13. — β) vulnera, imbecillitatem, ut τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας Apoc. 13, 14. ἀσθένειαν Hebr. 7, 28. — γ) speciem, ut λόγον τῆς σοφίας Col. 2, 23. — 2 Tim. 3, 5. ὄνομα Apoc. 3, 1. (Hdot. 7, 138.) — cc) *auf mir* α) pp. ubi Lat. *gesto*, sq. ἐπί c. genit. ut ἐξουσίαν 1 Cor. 11, 10. ὄνομα Apoc. 14, 1. στέφανον Apoc. 14, 14. σφραγῖδα 9, 4. (ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη τῶν τραυμάτων Lucian. D. D. 26, 1.) — sq. ἐπί τι, ut ὄνομα Apoc. 19, 16. — addito κατὰ κεφαλῆς et suppresso τί [vid. τίς] i. e. *etwas auf dem Kopfe tragen, so dass es* [wie z. B. der Schleier, die über den Kopf gezogene Toga] *davon herabhängt* 1 Cor. 11, 4. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 182 sq. — (κατὰ κεφαλῆς ἔχων τὸ ἱμάτιον Plut. quaest. rom. c. 14.) — absol. Apoc. 13, 17. 16, 2. 19, 12. — β) metaph. de personis et rebus, quibus oneris instar impositum est aliquid. Ita vel de personis et rebus, quibus officia, negotia quaedam incumbunt, ubi Lat.: *suscepi in me, incumbit mihi*, nos: *ich habe auf mir*, sq. ἐπί c. genit. pers. ut εὐχήν Act. 21, 23. — absq. ἐπί, ut διακονίαν 2 Cor. 4, 1. εὐχήν Act. 18, 18. τὴν αὐτὴν πρᾶξιν = *eadem negotia* Rom. 12, 4. — ἀγῶνα Phil. 1, 30. Col. 2, 1. — βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, *immersio incumbit mihi, ut subeam, meum est, ut immersionem subeam*, trop. pro: *calamitas subeunda est mihi* Luc. 12, 50. — de personis peccatum, crimen in se habentibus, ubi Lat.: *sustineo*, ut ἁμαρτίαν Ioh. 9, 41. 15, 22. 24. 19, 11. 1 Ioh. 1, 8. ἔγκλημα Act. 23, 29. κρίμα 1 Tim. 5, 12. — — c) de personis hactenus coniunctis c. aliqua re, quatenus impliciti sunt ei, ut κριτήρια, κρίματα i. e. *lites habeo* 1 Cor. 6, 4. 7. συζήτησιν Act. 28, 29. (lites habeo c. aliquo Horat. Satyr. 1, 7. 5.) — — d) de rebus, quae hactenus habent aliquid vel cum eo coniunctae sunt, quatenus *attigerunt* illud vel ad illud pervenerunt [ita, qui ad mare pervenerunt, dicuntur ἔχειν θάλατταν Xen. An. 5, 1. 2.] Ita τέλος ἔχει, *finem attigit aliquis* vel *aliquid*, ut ὁ σατανᾶς = *regnum Satanae dissolvitur, es ist aus damit* Marc. 3, 26. (ita de tauro proxime mactando Diod. Sic. 16, 91.) — metaph. pro: *es hat das Ziel seiner Bestimmung erreicht*, ita de oraculis, ubi Lat. *ratum fio, eventum habeo* Luc. 22, 37. q. l. praes. [vid. αἴρω] de re certo et proxime eventura. — — e) de rebus, quas certo sequitur aliquid, = *ich habe etwas zur Folge* oder *in meinem Gefolge*, Lat.: *sequitur me aliquid, sequacem habeo aliquam rem*, ut ἥτις [sc. παῤῥησία] ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην Hebr. 10, 35. — 1 Ioh. 4, 18.

C) intransit. [vid. ἄγω no. 3.] *me habeo, ich befinde mich* a) seq. nunc adverbio nunc ἐν c. subst. statum vel conditionem indicante: *ich befinde mich so oder so*, ita de personis, ut ἑτοίμως ἔχω = *paratus sum*, sq. inf. aor. Act. 21, 13. 2 Cor. 12, 14. 1 Petr. 4, 5. (sq. inf. praes. Ael. V. H. 4, 18.) — ἐσχάτως ἔ. i. e. *in extremis sum* Marc. 5, 23. κακῶς ἔχω *male me habeo*, sens. *aegroto* Matth. 4, 24. 8, 16. 19, 12. 14, 34. Marc. 1, 32. 34. 6, 55. Luc. 7, 2. (Theophr. Char. 13 vel 26.) — καλῶς ἔ. *bene me habeo* [Ael. V. H. 2, 4.] de convalescentibus Marc. 16, 18. κομψότερον ἔ. Ioh. 4, 52. — — de rebus, ut ἄλλως ἔ. 1 Tim. 5, 25. οὕτως Act. 7, 1. 12, 15. 17, 11. 24, 9. πῶς 15, 36. (Ael. V. H. 2, 36. Xen. Cyr. 7, 1. 1.) — τὸ νῦν ἔχον *ut nunc res sunt* vel *se habent, für jetzt* Act. 24, 25. (Ioh. 7, 11. Plut. amator. c. 1. Lucian. Anachars. §. 40 fin.) — Cf. *Vig*. p. 9. 23. 888. *Bornem*. in *Rosenm*. Rep. Vol. 2. p. 282. coll. L. Bos. p. 726 ed. *Schäfer*. — sq. ἐν c. dat. subst. vel adiect., ut ἔ. ἐν τῇ ἀσθενείᾳ Ioh. 5, 5. — v. 6. ὅτι — ἔχει scil. οὕτως vel ἐν τ. ἀσθενείᾳ. — ἐν ἑτοίμῳ 2 Cor. 10, 6. — b) sq. ἐν c. dat. loci = *sum, versor* Ioh. 11, 17. Hebr. 10, 34. ἔ. τινί ἔν τινι = *sum alicui repositus in loco aliquo*. (Alciphr. 3, 20. Ios. Ant. 7, 1. 1. Ael. hist. an. 7, 10.) —

2) *teneo, ich halte* a) proprie i. e. *manu teneo, ich halte in der Hand*, seq. acc. rei et ἐν τῇ χειρί, ut ἀστέρας Apoc. 1, 16. βιβλαρίδιον 10, 2. ζυγόν 6, 5. ποτήριον 17, 4. (τῇ λαιᾷ Lucian. D. D. 11, 3.) — seq. acc. rei solo, ut δρέπανον Apoc. 14, 17. 18. εὐαγγέλιον 14, 6. κιθάρας 5, 8. 15, 2. κλεῖδα 20, 1. λιβανωτόν 8, 3. μέτρον 21, 15. τὰ ἑπτὰ πνεύματα — ἀστέρας, pro: septem stellas inservientes adumbrandis τοῖς ἑπτὰ πνεύμασι 3, 1. coll. 1, 16. 20. σάλπιγγας 8, 6. 9, 14. de h. l. nominat. ὁ ἔχων — = vocat. *tu, qui tubam tenes* vid. ἀνήρ. — τί, de sacerdote προσφοράν vel αἷμα τῶν θυσιῶν offerente Hebr. 8, 3. τόξον Apoc. 6, 2. φιάλας 17, 1. 21, 9. — pro: *instructus sum*, ut ῥομφαίαν 2, 12. coll. 1, 16. — b) metaph. aa) *animo firmiter teneo*, item *constanter sequor*, sq. acc. rei, ut ἀναστροφὴν καλήν 1 Petr. 2, 12. quo l. ai a casu obliquo transitur ad nominat. participii vid. ἀνέχω. — γνώμην Apoc. 17, 13. διδαχήν 2, 24. ὅ v. 25. 3, 11. ἐλπίδα Hebr. 6, 19. ἐντολήν, ἐντολάς Ioh. 14, 21. Cf. *Lücke* II. p. 395. — 1 Ioh. 2, 7. μαρτυρίαν 1 Ioh. 5, 10. Apoc. 6, 9. 12, 17. 19, 10. μυστήριον τῆς πίστεως 1 Tim. 3, 9. συνήθειαν 1 Cor. 11, 16. ὑποτύπωσιν 2 Tim. 1, 13. — Praeter ἐν ἑαυτοῖς additur μένων vim verbi ἔχω augens, ut τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Ioh. 5, 38. — sq. acc. *person*., ut τὸν θεόν vel τὸν πατέρα [propr. ich halte mich fest an Gott, opp. ἀρνοῦμαι τὸν θεόν, ich sage mich los von Gott], sens.: *animo persuasum habeo, hoc vel illud voluisse Deum*. Ita de eo, qui persuasum habet, voluisse Deum, ut per Iesum bearetur genus humanum et grata mente hoc agnoscens Deo coniunctus est 1 Ioh. 2, 23. 2 Ioh. v. 9. οὐκ ἔχω τ. πατέρα = ἀρνοῦμαι τὸν π. sensu hoc: *nego voluisse Deum, ut per Iesum genus humanum bearetur atque, ut grata mente consilia Dei per Iesum exsequenda agnoscam, tantum abest, ut repudiem eum et consilia eius* 1 Ioh. 2, 23. — ἔχω τὸν υἱόν vel τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, sens.: *persuasum habeo, esse Iesum Messiam* i. e. *generis humani sospitatorem a Deo constitutum et eidem ut tali adhaereo* 1

Ioh. 5, 12. addito μή enuntiatur sententia contraria 2 Ioh. v. 9. Cf. *Lücke* III. p. 149. coll. p. 236. 278. *Oertel* Iohannis drei Briefe p. 21. 25. 80. 107. 154. — De verbositate conspicua in sententia eadem bis, semel affirmando, semel negando expressa vid. αἰσχροκερδῶς. — — = *geltend machen, urgeo, insisto*, ut τὴν ἐμὴν δικαιοσύνην Phil. 3, 9. — bb) *contineo, ich enthalte in mir*, sq. acc. rei Hebr. 9, 4 bis. 10, 1. Apoc. 21, 11. (Lucian. Dial. Mort. 11, 5. 20, 4. Plut. apophth. Mor. 2. p. 23. ed. *Tauchn.*)

c) medium ἔχομαι [ich halte mich an etwas, hange an etwas, adhaereo Hom. Iliad. 7, 248. hinc] *proximus sum*, sq. genit. [confinis sum Diod. Sic. 2, 49. Xen. H. G. 7, 1. 4. Herodot. 1, 93.] partic. ὁ ἐχόμενος, η, ον, *proximus* a) univ., sq. gen. ut τὰ ἐχόμενα τῆς σωτηρίας i. e. *quae propius ad salutem accedunt* Hebr. 6, 9. (Lucian. Hermot. §. 69. Xen. An. 6, 3. 17. Plat. Euthydem. p. 213. A.) cf. *Rost* §. 108, not. 7. *Buttm.* ind. ad Men. p. 220. *Matth.* §. 330, 6. §. 339. — b) de loco Marc. 1, 38. (Ios. Ant. 6, 1. 1.) — c) de tempore, τῇ ἐχομένῃ, i. e. *die sequente* Luc. 13, 33. Act. 20, 15. (2 Macc. 12, 39. Polyb. 3, 112. 5, 13.) addito ἡμέρᾳ Act. 21, 26. σαββάτῳ 13, 44. de h. l. lect. ἐχομένῳ praeferenda cf. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*. Saepius non legitur in N. T.

Ἕως, adverb. I) significatione adverbiali: 1) *donec, usque dum*, nostrates: *bis, solange bis* a) sq. *indicativo* aa) ubi de re certa agitur i. e. ubi dicitur aliquis fecisse aliquid ad illud usque tempus, quo evenit, quod evenisse dicitur Matth. 2, 9. 24, 39. (Xen. Cyr. 1, 3. 11.) cf. *Buttm.* §. 133, 3. *Matth.* §. 522, 1. *Win.* p. 272. — abest indicat., ut ἡμάρτησε, ita ἕως ἑπτάκις Matth. 18, 21. 22. ἕως ἑβδομήκοντα ἑπτά v. 22. cf. ad h. l. *Fritzsche* p. 589 sq. — bb) ubi, quod agitur de re futura i. e. quod dicitur aliquis facturus aliquid, donec evenerit id, quod eventurum esse traditur, coniunctivum vel, si spectaveris scribendi genus Graecorum seriorum, futurum [cf. *Herm.* ad Viger. p. 927.] expectasses, praeced. *vel* praesenti, ut ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν, ἕως ἔρχομαι Ioh. 21, 22. 23. de h. l. praesenti ratione habita reditus Iesu Messiae certo et proxime eventuri, vid. *Win.* l. l. coll. *Lücke* 3. p. 515. (Plut. Lycurg. c. 29. δεῖν οὖν ἐκείνους ἐμμένειν τοῖς καθεστῶσι νόμοις — ἕως ἐπάνεισιν [cf. quae habet de ἐπάνειμι = *redibo Buttm.* §. 96. V. 5. gram. max. §. 108, 10. §. 114. *Matth.* §. 218, not.] αὐτός.) — *vel* praeced. imper. Luc. 19, 13. Cf. de h. l. lectione ἐν ᾧ non probanda *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε 1 Tim. 4, 13. cf. quae habet Paulus de adventu suo proxime futuro c. 3, 14. — — b) sq. *coniunct.* ubi dicitur aliquis vel facere vel facturus esse aliquid, donec evenerit, quod eventurum esse dicitur. Utuntur Latini in talibus pro Graecorum coniunct. aoristi futuro exacto, cf. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. Pertinent huc α) loci, in quibus ἕως sequitur coniunct. aor. cum ἄν, praeced. *vel* praes. Iac. 5, 7. μακροθυμῶν — ἕως ἂν λάβῃ ὑετόν. (Xen. An. 5, 1. 11. Cyr. 2, 3. 22.) — *vel* imperat., ut ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοι Matth. 2, 13. 10, 11. Marc. 6, 10. — Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. Hebr. 1, 13. — Luc. 17, 8. 1 Cor. 4, 5. (Xen. Cyr. 3, 3. 46. 7, 5. 39.) — *vel* futuro, οὐκ ἐρίσει — ἕως ἂν ἐκβάλῃ Matth. 12, 20. — *vel* οὐ μή in asseveratione graviori ad rem fut. pertinente Matth. 5, 18. 26. X, 23. 16, 28. Marc. 9, 1. Luc. 9, 27. — Matth. 23, 39. Luc. 13, 35. — 21, 32. et Matth. 24, 34. — — β) loci, in quibus legitur solus coniunct. aor. absque ἄν, de cuius omissione cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 14 sq. *Bornem.* ad Xen. An. 2, 3. 7. *Id.* in schol. p. 165 sq. *Win.* l. l. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 61 sq. *Poppo* obs. in Thuc. p. 143. *Matth.* §. 522, not. praeced. nunc praes. Luc. 15, 4. 2 Thess. 2, 7. μόνον — ἕως — γένηται concise pro: μόνον ἐκδεχόμενον, ἕως ὁ κ. ἄρτι ἐκ μέσου γένηται. Hebr. 10, 13. — Apoc. 20, 5. e lect. vulg. [cuius loco e codd. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.* ἄχρι] de verbis: οἱ δὲ λοιποὶ — χίλια ἔτη vid. ζάω. — praeced. imperat., ut καθίσατε ὧδε, ἕως προσεύξωμαι Marc. 14, 32. — enuntiatur imperat. per ἵνα c. coniunct., ut ἐῤῥέθη αὐτοῖς — αὐτῶν [i. e. sie sollten noch eine kurze Zeit ruhen, bis] pro: ἐῤῥέθη αὐτοῖς· ἀναπαύεσθε ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρωθῶσι καὶ οἱ σύνδουλοι ὑμῶν Apoc. 6, 11. cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott* coll. *Win.* p. 277. — — praecedente aoristo; ita in sententia imperativum includente vel in verbis, oratione obliqua in rectam mutata, explicandis Marc. 6, 45. ἠνάγκασεν — ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον = ἠνάγκασεν — πλοῖον, κελεύσας vel λέγων· προάγετέ με, ἕως αὐτὸς ἀπολύσω τὸν ὄχλον. (c. ἄν Xen. Cyr. 4, 5. 36.) — „Cum Graeci libenter ab oratione obliqua ad rectam transeant et iis verbi temporibus ac modis utantur, quibus, qui inducitur, ipse in loquendo usus esset, non mirum, eos post ὡς quoque, ἵνα etc. nonnunquam coniunct. pro optativo posuisse" *Matth.* ad Eur. Bacch. v. 1069. coll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 499. *Matth.* §. 529, 5. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 9. 27. ad Xen. Symp. p. 126. *Poppo* de elocut. Thuc. p. 141. *Buttm.* §. 124, not. coll. §. 126, 2. 3. *Win.* p. 273. 277.

2) *quamdiu, solange als*, sq. indicat. praes. Ioh. 9, 4. 12, 35. 36. (Aesch. Choeph. v. 1024. Athen. 8. p. 336. E. χαίρωμεν, ἕως ἔνεστι τὴν ψυχὴν τρέφειν. Dem. 15, 5. 968, 4. Xen. An. 2, 6. 2. Plat. Phaedon. c. 38 fin.) cf. *Blomfield* Glossar. ad Aeschyl. Pers. v. 434. Agamemn. p. 257. *Matth.* §. 522, 1. *Buttm.* §. 133, 3.

II) praepositionis naturam induit, regentis genitiv. [vid. ἔμπροσθεν] *usque ad, bis zu* = ἄχρι vel μέχρι τινός. Legitur ita A) de *tempore* a) sq. nomine *temporis*, ut αἰῶνος Luc. 1, 55. ἑσπέρας Act. 28, 23. τῆς ἡμέρας Matth. 26, 29. 27, 64. Marc. 14, 25. Luc. 1, 80. Act. 1, 22. 7, 45. Rom. 11, 8. τῆς πεντηκοστῆς 1 Cor. 16, 8. τέλους 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 13. τῆς ὥρας ἐννάτης Matth. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 23, 44. — b) sq. genit. *person.* = *usque ad aetatem* vel *tempora alicuius* Matth. 1, 17. 11, 13. Luc. 16, 16. Act. 13, 20. — c) sq. genit. *rei gestae* = *usque ad tempora rei gestae alicuius*, ut τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος Matth. 1, 17. τῆς τελευτῆς τοῦ Ἡρῴδου 2, 15. τοῦ αἵματος = *caedis* 23, 35. et Luc. 11, 51. — Matth. 28, 20. Iac. 5, 7. τοῦ ἐλθεῖν Act. 8, 40. (Diod. Sic. 1, 5. Polyb. 5, 10. 5.) — minus plene Matth. 22, 26. ἕως τῶν ἑπτά concise pro: ἕως τῆς τελευτῆς τῶν ἑπτά i. e. *usque eo, dum septem illi extincti essent.* — d) sq. gen. *pronominis* aa) ἕως οὗ [= vel μέχρι τούτου ἕως Xen. Mem. 4, 7. 2. vel μέχρι τοσούτου, ἕως ἄν Thuc. 1, 90. vel, ut ap. Graecos seriores legitur, μέχρι τούτου, ἕως οὗ Palaeph. fab. 4. De ἕως οὗ graecitatis serioris sine ἄν vid. *Passow* I. 991. *Win.* p. 272.] *usque ad tempus, quo, usque dum, donec, bis zu der Zeit, wo — bis, solange bis* α) sq. *indicat.* Vide supra sub I. 1. a., ut οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱόν. — 13, 33. Luc. 13, 31. De horum locorum aoristis plusqpf. vim habentibus vid. sub ἀναβαίνω observata. — Act. 21, 26. (Palaeph. fab. 4.) — β) sq. *coniunct.* vid. supra sub I. 1. b. Utuntur Lat. in talibus futuro exacto pro Graecorum coniunct. aor., et si in locis, qui sequuntur, omnibus abest ἄν, vid. paulo ante de huius particulae omissione observata. — praeced. *praes.* ut συνέχομαι, ἕως οὗ τελεσθῇ Luc. 12, 50. 2 Petr. 1, 19. — praeced. imperat., ut μηδενὶ εἴπητε, ἕως οὗ — ἀναστῇ Matth. 17, 9. 26, 36. Luc. 24, 49. — praeced. fut. item οὐ μή c. coniunct. aorist. Ioh. 13, 38. — Luc. 12, 59. — praeced. *praeterito*, in sententia imperativum includente vel in verbis, oratione obliqua in rectam mutata, explicandis. Vid. supra sub I. 1. b. bb. — ἠνάγκασεν — ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους pro: ἠνάγκασεν — πλοῖον, λέγων· προάγετέ με, ἕως οὗ ἀπολύσω τοὺς ὄχλους Matth. 14, 22. ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν — ἀποδῷ pro: ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, λέγων· ἴσθι ἐκεῖ, ἕως οὗ ἀποδῷς 18, 30. ὀργισθεὶς — ἀποδῷ, pro: ὀργισθεὶς εἶπε· παραδώκατε αὐτὸν — ἕως οὗ ἀποδῷ v. 34. ἀνεθεμάτισαν — Παῦλον, pro: ἀνεθεμάτισαν λέγοντες· μήτε φάγομεν, μήτε πίωμεν, ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν Act. 23, 12. 21. — v. 14. 25, 21. — bb) ἕως ὅτου i. e. *usque dum, donec* α) sq. *indicat.*, ubi de re certa agitur. Vide supra I. 1. a. — Ioh. 9, 18. de h. l. aor. vim plusqpf. habente vid. paulo ante adnotata. — praeced. imperat., ubi expectasses coniunct. Matth. 5, 25. ἴσθι — αὐτοῦ i. e. *usque ad id tempus, quo in via es ad magistratum cum eo = priusquam res ad iudicem defertur.* Vide, quae habet de huius loci interpret. et lect. *Fritzsche* l. l. p. 229. coll. *Käuffer* N. T. p. 17. — β) sq. coniunct. aor. absque ἄν praeced. imperat. Luc. 13, 8. — praeced. praes. Luc. 15, 8. — praeced. οὐ μή c. coniunct. aor. in asseveratione graviori in re ad fut. pertinente, ut οὐκέτι οὐ μή — πληρωθῇ i. e. *usque dum perfectius pascha celebratum fuerit* Luc. 22, 16. Aliter *Fritzsche* l. l. p. 499. — v. 18. — — e) sq. *adverbio*

na) ante se habente articulum, ut ἕως τῆς σήμερον Matth. 27, 8. τοῦ νῦν 24, 21. Marc. 13, 19. Ita pro עַד עַתָּה Gen. 32, 4. cf. *Matth.* §. 272. §. 282. *Buttm.* §. 112, 4. Lamb. Bos. p. 175 sq. ed. *Schäfer.* — bb) simplici [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 45—49. coll. *Matth.* §. 578. *Fischer* 3. b. p. 85. *Win.* p. 442.] ut ἕως ἄρτι i. e. *ad hoc usque tempus* Matth. 11, 12. Ioh. 2, 10. 5, 17. 16, 24. 1 Ioh. 2, 9. 1 Cor. 4, 13. 8, 7. 15, 6. ἕως πότε = *quousque* Matth. 17, 17 bis. Marc. 9, 19 bis. Luc. 9, 41 bis. Ioh. 10, 24. Apoc. 6, 10. — Ita pro עַד אָנָה Ps. 13, 1 bis. 62, 3. pro עַד מָתַי 2 Sam. 2, 26. — (ita ἕως ὅτε Zosim. hist. 1, 5. Xen. Cyr. 5, 1. 24.) ἕως σήμερον 2 Cor. 3, 15.

B) de *loco* a) propr. aa) sq. gen. *loci*, ut ᾅδου Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. ἄκρου Marc. 13, 27. ἄκρων Matth. 24, 31. αὐλῆς 26, 58. δυσμῶν v. 27. τοῦ ἐσχάτου τῆς γῆς Act. 1, 8. οὐρανοῦ Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. 2 Cor. 12, 2. ὀφρύος τοῦ ὄρους Luc. 4, 29. — Ἀθηνῶν Act. 17, 15. Ἀντιοχείας 11, 22. Φοινίκης v. 19. (Diod. Sic. 1, 27. 1 Macc. 14, 10. Xen. An. 4, 5. 36. vid. tamen ad h. l. *Bornem.*) — post vv. *eundi*, ita ut includat notionem praepos. εἰς vel πρός [cf. *Win.* p. 441.] Luc. 2, 15. Act. 26, 22. (Pol. 1, 18. 2.) — ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις = ἕως τῶν ἔξω πόλεων καὶ εἰς αὐτάς Act. 26, 11. — bb) sq. gen. *person.* = ἕως πρός i. e. *usque ad locum, quo est aliquis* Luc. 4, 42. Act. 9, 38. (Ael. V. H. 3, 18.) — cc) sq. *adverb.* loci, ut ἕως ἄνω = *ad summum usque* Ioh. 2, 7. ἕως ἔσω Marc. 14, 54. ubi per epexeg. additur εἰς τὴν αὐλήν. — ἕως κάτω = *ad imum usque* Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. ἕως ὧδε Luc. 23, 5. — οἱ ο' עַד לְמַעְלָה 2 Chron. 26, 8. — dd) sq. *praepos.* ut ἕως ἔξω τῆς πόλεως = *bis in die Gegend ausserhalb der Stadt*, ubi nos: *bis vor die Stadt hinaus* Act. 21, 5. ἕως εἰς, *usque in* Luc. 24, 50. — pro hebr. עַד Levit. 23, 14. (Ael. V. H. 12, 22. Diod. Sic. 1, 27. Pol. 2, 52. 7. cf. ἕστ' ἐπὶ *usque ad* Xen. An. 4, 5. 6. 4, 8. 8.) cf. *Vig.* p. 595. — — b) metaph. de modo et termino, ad quem usque pertinet aliquid aa) sq. gen. *rei*, ut διδόναι — ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας Marc. 6, 23. θανάτου 14, 34. Matth. 26, 38. (Ios. de Maccab. c. 14 fin.) τούτου Luc. 22, 51. — bb) sq. gen. pers., Ioh. 8, 9. Act. 8, 10. Hebr. 8, 11. — Matth. 20, 8. — de loco Rom. 3, 12. vid. εἰς p. 145. — Saepius non extat in N. T.

Z.

Ζαβουλών, ὁ, [terminat. gr. Ζαβουλών, ῶνος, ὁ Ios. Ant. 7, 2. 2.] *Sebulon*, hebr. זְבֻלוּן, nom. pp. viri, qui fuit filius decimus Iacobi, e Lea natus. Metonym. legitur pro: *tribus Sebulon* Matth. 4, 13. Apoc. 7, 8.

Ζακχαῖος, ου, ὁ, *Zachaeus*, nom. pp. Fuit Zachaeus magister portitorum i. e. praeerat portatoribus, *Oberzöllner*, gente, ut videtur, Iudaeus Luc. 19, 2. 5. 8.

Ζαρά, ὁ, *Zara*, hebr. זֶרַח, nom. pp. viri hebr. Matth. 1, 3. coll. Ios. Ant. 2, 1. 4. ubi Ζάρας.

Ζαρούχ, ὁ, v. Σαρούχ.

Ζαχαρίας, ίου, ὁ, *Sacharias*, nomen pr. duumvirorum, *unius*, quem patrem Iohannis baptistae et sacerdotem fuisse docent loci Luc. 1, 5. 12. 13. 18. 21. 40. 59. 69. 3, 2. — *alter* Matth. 23, 35. Luc. 11, 51. commemoratus, quis fuerit et quo tempore vixerit, non constat. Alii de Zacharia, filio Ioiadae, summi sacerdotis, qui etiam appellatus fuerit Barachias, iussu regis Iosiae lapidato 2 Chron. 24, 22. alii de propheta Sacharia cogitant; alii denique ἐφονεύσατε Matth. l. l. explicantes: φονεύσετε, de Sacharia, Baruchi filio agi dicunt, paulo ante excidium Hierosolymorum interfecto.

Ζάω, ῶ, ζῇς, ζῇ, [de qua contract. vid. διψάω] impf. ἔζων, fut. 1. ζήσω [Rom. 6, 2. Hebr. 12, 9. et in codd. Ioh. 5, 26. 6, 57. cf. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, de Wette*] et forma serioris aevi [cf. *Buttm.* §. 101. gr. max. §. 114. *Matth.* §. 236. *Win.* p. 82.] ζήσομαι, a. 1. ἔζησα [vid. de hoc aor. rarissimo apud Graecos antiquiores, usitato vero apud scriptores serioris aevi, ut Ael. V. H. 3, 23. Hdian. 3, 12. 26. Plut. vit. Pomp. c. 2 fin., *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* l. l.] 1) *vivo, ich lebe* i. e. *existo et ago* = *vitam habeo.* Legitur in N. T. a) sensu proprio ac vulgari aa) de Deo, ut ὁ ζῶν πατήρ *pater qui vivit, pater semper vivens* Ioh. 6, 57. addito εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Apoc. 4, 9. 10. 10, 6. — ad normam hebr. אֵל חַי vel אֱלֹהִים חַי [Ios. 3, 10. Ps. 84, 3. Ies. 37, 17.] in *veri* Dei notione describenda: ὁ θεὸς ὁ ζῶν, θεὸς ζῶν *der lebendige, stets wirksame Gott*, ubi opp. τοῖς εἰδώλοις vel τοῖς ματαίοις scil. θεοῖς i. e. falsorum deorum simulacris vita destitutis Act. 14, 15. 2 Cor. 6, 16. 1 Thess. 1, 9. quo l. insuper additur ἀληθινός. — Matth. 16, 16. 26, 63. [Ioh. 6, 69. de h. l. lect. vid. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette*] 1 Tim. 6, 17. de h. l. lect. vid. *Griesb., Schott.* — Rom. 9, 26. 2 Cor. 3, 3. 1 Tim. 3, 15. 4, 10. Hebr. 3, 12. 9, 14. 10, 31. 12, 22. 1 Petr. 1, 23. Apoc. 7, 2. ad exemplum hebr. חַי אָנִי [Num. 14, 21. 28. Ier. 22, 24.] ζῶ ἐγώ in iurandi formula = *per vitam meam* Rom. 14, 11. coll. Ies. 45, 23. (ζῶν ἐγώ Iudith. 2, 12.)

bb) de Iesu tum ante tum post crucis supplicium in his terris vivente Matth. 27, 63. ἔτι ζῶν = *cum adhuc in vivis esset.* Vid. de particip. praes. sub ἀγανακτέω monita. 1 Petr. 2, 4. quo l., quod pertinet ad κύριον, qui, *cum viveret* [ζῶν] sortem expertus est lapidis ab aedificantibus reprobati, verbum ζῆν refertur ad voc. λίθος. — Marc. 16, 11. Luc. 24, 5. 23. Ioh. 14, 19. de h. l. praes. in re certo et proxime eventura vid. αἴρω. — 6, 57. Act. 1, 3. 25, 19. Apoc. 2, 8. ἔζησα = *vitam recepi, revixi.* — de eodem in coelum recepto et apud patrem vivente Rom. 6, 10. ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ = ὃν δὲ ζῇ βίον, ζ. τ. θ. *quam vero vitam vivit, eam Deo* [i. e. *eam redditus Deo*, qui quippe ad tempus miserat eum in has terras] *vivit.* Cf. de formula ζῆν τινι latius patente *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 394 sq. — addito πάντοτε vel εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Hebr. 7, 25. Apoc. 1, 18 bis.

cc) de hominibus α) ubi opp. ἀποθνήσκειν, θνήσκειν κοιμᾶσθαι, τελευτᾶν, νεκρὸν εἶναι, ut ζήσεται *vivet* = *non exspirabit* Matth. 9, 18. Marc. 5, 23. ὁ δὲ υἱός σου ζῇ filius tuus *vivit* = *non moritur* Ioh. 4, 50. 51. 53. — 14, 19. καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε *et vos vivetis* i. e. *quae instat fortunae vicissitudo nec me, nec vos poterit pessum dare.* Cf. *Käufer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 135. — Act. 9, 41. coll. v. 37. 20, 12 coll. v. 9. 22, 22. 25, 24. 28, 4. Rom. 6, 13. 7, 1. 2. 3. ἐάντε — ζῶμεν 14, 8 bis. 1 Cor. 7, 39. 2 Cor. 4, 11. 5, 15. οἱ ζῶντες 6, 9. 1 Thess. 4, 15. 17. Hebr. 9, 17. Apoc. 13, 14. 19, 20. ζῶντες [*vivi, lebendig, dum viverent*] — ἐβλήθησαν εἰς τ. λίμνην. Vid. ἀδάπανος. — ζῶντες καὶ νεκροί, *vivi et mortui* Matth. 22, 32. Marc. 12, 27. Luc. 20, 38. Act. 10, 42. Rom. 14, 9. 2 Tim. 4, 1. 1 Petr. 4, 5. (Ael. V. H. 2, 36. Lucian. Phalar. prior §. 9. Xen. An. 3, 2. 39.) — τὸ ζῆν subtant. [vid. βλέπω] 2 Cor. 1, 8. coll. v. 9. Phil. 1, 21. — addito dat. *person.* ζῶ τινι vivo *alicui, für Jemanden* i. e. vel: *iudice aliquo* = *ich gelte Jem. für lebend* od. *als lebend* Luc. 20, 38. πάντες — ζῶσιν. Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 384. (Ios. de Maccab. c. 16. οἱ διὰ τὸν θεὸν ἀποθνήσκοντες ζῶσι τῷ θεῷ.) vel: *vivo ita ut ab arbitrio alicuius pendeat vita mea* i. e. *vitae meae duratio* Rom. 14, 7. Cf. de hac dat. vi sub ἀποθνήσκω monita et de formula ζῆν τινι perlate patente *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 394 sq. — β) universe Ioh. 11, 26. πᾶς — πιστεύων i. e. *quisquis vivens* [vitam hanc mundi scil.] *mihi confidit.* Cf. ad h. l. *Grot.* et *Käuffer* l. l. p. 118. — Act. 17, 28. quo l. vocabulo ζῶμεν verba κινούμεθα καὶ ἐσμέν, quorum sententiae totae fere iam verbo ζῶμεν comprehensae et singulae τοῦ ζῆν, vivendi notae sunt, adduntur, ut eo gravius haec exprimatur sententia: divini numinis nos esse totos, non sine Deo esse, quidquid in nobis sit. Cf. *Käuffer* l. l. p. 3. C. F. A. *Fritzsche* diss. 1. de nonnullis ad Gal. epistol. locis p. 30 sq. — 1 Cor. 15, 45. 1 Tim. 5, 6. ζῶσα τέθνηκε i. e. *pro mortua habenda est etsi vivit, sie ist bei lebendigem Leibe todt.* (Pal. fab. 9. ζῶσα λίθος ἐγένετο.)

— διὰ παντὸς τοῦ ζῆν *per totam vitam* i. e. *per totum, quo viverent, tempus* Hebr. 2, 15. (ἐν τῷ ζῆν Diod. Sic. 1, 21. πᾶς ὁ τοῦ ζῆν χρόνος 1, 74. Ios. Ant. 8, 17. 3.) — per audacem metaphoram [cf. *Käuffer* l. l. p. 5.] rebus inanimis [λίθοις, θυσίᾳ, ὁδῷ] verbum ζῆν proprio et vulgari sensu sic additur, ut quod rei comparandae [ὑμεῖς αὐτοί, σώματα, σαρκί] proprium est, comparatae tribuatur 1 Pet. 2, 5. Rom. 12, 1. Hebr. 10, 20. quo l. alii voc. ζῶσα explicant: *valida, firma.* Vid. infra. — Hebr. 7, 8. μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ, quo l. ex Rabbinismo vel ex interpretandi ratione Iudaeis serioribus probata inde, quod libri sacri vitam Melchisedeci testentur, nec vero usquam eius memorent obitum, concinditt, eum omni ex quo semel vixerit temporis articulo vitam habere vel aeternum eum esse. Cf. *Käuffer* l. l. p. 12. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 305. 299 sqq. — — seq. ἐν c. dat. *loci, in quo* vel personarum, in quibus mediis = *inter quos* vivit aliquis Col. 2, 20. 3, 7. — sq. χωρίς c. gen. rei Rom. 7, 9. cf. *Käuffer* l. l. p. 66 sq. coll. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2, p. 38. — seq. ἐπί c. dat. rei = *hac conditione, ut habeam aliquid,* ubi Lat. *vitam tolero* vel *sustento aliqua re* Matth. 4, 4 bis. Luc. 4, 4 bis. — ita pro חָיָה sq. עַל Deut. 8, 3. — seq. ἐν c. gen. *rei* = *ex aliqua re habeo unde vivam* 1 Cor. 9, 14. vid. ἐκ p. 150. (Dem. 1309, 26. — seq. adverbio vel praepositione vel substantivo modum vitae actae indicantibus, ubi Lat. *vivo, vitam ago,* ut ἀσώτως *perdite vivo, vitam perditam ago* Luc. 15, 13. ἐθνικῶς, ἰουδαϊκῶς = *more gentilium, more Iudaeorum* Gal. 2, 14. εὐσεβῶς 2 Tim. 3, 12. Tit. 2, 12. (Ios. Ant. 12, 4. 7 et 8. Diod. Sic. 3, 60.) — φαρισαῖος *als Pharisäer* = *Pharisaeorum disciplinae addictus* [vid. ἀδάπανος] Act. 26, 5. — sq. ἐν c. dat. *rei* = *occupatus in aliqua re, operam dans* vel *deditus alicui rei,* ἐν αὐτῇ scil. τῇ ἁμαρτίᾳ Rom. 6, 2. de h. l. fut. ζήσομεν *wollen wir leben?* vid. ἀγοράζω. — ἐν πίστει Gal. 2, 20. (ἐν οἴνῳ Ael. V. H. 3, 13. Diod. Sic. 5, 40. vivo in litteris Cic. ad fam. 9, 26.) — κατά τι *secundum aliquid* i. e. *ad normam* vel *dictamen alicuius rei* Rom. 8, 12. 13. (Ios. Ant. 4, 8. 44.) — sq. μετά c. gen. pers. = vivo *coniunctus c. aliquo* Luc. 2, 36. — seq. dat. *person. für Iem.* i. e. *ita, ut ab alicuius nutu* vel *voluntate pendeam,* ut ἑαυτοῖς, it. τῷ—ἐγερθέντι 2 Cor. 5, 15. θεῷ Rom. 6, 17. Gal. 2, 19. πνεύματι 5, 25. (Alciphr. 1, ep. 37. Dem. 80, 27.) — sq. dat. *rei* = *für eine Sache* i. e. *ita ut vehementer alicui rei studeam, für etwas leben und weben,* ut τῇ δικαιοσύνῃ 1 Petr. 2, 24. — —

b) emphatice i. e. ita ut simul *vigoris* notionem includat = *vivo et vigeo,* 2 Cor. 13, 4. ζῇ—θεοῦ. Gal. 2, 20. ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χριστός = *vivum et efficacem se praestat in me Christus.* ζησόμεθα—εἰς ὑμᾶς *vigebimus* i. e. *vivos et vigentes nos praestabimus conversi ad rationes vestras.* Vid. εἰς p. 144. — 1 Thess. 3, 8. [ita ζήτω ὁ βασιλεύς pro: יְחִי הַמֶּלֶךְ 1 Sam. 10, 24. 1 Regg. 1, 25. —

c) sensu messiano et emphatico = ζωὴν αἰώνιον ἔχω, *vitam sempiternam habeo* [cf. *Käuffer* l. l. p. 6. 17. 54. 72. 120.] Luc. 10, 28. Ioh. 5, 25. 6, 51. ζήσεται δὲ ἐμέ. 11, 25. Rom. 8, 13. 1 Thess. 5, 10. Apoc 3, 1. ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς sens. *este quidem videris ex iis, ad quos pertinet* ἡ ζωὴ αἰώνιος. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 485. — 20, 4. 5. οὐκ ἔζησαν *non vixerunt,* concise pro: *sie blieben noch und bleiben todt.* Cf. Win. p. 273. — 1 Petr. 4, 6. quo l. πνεύματι = *dem Geiste nach* [vid. ἀγαλλιάω] et κατὰ θεόν = *Deo volente.* 1 Ioh. 4, 9. vocab. ζήσεται [Hab. 2, 4. Levit. 18, 5. ad vitam diu ac feliciter in terra transigendam spectans] ad vitam, quae per Christum paratur, i. e. aeternam transfertur Rom. 1, 17. 10, 5. Gal. 3, 11. 12. Hebr. 10, 38. Cf. *Käuffer* l. l. p. 72. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 51. Vol. 2. p. 382. — additur εἰς τὸν αἰῶνα Ioh. 6, 51. 58. — hinc ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, ὕδωρ ζῶν [apud τοὺς ὁ pro מַיִם חַיִּים aqua viva i. e. aqua e fonte ebulliens neque, ut stagna, deficiens Gen. 26, 19. Liv. 14, 5. aqua viva Varro de ling. lat. 4, 26. coll. Ovid. Met. 8, 57.] *panis vitam aeternam pariens, aqua vitam aeternam habens* et cum iis, qui utuntur ea, communicans Ioh. 4, 10. 11. 6, 51. 7, 38. cf. *Käuffer* l. l. p. 120.

2) trop. de rebus inanimatis = *validus sum, firmus sum,* ita ἐλπὶς ζῶσα 1 Petr. 1, 3. ζῶν—ὁ λόγος Hebr. 4, 12. λόγια ζῶντα Act. 7, 38. ὁδὸς ζῶσα Hebr. 10, 20. Cf. *Käuffer* l. l. p. 6. 17. — Saepius non extat in N. T.

Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, *Zebedaeus,* nom. pr. patris Apostolorum Iohannis et Iacobi; fuit ille maritus Salomes Matth. 20, 20. 26, 37. al.

Ζεστός, ή, όν, (a ζέω q. v.) *fervidus,* metaph. *studio alicuius rei flagrans,* ut nos: *für etwas glühen, erwärmt sein.* Bis in N. T. Apoc. 3, 15. 16.

Ζεῦγος, εος, ους, τό, (ζεύγνυμι, iungo; iugum iumentorum, boves vel equi iugales Xen. Mem. 2, 4. 5. et Cyr. 8, 8. 25.) *par, ein Paar.* Bis in N. T. Luc. 2, 24. 14, 19. — pro שְׁתֵּי Levit. 5, 11. צֶמֶד 1 Regg. 19, 21. (Alciphr. 1. ep. 37. Xen. Oec. 7, 18. 19.)

Ζευκτηρία, ας, ἡ (a ζευκτήριος, α, ον, aptus ad copulandum) *ligamen, vinculum.* Semel in N. T. Act. 27, 40. (Eurip. Helen. 1552.)

Ζεύς, διός, ὁ, *Zeus, Iupiter* Act. 14, 12. 13. τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως i. e. τοῦ διὸς τοῦ προπύλου *qui erat in suburbio* et ibi colebatur. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 193.

Ζέω, f. έσω, *ferveo,* [pp. Hom. Iliad. 21, 362.] metaph. πνεύματι [vid. ἀγαλλιάω] *flagro animo et studio,* ita bis in N. T. Act. 18, 25. Rom. 12, 11. de forma soluta huius verbi vid. sub δέω observata. (Antholog. gr. T. 3. p. 169. *Iacobs.*)

Ζηλεύω, i. q. ζηλόω, *incalesco, fervesco* Apoc. 3, 19. ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον *incalesce igitur* [i. e. *erwarme also* scil. für das Gute] *et mentem muta.* De h. l. lect. ζήλευε praeferenda receptae ζήλωσον vid. *Griesb. Schott.* (Simplic. in Epictet. c. 26. p. 131. ed. *Salmas.* οὐδεὶς τῶν τ' ἀγαθὸν τὸ ἀνθρώπινον ζητούντων φθονεῖ ἢ ζηλεύει ποτέ.)

Ζῆλος, ου, ὁ, (ζέω quod vid.) *fervor, aestus* i. e. a) *studium intensum, der Eifer für etwas,* sq. genit. obiective posito = *für etwas, für Iemanden* [vid. ἀγάπη] Ioh. 2, 18. Rom. 10, 2. — sq. ὑπέρ τινος 2 Cor. 7, 7. et lect. vulg. Col. 4, 13. vid. *Griesb., Schott, Knapp.* — absol. 2 Cor. 7, 11. 9, 2. — κατὰ ζῆλον adverb. [vid. κατά] *studiose, acriter* Phil. 3, 6. — pro קִנְאָה Ps. 69, 9. (1 Macc. 2, 58. Lucian. de merced. cond. §. 7. Plut. vit. Lycurg. c. 4 et 10.) — *amoris* sens. 2 Cor. 11, 2. ζῆλος θεοῦ i. e. vel: *amor, quo Deus amat* = *amor summus,* vel: *amor, quem instillavit Deus.* Cf. *Gesen.* p. 694. *Win.* p. 225. *Fritzsche* diss. 2. p. 57. Ita pro קִנְאָה Cantic. 8, 6. — b) *invidia* Act. 13, 45. Rom. 13, 13. 1 Cor. 3, 3. Iac. 3, 14. 16. Alii: *ira* (Hdian. 8, 2. 16. Plut. vit. Thes. c. 6.) — c) *indignatio, ira* Act. 5, 17. plur. ζῆλοι *irae* = *Ausbrüche des Zorns* [vid. de hoc plur. insolentiori sub αἰσχύνη et de synonymorum accumulatione sub ἀγαλλιάω notata] 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. — sq. genit. πυρός [ignem habens i. e.] *ira fervida* [vid. ἀγάπη] Hebr. 10, 27. — Ita pro קִנְאָה Zach. 8, 2. Saepius non extat in N. T.

Ζηλόω, ῶ, f. ώσω, (ζῆλος) 1) *studio alicuius rei vel personae teneor,* sq. acc. rei = *summo studio sector* vel *appeto aliquid,* ut τὰ χαρίσματα 1 Cor. 12, 31. — 14, 1. 39. (ἀρετήν Dem. 500, 2. 22, 17. Diod. Sic. 1, 95. 2, 34. 19, 96.) — μᾶλλον δέ scil. ζηλοῦτε, ἵνα 1 Cor. 14, 1. — (ita ἐπιθυμεῖν, ἵνα Teles ap. Stob. 45. p. 542. — sq. acc. pers. = vel *sich um Iem. beeifern* i. e. *ad meas partes trahere studeo, appeto aliquem* Gal. 4, 17. — v. 18. καλὸν — ἐν καλῷ i. e. *laudabile est, appeti* vel *trahi ad partes alicuius in causa honesti* i. e. *si agitur de bono et honesto colendo.* Vid. ad h. l. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 107. — vel = *amo aliquem* 2 Cor. 11, 2. quo l. si additur dat. nom. coniugati vid. ἀγαλλιάω. — (Soph. Elect. v. 1027.) Alii: *honesto consilio,* ita ut ἐν καλῷ = καλῶς. — absol. Apoc. 3, 19. Vide de h. l. supra sub ζηλεύω. — 2) *aemulor* [pp. Xen. Mem. 2, 1. 19. Hdian. 2, 7. 8.] i. e. *invideo alicui, beneiden* Act. 7, 9. [17, 5. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer.*] 1 Cor. 13, 4. — Iac. 4, 2. φονεύετε καὶ ζηλοῦτε i. e. *ad necem usque invidetis aliis.* Vid. tamen *Win.* p. 440 sq. et *Theile* ep. Iac. p. 211 sq. — Saepius non legitur in N. T.

Ζηλωτής, οῦ, ὁ, (ζηλόω) 1) *acri alicuius rei studio ductus,* sq. genit. rei vel person., in quam acri studio fertur aliquis 1 Cor. 14, 12. Tit. 2, 14. (Pol. 10, 25. 2.)

Dicebantur autem apud Iudaeos iam antiquiores, ut Act. 21, 20. 22, 3. Gal. 1, 14. coll. 2 Macc. 4, 2. *ζηλωταὶ νόμου* vel *ζηλωταί* omnes, qui summo religionis studio ducti graviter increparent et animadverterent in eos, qui ulla aliqua ratione leges vel religionem patriam violarent. Cf. Num. 25, 9. et 1 Macc. 2, 40. Quod religionis studium uti saepe laude fuit dignissimum, ita haud raro, post Christi maxime et Apostolorum aetatem, scelera et flagitia turpissima genuit cf. Ioseph. d. bell. iud. 4, 6. 3. 7, 8. 1. — 2) cognomen Simonis, Apostoli, inditum illi, vel quod zelotarum societati olim adscriptus fuerat, vel quod erat ingenii fervidioris et facile zelo excandescebat Luc. 6, 15. Act. 2, 14. Vide *καναvίτης*. Saepius non habetur in N. T.

Ζημία, ας, ἡ, ***damnum, iactura.*** Quater in N. T. Act. 27, 10. 21. *ἡγεῖσθαί τι ζημίαν εἶναι* vel *ἡγεῖσθαί τι ζημίαν* = *damnosum habere aliquid* Phil. 3, 7. 8. (Ioseph. Arch. 4, 8. 29. Xen. Mem. 2, 3. 6. et Cyr. 3, 1. 12. Lucian. Lexiph. §. 24.)

Ζημιόω, ῶ, f. ώσω, (ζημία) *damnum affero* [τινά Ael. V. H. 3, 23. Vid. *Matth.* §. 411, 4.]. Legitur in N. T. passivum: *damnum affertur mihi, ich werde beschädigt, leide Schaden.* 1 Cor. 3, 15. — sq. *ἔκ τινος* = *ὑπό τινος*, et *ἔν τινι* = *in irgend einer Beziehung* 2 Cor. 7, 9. — *ζημιοῦμαι τί* i. e. *damno alicuius rei afficior, iacturam rei facio* [Xen. Cyr. 3, 1. 16.] ita a. 1. p. *ἐζημιώθην* f. 1. *ζημιωθήσομαι* Matth. 16, 26. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. Phil. 3, 8. Vid. sub *ἀδικέω* observata et *Valkenar.* ad Hdot. 7, 39. — Saepius non extat in N. T.

Ζηνᾶς, ᾶ, [de quo genit. vid. *ἀγρίππας*] ὁ, *Zenas* nom. prop. viri Tit. 3, 13.

Ζητέω, ῶ, f. ήσω, 1) *quaero* i. e. a) ***suchen, aufsuchen.*** Ita in locutione proverb. Matth. 7, 7. 8. Luc. 11, 9. 10. — sq. acc. *pers.* *a*) universe, ut *τὸ παιδίον* Matth. 2, 13. — 28, 5. Marc. 1, 37. 3, 32. Luc. 2, 45. 48. quo l. si pluribus subiectis postponitur praedicatum plur. numero, vid. *διατρίβω.* — [4, 42. de h. l. lect. *ἐπεζήτουν* praestantiori vid. *Griesb.*, *Schott, Knapp, de Wette, Meyer*] 24, 5. Ioh. 6, 24. 26. 7, 11. 34. 36. 8, 21. 11, 56. 13, 33. 18, 4. 7. 8. 20, 15. Act. 9, 11. 10, 19. 21. 13, 11. de h. l. imperf. in re durante vid. *ἀγαπάω.* — 17, 5. 2 Tim. 1, 17. (Hom. Iliad. 14, 258. Xen. Anab. 2, 3. 2. 2, 4. 15 et 16.) — — addito infin. epexeget. Matth. 12, 47. Vide sub *ἐπαισχύνομαι* observata et *Fritzche* Ev. Matth. p. 448. — *ζ. τὸν θεόν* i. e. vel: *investigo maiestatis divinae documenta, dei cognoscendi cupiditate flagro* Act. 17, 27. — vel ex hebr. dicendi ratione (pp. = *ζητεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ*, ex imagine ducta ab hominibus *ζητοῦσι τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως*, hebr. בִּקֵּשׁ פְּנֵי הַמֶּלֶךְ i. e. cupientibus adire regem vel ut adorent vel ut favorem eius sibi concilient aut auxilium eius implorent, ita 1 Regg. 10, 24. coll. Prov. 29, 26. ubi *οἱ ο' θεραπεύειν πρόσωπόν τινος* hinc =] *colo*, vel *imploro*, ita Rom. 10, 20. — pro בִּקֵּשׁ Deut. 4, 29. Ies. 65, 1. — — sq. acc. *rei*, perditae vel amissae vel desideratae, ut *τὸ πλανώμενον* Matth. 18, 12. — *τὸ ἀπολωλός* i. e. *τοὺς ἀπολωλότας* = *miseros* Luc. 19, 10. — abest acc. *αὐτήν* e contextu facile supplendus Luc. 15, 8. (rem absconditam, ut metalla Xen. Vectig. 4, 4.) — *ἀνάπαυσιν* = *domicilium* Matth. 12, 43. Luc. 11, 24. *εὐκαιρίαν* Matth. 26, 16. Luc. 22, 6. — Matth. 26, 59. Marc. 14, 55. *καιρὸν ἔν τινι auf etwas* Luc. 13, 6. 7. *τὸν θάνατον* i. e. *moriendi opportunitatem* Apoc. 9, 6. — de emturientibus, ut *καλοὺς μαργαρίτας* Matth. 13, 45. (Theophr. Char. 20 [23], 5. Xen. Cyr. 2, 2. 26.) — *τὴν ψυχήν τινος*, [= *ζητεῖν τινα, ἀπολέσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ*, ita addito *λαβεῖν αὐτήν* 1 Regg. 19, 10. 14.] ex hebr. [vid. *Win.* p. 20. 34.] *vitae alicuius insidior* Matth. 2, 20. de h. l. plur. *οἱ ζητοῦντες* pertinente ad genus insidiatorum totum comprehendendum vid. *ἄνθρωπος* no. 1. a. cc. et *Meyer* Ev. Matth. p. 40. Rom. 11, 3. — pro בִּקֵּשׁ נֶפֶשׁ Exod. 4, 19. —

b) ***nachsinnen über etwas, meditor de aliqua re, meditor facere aliquid, delibero,*** sq. coniunct. in interrogat. dubitantis vel deliberantis indirecta [vid. *ἀναιρέω*] Marc. 11, 18. de h. l. *ἀπολέσωσι* praeferendo vid. *Schott, de Wette, Fritzsche.* — Marc. 14, 1. 11. Luc. 12, 29. 1 Petr. 5, 8. — praeced. *τό* [vid. ὁ, ἡ, τό] Luc. 22, 2. (Apollod. Bibl. 1, 9. 27.) — sq. acc. rei, ut *λύσιν* 1 Cor. 7, 27. (Lucian. Hermot. §. 66. Dial. Deor. 22, 2. Plut. apophth. Mor. 2. p. 40. ed. *Tauchn.*) — sq. acc. pers. ut *γυναῖκα* = *de uxore ducenda cogito* 1 Cor. 7, 27.

c) ***studeo, operam do,*** sq. accus. rei = ***operam do, ut nanciscar aliquid, ich trachte nach etwas, bemühe mich um etwas,*** ut *τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ* Matth. 6, 33. Luc. 12, 31. *τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ* sc. *τοῦ θεοῦ* i. e. ***operam do probitati, quam postulat Deus*** Matth. 6, 33. *τὰ ἄνω* Col. 3, 1. *εἰρήνην* 1 Petr. 3, 11. — Rom. 2, 7. *τὴν δόξαν — παρὰ τ. θεοῦ* Ioh. 5, 44. de h. l., oratione variata vid. *ἀγαπάω.* Ioh. 7, 18 bis. 8, 50. — *δόξαν ἔκ τινος* et *ἀπό τινος* 1 Thess. 2, 6. De praeverbiis *ἐκ* et *ἀπό* h. l. synonymis vid. *Win.* p. 388. — *τὸ θέλημά τινος* Ioh. 5, 30. *τὸ συμφέρον τινός* vel *τά τινος* = ***commodis alicuius studeo*** 1 Cor. 10, 24. 33. 13, 5. Phil. 2, 21. (1 Macc. 2, 29. Lucian. Phalar. prior. §. 5. Theognid. v. 691 sq. *ἐμοῦ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον — ζητοῦντος* Hermog. 294. ex orat. Dem. pro coron. Cf. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 267.) — *ἐπεὶ — ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε* i. e. *ἐπεὶ — ζητεῖτε αὐτά* i. e. ***cum spiritus divini dotes appetatis, iis operam date in commodum coetus divini, ἵνα περισσεύητε*** i. e. ***nempe hoc consilio, ut excellatis iis in usus publicos.*** 1 Cor. 14, 12. — — sq. infinit. = *efficere studeo*, sq. infinit. *aor.* pendente vel a praeterito praeced. [vid. *βούλομαι*] Matth. 21, 46. Marc. 12, 12. Luc. 5, 18. 19, 47. 20, 19. Ioh. 5, 18. 10, 39. 19, 12. Act. 13, 8. 16, 10. 27, 30. Rom. 10, 3. Gal. 2, 17. (Plut. vit. Thes. c. 35. Antiphon. p. 733.) vel pertinente ad rem brevi absolutam [vid. *ἀδύνατος*] Luc. 13, 24. 17, 33. — sq. inf. *praes.* [vid. *ἀδύνατος*] Luc. 6, 19. Ioh. 7, 4. Gal. 1, 10. (Xen. Mem. 4, 5. 11. An. 5, 4. 33.) —

d) *cupio, volo*, sq. inf. aor. Matth. 12, 46. Luc. 9, 9. 11, 54. 19, 3. Ioh. 7, 19. 20. 25. 30. 8, 37. 40. — sq. acc. rei, ut *τί ζητεῖς;* Ioh. 1, 38. 4, 27. cf. *Lücke* 1. p. 658. (Sophocl. Oed. R. v. 657.) — sq. acc. rei, item sq. acc. pers. 2 Cor. 12, 14. *οὐ γὰρ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς, non enim opes vestras, sed vos volo* i. e. *non enim id ago, ut opibus vestris potiar, sed ut vos ipsos mihi devinciam.* — Luc. 22, 31. *ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς* [= *Satanas vos tradi sibi voluit*], *τοῦ σινιάσαι* [scil. *ὑμᾶς*, de quo pronomine non repetito vid. *Bornem.* schol. p. 136.] *ὡς τὸν σῖτον*, i. e. *hoc consilio, ut veluti triticum conculeret.* (*ζητῶ τινα* posco aliquem, volo aliquem = tradi volo aliquem Xen. An. 6, 6. [4]. 11. cf. ad h. l. *Bornem.*)

2) *requiro, expeto, desidero* i. e. *verlangen* a) sq. acc. rei, 1 Cor. 1, 22. 2 Cor. 13, 13. — *τόπον τινός* i. e. *opportunitatem rei* Hebr. 8, 7. — pro בִּקֵּשׁ Neh. 5, 18. (Aristot. de gen. et corrupt. 2, 5. Sext. Empir. a. Log. I. p. 182.) — *παρά τινος* Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 12, 48. — *τὶ ἔν τινι* 1 Cor. 4, 2. *ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ* i. e. *bei der Wahl oder Beurtheilung eines Verwalters verlangt man: er soll als treu erfunden werden.* Vide ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 69. et de orat. indirecta mutata in directam sub *ἀκούω* p. 15. observata. — sq. acc. pers. Ioh. 4, 23.

3) *quaero* i. e. ***sciscitor,*** *fragen*, sq. *περί τινος* Ioh. 16, 19. (Ael. V. H. 2. 13. abs. Xen. Cyr. 8, 5. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Ζήτημα, τος, τό, (ζητέω) ***quaestio, id, de quo quaeritur***, i. e. ***disputatio, Streitfrage.*** Quinquies in N. T. Act. 15, 2. 18, 15. 23, 29. 25, 19. 26, 3. (ita *ζήτημα* Cic. ad Div. 4. ep. 26.)

Ζήτησις, εως, ἡ, (ζητέω) ***quaestio*** [pp. das Suchen Diod. Sic. 5, 48. Thuc. 8, 57.] i. e. a) ***disceptatio.*** Ioh. 3, 25. coll. Act. 15, 2. *ἐγένετο ζήτησις.* 1 Tim. 1, 4. (Hdot. 2, 54. 5, 21.) — b) i. q. *ζήτημα*, ***id, de quo disceptatur, controversia*** Act. 25, 20. 1 Tim. 6, 4. 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9. Saepius non extat in N. T.

Ζιζάνιον, ου, τό, ***zizanium, lolium, Tollkraut*** Matth. 13, 25. 26. 27. 29. 30. 36. 38. 40. alii: ***triticum adulterinum, Afterwaizen.*** Utriusque plantae genus frequens in Palaestina neque absimile est tritico. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Lolch.*

Ζοροβάβελ, ὁ, [terminat. gr. *Ζοροβάβηλος, ου, ὁ*, Ios. Ant. 11, 3. 1.] ***Serubabel***, hebr. זְרֻבָּבֶל nom. prop. viri, quo duce prima Iudaeorum exulum colonia in Palaestinam rediit Matth. 1, 12. 13. Luc. 3, 27. coll. Esr. 2, 2. 3, 8. 1 Chron. 3, 19.

Ζόφος, ου, ὁ, ***tenebrae, caligo***, a) pp. 2 Petr. 2, 4. *σειραῖς ζόφου ταρταρώσας* sc. *δεδεμένους* ***catenis tenebrarum***

constrictos in tartarum detrusit. Iud. v. 6. (Pol. 18, 3.7.) — ὁ ζόφος τοῦ σκότους i. e. vel: *caligo loci illius*, quem nostis, *tenebricosissimi* = *tenebrae tartari* vel additur genit. nominis synonymi sic, ut intendat = *tenebrae densissimae* [vid. τὰ ἅγια ἁγίων sub ἅγιος coll. *Matth.* §. 636. *Erf.* ad Soph. Ant. v. 420. *Blomfield* ad Aeschyl. Pers. v. 425.] 2 Petr. 2, 17. Iud. v. 13. — (Hom. Iliad. 15, 191. 21, 56. coll. Lucian. Contempl. §. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ζυγός, οῦ, ὁ, (a ζεύγνυμι, iungo) 1) *iugum* [pp. i. e. de iugo, quod imponitur iumentis Ael. V. H. 5, 14.] trop. a) de *servitutis* iugo, ut οἱ ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι 1 Tim. 6, 1. cf. Levit. 26, 13. (ita Dem. 322, 12. δουλοσύνης ζυγός). — b) refertur ad *leges* vel *praecepta* alicui imposita Act. 15, 10. Gal. 5, 1. Matth. 11, 29. 30. Ita pro עֹל Ierem. 5, 5. Thren. 3, 27. — 2) *iugum* i. e. [pp. *Wagebalken*], ex metonym. partis pro toto, *libra* Apoc. 6, 5. ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ita pro פֶּלֶס Ies. 40, 12. מֹאזְנַיִם Levit. 19, 36. (Sir. 21, 25. Ael. V. H. 10, 6.) Saepius non legitur in N. T.

Ζύμη, ης, ἡ, *fermentum, Sauerteig* a) pp. Matth. 16, 12. — pro חָמֵץ Exod. 12, 15. (Ios. Ant. 3, 10. 6.) — Matth. 13, 33 et Luc. 13, 21. in quibus l. parva et occulta quidem, sed maxima regni div. incrementa comparantur fermento exiguo magnae massae immixto. — b) in locut. proverb. 1 Cor. 5, 6 et Gal. 5, 9. μικρὰ — ζυμοῖ sensus: *vel unum, quo inquinata est ecclesia, vitium totam corrumpit ecclesiam.* Alii: *pauci perverse statuentes et agentes in errorem et ad scelus perducere possunt multos.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 89 sq. — c) metaph. pro: *res prava*, quae aliis sua tributa indole eas facile corrumpit, ita vel: de perversa Pharisaeorum doctrina et vita Matth. 16, 6. 11. 12. Marc. 8, 15. Luc. 12, 1. — vel: de perversa alicuius indole, ita ἡ παλαιὰ ζύμη = *das vormalige sündliche Wesen* Jemandes 1 Cor. 5, 7. 8. — additur per appositionem genit. [vid. ἀπαρχή] κακίας καὶ πονηρίας 1 Cor. 5, 8. cf. *Meyer* l. l. Saepius non habetur in N. T.

Ζυμόω, ῶ, f. ώσω, (ζύμη) *fermento, farinam aqua subactam acidam reddo.* Quater in N. T. Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. — metaph. pro: *corrumpo* 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 9. v. ζύμη. — pro חָמֵץ Exod. 12, 34. 39. Hos. 7, 4.

Ζωγρέω, ῶ, f. ήσω, (a ζῶον et ἀγρεύω, venor, pp. vivum capio Xen. Anab. 4, 7. 22. Diod. Sic. 11, 22. Ios. Ant. 13, 6. 2.) *capio* a) de iis, qui conciliant alios vel sibi vel alteri et ad partes vel suas vel alterius trahunt Luc. 5, 10. ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. — b) de iis, qui captum tenent aliquem: *subiicio* 2 Tim. 2, 26. (Ios. Ant. 9, 9.2.)

Ζωή, ῆς, ἡ, 1) *vita, das Leben*, i. e. *status* τοῦ ζῆν, *status quo quis est et agit*, ζωή sine artic. *vita, Leben.* Legitur in N. T. a) proprie et quidem aa) ambitu latissimo i. e. sine ulla definiti temporis notatione, ut ἔχειν ζωὴν ἐν ἑαυτῷ *vitam in se habere, interius in se repositam habere vitam, Leben in sich tragen*, ita de Deo et filio Dei Ioh. 5, 26 bis. ἐν αὐτῷ [scil. τῷ λόγῳ] ἦν ζωὴ *in eo erat vita* [poterat igitur aliis fons esse vitae] Ioh. 1, 4. coll. v. 3. Cf. *Käuffer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 123 sq. — ὁ λόγος τῆς ζωῆς *Logos* vel *verbum vitae* i. e. *Logos vitae fons et largitor* Ioh. 1, 1. — ἡ ζωή per prosopopoeiam: *vita omnibus, quae vivebant, vitam tribuens, vitae fons et largitor, der Quell und Geber des Lebens* Ioh. 1, 4. 1 Ioh. 1, 2. Cf. *Käuffer* l. l. p. 125 sqq. — Hebr. 7, 16. ζωὴ ἀκατάλυτος i. e. vita, quae [ut Melchisedeci vita] neque ἀρχὴν habet neque τέλος. — — bb) sensu verbi abstracti, ubi designatur in universum vivendi status oppositus statui, quo quis mortuus est, ita sine artic. οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ *weder Tod noch Leben* Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. Phil. 1, 20. — ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς „*du thatst mir Lebenswege* [Wege, auf denen ich am Leben erhalten werde, ita de Davide Ps. 16, 11.] i. e. *Wege kund, welche mich aus dem Tode zum Leben* [durch die Auferstehung] *führen*“, ita ex sensu Petri de Iesu Act. 2, 28. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 45. *Käuffer* l. l. p. 56. — Hebr. 7, 3. ad quem l. vid. sub ζάω ad Hebr. 7, 8. observata. — πνεῦμα ζωῆς *Lebenshauch* Apoc. 11, 11. coll. v. 7. — ψυχὴ ζωῆς *animans vitam habens* i. e. *animans vivens* 16, 3. — (Plat. Phaedon. c. 16. ed. *Fischer.*) — — cc) de praesenti vivendi statu, qui ante mortem est, ut ἡ νῦν ζωὴ 1 Tim. 4, 8. ἡ ζ. αὕτη 1 Cor. 15, 19. — ἡ ζ. τινος *vita alicuius* Luc. [1, 75. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Meyer*, coll. *de Wette, Knapp*] 12, 15. vid. de h. l. *ib.* p. 167. — 16, 25. Act. 8, 33. Iac. 4, 14. — sine artic. ut ζωὴ καὶ πνοὴ *Leben u. Odem* Act. 17, 25. — ζωὴν ἀγαπᾶν *delectari vita, lebensfroh seyn* 1 Petr. 3, 10. coll. Ps. 34, 13. — — dd) de vita vel statu τοῦ ζῆν quo est Ἰησοῦς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας ἐκ δεξιῶν θεοῦ 2 Cor. 4, 10. 11. Rom. 5, 10. — — ee) ἡ αἰώνιος ζωὴ vel ἡ ζωὴ ἡ μέλλουσα [ita semel 1 Tim. 4, 8.] vel ἡ ὄντως ζωὴ [sic semel 1 Tim. 6, 18. Vide tamen de h. l. ratione *Käuffer* l. l. p. 170. 179 et de eiusdem lectione *Griesb., Schott, Knapp, Käuffer* l. l.] *vita aeterna* i. e. *vita per Iesum Messiam olim adipiscenda*, ita praeced. artic. ἡ α. ζωὴ vel ἡ ζ. ἡ αἰώνιος *das ewige Leben* Act. 13, 46. 1 Tim. 6, 12. ad quem l. vid. *Käuffer* p. 170. 179. — Ioh. 17, 3. αὕτη — ζωὴ *haec est* vel *hac re comparatur vita aeterna.* 1 Ioh. 2, 25. — sine artic. *ewiges Leben*, sensu verbi abstracti cf. *Käuffer* l. l. p. 73. 127. 128. 141. ita Matth. 19, 16. 29. 25, 46. Marc. 10, 17. 30. Ioh. 3, 15. 16. — ὁ πιστεύων — ἔχει [= adiudicatam et assignatam habet, er *besitzt* es schon in der Hoffnung als ein ihm zugehöriges Gut. Vid. de hac prolepsi *Käuffer* l. l. p. 110 sq. *Win.* p. 243.] ζωὴν αἰών. Ioh. 3, 36. 5, 24. 6, 47. 1 Ioh. 5, 13. — Ioh. 4, 14. 36. 5, 39. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 75. *Käuffer* l. l. p. 138 sq. — Ioh. 6, 27. 40. 68. 10, 28. 11, 25. 17, 2. 1 Ioh. 3, 15. 5, 11. ἔδωκεν — θεός *vitam aeternam nobis dedit Deus*, ut, quando ea frui possumus, ea fruamur, fere = habemus vitam aeternam certo nobis adiudicatam et assignatam. De qua prolepsi vid. paulo ante monita. — — abest interdum vocab. αἰώνιος, quod vel rei, quae agitur, vel contextus ratio [i. e. futura, ut ὄψεται, δώσει, φυλάξει vel oppos. θάνατος, ἀποθνήσκειν, ἀπώλεια vel verba praecedentia aut sequentia] de vita messiana explicandum esse simplex vocab. ἡ ζωὴ admonent. [Cf. *Käuffer* l. l. p. 122. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 337.] Ita ἡ ζωὴ c. artic. Matth. 7, 14. 18, 8. 9. Marc. 9, 43. 45. — Matth. 19, 17. coll. v. 16. — μεταβέβηκεν — ζωὴν *transgressus est ex morte* [quasi ex mortis imperio] *in vitam* [aeternam. Vid. vv. praecedd. et de his paulo ante observata.] Ioh. 5, 24. 1 Ioh. 3, 14. Cf. *Win.* p. 249. *Meyer* Ev. Ioh. p. 70. *Käuffer* l. l. p. 111. — ὁ ἄρτος τῆς ζ. i. e. panis *vitam* aeternam *pariens* vel *largiens* Ioh. 6, 35. — 6, 51. 1 Ioh. 5, 11 bis, quo l. αὕτη = *haec*, quam modo memoravi, ζωὴ αἰώνιος. v. 12. — ἀρχηγὸς τῆς ζ. Act. 3, 15. τὰ ῥήματα τῆς ζ. ταύτης „*die Worte dieses Lebens* i. e. *die Worte von dem Leben des Messiasreiches*, diesem Grunde eures ganzen Wirkens und Duldens.“ *Meyer* ad h. l. p. 81. *Käuffer* l. l. p. 57. *Win.* p. 212. — Rom. 8, 2. τὸ πνεῦμα τῆς ζ. *Spiritus vitam* aeternam *largiens.* Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 79. *Käuffer* l. l. p. 73. — 2 Cor. 5, 4. quo l. ἡ ζωὴ sistitur ut persona. Cf. *Käuffer* l. l. τὸ ξύλον τῆς ζ. *arbor illa vitam* aeternam vel Messianam *largiens* Apoc. 2, 7. 22, 14. 19. ita οἱ ο' et hebr. עֵץ הַחַיִּים Gen. 2, 9. 3, 22. ὁ στέφανος τῆς ζ. *corona, quae est in vita* aeterna [vid. ἆζυμος et ἀνταπόδοσις.] Iac. 1, 12. Apoc. 2, 10. τὸ ὕδωρ τῆς ζ. Apoc. 21, 6. — ἡ βίβλος vel τὸ βιβλίον τῆς ζ. *liber vitae* [hebr. סֵפֶר חַיִּים propr. liber nomina habens civium reipublicae viventium Ies. 4, 3.] i. e. *catalogus hominum, quos vita Messiana dignos iudicavit Deus* Apoc. 3, 5. 13, 8. 17, 8. 20, 12. 15. 21, 27. — metonym. vel pro: *largitor, auctor* τῆς ζ. aeternae Ioh. 11, 25. ἐγώ εἰμι — ἡ ζωή. 14, 6. de 1 Ioh. 5, 20. cf. *Käuffer* l. l. p. 109, 139 sqq. — vel pro: *causa, fons vitae* aeternae Ioh. 12, 50. — — sine artic., sensu verbi abstracti [vid. supra monita] Ioh. 3, 36. οὐκ ὄψεται ζωὴν coll. verbis praecedd. — Ioh. 5, 40. ἀνάστασις ζωῆς *Lebensauferstehung* i. e. ἀνάστασις *finem* [Zweck] *habens vitam* aeternam 5, 29. cf. *Win.* p. 173. — Ioh. 6, 33. 53. 63. 10, 10. 20, 31. 1 Ioh. 5, 16. ad quem l. vid. *Käuffer* l. l. p. 114. 122. — δικαίωσις, it., μετάνοια εἰς ζωὴν *ad vitam* aeternam *pertinens, vitam* aet. *afferens* = *vitalis* Act. 11, 18. Rom. 5, 18. Cf. *Win.* p. 173. *Käuffer* l. l. p. 5. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 342. — Rom. 5, 17. 7, 10. ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζ. i. e. data *ut vitam* aetern. *haberem.* Cf. *Win.* l. l. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 40. — Rom. 8, 6. ζωὴ καὶ εἰρήνη *vita* aet. *et pax cum Deo.* Vid. de horum vocabulorum positu

et ratione *Fritzsche* l. l. p. 119. — τὸ δὲ πνεῦμα [opp. τὸ σῶμα νεκρὸν corpus mortuum i. e. certo periturum] ζωή *animus vero vita est* i. e. *vità absolvitur* = *nihil nisi vivit* Rom. 8, 10. cf. *Fritzsche* l. l. p. 118 — 120. *Käuffer* l. l. p. 74. — ζωὴ ἐκ νεκρῶν *vita ex mortuis* = ἀνάστασις ζωῆς scil. ἔσται, sens. *eine Veranlassung zur Versetzung in ein ewiges Leben* Rom. 11, 15. cf. *Fritzsche* l. l. p. 489 sqq. — ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν *ein Lebensgeruch führend zum Leben, Lebenbringender Lebensgeruch* 2 Cor. 2, 16. de verbis εἰς ζωὴν explicationis ergo additis vid. *Win.* p. 558. *Käuffer* l. l. p. 64. — 2 Tim. 1, 1. 10. 1 Petr. 3, 7. — βίβλος ζωῆς *Lebensbuch* [vid. paulo ante monita] Phil. 4, 3. ξύλον ζωῆς *ein Lebensbaum* Apoc. 22, 2. ὕδωρ ζωῆς *Lebenswasser, aqua vitam* aet. *largiens* 22, 1. 17. ὁδηγήσει ἐπὶ — ὑδάτων i. e. ἐπὶ πηγὰς ὑδάτων ζωῆς [cf. de genitivi huius positu ἀγαθός] Apoc. 7, 17. —

b) *vita* i. e. *vitae degendae ratio, der Lebenswandel* [cf. *Käuffer* l. l. p. 1. 8. 17. 78.] περιπατεῖν ἐν καινότητι ζωῆς Rom. 6, 4. ἡ ζωὴ τοῦ θεοῦ i. e. *vita ad leges Dei conformata* Eph. 4, 18. de qua gen. vi vid. ἁπλότης.

2) *vita aeterna, vita Messiana* i. e. *vita per Iesum Messiam post mortem adipiscenda* = ἡ αἰώνιος ζωή ita τὸ φῶς τῆς ζωῆς i. e. τὸ φῶς *largiens* vel *promittens vitam aeternam* Ioh. 8, 12. λόγος ζωῆς Phil. 2, 16. — 2 Petr. 1, 3. de vocab. ζωή et εὐσέβεια positu et ratione vid. supra ad Rom. 8, 6. observata. — Saepius non legitur in N. T.

Ζώνη, ης, ἡ, *cingulum* (ζώννυμι). Sexies in N. T. Matth. 3, 4. 10, 9. Marc. 1, 6. Act. 21, 11. Apoc. 1, 13. 15, 6. Uti autem apud veteres tum viri tum feminae cingulis vestes diffluentes ac maiores colligabant, ita eorundem zonae, cum cavae essent, pecuniis quoque condendis inserviebant Matth. 10, 9. Marc. 6, 8. (Hdian. 1, 11. 13. Xen. An. 1, 4. 9.) — pro אֵזוֹר 2 Regg. 1, 8. חֲגֹרָה 1 Regg. 2, 5.

Ζώννυμι, vel *ζωννύω*, f. ζώσω, *cingo*. Bis in N. T. sq. accus. pers. Ioh. 21, 18. de lect. ζῶσαι, imperat. aor. 1. med. pro περίζωσαι Act. 12, 8. cf. *Griesb.*, *Meyer*, *de Wette*. — pro חָגַר Exod. 29, 19. אָסַר Neh. 4, 18. (Pausan. 9, 17. Hom. Iliad. 10, 78.)

Ζωογονέω, ῶ, f. ήσω, (ζῶον et γόνος generatio; vivum foetum pario Diod. Sic. 1, 7 et 88.) *vivum conservo, in vita conservo*. Bis in N. T. Act. 7, 19. [1 Tim. 6, 13. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*. — ita pro הֶחֱיָה Exod. 1, 17. — τὴν ψυχὴν Luc. 17, 33.

Ζῶον, ου, τό, *animal, brutum, bestia* Hebr. 13, 11. 2 Petr. 2, 12. Iud. v. 10. Apoc. 4, 6. 7 — 10. 5, 6—14. 6, 1 — 7. 7, 11. 14, 3. 15, 7. 19, 4. 9. 10. pro חַיָּה Ps. 68, 11. Ez. 10, 20. (Xen. Mem. 4, 3. 10.) Saepius non legitur in N. T.

Ζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ζωή, ποιέω) *vitam largior*, passivum: *vita mihi conceditur* a) sensu proprio et nulla temporis alicuius addita notatione de Deo vel Iesu mortuos in vitam restituentibus Ioh. 5, 21 bis. Rom. 4, 17. 8, 11. 1 Cor. 15, 22. 45. 1 Tim. 6, 13. 1 Petr. 3, 18. Cf. *Käuffer* de bibl. ζωῆς αἰωνίου notione p. 74. 115. — b) sensu messiano [vid. ζωή] = *vitam aeternam* per Iesum Messiam adipiscendam *largior* Ioh. 6, 63. 2 Cor. 3, 6. Gal. 3, 21. Cf. *Käuffer* l. l. p. 73. *Fritzsche* diss. 1. p. 26. — c) trop. de plantis vivescentibus 1 Cor. 15, 36. Saepius non extat in N. T.

Η.

Ἤ, coniunct. 1) disiunctiva: *aut, vel*, nos: *oder* a) universe, ut Matth. 5, 17. 18. 36. 6, 31. 7, 4. 16. 10, 11. 19. 37 bis. 12, 29. 16, 14. 26. 17, 25 bis. 18, 8. 10. 20. 19, 29. 25, 37. 38. 44. Marc. 4, 30. 6, [11. cf. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. coll. *Fritzsche* ad h. l.] 56 bis. 7, 11. 12. Luc. 2, 24. 9, 25. 13, 4. 14, 31. 15, 8. 17, 7. 20, 2. Ioh. 4, 27. 5, 19. 7, 48. 13, 29. Act. 1, 7. 3, 12. 4, 7. 5, 38. 7, 49. 10, 14. 28 bis. 23, 9. 24, 20. 25, 6. 28, 21. Rom. 1, 21. 3, 1. 10, 7. 11, 35 bis. 14, 13. 21. 1 Cor. 4, 3. 5, 10. 11. 7, 16. 9, 7. 11, 27. 13, 1. 14, 7. 24. 27. 29. 37. 2 Cor. 11, 4. Gal. 1, 8. 3, 15. Phil. 3, 12. Hebr. 2, 6. 1 Petr. 1, 11. Apoc. 3, 15. (Hdian. 3, 12. Xen. Mem. 1, 2. 18.) — — b) ἤ — ἤ, ab initio duarum propositt. sibi oppositarum: *aut — aut, vel — vel, entweder — oder* Matth. 6, 24. 12, 33. Luc. 16, 13. 1 Cor. 14, 6. οὐ γὰρ — ἐπιγινώσκετε i. e. οὐ γὰρ ἄλλα γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἃ ἢ ἀναγινώσκετε, ἢ ἐπιγινώσκετε. Cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 11 sq. *Viger*. p. 475. (Lucian. D. D. 18, 3. Xen. Mem. 1, 2. 10.) — cf. *Matth*. §. 619. *Buttm*. §. 136. *Passow* sub hoc voc.

2) interrogativa: *an forte, an*, nos: *oder etwa, oder*, ita a) in altero membro interrogationis aa) praeced. πότερον, ut Ioh. 7, 17. πότερον — ἢ *utrum — an*. (Lucian. D. D. 20, 4. Xen. Mem. 1, 2. 15. Cyr. 1, 3. 2.) — bb) universe Matth. 9, 5. Marc. 2, 9 et Luc. 5, 23.: τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν — ἢ εἰπεῖν. Matth. 11, 3. 21, 25. 22, 17. 23, 17. 19. 27, 17. Marc. 3, 4 bis. 11, 30. 12, 14 bis. 13, 35 ter. Luc. 7, 18. 20, 4. Act. 8, 34. Rom. 2, 4. Gal. 1, 10. — (Xen. Symp. 4, 52.) — b) ubi, quae sequuntur per interrogationem enuntiata, opponuntur antecedentibus Matth. 7, 9. 20, 15 bis. 26, 53. Rom. 3, 29. 6, 3. 7, 1. 9, 21. 11, 2. 14, 10. 1 Cor. 1, 13. 6, 9. 16. 19. 9, 6. 8. 10. 10, 19. 22. 11, 14. 14, 36. 2 Cor. 1, 17. 11, 7. Gal. 1, 10. ad quem l. vid. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 44. Cf. *Matth*. l. l. *Buttm*. l. l. *Win.* p. 475. *Passow* l. l.

3) comparativa: *quam*, nos: *als*, Lutherus: *denn*, ita a) post comparativos Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 18, 13. 19, 24. 26, 53. Marc. [6, 11.] 10, 25. Luc. 9, 13. 10, 12. 14. 16, 17. 18, 25. Ioh. 3, 19. 4, 1. Act. 4, 19. 5, 29. 20, 35. 27, 11. Rom. 13, 11. 1 Cor. 7, 9. 9, 15. 14, 5. Gal. 4, 27. 1 Tim. 1, 4. 2 Tim. 3, 4. Hebr. 11, 25. 1 Petr. 3, 17. 2 Petr. 2, 21. 1 Ioh. 4, 4. (Lucian. D. D. 18, 1. Xen. Cyr. 3, 1. 17. 6, 4. 14.) — abest ἢ post comparat. sequente nom. numerali, ut Act. 23, 13. 21. 24, 11. 25, 6. cf. *Matth*. §. 455, not. 4. *Lobeck* ad Phryn. p. 410. — post πρίν, πρὶν ἤ, *prius quam* Matth. 1, 18. Marc. 14, 30. Luc. 2, 26. 22, 34. Act. 2, 20. 7, 2. 25, 16. — abest ἢ post πρίν Matth. 26, 34. 75. Marc. 14, 72. Ioh. 4, 49. 8, 58. 14, 29. cf. *Buttm*. §. 136. *Viger*. p. 442. — post vv. quibus inest notio excellentiae, ut θέλω = *malo* 1 Cor. 14, 19. (2 Macc. 14, 42. Arrian. Epict. 3, 1.) Cf. quae habet de βούλομαι = *malo*, *Passow* 1. p. 417. coll. Lamb. Bos. p. 769. ed. *Schäfer*. *Ast* ad Plat. rep. 2, 1. p. 388. *Herm*. ad Vig. p. 884. *Win*. p. 218. *Tittmann* de Synonym. N. T. p. 126. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 233. — — b) post adiect. ἄλλος, ἕτερος ut εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν καὶ ἀκούειν τι καινότερον Act. 17, 21. Cf. de ἄλλος sq. ἢ *Passow* 1. p. 668. *Matth*. §. 619. p. 1256. (Xen. Cyr. 3, 2. 17.) — abest ἄλλο Act. 24, 21. cf. *Bornem*. in *Rosenm*. Rep. 2. p. 281. Lamb. Bos. p. 847. ed. *Schäfer*. *Fischer* 3. a. p. 250. *Meyer* et *Kuinoel* ad Act. l. l. — Ioh. 13, 10. ὁ λελουμένος [= *lautus a balneo* „ad convivium vocati solebant prius in balneo lavari, in domo vero convivatoris nonnisi pedes, quibus in via pulvis aut sordes adhaeserant, a servis abluebantur, ne lecti, super quibus accumbebant, macularentur," *Wetsten*. coll. *Win*. bibl. Realwört. sub voc. *Baden*, *Mahlzeit*. coll. *Meyer* Ev. Ioh. p. 189.] οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι. cf. *Lücke* 2. p. 365. et de h. l. lectione ἤ et εἰ μή *Griesb*. ed. *Schulz*, *Meyer*, *de Wette*. (Xen. Oec. 3, 3. Plat. Crit. §. 15 ed. *Fischer*.) — — c) post positivum. Quod locorum genus ita alii explicant, ut ἢ interrogandi vi accipiant cf. *Herm*. ad Vig. p. 884. alii inde derivant, quod scriptores prius plenam rei notionem prolaturi uterentur positivo, cui capto posthac demum illam cum alia cogitatione contendendi consilio adderent voculam comparativo consentaneam ἤ, ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 574. diss. 2. p. 85. *Meyer* Ev. Matth. p. 125. et *Matth*. §. 457, 1. coll. *Fischer* l. l. p. 325. *Win*. p. 217 sq. Pertinent

huc formulae: καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ — βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον i. e. vel καλόν σοί ἐστιν καὶ κάλλιον εἰσελθεῖν, ἢ — βληθῆναι, vel: καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν — κυλλόν· ἢ καλόν ἐστι, βληθῆναι — αἰώνιον· Matth. 18, 8. 9. Marc. 9, 43. 45. 47. λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ — ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων i. e. vel λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ — ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μᾶλλον λυσιτελεῖ sc. ζῆν αὐτὸν, ἵνα κ. τ. λ. vel λυσιτελεῖ αὐτῷ — θάλασσαν· ἢ λυσιτελεῖ, αὐτὸν ζῆν, ἵνα — τούτων; Luc. 17, 2. χαρὰ ἔσται — ἢ ἐπὶ κ. τ. λ. Luc. 15, 7. quae si audacius dicta videntur cf. Win. l. l. tenenda est notio universa: *summopere genii coelestes de peccatore ad meliorem frugem redeunte laetantur.* Aliter *Fritzsche* diss. 2. p. 85. *Bornem.* schol. p. 96. — κατέβη — ἢ γὰρ ἐκεῖνος, interpunge: κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἢ γὰρ ἐκεῖνος; i. e. *an forte ille? nescio enim, quid statuatis.* cf. *Win.* l. l. *Fritzsche* l. l. p. 86. Loci eiusdem generis sunt οἱ ὀ' Gen. 38, 26. Ps. 118, 8. Ion. 4, 3. Tob. 3, 6. 6, 12. Sir. 20, 25. (Menandri καλὸν τὸ μὴ ζῆν, ἢ ζῆν ἀθλίως. Phocylid. v. 76. 77. in poet. gnom. ed. *Schäfer* p. 159. Sophocl. Aiac. v. 945 vel 966. Herodot. 9, 26. Thuc. 6, 21. et apud Plautum: tacita mulier est bona semper, quam loquens.)

4) iunctum legitur c. aliis partic., ut ἀλλ' ἤ, *nisi* Luc. 12, 52. Cf. sub ἀλλά p. 20. notata. — — ἢ καί a) *aut etiam* Luc. 11, 11. 12. 18, 11. Rom. 2, 15. 1 Cor. 16, 6. 2 Cor. 1, 13. — b) *an etiam* Luc. 12, 41. Rom. 4, 9. — — ἤπερ, post comparat. *quam forte, als etwa* Ioh. 12, 43. (2 Macc. 14, 42. Lucian. D. Mort. 6, 4.) — — ἤτοι, sequente ἤ, *aut, entweder* Rom. 6, 16. (Menander in Gnomic. p. 265. ed. *Schäfer.* Xen. Cyr. 4, 5. 27.) cf. *Herm.* ad Vig. pag. 787. no. 248. coll. p. 410. *Matth.* §. 619.

Ἦ, seq. μήν, *profecto, certo* Hebr. 6, 14. ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε. οἱ ὀ' ita pro כִּי Gen. 22, 7. pro אִם Num. 14, 22. 23. (ita Graeci in iuramentis Xen. Cyr. 6, 1. 3. et Anab. 2, 3. 26.) cf. *Buttm.* §. 136. *Matth.* §. 604.

Ἡγεμονεύω, f. εύσω, (ἡγεμών dux; praecedo, vorangehen Hom. Odyss. 3, 386.) *praesum, praefectus sum,* sq. genit. terrae vel provinciae [vid. ἀνθυπατεύω] ita bis Luc. 2, 2. 3, 1. (Ael. V. H. 12, 17. Xen. Ages. 1, 13.)

Ἡγεμονία, ας, ἡ, *imperium.* Extat tantum Luc. 3, 1. (Diod. Sic. 1, 4. Xen. Ages. 2, 28.)

Ἡγεμών, όνος, ὁ, (dux, Xen. Mem. 1, 3. 14. et Anab. 1, 3. 14.) 1) *praeses, praefectus* a) de provinciarum praesidibus Matth. 10, 18. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. 1 Petr. 2, 14. (Hdian. 2, 9. 12. 3, 2. 8.) Ita appellantur Iesu aetate nunc proconsules [ἀνθύπατοι], propraetores [ἀντιστράτηγοι], missi ab Augusti inde temporibus in provincias senatorias, nunc qui ab eodem inde tempore in provincias caesareas mittebantur legati Caesaris, πρεσβευταί vel etiam propraetores dicti, nunc qui in easdem provincias mittebantur procuratores ἐπίτροποι vel διοικηταί. — b) de procuratoribus Matth. 27, 2. 11. 14. 28, 14. Luc. 20, 20. Act. 23, 24. 26. 33. 24, 1. 10. 26, 30. (Ios. Arch. 18, 3. 1.) Erant procuratores illi vel equestris dignitatis vel libertinae conditionis et quemadmodum in provinciis maioribus reditus Caesarum curabant, ita in minoribus provinciis interdum imperio proconsulari praediti iudicia habebant atque ius vitae et necis in subditos exercebant. Ex genere postremo fuerunt Pilatus et successores eius. Cf. de hac re *Fischer* Prolus. de vitiis Lexic. N. T. p. 17 sqq. et *Win.* bibl. Realw. sub vocab. *Procuratoren, Landpfleger.* — 2) *princeps, praecipuus.* Ita de primariis, ut videtur, familiarum sedibus Matth. 2, 6. Cf. *Fritzsche, Meyer* et *de Wette* ad h. l. (de civitate superiori Graeciae Xen. An. 6, 1. 27.)

Ἡγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, verb. dep. med. (praecedo, Hom. Odyss. 10, 263. duco; dux sum Xen. Cyr. 4, 5. 13.) 1) *praesum,* ita de principibus Matth. 2, 6. — de summis magistratibus Act. 7, 10. — λόγου ἡγούμενος = *qui verba praeibat, Wortführer* Act. 14, 12. — Ita Mercurium, sermonis et eloquentiae auctorem, praesidem et ducem appellari legimus τὸν τοῦ λόγου ἡγεμόνα ap. Iamblich. de myster. ab init. coll. Lucian. Pseudol. §. 24. — de antistitibus, ut coetus christiani Hebr. 13, 7. 17. 24. (Sir. 32 [35], 1. Diod. Sic. 1, 4 et 72. Xen. Cyr. 1, 1. 4.) — ex adiunct. *auctoritate floreo, dignitate polleo* Luc. 22, 26. Act. 15, 22. — 2) metaph. ἡγέομαι et perf. ἥγημαι signif. praesentis [Act. 26, 2. vid. *Fischer* ad Weil. Vol. 2. p. 259. *Matth.* §. 505. 3. *Buttm.* gram. max. §. 114. coll. *Rost* §. 116. *Win.* p. 250.] *existimo, duco,* sq. acc. c. inf. Phil. 3, 8. (Hdian. 3, 12. 4. Lucian. Dial. Mort. 13, 7. Xen. Cyr. 1, 6. 8. Thuc. 4, 9.) — b) abest infin. [cf. *Matth.* §. 534, not. 1.], ut ἀναγκαῖον *necessarium* [esse] *duco* 2 Cor. 9, 5. Phil. 2, 25. δίκαιον 2 Petr. 1, 13. πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε *omne* [i. e. omnino = revera omnique ex parte] *gaudium, eitel Freude, existimate* Iac. 1, 2. cf. *Theile* ep. Iac. p. 6—8. — τινά τι i. e. *Jemanden für etwas halten* Act. 26, 2. 1 Tim. 1, 12. de h. l. nominat. θέμενος vid. ἀγαλλιάω. 1 Tim. 6, 1. Hebr. 11, 11. — τινά addito accus. particip. [vid. ἀκούω] Phil. 2, 3. — τινὰ ὡς τινα *Jemanden als etwas ansehen* 2 Thess. 3, 15. — τί τι *etwas für etwas halten* Phil. 2, 6. 3, 7. Hebr. 10, 29. 11, 26. 2 Petr. 2, 13. 3, 9. 15. (Ios. Ant. 7, 2. 1. Diod. Sic. 13, 55. Xen. Cyr. 3, 1. 20.) — ἡγ. τινὰ ὑπερεκπερισσοῦ = περὶ πλεῖστον *maximi aliquem facio* 1 Thess. 5, 13. — Saepius non extat in N. T.

Ἡδέως, adv. (ἡδύς, dulcis, suavis; cum voluptate Xen. Mem. 1, 3. 5.) *lubenter.* Ter in N. T. Marc. 6, 20. 12, 37. 2 Cor. 11, 19. (2 Macc. 6, 30. Ael. V. H. 8, 21. Xen. Cyr. 1, 4. 10.)

Ἤδη, adv. 1) *iam, so eben, bereits, schon,* de tempore praesenti et praeterito Matth. 3, 10. 5, 28. 14, 15. 24. 15, 32. 17, 12. 24, 32. Marc. 4, 37. 6, 35 bis. 8, 2. 11, 11. 13, 28. 15, 42. 44. Luc. 3, 9. 7, 6. 11, 7. 12, 49. 14, 17. 19, 37. 21, 30 bis. Ioh. 3, 18. 4, 35. 51. 5, 6. 6, 17. 7, 14. 9, 22. 27. 11, 17. 39. 13, 2. 15, 3. 19, 33. 21, 4. 14. Act. 4, 3. 27, 9 bis. Rom. 4, 19. 13, 11. 1 Cor. 4, 8. 5, 3. Phil. 3, 12 bis. 4, 10. 2 Thess. 2, 7. 1 Tim. 5, 15. 2 Tim. 2, 18. 4, 6. 2 Petr. 3, 1. 1 Ioh. 2, 8. — νῦν ἤδη 4, 3. (Tob. 3, 6. Sapient. 19, 16. Lucian. Dial. Deorr. 4, 4. 1, 1. 2. Xen. Cyr. 4, 1. 4. 8, 4. 23.) — 2) *iamiam,* = nostro: *nun* a) de tempore praeterito Ioh. 19, 28. — b) de temp. fut. ἤδη ποτέ, *iam aliquando, nun einmal* Rom. 1, 10. (Lucian. Dial. Deor. 8, 3. Hdian. 3, 7. 1. Thuc. 8, 69.) cf. *Viger.* p. 413. 414. Saepius non legitur in N. T.

Ἥδιστα, adv. (ab ἡδύς, iucundissime Xen. Mem. 1, 6. 5.) *lubentissime.* Bis in N. T. 2 Cor. 12, 9. 15. (Xen. Mem. 2, 7. 10.)

Ἡδονή, ῆς, ἡ, *voluptas,* de voluptatibus sensuum ope perceptis Luc. 8, 14. Tit. 3, 3. δουλεύοντες — ἡδοναῖς ποικίλαις Iac. 4, 3. 2 Petr. 2, 13. (Xen. Mem. 1, 4. 12 et Cyr. 8, 2. 4.) — metonym. ἡδοναί *voluptates* pro: *cupiditates rerum voluptariarum* Iac. 4, 1. (Xen. Mem. 1, 2. 23. 1, 5. 6.) Saepius non extat in N. T.

Ἡδύοσμον, ου, τό, (ab ἡδύς, suavis, dulcis et ὀσμή odor) *mentha hortensis, Gartenmünze* i. q. μίνθη; genus herbae minoris odoriferae, qua Iudaei pavimenta aedium et synagogarum conspergere solebant. Bis in N. T. Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. (Dioscorid. 3, 41 et 48. Theophr. de caus. plant. 6, 22.)

Ἦθος, εος, ους, τό, (sedes consueta Hom. Odyss. 14, 411. Herodot. 7, 1. 5.) *mos,* τὰ ἤθη, *mores, indoles, Charakter.* Semel in N. T. 1 Cor. 15, 33. φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. Sunt haec verba Menandri cf. Sententias Comicorum graecorum p. 248. ed. *Stephani* vel p. 78. ed. *Clerici.* *Win.* p. 561. (Xen. Mem. 3, 10. 3.)

Ἥκω, f. ἥξω, a. 1. ἧξα, [Luc. 13, 35. Apoc. 2, 25. 3, 9. Abesse a Graecis melioris aevi, habentibus non nisi praesens, imperf. et fut., huius aoristi usum, docent *Buttm.* gram. max. §. 114. *Lob.* ad Phryn. p. 743 sq. *Win.* p. 88. 82.] *veni,* = ἐλήλυθα, *adsum,* ἧκον = ἐληλύθειν, *veneram, aderam,* fut. ἥξω, *veniam* cf. *Buttm.* l. l. p. 155. *Matth.* §. 504. 1. 2. *Win.* p. 250. — a) propr. sq. ἀπό c. genit. loci Matth. 8, 11. Luc. 13, 29. — sq. ἐκ c. gen. loci Ioh. 4, 47. — sq. πρός τινα Act. 28, 23. (Ios. Ant. 2, 6. 8.) — Ioh. 6, 37. πρὸς ἐμὲ ἥξει = *mihi sese applicabit.* — sq. ἐπί τινα, *über Jemanden kommen,* ut apud nostrates de personis, quae punientes supervenjunt

aliquem = *adorior aliquem* Apoc. 3, 3. (Dem. 319, 7.) — sq. μακρόθεν Marc. 8, 3. de codd. lect. ἥκασι cf. *Griesb.*, ed. *Schulz*, *Fritzsche* Ev. Marc. p. 311. *Win.* p. 82. — absol. Matth. 24, 50. Luc. 12, 35. 46. 15, 27. Ioh. 8, 42. Hebr. 10, 7. 9. 37. 1 Ioh. 5, 20. Apoc. 2, 25. 3, 9. 15, 4. Ita pro hebr. בָּאתִי Ps. 40, 8. (Hdian. 2, 1. 20. Xen. An. 2, 1. 3 et 9. Plat. Crit. §. 1. ed. *Fischer.*) — de prodeuntibus, sq. ἐκ c. gen. loci Rom. 11, 26. — — b) metaph., de tempore, ut ὥρα ἥκει i. e. *tempus adest* Ioh. 2, 4. 2 Petr. 3, 10. (Dem. 11, 26.) — de fine rei, ut ἥξει τὸ τέλος finis sc. calamitatum illarum, appropinquabit Matth. 24, 14. — de malis supervenientibus aliquem, = *ingruo* Apoc. 18, 8. — sq. ἐπί τινα Luc. 19, 43. — de culpa, poena, quae reposcitur ab aliquo et quam, oneris instar, impositam sibi habet aliquis Matth. 23, 36. (ἥκει ἐπ' αὐτοὺς αἰτία Dem. 624, 19.) Saepius non habetur in N. T.

Ἡλί, ὁ, *Eli*, nomen propr. viri, qui erat pater Iosephi, mariti Mariae Luc. 3, 23.

Ἠλί, vox hebr. אֵלִי *Deus mi* Matth. 27, 46. de huius l. diplasiasmo: ἠλί, ἠλί vid. αἴρω.

Ἠλίας, ὁ, *Elias*, hebr. אֵלִיָּהוּ, אֵלִיָּה, nom. propr. prophetae V. T. Thisbe oriundi, acerrimi religionis patriae defensoris Matth. 17, 12. Marc. 9, 13. Luc. 1, 17.

Ἡλικία, ας, ἡ, (ab ἧλιξ maturus aetate) 1) *aetas, maturior maxime et adultior* Luc. 2, 52. Ioh. 9, 21. 23. Hebr. 11, 11. huc refertur etiam [vid. *Meyer*, *de Wette*, *Käuffer* in Ev. Matth. l. l.] Matth. 6, 27. Luc. 12, 25. — (2 Macc. 4, 40. Diod. Sic. 2, 5. Polyb. 2, 23. 9. Xen. Cyr. 1, 2. 6.) — metaph. Eph. 4, 13. Cf. ad h. l. *Harless* p. 370. et de h. l. triplici genit. sub ἀγάπη monita. — 2) *statura* Matth. 6, 27. 12, 25. 19, 3. τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. De h. l. dat. vid. ἀγαλλιάω. (Diod. Sic. 3, 43.) Saepius non extat in N. T.

Ἡλίκος, η, ον, pron. relat. *quantus, a, um.* Bis in N. T. Col. 2, 1. Iac. 3, 5. (Pol. 1, 71. 7. Diod. Sic. 1, 55.) cf. *Buttm.* §. 72.

Ἥλιος, ου, ὁ, *sol* Matth. 13, 43. 17, 2. Marc. 1, 32. 13, 24. Act. 13, 11. quo l. ex verbositatis genere sub αἰσχροκερδῶς notatae, verbis: ἔσῃ τυφλός additur: μὴ βλέπων τὸν ἥλιον i. e. *solis lucem.* Cf. *Bornem.* schol. p. XXXII. *Meyer* Act. Ap. p. 176. — Apoc. 8, 12. 16, 12. — pro שֶׁמֶשׁ Gen. 15, 12. 17. (Diod. Sic. 1, 46. Xen. Mem. 3, 8. 9.)

Ἧλος, ου, ὁ, *clavus.* Semel in N. T. Ioh. 20, 25. (Ael. V. H. 9, 5. Xen. Ven. 9, 12.)

Ἡμέρα, ας, ἡ, 1) *dies* i. e. a) *der Tag* aa) universe Matth. 6, 34. 20, 2. συμφωνήσας — ἡμέραν, quo loco alii τὴν ἡμέραν explicant: *in diem, auf den Tag, für den Tag,* alii, iungentes συμφωνήσας τὴν ἡμέραν, interpretantur: *diem* [= diei opus] *pactus est cum operis.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 610. *Käuffer* Nov. Test. fasc. 1. p. 76. et sub βραχύς notata. — Matth. 20, 12. 25, 13. Marc. 6, 21. Luc. 2, 6. 21. 43. 44. — 9, 28. ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ = *erant circiter octo dies elapsi.* De his nom. absol. in parenthesi positis vid. διάστημα et *Win.* p. 487. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 310. Lamb. Bos. p. 607. et praef. XXXVIII. ed. *Schäfer.* — Luc. 13, 14. 17, 22. 22, 7. 24, 21. de quo loco vid. οὗτος. — Ioh. 11, 9. 19, 31. Act. 2, 1. 9, 23. 12, 3. 20, 16. 21, 5. 26. 27. 24, 11. 25, 18. 28, 23. Hebr. 8, 8. 4, 8. 2 Petr. 2, 13. ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφή *luxuries quotidiana.* 3, 8 bis. — θλῖψις ἡμερῶν δέκα Apoc. 2, 10. de h. l. gen. qualitatis vid. γίνομαι p. 85. — αἱ ἡ. τῆς λειτουργίας τινός = *die Amtstage Jemandes* Luc. 1, 23. τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν [de quo genit. pendente a verbis ἡμέραι ὀκτώ cf. *Win.* p. 299. ita לְ Cohel. 3, 2. 4. vid. *Ewald* p. 621. gr. min. p. 272.] = τῆς περιτομῆς αὐτοῦ i. e. *dies octo, quibus peragenda erat circumcisio eius.* ἡμέρα σφαγῆς = *Schlachttag* Iac. 5, 5. — ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας Act. 2, 15. 10, 3. cf. de Iudaeorum diei horas computandi ratione sub ὥρα adnotata. — κρίνειν ἡμέραν παρ' ἡμέραν = *diem diei praeferre* Rom. 14, 5 bis. — φρονεῖν item παρατηρεῖσθαι ἡμέρας *dies observare* Rom. 14, 6. Gal. 4, 10. (Xen. An. 2, 2. 12.) — *genitiv.* ubi quaeritur: quando? [vid. ἐνιαυτός] ut τῆς ἡμέρας i. e. *intra diei spatium, des Tages* Luc. 17, 4 bis. (Xen. An. 1, 7. 18. 4, 7. 20.) — *dativ.* ubi quaeritur: *quando?* [vid. ἑξῆς] Matth. 16, 21. 17, 23. 20, 19. Marc. 9, 31. 14, 12. Luc. 9, 22. 13, 14. 16. 17, 29. 30. 18, 33. 24, 46. Ioh. 2, 1. Act. 2, 41. 7, 8. 26. 10, 40. 12, 21. 13, 14. 16, 13. 21, 26. 1 Cor. 15, 4. Apoc. 11, 3. (Xen. An. 4, 7. 21.) cf. *Matth.* §. 406. p. 742. — ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ = *quovis die, quotidie* 2 Cor. 4, 16. — Ita יוֹם יוֹם Esth. 3, 4. ubi καθ' ἑκάστην ἡμέραν pro יוֹם יוֹם Ps. 68, 20. ubi οἱ ο' ἡμέραν καθ' ἡμέραν. Cf. *Win.* p. 434. *Gesen.* p. 669. *Ewald* p. 628. gr. min. p. 284. — *accusat.* ubi quaeritur: *quamdiu?* [vid. βραχύς] ut ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα *per dies quadraginta* Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. Ioh. 1, 40. 2, 12. 4, 40. 11, 6. 17. Act. 9, 9. 19. 10, 48. 16, 12. 20, 6. 21, 4. 7. 10. 25, 6. 14. 28, 7. 12. 14. Gal. 1, 18. Apoc. 11, 6. 9. — ὅλην τὴν ἡμέραν Matth. 20, 6. Rom. 10, 21. — πάσας τὰς ἡ. = *semper* Matth. 28, 20. (Xen. An. 4, 7. 18. Cyr. 1, 3. 11.) — *accus.* ubi quaeritur: *quando?* [cf. *Matth.* §. 425, 2. a. *Win.* p. 206. *Ewald* p. 591. gr. min. p. 261.] ut πᾶσάν τε ἡμέραν, *quovis die, quotidie* Act. 5, 42. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, *diem de die, einen Tag nach dem andern* 2 Petr. 2, 8. Vid. ἐκ p. 149 fin. — *genit.* praecedente ἀπό Matth. 22, 46. Ioh. 11, 53. Act. 10, 30. 20, 18. Phil. 1, 5. (Xen. Oec. 11, 6.) — praeced. ἄχρι Matth. 24, 38. Luc. 1, 20. 17, 27. Act. 1, 2. 2, 29. 6. 23, 1. 26, 22. — praeced. διά, ut διὰ τριῶν ἡ. *tribus diebus elapsis* Matth. 26, 61. Marc. 14, 58. δι' ἡμερῶν sc. τινῶν Marc. 2, 1. Vide διά. — δι' ἡ. τεσσαράκοντα *per dies quadraginta* Act. 1, 3. (Xen. Ven. 4, 11. Oecon. 20, 17.) — praeced. ἕως Matth. 27, 64. Luc. 1, 80. Act. 1, 22. Rom. 11, 8. — praeced. πρό Ioh. 12, 1. πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα pro: ἓξ ἡμέραις πρὸ τοῦ πάσχα. Vid. de hac traiectione *Win.* p. 513. *Matth.* §. 380. not. 7. *Schäfer* ad L. Bos. p. 176. — Act. 5, 36. 21, 38. — *dativ.* praeced. ἐν, ut ἐν τρισὶν ἡ. = *intra triduum* Matth. 27, 40. Marc. 15, 29. Ioh. 2, 19. 20. Vide ἐν. — ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ Luc. 19, 42. *hoc quidem die tuo* i. e. *an diesem für dich höchst entscheidenden Tage,* scil. da der Messias einzieht, dessen Anerkennung deine Beglückung, dessen Verwerfung aber dein Unglück herbeiführt" ita *Meyer* Ev. Luc. p. 381. — ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ. *illo die* Ioh. 5, 9. — Matth. 24, 50. Luc. 1, 59. 4, 16. 5, 17. 8, 22. 9, 37. 12, 46. 13, 31. 14, 5. 17, 31. 20, 1. 23, 7. 12. 24, 13. 18. Ioh. 7, 37. Act. 20, 26. 27, 7. 1 Cor. 10, 8. Hebr. 4, 4. Apoc. 1, 10. 18, 8. (Diod. Sic. 14, 29. Xen. Cyr. 2, 3. 24.) — *accus.* praeced. εἰς Ioh. 12, 7. Apoc. 9, 15. — praeced. ἐπί Act. 13, 31. 16, 18. 27, 20. Hebr. 11, 30. — praeced. κατά, ita καθ' ἡμέραν adv. *quotidie* Marc. 14, 49. Luc. 9, 23. 16, 19. 22, 53. Act. 2, 46. 47. 3, 2. 16, 5. 19, 9. 1 Cor. 15, 31. 2 Cor. 11, 28. Hebr. 7, 27. 10, 11. (Xen. Cyr. 4, 2. 37.) — τὸ καθ' ἡμέραν Luc. 11, 3. 19, 47. Act. 17, 11. cf. de hoc articuli usu *Matth.* §. 283. — καθ' ἑκάστην ἡμέραν Hebr. 3, 13. (Xen. Mem. 4, 2. 12.) — κατὰ πᾶσαν ἡ. Act. 17, 17. — praeced. μετά Matth. 17, 1. 26, 2. 27, 63. Marc. 8, 31. 9, 2. 10, 34. 14, 1. Luc. 1, 24. 2, 46. Ioh. 4, 43. 20, 26. Act. 1, 5. 15, 36. 20, 6. 21, 15. 24, 1. 24. 28, 13. 17. Hebr. 8, 10. 10, 16. Apoc. 11, 11. — *nominat.* legitur, ubi expectasses accus. Matth. 15, 32 et Marc. 8, 2. ἤδη ἡμέραι τρεῖς, προσμένουσί με. In quibus locis, si lectionem ἤδη ἡμέραι τρεῖς εἰσὶ καὶ προσμένουσί με praefert *Fritzsche* Ev. Matth. p. 522 sq. „nempe, inquiens, librarii aut contraxerunt orationem, vulgarem accusativum restituentes [vid. *Griesb.* edit. *Schulz.*] aut per vecordiam voces εἰσὶ καὶ omiserunt," *Käuffer* Nov. Test. fascic. 1. p. 62. conferenda esse arbitratur similia in hebraicis, quorum proprietas additis particulis deletur extenuaturque gravitas. Cf. de copulae ו apud Hebraeos omissione *Ewald* p. 654. *Gesen.* p. 842. et supra ad Luc. 9, 28. observata.

bb) emphatice vel: *dies certus, dies status,* ita στῆσαι vel ὁρίζειν ἡμέραν i. e. *diem constituere* Act. 17, 31. Hebr. 4, 7. (Dem. 1072, 27.) — vel: *dies iudicii, Gerichtstag* 1 Cor. 4, 3. quo l. ἀνθρ. ἡμέρα sistitur ut persona. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 69. et supra sub ἁμαρτία monita.

cc) ἡμέρα κυρίου vel τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

χριστοῦ, item ἡμέρα χριστοῦ, vel τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, *dies solemnis ille extremi adventus Christi* i. e. *dies quo Iesus Messias ad regnum suum inaugurandum, ad mortuos in vitam revocandos et ad iudicium de iis habendum summa ornatus maiestate redibit* cf. *Bertholdt* Christol. Iudaeorum Iesu et apost. aetate p. 38. Ita Luc. 17, 24. Act. 2, 20. 1 Cor. 1, 8. 5, 5. 2 Cor. 1, 14. Phil. 1, 6. 10. 2, 16. 1 Thess. 5, 2. 4. 2 Thess. 2, 2. 2 Petr. 3, 10. — Ioh. 8, 56. — abest genit. κυρίου 1 Cor. 3, 13. 1 Thess. 5, 4. Hebr. 10, 25. — ubi additur ἐκείνη, ut ἐκείνη ἡ ἡμέρα i. e. *dies ille maxime insignis* Matth. 7, 22. 24, 36. 26, 29. Marc. 13, 32. 14, 25. Luc. 21, 34. 10, 12. 2 Thess. 1, 10. 2 Tim. 1, 12. 18. 4, 8. — additur genit. rei, pertinentis ad ea, quae eventura sunt Iesu Messia redeunte, ut ἀπολυτρώσεως i. e. liberationis ab omni calamitate pios Dei et Iesu cultores premente Eph. 4, 30. ἐπισκοπῆς 1 Petr. 2, 12. κρίσεως i. e. *iudicii habendi* Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 12, 36. [Marc. 6, 11.] 2 Petr. 2, 9. 3, 7. 1 Ioh. 4, 18. vel ὅτι κρινεῖ ὁ θεὸς [scil. per Iesum Messiam, vices patris sustinentem] τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων Rom. 2, 16. — ὀργῆς i. e. *poenae de impiis sumendae,* Rom. 2, 5. Apoc. 6, 17. — additur ἐσχάτη, *dies ultimus* vel *extremus* sc. τοῦ αἰῶνος τούτου Ioh. 6, 39. 40. 44. 54. 11, 24. 12, 48. — additur τοῦ θεοῦ, cuius quippe auctoritate iudex Iesus Messias sedebit 2 Petr. 3, 12. Apoc. 16, 14. Cf. quae habet de יוֹם לַיהוָה οἱ ο' ἡμέρα κυρίου *Gesen.* ad Ies. 2, 12.

dd) αἱ ἡμέραι τινός, ex hebr. *aetas alicuius, das Lebensalter Iemandes, vita alicuius* Luc. 1, 7. 18. 75. — pro יָמִים sq. genit. Gen. 6, 3. 24, 1.

b) *diei lux, Tageslicht, Tag,* ubi opp. νύξ, *genitiv.* ἡμέρας καὶ νυκτός Luc. 18, 7. Act. 9, 24. Apoc. 4, 8. 7, 15. 12, 10. 14, 11. 20, 10. — Marc. 5, 5. 1 Thess. 2, 9. 3, 10. 1 Tim. 5, 5. 2 Tim. 1, 3. (Xen. Cyr. 2, 3. 23.) — *accus.* ubi quaeritur, quamdiu? Matth. 4, 2. 12, 40 bis. (Xen. An. 6, 1. 14.) vel quando? νύκτα καὶ ἡμέραν. Marc. 4, 27. Luc. 2, 37. Act. 20, 31. 26, 7. 2 Thess. 3, 8. cf. *Bornem.* schol. p. 26. — τὰς ἡμέρας = *interdiu* Luc. 21, 37. (Xen. Cyr. 1, 3. 12. Anab. 5, 8. 24.) — iunctum c. variis verbis, ut γίνεται ἡμέρα = *illucescit, es wird Tag* Luc. 4, 42. 6, 13. 22, 66. Act. 12, 18. 16, 35. 23, 12. 27, 29. 33. 39. (Xen. Anab. 7, 2. 34. 2, 2. 13.) ἡμέρας sc. γενομένης Apoc. 21, 25. ἡμέρας μέσης i. e. *meridie* Act. 26, 13. — ἡ ἡμέρα κλίνει = *advesperascit* Luc. 9, 12. 24, 29. (ἐγκλίναντος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἑσπέραν Arrian. exped. Alex. M. 3, 4. 4.) — ἡμέρα ἐστί = *diei luce fruimur* Ioh. 9, 4. περιπατεῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ Ioh. 11, 9. — ἡ ἡμέρα φαίνει Apoc. 8, 12. ἵνα — ὁμοίως = *ut obscuraretur tertia eorum pars neque luceret dies, tertiam nempe partem, similiterque nox.* Cf. de acc. τὸ τρίτον αὐτῶν per appositionem addito sub βασιλεία adnotata *Matthiae* §. 432, 2. p. 802. — — trop. pro: *lux melioris cognitionis* Rom. 13, 12. — ὡς ἐν ἡμέρᾳ sc. ὄντες i. e. *ut decet homines meliori cognitione imbutos* 1 Thess. 5, 5. 8. 2 Petr. 1, 19.

2) *tempus,* ita legitur a) pluralis, ut ἡμέραι Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. 17, 22. 19, 43. 21, 6. 23, 29. αἱ ἡμέραι Marc. 13, 20 bis. Eph. 5, 16. — ἡ. ἀγαθαὶ 1 Petr. 3, 10. ἀφ' ἡ. ἀρχαίων Act. 15, 7. πρὸς ὀλίγας ἡ. Hebr. 12, 10. αἱ πρότερον ἡ. 10, 32. ἐν ἐσχάταις ἡ. vel ἐν ταῖς ἐ. ἡ. = *temporibus extremis* sc. τοῦ αἰῶνος τούτου, vel ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡ. Act. 2, 17. 2 Tim. 3, 1. Iac. 5, 3. Hebr. 1, 2. 2 Petr. 3, 3. αἱ ἡ. αὗται Act. 3, 24. praeced. ἐν Luc. 1, 39. 6, 12. Act. 1, 15. 6, 1. 11, 27. αἱ ἡ. ἐκεῖναι Matth. 24, 22. 29. Marc. 13, 24. et praefixo ἐν Matth. 3, 1. 24, 19. Marc. 1, 9. 8, 1. 13, 17. 19. Luc. 2, 1. 4, 2. 9, 36. 21, 23. Act. 2, 18. 7, 41. 9, 37. Apoc. 9, 6. Luc. 1, 25. Apoc. 2, 13. ἡμέραι vel αἱ ἡ. τινός = vel personae alicuius i. e. *tempora, quibus vixit aliquis,* Hebr. 7, 3. quo l. ἀρχὴ ἡμερῶν scil. suorum = *vitae suae.* Vid. seq. ζωή. — προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς Luc. 2, 36. Vid. p. 168. — praeced. ἀπό Matth. 11, 12. ἐν 2, 1. 23, 30. 24, 37. Luc. 1, 5. 4, 25. 17, 26. 28. Act. 13, 41. 1 Petr. 3, 20. ἕως Act. 7, 45. — vel rei alicuius i. e. *tempora, quibus factum est* vel *faciendum est aliquid* Luc. 2, 6. 22. 9, 51. praeced. ἐν Matth. 24, 38. Luc. 21, 22. — Act. 5, 37. Apoc. 10, 7. ἐν ταῖς ἡ. τῆς σαρκὸς αὐτοῦ i. e. *temporibus, quibus carne indutus vixit* Hebr. 5, 7. — Ita οἱ ό et יָמִים Iudd. 18, 1. 19, 1. 2 Sam. 21, 1. 1 Regg. 2, 11. Ierem. 1, 2. — — — b) singularis, ut ἐν τῇ ἡ. ἐκείνῃ vel ἐν ἐκείνῃ τ. ἡ. Matth. 13, 1. 22, 23. Marc. 4, 35. Ioh. 14, 20. 16, 23. 26. Act. 8, 1. — ἡ ἡμέρα ἡ πονηρά Eph. 6, 13. — sq. genit. rei, i. e. tempus, quo accidit aliquid vel quo facta est res quaedam, ut ἡ. σωτηρίας *tempus* σωτηρίαν *largiens* 2 Cor. 6, 2 bis. coll. Ies. 49, 8. — de verbis Hebr. 8, 9. vid. ἐπιλαμβάνομαι et *Fritzsche* Coniect. p. 39. — ἡμέρα αἰῶνος = ἡ. αἰώνιος 2 Petr. 3, 18. Saepius non extat in N. T.

Ἡμέτερος, *α, ον, noster, ra, rum* Act. 2, 11. 24, 6. 26, 5. Rom. 15, 4. [1 Cor. 15, 31.] 2 Tim. 4, 15. Tit. 3, 14. 1 Ioh. 1, 3. 2, 2. (Xen. Cyr. 2, 1. 4. et Anab. 1, 3. 9.)

Ἡμιθανής, *έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό,* (ἡμι = semi et θνήσκω) *semianimis, semimortuus.* Semel in N. T. Luc. 10, 30. (Diod. Sic. 12, 62. Hdian. 4, 9. 15.)

Ἥμισυς, *εια, υ,* gen. ἡμίσους [de qua genit. forma, obvia Marc. 6, 23. communis dialecti familiarissima pro ἡμίσεως item de forma contracta neutr. plur. ἡμίση Luc. 19, 8. item Theophr. Char. 11. — rarissima vid. *Lob.* ad Phryn. p. 246. 247. *Fischer* ad Well. Vol. 1. p. 128. *Matth.* §. 119, b not. 3. *Buttm.* §. 46. not. 7. gram. max. §. 51. not. 7. *Passow* sub hoc voc. *Win.* p. 62. 63.] *dimidius, a, um,* Apoc. 11, 9. 11. — neutr. ἥμισυ, τὰ ἡμίση substant. [vid. ἀδύνατος] *dimidia pars, die Hälfte,* seq. gen. Marc. 6, 23. Luc. 19, 8. Apoc. 12, 14. Saepius non reperitur in N. T. (Tob. 8, 21. Ios. Arch. 3, 6. Dionys. Hal. Ant. 4, 17. Xen. An. 1, 8. 22.)

Ἡμιώριον, *ου, τό,* (ἡμι et ὥρα) *semihora.* Extat tantum Apoc. 8, 1.

Ἡνίκα, adv. *quo tempore, quando.* Bis in N. T. sq. indicat. 2 Cor. 3, 15. (Xen. Cyr. 1, 4. 27.) — sq. ἄν et coniunct. 2 Cor. 3, 16. Vid. ἄν.

Ἤπερ, v. ἤ.

Ἤπιος, *ου, ὁ, ἡ. — ον, τό, mitis, benignus.* Bis in N. T. 1 Thess. 2, 7. 2 Tim. 2, 24. (Hdian. 2, 4. 1. 2, 6. 3. Hdot. 3, 89.)

Ἤρ, *ὁ, Er,* nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 28.

Ἤρεμος, *ου, ὁ, ἡ, — ον, τό,* (ἠρέμα) *placidus, quietus.* Legitur tantum 1 Tim. 2, 2. (ἠρεμέστερος Xen. Cyr. 7, 5. 63.) Non usitatum esse apud Graecos positivum, monuit *Passow* sub hoc voc.

Ἡρώδης, *ου, ὁ, Herodes,* nom. virorum quorundam, qui, natione Idumaei, principes Iudaeorum a Romanis constituti erant. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Herodes.* Nominantur ex iis in N. T. libris 1) *Herodes,* cognomine *Magnus* Matth. 2, 1. 3. 16. qui, uti pater eius Antipater, primum procuratoris nomine a Iulio Caesare adiunctus erat Hyrcano II. Iudaeorum principi, ita postea cum fratre Phasaelo ab Antonio ao. 41. a. Chr. tetrarchae titulo et dignitate ornatus est sic, ut Phasaelus Hierosolymis, Herodes Galilaeae praeficeretur. Sed quemadmodum Aristobulus olim fratri suo Hyrcano II. principis dignitatem inviderat, ita filius Aristobuli, Antigonus, adiutus a Iudaeis, Herodis imperium adversantibus, hunc bello adortus est, in quo cum primum superior Herodes discessisset, Parthis post in auxilium vocatis tanta Antigonus usus est fortuna, ut Romam aufugiendum esset Herodi omnisque Iudaea Antigono subiiceretur ao. 40. ant. Chr. Opera vero Antonii cum rex Iudaeae declaratus esset Herodes et exercitum collegisset, Antigonum non solum superavit et urbem Hierosolyma recepit ao. 37. ant. Chr., sed omnem etiam Maccabaeorum familiam exstinxit. Pugna ad Actium commissa cum ad Octaviani partes transiisset, ab hoc regnum Herodi confirmatum est. Conciliare quidem sibi studuit Iudaeorum favorem templo exornando oppidisque compluribus condendis, sed cum contra mores patrios non solum ludos quinquennales Caesari institueret atque theatra et gymnasia Hierosolymis aedificaret, sed tanta etiam esset saevitia, ut uxorem Mariamnen, Hyrcani filiam, cum filiis ex eadem natis sibi, Alexandro et Aristobulo, trucidaret, ad mortem usque (ao. 2. p. Chr. n.) invisus fuit Iudaeis. Natus est regnante Herode M. Iesus, cuius metu interfici iussit infantes bethlehemiticos bimulos. cf. de He-

rode M. Ioseph. Arch. 14, 12. 17, 8. ibid. de bello iud. 1, 13 et 14. 1, 20 et 22. — 2) *Herodes Antipas*, filius Herodis M. ex Marthace Samaritana natus, Galilaeae et Peraeae tetrarcha a Romanis constitutus Matth. 14, 1. Luc. 3, 1. 19. 9, 7. et, quatenus βασιλεύς de quocunque magistratu dicitur, non, quod regis dignitate fuerit, Matth. 14, 9. et Marc. 5, 14. βασιλεύς appellatus. In matrimonium quidem duxerat filiam regis arabici Aretae, captus tamen amore Herodiadis, uxoris fratris Philippi, tetrarchae nomine praefecti Bataneae, Itureae, Paneadi et Trachonitidi, illam repudiavit et hanc rapuit sibi. Romam postea profectus, ut cum Herodiade regis titulum ab imperatore Caligula peteret, ab hoc cum illa relegatus est in Galliam ao. 42. p. Chr. n. ditione eius ad Herodem Agrippam, successorem Philippi, translata. Iussu Herodis Antipae necatus est Iohannes Baptista, cf. Ios. Arch. 18, 5 et 7. — 3) *Herodes Agrippa* I., nepos Herodis M., filius Aristobuli et Mariamnes, trucidatae ab Herode M. Act. 12, 1 sqq. Accepit Herodes Agrippa ab imperatore Caligula ao. 38. p. Chr. n. Philippi mortui, item Lysaniae tetrarchiam titulumque regium, imo a Claudio imp. Iudaeae etiam et Samariae tetrarchia donatus est; ut omnis Iudaea eius potestati subesset ao. 43. p. Chr. nat. Obiit ille ao. 44. p. Chr. nat. cum paulo ante Iacobum, apostolum, Iohannis fratrem interfici et Petrum in carcerem coniici iussisset. cf. Ios. Arch. 18, 6. 19, 1 et 5. 7. et de bello iud. 2, 9. — 4) *Herodes Agrippa* II., Herodis Agrippae I. filius, primum rex Chalcidos a Claudio imperatore declaratus temploque Hierosolymitano et rebus Iudaeorum sacris praefectus, tum ab eodem tetrarchia Philippi ao. 53. p. Chr. item titulo regio et urbibus pluribus donatus. Act. 25, 13. 26. cf. Ios. Arch. 19, 7. 20, 5 et 6 et 9. item de bello iudaic. 2, 10 et 11.

Ἡρωδιανοί, ῶν, οἱ, *Herodiani* [de huius nominis forma Graecis serioribus usitata vid. *Win.* p. 89.] i. e. vel: aulici Herodis, vel: Iudaei, qui a partibus Herodis starent Matth. 22, 16. Marc. 3, 6. 12, 13. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Herodianer*.

Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, *Herodias*, filia Aristobuli, neptis Herodis M. et Mariamnes, quae, postquam nupserat Philippo, Herodis M. filio, nuptias incestas fecit cum eiusdem fratre Herode Antipa et cuius monitu hic interfici iussit Iohannem Baptistam. Matth. 14, 3—6. Marc. 6, 17—28. Luc. 3, 19. Secuta est Herodias Herodem Antipam relegatum a Caligula Lugdunum Gallorum. Cf. Ios. Arch. 18, 5. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Ἡρωδίων, ωνος, ὁ, *Herodion*, nom. propr. viri ignoti Rom. 16, 11.

Ἡσαΐας, ου, ὁ, *Iesaias*, hebr. יְשַׁעְיָהוּ nom. pr. prophetae Iudaeorum celeberrimi Matth. 3, 3. 4, 14. 8, 17. 13, 14. 15, 7. Marc. 1, 2. de h. l. lect. vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Meyer*, *de Wette*, *Knapp*, *Fritzsche*. — metonym. pro: *oracula Iesaiae*, legitur Act. 8, 28. 30.

Ἡσαῦ, ὁ, [terminat. gr. ἡσαῦος, ὁ, Ios. Ant. 1, 18. 1.] *Esavus*, hebr. עֵשָׂו, nom. pr. filii primogeniti Isaaci Rom. 9, 13. Hebr. 11, 20.

Ἡσυχάζω, f. άσω, (ab ἥσυχος) *quiesco* i. e. a) *abstineo a labore* Luc. 23, 56. (Hdian. 7, 5. 5.) — b) *taceo* Luc. 14, 3. Act. 11, 18. 21, 14. (Hdian. 8, 3. 7. Diog. Laert. 8, 1.) — ita pro הֶחֱרִישׁ Neh. 5, 8. — c) *vitam tranquillam ago* 1 Thess. 4, 11. (Thuc. 1, 12.) Saepius non legitur in N. T.

Ἡσυχία, ας, ἡ, (ἥσυχος) *quies*, *tranquillitas*. Quater in N. T. *silentii* sens. Act. 22, 2. 1 Tim. 2, 11. 12. (Herodian. 3, 12. 13.) — *de vita tranquilla* 2 Thess. 3, 12. (ad mores sedatos et modestos refertur apud Dem. 1405, 17.)

Ἡσύχιος, ία, ιον, *quietus*, *tranquillus*, *still*, *geräuschlos*. Bis in N. T. 1 Tim. 2, 2. 1 Petr. 3, 4. (Hom. Iliad. 21, 598. Dem. 159, 11.)

Ἤτοι, v. ἤ.

Ἡττάομαι, ῶμαι, (ab ἥττων, minor, inferior) *inferior sum* a) viribus = *vincor*, τινί = ὑπό τινος [vid. ἀγνοέω] 2 Petr. 2, 19. ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. — abs. v. 20. (2 Macc. 10, 24. Ael. V. H. 4, 8. Hdian. 5, 4. 10.) — b) conditione i. e. *cedo alicui*, *ich stehe Iemandem nach*, addito acc. rei = *an etwas*, *in Rücksicht* [vid. ἀδικέω] 2 Cor. 12, 13. τί γάρ ἐστιν, ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας. de h. l. ὑπέρ vid. ὑπέρ fin. (Dem. 792, 25.) Saepius non legitur in N. T.

Ἥττημα, τος, τό, (ἡττάω inferiorem reddo) *conditio inferior et deterior*, bis in N. T. a) = *iactura*, *Verlust*, v. c. salutis messianae Rom. 11, 12. — b) = *detrimentum*, *Einbusse* v. c. am messianischen Heile 1 Cor. 6, 7. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2, p. 467. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 109.

Ἥττων, vel ἥσσων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, *minor*, *inferior*, neutrum adverbialiter [vid. ἀκριβής] *minus* 2 Cor. 12, 15. (Thuc. 1, 8.) — b) *εἰς τὸ ἧττον in deterius* i. e. *ut damnum maius* [scil. quam antea fuit. Vid. de comparatione diserte non expressa ἀκριβής] *inde oriatur* 1 Cor. 11, 17. Cf. supra sub εἰς p. 143. Saepius non occurrit in N. T.

Ἠχέω, ῶ, f. ήσω, (ἦχος) *sono*. Bis in N. T. Luc. 21, 25. 1 Cor. 13, 1. οἱ ο' pro הָמָה Ier. 50, 42. (Hom. Iliad. 1, 157.)

Ἦχος, ου, ὁ, 1) *sonitus*, *sonus* Act. 2, 2. Hebr. 12, 19. (Herodian. 4, 2. 19. Aelian. V. H. 4, 17.) — 2) *fama*, *rumor* Luc. 4, 37.

Θ.

Θαδδαῖος, ου, ὁ, *Thaddaeus*, cognomen apostoli Iudae, qui alio cognomine Lebbaeus dicebatur et frater erat Iacobi minoris Matth. 10, 3. Marc. 3, 18.

Θάλασσα, attic. ττα, ας, ἡ, *mare*, ita legitur a) universe Matth. 13, 47. 21, 21. 23, 15. Marc. 9, 42. 11, 23. Luc. 17, 2. 6. 21, 25. Rom. 9, 27. 2 Cor. 11, 26. Hebr. 11, 12. Iac. 1, 6. Iud. v. 13. Apoc. 7, 1—3. 8, 8 bis. v. 9. 10, 2. 5. 12, 12. 18. 13, 1. 16, 3 bis. 18, 17. 19. 21. 20, 8. 13. 21, 1. (Aelian. V. H. 9, 6. Xen. Anab. 1, 5. 1.) — = *undae maris* Matth. 8, 27. Marc. 4, 41. Act. 27, 30. 38. 40. 28, 4. — πέλαγος τῆς θ. i. e. *maris aequor*, *mare altum* Matth. 18, 6. — iunct. c. γῆ, οὐρανός facit periphrasin *totius mundi* Act. 4, 24. 14, 15. Apoc. 5, 13. 10, 6. 14, 7. — de mari mediterraneo Act. 10, 6. 32. 17, 14. — b) addito ἐρυθρά, *mare rubrum*, ita de sinu arabico Act. 7, 36. Hebr. 11, 29. (Diod. Sic. 2, 11. 19, 100.) — 1 Cor. 10, 1. 2. in quibus l. ἡ θάλασσα *mare*, *das Meer* scil. ex historia Exod. c. 14. satis notum. — c) addito ὑαλίνη, *mare vitreum*, in imaginibus Apoc. 4, 6. 15, 2 bis. Cf. mare aheneum hebr. יָם הַנְּחֹשֶׁת 2 Regg. 25, 13. 1 Chron. 18, 8. ubi οἱ ο' ἡ θάλασσα ἡ χαλκῆ. — d) addito τῆς γαλιλαίας vel τῆς τιβεριάδος vel etiam τῆς γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος [de quo duplici gen. Ioh. 6, 1. vid. *Win.* p. 176.] *mare Galilaeum*, *mare Tiberiadis* i. e. *lacus Genezareth* vel *Tiberiadis* Matth. 4, 18. 15, 29. Marc. 1, 16. 7, 31. Ioh. 6, 1. 21, 1. habet eius loco Lucas ἡ λίμνη γεννησαρέτ. — absolute i. e. absque τῆς γαλιλαίας Matth. 4, 15. 18. 8, 24. 26. 32. 13, 1. 14, 24—26. 17, 27. Marc. 1, 16. 2, 13. 3, 7. 4, 1 ter. v. 39. 5, 1. 13 bis. v. 21. 6, 47—49. Ioh. 6, 16—19. v. 22. 25. 21, 7. Ita יָם Num. 34, 11. (Aristot. Meteor. 1, 15. Pausan. 5, 7.) — Saepius non legitur in N. T.

Θάλπω, f. ψω, *calefacio*, *foveo* [propr. Ios. Ant. 7, 14. 3.] metaph. bis in N. T. pro: *curam gero*, τινά Eph. 5, 29. 1 Thess. 2, 7. ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα. (Aristenaet. 1, ep. 21.)

Θάμαρ, ἡ, *Thamar*, hebr. תָּמָר, nom. pp. mulieris Matth. 1, 3.

Θαμβέω, ῶ, f. ήσω, (θάμβος) *obstupesco.* Ita θαμβῶν e lect. vulg. Act. 9, 6. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *Knapp*, θαμβῶν εἶπε (Hom. Iliad. 8, 77.) — pass. signif. reflexiva [vid. ἀγνίζω], impf. ἐθαμβούμην, a. 1. ἐθαμβήθην, *obstupesco*, *attonitus sum* Marc. 1, 27. 10, 24. 32. (Sapient. 17, 3. — pf. pass. Plut. vit. Caesar. c. 45.)

Θάμβος, εος, τό, (θάομαι) *attonita vel summa admiratio.* Ter in N. T. Luc. 4, 36. ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας. ἐπί τινι Luc. 5, 9. Act. 3, 10. (Thuc. 6, 31. Hom. Iliad. 4, 79.)

Θανάσιμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, *letalis, letifer.* Extat tantum Marc. 16, 18. κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν. (Diod. Sic. 1, 87. Polyb. 1, 56. 4. Theophr. H. Pl. 7, 9.) Cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 651.

Θανατηφόρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a θάνατος, φορέω fero) *letifer.* Semel in N. T. Iacob. 3, 8. μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. (Hdian. 3, 7. 12. Diod. Sic. 3, 5. Xen. H. G. 2, 3. 33.) A Graecis veteribus semper θανατηφόρος, nunquam θανατοφόρος scriptum esse, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 651.

Θάνατος, ου, ὁ, 1) *mors, der Tod,* quocunque tandem modo illa eveniat a) proprie. Legitur in N. T. nunc sine articulo, [cf. *Win.* p. 116. 113 sq.] ita in formulis: ἄχρι θανάτου Act. 22, 4. Apoc. 2, 10. 12, 11. ἕως θανάτου *ad mortem usque, bis zum Sterben,* ita in summo animi moerore designando Matth. 26, 38. Marc. 14, 34. μέχρι θανάτου Phil. 2, 8. 30. παραπλήσιον θανάτῳ v. 27. γεύεσθαι θανάτου [vid. γεύομαι] Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. Luc. 9, 27. Ioh. 8, 52. Hebr. 2, 9. θεωρεῖν θάνατον [vid. θεωρέω] Ioh. 8, 51. 52. θάνατον — εἰς τὸν αἰῶνα i. e. *non ita morietur, ut in aeternum moriturus sit* vel: *vim mortis vitam hominum exstinguentem non experietur.* ἰδεῖν θάνατον [vid. εἴδω] Luc. 2, 26. Hebr. 11, 5. ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν Ioh. 12, 33. 18, 32. — 21, 19. de quo dat. vid. *Win.* p. 437. *Matth.* §. 408, not. — φόβος θανάτου *Todesfurcht* Hebr. 2, 15. εἶναι πρὸς θάνατον = *letale esse, todbringend sein,* Ioh. 11, 4. — Rom. 6, 16. ἤτοι — εἰς θάνατον *quod ducit ad mortem,* vel: *quod mortem apportat.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 414. — 7, 10. αὕτη [scil. ἐντολή] — εὑρέθη μοι εἰς θ. scil. οὖσα *id* praeceptum *in mortem mihi cedere usu cognitum est.* Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 40. *Win.* p. 557. — Apoc. 13, 3. κεφαλὴ — εἰς θ. *caput velut ad mortem usque vulneratum* = *caput velut vulnere letali affectum.* Vid. εἰς p. 142. col. 1. in fin. — Rom. 6, 21. 23. 8, 6. 1 Cor. 15, 21. de h. l. lectione θάνατος praeferenda lectioni receptae ὁ θάνατος vid. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 243. 256. coll. *Griesb.* — θανάτου γενομένου Hebr. 9, 15. κατεργάζεσθαι θάνατον Rom. 7, 13. κωλύεσθαι θανάτῳ Hebr. 7, 23. — sq. genit. pers., ut τοῦ διαθεμένου Hebr. 9, 16. Vid. de h. l. genit. separato a nomine regente vid. ἄγγελος. — sq. genit. *rei,* a qua proficiscitur mors, ut θάνατος σταυροῦ *Kreuzestod* Phil. 2, 8. — in mortis violentae mentione, ut αἰτία vel αἴτιον θανάτου Act. 13, 28. 28, 18. — Luc. 23, 22. ἄξιος θανάτου *todeswürdig* Luc. 23, 15. Act. 23, 29. 25, 11. 25. Rom. 1, 32. — ἔνοχος θανάτου Matth. 26, 66. Marc. 14, 64. ἀποκτείνειν ἐν θανάτῳ [de qua formula vid. ἀποκτείνω] Apoc. 2, 23. κατακρίνειν θανάτῳ i. e. *für den Tod* [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 618.] Matth. 20, 18. Marc. 10, 33. παραδιδόναι εἰς θάνατον vel εἰς ἀπόκριμα θανάτου Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. 2 Cor. 4, 11. — Luc. 24, 20. πορεύεσθαι εἰς θ. Luc. 22, 33. ῥύεσθαι, σώζειν ἐκ θ. 2 Cor. 1, 10. Hebr. 5, 7. τελευτᾶν θανάτῳ = *des Todes sterben* [de quo dativo non sine vi addito exitumque tanquam certum proponente vid. *Fritzsche* l. l. p. 509. et de eodem infinit. absoluti apud Hebraeos usu sub ἀποκτείνω monita et *Win.* p. 436.] Matth. 15, 4. Marc. 7, 10. coll. Exod. 21, 17. — plur. θάνατοι, *Todesgefahren* [de quo plur. vid. αἰσχύνη] 2 Cor. 11, 23. — — ubi oppon. ζωή Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. Phil. 1, 20. — — addito artic. ὁ θάνατος, ut τὸ ἀπόκριμα τοῦ θ. *sententia mortis certissime instantis* 2 Cor. 1, 9. — 3, 7. de cuius l. construct. vid. *Win.* p. 519 sq. — ἐν τ. θανάτῳ *per mortem,* quae scil. Adami culpa mundum intravit Rom. 5, 21. — Col. 1, 22. Hebr. 2, 9. — μένειν ἐν τ. θ. *im Zustande des Todes verbleiben* i. e. ita mori ut excludatur vitae olim recuperandae spes = θεωρεῖν θάνατον εἰς τὸν αἰῶνα 1 Ioh. 3, 14. Cf. *Käuffer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 113 sq. — Ioh. 5, 24. 1 Ioh. 3, 14. μεταβεβήκαμεν — ζωήν. Cf. *Käuffer* l. l. p. 111. 121. — ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου *vulnus mortem afferens* i. e. *vulnus letale* [vid. de genit. subst. adiectivi vim habente ἀγάπη] Apoc. 13, 3. — additur gen. pers., quae subiit vel subitura est mortem Ioh. 11, 13. Rom. 5, 10. 6, 3. 5. 1 Cor. 11, 26. — — sistitur mors tanquam persona Act. 2, 24. coll. Ps. 18, 5. 116, 3. — Rom. 5, 12 bis. v. 14. 17. 7, 5. 8, 2. 24. 1 Cor. 15, 54. 55. 56. Hebr. 2, 14. Apoc. 1, 18. 6, 18. de h. l. nominat. in titulis vid. ἄψινθος. — Apoc. 20, 13. 14. 21, 4. et sine artic. Rom. 6, 9. cf. de hac prosopopoeia *Meyer* Act. Ap. p. 43. *Käuffer* l. l. p. 66. 73. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 289. Vol. 2. p. 70. 71. 88. — — ὁ δεύτερος θάνατος vel ὁ θ. ὁ δεύτερος *mors secunda,* dicitur ita status a praestantia et munere vitae alienus hominum impiorum fidemque Iesu denegantium resurrectionem atque iudicium de iis habitum secuturus Apoc. 2, 11. 20, 6. 14. 21, 8. Cf. *Bertholdt* Christol. p. 226. *Käuffer* l. l. p. 166. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 296 sq. — —

b) metonym. pro: *causa mortis* Rom. 7, 13. τὸ οὖν — θάνατος. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 42. — —

c) emphatice: *mors vitae olim recuperandae spem excludens, mors aeterna* 2 Cor. 2, 16. ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον. Vid. de h. l. sub ζωή observata. — 7, 10. 1 Ioh. 5, 16 ter. v. 17. —

d) trop.: *mors qua valedicitur alicui rei,* ὁ τῇ ἁμαρτίᾳ Rom. 6, 4. Cf. *Käuffer* l. l. p. 71.

2) ad normam hebr. מָוֶת [Ier. 15, 2. 18, 21. ubi οἱ ὁ habent θάνατος] *lues, pestis,* [cuius loco maiores nostri *der schwarze Tod.* Cf. *Win.* hebr. Lex. sub voc. מָוֶת] Apoc. 6, 8. 18, 8. — Saepius non extat in N. T.

Θανατόω, ῶ, f. ώσω, (θάνατος) *supplicio afficio, morti addico* a) pp. Matth. 10, 21. 26, 59. 27, 7. Marc. 13, 12. 14, 55. Luc. 21, 16. Rom. 8, 36. 2 Cor. 6, 9. 1 Petr. 3, 18. (Pol. 24, 4. 5 et 8 et 14. Xen. An. 2, 6. 4.) — b) metaph. θανατόω τί, ut τὰς πράξεις τοῦ σώματος i. e. mala corporis [illecebrosi] facinora *exstinguo* Rom. 8, 13. θανατοῦμαί τινι, ut τῷ νόμῳ i. e. *nece, qua Christi corpus interfectum est, neci imaginariae ad legem mos. referendae trador* Rom. 7, 4. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 12. 13. et de dat. h. l. sub ἀποθνήσκω observata. Saepius non legitur in N. T.

Θάπτω, f. ψω, aor. 2. pass. ἐτάφην (funus curo, die Leiche bestatten i. e. cadaver cremandum et ossa sepelienda curo Hom. Od. 11, 52.) *sepelio, humo,* τινά Matth. 8, 21. 22. 14, 12. Luc. 9, 59. 60. 16, 22. Act. 2, 29. 5, 6. 9. 10. 1 Cor. 15, 4. Saepius non reperitur in N. T. (Ael. V. H. 3, 5. 6, 6. Hdian. 4, 3. 19. Xen. Cyr. 5, 4. 23.)

Θάρα, ὁ, [termin. gr. θάῤῥος, ου, ὁ Ios. Ant. 1, 6. 5.] *Thara,* hebr. תֶּרַח, nom. pp. patris Abrahami Luc. 3, 34.

Θαῤῥέω, ῶ, f. ήσω, (θάῤῥος) 1) *bono sum animo, confido,* 2 Cor. 5, 6. θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε. v. 8. quo l. quod v. 6. praecessit θαῤῥοῦντες recipitur in vocab. θαῤῥοῦμεν. Cf. *Win.* p. 320. Hebr. 13, 6. (Ceb. Tab. c. 30. Lucian. Dial. Deorr. 11, 3. Xen. Mem. 2, 6. 32. et Cyr. 2, 1. 6 et 17.) — additur τῇ πεποιθήσει, *fiducia,* ita ut intendat [vid. ἀγαλλιάω] 2 Cor. 10, 2. — sq. εἴς τινα *fiducia utor in aliquem* = *trotzig gegen Iemanden sein* 2 Cor. 10, 1. — 2) θαῤῥέω ἔν τινι [vid. ἐν p. 174 init.] *confido alicui* 2 Cor. 7, 16. (ἐπί τινι Pol. 5, 29. 4. vel τινί Hdian. 8, 7. 21. τινά Dem. 30, 15. Xen. Cyr. 5, 5. 42.) Saepius non extat in N. T.

Θαρσέω, ῶ, f. ήσω, *bono animo sum,* ita octies imperat. θάρσει et plur. θαρσεῖτε Matth. 9, 2. 22. 14, 27. Marc. 6, 50. 10, 49. Luc. 8, 48. Ioh. 16, 33. Act. 23, 11. Ita pro אַל תִּירָא et אַל תִּירְאִי Gen. 35, 17. Ioel. 2, 22. (Sir. 19, 10. Xen. Cyr. 1, 3. 18.)

Θάρσος, εος, ους, τό, *fiducia, animus fiducia plenus.* Semel in N. T. Act. 28, 15. ἔλαβε θάρσος (1 Macc. 4, 35. Diod. Sic. 14, 59. Cebet. Tab. c. 16. Xen. Mem. 3, 5. 5.)

Θαῦμα, τος, τό, (res mira Xen. An. 6, 1. 23.) *admiratio.* Extat tantum Apoc. 18, 6. quo loco uti ἐθαύμασα θαῦμα = ἐθαύμασα, sed fortius, [vid. ἀγαπάω] ita addito adiect. μέγα respondet Lat. *valde miratus sum.* (Ael. V. H. 2, 10. Hdian. 1, 1. 8. Xen. Ages. 2, 27.)

Θαυμάζω, f. άσομαι, [Apoc. 17, 8. cf. de hoc fut. apud Graecos melioris aevi usitatissimo *Buttm.* §. 100. gram. max. §. 113, not. 9. *Rost* §. 82. *Matth.* §. 184, not. 1. — a θαῦμα] 1) *admiror, cum admiratione video vel audio aliquid vel aliquem, ich bewundere* a) sq. acc. *pers.* Luc. 7, 9. (Lucian. D. D. 16, 3. Xen. Cyr. 3, 1. 38.) — addito ἐν πᾶσι i. e. *inter omnes fidem ipsi habentibus,* vel *circumdatus omnibus fidem ipsi habentibus* 2 Thess. 1, 10. — — b) sq. acc. *rei*, ut τὸ ὅραμα Act. 7, 31. (Diod. Sic. 4, 31. Xen. Cyr. 4, 2. 38.) cf. *Matth.* §. 317, not. — πρόσωπον, = θαυμάζων λαμβάνω πρόσωπον [cum admiratione et observantia ad me admitto aliquem maxime dona ferentem vid. λαμβάνω] pro: *rationem habeo personae, partium studio teneor,* nos: *partheiisch sein* Iud. v. 16. — Ita pro נָשָׂא פָנִים Deut. 10, 17. Iob. 13, 10. Prov. 18, 5. — c) sq. ὀπίσω τινός, ut Apoc. 13, 3. ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, e confusione duarr. locutt. quarum una: ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ τὸ θηρίον, altera ὅλη ἡ γῆ ἠκολούθει ὀπίσω αὐτοῦ = *omnes mirabundi belluam secuti sunt.*

2) *miror, admiror, ich wundere mich über etwas,* τί, ut τὸ γεγονὸς Luc. 24, 12. τοῦτο Ioh. 5, 28. — θαῦμα μέγα Apoc. 17, 6. Vide de h. l. sub θαῦμα observata. — διά τι, ut διὰ τὴν ἀπιστίαν Marc. 6, 6. — ἔν τινι [vid. ἐν p. 173 fin.] Luc. 1, 21. — ἐπί c. dat. nunc *pers.*, ut ἐπ' αὐτῷ [vid. ἐπί] Marc. 12, 17. — nunc *rei*, ut ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις Luc. 2, 33. de duarum constructionum in h. l. confusione vid. *Win.* p. 332. — Luc. 4, 22. 9, 43. 20, 26. — περί τινος Luc. 2, 18. — sq. ὅτι = *miror, quod, es wundert mich, dass* Luc. 11, 38. Ioh. 3, 7. 4, 27. Gal. 1, 6. (Xen. de magist. equit. 9, 8. Venat. 1, 3.) — sq. εἰ, ubi poni poterat ὅτι [vid. εἰ p. 125.] Marc. 15, 44. 1 Ioh. 3, 13. — absol. Matth. 8, 10. 27. 9, 8. 33. 15, 31. 21, 20. 22, 22. 27, 14. Marc. 5, 20. 6, 51. 15, 5. Luc. 1, 63. 8, 25. 11, 14. 24, 41. Ioh. 5, 20. 7, 15. 21. cf. de h. l. verbis διὰ τοῦτο ab aliis ad v. 21. ab aliis ad verba v. 22. relatis *Win.* p. 58. *Meyer* Ev. Ioh. p. 96 sq. *de Wette* Ev. Ioh. p. 95 sq. — Act. 2, 7. 4, 13. 13, 41. Apoc. 17, 8. (Lucian. D. Deor. 28, 2. Xen. Cyr. 7, 1. 6.) Saepius non extat in N. T.

Θαυμάσιον, ίου, τό, (pp. neutr. adiectiv. θαυμάσιος, ον, ὁ, ἡ, admirandus Xen. An. 2, 3. 15. a θαῦμα) *miraculum, factum admirandum.* Legitur tantum Matth. 21, 15. — pro פֶּלֶא Ps. 76, 14. נִפְלָא Ps. 106, 24. (Sir. 43, 25. Ios. contr. Apion. 1, 9. Pindar. Pyth. 1, 49.)

Θαυμαστός, ή, όν, *admirandus* i. e. a) *excellens, magnificus* 1 Petr. 2, 9. τοῦ — ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. Apoc. 15, 1. σημεῖον — μέγα καὶ θαυμαστόν. v. 3. (Lucian. Dial. Deorr. 16, 31. Xen. Cyr. 8, 2. 13.) — b) *admirationem movens, mirus, wunderbar.* Ita in verbis desumtis ex τοῖς ο' Ps. 118, 92. παρὰ — θαυμαστή Matth. 21, 42 et Marc. 12, 11. De h. l. feminino αὕτη, quatenus vel respiciat praecedens κεφαλὴ γωνίας [ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 648.] vel ex hebr. dicendi ratione positum sit pro neutro cf. *Fritzsche* l. l. *Win.* p. 213. *Meyer* Ev. Matth. p. 136. *de Wette* Ev. Matth. p. 180. *Gesen.* p. 661. — Ioh. 9, 30. 2 Cor. 11, 14. (Xen. Mem. 2, 3. 9 et Cyr. 2, 1. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Θεά, ᾶς, ἡ, (θεός) *Dea.* Ter in N. T. Act. 19, 27. 35. 37. (Xen. Ven. 1, 6.)

Θεάομαι, ῶμαι, verb. depon. med. fut. θεάσομαι, aor. 1. ἐθεασάμην, perf. τεθέαμαι et aor. 1. pass. ἐθεάθην signif. pass. [vid. sub ἀπαρνέομαι notata; a θέα] 1) *specto, schauen,* sq. accus., ut κάλαμον Matth. 11, 7. Luc. 7, 24. — πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς i. e. ὑπ' αὐτῶν Matth. 6, 1. 23, 5. de quo dat. usu vid. ἀγνοέω. — Matth. 22, 11. Luc. 23, 25. Ioh. 1, 14. 4, 35. de h. l. imperat. aor. vid. ἀγοράζω et de attractione subiecti sequentis sub ἀποδείκνυμι monita. — 1 Ioh. 1, 1. 4, 14. (2 Macc. 2, 4. Lucian. Dial. Mort. 20, 4. Xen. Hier. 2, 4. Mem. 2, 1. 22.) — de visentibus vel invisentibus aliquem, ubi Lat.: *video,* τινά Rom. 15, 24. Ita pro רָאָה 2 Chron. 22, 6. (Ios. Ant. 16, 1. 2.) — — 2) *video, oculis cerno* a) sq. acc. Ioh. 8, 10. 11, 45. Act. 21, 27. 22, 9. — ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς Marc. 16, 11. — 1 Ioh. 4, 12. (Xen. Hier. 2, 5.) — b) sq. acc. cum partic. [vid. ἀκούω] Marc. 16, 14. Luc. 5, 27. Ioh. 1, 32. 38. Act. 1, 11. (Xen. Cyr. 7, 1. 17.) — c) sq. ὅτι Ioh. 6, 5. Act. 8, 18. vid. de h. l. lect. *Schott, Meyer, de Wette, Knapp.* — Saepius non extat in N. T.

Θεατρίζω, f. ίσω, (θέατρον quod vid.; in theatro sum, fabulam in theatro ago) *expono ut in theatro,* τινά τινι *aliquem alicui rei,* ita semel Hebr. 10, 33. ὀνειδισμοῖς καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι.

Θέατρον, ου, τό, (θεάομαι) 1) *theatrum* i. e. [pp. locus, in quo ludi et spectacula eduntur Ael. V. H. 3, 8. Xen. H. G. 4, 4. 3.] *locus, in quo conciones habentur* Act. 19, 29. 31. (Ios. d. bell. iud. 7, 3. 3 et Arch. 17, 6. 3. Pol. 29, 10. 2. Cornel. vit. Timoleon. 4, 2.) — 2) metonym. *spectaculum* [pp. i. e. res ad spectandum exhibita Aeschin. Dial. Socr. 3, 20.] metaph. de homine, *qui spectandus et irridendus exhibetur* 1 Cor. 4, 9. θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ. Saepius non habetur in N. T.

Θεῖον, ου, τό, [quae vox quatenus ab adiect. θεῖος, η, ον, divinus, repetenda sit, docet *Passow* 1. p. 1047.] *sulphur.* Septies in N. T. Luc. 17, 29. ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ Apoc. 9, 17. 18. 14, 10. 19, 20. 20, 10. 21, 8. — pro גָּפְרִית Gen. 19, 14. Ps. 11, 6. (Ael. V. H. 13, 16. Hdian. 8, 3. 24.)

Θεῖος, α, ον, (θεός) *divinus, ad Deum pertinens.* Ter in N. T. 2 Petr. 1, 3. 4. (Hdian. 1, 11. 10. Xen. Mem. 2, 1. 32.) — neutr. τὸ θεῖον, *numen divinum* Act. 17, 29. (Diod. Sic. 16, 60. Xen. Mem. 1, 4. 18.)

Θειότης, τητος, ἡ, (θεῖος) *maiestas divina.* Semel in N. T. Rom. 1, 20. (Sap. 18, 9.)

Θειώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, (θεῖον sulphur) *sulphureus.* Legitur tantum Apoc. 9, 17. (Philostr. imagg. 1, 27. p. 802.) Graecitatis decrepitae esse hoc vocabulum, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 228.

Θέλημα, τος, τό, (a θέλω, volo; vox Atticis incognita cf. *Lob.* ad Phryn. p. 7.) *voluntas, der Wille* i. e. a) *id quod fieri vult aliquis,* = vel *der Wunsch, das Verlangen, der Wille Iemandes* Matth. 26, 42. Luc. 22, 42. κατὰ τὸ θέλημά τινος *ad normam voluntatis alicuius* = *modo probato alicui* 1 Ioh. 5, 14. — 1 Cor. 16, 12. — pro חֵפֶץ 2 Chron. 9, 12. — vel: *consilium, Absicht, Plan,* Act. 22, 14. — — b) *id quod fieri vult aliquis ab aliquo,* sq. genit. *pers.* ποιῶ τὸ θ. τινος = *satisfacio praeceptis alicuius, obsequium praesto mandatis alicuius* Matth. 21, 31. Luc. 12, 47. 1 Petr. 4, 3. — εἰς — θέλημα pro: εἰς τὸ ποιεῖν τὸ θ. ἐκείνου 2 Tim. 2, 16. — τοῦ θεοῦ vel θεοῦ vel τοῦ πατρός μου, vel τοῦ κυρίου Matth. 7, 21. 12, 50. Marc. 3, 35. Ioh. 4, 34. 6, 38—40. 7, 17. 9, 31. Act. 21, 14. Rom. 12, 2. Eph. 5, 17. 6, 6. Col. 1, 9. 4, 12. Hebr. 10, 7. 8. 36. 13, 21. 1 Ioh. 2, 17. — Matth. 6, 10. Luc. 11, 2. — plur. τὰ θελήματά τινος *iussa alicuius* Act. 13, 22. Eph. 2, 3. quo l. ἡ σάρξ sistitur ut persona. — abest genit. personae e contextu facile cognoscendae Rom. 2, 18. coll. v. 17. Hebr. 10, 10. coll. v. 9. — — c) *id, quod placet alicui* Matth. 18, 14. Ioh. 5, 30. 6, 38. 1 Cor. 7, 37. 1 Thess. 5, 18. 1 Petr. 4, 2. — seq. infinitivo pertinente ad subiectum infinitivi [vid. ἀδύνατος], 1 Thess. 4, 3. abest accus. ὑμᾶς e verbo [ὑποτάγητε] antecedente repetendus et additur accus. particip. 1 Petr. 2, 15 coll. v. 13. — — d) Uti in libris sacris saepenumero membris corporis, quorum pars est praecipua in re, quae tractatur, tribuuntur ea, quae sunt hominis ipsius, ita etiam viribus animi singulis [cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 59 sq.] adscribuntur, quae quis per eas facit. Hinc τῷ θελήματί τινος tribuuntur, quae sunt personae ipsius, ut τὸν — Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θ. αὐτῶν i. e. *Iesum vero ipsis tradidit, ut cum eo agerent pro voluntate sua* Luc. 23, 25. (Sir. 8, 15.) Ioh. 1, 13. 2 Petr. 1, 21. — τῷ θ. τοῦ θεοῦ adscribuntur, quae sunt Dei ipsius, ut κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θ. αὐτοῦ Eph. 1, 11. — v. 5. 1 Petr. 3, 17. item ubi, quae *moderante Deo* fiunt vel facta sunt vel eventura sunt, dicuntur fieri, facta esse vel eventura esse διὰ θελήματος θεοῦ, διὰ τὸ θ. τοῦ θεοῦ ἐν τῷ θ. τ. θ., κατὰ τὸ θ. τ. θεοῦ Rom. 15, 32. 2 Cor. 8, 5. 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. Eph. 1, 1. Col. 1, 1. 2 Tim. 1, 1. Apoc. 14, 11. — Rom. 1, 10. Gal. 1, 4. 1 Petr. 4, 19. Saepius non extat in N. T.

Θέλησις, εως, ἡ, (θέλω, volo; τὸ velle. Vox a

scriptoribus atticis aliena, cf. *Lob.* ad Phryn. p. 7.) *voluntas.* Semel in N. T. Hebr. 2, 4. (οἱ σ' Ezech. 18, 23.)

Θέλω et **Ἐθέλω**, [utramque formam Atticis usurpatam esse, exemplis comprobavit *Lob.* ad Phryn. p. 7. item *Frotscher* ad Xen. Hier. 1, 29. De discrimine inter ἐθέλω et βούλομαι sub βούλομαι in fine notata et *Tittmann* de Synonym. N. T. Vol. 1. p. 124 sqq.] impf. ἤθελον, fut. θελήσω, a. 1. ἠθέλησα

1) *volo* i. e. A) *in consiliis habeo, in animum induci, ich will, ich habe die Absicht oder den Vorsatz etwas zu thun* a) de Deo et Iesu, sq. inf. obiecti nota [vid. αἰτέω]. Ita infin. *aoristi* [de quo vid. ἀδύνατος, βούλομαι et de eodem post θέλω *Win.* p. 38.] Rom. 9, 22. Col. 1, 27. — abest inf. praes. e contextu facile cognoscendus Ioh. 5, 21. 1 Cor. 12, 18. 15, 38. Iac. 4, 15. — (plene Herodot. 2, 13.) — sq. acc. c. inf. 1 Tim. 2, 4. (Xen. de magist. equit. 9, 9.) — abest acc. c. inf. e contextu supplendus, ut τοῦ θεοῦ θελόντος sc. ἀνακάμψαι με Act. 18, 21. 1 Cor. 4, 19. (Xen. H. G. 5, 1. 14. Cyr. 2, 4. 19. 7, 3. 31. Plato Theaet. 151. D. 194. E.) — b) de hominibus, sq. infinit. *aor.* ubi agitur de re brevi absoluta vel cito transeunte, ut τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι Matth. 5, 40. — 12, 38. 14, 5. 19, 17. — θέλω δὲ δοῦναι 20, 15. 23, 37 et Luc. 13, 34. — Matth. 26, 15. Marc. 6, 19. 48. 10, 43. 44. Luc. 8, 20. 13, 31. 23, 20. Ioh. 1, 44. — 5, 35. de quo loco vid. *Lücke* 2. p. 46. et *Meyer* Ev. Ioh. p. 73. — Ioh. 6, 21. cf. ad h. l. *Win.* p. 438. *Meyer* Ev. Ioh. p. 79. *de Wette* Ev. Ioh. p. 79. coll. *Lücke* Vol. 2. p. 70 sq. — 7, 44. 9, 27. 12, 21. Act. 7, 28. θέλων — καταθέσθαι 25, 9. 2 Cor. 12, 6. Gal. 3, 2. 6, 12. 1 Thess. 2, 18. Iac. 2, 20. Apoc. 11, 5 bis. — minus plene i. e. abest infinit. vel quod statim aut praecedit aut sequitur, vel facile e contextu cognoscitur, ut Matth. 8, 2. Marc. 1, 40. Luc. 5, 12. — Matth. 20, 15. 27, 13. Marc. 3, 13. 6, 22. 14, 7. Luc. 5, 39. 1 Cor. 7, 39. — τῶν θελόντων ἀφορμὴν sc. εὑρεῖν 2 Cor. 11, 12. — Apoc. 11, 9. 22, 17. (Palaeph. fab. 24. Xen. Cyr. 1, 4. 10. 5, 2. 9.) — praecedente οὐ: *nolo*, ut οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι Matth. 2, 18. — 15, 32. 22, 3. 23, 4. 27, 34. Marc. 6, 26. Luc. 15, 28. Ioh. 5, 40. Act. 7, 39. 1 Cor. 16, 7. (Palaeph. fab. 2. Xen. An. 1, 3. 6.) — abest infinit. e contextu eruendus Matth. 18, 30. Luc. 18, 4. — seq. ἤ = *malo* 1 Cor. 14, 19. vid. ἤ. — ubi quidem de re durante agitur, spectatur tamen magis res ipsa, quam eius duratio, ut ὃς — ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι Matth. 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 14, 28. de h. l. lectione ὁ θέλων *Bornemanno* [schol. p. 94. coll. *Griesb.* ed. *Schulz.*] probata cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 77. — Ioh. 6, 11. — sq. infinit. *praes.* [vid. ἀδύνατος] in re durante, ut εἰ δὲ θέλεις τέλειος εἶναι Matth. 19, 21. Marc. 9, 35. Ioh. 6, 67. 7, 17. 8, 44. Act. 24, 6. Rom. 7, 21. Gal. 4, 9. 21. 1 Tim. 1, 7. 1 Petr. 3, 10. — abest infinit. vel quod statim sequitur vel proxime praecedit Matth. 21, 29. Rom. 7, 15. 19. ὃν θέλει sc. ἐλεεῖν Rom. 9, 18. ὃν θέλει sc. σκληρύνειν. Ibid. 1 Cor. 7, 36. Gal. 5, 17. — praecedente οὐ: *nolo* Ioh. 7, 1. 2 Thess. 3, 10. abest infinit. Rom. 7, 16. 20. — ubi de re cito transeunte ita agitur, ut magis res ipsa, quam hoc, quod cito illa transitura est, spectetur Ioh. 16, 19. Luc. 10, 29. Act. 14, 13. 17, 18. — abest infinit. Luc. 4, 6. — sq. acc. c. infinit. ut τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν Luc. 1, 62. — — bb) ita legitur, ut non contineat nisi rei facto declaratae oppositionem. Ita in locis, ubi τὸ θέλειν opp. τῷ κατεργάζεσθαι vel τὸ ἐνεργεῖν vel τὸ ποιῆσαι Rom. 7, 18. 2 Cor. 8, 10. 11. ad quem locum cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 7 sqq. coll. *Win.* p. 515. — Phil. 2, 13. — praecedente negatione ita legitur, ut proxime accedat ad notionem τοῦ δύνασθαι, ut μὴ θέλων [*der keine Lust hatte = der sich nicht entschliessen konnte*] αὐτὴν παραδειγματίσαι Matth. 1, 19. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 42. — οὐκ ἤθελεν — ἐπᾶραι = *non ausus est — tollere* Luc. 18, 13. (Xen. Cyr. 8, 1. 16.) cf. *Passow* 1. p. 623. Viger. p. 263. *Fritzsche* l. l. Gregor. Corinth. p. 135. ed. *Schäfer.* — — trop. ventus, quod hominum arbitrio cohiberi se non patitur, imo libere huc illuc fertur, dicitur πνεῖν ὅπου θέλει = *pro lubitu* Ioh. 3, 8. (ita ὅ τι ἤθελεν, de aquila pro lubitu praeda sua utente Xen. Cyr. 2, 4. 19.)

B) universe: *volo, cupio, opto,* sq. inf. *aor.,* [de quo vid. sub βούλομαι monita] ut ἦν — θέλων, ἰδεῖν αὐτόν Luc. 23, 8. — sq. inf. praes., ut ἤθελον δὲ παρεῖναι i. e. *vellem* [vid. ad ἐβουλόμην sub βούλομαι observata] *vero adesse* Gal. 4, 20. — sq. acc. c. infinit. vel *aor.*, ut οὐδένα ἤθελε γνῶναι Marc. 7, 24. 10, 36. [Act. 9, 6.] 1 Cor. 11, 3. Col. 2, 1. (Hdian. 1, 2. 3.) — abest infinit., ut γενηθήτω σοι, ὡς θέλεις = γενηθήτω σοι ταῦτα, ἃ θέλεις γενηθῆναί σοι Matth. 15, 28. 26, 39. Marc. 14, 36. τί θέλεις sc. γενηθῆναί σοι Matth. 20, 21. ὃ ἐὰν θέλητε sc. γενέσθαι ὑμῖν Ioh. 15, 7. Matth. 17, 12. Marc. 9, 13. τί [= πότερον vid. τίς] θέλετε sc. γενέσθαι 1 Cor. 4, 21. — 2 Cor. 12, 20. (Palaeph. fab. 28.) — praeced. negatione οὐ θέλω, μὴ θέλω, *nolo* Luc. 19, 14. 27. 1 Cor. 10, 20. — (Palaeph. fab. 39.) — *praesentis*, ut Ioh. 21, 22. 23. Act. 25, 9. Rom. 16, 19. 1 Cor. 7, 7. 32. 11, 3. 14, 5. quo l. si acc. c. inf. alternat cum ἵνα seq. coniunct. vid. de constructione variata sub ἀγαπάω monita. — Gal. 6, 13. (Lucian. Dial. Mort. 2, 4.) — abest infinit. Ioh. 21, 18 bis. — Rom. 9, 16. ad quem l. cf. supra sub ἐλεέω monita et *Win.* p. 530. — praecedente οὐ: *nolo*, ut οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, *nolo vos ignorare = scitote* Rom. 1, 13. 11, 25. 1 Cor. 10, 1. 2 Cor. 1, 8. 1 Thess. 4, 13. — sq. εἰ, ubi poni poterat ὅτι, vel quod praeferendum videtur *Bornemanno* [schol. p. 87.] ἐπεί [vid. εἰ p. 125.] ut τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη Luc. 12, 49. — sq. imperativo, absolute posito, ut θέλω, καθαρίσθητι Luc. 5, 13. — sq. ἵνα c. coniunct. [vid. ἵνα], ut θέλω, ἵνα μοι δῷς Marc. 6, 25. θέλομεν, ἵνα — ποιήσῃς ἡμῖν 10, 35. θέλω, ἵνα — κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ Ioh. 17, 24. — Matth. 7, 12. Luc. 6, 31. — sq. futuro, vel si Graecorum antiquiorum dicendi rationem respexeris, coniunct. aoristi, absolute posito [vid. sub ἀπολύω observata et *Fritzche* Ev. Matth. p. 465. 760.] Ita in adhortatt., ut εἰ θέλεις, ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς Matth. 17, 4. θέλεις συλλέξωμεν 13, 28. — Luc. 9, 54. (Lucian. Navig. §. 4. ἐθέλεις ἐγὼ αὖθις ἐπάνειμι ἐς τὸ πλοῖον. §. 26. ἐθέλεις καταριθμήσομαί σοι.) — in interrogationibus, ut τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Matth. 20, 32. Marc. 10, 51. Luc. 18, 41. ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. Luc. 22, 9. — Marc. 15, 9. 12. Matth. 27, 17. 21. (Anacr. Od. 12. Sophocl. Oed. R. v. 651.) cf. Lamb. Bos. p. 765. ed. *Schäfer. Herm.* ad Vig. p. 884.

C) sq. infinit. ita legitur, ut sit fere i. q. μέλλω, ubi nos: *mögen, werden,* vel adverbio: *wohl, doch* utimur. Ita in formula τί ἂν θέλοι τοῦτο vel ταῦτα εἶναι Act. 2, 12. 17, 20. (Hdot. 1, 78. 2, 13. Ael. V. H. 3, 20.) Cf. *Viger.* p. 264.

D) *statuo, dicere volo, behaupten,* 2 Petr. 3, 5. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, latet enim eos [scil. quod ante dictum est], *hoc contendentes.* Alii: *latet enim eos hoc* [scil. quod sequitur ὅτι κλ.] *volentes* i. e. *volentes ignorant,* ita *Win.* p. 437. (Aeschyl. Choeph. v. 791. Lys. orat. 18, 2.)

2) *amo* = φιλέω, *lubenter aliquid facio,* sq. infinit. ut θέλω περιπατεῖν ἐν στολαῖς Luc. 20, 46. quo loco alternat cum φιλέω — Marc. 12, 38. quo l. si cum infinit. περιπατεῖν alternat accus. ἀσπασμούς cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 546. *Win.* p. 438. 502. —

3) ad normam hebr. חָפֵץ, רָאָה, *delector, ich habe Wohlgefallen an einer Sache oder Person,* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 371.] ἐν ταπεινοφροσύνῃ Col. 2 18. Vid. ἐν p. 173. — ita pro רָאָה sq. בְּ 1 Chron. 28, 4. — sq. acc. person. εἰ θέλει αὐτόν Matth. 27, 43. Ita pro חָפֵץ sq. בְּ Ps. 22, 8. Ezech. 18, 32. sq. acc. v. 23. — sq. acc. rei Matth. 9, 13. 12, 7. Hebr. 10, 5. 8. de horum l. aoristis respicientibus praecedentia εἰσερχόμενος εἰς τ. κ. vid. *Win.* p. 254. Ita pro חָפֵץ sq. acc. Ps. 40, 9. 51, 16. — Saepius non extat in N. T.

Θεμέλιον, ίου, τό, *fundamentum* a) pp. Luc. 6, 48. 49. 14, 29. Act. 16, 26. Ita pro מוֹסָדוֹת Deut. 32, 22. מַסָּד 1 Regg. 7, 9. (Diod. Sic. 5, 66. Xen. H. G. 5, 2. 5.) — b) metaph. = vel: *bonum certum et firmitate fundamento simile, ein sicheres, unverlierbares Gut* 1 Tim. 6, 19. θεμέλιον ἀγαθὸν εἰς τὸ μέλλον. — vel: *doctrinae elementa,* a quibus, ut a fundamento structura, incipit institutio Hebr. 6, 1. de h. l. genit. μετανοίας separato a nomine regente vid. ἀγαθός. Saepius non extat in N. T.

Θεμέλιος, ίου, ὁ, (ab adiectivo, ὁ, ἡ θεμέλιος, ad fundamentum pertinens) 1) *lapis, qui fundamenti loco ponitur,* = ὁ θεμέλιος λίθος *fundamentum* a) pp. Hebr.

11, 10. πόλις ἔχουσα θεμελίους — b) metaph. — vel: *doctrina est, cui, ceu fundamento, omnia eius capita superstruuntur, Grundlehre* 1 Cor. 3, 10. 11. 12. — vel: *institutio prima* Rom. 15, 20. Eph. 2, 20. 1 Cor. 3, 10. — 2) metonym. *aedificium*, θεοῦ i. e. *institutum religionis divinae* 2 Tim. 2, 9. Saepius non legitur in N. T.

Θεμελιόω, ῶ, f. ώσω, (θεμέλιος) *fundamentum iacio* a) propr. τὶ ἐπί τι, ut Matth. 7, 25. et Luc. 6, 48. τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. De plusq. perf. sine augmento vid. δίδωμι. — Hebr. 1, 10. — pro יָסַד Ios. 6, 26. (Xen. Cyr. 7, 5. 11.) — b) metaph. *stabilio, firmo* Eph. 3, 18. de huius l. anacolutho in verbis ἐν ταῖς — τεθελ. vid. ἀνέχω. — Col. 1, 23. 1 Petr. 5, 10. (Diod. Sic. 11, 68. 15, 1.) Saepius non habetur in N. T.

Θεοδίδακτος, ου, ὁ, ἡ, (θεός, διδακτός) *a Deo edoctus*. Semel in N. T. 1 Thess. 4, 9.

Θεόλογος, ου, ὁ, (qui de rebus divinis, de Deorum natura, historia etc. exponit, ut Epimenides Diod. Sic. 5, 80. Diog. Laert. 1, 112. a θεός, λέγω) *de divina natura Iesu exponens*. Cognomen Iohannis, Apostoli, in inscriptione Apocalypseos.

Θεομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θεός, μάχομαι pugno) *cum Deo* vel *adversus Deum pugno*. Semel Act. 23, 9. e lect. vulg. cf. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette*, (2 Macc. 7, 19. Diod. Sic. 14, 69. Xen. Oec. 16, 3.)

Θεομάχος, ου, ὁ, (θεός, μάχομαι) *cum Deo* vel *adversus Deum pugnans* i. e. *renitens Deo*. Semel in N. T. Act. 5, 39. (Symmach. Prov. 9, 18. 21, 46. 26, 5.)

Θεόπνευστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (θεός, πνέω) *a Deo afflatus, divinitus inspiratus* 2 Tim. 3, 16. (Plutarch. T. 9. p. 583. ed. *Reisk.*) A Deo agi et inspirari existimabantur, quicunque vi insolita animique fervore singulari abrepti sermone uterentur elegantiore ac sublimiore, ut vates, poetae, fatidici.

Θεός, οῦ, ὁ, [de vocat. forma θεέ Matth. 27, 46., ut Act. Thom. §. 44. 45. ed. *Thilo* pro Atticorum θεός cf. *Buttm.* §. 33, a. gram. max. §. 36. *Rost* §. 33, not. 1. *Matth.* §. 69, not. 3. *Win.* p. 62. *Alt.* p. 6.] et ἡ θεός [Act. 19, 37.] *Deus* i. e. a) *Gott* Matth. 22, 31. 32. Luc. 3, 38. Act. 27, 24. 2 Cor. 4, 16. Hebr. 3, 12. ἡ δόξα τοῦ θεοῦ *Dei* vel *maiestatis divinae splendor, der Lichtglanz Gottes* Apoc. 21, 17. *Win.* p. 225. — ponitur nominat. pro vocat. [vid. ἀνήρ] Luc. 18, 11. 13. Act. 4, 24. — de dativo in locis Act. 7, 20. 1 Cor. 9, 21. 2 Cor. 10, 4. vid. ἀδυνατέω, ἀστεῖος, δυνατός. — genitiv. θεοῦ vel τοῦ θεοῦ obiective [vid. ἀγάπη] legitur, ut ἀγάπη, ἔχθρα τ. θεοῦ *in Deum, gegen Gott* Iac. 4, 4. vid. ἀγάπη. — αὔξησις, ἁπλότης τ. θεοῦ *quae probatur Deo* 2 Cor. 1, 12. Col. 2, 19. cf. *Win.* p. 225. — ζῆλος θεοῦ *studium Dei* i. e. *quo colimus et complectimur Deum* Rom. 10, 2. ζηλωτὴς τ. θ. *ein Eiferer für Gott* i. e. *für Gottes Ehre* Act. 22, 3. πίστις τ. θ. *fiducia in Deo collocata* Marc. 11, 22. ὁ χριστὸς τ. θεοῦ *Messias a Deo promissus* Luc. 9, 20. προσευχὴ τ. θ. preces *ad Deum factae* Luc. 6, 12. — κιθάρα τ. θ. *cithara laudes Dei canens* Apoc. 15, 2. σάλπιγξ τ. θ. tuba, *qua iussu Dei canitur* 1 Thess. 4, 16. cf. *Win.* p. 225. — genitivus θεοῦ per appos. additur verbis antecedd. Rom. 9, 16. cf. *Win.* p. 59. 530 et supra sub ἐλεέω monita. — genit. cum vi praeponitur nomini regenti [vid. ἀπόστολος] 1 Cor. 3, 9. Tit. 1, 7. — Rom. 13, 4. quo l. oppon. ἄνθρωπος. Separatus legitur genit. a nom. regente [vid. ἀγαθός] Act. 7, 56. — facit genit. periphrasin adiect. [vid. ἀγάπη], ut δύναμις θεοῦ *vis divina* i. e. *res, qua vim suam patefacit Deus* Rom. 1, 16. 1 Cor. 1, 18. — τὰ τοῦ θεοῦ *quae Dei sunt*, ita vel de officiis, tributis, quae templo ex instituto div. debentur Matth. 22, 22. vel: *die inneren Verhältnisse Gottes*, ut *consilia divina*, aut *quae probantur Deo* Matth. 16, 23. Marc. 8, 33. 1 Cor. 2, 11. — ὁ θεός τινος *Deus alicuius* i. e. *Deus benefaciens alicui* Matth. 22, 32. Luc. 1, 68. Act. 13, 17. 2 Cor. 6, 16. Hebr. 11, 16. Apoc. 21, 3. — nominat. pro vocat. Ioh. 20, 28. — Matth. 27, 46. Marc. 15, 34. de horum l. diplasiasmo vid. αἴρω. — — b) *der Gott, eine Gottheit, οἱ θεοί, die Götter* Act. 7, 40. quo l. ut Exod. 32, 1. aeque atque אֱלֹהִים de imagine dei — *Götterbild* — dici, res ipsa et contextus docet. — Act. 7, 43. 14, 11. 28, 6. 1 Cor. 8, 5. Gal. 4, 8. Phil. 3, 19. — ὁ θ. τοῦ αἰῶνος τούτου *huius seculi Deus*, appellatur ita *Satanas*, qui veluti Deus imperat huius seculi hominibus 2 Cor. 4, 4. (Diod. Sic. 1, 99. 3, 39. Xen. Mem. 2, 3. 18 et 19.) — — c) ad normam hebr. אֱלֹהִים appellantur θεοί magistratus vel reges Israelitarum, Iehovae, qui unus ac verus huius populi rex habebatur, vices quippe sustinentes Ioh. 10, 34. 35. coll. Ps. 82, 1. 6. —

Θεοσέβεια, ας, ἡ, (θεοσεβής) *pietas in Deum, cultus divinus*. Semel in N. T. 1 Tim. 2, 10. — pro יִרְאַת אֱלֹהִים Gen. 20, 11. (Xen. An. 2, 6. 26.)

Θεοσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (θεός, σέβω colo) *pius in Deum, Dei cultor*. Extat tantum Ioh. 9, 31. — pro יְרֵא אֱלֹהִים Exod. 18, 21. (Iudith. 11, 17. Xen. Mem. 1, 4. 16.)

Θεοστυγής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (θεός et στυγέω odi) *Deo exosus*. Ita semel in designatione hominis insigniter impii, vel omni nequitia cooperti Rom. 1, 30. ad quem l. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 84 sqq. coll. *Win.* p. 52. (Eur. Troad. v. 1295. Cycl. v. 395.)

Θεότης, τητος, ἡ, *divinitas, maiestas divina*. Semel in N. T. Col. 2, 9. (Lucian. Icaromen. §. 9.)

Θεόφιλος, ου, ὁ, *Theophilus*, nomen propr. viri christiani, cui inscripsit Lucas tum Evangelium, tum Acta Apostolorum Luc. 1, 3. Act. 1, 1. Ex omnibus, quae de huius viri persona, dignitate, religione protulerunt VV. DD., hoc unum a vero non videtur absimile, extra Palaestinam eum vixisse atque a religione pagana ad christianam transiisse.

Θεραπεία, ας, ἡ, (θεραπεύω), *ministerium, quod praestatur alicui, Dienstleistung* [de ministerio, quod a servo praestatur Xen. Cyr. 5, 5. 29.] a) propr. et quidem de ministerio, quod aegrotis praestatur = *sanatio, medela, cura* Luc. 9, 11. Apoc. 22, 2. (Diod. Sic. 1, 21 et 37. Pol. 1, 12. 2.) — b) metonym. *famulitium, familia, die Dienerschaft* [vid. αἰχμαλωσία] Matth. 24, 45. Luc. 12, 42. — pro עֲבָדִים Gen. 45, 16. (Hdian. 7, 1. 10. Ios. Ant. 4, 6. 4. Xen. Cyr. 5, 5. 6.) Saepius non extat in N. T.

Θεραπεύω, f. εύσω, [de huius voc. originibus et primo usu vid. quae habet *Passow* 1. p. 1056.] 1) *ministro, ministerium praesto*, τινά Act. 17, 25. (Diod. Sic. 2, 20. Xen. Cyr. 1, 3. 7.) — 2) *aegrotos curo*, [universe i. e. de personis, quae quocunque modo fovent aegrotantem eique levare student morbi molestias Xen. Hier. 8, 4. An. 7, 2. 6.] ubi Latini: *sano, medeor, ich heile, mache gesund* Matth. 12, 10. Marc. 6, 5. 13. Luc. 6, 7. 9, 6. 13, 14. 14, 3. — sq. accus. pers. Matth. 4, 24. 8, 16. 12, 22. 14, 14. 15, 30. 19, 2. 21, 14. Marc. 3, 10. — Matth. 8, 7. καὶ, λέγει — ἐγὼ — θεραπεύσω αὐτόν; = *et, infit Iesus, num ego veniam et ei medear?* de h. l. coniunct. aoristi vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 311. — Marc. 3, 2. — Matth. 10, 8. Luc. 10, 9. — Matth. 17, 18. Luc. 6, 18. 8, 43. 13, 14. Ioh. 5, 10. Act. 4, 14. 5, 16. 8, 7. 28, 9. (Tob. 12, 3. Palaeph. fab. 2. de medico Ael. V. H. 9, 23. Xen. Cyr. 3, 2. 12. Thuc. 2, 47.) — τινὰ ἀπό τινος i. e. *sanando libero aliquem ab aliquo malo* Luc. 7, 21. — 5, 15. 8, 2. — d) sq. acc. rei, ut νόσους, μαλακίαν, πνεῦμα, πληγήν Matth. 4, 23. 9, 35. 10, 1. Marc. 3, 15. Luc. 9, 1. Apoc. 13, 3. 12. Saepius non legitur in N. T.

Θεράπων, οντος, ὁ, *minister*. Semel in N. T. Hebr. 3, 5. — pro עֶבֶד Exod. 5, 21. (Hdian. 3, 10. 7. Xen. Cyr. 3, 1. 12.)

Θερίζω, f. ίσω, (θέρος aestas; aestatem transigo Xen. An. 3, 5. 15.) *meto, messem facio* Matth. 6, 26. οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσι. 25, 24. 26. Luc. 12, 24. 19, 1. 22. Iac. 5, 4. — pro קָצַר Ruth. 2, 3. (Xen. Oec. 18, 1.) — in locutt. proverb. ut ἄλλος — ὁ θερίζων, sens.: *saepe accidit, ut, cui labori operam aliquis impendit, eius fructum alius percipiat* Ioh. 4, 37. — ὁ σπείρων — θερίσει, sens.: *quantus labor, tantus laboris fructus* vel: *ut sementem feceris* [largam vel parcam], *ita metes* [large vel parce] 2 Cor. 9, 6. — ὃ ἐὰν — θερίσει, sens.: *prout agis, ita fata habebis* Gal. 6, 7. — metaph. pro: *merce-*

dem accipio 1 Cor. 9, 11. de h. l. lectione θερίσωμεν in codd. obvia et *Meyero* probata vid. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 146. — Gal. 6, 8. 9. — opus rusticum quum ab arando vel serendo inchoetur, metendo autem continuetur, Iesus semet ipsum regni divini conditorem sicuti aratori vel satori comparat, ita messorum nomine apostolos appellat opus quippe a Christo inchoatum continuaturos et, quantum fieri poterat, perfecturos Ioh. 4, 36. 38. Cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 62. — metenti frugesque resecanti comparatur qui poenas sumit de aliquo vel excidium parat alicui Apoc. 14, 15. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*, v. 16. Saepius non legitur in N. T.

Θερισμός, οῦ, ὁ, (θερίζω) *messis* i. e. a) *actio metendi, das Kornschneiden, die Ernte* Ioh. 4, 35. λευκαί εἰσι πρὸς θερισμόν. Ita pro קָצִיר Gen. 8, 22. (Xen. Oec. 18, 3. Pol. 5, 95. 5.) — b) *tempus metendi, die Erntezeit* Ioh. 4, 35. ὁ θερισμὸς ἔρχεται. Matth. 13, 30. Marc. 4, 29. — c) *seges metenda* [propr. Ier. 5, 17.] huic per imaginem comparantur nunc *copia hominum melioris religionis notitia imbuendorum* Matth. 9, 37. 38. Luc. 10, 2. — nunc *homines lolii instar tollendi* Apoc. 14, 15. Saepius non habetur in N. T.

Θεριστής, οῦ, ὁ, (θερίζω) *messor*. Bis in N. T. Matth. 13, 30. 39. (Xen. Hier. 6, 10.)

Θερμαίνω, f. μανῶ, (θερμός, calor) *calefacio*. Medium: **θερμαίνομαι**, *me calefacio*. Quinquies in N. T. Marc. 14, 54. 67. Ioh. 18, 18. 25. Iacob. 2, 16. (Hdian. 8, 4. 27. Xen. Mem. 4, 3. 8.)

Θέρμη, ης, ἡ, (θερμός) *calor, aestus*. Semel in N. T. Act. 28, 3. ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης = *vipera calore excitata*, vid. ἐκ p. 150 fin. — pro חֹם Ioh. 6, 17. חַמָּה Ps. 19, 7. (Thuc. 2, 49.)

Θέρος, εος, ους, τό, *aestas, der Sommer*, quod anni tempus in Orientis regionibus ob coeli temperiem complectitur ver nostrum cum aestate nostra. Ter in N. T. Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. Luc. 21, 30. — pro קַיִץ Prov. 6, 8. קָצִיר Ier. 8, 20. (Diod. Sic. 5, 30. Xen. Mem. 1, 6. 2.)

Θεσσαλονικεύς, ἑως, ὁ, *Thessalonicensis* Act. 20, 4. 27, 2. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 2, 1.

Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, *Thessalonica*, nunc *Salonichi*, secundae regionis Macedoniae metropolis, praesidis romani et quaestoris sedes, olim θέρμη, posthac vel a Cassandro in honorem uxoris Thessalonicae, Philippi filiae, vel a Philippo ipso in memoriam gentis Thessaliae victae, Θεσσαλονίκη appellata. Diod. Sic. 19, 35 et 52. coll. Strab. 9. p. 509. Ex incolis, quos habuit, graecis, romanis, iudaicis multi Paulo auctore et doctore facti sunt Christiani Act. 17, 1. 11. 13. Phil. 4, 16. al.

Θευδᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Theudas*, nomen prop. hominis seditiosi, exorti, ut videtur, illo tempore, quo post mortem Herodis M. velut interregnum esset et Iudaea crebris seditionibus exagitaretur Act. 5, 36. Certe, qui h. l. commemoratur, diversus fuit ab illo, quem Ioseph. Arch. 20, 5. 11. Claudio imperante exortum et exstinctum esse narrat, Cuspio Fado Iudaeam administrante.

Θεωρέω, ῶ, f. ήσω, (θεωρός spectator) 1) *specto* i. e. a) *spectator sum, ich schaue an, sehe zu*, sq. acc. rei Luc. 23, 48. (Xen. Cyr. 4, 3. 2. — de viris, qui, publice legati, θεωροί, intersunt ludis vel sacris Plat. Crit. §. 1. Phaedon. §. 1. ed. *Fischer* Dem. 380, 20.) — sq. acc. personae, cuius facta vel fata spectat aliquis Apoc. 11, 11. 12. — sq. orat. indir. Marc. 12, 41. 15, 47. — absol. Matth. 27, 55. Marc. 15, 40. Luc. 14, 29. 23, 35. Act. 19, 26. (Theophr. Char. 6.) — b) *contemplor, cum attentione video, studiose perspicio, betrachten*, aa) proprie, ubi nos: *in Augenschein nehmen*, vel *Augenzeuge sein*, sq. acc. rei, ut τὸν τάφον Matth. 28, 1. Ioh. 2, 23. Act. 4, 13. (Cebet. Tab. c. 1.) — sq. acc. rei c. partic. [vid. ἀκούω] Act. 8, 13. — bb) *considero, perpendo, in Betrachtung ziehen, erwägen*, sq. orat. indir. Hebr. 7, 4. (Diod. Sic. 12, 15. Dem. 19, 23. 997, 24.) — 2) *oculis*, vel *vultu alicui inhaerens cerno*, a) universe, sq. acc. pers. Marc. 3, 11. de h. l. lect. ἐθεώρουν — προσέπιπτον — ἔκραζον praeferenda lect. receptae ἐθεώρει — ἔκραζε vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 85. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott*, *de Wette*. — Marc. 5, 15. quo l. praes. histor. [vid. ἄγω] alternat c. aor. vid. ᾄδω. — Ioh. 9, 8. οἱ θεωροῦντες [= *qui videbant eum* cf. de particip. praes. = partic. imperf. sub ἀγανακτέω monita] αὐτόν. 12, 45. 14, 19. 16, 10. 16. 17. de horum l. praesenti: οὐ θεωρεῖτέ με pertinente ad rem proxime futuram vid. sub αἴρω monita coll. *Win.* p. 71. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 65 sq. p. 765. — Ioh. 16, 19. Act. 3, 16. 25, 24. — sq. acc. pers. c. partic. [vid. ἀκούω] Marc. 5, 15. Luc. 10, 18. 24, 39. Ioh. 6, 19. 62. 20, 12. 14. — sq. acc. rei Luc. 21, 6. 24, 37. Ioh. 7, 3. Act. 20, 38. (Diod. Sic. 13, 57.) — sq. acc. rei c. partic. Ioh. 10, 12. 20, 6. Act. 7, 56. 10, 11. — b) *videndo experior, gewahr werden, wahrnehmen*, sq. ὅτι Marc. 16, 4. Ioh. 12, 19. Act. 27, 10. — sq. acc. rei Marc. 5, 38. Ioh. 17, 24. (Diod. Sic. 13, 28.) — sq. acc. c. partic. Act. 17, 16. 28, 6. — sq. acc. pers. Marc. 5, 38. addito accus. praedicati Act. 17, 22. — sq. orat. indir. Act. 21, 20. — sq. acc. pers. c. part. 1 Ioh. 3, 17. — c) *mentis oculis video* = vel: *intelligo*, sq. ὅτι Ioh. 4, 19. (τί Diod. Sic. 19, 52.) — vel: *cognosco* τινά Ioh. 4, 40. 14, 17. — d) pro: ὁράω *video*, τινά Act. 9, 7. — e) in formula ad hebr. dicendi rationem accedente: **θάνατον θεωρῶ**, *mortem video* = *mortem experior, morior* [vid. εἴδω p. 129.] Ioh. 8, 51. Saepius non extat in N. T.

Θεωρία, ας, ἡ, (spectatio Diod. Sic. 1, 94. Thuc. 6, 25. legatio solemnis sacrorum vel spectaculorum causa missa Plat. Phaedon. c. 1. Xen. Mem. 4, 8. 2.) *spectaculum*. Semel in N. T. Luc. 23, 48. (3 Macc. 5, 24.)

Θήκη, ης, ἡ, (τίθημι) *conditorium, omne id, quo reponitur aliquid*. Semel in N. T. de receptaculo gladii = *vagina* Ioh. 18, 11. (de cella Xen. Oec. 8, 17.)

Θηλάζω, f. άσω, 1) transit. *lacto, mammam praebeo, säugen* Matth. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. 23, 29. — pro הֵינִיק Gen. 21, 7. (Ael. V. H. 13, 1.) — 2) intransit. *lac sugo, lacteo, saugen* i. q. θηλάζομαι [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 468. qui, θηλάζειν de lactantibus, θηλάζεσθαι de lactentibus dictum esse, docet] Matth. 21, 16. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων. θηλ. μαστούς = *mammas sumo* i. e. *lacteo* Luc. 11, 27. — Ita pro ינק Ps. 8, 3. (Plutarch. Rom. c. 6. ὅτι θηλάζοντες ὤφθησαν τὸ θηρίον. Theocrit. Idyll. 3, 15. μασδοὺς ἐθήλαζε.) Saepius non extat in N. T.

Θῆλυς, εια, υ, *femineus* 1) θήλεια, ας, ἡ, *femina, femella*. Bis in N. T. Rom. 1, 26. 27. (Diod. Sic. 1, 84. Xen. Mem. 2, 1. 4.) — 2) neutr. **θῆλυ**, εος, τό, *femina*. Ter in N. T. Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. Gal. 3, 28. (Hdot. 2, 85.) — pro נְקֵבָה Gen. 1, 27. אִשָּׁה Gen. 7, 2.

Θήρα, ας, ἡ, (venatio, captura Xen. Cyr. 1, 4. 5.) *tendicula* metaph. pro: *causa perniciei*. Semel in N. T. Rom. 11, 9. γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς θήραν. — Ita pro רֶשֶׁת Ps. 35, 8.

Θηρεύω, f. εύσω, (θήρα q. v.) *venor, aucupo* [pr. Xen. An. 1, 2. 7.]. Semel metaph. τὶ ἐκ τοῦ στόματός τινος = *ein Wort Iem. auffangen, insidiose capto* Luc. 11, 54. De insidiantibus pro אָרַב Ps. 59, 3. (Pol. 23, 8. 11. Xen. Cyr. 8, 2. 7.)

Θηριομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θηρίον, μάχομαι) *cum bestiis decerto, cum belluis depugno*. Extat in uno loco 1 Cor. 15, 32. ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ; quae verba alii proprie, alii improprie de certaminibus cum hominibus plane efferatis vel de praesentissimo mortis periculo intelligunt. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 265 sq. —

Θηρίον, ου, τό, *fera, bestia, bellua*, Marc. 1, 13. ἦν μετὰ τῶν θηρίων. Act. 10, 12. 11, 6. 28, 4. 5. Hebr. 12, 20. Iac. 3, 7. Apoc. 6, 8. 11, 7. cap. 13—20. (Hdian. 1, 13. 17. Xen. Symp. 4, 28.) — metaph. *de hominibus bestiarum similibus* i. e. *ferocibus, saevis*. Tit. 1, 12. (Arrian. diss. epict. 1, 2. 9.) Saepius non habetur in N. T.

Θησαυρίζω, f. ίσω, (θησαυρός) *acervo, ich häufe auf*. Octies in N. T., τινί τι Matth. 6, 19. 20. ὀργὴν ἑαυτῷ *sibi ipsi tanquam thesaurum irae divinae acervare* Rom. 2, 5. — pro אָצַר Amos. 3, 10. (Diod. Sic. 20, 36.) (Ael. V. H. 6, 12.) — τινί Luc. 12, 21. 2 Cor. 12, 14. — τί 1 Cor. 16, 2. Iac. 5, 3. — pro צָבַר Ps. 39, 7. — 2 Petr. 3, 7.

Θησαυρός, οῦ, ὁ, *thesaurus* i. e. a) *arca, cista, in qua opes et res pretiosae reconduntur* Matth. 2, 11. ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν. (Diod. Sic. 17, 71. Hdian. 2, 6. 11. Xen. Anab. 5, 4. 27.) — de promptuario = *horreum* [propr. Nehem. 13, 12. ubi pro אוֹצָר] τῆς καρδίας metaph. de iis, quae mente et animo recondita habet aliquis Luc. 6, 45. Matth. 12, 35. 13, 52. — b) *copia bonorum, bona collecta,* Matth. 6, 21. Luc. 12, 34. — de bonis et facultatibus ad corpus pertinentibus Matth. 6, 19. Hebr. 11, 26. (Herodian. 3, 9. 10. Xen. Cyr. 3, 1. 33.) — de bonis ad animum et vitam futuram pertinentibus Matth. 6, 20. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 12, 33. 18, 22. 2 Cor. 4, 7. Col. 2, 3. (Xen. Mem. 1, 6. 14. 4, 2. 9.) Saepius non extat in N. T.

Θιγγάνω, forma producta verbi θίγω [cf. *Buttm.* §. 101. gr. max. §. 114. *Rost* §. 84. *Matth.* §. 237.] a. 2. ἔθιγον, *tango, contrecto.* Ter in N. T. Col. 2, 21. μηδὲ θίγῃς. — seq. genit. [vid. ἅπτομαι sub ἅπτω Hebr. 12, 20. — 11, 28. quo l. vocab. ὁ ὀλοθρεύων agi docet de eo, qui percutiendo tangit aliquem. (Diod. Sic. 3, 56. Xen. Cyr. 1, 3. 5.)

Θλίβω, f. ψω, *premo, comprimo.* Novies in N. T., τινά Marc. 3, 9. (Sir. 16, 28. Artem. 2, 37.) — τὴν ὁδόν = *viam coarcto* Matth. 7, 14. de h. l. particip. perfecto statum durantem indicante vid. ἀγαπάω. — (Arrian. diss. epict. 1, 25.) — *urgeo,* metaph. *affligo, malis vexo,* τινά 2 Cor. 1, 6. 4, 8. 7, 5. 2 Thess. 1, 6. 7. 1 Tim. 5, 10. Hebr. 11, 37. — ita pro צוּק Deut. 28, 53. 55. צָרַר Ps. 23, 5. (Diod. Sic. 12, 66. 20, 31.)

Θλῖψις, [an θλίψις? cf. *Win.* p. 50. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 572. Id. ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 107. *Bornem.* schol. p. 4. *Lob.* ad Phryn. p. 107. *Passow* sub h. v.] εως, ἡ, (θλίβω premo; pp. pressio, compressio Artem. 1, 79. 2, 37.) *calamitas, afflictio, mala, quibus premitur aliquis,* Matth. 13, 21. 24, 9. 21. 29. Marc. 4, 17. 13, 19. ἔσονται — θλῖψις = ἔσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλιβεραί vel ἡμέραι θλίψεως. Cf. de praedicatis nomine abstracto enuntiatis *Matth.* §. 309, b. coll. §. 429, 1. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 572. — Marc. 13, 24. — θλῖψιν ἔχω = θλίβομαι, *malis premor* Ioh. 16, 33. 1 Cor. 7, 28. Apoc. 2, 10. — Act. 7, 10. 11. 11, 19. 14, 22. 20, 23. Rom. 5, 3 bis. 12, 12. 2 Cor. 1, 4 bis. v. 8. 4, 17. 8, 2. 13. Eph. 3, 13. Phil. 1, 17. 4, 14. 1 Thess. 1, 6. 3, 3. 2 Thess. 1, 4. 6. Hebr. 10, 33. Iac. 1, 27. Apoc. 1, 9. 2, 9. 22. 7, 14. — pro צָרָה 1 Regg. 26, 24. (Sirac. 2, 12. 1 Macc. 9, 27.) — iungitur c. στενοχωρία, ἀνάγκη Rom. 2, 9. 8, 35. 2 Cor. 6, 4. 7, 4. 1 Thess. 3, 7. — addito τοῦ χριστοῦ = vel: *mala Christi causa perferenda* vel: „*Drangsale, welche Christus in seiner Gemeinde,* die sein Leib ist, *erduldet*" [cf. *Win.* p. 173 sq.] Col. 1, 24. — θλῖψις καὶ συνοχὴ καρδίας *animi afflictio et angustiae* 2 Cor. 2, 4. — — οἱ ο' pro מְגוּרָה Ps. 34, 4. — de cruciatibus parturientis Ioh. 16, 21. Saepius non legitur in N. T.

Θνήσκω, f. θανοῦμαι, aor. 2. ἔθανον, pf. τέθνηκα, inf. perf. τεθνάναι. [cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Rost* §. 84. *Matth.* §. 237.] — *morior* Matth. 2, 20. Marc. 15, 44. Luc. 8, 49. Ioh. 11, 21. 19, 33. Act. 14, 19. τεθνηκώς, *mortuus* Luc. 7, 11. Ioh. 11, 39. [41.] 44. 12, 1. Act. 25, 19. — 1 Tim. 5, 6. τέθνηκε i. e. *pro mortua habenda est.* pro מוּת Gen. 50, 15. (Hdian. 8, 8. 19. Xen. An. 2, 1. 3.) Saepius non extat in N. T.

Θνητός, ή, όν, (a θνήσκω) *mortalis, morti obnoxius.* Sexies Rom. 6, 12. 8, 11. 2 Cor. 4, 11. — neutr. τὸ θνητόν substant. [vid. ἀδύνατος] *mortale corpus* 2 Cor. 5, 4. — 1 Cor. 15, 53. 54. (Xen. Conv. 8, 29.)

Θορυβέω, ῶ, f. ήσω, (θόρυβος) 1) *tumultuor, strepo, Lärmen machen,* med. θορυβεῖσθαι *inter se strepere* Matth. 9, 23. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 350. — Alii: *lamentari* (Diod. Sic. 1, 72. Dem. 16, 27.) — 2) transit. *perturbo,* ut τὴν πόλιν i. e. *turbas in civitate excito* Act. 17, 5. — θορυβοῦμαι *perturbor* i. e. *animo perturbor, ich beunruhige mich* Marc. 5, 39. Act. 20, 10. = ich bin verlegen Plut. vit. Cicer. c. 16.) Saepius non habetur in N. T.

Θόρυβος, ου, ὁ, (murmur concionis cum assensu adstrepentis ad dicta vel iisdem obstrepentis Dem. 242, 26. 583, 20. Diod. Sic. 17, 15.) *tumultus* i. e. vel: *strepitus, Lärmen, Geräusch* Matth. 27, 24. Marc. 5, 38. Act. 20, 1. 21, 34. 24, 18. (Lucian. Dial. Deorr. 12, 2.) — vel: *seditio* Matth. 26, 5. Marc. 14, 2. — pro הָמוֹן Ps. 65, 8. תְּרוּעָה Ier. 49, 2. (Hdian. 5, 8. 15.)

Θραύω, f. αύσω, perf. pass. τέθραυσμαι [de qua perf. forma vid. ἀκούω] *frango,* [pr. i. q. quatio Pol. 1, 50. 3.] metaph. *debilito, malis afficio,* τεθραυσμένος = *calamitosus.* [Cf. de hoc particip. perf. pass. vi ἀγαπάω]. Ita semel Luc. 4, 18. pro רָצַץ Ies. 58, 7.

Θρέμμα, τος, τό, (τρέφω alo, alumnus) *pecus, pecora.* Semel in N. T. Ioh. 4, 12. (Diod. Sic. 1, 74. Xen. Oec. 20, 23.)

Θρηνέω, ῶ, f. ήσω, (θρῆνος q. v.) *lamentor, lugeo,* a) intransit. Ioh. 16, 20. (Aes. fab. 55. Ael. V. H. 3, 18.) — de personis naenias canentibus τινί *Iemandem zu Gefallen* [de dat. commodi vid. ἄγω] Matth. 11, 17. Luc. 7, 32. — pro קוֹנֵן Ier. 9, 16. הֵילִיל Ioel. 1, 5. (Hom. Iliad. 24, 722.) — b) transit. *deploro, beweinen,* = καταθρηνέω, sq. acc. pers. Luc. 23, 27. (Hdian. 3, 4. 13.) Saepius non habetur in N. T.

Θρῆνος, ου, ὁ, vel εος, ους, τό, (θρέομαι vociferor, lamentor) *lamentatio.* Semel de luctu lugubri Matth. 2, 18. — pro קִינָה 2 Sam. 1, 17. נְהִי Ier. 9, 17. (Diod. Sic. 1, 72. Xen. Ages. 10, 3.)

Θρησκεία, ας, ἡ, (a θρησκεύω) *cultus religiosus.* Quater in N. T. a) propr. Iacob. 1, 26. 27. — Col. 2, 18. θρησκεία ἀγγέλων *cultus* [more Essenorum] *angelis exhibitus.* De ministeriis, quae praestari hominibus ab angelis Iudaei seriores existimabant, vid. Tob. 12, 12. 15. — (Hdian. 5, 3. 12. 5, 7. 2. Sap. 14, 27.) — b) pro: *religionis disciplina* Act. 26, 5. (4 Macc. 5, 6. Ios. Ant. 8, 8. 4.)

Θρῆσκος, ου, ὁ, [de h. v. etymo vid. *Passow* 1, 1075.] *religiosus, Deum colens.* Extat tantum Iac. 1, 26.

Θριαμβεύω, f. εύσω, (θρίαμβος i. e. hymnus in Bacchum, cani solitus in Bacchanalibus; apud Romanos: triumphus cf. Diod. Sic. 4, 5. Arrian. Exp. Alex. M. 6, 28. 1. Plut. vit. Pomp. c. 45. propr. triumphum ago Plut. vit. Pomp. c. 45. in N. T.) τινά 1) *triumphum ago de aliquo* Col. 2, 5. θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. — 2) *triumphare facio aliquem, triumphum largior,* τινά *alicui* [ex usu graecitatis serioris cf. *Win.* p. 25. 240.] 2 Cor. 2, 14. In utroque loco laeti rei christianae successus triumpho comparantur. Saepius non extat in N. T.

Θρίξ, τριχός, ἡ, 1) *capillus, capitis crinis* Matth. 5, 36. 10, 30. Luc. 7, 38. 44. Ioh. 12, 3. 1 Petr. 3, 3. Apoc. 1, 14. Cum locis Luc. 12, 7. 21, 18. Act. 27, 34. conferantur, quae leguntur 1 Sam. 14, 45. 2 Sam. 14, 11. 1 Regg. 1, 52. (Aelian. V. H. 11, 4. Hdian. 4, 8. 13. Xen. Ven. 4, 6.) — 2) *pilus* Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. — Apoc. 9, 8. Saepius non legitur in N. T.

Θροέω, ῶ, f. ήσω, (θρόος, clamor, tumultus; tumultuando clamo Aeschyl. Prometh. v. 612.) *perturbo, perterrefacio,* θροέομαι, οῦμαι, *perturbor animo, perterrefio.* Ter in N. T. Matth. 24, 6. μὴ θροεῖσθε. Marc. 13, 7. 2 Thess. 2, 2. οἱ ο' pro הָמָה Cantic. 5, 4. Serioris aevi esse hunc h. v. usum, auctor est *Passow* 1. p. 1077.

Θρόμβος, ου, ὁ, *gutta maior et crassior, grumus.* Semel in N. T. Luc. 22, 44. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος, q. l. θρόμβοι αἵματος sunt guttae crassiores, quales esse solent guttae sanguinis spissi et concreti. (Dioscorid. 1, c. 44. et 68. et 102. Hdot. 1, 179.)

Θρόνος, ου, ὁ, *thronus* i. e. *sella augustior cum suppedaneo,* qua utuntur, qui insigni sunt potestate et dignitate. Tribuitur thronus in N. T. a) regibus Luc. 1, 52. καθελεῖν ἀπὸ θρόνων, entthronen, dethronisiren, regno exuere. Act. 2, 30. — (Hdian. 1, 8. 8. Xen. Cyr. 6, 1. 6.) — b) Deo Matth. 5, 34. 23, 22. Hebr. 4, 16. Apoc. 1, 4. 3, 21. 4, 2—6. 9. 10. 5, 1. 6. 7. 11. 13. 6, 16. 7, 9. 10. 11. 15. 17. 8, 3. 12, 5. 14, 3. [5.] 16, 17. 19, 4. 21, 5. 22, 1. 3. — c) Iesu Messiae, potestatis divinae socio et participi vel, remota imagine, praemiis maximis ornando atque ad dignitatem summam evehendo

Matth. 19, 28. 25, 31. Act. 7, 49. Hebr. 8, 1. 12, 2. Apoc. 3, 21. 20, 11. 22, 3. — d) Apostolis, in regno messiano de gentis suae civibus indicaturis et imperium cum Iesu Messia habituris, i. e. remota imagine iudaica, summa felicitate olim fruituris praemiisque eximiis olim ornandis Matth. 19, 28. Luc. 22, 30. Apoc. 20, 4. — item de senioribus Iesu Messiae et Deo assidentibus Apoc. 11, 16. — e) Satanae Apoc. 2, 13. — 13, 2. — f) belluae Apoc. 16, 10. — metonym. pro: *regnum, imperium* Luc. 1, 32. δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον δαβίδ. Col. 1, 16. Hebr. 1, 8. Ita pro כִּסֵּא Ps. 45, 7. Saepius non extat in N. T.

Θυάτειρα, ων, τά, *Thyatira*, urbs Asiae minoris, olim Pelopia et Evippia, nunc *Akhissar* appellata. Sita erat ad Lycum fluvium Sardes inter et Pergamum. Alebantur cives huius urbis, ob morum lasciviam male apud exteros audientes, tum mercatura, tum vestibus purpureis et vasibus fictilibus conficiendis. Act. 16, 14. Apoc. 1, 12. 2, 18. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Θυγάτηρ, ἐρος, ἡ, 1) *filia* a) pr. Matth. 9, 18. 22. 10, 35. 37. 14, 6. 15, 22. 28. Marc. 5, 35. 6, 22. 7, 26. 29. 30. Luc. 8, 42. 12, 53 bis. Act. 2, 17. 7, 21. 21, 9. Hebr. 11, 24. (Xen. Cyr. 8, 3. 3.) — b) in blanda compellatione pro: *o mea* Matth. 9, 22. θάρσει θύγατερ. Marc. 5, 34. Luc. 8, 48. — 2) addito urbis nomine ex hebr. *incola* Matth. 21, 5. εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιών. Ioh. 12, 15. μὴ φόβου θύγατερ σιών. Luc. 23, 28. θυγατέρες ἱερουσαλήμ. Ita pro בַּת Ps. 137, 8. Ies. 10, 32. cf. *Gesen.* ad Ies. 1, 8. p. 154 sq. — 3) ex hebr. *una ex posteris* et *θυγατέρες, familia, progenies* Luc. 1, 5. ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρών. 2, 36. 13, 16. Ita pro בַּת Gen. 36, 2. Saepius non legitur in N. T.

Θυγάτριον, ου, τό, dim. voc. θυγάτηρ, *filiola*. Bis in N. T. Marc. 5, 23. 7, 25. (Athenaeus 13. p. 581. C.)

Θύελλα, ης, ἡ, (θύω impetuose ruo et ἡ ἄελλα turbo) *procella, turbo*. Extat tantum Hebr. 12, 18. — pro עֲרָפֶל Deut. 4, 11. (Aristot. d. mund. c. 4. Hom. Od. 5, 317.)

Θύϊνος, η, ον, (θυία citrus, arbor odorifera Libyes cyrenaicae et hammoniacae, suffitui adhibita) *thyinus, ex thya confectus*. Semel in N. T. Apoc. 18, 12.

Θυμίαμα, τος, τό, (θυμιάω q. v.) 1) *suffimentum ex aromatibus incensum* Apoc. 5, 8. 8, 3. 4. 18, 13. — pro בֹּשֶׂם Exod. 25, 16. (Diod. Sic. 1, 62. Herodian. 4, 2. 21.) — 2) *suffitus, das Räuchern* Luc. 1, 10. 11. (οἱ ο' Exod. 30, 1.) Saepius non legitur in N. T.

Θυμιατήριον, ου, τό, *thuribulum*. Semel in N. T. Hebr. 9, 4. — pro מִקְטֶרֶת 2 Chron. 26, 19. Ezech. 8, 11. (Ios. Ant. 3, 8. 3. Diod. Sic. 13, 3. Thuc. 6, 46.) alii: *altare suffitus*.

Θυμιάω, ῶ, f. άσω, *suffitum facio, odoramenta incendo*. Legitur tantum Luc. 1, 9. ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι. pro קִטֵּר Exod. 30, 7. 8. (Diod. Sic. 1, 84. Hdian. 5, 5. 12.)

Θυμομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θυμός et μάχομαι; infenso et irato animo pugno Diod. Sic. 17, 33.) *infenso animo sum, irascor*. Extat tantum Act. 12, 20. θυμομαχῶν τυρίοις. De h. l. dat. directionis vid. sub ἀπολογέομαι notata. — (Pol. 9, 40. 3.)

Θυμός, οῦ, ὁ, (animus, quatenus appetit bona et mala aversatur Hesiod. ἔργ. v. 13. Dem. 412, 4.) *excandescentia* i. e. *ira, quae continuo effervescit neque ita multo post defervescit, aufbrausender Zorn* Luc. 4, 28. Act. 19, 28. Eph. 4, 31. Col. 3, 8. Hebr. 11, 27. ἔχων θυμὸν μέγαν = θυμούμενος σφόδρα Apoc. 12, 12. 15, 1. — de plur. θυμοὶ *irae* 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. vid. sub αἰσχύνη monita. — (Ios. de b. iud. 4, 5. 2. Ael. V. H. 1, 14. Xen. Equestr. 9, 2.) — ὀργὴ καὶ θυμός *ira et excandescentia* i. e. *ira et vehemens quidem* Rom. 2, 8. Vide de horum vocab. ordine et collocatione *Knapp, Schott, Fritzsche, Meyer, Griesb.* = *fervor* et genit. loco adiectivi *fervidus*, ut *οἶνος τοῦ θυμοῦ* i. e. *Taumelwein*, sq. τῆς πορνείας Apoc. 14, 8. 18, 3. — sq. τοῦ θεοῦ *Zornbecher Gottes* Apoc. 14, 10. — addito insuper τῆς ὀργῆς *irae excandescentia* i. e. *vehemens ira* Apoc. 16, 19. 19, 15. — abest οἶνος cogitatione addendum Apoc. 14, 19. 15, 7. 16, 1. Cf. infra sub οἶνος adnotata. — Saepius non reperitur in N. T.

Θυμόω, ῶ, f. ώσω, (θυμός q. v.) *ad iram provoco*, *θυμόομαι, οῦμαι, irascor*. Legitur tantum Matth. 2, 16. ἐθυμώθη λίαν. — pro חָרָה Gen. 30, 2. (Pol. 5, 16. 4. Xen. Cyr. 5, 5. 11.)

Θύρα, ας, ἡ, 1) *ianua*, *αἱ θύραι, fores* Matth. 6, 6. 25, 10. Luc. 11, 7. 13, 24. 25. Act. 5, 19. 12, 13. 16, 26. 27. 21, 30. — διὰ τῆς θύρας Ioh. 10, 1. 2. ἐπὶ θύραις Matth. 24, 33. Marc. 13, 29. ἐπὶ τῇ θύρᾳ Act. 5, 9. πρὸ τῶν θυρῶν Act. 5, 23. Iac. 5, 9. πρὸ τῆς θύρας Act. 12, 6. πρὸς τὴν θύραν Marc. 1, 33. 11, 4. Act. 3, 2. τὰ πρὸς τὴν θ. = *vestibulum* Marc. 2, 2. πρὸς τῇ θύρᾳ Ioh. 18, 16. (Diod. Sic. 18, 7. Xen. Ages. 8, 7. An. 6, 3. 23.) — trop. Ioh. 10, 7—9. ἐγὼ — προβάτων i. e. ἐγώ εἰμι, δι' ὃν εἰςέρχεταί τις εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων vel: δι' ὃν καθίσταταί τις ποιμὴν τῶν π. Cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 139. *de Wette* Ev. Ioh. p. 127. — in imagg. Apoc. 3, 8. 20 bis. 4, 1. — 2) ex adiunct. *aditus, ostium*, ut sepulcri in rupe excisi Matth. 27, 60. 28, 2. Marc. 15, 46. 16, 3. (Hom. Odyss. 13, 109. 370.) — metaph. pro: *occasio*. Ita in formulis ἀνοίγω τὴν θύραν = *occasionem do*, *ἀνέῳγε* vel *ἀνεῳγμένη ἐστὶν ἡ θύρα* = *suppetit occasio* Act. 14, 27. 1 Cor. 16, 9. 2 Cor. 2, 12. Col. 4, 3. Saepius non habetur in N. T.

Θυρεός, οῦ, ὁ, (saxum, θύρας loco claudens ingressum speluncae Hom. Odyss. 9, 240. apud recentioris aetatis scriptores [cf. *Lob.* ad Phrynich. p. 366. *Win.* p. 25.] ut in N. T.) *scutum forma maiori atque oblonga*. Legitur tantum Eph. 6, 16. τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως *scutum, quod est in fide*. Vide de gen. epexeg. sub ἄζυμος et ἀνταπόδοσις notata. (Ios. Arch. 8, 7. 2. Diod. Sic. 5, 30 et 39.)

Θυρίς, ίδος, ἡ, (dimin. a θύρα ianua; pr. ostiolum Polyb. 22, 25. 3.) *fenestra*. Bis in N. T. Act. 20, 9. καθήμενος — ἐπὶ τῆς θυρίδος nostrum: *auf dem Fensterstocke*. 2 Cor. 11, 33. — pro חַלּוֹן Ios. 2, 15. 18. (Diod. Sic. 20, 85. Plut. quaest. rom. c. 36.)

Θυρωρός, οῦ, ὁ, ἡ, (θύρα ianua et οὖρος custos) *ianuae custos, ianitor*. Quater in N. T. Ita a) de ianitore servo vel serva Matth. 13, 34. Ioh. 18, 16. 17. Erant enim apud Veteres ianitores vel servi vel ancillae, quorum erat, fores aperire, claudere atque ad intrantes et exeuntes attendere. — b) Ioh. 10, 3. de uno ex pastoribus, qui in ovili versatur et compastori pulsanti ianuam aperit. Erant enim ovilia quoque maiora, in quae non unus et alter, sed multi pastores ingredi, ibi habitare atque dormire solebant. — pro עֹר 2 Regg. 7, 10. (Xen. Cyr. 8, 8. 20. Tibullus 1, 7. 64.)

Θυσία, ας, ἡ, (θύω macto; mactatio) *victima, sacrificium* Matth. 9, 13. 12, 7. Marc. 9, 49. 12, 33. Luc. 13, 1. Act. 7, 41. 42. Eph. 5, 2. Hebr. 5, 1. 7, 27. 8, 3. 9, 9. 23. de h. l. plur. θυσίαις vid. sub voc. ἄνθρωπος p. 33. ad Matth. 9, 8. observata. — v. 26. διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ i. e. *semetipsum ut victimam offerens*. 10, 1. 5. 8. 11. 12. 26. οἱ ο' pro זֶבַח Gen. 31, 54. מִנְחָה Gen. 4, 3. 5. (Hdian. 1, 5. 4. Xen. An. 4, 8. 25.) — τὰς θυσίας ἐσθίειν i. e. *victum sumere* vel *habere e victimis*, quarum quippe pars lege concessa erat usui sacerdotum 1 Cor. 10, 18. cf. Num. 18, 8 sqq. Deut. 18, 3 sqq. et *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Opfermahlzeiten*. metaph. *quicquid veluti sacrificium praestatur et suscipitur in honorem Dei vel ratione habita voluntatis divinae*, ut pia animi sensa 1 Petr. 2, 5. vel eleemosynae Phil. 4, 18. Hebr. 13, 16. item corporis usus praeceptis divinis accommodatus Rom. 12, 1. denique opera impensa rei christianae augendae Phil. 2, 17. — θυσία αἰνέσεως i. e. *victima, quae est in laudibus* [Dei] *celebrandis* [cf. de hoc gen. usu latiori sub ἄζυμος notata] Hebr. 13, 15. — Saepius non extat in N. T.

Θυσιαστήριον, ίου, τό, *altare, ara* Matth. 5, 23. 24. 23, 18—20. Luc. 1, 11. 1 Cor. 9, 13. οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προςεδρεύοντες altari assidentes i. e. sacerdotio fungentes. ibid. τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται et 10, 18. κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου i. e. *ut altare, partem accipiunt victimarum*. Hebr. 7, 13. προςέχειν τῷ θυσιαστηρίῳ *accedere ad altare* pro: *sacerdotio fungi*. Iac. 2, 21. Apoc. 6, 9. 8, 3. 5. 9, 13. 11, 1. 14, 8. — 16, 7. ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος, vid. de his vv. supra sub ἀκούω

adnotata. — de altari holocaustorum Matth. 23, 35. Luc. 11, 51. hebr. מִזְבֵּחַ Gen. 8, 20. — ex metonym. continentis pro contento pro: *θυσία victima* Hebr. 13, 10.

Θύω, f. ύσω, perf. passiv. τέθυμαι, aor. 1. p. ἐτύθην [1 Cor. 5, 7. cf. *Buttm.* §. 17. b. not. 2. §. 86. not. 4. gram. max. §. 18, not. 3, 1. §. 95, not. 6. *Matth.* §. 36, 2. p. 94. *Rost* §. 84. §. 15. D. *Win.* §. 46.] — 1) *hostiam macto, sacrifico, opfern* Act. 14, 13. (Xen. Mem. 2, 2. 13.) — sq. dat. pers. = *in honorem alicuius* [vid. ἄγω] Act. 14, 18. — sq. acc. rei et dat. pers. 1 Cor. 10, 20. — Ita pro זָבַח 1 Regg. 8, 63. (Lucian. D. D. 4, 2. — Xen. Mem. 1, 3. 3.) — 2) *macto* = σφάττω Act. 10, 13. 11, 7. — sq. acc. rei Matth. 22, 4. Luc. 15, 23. 27. 30. — pro זָבַח 1 Sam. 28, 24. pro טָבַח 1 Sam. 25, 11. — τὸ πάσχα, *agnum paschalem* propr. Marc. 14, 12. ὅτε — ἔθυον i. e. *mactare solebant*. De qua impf. vi vid. ἀγαπάω, ἀπολύω. — cum agni paschalis mactatione comparatur mors Iesu cruenta 1 Cor. 5, 7. — = *trucido* Ioh. 10, 10. Saepius non legitur in N. T.

Θωμᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Thomas*, hebr. תְּאוֹם, nom. pr. unius ex Apostolis Iesu Matth. 10, 3. Luc. 6, 15, al.

Θώραξ, ακος, ὁ, (*pectus* i. e. ea corporis pars, quae est inter collum et pudenda Aelian. V. H. 3, 11. Aristot. Hist. Anim. 1, 7.) *thorax, lorica*. Quater in N. T. Eph. 6, 14. *θ. τῆς δικαιοσύνης quae est in vitae probitate.* Vide de genit. sub ἄζυμος, ἀνταπόδοσις observata. — 1 Thess. 5, 8. Apoc. 9, 9. 17. — pro שִׁרְיָה Iob. 41, 17. [26.] שִׁרְיוֹן vel סִרְיוֹן 1 Sam. 17, 5. 38. (Ael. V. H. 3, 24. Hdian. 8, 4. 27. Xen. Mem. 3, 10. 9.)

I.

Ἰάειρος, ου, ὁ, *Iairus*, hebr. יָאִיר, nomen propr. praefecti Synagogae, cuius filiam Iesus in vitam revocavit Marc. 5, 22. Luc. 8, 41.

Ἰακώβ, ὁ, nom. propr. indecl. [terminat. gr. ἰάκωβος, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 18. 1.] *Iacob*, hebr. יַעֲקֹב nom. pr. 1) secundi ex filiis Isaaci a) pp. Matth. 1, 2. 8, 11. al. — b) ex hebr. *Iacobitae, posteri Iacobi* Luc. 1, 33. Rom. 11, 26. — 2) patris Iosephi, quem maritum Mariae et nutritorem Iesu fuisse libri sacri tradunt Matth. 1, 15. 16.

Ἰάκωβος, ου, ὁ, *Iacobus*. Commemorantur in N. T. huius nominis viri vel duo vel tres, 1) *Iacobus maior*, Apostolus, filius Zebedaei, frater Iohannis Apostoli, iussu regis Herodis Agrippae I. gladio interemtus ao. circiter 44. p. Chr. n. Matth. 4, 21. 10, 2. coll. Marc. 3, 17. Luc. 6, 14. Act. 1, 13. 12, 1. — 2) *Iacobus minor*, Apostolus, filius Alphaei et Mariae, quae soror erat matris Iesu Matth. 10, 3. coll. Marc. 3, 18. 15, 40. 16, 1. Luc. 6, 15. Act. 1, 13. — 3) *Iacobus*, ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου Gal. 1, 19. Cf. quae habet de viris huius nominis *Win.* bibl. Realw. sub vocc. *Iacobus* et *Iudas*. Pott ep. Iac. p. 66. *Hase* das Leben Iesu p. 60.

Ἴαμα, τος, τό, (ἰάομαι) *sanatio*. Ter in N. T. χάρισμα ἰαμάτων 1 Cor. 12, 9. 28. 30. — pro רְפוּאָה Ier. 47, 11. מַרְפֵּא Ies. 33, 6. (Pol. 7, 14. 2. Thuc. 2, 51.)

Ἰαμβρῆς, οῦ, ὁ, et Ἰάννης, ου, ὁ, *Iambres et Iannes*, nomina propria magorum duorum aegyptiacorum, qui Aaronis Exod. 7, 11. miracula imitantes huius et Mosis auctoritatem apud Pharaonem infringere atque exitum Israelitarum e terra sua impedire conabantur 2 Tim. 3, 8. Hausit vero Apostolus, ut videtur, haec nomina, nusquam in V. T. libris obvia, ex traditione, asservata in Talmudistis, Targumistis et Rabbinis. cf. *Fabricii* cod. pseudep. V. T. Vol. 1. p. 816. *Win.* bibl. Realw. sub voc. Iambres. — Numen. libr. 3. Philostr. H. E. 9, 2. Plin. H. N. 31, 1.

Ἰαννά, ὁ, *Ianna*, nom. prop. viri Luc. 3, 24.

Ἰαννῆς, οῦ, ὁ, *Iannes*, v. Ἰαμβρῆς.

Ἰάομαι, ῶμαι, verb. dep. med., cuius praesens, impf. ἰώμην, a. 1. med. ἰασάμην significatione activa, perf. vero ἴαμαι, a. 1. p. ἰάθην, fut. 1. p. ἰαθήσομαι significatione passiva leguntur [cf. sub ἀπαρνέομαι notata.] *medeor, sano, heilen* sq. acc. pers. Luc. 5, 17. 9, 2. Act. 9, 34. 10, 38. — Luc. 6, 19. 9, 11. — Luc. [4, 18.] 9, 42. 14, 4. 22, 51. Ioh. 4, 47. Act. 28, 8. — Matth. 8, 13. 15, 28. Luc. 8, 47. Ioh. 5, 13. [Act. 3, 11. de h. l. lect. vid. *Griesb., Schott, Meyer, Knapp, de Wette*] Iac. 5, 16. ad q. l. cf. Sir. 28, 3. — Matth. 8, 8. Luc. 7, 7. — Ita pro רָפָא Gen. 20, 17. (Pol. 5, 11. 1. Lucian. D. D. 23, 3. Xen. Mem. 3, 1. 4.) — sq. acc. pers. et ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 43.] = *sanando libero ab aliqua re* Marc. 5, 29. Luc. 6, 17. 17, 15. — Ita ἰατρεύομαί τινα ἀπό τινος pro hebr. רָפָא sq. מִן 2 Regg. 8, 29. Ier. 30, 17. — — trop. pro: *salvum facio* Matth. 13, 15. Ioh. 12, 40. Act. 28, 27. in verbis sumtis e Ies. 6, 10. ubi ἰᾶσθαι pro רָפָא — Hebr. 12, 13. 1 Petr. 2, 24. Saepius non legitur in N. T.

Ἰαρέδ, ὁ, nom. propr. indecl. [termin. gr. ἰαρέδης, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 2. 2.] *Iared*, nom. propr. viri Luc. 3, 37.

Ἴασις, εως, ἡ, *sanatio*. Ter in N. T. Luc. 13, 32. Act. 4, 22. 30. — pro רִפְאוּת Prov. 3, 8. מַרְפֵּא Prov. 4, 22. (Antiphon. 757, 4.)

Ἴασπις, ιδος, ἡ, *Iaspis*, gemma diversicolor, purpurea, cerulea, viridis, aeri similis Apoc. 4, 3. 21, 11. 18. 19. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Edelsteine* no. 12.

Ἰάσων, ονος, ὁ, *Iason*, nom. pr. viri, Paulo cognati et hospitis in urbe Beroea. Act. 17, 5. 6. 7. 9. Rom. 16, 21.

Ἰατρός, οῦ, ὁ, *medicus*. Septies in N. T. Matth. 9, 12. Marc. 2, 17. 5, 26. Luc. 5, 31. 8, 43. Col. 4, 14. — (Sir. 38, 1. Lucian. Dial. Deorr. 16, 2. Xen. Mem. 1, 2. 51.) — Luc. 4, 23. in locutione, ut videtur, proverbiali: ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν. Sens. *ostende, te esse, quem te esse dicis*. —

Ἰδέ, et ἴδε [forma scrior vid. supra sub εἴδω p. 128. *Rost* §. 76, not. 3. §. 84.] imperat. a. 2. εἶδον 1) *vide*, ut ἔρχου καὶ ἴδε Ioh. 1, 47. 11, 35. — seq. accus. rei Rom. 11, 22. — seq. ὅτι Ioh. 11, 3. — sq. orat. indir. Marc. 15, 4. — 2) = *en*, „multus enim usus huic imperativo fecit naturam exclamationis“, ita *Fritzsche* Ev. Marc. p. 70. — ita de personis digito quasi monstrantibus alicui aliquid universe Matth. 25, 20. 22. 25. Marc. 2, 24. 11, 21. 13, 1. 16, 6. Ioh. 18, 21. Iac. 3, 3. — vim pronom. et adverbii demonstrat. auget, ut ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει Ioh. 3, 26. — 16, 29. — 11, 3. ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ = ἴδε, οὗτος ὃν κ. τ. ἑ. — verba ad plures pertinentia ita enuntiantur, ut ad unum directa videantur Marc. 3, 34. Ioh. 1, 29. 36. 48. 7, 26. 11, 36. 12, 19. 19, 4. 5. 14. — — de personis, ut attendas, excitantibus Ioh. 5, 4. Gal. 5, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Ἰδέα, ας, ἡ, (adspectus Hdot. 1, 80.) *forma, figura*. Semel in N. T. Matth. 28, 3. — pro מַרְאֶה Dan. 1, 15. (Diod. Sic. 1, 12. Thuc. 6, 4.)

Ἴδιος, ία, ον, 1) *proprius, eigen* a) de rebus et personis, quas possideo vel quae ita sunt meae, ut ad alium vel ad aliud pertinere vel aliunde profectae esse dici nequeant. Utuntur Lat. in talibus etiam pronomine possessivo, nostrates: *mein eigen, dein eigen, sein eigen etc.* Opp. ἀλλότριος. aa) de rebus, oppositione magis nunc, nunc minus latente, ut αἷμα Act. 20, 28. Hebr. 9, 12. 13, 12. ἁμαρτία Hebr. 7, 27. δεῖπνον 1 Cor. 11, 21. δικαιοσύνη Rom. 10, 3. τὴν ἰδίαν — στῆσαι i. e. *pietatem, quam ipsi talem iudicant et quae sibi placet, stabilire student.* δόξα Ioh. 7, 18. δύναμις Act. 3, 12. ἑκάστῳ — δύναμιν = *cuique pro cuiusque facultate* Matth. 25, 15. ἐλαία Rom. 11, 24. ἐξουσία Act. 1, 7. θέλημα 1 Cor. 7, 37. ἱμάτιον Marc. 15, 20. καρπός Luc. 6, 44. κτῆνος 10, 34. μίσθωμα Act. 28,

30. νοῦς = *sententia sua* Rom. 14, 5. οἶκος = *familia* 1 Tim. 3, 3. 4. 5. 12. 5, 4. ὄνομα = *auctoritas, eigene Veranlassung* Ioh. 5, 43. ὀφθαλμός Luc. 6, 41. ὀψώνιον 1 Cor. 9, 7. πατρίς Ioh. 4, 44. πόλις i. e. vel *urbs, in qua habitat aliquis* Matth. 9, 1. vel quam habet aliquis urbem gentis suae principem Luc. 2, 3. πρόβατον Ioh. 10, 3. 4. στήριγμα 2 Petr. 3, 17. σῶμα 1 Cor. 6, 18. τὶ τῶν ὑπαρχόντων — ἴδιον εἶναι Act. 4, 32. χείρ 1 Cor. 4, 12. (Diod. Sic. 14, 45. Xen. Cyr. 1, 1. 1.) — additur insuper genit. pronom. in quibus locis pron. possess. indicat, pertinere aliquid ad aliquem, ἴδιος vero opponitur τῷ ἀλλοτρίῳ cf. *Win.* p. 146. *Matth.* §. 315, 1. *Rost* §. 108, not. 2. *Lob.* ad Phryn. p. 441. Ita οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια Ioh. 10, 13. — 2 Petr. 3, 3. 16. (τὰ αὐτοῦ ἴδια Dem. c. Callipp. p. 1244. Plat. Menex. 247. B. Gorg. 502. E. Xen. H. G. 1, 14. 13.) — — τὰ ἴδια, vel: *bona, quae singuli possident, peculium* Luc. 18, 28. Cf. de h. l. lect. *Schott, de Wette, Meyer* coll. *Bornem.* schol. p. 116. lect. *Griesb.* ed. *Schulz.* — vel praeced. verbo *eundi* vel *recipiendi* c. εἰς *domus, quam habet aliquis,* ut ἐπιστρέφειν Act. 21, 6. σκορπισθῆναι = σκορπισθῆναι καὶ ἐπιστρέφειν Ioh. 16, 32. λαμβάνειν Ioh. 19, 27. (post ὑποστρέφειν Iamblich. vit. Pythag. c. 19. Aelian. N. H. 10, 28. ἐπιστρέφειν 2 Macc. 7, 8.) cf. Lamb. Bos. p. 337 sq. ed. *Schäfer.* — Ioh. 1, 11. ἦλθεν εἰς τὰ ἴδια = *in das Seinige* i. e. εἰς τὸν κόσμον, ὃς δι' αὐτοῦ ἐγένετο coll. v. 3. cf. *Win.* p. 533. *Meyer* Ev. Ioh. p. 24. et de voc. ἴδιος repetitione *Win.* p. 551. Vid. etiam *Lücke* 1, 391 sqq. — vel: praeced. πράσσω = *negotiis meis vaco, tracto, quae ad me,* non ad alium, *pertinent* 1 Thess. 4, 11. De huius formulae apud Graecos significatione cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 441. — λαλῶ ἐκ τῶν ἰδίων, *pro indole* vel *pro ingenio meo loquor,* Ioh. 8, 44. — ponitur ἴδιος, ubi poni poterat pron. possess., ut ἴδιος ἀγρός Matth. 22, 5. cf. *Win.* p. 147.

bb) de personis, quas possidet aliquis, ita, ut opponatur, vel opponi cogitari possit τῷ ἀλλοτρίῳ, ut ἀνήρ = *maritus* 1 Cor. 7, 2. Tit. 2, 5. κύριος Rom. 14, 4. συμφυλέτης 1 Thess. 2, 14. — οἱ ἴδιοι *domestici, ad domum* vel *familiam pertinentes* 1 Tim. 5, 8. — = *familiares, amici* Ioh. 13, 1. Act. 4, 23. 24, 23. (Diod. Sic. 13, 92 et 93. Xen. h. gr. 2, 4. 29.) — = *die Seinigen* Ioh. 1, 11. — additur pron. possess. Tit. 1, 12. Vide supra ad Ioh. 10, 12. monita. — ex usu graecitatis serioris [cf. *Win.* p. 147. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2, p. 208.] ponitur ἴδιος, ubi poni poterat pron. possess., ut ὁ ἴδιος ἀνήρ 1 Petr. 3, 1. 6. δεσπότης Tit. 2, 9. δοῦλος Matth. 25, 14. ἀδελφός Ioh. 1, 42. — legitur ἴδιος, ubi sensu singulari vel eminentiori dicitur aliquis πατὴρ vel υἱός alicuius dicitur Ioh. 5, 18. Rom. 8, 32. cf. *Fritzsche* l. l. *Lücke* Vol. 2, p. 20. — neutr. τὸ ἴδιον, de personis [vid. ἀγενής] hactenus ad aliquem pertinentibus, quatenus eandem cum ipso mentem habent et sequuntur Ioh. 15, 19. ὁ — ἐφίλει = *ut suos vos amaret.* Cf. *Lücke* 2, p. 410. *Meyer* p. 213. —

b) de rebus, quarum usu distinguitur aliquis ab aliis, ut διάλεκτος Act. 1, 19. 2, 6. 8. δεισιδαιμονία 24, 19. χάρισμα 1 Cor. 7, 7. (Diod. Sic. 11, 26. Ios. c. Apion. 1, 22. ab init.)

c) de rebus vel natura sua vel ex decreto alicuius pertinentibus ad personam vel rem aliquam, ut γενεά i. e. *aetas alicui constituta* Act. 13, 36. καιρός Gal. 6, 9. 1 Tim. 2, 6. 6, 15. Tit. 1, 3. κόπος 1 Cor. 3, 8. μισθός. Ibid. οἰκητήριον Iud. v. 5. τάγμα 1 Cor. 15, 23. — πορευθῆναι εἰς τὸν ἴδιον τόπον i. e. *in locum tanto facinore dignum* vel *convenientem* Act. 1, 25. Cf. *Kuinoel* ad h. l. et *Meyer* Act. Ap. p. 24. —

d) de eo, quod rei ipsi inest neque aliunde ad eam accedit, ut 2 Petr. 1, 21. πᾶσα — γίνεται = πᾶσα προφητεία ἰδίας ἐπιλύσεως οὐκ ἔχει = *omne vaticinium non id generis est, ut per se neque alius vel rei* [v. c. eventus] *vel personae* [e. g. Dei] *ope explicari possit.* Vide γίνομαι p. 85. —

2) *privatus* [opp. δημόσιος, κοινός Xen. Hier. 10, 5. 11, 1.] Ita legitur in N. T. a) κατ' ἰδίαν, adverb. *privatim* aa) propr. [= apud domesticos, apud tuos, opp. δημοσίᾳ Xen. Hier. 11, 9.] opp. ἔμπροσθεν πάντων Gal. 2, 2. Marc. 4, 34. — bb) = *seorsim* i. e. *semotis aliis, solus* Matth. 14, 13. 23. Marc. 6, 31. 32. Luc. 9, 10. 10, 23. — Matth. 17, 1. 19. 20, 17. 24, 3. — Marc. 9, 28. 13, 3. (Ios. Ant. 4, 5. 5. ἰδίᾳ 2 Macc. 4, 34. Diod. Sic. 16, 43. Xen. Mem. 3, 7. 4. H. G. 1, 1. 21.) — ex verbositatis genere sub voc. ἄνωθεν notato additur verbis, quibus iam inest separationis notio, ut ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου Marc. 7, 33. ἀναχωρεῖν Act. 23, 19. κατ' ἰδίαν μόνους 9, 2. (μόνοι καὶ ἰδίᾳ Lucian. epist. Saturn. 3, 33. μόνη καὶ ἰδίᾳ τῶν ἄλλων Heliod. 7, 25. p. 201. ed. *Bip.*) — b) dat. ἰδίᾳ adv. [vid. δημοσίᾳ] *seorsim,* sq. ἕκαστος auget vim distributivam latentem in ἕκαστος = *jeder einzeln* 1 Cor. 12, 11. (ἰδίᾳ Ios. de bell. iud. 4, 4. 1. Diod. Sic. 16, 49. ἰδίᾳ ἕκαστος Lucian. Toxar. §. 49. Xen. Cyr. 6, 2. 34.) cf. *Iacob* ad Lucian. l. l.

Ἰδιώτης, ου, ὁ, (privatus, i. e. qui non fungitur munere publico Xen. Mem. 2, 6. 18. et Ages. 1, 2. in militia: miles gregarius Xen. Anab. 1, 3. 1.) *indoctus, imperitus.* Quinquies in N. T. Act. 4, 13. — 1 Cor. 14, 16. 24. in quibus l. ἰδιώτης = ἰδιώτης γλώσσῃ i. e. *Christen, welche nicht mit Glossolalie begabt sind* cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 232. 236. — τῷ λόγῳ i. e. *eloquentiam si spectaveris* [vid. ἅγιος] 2 Cor. 11, 6. (Hdian. 4, 12. 1. Xen. An. 5, 9. 31.)

Ἰδού, adv. *en, ecce.* Ut Lat. ecce [Virg. Aen. 2, 270.] et hebr. הִנֵּה [Deut. 13, 15.] ita ἰδού rem ab interna contemplatione avocatam ad sensus externos traducendo fortius inculcat. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 43. — a) universe Matth. 1, 21. 2, 1. 13. 3, 16. 4, 11. 7, 4. 8, 2. 24. 29. 9, 2. 3. 18. 22. 10, 16. 11, 8. 19. 12, 2. 46. 47. 49. 13, 3. 17, 5. 19, 27. 20, 18. 22, 4. 23, 38. 24, 23. 25. 26 bis. 25, 6. 26, 45—47. 27, 7. 28, 7. 11. Marc. 3, 32. 4, 3. 10, 28. 33. 13, 21 bis. 23. 14, 41. 42. 15, 35. Luc. 1, 38. 44. 48. 2, 10. 34. 48. 5, 18. 6, 23. 7, 34. 10, 3. 13, 7. 32. 35. 15, 29. 17, 21 ter. 18, 28. 19, 8. 22, 10. 31. 23, 29. Ioh. 4, 35. 16, 32. Act. 5, 9. 25. 9, 11. 10, 9. 21. 13, 25. 1 Cor. 15, 51. 2 Cor. 5, 17. 7, 11. 12, 14. Gal. 1, 20. Iac. 3, 4. 5. 5, 4. 7. 9. 11. Iud. v. 14. Apoc. 1, 7. 2, 10. 22. 3, 8. 9 bis. [11.] 20. 5, 5. 9, 12. 11, 14. 16, 15. 21, 5. 22, 7. 12. (Lucian. D. D. 20, 16. Dial. Mort. 10, 3. 5. 25, 1.) — b) in locis e V. T. citatis Matth. 1, 23. 11, 10. 12, 18. 21, 5. Marc. 1, 5. Luc. 7, 27. Ioh. 12, 15. Rom. 9, 33. Hebr. 2, 13. 8, 8. 10, 7. 9. 1 Petr. 2, 6. — c) mediae orationi insertum legitur Matth. 23, 34. Luc. 13, 16. Act. 2, 7. 13, 11. 46. 20, 22. 25. — d) praefixum habet καί ad verbum sequens referendum. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 75. aa) universe Matth. 2, 9. 3, 16. 17. 8, 32. 34. 9, 20. 12, 10. 42. 15, 22. 17, 3. 5. 19, 16. 20, 30. 26, 51. 27, 51. 28, 2. 20. Marc. 5, 22. Luc. 1, 20. 31. 36. 2, 9. 25. 7, 36. 8, 41. 9, 30. 38. 39. 10, 25. 11, 31. 32. 41. 13, 11. 30. 14, 2. 19, 2. 23, 14. 15. 50. 24, 13. 49. Act. 11, 11. 12, 7. 16, 1. 27, 24. 2 Cor. 6, 9. Apoc. 4, 1. 2. quo l. cum ἰδού posuisset Ioh., in extrema sententia εἶδον se dixisse ratus, accusativos v. 4. pro nominativis adiecit cf. *Win.* p. 504. *Eiusd.* Studien Vol. 1. p. 150 sq. [5, 6. 6, 12.] — bb) loci, in quibus καί ad temporis notationem pertinet Matth. 9, 10. 28, 9. Luc. 7, 12. 24, 4. Act. 1, 10. 10, 17. 30. cf. *Matthiae* §. 620. p. 1257. — e) sequente nominat. absque verbo finito = *adest* cf. *Fritzsche* l. l. p. 150. Matth. 3, 17. 9, 10. Luc. 5, 12. 19, 20. 22, 38. 47. Ioh. 19, 26. 27. Act. 8, 27. 36. 2 Cor. 6, 2 bis. Apoc. 6, 2. 5. 8. 12, 3. 14, 14. 19, 11. 21, 3. — 7, 9. 14, 14. in quibus l. utroque voc., et ἰδού et εἶδον praemisso, ut nominat. et accusat. permisceretur factum est cf. *Win.* p. 504. 216. *Eiusd.* Stud. p. 151. — ἰδοὺ ἐγώ Act. 9, 10. Hebr. 2, 13. — Saepius non extat in N. T.

Ἰδουμαία, ας, ἡ, Idumaea, hebr. שְׂדֵה, אֶרֶץ שֵׂעִיר אֱדוֹם nomen regionis, sitae inter Palaestinam meridionalem et Arabiam, quae devicta primum a Davide 2 Sam. 8, 13. et a Salomonis inde tempore Israelitarum imperium detractare conata Ioramo regnante libertatem recuperavit. Uti semper, ita etiam post exilium babylonicum infenso erga Israelitas animo fuerunt Edomitae, donec a Iohanne Hyrcano debellati Iudaeorum imperio subiicerentur. Marc. 3, 8. cf. Ioseph. Arch. 2, 1. 11, 11. 13, 17. et de bell. iud. 5, 7. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Edomiter.*

Ἱδρώς, ῶτος, ὁ, sudor. Semel in N. T. Luc. 22, 44. — pro זֵעָה Gen. 3, 19. (2 Macc. 2, 26. Diod. Sic. 17, 90. Xen. Mem. 1, 4. 6.)

Ἰεζαβήλ, ἡ, nom. propr. indeclin. [terminat. gr.

ἰεζαβίλη, ης, ἡ Ios. Ant. 8, 13. 7.] *Iesabel*, hebr. אִיזֶבֶל. Uxor regis Israelitarum Ahabi, filia regis Sidonii, infamis ob Baali cultum opera sua apud Israelitas inductum et ob furorem, quo in Iovae cultores quoscunque, maxime in prophetas, saeviret 1 Regg. 16, 31. 18, 4. 13. In N. T. Apoc. 2, 20. ἰεζαβήλ imagini mulieris idololatrae et scelestissimae inservit.

Ἱεράπολις, εως, ἡ, (ἱερός, πόλις) *Hierapolis*, urbs Phrygiae maioris, sita ad Maeandrum fluvium, habens ad septentrionem Laodiceam, ad orientem Colossas, celeberrima thermis, quibus abundabat: hodie *Bambuk Kalasi* Col. 4, 13. cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Ἱερατεία, ας, ἡ, (ἱερός) *sacerdotium, munus sacerdotale.* Bis in N. T. Luc. 1, 9. κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας i. e. *nach* oder *zufolge dem, was bei dem Priesteramte Sitte, Gebrauch war,* dass nämlich die verschiedenen Verrichtungen der einzelnen Priester durchs Loos bestimmt wurden. Hebr. 7, 5. — pro כְּהֻנָּה Exod. 29, 9. (Aristot. Polit. 7, 8.)

Ἱεράτευμα, τος, τό, (ἱερός) *sacerdotium*, ex metonym. abstracti pro concreto [vid. αἰχμαλωσία] *sacerdotes.* Bis in N. T. 1 Petr. 2, 5. ἱεράτευμα ἅγιον v. 9. ἱεράτευμα βασίλειον i. e. *sacerdotes regii.* Appellantur autem h. l. Christiani ἱεράτευμα, quatenus dicuntur ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας i. e. victimarum loco et instar offerre Deo animi sensa illi probata; sacerdotes vero βασίλειοι iidem nominantur, quatenus συμβασιλεύσουσι τῷ χριστῷ in regno divino.

Ἱερατεύω, f. εύσω, (ἱερός) *sum sacerdos, sacris operor.* Semel in N. T. Luc. 1, 7. — pro כִּהֵן Exod. 28, 1. 3. 4. (Hdian. 5, 6. 6.)

Ἱερεμίας, ου, ὁ, *Ieremias*, hebr. יִרְמְיָה vel יִרְמְיָהוּ propheta V. T. nobilissimus, tum ob insignem, quo flagrabat, patriae amorem et conservandae eius studium, tum ob fata, quae expertus est a civibus ingratis longe tristissima Matth. 2, 17. 16, 14. Verba vero, quae Matth. 27, 9. sub Ieremiae nomine afferuntur, cum neque in textu hebraico, neque apud τοὺς ο' interpretes legantur, Zachariae vero oraculis locus insit huic non prorsus absimilis, alii memoriae lapsu a Matthaeo laudatum esse Ieremiam pro Zacharia, alii, quod neque verbis neque argumento Matthaeus conveniat cum Zacharia, illum hausisse sua putant e Ieremiae libro, tunc quidem superstite, post vero deperdito. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Ἱερεύς, έως, ὁ, (ἱερός) *sacerdos, qui sacris operatur et sacrificia offert,* ita de sacerdotibus quibuscunque Matth. 8, 4. 12, 4. Marc. 1, 44. Luc. 1, 5. Ioh. 1, 19. Act. 14, 13. al. (Diod. Sic. 1, 15. Aelian. V. H. 14, 34. Herodian. 1, 9. 6.) — de summo sacerdote Act. 5, 24. Ita כֹּהֵן pro: הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל 1 Regg. 1, 8. — metaphorice nunc de Iesu, quatenus mortem subeundo corpus suum ceu victimam obtulit Deo adeoque auctor extitit veniae peccatorum a Deo impetrandae Hebr. 5, 6. 8, 4. 10, 11. — nunc de Christianis, qui θανατοῦντες τὰ τῆς σαρκός et sumentes pia animi sensa uti θυσίας πνευματικάς haec sensa offerunt Deo Apoc. 1, 6. de h. l. accus. ἱερεῖς vid. sub βασίλεια monita. 5, 10. 20, 6.

Ἱεριχώ, ἡ, nom. propr. indecl. [termin. gr. ἱεριχοῦς, οῦντος, ἡ Ios. Ant. 5, 1. 7 et 9. cf. *Win.* p. 65.] *Iericho*, hebr. יְרִיחוֹ vel יְרֵחוֹ, urbs Palaestinae in tribu Beniamin trans Iordanem sita atque ab hac stadiis LX, ab Hierosolymis vero altius positis distans stadiis CL. Devastata a Iosua, Ios. 6, 27., postea non solum restituta 1 Regg. 16, 14. sed scholas etiam propheticas habuisse legitur 2 Regg. 2, 4. 5. Ager ierichuntinus fontibus irriguus cum fertilitate excelleret et palmis [πόλις φοινίκων Deut. 34, 34. *Palmenstadt*], rosis et balsami viridariis abundaret, θεῖον χωρίον appellare illum non dubitavit Iosephus de bell. iud. 5, 4. imo, appellata a verbo רִיחַ, *riechen, duften,* a balsami fragrantia et odore nomen traxisse videtur. Balsamum denique cum Hierichunte in alias terras exportaretur, vectigalium inde exigendorum causa τελώνας cum ἀρχιτελώνῃ ibidem fuisse legimus Matth. 20, 29. Marc. 10, 46. Luc. 10, 30. 18, 35. 19, 1. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. Iericho.

Ἱερόθυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἱερός, θύω) *sacrificatus, immolatus,* de carnibus immolatitiis Codd. habent 1 Cor. 10, 19. 28. pro: εἰδωλόθυτος cf. de horum l. lect. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer.* (Aristot. Oec. 2, 20. Athen. 14, 79. 404.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 159.

Ἱερόν, οῦ, τό, (neutr. adiect. ἱερός) *templum.* a) de templo Dianae ephesino universo i. e. τῷ ναῷ incluso Act. 19, 27. (Pol. 4, 6. 23. Xen. Ages. 11, 1.) — b) de templo hierosolymitano aa) universe Matth. 12, 6. 21, 12. 24, 1 bis. Marc. 11, 15. 13, 1. 3. Luc. 21, 5. 22, 52. Ioh. 7, 14. 8, 2. 59. Act. 3, 1—3. 8. 10. 4, 1. — quatenus ἅγιος τόπος habebatur Act. 24, 6. 25, 8. — bb) de singulis eius partibus et aedificiis in area eius exstructis, ut de sancto, *das Heilige* Marc. 12, 5. — ubi, quae enarrantur, referenda sunt ad *atrium gentium* vel *spatium* חֲנֻיוֹת i. e. *tabernae.* Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. 16. Luc. 19, 45. Ioh. 2, 14. 15. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 633. In atrium gentium quemadmodum aditus patebat gentilibus, item Iudaeis a mortuo pollutis, ita in eodem male vendebantur indies thus, oleum, vinum et aliae res ad sacrificia necessariae, columbae, agni, boves etc., victimae omnes iam lectae, spectatae et probatae cf. *Kuinoel* ad Matth. l. l. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Tempel.* — ubi, quae leguntur, pertinent ad *atrium virorum* vel *Israelitarum*, quod intrare paganis non licebat et proximum erat vestibulo sacerdotum cf. *Fritzsche* l. l. p. 634. *Kuinoel* Vol. 4. p. 719 ed. 2. — Matth. 21, 14. 23. 26, 55. Marc. 11, 11. 27. 12, 35. 14, 49. Luc. 2, 27. 46. 18, 10. 19, 47. 20, 1. 21, 37. 38. 22, 53. 24, 53. Ioh. 5, 14. 7, 28. 8, 20. 11, 56. 18, 20. Act. 2, 46. 5, 20. 21. 25. 42. 21, 26—30. 22, 17. 24, 12. 18. 26, 21. — ubi significatur *atrium mulierum* Luc. 2, 37. — per epexegesin additur ἡ στοὰ σολομῶνος Ioh. 10, 23. — **τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ** i. e. *fastigium porticus templi regiae* Matth. 4, 5. Luc. 4, 9. cf. *Kuinoel* Vol. 1, p. 113. *Win.* l. l. Aliter *Fritzsche* l. l. p. 163. Saepius non habetur in N. T.

Ἱεροπρεπής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἱερός, πρέπει convenit) *conveniens hominibus et rebus Deo sacris.* Extat tantum Tit. 2, 3. (Ios. Arch. 11, 8. 5. Xen. Conv. 8, 40.)

Ἱερός, ά, όν, *sacer, numini velut missus vel permissus* [ἵημι] i. e. *consecratus* 1 Cor. 9, 13. ἱερὸν et ἱερὰ ἐργάζεσθαι *sacris operari* et ἐσθίειν ἐκ τοῦ ἱεροῦ *e sacris* vel *victimis Deo sacris victum habere.* — ἱερὰ γράμματα *libri sacri* i. e. *de rebus sacris exponentes.* Saepius non legitur in N. T. (Hdian. 5, 5. 2. Xen. Anab. 4, 7. 21. 5, 3. 9.)

Ἱεροσόλυμα, ης, ἡ, [ita bis et quidem absque artic. Matth. 2, 3. 3, 5.] item ἱεροσόλυμα, ων, τά, [ita cum articulo Ioh. 2, 23. 5, 2. 10, 22. 11, 18. saepius absque articulo] et ἱερουσαλήμ, ἡ, [ita cum art. Luc. 21, 20. Act. 5, 28. Gal. 4, 25. 26. Apoc. 21, 10. multo saepius absque artic. cf. *Win.* p. 65 sq.] *Hierosolymae, arum, Hierosolyma, orum,* hebr. יְרוּשָׁלַםִ vel יְרוּשָׁלַיִם chald. יְרוּשְׁלֶם, hodie *Cudsembarich* vel *Coudscherif,* metropolis Palaestinae, in media fere terra eiusque parte altiore collocata, sita quidem in tribu Beniamin, cum vero a tribu Iuda expugnata esset, huic annumerata. Antiquissima aetate eadem שָׁלֵם Gen. 14, 18. et, quod Iebusaeorum olim fuerat, יְבוּס etiam dicebatur. Urbem hanc munitissimam postquam diu frustra tentaverant Israelitae potiundae eius cupidi, Davides tandem expugnavit expugnatamque sedem fecit tum cultus sacri tum regni sui, hinc עִיר דָּוִד 2 Sam. 5, 6. 9. Hierosolymam a Chaldaeis dirutam exules reduces ao. 536. a. Chr. restituerunt multumque in ea exornanda cum Iudaei tum Herodes M. elaborarunt. — E collibus, quibus superstructa erat, memorandi prae ceteris sunt *Sion*, habens, praeter arcem regiam, τὴν ἄνω πόλιν, *Moria*, valle a monte Sione distractus, ponte vero iunctus cum illo et templum ferens, *Acra*, τὴν κάτω πόλιν sustinens, cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc. — Dicitur autem in N. T. ἱεροσόλυμα a) proprie i. e. urbs ipsa Matth. 15, 1. 20, 17. 18. al. — b) ex metonym. continentis pro contento: *cives hierosolymitani* Matth. 2, 3. 3, 5. al. cf. *Rost* §. 97, 2. a. γ. — c) ad urbem Hie-

ros. utpote terrae iudaicae metropolim referuntur, quae sunt populi iudaici vel procerum eius Hierosolymis degentium Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. de h. l. diplasiasmo vid. *αἴρω.* — d) metaphorice: *urbs Hierosolyma cum universa republica iudaica et legibus, institutis, religione sua* aa) *qualis nunc est,* ita *ἡ νῦν ἱερουσαλήμ* Gal. 4, 25. — bb) *ἡ ἄνω ἱερουσαλήμ* vel *ἱερουσ. ἐπουράνιος*, vel *καινὴ ἱερουσ.* vel *ἡ ἁγία ἱερουσ.* i. e. *quae ex opinione iudaica in coelis est et quae longe praestantior terrestri in terras a Deo demittetur cum Messia regnum suum inaugurandum e coelis redeunte* Gal. 4, 26. Hebr. 12, 22. de h. l. asyndeto vid. *ἀδικέω.* — Apoc. 21, 2. 10. cf. *Bertholdt* Christologia Iudaeorum Iesu et Apostolorum aetate p. 217 sqq.

Ἱεροσολυμίτης, ου, ὁ, *Hierosolymitanus* Marc. 1, 5. Ioh. 7, 25. (Ios. de vit. sua §. 65.)

Ἱεροσυλέω, ῶ, f. ήσω, (*ἱερόσυλος*) *sacrilegium committo, templa spolio.* Legitur tantum Rom. 2, 22. ad quem l. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 132 sq. (Pol. 31, 4. 10.)

Ἱερόσυλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*ἱερός, συλάω* q. v.) *sacrilegus, rerum sacrarum depraedator.* Semel in N. T. Act. 19, 37. (2 Macc. 4, 42. Diod. Sic. 16, 25. Xen. Mem. 1, 2. 62.)

Ἱερουργέω, ῶ, f. ήσω, *ἱερός, ἐργάζομαι* — sacra facio, victimas macto Ios. Ant. 6, 6. 2. Hdian. 5, 3. 16.) *sacerdotis munere fungor,* seq. acc. rei i. e. *si respexeris hoc* vel *illud,* ut *τὸ εὐαγγέλιον θεοῦ* = *hinsichtlich* [vid. sub *ἀριθμός* notata], ita semel Rom. 15, 16. (*τὸν νόμον* Ios. de Maccab. c. 7.)

Ἱερουσαλήμ, v. *ἱεροσόλυμα.*

Ἱερωσύνη, ης, ἡ, (*ἱερός*) *sacerdotium, munus sacerdotale.* Quater in N. T. Hebr. 12, 11. 12. 14. 24. (1 Macc. 2, 54. Hdian. 5, 7. 2 et 8. Diod. Sic. 1, 85. Plat. legg. 6. p. 759. B.)

Ἰεσσαί, ὁ, nom. propr. indecl. [terminat. gr. *ἰεσσαῖος, ου, ὁ* Ios. Ant. 6, 8. 2.] *Iesse* vel *Isai,* hebr. יִשַׁי, nom. pr. patris Davidis Rom. 15, 12.

Ἰεφθάε, ὁ, nom. propr. indecl. [terminat. gr. *ἰεφθής, οῦ, ὁ* Ios. Ant. 5, 7. 8 et 13.] *Iephtha,* hebr. יִפְתָּח, unus ex heroibus israeliticis, iudicum nomine in V. T. libris venientibus, memorabilis ob votum, quod fecerat immolandi Iovae, quidcunque sibi, victoria de Ammonitis deportata, domum redeunti occursurum sit. Religioni magis, quam amori paterno cedens vel tum persolvendum sibi esse votum existimavit, cum filia, quam haberet, unica patrem prima victorem salutasset Hebr. 11, 32. coll. Iudd. 11, 1 sqq.

Ἰεχονίας, ου, ὁ, *Iechonias,* i. e. 1) יוֹיָקִים *οἱ ὁ ἰωακίμ* 2 Regg. 23, 34. 1 Chron. 3, 15. item *ἰωακείμ* Ierem. 22, 24. 24, 1. Fuit is rex Iudaeorum, successor Ioahasi 611—600. a. Chr. n. quem uti regem constituerat Necho, rex Aegyptiorum, ita tempore insequente Nabuchodonosarus II., Babyloniorum rex, eundem tributarium sibi fecit Matth. 1, 11. — 2) יְהוֹיָכִין, יְכָנְיָה vel יְכָנְיָהוּ filius et successor *τοῦ* יוֹיָקִים, qui post imperium trimestre Hierosolymis dirutis et templo spoliato cum magna Iudaeorum multitudine in exilium abductus est a Nabuchodonosaro II., rege Babyloniorum ao. 596. a. Chr. n. 2 Regg. 24, 8. 2 Chron. 36, 9. Beneficio vero Evilmerodaci, Nabuchodonosaro succedentis, libertatem idem recuperavit ao. 561. a. Chr. n. 2 Regg. 25, 27. Ier. 52, 31. — Matth. 1, 12.

Ἰησοῦς, οῦ, dat. *ἰησοῦ*, accus. *ἰησοῦν*, voc. *ἰησοῦ* [cf. *Win.* p. 64.] ὁ, hebr. יְהוֹשֻׁעַ, nom. propr. quo venit in N. T. 1) *Iesus,* יֵשׁוּעַ vel יְהוֹשֻׁעַ, *υἱὸς τοῦ θεοῦ*, hominum *σωτήρ*, divinus religionis divinae auctor et *κύριος πάντων* a Deo constitutus Matth. 1, 21. — 2) *Iosua,* Num. 13, 16. הוֹשֵׁעַ, successor Mosis, dux Israelitarum, magnam Palaestinae partem expugnans. Act. 7, 45. Hebr. 4, 8. — 3) *Iesus,* nomen viri iudaeo-christiani, cognomen Iusti Col. 4, 11.

Ἱκανός, ή, όν, (propr. pertingens, hinreichend, zukommend, vel perveniens, ab *ἱκνέομαι*) *hinreichend* i. e. a) *sufficiens, quod satis est,* 2 Cor. 2, 6. *ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ein Ausreichendes für einen Solchen.* Cf. de neutro praedicati pertinente ad subiectum femin. generi sub *ἀρκετός* monita. Luc. 22, 37. *ἱκανόν ἐστι satis est* scil. *εἶναι ὑμῖν δύο μαχαίρας.* Cf. *Bornem.* schol. p. 137. *Meyer* Ev. Luc. p. 395. — Alii: *genug hiervon, satis de his dictum est.* Cf. *Meyer* l. l. *de Wette* Ev. Luc. p. 110. (Diod. Sic. 1, 60. Lucian. Dial. Deorr. 1, 2. 10, 2. Xen. Mem. 4, 2. 38. Plato Phaedo c. 45. ed. *Fischer.*) *ἱκανὸν ποιεῖν τινι satisfacere alicui* i. e. *morem gerere* Marc. 15, 15. (Pol. 32, 7. 13. Appian. Punic. p. 68.) — *τὸ ἱκανὸν λαμβάνω, satis accipio* vel *satisfactum mihi est,* ut praedibus sistendis vel pecunia deponenda vel quocunque alio modo Act. 17, 9. — b) *copiosus, multus,* ut *ἀργύρια* Matth. 28, 12. *ὄχλος* Marc. 10, 46. Luc. 7, 12. Act. 11, 24. 26. 19, 26. *λόγοι* Luc. 23, 9. *μαθηταί* 7, 11. *λαός* Act. 5, 37. — 12, 12. 14, 21. 19, 9. 20, 8. 37. 22, 6. 1 Cor. 11, 30. (1 Macc. 13, 49. Xen. An. 1, 2. 1. Plat. Crit. c. 4. ed. *Fischer.*) — de tempore aa) universe Luc. 8, 27. 20, 9. Act. 9, 23. 43. 14, 3. 18, 18. *ἐν ἱκαναῖς — ἡμέραις* Act. 27, 7. — *ἱκανῷ χρόνῳ* = *per longum tempus* i. e. *diu* Act. 8, 11. cf. *Matthiae* §. 406, 2. — neutr. c. praepos., ut *ἐξ ἱκανοῦ* = *a longo inde tempore* i. e. *iam dudum* Luc. 23, 8. *ἐφ' ἱκανόν, per longum tempus* i. e. *diu* Act. 20, 11. (Palaeph. fab. 28.) — c) *idoneus, par* [Xen. Mem. 1, 2. 27.], sq. *πρός τι* 2 Cor. 2, 16. (Arrian. diss. epict. 4, 4. Xen. Mem. 1, 2. 15.) — b) sq. inf. [vid. *ἄξιος*] nunc aor. Matth. 3, 11. Marc. 1, 7. 2 Cor. 3, 5. 2 Tim. 2, 2. (Ioseph. Ant. 1, 1. 1. Dionys. Hal. Ant. 2, 65. Herodian. 2, 9. 8. Xen. Cyr. 1, 4. 12.) — nunc praes. c. nominat. praedicati [vid. *βούλομαι*] 1 Cor. 15, 9. (Hdot. 8, 36. Lucian. D. D. 20, 3.) — sq. *ἵνα* [vid. *ἵνα*] Matth. 8, 8. Luc. 7, 6.

Ἱκανότης, τητος, ἡ, (ab *ἱκανός* q. v.) *facultas, indoles eius, qui est idoneus rei alicui.* Semel in N. T. 2 Cor. 3, 5. (de facultate oratoria Lysias fragm. 27, 35.)

Ἱκανόω, ῶ, f. ώσω, (*ἱκανός* quod vid.; sufficientem reddo, contentum reddo Dionys. Hal. Ant. 2, 74.) *idoneum reddo.* Bis in N. T. seq. duplici acc. [vid. *ἀποδείκνυμι*] 2 Cor. 3, 6. — *τινὰ εἴς τι* Col. 1, 12.

Ἱκετηρία, ας, ἡ, (scil. *ἐλαία* vel *ῥάβδος*, ramus olivae, lana alba et vittis obvolutus, quem supplices manu tenentes ferebant, ut declararent, se aliorum auxilium implorare; feminin. adiectivi *ἱκετήριος*, ducti ab *ἱκέτης*, supplex Diod. Sic. 16, 44. 22, 102. Aelian. V. H. 3, 26.) *supplicatio.* Semel in N. T. Hebr. 5, 7. *δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας — προσενέγκας.* (2 Macc. 9, 18. Pol. 3, 112. 8.)

Ἰκμάς, άδος, ἡ, *humor, succus.* Semel in N. T. Luc. 8, 6. — pro יוּבַל fluvius, regio aquatica Ierem. 17, 8. (Ios. Ant. 3, 1. 3.)

Ἰκόνιον, ίου, τό, *Iconium,* urbs magna et opulenta Asiae minoris, quam pro aetatis, ut videtur, suae ratione alii, ut Xen. Anab. 1, 2. 1. Phrygiae, alii, ut Strabo 12, p. 835. Plin. H. N. 5, 27. Lycaoniae, alii, ut Ammian. Marcellin. 14, 6. Pisidiae annumerant, hodie *Konia* Act. 13, 51. 14, 1. 19. 21. 16, 2. de h. l. *ἐν* non iterato vid. *Win.* p. 396 sq. *Bornem.* ad Xen. apol. §. 20. Conv. p. 159. — 2 Tim. 3, 11. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Ἱλαρός, ά, όν, (*ἵλαος*, hilaris) *hilaris, qui hilari et promto animo facit aliquid.* Extat tantum 2 Cor. 9, 7. *ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός.* — pro רָצוֹן Prov. 19, 11. 22, 9. (Sir. 26, 4. Ios. de b. iud. 1, 31. 4. Xen. Mem. 2, 8. 12.)

Ἱλαρότης, τητος, ἡ, (*ἱλαρός*) *hilaritas, animus promptus.* Semel in N. T. Rom. 12, 8. q. l. *ἱλαρότητι* = *ἱλαρῶς* [de dat. modum indicante vid. *γλῶσσα*] — pro רָצוֹן Prov. 18, 22. (Diod. Sic. 16, 11.)

Ἱλάσκομαι, f. *ἱλάσομαι*, verb. depon. (*τινά* placo aliquem Plut. Thes. c. 15. Xen. Oec. 5, 20.) *expio, ich versöhne, τί* Hebr. 2, 7. Ita pro כִּפֶּר Ps. 65, 4. — *ἱλάσθητί μοι* = *ἵλαθί μοι sis mihi propitius, sei mir gnädig* Luc. 18, 13. Vid. de hoc v. *Buttm.* §. 100. gram. max. §. 114. *Matth.* 238. *Rost* §. 84.

Ἱλασμός, οῦ, ὁ, (*ἱλάσκομαι*) *propitiatio, expiatio* [ita pro סְלִיחָה Ps. 130, 4. כִּפֻּרִים Num. 5, 8. — Plut.

de sera numinis vind. c. 17.] metonym. *expiationis auctor* i. q. ὁ ἱλασκόμενος. Bis in N. T. 1 Ioh. 2, 2. 4, 10.

Ἱλαστήριον, *ίου, τό*, neutr. [adiect. ἱλαστήριος, ία, ον, expiandi vim habens, Ios. Ant. 16, 7. 1.] substant. 1) *victima piacularis* Rom. 3, 25. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 192 sq. (Dio Chrysost. Orat. 11, 1. 355 ed. Reisk. Nonn. Dionys. XIII. p. 382, v. 9.) — 2) ad exemplum τῶν ὁ *expians operculum arcae foederis* Hebr. 9, 5. Orta est haec significatio, a graecitate et indole huius vocabuli aliena prorsus, ex errore τῶν ο' interpretum in explicando hebr. כַּפֹּרֶת i. e. operculum, male haerentium in expiandi (כִּפֶּר) notione, cum potius tenenda fuisset operiendi notio, latens in vocabulo כָּפַר Exod. 25, 17—20. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 190. 191.

Ἵλεως, *ω, ὁ, ἡ*, attice pro ἵλαος (hilaris Aelian. V. H. 2, 10. 9, 7.) 1) *propitius* Hebr. 8, 12. ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν = *condonabo*. — Ita οἱ ο' pro אֶסְלַח Ier. 31, 34. 36, 3. — 2) ἵλεώς σοι sc. ὁ θεός *propitius tibi sit*. [Ita universe Xen. Mem. 1, 1. 9. Ios. Ant. 7, 11. 8.] pro: *det Deus meliora* Matth. 16, 22. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 542. — Minus accurate pro hebr. חָלִילָה seq. לְ 2 Sam. 20, 20. 23, 17. 1 Chron. 11, 19. (1 Macc. 2, 21.)

Ἰλλυρικόν, *οῦ, τό*, *Illyricum*, nomen regionis Europaeae, sitae inter Italiam, Germaniam, Macedoniam et Thraciam, habentis ab uno latere mare adriaticum, ab altero Danubium Rom. 15, 19.

Ἱμάς, *άντος, ὁ*, *lorum, Riemen* (Xen. Cyr. 6, 2. 32.). Quater in N. T. a) de loris, quibus alligabantur veterum calceamenta, *corrigia*. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Ioh. 1, 27. — pro שְׂרוֹךְ Ies. 50, 27. (διακαῦσαι τῶν ὑποδημάτων τοὺς ἱμάντας. Plut. Sympos. 4. quaest. 2. c. 3. Xen. An. 4, 5. 15.) — b) de loris, quibus verberabantur vel caedebantur rei: *scutica, flagellum* Act. 22, 25. (Artem. 1, 70. Dem. 402, ultim.)

Ἱματίζω, *f. ίσω*, (ἱμάτιον) *vestio, amicio*. Bis in N. T. Marc. 5, 15. Luc. 8, 35.

Ἱμάτιον, *ίου, τό*, (ἵμα = εἷμα) *vestis, vestimentum, Kleid* a) universe Matth. 9, 16 bis. 11, 8. 24, 18. Marc. 2, 21. 5, 28. 30. 9, 3. 13, 16. 15, 20. Luc. 5, 36. 7, 25. 8, 27. Ioh. 19, 24. Act. 20, 20. Hebr. 1, 11. Iac. 5, 2. 1 Petr. 3, 3. Apoc. 3, 4. 5. 18. 16, 15. — b) *pallium, Oberkleid, vestis exterior, quae tunicae iniicitur* Matth. 5, 40. 9, 20. 21. 14, 36. 17, 2. 21, 7. 8. 23, 5. Marc. 5, 27. 6, 56. 9, 3. 10, 50. 11, 8. Luc. 6, 29. 8, 44. 19, 35. 36. 22, 36. Ioh. 13, 4. 12. 19, 2. 23. Act. 12, 8. 9, 39. Apoc. 4, 4. 19, 13. 16. (Diod. Sic. 4, 38. Polyb. 16, 6. 7. Xen. Mem. 2, 7. 5.) — Apud Hebr. dicitur בֶּגֶד, מְעִיל Iob. 1, 20. אַדֶּרֶת cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kleider* — c) *pallium et tunicae* Matth. 26, 65. Act. 7, 58. 14, 14. 16, 22. 18, 6. 22, 23. 27, 31. 35 bis. — Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. — Ita ἱμάτια pro בְּגָדִים 2 Regg. 11, 14. — Saepius non extat in N. T.

Ἱματισμός, *οῦ, ὁ*, (ἱματίζω) *vestis, vestitus* a) universe Luc. 7, 25. Act. 20, 33. 1 Tim. 2, 9. (Polyb. 6, 15. 4. 16, 31. 5. Plut. vit. Alex. c. 39.) — b) *pallium, Oberkleid, vestis exterior* vel *superior* Luc. 9, 29. — c) pro: χιτών, *vestis interior, tunica* Ioh. 19, 24. [Matth. 27, 35.] Ita οἱ ο' pro לְבוּשׁ Ps. 22, 19. — Saepius non legitur in N. T.

Ἱμείρω et **Ἱμείρομαι**, (ab ἵμερος, desiderium) *desidero, desiderio alicuius rei flagro*, τινός [vid. ἐπιθυμέω], ita semel in N. T. electione vulg., ubi codd. opt. ὁμειρόμενοι [vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*] 1 Thess. 2, 8. (Polyb. 1, 66. 8. Dem. 422, 6.)

Ἵνα, coniunct., nunquam apostrophum in N. T. habens [cf. *Win.* p. 43.] *ut*, nos: *dass* i. e. I) *eo fine ut, eo consilio ut*, ubi nos: *damit, auf dass, dass, um zu* et addito μή: *ἵνα μή, ne* i. e. *damit nicht, auf dass nicht, dass nicht, um nicht zu*. Ita legitur

1) *c. coniunctivo, finem indicans, ut fiat aliquid*

a) praeced. *praes.* vel *aoristo* in ceteris praeter indicativum modis vel perfecto ad praesentis significationem [vid. ἀγαπάω fin.] accedente. Indicat coniunctivus in talibus, rem vere eventuram vel quae re vera eventura cogitatur. Cf. *Win.* p. 263. *Alt* p. 148. *Buttm.* §. 126, 2. *Matth.* §. 518. §. 620. *Rost* §. 122, 9. *Herm.* ad Vig. p. 791. 850. — Matth. 26, 63. — 9, 6. ad quem l. coll. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 337. — Marc. 4, 21. 7, 9. Luc. 6, 34. 8, 16. 11, 33. 12, 36. 16, 28. Ioh. 1, 7. ἵνα πάντες — δι' αὐτοῦ. Ioh. 3, 15. 21. 4, 36. 5, 34. 6, 7. ἵνα — λάβῃ i. e. εἰ θέλεις ἵνα — λάβῃ = *für den Zweck, dass*. — 6, 30. 10, 10. 17. ad quem l. cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 143. *de Wette* Ev. Ioh. p. 130. — 11, 11. 31. 13, 19. 15, 2. — ταῦτα [i. e. *haec, quae modo dixi*] hoc consilio praecipio, ἵνα — ἀλλήλους v. 17. 17, 13. 19. — v. 21. ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ 19, 4. 28. de h. l. ἵνα pendente a voc. postposito λέγει vid. *Meyer* Ev. Ioh. p. 266. *de Wette* Ev. Ioh. p. 189. — Act. 16, 30. Rom. 1, 11. 3, 19. 4, 16. ἐκ — χάριν i. e. ἐκ πίστεως ἡ δικαιοσύνη ἐστὶν ἵνα κατὰ χάριν ᾖ i. e. *praeter fidem contingit beneficium* τῆς δικ., *ut a gratia div. pendere illud intelligas*. Rom. 7, 4. 8, 17. 15, 6. 31. 32. 16, 2. 1 Cor. 7, 29. 34. 35. 9, 12. 11, 19. 14, 5. εἰ μὴ — λάβῃ v. 19. 31. 2 Cor. 1, 17. ἵνα — τὸ οὔ οὔ i. e. *ut dicas* vel *intelligas, me esse hominem modo affirmatione modo negatione utentem, = ut levitatis aut inconstantiae accuser*; vel: „*damit das Ia bei mir* [unabänderlich] *Ia, das Nein Nein sei* d. i. nur um mich consequent zu zeigen." ita *Win.* p. 430. 2 Cor. 4, 7. 10. 11. 5, 4. 10. 12. 9, 8. 13, 7. Gal. 6, 12. 13. Eph. 3, 18. 19. Phil. 1, 9. quo l. uti τοῦτο praeparat verba seqq., ita particula ἵνα precum consilium et argumentum simul complectitur. Vid. *Hölemann* ad h. l. — v. 10. 3, 8. Col. 1, 9. 18. 28. 2, 2. 4, 12. 1 Thess. 2, 16. 4, 12. 2 Thess. 1, 11. 1 Tim. 1, 18. 2, 2. 3, 15. ταῦτα γράφω — ἵνα εἰδῇς. 6, 19. 2 Tim. 1, 4. 2, 4. 10. 3, 17. Tit. 1, 9. 2, 10. 3, 8. Hebr. 5, 1. 10, 9. 36. 12, 27. τὸ δὲ — μὴ σαλευόμενα i. e. τὸ δέ. ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ, μετατίθεσθαι τὰ σαλευόμενα — ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. 13, 19. 1 Petr. 1, 7. 1 Ioh. 1, 3. 4. 2, 1. 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 8. Apoc. 3, 18 bis. — ἵνα καὶ λαλήσῃ 13, 15. 19, 15. 21, 23. 22, 14. ἵνα — εἰσέλθωσιν. Vide de h. l. infra monita. — — *ἵνα μή* Luc. 8, 12. 16, 28. Ioh. 3, 15. 16. 20. 7, 23. Act. 2, 25. 24, 4. Rom. 11, 25. 1 Cor. 1, 17. 11, 33. 2 Cor. 6, 3. 13, 10. Gal. 5, 17. Col. 2, 4. 1 Thess. 4, 13. 1 Tim. 3, 6. coll. v. 2. — v. 7. Tit. 2, 5. Hebr. 6, 12. Apoc. 11, 6. 16, 15. — ἵνα μήποτε Luc. 14, 29. — — praecedit perfectum praesentis notionem includens, ut καταβέβηκα ἐξ οὐρανοῦ = *de coelo adsum* Ioh. 6, 38. — —

pendet ἵνα interdum a verbo e contextis repetendo et cogitatione addendo [cf. *Win.* p. 290. 432. 523. 538. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 234. 841. Ev. Marc. p. 179. 642.], ut Marc. 5, 23. ἵνα — χεῖρας, explica: ἥκω vel προσέρχομαί σοι, ἵνα — χεῖρας. Ioh. 5, 7. ἄνθρωπον οὐκ ἔχω [scil. qui praesto mihi sit], ἵνα. De responsionis huius ratione ad interrogationem praeced. vid. *Win.* p. 531. — 1 Cor. 9, 25. ἐκεῖνοι μὲν οὖν scil. ἐγκατεύονται, ἵνα. 2 Cor. 2, 5. ἵνα μή i. e. λέγω δὲ ἀπὸ μέρους, ἵνα μή 4, 15. τὰ δὲ — δι' ὑμᾶς scil. γίνεται, ἵνα. 8, 14. τὸ — ὑστέρημα [scil. δεῖ γενέσθαι] ἵνα καί. — ab intellecto: οὕτω γράφω, pendet ἵνα, ἵνα μή 2 Cor. 9, 4. 13, 7. Philem. v. 19. — Apoc. 14, 13. quo l. ante ἵνα cogitatione adde: ἀποθνήσκουσι. (Epictet. Enchirid. c. 17.) — —

Uti infinit. finalis [vid. sub βασανίζω], ita ἵνα c. coniunct. per epexegesin additur, ut, quod antea aut brevius aut obscurius dictum erat, explicatius enuntietur [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 481. *Win.* p. 429. *Meyer* Ev. Ioh. p. 150. ep. P. ad Cor. 1. p. 159.], ut Luc. 22, 30. quo l. verbis διατίθεμαι — βασιλείαν explicationis ergo subiungitur ἵνα — θρόνων. Ioh. 11, 4. ὑπὲρ τῆς δόξης τ. θεοῦ [id est] ἵνα — δι' αὐτῆς. v. 15. δι' ὑμᾶς, explicatius: ἵνα πιστεύσητε. 1 Cor. 9, 23. διὰ τὸ εὐαγγέλιον nempe ἵνα — γένωμαι. 10, 33. Iac. 4, 3. κακῶς [i. e. malo consilio] αἰτεῖσθε, scilicet ἵνα — δαπανήσητε. Apoc. 21, 23. — Phil. 3, 8. ἵνα χριστὸν κερδήσω καὶ — ἐν αὐτῷ coll. v. 7. ubi διὰ τὸν χριστόν.

Intima cum sit finis et effectus necessitudo sic, ut alter alterum sequatur et excipiat, ad consilium interdum revocantur, quae sunt effectus vel eventus [Aristoph. vespp.

v. 311. 312. nubb. v. 58. Marc. Anton. 11, 3. Ios. b. i. 4, 3. 10. *ῥωμαίους ἄρα περιμένετε, ἵν' ἡμῶν βοηθήσωσι τοῖς ἁγίοις; — πρὸς τοσοῦτον ἥκομεν συμφορῶν, ἵνα ἡμᾶς ἐλεήσωσι καὶ πολέμιοι;* cf. *Tittmann* de usu particul. N. T. Fascic. 1. p. 5—10.]. Ita in locis explicandis ex teleologia vel ex simplicitate et pietate antiquitatis tum universae tum hebraicae, qua, quae eveniunt insolita, sistuntur tanquam res a Deo institutae et a consilio div. pendentes [cf. *Win.* p. 427 sqq. *Fritzsche* l. l. p. 837. *Baumgarten-Crusius* theolog. bibl. p. 272. Auct. anonym. Commentat: *ob die Partikel ἵνα im N. T. ἐκβατικῶς gebraucht werde?* im Neuen krit. Iourn. der theol. Litterat. von *Winer* und *Engelhardt* Vol. 4. fasc. 4. p. 413 sqq. *Meyer* Ev. Marc. p. 183. Ev. Ioh. p. 69. 129.] Marc. 4, 12. *ἵνα βλέποντες — συνιῶσι* pro: *ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφή· βλέποντες βλέπουσι καὶ μὴ εἶδον — μὴ συνιεῖσι.* Luc. 8, 10. coll. Ioh. 12, 40. Cf. *Gesen.* ad Ies. 6, 10. Vid. de his l. *Win.* p. 429. 431. — 1 Thess. 5, 4. — Locos alios huc pertinentes vid. infra notatos. (Liban. declam. 17. p. 472. A. *οὐδείς ἐστιν οἰκέτης πονηρός, ἵνα κριθῇ τῆς μακεδόνων δουλείας ἄξιος.*)

b) praecedente *imperat.*, ubi per coniunct. indicatur res, quae vere eventura est vel quam evenire debere cogitamus. [Cf. *Win.* p. 268 sq. *Alt* p. 148. *Buttm.* §. 126, 2. *Matth.* §. 518. *Rost* §. 122, 9.] — Ita post imperat. praesentis Marc. 11, 25. 12, 15. Luc. 21, 36. Ioh. 7, 3. 12, 36. 14, 31. 1 Cor. 7, 5 bis. 9, 24. 14, 13. Eph. 4, 28. 29. 6, 3. 19. 20. Phil. 1, 27. 2, 15. 2 Thess. 3, 12. 14. 1 Tim. 4, 15. 5, 7. 16. 20. Tit. 1, 13. 2, 4. 8. Hebr. 13, 17. Iac. 1, 4. 1 Petr. 2, 12. 3, 16. 4, 13. 1 Ioh. 2, 28. — *ἵνα μή* Matth. 7, 1. 24, 20. 26, 41. Marc. 13, 18. 14, 38. Luc. 22, 46. Ioh. 5, 14. 12, 35. 1 Cor. 11, 34. 16, 2. 2 Cor. 10, 9. coll. v. 11. Col. 3, 21. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 5. 3, 14. Hebr. 3, 13. Iac. 5, 9. 12. Apoc. 3, 11. — post imperat. aoristi Matth. 14, 15. 18, 16. 23, 26. 28, 10. Marc. 6, 36. 15, 32. Luc. 9, 12. 14, 10. 23. 16, 9. 24. 22, 8. Ioh. 10, 38. 17, 1. 11. Act. 8, 19. 21, 24. 1 Cor. 3, 18. 5, 7. 16, 11. 2 Cor. 11, 16. Eph. 6, 13. Tit. 3, 13. 1 Petr. 2, 2. 5, 6. Apoc. 19, 18. — *ἵνα μή* Matth. 17, 27. Ioh. 4, 15. 6, 12. Hebr. 12, 3. 13. Apoc. 18, 4 bis. — in adhortatt., ut *ἄγωμεν* Marc. 1, 38. Luc. 20, 14. Ioh. 11, 16. Act. 4, 17. Rom. 3, 8. Hebr. 4, 16. (*πείθωμεν τὴν τελεσίππαν, ἵνα μείνῃ μεθ' ὑμῶν* Plut. apophth. Alex. Mor. 2. p. 26. ed. *Tauchn.*) — — cogitatione addendus est imperat. contextui aptus, ut *γενέσθω* Matth. 26, 5. vel *εἰπέ* Ioh. 1, 22. 9, 36. — 1 Petr. 4, 11. Cf. *Win.* p. 291. 538. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 840. — per epexegesin supra notatam additur *ἵνα* c. verbo suo Marc. 5, 12. *ἵνα — εἰσέλθωμεν* i. e. *ut nobis intrare eos liceat.* Cf. de notione verbis *δεῖν, δύνασθαι, ἐξεῖναι, θέλειν* comprehensa quatenus passim reticeatur *Fritzsche* Ev. Marc. p. 167 et supra sub *ἀπαγγέλλω* observata.

c) praeced. *futuro*, ubi agitur de re, quae vere eventura est vel evenire debere cogitatur [cf. *Win.* p. 264. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l.] Luc. 16, 4. Ioh. 14, 3. 13. 16. 17, 26. Act. 22, 5. 1 Cor. 15, 28. 16, 6. 2 Cor. 1, 11. coll. v. 10. 11, 12. 12, 9. Eph. 6, 9. Phil. 1, 26. 1 Thess. 2, 12. — *ἵνα μή* Luc. 18, 5. — in interrogat. dubitantis nunc futurum Matth. 19, 16. Marc. 10, 17. Ioh. 6, 5. Rom. 6, 1. (Lucian. de dom. §. 21.) — nunc coniunct. praesentis vel aor. [vid. *ἀπολύω*] legitur Ioh. 6, 28. Marc. 14, 12. cf. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 609 sq. *Griesb.* ed. *Schulz.* — significatur fut. per *μέλλω, ἐλπίζω* seq. inf. aor. Ioh. 6, 15. 11, 52 coll. v. 51. Apoc. 2, 10. — Phil. 2, 19. — loco fut. legitur *οὐ μή* c. coniunct. aor. in adhortatione vel asseveratione 1 Cor. 8, 13. — — ex simplicitate antiquitatis supra notata ad consilium referuntur, quae sunt effectus, utriusque coniunctio eo fortius ut enuntietur Luc. 11, 50. *ἐξ αὐτῶν — γενεᾶς ταύτης* i. e. *quorum multos* tam certo *trucidabunt et persequentur, ut credas in consiliis habuisse, ut repetatur ab hac gente vindicta sanguinis prophetarum effusi.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 837. 689. *Win.* p. 430. — Ioh. 5, 20. 16, 24. ad quem l. cf. *Win.* p. 429. *Meyer* Ev. Ioh. p. 225. —

d) praeced. *praeterito* et praes. historico [Marc. 12, 13. 15, 24.] ubi agitur de consilio, quod in mente habuit aliquis illo tempore, quod praecessit. Ita ex usu graecitatis serioris coniunctivum ponentis, ubi ponendus erat optativus. Cf. *Win.* p. 264. 265. *Alt* p. 148. *Herm.* ad Vig. p. 850 sq. et ad Soph. OC. v. 11. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 839. et quae habet de optativo poni solito apud Graecos antiquiores accuratiusque scribentibus post praeterita tempora *Herm.* ad Vig. p. 791. *Matth.* §. 518. *Rost* §. 122. II. 9. et de Thucydide aliisque historicis saepe de praeteritis ut de praesentibus loqui solitis *Herm.* l. l. p. 851. *Matth.* l. l. *Rost* l. l.

Matth. 12, 10. *ἐπηρώτησαν αὐτὸν — ἵνα — αὐτοῦ* i. e. *in id intenti* vel *hoc consilium habentes ut accusarent eum* 19, 13. 26, 4. 16. 27, 20. 26. 32. Marc. 3, 2. 14 bis. 6, 41. 8, 6. 9, 18. 22. 10, 13. 11, 28. 12, 2. 13. quo l. si coniunctivus explicari posse videtur ex orationis obliquae in rectam mutatione [sub *ἕως* ad Marc. 6, 45. adnotata, vide quae habet de eiusmodi locis *Win.* p. 264. — 14, 10. 35. 15, 11. 15. 21. 16, 1. Luc. 1, 4. 6, 7. 15, 29. 18, 15. 19, 4. 15. 20, 10. 20. 22, 32. Ioh. 1, 19. 31. 3, 16. 17. 4, 8. 5, 23. 36. 7, 32. 8, 6. 59. 10, 10. 31. 11, 19. 53. 55. 12, 9. 10. 20. 42. 47. 13, 2. 15. 15, 8. vid. *δοξάζω.* — v. 11. 16. 16, 4. 33. 17, 2. 6. 12. 22. 23 bis. 18, 28. 36. 37. 19, 16. 35. 20, 31. Act. 5, 26. de h. l. *ἵνα* pendente a praecedente *ἤγαγον αὐτούς* cf. *Win.* p. 472. et si positus h. l. videtur coniunct. quod de re agitur, quam eventuram esse non dubitatur cf. *Win.* p. 264. — Act. 9, 21. 16, 36. 17, 15. 22, 8. 23, 24. 27, 42. Rom. 1, 13. 6, 4. 6. 7, 13 bis. 8, 4. 9, 11. 23. *καὶ ἵνα γνωρίσῃ.* Cf. de his v. pendentibus ab *ἤνεγκε* [i. e. *tulit — etiam* vel: *et quidem hoc consilio, ut Win.* p. 494. *Fritzsche* coniectan. p. 28—30. et in ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 339. 342 sq. — 11, 11. 19. 32. 14, 9. 15, 4. 1 Cor. 1, 15. 27. 28. 2, 12. 4, 6. 8. 5, 2. 5. 9, 15. 19—22. 2 Cor. 1, 9. 15. 2, 3. 5, 15. 21. 7, 9. ad quem l. vid. *Win.* p. 430. — 8, 6. 9. 9, 3 bis. 12, 7. vid. ad h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 146. *Win.* p. 553 sq. — v. 8. Gal. 1, 16. 2, 4. 5. 9. 16. 19. 3, 14. 22. 24. 4, 5 bis. Eph. 2, 7. 15. 3, 10. 4, 10. 14. 5, 26. 27. Phil. 2, 10. 27. 30. 1 Thess. 5, 10. 2 Thess. 3, 9. 1 Tim. 1, 3. 16. quo l. si coniunctivus pertinere videtur ad rei ipsius vel ad eventus, quem habet ea, durationem, item ad actionis repetitionem indicandam, vid. de huius generis locis *Win.* p. 264. 2 Tim. 4, 17. Tit. 1, 5. 2, 14. 3, 7. Philem. v. 13. 15. Hebr. 2, 14. 17. 6, 18. 9, 25. 11, 35. 13, 12. 1 Petr. 2, 24. 3, 9. 18. 4, 6. 2 Petr. 1, 4. 1 Ioh. 3, 1. 5. 8. 4, 9. 5, 13. Apoc. 2, 21. 6, 2. 4. 8, 3. 6. 9, 15. 20. Cf. ad h. l. *Win.* p. 430. 12, 4. 6. 14. 15. 13, 15. 16, 12. 19, 8. 21, 15. — 1 Cor. 1, 31. quo l. pro suis ponere maluit Apostolus verba V. T. cf. *Win.* p. 500. et *Meyer* ad h. l. alii post *ἵνα* cogitatione addunt: *γένηται* vel *πληρωθῇ* cf. *Win.* p. 531. — de aoristorum ratione in locis 1 Cor. 9, 15. Eph. 6, 22. Phil. 2, 28. Col. 4, 8. vid. sub *ἀναπέμπω* monita. — post infinit. vel particip. praesentis significatione imperfecti Marc. 3, 10. Act. 5, 15. — Luc. 11, 54. Ioh. 6, 50. Rom. 15, 20. *ὥστε με — φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι — ἵνα μὴ οἰκοδομῶ.* 2 Cor. 11, 7. 2 Thess. 3, 9. 1 Petr. 2, 21. — *ἵνα μή* Luc. 22, 32. Ioh. 3, 16. 12, 46. 16, 1. 18, 28. 19, 31. 1 Cor. 12, 25. 2 Cor. 1, 9. 2, 4. 9, 3. 12, 7 bis. Eph. 2, 9. Phil. 2, 27. Philem. v. 14. Hebr. 11, 28. 40. Apoc. 7, 1. *εἶδον — κρατοῦντας* [i. e. *qui tenerent*] *ἵνα.* 20, 3. (Hdian. 3, 11. 19.) — —

pendet *ἵνα* interdum a verbo e contextu repetendo et cogitatione addendo [vid. supra monita], ut Marc. 4, 22. *οὐδὲ ἐγένετο [τι] ἀπόκρυφον neque* quicquam *factum est* [scil. ut absconditum esset], *ἀλλ'* [sed hoc consilio factum est] *ἵνα — ἔλθῃ ut innotesceret.* Luc. 1, 43. *πόθεν — πρός με* concise pro: *πόθεν μοι τοῦτο γέγονεν, ὅτι ἀνέστη* [coll. v. 39.] *ἡ μήτηρ — ἵνα ἔλθῃ πρός με.* — Ioh. 1, 8. *ἀλλ'* [scil. *ἦλθεν*] *ἵνα.* 9, 3. *ἀλλ'* [scil. *τυφλὸς ἐγένετο*] *ἵνα.* 1 Cor. 2, 5. *ὁ λόγος μου — οὐκ* scil. *ἦν ἐν — ἀλλ' ἐν — ἵνα μή.* 2 Cor. 2, 10. *δι' ὑμᾶς* scil. *κεχάρισμαι, ἵνα μή.* 1 Ioh. 2, 19. *ἀλλ'* [scil. *ἐξῆλθον*], *ἵνα.* — — interveniente *ἵνα* c. coniunct. explicatius dicitur, quod vel brevius vel obscurius ante enuntiatum erat [vid. supra monita], ut Marc. 3, 9. *διὰ τὸν ὄχλον*, explicatius: *ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.* Ioh. 1, 7. 11, 42. Rom. 15, 16. Eph. 2, 10. Apoc. 8, 12. — —

loci ex teleologia Iudaeorum [vid. supra monita] explicandi Luc. 9, 45. *οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο — ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό ne intelligerent illud,* in consiliis scil. Dei fuit, ut [nunc quidem] non intelligerent illud.

Ioh. 9, 2. τίς ἥμαρτεν — γεννηθῇ quisnam peccavit — *ut coecus nasceretur* pro: *cum in consiliis Dei fuerit, ut coecus nasceretur.* — v. 39. 12, 40. Rom. 5, 20. 21. 11, 31. — ἵνα πληρωθῇ *ut ratum fieret* Matth. 1, 22. 2, 15. 4, 14. 21, 4. [27, 35. cf. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, Knapp, Meyer, de Wette, Fritzsche*] Ioh. 12, 38. οὐκ ἐπίστευον, ἵνα κλ. 18, 8. ἀπεκρίθη — ἵνα κλ. v. 32. εἶπον — ἵνα — πληρωθῇ *responderunt, ut ratum fieret.* 19, 24. 36. — pendet interdum ἵνα a verbo e contextu repetendo et cogitatione addendo Marc. 14, 49. ἀλλ', ἵνα πληρωθῇ pro: ἀλλὰ κρατεῖτέ με, vel ἀλλὰ γέγονε ταῦτα, ἵνα. Ioh. 15, 25. ἀλλ' [scil. μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα], ἵνα κλ. 1 Cor. 1, 15. ἵνα μή τις εἴπῃ pro: quod fieri voluit Deus hoc consilio, *ne quis diceret.* Ioh. 13, 18. ἐγὼ — ἐξελεξάμην· ἀλλ' — πληρωθῇ novi quos elegi, *sed facta est haec electio, ut ratum fieret effatum illud scripturae* vel: „*sed unum contendo, quamvis convictorem, calcem in me sublaturum, ut literae sacrae ad eventum adducantur,*" ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 842. — Cf. de formula ἵνα πληρωθῇ *Win.* p. 430. —

2) c. *indicativo* a) *futuri,* ex usu graecitatis serioris [vid. *Herm.* ad Soph. OC. v. 155. *Id.* de partic. ἄν p. 184. *Win.* p. 265. *Alt* p. 449. cf. tamen *Elmsl.* ad Eur. Bacch. v. 1380.] loco coniunct. sic, ut indicet finem, ut fiat aliquid. Ita praeced. praes. vel coniunct. aor. Apoc. 22, 14. quo l. c. fut. alternat coniunct. Luc. 22, 30. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp, de Wette, Meyer.* — 1 Cor. 13, 3. de h. l. lect. vid. sub καίω monita. — praeced. imperat. 1 Petr. 3, 1. de h. l. lect. vid. κερδαίνω. — de verbis καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος *et vitam ages diuturnam* Eph. 6, 3. καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταὶ *et eritis discipuli mei* Ioh. 15, 8. cf. *Win.* p. 265. *de Wette* Ev. Ioh. p. 168. *Meyer* Ev. Ioh. p. 210. — praeced. praeterito, ita in codd. Ioh. 17, 2. Rom. 5, 21. Apoc. 8, 3. Cf. *Griesb.* ad hos l. — — b) *praesentis* 1 Cor. 4, 6. Gal. 4, 17. Cf. *Win.* p. 266. Id. in ep. P. ad Gal. p. 107. 178. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 73. *Herm.* ad Vig. p. 851.

II) more graecitatis fatiscentis, usu particularum invertentis et orationis, qua delectabantur Graeci melioris aevi, concisae minus studiosae *ἵνα c. coniunct.* legitur, ubi, qui accuratius scripserunt, uterentur infinitivo. Cf. *Win.* p. 309—314. p. 427 sqq. *Hermann* de partic. ἄν p. 135. *Tittmann* Synon. II. p. 46. In quibus si magis minusve recedit finis vel consilii, cuius index est haec coniunctio, notio, hactenus tamen aliqua est huius particulae cum infinitivo necessitudo, quatenus hunc quoque haud raro finalem [vid. sub ἄγω monita] esse in promptu est, vel particula ἵνα consilii et obiecti nota simul comprehenditur. Cf. *Win.* p. 427 et *Hölemann* ep. P. ad Phil. p. 28. Respondet autem ἵνα in talibus Lat. *ut*, nostratium *dass*, ita seq. coniunctivo

a) post vv., quibus inest *apti, idonei, opportuni,* notio [tauglich, geeignet für einen Zweck], ut post ἄξιος Ioh. 1, 27. ἱκανός Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. cf. *Win.* p. 312. — πιστὸς καὶ δίκαιος 1 Ioh. 1, 9. ad quem l. cf. *Win.* p. 431 sq. — ὥρα *tempus opportunum* vel *a Deo constitutum, ut facias* vel *ut fiat aliquid* Ioh. 12, 23. 13, 1. 16, 2. 32. Cf. *Win.* p. 314. 430. Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 312. 379 sqq. 836 sqq. — — b) post vv. *iubendi* et formulas praecipiendi vel iubendi notionem includentes [cf. *Herm.* ad Vig. p. 852. ad Orph. Argon. p. 814. *Schäfer* ad Dem. pr. coron. p. 278, 8. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 840. *Win.* p. 310. *Alt* p. 221. *Tittmann* de usu particul. in N. T. Fasc. 1. p. 16 sq.] praeced. nunc praesenti Ioh. 13, 29. 34. 1 Ioh. 5, 16. praeparatur ἵνα c. coniunct. [cf. *Win.* p. 314.] pronomine οὗτος praecedente Ioh. 6, 29. τοῦτο — πιστεύητε = *hoc est quod imperat Deus, ut fidem habeatis.* 2 Ioh. v. 6. αὕτη — ἐντολή — ἵνα ἐν αὐτῇ scil. τῇ ἀγάπῃ, περιπατῆτε. Ioh. 12, 15. 17. 1 Ioh. 3, 11. 23. 4, 21. 2 Ioh. v. 5. — nunc imperat. Matth. 4, 3. 20, 21. Marc. 10, 37. Luc. 4, 3. 10, 40. — nunc praeterito [vid. supra monita] Matth. 12, 16. 20, 31. Marc. 3, 12. 8, 30. 10, 48. Luc. 18, 39. — Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. 7, 36. 9, 9. — Marc. 9, 12.? 12, 19. Vid. de h. l. lect. *Win.* p. 265. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 523 sq. *Griesb.* ed. *Schulz.* — Marc. 13, 34. — Marc. 6, 8. — 13, 34. — 3, 9. Apoc. 6, 11. 9, 4. — Ioh. 9, 22. 11, 57. Act. 19, 4. Apoc. 9, 5. (Leon Philos. Anth. 1. n. 3. εἰπὲ κασιγνήτῃ καρτεροὺς ἵνα θῆρας ἐγείρῃ.) — — c) post vv. *rogandi, hortandi* [cf. *Win.* p. 310. 313. *Tittmann* l. l. p. 16. 17. et Hölem. l. l. *Schäfer* melet. p. 121. aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 840.] praecedente praesenti Luc. 16, 27. Ioh. 17, 15 bis. v. 21. 1 Thess. 4, 1. 2 Ioh. v. 5. — 1 Cor. 1, 10. 16, 16. coll. v. 15. 2 Cor. 9, 5. 2 Thess. 3, 12. — Phil. 1, 9. 10. — 1 Tim. 5, 21. (Ios. Ant. 12, 3. 1 et 2. Charit. 3, 1. Philo Tom. 1. p. 478, 20 sqq.) — praeced. praeterito [de quo vid. supra observata] Matth. 14, 36. Marc. 5, 10. 18. 6, 16. — praes. histor. Marc. 7, 32. 8, 22. — Luc. 8, 32. 1 Cor. 16, 12. 2 Cor. 8, 6. 12, 8. — Marc. 7, 26. Luc. 7, 36. Ioh. 4, 47. 19, 31. 38. — Luc. 9, 40. 22, 32. ἵνα μή Luc. 8, 31. — abest verbum rogandi cogitatione addendum Ioh. 18, 39. ἔστι — πάσχα = *more receptum est inter vos,* rogare, *ut unum paschatos festo dimittam.* Gal. 2, 11. μόνον — μνημονεύωμεν scil. παρεκάλεσαν. (Dion. Hal. Ant. Vol. 2. p. 666.) — — d) post vv. et formulas, quibus *velle, cupere, desiderare, postulare* aliquis aliquid dicitur [cf. *Win.* p. 311. 390. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 87. Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 380. 577 sq. 840.] praeced. praesenti Matth. 18, 14. praeced. οὗτος praeparantur seqq. Ioh. 6, 39. — 7, 12. Marc. 6, 25. 10, 35. Luc. 6, 31. Ioh. 17, 24. 1 Cor. 14, 5. quo l. alternant acc. c. infinit. et ἵνα c. coniunct. Cf. ad h. l. et de utriusque structurae discrimine *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 237. — 1 Cor. 4, 2. — abest θέλεις, θέλων, θέλομεν e contextu facile cogitatione repetendum Matth. 20, 33. coll. v. 32. Marc. 10, 51. Luc. 18, 41. — 2 Cor. 18, 13. (βούλεται ἵνα Dion. Hal. de compos. verbb. p. 296 sq.) — praeced. praeterito Marc. 9, 30. 1 Cor. 16, 12. βουλὴ ἐγένετο Act. 27, 42. συνετέθειντο Ioh. 9, 22. — — e) post vv. et formulas, quibus *curae, studii, appetendi* notio inest [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 842. 380. 578. *Meyer* Ev. Ioh. p. 61. 81. 210. 211. 229. *de Wette* Ev. Ioh. p. 60. 168. ep. Ioh. 1. p. 256.] praeced. praesenti, ut ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ κλ. Ioh. 4, 34. Vide de h. l. sub βρῶμα observata — praeparatur ἵνα pronomine οὗτος praeponendo Ioh. 15, 13. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα — αὐτοῦ, i. e. *amorem maiorem illo, qui eo, ut vitam pro amicis suis ponat, tendit, nemo habet.* Ioh. 17, 3. αὕτη — ἵνα γινώσκωσί σε *vita aeterna continetur hoc studio, ut cognoscant te* i. e. *eo comparatur vita aeterna quod operam dant, ut cognoscant te.* 1 Ioh. 4, 17. ἐν τούτῳ — ἔχωμεν i. e. *amoris, quem nobiscum habemus, perfectio in eo cernitur, quod operam damus, ut fiduciam habeamus* = ἡ τῆς ἀγάπης μεθ' ἡμῶν τελείωσις *eo tendit, ut fiduciam habeamus.* 5, 3. et 2 Ioh. 6. αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη — ἵνα κλ. 3 Ioh. v. 4. μειζοτέραν — ἵνα ἀκούω „*maius hac re non habeo gaudium, ut audire cupiam,*" ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 842. — praeced. imperat. 1 Cor. 14, 12. 16, 10. Col. 4, 17. ἵνα μή 2 Ioh. v. 8. 2 Petr. 3, 17. — abest verbum curandi e contextu vel repetendum vel cogitatione addendum, ut μᾶλλον δὲ scil. ζητεῖτε 1 Cor. 14, 1. 2 Cor. 8, 7. Phil. 2, 2. — 1 Cor. 9, 18. τίς οὖν — χριστοῦ „*quanam igitur in re meum praemium cernitur? in voluntate gratuito tradendi doctrinam Christi,*" ita *Fritzsche* l. l. p. 380. Aliter *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 157. et de h. l. ἵνα c. indicat. fut. cf. supra sub I. 1. monita. — praeced. praeterito Ioh. 13, 2. τοῦ διαβόλου — ἵνα αὐτὸν παραδῷ *ut de tradendo eo cogitaret* = *consilium tradendi eius.* 15, 8. ἐν τούτῳ — ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε. cf. *Fritzsche* l. l. Vide tamen sub δοξάζω ad h. l. observata. (ἵνα γίνηται ζεὺς ἐπιθυμήσει Teles ap. Stob. XLV. p. 542. μὴ γένοιτό σοι — κακῶς οὕτως, ἵνα ἐμοῦ σὺ ταῦτα εἰδῇς βέλτιον Plut. Symp. 2, c. 12.) — — f) post *ποιέω, efficio, auctor sum* [vid. ποιέω. *Win.* p. 312.] praeced. praes. Apoc. 13, 12. ποιεῖ — προςκυνήσωσι per attract. [vid. ἀποδείκνυμι] pro: ποιεῖ, ἵνα ἡ γῆ — προςκυνήσωσι. De h. l. lect. vid. *Griesb., Schott.* — v. 15. 16. — v. 13. Vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott.* — praeced. imperat. Col. 4, 16. — praeced. fut. Apoc. 3, 9. quo l. coniunct. aor. et fut. alternant. — praeced. praeter. Ioh. 11, 37. — — g) post v. *permittendi,* praeced. praeterito Marc. 11, 16. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 482. coll. *Zumpt* lat. Gramm. p. 488. — — h) post vv. *conducendi, sufficiendi,* [cf. *Win.* p. 312. *Meyer* Ev. Matth. p. 64. 124. 92. Ev. Ioh. p. 163. *de Wette* Ev. Matth. p. 62. Ev. Ioh. 140. 219. aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 234. 379. 572. *Käuffer* Ev. Matth. p. 18. 69. etiam in his *finalem* esse particulam ἵνα affirmantes] praeced. praesenti Matth. 5, 29. 30. 10, 25.

16, 6. Luc. 17, 2. Ioh. 11, 50. 16, 7. 1 Cor. 9, 15. quo l. si infinit. et ἵνα c. coniunct. alternant cf. *Win.* p. 312. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 154 sq. et de h. l. lect. *Griesb.* et *Meyer.* — — i) post χρείαν ἔχω *opus habeo, opus mihi est,* [cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 44. *de Wette* Ev. Ioh. p. 178.] praeced. praes. Ioh. 2, 25. 16, 30. 1 Ioh. 2, 25. — post vv. *laetandi* [cf. *Win.* p. 314. aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 841.] Ioh. 8, 56. ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ — ἐμήν *er freute sich,* dazu bestimmt zu sein, *dass er meinen Tag sehen sollte.* Vid. ad h. l. *Meyer* p. 125. —

III) ut Graecorum ὅπως c. indicat. fut. vel c. coniunct. aor. [Xen. An. 5, 2. 21. Cyr. 1, 3. 18. 3, 3. 42. Dem. Mid. 583, 23. Plat. Hipp. mai. p. 286. B. cf. *Matth.* §. 519, 8. *Rost* §. 122, not. 7. *Buttm.* §. 136.] ita ἵνα c. verbo suo absolute ponitur a) in iussis, seq. *coniunct.* Eph. 5, 33. ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα *maritum revereatur.* Cf. *Win.* p. 290. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 38. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 840. (Epict. Enchir. c. 17. ἂν πτωχὸν ὑποκρίνασθαί σε θέλῃ, ἵνα καὶ τοῦτον εὐφυῶς ὑποκρίνῃ. Constant. Porphyrogen. Tact. p. 28. τὴν δὲ ὁδὸν τοῦ στρατοῦ ἵνα ποιῇς ὀλίγην.) — b) in votis, seq. optativ. Eph. 1, 16. 3, 16. Cf. *Harless* l. l. Saepius non extat in N. T.

Ἱνατί, [ex ἵνα τι, *ut quid,* formula elliptica. Plene dicebatur post praesens: ἵνα τι γένηται, *ut quid fiat? damit, was geschehe?* et post praeterit. ἵνα τι γένοιτο, *ut quid fieret? damit, was geschähe?* Cf. *Herm.* ad Viger. p. 849. *Matth.* §. 620. *Passow* I. p. 1112. *Win.* p. 158. 525. *Gieseler* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 132. *Fritzsche* Ev. Matth. 336. Lamb. Bos. p. 592 ed. *Schäfer.*] *cur, quare?* Sexies in N. T. Matth. 9, 4. 27, 46. Luc. 12, 7. Act. 4, 25. 7, 27. 1 Cor. 10, 29. — pro לָמָּה Ps. 2, 1. עַל־מָה Num. 22, 32. (Ios. de b. iud. 6, 6. 2. Arrian. diss. epict. 1, 24. Plat. apol. c. 14. ed. *Fischer.*)

Ἰόππη, ης, ἡ, vel Ἰώππη, ης, ἡ, *Ioppe,* hebr. יָפֹא, יָפוֹ, hodie *Iaffa,* urbs palaestinensis ad mare mediterraneum contra extremitatem septentrionalem tribus Dan, portu instructa, in cuius littore rupes ostendebatur, ad quam alligatam fuisse Andromedam Graecorum mythologi narrant. Act. 9, 36. 38. 42. 43. al.

Ἰορδάνης, ου, ὁ, *Iordanes,* hebr. יַרְדֵּן, hodie *El Schareich,* fluvius maximus et celeberrimus Palaestinae, qui, cum olim quidem e lacu Phiala ad radicem montis Antilibani oriri et post iter CXX stadiorum sub terra factum e spelunca Paneadis ad radicem montis Libani erumpere crederetur, rectius hodie prope Caesaream Philippi in summo iugo montis Antilibani ex aquis nivalibus lacum efficientibus prodire statuitur. Inde post cursum CXX fere stadiorum fluit in lacum Samochonitidem, Merom etiam appellatum, e quo egressus post totidem stadiorum cursum perfluit per Galilaeam et secans mare Galilaeae vel lacum Tiberiadis in mare mortuum vel lacum Asphaltidem tandem exit, auctus per itineris sui decursum fluviis minoribus in ipsum effusis. Uti ripae Iordanis altiores sunt et arboribus atque arundine consitae, ita aquae eius turbulentae et paulo calidiores magnam piscium multitudinem nutrire deprehenduntur; nive quidem tempore verno intumescit, neque tamen ripis excedit Matth. 3, 5. 6. 13. 4, 15. 25. al.

Ἰός, οῦ, ὁ, (ab ἵημι mitto; missile, sagitta, Hom. Iliad. 15, 451. 20, 68. sagittae cum apud veteres veneno tingi solerent) 1) *venenum* Rom. 3, 13. ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. Iacob. 3, 8. — pro חֵמָה Ps. 58, 5. 140, 3. (Ios. Arch. 1, 20. 1. Aelian. Hist. Anim. 5, 31.) — — 2) *aerugo* Iacob. 5, 3. — pro חֶלְאָה Ezech. 24, 6. (Theogn. v. 443. de ferrugine Pol. 5, 10. 3.)

Ἰουδαία, ας, ἡ, *Iudaea,* hebr. יְהוּדָה, ita temporibus Davidis appellabatur ea Palaestinae pars, quam incolebant tribus Iuda et Beniamin Ios. 11, 16. 21. 2 Sam. 2, 10. 5, 5. 19. 1 Chron. 22, 5. Israelitarum regno in duas partes discisso ἰουδαία dicebatur regnum Iuda, ad quod praeter tribus Iuda et Beniamin pars etiam tribuum Dan et Simeon pertinebat. Eodem nomine tempore insequente insigniebatur pars Palaestinae meridionalis, cum septentrionalis diceretur Galilaea, media vero Samaria. Denique post exilii tempora a civibus regni Iuda in patriam redeuntibus omnis Palaestina dici coepit Iudaea. Cf. de huius terrae finibus, natura, proventibus, lacubus, coelo, divisione etc. *Win.* bibl. Realw. sub vocc. *Iudaea, Palaestina. Röhr* Palaestina oder historisch-geographische Beschreibung des jüdischen Landes zur Zeit Iesu. Zweite Auflage. Zeitz. 1809. 8. — Matth. 2, 1. 5. 22. 4, 25. 19, 1. collective legitur = *incolae Iudaeae* Matth. 3, 5. cf. *Rost* §. 98, 2. a. β. et de singul. subiecti cum plur. praedicati *Win.* p. 330. *Matth.* §. 302. *Rost* §. 100, 4. b.

Ἰουδαΐζω, f. ίσω, (ἰουδαῖος) *mores et ritus Iudaeorum sequor* i. q. ἰουδαϊκῶς ζῆν. Semel in N. T. Gal. 2, 14. πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν. De verbis desinentibus in ίζω et derivatis a nominibus propriis vel populorum vel hominum singulorum cf. *Buttm.* §. 104. gram. max. §. 119. *Fischer* 3. a. p. 11.

Ἰουδαϊκός, ή, όν, (ἰουδαῖος) *iudaicus.* Extat tantum Tit. 1, 14. (Ios. Arch. 20, 11. 1.)

Ἰουδαϊκῶς, adv. *iudaice, more Iudaeorum.* Semel in N. T. Gal. 2, 14. (Ios. b. i. 6, 1. 3.)

Ἰουδαῖος, ου, ὁ, (propr. oriundus e tribu Iuda, deinde civis regni Iuda, in N. T.) 1) *civis terrae Palaestinensis,* e quacunque tandem tribu oriundus fuerit. Matth. 27, 15. Marc. 7, 3. Ioh. 12, 11. de h. l. genit. separato a nom. regente vid. ἄγγελος. Rom. 2, 28. 29. 3, 29. quo l. in oppos. si cum vi praeponitur genitiv. nomini regenti vid. sub ἄνθρωπος notata. Apoc. 2, 9. 3, 9. — 2) οἱ ἰουδαῖοι, artic. praeposito, *proceres Iudaeorum, synedri* Ioh. 1, 19. 5, 15. 16 sqq. 7, 1. 11. 13. 9, 18. 18, 12. 14. Act. 23, 20. coll. v. 14.

Ἰουδαῖος, αία, αῖον, *iudaeus, iudaicus* Marc. 7, 5. Ioh. 3, 22. Act. 16, 1. 24, 24.

Ἰουδαϊσμός, οῦ, ὁ, (ἰουδαΐζω q. v.) *omnis conditio eius, qui est gente Iudaeus* [universe 2 Macc. 2, 21. 14, 38.] de studio religionis rituumque iudaicorum, bis in N. T. Gal. 1, 13. 14.

Ἰούδας, α, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Iudas,* hebr. יְהוּדָה, οἱ ὁ ἰούδα, nom. pp. 1) filii Iacobi, natu quarti, qui auctor fuit tribus Iuda a) pp. Matth. 1, 2. 3. Luc. 3, 33. — b) metonym. α) *tribus Iuda, posteri Iudae* Matth. 2, 6. Luc. 1, 39. Hebr. 7, 14. Apoc. 5, 5. 7, 5. — β) οἶκος ἰούδα, *cives regni Iuda* Hebr. 8, 8. — 2) duorum e maioribus Iesu Luc. 3, 26. 30. — 3) viri cognomine *Barsabas* v. Βαρσαβᾶς Act. 15, 22. — 4) viri, cognomine *Galilaeus,* qui a Ioseph. Arch. 18, 1. 1. ὁ γαυλονίτης, 20, 5. et de bell. iud. 2, 9. ὁ γαλιλαῖος appellatur. Oriundus enim erat Gamali, urbe Gaulonitidos inferioris, sitae ad lacum Galilaeae, una cum Sadoco seditionem excitavit propter censum, actum a Quirino ao. 12. p. Chr. n. Act. 5, 37. — 5) *Iudas Iscariota* i. e. oriundus ex urbe Carioth, קְרִיּוֹת, filius Simonis alicuius, unus ex Apostolis Iesu, cui concredita erant donaria Iesu oblata a cultoribus et sectatoribus suis et quem constat magistrum suum prodidisse. Ioh. 6, 71. De eius fine vide ἀπάγχομαι. Matth. 10, 4. — 6) *Iudas,* cognomine *Lebbaeus,* Alphaei et Mariae filius, Iesu consobrinus, frater uterinus Iacobi minoris, auctor epistolae in N. T. libris lectae sub eius nomine. Matth. 10, 4. Luc. 6, 6. — 7) Iudaeus quidam Damascenus Act. 9, 11.

Ἰουλία, ας, ἡ, *Iulia,* nom. propr. uxoris Rom. 15, 15.

Ἰούλιος, ίου, ὁ, *Iulius,* nom. propr. centurionis romani Act. 27, 1.

Ἰουνίας, α, [de qua genit. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Iunias,* nom. propr. viri Iudaeo-christiani, propinqui Pauli et vinculorum eius socii Rom. 16, 7.

Ἰοῦστος, ου, ὁ, *Iustus,* cognomen 1) Iosephi cuiusdam Act. 1, 23. memorati. — 2) Titi, Corinthii cuiusdam Act. 18, 1. — 3) Iesu cuiusdam Col. 4, 11.

Ἱππεύς, έως, ὁ, (ἵππος) *eques.* Bis in N. T. Act. 23, 23. 32. (Xen. Mem. 3, 4. 1.)

Ἱππικός, ή, όν, (ἵππος) *equestris,* τὸ ἱππικόν, *equitatus, exercitus equestris.* Semel in N. T. Apoc. 9, 16. (Pol. 2, 66. 7.)

Ἵππος, ου, ὁ, *equus.* Iac. 3, 3. Apoc. 6, 2. 4. 5. 8.

Iesu et animos hominum ei praeparantis, vitae severitate, morum castitate, veri amore insignis, Herodis Antipae iussu trucidati Matth. 3, 1. al. — 3) *Iohannis Apostoli.* Fuit is filius Zebedaei et Salomes, frater Iacobi maioris, piscator, Apostolus prae ceteris a Iesu dilectus, cuius nomen in fronte gerunt Evangelium quartum, Epistolae tres et Apocalypsis. Matth. 4, 21. al. — 4) cognomen *Marci,* qui fuit cognatus Barnabae et Pauli socius Act. 12, 25. 13, 5.

Ἰώβ, ὁ, Iobus, hebr. אִיּוֹב, nom. propr. viri, cuius pietatem et vitam enarrat carmen, quod legitur in V. T. libris, didacticum, Iobi nomine insigne. Iac. 5, 11.

Ἰωήλ, ὁ, Ioel, hebr. יוֹאֵל, nom. propr. prophetae V. T. vaticiniorum et carminum venustate et elegantia celeberrimi. Act. 2, 16.

Ἰωνᾶν, ὁ, Ionan, nom. prop. viri Luc. 3, 30.

Ἰωνᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. *ἀγρίππας*] *ὁ, Ionas,* hebr. יוֹנָה, nom. propr. 1) *prophetae* V. T. Matth. 12, 39. 40. 16, 4. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Ionas.* — 2) *Ionas,* pater Petri, Apostoli, piscator Matth. 16, 11. Ioh. 1, 42. 21, 15. *σιμεὼν ἰωνᾶ* sc. *υἱός.*

Ἰωράμ, [term. graeca *ἰώραμος, ου, ὁ,* Ios. Ant. 9, 2. 2.] *ὁ, Ioram,* hebr. יְהוֹרָם, nom. propr. filii Iosaphati, regis Iudae Matth. 1, 8.

Ἰωρείμ, ὁ, Iorim, nom. prop. viri Luc. 3, 29.

Ἰωσαφάτ, ὁ, [terminat. graeca *ἰωσάφατος, ου, ὁ* Ios. Ant. 9, 3. 1.] *Iosaphat,* hebr. יְהוֹשָׁפָט, nom. propr. regis Iudae, ob religionis mosaicae studium celebratissimi Matth. 1, 8. cf. 1 Regg. 15, 24.

Ἰωσῆς, vel *ἰωσῆ,* vel *ἰωσή, ὁ, Ioses,* vel *Iose,* nom. propr. 1) viri, qui fuit e maioribus Iesu Luc. 3, 29. — 2) viri, qui appellatur *ἀδελφὸς ἰησοῦ* Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. — 3) viri, cognomine *Barnabae* v. *βαρναβᾶς.* Act. 4, 36.

Ἰωσήφ, ὁ, [term. graeca *ἰώσηπος, ου, ὁ* Ios. Ant. 2, 6. 4.] *Ioseph,* hebr. יוֹסֵף, nom. propr. 1) filii Iacobi undecimi ex Rahele nati a) propr. Ioh. 4, 5. Act. 7, 1. — b) metonym. *posteri Iosephi,* de tribu Ephraim Apoc. 7, 8. coll. v. 6. — 2) trium ex maioribus Iesu Luc. 3, 24. 26. 28. — 3) *mariti Mariae et nutritoris Iesu* Matth. 1, 16. al. — 4) viri Arimatheensis, assessoris synedrii magni, pie Iesum colentis Matth. 27, 57. 58. Luc. 23, 50. — 5) sectatoris cuiusdam Iesu, qui Barsabas et Iustus appellatur Act. 1, 23.

Ἰωσίας, ου, ὁ, Iosias, hebr. יֹאשִׁיָּהוּ, nom. propr. regis Iudae, illustris studio religionis mosaicae Matth. 1, 10. 11. cf. 2 Regg. 22, 1 sqq. 2 Chron. cap. 34. 35.

Ἰῶτα, τό, Iota, nomen litterae hebraicae minimae, metaph. pro: *minimum, pars minima* Matth. 5, 18.

K.

Κἀγώ, crasis: *καὶ ἐγώ,* dat. *κἀμοί,* accus. *κἀμέ* [vid. *Win.* p. 47.] 1) *et ego* i. e. *und ich* a) universe Matth. 11, 28. 26, 15. Luc. 2, 48. Ioh. 1, 34. 6, 56. 57. 10, 27. 28. 15, 4. 5. 17, 21. 26. 20, 15. 2 Cor. 6, 17. Hebr. 8, 9. — 1 Thess. 3, 5. *διὰ — στέγων* i. e. *propterea et quoniam non amplius ferre poteram.* De quo partic. usu cf. *Matth.* §. 565. — b) ita legitur, ut *καί* nectat, *ἐγώ* oppositionem faciat [vid. *καί* no. 1. „Cum emphasi talia inferri statuas, ita tamen, ut maior vis in pronuntiando tribuenda sit pronomini *ἐγώ und ich*" *Bornem.* schol. p. 102.]. aa) univ. Luc. 16, 9. Ioh. 12, 32. Act. 22, 13. 19. Rom. 11, 3. Iac. 2, 18. — bb) sq. negatione Ioh. 1, 31. 33.

2) *etiam ego, ego quoque* a) universe Matth. 2, 8. 10, 32. 33. — 16, 18. *κἀγὼ — λέγω, dico vero ego quoque tibi,* latius: *sicuti tu honorifico testimonio me ornasti, ita ego quoque idem in te facio.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 535. — 21, 24 bis. Marc. 11, 29. Luc. 1, 3. 11, 9. 16, 9. 20, 3. Ioh. 5, 17. Act. 8, 19. 10, 26. Rom. 3, 7. 1 Cor. 2, 1. 3, 1. 7, 8. 40. 15, 8. 16, 4. 2 Cor. 11, 21. 22 ter. Eph. 1, 15. — b) ab initio periodi ita legitur, ut cogitatione praemittendum sit aliquid contextui aptum [cf. *Herm.* ad Soph. Antig. v. 366.] ut Ioh. 7, 28. *κἀμὲ οἴδατε,* pro: *πολλὰ εἰδότες κἀμὲ οἴδατε, multa qui nostis, etiam me nostis = ja ihr kennet mich, vestro quidem iudicio.* Cf. ad h. l. *Lücke* 2, p. 148 sq. — Alii: *et me* [meine Person] *nostis et unde sim, nostis.* Cf. *Meyer* ad. h. l. p. 99. — — c) in altera parte comparationis, praeced. *καθώς,* ut *καθὼς — κἀγώ = καθὼς — οὕτως καὶ ἐγώ* Luc. 22, 29. Ioh. 15, 9. 17, 8. 20, 21. — iunct. c. *ὁποῖος, ὡς, καθώς ut et ego, qualis et ego* Act. 26, 29. 1 Cor. 7, 8. 11, 1. Apoc. 2, 28. coll. v. 26. (ita *ὥσπερ καί* Lucian. Charon. §. 1. Dial. Mort. 13, 1.) cf. *Matth.* §. 620. *Fritzsche* coniectan. p. 34. —

Καθά, crasis: *καθ' ἅ,* [vid. *Win.* p. 47.] *quemadmodum* v. *κατά.* Semel in N. T. Matth. 27, 10. Ita *οἱ ο'* pro כַּאֲשֶׁר Gen. 7, 9. (Diod. Sic. 1, 36. Polyb. 3, 107. 10. Xen. Oecon. 15, 3.)

Καθαίρεσις, εως, ἡ, (*καθαιρέω* detraho, detractio de loco superiore, das Herunternehmen) *destructio.* Ter in N. T. *πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων* 2 Cor. 10, 4. (Pol. 23, 7. 6. Xen. H. G. 2, 2. 15.) — ut, quae adiuvant et augent cognitionem rerum divinarum, virtutis christianae amorem et animi tranquillitatem, fieri dicuntur *εἰς* vel *πρὸς οἰκοδομήν,* ita quae minuunt ea, fieri dicuntur *πρὸς καθαίρεσιν* 2 Cor. 10, 8. 13, 10.

Καθαιρέω, f. *ήσω,* a. 2. *καθεῖλον* (*κατά, αἱρέω*) 1) *detraho, refigo, ich nehme ab oder herunter,* sq. accus. a) propr. Marc. 15, 36. v. 46. Luc. 23, 43. — *τὶ ἀπό τινος* Act. 13, 29. (Pol. 1, 86. 6. Lucian. Dial. Deorr. 12, 1.) — *demoliendi* sens. ut nos: *ein Gebäude abtragen* Luc. 12, 18. *καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας.* (1 Macc. 5, 65. Hdian. 3, 1. 15. Xen. Cyr. 6, 1. 20.) — b) metaph. *λογισμούς = everto, vernichten* 2 Cor. 10, 4. (Ios. Ant. 6, 9. 2.) — *τὰ ἔθνη = devinco* Act. 13, 19. — 2) *deturbo* vel *deiicio aliquem de statu suo, τινὰ ἀπό τινος* Luc. 1, 52. (Hdian. 8, 3. 11. Hdot. 2, 147. 7, 8. 1.) — *τὴν μεγαλειότητά τινος = deleo, aboleo* Act. 19, 27. (Diod. Sic. 4, 8. Lysias. 203, 1.) — Saepius non legitur in N. T.

Καθαίρω, f. *αρῶ,* (*καθαρός*) *purgo,* [a sordibus Xen. Oec. 8, 6. Hdian. 5, 2. 25.] a) de vinitoribus vitem purgantibus i. e. *amputo* Ioh. 15, 2. — b) metaph. pro: *culpa purgo, expio* Hebr. 10, 2. *ἅπαξ κεκαθαρμένους.* (Diod. Sic. 4, 31 et 69. Xen. An. 5, 7. 35.)

Καθάπερ, crasis: *καθ' ἅπερ,* [vid. *Win.* p. 47.] *quemadmodum* Rom. 4, 6. *καθάπερ καὶ δαβὶδ λέγει.* 12, 4. 2 Cor. 1, 14. 3, 13. 18. 1 Thess. 2, 11. 3, 6. 12. 4, 5. Hebr. 4, 2. 5, 4. — sequente *οὕτως* 1 Cor. 12, 12. 2 Cor. 8, 11. — pro כַּאֲשֶׁר Gen. 12, 4. (Diod. Sic. 1, 9. Lucian. Dial. Deorr. 7, 3. Xen. Mem. 1, 2. 29.) Saepius non extat in N. T.

Καθάπτω, f. *ψω,* (*κατά, ἅπτω* necto; adnecto, alligo Xen. Ven. 6, 9. ex usu graecitatis serioris vid. *Passow* sub hoc voc.) neutr. *adhaereo, ich hänge mich an etwas.* Ita semel in N. T. sq. genit. partis [vid. *ἅπτομαι* sub *ἅπτω*] Act. 28, 3.

Καθαρίζω, [forma serioris aevi pro *καθαίρω*] fut. attic. *καθαριῶ* [Hebr. 9, 14. Vide *ἀφορίζω*] aor. I. *ἐκαθάρισα* 1) *purgo, purum reddo, τί* a) propr. Matth. 23,

25. 26. coll. Luc. 11, 39. — b) ubi de leprosis agitur, qui, quamdiu morbo suo laborarent, impuri habebantur, in quibus verti potest: *sano* Matth. 8, 2. — v. 3. ἐκαθαρίσθη = *purgata et sublata est*] αὐτοῦ ἡ λέπρα. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 306. — v. 4. 10, 8. 11, 5. Marc. 1, 40—42. Luc. 4, 27. 5, 12. 13. 7, 22. 17, 14. 17. — Ita pro טָהֵר Levit. 14, 8. 9. — c) metaph. aa) pro: *expio, culpa purgo,* τί Hebr. 9, 22. 23. — τινὰ ἀπό τινος 1 Ioh. 1, 7. — Ita pro טָהֵר sq. מִן Ps. 51, 4. חִטֵּא Exod. 29, 36. כִּפֶּר Exod. ibid. v. 37. — bb) pro: *libero aliquem,* τινὰ ἀπό τινος 2 Cor. 7, 1. Hebr. 9, 14. — abest ἀπό c. gen. rei = *sanctum vitiique expertem reddo* Act. 15, 9. Eph. 5, 26. — Tit. 2, 14. ἵνα — περιούσιον, enarra: ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ καθαρίσας ποιήσῃ ἡμᾶς λαὸν ἑαυτῷ περιούσιον. — Iac. 4, 8. — (sq. acc. Sir. 23, 10. 38, 10. ἐὰν — καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ Plut. consol. ad Apollon. c. 13.) — 2) *purum declaro,* a) sensu levitico, τί Act. 10, 15. 11, 9. — b) univ. Marc. 7, 19. καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα πορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα, quo loco partic. καθαρίζον, additum per appositionem [cf. *Matthiae* §. 432. *Win.* p. 335. 542. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 287 sq. et coniect. p. 40 sq.] refertur ad universam enuntiationem, ad verba puta καὶ εἰς τὸν ἀφ. ἐκπορεύεται, hac mente: *quae res* [nempe *quod in latrinum abit*] *puros declarat omnes cibos,* ea parte quod promiscua haec ciborum male in mundos et immundos divisorum sors ostendit, non esse ullum re vera ciborum discrimen. — Saepius non legitur in N. T.

Καθαρισμός, οῦ, ὁ, (καθαρίζω) *purgatio,* dicitur in N. T. a) de lavandi ritu apud Iudaeos recepto Ioh. 2, 6. κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων. — b) de lavacro, quo Iesus uteretur in hominibus religioni suae obstringendis Ioh. 3, 25. — c) de lustratione puerperarum iudaica Luc. 2, 22. Puerperae enim, impurae habitae, post 40 dierum spatium purae apud Iudaeos declarabantur cf. Levit. 12. — d) de sanatione leprosorum, qui, quamdiu morbo suo laborarent, impuri habebantur Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. Ita οἱ ο' et טָהֳרָה 1 Chron. 23, 18. — e) τῶν ἁμαρτιῶν = *expiatio peccatorum* 2 Petr. 1, 9. Hebr. 1, 3. (de piaculo Lucian. asin. §. 23.) Saepius non extat in N. T.

Καθαρός, ά, όν, *purus, cui nihil alienum admixtum est, quod usui vel sensibus officiat polluatque utentem* a) proprie Matth. 23, 26. 27, 59. Luc. 11, 41. πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν *omnia vobis* [*für euch, ex opinione vestra* cf. sub ἀδυνατέω observata.] *pura sunt.* Hebr. 10, 23. ὕδωρ καθαρόν i. e. *aqua pura et purum reddens hominem* i. e. *ut sanctitati studeat obstringens.* Cf. *Böhme* ad h. l. p. 495. Apoc. 15, 6. 19, 8. 14. 21, 18 bis. [22, 11.] (Acl. V. H. 8, 5. Lucian. Dial. Deorr. 26, 1. Xen. Oecon. 10, 7.) — b) sensu levit. Ioh. 13, 10. ἀλλ' — ἐστέ. Cf. *Lücke* 2. p. 365. — *liciti* notione inclusa Rom. 14, 20. Tit. 1, 15. πάντα μὲν καθαρά. — c) metaph. vel pro: *culpae purus, insons* Act. 18, 6. καθαρὸς ἐγώ. — ἀπό τινος [vid. ἀπό] Act. 20, 26. Ita pro נָקִי sq. מִן Gen. 24, 8. (Diod. Sic. 1, 24. 20, 25. Dem. 122, 17.) — vel *in quo nihil est improbitatis, falsi et mali* Matth. 5, 8. οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ. [vid. ἅγιος] Ioh. 15, 3. 13, 10. ἀλλ' οὐχὶ πάντες. v. 11. 1 Tim. 1, 5. 3, 9. 2 Tim. 1, 3. 2, 22. Tit. 1, 15. Iacob. 1, 27. 1 Petr. 1, 22. Ita pro בַּר Ps. 24, 4. (Xen. Cyr. 8, 7. 20 et 23.) — Saepius non legitur in N. T.

Καθαρότης, τητος, ἡ, (καθαρός) *mundities, puritas,* sensu levitico, semel in N. T. Hebr. 9, 13. (universe Xen. Mem. 2, 1. 22.)

Καθέδρα, ας, ἡ, (κατά, ἕδρα) *sella, subsellium* Matth. 21, 12. et Marc. 11, 15. (Pol. 1, 21. 2. Hdian. 2, 3. 17.) — καθίζειν ἐπὶ τῆς καθέδρας Μωσέως *suggestui Mosis insidere* i. e. *legem docendo et explicando locum Mosis tenere* Matth. 23, 2. (Siracid. 12, 12.)

Καθέζομαι, impf. ἐκαθεζόμην (de verbis c. praepos. compositis augeri solitis ab initio cf. *Buttm.* §. 78, not. 3. gram. max. §. 86, not. 2. *Matth.* §. 170. *Rost* §. 68, not. 2. *Fischer* Vol. 2. p. 293. — a κατά et ἕζομαι) *sedeo* Matth. 26, 55. Luc. 2, 46. Ioh. 4, 6. 20, 12. Act. 6, 15. Ioh. 11, 20. ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο = *domi mansit.* (Hdian. 4, 2. 5. Xen. An. 1, 5. 9.) Saepius non extat in N. T.

Καθεῖς, i. e. καθ' εἷς v. εἷς et κατά.

Καθεξῆς, adv. (κατά, ἑξῆς q. v.) *deinceps, ordine, continua serie,* ὁ καθεξῆς, *ordine sequens* [vid. ἄνω] Quater in N. T. Luc. 1, 3. 8, 1. ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς sc. χρόνῳ. Act. 3, 24. 11, 4. 18, 23. (Ael. V. H. 8, 7.)

Καθεύδω, impf. ἐκάθευδον [de quo augm. vid. sub καθέζομαι notata; a κατά et εὕδω] *dormio* a) propr. Matth. 8, 24. 9, 24. 13, 25. 25, 5. 26, 40. 43. 45. Marc. 4, 27. 38. 5, 39. 13, 36. 14, 37. 40. 41. Luc. 8, 52. 22, 46. 1 Thess. 5, 7. — pro שָׁכַב Gen. 28, 13. (Herodian. 7, 1. 22. Xen. Cyr. 6, 2. 11.) — b) metaph. vel: *ignavus vel segnis sum* Eph. 5, 14. ἔγειραι ὁ καθεύδων. 1 Thess. 5, 6. (Xen. An. 1, 3. 11.) — vel ex hebr.: *mortuus sum* 1 Thess. 5, 10. εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν. Ita שָׁכַב 2 Chron. 12, 16. Saepius non legitur in N. T.

Καθηγητής, οῦ, ὁ, (καθηγέομαι duco; dux) *magister, doctor.* Semel in N. T. Matth. 23, 8. (Diogen. Laert. 1, 13. 27. Plut. vit. Alex. M. c. 5.)

Καθήκει, imperson. (a καθήκω pertingo, ich reiche bis da und dahin Polyb. 5, 44. 6.) *decet, aequum est.* Bis in N. T. Act. 22, 22. οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. De h. l. indicat. impf. = Lat. *decebat,* in sententia aliunde non suspensa, ubi nos utimur coniunct. plusqpf. vid. sub δεῖ et ἀνήκει observata. — τὸ καθῆκον *officium, honestum* Rom. 1, 28. ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. (Sir. 10, 23. Xen. Cyr. 1, 2. 5. 8, 1. 1.)

Κάθημαι, [a κατά et ἧμαι] p. 2. κάθῃ, imperat. κάθου [de quibus formis ad graecitatem seriorem pertinentibus cf. *Buttm.* §. 96. 2, 3. gram. max. §. 108, not. 9. *Matth.* §. 236. *Lobeck* ad Phryn. p. 395. Greg. Corinth. p. 411. ed. *Schäfer. Win.* p. 37. 77.] impf. ἐκαθήμην [de quo augm. vid. καθέζομαι] verb. depon. 1) *sedeo, ich sitze,* imperat. κάθου *bleib sitzen* cf. *Matthiae* §. 231. p. 449. — a) universe, absque notatione loci e contextu facile cognoscendi Matth. 13, 2. Marc. 5, 15. Luc. 5, 17. 8, 35. Ioh. 2, 14. 9, 8. 1 Cor. 14, 30. — sq. adv. loci, ut ἐκεῖ Matth. 15, 29. 27, 36. Marc. 2, 6. de h. l. particip. vid. ad ἀναστάς sub ἀνίστημι monita. — Iac. 2, 3. — οὗ = *ubi* Act. 2, 2. Apoc. 17, 15. — ἀπέναντι sq. gen. loci Matth. 27, 61. — εἰς c. acc. loci Marc. 13, 3. de qua attract. vid. sub εἰς p. 144. — ἐκ, ut ἐκ δεξιῶν τινος Matth. 22, 44. 26, 64. Marc. 12, 36. 14, 62. Luc. 20, 42. 22, 69. Act. 2, 34. Hebr. 1, 13. — ἐν c. dat. loci Matth. 11, 16. 26, 69. Marc. 4, 1. Luc. 7, 32. 22, 55. (Xen. H. G. 4, 4. 3.) — ἐν δεξιᾷ τινος Col. 3, 1. ἐν τοῖς δεξιοῖς Marc. 16, 5. Cf. δεξιός l. l. — ἐν c. dat. rei, qua circumdatur aliquis Luc. 10, 13. de h. l. lect. καθήμενοι et eius ad subiectum ratione vid. *Win.* p. 331. — ἐπάνω c. gen. nunc loci, nunc iumenti Matth. 28, 2. 23, 22. Apoc. 6, 8. — ἐπί c. gen. vel loci, vel vehiculi vel iumenti Matth. 24, 3. Act. 20, 9. Apoc. 4, 2. 9. 10. 5, 1. 7. 13. 6, 16. 7, 10. 15. 14, 15. 17, 1. 9. 19, 4. 21, 5. (Diod. Sic. 1, 52.) — Act. 8, 28. — Apoc. 9, 17. — ἐπί c. dat. loci Act. 3, 10. (Xen. Anab. 4, 2. 6.) — ἐπί c. acc. vel loci vel iumenti Matth. 9, 9. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. Apoc. 4, 4. 11, 16. 14, 16. — Ioh. 12, 15. Apoc. 6, 2. 4. 5. 17, 3. 19, 11. 18. 19. 21. — μετά c. gen. pers. Matth. 26, 58. — παρά c. acc. loci Matth. 13, 1. 20, 30. Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. — περί c. acc. pers. in cuius circuitu sedet aliquis Marc. 3, 32. 34. (ἀμφὶ πῦρ Xen. Anab. 4, 2. 5.) — πρός c. acc. rei Luc. 22, 56. — ὑπό c. acc. rei Iac. 2, 3. — — b) de viris, qui ius dicentes sedent ἐπὶ τοῦ βήματος Matth. 27, 19. — absol. et c. nominat. praedicati [vid. βασίλισσα] Act. 23, 3. (Philostr. vit. Apollon. 8, 2.) — c) c. emphasi, sq. nominat. dignitatis, ut Apoc. 18, 7. κάθημαι βασίλισσα = *fest sitze ich als Königin = regina constituta sum neque unquam imperio dimovebor.* — d) = *considο, ich setze mich nieder,* sq. ἐκεῖ et μετά τινος Ioh. 6, 3. — — 2) *versor, habito,* sq. ἐν c. dat. loci Matth. 4, 16 bis. Luc. 1, 79. — Ita יָשַׁב Ies. 9, 1. (Sirac. 50, 26. καθίσαι ἐκεῖ 1 Macc. 2, 29. et *sedeo* Cicer. ad divers. 16, 7.) — (sq. ἐπί c. gen. loci Apoc. 14, 6. (c. dat. loci Alciphr. 1. ep. 25.) — ἐπί

hebraica dicendi ratione repetenda Matth. 9, 10. Marc. 2, 15. Luc. 2, 15. 5, 1. 12. 17. 6, 12. 18, 1. 22. 14, 1. 17, 11. 19, 15. 24, 4. 15. — Luc. 9, 28. 51. 10, 38. Act. 5, 7. vid. sub *γίνομαι* p. 84. init. observata. — — *ι*) nectit narrationis partes, ut vel nexum ipsarum rerum gestarum indicet vel proxime et statim eventa demonstret. Ita in locis explicandis ex simplicitate antiquitatis et ab usu hebraici וַ, ubi, qui accuratius scribunt et logicum sententiarum nexum sequuntur, aliis utuntur particulis, ut: *tum, quo facto, da, darauf, δέ*. Cf. *Win.* p. 408 sq. *Ewald* p. 652. 545. gr. min. p. 291. 226. coll. *Tursell.* 2. p. 490 sq. ed. *Hand*. — Matth. 4, 21. 8, 15. *καὶ ἠγέρθη*. 9, 9. 10, 1. 18, 2. 23, 20. 27, 29. Marc. 1, 29. 31. *καὶ ἀφῆκεν — εὐθέως*. 2, 14. 3, 23. 4, 21. 24. 26. 30. Luc. 1, 56. Act. 10, 16. (Plut. vit. Alex. c. 31. *καί τις αὐτῷ φράζει τῶν ἑταίρων κλ.* et in colloquiis continuandis Xen. Hier. 1, 8.) — *καὶ μετὰ ταῦτα* Luc. 5, 27. Apoc. 18, 1. — in periodis incipientibus a formula [= Hebraeorum וַיְהִי vid. *γίνομαι*]: *καὶ ἐγένετο et accidit*, seq. *vel* accus. c. infinit. Marc. 2, 23. De h. l. verbis *καὶ ἤρξαντο* vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 69. coll. tamen *Win.* p. 503. — Luc. 3, 21. — vel: *καὶ* epexegetico = *nämlich, nempe*. Vide locos paulo ante Luc. 9, 28. et qui sequuntur, laudatos. — *vel* verbo *ἀσυνδέτως* annexa [non differre horum locorum structuram ab illa, quam paulo ante sub littera *ϑ* notavimus, exorsi a loco Matth. 9, 10. docet *Fritzsche* Ev. Marc. p. 15.] Matth. 7, 28. *καὶ ἐγένετο — ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι* i. e. *et accidit — nempe obstupuit multitudo = accidit, ut obstupesceret multitudo*. 11, 1. 13, 53. 16, 1. 19, 1. Marc. 1, 9. 4, 4. Luc. 1, 8. 23. 41. 59. 2, 1. 6. 46. 7, 11. 8, 40. 9, 18. 33. 37. 57. 11, 1. 14, 27. 17, 14. 18, 35. 19, 29. 20, 1. 24, 30. 51. — — *κ*) copulat membra, quorum priori res aliqua fieri aut esse iubetur, posteriori id indicatur, quod deinceps vel certo eventurum est [nexus necessarius]. Prius membrum in talibus uti in conditionem, ita posterius in id abit, quod e conditione consequitur. Habent in his Lat. *et*, nostrates: *und* cum accentu = *et* si feceris hoc, *und dann*. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 187. 416. *Win.* p. 288. *Meyer* Act. Ap. p. 48. ep. P. ad Cor. 2. p. 270. *Hölemann* ep. P. ad Philip. p. 341. coll. *Matth.* §. 511, 5. c. Tursellin. 2. p. 485 ed. *Hand*. — Ita aa) praeced. imperat. et altero membro habente nunc praesens Ioh. 14, 8. *δεῖξον ἡμῖν — καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν*, nunc futurum vel *οὐ μή* c. coniunct. [Luc. 6, 37 bis.] Matth. 4, 19. *δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων*. 6, 18. 33 et Luc. 12, 31. — Matth. 7, 7 ter, et Luc. 11, 9 ter. — Matth. 8, 8 et Luc. 7, 7. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 312. — Matth. 9, 18. 11, 29. Marc. 6, 22. 11, 29. *καὶ ἐρῶ ὑμῖν*. Luc. 6, 36 bis. 37 bis. 38 bis. 10, 28. Ioh. 2, 19. Act. 2, 38. 9, 6. 2 Cor. 13, 11. Eph. 5, 14. Phil. 4, 7. 9. Iac. 1, 5. 4, 7. 10. — Ita pro וּ 1 Sam. 15, 16. Ps. 2, 8. (Epict. Enchir. c. 2. et 23. Lucian. Dial. Deorr. 2, 4. adv. indoct. §. 29. Eur. Troad. v. 743. — ita *et* Plin. Paneg. 48, 3. tene — hunc cursum et probabitur experimento. 45, 6. Virg. Ecl. 3, 104. Horat. ep. 1, 18. 107.) — *ββ*) praeced. et sequente imperat., ut *ἐρεύνησον καὶ ἴδε* Ioh. 7, 52. Cf. ad h. l. *Win.* p. 288. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 187. *Meyer* Ev. Ioh. p. 105. — ita pro וּ Ps. 37, 27. Ier. 9, 12. (Soph. Antig. v. 1168. *πλούτει — καὶ ζῆ*) — *γγ*) praeced. et sequente futur. Marc. 16, 18. — — *λ*) nectit, quae interna quadam ratione [veluti causae et effectus, finis et eventus] cohaerent vel adiungit ea, quae consequuntur aut coniuncta esse solent cum eo, quod verbo membri praecedentis significatur. Uti licet in talibus interpreti vocabulis: *ita ut, hoc eventu ut, et ita, quae cum ita sint, quo facto, und so*, praeced. praesenti et sequente *nunc* eodem tempore in re fieri solita vel saepius repetita Matth. 5, 15. Marc. 1, 27. coll. Luc. 4, 36. 8, 25. Ioh. 10, 29. — Matth. 8, 9. de h. l. indicativo hypothetico *λέγω* = *sage ich* vid. *Matth.* §. 510. p. 1155 et supra sub *ἀσθενέω* observata. — *nunc* futuro Matth. 26, 53. *ὅτι οὐ δύναμαι — μου καὶ παραστήσει — ἀγγέλων*. i. e. *hoc eventu ut mihi sistat — angelorum*. 27, 64. *μήποτε εἴπωσι — καὶ ἔσται — πρώτης* i. e. *quo facto postrema fraus deterior erit prima*. Cf. ad hos l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 783. 825. — praeced. praeterito et sequente *vel* praesente in re fieri solita Ioh. 7, 22. *vel* futuro Act. 7, 43. *ἀνελάβετε — καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς*. Rom. 11, 35. *τίς — καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ* *quis prior Deo munera dedit eique ab eo rependetur?* Quo l. et sententiae incipienti a pronomine interrogativo *τίς* ope particulae *καί* sequente *αὐτός* adnectitur alia sententia vid. paulo post sub littera *ο*) notata. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 555. — *vel* praesenti in re fieri solita Ioh. 7, 22. — *vel* praeterito Ioh. 6, 58. *ἔφαγον — καὶ ἀπέθανον* i. e. *mortui enim sunt*, ut ante dixi v. 49. (ita *et* Sallust. Cat. 19, 2. et iam tum potentia Cn. Pompeii formidolosa erat. Ovid. Trist. 4, 6. 37. cf. *Hand* ad Tursell. p. 483.) — praeced. et sequente futuro Hebr. 12, 9. *οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα — καὶ ζήσομεν et vivemus = ut vivamus?* Cf. *Win.* p. 408. — — *μ*) adiungit verba, quibus infertur consectarium disputationis praegressae Hebr. 3, 19. 1 Cor. 8, 11. de h. l. lectione vid. *Schott*, *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 136. 144 sq. — Matth. 11, 19.? Luc. 7, 35. Cf. *Win.* p. 411. — — *ν*) particula *καί* sequente pronomine personali vel *αὐτός* sententiae inchoatae a pronomine relativo adnectitur alia sententia [vid. *Matth.* §. 472, 3. *Buttm.* §. 138. II. 4. *Rost* §. 123, not. 6. *Herm.* ad Vig. p. 707 sq. et supra sub *αὐτός* p. 63. monita] Luc. 17, 31. Act. 3, 13. 1 Cor. 8, 6 bis. 2 Petr. 2, 3. Apoc. 2, 18. 17, 2. (Hom. Il. 1, 23. Dem. Ol. II. (III.) 34, 4. Xen. Cyr. 3, 1. 38. Thuc. 2, 74. Cicer. de Orat. 2, 71. Themistocles, ad *quem* quidam doctus homo — accessisse dicitur *eique* artem memoriae — pollicitus esse se traditurum.) — — *ο*) a prioris membri regimine liberatum particula *καὶ* adnectitur aliud oratione directa illatum Luc. 6, 6. *καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά*. 11, 44. 16, 19. 1 Cor. 7, 13. Cf. *Bornem.* schol. p. 78. 109. *Meyer* Ev. Luc. p. 322. 363. ep. P. ad Cor. 1. p. 121. 141. — — *π*) copulat temporis notatione rei tempore illo factae mentionem „*die Zeit* und was darin geschieht, wird neben einander gestellt“ *de Wette* Ev. Matth. p. 225. *Meyer* Ev. Luc. 323. *Win.* p. 409. *Matth.* p. 620. coll. *Tursell.* 2. p. 483. Ita Ioh. 4, 35. *τετράμηνός ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται*. 7, 33. — *ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ — παραδίδοται* Matth. 26, 45. *ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν* Marc. 15, 25. Luc. 23, 44. — Matth. 28, 9. Luc. 7, 12. 19, 43. (Arrian. Alex. M. 6, 9. 3. Xen. An. 1, 8. 9. 6, 4. 26. Thuc. 1, 50. Soph. Philoct. v. 354. OR. v. 710. — ita *et* Tacit. hist. 2. 95.) — — *ρ*) nectit contraria et diversa. Manet etiam in his significatio *et* neque ponitur *καὶ* pro: *sed* vel *et tamen*, cum, quod oppositionem exprimit, ipsa sint verba contraria per *καὶ* coniuncta. Cf. *Win.* p. 410. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 61. 75. 291. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 447. coll. *Tursell.* 2. p. 494. Ita in locis, ubi de eodem subiecto diversa vel etiam contraria praedicantur [cf. quae habet de particula *καὶ* bene comparata in locis, ubi exponitur de rebus *diversis* potius, quam *plane oppositis*, in quibus quippe legitimum est Asyndeton *Fritzsche* Ev. Marc. p. 31. coll. Tursellin. 2. p. 492. ed. *Hand*.] Matth. 9, 13. 12, 5. 7. 39. 43. 13, 14 bis. v. 17 bis. 23, 3. 26, 59. Marc. 1, 22. 6, 19. 7, 24. 12, 12. Vid. de h. l. *Fritzsche* l. l. p. 513. — Marc. 14, 55. Luc. 15, 24. 32. Ioh. 5, 40 coll. v. 39. 6, 36. 14, 30. quo l. *ἔρχεσθαι* [= hostiliter adoriri aliquem] et *ἔχειν τι ἔν τινι* sibi opponuntur. 15, 24. Act. 17, 9. cf. praecedens *ἐτάραξαν*. 1 Cor. 10, 20. Col. 2, 8. Hebr. 3, 9. 5, 12. Apoc. 2, 2. *καὶ οὐκ εἰσί*. (Thuc. 1, 87. 2, 102. Plat. Cratyl. §. 44. — ita *et* Horat. ep. 2, 1. 53. Naevius in manibus non est, et mentibus haeret. Cic. de amicit. 8, 26.) — vel ubi diversa habentur subiecta cum praedicatis diversis, ut Matth. 6, 26. *τὰ πετεινὰ — οὐ σπείρουσι — καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν — τρέφει αὐτά*. 8, 7? cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 311. coll. *de Wette* et *Meyer* ad h. l. — 11, 17 bis. 17, 16. 27, 14. coll. v. 13. Marc. 9, 18. 14, 56. Luc. 7, 32 bis. Ioh. 1, 5. 10. 11. 3, 22. 6, 70. 7, 30. 8, 20. 49. 9, 30. 10, 25. de verbis 17, 25. vid. *Win.* p. 416. *de Wette* Ev. Ioh. p. 186. aliter *Meyer* Ev. Ioh. p. 238. — Act. 10, 28. 1 Cor. 16, 12. 1 Thess. 2, 18. Hebr. 8, 2. — — *σ*) in rerum demonstratione ab initio periodi positum nectendo transitum facit ab uno argumento vel exemplo ad alterum Matth. 7, 10. 12, 27. Marc. 3, 25. 4, 45. 47. Cf. *Win.* p. 413. et de eodem usu particulae *et* *Tursell.* l. l. p. 491 sq. —

b) *καὶ — καί* legitur, ubi duae vel plures res non modo coniunguntur, sed aequantur ita, ut alterum non minus intelligatur, quam alterum. In quibus uti respondet

Lat. et — et = tum — tum, sowohl — als auch, vel ut — sic, non minus quam, aeque, ita praeponitur, ut eorum, qui audirent vel legerent, animos attentos teneret ad duas partes aequaliter comprehendendas, ita Hand ad Tursellin. 2. p. 524. — aa) propr. Matth. 10, 28. φοβήθητε — τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι. Marc. 9, 22. Ioh. 9, 37. καὶ ἑώρακας καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν = et vidisti eum et audivisti. Ad quem l. de Wette Ev. Ioh. p. 125. „καὶ — καὶ verknüpft hier die gleichen Gedanken: du hast ihn [jetzt] gesehen und reden gehört; letzteres ist nur nicht gleichmässig ausgedrückt, sondern in die Versicherung verwandelt: καὶ ὁ λαλῶν — ἐστιν." — Aliter Meyer Ev. Ioh. p. 135. prius καὶ explicans: vel, sogar. Vide infra. — Phil. 4, 12. 1 Thess. 2, 15. Tit. 1, 15. Apoc. 3, 20. vid. tamen de h. l. lect. Griesb. et Schott. — Marc. 9, 13. καὶ Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν — ἠθέλησαν. — Quo l. si Fritzsche Ev. Marc. p. 358. prius καὶ eiici, quam servari mavult, de Wette contra Ev. Marc. p. 162. positum esse καὶ — καὶ, quod cum adventus Eliae mentione simul sortis eius meminerit Marcus. (Hdian. 3, 6, 15. Xen. Cyr. 2, 3. 1. 2, 4. 15.) — bb) trop. i. e. ita legitur καὶ — καὶ, ut evehendae rei [v. c. beneficii, desiderii, temporis aut laborum] magnitudini inserviat, quippe cum universa dictionis informatione singula rei momenta [v. c. quasvis δόσεις, quosvis desiderii sensus, quaevis temporis spatia aut quosvis labores] distincte efferens [cf. Hölem. ep. P. ad Philipp. p. 378.] ita in verbis καὶ ἅπαξ καὶ δίς = semel iterumque, einmal und wiederum i. e. saepius Phil. 4, 16. 1 Thess. 2, 18. — Act. 27, 29. καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ πολλῷ [ἐν μεγάλῳ vid. Griesb., Schott, Meyer.] sive [brevi sive multo tempore opus sit, ocyus serius i. e. quovis tempore vel: sive paucis sive multis effici debeat i. e. quovis modo.

c) iunct. c. aliis particulis, ut verbis: καὶ γάρ, καὶ γε, τε — καὶ vid. γάρ, γε, τε. — καὶ — δὲ et — vero „verbindend und durch eine neue Wendung bestimmend" de Wette Ev. Ioh. p. 84. — ita 1 Ioh. 1, 3. Ioh. 8, 16.

2) adiungit id, quod praeter rem dictam etiam accedit, ut respondeat nostratium: und auch, und zugleich, Lat. etiam, praeterea, insuper, et, „in Folge seiner Kraft, Hinzukommendes anzuknüpfen, bedeutet es: auch, wie bei den lat. Schriftstellern nach Cicero et statt etiam" verba Matth. §. 620, 2. coll. Hand ad Tursellin. 2. p. 505. coll. p. 547. — a) univ. = und auch, und zugleich Luc. 8, 4. cf. Bornem. schol. p. 43. — Act. 25, 27. — Rom. 8, 17. καὶ κληρονόμοι. 1 Cor. 11, 5. καὶ κειράσθω. Cf. ad h. l. Meyer ep. P. ad Cor. 2. p. 184. — 2 Cor. 8, 5. ἑαυτοὺς ἔδωκαν — καὶ ἡμῖν. Vid. Meyer ep. P. ad Cor. 2. p. 151. — 1 Ioh. 3, 4. καὶ τὴν — ποιεῖ. — ita etiam in formula solemni ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου — χριστοῦ Rom. 15, 6. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. Col. 1, 3. Iac. 3, 9. 1 Petr. 1, 3. abest genit. τοῦ κυρίου facile cogitatione e contextu addendus 1 Cor. 15, 24. Iac. 1, 27. Cf. Win. p. 411. Harless ep. P. ad Eph. p. 5. 6. Meyer ep. P. ad Cor. 1. p. 350. — ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν Gal. 1, 5. — (Xen. Cyr. 3, 3. 1. 4, 6. 9. ita et Cicer. ad Attic. 1, 5.) — b) imprimis ab initio sententiarum, quae superioribus adduntur = und auch, et Luc. 11, 46. καὶ ὑμῖν — οὐαί vae etiam vobis [i. e. aeque atque Pharisaeis v. 43.] legis peritis. — Ioh. 5, 37. cf. ad h. l. de Wette Ev. Ioh. p. 73 sq. Meyer Ev. Ioh. p. 71 sq. — in interrogatione Matth. 13, 3. διάτι καὶ ὑμεῖς — θεοῦ. Cf. de h. l. καὶ usurpato tum, quum duae res non prorsus conveniunt, sed tantum in uno, scil. ἐν τῷ παραβαίνειν conspirant cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 508. (ita καὶ Lucian. in bis accus. c. 12.) — in adhortatt. Luc. 12, 29. καὶ ὑμεῖς vos quoque i. e. vos aeque atque οἱ κόρακες, τὰ κρίνα v. 24. 27. — Eph. 5, 33. — similiter pronomina demonstrat. ad se trahunt καί, ut pro etiam positum videatur [cf. Matth. §. 620, 2.], ita καὶ οὗτος et hic, und auch dieser = hic aeque atque ὁ πρῶτος Luc. 20, 30. — καὶ αὐτός et ipse, ipse quoque i. e. ipse aeque atque alius Luc. 24, 35. coll. v. 33. Cf. Bornem. schol. p. 163. Fritzsche ep. P. ad Rom. 2. p. 164. coll. Tursell. 2. p. 506 ed. Hand. — seq. particip. = auch da als, auch dann wann Matth. 26, 60. Luc. 18, 7. (Ael. V. H. 1, 21. Xen. Cyr. 4, 1. 18.) — — c) in traiectione [cf. Win. p. 508. Hand ad Tursell. p. 503 sq.], ubi uni alicui nomini peculiarem adiiciens designationem locum occupat post primum nomen sive sit coniunctio, sive aliud. Ita aa) in comparationibus [cf. Matth. l. l.], ut οὕτω καὶ ita et, also auch. Matth. 12, 45. Ioh. 5, 21. 26. 1 Cor. 12, 12. 14, 12. 15, 22. 2 Cor. 1, 5. 7. 10, 7. (Xen. Cyr. 1, 6. 15. — sic et Cicer. de orat. 2, 77.) — abest οὕτως ex adverbio relativo, quod praecedit, cogitatione repetendum Matth. 6, 10. Luc. 6, 31. 11, 2. Ioh. 6, 57. 13, 15. 33. Act. 7, 51. Gal. 1, 9. Phil. 1, 20. Col. 3, 13. 1 Ioh. 2, 18. 27. 4, 17. (Xen. Mem. 4, 4. 7. Thuc. 8, 1.) cf. Win. p. 414. Fritzsche Ev. Matth. p. 266. Bornem. schol. p. 71. — ὡς καὶ, ut et, wie auch. 1 Cor. 9, 5. (ὥσπερ καὶ νῦν Xen. Cyr. 4, 1. 18.) — de καὶ geminato per aliquam cogitandi celeritatem verbis καὶ σέ — ὡς καὶ ἐγώ te etiam — uti et ego Matth. 18, 33. et similibus Rom. 1, 13. Col. 3, 13. cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. 1. p. 37 sq. Heindorf ad Plat. Sophist. p. 273. — de καὶ redundante in verbis ὡς καὶ Act. 11, 17. 1 Cor. 7, 7. (uti Xen. Cyr. 4, 2. 1.) vid. Win. p. 547. — καθάπερ καὶ ut et, 2 Cor. 1, 14. — καθὼς καὶ, ut et Rom. 1, 13. 15, 7. 1 Cor. 10, 9. 13, 12. 14, 14. 2 Cor. 1, 14. Col. 3, 13. — ὡσαύτως καὶ similiter et Matth. 25, 17. Luc. 20, 31. — — bb) post pronomm. et adverbia relativa ita ponitur, ut aliquam rem singularem cum superioribus nectens aut opponens eam vel accedere vel non deesse indicet. Utuntur nostrates in talibus particula auch, interdum eben [cf. Herm. ad Vig. p. 837. Win. p. 411. Bornem. ad Xen. An. 2, 5. 16.] Latini et, etiam. Vid. Matth. §. 620, 2. coll. Tursellin. 2. p. 512. — Ita ὃς καὶ qui etiam ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν Marc. 3, 19. — Luc. 6, 19. vid. tamen de h. l. lect. Schott, Griesb. ed. Schulz. — Act. 10, 39. 24, 6 bis. 1 Cor. 4, 5. cf. ad h. l. Meyer p. 71. — 2 Cor. 1, 6. Phil. 4, 10. Col. 3, 15. — (Xen. Cyr. 3, 1. 7. 5, 1. 2. — ita qui et Cic. Verr. 5, 19. 48.) — ὅπου καὶ ubi et Apoc. 11, 8. — διὸ καὶ quapropter et Luc. 1, 35. Act. 10, 29. ὅτι καὶ quod et, quod etiam 2 Cor. 1, 10. 1 Petr. 2, 21. (ita praeterquam quod et Liv. 42, 15. 2.) — ἵνα καὶ ut et, ut etiam Marc. 1, 38. ita e codd. Griesb. ed. Schulz, Fritzsche, Knapp. 1 Cor. 7, 29. 1 Ioh. 1, 3. Apoc. 13, 15. (Lucian. dial. mort. 22, 4. Xen. Cyr. 3, 3. 39.) — — = eben Ioh. 8, 25. ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Vide tamen de h. l. infra monita. 2 Tim. 1, 12. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω. Hebr. 6, 7. 1 Petr. 7, 8. (Xen. An. 2, 5. 16.) — — cc) post ἤ, ἢ καὶ i. e. vel etiam Luc. 11, 18. et in transitu ad aliud argumentum vel exemplum Luc. 11, 11. 12. 18, 11. — Cf. de vel etiam Tursell. l. l. p. 555 sq. — an etiam Luc. 12, 41. Rom. 4, 9. — — dd) interponitur καὶ inter articulum et particip. [cf. Schäfer ad Greg. Cor. p. 1064. 459. Fritzsche Ev. Matth. p. 361.], ut ὁ καὶ παραδοὺς αὐτὸν Matth. 10, 4. (Ios. Ant. 1, 2. 3. bell. Iud. 1, 4. 7.) abest particip., ut καλούμενος, λεγόμενος Act. 13, 9. ὁ καὶ Παῦλος. Cf. Schäfer ad L. Bos. p. 213 sq. Greg. Cor. p. 458 sq. ed. Schäfer. Win. p. 135. — — ee) ita ponitur, ut dubitationem indicet de ea re, de qua dicitur, ubi Lat. tandem, nostrates: noch, etiam doch [cf. Herm. ad Vig. p. 837. ad Soph. Philoct. v. 13. Porson ad Eur. Phoen. v. 1373. Matth. §. 620, 2. Fritzsche ep. P. ad Rom. 2. p. 179.] Ita α) in interrogat., ubi intendit Rom. 8, 24. ὃ γὰρ — ἐλπίζει quae oculis aliquis usurpat, cur tandem sperat? 1 Cor. 15, 29. εἰ — τί καὶ βαπτίζονται — νεκρῶν, si — cur [praeter alia, quae faciunt ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, etiam i. e.] tandem βαπτίζονται ὑ. τ. ν. v. 30. εἰ — τί καὶ — ὥραν si — cur [ego aeque atque ceteri apostoli = etiam ego vel:] tandem periclitamur quavis hora? — β) extra interrogat., in designatione rei, quae aeque atque alia locum habere vel fieri potest, ut τάχα — καὶ [doch vielleicht] τολμᾷ ἀποθανεῖν Rom. 5, 7. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. 1. p. 270. — ἢ καὶ vel etiam Rom. 2, 15. cf. Fritzsche l. l. p. 122. — 1 Cor. 16, 6. 2 Cor. 1, 13. cf. Meyer ad h. l. p. 17. (Lucian. dial. mort. 26, 3.) — — ff) elliptice καὶ in media oratione ponitur ita, ut ex oppositione alius rei vel ante nominatae vel cogitatae existat significatio: etiam [cf. Herm. ad Soph. OR. v. 414. Bornem. ad Xen. Mem. 4, 2. 12. Fritzsche diss. 1. p. 55. coll. Tursell. 2. p. 517.]; refertur igitur in talibus καὶ quod legitur, vel ad καὶ intellectum [= et — et] vel ad ὡς [= uti — ita et] vel ad οὐ μόνον ἀλλά [= non solum, sed etiam] a scriptore cogitatum Matth. 5, 39. 40. 10, 30. ὑμῶν — καὶ αἱ τρίχες i. e. ut omnes res vestrae, ita et capilli vestri. 13, 12. Marc. 4, 25. Luc. 2, 21. καὶ ἐκλήθη pro: καὶ περιετμήθη καὶ ἐκλήθη. Cf. ad h. l. Bornem.

schol. p. 24. aliter *Win.* p. 552. e confusione duarum locutt. explicans haec verba. 3, 21. cf. *Bornem.* l. l. p. 31. *Win.* l. l. — 8, 18. vid. *Bornem.* l. l. p. 52. — 11, 45. coll. v. 43. 44. — 20, 32. Ioh. 5, 27. coll. v. 26. 8, 19. Rom. 1, 15. 8, 17. Ioh. 8, 25. ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 117. *de Wette* p. 110. — Rom. 9, 24. cf. *Fritzsche* ad h. l. p. 340. — Phil. 4, 16. Apoc. 1, 7. de verbis πολλὰ καὶ ἕτερα Luc. 3, 18. vid. sub ἄλλος observata. — καὶ αὐτός *et ipse, ipse quoque* i. e. *ipse aeque atque alius* Matth. 20, 10. Marc. 8, 7. Luc. 1, 36. 2, 28. Hebr. 2, 14. 2 Tim. 2, 9. Rom. 8, 23. de h. l. lect. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 170. — de καί in verbis καὶ αὐτός post ὡσαύτως καί repetitis, ut comparatio instituta denuo inculcetur cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 737. (Xen. Mem. 4, 2. 12. Soph. Philoct. v. 654. Eur. Heracl. v. 952. ita *et* Liv. 21, 39. 8. Cicer. ad Attic. 13, 49.) — καὶ οὗτος *et hic, hic quoque* Luc. 13, 8. ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο [i. e. ut tres annos iam praeteritos coll. v. 7. ita et] τὸ ἔτος. — in interrogat. Luc. 13, 7. ἱνατί καὶ — καταργεῖ i. e. *cur et fructus non fert et sterilem reddit terram = terram insuper sterilem reddit.* — in transitu ad aliud argumentum Hebr. 7, 26. τοιοῦτος — καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς i. e. *talis et in libris V. T. ostenditur sacerdos* vulgaribus praestantior, *et decorum fuit, dari talem hominibus a Deo,* brevius: *talis — etiam conveniebat nobis pontifex.* Cf. de h. l. lect. et interpretatione *Schott* ad h. l. et *Böhme* ep. ad Hebr. p. 331. coll. *Win.* p. 411. — intendit = *adeo, vel, sogar* [cf. *Matth.* § 620, 2. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 385.] Matth. 5, 46. 47 10, 29. 18, 16. Marc. 1, 27. — Marc. 2, 26. et Luc. 6, 4. καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 74. — Marc. 2, 28. Luc. 6, 5. 9, 5. 10, 17. Ioh. 6, 36. καὶ ἑωράκατέ με. Act. 7, 42. καὶ ἀνελάβετε κλ. Cf. de h. l. *Win.* p. 478. *Meyer* Act. Ap. p. 111. aliter *Fritzsche* l. l. p. 65 sq. 1 Cor. 2, 10. 2 Cor. 1, 8. 13. καὶ ἕως τέλους i. e. *non solum nunc, sed etiam ad finem usque.* 2 Cor. 8, 3. Gal. 5, 12. de verbis καὶ ὑμεῖς Eph. 6, 21. vid. *Harless* ep. P. ad Eph. p. LIX sq. — Hebr. 7, 4. (Lucian. dial. deorr. 5, 4. Dem. 10, 9. Xen. h. gr. 4, 1. 1. ita *et* Cicer. Tuscul. 1, 2. 4. Sueton. vit. Tiber. c. 51. cf. *Tursellin.* 2. p. 520 sq.) — praeponitur comparat. Matth. 11, 9. et Luc. 7, 26. (Lucian. l. l. 6, 1.) cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 399. 422. — gg) iunct. c. aliis particulis, ut ἀλλὰ καί *sed et, sed etiam* vid. ἀλλά. — γὰρ καί *nam etiam* vid. γάρ. — δὲ καί, *sed etiam, verum etiam* vid. δέ. — ἐὰν καί a) *et si* b) *si etiam* vid. ἐάν. — ἐὰν δὲ καί, *si vero etiam* vid. ἐάν. — εἰ γὰρ καί, *quamquam enim,* vid. εἰ. — εἴγε καί, *quandoquidem etiam,* vid. γε. — εἰ δὲ καί, *si vero etiam,* vid. εἰ. — εἰ καί a) *etsi, quamquam.* — b) *si etiam.* — c) *an etiam,* vid. εἰ. — ἢ καί a) *vel etiam* — b) *an etiam.* Vide supra adnotata. — καὶ γὰρ εἰ, *nam etiam* vid. γάρ. — καὶ γὰρ εἴπερ *nam etiam tum, si,* vid. εἰ. — καί γε vid. γε. — καὶ — δέ *verum etiam,* in quibus δέ nectit sententiam, καί *novum aliquid adiicit* [cf. *Matth.* §. 621, 5. *Seidler* ad Eur. Elect. v. 1112. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 120. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. mort. 4, 2. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 14. *Schäfer* ad Long. Pastor. p. 349 sq. Ioh. 6, 51. 8, 17. 15, 27. Act. 3, 24. 2 Tim. 3, 12. Hebr. 9, 21. Cf. *Lücke* ep. Ioh. p. 90. *de Wette* Ev. Ioh. p. 84. *Win.* p. 416. (Xen. An. 1, 1. 2. Lucian. Tox. §. 37. Eur. Elect. v. 1112.) — καὶ — καί a) et — *etiam* Ioh. 5, 27. Vide de h. l. supra monita. — b) *adeo — et* Ioh. 9, 37. Vide de h. l. supra sub no. 1. b. observata. — τε — καί vid. τε. —

Καϊάφας, α, [de quo genit. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Caiaphas,* a כֵּיפָא rupes vel כְּיָפָא depressio. Nomen propr. viri, quem Ioseph. Arch. 18, 3. 2. et Euseb. H. E. 1, 10. Iosephum Caiapham appellantes pontificis maximi munere functum et praecipuum mortis Iesu auctorem fuisse narrant. Adeptus erat munus illud a procuratore Iudaeae Valerio Grato, sed eadem dignitate eundem postea privavit Vitellius Syriae praeses Matth. 26, 3. 57. Luc. 3, 2. Ioh. 11, 44. 18, 13. 14. 28. Act. 4, 6.

Καίγε v. γέ.

Κάϊν, ὁ, [terminat. gr. κάϊς, ιος, ὁ, Ios. Ant. 1, 2. 1.] *Cain*, hebr. קַיִן, filius Adami primogenitus, quem quemadmodum Genesis facit agriculturae inventorem et homicidam primum, ita eundem egressum e familia suo auctorem fuisse dicit generis humani per orbem terrarum propagandi. Hebr. 11, 4. 1 Ioh. 3, 12. Iud. v. 11.

Καϊνάν, ὁ, *Cainan,* hebr. קֵינָן, nomen propr. 1) viri, quem, ignotum textui Geneseos hebraeo, οἱ ο' interpretes Gen. 10, 24. 11, 12. 1 Chron. 1, 18. inter posteros Semi commemorant et filium faciunt Arphaxadi. Interpretes igitur alexandrinos secutus Lucas c. 3, 36. eundem fuisse dicit Arphaxadi filium. Cf. *Vater* Comment. in Pentateuch. T. 1. p. 174. *Kuinoel* Comment. in N. T. T. 2. p. 358 sqq. — 2) viri, qui fuit filius Enosi, nepotis Adami Luc. 3, 38. coll. Ios. Ant. 1, 3. 4. qui habet καϊνᾶς, ᾶ, ὁ, et Gen. 5, 12.

Καινός, ή, όν, *novus* i. e. a) *recens factus, usu non tritus, neu, qui successit in locum rei, quae ante non fuit, recens,* ut ἀσκός Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 38. διαθήκη Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 10. 1 Cor. 11, 25. 2 Cor. 3, 6. Hebr. 8, 8. 13. 9, 15. ἐπίβλημα Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. ἱμάτιον ibid. μνημεῖον Matth. 27, 60. Ioh. 19, 41. (Hdian. 3, 13. 15. Xen. H. G. 3, 4. 28.) — καινά = *res novae, neues* Matth. 13, 52. — Comparativus sine comparatione, e contextu cognoscenda [vid. ἀκριβής] legitur Act. 17, 21. λέγειν τι — καινότερον = *etwas Neueres als das, was eben beim Sprechen für neu galt.* — neutr. καινόν, *tanquam novum,* qua sensum: *iterum, de integro,* adverbialiter: *denuo, iterum* Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. — — b) *inauditus,* ut διδαχή Marc. 1, 27. Act. 17, 19. ἐντολή Ioh. 13, 34. 1 Ioh. 2, 7. 8. 2 Ioh. v. 5. Ad quos locos cf. quae habet *Lücke* 2. p. 376 sq. (Ael. V. H. 2, 14. Xen. Cyr. 3, 1. 30.) — c) *peregrinus,* ut γλῶσσα Marc. 16, 17. (Xen. Mem. 1, 1. 13.) — d) inclusa notione *melioris, praestantioris.* Uti enim res novae praestant rebus usu tritis, ita conditio majora bona promittens praestat conditione tum minora bona exhibens, tum vi, quam habuit olim, salutari sua temporis successu privata 2 Cor. 5, 17. Apoc. 21, 5. — Apoc. 2, 17. 3, 12. 5, 9. 14, 3. 21, 2. — repetitur adiect. καινός relatum ad nomina diversi generis [vid. *Win.* p. 215.] 2 Petr. 3, 13 bis. Apoc. 21, 1. — de hominibus, qui meliorem, quam instillat religio Iesu, sentiendi, statuendi, agendi rationem sequuntur 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. Eph. 2, 15. 4, 24. — Ita pro hebr. חָדָשׁ Ps. 33, 3.

Καινότερος, α, ον, vid. καινός.

Καινότης, τητος, ἡ, [καινός] *novitas* [pr. Thuc. 3, 38.] i. e. *novus status, nova conditio,* πνεύματος [i. e. quam suppeditat spiritus divinus Rom. 7, 6. δουλεύειν — ἐν καινότητι π. servire *in novitate spiritus divini* i. e. *servire, quum spiritus novitatem habeas et sequaris.* Quo l. uti gravius dicitur καινότης πνεύματος quam καινὸν πνεῦμα [vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 367 sq. 2. p. 21. coll. *Win.* p. 210 sq.] ita spiritum div. *iuvenilem* et fortem moderatorem esse Paulus indicavit. Rom. 6, 4.

Καίπερ, coniunct. *etsi, quamquam, wenn auch.* Sexies in N. T. seq. nunc particip. Phil. 3, 4. καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν. Hebr. 5, 8. 7, 5. 12, 17. 2 Petr. 1, 12. — cf. *Matth.* §. 566, 3. *Win.* p. 329. (Diod. Sic. 3, 7. Xen. Cyr. 4, 5. 32.) — nunc verbo finito Apoc. 17, 8. καίπερ πάρεσται.

Καιρός, οῦ, ὁ, [modus iustus, das rechte Maass, Theogn. v. 201. Xen. Symp. 2, 19. hinc ratione temporis =] 1) *tempus iustum* i. e. a) *der rechte Zeitpunkt, opportunitas, tempus opportunum* Act. 24, 25. Rom. 12, 11. vid. de h. l. sub δουλεύω observata. — Gal. 6, 10. Eph. 5, 16. Col. 4, 5. Hebr. 11, 15. χρόνοι ἢ καιροί, vel οἱ χρόνοι καὶ οἱ καιροί = *tempora et opportunitates* Act. 1, 7. 1 Thess. 5, 1. — (Pol. 1, 6. 1 et 4. Xen. Cyr. 1, 3. 8.) — addito ἐμός, ὑμέτερος = *tempus mihi, vobis opportunum* Ioh. 7, 6 bis. v. 8. — additur δεκτός, εὐπρόσδεκτος 2 Cor. 6, 2. — πρὸς καιρόν = *dum tempus opportunum* vel *commodum est* [neque mala doctrinae causa subeunda sunt] Luc. 8, 13. — b) *tempus certum et statutum,* sq. genit. *rei, die für etwas bestimmte Zeit,* ut τῆς ἀναλύσεως 2 Tim. 4, 6. τῆς ἀναψύξεως Act. 3, 20. διορ-

θύσεως Hebr. 9, 10. τῆς ἐπισκοπῆς Luc. 19, 44. — Hebr. 11, 11. Matth. 13, 30. 21, 34. 41. Marc. 12, 2. — Luc. 1, 20. 8, 13. Marc. 11, 13. — πρὸς καιρὸν ὥρας *ad horae tempus*, = *ad breve tempus* 1 Thess. 2, 17. (Xen. Apol. Socr. §. 7.) — addito gen. *personae*, ut μου Matth. 26, 18. = *tempus, quo supplicium mihi subeundum est.* Luc. 20, 24. ἐθνῶν i. e. *gentilibus constitutum.* — 2 Thess. 2, 6. — Apoc. 11, 18. τῶν νεκρῶν i. e. *mortuis in vitam revocandis et iudicandis statutum.* — addito ἴδιος i. e. *tempus personae* [mihi, tibi, sibi, illi, nobis etc.] vel *rei* [huic, illi] *constitutum* Gal. 6, 9. 1 Tim. 2, 6. 6, 15. Tit. 1, 3. — addito ὁ νῦν vel οὗτος, vel ἐκεῖνος, *tempus quod nunc est, tempus hoc, illud*, quo facta sunt, quae ante vel hactenus enarrata sunt Matth. 11, 25. 12, 1. 14, 1. Luc. 13, 1. 18, 30. Marc. 10, 30. Rom. 3, 26. 8, 18. 11, 5. Act. 12, 1. 19, 23. 2 Cor. 8, 14. Eph. 2, 12. — addito ἔσχατος, ὕστερός 1 Petr. 1, 5. 1 Tim. 4, 1. — universe Act. 17, 26. Gal. 4, 10. — ἄχρι καιροῦ i. e. *ad tempus ipsi constitutum* Act. 13, 11. — = *donec tempus suum durabat* Luc. 4, 13. — ἐν καιρῷ *tempore statuto* Matth. 24, 45. Luc. 12, 42. 20, 10. 1 Petr. 5, 6. — ἐν ᾧ καιρῷ *illo*, quo acta haec sunt, *tempore* Act. 7, 20. κατὰ καιρὸν *tempore statuto* Ioh. 5, 4. Rom. 5, 6. — κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον Rom. 10, 9. — 2 Tim. 4, 3. Hebr. 9, 9. 1 Petr. 1, 11. — Apoc. 12, 12. ὀλίγος καιρὸς = *kurze Frist.* — (Diod. Sic. 1, 3. Lucian. Hermot. §. 10. Xen. H. G. 1, 1. 23.) — ratione habita Messiae vel proxime venturi, vel iudicium habituri et regnum suum inauguraturi Matth. 8, 29. 16, 3. Marc. 1, 15. 13, 33. Luc. 12, 56. 21, 8. Act. 1, 7. Rom. 13, 11. 1 Cor. 4, 5. 7, 5. 29. Eph. 1, 10. 1 Thess. 5, 1. 1 Petr. 4, 17. Apoc. 1, 3. 22, 10. de h. l. lect. vid. *Griesb., Knapp, Schott.* — plur. καιροὶ *tempora* = *Zeitläufte*, χαλεποὶ 2 Tim. 3, 1.

2) permutatur c. χρόνος i. e. a) *tempus*, ἀγρυπνεῖτε — ἐν παντὶ καιρῷ Luc. 21, 36. — Eph. 6, 18. — b) *annus* Apoc. 12, 14. καιρὸς καὶ καιροὶ καὶ ἥμισυ i. e. καιροῦ *annus et duo anni et dimidius annus* = *tres anni et dimidius.* Ita οἱ ο΄ Dan. 7, 25. cf. *Win.* p. 163 sq. — et de χρόνος = *annus* apud Graecos recentiores *Valckenar.* diatrib. p. 140. ed. Lips. vel 135. *Passow* sub v. χρόνος. — p. 1093. — καιροὶ καρποφόροι *anni frugiferi* vel *anni tempestates frugiferae* Act. 14, 17. (Polyb. 3, 9. 7.) Saepius non extat in N. T.

Καῖσαρ, αρος, ὁ, *Caesar*, [pp. cognomen Iulii Caesaris] i. e. der *Kaiser* Matth. 22, 17. 21. Luc. 2, 1. 3, 1. Act. 11, 28. Phil. 4, 22.

Καισάρεια, ας, ἡ, *Caesarea*, nomen urbium duarum palaestinensium, quarum una 1) *Caesarea Palaestinae*, etiam *Caesarea* simpliciter dicta ad mare mediterraneum Ioppen inter et Tyrum sita, et portu instructa Ios. Arch. 8, 7. sedes procuratoris romani, post metropolis Palaestinae primae erat. Exstructa et munita est ab Herode M. in loco castelli, Stratonis turris vel Στράτωνος πύργος ante appellati; Augusti in honorem Caesareae nomine condecorata est Ioseph. Arch. 15, 9. — Act. 8, 40. 9, 30. 10, 1. 24. — Altera 2) *Caesarea Philippi*, urbs Gaulonitidos, ad radicem montis Libanon iuxta fontem Iordanis sita, Phoenicibus olim a monte Panio, sub quo iacebat, Paneas nominata, a Philippo tetrarcha ampliata et in Tiberii Caesaris honorem ab eodem Caesarea appellata Ios. Arch. 18, 2. Eandem in Neronis honorem Neroniam nominavit Agrippa minor Ios. Arch. 20, 8 et 9. Eadem temporibus antiquissimis nomen לַיִשׁ Iudd. 18, 18. לֶשֶׁם Ios. 19, 47. דָּן Iudd. 18, 7. habuisse dicitur. Hodie desolata iacet atque *Belinas* appellatur. — Matth. 16, 13. Marc. 8, 27.

Καίτοι, coniunct. *quamquam, wiewohl.* Semel in N. T. legitur Hebr. 4, 3. et ut apud Graecos [cf. *Herm.* ad Vig. p. 840. *Buttm.* §. 136. p. 577.] postponitur. — (Lucian. Dial. Deorr. 12, 4. 13, 4. Xen. Ages. 8, 9.)

Καίτοιγε vid. sub γε p. 80. b.

Καίω, f. καύσω et καύσομαι, aor. 1. passiv. ἐκαύθην 1) *accendo, incendo*, pass.: *accendor, ardeo*, sq. acc., ut λύχνον Matth. 5, 15. de h. l. 3 pers. plur. impersonaliter posita vid. sub αἴρω monita. — Luc. 12, 35. πῦρ Hebr. 12, 18. Apoc. 4, 5. 8, 10. — πυρὶ *igne* v. 10. — 19, 20. 21, 8. — pro יָקַד Deut. 32, 22. (Xen. Cyr. 3, 3. 25. An. 7, 4. 28.) — λύχνῳ καιομένῳ comparatur Ioh. baptista, *doctor* quippe *illustris* Ioh. 5, 35. Cf. ad h. l. *Lücke* 2. p. 45. *Meyer* p. 73. *de Wette* p. 73. — (Sirac. 48, 1.) — — tropice: καίομαι ardeo, flagro, pro: *vehementer animo commoveor* Luc. 24, 32. — 2) *comburo, concremo*, sq. acc. Matth. 13, 40. — Ioh. 15, 6. — 1 Cor. 13, 3. ἵνα καυθήσομαι, quo loco si habent codd. καυθήσωμαι vid. sub ἀρχαῖα adnotata. Ita pro שָׂרַף Levit. 4, 12. (Xen. Cyr. 4, 2. 33.) Saepius non legitur in N. T.

Κἀκεῖ, crasis: καὶ ἐκεῖ [vid. κἀγώ] 1) *et ibi* Matth. 5, 23. 10, 11. 20, 10. 28, 10. Marc. 1, 35. Ioh. 11, 54. Act. 14, 7. 22, 10. 25, 20. 27, 6. οἱ ο΄ pro שָׁם Ruth. 1, 27. — 2) *ibi etiam* Marc. 1, 38. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb., Fritzsche, Knapp.* Act. 17, 13. (Xen. H. G. 1, 2. 6.) Saepius non extat in N. T.

Κἀκεῖθεν, crasis: καὶ ἐκεῖθεν [vid. κἀγώ] *et inde* a) de loco, Marc. 10, 1. Act. 7, 4. 14, 26. 20, 15. 21, 1. 27, 4. 12. 28, 15. (Lucian. Dial. Deorr. 7, 4.) — b) de tempore: *deinde* Act. 13, 21. Ita pro וּמִשָּׁם 2 Regg. 2, 25. Saepius non legitur in N. T.

Κἀκεῖνος, είνη, νο, crasis: [vid. κἀγώ] καὶ ἐκεῖνος 1) *et ille, und iener*, pertinet ἐκεῖνος ad remotius Act. 18, 19. Luc. 11, 17. 22, 12. — ubi οὗτος ad proximum spectat Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. 22, 12. (Xen. Cyr. 5, 5. 29.) — b) pertinet ἐκεῖνος ad propinquius Marc. 16, 11. — c. emphasi = *und Er* Matth. 15, 18. Ioh. 7, 29. 19, 35. — 2) *etiam ille*, pertinet ἐκεῖνος ad remotius Act. 15, 11. 1 Cor. 10, 6. (Lucian. D. D. 2, 3.) — b) ad propinquius pertinet = *auch Der* Matth. 20, 4. Marc. 12, 4. 5. 16, 13. Luc. 20, 11. Ioh. 14, 12. 17, 24. —

Κακία, ας, ἡ, (inutilitas, ut militis i. e. ignavia Xen. Cyr. 2, 2. 27. Pol. 4, 31. 8.) 1) *malitia, animi malignitas et nocendi cupiditas* Rom. 1, 29. Eph. 4, 31. Col. 3, 7. Tit. 3, 3. 1 Petr. 2, 1. (Diod. Sic. 1, 1.) — 2) *improbitas, vitiositas* Act. 8, 22. 1 Cor. 5, 8. 14, 20. Iacob. 1, 21. 1 Petr. 2, 16. de h. l. genit. separato a nom. regente vid. ἀγαθός. — pro רָעָה Gen. 6, 5. (Xen. Mem. 1, 2. 28.) — 3) *molestia, aerumna* Matth. 6, 34. Ita pro רָעָה Amos. 3, 6. (1 Macc. 10, 46. Thuc. 3, 58.) Saepius non habetur in N. T.

Κακοήθεια, ας, ἡ, (κακός, ἦθος mos; morum pravitas Xen. Ven. 13, 16.) *fallax et malitiosa versutia, malevolentia, tückische Verschlagenheit.* Semel Rom. 1, 29. (3 Macc. 3, 22. Ios. Ant. 16, 3. 1. Pol. 5, 50. 5.)

Κακολογέω, ῶ, f. ήσω, i. q. κακῶς λέγω, quod praestabilius, cf. *Lob.* ad Phryn. p. 200. *maledico, conviciis lacesso, maledicta coniicio in aliquem* vel *in aliquid.* Ita quater, seq. accus. obiecti remotioris [vid. εὐλογέω] Marc. 9, 39. Act. 19, 9. (2 Macc. 4, 1. Isocr. Archid. §. 41. ed. *Lange.*) — ex opp. τοῦ τιμᾶν Matth. 15, 4. Marc. 7, 10. — pro קִלֵּל Exod. 22, 28.

Κακοπάθεια, ας, ἡ, (κακοπαθής mala patiens) *vexatio, aerumna.* Semel in N. T. Iacob. 5, 10. (2 Macc. 2, 27. Diod. Sic. 1, 3. Dem. 1413, 25.)

Κακοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (κακοπαθής) *mala perfero et sustineo.* Quater in N. T. 2 Tim. 2, 3. 4, 5. — 2, 9. ἐν ᾧ [scil. εὐαγγελίῳ] *in quo exponendo occupatus* [vid. ἐν p. 166.] κακοπαθῶ. Iac. 5, 13. κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν i. e. *si quis inter vos mala sustinet.* Vid. sub ἀσθενέω ad Iac. 5, 14. observata. — pro עָמָל Ion. 4, 10. (Diod. Sic. 19, 16. Xen. Mem. 1, 4. 17.)

Κακοποιέω, ῶ, f. ήσω, (κακός, ποιέω) 1) *malis afficio, mala infero* Marc. 3, 4 et Luc. 6, 9. Alii, ut *Fritzsche* Ev. Marc. p. 77. quod abest accus. pers., ut ἄνθρωπον, explicant: *male ago.* — pro הֵרַע עָשָׂה Gen. 31, 1. רַע 31, 29. (Diod. Sic. 15, 45. Xen. Cyr. 8, 8. 12.)

— 2) *male ago, pecco* 1 Petr. 3, 17. 3 Ioh. v. 11. (Xen. Oec. 3, 11.) Saepius non legitur in N. T.

Κακοποιός, οῦ, ὁ, ἡ, —ον, τό (κακός, ποιέω) *maleficus*. Quinquies Ioh. 18, 30. 1 Petr. 2, 12. 14. 3, 16. 4, 15. (Pol. 15, 25. 1.)

Κακός, ή, όν, *malus* i. e. 1) *malae indolis, pravus* α) de personis Matth. 21, 41. 24, 48. Phil. 3, 2. Tit. 1, 12. ὁμιλίαι 1 Cor. 15, 33. (Xen. An. 2, 6. 30.) — b) de animi sensis et cupiditatibus Marc. 7, 21. Col. 3, 5. — 2) *improbus, sittlich schlecht* Apoc. 2, 2. (Xen. Mem. 1, 2. 20.) — neutr. κακόν et τὸ κακόν, *scelus, improbitas* Matth. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 22. Act. 23, 9. Rom. 1, 30. 2, 9. 3, 8. 7, 19. 21. 9, 11. 13, 3. 4 bis. 16, 19. 1 Cor. 10, 6. 2 Cor. 5, 10. 13, 7. 1 Tim. 6, 10. Iac. 1, 13. 1 Petr. 3, 12. 3 Ioh. v. 11. (Xen. Mem. 2, 6. 4.) — = *falsum, mendacium* Ioh. 18, 23. — 3) de vi nociva, quam habet res externa in aliquem: *noxius, perniciosus, dolorem et damnum afferens* Rom. 14, 20. — ἕλκος κακόν Apoc. 16, 2. (Xen. Mem. 4, 1. 4.) — κακόν = *res malum afferens* Iac. 3, 8. de h. l. appositione vid. sub v. γλῶσσα ab initio monita. — κακόν vel τὸ κακόν *malum* i. e. vel: *iniuria illata* Rom. 12, 17. 21. 13, 10. 1 Cor. 13, 5. 1 Thess. 5, 15. 1 Petr. 3, 9. 11. de iniuria verbis illata = *maledictum* 1 Petr. 3, 10. — vel: *molestia, vexatio* Luc. 16, 25. Act. 9, 13. 16, 28. 28, 5. 2 Tim. 4, 14. — ita pro צָרָה Ies. 41, 7. (Lucian. D. D. 6, 2. Xen. Mem. 3, 8. 7.) Saepius non extat in N. T.

Κακοῦργος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (κακός, ἐργάζομαι) *maleficus*. Quater in N. T. 2 Tim. 2, 9. ὡς κακοῦργος. (Xen. An. 1, 9. 13. Hdian. 1, 10. 2.) — de *latrone* Luc. 23, 32. 33. 39. (Diod. Sic. 20, 85. Ael. V. H. 3, 44.) — pro רַע Cohel. 8, 12. פֹּעֵל אָוֶן Prov. 21, 15.

Κακουχέω, ῶ, f. ήσω, (κακός, ἔχω) *male habeo aliquem, malis premo*, κακουχέομαι, οῦμαι, *malis premor, affligor*. Bis in N. T. Hebr. 11, 37. 13, 3. — pro עָנָה 1 Regg. 2, 26. (Diod. Sic. 3, 22. 19, 11.)

Κακόω, ῶ, f. ώσω, (κακός quod vid. — inutilem vel deteriorem reddo Xen. An. 4, 5. 35.) *vexo, malis afficio*, sq. accus. pers. Sexies in N. T. Act. 7, 6. 19. ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν. quo l. per epexegesin si sequitur τοῦ ποιῆσαι ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 846. Aliter *Meyer* Act. Apost. p. 106. explicans: *um ihre Kinder ausgesetzt zu machen = um die Aussetzung ihrer Kinder zu erzwingen*. 12, 1. 14, 2. ἐκάκωσαν — ἐθνῶν *vexabant animos gentilium* scil. exprobrando, instigando, exacerbando. (Ios. Ant. 16, 1. 2.) Act. 18, 10. 1 Petr. 3, 13. — pro הֵרַע Exod. 5, 22. עִנָּה Exod. 1, 11. (Sir. 7, 20. Hdian. 6, 6. 12. Xen. Cyr. 3, 1. 23.)

Κακῶς, adv. *male* a) κακῶς ἔχειν, *male se habere, aegrotare*. Locos huc pertinentes vid. sub ἔχω. — b) κακῶς πάσχειν, *male* i. e. *vehementer vexari* Matth. 17, 15. — κακῶς δαιμονίζεται = δαιμονιζομένη κακῶς πάσχει 15, 22. (Pol. 3, 90. 13. Hom. Od. 16, 275.) — c) κακοὺς κακῶς ἀπολέσαι, *malos male perdere* [de qua paronomasia vid. ἀσύνθετος] Matth. 21, 41. (Ios. Arch. 2, 14. 2. Xen. Oec. 5, 18.) — d) κακῶς λέγειν vel ἐρεῖν, *conviciis petere*, τινά [vid. εὐλογέω] Act. 23, 5. — = *impudenter loqui* Ioh. 18, 23. — c) κακῶς αἰτεῖν, *male* i. e. *non recto et bono consilio petere* Iac. 4, 3.

Κάκωσις, εως, ἡ, (κακόω) *afflictio, miseria*. Semel in N. T. Act. 7, 34. — pro עֳנִי Exod. 3, 7. 17. (Sir. 11, 27. Hdian. 6, 6. 11. Thuc. 7, 82.)

Καλάμη, ης, ἡ, (frumenti calamus Xen. An. 5, 4. 27.) *stipula*. Extat tantum 1 Cor. 3, 12. — pro קַשׁ Exod. 5, 12. (Dion. Hal. Ant. 5, 13. Xen. Ven. 5, 18.)

Κάλαμος, ου, ὁ, *calamus* i. e. a) *arundo*, genus fruticis aquatici, *Schilfrohr* Matth. 11, 7. 12, 20. Luc. 7, 24. (Pol. 3, 11. 4. Xen. An. 1, 5. 1.) — b) ex metonymia materiae pro re materiata: *baculus, virga* Matth. 27, 29. 48. Marc. 15, 19. 36. Ita קָנֶה 2 Regg. 18, 21. — de virga geometrica Apoc. 11, 1. 21, 15. 16. — de calamo scriptorio 3 Ioh. v. 13. Saepius non extat in N. T.

Καλέω, έσω, [cf. de hac futuri forma *Buttm.* §. 95, not. 9. gr. max. §. 95, 7. *Matth.* §. 179. *Rost* §. 72. p. 241 sq. *Win.* p. 74.] a. 1. ἐκάλεσα, pf. κέκληκα, perf. p. κέκλημαι, a. 1. p. ἐκλήθην [cf. de hac perf. forma *Buttm.* §. 99, not. 13. gr. max. §. 110, not. 15. *Matth.* §. 187, 6. *Rost* §. 82, not. 7.] 1) *voco, ich rufe* a) universe Hebr. 3, 13. ἄχρι οὗ τὸ σήμερον καλεῖται i. e. quamdiu vox illa *hodie* sonat vel acclamatur vobis. — sq. ἐκ c. genit. loci: *evoco = auctor sum, ut exeat aliquis e loco*, Matth. 2, 15. — abest ἐκ Hebr. 11, 8. — metaph. pro: *auctor sum, ut transeat aliquis ex statu* τοῦ σκότους *in statum* τοῦ φωτός 1 Petr. 2, 9. — b) = *ad me voco*, ubi, si de pluribus agitur, Latini *convoco*, sq. accus. Matth. 2, 7. 20, 8. 25, 14. Luc. 19, 13. (Hdian. 3, 11. 20. Xen. An. 1, 3. 4.) — κατ' ὄνομα [secundum nomen, ut nomen fert =] *nomine* Ioh. 10, 3. — de personis ad iudicem vocatis, ut causam agant vel sententiam audiant Act. 4, 18. 24, 2. (addito εἰς τὴν δίκην Xen. Apol. Socr. §. 1.) — de personis, quas ad me voco, ut mecum sint. Ita de Iesu Apostolos disciplinae suae adiungente Matth. 4, 21. Marc. 1, 20. — de personis ad coenam alios vocantibus = *invito, ich lade ein*, addito εἰς γάμους, εἰς τὸν γάμον Matth. 22, 3. 9. Luc. 14, 8. Ioh. 2, 2. quo l. subiectis pluribus praeponitur praedicatum singul. numero. Vid. ἀκολουθέω. (Theophr. char. 9, vel 12, 1. — ἐπὶ τὸ δεῖπνον Xen. Mem. 2, 3. 11.) — minus plene vel absolute, ut substratium: *laden* i. e. *ad coenam invitare* [cf. *Win.* p. 593.] Matth. 22, 3. 8. Luc. 7, 39. 14, 8. 9. 10 bis. v. 12. 13. 16. 17. 24. 1 Cor. 10, 27. (Xen. Mem. 2, 3. 11. Symp. 1, 13.) — metaph. de Deo ad regni divini felicitatem, [εἰς τὴν ἑαυτοῦ [scil. τοῦ θεοῦ] βασιλείαν vel εἰς τὴν ζωὴν αἰώνιον, vel εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ — χριστοῦ, vel εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ — χριστοῦ, vel εἰς τὴν αἰωνίαν αὐτοῦ δόξαν, vel denique εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου] epularum imagine adumbratam invitante homines i. e. copiam faciente, ut potiri possint τῇ ζωῇ τῇ αἰωνίῳ et felicitate a Iesu parata. τινά 1 Cor. 1, 9. 1 Thess. 2 12. 2 Thess. 2, 14. 1 Tim. 6, 12. 1 Petr. 5, 10. Apoc. 19, 9. — absolute i. e. absque vv. εἰς τὴν βασιλείαν τ. θεοῦ vel χριστοῦ ut Rom. 4, 17. 8, 30. 9, 11. 1 Cor. 7, 17. Gal. 5, 8. 1 Thess. 5, 24. de h. l. particip. ὁ καλῶν substant. vim habente vid. ἀδικέω. Hebr. 9, 15. 1 Petr. 1, 15. — addito duplici acc., uno personae, altero conditionis, qua est, qui invitatur, ut δοῦλος, ἐλεύθερος, περιτετμημένος i. e. *als Sklave, als Freier, als Beschnittener* 1 Cor. 7, 18. 21. de horum l. indicat. hypothetico vid. sub ἀσθενέω ad Iac. 5, 14. notata. — v. 22. καλεῖν τινα κλῆσιν = *eine Einladung an Iemanden ergehen lassen* [vid. ἀγάπην ἀγαπᾶν sub ἀγαπάω] Eph. 4, 1. — addito διά c. gen. adminiculi, ut διά [= vi, zufolge] τῆς χάριτος αὐτοῦ Gal. 1, 15. 2 Petr. 1, 3. — addito διά c. gen. pers. et εἰς c. acc. rei, ad quam invitatur aliquis 1 Cor. 1, 9. cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 15 sq. — sq. εἰς finali [vid. εἰς p. 143. init.] vel pertinente ad rem, ad quam invitatur 2 Thess. 2, 14. Col. 3, 15. 1 Tim. 6, 12. 1 Petr. 2, 21. 3, 9. — sq. ἐκ c. genit. natalium Rom. 9, 24. — sq. ἐν c. dat. pers., in qua causa vocationis remotior reposita est [vid. ἐν p. 172 init.] 1 Cor. 7, 22. 1 Petr. 5, 10. — item c. dat. rei vel ad legem vel finem pertinentis, quo invitatur aliquis, [vid. ἐν p. 169 fin.] ut ἐν εἰρήνῃ 1 Cor. 7, 15. 1 Thess. 4, 7. Eph. 4, 4. — sq. ἐπί c. dat. finem indicante [vid. ἐπί p. 168 init. ubi pro 1 Thess. 4, 6. scribendum 1 Thess. 4, 7.] Gal. 5, 13. 1 Thess. 4, 7. — additur κλήσει ἁγίᾳ [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] = καλέω ἁγίως, *invito modo reverentiam et verecundiam iniungente* 2 Tim. 1, 9. — — *arcessendi* notione subiecta 1 Cor. 7, 24. 1 Petr. 2, 9. 5, 10. Cf. de vocab. καλεῖν, κλῆσις usu technico *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 204. — metaph. de Iesu, sq. εἰς μετάνοιαν i. e. *ad mentis mutationem exhortor* Luc. 5, 32. de locorum parallel. Matth. 9, 13. Marc. 2, 17. lectione et quatenus delenda sint verba εἰς μετάνοιαν vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 61. Ev. Matth. p. 343 sq. *Griesb.* ed. *Schulz. Meyer* Ev. Matth. p. 96. Ev. Marc. p. 176. *Knapp, Schott, de Wette* Ev. Matth. p. 92 sq. Ev. Marc. p. 134. —

2) *voco*, i. e. *appello, nomen indo, nennen*, pass.

καλοῦμαι, appellor, ich heisse, ἐκλήθην, nomen accepi, et signif. reflex. [vid. ἁγνίζω] *appellari me passus sum*, fut. *κληθήσομαι, nomen accipiam* [cf. *Seidler* ad Eurip. Troad. v. 13. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 218.] a) de personis, sq. acc. duplici et personae et nominis, quo appellatur ea α) universe Matth. 2, 23. [e lect. vulg. 10, 25. Vid. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, Knapp, de Wette, Meyer*] Luc. 1, 60. 10, 39. Act. 1, 23. 7, 58. 13, 1. Apoc. 12, 9. — additur *ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός ad normam nominis, quo appellatur pater* Luc. 1, 59. de h. l. impf. *ἐκάλουν* = *in eo erat, ut appellarent* vid. sub *ἀποθνήσκω* observata. — (3 Esr. 4, 63.) Ita hebr. עַל Neh. 7, 63. Vide supra sub *ἐπί* p. 188. et *Win.* p. 369. — de verbis Rom. 9, 7. Hebr. 11, 18. vid. *ἐν* p. 172. — additur nomini, quo quis appellatur, per apposit. *τὸ ὄνομα αὐτοῦ*, ut *καλέσεις* [de quo fut. vid. sub *ἀγαπάω* monita] *τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν* i. e. *vocabis Iesum* [sonum vocis *Iesu*] *tanquam eius nomen* [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 45 sq.] Matth. 1, 21. Luc. 1, 13. 31. — Matth. 1, 23. 25. Luc. 2, 21 bis. Apoc. 19, 13. — Ita pro קָרָא אֶת־שְׁמוֹ sq. nomine, quo quis appellatur Gen. 17, 19. 1 Sam. 1, 20. — sq. duplici acc. altero personae, altero dignitatis, passiv. *καλοῦμαί τι* Matth. 22, 43. 45 et Luc. 20, 44. 23, 7. — v. 8 et 10. *μὴ κληθῆτε ῥαββί* vel *καθηγηταί* i. e. *lasst euch nicht nennen, ne vocamini*, cf. *Fritzsche* l. l. p. 676. — v. 9. *καὶ πατέρα μὴ καλέσητε* sc. *τινά*. cf. *Fritzsche* l. l. — Luc. 15, 19. 21. 22, 25. Act. 14, 12. Rom. 9, 26. 1 Cor. 15, 9. Iac. 2, 23. 1 Ioh. 3, 1. (Xen. Oec. 7, 3.) — Matth. 5, 9. 19 bis. Luc. 1, 32. 35. 76. Cf. quae habent de vi vocis *καλεῖσθαι* i. e. vel *nominari, nomen gerere* vel etiam *praedicari aliquem esse*, si non id agitur, ut sis tantum, sed ut esse etiam fateantur et testentur homines, *Win.* p. 557 et *Fritzsche* l. l. p. 32. — sq. dupl. acc. altero personae, altero conditionis vel qualitatis Luc. 1, 36. 2, 23. 6, 15. 8, 2. Act. 8, 10. Cf. ad h. l. *δύναμις* p. 116. — Apoc. 19, 11. (Hom. Iliad. 1, 293. Palaeph. fab. 12. Xen. Symp. 6, 6.) — accusativo pers. addito *ὀνόματι* vel *τῷ ὀνόματι* Luc. 1, 61. 19, 2. — sq. acc. pers. et *τί quomodo* = *quo nomine* Luc. 1, 62. (Plat. Gorg. p. 448. B. — Xen. Oec. 7, 3.) cf. *Matth.* §. 420. not. 2. — — b) de rebus, sq. dupl. acc. et rei et conditionis vel qualitatis Matth. 27, 8. Luc. 2, 4. 7, 11. 9, 10. 19, 29. vid. de h. l. *ἐλαιών*. 23, 33. Act. 1, 12. 19. 3, 11. 9, 11. 10, 1. 27, 8. 14. 16. 28, 1. Apoc. 1, 9. 16, 16. (Palaeph. fab. 1. Xen. Cyr. 1, 2. 13.) — Matth. 21, 13. et Marc. 11, 17. *ὁ οἶκος — ἔθνεσιν* = *omnes gentes profitebuntur* vel *testabuntur esse eas aedes precibus sacras*.

3) ad normam hebr. קָרָא בְּ [quod de Iehova tanquam *rege* usurpatum Ies. 42, 6. 48, 13. 49, 1. notat alicuius nomen enuntiare h. e. decus in aliquem conferre cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 241.] = *berufen, ernennen, voco, constituo, τινά* Gal. 1, 15. Hebr. 5, 4.

Καλλιέλαιος, ου, ὁ, ἡ, *olea generosa* (καλός, ἐλαία). Semel in N. T. Rom. 11, 24. (Aristot. de plant. 1, 6.)

Καλλίων, ονος, ὁ, ἡ, —ον, τό, *melior, us*. Semel in N. T. Act. 25, 10. *σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις, melius* [sc. quam alii, vel quam equidem dicere possum] *nosti*. De huius comparativi ratione vid. *ἀκριβής*.

Καλοδιδάσκαλος, ου, ὁ, ἡ, (καλός, διδάσκαλος) *honesta praecipiens, honestatis magister vel magistra*. Extat tantum Tit. 2, 3.

Καλοὶ λιμένες, (καλός, λιμήν, ένος, ὁ, portus) *bonus portus*; dicitur ita locus insulae Cretae opportunus ad appellendum Act. 27, 8.

Καλοποιέω, ῶ, f. ήσω, *benefacio, recte ago*. Legitur tantum 2 Thess. 3, 13. (*οἱ ο'* in Cod. Alex. Levit. 5, 4.) Vox referenda in numerum earum, quas Graeci recentiores in unam conflarunt, cum veteres seorsim dicerent, ut *καλῶς* vel *τὰ καλὰ ποιεῖν* cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 199. 200. *Win.* p. 26.

Καλός, ή, όν, (formosus Xen. Mem. 2, 6. 12.) *bonus, gut* i. e. 1) *bonae indolis*, ut *γῆ* = *terra fertilis* Matth. 13, 8. 23. Marc. 4, 8. 20. Luc. 8, 15. *δένδρον* Matth. 12, 33. Luc. 6, 43. *καρδία* Luc. 8, 15. — *μέτρον καλόν* = *mensura* [hactenus bonae indolis, quatenus neque minor neque maior iusto —] *iusta* Luc. 6, 38. — *eximius, praestans*, ut *βαθμός* 1 Tim. 3, 13. *διδασκαλία* 4, 6. *ἔργον opus* 3, 1. *θεμέλιον* 6, 19. *καρπός* Matth. 3, 10. 7, 17—19. Luc. 3, 9. 6, 43. *λίθος* Luc. 21, 5. *μαργαρίτης* Matth. 13, 45. *νόμος* Rom. 7, 16. *παραθήκη* 2 Tim. 1, 14. *ῥῆμα θεοῦ* Hebr. 6, 5. *σπέρμα* Matth. 13, 24. 27. 37. 38. (Pol. 15, 7. 6. Xen. Cyr. 1, 6. 6.) — *οὐ καλόν non eximium* = *nullius pretii, nomine suo indignum* 1 Cor. 5, 6. — ita *καλός* nomini coniugato additur, ut adverbiascat [vid. *Win.* p. 202 sq.], ut *τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι* = *καλῶς ἀγωνίζεσθαι* 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 4, 7. 1 Tim. 1, 8. — 6, 12. 13. — *τὸ καλόν, id quod ceteris praestat* 1 Thess. 5, 21. — = *honorificus, honestus*, ut *μαρτυρία* 1 Tim. 3, 7. *ὄνομα* Iac. 2, 7. (Xen. Cyr. 7, 3. 17.)

2) *utilis*, ut *ἅλας* Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. *καλά* Matth. 13, 48. *κτίσμα* 1 Tim. 4, 4. *νόμος* 1, 8. (Sir. 14, 3. Xen. Mem. 3, 8. 4.) — *καλόν ἐστι*, = *iuvat, commodum est*, sq. infin. subiecti nota, secum habente accus. subiecti [vid. *ἀδύνατος*] Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. — *καλόν ἐστί τινι* = *conducit alicui* i. q. *συμφέρει τινί*, sq. inf. subiecti nota [vid. *ἀδύνατος*] vel simplici, ita infin. praes. [vid. *ἀδύνατος*] 1 Cor. 7, 1. 9, 15. vel ante se habente articul. [vid. *αἰσχρός*], ita infin. praes. 1 Cor. 7, 26. vel accus. pertinente ad praedicatum pronominis, ut *σέ* ex antecedente *σοί* repetendo Matth. 18, 8. 9. Marc. 9, 43. 45. 47. cf. *Win.* p. 293. — sq. *εἰ*, loco acc. c. infinit. vel *ὅτι* Matth. 26, 24 et Marc. 14, 21. Vide de his ll. supra sub *εἰ* p. 125. — Marc. 9, 42. — sq. *ἐάν* 1 Cor. 7, 8.

3) refertur ad mores, vel sentiendi et agendi rationem: *probus, sittlich schön, sittlich gut, edel*, ut *ἀναστροφή* Iac. 3, 13. 1 Petr. 2, 12. *συνείδησις* i. e. *mens conscia recti* Hebr. 13, 18. *τοῦτο γὰρ καλὸν — ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* 1 Tim. 2, 3. [5, 4. vid. *Griesb., Knapp, Schott.*] — *τὰ καλὰ ἔργα*, vel *ἔργα καλά*, etiam *καλὰ ἔργα recte facta, praeclare facta, edle gute Thaten* Matth. 5, 16. Ioh. 10, 32. 33. 1 Tim. 5, 10. 25. Tit. 2, 7. 14. 3, 8. 14. Hebr. 10, 24. 1 Petr. 2, 12. (Xen. Mem. 2, 1. 32.) — absque *ἔργα* Rom. 12, 1. 7. 2 Cor. 8, 21. (Xen. Mem. 2, 1. 27.) — maxime quatenus animus benignus in illis peragendis conspicuus est = *benigne facta* Matth. 26, 10. Marc. 14, 6. 1 Tim. 6, 18. (*οἱ ο'* Ps. 35, 12.) — *τὸ καλόν*, vel *καλὸν rectum, id quod rectum et probum est* Rom. 7, 18. 21. 2 Cor. 13, 7. — Gal. 4, 18. *ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ*. Vide de h. l. supra sub *ζηλόω*. — *καλὸν ποιεῖν* = *recte agere* Iac. 4, 17. — Gal. 6, 9. alii h. l. *benefacere*. — c) *καλόν ἐστι*, vel *καλόν, rectum est, edel ists*, sq. inf. subiecti, et ante se habente artic. [vid. *αἰσχρός*] Rom. 14, 21. Gal. 4, 18. *καλὸν δέ*. — sq. inf. subiecti c. accus. subiecti Hebr. 13, 9. — sq. inf. subiecti nota Marc. 7, 27. Hebr. 13, 9. — Matth. 15, 26. cf. de h. l. lectione et quatenus praeferendum *ἔξεστι Fritzsche* Ev. Matth. p. 518. coll. *Griesb.* ed. *Schulz, de Wette, Meyer, Schott.* — — d) de personis, ratione habita muneris, quo funguntur, *bonus* = *nomine suo dignus*, ut *διάκονος* 1 Tim. 4, 6. *οἰκονόμος* 1 Petr. 4, 10. *ποιμήν* Ioh. 10, 11. 14. *στρατιώτης* 2 Tim. 2, 3. (Xen. Mem. 1, 6. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Κάλυμμα, τος, τό, (a *καλύπτω* q. v.) *velamen, tegumentum*. Quater in N. T. 2 Cor. 3, 13. *Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ*. Ita pro מַסְוֶה Exod. 34, 33. — trop. *id, quod impedit, quominus intelligatur aliquid* 2 Cor. 3, 14. *τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει* v. 15. 16. cf. ad hos locos *Fritzsche* diss. 2. p. 33 — 39. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 59 sqq.

Καλύπτω, f. ψω, *tego, operio*. Septies in N. T. propr. Matth. 8, 24. Luc. 8, 16. 23, 30. *οἱ ο'* pro כִּסָּה Gen. 7, 19. (Xen. Cyr. 5, 1. 4.) — *occultandi* sens. Matth. 10, 26. *οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον*. 2 Cor. 4, 3. — trop. pro: *supprimo, impedio, caveo, ne appareat aliquid*, ut *πλῆθος ἁμαρτιῶν* Iac. 5, 20. et 1 Petr. 4, 8. Alii: *veniam concilio*.

Καλῶς, adverb. (pulchre, in N. T.) *bene* i. e. a) *recte, uti decet*, ut Ioh. 18, 23. *εἰ δὲ καλῶς* sc. *ἐλάλησα*. 1 Cor. 7, 37. 38. *καλῶς ποιεῖ* Gal. 5, 7. Hebr. 13, 18. Iac. 2, 8. (Pol. 5, 42. 2. Xen. Cyr. 1, 3. 1.) — sq. no-

minat. participii [vid. *Win.* p. 318. *Matth.* §. 554.] praesentis 2 Petr. 1, 19. aoristi Phil. 4, 14. 3 Ioh. v. 6. Act. 10, 33. (Xen. Cyr. 1, 4. 13. Mem. 2, 9. 4.) — οὐ καλῶς, *non uti decet* = *male, malo consilio* Gal. 4, 17. — ratione habita muneris, quo fungitur aliquis 1 Tim. 3, 4. 12. 13. 5, 17. — = *egregie, praestanter, trefflich,* ut. Marc. 7, 37. 1 Cor. 14, 17. — cum acerbitate vel ironice Marc. 7, 9. 2 Cor. 11, 4. Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 72. *Id.* Ev. Marc. p. 271. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 209. (Aelian. V. H. 1, 16. Dem. 128, 6. ita Lat. *praeclarus* Cic. Verr. 1, 14. 42. de amicit. 13, 17.) — b) *cere, convenienter, passend, richtig:* ita de dictis, vaticiniis et similibus Matth. 15, 7. Marc. 7, 6. 12, 28. 32. Luc. 20, 39. Ioh. 4, 17. 8, 48. 13, 13. Act. 28, 25. Rom. 11, 20. (Xen. Mem. 2, 7. 11.) — c) *honorifice,* ut σὺ κάθου ὧδε καλῶς Iac. 2, 25. καλῶς εἰπεῖν τινα = *laudare aliquem* Luc. 6, 26. — (Xen. Cyr. 4, 5. 39.) — d) καλῶς ποιεῖν τινι *benefacere alicui, beneficia conferre* Matth. 5, 44. Marc. 12, 12. Luc. 6, 27. — e) καλῶς ἔχειν, *bene se habere,* de convalescentibus Marc. 16, 18. (Xen. Cyr. 7, 5. 47.) Saepius non extat in N. T.

Κἀμέ, v. κἀγώ.

Κάμηλος, ου, ὁ, *camelus, das Kameel,* Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. — in locutionibus proverb. Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. quibus vv., difficillime fieri id, de quo agitur, significatur. — Matth. 23, 24. quae vv. pertinent ad homines diligentes in rebus levioribus, negligentes vero in rebus gravissimis. — pro גָּמָל Gen. 12, 16. (Diod. Sic. 3, 42. Xen. Cyr. 6, 1. 30.)

Κάμιλος, ου, ὁ, *rudens, Ankertau, Schiffsseil,* ita in codd. [vid. *Griesb.*, *Fritzsche* Ev. Matth. p. 603. *Meyer* Ev. Matth. p. 129.] Matth. 19, 24. Luc. 18, 25. (Vox Graecis incognita nec nisi apud Grammaticos obvia, ut apud Suid. et Scholiast. Aristoph. Vesp. 1030. cf. *Fritzsche* l. l.

Κάμινος, ου, ἡ, (fornax aeraria, in qua metalla purgantur Xen. Venat. 4, 49. Diod. Sic. 5, 27.) *fornax, caminus.* Quater in N. T. Matth. 13, 42. 50. Apoc. 1, 15. 9, 2. οἱ ό pro כִּבְשָׁן Gen. 19, 28. אַתּוּן Dan. 3, 6.

Καμμύω, f. ύσω, pro καταμύω, (ex κατά et μύω claudo) *conniveo, oculos claudo* Matth. 13, 15 et Act. 28, 27. τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν. Sunt haec verba Iesaiae 6, 9. 10. ubi οἱ ό καμμύω pro שָׁעַע bestreichen, verkleben. — Neque Atticis hanc verbi καταμύω contractionem familiarem, neque a recentioribus, qui non pessime locuti sunt, usu perceptam esse, observavit *Lobeck* ad Phryn. p. 340. Tamen *Schäferus* huc inclinat, ut Xenophontem Cyr. 8, 3. 27. scripsisse suspicetur καμμύειν, quod plurima verba, quae κοινά Grammatici vocant, libenter usurpaverit posthabitis iis, quae Attici sibi vindicarent. Quod qui factum sit, docet Photius, in Biblioth. c. 1589, 39. οὐδὲν θαυμαστόν, inquiens, ἀνὴρ ἐν στρατείαις σχολάζων καὶ ξένων συνουσίαις εἴ τινα παρακόπτει τῆς πατρίου φωνῆς, διὸ νομοθετὴν αὐτὸν οὐκ ἄν τις ἀττικισμοῦ παραλάβοι. Cf. Lamb. Bos. de ellipsi p. 369. ed. *Schäfer.*

Κάμνω, f. καμῶ, a. 2. ἔκαμον, pf. κέκμηκα, [cf. *Buttm.* §. 101. coll. §. 99, 6 et 13. gram. max. Vol. 2. §. 112, 10 et not. 15. p. 17 sq. *Matthiae* §. 187, 6. p. 381. §. 190. p. 339.] 1) *defatigor* Hebr. 12, 3. ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν *ne animo deficiatis.* [Apoc. 2, 7.] (Diod. Sic. 20, 96. Xen. Anab. 3, 4. 47.) — 2) *aegroto, morbo laboro* Iac. 5, 15. (Diod. Sic. 1, 25. Lucian. Dial. Deorr 23, 2. Xen. Mem. 1, 2. 51.) Saepius non reperitur in N. T.

Κἀμοί, v. κἀγώ.

Κάμπτω, f. ψω, 1) transit.: *flecto,* ut τὸ γόνυ [universe Hom. Iliad. 7, 118. Anth. gr. Vol. 3. p. 83. ed. *Iacobs.* tum de supplicibus] *genu vel genua flecto.* Quater in N. T., τινί i. e. *in honorem alicuius.* Ita de adorantibus vel venerantibus aliquem Rom. 11, 4. — Ita pro כָּרַע sq. לְ 1 Regg. 19, 18. — πρός τινα i. e. vel *versus aliquem* vel *propter aliquem* Eph. 3, 14. — 2) intrans. *flector, flecto me,* τὸ γόνυ κάμπτει, sq. τινί Rom. 14, 11. Ita et כָּרַע sq. לְ Ies. 45, 23. — ἐν τῷ ὀνόματί τινος = *bei Nennung des Namens Iemandes* vel: *dum auditur nomen alicuius* i. e. *vor Iemandem* Phil. 2, 10. Cf. *in* p. 525.

Κἄν, crasis: καὶ ἐάν, [vid. *Win.* p. 47.] seq. coniunct. 1) *et si, und wenn,* sq. coniunct. aor. item perf. [= Lat. futur. exacto. Vide supra sub ἐάν p. 118.] apodosi habente futur. Iac. 5, 15. (Xen. An. 3, 1. 36. 4, 5. 8.) — loco fut. οὐ μή c. coni. aor. in negatione fortiori Marc. 16, 18. — abest apodosis, e contextu facile supplenda, ut Luc. 13, 9. κἂν καρπόν scil. μενεῖ vel μενέτω vel καλῶς ἔχει. Cf. de h. l. sub εἰ δὲ μήγε p. 80. et de aposiopesi sub εἰ p. 124 fin. notata coll. *Win.* p. 528. — 2) *etiam si, etiam tum si,* a) *auch wenn,* sq. coni. aor. apodosi habente fut., ut οὐ μόνον — ἀλλὰ κἂν = ἀλλὰ καὶ ἐάν Matth. 21, 21. — Ioh. 11, 25. Hebr. 12, 20. — sq. coni. praesentis, apodosi habente nunc praesens Matth. 26, 35. (Lucian. D. D. 20, 18.) — nunc fut. Ioh. 8, 14. — b) *si etiam, wenn auch,* sq. coniunct. praes. Ioh. 10, 38. εἰ δὲ — πιστεύσατε, plenius: εἰ δὲ ποιῶ, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε scil. satis habebo, quod operibus meis fidem habetis. — ita, ut καί minuat: *vel si* = *si modo, wenn nur, wenn auch nur, wenn wenigstens* cf. *Passow* sub καί. *Herm.* ad Vig. p. 839. *Poppo* ind. ad Lucian. D. D. p. 117. *Fritzsche* diss. 2. p. 120. *Id.* Ev. Marc. p. 185. — sq. coni. aor. apodosi habente futurum Marc. 5, 28. — (Ios. bell. iud. 7, 6. 3. Lucian. Dial. Deorr. 21, 1.) elliptice, ubi Lat. *vel* i. e. *modo, nos: nur, wenigstens* Marc. 6, 56. ἵνα — ἅψωνται i. e. *ut vel fimbriam vestimenti eius tangere liceret.* Act. 5, 15. ἵνα — αὐτῶν i. e. *ut Petri venientis vel umbra aliquem eorum obumbraret.* 2 Cor. 11, 16. κἂν — με plenius: δέξασθέ με, καὶ ἐὰν δέξησθέ με ὡς ἄφρονα. (Hdian. 1, 3. 16. 4, 4. 15. Lucian. Dial. Deorr. 5, 3.) Saepius non extat in N. T.

Κανᾶ, ἡ, *Cana,* hebr. קָנָה, nom. propr. vici Galilaeae prope Capernaum Ioh. 2, 1. 11. 4, 46. 21, 2.

Κανανίτης, ου, ὁ, *zelotes,* ab hebr. קַנָּא, cognomen Simonis, Apostoli, fratris Iudae Lebbaei; appellatur ita a zelotarum societate, cui ante adscriptus fuerat Matth. 10, 4. Marc. 3, 18. coll. Luc. 4, 15. Act. 1, 13.

Κανδάκη, ης, ἡ, *Candace,* nomen omnibus Aethiopum reginis Iesu aetate commune Act. 8, 27. (Strabo 17. p. 820. Plin. H. N. 6, 29.)

Κανών, όνος, ὁ, *regula, norma, ad quam diiudicatur aliquid vel accommodandum est, Richtschnur, Messschnur* [propr. Xen. Ages. 10, 2. Plat. Phileb. §. 131 ed. *Stallbaum*]. Quater in N. T. atque dicitur tropice a) de limitibus scriptis alicui, de finibus, intra quos continere se debet aliquis, qua sensum: *dioecesis alicui assignata, der Iemandem bestimmte Wirkungskreis* 2 Cor. 10, 13. 15. 16. — b) de vitae et doctrinae norma = praeceptum Gal. 6, 16. Phil. 3, 16. Cf. de h. l. lect. *Scholt, Griesb., Knapp, Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 296 sq.

Καπερναούμ, ἡ, vel καφαρναούμ, ἡ, *Capernaum,* [apud Ioseph. de vita sua c. 72. κεφαρνώμη, ης, ἡ] urbs florentissima Galilaeae, sita in finibus tribuum Sebulon et Nephthalim; in cuius confiniis cum Iordanes fluvius effunderetur in lacum Genezareth, et cum ipsa posita esset in huius littore, appellabatur παραθαλάσσιος. Nominatur haec urbs interdum ἡ ἰδία αὐτοῦ [ἰησοῦ] πόλις, cum in eius synagoga saepius doceret multumque ibi versaretur. Exstructa videtur post exilium, cum nullibi in V. T. libris eius facta sit mentio. Matth. 4, 3. 9, 1. 11, 23. al. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Καπηλεύω, f. εύσω, (sum κάπηλος i. e. vel caupo sum Aelian. V. H. 10, 9. Xen. Cyr. 4, 5. 42. vel propola, qui in foro et tabernis res ab aliis plerumque emtas vendit et ita quaestum facit, ein Höker. Cuius generis homines cum haud raro, ut hodie, fraudulenter agerent et rebus, vino maxime, corrumpendis atque adulterandis quaestum facerent, factum est, ut καπηλεύω diceretur universe pro:) *corrumpo, verfälschen.* Semel extat in N. T. 2 Cor. 2, 17. καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. (Philostr. Vit. Apollon. 1, c. 13. 5, 36. Antholog. gr. in Epigram. Pallados T. 3. p. 130. edit. *Iacobs.* τύχη καπηλεύουσα πάντα τὸν βίον.)

Καπνός, οῦ, ὁ, *fumus*. Undecies in N. T. Act. 2, 19. Apoc. 8, 4. 9, 2. 3. 17. 18. 14, 11. 15, 8. 18, 9. 18. 19, 3. — pro עָשָׁן Exod. 19, 18. (Ael. V. H. 12, 37. Xen. Cyr. 6, 3. 5.)

Καππαδοκία, ας, ἡ, *Cappadocia*, regio Asiae ad septentrionem mare euxinum, ad orientem Armeniam, meridiem versus Ciliciam et Commagenem, ad occidentem Lycaoniam habens, fertilis admodum atque abundans tritico, equis, asinis. Incolas huius terrae, a Strabone Leucosyros, ab Herodoto Syros appellatos, Pauli tempore stipendiarios fuisse Romanis, testis est Velleius Paterculus 2, 39. — Act. 2, 9. 1 Petr. 1, 1.

Καραδοκία, ας, ἡ, (καραδοκέω capite erecto specto) *exspectatio*, ita in codd. quibusdam Phil. 1, 20. Vide de h. l. lect. *Griesb.*, *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 68., quo l. aeque atque *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 159. vocab. ἀποκαραδοκία apud Paulum Rom. 8, 19. Phil. l. l. denotare monet neque *attentam* aut *sollicitam expectationem* neque simpliciter *expectationem*, sed *constantem expectationem*. Cf. etiam *Fritzschiorum* opusc. acad. p. 150 sqq.

Καρδία, ας, ἡ, (cor, das Herz, als Sitz und Princip des Blutumlaufs und des Lebens Hom. Iliad. 10, 94. Xen. Anab. 2, 5. 23.) 1) *animus*, i. e. a) *das Herz*, quatenus est sedes cupiditatum, desideriorum, studiorum, sensuum, cogitationum, dubitationum Matth. 5, 8. 28. 6, 21. 11, 29. 12, 34. 13, 15. 19. 15, 8. 18. 19. Marc. 2, 5. 4, 15. 7, 6. 19. 21. 11, 23. Luc. 1, 17. 51. 2, 35. [4, 18.] 6, 45 ter. 8, 12. 9, 47. 12, 34. 16, 15. 21, 34. 24, 32. 38. Ioh. 14, 1. 27. Act. 2, 37. 5, 3. 7, 23. 39. 51. 54. 8, 21. 22. 15, 9. 16, 14. 21, 13. 28, 27. Rom. 1, 24. 2, 5. 29. 5, 5. 8, 27. 9, 2. 10, 1. 8. 9. 10. 1 Cor. 4, 5. 7, 37. 14, 25. 2 Cor. 1, 22. 2, 4. 3, 2. 3. 15. 4, 6. 5, 12. 6, 11. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω et *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 128. — 8, 16. Gal. 4, 6. Eph. 3, 15. 17. 4, 7. 18. 5, 19. 6, 5. Phil. 4, 7. Col. 3, 15. 16. 22. 1 Thess. 2, 4. 17. 3, 13. Hebr. 3, 8. 10. 12. 4, 12. 10, 22. 13, 9. Iac. 3, 14. 4, 8. 5, 8. 1 Petr. 4, 15. 2 Petr. 1, 19. 2, 14. Apoc. 2, 23. — ἀγαπᾶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας item ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ Matth. 22, 37. Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. 1 Petr. 1, 22. [Act. 8, 37.] 1 Tim. 1, 5. 2 Tim. 2, 22. Hebr. 10, 22. (Theocrit. Idyll. 29, 4. Marc. Ant. 2, 3.) — ἀπὸ τῶν καρδιῶν vel ἐκ καρδίας *ex animi sententia* = *lubenter* Matth. 18, 35. Rom. 6, 17. — dicuntur εἶναι homines ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, inter quos est *summus animorum consensus* Act. 4, 32. — διαλογίζεσθαι vel ἐνθυμεῖσθαι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ = *secum cogitare* Matth. 9, 4. Marc. 2, 6. 8. Luc. 3, 15. 5, 22. — συμβάλλειν ἐν τῇ κ. *animo volvere* Luc. 2, 19. βάλλειν item διδόναι εἰς vel ἐπὶ τὴν κ. Ioh. 13, 2. Hebr. 8, 10. 10, 16. Apoc. 17, 17. — ἔχειν τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ *in sinu fovere* Phil. 1, 7. εἶναι ἐν ταῖς καρδίαις τινος *in animi alicuius recessibus* [vid. ἄζυμος, αἰσχύνη] = *in sinu alicuius foveri* vel *amari ab aliquo* 2 Cor. 7, 3. — ἀνὴρ κατὰ τὴν κ. τοῦ θεοῦ *vir eandem tenens sentiendi, iudicandi, agendi rationem, quam tenet Deus* ex adiunct. *vir Deo probatus* Act. 13, 22. — verbis ὁ κρυπτὸς ἄνθρωπος explicationis ergo additur genit. τῆς καρδίας [i. e. cuius sedes est animus] = ὁ ἔσω ἄνθρωπος 1 Petr. 3, 4. — quae ad hominem ipsum pertinent, de τῇ καρδίᾳ praedicantur et tribuuntur ei, quippe quod eius in re, quae agitur, pars est praecipua [cf. sub voc. γλῶσσα, ἀνίστημι notata], ut ἡ λύπη πεπλήρωκε τὴν καρδίαν Ioh. 16, 6. χαρήσεται — ἡ καρδία v. 22. — Act. 2, 22. 11, 23. Rom. 16, 18. Iac. 1, 26. — Col. 2, 2. 4, 8. 2 Thess. 2, 17. 3, 5. — = *fruendi cupido*, *Genusslust* Act. 14, 17. Iac. 5, 5. cf. Win. p. 148. — de formulis εἰπεῖν vel λέγειν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ *in animo suo dicere* i. e. *secum cogitare* Matth. 24, 48. Luc. 12, 45. Rom. 10, 6. Apoc. 8, 7. vid. sub εἶπον p. 137 fin. et ἐν p. 170. et *Ewald* p. 623. gr. min. p. 282. *Gesen.* p. 752 sq. — — b) i. e. *mens*, *Verstand*, Matth. 13, 15. Act. 28, 27. τῇ καρδίᾳ συνιέναι Marc. 6, 52. 8, 17. Luc. 24, 25. Ioh. 12, 40 bis. Rom. 1, 21. 2, 15. 1 Cor. 2, 9. 2 Cor. 4, 6. Eph. 1, 18. 2 Petr. 1, 19. — Ita לֵב Iob. 12, 3. 34, 10. (Ita *cor* Terent. Phorm. 2, 2. 7.) — in formulis, quibus dicimur *alta mente repositum tenere aliquid* Luc. 1, 66. 21, 14. — 2, 51. 8, 15. — *conscientiae* sensu 1 Ioh. 3, 20. 21. 2) ex hebr. *medium alicuius rei*, ut τῆς γῆς Matth. 12, 40. Ita pro לֵב Ion. 2. 4. et pro eodem τὸ μέσον Exod. 15, 8. Saepius non legitur in N. T.

Καρδιογνώστης, ου, ὁ, (καρδία, γνώστης quod vid. *animarum scrutator* Act. 1, 24. 15, 8.

Καρπός, οῦ, ὁ, *fructus* a) propr. ut de frugibus agrorum, de fructibus arborum et vitium Matth. 12, 33 ter. 21, 34 bis. Luc. 6, 44. 13, 17. 13, 6. 7. 20, 10. 1 Cor. 9, 7. 2 Tim. 2, 6. Iac. 5, 17. 18. — in formulis: ποιεῖν vel φέρειν vel διδόναι καρπόν vel καρπούς *fructus edere*, γίνεται καρπός *fructus editur* Matth. 3, 10. 7, 17. 18. 19. 13, 26. Luc. 3, 9. 6, 43 bis. 8, 8. 13, 9. Apoc. 22, 2 bis. — Matth. 13, 8. Marc. 4, 7. 8. 29. 11, 14. 12, 2. — Ioh. 12, 24. 15, 4. in orat. alleg. v. 2. 5. 8. 16. — Matth. 21, 19. (Diod. Sic. 2, 36. Aelian. V. H. 3, 18. Xen. Oec. 4, 8.) — ἀποδιδόναι καρπούς item διδόναι ἀπὸ τῶν κ. = *Zinsfrüchte geben* Matth. 21, 41. Luc. 20, 10. Vid. ἀποδίδωμι — τῆς κοιλίας *fructus uteri* i. e. ex hebr. *foetus* Luc. 1, 42. — pro פְּרִי בֶטֶן Gen. 30, 2. — καρπὸς τῆς ὀσφύος τινός *fructus lumborum alicuius* i. e. ex hebr. dicendi ratione: *posteri alicuius* Act. 2, 30. — cf. οἱ ο' Gen. 35, 11. cf. *Win.* p. 21. 34. — — b) metaph. vel pro: *facinora*, *facta*, ut ποιεῖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας i. e. *facta edere congrua animo emendato* Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. — καρποὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, *facta*, *digna felicitate regni divini* [cf. de genit. vi latius patente sub ἄζυμος monita.] Matth. 13, 43. — Matth. 7, 16. 20. — vel = *effectus*, *Wirkungen* Rom. 15, 28. Gal. 5, 22. Eph. 6, 9. Hebr. 12, 11. Iac. 3, 17. — vel: *bona oriunda ex aliqua re*, *commoda*, *utilitas* Ioh. 4, 36. Rom. 1, 13. 6, 21. 22. Phil. 1, 11. 4, 17. Iac. 3, 18. (Hdian. 8, 3. 15. Xen. Cyr. 7, 2. 11.) — καρποὶ τῶν χειλέων, *fructus labiorum* i. e. *verba*, *sermones*, Hebr. 13, 15. cf. οἱ ο' Hos. 14, 3. et Ies. 57, 19. — Saepius non legitur in N. T.

Κάρπος, ου, ὁ, *Carpus*, nomen proprium viri 2 Tim. 3, 14.

Καρποφορέω, ῶ, f. ήσω, (καρπός, φέρω) *fructus* vel *fruges fero* i. q. καρπὸν vel καρποὺς φέρω. Octies in N. T. a) propr. Marc. 4, 28. quo l. si sequuntur accusativi χόρτον, στάχυν, σῖτον, pendent illi a verbo φέρειν repetendo e καρποφορέω. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 136. (Diod. Sic. 2, 40. Xen. Ven. 1, 5.) — b) metaph. nunc de hominibus religionis cognitionem factis exprimentibus = *opera edo* Matth. 13, 23. Marc. 4, 20. Luc. 8, 15. Col. 1, 10. — addito τινί [fructus fero alicui i. e. quos demetat aliquis, hinc gratos alicui, ita propr. Theophr. de caus. plant. 3, 2. 7.] i. e. *opera edo grata alicui* [de dat. commodi vid. ἄγω], ut τῷ θεῷ Rom. 7, 4. τῷ θανάτῳ v. 5. Vid. de morte, quatenus sistitur tanquam persona, sub θάνατος monita. — nunc de religione efficacem se praebente: passiv. καρποφοροῦμαι *fructibus augeor*, *mit Früchten gesegnet werden* metaph. *effectu* vel *vi et efficacia excello* Col. 1, 6. quo l. si a genit. participii fit transitus ad verbum finitum vid. sub ἀπαλλοτριόω observata. —

Καρποφόρος, ου, ὁ, ἡ, (καρπός, φέρω) *frugifer* i. e. *frugibus ferendis aptus*. Semel in N. T. Act. 14, 17. καιροὶ καρποφόροι. (Diod. Sic. 1, 74. de terra, plantis etc. Xen. Cyr. 6, 2. 22.)

Καρτερέω, ῶ, f. ήσω, (καρτερός fortis) *fortem me gero*. Ita semel Hebr. 11, 27. (Sir. 2, 2. Diod. Sic. 3, 5. Xen. Cyr. 1, 5. 1.)

Κάρφος, εος, ους, τό, (κάρφω, contraho, sicco; omne, quod siccum et aridum est,) *festuca*, *palea* Matth. 7, 3. τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου v. 4. 5. Luc. 6, 41. 42. Adumbrantur hoc vocabulo vitia leviora, oppos. τῷ δόκῳ trabi, qua vitia graviora significantur. Simili modo Seneca de vit. beat. c. 27. *papulas observatis alienas*, *obsiti ulceribus*. (Plut. de ser. num. vindicta c. 4.) Saepius non extat in N. T.

Καρχηδών, όνος, ἡ (Carthago), *carbunculus*, ita codd. Apoc. 21, 19. pro χαλκηδών. Cf. *Griesb.* ad h. l.

Κατά, praepos., regens genit. et accus., „in rebus

physicis decursus ad decliviora index, ad *metaphysicas* translata ita hanc notionem tenens, ut item indicet quasi perpetuum comitem eundemque ducem = *secundum*, quae praepos. similiter a sequendi vocabulo derivatur" ita *Hölemann* ep. P. ad Philipp. p. 67 sq. 509. *Win.* p. 365. 379. *Matth.* §. 581. *Rost* §. 104. §. 110. *Buttm.* §. 134. *Fischer* 3. b. p. 177. *Vig.* p. 629. — Ut apud Graecos, ita in N. T. legitur secum habens genitivum et accusativum.

I) c. *genitivo.* 1) de *loco* i. e. a) de motu e loco superiori in inferiorem, ubi Lat. vel:

de, nos: *herab von*

seq. genit. *loci*, ut *ὁρμᾶν κ. τοῦ κρημνοῦ* Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. *ἔχειν* [τι] *κατὰ κεφαλῆς* 1 Cor. 11, 4. vid. *ἔχω* p. 216. a. (Hom. Iliad. 2, 167. Ios. Ant. 2, 3. 2. Plut. quaest. rom. c. 14. Xen. An. 1, 5. 8. 4, 2. 17.) vel

desuper in, nos: *herab auf, herab in, herab über*

seq. gen. *rei*, ut *βάλλω* ruo Act. 27, 14. *καταχέω* Marc. 14, 3. Cf. ad h. l. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 602 sq. *de Wette* Ev. Marc. p. 184. (Apollodor. 2, 7. 6. Ael. V. H. 8, 14. Xen. Cyr. 5, 1. 5.) — *ἡ κατὰ βάθους πτωχεία paupertas ad imum pertingens, die bis in die Tiefe herabreichende Armuth*, sens. *profunda* vel *summa paupertas* 2 Cor. 8, 2. Cf. *Win.* p. 400 sq. *Fischer* l. l. p. 191. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Passow* sub voc. *κατά*.

b) de motu vel diffusione *per* locum, von der Verbreitung über eine Fläche hin, ubi Lat.

per nos: *durch hin*

seq. genit. *loci*, ut *γίνεσθαι γνωστόν* Act. 9, 42. 10, 37. *διδάσκειν* Luc. 23, 5. *ἐξέρχεσθαι* Luc. 4, 4. *ἔχειν εἰρήνην* Act. 9, 31. (Hom. Od. 6, 102. Diod. Sic. 5, 25. Arrian. exp. Alex. M. 5, 7. 1.) Cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Buttm.* l. l. *Win.* l. l. — post vv. *obtestandi, iurandi*, [apud Graecos seq. genit. rei: so schwören, dass man seine Hand darüber hält Andocid. p. 48. Dem. 553, 17. 554, 23. cf. *Passow* l. l. *Matth.* l. l. *Schäfer* ad Longin. p. 353.] *κατὰ τοῦ θεοῦ ita ut Deum testem de coelo devoces*, i. e. *per Deum*, ita *ἐξορκίζειν* Matth. 26, 63. *ὄμνυμι* Hebr. 6, 13. 16. — pro הִשְׁבִּיעַ sq. בְּ 2 Chron. 36, 13. cf. *Win.* p. 365.

2) de directione versus vel in aliquid [ut *κατὰ σκοποῦ τοξεύειν.* Vid. *Matth.* l. l. *Rost* l. l.] metaph. de directione *hostili*, ubi Latini:

contra, in detrimentum alicuius, nos: *gegen, wider.*

Ita a) post substant. et verba *dicendi, accusandi, decernendi, excitandi, insurgendi, pugnandi*, sq. acc. *pers.* vel *rei*, ut *αἰτία* Act. 25, 27. *αἰτίαμα* v. 7. *κατηγορία* Ioh. 18, 29. 1 Tim. 5, 19. *μαρτυρία* Marc. 14, 55. *χειρόγραφον, τὸ καθ' ἡμῶν* i. e. *syngrapha nobis adversans* Col. 2, 14. *ψευδομαρτυρία* Matth. 26, 59. — *γογγύζειν* Matth. 20, 11. *διδάσκειν* Act. 21, 28. *διχάζειν* Matth. 10, 35 ter. *ἐγκαλεῖν* Rom. 8, 33. *εἰπεῖν, λέγειν, λαλεῖν* Matth. 5, 11. 12, 32 bis. Act. 6, 13. Iud. v. 15. *ἐντυγχάνειν* Rom. 11, 2. *ἐπεγείρειν* Act. 14, 2. *κατηγορεῖν* Luc. 23, 14. *κρίσιν ποιεῖν, κρίσιν φέρειν* 2 Petr. 2, 11. Iud. v. 15. *μαρτυρεῖν* Marc. 15, 4. — 1 Cor. 15, 15. *κατὰ τοῦ θεοῦ contra Deum.* „quatenus quodvis testimonium falsum, fecisse Deum aliquid, *contra Deum* est" *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 258. — *μερίζεσθαι* Matth. 12, 25 bis. *στενάζειν* Iac. 5, 9. *στρατεύεσθαι* 1 Petr. 2, 11. *συμβούλιον ποιεῖν* vel *λαμβάνειν* Matth. 27, 1. Marc. 3, 6. *ψεύδεσθαι* Iac. 3, 14. (Pal. f. 6. Ael. V. H. 2, 6. Xen. Mem. 1, 1. 1.) — b) post vv. alia, ut *αἰτεῖσθαί τι* Act. 25, 3. 15. *δύνασθαί τι* scil. *ποιεῖν* 2 Cor. 13, 8. *εἶναι κ. τινός* = *adversari alicui* Matth. 12, 30. Marc 9, 40. Luc. 10, 50. 11, 23. Gal. 5, 23. — abest *εἶναι* facile cogitatione addendum Rom. 8, 31. Gal. 3, 21. *ἐμφανίζειν* Act. 24, 1. 25, 2. *ἐπαίρεσθαι* 2 Cor. 10, 5. *ἐπιθυμεῖν* Gal. 5, 17. *ἔχω τι* vel *ἔχω* [scil. *τι*] *κ. τινος* = *habeo quod reprehendam in aliquo* Matth. 5, 23. Marc. 11, 25. Apoc. 2, 4. 14, 20. *ἐξουσίαν ἔχειν* Ioh. 19, 11. *ἰσχύειν* Act. 19, 16. *συναχθῆναι* 4, 26. *συνεπιστῆναι* 16, 22. *φυσιοῦσθαι* 1 Cor. 4, 6. (Diod. Sic. 1, 77 bis. Lucian. Dial. Deorr. 12, 1.) cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Fischer* l. l. p. 176 sq. *Vig.* p. 630. *Win.* p. 365.

II) c. *accusat.* 1) de *loco* i. e. a) indicat tractum loci, *per* quem vel *secundum* quem movetur aliquis vel aliquid, ubi Lat.

secundum, per, nos: *durch hin, entlang, längs,* [vid. Grammaticos modo laudatos]

sq. acc. *loci*, ita post vv. motum indicantia, ut *ἀπέρχεσθαι* Luc. 8, 39. *διασπαρῆναι* Act. 8, 1. *ἐκφέρειν* 5, 15. *πορεύεσθαι* 8, 36. (Lucian. Dial. Deorr. 26, 4. Diod. Sic. 2, 28.) post vv. quibus *facere* dicitur aliquis aliquid motus per locum, ut *ἀναιρεῖν, ἀσπάζεσθαι, ἰδεῖν τινα* vel *τι*. *κατὰ τὴν ὁδόν* = *längs dem Wege* Luc. 10, 4. Act. 25, 3. 26, 13. *μεγαλύνειν κατὰ τ. κανόνα* 2 Cor. 10, 15. *ποιεῖν τι κατὰ τὴν πόλιν durch die Stadt hin* Act. 24, 12. ubi opp. *ἐν ταῖς συναγωγαῖς*. *ὑποπλέω* — *κατὰ σαλμώνην* Act. 27, 7. Cf. *Meyer* Act. Apost. p. 201. (Ael. V. H. 10, 18. Diod. Sic. 4, 18. Xen. Mem. 3, 5. 11.) — post vv. quibus *oriri, esse, versari* aliquis vel aliquid dicitur secundum vel per locum, ut *ἐγένετο λιμὸς — κ. τὴν χώραν ἐκείνην* Luc. 15, 14. *οἱ ὄντες κ. τὴν ἰουδαίαν* Act. 11, 1. — 24, 14. — praecedente artic. et suppresso *ὤν, ὄντες* facile cogitatione addendo [vid. *ἐν* p. 164.], ut *οἱ κατὰ τὴν ἀντιόχειαν — κιλικίαν* Act. 15, 23. — 24, 5. 27, 2. 5. (Diod. Sic. 1, 72.) — — sq. acc. *pers.*, praeced. articulo et suppresso *ὤν, ὄντες*, ut *οἱ κ. τὰ ἔθνη ἰουδαῖοι* Act. 21, 21. — 26, 23. — hinc *ὁ κατά τινα qui ad aliquem pertinet, qui est apud aliquem*, ita seq. accus. pron. personalis [cf. *Win.* p. 380. 146. 178. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 84.] Act. 17, 28. 18, 15. Eph. 1, 15. — *τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον* Rom. 1, 15. Vide de h. l. infra sub no. 4. a. monita. (Ael. V. H. 2, 42. 3, 36. Diod. Sic. 4, 8. Hdian. 8, 4. 8.) — Similiter Act. 13, 1. *ἦσαν δέ τινες ἐν τῇ ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν προφῆται* = *bei der Gemeinde*, uti nos: *bei der Gemeinde angestellt.* Cf. *Meyer* Act. Apost. p. 171. — —

b) dicitur de tractu loci, *in quo* versatur aliquis vel aliquid, ubi Lat.

per secundum, etiam *in*,

seq. acc. *loci*, ut *ἡ κατ' οἶκόν τινος ἐκκλησία* i. e. *coetus in aedibus alicuius congregari solitus* Rom. 16, 5. 1 Cor. 16, 19. Philem. v. 2. *οἱ κατὰ πόλιν* scil. *οἰκοῦντες ii, qui in singulis urbibus habitant* Luc. 8, 1. Cf. ad h. l. *Bornem.* schol. p. 43. *Meyer* Ev. Luc. p. 204. Aliter *de Wette* Ev. Luc. p. 51. explicans: *civitatum incolae.* — iunct. c. acc. adiect. facit periphrasin adverbii, ut *κατ' ἰδίαν* [vid. *ἴδιος*] = *privatim, seorsim* Matth. 14, 13. 23. 17, 1. 19. 20, 17. 24, 3. Marc. 6, 31. 32. 7, 33. 9, 2. 28. 13, 3. Luc. 9, 10. 10, 23. Act. 23, 19. — Marc. 4, 34. Gal. 2, 2. *κατὰ μόνας* vel *καταμόνας seorsim* Marc. 4, 10. Luc. 9, 18. (Hdot. 8, 87. Xen. Mem. 4, 3. 9.) cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 188. *Vig.* p. 632. *Win.* l. l. — — sq. acc. *rei*, ut *οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες τῆς πόλεως, ad civitatis nobilitatem pertinentes* i. e. *nobiles in civitate viri* Act. 25, 23. — sq. acc. *person.*, ut *καθ' ἑαυτόν* [propr. domi suae, privatim =] *solus, seorsim, allein, für sich*, ita post *μένειν* Act. 28, 16. *ἔχειν τι* Rom. 14, 22. — vel: *secundum semet ipsum, an und für sich* Iac. 2, 17. (Pol. 1, 24. 1. Xen. Mem. 3, 5. 4. An. 6, 2. 11. Dem. 145, 11.) cf. *Fischer* l. l. p. 184. *Matth.* l. l. *Vig.* p. 633. *Wesseling* ad Diod. Sic. 13, 22. *Passow* l. l. *Win.* p. 380.

c) de *directione* in locum, ubi Lat.

versus, ad, in nos: *gegen, hin nach*

cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Fischer* l. l. *Win.* l. l. — seq. accus. *loci*, de situ loci, ut *λιβύα ἡ κατὰ κυρήνην das nach Kyrene hin gelegene Libyen* Act. 2, 10. *βλέπω* i. e. specto, vergo Act. 27, 12. *πορεύεσθαι κατὰ μεσημβρίαν* Act. 8, 26. (Diod. Sic. 3, 33. Lucian. Dial. Deorr. 20, 6. Xen. An. 7, 2. 1.) — in loci mentione universa et minus definita = *hin nach, hin an*, post *proficiscendi* vv., ut *γίνεσθαι* Luc. 10, 32. Act. 27, 7. *ἔρχεσθαι* Luc. 10, 33. Act. 16, 7. (Aes. f. 88. Xen. Cyr. 8, 5. 17.) — seq. acc. *rei*, ut *κατὰ σκόπον διώκω versus scopum feror* Phil. 3, 14. — *κατ' ὀφθαλμούς* [*κατηγορεῖν τινος* in os maledicere alicui i. e. praesenti alicui maledicere vel coram Xen. Hier. 1, 14.] i. e. *coram* Gal. 3, 1. quo l. verbis *κατ' ὀφθ.* augetur vis verbi *προγράφειν* cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 74. — *κατὰ πρόσωπόν τινος*, etiam *κατά τινα*, ut *κατὰ θεόν* Rom. 8, 27. [in faciem alicuius conversus =] *coram, vor* Luc. 2, 31. Act. 3, 13. 25, 16. Rom. 8, 27. 2 Cor. 10, 1. Gal. 2, 11. (Pol. 25, 5. 3. Diod. Sic. 14, 26. 19, 46. Thuc. 1, 106.) cf. *Herm.* ad Soph. Trachin. v. 102. *Matth.* l. l. *Win.* p. 380. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 184. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 190.

2) de *tempore* i. e. a) de temporis tractu et dura-

tione vel de tempore, quo durante vel per quod factum est aut fit aliquid, ubi Lat.

per vel abl. simplici, nostrates: während, zu,

ut κατ' ἀρχάς Hebr. 1, 10. κ. τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ 3, 8. κ. καιρόν tempore statuto Ioh. 5, 4. Rom. 5, 6. — κ. ἐκεῖνον τὸν καιρόν Act. 12, 1. 19, 23. κ. τὸν καιρὸν τοῦτον Rom. 9, 9. Hebr. 9, 9. — κατ' ὄναρ i. e. tempore, quo somnium videbat Matth. 1, 20. 2, 12. 13. 19. 22. 27, 19. κ. τὸ αὐτό eodem tempore = simul [cf. Schäfer ad L. Bos. p. 200.] Act. 14, 1. (Hdian. 3, 15. 18. Diod. Sic. 4, 9 et 20. Thuc. 3, 99. Hdot. 7, 137. κατὰ τὸ αὐτὸ Diod. Sic. 20, 76. Hdot. 7, 208.) — b) in temporis notatione minus definita, ubi Lat.

circa, nos: gegen, um

ut κατὰ τὸ μεσονύκτιον vel κ. τ. μέσον τῆς νυκτός Act. 16, 25. 27, 27. (Hdot. 2, 145.) cf. Matth. l. l. Rost l. l. Buttm. l. l. Fischer l. l. p. 179. Herm. ad Vig. p. 861. Fritzsche Ev. Matth. p. 43. Win. l. l. —

3) distribuendi vim habet, ita legitur

a) seq. accus. loci aa) plur., ut κατὰ τοὺς οἴκους in singulas domus Act. 8, 3. Vid. de h. l. εἰσπορεύομαι. — κατ' οἴκους Act. 20, 20. [quo l. opp. δημοσίᾳ publice] = privatim. κ. τὰς συναγωγάς Act. 22, 19. addito πᾶς 26, 11. κ. πόλεις, κ. κώμας per singulas urbes, per singulos vicos Luc. 9, 6. 13, 22. κ. τόπους per singulos locos, singulis in locis Matth. 24, 7. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11. — bb) singul., ut κατ' ἐκκλησίαν per singulos coetus Act. 14, 23. κατ' οἶκον, domatim, von Haus zu Haus. opp. ἐν τῷ ἱερῷ Act. 2, 46. 5, 42. alii: domi, zu Hause, privatim. Cf. Meyer Act. Ap. p. 52. — κ. πόλιν oppidatim, per singulas urbes, von Stadt zu Stadt. Luc. 8, 1. Act. 15, 21. 20, 23. Tit. 1, 5. (Diod. Sic. 19, 77. Plut. vit. Cleomen. c. 25. Pal. f. 52.) — addito πᾶς Act. 15, 36. (Hdian. 1, 14. 18.) cf. Win. l. l. Matth. l. l. Rost l. l. Fischer l. l. p. 179. 185. —

b) seq. acc. temporis, ut κατὰ τ. ἑορτήν vel κατὰ — ἑορτήν, singulis paschatos festis Matth. 27, 15. Marc. 15, 6. Luc. 23, 16. Cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 804. — κατ' ἔτος, κατ' ἐνιαυτόν, quotannis Luc. 2, 41. Hebr. 9, 25. 10, 1. 3. καθ' ἡμέραν, item τὸ καθ' ἡμέραν, quotidie Matth. 26, 55. Marc. 14, 49. Luc. 11, 3. 16, 19. 19, 47. 22, 53. Act. 2, 46. 47. 3, 2. 16, 5. 19, 9. 1 Cor. 15, 31. Hebr. 7, 27. 10, 11. — Act. 17, 11. — ὁ καθ' ἡμέραν = quotidianus 2 Cor. 11, 28. (Athen. 4, 78.) — κατὰ μίαν σαββάτων, quovis primo septimanae die 1 Cor. 16, 2. (Hdot. 2, 109. Xen. An. 3, 2. 12.) — cf. Fischer l. l. Matth. l. l. Win. l. l. — additur πᾶς vel ἕκαστος Act. 17, 17. Hebr. 3, 13. — Act. 13, 27. 15, 21. 18, 4. Apoc. 22, 2. (Lucian. Dial. Deorr. 24, 2. Thuc. 3, 58.) —

c) seq. acc. rei, ut κατὰ μέρος = sigillatim Hebr. 9, 5. (Hdot. 9, 25. Xen. An. 3, 4. 22.) cf. Fischer l. l. p. 189 sq. — —

d) seq. acc. nom. numeralis, ut καθ' ἕνα et οἱ κ. ἕνα singuli 1 Cor. 14, 31. Eph. 5, 33. — καθ' ἕν, it. ἓν καθ' ἕκαστον, ἓν καθ' ἕν, singula Ioh. 21, 25. Act. 21, 19. Apoc. 4, 8. — κατὰ δύο, bini 1 Cor. 14, 27. (Ael. V. H. 2, 1. Lucian. Dial. Deorr. 21, 2. Xen. An. 4, 7. 8.) cf. Buttm. l. l. Matth. l. l. Win. l. l. Fischer l. l. p. 185. — de verbis εἷς καθ' εἷς et ὁ — καθ' εἷς Marc. 14, 19. Ioh. 8, 9. Rom. 12, 5. vid. εἷς p. 145. —

4) metaphor. refertur ad res vel personas, quarum ratio habetur, ubi Lat. secundum. Ita a) univ. quod attinet, hinsichtlich, sq. acc. rei, vel personae, ut κατὰ σάρκα vel τὸ κ. σάρκα, i. e. si spectaveris τὴν σάρκα Rom. 1, 3. 9, 3. 5. 1 Cor. 1, 26. 10, 18. Eph. 6, 5. — Rom. 11, 28. Phil. 3, 5. κατὰ νόμον φαρισαῖος. v. 6. κατὰ δικαιοσύνην — ἄμεμπτος. — Tit. 1, 4. Rom. 1, 4. 1 Petr. 4, 14 bis. (Diod. Sic. 1, 73.) — οἱ κατὰ φύσιν κλάδοι, qui secundum naturam et qui natura [non arte vel insicione] rami fuerunt Rom. 9, 21. οἱ κ. σάρκα κύριοι qui, si carnem spectaveris, Domini sunt Col. 3, 22. — τὰ κατά τινα, quae attinent aliquem = res, conditio, causa alicuius, die Lage, die Verhältnisse oder Umstände Iem. Act. 24, 22. 25, 14. Eph. 6, 21. Phil. 1, 12. Col. 4, 7. (2 Macc. 3, 16. Diod. Sic. 1, 10. Ael. V. H. 2, 20. Hdot. 6, 148.) Cf. Fischer l. l. p. 181. 190. Matth. §. 581. — τὸ κατ' ἐμέ, quantum in me est Rom. 1, 15. quo l. alii, iungentes verba τὸ κ. ἐ. πρόθυμον explicant: propensio ad me attinens i. e. mea animi propensio. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. 1. p. 40 sq. (Pol. 10, 44. 1. Dem. 1210, 20.) — κατὰ πάντα, it. κατὰ πάντα τρόπον quovis modo, omni ex parte, in ieder Hinsicht Act. 3, 22. 17, 22. Col. 3, 20. 22. Hebr. 2, 17. 4, 15. — Rom. 3, 2. (Diog. Laert. 4, 19. Thuc. 4, 18.) — κατὰ τοσοῦτον = eatenus, καθ' ὅσον quatenus Hebr. 3, 3. 7, 20. 22. 9, 27. — Cf. Win. p. 380. Matth. l. l. Fischer l. l. p. 190.

b) de convenientia, Angemessenheit, Gemässheit. Ita aa) de norma, ubi Lat. secundum, ad normam alicuius rei, convenienter rei, accommodate ad, nos: nach, gemäss

seq. accus. rei, ut περιπατεῖν κατὰ ἀγάπην Rom. 14, 15. 2 Ioh. v. 6. ζῆν κατὰ τὴν αἵρεσιν Act. 26, 5. παιδεύεσθαι κατὰ ἀκρίβειαν 22, 3. κ. τὸ διατεταγμένον 23, 31. κ. τὴν ἐντολήν Luc. 23, 56. κ. ἐπαγγελίαν Act. 13, 23. κ. τὰς ἐπιθυμίας 2 Petr. 3, 3. Iud. v. 16. 18. κ. τὰ ἔργα Matth. 23, 3. Luc. 2, 27. κ. τὸν νόμον Luc. 2, 22. Act. 23, 3. 24, 6. κ. τὴν ὁδόν metaph. v. 14. κ. τὴν παράδοσιν Marc. 7, 5. 2 Thess. 3, 6. κ. τὴν πίστιν Matth. 9, 29. κ. τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ Matth. 16, 27. Rom. 2, 6. 1 Cor. 3, 8. 2 Cor. 11, 15. 2 Tim. 4, 14. 1 Petr. 1, 17. Apoc. 2, 23. 18, 6. 20, 13. κ. τὸ ῥῆμα Luc. 1, 38. 2, 23. 29. Rom. 4, 18. οἱ καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ scil. ὄντες = qui referunt virtutis constantiam, i. e. homines, qui in virtute perstant Rom. 2, 7. κ. τὸ ὡρισμένον Luc. 22, 22. — εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον Act. 22, 12. — γινώσκειν, εἰδέναι, κρίνειν κατὰ σάρκα, aestimare aliquem ad normam conditionis externae vel e conditione externa Ioh. 8, 15. 2 Cor. 5, 16. 2 Cor. 10, 18. καυχᾶσθαι κατὰ τὴν σάρκα i. e. uti fert vel facere solet ἡ σάρξ vel „wie es auf Antrieb der zum sündlichen Wesen reizenden materiellen Menschennatur vor sich geht," ita Meyer ad h. l. p. 223. κ. τὸ εὐαγγέλιόν μου = uti habet doctrina, quam trado Rom. 2, 16. — 1 Cor. 3, 10. Eph. 4, 22. ἀποθέσθαι — ἄνθρωπον pro: ἀποθέσθαι ὑμᾶς τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν περιπατοῦντα κατὰ τὴν πρότεραν ἀναστροφήν. Col. 2, 8 bis. 3, 10. 1 Tim. 1, 18. 6, 3. Tit. 1, 1. Hebr. 7, 5. 8, 4. 5. 9. 9, 9. 19. 22. 10, 8. 11, 13. cf. Schulz ad h. l. et Win. p. 381. — 12, 10. Ioh. 2, 6. 7, 24. 18, 31. 1 Ioh. 5, 14. Iac. 2, 8. 3, 9. — εἶναι κατ' ἀλήθειαν = εἶναι ἀληθές Rom. 2, 2. Ita pro כ Ps. 7, 9. (Ael. V. H. 2, 3. Diod. Sic. 1, 73. 5, 5. Xen. Cyr. 2, 3. 15 et 16.) — praeced. artic. et suppresso ὤν, ὄντες, ut ἡ κ. ἐκλογὴν πρόθεσις Rom. 9, 11. Vid. ἐκλογή et Fritzsche ep. P. ad Rom. 2. p. 300. — τὰ κατὰ τὸν νόμον i. e. quae ad normam legis facienda sunt = res lege praescriptae Luc. 2, 39. ὁ — λόγος i. e. doctrina — congrua institutioni Tit. 1, 9. ἡ κατὰ πίστιν δικαιοσύνη i. e. ἡ δικ. cuius norma est πίστις = in qua largienda respicit Deus πίστιν Hebr. 11, 7. — sq. accus. person. vel: convenienter menti aut voluntati alicuius, ut ζῆν, περιπατεῖν κατὰ σάρκα, κατὰ πνεῦμα vitam accommodare ad voluntatem σαρκός, ad nutum spir. div. Rom. 8, 4. 12. 13. κατὰ ἀνθρώπους 1 Petr. 4, 6. κ. θεόν 2 Cor. 7, 9 et 11. λυπεῖσθαι κατὰ θεόν tristitia affici e Dei sententia i. e. quae Deo probatur. ἡ κατὰ θεὸν λύπη tristitia, quam Deus expetit, quae Dei est sententia v. 10. 1 Petr. 4, 6. — 1 Cor. 12, 8. Eph. 2, 2 bis. — hinc = e mandato alicuius 2 Cor. 11, 17. — vel convenienter doctrinae alicuius, ita κ. χριστόν Rom. 15, 5. Col. 2, 8. — vel convenienter indoli alicuius, ita εἶναι κ. σάρκα i. e. referre indolem σαρκός = εἶναι σαρκικός Rom. 8, 5. οἱ κατὰ πνεῦμα, qui referunt indolem spir. div. = οἱ πνευματικοί Ibid. Cf. Fritzsche l. l. Vol. 1. p. 104. Vol. 2. p. 110. — Gal. 1, 11. [non v. 12. ut falso habetur p. 34.] τὸ εὐαγγέλιον — κατὰ ἄνθρωπον. Vide de h. l. sub ἄνθρωπος ad Gal. 1, 12. adnotata p. 34. — vel convenienter relationi aut scriptioni alicuius i. e. ita ut literis mandavit aliquis aliquid. Ita in inscriptionibus evangeliorum. Cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 2 sq. Win. p. 381. (Cf. Graecorum κατὰ πίνδαρον = wie Pindar sagt Plat. Phaedr. p. 227. B. καθ' ἡράκλειτον Plat. Cratyl. §. 18. §. 4. — 2 Macc. 2, 13. Pol. 2, 48. 2. 3, 1. 48.) cf. Fischer l. l. p. 179. Matth. l. l. Buttm. §. 134. Viger. p. 636. — iunct. c. subst., adiect. pron. adverbiascit, ut κατ' ἀνάγκην Philem. v. 14. κ. γνῶσιν 1 Petr. 3, 7. κατ' ἐνέργειαν Eph. 4, 16. Vid. tamen ad h. l. Harless ep. P. ad Eph. p. 396. — κατ' ἐξουσίαν = pro auctoritate, utcunque lubet, alii: po-

tenter Marc. 1, 27. Vid. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 38. — *κ. ἐπίγνωσιν* Rom. 10, 2. *κ. ἑκούσιον* Philem. v. 14. *κ. ζῆλον* Phil. 3, 6. *κατὰ κράτος* Act. 19, 20. *κ. λόγον* = *merito* Act. 18, 14. *κ. ὄνομα* Ioh. 10, 3. 3 Ioh. v. 15. *κ. ὀφθαλμίαν* Eph. 6, 6. *κ. πρόσκλισιν* 1 Tim. 5, 21. *κ. συγκυρίαν* = *forte* Luc. 10, 31. *κ. τάξιν* 1 Cor. 14, 40. *καθ' ὑπερβολήν* [ita ut referat indolem praestantiae =] *eximie, insigniter, supra modum, mirum in modum,* ita iunct. c. verbo *διώκειν* Gal. 1, 13. *βαρηθῆναι* 2 Cor. 1, 8. *κατεργάζεσθαί τι* 2 Cor. 4, 17. (Diod. Sic. 1, 48 et 83. Pol. 3, 92. 10.) — iunct. c. subst. = *eximius, insignis,* ut *κ. ὑ. ἁμαρτωλός* Rom. 7, 13. *ὁδός* 1 Cor. 12, 31. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. 2. p. 43. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 217. (Diod. Sic. 17, 47. Pol. 9, 22. 3.) — *καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλω τι* annuntio aliquid *ita ut utar excellentia sermonis aut sapientiae* 1 Cor. 2, 1. Cf. *Win.* p. 400 sq. *Vig.* p. 632. *Schäfer* ad Longin. p. 380. *Matth.* l. l. — *κατὰ ταῦτα* [ad normam horum =] *ita, hoc modo* Luc. 6, 23. *κατὰ τί γνώσομαι quonam modo cognoscam, wie* vel *woran soll ich erkennen* Luc. 1, 18.

bb) de *ratione* et *modulo,* ubi Lat. *secundum,* vel *pro ratione,* nos: *nach Maassgabe, nach Verhältniss.* Ita, ubi dicitur fieri aliquid vel facere aliquis aliquid *κατὰ τὴν ἀναλογίαν* Rom. 12, 6. *κατὰ τὴν δύναμιν* Matth. 25, 15. 2 Cor. 8, 3. *κατὰ τὸ ἔθος* Luc. 1, 9. 2, 27. 42. 4, 16. 22, 39. Act. 17, 2. *κ. τὸ μέτρον* 2 Cor. 10, 13. Eph. 4, 7. *κ. τὸν χρόνον* Matth. 2, 16. (Xen. Mem. 2, 7. 1.)

c) de *causa, von der Veranlassung,* ubi Lat. *secundum, per, pro, vi,* i. e. *zufolge,* vel *ob, propter,* ubi nos: *wegen, aus,* ut Rom. 2, 5. 4, 1. 4 bis. v. 16. 7, 22. 8, 28. 11, 5. 12, 6. 14 [16], 24 ter. v. 25. 1 Cor. 7, 6 bis. 15, 3. 4. 2 Cor. 4, 13. 8, 8. 13, 10. Gal. 1, 4. 2, 2. 3, 29. 4, 23. 29. Eph. 1, 5. 7. 9. 11 bis. v. 19. 3, 3. 7 bis. v. 11. 16. 20. 4, 22. *τὸν φθειρόμενον κατὰ — ἀπάτης.* Col. 1, 11. 25. 29. 2, 22. Phil. 1, 20. 3, 21. 4, 19. 2 Thess. 1, 12. 2, 9. 1 Tim. 1, 1. 11. 2 Tim. 1, 8. 9 bis. 2, 8. 4, 3. Tit. 1, 3. 3, 5. 7. Hebr. 2, 4. 7, 16 bis. Ioh. 19, 7. 1 Petr. 1, 23. 4, 19. 2 Petr. 3, 13. 15. (Hdian. 7, 10. 6.) — — *κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,* in Folge von Unwissenheit = *aus Unwissenheit* Act. 3, 17. *κατὰ πᾶσαν αἰτίαν* Matth. 19, 3. *κατὰ ἐρίθειαν* Phil. 2, 3. *καθ' ὑστέρησιν* 4, 11. (2 Macc. 6, 11. Diod. Sic. 20, 40. Lucian. D. D. 13, 1. Arrian. exp. Alex. M. 1, 17. 14. Xen. An. 7, 3. 39.) cf. *Fischer* l. l. p. 182. *Viger.* p. 632. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Win.* p. 381.

d) de *similitudine,* ubi Lat. *secundum, ad exemplum, ad instar, similis,* sq. acc. *rei,* ut *ἀνὴρ κατὰ τὴν καρδίαν μου* = *ἀνὴρ καρδίαν ἔχων κατὰ τ. κ. μου, vir animum habens similem mei,* ex adiunct. *vir mihi probatus* Act. 13, 22. Ita *οἱ ο'* et כְּ 1 Sam. 13, 14. — *κατὰ σάρκα* = *more hominum imbecillium* vel *vulgarium* 2 Cor. 1, 17. 10, 2. 3. *κατὰ τὴν τάξιν* Hebr. 5, 6. 10. 6, 20. 7, 11. 17. 21 bis. (Hdot. 2, 92. 4, 192.) — iunct. c. nom. subst., adiect., pron. *adverbiascit,* ut *καθ' ὁμοιότητα* Hebr. 4, 15. *καθ' ὃν τρόπον, quemadmodum* Act. 15, 11. 27, 25. — 2 Thess. 2, 3. — *κατὰ ταὐτά, eodem modo, similiter* Luc. 17, 30. — Ita pro כְּ Deut. 4, 32. cf. *Ewald* p. 613. gram. min. p. 269. — sq. acc. *pers.* ut *κατὰ Ἰσαάκ* Gal. 4, 28. *κ. θεόν* Eph. 4, 24. 1 Petr. 1, 15. *κ. ἄνθρωπον, more humano, nach Menschen Art* [vid. *ἄνθρωπος* p. 34.] Rom. 3, 5. 1 Cor. 9, 8. Gal. 3, 15. *vulgaris* notione inclusa 1 Cor. 3, 3. 15, 32. — Ita pro כְּ Thren. 1, 12. (Arrian. exp. Alex. M. 3, 27. 10. Paus. 10, 17. 2. Xen. H. G. 2, 3. 24.) cf. *Fischer* l. l. p. 180 sq. *Matth.* l. l. *Win.* l. l.

e) de *fine* vel *consilio,* quo tendit aliquid, ubi Lat. *ad* c. acc. gerund. vel *causa* c. genit. gerundii substantivo cognati, ut *κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ad deprimendos eos* 2 Cor. 11, 21. *κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς ad promittendam vitam* 2 Tim. 1, 1. *κατὰ πίστιν ad fidem iuvandam* Tit. 1, 1. (Palaeph. fab. 43. Thuc. 6, 31. Hdot. 2, 152.) cf. *Passow* l. l. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 182 sq. *Vig.* p. 632. Saepius *κατά* non legitur in N. T.

5) in compositione indicat a) descensum, suppressionem = *de, herab,* ut *καθαιρέω, καταβαίνω* et similia. — b) repetitionem, restitutionem, ubi Lat. *re,* ut *κατάγω, καταρτίζω.* — c) directionem hostilem, = *contra, in detrimentum alicuius,* ut *καταβραβεύω, καταγινώσκω, καταλαλέω* et similia. — d) *auget* vim verbi simplicis, ubi nos: *be, er, nieder, um, ver, zer, ganz,* ut *καθάπτω, κατάδηλος, κατακαλύπτω, κατείδωλος, κατεργάζομαι* et alia. Cf. *Vig.* p. 638. *Passow* l. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 107. — De praeposit. *ἀπό, ἐκ,* ubi terminus a quo indicatur, item de praepp. *εἰς, ἐπί, πρός,* ubi terminus ad quem significatur, denique de praepos. *ἐν* post vv. c. *κατά* composita vid. *Win.* p. 362—366. —

Καταβαίνω, f. *βήσομαι* a. 2. *κατέβην* imperat. *κατάβηθι* item *κατάβα* [Marc. 15, 30. Vide de hac imperat. forma sub *ἀναβαίνω* adnotata.] perf. *καταβέβηκα* (*κατά, βαίνω*) *degredior, descendo, devenio, herabsteigen, herabkommen, hinabgehen, hinabkommen* a) proprie i. e. de personis e loco editiori descendentibus Matth. 24, 17. Luc. 6, 17. coll. v. 12. 17, 31. 19, 5. 6. Ioh. 5, 7. Act. 20, 10. Eph. 4, 10. (Xen. Cyr. 1, 4. 8.) — sq. *ἀπό* c. gen. loci Matth. 8, 1. 14, 29. 17, 9. 27, 40. 42. Marc. 9, 9. 15, 39. de h. l. imper. aor. vid. *ἀγοράζω.* — v. 32. (Xen. Cyr. 5, 5. 6.) — sq. *εἰς* c. acc. loci Marc. 13, 15. Luc. 18, 14. Act. 8, 38. 14, 25. 16, 8. 18, 22. Eph. 4, 9. (Hdian. 8, 2. 1. Xen. Cyr. 8, 1. 5.) — sq. *ἐπὶ τὴν θάλασσαν* = *hinab an den See* Ioh. 6, 16. (Xen. Ages. 1, 18.) — sq. *πρός* c. acc. pers. Act. 14, 11. — de Deo, qui dum auxilium fert hominibus afflictis, de coelo, utpote domicilio suo, veniens cogitatur vel describitur, absol. Act. 7, 34. Ita pro יָרַד Gen. 11, 5. Exod. 3, 8. — de personis, quae e loco edito iter faciunt in regionem depressiorem Luc. 2, 51. 10, 31. Ioh. 4, 47. 49. 51. Act. 8, 15. 10, 20. 24, 1. 22. 25, 7. — Ita pro יָרַד Gen. 12, 10. — sq. *ἀπό* c. gen. loci Marc. 3, 22. Luc. 10, 30. — sq. *εἰς* c. acc. loci Ioh. 2, 12. de *h. l.* epanorthosi vid. *ἀκολουθέω.* — Act. 7, 15. 25, 6. — sq. *πρός* c. acc. pers. Act. 10, 21. — de *υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου,* de *πνεύματι ἁγίῳ,* item de beneficiis coelitus devenientibus vel concessis alicui Matth. 3, 16. — sq. *ἀπό* c. gen. loci 1 Thess. 4, 16. — sq. *ἐκ* c. gen. loci Ioh. 1, 32. 3, 13. 6, 33. 38. 41. 42. 50. de h. l. particip. praes. = particip. impf. vid. *ἀγανακτέω.* — v. 51. 58. — sq. *ἐπί* c. acc. pers. Marc. 1, 10. Luc. 3, 22. Ioh. 1, 33. — iunct. c. *ἄνωθεν* et addito per epexegesin *ἀπὸ τοῦ πατρός* Iac. 1, 17. — — de angelis, qui coelo, utpote domicilio suo relicto, vel in auxilium veniunt alicui vel exsequuntur officia iniuncta sibi, sq. *ἐκ* c. gen. loci Matth. 28, 2. Apoc. 10, 1. — sq. *ἐν* [per attract. posito pro *εἰς.* Cf. *ἐν* p. 109 fin.] c. dat. loci Ioh. 5, 4. — sq. *ἐπί* c. acc. pers. Ioh. 1, 52. de quo vid. sub *ἀναβαίνω* notata. — Ita pro יָרַד Exod. 19, 18. — de diabolo coelo in terram eiecto, sq. *πρός* c. acc. pers. Apoc. 12, 12. coll. v. 9.

b) metaph., de via deorsum ducente, ubi Lat. *duco, fero, hinabführen, sich hinab ziehen,* sq. *ἀπό τινος εἰς τόπον τινά* Act. 8, 16. — de rebus demissis coelo i. e. demissis de coelo Dei sede, ubi Lat.: *demittor* Act. 10, 11. 11, 5. — sq. *ἐκ* c. gen. loci Apoc. 3, 12. — de rebus demissis e superioribus aëris regionibus, ut igne, pluvia, vento, ubi Lat.: *delabor* Matth. 7, 25. 27. Luc. 8, 23. — sq. *ἀπό* c. gen. loci Luc. 9, 54. — sq. *ἐκ* c. gen. loci Apoc. 13, 13. quo l. praes. hist. et aor. alternant [vid. *ᾄδω*] 16, 21. 20, 9. — de sudore in terram decidente = *decido, delabor,* sq. *ἐπὶ τὴν γῆν* Luc. 22, 44. (Sir. 32, vel 35, 15.) — Saepius non extat in N. T.

Καταβάλλω, f. *βαλῶ,* (*κατά, βάλλω*) *deiicio* i. e. *ich werfe herab — hinab — hinunter.* Apoc. 12, 10. *κατεβλήθη ὁ κατηγορῶν τῶν ἀδελφῶν* sc. *εἰς τὴν γῆν* coll. v. 9. (Pol. 1, 24. 12. Xen. H. G. 5, 2. 41.) — *prosternendi* sens. 2 Cor. 4, 9. *καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι.* (Lucian. Dial. Deorr. 14, 3. Xen. Cyr. 1, 3. 14.) — b) *iacio in locum inferiorem,* ita med. *καταβάλλομαι,* ut *θεμέλιον, fundamenta iacio* Hebr. 6, 1. (Pol. 10, 27. 9. Ios. Arch. 15, 11. 3.)

Καταβαρέω, ῶ, f. *ήσω,* a. 1. *ἐβάρησα* (a *κατά* et *βαρέω,* pp. pondere meo deprimo) *gravo, premo* metaph. *molestus sum alicui.* Ita semel in N. T. sq. acc. pers. 2 Cor. 12, 16. (Diod. Sic. 19, 24. Polyb. 18, 4. 4.) De temporibus formae *βαρέω* ap. Graecos usitatis vid. sub *βαρέω* monita.

Καταβαρύνω, *gravo*, *premo*, *καταβαρύνομαι*, *gravor* [pp. οἱ ό Ioel. 2, 8.] de oculis somno gravibus Marc. 14, 40. Cf. de h. l. lectione *Griesb.* edit. *Schulz*, *Fritzsche* Ev. Marc. p. 630. *de Wette* Ev. Marc. p. 187. *Schott*, *Knapp*.

Κατάβασις, εως, ἡ, *descensus*, [καταβαίνω, degredior; das Herabsteigen Xen. An. 5, 5. 4.] i. e. *locus*, *per quem descenditur* Luc. 19, 37. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν (Ios. Arch. 20, 8. 6. Diod. Sic. 4, 21. Xen. Cyr. 7, 2. 3. et *descensus* Sallust. Catil. c. 57.)

Καταβιβάζω, f. άσω, (κατά, βιβάζω) *descendere facio*, *deduco*, *deiicio*. Bis in N. T. ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. — pro הוֹרִיד Ezech. 31, 16. (Xen. Cyr. 7, 5. 28.)

Καταβολή, ῆς, ἡ, (καταβάλλω, q. v. pp. deiectio, das Niederwerfen, das Legen in die Tiefe; hinc) 1) *deiectio*, *σπέρματος* i. e. *emissio seminis* scil. εἰς τὴν μήτραν [ita plene Marc. Anton. 4, 35.] i. e. *emissio seminis* pertinentis ad concipiendum Hebr. 11, 11. Alii aliter cf. *Böhme* ep. ad Hebr. ad h. l. — 2) *iactus fundamenti*, *die Grundlegung*, ut κόσμου = *mundi creatio*, ita in verbis: πρὸ καταβολῆς κόσμου Ioh. 17, 24. Eph. 1, 4. 1 Petr. 1, 20. vel ἀπὸ καταβολῆς κόσμου i. e. *a mundo inde condito* Matth. 13, 35. 25, 34. Luc. 11, 50. Hebr. 4, 3. 9, 26. Apoc. 13, 8. 17, 8. (Diod. Sic. 12, 32. Plut. de aquae et ign. comp. c. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Καταβραβεύω, f. εύσω, (κατά, de, contra, βραβεύω arbiter sum certaminis; propr. arbiter sum certaminis in detrimentum alicuius) *palma* vel *praemio fraudo*. Ita semel, sq. acc. pers. Col. 2, 18. (Dem. 544, ult.)

Καταγγελεύς, έως, ὁ, (καταγγέλλω q. v.) *annuntiator*, *nuntius*. Semel in N. T. Act. 17, 18.

Καταγγέλλω, f. γελῶ, a. 2. p. κατηγγέλην [Act. 17, 13. de quo a. 2. pass. vid. supra sub ἀναγγέλλω observata; κατά, ἀγγέλλω] *annuntio*, *publice expono*, *palam verba facio de aliquo*, τί, ut ἔθη Act. 16, 21. τὸ εὐαγγέλιον 1 Cor. 9, 14. τὸν θάνατον τοῦ κυρίου i. e. *publice profiteor*, *mortuum esse dominum* ὑπὲρ ἐμοῦ 1 Cor. 9, 26. — additur ἐν c. dat. personae, cuius exemplo firmo aliquid [vid. ἐν p. 173.] Act. 4, 5. addito ἐν c. dat. loci Act. 13, 5. 15, 36. 17, 13. — Rom. 1, 8. ὅτι — κόσμῳ *quod in toto terrarum orbe sermones fiunt de fide vestra*. — τινί τι, ut ἄφεσιν ἁμαρτιῶν Act. 15, 38. ὁδὸν σωτηρίας 16, 17. φῶς 26, 23. τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ 1 Cor. 2, 1. (Xen. An. 2, 5. 38.) — τινά, ut τὸν χριστὸν Phil. 1, 16. 18. Col. 2, 28. τινά τινι Act. 17, 3. de h. l. transitu ab orat. obliqua ad rectam vid. sub ἀκούω monita. — 17, 23. — Saepius non legitur in N. T.

Καταγελάω, ῶ, f. άσω, (κατά, γελάω, rideo) *derideo*, ter in N. T. sq. genit. pers. [cf. *Matth.* §. 378. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 109, 4. b. coll. *Win.* p. 185.] Matth. 9, 24. Marc. 5, 40. Luc. 8, 53. (Ael. V. H. 9, 37. Xen. An. 2, 6. 23.)

Καταγινώσκω, f. γνώσομαι, (κατά de, contra, γινώσκω cognosco, statuo) *statuo contra aliquem* i. e. vel *reprehendo*, Gal. 2, 11. ἦν κατεγνωσμένος i. e. *reprehensionem incurrerat*. Cf. *Win.* p. 325. *Id.* ep. P. ad Gal. p. 63. — vel *condemno* [sq. genit. person. vid. *Matth.* §. 378. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 109. *Win.* p. 185.] 1 Ioh. 3, 20. 21. (Diod. Sic. 18, 62. Xen. Mem. 1, 3. 10.) Saepius non extat in N. T.

Κατάγνυμι, vel κατάγω, f. κατεάξω, a. 1. κατέαξα a. 2. p. κατεάγην [de quo augm. syllab. cf. *Buttm.* §. 77, not. 5. gram. max. §. 84, not. 9. *Matth.* §. 161. *Rost* §. 67, not. 2. *Win.* p. 68. 78.] et coniunct. a. 2. p. κατεαγῶ [de hoc augm. futuri vid. *Matth.* §. 222, not. 1. *Buttm.* gram. max. §. 114. *Win.* p. 68.] (κατά, ἄγνυμι vel ἄγω frango) *confringo*, *zerbrechen*. Quater in N. T., sq. acc. rei Matth. 12, 20. Ioh. 19, 31. v. 32. 33. οἱ ό pro מָחַץ Deut. 33, 11. (Pol. 1, 37. 2. Lysias 159, 6. Xen. An. 4, 2. 20.)

Κατάγω, f. ξω, (κατά, ἄγω) *deduco*, *herab — hinabführen* oder *bringen*, Act. 22, 30. Rom. 10, 6. (Lucian. D. D. 7, 5. Xen. Ag. 1, 18.) — sq. εἰς c. acc. loci Act. 9, 30. 23, 20. 28. (Hdian. 6, 5. 15. Lucian. D. D. 4, 4.) — sq. πρός c. acc. pers. Act. 23, 15. — ναῦν, de vel *ex alto mari deduco navem*, ἐπὶ τὴν γῆν i. e. *navem subduco ad littus* Luc. 5, 11. — passiv. κατάγομαι, *ex alto mari ad littus feror* i. e. *appello*, *ich lande*, sq. εἰς c. acc. loci Act. 21, 3. 27, 3. 28, 12. (Xen. An. 6, 6 vel 4, 3.) Saepius non habetur in N. T.

Καταγωνίζομαι, f. ίσομαι, depon. med. (κατά, ἀγωνίζομαι certo) *debello*, *devinco*, *niederkämpfen*, *bezwingen*. Semel in N. T. Hebr. 11, 3. κατηγωνίσαντο βασιλείας. (Pol. 2, 45. 4. Ael. V. H. 4, 8. Lucian. Dial. Deorr. 13, 2.)

Καταδέω, ῶ, f. ήσω, (κατά augens, δέω ligo) *obligo*, *verbinden*. Semel in N. T. Luc. 10, 34. κατέδησε τὰ τραύματα. Ita pro חָבַשׁ Ez. 34, 4. 16. (Sir. 27, 21.)

Κατάδηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (κατά augens, δῆλος) *maxime manifestus*, *evidens*. Extat tantum Hebr. 7, 15. (Xen. Mem. 1, 4. 14. et Cyr. 4, 1. 6.)

Καταδικάζω, f. άσω, (κατά, δικάζω ius dico) *ius dico contra aliquem*, *condemno*. [sq. gen. pers. Xen. h. g. 7, 4. 23. vid. καταγινώσκω], seq. acc. pers. [de qua constructione rariori apud Graecos vid. *Passow* sub h. v.] ita quater in N. T. Matth. 12, 7. 37. Luc. 6, 37. Iac. 5, 6. — pro הִרְשִׁיעַ Ps. 37, 33. (Diod. Sic. 14, 4. Pol. 23, 2. 7.) —

Καταδίκη, ης, ἡ, *sententia condemnatoria*. Ita Codd. Act. 25, 15. Cf. *Griesb.*, *de Wette*, *Meyer* ad h. l. (Pol. 26, 5. 1. Hdian. 7, 4. 15.)

Καταδιώκω, f. ξω, (κατά, διώκω q. v. — insequor, persequor, de hostibus Xen. Anab. 4, 2. 5.) *persequor* i. e. *iemandem nachgehen*, *um ihn aufzusuchen*. Semel in N. T. τινά Marc. 1, 36. — pro hebr. רָדַף Ps. 23, 6.

Καταδουλόω, ῶ, f. ώσω, (a κατά et δουλόω servum facio) *in servitutem redigo*, *servum facio aliquem*. Bis in N. T., seq. acc. pers. 2 Cor. 11, 20. Vide ad h. l. *Win.* p. 233. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 223. — ita pro הֶעֱבִיד Gen. 47, 21. (Xen. Mem. 2, 1. 13.) — med. *mihi aliquem servum facio*, vel *facio aliquem servum meum*, ita trop. de doctoribus libertate christiana privare alios et servitium legis mosaicae imponere conatis Gal. 2, 4. Ita Aquila et Symm. Ies. 43, 23.

Καταδυναστεύω, f. εύσω, (κατά, contra, δυναστεύω dynasta sum) *dominium meum exerceo contra aliquem*, *utor potentia mea contra aliquem*, sq. genit. [vid. ἀνθυπατεύω] Iac. 2, 6. (Diod. Sic. 13, 73.) — καταδυν. τινά [de quo acc. vid. *Matth.* §. 359, not. 2. b.] *ita utor potentia mea contra aliquem*, *ut deprimam eum*, *dominando opprimo* Act. 10, 38. (Diod. Sic. Vol. 10. p. 180 ed. Bip. Xen. Conv. 5, 8.) cf. *Theile* ep. Iac. p. 107. *Meyer* Act. Ap. p. 152. *Herm.* ad Vig. p. 861. Saepius non extat in N. T.

Κατάθεμα, τος, τό, (κατατίθημι depono; depositio, in N. T.) *exsecratio*, metonym. *exsecratione* vel *poena gravissima dignus*, i. q. κατανάθεμα. Ita *Griesbachius* Apoc. 22, 3. cf. verb. sequens.

Καταθεματίζω, i. q. καταναθεματίζω, *declaro aliquem* κατάθεμα v. κατάθεμα. Sens. *diris devoveo aliquem*. Ita *Griesbachius*, *Knapp*, [improbante *Fritzsche* Ev. Matth. p. 793., *Schott*, *de Wette*] Matth. 26, 74.

Καταισχύνω, f. υνῶ, a. 1. p. κατῃσχύνθην, [de quo vid. sub αἰσχύνω observata] f. 1. p. καταισχυνθήσομαι (κατά, αἰσχύνω) 1) *dehonesto*, *deturpo*, ut τὴν κεφαλήν 1 Cor. 11, 4. 5. (Sir. 22, 5. Diod. Sic. 11, 46. Ios. Ant. 20, 4. 2.) — 2) *pudore suffundo* vel *pudore afficio*, passivum: *pudefio*, *erubesco*, sq. acc. pers. Luc. 13, 17. 1 Cor. 1, 27. 11, 22. 2 Cor. 7, 14. 1 Petr. 3, 16. — sq. acc. pers. et ἐν c. dat. statum indicante 2 Cor. 9, 4. Vide ad h. l. sub ἐν p. 168. col. 2. notata. — (Lucian. Dial. Deorr. 22, 4. Xen. An. 3, 1. 36.) — ex hebr. de eo, qui spem

fallens pudore afficit aliquem: *frustro aliquem spe, fallo*, passivum: *fallor, spe excido* Rom. 5, 5. ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει. 9, 33. 10, 11. 1 Petr. 2, 6. cf. Ies. 28, 16. hebr. יָבִישׁ. (Sir. 2, 10.) — Saepius non legitur in N. T.

Κατακαίω, f. -καύσω, a. 2. p. ἐκάην, fut. 2. p. κατακαήσομαι [1 Cor. 3, 15. 2 Petr. 3, 10.] et forma meliori [vid. *Buttm.* gram. max. Vol. 2. p. 161. *Win.* p. 82.] fut. 1. p. κατακαυθήσομαι (κατά, καίω) *comburo, concremo*. Undecies vel decies in N. T., sq. accus. Matth. 3, 12. 13, 30. [40. quo l. praeferendam esse monet lect. καίεται *Fritzsche* Ev. Matth. p. 472 sq. *Meyer* Ev. Matth. p. 108. vexabuntur enim igne admoto mali, non comburentur. Cf. *Griesb., de Wette, Knapp, Meyer, Schott.*] Luc. 3, 17. Act. 19, 19. 1 Cor. 3, 15. Hebr. 13, 11. 2 Petr. 3, 10. de h. l. verbo singul. iuncto c. neutr. plur. vid. sub εἰμί p. 131. init. — Apoc. 8, 7. 17, 16. 18, 8. — pro שָׂרַף Gen. 38, 24. Exod. 12, 20. (1 Macc. 4, 38. 5, 68. Diod. Sic. 1, 59. Polyb. 16, 34. 9. Xen. Cyr. 4, 5. 35.) Saepius non legitur in N. T.

Κατακαλύπτομαι, (a κατακαλύπτω velo, tego) med. *me ipsum velo* vel *obtego*, τὴν κεφαλήν, *caput meum obtego* [vid. ἀλείφω]. Bis in N. T. 1 Cor. 11, 6. 7. — pro כִּסָּה Gen. 38, 15. (Xen. Cyr. 6, 4. 7.)

Κατακαυχάομαι, ῶμαι, 2 pers. κατακαυχᾶσαι [contract. ex κατακαυχάεσαι cf. *Win.* p. 72. *Buttm.* §. 93. gram. max. §. 87, not. 8. *Matth.* §. 203. *Lob.* ad Phryn. p. 360.] f. ήσομαι, dep. med. (κατά de, contra et καυχάομαι glorior) *ita glorior, ut alterum laedam* i. q. καυχάομαι κατά τινος. Ter in N. T. Iac. 3, 14. — sq. genit. [cf. *Matth.* §. 378.] Rom. 11, 18. μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. Iac. 2, 13. Vid. de h. l. supra sub ἔλεος monita.

Κατάκειμαι, f. κείσομαι, depon. med. (κατά, κεῖμαι, positus sum, iaceo) *decumbo, prostratus iaceo*. Undecies in N. T. a) de aegrotis, addito particip. Marc. 1, 30. Act. 28, 8. (Lucian. Icaromen. §. 31.) — sq. ἐπί c. dat. lecti Marc. 2, 4. Luc. 5, 25. Act. 9, 33. — sq. ἐν c. dat. loci Ioh. 5, 3. — abs. Ioh. 5, 6. — b) de coenantibus, alias ἀνάκειμαι, *accumbo, discumbo* Marc. 14, 3. Luc. 5, 29. (Athen. 1, 19. p. 23. Xen. Conv. 1, 14.) — sq. ἐν c. dat. loci Marc. 2, 15. 1 Cor. 8, 10. (ἐν c. dat. loci Xen. Anab. 6, 1. 4.)

Κατακλάω, ῶ, f. άσω, (κατά, κλάω frango) *frango*. Bis in N. T. Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. κατέκλασε τοὺς ἄρτους. (Dem. 1251, 23.)

Κατακλείω, f. είσω, (κατά, κλείω claudo; occludo Xen. Cyr. 6, 4. 10.) *includo*. Bis in N. T. τινὰ ἐν φυλακῇ Luc. 3, 20. Act. 26, 10. quo loco pro ἐν φυλακαῖς codd. [vid. *Griesb., de Wette*] φυλακαῖς. — pro כָּלָא Ier. 32, 3. (Hdian. 5, 8. 12. sq. εἰς Xen. Mem. 2, 1. 13. Diod. Sic. 11, 88. ὀρόφοις Sap. 17, 2.)

Κατακληροδοτέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, κληροδοτέω) *sorte distribuo*, τινί τι, ita semel in N. T. Act. 13, 19. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb., de Wette, Knapp, Schott, Meyer*.

Κατακληρονομέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, κληρονομέω q. v.) *sorte distribuo* sq. τινί τι Act. 13, 19. Ita οἱ ό Deut. 3, 28. Ios. 14, 2. — Longe aliter apud Graecos dici et strui κληρονομέω, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 129. *Sturz* de dial. alex. p. 140. *Matth.* p. 329.

Κατακλίνω, f. νῶ, a. 1. κατέκλινα, (κατά, κλίνω, clino; repono, colloco Xen. Ven. 9, 3.) *recumbere facio*, dicitur de coenantibus: *accumbere iubeo*. Ita ter, τινά Luc. 9, 14. de h. l. acc. κλισίας vel pertinente ad accuratiorem rei definitionem [vid. ἀριθμός] vel adverbiascente [vid. ἀρχή] cf. *Win.* p. 206. 434. (Ael. V. H. 8, 7. Xen. Cyr. 2, 3. 21.) Passiv. κατακλίνομαι a. 1. p. κατεκλίθην significat. reflex. [vid. ἀγγίζω] *recubo prostratus*, de coenantibus: *discumbo, accumbo*, Luc. 24, 30. εἰς τι Luc. 14, 8. (sq. ἐπί τινος Xen. Cyr. 5, 2. 15. et absol. Symp. 1, 8. Dem. 402, 23.)

Κατακλύζω, f. ύσω, *inundo*, (κατά, κλύζω lavo). Semel in N. T. 2 Petr. 3, 6. ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο. — pro שָׁטַף Iob. 14, 19. Ps. 78, 20. (Diod. Sic. 1, 9. Xen. Ven. 5, 4.)

Κατακλυσμός, οῦ, ὁ, (κατακλύζω) *inundatio, diluvium*. Quater in N. T. Matth. 24, 38. 39. Luc. 17, 27. 2 Petr. 2, 5. — οἱ ό pro שֶׁטֶף Ps. 32, 6. מַבּוּל Gen. 5, 17. (Diod. Sic. 1, 10. Plat. de legg. 3. p. 75 ed. Tauchn.)

Κατακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, ἀκολουθέω q. v.) *sequor, subsequor*. Bis in N. T. Luc. 23, 55. — sq. dat. pers. ad societatem pertinente [vid. ἀκολουθέω] Act. 16, 17. (metaph. Pol. 2, 56. 2. 3, 33. 18.)

Κατακόπτω, f. ψω, (κατά, κόπτω, caedo; concido in frusta Xen. H. G. 1, 5. 2.) *caedo, contundo*. Extat tantum Marc. 5, 5. κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις i. e. *dum lapidibus se contunderet* vel *ita ut lapidibus se contunderet*. Vid. sub ἀγανακτέω monita. — pro דָּקַק Ies. 27, 9. (Diod. Sic. 2, 44. Xen. de Mag. Equit. 4, 5.)

Κατακρημνίζω, f. ίσω, (κατά, κρημνός praeceps) *praecipito, praecipitem do*, τινά, ita semel Luc. 4, 29. — pro הִשְׁלִיךְ 2 Chron. 25, 12. (Diod. Sic. 4, 31. Xen. Cyr. 1, 4. 7.)

Κατάκριμα, τος, τό, (κατακρίνω) *sententia contra aliquem, condemnatio* Rom. 5, 16. εἰς κατάκριμα ad condemnandum v. 18. 8, 1. οὐδὲν — Ἰησοῦ i. e. *nulla igitur nunc condemnatio hominibus christ. impendet*.

Κατακρίνω, f. ινῶ, (κατά, κρίνω iudico) *iudico contra aliquem, condemno*, sq. acc. pers. et dat. supplicii = *iemanden für etwas verurtheilen*, ut τινὰ θανάτῳ Matth. 20, 18. Marc. 10, 33. καταστροφῇ 2 Petr. 2, 6. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 618. *Id.* ep. P. ad Rom. 2. p. 95. *Lob.* ad Phryn. p. 475. — sq. acc. pers. Matth. 27, 3. Ioh. 8, 10. 11. Rom. 2, 1. Hebr. 11, 7. — 8, 3. quo l. uti sistitur ἡ ἁμαρτία tanquam persona [vid. ἁμαρτία], ita ἡ ἁ. ἐν τῇ σαρκί = *peccatum* vel *peccatus habitans* ἐν τῇ σαρκί vel *obtinens* τὴν σάρκα. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 105. Matth. 12, 41. 42. et Luc. 11, 31. 32. de personis, quae, dum recte agunt, ipso facto condemnant secus agentes. — Rom. 14, 23. de quo loco vide sub ἐάν p. 119. init. monita. — [Iac. 5, 9. de h. l. lect. κριθῆτε praeferenda vid. *Griesb., Schott, Knapp, Theile.*] (Histor. Susan. v. 48. Herodian. 7, 6. 7. Xen. Hier. 7, 10.) — sq. acc. c. inf. Marc. 14, 64. (Histor. Susan. v. 41.) — absol. Rom. 8, 34. — ratione habita iudicii extremi Marc. 16, 16. 1 Cor. 11, 32. — Saepius non extat in N. T.

Κατάκρισις, εως, ἡ, (κατακρίνω) *condemnatio* 2 Cor. 3, 9. ἡ διακονία κατακρίσεως *munus condemnationis* i. e. *munus cuius est condemnare*, dicitur ita *munus legis promulgandae, quae condemnat* vel *poenas minatur*. — 2 Cor. 7, 3. οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω i. e. *non ut condemnem vos, haec dico*.

Κατακυριεύω, f. εύσω (κατά, κυριεύω) *imperium exerceo in aliquem, duro aliquem contineo imperio*. Quater in N. T., τινός [de quo genit. vid. ἀνθυπατεύω] Matth. 20, 25. Marc. 10, 42. 1 Petr. 5, 3. — Act. 19, 15. de h. l. lectione vid. *Schott, Griesb., Knapp, de Wette, Meyer*. — pro בָּעַל Ier. 3, 14. מָשַׁל Ps. 19, 14. (Sir. 17, 4. Diod. Sic. 14, 64.)

Καταλαλέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, contra, λαλέω, loquor; verbis molestus sum alicui) *loquor contra aliquem, criminor, obtrecto*, seq. gen. [vid. καταγελάω]. Ter Iac. 4, 11. 1 Petr. 2, 12. 3, 16. — pro דִּבֶּר Ps. 48, 18. (sq. accus. pers. Pol. 3, 90. 6. 27, 12. 2. Vid. *Passow* sub h. v. —

Καταλαλία, ας, ἡ, *maledicentia, obtrectatio*. (καταλαλέω). Bis in N. T. 2 Cor. 12, 20. 1 Petr. 2, 1. (Sap. 1, 11.)

Κατάλαλος, ου, ὁ, ἡ, [ον — τό, a καταλαλέω] *obtrectator, qui palam maligne de aliis loquitur*. Semel in N. T. Rom. 1, 30.

Καταλαμβάνω, f. λήψομαι a. 2. κατέλαβον pf. κατείληφα, perf. pass. κατείλημμαι a. 1. κατελήφθην et forma serioris aevi [cf. *Win.* p. 69. *Buttm.* §. 83, not. 6.] κατειλήφθην [Ioh. 8, 4. — κατά, λαμβάνω] 1) *apprehendo* i. e. *occupo, in Besitz nehmen* de personis consecutis ali-

quid, ut δικαιοσύνην Rom. IX, 30. — abest accus. rei e contextu facile cognoscendus, ut τὸ βραβεῖον 1 Cor. 9, 21. Phil. 3, 12. de lusu in verbis καταλάβω et κατελήφθην vid. ἁμαρτία sub fin. — v. 13. coll. v. 14. (Lucian. Hermot. §. 77. fin. διώκοντες οὐ κατέλαβον. — 2) deprehendo, ertappen, τινὰ ἐν τινι Ioh. 8, 3. τινά c. particip. v. 4. (= invenire, antreffen Xen. Mem. 3, 11. 2.) — de malo genio, τινά Marc. 9, 18. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 365. — 3) *comprehendo*, τινά i. e. vel: *meum facio aliquem* Phil. 3, 12. ἐφ' ᾧ — χριστοῦ i. e. *huius rei causa me suum fecit Christus*. — vel: *celeriter occupo*, *supervenio*, τινά Ioh. 12, 35. 1 Thess. 5, 4. (ita de morbis Ael. V. H. 2, 35. Hdian. 1, 3. 1. de periculo Dem. 259, 6.) — vel: *mente comprehendo*, τί *etwas begreifen* Ioh. 1, 5. ita medium καταλαμβάνομαι, *intelligo*, *cognosco*, sq. ὅτι Act. 4, 13. 10, 34. — sq. acc. c. infinit. Act. 25, 25. — seq. orat. indir. Eph. 3, 18. (Pol. 1, 61. 3. Lys. 45, 1.) Saepius non extat in N. T.

Καταλέγω, f. ξω, (κατά, λέγω, pono, deligo Xen. Ages. I, 23.) *in numerum refero*, τινά, ita semel 1 Tim. 5, 9. Vide, quae habet ad h. l. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 84 sqq. — (Pol. II, 24. 14. Xen. Cyr. 3, 3. 11.)

Κατάλειμμα, τος, τό, (καταλείπω — q. v.) *reliquiae*, *residuum* [Siracid. 44, 17.] = *pauci*, *exigua pars*. Ita semel Rom. 9, 27. κατάλειμμα σωθήσεται. ita pro שְׁאָר Ies. 10, 22.

Καταλείπω, f. ψω, a. 2. κατέλιπον, a. 1. κατέλειψα [Act. 6, 2. Esse hunc aor. 1. graecitatis citerioris, docent *Lob.* ad Phryn. p. 713 sq. *Schäfer* ad poet. gnom. p. 148. *Buttm.* gram. max. §. 114. *Matth.* §. 242. p. 611. *Rost* §. 84. p. 318. *Win.* p. 82. *Passow* sub voc. λείπω. — κατά, λείπω.] *relinquo*, i. e. a) *hinterlassen*. Ita de personis, quae vita decedentes uxorem, liberos, opes relinquunt, sq. accus. pers. vel rei Marc. 12, 19. Luc. 20, 31. de h. l. et 5, 28. prothystero vid. *Bornem.* schol. p. 124. *Schäfer* ad Soph. OR. v. 827. (Pal. f. 37. Xen. Cyr. 3, 1. 10.) — — b) *zurücklassen*, i. e. *abiens relinquo*, pass. καταλείπομαι vel: remaneo, *ich bleibe zurück*, τινά vel τί Marc. 14, 52. — additur ἐν c. dat. loci Luc. 15, 4. 1 Thess. 3, 1. Tit. 1, 5. (Diod. Sic. 4, 18. Xen. An. 4, 2. 13.) — addito αὐτοῦ i. e. ibi Act. 18, 19. — εἰς ᾅδου scil. δῶμα Act. 2, 31. De h. l. lect. ἐγκατελείφθη vid. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — additur nominat. praedicati vel status [vid. αἴρω] Ioh. 8, 9. (Xen. l. l.) — de procuratore, qui provincia decedens relinquit τινά, addito accus. praedicati, ut δέσμιον Act. 24, 27. 25, 14. — vel: *supersum*, καταλειπομένης ἐπαγγελίας Hebr. 4, 1. (Ael. V. H. 6, 10. Xen. Hier. 5, 2.) — — c) *verlassen*, i. e. vel: *discedendo relinquo* sq. acc. loci Matth. 4, 13. Hebr. 11, 27. — sq. accus. pers. Matth. 16, 4. 21, 17. (Hdian. 6, 7. 3.) — de personis, quae praeternavigantes relinquunt locum Act. 21, 3. — vel de personis ita relinquentibus aliquem vel aliquid, ut curam eius abiiciant, sq. accus. rei Luc. 5, 28. Act. 6, 2. 2 Petr. 2, 15. — sq. acc. pers. Matth. 19, 5. Marc. 10, 7 et Eph. 5, 31. (Diod. Sic. 3, 70. Hdian. 2, 12. 12. Xen. Anab. 3, 1. 2.) — additur acc. praedicati, statum indicantis et infinit. epexegeticus [vid. βασανίζω] Luc. 10, 40. — d) *reliquum facio* i. e. *facio* vel *curo ut reliquum sit aliquid*, τινί τι Rom. 11, 4. (ita *relinquor* Cic. Verr. 2, 3. 48.) Saepius non legitur in N. T.

Καταλιθάζω, f. άσω, (κατά, λιθάζω) *lapido*, *lapidibus obruo*. Semel in N. T. seq. accus. Luc. 20, 6.

Καταλλαγή, ῆς, ἡ (καταλλάσσω, q. v. permutatio Diod. Sic. 2, 21. Dem. 1216, 18.) *reconciliatio*, *reditus in gratiam*. Quater in N. T. Rom. 5, 11. 2 Cor. 5, 18. διακονία καταλλαγῆς, *munus quod annuntiat reconciliationem* vel *quod cernitur in annuntianda reconciliatione*. v. 19. ὁ λόγος τ. κ. i. e. *doctrina de reconciliatione* per Christum facta. Rom. 11, 15. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν [i. e. Ἰουδαίων] καταλλαγὴ κόσμου, concise pro: εἰ γὰρ διὰ τῆς ἀποβολῆς αὐτῶν ὁ λόγος τῆς καταλλαγῆς ἐκηρύχθη τῷ κόσμῳ. (Dem. 10, 15.)

Καταλλάσσω, ττω, f. ξω, (κατά, ἀλλάσσω, muto; commuto Ael. V. H. 5, 2. Hdian. II, 13. 12.) *reconcilio aliquem alicui* vel *cum aliquo*, τινά τινι, passiv. καταλλάσσομαι a. 2. p. κατηλλάγην, *reconcilior*, τινί *alicui* vel *cum aliquo* [de quo dat. vid. sub ἀπολογέομαι notata] i. e. *in gratiam redeo cum aliquo* [vid. ἀγνίζω et *Win.* p. 238. *Buttm.* gr. max. §. 89.] Quinquies in N. T. 1 Cor. 7, 11. — 2 Cor. 5, 18. — v. 19. θεὸς ἦν — καταλλάσσων ἑαυτῷ *Deus sibi mundum reconciliabat Christi interventu* tum scil. quum mortem oppeteret. v. 20. καταλλάγητε τῷ θεῷ *in gratiam cum Deo redite*, *reconciliamini Deo*, i. e. *sinite vos Deo reconciliari*. Rom. 5, 10. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 276—280. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 115 sqq. (2 Macc. 1, 5. Ael. V. H. 2, 21. Xen. An. 1, 6. 2.)

Κατάλοιπος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (καταλείπω relinquo) *reliquus*. Legitur tantum Act. 15, 17. — pro נוֹתָר 2 Regg. 20, 30. שְׁאָר Esr. 3, 8. (Pol. 2, 11. 6.)

Κατάλυμα, τος, τό, (a καταλύω, q. v.) *deversorium*. Ter in N. T. Luc. 2, 7. — Marc. 14, 14. et Luc. 22, 11. ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, i. e. *ubinam est deversorium?* interrogatio minus definita pro: *ubinam est coenaculum?* vid. v. 15. ubi explicatius ἀνάγαιον. Cf. de hoc voc. *Win.* p. 26. et de lectione τὸ κατάλυμά μου Marc. l. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 611. *Griesb.* ed. *Schulz*, *de Wette* Ev. Marc. p. 185. — pro לִשְׁכָּה 1 Sam. 9, 22. (Diod. 14, 93. Pol. 2, 36. 1.)

Καταλύω, f. ύσω, (κατά, λύω, solvo) *dissolvo*, *quod iunctum erat* i. e. *destruo*, τί, ut λίθους Matth. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 21, 6. — τὸν ναόν Marc. 14, 58. Matth. 26, 61. — 27, 40. Marc. 15, 29. de horum l. nominat. pro vocat. vid. ἀνήρ. — τὸν τόπον Act. 6, 14. τὴν οἰκίαν 2 Cor. 5, 1. — ἃ — οἰκοδομῶ trop. [ut Dion. Hal. 4, 2238.] pro: *abrogatum declaro* Gal. 2, 18. — סְתַר Esr. 5, 12. (Hdian. 8, 4. 4. Philostr. Vit. Sophist. I. c. 9.) = *evertendi* sens. [ut τὴν ἡγεμονίαν τινός Ios. Ant. 20, 4. 2.] i. e. vel: *vanum et irritum reddo*, *facio ut eventu careat*, ita τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ Rom. 14, 20. — τὸ ἔργον Act. 5, 38. — v. 39. de h. l. lectione αὐτούς, αὐτό vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *de Wette*, *Meyer* Act. Ap. p. 75. 86. — vel *abrogo*, *antiquo*, ut τὸν νόμον Matth. 5, 17. 2 Macc. 2, 22. 4, 11. Diod. Sic. 12, 80. Xen. Mem. 4, 4. 14.) — 2) [iumenta, ut τοὺς ἵππους Hom. Od. 4, 28., vel iumentorum vincula solvendo iter dissolvo i. e. subsisto in itinere =] *deverto* Luc. 9, 12. 19, 7. de h. l. infin. finali vid. ἄγω. — pro לוּן Gen. 24, 23. 25. (Diod. Sic. 4, 62. Xen. An. 1, 8. 1. Thuc. 1, 136.) Saepius non legitur in N. T.

Καταμανθάνω, aor. 2. κατέμαθον (κατά augens, μανθάνω disco; erlernen, disco Xen. Oec. 11, 6.) *accurate et diligenter considero*. Extat tantum Matth. 6, 28. καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. — ita pro שׁוּר Iob. 35, 5. (Sir. 9, 5. Arrian. Exped. Alex. M. 5, 11. 2. Dem. 660, 22.)

Καταμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, μαρτυρέω) *testor contra aliquem*, seq. genit. [vid. καταγελάω] Quater in N. T. Matth. 26, 62. 27, 13. Marc. 14, 60. 15, 4. — pro הֵעִיד sq. אֶל 1 Regg. 21, 10. 13. (Histor. Susann. v. 43. Dion. Hal. Ant. 2, 10. Dem. 860, 26. 1115.)

Καταμένω, f. νῶ, (κατά, μένω maneo; permaneo) *commoror*. Semel in N. T. Act. 1, 13. οἱ ὁ pro יָשַׁב Num. 22, 9. (Iudith. 16, 20. Xen. Cyr. 7, 1. 21.)

Καταμόνας, adv. (κατά, μόνος, solus) *seorsim*, *solus*. Bis in N. T. Marc. 4, 10. Luc. 9, 18. — pro בָּדָד et לְבָדָד Ps. 4, 9. Ier. 15, 17. (2 Macc. 15, 39. Pol. 4, 15. 10. Thuc. 1, 32 et 37.)

Κατανάθεμα, τος, τό, (κατά, ἀνάθεμα,) q. v. *exsecratio*, semel in N. T. et quidem metonym. pro: *exsecrandus*, *poenis gravissimis obnoxius* Apoc. 22, 3. Vid. ἀνάθεμα.

Καταναθεματίζω, f. ίσω, (ex ἀναθεματίζω et κατά, augendi vim habente) *declaro aliquem* κατανάθεμα i. e. *extremis diris aliquem devoveo*. Extat tantum Matth. 26, 74. Vid. de h. l. lect. καταθεματίζω. —

Καταναλίσκω, f. καταναλώσω, (κατά, ἀναλίσκω) *consumo*, *verzehren*. Legitur tantum Hebr. 12, 29. πῦρ καταναλίσκον. — pro אָכַל Ier. 3, 24. (Diod. Sic. 17, 108. Xen. Mem. 1, 2. 22.)

Κατανάρκάω, ῶ, f. ήσω, (κατά, ναρκάω torpore afficio; pp. obtorpefacio) intrans. *torpeo in aliquem*, *ich starre auf Jem. herab*, so dass ich unbengsam auf ihn herabdrücke, i. e. *molestus sum*, seq. gen. person. [de quo vid. καταγελάω]. Ter in N. T. 2 Cor. 11, 8. 12, 13. 14.

Κατανεύω, f. εύσω, (κατά, νεύω q. v.) *innuo, nutu significo*. Semel in N. T. seq. τινί et infin. ante se habente τοῦ [vid. αἰτέω init.] Luc. 5, 7. (Lucian. Asin. 48. Hom. Illiad. 1, 514. 524.)

Κατανοέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, νοέω, q. v.) 1) *probe intelligo, perspicio*, τί Luc. 20, 23. (Xen. Mem. 3, 5. 25.) — 2) *oculos mentemque defigo in aliqua re*, seq. acc. rei Luc. 12, 24. 27. Act. 11, 6. Rom. 4, 19. Iac. 1, 23. — abest acc. rei e contextu facile cognoscendus Act. 7, 31. 32. — sq. acc. pers. Hebr. 10, 24. 3, 1. Iac. 1, 24. (Ceb. tab. c. 17. Diod. Sic. 5, 67. Xen. Cyr. 2, 3. 35. 2, 4. 3.) — pro רָאָה Gen. 42, 9. Exod. 2, 11. — Saepius non habetur in N. T.

Καταντάω, ῶ, f. ήσω, (κατά, ἀντάω) *devenio, pervenio*, *wohin kommen*, *wohin gelangen* a) proprie i. e. de personis, sq. ἀντικρύ c. genit. loci = *in regionem adversus locum aliquem sitam* Act. 20, 15. — sq. εἰς c. acc. loci Act. 16, 1. 18, 19, 24. 21, 7. sq. particip. futur. [de quo vid. ἄγω] Act. 25, 13. — sq. infin. finali [vid. ἄγω] Act. 27, 12. — (2 Macc. 4, 44. Diod. Sic. 1, 79. 3, 34.) — εἴς τι, = *in possessionem alicuius rei pervenio* i. e. *nanciscor aliquid, consequor aliquid* Act. 26, 7. Eph. 4, 13. Phil. 3, 11. (Pol. 4, 34. 2. 6, 9. 10. πρός τι 2 Macc. 6, 14.) — b) trop. de rebus, ubi Lat. vel: *afferor*, ut ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, sq. εἴς τινα i. e. *in regionem vel urbem alicuius* = *ad aliquem* 1 Cor. 14, 36. — vel: *incido*, sq. εἴς τινα = *in tempora alicuius* 10, 11. Saepius non legitur in N. T.

Κατάνυξις, εως, ἡ, (κατανύσσω confodo, compungo, metaph. percello, vehementer commoveo; animi incitatio, misericordia, pavor) *torpor*, πνεῦμα κατανύξεως *spiritus, qui facit, ut animus alicuius obtorpescat*, ita semel Rom. 11, 8. — ita pro תַּרְעֵלָה Ps. 60, 5. pro תַּרְדֵּמָה Ies. 29, 10. Cf. de hoc voc. *Win.* p. 87 sq. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 558 sqq.

Κατανύσσω, vel ττω, f. ξω, (κατά, νύσσω) *compungo*, τῇ καρδίᾳ trop.: *acri dolore afficio, acriter commoveo*. Ita semel in N. T. Act. 2, 37. κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ = *es gab ihnen einen Stich ins Herz*. Ita pro הִתְעַצֵּב Gen. 34, 7. נִכְאֶה Ps. 109, 16.

Καταξιόω, ῶ, f. ώσω, (κατά, ἀξιόω) *dignum habeo aliquem aliqua re*, sq. genit., [vid. ἀνάξιος] ut τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ 2 Thess. 1, 5. (Diod. Sic. 2, 60. Iambl. vit. Pythag. c. 36.) sq. inf. [de quo vid. *Win.* p. 550 sq. *Bornem.* schol. p. 125.] Luc. 20, 35. 21, 36. Act. 5, 41. (Dem. 1383, 11.) Saepius non habetur in N. T.

Καταπατέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, πατέω incedo) *conculco, contero pedibus*, sq. accus. Matth. 5, 13. 7, 6. Luc. 8, 5. 12, 1. (Pol. 1, 34. 5. Xen. Ages. 1, 15.) — metaph. pro: *maxime sperno*, ut nos: *Jemanden mit Füssen treten* Hebr. 10, 29. ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας. (1 Macc. 3, 51. Hom. Iliad. 4, 157.) Saepius non extat in N. T.

Κατάπαυσις, εως, ἡ, (a καταπαύω q. v. pp. concessio quietis) *quies*. Octies et dicitur in N. T. de sede fixa, = *locus, ubi quiescit* i. e. *habitat aliquis* Act. 7, 49. Ita מְנוּחָה Deut. 12, 9. Ps. 131, 13. 14. — hinc prouti ad Israelitas vel ad Christianos refertur *sedes fixa in terra palaestinensi* vel *felicitas apud Deum olim futura* Hebr. 3, 11. 18. 4, 3. 5, 8. — κατάπαυσις τοῦ θεοῦ, *quies* i. e. *felicitas, qua Deus ipse fruitur* Hebr. 4, 1. 10. 11. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 445 sqq.

Καταπαύω, f. αύσω, (κατά, παύω cessare facio) 1) *quietum facio, quiescere facio, zur Ruhe bringen* [propr. Xen. Ven. 7, 2. Hom. Od. 4, 583.] i. e. a) *ad sedem quietam perduco*, sq. acc. pers. Hebr. IV, 8. — b) *cessare facio* i. e. *prohibeo*, sq. accus. pers. et genit. rei [vid. ἀκατάπαυστος] Act. 14, 18. — pro אָסַף Ps. 85, 3. (Polyb. 1, 9. 8. Dem. 808, 14.) — 2) intransit. *requiesco, quiesco, cesso*, sq. ἀπό τινος [vid. ἀναπαύω] Hebr. 4, 4. 10. — Saepius non extat in N. T.

Καταπέτασμα, τος, τό, (καταπετάννυμι expando) *aulaeum, velum expansum*. Sexies in N. T. a) proprie Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Luc. 23, 45. Hebr. 9, 3. q. l. velum templi hierosolymitani interius, quo velatum erat Sanctum Sanctorum [heb. פָּרֹכֶת] δεύτερον vel secundum appellatur ratione habita τοῦ מָסָךְ LXX κάλυμμα Exod. 26, 31. i. e. veli exterioris, quod erat in templi introitu et Sanctum ab atrio separabat. — b) allegorice vel pro: *coelum*, quo velnti velo separantur terrae incolae a rebus et bonis vitae futurae, cuius locus in coelo, vel post et supra coelum cogitabatur: τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος pro: *die Glückseligkeit Jenseits* Hebr. 6, 19. — vel: Hebr. 10, 20. *munivit Iesus nobis viam in Sanctum Sanctorum* [f. e. ad vitae futurae felicitatem] διὰ τοῦ καταπετάσματος *ducentem per velum*, τουτέστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. Sensus: *uti in sanctum sanctorum et ad ea, quae continentur eo, perveniri poterat nonnisi per velum, ita ad felicitatem vitae futurae nonnisi per corpus Iesu vel beneficio mortis Iesu cruentae perveniri potest.*

Καταπίνω, f. πίομαι, aor. 2. ἔπιον, perf. πέπωκα, a. 1. p. ἐπόθην (κατά, πίνω bibo; bibendo exhaurio, ebibo) 1) *deglutio*, *verschlingen*, sq. accus. Matth. 23, 24. 1 Petr. 5, 8. (Apollod. Bibl. 1, 1. 3. Aelian. V. H. 1, 1.) — trop. de rebus = *absorbeo*, sq. accus. ita de terra Apoc. 12, 16. (Diod. Sic. 1, 32.) — 2 Cor. 5, 4. — τινά *absorbeo aliquem* fluctibus scil. demersum Hebr. 11, 29. — (Polyb. 2, 41. 7.) — 2) *absumo*, *aufreiben* 1 Cor. 15, 54. 2 Cor. 2, 7. (Aeschin. 13, 39.) Saepius non extat in N. T.

Καταπίπτω, f. πεσοῦμαι, (a κατά et πίπτω) decido, *prolabor*. Bis in N. T. εἰς τὴν γῆν Act. 26, 14. addito nominat. praedicati statum indicantis, ut νεκρός 28, 6. — pro נָפַל Ps. 45, 14. (Xen. Mem. 3, 3. 5. et Cyr. 4, 5. 54.)

Καταπλέω, f. εύσω, (κατά, πλέω) *ex alto versus terram navigo, nave advenio*. Semel in N. T. sq. εἰς c. acc. loci Luc. 8, 26. (Pol. 1, 53. 2. Xen. H. G. 5, 1. 28.)

Καταπονέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, πονέω, laboro; labore conficio Ael. V. H. 3, 27.) *opprimo, affligo, crucio*, τινά, ita bis in N. T. Act. 7, 24. 2 Petr. 2, 7. (2 Macc. 8, 2. Diod. Sic. 13, 51 et 55.)

Καταποντίζω, f. ίσω (pro meliori forma καταποντόω, ita ἐν τῇ λίμνῃ Ios. Ant. 14, 15. 10. cf. *Lob. ad Phryn.* p. 361. — κατά, ποντίζω) *mari demergo*, bis in N. T. Matth. 14, 30. — tum ubi agitur de supplicio τοῦ καταποντισμοῦ, sq. ἐν τῷ πελάγει Matth. 18, 6. (εἰς βόρβορον Ios. Ant. 10, 7. 5. εἰς τὸ πέλαγος Plut. Timol. c. 13.) Inservit hoc supplicii genus, insolitum apud Hebraeos, sed usitatum apud exteros, summae miseriae describendae. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub vocc. *Lebensstrafen*, *Mühlen*.

Κατάρα, ας, ἡ, (κατά, ἀρά) *imprecatio, exsecratio, der Fluch, die Verwünschung*, opp. εὐλογία Iac. 3, 10. Hebr. 6, 7. γῆ κατάρας ἐγγύς *terra, quae prope abest, ut diris devoveatur a Deo* i. e. ex hebr. dicendi ratione: *ut sterilis reddatur*. Ita קְלָלָה Gen. 27, 12. 13. מְאֵרָה Prov. 3, 33. (Pol. 16, 31. 7. 24, 8. 7.) — ut hebr. קְלָלָה Deut. 21, 23. מְאֵרָה Mal. 3, 9. de exsecrationibus vel malorum imprecationibus, quas habet lex mos. Gal. 3, 8. ἡ κατάρα τοῦ νόμου. v. 10. ὑπὸ κατάραν εἶναι, subiectum esse τῇ κ. tanquam domino i. e. *metuendas habere exsecrationes legis*. 2 Petr. 2, 14. κατάρας τέκνα = *exsecratione dignus*. Vid. τέκνον. De genit. positu vid. ἀντιλογία. — metonym. pro: ἐπικατάρατος Gal. 3, 13. γενόμενος — ὑπὲρ ἡμῶν *pro nobis in se suscepit exsecrationes legis*, sens. *poenas pro nobis sustinuit*. Saepius non extat in N. T.

Καταράομαι, ῶμαι, f. άσομαι, verb. dep. med. (κατά, ἀράομαι) *diris devoveo, mala alicui imprecor*, opp. εὐλογέω. Sexies in N. T. sq. acc. Matth. 5, 44. Marc. 11, 21. Luc. 6, 28. Rom. 12, 14. Iac. 3, 9. (Diod. Sic. 1, 45. Xen. An. 5, 6. 4.) — partic. perf. pass. signif. pass. [vid. ἀπαρνέομαι et de partic. perf. statum durantem et praesentis notionem includente sub ἀγαπάω notata.] Matth. 25, 41.

Καταργέω, ῶ, f. ήσω. 1) i. q. *ἀργὸν ποιέω*, *desidem et inertem facio*, sq. acc. rei, ut *τὴν γῆν* Luc. 13, 7. — *τινά* ita pro בַּטֵּל Esr. 4, 21. (*χεῖρα* i. e. segnis sum, quod manum attinet Eur. Phoen. v. 760 vel 765. Polyb. fragm. 69.) Raram esse hanc vocem, docent *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 8. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 84. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 333. — 2) *aboleo, tollo, exstinguo, vi sua privo*, seq. acc. rei, ut *τὰ τοῦ νηπίου* = *cessare feci, quae infantis sunt* 1 Cor. 13, 11. — *γνῶσιν, προφητείαν*. 1 Cor. 13, 8. *καταργηθήσονται* = *cessabunt*. *τὸ ἐκ μέρους* v. 10. — *τὴν κοιλίαν* — *τὰ βρώματα* 1 Cor. 6, 13. *τὸ σκάνδαλον τ. σταυροῦ* Gal. 5, 11. — *τὶ ἔν τινι aliquid per aliquem* 2 Cor. 3, 14. cf. *ἐν* p. 171. *Fritzsche* diss. 1. p. 41. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 61 sq. — *τὴν δόξαν τοῦ προσώπου splendorem faciei* 2 Cor. 3, 7. quo l. *ἡ δ. ἡ καταργουμένη der Glanz, der im Vergehen begriffen war*. Cf. de particip. praes. = particip. imperf. *ἀγανακτέω* et de particip. praes. et imperf. usitato, quum dicitur in eo esse, ut evanescat vel cesset aliquid, sub *αἴρω* monita. — Eodem modo *τὸ καταργούμενον, das im Vergehen Begriffene*, vel: *zum Vergehen Bestimmte*. Ita de munere Mosis 2 Cor. 3, 11. 13. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 27 sqq. *Meyer* l. l. p. 54—60. — *τὴν ἐπαγγελίαν* = *irritam facio promissionem* Rom. 4, 14. Gal. 3, 17. *τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ* = *facio* vel *eo valeo, ut fidem non servet suam Deus* Rom. 3, 3. *τὸν νόμον* = *abrogo legem* Eph. 2, 15. Rom. 3, 31. *πᾶσαν ἀρχὴν* — *δύναμιν* = *exstinguo, tollo* — *omnem potestatem* rei christianae scil. adversantem 1 Cor. 15, 24. *τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας tollo* [sens. neco] *corpus quod peccati est* i. e. *quod in manu et potestate peccati est* Rom. 6, 6. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 387. — — seq. acc. *personae*, ut *τὸν διάβολον* Hebr. 2, 14. 2 Thess. 2, 8. — *τὸν θάνατον* [cf. de morte personae forma induta sub *θάνατος* monita] 1 Cor. 15, 26. 2 Tim. 1, 10. — *τὰ ὄντα* i. e. *eos, qui magni aestimari volunt, qui magni et nobiles sibi videntur* [de h. l. neutro substantive posito et pertinente ad personas vid. *ἀγενής*] 1 Cor. 1, 28. — in construct. praegnante [vid. *ἀπό*] *τινὰ ἀπό τινος* = *καταργεῖν καὶ χωρίζειν τινὰ ἀπό τινος* = *liberare ab aliquo*, ut *ἀπὸ τοῦ νόμου* Rom. 7, 2. 6. *ἀ. τ. χ. divellere et prorsus dimovere a Christo* Gal. 5, 4. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 8 sq. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 116. — Saepius non legitur in N. T.

Καταριθμέω, ῶ, f. ήσω, (*κατά, ἀριθμέω*) *adnumero, τινὰ ἔν τισι inter aliquos* [vid. *ἐν*]. Ita semel Act. 1, 17. *κατηριθμημένος* — *ἐν ἡμῖν* i. e. *adnumeratus erat nobis*. Cf. de h. l. lect. *ἐν ἡμῖν* pro vulg. *σὺν ἡμῖν Griesb., Knapp, Schott, de Wette, Meyer*. — (οἱ ὁ 2 Chron. 31, 19. Diod. Sic. 4, 85.) —

Καταρτίζω, f. ίσω, (*κατά, ἀρτίζω paro, instruo, adorno*, seq. acc. *rei*, ut *τὰ δίκτυα*, ita de hominibus retia in ordinem redigentibus [ubi alii: reficio vid. tamen *Fritzsche* Ev. Marc. p. 28.] Matth. 4, 21. Marc. 1, 19. *τοὺς αἰῶνας* Hebr. 11, 3. *σκεύη τῆς ὀργῆς*, ita de hominibus, in quos ira Dei versa est, *εἰς ἀπώλειαν ad sempiternam perniciem* Rom. 9, 22. *τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεώς τινός* i. e. *suppleo, quae desunt fidei alicuius* 1 Thess. 3, 10. (*στόλον* Diod. Sic. 12, 3. *ναῦς* Pol. 5, 46. 10.) med. *καταρτίζομαι* i. e. vel: *mihi paro*, ut *αἶνον* Matth. 21, 16. — vel: *parare animus est* [vid. *ἀνατίθημι*], *τινί τι* Hebr. 10, 5. *σῶμα* — *μοι corpus* [victimam] *facere mihi decrevisti* i. e. *in consiliis tuis fuit, ut, quo utor, corpus morti tradatur tanquam victima*. — — seq. accus. *personae*, *τὸν τοιοῦτον* scil. *ἄνθρωπον προληφθέντα ἔν* — *παραπτώματι* i. e. *ad meliorem frugem reduco* Gal. 6, 1. — vel = *ἄρτιον, τέλειον ποιῶ perfecte instruo, vollbereiten*. Luc. 6, 40. Hebr. 13, 21. quo l. si ut 1 Petr. 5, 10. legitur 3 pers. singul. optat. vid. *ἀποδίδωμι*. De lectione loci 1 Petr. 5, 10. vid. *Griesb., Knapp, Schott*, et de asyndeto sub *ἀδικέω* monita. — addito *ἔν τινι in aliqua re* [vid. *ἐν* p. 167. 169.] 1 Cor. 1, 10. Hebr. 13, 21. — passiv. *perfecte instruor, perficior* 2 Cor. 13, 11. — Saepius non extat in N. T.

Κατάρτισις, εως, ἡ, (*καταρτίζω* q. v.) *instructio, Vollbereitung*, *τινός* i. e. *perfectio alicuius*. Ita semel 2 Cor. 13, 9. Plut. IV. p. 16. ed. *Reiske*.) —

Καταρτισμός, οῦ, ὁ, i. q. *κατάρτισις* quod vid. Extat tantum Eph. 4, 12.

Κατασείω, f. σείσω, (*κατά, σείω* quatio) *decutio*, [ut *τὰ τείχη* Ael. V. H. 3, 16.], *τὴν χεῖρα die Hand abund aufbewegen*; ita de personis, quae orationem habiturae manu movenda signum dant = *manu movenda silentium impero* Act. 19, 33. — *τῇ χειρί* Act. 13, 16. (Ios. Ant. 8, 11. 2. *κατασείω τῇ χειρί τινι* = *manu movenda significo alicui*, *σιγᾶν* i. e. *ut silentium agat* Act. 13, 40. abest *σιγᾶν* 12, 17. Saepius non extat in N. T.

Κατασκάπτω, f. ψω, (*κατά, σκάπτω* fodio) *suffodio, diruo*. Bis in N. T. seq. accus. rei Rom. 11, 3. Act. 15, 16. — pro הָרַס 1 Regg. 19, 10. נָתַץ Deut. 12, 3. (Diod. Sic. 2, 28. Hdian. 8, 4. 24. Xen. H. G. 2, 4. 10.)

Κατασκευάζω, f. άσω, (*κατά, σκευάζω*) *instruo, paro*. Undecies in N. T., ut *τὴν ὁδόν* Matth. 11, 10. Marc. 1, 1. et Luc. 7, 27. — *λαὸς κατεσκευασμένος populus paratus* sc. ad recipiendum aliquem Luc. 1, 17. (Diod. Sic. 1, 1. Xen. H. G. 2, 4. 10.) — de aedificantibus, ubi Latini *condo, exstruo, aedifico*, ut *οἶκον* Hebr. 3, 34. *σκηνὴν* 9, 2. 6. *κιβωτὸν* 11, 7. et 1 Petr. 3, 20. de Deo Hebr. 3, 3. (1 Macc. 15, 3. Diod. Sic. 2, 9. Xen. Cyr. 6, 1. 27.)

Κατασκηνόω, ῶ, f. ώσω, (*κατά, σκηνόω* q. v. tentoria figo Xen. Cyr. 6, 2. 2.) *commoror, quiesco in loco aliquo*. Quater in N. T. Act. 2, 26. — sq. *ἐν* c. dat. loci Matth. 13, 32. Marc. 4, 32. Luc. 13, 19. quo l. si c. verbo singul. iungitur nominat. plur. vid. *εἰμί* p. 131. init. — pro שָׁכַן Dan. 4, 18. יָשַׁב 2 Chron. 6, 2. (Diod. Sic. 19, 94. Xen. An. 7, 4. 11.)

Κατασκήνωσις, εως, ἡ, (*κατασκηνόω* quod vid. tentoriorum collocatio; tentorium Diod. Sic. 17, 95.) *locus, quo quis quiescere potest*, de latibulis avium bis in N. T. Matth. 8, 20. Luc. 9. 59. Ita Symmach. pro מִשְׁכָּן Ps. 41, 5.

Κατασκιάζω, f. άσω, (*κατά, σκιάζω*) *obumbro*. Semel in N. T., sq. acc. Hebr. 9, 5. (Hom. Od. 12, 436. Plut. T. VI. p. 101. *Reisk*.)

Κατασκοπέω, ῶ, f. ήσω, (*κατά, σκοπέω* — contemplor) *inspicio*, [propr. Pol. 10, 20, 2.] explorandi et insidiandi notione, latente in *κατά*, inclusa. Ita semel Gal. 2, 4. *κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ὑμῶν*. — pro רִגֵּל 2 Sam. 10, 3. חָפַר Ios. 2, 2. 3.

Κατάσκοπος, ου, ὁ (*κατασκοπέω* q. v. contemplator) *speculator, explorator*. Semel in N. T. Hebr. 11, 31. οἱ ὁ pro מְרַגֵּל Gen. 42, 9. 11. (Pol. 4, 3. 7. Xen. Cyr. 3, 3. 25.)

Κατασοφίζομαι, f. ίσομαι, dep. med. (*κατά, σοφίζω*) *sapiens sum κατά τινος* i. e. *in detrimentum alicuius, artibus malis utor contra aliquem*, seq. acc. pers., ita semel Act. 7, 19. — pro הִתְחַכֵּם Exod. 1, 10. (Iudith. 5, 11. Diod. Sic. 15, 74. Lucian. Dial. Deorr. 1, 2.

Καταστέλλω, f. στελῶ, (*κατά, στέλλω*, mitto; demitto, ut vela) *comprimo, cohibeo, sedo*. Bis in N. T. *τινά* Act. 19, 35. — v. 36. *κατεσταλμένος ὑπάρχω placatus* vel *sedatus sum*. de h. l. particip. perf. quatenus praesentis notionem includat, vid. *ἀγαπάω*. — (2 Macc. 4, 31. Ios. Arch. 16, 9. 1.)

Κατάστημα, τος, τό, (*καθίστημι*) *status, habitus*. De corporis habitu semel in N. T. Tit. 2, 3. *ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς*. (Art. 1, 73. Ios. de bell. iud. 1, 4.)

Καταστολή, ῆς, ἡ, (*καταστέλλω* quod vid. demissio, ut vestis Plut. Pericl. c. 5.) *amictus, ornatus*. Extat tantum 1 Tim. 2, 9. *ἐν καταστολῇ κοσμίῳ*. (Ios. de bell. iud. 2, 8. 4.)

Καταστρέφω, f. ψω, (*κατά, στρέφω*, verto; subverto, umwenden Xen. Oec. 17, 10.) *everto, umwerfen*. Bis in N. T. sq. acc. rei Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. — pro הָפַךְ Iob. 9, 5. Anthol. gr. T. 3. p. 38. edit. *Iacobs*.)

Καταστρηνιάω, vel —*νιάζω*, f. άσω, (*κατά, στρηνιάω*) luxurior, Sophilus et Antiphanes Athen. 3, 100.

et Apoc. 18, 7. 9.) *luxuria diffluo in detrimentum alicuius, zur Schande Jemandes schwelgen.* Extat tantum 1 Tim. 5, 11. ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ χριστοῦ. De quo genit. cf. sub καταγελάω. — (Basil. epist. ad Amphil. p. 28. C. T. 3. Nicet. Annal. 19, 4. 368. D.) Novae comoediae esse hoc vocabulum et praeferendum verbum: τρυφᾶν docet *Phrynich.* p. 387. ed. *Lobeck.*

Καταστροφή, ῆς, ἡ, (καταστρέφω q. v.) *eversio* 2 Petr. 2, 6. ἃς πόλεις — καταστροφῇ κατέκρινε, *er verurtheilte diese Städte zur Vernichtung* i. e. *er strafte sie mit Vernichtung.* — pro הֲפֵכָה Gen. 19, 29. (Hdian. 8, 4. 22.) — *detrimenti, perniciei* sens. 2 Tim. 2, 14. ἐπὶ καταστροφῇ ἀκουόντων.

Καταστρώννυμι, f. στρώσω, a. 1. p. ἐστρώθην [de qua aor. forma vid. *Rost* §. 84. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 250. Greg. Cor. p. 632 ed. *Schäfer.* — κατά, στορέννυμι vel στρώννυμι] *prosterno*, de hominibus, qui mortui prosternuntur, semel in N. T. 1 Cor. 10, 5. — οἱ ὁ pro שָׁחַט Num. 14, 16. (Ael. Hist. Anim. 7, 2. Xen. Cyr. 3, 3. 64.)

Κατασύρω, f. συρῶ, (κατά, σύρω) *detraho*. Legitur tantum Luc. 12, 58. μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς κριτήν. (Alciphr. I. ep. 1. et *detraho* Cicero pro Milon. c. 14.)

Κατασφάζω, vel σφάττω, f. σφάξω, (κατά, σφάζω q. v.) *iugulo* i. e. *trucido*, seq. acc. pers., ita semel Luc. 19, 27. — pro הָרַג Zach. 11, 5. (2 Macc. V, 12. Diod. Sic. 12, 76. Xen. An. 4, 1. 23.)

Κατασφραγίζω, f. ίσω, (κατά augens et σφραγίζω q. v.) *obsigno, obsignando, claudo.* Semel in N. T. sq. accus. Apoc. 5, 1. — pro חָתַם Iob. 9, 7. (Sap. 2, 6.)

Κατάσχεσις, εως, ἡ, (κατέχω q. v.) *occupatio, Besitznehmung* Act. 7, 5. δοῦναι εἰς κατάσχεσιν *possidendum dare* v. 45. ἐν τῇ — ἐθνῶν i. e. *illo tempore, cum occuparent terram gentilium* — ita pro אֲחֻזָּה Gen. 17, 8. (Ioseph. Arch. 9, 1. 2.)

Κατατίθημι, f. καταθήσω, (κατά, τίθημι pono) *depono, niederlegen, bei — niedersetzen.* Ter in N. T., ut τινὰ ἐν μνημείῳ Marc. 15, 46. (Diod. Sic. 20, 74. Xen. de re eq. 6, 7.) — med. κατατίθεμαί τι τινι [depono mihi aliquid apud aliquem in usus futuros Xen. An. 7, 6. 34. et Cyr. 7, 5. 34.] metaph. *paro mihi, mereor*, [ut nos: *einlegen*, in formulis: Ehre einlegen bei Iemandem, sich einen Stein bei Iemandem ins Bret setzen] χάριτας vel χάριν καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις, *gratificari Iudaeis, gratiam apud Iudaeos inire* Act. 24, 27 et 25, 9. (1 Macc. 10, 23. Diod. Sic. 15, 91. Dem. 193, 22. Xen. Cyr. 8, 3. 26.)

Κατατομή, ῆς, ἡ, (κατατέμνω mutilo) *concisio, mutilatio.* Semel in N. T. Phil. 3, 2. βλέπετε τὴν κατατομήν i. e. *betrachtet sie nur jene Beschnittenen, Zerschnittenen möchte ich sagen*, vel: *beschnitten wollen sie sich nennen? zerschnitten mögen sie sein;* ut per ironiam et εὐτελισμὸν dicatur κατατομή pro: περιτομή. Similis est locus Gal. 5, 12. v. ἀποκόπτω. De lusu verborum vid. sub. voc. ἁμαρτία notata.

Κατατοξεύω, f. εύσω, (κατά, τοξεύω pp. sagitta peto aliquem Lucian. Dial. Deorr. 14, 2.) *sagitta transfigo*, βολίδι, ita semel Hebr. 12, 20. si lectio sana cf. *Griesb., Vater, Knapp, Schott* ad h. l. — pro יָרָה Ps. 11, 2. מָחַץ Num. 24, 8.

Κατατρέχω, f. θρέξω, aor. 2. ἔδραμον, (κατά, τρέχω, curro; curro in aliquem sc. ut adoriar Xen. Cyr. 7, 2. 5.) *decurro, herabeilen.* Extat tantum Act. 21, 32. κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. — pro רוּץ 1 Regg. 19, 20. (Xen. An. 7, 1. 20.)

Καταφάγω, v. κατεσθίω.

Καταφέρω, f. κατοίσω, a. 1. κατήνεγκα a. 1. p. κατενέχθην (κατά, φέρω) *defero* [Dem. 1156, 15.] i. e. *deiicio.* passiv. *deiicior*, ἀπό τινος i. e. *vi alicuius rei*, ut ἀπὸ τοῦ ὕπνου Act. 20, 9. (Ael. V. H. 5, 16. Hdian. 1, 11, 2.) — ὕπνῳ βαθεῖ = εἰς ὕπνον βαθὺν [ita Diod. Sic. 2, 45. Ios. Ant. 2, 5. 5.] vel ὑφ' ὕπνου βαθέος [vid. ἀγνοέω] i. e. *alto sopore opprimor* Act. 20, 9. — ψῆφον *calculum deiicio* vel *defero* scil. in urnam i. e. *calculum addo, suffragium do* Act. 26, 10. — Saepius non legitur in N. T.

Καταφεύγω, f. ξομαι, aor. 2. κατέφυγον, (κατά, φεύγω, fugio) *confugio ad aliquem.* Bis in N. T., sq. εἰς c. acc. loci Act. 14, 6. — pro נוּס Gen. 19, 20. (Hdian. 7, 11. 12. Xen. Mem. 2, 5. 12.) — Hebr. 6, 18. οἱ καταφυγόντες scil. πρὸς τὸν θεὸν = *zu Gott seine Zuflucht nehmen.*

Καταφθείρω, f. φθερῶ, pf. p. κατέφθαρμαι f. 1. p. καταφθαρήσομαι (κατά, φθείρω) 1) *corrumpo, depravo.* 2 Tim. 3, 8. κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν = κατεφθαρμένον ἔχοντες τὸν νοῦν. Cf. de accus. post particip. perf. pass. sub δέω, ἀριθμός observata. — pro הִשְׁחִית Gen. 6, 12. — 2) *perdo*, passiv. καταφθείρομαι, *pereo*, sq. ἐν c. dat. status [vid. ἐν p. 168. 2 Petr. 2, 12. (2 Macc. 5, 14. devastandi sens. Diod. Sic. 1, 56.) Saepius non legitur in N. T.

Καταφιλέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, φιλέω) *deosculor* i. e. *diu multumque osculor*, τινά, ita sexies Matth. 26, 49. Marc. 14, 45. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 780. Ev. Marc. p. 637. — Luc. 7, 38. 45. 15, 20. Act. 20, 37. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 9. Xen. Mem. 2, 6. 33.)

Καταφρονέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, φρονέω; pp. sentio contra aliquem) *contemno* i. e. vel *parvi facio, geringschätzen*, sq. genit. [vid. καταγελάω] Matth. 18, 10. Rom. 2, 4. 1 Cor. 11, 22. — 1 Tim. 4, 12. μηδείς σου τῆς νεότητος [*propter iuventutem*, vid. de hac gen. vi sub ἐπιλαμβάνομαι observata] καταφρονείτω. 2 Petr. 2, 10. (Diod. Sic. 1, 67. Aelian. V. H. 1, 5. Xen. Mem. 3, 4, 12.) — vel: *negligo, non curo* Matth. 6, 24. τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Luc. 16, 13. 1 Tim. 6, 2. (Herodian. 5, 4. 3.) — vel *non respicio*, sens. *non perhorresco* Hebr. XII, 2. (Hdian. 3, 6. 16. Xen. Mem. 3, 12. 3.) Saepius non habetur in N. T.

Καταφρονητής, οῦ, ὁ, (καταφρονέω) *contemtor.* Extat tantum Act. 13, 41. (οἱ ὁ Hab. 1, 5. 2, 5. Ios. Ant. 6, 14. 4.)

Καταχέω, f. εύσω, (κατά, de, et χέω) *effundo desuper in aliquem.* Bis in N. T. sq. ἐπί τι Matth. 26, 7. — sq. κατά τινος Marc. 14, 3. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 3. Hdian. 8, 4. 26. Dem. 1128, ult.)

Καταχθόνιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (κατά, χθών) *subterraneus, qui sub terra versatur*, de incolis orci legitur Phil. 2, 10. (Anthol. gr. T. 4. p. 257. ed. *Iacobs.* Dionys. Hal. Ant. p. 258. ed. *Reisk.*)

Καταχράομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (κατά, χράομαι, utor; abutor Ael. V. H. 9, 9. Diod. Sic. 4, 81.) *utor.* Bis in N. T., sq. dat. rei 1 Cor. 7, 31. 9, 18. (Ael. V. H. 3, 13. Hdian. 8, 4. 22. Dem. 1154. 18.)

Καταψύχω, f. ξω, (κατά, ψύχω) *refrigero*, τι, ita semel, ut τὴν γλῶσσάν μου Luc. 16, 24. (Diod. Sic. 3, 8.)

Κατείδωλος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εἴδωλον, simulacrum, idolum, et κατά, intendendi vim habente) *idolis refertus.* Legitur tantum Act. 17, 16. (Ita κατάδενδρος, κατάφυτος, κατάγομον Diod. Sic. 5, 39. Pol. 18, 3. 1. 9, 43. 6.)

Κατέναντι, adv. (κατά, ἔναντι q. v.) 1) *e regione, ex adverso* seq. genit. v. ἔναντι Marc. 11, 2. 12, 41. 13, 3. — ἡ κατέναντι κώμη i. e. *vicus ex adverso situs* Luc. 19, 30. — ita pro נֶגֶד Exod. 19, 2. עַל־פְּנֵי Gen. 50, 3. (Sir. 22, 18.) — 2) *coram*, metaph. vel pro: *iudice aliquo* [vid. ἐναντίον] Rom. 4, 17. κατέναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ per attractionem pro: κατέναντι θεοῦ, ᾧ ἐπίστευσε. Raram esse attractionem, quae verba Dativum regentia contingat, usitatam tamen esse apud Graecos, monet et exemplis illustrat *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 237. — vel pro: *teste aliquo* 2 Cor. 2, 17. 12, 19. Cf. de horum l. lectione *Griesb., Schott, Meyer.* — Saepius non legitur in N. T.

Κατενώπιον, adv. (κατά, ἐνώπιον q. v.) *in conspectu, coram* seq. genit. [v. ἐνώπιον] κατενώπιον τοῦ θεοῦ *in conspectu Dei, Deum ante oculos quasi habens et teste utens* 2 Cor. 2, 17. 12, 19. Vide tamen de his ll. *Griesb., Schott, Meyer.* Ita pro לִפְנֵי Levit. 4, 17. בִּפְנֵי

Ios. 23, 9. בְּעֵינֵי Ios. 3, 7. — Iud. v. 24. ἐ. τῆς δόξης αὐτοῦ *coram maiestate sua* i. e. *quando maiestate sua indutum Messiam* [Deus] *apparere iubebit.* — metaph. pro: *iudice aliquo, nach dem Urtheile Jemandes* [vid. ἐνώπιον] Eph. 1, 4. Col. 1, 22. — Saepius non extat in N. T.

Κατεξουσιάζω, f. άσω, (κατά, ἐξουσία q. v.) *potestatem exerceo in aliquem* seq. genit. [vid. ἀνθυπατεύω]. Bis in N. T. Matth. 20, 25. Marc. 10, 42.

Κατεργάζομαι, f. άσομαι. aor. 1. κατειργασάμην, verb. dep. med. c. aor. 1. pass. κατειργάσθην signif. passiv. (2 Cor. 12, 12. vid. ἀπαρνέομαι — κατά, ἐργάζομαι) 1) *elaboro* i. e. a) *perficio*, maxime rem arduam factuque difficilem, sq. acc. *rei*, ut τὰ σημεῖα τ. ἀποστόλου 2 Cor. 12, 12. — δικαιοσύνην θεοῦ Iac. 1, 20. τὸ καλόν Rom. 7, 18. τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν Phil. 2, 12. τὶ διά τινος Rom. 15, 18. (Xen. Mem. 3, 5. 11. Hier. 2, 2.) — sq. acc. *pers.*, addito εἴς τι, *Jemanden zu etwas fix u. fertig machen*, *perficio aliquem* 2 Cor. 5, 5. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 98 sq. — *debellandi, devincendi* sens. *niederarbeiten, zusammenarbeiten*, ἅπαντα Eph. 6, 13. Cf. ad h. l. *Harless* ep. P. ad. Eph. p. 543. (Diod. Sic. 3, 15. Hdian. 3, 12. 15. Xen. Cyr. 4, 6. 4.) — ubi agitur de rebus, quae fiunt non honeste, ubi Lat. *perpetro*, seq. acc. *rei*, ut τὴν ἀσχημοσύνην Rom. 1, 27. τὸ θέλημα ἐθνῶν 1 Petr. 4, 3. τὸ κακόν Rom. 2, 9. 7, 15. 17. 20. τοῦτο 1 Cor. 5, 3. (Xen. Hier. 1, 32.) — Cf. *Fritzsche* ep. ad Rom. Vol. 1 p. 107. *Meyer* l. l. — 2) *efficio, causa et auctor sum, zu Stande bringen, bewirken, erzeugen*, ut ὀργήν Rom. 4, 15. ἐπιθυμίαν ἔν τινι Rom. 7, 8. θάνατόν τινι Rom. 7, 13. — βάρος δόξης τινί 2 Cor. 4, 17. μετάνοιαν 7, 10. σπουδήν — ἐκδίκησιν v. 11. εὐχαριστίαν διά τινος 9, 11. ὑπομονήν — ἐλπίδα Rom. 5, 3. Iac. 1, 3. — Saepius non extat in N. T.

Κατέρχομαι, verb. depon. cum aor. 2. κατῆλθον, (κατά, ἔρχομαι) *devenio, descendo, herabkommen, herunterkommen*, de personis e loco altiori in loca depressiora venientibus sq. εἰς c. acc. loci Luc. 4, 31. Act. 8, 5. 13, 4. — 15, 30. Vid. tamen de hac lect. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — (Hdian. 1, 16. 3. ἐπί c. acc. loci 3, 3. 5.) — sq. ἀπό c. genit. loci Luc. 9, 37. Act. 15, 1. 18, 5. — sq. εἰς et ἀπό Act. 11, 27. 12, 19. (παρά τινα Lucian. D. Mort. 3, 2.) — de personis in regionem ad mare sitam proficiscentibus, sq. ἀπό Act. 21, 10. — sq. εἰς Act. 18, 22. 27, 5. — sq. πρός τινα 9, 32. — metaph. de bonis a Deo, cuius quippe sedes coelum habetur, proficiscentibus, ut ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη Iac. 3, 15. Saepius non legitur in N. T.

Κατεσθίω, a. 2. κατέφαγον, (a κατά et ἐσθίω edo) *comedo, devoro, aufessen, auffressen*, seq. acc. rei de animalibus, Matth. 13, 4. Marc. 4, 4. Luc. 8, 5. de horum l. κατέφαγε iuncto c. neutro plur. vid. εἰμί p. 131 init. — Apoc. 12, 4. (Pal. fab. 4.) — de hominibus Apoc. 10, 9. 10. (Diod. Sic. 1, 90. 3, 15.) — = *dilapido, profundo*, sq. acc. rei, Luc. 15, 30. (Aeschin. 13, 38. Hom. Odyss. 15, 12. et *devorare patrimonium* Catull. 29, 23.) — metaph. de personis = vel: *bonis suis exuo aliquem*, sq. acc. pers. 2 Cor. 11, 20. — vel: *perdo aliquem* Gal. 5, 15. (Xen. An. 4, 8. 14.) — τὰς οἰκίας τινός = *vi ad me rapio et mea prorsus facio bona alicuius* vel *domum alicuius* Matth. 23, 14. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Vater, de Wette, Meyer, Fritzsche.* — Marc. 12, 40. quo l. legitur οἱ κατεσθίοντες, cum praecedat genitivus. Vide de hac negligentia orationis *Bornem.* schol. p. 124. coll. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 547. *Win.* p. 170. 335. *de Wette* Ev. Marc. p. 180. *Meyer* Ev. Marc. p. 217. — Luc. 20, 47. (Hom. Od. 2, 237.) — de rebus: *consumo, absumo, verzehren*. [vid. ἐσθίω fin.], ut de igne, sq. acc. pers. Apoc. 11, 5. 20, 9. — Ita pro אָכַל 1 Regg. 18, 38. — de studio rei, sq. acc. pers. Ioh. 2, 17. — Ita pro אָכַל Ps. 69, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Κατευθύνω, f. υνῶ, (κατά, εὐθύνω rectum facio) *dirigo*. Ter in N. T., τὶ εἴς τι Luc. 1, 79. — 2 Thess. 3, 5. τὶ πρός τινα 1 Thess. 3, 11. de h. l. optat. κατευθύναι vid. ἀποδίδωμι et *Win.* p. 305. *Fritzsche* diss. 2. p. 81 — 83. 88.

Κατευλογέω, ῶ, f. ήσω (κατά, εὐλογέω) i. q. εὐλογέω sed fortius: *valde alicui bona apprecor.* Ita semel e codd. *Fritzsche* [Ev. Marc. p. 427.] Marc. 10, 16. Cf. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, de Wette.*

Κατεφίστημι, f. στήσω (κατά, ἐφίστημι quod vid.) *colloco contra aliquem*, a. 2. κατεπέστην *adsto contra aliquem, adorior*, τινί, [de quo dat. direct. vid. ἀπολογέομαι], ita semel Act. 18, 12.

Κατέχω, f. καθέξω, item κατασχήσω, impf. κατεῖχον (κατά, ἔχω) 1) *detineo, retineo, ab - an - auf - zurückhalten*, τινὰ πρός τινα Philem. v. 13. (Xen. Mem. 2, 6. 9 et 11.) — τινὰ ἔν τινι *retineo aliquem in aliqua re* vel *in potestate alicuius rei* Rom. 7, 6. ἐν ᾧ [scil. νόμῳ] κατειχόμεθα trop. pro: *cui obstricti tenebamur.* — τινά τινος *Jem. zurückhalten von etwas*, ut τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν *retinebant eum, ne discederet ab ipsis* Luc. 4, 42. de quo gen. vid. ἀκατάπαυστος et *Win.* p. 300. — abest accus. *rei*, e contextu facile cognoscendus, ut τὸ πλοῖον *anhalten*, sq. εἰς τὸν αἰγιαλόν *in der Richtung nach dem Ufer* i. e. *cursum dirigo ad littus* Act. 27, 40. (Pol. 1, 25. 7. Xen. h. g. 2, 1. 29. Thuc. 8, 53. plene Hdot. 6, 101. 8, 40.) cf. L. *Bos.* de ellips. p. 318 ed. *Schäfer.* — *impediendi* sensu, ut τὸ κατέχον 2 Thess. 2, 6. ὁ κατέχων i. e. *is, qui impedit* v. 7. Vide de particip. praes. articulum habente ἀδικέω no. 2. — seq. acc. rei, ut τὴν ἀλήθειαν Rom. 1, 18. (Xen. Conv. 2, 10.) — seq. acc. *rei* ad mentem vel animum pertinentis, ubi = *firmiter teneo*, τὸ καλόν 1 Thess. 5, 21. τὸν λόγον Luc. 8, 15. τὰς παραδόσεις 1 Cor. 11, 2. — 15, 2. de h. l. verbis τίνι λόγῳ — ὑμῖν cum vi positis ante verba εἰ κατέχετε vid. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 247. coll. *Win.* p. 508. — additur per prolepsin accus. adiect., ut ἀκλινές vel βέβαιον κατέχω τι *immotum, firmum teneo aliquid* [vid. ἄμεμπτος] Hebr. 3, 6. quo l. si adiectiv. genere convenit cum subst. remotiori παῤῥησία, non cum propiori καύχημα vid. *Matth.* §. 441, 2. c. — Hebr. 3, 14. 10, 23. (Theophr. char. 29 vel 26, 1. Dion. Hal. Ant. 4, 29. Xen. Conv. 8, 26.) — — 2) *occupatum teneo, obtineo, inne haben, im Besitz haben*, ut τὴν κληρονομίαν τινός Matth. 21, 31. de h. l. coniunct. in adhortat. vid. ἄγω fin. — τὸν ἔσχατον τόπον Luc. 14, 9. 1 Cor. 7, 30. 2 Cor. 6, 10. (Diod. Sic. 12, 82. Ael. V. H. 7, 1. Xen. Mem. 3, 5. 26 et 27.) — trop. de morbo, occupante aliquem, κατέχομαι νοσήματι *morbo teneor* [cf. de passivis secum habentibus dat. rei, quae, ut fiat aliquid, ansam praebet *Matth.* §. 398. *Win.* p. 193 sq.] Ioh. 5, 4. (πένθει Hdian. 1, 4. 19. ἔκ τινος Ael. V. H. 12, 64.) — Saepius non legitur in N. T.

Κατηγορέω, ῶ, 3 plur. imperat. κατηγορείτωσαν [Act. 25, 5. vid. γαμέω] f. ήσω, (κατά, ἀγορεύω) *loquor contra aliquem, accuso, criminor*, a) de accusatione coram iudice sq. genit. pers. [vid. καταγινώσκω] Matth. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 11, 54. 23, 2. 10. Ioh. 8, 6. Act. 25, 5. Apoc. 12, 10? (Xen. An. 5, 8. 1.) additur simul gen. *rei* vel per attract. [vid. ὅς, ἥ, ὅ] vel pendens ab omisso περί aut ἕνεκεν [cf. Schäfer ind. ad Dem. p. 306 fin.] Act. 24, 8. 25, 11. — additur περί c. genit. rei Act. 24, 13. (Xen. H. G. 1, 7. 1.) cf. *Matth.* §. 378. §. 370. — additur πολλά = *multum* i. e. *valde* [vid. ἀκριβής] Marc. 15, 3. — seq. κατά c. genit. personae cui additur genit. *rei* vel per attractionem [vid. ὅς, ἥ, ὅ] vel pendens ab omisso περί Luc. 23, 14. (Xen. H. G. 1, 7. 9.) — absque casu Act. 24, 2. 19. 28, 19. (Ael. V. H. 9, 17. Xen. Cyr. 6, 1. 32.) — passiv. κατηγοροῦμαι *accusor* Act. 26, 15. ὑπό τινος Matth. 27, 12. (ita κατηγόρητο μηδίζειν Hdot. 7, 205.) cf. *Matth.* §. 378. — c. nominat. rei et παρά c. gen. adversariorum Act. 22, 30. (ita ἀδικία πολλὴ κατηγορεῖτο Thuc. 1, 95.) cf. *Matth.* l. l. — b) extra iudicium, Rom. 2, 15. τινὸς πρός τινα *aliquem apud aliquem* Ioh. 5, 45. τινὰ ἐνώπιόν τινος Apoc. 12, 10. Vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott.* — (Hdian. 6, 9. 1. Xen. Mem. 1, 3. 4.) Saepius non extat in N. T.

Κατηγορία, ας, ἡ, (κατηγορέω) *accusatio, criminatio.* Quater in N. T. sq. genit. pers. = *gegen Jemanden* Luc. 6, 7. — sq. κατά τινος Ioh. 18, 29. 1 Tim. 5, 19. (Ael. V. H. 11, 10.) — sq. genit. rei, ut ἀσωτίας Tit. 1, 6. (Dem. 319, 4. 772, 18.)

Κατήγορος, ου, ὁ, *accusator.* Sexies Ioh. 8, 10. Act. 23, 30. 35. 24, 8. 25, 16. 18. — [Apoc. 12, 10. si lectio sana cf. *Griesb.*, *Vater, Schott* ad h. l.] (2 Macc. 4, 5. Hdian. 7, 5. 5. Xen. Mem. 1, 2. 9.)

Κατήγωρ, ορος, ὁ, (κατηγορέω) *accusator.* Semel in N. T. Apoc. 12, 10. Vid. κατήγορος.

Κατήφεια, ας, ἡ, (κατηφής qui vultu demisso est Ioh. Ant. 2, 4. 5. a κατά et τὰ φάη lumina, oculi facies) *moestitia vultu demisso se prodens, Niedergeschlagenheit* [ἡ λύπη κάτω βλέπειν ποιοῦσα uti explicat Plut. de dysopia vel de vitioso pudore c. 1.] Semel in N. T. Iac. 4, 9. ἡ χαρὰ ὑμῶν εἰς κατήφειαν. (Ios. Arch. 2, 6. 15. Dionys. Hal. Ant. 7, 19. Thuc. 7, 75.)

Κατηχέω, ῶ, f. ήσω, (κατά, ἠχέω, propr. sono circum aliquem, *herumschallen* Lucian. in Iov. Tragoedo. §. 39.) *instituo, doceo, unterrichten*, a) propr., τινά 1 Cor. 14, 19. τινὰ ἔκ τινος Rom. 2, 18. τινά τι [vid. διδάσκω], passiv. κατηχοῦμαί τι Act. 18, 25. Gal. 6, 6 bis. (Ios. de vita sua c. 65. Lucian. Asin. §. 48.) — b) = *certiorem facio* perf. pass. κατήχημαι *certior factus sum* i. e. *cognovi*, τινὰ περί τινος [vid. διδάσκω] Act. 21, 21. — v. 24. ὧν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν per attract. pro: οὐδέν ἐστι τούτων, ἃ κατήχηνται περὶ σοῦ. Luc. 1, 4. ἵνα — ἀσφάλειαν per attr. pro: ἵνα ἐπιγνῷς τὴν ἀσφάλειαν περὶ τῶν λόγων, περὶ ὧν κατηχήθης. (Plut. de fluv. Mor. 6. p. 448. ed. *Tauchn.*) Saepius non legitur in N. T.

Κατ' ἰδίαν v. ἴδιος.

Κατιόω, ῶ, f. ώσω, (κατά, ἰός q. v.) *aerugine obduco.* Extat tantum Iac. 5, 3. ὁ ἄργυρος κατίωται. (Arrian. diss. epict. 4, 6.)

Κατισχύω, f. ύσω, i. q. ἰσχύω κατά τινος [ita Act. 19, 16.] *supero, superior sum*, a) τινός *aliquo* [de genit. post vv. comparationis notionem includentia, vid. διαφέρω] i. e. *vinco aliquem* Matth. 16, 18. (Diod. Sic. 1, 24 et 39.) — b) *vinco* i. e. *invalesco, überhandnehmen* Luc. 23, 23. (Pol. 6, 51. 6.) Saepius non extat in N. T.

Κατοικέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et οἰκέω) *inhabito, incolo* a) transit. i. e. *bewohnen*, sq. acc. loci Act. 1, 19. 2, 9. 14. 4, 16. 9, 32. 35. 19, 10. 17. Apoc. [12, 12. 14, 6. de l. horum lect. vid. *Griesb., Knapp, Schott*] 17, 2. (Diod. Sic. 5, 16. Hdian. 1, 2. 9. Lucian. D. D. 18, 2.) — de Deo, qui, in quo loco prae ceteris praesens cogitatur et in quo sacra ei fiunt, ibi habitare dicitur Matth. 23, 21. — b) intrans. *wohnen*, sq. εἰς c. acc. loci [de qua attract. vid. εἰς p. 144.] Matth. 2, 23. 4, 13. Act. 7, 4. — sq. ἐπί c. genit. loci Apoc. 3, 10. 6, 10. 8, 13. 11, 10 bis. 13, 8. 14. 17, 8. — ἐπί c. acc. loci Act. 17, 26. — sq. ἐν c. dat. loci Luc. 13, 4. Act. 1, 20. 2, 5. 7, 2. 4. 9, 22. 11, 29. 13, 27. Hebr. 11, 9. Apoc. 13, 12. (Diod. Sic. 4, 58. Xen. An. 5, 3. 7.) — de Deo Act. 7, 48. 17, 24. — de Christo, qui, ubi deprehenditur sentiendi, indicandi, agendi ratio doctrinae et exemplo eius accommodata, ibi habitare dicitur Eph. 3, 17. — per prosopopoeiam δικαιοσύνη habitare dicitur, ubi summo studio colitur ea 2 Petr. 3, 13. (οἱ ο' Ies. 32, 16.) — ἐν c. dat. pers. Ita spiritus div. habitare dicitur in iis, qui regi se ab eo patiuntur Iac. 4, 5. — de θειότητι cum Iesu coniunctissima Col. 2, 9. — sq. adv. loci, ut ποῦ vel ὅπου Apoc. 2, 13 bis. vel ἐκεῖ Matth. 12, 45. et Luc. 11, 26. — abest ἐκεῖ cogitatione addendum Act. 22, 12. (Palaeph. f. 31.) — trop. quae arctissime coniuncta sunt c. aliquo, ea in eodem habitare dicuntur Col. 1, 19. — Saepius non extat in N. T.

Κατοίκησις, εως, ἡ, (κατοικέω) *habitatio domicilium.* Reperitur tantum Marc. 5, 3. κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις. — pro מוֹשָׁב Gen. 10, 30. (Plut. T. 2. p. 62. ed. *Reisk.*)

Κατοικητήριον, ίου, τό, (κατοικέω) *domicilium, sedes.* Bis in N. T. Apoc. 18, 2. κατοικητήριον δαιμόνων. Eph. 2, 22. τοῦ θεοῦ, q. l., ut alibi τὸ πνεῦμα ἅγιον, Deus habitare et operari in Christianis dicitur sic, ut omnium, quae recte statuunt, praeclare sentiunt et pie agunt, auctor sit.

Κατοικία, ας, ἡ, (habitatio, das Wohnen Pol. 5, 78. 5.) *habitatio* i. e. *domicilium, Wohnung.* Semel in N. T. Act. 17, 26. (Pol. 2, 32. 4.)

Κατοπτρίζομαι, f. ίσομαι, medium [verbi κατοπτρίζω monstro in speculo Plut. de placitis philos. 3, 5. med. me ipsum in speculo intueor Artem. 2, 7. a κάτοπτρον speculum Xen. Cyr. 7, 1. 1.] *per speculum intueor, im Spiegel sehen*, ita semel 2 Cor. 3, 18. τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι „*die Herrlichkeit des erhöheten Christus im Spiegel schauend*, insofern wir nicht ihre objective Realität schauen — sondern nur *ihre Darstellung im Evangelio*,“ ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 67. (Philo allegor. p. 79. E. μηδὲν κατοπτρισαίμην ἐν ἄλλῳ τινὶ τὴν σὴν ἰδέαν ἢ ἐν σοὶ τῷ θεῷ.)

Κατόρθωμα, τος, τό, (κατορθόω, res ex sententia et bene gero Xen. Mem. 3, 1. 3.) *res praeclare et feliciter gesta.* Legitur tantum Act. 24, 2. quo l. si pro κατόρθωμα in codd. nonnullis exhibetur διόρθωμα vid. *Griesb., Knapp, Schott, de Wette, Meyer.* — (Diod. Sic. 17, 51. Polyb. 1, 19. 12. Plut. vit. Alcib. c. 9. et vit. Pyrrh. c. 10. Dionys. Hal. Ant. 5, 44.) — Veteribus intactum esse hoc vocabulum, recte vidisse Phrynichum, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 251.

Κάτω, adv. 1) *deorsum, nach unten, unterwärts* et comparat. κατωτέρω [de qua comparat. forma vid. ἀνώτερος] Matth. 4, 6. βάλε σεαυτὸν κάτω. Luc. 4, 9. Ioh. 8, 6. 8. Act. 20, 9. (Lucian. Dial. Deorr. 25, 2. Hdian. 3, 11. 5. Xen. An. 4, 8. 20.) — 2) *infra, unten* a) de loco Matth. 27, 51. Marc. 14, 66. 15, 38. Act. 2, 19. (Hdian. 8, 3. 1. Xen. Mem. 3, 1. 7.) — hinc ὁ, ἡ, τὸ κάτω, *inferior, was unten ist* Ioh. 8, 23. (Diod. Sic. 1, 49. Thuc. 1, 120.) — b) de tempore Matth. 2, 16. ἀπὸ διέτους καὶ κατωτέρω i. e. *a bimulo inde et qui inferiores aetate essent, vom zweijährigen Knaben an und so weiter herab.* (Diod. Sic. 1, 3. Aelian. V. H. 3, 17.) — pro לְמַטָּה et מַטָּה Deut. 28, 43. מִתַּחַת Exod. 20, 4. תַּחְתִּית Deut. 32, 22.

Κατώτερος, α, ον, comparat. τοῦ κάτω, inferior. Semel in N. T. Eph. 4, 9. εἰς τὰ κατώτερα [μέρη] τῆς γῆς i. e. εἰς τ. κατώτερα *nempe* εἰς τὴν γῆν. De qua appos. vid. ἀπαρχή et *Win.* p. 336. *Harless.* ep. P. ad Eph. p. 363 sqq. Ita pro תַּחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ Ies. 44. 23. —

Κατωτέρω, v. κάτω.

Καῦμα, τος, τό, (καίω q. v.) *aestus, calor.* Bis in N. T. Apoc. 7, 16. 16, 9. (Xen. Mem. 4, 3. 8.)

Καυματίζω, f. ίσω, (καῦμα) *aestu aduro.* Quater in N. T., τὶ Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. Apoc. 16, 8. — addito nom. coniugato: καῦμα μέγα καυματίζω τινα = *valde aestu crucio aliquem* [vid. ἀγαπάω] Apoc. 16, 9. (Arrian. diss. epict. 1, 6. 26.)

Καῦσις, εως, ἡ, (καίω q. v.) *exustio, concrematio.* Legitur tantum Hebr. 6, 8. ἧς sc. γῆς τὸ τέλος εἰς καῦσιν, *cuius finis tendit ad exustionem* i. e. *cuius finis est, ut exuratur*, cf. supra sub εἰς p. 142. — pro בָּעֵר Ies. 4, 4. (Plutarch. T. 6. p. 487. ed. *Reiske.*)

Καυσόω, ῶ, f. ώσω, *concremo, accendo.* Bis in N. T. 2 Petr. 3, 10. 12.

Καύσων, ωνος, ὁ, *aestus solis* Matth. 20, 12. Luc. 12, 55. (Athen. 3, p. 73. B.) — 2) *ventus ab oriente spirans isque admodum aridus, Eurus*, hebr. קָדִים Iac. 1, 11. vid. Ion. 4, 8. cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Wind.*

Καυτηριάζω, f. άσω, (καυτήριον, instrumentum, quo aduritur aliquis) *cauterio noto, notam inuro.* Semel in N. T. 1 Tim. 4, 2. κεκαυτηριασμένοι τὴν ἰδίαν συνείδησιν = κεκαυτηριασμένην ἔχοντες τὴν ἰδίαν συνείδησιν i. e. *qui sauciam scelerum conscientia habent mentem.* De accus. iuncto c. partic. pf. pass. vid. sub voce. ἀριθμὸς, διαφθείρω observata. —

Καυχάομαι, ῶμαι, persona 2. καυχᾶσαι [contracta ex καυχάεσαι [Rom. 2, 17. 23. 1 Cor. 4, 7. vid. κατακαυχάομαι] f. καυχήσομαι, depon. med. c. perf. passivi significat. activa [2 Cor. 7, 14.], de qua vid. sub ἀγωνίζομαι notata. — *glorior, ich rühme mich.* Legitur absol., ut ὁ καυχώμενος 1 Cor. 1, 31. 2 Cor. 10, 17. — 1 Cor. 4, 7. 2 Cor. 11, 30. εἰ καυχᾶσθαι δεῖ. 12, 1. 6. [11. De h. l. lect. vid. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer.* 2 Cor. 12, 18. κἀγὼ καυχήσομαι. Eph. 2, 9. (Diod. Sic. 4, 74.) — addita *modi*, quo fit gloriatio, mentione, ut εἰς τὰ ἄμετρα = *ins Maasslose hinaus, immodice, immoderate* 2 Cor. 10, 13. 15. μικρόν τι *aliquantulum* 2 Cor. 11, 16. κατὰ τὴν σάρκα [vid. κατά no. II. 4. b.] 2 Cor. 12, 18. — sq. acc. *rei* = *glorior de aliqua re, ich rühme mich wegen einer Sache* [de quo

accus. vid. ἐλέω] 2 Cor. 11, 30. τί τινι = *Jemandem etwas rühmend erzählen* 2 Cor. 9, 2. — seq. dat. *rei* [vid. ξενίζω] 2 Cor. 6, 12. οὐ καρδίᾳ. — sq. εἰς c. acc. *rei: ratione habita alicuius rei* i. e. *de aliqua re* [vid. εἰς p. 144.] et addito ἐν locali [vid. ἐν p. 163.] 2 Cor. 10, 16. οὐκ — καυχήσασθαι *non intra terminos alienos gloriari de rebus* [ab alio] *iam expeditis.* Cf. *Meyer* ad h. l. p. 202. — seq. ἐν c. dat. *rei* [in qua praedicanda immoratur aliquis vid. ἐν p. 173.] = *glorior de aliqua re,* ut ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου 2 Cor. 12, 5. 9. ἐ. τ. θλίψεσιν Rom. 5, 3. ἐν νόμῳ 2, 23. ἐν ἀλλοτρίοις κόποις 2 Cor. 10, 15. ἐν προσώπῳ 5, 12. ἐ. τ. ὑμετέρᾳ σαρκὶ Gal. 6, 13. ἐν τ. σταυρῷ τοῦ κυρίου v. 14. ἐ. τ. ὕψει αὐτοῦ Iac. 1, 9. — seq. ἐν c. dat. vitii, in quo committendo [bei welchem] gloriatur aliquis [vid. ἐν p. 167.] Iac. 4, 16. — seq. ἐπί c. dat. *rei,* de qua gloriatur aliquis [vid. ἐπί p. 187 fin.] Rom. 5, 2. (Sir. 30, 2. Diod. Sic. 16, 70.) — περί τινος et addito adverbio 2 Cor. 10, 8. — seq. ἐν c. dat. *personae,* ut ἐν ἀνθρώποις 1 Cor. 3, 21. ἐν θεῷ Rom. 2, 17. — 5, 11. οὐ μόνον δὲ [scil. σωθησόμεθα] ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι scil. σωθησόμεθα *non solum autem beabimur, verum etiam sic beabimur, ut* de Deo [i. e. de Dei favore] — *tum gloriemur.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 281—283. — ἐν κυρίῳ 1 Cor. 1, 31. 2 Cor. 10, 17. cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 33. ad Cor. 2. p. 202 sq. — ἐν ὑμῖν 2 Thess. 1, 4. ἐν χριστῷ ἰ. Phil. 3, 3. — ita pro הִתְהַלֵּל seq. בְּ Ier. 9, 24. — ἐνώπιόν τινος *coram aliquo* 1 Cor. 1, 29. — seq. ὑπέρ c. gen. *person.,* in cuius favorem gloriatur aliquis = de qua gloriatur aliquis 2 Cor. 7, 14. εἴ τι αὐτῷ [i. e. λαλῶν αὐτῷ = *coram eo, apud eum*] — κεκαύχημαι. — 12, 5 bis. — Saepius non extat in N. T.

Καύχημα, τος, τό, (καυχάομαι) 1) *res, de qua quis gloriatur, gloriandi materia* 1 Cor. 9, 15. ἔχω καύχημα Rom. 4, 2. addito εἰς ἐμαυτόν i. e. *me quod attinet,* [vid. εἰς p. 144.] Gal. 6, 4. ἐστί μοι κ. *habeo, quod glorier* 1 Cor. 9, 16. εἰς κ. ἐμοί *ita* ut [vid. εἰς p. 143 fin.] *mihi sit gloriandi materia* Phil. 2, 16. εἰμὶ κ. τινος *habet aliquis in me, de quo glorietur* 2 Cor. 1, 14. — καύχημα ὑπέρ τινος *gloriandi de aliquo materies* 2 Cor. 5, 12. ita pro תְּהִלָּה Ier. 17, 14. — 2) *gloriatio* = ἡ καύχησις 1 Cor. 5, 6. τῆς ἐλπίδος *gloriatio de spe felicitatis futurae* Hebr. 3, 6. τὸ κ. ἡμῶν *nostra de vobis gloriatio* 2 Cor. 9, 3. — Phil. 1, 26. de quo l. vid. supra sub ἐν p. 173 init. observata. — Saepius non habetur in N. T.

Καύχησις, εως, ἡ, [cuius loco Attici ἡ καύχη cf. Scholiast. ad Pindar. Nem. 9, 17. — καυχάομαι] *gloriatio* Iac. 4, 16. Rom. 3, 27. 2 Cor. 1, 12. ἡ γὰρ καύχησις — συνειδήσεως ἡμῶν *haec enim gloriatio nostra est testimonium conscientiae nostrae* i. e. *cernitur in eo, quod conscientia nostra testatur.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 15 sq. — 2 Cor. [9, 4. de h. l. lect. vid. *Griesb., Knapp, Meyer, Schott.*] 11, 17. — ἡ κ. ἡ ἐπὶ τίτου gloriatio *coram Tito* [vid. ἐπί p. 185 fin.] 2 Cor. 7, 14. ἡ κ. ὑπέρ τινος i. e. *de aliquo* 2 Cor. 7, 4. 8, 24. στέφανος καυχήσεως *corona, de qua gloriamur* 1 Thess. 2, 19. ἔχω καύχησιν *habeo gloriationem* i. e. *in bonis, quibus gaudeo, est gloriatio = gloriari mihi licet* [cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 264. „Paulus hat das Rühmen als einen ethischen Besitz gedacht."] seq. ἐν χριστῷ ἰησοῦ *in mea cum Christo coniunctione* i. e. *als Christ, als Diener* oder *als Apostel Christi* [vid. ἐν p. 171.] Rom. 15, 17. 1 Cor. 15, 31. νὴ — ἐν χρ. ἰησοῦ *per gloriationem vestram* i. e. *ad vos spectantem = per gloriationem, qua de vobis uti mihi licet apostolo.* Cf. *Meyer* l. l. — pro תִּפְאֶרֶת Prov. 16, 31. Ez. 16, 12. Saepius non legitur in N. T.

Καφαρναοὺμ v. καπερναούμ.

Κεγχρεαί, ῶν, αἱ, [de quo plur. vid. sub ἄζυμος notata] *Cenchreae,* portus corinthiacus versus Asiam spectans, de quo Strabo 7, p. 262. habet haec: κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμήν, ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἑβδομήκοντα στάδια· τούτῳ μὲν χρῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἀσίας, πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς ἰταλίας λεχαίῳ. Act. 18, 18. Rom. 16, 1. Vide *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Korinth.*

Κέδρος, ου, ἡ, hebr. אֶרֶז, *Cedrus,* arbor celebratissima in V. T. libris, cuius ligno quemadmodum utebatur Salomo in aedificiis et templo exstruendo, ita idem, odoriferum quippe, adhibebatur suffimentis. (Ael. V. H. 5, 6. Hom. Od. 5, 60. Theophr. Hist. plant. 3, 12.) Ex lectione vulgari Ioh. 18, 1. pro: κέδρων quod vid. Cf. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Schott, Meyer, de Wette.*

Κεδρών, ὁ, nom. indeclin. [term. gr. κεδρών, ῶνος, ὁ Ios. Ant. 8, 1. 5. 9, 7. 3.] *Cedron,* hebr. קִדְרוֹן obscurus. Ita dicitur torrens prope urbem Hierosolyma oriens et inter vallem eiusdem nominis et montem oliveti defluens in mare mortuum. Aqua eius alitur imbribus, et nigra est tum ob arborum copiam ad ripas eius consitarum, tum a sordibus ex urbe Hierosolymis in eum deductis. Ioh. 18, 1. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kidron.*

Κεῖμαι, f. κείσομαι, depon. med. 1) *iaceo, ich liege,* a) de personis, ut de mortuo, ita post ποῦ, ὅπου, Matth. 28, 6. Luc. 23, 53. ἦν — κείμενος *repositus erat.* Ioh. [11, 41. de h. l. lect. vid. *Griesb., Knapp, Schott, de Wette, Meyer.*] 20, 12. (Ael. V. H. 12, 64. Xen. An. 1, 8. 27. Thuc. 2, 43.) — de infante iacente ἐν φάτνῃ Luc. 2, 12. 16. — b) de rebus, sq. ἐπί c. acc. loci 2 Cor. 3, 15. (ἐν τινι Palaeph. f. 46.) absque notatione loci facile e contextu cognoscendi Luc. 24, 12. Ioh. 20, 6. 7. 21, 9. — — 2) *positus sum,* a) propr. ut de fundamento 1 Cor. 3, 11. solio, vasibus, absol. Apoc. 4, 2. Ioh. 2, 6. quo l. κείμεναι = *quae* [ὑδρίαι] *positae erant* cf. de partic. praes. = particip. impf. ἀγανακτέω. — Ioh. 19, 29. — sq. πρός τι = *admotus sum rei* Matth. 3, 10. Luc. 3, 9. — de loco = *situs sum,* Apoc. 21, 16. sq. ἐπάνω c. gen. loci Matth. 5, 14. (2 Macc. 4, 33. Diod. Sic. 1, 30. Hdian. 3, 1. 11. Xen. An. 5, 4. 15. si sana lectio.) — de bonis reconditis = *repositus sum* Luc. 12, 19. (Xen. Oec. 7, 36.) — b) metaph. pro: *constitutus sum,* de personis = *bestimmt sein,* sq. εἰς ad finem pertinente Luc. 2, 34. Phil. 1, 16. ubi alii, minus recte, ut videtur, explicant: in vincula datus vel *vinctus iaceo.* — 1 Thess. 3, 3. — de legibus = *datus sum, latus sum,* τινί *für Jem.* 1 Tim. 1, 9. (Ael. V. H. 2, 7. 4, 4. Xen. Mem. 4, 4. 16 et 21.) — 3) *versor, sum,* durationis notione inclusa, sq. ἐν c. dat. pers. *in potestate alicuius sum,* ita ἐν τῷ πονηρῷ 1 Ioh. 5, 19. [vid. ἐν p. 172 init.] (Pol. 6, 14. 6. ἐν τῷ συγκλήτῳ κεῖται. Cf. Homeri θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.) Saepius non extat in N. T.

Κειρία, ας, ἡ, *fascia,* qua nunc infantes vinciuntur, nunc lecti [v. Prov. 7, 16.] subtenduntur, nunc cadavera, linteo involuta, ligantur, quo melius serventur aromata, quibus condiuntur. Semel in N. T. Ioh. 11, 44. (Scholiast. ad Aristoph. Av. v. 817.)

Κείρω, f. κερῶ, [prorsus deleo] *tondeo, rado.* Ter in N. T. Legitur activum sq. acc. Act. 8, 32. — οἱ ο' pro גֹּזֵז Ies. 53, 7. — med. κείρομαι τὴν κεφαλήν [de quo acc. vid. ἀλείφω] *caput meum tondendum curo* [de qua medii vi vid. ἀδικέω] Act. 18, 18. — absol. 1 Cor. 11, 6. καὶ κειράσθω *etiam tondeatur, so mag sie* [meinetwegen, immerhin] *sich auch noch scheeren lassen.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 184. Aliter *Win.* p. 286. explicans: *etiam tondeatur necesse est* coll. *Matth.* §. 511, 5. a. — (Ael. V. H. 3, 19. Xen. H. G. 1, 7. 8.)

Κέλευσμα, τος, τό, (etiam κέλευμα a κελεύω, iubeo; iussum) *incitatio, clamor excitatorius.* Semel legitur in N. T. 1 Thess. 4, 16. (Utebantur veteres τῷ κελεύσματι vel ad nautas, vel ad exercitus adhortandos ad coeundum Lucian. Tyrann. 19. Thuc. 2, 92. Diod. Sic. 3, 14.)

Κελεύω, f. εύσω, *iubeo,* Act. 25, 23. sq. acc. subiecti c. infinit. [vid. ἀντιλέγω coll. *Matth.* §. 382. *Buttm.* §. 129, 2. 2.] Ita inf. *aor.* [de quo vid. ἀδύνατος, et de κελεύω *Win.* p. 307.] Matth. 14, 19. 28. 18, 25. 27, 64. Luc. 18, 40. Act. 4, 15. 5, 34. 8, 38. 22, 30. — 23, 10. ἐκέλευσε τὸ στράτευμα — ἁρπάσαι αὐτόν. — 25, 6. 17. (Xen. Cyr. 2, 2. 9.) — abest acc. subiecti, quippe quod nemini obscurum esse potest [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 318. *de Wette* Ev. Matth. p. 86.] Matth. 8, 18. 14, 9. Act. 12, 19. 21, 33. (Diod. Sic. 4, 61.) — sq. dat. et inf. aor. Matth. 15, 35. (Xen. Cyr. 1, 3. 8.) — cf. *Matth.* l. l. — c sq. acc. c. inf. *praesentis* [vid. ἀδύνατος et *Win.* p. 307.] Act. 21, 34. 22, 24. 23, 3. 10. 35. 24, 8. 25, 21. 27, 43. (Xen. An. 2, 1. 8. Cyr. 1, 4 17.) — abest acc. Act. 16, 22. de h. l. impf. quatenus loco aoristi positum sit vid. sub εἰμί p. 131 column. 2. ad Gal. 1, 22.

monita. — (Hdian. 2, 3. 8. Xen. Cyr. 2, 2. 2.) — Saepius non legitur in N. T.

Κενοδοξία, ας, ἡ, (κενός vanus, δόξα, opinio, gloria; vana gloria Pol. 3, 81. 9.) *vanae gloriae studium.* Extat tantum Phil. 2, 3. (Lucian. Dial. Mort. 10, 8.)

Κενόδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (v. κενοδοξία) *vanam gloriam captans.* Legitur tantum Gal. 5, 26. (Pol. 27, 6. 12.)

Κενός, ή, όν, *vacuus* i. e. *nihil continens* [ἐν κεναῖς πάντων οἰκίαις Hdian. 8, 1. 9. Xen. An. 1, 8. 20.] a) propr. αὐτὸν — ἀπέστειλαν κενόν = κενὰς χεῖρας ἔχοντα Marc. 12, 3. Luc. 20, 10. — Luc. 1, 53. (Hom. Iliad. 2, 298. Odyss. 10, 42. — Iudith. 1, 11.) — b) metaph. *inanis, vanus* i. e. vel: *fructum non habens, inutilis, irritus, vergeblich* Act. 4, 25. 1 Cor. 15, 10. 14. 58. 1 Thess. 2, 1. (Pol. 33, 3. 33. Xen. An. 2, 2. 21.) — εἰς κενόν, = *frustra, incassum, in vanum* [vid. εἰς p. 143 fin.] 2 Cor. 6, 1. Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. 1 Thess. 3, 5. (Diod. Sic. 19, 9.) — De homine fructibus pietatis ac fidei vacuo inaniaque verba iactante Iac. 2, 20. Cf. ad h. l. *Theile* ep. Iac. p. 135. — vel: *cui nihil veri et utilitatis inest, falsus*, ut κενὴ ἀπάτη Col. 2, 8. κενοὶ λόγοι Eph. 5, 6. — pro שֶׁקֶר Exod. 5, 9. אַכְזָב Mich. 1, 4. 14. (Dem. 19, 11.) Saepius non extat in N. T.

Κενοφωνία, ας, ἡ, (κενός, φωνή vox) *disputatio de rebus inanibus.* Bis in N. T. 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 2, 16.

Κενόω, ῶ, f. ώσω, (κενός vacuus) 1) *vacuefacio* [τοὺς νεὼς Thuc. 8, 57. τοὺς θησαυροὺς Ios. Ant. 8, 10. 3.] τινά *spolio aliquem bonis, viribus, quibus gaudet* Phil. 2, 7. ἑαυτὸν ἐκένωσε sens. *Christus Iesus exuit, qua erat, maiestatem divinam.* Alii: *humilem ac tenuem se gessit.* Cf. *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 127 sq. 430 sq. — 2) *inane reddo* i. e. *vi sua privo*, passiv. κενοῦμαι *vi mea privor, vim meam amitto* Rom. 4, 14. κεκένωται ἡ πίστις. De h. l. perfecto quatenus includat praesentis: *inanis sum*, notionem vid. sub ἀγαπάω in fin. adnotata. — 1 Cor. 1, 17. ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τ. χριστοῦ *ne vim suam amittat* ὁ στ. τ. χ. 2 Cor. 9, 3. ἵνα μὴ — κενωθῇ *ne vana et inanis appareat nostra de vobis gloriatio.* 1 Cor. 9, 15. Cf. de h. l. lect. *Griesb.* et quae habet de verbis: ἢ τὸ καύχημά μου et de aposiopesi agnoscenda in verbis: οὐδεὶς κενώσει *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 146. 154. 155. — Saepius non legitur in N. T.

Κέντρον, ου, τό, *aculeus, Stachel*, de aculeo locustarum Apoc. 9, 10. — de aculeo vel stimulo, quo utebantur veteres in iumentis concitandis = *stimulus.* Ita in locut. prov. Graecis, Latinis et Hebraeis nota: πρὸς κέντρον λακτίζειν *contra stimulum calcitrare*, de iis usurpari solita, qui temere et imprudenter resistunt Act. [9, 5. cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette.*] 16, 14. (Pind. Pyth. 2, 193. Aeschyl. Agam. 633. Eurip. Bacch. 791. Terent. Phormio 1, 2. 27.) — mors sistitur ut persona vel bestia stimulo letifero armata, in verbis 1 Cor. 15, 55. desumtis a Hos. 13, 14. ποῦ — κέντρον sensus: *ubinam, mors, nocendi vis tua* i. e. *absumta et extincta iam est vis mortis.* — v. 56. quo l. ἡ ἁμαρτία dicitur τὸ κέντρον τ. θανάτου, quippe quod διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον coll. Rom. 5, 12. Cf. *Kuinoel* comment. in Hos. p. 119. *Knapp* ad Ps. 91, 3. Saepius non extat in N. T.

Κεντυρίων, ωνος, ὁ, *Centurio*, vox origine latina Marc. 15, 39. 44. 45.

Κενῶς, adv. *frustra, temere.* Semel in N. T. Iac. 4, 5. pro רִיק Ies. 49, 4. (Arrian. diss. epict. 2, 17. 6. Pol. fragm. 130.) Cf. *Win.* p. 433.

Κεραία, ας, ἡ, (κέρας cornu; corniculum, metaph. extremitas ut insulae Philostr. vit. Soph. 1, 21. 2.) forma cornu imaginem referens, ut litterarum ד, כ, ב, ר, = *apex*, bis Matth. 5, 18. Luc. 16, 17. quorum locorum sensus: *ne minima pars legis peribit.*

Κεραμεύς, έως, ὁ, (κέραμος, quod vid.) *figulus.* Ter in N. T. Matth. 27, 7. 10. Rom. 9, 21. pro יוֹצֵר Ies. 29, 16. (Pol. 15, 35. 2.)

Κεραμικός, ή, όν, *fictilis.* Semel in N. T. Apoc. 2, 27. (οἱ ὁ Dan. 2, 41. praestare formam κεράμεος, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 147.)

Κεράμιον, ίου, τό, (neut. adiect. κεράμιος fictilis Xen. An. 3, 4. 7.) *vas fictile*, ὕδατος *aquae hauriendae inserviens* [cf. *Win.* p. 172 fin.] i. e. *amphora, urceus, hydria, urceus aquarius.* Bis in N. T. Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. — pro גָּבִיעַ Ier. 35, 5. (Diod. Sic. 5, 26. Xen. An. 5, 9. vel 6, 1. 15.)

Κέραμος, ου, ὁ, (terra figularis Hdian. 3, 9. 10. metonym.) κέραμος et κέραμοι *tegula.* Semel legitur in N. T. Luc. 5, 19. (Hdian. 1, 12. 16. Xen. Mem. 3, 1. 7.)

Κεράννυμι, vel κεραννύω, f. κεράσω, perf. pass. κεκέρασμαι [de qua perf. forma cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 239. *Rost* §. 84. *Lobeck* ad Phryn. p. 582. *Win.* p. 82. — misceo Diod. Sic. 2, 26. vinum aqua misceo Xen. An. 1, 2. 23. et κεκερασμένος Anacr. 29, 13.] *infundo ad bibendum.* Bis in N. T. Apoc. 14, 10. 18, 6.

Κέρας, ατος, τό, plur. κέρατα [sine contractione cf. de forma contracta et soluta huius nom. *Buttm.* §. 49. not. 1. gram. max. §. 54, not. *Rost* §. 46, not. 1. *Matth.* §. 83 b. not. 1. *Win.* p. 64. *Alt.* p. 8.] *cornu* a) propr. Apoc. 5, 6. 12, 3. 13, 1. 11. 17, 3. 7. 12. 16. hebr. קֶרֶן. (Diod. Sic. 3, 67. Xen. An. 7, 2. 23.) — τοῦ θυσιαστηρίου i. e. *extremitas, extrema rei pars, die hervorragenden Spitzen des Altars* Apoc. 9, 13. Ita קֶרֶן Exod. 29, 12. Ps. 118, 27. (de cornibus aciei = ala 2 Macc. 15, 20. Diod. Sic. 19, 82. Xen. Cyr. 2, 2. 24.) — ex hebraica dicendi ratione, qua cum cornu cogitatione copulatur roboris et fortitudinis notio vel cornu nomine insigniuntur vertices, rupes Luc. 1, 69. trop. Messias appellatur κέρας σωτηρίας *cornu* vel *rupes salutis* i. e. *is, ad quem tuto refugere licet, in quo est praesidium certissimum* vel: *servator et vindex fortissimus.* Ita Deus vel Iehova κέρας σωτηρίας, hebraice קֶרֶן יִשְׁעִי 2 Sam. 22, 3. Ps. 18, 3. appellatur. Saepius non legitur in N. T.

Κεράτιον, ίου, τό, (demin. nom. κέρας; propr. corniculum) *siliqua, Johannisbrod*, alias κερατωνία, αἰγύπτια συκῆ, etiam *Bockshorn*, fructus arboris sylvestris, quibus, utpote dulcis saporis, non solum saginabantur porci, sed alebantur etiam homines apud Syrios et Palaestinenses tenuioris conditionis. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Johannisbrodbaum.* p. 346. 347. — Luc. 15, 16.

Κερδαίνω, f. δανῶ, inf. aor. 1. κερδᾶναι, et apud scriptt. ion. et seriores, ἐκέρδησα, [cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 740. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Rost* §. 84. *Matth.* §. 240. *Win.* p. 82.] fut. 1. pass. κερδηθήσομαι [cuius futuri si codd. exhibent coniunctiv. κερδηθήσωνται 1 Petr. 3, 1. cf. quae supra sub ἄρχω observata sunt] *lucror, lucrum facio, ich gewinne* Iac. 4, 13. de h. l. coniunct. κερδήσωμεν *lucrum faciamus* in adhortat. vid. ἄγω sub fin. — sq. acc. rei Matth. 16, 26. 25, 17. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. — τὶ ἐπί τινι *aliquid ad aliquid, etwas zu etwas noch hinzu* [vid. ἐπί p. 187.] Matth. 25, 20. 22. (Ael. V. H. 2, 19. Xen. Mem. 2, 9. 4.) — de iis, qui hactenus lucrum faciunt, quod damnum vel malum aliquod effugiunt, ubi qua sensum verti potest: *evito* Act. 27, 21. κερδῆσαι [ἔδει] τὴν ὕβριν ταύτην καὶ ζημίαν. (Ios. Arch. 2, 3. 2. Heliodor. 8. p. 830. — Ita lucrifacio Plin. h. n. 7, 39. 40. Valer. Max. 4, 1. n. 10. — sq. acc. person. *lucror aliquem, meum reddo aliquem.* Ita de personis, quae ex inimico amicum aliquem sibi conciliant Matth. 18, 15. vel: quae societatem cum Christo tanquam rem utilissimam gratissimamque adipiscuntur Phil. 3, 18. vel: quae fidei socium sibi parant aliquem 1 Cor. 9, 19 — 22. 1 Petr. 3, 1. Saepius non extat in N. T.

Κέρδος, εος, ους, τό, *lucrum, Gewinn.* Ter in N. T. Phil. 1, 21. 3, 7. quo l. plur. κέρδη pertinere ad lucri *amplitudinem*, quae olim Paulo visa erat, indicandam observavit *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 248. cf. etiam de plur. sub ἄζυμος supra monita. — Tit. 1, 11. (Ael. V. H. 2, 10. Plato Apol. Soc. c. 32. edit. *Fischer.*)

Κέρμα, τος, τό, (κείρω in frusta concido) *nummuli* i. e. *nummi* aurei et argentei *minuti et viles* — *Scheidemünze* — qui permutabantur nummis aureis et argenteis

maioribus. Semel in N. T. Ioh. 2, 15. — (Ios. bell. iud. 2, 14. 6. Dem. 549, 27.)

Κερματιστής, οῦ, ὁ, (κέρμα) *nummularius, argentarius.* Legitur tantum Ioh. 2, 14. — Cum enim pecunia aerario templi hierosolymitani debita solvenda esset nummis iudaicis, sedebant in atrio templi nummularii, nummos iudaicos graecis et latinis vilioribus cum quaestu permutantes.

Κεφάλαιον, ου, τό, (neutr. adiect. κεφάλαιος, a κεφαλή; capitulum Diod. Sic. 3, 27.) *summa* i. e. a) *summa pecuniae, Capital* Act. 22, 28. πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ita pro רֹאשׁ Levit. 6, 5. (Ios. Ant. 12, 2. 3 et 4. Artemid. 1, 28. Aeschin. 18, 26.) — b) metaph. *summa rei, caput rei primarium* Hebr. 8, 1. κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, scil. hoc est: τοιοῦτον ἔχομεν. Vide de h. l. ἐπί p. 187. — (Xen. de Magist. eq. 8, 7. Dem. 815, 6. — ἐν κεφαλαίῳ summatim Diod. Sic. 15, 65. Plat. Sympos. c. 2.)

Κεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω, (in capita redigo vel in summam Thuc. 8, 53. Herodot. 3, 159. in N. T.) i. q. *κεφαλίζω* vel τραυματίζω, *caput vulnero, caput percutio.* Semel in N. T. sq. acc. pers. legitur Marc. 12, 4. — cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 95. et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 505.

Κεφαλή, ῆς, ἡ, *caput* a) propr. Matth. 5, 36. 6, 17. 10, 30. 14, 8. 11. 26, 7. 27, 29. 30. 37. 39. Marc. 6, 24. 25. 27. 28. 14, 3. 15, 19. 29. Luc. 7, 38. 44. 46. Ioh. 9, 2. 13, 9. 19, 30. 20, 7. 12. Act. 18, 18. 1 Cor. 11, 4 bis. v. 5 bis. de h. l. dat. ubi quaeritur: *womit?* vid. γλῶσσα. v. 7. 10. 12, 21. Apoc. 1, 14. 4, 4. 10, 1. 12, 1. 14, 14. 18, 19. 19, 12. — de capite animalium Apoc. 9, 7. 17. 19. 12, 3 bis. 13, 3. de h. l. accus. μίαν — κεφαλῶν pendente ab εἶδον e v. 2. repetendo vid. *Win.* exeg. Stud. P. 1. p. 150. — 17, 7. 9. (Pol. 12, 6. 4. Hdian. 4, 8. 4. Xen. Cyrop. 4, 2. 32.) — ὁ δὲ — κλίνῃ, *filius hominis non habet locum, in quo requiescat reclinato capite = non suum quandam domum habet* Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. — ὑμῶν — εἰσί Matth. 10, 30. ut verbis Luc. 12, 7. 21, 18. Act. 27, 34. diligentissime rebus humanis prospicere Deum neque quidquam evenire homini sine numine significatur. — in locut. prov. Hebraeis [Prov. 25, 21. 22.] usitata Rom. 12, 20. — κεφαλή, utpote praecipua corporis humani pars, ibi commemoratur, ubi, quae dicuntur, ad hominem totum pertinent Act. 18, 6. — Ita διδόναι ἐπὶ τὴν κεφαλήν τινος et hebr. נָתַן בְּרֹאשׁ פ Ezech. 9, 10. 11, 21. (Aristoph. Plut. v. 526. εἰς τὴν κεφαλήν σοι pro: εἰς σε. id. Nubb. v. 39. Aelian V. H. 12, 8. coll. Terent. Hecyr. 3, 1. 54. cf. quae habent de Graecorum et Romanorum aeque atque Hebraeorum more, ut male ominata a se imprecationibus quibusdam in alterius caput averterent *Wesseling* ad Diod. Sic. 1, 91. L. Bos. de ellips. p. 658. ed. *Schäfer, Kuinoel* ad Act. Apost. p. 621.) — metaph. *caput* dicitur quod in quaque re praecipuum est, ita de personis dignitate prae ceteris eminentibus, ubi = *primarius, praecipuus, princeps dignitate, dominus, das Oberhaupt.* Ita de marito ratione habita uxoris 1 Cor. 11, 3. Eph. 5, 23. — de Christo ratione habita cultorum suorum, quorum copia ut σώματος, ita singuli μέλων nomine insigniuntur 1 Cor. 11, 3. Eph. 1, 22. 2, 10. 19. 4, 15. 5, 23. Col. 1, 18. 2, 10. 19. — de Deo ratione habita Iesu 1 Cor. 11, 3. Ita pro רֹאשׁ Iudd. 11, 11. — de rebus, ut de lapide angulari, qui prae ceteris extat, prominet et quo sustinetur totum aedificium, ad normam hebr. רֹאשׁ פִּנָּה, — *κεφαλὴ γωνίας caput anguli* i. e. *lapis angularis,* Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. coll. Ps. 118, 22. (ita κεφαλή de summo vel extremo rei Xen. Oec. 19, 18.) Saepius non legitur in N. T.

Κεφαλίς, ίδος, ἡ, (κεφαλή caput; capitulum) *volumen,* βιβλίον libri = *Buchrolle,* ita semel Hebr. 10, 7. coll. Ps. 40, 8. ubi legitur pro מְגִלַּת־סֵפֶר. Extrema pars cylindrorum, quibus membranae librorum apud veteres circumvolutae erant, cum figuram capitis referret, ab hoc dictum esse volumen libri κεφαλίδα viri docti existimant.

Κημόω, ῶ, f. ώσω, (a κημός, camus, Maulkorb) *camo fremo,* ut βοῦν ἀλοῶντα, ita pro φιμόω codd. 1 Cor. 9, 9. Vid. *Griesb., Schott, Meyer* et de h. l. futuro: οὐ κημώσεις nos, credo, *camum inicies* vid. sub ἀγαπάω monita. (Xen. de re eq. 5, 3.)

Κῆνσος, ου, ὁ, (census, vox latina, = aestimatio facultatum et bonorum — Abschätzung — ad quam tributa solvebantur) *tributum.* Quater in N. T. Matth. 17, 25. τέλη ἢ κῆνσον. — de tributo in capita singula imperato: *Kopfsteuer* Matth. 22, 17. 19. Marc. 12, 14.

Κῆπος, ου, ὁ, *hortus, oleribus et arboribus consitus* Luc. 13, 19. Ioh. 18, 1. 26. — 19, 41. q. l. agitur de horto ad praedium pertinente. (Ios. Arch. 9, 10. 4. Diod. Sic. 2, 10. Xen. Oec. 4, 13.)

Κηπουρός, οῦ, ὁ, (κῆπος q. v., οὖρος custos) *olitor, hortulanus, horti inspector.* Extat tantum Ioh. 20, 15. (Diod. Sic. 1, 59. Pol. 17, 6. 4.)

Κηρίον, ου, τό, (κηρός cera) *favus, Wachskuchen,* κηρίον μελίσσιον *favus apiarius.* Semel in N. T. Luc. 24, 42. — pro יַעַר 1 Sam. 14, 27. צוּף Prov. 16, 24. (Diod. Sic. 5, 26. 45. Xen. An. 4, 8. 20.)

Κήρυγμα, τος, τό, (edictum per praeconem proclamatum Xen. Cyr. 4, 5. 18.) 1) *praedicatio,* τινός quae fit per aliquem, ita de propheta Iona publice ad Niniuitas verba faciente et ad animi emendationem exhortante = *Aufruf* Matth. 12, 41. Luc. 11, 32. — de apostolis publice doctrinam Iesu exponentibus 1 Cor. 2, 4. 15, 14. — seq. genit. obiecti [de quo vid. ἀγάπη], ut *ἰησοῦ χριστοῦ de Iesu Christo* Rom. 14 vel 16, 25. — abest genit. obiecti cogitatione addendus 1 Cor. 1, 21. 2 Tim. 4. 17. — 2) *praeconium, munus praeconis,* ita de munere apostolico Tit. 1, 3. — Saepius non extat in N. T.

Κήρυξ, vel κῆρυξ [vid. *Win.* p. 50. *Schäfer* ad poet. gnom. p. 215. *Buttm.* gr. max. Vol. 1. p. 170. Vol. 2. p. 399.] υκος, ὁ, (minister publicus, caduceator Xen. Cyr. 2, 1. 31.) *praeco, Herold.* Ter in N. T. et quidem nunc de apostolis praeconum instar annuntiantium beneficia per Iesum a Deo oblata 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. — nunc de Noacho publice exhortante aequales 2 Petr. 2, 5. (de praecone publico Diod. Sic. 18, 8.)

Κηρύσσω, ττω, f. ξω, a. 1. ἐκήρυξα, inf. κηρύξαι [alii κηρῦξαι vid. *Win.* p. 50.] a. 1. p. ἐκηρύχθην f. 1. p. κηρυχθήσομαι (κῆρυξ quod vid. praeco sum Lucian. D. D. 24, 2. per praeconem annuntio Xen. Cyr. 7, 5. 34. Diod. Sic. 17, 108.) *palam vel publice annuntio, öffentlich verkündigen, öffentlich ankündigen* a) universe, sq. acc. rei ut ὅ — ἀκούετε Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. αἰχμαλώτοις ἄφεσιν Luc. 4, 18. ἐνιαυτὸν — δεκτόν v. 19. μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν Luc. 24, 47. περιτομήν i. e. κηρύσσω περιτέμνεσθαι, *palam praedico oportere circumcidi* Gal. 5, 11. — de hominibus publice praedicantibus vel celebrantibus aliquid, ut ὅσα ἐποίησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς Marc. 5, 20. Luc. 8, 39. — abest acc. rei facile e contextu cognoscendus Marc. 1, 45. 7, 36. de horum l. πολλά = *multum* περισσότερον adverbialiter positis vid. ἀκριβής. — de personis μωσῆν i. e. *scripta* vel *praecepta Mosis* publice recitantibus et explicantibus Act. 15, 21. — de Iohanne baptista publice annuntiante vel commendante βάπτισμα μετανοίας i. e. *baptisma poenitentia obstringens* Marc. 1, 4. Luc. 3, 3. Act. 10, 37. — iunct. c. λέγων et seq. orat. dir. Matth. 3, 1. Marc. 1, 7. — — b) = *publice doceo, publice expono,* ubi nostrates: *predigen,* ita de Iesu, seq. acc. rei, ut τὸ εὐαγγ. τῆς βασιλείας τ. θεοῦ Matth. 4, 23. 9, 35. Marc. 1, 14. Luc. 8, 1. — abest acc. τὸ εὐαγγελ. τῆς βασ. cogitatione addendus Marc. 1, 38. 39. de h. l. lect. vid. εἰς no. IV. p. 144. — Luc. 4, 44. τινί 1 Petr. 3, 19. iunct. c. λέγων et seq. orat. dir. Matth. 4, 17. — iunct. c. διδάσκω Matth. 11, 1. — de apostolis, seq. acc. rei, ut *τὴν βασ. τ. θεοῦ* Luc. 9, 2. Act. 20, 25. 28, 31. *τὸ εὐαγγέλιον*, vel τὸ εὐαγγ. τῆς βασ., seq. ἐν c. dat. loci Matth. 24, 14. 26, 13. seq. ἐν c. dat. personarum, inter quas κηρύσσεται Gal. 2, 2. Col. 1, 23. seq. εἰς c. accus. vel loci [vid. εἰς no. IV. p. 144.] vel personarum [vid. εἰς p. 140.] Marc. 14, 9 — 13, 10. 1 Thess. 2, 9. addito dat. pers. Marc. 16, 15. — τὸν λόγον 2 Tim. 4, 2. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — τὸ ῥῆμα Rom. 10, 8. addito λέγων et seq. orat. dir. Matth. 10, 7. — abest acc. rei, ut τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασ. Marc. 3, 14. 6, 12. 16, 20. Rom. 10, 14. 15. — 1 Cor. 9, 27. — seq. acc. *pers.*, ut *τὸν χριστόν*

Messiam praedico i. e. *de Iesu Messia*, inclusis, quae ad hanc institutionem pertinent, *palam verba facio* Phil. 1, 16. addito nunc dat. pers. Act. 8, 5. nunc ἐν c. dat. personarum 1 Tim. 3, 16. 2 Cor. 1, 19. ἰησοῦν Act. 19, 13. — *τινί* seq. ὅτι Act. 10, 42. 9, 20. de h. l. attract. vid. sub ἀποδείκνυμι notata. — sq. duplici acc. uno obiecti altero praedicati, ut ἰησ. χρ. ἐσταυρωμένον Iesum Chr. als Gekreuzigten 1 Cor. 1, 23. κύριον 2 Cor. 4, 5. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν [scil. κυρίους] ἀλλὰ χρ. ἰησοῦν κύριον. — 2 Cor. 11, 4. ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσειν — κηρύσσομεν „*also von Iesu predigen, dass der nun gepredigte Iesus als nicht identisch mit der Person dessen, den wir predigen* [und vorher gepredigt haben] *erscheint*“ ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 208. *Fritzsche* diss. 2. p. 65 sqq. — per attractionem [supra sub ἀποδείκνυμι notatam] pro: εἰ δὲ κηρύσσεται ὅτι χριστὸς — ἐγήγερται legitur: εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι — ἐγήγερται 1 Cor. 15, 12. — v. 11. εἴτε οὖν ἐγὼ — οὕτως κηρύσσομεν i. e. sive igitur ego κηρύσσω, sive illi κηρύσσουσι, οὕτω [scil. ut ante v. 4—7 expositum legitur] κηρύσσομεν. — — c) de personis, quae quasi concionabundae clamant, seq. infinit. posito, ut *praecepti* notionem contineat indicans, quae fieri debent [cf. sub ἀπαγγέλλω monita et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 132.] Rom. 2, 21. ὁ κηρύσσων — κλέπτεις *qui* [palam] *clamas: noli furari, furaris* i. e. *qui palam vetas furari, furaris.* — sq. orat. dir. Apoc. 5, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Κῆτος, εος, ους, τό, *piscis ingentis magnitudinis, bellua marina.* Ita semel in N. T. Matth. 12, 40. — οἱ ο′ pro דָּג גָּדוֹל Ion. 2, 1. (Diod. Sic. 4, 42.)

Κηφᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Cephas*, nomen propr. aramaeum significans i. q. πέτρος Ioh. 1, 43. al.

Κιβωτός, οῦ, ὁ, *arca lignea*, [Ael. V. H. 9, 13. Lys. 390, 1.] ita de arca διαθήκης Hebr. 9, 4. Apoc. 11, 19. — (Ios. Ant. 5, 11. 3.) — de arca Noachi Matth. 24, 38. Luc. 17, 27. Hebr. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. Saepius non extat in N. T.

Κιθάρα, ας, ἡ, *cithara.* Quater in N. T. 1 Cor. 14, 7. Apoc. 5, 8. 14, 2. 15, 2. κ. θεοῦ i. e. cithara *Dei laudes canens.* Vid. ἁπλότης. — pro כִּנּוֹר Iob. 21, 12. (Ael. V. H. 14, 23. Lucian. Dial. Deorr. 7, 4.)

Κιθαρίζω, f. ίσω, *citharam pulso.* Bis in N. T. 1 Cor. 14, 7. Apoc. 14, 2. — pro נִגֵּן Ies. 23, 16. (Diod. 2, 58. Xen. Mem. 3, 1. 4.)

Κιθαρῳδός, οῦ, ὁ, (κιθάρα, ἀοιδός vel ᾠδός cantor) *citharoedus, qui citharam pulsat et voce sua accinit.* Bis in N. T. Act. 14, 2. 18, 22. (Aelian V. H. 4, 2.)

Κιλικία, ας, ἡ, *Cilicia*, provincia Asiae minoris ad septentrionem Cappadociam, Lycaoniam et Isauriam, ad meridiem mare mediterraneum, ad orientem Syriam, ad occidentem Pamphyliam habens. Pars huius provinciae occidentalis Cilicia aspera vel τραχεῖα, orientalis contra campestris vel πέδιος appellatur: *Tarsus* denique, metropolis eius, urbs patria erat Pauli Apostoli. Act. 6, 9. 15, 23. 41. 21, 39. 22, 3. 23, 34. 27, 5. Gal. 1, 21.

Κινάμωμον, vel κιννάμωμον, ου, τό, *Cinnamomum, Zimmet*, cortex aromaticus arboris Lauri Cinnamomi, nascentis in Arabia, Aethiopia, Syria, India, maxime in insula Ceylon, quo utebantur veteres tum ad odoramenta, tum ad unguenta paranda Apoc. 18, 13. — pro קִנָּמוֹן Exod. 30, 23. קָנֶה טוֹב Ier. 11, 20. — (Diod. Sic. 2, 49.)

Κινδυνεύω, f. εύσω, (κίνδυνος, quod v.) *periclitor, in periculo versor, metuendum mihi est.* Quater in N. T. Luc. 8, 23. de h. l. impf. iuncto c. aor. vid. ἀκούω p. 15 column. 2. 1 Cor. 15, 30. — seq. infinitiv. εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν Act. 19, 27. — ἐγκαλεῖσθαι v. 40. (Sir. 31 [34], 12. Diod. Sic. 12, 51. Xen. Mem. 2, 3. 16. et Cyr. 1, 5. 3.)

Κίνδυνος, ου, ὁ, *periculum.* Septies in N. T. Rom. 8, 35. 2 Cor. 11, 26. ποταμῶν i. e. *auf Flüssen* [vid. αἷμα p. 10.] vel *von Flüssen herrührend.* Ibid. λῃστῶν *pericula a latronibus parata.* Cf. *Win.* p. 172 sq. (Heliod. 2, 4. 65. κ. θαλασσῶν.) Ibid. ἐκ γένους, ἐξ ἐθνῶν. Ibid. sq. ἐν c. dat. loci. Octies — pro מֵצַר Ps. 116, 3. (Diod. Sic. 16, 30. Xen. Cyr. 1, 4. 8.)

Κινέω, ῶ, f. ήσω, *moveo*, passiv. κινέομαι, οῦμαι, a. 1. p. ἐκινήθην, *moveor.* Octies Act. 17, 28. — (Xen. Mem. 1, 1. 14.) — τὶ δακτύλῳ aliquid *digito* [vid. γλῶσσα] Matth. 23, 4. ad cuius l. sententiam confer Lat.: *extremo digito attingere.* Graecorum ἄκρῳ τ. δακτύλῳ seu ἄκρᾳ τῇ χειρὶ προσάπτεσθαί τινος, formulae proverbiales usurpatae de eo, qui aliquid paene non agit, vel manibus tractat. τὶ ἐκ τοῦ τόπου *aliquid loco suo movere* Apoc. 2, 5. 6, 14. — κεφαλήν, *caput movere* vel *agitare* [erat hoc irridentium] Matth. 27, 39. Marc. 15, 29. coll. Sir. 12, 17. 13, 7. οἱ ο′ pro הֵנִיעַ רֹאשׁ Ps. 22, 8. — metaph. στάσιν, item πόλιν i. e. *excito, aufregen, erregen, in unruhige Bewegung setzen*, passiv. — *perturbor* Act. 24, 5. 21, 30. (Pol. 4, 14. 4. Xen. Ages. 1, 37.) — Saepius non legitur in N. T.

Κίνησις, εως, ἡ, (κινέω) *commotio, motus.* Semel in N. T. Ioh. 5, 3. (Diod. Sic. 1, 7. Xen. Ven. 10, 12.)

Κίς, ὁ, [terminat. gr. κίσης, ου, ὁ, Ios. Ant. 6, 4. 1.] *Kis*, hebr. קִישׁ nomen propr. Erat Kis pater Sauli, regis primi Israelitarum Act. 13, 21.

Κίχρημι, f. χρήσω, a. 1. ἔχρησα *mutuum do, commodo, leihen*, τινί τι. Semel in N. T. Luc. 11, 5. (Ael. V. H. 14, 10. Xen. Mem. 3, 11. 18.) Cf. *Buttm.* §. 101. gr. max. §. 114. *Matth.* §. 240. *Rost* §. 84 sub χράω.

Κλάδος, ου, ὁ, (a κλάω) *ramus.* Undecies Matth. 13, 32. 21, 8. 24, 32. Marc. 4, 32. 13, 28. Luc. 13, 19. (Theophr. histor. plant. 1, 2. Aelian. V. H. 2, 14.) — metaph. pro: *posteri, proles, suboles* Rom. 11, 16—19. 21. (Theophr. Char. 21, 3. si sana lectio.)

Κλάζω v. κλάω.

Κλαίω, f. κλαύσω, [Luc. 6, 25. Ioh. 16, 20. Apoc. 18, 9. ut Theocrit. 23, 24. pro κλαύσομαι *Win.* p. 82. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 184. *Rost* §. 84.] *fleo, lacrymor*, i. e. a) *ich weine* Marc. 14, 72. Luc. 6, 21. 7, 13. 32. 38. 8, 52 bis. Ioh. 11, 31. 33 bis. 20, 11. 13. 15. Act. 9, 39. 21, 13. Rom. 12, 15. 1 Cor. 7, 30. Phil. 3, 18. Apoc. 5, 5. πικρῶς Matth. 26, 75. Luc. 22, 62. πολλά — *multum* [vid. ἀκριβής] Apoc. 5, 4. pro בָּכָה Gen. 21, 16. (Ael. V. H. 12, 1. Xen. Cyr. 2, 2. 6.) — iunct. c. ἀλαλάζειν, θορυβεῖσθαι Marc. 5, 38. 39. c. θρηνεῖν Ioh. 16, 20. c. πενθεῖν Marc. 16, 10. Luc. 6, 25. Iac. 4, 9. Apoc. 18, 15. 19. — κλαίω ἐπί τινι [vid. ἐπί p. 187.] Luc. 9, 41. κλαίω ὀλολύζων ἐ. τινί Iac. 5, 1. c. πενθεῖν et seq. ὅτι Apoc. 18, 11. c. κόπτεσθαι Apoc. 18, 9. — κλ. ἐπί τινα [vid. ἐπί p. 190.] Luc. 23, 28 bis. — b) seq. acc. pers. *ich beweine Iem. fleo aliquem, deploro aliquem.* ut τὰ τέκνα Matth. 2, 18. (1 Macc. 9, 20. Ael. V. H. 6, 1. Xen. Cyr. 5, 2. 32.) — Saepius non legitur in N. T.

Κλάσις, εως, ἡ, (κλάω) *fractio.* Bis in N. T. Luc. 24, 35. ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου i. e. *cum frangeret panes.* Act. 2, 42.

Κλάσμα, τος, τό, (κλάω frango) *fragmentum, frustum, ein abgebrochenes Stück, Brocken.* Novies in N. T. Matth. 14, 20. 15, 37. Marc. 6, 43. de genit. separato a nom. regente πληρώματα vid. ἀγαθός et de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 245. — 8, 8. 19. 20. Luc. 9, 17. Ioh. 6, 12. 13. — pro פַּת Levit. 2, 6. פֶּלַח Iudd. 9, 53. (Diod. Sic. 17, 13. Xen. Ven. 10, 5.)

Κλαύδη, ης, ἡ, *Claude*, nomen insulae parvae prope Cretam, spectantis hanc inter meridiem et occidentem: appellatur eadem κλαῦδος, γαῦδος a Ptolemaeo, Mela et Plinio. Act. 27, 16. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub v. *Claude.*

Κλαυδία, ας, ἡ, *Claudia*, nom. propr. mulieris christianae 2 Tim. 4, 20.

Κλαύδιος, ου, ὁ, *Claudius* i. e. 1) *Tiberius Claudius Nero Germanicus*, filius Neronis Drusi, imperator romanus quintus, imperium adeptus ao. Chr. 41. auctore potissimum Herode Agrippa I. Uti Act. 11, 28. Claudio imperante fames afflixisse Iudaeam legitur, ita Act. 18, 2. idem imperator Iudaeos Roma eiecisse dicitur, anno imperii sui nono. Veneno eum sustulit uxor Agrippina ao.

Chr. 54. — 2) *Claudius Lysias*, tribunus romanus Act. 23, 26.

Κλαυθμός, οῦ, ὁ, (κλαίω) *fletus*. Novies in N. T. Matth. 2, 18. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Act. 20, 37. — οἱ ο' pro בְּכִי Gen. 45, 2. — Biformem fuisse hanc vocem, κλαυθμός, et κλαυσμός, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 325.

Κλάω, ῶ, f. κλάσω, *frango*, ut ἄρτον Matth. 14, 19. 15, 36. 26, 26. Marc. 8, 6. 14, 22. Luc. 22, 19. 24, 30. Act. 2, 46. 20, 7. 11. 27, 35. 1 Cor. 10, 16. 11, 24. — κλάσαι ἄρτον εἴς τινας e constr. praegn. *frangere panem et distribuere quibusdam* [vid. εἰς p. 143. col. 2. init.] Marc. 8, 19. Ita פְּרֹס לֶחֶם sq. לְ Ies. 58, 7. (Diod. Sic. 4, 35. Eurip. Iphig. Aul. 1062. Theocrit. 17, 71. Anthol. gr. T. 4. p. 13. ed. *Iacobs*.) — metaph. σῶμα i. e. *interficio* 1 Cor. 11, 24. τὸ — κλώμενον *quod in eo est ut frangatur* vel *trucidetur*. Vide sub αἴρω monita et *Win*. p. 323. et quae de h. l. lect. habet *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 181. 194. coll. *Griesb*. Saepius non habetur in N. T.

Κλεῖς, δός, δί, κλεῖδα et κλεῖν, accus. plur. κλεῖδας et κλεῖς [Matth. 16, 19. Apoc. 1, 18. 3, 7. cf. *Buttm*. §. 58. gram. max. §. 58. *Rost* §. 46. *Matth*. §. 73. *Win*. p. 63. *Lobeck* ad Phryn. p. 460. Greg. Corinth. p. 157. edit. *Schäfer*.] *clavis*, ut τοῦ φρέατος Apoc. 9, 1. 20, 1. — 1, 18. ἔχω τὰς κλεῖδας τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου i. e. *reserare possum tartari portas et educere inde mortuos*. — Matth. 16, 19. 19. κλεῖδες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν pro: *potestas intromittendi in regnum div*. Apoc. 3, 7. τὴν κ. τοῦ Δαβίδ. Cf. supra sub Δαβίδ notata. — (Lucian. Timon. et de clavicula cervicis Xen. Mem. 3, 10. 13.) — ἡ κλεῖς τῆς γνώσεως [der Schlüssel zum Tempel der Weisheit] metaph. pro: *occasio perveniendi ad cognitionem veri et recti* Luc. 11, 52. Saepius non extat in N. T.

Κλείω, f. είσω, pf. pass. κέκλεισμαι, a. 1. p. ἐκλείσθην [de perf. in σμαι vid. ἀκούω] *claudo, occludo*, sq. acc., ut τὴν ἄβυσσον Apoc. 20, 3. τὴν θύραν Matth. 6, 6. 25, 10. Luc. 11, 7. Ioh. 20, 19. 26. Act. 21, 30. τὸ δεσμωτήριον Act. 5, 23. τοὺς πυλῶνας Apoc. 21, 25. (Hdian. 2, 1. 13. Xen. Cyr. 7, 5. 27.) — metaph. de coelo clauso i. e. pluviam denegante Luc. 4, 25. Apoc. 11, 6. — τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπό τινος = ἀποκλείειν τινὸς τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ *animum suum occludere alicui*, *sein Herz vor Jemandem verschliessen*, trop. pro: *durus, immitis, immisericors sum erga aliquem* 1 Ioh. 3, 17. — τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν *praecludo aditum ad regnum div*. Matth. 23, 13. Apoc. 3, 7. 8. — Saepius non habetur in N. T.

Κλέμμα, τος, τό, (κλέπτω) *furtum*, [i. e. furto abreptum Xen. Oecon. 14, 5.] *das Stehlen*. Semel in N. T. Apoc. 9, 21. — pro גְּנֵבָה Exod. 22, 2. 3. (Dem. 236, 2. Thuc. 4, 9.)

Κλεόπας, vel κλεοπᾶς, ᾶ, [de quo gen. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Cleopas*, nom. propr. unius e sectatoribus Iesu Luc. 24, 18.

Κλέος, ους, τό, (fama) *laus, gloria*. Extat tantum 1 Petr. 2, 20. ποῖον γὰρ κλέος; — οἱ ο' pro שֵׁמַע Iob. 28, 22. (Diod. Sic. 1, 24. Ael. V. H. 12, 1. Hdian. 6, 3. 12. Thuc. 2, 45.)

Κλέπτης, ου, ὁ, *fur, Dieb*, Matth. 6, 19. 20. 24, 43. Luc. 12, 33. 39. Ioh. 10, 1. 10. 12, 6. 1 Cor. 6, 10. 1 Thess. 5, 2. 4. 1 Petr. 4, 15. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 3, 3. 16, 15. οἱ ο' pro גַּנָּב Ioel. 2, 9. (Sirac. 5, 14. Xen. Mem. 3, 1. 6.) — pro: *homo pessimus*, uti nos: *Spitzbube*. Ioh. 10, 8. (Dem. 150, ult. Lys. 41. 1.) — Saepius non legitur in N. T.

Κλέπτω, f. ψω, [ita Matth. 19, 18. Rom. 13, 9. pro usitatiore κλέψομαι cf. *Buttm*. §. 100. gram. max. §. 113, 5. *Rost* §. 84. *Win*. p. 82. *Alt* p. 12.] 1) *clam adimo, clam subduco* Matth. 27, 64. μήποτε — οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτόν. 28, 13. Ita pro hebr. גָּנַב 2 Sam. 19, 42. (Hdian. 2, 1. 5. Xen. An. 4, 1. 14.) — 2) *furor, ich stehle* Matth. 6, 19. 20. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. Ioh. 10, 10. Rom. 2, 21. de futuro in verbis: οὐ κλέψεις = *non, credo, furaberis* Matth. 19, 18. Rom. 13, 9. vid. ad ἀγαπήσεις sub ἀγαπάω et de particip. ὁ κλέπτων = *fur* Eph. 4, 28. sub ἀδικέω observata. — (Xen. Cyr. 1, 2. 2 et Mem. 4, 2. 15.) Saepius non extat in N. T.

Κλῆμα, τος, τό, *ramus*, imprimis *palmes, virga vitea, Weinrebe, Weinranke*. Quater in N. T. Ioh. 15, 2. 4. 5. 6. — pro זְמֹרָה Ezech. 15, 2. דָּלִיּוֹת Ezech. 17, 6. 7. (Pol. 29, 11. 5. Xen. Oec. 19, 8.)

Κλήμης, εντος, ὁ, *Clemens*, nom. propr. viri Philippensis, quem inter reliquos eminuisse recte ex singulari eiusdem compellatione concludunt cf. *Hölem*. ep. P. ad Philipp. p. 331. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Clemens*. Phil. 4, 3.

Κληρονομέω, ῶ, f. ήσω, (κληρονόμος, quod vid. — pp. κλήρῳ i. e. sorte accipio; haereditatis iure accipio. De casu rei et personae, quem addere solent Graeci veteres et recentiores cf. *Lob*. ad Phryn. p. 129. *Matth*. §. 329. *Rost* §. 108, c. not. 6. *Win*. p. 183. *Alt*. p. 51.) 1) *haereditatem accipio, haeres sum*, μετά τινος Gal. 4, 30. coll. Gen. 21, 10. — 2) *consequor aliquid tanquam partem mihi assignatam* vel *destinatam* [cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 1. P. 1. p. 31 sq. Sir. 4, 13. 6, 1. Macc. 2, 10. Diod. Sic. 1, 24. Pol. 2, 27. 5. 9, 39. 3. Dion. Hal. art. rhet. 7, 31.] seq. accus. rei a) univ., ut τὴν εὐλογίαν i. e. *apprecationem fortunatam filio primogenito destinatam* Hebr. 12, 17. cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 918. *Win*. bibl. Realw. sub vocc. *Erbschaft, Erstgeburt*. — ὄνομα διαφορώτερον Hebr. 1, 4. de h. l. perfecto vid. sub ἀκούω ad 1 Ioh. 1, 1. adnotata. — τὴν γῆν Matth. 5, 5. ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν *potientur enim terra*, per imaginem pro: *regni enim messiani beatitatem consequentur*. „Nam quum quod in Ps. 37, 9. 11. unde haec verba ducta sunt, illis hominibus promissum esset in *terra* i. e. Palaestina pacata domicilium, eo amplissima contineri non posset non videri felicitatis adumbratio [Ies. 60, 21.]; recte Iesus formula κληρονομεῖν τὴν γῆν tanquam proverbio, in quo fortunatissimae inesset conditionis similitudo, ad regnum messianum traducta hoc sensu usus est: *regni messiani beatitatem consequi*“ verba *Fritzschii* Ev. Matth. p. 204. ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 230. coll. *Bleeck* l. l. Vol. 2. P. 1. p. 31 sq. b) a domicilio in Palaestina pacata collocato, quo nihil vulgo Hebraeis videretur beatius, usu technico refertur ad sedem in regno messiano alicui assignatam, ita κληρονομεῖν βασιλείαν, τὴν ἑτοιμασμένην τινί, vel βασιλείαν θεοῦ [= κληρονομίαν ἔχειν ἐν τῇ βασ. τ. χριστοῦ Eph. 5, 5.] = *regni messiani felicitatem futuram consequi* Matth. 25, 34., 1 Cor. 6, 9. 10. 15, 50 bis. Gal. 5, 21. — seq. acc. rei pertinentis ad ornamenta et bona regni messiani, ut τὴν ἀφθαρσίαν 1 Cor. 15, 50. τὰς ἐπαγγελίας Hebr. 6, 12. εὐλογίαν 1 Petr. 3, 9. ζωὴν αἰώνιον Matth. 19, 29. Marc. 10, 10. Luc. 10, 25. 18, 18. ταῦτα Apoc. 21, 7 coll. v. 3. 4. 6. σωτηρίαν Hebr. 1, 14. — pro יָרַשׁ Gen. 15, 7. נָחַל Ies. 49, 8. — Saepius non legitur in N. T.

Κληρονομία, ας, ἡ, (κληρονομέω) *haereditas* i. e. *bona haereditatis iure acquisita* = *patrimonium* a) propr. Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 12, 13. 14. 20, 14. — ita pro נַחֲלָה 1 Regg. 21, 3. 4. (Hdian. 5, 1. 13.) — b) imagine desumta vel a pacata et stabili terrae Palaestinae possessione haereditatis iure ab Abrahamo, cui possidendam eam dedit Deus [Gen. 17, 8.] ad Israelitas, posteros eius, transmissa, vel ab agris, qui Hebraeis terram palaestinensem occupantibus sortitione facta [Ios. 16, 8. 18, 7.] possidendi tradebantur, usu dogmatico vel technico transfertur ad *bona* et *ornamenta regni messiani* Abrahamo [τῷ πατρὶ τῶν πιστευόντων et κληρονόμῳ κόσμου Rom. 4, 13.] promissa et a piis Iesu Messiae alumnis [utpote in filiorum Dei numerum receptis et γνησίοις τοῦ ἀβραὰμ τέκνοις ἐν πίστει] *obtinenda*, ita ut sine artic. positum sit = [Erb-] *Antheil an der Glückseligkeit d. Messiasreiches*, ut ὁ ἀναγεννήσας ἡμᾶς — εἰς κληρονομίαν — τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς *qui regeneravit nos* et destinavit ut [vid. εἰς p. 143 col. 2. fin.] *potiamur haereditate* [i. e. *felicitate nobis assignata*] — *in coelis asservata* 1 Petr. 1, 4. δοῦναι — κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, *ein Besitzthum, Erbeigenthum geben unter den Heiligen* i. e. *participem facere beatitatis regni mess. inter homines Deo consecratos* Act. 20, 32. ἔχειν κληρον. ἐν τῇ βασιλείᾳ — θεοῦ Eph. 5, 5. vid. de h. l. ἐν p. 164 col. 2. init. p. 165. col. 2. init. — c. artic. ἡ

κληρονομία universitas bonorum, quae piis Iesu Messiae cultoribus destinata sunt [ut mundi imperium Rom. 8, 17. ἡ αἰώνιος ζωή Ioh. 3, 16. Tit. 3, 7. τὸ κρίνειν ἀγγέλους 1 Cor. 6, 3. τὸ εἶναι σὺν κυρίῳ πάντοτε 1 Thess. 4, 17. τὸ ὄπτεσθαι τὸν θεόν Matth. 5, 7. 1 Ioh. 3, 2.] *in regno Messiae obtinendorum* vel: *universa regni mess. beatitas* Gal. 3, 18. Col. 3, 24. ἀντιλήψεσθε τὴν ἀνταποδοσίαν τῆς κληρονομίας i. e. *τὴν ἀνταποδοσίαν nempe τὴν κληρον.* Cf. de genit. appositionis sub ἀπαρχή monita. Hebr. 9, 15. — seq. gen. ἡμῶν i. e. ἡ κλ. *nobis parata* Eph. 1, 14. αὐτοῦ scil. τοῦ θεοῦ *a Deo nobis parata* v. 18. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 279 sqq. Vol. 2. p. 144 sq. — 2) missa vel suppressa haereditatis notione: *possessio, Besitzthum, Eigenthum*, vel *quod iure suo possidet aliquis* Act. 7, 5. Hebr. 11, 8. ὃν scil. τόπον, — εἰς κληρονομίαν *zum Eigenthum, als Besitzthum.* Vid. εἰς p. 142 col. 2. med. — Saepius non extat in N. T.

Κληρονόμος, ου, ὁ (κλῆρος, νέμω) 1) *haeres, der Erbe* a) propr. Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Gal. 4, 1. (Ael. V. H. 13, 11. Lysias 907, 5.) — b) *is, ad quem pertinet aliquid tanquam pars ipsi assignata*, inclusa *dominii* vel *imperii* notione, ita de υἱῷ τοῦ θεοῦ vel de Messia per se spectato Hebr. 1, 2. ὃν ἔθηκε κλ. πάντων *quem constituit haeredem* omnium = *ad quem pertinere voluit omnium rerum imperium tanquam partem ipsi assignatam et propriam.* Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 33. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 55 sqq. — de Abrahamo eiusque posteris, seq. gen. rei vel obiecti Rom. 4, 13. οὐ γὰρ — σπέρματι αὐτοῦ *neque enim per legem mos. promissio Abrahamo et posteris eius obtigit, quod ad hoc attinet, quod mundi dominus est* i. e. ad sensum: *ut sit mundi dominus* = ὥστε εἶναι αὐτὸν κληρ. κόσμου [de quo infin. usu vid. sub ἀναθάλλω monita et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 229.] De mundi imperio praecipuam beatitatis in regno mess. futurae partem constituente sic, ut, ubi simpliciter nuncupaverit Paulus τὴν κληρονομίαν intellectam vellet universam illius regni beatitatem quatenusque idem imperium promissum esse existimaverit apostolus Gen. 13, 15. 17, 8. vide, quae habet *Fritzsche* l. l. p. 230 sq. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 99. ad Cor. 1. p. 66. 98. coll. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 47. inesse verbis Rom. 4, 13. „eine Erweiterung der Verheissung des Landes Kanaan zur Idee der messianischen Weltherrschaft“ monens. — de piis Iesu Messiae cultoribus Rom. 4, 14. Gal. 3, 29. κληρονόμοι i. e. *homines, quibus omnem regni mess. felicitatem*, sibi filiis quippe Dei tanquam partem assignatam, *sperare iure licet.* — addito genit. *rei*, ut τῆς βασιλείας — αὐτόν *particeps* ornamentorum *regni messiani, quod haereditatis quasi iure a Deo accipiendum promisit ipsum amantibus* Iac. 2, 5. κλ. ζωῆς αἰωνίου *participes vitae aeternae haereditatis quasi iure assignatae nobis* Tit. 3, 7. τῆς ἐπαγγελίας scil. felicitatis messianae Hebr. 6, 17. — seq. genit. θεοῦ Rom. 8, 17. Gal. 4, 7. κληρονόμοι θεοῦ *Dei haeredes erimus*, i. e. *accipiemus τὴν δόξαν, quae Dei filiis divinitus obtinget.* Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 144. coll. p. 147. — *Meyer* l. l. p. 182. — 2) missa vel suppressa haereditatis notione: *qui particeps est alicuius rei*, κληρονόμος γίνομαι = *particeps fio*, ut τῆς δικαιοσύνης Hebr. 11, 7. Vide de h. l. δικαιοσύνη p. 109. — alii: *heres sum, haereditate* ab aliquo, ut a proavis, Abele, Henocho *accepi*, cf. *Bleck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 758. — Saepius non legitur in N. T.

Κλῆρος, ου, ὁ, 1) *sors* [i. e. sortitio, das Loosen Xen. de rep. Athen. 1, 2 et 3.] i. e. *das Loos, instrumentum, quo fit sortitio* Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. Ioh. 19, 24. Act. 1, 26. ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν (Xen. de rep. Athen. 7, 17.) — ὁ κλῆρος τῆς διακονίας *sors, qua demandatur munus, das zu dem Amte berufende Loos* Act. 1, 17. 25. — 2) *id, quod sorte contigit, Besitzthum* = κληρονομία sq. ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ i. e. vel ἐν τῇ βασ. τοῦ θεοῦ, περὶ ἧς ὁ λόγος οὗτος, vid. ἐν p. 164. vel, quod praeferendum videtur ἐν τῇ ἐξουσίᾳ [v. 19.] περὶ ἧς ἡμῖν ὁ λόγος οὗτος. cf. *Meyer* Act. Apost. p. 123. — Uti κληρονομία refertur ad *futuram regni mess. beatitatem* κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις λαμβάνειν *ein Erbeigenthum unter den Heiligen empfangen* i. e. *participem reddi felicitatis regni messiani inter homines Deo consecratos* Act. 26, 18. Vid. ad h. l. sub κληρονομία et sub ἐν p. 165 notata. — Col. 1, 12. ἡ μερίς τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί *pars sortis beatae Deo consecratis assignatae in luce* vel *in regno Messiae.* Diod. Sic. 4, 42. Ael. V. H. 6, 1. 12, 61.) — οἱ κλῆροι, de personis: *homines alicui assignati*, ita de coetu christiano curae alicuius tradito 1 Petr. 5, 3. quo l. alternat cum voc. ποίμνιον. Saepius non habetur in N. T.

Κληρόω, ῶ, f. ώσω (κλῆρος sors; sortem mitto Hdot. 1, 94. sorte assigno, durchs Loos zutheilen, τινί τι Pindar. Ol. 8, 19. passiv. κληροῦμαι sorte vel fato consequor, ut μεμψιμωρίην, τιμήν Hippocr. in epist. Vol. 3. opp. Hippocr. p. 318. ed. *Kühn*. — do alicui aliquid tanquam rem vel partem ipsi assignatam, passiv. [uti Hophal הָנְחַל in verbis Iob. 7, 3. הָנְחַלְתִּי יַרְחֵי שָׁוְא *Monde des Ungemachs wurden mir zugetheilt.* Cf. *Arnheim* d. Buch Iob. p. 42. *Ewald* p. 212. gram. min. p. 84 sq.] accipio aliquid tanquam rem mihi assignatam) = δίδωμι κλῆρον [= נָחַל Num. 34, 17. ubi οἱ ο' κληρονομέω, Ios. 19, 49. ubi iidem κλῆρον δίδωμι, הִנְחִיל Deut. 12, 10. ubi οἱ ο' κατακληρονομέω] i. e. *possessionem do*, per imaginem sub voc. κληρονομία notatam: *participem facio beatitatis in regno messiano futurae*, passiv. κληροῦμαι, *particeps reddor felicitatis messianae, consequor beatitatem regni messiani;* a. 1. p. ἐκληρώθην [cf. *Win.* p. 236.] ita semel Eph. 1, 11. ἐν ᾧ [*in cuius societate* i. e. *per quem* vid. ἐν p. 171. col. 2. fin.] καὶ ἐκληρώθημεν = ἐλάβομεν κλῆρον ἐν τῇ βασ. τοῦ χριστοῦ vel ἐν τοῖς ἁγίοις coll. Act. 26, 18. Eph. 1, 18. Cf. de nominat. pers. [latente in verbo], quae, si legitur activum, utpote sistens obiectum remotius, casu tertio ponitur [vid. supra κληροῦν τι τινί] sub ἀναφαίνω, εὐαγγελίζω notata et *Harless* ep. P. ad Eph. p. 58. et de h. l. lectione ἐκληρώθημεν praeferenda lect. ἐκλήθημεν *Griesb., Knapp, Schott, Harless.* l. l. p. 55. —

Κλῆσις, εως, ἡ, (a καλέω, voco; vocatio, ut ad regem Xen. Cyr. 3, 2. 24.) *vocatio* [vocab. technicum N. T. quo Dei per Christi doctrinam aeternam felicitatem afferentis actio declaratur —] a) *invitatio* τοῦ θεοῦ *Dei* i. e. *a Deo profecta* vel *quae a Deo contigit*, ita *de invitatione Dei ad regni divini vel messiani felicitatem*, remota imagine et accommodate ad nostram cogitandi et dicendi rationem: *invitatio Dei ad felicitatem religionis christianae ope consequendam* Rom. 11, 29. ἀμεταμέλητα γὰρ — τοῦ θεοῦ *nam Deum non poenitet beneficiorum*, quae alicui destinaverit, neque [ut singulare beneficium commemorem (vid. sub voc. καί ad Marc. 1, 5. observata) Iudaeis, quia a Deo delecti sunt, divinitus destinatum] *ad messianam salutem invitationis.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 537. — Eph. 1, 18. τίς ἡ ἐλπὶς — αὐτοῦ i. e. *cuiusnam naturae sit spes, quam alere licet invitatis ad regnum divinum.* Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 102. — Phil. 3, 14. Vid. ad h. l. supra sub ἄνω observata. — ἡ κλῆσις ὑμῶν *invitatio, quae vobis contigit* 1 Cor. 1, 26. βλέπετε ὑμῶν i. e. *sehet, wie eure Berufung in Betreff der Subiecte, welche der berufende Gott erkohren hat, beschaffen war“ Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 29. — Eph. 4, 4. ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι [vid. ἐν p. 168. 169 col. 2. fin.] — ὑμῶν *invitati estis ad unam candemque spem, eam* nempe, *quam alere iubet* ἡ κ. ὑμῶν. 2 Petr. 1, 10. — 1 Cor. 7, 20. ἕκαστος — μενέτω pro: ἕκαστος μενέτω τοιοῦτος, οἷος ἦν ἐν τῇ κλήσει i. e. *quisque maneat talis, qualis erat cum invitaretur ad regni div. felicitatem, si servili utebatur tum conditione, ne affectet libertatem, si erat ἀκρόβυστος, ne quaerat περιτομήν, si erat περιτμηθείς, ne attrahat praeputium.* — Eph. 4, 1. ἀξίως — τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε Eph. 4, 1. de h. l. attract. vid. *Win.* p. 153. et ad ἀγαπᾶν ἀγάπην sub ἀγαπάω monita. 2 Tim. 1, 9? κλῆσις ἐπουράνιος Hebr. 3, 1? Vide ἐπουράνιος et *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 375. — b) *compellatio, alloquium* Phil. 3, 14. 2 Tim. 1, 9. Hebr. 3, 1. cf. ad hos l. quae habet *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 204. et *Hölem*. ep. P. ad Philipp. p. 287 sq. — ita καλεῖν pro קָרָא Exod. 3, 4. 1 Sam. 3, 4. — metonym. *felicitas* regni div., *ad quam invitat Deus* 2 Thess. 1, 11. — Saepius non legitur in N. T.

Κλητός, ή, όν, (a καλέω) 1) *vocatus* i. e. *invitatus*, [ad coenam Aeschin. 50, 1.] in N. T. atque ex usu technico *divinitus invitatus* vel *delectus*, ita de hominibus, invitatis a Deo ad regni div. felicitatem, absque imagine:

de invitatis a Deo ad felicitatem per Christum obtinendam Matth. 20, 16. et 22, 14. *πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.* Iud. v. 1. Apoc. 17, 14. — *οἱ κλητοί qui divinitus invitati* [s. arcessiti vid. *καλέω, κλῆσις*] *sunt* Rom. 8, 28. Vide ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 195. — 1 Cor. 1, 24. *αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς illis ipsis autem* [scil. *τοῖς πιστεύουσι* v. 21.] nempe *qui vocati sunt.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 28. *Fritzsche* l. l. p. 196. — *κλητὸς ἀπόστολος divinitus delectus Apostolus,* formula solemnior pro simplici *ἀπόστολος* [cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 4.] Rom. 1, 1. 1 Cor. 1, 1. — *κλητοὶ ἅγιοι* = *divina invitatione Deo sacri* Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 2. cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 20. *Meyer* l. l. p. 10. — *κλητοὶ ἰησοῦ χρ. divinitus invitati, qui Christi sunt,* vel *qui Christo se adiixerunt* Rom. 1, 6. Saepius non extat in N. T.

Κλίβανος, ου, ὁ, [forma dorica et recentior pro attica *κρίβανος* cf. *Lob.* ad Phryn. p. 179. *Win.* p. 24.] *testum, seu fornax, in qua coquuntur panes hordeacei,* hebr. תַּנּוּר. Bis in N. T. Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. „Die Backöfen, die in den orientalischen Städten zum Theil öffentlich sind, unterscheiden sich wenig von den unsrigen. Daneben bedient man sich aber gewisser, steinerner Krüge, die nach oben zu offen sind, von etwa drei Fuss Höhe, inwendig wird Feuer angemacht, Brod und Kuchen aber, wenn die Seitenwände hinlänglich erhitzt sind, äusserlich, nach Andern auch inwendig angeklebt und die obere Oeffnung zugedeckt;“ cf. *Win.* bibl. Realw. sub v. *Backen.* — pro תַּנּוּר Gen. 15, 17. (Artemid. 2, 10. Herodot. 2, 92.)

Κλίμα, τος, τό, (*κλίνω* inclino; inclinatio Pol. 2, 16. 3. dein: inclinatio coeli ab aequatore ad polos; temperies coeli inde orta, denique) *tractus, regio.* Ter in N. T. Rom. 15, 23. 2 Cor. 11, 10. Gal. 1, 21. (Pol. 5, 44. 6. Hdian. 2, 11. 8.)

Κλινάριον, ίου, τό, (dem. subst. *κλίνη*) *lectulus.* In codd. Act. 5, 15. Vid. *Griesb.* — cf. quae habent de deminut. *κλινάριον, φορτίον, ὠτίον Fritzsche* Ev. Marc. p. 638 et *Lobeck* ad Phryn. p. 180. (Marc. Ant. 11, 18.)

Κλίνη, ης, ἡ, (*κλίνω*) *lectus.* — de lecto, quo portatur aliquis, *Sänfte* Matth. 9, 2. 6. Luc. 5, 18. Act. 5, 15. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Betten.* — de lecto triclinari Marc. 4, 21. 7, 4. Luc. 8, 16. (Ael. V. H. 8, 1. Xen. Cyr. 8, 8. 16.) — de lecto cubiculari Marc. 7, 30. Luc. 5, 18. 17, 34. — *βάλλειν εἰς κλίνην in lectum coniicere* pro: *morbum infligere* Apoc. 2, 22. Ita שָׁכַב עַל מִשְׁכָּב pro: aegrotavit 2 Sam. 13, 5. et nos in formula: *zum Lager* oder *zum Liegen kommen.* pro מִטָּה 2 Sam. 3, 31. עֶרֶשׂ Deut. 3, 11. מִשְׁכָּב 2 Chron. 16, 14. (Hdian. 8, 11. 16. Isaeus 141, 9.) Saepius non legitur in N. T.

Κλινίδιον, ίου, τό, *lectulus* (*κλίνη* q. v.) Bis in N. T. Luc. 5, 19. 24. (Artemid. 1, 2. Dionys. Hal. Ant. 7, 68 et 76.) Dixisse Graecos *κλινίδιον* et *κλινάριον*, docet *Lob.* ad Phryn. p. 180. coll. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 638.

Κλίνω, f. *νῶ*, *clino, reclino, inclino,* a) transit. i. e. *beugen, neigen,* seq. acc., ut *ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ* Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. vid. de his l. *κεφαλή.* — de moribundo Ioh. 19, 30. — *τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν* Luc. 24, 5. (Xen. de re equest. 5, 5.) — in re bellica: *inclino* [aciem, die in gerader Linie stehenden Reihen zum Weichen bringen] i. e. *in fugam verto,* sq. acc. Hebr. 11, 34. (Pol. 1, 27. 8. Hom. Iliad. 5, 32. — Liv. 1, 12. inclinatur acies.) — b) intrans. [vid. *ἄγω* no. 8.] *inclino me, ich neige mich,* de die in vesperam inclinato Luc. 9, 12. 24, 29. — Ita pro נָטָה Iudd. 19, 8. פָּנָה Ier. 6, 4. (additur *εἰς ἑσπέραν* Arrian. exp. Alex. M. 3, 4. 4. Polyb. 2, 93. 7.) — Saepius non habetur in N. T.

Κλισία, ας, ἡ, (a *κλίνω* q. v. propr. locus, ubi aliquis decumbit Ios. Ant. 12, 2. 12., de tentorio Hom. Iliad. 1, 321.) *discubitus, ordo discumbentium.* Extat tantum Luc. 9, 14. *κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα,* quo loco accus. *κλισίας* adverbii loco positus modum indicat: *reihenweise* cf. sub *ἀρχή* monita et *Win.* p. 206. 434.

Κλοπή, ῆς, ἡ, (*κλέπτω*) *furtum.* Bis in N. T. Matth. 15, 19. Marc. 7, 11. — pro גְּנֵבָה Gen. 40, 15. (Sir. 41, 19. Xen. Cyr. 1, 2. 6.)

Κλύδων, ωνος, ὁ, (*κλύζω*) *fluctus, aestuatio maris.* Bis in N. T. Luc. 8, 24. Iac. 1, 6. οἱ ό pro סַעַר Ion. 1, 4. 11. 12. (Diod. Sic. 3, 20. Polyb. 1, 27. 4.)

Κλυδωνίζομαι, f. ίσομαι, (*κλύδων*) *fluctuo,* iunct. c. *περιφέρεσθαι fluctuare et circumferri, gewogt und umhergetrieben werden,* trop. seq. dat. *rei,* [de quo vid. *κατέχω* in fin.] ut *παντὶ ἀνέμῳ διδασκαλίας,* ita semel Eph. 4, 14. (Aristaenet. 1. ep. 27. Ios. Ant. 9, 11. 3.)

Κλωπᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. *ἀγρίππας*] ὁ, *Clopas,* nom. propr. viri, qui alias Alphaeus dicitur. Ioh. 19, 25.

Κνήθω, f. *κνήσω,* (scalpo, frico) *pruritum facio, titillo, κνήθομαι, pruritu laboro, τὴν ἀκοήν aurium pruritu laboro,* [de quo acc. vid. *ἀριθμός, δέω*], ita semel de eo, qui grata auribus audire cupit 2 Tim. 4, 3. — (Antholog. gr. T. 3. p. 86. ed. *Iacobs.* coll. *Lob.* ad Phryn. p. 254.)

Κνίδος, ου, ἡ, *Cnidus* vel *Gnidus,* peninsula maris aegaei, paulum infra Cretam sita et propter cultum Veneris celebrata. Act. 27, 7. (Strabo 14. p. 965. C.)

Κοδράντης, ου, ὁ, *quadrans,* vox origine latina, qua significatur quarta pars assis semuncialis, apud Iudaeos aequans chalcum atticum dimidium vel *δύο λεπτά,* zwei Pfennige Matth. 5, 26. Marc. 12, 42.

Κοιλία, ας, ἡ, (*κοῖλος, η, ον,* cavus; venter et quidem: der ganze Bauch Pol. 39, 2. 7. in N. T.) *venter* i. e. a) *venter inferior,* etiam *ventriculus, der Unterleib,* in quem excrementa ciborum recipiuntur Matth. 15, 17. Marc. 7, 19. (Diod. Sic. 5, 41.) — b) *venter superior,* ciborum receptaculum, *der Magen* Matth. 12, 40. *ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους.* Luc. 15, 16. *γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ.* 1 Cor. 6, 13. Apoc. 10, 9. 10. (Ael. V. H. 1, 1. Hdian. 1, 17. 23.) — Formulae usurpatae de hominibus, quibus *venter* i. e. *cupidines, voluptates ventris* dominantur: *δουλεύω τῇ κοιλίᾳ ventri deditus sum* Rom. 16, 18. *ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία* Phil. 3, 19. — c) ad normam hebr. בֶּטֶן et מֵעִים *uterus matris* Luc. 1, 41. 42. 44. 2, 21. Ioh. 3, 4. — *ἐκ κοιλίας μητρός* Matth. 19, 12. Luc. 1, 15. Act. 3, 2. 14, 8. Gal. 1, 15. Vide de hac formula supra sub *ἐκ* p. 149. — Ita *ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός* pro מִבֶּטֶן אִמִּי et מִמְּעֵי אִמִּי Ps. 22, 10. Ies. 49, 1. — De verbis ex regulis poeseos, maxime hebraicae, indicandis Luc. 11, 27. vid. sub voc. *γλῶσσα* ad Act. 2, 26. adnotata et *Meyer* Ev. Luc. p. 318. Elogia similia habent Hom. Od. 6, 154. Musaeus in carm. de Heroue et Leandro v. 138. Ovid. Met. 4, 321. — d) per imaginem Hebraeis usitatam [vid. מֵעִים viscera Ies. 16, 11. ubi οἱ ό habent: *ἡ κοιλία* coll. Cic. ad Attic. 6, 1. *ἐγκελεύσματα* — illa tua — mihi in visceribus haerent. Id. de orat. 2, 78.] *ἡ κοιλία τινός venter alicuius* commemoratur, ubi, si sensum et verba contexta consideraveris, de animo, vel quod dicitur: *das geistige Innere* cogitandum est, per se intelligitur. Cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 102. — Saepius non extat in N. T.

Κοιμάω, ῶ, f. ήσω, *dormire facio, sopio* [Hom. Iliad. 12, 281.] *κοιμάομαι, ῶμαι, dormio, obdormio* pf. pass. *κεκοίμημαι,* a. 1. p. *ἐκοιμήθην,* f. 1. p. *κοιμηθήσομαι.* a) proprie Matth. 28, 13. de h. l. particip. praes. = partic. impf. vid. *ἀγανακτέω.* — Luc. 22, 45. Ioh. 11, 11. 12. Act. 12, 6. (Diod. Sic. 1, 60. Ael. V. H. 9, 24. Xen. Mem. 4, 5. 9.) — b) metaph. et per euphemismum, ut nostrum: *entschlafen,* pro: *morior* Matth. 27, 52. *πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη.* Act. 7, 60. 13, 36. 1 Cor. 7, 39. 11, 30. de h. l. praesenti *κοιμῶνται* vid. sub *ἀδικέω* monita et *Win.* p. 250. 15, 6. 20 51. 1 Thess. 4, 13—15. 2 Petr. 3, 4. de verbis *οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ* 1 Cor. 15, 18. vid. *ἐν* p. 171. col. 2. init. — Ita שָׁכַב Ies. 14, 8. (Sophocl. Electr. v. 510.) — Saepius non legitur in N. T.

Κοίμησις, εως, ἡ, *sopor.* Semel in N. T. Ioh. 11, 13. (Sir. 46, 19. 48, 14.)

Κοινός, ή, όν, 1) *communis, ad omnium usus per-*

tinens Act. 2, 44. *εἶχον ἅπαντα κοινά.* 4, 32. Tit. 1, 4. Iud. v. 3. (2 Macc. 12, 4. Diod. Sic. 1, 1. 4, 68. Xen. An. 3, 1. 43.) — 2) [sensu viliori: vulgaris, niedrig, gemein, hinc] *profanus*, ex opp. *τοῦ ἁγίου* Hebr. 10, 29. *τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος* Apoc. 21, 27. — ita pro חֹל Ezech. 42, 20. — secundum Iudaeorum statuendi et dicendi rationem: *impurus*, de rebus, quas lex mosaica *ἀκαθάρτους* declarat. Marc. 7, 2. *κοιναῖς χερσίν.* Act. 10, 14. 28. *ἄνθρωπος κοινός.* 11, 8. Rom. 14, 14. (1 Macc. 1, 47. 62.) Saepius non extat in N. T.

Κοινόω, ῶ, f. *ώσω*, (communico, commune reddo Pol. 8, 18. 1. Thuc. 1, 39. 4, 4. a *κοινός*) sensu iudaico: 1) *profanum reddo*, seq. accus., ut *τὸν ἅγιον τόπον* Act. 21, 28. de h. l. perfecto praeced. aor. vid. *Win.* p. 248 et de utriusque temporis discrimine sub *ἀγαπάω*, *ἀγοράζω*, *ἀκούω* monita. — Act. 21, 28. [Apoc. 21, 27. *πᾶν κοινοῦν*, *omne id, quod profanum reddit* pro: *profanus*. Vid. de h. l. lect. *Schott, Knapp, Griesb.*] b) de rebus polluentibus Iudaeum: *impurum reddo, polluo* Matth. 15, 11. 18. 20. Marc. 7, 15. 18. 20. 23. Hebr. 9, 13. — 2) *impurum declaro τινά, τι* Act. 10, 15. 11, 9. Vid. *καθαρίζω*. Saepius non habetur in N. T.

Κοινωνέω, ῶ, f. *ήσω*, (*κοινός*) *in communionem venio, particeps fio, an einer Sache Theil haben*, seq. *gen. rei*, in cuius communionem venit aliquis [vid. *Matth.* §. 325. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 108, 2. c. *Win.* p. 180. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 328 sq. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 120.] sine personae, cum qua in communionem venit, dativo [de quo vid. infra] Hebr. 2, 14. *ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία* [v. 13. memorata] *κεκοινώνηκε — αἵματος*. De huius l. plurali *τὰ παιδία* iuncto c. verbo singularis vid. *εἰμί* p. 131 et de aoristo sequente perfectum *Win.* p. 248. — (Hdian. 3, 10. 15. Xen. Mem. 2, 6. 22 et 23.) — seq. *dat. rei*, in cuius communionem venit aliquis [vid. *Win.* l. l. *Bleeck* l. l.], ut *ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις* 1 Tim. 5, 22. *τοῖς ἔργοις — πονηροῖς* 2 Ioh. v. 11. — 1 Petr. 5, 22. Rom. 15, 27. (Plut. vit. Arat. c. 8. *τῇ πράξει. τοῖς ἀπό τινος γενομένοις* Dem. 1439, 11.) — Rom. 12, 13. *ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες in communionem venientes necessitatum hominum Deo consecratorum* i. e. *eorum necessitates pro necessitatibus vestris habentes = ita agentes, ut necessitatibus eorum aeque atque vestris succurratis.* Cf. *Meyer* ep. ad Rom. p. 273. — seq. dat. *personae*, cum qua in communionem venit aliquis [cf. *Matth.* §. 405.] et addito *εἴς τι* i. e. *quod attinet ad aliquid* [vid. *εἰς* p. 144. col. 1. fin. *Matth.* §. 325, not. 2. *Win.* p. 180.] Phil. 4, 15. — Aliter *Hölem.* in ep. P. ad Philipp. p. 375. agnoscendam esse monens in his verbis constructionem praegnantem et explicans: *coetus nullus in societatem mecum venit* scil. quasi cum stipe ingressus eamque immittens *in calculum meum = keine Gemeinde ist also mit mir in Gemeinschaft getreten, dass sich ihr Name in mein Ausgabe- und Einnahmebuch eingetragen fände.* (Plat. rep. 5. p. 452. E.) — seq. dat. pers. et *ἐν* c. dat. statum [Lage, Verhältnisse], in quo versatur aliquis, indicante [vid. *ἐν* p. 167, col. 2. init.] Gal. 6, 6. *κοινωνείτω δὲ — ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς* qui instituitur magistro suo se praestet *κοινωνόν in omni, qui cogitari potest, statu laeto collocatus*; alii: *in omnibus, quae huic* [*τῷ κατηχοῦντι*] *bona ac laeta contingant* vel etiam: *in omni re honesta peragenda*. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 132 sq. (*τινί τινος in communionem alicuius rei cum aliquo venire* Polyaen. strateg. 3, 11. 1. Ael. V. H. 8, 17. Hdian. 2, 11. 3. Xen. Oec. 10, 4. Lucian. de conscrib. hist. §. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Κοινωνία, ας, ἡ, *consortium, societas, coniunctio*, ubi nostrates: *Gemeinschaft, Genossenschaft, Mittheilnahme an etwas, Antheil haben* [*μεῖζόν τι πλῆθος ἤθροισε κακούργων μεγάλαις τε δωρεῶν ὑποσχέσεσι καὶ τῶν ἁλισκομένων κοινωνίᾳ* Hdian. 1, 10. 3. *ἡ κοινωνία ἡ κατὰ τὴν στέγην* Ael. V. H. 14, 14. *ὠφελιμώτατον — αὐτῷ εἰς τὴν κοινωνίαν* utilissimum — ei *ad vitae societatem* Xen. Oec. 7, 18.] Act. 2, 42. *ἦσαν — προσκαρτεροῦντες — τῇ κοινωνίᾳ* scil. *ἀλλήλων* i. e. *sie hielten fest unter einander zusammen = firmiter sibi invicem adhaerebant τὴν κοινωνίαν servantes.* Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 49. — Phil. 1, 5. *εὐχαριστῶ τῷ θεῷ — ἐπὶ τῇ κ. ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον* gratias ago Deo — *propter communionem vestram spectantem ad doctrinam laeta annuntiantem* i. e. *propter conspirationem vestram, iisdem sensis et factis conspicuam, quod attinet τὸ εὐαγγ.* Alii: *ἐπὶ τῇ κ. τῆς πίστεως ὑμῶν εἰς τ. εὐαγγ.* — Gal. 2, 9. *δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα κλ.* dextras mihi et Barnaba dederunt, *occasione data societatem nobiscum facientes*, ut etc. i. e. *nobiscum consentientes, ut.* Vide de genitivo id declarante, quod cum re forte coniunctum est supra sub *ἄζυμος* notata. — seq. *πρός* c. accus. rei 2 Cor. 6, 14. *τίς — κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος quae lucis communitas cum tenebris?* Vid. *πρός*. — seq. *εἴς τινα* i. e. *ratione habita alicuius* [vid. *εἰς* p. 144.] 2 Cor. 9, 13. *ἐπὶ — τῇ ἁπλότητι τῆς κ. εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας propter sinceritatem conspicuam in communione servanda ac tuenda tum sua tum omnium ratione habita „wegen der Aechtheit der Gemeinschaft in Hinsicht auf sich u. auf Alle“ Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 179. Alii: *ἐπὶ τῇ ἁπλότητι τῆς κ. τῆς διακονίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας.* Vide infra ad 2 Cor. 8, 4. observata. — sq. genit. *person.*, ita de hominibus, qui in societatem venerunt *bonorum* vel *beneficiorum proficiscentium ab aliquo*, ita *ἡ κ. τοῦ υἱοῦ θεοῦ* 1 Cor. 1, 9. *„die Theilnahme an dem Sohnsverhältnisse Christi“*, ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 16. — *τοῦ ἁγίου πνεύματος* 2 Cor. 13, 13. *„an der Einwirkung des heil. Geistes“ Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 270. — seq. gen. *rei*, in cuius communionem vel societatem venit aliquis, *societas alicuius rei, Mittheilnahme an etwas*, ut *τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ* 1 Cor. 10, 16. *τοῦ σώματος τ. χρ.* Ibid. De quibus vv. vid. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 171 sq. *Schulz* die Lehre v. h. Abendmahle p. 192. [*τοῦ μυστηρίου* Eph. 3, 9. de h. l. lect. vid. *Griesb., Schott, Knapp, Harless.*] *τῶν παθημάτων χριστοῦ* Phil. 3, 10. — *τῆς πίστεως* Philem. v. 9. *πνεύματος = animorum consensus* Phil. 2, 1. (*κοινωνία τῆς ὁμοίας συμφορᾶς* Ios. Ant. 2, 5. 1. a te peto, ut me in *societatem tuarum laudum* venire patiare Cic. ad famil. 9, 14. med.) — *τῆς διακονίας εἰς τοὺς ἁγίους* i. e. *Theilnahme an dem zum Besten der Heiligen* (vid. *εἰς* p. 143. col. 2. init.] *veranstalteten Collectenwerke* 2 Cor. 8, 4. 9, 13? — *κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχούς societatem inire in commodum pauperum* [parare, quod communicari possit, ita *Schott* ad h. l.] sensus: *eine Collecte veranstalten zum Besten der Armen* Rom. 15, 26. — hinc *κοινωνία* pro: *collatio, Spendung, Beistand durch gemeinschaftliche Theilnahme*, ubi nos: *Collecte* [vid. *Schulz* l. l. p. 189. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 318. — 2 Cor. 9, 13. Hebr. 13, 16. Saepius non legitur in N. T.

Κοινωνικός, ή, όν, (idoneus vel propensus ad societatem ineundam Polyb. 2, 41. 1. Marc. Anton. 7, 55 et 64.) *pronus ad impertiendum*. Ita semel in N. T. 1 Tim. 6, 18. (Marc. Anton. 7, 52.)

Κοινωνός, ή, όν, (*κοινός*) *socius, qui est in societate vel venit in societatem cum aliquo.* 2 Cor. 8, 23. *εἰμὶ κ. τινι sum alicui socius* Luc. 5, 10. — *ἔχω τινὰ κοινωνόν sodalem aliquem habeo* Philem. v. 17. (Sir. 41, 18.) — sq. gen. *rei*, ut *τῶν παθημάτων* 2 Cor. 1, 7. *ὁ καὶ τῆς — δόξης κοινωνός* i. e. *idemque — gloriae socius* 1 Petr. 5, 1. de h. l. *καί et* in traiectione vid. sub *καί* no. 1. observata. — *θείας φύσεως* 2 Petr. 1, 4. — *κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου* i. e. *quibus est aliqua cum altari coniunctio*, scil. ratione habita victimarum, quarum pars una altari imponitur, altera [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Opfermahlzeiten* et *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 172.] sacerdotum usibus conceditur 1 Cor. 10, 18. (Sir. 6, 10. Hdian. 7, 5. 13. Xen. Mem. 2, 6. 26) — sq. genit. pers. Hebr. 10, 33. (Ael. V. H. 2, 4.) et addito *ἔν τινι* i. e. *in aliqua re peragenda* [vid. *ἐν* p. 166. col. 2. init. et *Win.* p. 40.] Matth. 23, 30. — Saepius non habetur in N. T.

Κοίτη, ης, ἡ, (*κείω, κεῖμαι*) *cubile, lectus.* Quater in N. T. Luc. 11, 7. *τὰ παιδία μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην* [e confusione duarum locutt. vel ex brachylogia sub *εἰς* p. 144. notata pro *ἐν τῇ κοίτῃ*] *εἰσίν*. (Xen. de Magist. Equit. 11, 7.) — de lecto coniugali Hebr. 13, 4. *ἡ κοίτη ἀμίαντος*, quo loco per metonym. ad lectum refertur, quod est matrimonii. (Xen. Cyr. 8, 3. 1.) — Uti *εὐνή* Hom. Il. 18, 433. et *λέχος* verecunde pro: *concubitus, congressus venereus*, *κοίτην ἔχειν concumbere* non, ut supra p. 214. col. 2. per errorem scripsimus: *seminis emissionem habere ab aliquo* pro: *gravidam esse ab aliquo* [Soph. Trach. v. 359.] et *κοίτην ἔχειν ἔκ τινος ex aliquo viro concubitum habere = complexu venereo cum aliquo viro iungi* Rom. 9, 10. *ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα ἰσαάκ quae cum uno Isaa-*

co concumberet. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 291 sqq. — Rom. 13, 13. περιπατήσωμεν — μὴ κοίταις = μὴ κοίταις δουλεύοντες. (Pindar. Pyth. 11, 38. Eur. Hippolyt. v. 151.)

Κοιτών, ῶνος, ὁ, (κοίτη quod vid. vox quamvis ab ipso Aristophane usurpata, tamen vulgaris magis quam urbani sermonis propria, cum Attici dicerent δωμάτιον cf. *Lob.* ad Phryn. p. 252 sq.) *cubiculum*, ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως *cubiculo regio praefectus, cubicularius regius.* Semel in N. T. Act. 12, 20 pro חֶדֶר, 2 Sam. 4, 7. מִשְׁכָּב Exod. 8, 3. (Diod. Sic. 11, 69. Zosim. 4, 22.)

Κόκκινος, η, ον, (a κόκκος, „coccus ilicis *Linn.* Class. IV. tetragynia; eine bekannte rosenrothe, hochglänzende Prachtfarbe, *Carmesin*, die im Alterthume sehr geschätzt war. Sie wird aus den pulverisirten Kermesbeeren bereitet d. h. aus den Körpern und Eiernestern eines kleinen Insekts, der weiblichen Schildlaus." cf. *Win.* bibl. Realw. p. 248 sq.) *coccineus, cocco tinctus.* Sexies in N. T. Matth. 27, 28. Hebr. 9, 19. Apoc. 17, 3. 4. 18, 12. 16. — pro תּוֹלַעַת Exod. 25, 4. כַּרְמִיל 2 Chron. 2, 7. 14. שָׁנִי Ios. 2, 18. (Dioscorid. Mater. med. 4, 48. Plin. H. N. 21, 8. Theoph. Hist. Plant. 3, 8.)

Κόκκος, ου, ὁ, *granum.* Septies Matth. 17, 20. κόκκος σινάπεως. 17, 20. Marc. 4, 31. Luc. 13, 19. 17, 6. Ioh. 12, 24. 1 Cor. 15, 37. (Aesop. fab. 55.)

Κολάζω, f. άσω, et κολάσομαι [cf. *Buttm.* gr. max. §. 114. *Matth.* §. 240.] a. 1. med. ἐκολασάμην (a κόλος mutilus; mutilo) *castigo, punio,* med. κολάζομαι, *puniendum curo, ich lasse bestrafen* [vid. ἀδικέω], τινά Act. 4, 21. — passiv. κολάζομαι *punior* 2 Petr. 2, 9. ἀδίκους εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους. De h. l. particip. praes. vid. *Win.* p. 323. (Sap. 11, 16. Diod. Sic. 4, 31. Xen. Mem. 3, 13. 4.) — Saepius non legitur in N. T.

Κολακεία, ας, ἡ, (κολακεύω) *adulatio,* λόγος κολακείας *sermo adulationem habens vel ex adulatione prodiens = sermo adulatorius.* Semel in N. T. 1 Thess. 2, 5. (Hdian. 1, 1. 13. Dem. 1099, 9.)

Κόλασις, εως, ἡ, (κολάζω, quod vid.; mutilatio) *castigatio* i. e. *poena.* Bis in N. T. Matth. 27, 46. 1 Ioh. 4, 18. ὁ φόβος κόλασιν ἔχει *metus cum poena* i. e. *cum poenae cogitatione, coniunctus est.* (2 Macc. 4, 38. Diod. Sic. 1, 77. Ael. V. H. 7, 5.)

Κολαφίζω, f. ίσω, (a κόλαφος) *pugnis caedo,* τινά, ita quater Matth. 27, 67. Marc. 14, 65. 1 Cor. 4, 11. 1 Petr. 2, 20. — pro: *contumeliose tracto* 2 Cor. 12, 7. Vid. ad h. l. *Meyer* p. 214 sqq. coll. *Fritzsche* diss. 2. p. 117 sqq. — Verbum ab Atticis alienum cf. *Lob.* ad Phryn. p. 175.

Κολλάω, ῶ, f. 1. κολλήσω [a κόλλα gluten: conglutino Diod. Sic. 2, 58.] *adiungo, adhaerere facio* [ἐμαυτὸν πρός τινα. pro הִדְבַּקְתִּי אֵלַי אֶת פ Ier. 13, 11.] passiv. κολλάομαι, a. 1. p. ἐκολλήθην, f. 1. p. κολληθήσομαι *adiungor,* signif. reflex. [vid. ἁγνίζω] = *adhaereo, ich hänge mich an.* Duodecies neque nisi passivum legitur in N. T. a) de rebus, ut de pulvere adhaerenti τινὶ [de quo dat. vid. sub ἀκολουθέω, ἀπολογέομαι notata.] Luc. 10, 11. — pro דָּבַק Ps. 102, 5. (Anth. gr. Vol. 1. p. 231. ed. *Iacobs.*) — in constructione praegnanti [de qua vid. ἐκ p. 147. col. 2. fin.] sq. ἄχρι τινός *usque ad aliquid* [= pertingo ad aliquid eique adhaereo] Apoc. 18, 5. ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι — οὐρανοῦ sensus: *ingens est numerus peccatorum eius.* — b) de personis, seq. dat. *rei,* cui ita adhaerent, ut ab ea se divelli non patiantur, ut τῷ ἅρματι Act. 8, 29. κολλήθητι — ἅρματι i. e. *halte dich dazu, trenne dich nicht davon.* — metaph. τῷ ἀγαθῷ Rom. 12, 9. de particip. a v. 9—13. positis c. verbo finito v. 14. εὐλογεῖτε copulandis vid. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 272. coll. *Win.* p. 318 sqq. — sq. dat. *person.,* cum qua consuescit et cui addictus vel deditus est aliquis, ut τῇ γυναικὶ Matth. 19, 5. cf. de h. l. lect. *Schott, de Wette, Fritzsche* Ev. Matth. p. 594. — Eph. 5, 31. Vid. de h. l. lect. *Fritzsche* l. l. collato tamen *Harless* ep. P. ad Eph. p. 509. et *Griesb.* — ita προσκολλᾶσθαι πρός τινα pro דָּבַק sq. בְּ Gen. 2, 24. (κολλᾶσθαι πρός τινα 3 Esr. 4, 20.) — Act. 5, 13. 9, 26. 10, 28. — de consuetudine alteri molestiam alteri turpitudinem afferenti, ut ἑνὶ τῶν πολιτῶν Luc. 15, 15. de consuetudine turpi alicuius c. aliquo, ut τῇ πόρνῃ i. e. *meretrici quam alit* 1 Cor. 6, 16. (Sir. 19, 2.) — metaph. de personis disciplinae alicuius sese applicantibus, Act. 17, 34. τῷ κυρίῳ 1 Cor. 16, 17. — κ. πρὸς θεὸν pro דָּבַק Deut. 10, 20. coll. Ios. 23, 8.

Κολλούριον, item κολλύριον, ου, τό, (dem. subst. κολλύρα panis parvus) *collyrium* i. e. medicamenti genus in oculorum affectibus adhiberi solitum; parabatur ex spodio et habebat colorem cinereum et formam oblongam vel orbicularem Apoc. 3, 18. (Dioscorid. 1, 2.)

Κολλυβιστής, οῦ, ὁ, (κόλλυβος genus quoddam nummi minuti; nummus pro permutatione datus: *Agio, Aufgeld*) *nummularius.* Dicebantur ita homines, qui sedentes in porticibus templi hierosolymitani nummos in mensis expositos habebant adituri emtionem et venditionem pecudum, vel permutaturi nummos graecos et romanos hebraicis, si quis tributum annuum solvendum templo die decimo quinto mensis Adar, vel solvi solitum a multis mense Nisan et festo paschatos, pendere vellet cf. *Win.* bibl. Realw. sub v. *Abgaben.* — Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Ioh. 2, 15. (Lysias fragm. 34. ult.) Damnant hanc vocem Grammatici veteres cf. Phryn. p. 440. ed. *Lobeck.*

Κολλύριον, v. κολλούριον.

Κολοβόω, ῶ, f. ώσω, (κολοβός, όν, mutilus; detrunco, mutilo Diod. Sic. 1, 78. Pol. 1, 86. 13.) *contraho, brevius reddo.* Bis in N. T. de tempore calamitoso, sq. acc. Matth. 24, 22. et Marc. 13, 20.

Κολοσσαί, ῶν, αἱ, etiam Κολασσαί, ῶν, αἱ, [de quibus formis vid. *Win.* p. 46. et de plur. sub ἄζυμος notata.] *Colossae, Colassae, Colossis,* urbs Phrygiae maioris ad Lycum fluvium, haud procul ab urbibus Laodicea, Hierapoli, Apamea et fluvio Maeandro in Lycum exeunte sita, in terrae motu una cum Laodicea et Hierapoli ao. 65. p. Chr. n. Paulo igitur adhuc vivente destructa. Cui litteras dedit Paulus ecclesiae colossensi, condita videtur ab Epaphra Col. 1, 2.

Κολοσσεύς, vel κολασσεύς, έως, ὁ, *Colossensis,* in subscriptione epistolae ad Colossenses.

Κόλπος, ου, ὁ, item κόλποι, ων, οἱ, [de quo plur. vid. ἄζυμος] *sinus,* i. e. a) anterior pars corporis, quae est inter duo brachia, *Busen.* Ioh. 13, 23. ἦν δὲ ἀνακείμενος — ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ *recumbebat in sinu Iesu* i. e. *proximus cubabat ei ad mensam.* Luc. 16, 22. ἀποφέρομαι — εἰς τὸν κόλπον ἀβραὰμ *deportor in sinum Abrahami* i. e. *proximus collocor Abrahamo.* v. 23. λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ sc. ὄντα. Ita pro חֵיק Deut. 13, 6. (Sir. 9, 1. Ios. de Maccab. c. 13. Antholog. gr. T. II. p. 75. T. IV. p. 129. ed. *Iacobs.*) — Ioh. 1, 18. ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς *proximus* i. e. *familiarissimus, coniunctissimus Deo.* (Cic. ad Div. 14, 4. „tu vero sis in sinu semper et complexu meo.") — b) *sinus vestis, der Bausch des Kleides.* Luc. 6, 38. διδόναι εἰς τὸν κόλπον τινὸς *reddere alicui aliquid in sinum.* Vid. δίδωμι p. 107. col. 2. med. ubi pro v. 18. scribe: v. 38. Utebantur enim Orientales vestibus laxis et sinuosis sic, ut incurvantes eas varia in iis possent suscipere portanda. Ita pro חֵיק Ies. 65, 6. (Pol. 3, 33. 2. Hdian. 1, 8. 11. Apollon. Rhod. Argon. 4, 919. Livius 21, 8.) — c) *sinus, maris, Meerbusen* Act. 27, 39. κόλπον δέ τινα κατενόουν. (Diod. Sic. 3, 38. Hdian. 3, 4. 4. Xen. H. G. 1, 4. 8.) Saepius non extat in N. T.

Κολυμβάω, ῶ, f. ήσω, *nato.* Semel in N. T. Act. 27, 42. (Hierocles in ἀστείοις. Anth. gr. T. 3. p. 41. ed. *Jacobs.* Achill. Tat. 3. p. 163.)

Κολυμβήθρα, ας, ἡ, (κολυμβάω nato) *locus, ubi natari et lavari potest, piscina* Ioh. 9, 7. [11. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp, de Wette, Meyer.*] — 5, 2. 4. 7. (Diod. Sic. 11, 25. Ios. Ant. 15, 3. 3.)

Κολωνία, ας, ἡ, vox latina, *Colonia,* ita Act. 16, 12. Philippi appellatur, quod Iulius Caesar aut Octavianus coloniam romanam huc deduxerat cf. Dio Cassius 51, 4. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Colonie.*

Κομάω, ῶ, f. ήσω, (κόμη) *comatus sum*, *comam alo.* Bis in N. T. 1 Cor. 11, 14. 15. (Lucian. Dial. Deorr. 15, 2. Xen. de re equestr. 5, 8.)

Κόμη, ης, ἡ, *coma.* Extat tantum 1 Cor. 11, 15. — pro פֶּרַע Num. 6, 5. (Diod. Sic. 4, 24. Ael. V. H. 6, 5. Xen. Cyr. 1, 3, 2.)

Κομίζω, fut. ίσω [de qua futur. forma quatenus apud Graecos etiam reperiatur vid. *Lob.* ad Phryn. p. 746.] et fut. attic. κομιῶ [vid. ἀφορίζω] a. 1. ἐκόμισα (ut κομέω curam habeo rei Hom. Il. 24, 541. prostratum vel lapsum aliquem aufero, ut curam eius geram, aufheben u. wegtragen Hom. Il. 13, 196.) 1) activum, semel in N. T. obvium: *porto*, *tragen*, ut ἀλάβαστρον μύρου Luc. 7, 37. (3 Esr. 4, 5. Arrian. exp. Alex. M. 7, 22. 8.) — 2) med. *κομίζομαι*, fut. κομίσομαι [ita in codd. Eph. 6, 8. Col. 3, 25. vid. *Harless.* ep. P. ad Eph. p. 528. et *Griesb.*] et form. attica κομιοῦμαι [vid. ἀφορίζω] a. 1. ἐκομισάμην, *mihi aufero* i. e. *tollo* vel *suscipio et mecum aufero.* Decies in N. T. seq. accus. a) *rei*, ita de pecunia apud mensarios deposita et cum usuris postea reddenda et recipienda, von der *Empfang-* oder *Ansichnahme* mit Zinsen zurückgezahlter Gelder: *aufero*, et si auferendi minus, quam accipiendi notio tenetur: *recipio*, nos: *erheben*, i. e. *in Empfang nehmen*, ut τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ Matth. 25, 27. — metaph. i. e. quemadmodum facta hominum cum pecunia apud mensarios deposita, ita cum usuris eius eorundem comparantur vel praemia vel poenae, unde, qui in iudicio extremo praemiis ornabitur vel poenis afficietur, nunc facta sua, nunc eorum mercedem dicitur κομιεῖσθαι „der Begriff von Strafe u. Lohn ist der der Wiedervergeltung. Es sind böse u. gute Thaten Kapitalien, die wir auszahlen u. zu seiner Zeit heimgezahlt erhalten" ita *Harless* l. l. p. 529. vel: „die sittlichen Acte sind nach der Idee der adaequaten Wiedervergeltung als etwas Deponirtes gedacht, was beim iüngsten Gerichte *davon getragen*, wie eine Geldsumme *gehoben* wird, nämlich in der Belohnung u. Bestrafung" ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 103. = *aufero*, *reporto davon tragen*, seq. acc. nominis *facta* alicuius indicantis 2 Cor. 5, 10. ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος [vid. διά p. 96 col. 2. med. coll. Ael. hist. anim. 5, 26. τὰ διὰ τοῦ σώματος πραττόμενα] — κακόν. Col. 3, 25. ὁ δὲ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησε. — addito παρὰ τοῦ κυρίου Eph. 6, 8. — sq. acc. nominis *mercedem* indicantis, ut τὰς ἐπαγγελίας i. e. *felicitatem ab Abrahamo inde promissam et per Messiam obtinendam* Hebr. 10, 36. 11, 39. μισθὸν ἀδικίας 2 Petr. 2, 13. — τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον 1 Petr. 5, 4. — κομιζόμενοι [= *qui destinati estis, ut auferatis* cf. *Win.* p. 323.] τὸ τέλος τῆς πίστεως, σωτηρίαν ψυχῶν 1 Petr. 1, 9. (τῆς δυσσεβείας — μισθόν 2 Macc. 8, 33. τὰ ἆθλα Arrian. exp. Alex. M. 5, 27. 3. τοὺς καρποὺς ταύτης ἀγχινοίας Diod. Sic. Vol. 9. p. 417. *Bip.* Xen. Cyr. 1, 5. 10. — de personis sua vel suos recipientibus 2 Macc. 10, 1. Diod. Sic. 12, 80. 14, 33. Pol. 10, 34. 3.) — seq. accus. *pers.*, cuius ex inferis quasi revocatae vitam fidei suae praemium retulit aliquis Hebr. 11, 19. ad quem l. cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 590 sq. (Ios. Ant. 1, 13. 4.)

Κομψότερον, comparat. adverb. κομψῶς, (eleganter, belle Xen. Cyr. 1, 3. 8.) *melius*, κομψότερον ἔχειν *melius se habere.* Ita semel in N. T. Ioh. 4, 52. De comparativo sine comparatione vid. ἀκριβής. (Cicero Epist. ad Div. 16, 15. Arrian. diss. epict. 3, 10.)

Κονιάω, ῶ, f. άσω, (κόνις, item κονία pulvis Ael. V. H. 9, 2. calx. Diod. Sic. 20, 8. hinc: pulvere obduco) *calce obduco*, *dealbo.* Bis in N. T. Matth. 23, 27. παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις. Ne pollucrentur Iudaei sepulcris attingendis, mense Adar [Maio] dealbari eorum portae solebant. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gräber.* — Parieti dealbato comparatur *homo simulator* Act. 23, 3. cf. Senec. de provid. c. 6. „intus boni nihil est — ad similitudinem parietum suorum extrinsecus culti." ita pro שִׂיד Deut. 27, 2. (Diod. Sic. 19, 94.)

Κονιορτός, οῦ, ὁ, (a κόνις et ὄρνυμι excito; aufgeregter Staub) *pulvis.* Quinquies in N. T. Matth. 10, 14. Luc. 9, 5. 10, 11. Act. 13, 51. 22, 23. pro עָפָר Deut. 9, 21. (Pol. 5, 85. 1. Xen. Anab. 1, 8. 8.)

Κοπάζω, f. άσω, (propr. defatigor v. κόπος) *cesso*, *sedor*, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος *cecidit ventus*, sive ut poetae latini loquuntur: *et posuit ventus* = *es legte sich der Sturm.* Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 149. Ita ter Matth. 14, 32. Marc. 4, 39. 6, 51. — pro שָׁכַךְ Gen. 8, 1. שָׁתַק Ion. 1, 11. 12. (Sir. 43, 23. Hdot. 7, 191.)

Κοπετός, οῦ, ὁ, (κόπτομαι v. κόπτω) *planctus.* Legitur tantum Act. 8, 2. ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. — pro מִסְפֵּד Gen. 50, 10. (Dion. Hal. Ant. 11, 31.)

Κοπή, ῆς, ἡ, (κόπτω) *caedes*, *strages.* Extat tantum Hebr. 7, 1. Ita pro מַכָּה Ios. 10, 10. 20. (Iudith. 15, 7.)

Κοπιάω, ῶ, f. άσω, (a κόπος i. e. τὸ κόπτειν, planctus, defatigatio post planctum; ich fühle mich wie zerschlagen) 1) *defatigor labore, vel onere vel moerore, ich fühle mich ermüdet oder abgespannt.* Matth. 11, 28. Apoc. 2, 3. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott.* (Ios. de bell. iud. 3, 10. 4. 6, 2. 6. Athen. 10. p. 416. Aristoph. Av. v. 735.) — sq. ἐκ τινος [vid. ἐκ p. 151. init.] Ioh. 4, 6. — 2) *laboro*, *vires intendo*, *ich mühe mich ab.* Matth. 6, 28. Luc. 5, 5. 12, 27. Ioh. 4, 38 bis. Act. 20, 35. 1 Cor. 4, 12. 15, 10. 16, 16. Eph. 4, 28. 2 Tim. 2, 6. de huius l. hyperbato in verbis τὸν — δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν pro: τὸν τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν θέλοντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον κοπιᾶν vid. *Win.* p. 512. — pro יָגֵעַ 2 Sam. 17, 2. (Anthol. gr. 4. p. 134. ed. *Iacobs.*) — sq. ἐν, ut ἐν ὑμῖν *in medio vestro* = *inter vos* [vid. ἐν p. 165 col. 1. fin.] 1 Thess. 5, 12. ἐν κυρίῳ = *in causa domini*, *in religione christiana*, *als Christ* [vid. ἐν p. 171 col. 2.] Rom. 16, 12 bis. — ἐν λόγῳ = *in doctrina exponenda* 1 Tim. 5, 17. Vide supra ἐν p. 166 col. 2. init. — sq. εἰς c. acc., ut εἰς ἡμᾶς i. e. *in commodum nostrum*, vel *ratione nostrum habita* [vid. εἰς p. 143 col. 2. init.] Rom. 16, 6. Gal. 4, 11. — εἰς τοῦτο ὅτι *mit Rücksicht darauf dass* = *propterea quod* [vid. εἰς p. 144 col. 2. init.] 1 Tim. 4, 10. εἰς ὅ, *quem in finem* Col. 1, 29. Cf. supra εἰς p. 143. — εἰς κενὸν adverb. *frustra* Phil. 2, 16. Saepius non legitur in N. T.

Κόπος, ου, ὁ, (τὸ κόπτειν das Schlagen, planctus; defatigatio secuta graves labores Xen. An. 5, 8. 3.) 1) *molestia*, κόπον vel κόπους παρέχειν τινὶ *negotia vel molestiam facessere alicui* = Graecorum πράγματα παρέχειν Matth. 26, 10. Marc. 14, 6. Luc. 11, 7. 18, 5. Gal. 6, 17. — Apoc. 14, 13. — pro עָמָל Iob. 5, 7. — 2) *labores*, *labor cum molestia coniunctus* Ioh. 4, 38. 1 Cor. 3, 8. 15, 58. vid de h. l. ἐν p. 172 col. 1. fin. — 2 Cor. 6, 5. ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις. 10, 15. 11, 23. 27. — 1 Thess. 1, 3. [Hebr. 6, 10. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Böhme*, *Bleeck*] ὁ κόπος τῆς ἀγάπης, *labor*, *quem amor sustinet* vel *ad quem sustinendum amore excitamini.* 2, 9. 3, 5. 2 Thess. 3, 8. Apoc. 2, 2. (Anthol. gr. T. 3. p. 99. *Iacobs.*) Saepius non legitur in N. T.

Κοπρία, ας, ἡ, *fimus*, *stercus.* Semel in N. T. Luc. [13, 8. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*] 14, 35. — pro אַשְׁפֹּת 1 Sam. 2, 8. (Artemid. 2, 9.)

Κόπριον, ου, τό, [neutr. adiect. κόπριος, ία, ιον, fimosus] *fimus*, *stercus* Luc. 13, 8. vid. de h. l. lect. κοπρία. (Anthol. gr. T. 3. p. 85. ed. *Iacobs.*)

Κόπτω, f. ψω, *caedo*, *scindo*, a) activum, ita τὶ ἀπό τινος vel ἔκ τινος Matth. 21, 8. Marc. 11, 8. οἱ ό pro כָּרַת Num. 13, 24. (Herodian. 4, 11. 10. Hom. Iliad. 12, 204.) — b) medium: *κόπτομαι me ipsum caedo* i. e. *plango*, quod fieri solebat in summo luctu Matth. 11, 17. 24, 30. (Diod. Sic. 1, 44. Hdot. 6, 58.) — sq. accus. pers. *me ipsum caedo propter aliquem* (vid. *Rost* §. 104, not. 3. *Matth.* §. 414, 13. *Passow* sub voc. τίλλω] = *lugeo aliquem* Luc. 8, 52. 23, 27. — ita pro סָפַד 2 Sam. 11, 26. (Lucian. de sacrific. §. 15.) — sq. ἐπί τινι et ἐπί τινα *propter aliquem* [vid. ἐπί p. 187. 190.] Apoc. 1, 7. 18, 9. — Ita οἱ ό Zachar. 12, 12. Saepius non habetur in N. T.

Κόραξ, ακος, ὁ, *corvus.* Semel in N. T. Luc. 12, 24. — pro עֹרֵב Gen. 8, 7. (Artemid. 11, 20. Aesop. fab. 98 et 100.)

Κοράσιον, ίου, τό, (κόρη) *puella*. Septies in N. T. Matth. 9, 24. 25. 14, 11. Marc. 5, 41. 42. 6, 22. 28. οἱ ο' pro נַעֲרָה 1 Sam. 9, 11. (Arrian. diss. epict. 3, 2. 8. Diog. Laert. 1, 6. 60.) Dici solebat Graecis veteribus κοράσιον ut κορίδιον tantum in familiari sermone de puellis inferioris sortis cum εὐτελισμῷ quodam, ut nos: *Mädel* [cf. Antholog. gr. T. I. p. 108. edit. *Iacobs.* in venustissimo Platonis poematio: κοράσια, τὰν Ἀφροδίταν τιμᾶτ'.] sed absque εὐτελισμοῦ significatione seriores usi sunt hoc vocabulo, v. *Lob.* ad Phryn. p. 74. *Sturz* de dial. alex. p. 42.

Κορβᾶν, vel κορβανᾶς, ᾶ, ὁ, *Corbanan*, hebr. קָרְבָּן 1) *munus Deo oblatum* Marc. 7, 11. cf. *Win.* bibl. Realw. sub. voc. *Gelübde.* — 2) *thesaurus sacer* [propr. Ios. de bell. iud. 2, 9. 4.] synecdochice: *Gotteskasten* i. e. *cistae vel arculae, quae erant in atrio mulierum, ut conderentur in illas nummi vel sponte vel ex lege oblati* i. e. γαζοφυλάκιον q. v. Matth. 27, 16. cf. *Win.* bibl. Realw. Vol. 2. p. 678.

Κορέ, ὁ, [terminat. graeca Κορῆς, οῦ, ὁ Ios. Ant. 4, 2. 2 et 4.] *Core*, hebr. קֹרַח, nom. propr. viri, quem Num. 16, 1 sqq. conspirasse cum aliis adversus Mosen legimus Iud. v. 11.

Κορέννυμι, f. κορέσω, pf. pass. κεκόρεσμαι a. 1. p. ἐκορέσθην [de quo perf. in σμαι cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Rost* §. 84. *Matth.* §. 240 sub hoc voc.] *satio*, *saturo*. Bis legitur in N. T. sq. genit. rei [vid. γεμίζω et *Rost* §. 108, 4.] Act. 27, 38. (Xen. Mem. 3, 11. 13. — ἔκ τινος Ael. V. H. 1. 4.) — tropice in verbis ironicis Pauli 1 Cor. 4, 8. ἤδη κεκορεσμένοι ἐστε. Sens. *satis et abunde iam gaudetis felicitate messiana.* Cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 75. et de perfect. iuncto c. aor. ἀκούω, denique de asyndeto h. l. sub ἀδικέω monita.

Κορίνθιος, ία, ιον, *Corinthius*. Act. 18, 8. 2 Cor. 6, 11.

Κόρινθος, ου, ἡ, *Corinthus*, olim Ephyra, metropolis Achaiae propriae, in isthmo peloponnesiaco sita, bimaris — διθάλασσος, ἀμφιθάλασσος i. e. mare ionicum et aegaeum interiacens, portu duplici, altero occidentali i. e. versus Italiam spectante et Lechaeon dicto, altero orientem i. e. Asiam versus sito et Cenchreae appellato instructa, celeberrima tum ludis isthmicis, tum artibus, mercatura et divitiis, male vero audiens ob Veneris cultum et luxum ibi dominantem. Corinthum bello achaico a Lucio Mummio dirutam Iulius Caesar restituit colonis romanis illuc deductis. Mercatura vero et artibus restitutis splendorem non solum pristinum mox recuperavit, sed eadem etiam vitia eam invaserunt, aucta magis, quam emendata Sophistarum studiis τὸν ἥττονα λόγον ποιούντων κρείττονα. Huc cum venisset Paulus per itineris occasionem ao. Chr. 52., auctor exstitit coetus christiani numerosissimi quidem, neque tamen a communibus Corinthiorum vitiis alieni. Act. 18, 1. 19, 1. al. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Korinth.*

Κορνήλιος, ίου, ὁ, *Cornelius*, nomen propr. centurionis cohortis italicae Act. 10, 1 sqq.

Κόρος, ου, ὁ, *Corus*, ab hebr. כֹּר et uti hoc 1 Regg. 4, 22. atque חֹמֶר Levit. 27, 16. significans mensuram maximam aridorum, aequantem decem medimnos atticos [vid. *Win.* bibl. Realw. sub v. *Maasse.*] Luc. 16, 7. (Ios. Ant. 15, 9. 2.)

Κοσμέω, ῶ, f. ήσω, (ordine dispono, compono Hom. Iliad. 1, 16. 3, 18.) 1) *orno*, *ich schmücke*, *ich ziere*, *ich putze auf*, τί, ut οἶκον a) Matth. 12, 44 et Luc. 11, 25. ἱερόν addito dat. ἀναθήμασι [vid. γλῶσσα] Luc. 21, 5. — Apoc. 21, 19. τινὰ ἔν τινι [cf. ἐν de vestitu p. 165 fin.] 1 Tim. 2, 9. τινά τινι aliquem *in honorem alicuius* [vid. ἄγω] Apoc. 21, 2. (Ael. V. H. 8, 7 et 10. Diod. Sic. 16, 65. Xen. Mem. 3, 11. 14.) — μνημεῖα, *sepulcra ornare*, quod fiebat columellis vel cippis ponendis [cf. in hanc rem *Win.* bibl. *Realw.* sub voc. *Gräber* fin. *Rosenm.* alt. n. neues Morgenl. Vol. 5. p. 90.] *Matth.* 23, 29. (ita κοσμεῖν τάφους Xen. Mem. 2, 2. 13.) — 2) *orno* i. e. *instruo*, *praeparo* ut τὰς λαμπάδας Matth. 25, 7. (Diod. Sic. 11, 89. Xen. Cyr. 8, 2. 6. ornare classem Liv. 40, 26 exeunte. Cic. pro Cluent. c. 5.) — metaph. = *honorem conciliο alicui*, τινά 1 Petr. 3, 5. addito ἐν πᾶσι *in omni, quod tractatur, negotio, in quavis re* [vid. ἐν p. 166.] Tit. 2, 9. (*Hdian.* 6, 3. 5. Xen. Conv. 8, 38.) Saepius non legitur in N. T.

Κοσμικός, ή, όν, (κόσμος mundus) *mundanus*, *ad mundum pertinens*, *weltlich*, *die Welt betreffend*, *zur Welt gehörend* [Plut. consol. ad Apollon. c. 34. κατὰ — τὴν κοσμικὴν διάταξιν. Ita *mundanus* Cic. Tuscul. 5, 37.] sensu iudaico, quo γῆ [vid. γῆ no. 3. a. bb.], κόσμος opponuntur τῷ οὐρανῷ, τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν utpote perfectionis sedi, *terrestris* igitur, *fragilitatis* et *imperfectionis* notione inclusa, fere i. q. ἐπίγειος. Ita bis in N. T. Hebr. 9, 1. τό τε ἅγιον κοσμικόν *sanctuarium* vel *templum mundanum*. Dicitur ita, quatenus ad eam, quae nunc est, rerum conditionem pertinens χειροποίητον et interitui obnoxium est ex opp. τῷ ἁγίῳ τῷ ἐπουρανίῳ coll. v. 11. 23. — Tit. 2, 12. ἐπιθυμίαι κοσμικαί i. e. *cupiditates*, *quibus regi solent huius seculi* [imperfecti, perversi] *homines*.

Κόσμιος, ία, ον, item κόσμιος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (bene compositus, a κοσμέω) *modestus*, *verecundus*. Bis in N. T. 1 Tim. 2, 9. ἐν καταστολῇ κοσμίῳ 3, 2. (Diod. Sic. 13, 38. Xen. An. 6, 4. 32.)

Κοσμοκράτωρ, ορος, ὁ, (κόσμος, κρατέω q. v. propr. princeps mundi, dominus mundi, in N. T.) *huius seculi* [vid. κόσμος] *princeps*, ita de diabolo Eph. 6, 12. coll. v. 11. ubi legitur eius loco vox διαβόλου; appellatur idem eodem modo Ioh. 12, 31. ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου et quemadmodum vocabulum κοσμοκράτωρ in suam linguam Iudaei receperunt — קוזמוקרטור — cf. *Lücke* 2. p. 351., ita eosdem multa constat somniavisse de Satana et malis geniis adversantibus Dei consiliis et quovis modo impedire ea conantibus, imo imperantibus huius seculi hominibus cf. 2 Cor. 4, 4. ubi idem appellatur ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου.

Κόσμος, ου, ὁ, (ductum, ut videtur, a κομέω, curo; ordo, concinna dispositio Thuc. 3, 77. Xen. Oec. 8, 20. Pol. 1, 21. 1.) 1) *ornatus*, *ornamentum* 1 Petr. 3, 3. ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος. Iac. 3, 6. ἡ γλῶσσα — ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας vel: ἡ γ. κοσμεῖ τὴν ἀδικίαν i. e. *ornat et defendit improbitatem* vel ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας scil. ὕλη, *die Zunge ist ein Feuer, die Welt der Ungerechtigkeit aber der Brennstoff*, ita Syrus; alii: *complexus improbitatis*. Alii aliter. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 178 sqq. (Pol. 2, 17. 5. Hdian. 7, 3. 15. Ael. V. H. 2, 13. et 14. Xen. An. 1, 9. 23.)

2) *mundus*, *die Welt*, *Weltordnung* [φασὶ δὲ οἱ σοφοί, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιότητα καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσι Plat. Gorg. T. 1. p. 508, a. b. coll. Xen. Mem. 1, 1. 11. et Plin. H. N. 2, 3. „nam quem κόσμον Graeci, nomine ornamenti, appellaverunt, eum nos a perfecta absolutaque elegantia *mundum*.“ Primum ita usus est voc. κόσμος Pythagoras. Cf. *Bentley* opusc. philol. p. 347. 445. Phot. Biblioth. Cod. p. 440. l. 27. ed. *Bekker*. *Passow* sub voc. κόσμος.] a) universe, ut ἀπὸ vel etiam πρὸ καταβολῆς κόσμου. Vide locos, hanc formulam habentes, supra sub καταβολή. — ἀπ' ἀρχῆς vel etiam ἀπὸ κτίσεως κόσμου Matth. 24, 21. Rom. 1, 20. de articuli in his formulis aeque atque in locis [Rom. 4, 13. 5, 13. 11, 12. 15. 1 Cor. 3, 22. 8, 4. Phil. 2, 15. Col. 2, 20. 1 Tim. 3, 16. 1 Petr. 5, 9. 2 Petr. 1, 4. 2, 5 bis.] infra laudatis absentia, *Win.* p. 117. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 229. Vol. 2. p. 467. — Phil. 2, 15. φωστῆρες ἐν κόσμῳ *sidera in mundo collocata* = *sidera mundi*. — ἐν τῷ — ἐγένετο Ioh. 1, 10. — 11, 9. 17, 5. 21, 25. Act. 17, 24. — 1 Cor. 4, 9. τῷ κόσμῳ quo loco per epexegesin additur καὶ ἀγγέλοις [in coelo habitantibus] καὶ ἀνθρώποις [in terra versantibus]. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 77. — 8, 4. (Ael. V. H. 4, 29. Xen. Mem. 2, 1. 11.) — b) ex metonym. totius pro parte: *orbis terrarum* aa) universe, i. e. ubi, quae dicuntur, tum ad res tum ad homines in terra versantes, pertinent vel referri possunt Matth. 4, 8. 26, 13. Marc. 14, 9. 16, 5. Ioh. 16, 21. 28. Rom. 1, 8. Col. 1, 6. — 1 Tim. 3, 16. ἐν κόσμῳ = ἐν ὅλῳ τ. κ. i. e. *ubique terrarum*. 6, 7. 1 Petr. 5, 9. Apoc. 11, 15. — ὁ τότε κόσμος 2 Petr. 3, 6. — ἔρχομαι vel εἰσέρχομαι εἰς τὸν κόσμον = *esse incipio* i. e vel: *nascor* Ioh. 1, 9. — vel *prodeo inter homines*, *un te*

den Menschen auftreten, ita nunc de Iesu Ioh. 3, 19. 6, 14. 11, 27. 12, 46. 16, 28. 18, 37. 1 Tim. 1, 15. Hebr. 10, 5. 1 Ioh. 4, 14. — de aliis personis, ut de falsis doctoribus 1 Ioh. 4, 1. 2 Ioh. v. 7. — *ἀποστέλλω τινὰ εἰς τὸν κόσμον* = *prodire facio inter homines* Ioh. 3, 17. 10, 36. 17, 18 bis. 1 Ioh. 4, 9. — — *γεννᾶσθαι εἰς τ. κ.* Ioh. 16, 21. Vid. *γεννάω*. — — bb) metonym. *universitas hominum orbem terrarum incolentium*, *die Menschenwelt*, ubi etiam verti interdum potest: *genus humanum* — universe Matth. 5, 14. 13, 38. 18, 7. Ioh. 1, 29. 3, 16. 17 bis. 4, 42. 6, 33. 51. 8, 12. — v. 26. *ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον* scil. *ἐλθών* vel *ὢν ἐν τῷ κόσμῳ* = *coram hominibus*. Vide *εἰς* p. 144. coll. *ἐν* p. 165 col. 2. med. — Ioh. 9, 5. 12, 47 bis. 14, 31. Alii ad 3. b. bb. referunt hunc locum. — Rom. 3, 6. 19. 5, 12. 13. 1 Cor. 4, 13. quo loco *κόσμος* alternat cum *πάντες* 2 Cor. 5, 19. 1 Ioh. 2, 2. de h. l. brachylogia in v. *περὶ ὅλου τ. κόσμου* pro: *περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου τ. κ.* vid. sub *αὐτός* p. 63. init. ad Marc. 4, 36. notata et *Win.* p. 542. — *εἶναι ἐν τ. κ.* *inter homines versari* Ioh. 9, 5. — *ἀρχαῖος κ.* *orbis antiquus* = *genus humanum tempore antiquo terram incolens* 2 Petr. 2, 5. — ubi paucioribus vel sectae, scholae alicuius discipulis, item *τῷ κρυπτῷ* opponitur *κόσμος* = *κόσμος* *multitudo*, *omnes*, *Alle*, *Iedermann* Ioh. 7, 4. 12, 19. 14, 22. 18, 20. 2 Cor. 1, 12. — 2 Petr. 2, 5. *κόσμος ἀσεβῶν*. — ubi alternat c. *ἔθνη* *pagani* = *die heidnische Welt* Rom. 11, 12. 15. — *κόσμος ἀσεβῶν* 2 Petr. 2, 5. — *impietatis* et *perversitatis* notione inclusa, ita de hominibus Noacho aequalibus Hebr. 11, 7. 38. coll. 2 Petr. 2, 5. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 754. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 555.

3) ex iudaica dicendi ratione *ὁ κόσμος οὗτος*, *hic mundus*, *mundus qui nunc est* = *ordo rerum qui nunc est*, *imperfectus ille*, *imbecillis et perversus*, *die gegenwärtige*, *in physischer*, *intellectueller*, *moralischer Hinsicht unvollkommene Welt*, cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 131. *Theile* ep. Iac. p. 87. et quae apud eundem habentur exempla de simili voc. *seculum* apud Latinos [ut Cicer. Balb. c. 6. Philipp. 9, 6. Horat. Od. 3, 6. 17. Virg. Georg. 1, 468.] usu. — a) universe = *universitas rerum ad hoc seculum pertinentium* Ioh. 12, 25. 13, 1. 18, 36. *ἡ βασιλεία μου — τούτου*, *regnum meum non est ex genere eorum*, *quae in hoc*, *qui nunc est*, *ordine rerum sunt*, nihil igitur tibi, nihil imperatori romano a me metuendum est. Rom. 4, 13. vid. ad h. l. sub *κληρονόμος* observata. 1 Cor. 5, 10. 1 Ioh. 4, 17. *κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κ. τούτου* Eph. 2, 2. — minus plene i. e. abest *οὗτος*. Ita Matth. 16, 26. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. — *πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου* Luc. 12, 30. — Ioh. 13, 1. *τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ*. 1 Cor. 3, 22. 5, 10. *ἐκ τ. κ. ἐξελθεῖν*. 7, 31. *τὰ τοῦ κόσμου* v. 33. 34. Gal. 6, 14. *ἐμοὶ κ. ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ κόσμῳ* quo l. Paulus, ut totam notionis amplitudinem comprehendat, reciproce eandem sententiam exprimit. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 137. — Iac. 4, 4. bis. Cf. ad h. l. *Theile* ep. Iac. p. 214. — 1 Ioh. 2, 15. *μὴ — κόσμον*. *τὰ* vel *τὸ ἐν τῷ κ.* v. 15. 16. *ἐκ τ. κ. ἐστὶ* v. 17. 3, 17. — — b) metonym. = *universitas hominum huius mundi* vel *seculi*, imperfectionis, inscitiae, vitiositatis notione inclusa, *die gegenwärtige unvollkommene*, *von Gott entfremdete*, *sündige*, *dem Christenthume u. messianischen Reiche feindselig gegenüberstehende Menschenwelt*, vel: *die profane*, *nichtchristliche Menschheit* vid. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 26. 44. 64. *Id.* Ev. Ioh. p. 174. *Harless*. ep. P. ad Eph. p. 145. *Theile* ep. Iac. p. 86 sq. — Ioh. 8, 23. 12, 31. 1 Cor. 1, 20. quo loco *ὁ κόσμος οὗτος* et *ὁ αἰὼν οὗτος* permutantur. 3, 19. *ὁ ἄρχων τοῦ κ. τ.* *princeps*, *qui huius seculi hominibus imperat*, quibus verbis aeque atque formula *ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου* 2 Cor. 4, 4. circumscribitur *ὁ σατανᾶς*. Ioh. 9, 39. 12, 31. 16, 11. — minus plene i. e. abest *οὗτος* Ioh. 7, 7. 14, 17. 19 quater. 27. 30. 15, 18. 19 quater. 16, 8. 20. 33 bis. 17, 6. 9. 11 bis. 12. 13. 14 — 17. 21. 23 25. 1 Cor. 1, 21. 27. 28. 2, 12. 6, 2 bis. 11, 32. 2 Cor. 7, 10. *τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου* i. e. *elementa religionis accommodatae hominibus huius seculi* Gal. 4, 3. Col. 2, 8. 20. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 96. — Eph. 2, 12. Phil. 2, 15? Iac. 1, 27. 2, 5. 2 Petr. 1, 4. 2, 20. 1 Ioh. 3, 1. 13. 4, 3. 5 ter. 5, 4 bis. v. 5. 19. — *ὁ ἐν τῷ κόσμῳ* scil. *θεός* = *ὁ σατανᾶς* 1 Ioh. 4, 4. *ἐν κόσμῳ* = *ἐν στοιχείοις τ. κ.* Col. 2, 20. — Saepius non legitur in N. T.

Κουάρτος, ου, ὁ, *Quartus*, nomen propr. viri latinum Rom. 16, 23.

Κοῦμι, *surge*, vox hebr. קוּמִי Marc. 5, 41.

Κουστωδία, ας, ἡ, *custodia*, vox originis latinae, de militibus rom. sepulcrum Iesu custodientibus, ter Matth. 27, 65. 66. 28, 11.

Κουφίζω, f. (*κοῦφος*, levis) *allevo*. Semel in N. T. Act. 27, 38. *ἐκούφιζον τὴν ναῦν*. — pro הֵקֵל Ion. 1, 5. (Pol. 1, 39. 4. Xen. Mem. 2, 7. 1.)

Κόφινος, ου, ὁ, *cophinus*, *corbis*, *canistrum*. Sexies Matth. 14, 20. de h. l. appositione in verbis *δώδεκα κοφίνους πληρεῖς* vid. *βασιλεία*. — 16, 9. Marc. 6, 43. 8, 19. Luc. 9, 17. Ioh. 6, 13. Itinera facientes per Samaritanorum aut gentilium regiones cophinis utebantur Iudaei alimentis instructis, ne illorum aut horum cibis polluerentur. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Reisen*, *Samaritaner*. — pro סַל Iudd. 6, 19. דּוּד Ps. 81, 7. (Artemid. 2, 24. Xen. Mem. 3, 8. 6.)

Κράββατος, ου, ὁ, [vox Graecis incognita cf. *Lob.* ad Phryn. p. 63. *Sturz* de dial. alex. p. 175. *Win.* p. 26.] *grabbatus* i. e. *lectus humilior et vilior*, unum tantum hominem capiens, Graecis *σκίμπους*, *σκιμπόδιον* dictus Marc. 2, 4. 9. 11. 12. 6, 55. Ioh. 5, 8—12. Act. 5, 15. 9, 33. — Saepius non legitur in N. T.

Κράζω, f. *κεκράξομαι* [cf. *Win.* p. 89. 255.] a. 1. *ἔκραξα*, perf. *κέκραγα* [signif. praesentis cf. *Passow* sub hoc v. *Buttm.* §. 100, not. 5. gram. max. §. 113. *Rost* §. 84. *Bornem.* schol. p. 61. *Win.* p. 250.] *clamo*, *ich schreie* Matth. 14, 26. Marc. 5, 5. 9, 26. 15, 39. Luc. 9, 39. *κράζει* scil. *ὁ δαιμονιζόμενος*. Quo l. si mutatum legitur subiectum cf. *Win.* p. 516 sq. *Meyer* Ev. Luc. p. 308. *de Wette* Ev. Luc. p. 57. aliter *Bornem.* l. l. p. 61. — Ioh. 12, 13. Act. 19, 32. Apoc. 10, 3. 12, 2. de h. l. praes. hist. vid. *ἄγω* et de eodem aoristis intermixto sub *ᾄδω* monita. (Pol. 31, 24. 1. Xen. Cyr. 1, 3. 10.) — sq. orat. directa Marc. 9, 24. 10, 48. 15, 13. 14. Luc. 18, 39. Act. 19, 34. 21, 28. 36. — *κράζειν φωνῇ μεγάλῃ* [vid. *ἀγαλλιάω*] item *ἐν φωνῇ μεγάλῃ* [vid. *ἐν* p. 172. col. 2.] *alta voce clamare* Matth. 27, 50. Marc. 1, 26. Act. 7, 57. Apoc. 10, 3. — sq. orat. dir. Act. 7, 60. Apoc. 14, 15. — Marc. 5, 7. — *κράζω λέγων* item *κράζω καὶ λέγω*, sq. orat. dir. = *clamo his verbis utens* vel *clamo ita* Matth. 8, 29. 14, 30. 20, 30. 31. 21, 9. 27, 23. Marc. 3, 11. de h. l. impf. vid. *ἄγω* et de neutro plur. iuncto c. verbo singul. vid. *εἰμί* p. 131 init. — 11, 9. Ioh. 19, 12. Act. 14, 14. 16, 17. 19, 28. Apoc. 18, 18. 19. — Matth. 9, 27. 21, 15. Marc. 10, 47. Luc. 4, 41. — additur *φωνῇ μεγάλῃ* Apoc. 6, 10. 7, 2. 10. 18, 2. 19, 17. — — in locutione proverb. *οἱ λίθοι κεκράξονται* Luc. 19, 40. — de personis alta voce pronuntiantibus aliquid: *laut rufen*, absol. et sq. orat. dir. Act. 23, 6. Rom. 9, 27. — *κράζει λέγων* sq. orat. dir. Ioh. 7, 28. 37. 12, 44. *μαρτυρεῖ — κέκραγε λέγων* Ioh. 1, 15. de huius loci praes. historico cf. supra sub *ἄγω* observata. — *κράζω φωνήν* = *dictum alta voce eloquor* Act. 24, 21. — de precantibus, sq. orat. dir. Rom. 8, 15. Gal. 4, 6. — ad normam hebr. צָעַק et צְעָקָה [Gen. 4, 10. 18, 20.] de iniuria clamante, ubi Lat. *vindictam posco* Iac. 5, 4. — Saepius non legitur in N. T.

Κραιπάλη, ης, ἡ, *crapula* i. e. *caput vino grave*, *Rausch*, metonym. pro: *commessatio*. Ita semel in N. T. Luc. 21, 34. (Hdian. 1, 17. 7. 2, 5. 2)

Κρανίον, ου, τό, (dem. subst. *κρᾶνον*, cuius loco saepius *κρανίον* cf. *Passow* sub hoc voc.) *cranium*, *calvaria*. Quater in N. T. Matth. 27, 33. Marc. 15, 22. Luc. 23, 33. Ioh. 19, 17. — pro גֻּלְגֹּלֶת Iudd. 9, 53. (Hdian. 7, 7. 8. Lucian. Timon. *κατέαγα τοῦ κρανίου*.)

Κράσπεδον, ου, τό, *fimbria*, [i. e. prominens rei pars Xen. H. G. 4, 6. 8.] i. q. צִיצִית *τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων*. Ita quinquies Matth. 9, 20. 14, 36. 23, 5. Marc. 6, 56. Luc. 8, 44. erant haec *κράσπεδα* filamenta contorta lanea, *Quasten*, *Troddeln*, quae e lege mosaica Num. 15, 38 sqq. connectebantur palliis Iudaeorum, ut se a gentilibus distinguerent et memores essent legis. cf. *Win.* bibl. Wörterb. sub voc. *Saum*. —

Κραταιός, ά, όν, (a κράτος robur) *robustus*. Semel in N. T. 1 Petr. 5, 9. (Polyb. 2, 69. 8.)

Κραταιόω, ῶ, f. ώσω, (Gracci κρατύνω cf. *Passow* sub hoc. voc. a κράτος) *roboro, validum reddo*, passivum: *κραταιόομαι*, οῦμαι, *validus reddor, ich erstarke, novas indies vires sumo*. Quater in N. T., ut κραταιοῦσθε *firmi estote, fortes vos praestate* 1 Cor. 16, 13. — addito dat. δυνάμει, τῷ πνεύματι [vid. ἀγαλλιάω] Luc. 1, 80. 2, 40. Eph. 3, 16. — pro אָמֵץ Ps. 31, 25. חָזַק 2 Sam. 10, 12.

Κρατέω, ῶ, f. ήσω, (= κράτος ἔχω robur habeo, validus sum) 1) *potior aliqua re* vel *persona* i. e. a) *comprehendo aliquid* vel *aliquem, sich bemächtigen* sq. accus. *rei* vel *person*. Matth. 12, 11. Matth. 14, 3 et Marc. 6, 17. quo l. κρατήσας = plusqpf. vid. ἀλείφω et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 486. — Matth. 18, 28. 21, 46. 22, 6. 26, 4. 48. 50. 55. 57. Marc. 3, 21. 12, 12. 14, 1. 44. 46. 49. 51. Act. 24, 6. Apoc. 20, 2. — οἱ ὁ Ps. 137, 9. — b) *consequor, ich erlange*, ut τυγχάνω, λαγχάνω, κυρῶ, sq. genit. rei [vid. κοινωνέω et *Matth.* §. 328.] Act. 27, 13. Hebr. 6, 18. (Diod. Sic. 13, 18. 16, 20.) — — 2) *prehendo, fassen* = ἐπιλαμβάνομαι, *bei etwas fassen*, sq. genit. membri, quo prehenditur aliquis [vid. ἅπτω] Matth. 9, 25. Marc. 1, 31. 5, 41. Luc. 8, 54. — pro חָזַק Gen. 19, 16. sq. acc. pers. et genit. membri [vid. ἅπτω] Marc. 9, 27. — pro hebr. חָזַק 1 Sam. 15, 27. — — 3) *firmiter teneo*, vel *quod teneo, mordicus retineo, festhalten*, sq. acc. rei, [cf. *Matth.* §. 360, not. 2. b. *Rost* §. 108, not. 4. ut τοὺς πόδας τινός Matth. 28, 9. τοὺς ἀνέμους Apoc. 7, 1. τὶ ἐν τῇ χειρί Apoc. 2, 1. — τὰς ἁμαρτίας, opponitur τῷ ἀφιέναι remittere, = *non remitto*, metaph. *non condono* Ioh. 20, 23. De h. l. perfecto quatenus ad praesentis signif. accedat, cf. supra sub ἀγαπάω monita. — τοὺς ὀφθαλμούς τινος *oculos alicuius impedio* vel *cohibeo*, sq. genit. τοῦ c. infinit. [vid. ἐγκόπτω] Luc. 24, 16. sq. accus. pers. = vel: *constanter adhaereo alicui, nicht von Jemandem gehen, sich zu Jemandem halten* Act. 3, 11. — vel: *retineo aliquem* in potestate mea Act. 2, 24. q. l. ὁ θάνατος sistitur ut persona [vid. θάνατος]. — de personis animo tenentibus aliquid ut τὸν λόγον Marc. 9, 10. τὸν λόγον ἐκράτησαν *inhaerebant sermoni illi*, quo l. explicationis ergo additur: πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες, τί κλ. — = *constanter observo et profiteor*, sq. acc. rei Marc. 7, 3. 4. 8. 2 Thess. 2, 15. Apoc. 2, 13. 14. 15. 25. 3, 11. — τὴν κεφαλήν = ἐκεῖνον, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή = *constanter sequor* vel *profiteor* Col. 2, 19. — sq. gen. rei Hebr. 4, 14. — Saepius non extat in N. T.

Κράτιστος, η, ον, (a κράτος robur: robustissimus) *optimus*. Ita in compellandis hominibus nobilioribus, ut procuratorum Act. 23, 26. 24, 3. 26, 25. etiam Theophili Luc. 1, 3. commemorati. (Ios. c. Apion. 1, 1. Ant. 4, 6. 8.

Κράτος, εος, ους, τό, (robur Xen. Cyr. 2, 1. 17.) 1) *vis, potentia, Macht*, κατὰ κράτος *vi, mit Macht* ita iunct. c. αὐξάνειν = *valde increscere* [vid. κατά] Act. 19, 20. τὸ κ. τῆς δόξης αὐτοῦ scil. θεοῦ *vis maiestatis eius* Col. 1, 11. τὸ κ. τῆς ἰσχύος αὐτοῦ scil. θεοῦ vis potentiae div. Eph. 1, 19. 6, 10. (Pol. 1, 24. 2. Xen. Ag. 1, 23.) — metonym. pro: *potenter factum* Luc. 1, 51. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ. Ita hebr. עָשָׂה חַיִל Ps. 118, 16. — 2) *imperium, potestas* τινός imperium *in aliquem, Macht, Herrschaft über Jem.*, ut τοῦ θανάτου Hebr. 2, 14. (Ios. Ant. 1, 19. 1. Hdian. 7, 7. 12.) in doxologiis 1 Tim. 6, 16. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. Iud. v. 25. Apoc. 1, 6. 5, 13. Saepius non extat in N. T.

Κραυγάζω, f. άσω, (a κραυγή, clamor; = κράζω) *clamo, vocifero*. Septies Matth. 12, 19. Act. 22, 23. — sq. orat. dir. Ioh. 19, 15. — addito λέγων et sq. orat. dir. Matth. 15, 22. De huius loci αὐτῷ c. λέγουσα iungendo cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 517. — Ioh. 18, 40. 19, 6. — addito φωνῇ μεγάλῃ et sq. orat. dir. Ioh. 11, 43. — pro הֵרִיעַ Esr. 3, 13. (Plato de republ. 10, 308. T. 7. Dem. 1258, 26.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 337. Saepius non legitur in N. T.

Κραυγή, ῆς, ἡ, *clamor*. Sexies in N. T. Matth. 25, 6. Act. 23, 9. Eph. 4, 31. Hebr. 5, 7. Apoc. 14, 18. de h. l. lect. vid. *Schott, Griesb.* — iunct. c. πένθος Apoc. 21, 4. (Diod. Sic. T. 9. p. 11. ed. *Bip.* Polyb. 2, 70. 6. Xen. Anab. 1, 2. 17.) — pro צְעָקָה Exod. 12, 30.

Κρέας, τος, τό, plur. τὰ κρέα [forma contracta Atticis usitata cf. *Buttm.* gram. max. §. 54. *Rost* §. 45. not. 1. *Matth.* §. 84. *Win.* p. 64. *Alt.* p. 8.] *caro, geschlachtetes Fleisch* [cf. *Schulz* das h. AMahl p. 94. *Passow* sub κρέας] *caro*. Bis in N. T. Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 13. — pro בָּשָׂר Prov. 23, 20. (Dem. 1078, 23. Xen. Mem. 4, 3. 10.)

Κρείττων, vel σσων, ονος, ὁ, ἡ — ον, τό, (robustior, a κράτος) *melior*, i. e. a) *utilior, us* 1 Cor. 11, 17. 12, 31. Hebr. 11, 40. addito μᾶλλον [vid. μᾶλλον] Phil. 1, 23. de comparatione non diserte in his l. expressa vid. ἀκριβής. — sq. παρά c. accus. in comparatione [vid. παρά] Hebr. 12, 24. quo l. si legitur παρὰ τὸν ἄβελ pro: παρὰ τὸ αἷμα τοῦ ἄβελ, vid. de hac breviloquentia sub αὐτός p. 68. initio et sub κόσμος notata — addito τινί = *magis conducit alicui*, sq. inf. subiecti nota 2 Petr. 2, 21. a dativo attrahitur casus nominis [ἐπιγνοῦσιν] iuncti c. infinit. et pertinentis ad qualitatem subiecti iudicandam 2 Petr. 2, 1. cf. *Matth.* §. 536. *Buttm.* §. 138, 3. *Win.* p. 293. 484. — b) *praestantior* Hebr. 6, 9. 7, 7. de h. l. neutr. = substant. abstracto vid. ἐλάσσων, ἀγενής. — 19, 22. 10, 34. 11, 16. 35. (Xen. Ages. 11, 14.) seq. genit. comparationis [cf. *Matth.* §. 356. §. 450. *Buttm.* §. 119, 4. *Rost* §. 109, 5.] Hebr. 1, 4. — sq. παρά c. accus. in comparat. Hebr. 9, 23. — seq. infinit. c. accus. particip. indicantis subiecti qualitatem [vid. καλός fin.] 1 Petr. 3, 17. Saepius non extat in N. T.

Κρεμάννυμι, f. άσω, a. 1. p. ἐκρεμάσθην [de hac aor. forma vid. ἀκούω] *suspendo, ich hänge etwas auf* oder *an etwas*, κρέμαμαι intrans. *pendeo*, [cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Rost* §. 84. *Matth.* §. 241.] Luc. 23, 39. (Ael. V. H. 2, 14. Hdian. 1, 14. 1. Xen. An. 1, 2. 8.) — sq. acc. rei et ἐπί τι vel εἴς τι [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 571. *Schott* et εἰς p. 140. col. 2. med.] Matth. 18, 6. — τινὰ ἐπὶ τινος Act. 5, 30. 10, 39. Gal. 3, 13. Vide ἐπί p. 186. init. — pro תָּלָה Gen. 40, 19. (Xen. An. 3, 2. 19.) — κρέμαμαι ἔκ τινος [vid. ἐκ p. 148. col. 2. init.] Act. 28, 4. (Xen. de re equestr. 10, 9. Mem. 3, 10. 13. Symp. 8, 19.) — ἔν τινι Matth. 22, 40. Vide ἐν p. 170. init. (Cicer. in Pison. c. 41. *in sententiis* omnium civium famam nostram fortunamque pendere.) Saepius non habetur in N. T.

Κρημνός, οῦ, ὁ, (κρεμάννυμι) *locus praeruptus, praecipitium*. Ter Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. — pro סֶלַע 2 Chron. 25, 12. (Diod. Sic. 1, 33. Ael. V. H. 13, 1.)

Κρής, ητός, ὁ, *Cretensis, Cretae incola* Act. 2, 11. Tit. 2, 12.

Κρήσκης, ηντος, ὁ, *Crescens*, nom. propr. viri latinum 2 Tim. 4, 10.

Κρήτη, ης, ἡ, *Creta*, olim Telchinia, hodie *Candia*, insula Archipelagi mediterranei fertilissima, vino et frumento abundans Act. 27, 7. 12. 13. 21. Tit. 1, 5.

Κριθή, ῆς, ἡ, *hordeum* Apoc. 6, 6. שְׂעֹרָה Exod. 9, 31. (Xen. An. 1, 2. 22.)

Κρίθινος, η, ον, *hordeaceus*. Bis in N. T. Ioh. 6, 9. 13. (Pol. 24, 9. 15. Xen. An. 4, 5. 26.)

Κρίμα, τος, τό, (κρίνω quod vid.; quod quis statuit aut decrevit =) 1) *sententia, decretum*, ut αὐτοῦ scil. θεοῦ Rom. 11, 33. — Ioh. 9, 39. εἰς κρίμα — ἦλθον, ἵνα i. e. *ad decretum* div. *exsequendum in hunc mundum veni, nempe ut., behufs eines göttl. Rathschlusses bin ich in die Welt gekommen, damit nämlich*. Cf. de ἵνα eo pertinente, ut explicatius dicatur, quod antea aut brevius aut obscurius enuntiatum erat *Fritzsche* Ev. Matth. p. 841 et supra sub ἵνα observata et ad verba εἰς κρίμα — ἵνα, quae habet de verbis εἰς τοῦτο ἵνα *Win.* p. 151. — Alii verba εἰς κρίμα explicant: *zur Scheidung*, vel: *ut discernantur homines = ut, qui probi improbive sint, appareat*, vid. tamen *Meyer* Ev. Ioh. p. 136. — Rom. 5, 16. quo l. τὸ κρίμα i. e. sententia, qua Deus non sine poenae denuntiatione Adamo interdixit, quae Gen. 2, 17. le-

guntur, γενέσθαι dicitur εἰς κατάκριμα, i. e. vertisse in sententiam eiusmodi, *qua damnatio in poenam fieret*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 339. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 126. — ita pro מִשְׁפְּטֵי יְהוָה Ps. 19, 20. 119, 75. — — 2) *iudicium* i. e. a) *iudicium, quod fertur de aliquo, Urtheil*, ut ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε i. e. *qua enim iudicandi regula* vel: *qua censura adhibita* alios *iudicatis* Matth. 7, 2. — 1 Tim. 5, 12. χῆραι — ἔχουσαι κρίμα, ὅτι — ἠθέτησαν viduae, *hoc habentes iudicium, quod fidem primam violarunt* = *quas primam fidem violasse quisque iudicat*, ubi nostrates: *auf denen der Vorwurf lastet* [vid. ἔχω p. 216. col. 2. init.] *dass sie die erste* [qua domino sese consecrarunt] *Zusage gebrochen haben*. Cf. ad h. l. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 49. *Neander* Gesch. der Pflanzung u. Leit. d. chr. Kirche Vol. 1. p. 203. — de sententia iudicis, ita κρίμα θανάτου *sententia mortifera* vel *mortem afferens* = *mortis supplicium* Luc. 24, 20. — ita pro מִשְׁפַּט מָוֶת Deut. 21, 22. — Luc. 23, 40. ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ *versaris in statu, quo idem iudicium experiris* i. e. *idem supplicium sustines*. — de sententia *Dei* iudicis Iac. 3, 1. μεῖζον κ. ληψόμεθα, *gravius* vel *severius iudicium accipiemus* i. e. *in nobis* doctoribus *maior erit reddendae rationis severitas* — *grössere Verantwortlichkeit*. Alii: *severius puniemur*. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 170. coll. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 279. — de sententia Dei vel Messiae in iudicio extremo, ita in locis, ubi contextus docet, pertinere sententiam ad condemnandum aliquem, ut λήψονται περισσότερον κρίμα, *severius sustinebunt iudicium* i. e. *gravius plectentur* Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. Matth. 23, 13. de h. l. lect. cf. *Griesb., Knapp, Fritzsche, Meyer*, addito ἑαυτοῖς [de quo dat. incommodi = *zu ihrem Verderben* vid. ἄγω] Rom. 13, 2. Gal. 5, 10. βαστάσει τὸ κρίμα *sententiam Dei condemnatoriam in se suscipiet* i. e. *poenas luet*. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 119. — ἐσθίειν καὶ πίνειν ἑαυτῷ [= *zu seinem Verderben*] κρίμα 1 Cor. 11, 29. cf. *Schulz* v. heil. AMahle p. 241. — συνέρχεσθαι εἰς κρίμα i. e. *ita ut damnatio sequatur* 1 Cor. 11, 34. cf. *Schulz* l. l. p. 243. — Iud. v. 4. — additur genit. *iudicis* sententiam ferentis vel iudicantis Rom. 2, 2. 3. (Sir. 21, 5.) — vel genit. *personae*, de qua sententia fertur Rom. 3, 8. 1 Tim. 3, 6. 2 Petr. 2, 3. Apoc. 17, 1. — — b) *iudicium quod habetur* vel *exercetur* = *Gericht* 1 Petr. 4, 17. τὸ κ. τὸ μέλλον Act. 24, 25. κ. αἰώνιον i. e. *cuius effectus aeternum valent* Hebr. 6, 2. cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 166. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 251. — διδόναι τινὶ κρίμα i. e. *iudicii habendi* vel *iudicandi potestatem* alicui dare Act. 20, 4. — 3) *causa, lis, Rechtssache*, ut κρίματα ἔχω [vid. ἔχω p. 216. col. 2. init.] 1 Cor. 6, 7. κρίνειν τὸ κ. τινὸς ἔκ τινος Apoc. 18, 20. Vide de h. l. sub ἐν p. 184. col. 2. init. observata. Ita מִשְׁפָּט Iob. 13, 18. — Saepius non legitur in N. T.

Κρίνον, ου, τό, *lilium, die Lilie*. Bis in N. T. Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. hebr. שׁוֹשַׁנָּה Cant. 1, 2. 16. 4, 5. 5, 13. (Anthol. gr. T. 1. p. 1. 254. ed. *Iacobs*.)

Κρίνω, f. νῶ, (cerno, discerno Hom. Iliad. 2, 362. Xen. Mem. 3, 1. 9. eligo, delectum habeo Xen. An. 1, 9. 30. Ios. Ant. 11, 3. 10. hinc: e pluribus, quibus uti possum, agendi rationibus, unam deligo i. e.) 1) *decerno, beschliessen, verordnen*, sq. acc. rei, ut τὰ δόγματα Act. 16, 4. ταῦτα Apoc. 16, 5. 1 Cor. 7, 37. Vide de h. l. sub ἐξουσία fin. monita et de pronom. τοῦτο sequentia praeparante et intendente *Win.* p. 151. et οὗτος. (Isocrat. Panegyr. c. 65. ed. *Lange*.) ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα [de infin. ante se habente artic. substantive posito vid. βλέπω] Rom. 14, 13. ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ [i. e. *me quod attinet* vel *apud animum meum* vid. ἐμαυτοῦ] τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν — ἐλθεῖν 2 Cor. 2, 1. — sequitur infinit. ante se habens genit. artic. Act. 27, 1. ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς = *cum consilium captum esset, traiiciendi nos*. — sq. infin. nunc aor. Act. 20, 16. ἔκρινε — παραπλεῦσαι. 1 Cor. 5, 3. κέκρικα — παραδοῦναι. Tit. 3, 12. (3 Macc. 1, 6. Diod. Sic. 4, 64. Arrian. diss. epictet. 2, 15) — nunc *praes*. Act. 25, 25. 1 Cor. 2, 2. cf. de h. l. lect. τι εἰδέναι praeferenda lectioni τοῦ εἰδέναι τι *Griesb., Knapp, Schott, Meyer*. (Arrian. 1. 1. absolute Appian. bell. civ. 4. p. 1064.) — — sq. acc. c. inf. Act. 21, 25.

2) *iudico, ich richte, sententiam fero*, a) sensu forensi aa) de iudice humano, qui causa alicuius cognita de eo fert sententiam sq. acc. pers. sententiam fero *de aliquo, iudico aliquem* Ioh. 7, 51. additur κατά τι Ioh. 18, 31. Act. 23, 3. 24, 6. — sq. inf. ut ἀπολύειν αὐτόν Act. 3, 3. (Xen. Anab. 6, 6. 18. Dem. 230, 7. 407, 20) — passivum κρίνομαι, *sententia de me fertur*, causa mea cognita, absol. Act. 25, 10. Rom. 3, 4. (Polyb. 24, 9. 6. Dem. 407, 20.) — περί τινος item ἐπί τινι = ἐγκαλούμενος περί τινος vel ἐπί τινι, κρίνομαι *fertur sententia de me; in ius vocato propter aliquid, ich befinde mich in gerichtlicher Untersuchung wegen einer Sache* [cf. *Matth.* §. 370, not. 1.] Act. 23, 6. 24, 21. 26, 6. (κρίνομαι περί τινος Xen. H. G. 3, 5. 18.) κρίνομαι ἐπί τινος i. e. *coram aliquo* Act. 25, 9. 20. (Maxim. Tyr. 9, 4) — loci, ubi contextus docet, cogitandum esse de sententia condemnatoria, ubi verti potest: *damno*, passiv. *damnor* Act. 13, 27. (Ael. V. H. 13, 42. Dem. 215, 14. Xen. An. 5, 6. 33.) — vel ex metonym. antecedentis pro consequente: *punio*, sq. accus. Ita pro שָׁפַט Ies. 66, 16. Ezech. 38, 22. — bb) transfertur ad Deum, utpote summum et dignitatis et innocentiae Iesu iudicem Ioh. 8, 50. 1 Petr. 2, 23. vel quatenus Iesu Messia interveniente iudicium olim habebit sq. acc. pers. Ioh. 5, 22. 1 Cor. 5, 13. 1 Petr. 4, 5. — τὴν οἰκουμένην, item τὸν κόσμον = *orbis terrarum incolas* Act. 17, 31. Rom. 3, 6. de h. l. fut. κρινεῖ = *iudicare poterit* vid. διηγέομαι. — absol. Apoc. 6, 10. 11, 18. κατά τι 1 Petr. 1, 17. — sq. acc. rei Rom. 2, 16. — κρίνω τὸ κρίμα τινὸς ἔκ τινος = *causam alicuius ago et tutum eum ab aliquo praesto* Apoc. 18, 20. Cf. supra sub ἐκ p. 216. adnotata ad h. l. — loci, ubi contextus ratio docet, pertinere sententiam Dei iudicantis ad condemnandum vel puniendum aliquem, ubi ex metonym. antecedentis pro consequenti verti potest: *punio*, sq. acc. pers. Act. 7, 7. Rom. 2, 12. 2 Thess. 2, 12. Hebr. 10, 30. 13, 4. Apoc. 18, 8. 19, 2. — — cc) de Iesu Messia causam i. e. indolem, facta, vitae rationem alicuius olim cognituro et de eo sententiam laturo, Ioh. 5, 30. Apoc. 19, 11. — sq. acc. pers. 2 Tim. 4, 1. — Ioh. 16, 11. de huius loci perfecto vid. supra sub ἐάν p. 119. col. 1. observata. — additur ἐκ c. genit. rei, e qua depromitur iudicandi ratio [vid. ἐκ p. 151.] et κατά τι Apoc. 20, 12. κατά τι v. 13. — loci, ubi res et contextus docent, sententiam Iesu Messiae iudicantis pertinere ad condemnandum aliquem, sq. acc. pers. Ioh. 3, 18 bis. 12, 47. 48. Iac. 2, 12. 5, 9. — τὸν κόσμον = *homines universos in his terris degentes* Ioh. 3, 17. 12, 47. — — dd) de apostolis, item Christi cultoribus universis assidentibus Iesu Messiae iudici et cum eo sententiam ferentibus, sq. acc. pers. Matth. 19, 28. Luc. 22, 30. — 1 Cor. 6, 2. 3. — additur ἐν ὑμῖν i. e. *in consessu vestro* vel *coram vobis* [Diod. Sic. 19, 51.] 1 Cor. 6, 2. — (vestigia huius sententiae habes Sap. 3, 8. Sir. 4, 15.) — — b) de personis iudicantibus vel de hominibus vel de rebus per vitae communis rationem sibi oblatis, sq. acc. pers. Ioh. 8, 15. Rom. 2, 7. 1 Cor. 5, 12 bis. — additur ἐκ c. genit. normae Luc. 19, 22. abest acc. pers. Ioh. 8, 16. 26. et additur ἐν c. dat. Matth. 7, 2. Vide supra sub ἐν p. 526. — vel κατά c. acc. normae Ioh. 7, 24. 8, 15. — sq. acc. rei = *beurtheilen* Luc. 12, 57. 1 Cor. 10, 15. — κρίσιν κρίνειν [de quo accus. nom. coniugati vid. ἀγαπάω] = *sententiam ferre, ein Urtheil fällen* Ioh. 7, 24. — abest acc. rei, ut ὀρθῶς — ἔκρινας Luc. 7, 43. — sq. vel interrog. vel orat. directa Act. 4, 19. — 1 Cor. 11, 13. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς [= *in eurem eignen Inneren* vid. ἐν p. 170. col. 2. med.] κρίνατε. (Thuc. 4, 120.) — = *iudicandi ius mihi sumo, ich werfe mich zum Richter auf, censorem ago*, κρίνομαι, *ius de me iudicandi sibi sumit aliquis* Matth. 7, 1. 2. Luc. 6, 37 bis. Rom. 2, 1. ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων *o homo, quisquis censorem agis*. Ibid. τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. De acrimonia latente in verbis ὁ κρίνων vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 95. *Win.* p. 127. — τινὰ ἔν τινι aliquem *in aliqua re*, ut ἐν βρώσει — σαββάτων Col. 2, 16. Cf. ad h. l. ἐν p. 166. col. 2. init. — ἐν ᾧ *in qua re* Rom. 2, 1. vid. *Fritzsche* l. l. p. 94 sq. *Meyer* ep. ad Rom. p. 53. 1 Cor. 10, 29. ἱνατί — συνειδήσεως = ἱνατί γὰρ ἄλλη συνείδησις ἐμέ, ἐλεύθερον ὄντα, κρίνει; Cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor.

1. p. 179. — seq. acc. *pronom.* τὶ = κρίνω κρίσιν τινὰ *irgend ein Urtheil fällen* [de quo accus. pronom. relato ad latentem in verbo notionem obiecti sub ἀδικέω notata et *Meyer* l. l. p. 70.] 1 Cor. 5, 4. — seq. acc. *pers.* Rom. 2, 3. 14, 3. 4. 10. 13. de h. l. coniunctivo in adhortatt. vid. ἄγω no. 3. — — loci, ubi contextus docet, pertinere iudicium meum ad condemnandum aliquem, sq. acc. pers. vel rei Rom. 2, 27. 14, 22. — Iac. 4, 11 bis. v. 12. Cf. ad hos l. *Theile* ep. Iac. p. 204 sqq. —

3) *iudico* i. e. *censeo, statuo, existimo,* sq. inf. Act. 15, 19. quo l. si abesse videtur δεῖν vid. sub ἀπαγγέλλω notata. — sq. ὅτι, cui praecedit τοῦτο verba sequentia praeparans 2 Cor. 5, 14. de h. l. lect. ὅτι εἰς pro: ὅτι εἰ εἷς vid. quae habent *Schott, Meyer* coll. *Griesb.* — seq. acc. c. inf. Act. 16, 15. de h. l. perfecto, quatenus praesentis notionem includat, vid. ἀγαπάω fin. — (Diod. Sic. 4, 33. Xen. Hier. 1, 17.) — abest infinit. εἶναι [vid. εἰμί fin.] Act. 13, 46. 26, 8. Rom. 14, 5. ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν i. e. *alius iudicat, diem* unum *ultra* [i. e. κρείττονα quam] *diem alterum* = *alius censet, diem unum praestare alteri.* Vid. παρά fin. Ibid. ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν i. e. ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν εἶναι ἡμέραν *ein anderer meint, ieder Tag sei ein Tag* i. e. *ein Tag sei dem andern gleich,* cf. *Meyer* ep. ad Rom. p. 293. Alii explicant: ὃς δὲ κρίνει, μηδεμίαν ἡμέραν εἶναι παρὰ ἡμέραν vel πᾶσαν ἡμέραν ἴσην vel ἰσότιμον εἶναι. Esse interdum verbum vel adiectivum verbo vel adiectivo praecedenti contrarium cogitatione addendum, Grammatici docent sub ἀλλά p. 19. exeunte laudati. (Ios. Ant. 4, 8. 2 fin. Xen. Cyr. 3, 1. 34.) —

4) medium κρίνομαι *litigo, lites habeo, ich streite mich,* sq. dat. pers. [vid. ἀπολογέομαι] = *mit Jemandem* Matth. 5, 40. Ita pro הָרִיב sq. עִם vel עִמֵּר Iob. 9, 3. 13, 19. (Eurip. Med. v. 609. Anthol. gr. 2, 30.) — sq. μετά τινος 1 Cor. 6, 6. — sq. ἐπί τινος, *coram aliquo* 1 Cor. 6, 1 bis. v. 6. — Saepius non legitur in N. T.

Κρίσις, εως, ἡ, (a κρίνω, cerno, discerno; discretio, separatio) 1) *iudicium* i. e. a) *sententia, quae fertur de aliquo, Urtheil,* ut Dei iudicis Apoc. 16, 7. 19, 2. — Act. 8, 33. ἐν — αὐτοῦ = *cum esset in summa miseria, sublata est sententia condemnatoria de eo lata* i. e. *in summis malis cum versaretur, sublata est poena eius.* Ita pro מִשְׁפָּט Ies. 53, 8. ad quem locum cf. *Gesen.* Iesaias Vol. 2. p. 181 sq. — Iesu Messiae iudicia Iac. 2, 13. 2 Petr. 2, 11. — ubi contextus et oppositionis lex docent, pertinere τὴν κρίσιν ad condemnationem et poenam alicuius, ut αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι i. e. *nititur autem sententia* condemnatoria *eo,* quod Ioh. 3, 19. ἀνάστασις κρίσεως *resurrectio sequacem habens damnationem* vel *poenam* Ioh. 5, 29. ἡ κρίσις τῆς γεέννης sententia *detrudens in gehennam* Matth. 23, 33. αἰώνιος κρίσις i. e. *aeternum valitura* Marc. 3, 29. vid. de hac h. l. lectione probata *Knappio, Fritzschio, de Wette* coll. *Griesb.* ed. *Schulz, Vater.* Ioh. 16, 8. 11. Matth. 23, 33. — Hebr. 10, 27. Iac. 5, 12. 2 Petr. 2, 4. addito genit. person. de qua fertur ἡ κρίσις Ioh. 12, 31. Apoc. 18, 10. (Ael. V. H. 13, 43. Xen. An. 1, 6. 5.) — de sententia, quae fertur de rebus et personis per vitae communis consuetudinem oblatis, κρίσιν κρίνειν = κρίνειν *Urtheil fällen* Ioh. 7, 24. — 8, 16. — κ. βλασφημίας sententia *cum contumelia coniuncta* [vid. ἄζυμος] Iud. v. 9. — 1 Tim. 5, 24. τινῶν — εἰς κρίσιν, *manche Menschen sind so bekannt, dass sie schon a priori, und ehe man noch selbst sich näher mit ihnen einlässt, ein Urtheil zulassen.* (Diod. Sic. 4, 1. Xen. An. 3, 5. 10.) — b) τὸ κρίνειν, *das Gericht, actus iudicandi,* ita de iudicio a Iesu Messia olim habendo Hebr. 9, 27. ita ἡ ἡμέρα τῆς κρ. 1 Ioh. 4, 17. vel Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 12, 36. — Marc. 6, 11. probante *Fritzschio,* improbantibus *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette.* — 2 Petr. 2, 9. 3, 7. ἐν τῇ κ. = ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κ. Matth. 12, 41. 42. Luc. 10, 14. 11, 31. 32. ἡ κ. τινός i. e. quod habet aliquis, ut θεός 2 Thess. 1, 5. Apoc. 14, 7. — ἔρχομαι εἰς κ. = κρίνομαι *iudicium de me habetur* Ioh. 5, 27. κρίσιν ποιῶ *iudicium exerceo* vel *habeo* Ioh. 5, 27. additur κατά τινος Iud. v. 15. — ἡ κ. ἡ ἐμή Ioh. 5, 30. τὴν κρ. διδόναι τινί *iudicii habendi potestatem dare alicui* Ioh. 5, 22. (Diod. Sic. 1, 83. Xen. An. 6, 6. 20.) — — c) *collegium iudicum,* ita de iudicio septem virorum Matth. 5, 21. 22. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Synedrium.* Ios. Ant. 4, 8. 14. de bell. iud. 1, 20. 5.

2) ex hebr. = δικαιοσύνη, *iustitia* Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. — Ita pro מִשְׁפָּט Deut. 32, 4.

3) ex hebr. *doctrina iusta* = *doctrina vera,* alii: *virtus, id quod par est,* ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 429. coll. מִשְׁפָּט Ier. 22, 15. ubi εἰ ὁ κρίμα Matth. 12, 18. 20. Huius loci verba quem sensum habeant apud Ies. 42, 1. 2. unde hausit illa Matthaeus, et dici apud illum מִשְׁפָּט, κρίσις, de iure vel de eo, quod iustum est, docuit *Gesen.* in comment. ad Ies. Vol. 1. P. 2. p. 60. 61. — Saepius non extat in N. T.

Κρίσπος, ου, ὁ, *Crispus,* nomen propr. viri Iudaeorum Act. 18, 8. 1 Cor. 1, 14.

Κριτήριον, ίου, τό, (proprie: norma ad iudicandum et explorandum) *iudicium* i. e. *locus, ubi iudicia habentur* = *tribunal, Richtstuhl.* Ter in N. T., ut ἕλκειν τινὰ εἰς κριτήρια *ad tribunalia rapere aliquem* Iac. 2, 6. ἀνάξιος κ. ἐλαχίστων *indignus qui sedeat in tribunali, in quo causae minutae iudicantur* i. e. *non dignus, qui res minutas iudicet* 1 Cor. 6, 2. ἔχειν κριτήρια βιωτικά *tribunalia habere, in quibus iudicantur res ad huius vitae rationes pertinentes* v. 4. Ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 98. 100. — (ita κριτήριον apud τοὺς ὁ Iud. 5, 10. Susann. v. 49. Pol. 9, 33. 12. ita *iudicium* Cornel. Nep. vit. Epamin. c. 8. Quintil. 4, 2 med.) alii: *res* vel *causa coram iudice disceptanda* 1 Cor. 6, 2. 4.

Κριτής, οῦ, ὁ, 1) *iudex,* a) sensu forensi: *der Richter,* ita de iudice humano, Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. 18, 2. ὁ κ. τῆς ἀδικίας = ὁ κ. ὁ ἄδικος [vid. ἀγάπη] Luc. 18, 6. — sq. gen. *rei,* de qua iudicatur Act. 18, 15. (Diod. Sic. 1, 92. Ael. V. H. 2, 41. Xen. Mem. 2, 8. 5.) — εἰμί τινι κριτής iudex sum *alicui* i. e. *praesum alicui iudex,* ita de procuratore romano Act. 24, 10. — de Deo Iac. 4, 12. προσέρχεσθαι — κριτῇ θεῷ πάντων Hebr. 9, 23. Cf. de hoc genit. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 719. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 946 sq. — de Iesu Messia Act. 10, 42. 2 Tim. 4, 8. Iac. 5, 9. — universe, i. e. de quocunque sententiam ferente de rebus et personis per vitae communis rationes sibi oblatis, εἰμὶ κριτής vel γίνομαι κριτής *iudicem ago, iudicem me gero,* seq. genit. qualitatem iudicis indicante, ut διαλογισμῶν πονηρῶν Iac. 2, 4. cf. de h. l. sub διαλογισμός notata. — ubi contextus docet, ad condemnationem pertinere iudicium, sq. genit. nunc personae, nunc rei, de qua fertur sententia condemnatoria Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. Iac. 4, 11. — 2) respondet hebr. שֹׁפֵט i. e. nomini, quo insigniebantur duces Israelitarum viventes post Iosuae usque ad Samuelis tempora Act. 13, 20. — Ita שֹׁפֵט Ruth. 1, 1. (Ios. Ant. 6, 5. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Κριτικός, ή, όν, *iudicandi peritus, aptus ad iudicandum.* Semel in N. T. sq. genit. [cf. *Matth.* §. 344. *Rost* §. 108, 4. c. *Buttm.* §. 119, 5] ut ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας Hebr. 4, 12. (Lucian. de saltat. §. 74. χρὴ εἶναι τὸν — ὀρχηστὴν — κριτικόν τε ποιημάτων καὶ ᾀσμάτων. Synes. ep. 74.)

Κρούω, f. ούσω, *pulso,* τὴν θύραν *fores pulso* [cuius loco Graeci melioris notae κόπτειν τὴν θύραν cf. *Lob.* ad Phryn. p. 177. coll. *Bornem.* ad Xen. Conv. p. 55.] Luc. 13, 25. Act. 12, 13. (Xen. Symp. 1, 11.) — abest τὴν θύραν Matth. 7, 7. 8. Luc. 11, 9. 10. 12, 36. ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος — ἀνοίξωσιν αὐτῷ [de h. l. genit. absol. cum propter verbum sequens alius casus, dativus puta, expectari poterat vid. sub ἀπέχω observata collatis aliis eiusmodi locis ut Marc. 10, 17. Luc. 15, 20. 17, 12. 18, 40. 19, 33. 22, 10. 53. 24, 5. Act. 21, 17. — id. Xen. Cyr. 1, 4. 2. An. 2, 6 3.] Act. 12, 16. Apoc. 3, 20. — Saepius non habetur in N. T.

Κρυπτή, ῆς, ἡ, (κρυπτός) *crypta, cryptoporticus, unterirdischer Gang.* Semel in N. T. Luc. 11, 33. οὐδεὶς — λύχνον εἰς κρυπτὴν τίθησι. Cf. ad h. l. *Win.* p. 212. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 254. aliter *de Wette* Ev. Luc. p. 66. *Meyer* Ev. Luc. p. 319. *Bornem.* schol. p. 75. Vide κρυπτός. (Athen. 5. p. 205. A. crypta Sueton. Calig. c. 58.)

Κρυπτός, ή, όν, (a κρύπτω) *occultus, absconditus* Matth. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. 12, 2. — ἐν κρυπτῷ *in occulto*, ut ἀναβαίνειν Ioh. 7, 10. Vid. de h. l. sub ὡς observata. — λαλεῖν 18, 20. ποιεῖν τι 7, 4. Matth. 6, 4. ὅπως — ἐν τῷ κρυπτῷ sens. *ut beneficientia tua homines praetereat* vel *lateat*. προσεύχεσθαι ἐν τῷ κ. i. e. *preces facere sine testibus* Matth. 6, 6. de h. l. lect. vid. *Fritzsche, Meyer, Griesb.* — βλέπειν ἐν τῷ κ. [vid. βλέπω p. 74.] Matth. 6, 4. 6. 18. — de verbis ὁ ἐν. τ. κρυπτῷ Matth. 6, 6. 18. vid. ἐν p. 164. col. 1. fin. — ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖος pro: ὁ ἐν τ. κ. ἰουδαῖος ὤν, ἰουδαῖος Rom. 2, 29. Vide ἐν p. 167. col. 2. med. — ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας [i. e. *animum quod attinet* vid. ἀπείραστος] ἄνθρωπος 1 Petr. 3, 4. — τὰ κρυπτὰ [de neutro adiect. articulum habente substantive posito vid. ἀδύνατος] τῆς αἰσχύνης [vid. αἰσχύνη et *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 72.] 2 Cor. 4, 2. τὰ κ. τοῦ σκότους *res occultae, tenebris tectae* 1 Cor. 4, 5. — τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων vel τῆς καρδίας *occulta hominum cogitata* Rom. 2, 16. 1 Cor. 14, 25. (Hdian. 5, 6. 7. Xen. de mag. eq. 4, 10.) — De verbis Luc. 11, 33. εἰς κρυπτὴν = *occulto* vid. *Meyer* Ev. Luc. p. 319. *Bornem.* schol. p. 75. coll. κρυπτή. — Saepius non legitur in N. T.

Κρύπτω, f. ψω, a. 1. ἔκρυψα, *abscondo, occulto*, passiv. *κρύπτομαι*, perf. p. κέκρυμμαι, a. 2. p. ἐκρύβην [Matth. 5, 14. Luc. 19, 42. Ioh. 8, 59. 12, 36. 1 Tim. 5, 26. Hebr. 11, 23. de qua forma cf. *Buttm.* §. 83, 7. 1. §. 87. gram. max. §. 92, 9. 1. §. 92, not. 10. coll. *Matth.* §. 193, not. 3. *Lob.* ad Phryn. p. 317 sq. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 212.] abscondor, oculis subtrahor, a. 2. p. ἐκρύβην signif. reflex. [vid. ἀγγίζω] *me abscondidi* = *lateo* a) proprie, sq. acc. rei vel pers. Matth. 5, 14. 1 Tim. 5, 25. Hebr. 11, 23. Apoc. 2, 17. (Diod. Sic. 4, 40. 6, 55. Xen. Cyr. 4, 5. 5.) — sq. acc. rei et ἐν c. dat. loci Matth. 13, 44. 25, 25. — Col. 3, 3. ἡ ζωὴ — θεῷ cf. de h. l. sub ἐν p. 164. col. 2. med. et de perfecto sub ἀκούω monita — sq. acc. et εἰς c. acc. loci Apoc. 6, 15. (Diod. Sic. 4, 33.) — τινὰ ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 43.] = *abscondendo removeo aliquem ab aliquo* vel *a conspectu alicuius*, ubi nos: *Jemanden vor Jemandem verbergen* Apoc. 6, 16. (Hom. Odyss. 23, 10.) — ἐκρύβην ἀπό τινος abscondendo *removi me a conspectu alicuius* = *subduxi me alicui* Ioh. 12, 36. — absolute Ioh. 8, 59. ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθε = ἐκρύβη ἐξελθών. Vide de h. l. sub καί initio observata. — κεκρυμμένος = *clandestinus* Ioh. 19, 38. — — b) metaph. de rebus incognitis et difficilibus intellectu Matth. 13, 35. — sq. τὶ ἀπό τινος Luc. 18, 34. 19, 42. — Saepius non extat in N. T.

Κρυσταλλίζω, f. ίσω, *instar crystalli splendeo*. Semel in N. T. Apoc. 21, 11.

Κρύσταλλος, vel κρύσταλος, ου, ὁ, (κρύος glacies, κρυσταίνω glacio; quicquid concretum et pellucidum est, ut glacies Etymolog. M. 541. 56.) *crystallus*, gemmae genus. Bis in N. T. Apoc. 4, 6. 22, 1. (Diod. Sic. 2, 52.) cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Krystall*.

Κρυφαῖος, αία, αῖον, (κρύπτω) *abditus, occultus*. Ita Codd. Matth. 6, 18. — pro מִסְתָּר Ier. 23, 24. (Xen. Hier. 10, 6.)

Κρυφῇ, (κρύπτω) *occulte, clam*. Extat tantum Eph. 5, 12. — pro בַּסֵּתֶר Deut. 28, 57. (Xen. Symp. 5, 8.)

Κτάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, *acquiro vel comparo mihi aliquid*; perfect. κέκτημαι, habeo, possideo, [vid. de perfecto, quatenus praesentis notionem includat, sub ἀγαπάω, ἀκούω monita et *Win.* p. 250.] sq. accus. Matth. 10, 9. Luc. 18, 12. ὅσα κτῶμαι i. e. *quae ad me redeunt, quae acquiro*. — 21, 19. ἐν τῇ — ψυχὰς ὑμῶν i. e. *dum manebitis in constantia vestra, acquiretis animos vestros* = vitam animi *veram* vel *vitam in regno messiano*. Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 386. et de lect. κτήσεσθε praeferenda *de Wette, Schott, Meyer*, coll. *Griesb.* ed. *Schulz*. Act. 8, 20. 1 Thess. 4, 4. κτᾶσθαι τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος *vas* i. e. *corpus suum*; alii ex iudaica dicendi ratione: *uxorem sibi parare*, ut nos: *sich eine Frau anschaffen*, pro: *uxorem ducere* v. *Koppe* ad h. l. (Ael. V. H. 5, 9. Hdian. 5, 1. 14. Xen. Mem. 1, 6. 3.) — sq. acc. et genit. pretii [vid. ἀγοράζω] Act. 22, 28. — sq. acc. rei et ἐκ c. genit. pretii [vid. ἐκ p. 151 col. 1 fin.] Act. 1, 18. ἐκτήσατο [*emendi agri auctor extitit*, alii: *agrum sibi comparavit*, „rhetorische Andeutung der den Zuhörern bekannten Thatsache: *für das Geld* des Verraths — *ward ein Acker erkauft*" ita *Meyer* Act. Ap. p. 23. aliter *de Wette* Act. Ap. p. 10 sq.] χωρίον — τῆς ἀδικίας. — Saepius non legitur in N. T.

Κτῆμα, τος, τό, (κτάομαι) *possessio, opes*. Quater in N. T. Matth. 19, 22. et Marc. 10, 22. (Luc. Dial. Deorr. 26, 4. Xen. Mem. 3, 11. 5.) — de agris et bonis immobilibus Act. 2, 45. 5, 1. Ita pro כֶּרֶם Prov. 31, 16. שָׂדֶה Prov. 23, 10. (Sir. 28, 24. Hdian. 7, 12. 13. 2, 6. 3.)

Κτῆνος, εος, ους, τό, (= κτίανος, κτῆμα, possessio, Besitzthum, maxime: pecudes Pol. 12, 4. 14. Xen. An. 3, 1. 19.) *iumentum*. Quater in N. T. Luc. 10, 34. Act. 23, 24. 1 Cor. 15, 39: quo loco cum sequantur ἰχθύες, πτηνά, explicari potest *quadrupedia*. Apoc. 18, 13. — Ita pro בְּעִיר Num. 20, 4. 8. 11. (Diod. Sic. 2, 4. Hdian. 4, 15. 13.)

Κτήτωρ, ορος, ὁ, (κτάομαι) *possessor, dominus*. Legitur tantum Act. 4, 34. ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων — ὑπῆρχον. (Diod. Sic. T. X. p. 109. ed. *Bipont.*)

Κτίζω, f. ίσω, pf. pass. ἔκτισμαι [Col. 1, 16. de omissa reduplicat. vid. *Buttm.* gr. max. Vol. 7. p. 415. *Matth.* §. 163. *Rost* p. 418. coll. *Win.* p. 69 sq.] *condo*, (i. e. bewohnbar machen, de urbium conditoribus Hom. Iliad. 20, 216. Diod. Sic. 1, 12. Hdian. 4, 8. 16.) duodecies in N. T. = *creo, ich schaffe*, ita a) de mundi creatione, sq. accus. rei vel personae Marc. 13, 19. ἧς [per attr. pro ἥν scil. κτίσιν] ἔκτισε. Cf. de verbositate in verbis κτίσεως ἧς ἔκτισε sub ἀνάστασις et ἀγαλλιάω notata et de nom. coniugato interveniente pron. relat. cum verbo iuncto sub ἀγαπάω observata. Rom. 1, 25. quo l. ὁ κτίσας = *creator*. 1 Cor. 11, 5. Eph. 3, 9. Col. 3, 10. 1 Tim. 4, 3. Apoc. 4, 11. 10, 6. — τὶ ἔν τινι i. e. *auctore aliquo, per aliquem* [vid. ἐν p. 172.] Col. 1, 16. — de creatione *altera, nova, ethica* „qua nova prorsus vi vitali omnes ac singuli impleti et agitati, animo, mente et vita ad divina et coelestia in tantum applicantur, ut Deo iam *similes* existant ideoque *accepti*" ita *Theile* ep. Iacob. p. 58.] ita κτίζειν τινὰ addito ἔν τινι i. e. *interveniente aliquo, per aliquem* [vid. ἐν l. l.] et ἐπί τινι i. e. *ut operam det alicui rei* [vid. ἐπί p. 188 init.] Eph. 2, 10. τινὰ κατὰ τι Eph. 4, 24. de h. l. verbis ἐν δικ. καὶ ὁσιότητι vid. ἐν p. 168 sq. — Ita pro בָּרָא Ps. 51, 12. — de familiae christianae e Iudaeis paganisque congregatione, seq. εἰς c. accus. Eph. 2, 15. Vide de h. l. εἰς p. 145 sq. et *Theile* l. l. — de mundi creatione Marc. 13, 19. Rom. 1, 25. 1 Cor. 11, 9. Eph. 3, 9. Col. 1, 16. 3, 10. 1 Tim. 4, 3. Apoc. 4, 11. 10, 6. οἱ ὁ pro בָּרָא Deut. 4, 32 — 2) *efficio* i. q. ποιέω Eph. 2, 15. ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον. Cf. ad h. l. sub εἰς p. 144, col. 1. — *efformandi* sensu Eph. 2, 10. κτισθέντες ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς i. e. *ut recte factis operam darent* cf. ἐπί p. 188, col. 1. — Eph. 4, 24. Saepius non extat in N. T.

Κτίσις, εως, ἡ, (κτίζω) 1) *creatio, actio procreandi* Rom. 1, 20. ἀπὸ κτίσεως κόσμου. — 2) *res creata, ein Geschöpf* [cf. *Win.* p. 34.] Rom. 8, 39. Hebr. 4, 13. ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως i. e. *ab initio rerum creatarum* Marc. 10, 6. 13, 19. 2 Petr. 3, 4. πᾶσα κτίσις Col. 1, 15. — ἡ κτίσις, *res creatae in universum, rerum universitas, mundus* Rom. 1, 25. 8, 19. ad quem l. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 157 sqq. — Hebr. 9, 11. ἡ κ. τοῦ θεοῦ Apoc. 3, 14. (Sap. 16, 24.) — πᾶσα ἡ κ. Rom. 8, 22. (Iudith. 16, 14. ὅλη ἡ κ. Sap. 19, 6.) — per contextus rationem refertur ad singulare quoddam rerum creatarum genus, ut ad genus humanum, ita πᾶσα ἡ κ. Marc. 16, 15. Col. 1, 23. — καινὴ κτίσις *nova creatura* = καινὸς ἄνθρωπος, sensu ethico [vid. κτίζω] 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. — 3) ἀνθρωπίνη κτίσις *res hominem vel homines auctorem habens, institutum humanum*, ita de magistratibus 1 Petr. 2, 13. — Saepius non extat in N. T.

Κτίσμα, τος, τό, (κτίζω, condo; conditum) *creatura*. Quater in N. T. 1 Tim. 4, 4. Apoc. 5, 13. 8, 9. —

(Sapient. 9, 2. 13, 5.) metaph. Iac. 1, 18. ἀπαρχή τῶν αὐτοῦ κτισμάτων i. e. *primi ex iis, quos suos fecit ope religionis christianae*, vel ἐκ τῶν κτισθέντων εἰς καινὸν ἄνθρωπον.

Κτιστής, οῦ, ὁ, (κτίζω condo; conditor, ut urbis Diod. Sic. 11, 58. *creator*. Semel in N. T. 1 Petr. 1, 9. (Iudith. 9, 13. 2 Macc. 1, 24.)

Κυβεία, ας, ἡ, (κυβεύω, aleam iacio, würfeln; alea Xen. Mem. 1, 3. 2.) metaph. *inconstantia, quae ambiguos reddit alios*. Extat tantum Eph. 4, 14. ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Cf. *Morus* Opusc. Vol. 2. p. 224 sqq. Alii: *fraudulentia*. Ita κυβεύω Arrian. diss. epict. 2, 19. 3, 21.

Κυβέρνησις, εως, ἡ, (κυβερνάω, guberno) *gubernatio*. Legitur tantum 1 Cor. 12, 28. (Plut. T. 7. p. 45. ed. *Hutten*.)

Κυβερνήτης, ου, ὁ, (κυβερνάω guberno) *gubernator navis*, qui ad clavum sedet et cursum navis dirigit. Bis in N. T. Act. 27, 11. Apoc. 18, 17. — pro חֹבֵל Ezech. 27, 8. (Pol. 1, 37. 4. Xen. Mem. 1, 7. 3.)

Κυκλεύω, vid. Κυκλόω.

Κυκλόθεν, [etiam κύκλωθεν cf. *Lob.* ad Phryn. p. 8. 9. a κύκλος] adv. *in circuitu, circumcirca*. Quater in N. T. Apoc. 4, 3. 4. 8. 5, 11. — pro סָבִיב 1 Regg. 3, 1. מִסָּבִיב Ios. 21, 44. (Lysias. 283, 14.)

Κυκλόω, ῶ, f. ώσω, (κύκλος, circulus) *cingo, circumdo*. Quinquies in N. T. — sq. acc. Ioh. 10, 24. Act. 14, 20. — de obsidentibus Luc. 21, 20. Hebr. 11, 30. Apoc. 20, 9. quo l. codd. ἐκύκλευσαν. Vid. *Griesb.* et *Schott* ad h. l. (Diod. Sic. 18, 59. Pol. 1, 17. 13.)

Κύκλῳ, (dat. subst. κύκλος, circulus,) *in circuitu*, adverbialiter [vid. δημοσίᾳ] *circumcirca*. Octies in N. T., ut οἱ κύκλῳ ἀγροὶ *agri circumiacentes* Marc. 6, 36. Luc. 9, 12. περιάγειν τὰς κώμας κύκλῳ i. e. *in orbem obire vicos* Marc. 6, 6. (Plat. Lach. p. 183. B. Euthyphr. §. 10. Aristoph. Ran. v. 193.) De κύκλῳ addi solito verbis per περί compositis cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 207. — περιβλέπεσθαι κ. *circumcirca circumferre oculos* Marc. 3, 34. — ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ i. e. a Hierosolyma inde et a regione, *quae est circumcirca* Rom. 15, 19. — seq. genit. rei, ut κ. τοῦ θρόνου Apoc. 4, 6. 5, 11. 7, 11. (Hdian. 1, 15. 5. Xen. Cyr. 5, 5. 5.)

Κυλίω, f. ίσω, (forma serior verbi κυλίνδω) *volvo*, passivum: κυλίομαι, *volvor*. Semel in N. T. Marc. 9, 10. ἐκυλίετο ἀφρίζων. (Diod. Sic. 1, 87. Pol. 26, 10. 16.)

Κύλισμα, τος, τό, (propr. volutatum a κυλίω) *volutabrum* i. q. κυλίστρα. Semel in N. T. 2 Petr. 2, 22.

Κυλλός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, — vel κυλλός, ή, όν, *mutilus vel pede vel manu*. Quater in N. T. Matth. 15, 30. 31. 18, 8. Marc. 9, 43. (Anth. gr. T. 3. p. 31. ed. *Jacobs*.)

Κῦμα, τος, τό, (κύω moveo) *fluctus maris*. Quinquies Matth. 8, 24. 14, 24. Marc. 4, 37. Act. 27, 41. Iud. v. 13. — pro גַּלִּים Iob. 38, 11. (Diod. Sic. 3, 15. Pol. 10, 10. 3.)

Κύμβαλον, ου, τό, (κύμβος) *cymbalum*, i. e. pelvis concava aenea, quae pulsata sonum edit. Extat tantum 1 Cor. 13, 1. (Ios. Ant. 7, 12. 4. Hdian. 3, 5. 18. Xen. de re eq. 1, 3.)

Κύμινον, ου, τό, *cuminum sativum*, quo aromatico et vehementer olente veteres utebantur ad cibos condiendos. Legitur tantum Matth. 23, 23. (Theophr. Char. 13, 3. Dioscorid. 3, 68.)

Κυνάριον, ίου, τό, (demin. a κύων cf. *Lob.* ad Phryn. p. 180.) *catulus*. Quater in N. T. Matth. 15, 26. 27. Marc. 7, 27. 28. (Theophr. Char. 21, 3. Xen. Cyr. 8, 4. 20. Plato Euthydem. p. 298.)

Κύπριος, ου, ὁ, *Cyprius, e Cypro oriundus* Act. 4, 36. 11, 20. 21, 6.

Κύπρος, ου, ἡ, *Cyprus*, insula maris mediterranei inter Ciliciam et Syriam sita, fertilitate insignis et abundans vino, oleo, melle, cupro, crystallo, achate, lana. Incolae Cypri habebantur molles, luxuriosi et libidinosi; ex urbibus huius insulae memorantur in N. T. Salamis et Paphos Act. 13, 5. 11, 19. 15, 39. 21, 3. 27, 4. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Cyprus*.

Κύπτω, f. ψω, *inclinatus et pronus sum, incurvo me deorsum*. Ter in N. T. Marc. 1, 7. Ioh. 8, 6. 8. — pro שָׁחָה Exod. 4, 31. קָדַד 1 Regg. 16, 31. גָּהַר 1 Regg. 18, 42. (Xen. Mem. 3, 9. 7.)

Κυρηναῖος, ου, ὁ, *Cyrenaeus, Cyrene ortus* Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. Act. 6, 9. 11, 20. 13, 1.

Κυρήνη, ης, ἡ, *Cyrene*, hodie *Curin*, urbs insignis Libyae Cyrenaicae vel Pentapolitanae, multos habens Iudaeos pari iuris et libertatis conditione utentes atque inquilini Matth. 27, 32. Act. 2, 10. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Cyrene*.

Κυρήνιος, ίου, ὁ, *Quirinus*, plene: *Publius Sulpitius Quirinus*, senator romanus, qui, consul factus cum C. Caninio Rabilio, decem annos ante Christum natum i. e. ao. 769. post Romam conditam et quinquagesimo imperii Augusti, praeses Syriae factus est et anno duodecimo post Chr. nat. censum egit Act. 5, 37. commemoratum. Ἀπογραφήν vero Luc. 2, 2. eidem adscriptam quod attinet, alii hunc Lucae locum olim in margine scriptum, post temere in textum relatum, alii memoria lapsum esse Lucam existimant. Cf. *Kuinoel* Comment. in N. T. T. 2. p. 302—304. et *Winer* bibl. Realwörterbuch sub voc. *Quirinus*.

Κυρία, ας, ἡ, *Cyria*, vel nomen proprium mulieris, ad quam perscripta est Iohannis epistola secunda, vel compellatio honorifica matronae, cum αἱ γυναῖκες κυρίαι καλοῦνται ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν cf. Epictet. Enchirid. c. 40. coll. Ioh. 12, 21.

Κυριακός, ή, όν, (κύριος) *ad dominum pertinens*. De iis, quae ad Iesum dominum pertinent, legitur 1 Cor. 11, 20. Apoc. 1, 10.

Κυριεύω, f. εύσω, (κύριος) *dominus sum alicuius, imperium exerceo in aliquem*. Septies in N. T. — seq. genit. [cf. sub ἀνθυπατεύω monita] Luc. 22, 25. Rom. 14, 9. 2 Cor. 1, 24. — absolute 1 Tim. 6, 15. (Diod. Sic. 1, 27. Xen. Mem. 3, 5. 11. et 2, 6. 22.) — de rebus personae formam indutis, ita de morte Rom. 6, 9. de lege 7, 1. de peccato 6, 14. de h. l. futuri vi propria = *dominium exercebit, dominabitur* [non: *dominetur*] vid. *Win.* p. 256. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 407. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 142.

Κύριος, ίου, ὁ, *dominus, Herr*, (κῦρος, caput rei) a) quatenus possidet aliquis aliquam vel rem vel personam = *possessor, Eigenthumsherr, Besitzer*. Ita legitur c. articulo, sq. genit. rei, ut τοῦ ἀμπελῶνος Matth. 20, 8. 21, 40. τοῦ θερισμοῦ, trop. de Deo Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 356. — τῆς οἰκίας = *herus* Marc. 13, 35. — Luc. 21, 33. — sq. gen. pers., ut δοῦλον, παιδίσκης Matth. 10, 24. Act. 16, 16. 19. (Diod. Sic. 4, 63. absol. Xen. Symp. 6, 1.) — ὁ ἴδιος κ. Rom. 14, 4. — absol. Luc. 16, 8. Eph. 6, 5. 9. Col. 4, 1. — sine artic., sq. gen. rei, ut πάντων Gal. 4, 1. — abs. Matth. 6, 24.

b) de personis quibuscunque, auctoritate, dignitate, imperio conspicuis = *Herr, Gebieter*, [sq. gen. pers. Plut. apophth. Mor. 2. p. 13.] ut de marito, absque artic. 1 Petr. 3, 6. — de principe, ut de imperatore rom., c. artic. Act. 25, 26. — universe 1 Cor. 8, 5. — sq. genit. *rei*, in quam dominium exercet aliquis. Ita in praedicato et sine artic. Matth. 12, 8. Marc. 2, 28. Luc. 6, 5. Vide sub ἄνθρωπος no. 3. ad hos l. notata. — c) de *Iesu* aa) quatenus doctor et praeceptor discipulos suos auctoritate et dignitate praestaret. Amant autem scriptores sacri, historiam Iesu exponentes, magis a ratione, quae Iesum inter et semet ipsos intercederet, atque a dignitate, qua praestaret, quam a nomine eius proprie appellare eum. Cf. *Lücke* 1. p. 632. — Legitur in his locis ὁ κύριος c. artic. = *der Herr, der Meister*, ut Matth. 21, 3. Marc. 11, 3. et Luc. 19, 34. ubi ὁ κύριος = *dominus* vel *magister, quem sequi nos nostis* = ὁ κύριος ἡμῶν. Matth. 28, 6. ὁ κύριος = *quem dominum, magistrum veneramini* Luc. 7, 13. 10, 1. 11, 39. 17, 5. 6. 24, 34. Ioh. 4, 1. 7, 23. 11, 2. 20, 2. 18. 20. 25. 21, 7 bis. v. 12. Act. 5, 14. ὁ δὲ κύριος 9, 5. 22, 10. — v. 35. 1 Cor. 7, 12. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — 9, 5. Hebr. 2, 3. al. — additur gen. pers., ut μου Ioh. 20, 13. — v. 28. quo loco nominativi forma pro vocativo vid. ἀνήρ. — iungitur c. ὁ διδάσκαλος Ioh. 13, 13. 14. c. σωτήρ 2 Petr. 3, 2. — additur per appos. ἰησοῦς Act. 1, 21. 4, 33. 20, 35. 1 Cor.

11, 23. — Act. 9, 17. ὁ — με, additur per epexegesin ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι. Al. Cf. de ὁ κύριος ἰησοῦς *Gersdorf* Sprachcharact. d. N. T. V. I. p. 292 sqq. — — bb) quatenus ob opus, ex voluntate patris peractum, omnium, summorum, infimorum, vivorum, mortuorum, hominum, angelorum, imo totius universitatis [πάντων Act. 10, 36.] dominus, cf. *Win.* p. 117. *Harless.* ep. ad Eph. p. 3. vel, si iudaicam respexeris dicendi rationem, Messias a Deo constitutus est. Legitur in his locis ὁ κύριος c. artic., ut Matth. 16, 19. 20. Act. 8, 25. 9, 1. 13, 48. 49. 19, 10. 20, 35. — ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμα i. e. *Spiritus div. dator est* 2 Cor. 3, 17. Vid. tamen *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 65. coll. *Fritzsche* diss. 1. p. 142. — 13, 10. Eph. 5, 10. 6, 18. Col. 3, 23. 2 Thess. 3, 1. 5. 2 Tim. 4, 14. Hebr. 12, 14. Iac. 5, 7. 8. 14. 2 Petr. 3, 8. Alii de Deo h. l. dici ὁ κύριος existimant. — additur genit. pers., ut ἡ μήτηρ τοῦ κ. μου i. e. *mater eius, quem Messiam futurum hincque dominum mihi venerandum esse scio* Luc. 1, 43. εἶπε — τῷ κ. μου Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 46. — Eph. 6, 9. 1 Tim. 1, 14. 2 Tim. 1, 8. Hebr. 7, 14. 2 Petr. 3, 15. Apoc. 11, 8. al. — ὁ κ. τῆς εἰρήνης = *dominus concordiae dator et auctor* 2 Thess. 3, 16. — nunc additur per appos. ἰησοῦς χριστός i. e. *dominus qui est Iesus Christus* [cf. *Win.* p. 336. coll. *Fritzsche* diss. 2. p. 131.] Act. 16, 31. 1 Cor. 16, 22. 23. 2 Cor. 1, 2. 13, 13. 2 Thess. 1, 9. 2 Tim. 4, 22. 2 Petr. 1, 11. 2, 20. Apoc. 22, 21. et ordine inverso Col. 2, 6. — ὁ κύριος ἡμῶν ἰ. χ. 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 1, 3. Gal. 6, 18. Eph. 1, 3. 6, 24. 1 Thess. 1, 3. 3, 11. 13. 5, 28. 2 Thess. 1, 8. 12. 2, 1. 14. 16. 3, 12. 18. 1 Tim. 6, 3. 14. Philem. v. 25. Phil. 4, 23. Col. 1, 3. al. Cf. *Gersdorf* l. l. p. 288. — etiam χριστὸς ἰησοῦς ὁ κύριος ἡμῶν Eph. 3, 11. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. 2 Petr. 1, 2. al. cf. *Gersdorf* l. p. 291. — additur per appos. ἰησοῦς 2 Thess. 1, 7. vel ὁ κ. ἡμῶν ἰησοῦς Hebr. 13, 20. — — κύριος sine articulo, ut ἀπελεύθερος κυρίου 1 Cor. 7, 22. δοῦλος κυρίου 2 Tim. 2, 24. ἐντολή κ. 1 Cor. 14, 37. ἐπιταγή κ. 7, 25. τὸ ἔργον κ. 16, 10. ἡμέρα κ. 2 Petr. 3, 10. ὀπτασίαι, ἀποκαλύψεις κ. 2 Cor. 12, 1. τὸ πνεῦμα κ. 3, 17. ποτήριον, τράπεζα 1 Cor. 10, 21. τέλος κ. Iac. 5, 11. κύριος ἐν οὐρανοῖς Col. 4, 1. κύριος πνεύματος *dominus spiritus* i. e. *dominus cui data est potestas spiritus divini largiendi* 2 Cor. 3, 18. cf. *Meyer* ad h. l. p. 69. — Ita maxime iis in locis, ubi huic nomini praeverbium praemittitur [cf. *Win.* comment. de sensu vocum κύριος et ὁ κύριος in Actis et Epist. Apostolorum. Erlang. 1828. p. 11. *Win.* p. 117.], ut ἀπὸ κυρίου Col. 3, 24 κατὰ κύριον 2 Cor. 11, 17. vid. κατά. — παρὰ κυρίου 2 Cor. 8, 16. παρὰ κυρίῳ 2 Petr. 3, 8. quo l. quae Ps. 90, 4. de Deo praedicantur, ad Iesum Messiam vel dominum a Deo constitutum referuntur. — πρὸ προσώπου κυρίου Luc. 1, 76. πρὸς κύριον 2 Cor. 3, 16. σὺν κυρίῳ 1 Thess. 4, 17. ὑπὸ κυρίου 2 Thess. 2, 13. — — ἐν κυρίῳ 2 Cor. 2, 12. vid. ἐν p. 164 col. 2. med. — Rom. 16, 8. 11. 13. 1 Cor. 9, 1. 2. 11, 11. Eph. 2, 21. 5, 8. 6, 10. 21. Phil. 1, 14. 4, 1. Col. 4, 7. 17. 1 Thess. 3, 8. 5, 12. Philem. v. 16. Vide de his l. ἐν p. 171. col. 1. — Rom. 14, 14. 16, 2. 12. 13. 22. 1 Cor. 7, 39. 16, 19. Gal. 5, 10. Eph. 4, 17. Phil. 1, 14. 2, 19. 24. 29. 3, 1. 4, 4. 10. Col. 3, 18. 1 Thess. 4, 1. 2 Thess. 3, 4. Philem. v. 20. Vid. de his l. ἐν p. 171 col. 2. — 1 Cor. 7, 22. 15, 58. vid. ἐν p. 172 col. 1. fin. — Col. 3, 20. vid. ἐν p. 173. col. 1. — nomini χριστός additur per appos. κύριος Luc. 2, 11. — κύριος ἰησοῦς χριστός Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 8, 6. 2 Cor. 1, 2. Eph. 1, 2. 6, 23. Phil. 1, 2. 1 Thess. 1, 1 bis. v. 2. 12. 2 Thess. 1, 1. 2. Tit. 1, 4. Philem. v. 3. Iac. 1, 2. κύριος ἰησοῦς Apoc. 22, 20. κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστός Gal. 1, 3. — — praedicatum est κύριος Act. 2, 36. 10, 36. Rom. 10, 9. 11. Phil. 2, 11. —

d) de *Deo*, aa) universe. Ita ὁ κύριος c. artic. Matth. 1, 22. 2, 15. 5, 33. 22, 44. Marc. 5, 19. 12, 30. Luc. 1, 6. 28. 20, 42. Act. 3, 20. 7, 33. 8, 24. 13, 2. 2 Tim. 1, 16. 18. Hebr. 8, 2. Iac. 1, 7. 4, 10. Iud. v. 5. — κύριος, sine artic. Matth. 27, 10. Marc. 13, 20. Luc. 1, 15. 58. 2, 9 bis. 2 Cor. 8, 21. Iac. 5, 10. 11. 2 Petr. 2, 9. Iud. v. 9. — in verbis ἄγγελος κυρίου Act. 5, 19. 7, 30. 31. 8, 26. 12, 7. [11.] 23. — χεὶρ κυρίου Luc. 1, 66. 11, 21. — in praedicatis Dei legitur Marc. 12, 29. Act. 17, 24. — sq. genit. rei, ut τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. — sq. genit. pers. 1 Tim. 6, 15. — additur ὁ θεός c. genit. pers., ut σου = *imperans tibi Deus* Matth. 4, 7. 10. 22, 37. Marc. 12, 29. 30. Luc. 1, 16. — (Iudith. 8, 14. 16.) — κύριος ὁ παντοκράτωρ Apoc. 4, 8. κύριος σαβαώθ Rom. 9, 29. — bb) in locis e V. T. allatis, ita ὁ κύριος c. artic. Act. 15, 17. 1 Cor. 10, 26. — κύριος sine artic. Act. 7, 49. Rom. 4, 8. 9, 28. 1 Cor. 1, 31. 2, 16. 3, 20. 2 Cor. 6, 17. 18. 10, 17. 2 Tim. 2, 19. Hebr. 7, 21. 8, 8. 9. 10. 10, 16. 30. 12, 5. 6. 13, 6. 1 Petr. 1, 25. 2 Petr. 3, 8. —

e) ponitur κύριος in blanda vel honorifica compellatione, ut patris Matth. 21, 30. heri 13, 27. magistri 8, 25. Ioh. 11, 12. 21, 15. 16. 17. 21. 22. duplicatur κύριε Matth. 7, 21. 22. vid. de diplasiasmo sub αἴρω no. 4. observata. — viri auctoritate et dignitate praecellentis, ut Iesu Matth. 8, 2. 6. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 5, 12. Ioh. 4, 11. 15. 19. Act. 22, 10. procuratoris rom. Matth. 27, 63. ex urbanitate vitae communis [Senec. epist. 3. *obvios, si nomen non succurrit, dominos appellamus*] Ioh. 12, 21. 20, 15. Act. 9, 5. 16, 30. 22, 8. (Pol. 7, 9. 5.)

Κυριότης, τητος, ἡ, *principatus, dignitas*, abstracto posito pro concreto [vid. αἰχμαλωσία] *principes, dignitate conspicui*. Quater in N. T. Eph. 1, 21. Col. 1, 16. 2 Petr. 2, 10. Iud. v. 8.

Κυρόω, ῶ, f. ώσω, (κῦρος caput rei; robur) *ratum facio*. Bis in N. T., ut ἀγάπην εἴς τινα 2 Cor. 2, 8. διαθήκην = *sancio* Gal. 3, 15. (Ios. Ant. 10, 11. 6. Diod. Sic. 2, 9. Thuc. 8, 69.)

Κύων, κυνός, ὁ, ἡ, *canis* a) propr. Luc. 16, 21. 2 Petr. 2, 22. (Ael. Hist. an. 8, 9. Polyb. 1, 37. 4. Xen. Mem. 2, 7. 13.) hebr. כֶּלֶב. Canum vero ferorum et pastoritiorum cum tanta esset apud Orientales ferocia, ut vel homines adorirentur [Luc. 16, 21.] et cum iidem devorando ea, quae evomuerant, immunditiei notam sibi contraxerint, factum est, ut — b) metaphorice κύων diceretur *homo impudens* Phil. 3, 2. (Hom. Iliad. 1, 225.) — *profanus* Matth. 7, 6. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί. — *cynaedus, scortum virile* Apoc. 22, 15. Ita כֶּלֶב Deut. 23, 18.

Κῶλον, ου, τό, *artus corporis* [propr. Eurip. Phoen. 1261 vel 1192. Apollod. Bibl. 3, 5.] Hebr. 3, 17. ὧν τὰ κῶλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ *quorum artus* [i. e. *membra dissoluta* pro: *in einzelne Glieder aufgelösste Leichname*] *in deserto ceciderunt*. Cf. ad h. l. *Bleeck* p. 481. — Ita pro hebr. פֶּגֶר Num. 14, 29.

Κωλύω, f. ύσω, *impedio, prohibeo, hindern, abhalten, wehren*, a) sq. acc. obiecti et gen. rei [vid. ἐγκόπτω] ut ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος Act. 27, 43. τὸ ὕδωρ κωλῦσαι — τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους 10, 47. (Pol. 2, 52. 8 et 9. Xen. An. 1, 6. 2.) — b) accusat. personae sequitur res per infinit. enuntiata, pass. κωλύομαι sq. infinit. Matth. 19, 14. μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με. Act. 8, 36. 16, 6. 24, 23. 1 Thess. 2, 16. Hebr. 7, 23. (Hdian. 1, 2. 5. Xen. Mem. 4, 5. 4. Cyr. 6, 2. 18.) — abest accus. pers. facile e contextu cognoscendus et solus ponitur infinit. Luc. 23, 2. 1 Tim. 4, 3. (Xen. Mem. 2, 6. 26.) — abest infinit. facile cogitatione addendus et solus legitur accus. pers. Marc. 9, 38. 39. 10, 14. Luc. 9, 49. 11, 52. 18, 16. Act. 11, 17. ad quem l. vid. δυνατός. — Rom. 1, 13. 3 Ioh. v. 10. (Xen. H. G. 7, 5. 26.) — abest et infinit. et acc. pers. Luc. 9, 50. (Xen. An. 4, 2. 25.) — Luc. 6, 29. ἀπὸ τοῦ — κωλύσῃς, e confus. duarr. locutt. pro: ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον μὴ στραφῇς καὶ μὴ κωλύσῃς αὐτὸν αἴρειν σου καὶ τὸν χιτῶνα = *auferentem abs te pallium neque tunicam abs te auferre prohibe*, brevius: *auferenti pallium ne tunicam denega*. — — c) sq. acc. rei 1 Cor. 14, 39. (τινά τι Soph. Philoct. v. 1285 vel 1241. cf. *Matth.* §. 421, not. 1.) — *cohibendi* sensu, sq. acc. rei 2 Petr. 2, 16. (Hdian. 3, 1. 13. Xen. An. 4, 2. 24.) alii: *castigo* = κολάζω h. l. explicant vid. poet. gnom. p. 171 ed. *Schäfer*. Saepius non extat in N. T.

Κώμη, ης, ἡ, (a κεῖμαι, κοιμάω, κοίτη, gemeinsamer Schlafort, in den die Bewohner gegen Schlafenszeit aus den Feldern zusammen kamen, *Passow* sub h. voc.) 1) *vicus* a) proprie Matth. 9, 35. 10, 11. 14, 15. 21, 2. Marc. 6, 36. 56. 8, 23. 26. 11, 2. Luc. 5, 17. 8, 1. 9, 6. 12. 52. 56. 10, 38. 13, 22. 17, 12. 19, 30. 24, 13. 28. — Ioh. 7, 42. ad quem locum bene tenendum est, Bethlehemum ante Rehabeami tempora vicum fuisse, muro vero

ab hoc rege [2 Chron. 11, 6.] circumdatum esse Ioh. 11, 1. 30. (Pol. 2, 17. 9. Hdian. 3, 6. 19. Xen. Cyr. 3, 3. 28.) — sq. genit. loci, in cuius vicinia vel cui finitimus est vicus [vid. *Win.* p. 172.] Marc. 8, 27. — b) metonym. *incolae vicorum* Act. 8, 25. — 2) *oppidum* Marc. 8, 23. 26. coll. v. 22. Saepius non legitur in N. T.

Κωμόπολις, εως, ἡ, *oppidum rusticanum*, *ein Flecken*, vicus amplitudine sua et incolarum multitudine urbi similis. Extat tantum Marc. 1, 38. (Strabo 13. p. 887. B. τὸ Ἴλιον, ὃ νῦν ἔστι, κωμόπολίς τις ἦν.)

Κῶμος, ου, ὁ, *comissatio* (fröhliches Gelag, festlicher Schmauss Hom. in Mercur. 481. Theogn. v. 807. pompa solemnis Bacchi in honorem per vicos [κώμας] duci solita et cum hymnis, ludis et iocis coniuncta, tum obambulatio iuvenum ebriorum nocturna, qui coronis ornati cum armis, facibus et instrumentis musicis post coenam convenirent ad amicorum et amicarum fores ibique cantarent, saltarent, quin etiam fores effringerent cf. *Passow* sub h. voc. *Ilgen* in disquis. de scol. poes. p. 197 sq. *Thiersch* Einleitung zu Pindars Werk. p. 114.) nos: *Nachtschwärmen.* Ter in N. T. Rom. 13, 13. Gal. 5, 21. 1 Petr. 4, 3. (Diod. Sic. 17, 72. Ael. V. H. 13, 1. Xen. Cyr. 7, 5. 25.)

Κώνωψ, ωπος, ὁ, ἡ, *culex.* Semel in N. T. Matth. 23, 24. ubi de culice vinario agitur, qui in vino acescente natus eodem alitur et Iudaeis Iesu aequalibus בַּקָּא dicebatur.

Κῶς, gen. κῶ, ἡ, *Cos*, *Cous*, insula parva maris aegaei e regione urbium Gnidi et Halicarnassi sita, vino et frumento abundans. Act. 21, 1. εἰς τὴν κῶ. De quo acc. ut de τὴν κῶν cf. *Matthiae* §. 70, not. 2. *Buttm.* §. 33, not. 2. gram. max. §. 37, 2. *Win.* p. 61. (Ios. Ant. 14, 7. 2. 1 Macc. 15, 23.)

Κωσάμ, ὁ, *Cosam*, hebr. קֹסֵם nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 28.

Κωφός, ή, όν, (κόπτω, tundo; tusus — obtusus, stumpf Hom. Iliad. 11, 390.) *tusus linguam*, *gelähmt an der Zunge* i. e. *mutus*, *stumm* Matth. 9, 32. 33. 12, 22. 15, 30. 31. Luc. 1, 22. 11, 14 bis. De h. l. verbis: αὐτὸ — κωφὸν vid. sub ἄλαλος notata. — pro אִלֵּם Hab. 2, 18. (Herodot. 1, 34. Xen. Cyr. 7, 2. 20.) — 2) *tusus auditum*, *stumpf am Gehör* i. e. *surdus*, *taub* Matth. 11, 5. Marc. 7, 32. 37. Luc. 7, 22. — ad Marc. 9, 25. vid. ἄλαλος. — pro חֵרֵשׁ Exod. 4, 11. (Artemid. 1, 76. Xen. Cyr. 3, 1. 19.) — Saepius non extat in N. T.

Λ

Λαγχάνω, a. 2. ἔλαχον 1) *sorte accipio*, *sorte obtigit mihi*, sq. genit. Luc. 1, 9. (Sap. 8, 19. Thuc. 2, 44.) cf. *Matth.* §. 328. *Win.* p. 183. *Rost* §. 108, 2. c. — *fato accipio*, *nanciscor*, sq. acc. Act. 1, 17. 2 Petr. 1, 1. (3 Macc. 6, 1. Hdian. 7, 5. 3. Xen. An. 4, 5. 24. Symp. 4, 35.) cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. not. 6. *Win.* l. l. — 2) *sortem iacio*, *sortior*, περί τινος Ioh. 19, 24. (absol. Diod. Sic. 4, 63.) Saepius non legitur in N. T.

Λάζαρος, ου, ὁ, *Lazarus*, nomen propr. 1) viri valde a Iesu dilecti, fratris Mariae et Marthae Bethaniensis Ioh. 11, 1. 12, 1. 2. 9. 10. 17. — 2) hominis miseri, vel quod praeferunt alii, personae fictae, a qua postea nomen acceperunt aedificia publica aegrotis recipiendis exstructa [Lazareth]. Luc. 16, 19. sqq. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Λάθρα, adv. *clam.* Quater in N. T. Matth. 1, 19. 2, 7. Ioh. 11, 28. Act. 16, 37. — pro בַּסֵּתֶר Deut. 13, 6. בַּמִּסְתָּר Hab. 3, 14. בַּלָּט 1 Sam. 18, 22. (Diod. Sic. 14, 75. Xen. Cyr. 7, 4. 4.)

Λαῖλαψ, [non λαίλαψ, vid. *Win.* p. 50. *Bornem.* schol. p. 4.] απος, ἡ, *turbo*, *ventus procellosus.* Ter in N. T. Luc. 8, 23. 2 Petr. 2, 17. — λαῖλαψ ἀνέμου *venti procella* Marc. 4, 37. (ita ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ. Hom. Il. 17, 57.) pro סַעַר et סְעָרָה Iob. 38, 1. Ier. 25, 32. סוּפָה Iob. 21, 18. (Pol. 20, 14. 6.)

Λακέω, ῶ, form. dor. verbi λάσκω, f. ήσω (crepo, tönen, krachen Hom. Iliad. 14, 25.) *cum crepitu disrumpor*, *unter Geräusch zerbrechen.* Extat tantum Act. 1, 18. (Hom. Iliad. 13, 616. λάκε δ' ὀστέα die Knochen zerbrachen krachend.)

Λακτίζω, f. ίσω, (ab adv. λάξ, calce) *calcitro*, *calces remitto*, πρός τι, ita semel Act. 26, 14. De lectione loci Act. 9, 5. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *de Wette*, *Meyer.* pro בָּעַט Deut. 32, 15. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 8. Xen. An. 3, 2. 18)

Λαλέω, ῶ, f. ήσω, *ich werde laut*, *ich lasse mich vernehmen.* A) de personis = *loquor*, *ich rede*, *spreche.* Dicitur enim λαλεῖν [cf. *Schulz* die Geistesgaben p. 94. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 79. *Tittmann* Synonym. N. T. p. 79.], ut Hebr. דִּבֶּר absolute et nonnisi ad actum loquendi pertinet [λαλεῖν ἐστι· τὸ ἀτάκτως ἐκφέρειν τὰ ῥήματα coll. *Gesen.* hebr. Wörterb. Vol. I. p. 175. *Simonis* lex. hebr. p. 205. ed. *Win.*, cum Graecorum verbo λέγω et Hebr. אָמַר locus sit in verbis, quibus utitur aliquis deinceps enumerandis [λέγειν· τὸ τεταγμένως προςφέρεσθαι τὸν λόγον. *Ammon.* sub λαλεῖν coll. *Gesen.* l. l. p. 49. *Simonis* l. l. p. 72.]

a) universe, aa) absol. i. e. sine casu ut ὁ κωφὸς ἐλάλησε Matth. 9, 33. et Luc 11, 14. — Matth. 10, 20 bis. 12, 22. 46. 15, 31. 17, 5. 26, 47. Marc. 5, 35. 7, 35. 37. 13, 43. — οὐκ ἤφιε — αὐτόν i. e. *non passus est*, *daemones loqui*, *quia ipsum nossent* Marc. 1, 34. Luc. 4, 41. — Luc. 1, 20. 7, 15. 8, 49. 11, 14. 22, 47. 60. Act. 2, 7. 18, 9. de eadem sententia affirmando et negando enuntiata vid. αἰσχροκερδῶς — 1 Cor. 14, 11 bis. — διὸ ἐλάλησα 2 Cor. 4, 13. — Iac. 1, 19. — οἱ ὁ' et דִּבֵּר 1 Sam. 3, 9. 10. (Hdian. 2, 5. 14. Aelian. V. H. 12, 1. Plut. de garrul. c. 20. sq. ἐκ c. gen. loci Lucian. de dom. §. 3.) — additur adv., ut κακῶς Ioh. 18, 23. οὕτω Ioh. 7, 46. Hebr. 6, 9. Iac. 2, 12. ὡς νήπιος 1 Cor. 13, 11. — ita additur οὕτως, ut praeparet verba sequentia, ubi alias subsequitur λέγων Act. 7, 6. — Similiter דִּבֵּר absque לֵאמֹר in talibus addi solito Exod. 32, 7. — additur παῤῥησίᾳ *libertate utens* i. e. *libere* [vid. γλῶσσα] Ioh. 7, 26. — additur στόμα πρὸς στόμα = στόμα πρὸς σ. ἔχων ore ad os converso [vid. πρός] = *coram*, *mündlich* 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 14. — Ita στόμα κατὰ στόμα λαλεῖν pro פֶּה אֶל פֶּה דִּבֶּר Num. 12, 8. — seq. nominativo partic. vel accuratius indicante rem, in qua, dum loquitur, versatur aliquis, ut ἐλάλει εὐλογῶν Luc. 1, 64. — Cf. *Matth.* §. 554, h. — vel statum loquentis indicante 2 Cor. 11, 23. λ. παραφρονῶν = ὡς παραφρονῶν vid. sub αἴρω ad Act. 20, 9. notata. — sq. dat. adminiculi, [vid. ἀναιρέω], ut γλώσσῃ 1 Cor. 14, 2. τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ Act. 2, 6. ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀγγέλων. 1 Cor. 13, 1. — ᾧ sc. πνεύματι Act. 6, 10. — εἰς ἀέρα 1 Cor. 14, 9. Vide ἀήρ. — sq. ἐκ c. gen. rei, e qua tanquam ex fonte verba depromit aliquis sua [vid. ἐκ p. 149. col. 1.] Matth. 12, 34. Luc. 6, 45. ἐκ seq. genit. rei normam loquendi praebentis [vid. ἐκ p. 151 sub IV.] ἐκ γὰρ — λαλεῖ = *ut convenit sensibus*, *consiliis*, *studiis*, *quibus repletus est animus*, *ita os loquitur* vel *loqui solet.* Ioh. 8, 44. — sq. ἐν cum dat. vel eius, in quo ita positus est aliquis, ut pendeat ab eo = *per*, *impellente aliquo*, ut ἐν πνεύματι θεοῦ 1 Cor. 12, 3. Vid. ἐν p. 172 col. 1. — ἐν χριστῷ *in der Lebenssphäre als Christ* 2 Cor. 2, 17. cf. ἐν p. 171. col. 2. — vel status, in quo versatur aliquis [vid. ἐν p. 168 col. 1. fin.] ut ἐν ἀποκαλύψει 1 Cor. 14, 6.

bb) sq. dat. person. = *verba facio ad aliquem* [de quo dat. vid. ἀπολογέομαι] ubi Lat. etiam: *loquor cum ali-*

quo Matth. 12, 46 bis. v. 47. Luc. 1, 22. 24, 32. Ioh. 4, 26. 9, 29. 12, 29. Act. 7, 38. 44. 9, 27. 10, 7. 22, 9. 23, 9. Rom. 7, 1. 1 Cor. 14, 2. 28. (Pol. 31, 20. 13. Theophr. Char. 11. vel 20, 1. Dem. 578, 16.) — addito *παῤῥησίᾳ* adverbiasc. Ioh. 7, 13. 18, 13. — c. dat. personae, ut *ἑαυτοῖς* [i. e. *ἀλλήλοις* sich mit einander unterhalten, vid. *ἑαυτοῦ*] iungitur dat. modum indicans [vid. *γλῶσσα*], ut *ψαλμοῖς* Eph. 5, 19. — additur *ἐν* c. dat. nunc personae, nunc rei adminiculum indicantium [vid. *ἐν* p. 172 col. 2.] 1 Cor. 14, 21. — *περί τινος*, *de aliqua re vel persona* Luc. 2, 38. Act. 22, 10. — subsequente *λέγων* = *his verbis usus*. Matth. 14, 27. 23, 1. 28, 18. Luc. 24, 6. — pro דִּבֶּר לֵאמֹר Gen. 17, 3. 34, 8.

cc) sq. *μετά* c. gen. pers. = *loquor cum aliquo* Ioh. 4, 27. 9, 37. 14, 30. Apoc. 17, 1. 21, 9. 15. — *οἱ ὁ* et דִּבֶּר sq. עִם Num. 11, 17. 1 Regg. 17, 23. Dan. 8, 18. — *ἐλάλησε — καὶ λέγει* pro *λέγων* [vid. sub *ῥαθύνω* et *καί* ad Rom. 10, 20. monita] Marc. 6, 50.

dd) sq. *πρός* c. accus. pers. — *verba facio ad aliquem, loquor cum aliquo* [vid. *πρός*] Act. 4, 1. 9, 29. 21, 39. 26, 26. — pro hebr. דִּבֶּר sq. אֶל Gen. 27, 5. (Plut. de garrul. c. 1.) — additur *καὶ εὐαγγελίζομαι* Luc. 1, 19. Cf. de hoc verbositatis genere sub *ἀνίστημι* observata. — subsq. *λέγων* [de quo vid. paulo ante observata] Act. 8, 26. 26, 31. — Ita pro דִּבֶּר sq. אֶל et לֵאמֹר Exod. 30, 11. 17. 22. — abest *λέγων* cogitatione addendum Hebr. 5, 5. — Ita pro דִּבֶּר sq. אֶל absque לֵאמֹר cogitatione addendo 1 Regg. 21, 6. 2 Regg. 1, 7. Cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. I. p. 176.

ee) sq. *περί* c. gen. = *loquor de aliquo* Ioh. 8, 26. 12, 41. Ita pro נִדְבַּר sq. בְּ Ezech. 33, 30.

ff) sq. acc. rei, in quibus si *λαλεῖν* idem esse videtur, quod *λέγειν*, hactenus tamen differunt, quatenus *λαλεῖν* sequitur accusativus rei universe vel summatim et quoad genus, ad quod pertinet illa, enuntiatae, *λέγειν* contra verba ipsa, quibus utitur loquens, deinceps enumerata vel exposita sequantur. Ita *τί quid?* et *τὶ aliquid* Matth. 10, 19. Marc. 9, 6. 13, 11. Rom. 15, 18. 1 Thess. 1, 8. *ἃ* 2 Cor. 12, 4. quo loco *λαλέω* = *eloquor*, *τοῦτο* Marc. 13, 11. Act. 28, 7. *ταῦτα* Ioh. 17, 1. 13. 1 Cor. 9, 8. *ἀγαθά* Matth. 12, 34. — *βλασφημίαν* vel *ῥήματα βλάσφημα* = *βλασφημέω* Marc. 2, 7. Luc. 5, 21. Act. 6, 11. *τὸν λόγον* = *verba modo allata* Marc. 5, 36. *ταῦτα τὰ ῥήματα* Ioh. 8, 20. Act. 10, 44. *τὸ λαλούμενον* 1 Cor. 14, 9. *τὰ μὴ δέοντα* 1 Tim. 5, 13. *δόλον* 1 Petr. 3, 10. — *ῥήματα* item *σκληρὰ κατά τινος* = *impie loquor contra aliquem* Act. 6, 13. Iud. v. 15. *ὑπέρογκα* Iud. v. 16. *τὸ ψεῦδος* Ioh. 8, 44. — *ὑπέρογκα* Dan. 11, 36. (Plut. de garrul. c. 23. Lucian. Demonact. §. 51. *ὀλίγα μὲν λαλῶν*, *πολλὰ δὲ ἀκούων*. Dem. 1124, 25. *μέγα λαλεῖν*. Xen. Cyr. 1, 4. 1.) — addito *παῤῥησίᾳ* adverbiasc. *τὸν λόγον* i. e. *verba modo audita* Marc. 8, 32. *πνεύματι* [= *in der Begeisterung*] — *λαλεῖ μυστήρια* 1 Cor. 14, 2. — additur *ἐν* c. dat. rei conditionem indicantis 2 Cor. 11, 17. addito dat. pers. = *etwas zu Jem. sprechen* Matth. 9, 18. Luc. 2, 50. Ioh. 8, 25. 10, 6. — 14, 25. 15, 11. de horum ll. perfecto praesentis notionem includente vid. *ἀγαπάω*. — Act. 9, 6. 1 Cor. 14, 3. — abest accus. rei, ut *ἅ σε δεῖ ποιεῖν* Act. 10, 32. — additur *ἐν* c. dat. rei adverbiasc. 2 Cor. 7, 14. — additur *διά* c. gen. adminiculi 1 Cor. 14, 19. Cf. de h. l. supra sub *διά* p. 97. disputata. — [additur *εἰς*, ut *εἰς τὸν κόσμον* Ioh. 8, 26. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *de Wette*, *Meyer*.] — *ἐν χριστῷ* i. e. *als Christ*, *in der Verbindung mit Christo* [vid. *ἐν* p. 171.] 2 Cor. 12, 19. — *κατά τινα* = *menti* i. e. *mandatis alicuius convenienter* 2 Cor. 11, 17. — additur *μετά* c. gen. pers. Eph. 4, 25. — additur *περί* c. gen. *loquor aliquid de aliquo*, *λαλεῖται περί τινος loquuntur de aliquo* Luc. 2, 33. — addito *πρός* c. acc. pers. = *loquor aliquid ad aliquem* Act. 11, 14. *ἐν οἷς* per attract. pro: *ἐκεῖνα*, *ἐν οἷς*. — Hebr. 11, 18. scil. *verba quae sequuntur* Luc. 24, 44. quo loco *ὅτι* = *λέγων*, *ὅτι* — *πρός* c. accus. rei, versus vel ad, vel in quam directus loquitur aliquis, ut *πρὸς τὸ οὖς* = *etwas ins Ohr sagen* Luc. 12, 3.

b) de respondente, sq. dat. pers. Ioh. 19, 10. —

c) de persona, quae, dum scribit, loquens cogitatur cum eo, ad quem scribit, sq. acc. rei 2 Cor. 11, 19. — sq. *περί* c. gen. rei Hebr. 2, 5. 4, 8. — *ἐν αἷς* sc. *ἐπιστολαῖς* 2 Petr. 3, 16. —

d) de persona, quae, licet mortua, exemplo suo adhortans loquitur ad aliquem Hebr. 11, 4. *δι᾽ ἧς*, sc. *πίστεως*, *λαλεῖ*. Cf. Gen. 4. —

e) loci, in quibus contextus indicat, *docentem esse*, qui loquitur. Utuntur, qui explicatius loquuntur, in talibus Latinorum *doceo*, *trado*, *instituo*, absol. Luc. 5, 4. Act. 11, 15. 14, 9. 1 Cor. 14, 34. 35. 2 Cor. 4, 13. *διὸ καὶ ἐλάλησα*. 13, 8. Hebr. 12, 25. 1 Petr. 4, 11. — additur adv. ut *οὕτω* Ioh. 12, 50. Act. 14, 1. 1 Thess. 2, 4. *ὡς* Eph. 6, 20. Col. 4, 4. — seq. *ἀπό* c. gen. pers. quae, ut loquatur vel doceat aliquis, auctor [Veranlassung, Antrieb] est, ut Ioh. 7, 17. 18. 14, 10. 16, 13. Cf. *ἀπό* p. 44 col. 2. *ἔκ τινος* Ioh. 12, 49. — sq. *ἐκ* c. gen. normae Ioh. 3, 31. vel fontis 2 Cor. 2, 17 *ἐξ εἰλικρινείας*. Ibid. *ἐκ θεοῦ*. — 1 Ioh. 4, 5. Cf. *ἐκ* p. 151 col. 1. — sq. dat. adminic. ut *γλώσσαις καιναῖς* vel *ἑτέραις* Marc. 16, 17. Act. 2, 4. vel *γλώσσαις* 1 Cor. 12, 30. 14, 5 bis. v. 6. 18. 23. 39. additur nunc *προφητεύειν* Act. 19, 6. nunc *μεγαλύνειν τὸν θεόν* Act. 10, 46. — *γλώσσῃ* 1 Cor. 14, 2. 4. 13. 27. Cf. *γλῶσσα*. — — sq. dat. person. Ioh. 15, 22. Act. 16, 13. 1 Cor. 3, 1. 1 Thess. 2, 16. Hebr. 1, 1. 2. — addito *παῤῥησίᾳ* adverbiasc. Ioh. 16, 29. — additur *ἐν* c. dat. adminiculi Matth. 13, 10. 13. Ioh. 16, 25. *οὐκέτι — ὑμῖν* — additur *χωρίς* c. gen. admin. Matth. 13, 34. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 470. — additur *ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος* Act. 4, 17. 5, 40. Vid. de his l. *ἐπί* p. 187 col. 2. — sq. *περί τινος* Luc. 9, 11. — subsq. *λέγων* Ioh. 8, 12. — sq. *πρός* c. acc. pers. et addito *καὶ εὐαγγελίζομαι* Act. 11, 20. — sq. accus. rei universe vel summatim et *κατὰ γένος* suum significatae, qua sensum = *doceo aliquid*, *trado aliquid*, *instituo de aliqua re*, ut *διεστραμμένα* Act. 20, 30. *τὸ λελαλουμένον ὑπό τινος* 16, 14. *ὃ* Ioh. 3, 11. 8, 38. 12, 50. 16, 13. 1 Cor. 2, 13. *οὐδέν* Ioh. 18, 20. *ἃ πρέπει* Tit. 2, 1. *ταῦτα* Ioh. 8, 30. Tit. 2, 15. *τί* Ioh. 9, 40. 16, 18. — in formulis pertinentibus fere omnibus ad doctrinam Iesu a Deo acceptam vel repetendam, ut *διδαχήν* Act. 17, 19. *τὸν λόγον* Ioh. 12, 40. Act. 14, 25. 16, 6. Phil. 1, 14. *τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ* Col. 4, 3. *τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ* Ioh. 3, 34. vel *τῆς ζωῆς* Act. 5, 20. *σοφίαν* 1 Cor. 2, 6. 7. — *ταῦτα* adverbial. = *οὕτως* [vid. *οὗτος*] praecedente *καθώς* Ioh. 8, 28. — additur *καὶ διδάσκειν* Act. 18, 25. — additur *διά* c. gen. personae, ut *τὸν λόγον* Hebr. 2, 2. *σωτηρίαν* = *λόγον τῆς σ.* v. 3. — c. dat. person. *loquor aliquid ad aliquem*, sens. *doceo aliquem aliquid*, *trado alicui aliquid*, *instituo aliquem de aliqua re*, ut *τὸν λόγον* Marc. 2, 2. Ioh. 15, 3. Act. 11, 19. *τὸν λ. τοῦ θεοῦ* Act. 4, 29. 31. 13, 46. Hebr. 13, 7. *τὸν λ. τοῦ κυρίου* Act. 8, 25. 16, 32. *τὰ ῥήματα* Ioh. 6, 63. 14, 10. Act. 13, 42. — additur *ἐν* c. dat. admin., ut *πολλά τινι ἐν παραβολαῖς* Matth. 13, 34. Marc. 4, 33. — Ioh. 16, 25. et subsq. *λέγων* Matth. 13, 3. — sq. *πρός* c. acc. pers., ut *τὸ εὐαγγ. τοῦ θεοῦ* 1 Thess. 2, 2. *ὅσα* Act. 3, 22. —

f) loci, quorum contextus docet, publice *profitentem* esse, qui loqui dicitur, absol. Ioh. 1, 37. — sq. *περί* c. gen. pers. 9, 21.

g) loci, in quibus ex orat. contextu intelligitur, *vaticinantem* vel *praedicentem* esse, qui dicitur *λαλεῖν*, absol. 2 Petr. 1, 21. — c. dat. rei, qua instructus vel cuius vi loquitur aliquis, ut *τῷ ὀνόματι κυρίου* Iac. 5, 10. = *auctoritate domini*. — additur *καὶ προκαταγγέλλω* Act. 3, 24. — sq. et *πρός τινα διά τινος* Act. 28, 25. — sq. acc. rei, nunc solo Luc. 24, 25. quo loco per attract. *οἷς* pro *ἃ* Act. 26, 22. *ὧν* — *γίνεσθαι* per attract. pro: *τούτων*, *ἅ τε οἱ π. ἐλάλησαν μέλλοντα γίνεσθαι* i. e. *quae prophetae olim futura esse vaticinati sunt*. — nunc addito dat. pers. Ioh. 16, 1. 4. quo loco perfectum praesentis notionem includit. Vide paulo ante monita. Ioh. 16, 33. nunc adiecto *διά* c. gen. pers. Act. 3, 21. —

h) loci, ubi contextus docet, *nuntiantem* esse, qui loqui dicitur, sq. *πρός τινα* et adverb. Luc. 2, 20. — sq. acc. rei vel solo Act. 4, 20. vel addito *περί τινος* et *ἀπαγγέλλω* Act. 28, 21. vel *τινί* 23, 18. cum *καθ᾽ ὃν τρόπον* 27, 25. c. *περί τινος* Luc. 2, 17. vel c. *παρά τινος* i. e. *moderante aliquo* [vid. *παρά*] Luc. 1, 45.

i) loci, quorum contextus indicio est, *narrantem* esse *τὸν λαλοῦντα*, sq. acc. rei vel solo Matth. 26, 13. Marc. 14, 9. Luc. 24, 36. — vel addito dat. pers. Matth.

13, 33. quo loco abest λέγων cogitatione addendum. (Theophr. char. 6 vel 7 fin.) —

k) loci, ubi per contextus rationem λαλεῖν de mandante dicitur, τινί Marc. 16, 19. —

l) loci, ubi e contextu intelligitur, *promittentem* esse, qui loqui dicitur, sq. πρός τινα Luc. 1, 55. de h. l. dativo commodi = in *gratiam alicuius* τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ pendente a μνησθῆναι ἐλέους cf. *Win.* p. 188. *Bornem.* schol. p. 14. *Id.* ad Xen. Cyr. 1, 4. 12. — sq. διά c. gen. rei Luc. 1, 70. —

m) loci, ubi e contextu apparet, *promulgantem* esse, qui dicitur λαλεῖν, sq. acc. rei Hebr. 3, 5. et addito simul dat. pers. Hebr. 9, 19. —

n) loci, in quibus contextus docet, *praecipientem* vel *legislatorem* esse, qui loqui dicitur, εἰς τινα i. e. *hindeutend auf Jem.* [vid. εἰς p. 142. col. 2.] Hebr. 7, 14.

B) de rebus a) de lege, cui tribuitur, quod est legislatoris Rom. 3, 19. ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ = *quae Deus in lege mos. deinceps enumerat* vel *exponit* [λέγει] *facienda hominibus, in his omnibus loquitur cum hominibus legem habentibus.* — b) de sanguine expiatorio. Uti enim hominum expiatio pendet a sanguinis Iesu cum vita profusione [i. e. a morte Iesu cruenta et promissionibus divinis ei annexis], ita sanguis ille expiatorius poscere dicitur, quod, si proprie dicitur, poscit a Deo Iesus expiator, scil. veniam Hebr. 12, 24. κρεῖττον scil. τί, *melius aliquid*, scil. quam Abel, cuius sanguis cum vita effusus vindictam poscere dicitur Gen. 4, 10. — c) de voce, pro: *vox alicuius, nescio cuius, loquentis*, sq. πρός c. acc. pers. Act. 26, 14. — item c. μετά τινος Apoc. 1, 12. 10, 8. — d) in imaginibus apocalypseos aa) de tuba Apoc. 4, 1. καὶ ἡ φωνὴ — λέγων, constructio, quae dici solet, ad sensum pro: καὶ ἐκεῖνος, οὗ τὴν φωνὴν πρῶτον ἤκουσα ὡς σάλπιγγος, λαλοῦντος μετ' ἐμοῦ, λέγων *et ille, cuius ad me loquentis vocem, tubae similem, primum* [cf. Apoc. 1, 10.] *audiveram, dixit.* Cf. quae habet de eiusmodi constructione *Winer* exegetische Studien Vol. 1. p. 152. — bb) de tonitrubus = *vocem* vel *sonum edo* Apoc. 10, 4 bis. — v. 3. ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς = ἔδοσαν vel ἔδωκαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς [cf. δίδωμι p. 302.] καὶ ἐλάλησαν. — cc) de animalibus, quibus vox humana tribuitur Apoc. 13, 11. 15. — sq. acc. rei v. 5.

Λαλιά, ᾶς, ἡ, (loquacitas Theophr. Char. 6, [7], 1. Aristoph. nubb. v. 929. — a λάλος) ex usu Graecitatis serioris [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 659.] *sermo* i. e. a) *dialectus* Matth. 26, 73. Marc. 14, 70. — ita οἱ ο' Cantic. 4, 3. — b) *oratio, dictum* = vel: *das Gerede* Ioh. 4, 42. — vel *loquendi ratio, Redeweise* 8, 43. Cf. quae habent de subst. λαλιά formam orationis magis, quam argumentum eius [= λόγος] indicans *Meyer* Ev. Ioh. p. 122. *de Wette* Ev. Ioh. p. 61. 116. (das Reden Ios. b. i. 2, 8. 5.) Saepius non extat in N. T.

Λαμά vel λαμμᾶ, etiam λιμά [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 693. *de Wette* Ev. Matth. p. 238.] vox hebr. לָמָה *cur?* Matth. 27, 46. Marc. 15, 34.

Λαμβάνω, f. λήψομαι a. 2. ἔλαβον imperat. λάβε [Apoc. 10, 8. non: λαβέ cf. *Win.* p. 51. *Rost* §. 76, not. 3. *Buttm.* gr. max. §. 103, not. 2.] pf. εἴληφα Matth. 25, 24. Act. 16, 24. 1 Cor. 10, 13. Apoc. 2, 27. 3, 3. 5, 7. 8, 5. 11, 17. de quo augm. vid. *Matth.* §. 165, not. 3. *Buttm.* §. 76, not. 3. gr. max. §. 83, not. 6. *Rost* §. 66, 2. c. *Win.* p. 51.]

1) *capio* i. e. a) *sumo, ich nehme*

aa) de personis manu prehendentibus aut sumentibus aliquid vel aliquem, absolute Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. [1 Cor. 11, 24. cf. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer.*] — sq. acc. rei vel pers. ut τὸ αἷμα Hebr. 9, 19. τὰ ἀργύρια Matth. 27, 6. τὸν ἄρτον Matth 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 24, 30. Ioh. 21, 13. Act. 27, 35. 1 Cor. 11, 23. — Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. τοὺς ἄρτους, τοὺς ἰχθύας Matth. 14, 19. 15, 36. Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. Ioh. 6, 11. αὐτόν Ioh. 18, 31. 19, 6. Act. 9, 25. τὰ βαΐα Ioh. 12, 13. τὸ βιβλίον Apoc. 5, 7. de h. l. perfecto in narratione = aoristo cf. *Win.* p. 248. *Schäfer* ad Dem. I. p. 468. — v. 8. 9. — 10, 8. βραχύ τι Ioh. 6, 7. τὰ ἱμάτια Ioh. 19, 23. — = τὰ ἱμάτια ἃ ἔθηκε i. e. *pallium, quod ante* [v. 4.] *deposuerat* i. e. *recepit pallium* Ioh. 13, 12. τὸν κάλαμον Matth. 27, 30. τὰς λαμπάδας 25, 1. 3. λέντιον Ioh. 13, 4. τὸν λιβανωτόν Apoc. 8, 5. λίτραν Ioh. 12, 3. μάχαιραν = *zum Schwerdte greifen, gladio uti*, locutio proverb. pro: *vim vi repellere* Matth. 26, 52. παιδίον Marc. 9, 36. τὸ ποτήριον Matth. 26, 27. Marc. 14, 23. Luc. 22, 17. σπόγγον Matth. 27, 48. τὸν σταυρὸν αὐτοῦ Matth. 10, 38. vid. σταυρός. — τὸ σῶμα v. 59. Ioh. 19, 40. τὸ ὕδωρ Matth. 27, 24. Apoc. 22, 17. τὸ ψωμίον Ioh. 13, 30. (Hdian. 8, 8. 15. Lucian. D. D. 20, 1. Xen. Cyr. 1, 3. 7.) — additur alter accus. praedicati scil., τινὰ ἔκδοτον [vid. αἴρω] Act. 2, 23. — addito ἐκ c. gen. rei, unde, ut ἐκ τοῦ πληρώματος Ioh. 1, 16. — 16, 14. 15. Apoc. 5, 7. 10, 10. (ὁπόθεν item ἐντεῦθεν Xen. Oec. 8, 2 et 10.) — addito ἐμαυτῷ *mihi sumo* = *arrogo mihi* Hebr. 5, 4. (absque dat. Xiphilin. Galb. p. 187. νομίζων οὐκ εἰληφέναι τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ δεδόσθαι αὐτῷ.) — perf. εἴληφα c. ἐβασίλευσα = *sumere et imperium exercere decrevi* Apoc. 11, 17. cf. de hac aor. vi sub ἄν p. 23. col. 2. ab initio monita et de aoristo sequente perfectum sub ἀγοράζω observata. — partic. λαβών additur verbis activis, ut actio plenius despribatur [vid. ἀναστάς sub ἀνίστημι.] — ἔσπειρεν Matth. 13, 31. — v. 33. 17, 27. Luc. 13, 19. 21. 24, 43. Act. 16, 3. (Xen. Cyr. 8, 6. 6 et 7.) — — bb) de personis, cibum vel potum sumentibus, ut τὸ ὄξος Ioh. 19, 30. τροφήν Act. 9, 19. — absol. Marc. 15, 23. scil. τὸν οἶνον. — 1 Tim. 4, 4. quo l. λαμβανόμενον = *si sumitur.* Cf. de particip. resolvendi ratione ἀγανακτέω. — — cc) de personis secum sumentibus aliquem vel aliquid, = *mecum sumo* sq. accus., sq. μεθ' ἑαυτῶν Matth. 25, 3. — absol. Matth. 16, 5. 7. 8. 10. 25, 4. Marc. 8, 14. Ioh. 18, 3. (Xen. Cyr. 2, 4. 22. 7, 3. 7.) — γυναῖκα = *uxorem duco* Marc. 12, 19—22. Luc. 20, 28—31. — Ita pro לָקַח Gen. 4, 19. Hos. 1, 3 vel 4. (Pol. 28, 17. 19. Xen. Cyr. 8, 4. 16. Plato. Crit. §. 12.) cf. *Fischer* ad Plat. l. l.

b) *capio* i. e. *eligo*, τινὰ ἔκ τινος Hebr. 5, 1. — (Pol. 2, 38. 11. 5, 63. 1. Xen. Anab. 1, 1—6.)

c) *capio* i. e. *comprehendo, packen, fassen*, sq. acc. pers., ut τοὺς δούλους Matth. 21, 35. αὐτόν v. 39. — Marc. 12, 3. 8. Ioh. 19, 1. (Lucian. D. D. 21, 3. Xen. Cyr. 2, 4. 23.) — de venantibus, piscantibus = *fangen*, propr., ut οὐδὲν ἐλάβομεν Luc. 5, 5. (Aelian. V. H. 4, 14. Xen. Cyr. 1, 4. 9.) — δόλῳ τινά = *fraude circumvenio aliquem* 2 Cor. 12, 16. absolute 11, 20. cf. *Emmerling* et *Meyer* ad h. l. — metaph. de statu vel affectu = *incesso, occupo*, sq. acc. pers., ita post ἔκστασις, πειρασμός, φόβος Luc. 5, 26. 7, 16. 1 Cor. 10, 13. — Ita pro אָחַז Exod. 15, 15. Ies. 33, 14. (2 Macc. 9, 5. Ios. Ant. 2, 6. 8. 4, 6. 5. Hdian. 1, 14. 15. Xen. Symp. 1, 15. Thuc. 2, 42.) — de malo genio corripiente aliquem Luc. 9, 39.

d) *capio* i. e. *aufero, eripio*, ubi poni poterat αἴρω, violentiae notionem, quae abest a λαμβάνω, includens, ut τὸν χιτῶνα Matth. 5, 40. τὸν στέφανον Apoc. 3, 11. (Pol. 4, 3. 11. Xen. Anab. 2, 1. 10.) — τὶ ἐκ vel e text. vulg. ἀπὸ τῆς γῆς Apoc. 6, 4.

e) formulae ad *capiendi* notionem referendae, ut ἀρχήν, *initium capio* Hebr. 2, 3. (Ael. V. H. 12, 60. Hdian. 7, 11. 1.) — λήθην τινός = *obliviscor rei* 2 Petr. 1, 9. (Ael. V. H. 3, 18. Ios. Ant. 2, 9. 1.) — μορφήν τινος, *formam alicuius induo*, ut δούλου metaph. *conditione humiliori sponte utor* Phil. 2, 7. (ita ἀνθρώπου μορφὴν ὑποδῦναι, sensu proprio Liban. D. 29, p. 669. C.) — πεῖράν τινος *experior aliquid* i. e. vel: *experiri volo aliquid, periculum rei facio*, ut ἧς [sc. τῆς θαλάσσης, maris rubri permeandi] πεῖραν λαβόντες Hebr. 11, 29. (Ael. V. H. 12, 22. Hdian. 1, 8. 10. Xen. Cyr. 6, 1. 54.) vel: *experior* i. e. *experientia cognosco* [Xen. Cyr. 3, 3. 38.] ut ἐμπαιγμῶν, μαστίγων, δεσμῶν, φυλακῆς = *subeo, sustineo* Hebr. 11, 36. (Diod. Sic. 12, 24. 15, 88. Xen. An. 5, 8. 15.) Cf. *Bleek* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 811. — συμβούλιον, *consilium capio*, sq. ὅπως Matth. 12, 14. 22, 15. sq. ὥστε 27, 1. — absol. v. 7. 28, 12. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 423. 796. — ὑπόδειγμά τινός τινα, *sumo aliquem exemplum rei, patior esse mihi aliquem exemplo rei* Iac. 5, 10. — ὑπόμνησίν τινος = *recordor rei* 2 Tim. 1, 5. — χάραγμά τινος = med. χαράσσομαί τι, *insculpendum mihi aliquid curo* Apoc. 14, 11. 19, 20. — sq. ἐπί c. acc. membri, cui insculpitur aliquid Apoc. 20, 4. praeter ἐπί c. acc. additur ἐπί c. gen. membri 14, 9.

2) *accipio, empfangen* i. e.

a) *particeps fio rei, nanciscor aliquid, ich erlange,* universe Matth. 7, 8. 22, 11. Luc. 11, 10. Ioh. 16, 24. Act. 20, 35. 1 Cor. 4, 7 bis. Apoc. 2, 17. — *δωρεὰν ἐλάβετε* sc. τὴν ἐξουσίαν τοῦ θεραπεύειν, τοῦ ἐγείρειν νεκροὺς etc. Matth. 10, 8. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 364. — sq. acc. rei vel pers., ut τὰ ἀργύρια Matth. 27, 9. 28, 15. ἄφεσιν ἁμαρτιῶν Act. 10, 43. 26, 18. τὸ βραβεῖον, plene 1 Cor. 9, 24. — abest βραβ. cogitatione addendum Phil. 3, 12. aliter *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 276. cogitatione addendum esse monens τὴν τελειότητα vid. sequens τετελείωμαι. De h. l. aorist. cf. *Win.* p. 252. — δηνάριον Matth. 20, 9. 10. δύναμιν Act. 1, 8. Hebr. 12, 11. τὴν δωρεὰν τοῦ πν. ἁγίου Act. 2, 38. ἑκατονπλασίονα Matth. 19, 29. Marc. 10, 30. ἐλεημοσύνην Act. 3, 3. τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος Act. 2, 33. Gal. 3, 14. cf. de hac formula *Win.* p. 211. — θάρσος Act. 28, 15. τὸν κλῆρον τῆς διακονίας Act. 1, 25. μισθὸν Matth. 10, 41. Ioh. 4, 36. 1 Cor. 3, 8. 14. Hebr. 2, 2. τὸν νόμον Act. 7, 53. οὐδὲν Ioh. 3, 27. πλεῖονα Matth. 20, 10. πάντα 21, 22. Marc. 11, 24. τὸ πνεῦμα Ioh. 7, 39. quo loco οὗ per attr. pro ὅ. 14, 17. 20, 22. Act. 8, 15. 17. 19. 10, 47. Gal. 3, 2. σημεῖον περιτομῆς Rom. 4, 11. τάλαντα Matth. 25, 16. 17. 18. τόπον τῆς ἀπολογίας Act. 25, 16. χάριν Rom. 1, 5. quo loco per epexeg. additur καὶ ἀποστολήν. — Rom. 5, 17. 8, 15 bis. 1 Cor. 2, 12. 4, 7. 9, 25. 2 Cor. 11, 4. 8. Hebr. 4, 16. 9, 15. 10, 26. 11, 13. Iac. 1, 12. 5, 7. 1 Petr. 4, 10. Apoc. 4, 11. 5, 12. 17, 12 bis. — Hebr. 11, 35. ἔλαβον — αὐτῶν, quo loco [ut Xen. Cyr. 5, 1. 1.] contextus docet, cogitandum esse de mulieribus suos, morte sibi ereptos, recipientibus. (Ael. V. H. 9, 31. Lucian. Dial. Mort. 10, 18. Xen. Cyr. 3, 3. 7.) — additur *παρά τινος ab aliquo* Act. 2, 33. 3, 5. 26, 10. Iac. 1, 7. 2 Petr. 1, 17. quo l. cum apostolus verbis utens λαβὼν — φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν hoc dicere constituisset: *Iesus a Deo per coelestem vocem Messias salutatus nos habuit huius rei auditores et testes,* sic composuit v. 17. participio λαβὼν orationem, ut v. 18. εἶχεν ἡμᾶς τὴν φωνὴν ταύτην ἀκούσαντας vel simili modo pergendum esset. Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 44. *Win.* p. 320. — 1 Ioh. 3, 22. Apoc. 2, 27. ὡς — μου sc. ἐξουσίαν. (Ael. V. H. 4, 5 fin. Lucian. D. Mort. 22, 1.) — = *nancisci studeo, operam do ut consequar,* ut μαρτυρίαν, δόξαν Ioh. 5, 34. 41. 44. quo l. si fit transitus a participio ad verbum finitum vid. ἀπαλλοτριόω. — additur ἀπό τινος = *etwas von etwas* Marc. 12, 2. Vid. ἀπό p. 42. quo l. pro Luc. 12, 2. scribe Marc. 12, 2. — additur ἀπό τινος i. e. *auctore aliquo, beneficio alicuius* 1 Ioh. 2, 27. Cf. ἀπό p. 44 fin. (ἔκ τινος Xen. Cyr. 8, 4. 29.) — additur ἔκ τινος Act. 15, 14. ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, *ut ex gentilibus populum acciperet nomini suo* i. e. *nomini suo profitendo.* Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — sq. ἔκ τινος pro: τὶ ἔκ τινος [vid. ἐκ p. 149.] Apoc. 18, 4. — sq. ὑπό τινος i. e. *ab aliquo* 2 Cor. 11, 24. ὑπὸ — ἔλαβον sc. πληγάς. (plene Xen. Cyr. 1, 3. 16.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 385 sq. — — de personis munus adeptis, ut τὴν ἐπισκοπὴν Act. 1, 20. τὴν ἱερατείαν Hebr. 6, 5. — additur παρά τινος Act. 20, 24. — *διαδοχόν, successorem accipio* Act. 24, 27. (ita *successorem accepit* Plin. epist. 9, 13.) — de personis institutione alicuius fruentibus = *ich empfange Unterricht, edoceor, instituor,* sq. πῶς posito pro: *πῶς καὶ τί* Apoc. 3, 3. cf. de more Graecorum duas interrogationes in unam coniungentium supra sub αἴρω adnotata (λαμβάνω = μανθάνω Diod. Sic. 2, 29.) — formulae ad notionem *accipiendi* referendae: *ἀφορμήν, occasionem nanciscor* Rom. 7, 8. 11. (καιρὸν Diod. Sic. 1, 60.) — *ἐντολὴν* i. e. vel: *in mandatis habeo, iussus sum,* sq. παρά τινος Ioh. 10, 18. — sq. περί τινος Col. 4, 10. — sq *πρός τινα, mandata habeo ad aliquem pertinentia* Act. 17, 15. — vel: *praeceptum* vel *lex datur mihi,* sq. παρά τινος 2 Ioh. v. 4. *τὸ ἱκανόν, satis mihi fit, ich erhalte Bürgschaft* Act. 17, 9. *καταλλαγὴν* = καταλλάσσομαι i. e. *contingit mihi beneficium reconciliationis* vel *veniae peccatorum, reconcilior, veniam nanciscor* Rom. 5, 11. — *κρίμα* = κρίνομαι i. e. *fertur de me sententia,* ita in locis, quorum contextus docet, ferri de aliquo sententiam condemnatoriam Matth. 23, 13. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. Iac. 3, 1. — additur dat. incommodi Rom. 13, 2. (similiter λαμβάνω τιμὰς = τιμάομαι Aelian. V. H. 4, 5.) — *οἰκοδομὴν* = οἰκοδομοῦμαι, metaph. *incrementa capio pietatis et felicitatis, contingit mihi beneficium* τῆς οἰκοδομῆς i. e. *pietatis et felicitatis auctae* 1 Cor. 14, 5. — *παραγγελίαν, iubeor ab aliquo* Act. 16, 24. — *περιτομὴν* = περιτέμνομαι, *contingit mihi beneficium circumcisionis* Ioh. 7, 23.

b) *einnehmen, in Empfang nehmen,* de personis vectigalia, tributa exigentibus, sq. accus., ut τὰ δίδραχμα Matth. 17, 24. δεκάτας Hebr. 7, 8. τοὺς καρποὺς Matth. 21, 34. — Ita לָקַח Exod. 30, 10. (Xen. Mem. 1, 5. 6. *accipio* Cicer. Verr. 3, 30) — additur ἀπό τινος Matth. 17, 25. 3 Ioh. v. 7. — de occupantibus, ut βασιλείαν Luc. 19, 15. et addito dat. commodi v. 12. (Pol. 1, 24. 10. 3, 61. 8.) —

3) *recipio, ich nehme auf,* ubi poni poterat δέχομαι cf. *Passow* sub v. λαμβάνω.

a) propr. i. e. de personis benigne aliquem apud se recipientibus, sq. accus. pers. Ioh. 13, 20 ter. — additio εἰς c. acc. loci, ut εἰς τὰ ἴδια = *in domum suam* Ioh. 19, 27. εἰς οἰκίαν 2 Ioh. v. 10. εἰς τὸ πλοῖον Ioh. 6, 21. — b) metaph., sq. acc. pers. = *talem aliquem agnosco, habeo et colo, qualem se esse profitetur* Ioh. 1, 12. 5, 43 bis. — sq. acc. rei: *ad me admitto,* ut τὸν λόγον i. e. *assentior, probo* Matth. 13, 20. Marc. 4, 16. τὴν μαρτυρίαν Ioh. 3, 11. 32. 33. τὰ ῥήματά τινος Ioh. 12, 48. 17, 8. — in formula Hebraeis usitata: *πρόσωπόν τινος λαμβάνω* [proprie: faciem alicuius ad me admitto, paratus sum ad videndum vel excipiendum aliquem apud me, ich lasse Jemanden vor mich, etiam: ich nehme Jemanden an: ita adiuncta benevolentiae notione (נָשָׂא פְנֵי פ׳) *Gen.* 32, 21. ubi οἱ ο' προσδέχομαι τὸ πρόσωπόν τινος. Mal. 1, 8. 9. ubi οἱ ο' λαμβάνω τὸ π. τινος; opponitur הֵשִׁיב פְּנֵי פ׳ οἱ ὁ ἀποστρέφειν τὸ πρόσωπόν τινος, propr. averto faciem alicuius i. e. videre aliquem vel apud me excipere nolo, Jemanden von sich weisen, wegweisen; ita de personis preces alicuius recusantibus 1 Regg. 2, 17. 20. 2 Chron. 6, 42. Ps. 132, 10. — tum πρόσωπόν τινος λ. = paratus sum ad excipiendum *nobilem* aliquem Iob. 34, 19. vel ad recipiendos eos, qui dona ferentes me convenire cupiunt; hinc θαυμάσαι πρόσωπον, נָשָׂא פָנִים et λαμβάνειν δῶρον, לָקַח שֹׁחַד Deut. 10, 17. unde sensu malo:] *rationem habeo personae, personam respicio* i. e. *partium studio teneor, ich bin parteiisch* Gal. 2, 6. abest genit. Luc. 20, 21. Cf. de hac formula *Ergänzungsblätter zur allgem. Litteraturzeit.* Jun. 1826 p. 548.

4) *ich nehme weg, aufero,* ut τὰς ἀσθενείας ἡμῶν Matth. 8, 17. coll. Ies. 53, 4. ubi pro hebr. נָשָׂא apud τοὺς ὁ habetur φέρω. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 312. *Meyer* Ev. Matth. p. 82. *de Wette* et *Kuinoel* ad h. l.

Λάμεχ, ὁ, [terminat. graeca Λάμεχος, ου, ὁ Ios. Ant. 1, 3. 4.] *Lamech,* hebr. לֶמֶךְ, nom. propr. viri Luc. 3, 36.

Λαμμᾶ, v. λαμά.

Λαμπάς, άδος, ἡ, (λάμπω quod v.) 1) *fax, taeda* Apoc. 4, 5. 8, 10. (Pol. 3, 93. 4. Hdian. 4, 2. 20.) — 2) *lucerna,* quae, vasculo imposito ellychnio, fovetur oleo Matth. 25, 3. 4. 7. 8. Ioh. 18, 3. Act. 20, 8. — pro לַפִּיד Gen. 15, 17. נֶבְרַשְׁתָּא Dan. 5, 5. Saepius non extat in N. T.

Λαμπρός, ά, όν, (a λάμπω) 1) *micans, lucidus* a) propr. ὁ ἀστὴρ, ὁ λαμπρός, Apoc. 22, 16. (Xen. Mem. 4, 7. 7. Hom. Iliad. 4, 77.) — b) *pellucidi* sens. Apoc. 22, 1. ποταμὸν λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, — 2) *candidus,* ita de vestibus Luc. 23, 11. περιβαλὼν [ὁ Ἡρώδης] αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπράν. Herodes scilicet Iesum indui iubebat veste sive toga candida, ut eum, quod regnum affectare sibi videretur, irrideret, Pilati vero milites eum postea sago purpureo induebant cf. *Kuinoel* ad h. l. Act. 10, 30. Apoc. 15, 6. 19, 8. — (Diod. Sic. 1, 91. Theophr. Char. 21, 4.) — 3) *splendidus* i. e. *magnificus* Iac. 2, 2 et 3. Apoc. 18, 14. τὰ λαμπρὰ i. e. *res magnificae.* (Diod. Sic. T. 9. p. 286. ed. *Bip.* Xen. Sympos. 1, 4.) Saepius non legitur in N. T.

Λαμπρότης, τητος, ἡ, (λαμπρός) *splendor.* Extat tantum Act. 26, 13. — pro נֹגַהּ Ies. 60, 3. זֹהַר Dan. 12, 3. (Pol. 11, 9. 1. Xen. Anab. 1, 2. 18.)

Λαμπρῶς, adv. *splendide* c. *εὐφραίνεσθαι* = *laute vivere*. Ita semel in N. T. Luc. 16, 19. (Xen. Cyr. 2, 4. 1. Diod. Sic. 4, 42.)

Λάμπω, f. *ψω*, *luceo*, *splendeo*. Septies in N. T. Matth. 5, 15. 17, 2. Luc. 17, 24. Act. 12, 7. 2 Cor. 4, 6. *ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι*. — pro הִזְהִיר Dan. 12, 3. נָגַהּ Prov. 4, 18. (Xen. Mem. 4, 7. 7.) — metaph. Matth. 5, 16. 2 Cor. 4, 6. cf. ad h. l. *Meyer* ep. ad Cor. 2. p. 75 sqq.

Λανθάνω, aor. 2. *ἔλαθον*, *lateo*. Sexies: absolute Marc. 7, 24. *οὐκ ἠδυνήθη λανθάνειν*. Luc. 8, 47. — *λ. τινά lateo aliquem* [cf. *Matth.* §. 412, 5. *Rost* §. 104, 2. b.] Act. 26, 26. 2 Petr. 3, 5. 8. (Pol. 1, 37. 5. Lucian. Dial. Deorr. 5, 3. Xen. Cyr. 1, 6. 25.) — iunctum c. participio, ubi respondet Lat. *clam*, *inscius* Hebr. 13, 2. *ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους*. (Diod. Sic. 14, 72. Hdian. 1, 9. 2. Xen. Anab. 1, 1. 9.) cf. *Matth.* §. 552, 3. *Rost* §. 129, 6. *Buttm.* §. 131. *Win.* p. 437. *Viger.* p. 258 sq.

Λαξευτός, *ή*, *όν*, (*λαξεύω*, ductum a *λᾶς* lapis et *ξέω* polio, sculpo) *excisus e lapide*. Semel in N. T. *ἐν μνήματι λαξευτῷ* Luc. 23, 53. (*οἱ ο'* Deut. 4, 49.)

Λαοδίκεια, *ας*, *ἡ*, *Laodicea*, urbs Asiae minoris, metropolis Phrygiae pacatianae, ad flumen Lycum sita, haud procul a Colossis, olim Diospolis, Diocaesarea dicta, postea in honorem Laodices, uxoris Antiochi II., Laodicea appellata. Anno 66. p. Chr. nat. terrae motu una cum Colossis et Hierapoli diruebatur, sed Marcus Aurelius eam restituit. Hodie *Eskihissar* vel *Iokihissar*. Col. 2, 1. 4, 13. 15. 16. Apoc. 1, 11. Cf. *Win.* bibl. Realwörterb. sub hoc voc.

Λαοδικεύς, *έως*, *ὁ*, *Laodicensis*, Col. 4, 16. Apoc. 3, 14.

Λαός, *οῦ*, *ὁ*, *populus*, *das Volk*, i. e. a) *multitudo hominum uno nomine iunctorum*, *die Gesammtheit Vieler unter einem Namen*. Ita *ὁ λαός* c. artic. in locis, quorum contextus docet, sermonem esse de populo iudaico Matth. 4, 23. [9, 35. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Fritzsche*, *Meyer*, *de Wette*, *Knapp.*] Luc. 21, 23. Ioh. 11, 50. quo l. alternat c. *ἔθνος*. — Ioh. 18, 14. Act. 3, 23. 7, 17. 28, 17. Hebr. 7, 5. 11. 27. — *οὗτος ὁ λ.* Matth. 15, 8. vel *ὁ λ. οὗτος* Marc. 7, 6. quibus l. verba Ies. 29, 13. ad doctores Iudaicos referuntur vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 512. — *πᾶς ὁ λ.* Luc. 2, 10. addito *ἰσραήλ* Act. 4, 10. — *οἱ ἀρχιερεῖς* — *τ. λαοῦ* Matth. 2, 4. 21, 23. 26, 3. *οἱ ἄρχοντες τ. λ.* Act. 4, 8. *τὸ πρεσβυτέριον τ. λ.* Luc. 22, 66. *οἱ πρῶτοι τ. λ.* 19, 47. — ubi opponuntur sibi *ὁ λαός* et *τὰ ἔθνη* Act. 26, 17. 23. vel *ἔθνη καὶ λαοί* i. e. gentiles et *tribus populi iudaici* [vid. de hoc plur. sub *ἄζυμος* notata] Act. 4, 25. et addito *ἰσραήλ* v. 27. cf. ad h. l. *Meyer* p. 71. — *ὁ λαός τινος* i. e. *populus e quo oriundus est aliquis* Matth. 1, 21. — de locis, ubi voce. *λαός*, *γλῶσσα*, *φυλή*, *ἔθνος* coniunguntur Apoc. 5, 9. 7, 9. 10, 11. 14, 6. 17, 15. vid. sub *γλῶσσα* monita. — plur. *πάντες οἱ λαοί omnes populi* Luc. 2, 31. alternat c. vv. *πάντα τὰ ἔθνη* Rom. 15, 11. — *ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ* i. e. *populus unice Deo carus*, appellatur ita ad normam hebr. עַם יְהוָֹה [Num. 11, 29. 16, 41. Exod. 3, 7.] populus iudaicus Luc. 1, 68. Act. 7, 34. coll. Exod. 3, 7. Hebr. 11, 25. et addito per appos. *ὁ ἰσραήλ* vel *ἰσραήλ* Matth. 2, 6. Luc. 2, 32. — refertur idem nomen ad Christianos ex Iudaeis Hebr. 4, 9. abest genit. *τοῦ θεοῦ* cogitatione addendus Hebr. 2, 17. 13, 12. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 348. 366. 544. *Schulz* ep. ad Hebr. p. 79. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 133. 193. — transfertur idem nomen ad Christianos ex gentilibus, quippe qui in populi Deo cari i. e. in populi iudaici locum successerunt Act. 15, 14. Rom. 9, 25. 26. 1 Petr. 2, 10. Apoc. 18, 4. de h. l. plur. iuncto c. sing. nominis vid. *ἰουδαία*. — *λαὸς εἰς περιποίησιν* 1 Petr. 2, 9. *λ. περιούσιος* Tit. 2, 14. — Act. 18, 10. *λαὸς — ταύτῃ* pro: *magnus mihi est in hac urbe coetus hominum*, *qui nomen meum profitentur et profitebuntur*. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 240. *de Wette* p. 120. — Luc. 1, 17. *λαὸς κατεσκευασμένος populus* ad Messiam excipiendum *compositus*. — — b) *multitudo hominum in loco aliquo vel circa aliquem congregata*, *die Menge*. *λαὸς ἱκανός* = *viel Volks*, *eine grosse Menge Volks* Act. 5, 37. — c. articulo Luc. 1, 21. quo l. si singularem sequitur pluralis verbi vid. *Win.* p. 329. — 3, 15. 18. 20, 1. Act. 3, 12. 13, 15. 21, 30. *πᾶς ὁ λαός* Matth. 27, 25. Luc. 8, 47. 9, 13. 18, 43. 21, 38. Ioh. 8, 2. Act. 3, 9. 11. *ἅπας ὁ λ.* Luc. 3, 21. vel *ὁ λ. ἅπας* 19, 48. *ὅλος ὁ λ.* Act. 2, 46. *τὸ πλῆθος τοῦ λ.* Luc. 1, 10. Act. 21, 36. — Luc. 6, 17. 23, 27. — quatenus distinguitur a magistratibus Matth. 26, 5. 27, 64. Marc. 11, 32. 14, 2. Luc. 7, 29. coll. v. 30. 20, 6. 19. 26. 23, 13. Act. 5, 26. 6, 12. 12, 4. —

Λάρυγξ, *γγος*, *ὁ*, *guttur*, *gula*. Extat tantum Rom. 3, 13. quo l. „facinorosorum hominum fauces sepulcro aperto assimilantur, quia, quemadmodum patens sepulcrum ad devorandum cadaver promtum ac paratum est, ita illi praesens exitium aliis minitantur, quos fraudulenta oratione [cf. vv. seqq.] circumvenire conantur," ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. p. 175. — pro גָּרוֹן Ps. 5, 10. De *λάρυγξ* et *φάρυγξ*, quatenus differant, cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 65. 470.

Λασαία, *ας*, *ἡ*, *Lasaea*, urbs insulae Cretae, quae si nuspiam apud geographos veteres memoratur, casui tribui id potest, neque est, quod mireris, si in insula centum urbibus nobili, unam deprehendes, quam nemo olim dicendo attigit Act. 27, 8. cf. *Kuinoel* ad h. l. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Λατομέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *λᾶς* lapis et *τέμνω* seco) *lapides exscindo*, *in- aus Stein hauen*. Bis in N. T. de *μνημείῳ* Matth. 27, 60. de h. l. aoristo = plusqpf. *exscindi iusserat* vid. *ἀλείφω*. — Marc. 15, 46. — pro חָצַב Deut. 6, 11. כָּרָה Exod. 21, 33. (Diod. Sic. 5, 39.)

Λατρεία, *ας*, *ἡ*, (*λατρεύω*, quod v. conditio hominis mercede ministrantis; servitium pro mercede praestitum Soph. Aiac. 503. Ael. V. H. 3, 9.) *ministerium*, *cultus*, de cultu divino quinquies in N. T. Rom. 9, 4. 12, 1. de h. l. accus. per appositionem addito sententiae praeced. vid. *Win.* p. 335 et sub *καθαρίζω* monita. — Hebr. 9, 1. de h. l. genit. obiective posito vid. *ἀγάπη*, *δικαίωμα*. — v. 6. de h. l. plur. *αἱ λατρεῖαι actus ad cultum sacrum pertinentes* vid. *ἄζυμος*. — Ioh. 16, 2. *λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ*. Ita pro hebr. עֲבוֹדָה Exod. 12, 25. 26. (1 Macc. 2, 19. 22. Plato Phaedr. c. 49.)

Λατρεύω, f. *εύσω* (*λάτρις*, latro, Söldner; pro mercede servio Xen. Cyr. 3, 1. 36.) *colo*, *cultum religiosum exhibeo* a) universe, sq. dat., ut *αὐτῷ* scil. *τῷ θεῷ* Matth. 4, 10 et Luc. 4, 8. de h. l. futuro quatenus ad vim imperativi accedat vid. sub *ἀγαπάω* notata. — Luc. 1, 74. quo l. si a dat. *ἡμῖν* transitur ad accus. *ῥυσθέντας* vid. *ἀνέχω*. Act. 7, 7. 24, 14. 27, 23. Rom. 1, 9. *ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου* [i. e. *apud animum meum*] *ἐν τῷ εὐαγγ. κλ.* i. e. *operam navans doctrinae laetae tradendae*. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 27. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 31. et supra sub *ἐν* p. 166. 170. observata. — praeter dat. obiecti additur dativus modum indicans [vid. *γλῶσσα*] Phil. 3, 3. vel *ἐν* c. dat. rei, cui operam dat aliquis [vid. *ἐν* p. 166.] 2 Tim. 1, 3. — *διά τινος per aliquid* Hebr. 12, 28. *δι' ἧς λατρεύωμεν* [de quo coniunct. in adhortatione vid. *ἄγω* no. 3.] — *τῷ θεῷ* = *καὶ διὰ ταύτης* scil. *τῆς χάριτος λατρεύωμεν κλ.* — Hebr. 9, 14. Apoc. 7, 15. 22, 3. — seq. dat. *rei*, cui cultus div. exhibetur Act. 7, 42. Rom. 1, 25. — abest dat. *τῷ θεῷ* facile cogitatione addendus Hebr. 9, 9. 10, 2. et additur *ἐν* c. dat. nominis statum indicantis, ut *ἐν ἐκτενείᾳ* [= *ἐκτενῶς* vid. *ἐν* p. 168 col. 2.] Act. 26, 7. additur dat. modum indicans [vid. *γλῶσσα*] Luc. 2, 37. (Eur. Elect. v. 131. Iphig. Taur. v. 1115.) — b) de sacerdotibus = *officia praesto*, *sacris operor*, seq. dat. rerum sacrarum, ut *τῇ σκηνῇ* Hebr. 13, 10. *ὑποδείγματι* — *ἐπουρανίων* Hebr. 8, 5. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 434 sq. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 348 sq. — Saepius non habetur in N. T.

Λάχανον, *ου*, *τό*, (*λαχαίνω* fodio; herbae natae in terra, quae fodiendo colitur, Gartenkraut) *olus*, *olera*. Quater in N. T. Matth. 13, 32. Marc. 4, 32. Luc. 11, 42. Rom. 14, 2. — pro יָרָק 1 Regg. 21, 2. יֶרֶק Gen. 9, 3. (Anth. gr. Vol. 4. p. 164. ed. *Iacobs.*)

Λεββαῖος, *ου*, *ὁ*, *Lebbaeus*, cognomen Apostoli Iudae, qui etiam Thaddaeus cognominatur Matth. 10, 3.

Λεγεών, *ῶνος*, *ὁ*, *ἡ*, *legio* [vox origine latina, turmam militum significans, nunc 3900, nunc 4200, nunc 6200 complectentem] i. e. *turma*, *Schaar* Matth. 26, 53. *παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων*. Sed ad locos

Marc. 5, 9. 15. Luc. 8, 30. tenendum est, homini mente capto fixam ideam insedisse, se esse daemonum legionem i. e. se non ab uno, sed a millibus daemonum esse obsessum.

Λέγω, f. ξω, (lego i. e. colligo, zusammenlegen, lesen, sammeln Hom. Iliad. 23, 239. adpono, adnumero, dazu legen, dazu zählen Hom. Od. 4, 452. Xen. Oec. 11, 20. Cf. de huius voc. signif. *Buttm.* Lexilog. 2, p. 86 sqq. *Passow* sub hoc voc.) 1) *propono*, *expono*, *darlegen* i. e. *narro*, *erzählen*, τινί τι ut παραβολήν τινι Luc. 18, 1. — sq. acc. rei et orat. dir. Luc. 13, 6. (Palaeph. f. 7. αἰνιγμά τι λέγουσα, si lectio sana. Hdian. 7, 12 fin.) — sq. τὶ πρός τινα i. e. vel *narro* vel *propono alicui aliquid* Luc. 14, 7. 24, 10. — praefigitur orat. directae ὅτι, quod dicitur, recitativum 5, 36. — vel: *propono aliquid pertinens ad aliquem* i. e. *mit Bezug auf Iemanden* 12, 41. — hinc

2) *dico*, *sagen*, *sprechen*.

A) proprie i. e. de personis tum quibuscunque, tum illis, quas, animalium speciem indutas, per visionem oblatas sibi conspicit Iohannes γενόμενος ἐν πνεύματι a) universe, absque personae, ad quam dicit aliquis aliquid, mentione, sq. oratione dir. cf. *Win.* p. 297. Matth. 1, 20. 22. 2, 13. 15. 17. 20. 3, 2. 3. 14. 8, 2. 3. 6. 15. 17. 27. 9, 27. 29. 33. 34. 11, 17—19. 12, 17. 23. 44. 13, 35. 54. 14, 15. 31. 33. 15, 8. 17. 25. 28. 16, 2. 17, 15. 18, 26. 28. 19, 25. 20, 12. 21, 4. 10. 11. 15. 20. 37. 22, 4. 16. 31. 35. 43. 23, 16. 30. 24, 3. 5. 25, 20. 26, 5. 8. — v. 18. λέγει = *dici iubet*. — v. 27. 36. 48. 65. 68. 69. 27, 4. 9. 19. 24. 29. 40. 41. 49. 54. 63. 28, 9. 13. Marc. 3, 30. 34. 4, 26. 30. 5, 55. 6, 2. 25. 38. 7, 37. 8, 12. 26. — 9, 24. κράξας ἔλεγε = *alta voce dixit*. — 10, 27. 28. 35. 47. 12, 6. 13, 5. 14, 31. 36. 44. 45. 63. 67. 15, 29. 35. — 7, 11. vid. de h. l. supra sub ἐάν p. 340. — Luc. 1, 63. 66. 2, 13. 3, 4. 22. 5, 8. 39. 6, 20. 7, 19. 32—34. 8, 19. 24. 38. 9, 35. 10, 5. 17. 25. 11, 2. 24. 29. 12, 54. 55. 13, 18. 26. 15, 3. 9. 17, 4. 13. 18, 3. 13. 19, 16. 18. 20. 38. 20, 42. 22, 19. 20. 59. 23, 34. 35. 37. 39. 47. 24, 29. Ioh. 1, 29. 36. 6, 12. 15. 28. 40. 41. 42. 52. 65. 8, 22 bis. v. 52. 9, 8. 12. 16 bis. 10, 20. 21. — λέγουσαι *dici iubentes* [de particip. praes. = part. impf. vid. ἀγανακτέω] 11, 3. — v. 36. 39. 13, 31. 14, 9. 18, 26. 19, 3. 24. 28. 37. Act. 2, 17. 34. 4, 16. 6, 13. 7, 48. 49. 8, 10. 19. 9, 21. 10, 26. 11, 4. 16. 12, 7. 15. 13, 15 bis. 25. 35. 14, 11. 14. 15, 17. 16, 9. 35. 17, 18. 19. 19, 13. 22, 23. 23, 9. 24, 10. 25, 14. 27, 24. 33. Rom. 9, 25. 10, 16. 19. — v. 20. de quo loco vid. sub ἀποτολμάω adnotata. — 11, 2. λέγων. — v. 9. 12, 19. 15, 10. 12. 1 Cor. 1, 12. 3, 4. 11, 25. 14, 21. 2 Cor. 6, 2. 17. 18. 1 Thess. 5, 3. Hebr. 1, 6. 2, 6. 12. 3, 7. 15. 4, 7. 5, 6. 6, 14. 7, 11. 8, 8. 9. 10. 11. — v. 13. ἐν τῷ λέγειν καινήν i. e. dum dicit „*novum*", sc. pangam foedus. — 9, 20. 10, 5. 30. 13, 6. Iac. 2, 23. 4, 13. 15. 2 Petr. 3, 4. Apoc. 4, 8. 11, 15. de horum l. λέγοντες in structura ad sensum vid. ἐνδύνω. — 5, 11. de h. l. anacolutho in v. φωνὴν ἀγγέλων — λέγοντες vid. sub ἀνέχω notata et *Win.* p. 216. *Idem* exeget. Stud. Vol. 1. p. 152 sq. — Apoc. 4, 10. 5, 9. 12—14. 6, 1. 3. 5. 7. 7, 3. 12. 8, 13. 11, 1. 15. 17. 13, 4. 14, 7—9. 15, 3. 16, 5. 7. de quo loco vid. ἀκούω. — 18, 10. 16. 21. 19, 1. ὄχλου πολλοῦ — λεγόντων vid. de hac structura sub αἰνέω observata. — v. 4. 6. 22, 17. 20. (Xen. Symp. 4, 1.) — — partic. λέγων ita subsequitur verba alia, dicendi notionem includentia, ut, = Lat. *his verbis utens*, *his verbis usus*, praeparet ea, quae sequuntur. Ita post ἀναβοάω Matth. 27, 46. Luc. 9, 38. ἀνακράζω Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. 23, 18. ἀπαγγέλλω Luc. 8, 19. Vide de h. l. ἀπαγγέλλω. — Ioh. 4, 51. Act. 5, 23. 22, 26. ἀπεκρίθην Matth. 12, 38. 25, 9. 37. 44. 45. Marc. 3, 33. 9, 38. Luc. 3, 16. 4, 4. Ioh. 1, 26. 10, 33. 12, 23. Act. 15, 15. Apoc. 7, 13. ἀρνοῦμαι Matth. 26, 70. Marc. 14, 68. Luc. 22, 57. βοάω Marc. 14, 34. Luc. 18, 38. γογγύζω Matth. 20, 12. Luc. 5, 30. διαγογγύζω 15, 2. διαμαρτύρομαι Act. 20, 23. διαστέλλομαι Marc. 8, 15. διαλογίζομαι Marc. 8, 16. 11, 31. Luc. 20, 14. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 30. 321. 495. διδάσκω Matth. 5, 2. Marc. 11, 17. δοξάζω Act. 11, 18. εἶπον Matth. 22, 1. Marc. 12, 26. Luc. 12, 16. 15, 2. 20, 2. ἐμβριμάομαι Matth. 9, 30. ἐντέλλομαι Matth. 15, 4. 17, 9. ἐπερωτάω Matth. 12, 10. 17, 10. 22, 41. 27, 11. Marc. 8, 27. 9, 11. 14, 60. 15, 4. Luc. 3, 10. 14. 8, 9. 30. 9, 18. 18, 18. 20, 21. 28. 21, 7. 23, 64. 28, 3. Act. 1, 6. 5, 28. ἐπικαλοῦμαι 20, 23. ἐπιτιμάω Matth. 16, 22. Marc. 1, 25. 8, 33. 9, 25. Luc. 4, 35. 23, 40. ἐπιφωνέω Luc. 23, 11. ἐρωτάω Matth. 15, 23. 16, 13. Ioh. 4, 31. 9, 1. 19. 12, 21. κατηγορέω Luc. 23, 2. Act. 24, 2. κηρύσσω Matth. 10, 7. Marc. 1, 7. 15. κράζω Matth. 8, 29. 14, 30. 15, 22. 20, 30. 31. 21, 9. 27, 23. Marc. 3, 11. 11, 9. Ioh. 1, 15. 6, 37. 19, 12. Act. 16, 17. 19, 28. Apoc. 6, 10. 7, 10. 18, 2. 18. 19. 19, 17. κραυγάζω Ioh. 18, 40. 19, 6. λαλέω Matth. 13, 3. 14, 27. 23, 3. 28, 18. Luc. 24, 7. Act. 8, 26. 26, 31. 28, 26. Apoc. 4, 1. vide de h. l. supra sub λαλέω observata. — 17, 1. 21, 9. λέγω Luc. 14, 7. 18, 2. μαρτυρέω Ioh. 1, 32. μεριμνάω = *anxius quaero* Matth. 6, 31. παραγγέλλω Matth. 10, 5. παραινέω Act. 27, 10. παρακαλέω Matth. 8, 31. 18, 29. Marc. 5, 12. Act. 2, 40. 16, 15. παρατίθημι παραβολήν Matth. 13, 24. προσεύχομαι Matth. 26, 39. 42. Luc. 22, 42. προσφωνέω Act. 21, 40. προφητεύω Matth. 15, 7. Luc. 1, 67. συζητέω Marc. 1, 27. συλλαλέω Luc. 4, 36. φωνέω Matth. 11, 17. Luc. 8, 52. Act. 16, 28. Apoc. 14, 18. ψευδομαρτυρέω Marc. 14, 57. — Ita pro דִּבֶּר, item שָׁאַל sq. לֵאמֹר Gen. 44, 19. Levit. 1, 1. (Palaeph. f. 7.) — similiter ex consuetudine Hebraeorum, qui cogitandi negotium mentis quasi tacitam putassent sermocinationem [cf. *Fritzsche* 4 Evv. 1. p. 129.] post vv. διαλογίζεσθαι, εἰπεῖν, λογίζεσθαι, συλλογίζεσθαι, nunc absolute posita, nunc secum habentia ἐν ἑαυτοῖς, παρ' ἑαυτοῖς Matth. 16, 7. 21, 25. Marc. 11, 31. Luc. 3, 21. 7, 39. 12, 17. 20, 5. 14. — orationi dir. praefigitur ὅτι recitativum [vid. ὅτι] Matth. 9, 18. 14, 26. 27, 47. Marc. 2, 12. 3, 21. 22. 5, 28. 6, 14. 15 bis. v. 35. 7, 20. 14, 58. Luc. 1, 24. 4, 41. 5, 26. 14, 30. 15, 3. 17, 10. 13. 19, 42. 20, 7. 21, 8. 23, 6. 24, 34. Ioh. 1, 32. 6, 14. 7, 12. 8, 33. 9, 9 bis. v. 41. 11, 31. 12, 34. Act. 2, 13. 5, 23. 6, 11. 14. 11, 3. 15, 5. 18, 13. 19, 26. 26, 31. 28, 26. Rom. 3, 8. 14, 11. Hebr. 10, 8. Apoc. 3, 17. — — sq. ὅτι, ubi poni poterat acc. c. inf. [vid. ὅτι] Marc. 9, 11. 12, 35. Luc. 9, 7. 24, 7. Ioh. 4, 20. 35. 6, 31. 10, 41. 12, 34. 1 Tim. 4, 1. — — in formula: σὺ λέγεις, ὑμεῖς λέγετε = *recte* Matth. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioh. 18, 37. — Luc. 22, 70. ὑμεῖς λέγετε, — εἰμι pro: ὑμεῖς λέγετε, λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι *recte*, *affirmo enim vobis*, *me esse* τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. — — *c. dat. personae*: *dico alicui aliquid*, *dico aliquid ad aliquem* [vid. de hoc dat. directionis sub ἀπολογέομαι observata]. Ita maxime apud Matth. et Marcum cf. *Win.* p. 189. *Schulz* die Parab. v. Verwalter p. 38. — sq. orat. dir., universe Matth. 4, 6. 19. 8, 26. 9, 6. et Marc. 2, 6. cf. de horum l. brachylogia et parenthesi agnoscenda *Win.* p. 538. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 337 sq. Ev. Marc. p. 56. — Matth. 9, 9. 23. 37. 12, 13. 14, 4. 15, 22. 18, 32. 19, 8. 10. 20, 6. 21, 2. 13. 27. 22, 4. 8. 26, 31. 40. 41. 71. 27, 13. 28, 10. Marc. 1, 41. 44. 2, 5. 14. 16. 17. 18. 24. 27. 3, 38. 4, 9. 11. 13. 21. 24. 38. 5, 19. 36. 39. 41. 7, 9. 14. 18. 34. 8, 1. 17. 27. 9, 1. 2. 8. 35. 10, 23. 42. 49. 11, 2. 21. 33. 12, 14. 13, 1. 14, 13. 32. 34. 37. 41. 65. 70. Luc. 6, 42. 7, 6. 10, 9. 12, 54. 13, 31. 14, 12. 15, 6. 19, 22. 46. 20, 8. 23, 42. 24, 36. Ioh. 1, 44. 46. 52. 2, 5. 10. 4, 7. 10. 11. 16. 17. 19. 21. 25—26. 28. 34. 35. 50. 5, 6. 8. 10. 24. 25. 6, 8. 12. 20. 7, 6. 8, 4. 19. 25. 39. 9, 17. 11, 7. 11. 34. 39. 12, 4. 22 bis. 13, 6. 8—10. 25. 36. 37. 14, 5. 8. 22. 16, 29. 18, 5. 17. 38 bis. 19, 4. 21. 26. 27. 20, 2. 16. 17. 22. 25. 27. 21, 3. 5. 7. 10. 12. 15 ter. 16 ter. 17 bis. v. 19. Act. 21, 37. 22, 18. 27. 27, 10. Rom. 9, 15. 11, 13. Gal. 4, 21. — 2 Ioh. v. 10. et 11. λέγω τινὶ χαίρειν *dico alicui*: *salve* i. e. *saluto aliquem*. — λέγω τινί· κύριε, κύριε = *profiteor et saluto aliquem dominum meum* Matth. 7, 21. — Apoc. 2, 24. ὑμῖν δὲ λέγω — οὐ βάλλω 5, 5. 10, 9 bis. v. 11. 17, 15. 19, 9 bis. v. 10. 17. 21, 5. 22, 10. — sq. dat. rei, versus quam dicit aliquis aliquid Matth. 21, 19. Luc. 17, 6. 23, 30. Apoc. 6, 16. de h. l. praes. hist. vid. ἀγγαρεύω et de eodem alternante c. aor. [vid. v. 15.] sub ἄγω monita. — — post vv. dicendi alia additur interdum: καὶ λέγει αὐτῷ vel καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, ubi alias λέγων. Ita post διδάσκω Marc. 9, 31. ἐπερωτάω 14, 61. λαλέω 6, 5. Vide de his supra sub λαλέω p. 2. observata. — — orat. dir. praeponitur ὅτι recitat. Marc. 1, 37. 40. 5, 12. 23. 6, 4. 18. 9, 11. 13, 6. 14, 27. 69. Luc. 6, 5. 8, 49. Ioh. 4, 42. 20, 29. Rom. 9, 17. — Ioh. 10, 36. ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε — ὑμεῖς λέγετε· ὅτι βλασφημεῖς pro: ὃν ὁ π. ἡγίασε — ὑμεῖς λέγετε βλασφη-

μῖν. Vide de transitu ab orat. indirecta ad directam sub ἀκούω p. 15. col. 2. monita. — — sq. ὅτι, ubi poni poterat accus. c. inf. Matth. 16, 18. Marc. 9, 13. 14, 19. 16, 6. Ioh. 16, 26. — additur ἐν c. dat. vel adminiculi [vid. ἐν p. 172, col. 2.] ut ἐν παραβολαῖς Marc. 3, 23. 12, 1. — vel negotii [vid. ἐν p. 166, col. 2.] ut ἐν τῇ διδαχῇ = διδάσκων vel ἐν τῇ δ. ὤν Marc. 4, 2. 12, 38. — additur περί c. gen. obiecti, *de aliquo* Matth. 11, 7. Marc. 1, 30. de h. l. λέγουσι imperf. = *man sagt* [vid. αἴρω p. 11. col. 1. fin.] — 8, 30. — additur acc. rei Ioh. 16, 7. 17. 2 Thess. 2, 5. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. — — *seq.* πρός c. acc. pers. Ita maxime apud Lucam vid. *Win.* p. 189. *Schulz* l. l. p. 38. — sq. orat. dir. Marc. 4, 41. 10, 26. 16, 3. Luc. 8, 25. 9, 23. 10, 2. 12, 4. 14, 7. 16, 1. Ioh. 2, 3. 3, 4. 4, 15. 33. 49. 6, 5. 50. 8, 31. Act. 2, 7. 12. 3, 28. 28, 4. 17. Rom. 10, 21. Hebr. 1, 7. 7, 21. — (Xen. Cyr. 1, 4. 5.) — c. ὅτι recitat. Luc. 4, 21. — additur περί τινος *de aliquo* Luc. 7, 24. — additur acc. rei Luc. 11, 53. — — *sq.* ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, vel brevius: ἐν ἑαυτῷ, ἐν ἑαυτοῖς = *secum cogitare* [vide ἐν p. 170, col. 2. et εἶπον] Apoc. 18, 7. — Matth. 3, 9. 9, 21. Luc. 3, 8. 7, 49. — — *sq.* μετά τινος, *cum aliquo* Ioh. 11, 56. — — *sq.* περί *c. gen.* obiecti Ioh. 1, 48. 2, 21. 11, 13. 13, 18. 22. Act. 8, 34. Hebr. 5, 11. 9, 5. — additur ὅτι, ubi poni poterat acc. c. inf. in verbis per epexegesin additis Luc. 21, 5. — — *sq.* ὑπέρ τινος, *pro aliquo* i. e. *defendo aliquem* Act. 26, 1. — — addito adv., ut καλῶς Ioh. 13, 13. — κατὰ ἄνθρωπον, adverbial. Rom. 3, 5. Gal. 3, 15. (Xen. Mem. 2, 7. 11. 3, 3. 4.) — — *sq. acc. person.* = *dico de aliquo* [cf. *Matth.* §. 416, b. *Ast* ad Theophr. char. p. 81.] Marc. 14, 71. Ioh. 6, 71. — Ioh. 8, 54. 9, 19. De horum l. constructione vid. sub ἀποδείκνυμι notata. — additur dat. pers. Ioh. 8, 27. Phil. 3, 18. (Lucian. D. D. 3, 1. 7, 2. 10, 4. Ael. V. H. 3, 36. Plat. Hipp. c. 56. p. 182. ed. *Heindorf.*) — — *sq. acc. c. inf.* cf. *Matth.* §. 537. — Luc. 11, 18. Ioh. 12, 29. Act. 4, 32. 21, 21. 23, 8. 2 Tim. 2, 18. — abest accus. e praeced. genit. ὑμῶν facile repetendus Act. 15, 24. de h. l. inf. περιτέμνεσθαι = *oportere circumcidi* vid. sub ἀπαγγέλλω monita. — addito altero accus. ad praedicatum pertinente, ut τίνα με λέγουσιν — εἶναι Matth. 16, 13. 15. Marc. 8, 27. 29. Luc. 9, 18. 20. 20, 41. Act. 17, 7. — Act. 5, 36. 8, 9. 28, 6. Rom. 15, 8. Apoc. 2, 9. 3, 9. — abest inf. εἶναι 2, 20. τὴν γυναῖκα — πλανᾷ construe: τὴν — ἰεζαβήλ, ἥ, λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν — πλανᾷ. Cf. *Win.* p. 216. *Id.* exeget. Stud. I. p. 155. — — *sq. acc. rei: dico aliquid*, ut ἃ Marc. 11, 23. 1 Tim. 1, 7. ἀλήθειαν Rom. 9, 1. 1 Tim. 2, 7. ἀληθῆ Ioh. 19, 35. ἀνθρώπινον Rom. 6, 19. ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, *ut omnes unum idemque dicatis*, scil. Christi vos esse, sensus: *ut unum eundemque ducem et magistrum, Christum puta, sequi vos profiteamini*, neque unus a *Paulo*, alter a *Petro*, alter ab *Apollo* se appellet 1 Cor. 1, 10. coll. v. 12. — ὅ Luc. 9, 33. 22, 60. ὅσα Rom. 3, 19. οὐδέν Act. 26, 22. τάδε Act. 21, 11. Apoc. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 14. ταῦτα Luc. 8, 8. 9, 34. 11, 27. 45. 13, 17. Ioh. 5, 34. Act. 14, 18. Hebr. 11, 13. τί Matth. 21, 16. Luc. 18, 6. Act. 17, 21. Rom. 10, 8. 1 Cor. 14, 16. τοῦτο Luc. 9, 21. Ioh. 2, 22. 8, 6. 12, 33. — abest τοῦτο Ioh. 13, 19. 33. τοιαῦτα Hebr. 11, 14. — τὰ λεγόμενα Luc. 18, 34. Act. 8, 6. 13, 45. 27, 11. 28, 24. Hebr. 8, 1. (Hdian. 4, 14. 8. Xen. Cyr. 1, 4. 12.) — additur εἰς c. accus. pers. i. e. vel: *contra aliquem* [vid. εἰς p. 142. col. 1.] Luc. 22, 65. — vel: *hindeutend auf*, ubi Lat. *de* [vid. ἐν p. 142 col. 2.] Act. 2, 25. Eph. 5, 32. (Diod. Sic. 1, 50. Dio Chrysost. orat. 32. p. 381. A.) — additur περί c. gen. pers. *de aliquo* Ioh. 1, 22. 9, 17. Tit. 2, 8. (Ios. Ant. 3, 11. 5.) — λέγειν τι περί τινος, prope insolentiae, inquit *Wolfius* [vermischte Schriften in lat. und deutsch. Sprache p. 100.] vitio laborat. Cf. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 128. —

b) de *affirmantibus*, absol. et sq. orat. dir. Marc. 14, 31. — sq. dat. pers. Ita in formulis λέγω σοι, λέγω ὑμῖν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, et ap. Ioh. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, solemnibus, ubi quid graviter et severe pronuntiatur sq. orat. dir. Matth. 11, 22. 12, 31. 19, 24. 23, 39. 26, 64. Marc. 11, 24. Luc. 4, 25. 7, 9. 28. 9, 27. 11, 8. 9. 12, 8. 27. 59. 13, 27. 18, 19. 22, 34. — Matth. 5, 18. 26. 6, 2. 8, 10. 9, 15. 23. 42. 11, 11. 17, 20. 18, 3. 18. 21, 21. 24, 2. 34. 25, 12. 40. 45. 26, 13. Marc. 9, 41. 10, 15. 29. 14, 9. Luc. 18, 17. 23, 43. — Ioh. 1, 52. 3, 3. 6. 5, 11. 19. 6, 26. 32. 47. 53. 8, 51. 58. 12, 24. 13, 16. 20. 38. 14, 12. 11, 18. — mediae orationi interseritur Matth. 11, 9. 18, 22. Luc. 7, 14. 26. 47. 11, 51. 12, 5. 51. 13, 3. 5. 24. 15, 10. 21, 10. Cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 93. *Id.* schol. p. 72. — sq. ὅτι, ubi poni poterat acc. c. inf. Matth. 3, 9. 5, 20. 22. 28. 32. 6, 29. 11, 24. 12, 6. 36. 13, 17. 17, 12. 18, 10. 19. 19, 9. 21, 43. 26, 29. Marc. 9, 13. 14, 30. Luc. 3, 8. 10, 12. 24. 12, 44. 13, 35. 14, 24. 15, 7. 17, 34. 18, 8. 19, 26. 40. 21, 3. 22, 18. 37. — Matth. 6, 5. 16. 18, 13. 19, 23. 28. 21, 31. 23, 36. 24, 47. 26, 21. 34. Marc. 3, 28. 8, 12. 9, 1. 11, 23. 12, 43. 13, 30. 14, 18. 25. Luc. 4, 24. 12, 37. 18, 29. — Ioh. 3, 11. 5, 24. 25. 8, 34. 10, 7. 13, 21. 16, 20. —

c) de *interrogantibus*, absol. et sq. interrog. dir. Matth. 9, 14. 15, 1. 17, 25. 18, 1. 21, 23. Marc. 5, 30. 31. — 14, 14. λέγει et Luc. 7, 20. λέγων = *quaeri iubet.* — Luc. 4, 22. 8, 45. 16, 5. Ioh. 7, 11. 9, 10. 19, 9. 10. 20, 13. 15. 21, 21. Rom. 10, 19. 11, 1. 11. — sq. εἰ, *an* Act. 15, 20. — sq. dat. pers. et interrog. dir. Matth. 9, 28. 13, 51. 15, 34. 16, 15. 19, 18. 22, 12. 20. 43. 26, 17. 22. 27, 22. Marc. 8, 4. 6, 37. 38. 8, 29. 11, 5. 28. 12, 16. 14, 12. 15, 14. Luc. 16, 5. — λέγει σοι = *quaeri ex te iubet.* 22, 11. Ioh. 1, 38. — praefigitur ἀποκριθείς Marc. 10, 51. Luc. 17, 31. — sq. εἰ, *an* Act. 21, 37.

d) de *respondentibus*, praeced. interrogat., absol. Matth. 17, 25. Marc. 8, 24. Ioh. 1, 21. 18, 17. 20, 15. — sq. dat. pers. et orat. dir. Matth. 17, 26. 18, 22. — λέγουσιν αὐτῷ 9, 28. 13, 51. 20, 7. 21. — praefigitur ἀποκριθείς Marc. 8, 29. 11, 32. Luc. 3, 11. — orat. direct. praecedit ὅτι recit. Matth. 19, 8. Ioh. 20, 13. — — absq. interrog. praeced., ubi Lat. *dico aliquid ad aliquid*, nos: *erwiedern, im Fortgange der Rede* oder *Unterredung sprechen*, sq. dat. pers. et orat. dir. Matth. 4, 10. 8, 7. 26. 14, 17. 15, 33. 19, 7. 20. 20, 7. 22. 23. 21, 16. 31. 42. 22, 1. λέγει αὐτοῖς. — v. 43. 26, 35. Marc. 1, 38. 2, 25. 8, 21. Luc. 16, 29. Ioh. 2, 4. 4, 9. 11, 8. 23. 24. 27. 40. 14, 9. 19, 6. 21, 3. — praefigitur ἀποκριθείς vel ἀπεκρίθη καί Marc. 7, 28. 9, 5. 19. 10, 24. 11, 22. 33. Luc. 11, 45. 14, 8. 14. —

e) de *iubentibus*, sq. dat. pers. et orat. dir. Matth. 8, 4. 9. 20, 8. 26, 52. Marc. 3, 3. 5. 5, 8. Luc. 5, 24. 7, 8. Ioh. 2, 7. 8. 11, 44. — et infinit. Apoc. 13, 14. — abest infinit. Ioh. 2, 5. ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν [scil. ποιεῖν], ποιήσατε. (Xen. An. 1, 3. 8. 7, 1. 40.) — mediae orat. interseritur Marc. 5, 41.

f) de *praecipientibus* vel *mandantibus*, sq. acc. rei Luc. 6, 46. οὐ ποιεῖτε, ἃ λέγω. — sq. dat. pers. cum orat. dir. Matth. 5, 44. 6, 25. Marc. 6, 10. Luc. 6, 27. — 12, 4. 22. 16, 9. 1 Cor. 7, 8. 12. — c. acc. rei Marc. 13, 37. — c. infinit. adiuncta notione τοῦ δεῖν [vid. ἀπαγγέλλω] Matth. 5, 34. 39. Rom. 2, 22. 12, 3. — sq. ἵνα Act. 19, 4. — de ἵνα post vv. iubendi vid. supra sub ἵνα p. 240. — absol. Matth. 23, 3. λέγουσι γὰρ sc. ἃ δεῖ ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους. —

g) de *contendentibus* = *behaupten*, sq. orat. dir. Gal. 4, 1. 1 Ioh. 2, 4. — sq. acc. c. inf. Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Luc. 23, 2. 24, 23. οἳ λέγουσι, quo l. si optativum expectaveris „saepe, inquit *Herm.* ad Vig. p. 901. 905., quae ex aliena cogitatione dicuntur, quoniam a Graecis ut praesentia narrari solent, indicativum habent.“ Cf. *Bornem.* schol. p. 161. *Meyer* Ev. Luc. p. 410. — sq. ὅτι, ubi poni poterat acc. c. inf. Matth. 17, 10. Marc. 12, 32. Rom. 4, 9. 1 Cor. 15, 12. — sq. infinit. Iac. 2, 14. 1 Ioh. 2, 6. 9. — in formula ὥς λέγουσι Apoc. 2, 24.

h) de *clamantibus*, ut λέγουσι· κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν Matth. 25, 11. Luc. 13, 25.

i) de *praedicentibus*, τινί τι Marc. 10, 32. — τί Luc. 9, 31.

k) de *docentibus*, τινί τι Matth. 10, 27. Ioh. 16, 12. — τί Act. 1, 3. (Xen. Symp. 4, 13.)

l) de *suadentibus*, *monentibus*, *hortantibus* sq. dat. pers. c. orat. dir. Act. 5, 38. 21, 23. — additur inf. 21, 4. (sq. πρός τινα et inf. Aelian. V. H. 14, 38.) — item τοῦτο, verba sqq. praeparans Eph. 4, 17.

m) de *obiicientibus* Rom. 10, 18.

n) de personis, quae, *scribentes* ad aliquem, cogitantur loquentes ad aliquem, sq. dat. pers. 1 Cor. 10, 15. 15, 34. 2 Cor. 6, 13. — additur orat. dir. 1 Cor. 6, 5. — additur acc. rei 1 Cor. 15, 51. — sq. ὅτι = acc. c. inf. Gal. 5, 2. — praecedit τοῦτο verb. sqq. praeparans 1 Thess. 4, 15. — sq. acc. rei 1 Cor. 7, 6. 35. Col. 2, 4. 2 Tim. 2, 6. Philem. v. 21. — absol. 2 Cor. 7, 3. 8, 8. 9, 3. 4. 11, 16. 21. Phil. 4, 11. (Ios. Ant. 18, 4. 1.)

β) metonym. loco personae dicentis, narrantis, praecipientis, docentis, ponitur res, cuius ope et interventu mentem suam aperit alicui aliquis, hinc a) φωνὴ λέγουσα Matth. 3, 17. 17, 5. Luc. 3, 22. Apoc. 6, 6. 10, 4. 8. 12, 10. 14, 13. 18, 4. 19, 5. 21, 3. — sq. dat. pers. Act. 9, 4. 11, 7. 22, 7. Apoc. 9, 14. 11, 12. 16, 1. — additur dat. adminiculi Act. 26, 14. — b) ἡ γραφὴ λέγει, sq. orat. dir. Rom. 4, 3. 10, 11. 11, 2. Iac. 4, 5. 6. — abest nominat. subiecti scil. ἡ γραφή, quippe quem lectores sponte sua cogitando additures esse in promptu erat [cf. *Harless.* ep. P. ad Eph. p. 350.] Gal. 3, 16. Eph. 4, 8. 5, 14. — sq. τί Gal. 4, 30. — c) ὁ νόμος λέγει, sq. accus. rei 1 Cor. 9, 8. (similiter Plat. Crit. c. 12. ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι.) — absol. 1 Cor. 9, 10. 14, 34. — d) ὁ χρηματισμός Rom. 11, 4. τί λέγει; — e) ἡ — δικαιοσύνη λέγει, sq. orat. dir. Rom. 10, 6. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad. Rom. 2. p. 384.

3) *dicere volo* i. e. *mihi volo*, *ich meine*, sq. orat. dir. Gal. 5, 16. — sq. accus. 1 Cor. 10, 29. — τοῦτο, sq. nunc ὅτι 1 Cor. 1, 12. nunc orat. dir. Gal. 3, 17. (Ios. Ant. 6, 5. 5. Lucian. Dial. Deorr. 3, 1. Xen. Oec. 17, 8.)

4) = *proloquor*, *eloquor* Eph. 5, 12. Hebr. 5, 11.

5) sq. dupl. accus. *appello*, *voco*, *nennen* = καλέω pass. λέγομαι *nomen mihi est*, ὁ λεγόμενος, *qui dicitur*, *qui nominatur* cf. *Schäfer* Melet. p. 14. — Matth. 19, 17. Marc. 10, 18. 12, 37. Luc. 10, 37. Ioh. 5, 18. 15, 15. Act. 10, 28. 24, 14. — Matth. 1, 16. 2, 23. 9, 9. 13, 55. 26, 14. 36. 27, 16. 17. 33. Marc. 15, 7. Luc. 22, 1. 47. Ioh. 1, 39. 4, 5. 25. 9, 11. 11, 16. 54. 19, 13. 17. 20, 16. 24. Act. 3, 2. 6, 9. 1 Cor. 8, 5. Eph. 2, 11 bis. 2 Thess. 2, 4. Hebr. 9, 2. 3. 11, 24. Apoc. 8, 11. (Palaeph. f. 7.) — ὁ λεγόμενος = *cui cognomen est* Matth. 10, 2. 26, 3. Col. 4, 11. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 754. *Schäfer* melet. p. 14.

Λεῖμμα, τος, τό, (λείπω quod vid.) *reliquiae*, *residuum*, *ein Ueberrest* [Plut. de profect. in virtut. c. 5. Hdot. 1, 119.] metonym. pro: *qui superstites sunt* [ut ex clade, ita pro שְׁאֵרִית 2 Regg. 19, 4.] λ. γέγονε scil. τι = *superstites sunt aliqui* i. f. ὑπελείφθησάν τινες Rom. 11, 5.

Λεῖος, εια, εῖον, *laevis*, *planus*. Extat tantum Luc. 3, 5. εἰς ὁδοὺς λείας. (Ael. V. H. 3, 1. Xen. An. 4, 4. 1.)

Λείπω, f. ψω, 1) transitive: *relinquo*, *desero* [Hdian. 1, 10. 2. Xen. de re eq. 3, 8.] passiv. λείπομαι [relinquor, deseror] a) *inferior sum*, *nachstehen*, *zurückbleiben* = ἡττάομαι, ἐν μηδενί, *in nulla re* [vid. ἐν p. 168 fin.] Iac. 1, 4. (Polyb. p. 1202 ed. Gron. ἐν τῇ πρὸς ῥωμαίους εὐνοίᾳ παρὰ πολὺ τἀδελφοῦ λειπόμενος.) — b) *destituor*, *egeo*, sq. genit. rei [vid. γεμίζω. *Rost* §. 108, 4. a.] Iac. 1, 5. 2, 15. (Liban. progymn. p. 31. A. λείπεσθαι τῆς τῶν ποιητῶν ἐνθέου μανίας. Ios. Ant. 9, 11. 2. οὐδεμίας ἀρετῆς ἀπελείπετο.) — 2) intrans. *desum*, *deficio* Luc. 18, 22. ἔτι ἕν σοι λείπει. Tit. 1, 5. 3, 13. (Sap. 19, 4. Diod. Sic. 1, 5 et 23.) Saepius non legitur in N. T.

Λειτουργέω, ῶ, f. ήσω, (λειτουργός quod vid.) 1) *opus facio*, vox solemnis de Levitis, qui sacris operantur [cf. *Meyer* Act. Apost. p. 172. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 421 sq.] absol. Hebr. 10, 11. — ita pro שֵׁרֵת Num. 18, 2. (Dion. Hal. Ant. 2, 22.) — transfertur ad viros christianos cultum Iesu domino exhibentibus, τῷ κυρίῳ Act. 13, 2. Cf. ad h. l. *Meyer* l. l. *de Wette* Act. Ap. p. 91. — 2) *ministro*, *officium praesto*, *dienen*, *gefällig sein*, *aushelfen*, τινὶ ἔν τινι *alicui in* rebus ad aliquid [v. c. ad τὴν σάρκα] pertinentibus Rom. 15, 27. Vid. ἐν p. 166 col. 2. (Xen. Mem. 2, 7. 6.) Saepius non extat in N. T.

Λειτουργία, ας, ἡ, (munus publicum reipublicae causa civi cum sumtu suo suscipiendum Ios. Ant. 16, 5. 3. Dem. 493, 14. Theophr. Char. 20, 5. Diod. Sic. 1, 28.) *ministerium*. Dicitur in N. T. a) de ministerio sacro vel sacerdotali Luc. 1, 23. Hebr. 8, 6. 9, 21. — ita עֲבֹדָה Exod. 38, 21. Num. 8, 22. פֻּלְחָן Esr. 7, 19. et מְלָאכָה 1 Chron. 28, 20. (Ios. ant. 4, 4. 4. de bell. iud. 1, 1. 4.) — sacerdoti ministranti sese comparat Paulus, quatenus, ut nomen Christi profitentes grati acceptique Deo redderentur Philippenses, auctor fuit Phil. 2, 17. ἐπὶ — τῇ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν *propter ministerium, quod cernitur in fide vestra* i. e. *quod in eo est conspicuum, quod mea opera Christi facti estis discipuli.* — b) de beneficiis publicis, ἡ πρός τινα λ. *beneficium publicum pertinens ad aliquem* Phil. 2, 30. — 2 Cor. 9, 12. — Saepius non habetur in N. T.

Λειτουργικός, ή, όν, *ad ministerium* [propr. publicum] *aliis praestandum pertinens.* Semel in N. T. Hebr. 1, 14. λειτουργικὰ πνεύματα.

Λειτουργός, οῦ, ὁ, (λεῖτος, publicus et ἔργον opus — munus vel officium, in quo opus est sumtibus, reipublicae causa suscipiens Dem. 833, 25. Theophr. Char. 20, 5.) *minister*, *ein Diener*, ut τοῦ θεοῦ Rom. 13, 6. Hebr. 1, 7. Ἰησοῦ χριστοῦ Rom. 15, 16. τῆς χρείας μου i. e. *qui succurrit necessitatibus meis* Phil. 2, 25. — τῶν ἁγίων i. e. *sacerdos* Hebr. 8, 2. Saepius non legitur in N. T. (Dion. Hal. Ant. 2, 73.)

Λέντιον, ίου, τό, *linteum*, vox originis latinae, bis occurrens in N. T. de linteo, quo succingebantur servi, et qui servorum modo opus manuarium facturi essent Ioh. 13, 4. 5.

Λεπίς, ίδος, ἡ, *squama*, *cortex*, *omne id*, *quo obductum est aliquid*. Extat tantum Act. 9, 18. ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες. De squamis pro קַשְׂקֶשֶׂת Levit. 11, 9. (de lamina, qua ceu squama obductum est aliquid Diod. Sic. 1, 91. Polyb. 10, 27. 10.)

Λέπρα, ας, ἡ, *lepra*, *der Aussatz*, (λεπρός q. v.) morbi genus vel cutis vitium, quo Aegyptii et Orientis populi maxime vexabantur et cuius naturam et species accuratius descripsit *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Aussatz*. Quater in N. T. Matth. 8, 3. Marc. 1, 42. Luc. 5, 12. 13. — pro צָרַעַת Levit. 13, 2. 3. (Ios. Ant. 3, 11. 4.)

Λεπρός, οῦ, ὁ, (propr. scaber, asper a λεπίς vel λέπος) *leprosus*, *lepra laborans* Matth. 8, 2. 10, 8. 11, 5. Marc. 1, 40. Luc. 4, 27. 7, 22. 17, 12. — de viro, qui olim leprosus fuerat Matth. 26, 6. Marc. 14, 3. οἱ ο pro צָרוּעַ Levit. 13, 44. מְצֹרָע 2 Sam. 3, 29. (Ios. Ant. 3, 11. 4.)

Λεπτόν, οῦ, τό, (ab adiect. λεπτός, ή, όν, tenuis Thuc. 2, 49. a λέπω, decortico, delibro) *nummus* vel *nummus minutus*, *aequans dimidiam partem quadrantis*. Ter in N. T. Marc. 12, 42. Luc. 12, 59. 21, 2. (plene: κέρμα Alciphr. 1, ep. 9. vel νόμισμα Pollux Onom. 9, sect. 92.)

Λευί, vel Λευΐς, ὁ, accus. Λευΐν, [cf. *Win.* p. 64.] *Levi*, hebr. לֵוִי, nomen propr. 1) filii Iacobi patriarchae et Leae Hebr. 7, 5. 9. Apoc. 7, 7. — 2) viri, cuius pater erat Melchi Luc. 3, 24. — 3) viri, qui patrem habuit Simeonem Luc. 3, 29. — 4) viri, qui filius erat Alphaei et *Matthaeus*, apostolus, cognominabatur Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. 29.

Λευΐτης, ου, ὁ, *Levita*, *unus ex posteris Levi*. Dicitur in N. T. de iis, qui oriundi erant ex illis tribus Leviticae familiis, quarum auctores et capita erant Gerson, Kahat et Merari Num. 13, 17—20. Ex horum enim numero sumi iubebat lex mosaica sacerdotum ministros et socios, quorum erat templum claudere, aperire, custodire, vasa sacra et templum purgare, panes sacros et similia curare Luc. 10, 32. Ioh. 1, 19. Act. 4, 36. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 409.

Λευϊτικός, ή, όν, *Leviticus*, *ad Levitas pertinens*. Semel in N. T. Hebr. 7, 11.

Λευκαίνω, f. ανῶ, (λευκός, albus) *dealbo, candidum reddo.* Bis in N. T. Marc. 9, 13. de h. l. forma attica infinit. aor. λευκᾶναι vid. *Matth.* §. 185. *Buttm.* §. 90, not. 2. gr. max. §. 101, not. 5. *Rost* §. 71, not. 5. *Win.* p. 71. — Apoc. 7, 14. — οἱ ό pro הִלְבִּין Ps. 51, 9. (Hom. Od. 12, 172. Eur. Iphig. Aul. 157.)

Λευκός, ή, όν, 1) *albus, candidus* Matth. 5, 36. τρίχα λευκὴν — ποιῆσαι. 17, 2. 28, 3. Marc. 9, 3. 16, 5. Luc. 9, 29. Ioh. 20, 12. ἐν λευκοῖς i. e. *veste candida*. Vid. βύσσινος. — Act. 1, 10. Apoc. 1, 14. 2, 17. 3, 4. 5. 18. 4, 4. 6, 2. 11. 7, 9. 13. 14, 14. 19, 11. 14. 20, 11. — (Ael. V. H. 12, 1. Hdian. 5, 6. 16. Xen. Ages. 1, 28.) — 2) *albescens, albicans;* ita χῶραι dicuntur λευκαί, quatenus segetes illarum albescunt Ioh. 4, 35. (ita albesco Ovid. Fast. 5, 357.) Saepius non extat in N. T.

Λέων, οντος, ὁ, *leo.* Novies in N. T. Hebr. 11, 33. ἔφραξαν στόματα λεόντων. 1 Petr. 5, 8. Apoc. 4, 7. 9, 8. 17. 10, 3. 13, 2. — pro אַרְיֵה Iudd. 14, 5. (Pol. 5, 35. 13. Diod. Sic. 3, 42.) — metaph. appellatur ita vel *tyrannus crudelis* 2 Tim. 4, 17. vel *heros fortis, soter* Apoc. 5, 5. λέων ὁ ὢν ἐκ φυλῆς ἰούδα.

Λήθη, ης, ἡ, (λήθω, λανθάνω) *oblivio.* Legitur tantum 2 Petr. 1, 9. λήθην λαβὼν i. e. *oblitus* (Ios. Arch. 2, 9. 1. Ael. V. H. 3, 18. Xen. Mem. 1, 2. 21.)

Ληνός, οῦ, ὁ, ἡ, (alveus, lacus) 1) *torcular* vel *lacus, in quo uvae exprimuntur, der* [häufig] *in Stein gehauene Trog, in den die Weintrauben geschüttet wurden, um von Menschen ausgetreten zu werden;* es hatte derselbe unten eine vergitterte Oeffnung; hebr. גַּת. Apoc. 14, 19. quo l. duplex genus simul positum legitur εἰς τὴν ληνὸν — τὸν μέγαν. Cf. *Win.* p. 214. *Lob.* ad Phryn. p. 188. *Buttm.* gr. max. Vol. 1. p. 151. — Apoc. 14, 20. 19, 15. — 2) *lacus vinarius* i. q. ὑπολήνιον i. e. *vas, in quod defluebat mustum* Matth. 21, 33. coll. Marc. 12, 1. hebr. יֶקֶב, cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kelter.* (Diod. Sic. 3, 62.) Saepius non extat in N. T.

Λῆρος, ου, ὁ, *nugae, ineptiae.* Legitur tantum Luc. 24, 11. (Artem. 4, 22. Xen. An. 7, 7. 41.)

Ληστής, οῦ, ὁ, (ληΐζω, praedor; praedator; ita de militibus grassantibus et diripientibus Xen. Ages. 1, 28.) *latro.* Quinquies decies: Matth. 21, 13. 26, 55. 27, 38. 44. quo l. si uterque latro probra Iesu intulisse dicitur, Luca autem auctore 23, 39. alter tantum convicia in Iesum iactavit, vid. quae habet hac de re *Fritzsche* Ev. Matth. p. 817. coll. *Win.* p. 162. — Marc. 11, 17. 14, 48. 15, 27. Luc. 10, 30. 36. 19, 46. 22, 52. Ioh. 10, 1. 8. 18, 40. 2 Cor. 11, 26. (Ael. V. H. 3, 44. Hdian. 1, 10. 3. Xen. de re eq. 7, 8.)

Λῆψις, εως, ἡ, (λαμβάνω f. λήψομαι) *acceptio, Einnahme,* λόγος δόσεως καὶ λήψεως *rationes expensorum et acceptorum.* Ita semel in N. T. Phil. 4, 15. (Sir. 42, 7.)

Λίαν, adv. *valde, admodum.* Duodecies: Matth. 2, 16. 4, 8. 8, 28. 27, 14. Marc. 1, 35. 9, 3. 16, 2. Luc. 23, 8. 2 Tim. 4, 15. 2 Ioh. v. 4. 3 Ioh. v. 3. — οἱ ό pro מְאֹד Gen. 1, 31. 4, 5. (Xen. Ages. 5, 4. et Oecon. 20, 21.) — additur ἐκ περισσοῦ Marc. 6, 51. De quo verbositatis genere vid. sub ἄνωθεν monita.

Λίβανος, ου, ὁ, (arbor thurifera, λιβανώτου δένδρον, ut habet Diod. Sic. 5, 41. cf. Phrynich. p. 187. ed. *Lobeck*) *thus, Weihrauch.* Bis in N. T. Matth. 2, 11. Apoc. 18, 13. (Diod. Sic. 3, 41. Hdian. 4, 8. 20. Eurip. Bacch. v. 144.) cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc. *Weihrauch.*

Λιβανωτός, οῦ, ὁ, (λίβανος thus, Weihrauch Diod. Sic. 5, 41. Hdian. 5, 5. 12. Ael. V. H. 11, 5. — in N. T.:) *thuribulum.* Apoc. 8, 3. ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν. v. 5. εἴληφεν — τὸν λιβανωτὸν καὶ ἐγέμισεν αὐτόν.

Λιβερτῖνος, ου, ὁ, *Libertinus,* [vox origine latina, significans vel: ortum parente liberto, vel servum, sive natum, sive factum, sed postea libertate donatum.] Act. 6, 9. λιβερτῖνοι i. e. vel: servi manumissi, qui, originis quidem romanae, sed religione Iudaei, synagogam peculiarem haberent Hierosolymis, vel: posteri Iudaeorum captorum olim a Pompeio aut Ptolemaeo, sed postea libertate donatorum, vel: Iudaei, qui cives essent Liberti i. e. urbis vel regionis Africae propriae s. proconsularis. Cf. *Meyer, de Wette, Kuinoel* ad Act. 6, 9. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Libertiner.*

Λιβύα, ας, ἡ, vel λιβύη, ης, ἡ, *Libya, Libye,* regio Africae septentrionalis Aegypto contermina, temporibus Romanorum divisa in tres partes, quarum prima Libya stricte sic dicta, altera Marmarica, tertia ab urbe eius metropoli, Cyrene, Cyrenaica appellatur. Quae cyrenaica dicitur, Pentopolis etiam nominatur ab urbibus quinque, quas habuit Apollonia, Arsinoë, Berenice, Cyrene, Ptolemais. Multos habuit Libya cyrenaica Iudaeos. Cf. Plin. H. N. 5, 5. Mela 1, 4. 8. Ammian. Marcell. 22, 16. Herodot. 4, 16. Ioseph. Arch. 14, 7. 16, 6. de bell. iud. 7, 11. et c. Apion. 2, 4. — Plura vid. ap. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc. — Act. 2, 10.

Λιθάζω, f. άσω, (λίθος) *lapido, lapidibus peto* i. e. vel: *mit Steinen nach Jem. werfen,* quod ut apud alios antiquitatis populos, ita etiam apud Hebraeos vel Iudaeos fieri solebat in summa multitudinis vel plebis ira concitata in aliquem [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Steinigung.* Ita sq. accus. pers. Ioh. 10, 31. de conatu vel ibi legitur praesens, ubi in eo est, ut faciat aliquis aliquid [vid. αἴρω] Ioh. 10, 32. 33. — 11, 8. Act. 5, 26. 14, 19. 2 Cor. 11, 25. vel: *steinigen, lapidibus obruo* [de quo supplicii genere vid. *Win.* l. l.] Hebr. 11, 37. — pro סָקַל 2 Sam. 16, 16. (Pol. 10, 29. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Λίθινος, η, ον, (a λίθος) *lapideus, saxeus.* Ter in N. T. Ioh. 2, 6. ὑδρίαι λίθιναι. 2 Cor. 3, 3. Apoc. 9, 20. (Xen. Anab. 3, 4. 7.)

Λιθοβολέω, ῶ, f. ήσω (λίθος et βάλλω iacio) *lapidibus obruo* a) de iis, qui ita alios lapidibus obruunt, ut mors sequatur [vid. λιθάζω] Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Ioh. 8, 5. Act. 7, 58. 59. Hebr. 12, 20. — b) de iis, qui lapidibus insectantur aliquem, *mit Steinen nach Jemandem werfen* Matth. 21, 35. [Marc. 12, 4. vid. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Fritzsche, Meyer.*] Act. 14, 5. — pro סָקַל Exod. 21, 13. רָגַם Num. 15, 35. 36.

Λίθος, ου, ὁ, *lapis* a) propr. Matth. 3, 9. 4, 3. 6. 7, 9. 21, 42. 44. 24, 2. 26, 60. 66. 28, 2. Marc. 5, 5. 9, 42. 12, 10. 13, 1. 2. 15, 46. 16, 3. 4. Luc. 3, 8. 4, 3. 11. 11, 11. 19, 40. 44. 20, 17. 18. 21, 5. 6. 22, 41. 24, 2. Ioh. 8, 7. 59. 10, 31. 11, 38. 39. 41. 20, 1. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 6. 7. Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21. 21, 19. — λίθος ἴασπις Apoc. 4, 3. 21, 11. οἱ ό pro אֶבֶן Gen. 2, 12. (Xen. Mem. 4, 7. 7.) — b) metaph. aa) de Iesu λίθῳ ἀκρογωνιαίῳ v. ἀκρογωνιαῖος. — vel de eodem λίθῳ ζῶντι 1 Petr. 2, 4. v. ζάω. — denique de eodem λίθῳ προσκόμματος i. e. offendiculo Iudaeis i. e. cuius persona et fatis offendebantur Iudaei ita, ut repudiarent eum et repudiato eo sibimet ipsis perniciem et miseriam pararent Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 8. — bb) ecclesia christiana uti appellatur οἶκος πνευματικός, ita qui pertinent ad illam Christiani appellantur λίθοι ζῶντες 1 Petr. 2, 5. vid. ζάω p. 219. init. — cc) qui modo in religione christiana propaganda et tuenda idoneo utuntur, comparantur architecto, adhibenti λίθους τιμίους 1 Cor. 3, 12. — c) metonym. aa) pro: *tabula lapidea* 2 Cor. 10, 7. — bb) *statua lapidea* Act. 17, 29. — Saepius non extat in N. T.

Λιθόστρωτον, ου, τό, (λίθος et στρώννυμι sterno) *pavimentum tesselatum* vel *vermiculatum,* ita de pavimento tabulis marmoreis sectis varii coloris strato, *ein Mussiv-Boden.* Vid. supra γαββαθά. Semel in N. T. Ioh. 19, 3. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Lithostroton.* (Soph. Antig. v. 1205.)

Λικμάω, ῶ, f. ήσω, (λικμός vannus; ventilo frumentum Xen. Oec. 18, 2. Hom. Iliad. 5, 500.) *dissipo, zerstreuen* [οἱ ό Ies. 17, 13. Amos. 9, 9.] adiuncta comminuendi, conterendi notione: *in partes comminutum dissipo,* sq. acc. pers. Ita bis in N. T. sq. acc. pers. Matth. 21, 44. et Luc. 20, 18. Ita pro סוּף Dan. 2, 44. Iob. 27, 21.

Λιμήν, ένος, ὁ, *portus.* Ter in N. T. Act. 27, 8. v. 12 bis. (Diod. Sic. 3, 38. Xen. Hiero. 4, 7.)

Λίμνη, ης, ἡ, (aestuarium, ausgetretenes Fluss- oder

Seewasser) *stagnum, lacus.* Decies in N. T. Apoc. 19, 20. 20, 10. 14. 15. 21, 8. — de lacu Genezareth Luc. 5, 1. παρὰ τὴν λίμνην γεννησαρέτ. — absolute Luc. 5, 2. 8, 22. 23. 33. — pro אַגַם Ps. 107, 35. בְּרֵכָה Cant. 7, 4. [8.] (Diod. Sic. 1, 99. 2, 4. Xen. H. G. 3, 2. 5.)

Λιμός, οῦ, ὁ, et dial. dorica ἡ λιμός [ita codd. Luc. 4, 25. 15, 14. Act. 11, 28. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 188. *Win.* p. 24. 62. a λείπω] *fames* i. e. a) *der Hunger* Luc. 15, 17. λιμῷ ἀπόλλυμαι. Rom. 8, 35. 2 Cor. 11, 27. (Ael. V. H. 4, 7. 9, 41. Hdian. 8, 1. 10. Xen. Mem. 1, 4. 13.) — b) *annonae caritas, Hungersnoth* Matth. 4, 7. de h. l. paronomasia vid. ἀσύνετος. — Marc. 13, 8 et Luc. 21, 11. ἔσονται λιμοί. De quo plur. vid. αἰσχύνη. — Luc. 4, 25. 15, 14. Act. 7, 11. 11, 28. Apoc. 6, 18. 18, 8. — pro רָעָב Gen. 12, 10. רְעָבוֹן Ps. 37, 19. כָּפָן Iob. 30, 3. (Diod. Sic. 1, 84. Ael. V. H. 5, 20. Hdian. 3, 6. 19. Xen. Cyr. 7, 5. 7.) — Saepius non habetur in N. T.

Λίνον, ου, τό, (linum Xen. de rep. Athen. 2, 11 et 12. οἱ ό pro פִּשְׁתָּה Exod. 9, 31.) metonym. 1) *ellychnium, Docht* Matth. 12, 10. Ita pro פִּשְׁתָּה in loco, unde sumta sunt verba Matth., Ies. 42, 3. — 2) *vestimentum lineum* Apoc. 15, 6. Saepius non habetur in N. T.

Λῖνος, ου, ὁ, *Linus*, nomen proprium viri 2 Tim. 4, 21.

Λιπαρός, ά, όν, (λίπας vel λίπος, pinguedo, pinguis Xen. Mem. 2, 1. 31. et Cyr. 1, 4. 11.) *praeclarus, praestans.* Semel in N. T. Apoc. 18, 14. (Hom. Iliad. 22, 406. εὐφροσύνη λιπαρή legitur in Anthol. gr. T. 4. p. 86. ed. *Iacobs.*)

Λίτρα, ας, ἡ, *libra, ein Pfund, habens 12 uncias.* Ioh. 12, 3. 19, 39. (Polyb. 22, 26. 19.) Ortum est ab hoc vocab. Latinorum *libra* et hebr. לִטְרָא.

Λίψ, λιβός, ὁ, (Africus, nomen venti, *Süd-Wind*, Pol. 10, 10. 3.) *plaga coeli meridionalis*, e qua flat Auster. Extat tantum Act. 22, 12. — pro נֶגֶב Gen. 13, 14. תֵּימָן Num. 2, 10. דָּרוֹם Deut. 33, 23.

Λογία, ας, ἡ (λέγω, lego, colligo) *collectio, die Sammlung*, de pecunia colligenda bis in N. T. 1 Cor. 16, 1. 2.

Λογίζομαι, f. ίσομαι, Verbum dep. med., a. 1. ἐλογισάμην, a. 1. p. ἐλογίσθην, fut. 1. pass. λογισθήσομαι [de a. 1. p. et fut. 1. pass. signif. pass. vid. sub ἀπαρνέομαι observata, et, si praesens Rom. 4, 5. 24. 9, 8. significatione passiva legitur, cf. *Matth.* §. 495, e. p. 931 sq. *Brunck* et *Erfurdt* ad Soph. Oed. R. v. 1499 vel 1512. *Buttm.* gram. max. §. 113, not. 7. p. 51. *Win.* p. 236. (λόγος cf. de verbo λογίζομαι *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 97.]

1) *puto* i. e. a) *ich rechne*, [ut μίαν ἄμφω τούτω τὼ ἡμέρα λογίζονται Xen. Cyr. 1, 2. 11.] τινὰ μετά τινος = *numerando coniungo aliquem cum aliquo, in numerum alicuius refero* Marc. 15, 28. Luc. 22, 37. coll. Ies. 53, 12. ubi מָנָה sq. אֵת. — b) *aestimo* i. e. *habeo, ich achte*, oder *halte für etwas*, τινὰ ὥς τι, [cf. *Win.* p. 546.] ut ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς Rom. 8, 36. Ita pro חָשַׁב sq. כְּ Ps. 44, 23. — praeced. οὕτως, verba sequentia praeparans, ut οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ 1 Cor. 4, 1. (absque ὡς Sap. 5, 4. 15, 15.) — sq. acc. et εἰς ad effectum pertinente, ubi Graeci simplici acc. utuntur [vid. supra sub εἰς p. 143 fin. adnotata], ut εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, *aestimari ita, ut sis pro nihilo* = *pro nihilo haberi, contemni* Act. 19, 27. — ἀκροβυστία — λογισθήσεται, *seine Vorhaut wird für Beschneidung gelten* i. e. *quae est pagani conditio, eodem loco habebitur, quo conditio Iudaei* = *quamquam paganus, tamen eodem loco habebitur, quo Iudaeus* Rom. 2, 26. τὰ τέκνα τῆς — σπέρμα 9, 8. — (Sap. 9, 6.) — c) *in animo habeo, ich gedenke* aa) sq. inf., ut ᾗ [sc. πεποιθήσει] λογίζομαι τολμῆσαι 2 Cor. 10, 2. (Xen. An. 2, 2. 13.) — — d) *censeo, existimo*, sq. ὅτι = accus. c. infinit. ut λογίζομαι, ὅτι — δόξαν Rom. 8, 18. — particulam ὅτι praecedit τοῦτο praeparans sqq. 2 Cor. 10, 11. — seq. acc. c. inf. Phil. 3, 13. = *opinor*. — seq. ὅτι et praeced. τοῦτο, quo seqq. praeparantur Rom. 2, 3. — sq. accus. c. inf. Rom. 14, 14. — seq. accus. c. particip. [vid. ἀκούω] 2 Cor. 10, 2. (Sap. 15, 12. Diod. Sic. 13, 112. Xen. Mem. 3, 96.) — — e) *statuo, iudico, urtheilen* absol. 1 Cor. 13, 11. — sq. εἴς τινα = *de aliquo, in Bezug auf* [vid. εἰς p. 144.] 2 Cor. 12, 6. μή τις — βλέπει, *ne quis iudicet de me supra id, quod videt* i. e. *ne honorificentius iudicet de me aliquis, quam iudicare iubet id, quod videt* = *ne quis iudicium de me ferat superans id, quod videt.* (ita Cicer. de natur. Deorr. 2, 13. *ratio, quae supra hominem putanda deoque tribuenda est.*) — τὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ *sponte sua* vel *nemine suggerente iudicare de aliqua re* 2 Cor. 3, 5. „Paulus spricht sich die Tüchtigkeit ab, von sich selbst *die rechten Mittel und Wege* und überhaupt die rechte Weise der apostolischen Amtsführung in seinem Urtheile festzustellen“ ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 51. Alii λογ. h. l. explicant: *excogitare.* Legendum esse h. l. λογίσασθαί τι ἀφ᾽ ἑαυτῶν, non: ἱκανοί ἐσμεν ἀφ᾽ ἑαυτῶν λογ. τι monent *Meyer* l. l. p. 45. *de Wette* ep. P. ad Cor. 2. p. 173. coll. *Schott.*

2) *reputo* [propr. i. e. numerando supputo, rationibus subductis colligo, zusammenzählen Xen. Cyr. 8, 1. 18. Theophr. char. 14. vel 27.] i. e. *apud animum considero, mecum perpendo, reputo, überdenken, erwägen* [absol. Xen. Hier. 1, 11. Cyr. 2, 2. 14.] — sq. ὅτι = acc. c. infin. Hebr. 11, 19. — partic. ὅτι praefigitur τοῦτο, sententiam sequentem praeparans et additur ἀφ᾽ ἑαυτοῦ *sponte sua* = *nemine admonente* 2 Cor. 10, 7. — sq. acc. rei Phil. 4, 8. ταῦτα λογίζεσθε. [πρὸς ἑαυτόν Marc. 11, 31. Vide tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 495. *Meyer, de Wette, Schott, Griesb.* ed. *Schulz*, nunquam hanc formulam in usu venire apud N. T. scriptores monentes. —

3) *imputo, in rationes refero, in Rechnung bringen, anrechnen, zurechnen* sq. τινί τι, ut τῷ δὲ — ὀφείλημα i. e. *qui autem pulchre factis ut Deo probetur contendit, ei danda* pro consumta opera *merces non propter benevolentiam, sed propter debitum in rationibus notatur.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 217. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 95. — Rom. 4, 6. ᾧ — χωρὶς ἔργων i. e. *cui Deus integritatem ita in rationibus vindicat, ut eum pulchre facta non moverint.* Cf. *Fritzsche* l. l. p. 218. — τινὶ ἁμαρτίαν vel τὰ παραπτώματα *peccata alicui imputo*, addita negatione = χαρίζομαί τινι ἁ. vel τὰ παραπτ. i. e. *peccata alicui condono* Rom. 4, 8. 2 Cor. 5, 19. coll. Col. 2, 13. — τὶ 1 Cor. 13, 5. οὐ λογίζεται τὸ κακόν i. e. *non imputat iniurias sibi illatas.* Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. 2 Tim. 4, 16. μὴ αὐτοῖς λογισθείη. Vide μή. — pro חָשַׁב Ps. 32, 3. (Dio Chrysost. XLVIII. p. 534. B. οὐδὲ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις ἀντὶ τῶν ἀναλωμάτων τὰς εὐχὰς λογίζονται. — — λογίζομαί τινί τι εἴς τι, formula non ad Graecorum usum, sed ad Hebraeorum morem accommodata = *alicui aliquid in rationes refero in rem* i. e. *ut sit res* [ergo *tanquam rem* vel: *hoc effectu, ut sit* aut *habeatur pro re* [vid. εἰς p. 144. init.], ita ἐλογίσθη τῷ ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην Rom. 4, 9. — abest nom. ἡ πίστις vel τὸ πιστεύειν Rom. 4, 3. 22. Gal. 3, 6. Iac. 2, 23. — πῶς οὖν ἐλογίσθη sc. αὐτῷ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην Rom. 4, 10. ἐλογίσθη αὐτῷ sc. ἡ πίστις εἰς δικ. Rom. 4, 23. οἷς μέλλει λογίζεσθαι sc. ἡ πίστις εἰς δικ. v. 24. — εἰς τὸ — δικαιοσύνην pro: εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν πίστιν εἰς δικ. Rom. 4, 11. — Ita pro חָשַׁב sq. לְ Gen. 15, 6. Ps. 106, 31. (1 Macc. 2, 51. — pro εἴς τι simplex accus. ad effectum vel eventum rei pertinens legitur Aelian. H. N. 3, 11. καὶ τὸ μηδὲν ἀδικῆσαι τὸν τροχίλον, λογίζεται οἱ μισθόν.) Saepius non extat in N. T.

Λογικός, ή, όν, (λόγος ratio; ratione praeditus, opp. ἄλογος Anth. gr. Vol. 3. p. 87. ed. *Iac.*) *ad rationem* vel *ad mentem et animum pertinens*, λογικὴ λατρεία i. e. cultus, qui praestatur mente et animo Rom. 12, 1. γάλα λογικόν lac pertinens ad animum i. e. nutrimentum animi 1 Petr. 2, 2. — Saepius non extat in N. T.

Λόγιον, ίου, τό, (neutr. adiectiv. λόγιος, quod vid.) *effatum, Spruch, Ausspruch*, λόγια τοῦ θεοῦ. Insigniuntur hoc nomine tum oracula divina ad Messiam pertinentia, quae habent V. T. libri Rom. 3, 2. — Ita pro אִמְרָה Ps. 11, 7. (de oraculis Diod. Sic. 2, 14. Ael. V. H. 2, 41. Pol. 8, 30. 6. Philo de vit. Mos. 3. p. 155.) — tum illa,

quae per Mosen Act. 7, 38. et per Christum cum hominibus communicavit Deus Hebr. 5, 12. 1 Petr. 4, 11. — Saepius non legitur in N. T.

Λόγιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (λόγος quod vid. Atticis i. q. *πολυΐστωρ* cf. *Lob.* ad Phryn. p. 198. ut historiae, morum, antiquitatum, legum populorum peritus Hdot. 2, 77. Diod. Sic. 2, 4. et ad h. l. *Wesseling.* Ios. Ant. 17, 6. 2. dein apud vulgus scribentium:) *disertus, facundus* i. e. *λεκτικός*. Ita semel in N. T. Act. 18, 24. ἀνὴρ λόγιος. Cf. *Kuinoel*, *Meyer* ad h. l. (Ios. Ant. 17, 6. 2. Philo de Cherub. p. 127. D. Plut. vit. Pompej. c. 51. vit. Cic. c. 48.)

Λογισμός, οῦ, ὁ, (λογίζομαι quod vid.) *ratiocinatio* [i. e. ars computandi Xen. Mem. 4, 7. 8.] i. e. *cogitatio* = vel: *iudicium*, ita de conscientiae iudiciis Rom. 2, 15. vel: *quicquid ingeniose contra rem christianam excogitatur, feindliche Ideen, Pläne* 2 Cor. 10, 45. — pro מַחֲשָׁבָה Prov. 6, 18. Ier. 11, 19. Saepius non legitur in N. T.

Λογομαχέω, ῶ, f. ήσω (λόγος et μάχομαι) *de verbis pugno*, inclusa levis et inutilis notione. Extat tantum 2 Tim. 2, 14.

Λογομαχία, ας, ἡ, *concertatio de verbis*, ex adiunct. *altercatio de rebus levibus* 1 Tim. 6, 4.

Λόγος, ου, ὁ, (a λέγω, dico; oratio, alles Sagen u. Sprechen, alles Gesagte und Gesprochene; tum ratio, die durch das Sprechen sich kundgebende Kraft der Seele, die Vernunft. Ita *Passow* sub voc. λόγος.)

I) *oratio, das Sagen, Sprechen, das Gesagte und Gesprochene.* Hinc

1) *verbum*, quatenus ore pronuntiatur, *das* lebendig ausgesprochene *Wort* = Lat. *vox*, ut μόνον εἰπὲ λόγον Matth. 8, 8 et Luc. 7, 7. — Matth. 8, 16. λόγῳ *verbo* i. e. *sola imperii vi.* De quo dat. modum indicante vid. γλῶσσα. — ἀποκριθῆναί τινι λόγον Matth. 15, 23. 22, 46. ἐπερωτᾶν ἐν λόγοις ἱκανοῖς Luc. 23, 9. Vide ἐν p. 166. col. 2. — Marc. 1, 45. διαφημίζειν τὸν λόγον divulgare *vocem* scil. potentem illam v. 41. obviam. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 46. Alii divulgare *rem gestam*. 1 Cor. 2, 4. 13. 14, 19 bis. Eph. 5, 6. 2 Petr. 2, 3. 3 Ioh. v. 10. (Hdian. 1, 2. 6. 8, 6. 16.) — εἰπεῖν λόγον κατά τινος vel εἴς τινα = *maledicere alicui* Matth. 12, 32. Luc. 12, 10. (Ios. Ant. 15, 3. 9.) — διδόναι λόγον εὔσημον = λέγειν εὐσήμως i. e. *verbis perspicuis uti* 1 Cor. 14, 9. — Hebr. 12, 19. παρῃτήσαντο — λόγον *recusarunt, quin ipsis adderetur verbum.* Cf. *Böhme* ad h. l. p. 702. (Dion. Hal. Ant. 6, 88. 8, 9.) — ratione habita Gen. 1, 3. et usus loq. Hebraeorum, quae *iussu* et *vi Dei* omnipotenti eveniunt, evenire vel facta esse dicuntur τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ 2 Petr. 3, 5. 7. — plur. οἱ λ. οὗτοι *verba haec, verba sequentia* Act. 2, 22. ἀκούετε — τούτους = *audite quae iam dicturus sum verba.*

2) emphat. *dictum, effatum, sententia, sermo, Spruch, Ausspruch, mündliche Erklärung* oder *Versicherung* oder *Behauptung.* Legitur in talibus nunc sing. ὁ λόγος = *sententia verbis pluribus enuntiata*, nunc plur.: *verba sententiam certam*, quam habent vel antecedentia, vel sequentia, *enuntiantia* a) universe, ut ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους καὶ ποιεῖ [= *obsequitur, satisfacit*] αὐτούς Matth. 7, 24. 26. Luc. 6, 47. — Matth. 10, 14. 12, 37 bis. Luc. 20, 20. de quo loco vid. ἐπιλαμβάνομαι p. 193. — 24, 44. Ioh. 6, 60. — ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις Luc. 4, 22. — 2 Thess. 3, 14. — οἱ λόγοι τῆς πίστεως = *die Aussprüche der Religion, religionis placita* 1 Tim. 4, 6. — λόγος item οἱ λόγοι τοῦ προφήτου vel τῶν προφητῶν Luc. 3, 4. Act. 15, 15. — ὁ προφητικὸς λ. = *vaticinia, effata prophetarum* 2 Petr. 1, 19. (Diod. Sic. 13, 92. Ael. V. H. 3, 30. Xen. Mem. 3, 10. 12.) — — ratione habita sententiae paulo ante expressae, ut ἀκούσαντες τὸν λόγον Matth. 15, 12 coll. v. 3—9. Ioh. 7, 40 coll. v. 37. ἀκούσας τὸν λόγον Matth. 19, 22. coll. v. 21. Marc. 10, 22 coll. v. 21. τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών Matth. 26, 44 coll. v. 42. τὸν λ. λαλούμενον Marc. 5, 36 coll. v. 35. οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι Matth. 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 21, 33 coll. oratione hactenus habita. — Matth. 19, 11 coll. v. 10. Ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 597 et *Meyer* ad h. l. Alii ad verba v. 12. spectare existimant cf. *de Wette* ad h. l. — διὰ τοῦτον τὸν λόγον Marc. 7, 29 coll. v. 28. παῤῥησίᾳ — ἐλάλει 8, 32 coll. v. 31. τὸν λ. ἐκράτησαν 9, 10 coll. v. 9. 10, 24 coll. v. 23. Luc. 4, 36. τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι — ἐξέρχονται = τίς ὁ λ. οὗτος scil. quem modo audivimus v. 35. φιμώθητι — αὐτοῦ; = τί τοῦτο ὅτι — ἐξέρχονται. — Luc. 1, 20. 29. Ioh. 2, 22. 4, 39 coll. v. 29. 50. 7, 40 coll. 37. 38. 10, 19. 15, 20 coll. 13, 16. Act. 5, 5. 24. 7, 29. 15, 6 coll. v. 5. 16, 36. 22, 22. — ἐν τοῖς λόγοις σου = *dum fers sententiam* [ita in verbis Ps. 51, 6.] ex mente vero Pauli: *ubi promissa dederis, in promissionibus tuis* Rom. 3, 4. — 1 Thess. 4, 18. 1 Tim. 4, 9. Tit. 3, 8. Apoc. 19, 9. 22, 6. 9. (Xen. Mem. 4, 2. 32.) — ratione habita eorum, quae sequuntur Luc 9, 44. 22, 61. Ioh. 12, 38. 15, 25. Rom. 13, 9. 1 Cor. 15, 54. Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 15. 3, 1. 2 Tim. 2, 11. — Ioh. 18, 9. Act. 15, 24. 20, 35. — — additur genit. rei, ubi vel poni poterat adiectiv. [vid. ἀγάπη], ut οἱ λόγοι τῆς προφητείας = προφητικοί i. e. *vaticinia* Apoc. 1, 3. 22, 7. 10. 18. 19. — λόγος vel ὁ λόγος παρακλήσεως vel τῆς παρακλήσεως = παρακλητικός Act. 13, 15. Hebr. 13, 22. — vel = *coniunctus cum aliquo*, ut ἐπαγγελίας — ὁ λόγος Rom. 9, 9. τῆς ὁρκωμοσίας Hebr. 7, 28 coll. v. 21. — additur ὃν εἶπον, ὃν εἶπε Ioh. 2, 22. 4, 50. ubi per attract. ᾧ pro ὅν. — Ioh. 15, 20 coll. 13, 16. — 18, 9. Act. 20, 35. — vel λέγων, λέγοντες Act. 15, 24. — explicationis ergo repetuntur verba ante memorata Ioh. 7, 36. coll. v. 34. — — b) de dicto, quod quasi in proverb. abiit Ioh. 4, 37. (Lysias 832, 2. *verbum* Terent. Adelph. 5, 3. 17.) — — c) de quaestione ad disceptandum vel solvendum proposita, ἐρωτᾶν τινα λόγον, *quaestionem alicui proponere*, εἰπεῖν λόγον, *respondere ad quaestionem propositam* Matth. 21, 24. Marc. 11, 29. Luc. 20, 3. (Diog. Laërt. Stilpo 2, 116. Sext. Emp. adv. Log. 2, 295. adv. Phys. 1, 133.) — — d) de oraculis i. e. de voce vel effato divino. Ita ὁ λ. τοῦ θεοῦ, ubi Lat. vel: *dictum, Ausspruch* Ioh. 10, 35 coll. Ps. 82, 6. — vel: *edictum, iussum* Rom. 9, 6. v. 28. quo l. λόγος pro: λόγος τοῦ θεοῦ, ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 276. 282. Alii: *promissum divinum.* Cf. *Meyer* et *de Wette* ad Rom. 9, 6. — vel: *promissum*, ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς Hebr. 4, 2. vid. ἀκοή. — vel: *minae divinae* Hebr. 4, 12. Cf. ad h. l. *Böhme, Bleeck.* — — e) de dictis spectantibus ad homines religionis vel rerum div. notitia imbuendos aut imbutos, ubi Lat. *doctrina, Lehre* Act. 18, 15. λ. ἀνθρώπων = *Menschenlehre* i. e. *doctrina homines auctores habens* 1 Thess. 2, 13. — 2 Tim. 2, 17 coll. v. 18. — — de religionis doctrina in V. T. libris comprehensa, ὁ λ. τοῦ θεοῦ *doctrina a Deo profecta* Ioh. 5, 38. — abest τοῦ θεοῦ Hebr. 2, 2. — = *praeceptum Dei* Marc. 7, 13. — Ita pro דָּבָר Exod. 34, 28. (1 Macc. 2, 33. 34.) — — de religionis doctrina, quam Deus cum Iesu, filio Dei et per eundem et apostolos interpretes cum hominibus communicavit. Ita ὁ λ. τοῦ θεοῦ *sermo divinus, doctrina divina* Luc. 5, 1. 8, 11. 21. 11, 28. Ioh. 8, 55. 14, 24. 17, 6. 14. 17. Act. 4, 29. 31. 6, 2. quo l. καταλείπειν τὸν λ. τ. θ. concise pro: καταλ. τὸ κήρυγμα τοῦ λ. τ. θ. — Act. 6, 7. 11, 1. 12, 24. 13, 5. 7. 44. 46. 17, 13. 18, 11. 1 Cor. 14, 36. 2 Cor. 2, 17. 4, 2. Col. 1, 25. 1 Thess. 2, 13 bis. De h. l. verbis λ. ἀκοῆς vid. ἀκοή. — 2 Tim. 2, 10. Tit. 1, 3. 2, 5. Hebr. 13, 7. 1 Petr. 1, 23. 1 Ioh. 1, 10. 2, 5. 14. Apoc. 1, 2. 9. 6, 9. 20, 4. — sine genit. τοῦ θεοῦ „sermo, qui ante reliquos Christianis eo nomine veniebat ac valebat, complexus ille disciplinam christianam totam“ ita *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 47. — Marc. 4, 14. 15. 33. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 124 sq. — Marc. 16, 20. Luc. 1, 2. 8, 12. 13. 15 coll. v. 11. Ioh. 12, 48. Act. 8, 4. 10, 36. de h. l. accus. τὸν λ. vid. *Win.* p. 488. 499. *Meyer* Act. Apost. p. 150. — Act. 10, 44. 11, 19. 14, 25. 16, 6. 17, 11. πᾶς λόγος *omnis, quae cogitari potest, doctrinae div. pars* 1 Cor. 1, 5. 2 Cor. 8, 7. quo l. alii explicant: *eloquentia* vid. infra. — Gal. 6, 6. Phil. 1, 14. Col. 4, 3. θύρα λόγου *eine Thüre für die Lehre* trop. pro: *doctrinae div. tradendae occasio.* 1 Thess. 1, 6. 2 Tim. 4, 2. Tit. 1, 9. 2, 7. Iac. 1, 21. 22. 23. cf. ad h. l. *Theile* ep. Iacob. p. 69 sqq. — 1 Petr. 2, 8. 3, 1. εἴ τινες — λόγῳ. 1 Ioh. 2, 7. — ratione habita plurium doctrinae capitum pluralis ponitur, ut ὑγιαίνοντες λόγοι 2 Tim. 1, 13. Cf. sub ἄζυμος monita et *Meyer* Ev. Ioh. p. 203. — λόγος ζωῆς i. e. λόγος *vitam messianam* vel *aeternam largiens* Phil. 2, 16. ὁ λ. τῆς σωτηρίας ταύτης *diese Heils-* vel *Heilbringende Lehre* Act. 13, 26. cf. *Win.* p. 210. — ad-

ditur genit. subst. adiective positi [vid. ἀγάπη] Apoc. 12, 11. διὰ τὸν λ. τῆς μαρτυρίας αὐτῶν *per doctrinam div. cuius veritatem ipsi testati sunt.* — additur genit. *obiecti* [vid. ἀγάπη], ut τῆς βασιλείας i. e. *de regno divino* Matth. 13, 19. abest genit τῆς βασ. v. 20. 22. 23. e v. 19 repetendus. Marc. 2, 2. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 51. — ὁ λ. τῆς καταλλαγῆς 2 Cor. 5, 19. ὁ λ. ὁ τοῦ σταυροῦ 1 Cor. 1, 18. ὁ λ. τῆς χάριτος θεοῦ Act. 14, 3. 20, 32. — ὁ λ. τῆς ὑπομονῆς μου i. e. *praeceptum meum de constantia servanda* Apoc. 3, 10. — λ. δικαιοσύνης Hebr. 5, 13. ita *Bleeck* cp. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 131. *Böhme* p. 244. Vid. tamen supra sub δικαιοσύνη initio monita. — additur genit. substantivi ex appositionis lege [vid. ἀπαρχή] explicandus, ut ὁ λ. τοῦ εὐαγγελίου i. e. ὁ λόγος nempe τὸ εὐαγγέλιον Act. 15, 7. — additur per appositionem genitivus nominis abstracti, quo praedicatum unice ad τὸν λόγον pertinere indicatur, ut sine eo cogitari nequeat [cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 67. coll. *Meyer* ep. ad Rom. p. 133 fin. et supra sub καινότης monita], ut ὁ λόγος τῆς ἀληθείας i. e. ὁ λόγος, ὅς ἐστιν ἡ ἀλήθεια Eph. 1, 13. Col. 1, 5. 2 Tim. 2, 15. Iac. 1, 15. — additur genit. personae vel pronomen personale, interpretem τοῦ λόγου vel doctrinae indicans Ioh. 5, 24. 8, 31. 37. 43. 51. 14, 23. 15, 3. 20 bis. Act. 8, 25. 13, 48. 49. 15, 35. 36. 19, 10. 20. Col. 3, 16. 1 Thess. 1, 8. 2 Thess. 3, 1. Hebr. 6, 1. vid. ἀρχή. — Apoc. 3, 8. — plural. οἱ λόγοι μου [propr. singulae eorum quae doceo, partes, die einzelnen Bestandtheile des als Gesammtheit gedachten λόγος, *Lehre*, vid. *Meyer* Ev. Ioh. p. 203.] Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Ioh. 14, 24. 1 Tim. 6, 3. —

2) *oratio, sermo, das Sprechen, das Sagen* a) univ., ut διὰ λόγου *ope sermonis* = *mündlich*, ex opp. δι' ἐπιστολῶν [vid. διά p. 96 col. 2.] Act. 15, 27. 2 Thess. 2, 2. 15. διὰ πολλοῦ λόγου *multa oratione* = πολλὰ λέγων Act. 15, 32. λόγῳ πολλῷ 20, 2. πταίω it. τύπος γίνομαι ἐν λόγῳ i. e. λέγων *verba faciens*, *sermone* 1 Tim. 4, 12. Iac. 3, 2. (Hdian. 1, 4. 1.) — λ. κολακείας sermo *adulationis* = *sermo adulatorius*, sed fortius [vid. καινότης] 1 Thess. 2, 5. ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου = *Wortführer* Act. 14, 12. ἐστί μοι ὁ λ. πρός τινα *est mihi sermo de aliquo* Hebr. 4, 13. — 5, 11. περὶ οὗ — πολύς i. e. *de quo multa dicenda habemus*. Eph. 6, 19. vid. de h. l. sub ἄνοιξις notata. — opponuntur sibi λόγος et δύναμις 1 Cor. 4, 19. 1 Thess. 1, 5. λόγος et ἔργον 2 Cor. 10, 11. ὁ λ. δι' ἐπιστολῶν. Vide de h. l. διά p. 97 col. 1. — 2 Thess. 2, 17. Col. 3, 17. 1 Ioh. 3, 18. (Xen. Hier. 7, 2. Mem. 1, 2. 59.) — λόγον μὲν ἔχειν σοφίας *orationem* vel *verba quidem sapientiae habere* [sed non sapientiam ipsam] i. e. *speciem quidem sapientiae habere* Col. 2, 23. cf. *Win.* p. 500. (ita λόγος et ἡ ἀλήθεια vel τὸ ἀληθές sibi opponuntur Diod. Sic. 13, 4 et 43. Dem. 93, 6. Ios. Ant. 19, 1. 16.) — seq. genit. personae dicentis Matth. 5, 37. Col. 4, 6. — seq. gen. obiecti [vid. ἀγάπη], ut θεοῦ i. e. *oratio ad Deum facta* 1 Tim. 4, 5. — metonym. pro: *res de qua sermo est* vel *de qua dicitur* Luc. 1, 4. Act. 8, 21. de quo l. vid. ἐν p. 164. (Ael. V. H. 3, 4. Dion. Hal. Ant. 2, 10. ἔπος Soph. OR. v. 1132.) vid *Passow* sub voc. λόγος. — *mündliches Anbringen*, *causa*, *de qua disceptari potest*, *wobei es auf Red' und Antwort und mündliche Entscheidung ankommt* Act. 19, 38. (Dem. 942, 17.) — pro: *dicendi-facultas*, *eloquentia*, ἰδιώτης λόγῳ [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] 2 Cor. 11, 6. 8, 7? (δύναμις λόγου Hdian. 7, 5. 10.) cf. *Passow* sub h. v. — — b) de sermone colloquentium, ὅπως — παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ i. e. *dum colloquerentur cum eo* Luc. 24, 17. Vid. ἐν p. 166, col. 2. — λόγῳ *colloquio* [vid. de hoc dat. γλῶσσα] Matth. 12, 13. — plural. Luc. 24, 17. (Xen. Ages. 3, 5.) — — c) de sermone narrantium, ubi Lat. vel: *narratio*, *Erzählung*, *geschichtlicher Vortrag* Act. 1, 1. (Dion. Hal. ant. 1, 74. Dem. 1089, penult. Xen. Cyr. 1, 3. 1. An. 3, 1. 1.) — vel: *fabula*, ut de Iesu corpore a discipulis furtim sublato Matth. 28, 15. coll. v. 13. — vel: *rumor* i. e. sermo in populo de recenti re dispersus, *Gerücht* Ioh. 21, 23. περί τινος Luc. 5, 15. 7, 17. Act. 11, 22. (Ios. Ant. 19, 1. 16 bis. Ael. V. H. 2, 42. Xen. An. 1, 4. 7.) — — d) de sermone docentis: *Vortrag*, *Lehrvortrag*, *oratio*, *sermo* Act. 4, 4 coll. 3, 12–26. 20, 7. ἡ διακονία τοῦ λόγου = *docendi munus*, *Lehramt* 6, 4. καθ' ὑπεροχὴν λόγου καταγγέλλω *nuntio aliquid ita ut excellentia sermonis utar* 1 Cor. 2, 1. Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — ἄνευ λόγου 1 Petr. 3, 1. iungitur c. διδασκαλία 1 Tim. 5, 17. — 1 Cor. 15, 2. τίνι λόγῳ — ὑμᾶς i. e. *cuius argumenti fuerit oratio*, *qua εὐηγγελισάμην ὑμῖν*. Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. δυνατὸς ἐν λ. καὶ ἔργῳ Luc. 24, 19. Act. 7, 22. — Rom. 15, 18. — σοφία λόγου *Redeweisheit* = *philosophische Gestaltung des Vortrags* 1 Cor. 1, 17. ita *Meyer* ep. P. ad Cor. p. 23. coll. *de Wette* ad h. l. — seq. genit. substantivi adiective positi [vid. ἀγάπη] Hebr. 5, 13. alii: *doctrina de integritate*. Vide supra no. I. 2. monita. — seq. genit. substant. quo argumentum orationis indicatur, ut ἀληθείας, γνώσεως, σοφίας 2 Cor. 6, 7. 1 Cor. 12, 8. Cf. ad hos l. *Meyer*, *de Wette*, *Schulz* die Geistesgaben p. 24 sq. — additur genit. person. Luc. 4, 32. 10, 39. Ioh. 4, 41. 17, 20. Act. 2, 41. 1 Cor. 2, 4. 2 Cor. 1, 18. cf. ad h. l. *de Wette* ep. P. ad Cor. 2. p. 160 sq. aliter *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 22 sq. explicans: *promissio*, *Zusage*. — Pluralis οἱ λόγοι, *sermones*, *Vorträge* Act. 2, 40. 2 Tim. 4, 15. in locis, ubi de oratione longiori multis verbis comprehensa agitur Matth. 7, 28. coll. 5, 3. — 7, 27. Matth. 19, 1. coll. 18, 15–35. Matth. 26, 1. coll. 24, 4–25, 40. — Luc. 9, 28 coll. v. 18–27. — additur genit. subst. adiective positi [vid. ἀγάπη] Luc. 4, 22. οἱ λ. τῆς χάριτος i. e. χαρίεντες. —

II) *ratio* [die durch das Sprechen sich kundgebende Kraft der Seele, die Vernunft Dem. 783, 2.] i. e.

1) *causa*, *Grund*, *Ursache*, κατὰ λόγον = *mit Recht*, *merito* Act. 18, 14. (Diod. Sic. 4, 11.) Matth. 5, 32. τίνι λόγῳ *quamnam ob causam* [vid. de dat. causali sub ἁμαρτία monita] Act. 10, 29. (Pol. 28, 11. 7. Xen. An. 6, 2. 10.)

2) *die Rücksicht*, *Beachtung*, λόγον ποιοῦμαί τινος *rationem habeo rei alicuius* Act. 20, 24. (Diod. Sic. 20, 35. Xen. Mem. 4, 2. 21.)

3) *ratio* i. e. *datorum et expensorum collatio*, *Rechnung* Matth. 18, 23. Phil. 4, 15. 17. (Diod. Sic. 1, 49.)

4) *Rechenschaft*, a) propr., ut λόγον ἀποδιδόναι τινός Luc. 16, 2. (Diod. Sic. 1, 66. 16, 56.) — b) trop. de personis, quibus ratio reddenda est factorum, sq. genit. rei Act. 19, 40. περὶ οὗ — ταύτης i. e. *cuius ratione habita*, vel *qua freti rationem reddere possimus huius concursus*. Cf. de h. l. lectione *Griesb.*, *Vater*, *Schott*, *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. 2. p. 245. et in schol. p. Lill. et p. 171 sqq. et quae contra monuerunt *Meyer* Act. Apost. p. 249. *de Wette* Act. Ap. p. 128. — (διδόναι λόγον τινός Dem. 227, 26. ὑπέχειν λ. τινός Diod Sic. 3, 46.) — sq. περί τινος, ut ἀποδιδόναι λ. Matth. 12, 36. διδόναι λ. Rom. 14, 12. (Diod. Sic. 1, 37.) — αἰτεῖν τινα λ. 1 Petr. 3, 15. (ἀπαιτεῖν λόγον Diod. Sic. 11, 66. 16, 56.) — absol. Hebr. 13, 17. 1 Petr. 4, 5. (Diod. Sic. 11, 66. 16, 56) —

III) *Logos*, *der Logos*, nomen, quo utitur Iohannes 1, 1. 2. 14. 1 Ioh. 1, 1. Apoc. 19, 13. [de h. l. nominativo tituli vid. sub ἄψινθος notata] ad insigniendum τὸ sublimius et divinum, quod in Iesu animadverteret et coniunctum esse cum Iesu homine persuasum ipsi esset. In cuius nominis vi et potestate explicanda quemadmodum minus recte versati esse videntur, qui poni ὁ λόγος pro: ὁ λέγων i. e. doctor, voluntatis div. interpres vel pro ὁ λεγόμενος i. e. promissus, existimant, ita lectu et studio dignissima habet *Keilius*, praeceptor immortalis mihi memoriae, in opusc. acad. p. 484–531. ed. *Goldhorn*, item *Vater* in N. T. p. 269. „de λόγῳ, inquiens, vix hoc modo potuit enuntiari, respectu non habito similium, quae illa aetate de λόγῳ inter ipsos Iudaeos docebantur, ut a Philone, ubi est εἰκὼν θεοῦ, δι' οὗ σύμπας ὁ κόσμος ἐδημιουργεῖτο, ὑπεράνω παντὸς τοῦ κόσμου, κυβερνήτης τοῦ παντός, ὁ πρωτότοκος θεοῦ υἱός T. 1. p. 121. 145. 653. Tom. 2. p. 225. ed. *Mangey.*, quibuscum conferri debent et descriptiones sapientiae Dei a poetica orientalium imaginatione persona quasi indutae cf. Prov. 8, 22. 30. atque ita magis magisque seorsim a Deo consideratae, cf. Sap. Sal. 7, 25–27. 9, 9. et usus voc. מֵימְרָא apud Iudaeos haud seriores non modo de effato Dei, quo mundus conderetur, sed etiam tum de Deo ipso hac circumscriptione nuncupato, tum de summa eius vi ac sapientia, itidem quasi separatim cogitata.“ Quibus adde *de Ammon* bibl. Theol. 1, p. p. 208–210. *Lücke* I. p. 241–306. *Kuinoel* Ev. Ioh. p. 64 sqq. *Meyer* Ev. Ioh. p. 19 sqq. radices huius τοῦ λόγου notionis quaerendas esse monens Gen. 1, 3. [וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים] et Ps. 33, 6. *Tittmann* Synonym. N. T. p. 267. *Bretschneider* Handb. d. Dogm. Vol. 1. p. 591 coll. p. 571. 577.

v. *Cölln* bibl. Theol. Vol. 1. p. 397. 399 sq. 500. Vol. 2. p. 301.

Λόγχη, ης, ἡ, (hastae ferrum i. e. das dreizackige, spitzige Eisen vorn an dem Wurfspiese Xen. An. 4, 7. 16.) *lancea*. Extat tantum Ioh. 19, 34. — pro רֹמַח Iudd. 5, 8. (Dion. Hal. Ant. 2, 70. Plut. apophth. Mor. 2. p. 7. ed. *Tauchn.* Xen. An. 2, 2. 6.)

Λοιδορέω, ῶ, f. ήσω (λοίδορος quod v.) *convicior, probris insector*. Quater in N. T., sq. accus. [cf. *Matth.* §. 384, not. 2. *Rost* §. 105, not. 7.] Ioh. 9, 28. ἐλοιδόρησαν αὐτόν. Act. 23, 4. 1 Cor. 4, 12. 1 Petr. 2, 23. (Diod. Sic. 20, 33. Xen. An. 7, 5. 11 et Cyr. 1, 4. 8.)

Λοιδορία, ας, ἡ, (λοίδορος quod vid.) *convicium, maledictum*. Bis in N. T. 1 Tim. 5, 14. 1 Petr. 3, 9. (Sir. 22, 24. Ael. V. H. 5, 8. Xen. Hiero. 1, 14.)

Λοίδορος, ου, ὁ, *conviciator, maledicus*. Bis in N. T. 1 Cor. 5, 11. 6, 10. (Sir. 23, 8. Plut. apophth. Mor. 2. p. 15. ed. *Tauchn.*)

Λοιμός, οῦ, ὁ, *pestis*. Ter in N. T. a) propr. Matth. 24, 7 et Luc. 21, 11. λοιμοὶ [i. e. *morbi pestiferi* vid. de h. l. plur. sub αἰσχύνη monita] ἔσονται. (Diod. Sic. 4, 42. Ael. V. H. 6, 10.) — b) metaph. *homo pestiferus* Act. 24, 5. (1 Macc. 10, 61. Aelian. V. H. 14, 11. Dem. 794, 5. Cic. in Catil. 2, c. 1. Terent. Adelph. 2, 1. 35.) — pro רָשָׁע Ezech. 7, 21. בְּלִיַּעַל 1 Sam. 2, 12. לֵץ Ps. 1, 1. פָּרִיץ Ezech. 18, 10.

Λοιπός, ή, όν, (λείπω) *reliquus*, a) univ., ut οἱ λ. ἀπόστολοι Act. 2, 37. 1 Cor. 9, 5. οἱ λ. ἰουδαῖοι Gal. 2, 13. συνεργοί Phil. 4, 3. αἱ λ. γραφαί 2 Petr. 3, 16. ἐκκλησίαι 2 Cor. 12, 13. παρθένοι Matth. 25, 11. φωναί Apoc. 8, 13. τὰ λοιπὰ ἔθνη Rom. 1, 13. Eph. 4, 17. — sq. gen. partit., ut οἱ λ. τῶν ἀνθρώπων Luc. 18, 11. Apoc. 9, 20. — Apoc. 12, 17. 20, 5. — abest substant. e contextu cognoscendum: οἱ λοιποί *reliqui, ceteri* Matth. 22, 6. 27, 49. Marc. 16, 13. Luc. 18, 9. 24, 11. Act. 5, 13. 17, 9. 27, 44. Rom. 11, 7. 1 Cor. 7, 2. 2 Cor. 13, 2. Eph. 2, 3. Phil. 1, 13. 1 Thess. 4, 13. 5, 6. 1 Tim. 5, 20. Apoc. 2, 24. 11, 13. 19, 21. — τὰ λοιπά *reliquae res* Marc. 4, 19. Luc. 12, 26. 24, 9. 1 Cor. 11, 34. 15, 37. Apoc. 3, 2. (Hdian. 4, 2. 20. Xen. Ag. 2, 23.) — b) neutr. τὸ λοιπόν aa) de tempore, ita de tempore futuro = *in posterum, posthac, forthin* 1 Cor. 7, 29. 2 Tim. 4, 8. (Xen. Cyr. 8, 5. 24.) Cf. de τὸ λοιπόν continuum et perpetuum tempus significante *Herm.* ad Vig. p. 706. et de accus. ubi quaeritur: *quando?* sub ἡμέρα notata. — Referuntur huc etiam verba Matth. 26, 45. Marc. 14, 41. *καθεύδετε τὸ λοιπὸν in ceterum tempus dormite*, ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 776. Ev. Marc. p. 730. ironice dicta haec esse existimans. Sunt tamen, qui abesse ab hoc loco ironiam vertendumque esse *τὸ λοιπὸν posthac* i. e. *alias* monent *Meyer* Ev. Matth. p. 157. *Käuffer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 33 sq., actionis quippe repetitio perpetua neque interrumpenda cum in his locis significetur. Cf. quae *Herm.* l. l. ad Thuc. 1, 56. verba: τὸ λοιπὸν μὴ δέχεσθαι observavit. Permissive denique interpretanda esse haec verba: *„so schlafet denn für die übrige Zeit und ruhet,“* indicat *Win.* p. 287. — bb) missa temporis notione: *ceterum* i. e. vel: *quod restat, übrigens* Hebr. 10, 13. τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, ἕως κλ. *quod restat nempe ad maiestatem beatitatemque Iesu Messiae in aeternum complendam*. Ita *Böhme* ad h. l. p. 474. — vel in transitu ad alia maxime ad nova eaque generalia [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 777. *Hölemann* ep. P. ad Philipp. p. 222. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 531.] = *im Uebrigen* Eph. 6, 10. Phil. 3, 1. 4, 8. 2 Thess. 3, 1. sine artic. λοιπόν 1 Cor. 1, 16. 2 Cor. 13, 11. 1 Thess. 4, 1. — c) genit. τοῦ λοιποῦ [de genit. temporis vid. ἐνιαυτός] *posthac, porro* Gal. 6, 17. (Hdian. 8, 4. Xen. An. 5, 7. 34. 6, 4. 11. Hdot. 3, 15.) Cf. de τοῦ λοιποῦ eiusdem facti repetitionem reliquo tempore indicante *Herm.* l. l. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 138. — d) *ὃ δὲ λοιπόν quod vero reliquum* scil. est 1 Cor. 4, 2. ὃ δὲ λ. ζητεῖται i. e. ὃ δὲ λοιπόν ἐστιν, ἐστὶ τοῦτο, ὅτι ζητεῖται κλ. sensus: *was aber übrigens* [vel: ausserdem] *noch zu bemerken ist, ist der Ausspruch, welcher an die Haushalter gemacht wird, dass*. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 69. *de Wette* p. 33. — e) λοιπόν legitur, ubi poni poterat ἤδη, *bereits, iam* Act. 27, 20. (Epict. Enchir. c. 39. Ael. V. H. 8, 14.) Cf. *Schäfer* ad Longin. p. 400. *Passow* sub voc. λοιπός.

Λουκᾶς, ᾶ, [de qua genit. forma vid. ἀγρίππας] ὁ *Lucas*, nom. propr. contractum e Lucanus. Fuit Lucas auctor evangelii tertii et Actorum Apostolorum, Paulo Apostolo amicus et in propaganda religione christiana socius 2 Tim. 4, 11. Philem. v. 24. Parentibus gentilibus Lucam natum, item eundem fuisse, qui Col. 4, 14. ἰατρός appellatur, a vero non prorsus abhorrere videtur; incertissima contra sunt, quae multi de Antiochia, patria eius et de familiaritate disputarunt, quae ei fuerit cum Iesu ipso. Denique serior aetas perperam pictorem fuisse Lucam opinata est. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Lucas*.

Λούκιος, ου, ὁ, *Lucius*, nomen propr. viri, qui inter ecclesiae christianae prophetas et doctores memoratur Act. 13, 1. Rom. 16, 21. Perperam a nonnullis pro Luca evangelista habitus est.

Λουτρόν, οῦ, τό, (λούω, lavo; aqua, qua lavatur aliquis Hdian. 7, 2. 12. Diod. Sic. 1, 84.) *lavacrum* i. e. *lotio*, de lavacro Christianorum sacro bis in N. T. Eph. 5, 26. λ. τοῦ ὕδατος i. e. *quo aquis immergimur*. Tit. 3, 5. λουτρὸν παλιγγενεσίας i. e. quo obstringimur τῇ παλιγ. [cf. de genit. sub ἄζυμος notata.] (Sir. 34 [31], 25. Xen. Oec. 5, 9. Hdian. 1, 17. 19.) — pro רַחְצָה Cantic. 4, 2.

Λούω, f. λούσω, *lavo, abluo*, med. *me lavo*. Sexies in N. T. a) propr., sq. accus. obiecti Ioh. 13, 10. de quo loco vide supra sub ἤ adnotata. — Act. 9, 37. de h. l. λούσαντες = *man wusch, die Leute wuschen* cf. *Win.* p. 165 sq. coll. *Herm.* ad Vig. p. 715, 50. *Matth.* §. 436, 4. — 2 Petr. 2, 22. ὗς [= siehe da, eine Saue] λουσαμένη i. e. ἣ ἐλούσατο. Cf. *Win.* p. 321. — pro רָחַץ Exod. 2, 5. — (Bion Idyll. 1, 84. Aristot. H. Anim. 9, 8. Xen. Mem. 3, 13. 3.) — τινὰ ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 43. col. 1. fin.] Act. 16, 33. — λελουμένος τὸ σῶμα [de quo accus. vid. ἀριθμός] ὕδατι καθαρῷ [de dat. adminic. vid. ἀναιρέω] Hebr. 10, 22. — b) metaph. *purum reddo, immunem reddo*, τινὰ ἀπό τινος sq. ἐν c. dat. adminic. Apoc. 1, 5.

Λύδδα, ης, ἡ, *Lydda*, vicus Palaestinensis haud procul a mari mediterraneo Act. 9, 32. 35. 38. (Ioseph. Arch. 20, 6. 2.)

Λυδία, ας, ἡ, *Lydia*, (provincia Asiae minoris, ad mare aegaeum, Cariam inter et Phrygiam sita, cuius incolae tum mercatura tum artium laude florebant. Ex urbibus eius in N. T. commemorantur Thyatira, Sardes, Philadelphia — nom. propr. mulieris, Thyatiris oriundae, purpurarum venditricis et institutione Pauli Christi cultoribus additae Act. 16, 14. — Alii λυδίας nomen l. l. pro patronymico habent, cum Thyatira memorentur in urbibus Lydiae.

Λυκαονία, ας, ἡ, *Lycaonia*, provincia Asiae minoris, ad septentrionem Galatiam, ad orientem Cappadociam et Cataoniam, ad meridiem Isauriam et Ciliciam, ad occidentem Phrygiam habens. Uti campestris et soli salsedine ovium gregibus alendis aptissima fuit haec terra, ita urbes habuit Iconium, Derben, Lystram. Linguam denique huius terrae *Iablonsky* [opusc. 3.] assyriacae, *Gudius* contra [diss. de lingua Lycaon. a Pelasgis Graecis orta Viteb. 1726. 4.] graecae cognatam habuit. Act. 14, 6.

Λυκαονιστί, adv. *Lycaonice, lingua lycaonica* Act. 14, 11. Cf. de adverbiis in ιστί supra sub ἑβραϊστί monita.

Λυκία, ας, ἡ, *Lycia*, provincia Asiae minoris ab occasu Cariae, ab ortu Pamphyliae, a septentrione Phrygiae et Pisidiae, a meridie denique mari mediterraneo terminata. Ex regionis huius, montanae quidem, neque tamen sterilis, urbibus 23 memoratur in N. T. urbs Patara. Act. 21, 1.

Λύκος, ου, ὁ, *lupus*. Quinquies in N. T. Matth. 10, 16. Luc. 10, 3. Ioh. 10, 12. — pro זְאֵב Gen. 49, 27. (Polyb. 7, 13. 7. Xen. Mem. 2, 7. 14.) — trop. *de hominibus* lupi indolem referentibus i. e. *violentis* Matth. 7, 15. Act. 20, 29. (Artem. 2, 12. Ael. V. H. 5, 19.)

Λυμαίνομαι, dep. med. (λύμη, lues, pernicies) *perniciem affero, saevio in aliquem*. Semel in N. T. sq. acc. person. [cf. *Matth.* §. 415. §. 391. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 6, 3. 24. *Passow* sub h. v.] Act. 8, 3. (Sir. 28, 23. Diod. Sic. 1, 60. Xen. Cyr. 1. 1.)

Λυπέω, ῶ, f. ήσω, (λύπη) 1) ***tristem reddo, contristo,*** seq. accus. pers. Matth. 14, 9. 17, 23. 18, 31. 19, 22. 26, 22. 37. Marc. 10, 22. 14, 19. Ioh. 16, 20. 21, 17. 2 Cor. 2, 2. 4. 6, 10. 7, 8. 9. 11. 1 Thess. 4, 13. 1 Petr. 1, 6. (Hdian. 6, 7. 7. Xen. Mem. 2, 2. 8.) — 2) *offendo* Rom. 14, 15. Eph. 4, 30. *μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.* — (Diod. Sic. 1, 23. Xen. Mem. 1, 6. 6. et Cyr. 6, 3. 13.) Saepius non reperitur in N. T.

Λύπη, ης, ἡ, *tristitia, moeror.* Quater decies in N. T. Ioh. 16, 6. *ἡ λύπη πεπλήρωκεν τὴν καρδίαν ὑμῶν.* v. 20. 21. 22. Luc. 22, 45. Rom. 9, 2. 2 Cor. 2, 1. *ἐλθεῖν ἐν λύπῃ venire cum tristitia* i. e. *tristitiam afferens alicui = contristans* [vid. *ἐν* p. 166. col. 1.] — 3. 7. 7, 10. 9, 7. Phil. 2, 27. Hebr. 12, 11. — Plur. *λῦπαι res tristitiam afferentes = dolores* [de quo plur. vid. *αἰσχύνη*] 1 Petr. 2, 19. (Ael. V. H. 12, 1. Hdian. 3, 15. 5. Xen. Mem. 3, 9. 8.) — Ita pro עֶצֶב Prov. 10, 22. עַצֶּבֶת Prov. 10, 10.

Λυσανίας, ίου, ὁ, *Lysanias*, nomen propr. viri, de quo dictum est supra ad voc. *ἀβιληνή*, q. v. Luc. 3, 1.

Λυσίας, ου, ὁ, *Lysias,* nomen propr. chiliarchi romani Act. 23, 26. 24, 7. 22.

Λύσις, εως, ἡ, (λύω) *solutio, Auflösung*, de solutione vinculi, quo iunguntur coniuges i. e. *de divortio, Scheidung*, ita semel 1 Cor. 7, 27. *δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν.* (liberationis sens. Thuc. 2, 102.)

Λυσιτελέω, ῶ, f. ήσω, (λύω solvo, τὰ τέλη, sumtus, propr. reddo sumtus, ich bezahle die aufgewendeten Kosten, vectigalia, propr. vectigalia solvo) *utilis sum*, *τινί*, sq. *εἰ* — *ἢ ἵνα* [vid. *Win*. p. 294.] Luc. 17, 2. quo l. ei subito mutatur subiectum, vid. *Win*. p. 516 sq. et de *λυσιτελεῖ* — *ἢ* sub *ἢ* monita et *Win*. p. 218. (Sir. 29, 11. Ael. V. H. 3, 12. Diod. Sic. 2, 14. Xen. Mem. 2, 1. 15.)

Λύστρα, ας, ἡ, vel *λύστρα*, ων, τά, [de quo plur. vid. *ἀθῆναι*] *Lystra*, urbs Asiae minoris, quam Ptolemaeus 5, 4. Isauriae, Plinius vero 5, 32. Lycaoniae adnumerat; hodie vicus *Latik* dictus. Act. 14, 6. 8. 21. 16, 1. 2. 2 Tim. 3, 11.

Λύτρον, ου, τό, (λύω solvo; pretium) *redemtionis pretium.* Bis in N. T. Matth. 20, 28 et Marc. 10, 45. *δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν sein Leben dahingeben als Lösegeld, ut sit redemtionis pretium.* De quo accus. usu vid. sub *ἀποστέλλω* ad Act. 7, 35. observata. — pro גְּאֻלָּה Levit. 25, 24. 51. (Ael. V. H. 13, 14. Hdian. 4, 6. 12. Thuc. 6, 5.)

Λυτρόω, ῶ, f. ώσω, (λύτρον, quod vid., pretio accepto dimitto Diod. Sic. 19, 73.) *redimo* [propr. Diod. Sic. 5, 17. Pol. 17, 16. 1.] i. e. *libero*, a. 1. p. *ἐλυτρώθην*. Ter in N. T. a) sensu theocratico, medium: *λυτροῦμαι τὸν ἰσραὴλ redimo* i. e. *libero cives meos, Israelitas* Luc. 24, 21. de quo medii usu vid. *ἀλείφω.* Ita Sir. 50, 24. — b) sensu ethico et ratione habita tyrannidis Satanae, cui subiecti putabantur homines aevi apostolici, ita passiv. seq. *ἐκ* c. genit. rei 1 Petr. 1, 18. — med. *λυτροῦμαί τινα ἀπό τινος redimo* vel *libero aliquem* [pro mea benevolentia vid. de hac medii vi sub *ἀνατίθημι* monita] *ab aliqua re* Tit. 2, 14.

Λύτρωσις, εως, ἡ, (λυτρόω) *redemtio* [propr. pro גְּאֻלָּה Levit. 25, 48.] i. e. *liberatio.* Ter in N. T. sensu theocratico Luc. 1, 68. 2, 38. — de liberatione a poenis peccatorum Hebr. 9, 12. *αἰώνιαν λύτρωσιν εὑράμενος.*

Λυτρωτής, οῦ, ὁ, (λυτρόω) *redemtor, vindex.* Extat tantum Act. 7, 35. — pro גּוֹאֵל Ps. 19, 15.

Λυχνία, ας, ἡ, [ita Graeci seriores pro antiquiore *λυχνίον* cf. *Lob*. ad Phryn. p. 314.] *lychnuchus, candelabrum, Leuchterstock, Leuchter.* Undecies in N. T. Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. 11, 33. Hebr. 11, 2. — pro מְנוֹרָה Exod. 25, 31. (Sir. 16, 17. 1 Macc. 1, 21. Artem. 1, 74. Lucian. Asin. 40.) — in imaginibus, quibus utitur Iohannes in apocal. 1, 12. 13. 20. 2, 1. 5. 11, 4. —

Λύχνος, ου, ὁ, *lychnus, candela,* a) propr. Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. 11, 33. 36. 15, 8. 2 Petr. 1, 19. Apoc. 18, 23. 22, 5. — Luc. 12, 35. *ἔστωσαν ὑμῶν — οἱ λύχνοι καιόμενοι ardeant lucernae vestrae* pro: *attenti estote.* οἱ ο' pro נֵר Exod. 25, 37. 27, 20. — (Diodor. Sic. 3, 11. Arrian. diss. epict. 2, 17.) — b) *ὁ λύχνος τοῦ σώματος* [i. e. *adminiculum, quo corpus conspicit res oblatas*] *ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός* Matth. 6, 22. Luc. 11, 34. — c) metaph. pro: *doctor praeclarus et eximius* Ioh. 5, 35. Apoc. 21, 23. Saepius non extat in N. T.

Λύω, f. ύσω, 1) ***solvo, losbinden,*** ut *τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων* Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Ioh. 1, 27. *τὸ ὑπόδημα* Act. 7, 33. 13, 25. (*τὴν ζώνην* Hdian. 1, 11. 12.) — *τὸν δεσμόν vincula solvo,* trop. *τῆς γλώσσης* i. e. *impedimentum loquelae tollo = loquendi facultate dono* Marc. 7, 35. (Iustin. 7, 1. 6. Cui nomen Battos *propter linguae obligationem* fuit — *linguae nodis solutis* loqui primum coepit.) *τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου* ex hebr. *vincula mortis* Act. 2, 24. Vid. infra sub *ὠδίν.* (Ael. H. Anim. 12, 5. *τοὺς τῶν ὠδίνων λῦσαι δεσμούς.*) — seq. acc. nominis animalis, ut *πῶλον* vel *τὸν πῶλον* Marc. 11, 2. 4. 5. Luc. 19, 30. 33. de h. l. genit. absolutis positis pro casu alio vid. *ἀπέχω.* — Matth. 21, 2. Luc. 19, 31. (Xen. An. 3, 4. 35.) — *τὸν βοῦν* vel *τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης* [vid. *ἀπό* p. 42 col. 2 fin.] Luc. 13, 15. — 2) *solvendo* ***libero, losmachen, befreien,*** *τινά*, ut fasciis circumligatum Ioh. 11, 44. Cf. ad h. l. *Lücke* 2. p. 311 sq. — vel vinculis constrictum Act. 22, 30. Apoc. 9, 14. 15. (Ios. de bell. iud. 1, 5. 2. Palaeph. fab. 2. Lucian. Dial. Deorr. 1, 1. Xen. Cyr. 3, 2. 12.) = ***liberum dimitto*** Act. 24, 26. Apoc. 20, 3. — addito *ἐκ τῆς φυλακῆς* Apoc. 20, 7. (sq. genit. loci Dem. 764, 11.) — tropice, *τινὰ ἀπό τινος* Luc. 13, 16. — *λύομαι ἀπὸ γυναικός* = ***solvor vinculis matrimonii vel vinculis, quibus obstrictus sum uxori*** 1 Cor. 7, 27. de h. l. perfecto praesentis notionem includente vid. *ἀγαπάω* et de *λέλυσαι* explicando: *εἰ λέλυσαι* vid. *ἀσθενέω.* — 3) ***dissolvo, auflösen,*** a) propr., ut *τὰς σφραγῖδας* Apoc. 5, 2 [5.] — Act. 27, 41. *ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο* ***dissolvebatur = gieng auseinander.*** — b) metaph. ut *τὴν συναγωγήν* = ***coetum dimitto, auseinandergehen lassen*** Act. 13, 43. (Diod. Sic. 19, 25. Hdian. 6, 6. 8. Xen. Cyr. 6, 1. 2. Hom. Iliad. 1, 305.) — 4) *destruo* a) propr., ut *τὸν ναόν* Ioh. 2, 19. — Eph. 2, 14. 2 Petr. 3, 10. de h. l. neutro plur. c. verbo plur. vid. *ἀκολουθέω.* v. 11. *τούτων — λυομένων* i. e. *quae cum omnia* [natura sua] *destruantur* vel *destructioni obnoxia sint.* Cf. *Win*. p. 324. — v. 12. 1 Ioh. 3, 8. (3 Esr. 1, 55. Hom. Iliad. 2, 118.) — b) metaph. vel pro: *violo, transgredior*, ut *ἐντολήν, νόμον* Matth. 5, 19. Ioh. 7, 23. *τὸ σάββατον* = ***sabbati legem*** aut ***sanctitatem violare*** Ioh. 5, 18. (Hdot. 1, 29. Xen. An. 3, 2. 10. Thuc. 1, 78.) — vel pro: ***irritum reddo*** Ioh. 10, 35. (Pol. 6, 58. 4. Dem. 31, 12.) — 5) ex chald.: *licitum declaro, τινά dignum aliquem iudico consortio meo* vel *alterius* Matth. 16, 19. 18, 8. Ita chald. שְׁרָא et אַתִּיר ex opp. אֲסַר v. *δέω* n. 3. et *Win*. p. 34. Alias aliorum h. l. interpretationes vid. apud *Meyer* et *de Wette* ad h. l. Saepius non legitur in N. T.

Λωΐς, ίδος, ἡ, *Lois,* nomen propr. matronae christianae 2 Tim. 1, 5.

Λώτ, ὁ, [terminat. gr. *λῶτος, ου, ὁ* Ios. Ant. 1, 11. 2 et 3.] *Lot*, hebr. לוֹט nom. propr. Fuit Lot filius Haran, fratris Abrahami Luc. 17, 28. 29. 2 Petr. 2, 7.

M

Μαάθ, ὁ, *Maath*, hebr. מַחַת, nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 26.

Μαγδαλά, ἡ, *Magdala*, nomen loci in tribu Isachar, ad littus occidentale maris Galilaei, non procul ab urbibus Capernaum et Gamala. — Fuit Magdala, ut videtur, locus patrius Mariae Magdalenae. Pro *μαγδαλά* legitur etiam *μαγαδάν* et *μαγεδάν* Matth. 15, 39. cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, *Magdalena*, *Magdala oriunda* Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. 16, 1. 9. Luc. 8, 2. 24, 10. Ioh. 19, 25. 20, 1. 18.

Μαγεία, ας, ἡ, *Magia*, *die Magie*, *Zauberkunst*, plur. *artes magicae*, *praestigiae*. Ita semel in N. T. Act. 8, 11. (Ios. Ant. 2, 13. 3.) vid. *μάγος*.

Μαγεύω, f. σω, *magus sum* [v. *μάγος*] i. e. *artes magicas* vel *praestigiatorias exerceo*. Semel in N. T. Act. 8, 9.

Μάγος, ου, ὁ, *magus*, [propr. nomen sacerdotum, sapientium et philosophorum apud Persas, qui rerum divinarum et naturalium, maxime Astrologiae et artis medicae periti erant. Cum constituti essent in magno honore et dignitate praecipua, factum est, ut essent etiam ex amicis et consiliariis regum, et castra horum sequerentur ita, ut neque publica absque eorum consilio administrarentur, neque legitime peracta viderentur, quae sententia eorum non approbasset. cf. Xen. Cyr. 4, 5. 51. 4, 6. 11. 7, 5. 57. Ael. V. H. 2, 17. 4, 10. Hdian. 4, 12. 6. Diog. Laërt. 1, 1—9. Porphyr. de abstin. anim. 4, 16. Strabo 1, 43. 15, 1045. Plin. H. N. 24, 29. 29, 3. coll. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Magier*. In N. T.] dicitur a) de viris, quos Matthaeus, stellam novam conspicatos, ex Oriente venisse narrat Hierosolymas, ut quem regem recens natum esse ex stellae novae apparitione collegissent, salutarent, *Weise aus dem Morgenlande* Matth. 2, 1. 7. 16. — b) de *praestigiatore*, qui incantationibus et divinationibus operam dabat, et facultatem iactabat atque scientiam, per certos sacrorum ritus eliciendi manes ex inferis et adigendi eos ad res reconditas sibi aperiendas, imo herbis et carminibus genios malos terrere et abigere sese posse gloriabatur. Act. 13, 6. 8. (Diod. Sic. T. X. p. 102. ed. *Bip.* Aeschin. 73, 13. — de viris, qui qua praestarent astrorum et rerum naturalium scientia ad plebem decipiendam abutebantur, ex planetis v. c. et sideribus fata hominum praecinentibus, morbos formulis certis curantibus legitur apud Diod. Sic. 5, 55. atque ex horum numero fuisse videtur Simon Act. 8, 9. 11. commemoratus.)

Μαγώγ, ὁ, *Magog*, hebr. מָגוֹג, nomen propr. hebraicum, quo, ut apud Graecos nomine *σκυθῶν*, comprehenduntur nationes septentrionales, fama sola, ut videtur, Hebraeis cognitae. Serior aetas hasce nationes et regem earum *Gog* ad Antichristi causam referebat Apoc. 20, 8.

Μαδιάν, vel *μαδιάμ*, ἡ, *Madian* vel *Madiam*, hebr. מִדְיָן, nomen propr. tractus Arabiae petraeae, nomen nacti a Madian, [terminat. gr. *μαδιάνης*, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 15. 1.] filio Abrahami et Keturae Act. 7, 29. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Midianiter*.

Μαθητεύω, f. εύσω, (*μαθητής*) 1) *discipulus sum*, sq. dat. pers. Matth. 27, 57. (Iamblich. de vit. Pythag. c. 23. Plut. vit. decem oratt. ab init.) — 2) ex usu graecitatis serioris [cf. *Win.* p. 25. 240.] transitive: *discipulum facio*, *edoceo*, *instituo*, *τινά* Matth. 28, 19. Act. 14, 21. *τινά τινι*. Matth. 13, 52. *μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν*, i. e. *edoctus ad regni div. indolem*. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 478. Saepius non legitur in N. T.

Μαθητής, οῦ, ὁ, (a *μανθάνω*, *ἔμαθον*) *discipulus*, dicitur in N. T. nunc universe Matth. 10, 24. nunc de hominibus, qui Iesu nomen dederunt et ut doctorem suum sequuntur illum Matth. 10, 42. Luc. 6, 66. de h. l. genit. separato a nomine regente vid. *ἄγγελος*. 10, 1. Ioh. 7, 3. Act. 6, 1. 2. 7. 21, 16. quo l. *συνῆλθον — τῶν μαθητῶν* i. e. *τινὲς τῶν μ.* Cf. *Win.* p. 180. 527. et saepius. (Herodian. 6, 8. 5. Dem. 928, 7. Xen. Mem. 1, 2. 27.)

Μαθήτρια, ας, ἡ, *discipula*. Extat tantum Act. 9, 36. (Diod. Sic. 2, 52. Diog. Laërt. 4, 2. 8, 42.)

Μαθουσάλα, ὁ, *Methusala*, hebr. מְתוּשֶׁלַח, nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 37.

Μαϊνάν, ὁ, *Mainan*, nom. propr. viri Luc. 3, 31.

Μαίνομαι, f. *μανοῦμαι*, *insanio*, *furo*. Quinquies de iis, qui ita loquuntur et agunt, ut insanire neque mentis sanae esse videantur Ioh. 10, 20. Act. 12, 15. 26, 24. 25. 1 Cor. 14, 23. (Porphyr. vit. Plat. c. 15. Hdian. 1, 9. 14. Lucian. Dial. Deorr. 5, 4. Xen. Mem. 1, 3. 11.)

Μακαρίζω, f. *ίσω*, et fut. attic. *μακαριῶ* [vid. *ἀφορίζω*. — a *μάκαρ*] *beatum praedico*. Bis in N. T. *τινά* Luc. 1, 48. Iac. 5, 11. — pro אִשֵּׁר Gen. 30, 13. (Sir. 11, 28. Diod. Sic. 13, 58. Hdian. 5, 1. 14. Xen. Mem. 1, 6. 9.)

Μακάριος, ία, ιον, *beatus*, comparat. *μακαριώτερος* *beatior* [1 Cor. 7, 40. — *μάκαρ*] a) de Deo 1 Tim. 1, 11. 6, 15. — b) universe Matth. 5, 3—11. 11, 6. 13, 16. 16, 17. Luc. 1, 45. 6, 20—22. 7, 23. 10, 23. 11, 27. 28. 12, 37. 38. 43. 14, 14. 15. 23, 29. Ioh. 13, 17. 20, 29. Act. 26, 2. Rom. 4, 7. 8. 1 Cor. 7, 40. Tit. 2, 13. Iac. 1, 12. 25. 1 Petr. 3, 14. 4, 14. Apoc. 1, 3. 14, 13. 16, 15. 19, 9. 20, 6. 22, 7. 14. — b) iunct. cum *μᾶλλον* [vid. *μᾶλλον*] = *μακαριώτερον* Act. 20, 35. *μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν* i. e. *magis iuvat, dare, quam accipere*. — pro אַשְׁרֵי Ps. 1, 1. (Cebet. Tab. 11. Hdian. 2, 4. 17. Xen. Mem. 1, 6. 14.)

Μακαρισμός, οῦ, ὁ, *felicitatis praedicatio*. Ter in N. T. Rom. 4, 6. ubi *λέγειν τὸν μακαρισμόν τινος* *beatitatis praedicationem in aliquem eloqui*, *die Glückseligkeitspreisung Jemandes aussprechen* „verborum pompa, non sensu differt a locutione *μακαρίζειν τινά*“ ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 219. — v. 9. Gal. 4, 15.

Μακεδονία, ας, ἡ, *Macedonia*, regio in confiniis Graeciae sita, ad meridiem quippe habens Thessaliam et Epirum, ad orientem Thraciam et mare aegaeum, ad occidentem Illyriam, ad septentrionem Dardaniam et Mösiam. Ut ex fluviis huius terrae Strymon, ita e montibus celeberrimi sunt Olympus et Athos. Act. 16, 9. 10. 12. 18, 5. 19, 21. 22. 20, 13. Rom. 15, 26. 1 Cor. 16, 5. al.

Μακεδών, όνος, ὁ, *Macedo*. Act. 16, 9. 19, 29. 27, 2. 2 Cor. 2, 4.

Μάκελλον, ου, τό, (= *φραγμός*, *δρύφρακτος*, maceria, Einschluss,) *macellum* i. e. *forum rerum promercalium* vel *locus*, *ubi*, *quae ad victum pertinent*, *carnes maxime et aliae cupediae venduntur*, semel in N. T. 1 Cor. 10, 25. (Plut. quaestiones rom. c. 44. *διὰ τί τὰ κρεωπώλια μάκελλα καὶ μακέλλας καλοῦσι;*)

Μακράν, (propr. accus. fem. adiect. *μακρός*) adv. *procul*, *longe*, *weit*, *in weiter Ferne*. Decies in N. T. a) propr. ut *ἀπέχω μακράν* Luc. 15, 20. *οἱ εἰς μακράν* [vid. de h. l. *εἰς* p. 144 col. 2.] = *remoti*, *qui sunt in regionibus remotis*, vel: Iudaei [ita *Meyer* Act. Apost. p. 48.] vel: *populi* [ita *de Wette* Act. Ap. p. 31.] Act. 2, 39. 22, 21. — sq. *ἀπό*, ut *εἶναι* vel *ὑπάρχειν* vel *ἀπέχειν μακρὰν ἀπό τινος* [vid. *ἀπό* p. 44 col. 1.] Matth. 8, 30. Marc. 12, 34. Ioh. 21, 8. Act. 17, 27. — Luc. 7, 6. (Diod. Sic. 3, 67. Arrian. exp. Alex. M. 1, 1. 5.) — b) metaph. pro: *alienus ab aliquo*, ita *οἱ μακρὰν ὄντες* vel *οἱ μακράν* [vid. *ἄνω*] appellantur ita *pagani*, *non pertinentes ad populum Dei* i. e. *alieni*, *remoti a civitate et religione iudaica et*, quod ex mente Iudaeorum inde sequebatur, *alieni a favore et promissionibus divinis* Eph. 2, 13. 17. cf. Ies. 57, 19.

Μακρόθεν, adv. (*μακρός*) *procul*, *e longinquo*, *aus der Ferne*, *von weitem*. Decies et quater: absolute Marc. 8, 3. 11, 13. Luc. 18, 13. 22, 54. 23, 49. *οἱ δ'*

pro מֵרָחוֹק Ps. 38, 12. (Philo quod somn. a Deo mitt. p. 575. B. Strabo 3. 409. Ael. H. Anim. 2, 15. 15, 12.) Vocibus alienis a graecitate puriore accenset hoc vocab. *Lobeck* ad Phryn. p. 93. — praefixa praeposit. *ἀπό* [vid. *ἀπό* p. 44. col. 1.] Matth. 26, 58. 27, 55. Marc. 5, 6. 14, 54. 15, 40. Luc. 16, 23. Apoc. 18, 10. 15. 17. — pro מִמֶּרְחָק Ps. 138, 6.

Μακροθυμέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*μακρόθυμος*, ductum a *μακρός* longus et *θυμός* animus) *longanimis sum*, i. e. a) *irae temperans delictum non statim vindico*, sed ei, qui peccaverit, poenitendi locum relinquo, opp. *ὀξυθυμέω*. absol. 1 Cor. 13, 4. — הֶאֱרִיךְ אַפַּיִם Prov. 19, 11. — sq. *εἴς τινα in* vel *erga aliquem* 2 Petr. 3, 9. — *ἐπί τινι* [vid. *ἐπί* p. 187. col. 2 fin.] Luc. 18, 7. *καὶ — ἐπ' αὐτοῖς* i. e. etiam *si in ipsis* [i. e. in iniuriis ipsis ab inimicis illatis] *causa quaerenda est, quod indulget* iniustis. (Sir. 18, 11. 32 [35], 18. — *πρός τινα* 1 Thess. 5, 14. — b) *tardior sum in iure meo exsequendo, Nachsicht haben*, *ἐπί τινι* Matth. 18, 26 et 29. — c) *animum non despondeo* i. e. *patienter expecto, ich harre aus in der Erwartung*, absol. Hebr. 6, 15. Iac. 5, 28. (Artemid. 4, 11. Plutarch. de genio Socr. c. 23.) — *ἐπί τινι* [vid. *ἐπί* l. l.] Iac. 5, 7. Saepius non extat in N. T.

Μακροθυμία, *ας*, *ἡ*, (*μακρόθυμος*) *longanimitas* i. e. a) *patientia in iniuriis ferendis et puniendis, Nachsicht*, opp. *ὀξυθυμία*. Rom. 2, 4. *τῆς μακροθυμίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖς*; 9, 22. 2 Cor. 6, 6. Gal. 5, 22. Eph. 4, 2. Col. 3, 12. 1 Tim. 1, 16. 1 Petr. 3, 20. 2 Petr. 3, 15. Ita *οἱ ο'* et hebr. אֹרֶךְ אַפַּיִם Prov. 25, 15. Ier. 15, 15. — (Plut. vit. Lucull. c. 33.) — b) *patientia in malis quibuscunque perferendis, Geduld* Col. 1, 11. 2 Tim. 3, 10. 4, 2. Iac. 5, 10. Ita *οἱ ο'* Ies. 57, 15. — c) *animi perseverantia*, iunct. c. *πίστις* Hebr. 6, 12. Saepius non legitur in N. T.

Μακροθύμως, adv. *indulgenter, patienter*. Extat tantum Act. 26, 3. *μακροθύμως ἀκοῦσαί μου*.

Μακρός, *ά*, *όν*, *longus* i. e. a) *longinquus, longe remotus* Luc. 15, 13 et 19, 12. *εἰς χώραν μακράν*. pro רָחוֹק 1 Chron. 17, 17. (Hdian. 7, 5. 10. Xen. Cyr. 5, 5. 42.) — b) *longe durans* vel *prolixus* Matth. 23, 13. Marc. 12, 40 et Luc. 20, 47. *μακρὰ προσευχόμενοι*. (Diod. Sic. 4, 52. 12, 21. Ios. Ant. 6, 11. 10. Theophr. Char. 5 [3], 1.) Saepius non legitur in N. T.

Μακροχρόνιος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (*μακρός* et *χρόνος*) *longaevus, vitae diuturnae*. Legitur tantum Eph. 6, 3. (*οἱ ο'* Exod. 10, 12. Deut. 5, 16.)

Μαλακία, *ας*, *ἡ*, (*μαλακός*) *mollities* [propr. quatenus opp. *τῷ σκληρῷ*; ignavia Polyb. 3, 79. 4.] i. e. *languor, infirmitas corporis*. Ter in N. T. *θεραπεύων — πᾶσαν μαλακίαν* Matth. 4, 23. 9, 35. 10, 1. — pro חֳלִי Deut. 7, 15. מַחֲלִיִם 2 Chron. 24, 25. (Ita *μαλακίζομαι* Ios. Arch. 18, 6. Aelian. V. H. 3, 19. *μαλακῶς ἔχειν* Lucian. Dial. Deorr. 9, 1.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 389.

Μαλακός, *ή*, *όν*, *mollis*. Ter in N. T. a) propr. i. e. *tactu mollis, weich* Matth. 11, 8. *οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες* sc. *ἱμάτια*. Luc. 7, 25. (Diod. Sic. 5, 46. Artemid. 1, 78. 2, 3. Hom. Od. 1, 437.) — b) metaph. *effeminatus*, de cinaedo i. e. viro, qui corpus ad scortandum praebet, vel: *qui muliebria patitur* 1 Cor. 6, 9. (Diog. Laërt. 7, c. 5. §. 4.)

Μαλαλεήλ, vel *μαλελεήλ*, *ὁ*, [terminat. gr. *μαλάηλος*, *ου*, *ὁ*, Ios. Ant. 1, 3. 4.] *Malaleel*, hebr. מַהֲלַלְאֵל, nom. propr. viri Luc. 3, 37.

Μάλιστα, adv. et superlat. adv. *μάλα*; *maxime, potissimum*. Duodecies: Act. 20, 38. 25, 26. Gal. 6, 10. Phil. 4, 22. 1 Tim. 4, 10. 5, 8. 17. 2 Tim. 4, 13. Tit. 1, 10. Philem. v. 16. 2 Petr. 2, 10. (Pol. 3, 49. 1. Xen. Cyr. 1, 4. 4.) — additum positivo adiect. circumscribit superlativum [cf. *Vig*. p. 69.] Act. 26, 3. *μάλιστα γνώστην — πάντων τῶν — ἐθνῶν*. quo l. si a genit. transitur ad acc. vid. *ἀνέχω*.

Μᾶλλον, adverb. et comparat. *τοῦ μάλα*, valde; *magis, potius, mehr*, *μᾶλλον δέ*, *magis vero, sed magis*, a) universe, sq. genit. *πάντων ὑμῶν μᾶλλον*, *magis, quam vos omnes* 1 Cor. 14, 18. (Xen. Mem. 3, 12. 1. Cyr. 3, 3. 45.) — ratione habita verbi praecedentis, ad *μᾶλλον* cogitatione repetendi, ut *ζηλοῦτε* 1 Cor. 14, 1. *θέλω* v. 5. *πεποιθέναι δοκῶ* Phil. 3, 5. — *πολλῷ μᾶλλον*, *multo magis* Matth. 6, 30. Marc. 10, 48. Luc. 18, 39. Rom. 5, 9. 10. 15. 17. 1 Cor. 12, 22. 2 Cor. 3, 9. 11. Phil. 1, 23. 2, 12. Hebr. 12, 9. — v. 25. quo loco ad *πολλῷ μᾶλλον* ex antecedd. *οὐκ ἔφυγον* cogitatione repetendum est: *οὐ φευξόμεθα* vel *οὐκ ἐκφευξόμεθα*. — *πόσῳ μᾶλλον*, *quanto magis*, *πόσῳ δὲ μᾶλλον quanto vero magis* Matth. 7, 11. 10, 25. Luc. 11, 13. 12, 24. 28. Rom. 11, 12. 24. Philem. v. 16. Hebr. 9, 14. — *τοσούτῳ μᾶλλον*, *tanto magis* Hebr. 10, 25. — *μᾶλλον καὶ μᾶλλον*, *magis magisque* Phil. 1, 9. Vide ad h. l. sub *ἔτι* observata. (Diog. Laërt. 9, 10. 2.) — *μᾶλλον ἤ* item *μᾶλλον ἤπερ*, *magis quam* Matth. 18, 13. Ioh. 3, 19. Act. 4, 19. 5, 29. 20, 35. 27, 11. 1 Cor. 9, 15. Gal. 4, 27. 1 Tim. 1, 4. — 2 Tim. 3, 4. *φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι* = *μᾶλλον φιλοῦσι τὰς ἡδονὰς ἢ τὸν θεόν*. — Ioh. 12, 43. (Xen. Mem. 4, 4. 17. Hier. 1, 24.) — abest *ἤ* cum verbo vel substant. e contextu cogitatione addendum, ut Marc. 15, 11. *ἵνα μᾶλλον τὸν Βαῤῥαβᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς* scil. *ἢ τὸν Ἰησοῦν*. — 1 Cor. 7, 21. *εἰ καὶ — μᾶλλον χρῆσαι potius utaris* scil. *servitio quam libertate* = *ziehe das Verbleiben im Sclavenstande der Gelegenheit, frey zu werden, vor*. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 126. *de Wette* ep. P. ad Cor. 1. p. 59. — Alii: noli negligere occasionem [*εἰ καὶ — γενέσθαι*] oblatam, *potius utere ea*. Philem. v. 9. *μᾶλλον παρακαλῶ* sc. *ἢ ἐπιτάσσω*. — 2 Cor. 2, 7. *ὥστε — μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι* sc. quam denuo poenam decernere. — ita, ut *augeat* et *intendat* i. e. es zeigt ein stetes Mehrwerden und Zunehmen an = *noch mehr, immer mehr*, ut *διήρχετο — μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ* Luc. 5, 15. coll. 4, 37. *διὰ τοῦτο — μᾶλλον ἐζήτουν αὐτόν — ἀποκτεῖναι* Ioh. 5, 18. = *μᾶλλον ἐδιώκουν αὐτὸν ὥστε ζητεῖν αὐτὸν ἀ.* coll. v. 16. Vid. *Lücke* 2. p. 20. — Ioh. 19, 8. Act. 5, 14 coll. 4, 5. — 9, 22. 2 Cor. 7, 7. — Matth. 27, 24. *μᾶλλον θόρυβος γίνεται* = *μᾶλλον θορυβεῖται* sc. quam antea coll. v. 23. *μᾶλλον πάρεσχον ἡσυχίαν* = *μᾶλλον ἡσύχασαν* Act. 22, 2. coll. 21, 40. — Phil. 1, 12. 2 Petr. 1, 10. Cf. *Passow* sub hoc voc. —

b) iunct. c. posit. circumscribit comparat., ut *μακάριον — μᾶλλον* Act. 20, 35. *μᾶλλον — ἀναγκαῖα* 1 Cor. 12, 22. *πολλὰ τέκνα — μᾶλλον* Gal. 4, 27. — Marc. 9, 42. (Xen. Cyr. 3, 1. 30 et ad h. l. *Bornem.*) cf. *Matth.* §. 458. *Fischer* ad Weller. Vol. 2. p. 121. *Herm.* ad Viger. p. 719. *Win.* p. 221. — hinc *εὐδοκέω*, *volo* c. *μᾶλλον* = *malo, magis mihi placet* 2 Cor. 5, 8. (*βούλομαι μᾶλλον* Xen. Cyr. 1, 1. 1.) —

c) additur comparativis cum augendi vi, ut *μᾶλλον κρεῖσσον* Phil. 1, 23. (Lucian. Gall. §. 13. Xen. Cyr. 2, 2. 12. Hdot. 1, 31.) cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 84. — Marc. 7, 36. 2 Cor. 7, 13. — *ἐκ περισσοῦ μᾶλλον* Marc. 14, 31. cf. de horum vocab. ordine *Fritzsche* Ev. Marc. p. 623 sq. *de Wette* Ev. Marc. p. 187. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott*. — item verbis, quibus inest comparationis notio, ut *ἔρχεσθαι μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον* Marc. 5, 26. *διαφέρω*, *praesto* Matth. 6, 26. *αἱροῦμαι*, *eligo, praefero* Hebr. 11, 25. (Appian. B. C. II. p. 836. Dem. 946, 8. Xen. Mem. 1, 6. 4.) *περισσεύω* 1 Thess. 4, 1. — Cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 138. *Herm.* ad Vig. l. l. *Jacob* quaest. Lucian. p. 9. 10. ad calc. Lucian. Toxar. *Passow*. l. l. *Win.* l. l.

d) iungitur c. superlat., ita tamen, ut uterque vim propriam obtineat 2 Cor. 12, 9. *ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου lubentissime igitur magis*, [quam huiusque feci] *gloriabor de calamitatibus meis*. Cf. *Fritzsche* diss. 1. de nonnullis poster. epist. Pauli ad Corinth. locis p. 62 sq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 213.

e) praecedente sententia negativa vel prohibitiva, item interrogatione negationem includente = *potius* Matth. 10, 6. 28. [Luc. 10, 20. vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette* ad h. l.] Rom. 14, 13. Eph. 4, 28. 5, 14. 1 Tim. 6, 2. (Xen. Hier. 1, 24.) — 1 Cor. 5, 2. 6, 7 bis. — *οὐ μᾶλλον*, *οὐχὶ μᾶλλον*, *nonne potius* 1 Cor. 9, 7. 2 Cor. 3, 8. — — minus plene i. e. abest negatio vel prohibitio cogitando facile addenda Matth. 25, 9. Sensus: *nolite hoc a nobis postulare, votis enim vestris satisfacere si voluerimus, verendum est ne*

nobis atque vobis satis sit futurum, abite potius etc. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 733 sq. —

f) *μᾶλλον δέ, imo potius* Rom. 8, 34. Gal. 4, 9. Eph. 5, 11. Hebr. 12, 13. (Ael. V. H. 2, 13. Xen. Cyr. 5, 4. 49.) cf. *Buttm.* §. 137. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 1. 1. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 465. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 183. ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 216. Saepius non habetur in N. T.

Μάλχος, *ου, ὁ, Malchus*, nom. propr. servi, cui Petrus aurem amputavit Ioh. 18, 10.

Μάμμη, *ης, ἡ, avia.* Semel in N. T. 2 Tim. 1, 5. *ἐν τῇ μάμμῃ σου λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου εὐνίκῃ.* (Hdian. 5, 3. 7. Artemid. 4, 69. Plut. vit. Agid. c. 4.) Graecis melioris notae aviam appellatam esse *τήθην* [non *τίτθην*], serioribus vero *μάμμην*, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 134. 135.

Μαμωνᾶς vel *μαμμωνᾶς, ᾶ,* [de qua gen. forma vid. *ἀγρίππας*] *ὁ*, chald. מָמוֹנָא, *divitiae, opes.* Quater in N. T. Luc. 16, 9. 11. — in personae naturam vertit, ubi Deo opponitur = *Plutus* Matth. 6, 24. Luc. 16, 13.

Μαναήν, *ὁ, Manahen*, nom. propr. viri Act. 13, 1. obvii.

Μανασσῆς, *ῆ*, [de qua genit. et de acc. forma vid. *Win.* p. 65.] *ὁ, Manasse*, hebr. מְנַשֶּׁה, nom. propr. 1) filii Iosephi et nepotis Iacobi patriarchae, legitur in N. T. metonym. pro: *posteri Manassis* Apoc. 7, 6. — 2) unius e regibus Iudae, qui fuit filius Hiskiae, sed patri longe dissimillimus et adeo idololatriae deditus, ut Molocho immolaret Matth. 1, 10. coll. 2 Regg. 21, 1.

Μανθάνω, de 3 plur. imperat. *μανθανέτωσαν* [1 Tim. 5, 4.] vid. *γαμίω*. aor. 2. *ἔμαθον*; fut. *μαθήσομαι*, 1) *disco, edoceor* a) de personis, quae audientes aliquem docentem vel percontando vel attendentes ad aliquid cognoscunt aliquid, absol. Ioh. 6, 45. cf. ad h. l. *Meyer, de Wette, Lücke.* — 1 Cor. 14, 31. 1 Tim. 2, 11. — sq. *ὅτι* Act. 23, 27. *μαθὼν ὅτι* = *certior factus*, (Xen. Cyr. 6, 1. 31.) — addito *ἀπό* c. genit. person. [vid. *ἀπό* p. 44. col. 2.] Matth. 11, 29. — sq. interrogat. Matth. 9, 13. (Hdian. 8, 7. 8.) — sq. acc. rei Rom. 16, 17. 1 Cor. 14, 35. Phil. 4, 9. Apoc. 14, 3. 2 Tim. 3, 7. *μένε ἐν οἷς ἔμαθες*, per attract. *μένε ἐν τούτοις, ἃ ἔμαθες.* (Xen. Mem. 3, 9. 3.) pro לָמַד Deut. 5, 1. אָלַף Prov. 22, 25. — *τὶ ἀπό τινος* Gal. 3, 2. — cognoscitur accus. e verbis proxime vel praecedd. vel seqq. Ioh. 7, 15. *μὴ μεμαθηκώς* sc. *αὐτά.* — addito *ἀπό* c. gen. pers. Col. 1, 7. (*ἔκ τινος* Xen. Oec. 13, 6.) — additur *παρά* c. genit. pers. 2 Tim. 3, 14. (Xen. Cyr. 2, 2. 6.) — subseq. *ἀπό* c. gen. rei, occasionem discendi praebentis Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. Cf. *ἀπό* p. 118 sq. — additur *ἐν* c. dat. pers. = *an dem Beispiele Jem.* 1 Cor. 4, 6. cf. *ἐν* p. 173. col. 2. init. — — sq. accus. pers., ut *τὸν χριστόν* i. e. *Christum kennen lernen* Eph. 4, 20. Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. 4, 20. — b) de personis, usu et exercitatione discentibus, sq. inf. Phil. 4, 11. 1 Tim. 5, 4. Tit. 3. 14. (Lucian. D. D. 14, 2. Xen. Cyr. 1, 6. 6. 4, 1. 18.) cf. *Matth.* §. 530. — sq. accus. rei et *ἀπό* c. gen. fentis Hebr. 5, 8. — 2) *adsuesco, ich gewöhne mich, soleo* [sq. inf. Xen. An. 3, 2. 25. cf. *Herm.* ad Vig. p. 755. *Casaub.* ad Athen. p. 718.] contra morem Graecorum [vid. *Win.* p. 318. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 49.] seq. nominat. participii 1 Tim. 5, 13. Alii: *ἀργαὶ* [scil. *εἶναι*] *μανθάνουσι* — *οἰκίας desides esse discunt*, explicant, *per domos dum discursitant.* Ita *Bretschneider* sub *μανθάνω*. Cf. de infinitivo idem cum verbo finito subiectum habente sub *βούλομαι* notata. — Saepius non legitur in N. T.

Μανία, *ας, ἡ,* (*μαίνομαι*) *furor, insania.* Extat tantum Act. 24, 23. (Hdian. 1, 15. 17. Xen. Mem. 3, 9. 3.)

Μάννα, vel *μάν, τό, manna*, hebr. מָן. Insignitur hoc nomine humor roscidus, exsudans mensibus Iulio et Augusto, post nebulas potissimum, e foliis arborum et fruticum plurium Arabiae, Armeniae, Persiae, Georgiae. Nobilissimum genus mannae est: *Tarengabina* (*Terendschabin* oder *Terendschubil*) fruticis *Hedysarum Alhagi L.* (Cl. 17. Diadelphia) *Süssdorn, Kameldorn.* Ante occasum solis cum granorum alborum et pellucidorum formam referunt; colligi solent humores isti, quibus, uti nostrates saccharo, Orientis populi utuntur in cibis condiendis et deliniendis. Cuius humoris origo cum lateret Israelitas, ut quamcunque rem novam et inauditam, de coelo venisse dicebant cf. *Knapp* ad Ps. 78, 24. *Vater* Commentar. Pentat. T. 2. p. 69. ubi simul legitur descriptio mannae desumta ex *Niebuhr* Beschreibung von Africa. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Manna.* — Legitur in N. T. Ioh. 6, 31. 49. 58. Hebr. 9, 4. (Ios. Ant. 3, 1. 6.) — symbolice Apoc. 2, 17.

Μαντεύομαι, f. *εύσομαι*, depon. med. (*μάντις*, vates) *oraculum edo, vaticinor.* Semel in N. T. Act. 16, 16. — pro קָסַם Deut. 18, 10. (Lucian. Dial. Deorr. 1, 3. Ael. V. H. 1, 29. 2, 17.)

Μαραίνω, f. *ανῶ*, (exstinguo, ut *ἀνθρακιήν* Hom. hymn. in Merc. v. 140. Iliad. 9, 202.) *marcescere facio*, pass. *μαραίνομαι*, f. 1. p. *μαρανθήσομαι*, *marcesco* [propr. Sap. 2, 8.] metaph. ut nostrum: *hinwelken, pereo* vel *de statu prospero deiicior.* Semel in N. T. Iac. 1, 11. *ὁ πλούσιος* — *μαρανθήσεται.* — pro יָבֵשׁ Iob. 15, 30. (Ios. de bello iud. 6, 5. 1. Anth. gr. T. 1. p. 103.)

Μαρὰν ἀθά, verba syrochald. מָרַנָא אֲתָה, *Dominus noster venit* vel *venturus est.* 1 Cor. 16, 22.

Μαργαρίτης, *ου, ὁ, margarita, unio* sc. *λίθος.* Septies in N. T. Uti hodie, ita olim iam uniones aestimabantur candore, levore, pondere, magnitudine. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Perlen.* Matth. 13, 45. 46. 1 Tim. 2, 9. Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21, 21. et in locutione proverb. Matth. 7, 6. *μηδὲ βάλητε — χοίρων*, quorum verborum summa haec est: „*non debere cuivis temere credi atque cum eo res sanctas communicari, tum, ne profanentur a malis hominibus contrectatae, tum, ne malam gratiam accepti beneficii illi referant*“ ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 289.

Μάρθα, *ης, ἡ, Martha*, nom. propr. mulieris et sororis Lazari in vitam a Iesu revocati Luc. 10, 38. 40. 41. Ioh. 11, 1. sqq.

Μαρία, *ας, ἡ*, vel indeclin. *μαριάμ, ἡ*, hebr. מִרְיָם, nomen propr. 1) matris Iesu Matth. 1, 16. 18. 2, 11. Marc. 6, 3. Luc. 1, 41. Act. 1, 14. *μαριάμ* Matth. 1, 20. 13, 55. Luc. 1, 27. 30. 35. 38. 39. 46. 56. 2, 5. 16. 19. 34. — 2) mulieris Magdala oriundae Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. 16, 1. 9. Luc. 8, 2. 24, 10. Ioh. 19, 25. 20, 1. 16. 18. — 3) unius ex sororibus Lazari Luc. 10, 39. 42. — 4) matris Iohannis et Iacobi minoris; fuit eadem soror matris Iesu Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. *μαρία ἰωσῆ* i. e. Maria *mater Iosis.* 16, 1. *μ. ἡ τοῦ ἰακώβου* et Luc. 24, 10. *μ. ἰακώβου Maria mater Iacobi.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 17. *Win.* p. 175. — 5) uxoris Cleophae Ioh. 19, 25. — 6) matris Iohannis illius, qui Marcus appellatur Act. 12, 12. — 7) feminae, Rom. 16, 6. ubi *μαριάμ*, commemoratae. Saepius non legitur in N. T.

Μάρκος, *ου, ὁ, Marcus*, nomen propr. unius ex quatuor Evangelistis. Perquam probabilis est virorum doctorum multorum sententia, hunc Marcum non discernendum esse a Iohanne Marco Act. 12, 12. 25. 13, 5. 13. Barnabae consobrino Col. 4, 10. qui comitatus est primum Paulum et Barnabam in itinere, quod religionis causa in Graeciam susceperant Act. 13, 5. sqq. Col. 4, 11. deinde Barnabae comes fuit Act. 15, 36. sqq. postea Petrum etiam comitatus est usque in Babyloniam et in ipsam huius terrae urbem primariam 1 Petr. 5, 13. Quemadmodum a vero non absimile est, fuisse Marcum filium Mariae illius hierosolymitanae, in cuius domo convenire solebant Apostoli Act. 12, 12. ita Petri opera et institutione religionis christianae notitia imbutus esse videtur, unde *υἱός αὐτοῦ* appellatur 1 Petr. 5, 13. Cum denique idem Marcus Col. 4, 10. 2 Tim. 4, 11. Philem. v. 13. commemoretur inter eos, qui cum Paulo captivo Romae versarentur, hic eundem iterum socium sibi sumsisse videtur.

Μάρμαρος, *ου, ὁ*, (splendor a *μαρμαίρω* splendeo; Schol. ad Hom. Iliad. 15, 785. deinde: lapis, saxum Hom

Iliad. 12, 380.) marmor. Semel in N. T. Apoc. 18, 12. (Diod. Sic. 3, 11.)

Μάρτυρ, vid. μάρτυς.

Μαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (μάρτυς) 1) testor i. e. testis sum, ich bin Zeuge, ut ἐὰν — μαρτυρεῖν Act. 26, 5. (Xen. H. G. 1, 1. 31.) — μαρτυρῶ τινί testis sum alicui, ich bezeuge Jemandem Act. 22, 5. seq. ὅτι [vid. ὅτι] Ioh. 3, 28. — mediae orat. interseritur, confirmans verba loquentis 2 Cor. 8, 3. cf. de voc. parentheticis Win. p. 488.

2) testor i. e. testimonium dico vel exhibeo, Zeugniss geben oder ablegen, sensu historico, i. e. de iis, ὃ ἑώρακε vel ἀκήκοε vel δι' ἀποκαλύψεως οἶδεν aliquis, cf. Lücke 1. p. 379 sq. 587. — Ita legitur a) univ. sq. περί τινος, de aliquo, in causa alicuius vel de aliqua re, ut περὶ τοῦ φωτός = περὶ τοῦ λόγου, ὅς ἐστι τὸ φῶς Ioh. 1, 7. 8. 2, 25. 5, 31. 32. 8, 13. 14. 18. 15, 26. 21, 24. — 18, 23. μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ testes affer mali sermonis i. e. argumenta affer, mali quid me dixisse, convince me sermonis pravi. — additur λέγων c. orat. dir. Ioh. 1, 15. — 7, 7. quo loco verbis ὅτι — ἐστι explicatur τὸ περὶ αὐτοῦ. Abest περὶ ἐμοῦ ex antecedd. repetendum 15, 27. μαρτυρεῖτε i. e. μάρτυρές ἐστε, ihr seyd [ietzt und für immer] Zeugen. De qua praesentis vi vid. sub ἀδικέω notata. — coll. v. 26. — 5, 33. quo loco τῇ ἀληθείᾳ = secundum veritatem, der Wahrheit gemäss, i. e. verum de me testim. dixit. Vid. ἀλήθεια. — interveniente pron. relativo [vid. ἀγάπη fin.] additur accus. nominis coniugati Ioh. 5, 32. 1 Ioh. 5, 9. 10. vel accus. nominis synonymi μαρτυρεῖν τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐπί τινος = καλῶς μαρτυρεῖν ἐπί τινος egregium testim. dicere coram aliquo 1 Tim. 6, 13. — (Aelian. V. H. 9, 11.) — sq. ὅτι = acc. c. inf. [vid. ὅτι] Ioh. 4, 44. 1 Ioh. 4, 14. — de Ioh. 1, 34. μεμαρτύρηκα = es ist und bleibt bezeugt cf. de perfecto, quatenus praesentis notionem simul includat sub ἀγαπάω monita. — addito dativo personae = testimonium alicui impertior, rem aliculusmodi esse Rom. 10, 2. Gal. 4, 15. Col. 4, 13. — μαρτυρῶ ἐμαυτῷ ὅτι contra me ipsum testor, esse rem alicuiusmodi Matth. 23, 31. Vide de dat. incommodi vel commodi ἄγω. — additur κατά τινος, contra aliquem [vid. κατά] 1 Cor. 15, 15. — — sq. orat. dir. ante se habente λέγων vel εἶπε Ioh. 1, 32. 13, 21. vel ὅτι recitativum Ioh. 4, 39. — μαρτυρῶ. — παντί [= für Jeden, zu Jedermanns Nachachtung,] Apoc. 22, 18. — — sq. acc. rei, testor aliquid, ich bezeuge etwas, testimonium exhibeo de aliqua re Ioh. 3, 11. 32. τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον i. e. de vitae et felicitatis aeternae largitore 1 Ioh. 1, 2. [vid. ζωή init.] — Apoc. 1, 2. (ut Ios. Ant. 4, 8. 13. μαρτυρεῖν τῷ θεῷ τὰς δωρεάς, in honorem Dei testimonium dicere de beneficiis ab eo acceptis, sens.: grata mente beneficia Dei commemorare.) 22, 20. λέγει — ταῦτα i. e. dicit is, qui haec per legatum suum [coll. v. 16.] testanda curavit, quibus verbis circumscribitur ὁ ἰησοῦς. Cf. de activo indicante saepe, per quem fieri aliquid curat vel iubet aliquis Matth. §. 490. — (Dem. 1300, 16. 1131, 23.) — τινί τι etwas zur Nachachtung für Jem. sq. ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις apud vel inter coetus sacros [vid. ἐπί p. 186. col. 2.] vel: de coetibus sacris [vid. ἐπί p. 187. col. 2.] Apoc. 22, 16. — abest acc. rei, cogitatione addendus, ut τὰ περὶ ἐμοῦ Act. 23, 11. vel τοῦτο i. e. haec, quae modo dixi Ioh. 19, 35. — Hebr. 10, 15. quo loco ἡμῖν — für uns i. e. ad certiores nos faciendos scil. de piaculi Messiani unius vi summa et aeterna. Cf. Böhme et Bleeck ad h. l. — 1 Ioh. 5, 6. καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν et spiritus div. est., qui testatur scil. εἶναι ἰησοῦν τὸν χριστόν. Cf. de particip. resolvendi ratione ἀγανακτέω. — 1 Ioh. 5, 7. τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες i. e. tres sunt, qui testantur scil. ἰησοῦν τὸν χριστόν. Cf. Lücke et de Wette ad hos l. — — sq. dat. rei = in favorem rei, ut σου τῇ ἀληθείᾳ = testari tuum verae religionis studium 3 Ioh. v. 3. quo loco per epexeg. additur καθὼς — περιπατεῖς = λεγόντων, ὡς καὶ πῶς — περιπατεῖς. — 3 Ioh. v. 6. Ioh. 18, 37. (Xen. Cyr. 8, 8. 1 et 27 fin.) — Hinc passiv. μαρτυροῦμαι testimonium impertitur mihi [vid. de hoc passivi usu sub ἀναφαίνω monita], testimonio ornor, ὑπό τινος ab aliquo Rom. 3, 21. — — de libris sacris V. T. habentibus oracula a Deo accepta = veluti testis refero, sq. περί τινος Ioh. 5, 39. καὶ — αἱ μαρτυροῦσαι atque αἱ γραφαί illae sunt, quae de me testantur. — additur dat. pers. cui testimonium exhibet aliquis et acc. c. inf. obiectum testimonii indicans Act. 10, 43. (similiter de scriptoribus testimonio suo confirmantibus aliquid Xen. Mem. 1, 2. 20.) — — — de factis testantibus aliquid = argumento sum, sq. περί τινος Ioh. 5, 36. 10, 25. (Plut. vit. Pericl. c. 28. ὅτι δ' ὀρθῶς ἐν τῇ ἑλλάδι τὴν δύναμιν τῶν ἀθηναίων συνεῖχεν, ἐμαρτύρησεν αὐτὰ τὰ γενόμενα. Xen. Hier. 9, 3. Vectig. 1, 3.) — — — de Deo, qui oracula edens vel διδοὺς τὸ πνεῦμα aut σημεῖα γίνεσθαι, ut persona vel res aliqua habeatur talis, qualis esse dicitur, auctor vel testis est, sq. περί τινος Ioh. 5, 37. 8, 18. 1 Ioh. 5, 9. 10. — sq. orat. dir. c. ὅτι recitat. Hebr. 7, 17. μαρτυρεῖ scil. ὁ θεός vel ἡ γραφή [vid. λέγω No. 2. B.] Quo l. si legitur in codd. μαρτυρεῖται vid. Griesb., Knapp, Schott, Böhme, Bleeck. — additur dativ. nunc personae, nunc rei = in favorem alicuius, für Jem., für Etwas Act. 15, 8. 14, 3. Cf. ad h. l. et de verbis διδόντι [non: καὶ διδόντι vid. Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette] — αὐτῶν accuratius τὴν μαρτυρίαν definientibus Meyer et de Wette ad h. l. —

b) emphat. testimonium honorificum dico [cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 373.] aa) activum, seq. dat. pers. vel rei: honorificum alicui testimonium exhibeo Luc. 4, 22. 11, 48. Ioh. 3, 26. Act. 13, 22. ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας i. e. cui etiam honorificum testimonium exhibuit. Cf. de notione primaria saepissime quaerenda in participio Herm. ad Soph. Aiac. v. 1113. Meyer Act. Apost. p. 181. et de Welte ad Act. 1, 24. (Ios. Ant. 14, 10. 2. Ael. V. H. 1, 30. Dion. Hal. Ant. 3, 67.) — abest dat. pers. e proxime praecedentibus repetendus 3 Ioh. v. 12. καὶ ἡμεῖς — μαρτυροῦμεν scil. αὐτῷ. — additur ἐπί c. dat. rei = de aliqua re [vid. ἐπί p. 187. col. 2.] Hebr. 11, 4. — bb) passiv. α) μαρτυροῦμαι exhibetur mihi testimonium honorificum, honorifico testimonio ornor [de quo nominativo personae vel obiecti remotioris vid. sub ἀναφαίνω et εὐαγγελίζω monita], ita ἀνὴρ μαρτυρούμενος = vir bene testatus = belobt. [vid. de praesenti ad statum durantem pertinente ἀδικέω] Act. 6, 3. — seq. ὅτι = accus. c. inf. [vid. ὅτι] Hebr. 7, 8. — seq. nominat. c. infinit. [vid. βούλομαι] Hebr. 11, 4. — v. 5. — seq. διά τινος per aliquid Hebr. 11, 39. — seq. ἐν c. dat. nominis conditionem et causam simul indicantis [vid. ἐν p. 169. col. 1.] ἐν ταύτῃ scil. τῇ πίστει — πρεσβύτεροι. — seq. ἐν c. dat. rei, in qua continetur testimonium [vid. ἐν p. 170. col. 1.] 1 Tim. 5, 10. — seq. ὑπό τινος ab aliquo Act. 10, 22. 16, 2. 22, 12. (Marc. Anton. 7, 62. Ios. Ant. 3, 2. 5.) — seq. dat. pers. = ab aliquo [vid. de dat. post passiva sub ἀγνοέω observata et Rost §. 112, 4.] Act. 26, 22. Cf. ad h. l. Schott, Meyer l. l. p. 317 seq. — — β) μαρτυρεῖται testimonium honorificum datur [vid. de nominativo obiecti propioris vel rei — dici enim etiam μαρτυρεῖν τι supra vidimus — sub εὐαγγελίζω et ἀναφαίνω observata], τινὶ ὑπό τινος 3 Ioh. v. 12. —

3) contra usum Graecorum, ubi ponendum erat μαρτύρομαι vel διαμαρτύρομαι obsecro, obtestor, de graviter admonente 1 Thess. 2, 12. ubi tamen codd. nonnulli exhibent μαρτυρόμενοι cf. Griesb., Schott ad h. l. coll. Meyer Act. Ap. p. 213. — pro הֵעִיד Gen. 43, 3. — Saepius non extat in N. T.

Μαρτυρία, ας, ἡ, (μαρτυρέω) testimonium, quod edit aliquis a) sensu forensi i. e. de testimonio, quod coram iudice dicitur Marc. 14, 56. 59. Luc. 22, 71. Ioh. 8, 17. — κατά τινος, contra aliquem Marc. 14, 55. (Dem. 846, 24.) — b) sensu historico, univ. Ioh. 5, 34. 36. de h. l. brachylogia vid. μέγας et sub αὐτός ad Marc. 4, 36. monita. — 1 Tim. 3, 7. 1 Ioh. 5, 9. 10. 3 Ioh. v. 12. de testimonio scriptoris Ioh. 19, 35. 21, 24. Tit. 1, 13. Apoc. 1, 2. (Diod. Sic. 3, 72. Ios. c. Apion. 1, 21.) — de testimonio, quod de Iesu dixerunt cultores eius Apoc. 11, 7. — 12, 11. διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν i. e. διὰ τὸν λόγον nempe διὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν. Vide de genit. apposit. sub ἀπαρχή et λόγος notata. — sq. περί τινος Act. 22, 18. — seq. genit. obiecti [vid. ἀγάπη], ut ἰησοῦ Apoc. 1, 9. 20, 4. ἔχειν τὴν μ. ἰησοῦ [vid. ἔχω no. 2.] Apoc. 12, 17. 19, 10. — ἡ γὰρ — προφητείας i. e. testimonium enim de Iesu auctorem habet Spiritum prophetiae Apoc. 19, 10. — de rebus ad Iesum pertinentibus, ut de testim. Iohannis baptistae Ioh. 1, 7. 19. 3, 11. — de testimonio, quod de Iesu exhibuit Deus Ioh. 5, 32. 1 Ioh. 5, 9. 10. 11. — de testimonio, quod de semetipso edi-

dit Iesus Ioh. 5, 31. 8, 13. 14. — de testimonio, quod dixit Iesus de rebus div. a patre, ut hominibus exponeret, ipsi datis Ioh. 3, 32. 33. Saepius non legitur in N. T.

Μαρτύριον, ιου, τό, 1) *testimonium*, a) *quod edit aliquis*. Ita τὸ μ. τῆς συνειδήσεως 2 Cor. 1, 12. — sq. genit. obiecti, ut τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Act. 4, 33. τὸ μ. τοῦ χριστοῦ *de Christo* 1 Cor. 1, 6. 2 Tim. 1, 8. Rerum enim suarum cum testes esse voluerit Apostolos [Act. 1, 8.], earundem *expositionem* et praedicationem appellare illi solent testimonium. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 13 sq. — abest gen. χριστοῦ 2 Thess. 1, 10. coll. v. 8. — τὸ μ. τοῦ θεοῦ *de Deo* i. e. *de iis, quae per Christum fecit Deus* et quorum testes fuerunt Apostoli 1 Cor. 2, 1. — abest genit. τοῦ θεοῦ ex antecedd. repetendus 1 Tim. 2, 6. τὸ μ. καιροῖς ἰδίοις i. e. ὅ ἐστι τὸ μ. τοῦ θεοῦ καιροῖς ἰδίοις *quod est testimonium Dei* [i. e. amoris divini] *temporibus constitutis* i. e. *quam rem* [= quam mortem Iesu piacularem] *temporibus constitutis esse voluit Deus amoris sui testimonium*. Cf. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 20 sq. et quae de accusativo per appositionem addito sententiae praecedenti sub voc. βασιλεία et λατρεία observata sunt. — seq. genit. *rei* Hebr. 3, 5. θεράπων εἰς μ. τῶν λαληθησομένων *minister, qui constitutus est testis vel interpres eorum, quae ad populum dicenda a Deo* [Num. 12, 8.] *acceperat*. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 409 sq. — b) de rebus hoc consilio factis, ut sumatur inde testimonium vel documentum, argumentum alicuius rei, ut valetudinis a Iesu alicui restitutae, ita εἰς μαρτύριον αὐτοῖς [vid. de εἰς finali εἰς p. 142 sq.] Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. vel avaritiae Iac. 5, 3. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 249. — „vel temere repudiatae doctrinae div. tamque desperatae conditionis, quam aeque abominari oportet atque impurorum gentilium" Marc. 6, 11. Luc. 9, 5. quo l. εἰς μ. ἐπ' αὐτούς i. e. *contra eos editum*. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 214. — c) de rebus hoc consilio a Deo institutis [vid. quae de teleologia antiquitatis sub voc. ἵνα p. 229 init. adnotata sunt], ut extet testimonii de rebus christianis dicendi occasio, ita εἰς μ. αὐτοῖς i. e. *ut contingat iis occasio testimonii de me et rebus meis audiendi occasio* Matth. 10, 18. 24, 14. Marc. 13, 9. — (Xen. Sympos. 8, 34. Act. V. H. 2, 5.) — 2) ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, *tabernaculum conventus, das Versammlungszelt* Act. 7, 44. Apoc. 15, 5. Ita οἱ ο' pro אֹהֶל מוֹעֵד Exod. 29, 42. 44. Male vero οἱ ο' מוֹעֵד derivarunt ab עוּד testari, cum derivandum esset potius a יָעַד convenit et vertendum: συναγωγῆς. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 113. *de Wette* Act. Ap. p. 61. —

Μαρτύρομαι, dep. med. (μάρτυς) 1) *testem sumo aliquem*, ut τὸν θεόν [plene Dem. 799, 6. Diod. Sic. 4, 54.] minus plene, μαρτύρομαί τινι, ὅτι = μαρτυρόμενος τὸν θεὸν λέγω τινί, ὅτι i. e. *ich versichere heilig und gewiss, dass, contestor* Act. 20, 26. Gal. 5, 3. (μαρτύρομαι, ὡς Ios. de bello iud. 3, 8. 3.) — de loci Act. 26, 22. lect. vid. *Schott, Meyer, de Wette* contra *Griesb., Knapp.*] — 2) *obtestor, beschwörend bitten*, sq. acc. c. inf. Eph. 4, 17. quo l. verbo λέγω additur μαρτύρομαι explicatius quippe et definitius cf. *Win.* p. 553. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 398. — (Polyb. 13, 8. 6. Thuc. 8, 53.) Saepius non legitur in N. T.

Μάρτυς, υρος, ὁ, ἡ, dat. μάρτυρι, accus. μάρτυρα, pl. μάρτυρες, dat. μάρτυσι. [forma nominativi aeol. μάρτυρ, de qua vid. *Buttm.* §. 53. gram. max. §. 58. in N. T. non legitur] *testis, der Zeuge* a) sensu forensi Matth. 18, 16. 26, 65. Marc. 14, 63. Act. 6, 13. 7, 58. 2 Cor. 13, 1. 1 Tim. 5, 19. Hebr. 10, 28. — b) sensu historico. Ita in formula μάρτυς μου ἐστὶν ὁ θεός Rom. 1, 9. Phil. 1, 8. vel θεὸς μάρτυς 1 Thess. 2, 5. — de personis hactenus rei alicuius testibus, quatenus vel ἑωράκασι vel ἀκηκόασι vel δι' ἀποκαλύψεως cognoverunt eam, universe Act. 26, 16. 2 Cor. 1, 23. 1 Thess. 2, 10. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 2, 2. (Ios. Ant. 15, 5. 3 init. Aelian. V. H. 10, 6. Hdian. 1, 5. 20. Xen. Ages. 6, 5. Thuc. 1, 78.) — de cultoribus Iesu, omnium, quae attinent eum, testibus Luc. 24, 48. Act. 1, 8. 22. 2, 32. 3, 15. 5, 32. de h. l. duplici genit. pendente ab uno nomine, sed varia ratione posito vid. sub αἷμα fin. monita et de lectione αὐτοῦ *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette* ad h. l. 10, 39. 41. 13, 31. 22, 15. quo loco dat. pers. = *für Jemanden, in commodum alicuius*. 1 Petr. 5, 1. — sensu scriptoribus sacris proprio [vid. *Passow* sub μάρτυς] de cultoribus Iesu vel morte subeunda testantibus de eo, *Blutzeuge, Märtyrer* Act. 22, 20. Apoc. 2, 13. 17, 6. (Euseb. H. E. 2, 1.) — de personis, rerum div. quas a Deo, cum hominibus communicandas, acceperunt, testibus, ita de vatibus Apoc. 11, 3. — de Iesu Apoc. 3, 14. — 1, 5. de ratione verborum ὁ μάρτυς ὁ πιστός ad verba proxime praecedd. ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, repetenda, ut videtur, a singulari auctoris in cogitando alacritate animique incitatione, eo adducente, ut nihil curaret iustam sententiarum copulandarum rationem cf. *Win.* exeget. Studien Vol. 1. p. 154 sq. et sub voc. κακός ad Iac. 3, 8. observata. — c) de personis exemplo suo testantibus aliquid Hebr. 12, 1. (Ios. contr. Apion. 1, 7.) Saepius non extat in N. T.

Μασσάομαι, ὦμαι, f. ήσομαι, dep. med. *mando, ich kaue* [propr. Theophr. Char. 11 [20], 2. Aristoph. Plut. v. 320.] *mordendi* sens. τὰς γλώσσας, *sich in die Zunge, in die Lippen beissen* Apoc. 16, 10.

Μαστιγόω, ῶ, f. ώσω, (μάστιξ, quod v.) *flagellis caedo*, sq. acc. pers., Matth. 10, 17. 20, 19. 23, 34. Marc. 10, 34. Luc. 18, 33. Ioh. 19, 1. — pro הִכָּה Ier. 5, 3. (Pol. 1, 7. 12. Diod. Sic. 1, 78. Ael. V. H. 12, 62. Xen. Cyr. 1, 3. 18.) — de Deo: *castigandi* sens. Hebr. 12, 6. in verbis desumtis ex Prov. 3, 12. μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται.

Μαστίζω, f. ίξω, (μάστιξ, quod vid.) *flagellis caedo*, sq. accus. pers. Extat tantum Act. 22, 25. — pro הִכָּה Num. 22, 25. (Lucian. Timon. 23. εἰ παριὼν ἄλλος μαστίξειέ τις. Sap. 5, 11.)

Μάστιξ, ιγος, ἡ, *flagellum* a) propr. Act. 22, 24. Hebr. 11, 36. οἱ ο' pro שׁוֹט Prov. 26, 3. (Xen. Anab. 3, 4. 25.) — b) metaph. = *Plage, Leiden, dolor, malum* [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 84.] Marc. 3, 10. 5, 29. 34. Luc. 7, 21. Ita pro מַכְאוֹב Ps. 34, 15. Ier. 6, 7. Saepius non legitur in N. T.

Μαστός, οῦ, ὁ, (μάσσω) *mamma, uber*. Ter in N. T. Apoc. 1, 13. — de mamma matris Luc. 11, 27. 23, 29. in quibus l. si de mamma praedicantur, quae sunt matris ipsius, vid. sub vocc. γλῶσσα et κοιλία monita. — pro שַׁד Iob. 3, 12. Ioel. 2, 16. (Pol. 13, 7. 10. Xen. Anab. 4, 3. 6.)

Ματαιολογία, ας, ἡ, (ματαιολόγος) *vaniloquentia, vani sermones*. Semel in N. T. 1 Tim. 1, 6. εἰς ματαιολογίαν. (Porphyr. de Abstin. 4, 16.)

Ματαιολόγος, ου, ὁ, (μάταιος, λέγω) *vaniloquus*. Extat tantum Tit. 1, 10.

Μάταιος, αία, ον, et μάταιος, ὁ, ἡ — ον, τό [Iac. 1, 26. — μάτην, μάψ] 1) *vanus*, a) de eo, cui non respondet eventus, *frustraneus* 1 Cor. 3, 20. διαλογισμοὶ μάταιοι. 15, 17. πίστις. (Herodian. 6, 7. 24. Artemid. 3, 66.) — b) de eo, quod fructu caret Tit. 3, 9. Iac. 1, 26. — c) τῷ θεῷ ζῶντι opp. οἱ μάταιοι scil. θεοὶ *Dii inanes* i. e. *vita et efficacia destituti* Act. 14, 15. — 2) *perversus*, ut ἀναστροφή 1 Petr. 1, 18. — pro אָוֶן Ies. 32, 6. — Saepius non extat in N. T.

Ματαιότης, τητος, ἡ, (μάταιος, vanus) *vanitas* i. e. *stultitia, perversitas, Verkehrtheit*. Ter in N. T. 2 Petr. 2, 18. ὑπέρογκα — ματαιότητος φθεγγόμενοι = ὑπέρογκα, ῥήματα μάταια sed fortius [vid. καινότης]. Rom. 8, 20. Eph. 4, 17. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 160. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 400.

Ματαιόω, ῶ, f. ώσω, (μάταιος quod vid. propr. vanum reddo) *stultum reddo*, ἐματαιώθην, *stultus redditus sum* vel *in errores delapsus sum*. Ita semel Rom. 1, 21. vid. de h. l. sub ἐν p. 166. fin. observata et *Fritzsche* ep. ad Rom. 1. p. 65 sq. — Ita pro הִסְכִּיל 1 Sam. 13, 13.

Μάτην, adv. *frustra* i. e. *sine fructu*. Bis in N. T. Matth. 15, 9 et Marc. 7, 7. (Hdian. 1, 4. 7. Xen. Oec. 7, 40.)

Ματθαῖος, ου, ὁ, *Matthaeus*, nom. propr. Apostoli et Evangelistae, qui antequam ad disciplinam Iesu

transiret, vectigalium exactor, *τελώνης*, fuit. Idem Levi appellatur et filius fuisse dicitur Alphaei. Matth. 9, 9. 10, 3. Marc. 2, 14. 3, 18. Luc. 5, 27. 6, 15. Act. 1, 13.

Ματθάν, *ὁ*, *Matthan*, nom. propr. viri hebr. Matth. 1, 15.

Ματθάτ, *ὁ*, *Matthat*, nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 24. 29.

Ματθίας, *α*, [de qua genit. forma vid. *Ἀγρίππας*] *ὁ*, *Matthias*, nom. propr. Apostoli, succedentis in locum Iudae Iscariotae Act. 1, 23. 26.

Ματταθά, *ὁ*, *Mattatha*, nom. propr. viri Luc. 3, 31.

Ματταθίας, *ου*, *ὁ*, *Mattathias*, nom. propr. viri Luc. 3, 25. 26.

Μάχαιρα, *ας*, *ἡ*, (culter maior, pugio Hom. Iliad. 3, 272. Ael. V. H. 8, 3.) *ensis*, *gladius* a) propr. Matth. 26, 47. 51. 52 ter. 55. Marc. 14, 43. 47. 48. Luc. 21, 24. *πεσοῦνται στόματι μαχαίρας*. 22, 36. 38. 49. 52. Ioh. 18, 10. 11. Act. 12, 2. 16, 27. Rom. 8, 35. *ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα an vitae periculum*, *an* intentatus *gladius*? Hebr. 4, 12. 11, 34. Apoc. 6, 4. 13, 10. 14. *οἱ ο'* pro חֶרֶב Gen. 27, 40. Ierem. 14, 13. (Diod. Sic. 16, 94. Xen. Anab. 7, 2. 36.) — Matth. 10, 34. *βαλεῖν* — *μάχαιραν* sc. *ἐπὶ τὴν γῆν*, *gladium*, belli instrumentum, *in terram conficere*, pro: *bellum terrae immittere* = *discordiae semina spargere*. — *φορεῖν μάχαιραν*, *gladium gestare* dicuntur magistratus per imaginem, pro: *ius vitae et necis habere* Rom. 13, 4. (Philostr. vit. Apollon. 7, 16 coll. Sueton. in Vitellio c. 15.) — *ἡ μ. τοῦ πνεύματος gladius*, *quem suppeditat spiritus div.* Eph. 6, 17. Aliter *Harless* ep. P. ad Eph. p. 552 sq. — Saepius non legitur in N. T.

Μάχη, *ης*, *ἡ*, *pugna* [propr. i. e. proelium Thuc. 2, 97.] i. e. *contentio*, *lis*. Quater in N. T. 2 Cor. 7, 5. 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9. *μάχας νομικὰς περιΐστασο*, *contentiones de lege declina*. Iac. 4, 1. Ita pro רִיב Gen. 13, 8. מָדוֹן Prov. 15, 18. מַצָּה Prov. 17, 19. (Xen. Hiero. 1, 35.)

Μάχομαι, f. *ήσομαι*, dep. med. *pugno*, [*μάχη*, quod vid. propr. i. e. proelior, bellum gero Xen. Cyr. 3, 1. 18.] a) de iis, qui altercantes manus conserunt Act. 7, 26. Ita pro הִכָּה Ios. 9, 18. — b) de hominibus, qui verbis pugnant: *discepto*, *contendo*, sq. *πρός τινα* Ioh. 6, 52. — absol. Iac. 4, 2. = *contentiosus sum* [vid. sub *ἀδικέω* ad Act. 25, 11. notata.] 2 Tim. 2, 24. — pro נָצָה Exod. 21, 22. רִיב Neh. 13, 11. (*τινί* Theophr. Char. 6 [13]. Xen. Anab. 4, 5. 12.) Saepius non extat in N. T.

Μεγαλαυχέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*μέγας* et *αὐχέω*, glorior, magna iacto, dictis et factis insolentem me gero Sir. 48, 27. 2 Macc. 15, 32. *μεγαλαυχία* Ios. Ant. 4, 4. 1.) *magna loquor et praesto*, *viel Wesens machen*. Semel in N. T. Iac. 3, 5. (Diod. Sic. 15, 16. Pol. 8, 23. 11. *μεγαλαυχεῖσθαί τινι* Plut. Timol. c. 6.)

Μεγαλεῖος, *εία*, *εῖον*, (*μέγας*) *magnificus*, *praestans*, *τὰ μεγαλεῖα*, *magna et praeclara*. Bis in N. T. Luc. 1, 49. *τοῦ θεοῦ* Act. 2, 11. pro גְּדֹלוֹת Ps. 71, 19. (Sir. 18, 4. 2 Macc. 7, 17. Xen. Mem. 2, 1. 34. 4, 5. 2.)

Μεγαλειότης, *τητος*, *ἡ*, (*μεγαλεῖος*) *magnificentia*, *maiestas*. Ter in N. T. *τοῦ θεοῦ* Luc. 9, 43. *αὐτῆς* sc. *τῆς Ἀρτέμιδος* Act. 19, 27. — 2 Petr. 1, 16. — pro תִּפְאֶרֶת Ier. 23, 9. (3 Esr. 1, 5.)

Μεγαλοπρεπής, *έος*, *οῦς*, *ὁ*, *ἡ*, — *ες*, *τό*, (*μέγας*, *πρέπει* decet; magnum virum decens Xen. Mem. 3, 10. 5.) *magnificus*, *eximius*. Extat tantum 2 Petr. 1, 17. (2 Macc. 15, 13.)

Μεγαλύνω, f. *υνῶ*, (*μέγας*) *magnum facio*. Septies in N. T., seq. acc. *rei*, ut *τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων* i. e. *amplum facio* Matth. 23, 5. *τὸ ἔλεος αὐτοῦ* = *insignem facere misericordiam suam* i. e. *eximiam misericordiam exhibere μετά τινος alicui* [vid. *μετά* sub no. 1. 2. c. bb.] Luc. 1, 58. ita pro הִגְדִּיל seq. accus. Gen. 19, 19. (Thuc. 5, 9.) — seq. acc. *personae*: *magnum facio aliquem*, *eximium facio aliquem*, passiv. *magnus*, *eximius reddor*, *ἔν τινι per aliquem* [vid. *ἐν* p. 178 col. 1.] 2 Cor. 10, 15. vel: *an etwas* Phil. 1, 20. vid. *ἐν* p. 178 col. 1. — de celebrantibus aliquem Luc. 1, 46. Act. 5, 13. 10, 46. — pro הִגְדִּיל 2 Sam. 7, 26. (Sir. 43, 31. Diod. Sic. 1, 20. Xen. apol. §. 32. Thuc. 8, 81.)

Μεγάλως, adv. *valde*, *magnopere*. Legitur tantum Phil. 4, 10. *ἐχάρην* — *μεγάλως*. (Hdian. 4, 15. 4. Pol. 1, 52. 2.)

Μεγαλωσύνη, *ης*, *ἡ*, (*μέγας*) *maiestas*, de maiestate divina [Sir. 18, 4.]; ita ter et quidem abstracto posito pro concreto i. e. pro: *ὁ θεὸς ὁ μέγας* vel *μέγιστος* Hebr. 1, 3. 8, 1. — iungitur c. *δόξα*, *κράτος*, *ἐξουσία* Iud. v. 25. — pro גְּדֻלָּה et גֹּדֶל Deut. 32, 3. 1 Chron. 29, 11. Ps. 145, 6.

Μέγας, *άλη*, *μέγα*, comparat. *μείζων*, et forma grammaticis apud prosae orationis scriptores improbata, *μειζότερος* [3 Ioh. v. 4. vid. sub *ἐλαχιστότερος* observata], superl. *μέγιστος* [semel in N. T. 2 Petr. 1, 4.]

1) *magnus*, *gross*,

a) statura et forma = vel *magnus*, *ingens*, ut *ἀετός* Apoc. 12, 14. *δράκων* v. 3. *ἰχθύς* Ioh. 21, 11. — vel *adultus*, *μ. γενόμενος cum adolevisset* Hebr. 11, 24. — opp. *μικρός* Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. Alii in his ll. explicant: *dignitate excellens*. (*παῖς μέγας* Xen. Cyr. 1, 3. 17. *οἱ ἄνδρες μ.* §. 14.) — b) aetate, *ὁ μείζων*, *natu maior* Rom. 9, 12. — pro רַב Gen. 25, 23. — c) mensura = vel *altus*, *excelsus*, ut *δένδρον* Luc. 13, 19. *μείζων τῶν λαχάνων proceritate excellens toto olerum genere* Matth. 13, 32. Marc. 14, 32. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 468. — vel *longus*, aut *latus*, ut *μάχαιρα* Apoc. 6, 4. *ποταμός* 9, 14. 16, 12. *τεῖχος* 21, 12. — *ἅλυσις* 20, 1. alii: *ponderosus*. (Hdian. 3, 7. 9. Dem. 1379, 2. Xen. Cyr. 1, 3. 17. *μέγας χιτών*.) — d) ambitu et spatio = *amplus*, *magnus*, ut *ἀνάγαιον* Marc. 14, 15. Luc. 22, 12. *ἀποθήκη* Luc. 12, 18. *ἀστήρ* Apoc. 8, 10. *βαβυλών* 14, 8. 16, 19 bis. 17, 5. 18, 2. *θρόνος* 20, 11. *θύρα* 1 Cor. 16, 9. *κάμινος* Apoc. 9, 2. *ληνός* 14, 19. *λίθος* Matth. 26, 60. Marc. 16, 4. *ὀθόνη* Act. 10, 11. 11, 5. *οἰκοδομή* Marc. 13, 2. *ὄρος* Apoc. 20, 10. *πόλις* 11, 8. 17, 18. 18, 10. 16. 18. 19. *χάσμα* Luc. 16, 26. (Palaeph. f. 29.) — e) mole et pondere = *gravis*, *schwer*, *ingens*, ut *μύλος* Apoc. 18, 21. *χάλαζα* 11, 19. 16, 21. — metaph. *ἁμαρτία* Ioh. 19, 11. — f) numero, copia, ut *ἀγέλη* Marc. 5, 11. = *largus*, ut *δεῖπνον* Apoc. 19, 18. si sana lectio. — *μισθαποδοσία* Hebr. 10, 35. *πορισμός* 1 Tim. 6, 6. — metaph. *δύναμις*, *χάρις* Act. 4, 33 bis. — g) pretio = *splendidus*, ut *δεῖπνον* Luc. 14, 16. *δοχή* 5, 29. *οἰκία* 2 Tim. 2, 20. *πλοῦτος* Hebr. 11, 26. *σκηνή* 9, 11. — metaph. vel *magni momenti*, *gravis*, *μέγα* 1 Cor. 9, 11. *μείζων τούτων* [scil. *τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος* cf. *Win.* p. 221. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 223.] *ἡ ἀγάπη* 13, 13. *ἐπαγγέλματα* 2 Petr. 1, 4. *μυστήριον* Eph. 5, 32. 1 Tim. 3, 16. *χάρις* Iac. 4, 6. — *λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν* Act. 8, 9. (Dem. 1366, 22. Xen. Anab. 2, 6. 14. Hier. 7, 1.) — vel *eximius*, *excellens*, ut *δύναμις*, *ἐξουσία* Act. 8, 10. Apoc. 11, 17. 2 Petr. 2, 11. *ἐντολή* Matth. 22, 36. 38. Marc. 12, 31. cf. *Fritzsche* l. l. p. 667. — *μαρτυρία* Ioh. 5, 36. de h. l. brachylogia in verbis *μαρτυρία μείζων τοῦ Ἰωάννου* pro: *μείζων τῆς τοῦ Ἰ.* vid. sub *αὐτός* ad Marc. 4, 36. observata. — 1 Ioh. 5, 9. (Diod. Sic. 3, 72 Hdian. 1, 6. 17.) — h) cerimonia = *solemnis*, ut *ἡμέρα* Ioh. 7, 37. 19, 31. — Act. 2, 20. Iud. v. 6. Apoc. 6, 17. 16, 14. — i) vi et effectu aa) de rebus vehementer sensus externos afficientibus = *vehemens*, *ingens*, *summus*, ut *ἄνεμος* Ioh. 6, 18. Apoc. 6, 13. *βροντή* 14, 2. *γαλήνη* Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. *καῦμα* Apoc. 16, 9. *λαῖλαψ* Marc. 4, 37. *σεισμός* Matth. 8, 24. 28, 2. Luc. 21, 11. Act. 16, 26. Apoc. 6, 12. 11, 13. 16, 18. — *πτῶσις*, *ῥῆγμα*, *ruina vehementer aures percellens* Matth. 7, 27. Luc. 6, 49. *κραυγή*, *φωνή* = *altus*, *tief ins Ohr dringend* Act. 23, 9. Apoc. 14, 18. — Matth. 24, 31. 27, 46. 50. Luc. 23, 23. Act. 8, 7. Apoc. 1, 10. 5, 2. 12. 6, 10. 7, 2. 8, 13. 10, 3. 11, 12. 15. 12, 10. 14, 2. 7. 9. 15. 16, 1. 19, 1. 17. 21, 3. — *κράζειν μεῖζον* adv. *vehementius clamare* Matth. 20, 31. — *κοπετός* Act. 8, 2. *πυρετός* Luc. 4, 38. (Dem. 1213, 27.) — bb) de rebus vehementer

animum moventibus, ita de sensibus totum animum occupantibus, ut ἀγάπη Ioh. 15, 13. ἔκστασις Marc. 5, 42. θυμός Apoc. 12, 12. λύπη Rom. 9, 2. φόβος Marc. 4, 41. Luc. 2, 9. 8, 37. Act. 5, 5. 11. Apoc. 11, 11. χαρά Matth. 2, 10. 28, 8. Luc. 24, 52. Act. 8, 8. 15, 3. (Xen. Cyr. 4, 2. 10.) — de eventis graviter animum afficientibus, ut ἀνάγκη Luc. 21, 23. διωγμός Act. 8, 1. θλῖψις Matth. 24, 21. Act. 7, 11. Apoc. 2, 22. 7, 14. λιμός Luc. 4, 25. Act. 11, 28. πληγή Apoc. 16, 21. — χαρά = *res laeta* Luc. 2, 10. 3 Ioh. v. 4. (Xen. Anab. 5, 8. 17.) — de factis admirationem, stuporem excitantibus, ut σημεῖον Matth. 24, 24. Luc. 21, 11. Act. 6, 8. 8, 13. Apoc. 12, 2. 13, 13. ἔργα Ioh. 5, 20. 14, 12. Apoc. 15, 3. — μείζονα Ioh. 1, 51. — οὐ μέγα οὖν, *non igitur mirandum* 2 Cor. 11, 15. — 1 Cor. 9, 11. μέγα i. e. *magnumne est?* vel *adeone magnum est?* — iungitur c. θαυμαστός Apoc. 15, 2. — k) statu et conditione = *dignitate, auctoritate, potentia pollens*, ut θεός Tit. 2, 13. 1 Ioh. 3, 20. 4, 4. — Ἄρτεμις Act. 19, 27. 28. 34. 35. ἀρχιερεύς Hebr. 4, 14. βασιλεύς Matth. 5, 35. ἱερεύς Hebr. 10, 21. ποιμήν 13, 20. οἱ μεγάλοι = *potentes, principes* Matth. 20, 25. Marc. 10, 42. — = *augustus, insignis* Matth. 5, 19. 20, 26. Marc. 10, 43. Luc. 1, 15. 32. 7, 16. 9, 48. 22, 27. Hebr. 8, 13. 16. Apoc. 11, 18. 13, 16. 17, 1. 19, 2. 5. 18. 20, 12. — μείζων, sq. genit. comparationis Matth. 11, 11. 12, 6. Luc. 9, 46. 7, 28. Ioh. 13, 16 bis. 14, 28. 15, 20. 1 Cor. 14, 5. — abest genit. comparat., ut τῶν ἄλλων cogitatione addendus [vid. ἀκριβής] Matth. 18, 1. 4. 23, 11. Marc. 9, 34. Luc. 22, 24. 26. (Dem. 12, 25. 116, 8. Xen. Hier. 1, 27. Anab. 3, 2. 10.)

2) adiuncta *immoderati* notione: *iusto maior, nimius, immanis, zu gross, ungeheuer*, ut στόμα λαλοῦν μεγάλα [magna loquens μεγαληγοροῦν Xen. Anab. 6, 3. 18. i. e.] *superba loquens* Apoc. 13, 5. quo loco uti adiunctum legitur βλάσφημα, ita μεγάλα λέγειν, μέγα εἰπεῖν esse i. q. etwas sagen, was über das Verhältniss der Sterblichen hinausgeht, durch das man sich gegen die Gottheit versündigt, cf. Hom. Od. 16, 243. 22, 288. Soph. Aiac. v. 379 vel 386. Dem. 1124, 25., docent *Lobeck* ad Sophocl. l. l. *Passow* sub v. μέγας. —

Μέγεθος, εος, ους, τό, (μέγας) *magnitudo* Eph. 1, 19. (2 Macc. 15, 24. Diod. Sic. 1, 51. Xen. Mem. 1, 3. 12.)

Μεγιστᾶνες, ων, οἱ, (μέγας magnus; vox serioris aevi cf. *Sturz* de dial. alex. p. 182. *Lob.* ad Phryn. p. 197.) *imperii proceres, principes, magnates.* Ter in N. T. Marc. 6, 21. Apoc. 6, 15. 18, 23. — pro גְּדוֹלִים Ion. 3, 7. שָׂרִים 2 Chron. 36, 8. רַבְרְבָנִין Dan. 5, 1 — 3. (Artem. 1, 2. 3, 9 et 13. Ioseph. Ant. 20, 2. 2. Sueton. Caligul. c. 5.)

Μέγιστος, η, ον, vid. μέγας init.

Μεθερμηνεύω, f. εύσω, (μετά et ἑρμηνεύω) *ex aliena lingua in meam transfero, interpretor.* Septies in N. T. ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον *quod est, si interpreteris* [de quibus v. parentheticis vid. *Win.* p. 168.] Matth. 1, 23. Marc. 5, 41. 15, 22. 34. Ioh. 1, 42. Act. 4, 36. — 13, 8. (Diod. Sic. 1, 11. Pol. 6, 26. 6.)

Μέθη, ης, ἡ, (μέθυ, temetum, vinum, vinum mulsum, Meth) *ebrietas, vinolentia, temulentia.* Ter in N. T. Luc. 21, 34. — plur. μέθαι [vid. de hoc plur. αἰσχύνη] Rom. 13, 13. Gal. 5, 21. — pro שִׁכָּרוֹן Ezech. 23, 32. Hdian. 1, 17. 25. Xen. Ages. 5, 1.)

Μεθίστημι, item μεθιστάνω, [1 Cor. 13, 2. Vid. de hac praes. forma ἀποκαθιστάνω] f. μεταστήσω, (μετά, ἵστημι) 1) *transfero, moveo de loco in alium locum*, a) propr., sq. acc. 1 Cor. 13, 2. — τὶ εἴς τι Col. 1, 13. — pro מוּשׁ Ies. 54, 10. (2 Macc. 11, 23. Hdian. 6, 4. 14. Polyb. 2, 17. 11.) — b) metaph. *in alias partes* vel *in aliam sententiam deduco*, sq. acc. Act. 19, 26. (Xen. H. G. 2, 2. 5.) — 2) *removeo*, τινά τινος *aliquem ab aliqua re* [vid. ἀποστερέω], ut τῆς οἰκονομίας Luc. 16, 4. (Pol. 4, 87. 9.) — μ. ἐκ τοῦ ζῆν [ita Diod. Sic. 2, 57. 4, 55. Pol. 32, 21. 3.] minus plene i. e. abest ἐκ τ. ζ. facile quippe ex historia supplendum Act. 13, 22. Cf. ad h. l. *Meyer* et *de Wette.* Saepius non habetur in N. T.

Μεθοδεία, ας, ἡ, (μεθοδεύω persequor, investigo; excogito Diod. Sic. 1, 15. artibus utor ad decipiendum Pol. 38, 4. 10.) *artes fraudulentae, astutia.* Bis: Eph. 4, 14. μεθοδεία τῆς πλάνης. 6, 11. πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. (Simili modo et significatu leguntur ἀπάτη καὶ μέθοδος iunctae Artemid. 3, 25.)

Μεθόριον, ου, τό, (neutr. adiect. μεθόριος, ία, ιον, ex μετά et ὅρος terminus) *confinium* i. e. *spatium, quod iuxta utramque finium partem est.* plur. τὰ μεθόρια, *confinia.* Extat tantum Marc. 7, 24. (Hdian. 5, 4. 10. Xen. Cyr. 1, 4. 16. Thuc. 2, 18.)

Μεθύσκω, f. μεθύσω, (μέθυ, temetum, vinum) *inebrio, ebrium reddo*, μεθύσκομαι, *inebrior*, a. 1. p. ἐμεθύσθην, a μεθύω quod vid. [Cf. *Buttm.* §. 99, not. 5. §. 101. gram. max. §. 112, not. 11. §. 114. Quinquies: Luc. 12, 45. Ioh. 2, 10. 1 Thess. 5, 7. (Pol. 4, 57. 3.) — additur dat. materiei, ut οἴνῳ Eph. 5, 18. cf. *Matth.* §. 396. *Rost* §. 108, not. 15. — pro שָׁכַר 1 Sam. 1, 14. — sq. ἔκ τινος [vid. ἐκ p. 150 col. 2 fin.] Apoc. 17, 2. (ita μεθύσκεσθαι τοῦ νέκταρος Lucian. Dial. Deorr. 6, 3. Plat. Symp. p. 203. B. vid. γεμίζω.)

Μέθυσος, ου, ὁ, (μέθυ, temetum, vinum; vox, qua Graeci antiquiores de feminis, recentiores de viris aeque atque de feminis utuntur cf. *Lob.* ad Phryn. p. 151 sq. *Win.* p. 25.) *vinolentus, ebrius.* Bis in N. T. 1 Cor. 5, 11. 6, 10. — pro סֹבֵא Prov. 23, 4. 21. שִׁכּוֹר Prov. 26, 9. (Sir. 19, 1. Menander apud Athen. 10, 59. Plutarch. vit. Caton. c. 24. Lucian. Timon. 55.)

Μεθύω, f. ύσω, (μέθυ, vinum, temetum) *ebrius sum.* Quinquies: Matth. 24, 49. Act. 2, 15. 1 Cor. 11, 21. 1 Thess. 5, 7. (1 Macc. 16, 16. Ael. V. H. 2, 40. Xen. Cyr. 7, 5. 9.) — ἔκ τινος [vid. μεθύσκω] Apoc. 17, 6. — ita seq. ἀπό τινος pro שָׁכַר seq. מִן Deut. 32, 42. —

Μειζότερος, α, ον, vid. μέγας.

Μέλαν, ανος, τό, (neutr. adiect. μέλας) *atramentum.* Ter in N. T. 2 Cor. 3, 3. 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 13. (Dem. 313, 11.)

Μέλας, λαινα, αν, *niger.* Ter in N. T. Matth. 5, 36. Apoc. 6, 5. 12. — pro שָׁחֹר Cant. 1, 1. (Hdian. 4, 2. 5. Xen. An. 4, 5. 13.)

Μελεᾶς, ᾶ, [de quo genit. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Melea*, nom. propr. viri Luc. 3, 31.

Μέλει, impf. ἔμελε, f. μελήσει, imperson. [verbi μέλω] *curae est*, seq. dat. personae et a) *genit.* rei [vid. ἀμελέω] 1 Cor. 9, 9. μὴ τῶν βόων μέλει τῷ θεῷ; (Ael. V. H. 12, 50. Hdian. 1, 5. 18. Xen. Cyr. 3, 1. 30.) — abest casus rei, ut τούτων facile cogitatione addendus 1 Cor. 7, 21. (Xen. An. 5, 3. 13. Cyr. 4, 3. 7.) — b) cum *nominat.* rei [cf. *Matth.* §. 348, not. 2. *Rost* §. 109, not. 2. *Win.* p. 185. *Fischer* 3. a. p. 415.] Act. 18, 17. (Hom. Iliad. 5, 490. Eurip. Hippol. 104.) — c) seq. περί c. gen. rei [cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Fischer* l. l.] Matth. 22, 16 et Marc. 12, 14. οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός = *nullius hominis auctoritate moveris.* Ioh. 10, 13. 12, 6. 1 Petr. 5, 5. (Sap. 12, 13. 1 Macc. 14, 43. Alciphr. 1. ep. 33. Xen. Hiero. 9, 10.) — d) seq. ὅτι, loco acc. c. inf. [vid. ὅτι] Marc. 4, 38. οὐ μέλει σοι, ὅτι ἀπολλύμεθα. Luc. 10, 40. (seq. ὡς Xen. Cyr. 3, 2. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Μελετάω, ῶ, f. ήσω, (μέλω) *curam gero* i. e. *meditor, mente verso*, τί Act. 4, 25. 1 Tim. 4, 15. (Xen. Mem. 1, 2. 21. Cyr. 1, 2. 12.) — *meditor quid dicendum sit* Marc. 13, 11. (ita de oratoribus, qui commentantur Dem. 1129, 9. 1414, 12. Xen. Mem. 4, 8. 4. Cyr. 5, 5. 47. meditor Cic. Offic. 1, 40. ad Attic. 5, 21.) Saepius non extat in N. T.

Μέλι, τος, τό, *mel.* Quater in N. T. Apoc. 10, 9. 10. — μέλι ἄγριον v. ἄγριος Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. — pro דְּבַשׁ Gen. 43, 11. (Diod. Sic. 19, 94. Ael. V. H. 3, 20. Xen. H. G. 5, 3. 19.)

Μελίσσιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (μέλισσα, apis) *apiarius, ab apibus proficiscens.* Legitur tantum Luc. 24, 42. ἀπὸ μελισσίου κηρίου.

Μελίτη, ης, ἡ, *Melite*, nomen insulae, hodie *Malta* dictae, sitae in mari mediterraneo inter Africam et Sici-

Ham. Ab insula ista Syracusas, hinc Rhegium, et per fretum Siculum Puteolos venisse Paulus dicitur Act. 28, 1. sqq.

Μέλλω, impf. ἔμελλον et [vid. βούλομαι] ἤμελλον, f. μελλήσω, [„verbum maximam habens cum verbis θέλω, διανοοῦμαι, ἔοικα, ὀφείλω, ἐλπίζω similitudinem, quorum alia communiter aoristis, alia futuris adiunguntur, nullum autem tam fixos terminos habet, ut non aliquando aut in significationem aut in constructionem alterius succedat." verba *Lobeckii* ad Phryn. p. 746. 747. qui p. 745. 748. praeter praesentis et futuri, etiam aoristi infinitivum adiungi verbo μέλλειν docuit; coll. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1006. *Elmsl.* ad Eur. Heracl. p. 117. *Matth.* §. 498, e. *Win.* p. 38. 309.] 1) *sequente Infinitivo alius verbi*

a) *in eo est, ut faciam aliquid*

aa) universe, sq. inf. *praes.*, ut τελευτᾶν, ἀποθνήσκειν, *ich werde eben jetzt sterben* Luc. 7, 2. Ioh. 4, 47. — Act. 21, 27. 27, 33. (Ael. V. H. 1, 11.) — sq. inf. *aor.*, ut ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν, *quae* [scil. cum explorarem conditionem eorum] *moritura erant* Apoc. 3, 2. — 12, 4. — seq. inf. *futuri* Act. 23, 30. Vide de h. l. sub ἐπιβουλή notata. — (Xen. Hier. 1, 12. Plat. apol. Socr. §. 6.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 754, not. 185 d. *Buttm.* §. 137. *Win.* p. 309. — bb) = θέλω, *volo*, vel διανοοῦμαι, *ich gedenke, beabsichtige, will* sq. inf. *praes.* Matth. 2, 13. Luc. 10, 1. 19, 4. Ioh. 6, 6. 15. 71. 7, 35. 12, 4. 14, 22. Act. 3, 3. 5, 35. 12, 6. 16, 27. 17, 31. 18, 14. 20, 3. 7. 13. 22, 26. 23, 15. 20. 27, 2. 30. Apoc. 10, 4. (Ael. V. H. 3, 32. Xen. An. 5, 7. 5.) — sq. inf. *aor.* Apoc. 2, 10. μέλλει βαλεῖν. 3, 16. (Ael. V. H. 3, 27. Xen. Cyr. 1, 4. 16.) De discrimine inf. praes. et aor. cf. *Herm.* l. l. not. 185, e. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. et supra sub ἀδύνατος monita. —

b) = ὀφείλω, *debeo*

aa) de rebus, quae eventurae sunt, vel quod in fatis aut in consiliis Dei est, vel quod iubet aliquis = *ich soll*, sq. inf. *praes.* Matth. 11, 14. 16, 27. 17, 12. 22. 20, 22. Marc. 10, 32. 13, 4. Luc. 9, 31. 44. 19, 11. 21, 7. 36. 24, 21. Ioh. 7, 39. 11, 51. 12, 33. 18, 32. Act. 23, 3. 26, 2. 22. 23. Rom. 4, 24. 1 Thess. 3, 4. Hebr. 1, 14. 8, 5. 11, 8. Iac. 2, 12. 1 Petr. 5, 1. Apoc. 1, 19. — μέλλεις πάσχειν 2, 10. — 3, 10. 6, 11. 8, 13. (Diod. Sic. 2, 31. Luc. Dial. Mort. 22, 2. Xen. Anab. 7, 4. 7.) — sq. inf. *aor.* Rom. 8, 18. Gal. 3, 23. (Xen. Cyr. 6, 1. 40.) Cf. *Herm.* l. l. not. 185, e. — sq. inf. *futur.* Act. 11, 28. 24, 15. Cf. *Buttm.* §. 137. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. — partic. ὁ μέλλων, ἡ μέλλουσα, τὸ μέλλον, absque inf. futur. [ut ἔσεσθαι, ἔρχεσθαι, similia, propr. id, quod futurum est ex voluntate Dei =] *futurus, a, um*, ut ὁ μέλλων sc. ἔρχεσθαι Rom. 5, 14. ὁ αἰὼν μέλλων Matth. 12, 32. Eph. 1, 21. ἡ ζωὴ ἡ μ. 1 Tim. 4, 8. τὸ κρίμα τὸ μ. Act. 24, 25. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*, *de Wette*, *Knapp.* — ἡ οἰκουμένη ἡ μ. Hebr. 2, 5. ἡ μ. ὀργή = ἡ ὀργὴ ἡ μέλλουσα ἔσεσθαι Matth. 3, 7. Luc. 3, 7. ἡ μ. πόλις Hebr. 13, 14. — μέλλοντα Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. τὰ μ. ἀγαθά Hebr. 9, 11. 10, 1. εἰς τὸ μέλλον = *posthac* Luc. 13, 9. 1 Tim. 6, 19. (Hdian. 1, 14. 3. Luc. Dial. Mort. 3, 1. 11, 3.) cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow* sub hoc voc. — — bb) de rebus, quas concludimus necessario secuturas id, quod factum esse dicitur = *ich muss*, sq. inf. *praes.* Act. 28, 6. Rom. 8, 13. (Plat. de legg. 8. p. 679. D.) cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. — — cc) de rebus, quas eventuras esse verisimile est vel quas futuras esse aut speramus, aut metuimus = *ich werde*, sq. inf. *praes.* Matth. 24, 6. Act. 20, 38. 1 Tim. 1, 16. Apoc. 17, 8. — Luc. 22, 23. ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν = *der dies werde thun können.* (Xen. Anab. 7, 4. 4. Cyr. 2, 1. 14.) — sq. inf. *fut.* Act. 27, 10. (Xen. An. 4, 7. 16.) cf. *Matth.* l. l.

2) [semper in eo est, ut faciam, etwas immer nur wollen, ohne es wirklich zu thun =] *cunctor*, ut καὶ νῦν τί μέλλεις; sc. satisfacere voluntati divinae Act. 22, 16. (Luc. Dial. Mort. 10, 21. Dial. Deorr. 8, 1. Hdian. 2, 2. 25. Xen. Cyr. 1, 3. 15.)

Μέλος, εος, ους, τό, *artus*, *membrum* a) propr. Matth. 5, 29. 30. Rom. 12, 4. 1 Cor. 12, 12. 14. 18. 20. 22. 25. 26. Iac. 3, 5. 6. — 1 Cor. 6, 15 bis. (Hom. Od. 11, 599. Aesop. fab. 4.) — τὰ μέλη τινός *artus alicuius i. e. membra, ex quibus corpus alicuius constat* Rom. 6, 13. 19. 7, 5. 23. Col. 3, 5. quo l. per apposit. adduntur scelera, quibus perpetrandis inserviunt τὰ μέλη. Cf. *Win.* p. 397. Iac. 4, 1. — b) metaph. Rom. 12, 5. 1 Cor. 12, 27. Uti nimirum universitas cultorum Iesu σῶμα τοῦ χριστοῦ, Christus vero huius σώματος appellatur κεφαλή Eph. 4, 16. ita singuli Iesu cultores, eiusdem σώματος dicuntur μέλη. 5, 30. Saepius non habetur in N. T.

Μελχί, ὁ, *Melchi*, hebr. מַלְכִּי Luc. 3, 24. 28.

Μελχισεδέκ, ὁ, [terminat. graeca μελχισεδέκης, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 10. 2.] *Melchisedecus* מַלְכִּי־צֶדֶק, nomen, ut videtur, appellativum viri, qui, aequalis Abrahamo, rex Salemi et pro more aetatis suae, quo sacrorum faciendorum officium esset apud eum, qui caput erat familiae, sacerdotis munere functus esse i. e. sacra fecisse Iehovae dicitur Hebr. 5, 6. 10. 6, 20. 7, 1. 10. 11, 15. 17. 21 coll. Gen. 14, 18.

Μεμβράνα, ης, ἡ, Latinorum *membrana*, de charta pergamena semel legitur in N. T. 2 Tim. 4, 13.

Μέμφομαι, f. ψομαι, dep. med. (conqueror de aliquo, vitio verto Diod. Sic. 4, 68. Xen. Cyr. 1, 4. 25.) *vitupero*. Bis in N. T. Rom. 9, 19. — sq. dat. person. [vid. ἐπιτιμάω. *Rost* §. 105, 4.] Hebr. 8, 8. (Ael. V. H. 2, 16. Xen. Cyr. 2, 2. 13.)

Μεμψίμοιρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (μέμφομαι, μοῖρα sors) *querulus, sorte sua non contentus.* Semel in N. T. Iud. v. 16. (Plut. de ira cohib. c. 13. Theophr. char. 19 vel 17, 1. Lucian. D. D. 20, 5. μεμψιμοιρέω Diod. Sic. 19, 17. Dem. 249, 25.)

Μέν, Coniunctio, adhiberi solita cum δέ in initiis membrorum diversorum, quae tamen mutuo ad se referri possunt vel respondent sibi cf. *Matth.* §. 622. *Buttm.* §. 136. *Rost* §. 134, 5. *Herm.* ad Vig. p. 834. 841. ponitur vero haec particula nunquam primo, sed secundo semper, vel etiam tertio aut quarto loco cf. *Win.* p. 513. *Bornem.* ad Xen. Conv. p. 61. *Herm.* ad Orph. p. 820. Soph. OR. v. 436. *Krüger* Dionys. p. 314. Habet sibi vulgo oppositam partic. δέ, ita, ut

1) sensu concessivo usurpetur, opposita vero sententia negationem admittat et μέν — δέ verti debeant: *quidem — vero, quidem — sed, zwar — aber.* Ita legitur a) seq. δέ. Ita aa) ubi simplex habetur μέν. Matth. 3, 11. 9, 37. 16, 3. 17, 11. 20, 23. 22, 8. 23, 28. 26, 24. 41. Marc. [1, 8. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Fritzsche*] 10, 39 coll. v. 40. Luc. 3, 16. 10, 2. — 11, 48. quo l. si verba ὅτι — μνημεῖα respondent latinis: *quod, dum maiores vestri prophetas necarunt, vos horum monumenta instruatis*, cf. *Bornem.* schol. p. 80. „saepissime, monens, Graeci quae primaria est sententia, secundariam posuerunt priore, illam per particulam δέ, hanc per μέν inferentes, ut Xen. Cyr. 1, 1. 4. Mem. 2, 7. 11. 3, 9. 8." — Luc. 23, 56 coll. 6, 1. Ioh. 16, 9 coll. v. 10. — v. 22. 19, 32 coll. v. 33. Act. 1, 5. 9, 7. 14, 12. 21, 39. ἐγὼ μὲν — δέομαι δέ = *ich bin zwar* — nicht der Aegypter [v. 38.] sondern — *ein Iude aus Tarsus — doch bitte ich dich.* Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 279. aliter *de Wette* Act. Ap. p. 138. — 22, 9. Rom. 2, 7 coll. v. 8. — v. 8. de μέν in verbis καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ retinendo vid. *Fritzsche* ad h. l. p. 105. — Rom. 6, 11. 8, 17. 11, 22. 28. 1 Cor. 1, 12. 18. 3, 4. 9, 24. 11, 14 coll. v. 15. 12, 20. 15, 51. 2 Cor. 10, 1. 10. Gal. 4, 8. 23. — v. 24 coll. v. 26. ἡ δὲ ἄνω ἱερουσαλὴμ pro: ἑτέρα ἀπὸ τῆς ἄνω ἱερουσαλήμ, ἥτις, ἐλευθέρα οὖσα, ἐστὶν μήτηρ πάντων. Cf. *Win.* p. 501. Phil. 1, 23. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Hölemann.*] 3, 1. 14. 2 Tim. 4, 4. Hebr. 3, 5 coll. v. 6. 7, 2. 5. 6. 20. 21. 23. 24. 11, 15 coll. v. 16. 12, 11. 1 Petr. 1, 20. [2, 14. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott.*] — non iusto loco positum legitur [cf. *Win.* p. 514. *Herm.* ad Soph. OR. v. 436. *Meyer* Act. Ap. p. 281. *de Wette* Act. Ap. p. 139.] Act. 22, 3. ἐγὼ μὲν — ἀνατεθραμμένος δέ pro: ἐγώ εἰμι ἀ. ἰ. γεγεννημένος μὲν κλ. 1 Cor. 2, 15. Tit. 1, 15. (Ael. hist. an. 2, 31. Xen. Mem. 2, 1. 6. Cyr. 5, 5. 11.) — — in partitionibus, ut ὁ μὲν — ὁ δέ i. e. vel: *hic — ille* Phil. 1, 16. 17. — vel: *alius — alius* Matth. 13, 23. 22, 5. 6. Act. 14, 4. 17, 32. 28, 24. — Eph. 4, 11. — ὃς μὲν — ὃς δέ, *alius — alius* Matth. 13, 8. 21, 35. 25, 15. Luc. 23, 33. Act. 27, 44. Rom. 9, 21. 1 Cor. 11, 20. 2 Cor. 2 16. Iud. v. 22. — Marc. 12 5

ita *Fritzsche*, cf. Ev. Marc. p. 507. *Win.* p. 133. — 1 Cor. 12, 28. quo l. si Paulus immemor praecedentis οὓς μέν ita continuat orationem, ut scribat πρῶτον — δεύτερον — τρίτον vid. de hoc anacolutho *Win.* p. 133. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — ὃς μέν — ὁ δὲ ἀσθενῶν i. e. *alius* — *sed infirmus* Rom. 14, 2. Vide de verbis ὁ δ. ἀσθενῶν cohaerentibus *Fritzsche* Ev. Marc. p. 507. *Win.* p. p. 133. — ὃς μέν — ἄλλος δέ, *alius* — *alius* Matth. 13, 4—7. 1 Cor. 12, 9. 10. — ἄλλος μέν — ἄλλος δέ 1 Cor. 15, 39. οἱ μέν — ἄλλοι δέ *alii* — *alii* Ioh. 7, 12. Matth. 16, 14. — τὶς μέν — τὶς δέ Phil. 1, 15. τοῦτο μέν — τοῦτο δέ *partim* — *partim* Hebr. 10, 33. (Isocr. Panegyr. p. 57. ed. *Lange*. Hdot. 3, 106.) cf. *Matth.* §. 288, not. 2. *Herm.* ad Vig. p. 702. — ὧδε μέν — ἐκεῖ δέ Hebr. 7, 8. —

bb) iunctum c. aliis particulis legitur μέν, ut μὲν γάρ — δέ *quidem enim* — *vero* [de particulis μέν et γάρ vim suam retinentibus vid. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 109.] Act. 13, 36. 23, 8. Rom. 2, 25. 5, 16. 1 Cor. 11, 6. 2 Cor. 9, 1. coll. v. 3. Cf. ad h. l. *Win.* p. 501. *Fritzsche* diss. 2. p. 21. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 168. — Hebr. 7, 18. 19. 8, 4. coll. v. 6. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 431 sq. — Hebr. 12, 10. (Xen. Mem. 1, 2. 5. Cyr. 1, 2. 2 et 15.) — — μὲν οὖν — δέ, [in quibus οὖν concludit [vid. οὖν], μέν respicit sequens in altero membro δέ] *quidem igitur* — *vero* Marc. 16, 19. cf. tamen de h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 747. — Act. 11, 19. coll. v. 20. vid. *Meyer* Act. Ap. p. 157 sq. — 18, 14. coll. v. 15. 19, 38 coll. v. 39. 25, 11. 28, 5. coll. v. 6. — (εἰ μὲν οὖν — εἰ δὲ μή Xen. Cyr. 8, 7. 22. An. 3, 2. 37.) —

b) oppositis aliis particulis [cf. *Matth.* §. 622. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Bornem.* schol. p. 135. *Vig.* p. 536. *Schäfer* melet. p. 61. *Ast* ad Plat. legg. p. 230. *Heindorf* ad Plat. Phaedr. p. 133. *Win.* p. 501.], ut μέν — ἀλλά *quidem* — *vero* Rom. 14, 20. μὲν γὰρ — ἀλλά *quidem enim* — *vero* Act. 4, 16. 17. 1 Cor. 14, 17. (Luc. Dial. Deorr. 8, 3. Xen. Oec. 3, 6.) — μέν — ἔπειτα Ioh. 11, 6. coll. v. 7. Iac. 3, 17. — μέν — πλήν *quidem* — *sed* Luc. 22, 22. cf. *Bornem.* l. l. —

c) neglecta oppositione simplici copula καί vel τέ alterum membrum adnectitur, ita μέν — τέ *quidem* — *que* (agnoscendum esse in eiusmodi transitu a disiunctione ad coniunctionem anacoluthon, docuit *Herm.* ad Vig. p. 841. coll. *Bornem.* ad Xen. Mem. 3, 9. 4. Xen. Cyr. 1, 4. 3. *Meyer* Act. Ap. p. 330. *Win.* p. 501.] Act. 27, 21. ἔδει μέν — μὴ ἀνάγεσθαι — κερδῆσαί τε ταύτην — ζημίαν. Cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. Vol. 2. p. 296. Aliter *Meyer* l. l. respondere monens verbis ἔδει μέν — ζημίαν verba v. 22. καὶ ταννῦν. — 1 Thess. 2, 18. ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μέν — καὶ ἐνέκοψεν — ὁ σατανᾶς. (Xen. Mem. l. l. Cyr. l. l.) — in partitionibus Luc. 8, 5—8. ὃ μέν — ἔπεσε — καὶ ἕτερον ἔπεσεν. Cf. *Bornem.* schol. p. 50. *Win.* p. 133. 501. — ὃ μέν — ἄλλο δὲ — καὶ ἄλλο — καὶ ἄλλο vel [vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 115. 118.] ἄλλα Marc. 4, 4—8. Cf. de h. l. lect. *Fritzsche* l. l. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. —

d) solitarium legitur μέν aa) vel quod facile cogitando suppleri potest sententia, in qua sequi debebat δέ [cf. *Matth.* §. 622, 6. *Herm.* ad Vig. p. 841. *Buttm.* §. 136. *Rost* §. 134, 5. *Schäfer* melet. p. 66. *Id.* ad Dion. Hal. de comp. verbb. p. 197. ad Eur. Or. v. 8. ed. *Pors.* *Win.* p. 500.] Act. 19, 4. ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε scil. non vero ita Iesus. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 249. — Rom. 7, 12. ὁ μὲν νόμος ἅγιος καὶ ἡ ἐντολὴ — ἀγαθή scil. ἡ δὲ ἁμαρτία πονηρά. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 41. — Rom. 10, 1. ἡ μὲν εὐδοκία — σωτηρίαν scil. at Iudaei sibi ipsi desunt coll. 10, 3. 9, 32. cf. *Fritzsche* l. l. p. 372. — Rom. 11, 13. cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 477. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 249. — 2 Cor. 12, 12. τὰ μέν — ἐν ὑμῖν — δυνάμεσι scil. μάτην δὲ κατεργάσθη αὐτά. Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. Col. 2, 23. ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας scil. ἔργον δὲ σοφίας οὐκ ἔχει. — Hebr. 6, 16. ἄνθρωποι μὲν γὰρ — ὀμνύουσι scil. sed Deus [v. 13.] καθ' ἑαυτοῦ ὀμνύει. De μέν non expungendo vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 477. et de lect. h. l. *Griesb.*, *Schott* coll. *Bleeck* p. 254. — 2 Cor. 11, 4. εἰ μὲν γὰρ [= *wenn freylich*] — κηρύσσει — ἀνείχεσθε. Cf. ad h. l. *Meyer*, *de Wette* coll. *Fritzsche* diss. 2. p. 48 sqq. — bb) vel quod alio modo oppositio enuntiatur Hebr. 12, 9. cf. *Buttm.* §. 136. *Rost* l. l. — cc) vel quod repetenda est oppositio ex membro praecedenti [cf. *Herm.* ad Vig. p. 841.] Act. 28, 22. περὶ μὲν γὰρ — ἀντιλέγεται, ubi repetenda sunt: ἃ σὺ δὲ φρονεῖς, ἀξιοῦμεν παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 21 sq. *Meyer* Act. Ap. p. 343. — — dd) vel quod auctoris ad alia perducti animum sensim ac paulatim cepit oblivio sententiae inchoatae cf. *Win.* p. 500. *Meyer* Act. Ap. p. 15 seq. ep. ad Rom. p. 30. *de Wette* Act. Ap. p. 6. ep. ad Rom. p. 31. *Herm.* ad Vig. p. 841. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 24. 151 sq. — Act. 1, 1. 3, 13. cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — Rom. 1, 8. 3, 2. 1 Cor. 11, 17. πρῶτον μὲν γάρ. —

e) deest μέν sequente δέ, quippe quod facile e seqq. suppletur cf. *Matth.* §. 288, not. 4. §. 616, 3. *Rost* §. 134, 5. c. *Fritzsche*, Ev. Marc. p. 336 sq. *Bornem.* schol. p. 79. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. Dial. Deorr. p. 125. „μέν fehlt überall da, wo der Satz ohne Beziehung auf die folgende Gegenüberstellung gedacht und ausgesprochen werden kann, wo nicht „ein Zugleich von Zeit, Ort oder Bedingung“ hervorgehoben werden soll“ ita *Harless* ep. P. ad Eph. p. 462. — Luc. 11, 47. — Marc. 1, 8. Phil. 1, 28. 1 Petr. 2, 14. vid. de his l. supra sub no. 1. a. aa. adnotata. — (Xen. Cyr. 1, 5. 11. 1, 6. 44. 6, 2. 9.) — in partitionibus Luc. 9, 19. Act. 17, 18. καί τινες — οἱ δέ. (Xen. h. g. 1, 2. 14.) Cf. *Vig.* p. 4. *Bornem.* l. l. p. 59. et ad Xen. Cyr. 8, 2. 12.

2) ibi μέν — δέ legitur, ubi non locus est oppositioni per *quidem* — *sed* factae, nec inservit nisi concludendis enunciationibus mutuo ad se relatis. Utimur in talibus, cum minus definita sit oppositio, vocabulis: *und*, *dagegen*, *nun*, Lat. *ac*, *quidem*. Cf. *Matth.* §. 622. §. 289, not. 10. *Rost* l. l. *Hölemann* ep. ad Philipp. p. 200. — Ita a) simplex μέν seq. δέ. Matth. 25, 33. Luc. 13, 9. Rom. 8, 17. 1 Cor. 1, 23. Iud. v. 8. 10. — b) iunct. c. οὖν: μὲν οὖν [= μὲν δή Hdot. 8, 74. Xen. Cyr. 2, 2. 10.] in continuanda oratione sic, ut aliquam concludendi vim habeat [cf. *Herm.* ad Vig. p. 845, not. 342. *Matth.* l. l.] ubi nos: *nun*, Lat. *et quidem*, *quidem igitur*. Ita aa) seq. δέ. Luc. 3, 18. coll. v. 19. Ioh. 19, 24. coll. v. 25. Act. 1, 6. coll. v. 7. 2, 41. coll. v. 42. 5, 41. coll. 6, 1. 8, 4. 5. 9, 31. 32. 12, 5. 14, 3. 4. 15, 3. 4. 30. 31. 16, 5. 6. 17, 12. 13. 17, 18. 19, 32. 33. 23, 18. 19. 31. 32. 1 Cor. 9, 25. Phil. 2, 23. 24. — bb) sine δέ, μὲν οὖν, ubi = vel: *igitur*, *nun* Act. 1, 18. cf. ad h. l. *Meyer* p. 22. — 13, 4. 17, 30. 23, 22. 26, 4. 9. cf. ad h. l. *Meyer* p. 314 sq. — Hebr. 9, 1. quo l. μὲν οὖν = igitur, καί = *etiam* coll. v. 8. 7—10. — εἰ μὲν οὖν *si igitur* Hebr. 9, 1. — 1 Cor. 6, 7. ἤδη μὲν οὖν — ἐστιν. Quo l. uti μὲν οὖν — *nun*, ita ἤδη = *schon* i. e. *per se*, *non aliis rebus accedentibus* vel *adiuvantibus*, ubi nos: *Nun bringt es auch schon überhaupt Nachtheil.* (ita *iam* Cic. offic. 1, 12. cf. *Tursell.* Part. 3. p. 135.) — vel: *imo* [cf. *Vig.* p. 415. *Herm.* ad Vig. p. 845, not. 343. *Matth.* §. 622. §. 625. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 99. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 329. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 5, 3. 8.] Ita iunctum c. ἀλλά Phil. 3, 8. ἀλλὰ — ζημίαν εἶναι i. q. ἀλλὰ καὶ [νῦν] ἡγοῦμαι — ζ. εἶναι, sed fortius: *imo vero* [ut olim [vid. ἥγημαι v. 7.] ita etiamnum] *duco omnia mulctae loco esse habenda.* Cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 247. 251. — (ita μὲν οὖν Xen. Cyr. 5, 3. 8. 8, 3. 37 et 41. Plat. Phileb. §. 68 et 83.) —

Μενοῦνγε, *immo vero*, *enimvero*. Ter legitur in responsionibus, quibus res ante dicta corrigitur [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 329.] Luc. 11, 28. Rom. 9, 20. 10, 18. (Nicet. Ann. 21, 11. p. 415.) — De μενοῦνγε, ex usu dialecti alexandrinae posito ab initio periodi cf. *Lob.* ad Phryn. p. 342. *Viger.* p. 542. *Sturz* de dial. alex. p. 203. *Win.* p. 514.

Μέντοι, coniunct. (μέν quidem, τοι encl., hoc modo, ita [dat. absol. = τῷ] *dem zufolge*) 1) *enimvero*, *sane*, *freilich*, [cf. *Matth.* §. 622. *Buttm.* §. 136. *Herm.* ad Vig. p. 843 sqq.] Iac. 2, 8. cf. ad h. l. *Theile*. (ita in respons. Xen. Mem. 2, 6. 2. Plat. Phaedon. §. 42 ter, ed. *Fischer.*) — 2) *tamen*, *doch*, *jedoch*, *gleichwohl* Ioh. 4, 27. 7, 13. 20, 5. 21, 4. 2 Tim. 2, 19. Iud. v. 8. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 5. Xen. Cyr. 2, 1. 5.) cf. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Herm.* ad Vig. l. l. — iungitur c. ὅμως: ὅμως μέντοι = μέντοι sed fortius Ioh. 12, 42. (Xen.

An. 2, 4. 23. Xen. Cyr. 2, 3. 22.) cf. *Passow* II. p. 199. *Win*. p. 416. — Saepius non legitur in N. T.

Μένω, f. *μενῶ*, pf. *μεμένηκα* [cf. *Buttm*. §. 90, not. 9. §. 99, 2. not. 1. §. 101. gram. max. §. 112. *Rost* §. 84. *Matth*. §. 181, not. 3.] plusqpf. *μεμενήκειν* [1 Ioh. 2, 19. Cf. de plusqpf. absque augm. sub *δίδωμι* adnotata]

maneo 1) intransit. i. e. *non moveor loco* vel *statu meo, ich bleibe*

a) de personis aa) in *loco* aliquo manentibus sq. adv. loci, ut *ἐκεῖ* Matth. 10, 11. Marc. 6, 10. Luc. 9, 4. Ioh. 2, 12. 10, 40. (Palaeph. f. 28.) — *ὧδε* Matth. 26, 38. Marc. 14, 34. (*ἐνταῦθα* Xen. An. 1, 3. 11.) — sq. *ἐν* c. dat. loci Luc. 8, 27. 10, 7. Ioh. 7, 9. 8, 35. 11, 6. Act. 20, 15. 27, 31. 28, 30. 2 Tim. 4, 20. (Lucian. D. D. 7, 4. Dem. 1076, 16.) — simul c. *παρά τινι apud aliquem* Act. 9, 43. — seq. *ἐπί τινα* Ioh. 1, 32. 33. — sq. *μετά* c. gen. pers. Luc. 24, 29. Ioh. 14, 16. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 25.) — sq. *παρά* c. dat. pers. Ioh. 14, 17. 25. de h. l. particip. praes. resolvendo *μένων* vid. *ζάω, ἀγανακτέω*. — Act. 18, 3. 20. 21, 7. 8. (Cebet. tab. c. 9. Lucian. Timon. §. 10.) — sq. *καθ' ἑαυτόν, domi suae* = *privatim, für sich, non cum aliis* Act. 28, 16 coll. v. 30. — sq. *σύν* c. dat. pers. Luc. 1, 56. 24, 29. — absol. i. e. absque loci, facile e contextu cognoscendi, mentione Ioh. 8, 35. Act. 16, 15. — — bb) de personis devertentibus in loco vel apud aliquem, sq. adv. loci, ut *ποῦ* Ioh. 1, 39. 40. — sq. *παρά* c. dat. pers. Ioh. 4, 40. —

bb) de personis manentibus in *conditione* vel *statu* aliquo, ubi Lat. *maneo, permaneo, perduro*, sq. adv. qualitatis, ut *οὕτω* 1 Cor. 7, 40. vel *ὡς* v. 8. — sq. nominativo substant. vel adiect. qualitatem vel conditionem indicante, ut *ἄγαμος* 1 Cor. 7, 11. *ἱερεύς* Hebr. 7, 3. *πιστός* 2 Tim. 2, 13. (Lucian. D. D. 8, 3. Soph. Trach. v. 175 sq. — sq. *ἐν* c. dat. conditionis vel status, [vid. *ἐν* p. 167. 168.] ut *ἐν τῷ θανάτῳ* 1 Ioh. 3, 14. *ἐν τῇ σκοτίᾳ* Ioh. 12, 46. *ἐν ταύτῃ* scil. *τῇ κλήσει* 1 Cor. 7, 20. *ἐν τούτῳ* v. 24. — *ἐν τῇ ἀγάπῃ* 1 Ioh. 4, 16. *ἐν τ. ἀ. τινός im Besitz der Liebe Jem*. Ioh. 15, 9. 10 bis. — *ἐν τῷ φωτί* 1 Ioh. 2, 10. — 1 Tim. 2, 15. *ἐὰν μείνωσι* [scil. *τὰ τέκνα*. Cf. praeced. *τεκνογονία*] — *σωφροσύνης*. Cf. *Win*. p. 330. 518. — oppos. verbis moriendi, pereundi, ubi — vel: *maneo in* [hac] *vita* Phil. 1, 25. coll. v. 24. ubi *ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί*. — vel: *superstes sum*, seq. *ἕως* Ioh. 21, 22. 23. 1 Cor. 15, 6. (Arrian. diss. epict. 3, 24. Hdot. 1, 30. — maneo Eutrop. 9, 13. Zenobia autem posteros, qui adhuc manent, Romae reliquit.) — vel: *non morior, in vita maneo, fortleben* Apoc. 17, 10. additur *εἰς τὸν αἰῶνα* Ioh. 12, 34. coll. v. 33. Hebr. 7, 24. coll. v. 23. 1 Petr. 1, 23. cf. ad h. l. *Käuffer* de bibl. *ζωῆς αἰωνίου* notione p. 6. — 1 Ioh. 2, 17. — — seq. *μετά τινος* de personis manentibus in *necessitudine*, quae est illis c. aliquo, sq. *ἐν* c. dat. pers. = *coniunctus maneo c. aliquo* [vid. *ἐν* p. 170 sq.] Ioh. 6, 56. 14, 10. 15, 4 ter. v. 5. 6. 7. 1 Ioh. 2, 6. 24. 27. 28. 3, 6, 24 ter. 4, 12. 13. 15. 16. — seq. *μετά τινος* 1 Ioh. 2, 19. *μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν sie wären bei uns geblieben* scil. in unserer Lehr- u. Glaubensgemeinschaft.

cc) de personis manentibus vel perseverantibus in aliqua re tractanda. seq. *ἐν* c. dat. rei, ut *ἐν τῇ διδαχῇ* vel *ἐν τῷ λόγῳ τινός* i. e. *in doctrina alicuius profitenda et sequenda* [vid. *ἐν* p. 166 sq.] Ioh. 8, 31. 2 Tim. 3, 14. 2 Ioh. v. 9 bis.

b) de rebus manentibus aa) in *loco* vel in *conditione* aliqua, sq. *ἐπί* c. genit. loci Ioh. 19, 31. de huius l. plur. c. verbo singul. vid. *εἰμί* p. 131. init. — sq. *ἐπί* c. dat. rei, trop. 2 Cor. 3, 14. *τὸ αὐτὸ* — *μένει idem velamen expansum manet super praelectionem foederis antiqui* i. e. *manet idem impedimentum, quod facit, ut praelectam legem non intelligant*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 1. p. 39. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 61. — additur nominat. adiectivi statum indicantis, ut *ἀσάλευτος* Act. 27, 41. *μόνος* Ioh. 12, 24. *ὁ κόκκος* — *μόνος μένει granum solitarium manet* i. e. *non multiplicatur*. — abest adiect. contextui aptum et cogitatione facile addendum, ut incolumis, immotus. Ita *σόδομοι* — *ἔμειναν ἂν incolumes perdurassent* = *florerent* Matth. 11, 23. — Rom. 9, 11. — *τὸ ἔργον μενεῖ* 1 Cor. 3, 14. ubi opp. *κατακαίεσθαι*, de futuro h. l. praeferendo vid. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette*. — sq. *εἰς τὸν αἰῶνα* 2 Cor. 9, 9. 1 Petr. 1, 25. — *perpetuitatis* notione inclusa, ita de institutis div., de bonis ad animum pertinentibus, ut *καρπός* Ioh. 15, 16. *πόλις* Hebr. 13, 14. *ὕπαρξις* 10, 34. *τὸ μένον das Bleibende, das Unvergängliche* [opp. *τὸ καταργούμενον*], dicitur ita *novi foederis munus*, „tum quod propter doctrinae div. diuturnitatem sempiternus est eius usus, tum quod egregia eius *δόξα* nulla unquam alia aboleri posse videtur“ *Fritzsche* diss. 1. p. 32. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 58. Cf. de particip. articulum habente substantive posito sub *ἀδικέω* monita. — Hebr. 12, 27. — *βρῶσις ἡ μένουσα εἰς ζωὴν αἰώνιον* Ioh. 6, 27. — addito *ἔν τινι in aliquo* [vid. *ἐν* p. 170 col. 2.] 1 Ioh. 3, 9. 15. Ioh. 5, 38. 15, 7 bis. 11. 1 Ioh. 2, 14. 24 bis. — v. 27. — de animi sensis et studiis Hebr. 13, 1. 1 Cor. 13, 13. quo l. si pluribus subiectis praemittitur verbum singularis vid. sub *ἀκολουθέω* observata. — seq. *ἔν τινι in aliquo* [vid. *ἐν* p. 170.] 1 Ioh. 3, 17. 2 Ioh. v. 2. quo l. si a participio fit transitus ad verb. finitum vid. *ἀπαλλοτριόω*. — de malis oneris instar incumbentibus alicui, seq. *ἐπί τινα super aliquem* [vid. *ἐπί* p. 139 col. 2.], ut *ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ* Ioh. 3, 36. — Ioh. 9, 41. — *ἡ* — *ἁμαρτία ὑμῶν μένει manent peccata vestra* i. e. *vos peccatores esse, restat*. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 109. — — bb) ubi opponitur *τό* vendi = *porro possideor*, ita de agro Act. 5, 4. *οὐχὶ μένον* [i. e. *nonne, si porro abs te possidebatur* = *nonne, si retinebas eum*, cf. de particip. praes. = partic. imperf. *ἀγανακτέω*] *σοὶ ἔμενε* i. e. *in tuos usus abs te possidebatur* = *ita retinebas, ut usus eius penes te esset?* Cf. *Win*. p. 328. (manent ingenia senibus Cic. de senect. c. 7.) —

2) transit. sq. acc. *maneo aliquem*, Act. 20, 23. (Pol. 4, 8. 4. Dem. 50, 26.) — additur *ἐν* c. dat. loci Act. 20, 5. —

Μερίζω, f. *ίσω*, (*μέρις*) 1) *divido* a) propr. [Xen. An. 5, 1. 9.] med. *μερίζομαί τι μετά τινος partior aliquid cum aliquo, ich theile mich mit Jem. in etwas* Luc. 12, 13. — ita חָלַק sq. עִם ubi οἱ ό habent *μερίζομαι* cum Prov. 29, 24. Cf. *διαμερίζομαι*. — (*μερίζομαί τι πρός τινα* Ios. Ant. 1, 8. 3.) — b) *in partes discindo*; passiv. *in partes discindor* i. e. vel: *in factiones discindor*, signif. reflexiva [vid. *ἁγνίζω*] *mit sich selbst in Zwiespalt seyn* Marc. 3, 26. de h. l. perfecto vid. sub *ἀκούω* ad 1 Ioh. 1, 1. notata. — 1 Cor. 1, 13. *μεμέρισται ὁ χριστός; estne divisus Christus? ist Christus mit sich selbst in Zwiespalt?* alii: *ist Christus in Stücke zerspalten?* so dass jede Parthei ein Stück Christus für sich hat? cf. *Meyer* ad h. l. p. 21. *de Wette* p. 14. — *μερίζεταί τις καθ' ἑαυτοῦ* vel *ἐφ' ἑαυτόν discinditur aliquis in partes ita, ut contra se ipsum saeviat* Matth. 12, 25. 26. Marc. 3, 24. 25. — (Pol. 8, 23. 9.) — vel: *diversa studia sequor, in seinen Interessen getheilt seyn* 1 Cor. 7, 34. Cf. ad h. l. *Meyer* et de h. l. lect. *Griesb., Scholt, Knapp, Meyer, de Wette*, (*ἦτε περὶ τὰ θεάματα αὐτῶν ἢ τὰ ἀκροάματα σπουδή — ἑκάστοτε ἐμερίζετο· καὶ οὐδενὶ ἀμφότεροι ὁμοίως ἠρέσκοντο, ἀλλὰ πᾶν τὸ τῷ ἑτέρῳ φίλον, τῷ ἄλλῳ ἐχθρὸν ἦν* Hdian. 3, 10. 6.) — 2) divisione facta impertior, *τινί τι* Hebr. 7, 2. — *τὶ πᾶσι* i. e. *inter omnes* Marc. 6, 41. — pro חָלַק Ios. 13, 7. (*τὶ εἴς τινας* Hdian. 1, 17. 3. — divido i. e. distribuo, ut: alicui dapem Phaedr. 2, 6. 14. sodalibus oscula Horat. Od. 1, 36. 5.) — = *impertior*, *τινί τι* Rom. 12, 3. 2 Cor. 10, 13. (Sir. 45, 20 vel 23.) — *τινί* 1 Cor. 7, 17. Saepius non extat in N. T.

Μέριμνα, *ας*, *ἡ*, (*μερίζω, μέρις*, quia curae animum diverse i. e. in diversas quasi partes trahunt) *cura, Sorge* i. e. a) *sollicitudo* 1 Petr. 5, 7. (οἱ ό Ps. 55, 22. Hesiod. *ἔργ*. v. 160. Hom. hymn. in Merc. 44. 160.) — b) sq. gen. obiecti: *Sorge für etwas, für Jemanden* 2 Cor. 11, 28. — *τοῦ αἰῶνος τούτου* = *rerum ad hoc seculum pertinentium* Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. Luc. 8, 14. — *μέριμναι βιωτικαί* = *τοῦ βίου* Luc. 21, 34. Saepius non legitur in N. T.

Μεριμνάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*μέριμνα*) *curo, dubitans* vel *veritus, ne frustra curem* i. e. a) *sollicitus sum, Sorge haben* Matth. 6, 27. (Xen. Cyr. 8, 7. 12.) — sq. *λέγων* c. orat. dir. Matth. 6, 31. — sq. orat. indir. 10, 19. Luc. 12, 11. — sq. dat. rei = *propter aliquid* [vid. *ἁμαρτία*] Matth. 6, 25. Luc. 12, 22. quo loco per epexeg. additur *τί φάγητε*. — sq. *περί τινος* Matth. 6, 28. Luc. 10, 41. 12, 26. — sq. pron. *μηδέν* = *in keiner Hinsicht* [vid. *ἀδικέω*] Phil. 4, 6. — — b) *curam gero, besorgen, Sorge tragen für etwas*,

absol. Matth. 6, 34. ἡ γὰρ — μεριμνήσει. Vid. de h. l. ἀρκετός. — seq. εἰς τὴν αὔριον *in diem sequentem* [vid. εἰς p. 141 col. 1.] Matth. 6, 34. — sq. acc. rei 1 Cor. 7, 33—34. Phil. 2, 20. — sq. ὑπέρ τινος 1 Cor. 12, 25. ubi τὸ αὐτό = *eodem modo* [vid. αὐτός] et de plurali μεριμνῶσι explicando ex prosopopoeia agnoscenda in verbis τὰ μέλη *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 213. *de Wette* p. 106. — Saepius non legitur in N. T.

Μερίς, ιδος, ἡ, (μέρος, μείρομαι) 1) *pars* i. e. a) *Theil*, ut τῆς μακεδονίας i. e. *regio, tractus Macedoniae* Act. 16, 12. Vide μέρος. — vel: negotiorum agendorum Luc. 10, 42. Vide de h. l. sub ἀγαθός monita et *Meyer* Ev. Luc. p. 314. (Plut. vit. Ages. c. 17.) — — b) *Antheil, antheiliges Besitzthum, pars rei assignata alicui*, ἔν τινι Act. 8, 21. Vide de h. l. ἐν p. 161 col. 2. — seq. genit. rei = *an etwas* Col. 1, 12. vid. ἐν l. l. — (Dem. 1239, 12.) — 2) *consortium, communio*. μετά τινος 2 Cor. 10, 6. — ita pro חֵלֶק sq. nunc עִם Ps. 50, 18. nunc בְּ 2 Sam. 20, 1. 1 Regg. 12, 16. Cf. Graecorum τίς γὰρ κατόπτρῳ καὶ τυφλῷ κοινωνία Comic. ap. Stob. p. 501, 4. et Lat. *quid mihi tecum rei est?* Vid. *Matth.* §. 389. — Saepius non habetur in N. T.

Μερισμός, οῦ, ὁ, (μερίζω, divido; divisio) 1) *distributio, largitio* Hebr. 2, 4. de h. l. plur. μερισμοί vid. sub αἰσχύνη notata et *Böhme* ep. ad Hebr. p. 96. — pro מַחֲלֹקֶת Ios. 11, 23. (Pol. 31, 18. 1.) — 2) *discissio, sectio, Trennung* Hebr. 4, 12. ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος. Saepius non legitur in N. T.

Μεριστής, οῦ, ὁ, (μερίζω) *partitor*. Semel in N. T. Luc. 12, 14.

Μέρος, εος, ους, τό, *pars*, a) *der Theil* aa) propr. Apoc. 16, 19. (Diod. Sic. 1, 28.) — sq. genit. totius Luc. 15, 12. 24, 42. — τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου i. e. *die rechte Seite des Schiffes* Ioh. 21, 6. (Xen. Cyr. 1, 6. 14. 8, 3. 3.) — ἐν μέρει ἑορτῆς, in re partem efficiente ἑορτῆς = *in re tangente dies festos* vel *si agitur de rebus pertinentibus ad dies festos* hoc vel illo modo celebrandos Col. 2, 16. [vid. ἐν p. 166 col. 2.] — abest gen. totius, facile e contextu cognoscendi, ut τοῦ σώματος = *membrum* [plene Plut. Solon. c. 18. Hdian. 8, 4. 23.] Eph. 4, 16. Luc. 11, 36. — vel τῶν ἱματίων Ioh. 19, 23 bis. vel τῆς τιμῆς Act. 5, 2. — Act. 19, 27. τοῦτο — τὸ μέρος scil. τῆς ἐργασίας *haec quaestus, quem facimus, pars* scil. quae posita est in conficiendis aediculis argenteis = *dieser Erwerbszweig*. — τὸ ἓν μέρος — τὸ δὲ ἕτερον scil. τοῦ συνεδρίου Act. 23, 6 coll. v. 1. — v. 9. οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων brevius pro: οἱ γραμματεῖς, οἱ ὄντες τούτου τοῦ [vel ἐκ τούτου τοῦ] μέρους τοῦ συνεδρίου ὅ ἐστι τῶν [vel ἐκ τῶν] φαρισαίων. (Xen. Cyr. 8, 4. 29.) — scil. eorum, quae ad me perlata sunt 1 Cor. 11, 18. καὶ μέρος τι πιστεύω i. e. *et ex parte, zum Theil credo*. (Thuc. 2, 64. 4, 30.) — Formulae notandae: ἀνὰ μέρος, *per partes, theilweise*, ita de personis *alternatim* vel ita verba facientibus, ut alter alterum excipiat, *der Reihe nach* 1 Cor. 14, 27. (Pol. 3, 55. 8. 4, 20. 10. Eur. Phoen. v. 481. et κατὰ μέρος Hom. hymn. in Merc. v. 53.) — ἀπὸ μέρους, *ex parte, zum Theil*, interdum = *quodammodo* [vid. ἀπό p. 44 col. 1.] Rom. 11, 25. 14, 15. 24. 2 Cor. 1, 14. 2, 5. — ἐκ μέρους, *ex parte* i. e. vel: *ex parte si fit aestimatio* = *singuli, einzeln genommen* [vid. ἐκ p. 151 col. 1 fin.] 1 Cor. 12, 27. vel metaph. pro: *imperfecte, stückweise* 1 Cor. 13, 9 bis. v. 12. — τὸ ἐκ μέρους substantive: *imperfectio* 1 Cor. 13, 10. sens. *imperfectio cognitionis*. — ἐν τῷ μέρει τούτῳ *hac parte*. Ita in locis, ubi ex toto, pertinente ad personam vel rem aliquam, aliquid, partem totius efficiens vel ullo modo cum eo coniunctum, prae ceteris spectatur; utuntur Lat. in talibus: *hactenus, hoc nomine, hac ratione, in dieser Beziehung, in diesem Stücke* 2 Cor. 3, 10. Vide de h. l. ἐν 168. — 2 Cor. 9, 3. cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 170. — 1 Petr. 4, 16. δοξαζέτω — τὸν θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ, i. e. *huius rei* [scil. τοῦ πάσχειν v. 15.] *ratione habita*. — — κατὰ μέρος, *sigillatim, theilweise* [Pol. 1, 4. 3. Thuc. 4, 26.] = *per partes eundo* Hebr. 9, 5. (Pol. 3, 32. 3. Plat. Theaet. 157. B.) — de parte terrae, provinciae = *tractus, regio*, sq. genit. totius, ut τῆς γαλιλαίας Matth. 2, 22. — 15, 21. 16, 13. Marc. 8, 10. Act. 2, 10. Eph. 4, 9. (Hdian. 6, 5. 15. Cicer. ad Attic. 3, 2.) — ita pro פֶּלֶךְ Neh. 3, 15. — abest gen. totius, facile e contextis cognoscendi Act. 19, 1. 20, 2. (Hdian. 4, 7. 9. 6, 5. 15.) — — bb) formula μέρος ἔχω μετά τινος [vid. ἔχω p. 214 col. 1.] pro: *consortium habeo cum aliquo* Ioh. 13, 8.

b) *Antheil, pars rei alicui assignata* sq. gen. pers Apoc. 22, 19. — in formula μέρος ἔχω = μετέχω vel μετέχω μέρος [cf. *Matthiae* §. 325, not. 1.] *particeps sum*, ut ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ pro: τῆς ἀναστάσεως ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ *particeps sum resurrectionis tempore resurrectionis primae* Apoc. 20, 6. Cf. ἐν p. 169 col. 2.

c) = μοῖρα [*Passow* sub voc. μέρος] *Lebensantheil, Lebensloos, sors*, ut τὸ μέρος αὐτῶν [scil. θήσω reponam i. e. assignabo] ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ Apoc. 21, 8. τὸ μέρος — ὑποκριτῶν *sortem suam ipsi assignabit inter simulatores* i. e. *tractabit eum uti tractantur simulatores* Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. Cf. de his ll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 729. (ita μέρος Soph. Ant. v. 147. Thuc. 1, 127.) — Saepius non habetur in N. T.

Μεσημβρία, ας, ἡ, (μέσος et ἡμέρα) *meridies*. Bis in N. T. a) de tempore: περὶ μεσημβρίαν Act. 22, 6. Ita pro צָהֳרַיִם Gen. 43, 16. 25. (Hdian. 1, 17. 1. Xen. H. G. 5, 3. 1.) — b) de plaga meridionali Act. 8, 26. (Hdian. 2, 11. 16. Xen. Mem. 3, 8. 9 et An. 1, 7. 6.)

Μεσίας, v. μεσσίας.

Μεσιτεύω, f. εύσω, (μεσίτης, quod vid. medius sum inter duos, metaph. mediatorem ago partes litigantes conciliaturum, vermitteln, τί Diod. Sic. 19, 71. Pol. 11, 34. 3.) *intercedo*. Semel in N. T. Hebr. 6, 17. ὅρκῳ ἐμεσίτευσε. Cf. de hoc vocab. Graecitatis serioris et transitivae significationis *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 261 sqq. —

Μεσίτης, ου, ὁ, (a μέσος, medius, qui medius stat inter duos) *mediator, qui se interponit inter duas partes*, a) ut pacem inter ipsas restituat, seq. genit. person. 1 Tim. 2, 5. Ita Iob. 9, 33. (Plut. Isis et Osir. c. 46. Graecos in simili re usos esse potius vocabulis μέσος δικαστής Thuc. 4, 83. vel μεσίδιος Aristotel. Polit. 5, 6. docet *Lob.* ad Phryn. p. 121. 122.) — b) de internuncio vel interprete, quo partes duae utuntur ad transigendum Gal. 3, 19. seq. gen. pers. v. 20. — seq. gen. rei, ut διαθήκης καινῆς Hebr. 8, 6. 9, 15. 12, 24. (Diod. Sic. 4, 54. Ios. Ant. 16, 2. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Μεσονύκτιον, ίου, τό, (μέσος medius, νύξ nox; vox serioris aevi scriptoribus usitata cf. *Lob.* ad Phryn. p. 53.) *media nox*. Quater in N. T. Luc. 11, 5. πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου; de quo genit. temporis vid. ἐνιαυτός. — Act. 16, 25. 20, 7. — οἱ ο′ pro חֲצִי הַלַּיְלָה Iudd. 16, 3. — de vigilia secunda legitur Marc. 13, 35. Vide supra ἀλεκτοροφωνία. (Hippocrat. de morb. lib. 2. c. 17. 569. C. T. 7. Diod. Sic. 20, 48. Luc. Ver. hist. 2, 28. de Merced. cond. §. 26. Plutarch. quaest. rom. c. 84. Strabo 2, 5. 359.)

Μεσοποταμία, ας, ἡ, *Mesopotamia*, regio Asiae maioris nomen nacta inde, quod Euphratem inter et Tigridem media iacebat. Quae terra quemadmodum ad meridiem habebat mare persicum, ad septentrionem Taurum montem, ad ortum Tigridem, ad occasum denique Euphratem fluvium, ita septentrionalis eius pars ob soli fertilitatem et pascuorum praestantiam laudabatur, meridionalis contra sterilis et ἄνυδρος erat. Cf. Curt. 5, 1. Ammian. Marcellin. 25, 8. — Apud Hebraeos אֲרָם haec regio appellabatur. — Act. 2, 9. 7, 2.

Μέσος, η, ον, *medius, a, um*, ut μέση ἡμέρα, μέση νύξ [cuius loco Graeci melioris notae, μέσον ἡμέρας, μεσοῦσα ἡμέρα vel μεσημβρία cf. *Lob.* ad Phryn. p. 53. 54. 465.], ita μέσης — νυκτὸς *media nocte* Matth. 25, 6. ἡμέρας μέσης *meridie* Act. 26, 13. De quo gen. temp. vid. ἐνιαυτός. — (Hippocrat. Epid. 1, 113. F. T. 9.) — sq. gen. partitionis, ut τὸ δὲ πλοῖον — μέσον τῆς θαλάσσης ἦν *navis erat res media maris* = *navis erat media in mari*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 500. — Ioh. 1, 26. (Ios. de bell. iud. 3, 8. 1. Hdot. 1, 170.) cf. *Viger*. p. 111. — iungitur c. subst. ita, ut adverbiascat [vid. ἀδάπανος], ut ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα — μέσον Luc. 23, 45. ἐσταύρωσαν

— *μέσον* — *τὸν ἰησοῦν* Ioh. 19, 18. *ἐλάκησε μέσος* Act. 1, 18.

Neutr. *τὸ μέσον*, substantive legitur: *medium*, *die Mitte*. Ita in formulis: *εἰς τὸ μέσον in medium locum* Marc. 3, 3. Luc. 5, 19. 6, 8. Ioh. 20, 19. 26. (Xen. An. 1, 5. 14.) cf. de hac formula subst. vim habente *Fritzsche* Ev. Marc. p. 650 et supra sub *εἰς* p. 139. col. 2. notata. — *ἐκ τοῦ μέσου*, *e medio loco* [Xen. An. 1, 5. 14.], *αἴρειν τι e medio tollere*, metaph. pro: *wegschaffen*, ita de lege mos. abrogata Col. 2, 14. — *ἐν τῷ μέσῳ in medio loco*, ut in medio triclinio Matth. 14, 6. in loco explicando ex attract. [vid. *ἐν* p. 169. col. 2. fin.] Act. 4, 7. — — sine artic. *μέσον Mitte*, ita in formulis: *ἀνὰ μέσον inmitten* i. e. a) *mitten hinein*, seq. gen. rei, ut *τῶν ὁρίων* Marc. 7, 31. *τοῦ σίτου* Matth. 13, 25. — b) per attractionem [vid. *ἀνά*] vel: *mitten auf*, seq. gen. rei, ut *τοῦ θρόνου* Apoc. 7, 17. — vel: seq. gen. person., inmitten Jemandes, ut *ἀνὰ μ. τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ* i. e. *utrimque fratrem* [fidei socium] *habens* 1 Cor. 6, 5. vid. *ἀνά* et *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 101. — *διὰ μέσον*, *mittendurch*, *mitten hindurch*, *per medium*, seq. gen. loci Luc. 17, 11. (Xen. An. 1, 4. 4.) — sq. gen. pers. Luc. 4, 30. Ioh. 8, 59. — *εἰς μέσον*, *mitten hinein*, *in medium* Marc. 14, 60. Luc. 4, 35. Cf. de hac formula adverbii naturam referente *Fritzsche* Ev. Marc. p. 650. — *ἐν μέσῳ in medio* [formula simplici *ἐν* angustior et quasi longe stipatiorem orbem circumdantium demonstrans cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 178.] seq. gen. *rei* = *mitten darinnen*, *mitten drauf*, post vv. mansionem indicantia Marc. 6, 47. — *οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς* scil. *ὄντες* Luc. 21, 22. — Act. 17, 22. Phil. 2, 15. Apoc. 2, 1. [v. 7. cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.*] 5, 6. 22, 2. (Xen. An. 1, 7. 6. 8, 1. 2.) — post vv. quibus facere dicitur aliquis aliquid Hebr. 2, 12. Apoc. 1, 13. — seq. gen. *pers.* = *mitten drunter*, *inter* Luc. 2, 46. 22, 27. 51. 24, 36. Act. 1, 15. 2, 22. 27, 21. 1 Thess. 2, 7. Apoc. 5, 6. — trop. *εἶναι ἐν μ. τ.* pro: *numine suo interesse* Matth. 18, 20. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 582. — loci ex attractione supra sub *ἐν* p. 169 fin. observata explicandi Matth. 10, 16. Luc. 10, 3. — Matth. 18, 2. Marc. 9, 36. — Luc. 8, 7. Ioh. 8, 3. — — *κατὰ μέσον τῆς νυκτός* i. e. *circa mediam noctem*, *um Mitternacht*, *gegen Mitternacht* Act. 27, 21. (*κατὰ μέσον* — *τῆς θράκης* Xen. An. 5, 10. 17. *ἐν μέσῳ νυκτῶν* Xen. Cyr. 5, 3. 52.) Saepius non extat in N. T.

Μεσότοιχον, *ου*, *τό*, (*μέσος*, *τοῖχος* paries) *paries intergerinus*. Semel in N. T. et quidem metaph. de re, quae veluti inimica staret inter partes duas, ut conciliari non possent; ita de lege mos. *causa dissidii* Iudaeos inter et paganos Eph. 2, 14. Cf. quae habet de huius imaginis tum origine repetenda, ut videtur, a muro lapideo, qui tanquam septum circumdabat sanctum templi Herodis illudque ab atriis externis, gentilibus etiam patentibus, separabat, cuius columnis inscriptum erat literis graecis et latinis: non licere *εἰςιέναι τὸν ἀλλοεθνῆ* [Ios. Ant. 15, 11. 5. coll. de b. i. 5, 5. 2.], tum de eiusdem imaginis vi et significatione *Harless* ep. P. ad Eph. p. 217 sqq. — (*μεσότοιχος* Athen. 7, 281. ed. *Casaub.*)

Μεσουράνημα, *τος*, *τό*, (*μέσος*, *οὐρανός*) *medium coeli*, *medium coelum*. Ter in N. T. Apoc. 8, 13. 14, 6. 19, 17.

Μεσόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (*μέσος*) *medius sum*. Semel in N. T. Ioh. 7, 14. *τῆς ἑορτῆς μεσούσης*. De quo gen. vid. *ἐνιαυτός*. (Hdot. 3, 104. Thuc. 5, 57.)

Μεσσίας, *ου*, *ὁ*, *Messias*, מָשִׁיחַ graece: *χριστός*, q. v. Ioh. 1, 42. 4, 25. De lect. *μεσίας* vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Meyer* Ev. Ioh. p. 84.

Μεστός, *ή*, *όν*, *plenus*, *refertus*, sq. gen. [vid. *γεμίζω*] — a) de rebus Ioh. 19, 29. 21, 11. Iac. 3, 17. (Hdian. 2, 14. 5. Xen. An. 1, 4. 19.) — in locis indicandis e more poetarum et Hebraeorum sub voc. *γλῶσσα* notata Iac. 3, 8. 2 Petr. 2, 14. — b) de personis [copiose habentibus aliquid Xen. Cyr. 5, 3. 3.] quarum animus refertus quasi est sensibus, consiliis pravis vel bonis Matth. 23, 28. Rom. 1, 29. 15, 14. — pro מָלֵא Ezech. 37, 1. Nah. 1, 10.

Μεστόω, *ῶ*, f. *ώσω*, *impleo*, pass. *μεστόομαι*, *οῦμαι*, *impleor*, *plenus sum*. Semel in N. T. sq. gen. [vid. *γεμίζω*] Act. 2, 13. de h. l. partic. perf. pass. statum durantem indicante et praesentis notionem includente vid. *ἀγαπάω*. — cf. *Matthiae* §. 352, b. p. 663. (3 Macc. 5, 10.) —

Μετά, praepos., quae iuncta a) c. *genitivo* pertinet ad *societatem*, *comitatum*, *coniunctionem* indicandam et respondet Lat. *cum*; copulata vero b) c. *accus.* ad ea refertur, *quae* vel loco vel tempore *sese subsequuntur*, ubi Lat. *post*, nostrates: *hinten*, *nach*. Legitur igitur *μετά*

I) *Genitivo* iunctum 1) ita, ut *societatem* [Gesellschaft, ein Zusammenseyn] duorum vel plurium indicet, ubi Latini

cum, nostrates: *mit*, *in Gesellschaft*, et, si sequitur genit. pluralis, etiam praepositione *inter* i. e. *unter*, *in der Mitte*, vel si non tam societas aut coniunctio cum aliquo, quam locus spectatur, in quo plures versantur, praeverbio *apud* i. e. *bei*, utuntur. Cf. *Passow* sub hoc voc., *Matth.* §. 587. *Rost* §. 110. *Buttm.* §. 134. *Win.* p. 360. coll. *Tursell.* de partic. lat. Vol. 2. p. 137. ed. *Hand* sub voc. *cum*. — Ita a) seq. genit. *personae* post *γίνομαι* Act. 20, 18. *πῶς μεθ᾽ ὑμῶν* — *ἐγενόμην quemadmodum inter vos* — *me gesserim*. — *εἰμί* Luc. 15, 31. *οὐ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ*, tu semper *mecum* i. e. *apud me*, es. Ioh. 20, 24. 26. Act. 9, 39. 2 Tim. 4, 11. *ἐστὶ μόνος μετ᾽ ἐμοῦ*. — Act. 9, 39. abest *ἐστί* facile cogitatione addendum Apoc. 21, 3. *ἕστηκα* Ioh. 18, 5. 18. *ζάω* Luc. 2, 36. *ζητέω* Luc. 24, 5. *μετὰ τῶν νεκρῶν* i. e. *inter mortuos*, *apud mortuos*. *κάθημαι* Matth. 26, 58. *μένω* Luc. 24, 29. *οἰκέω* 1 Cor. 7, 13. *σκηνόω* Apoc. 21, 3. *συγκάθημαι* Marc. 14, 54. *τίθημι τὸ μέρος τινός μετὰ τῶν ὑποκριτῶν* vel *ἀπίστων* Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. de loco Marc. 15, 24. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Fritzsche*, *Meyer*, *de Wette*. (Hom. Od. 10, 320. Eur. Hec. v. 209. Lucian. Dial. Mort. 15, 2.) — transfertur societatis et loci notio ad partes, a quibus stat aliquis, ita *εἰμὶ μετά τινος*, *sto a partibus alicuius*, *facio cum aliquo* Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. — 1 Ioh. 2, 19. *μεμενήκεισαν ἂν μεθ᾽ ἡμῶν*, *mansissent in societate nostra*, sensus: *so würden sie in der Lehr- und Glaubensgemeinschaft mit uns geblieben seyn*. — ita הָיוֹת עִם פ׳ 1 Regg. 1, 8. — (Xen. Cyr. 2, 4. 7. Thuc. 3, 56. 7, 33.) cf. *Matth.* §. 587. *Fischer* 3. b. p. 199. *Win.* p. 360. coll. *Tursell.* l. l. — — b) seq. genit. *animalis*, in cuius societate est aliquis vel aliquid Marc. 1, 13. *ἦν* — *θηρίων* — versabatur *inter ferarum lustra*. — sine articulo *μετά* c. casu suo adnectitur nomini praecedenti, ut esse vel stare aliquid cum aliquo in loco aliquo indicetur [vid. *ἐν* p. 164. col. 2. init.] Matth. 21, 2. *εὑρήσετε* — *πῶλον μετ᾽ αὐτῆς*. — — c) seq. gen. *rei inanimatae* Ioh. 20, 7. *οὐ μετὰ* — *κείμενον non cum fasciis iacens* i. e. *non uno eodemque loco cum fasciis iacens*, quo l. opp. *χωρίς*. —

2) refertur ad *comitatum* [Begleitung, Umgebung], ubi Latini:

cum, *una cum*, nos: *mit*, *zugleich mit*, *nebst*, *sammt*, seq. genit. *person.* a) addita loci notatione. Ita post *διατρίβω* Ioh. 3, 22. 11, 54. *εἰμί* Matth. 5, 25. Marc. 4, 36. vid. ad h. l. sub *αὐτός* p. 63. init. notata. Luc. 11, 7. 22, 53. 23, 43. Ioh. 3, 26. 11, 31. 17, 12. 24. abest *ἐστί* Luc. 22, 21. *κάθημαι* Ioh. 6, 3. *καθίζω* Apoc. 3, 21 bis. *κατοικέω* Hebr. 11, 9. — Apoc. 14, 1. quo l. ad verba: *καὶ μετ᾽ αὐτοῦ* repete ex antecedd. *ἑστηκυῖαι*. — — b) addita status vel conditionis mentione, post *διαμένω* Luc. 22, 28. — — c) de personis usu et consuetudine cum aliquo iunctis, ita *γίνομαι* vel *εἰμί* vel *ἀκολουθέω* [vid. de hac structura *ἀκολουθέω*], vel *περιπατέω μετά τινος*, *versor cum aliquo* aa) proprie Matth. 9, 15. 17, 17. Marc. 2, 19. Luc. 5, 24. 9, 49. Ioh. 7, 33. 9, 40. 13, 17. 13, 33. 14, 9. 16, 4. Act. 9, 19. Apoc. 3, 4. 6, 8. — abest *εἶναι* facile cogitatione addendum Marc. 9, 8. Ioh. 18, 26. — Luc. 10, 37. *ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ᾽ αὐτοῦ* = *misericors ille*, *cum eo versatus*. Vide de hac formula paulo post monita. — hinc *οἱ μετά τινός ὄντες*, *comites alicuius* Luc. 6, 3. Act. 20, 34. suppresso *ὄντες* Matth. 12, 3. 4. Marc. 1, 36. 2, 25. Luc. 6, 4. Tit. 3, 15. Apoc. 19, 20. — *εἰμί* vel *περιπατέω μετὰ Ἰησοῦ*, *comes sum Iesu* Matth. 26, 69. 71. Marc. 3, 14. 5, 18. 14, 67. Luc. 22, 59. Ioh. 15, 27. *οἱ μετ᾽ αὐτοῦ γενόμενοι* Marc. 16, 10. suppresso participio Matth. 26,

31. Marc. 5, 40. coll. v. 37. Apoc. 17, 14. — Ioh. 6, 66. οὐκέτι — περιεπάτουν — *non amplius eum sunt comitati*. — — bb) sensu ethico α) ubi Deus, Christus, Spiritus divinus dicuntur εἶναι μετά τινος i. e. *auxilio vel numine suo adesse alicui* [cf. *Win.* p. 360.] Ioh. 3, 2. 8, 29. 16, 32. Act. 7, 9. 10, 38. 2 Cor. 13, 11. Phil. 4, 9. 2 Thess. 3, 11. Apoc. 21, 3. abest εἶναι Matth. 1, 23. Luc. 1, 28. Rom. 15, 33. — ita pro הָיוֹת עִם פ׳ Gen. 48, 21. Ies. 41, 10. vel pro הָיוֹת אֵת פ׳ Gen. 39, 21. — Matth. 28, 20. Act. 18, 10. abest εἶναι 2 Thess. 3, 16. 2 Tim. 4, 22. — Ioh. 14, 16. — pro κύριος [vid. sub voc. γλῶσσα init. notata] ponitur ἡ χεὶρ κυρίου Luc. 1, 66. Act. 11, 21. — ποιέω ἔλεος μετά τινος = ποιέω ἔλεος ὢν μ. τινός vel εἰμὶ μετά τινος ἐλεῶν αὐτόν = Latinorum [cf. Cic. Verr. 2, 3. 11. Cic. Brut. 1.]: *liberalitate ac misericordia prosequor aliquem* Luc. 1, 72. — Act. 14, 27. ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτῶν *quae exhibuit illis Deus* beneficia, *numine suo praesens iis*. 15, 4. — pro עָשָׂה חֶסֶד seq. עִם Gen. 24, 12. 14. 2 Sam. 3, 8. 11, 1. 7. — μεγαλύνει ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετά τινος *insignem facit Deus misericordiam suam, numine suo praesens alicui* Luc. 1, 58. — ita וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי Gen. 19, 19. — Cf. *Win.* ad *Simonis* lex. hebr. sub voc. אֵת p. 104. *Meyer* Act. apost. p. 196. — β) ubi bona certa εἶναι μετά τινος i. e. *sequi, comitari aliquem*, i. e. *contingere alicui* dicuntur, ut ἔσται [de quo futur. vid. sub ἀγαπάω ad Matth. 5, 44. observata] μεθ᾽ ὑμῶν χάρις — εἰρήνη — πατρός 2 Ioh. v. 3. et in votis obviis in fine epistolarum, Pauli maxime et apocalypseos Rom. 16, 20. 24. 1 Cor. 16, 23. 2 Cor. 13, 13. Gal. 6, 18. Eph. 6, 24. Phil. 4, 23. Col. 4, 19. 1 Thess. 5, 28. 2 Thess. 3, 18. 1 Tim. 6, 22. 2 Tim. 4, 22. Tit. 3, 15. Philem. v. 25. Hebr. 13, 25. Apoc. 22, 21. — γ) in constantis erga aliquem amoris testificatione 1 Cor. 16, 24. ἡ ἀγάπη — ἰησοῦ scil. ἐστί qui gignitur et alitur in civitate Iesu Christi *amor meus vos comitatur* i. e. *nunquam cessabit meus erga vos amor christianus*. — δ) de virtutibus, quas qui colit comites habere dicitur 2 Ioh. v. 2. — 1 Ioh. 4, 17. ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡμῶν i. e. *amor, quem nobiscum habemus*. Alii: *amor quo nos invicem amplectimur*. Cf. *Lücke* ad h. l. et infra sub no. I. 3. monita. — ε) de recte factorum memoria et mercede comitante et manente aliquem Apoc. 14, 13. τὰ γὰρ ἔργα — μετ᾽ αὐτῶν.

3) *societatem* vel *coniunctionem* rerum hominumve *quamcumque* [iedes Zusammenseyn] indicat cf. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. = Lat. *cum, una cum, simul cum, mit, zugleich mit*. — Ponitur igitur

a) ubi duo vel plures unâ *facere* vel *pati* dicuntur id, quod verbo enuntiatur, aut ubi ad plura *subiecta* pertinere dicitur actio vel sors verbo significata, es zeigt ein gemeinschaftliches Handeln oder Schicksal an. Ita seq. genit. *person.* post ἀναβαίνειν Gal. 2, 1. ἀνακεῖσθαι Matth. 26, 20. ἀνακλιθῆναι 8, 11. ἀναχωρεῖν Marc. 3, 7. ἀνίστασθαι Matth. 12, 41. Luc. 11, 32. ἀπέρχεσθαι Marc. 5, 33. ἀποθνήσκειν Ioh. 11, 16. ἀποκάλυψις 2 Thess. 1, 7. ἐν — αὐτοῦ i. e. ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἀποκαλυφθήσεται — μετὰ τ. ἀγγέλλων αὐτοῦ. — βάλλεσθαι Apoc. 12, 9. βασιλεύειν 20, 4. 6. γρηγορεῖν Matth. 26, 38. 40. δεδέσθαι Marc. 15, 7. δειπνεῖν Apoc. 3, 20 bis. διαδέχεσθαι Apoc. 7, 45. διδάσκειν Act. 15, 35. δουλεύειν Gal. 4, 25. ἐγείρεσθαι Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. εἰσέρχεσθαι Matth. 25, 10. εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι Act. 9, 28. ἐμβάπτειν Matth. 26, 23. Marc. 14, 19. ἐμπαίζειν Matth. 27, 41. Marc. 15, 31. ἐξέρχεσθαι 11, 11. ἔρχεσθαι Matth. 16, 27. 25, 31. 26, 36. 47. Marc. 1, 29. 8, 38. 14, 17. Luc. 14, 31. 1 Cor. 16, 12. Apoc. 22, 12. ἐσθίειν Matth. 9, 11. 24, 49. Marc. 2, 16 bis. 14, 14. 18. Luc. 5, 30. 7, 36. ἵνα φάγῃ μετ᾽ αὐτοῦ *ut secum* vel si locus magis, quam societas spectatur, *ut apud se coenaret*. Vid. supra ab initio monita. — Luc. 22, 11. 15. εὐφραίνεσθαι Luc. 15, 29. Rom. 15, 10. καταβαίνειν v. 51. 6, 17. Act. 24, 1. κατακεῖσθαι Luc. 5, 29. κατακλιθῆναι 24, 30. κατεσθίειν Luc. 15, 30. κλαίειν Rom. 12, 15. κληρονομεῖν Gal. 4, 30. λαμβάνειν τι Apoc. 17, 12. λογίζομαι μ. τ. i. e. *numerando coniungor c. aliquo* Marc. 15, 28. Luc. 22, 37. coll. Ies. 53, 12. — μερίζεσθαι Luc. 12 13. vid. μερίζω — ὀπτεσθαι Hebr. 13, 23. παρουσία 1 Thess. 3, 13. vid. paulo ante ad ἀποκάλυψις 2 Thess. 1, 7. adnotata. — πίνειν Matth. 26, 29. πλέω Act. 27, 24. ποιεῖν τὸ πάσχα Matth. 26, 18. ποιεῖν συμβούλιον Marc. 3, 6. 15, 1. πορεύεσθαι Luc. 22, 33. προσέρχεσθαι Matth. 20, 20. συνάγειν 12, 30. Luc. 11, 23. συνάγεσθαι Matth. 28, 12. Ioh. 18, 2. συναθλεῖν Phil. 4, 3. de h. l. μετά posito cum vi iuxta καί vid. *Hölemann* ad h. l. p. 330. συναίρειν λόγον Matth. 18, 23. 25, 19. συνέρχεσθαι Matth. 27, 12. ταράσσεσθαι Matth. 2, 3. τηρεῖν Matth. 27, 54. τρώγειν Ioh. 13, 18. ὑπάγειν Matth. 5, 41. Luc. 12, 58. χαίρειν Rom. 12, 15. (Ael. V. H. 12, 1. Lucian. D. D. 23, 3. Xen. Cyr. 2, 1. 12. 6, 4. 6.) cf. *Matth.* §. 587. *Fischer* l. l. p. 198 sq. — — post vv. cum συν composita [vid. *Lob.* ad Phryn. p. 353 sq.], ut συγκαταψηφίζεσθαι *numerando simul cum aliquo coniungi* Act. 1, 26. συλλαλεῖν Matth. 17, 3. Act. 25, 12. συνεσθίειν Gal. 2, 12. (συζῆν Dem. 330, 2. ξυμπίνειν Aristoph. Acharn. v. 277. συμπλεῖν Eur. Elect. v. 1355.) — — b) ubi, quod verbo exprimitur, praeter personam vel rem casu quarto vel tertio indicatam, plures tangit aut ubi ad plura *obiecta* pertinet, quod verbo enuntiatur, seq. accus. *person.* ut ἀποστέλλειν — τοὺς μαθητάς — μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν Matth. 22, 16. ἀνταποδοῦναι — τοῖς θλιβομένοις — μεθ᾽ ἡμῶν 2 Thess. 1, 6. ἐκδέχεσθαι 1 Cor. 16, 11. ἰδεῖν Matth. 2, 11. 4, 21. συμπέμπειν 2 Cor. 8, 18. σταυροῦν Ioh. 19, 18. — seq. genit. pronom. person., ut μεθ᾽ ἑαυτοῦ, μεθ᾽ ἑαυτῶν, μετὰ σοῦ vel μ. σεαυτοῦ *secum, tecum*, ita post ἄγω 2 Tim. 4, 11. ἔχω Matth. 15, 30. 26, 11. Marc. 8, 14. 14, 7. Ioh. 12, 8. λαμβάνω Matth. 25, 3. παραλαμβάνω 12, 45. 18, 16. Marc. 14, 33. (Diod. Sic. 20, 4. τοὺς δὲ διακομίζων μεθ᾽ ἑαυτοῦ. Ita *cum* Liv. 43, 23. 11. Florus 3, 10. 8.) — sq. gen. *rei*, ita post δέειν Ioh. 19, 40. λαμβάνειν Matth. 25, 4. Hebr. 9, 19. σωτηρία — μετὰ δόξης αἰωνίου 2 Tim. 2, 10. — In his si pro praepos. μετά c. genit. poni potuisse existimatur καί, arctiorem coniunctionem indicari adhibendo μετά, monuit *Harless* ep. P. ad Eph. p. 567. — (σώζειν ἑαυτοὺς μετὰ τῶν ἰδίων κτήσεων Diod. Sic. 20, 4. ita *cum* Curt. 3, 13. 7. Liv. 40, 2. 1. Sallust. Iug. 85, 3. cf. *Tursell.* l. l. p. 139.) — — c) indicat communionem, in qua non tam agentes, quam actionem communem spectamus, aa) ubi alterum adiunctum nobis habemus *consentiendo* et *conveniendo*, seq. gen. *person.*, ita post συμφωνεῖν, *convenire cum aliquo de aliqua re* Matth. 20, 2. (ita convenio Cic. Verr. 2, 4. 66. cf. *Tursell.* l. l. p. 147.) — in formulis: ἔχω κοινωνίαν vel μέρος μ. τινος, ἐστί μοι μέρις vel συγκατάθεσις μ. τ. familiaritate et commercio intercedente usurpatis [vid. κοινωνία, μέρις, μέρος] Ioh. 13, 8. 2 Cor. 6, 15. 16. 1 Ioh. 1, 3 bis. v. 6. 7. Cf. *Tursell.* l. l. p. 147. — bb) ubi actio *mutuo* constat *negotio* [gegenseitiges Handeln oder Zusammenseyn] cf. *Lücke* ep. Ioh. p. 201. coll. *Ewald* p. 608. gr. min. 267. *Tursellin* l. l. p. 147—149. — Utuntur in talibus Lat. praepos. *cum*, nostrat. *mit*. Ita post vv. *altercandi, bellandi, litigandi* [in quibus Graeci directionis vel appropinquationis notionem tenentes utuntur dativo cf. *Matth.* §. 404, c. *Rost* §. 105, 3.], ut γογγύζειν Ioh. 6, 43. ζήτησις γίνεται 3, 25. κρίματα ἔχειν, κρίνεσθαι = *litigare* 1 Cor. 6, 6. 7. — ita κρίσις, μάχεσθαι μ. τ. pro רִיב sq. עִם Gen. 26, 20. Iudic. 11, 25. Iob. 40, 2. — et *litigo* Cic. ad Attic. 13, 36. — πολεμεῖν Apoc. 2, 16. 12, 7. 13, 4. 17, 14. πόλεμον ποιεῖν 11, 7. 12, 17. 13, 7. 19, 19 bis. — pro נִלְחַם sq. עִם 1 Sam. 17, 33. 1 Regg. 12, 24. — *bellum gerere* Cic. ad div. 1, 46. *bellare* Cic. Verr. 2, 4. 33. — post vv. *adulterandi, scortandi, inquinandi*, ut μοιχεύω Apoc. 2, 22. μολύνομαι Apoc. 14, 4. πορνεύω 17, 2. 18, 3. 9. (adultero c. aliquo Iustin. 43, 4.) — post vv. *sciscitandi, loquendi, colloquendi* [in quibus Graeci directionis, appropinquandi notionem secuti habent dativum cf. *Matth.* §. 403, b. *Rost* l. l.], ita post ζητεῖν Ioh. 16, 19. λαλεῖν Marc. 6, 50. quo l. verba: εὐθέως — αὐτῶν relata ad praeced. ἀνέκραξαν = *et statim ad eorum clamorem respondit*. — Ioh. 4, 27 bis. 9, 37. 14, 30. Eph. 4, 25. quo l. ἕκαστος — αὐτοῦ respondent Hebr. אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ Zach. 8, 16. ubi LXX: ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. — Apoc. 1, 12. 4, 1. 10, 8. 17, 1. 21, 9. 15. λέγειν Ioh. 11, 56. — ita דִּבֶּר sq. עִם Num. 11, 17. Dan. 8, 18 *colloquor* Cic. ad Attic. 16, 8. — post vv. et substant. *mutuam causam* vel *rationem, animum mutuum, studia*

mutua indicantia, ut ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν 1 Ioh. 4, 17. alii: *amor, quem nobiscum habemus.* Vide supra de h. l. observata. — εἰρηνεύω, εἰρήνην διώκω Rom. 12, 18. 2 Tim. 2, 22. Hebr. 12, 14. φίλος Luc. 23, 12. — post vv. *miscendi* [ubi Graeci μιγνύναι τινί τι, ut Xen. Oec. 20, 3 et 12.], ut μιγνῦναι Matth. 26, 34. ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον *acetum cum felle mixtum.* Luc. 13, 1. ὧν — μετὰ τῶν θυσιῶν [pro: μετὰ τοῦ αἵματος τῶν θυσιῶν de qua brachylogia vid. sub αὐτός p. 63. init. monita] αὐτῶν. — — d) refertur ad res externas, [ut arma, ligna et similia] quae, quatenus eas secum habet aliquis, comitari eum dicuntur — *cum, mit.* Ita sq. genit. *rei* post ἀποστέλλειν τινὰ μετὰ σάλπιγγος Matth. 24, 31. ἔρχεσθαι μ. φανῶν — ὅπλων Ioh. 18, 3. μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων Matth. 26, 47. 55. Marc. 14, 43. 48. Luc. 22, 52. μετὰ τῶν νεφελῶν Marc. 14, 62. Apoc. 1, 7. πορεύεσθαι μ. ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς Act. 26, 12. coll. 9, 2. 22, 5. (ἥκειν μετὰ βροντῶν Lucian. Dial. Deorr. 9, 3. — cum gladiis stare Cic. Phil. 2, 8. immitti cum falcibus Cic. Tuscul. 5, 23. 65. ut ne quis cum telo servus esset Cic. Verr. 5, 3. 7. cf. *Tursell.* l. l. p. 143 sq.) — — e) refertur ad actionem vel conditionem externam, quae, dum agimus vel dum fit aliquid, simul cum iis, quae aguntur vel fiunt, apparet, sic, ut in comitatu agentis vel eventi alicuius esse videantur. Habent Latini in talibus *cum*, etiam participium vel adiectivum si conditio magis, quam modus agendi spectatur, nostrates: *mit, unter, bei.* Cf. *Tursell.* l. l. p. 153. 159. — Ita sq. gen. *rei*, ut μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ [pp. *mit hoch aufgehobenem Arme*, trop. pro:] *magna cum vi* ἐξάγειν τινά Act. 13, 17. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 178. — μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς *cum potentia et magna gloria*, vel μ. τῶν ἀγγέλων *cum angelis* ἔρχεσθαι, ita in describenda frequenti splendidaque angelorum pompa, qua veniet Messias nubibus insidens Matth. 24, 30. Marc. 13, 26. Luc. 21, 27. — Matth. 16, 27. Marc. 8, 38. (ἥκειν μ. δυνάμεως πολλῆς venire cum magnis copiis Diod. Sic. 13, 108.) — μετὰ βίας, μετὰ πολλῆς βίας, ut ἄγειν, ἀπάγειν τινα Act. 5, 26. 24, 7. (Hdian. 8, 4. 20.) μετὰ δακρύων, *cum lacrimis, unter Thränen, mit Thränen,* ut δουλεύειν Act. 20, 19. ἐκζητεῖν Hebr. 12, 17. κράζειν Marc. 9, 24. προςφέρειν Hebr. 5, 7. (Hdian. 1, 16. 10. obsecro cum lacrimis Caes. bell. gall. 1, 20.) μετὰ διωγμῶν λαμβάνω τι accipio aliquid *dum vexor* vel *inter vexationes ipsas, im unmittelbaren Gefolge von Verfolgungen* Marc. 10, 30. μετ' εἰρήνης i. e. *cum bonis votis* [vid. εἰρήνη], ut ἀπολύειν τινά Act. 15, 33. μ. ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, *unter Händeauflegung*, ut διδόναι τινί τι 1 Tim. 4, 14. μ. κραυγῆς ἰσχυρᾶς, μ. φωνῆς μεγάλης δοξάζειν θεόν Luc. 17, 15. προςφέρειν τι Hebr. 5, 7. (maximo cum clamore in forum curritur Liv. 2, 23. 8.) μ. νηστειῶν προςευξάμενοι = προςευξ. καὶ νηστεύοντες, ut παρατίθεσθαι Act. 14, 23. μ. ὅρκου vel μ. ὁρκωμοσίας *mit einem Eide, unter Beifügung eines Eides* ὁμολογεῖν τι Matth. 14, 7. ἀρνεῖσθαι 26, 72. γίνεσθαί τι Hebr. 7, 21. μ. ὄχλου, μ. θορύβου εὑρίσκειν τινά Act. 24, 18. μ. πολλῆς παρακλήσεως δεῖσθαι 2 Cor. 8, 4. μ. παρατηρήσεως ἔρχεσθαι [vid. παρατήρησις] Luc. 17, 20. μ. πειρασμῶν *inter vexationes* δουλεύω τινί Act. 20, 19. μ. τοῦ προςώπου σου [scil. θεοῦ] *unâ cum facie tua* pro: *simul cum adspectu faciei tuae, im unmittelbaren Zusammenseyn mit deinem* von mir geschauten *Angesichte*, trop. pro: *simul cum contigerit mihi templum adire* πληροῦν μέ τινος Act. 2, 28. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 45. — μ. σπουδῆς i. e. vel: *cum animo promto, sedulo* εἰςέρχεσθαι Marc. 6, 25. vel: *cum festinatione, festinanter* πορεύεσθαι Luc. 1, 39. μ. ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας ἐστί τι *cum saevitia et magna iactura* coniunctum est aliquid Act. 27, 10. μ. πολλῆς φαντασίας ἔρχεσθαι *cum multa ostentatione* venire Act. 25, 23. — πνεῦμα — σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ i. e. vel *dum spumat puer* vel *dum spumam extorquet* malus genius Luc. 9, 39. — verba e breviloquentia scriptoris explicanda: ἠσφαλίσαντο — κουστωδίας pro: ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον καὶ προςθέντες τὴν κουστωδίαν Matth. 27, 66. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 826. (μετὰ κινδύνων Hdian. 3, 6. 2. Thuc. 1, 18. ὁ μετὰ τῆς ἀγαθῆς δόξης θάνατος Lucian. Dial. Mort. 15, 1. ἐπεγείρειν τὰ νοσήματα μετὰ ῥηματίων — καὶ γοητείας Lucian. Philopseud. §. 8. μ. φιλίας τυγχάνειν τινός Xen. Hier. 1, 33.) — — f) refertur ad animi vel mentis conditionem, quae quasi comes personae agenti vel virtuti alicui, arctissime cum ea coniuncta aut est aut esse debet [cf. *Matth.* §. 587. *Win.* p. 360.] Utuntur in talibus Latini, si animi conditionem spectant, praeposit. *cum* vel participio aut adiectivis verbo cognatis, modum vero actionis si respiciunt adverbio cognato cum verbo, nostrates: *mit.* Ita seq. genit. *rei*, ut μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν Luc. 14, 9. μ. εἰρήνης δέχεσθαι *cum animo pacifico* — *benevole* excipere Hebr. 11, 31. μ. πάσης ἐπιταγῆς ἐλέγχειν Tit. 2, 15. μ. εὐνοίας δουλεύειν Eph. 6, 7. μ. εὐχαριστίας, it. μ. πάσης εὐχαρ. λαμβάνειν, ἀποδέχεσθαι 1 Tim. 4, 4. Act. 24, 3. μ. ἡσυχίας ἐργάζεσθαι 2 Thess. 3, 12. μ. ἀληθινῆς καρδίας προςέρχεσθαι Hebr. 10, 22. μ. μακροθυμίας ἀνέχεσθαι Eph. 4, 2. μ. ὀργῆς περιβλέπεσθαι Marc. 3, 5. μ. παῤῥησίας εἰπεῖν, λαλεῖν Act. 2, 29. 4, 31. Hebr. 4, 16. διδάσκειν Act. 4, 29. 28, 31. μ. πραότητος καὶ φόβου ἕτοιμός εἰμι πρός τι 1 Petr. 3, 15. μ. πάσης προθυμίας δέχεσθαι Act. 17, 11. μ. πάσης ταπεινοφροσύνης δουλεύειν Act. 20, 19. μ. φόβου καὶ τρόμου δέχεσθαι, κατεργάζεσθαι, ὑπακούειν 2 Cor. 7, 15. Eph. 6, 5. Phil. 2, 12. μ. φόβου καὶ χαρᾶς ἐξέρχεσθαι Matth. 28, 8. μ. χαρᾶς, it. μ. πάσης χαρᾶς δέχεσθαι, λαμβάνειν Luc. 8, 13. Matth. 13, 20. 1 Thess. 1, 6. Marc. 4, 16. ποιεῖν Hebr. 13, 17. προςδέχεσθαι 10, 34. Phil. 2, 29. τελειοῦν Act. 20, 24. ὑποστρέφειν Luc. 10, 17. 24, 52. — (ἐπιστρέφειν, ἰδεῖν μετ' εἰρήνης 1 Macc. 7, 28. 10, 66. διηγεῖσθαι μετ' ἀληθείας Xen. Mem. 2, 1. 27. — cum moerore et luctu vitam exigere Sallust. Iug. 14, 15. dicere cum metu Cic. pro Cluent. 18, 51. quae enim cum aliqua perturbatione fiunt Cic. Offic. 1, 38. Cf. *Tursell.* l. l. p. 146.) — — non sine vi in adhortationibus per partic. μετὰ c. casu suo sine copula positam, adnectitur virtutis peculiaris, coniungendae cum aliarum studio commendatio, ut παρακαλῶ — ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως —, μετὰ πάσης — πραότητος Eph. 4, 2. λατρεύωμεν — τῷ θεῷ, μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας Hebr. 12, 28. βούλομαι — ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, κοσμεῖν ἑαυτάς 1 Tim. 2, 9. — μετὰ c. casu suo adnectitur nomini praecedenti sic, ut coniungendum esse cum actione aliqua certum aliquod officium indicet, ut προσευχὴ καὶ δέησις μετὰ εὐχαριστίας *precatio et supplicatio cum gratiarum actione coniuncta* Phil. 4, 6. ἀγάπη μετὰ πίστεως scil. ἔστω Eph. 6, 23. ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας 1 Tim. 6, 6. μετάληψις μ. εὐχαριστίας 4, 3. πίστις — ἁγιασμὸς μ. σωφροσύνης 2, 15. ὑπομονή — μακροθυμία μ. χαρᾶς Col. 1, 11. ὑποταγὴ μ. πάσης σεμνότητος 1 Tim. 3, 4. ἡ χάρις — μ. πίστεως καὶ ἀγάπης 1 Tim. 1, 14. (τὸ ἰλυῶδες καὶ θολερὸν μετὰ τῆς τῶν ὑγρῶν συγκρίσεως Diod. Sic. 1, 7. ἡ ἀσφάλεια — μετὰ ῥᾳστώνης Diod. Sic. 1, 50. levisomna canum fido cum pectore corda Lucret. 5, 86.) — — g) in formulis: τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου pro τίς μερὶς πιστῷ καὶ ἀπίστῳ, — τίς συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων pro: καὶ εἰδώλοις, — οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ pro: οὐκ ἐστὶ μέρος σοι καὶ ἐμοί, — κοινωνίαν ἔχω μετά τινος pro: κοινωνία ἐστί μοι καί τινι cf. supra sub μερὶς 2. observata. — — h) post vv. *loquendi, murmurandi, sciscitandi*, ut γογγύζειν, ζητεῖν, λαλεῖν, λέγειν Ioh. 11, 56. — Ita οἱ σ' λαλεῖν μετά τινος pro דִּבֵּר c. עִם cf. λαλέω A. a. cc. — Dici Graecis διαλέγομαί τινι, λαλέω τινι, docet *Matthiae* §. 403, b. p. 739. §. 587. p. 1170. — — 2) post verb. μίγνυμι, *misceo.* — Dici Graecis μίγνυμί τι τινί, vid. ap. *Matthiae* §. 403, b. p. 739. — Alii ad l. 3. hos ll. referunt. — —

II) c. *accus.* de personis et rebus sese excipientibus vel sequentibus, usurpatur —

post, nos: *nach, hinter.*

1) de *loco*, von örtlicher, räumlicher Aufeinanderfolge = *nach, hinter* Hebr. 9, 3. (Paus. 3, 1. 1. Hom. Od. 2, 406.) cf. *Fischer* 3. b. p. 200. *Passow* sub h. v. *Matthiae* §. 587. *Buttm.* §. 134. *Rost* §. 134. *Winer* p. 163 sq. — 2) de *tempore*, von der Aufeinanderfolge in der Zeit, a) sq. nomine aa) *temporis*, ut μεθ' ἡμέρας ἕξ = *exactis sex diebus* Matth. 17, 1. 26, 2. Marc. 9, 2. 14, 1. Luc. 1, 24. 2, 46. Ioh. 4, 43. 20, 26. Act. 15, 36. 21, 15. 24, 1. 24. 25, 1. 28, 13. 17. Hebr. 8, 10. 10, 16. Apoc. 11, 11. de verbis μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας Luc. 15, 13. cf. *Bornem.* schol. p. 96. et de οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας *nicht nach vielen diesen Tagen* Act. 1, 5. *Win.* p. 152. *Meyer* Act. Apost. p. 18. *de Wette* Act. Ap. p. 7. — de μ-

τὰ τρεῖς ἡμέρας, *tribus diebus exactis* Matth. 27, 36. Marc. 8, 31. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 23. — μετὰ — τρεῖς μῆνας Act. 28, 11. μ. ἔτη τρία Gal. 1, 18. quo l. si praecedit ἔπειτα vid. ἔπειτα p. 184. — Gal. 3, 17. μ. τὸ πάσχα vel μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων Act. 12, 4. 20, 6. — μετὰ χρόνον πολὺν Matth. 25, 19. Hebr. 4, 7. — (Palaeph. fab. 5. Ios. Ant. 1, 12. 2.) — bb) *personae*, ut μετὰ τοῦτον Act. 5, 37. 7, 5. 13, 25. 19, 4. (Ael. V. H. 12, 1. Hdian. 5, 6. 2. Xen. Cyr. 2, 2. 4.) — cc) *rei gestae*, ut μετὰ — βαβυλῶνος = *postquam in Babyloniam demigratum erat* Matth. 1, 12. — 24, 29 et Marc. 13, 24. — Matth. 27, 53. Luc. 9, 28. Act. 10, 37. 13, 15. 20, 29. Tit. 3, 10. Hebr. 7, 28. Ioh. 5, 4. — μετὰ τὸ ψωμίον = μετὰ τὸ λαβεῖν τὸ ψωμίον 13, 27. — 2 Petr. 1, 15. (Lucian. D. D. 20, 24. Xen. Cyr. 7, 2. 26.) — dd) *pronom.* τοῦτο vel ταῦτα Ioh. 2, 12. 11, 7. de ἔπειτα praeced. v. ἔπειτα p. 184. — 11, 11. 19, 28. Hebr. 9, 27. — Marc. 16, 12. Luc. 5, 27. 10, 1. 12, 4. 17, 8. 18, 4. Act. 7, 7. 13, 20. 15, 16. 18, 1. Hebr. 4, 8. Ioh. 3, 22. 5, 1. 14. 6, 1. 7, 1. 13, 7. 19, 38. 21, 1. Apoc. 1, 19. 4, 1 bis. 7, 1. 9. 9, 12. 15, 5. 18, 1. 19, 1. 20, 3. 1 Petr. 1, 11. (Diod. Sic. 1, 7.) — ee) *adiect.* ut μετὰ βραχὺ Luc. 22, 58. Cf. βραχύς. — μετὰ μικρὸν = μετὰ μικρὸν χρόνον Matth. 26, 73. Marc. 14, 70. (Lucian. Dial. Mort. 15, 3.) μετ' οὐ πολὺ Act. 27, 14. (Lucian. D. D. 6, 7. Hdian. 1, 9. 19. 5, 6. 2.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 551 ed. *Schäfer*. — — b) sq. *inf.* praefixum habente artic. ubi Lat. *postquam* c. verb. finito [cf. *Win.* p. 304.] Matth. 26, 32. Marc. 1, 14. 14, 28. 16, 19. Luc. 12, 5. 22, 20. Act. 1, 3. 7, 5. 10, 41. 15, 13. 22, 1. Rom. 11, 25. Hebr. 10, 26. (Ael. V. H. 12, 1. Hdian. 2, 2. 6.) Saepius non extat in N. T.

III) in compositione: 1) evocationem, appropinquitatem indicat: *hinau an*, *heran an*, ut μεθόριον, μετακαλέομαι — 2) communicationem, ut μεταδίδωμι, μετέχω — 3) = *post*, ut μεθοδεύω, μετανοέω — 4) translationem, transitum indicat, ut μεθερμηνεύω, μεθίστημι, μεταβαίνω. Cf. *Passow* sub h. v. *Vig.* p. 639.

Μεταβαίνω, f. βήσομαι, a. 2. μετέβην, imp. μετάβηθι, pf. μεταβέβηκα (μετά, βαίνω) *transeo* a) de personis seq. ἀπό c. gen. loci = discedens a loco transeo v. c. fluvium Matth. 8, 34. — seq. ἐκ c. gen. loci addito εἰς c. acc. loci Luc. 10, 7. vel πρός c. acc. pers. Ioh. 13, 1. — seq. ἐκ c. gen. status addito εἰς c. acc. status Ioh. 5, 24. 1 Ioh. 3, 14. de horum l. perf. vid. κατακρίνω. — seq. ἐντεῦθεν Ioh. 7, 3. vel ἐκεῖθεν Act. 18, 7. Cf. ad h. l. *Meyer* Act. Ap. p. 240. *de Wette* Act. Ap. p. 120. — b) de rebus, ut de monte, ubi Lat. *dimoveo*, seq. ἐντεῦθεν ἐκεῖ i. e. hinc illuc [vid. ἐκεῖ] Matth. 17, 20. — *discedo*, ἐκεῖθεν Matth. 11, 1. 12, 9. 15, 29. (Pol. 21, 10. 12.) — Saepius non legitur in N. T.

Μεταβάλλω, (μετά, βάλλω) *converto* [Diod. Sic. 1, 12. 19, 33.] med. μεταβάλλομαι *converto me* i. e. *muto me*, ita semel de personis *sententiam suam* mutantibus Act. 28, 6. (Dem. 205, 19. Xen. H. G. 2, 3. 31. 45.)

Μετάγω, f. ξω, (a μετά, ἄγω) *transfero, transloco* [pp. Diod. Sic. 20, 3.] *circumagendi* sensu, ita bis in N. T. de equis et navibus Iac. 3, 3. 4.

Μεταδίδωμι, f. δώσω, (μετά, δίδωμι) *impertior, communico alicui aliquid.* Quinquies: sq. dat. pers. Luc. 3, 11. Eph. 4, 28. (τινί τινος Diod. Sic. 4, 79. Xen. Mem. 2, 2. 5.) — absol. ὁ μεταδιδοὺς [cf. de particip. articulum habente sub ἀδικέω no. 2. observata] de eo, qui sustinet munus pauperum sustentandorum et eleemosynarum distribuendarum Rom. 12, 8. — τινί τι [structura rarior cf. *Matth.* §. 326, not. *Rost* §. 108, not. 6.] Rom. 1, 11. — 1 Thess. 2, 8. εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι — τὸ εὐαγγ. τ. θ. — καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς scil. non μεταδοῦναι sed προδοῦναι. Cf. de hoc zeugmate *Fritzsche* ep. P. ad Rom. I. p. 31. et supra de zeugmate sub αἴρω p. 11. col. 2. monita. — (Diod. Sic. 2, 26. Xen. An. 4, 5. 5.)

Μετάθεσις, εως, ἡ, (μετατίθημι q. v.) 1) *transpositio, translocatio, Versetzung* Hebr. 11, 5. — 2) ex adiunct. *mutatio* Hebr. 7, 12. 12, 27. (Dem. 727, 10. Thuc. 5, 27.)

Μεταίρω, f. αρῶ, (μετά, αἴρω, transfero e loco in locum Dem. 395, ult. οἱ ὁ 2 Regg. 24, 31.) intransit. [= μεταίρειν ἑαυτὸν vel πόδα vid. ἄγω no. 3.] *transeo, migro.* Bis in N. T. sq. ἐκεῖθεν Matth. 13, 53. — sq. ἀπό c. gen. loci 19, 1. (Aquila Gen. 12, 8.)

Μετακαλέω, ῶ, f. έσω (μετά, καλέω) *ex uno loco in alium voco*, med. μετακαλέομαι, οῦμαι, f. έσομαι *advocandum mihi curo, arcesso* [vid. de hac vi med. ἀδικέω], τινά, ita quater in N. T. Act. 7, 14. 10, 32. 20, 17. 24, 25. (Xen. Ages. 2, 29.)

Μετακινέω, ῶ, f. ήσω, (μετά, κινέω moveo) *dimoveo*, pass. μετακινοῦμαι, *dimoveor*, ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 43. *Matth.* §. 354. γ. *Rost* §. 104, not. 9.], ita semel Col. 1, 23. (de loco: Xen. de re equestr. 7, 6.)

Μεταλαμβάνω, f. λήψομαι, (μετά, λαμβάνω) 1) *particeps sum, particeps reddor*, seq. genit. [vid. κοινωνέω] 2 Tim. 2, 6. Hebr. 6, 7. 12, 10. — τροφῆς μεταλαμβάνειν i. e. *cibum capere* Act. 2, 46. 27, 33. (Ael. V. H. 9, 5. Xen. H. G. 3, 5. 5.) — 2) *nanciscor*, seq. accus. ut καιρὸν Act. 24, 25. (Pol. 2, 16. 15.) Saepius non legitur in N. T.

Μετάληψις, εως, ἡ, (μεταλαμβάνω) *participatio, perceptio*, εἰς μετάληψιν i. e. *hoc consilio, ut fruaris*; ita semel in N. T. 1 Tim. 4, 3. (τῆς ἀρχῆς i. e. successio in regnum Pol. 21, 21. 3.)

Μεταλλάσσω, ττω, f. ξω, (μετά, ἀλλάσσω) *muto, permuto.* Bis in N. T. τί ἔν τινι *etwas gegen etwas vertauschen* [vid. ἐν p. 172 fin.] Rom. 1, 25. — τὶ εἴς τι *aliquid in aliquid* v. 26. (Diod. Sic. 4, 51.)

Μεταμέλομαι, depon. passiv. c. aor. 1. p. ἐμελήθην et fut. 1. p. μεληθήσομαι signif. reflex. (μετά post, μέλομαι curo, cogito) 1) *muto sententiam* Matth. 21, 29. 32. (Pol. 25, 5. 11.) — 2) *poenitet me, poenitentia tangor* Matth. 27, 3. 2 Cor. 7, 8. Hebr. 7, 21. — pro נִחַם Exod. 13, 17. (Diod. Sic. 15, 9. Xen. Cyr. 4, 6. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Μεταμορφόω, ῶ, f. ώσω, (μετά, μορφόω) 1) *formam alicuius muto, transformo aliquem*, passiv. μεταμορφοῦμαι, *transformor*, signif. reflexiva [vid. ἁγνίζω] a) prop. μετεμορφώθη i. e. *corporis speciem mutavit* Matth. 17, 2. Marc. 9, 2. (Ael. V. H. 1, 1.) — b) trop. τῇ ἀνακαινώσει [*hinsichtlich der Erneuerung*, de qua dat. vi vid. ἀγαλλιάω] τοῦ νοὸς Rom. 12, 2. — ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν i. e. *ita ut haec permutatio a splendore* [sc. domini, per quem immutamur] *proficiscatur et in splendorem* [sc. nostrum] *desinat* 2 Cor. 3, 18. de accus.: τὴν αὐτὴν εἰκόνα vid. sub ἀριθμός, δέω adnotata. Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 1. p. 44 sq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 68 sqq. *de Wette* ep. P. ad Cor. 2. p. 182. Saepius non extat in N. T.

Μετανοέω, ῶ, f. ήσω, (ex μετά post et νοέω intelligo, reputo) *mentem muto* i. e. a) *sententiam muto, aliter statuo* [Diod. Sic. 15, 47. Xen. Cyr. 1, 1. 3.], ut de Iesu Christo, absol. Act. 2, 38. 3, 19. — de Deo et cultu divino, transeuntes ad Christianorum sacra, absol. Act. 17, 30. 26, 20. — b) *mores muto, animum emendo, resipisco* ratione habita et sensuum et factorum, absol. Matth. 3, 2. 4, 17. 11, 20. 21. Marc. 1, 15. 6, 12. Luc. 10, 13. 13, 3. 5. 15, 7. 10. 16, 30. Apoc. 3, 19. — de locis Matth. 12, 41 et Luc. 11, 32. vid. sub εἰς p. 144 col. 2. init. observata. — sq. *inf.* accuratius vim verbi μετανοεῖν explicante [vid. de infin. epexeget. sub βασανίζω notata] Apoc. 16, 9. — ratione habita factorum Luc. 17, 3. 4. Apoc. 2, 5. 16. 3, 3. — sq. ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 42 col. 1.] item ἔκ τινος [vid. ἐκ p. 148 col. 2.] = μετανοέω καὶ ἀποστρέφομαι ἀπό τινος Act. 8, 22. — Apoc. 2, 21. 22. 9, 20. 21. 16, 11. — de verbis 2 Cor. 12, 21. καὶ μὴ — ἀσελγείᾳ vid. sub ἐπί p. 187 col. 2. monita, collatis tamen, quae habent ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 259 et contra eum *de Wette* ep. P. ad Cor. 2. p. 256 sq. Saepius non extat in N. T.

Μετάνοια, ας, ἡ, (μετανοέω) *mentis mutatio.* Dicitur a) de eo, qui consilium mutat Hebr. 12, 17. (Polyb. 4, 66. 7.) — b) de hominibus, qui corrigunt errores circa religionem amplectendo Iesu doctrinam Act. 11, 18. 20, 21. τὴν εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν *die auf Gott gerichtete Sinnesänderung* — μ. εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας it. εἰς σωτηρίαν scil. φέρουσα 2 Cor. 7, 10. 2 Tim. 2, 25. vid. εἰς p 142. init. — c) relate ad animum: *vitae, animi, morum emendatio*, ut βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν Matth.

3, 11. — βάπτισμα μετανοίας i. e. *mentis emendationi obstringens* [vid. de genit. vi latius patente sub ἄζυμος notata et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 10.] Marc. 1, 4 et Luc. 3, 3. — Matth. 9, 13. Marc. 2, 17. — καλέσαι — εἰς μετάνοιαν Luc. 5, 32. — 15, 7. 24, 47. Act. 5, 31. 13, 24. 19, 4. Rom. 2, 4. Hebr. 6, 6. 2 Petr. 3, 9. (Ios. Ant. 4, 6. 10 fin.) — sensuum maxime ratione habita Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. Act. 26, 20. — de factorum emendatione 2 Cor. 7, 9. 10. Hebr. 6, 1. Saepius non extat in N. T.

Μεταξύ, I) adverb. [in der Mitte Hom. Iliad. 1, 156. μετά, μέσος] 1) *inter, dazwischen*, ὁ μεταξύ, *interiacens*, [de artic. praefixo adverbiis vid. ἄνω] de tempore, absolute Ioh. 4, 31. ἐν τῷ μεταξὺ sc. χρόνῳ, *tempore interiacente, interea, mittlerdessen, unterdessen* (Lucian. Dial. Deorr. 10, 1. Xen. Symp. 1, 14. plene i. e. addito χρόνος Hdian. 3, 8. 20. Xen. An. 5, 2. 17.) — 2) *post, postea, darnach*, [ita Plutarch. instit. lacon. num. 42. Ios. bell. iud. 2, 11. 4. praepos. vim habens regentis genit. Ios. bell. iud. 5, 4, 2 et c. Apion. 1, 21.] iunct. cum articulo: ὁ μεταξύ, *posterus, sequens* Act. 13, 42. εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον, *in sabbatum sequens*. Cf. ad h. l. *Kuinoel, Meyer, de Wette, Neander* Gesch. d. Pflanz. d. chr. Kirche Vol. 1. p. 145 sq. (οἱ μεταξὺ μακεδονικοὶ βασιλεῖς Plut. l. l.) —

II) praepositionis vim habens regentis genitiv. *inter* i. e. *zwischen* a) de loco Matth. 23, 35. Luc. 11, 51. 16, 26. Act. 12, 6. μεταξὺ δύο στρατιωτῶν. (Pol. 14, 1. 9. Ael. V. H. 3, 1. Xen. Cyr. 7, 1. 10. Thuc. 4, 42.) — b) de discrimine Act. 15, 9. οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν. (Ita *inter* Cic. de fin. 2, 13. Cic. p. Balb. 21, 49. discrimen inter gratiosos cives atque fortes.) — c) de commercio vel de rebus, quae ipsae aguntur a duabus partibus Matth. 18, 15. ἔλεγξον αὐτὸν *coargue eum* μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου i. e. *ita ut inter te et illum solum res agatur* vel *iudicetur*. (Cic. de Orat. 1, 39. qua de re inter Marcellos et Claudios patricios iudicarunt? de amicit. c. 10. cf. *Tursell.* de partic. lat. Vol. 3. p. 395 sq.) — Saepius non legitur in N. T.

Μεταπέμπω, f. ψω, *mitto post aliquem* (μετά, πέμπω), med. *arcesso, adducendum curo* [vid. ἀδικέω, ἀπογράφω] a. 1. med. μετεπεμψάμην, a. 1. p. μετεπέμφθην *arcessitus sum*. Septies in N. T. τινά Act. 10, 5. 29. 11, 13. 24, 24. 26. — additur εἰς c. acc. loci Act. 10, 22. 25, 3. (2 Macc. 15, 31. Diod. Sic. 1, 65. Hdian. 1, 16. 12. Xen. Mem. 3, 9. 11.)

Μεταστρέφω, f. ψω, (μετά, στρέφω, verto) *converto* [umwenden Xen. Cyr. 8, 3. 28.] i. e. *muto*, τὶ εἴς τι Act. 2, 20. Iac. 4, 9. (1 Macc. 9, 41.) — τὸ εὐαγγέλιον i. e. *perverto, corrumpo evangelium* Gal. 1, 7. (Sir. 11, 31. τὰ ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρ.) Saepius non legitur in N. T.

Μετασχηματίζω, f. ίσω, (μετά post, σχῆμα q. v.) *transformo*, sq. acc. rei Phil. 3, 21. de h. l. adiectivo σύμμορφον, quatenus effectum indicat, vid. ἄμεμπτος. — (Ios. Arch. 7, 10. 5. Diod. Sic. 3, 11.) — passiv. *transformor*, signif. reflex. [vid. ἁγνίζω], sq. εἴς τινα i. e. *speciem alicuius sumo* 2 Cor. 11, 13. 14. — sq. ὡς v. 15. ὡς διάκονοι δικαιοσύνης i. e. transformantur et fiunt sicuti διάκονοι δικ. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 140. Ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 353. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 221. — μετασχηματίζω τὶ εἴς τινα, *transfero aliquid in aliquem*, de eo, qui figurate aliquid in aliquem transfert 1 Cor. 4, 6. Saepius non habetur in N. T.

Μετατίθημι, f. μεταθήσω, (μετά, τίθημι) 1) *transfero*, a) propr. i. e. de loco, τινά sq. εἰς c. acc. loci Act. 7, 16. — abest mentio loci, noverat enim auctor, persuasum esse lectoribus suis de Henochi εἰς τ. οὐρανὸν vel πρὸς τὸν θεὸν ἀναλήψει Hebr. 11, 5 bis. (Sir. 44, 16. — Diod. Sic. 17, 29. Pol. 17, 3. 5.) — b) trop. med. μετατίθεμαι *me transfero* i. e. *transeo* ἀπό τινος εἴς τι *ab aliquo ad aliquid* i. e. *deficio ab aliquo ut aliud quid sequar* Gal. 1, 6. de h. l. praesenti statum durantem indicante vid. ἀδικέω. — (2 Macc. 7, 24. Pol. 3, 111. 8. Iamblich. protrept. ad philos. c. 17.) — μετατίθημί τι εἴς τι transfero *aliquid* ad aliquid, pro: *abutor aliqua re ad aliquid*, ita de personis τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ abutentibus εἰς ἀσέλγειαν Iud. v. 4. — 2) *muto* Hebr. 7, 12. μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης *mutato enim sacerdotio* sc. dum transferretur in tribum aliam. (Ioseph. Arch. 12, 5. 7. Dion. Hal. 4, 60. Diod. Sic. 3, 73. Xen. Mem. 4, 2. 18.) Saepius non legitur in N. T.

Μετέπειτα, adv. (ex μετά et ἔπειτα post) *posthac, deinde*. Semel in N. T. Hebr. 12, 17. (Anth. gr. IV. p. 190. ed. *Iacobs*. Iudith. 9, 5. Hdot. 8, 128. 9, 85. Ios. Ant. 6, 4. 6.)

Μετέχω, f. μεθέξω, aor. 2. μετέσχον, perf. μετέσχηκα, (μέτα, ἔχω) *particeps sum*, seq. genit. [vid. κοινωνέω], ut τῆς ἐξουσίας τινός 1 Cor. 9, 12. — 10, 21. Hebr. 2, 14. — 7, 13. φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν i. e. *ad aliam tribum pertinuit*. — πᾶς ὁ μετέχων γάλακτος i. e. *quicunque lacte fruitur* Hebr. 5, 13. — (2 Macc. 5, 10. Diod. Sic. 1, 5. Hdian. 8, 4. 21. Xen. Mem. 2, 2. 3.) — seq. ἐκ c. genit. 1 Cor. 10, 17. Cf. supra sub ἐκ p. 149 col. 1. fin. — absol. 1 Cor. 9, 10. ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. Ita codd. pro vulg. τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν. Cf. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette*. — 1 Cor. 10, 30. εἰ — χάριτι [i. e. *cum gratiarum actione* cf. de dat. modum indicante sub γλῶσσα monita] μετέχω scil. cibi. — Saepius non extat in N. T.

Μετεωρίζω, f. ίσω, (a μετέωρος sublimis, excelsus a) proprie Diod. Sic. 13, 46. Polyb. 5, 3. 19. — b) metaph. de animo, nunc erecto, ut spe Diod. Sic. 13, 46. nunc elato vel superbo Polyb. 3, 8. 22. 16, 21. 2. nunc arrecto, intento, gespannt. Cicero ad Attic. 5, 11. 15, 14. — hinc μετεωρίζω in altum tollo a) propr. *de avibus* Aelian. Hist. Anim. 11, 33. de pulvere Xen. Cyr. 6, 3. 5. de munimento Thuc. 4, 90. — b) metaph. de animo: erigo Diod. Sic. 3, 72. 11, 41. — nunc inflo, ut superbia Polyb. 24, 3. 6. Diod. Sic. 4, 70. vel vana spe Dem. 169, 23. denique facio, ut aliquis magna moliatur, μετεωρίζομαι magna molior πρὸς ἀπόστασιν ad defectionem spectantia Diod. Sic. 17, 5.) *effero*, passiv. *efferor* signif. reflexiva [vid. ἁγνίζω] i. e. *multa et magna expeto*. Semel in N. T. Luc. 12, 29. Vide ad h. l. *Meyer, de Wette*. (2 Macc. 5, 17. ubi μετεωρίζεσθαι τὴν διάνοιαν, ut μετέωρος τῆς διανοίας Polyb. 3, 107. 6. Schol. ad Soph. OR. v. 914.)

Μετοικεσία, ας, ἡ, (pro meliori μετοικία vid. *Win.* p. 25. — μετοικέω) *demigratio e sedibus domesticis*, de exilio babylonico, quater in N. T. βαβυλῶνος i. e. *in Babyloniam* [de qua genit. vi vid. *Win.* p. 172. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 21. *Matth.* §. 367. *Schäfer* melet. p. 90. *Seidler* ad Eur. Elect. v. 61. coll. *Gesen.* p. 676. *Ewald* p. 572. gr. min. p. 242. et supra sub ἄζυμος observata] Matth. 1, 11. 12. 17. — pro גּוֹלָה 2 Regg. 24, 16. 1 Chron. 5, 22. (Anth. gr. I. p. 175. ed. *Iacobs*.)

Μετοικίζω, f. ιῶ, [de quo fut. attico vid. ἀφορίζω — a μετά et οἰκίζω] *in aliam terram transfero aliquem, migrare iubeo aliquem in aliam terram*. Bis in N. T. τινὰ εἰς c. acc. loci Act. 7, 4. (Diod. Sic. 11, 88.) — τινὰ ἐπέκεινά τινος Act. 7, 43. — pro הִגְלָה 1 Chron. 5, 26. Hos. 10, 5. (absol. Ael. V. H. 1, 11. Thuc. 1, 12.)

Μετοχή, ῆς, ἡ, (μετέχω) *communio, consortium*. Semel in N. T. 2 Cor. 6, 14. τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀδικίᾳ; de quo duplici dat. vid. sub μέρις notata et de quintuplici notionis *consortii* variatione *Meyer* et *de Wette* ad h. l.

Μέτοχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (μετέχω) *particeps*, sq. genit. [vid. κοινωνέω.] Sexies in N. T. a) universe Hebr. 3, 1. 6, 4. 12, 8. — τοῦ χριστοῦ i. e. *beneficiorum a Christo paratorum* Hebr. 3, 14. Vide ad h. l. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 460. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 166. (Anth. gr. T. IV. p. 263. ed. *Iacobs*.) — b) de iis, qui sunt eiusdem vel opificii vel dignitatis: *socius* Luc. 5, 7. Hebr. 1, 9. Ita pro hebr. חָבֵר Ps. 45, 7. (Dem. 1411, 4. Antiph. 676, 8.)

Μετρέω, ῶ, f. ήσω, (μέτρον) *metior, messen* a) proprie, ut de rebus fluidis et aridis in locutione proverb. addito ἐν c. dat. instrumenti vel adminiculi [vid. ἐν p. 172 col. 1. fin.] Matth. 7, 2. Marc. 4, 24. — addito dat. adminic. [vid. ἀναιρέω], ut ᾧ scil. μέτρῳ Luc. 6, 38. — μετρεῖταί μοι *mihi metiuntur, man misst mir* Matth. 7, 2. Marc. 4, 24. (μετροῦμαί τι demensum aliquod accipio ut σῖτον Ios. Ant. 12, 3. 4. τὸ ὕδωρ Ios. b. iud. 3, 7. 12.) — (Dem. 918, 11. 1135, 5.) — de aedibus, conclavibus,

quorum altitudo, latitudo, longitudo fune messorio definitur, ut τὸν ναόν, τὴν αὐλήν, τὴν πόλιν Apoc. 11, 1. 2. 21, 15—17. Ita pro מָדַד Exod. 16, 18. coll. Ezech. 40, 5. 41, 1. (de geometris Xen. Mem. 4, 7. 2.) — b) metaph. i. e. *aestimo, diiudico*, ut αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς [vid. ἐν p. 170 col. 2.] ἑαυτοὺς μετροῦντες 2 Cor. 10, 12. Vid. ad h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 33 sqq. coll. *de Wette*, *Meyer*. (τινά τινι Hdian. 1, 6. 2. Dem. 314, 14. et metior apud Hor. Epist. 1. ep. 7. extr.) Saepius non legitur in N. T.

Μετρητής, οῦ, ὁ, (μετρέω, metior; mensor) *metretes* s. *amphora* eaque attica, genus mensurae, adhibitae in rebus liquidis et continentis 72 sextarios vel ξέστους, aequalis fere hebr. בַּת. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Maasse.* — Semel in N. T. Ioh. 2, 6. οἱ ό pro בַּת 2 Chron. 4, 5. (Polyb. 2, 15. 1. Aelian. Hist. Anim. 8, 9. Dem. 1045, 6)

Μετριοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (ut μετριοπαθής, qui moderatis utitur affectibus, a μέτριος et πάθος affectus; moderatis utor affectibus) *facilem me praebeo, ich beweise mich nachsichtig*, τινί *erga aliquem* [vid. de dat. directionis ἀπολογέομαι]. Ita semel in N. T. Hebr. 5, 2. Cf. quae habet de h. l. et de vocabulis μετριοπάθεια, μετριοπαθῶς et μετριοπαθέω *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 3. p. 39—41. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 217 sq. (Ios. Ant. 12, 3. 2 et μετριάζω 5, 7. 7.)

Μετρίως, adv. *modice* i. e. [vel moderate Pol. 3, 85. 17. Xen. An. 2, 3. 20. vel] *parum*, οὐ μετρίως, *haud parum*, ita semel in N. T. Act. 20, 12. (Lucian. Timon. 34. Hdian. 1, 3. 12. Diod. Sic. 17, 114. Xen. Mem. 4, 1. 1.)

Μέτρον, ου, τό. 1) *mensura, modus* i. e. a) mensura, qua metiri solemus arida, fluida; aa) propr. ut in locutione proverb. Matth. 7, 2. Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. Cf. cum verbis Lucae verba Iesaiae c. 65, 7. (Lucian. Dial. Deorr. 10, 3. Xen. Mem. 3, 10. 10.) — bb) trop. Matth. 23, 32. ὑμεῖς — ὑμῶν „*nun so macht denn das Maass* [der Sünden] *eurer Väter voll*" ita *Win.* p. 287. Vid. supra sub ἀναπληρόω ad 1 Thess. 2, 16. observata. Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 686. ironice dicta haec esse existimans. — b) *de fune messorio* Apoc. 21, 15. — c) universe Apoc. 21, 17. μέτρον ἀνθρώπου = *mensuram vulgarem*, quo loco accus. = ὅ ἐστι μέτρον ἀ. Cf. de acc. appositionis loco addito *Win.* p. 207. — hinc ἐκ μέτρου i. q. μετρίως, *modice, parce* [vid. ἐκ p. 151 col. 1. fin.] Ioh. 3, 34. — 2) *demensum, modus et ratio, proportio*, ut πίστεως Rom. 12, 3. τῆς δωρεᾶς Eph. 4, 7. τῆς ἡλικίας [pp. Philostr. vit. Sophist. 1. p. 543.] metaph. de perfectione morali Eph. 4, 13. — 2 Cor. 10, 13. τὸ μέτρον τοῦ κανόνος i. e. „*das durch den Kanon bestimmte Maass*" ita *Meyer* ad h. l. — οὗ — μέτρου per attract. pro: ὅν [scil. κανόνα] ἐμέρισεν ἐμοὶ ὁ θεὸς μέτρον. (Anth. gr. I. p. 81. ed. *Iacobs.*) Saepius non extat in N. T.

Μέτωπον, ου, τό, *frons, die Stirn*, (μετά, ὤψ.) Octies in N. T. Apoc. 7, 3. 9, 4. 13, 16. 14, 1. 9. 17, 5. 20, 4. 22, 4. — pro מֵצַח 1 Sam. 17, 29. (Diod. Sic. 3, 11. Hdian. 1, 15. 17. Xen. Cyr. 1, 4. 8.)

Μέχρι, etiam μέχρις [ita bis in N. T. ante vocalem Marc. 13, 30. Hebr. 12, 4. cf. *Win.* p. 44. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 580. et quae habet de μέχρι et μέχρις nulla vocalis vel consonantis ratione habita Lob. ad Phryn. p. 14.] particula temporis, significans: *usque ad, donec.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 308 sqq. qui ἄχρι et μέχρι promiscue de tempore usurpari contra *Tittmann.* de synonym. in N. T. p. 33 sq. docuit. Legitur vero μέχρι in N. T. I) signif. adverbiali: *donec, usque dum*, nos: *bis, solange bis*, sq. coniunct. aor., ubi dicitur fieri vel futurum esse aliquid, donec evenerit, quod eventurum esse dicitur. Cf. *Matth.* §. 522. *Buttm.* §. 138, 3. *Passow* sub hoc voc. *Win.* p. 272. Utuntur Lat. in talibus fut. exact. Ita legitur et quidem absque ἄν Eph. 4, 13. — de omissione partic. ἄν vide supra sub ἕως p. 217 col. 1. fin. observata. — II) signif. praepositionis, regentis genit. = *usque ad, bis zu* cf. *Matth.* §. 576. *Passow* l. l. *Win.* p. 441. 1) de *loco* Rom. 15, 19. (Palaeph. f. 21. Lucian. Dial. Mort. 12, 2.) — 2) de *tempore*, sq. genit. subst. Matth. 13, 30. Act. 10, 30. 20, 7. Rom. 5, 14. 1 Tim. 6, 14. Hebr. 3, 6. 14. 9, 10. — (Diod. Sic. 4, 18. Xen. Cyr. 1, 4. 23. Mem. 3, 5. 26.) — seq. adverbio, ante se habente genit. artic. ut μέχρι τῆς σήμερον Matth. 11, 23. 28, 15. — (Palaeph. f. 17.) — μέχρι οὗ [= μέχρι τούτου sc. τοῦ χρόνου, ἕως ἄν ita Thuc. 1, 99. vel, ut ap. Graecos seriores legitur: μέχρι τούτου ἕως οὗ, ita Palaeph. f. 4.] *usque dum, donec, usque ad tempus quo*, sq. coniunct. aor. Marc. 13, 30. Vide supra monita. — — 3) de *modo* et *termino*, ad quem usque pertinet aliquid [universe Lucian. D. D. 23, 2. Xen Mem. 4, 7. 3.], ut μέχρι αἵματος i. e. *ad sanguinis profusionem usque* Hebr. 12, 4. μ. δεσμῶν 2 Tim. 2, 9. μ. θανάτου = *adeo, ut mortem subiret* Phil. 2, 8. μ. θανάτου ἤγγισε *usque ad mortem appropinquavit* i. e. *summum vitae periculum subiit* v. 30. (2 Macc. 13, 14. μέχρι τραυμάτων προεχώρει Hdian. 1, 15. 16.) — Saepius non legitur in N. T.

Μή, I) Particula negativa vel adverb. significans: *non, nicht.* Legitur in N. T. ut apud Graecos *sic, ut non ad rem ipsam, de qua agitur, sed ad rei cogitationem pertineat* i. e. usurpatur non, ubi dicere volumus, non esse aliquid, sed ubi cogitatione fingimus, non esse aliquid, aut ubi videtur res neganda esse. Quare μή *subiective* et *conditionatim*, [ubi igitur enuntiatur aliquid secundum voluntatem, iudicium, opinionem, desiderium alicuius, ubi dicitur de eo, quod fieri potest, fieri posse vel faciendum factumve esse videtur vel sumitur; Bedingung, Annahme, Meinung, Wille, das Können, Mögen, Sollen] οὐ contra absolute et obiective negare docent Grammatici. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 797. 804. 805. *Matth.* §. 608. *Buttm.* §. 135. *Passow* sub hoc voc. *Rost* §. 135. *Win.* p. 443 sqq. coll. de Hebr. אַל respondente Graec. μή *Ewald* p. 530. gr. min. p. 292 sq. — A) proprie AA) *sola* legitur haec particula a) in *sententia conditionali* cf. *Passow* l. l. *Buttm.* §. 135, b. *Matth.* §. 608, 5. b. *Herm.* ad Vig. p. 804 sq. *Fritzsche* ind. ad Lucian. Dial. Deorr. p. 126. *Win.* p. 452. *Rost* l. l. i. e. praecedente ἐάν, ἐὰν μή [vid. ἐάν] Matth. 5, 20. 6, 15. 10, 13. 12, 29. 18, 3. 16. 35. 21, 21. 22, 24. 26, 42. Marc. 3, 27. 7, 3. 4. 10, 30. 12, 19. Luc. 13, 3. 5. Ioh. 3, 2. 3. 5. 27. 4, 48. 5, 19. 6, 44. 53. 65. 7, 51. 8, 24. 12, 24. 47. 13, 8. 15, 4 bis. 6. 16, 7. 20, 25. κἂν μή i. e. καὶ ἐὰν μή 10, 38. Act. 8, 31. 15, 1. 27, 31. Rom. 10, 15. 11, 23. 1 Cor. 8, 8. 9, 16. 13, 1. 2. 3. 14, 6. 7. 9. 11. 28. 15, 36. Gal. 2, 16. 2 Thess. 2, 3. 2 Tim. 2, 5. Iac. 2, 14. 16. 17. 1 Ioh. 3, 21. Apoc. 2, 5. 22. 3, 3. — — praeced. εἰ, εἰ μή [vid. εἰ] Matth. 5, 13. 6, 1. 9, 17. 11, 27. 12, 4. 24. 39. 13, 58. 14, 17. 15, 24. 16, 4. 17, 8. 21. 19, 17. 21, 19. 24, 22. 36. Marc. 2, 7. 21. 22. 3, 2. 5, 37. 6, 4. 5. 8. 8, 14. 9, 9. 29. 10, 18. 11, 13. 13, 20. 32. Luc. 4, 26. 27. 5, 21. 36. 37. 6, 4. 8, 51. 9, 13. 10, 6. 22 bis. 11, 29. 13, 9. 14, 31. 17, 18. 18, 19. Ioh. 3, 13. 6, 22. 46. 9, 33. 10, 10. 14, 2. 6. 11. 15, 22. 24. 17, 12. 18, 30. 19, 11. Act. 11, 19. 21, 25. 26, 32. Rom. 7, 6 bis. 9, 29. 11, 15. 13, 1. 8. 14, 14. 1 Cor. 1, 14. 2, 2. 11. 7, 5. 16. 8, 4. 10, 13. 12, 3. 14, 5. 15, 2. 2 Cor. 2, 2. 11, 16. 12, 5. 13. 13, 5. Gal. 1, 7. 19. 6, 14. Eph. 4, 9. Phil. 4, 15. 1 Tim. 5, 19. 6, 3. Hebr. 3, 18. 1 Ioh. 2, 22. 5, 5. Apoc. 2, 5. 16. 17. 9, 4. 13, 17. 14, 3. 21, 27. — praeced. εἴγε Col. 1, 23. εἴγε ἐπιμένετε = καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι. Cf. *Win.* p. 446. — b) in *sentent. finali*, cf. *Passow* l. l. *Buttm.* §. 135, c. *Matth.* §. 608, 5. a. *Rost* l. l. *Win.* l. l. — Ita praeced. ἵνα: ἵνα μή, *ut non, ne, dass nicht, damit nicht*, item ἵνα — καὶ μή, *ut* — *et ut non* vel *et ne* = *neque* [vid. ἵνα] Matth. 5, 29. 30. 7, 1. 12, 16. 17, 27. 24, 20. 26, 5. 41. Marc. 3, 9. 12. 4, 12 bis. 5, 10. 13, 18. Luc. 8, 10. 12. 31. 9, 45. 16, 28. 18, 5. 22, 32. 46. Ioh. 3, 16. 20. 4, 15. 5, 14. 6, 12. 39. 50. 7, 23. 11, 50. 12, 35. 42. 46. 16, 1. 18, 28. 36. 19, 31. Act. 2, 25. 4, 17. 5, 26. 24, 4. Rom. 11, 25. 15, 20. 1 Cor. 1, 10. 15. 4, 6. 7, 5. 8, 13. 9, 12. 11, 32. 34. 12, 24. 25. 16, 2. 2 Cor. 1, 9. 2, 3. 8. 11. 4, 7. 6, 3. 9, 3. 10, 9. 12, 7. 13, 10. Gal. 5, 17. 6, 14. Eph. 2, 9. Phil. 2, 27. Col. 2, 4. 3, 21. 1 Thess. 4, 13. 1 Tim. 3, 6. 7. 6, 1. Tit. 2, 5. 3, 14. Philem. v. 14. 19. Hebr. 3, 13. 4, 11. 6, 12. 11, 28. 40. 12, 3. Iac. 5, 9. 12. 2 Petr. 3, 17. 1 Ioh. 2, 1. 28. 2 Ioh. v. 8. Apoc. 3, 12. 7, 1. 8, 12.

9, 4. 5. 20. 11, 6. 13, 17. 16, 15. 18, 4. 20, 3. — — praeced. ὅπως: ὅπως μή, *ut non, ne* Matth. 6, 18. Luc. 16, 26. Act. 20, 16. 1 Cor. 1, 29. — — praeced. εἰς sq. inf. c. artic. εἰς τὸ μή, *ut non, ne, damit nicht* [vid εἰς p. 142 fin.] Act. 7, 19. 1 Cor. 10, 6. 2 Cor. 4, 4. 2 Thess. 2, 2. 1 Petr. 3, 7. — — praeced. πρός et sq. inf. c. art. πρὸς τὸ μή, *ut non, ne, damit nicht* [vid. πρός] 2 Cor. 3, 13. 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8. — — praeced. τοῦ et sq. infinit. τοῦ μή, *ut non, ne, damit nicht* [cf. *Matth.* §. 540, not. 1. *Buttm.* §. 127, not. 1. *Win.* p. 299 sq. *Rost* §. 109, not. 5. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 845.] Luc. 4, 42. 24, 16. Alii κατέχειν, κρατεῖσθαι explicantes: *impedire*, locis infra sub e, bb. hos ll. accensent. — Act. 21, 12. Hebr. 11, 5. Iac. 5, 17. — — sq. *inf. simpl.* Luc. 22, 40. cf. *Buttm.* §. 127, 2. *Rost* §. 125, 7. *Matth.* §. 532. p. 1039. *Win.* p. 297. — — — c) in *sentent. consecutiva* i. e. de effectu vel eventu cogitato a dicente vel scribente, praeced. nunc ὥστε: ὥστε μή, *ita ut non, so dass nicht* Matth. 8, 28. Marc. 3, 20. 1 Cor. 1, 7. 2 Cor. 3, 7. 1 Thess. 1, 8. (Xen. Symp. 4, 54.) — — nunc εἰς τὸ μή, sq. inf. = *ita ut non* [vid. εἰς p. 144 col. 1.] 1 Cor. 9, 18. Hebr. 11, 3. — — — d) in *sententia causam rei, cogitatam ab aliquo, enuntiante* [vid. *Fritzsche* l. l.], ita διὰ τὸ μή sq. inf. *propterea quod non, cum non* [vid. διά p. 98 fin.] Matth. 13, 5. 6. Marc. 4, 5. 6. Luc. 8, 6. Iac. 4, 2. (Cebet. tab. c. 24.) — ubi legitur τῷ μή c. infinit. *propterea quod non* cf. *Matth.* §. 541. — 2 Cor. 2, 12. τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον. — praeced. ὅτι Ioh. 3, 18. (Lucian. Dial. Mort. 14, 6. et διότι μή Lucian. Dial. Deorr. marin. 5, 1.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 805 sq. *Fritzsche* l. l. p. 127. — — — e) *iungitur* μή c. *infinit.* aa) simplici, pendente a verbo alio cf. *Passow* l. l. *Buttm.* §. 135, d. g. *Matth.* §. 608, e. *Win.* p. 446. — ut post ἀποκριθῆναι Luc. 20, 7. δοκεῖ Act. 25, 27. ἐγκόπτειν Gal. 5, 7. ἐπιβοᾶν Act. 25, 24. θέλειν Rom. 13, 3. καλόν, κρεῖττον scil. ἐστί 1 Cor. 7, 1. 2 Petr. 2, 21. λέγειν Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Act. 23, 8. παιδεύεσθαι 1 Tim. 1, 20. χρηματίζεσθαι Luc. 2, 26. — post δεῖ, ὀφείλειν Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. 18, 1. Act. 27, 21. Rom. 15, 1. Cf. *Buttm.* §. 135, g. — post vv. *quae natura sua nihil nisi id indicant, quod in cogitatione aut voluntate positum est*, ut θέσθαι εἰς τὴν καρδίαν Luc. 21, 14. κρίνειν Act. 15, 19. ἀξιοῦσθαι v. 38. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 806 sq. — post vv. *iurandi*, ut ὄμνυμι, sq. inf. futur. Hebr. 3, 18. Cf. *Passow* l. l. *Herm.* l. l. — post vv. *negandi* [cf. *Matth.* §. 534, not. 4. *Viger.* p. 457. 810 sq. *Win.* p. 547.], ut ἀντιλέγειν Luc. 20, 27. ἀπαρνεῖσθαι 22, 34. — post vv. *imperandi, praecipiendi, rogandi* notionem includentia, in quibus μή c. inf. = μή absolute posito c. imperat. cf. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 207. — Legitur in talibus infin. *praes.* ubi de re diutius durante vel saepius repetita agitur. Cf. *Herm.* ad Viger. p. 748. *Matthiae* §. 501. *Buttm.* §. 124, 3 coll. §. 125, 3. et sub ἀδύνατος notata. — Ita post αἰτοῦμαι Eph. 3, 13. γράφω 1 Cor. 5, 9. 11. διαμαρτύρομαι 2 Tim. 2, 14. κηρύσσω Rom. 2, 21. λέγω Act. 21, 4. 21. Rom. 2, 22. 12, 3. παραγγέλλω Act. 1, 14. 4, 18. 5, 28. 40. 1 Cor. 6, 10. 11. 1 Tim. 1, 3. 6, 17. (Lucian. Dial. Mort. 1, 7.) — sq. inf. *aor.* in re cito transeunte vel ubi magis res ipsa, quam rei duratio spectatur cf. Grammaticos modo laudatos; ita post λέγω Matth. 5, 34. 39. παραιτοῦμαι Hebr. 12, 19. παρακαλέω Act. 9, 38. 19, 31. χρηματίζομαι Matth. 2, 12. — post vv. finem affirmativum vel actionem ad finem affirmativum spectantem, negantia, ut οὐ δύναμαι μὴ λέγειν, *non possum non dicere* Act. 4, 20. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 798. 799. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 208. *Matth.* §. 609. *Win.* p. 466. *Buttm.* §. 135, not. 7. b. — — bb) cum *infinit.* cum praeced. τοῦ, pendente vel: a verbo *impediendi, detinendi* [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. *Herm.* ad Vig. p. 810 sq. et sub ἐγκόπτω observata], ut ἐγκόπτω Rom. 15, 22. καταπαύω Act. 14, 18. [κατέχω Luc. 4, 42. κρατεῖσθαι 24, 16. alii in his ll. genit. artic. c. inf. de fine vel de consilio explicant. Vide supra.] κωλύω Act. 10, 47. παύω 1 Petr. 3, 10. ὑποστέλλομαι Act. 20, 27 et v. 20. quo loco verbis τῶν συμφερόντων per appositionem vel explicationis ergo additur: τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς = *nullo modo me subtraxi rebus utilibus, nempe ei rei, ut ego vobis non indicarem nec vos docerem.* Cf. *Fritzsche* l. l. p. 847. et de μή post vv. *impediendi, detinendi Matthiae* §. 534, not. 3. *Win.* p. 547. *Herm.* ad Vig. p. 810 sq. *Blomfield* ad Aeschyl. Prom. v. 244. — Luc. 17, 1. ἀνένδεκτόν ἐστι [scil. κατέχειν vel κωλύειν], τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα. Cf. tamen ad h. l. *Win.* p. 303. 300. — — vel: a substantivo, ut ὀφθαλμοὶ τοῦ μὴ βλέπειν, ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν i. e. *oculi cernendi facultate destituti, aures non habentes audiendi potestatem* Rom. 11, 8. 10. Vide βλέπω et *Fritzsche* l. l. p. 844. — ἐξουσία τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι 1 Cor. 9, 6. cf. *Fritzsche* l. l. p. 843. — vel: ab adiectiv. genitivum regente, ut ἐλεύθερος Rom. 7, 3. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 845. Aliter *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 152. esse infinit. τοῦ μὴ εἶναι infinit. finalem: *ne sit vel habeatur adultera*, existimans. — — cc) cum inf. qui, ante se habens artic. τό, circumscribit substantivum [vid. βλέπω] 1 Cor. 4, 6. cum praecedente τοῦτο praeparandi vim habente Rom. 14, 13. 2 Cor. 2, 1. 10, 2. 1 Thess. 4, 6 coll. v. 3. — Rom. 14, 21. καλὸν — μηδὲ [scil. ποιεῖν], ἐν ᾧ — προσκόπτει „*trefflich ist das Nichtfleischessen — das Nichtthun dessen — was — Anstoss giebt*" i. e. *praestat, neque carne vesci — neque [quidquam facere] quo — offenditur.* — — f) legitur μή *post pronom. relat.* ὅς, ὅστις, ὅσος, ita posita, ut includant conditionis notionem neque ad personam certam pertineant „sobald sie nicht auf bestimmte, sondern bloss von meiner Vorstellung umfasste Gegenstände gehen" *Buttm.* §. 135, e. *Matth.* §. 608, 5. c. *Herm.* ad Vig. p. 805. *Passow* l. l. *Win.* p. 447. — Matth. 10, 14. 11, 6. Marc. 4, 22. 6, 11. 10, 15. 11, 23. Luc. 7, 23. 8, 18. 9, 5. 10, 10. 18, 17. Act. 3, 23. Col. 2, 18. Tit. 1, 11. 2 Petr. 1, 9. — 1 Ioh. 4, 3. — Apoc. 13, 15. — — g) iungitur c. *partic.* [de quo resolvendo vel per particulas *si, etsi, dum, cum, quoniam, ut, ita ut* vel per pron. relat. *qui, quae, quod*, vid. sub ἀγανακτέω, εὑρίσκω, μένω monita]. Ita aa) in locis, ubi non de certa aliqua persona vel re, sed de personarum vel rerum genere cogitato agitur [cf. *Win.* p. 447.] et abest nunc articulus, ut ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα Matth. 22, 24. Rom. 5, 13. 1 Cor. 4, 7. ὡς μὴ λαβών *quasi homo sis qui non acceperit.* 11, 29. 1 Tim. 5, 9. Iac. 4, 17. — πᾶν — δένδρον μὴ ποιοῦν [si non ferat] καρπὸν καλόν, ἐκκόπτεται Matth. 3, 10. 7, 19. Luc. 3, 9. — Matth. 13, 19. Ioh. 15, 2. — πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα Matth. 9, 36. Marc. 6, 34. — Luc. 12, 33. Act. 20, 29. Tit. 1, 14. — articulo praefixo, ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ *quicunque* vel *si quis non stet a partibus meis* Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. Cf. *Win.* p. 447. *Herm.* ad Vig. p. 803 et de singul. nominis artic. ante se habentis collective posito sub ἀδελφός observata. — ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. — ἀπὸ — τοῦ μὴ ἔχοντος *si quis vero minus opibus valeat* Matth. 25, 29. Luc. 19, 26. — Luc. 3, 11. 6, 49. — ὁ γνοὺς — καὶ μὴ ἑτοιμάσας Luc. 12, 21. — 29, 36. Ioh. 3, 18. 5, 23. 10, 1. 12, 48. 14, 24. Rom. 4, 5. 14, 3 bis. v. 6 bis. v. 22. 1 Cor. 7, 38. Iac. 2, 13. — addito insuper πᾶς, ut πᾶς ὁ ἀκούων — καὶ μὴ ποιῶν Matth. 7, 26. 1 Ioh. 2, 4. 3, 10. 14. 4, 3. 20. 5, 10. 12. — addito πᾶς 1 Ioh. 3, 10. 2 Ioh. v. 9. — — *οἱ* ἀποκτεινόντες τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυνάμενοι ἀποκτεῖναι [vid. de plurali, ubi res generatim exponitur sub ἄνθρωπος p. 33 col. 1. notata] Matth. 10, 28. Luc. 12, 4. — οἱ μὴ πιστεύοντες *qui non crederent* Ioh. 6, 64. Cf. *Win.* p. 445. — Ioh. 9, 39. 20, 29. Rom. 5, 14. 10, 20 bis. 1 Cor. 11, 22. — οἱ μὴ φύσει ὄντες θεοί *qui non natura*, sed ex hominum tantum opinione, *dei sunt* Gal. 4, 8. — 2 Thess. 1, 8. 2 Ioh. v. 7. cf. *Win.* p. 447. — τὰ μὴ βλεπόμενα *quae haud cernuntur, quae cerni nequeunt* 2 Cor. 4, 18. cf. *Win.* p. 448. et *Meyer* ad h. l. — τὰ μὴ καθήκοντα Rom. 1, 28. τὰ μὴ δέοντα 1 Tim. 5, 13. τὰ μὴ ὄντα *quae non sunt, das Nichtseyende*, ita [vid. ἀγενής] pro: *nondum nati* Rom. 4, 17. et trop. pro: *qui pro nihilo habentur* 1 Cor. 1, 28. — praeced. πᾶς 2 Thess. 2, 12. — — bb) ubi de certa quidem persona vel re, sed ita agitur, ut, qualis ex alicuius sententia, iudicio, opinione, sit vel fuerit illa, aut qualem se praestiterit, significetur vid. *Win.* l. l. — abest nunc artic., ut Ἰωσὴφ — μὴ θέλων [= *cum nollet*] αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη κλ. Matth. 1, 19. μὴ ἔχοντος — αὐτοῦ ἀποδοῦναι — ἐκέλευσεν ὁ κύριος *dominus, cum intelligeret eum non posse, reddere debitum* — iussit Matth. 18, 25. Luc. 7, 42. πῶς εἰσῆλθες — μὴ — γάμου *cum non habeas* Matth. 22, 12. Vide tamen de h. l. infra sub 2. monita. — μὴ ἔχων σπέρμα [*cum posteros non haberet*] ἀφῆκε — αὐτοῦ uxorem reliquit fratri suo Matth. 22, 25.

de h. l. μή rectissime posito vid. Win. p. 445. Fritzsche Ev. Matth. p. 662. — Luc. 9, 33. εἶπεν — μὴ εἰδὼς [quippe qui nesciret] ὃ λέγει. 11, 36. μὴ ἔχον τι — ὥστε μὴ ἔχειν τι. 14, 29. 18, 2 bis. Ioh. 7, 15. μὴ μεμαθηκώς cum non didicerit: (ita Philostr. Apoll. 3, 23. ὃς καὶ γράφει μὴ μαθὼν γράμματα.) Act. 5, 7. 12, 19. 21, 14. 34. 27, 7. 15. Rom. 4, 19. 1 Cor. 4, 18. ὡς μὴ — πρὸς ὑμᾶς i. e. als [i. e. in der Vorstellung] käme ich nicht zu euch. — μὴ ὢν [quamquam non sum] ὑπὸ νόμον, it. ἄνομος 1 Cor. 9, 20. 21. — 2 Cor. 3, 14. τὸ κάλυμμα — μὴ ἀνακαλυπτόμενον [cum non retegatur], ὅτι — καταργεῖται. Cf Fritzsche diss. 1. p. 41. Aliter Meyer p. 61 sq. de Wette p. 179. — 2 Cor. 5, 19. μὴ λογιζόμενος cum non imputaret. v. 21. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν [i. e. quem talem noverit, scil. Deus, qui peccati notitiam non haberet (ita Win. p. 443. Meyer et de Wette ad h. l.) vel: quem nos talem mente concepimus qui etc. (ita Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 279.)] — ἐποίησε. — Eph. 5, 27. Hebr. 4, 2. οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος — ἐκείνους, μὴ συγκ. quippe qui non coniunctus esset. Cf. Win. p. 445. Böhme ep. ad Hebr. p. 182. — Hebr. 4, 15. οὐ γὰρ ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον [i. e. quem putes, non posse = qui non possit] συμπαθῆσαι. Iac. 1, 5. 3 Ioh. v. 10. — μὴ — ἀλλά Phil. 3, 9. — πλανᾶσθε μὴ εἰδότες [quod meo iudicio ignoratis] τὰς γραφάς Matth. 22, 29. Marc. 2, 4. 8, 1. 12, 24. οὐ διὰ τοῦτο — μὴ εἰδότες — γραφὰς nonne propterea in errore versamini, quod ignoratis etc. — μὴ εὑρόντες it. μὴ εὑροῦσαι [erwägend, dass er nicht zu finden sei] Luc. 2, 45. 5, 19. 11, 24. 24, 23. Act. 17, 6. — ἠθέτησαν — μὴ βαπτισθέντες, eo quod baptizari nollent Luc. 7, 30. Act. 9, 26. 23, 29. οὗτοι νόμον — ἔχοντες Rom. 2, 14. 1 Cor. 7, 29—31. ὡς μὴ ἔχοντες — καταχρώμενοι als wenn sie nicht hätten — brauchten. 2 Cor. 4, 2. — v. 18. μὴ σκοπούντων — βλεπόμενα. 6, 9. μὴ θανατούμενοι nos, qui, ex Dei voluntate, mortis supplicium non patimur. 10, 14. οὐ γάρ, ὡς μὴ — ἑαυτούς non enim nimis nos extendimus, quasi non liceat ad vos pertingere vel gleich als reichten wir nicht zu euch hin cf. Win. p. 444 et Meyer, de Wette ad h. l. — Gal. 6, 9. θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι si non defatigati fuerimus scil. in bene et honeste agendo. Eph. 2, 12. Phil. 1, 28. de Col. 1, 23. vid. supra sub a) monita. — 1 Petr. 1, 8. ἄρτι μὴ ὁρῶντες quamquam nunc non videatis. — μὴ — ἀλλά 1 Cor. 10, 33. Iac. 1, 26. — Hebr. 6, 1. μὴ — καταβαλλόμενοι = ὥστε μὴ — καταβάλλεσθαι. 13, 17. 1 Petr. 1, 8. 3, 6. 4, 4. Iud. v. 19. — Phil. 2, 4. μὴ σκοποῦντες — ἕκαστος dum respicitis quisque non quae propria sunt, sed etiam, quae sunt aliorum quisque. „Quo l. partic. καί docet neminem plane vetari, sui memorem esse, quippe alium quoque i. e. propriorum respectum oblique sistens et admittens" ita Hölem. ep. P. ad Phil. p. 121. coll. Win. p. 465. Fritzsche Ev. Marc. p. 788. — — praecedente articulo: ἐκεῖνος — ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς — καὶ μὴ ποιήσας Luc. 12, 47. ὁ δὲ μὴ γνούς v. 48. Ioh. 7, 49. — Act. 15, 38. ἠξίου — τὸν — μὴ συνελθόντα [i. e. eum, qui noluisset cum iis proficisci coll. 13, 13.] — συμπαραλαβεῖν. Vide tamen infra sub B. observata. — χαίρει — μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς — τοῖς μὴ πεπλανημένοις Matth. 18, 13. — Luc. 19, 27. ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα Rom. 2, 14. cf. ad h. l. Fritzsche p. 114. — Rom. 8, 4. 9, 30. 1 Thess. 2, 15. 4, 13. Iud. v. 5. 6. — — h) iungitur c. ἤ an, it. c. τί cur? τί μή cur non? ita in interrogatione disiunctiva: ἢ μή an non? Marc. 12, 14. δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν sollen wir geben oder sollen wir [nach deiner Meinung] nicht geben? Cf. Win. p. 444. Rost §. 135, 4. — Rom. 3, 8. τί — κρίνομαι; καὶ μὴ — ἀγαθά. Locutio ex duabus mixta: τί ἔτι — κρίνομαι καὶ [τί] μὴ ποιῶ τὰ ἀγαθά, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; καθὼς βλασφημούμεθα, ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κ. ἵνα κλ. cur adhuc ut peccator puniar et cur non mala perpetrem, ut bona inde oriantur? sicuti per contumeliam quidam dicere nos contendunt: mala perpetremus, ut bona inde oriantur. Cf. de hoc attract. genere, qua orationem ab interiecta potius per parenthesin enuntiatione, quam ab inchoata primaria sententia Graeci et Lat. suspendere maluerunt Herm. ad Vig. p. 745. Erf. ad Soph. Ant. v. 736. Matth. §. 539, not. Win. p. 485. Fritzsche diss. 2. p. 146. ep. ad Rom. I. p. 164. Beier ad Cic. Offic. 1, 7. — — i) iungitur c. nominibus et formulis personae vel rei vel actionis qualitatem indicantibus [cf. Win. p. 450.] aa) univ. ut τέκνα — μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας liberi non rei vitae dissolutae Tit. 1, 6. κτᾶσθαί τι — μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας 1 Thess. 4, 5. κοσμεῖν ἑαυτὸν μὴ ἐν πλέγμασιν — ἀλλ' — δι' ἔργων ἀγαθῶν 1 Tim. 2, 9. 10. ἵνα ἡ ὑπερβολή — μὴ ἐξ ἡμῶν ut eximia vis profecta esse cognoscatur a Deo, non a nobis 2 Cor. 4, 7. ὃς ἂν ἀπολύσῃ — μὴ ἐπὶ πορνείᾳ i. e. sciens, non adulteram eam esse = non propter adulterium Matth. 19, 9. περιπατεῖν ἀτάκτως καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν 2 Thess. 3, 6. ἁμαρτία μὴ πρὸς θάνατον i. e. peccatum non afferens mortem exclusa vitae olim recuperandae spe = non afferens mortem aeternam 1 Ioh. 5, 16 bis. Cf. Win. p. 445. — πάντοτε, μὴ μόνον — με Gal. 4, 18. εὐλογία — μὴ ὡς πλεονεξία donum non habens qualitatem δόματος πλεονέκτου i. e. eine nicht kärgliche Gabe 2 Cor. 9, 5. — bb) in adhortationibus Rom. 12, 11. τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί — εὐλογεῖτε coll. v. 14. — v. 16. 19. de horum l. participiis iungendis cum verbis μὴ γίνεσθε φρόνιμοι vid. Meyer ep. P. ad Rom. p. 273. 274. Rom. 14, 1. τὸν — ἀσθενῆ προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν i. e. non ita ut sequantur διακρίσεις διαλ. — post seq. ἀλλά Eph. 5, 15. βλέπετε, πῶς — περιπατεῖτε μὴ ὡς ἄσοφοι — σοφοί. 1 Cor. 5, 8. Eph. 6, 6. Col. 3, 22. Hebr. 10, 25. coll. v. 24. 1 Petr. 1, 13. 14. 2, 16. 5, 2. 3. 2 Petr. 3, 9. — abest imperat. ex antecedd. repetendus Ioh. 13, 9. μὴ μόνον — κεφαλήν pro: νίψον μὴ μόνον — κεφαλήν. Luc. 22, 42. — latet oppos. in verbis vel praecedd. vel sequentibus Rom. 13, 13. de h. l. dativis vid. Win. p. 189. — 2 Cor. 9, 7. ἕκαστος [scil. διδότω] μὴ ἐκ λύπης — ἀνάγκης. Col. 3, 2. Iac. 1, 22. — cc) ubi adumbratur imago episcopi, diaconi, feminae, servi Iesu nomen profitentis [cf. Win. p. 449 sq.] 1 Tim. 3, 6. — seq. ἀλλά v. 3 bis. Tit. 1, 7. quinquies. — 1 Tim. 3, 8 ter. 11. Tit. 2, 3 bis. v. 9. 10.

BB) iunct. legitur cum οὐ: οὐ μή, quod, pertinens ad futurum, ut apud Graecos fortius negat: non, nullo modo. Cf. Herm. ad Sophocl. Philoct. v. 416. Oed. Col. v. 853. 1023. ad Eur. Med. p. 399. ed. Lips. Matth. §. 609. Rost §. 135, 7. Buttm. §. 126, 4. §. 135. not. 6. Passow II. p. 405. Win. p. 472. Käuffer de bibl. ζωῆς αἰωνίου notione p. 32. — a) universe aa) sq. indic. futuri [ubi οὐ μὴ γενήσεται = οὐ δεινόν, μὴ γενήσεται, non verendum est, ne futurum sit i. e. verendum est, ut futurum sit, es ist zu fürchten, dass es nicht geschehen wird; pertinet autem futurum ad ea, quae aut diuturniora aliquando eventura indicare volumus aut non aliquo quocunque, sed remotiore aliquo tempore dicimus futura esse. Ita certe apud Graecos cf. Herm. ad Soph. Oed. Col. v. 853. ad N. T. scriptores quatenus pertineat haec definitio vid. apud Win. p. 473.] Matth. 13, 22. 26, 35. Marc. 9, 1. 14, 31. Luc. 22, 34. Ioh. 8, 12. 13, 38. 20, 25. Apoc. 3, 5. 9, 6. — Lectionis incertae sunt Luc. 9, 27. 10, 19. Ioh. 8, 52. Cf. ad hos l. Griesb., ed. Schulz, Knapp, Schott, Meyer, de Wette et Win. l. l. — bb) in interrogatione = non? i. q. οὐ, sed fortius Luc. 18, 7. ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσει — αὐτοῦ Gott aber, ihr fürchtet nicht, dass er die Sache seiner Lieblinge in Schutz nehmen werde? = Gott aber, glaubet ihr, dass er die Sache seiner Lieblinge nicht schützen werde? i. e. Gott aber sollte die Sache seiner Lieblinge nicht in Schutz nehmen? Cf. Win. p. 477 sq. — cc) in sententia absoluta Matth. 16, 22. οὐ — ἔσται, non, credo, hoc tibi accidet. Cf. Win. p. 474. Fritzsche Ev. Matth. p. 542. — — b) sq. coniunct. aor. [in quibus οὐ μὴ γένηται = οὐ δεινόν, μὴ γένηται, non verendum est, ne fiat i. e. verendum est, ut fiat, es ist zu fürchten, dass es nicht geschieht. Pertinet enim in talibus coniunct. aor. ad tempus incertum vel ad rem, quae vel statim vel olim futura cogitatur cf. Herm. ad Soph. Oed. Col. v. 853. interdum vero ita explicanda est haec formula, ut οὐ interroget, μή contra faciat, ut verbi notio negativa fiat, ut οὐ μὴ γένηται, non hoc non fiat? i. e. non hoc omittatur? = omittetur profecto cf. Herm. ad Elmsl. Eurip. Med. p. 390.] cf. Matth. §. 609. p. 1231. Buttm. §. 126, 4. Win. p. 472. aa) universe. Legitur in talibus nunc coniunct. aor. 1. pass. Matth. 24, 2. Marc. 13, 2 bis. Luc. 6, 37 bis. 22, 68. Hebr. 8, 12. 10, 17. 1 Petr. 2, 6. Apoc. 2, 11. 18, 21. 22. 23. 21, 25. — nunc coni. aor. 2. act. Matth. 5, 18. 20. 26. 13, 14 bis. 18, 3. 23. 39. 24, 34. 35. 26, 29. Marc. 9, 15. 13, 30. 31. 14, 25. Luc. 1, 15. 10, 19. 12, 59. 13, 35. 18, 17. 29. 21, 18. 32. 33. Ioh. 6, 37. 10, 28. 11, 26. Act. 28, 26 bis. 1 Cor. 8, 13. 1 Thess. 5, 13. Hebr. 13, 5 bis. Apoc. 3, 3. 12. 7, 16.

18, 7. 21, 27. — ut fortius negetur, additur insuper οὐκέτι Marc. 14, 25. Luc. 22, 16. Cf. *Matth.* §. 609. *Buttm.* §. 135, 6. *Win.* p. 466. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 42. — Ioh. 11, 56. τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; i. e. *was dünket euch?* [*meinet ihr*] ὅτι οὐ μὴ — ἑορτήν; *dass er nicht auf das Fest kommen wird?* Cf. *Win.* p. 474. *Meyer* Ev. Ioh. p. 166. *de Wette* Ev. Ioh. p. 141. — nunc *coni. aor. 2. med.* Marc. 13, 19. — addito οὐδέ, ut augeatur vis negationis Matth. 24, 21. — nunc *coni. aor. 2. pass.* Apoc. 18, 23. — *coniunct. aor. 1. act.* Matth. 10, 23. 42. 15, 5. Marc. 9, 41. 16, 18. Luc. 10, 19. 22, 67. 68. Ioh. 4, 14. 48. cf. de h. l. lectione πιστεύετε *Win.* p. 474. *Meyer* l. l. p. 55. — 6, 35 bis. 8, 51. 10, 5. 13, 8. Act. 13, 41. Gal. 4, 30. 5, 16. 1 Thess. 4, 15. Hebr. 8, 11. 2 Petr. 1, 10. — augetur vis negationis addito οὐκέτι Apoc. 18, 14. — *coni. aor. 1. med.* Matth. 16, 28. Luc. 9, 27. Ioh. 8, 52. Rom. 4, 8. — Quod si *Dawesius* et qui sequuntur eum, pro coni. a. 1. act. et med. reponendum esse indicat. futur. neque nisi coniunct. a. 1. pass. item aor. 2. act. et med. usurpatum esse in talibus affirmarunt, vanitatem hujus praecepti ostenderunt *Matth.* §. 517 et not. 1. *Buttm.* §. 126, 4. not. * *Heindorf* ad Plat. Phaedon. p. 44. *Poppo* obs. in Thuc. p. 155. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 27. *Lobeck* p. 722. 735. *Passow* l. l. *Win.* p. 474. — — bb) in interrogat. *non?* i. q. οὐ sed fortius, ut τὸ ποτήριον — οὐ μὴ πίω αὐτό, *soll ich ihn nicht trinken?* Ioh. 18, 11. Apoc. 15, 4. cf. *Win.* p. 477 sq. —

B) ibi legitur μή, *ubi res* non simpliciter negatur, sed *neganda videtur*, praedita enim est haec particula coniectandi dubitandique vi aliqua = nostratium: *wohl nicht* [cf. *Herm.* ad Soph. Philoct. v. 706. *Erf.* ad Soph. Antig. v. 691. *Matth.* §. 608, e. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 182. 391 sq.] a) propr. Matth. 22, 12. πενθήσω πολλοὺς — τῶν μὴ μετανοησάντων 2 Cor. 12, 21. — Hebr. 4, 15. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον [quem putes, non posse = *qui non possit*] συμπαθῆσαι. 9, 9. θυσίαι μὴ δυνάμεναι [*quas dubites posse*] — τελειῶσαι. — b) = *minime, nequaquam, nullo modo*, „quae dubitativa orationis figura [μή, *wohl nicht*] saepe etiam fortior est simplici affirmatione vel negatione." cf. *Herm.* l. l. *Win.* p. 449 sq. — Luc. 1, 20. 13, 11. Act. 9, 9. 13, 11. 15, 38. Hebr. 7, 6. 11, 8. 13. 12, 27. — seq. ἀλλά Ioh. 6, 27. 18, 40. —

C) legitur μή in sententiis absolutis, ubi nostrates: *nicht*, Latini: *ne* utuntur. Ita a) in sententiis, quibus inest *optandi* notio vel in votis negativis, sq. optat. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 809. *Matth.* §. 513. §. 608, 4. a. *Buttm.* §. 135, 2. c. et 3. *Rost* §. 135, not. 4. δ. *Passow* sub μή. *Win.* p. 468. ut μὴ γένοιτο, *ne fiat hoc* i. e. *absit!* Luc. 20, 16. Rom. 3, 3. 6. 31. 6, 2. 15. 7, 7. 13. 9, 14. 11, 1. 11. 1 Cor. 6, 15. Gal. 2, 17. 3, 21. 2 Tim. 4, 16. — ἐμοὶ — μὴ γένοιτο, sq. inf. καυχᾶσθαι i. e. *absit a me, ut glorier* Gal. 6, 14. — b) in sententiis, quibus inest *dehortandi, prohibendi, imperandi, rogandi* notio. Quatenus in talibus cogitatione addendum sit verb. dehortandi, prohibendi, imperandi, rogandi, vid. apud *Herm.* ad Vig. p. 804. *Rost* l. l. *Buttm.* §. 135, 4. not. 5. *Passow* II. p. 122. *Matth.* §. 608, not. 1. §. 511, 3. *Win.* l. l. Habent Lat. in talibus vel *ne* c. imperat. vel *c. coniunct.* aut *noli* c. inf. — Ita legitur μή aa) sq. *imperat.* α) *praesentis*, ubi agitur de omittendo eo, quod quis iam facit, vel de non incipienda aliqua re Matth. 6, 16. 19. 25. 7, 1. 10, 26. 14, 27. 17, 7. 19, 6. 14. 23, 3. 24, 17. 28, 5. 10. Marc. 5, 36. 6, 50. 9, 39. 10, 9. 14. 13, 8. 11. 21. 16, 6. Luc. 1, 13. 30. 2, 10. 5, 10. 6, 30. 37 bis. 7, 6. 13. 8, 49. 50. 52. 9, 50. 10, 4. 7. 20. 11, 7. 12, 7. 11. 22. 29. 32. 14, 12. 18, 16. 21, 21. 23, 28. Ioh. 2, 16. 5, 28. 45. 6, 20. 43. 7, 24. 10, 37. 12, 15. 14, 1. 27. 19, 21. 20, 17. 27. Act. 1, 20. 10, 15. 11, 9. 18, 9. 20, 10. 27, 24. Rom. 6, 12. 13. 11, 18. 20. 12, 2. 14. 16. 21. 13, 14. 14, 3. 15. 16. 20. 1 Cor. 4, 5. 6, 9. 7, 5. 12. 13. 18 bis. 21. 23. 27. 10, 28. 14, 20. 39. 15, 33. 34. 2 Cor. 6, 14. 17. Gal. 5, 1. 6, 7. Eph. 4, 26 bis. 29. 30. 5, 7. 11. 17. 18. 6, 4. Col. 3, 16. 3, 9. 19. 21. 1 Thess. 5, 19. 2 Thess. 3, 14. 15. 1 Tim. 4, 14. 5, 16. 19. 6, 2. Hebr. 12, 5. 13, 2. 9. 16. Iac. 1, 7. 16. 2, 1. 3, 1. 14. 4, 11. 5, 9. 12. 1 Petr. 4, 12. 15. 16. 2 Petr. 3, 8. 1 Ioh. 2, 15. 3, 13. 4, 1. 2 Ioh. v. 10. 3 Ioh. v. 11. Apoc. 1, 17. 5, 5. — praecedit ὁρᾶν ita, ut per se subsistat, ut ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε *cavete vobis! ne animum despondete!* Matth. 24, 6. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 700. — abest imperat. e proxime praecedd. repetendus, ita in oppos. negativa Luc. 18, 14. Vid. *Rost* §. 135, 4. 7. — in aposiopesi post μόνον Gal. 5, 13. μόνον δὲ [scil. cavete] μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν scil. τρέπετε. De qua ellipsi neque Graecis [ut Lucian. Toxar. §. 56. Arrian. diss. epict. 3, 24.] usitata vid. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 121. et *Jacob* ad Lucian. l. l. p. 148. Ita θεραπεύεσθε Luc. 13, 14. vel ἔχετε Gal. 5, 13. — 1 pers. plur. coniunct. praes. in adhortatione, ut μὴ γινώμεθα κενόδοξοι Gal. 5, 26. μὴ ἐκκακῶμεν 6, 9. — 1 Thess. 5, 6. 1 Ioh. 3, 18. Cf. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1064. — β) *aoristi*, ubi agitur de re non incipienda vel de re cito transeunte aut semel facta cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. 809. ad Soph. l. l. Imperativum aor. Graecos raro, Atticos vix unquam usurpare, auctor est *Herm.* ad Vig. p. 809. Gregor. Corinth. p. 15. 16. ed. *Schäfer*. *Win.* p. 469. atqui, inquit *Bornem.* ad Xen. Cyr. 7, 5. 73. huic regulae non videntur obtemperare, quae tertia persona proponuntur. Legitur ita imper. *aor. 1. act.* μὴ ἐπιστρεψάτω Matth. 24, 18. Marc. 13, 16. Luc. 17, 31. (Hom. Odyss. 16, 301. Aeschyl. Sept. c. Theb. v. 1038. Aristoph. Lysistr. v. 1033. Xen. Cyr. 7, 3. 73.) — 1 pers. plur. coni. aor. in adhortat., ut μὴ σχίσωμεν αὐτόν Ioh. 19, 24. — imper. *aor. 2. act.* μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου Matth. 6, 13. — Luc. 17, 31. in aposiopesi, ut μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ scil. τοῦτο γενέσθω Matth. 26, 5. Marc. 14, 2. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 754. Ev. Marc. p. 593. *Win.* p. 529.

bb) sq. *coniunct. aor.*, ubi agitur de re non incipienda vel de re brevi absoluta aut semel facta cf. *Herm.* l. l. *Matth.* §. 511, 3. §. 519, 7. *Buttm.* §. 135, 3. *Win.* p. 469. — Habetur in talibus nunc coni. *aor.* 1. act. Matth. 3, 9. 5, 17. 6, 2. 7. 31. 34. 10, 19. 34. 23, 9. 24, 23. 26. Marc. 5, 7. 10, 19 quinquies. Luc. 6, 29. 8, 28. 17, 23. 18, 20 quater. Ioh. 3, 7. 7, 60. 18, 9. 1 Cor. 16, 11. 2 Cor. 11, 16. 2 Thess. 2, 3. 3, 13. 1 Tim. 5, 1. Hebr. 3, 8. 15. 4, 7. Iac. 2, 11 bis. Apoc. 6, 6. 7, 3. 10, 4. 11, 2. 22, 10. — nunc coniunct. *aor. 2. act.* Matth. 6, 13. 7, 6. 10, 5 bis. 24, 25. Luc. 11, 4. 17, 23. Rom. 10, 6. Col. 2, 20. Hebr. 10, 35. — nunc coni. *a. 1. p.* Matth. 1, 20. 10, 26. 28. 31. 23, 8. 10. Luc. 12, 4. 14, 8. 21, 8. 9. Act. 23, 21. 2 Tim. 1, 8. 1 Petr. 3, 14. — nunc coni. *a. 2. pass.* Matth. 5, 42. — nunc coni. *a. 1. med.* Matth. 10, 9. 19. quo loco repete κτήσησθε. Marc. 6, 9. Luc. 3, 8. Col. 2, 21.

II) coniunctio: *ne, dass nicht*, sq. *optat.* ubi indicatur finis, quem quis in mente habet. Ita praeced. praeter. Act. 27, 42. Vid. tamen de h. l. lectione διαφύγῃ praeferenda *Griesb., Knapp, Meyer, de Wette*. — Conf. de optat. post μή *Herm.* ad Vig. p. 791. ad Soph. Electr. v. 57. *Seidler* ad Eur. Electr. v. 59. *Bornem.* ad Xen. An. 3, 2. 36. *Buttm.* ad Soph. Phil. v. 24. *Poppo* ad Xen. Cyr. 1, 6. 22. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 118. *Matth.* §. 512. §. 514. §. 518, 4. *Rost* §. 122, 9. *Win.* p. 470. 264. — — sq. *coniunct.*, ubi indicatur finis, ne fiat aliquid. Cf. Grammaticos sub ἵνα ab init. laudatos. — Ita post vv. *metuendi*, praeced. nunc aor. in ceteris praeter indic. modis, ut εὐλαβηθείς Act. 23, 10. (Plat. Apol. Socr. §. 1.) — nunc praesenti cf. *Matth.* §. 520. §. 608, 5. a. *Buttm.* §. 135, 4. *Rost* §. 122. not. 4. *Herm.* ad Vig. p. 797. *Win.* p. 470. — ut στελλόμενοι 2 Cor. 8, 20. φοβούμενοι Act. 27, 17. 2 Cor. 12, 21. coll. 20. — abest φοβούμενος cogitatione addendum 2 Cor. 12, 6. ad quem locum confer, quae habet de μὴ ᾖ, pertinente ad verentem, ne quid nunc sit simulque nescire se, utrum sit nec ne, significantem *Herm.* ad Sophocl. Aiac. v. 272. — Alii h. l. μή explicant ἵνα μή, ut pendeat a φείδομαι. — — post vv. *cavendi*, praeced. praes., ut βλέπω Matth. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. Act. 13, 40. 1 Cor. 10, 12. Gal. 5, 15. Hebr. 12, 25. γρηγορέω Marc. 13, 36. ἐπισκοπέω Hebr. 12, 15. μή τις ὑστερῶν sc. ᾖ ibid. μή τις — ἐνοχλῇ v. 16. μή — βέβηλος sc. ᾖ. cf. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 272. — ὁράω Matth. 18, 10. 1 Thess. 5, 15. ὅρα μή sc. ποιήσῃς τοῦτο Apoc. 19, 20. 22, 9. σκοπέω Gal. 6, 1. Cf. *Buttm.* §. 135, 4. *Matth.* §. 608. not. 1. *Herm.* ad Vig. p. 810. *Win.* l. l. — — sq. *indicat.* praes., ubi indicamus, putare nos, ita esse, ut veremur cf. *Herm.* ad Soph. Aiac. 272. ad Vig. p. 810. *Schäfer* melet. p 115. *Rost* §. 122, not. 9. *Matth.* §. 520. *Valcken.* ad Eurip. Phoen. v. 93. *Win.* l. l. — Ita post verb. curandi Luc. 11, 35. — sq. *indicat. futuri*, ubi indicamus ea, quae olim aliquando [in einer unbestimmten zukünftigen Zeit] sint. cf. *Herm.* l. l. ad Soph. Electr. v. 992. *Stallbaum* ad Plat.

Phileb. p. 13. *Rost* l. l. *Win.* l. l. — Ita post vv. *cavendi*, ut βλέπω Col. 2, 8. βλέπετε — συλαγωγῶν i. e. *cavete, ne quis abducturus sit.* — sq. *infinit.* post verb. cavendi, ut προσέχω Matth. 6, 1. — in constructione accus. c. inf., in votis negativis post verb. *rogandi* 2 Cor. 6, 1. 3, 7. cf. *Passow* sub μή.

III) particula interrogandi et usitata in interrog. directa, ubi exspectatur responsio negativa: *num?* nos: *ob, doch nicht?* cf. *Matth.* §. 608, not. 3. *Rost* §. 125, 5. not. 1. *Buttm.* §. 135, 5. *Herm.* ad Vig. p. 789. *Win.* p. 477. — 1) nude posita legitur, cum indicat. omnium tempp. cf. *Passow* l. l. *Schäfer* melet. p. 116. — a) sq. indic. praes. Matth. 9, 15. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. 17, 9. Ioh. 3, 4. 4, 12. 6, 67. 7, 35. 41. 51. 52. 8, 53. 9, 27. 40. 10, 21. 18, 17. 25. 21, 5. Act. 7, 28. 1 Cor. 9, 8. 9. 10, 22. 2 Cor. 3, 1. Iac. 2, 14. 3, 12. — abest verb. ut ἐστί Rom. 3, 5. 9, 14. 1 Cor. 12, 29 — 31. — b) sq. indic. aor. Luc. 22, 35. Ioh. 4, 33. 7, 48. Act. 7, 42. cf. ad h. l. *Win.* p. 478. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 65 sq. Rom. 11, 1. 11. 1 Cor. 1, 13. 2 Cor. 1, 17. 12, 17. — c) sq. indic. perf. Ioh. 7, 47. — d) sq. ind. fut. Matth. 7, 9. quo l. si habetur duarum interrogat. confusio vid. *Win.* p. 478. — v. 10. Luc. 11, 11. de h. l. anacolutho vid. *Win.* p. 492. Rom. 3, 3. 9, 20. — 2) praefigitur particulae οὐ in μὴ οὐ ita ut μή interroget, οὐ contra faciat, ut notio verbi sequentis negativa fiat [vid. supra sub εἰ notata et *Win.* p. 477. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 45. *Herm.* ad Eur. Med. p. 344.] Rom. 10, 18. 19. 1 Cor. 9, 4. 5. 11, 22. 12, 29. 30. 31. — Saepius μή non legitur in N. T.

Μήγε, vid. γέ.

Μηδαμῶς, nequaquam, nullo modo. Bis in N. T. Act. 10, 14 et 11, 8. ubi imperativum: θῦσον καὶ φάγε sequitur responsio detestantis: μηδαμῶς sc. τοῦτο γένοιτο. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 4. et *Poppo* ad h. l. Xen. Sympos. 2, 3.)

Μηδέ, (μή, δέ) coniunct. aestimanda ad eandem regulam, quam scriptam legimus supra particulae μή q. v. 1) *neque*, i. e. *et non*, nos: *auch nicht.* Ita a) in negatione continuata cf. *Matth.* §. 609. *Buttm.* §. 136. *Passow* sub h. v. — praecedente μή Matth. 10, 14. 22, 29. Marc. 6, 11. 12, 24. Luc. 12, 47. 16, 26. 17, 23. Ioh. 4, 15. Rom. 14, 21. 1 Cor. 5, 8. 2 Cor. 4, 2. (Lucian. Dial. Mort. 10, 18. 12, 12.) — praeced. μή et seq. μήτε Act. 23, 8. ita *Griesb.*, *Knapp*, *Meyer* et *de Wette* ad h. l. praeferunt tamen μήτε *Schott*, *Win.* p. 460. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 158. — praeced. μήπω Rom. 9, 11. — b) in prohibitione continuata, ubi *neque* = *et ne* aa) ratione habita verbi sequentis, ubi μή praecedit Matth. 6, 25. 10, 9. 10. Luc. 10, 4. 12, 22. 14, 12. 1 Petr. 4, 2 bis. 1 Ioh. 2, 15. — bb) sq. *imperat.* nunc praes. Marc. 13, 11. Ioh. 14, 27. Rom. 6, 13. 1 Cor. 10, 7. 10. 1 Tim. 5, 22. Hebr. 12, 5. — nunc aor. 1. pass. 1 Petr. 3, 14. — cc) sq. coni. aor. Matth. 7, 6. 23, 10. Marc. 13, 15. Luc. 3, 14. Col. 2, 20. — μηδὲ — μηδὲ *neque* — *neque* Marc. 8, 26. Vide ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 334. — dd) 1 plur. praes. coniunct. in adhortat. 1 Cor. 10, 8. 9. 1 Ioh. 3, 18. — ee) sq. infinit. pendente a verbo imperandi Act. 4, 18. 22, 21. 1 Cor. 5, 11. 1 Tim. 1, 4. 6, 17. — c) in oppositione et prohibitione, sq. imperat. praes. 2 Thess. 3, 10. — 2) *ne quidem, nicht einmal* Marc. 2, 2. Eph. 5, 3. (Lucian. D. D. 6, 2. Xen. Mem. 1, 2. 36.) cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. — Saepius non legitur in N. T.

Μηδείς, μηδεμία, μηδέν, (μηδέ, εἷς) *nullus, nemo*, neutr. *nihil*, *keiner*, *nichts*, *wer und was er auch sein mag*, non obiective et absolute, ut οὐδείς, sed subiective et conditionatim negans. Legitur in N. T. a) universe Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. 6, 8. 7, 36. 8, 30. 9, 9. Luc. 5, 19. 6, 35. 8, 56. 9, 3. 21. Ioh. 8, 10. Act. 4, 21. 8, 24. 9, 7. 10, 28. 11, 19. 13, 28. 15, 28. 19, 36. 40. 21, 25. 23, 14. 22. 29. 24, 23. 25, 17. 27, 33. 28, 6. 18. Rom. 12, 17. 1 Cor. 10, 25. 27. 2 Cor. 6, 10. 1 Thess. 3, 3. cf. ad h. l. sub ὁ, ἡ, τό, de dat. articuli iuncti c. infinit. notata. — 2 Thess. 3, 11. 1 Tim. 5, 14. 21. 6, 4. Tit. 2, 8. 3, 2. 13. Hebr. 10, 2. Iac. 1, 6. 3 Ioh. v. 8. Apoc. 3, 11. (Herodian. 3, 15. 7. Lucian. D. D. 20, 18. Xen. Cyr. 3, 1. 37.) — addito μή, μηκέτι vel iterato μηδείς ex more Graecorum in propositionibus negantibus negandi nominibus et particulis uti solitorum, ubi Lat. *quisquam*, nos: *irgend jemand, irgendwo* cf. *Matth.* §. 609, 2. *Rost* §. 135, 6. *Buttm.* §. 135, 6. *Win.* p. 466. — Marc. 11, 14. Act. 4, 17. 2 Cor. 6, 3. — 13, 7. Phil. 1, 28. 1 Petr. 3, 6. — 2 Thess. 2, 3. κατὰ μηδένα τρόπον *nulla ratione*, ubi alias μηδέν. — (Xen. Mem. 1, 2. 39.) — b) *prohibitive* aa) sq. imperat. praes. Luc. 3, 13. 1 Cor. 3, 18. 21. 10, 24. Gal. 6, 17. Eph. 5, 6. Col. 2, 18. 1 Tim. 4, 12. 5, 22. Tit. 2, 15. Iac. 1, 13. 1 Ioh. 3, 7. Apoc. 2, 10. — minus plene i. e. abest imperat. ut γενέσθω vel ἔστω Matth. 27, 19. vel ποιοῦντες Phil. 2, 3. cf. *Win.* p. 526. alii ad num. c) referentes explicant: *neutiquam* cf. *Hölem.* ad h. l. — c. dupl. negat: Rom. 13, 8. (Lucian. D. D. 24, 1.) — bb) sq. coniunct. Matth. 17, 9. Luc. 3, 14. 10, 4. Act. 16, 28. (Lucian. D. D. 1, 4.) — praefixo ὅρα *cave* Matth. 8, 4 et c. negat. iterata Marc. 1, 44. — — c) neutr. μηδέν, *nihil* i. e *nulla ratione, nullo modo, in keiner Hinsicht.* Ita legitur nunc accus. absol. fortius negans, quam μή, cf. *Matth.* §. 425, 5. Lamb. Bos. p. 717. ed. *Schäfer.* Universe Act. 10, 20. 11, 12. (Lucian. D. D. 2, 4. Herodian. 1, 9. 21.) — post vv. *defectus, damni, curae, utilitatis* [vid. sub ἀδικέω monita], ut βλάπτειν Luc. 4, 35. μεριμνᾶν Phil. 4, 5. ὑστερεῖσθαι 2 Cor. 11, 5. ὠφελεῖσθαι Marc. 5, 26. — ἐν μηδενὶ *in nulla re* [vid. ἐν p. 169 init.], ut ζημιοῦσθαι 2 Cor. 7, 9. λείπεσθαι Iac. 1, 4. πτύρεσθαι Phil. 1, 28. ὑστερεῖσθαι 1 Cor. 1, 7. — metaph. μηδὲν ἐστι, *nullius pretii est, nullius dignitatis est*, ut nostrates: *was ist er? nichts ist er.* Gal. 6, 3. (Dem. 562, 23.) cf. *Matth.* §. 437, not. 1. — Saepius non extat in N. T.

Μηδέποτε, adv. (μηδέ, ποτέ) *haud unquam, nunquam.* Extat tantum 2 Tim. 3, 7. (Xen. Cyr. 1, 6. 10.)

Μηδέπω, adv. (μηδέ, πω) *nondum.* Legitur tantum Hebr. 11, 7.

Μῆδος, ου, ὁ, *Medus*, oriundus ex Media, quae erat provincia Asiae; habebat illa a septentrione mare caspium, ab oriente Hyrcaniam, Parthiam et Susianam, a meridie Persidem, ab occidente Assyriam et Armeniam maiorem, et complectitur hodie regiones appellatas Irakadschemi, Aderbidschan, Gilan et partem terrae Mazanderan dictae Act. 2, 9.

Μηκέτι, adv. (μή, ἔτι compositum et ex eadem, qua μή, lege iudicandum) 1) *non amplius* a) in sententia finali, praeced. ἵνα: ἵνα μηκέτι, *ut non amplius, ne amplius.* 2 Cor. 5, 15. Eph. 4, 14. — praeced. εἰς τό: εἰς τὸ μηκέτι, *ne amplius*, sq. inf. 1 Petr. 4, 2. — praeced. τοῦ et sq. inf. Rom. 6, 6. — b) in sententia consecutiva i. e. ubi agitur de effectu cogitato ab aliquo, interven. ὥστε c. inf. Marc. 1, 45. 2, 2. (ὡς Hdian. 1, 15. 17.) — interven. participio, resolvendo per ὥστε Act. 13, 34. μηκέτι — διαφθοράν *als einen, der nicht weiter zur Verwesung zurückkehren soll.* Cf. *Win.* p. 559. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. (Lucian. D. Mort. 6, 2.) — c) in sententia causali i. e. ubi affertur causa ab aliquo cogitata vel animum eius movens, sq. particip. = ὅτι vel διότι c. verb. finito 1 Thess. 3, 1. 5. Rom. 15, 23. (Hdian. 1, 15. 1. ὅτι μηκέτι δειπνήσει Lucian. Dial. Mort. 10, 18.) — d) sq. *infin.* pendente a verbo alio, ut ἐπιβοάω Act. 25, 24. (Ael. V. H. 12, 52. Xen. Mem. 4, 3. 8.) — cui inest imperandi notio, ut ἀπειλέω Act. 4, 17. Eph. 4, 17. Cf. μή. — e) in propositionibus absolutis, ubi nos: *nicht weiter, ferner nicht*, Lat. *ne amplius* aa) in sententiis, quibus inest optandi notio, sq. optat. [vid. μή no. I. C.] Marc. 11, 14. quo l. cum verba Iesu sint non optantis, sed interdicentis, praeferendam esse existimat lect. φάγῃ *Fritzsche* Ev. Marc. p. 481. coll. *Win.* p. 468. vid. tamen *Meyer* ad h. l. p. 214. et *de Wette* p. 175. — bb) quibus inest *imperandi, prohibendi, rogandi notio* = *ne amplius* [μή sub I. C.] sq. imperat. praes. Ioh. 5, 14. 8, 11. Eph. 4, 28. 1 Tim. 5, 23. (Lucian. D. D. 6, 1. Xen. Cyr. 3, 2. 13.) — 1 pers. plur. praes. coni. in adhortat. Rom. 14, 13. — sq. coniunct. aor. 2. Marc. 9, 25. Matth. 21, 19. μηκέτι — αἰῶνα *nie müsse von dir Frucht kommen in Ewigkeit.* Saepius non extat in N. T.

Μῆκος, εος, ους, τό, *longitudo.* Bis in N. T. Eph. 3, 18. quo loco μῆκος, πλάτος, βάθος, ὕψος magnitudini rei circumscribendae inservit, cf. *Harless* ad h. l. p. 323 sq. — Apoc 21, 6. — pro קוֹמָה Ier. 52, 19. אֹרֶךְ Gen. 6, 15. (Pol. 6, 20. 9. Ael. V. H. 3, 1. Xen. Oec. 19, 2.)

Μηκύνω, f. υνῶ, (μῆκος quod vid.) *prolongo, produco in longitudinem* [propr. Xen. Mem. 3, 13. 5.], med.

me prolongo, ita semel de planta excrescente et assurgente Marc. 4, 27. — pro יְגַדֵּל Ies. 44, 14.

Μηλωτή, ῆς, ἡ, (μῆλον ovis) *pellis ovina*. Semel in N. T. Hebr. 11, 31. περιῆλθον ἐν μηλωταῖς. (Pollux Onom. 10, 176. Clemens Rom. 1. Ep. ad Cor. 17.) οἱ ὁ pro אַדֶּרֶת i. e. pallium 1 Regg. 19, 18. 19. pallium hirsutum Zach. 13, 4.

Μήν, partic. v. ἦ μήν.

Μήν, νός, ὁ, 1) *mensis, der Monat*. Luc. 1, 36. (Herodian. 1, 14. 17. Xen. Mem. 4, 8. 2.) — accus. ubi quaeritur: *quamdiu?* [vid. βραχύς] cf. *Matth*. §. 425. p. 785. *Buttm*. §. 118, 8. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 385. — Luc. 1, 24. 56. Act. 7, 20. 18, 11. 20, 3. Iac. 5, 17. Apoc. 9, 5. 10. 11, 2. 13, 5. — praeced. εἰς [vid. εἰς p. 141.] Apoc. 9, 15. — praeced. ἐν [vid. ἐν p. 169. col. 1. fin.] Luc. 1, 26. — praeced. ἐπί c. acc. [vid. ἐπί p. 190. init.] Luc. 4, 25. Act. 19, 8. — c. κατά distribuente [vid. κατά p. 257.] Apoc. 22, 2. (Xen. Oec. 9, 8.) praeced. μετά Act. 28, 11. Cf. μετά in fin. — pro חֹדֶשׁ Gen. 7, 11. 8, 4. 5. — 2) ex hebr. *novilunium*. Primus autem dies, quo luna nova conspiciebatur, festus erat Iudaeis [cf. *Win*. bibl. Realw sub voc. *Neumonde*.] Gal. 4, 8. Ita pro חֹדֶשׁ Num. 28, 11 29, 1. Saepius non legitur in N. T.

Μηνύω, f. ύσω, *indico, significo*. Quater in N. T. Luc. 20, 37. Ioh. 11, 57. 1 Cor. 10, 28. (Ios. Ant. 4, 8. 16.) — τινί τι Act. 23, 30. (2 Macc. 3, 7. 6, 11. Lucian. Dial. Deorr. 1, 2. — Thuc. 4, 89.)

Μή οὐκ v. μή, no. III.

Μήποτε, partic. (ex ποτέ unquam et μή composita et indicanda ex eadem lege, qua μή) 1) adv. *haud unquam, nunquam* Hebr. 9, 17. quo l. si ponendum fuisse videtur οὔποτε vid. quae habet *Win*. p. 455 coll. *Bleek* ep. ad Hebr. p. 568. (Xen. Mem. 1, 4. 6. Anab. 3, 2. 3.) — 2) coniunct. *ne quando, ne forte, damit nicht etwa*, in quibus reponendum esse μή ποτε monet *Bornem*. schol. p. 33. a) refertur ad finem vel consilium aa) sq. coniunct. [vid. *Win*. p. 470.] praecedente vel futur. Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. — vel praes. aut aor. in ceteris praeter indic. modis [vid. ἵνα init.] Matth. 5, 25. 15, 32. Marc. 4, 12. — Matth. 13, 29 coll. v. 28. — Matth. 7, 6. 27, 64. Luc. 12, 58. 14, 8. 12. 29. — vel praeterit. [vid. ἵνα p. 238. col. 1 fin.] Matth. 13, 15. Act. 28, 27. de h. l. lect. ἰάσωμαι et ἰάσομαι cf. *Win*. l. l. *Griesb*., *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*. — bb) sq. *indic. fut*. Marc. 14, 2. quo loco ad μή praecedens adde cogitando: γενηθήτω. —

b) post vv. *timendi* Matth. 25, 9. quo loco, uti ante μήποτε cogitatione addi potest: φοβούμεθα cf. *Win*. p. 471. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 734. ita οὐ iunct. c. ἀρκέσῃ negativam reddit huius verbi notionem = *deficiat*. — — c) post vv. *cavendi* sq. vel coniunct.. ubi praecedit praes. Ita post προσέχειν Luc. 21, 34. Hebr. 2, 1. — φοβεῖσθαι = βλέπειν μετὰ φόβου 4, 1. Cf. *Böhme* ad h. l. — vel indic. fut., ita post βλέπετε Hebr. 3, 12. Vide sub μή no. II. 4. observata. — — d) in sententia absol., cui inest rogandi notio, sq. coni. aor. Act. 5, 39. — 3) partic. interrog. *num forte* a) in interrogat. directa, sq. indic. Ioh. 7, 26. — b) in interrog. indir. aa) sq. optat. Luc. 3, 15. Cf. *Win*. p. 275. *Matth*. §. 514, c. *Rost* §. 122, not. 15. *Buttm*. §. 126, 9. 3. *Herm*. ad Viger. p. 810. — bb) sq. coni., ubi de re incerta agitur cf. *Herm*. l. l. 2 Tim. 2, 25. — Saepius non habetur in N. T.

Μήπω, adv. *nondum*. Bis in N. T. Rom. 9, 11. Hebr. 9, 8. (Xen. Mem. 4, 4. 23.)

Μήπως, (μή, πώς) 1) coniunct. *ne quo modo, dass nicht etwa* a) in sententia finali, sq. coniunct., ubi praecedit praes. 1 Cor. 9, 27. — παρακαλέσαι scil. αὐτὸν δεῖ, μήπως καταποθῇ 2 Cor. 2, 7. — 9, 4. — b) post vv. *metuendi* aa) sq. indicat. praeterit. [vid. μή II. 3.] Gal. 4, 11. (Thuc. 3, 53. Plat. Lys. p. 41. ed. *Heindorf*.) — Gal. 2, 2. μήπως — ἔδραμον pro: τοῖς δοκοῦσι καὶ φοβουμένοις, μήπως — ἔδραμον i. e. *exposui iis, qui auctoritate pollebant et putabant, frustra me laborare et laborasse*. Cf. *Herm*. l. l. Alii aliter. Vide *Win*. p. 471. et ep. P. ad Gal. p. 55. — bb) sq. coni. aor. Act. 27, 29. 2 Cor. 11, 3. 12, 20 bis, quo loco ad ἔρεις — ἀκαταστασίαι adde εὑρεθῶσι. — c) post vv. *cavendi*, sq. coni. aor. 1 Cor. 8, 9. — Rom. 11, 21. de quo loco vid. εἰ p. 124. col. 2 et de h. l. lect. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 505 sq. *Win*. p. 471. — — 2) interrogandi partic. *num forte, ob nicht etwa* a) sq. indic. et coniunct. aor. [vid. *Win*. p. 472.] ubi de re, quam pro vera habet apostolus et simul de alia agitur, quae incerta est 1 Thess. 3, 5. — Saepius non extat in N. T.

Μηρός, οῦ, ὁ, *femur*. Extat tantum Apoc. 19, 16. — pro יָרֵךְ Gen. 24, 2. 9. (Lucian. Dial. Deorr. 9, 2. Xen. Cyr. 2, 3. 18.)

Μήτε, Coniunct. 1) *neque*, i. e. *auch nicht* Eph. 4, 27. μήτε θροεῖσθαι 2 Thess. 2, 2. — 2) μήτε — μήτε, *neque — neque*, i. e. *weder — noch* Matth. 5, 34 — 36. 11, 18. Luc. 4, 33. 9, 3. Act. 23, 12. 21. 27, 20. 2 Thess. 2, 2. 1 Tim. 1, 7. Hebr. 7, 3. Iac. 5, 12. Apoc. 7, 1. 3. — Act. 23, 8. λέγουσι, μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον [vid. de h. l. lectione sub μηδέ notata], μήτε πνεῦμα, i. e. *sie leugnen* 1) *Auferstehung*, 2) *Daseyn* a) *der Engel*, b) *andrer Geister*. Cf. de μήτε disiunctivo *Win*. p. 460. *Buttm*. §. 136. *Markland* ad Eur. Suppl. p. 328. ed. Lips. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 209. — 3) in media orat. *ne quidem, nicht einmal* Marc. 3, 20.

Μήτηρ, έρος, τρός, ἡ, 1) *mater*, a) proprie, de matre vera Matth. 1, 18. 2, 11. 13. 14. 20. 21. et saepius. (Xen. Mem. 2, 2. 1.) — b) de persona matris instar colendis Matth. 12, 49. 50. Marc. 3, 35. Ioh. 19, 27. Rom. 16, 13. (Hom. Iliad. 6, 4. 29.) — c) trop. de urbe scelerum et vitiorum fecunda matre et parente Apoc. 7, 5. (Testam. XII Patriarch. p. 539. 735.) — 2) ex hebr. *metropolis, Mutterstadt* Gal. 4, 26. Ita pro אֵם μητρόπολις 2 Sam. 20, 19. (*Jacobs* ad Achill. Tat. p. 392. et *mater* ap. Flor. 3, 7 et 18. Solin. c. 38.)

Μήτι, (μή, τι) 1) *an forte* [vid. μή no. III.] a) ubi expectatur negatio rei interrogatione enuntiatae Matth. 7, 16. Marc. 4, 21. 14, 19. Ioh. 7, 31. 18, 35. Act. 10, 47. Iac. 3, 11. — c. ἄρα 2 Cor. 1, 17. — Sequitur in altero membro οὐχί, vel οὐ interrogans [cf. *Win*. p. 476 sq.] Luc. 6, 39. 2 Cor. 12, 18. — b) ubi affirmatur id, de quo interrogatur [cf. *Win*. l. l. *Herm*. ad Vig. p. 789.] Matth. 12, 23. 26, 22. 25. Ioh. 4, 29. 8, 22. cf. ad h. l. *Win*. l. l. *Lücke*, *Meyer*, *de Wette*. — 2) εἰ μήτι *nisi forte* vid. εἰ p. 127 fin. — Saepius non extat in N. T.

Μήτιγε v. γε.

Μήτις, *num quis* Ioh. 4, 33. 7, 48.

Μήτρα, ας, ἡ, (μήτηρ) *matrix, uterus*. Bis in N. T. Luc. 2, 23. Rom. 4, 19. — pro רֶחֶם Num. 3, 12. (Ael. V. H. 10, 3.)

Μητραλοίας, ου, ὁ, et μητραλώας, item μητραλοίης (μήτηρ, ἀλοιάω trituro, percutio) *matricida, matris percussor*. Extat tantum 1 Tim. 1, 9. (Aristoph. Nub. 1328.)

Μητρόπολις, εως, ἡ, (μήτηρ, πόλις) *metropolis, urbs primaria*. Ita in subscriptione suspecta 1 Tim. 6, 22.

Μιαίνω, f. μιανῶ, a. 1. ἐμίανα, pf. pass. μεμίασμαι [cf. *Buttm*. §. 90, not. 6, b. gram. max. §. 102. not. 14. b. *Matth*. §. 188.] 3. p. sing. perf. pass. μεμίανται [Tit. 1, 15. cf. *Buttm*. §. 90, not. 5. gr. max. §. 101. not. 13. *Matth*. §. 196, 3. *Rost* §. 71. C. 3.] a. 1. pass. ἐμιάνθην [*Buttm*. §. 99, 12. 2. e. gram. max. §. 87, not. 7. §. 110, not. 5. §. 114. tingo Anthol. gr. T. II. p. 153. ed. *Jacobs*.] *polluo*. Quinquies in N. T. sensu levitico Ioh. 18, 28. — Ita pro טָמֵא Levit. 5, 3. (Tob. 2, 9.) — sensu morali Tit. 1, 15 bis. Hebr. 12, 15. Iud. v. 8. (Dem. 1374, 11. profanandi s. Lys. 60, 1.)

Μίασμα, τος, τό, (pp. tinctura a μιαίνω) *pollutio, inquinamentum*. Semel tantum et quidem sensu morali in N. T. 2 Petr. 2, 20. (Pol. 37, 3. 6. Antiph. 748, 11.)

Μιασμός, οῦ, ὁ, (prop. tinctura, a μιαίνω) *pollutio*. Semel in N. T. sensu morali 2 Petr. 2, 10 ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ *cupiditas cum pollutione* vel *foeditate coniuncta* i. e. *cupiditas foeda*. ἐπιθ. μιασμοῦ quatenus fortius dicitur, quam ἐ. μιαρά vid. sub καινότης notata.

Μίγμα, τος, τό, (μίγνυμι) *mixtura*. Semel legitur in N. T. Ioh. 19, 39. (Sir. 38, 8.)

Μίγνυμι, f. *μίξω*, *misceo*. Quater in N. T. sq. dat. Apoc. 15, 2. (Diod. Sic. 1, 2. Xen. Cyr. 6, 2. 28. Mem. 4, 3. 6.) — Apoc. 8, 7. quo loco codices nonnulli pro *αἵματι* habent *ἐν αἵματι*. — sq. *μετά* c. gen. Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. (Plat. Tim. p. 32. ed. *Bekker*.)

Μικρός, *ά*, *όν*, *parvus*, comp. *μικρότερος*, *minor* a) altitudine Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. — statura Luc. 19, 3. de dat. h. l. vid. *ἀγαλλιάω*. — b) quantitate 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 9. Iac. 3, 5. (Xen. Ages. 1, 5.) — hinc neutr. *μικρόν* adverb. *paululum* 2 Cor. 11, 1. 16. — c) natu vel aetate Marc. 15, 40. — Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. 13, 16. 19, 5. 18. 22, 12. Alii hos ll. referunt ad f. — d) tempore: *μετὰ μικρόν* *paulo post* Matth. 26, 23. Marc. 14, 70. — *μικρόν* absol. *breve tempus* [de accus. ubi quaeritur: *quamdiu* vid. *βραχύς*] Ioh. 13, 33. 14, 19. 16, 16. 17. 19. Hebr. 10, 37. — *μικρὸν χρόνον* Ioh. 7, 33. 12, 35. Apoc. 6, 11. 20, 3. — e) numero Luc. 12, 32. (Xen. Mem. 3, 14. 1.) — f) dignitate Matth. 10, 42. Luc. 11, 48. — *ὁ δὲ μικρότερος* sc. *αὐτοῦ* i. e. *qui inferior habetur illo*, *qui auctoritate illi nunc cedit* Matth. 11, 11. Luc. 7, 28. — De comparatione non diserte expressa vid. *ἀκριβής*. — Matth. 18, 6. 10. 14. Marc. 9, 42. Luc. 17, 2. (Aelian. V. H. 2, 27.) — g) spatio, neutr. *μικρόν*, adverb. *paululum* Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. (Xen. Cyr. 1, 2. 15.) Saepius non extat in N. T.

Μίλητος, *ου*, *ἡ*, *Miletus* [vid. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.], urbs maritima Ioniae, prope Maeandri fluvii ostia, haud procul ab Epheso sita, coloniarum multarum parens, oraculo Apollinis celebris et patria Thaletis, Anaximandri, hodie: *Melasso* Act. 20, 15. 17. 2 Tim. 4, 20.

Μίλιον, *ίου*, *τό*, *miliare*, de miliari romano, aequante stadia 8 vel mille passus geographicos. Semel in N. T. Matth. 5, 41. de h. l. accus. spatii vid. *ἀγγαρεύω*. (Pol. 34, 11. 8. Strabo 5, 332.)

Μιμέομαι, *οῦμαι*, f. *ήσομαι*, depon. med. (*μῖμος*) *imitor*. Quater in N. T. sq. acc. pers. vel rei 2 Thess. 3, 7. 9. Hebr. 13, 7. 3 Ioh. v. 11. (Sap. 4, 2. Hdian. 7, 4. 4. Xen. Mem. 1, 7. 2. Thuc. 2, 37.)

Μιμητής, *οῦ*, *ὁ*, *imitator*. Septies in N. T. *μιμητὴς γίνομαι*, *imitor* 1 Cor. 4, 16. 11, 1. Eph. 5, 1. 1 Thess. 1, 6. 2, 14. Hebr. 6, 12. 1 Petr. 3, 13. (Hdian. 6, 8. 5. Pol. 1, 7. 5.)

Μιμνήσκομαι, passiv. [verbi *μιμνήσκω* et *μνάω* in memoriam alicui revoco Hom. Il. 1, 407. Od. 3, 103.] perf. *μέμνημαι*, a. 1. *ἐμνήσθην* 1) *recordor* i. e. *in mentem mihi revoco*, *ich gedenke*, *es fällt mir ein*. Perf. *μέμνημαι*, *memor adhuc sum*, *memini* a) seq. gen. vel rei vel person. [vid. *ἀναμιμνήσκω*] Matth. 26, 75. Luc. 23, 42. 24, 8. Act. 11, 16. 1 Cor. 11, 2. 2 Tim. 1, 4. Hebr. 13, 2. 2 Petr. 3, 2. Iud. v. 17. (Xen. Mem. 2, 1. 33.) — de Deo, qui, quatenus novis beneficiis aliquem ornat, aliis olim iam ab eo ornatum, horum meminisse cogitatur Luc. 1, 72. de h. l. attractione in vocab. *ὅρκον* pro *ὅρκου* agnoscenda vid. *Win.* p. 485. — additur [ut Xen. Cyr. 1, 4. 12.] dat. commodi, *τῷ Ἀβραάμ* Luc. 1, 54 coll. v. 55. Vid. de dat. commodi *ἄγω*. — vel qui, quatenus *prospicit alicui*, eius meminisse dicitur Hebr. 2, 6. — vel, qui, dum *condonat alicui*, peccatorum non amplius recordari dicitur Hebr. 8, 12. 10, 17. — b) sq. *ὅτι* Matth. 5, 23. 26, 63. Luc. 16, 25. Ioh. 2, 17. 22. 12, 16. (Sirac. 7, 18. Xen. Cyr. 3, 1. 27.) — c) sq. *ὡς* c. orat. dir. Luc. 24, 6. — — 2) *in memoriam revocor*, *ich werde erwähnt*, *es wird meiner gedacht*, ita a. 1. pass. [cf. *Matth.* §. 495, b.] sq. *ἐνώπιόν τινος* *coram aliquo*, *apud aliquem* [vid. *ἐνώπιον* p. 178 init.] Act. 10, 31. Apoc. 16, 19. — Ita Ezech. 18, 22. item *ἀναμνησθῆναι* et *ἀναμνησθήσεσθαι ἔναντί τινος* pro נִזְכַּר sq. לִפְנֵי 1 Sam. 10, 9. Ps. 109, 15. (*μνησθῆναι περί τινος* Xen. Cyr. 8, 1. 12.) Saepius non legitur in N. T.

Μισέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*μῖσος*) *odi*, *odio prosequor*, *μισέομαι*, *οῦμαι*, *odio sum*, *invisus sum*. a) sq. acc. *pers.* Matth. 5, 43. *μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου*. De h. l. futuro, quatenus vim imperativi mitiget = *inimicum tuum odio*, *credo*, *habebis* cf. sub *ἀγαπάω* adnotata. v. 44. 10, 22. 24, 9. 10. Marc. 13, 13. Luc. 1, 71. 6, 22. 27. 19, 14. 21, 17. Ioh. 7, 7. 15, 18. 19. 24. 25. 17, 14. Eph. 5, 29. Tit. 3, 2. 1 Ioh. 2, 9. 11. 3, 13. 15. 4, 20. Apoc. 17, 16. (Ael. V. H. 12, 9. Hdian. 4, 3. 2. Xen. Cyr. 1, 2. 7.) — Loci, iudicandi ex hominum orientalium ingenio, quippe qui pro maiore sua animi concitatione ibi *rei amorem* aut *odium* sentiant et enuntient, ubi nos, qui sumus in occidentalibus plagis, natura minus irritabiles, nihil nisi *rei studium* aut *neglectionem* et incuriam sentimus et eloquimur [ita egregie *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 304. cf. etiam *Meyer* Ev. Luc. p. 346. Ev. Ioh. p. 172.] Matth. 6, 24. Luc. 14, 26. 16, 13. Ioh. 12, 25. Rom. 9, 13. — ita pro שָׂנֵא Gen. 29, 31. Mal. 1, 2. 3. — b) sq. acc. *rei*, ubi Lat. *odi*, *abominor*, *aversor*, *detestor* Ioh. 3, 20. Rom. 7, 15. Hebr. 1, 9. Apoc. 2, 6. [15. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott.*] 18, 2. Saepius non extat in N. T.

Μισθαποδοσία, *ας*, *ἡ*, (*μισθός* merces, *ἀποδίδωμι* reddo) *solutio mercedis promeritae*, vox epistolae ad Hebr. propria, ter posita, ubi poni poterat *μισθός* [cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 91. *Schulz* ep. ad Hebr. p. 138. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 1. p. 338. Vol. 2. p. 208.] *merces*, nunc de poena Hebr. 2, 2. nunc de praemio Hebr. 10, 35. 11, 26.

Μισθαποδότης, *ου*, *ὁ*, (*μισθός*, *ἀποδίδωμι* reddo) *qui mercedem persolvit*. Semel in N. T. de remuneratore Hebr. 11, 6.

Μίσθιος, *ία*, *ιον*, vel *μισθιος*, *ίου*, *ὁ*, *ἡ* — *ον*, *τό*, *mercede conductus*, *mercenarius*. Bis in N. T. Luc. 15, 17. 19. — pro שָׂכִיר Levit. 25, 50. (Tob. 5, 10. Sir. 5, 20.)

Μισθός, *οῦ*, *ὁ*, *merces*. Matth. 20, 8. Luc. 10, 7. Act. 1, 18. *μισθὸς ἀδικίας* i. e. *merces pro scelere soluta*. Rom. 4, 4. 1 Cor. 3, 8. 1 Tim. 5, 18. Iac. 5, 4. 2 Petr. 2, 13. — *μισθοῦ* i. e. *für Lohn* Iud. v. 11. Vid. de hac gen. vi sub *ἐκχέω* p. 158 col. 2. et *Win.* p. 536 notata. — Apoc. 22, 12. — ita pro מַשְׂכֹּרֶת Gen. 31, 7. שָׂכָר Mal. 3, 5. (Ael. V. H. 1, 24. 3, 8. Xen. Mem. 1, 6. 5.) — *praemii* sensu legitur Matth. 5, 12. *ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς*. v. 46. *τίνα μισθὸν ἔχετε*; 6, 1. 2. 5. 16. 10, 41. 42. Marc. 9, 41. Luc. 6, 23. 35. Ioh. 4, 36. 1 Cor. 3, 14. 9, 17. 18. 2 Ioh. v. 8. Apoc. 11, 18. — ita pro שָׂכָר Gen. 15, 1. (Hdian. 1, 3. 5. Xen. Anab. 2, 2. 20.) — *poenae* sensu habetur 2 Petr. 2, 13. 15. *μισθὸς ἀδικίας*. (Callim. Hymn. in Dian. v. 264.) Saepius non habetur in N. T.

Μισθόω, *ῶ* f. *ώσω* (*μισθός*) *loco alteri mercede*, *ich verdinge*, *verpachte an Jemanden* [Diod. Sic. 12, 56. Ael. V. H. 6, 1.]. Medium: *μισθόομαι*, *οῦμαι*, a. 1. *ἐμισθωσάμην* *ich lasse mir etwas vermiethen* [de qua vi med. vid. *ἀδικέω*] i. e. *ich miethe*, *dinge*, *conduco*, sq. acc. pers. ita bis Matth. 20, 1. 7. — pro שָׂכַר Iud. 9, 4. (Diod. Sic. 13, 85. Xen. An. 6, 2, 13.)

Μίσθωμα, *τος*, *τό*, (merces, qua aliquid ad utendum locatur, das Bedungene, captura Ael. V. H. 4, 12. *μίσθωμα πόρνης* Deut. 23, 18. — a *μισθόομαι*) *illud ipsum*, *quod mercede soluta conductum est*, *das Gemiethete*. Semel in N. T. de deversorio conducto, ubi nos: *Miethe* Act. 28, 30.

Μισθωτός, *οῦ*, *ὁ*, (*μισθόω*) *mercede conductus*, *mercenarius*. Quater in N. T. Marc. 1, 20. Ioh. 10, 12. 13 bis. — pro שָׂכִיר Exod. 12, 45. (Lucian. de mercede conduct. 39. Dem. 1199. 21.)

Μιτυλήνη, *ης*, *ἡ*, *Mitylene*, urbs primaria insulae Lesbi, patria Alcaei, Sapphus, et Pittaci, hodie *Castro*. Act. 20, 14. (Diod. Sic. 12, 55.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Μιχαήλ, *ὁ*, *Michael*, hebr. מִיכָאֵל, nom. propr. archangeli, cuius tutelae et praesidio commissa putabatur natio iudaica. Iud. v. 9. Apoc. 12, 7.

Μνᾶ, *ᾶς*, *ἡ*, *mina*, *eine Mine*. Aequabat mina attica pondere centum drachmas, nummo, si drachma confecisse dicitur tres grossos, 13 fere imperiales, secundum alios 21 et ex *Biesteri* computandi ratione 22 imperiales et dimidium. Apud *τοὺς ο'* *μνᾶ* respondet hebr. מָנֶה cuius generis pondus aequabat centum siclos. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Mine.* — Sexies in N. T. Luc. 19, 13. 16. 18. 20. 24. 25.

Μνάομαι v. *μιμνήσκομαι.*

Μνάσων, ωνος, ὁ, *Mnason*, nom. propr. viri Act. 21, 16.

Μνεία, ας, ἡ, *recordatio*, *memoria*, *mentio*. Septies in N. T. Phil. 1, 3. ἐπὶ τῇ μνείᾳ ὑμῶν — *μνείαν ποιεῖσθαί τινος*, *alicuius mentionem facere*, *alicuius memorem esse* Rom. 1, 9. Eph. 1, 16. 1 Thess. 1, 2. Philem. v. 4. — (Aeschin. 23, 5. Diog. Laërt. 8, 2.) — *μνείαν ἔχειν* a) τινός *memoriam alicuius* recolere 1 Thess. 3, 6. (Aristoph. Eccles. 1154.) — b) περί τινος 2 Tim. 1, 3. Cf. *Matth.* §. 347, not. 1. *Win.* p. 184.

Μνῆμα, τος, τό, (μνάω; monumentum i. e. quicquid ad memoriam hominis vel rei alicuius conservandum fit, conditur, scribitur Hom. Iliad. 23, 619. hinc de cenotaphio Dem. 1310, 15.) *sepulcrum* Marc. 5, 3. Vid. de h. l. lect. μνήμασι praeferenda *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *de Wette*, *Fritzsche*. — v. 5 et Luc. 8, 27. ἐν τοῖς μνήμασιν. Luc. 23, 53. ἔθηκαν αὐτό [sc. τὸ σῶμα] ἐν μνήματι λαξευτῷ. 24, 1. Act. 2, 29. 7, 16. Apoc. 11, 9. Saepius non legitur in N. T. — pro קֶבֶר Exod. 14, 11. קְבוּרָה Ezech. 32, 23. 24. (Diod. Sic. 13, 86. Hdian. 4, 8. 21. Dinarch. 97, 2. Xen. Cyr. 7, 3. 11.) Erant Hebraeorum sepulcra plerumque speluncae amplae nunc ex nativa, qua abundabat Palaestina, rupe factae nunc arte et manu excavatae. Uti ob spatium immensum columnis fulciebantur, ita ad latera circumquaque excidebantur cellae sarcophagis recipiendis inservientes; claudi solebant haecce sepulcra vel ianuis vel saxis, ut arcerentur ab iis canes orientis feri, aurei maxime vel Schakal appellati; denique ne tangendis sepulcris polluerentur praetereuntes, dealbari apud Iudaeos mense Adar solebant. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gräber*.

Μνημεῖον, ου, τό, (μνάω — monumentum i. q. μνῆμα q. v. Thuc. 1, 138. 2, 41. Diod. Sic. 1, 19. Artemid. 2, 49.) *sepulcrum* Matth. 8, 28. δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, ad quem locum *Vater* „illuc, [scil. in sepulcra, quae erant apud Hebraeos speluncae aut natae aut factae in agris vid. μνῆμα] inquit, in calidis illis regionibus saepe alii se recipiebant, quin eiusmodi homines [scil. furibundi]; de quibus id diserte narrat Aëtius lib. III. c. 8. 9.“ 23, 29. 27, 52. 53. 60. 28, 9. Marc. 5, 2. 6, 29. 15, 46. 16, 2. 3. 5. 8. Luc. 11, 47. 48. 23, 55. 24, 2. 9. 12. 22. 24. Ioh. 5, 28. 11, 17. 31. 38. 12, 17. 19, 41. 42. 20, 1 — 4. 6. 8. 11. Act. 13, 29. — pro קֶבֶר Gen. 23, 6. 9. קְבוּרָה Gen. 35, 20.

Μνήμη, ης, ἡ, (μέμνημαι, μιμνήσκω), *mentio*, *memoria*. Semel in N. T. 2 Petr. 1, 15. μνήμην ποιεῖσθαί τινος = *meminisse alicuius*. — pro זֵכֶר Ps. 30, 5. (Diod. Sic. 1, 2 et 6. Thuc. 2, 54.)

Μνημονεύω, f. εύσω, (μνήμων) 1) *memini*, *recordor* Marc. 8, 18. — sq. *genit.* [vid. ἀναμιμνήσκω] Luc. 17, 32. τῆς γυναικός. Ioh. 15, 20. 16, 4. 21. Act. 20, 35. Gal. 2, 10. Col. 4, 18. 1 Thess. 1, 3. Hebr. 11, 15. 13, 7. Ita οἱ ό pro זָכַר Ps. 63, 6. (1 Macc. 12, 11. Diod. Sic. 1, 21. Lucian. Dial. Deorr. 4, 7. — sq. *accus.* [vid. ἀναμιμνήσκω] Matth. 16, 9. τοὺς ἄρτους 1 Thess. 2, 9. 2 Tim. 2, 8. — Deus meminisse dicitur peccatorum alicuius, quatenus *punit* ea Apoc. 18, 5. Ita οἱ ό et hebr. זָכַר Exod. 13, 2. Ies. 43, 18. (2 Macc. 9, 21. Hdian. 1, 1. 5. 6, 1. 16. Xen. Mem. 2, 7. 7.) — sq. ὅτι [vid. ὅτι] Act. 20, 31. Eph. 2, 11. 2 Thess. 2, 5. — sq. *orat. dir.* Apoc. 2, 5. 3, 3. (Similiter modo μνᾶσθαι apud Graecos seq. ὅτι, ὡς, supra notavimus sub μιμνήσκομαι. — 2) *commemoro*, *mentionem facio*, sq. περί τινος [vid. μνεία] Hebr. 11, 22. — Saepius non legitur in N. T.

Μνημόσυνον, ου, τό, (propr. neutr. adiect. μνημόσυνος, η, ον, memoriam servans; monumentum, omne id, quo memoria alicuius servatur Herodot. 2, 121. Anthol. gr. T. I. p. 7. ed. *Jacobs.*) *memoria*, *recordatio*. Ter in N. T. Matth. 26, 13. Marc. 14, 9. Act. 10, 4. de quo loco vid. sub ἀναβαίνω et εἰς p. 143 col. 2. observata. Ita οἱ ό pro זִכָּרוֹן et זֵכֶר Exod. 12, 14. 17, 14. Mal. 3, 16. (Sirac. 10, 17. 23, 26. 50, 16.)

Μνηστεύω, f. εύσω (μνηστός) *uxorem posco* [Hom. Od. 18, 276. Diod. Sic. 4, 54. Xen. h. gr. 6, 4. 37.] passiv. *μνηστεύομαι*, partic. perf. p. μεμνηστευμένος, a. 1. p. ἐμνηστεύθην, *despondeor*, *ich werde verlobt* od. *vertraut*, sq. dat. viri, ita ter in N. T. Matth. 1, 18. Luc. 1, 27. 2, 5. Ita pro אָרַשׂ Deut. 22, 23. 25. (Artemid. 2, 12.)

Μογιλάλος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (μόγις vix, aegre, et λάλος) *difficulter loquens* Marc. 7, 32. de h. l. lect. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 302 sq. et *Griesb.* ed. *Schulz.* — pro אִלֵּם Ies. 35, 6.

Μόγις, adv. (μόγος labor) *aegre*, *difficulter*. Semel in N. T. Luc. 9, 38. (Lucian. Dial. Deorr. 7, 2. Xen. An. 3, 4. 48.)

Μόδιος, ου, ὁ, *Modius*, mensura aridorum, capiens 16 sextarios. Ter in N. T. Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. Vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Maasse.*

Μοιχαλίς, ίδος, ἡ, (vox Graecis incognita cf. *Lob.* ad Phryn. p. 452. *Win.* p. 26. — a μοιχός) 1) *moecha*, *adultera* Rom. 7, 3. Iac. 4, 4. 2 Petr. 2, 14. ὀφθαλμοὶ μεστοὶ μοιχαλίδος i. e. *oculi*, *quibus semper obversatur adultera*. (οἱ ό Ezech. 16, 37. 23, 45. Plut. placit. philos. 1, 7. Mor. 5. p. 245. ed. *Tauchn.*) — 2) adiective et ex hebr. *perfida* i. e. *a veri Dei cultu deficiens*. γενεὰ μοιχαλίς Matth. 12, 39. 16, 4. Marc. 8, 38. Comparatur nimirum in V. T. libris ratio, quae erat Iehovam inter et populum israeliticum rationi, quae *est inter* maritum et uxorem vel sponsam; populus igitur israeliticus quoties relicto Iehovae cultu idololatriae sese daret, adultera et perfida appellabatur cf. Hos. 3, 1. Ies. 57, 3. 7 — 9.

Μοιχάω, ῶ, f. ήσω, (stupro matronam polluo, deinde activ. et ut in N. T. legitur:) med. μοιχάομαι, ῶμαι (μοιχός) *adulterium committo*, ita quater in N. T. Matth. 5, 32. μοιχᾶται. ibid. ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι. 19, 9. Marc. 10, 12. — sq. ἐπ' αὐτήν *in illam* scil. *uxorem suam* Marc. 10, 11. Vide tamen de h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 420 sqq. coll. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — pro נָאַף Ier. 3, 8.

Μοιχεία, ας, ἡ, (μοιχεύω) *adulterium*. Quater in N. T. Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Ioh. 8, 3. Gal. 5, 19. — οἱ ό pro נְאָפִים Ier. 13, 27. et נַאֲפוּפִים Hos. 2, 2. [4.] (Hdian. 5, 7. 6. Lucian. Dial. Deorr. 17, 2.)

Μοιχεύω, f. εύσω, et med. *μοιχεύομαι* (μοιχός), *adulterium committo*, *moechor* a) propr. aa) transitive, τινά i. e. *concumbo cum aliqua* Matth. 5, 28. (Lucian. dial. deorr. 6, 4. Aeschin. dial. Socr. 2, 14. Aristenaet. 1, cp. 20.) — bb) intransit. ut οὐ μοιχεύσεις [de quo futuro = *non*, *credo*, *moechaberis* vid. ἀγαπάω] Matth. 5, 27. 19, 18. Rom. 13, 9. — μὴ μοιχεύσῃς Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. Iac. 2, 11. — εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις i. e. *si vero adulterio abstinueris* Iac. 2, 11. Luc. 16, 18. Rom. 2, 22. (Diod. Sic. 1, 78. Xen. Mem. 2, 1. 5.) — Ita pro נָאַף Deut. 5, 17. — medium Ioh. 8, 4. — b) in orat. symbolica, μοιχεύω μετά τινος [vid. μετά] Apoc. 2, 22. Saepius non extat in N. T.

Μοιχός, οῦ, ὁ, *adulter*. Quater in N. T. Luc. 18, 11. 1 Cor. 6, 9. Hebr. 13, 4. Iac. 4, 4. — οἱ ό pro נֹאֵף Iob. 24, 15. (Ael. V. H. 10, 13.)

Μόλις, adv. minus attice quam μόγις cf. *Buttm.* gram. max. §. 16, not. 2. *Porson.* ad Eurip. Phoen. v. 319. *Passow* sub h. v. (μόλος labor) *vix*, *aegre*, *difficulter*. Sexies in N. T. Act. 14, 18. 27, 7. 8. 16. Rom. 5, 7. 1 Petr. 4, 18. (Diod. Sic. 2, 48. 17, 55. Hdian. 3. 6. 4. Xen. Cyr. 1, 3. 4.)

Μολόχ, ὁ, *Moloch*, hebr. מֹלֶךְ, מַלְכָּם, בַּעַל 1 Regg. 11, 5. 2 Regg. 23, 13. Ier. 19, 5. 32, 35. — Nomen idoli ammonitici, quod ab Israelitis etiam, tum in itineribus per deserta Arabiae, tum postea cultum esse legimus ita, ut sacrificia adeo humana offerrent illi filios filiasque in eius honorem concremantes Levit. 18, 21. 20, 2 seqq. 1 Regg. 11, 7. 2 Regg. 23, 10. — Nomine μολόχ cum usi essent οἱ ό Amos. 5, 26. in vertendo hebr. מַלְכְּכֶם i. e. regis vestri, factum est, ut Lucas Act. 7, 43. commemoraret Molochum, ubi scribendum erat:

βασιλέως ὑμῶν et si vel maxime Lucas de Molocho, Ammonitarum idolo, cogitaverit h. l. Amosum l. c. de eodem cogitasse, dubitari poterit; imo haud improbabile est, מַלְכְּכֶם apud Amosum esse nomen appellativum idoli, quod paulo post nomine כִּיּוּן appellatur, vel ut *οἱ ο'* legisse videntur: רִיּוּן *ῥαιφάν* vel *ῥεμφάν*. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Molech*.

Μολύνω, f. *νῶ* aor. 1. *ἐμόλυνα*, *inquino*, *polluo*. Ter in N. T. sq. accus. Apoc. 3, 4. 1 Cor. 8, 7. — sq. *μετά τινος* [vid. *μετά*] Apoc. 14, 4. (Artemid. 2, 26. Sirac. 21, 28. Tob. 3, 15.)

Μολυσμός, οῦ, ὁ, (*μολύνω*, quod v.; inquinatio) *inquinamentum*, *sordes*, *labes*. Semel in N. T. 2 Cor. 7, 1. Vid. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 134. — pro חֲנֻפָּה Ier. 23, 15. (3 Esr. 8, 83. 2 Macc. 5, 27.)

Μομφή, ῆς, ἡ, (*μέμφομαι*) *querela*. Semel in N. T. Col. 3, 13. *ἐάν τις πρός τινα ἔχει μομφήν* i. e. *si quis habeat de aliquo conquerendi materiam*. (Eur. Orest. v. 1069. i. q. *κατάμεμψις* Thuc. 2, 41.)

Μονή, ῆς, ἡ, (*μένω*, maneo; mansio, das Verbleiben an einem Orte Xen. An. 5, 1. 5.) *habitaculum*, *domicilium*, *μονὴν ποιεῖν παρά τινι habitare*, *commorari apud aliquem*. Bis ita in N. T. Ioh. 14, 2. 23. (*μονὴν ποιεῖσθαι* Ios. Arch. 8, 13. 7. Chariton. 1, 11. Thuc. 1, 131.)

Μονογενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (*μόνος*, *γένομαι*) *unigenitus*, *quem* vel *quam unicum* aut *unicam genuit pater*, *unicus*, *unice genitus*, ita a) de hominum filiis filiabusque unicis Luc. 8, 42. Hebr. 11, 17. (Diod. Sic. 4, 73.) — *τινί*, *qui est unus alicui* [patri vel matri] *natus* Luc. 7, 12. 9, 38. cf. *Win.* p. 198. *Fritzsche* diss. 2. p. 128. — pro יָחִיד Ps. 22, 21. 35, 17. — b) de *λόγῳ*, sive filio Dei, quem Iohannes appellat *μονογενῆ παρὰ πατρός* quemque *σάρκα* dicit idem *γενόμενον* Ioh. 1, 14. 18. 3, 16. 18. 1 Ioh. 4, 9. Saepius non extat in N. T.

Μόνον, [pp. neutr. adiect. *μόνος*] adverb. *tantum*, *modo*, *nur* a) absol. Matth. 5, 47. 8, 8. 9, 21. 10, 42. 14, 36. Marc. 5, 36. Luc. 8, 50. Act. 8, 16. 18, 25. Rom. 3, 29. 1 Cor. 7, 39. 15, 19. Gal. 1, 23. 2, 10. 3, 2. 5, 13. 6, 12. Phil. 1, 27. 2 Thess. 2, 7. Hebr. 9, 10. (Xen. Symp. 5, 2.) — b) additur ex abundanti *εἰ μή* Matth. 21, 19. Marc. 6, 8. Act. 11, 19. Cf. *εἰ μή* p. 127 col. 2. — c) *μὴ μόνον* abs. Gal. 4, 18. Iac. 1, 22. — sq. *ἀλλά*, absque *καί*. Ita in gradatione 1 Ioh. 5, 6. additur *πολλῷ μᾶλλον* Phil. 2, 12. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 837. — sq. *ἀλλὰ καί* Ioh. 13, 9. (Hdian. 3, 4.) — d) *οὐ μόνον*, *non solum* Iac. 2, 24. — sq. *ἀλλά* in gradatione Act. 19, 26. cf. *Herm.* l. l. (Hdian. 3, 4. 19. Xen. Cyr. 1, 6. 16.) — sq. *ἀλλὰ καί*, *non solum* — *sed etiam* Matth. 21, 21. Ioh. 5, 18. 12, 9. 17, 20. Act. 19, 27. 21, 13. 26, 29. 27, 10. Rom. 1, 32. 4, 2. 16. 23. 5, 11. 8, 23. 9, 24. 13, 5. 2 Cor. 7, 7. 8, 10. 21. 9, 12. Eph. 1, 21. Phil. 1, 29. 1 Thess. 1, 5. 8. 2, 8. 1 Tim. 5, 13. 2 Tim. 2, 20. 4, 8. Hebr. 12, 26. 1 Petr. 2, 18. (Diod. Sic. 1, 81. Hdian. 3, 4 fin. Xen. Cyr. 1, 6. 17.) — In periodi exordio ita ad enuntiationem praegressam refertur, ut *vel* mancam orationem ipso verbo aliisve vocabulis ad sententiae integritatem necessariis mente repetitis expleas, ut Ioh. 11, 52. scil. *ἔμελλεν ἀποθνήσκειν* coll. v. 51. Rom. 5, 3. scil. *καυχώμεθα ἐπὶ τῆς — δόξης* coll. v. 2. 7, 11. scil. *καταλλαγέντες σωθησόμεθα*. 8, 23. scil. *πᾶσα ἡ κτίσις στενάζει*. Phil. 2, 27. scil. *ἠλέησε*. 1 Ioh. 2, 2. scil. *ἱλασμὸς ἐγένετο*. Cf. *Win.* p. 524. 465. 468. — *vel* sic, ut praecedentis sententiae summa aliter formata post *οὐ μόνον* cogitando addenda sit Rom. 9, 10. scil. *ἐπαγγελίαν ἔλαβε παρὰ τοῦ θεοῦ* coll. v. 9. 10. 12. 2 Cor. 8, 19. scil. *ἐστὶν ἐπαινούμενος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν*. Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 49. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 139. *Win.* p. 524. —

Μόνος, η, ον, *solus*, *unus* i. e. a) *sine sociis* aa) de personis Matth. 14, 23. 18, 15. Marc. 6, 47. 9, 2. 8. Luc. 9, 36. 10, 40. Ioh. 6, 15. 22. 8, 9. 16, 32. Rom. 11, 3. 16, 4. 1 Thess. 3, 1. Hebr. 9, 7. 2 Ioh. v. 1. — de personis *sua tantum auctoritate* agentibus Ioh. 8, 16. *μόνος οὐκ εἰμί* scil. *ὁ κρίνων*. — de personis *auxilio* alieno *destitutis* Ioh. 8, 29. 16, 32. Vide supra sub *ἀφίημι* p. 65 col. 2. init. monita. — (Ael. V. H. 9, 40. 13, 26.) — bb) de rebus, ut *τὰ ὀθόνια — μόνα* i. e. absque illo, qui indutus iis erat Luc. 24, 12. — de verbis Ioh. 12, 24. *ὁ κόκκος — μόνος μένει* vid. *μένω*. — — b) *unus e multis* Luc. 24, 18. 1 Cor. 9, 6. 14, 36. Col. 4, 11. 2 Tim. 4, 11. (Hdian. 2, 1. 10. Xen. Cyr. 1, 4. 27.) — c) *non alius*, ubi nostrates: *nur*, *allein* Matth. 4, 4. 10. Luc. 4, 4. 8. Ioh. 5, 44. 17, 3. Rom. 16 [14], 27. 1 Tim. 1, 17. 6, 15. 16. Iud. v. 4. 25. Apoc. 15, 4. (Xen. Mem. 4, 5. 9 ter.) — additur cum vi *εἰ μή* [vid. *εἰ μή* p. 127 col. 2.] Matth. 12, 4. 17, 8. 24, 36. Luc. 5, 21. 6, 4. Phil. 4, 15. [Apoc. 9, 4.]

Μονόφθαλμος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (*μόνος*, *ὀφθαλμός*) *altero oculo privatus* i. q. apud Graecos antiquiores *ἑτερόφθαλμος* [f. Lob. ad Phryn. p. 136. *Win.* p. 26.] Bis in N. T. Matth. 18, 9. Marc. 9, 47. (Lucian. Ver. hist. 1, 3.)

Μονόω, ῶ, f. *ώσω*, (*μόνος*) *solum relinquo*, passiv. *derelinquor*, ita semel in N. T. de vidua derelicta 1 Tim. 5, 5. (Diod. Sic. 19, 39 et 43. Ael. V. H. 9, 40. Xen. Venat. 9, 9.)

Μορφή, ῆς, ἡ, *forma* Marc. 16, 12. (Ael. V. H. 1, 30. Xen. Oec. 6, 16.) — *μορφήν τινος λαμβάνω*, *formam alicuius sumo* pro: *conditione alicuius utor* Phil. 2, 7. — *ἐν μορφῇ τινός εἰμι* i. e. *imaginem alicuius refero* v. 6.

Μορφόω, ῶ, f. *ώσω*, (*μορφή*) *formo* [prop. *οἱ ο'* Ies. 44, 3.] pass. *μορφόομαι*, *οῦμαι*, *formor*, *formam nanciscor*, ita semel tropice Gal. 4, 19. *ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν* i. e. *donec animus Christi in vobis efformatus fuerit*. Sens. *donec similes facti fueritis Christo mente et animo*. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 108.

Μόρφωσις, εως, ἡ, (propr. formatio, a *μορφόω*) *forma* i. e. a) *species* 2 Tim. 3, 5. — b) *norma* i. e. *forma*, *quae rem exprimit*, ut *τῆς γνώσεως — ἀληθείας forma sapientiae et veritatis*, *quae sapientiam et veritatem exprimit* Rom. 2, 20. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 130. *Meyer* ep. ad Rom. p. 64. (Ita *forma officii* apud Cicer. de offic. 1, 29.) Saepius non legitur in N. T.

Μοσχοποιέω, ῶ, f. *ήσω*, (*μόσχος*, *ποιέω*) *vituli* vel *bovis imaginem fabricor*. Semel in N. T. Act. 7, 41. Cf. de vitulo aureo *Win.* bibl. Realw. sub voc. Goldenes *Kalb*.

Μόσχος, ου, ὁ, ἡ, (tener Hom. Iliad. 11, 105. surculus, ramus succulentus Dioscorid. 4, 108.) *vitulus*. Sexies in N. T. Luc. 15, 23. 27. 30. Hebr. 9, 12. 19. Apoc. 4, 7. — pro עֵגֶל Exod. 32, 4. 8. 19. עֶגְלָה Hos. 10, 5. פַּר Levit. 4, 3 — 5. שׁוֹר Prov. 15, 17. (Athenaeus 9, 8.)

Μουσικός, ή, όν, (artium musis sacrarum peritus, doctus Ael. V. H. 4, 15. — *μοῦσα*) *musices peritus*, *musicus*. Extat tantum Apoc. 18, 22. (1 Macc. 9, 39. 41. Lucian. Dial. Deorr. 7, 4. Xen. Cyr. 1, 6. 38.)

Μόχθος, ου, ὁ, *labor difficilis*, *molestia*. Ter in N. T. 2 Cor. 11, 27. 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8. de verbositatis genere conspicuo in vocabulis *μόχθος* et *κόπος* coniunctis vid. sub *ἀγαλλιάω* observata. (Sap. 10, 10. 17. Xen. Symp. 2, 4. Aeschin. 80. 16.) — pro עָמָל Deut. 26, 7. תְּלָאָה Num. 20, 14. יְגִיעַ Ies. 55, 2.

Μυελός, οῦ, ὁ, *medulla*, *das Mark*. Extat tantum Hebr. 4, 12. *λόγος τοῦ θεοῦ — διϊκνούμενος — ἄχρι — ἁρμῶν καὶ μυελῶν*. (Alciphr. 1, 23. Heliodor. 3, 7. Eurip. Hippol. v. 255. *καὶ μὴ πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς*.)

Μυέω, ῶ, f. *ήσω*, (*μύω* claudo, occludo, ut oculos, labia) *initio aliquem*, *μεμύημαι initiatus sum*, *ἔν τινι in aliqua re* [vid. *ἐν* p. 168 init.], *ich bin eingeweiht in etwas*. Ita semel Phil. 4, 12. *ἐν παντὶ — μεμύημαι*. (De mysteriis Diod. Sic. 5, 48. 10, 10. Isocrat. Panegyr. p. 106.)

Μῦθος, ου, ὁ, (dictum, verbum Xen. Mem. 1, 2. 58. Diod. Sic. 1, 73. Sir. 20, 19.) *fabula*, ita quinquies de narratione vel doctrina ficta et commentitia 1 Tim. 1, 4. 4, 7. 2 Tim. 4, 4. Tit. 1, 14. 2 Petr. 1, 16. (Diod. Sic. 1, 19. Hdian. 1, 11. 6.)

Μυκάομαι, ῶμαι, depon. med. [mugio Hom. Iliad. 21, 237.] *rugio*. Extat tantum Apoc. 10, 3. (Anthol. gr. T. I. p. 246. ed. *Jacobs*.)

Μυκτηρίζω, f. ίσω, (μυκτήρ, nares; propr. nares attraho, naribus suspensis derideo aliquem; Lysias fragm. 36.) *derideo*, medium: *patior illudi mihi* [vid. ἀδικέω], ita semel Gal. 6, 7. — pro לָעַג Iob. 22, 19. נָאַץ Prov. 1, 30. בָּזָה Prov. 15, 20.

Μυλικός, ή, όν, (μύλη, mola) *molaris, ad molam pertinens*. Legitur tantum Marc. 9, 42. [Luc. 17, 2. vid. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 392. *Griesbach* ed. *Schulz, Knapp, Meyer, de Wette*.]

Μύλος, ου, ὁ, *lapis molaris* [Anthol. gr. T. III. p. 46 et 51. ed. *Jacobs*.] Erant autem lapidum molarium duo, inferior et immobilis, alter superior isque mobilis atque ὄνος appellatus vel μύλος ὀνικός. Circumagebantur enim molae ab asino. a) propr. Matth. 18, 6 et Luc. 17, 2. μύλος ὀνικός. Apoc. 18, 21. — Cf. Xen. Anab. 1, 5. 5. — b) metonym. pro: *mola*. Erant molae antiquitus manuariae, post asinariae. Apoc. 18, 22. φωνὴ μύλου i. e. *strepitus, quem faciunt molae*.

Μυλών, ῶνος, ὁ, (non μύλων vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 392 sq. *Win.* p. 50. *Buttm.* gr. max. Vol. 2. p. 327.) *pistrinum* i. e. locus, in quo est et versatur mola, *Mühlenhaus*. Legitur tantum Matth. 24, 41. (Lucian. Tim. 23. Dem. 1111, 27.)

Μύρα, ων, τά, *Myra, orum* [de plur. vid. ἄζυμος], urbs littoralis Lyciae, quae erat provincia Asiae minoris Act. 27, 5.

Μυριάς, άδος, ή, *myrias* i. e. *decem millia*. Septies in N. T. Act. 19, 19. — pro רִבּוֹא vel רִבּוֹ Esr. 2, 64. 69. רְבָבָה et רִבֲבוֹת Deut. 33, 17. (Ael. V. H. 2, 25. Xen. Cyr. 2, 2. 2.) — ut Lat. sexcenti pro: *immensus et infinitus* Luc. 12, 1. Act. 21, 20. Hebr. 12, 22. Iud. v. 14. Apoc. 5, 11. 9, 16. Saepius non legitur in N. T.

Μυρίζω, f. ίσω, (μύρον) *ungo, unguentis condio*, sq. accus. Ita semel in N. T. Marc. 14, 8. (Athen. 15, p. 691. A. Anthol. gr. T. IV. p. 131. ed. *Jacobs*. Aristophan. Plut. v. 529.)

Μύριοι, αι, α, (a μυρίος innumerus) *decem millia, decies mille* Matth. 18, 24. — pro עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים Esth. 3, 9. רִבֹּן 1 Chron. 29, 7. (Diod. Sic. 15, 59.) — ut Lat. sexcenti pro: *innumerus, quam plurimus* 1 Cor. 4, 15. 14, 19. in quibus locis si scribitur μύριοι vid. *Buttm.* gr. max. Vol. p. 284. *Win.* p. 53. *Passow* sub h. voc. (Ael. V. H. 9, 37. Hdian. 2, 3. 14. Xen. Cyr. 5, 1. 12.) Saepius non legitur in N. T.

Μύρον, ου, τό, (a μύρω, fluo; succus aromaticus sponte promanans e myrrha vel σμύρνα, aeol. μύῤῥα, cuius multus apud veteres in unguentis usus erat Diod. Sic. 5, 41.) *unguentum* Matth. 26, 7. [9.] 12. Marc. 14, 3. 4. Luc. 7, 37. 38. 46. ut h. l. ita Xen. Conv. 2, 3. ἔλαιον et μύρον sibi opponuntur, illud vulgatius, hoc exquisitius. Cf. *Bornem.* schol. p. 48 sq. — Luc. 23, 56. Ioh. 11, 2. 12, 3. 5. Apoc. 18, 13. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Salbe*. — pro שֶׁמֶן Prov. 27, 9. בֶּשֶׂם Cant. 4, 14. 16. (Diod. Sic. 1, 52. Ael. V. H. 9, 9. Xen. An. 4, 4. 13.)

Μυσία, ας, ή, *Mysia*, provincia Asiae minoris ad littus maris aegaei, propontidem inter et Lydiam, Ptolemaei vero tempore ea hujus provinciae pars, quae sita inter propontidem et Abydum Mysia minor appellabatur. Act. 16, 7. 8.

Μυστήριον, ίου, τό, (alii a μυέω, quod vid. alii a μυστήρ vel μυστής initiatus, derivant: a) quicquid difficiliorem intellectum speciemque secreti habet; b) arcana sacra, quae veritatem in profundo abstrusam patefacere creduntur, non nisi initiatis committenda, neque cum profanis hominibus ab initiatis communicanda, ita de mysteriis eleusiniis Diod. Sic. 4, 25. Ael. V. H. 13, 24. Dem. 1352, 19. cf. Lob. Aglaopham. Vol. 1. p. 85 et 89. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 515. in N. T.:) *res arcana, secretum, mysterium, Geheimniss*. Ita a) de rebus sensum reconditum habentibus Apoc. 17, 5. — λαλεῖν μυστήρια i. e. *quae nemo intelligit* 1 Cor. 14, 2. — b) de rebus, quarum ratio, conditio, significatio ignoratur, seq. gen. rei, ut τῆς βασιλείας τ. οὐρ. vel τ. θεοῦ *arcana* regni div. ratio vel conditio Matth. 13, 11. Marc. 4, 11. Luc. 8, 10. τῆς ἀνομίας = *secreta improbitatis consilia* 2 Thess. 2, 7. — Apoc. 1, 20. 17, 5. 7. — c) de doctrina divina, quippe quae per aeternitatem silentio tecta Christi temporibus primum ab apostolis et prophetis, quos spiritus div. erudivisset, perspecta est, ita in locis, ubi agitur de consilio Dei, salutem generis humani per Christum restituendi Rom. 16, 25. Eph. 3, 3. Col. 1, 26. 27. — 1 Cor. 2, 7. λαλοῦμεν — ἐν μυστηρίῳ exponimus sapientiam Dei *mysterium enuntiantes*, vel: *arcanam Dei doctrinam* i. e. *secretum Dei consilium dum enuntiamus*. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 40. — Eph. 6, 19. γνωρίσαι τὸ μ. τοῦ εὐαγγελίου = τὸ μ. nempe τὸ εὐαγγέλιον [cf. de appositione genitivo casu nomini suo addita ἀπαρχή]. Appellatur autem h. l. doctrina div. μυστήριον tum quod sapientiae thesauros revera in se reconditos habet, tum quod sine apostoli et prophetae disciplina non cognosci potest. Ita *Fritzsche* l. l. — πάντα τ. μυστήρια 1 Cor. 13, 2. — seq. genit. nunc θεοῦ *secreta Dei doctrina* i. e. abdita Dei sapientia apostolis a Spir. div. extraordinaria aliqua institutione tradita 1 Cor. 4, 1. Col. 2, 2. nunc χριστοῦ i. e. *quam Christus primum evulgavit* Col. 4, 3. — nunc τῆς πίστεως i. e. *in qua fidem collocamus* 1 Tim. 3, 9. τῆς εὐσεβείας [vid. εὐσέβεια] v. 16? — d) de arcanis Dei consiliis vel decretis, ut faciendi per Christum ex coelicolis et hominibus piam et beatam familiam Eph. 1, 9. Apoc. 10, 7? vel: de paganis per Christum beandis, cuius decreti notitiam apostolis dedit Deus per Spiritum div. Eph. 3, 4 coll. v. 5. — v. 9. — e) de reconditioribus divinae sapientiae dogmatibus, ut de persona Iesu 1 Tim. 3, 16. vel de populo iudaico tum in divinam gratiam recipiendo, quum ethnicorum caterva ad Christi sacra transierit Rom. 11, 25. vel de mortalium in immortales mutatione 1 Cor. 15, 51. vel de necessitudine, quae est inter Christum et ecclesiam eius Eph. 5, 32. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 515 — 517.

Μυωπάζω, f. άσω, (oculos claudo, conniveo, ἀπὸ τοῦ μυεῖν τοὺς ὦπας, quod quia facere solent, qui nihil e longinquo vident) *caecutio, hebes sum oculis, proxima tantum cerno*. Semel in N. T. 2 Petr. 1, 9. (Aristotel. probl. sect. 31.)

Μώλωψ, ωπος, ὁ, *vibex*, i. e. *vestigium verberum in corpore remanens, Blutstriemen* [Plut. vit. Aemil. Paul. c. 19.], ita in verbis Iesaiae [53, 5.] ad Iesum patientem et crucis supplicium subeuntem translatis 1 Petr. 2, 24. — pro חַבּוּרָה Ies. l. l.

Μωμάομαι, ῶμαι, verb. dep. med. (μῶμος, macula, dedecus) *vitupero* aor. 1. p. ἐμωμήθην, *vituperatus sum* [vid. de hoc aor. pass. sub ἀπαρνέομαι notata] 2 Cor. 6, 3. — τινὰ ἔν τινι [vid. ἐν p. 173. col. 2.] 2 Cor. 8, 20. (Sap. 10, 14. Hom. Iliad. 3, 412.) Saepius non extat in N. T.

Μῶμος, ου, ὁ, *macula, dedecus* [propr. i. e. de vitio, quod in oculis incurrit Anthol. gr. T. I. p. 74. 75. ed. *Jacobs*.] de hominibus, qui dedecori sunt alicui, ut nos: *ein Schandfleck der Gesellschaft*, ita semel 2 Petr. 2, 13.

Μωραίνω, f. ρανῶ, (μωρός fatuus; fatuus sum, stulte ago Eur. Androm. v. 674.) *fatuum et insipidum reddo*, passiv. *fatuus, insipidus reddor*, a) propr. de rebus, quae saporem amittunt Matth. 5, 13. Luc. 14, 34. — b) metaph. pro: *stultum reddo* Rom. 1, 22. — ἐμώρανεν — τὴν σοφίαν — τούτου i. e. μωρὰν ἔδειξεν οὖσαν τὴν — τούτου 1 Cor. 1, 20. — ita pro סָכַל 2 Sam. 24, 10. Saepius non extat in N. T.

Μωρία, ας, ή, (μωρός) *fatuitas*, metaph. *stultitia*, de decretis, quae stulta aliis videntur. Ita quinquies: 1 Cor. 1, 18. 21. 23. 2, 14. 3, 19. (Sir. 20, 31. Thuc. 4, 64. Dem. 128, 10.)

Μωρολογία, ας, ή, (μωρός, λόγος) *stultiloquium*. Extat tantum Eph. 5, 4.

Μωρός, ά, όν, *fatuus* [propr. i. e. insipidus Dioscorid. 4, 18.] metaph. *stultus* i. e. a) *thöricht* Matth. 5, 26. ἀνδρὶ μωρῷ 23, 17. 19. 25, 2. 3. 8. — de personis, quae stultae, item de institutis, quae stulta videntur alicui. Ita τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ i. e. *instituta divina, quae hominibus stulta videntur* 1 Cor. 1, 25. — εἴ τις — μωρὸς γενέσθω *stultus fiat „er entäussere sich seiner eingebildeten Weisheit und werde* [durch den Glauben an das reine, einfache Evang.] *ein Solcher, den er jetzt für thöricht hält."*

[ita *Meyer* p. 64.] 1 Cor. 3, 18. — τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου i. e. *qui hominibus huius seculi stulti videntur* [cf. de neutro ad personas pertinente ἀγενῆς] 1 Cor. 1, 27. — 1 Cor. 4, 10. — ζητήσεις μωραὶ *quaestiones stultae, futiles, inanes* 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9. — pro נָבָל Deut. 32, 6. אויל Ies. 19, 11. נְבָלָה Ies. 32, 6. — b) ex hebr. *sceleratus* [„Hebraeis enim summae sapientiae *pium honestumque*, extremae stultitiae *impium esse* recte videbatur," verba *Fritzschii* Ev. Matth. p. 225.] Matth. 5, 22. Ita נָבָל Ps. 14, 1. נְבָלָה Ios. 7, 15.

Μωσῆς, έως, ὁ, vel μωϋσῆς, οῦ, ὁ, vel μωϋσεύς, έως, ὁ [vid. *Win.* p. 45. 65.], *Moses*, hebr. מֹשֶׁה, nom. propr. prophetae insignis, legislatoris Israelitarum eorumque ducis, cum ex Aegypto in Palaestinam migrarent a) propr. Matth. 8, 4. 17, 3. al. — b) metonym. *libri Mosis* Luc. 16, 29. 24, 27. al.

N

Ναασσών, ὁ, *Naason*, nom. pr. viri hebr. Matth. 1, 4. Luc. 3, 31.

Ναγγαί, ὁ, *Nangae, Naggai*, nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 25.

Ναζαρέτ, [vel ναζαρέθ Matth. 21, 11. Ioh. 1, 46. 47. vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, coll. *Schott*] ἡ, *Nazareth*, urbs Galilaeae inferioris, pertinens ad tribum Sabulonis prope Capernaum, sita in colle regionis amoenissimae, duodecim circiter milliaribus a monte Thabore distans; appellatur haec urbs Iesu patria, quod degebat ibi mater eius et quod in eadem educabatur Matth. 2, 23. 4, 13. 21, 11. Marc. 1, 9. Luc. 1, 26. 2, 4. 39. 51. 4, 16. Ioh. 1, 46. 47. Act. 10, 38. —

Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, *Nazarenus*, nomen gentile, quo, quod Nazarethae educatus erat, Iesus insignitus legitur Marc. 1, 24. 10, 47. 14, 67. 16, 6. Luc. 4, 34.

Ναζωραῖος, ου, ὁ, 1) *Nazoraeus, Nazarethanus, Nazarenus*, cognomen a) Iesu [vid. ναζαρέτ, ναζαρηνός] Matth. 26, 71. Marc. 10, 47. Luc. 18, 37. 24, 19. Ioh. 18, 5. 7. 19, 19. Act. 2, 22. 3, 6. 4, 10. 6, 14. 22, 8. 26, 9. — b) asseclarum Iesu Act. 24, 5. — 2) terminatio graeca vocabuli hebraici נֵצֶר *surculus* [Ies. 11, 2.] Matth. 2, 23. ὅπως πληρωθῇ — ναζωραῖος κληθήσεται, *ut ratum fieret effatum illud prophetarum: surculus = Messias vocabitur.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 106 sq. *Meyer* Ev. Matth. p. 41.

Ναθάν, ὁ, *Nathan*, hebr. נָתָן, nom. propr. viri, qui Luc. 3, 31. commemoratur, diversus a propheta israelitico eiusdem nominis, cuius fit mentio 2 Sam. 7, 12. 1 Regg. 1, 34. 1 Chron. 30 [29], 29.

Ναθαναήλ, ὁ, *Nathanael*, discipulus Iesu et, ut videtur, idem, qui Luc. 6, 14. βαρθολομαῖος i. e. βὰρ θολμάϊ i. e. *filius Tholmai* appellatur Ioh. 1, 46 — 50. 21, 2.

Ναί, adverbium in N. T. ut apud Graecos affirmandi vim habens: *sane, profecto, recte* a) universe Matth. 9, 27. 11, 9. 26. 13, 51. 15, 27. 17, 24. 21, 16. Marc. 7, 28. Luc. 7, 26. 10, 21. 11, 51. 12, 5. Ioh. 11, 27. 21, 15. 16. Act. 5, 8. 22, 27. Rom. 3, 29. — 2 Cor. 1, 18. οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, i. e. *non erat nunc affirmans, nunc negans*, quibus verbis circumscribitur *res sibi non constans.* v. 19. ναὶ ἐν αὐτῷ [scil. χριστῷ] γέγονε *affirmatio in illo fuit* i. e. „*Zusage ist in ihm geworden*, scil. dass die göttl. Verheissungen sollen erfüllet werden = *in Christo ist factisch zugesagt worden*, dass etc." Ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 24. Philem. v. 20. Iac. 5, 12. Apoc. 1, 7. 14, 13. 16, 7. 22, 20. — (Xen. Mem. 1, 2. 36.) — Duplicatur ναί in animi severitate et voluntatis gravitate exprimenda Matth. 5, 37. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 241 fin. et de diplasiasmo supra sub αἴρω observata. — b) praefixo artic. τὸ ναί = *affirmatio* Iac. 5, 12. ἤτω — οὒ *sit autem affirmatio vestra* vera *affirmatio et negatio* vera *negatio* = *habeat simplex vestra affirmatio et negatio veritatem, ut iureiurando opus non sit.* 2 Cor. 1, 20. ὅσαι — ἐν αὐτῷ [scil. χριστῷ] τὸ ναί scil. γέγονε i. e. *in Christo rata facta sunt, in und an ihm sind sie bestätigt worden.* — de verbis 2 Cor. 1, 17. vid. sub ἵνα p. 238. col. 2. et de h. l. displasiasmo paulo ante monita. — Saepius non habetur in N. T.

Ναΐν, ἡ, *Nain*, nomen urbis Galilaeae, haud procul distantis ab urbe Capernaum et monte Thabor Luc. 7, 11.

Ναός, οῦ, ὁ, *templum* a) proprie. Dicitur in N. T. aa) de templo hierosolymitano i. e. α) de sancto sanctorum templi hierosolymitani Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Luc. 23, 45. — templi τῆς καινῆς ἱερουσαλήμ de coelo demittendi Apoc. 3, 12. 7, 15. 11, 19. 14, 15. 17. 15, 5. 6. 8. 16, 1. 17. Ita pro הֵיכָל 1 Regg. 6, 5. (ita ναός de fano, in quo erant ἀγάλματα Deorum Diod. Sic. 1, 15. 97. Hdian. 7, 3. 13. Xen. Mem. 3, 8. 13.) — β) universe i. q. ἱερόν incluso τῷ ναῷ Matth. 23, 16. 17. 21. 26, 61. 27, 5. Marc. 14, 58. 15, 29. Ioh. 2, 20. 2 Thess. 2, 4. — γ) de singulis partibus templi hieros., ut de sancto vel sanctuario Luc. 1, 9. 21. 22. Apoc. 11, 1. 2. — de atrio sacerdotum Matth. 23, 35. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Tempel.* — bb) de templo quocunque, *fani* sens. Act. 17, 24. [7, 48.] — de aediculis efformatis ad exemplum templi Dianae Ephesini Act. 19, 24. (Diod. Sic. 20, 14.) — b) metaph. aa) de corpore Iesu Ioh. 2, 19. 21. — bb) de Christianis et ecclesia Christi, quatenus in iis ex doctrina N. T. habitat τὸ πνεῦμα ἅγιον 1 Cor. 3, 16. 6, 19. 2 Cor. 6, 16. Eph. 2, 21. — Saepius non extat in N. T.

Ναούμ, ὁ, [terminat. gr. νάουμος, ου, ὁ, Ios. Ant. 9, 11. 3.] *Nahum*, hebr. נַחוּם nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 25.

Νάρδος, ος, ἡ, (Nardus i. e. Andropogon Nardus L. *Spickennarde*, ex genere graminum, quae Bartgräser appellantur; reperitur in provincia indica Rangamati; e foliis et radicibus huius aliarumque plantarum, ut nardi indicae, paratur oleum praestantissimum, quo vel puro vel mixto cum aliis veteres utebantur ad unguenta Athen. 15, 13. Theophr. H. Pl. 9, 7. Dioscorid. 1, 6. Tibull. 2, 2. 7. Horat. Epod. 5, 59. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Narde.* — in N. T.) *oleum nardicum.* Ita bis in N. T. μύρον νάρδου *unguentum nardi* Marc. 14, 3. Ioh. 12, 3.

Νάρκισσος, ου, ὁ, *Narcissus*, nomen propr. viri, qui, ut visum est *Grotio*, *Neandro* [Gesch. der Pflanz. d. chr. Kirche Vol. 1. p. 361.] fuit libertus Claudii imperatoris isque potentissimus Rom. 16, 11 coll. Sueton. Claud. c. 28. Tacit. Annal. 12, 57. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc. et *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 328.

Ναυαγέω, ῶ, f. ήσω, (ναῦς, ἄγνυμι frango) *naufragium facio* 2 Cor. 11, 25. (Diod. Sic. 1, 31. Xen. Cyr. 3, 1. 24.) — metaph. περὶ τὴν πίστιν [= *fidem quod attinet* vid. περί] ἐναυάγησαν i. e. *iacturam fecerunt* τῆς πίστεως 1 Tim. 1, 19. (Phil. de somn. p. 1128.) Saepius non legitur in N. T.

Ναύκληρος, ου, ὁ, (ναῦς, κλῆρος) *nauclerus, navicularius* i. e. *dominus navis, qui mercede homines et merces traiicit.* Extat tantum Act. 27, 11. (Pol. 4, 6. 1. Xen. An. 7, 2. 12. Mem. 2, 6. 38.)

Ναῦς, νεώς, ἡ, (νάω, νεύω fluo) *navis.* Legitur tantum Act. 27, 41. — pro אֳנִיָּה 1 Regg. 9, 26. 27. (Diod. Sic. 2, 17. Xen. Mem. 3, 9. 11.)

Ναύτης, ου, ὁ, *nauta.* Ter in N. T. Act. 27, 27. 30. Apoc. 18, 17. (Dem. 801, 11. Xen. H. G. 7, 1. 12.)

Ναχώρ, ὁ, [terminat. gr. ναχώρης, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 6. 5.] *Nachor*, hebr. נָחוֹר nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 34.

Νεανίας, ου, ὁ, (νεάν, νέος) *adolescens, iuvenis.* Quinquies in N. T. Act. 20, 9. 23, 17. 18. 22. — pro נַעַר

Iudd. 16, 26. (Lucian. Dial. Deorr. 15, 4. Ael. V. H. 2, 4. Xen. Mem. 3, 1. 2.) — de eo, *qui est florente aetate* vel *de homine*, 23 — 40. *annos nato* Act. 7, 58. Ita נַעַר Gen. 41, 12. (Lat. iuvenis Sallust. Catil. 38. 1.)

Νεανίσκος, ου, ὁ, (νέος) *iuvenis, adolescens.* Decies in N. T. Matth. 19, 20. 22. Marc. 14, 51. 16, 5. Luc. 7, 14. Act. 2, 17. 5, 10. 1 Ioh. 2, 13. 14. οἱ ν' ita pro עֶלֶם 1 Sam. 20, 22. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 29. ed. *Tauchn.* Ael. V. H. 2, 44.) — de militibus Marc. 14, 51. Vid. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 645. *Meyer* Ev. Marc. p. 220. *Schott* coll. *Griesb.* ed. *Schulz* et *de Wette* Ev. Marc. p. 188. Ita pro נַעַר Ios. 2, 1. 2. 2 Sam. 2, 14. (Hdian. 7, 6. 3. Diod. Sic. 17, 7.)

Νεάπολις, εως, ἡ, *Neapolis,* urbs et portus Macedoniae in littore maris aegaei in sinu strymonico, Chalcidensium colonia. Act. 16, 11. (Strabo 7. p. 330.)

Νεεμάν, ὁ, *Naaman,* hebr. נַעֲמָן nom. propr. viri, qui fuit princeps militiae regis Syriae Luc. 4, 27.

Νεκρός, οῦ, ὁ, I) substantive: 1) *corpus mortuum, cadaver,* ut ὀστᾶ νεκρῶν Matth. 23, 27. (Ael. V. H. 12, 27. Hdian. 4, 15. 16. Xen. An. 4, 2. 18.) — 2) *mortuus, der Verstorbene, der Todte, vita defunctus.* Legitur ita a) cum artic. aa) univ. ut Luc. 7, 15. ὁ νεκρός *mortuus ille* v. 12. memoratus. Matth. 8, 22. et Luc. 9, 60. ἄφες — νεκρούς *sine mortuos suos mortuos* [= *suae sortis homines*] *sepelire,* nec refer hoc officium ad viventes. Cf. de hac paradoxa sententia, qua non esse, quod ab itinere secum faciendo absterreatur ὁ μαθητής Matth. 8, 21. commemoratus curâ mortui, qui a quovis aeque recte efferri possit, Iesus graviter admonuit, *Fritzsche* Ev. Matth. p. 323. *Käuffer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 34 sq. — bb) in locis, ubi, quae dicuntur, ad universum hominum mortuorum genus pertinent [vid. de hoc pluralis usu sub ἄνθρωπος p. 32 col. 1. adnotata], ut περὶ δὲ τῶν ν. ὅτι ἐγείρονται Marc. 12, 26. ἡ ἀνάστασις, vel ἡ ἐξανάστασις τῶν ν. Matth. 22, 31. 1 Cor. 15, 42. Phil. 3, 11. — Luc. 20, 37. 24, 5. Ioh. 5, 21. 25. Rom. 4, 17. 1 Cor. 15, 29. 35. 52. 2 Cor. 1, 9. Hebr. 11, 35. Apoc. 11, 18. 20, 5. 12. 13 bis. — ὁ πρωτότοκος τῶν ν. vel ἐκ τῶν ν. *princeps mortuorum, qui in vitam redierunt* Apoc. 1, 5. Col. 1, 18. — de locis 1 Thess. 1, 16. Apoc. 14, 13. vid. ἐν p. 171 col. 2. — ἐγείρω τινὰ ἐκ τῶν ν. i. e. *e mortuorum coetu* = *ex orco* [vid. ἐκ p. 148 init.] *resuscito* vel *revoco aliquem* Col. 2, 12? 1 Thess. 1, 10? de horum l. lectione ἐκ νεκρῶν sine artic. vid. *Griesb., Schott, Knapp, Win.* p. 117. — ἐγείρομαι ἀπὸ τῶν ν. i. e. *a mortuis discedens ad superos redeo* [vid. ἀπό p. 42 col. 2. init.] Matth. 14, 2. 27, 64. 28, 7. — ἀναστῆναι ἐκ τῶν ν. *ad novam vitam redire* trop. *ad meliorem mentem redire,* ita in uno loco prophetico Eph. 5, 14. nescio unde citato. Cf. *Käuffer* l. l. p. 95. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 485. — — b) sine articulo: νεκρός i. e. aa) *ein Todter,* νεκροί *Todte, Verstorbene* Apoc. 16, 3. αἷμα ὡς νεκροῦ sanguis veluti *mortui* i. e. *sanguis similis sanguini occisi.* γίνομαι ὡσεὶ νεκρός = *mortuo similis sum* Marc. 9, 26. ita de hominibus ita exterritis, ut mortui esse videantur Matth. 28, 4. — ἐγείρω νεκρούς *ich wecke Todte auf* Matth. 10, 8. Act. 26, 8. νεκροὶ ἐγείρονται *Todte stehen auf* Matth. 11, 5. Luc. 7, 22. 1 Cor. 15, 16. 29. 32. — Act. 17, 32. ἀκούσαντες ἀνάστασιν νεκρῶν *als sie von einer Todtenerweckung hörten.* Cf. de hoc plur. sub voc. ἄνθρωπος ad Matth. 9, 8. observata et *Meyer* Act. Apost. p. 235. *de Wette* Act. Apost. p. 118 sq. — ἀνάστασις ν. οὐκ ἔστιν *Todtenerweckung ist ein Unding* 1 Cor. 15, 12. 13. — de verbis ἐπὶ νεκροῖς = *bei eingetretenen Todesfällen* Hebr. 9, 17. vid. ἐπί p. 197 col. 1. et de plur. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 568. — — bb) pluralis νεκροί sine articulo legitur, ubi alias [vid. supra sub no. 2. a. bb. monita] habetur: οἱ νεκροί *die Todten* [vid. de articuli absentia *Win.* p. 113. 116.], ut ζῶντες καὶ νεκροί Act. 10, 42. Rom. 14, 9. 2 Tim. 4, 1. 1 Petr. 4, 5. — οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς [vid. tamen de hoc altero θεός *Fritzsche* Ev. Marc. p. 533.] νεκρῶν Deus non est Deus *mortuorum* i. e. *hominum plane exstinctorum* vel *ita vita defunctorum, ut nulla prorsus sit reditus in vitam olim futuri spes,* ita in disputatione cum Sadducaeis τὴν ἀνάστασιν ἐκ νεκρῶν negantibus Matth. 22, 32. Marc. 12, 27. Luc. 20, 38. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 665. — ἀνάστασις νεκρῶν Act. 23, 6. 24, 15. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb., Schott, Meyer, de Wette.* — Act. 24, 21. 26, 23. vid. de h. l. sub voc. ἀνάστασις et ἐκ p. 149 init. notata. — Rom. 1, 4. quo l. ἀνάστασις νεκρῶν pro: ἀ. ἐκ νεκρῶν. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 12. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 9. — ἀνάστασις ἐκ νεκρῶν = *ex orco, ex inferis* [vid. supra monita], item ἡ ἀ. ἡ ἐκ νεκρῶν 1 Petr. 1, 3. Luc. 20, 35. Act. 4, 2. ζωὴ ἐκ νεκρῶν = ἀνάστασις i. e. *Versetzung in ein ewiges Leben* Rom. 11, 15. cf. ad h. l. ζωή p. 222. *Meyer, de Wette, Käuffer* l. l. p. 68. 74. 78. — ἀνίστημι vel ἐγείρω τινὰ ἐκ νεκρῶν Act. 17, 31. — Ioh. 12, 1. 9. 17. Act. 3, 15. 4, 10. 13, 30. Rom. 4, 24. 8, 1. Gal. 1, 1. Eph. 1, 20. Col. 2, 12. 1 Thess. 1, 10. Hebr. 11, 19. — ἀναστῆναι vel ἐγείρεσθαι ἐκ νεκρῶν Matth. 17, 9. Marc. 9, 9. 10. 12, 25. Luc. 16, 31. 24, 46. Ioh. 20, 9. Act. 10, 41. 17, 3. — Marc. 6, 14. 16. Luc. 9, 7. Ioh. 2, 22. 21, 14. Rom. 6, 4. 9. 7, 4. 1 Cor. 15, 12. 20. 2 Tim. 2, 8. — τις ἀπὸ νεκρῶν *mortuorum aliquis* Luc. 16, 30. —

II) adiective: νεκρός, ά, όν, *mortuus, a, um* a) proprie aa) univ. ut γίνομαι νεκρός *mortuus sum* Apoc. 1, 18. 2, 8. αἴρομαι νεκρός Act. 20, 9. vid. αἴρω. — καταπίπτω νεκρός Act. 28, 6. πίπτω ὡς νεκρός Apoc. 1, 17. εὑρίσκω τινὰ νεκρόν Act. 5, 10. — Luc. 15, 24 et 32. νεκρὸς ἦν i. e. *mortuus credebatur.* Cf. *Käuffer* l. l. p. 50. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 119. *Meyer* Ev. Luc. p. 351. — (Lucian. dial. deorr. 7, 4.) — bb) hyperbolice vel per prolepsin [cf. *Käuffer* l. l. p. 67. 93. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 118. 485.] *certo periturus, morti aeternae addictus* Apoc. 3, 1. Rom. 8, 10. (Arrian. diss. epict. 3, 10. 15. 3, 22. 41. ubi τὸ σωμάτιον vel τὸ σῶμα τὸ φύσει νεκρόν habetur.) — addito ἐν statum vel conditionem alicuius indicante Col. 2, 13. Cf. *Käuffer* l. l. p. 93. *Fritzsche* l. l. p. 485. — addito τινί i. e. *propter aliquid* [vid. de dat. causam indicante ἁμαρτία] Eph. 2, 1. 5. — cc) adiuncta *inertiae* et *inutilitatis* notione, ut τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν Iac. 2, 26. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 144. — b) tropice aa) pro: *disiunctus ab aliqua re, todt für etwas, is qui plane valedixit alicui rei* [cf. *Win.* p. 193. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 396.] ut τῇ ἁμαρτίᾳ Rom. 6, 11. abest dativus τῇ ἁμαρτίᾳ facile ex antecedd. [v. 2 — 5. 8.] cogitatione repetendus. v. 13. παριστάνετε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας *velut homines, qui ex mortuis vivatis* i. e. *qui, postquam olim cum baptismo peccatis plane renunciastis, vitam nunc habeatis* pietati dicandam. Cf. *Käuffer* l. l. p. 70. 71. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 400. 404 sq. — bb) pro: *carens vita, vi et effectu,* ut χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία [cf. de Peccato personae dignitatem habente sub voc. ἁμαρτία observata et *Käuffer* l. l. p. 70. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 36 sq.] νεκρά scil. ἐστίν i. e. *sine Mosis lege peccato vita et vis et nervi desunt.* — Iac. 2, 17. 20 et 26. πίστις νεκρά *fides emortua* i. e. *fides effectu fructuque carens.* Cf. *Theile* l. l. p. 126. 144. — Hebr. 6, 1. 9, 14. ἔργα νεκρά *facta mortua* i. e. *facta, quorum nulla est ad spem vitae futurae nutriendam vis.* Cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 250. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 153 sq. (ita νεκρὸς λόγος oratio persuadendi vi carens Arrian. diss. epict. 3, 23. 29. et emortuus Plaut. Epidic. 3, 1. 13. quid te igitur retulit beneficum esse oratione, si ad rem auxilium emortuum est?) Saepius non extat in N. T.

Νεκρόω, ῶ, f. ώσω, (νεκρός) *interficio, neco.* Ter in N. T. a) νενεκρωμένος, η, ον *mortuus* [propr. Anth. gr. Vol. 4. p. 276. ed. *Jac.*] i. e. *emortuus, intermortuus, decrepitus* Rom. 4, 19. Hebr. 11, 12. — b) trop. Col. 3, 5. νεκρώσατε — γῆς *mortuos facite artus vestros terrenos* i. e. *valedicite* vel *plane renuntiate vitiis, ad quae invitare solent τὰ μέλη — γῆς,* ut πορνείαν, ἀκαθαρσίαν κλ.

Νέκρωσις, εως, ἡ, (interfectio, a νεκρόω passive:) = τὸ νενεκρῶσθαι, *das Abgestorbensein* a) proprie i. e. *mors, quam obieris,* ita 2 Cor. 4, 10. τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ, ἐν τῷ σώματι ἡμῶν περιφέροντες. — b) trop. *torpor consummatus, gänzliche Kraftlosigkeit* Rom. 4, 19. (ita in senario Astrampsychi, quem post Νεκρῷ λέγουσα affert Suidas νεκροὺς ὁρῶν νέκρωσιν ἕξεις πραγμάτων.) Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 244. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 80. Saepius non legitur in N. T. —

Νέος, α, ον, *iuvenilis, e, iung, iugendlich* a) de personis c. art. ὁ νέος, *iuvenis* Tit. 2, 4. — pro נַעַר Gen. 37, 2. Prov. 22, 15. (Aeschin. Dial. Socr. 1, 7. 11 et 12. Xen. Ven. 9, 8.) — b) de rebus: *recens, novus*, ut οἶνος νέος Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37—39. (Xen. Cyr. 1, 6. 38.) νέον φύραμα 1 Cor. 5, 7. διαθήκη νέα *„ein iugendlicher, frischer, weit entfernt veraltet zu sein und zu werden, wie der bisherige"* Hebr. 12, 24. cf. ad h. l. *Bleek* ep. ad Hebr. 12, 24.; de verbis Col. 3, 10. vid. sub ἄνθρωπος p. 34 col. 1. fin. notata. — Saepius non habetur in N. T.

Νεοσσός, οῦ, ὁ, (νέος) *pullus*. Legitur tantum Luc. 2, 24. quo loco in codd. forma serioris aevi νοσσός. Cf. *Knapp, Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz*; item *Lobeck* ad Phryn. p. 206 sq. — pro בֵּן Prov. 30, 7. יֶלֶד Ioh. 38, 41. (Hom. Iliad. 2. v. 311. Ael. V. H. 1, 6. Xen. Oec. 7, 34.)

Νεότης, ητος, ἡ (νέος), *iuventus, adolescentia* i. e. vel *status iuventutis, die Jugend, das Jungsein* 1 Tim. 4, 12. — vel *aetas iuvenilis, adolescentia* Matth. 19, 20. Marc. 10, 20. et Luc. 18, 21. ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου i. e. *inde a iuventute mea*. Act. 26, 4. — pro נְעוּרִים Gen. 8, 21. עֲלוּמִים Iob. 20, 11. (Hdian. 1, 3. 3. Diod. Sic. 17, 7. Xen. Mem. 2, 1. 31.) Saepius non extat in N. T.

Νεόφυτος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (νέος, φύω planto, gigno) *recens plantatus* metaph. pro: *nuperrime ad Jesu doctrinam adductus*. Ita semel in N. T. 1 Tim. 3, 6. Proprie legitur pro נֶטַע Ies. 5, 7. נֶטַע Iob. 14, 9.

Νέρων, ωνος, ὁ, *Nero*, imperator rom. crudelitate moribusque dissolutis, in subscriptione ep. P. 2 Tim. 4, 23. suspecta.

Νεύω, f. εύσω, *nuo, nutu significo*. Bis in N. T. τινί, seq. infinit. ut πύθεσθαι, λέγειν = *dass er erforschen, reden solle* [vid. sub ἀπαγγέλλω in fin. monita] Ioh. 13, 24. Act. 24, 10. (Ael. V. H. 14, 22. Hdian. 1, 6. 10.)

Νεφέλη, ης, ἡ, *nebula, nubes* (demin. a νέφος nubes) Matth. 17, 5. de h. l. lect. ν. φωτός eine Wolke *aus Lichtmaterie* praeferenda lectioni ν. φωτεινή vid. *Griesb.* ed. *Schulz, Fritzsche* Ev. Matth. p. 550. coll. *Knapp* et *Meyer* ad h. l. Marc. 9, 7. 13, 26. Luc. 9, 34. 35. 12, 54. de h. l. lect. τὴν νεφέλην, in codd. νεφέλην vid. *Griesb.* ed. *Schulz* et *Win.* p. 102. — Luc. 21, 27. Act. 1, 9. 1 Cor. 10, 1. 2. 1 Thess. 4, 17. Iud. v. 12. Apoc. 1, 7. 10, 1. 11, 12. 14, 14—16. αἱ ν. τοῦ οὐρανοῦ Matth. 24, 30. 26, 64. Marc. 14, 62. — pro עָנָן Gen. 19, 13. 14. שַׁחַק Ps. 36, 6. עָב Iudd. 5, 4. (Diod. Sic. 3, 44. Xen. An. 1, 8. 8.) Saepius non legitur in N. T.

Νεφθαλείμ, ὁ, [terminat. gr. νεφθαλής, οῦ, ὁ, Ios. Ant. 2, 7. 4.] *Nephthalim* vel *Naphthali* hebr. נַפְתָּלִי, nom. propr. viri, qui fuit septimus filiorum Iacobi Apoc. 7, 6. — metonym. *posteri Nephthalim, Nephthalitae* Matth. 4, 14. 15.

Νέφος, εος, ους, τό, *nubes* [propr. Diod. Sic. 1, 38. 3, 33. Hdian. 1, 14, 4.] trop. pro: *copia, multitudo*. Semel in N. T. Hebr. 12, 1. νέφος μαρτύρων. (νέφος τοσοῦτο ἀνθρώπων Hdot. 8, 109. Apollon. Argon. 5, 398. et νεφέλη ἀκρίδων Diod. Sic. 3, 28. ita nubes equitum Liv. 35, 49. nubes densa Laconum Sil. 6, 336.)

Νεφρός, οῦ, ὁ, *ren.* οἱ νεφροί *renes, die Nieren.* Semel in N. T. Apoc. 2, 23. coll. Ps. 7, 10. 26, 2. ubi hebr. כְּלָיוֹת.

Νεωκόρος, ου, ὁ, (νεώς vel ναός, κορέω verro; qui templum verrebat vel purgabat, aedituus; deinde, qui templum ornat vel curat, ut ornatus suus et splendor templo constet Ios. de bell. Iud. 1, 9. 6. Xen. An. 5, 3. 6.) cognomen honorificum civitatis, quae huius vel illius Dei Deaeve praecipuam curam habebat: *cultrix*. Ita Ephesus appellatur Act. 19, 35.

Νεωτερικός, ή, όν, (νεώτερος) *iuvenili aetati* vel τῷ νεωτέρῳ *conveniens*. Extat tantum 2 Tim. 2, 22. τὰς νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε. (Pol. 10, 24. 7. Ios. Ant 16, 11. 7.)

Νεώτερος, α, ον, (comparat. adiect. νέος) *iunior aetate, jünger*, a) universe Ioh. 21, 18. Act. 5, 6. 1 Tim. 5, 1. 2. 11. 14. Tit. 2, 6. 1 Petr. 5, 5. — pro קָטֹן Gen. 42, 13. נַעַר Iudd. 8, 20. (Cebet. Tab. c. 2. Dem. 242, 15.) — b) = *minor natu* Luc. 15, 12. 13. — adiuncta dignitatis notione = *inferior dignitate* Luc. 22, 26. — Saepius non extat in N. T.

Νή, particula in affirmationibus et iuramentis adhiberi solita, sequente accusativo, ubi Lat. *per*, nos: *bei*. Legitur tantum 1 Cor. 15, 31. — pro חַי Gen. 42, 15. 16. (Lucian. Dial. Deorr. 7, 2. Ael. V. H. 1, 33. Xen. Cyr. 1, 3. 10.) Cf. *Buttm.* §. 137. *Matth.* §. 606.

Νήθω, f. νήσω, (νέω) *neo, filium duco*. Bis in N. T. Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. — pro טָוָה Exod. 35, 25. שָׁזַר Exod. 26, 31. (Anthol. gr. III. p. 63. ed. *Jacobs*.)

Νηπιάζω, f. άσω, (νήπιος q. v.) *infans sum*. Legitur tantum 1 Cor. 14, 20. de h. l. dat. τῇ κακίᾳ = *in Ansehung der Bosheit* vid. ἀγαλλιάω.

Νήπιος, ία, ιον, (νή, syllaba inseparabilis negandi vim habens, ἔπος) *infans* a) propr. i. e. *unmündig* Matth. 21, 16. 1 Cor. 13, 11. — pro עוֹלֵל Ps. 8, 3. Ier. 44, 7. (Diod. Sic. 1, 74. Hdian. 1, 5. 9. Polyb. 24, 8. 10.) — de puero nondum adulto Gal. 4, 1. — b) metaph. *rudis, indoctus* Matth. 11, 25. et Luc. 10, 21. Rom. 2, 20. 1 Cor. 3, 1. νήπιος ἐν χριστῷ. Vid. ἐν p. 171 col. 1. — Gal. 4, 3. Eph. 4, 14. Hebr. 5, 13. Ita pro פְּתָאִים Ps. 19, 8. — 116, 16. (Hom. Od. 8, 419. 442. Plut. Symp. 3, 10. 3. Lucian. Halcyon. §. 5.) Saepius non extat in N. T.

Νηρεύς, έως, ὁ, *Nereus*. Nomen propr. viri Rom. 16, 15.

Νηρί, ὁ, *Neri*. Nomen propr. viri Luc. 3, 27.

Νησίον, ου, τό, (demin. a νῆσος) *parva insula*. Semel in N. T. Act. 27, 16.

Νῆσος, ου, ἡ, *insula*. Novies in N. T. Act. 13, 6. 27, 26. 28, 1. 7. 9. 11. Apoc. 1, 19. 6, 14. 16, 20. — pro אִי Gen. 10, 5. (Diod. Sic. 3, 43. Xen. H. G. 4, 8. 7.)

Νηστεία, ας, ἡ, (νηστεύω) *ieiunium, das Fasten*. Octies in N. T. Matth. 17, 21. ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Marc. 9, 29. Luc. 2, 37. Act. 14, 23. [1 Cor. 7, 5. vid. de h. l. lect. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette* verba τῇ νηστείᾳ omittentes.] 2 Cor. 6, 5. 11, 27. — de ieiunio magno Iudaeorum Act. 27, 9. Cum autem ieiunium magnum Iudaeorum incideret in diem decimum mensis Tisri, qui pars est Septembris et Octobris nostri, tempori autumnali circumscribendo inservit, quo periculosae esse solent navigationes. Ita h. l. οἱ ο' pro צוֹם 2 Sam. 12, 16. (Ael. V. H. 5, 20. Diod. Sic. 1, 82.) — Lege quidem mosaica unum modo idque publicum sancitum erat ieiunium, privatis ieiuniis arbitrio cuiusvis relictis: post exilii vero tempora Iudaeos cum omnes, tum eos, qui Pharisaeorum decreta sequerentur, tantam constat tribuisse ieiuniis vim, ut ad cultum Deo exhibendum necessaria esse opinarentur; imo quo maiorem sanctitatis laudem sibi conciliarent, bis singulis hebdomadibus ieiunia egerunt. Uti autem ieiunia pleraque unius tantum erant diei, et, qui agerent ea, omni cibo abstinebant vestitu lugubri incedentes, ita in ieiuniis plurium dierum cibis tantum consuetis abstinebant. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Fasten*.

Νηστεύω, f. εύσω, (νῆστις quod v.) *ieiunium ago*, ita de personis, quae ieiunium agentes omni cibo abstinebant, absolute Matth. 6, 16—18. 9, 14 bis. Marc. 2, 18 ter. v. 19 bis. Luc. 5, 33. 34. 18, 12. Act. 10, 30. 13, 2. 3. — pro צוּם Iudd. 20, 26. (Ael. V. H. 5, 20.) — adiuncta luctus notione, cum ieiunia agentes incedere solerent cultu lugubri Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. — de ieiunia plurium dierum: Matth. 4, 2. Saepius non habetur in N. T.

Νῆστις, ὁ, ἡ, genit. antiquitus νήστιος Hom.

Odyss. 18, 369. Iliad. 19, 207. vel νήστιδος Athen. 7, 79, 126. plural. νήστεις (νή, ἐσθίω) ieiunus, impransus. Bis in N. T. Matth. 15, 32. Marc. 8, 3. in quibus l. si pro νήστεις codices nonnulli habent νήστις vid. de hac forma ionica, contracta ex nominat. νήστιες et accus. νήστιας Matth. §. 80, not. 6. Buttm. §. 45, 2. gram. max. §. 50, 3. Lob. ad Phryn. p. 326. Fritzsche Ev. Marc. p. 797. (Singularis ὁ, ἡ νῆστις Plutarch. Cato mai. c. 23. plur. Dionys. Hal. Rhetor. 11, 16.)

Νηφάλιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (νήφω) *sobrius, maxime qui vino abstinet.* Ter in N. T. 1 Tim. 3, 2. 11. Tit. 2, 2. (Anth. gr. T. IV, 13. ed. *Jacobs.* Ios. Ant. 3, 12. 2.)

Νήφω, f. ψω, *sobrius sum* [propr. i. e. de eo, qui ebrius non est Xen. Cyr. 7, 5. 20.] metaph. *vigil, cautus, attentus sum.* Sexies in N. T. 1 Thess. 5, 6. 8. 2 Tim. 4, 5. 1 Petr. 1, 13. 4, 7. 5, 8. (Pol. 31, 21. 14. Hdian. 2, 15. 1.)

Νίγερ, ὁ, *Niger*, cognomen Simeonis cuiusdam Act. 13, 1.

Νικάνωρ, ορος, ὁ, *Nicanor*, nomen propr. unius ex septem diaconis ecclesiae apostolicae Act. 6, 5.

Νικάω, ῶ, f. ήσω, *vinco* a) intrans. *superior sum, superior discedo* Rom. 3, 4. ὅπως — νικήσῃς = *damit du als gerechtfertigt dastehest.* (Xen. Mem. 4, 4. 17.) — b) transit., sq. accus. *vinco aliquem, supero* aa) universe, sq. accus. pers. Luc. 11, 22. (Diod. Sic. 4, 57. Polyb. 6, 58. 13. Xen. Mem. 2, 6. 35.) — sq. acc. rei et ἐν c. dat. rei, in qua occupatus est aliquis [vid. ἐν p. 167 col. 1.] Rom. 12, 21. νικᾶσθαι ὑπό τινος ibid. (Diod. Sic. 4, 14. Thuc. 1, 76.) — bb) de Iesu, item de cultoribus Iesu victoriam deportantibus de τῷ αἰῶνι τούτῳ, de τῷ πονηρῷ et quibuscunque personis et rebus rei christianae adversantibus, ut ὁ νικῶν = *victor* [vid. ἀδικέω] vel *quicunque victoriam deportaverit* Apoc. 2, 11. 3, 5. 21, 7. — de nominat. absol. in verbis Apoc. 2, 26. 3, 12. 21. 2, 7. 17. — 1 Ioh. 5, 4. 5. Apoc. 12, 11. 17, 14. additur infin. epexegeticus [vid. βασανίζω] Apoc. 5, 5. — de perfecto Ioh. 16, 33. 1 Ioh. 2, 13. 14. 4, 14. quatenus ad futuri significationem accedat, vid. supra sub ἐάν p. 119 init. notata. — sq. ἐκ τινος Apoc. 15, 2. Vide ἐκ p. 151 col. 1 med. — cc) de adversariis rei christianae per tempus superantibus et opprimentibus eam Apoc. 11, 7. 13, 7. Saepius non legitur in N. T.

Νίκη, ης, ἡ, *victoria* [propr. Xen. Cyr. 2, 1. 8. Diod. Sic. 11, 12.] ex usu loq. Iohanneo: *causa* vel *praesidium victoriae.* Ita semel 1 Ioh. 5, 4 αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

Νικόδημος, ου, ὁ, *Nicodemus*, nomen propr. Pharisaei et assessoris synedrii magni, noctu Iesum adeuntis Ioh. 3, 1. postea eundem defendentis Ioh. 7, 50. crucifixum denique cum Iosepho Arimatheensi honeste sepeliendum curantis 19, 39. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Νικολαΐτης, ου, ὁ, *Nicolaita, Nicolai sectator*, nomen, ut videtur, ficticium et symbolicum, respondens hebr. בִּלְעָם, composito ex בָּלַע i. e. νικάω et עָם i. e. λαός, sic, ut Apoc. 2, 6. 15. κρατοῦντες τὴν διδαχὴν νικολαϊτῶν sint iidem, qui v. 14. appellantur κρατοῦντες τὴν διδαχὴν βαλαάμ. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Nikolaus.*

Νικόλαος, ου, ὁ, *Nicolaus*, nom. propr. unius ex septem diaconis ecclesiae apostolicae Act. 6, 5. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Νικόπολις, εως, ἡ, *Nicopolis.* Plures olim extabant huius nominis urbes, alia ad Nestum in Thracia sita, alia *actiaca* appellata et ab Augusto in Epiro condita, alia denique Ciliciae; sed harum urbium quam in mente habuerit Paulus Tit. 3, 12. certo definiri nequit. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Νῖκος, εος, ους, τό, *victoria.* Quater in N. T. Matth. 12, 20. ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν i. e. *donec victoriam paraverit doctrinae verae.* Vide de h. l. sub voc. κρίσις fin. notata. — 1 Cor. 15, 54. κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος *absumta est mors ita, ut devinceretur.* Cf. supra sub εἰς p. 143 col. 2. monita. v. 55. 57. (Anthol. gr. T. III. p. 242. ed. *Jacobs.*) Esse hoc vocabulum non admodum antiquum, admonuit *Lobeck* ad Phryn. p. 647. *Herm.* diss. de Orph. p. 821.

Νινευΐ, ἡ, *Ninive*, Graecis et Romanis *Ninus*, metropolis regni assyriaci, quam alii ad orientale, alii ad occidentale fluminis Tigridis littus sitam, omnes vero antiquitatis scriptores immensae fuisse magnitudinis tradiderunt. — Luc. 11, 32. (Diod. Sic. 2, 3. 3, 1 et 7. Hdot. 1, 50 et 193. Plin. H. N. 6, 13.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Νινευΐτης, ου, ὁ, *Ninivita* Matth. 12, 41.

Νιπτήρ, ῆρος, ὁ, (νίπτω q. v.) *pelvis, vas manibus pedibusque lavandis aptum.* Extat tantum Ioh. 13, 5.

Νίπτω, f. ψω, (Graeci antiquiores νίζω, madefacio, lavo cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 241. *Passow* sub h. voc. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Rost* §. 54. *Win.* p. 83. *lavo*, dicitur plerumque de iis, qui manus vel pedes lavant et quemadmodum lotiones apud Iudaeos usitatissimae erant, ita pedum lotio opus erat servile eademque apud eosdem in primis humanitatis officiis hospiti praestandis ponebatur. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub vocabulis *Gastfreiheit, Gastmahl, Mahlzeit.* — Activum: sq. acc. Ioh. 13, 5. 6. de h. l. praesenti quatenus futurascat vid. αἴρω p. 11 col. 1 init. — v. 8. 12. quo l. ἔνιψε = *laverat.* Vid. ἀλείφω. — v. 14. 1 Tim. 5, 10. — Medium: *me lavo* Ioh. 9, 7. addito εἰς c. acc. rei [vid. εἰς p. 140 col. 2 fin.] v. 7. v. 11. 15. — sq. acc. obiecti propioris [vid. ἀλείφω], ut τὰς χεῖρας *lavo manus meas* Marc. 7, 3. — Ioh. 13, 10. — additur per abundantiam pronom. pers. ut τὸ πρόσωπόν σου Matth. 6, 7. 15, 2. — οἱ ο' pro רָחַץ Exod. 30, 18. 19. שָׁטַף Levit. 15, 11. 12. (Artemidor. 5, 55.)

Νοέω, ῶ, f. ήσω, (νόος, quod v.; video, ut ὀφθαλμοῖς Hom. Iliad. 24, 294. sensibus percipio aliquid Hom. Iliad. 2, 522.) 1) *mente agito, animum adverto, attendo* Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. Rom. 1, 20. τὰ γὰρ ἀόρατα θεοῦ τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται 2 Tim. 2, 7. (Hom. Iliad. 8, 596. Xen. 3, 4. 44.) — 2) *intelligo* Matth. 15, 17. οὔπω νοεῖτε. 16, 9. 11. Marc. 7, 18. 8, 17. Ioh. 12, 40. Eph. 3, 4. 20. 1 Tim. 1, 7. de h. l. particip. resolvendo per: *quamquam* vid. ἀγανακτέω et εἰμί p. 130 fin. — Hebr. 11, 3. — pro בִּין Prov. 1, 2. 6. (Diod. Sic. 5, 31.) Saepius non legitur in N. T.

Νόημα, τος, τό, (νοέω) 1) *cogitatio* Phil. 4, 7. — 2) *mens* i. e. vel *intellectus, Verstand* 2 Cor. 3, 14. 4, 4. — vel *animus, Herz, Gemüth* 2 Cor. 11, 3. — 3) *consilium*, de pravis consiliis 2 Cor. 2, 11. 10, 5. (3 Macc. 5, 30. Hom. Od. 2, 127.) Saepius non legitur in N. T.

Νόθος, ου, ὁ, ἡ, *nothus, spurius*, i. e. *filius ex pellice natus* [cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 882 sq. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 662 sq.] Semel in N. T. Hebr. 12, 8. (Ael. V. H. 6, 10. Xen. An. 2, 4. 25.)

Νομή, ῆς, ἡ, (νέμω pasco; pastio, τὸ pascere Xen. Oec. 7, 10.) *pascuum, pabulum* Ioh. 10, 9. νομὴν εὑρήσει *pabulum habebit.* Sensus imaginis: *bonis gaudebit.* — ita pro מִרְעֶה Gen. 47, 5. מַרְעִית Ps. 74, 1. נָוֶה Prov. 24, 15. (Xen. Cyr. 3, 2. 20.) — νομὴν ἔχω *pabulum habeo*, trop. de rebus, ut de sermonibus gangraenae instar latius serpentis 2 Tim. 2, 17. (de igne Pol. 1, 48. 5. de ulceribus Pol. 1, 81. 6. Diod. Sic. 12, 12.) Saepius non legitur in N. T.

Νομίζω, f. ίσω, 1) *in usu habeo*; νομίζομαι, *in usu sum, soleo* Act. 16, 13. οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι i. e. *ubi ex more erat locus precandi.* (Diod. Sic. 13, 113. Hdian. 6, 1. 9. Aelian. V. H. 6, 12. Xen. Cyr. 8, 7. 1. et Anab. 1, 2. 27.) — 2) *habeo aliquem pro aliquo* [i. e. tracto aliquem tamquam aliquid, τὴν αἰχμαλωτὸν γυναῖκα ἐνόμιζεν Conon. Narrat. 44.] i. e. *censeo, arbitror*, ut ὡς ἐνομίζετο Luc. 3, 23. — sq. acc. c. inf. vel praesentis Luc. 2, 44. Act. 7, 25. 8, 20. 17, 29. 1 Cor. 7, 26. 1 Tim. 6, 5. (Xen. An. 6, 1. 29. Cyr. 1, 4. 5.) — vel perfecti Act. 14, 19. 16, 27. — sq. ὅτι loco acc. c. inf. Matth. 5, 17. 10, 34. 20, 10. Luc. 3, 23. Act. 21, 29. — sq. infin. praesentis, ubi id, quod quis futurum putat, iam fit vel fieri coeptum est [cf. *Herm.* ad Soph. OC. v. 91. *Ast* ad Plat. legg. p. 204. et αἴρω p. 11 col. 1.] 1 Cor. 7, 36. (Diod. Sic. 14, 14. Xen. Ages. 2, 3.)

Νομικός, ή, όν, (νόμος) 1) *ad legem pertinens* Tit. 3, 9. — 2) *legis peritus, ein Rechtsverständiger* Tit. 3, 13.

ζηνᾶν τὸν νομικὸν — πρόπεμψον. (Anthol. gr. T. IV. p. 28. ed. *Jacobs*. Diog. Laert. 6, 54.) — 3) ὁ νομικός pl. οἱ νομικοί, *interpres et doctor legis mosaicae* i. e. qui sacras litteras et traditiones patrias Iudaeorum scrutabatur, interpretabatur et in quaestionibus legis mosaicae difficilioribus responsa dabat, idem fere, qui alias appellatur γραμματεύς Matth. 22, 35. Luc. 7, 30. 10, 25. 11, 45. 46. 52. 14, 3. — Saepius non extat in N. T.

Νομίμως, adv. (νόμος) *legitime, legibus convenienter, rite.* Bis in N. T. 1 Tim. 1, 8. 2 Tim. 2, 5. (Arrian. diss. epict. 3, 10. 8. — ἀθλεῖν νομίμως quid sit, docet Epict. Enchirid. c. 29. Xen. Mem. 4, 4. 1.)

Νόμισμα, τος, τό, (νομίζω — more vel lege receptum et sancitum) *numisma, nummus, moneta,* cuius quippe valor νενόμισται i. e. more et lege sancitus est. Semel in N. T. Matth. 22, 19. τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. (Diod. Sic. 11, 26. Hdian. 2, 15. 9. Xen. Cyr. 4, 6. 12.)

Νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, (νόμος, διδάσκαλος) *legis doctor et interpres*, de legis mosaicae doctoribus et interpretibus = νομικός vel γραμματεύς. Vid. νομικός et γραμματεύς Luc. 5, 17. Act. 5, 34. — de Christianis, qui legem mos. per Christum nondum abrogatam esse, sed pristinam suam vim et auctoritatem etiam in ecclesia christiana habere contendebant 1 Tim. 1, 7. cf. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 8.

Νομοθεσία, ας, ἡ, (νόμος, τίθημι) *legislatio* Rom. 9, 4. ὧν ἡ νομοθεσία i. e. *quibus contigit legislatio celebratissima ac splendidissima illa.* (Ita articulus legitur Diod. Sic. 4, 77. vid. *Poppo* ad h. l. Ita νομοθεσία Diod. Sic. 1, 3 et 94. Polyb. 4, 81. 12.) — Alii, in quibus *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 259. Rom. 9, 4. νομοθεσίαν esse existimant, *leges mosaicas* vel *complexum legum mosaicarum*, legi ita adserentes hoc vocabulum 2 Macc. 6, 23. (Ioseph. de Macc. c. 5. Philo libr. I. de vita Mosis p. 157. E. Dionys. Hal. Ant. rom. 2, 63. περιλαβὼν δὲ ἅπασαν τὴν περὶ τὰ θεῖα νομοθεσίαν γραφαῖς.)

Νομοθετέω, ῶ, f. ήσω, (νομοθέτης) 1) *legem fero* [sq. dat. *person.*, ut νομοθετῶν αὐτὸς αὐτῷ Dem. 1286, 8. περὶ λυκούργου τοῦ λακεδαιμονίοις νομοθετήσαντος Xen. Apol. §. 15. lege praescribo, τί, ut ἃ ἐγὼ ἐνομοθέτησα Diod. Sic. 1, 27. ἃ περὶ ἑκάστων ἐνομοθέτησε Philo de charit. 5. p. 701 D. τὰ δίκαια νομοθετεῖν Xen. Mem. 4, 4. 25. τινί τι, ut ἃ ἑκάστῃ ἡλικίᾳ ἐνομοθέτησεν Xen. Lacon. 5, 1.] passivum: νομοθετέομαι, οῦμαι, perf. pass. νενομοθέτημαι, plusqpf. νενομοθετήμην [cf. de huius v. augmento *Buttm.* §. 78, not. 4. gram. max. §. 86, not. 8. *Rost* §. 68. I. 3. *Matth.* §. 170. et de augmenti absentia in plusqperf. sub δίδωμι notata] *lex datur mihi, legem accipio* [cf. de nominat. *personae*, quae, si (ut Dem. l. l. Xen. Apol. l. l.) activum legitur, utpote sistens obiectum remotius, casu tertio ponitur, sub ἀναφαίνω monita], sq. ἐπί c. dat. conditionem indicante, sub qua fit aliquid [vid. ἐπί p. 188 col. 1.] Hebr. 7, 11. ὁ λαὸς — νενομοθέτητο i. e. *legem accepit populus sub conditione eius* scil. ἱερωσύνης i. e. *ita, ut subiectus esset sacerdotio levitico.* De h. l. tum interpretandi rationibus, tum lectione, variante in verbis νενομοθέτητο et νενομοθέτηται, item in verbis ἐπ' αὐτῇ et ἐπ' αὐτῆς *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Böhme* et *Bleeck* Vol. 2. p. 353—357. (cum nominat. rei et dat. personae apud τοὺς ο' legitur Deut. 17, 10. ὅσα ἂν νομοθετεθῇ σοι.) Cf. *Win.* p. 238. — 2) *legem sancio*, passiv. *lege sancior* seq. ἐπί c. dat. ratio et conditio ubi, indicatur, qua nititur aliquid Hebr. 8, 6. ἥτις — νενομοθέτηται *quod* [scil. foedus] *legis vi sancitum melioribus nititur conditionibus.* Saepius non extat in N. T.

Νομοθέτης, ου, ὁ, *legislator*. Legitur tantum Iac. 4, 12. (Diod. Sic. 1, 94. Xen. Mem. 1, 2. 31.)

Νόμος, ου, ὁ, (a νέμω, divido, distribuo; pars assignata, das Zugetheilte, hinc: id, quod in usu est: mos, usus Lucian. Dial. Mort. 14, 8.) 1) *lex, das Gesetz* a) universe. Legitur ita aa) sine artic. = *ein Gesetz*, ut διὰ ποίου νόμου Rom. 3, 27. in locis communibus Rom. 4, 15. οὗ — παράβασις. 5, 13. ἁμαρτία — νόμου. — ἕτερος νόμος *alia lex* scil. quam illa, quam dedit Deus. Rom. 7, 23. coll. v. 22. — νόμος ἁμαρτίας Rom. 7, 25. vid. de his verbis statim post ad Rom. 7, 23. observata. — νόμος δικαιοσύνης *lex integritatem gignens* vel *afferens*, Rom. 9, 31 bis. Quo loco si verbis νόμος δικαιοσ. uti maluit Paulus, quam uno δικαιοσύνης vocabulo vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 355. sq. — κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς Hebr. 7, 16. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 371. alii aliter, vid. intra. — (Diod. Sic. 1, 94. Hdot. 1, 90. Xen. Mem. 1, 2. 41.) — bb) c. artic. ut ὁ νόμος τοῦ πνεύματος *lex, quam scribit spiritus div. vitam aeternam largiens*, quibus verbis declaratur *vis spiritus div. vitam* aeternam *largientis* Rom. 8, 2. ὁ νόμος τοῦ νοός it. τῆς ἁμαρτίας *lex quam praescribit* ὁ νοῦς it. ἡ ἁμαρτία, quibus verbis significatur *vis, quam mens, it. peccatum exercet in aliquem, ita, ut eum gubernet et moderetur* Rom. 7, 23 8, 2. Cf. de his l. et de ἁμαρτίᾳ et νοΐ personae dignitatem habentibus *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 68 sq. et p. 88. —

b) de lege revelata vel divina i. e. aa) de lege mosaica, et quidem α) de legibus *singulis* ac *certis* mosaicis e contextu accuratius cognoscendis. Ita ὁ νόμος c. artic. Matth. 12, 5. coll. Num. 28, 9. — Luc. 2, 22 27. 39. coll. Exod. 13, 2. — Ioh. 7, 23. Act. 15, 5. 21, 20. 24. coll. Lev. 12, 3. — Ioh. 7, 51 coll. Deut. 1, 16 sq. 19, 15. — Ioh. 8, 5 coll. Lev. 20, 10. — Ioh. 8, 17 coll. Deut. 17, 6. — Ioh. 19, 7. coll. Lev. 24, 16. — 1 Cor. 9, 8. 9 coll. Deut. 25, 4. — 1 Cor. 14, 34. quo l. ὑποτάσσεσθαι respicere videtur locum Gen. 3, 16. — ὁ ν. τοῦ ἀνδρός [vid. de genit. obiecti ἀγάπη et sub ἄζυμος monita] i. e. *lex ad maritum pertinens* vel *de marito lata* Rom. 7, 2. — abest genit. Rom. 7, 3 coll. v. 2. (ita ὁ τῆς βλάβης νόμος Dem. 525, 13. 527, 28.) — sine artic. νόμος, ut νόμον ἔχομεν, *wir haben ein Gesetz* Ioh. 19, 7. — λαληθείσης — πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον *lecta omni praeceptione secundum legem* scil. Exod. 20, 18. 19. 24, 3. vel: *lecto omni praecepto legis* Hebr. 9, 19. Cf. *Bleeck* l. l. p. 571. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 423. De h. l. lect. κατὰ νόμον praeferenda lectioni κατὰ τὸν ν. vid. *Bleeck* l. l. *Schott*, *Böhme*, *Knapp*, *Griesb.* — Iac. 2, 8 coll. Lev. 19, 18. — β) de lege mos. *tota*. Ita ὁ νόμος c. artic. = *das Gesetz Mosis* Matth. 5, 18. 22, 36. 23, 23. Luc. 16, 17. Ioh. 1, 17. 7, 19 bis. 18, 31. Act. 6, 13. 7, 53. 13, 39. 15, 24? 18, 13. 15? 21, 28. 22, 12. 23, 3. 29. 24, 6. 25, 8. Rom. 2, 17. 18. 20. 23. 26. 27. 3, 19. 4, 15. ὁ γὰρ ν. — κατεργάζεται. 7, 4. 6. 7 bis. 12. 16. 21. εὑρίσκω — παράκειται, ita ordina: εὑρίσκω ἄρα, ὅτι τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸν νόμον [τούτεστι], τὸ καλόν, παράκειται ἐμοὶ τὸ κακὸν *reperio igitur, mihi, qui legem mos. observare* h. e. *honeste agere velim, mihi, inquam, inhonesta in promtu esse.* Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 57. *Bornem.* schol. p. LXVII. aliter *Win.* p. 495 sq. — Rom. 7, 14. vid. de h. l. πνευματικός. — v. 22. 8, 3. 7. 1 Cor. 15, 56. Gal. 2, 21. 3, 5. 17. 19. 21. 23. 24. 4, 21. 5, 3. 13. 14. Eph. 2, 15. 1 Tim. 1, 8. Hebr. 7, 5. cf. ad h. l. *Bleeck* l. l. p. 332. — v. 19. 28 bis. 9, 22. 10, 1. 8. Iac. 2, 9. 10. — Formulae notandae: ὁ πατρῷος ν. Act. 22, 3. οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου *auditores legis mos.* Rom. 2, 13. „Scilicet Iudaeorum vulgus legem mos. tum didicit non legendo, sed audiendo, cum synagogas adiret, ubi singulis sabbatis [Act. 15, 21.] legis locus recitaretur" *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 113. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Synagogen*. — οἱ ποιηταὶ τοῦ ν. *qui legi mos. satisfaciunt* Rom. 2, 13. τελεῖν τὸν ν. *legi mos. satisfacere* Rom. 2, 27. πληροῦν τὸ δικαίωμα τοῦ ν. ἔν τινι *ratam facere in* [= *an*] *aliquo sententiam legis absolutoriam* Rom. 8, 4. cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 103 sq. — δικαιοσύνη ἡ ἐκ τοῦ ν. [vid. δικαιοσύνη] Rom. 10, 5. τὸ σπέρμα [scil. Abrahami] τὸ ἐκ τοῦ ν. [vid. ἐκ p. 150 col. 1 fin.] Rom. 4, 16. τὰ παθήματα τὰ διὰ τοῦ ν. [vid. διά p. 97 col. 1. vel p. 98 col. 1. coll. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 16 sq.] Rom. 7, 5. οἱ ἐν τῷ ν. [vid. ἐν p. 167 col. 2] Rom. 3, 19. τὰ τοῦ νόμου = *quae habet lex mos.* i. e. *legis mos. praecepta* Rom. 2, 14. τὸ ἔργον τοῦ νόμου [vid. ἔργον p. 199 col. 2 fin.] Rom. 2, 15. ὁ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως [vid. ἐκ p. 150 col. 1 fin.] Gal. 3, 12. — — *sine* artic. [de cuius in talibus omissione vid. *Win.* p. 116.] Luc. 2, 23. 24. Act. 18, 15? Rom. 2, 14 bis. 25. 27. 3, 20. 31 bis. 4, 13. 5, 20. 7, 1. 7. 8. 9. 25. 13, 8. 10. Gal. 5, 23. 6, 13. Hebr. 7, 12. 10, 28. Iac. 2, 11. — Formulae notandae: ἄχρι νόμου i. e. *usque ad legis mos. promulgationem* Rom. 5, 13. εἰ γὰρ ἐκ νόμου — κληρονομία [vid. ἐκ p. 151 col. 1.] Gal. 3, 18. οἱ ἐκ νόμου = *Mosis discipuli* [vid. ἐκ p. 150 col. 1 fin.] Rom. 4, 14. εἶναι ἐξ ἔργων νό-

μου i. e. *operam dare factis, quae lex mos. postulat* [vid. ἐκ l. l.] Gal. 3, 10. χωρὶς νόμου = *sine legis opera* Rom. 3, 21. ἁμαρτάνω ἐν νόμῳ i. e. *dum legem habeo, beim Gesetz* [vid. ἐν p. 169 col. 1.] Rom. 2, 12. κρίνεσθαι διὰ νόμου v. 13. εἶναι ὑπὸ νόμον *legi mos subiectum esse* vel *legi mos. observandae obstrictum esse* Rom. 6, 14. 15. Gal. 5, 18. οἱ ὑπὸ νόμον *legi mos. subiecti*, ita in circumscriptione Iudaeorum 1 Cor. 9, 20. Gal. 5, 5. 21. κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς *secundum legem mos.* habentem ἐντολὰς σαρκικάς Hebr. 7, 16. Vid. de h. l. supra ab initio monita. — νόμον πράσσειν = *legi mos. satisfacere* Rom. 2, 25. ἑαυτοῖς εἰσὶ νόμος, concise pro: δῆλον, ὅτι — ἑαυτοῖς — νόμος *manifestum est*, eos — haec [scil. mos.] *legem sibi ipsos scribere* scil. natura duce vel magistra Rom. 2, 14. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 116 sq. — τέλος νόμου — χριστός i. e. *finem habet lex mos. in Christo* = *Christus legem mos. antiquavit* Rom. 10, 4. cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 377. — δεδέσθαι ἀνδρὶ νόμῳ i. e. *legis mos. vi et imperio* Rom. 7, 2. [1 Cor. 7, 39. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette.*] ἔργα νόμου *facta, quae lex mos. postulat eique consentanea* Rom. 3, 20. 28. [9, 32. vid. tamen de h. l. lectione Criticos modo laudatos.] Gal. 2, 16 ter. 3, 2. 5. — διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον *per legem mos. legi mos. mortuus sum* i. e. *ipsa lex mos. cum δικαιοῦν με non posset, mei me iuris fecit atque a suo imperio liberavit* Gal. 2, 19. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 71. δικαιοῦσθαι ἐν νόμῳ i. e. *dum legi mos. obsequor* [vid. ἐν p. 166. col. 2 med.] Gal. 3, 11. 5, 4. δικαιοσύνη ἡ ἐν νόμῳ [vid. ἐν p. 168 col. 2.] Phil. 3, 6. δικαιοσύνη ἡ ἐκ νόμου Phil. 3, 9. vid. supra ad Rom. 10, 5. monita. — κατὰ νόμον [i. e. vel: *si legem mos. spectaveris* vel *disciplinâ*] φαρισαῖος Phil. 3, 5. Cf. *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 244. — bb) de lege div. per Christum revelata, ita ὁ νόμος τοῦ χρ. Gal. 6, 2 coll. 5, 14. et Ioh. 13, 34. 15, 12. — διὰ νόμου πίστεως *per legem, quae fidem postulat* ex opp. τοῦ νόμου τῶν ἔργων Rom. 3, 27. „Apte nimirum" inquit *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 205. coll. *Meyer* p. 89. „disciplina christiana νόμος vocatur, cum et ipsa nobis leges imponat, v. c. ut Deo pareamus et pie vivamus." — Iac. 1, 25. νόμος τέλειος ὁ τῆς ἐλευθερίας *lex perfecta eaque libertatis* i. e. *lex perfecta eaque libertatem tum a legis tum a vitiorum et errorum servitute efficiens*. 2, 12. κρίνεσθαι διὰ νόμου ἐλευθερίας. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 78. 119. — — cc) de utraque lege revelata Iac. 4, 11 quater. Cf. *Theile* l. l. p. 236 sq. —

2) ex metonym. partis pro toto; *codex V. T.* cum articulo ita appellatur a potissima V. T. parte h. e. a Pentateucho [cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 176 sq.] Ita ὁ νόμος Luc. 10, 26. Ioh. 7, 49. 10, 34. 12, 34. 15, 25. Rom. 3, 19. 1 Cor. 14, 21. (2 Macc. 2, 18.) — ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται Matth. 7, 12. 11, 13. Luc. 16, 16. Ioh. 1, 46. Act. 13, 15. 24, 14. 28, 23. Rom. 3, 21. (2 Macc. 15, 9. Ios. bell. iud. 7, 5. 7.) — adde Matth. 5, 17. — ὁ νόμος — καὶ οἱ προφῆται καὶ ψαλμοί Luc. 24, 44. — Saepius non extat in N. T.

Νοσέω, ῶ, f. ήσω, *aegroto*, (νόσος, morbus) *morbo laboro, morbus me invasit* [Hdian. 3, 15. 3.] metaph. *teneor studio alicuius rei, ut morbo, male operam do alicui rei*, fere ut nos: *eine unglückliche Vorliebe für etwas haben*, ita semel sq. περί τινος 1 Tim. 6, 4. (Plut. de ira cohib. c. 14. — de hominibus novarum rerum studiosis, absol. Diod. Sic. 11, 86. nunc addito dat. Hdot. 5, 28. nunc πρός τι Diod. Sic. Vol. X. p. 156. ed. *Bip.* nunc τί Ael. V. H. 3, 47. Xen. An. 7, 2. 32.)

Νόσημα, τος, τό, (νοσέω) *morbus*. Extat tantum Ioh. 5, 4. (Diod. Sic. 1, 25. Xen. Cyr. 6, 2. 27.)

Νόσος, ου, ἡ, *morbus*. Duodecies in N. T. Matth. 4, 23. 24. 8, 17. coll. Ies. 53, 4. ex quo loco hoc cum Matthaeo multi Iudaei exculpserunt, *fore, ut Messias sanandis morbis bene mereatur*. Cf. *Fritzsche* et *Meyer* ad h. l. — Matth. 9, 35. 10, 1. Marc. 1, 34. 3, 15. Luc. 4, 40. 6, 17. 7, 21. 9, 1. Act. 19, 12. — pro חֳלִי Deut. 28, 59. מַדְוֶה Deut. 7, 15. (Xen. Mem. 1, 4. 13. Diod. Sic. 1, 82.)

Νοσσιά, ᾶς, ἡ, [pro Atticorum νεοσσιά, a νέος cf. *Sturz* de dial. alexandr. p. 185. *Lob.* ad Phryn. p. 207. *Win.* p. 25. nidus Pausan. 9, 30.] — *pullus avium*. Semel in N. T. Luc. 13, 34. (Ita οἱ ό Deut. 32, 11.)

Νοσσίον, ου, τό, [attice νεοσσίον, a νέος cf. *Sturz* de dial. alexandr. p. 185. *Lob.* ad Phryn. p. 206. 207.] *pullus avium*. Legitur tantum Matth. 23, 37. — pro אֶפְרֹחִים Ps. 84, 4.

Νοσσός, vid. νεοσσός.

Νοσφίζω, f. ίσω, (a νόσφι seorsim, separatim) *sepono, separo*, med. νοσφίζομαι, a. 1. ἐνοσφισάμην *mihi sepono, in usus meos separo*, de personis clam in usus suos subducentibus aliquid = *interverto, unterschlagen*. Ter in N. T. seq. ἀπό τινος = *etwas von etwas* [vid. ἀπό p. 48 col. 2.] Act. 5, 2. 3. — (ita οἱ ό Ios. 7, 1. ἔκ τινος Athen. 6. p. 234 A. Philo de vit. Mos. 1. p. 641.) — absol. Tit. 2, 10. (τί 2 Macc. 4, 32. Pol. 10, 16. 6. Xen. Cyr. 4, 2. 42.) Saepius non extat in N. T.

Νότος, ου, ὁ, *auster, notus*. Septies in N. T. a) propr. Luc. 12, 55. Act. 27, 13. 28, 13. (Xen. An. 5, 7. 7.) — b) metonym. pro: *plaga australis, meridies* Matth. 12, 42. βασίλισσα νότου. Luc. 11, 31. 13, 29. Apoc. 21, 13. — pro דָּרוֹם Cohel. 1, 5. תֵּימָן Num. 2, 20. (Ios. Ant. 8, 13. 2.)

Νουθεσία, ας, ἡ, (pro forma meliori νουθετία cf. *Lob.* ad Phryn. p. 512. *Win.* p. 26. — a νουθετέω quod vide) *admonitio*. Ter in N. T. 1 Cor. 10, 11. πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν *ad admonendos nos*. Eph. 6, 4. ἐν — νουθεσίᾳ κυρίου *dum adhibetur admonitio domini* i. e. *cum domini mentione facta* vel *coniuncta* cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 522. — Tit. 3, 10. (Ios. Ant. 3, 15. 1. Diod. Sic. 15, 7. Philostr. vit. Apoll. 5, 14. Pausan. 10, 29.)

Νουθετέω, ῶ, f. ήσω, (νοῦς, τίθημι pono; ans Herz legen) *admoneo, adhortor, wohlmeinend streng ermahnen* [cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 522.] Ita octies in N. T. sq. acc. pers. Act. 20, 31. Rom. 15, 14. 1 Cor 4, 14. quo l. si fit transitus a particip. ἐντρέπων ad verb. finitum vid. ἀπαλλοτριόω. — Col. 1, 28. 3, 16. 1 Thess. 5, 12. 14. de h. l. loci asyndeto vid. ἀδικέω. — 2 Thess. 3, 15. — pro יִסֵּר Iob. 4, 3. (Diod. Sic. 3, 36. Pol. 26, 1. 9. Xen. 8, 2. 12.)

Νουμηνία, ας, ἡ, (νέος, μήν) *novilunium*. Semel in N. T. Col. 2, 16. De novilunii die festo ap. Iudaeos vid. μήν no. 2. — pro חֹדֶשׁ Exod. 4, 2. (Xen. An. 5, 6. 23. Dem. 799, ult.)

Νουνεχῶς, adv. (νουνεχής, ductum a νοῦς, ἔχω) *sapienter, prudenter*. Extat tantum Marc. 12, 34. (Polyb. 5, 88. 2. Diod. Sic. T. X. p. 41. ed. *Bipont.*) i. q. νουνεχόντως „quod apud Isocratem legitur ad Philipp. 3, 116. idemque ex Antidosi citat Lex. Coisl. p. 483. Dio Cassius 78, 28. 1336. Liban. Decl. T. IV. 305 et 860. Plato autem disiunxit εὖ καὶ ἐχόντως νοῦν de Legg. 3, 126." verba *Lob.* ad Phryn. p. 604.

Νοῦς, genit. et dat. νοός, νοΐ, forma seriori aevo propria, pro Graecorum melioris notae νοῦ, dat. νῷ, acc. νοῦν, ὁ, [cf. *Buttm.* §. 45, not. 7. gram. max. §. 30. *Rost* p. 401. no. 28. *Matth.* §. 90. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 181. *Win.* p. 37. 47. 61. p. 33. Gregor. Cor. p. 479 sq. ed. *Schäfer*. *Lob.* ad Phryn. p. 453.] *mens* a) univ. i. e. *der ganze geistige habitus Jemandes*, ubi nos: *Sinn, Gesinnung, Gedanken, Pläne* cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 400. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 48. — ita Rom. 1, 28. 12, 2. de h. l. ὑμῶν suspecto vid. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — Rom. 14, 5. 1 Cor. 1, 10. Eph. 4, 17. — v. 23. ἀνανεοῦσθαι — τῷ πνεύματι [i. e. *animo*] τοῦ νοὸς ὑμῶν i. e. *mente nimirum*. Cf. de genit. epexegetico sub ἀπαρχή monita. — 1 Tim. 6, 5. 2 Tim. 3, 8. Tit. 1, 15. — Col. 2, 18. φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ inflatus mente *carnis suae* i. e. *mente pendente a carnis suae imperio*, sensus: *inflatus mente acquiescente in opinionibus et placitis sibi utpote mortali et imbecilli spiritusque div. auxilio destituto arridentibus et probatis*. — νοῦς κυρίου *des Herrn Sinn*, ita de mente Dei Rom. 11, 34. vel de mente Christi 1 Cor. 2, 16. νοῦς χριστοῦ. Ibid. Cf. ad h. l. *Meyer* l. l. — (Xen. Cyr. 5, 2. 7. Hom. Od. 1, 3.) — b) ubi opponitur τῇ σαρκί [i. e. naturae et indoli hominis mortalis, imbecilli et ad peccandum proclivi vid. σάρξ] = *melior hominis natura, pars hominis potior et sublimior, die sittliche od. praktische Vernunft* Rom. 7, 25. sistitur illa ut persona v. 23.

cf. Cic. Tusc. 3, 5. mens, cui regnum totius animi a natura tributum est. Id. de fin. 5, 12. praestantia mentis, in qua est mirabilis quaedam vis rationis et cognitionis et scientiae virtutumque omnium. — c) *mens quatenus intelligit, intellectus, intelligentia*, ut ὁ ἔχων νοῦν Apoc. 13, 18. ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν 17, 9. ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν Phil. 4, 7. — 1 Cor. 14, 14. ὁ — νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι i. e. *nihil facit ad aedificandos alios.* v. 15. προσεύξομαι — τῷ νοΐ i. e. *ita ut mens mea faciat* πρὸς οἰκοδομὴν *aliorum.* v. 19. vid. de h. l. sub διά p. 97. init. monita. — Luc. 24, 45. διήνοιξε — νοῦν *aperuit* vel *solvit vincula, quibus tenebatur eorum mens*, sensus: *er entfernte ihre Zweifel und Bedenklichkeiten.* (Ael. V. H. 2, 6. Xen. Mem. 3, 12. 7.) — d) quatenus fortitudinem gignit *mens = Muth, animus* 2 Thess. 2, 2. (ita νόος ἔμπεδος ap. Hom. vid. *Passow* sub voc. νόος et ἔμπεδος. Ita mens Hor. ep. 2, 2. 36. hortari coepit verbis, quae timido quoque possent addere mentem.) Saepius non extat in N. T.

Νυμφᾶς, ᾶ, [de quo gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Nymphas*, nom. propr. viri Col. 4, 15.

Νύμφη, ης, ἡ, (νύβω, nubo) 1) *sponsa, nova nupta* Ioh. 3, 29. ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστί. Apoc. 18, 23. 21, 2. 9. 22, 17. — οἱ ο' pro כַּלָּה Ier. 2, 32. (1 Macc. 9, 37. Ael. V. H. 4, 1. Xen. Symp. 9, 3.) — 2) ex hebr. [vid. *Win.* p. 24.] ubi opp. πενθερά, *nurus* Matth. 10, 35. Luc. 12, 53. Ita pro כַּלָּה Gen. 38, 11. 24. (Ios. Ant. 5, 9. 1.) Saepius non habetur in N. T.

Νυμφίος, ίου, ὁ, (νύμφη) *sponsus.* Duodecies in N. T. Matth. 9, 15. 25, 1. 5. 6. 10. Marc. 2, 19. 20. Luc. 5, 34. 35. Ioh. 2, 9. 3, 29. Apoc. 18, 23. — pro חָתָן Iudd. 15, 6. (Hdian. 4, 11. 7. Xen. Cyr. 4, 6. 5.)

Νυμφών, ῶνος, ὁ, *thalamus, conclave, in quo est lectus coniugalis.* Ter in N. T. Matth. 9, 15. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος i. e. *ii, ad quos pertinet thalamus* [v. υἱός], *qui versantur circa thalamum et quae ad eum pertinent = sponsi socii*, graece: παρανύμφιοι. Procurabant ii apud Hebraeos amico sponsam, de huius forma et virtutibus testimonium ferebant, erant comites sponsi sponsam ad celebrandas nuptias in domum suam abducentis, consulere etiam debebant honori sponsae et virginitatem illius defendere a conviciis aliorum adeoque cavere, ne fraus committeretur circa signa virginitatis etc. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Hochzeit.* — pro חֶדֶר Ioel. 2, 16. (Tob. 6, 13.)

Νῦν, et [quod fortius est apud Graecos cf. *Matth.* §. 606. Greg. Cor. p. 72 sq. ed. *Schäfer*, *Passow* sub νῦν. *Wolf* ad Dem. Lept. p. 242., non ita apud N. T. scriptores cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 182.] νυνί [Act. 22, 1. Rom. 3, 21. 6, 22. 7, 6. 17. 15, 23. 25. 1 Cor. 5, 11. 12, 18. 14, 6. 15, 20. 2 Cor. 8, 11. 22. Eph. 2, 13. Col. 1, 21. 26. 3, 8. Philem. v. 9. 11. Hebr. 8, 6. de loci Hebr. 11, 16. lectione vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Böhme* p. 39. *Bleeck* Vol. 2. p. 776.] adv. significans: *nunc, jetzt, nun*, καὶ νῦν *et nunc*, vel *etiam nunc*, νῦν γάρ *nunc enim*, ἀλλὰ νῦν, νῦν δέ *nunc vero*, νῦν οὖν vel νῦν ἄρα *nunc igitur.* Dicitur autem νῦν A) *de tempore* i. e. *de temporis spatio, quod nunc est, von der Jetztzeit, vom gegenwärtigen Zeitraume*, et iunctum legitur a) cum *praesenti* aa) univ., ut ὃ νῦν — βλέπετε καὶ ἀκούετε Act. 2, 33. εἰς ἣν [scil. γῆν] — νῦν κατοικεῖτε 7, 4. — 10, 33. 23, 21. 24, 13. 26, 17. 2 Cor. 6, 2 bis. 13, 2. Phil. 1, 30. — νῦν τὸ κατέχον, *id, quod nunc impedit* 2 Thess. 2, 6. Hebr. 9, 5. 2 Petr. 3, 18. Iud. v. 25. — cum perfectis per se et ex constanti usu loquendi *praesentis* vim habentibus [vid. *Win.* p. 250.] ut ἔγνωκα, ἕστηκα, οἶδα Ioh. 8, 52. 11, 22. 16, 30. 17, 7. Act. 12, 11. 26, 6. νυνὶ δὲ καὶ *nunc vero etiam* Philem. v. 9. — cum perfecto durationem indicante et hactenus praesentis notionem includente [vid. ἀγαπάω], ut νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται Ioh. 12, 27. — in formula Iohanni propria: ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν vel καὶ νῦν ἐλήλυθε [*venit* i. e. *adest* vid. ἔρχομαι p. 201. col. 1.] Ioh. 4, 23. 5, 25. 16, 32. — τὸ νῦν ἔχον, *ut nunc res se habet, für jetzt* Act. 24, 25. Vid. ἔχω p. 216 col. 2. — praefixo artic. [vid. ἄνω] ὁ, ἡ, τὸ νῦν *praesens, qui, quae, quod nunc est*, addito subst., ut ὁ νῦν αἰών 1 Tim. 6, 7. 2 Tim. 4, 10. Tit. 2, 12. ἡ — νυνὶ ἀπολογία Actt 22, 1. ὁ νῦν καιρός Rom. 3, 26. 8, 18. 11, 5. 2 Cor. 8, 13. ἡ νῦν ἱερουσαλήμ Gal. 4, 25. οἱ — νῦν οὐρανοί 2 Petr. 3, 7. (Diod. Sic. 2, 5. 4, 8. Xen. An. 6, 6 vel 4. 13.) — bb) ubi praesens tempus opponitur tempori praeterito, ut ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά ἐν τῇ ζωῇ σου — νῦν δὲ — ὀδυνᾶσαι Luc. 16, 25. πέντε — ἄνδρας ἔσχες, ὃν δὲ νῦν ἔχεις Ioh. 4, 18. — Ioh. 9, 21. 16, 29 coll. v. 25. Act. 16, 37. τανῦν *praesens tempus quod attinet* i. e. *nunc* Act. 4, 29 coll. v. 27. 17, 30. vid. vv. praecedd. (Soph. Electr. v. 421. Eur. Or. v. 430. 652. Med. 494. ed. *Pors.*) cf. *Buttm.* §. 112. not. 2. — Act. 20, 25. coll. v. 18. Rom. 8, 1. οὐδὲν ἄρα νῦν — ἰησοῦ *nulla igitur nunc* [scil. postquam redemtio per Christum facta est] *condemnatio cultoribus Iesu impendet.* Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 81. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 172. — Rom. 6, 22. 2 Cor. 5, 16. 7, 9. coll. v. 8. ubi μετεμελόμην. Cf. ad h. l. *de Wette* ep. P. ad Cor. 2. p. 212. — Gal. 2, 20. coll. v. 19. 3, 3. ἐναρξάμενοι — νῦν — ἐπιτελεῖσθε. 1 Thess. 3, 8. coll. v. 6. 1 Petr. 3, 21. ὃ [scil. ὕδωρ] — νῦν σώζει coll. v. 20. ἐν ἡμέραις νῶε. — addito ἔτι [vid. ἔτι] 1 Cor. 3, 2. — ut distinctior fiat oppositio, qua praesens tempus praeterito obstat, additur ἤδη· νῦν ἤδη *nunc iam* 1 Ioh. 4, 3. (ita *nunc iam* Cic. Verr. 3, 2. 5. Liv. 5, 2. 10.) — τὰ πολλά vel πολλάκις — νυνὶ δὲ Rom. 15, 23. 24. νυνὶ δὲ — ἐλπίζω — θεάσασθαι ὑμᾶς coll. v. 22. Vide de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette.* 2 Cor. 8, 22. Phil. 3, 18. Eph. 2, 13 coll. v. 12. — τότε — νῦν δὲ *tum — nunc vero* Rom. 6, 21. Gal. 4, 9. τότε — καὶ νῦν *tum — etiam nunc* Gal. 4, 29. — ποτέ — νῦν *olim — nunc* Gal. 1, 23. ποτέ — νῦν vel νυνὶ δὲ *olim — nunc vero* Eph. 5, 8. Philem. v. 11. 1 Petr. 2, 10 bis. νῦν — ἢ ὅτε *nunc — quam tum cum* Rom. 13, 11. — iunct. c. praepos. [vid. ἄνω] ἀπὸ τοῦ νῦν, *ab hoc inde tempore* scil. ex quo Christo nomen dedimus 2 Cor. 5, 16. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 112. *de Wette* p. 200. — ἄχρι τοῦ νῦν *ad hoc usque tempus* Phil. 1, 5. — Rom. 8, 22. quo l. = ἀπὸ ἀδὰμ ἄχρι τοῦ νόμου. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. I. p. 167. — ἕως τοῦ νῦν Matth. 24, 21. Marc. 13, 19. — — cc) ubi praesens tempus opponitur futuro tempori Luc. 6, 21 bis. v. 25. νῦν — ὕστερον δέ Ioh. 13, 36. νῦν — πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς 16, 22. — νῦν οὔπω *nunc nondum* Hebr. 2, 8. i. e. *hoc seculo nondum.* — νῦν — οὔπω 1 Ioh. 3, 2. — — dd) iungitur c. praesenti pertinente ad res, quae ex Dei decreto certo eventurae sunt et tanquam praesentes cogitantur [de qua prolepsi vid. sub νεκρός ad Apoc. 3, 1. notata et supra sub αἴρω p. 11. col. 2. monita], ut νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ — τούτου Ioh. 12, 31. — ubi opponitur tempori praeterito, ut Ioh. 16, 5. coll. v. 4. 17, 13 coll. v. 12. — καὶ νῦν, ἰδού, ἐγὼ πορεύομαι εἰς ἱερουσαλήμ Act. 20, 22. coll. v. 18. quo l., si, ut in verbis Rom. 15, 25. νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς ἱερουσαλὴμ *nunc vero* [i. e. antequam hoc fieri potest] *Hierosolymas proficisci constitui*, explicandis sunt, qui νῦν, νυνί interpretantur: *nunc ipsum* i. e. *hoc ipso tempore* [ita *nunc ipsum* Cic. ad Attic. 7, 3. 8, 9. 12, 16.] vide, quae habet de hoc huius adverbii usu Graecorum, a N. T. libris alieno *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 182. — —

b) iunct. c. *imperat. aoristi*, ut καταβάτω νῦν [i. e. nunc, cum de cruce pendet] ἀπὸ τοῦ σταυροῦ Matth. 27, 42. Marc. 15, 32. — ῥυσάσθω νῦν αὐτόν Matth. 27, 43. — oppon. tempori praeterito, ἀλλὰ νῦν *nunc vero* Luc. 22, 36. coll. v. 35. Phil. 2, 12. Rom. 6, 19. (Eur. Hec. v. 982. σῶσόν νῦν αὐτόν.) — — c) iunct. c. *futuro*, ut νῦν ὁ ἄρχων τ. κ. τ. ἐκβληθήσεται Ioh. 12, 31. — Act. 13, 11. καὶ [*et*, explica: *cum hoc ita sit* vid. καί p. 248 col. 1. fin. et de Lat. *et* Tursell. Vol. 2. p. 484 sq.] νῦν χεὶρ κυρίου ἐπὶ σὲ scil. ἐπελεύσεται καὶ ἔσῃ τυφλός. (νῦν c. fut. Hom. Il. 5, 279. Lucian. Pseudolog. §. 9. Isocr. ad Callim. §. 8. ed. *Lange.*) — ἀπὸ τοῦ νῦν Luc. 1, 48. 5, 10. 12, 52. 22, 69. Act. 18, 6. — ubi tempus fut. opponitur tempori praeterito, ut ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ — νυνὶ δὲ — ἐλεύσομαι Rom. 15, 23. 24. coll. v. 22. Vid. tamen de h. l. supra monita. — Phil. 1, 20. ὡς πάντοτε — καὶ [i. e. οὕτω καὶ] νῦν μεγαλυνθήσεται. (Isocr. ad Callim. §. 15. ed. *Lange.*) — d) iunct. c. *coniunctivo* aoristi, pendente a partic. ἐὰν μή vel ἵνα ante se habentibus aoristum vel imperfectum, ut οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν — ἐὰν μὴ λάβῃ — νῦν —

τούτῳ *nemo est, qui reliquerit domum — quin accipiat* [= *quicunque reliquerit domum, — accipiet*] *nunc hoc tempore* Marc. 10, 30. Vide de h. l. *Fritzsche* Ev. Marc p. 445. *Meyer* Ev. Marc. p. 211. et de verbositatis genere in verbis νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ [cf. νῦν ἐν τῷ παρόντι Xen. Conv. 8, 4. Cyr. 2, 4. 12. 5, 4. 30.] sub ἄνωθεν observata. — ἐμοὶ — ἐδόθη — φωτίσαι — ἵνα γνωρισθῇ νῦν — ἡ σοφία — θεοῦ Eph. 3, 13. οὐκ ἦν θέλημα, ἵνα νῦν ἔλθῃ 1 Cor. 16, 12. (Xen. An. 7, 7. 31.) — — c) iunct c. *praeterito* et quidem aa) c. *perfecto*, ut καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν *etiam nunc* dixi vobis scil. ὅτι ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς Ioh. 14, 29. coll. v. 2. 18. 28. οὗ νῦν [*nunc* i. e. πρὸ μικροῦ] — φονεῖς γεγενῆσθε Act. 7, 52. (Xen. Cyr. 5, 2. 27. Isocr. Archid §. 3. ed. *Lange*.) Hebr. 12, 26. νῦν δὲ [i. e. *praesens vero tempus quod attinet*] = τὸ δὲ νῦν, vel εἰς τὸ νῦν δέ cf. *Böhme* ad h. l. p. 726. *Bleeck* p. 965. — 1 Ioh. 2, 18. — bb) c. *aoristo* Rom. 5, 9. 11. 11, 31. 1 Petr. 1, 12. (Isocr. ad Callim. §. 11. ed. *Lange*.) — ubi tempori praeterito opponitur tempus praeteritum Rom. 16, 26 coll. v. 25. Eph. 3, 5. ὃ — ἀνθρώπων ὡς [i. e. οὕτως, ὡς] νῦν ἀπεκαλύφθη. Col. 1, 26. 2 Tim. 1, 10 coll. v. 9. Hebr. 9, 24. εἰσῆλθε — νῦν ἐμφανισθῆναι. 1 Petr. 2, 25. ἦτε — πρόβατα πλανώμενα, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν. — 1 Cor. 5, 11 coll. v. 9. quo l. quatenus aoristus praesentis loco positus esse videri possit, vid. sub ἀναπέμπω monita. Alii aliter, vid infra de h. l. — ὅτε — νυνὶ δέ *tum cum — nunc vero* Rom. 7, 6. coll. v. 5. ποτὲ — νῦν δέ vel νυνὶ δέ Rom. 11, 30. Col. 1, 21. — interdum verti potest: *modo, so eben* Matth. 26, 65. νῦν ἠκούσατε — αὐτοῦ. Ioh. 21, 10. Cf. *Vig.* p. 425 sq. — — f) iunct. c. *imperf*, ut νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι i. e. *modo* te lapidare studuerunt Ioh. 11, 8. coll. 10, 31 sqq. —

B) refertur ad *successionis ordinem* i. e. ad res, quae ratione habita rei sive ante sive post actae vel memoratae, nunc locum habent, ubi Lat. *nunc*, nos: *nun*, = *ut nunc res est, cum hoc ita sit, unter diesen Umständen, so, also.* Cf. *Herm.* ad Soph. Elect. v. 1488. *Voigtländer* ad Lucian. dial. mort. p. 211. *Matth.* §. 606 *Passow*: „es zeigt die unmittelbare Folge einer Handlung, Rede, Begebenheit *auf* die andere, also einen Fortgang der Handlung aus fernerer Zeit in eine nähere an" sub voc. νῦν. — Ita a) univ. aa) iunct. c. *praesenti* Luc 2, 29. νῦν *nunc* [scil. postquam oculi mei viderunt τὸ σωτήριόν σου] ἀπολύεις — εἰρήνῃ. 11, 39. νῦν — καθαρίζετε *nunc* vos Pharisaei [postquam praeceptis Dei negligendis, veterum traditionibus assuevistis] *externa purgatis* = *ex vestra, quam nunc sequimini, disciplina externa purgatis*, vel: *nunc eo delapsi estis, ut purgetis.* Cf. *Bornem.* schol. p. 76. *Meyer* Ev. Luc. p. 371. — Act. 3, 17. καὶ νῦν — οἶδα, ὅτι — ἐπράξατε *et nunc* [i. e. postquam, qui tandem (coll. v. 14.) hoc fieri potuerit, reputavi] *novi, per ignorantiam vos hoc fecisse.* Deum vero [coll. v. 18. 4, 28.] ita instituisse, ut rata fierent prophetarum vaticinia. Act. 22, 16. καὶ νῦν [scil. postquam haec audivisti, coll. v. 15.] τί μέλλεις; 15, 10. νῦν οὖν [scil. postquam haec facta sunt coll. v. 9.] τί πειράζετε τὸν θεόν; Col. 1, 24. νῦν [scil. postquam vos sibi prorsus reconciliavit Deus coll. v. 21.] χαίρω 2 Ioh. v. 5. καὶ νῦν [scil. postquam haec comperi coll. v. 4.] ἐρωτῶ σε. 1 Cor. 13, 13 νῦν δὲ *nunc vero* [i. e. *in hac vero quae nunc est rerum conditione*, ex opp. τοῦ τότε i. e. τοῦ ὅταν ἔλθῃ τὸ τέλειον] — μένει ἀγάπη. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 222 sq. *de Wette* p. 113 (Lucian. dial. mort. 6, 3. Xen. Mem. 2, 8. 14.) — Iac. 4, 16. νῦν δὲ καυχᾶσθε [i. e. sed adeo hanc regulam v. 15. negligitis, ut nunc gloriemini =] *in ea, quae nunc est negligentia vestra gloriamini* ista impia iactatione. — τανῦν *nunc* i. e. *rem praesentem quod attinet*, καὶ νῦν *et nunc* i. e. *his hactenus disputatis, und nun* Act. 5, 38. 20, 32. 27, 22. — in adhortatione c. *imperat. praes.* Act. 16, 36. νῦν οὖν [scil. postquam ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε] — πορεύεσθε. 1 Ioh. 2, 28. καὶ νῦν [scil postquam cognovistis, instare τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου coll. v. 18. 29] μένετε ἐν αὐτῷ. — — bb) iunct. c. *praeterito* α) c. *perfecto* Rom. 3, 21. νυνὶ δὲ — πεφανέρωται *nunc vero* [i. e. cum vero pateat, non δικαιοσύνην, sed ἐπίγνωσιν ἁμαρτίας efficere τὸν νόμον] sine legis opera innotuit δικαιοσύνη θεοῦ. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. I. p. 182. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 81. — β) c. *aor.* Luc. 19, 42. νῦν δὲ — σου, *ut vero nunc res se habent*, prorsus te latent τὰ πρὸς τὴν εἰρήνην σου. 1 Cor. 5, 11. νυνὶ δὲ [scil. cum ex mundo egredi vos oporteret, si hoc mihi voluissem coll. v. 10.] ἔγραψα. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 94. *de Wette* p. 44. Vide tamen de h. l. supra monita. 1 Cor. 12, 18. νυνὶ δὲ [nunc autem, scil. accuratius rei ipsius conditione considerata intelligimus, ὅτι] ὁ θεὸς ἔθετο κλ. (Xen. Cyr. 7, 2. 16. Isocr. ad Callim. §. 11.) — in prolepsi [notata sub voc. νεκρός ad Apoc. 3, 1.] qua res, quae ex Dei decreto certo eventura est, tanquam facta iam et praesens cogitatur Ioh. 13, 31 νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου *nunc* [scil. cum ad facinus perpetrandum abierit ὁ προδότης coll. v. 30.] *illustratus est filius hominis.* — in adhortatione c. *imperat. aor.* Ioh. 2, 8. coll. v. 7. 17, 5. coll. v. 4. Act. 10, 5. coll. v. 4. 23, 15. coll. v. 14. Col. 3, 8. (ita cum 2 pers. fut. Hom. Il. 15, 115.) — — b) ubi successionis ordo per rem oppositam indicatur, in quibus νῦν δέ vel νυνὶ δέ *nunc vero* = *sed ut nunc res sunt, nun aber.* Cf. *Bleeck* ep ad Hebr. p. 440. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 352. *Matth.* §. 606. — aa) universe 1 Cor. 7, 14. νῦν δέ [*sed ut nunc res est* i. e. *ut inter nos, religionis christianae socios, constat* et *conceditur*] ἅγιά ἐστιν. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 122 sq. — Hebr. 9, 26. νῦν δὲ ἅπαξ — πεφανέρωται, *nunc autem* [i. e. sed, ut constat inter omnes] *semel — apparuit*, non saepius a mundo inde condito passus. (Plat. apol. Socr. 27. ed. *Fischer*. — ita *nunc autem* Cic. Tuscul. 3, 1. 2.) — bb) in assumtione i. e. in propositionibus, quae ad id, de quo agitur, probandum assumuntur, ubi Lat. *nun vero, atqui*, nos: *nun aber, so aber.* Cf. *Fritzsche* ep P. ad Rom. Vol. 1. p. 182, Vol. 2. p. 52. Ita praecedente εἰ et subsequente conclusione Ioh. 9, 41. εἰ τυφλοὶ — ὑμῶν μένει. — abest conclusio facile cogitatione addenda Ioh. 8. 40. νῦν δὲ — ἀποκτεῖναι i. e. *atqui non facitis opera Abrahami, interficere enim me studetis* coll. v. 39. 15, 22. εἰ μὴ — εἶχον· νῦν δὲ — αὐτῶν i. e. *atqui veni, excusationem igitur peccatorum suorum non habent.* v. 24. νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι i. e. *atqui* non solum feci, *sed viderunt etiam, quae feci.* 18, 36. νῦν δὲ — ἐντεῦθεν i. e. *atqui nihil horum factum est*, ergo ἡ β. μ. οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Rom. 7, 17. coll. v. 16. 1 Cor. 12, 20. 15, 20. Hebr. 8, 6. 11, 16. coll. v. 15. (Thuc. 1, 122.) —

C) auget vim imperativi et adhortationis, ita ἄγε νῦν *age nunc, agedum* Iac. 4, 13. 5, 1. (Aristoph. Pac. v. 513) — καὶ νῦν δεῦρο Act. 7, 34. (Hom. Il. 23, 485. Aristoph Vesp. 30. Eur. Phoen. v. 104.) Cf. *Vig.* p. 426. *Passow* sub h. v.

Νύξ, νυκτός, ἡ, *nox, die Nacht* a) propr. Marc. 6, 48 Ioh. 13, 30. Act. 16, 33. 23, 23. Apoc. 21, 25. 22, 5. — 8, 12. ἡ νὺξ ὁμοίως sc. ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῆς. (Hdian. 2, 2. 3. Xen. An. 3, 1. 33.) — gen. νυκτός, *intra spatium noctis, noctu, des Nachts* [vid. ἐνιαυτός] Matth. 2, 14. [27, 64.] 28, 13. Marc. 5, 5. Luc. 2, 8. Ioh. 3, 2. 7, 50. 19, 39. Act. 9, 25. 1 Thess. 2, 9. 3, 10. 5, 7 bis. 1 Tim. 5, 5. 2 Tim. 1, 3. Apoc. 7, 15. 12, 10. 14, 11. 20, 10. — ἡμέρας καὶ νυκτός Luc. 18, 7. Act. 9, 24. Apoc. 4, 8. (Xen. An. 4, 4. 15. Conv. 4, 48.) de ordine, quo se excipiunt vv. νύξ, ἡμέρα vid. *Bornem.* schol. p. 26. 27. — μέσης — νυκτός, *media nocte* Matth. 25, 6. (Xen. An. 2, 6. 7.) — διὰ τῆς νυκτός, *per noctem, die Nacht hindurch* Act. 23, 31. Luc. 6, 5. vel *durante nocte* Act. 5, 19. 16, 9. 17, 10. Vid. διά. — dat. νυκτί, ubi quaeritur: quando? [vid. ἑξῆς] Luc. 12, 20. 17, 34. Act. 12, 6. 23, 11. 27, 23. (Xen. An. 6, 1. 13.) — ἐν νυκτί, *noctu* Act. 18, 9. 1 Thess. 5, 2. [2 Petr. 3, 10.] — ἐν τῇ ν. ταύτῃ Matth. 26, 31. 34. Marc. 14, 27. 30. Ioh. 21, 3. 1 Col. 11, 23. — Ioh. 11, 10. (Xen. Symp. 1, 9.) — accus. ubi quaeritur vel: quando? [vid. ἡμέρα] Marc. 4, 27. Luc. 2, 37. 21, 37. Act. 26, 7. 2 Thess. 3, 8. (Xen. Hier. 7, 10.) — vel ubi quaeritur: quamdiu? [vid. βραχύς] Matth. 4, 2. 12, 40 bis. Act. 20, 31. (Xen. An. 6, 1. 14.) — κατὰ μέσον τῆς ν. Act. 27, 27. — — b) trop. pro: *tempus agendo importunum* Ioh. 9, 4. — c) metaph. pro: *tempus inscitiae et vitiositatis* Rom. 13, 12. — de loco 1 Thess. 5, 5. vid. εἰμί p. 135 col. 1. — Saepius non legitur in N. T.

Νύσσω vel νύττω, f. ξω, *pungo.* Semel in N. T. Ioh. 19, 34. λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε. (Sir. 22, 20. Hom. Iliad. 11, 252. Ios. de bell. iud. 3, 7. 35.)

Νυστάζω, f. ξω, (νεύω) *dormito capite nutans, oculis somno gravatis conniveo* a) propr. Matth. 25, 5.

— pro נוּם Ps. 121, 3. (Sir. 22, 8. Plat. Apol. Soc. c. 18. ed. Fischer Xen. Cyr. 8, 3. 43.) — b) *dormito* trop. pro: *cunctor* 2 Petr. 2, 3. ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. Saepius non legitur in N. T.

Νυχθήμερον, ου, τό, (νύξ, ἡμέρα) *nox et dies, iustus dies 24 horarum.* Legitur haec vox seriori aevo propria [cf. *Sturz* de dial. alex. p. 186.] tantum 2 Cor. 11, 25. (Procl. in Tim Platon. ἡ ἐν τῷ κέντρῳ θέσις τῆς γῆς ἀνάλογον ποιεῖ τὴν τῶν νυχθημέρων ἐξαλλαγήν.

Νῶε, ὁ, [terminat. gr. Νῶεος, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 3. 7.] *Noachus* hebr. נֹחַ, nomen propr. viri probitate insignis et ob eam cum familia sua servatus tempore diluvii Gen. 5, 10. commemorati. Matth. 24, 37. Luc. 17, 26. 27. Hebr. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. 2 Petr. 2, 5.

Νωθρός, ά, όν, *tardus, segnis.* Bis in N. T. Hebr. 5, 11. νωθροὶ — ταῖς ἀκοαῖς. De quo dat. vid. ἀγαλλιάω. — Hebr. 6, 12. (Sir. 4, 29. Diod. Sic. T. X. p. 34. ed. *Bip.* Pol. 4, 8. 5.)

Νῶτος, ου, ὁ, [ut τὸ νῶτον *Lob.* ad Phryn. p. 290. et *Passow* sub h. v.] *dorsum*, tum brutorum, tum hominum. Semel in N. T. Rom. 11, 10. τὸν νῶτον αὐτῶν σύγκαμψον. Ita οἱ ὁ Ps. 69, 23. 24. (Plut. vit. Mar. c. 38.)

Ξ

Ξενία, ας, ἡ, (ξένος, hospes; status et conditio hospitis vel peregrini; dein hospitium i. e. exceptio hospitis, Gastfreundschaft Diod. Sic. 13, 83. Xen. Ages. 8, 3.) *hospitium* i. e. *deversorium*. Bis in N. T. Act. 28, 23. Phil. v. 22. (Ios. Ant. 5, 2. 8. 18, 4. 5.)

Ξενίζω, f. ίσω, (ξένος) 1) *excipio aliquem hospitio*, seq. acc. pers. Act. 10, 23. 28, 7. Hebr. 13, 2. (Diod. Sic. 14, 31. Xen. Cyr. 8, 3. 35.) — passiv. ξενίζομαι, *hospitio utor*, de deversantibus ἐνθάδε Act. 10, 18. — sq. ἐν c. dat. loci v. 32. — παρά τινι Act. 10, 6. — de 21, 16. cf. sub ἄγω p. 8. observata. (Diod. Sic. 14, 30. Xen. Cyr. 6, 2. 3.) — 2) trop. *novitate rei in admirationem abripio aliquem*, partic. τὸ ξενίζον *res in admirationem abripiens, res nova* vel *inaudita*, passiv.: *novitate rei perturbor, ich lasse mich befremden* oder *in Bestürzung setzen* Act. 17, 20. (2 Macc. 9, 6. Diod. Sic. 12, 53.) — sq. dat. rei [cf. *Win.* p. 188. *Matth.* §. 399, c. *Buttm.* §. 120. 3. 3. *Rost* §. 106. 1. b.] 1 Petr. 4, 12. de verbis v. 4. ἐν ᾧ ξενίζονται vid. ἐν p. 168 init. (ἐπί τινι Ios. Ant. 1, 1. 2. absol. Marc. Anton. 7, 58. Polyb. 2, 27. 4.) Saepius non habetur in N. T.

Ξενοδοχέω, ῶ, f. ήσω, (ξένος, δέχομαι quod vid. pro Graecorum melioris notae ξενοδοκέω cf. *Lob.* ad Phryn. p. 307.) *hospitio excipio, hospitalis sum.* Legitur tantum 1 Tim. 5, 10. (Maxim. Tyrius 32, 133. Dio Cass. 78, 3.)

Ξένος, η, ον, 1) *peregrinus, fremd*, ὁ ξένος *der Fremdling*, opp. πολίτης, ἐγχώριος. a) propr. Matth. 25, 35 38. 43. 44. 27, 7. Act. 17, 18. 21. Hebr. 11, 13. ξένοι καὶ παρεπίδημοι. 3 Ioh. v. 5. — pro נָכְרִי Ruth. 2, 10. גֵּר Deut. 31, 32. (Cebet. Tab. c. 2. Hdian. 5, 7. 4. Hdot. 9, 11. Xen. Mem. 4, 4. 17.) — — b) trop. vel: *alienus*, τινός *ab aliqua re* [vid. ἀπαλλοτριόω] i. e. *ignarus* vel *expers alicuius* [cf. sub ἄπειρος notata et *Matth.* §. 344, *G. Wunder* ad Soph. OR. v. 218.] ut τῶν διαθηκῶν Eph. 2, 12. (*Iacobs* Anth. Pal. p. 47.) — vel: = *inauditus, novus* Hebr. 13, 9. 1 Petr. 4, 12. Sap. 19, 5. Diod. Sic. 1, 14 et 51. Artem. 1, 53.) — 2) ξένος, *hospes, quorum hospitium est, Gastfreund* Rom. 16, 23. (Diod. Sic. 17, 47. Xen. An. 3, 1. 4.) — Saepius non extat in N. T.

Ξέστης, ου, ὁ, (vox latinae originis, orta, ut videtur, a Lat. sextus: Sextarius) *vas sextarii capax, urceus.* Bis in N. T. Marc. 7, 4. 8. (Ios. Ant. 8, 2. 9.) cf. *Win.* bibl. Realw. p. 422.

Ξηραίνω, f. ρανῶ, aor. 1. ἐξήρανα [Iac. 1, 11. de qua aoristi forma vid. λευκαίνω] *arefacio, ich dörre*, passiv.: ξηραίνομαι, *arefio, exaresco*, perf. pass.: ἐξήραμμαι [cf. *Buttm.* §. 90, not. 6 gram. max. §. 101, not. 4. *Matth.* §. 188. *Rost* §. 71. C. 5.] 3 pers sing. ἐξήρανται [Marc. 11, 21. vid. ad μεμίανται sub μιαίνω observata] a. 1. p. ἐξηράνθην (ξηρός, quod vid.) a) de plantis Matth. 13, 6. 21, 19. 20. de h. l. aor. vid. sub ἀγοράζω ad Luc. 14, 18. monita. Verbis πῶς — ἐξηράνθη uti *Win.* p. 252. coll. *Griesb.* ed. *Schulz.* contineri monet interrogationem, ita *Fritzsche* Ev. Marc. p. 486. legendum esse ἐξήρανται existimat. Marc. 4, 6. 11, 21. Luc. 8, 6. Iac. 1, 11. Apoc. 14, 15. (Xen. Mem. 4, 3. 8.) — b) de rebus fluidis Marc. 5, 29. Apoc. 16, 12. — Ita pro יָבֵשׁ Gen. 8, 7. — c) de partibus corporis, quibus deest succus vitalis: *contabesco*, ut χεὶρ ἐξηραμμένη Marc. 3, 1. — καὶ ξηραίνεται i. e. *et hoc modo puer contabescit* 9, 18. cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 367. — ita pro יָבֵשׁ 1 Regg. 13, 4. Saepius non legitur in N. T.

Ξηρός, ά, όν, *aridus, siccus* a) de arbore, in locut. proverb. Luc. 23, 31. εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται. Solebant autem apud Hebraeos probi, laeti quippe animo, comparari arbori virenti et laetae, improbi contra, utpote animi hilaritate et laetitia carentes, arbori aridae, mortis et miseriae imaginem referenti. Vid. Ps. 1, 3. Ezech. 20, 47. (Diod. Sic. 20, 42. Hdian. 6, 6. 5. Xen. Oecon. 7, 36.) — b) de partibus corporis succo vitali destitutis: *tabidus*, ut χεὶρ Matth. 12, 10 Luc. 6, 6. 8. — Ioh. 5, 3. — c) ἡ ξηρά sc. γῆ ad normam hebr. יַבָּשָׁה [Ion. 1, 9. cf. *Win.* p. 19.] *terra continens* Matth. 23, 15. Hebr. 11, 29.

Ξύλινος, ίνη, ινον, *ligneus*, (ξύλον). Bis in N. T. 2 Tim. 2, 20. Apoc. 9, 20. — pro עֵץ Levit. 11, 32. 15, 12. (Diod. Sic. 3, 62. Xen. Anab. 5, 2. 5.)

Ξύλον, ου, τό, 1) *lignum* a) universe 1 Cor. 3, 12. Apoc. 18, 12. (Aelian. V. H. 5, 6. Xen. Cyr. 5, 3. 49.) — b) de trabe crassiore, multa habente foramina, quibus pedes, manus, cervices etiam vinctorum immittebantur et nervis vinciebantur graece: ξύλον, ξυλοπέδη, ποδοκάκη, ποδοστράβη, Lat. *nervus* [propr. Andocid. 43, 1. 45, 5. — pro hebr. סַד Job. 33, 11.] Sens. *compedes ligneae* Act. 16, 24. Vid. de h. l. ἀσφαλίζομαι. — c) de *fustibus* Matth. 26, 47. 55. Marc. 14, 43. 48. Luc. 22, 52. (Herodian. 7, 7. 8. Polyb. 6, 37. 2. Dem. 645, 16.) — d) de palo: *crux, patibulum* Act. 5, 30 et 10, 39. 13, 29. Gal. 3, 13. 1 Petr. 2, 24. Ita עֵץ Esth. 5, 14 et οἱ ὁ ξύλον. — 2) ex usu graecitatis serioris [vid. *Win.* p. 24. *Passow* sub h. v.] *arbor* = δένδρον Luc. 23, 31. — ξύλον τῆς ζωῆς [de quo vid. ζωή p. 221. 222] Apoc. 2, 7. 22, 2. 14. 19. Saepius non legitur in N. T. — pro עֵץ Exod. 9, 25. Hos. 4, 12. (Xen. An. 6, 4 vel 2. 4 et 5.)

Ξυράω, ῶ, f. ήσω, *tondeo, rado*, med. ξυράομαι *tondendum me curo* [vid. ἀδικέω]. Ter in N. T. 1 Cor. 11, 5. 6. — sq. acc. obiecti propioris [vid. ἀλείφω], ut Act. 21, 24. ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν = *caput suum.* (Diod. Sic. 1, 83 et 84. Hdot. 2, 65 et 66.) Minus probatam esse formam ξυράω, quam ξυρέω Grammaticis veteribus, ut *Thomae*, intelligitur ex Phrynich. p. 205. ed. *Lobeck. Passow* sub h. voc.

O.

Ὁ, ἡ, τό, I) Pronomen demonstrativum: *hic, haec, hoc*. Ita legitur in N. T. 1) in verbis Arati, laudatis a Paulo Act. 17, 28. τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. De quo l. vid. *Win.* p. 561. (Hom. Iliad. 1, 12. 20. 340. 4, 399.) cf. *Buttm.* §. 113, not. 1 et 7. *Matth.* §. 286. §. 264. *Rost* §. 98, init. *Herm.* ad Vig. p. 700. *Win.* 132. — 2) in partitionibus ut ὁ μὲν — ὁ δέ *ille — hic*, ubi de certa persona vel re agitur Phil. 1, 16. 17. οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης — οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας coll. v. 15. Hebr. 7, 5. 6. 20. 21. 23. 24. — cf. *Buttm.* §. 113, not. 2. *Matth.* §. 288. *Win.* l. l. — vel: *alius — alius* Matth. 13, 23. 22, 5. quo l. codd. ὃς μέν — ὃς δέ cf. *Griesb.* ed. *Schulz.* *Fritzsche* Ev. Matth. p. 653. — Act. 14, 4. 17, 32. 28, 24. Rom. 2, 7. 8. Cf. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. — ὁ μὲν — ἄλλος δέ *alius — alius* Matth. 13, 4. 5. 7. 16, 14. Marc. 4, 4. 5. Ioh. 7, 12. cf. *Matth.* §. 288, not. 6. *Buttm.* §. 113, not. 4. — καί τινες — οἱ δέ *alii — alii* Act. 17, 18. Cf. de μέν, ὁ μέν, οἱ μέν omissis Matth. 26, 67. 28, 17. ante ὁ δέ, vel οἱ δέ *Bornem.* schol. p. 58. 79. *Matth.* §. 288, 4. coll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 834. *Win.* p. 132. — 3) in narrationibus ὁ δέ *hic autem*, οἱ δέ *hi autem*. Leguntur ita nominativi Matth. 2, 5. 12, 3. 11. 16, 14. 28, 17. Marc. 8, 28. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 337 coll. *Griesb.* ed. *Schulz.* Luc. 7, 40. 8, 30. 48. 20, 5. 22, 9. 10. 34. 38. 71. 23, 21—23. Act. 12, 15. 19, 2. 3. 28, 21. — medium inter ὁ δέ, οἱ δέ et verbum finitum legitur participium sic, ut non inepte inter ὁ δέ et participium inciso minimo vel commate interpungas, ut οἱ δέ, ἀκούσαντες — ἐπορεύθησαν *illi autem*, rege audito, *abierunt* Matth. 2, 9. 14. 21. 4, 4. 20. 12, 39. 48. 22, 5. Marc. 1, 45. 48. 6, 28. 8, 33. 9, 22. 12, 14. Luc. 6, 8. 7, 4. 14. 8, 21. 20, 12. Ioh. 8, 9. Act. 1, 6. 2, 41. 13, 51. Cf. *Bornem.* schol. p. 42. coll. *Herm.* ad Soph. OC. v. 1020. Electr. v. 45.

II) Articulus praepositivus vel definitus, qui 1) *praefigitur, cum* non unum quid, quodcunque est de tota specie commemoratur vel segregatur, sed *certa res, certa persona* denotatur, ubi nos: *der, die, das.* Ita praefigitur

A) *substantivis* a) nude positis aa) univ., ut οἱ ἀρχιερεῖς Act. 26, 10. τὸ κοράσιον Matth. 9, 24. Marc. 5, 39. ὁ λόγος 1 Tim. 1, 15. τὰ παιδία Matth. 19, 14. ὁ πονηρός i. e. *diabolus* Matth. 6, 13. ὁ σῖτος Matth. 13, 25. 29. τὰ σκεύη Marc. 3, 27. ὁ χόρτος Matth. 13, 26. cf. *Buttm.* §. 110, 1. *Matth.* §. 264. *Win.* p. 95. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. dial. deorr. p. 132. — bb) *subjecto* orationis praeponitur articulus, abest vero a praedicato, quia abstracte vel sensu latiori adhibetur Ioh. 1, 1. θεὸς ἦν ὁ λόγος. πνεῦμα ὁ θεός 4, 24. τὰ ῥήματα — πνεῦμα καὶ ζωή ἐστιν 6, 63. Rom. 6, 21. τὸ δὲ τέλος ἐκείνων θάνατος. v. 23. 8, 6. τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη. 1 Ioh. 4, 8 et 16. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. De verbis Marc. 13, 19. vid. θλῖψις. Luc. 1, 35. Cf. *Matth.* §. 264. — cc) *praedicato* anteponitur, dum abest a subjecto vel quod nomine proprio enuntiatur, ut ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ 1 Ioh. 4, 15. vel quod pron. personali exprimitur, ut ἐγώ Ioh. 6, 51. Act. 7, 32. σύ Matth. 16, 16. Ioh. 1, 25. Act. 21, 38. ἡμεῖς Phil. 3, 3. ὑμεῖς 2 Cor. 3, 2. αὐτός Eph. 2, 14. οὗτος Matth. 3, 17. Ioh. 1, 19. Act. 4, 11. 1 Cor. 11, 24. 25. 1 Ioh. 5, 3. ἐκεῖνος Ioh. 1, 8. ὅς Eph. 4, 15. ὅςτις 1, 23. Cf. *Matth.* §. 264, not. *Win.* p. 106. — Enuntiatur praedicatum per particip. c. artic. = *is qui*, subjectum dum exprimitur per pron. person., ut ἐγώ Ioh. 8, 18. ὑμεῖς Matth. 10, 20. οὗτος Marc. 4, 16. Ioh. 9, 8. ἐκεῖνος Marc. 7, 15. ἦσαν — τινες υἱοὶ — οἱ τοῦτο ποιοῦντες Act. 19, 14. τίς quis? 2 Cor. 2, 2. — recipit οὗτος subjectum a praedicato separatum [vid. οὗτος] Luc. 8, 21. — dd) utrumque, et subiectum et praedicatum articulum habet, ut Matth. 6, 22. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. Ioh. 1, 4. ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 6, 63. Act. 8, 37. 1 Cor. 10, 4. 11, 3. 15. 56. 2 Cor. 3, 17. ὁ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν i. e. *er, der Herr, ist der Geber des heil. Geistes* vid. de h. l. κύριος p. 284 col. 1. — Phil. 2, 13. 3, 19. 1 Ioh. 3, 4. Apoc. 18, 23. 19, 10. Cf. *Matth.* §. 264. *Win.* p. 106. — praedicato praeponitur οὗτος subiectum recipiens Matth. 13, 19 — 23. 38. — duplex legitur praedicatum, alterum sine artic. alterum c. artic. Ioh. 8, 44. ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ scil. τοῦ ψεύδους. De voc. ψεύδους repetendo ex anteced. ψεύστης vid. *Win.* p. 106. — ee) nominibus propriis saepius additur artic. „*quanquam enim nomina propria ubi primum ponuntur, plerumque sine artic. dicuntur, tamen in notissimis et pervulgatis nominibus non semper haec lex observatur*" *Fritzsche* Ev. Marc. p. 670. — α) personarum Matth. 11, 1. Marc. 15, 1. ita e codd. *Griesb.* Luc. 23, 1. Ioh. 18, 29. Act. 13, 43. cf. *Matth.* §. 264, 5. *Buttm.* §. 124, 3. *Win.* p. 108. — ubi denuo commemoratur, cum in prima hominis mentione abesse soleat Matth. 27, 13. 17. coll. v. 2. Marc. 6, 19. 22 coll. v. 17. Luc. 23, 8. 9. 12. coll. v. 7. Ioh. 1, 45. coll. v. 44. Act. 5, 8. 9. coll. v. 3. Cf. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 796 sq. — β) terrarum Matth. 2, 22. 3, 13. Marc. 5, 20. Luc. 2, 2. Ioh. 4, 5. Act. 2, 9. 1 Cor. 16, 15. Gal. 1, 2. Cf. *Win.* p. 107. — γ) insularum Act. 21, 1. 3. 27, 7. — ubi denuo memorantur, cum, ubi primum veniunt, absit artic. Act. 13, 13. coll. v. 6. 20, 17 coll. v. 13. — δ) urbium Matth. 4, 13. Act. 10, 24. 18, 2. — ubi denuo venit, cum in prima mentione absit artic. Luc. 19, 1. coll. 18, 35. Act. 9, 3. coll. v. 2. 16, 11. coll. v. 8. 17, 16. 18, 1. coll. 17, 15. — ε) populorum Act. 25, 8. 15. — ζ) fluviorum Matth. 3, 13. Marc. 1, 5. Luc. 4, 1. Ioh. 1, 28. Cf. *Win.* l. l. — ff) additur nominibus, quibus significatur persona vel res eminens prae ceteris, ubi Lat. nunc *ille, iste*, nunc, ut nos, simplici substantivo utuntur — ita ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, de quibus vid. sub ἄνθρωπος et υἱός. — ὁ ἀντίχριστος 1 Ioh. 2, 18. ὁ ἄλλος μαθητής Ioh. 18, 15. ὁ σεβαστός [venerandus ille i. e.] *Augustus*, quo cognomine insigniebatur *Caesar, der Kaiser* Act. 25, 21. 25. ἐπιθυμίαν κακὴν καί *et* [quod, ut memorabile, diserte monendum esse videtur vid. sub καί p. 247, col. 1. ad Marc. 1, 5. notata] τὴν πλεονεξίαν i. e. *namentlich den Geiz*], ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία *quippe quae aequiparanda est idololatriae* Col. 3, 5. — Ioh. 3, 10. ὁ διδάσκαλος i. e. *is*, quem κατ' ἐξοχήν salutant διδάσκαλον vel: *is, qui sibi prae ceteris competere* existimat nomen διδασκάλου. Cf. *Win.* p. 104. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 613. *Stallb.* ad Plat. Euthyphr. p. 12. — ubi nomen [Name] affertur, uni tantum competens, ita post καλεῖν, φωνεῖν Ioh. 13, 13. Apoc. 6, 8. 8, 11. 19, 13. Cf. *Matth.* §. 268. *Lob.* ad Phryn. p. 517. *Win.* p. 107. — gg) substantivis *genus* universum indicantibus vel generis notionem [Gattungsbegriff] includentibus, ut ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ὁ πονηρὸς ἄ. Matth. 12, 35. ὁ δίκαιος Rom. 1, 17. ὁ ἰσχυρός Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. οἱ ἀετοί = *aquilarum gens* Matth. 24, 28. οἱ ἀλώπεκες, τὰ πετεινά Matth. 24, 28. οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων Marc. 3, 28. ὁ ποιμὴν ὁ καλός Ioh. 10, 11. ὁ ἄπιστος, ὁ ἀδελφός, ἡ ἀδελφή 1 Cor. 7, 15. οἱ ἄνθρωποι Matth. 13, 25. ὁ μεσίτης Gal. 3, 20. (Xen. Mem. 2, 3. 16 bis.) cf. *Matth.* §. 264. *Win.* p. 96. — hh) ubi sistitur res vel persona ut nota omnibus, ut διὰ τοῦ προφήτου Matth. 2, 5. 15. εἰς τὸ ὄρος 5, 1. Marc. 3, 13. εἰς τὴν οἰκίαν [scil. suam, in qua habitabat] Matth. 9, 28. ἐν τῇ κρίσει scil. quam habiturum esse Messiam nostis Matth. 12, 41. ἡ θάλασσα *lacus ille notus* 14, 24. 26. ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην *nubem*, quam videtis, *pluviae ingruentis indicem* Luc. 12, 54. — Ioh. 17, 13. 21, 20. Act. 8, 12. 9, 17. coll. v. 11. 21, 38. 1 Cor. 10, 1. 2. 2 Cor. 7, 11. Col. 4, 16. scil. quam modo misi. 1 Thess. 4, 6. 2 Thess. 2, 3. 4. Hebr. 10, 5. Iac. 2, 25. 2 Ioh. v. 7. — ὁ ἰσχυρότερος, ὁ προφήτης scil. quem expectatis Marc. 1, 7. Ioh. 1, 21. — facile ex contextu cognoscitur, quaenam sit, de qua agitur res vel persona Matth. 2, 11. coll. v. 9. 8, 12 et Luc. 13, 28. ὁ κλαυθμὸς — ὀδόντων i. e. *is eiulatus stridorque dentium, quem ipsi promeriti sunt.* Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 315. — Matth. 8, 27. οἱ ἄνθρωποι scil. qui una c. Iesu essent. v. 48. τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα scil. obsidens aliquem. — το πλοῖον scil. quod advocaverat vel quod

aderat Matth. 13, 2. Marc. 4, 1. ὁ ἔπαινος, ὁ μισθὸς *merces* scil. promerita Marc. 5, 12. 1 Cor. 4, 5. τὰ πάντα scil. quae docenda habeo Marc. 4, 11. Luc. 4, 20. coll. v. 17. — 2, 22. 6, 22. οἱ ἄνθρωποι scil. vulgares vel infensi doctrinae meae. 16, 21. οἱ κύνες vel divitis vel urbis illius. 17, 17. οἱ δέκα scil. qui auxilium meum implorarunt. 18, 8. ἡ πίστις scil. in Deo posita, quam volo. Ioh. 6, 10. ἐν τῷ τόπῳ scil. quo erant. 7, 23. ὁ νόμος scil. de circumcisione v. 51. τὸν ἄνθρωπον scil. in ius vocatum. 13, 5. εἰς τὸν νιπτῆρα *in pelvim*, scil. ad hunc usum appositam. 18, 7. κατὰ τ. νόμον scil. ὃν ἔχομεν. Act. 9, 17. coll. v. 11. Rom. 5, 15. οἱ πολλοὶ i. e. *multitudo illa, quae ab Adamo inde usque ad Mosem vixit.* Ibid. εἰς τοὺς πολλοὺς i. e. *in multitudinem eorum, quos Christianos factos esse novimus* vel *fieri videmus.* 1 Cor. 5, 9. ἐν τῇ ἐπιστολῇ sc. quam habetis. 12, 19. τὰ πάντα scil. modo memorata. 2 Cor. 1, 17. μή — ἐλαφρίᾳ [scil. quae inhaeret naturae humanae cf. *Win.* p. 97. aliter *Meyer* ep. ad Cor. 2. p. 21.] ἐχρησάμην 5, 4. coll. v. 1. Eph. 5, 12. coll. v. 11. Iac. 2, 14. τὸ ὄφελος scil. quod expectari potest. v. 20. 26. χωρὶς τῶν ἔργων scil. quae gignat opus est ἡ πίστις. — αὐτῷ ἡ δόξα — τὸ κράτος, similia = *laus soli illi debita* Rom. 11, 36. Gal. 1, 5. Phil. 4, 20. 1 Petr. 4, 11. Apoc. 5, 13. Cf. *Win.* p. 95 sq. *Bornem.* schol. p. 112. *Matth.* §. 264. §. 267. *Buttm.* §. 124, not. 2. *Fritzsche* l. l. p. 200. coll. *Ewald* p. 566 sq. gr. min. p. 239. *Gesen.* p. 655, 3. a. — — ii) additur artic., ubi nostrates abstinent illo α) in locis, ubi, articulo addito, significatur, pertinere rem substantivo indicatam nonnisi ad illum, de quo agitur, ut τὰ βρέφη *infantes*, quos habebant Luc. 18, 15. μεγάλῃ τῇ φωνῇ Act. 14, 10. 26, 24. ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ 1 Cor. 11, 4. ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην Hebr. 7, 24. τὸ πρόσωπον Apoc. 4, 7. Cf. *Bornem.* schol. p. 115. *Win.* p. 96. *Fritzsche* l. l. p. 425. — nomini articulum habenti additur insuper genit. pron. person., ubi nos: *mein, dein, sein, unser, euer, ihr*, ut εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ *vestimentum quo amictus erat* vel *vestimentum suum* Matth. 3, 4. Marc. 8, 17. Ioh. 19, 2. Apoc. 2, 18. — Matth. 2, 2. 6, 10 bis. 7, 16. 12, 13. 49. Marc. 7, 10. Ioh. 15, 20. Cf. *Buttm.* §. 110, not. 1. *Win.* p. 100. *Fritzsche* l. l. p. 118. — β) ubi res vel persona, per se quidem indefinita, cogitatur a dicente vel scribente ut certa et definita Matth. 12, 35. τὰ ἀγαθὰ *bona* scil. quae habet in thesauro. 13, 3. ὁ σπείρων *sator* scil. quem in mente habeo. Ioh. 5, 36. ἐγὼ — μαρτυρίαν i. e. *ego vero sum, a quo petendum est* [*testimonium* scil. quo opus est in hac causa. Cf. sequentia: τὰ γὰρ ἔργα — αὐτὰ τ. ἔ. — μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ioh. 7, 24. τὴν — κρίνατε i. e. *iudicetis, quaeso, rem eo modo, quo, ut recte iudicetur, ex meo sensu iudicanda est.* Ioh. 19, 12. quo l. si bis legitur ὁ καῖσαρ c. artic. explica: *ille, quem terrae nostrae dominum esse dicis, Caesar.* vel: *ille, penes quem esse dicis imperium orbis terrarum, Caesar.* Cf. *Matth.* §. 264, 4. *Buttm.* §. 110, not. 2. *Win.* p. 96 sq. — γ) ubi res vel persona, indefinita ex parte, relata ad rationem certam, cogitatur ut certa et definita, ita πᾶς ὁ αἰτῶν, πᾶς ὁ ζητῶν *Jeder Bittende, Jeder Suchende.* vel *Jeder, wenn er bittet, sucht* Luc. 11, 10. ὁ ποιήσας αὐτὰ Rom. 10, 5. Gal. 3, 12. Marc. 4, 9. 2 Cor. 10, 17. 1 Ioh. 3, 6 bis. Apoc. 20, 6. Cf. *Matth.* §. 268. §. 271, not. *Ewald* p. 567. gram. min. p. 239 sq. *Gesen.* p. 652. — — kk) iteratur articulus α) ubi interveniente vel καί, vel τε — καί, vel καί — καί vel ἤ eodem casu sese sequuntur nomina plura *nunc* paria genere [sunt vel cogitantur in talibus res aut personae per se subsistentes] ut οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι Marc. 2, 16. 18. 12, 13. Luc. 1, 58. 11, 40. 23, 4. Ioh. 2, 14. Act. 6, 4. 15, 6. 22. Apoc. 11, 4. 22, 1. — 2 Ioh. v. 9. — Act. 17, 10. 14. 18, 5. (Diod. Sic. 1, 30. Xen. Cyr. 1, 2. 2.) Cf. *Win.* p. 121. — loci ex verbositatis genere supra sub ἀνάστασις, ἄνωθεν notato iudicandi Luc. 12, 11. 20, 20. Eph. 3, 10. Phil. 4, 6. — (Lucian. fugitiv. §. 18.) — *nunc* diversa genere vel numero, ut τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα Matth. 15, 4. 5. Marc. 7, 10—12. Luc. 14, 26. Act. 13, 50. 15, 20. Rom. 8, 2. 1 Cor. 2, 4. Hebr. 3, 6. Apoc. 1, 2. Cf. *Win.* p. 119. — τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ Matth. 8, 26. Ioh. 2, 15. Eph. 3, 3. Tit. 2, 12. (Diod. Sic. 1, 50 et 86.) — β) ubi oppositio fit per οὔτε — οὔτε — ἀλλά 1 Cor. 3, 7. — γ) ubi nomen primum separatum legitur a nomine secundo 1 Cor. 1, 28. cf. *Win.* p. 122. — — ll) augetur vis articuli addito pron. demonst., ut αὐτός, *selbst*, articulum praecedens, ut αὐτὸς ὁ ἰωάννης Matth. 3, 4. — Ioh. 5, 36. 16, 27. 1 Cor. 15, 28. de αὐτῇ τῇ ὥρᾳ vel ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ vid. αὐτός p. 62 col. 1. Cf. *Bornem.* schol. p. 158. *Win.* p. 112. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 117. — οὗτος nominibus pp. vel aliis substantivis articulum habentibus nunc praepositum Matth. 20, 21. Luc. 7, 44. de h. l. lect. vid. *Win.* p. 109. — Luc. 9, 48. 10, 36. 15, 24. Ioh. 6, 51. 58. Act. 1, 11. 2, 32. Hebr. 7, 1. nunc postpositum Matth. 3, 9. 26, 8. 31. Marc. 12, 43. Luc. 7, 31. Ioh. 2, 19, 20. Act. 6, 13. 14. 19, 26. Rom. 7, 24. — De ὁ αἰὼν οὗτος, ὁ κόσμος οὗτος vid. αἰών, κόσμος. — ἐκεῖνος nunc praepositum subst., ut ἐκεῖνος ὁ πλάνος Matth. 27, 63. Ioh. 21, 3. nunc postpositum subst., ut τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ Matth. 7, 25. 27. Marc. 3, 24. 25. Luc. 9, 5. Ioh. 1, 40. 5, 39. Cf. *Gersdorf* Sprachcharakt. des N. T. Vol. 1. p. 434. *Win.* p. 147. *Buttm.* §. 114, 6. — — mm) legitur artic. c. subst., ubi nominat. pro vocat. Matth. 27, 29. Marc. 10, 47. Luc. 12, 32. Ioh. 8, 10. Act. 13, 41. Eph. 5, 14. 6, 1. Apoc. 18, 4. Cf. *Matth.* §. 312. *Fischer* 3. a. p. 319. *Markland* ad Eur. Iph. A. v. 446. *Win.* p. 169. coll. *Buttm.* §. 31, 5. not. 4. gr. max. §. 33, 6. Greg. Cor. p. 176. ed. *Schäfer. Gesen.* p. 654. *Ewald* p. 568. gr. min. p. 240. —

b) ubi c. substantivis iunguntur vocabula ad substantivum accuratius definiendum pertinentia, ut aa) *adiectiva* α) univ. Ponuntur autem ea nunc inter artic. et subst., ut διὰ τῆς στενῆς πύλης Matth. 7, 13. — 12, 35 bis. Marc. 6, 30. Ioh. 4, 23. 10, 11. Act. 1, 16. Tit. 2, 11. Apoc. 3, 1. 12, 9. quo l. iteratur artic. in coacervandis nominibus, quibus insigniebatur apud Iudaeos diabolus. Cf. *Matth.* §. 271. §. 275. §. 277, a. *Buttm.* §. 111, 3. *Rost* §. 98. *Win.* p. 123. *Bornem.* schol. p. XXXI et 15. *Gesen.* p. 659. *Ewald* p. 625. gr. min. p. 240 sq. — Contra usum Graecorum adiectivum sine articuli iteratione postponitur subst., ut ἡ ζωὴ αἰώνιος 1 Ioh. 5, 20. quo l. codd. vel ζωὴ αἰώνιος vel ἡ ζ. ἡ αἰώνιος. Cf. *Käuffer* de bibl. ζωῆς αἰωνίου notione p. 189 sq. *Win.* p. 125. *Griesb.* — sine articuli iteratione adiectivum nunc ante nunc post subst. ponitur, ubi tanquam praedicatum subiungitur, ut πλατεῖα ἡ πύλη i. e. *weit ist die Pforte*, εὐρύχωρος ἡ ὁδός Matth. 7, 13. - v. 14. — ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι Matth. 9, 37. Iac. 2, 26. de Ioh. 5, 36. Act. 14, 8. vid. infra sub II. 2. K. observata. — Cf. *Matth.* §. 277, b. coll. §. 267. *Buttm.* §. 111, not. 3. *Voigtländer* ad Lucian. dial. mort. p. 109. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. dial. deorr. p. 133. coll. *Gesen.* p. 707. *Ewald* p. 624. — — β) adiect. ὅλος [= in seiner Ganzheit oder Allheit betrachtet] nunc praeponitur nunc postponitur subst. articulum habenti, ut περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν Matth. 4, 23. Marc. 1, 39. — Luc. 4, 14. Act. 7, 11. Rom. 8, 36. 1 Cor. 5, 6. Hebr. 3, 2. 1 Ioh. 2, 2. (Hdian. 8, 4. 3. Xen. Cyr. 2, 1. 24.) — τὸν κόσμον ὅλον Matth. 16, 26. Marc. 1, 33. Ioh. 4, 53. Act. 21, 30. Rom. 16, 23. Apoc. 3, 10. (Diod. Sic. 11, 71. Xen. Cyr. 2, 1. 30.) cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Voigtl.* l. l. *Fritzsche* l. l. coll. quae habent de כֹּל seq. subst. c. artic. ה *Gesen.* p. 600. *Ewald* p. 642. gr. min. p. 247. 250. — γ) adiect. πολύς, quod ponitur nunc inter artic. et subst., ut ὁ πολὺς ὄχλος i. e. *numerosa plebs*, quae aderat Marc. 12, 37. Act. 26, 24. Vid. πολύς et *Matth.* §. 276. — nunc c. articulo postponitur subst. articulum habenti, ut αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ i. e. *peccata eius, quae multa sunt.* Apoc. 17, 1. τὰ ὕδατα τὰ πολλὰ *aquae illae, quae multae sunt.* Cf. *Bornem.* schol. p. 49. — nunc, tanquam praedicatum subiunctivum substantivo artic. habenti anteponitur subst., ut περὶ — ὁ λόγος *de quo quae dicenda sunt, multa sunt* Hebr. 5, 11. Cf. *Win.* p. 102. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Voigtl.* l. l. *Fritzsche* l. l. — δ) adiect. πᾶς, ponitur nunc inter artic. et subst., ut τὸν πάντα χρόνον Act. 20, 18. Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 16. cf. *Matth.* §. 277. *Buttm.* §. 114, 6. *Rost* §. 98. *Win.* p. 111. — nunc, ut ὅλος, substantivo artic. habenti anteponitur nunc postponitur, ut πᾶσα ἡ ἰουδαία, πᾶσα ἡ περίχωρος Matth. 3, 5. 4, 8. 6, 29. 26, 1. Marc. 4, 1. Luc. 13, 2. 4. 17. Act. 1, 18. Rom. 1, 25. 1 Cor. 12, 12. Col. 1, 19. Iac. 1, 8. — τὰς πόλεις πάσας Matth. 9, 35. Luc. 12, 7. Apoc. 13, 12. Cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Win.* l. l. — — bb) *pronomina* tum *possessiva* tum *demonstrativa* ita iunguntur c. subst. ut ponantur nunc inter artic. et subst., ut εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα Matth. 18, 20. — Ioh. 4, 42. Rom. 15, 4. Gal. 6,

13. — abest substant. e contextu facile cognoscendum ut οἱ δὲ σοὶ scil. μαθηταὶ Luc. 5, 33. τὸ δὲ σὸν sc. θέλημα 22, 42. περὶ δὲ τῶν ἡμετέρων scil. ἁμαρτιῶν 1 Ioh. 2, 2. ἓν τῶν τοιούτων παιδίων Marc. 9, 37. — 2 Cor. 12, 3. — nunc c. articuli iteratione postponitur subst., ut ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ Ioh. 5, 30. — 6, 38. 10, 27. 1 Ioh. 1, 3. — — cc) *participia*, quae articulo instructa, postponuntur substantivis, ut τὸ αἷμά μου — τὸ — ἐκχυνόμενον Matth. 26, 28. — Luc. 22, 19. Ioh. 2, 9. Act. 9, 7. Rom. 1, 3. 1 Thess. 4, 5. 2 Tim. 3, 15. 1 Petr. 5, 10. Apoc. 3, 12. de h. l. nominat. ἡ καταβαίνουσα post genit. τῆς καινῆς ἱερουσαλὴμ vid. *Win.* p. 216 sq. — Apoc. 18, 5. Cf. *Matth.* §. 271. §. 275. §. 277. *Buttm.* §. 111, 3. *Rost* §. 98, 2. *Win.* p. 126. — — dd) *numeralia* tum cardinalia, tum ordinalia, posita vel inter articulum et substant., ut τοὺς δώδεκα · μαθητὰς Matth. 10, 1. — Marc. 6, 41. Apoc. 4, 8. — περὶ — τὴν ἑνδεκάτην ὥραν Matth. 20, 6. — Marc. 14, 12. Luc. 1, 59. Act. 15, 4. 2 Tim. 4, 16. vel iteratur artic., ut τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ Marc. 15, 34. Ioh. 2, 1. Hebr. 4, 4. — — ee) *adverbia*, quae posita inter artic. et subst. circumscribunt adiectivum, ut εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον Act. 13, 42. — Rom. 7, 22. 2 Petr. 1, 9. — — ff) iunguntur c. substantivis *praepositiones* cum casu suo, quae ante se habentes articulum periphrasin faciunt vel adiectivi substantivo cognati vel propositionis resolvendae per *qui* c. verbo finito. Postponuntur autem eiusmodi praepositiones substantivis articulum habentibus, it. nominibus propriis articulo nunc instructis nunc carentibus, ut πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ Matth. 6, 6. — 7, 3. Marc. 4, 31. 15, 43. Luc. 1, 70. Ioh. 12, 21. Act. 4, 2. 26, 4. 27, 5. Rom. 7, 5. 1 Cor. 4, 17. 2 Cor. 8, 4. Phil. 3, 9. Iac. 1, 1. Apoc. 20, 13 bis. Cf. *Win.* p. 125. — — gg) in verbis *per appositionem* substantivo additis a) univ. i. e. ubi substantivo, cuiuscunque sit generis, adduntur quaedam per appositionem, ut ἐν [τῷ] βεελζεβοὺλ, τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων Luc. 11, 15. [Matth. 12, 24. vid. de h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 432.] Luc. 19, 27. Ioh. 10, 23. 6, 4. 8, 44. Rom. 1, 20. 8, 15. 23. Eph. 4, 22. Iac. 3, 6. 2 Ioh. v. 7. Cf. *Matth.* §. 275. *Win.* p. 130. coll. *Bornem.* schol. p. XXXIV. et p. 15. 120. et de eodem usu artic. ה *Gesen.* p. 658. *Ewald* p. 625. gram. min. p. 241 — nomini, quo quis appellatur eodem modo additur: τὸ ὄνομα αὐτοῦ [vid. καλέω p. 253 col. 1.] post vv. appellandi Matth. 1, 21. 23. 25. Luc. 1, 13. 31. 2, 21. Apoc. 19, 13. — β) ubi nomini propr. additur nomen indicans vel genus, vel munus vel dignitatem vel cognomen αα) univ., ut ἐν ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως Matth. 2, 1. 3. 3, 1. 4, 21. 21, 11. 27, 2. Marc. 10, 47. Act. 12, 25. 21, 8. Eph. 3, 1. Cf. *Matth.* §. 274. *Buttm.* §. 112. *Win.* p. 130. — σαῦλος δὲ ὁ καὶ παῦλος = ὁ καὶ καλούμενος παῦλος Act. 13, 9. Vid. ad h. l. sub καί p. 249 col. 2. observata. — ββ) articulum solum sequitur genitivus alius nominis pendens a subst. ad articulum supplendo. Ita in cognationis vel necessitudinis ratione definienda, ubi cogitatione addi potest vel γυνή Matth. 1, 6. Ioh. 19, 25. vel μήτηρ Marc. 16, 1. Luc. 24, 10. coll. Matth. 27, 56. Marc. 15, 40. [de lect. loci Luc. 24, 10. cf. *Win.* p. 124. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 696. *Griesb.* ed. *Schulz.* — vel πατήρ Act. 7, 16. vel οἰκεῖοι domestici, familiares, ut οἱ αὐτοῦ, *sui, die Seinigen* Act. 16, 33. οἱ χλοῆς 1 Cor. 1, 11. οἱ ἀριστοβούλου Rom. 16, 10. vel υἱός Matth. 4, 21. 20, 2. 3. Marc. 1, 19. 2, 14. 3, 17. 18. Luc. 6, 15. Ioh. 21, 2. Act. 13, 22. Cf. *Matth.* §. 274. *Buttm.* §. 112, 2. *Lob.* ad Phryn. p. 110. *Bornem.* schol. p. 155. *Win.* p. 123. 133. 175. 532. — vel alium substantivum e contextu cognoscendum, ut τὸ τῆς καινῆς διαθήκης scil. αἷμα, Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. cf. *Buttm.* l. l. *Win.* p. 124. 175. — γ) ubi pronomini vel personali, ut 1 Cor. 15, 8. [ad quem l. cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 60.] vel demonstrativo per apposit. quaedam adduntur, ut ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ Luc. 13, 4. Ioh. 16, 13. — — hh) ubi iunguntur substantiva artic. habentia cum verbis nunc paucioribus nunc pluribus, positis inter articulum et substantivum vel participium, ut οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων γραμματεῖς pro: οἱ ἐν ἱεροσολύμοις γραμματεῖς ἀπὸ ἱεροσολύμων προσέρχονται Matth. 15, 1. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 507. — Matth. 7, 3. 25, 16. Ioh. 7, 49. Act. 15, 23. 17, 13. 21, 28. 38. Rom. 2, 27. 2 Cor. 8, 8. Iac. 3, 9. cf. *Buttm.* §. 111, 1. 2. 3. *Matth.* §. 272. §. 275. §. 278. *Win.* p. 125. — de 1 Petr. 4, 14. vid. *Win.* p. 124. —

B) praefigitur artic. *adiectivis* a) iunctis c. substantivis articulum habentibus. Vide exempla supra sub A. b. aa. allata. — b) substantive positis aa) univ. ut ὁ ἀναμάρτητος Ioh. 8, 7. οἱ σοφοὶ 1 Cor. 1, 19. 28. οἱ τέλειοι 2, 6. οἱ τυφλοὶ Matth. 9, 28. ὁ τυφλὸς *caecus ille* Ioh. 11, 37. coll. 9, 14. (Lucian. dial. deorr. 16, 2.) cf. *Matth.* §. 269. *Buttm.* §. 109. 3. *Rost* §. 98.) — bb) ubi singularis sensu collectivo legitur et genus hominum significatur, ut ὁ ἀγαθός Rom. 5, 7. Vide ad h. l. *Fritzsche* ep. P. P. ad Rom. 1. p. 269. aliter *Meyer* ep. P. p. 111 sqq. — ὁ ἀσεβὴς 1 Petr. 4, 18. ὁ δίκαιος Rom. 1, 17. Iac. 5, 6. 1 Petr. 4, 18. ὁ πτωχὸς Iac. 2, 6. — τὸ ἔλαττον, τὸ κρεῖττον = οἱ ἐλάττονες, οἱ κρείττονες [vid. ἀγενής] Hebr. 7, 7. — cc) ubi neutrum singularis = subst. abstracto, seq. genit., ut τὸ ἀδύνατον Rom. 8, 4. τὸ ἀσθενὲς 1 Cor. 1, 25. — Rom. 1, 19. 8, 3. 2 Cor. 8, 8. 17. Hebr. 6, 17. 7, 18. Cf. *Win.* p. 210. *Matth.* p. 269. *Buttm.* §. 115, 2. — pluralis, ut τὰ ἀδύνατα Luc. 18, 27. seq. gen. τὰ ἀόρατα τοῦ θεοῦ Rom. 1, 20. — 2, 16. 1 Cor. 4, 5. 14, 25. Apoc. 17, 4. — refertur neutr. ad personas [vid. ἀγενής] 1 Cor. 1, 27. 28. — c) mutatur significatio addito articulo, ut in ἄλλος: οἱ ἄλλοι, *ceteri, die übrigen* [vid. ἄλλος] Matth. 12, 13. Ioh. 21, 3. — in ἕτερος: ὁ ἕτερος *der andere von zweien* Matth. 6, 24. Luc. 5, 7. οἱ ἕτεροι = *altera pars* Luc. 4, 43. — in ὀλίγος, ut τὸ ὀλίγον *das Wenige* scil. was vorliegt 2 Cor. 8, 15. — in πολύς, ut τὸ πολύ, *das Viele* scil. was vorliegt, 2 Cor. 8, 15. Vide de h. l. paulo post sub D. monita. — οἱ πολλοί = vel: *multi illi* ex opp. τοῦ ἑνός Rom. 5, 15. 19. 12, 5. 1 Cor. 10, 17. 33. cf. *Win.* p. 98. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 325 sq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 172. 190. vel: *multitudo illa* Matth. 24, 12. ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν *amor multorum illorum*, quos vel mala exempla vel perversae magistrorum doctrinae corruperant coll. v. 10. 11. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 704. — 2 Cor. 2, 17. οἱ πολλοὶ *multi illi*, quos nostis scil. doctores falsi coll. 11, 13. — in πᾶς, ut οἱ πάντες, *die Ganzen*, *Alle zusammen* scil. de quibus agitur vel dictum est Marc 14, 64. Rom. 11, 32. Phil. 2, 21. τὰ πάντα *rerum universitas* Marc. 4, 11. Act. 17, 25. Rom. 11, 36. vel pro: οἱ πάντες Gal. 3, 22. Vid. πᾶς. —

C) praeponitur *pronominibus* a) possessivis, ut εἰρήνη ἡ ἐμὴ Ioh. 14, 27. τὸ ἐμὸν *das Meine* Matth. 25, 27. τὰ ἐμὰ *ea, quae ad me pertinent, res meae* Matth. 20, 15. Luc. 15, 31. Ioh. 17, 10. τὸ σὸν *das Deine* Matth. 20, 14. Luc. 6, 30. οἱ σοὶ i. e. *familiares tui* Marc. 5, 19. οἱ ἡμέτεροι *qui ad coetum nostrum pertinent* Tit. 3, 14. — b) demonstrativis, ut ὁ τοιοῦτος [vid. τοιοῦτος] Matth. 19, 14. Act. 19, 25. 22, 22. Rom. 1, 32. 1 Cor. 5, 5. 2 Cor. 2, 2. 6. 7. 12, 2. 3. 5. — ita ut mutet significationem, ut ὁ αὐτός *idem*. Vide αὐτός. —

D) *participiis* anteponitur artic. a) pertinentibus ad substantivum aa) ante se habens articulum. Vide supra sub A. b. cc. observata. — bb) post substantiva, quae, quod rem vel personam semel existentem indicant aut quod indefinite dicuntur, carent articulo, ut ἀτμὶς — ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη Iac. 4, 14. δυνάμεις οὐ αἱ τυχοῦσαι Act. 19, 11. ἔθνη [*Heiden*] τὰ μὴ νόμον ἔχοντα Rom. 2, 14. vel τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην 9, 30. cf. ad hos l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 114. Vol. 2. p. 354. *Meyer* ep. ad Rom. p. 57. 226. — Act. 10, 41. 2 Ioh. v. 7. Iud. v. 4. — διὰ πνεύματος ἁγίου, τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν 2 Tim. 1, 14. εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα — νεκρῶν 1 Petr. 1, 21. cf. *Win.* p. 131 coll. p. 115 fin. — — b) substantive positis [vid. ἀδικέω no. 2.] ut τὸ γεννώμενον Luc. 1, 35. τὸ γεγεννημένον Ioh. 3, 6. τὸ περισσεῦόν τινος reliquiae alicuius rei Matth. 14, 20. 15, 37. τὸ περισσεῦσάν τινος Luc. 9, 17. τὸ ὑπερέχον τινος Phil. 3, 8. — ὁ ἀδικῶν = *peccator* Col. 3, 25. ὁ ἀσθενῶν Rom. 14, 2. ὁ κλέπτων Eph. 4, 28. ὁ κρίνων 1 Petr. 1, 17. ὁ πειράζων Matth. 4, 3. 1 Thess. 3, 5. ὁ πλανῶν Apoc. 20, 10. — ὁ διώκων ἡμᾶς *unser Verfolger* Gal. 1, 23. ὁ καλῶν ἡμᾶς 1 Thess. 5, 24. ὁ ὀλοθρεύων Hebr. 11, 28. ὁ ῥυόμενος ἡμᾶς 1 Thess. 1, 10. — οἱ βαστάζοντες *die Träger* Luc. 7, 14. οἱ βόσκοντες *pastores* Matth. 8, 33. Marc. 5, 14. οἱ ἐσθίοντες *convivae* Matth. 14, 21. 15, 38. — 1 Cor. 9, 13. Apoc. 15, 2. Cf. *Win.* p. 322. 100. *Matth.* §. 271. §. 570. — — c) resolvendis per: *is qui, derjenige welcher* [cf. *Matth.* §. 268. *Buttm.* §. 110. not. 2. *Herm.* ad Soph. El. v. 190. *Win.* p. 100.] aa) univ. ut ὁ δοκῶν ἑστάναι 1 Cor. 10, 12. οἱ δοκοῦντες ἄρχειν qui

imperare sibi videntur Marc. 10, 42. ὁ ἐργαζόμενος i. e. *qui bene factis intentus est* [vid. ἐργάζομαι fin.] Rom. 4, 4. — οἱ σωζόμενοι ii, qui fide habenda *servatorum numero accedebant* Act. 2, 47. — 1 Cor. 9, 13. Rom. 16, 17. — ὁ ἐρχόμενος is *quem adventurum cogito* 2 Cor. 11, 4. Cf. *Win.* p. 100 sq. *Fritzsche* diss. 2. p. 65. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 208. — Iac. 5, 11. Apoc. 2, 12 coll. 1, 16. — particip. aor. ὁ — λαβών Matth. 25, 16 — 24. Ioh. 1, 33. 5, 29 bis. Act. 9, 21. Cf. *Win.* p. 327. *Matth.* §. 570. (Soph. Electr. 194 vel 200. Xen. Cyr. 5, 4, 6.) — sq. οὗτος vel recipiente subjectum a verbo separatum Matth. 26, 23. Marc. 12, 40. de h. l. lect. et interpret. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 547 sq. *Win.* p. 171. vel cum gravitatis significatione Luc. 8, 14. Ioh. 6, 46. Act. 17, 6. Iac. 1, 26. — abest particip. facile e contextu cognoscendum, [illegible] Matth. 20, 9 coll. v. [illegible] [illegible] 2 Cor. 8, 15 coll. Exod. 16, 18. cf. *Meyer* ad h. l. p. 199. *Win.* p. [illegible] — bb) ubi additur quaedam ad rem vel personam [illegible] [illegible] *Win.* p. 106. [illegible] Luc. 24, [illegible] [illegible] p. 95. [illegible] Act. 19, 10. [illegible] Matth. 6, 10. [illegible] Matth. 7, 22. [illegible] Matth. 27, 40. Rom. 2, 1. Marc. 14, 18. [illegible] *Fritzsche* Ev. Matth. p. 815. Ev. Marc. p. 613. *Win.* p. 127. 322. *Matth.* §. 278. — cc) [illegible] *für jetzt* [vid. [illegible] p. 316 col. 2] Act. 24, 25. — dd)

[illegible] *nominibus numeralibus* praefigitur artic. a) cardinalibus, ut ὁ εἷς *der Eine*, in distributione: ὁ εἷς — ὁ εἷς *der Eine* — *der Andere*, vel ὁ εἷς — ὁ ἄλλος, ὁ [illegible] Vid. εἷς. οἱ δύο, *die Zwei*. Vid. δύο. — οἱ δέκα, *die Zehne* vid. δέκα. — οἱ πέντε, quinque illae [illegible] Matth. 25, 2. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Fritzsche* Ev. Matth. p. 782. *Scholz*, *Knapp.* — οἱ δώδεκα, *die Zwölfe*. Vid. δώδεκα. — b) ordinalibus, ut ὁ πρῶτος Matth. 26, 8. 10. ὁ δεύτερος, ὁ τρίτος Matth. 22, 26. — τὸ δεύτερον, *das zweite Mal* i. e. *zum zweiten Male*, τὸ τρίτον *zum dritten Male* vid. δεύτερος, τρίτος.

F) *adverbia* ante se habent artic. a) substantive posita, ut ἡ αὔριον Luc. 10, 35. ἡ ἐπαύριον Ioh. 1, 29. οἱ ἐγγύς, οἱ μακράν Eph. 2, 17. τὸ πέραν Marc. 5, 1. τὸ πρωΐ Ex. 1. ἡ σήμερον Matth. 11, 23. Cf. *Matth.* §. 282, 2. *Buttm.* §. 112, 3. 4. *Rost* §. 98, not. 9. *Win.* p. 123. — b) adjective posita, ut ἡ ἄνω, ἡ ἄνωθεν, ὁ ἔσω, ὁ ἔξω, ὁ ἔξωθεν, ὁ ἔσωθεν, ὁ νῦν, ὁ τότε, οἱ πάλαι. Vid. ἄνω, ἄνωθεν, ἔσω, ἔξωθεν, ἔσω, ἔσωθεν, νῦν, πάλαι, τότε.

G) anteponitur *praepositionibus* cum casu suo a) per omnia genera aa) univ., ut οἱ ἀπὸ Ἰταλίας vel ἀπὸ Θεσσαλονίκης = *Itali*, *Thessalonicenses* Act. 17, 13. Hebr. 13, 24. οἱ ἐκ τῆς καίσαρος οἰκίας Phil. 4, 22. οἱ ἐκ νόμου i. e. *legi subjecti*, *Mosis discipuli* Rom. 4, 14. ὁ ἐξ ἐναντίας = *adversarius* Tit. 2, 8. ἡ ἀλήθεια [vid. ἀλήθεια] Rom. 2, [illegible] [vid. ἐν p. 104 col. 1.] Matth. 6, 10. Eph. 1, 10. [illegible] [vid. ἐν l. l.] Matth. 6, 6. 18. [illegible] [vid. ἐπί] Eph. 1, 10. οἱ μετ' αὐτοῦ [vid. [illegible]] Matth. 21, [illegible] *cognati*, *familiares* [illegible] Marc. 3, 21. ὁ παρὰ φύσιν *naturae contrarius* Rom. 1, 26. [illegible] *spatium*, *quod est ad portam* = *vestibulum* Marc. 14, 68. Cf. *Matth.* §. 272 *Buttm.* §. 112, 2. *Win.* p. 128. — bb) περί cum accus. α) *personae*, ut οἱ περὶ τὸν Παῦλον i. e. *Paulus cum comitibus suis* Act. 13, 13. (Xen. Mem. 3, 4, 10.) cf. *Matth.* 272, [illegible] §. [illegible] *Buttm.* §. 137. *Win.* p. 285. — αἱ περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν i. e. *Martha et Maria* Ioh. 11, 19. (Pol. 4, 36. Plat. Cratyl. §. 17 et §. 36.) cf. *Matth.* §. 583, 2. *Buttm.* l. l. *Win.* l. l. — οἱ περὶ αὐτόν i. e. *comites eius*, ipso, qui nomine proprio inducitur, excluso Marc. 4, 10. Luc. 22, 49. [e lect. vulg. Act. 21, 8. cf. *Griesb.* ad h. l.] Cf. *Matth.* l. l. (Xen. hist. gr. 7, 5, 12.) — τὰ περὶ ἐμέ = *conditio mea*, *status meus* Phil. 2, 23. (Plat. Euthyphr. §. 14. Paus. 7, 27. 4.) — β) *rei*, ut τὰ περὶ τὸν τόπον i. e. *vicinia loci* Act. 28, 7. (Diod. Sic. 1, 50.) cf. *Matth.* l. l. — b) neutr. articuli praepositionibus praefigitur c. casu suo aa) ita, ut uti possis adverbio, ut τὸ καθ' ἡμέραν i. e. *quotidie* vid. ἡμέρα. — — bb) sic, ut circumscribatur subst., ut τὸ ἐκ μέρους [id, quod ante dixi ἐκ μέρους], *das Theilweise* i. e. *das Unvollkommene*, *imperfectio* 1 Cor. 13, 10. coll. v. 9. τὰ ἐν τῇ ὁδῷ scil. γενόμενα Luc. 24, 35. — cc) ita, ut peculiarem efficiat sententiam, ut τὸ ἐξ ὑμῶν [= *euren Umständen und Kräften nach* i. e.] *quantum a vobis pendet* Rom. 12, 18. Vid. ἐκ p. 151 col. 1. — χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν *vos quod attinet* Rom. 16, 19. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Meyer*, coll. *Scholz*, *de Wette*. — τὸ κατὰ σάρκα i. e. *quod ad carnem* vel *ad corpus humanum attinet*, *quo amictus aliquamdiu inter homines versatus est* Rom. 9, 5. τὰ περί τινος Luc. 24, 19. Act. 23, 15. 24, 10. 22. Phil. 1, 27. τὰ πρὸς τὸν θεόν = *quod attinet res ad Deum pertinentes* Hebr. 2, 17. 5, 1. [Luc. 14, 28. τὰ εἰς ἀπαρτισμόν. Cf. de lect. τὴν δαπάνην εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν praeferenda *Bornem.* schol. p. 94. *Meyer*, *de Wette*, *Griesb.* ed. *Schulz.*] —

H) *interiectioni* praeponitur sic, ut substantivi vim illa induat, ut ἡ οὐαί [conditio vel sors, qua irrumpente clamari solet οὐαί i. e.] *miseria*, *calamitas*, *die Plage* Apoc. 9, 11. 11, 14.

I) modo prorsus singulari articulus ὁ cum verbis sequentibus in unam coalescit notionem, ita ὁ ὤν, ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, it. ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν periphrasin faciens hebr. יְהוָה, *Jehova* i. e. *immutabilis*, *der Unveränderliche* Apoc. 1, 8. 4, 18. de lectione locorum 11, 17. 16, 5 et 1, 4 quo l. ἀπὸ ὁ ὤν, καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος et in codd. ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν — ἐρχόμενος cf. *Griesb.*, *Knapp*, *Scholz*; et de hac nominis Iehovae circumscriptione *Win.* p. 66. *Id.* in stud. exeget. P. 1. p. 156 sq. —

K) *neutrum articuli* praefigitur a) *genitivo* nominis, ubi indicatur pertinere aliquid ad personam vel rem nomine significatam vel proficisci aliquid ab aliqua re aut persona. Ita aa) artic. *pluralis*, ut ἀποδοῦναι τὰ καίσαρος, τὰ τοῦ θεοῦ i. e. *quae Caesari*, *quae Deo debentur* Matth. 22, 21. τὰ τῆς εἰρήνης, τὰ τῆς οἰκοδομῆς *quae pertinent ad iuvandam vel promovendam* τὴν εἰρ., τὴν οἰκοδ. Rom. 14, 19. εἰδέναι τὰ τῶν ἀνθρώπων, τὰ τοῦ θεοῦ 1 Cor. 2, 11. εἶναι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου vel: *versari in domicilio patris mei* [ita *Meyer* ad h. l.] vel: *occupatum esse in rebus patris* i. e. *divinis* [cf. *Bornem.* schol. p. 27 sqq. *de Wette* ad h. l.] Luc. 2, 49. τὰ τοῦ νηπίου 1 Cor. 13, 11. καυχᾶσθαι τὰ τῆς ἀσθενείας μου *gloriari vel de iis*, *quae* [v. 23 — 28] *de ἀσθενείᾳ μου dici* vel: *gloriari* τῇ ἀ. μου 2 Cor. 11, 30. [ita τὰ τῆς ὀργῆς Thuc. 2, 60.] σκοπεῖν τὰ ἑαυτῶν, τὰ ἑτέρων Phil. 2, 4. φρονεῖν τὰ τοῦ θεοῦ, τὰ τῶν ἀνθρώπων, τὰ τῆς σαρκός i. e. *quae probantur Deo*, *hominibus*, τῇ σαρκί Matth. 16, 23. Rom. 8, 7. (Thuc. 8, 31. τὰ μὲν ἁρμονίας, τὰ χάλμου Plat. Phaedon. §. 44.) cf. *Matth.* §. 285. *Buttm.* §. 115. not. 2. *Rost* §. 98. p. 458. *Win.* p. 133. — bb) artic. *singularis*, ut τὸ τῆς συκῆς *res ficus* i. e. *id*, *quod in fico illa factum est* Matth. 21, 21. — 1 Cor. 10, 24. Iac. 4, 14. 2 Petr. 2, 22. Cf. *Matth.* §. 284. *Buttm.* §. 115, not. 1. *Win.* p. 136. *Schäfer* ad Dem. I. p. 214. —

b) neutrum τό praefigitur *sententiae integrae*, cuius est quaedam ad sequentia vel praecedentia ratio, ut εἶπεν αὐτῷ τό· εἰ δύνασαι πιστεῦσαι Marc. 9, 23. — Luc. 1, 62. 5, 1. 9, 46. 22, 2. 4. 23. 24. 37. Act. 4, 18. 21. 22, 30. Rom. 8, 26. Gal. 5, 14. 1 Thess. 4, 1. Cf. *Matth.* §. 280. *Buttm.* §. 112, 3. *Rost* §. 98. p. 455. *Win.* p. 134. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 372. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 114. *Ast* ad Plat. polit. p. 319. *Stallb.* ad Plat. Euthyphr. p. 55. — — c) *singulis verbis*, quae vel explicantur vel spectantur ut pars orationis, ut τὸ ναί = *das Wort* ναί i. e. *Ja* = *die Bejahung*, affirmatio, τὸ οὔ, *das Wort Nein*, *die Verneinung*, *negatio* 2 Cor. 1, 17. „der Artikel markirt das ναὶ ναί u. das οὒ οὔ als bekannte u. solenne Formeln der affirmativen u. negativen Betheurung" *Meyer*

ep. P. ad Cor. 2. p. 21. — τὸ ἄγαρ *illud* [scil. vocabulum] *Agar* Gal. 4, 25. cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. — — d) *infinitivo*, sic, ut substantivi vim sumat. Ita aa) nominativus, ut καθάπερ ἡ προθυμία — οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι 2 Cor. 8, 11. Phil. 1, 21 bis. v. 29. quo l. ut phrasis ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ abrupta est et absolutione caret, ita recipitur et suppletur verbis sequentibus: τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦσαι — τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν vid. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 103. Cf. *Matth.* §. 540. *Buttm.* §. 112, 5. 1. *Rost* l. l. *Win.* p. 298. — bb) *genit.* τοῦ c. infin. α) ubi finis vel consilium indicatur: *ut, damit, dass,* ἵνα μή *damit nicht* [cf. *Matth.* §. 540, not. 1. *Rost* §. 109. p. 541 sq. *Buttm.* §. 127, not. 1. *Win.* p. 299. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 845 sqq. et de eadem vi hebr. ל seq. infinit. *Gesen.* p. 809. *Ewald* p. 604. 621. gramm. min. p. 264. 272.], ut ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό Matth. 2, 13. 3, 13. 13, 3. Marc. 4, 3. Luc. 1, 79 coll. v. 78. 5, 1. 7. 9. 51. 12, 42. 22, 31. 24, 29. 45. Act. 3, 2. 7, 19. 9, 15. 18. 47. 18, 10. 20, 30. 21, 12. 23, 20. Act. 15, 20. 26, 18. Rom. 6, 6. 11, 10. Phil. 3, 10. quo l. alternat c. ἵνα v. 8. Vid. *Win.* p. 300. — Hebr. 10, 7. 9. 11, 5. Iac. 5, 17. — alternat c. infinit. simplici Luc. 2, 24 coll. v. 22. (Thuc. 1, 45.) — additur τοῦ c. infin., ut, quae universe vel minus definite enuntiata essent, explicatius dicantur [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 847 sq. coll. *Ewald* p. 621. gr. min. p. 242. de hebr. ל] Luc. 1, 77 coll. v. 76. Act. 20, 20. Gal. 3, 10. — — β) pendet a substant. praecedente et ponitur αα) obiective [vid. ἀγάπη], ubi Lat. *genit. gerundii* utuntur, ita post γνώμη Act. 20, 3. ἐλπίς 1 Cor. 9, 10. ἐξουσία 9, 6. ἐπιποθία Rom. 15, 23. εὐκαιρία Luc. 22, 6. ἡμέραι Luc. 2, 6. 21. [cf. *Win.* p. 299. *Fritzsche* l. l. p. 847.] καιρός 1 Petr. 4, 17. ὅρκος Luc. 1, 73. πίστις Act. 14, 9. προθυμία 2 Cor. 8, 11. χρεία Hebr. 5, 12. χρόνος Luc. 1, 57. ὥρα Apoc. 14, 15. Cf. *Win.* p. 299. *Fritzsche* l. l. p. 843. in constructione ex sensu vel in locis, in quibus ab eo magis, quod cogitatur, quam a verbi significatione pendet, ut ἐκρίθη [= γνώμη ἦν vel βουλή] τοῦ ἀποπλεῖν Act. 27, 1. 1 Cor. 7, 37. Vid. de h. l. sub ἐξουσία monita, cf. *Meyer* Act. Ap. p. 322. — ββ) ex usu genitivi latius patente [vid. ἄζυμος et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 1. p. 72. et de eodem usu hebr. ל c. inf. [Coh. 3, 2. 4.] *Ewald* p. 621. gr. min. p. 272.] ut εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα impuritati, *quae cernitur* ἐν τῷ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα Rom. 1, 24. ἐλευθέρα — τοῦ μὴ εἶναι — μοιχαλίδα *libera est a lege, hac, inquam, re, quod sit adultera* 7, 3. ita *Fritzsche* l. l. p. 845. — ὀφειλέτης εἰμί τινι τινος = *debeo alicui aliquid* Rom. 8, 12. cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 131 sq. — 11, 8. ὀφθαλμοὶ τοῦ μὴ βλέπειν i. e. *oculi, qui videndi facultate destituuntur*, it. ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν. — 1 Cor. 10, 13. ἔκβασις — τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν exitus, *qui cernitur in perferendi facultate.* Phil. 3, 21. ἐνέργεια — τοῦ ὑποτάξαι vis, *qua potest subjicere* (Plat. Gorg. Tom. I. p. 525 d. p. 526, b. ἡ ἀρετὴ τοῦ δικαίως διαχειρίζειν.) — additur τοῦ c. infinit., ut accuratius explicentur verba praecedentia, ut περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι *de te*, nempe *ut custodiant te* Luc. 4, 10. — — γ) pendet ab adjectivo, ut ἄξιος 1 Cor. 16, 4. βραδύς Luc. 24, 25. ἕτοιμος Act. 23, 15. Cf. *Win.* p. 299. *Fritzsche* l. l. p. 845. — δ) ubi praecedit verbum secum habens genit., ut ἐξαπορεῖσθαι 2 Cor. 1, 8. καταπαύω Act. 14, 18. κατέχω Luc. 4, 42. κρατεῖν 24, 16. λαγχάνω Luc. 1, 9. ἐγκόπτω Rom. 15, 22. κωλύω Act. 20, 47. — ἀνένδεκτόν ἐστι = *impediri nequit* [cf. *Win.* p. 303.] Luc. 17, 1. De h. l. lect. τοῦ μὴ ἐλθεῖν praeferenda vid. *Griesb.*, ed. *Schulz, Schott, Knapp, Meyer, de Wette.* — παύω 1 Petr. 3, 10. ὑποστέλλομαι Act. 20, 27. cf. *Win.* p. 301. *Fritzsche* l. l. p. 845. — ε) pendet genit. a praeposit., ut ἀντί, εἵνεκεν, ἐκ, πρό vid. ἀντί, ἕνεκα, ἐκ p. 151, col. 1 fin. πρό. — ζ) post ἐγένετο, *accidit* Act. 10, 25. cf. tamen, quae habent de h. l. lect. *Fritzsche* l. l. p. 848. *Schott, Knapp, de Wette, Win.* p. 303. coll. *Meyer* Act. Apost. p. 142. 148. — Apoc. 12, 7. cf. *Win.* p. 302 sq. *Fritzsche* l. l. p. 844. — — cc) dativ. τῷ α) pendens a praepos. ἐν vid. ἐν p. 169 col. 2. — β) ita ut finem indicet, ut τῷ μηδένα σαίνεσθαι 1 Thess. 3, 3. Quo l. quatenus sit legendum vel τοῦ vel τό vid. *Fritzsche* l. l. p. 847. *Win.* p. 303. 298. *Griesb., Schott,* coll. *Jacobs* Achill. Tat. 5, 24. p. 823. *Schäfer* ad Dem. p. 163. — — dd) accus. artic. τό c. infinit. α) ubi substantive legitur et pendet a verbo praeced., ut πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν Luc. 7, 21. 2 Cor. 8, 11. 1 Cor. 14, 39. — β) ita ut sit eiusdem cum ὥστε potestatis [cf. *Win.* p. 298. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 329. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 114. Philoct. v. 1136.], ut τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι Rom. 4, 13. τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν 1 Thess. 4, 6. τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν Phil. 4, 10. — γ) praecedente τοῦτο, ut τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα Rom. 14, 13. ἔκρινα — τοῦτο, τὸ μὴ ἐλθεῖν 2 Cor. 2, 1. Cf. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 200. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 29. — δ) pendet a praeposit., ut διά, εἰς, πρός. Vide διά, εἰς, πρός. —

2) abest articulus

A) *in rei vel personae indefinitae significatione* vel *in vocabulis universe dictis*, ubi nos aut abstinemus articulo aut indefinito utimur articulo: *ein, eine.* a) univ., ut ἀκροβυστία, metonym. pro: ἀκρόβυστοι *praeputiati* i. e. *Heiden* Rom. 3, 30. ἄνθρωπος *ein Mensch*, ἄνθρωποι *Menschen* Phil. 2, 7. 1 Cor. 14, 2. 3. ἀπολελυμένη ἀπὸ ἀνδρὸς *eine von einem Manne Geschiedene* Luc. 16, 18. νόμος *ein Gesetz* Ioh. 19, 7. παραβολή Luc. 8, 4. πλῆθος Act. 21, 22. πόλις *eine Stadt* Marc. 1, 45. plur. πονηρά *res malae, Schlechtes* Matth. 12, 35. — ποτήριον δαιμονίων *ein Daemonen geweihter Becher* 1 Cor. 10, 21. ποτήριον κυρίου *ein Christo geweihter Becher* ibid. σὰρξ καὶ αἷμα sensus: *homines imbecilles* [vid. σάρξ] Matth. 16, 17. Cf. *Matth.* §. 264. *Buttm.* 110, 2. *Rost* §. 98. p. 452. *Win.* p. 115 sq. — b) addito τις [cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l.], ut ἄνθρωπός τις Luc. 10, 30. γυνή τις Marc. 5, 25. — Luc. 10, 31. 18, 35. — c) addito πᾶς, ut πάν δένδρον Luc. 3, 5. Matth. 3, 10. cf. *Matth.* §. 265, 2. *Win.* p. 110. — d) ita genitivus alius subst. additur, ut utrumque nomen in unam notionem coëat, ut μορφὴ δούλου = *Knechtsgestalt* Phil. 2, 7. οἶκος προσευχῆς = *ein Bethaus* Matth. 21, 13. σπήλαιον λῃστῶν *eine Höle von Räubern* = *Räuberhöle* ibid. et in loc. parall. — κόκκος σινάπεως *ein Senfkorn* Matth. 13, 19. χεῖρες ἀνθρώπων *Menschenhände* Act. 17, 25. — χεῖρες ἐθνῶν *Heidenhände* Act. 21, 11. — λόγος κολακείας 1 Thess. 2, 5. — ἀρχὴ ἡμερῶν = *Lebensanfang*, ζωῆς τέλος, *Lebensende* Hebr. 7, 3. — — substantivo indefinite posito adduntur verba quaedam ad accuratius definiendam classem illius pertinentia, ut aa) particip. articulum habens — vel: *is nempe qui, ii nempe qui* Act. 10, 41. 2 Ioh. v. 7. Iud. v. 4. — vel = ὅς c. verbo finito Marc. 15, 41. Iac. 4, 14. 1 Petr. 1, 7. cf. *Win.* p. 131. — bb) ὅς, ὅστις c. verbo finito Luc. 1, 26. 2, 4. Act. 17, 31. — cc) continetur accuratior definitio articulo nomen subsequente, ut πίστις ἡ εἰς ἐμέ, *Glaube, nämlich an mich* Act. 26, 18. Rom. 2, 14. 9, 30. 1 Tim. 1, 4. 4, 8. 2 Tim. 1, 13. Tit. 3, 5. Cf. *Win.* l. l. — dd) inest accuratior definitio in pron. possessivo articulum habente, vel in genitivo pron. personalis, ut εἰρήνη ἡ ἐμή Ioh. 14 27. ἐντολή σου ein Gebot *von dir* Luc. 15, 29. μου μαθητής Luc. 14, 18. μιμηταί μου 1 Cor. 4, 16. 11, 1. παιδαγωγὸς ἡμῶν Gal. 3, 24. τέκνα μου 1 Cor. 4, 14. cf. *Matth.* §. 265, 3. *Buttm.* §. 110, not. 1. *Win.* p. 116. — in locutione figurata αὐτός μου ἀδελφός — μήτηρ ἐστιν i. e. *is fratris, sororis, matris mihi loco est* — *in summo apud me pretio est* Matth. 12, 50. coll. Marc. 3, 35. Luc. 8, 21. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 112. Ev. Matth. p. 450. — ee) additur genit. qualitatem indicante, ut σάλπιγξ φωνῆς μεγάλης Matth. 24, 31. μετὰ — μεγάλης i. e. *mit einer Posaune lauten Schalles* vel: *mit dem grossen Lärme einer Trompete.* Vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 717. *de Wette* Ev. Matth. p. 208. —

B) *in nominibus propriis* a) *personarum*, ut Matth. 2, 22. 11, 5. Marc. 1, 4. De codd. in articulo ponendo et omittendo in talibus fluctuatione vid. *Win.* p. 108. — praecedente αὐτός Marc. 12, 36. 37. Luc. 20, 42. Hebr. 11, 11. Vide αὐτός ab init. et *Bornem.* schol. p. 158. — maxime ubi per appositionem additur nomen, quo genus, munus, dignitas, cognomen indicatur. Vide supra sub II. II. A. b. gg. β. observata. — ubi prima ejus fit mentio. Vid. supra II. 1. A. a. ee. — ubi plura habentur nomm. propr., in eadem causa memorata, primum si exceperis, abest articulus Luc. 16, 23. Act. 1, 13. cf. *Win.* p. 121. — *terrarum* Luc. 17, 11. Act. 6, 9. 21, 3. Rom. 15, 26. 2 Cor. 9, 2. 2 Tim. 4, 10. 1 Petr. 1, 1. — semper articulo ca-

ut vox αἴγυπτος [cf. *Win.* p. 107. similiter apud Hebr. a nomm. propriis non hebraidis abesse articulum, auctor est *Ewald* p. 569. gr. min. p. 240.] Matth. 2, 13. — 15. Act. 2, 10. Iud. v. 5. — ubi plura terrarum nomina, interveniente καί iunguntur, illorum primo articulus praeponitur, dum a ceteris abest Matth. 4, 25. Luc. 3, 1. Act. 1, 8. 9, 31. 15, 23. 27, 5. 1 Thess. 1, 8. Cf. *Win.* p. 107. Cf. *Win.* p. 119 sq. — c) *urbium* Matth. 16, 13. Marc. 10, 46. Act. 11, 19. 18, 21. 2 Tim. 3, 11. — in earum prima mentione, vid. sub. II. 1. A. a. ee. observata. — ubi per καί plurium urbium nomina, iunguntur, prima artic. habet non item reliquae Act. 14, 21.

C) *ubi*, interveniente καί *plura nomina eodem casu iunguntur, eorum primo praefigitur articulus, dum abest a reliquis.* Cf. *Matth.* §. 268, not. *Win.* p. 119. 120. Ita a) in nomm. rerum et personarum, quae genere pares et eiusdem classis sunt Matth. 21, 12. Marc. 15, 1. Luc. 14, 3. Rom. 1, 20. Phil. 2, 17. Tit. 1, 15. Col. 2, 6. — b) in nominibus genere et numero diversis, ut ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι Luc. 1, 6. 23, 49. Act. 21, 25. Col. 2, 19. 22. 1 Petr. 3, 12. Apoc. 5, 12.

D) abest *a nominibus per appositionem additis*, nomini proprio, ubi nos vel utimur artic. indefinito: *ein, eine*, ut ἄννα προφῆτις Luc. 2, 36. νικόλαος προσήλυτος Act. 6, 5. σίμων βυρσεύς 10, 32. — δοῦλος ἰησοῦ χ. ein Verehrer Iesu Chr. Rom. 1, 1. Phil. 1, 1. Tit. 1, 1. Iac. 1, 1. 2 Petr. 1, 1. Iud. v. 1. κλητὸς ἀπόστολος vel ἀπόστολος 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. Eph. 1, 1. Col. 1, 1. 1 Tim. 1, 1. 2 Tim. 1, 1. 1 Petr. 1, 1. — ἀριμαθαία, πόλις τῶν ἰουδαίων. Luc. 23, 51. καπερναοὺμ, πόλις τῆς γαλιλαίας Luc. 4, 31. vel: *als*, ut τιβέριος καῖσαρ Luc. 3, 1. [Act. 11, 25.] vel: *qui erat*, ut φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου Act. 7, 10. — abest a genitivo nominis pendente ab omisso vel ἀδελφός Luc. 6, 16. ἰούδας ἰακώβου coll. Iud. v. 1. vel μήτηρ Marc. 15, 47 coll. v. 40 et Matth. 27, 56. vel υἱός Ioh. 6, 71. 21, 15. Act. 1, 13. Cf. *Win.* p. 124. 175. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 696. *Herm.* ad Vig. p. 701. — ὁ ἰορδάνης ποταμός i. e. *der Jordanfluss* Marc. 1, 5. cf. *Fritzsche* l. l. p. 13. — ad normam hebr. הַנָּהָר הַגָּדוֹל פְּרָת [Gen. 15, 18. Deut. 1, 7.] ὁ ποταμὸς ὁ μέγας, εὐφράτης Apoc. 9, 14. 16, 12. Cf. *Ewald* p. 569. gr. min. p. 240. —

E) *ubi vocabulis articulo instructis*, interveniente καί, *accedit nova eorundem definitio, ab hac abesse solet articulus* [de καί in talibus = *und auch, und zugleich, etiam, praeterea* vid. καί p. 249 col. 1.], ita in verbis ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν Gal. 1, 4. Phil. 4, 20. 1 Thess. 3, 11. ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Rom. 15, 6. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. Col. 1, 3. Iac. 3, 9. 1 Petr. 1, 3. — ὁ κύριος ἡμῶν καὶ σωτήρ 2 Petr. 1, 11. 2, 20. 3, 3. Cf. *Win.* p. 120.

F) *ubi, quae inter articulum et nomen primo loco positum interseruntur genitivo casu aut alio modo enuntiata, ad primum et secundum nomen pertinent*, ut διὰ τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς Act. 1, 25. τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις Eph. 3, 5. — Phil. 1, 19. 1 Thess. 2, 12. 3, 7. cf. *Win.* p. 121. —

G) *ubi, quae particulis* καί, δέ, ἀλλά *iunguntur adiectiva vel participia, ad unum idemque subiectum vel obiectum referuntur*, ut τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι Matth. 10, 28. Marc. 9, 25. Luc. 6, 47. 49. Ioh. 10, 1. 21, 24. Act. 2, 20. 3, 14. Phil. 3, 3. 1 Thess. 2, 15. Cf. *Win.* p. 121. —

H) *abest* artic. *a praedicatis* a) univ. Vid. supra sub II. 1. A. posita. — b) dum subiectum exprimitur per οὗτος, ἐκεῖνος, nunc ante nunc post praedicatum posita, ut οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν Luc. 1, 36. ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗται *diese Tage sind* ἡμέραι ἐκδικήσεως 21, 22 coll. Marc. 13, 19. cf. *Bornem. schol.* p. 130 et supra sub θλῖψις monita. — Ioh. 4, 18. Rom. 9, 8. Gal. 3, 7. 1 Thess. 4, 3. Cf. *Win.* p. 109. — in locutione figurata Ioh. 4, 34. ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα — με i. e. τὸ ποιεῖν τὸ θέλημα — με, τοῦτο ἐμὸν βρῶμά ἐστιν. Cf. *Win.* p. 312.

I) *a participio, post nomen articulum habens vel alio modo definitum, resolvendo per si, dum, cum, quando, quod, qui* c. verbo finito [vid. ἀγανακτέω et *Win.* p. 228. *Bornem.* l. l. p. 94.], ut οἱ δὲ φαρισαῖοι, ἀκούσαντες, εἶπον Matth. 12, 24. Luc. 15, 4. 8. 17, 7. Ioh. 4, 6. 39. 13, 26. Act. 3, 26. 26, 4. Rom. 15, 29. 1 Petr. 3, 5. cf. *Win.* p. 118. — abest particip. ὤν Luc. 1, 35. τὸ γεννώμενον ἅγιον — θεοῦ i. e. *proles tua, cum sancta sit vel divina, filius Dei appellabitur.* Ioh. 5, 36. μείζω i. e. οὐσαν μείζω. Act. 14, 8. (Xen. Conv. 4, 25. Mem. 4, 6. 8.) cf. *Bornem.* l. l. p. 10. 11. —

K) *a nomm. abstractis*, a) univ., ut ἀγάπη 1 Cor. 2, 8. ἁμαρτία Rom. 3, 9. 1 Petr. 4, 1. sistitur ἁμ. ut persona Rom. 6, 14. 16. 17. δικαιοσύνη Matth. 5, 10. Hebr. 11, 33. ζωή, θάνατος vid. ζωή p. 221 coll. 1 fin. — ζωὴ αἰώνιος vid. ζωή ibid. col. 2 fin. — κακία 1 Cor. 5, 8. κολακεία 1 Thess. 2, 5. ὀργή Rom. 4, 5. παράβασις ibid. πίστις Act. 5, 6. 1 Thess. 5, 8. πλεονεξία 1 Thess. 2, 5. πᾶν εἶδος πονηροῦ 5, 23. σάρξ 1 Tim. 3, 16. Cf. *Matth.* §. 264. *Win.* p. 114. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 206. — b) in catalogis virtutum et vitiorum Matth. 15, 19. Gal. 5, 19—22. Col. 3, 8. 1 Tim. 6, 14. — c) genitivus in unam cum nomine praecedente notionem coalescit, ut ἁμαρτίας διάκονος *ein Sündendiener* Gal. 2, 17. ἀνάστασις νεκρῶν *Todtenauferstehung* Act. 23, 6. 24, 21. 1 Cor. 15, 12. 13. Hebr. 6, 2.

L) *a nomm. personarum, quae* vel *semel existunt* vel *semel existere putantur* [cf. *Buttm.* §. 110. *Matth.* §. 264. *Schäfer*, melet. p. 4. *Win.* p. 113 sqq.], ut a) διάβολος [„appellativa τοῦ διαβόλου notio multo usu in *nomen proprium*, Satanae scil. verterat" *Fritzsche* Ev. Matth. p. 157.] Act. 13, 10. 1 Petr. 3, 8. Apoc. 12, 9. — b) θεός, ita genit. θεοῦ iunctus c. subst. articulum non habente, ut ἀλήθεια θ. Rom. 15, 8. δικαιοσύνη θ. 1, 17. 3, 5. 21. δόξα θ. 15, 7. δύναμις θ. 1, 16. 1 Cor. 1, 18. θέλημα θ. Rom. 8, 32. 2 Cor. 1, 1. σοφία θ. 1 Cor. 1, 24. χάρις θ. 2 Cor. 1, 12. — λόγος, μυστήρια, ῥῆμα θ. Luc. 3, 2. 1 Cor. 4, 1. 1 Thess. 2, 13. — ζῆλος, πίστις, φόβος θεοῦ Marc. 11, 22. Rom. 3, 18. 10, 2. — ὀργή, στόμα, πνεῦμα θ. Matth. 4, 4. Rom. 1, 18. 8, 9. 14. — διάκονος, συνεργὸς θ. Rom. 13, 4. 5. 1 Cor. 3, 9. — γεώργιον, οἰκοδομὴ θ. 1 Cor. 3, 9. ναός, οἶκος θ. 1 Cor. 3, 16. 2 Cor. 6, 16. 1 Tim. 3, 15. τέκνα, υἱοὶ θ. Ioh. 1, 12. Rom. 8, 16. Phil. 2, 15. — Matth. 5, 9. Rom. 8, 14. 9, 26. Gal. 3, 26. — praeced. praeposit., ut ἀπὸ θ. Ioh. 3, 2. 16, 30. Rom. 13, 1. vid. etiam initia epp. Paul. — ἐκ θ. Act. 5, 39. 2 Cor. 5, 1. ὑπὸ θεοῦ Rom. 13, 1. ἐν θεῷ Ioh. 3, 21. Rom. 2, 17. κατὰ θεόν Rom. 8, 27. Eph. 4, 24. — iunct. c. adiect., ut μόνος σοφὸς θ. Rom. 16, 27. ἀληθινὸς θ. 1 Thess. 1, 9. c. particip. Ibid. Rom. 9, 16. — θεὸς πατήρ 1 Cor. 1, 3. Gal. 1, 1. Phil. 1, 2. 2, 11. 1 Petr. 1, 2. — κύριος, ubi de Deo dicitur vid. κύριος p. 284 col. 1 fin. — πατήρ de Deo usurpatum Ioh. 1, 14. — c) κύριος ubi de Iesu dicitur, vid. κύριος l. l. — d) πνεῦμα ἅγιον i. q. τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, quae quippe appellativa notio multo usu in *nomen propr.* transiit [vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 544.] Act. 18, 15. 1 Cor. 12, 3. —

M) *a nomm. personam aut rem indicantibus per se et multo usu definitam satis* [cf. *Win.* p. 113. sqq. *Matth.* l. l.]. Ita in nomm. a) *personarum*, ut καῖσαρ, *der Kaiser* Matth. 22, 17. 21. Luc. 23, 2. Ioh. 19, 15. Act. 17, 7. 25, 8. 10 — 12. v. 21. 26, 32. 27, 24. 28, 19. Phil. 4, 22. — χριστός [= *der* erwartete *Messias*], quippe quae appellativa notio apud Paulum et Petrum transiit in nomen propr. *Christus* [vid. *Win.* p. 104.], ut Gal. 3, 13. 27. 5, 1. πνεῦμα χριστοῦ Rom. 8, 9. 1 Petr. 1, 11. — v. 19. 2, 21. 3, 18. ἰησοῦς χριστός Rom. 1, 1. et sexcenties. — ἀνήρ, ubi de vitae coniugalis rationibus agitur: *maritus, der Mann*, ubi opp. γυνή 1 Cor. 11, 7. 8. 9. 11. 14. Eph. 5, 23. de h. l. lect. vid. *Harless, Griesb., Schott, Win.* p. 116. — 1 Tim. 2, 12. — addito πᾶς 1 Cor. 11, 3. γυνή die *Frau* 1 Cor. 11, 3. 6 bis. v. 7. 8 bis. v. 9. 11 bis. v. 13. 15. 1 Tim. 2, 11. 12. addito πᾶσα 1 Cor. 11, 5. — in consanguineorum enumeratione Matth. 19, 29. Marc. 10, 29. — νεκροί *die Todten*. Ita in formulis ἀναστῆσαι vel ἐγείρειν νεκρούς, ἀναστῆναι vel ἐγείρεσθαι ἐκ νεκρῶν, ἀνάστασις νεκρῶν vel ἐκ νεκρῶν. Vid. νεκρός et *Win.* p. 116. — φυλακή metonym. pro: *excubitores*, addito πρώτη, δευτέρα Act. 12, 10. — — b) *rerum*, ut in nomm. quibus mundus mundique partes significantur, ut ἐν κόσμῳ *in der Welt* Rom. 5, 13. 1 Cor. 8, 4. Phil. 2, 25. 1 Tim. 3, 16. 1 Petr. 5, 9. et in formulis ἀπό it. πρὸ καταβολῆς κόσμου [vid. καταβολή], ἀπ' ἀρχῆς κόσμου [vid. ἀχρή], ἀπὸ κτίσεως κόσμου [vid. κτίσις]. — οὐρανός, οὐρανοί *der Himmel*

2 Petr. 3, 5. 12. ἀπ' οὐρανοῦ 1 Thess. 4, 16. 1 Petr. 1, 12. ἐξ οὐρανοῦ Matth. 21, 25 bis et in loc. parall. Matth. 28, 2. Ioh. 1, 32. 1 Cor. 15, 47. 2 Cor. 5, 2. ἐν οὐρανῷ Matth. 28, 18. ἕως ἄκρου οὐρανοῦ Marc. 13, 27. ἕως τρίτου οὐρ. 2 Cor. 12, 2. ἀπ' οὐρανῶν Hebr. 12, 25. ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν Matth. 24, 31. ἐν οὐρανοῖς Phil. 3, 20. — γῆ, *die Erde* 2 Petr. 3, 5. — ἀπ' ἄκρου γῆς Marc. 13, 27. ἐπὶ γῆς Matth. 28, 18. Luc. 2, 14. Hebr. 8, 11. θάλασσα, in formulis παρὰ θάλασσαν *am Meere* Act. 10, 6. 32. ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ Act. 7, 36. — in nomm. quibus corpora coelestia, plagae coeli indicantur, ut ἥλιος *die Sonne* Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. in enumeratione: ἥλιος, σελήνη καὶ ἄστρα Luc. 21, 25. Act. 27, 20. — ubi genit. cum nom. praecedente in unam notionem coalescit, ut ἀνατολὴ vel ἀνατολαὶ ἡλίου *Sonnenaufgang = der Osten* Apoc. 7, 2. φῶς ἡλίου *Sonnenlicht* 22, 1. δόξα ἡλίου, σελήνης, ἀστέρων 1 Cor. 15, 41. — in formulis ἀπ' ἀνατολῶν, ἀπὸ βοῤῥᾶς, ἀπὸ νότου, ἀπὸ δυσμῶν Luc. 12, 54. 13, 29. Apoc. 21, 13. ἕως δυσμῶν Matth. 24, 27. κατὰ μεσημβρίαν Act. 8, 26. — — in nomm. temporis, ut ἡμέρα, ita in formulis ἄχρις ἡ. ἰησοῦ χρ. Phil. 1, 6. εἰς ἡ. χριστοῦ v. 10. 2, 16. ἐν ἡ. ὅτε κρινεῖ ὁ θεός Rom. 2, 16. εἰς ἡ. ἀπολυτρώσεως Eph. 4, 30. εἰς ἡ. κρίσεως 2 Petr. 2, 9. 3, 7. ἐν ἡ. ἐπισκοπῆς 1 Petr. 2, 12. ἐν ἡ. ὀργῆς Rom. 2, 5. ἐν ἡ. κρίσεως Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 12, 36. [Marc. 6, 11.] ἐν ἡμέραις ἡρώδου Matth. 2, 1. 1 Petr. 3, 20. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 58. — ἔσχαται ἡμέραι 2 Tim. 3, 1. Iac. 5, 3. ἀπὸ πρώτης ἡ. Phil. 1, 5. ἡμέρα σωτηρίας 2 Cor. 6, 2 bis. Vid. ἡμέρα. — καιρός, ut καιρὸς ἔσχατος 1 Petr. 5, 3. κ. δεκτός et εὐπρόσδεκτος 2 Cor. 6, 2. ἄχρι καιροῦ Luc. 4, 13. Act. 13, 11. ἐν καιρῷ Luc. 20, 10. κατὰ καιρὸν Ioh. 5, 4. Rom. 5, 6. πρὸ κ. Matth. 8, 29. 1 Cor. 4, 5. πρὸς καιρὸν Luc. 8, 13. vid. ad h. l. καιρός. — πρὸς καιρὸν ὥρας 1 Thess. 2, 17. — τέλος, ut ἕως τέλους 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 13. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 15. ad Cor. 2. p. 18. — χρόνος, ut ἔσχατος χρόνος Iud. v. 18. — ὥρα, ut ὥ. ἐσχάτη 1 Ioh. 2, 18 bis. — c. numeralibus ut ὥ. τρίτη Marc. 15, 25. ἀπὸ τρίτης, ἕκτης ὥρας Act. 23, 23. Matth. 27, 45. ἕως ὥ. ἐννάτης Marc. 15, 33. — His adde: ἄχρις αὐγῆς i. e. *bis zur Morgendämmerung* Act. 20, 11. περὶ μεσημβρίαν *circa meridiem* 22, 6. ἕως ἑσπέρας 28, 23. πρὸς ἑσπέραν Luc. 24, 29. — ἡμέρας μέσης *media die, des Mittags, zur Mittagszeit* Act. 26, 13. μέσης νυκτὸς *um Mitternacht*, Matth. 25, 6. ἐν νυκτὶ *in der Nacht* Act. 18, 9. — 2 Petr. 3, 10. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*. — ἀρχή, ita in formulis ἀπ' ἀρχῆς, ἐξ ἀρχῆς, ἐν ἀρχῇ, κατ' ἀρχάς vid. ἀρχή. — — in nomm., quibus partes vel membra corporis indicantur, ut βραχίων seq. genit. αὐτοῦ Luc. 1, 51. γλῶσσα, ita in formulis γλώσσῃ, γλώσσαις, διὰ γλώσσης, ἐν γλώσσῃ λαλεῖν vid. γλῶσσα. — ὀφθαλμός, 1 Cor. 2, 9. κατ' ὀφθαλμοὺς Gal. 3, 1. seq. gen. σοῦ, ἡμῶν Luc. 19, 42. Matth. 21, 42. Marc. 12, 11. πρόσωπον, in formula: πίπτειν ἐπὶ π. Luc. 5, 12. 17, 16. 1 Cor. 14, 25. — sq. gen. pers. Matth. 17, 6. 26, 39. 1 Petr. 3, 12. — στόμα, ita στόματι ὁμολογεῖν Rom. 10, 10. διὰ στόματος sq. gen. pers., ut δαβὶδ Act. 1, 16. 4, 25. — 3, 8. 21. — χεῖλος, ut ἀναφέρειν καρπὸν χειλέων Hebr. 13, 15 coll. Hos. 14, 3. χείλη αὐτοῦ 1 Petr. 3, 10. — χείρ, ut αἴρειν ἐπὶ χειρῶν Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. ἐπιτιθέναι χεῖρας Marc. 16, 18. 1 Tim. 5, 22. ἐν χειρὶ vel διὰ χειρὸς τινος Act. 15, 23. 11, 30. 7, 25. Gal. 3, 19. παραδιδόναι vel παρατιθέναι εἰς χεῖράς τινος Matth. 17, 22. 26, 45. Marc. 9, 31. Luc. 9, 44. 23, 46. 24, 7. Act. 2, 23. ἐξαιρεῖν, ῥύεσθαι ἐκ χειρός τινος Luc. 1, 71. 74. Act. 12, 11. ἔρχεσθαι εἰς χεῖράς τινος Hebr. 11, 31. — νοῦς *mens, der Sinn*, κυρίου vel χριστοῦ Rom. 11, 34. 1 Cor. 2, 16. — — in nomm., quibus res, quae dicuntur, extremae hominis significantur, ut θάνατος i. e. *der Tod*, ita in formulis ἄξιος θανάτου Rom. 1, 32. κρίμα θανάτου Luc. 24, 20. φόβος θανάτου Hebr. 2, 15. γεύεσθαι θανάτου, θεωρεῖν vel ἰδεῖν θάνατον Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. Luc. 2, 26. 9, 27. Ioh. 8, 51. Hebr. 2, 9. 11, 5. — ubi tanquam persona inducitur Rom. 6, 9. — παραδιδόναι εἰς θάνατον Marc. 13, 12. 2 Cor. 4, 11. σώζειν ἐκ θ. Iac. 5, 2. ἕως θ. Matth. 26, 38. μέχρι θ. Phil. 2, 8. 30. ἀνάστασις νεκρῶν 1 Cor. 15, 21. δι' ἀ. ἰησ. χρ. ἐκ ν. 1 Petr. 1, 3. 3, 21. ἐξ ἀ. νεκρῶν Rom. 1, 4. — κρίσις Hebr. 9, 27. αἰώνιος κρίσις Marc. 3, 29. ἡμέρα κρίσεως vid. supra monita. — — in nomm. quibus regiones terrae, it. partes terrae, ut urbes, agri indicantur, ita γῆ, *das Land*, *Gebiet*, seq. genit. nominis proprii, ut γῆ αἰγύπτου Act. 7, 36. 40. 13, 17. Iud. v. 5. γῆ ἰσραὴλ Matth. 2, 20. 21. γῆ ἰούδα v. 6. γῆ σοδόμων καὶ γομόῤῥων Matth. 10, 15. 11, 24. γ. χαλδαίων Act. 7, 4. χαναὰν Act. 13, 19. πόλις, *die Stadt*, seq. genit. nom. propr. ut σοδόμων καὶ γομόῤῥας 2 Petr. 2, 6. τῆς σαμαρείας Act. 8, 5. cf. ad h. l. *Win.* p. 119. bibl. Realw. sub voc. *Samaria*. Alii: *eine Stadt Samariens* vid. *Meyer* Act. Apost. p. 119 sq. *de Wette* Act. Ap. p. 64. — seq. genit. viri vel tribus illustris, ut πόλις δαβὶδ Luc. 2, 4. 11. πόλις ἰούδα i. e. vel: *die Stadt Iutta* [cf. *Meyer* Ev. Luc. p. 247. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Iutta*, vel: *die Stadt*, i. e. *die Hauptstadt Iuda's* [cf. *Win.* l. l.] Luc. 1, 39. — addito nomine proprio, ut π. ναζαρὲτ Luc. 2, 4. π. ἰόππη Act. 11, 5. — 16, 14. 27, 8. — — ἀγρός = *das Feld*, *ager, rus*, ut ἔρχεσθαι ἀπ' ἀγροῦ, *vom Felde* Marc. 15, 21. Luc. 23, 25. πορεύεσθαι εἰς ἀγρὸν = *abire rus* Marc. 16, 12. εἶναι ἐν ἀγρῷ *auf dem Felde* Luc. 15, 25. — His adde: ἀγορά, *forum*, ἀπὸ ἀγορᾶς *vom Markte* Marc. 7, 4. ἐν οἴκῳ *im Hause*, *domi* 1 Cor. 11, 34. 14, 35. ἐν ἐκκλησίᾳ 1 Cor. 14, 19. 35. ἐνώπιον ἐκκλησίας 3 Ioh. v. 6. ἐν μέσῳ ἐκκλησίας [= בְּתוֹךְ קָהָל Ps. 22, 23.] Hebr. 2, 12. — θύραι *fores*, ita ἐπὶ θύραις [vid. ἐπί p. 186, col. 2.] Matth. 24, 33. Marc. 13, 29. — ἐξ ἐφημερίας ἀβιὰ *aus der Priesterabtheilung Abia's* Luc. 1, 5. — νόμος i. e. *das mos. Gesetz* vid. νόμος et *Win.* p. 116.

N) *a vocabulis pertinentibus ad nomen, quod praecedit, accuratius definiendum*, ut συγγενεῖς, ἰσραὴλ κατὰ σάρκα Rom. 9, 3. 1 Cor. 10, 18. τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ Eph. 2, 11. Cf. *Win.* p. 127.

O) a formula: πλησίον εἶμί τινος, πλησίον γίγνομαί τινος [cf. ἐγγύς [illegible] Matth. §. 339.] *propinquus sum alicui* [illegible] 24.] i. e. *proximus alicuius sum*, Luc. 10, 29. 36. [illegible] [scil. *propinquus sum alicui* et *proximus sum alicui*] significatione ad idem fere redeunt, atque [illegible] praeferre. Nam qui ad alterum accessit, et propinquus est et proximus dici potest. In nostra lingua haec duo: *[illegible] nahe stehen* et *Iemandes Nächster sein*, magis inter se diversa esse videntur, quam graeca [illegible] et τὸ πλησίον εἶναί τινος. — *Bornem.* schol. p. [illegible] coll. *Win.* p. 123.

Ὀγδοήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *octoginta*. Bis in N. T. Luc. 2, 37. 16, 7. — pro שְׁמֹנִים Gen. 5, 25. (Xen. An. 4, 8. 15.)

Ὄγδοος, η, ον, *octavus*, *der achte*. Quinquies in N. T. Luc. 1, 59. Act. 7, 8. Apoc. 17, 11. 21, 20. — pro שְׁמִינִי Exod. 22, 30. (Xen. An. 4, 6. 1.) — [illegible] is, qui septem alios comites habet, de eo, cui cum septem aliis contigit aliquid 2 Petr. 2, 5. ὄγδοον νῶε [illegible] i. e. *Noachum cum septem aliis servavit*. — (Diod. Sic. Vol. 9. p. 408 *Bip.* Appian. Punic. p. 12. Plat. legg. 3. p. 695. — nominis loco legitur αὐτός Thuc. 1, 61. 2, 13.) cf. de Graecorum more, ex pluribus [illegible] tantum mentionem facere solitorum, ita, ut ceterorum numerus lateat [illegible] *Vig.* p. 73. coll. p. 726. *Matth.* §. 469. 9. *Win.* p. 236.

Ὄγκος, ου, ὁ, (ἔγκω, ἐνεγκεῖν — τὸ ἐπίπονον Hom. Il. 4, 151. tumor, propr. Diod. Sic. 2, 36. Ael. V. H. 2, 18.) *onus*, *Bürde*, *id*, *quod impedimento est*. Ita semel in N. T. Hebr. 12, 1. (Xen. Cyr. 6, 2. 32.)

Ὅδε, ἥδε, τόδε, pronom. demonstr. (ὁ, ἡ, τό et δε cf. *Matth.* §. 150. *Buttm.* §. 71. gram. max. §. 76.) *hic, haec, hoc*. Duodecies in N. T. a) praeparat sententiam sequentem — *folgender, e, es* Act. 15, 23. 21, 11. Apoc. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 14. Cf. *Matth.* §. 470. 1. *Passow* sub hoc voc. — b) refertur ad proxime praecedens Luc. 10, 39. 16, 25. Cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Wolf* Lept. p. 282. — c) δεικτικῶς legitur *hicce*, *haecce*, *hocce* Iac. 4, 13. Cf. *Matth.* l. l. et §. 471. p. 874. sq. *Passow* l. l. — Alii explicant: *hic vel ille* (ita Plut. [illegible] 1, 4. 1. τήνδε τὴν ἡμέραν.) cf. *Win.* p. 152. coll. *Theile* ad Iac. p. 241.

Ὁδεύω, f. εύσω, (ὁδός) *iter facio*, *proficiscor*. Semel in N. T. Luc. 10, 33. (Ios. Ant. 19, 4. 2. Xen. [illegible] 7, 8. 8.)

Ὁδηγέω, ῶ, f. ήσω, (ὁδηγός) *duco*, a) *proprie* i. e. *dux itineris sum*, sq. acc. pers. Matth. 15, 14. Luc. 6, 39. — τινὰ ἐπί τι Apoc. 7, 17. — pro נָחָה Exod. 13, 17.

Ps. 86, 11. יְהוָה ... Ioh. 24, 5. (Diod. Sic. 11, 89.) — b) metaph. = instituo, nostrates: Anleitung geben, τινὰ Act. 8, 31. — et Ioh. 16, 13. ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ita pro hebr. הוֹרָה Ps. 25, 5. 86, 11. Saepius non legitur in N. T.

Ὁδηγός, οῦ, ὁ, (ὁδὸς, ἡγέομαι) dux. Quinquies in N. T. ut γίνομαι ὁδηγός τινι Act. 1, 16. (Pol. 4, 84, 6.) — trop. de iis, qui doceat vel docere alios volunt Matth. 15, 14. 23, 16. 24. Rom. 2, 19. de h. l. accus. c. infinit. pertinente ad vim subiecto conciliandam cf. Win. p. 294. Lob. ad Phryn. p. 750. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 129.

Ὁδοιπορέω, ῶ, f. ήσω, (ὁδὸς, πείρω, traiicio) = ὁδοιπόρος εἰμὶ proficiscor, iter facio. Extat tantum Act. 10, 9. (Ael. V. H. 10, 4. Hdian. 7, 9. 1. Xen. An. 5, 1. 14. et saep. locis.)

Ὁδοιπορία, ας, ἡ, (ὁδοιπορέω) iter, profectio. Bis in N. T. Ioh. 4, 6. 2 Cor. 11, 26. (1 Macc. 6, 41. Diod. Sic. 5, 29. Xen. Cyr. 1, 2. 10.)

Ὁδός, οῦ, ἡ, 1) via, der Weg, die Strasse a) proprie Matth. 2, 12. 7, 13. 14. 8, 28. 13, 4. 19. 20, 30. 21, 8 bis. v. 19. 22, 9. 10. Marc. 4, 4. 6, 14. 15. 10, 17. 46. 11, 8 bis. Luc. 3, 5. 8, 5. 12. 10, 31. 14, 23. 18, 35. 19, 36. Ioh. 14, 4. 5. Act. 8, 26. de Act. 9, 17. vid. ἔρχομαι ab init. — Hebr. 10, 20. Iac. 2, 25. (Xen. Anab. 5, 3. 1.) — κατὰ τὴν ὁδὸν i. e. die Strasse entlang, in via Luc. 10, 4. Act. 8, 36. 25, 2. 26, 13. (Hdian. 2, 12. 2. Xen. An. 4, 6, 11.) — sq. genit. loci vel hominum, ad quos ducit via, ut ὁδὸς ἐθνῶν Matth. 10, 5. — Hebr. 9, 8. Ita ἡ ὁδὸς τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς pro דֶּרֶךְ הָעֵץ Gen. 3, 24. (Lucian. Hermot. §. 46. Diod. Sic. 2, 5. Thuc. 1, 37.) cf. Matth. §. 337. §. 360. Valcken. ad Eurip. Hippol. v. 1197. Schäfer melet. p. 90. Seidler ad Eur. Elect. v. 161. Win. p. 172. Gesen. p. 676. Ewald p. 572. gram. min. p. 249. — Matth. 4, 15. γῆ Ζαβουλὼν — ὁδὸν θαλάσσης explica: ἔχουσα ὁδὸν θαλάσσης, terra sabulonitica — tenens viam ad mare [i. e. ad lacum Genezareth — ita דֶּרֶךְ הַיָּם Ies. 8, 23.] ducentem. Cf. Matth. §. 427, 4. b. p. 789. Bornem. ad Xen. 4, 5. 25. cf. tamen, quae habent de huius loci accus. Win. p. 207. Fritzsche Ev. Matth. p. 179 sqq. legendum esse non ὁδὸν sed ὁδὸς existimans coll. Meyer et de Wette ad h. l. — ὁδὸν ποιεῖν viam sterno vel munio [Xen. An. 4, 8. 8.], τίλλων τοὺς σταχύας i. e. viam sapriuo evellendo spicas Marc. 2, 23. Cf. Fritzsche Ev. Marc. p. 69. Vid. tamen, quae contra habent Meyer et de Wette ad h. l. poni h. l. ὁδὸν ποιεῖν pro meliori: ὁδὸν ποιεῖσθαι. — ἑτοιμάζειν vel κατασκευάζω τὴν ὁδόν τινος viam paro vel munio, qua incedat aliquis trop. [vid. ἑτοιμάζω] Matth. 3, 3. 11, 10. Marc. 1, 2. 3. Luc. 1, 76. 3, 4. 7, 27. Ioh. 1, 23. — Formulae notandae: ἔρχομαι ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, via, quam monstrat δικ. incedo = probus et innocens sum Matth. 21, 32. κατευθύνω τοὺς πόδας τινὸς εἰς ὁδὸν εἰρήνης trop. pro: rationem εἰρήνης consequendae doceo aliquem Luc. 1, 79. πορεύομαι ταῖς ὁδοῖς ἐμαυτοῦ mea via incedo trop. pro: agendi rationem sequor, quam ipse mihi scripsi [de dat. normae vid. ἀλήθεια et Win. p. 180.] Act. 14, 16. ἐξακολουθέω vel πορεύομαι τῇ ὁδῷ τινος trop. pro: mores alicuius sequor vel imitor 2 Petr. 2, 15. Iud. v. 11. — b) metonym. pro: ὁδηγός Ioh. 14, 6. Lücke 2. p. 381 sq. —

2) via i. e. iter, profectio, hinc: ἐν τῇ ὁδῷ in itinere, unterwegs Matth. 5, 25. 10, 10. 15, 32. 20, 17. Marc. 6, 8. 8, 3. 27. 9, 33. 34. 10, 32. 52. Luc. 9, 3. 57. — de Luc. 11, 6. cf. ἐκ p. 148 col. 2. fin. — 12, 58. 24, 32. 35. Act. 9, 27. 1 Thess. 3, 11. (Hdian. 2, 11. 2. Xen. Mem. 3, 13. 5.) — ὁδὸς ἡμέρας, iter unius diei, Tagereise Luc. 2, 44. Cf. ἔρχομαι p. 201 col. 1. — σαββάτου ὁδὸς i. e. iter, quod licitum erat sabbato facere Act. 1, 12. (Xen. Cyr. 1, 1. 3. Hdot. 4, 101.) — πορεύομαι τὴν ὁδόν, [de quo acc. vid. διαβαίνω] proficiscor, iter facio, sq. genit. αὐτοῦ i. e. pergo iter facere in quo sum Act. 8, 39. (Xen. Cyr. 5, 2. 22.) —

3) metaph. modus, ratio i. e. a) ratio, qua utitur aliquis in peragenda aliqua re 1 Cor. 12, 31. (Dem. 738, 20. Xen. Cyr. 1, 3. 4.) — ἐν τινι in aliqua re tractanda 1 Cor. 4, 17. — ὁδοὶ τοῦ θεοῦ = consilia vel decreta, instituta Dei, Act. 13, 10. Rom. 11, 33. Hebr. 3, 10. Apoc. 15, 3. — Ita pro דֶּרֶךְ Ps. 18, 31. — b) ratio rei consequendae, sq. genit. rei [quasi via ducens ad aliquam rem], aa) universe, ut εἰρήνης Rom. 3, 17. ζωῆς Act. 2, 28. σωτηρίας 16, 17. (ὁδὸς — ἡ ἐπὶ φιλοσοφίας ἄγουσα Lucian. Hermot. §. 14.) — bb) τῆς ἀληθείας = religionis verae cognoscendae, item τῆς δικαιοσύνης virtutis consequendae, insigniuntur his nominibus regio vel doctrina Iesu, quatenus ducit ad veri Dei cognitionem et virtutem ipsi probatam 2 Petr. 2, 2. 21. — c) sentiendi, iudicandi, agendi ratio, sq. gen. personae i. e. mores alicuius Rom. 3, 16. ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν = wo sie gehen und stehen pro: quicquid vel dicunt vel agunt. — Iac. 1, 8. — Ita pro דֶּרֶךְ Iob. 23, 10. — τοῦ θεοῦ i. e. sentiendi, iudicandi, agendi ratio praescripta a Deo eique probata, ita Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. Act. 18, 26. — pro דֶּרֶךְ Ps. 5, 9. 25, 5. 27, 11. (Iudith 5, 18.) — sed absolute i. e. sentiendi, iudicandi, agendi ratio interpretem habens dominum i. e. Christum, plene Act. 18, 25. — minus plene Act. 9, 2. 19, 9. 23. 24, 22. in quibus locis si absolute legitur, neque quidquam interpretationis causa additur, eius rei causa sine dubio in eo posita est, quod lectorum christianorum de τῇ ὁδῷ τοῦ κυρίου i. e. de sentiendi, iudicandi, agendi ratione a Iesu commendata sermonem esse, inferei sententiam patuit. — Similiter Act. 22, 4. 24, 14. de eadem ὁδὸς τοῦ κυρίου agit, ipse contentus docet. (de philosophorum disciplina et norma, quae in philosophiae studio seculi sunt, legitur ὁδὸς Lucian. Hermot. §. 46.) — ...

Ὀδούς, όντος, ὁ, dens. Undecies in N. T. Matth. 5, 38. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Marc. 9, 18. Luc. 13, 28. Act. 7, 54. Apoc. 9, 8. — οἱ ὀ. pro שֵׁן Gen. 49, 12. (Hdian. 1, 15, 12. Diod. Sic. 1, 55. Xen. Mem. 1, 4. 6.)

Ὀδυνάω, ῶ, f. ήσω, (ὀδύνη) gravi dolore afficio, crucio, passiv. ὀδυνάομαι, ῶμαι crucior [de 2 perf. ὀδυνᾶσαι pro ὀδυνᾶσαι Luc. 16, 25. vid. καταυχάομαι]. Quater in N. T. Luc. 2, 48. quo l. subiectis pluribus postponitur praedicatum plurali numero [vid. διατρίβω] 16, 24. 25. sq. ἐπί τινι Act. 20, 38. (Lucian. Lexiphanes. §. 13. Aeschin. Dial. Socr. 3, 7.)

Ὀδύνη, ης, ἡ, (δύη dolor) dolor. Bis in N. T. Rom. 9, 2. quo l. alternat cum λύπη ita ut sit = animi tristitia. — 1 Tim. 6, 10. (Xen. Mem. 1, 3. 12. οἱ ὀ. Gen. 35, 18.)

Ὀδυρμός, οῦ, ὁ, (ὀδύρομαι eiulor) eiulatus, fletus acer. Bis in N. T. Matth. 2, 18. — pro תַּמְרוּרִים Ierem. 31, 15. (2 Macc. 11, 6. Ael. V. H. 14, 22.) — ex meton. consequentis pro antecedente = luctus 2 Cor. 7, 7.

Ὀζίας, ου, ὁ, Ozias, Usias, hebr. עֻזִּיָּה vel עֻזִּיָּהוּ, nom. propr. regis Iudae ob pietatem laudati Matth. 1, 8. 9 coll. 2 Regg. 14, 15. 2 Chron. 26.

Ὄζω, f. ὀζήσω et ὀζέσω, odorem reddo, oleo. [Xen. Symp. 2, 3.] de cadavere: foeteo. Semel Ioh. 11, 39. — Ita pro בָּאַשׁ Exod. 8, 14. (Arrian. diss. epict. 4, 11, 15.)

Ὅθεν, adv. (ὅ et partic. θεν — ex quo —) unde, legitur a) de loco Matth. 12, 44. Luc. 11, 24. Act. 14, 26. cf. ad h. l. Win. p. 143. et Meyer Act. Apost. p. 196. — 28, 13. Hebr. 11, 19. — οἱ ὁ pro מֵאֲשֶׁר Ps. 121, 1. Deut. 9, 28. — Ita, ut includat demonstrativum = ἐκεῖθεν ὅπου, illinc, ubi Matth. 25, 24 et 26. συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας. (Thuc. 1, 89. Sophocl. Trachin. 701.) cf. Matth. §. 473. not. 2. Bornem. schol. p. 176. Win. p. 150. — b) de origine rei, unde, ex quo, e qua re 1 Ioh. 2, 18. — c) de causa = quare, quapropter Matth. 14, 7. Act. 26, 19. Imprimis amat hanc particulam auctor epistolae ad Hebr. 2, 17. 3, 1. 7, 25. 8, 3. 9, 18. 11, 19. (Iudith. 8, 20. Hdian. 6, 8. 7. Xen. Mem. 1, 1. 2.) Saepius non extat in N. T.

Ὀθόνη, ης, ἡ, [feine, weisse Leinwand Hom. Od. 7, 107.] linteum. Bis in N. T. Act. 10, 11. 11, 5. (Hdian. 5, 6. 21.)

Ὀθόνιον, ου, τό, (demin. ab ὀθόνη quod vid.) linteum minus, de fasciis sepulcralibus. Quinquies in N. T. Luc. 24, 12. Ioh. 19. 40. 20, 5. 6. 7. — οἱ ὀ. pro סָדִין Iudd. 14, 13. פִּשְׁתִּים Hos. 2, 5. 9. [7. 11.] (Theophr. hist. plant. 7, 3. Polyb. 5, 89. 3.)

Οἶδα, v. supra *εἴδω* no. 2.

Οἰκειακός, ή, όν, vid. *οἰκιακός*.

Οἰκεῖος, α, ον, (*οἶκος*) 1) *domesticus* [propr. i. e. ad domum vel rem familiarem pertinens Xen. Cyr. 8, 1. 15. Ael. V. H. 3, 22.] i. e. *familiaris, ad familiam pertinens* Eph. 2, 19. 1 Tim. 5, 8. — ita pro בַּיִת Ies. 3, 6. שְׁאֵר Levit. 18, 6. (Ael. V. H. 4, 32. Xen. Mem. 1, 2. 48.) — 2) metaph. *coniunctus alteri ullo modo, socius*, sq. genit. [cf. *Matth.* §. 315. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 135.] Gal. 6, 10. *οἱ οἰκεῖοι τῆς πίστεως*. (Diod. Sic. 13, 91. 19, 70. Stob. 1. p. 13. B. p. 25 A. Athen. 12, p. 530 B) Saepius non habetur in N. T.

Οἰκέτης, ου, ὁ, (*οἰκέω* habito; domesticus i. e. qui est cum aliquo in una eademque domo Sir. 6, 11. Hdot. 8, 106.) *servus*. Quater in N. T. Luc. 16, 13. Act. 10, 7. Rom. 14, 4. 1 Petr. 2, 18. — pro עֶבֶד Gen. 9, 25. 26. (Pol. 39, 2. 4. Hdian. 1, 6. 2. Xen. Mem. 2, 1. 9 et 12.)

Οἰκέω, ῶ, f. ήσω, (*οἶκος*) 1) *habito, inhabito, wohnen in, bewohnen*, seq. accus. loci 1 Tim. 6, 16. *φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον*. (Diod. Sic. 20, 24. Hdian. 6, 4. 11. Xen. Mem. 1, 1. 8.) — sq. *ἐν* c. dat. nunc de Spiritu div. cuius *ναός* vel domicilium ex doctrina N. T. sunt Christiani *πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν* Rom. 8, 9 et 1 Cor. 3, 16. — nunc de peccato, quippe quod tamquam persona sistitur [vid. *ἁμαρτία*] Rom. 7, 17. 18. 20. Ita *οἰκεῖν* seq. *ἐν* pro יָשַׁב seq. בְּ Gen. 4, 16. 16, 3. — *μετά τινος cum aliquo*, ita bis de uxore vivente c. marito 1 Cor. 7, 12. 13. ita יָשַׁב Ps. 26, 4. 5. Saepius non legitur in N. T.

Οἴκημα, τος, τό, (*οἰκέω* — aedificium Thuc. 4, 115. more Atticorum cf. Plutarch. in vit. Solonis c. 15. res malas et inhonestas nominibus honestis appellandi) *carcer*. Semel in N. T. Act. 12, 7. (Thuc. 4, 48. Dem. 789, 2.)

Οἰκητήριον, ου, τό, (ab *οἰκέω*) *domicilium, locus, in quo habitat aliquis* a) propr. de domicilio angelorum Iud. v. 6. *ἀπολιπόντες τὸ ἴδιον οἰκητήριον*. Ex opinione scilicet Iudaeorum quidam angelorum, incensi amore erga filias hominum, relictis et domicilio et provincia sua, in terram ruerunt. Cf. liber Henochi in Fabric. Cod. pseudepigr. V. T. Vol. 1. p. 179 — 199. Testam. 12. patriarch. p. 529 sqq. Ios. Ant. 1, 3. 1. — b) trop. de domicilio animi humani olim futuro 2 Cor. 5, 2. *τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ* (propr. 2 Macc. 11, 2. Cebet. Tab. c. 17.)

Οἰκία, ας, ἡ, (ab *οἶκος*) *domus* i. e. *domicilium, locus, in quo habitat aliquis* a) universe Matth 2, 11. 7, 24—27. 8, 6. 14. 10, 12. *εἰσερχόμενοι — οἰκίαν*. 12, 25. 29. 19, 29. Marc. 1, 29. 3, 25. 27. 9, 33. 10, 10. 29. 30. Luc. 4, 38. 7, 6. 10. 7. 18, 29. Ioh. 12, 3. Act. 4, 34. 1 Cor. 11, 22. 1 Tim. 5, 13. 2 Tim. 3, 6. — *οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ* i. e. *domestici*, vel *qui sunt in domo* Matth. 5, 15. Phil. 4, 22. Ita *οἱ* ο' et hebr. בַּיִת Gen. 17, 3. הֵיכָל Ies. 13, 22. (Diod. Sic. 20, 26. Ael. V. H. 3, 14. Xen. Mem. 3, 6. 14.) — b) de domicilio Dei, ita in verbis: *ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου* i. e. *in coelo*] hoc enim ut domum inhabitari a Deo Iudaei credebant] Ioh. 14, 2. (Artemid. 2, 68. *ὁ οὐρανὸς θεῶν ἐστιν οἶκος*.) — c) trop. de domicilio animi humani i. e. de corpore, quo indutus est et quod, ut domum, animus inhabitat tum nunc, tum in altera vita 2 Cor. 5, 1. *ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία* ibid. *ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς*. — 2) metonym. *domestici, familia* i. q. *οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ*. Matth. 10, 13. *ἀσπάζεσθε αὐτήν*. 12, 25. 13, 57. Marc. 6, 4. Ioh. 4, 53. 1 Cor. 16, 15. de h. l. singulari collective posito sequente verbo plurali vid. sub *ἰουδαία* monita et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 120. (Pol. 2, 48. 2. — Xen. Mem. 2, 7. 6.) — *οἱ* ο' ita et hebr. בַּיִת Gen. 50, 8. — 3) metonym. *opes, facultates, bona*, ita in verbis *κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν* Matth. 23, 14. Marc. 12, 40 et Luc. 20, 47. Ita בַּיִת et pro eo *τὰ ὑπάρχοντα* Gen. 45, 18. (Ael. V. H. 4, 2. Xen. Mem. 4, 1. 2.)

Οἰκιακός, οῦ, ὁ, (ab *οἰκία*) *domesticus*. Bis in N. T. Matth. 10, 25. 36. In quibus locis si codd. nonnulli exhibent *οἰκειακός*, damnant hanc vocem critici cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 382. — (Plutarch. Cicer. c. 20.)

Οἰκοδεσποτέω, ῶ, ήσω, (vox serioris aevi cf. *Lob.* ad Phryn. p. 373. *Win.* p. 26. ab *οἰκοδεσπότης*, quod vid.; propr. sum dominus domus) *domum* vel *rem familiarem administro*. Semel in N. T. 1 Tim. 5, 14. (Plut. de placitis philos. lib. 5, c. 18.)

Οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, (cuius loco apud Graecos melioris aevi *οἰκίας* vel *οἴκου δεσπότης* invenitur cf. *Lob.* ad Phryn. p. 373. *Win.* p. 26.) *pater familias, herus*. Duodecies in N. T. Matth. 10, 25. 13, 27. 52. 20, 1. 11. 21, 11. 24, 43. Marc. 14, 14. Luc. 12, 39. 13, 25. 14, 21. (Plut. quaest. rom. c. 30. Ios. c. Apion. 2, 11.) — Luc. 22, 11. quo l. legitur *οἰκοδεσπότης τῆς οἰκίας*. (Similiter *αἰπόλια αἰγῶν* Hom. Od. 14, 101. *σύων συβόσια* Ibid.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 886 fin. *Bornem.* schol. p. 132. *Weiske* de pleonasm. p. 24.

Οἰκοδομέω, ῶ, f. ήσω, (*οἰκοδόμος*, ducto ab *οἶκος* et *δέμω*. Cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 487—491. 587. 588. domum exstruo; tum universe) *aedifico, bauen, erbauen*, [cf. *Win.* p. 545 coll. *Herm.* ad Vig. p. 886. init.], *οἱ οἰκοδομοῦντες* = *die Bauleute* a) proprie Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 14, 30. 17, 28. 19, 17. Act. 4, 11. quo loco codd. etiam *οἰκοδόμος* cf. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette*. — 1 Petr. 2, 7. — sq. acc. rei, ut *ἀποθήκας, οἰκίαν, πύργον* Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. 14, 58. Luc. 6, 48. 12, 18. 14, 28. Ioh. 2, 20. — (Diod. Sic. 3, 54. Xen. Mem. 3, 8. 8. — *τὶ ἐπί τινος*, *etwas auf etwas* Luc. 4, 29. — pro בָּנָה Ezech. 16, 25. — *τὶ ἐπί τι etwas auf etwas*, Matth. 7, 24. 26. Luc. 6, 49. — *οἱ* ο' et בָּנָה Cohel. 9, 14. — *τινί τι in honorem* vel *in usum alicuius* [vid. *ἄγω*] *exstruo aliquid* Luc. 7, 5. Act. 7, 47. — (Diod. Sic. 1, 80.) — — Rom. 15, 20. *ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ* trop. pro: *ne institutionem ab alio inchoatam continuarem*. (Xen. Cyr. 8, 7. 15. *ἐπὶ ταῦτα* sc. *ἀγαθά*, *ἃ οἱ θεοὶ ὑφήγηνται, εὐθὺς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα*.) — Gal. 2, 18. *εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ* trop. pro: *si ea, quae ante abrogata declaravi, denuo defendo et stabilio*. — b) de reaedificantibus vel restaurantibus id, quod dirutum erat = *reaedifico, instauro*, sq. acc. rei Matth. 23, 29 et Luc. 11, 47. 48. Matth. 26, 61. 27, 40. Marc. 15, 29. Ioh. 2, 20. Ita pro בָּנָה Ios. 6, 26. Ps. 122, 3. 147, 2. Amos. 9, 14. — c) metaphor. aa) pro: *condo, ich gründe, stifte*, Matth. 16, 18. *ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν*. Sens.: *hoc viro, petrae simili, utar ad ecclesiam meam condendam*. 1 Petr. 2, 5. de h. l. apposit. in verbis *οἶκος πνευματικός* vid. *ἀπολύτρωσις*. — bb) ut hebr. בָּנָה [Ier. 33, 7. cf. *Win.* p. 31. et *Eiusd.* lex. hebr. sub בָּנָה] *augeo, incrementa do* [facio, ut structura continuetur et laetius atque altius indies exsurgat et crescat], pass. *οἰκοδομοῦμαι, augeor, cresco*. Dicitur de incremento cultorum Iesu tum externo i. e. de numero eorum aucto Act. 9, 31. — tum interno = *incrementa do pietatis et felicitatis, augeo pietatis sensus et felicitatem*, pass. *incrementa capio pietatis et felicitatis, cresco pietate et felicitate* 1 Cor. 8, 1. 10. *οἰκοδομηθήσεται* [adde cogitando: *scilicet*! ironice enim haec dicta sunt] *εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν*. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 144. — 10, 23. 14, 4. 17. 1 Thess. 5, 11. — Saepius non legitur in N. T.

Οἰκοδομή, ῆς, ἡ, (*οἰκοδομέω*) 1) *aedificatio* = formae meliori *οἰκοδόμησις* [proprie i. e. actio aedificandi, das Aufbauen, die Erbauung, ut *τῶν τειχέων* 1 Macc. 16, 23. *τῶν τειχῶν* Argum. Oration. Aeschineae c. Ctesiph. p. 350. *τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ*. *οἱ* ο' 1 Chron. 26, 23. cf. *Win.* p. 25. *Lob.* ad Phryn. p. 490.] metaphor. i. e. translate ad rem christianam: *cura virtutis et felicitatis*. Uti enim omnis coetus Christianorum, ita etiam singuli appellantur *οἶκος* vel *ναὸς τοῦ θεοῦ*, quatenus *οἰκεῖ ἐν αὐτοῖς τὸ πνεῦμα ἅγιον*; hinc cura, qua efficitur, ut *οἶκος* ille splendidior indies evadat i. e. ut evadant Christiani sapientiores, meliores, beatiores, appellatur *οἰκοδομή* [aedificatio quasi continuata et ad exornandum aedificium pertinens] *die Beförderung des geistigen Wohles, Förderung der christl. Verfassung, der Einsichten, der Tugend und Gemüthsruhe Anderer* a) proprie Rom. 14, 19. *διώκετε — καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς*. 15, 2. *πρὸς οἰκοδομήν* i. e. *ita, ut curam habeat pietatis et salutis*. 2 Cor. 10, 8. et 13, 10. *εἰς οἰκοδομήν*. 2 Cor. 12, 19. *τὰ δὲ πάντα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς*. 1 Cor.

14, 12. πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε. Eph. 4, 12. 16. v. 29. λόγος ἀγαθὸς — εἰς οἰκοδομὴν τῆς χρείας. — b) pro: *incrementum virtutis et felicitatis*, vel *ea, quae promovent virtutem et felicitatem aliorum* 1 Cor. 14, 3. λαλεῖ οἰκοδομήν. v. 5. ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. v. 26. πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γενέσθω. [1 Tim. 1, 4.] — 2) *aedificium*, *das Gebäude* = οἰκοδόμημα [ita scriptores melioris indolis cf. *Win.* l. l. *Lob.* ad Phryn. p. 490. 487. 421.], ut τοῦ ἱεροῦ Matth. 24, 1. Marc. 13, 1. 2. — τοῦ θεοῦ i. e. *Deo consecratum* 1 Cor. 3, 9. Eph. 2, 21. — 3) *domicilium*, de animi humani domicilio 2 Cor. 5, 1. Saepius non legitur in N. T.

Οἰκοδομία, ας, ἡ, (οἰκοδόμος) *aedificatio* [propr. Ios. Ant. 8, 5. 3.] metaph. vid. οἰκοδομή. Ita textus vulg. 1 Tim. 1, 4. ubi *Griesb.* restituit οἰκονομίαν, probantibus *Wetstenio*, *Grotio*, *Millio*, *Bengelio*, *Wolfio*, *Knappio*, *Schotto*, *Leone* aliisque.

Οἰκοδόμος, ου, ὁ, *aedificator*. Ita codd. Act. 4, 11. Cf. ad h. l. sub οἰκοδομέω notata. (Hdot. 2, 121. Xen. Symp. 4, 4.)

Οἰκονομέω, ῶ, f. ήσω, (οἰκονόμος), sum οἰκονόμος i. e. *administro rem familiarem*, *rebus alicuius praesum*, *verwalten*, *ein Verwalter sein*. Semel in N. T. Luc. 16, 2. (Diod. Sic. 12, 15. quo loco additur τὰ χρήματα. Xen. Mem. 3, 4. 12.)

Οἰκονομία, ας, ἡ, (οἰκονομέω), 1) *dispensatio* i. e. vel *rei familiaris administratio*, Luc. 16, 2. vel: *munus* dispensatoris v. 3. 4. (Diod. Sic. Vol. 10. p 156. ed. Bip. — dispensatio Sueton. vit. Othon. c. 5. vit. Vespas. c. 23.) — 1 Cor. 9, 17. εἰ δὲ ἄκων [scil. εὐαγγελίζομαι], οἰκονομίαν πεπίστευμαι *dispensatoris munus concreditum habeo* i. e. *dispensatoris loco habendus sum* scil. non faciendo nisi quod facere debet, „*so habe ich mich als einen Haushalter zu betrachten, der* [als Sclave gedacht] *seine Pflicht zu thun und dafür keinen Lohn zu erwarten hat.*" *de Wette* ep. P. ad Cor. 1. p. 76. vel: *so steht die Apostelschaft, mit welcher ich betraut bin, in dem Verhältnisse eines Haushalteramtes, bei welchem man* [als Sclave gedacht] *nur seine Schuldigkeit thun kann, während ein freiwillig Wirkender mehr als Schuldigkeit leistet.*" *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 156. 157. — 2) *dispensandi instituendique ratio*, *institutum*, *Einrichtung*, *Veranstaltung*, seq. genit. θεοῦ vel τοῦ θεοῦ, ita de instituto Dei, quo providit hominum saluti vel quod spectavit ad τὸν πλοῦτον τῆς δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ inter paganos aeque atque Iudaeos dispensandum = *die Heilsanstalt Gottes* Col. 1, 25. κατὰ τὴν — εἰς ὑμᾶς *vi instituti illius divini, quod administrandum mihi datum est in commodum vestrum* i. e. *vi muneris divini pro vobis mihi commissi*. 1 Tim. 1, 4. αἵτινες — ἐν πίστει *quae disceptationibus magis ansam praebent, quam institutum, quod in fide consistit, Dei adiuvant.* — seq. genit. rei, in qua cernitur vel conspicuum se reddidit institutum illud Dei Eph. 3, 2. ἠκούσατε — ὑμᾶς *audivistis institutum gratiae divinae vestra causa mihi concessae* i. e. *audivistis rationem divini muneris vestra causa mihi demandati* coll. v. 3. quo l. quod modo universe significaverat apostolus οἰκονομίας nomine, explicatius enuntiat verbis: ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον. — sq. genit. temporis, ad quod pertinet illud Dei institutum vel quo exsequi illud voluit Deus Eph. 1, 10. ἣν [scil. εὐδοκίαν] προέθετο — καιρῶν *quod* [scil. consilium benignum] *apud animum suum constituit intuens institutum, quo* τοὺς πλήρεις καιροὺς *beare et insignire decrevit* i. e. *intuens institutum quod per certa quidem tempora reconditum esse, his vero elapsis innotescere et manifestari voluit.* Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 39 sqq. (ἡ τῆς ἀρχῆς οἰκονομία Hdian. 6, 1. 3. ἡ περὶ τὸ φρούριον οἰκονομία Xen. Cyr. 5, 3. 25.) — seq. genit. rei, cum qua coniunctum est vel a qua pendet ἡ οἰκονομία τοῦ θεοῦ [vid. de vi genit. latius patente ἄζυμος], ut τίς — θεῷ *cuiusnam naturae* vel *quale sit institutum Dei pendens a decreto, quod ab aeterno inde in animo suo reconditum habuit Deus* Eph. 3, 9. — Saepius non extat in N. T.

Οἰκονόμος, ου, ὁ, (οἶκος, νέμω distribuo, cui cura domus est demandata, hebr. עַל־הַבַּיִת 1 Regg. 4, 6. ubi οἱ ό οἰκονόμος) *administrator rei familiaris*, *dispensator*, *Verwalter*, a) propr., qui servorum magistri, uti interdum ipsi ex genere servorum erant Luc. 12, 42. 1 Cor. 4, 2. (Dorvillius ad Chariton. p. 127. sq.) et praeter expensorum et impensorum curam demandatam sibi habebant puerorum, nondum adultorum disciplinam, adeo, ut hi in omni re pecuniaria ab illis penderent Gal. 4, 2. (Diod. Sic. T. 10. p. 156. ed. *Bip.* Xen. Mem. 2, 10. 4.) ita etiam e genere hominum liberorum interdum sumebantur Luc. 16, 1. 3 et v. 8. ἐπῄνεσεν ὁ κύριος [i. e. administratoris dominus] τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας i. e. ἄδικον i. e. *improbum*. Vid. ἀγάπη et supra sub ἐπαινέω monita. Cf. Die Parabel vom Verwalter. Ein Versuch von *Schulz*. 1821. — b) ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως i. e. *arcarius*, *quaestor aerarii publici*, *aerario civitatis praefectus*, ut nos: *Stadtkämmerer*, Rom. 16, 23. (Ios. Ant. 11, 6. 12.) — c) refertur hoc nomen ad apostolos, quibus quippe Deus utitur ministris in beneficiis per Christum paratis inter paganos et Iudaeos dispensandis, ita θεοῦ οἰκονόμος Tit. 1, 7. οἰκονόμοι — χάριτος θεοῦ 1 Petr. 4, 10. vel οἰκονόμοι μυστηρίων θεοῦ [vid. μυστήριον] 1 Cor. 4, 1. Saepius non legitur in N. T.

Οἶκος, ου, ὁ, 1) *domus*, *in qua habitamus* a) universe Matth. 9, 6. 7. Marc. 2, 1. 11. 3, 20. Luc. 1, 23. 40. 56. 5, 24. 25. 7, 10. 8, 38. 41. 9, 61. 11, 24. 12, 39. 52. 14, 1. 15, 6. 16, 4. 27. 18, 14. 19, 5. Ioh. 2, 16. 7, 53. Act. 2, 2. quo l. si fuerunt, qui de templo explicarent voc. οἶκος, vid. quae contra habent *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Act. 8, 3. 10, 22. 30. 11, 12. 13. 16, 15. 34. 19, 16. 21, 8. — ἐν οἴκῳ = *domi* Ioh. 11, 20. 1 Cor. 11, 34. 14, 23. 35. (Diod. Sic. 1, 84. Xen. Cyr. 8, 6. 4.) — Huc pertinet etiam formula: κατ' οἶκον, κατ' οἴκους *in domibus privatis*, *per domos privatas*, *privatim* Act. 2, 46. 5, 42. 8, 3. 20, 20. — ἡ κατ' οἶκόν τινος ἐκκλησία *coetus in aedibus alicuius convenire solitus* Rom. 16, 5. 1 Cor. 16, 19. Col. 4, 15. Philem. v. 2. — b) de variis aedium generibus, ut addito: τοῦ βασιλέως vel ἀρχιερέως i. e. *palatium* Matth. 11, 8. Luc. 22, 34. Ita בַּיִת et οἶκος Gen. 12, 15. (Hdian. 3, 10. 9.) — addito vocabulo: θεός *aedes Deo sacra*, *domus*, *in qua praesens esse numen credebatur*. Ita de templo Hierosolymitano nunc universo οἶκος τοῦ θεοῦ Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Ioh. 2, 16. 17. — οἰκοδομεῖν θεῷ οἶκον *exstruere aedem Deo consecratam* Act. 7, 47. 49. — nunc de illa eius parte, quae appellatur τὸ ἅγιον Matth. 12, 4. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. — et absolute de eodem Luc. 11, 51. Ita οἶκος et hebr. בַּיִת 2 Chron. 35, 5. — addito: προσευχῆς i. e. *domus precibus faciendis dicata* Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. — addito: ἐμπορίου, *Kaufhaus* Ioh. 2, 16. —

2) *sedes*, *domicilium* i. e. locus, in quo quis rerum suarum sedem habet, ita de urbe Hierosolyma Matth. 23, 38 et Luc. 13, 35. (Xen. H. G. 3, 2. 10.) — trop. de hominibus, in quibus sedem habet vel τὸ πνεῦμα ἅγιον 1 Petr. 2, 5. vel genius malus Matth. 12, 44 et Luc. 11, 24.

3) *domestici*, *in domo degentes*, *familia* Luc. 10, 5. 11, 17. 19, 9. Act. 7, 10. 10, 2. 11, 14. — 16, 15. 31. 18, 8. 1 Cor. 1, 16. 1 Tim. 3, 4. 5. 12. 5, 4. 2 Tim. 1, 16. 4, 19. Tit. 1, 11. Hebr. 11, 7. οἱ ὁ ita et hebr. בַּיִת Gen. 7, 1. (Aelian. V. H. 4, 27. Xen. Mem. 3, 6, 14 et Cyr. 1, 6. 14.) — metaph. ex hebr. οἶκος τοῦ θεοῦ *familia Dei* i. e. *familia cultorum Dei*. 1 Tim. 3, 15. Hebr. 3, 2. 5. 6. 10, 21. 1 Petr. 4, 17. Ita בֵּית יְהוָה Num. 12, 7. Hos. 8, 1. —

4) *familia* i. e. *prosapia*, *gens*, *posteri oriundi ex familia alicuius*, ἐξ οἴκου δαβίδ Luc. 1, 27. 2, 4. ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ δαβίδ Luc. 1, 69. Ita pro בַּיִת 1 Regg. 12, 16. (Xen. Mem. 3, 6. 2. Isaeus 179, 10.)

5) ex hebr. *natio*, *populus*, ita in οἶκος ἰακώβ vel ἰσραήλ, ἰουδά [propr. universitas posterorum Iacobi, Israelis, Iudae v. no. 4.] Matth. 10, 6. 15, 24. Luc. 1, 33. Act. 2, 36. 7, 42. Hebr. 8, 8. 10. Ita pro בֵּית יְהוּדָה vel בֵּית יִשְׂרָאֵל Ier. 31, 31.

Οἰκουμένη, ης, ἡ, (femin. partic. praes. pass. verb. οἰκέω) 1) *terra habitata* [ut ap. Gr. terra a Graecis habitata, ex oppos. τῶν βαρβάρων cf. *Passow* sub voc. οἰκέω, ita in N. T.] de certis terrae habitatae partibus, ut de Iudaea Luc. 2, 1. 21, 26. Act. 11, 28. (Ios. Ant. 8, 13. 4. 14, 7. 2.) — de imperio romano Act. 17, 6. 24, 5. (Hdian. 5, 2. 4. Pol. 4, 38. 1.) — 2) *terra*, *orbis terrarum* a) propri-

Matth. 24, 14. Rom. 10, 18. Hebr. 1, 6. Apoc. 16, 14. — ἡ μέλλουσα — ἡ μέλλων Hebr. 2, 5. Vide adde ad 3. (Diod. Sic. 1, 1. Pol. 1, 1. 5. 2, 37, 8.) — in verbis hyperbolice dicitur totus terrarum orbis dominium et possederem esse metamis Luc. 2, 1. b) metonym. pro incolae orbis terrarum Act. 17, 31. 19, 27. Apoc. 3, 10. 12, 9. — Ita pro תֵּבֵל Ps. 9, 9.

Οἰκουργός, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, vid. οἰκουρός.

Οἰκουρός, οὐ, ὁ, ἡ, (οἶκος, οὖρος custos) custos domi (propr. Aristid. 2, 11.) de feminis, quae domi se continent neque περιέχονται. Semel in N. T. Tit. 2, 5. (ita Dinarch. 88, 2.) Habent tamen h. l. codd. nonnulli οἰκουργούς, operi domestico faciens. Vid. Griesb. Knapp. Schott.

Οἰκτείρω, f. οἰκτειρήσω, [forma serioris aevi pro οἰκτερῶ cf. Lobeck ad Phryn. p. 741. Passow sub hoc voc. Win. p. 83. ab οἶκτος, commiseratio] misereor. Bis in N. T. sq. acc. pers. [de quo acc. vid. ἐλεέω] Rom. 9, 15. — pro רָחַם Exod. 33, 19. (οἰκτείρω Plut. vit. Lucull. c. 19. Xen. An. 3, 1. 19.)

Οἰκτιρμός, οῦ, ὁ, et plural. [de quo vid. αἰσχύνη] οἰκτιρμοί, ῶν, οἱ, (οἰκτείρω) aegritudo ex alterius miseria suscepta, quae fletum tibi et eiulatum excitat i. e. magna ex alterius miseria aegritudo, miseratio, misericordia, Mitleid, Erbarmung, Barmherzigkeit, cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 315. „ceterum Semitae, inquit, pro magna sua animorum concitatione misericordia et miseratione eos commotos esse praedicant, quos nos, qui in occidentali plaga frigemus, benignos esse dicimus." Quinquies in N. T. Rom. 12, 1. — σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί affectus teneri et misericordia, herzliche Liebe u. Barmherzigkeit Phil. 2, 1. χωρὶς οἰκτιρμῶν Hebr. 10, 28. — 2 Cor. 1, 3. ὁ θεὸς — ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν pater misericordiae, ubi nos: pater benignissimus vel: cuius ita est misericordia, ut abesse ab eius natura nequeat. Vide de hoc genit. qualitatis sub ἀγαπάω monita et Meyer ad h. l. Col. 3, 12. σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ viscera misericordiae i. e. affectus teneri misericordia insignes, herzliches Erbarmen. De quo verbositatis genere vid. sub σοφός, ἁγιος, ἀνάστασις, ἀγαθός notata et Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 68 sq. — pro רַחֲמִים Ps. 25, 6. 40, 12.

Οἰκτίρμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (οἰκτείρω) misericors, benignus. Bis in N. T. Luc. 6, 36. Iac. 5, 11. Ita pro רַחוּם Exod. 34, 6. Neh. 9, 17. (Anthol. gr. T. 4. p. 210. ed. Iacobs.)

Οἶμαι, vid. οἴομαι.

Οἰνοπότης, ου, ὁ, ἡ, (οἶνος, πίνω) vinolentus, vino deditus. Bis in N. T. Matth. 11, 19 et Luc. 7, 34. — pro סֹבְאֵי־יַיִן Prov. 23, 20. (Pol. 20, 8, 2. Anthol. gr. T. 2. p. 94. ed. Iacobs.)

Οἶνος, ου, ὁ, vinum, οἶνος νέος Matth. 9, 17. 18. Marc. 2, 22 et Luc. 5, 37. 38. — ἐσμυρνισμένον οἶνον Marc. 15, 23. — οἶνον — οὐ μὴ πίῃ Luc. 1, 15. — οἶνον πίνων Luc. 7, 33. — 10, 34. Ioh. 2, 3. 4. 10. 4, 46. Rom. 14, 21. Eph. 5, 18. 1 Tim. 3, 8. 5, 23. Tit. 2, 3. Apoc. 6, 6. 18, 13. — pro יַיִן Gen. 9, 21. 24. סֹבֶא Ies. 1, 22. חֶמֶר Deut. 32, 14. שֵׁכָר Ps. 69, 13. (Pol. 2, 15, 1. Xen. Mem. 1, 2. 13.) — οἶνος τοῦ θυμοῦ vinum ferventissimum, temulentiam, addito θεοῦ quod ponitur Deus metaph. pro poena divina gravissima Apoc. 14, 10. αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ. Apoc. 16, 19. 19, 15. vid. de his l. sub θυμός notata. Desumta est imago a compotationibus hominum, qui, potando certantes, vino superatum irrident et ludibrio habent. Deus poenas inflicturus gentibus sistitur poculum tenens, quo potat eas, ut inebriati titubent et collabefacti in perniciem ruant. Ita cf. ποτήριον τοῦ θυμοῦ, כּוֹס הַיַּיִן הַחֵמָה et ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου כּוֹס הַחֵמָה Ier. 25, 15 coll. Ps. 75, 9. Similiter nostrates: es Jemandem zutrinken pro: Jemanden züchtigen. — addito τῆς πορνείας, ubi verti potest: philtrum, pharmacum, der Wollust Zaubertrank, Apoc. 14, 8. 18, 3. et οἶνος, ita absolute Apoc. 17, 2. Saepius non legitur in N. T.

Οἰνοφλυγία, ας, ἡ, (οἶνος, φλύω ebullio, ferer in aliquid) vinolentia. Legitur tantum 1 Petr. 4, 3. πεπορευμένους — ἐν οἰνοφλυγίαις de quo plur. vid. αἰσχύνη. — (Ael. V. H. 3, 14. Xen. Oec. 1, 22.)

Οἴομαι, contracte οἶμαι, puto, existimo. Ter in N. T. sq. acc. c. inf. non. in sententia conditionali, ubi Lat. utuntur infinit. futuri (cf. Win. p. 308. coll. Matth. 506, 2.) οὐδὲ ἂν χωρῆσαι — οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι — χωρῆσαι non credo comprehensurum esse Ioh. 21, 25. (Lucian. D. D. 4, 2.) — sq. ὅτι, ubi poni poterat acc. c. inf. Iac. 1, 7. — sq. inf. praes. [vid δοκέω] Phil. 1, 17. (Diod. Sic. 1, 8. Lucian. Dial. Deorr. 20, 23. Xen. Mem. 2, 1. 13.)

Οἷος, α, ον, Pronom. relativ. 1) qualis, e, praecedente τοιοῦτος, ὁ αὐτός 1 Cor. 15, 48 bis. 2 Cor. 10, 11. Phil. 1, 30. (Sir. 49, 14.) — abest τοιοῦτος facile cogitatione addendum Matth. 24, 21. Marc. 9, 3. 13, 19. 2 Cor. 12, 20. 2 Tim. 3, 11. Apoc. 16, 18 (Hdian. 5, 5, 11.) — in interrogat. indir. sq. indicat. [de quo vid. αὐτός p. 10 col. 1.] Luc. 9, 55 οὐκ οἴδατε — ἐστε ὑμεῖς ignoratisne cuiusnam spiritus vos esse oporteat? i. e. quo sensu vos, discipulos meos impletos esse deceat? cf. Meyer et de Wette ad h. l. Aliter Bornem. schol. p. 63. „nonne perpenditis, explicans, quali animo vos sitis? i. e. qualem vos tam atrocia Samaritanis imprecando animum prodatis! certe non humaniorem, quam modo vobis Samaritani praestiterunt. De formula εἰμί τινος vid. εἰμί p. 135 col. 2. — 1 Thess. 1, 5. (Plat. Theaet. p. 155. ed. Heindorf.) — 2) neutr. οἷον seq. ὅτι, concise, ut videtur, pro τοῖον, οἷον ὅτι Rom. 9, 6. οὐχ οἷον δὲ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος i. e. οὐ τοῖον δὲ λέγω, οἷον ὅτι non tale vero dico quale est, excidisse. „Sed facilius etiam, nisi fallor, inquit Fritzsche, difficultatem sic tollas ut Paulum πρὸς τὸ σημαινόμενον orationem formasse et, quia in οὐχ οἷον nihil nisi hanc notionem tenuisset: sed multum abest, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ subiecisse putes." Cf. Fritzsche l. l. p. 276 sqq. Win. p. 314. Meyer ed. P. ad Rom. p. 209 sq. coll. Herm. ad Vig. p. 790, et de οἷος εἰμί, οἷός τέ εἰμι sq. infinit. Matth. §. 479. not. 2. Buttm. §. 137. Rost §. 125, 6. Saepius non extat in N. T.

Οἴω v. infra φέρω.

Ὀκνέω, ῶ, f. ήσω, (ὄκνος, cunctatio) piger sum, segnis sum, cunctor, dubito, adgeris, Bedenken tragen. Extat tantum Act. 9, 38. (Sir. 7, 35. Lucian. Dial. Deorr. 6, 1. Xen. Mem. 2, 3, 14.) pro נֶעְצַל Iudd. 18, 9. מָנַע Num. 22, 16.

Ὀκνηρός, ά, όν, (ὄκνος, cunctatio) 1) piger, segnis Matth. 25, 26. Rom. 12, 11: τῇ σπουδῇ — in Anschung. Vid. ἀγαλλίασις. — pro עָצֵל Prov. 6, 6. 9. (Hdian. 8, 5, 1. Dem. 777, 5.) — 2) molestus Phil. 3, 1. τὰ αὐτὰ γράφειν — ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν. (Theocrit. 24, 35.) Saepius non legitur in N. T.

Ὀκταήμερος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὀκτώ, ἡμέρα) octiduanus, achttägig [propr. octo dies durans] i. e. octavum diem agens. Semel in N. T. Phil. 3, 5. περιτομῇ [de quo dat. vid. ἀγαλλίασις] ὀκταήμερος i. e. circumcisionem quod attinet octavum diem agens sc. circumcisus sum. (ita Gregor. Nazianz. Orat. 25, 465. D. χρυσὸς ἀνίσταται τριήμερος, Λάζαρος τετραήμερος. Cf. de vocabulis huius generis Lob. ad Phryn. p. 676.)

Ὀκτώ, οἱ, αἱ, τά, octo, hebr. שְׁמֹנָה Luc. 2, 21. 9, 28. 13, 4. al.

Ὄλεθρος, ου, ὁ, (ὄλλυμι, ὄλω, perdo) pernicies, miseria. Quater in N. T. 1 Cor. 5, 5. 1 Thess. 5, 3. 2 Thess. 1, 9. 1 Tim. 6, 9. — pro אֵיד Obadi. v. 13. שֹׁד Prov. 21, 7. (Diod. Sic. 14, 66. Xen. An. 1, 2. 26.)

Ὀλίγον, adv. [neutr. adiect. ὀλίγος. De neutro adverbii vim habente vid. ἀκριβής] paululum, parum. Septies in N. T. Marc. 1, 19. 6, 31. Luc. 5, 3. 7, 47. 1 Petr. 1, 6. 5, 10. Apoc. 17, 10. — pro מְעַט Ps. 37, 10. (Xen. Symp. 1, 14.)

Ὀλιγόπιστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὀλίγος, πίστις) homo exiguae fiduciae. Quinquies legitur in N. T. Matth. 6, 30. 8, 26. 14, 31. 16, 8. Luc. 12, 28.

'Ολίγος, η, ον, *exiguus* a) *numero et multitudine* i. e. *paucus* Matth. 7, 14. ὀλίγοι—οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν, 9, 37 et Luc. 10, 2. οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Matth. 15, 34 et Marc. 8, 7. — Matth. 20, 16. 22, 14. 25, 21. 23. Marc. 6, 5. Luc. 7, 47. — 12, 48. δαρήσεται ὀλίγας sc. πληγάς. Cf. ad h. l. supra sub δέρω monita. — Luc. 13, 23. Act. 14, 28. χρόνον οὐκ ὀλίγον. 17, 4. 12. 2 Cor. 8, 15. vid. de h. l. sub ὁ, ἡ, τό no. II. 1. D. observata. — 1 Tim. 5, 23. 1 Petr. 3, 20. Apoc. 2, 14. 20. 3, 4. 12, 12. (Diod. Sic. 13, 15. 20, 46. Xen. Cyr. 3, 4. 2.) — hinc δι' ὀλίγων *brevibus, paucis* 1 Petr. 5, 12. (Thuc. 4, 95.) — ἐν ὀλίγῳ i. e. vel: *paucis, breviter* Eph. 3, 3. (Aristot. Rhet. 3, 11. — vel: *brevi* sc. tempore Act. 26, 28. 29. (Xen. H. G. 4, 4. 12.) plene i. e. addito: χρόνῳ Xen. Cyr. 2, 4. 2.) — πρὸς ὀλίγον *ad breve tempus* Iac. 4, 14. πρὸς ὀλίγας ἡμέρας Hebr. 12, 10. — v. πρός. — b) *magnitudine* i. e. *parvus, levis* Act. 12, 8 et 19, 23. τάραχος οὐκ ὀλίγος. 15, 2. 19, 24. 27, 20. 1 Tim. 4, 8. πρὸς ὀλίγον ὠφέλιμος i. e. *parum utilis*. Iac. 3, 5. (Ios. Ant. 7, 17. 5. Hdian. 5, 2. 14. Xen. Cyr. 5, 4. 25.) Saepius non habetur in N. T.

'Ολιγόψυχος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ὀλίγος, ψυχή) *qui est animi pusilli*. Extat tantum 1 Thess. 5, 14. — Pro קְצַר רוּחַ Prov. 14, 29. דַּכָּא וּשְׁפַל־רוּחַ Jes. 57, 15. עֲצוּב רוּחַ Ies. 14, 6. רוּחַ נְכֵאָה Prov. 18, 14. (Artemid. 3, 5.)

'Ολιγωρέω, ῶ, f. ήσω, (ὀλίγωρος) *parvi facio, negligo*, seq. genit. [vid. ἀμελέω.] Legitur tantum Hebr. 12, 5. — pro מָאַס Prov. 3, 11. (Ael. V. H. 2, 27. Hdian. 1, 1. 1. Xen. Mem. 2, 4. 3.)

'Ολίγως, adv. *parum, paululum*. Ita *Griesb.*, *Knapp*, *Schott* 2 Petr. 2, 18.

'Ολοθρευτής, οῦ, ὁ, (ὀλοθρεύω) *perditor, perniciem afferens*, ita semel de angelo, quo in calamitate Israelitis infligenda [cf. Exod. 12, 23. ubi מַשְׁחִית et Num. 16, 49. ubi מַגֵּפָה] Deus usus est ministro 1 Cor. 10, 10. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 169. et *de Wette* p. 82.

'Ολοθρεύω, [vel ὀλεθρεύω vid. *Schott*, *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 809.] f. εύσω, (ὄλεθρος) *perimo, perdo*. Semel in N. T. Hebr. 11, 28. ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα i. e. *der Würger der Erstgeburt* [vid. de particip. substantive posito ἀδικέω]. — ita pro מַשְׁחִית Exod. 12, 23. vid. sub ὀλοθρευτής monita. (Sap. 18, 25.) Esse hoc vocab. mere alexandrinum, docent *Sturz* de dial. alex. p. 166 et *Bleeck* l. l.

'Ολοκαύτωμα, τος, τό, (ab ὁλοκαυτέω victimam totam comburo Xen. An. 7, 8. 4. vel ὁλοκαυτόω Xen. Cyr. 8, 3. 24. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 524.) *holocaustum* i. e. *victima, quae tota comburebatur*, cum aliae ex parte tantum comburerentur, *Brandopfer*. Ter in N. T. Marc. 12, 33. Hebr. 10, 6. 8. Hebr. עֹלָה Exod. 10, 25. 24, 5. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Brandopfer*.

'Ολοκληρία, ας, ἡ, (ὁλόκληρος q. v.) *integritas*, ita semel de corporis incolumitate in libero membrorum usu posita Act. 3, 16. — pro מְתֹם Jes. 1, 6.

'Ολόκληρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (propr. cui totum, ὅλον, est, quod κλήρῳ vel sorte obtigit, *totus ad assem*) *integer* [qui omnes partes easque integras habet Ios. Ant. 3, 12. 2.], sensu ethico: *omnibus numeris absolutus*, ita bis 1 Thess. 5, 23. Iac. 1, 4. (Sap. 15, 3. Dioscorid. 1, 11. Arrian. diss. epict. 3, 26.) — pro שָׁלֵם Deut. 27, 6. תָּמִים Ezech. 15, 5.

'Ολολύζω, f. ξω, (verbum a sono, ut videtur, fictum, apud Graecos de hymnis laetis et precibus mulierum, diebus festis cum ululatu ad aethera factis Hom. Iliad. 6, 301. Od. 3, 450. cf. ad h. l. *Löwe* [vel potius *Leo*] Hom. Od. Vol. 1. p. 156. Apud seriores teste Eustathio ad Hom. Iliad. l. l. relatum ad ululatum) *ululo, eiulo, lamentor, aufklagen, laut aufiammern*. Semel in N. T. Jacob. 5, 1. κλαύσατε ὀλολύζοντες. — οἱ ο' pro הֵילִיל Ies. 13, 6. 15, 3. (Diod. Sic. 3, 58. Lucian. Dial. Deorr. 12, 2. Dem. 313, 20. 21.)

'Ολος, η, ον, *totus, ganz* a) nominibus *locorum* articulum habentibus praefixum legitur, ut ὅλη ἡ γαλιλαία Matth. 4, 23. ὅλη ἡ συρία v. 24. — 14, 35. Marc. 1, 39. 14, 9. Luc. 1, 65. 4, 14. 8, 39. 23, 5. 45. Act. 7, 11. 9, 31. 42. Rom. 1, 8. 1 Thess. 4, 10. Apoc. 13, 3. — anteponitur nomini loci articulum non habenti, ut ὅλη ἱερουσαλήμ Act. 21, 31. — b) nominibus *temporis* articulum habentibus praeponitur, ut ὅλη ἡ ἡμέρα Matth. 20, 6. Rom. 8, 36. 10, 21. ὅλη ἡ νύξ Luc. 5, 5. (Hdian. 8, 4. 3.). — postponitur nomm. temporis sine articulo positis, ut ἐνιαυτὸς ὅλος Act. 11, 26. διετία ὅλη 28, 30. — c) iungitur c. aliis nomm. aa) sic, ut praefixum sit substantivo articulum habenti, ut ὅλον τὸ σῶμα Matth. 5, 29. 30. 6, 22. 23. — 22, 37. 40. Marc. 12, 30. 33. 44. Luc. 8, 43. 10, 27. Ioh. 11, 50. Act. 5, 11. 8, 37. 15, 22. 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 3. 9. Hebr. 3, 2. Iac. 2, 10. 1 Ioh. 2, 2. (Arrian. diss. epict. 2, 2. 13. 3, 22. 19. Xen. Cyr. 2, 1. 24.) — praefigitur subst. quod caret artic. ut ὅλος ἄνθρωπος Joh. 7, 23. ὅλος οἶκος Tit. 1, 11. — bb) sic, ut postponatur substantivo articulum habenti, ut ὁ κόσμος ὅλος Matth. 16, 26. τὸ συνέδριον ὅλον 26, 59. quo l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 786. eiiciendum esse monet ὅλον. — ἡ πόλις ὅλη Marc. 1, 33. — Luc. 9, 25. 11, 36. quo l. ὅλον in verbis: τὸ σῶμά σου ὅλον uti suspectum videtur *Bornemanno* [Schol. p. 75 sq.] ortumque ex glossemate verbis μὴ ἔχον — σκοτεινόν superscripto, ita idem sic explicandum esse h. l. existimat: *si igitur corpus tuum tam lucidum est, nulla ut eius pars caliginosa sit, totum erit lucidum, haud secus, ac si lux splendore suo te collustret* i. e. si animum tuum ita excolueris, ut nullam eius partem incultam torpere sinas, totus erit velut lucis splendore collustratus. Vide tamen, quae contra statuunt *Meyer* ad h. l. p. 319 et *de Wette* p. 67. — Ioh. 4, 53. Act. 19, 29. 21, 30. Rom. 16, 23. 1 Ioh. 5, 19. Apoc. 3, 10. 6, 12. 16, 14. (Diod. Sic. 11, 71. Xen. Cyr. 2, 1. 30.) — postponitur pronomini τοῦτο, ut τοῦτο ὅλον *tota haec res* i. e. *haec omnia* Matth. 1, 22. 21, 4. 26, 56. — d) ita subiicitur verbo vel adiectivo, ut ad totam personam vel rem pertinere indicet, quod verbo vel adiectivo enuntiatur, ut ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον scil. τὸ ἄλευρον Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. φωτεινὸς ὅλος Luc. 11, 36. — ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος Ioh. 9, 34. vide de h. l. ἐν p. 166 col. 1. — ἐστι καθαρὸς ὅλος 13, 10. ἦν δὲ ὁ χιτὼν — ὑφαντὸς δι' ὅλου 19, 23. Vid. διά p. 97 col. 2. init. — (ὅλος totus i. e. omni, qua possum vi ὁρμῶμαι ἐπί τι Xen. Mem. 2, 6. 28. vel παρέρχομαι εἴς τι Lucian. dial. deorr. 20, 15.) —

'Ολοτελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ὅλος, τέλος) *integer, omnibus numeris absolutus, totus*. Semel in N. T. 1 Thess. 5, 23.

'Ολυμπᾶς, ᾶ, [de quo genit. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Olympas*, nom. propr. viri. Rom. 16, 15.

"Ολυνθος, ου, ὁ, *ficus immaturus, grossus*. Legitur tantum Apoc. 6, 13. Est genus ficuum, cuius fructus latentes sub foliis arboris vel plane non maturescunt, vel non ad perfectam maturitatem perveniunt, maturi vero Ianuario mense colligebantur: *Winterfeige, spätreifende Feige, Kermusen*. — pro פַּג Cantic. 2, 13. Dioscorid. 1, 184. Theophr. H. Pl. 2, 9. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Feigenbaum*.

"Ολως, (ὅλος) adv. *omnino, überhaupt*. Quater in N. T. Matth. 5, 34. 1 Cor. 5, 1. 6, 7. 15, 29. (Hdian. 1, 1. 5. Xen. Mem. 1, 2. 35.)

"Ομβρος, ου, ὁ, *imber, pluvia vehemens coniuncta cum tempestate*. Extat tantum Luc. 12, 54. — pro שְׂעִירִים Deut. 32, 2. (Sap. 16, 16. Hdian. 1, 14. 4. Xen. Oec. 5, 18.)

'Ομείρομαι, *cupio, desiderio alicuius flagro*, sq. genit. [vid. ἐπιθυμέω], ita semel 1 Thess. 2, 8. pro vulg. ἱμείρομαι. Vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*. (Habent ὁμείρονται Iob. 3, 21. A. C. et cod. Monac. num. 148. ὁμείρεται Symmach. Ps. 62, 2. Hesychius sub ὁμειρόμενοι· ὁμείρονται, ἐπιθυμοῦσι. Phot. p. 331, 9. ὁμείρονται· ἐπιθυμοῦσι. Explicat Phot. p. 331, 8. ὁμείρειν per ὁμοῦ ἡρμόσθαι, unde ὁμείρομαι [med. verbi ὁμείρω, orti, ut videtur, ab ὁμοῦ, εἴρω necto] = *connecto me cum aliquo, adhaereo alicui* i. q. ἐπιθυμέω, sed fortius. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 792 sq. coll. tamen *Win.* p. 92.) —

'Ομιλέω, ῶ, f. ήσω, (ὅμιλος, quod vid. — in coetu versor, consuetudine utor Pol. 4, 35. 7. Xen. Symp. 2, 10.) *colloquor, disputo cum aliquo*. Quater in N. T. sq. πρός τινα Luc. 24, 14. (Ios. Ant. 11, 5. 6. Xen. Mem. 4, 3. 2.) — sq. dat. pers. [vid. ἀπολογέομαι] Act. 24, 26. (Ios. Ant.

Ὀνικός, ή, όν, (ab ὄνος) *asinarius*, *μύλος ὀνικός*, bis in N. T. Matth. 18, 6. Luc. 17, 2. (Lucian. Asin. § 28.)

Ὄνομα, τος, τό, *nomen*, quo vocatur aliquis, *der Name* a) quatenus pertinet ad distinguendam aliquam personam vel rem ab aliis personis et rebus; aa) univ. ut τὰ ὀνόματα τῶν ἀποστόλων Matth. 10, 2. — Marc. 6, 14. Act. 13, 8. — 18, 15. ζήτημα — περὶ ὀνομάτων quaestio *de nominibus*, v. c. sit Iesus appellandus χριστός nec ne. Cf. de h. l. plurali *generis* pertinente ad nomen χριστοῦ v. 5. *Meyer* et *de Wette* ad Act. 18, 15. — Apoc. 2, 17. 3, 5. 12 ter. 13, 17 bis. 14, 1 bis. v. 11. 15, 2. 17, 5. 19, 12. 16. 21, 12. 14. 22, 4. — Phil. 2, 9. ὄνομα [de quo vid. infra sub no. c. observata] τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα nomen *quodvis* [aliud] *nomen excedens*. Hebr. 1, 4. ὅσῳ — ὄνομα, filii, puta, Dei coll. v. 5. — ὀνόματα βλασφημίας [de genitivo subst. vim vel splendorem orationis augente et fortiore quam adiect. βλάσφημα vid. *Herm.* ad Vig. p. 887. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 41.] Apoc. 13, 1. 17, 3. — de locis Luc. 10, 20. Phil. 4, 3. Apoc. 3, 5 bis. 13, 8. 17, 8. vid. ζωή p. 221. — ὀνόματι, *nomine*, *mit Namen* [de casu nominis, quo appellatur aliquis, pendente, non a vocab. ὀνόματι, sed a casu personae vel rei, cuius nomen affertur vid. *Win.* p. 170.] Matth. 27, 32. Marc. 5, 22. Luc. 1, 5. 10, 38. 16, 20. 23, 50. Act. 5, 1. 34. 8, 9. 9, 10. 11. 12. 33. 36. 10, 1. 11, 28. 12, 13. 16, 1. 14. 17, 34. 18, 2. 7. 24. 19, 24. 20, 9. 21, 10. 27, 1. 28, 7. (Xen. An. 1, 4. 11.) — vocabulo ὄνομα vel τὸ ὄνομα additur [non ut apud Lat. genitivus vel dativus cf. *Matth.* § 308. sed] nominativus nominis, quod habet aliquis, ut ἄνθρωπος — τοὔνομα [*nomine*, de quo acc. vid. ἀριθμός] ἰωσήφ Matth. 27, 57. (Ael. V. H. 13, 28. Xen. Cyr. 2, 2. 11.) — οὗ τὸ ὄ. γηθσημανῆ Marc. 14, 32. ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄ. αὐτοῦ Luc. 1, 63. τὸ ὄ. αὐτῆς ἐλισάβετ scil. ἦν Luc. 1, 5. ᾧ vel ᾗ ὄ. ναζαρέτ vel ἰωσήφ Luc. 1, 26. 27. — 2, 25. 8, 30. 41. 24, 13. 18. Ioh. 1, 6. 3, 1. 18, 10. Act. 12, 6. Apoc. 9, 11. ὄ. αὐτῷ — ἀβαδδών. De loco Apoc. 6, 8. vid. ὁ, ἡ, τό no. II. 1. A. a. ff. — ὄνομα ἔχειν seq. vel nominat. ut ἀπολλύων Apoc. 9, 11. vel seq. ὅτι c. verbo finit., ut ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς καὶ νεκρὸς εἶ pro: ὄνομα ἔχεις ζωῆς *nomen vitae habes* i. e. *esse diceris vel videris ex iis ad quos pertinet* ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος [„quippe cuius nomen in libro vitae consignatum est coll. v. 5.“ vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 485.] Apoc. 3, 1. (ita τλήμων ἰατρός, ὄνομ᾽ ἔχεις, τἄργα δ᾽ οὔ Eur. Troad. v. 1241. cf. *Schäfer* ad Eur. Phoen. v. 512. Similiter *res* et *nomen* sibi opponuntur Ovid. Amor. 1, 12. 27.) — — κατ᾽ ὄνομα i. e. *nominatim* [vid. κατά p. 258 init.] Ioh. 10, 3. 3 Ioh. v. 15. — ἀνὴρ — ὀνόματι [i. e. *nomen si spectaveris* vid. ἀγαλλιάω] καλούμενος ζακχαῖος Luc. 19, 2. — post vv. *appellandi* [vid. καλέω p. 255 col. 1.] nomini, quod imponitur alicui [ut ἰησοῦς, ἐμμανουήλ, ἰωάννης, πέτρος, βοανεργές] per appositionem additur: τὸ ὄνομα αὐτοῦ = *als sein Name* vel ὄνομα = *als Name* Matth. 1, 21. 23. 25. Marc. 3, 16. 17. Luc. 1, 13. 31. 2, 21. de locis Apoc. 8, 11. 19, 13. vid. ὁ, ἡ, τό no. II. 1. A. a. ff. — καλεῖν τινὰ ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος [vid. ἐπί p. 188 col. 1.] vel τῷ ὀ. τινος [vid. ἀλήθεια] i. e. *ad normam nominis alicuius* Luc. 1, 59. 61. — de formulis δέχεσθαί τινα εἰς ὄ. προφήτου vel δικαίου vel μαθητοῦ et δέχεσθαί τινα ἐπὶ τῷ ὀ. τινος Matth. 10, 41. 42. — 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48 vid. εἰς p. 144 col. 2. et ἐπί p. 187 col. 2 init. — —

bb) referuntur interdum ad *nomen* [Name] alicuius vel personae vel rei, quae ad personam vel rem ipsam pertinent, quippe quod illa fieri non possunt, quin simul mentio fiat nominis illius personae vel rei, ut Luc. 6, 22. ὅταν — ἐκβάλωσι τὸ ὄ. — πονηρόν *quando nomen vestrum tanquam malum eiecerint* i. e. *quando vos tanquam malos patria eiecerint, ut nulla in posterum fiat nominis vestri mentio = quando tanquam infames vos patria eiecerint*, sed fortius, quam: quando vos eiecerint tanquam malos. Cf. *Meyer* Ev. Luc. p. 282. — αἰτοῦμαί τι ἐν τῷ ὀ. ἰησοῦ *in Begleitung des Namens Iesu* i. e. *mentionem faciens nominis I. C.* sens. *in rebus ad nomen et opus I. C. pertinentibus* Ioh. 14, 13. 14. 15, 16. 16, 23. 24. 26. τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τ. ὀ. μου *Spiritus div. quem mittet pater meo nomine* i. e. *ita ut mentionem faciat nominis mei = ut meas vices apud vos sustineat* Ioh. 14, 26. — Act. 4, 12. οὔτε γάρ — σωθῆναι *neque enim aliud sub coelo nomen est* i. e. *neque enim alius quispiam, alio nomine insignis, sub coelo existit, inter homines propositus, in quo profitendo salvi simus praestandi*. Eph. 1, 21 καὶ παντός — ὀνομαζομένου i. e. *et quae sunt vel cogitari possunt alia* potentiae, dignitatis, magnitudinis *nomina nominari solita*. Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 114. (Ios. Ant. 10, 3. 3. Uti h. l. pariter atque Eph. 1, 21. e praegressis repetendum est nomen generis casu secundo ad voc. ὄνομα addendum, ita nomen generis: κακά, genitivo casu iunctum legitur cum voc. ὄνομα Soph. OR. v. 1284. — μισοῦμαι διὰ τὸ ὄ. τινος *propter nomen alicuius* i. e. *quod nomen alicuius profiteor* Matth. 10, 22. 24, 9. Marc. 13, 13. Luc. 21, 17. — v. 12. Ioh. 15, 21. — ἀφιέναι οἰκίαν, ἀδελφούς — ἕνεκεν τοῦ ὀ. τ. *propter nominis alicuius professionem* Matth. 19, 29. συνάγομαι εἰς τὸ ὄ. τινος *intuens in aliquem, cuius nomen profiteor* vel *in opus nomen habens ab aliquo = tanquam discipulus alicuius* Matth. 18, 20. Vid. εἰς p. 144 col. 2 init. — De loco 1 Cor. 1, 13. 15. vid. βαπτίζω p. 68 col. 2. — παῤῥησιάζομαι ἐν τῷ ὀ. ἰησοῦ libertate utor *in nomine I. C. profitendo* Act. 9, 27. 28. — — ubi significatur multitudo vel copia personarum nominibus earum numerandis inventa vel constituta, ut Act. 1, 15. ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων — εἴκοσιν = *congregata erat multitudo, hominum singulorum computatione facta, ad centum et viginti*. Apoc. 3, 4. ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα — ἐν σάρδεσιν = *Christianorum Sardensium nomina si colligo, paucos habes, qui vestimenta sua non contaminaverunt* i. e. *paucos habes Sardibus, qui* etc. De loco Apoc. 11, 13. vid. ἄνθρωπος p. 38 col. 1 fin. — Ita pro שֵׁמוֹת Num. 26, 53. 55. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 21. *de Wette* Act. Ap. p. 10. coll. *Theile* ep. Iac. p. 108. —

b) dicuntur τῷ ὀνόματί τινος vel διὰ τοῦ ὀ. τινος, vel ἐν τῷ ὀ. τινος vel ἐπὶ τῷ ὀ. τινος fieri, quae fiunt ex voluntate, auctoritate, iussu personarum dignitate, maiestate, potestate pollentium, quippe quod in talibus fieri solet nominis earum mentio. Utuntur in talibus Lat. voc. *nomen, auctoritas, iussus*. Ita aa) τὸ ὄνομα θεοῦ in locis, ubi prophetae dicuntur λαλεῖν τῷ ὀνόματι κυρίου [de quo dat. causali vid. ἁμαρτία] i. e. *nomine, iussu, auctoritate, mandato Dei instructi* Iac. 5, 10. Vide tamen de h. l. lect. ἐν τῷ ὀ. κ. *Griesb.*, *Theile* p. 263. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 386. — in salutationibus Messiae: ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀ. κυρίου domini i. e. *Dei auctoritate instructus* [vid. ἐν p. 166 col. 1.] Matth. 21, 9. 23, 39. Marc. 11, 9. Luc. 13, 35. 19, 38. Ioh. 12, 13. — ita pro בְּשֵׁם יְהֹוָה Ps. 118, 26. — de Iesu in docendo et agendo Dei vices sustinente neque nisi in consiliis div. exsequendis occupato, ἔρχεσθαι, ποιεῖν ἐν τ. ὀ. τοῦ πατρός Ioh. 5, 43. 10, 25. — bb) τὸ ὄ. ἰησοῦ χριστοῦ ita de apostolis ex mandato Iesu docentibus et nominis eius, utpote magistri divini, mentione facienda auctoritatem sibi conciliantibus, ut διδάσκειν, κηρύσσειν, λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀ. ἰ. χ. [vid. ἐπί p. 187 col. 2. *Win.* p. 375. *Meyer* Ev. Luc. p. 414.] Luc. 24, 47. Act. 4, 17. 18. 5, 28. 40. — παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῷ ὀ. ἰ. χ. Act. 9, 27. 28. Vid. tamen de h. l. paulo ante monita. — de apostolis aliisque hominibus in miraculis patrandis uti solitis nomine Iesu Christi tanquam carmine vel adiurandi formula, ita ἐκβάλλειν δαιμόνια, δυνάμεις ποιεῖν et similia seq. vel τῷ ὀ. σου i. e. *nomine tuo adhibendo vel enuntiando* [cf. de dat. adminiculi ἀναιρέω] Matth. 7, 22. [Marc. 9, 38. de h. l. loct. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Fritzsche*, *Meyer*, *de Wette*, *Knapp*.] vel ἐπὶ τῷ ὀ. ἰ. χ. [vid. ἐπί p. 187 col. 2. *Win.* p. 375.] Marc. 9, 38. 39. Luc. 9, 49. — vel ἐν τῷ ὀ. ἰ. χ. = vel: *auctoritate I. C. instructus* vel: *nomine I. C. adhibendo, unter Aussprechung des Namens Iesu* Marc. 16, 17. — τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀ. σου i. e. *in nominis tui auditione* Luc. 10, 17. — de apostolis, dum adhortantur, decernunt, fieri iubent aliquid, non suo iubitu, sed Iesu nomine et auctoritate agentibus, ita κρίνειν, παραγγέλλειν, παρακαλεῖν, προστάσσειν vel ἐν τῷ ὀ. ἰ. χρ. Act. 16, 18. 1 Cor. 5, 4. 2 Thess. 3, 6. — Act. 10, 48. Vid. tamen de h. l. statim post observata. — vel διὰ τοῦ ὀ. ἰ. χ. i. e. *mit Hinweisung auf den Namen I. C.* 1 Cor. 1, 10. — de hominibus fidem christianam simulantibus et προφητεύειν se τῷ ὀ. ἰ. χ. [de quo dat. adminiculi vid. ἀναιρέω] dicentibus Matth. 7, 22. — de rebus nomine et auctoritate Iesu factis i. e. vel *ratione habita mandati et praesentii Iesu*, ita βαπτίζεσθαι ἐν τῷ ὀ. ἰ. χ. Act. 10, 48. cf. βαπτίζω p. 68 col. 2. vel: *interveniente nomine et auctoritate I. C.* Act. 4, 10. — cc) τὸ ὄνομα· χριστός i. e. *nomen Messiae, der Name des Messias*, ita in locis, ubi agitur de hominibus Messiae nomen et dignitatem sibi vindicantibus Matth. 24, 5.

πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀ. μου [vid. ἐπί p. 187 col. 2 init.] quo l. explicationis ergo additur: λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ χριστός. Pro quibus verbis si Marc. 13, 6. Luc. 21, 8. legitur: ὅτι ἐγώ εἰμι iure omisit scriptor ὁ χριστός propterea, quod Messiae cogitatio tanta perspicuitate eius animo obversaretur, eam ut verbis concipi non opus esse putaret conferrique potest ὅτι ἐγώ εἰμι cum formula vernacula: „*ich bin's.*" Ita *Fritzsche* Ev. Marc. p. 561. — — dd) universe Ioh. 5, 43. ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀ. ἰδίῳ i. e. *si alius venerit suo*, non Dei, *nomine, sua,* non Dei, *auctoritate instructus* adeoque suam, non Dei, causam agens. Act. 4, 7. ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς i. e. *quonam* [Salomonisne, an Abrahami vel Isaaci, vel Iacobi vid. *Kuinoel* Act. Apost. p. 151. *Meyer* Act. Ap. p. 67. 252. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Beschwörer*] *nomine usi fecistis vos hoc?*

c) emphatice [ut apud Graecos = nominis celebritas, gloria, laudes alicuius Aelian. V. H. 2, 13. Philostr. vit. Apollon. 3, 22. Xen. Cyr. 4, 2. 3. Anab. 2, 6. 17. Hom. Od. 24, 93. et apud Virgil. Aen. 1, 609. semper honos, *nomenque* tuum, laudesque manebunt, ita apud N. T. scriptores] ad normam hebr. שֵׁם *nomen alicuius cum eorum omnium, quae praeclare fecit et instituit, memoria, der grosse Erinnerungen weckende Name Jemandes* [universe Sir. 39, 9. 11. 44, 14.] Ita aa) τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ vel θεοῦ vel τοῦ κυρίου *nomen Dei, eorum omnium, quae potentissime, sapientissime, sanctissime, benignissime fecit et instituit, memoriam renovans et reverentiae summae ac pietatis sensibus animos replens, der grosse Erinnerungen, erhabene Vorstellungen, fromme Gefühle und Gesinnungen weckende Name Gottes,* utuntur Lat. in talibus: *numen Dei, maiestas Dei, nomen Dei venerandum.* Ita ἅγιον τὸ ὄ. αὐτοῦ Luc. 1, 49. — ubi dicitur aliquis curare, ut cognoscatur maiestas vel numen Dei et pie colatur, ut ἁγιάζειν, ἀπαγγέλλειν, διαγγέλλειν, δοξάζειν, γνωρίζειν, φανεροῦν τὸ ὄ. τ. θ. Matth. 6, 9. Luc. 11, 2. Ioh. 12, 28. 17, 6. Rom. 9, 17. Hebr. 2, 12. — Ita pro סַפֵּר שֵׁם יְהוָֹה Exod. 9, 16. — ubi dicitur aliquis colere, celebrare numen Dei, ut δοξάζειν, ὁμολογεῖν, ὀνομάζειν, φοβεῖσθαι τὸ ὀ. τ. θ. vel ψάλλειν τῷ ὀ. τ. θ. Rom. 15, 9. Hebr. 13, 15. Apoc. 11, 18. 15, 4. 2 Tim. 2, 19. — quibus adde βαπτίζειν εἰς τ. ὄ. τοῦ πατρός Matth. 28, 19. — Ioh. 17, 11. τήρησον — μοι = τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀ. σου, ὃ ἵνα φανερώσω αὐτὸ δέδωκάς μοι i. e. *fac, ut maneant in nomine tuo, quod illustrandum mihi dedisti, profitendo, colendo et illustrando.* v. 12. Vide ἐν p. 167 col. 1. — λαβεῖν — λαὸν [ἐπὶ] τῷ ὀ. τ. θ. Act. 15, 14. Cf. de h. l. supra sub ἐπί p. 188. observata. Act. 15, 17. de quo l. vid. ἐπί p. 190 fin. et *Meyer* Act. Apost. p. 201. *de Wette* Act. Ap. p. 103. — Ita pro שֵׁם Ps. 7, 18. 9, 2. 44, 8. 99, 3. Ios. 25, 1. — ubi dicitur aliquis impie loqui de maiestate div., ut βλασφημεῖν τὸ ὀ. τ. θ. Rom. 2, 24. 1 Tim. 6, 1. Apoc. 16, 9. — Ita pro שֵׁם יְהוָֹה Ies. 52, 5. — ubi dicitur facere aliquis aliquid εἰς τὸ ὄ. τ. θ. = *animo intuens maiestatem div.* in beneficiis omnis generis conferendis conspicuam Hebr. 6, 10. — ubi fieri dicitur aliquid ἐν τῷ ὀ. τ. κυρίου i. e. *cum nominis Dei invocatione* sens. *non absque fiducia in Deo collocata* Iac. 5, 14. Vid. ἐν p. 166 col. 1. et *Theile* ad h. l. p. 274. — — bb) τὸ ὄνομα ἰησοῦ *nomen Iesu, quatenus tum eorum, quae praeclare gessit, tum beneficiorum ab eo repetendorum, tum dignitatis, ad quam ob opus bene peractum, evexit eum pater, memoriam excitat et renovat = Iesus mit allen an seinen Namen sich knüpfenden Vorstellungen und Erinnerungen.* Ita in locis ubi dicitur aliquis profiteri, praedicare, venerari nomen Iesu, ut κρατεῖν item οὐκ ἀρνεῖσθαι τὸ ὄ. ἰ. Apoc. 2, 13. 3, 8. παῤῥησιάζομαι ἐν τῷ ὀ. ἰ. i. e. *in nomine Iesu profitendo et praedicando* Act. 9, 27. 28. cf. ἐν p. 166 sq. — βαπτίζω τινὰ εἰς τὸ ὄ. ἰ. vel ἐπὶ τῷ ὀ. ἰ. Matth. 28, 19. Act. 8, 16. 19, 5. 2, 38. cf. βαπτίζω ἐπί p. 68 col. 2. — ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄ. κυρίου Act. 2, 21. 9, 14. 21. 22, 16. Rom. 10, 13. 1 Cor. 1, 13. — Ita pro קָרָא בְּשֵׁם יְהוָֹה Gen. 4, 26. 12, 8. Ps. 79, 6. 105, 1. Ies. 65, 1. Cf. de hac formula *Ewald* p. 606. item *Lücke* 1. p. 397 sq. — κάμπτειν τὸ γόνυ ἐν τῷ ὀ. ἰ. Phil. 2, 10. vid. κάμπτω. — ἐλπίζειν τῷ ὀ. Matth. 12, 21. μεγαλύνειν vel ἐνδοξάζειν τὸ ὄ. τ. κυρίου Act. 19, 17. 2 Thess. 1, 12. πίστις τοῦ ὀνόμ. [de quo gen. obiecti vid. ἀγάπη] Act. 3, 16. — πιστεύειν τῷ ὀ. τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ—χριστοῦ 1 Ioh. 3, 23. vel εἰς τὸ ὄ. ἰησοῦ χ. Ioh. 1, 12. 2, 23. 3, 18. 1 Ioh. 5, 13. cf. *Lücke* Ev. Ioh. Vol. 1. p. 397 sq. — ὑπακοὴ πίστεως — ὑπὲρ τοῦ ὀ. αὐτοῦ i. e. *ut celebretur nomen eius* Rom. 1, 6. — ubi commemorantur beneficia a Iesu repetenda, ut τοῦτον — ἐστερέωσε τὸ ὄ. αὐτοῦ Act. 3, 16. σημεῖα — γίνονται διὰ τοῦ ὀ. ἰ. 4, 30. ὀνομάζειν τὸ ὄ. ἰ. ἐπί τινα 19, 13. Cf. de h. l. ἐπί p. 189 col. 1. — ὑγιὴς — ἐν τῷ ὀ. ἰ. = *nomen Iesu causa est quod* [vid. ἐν p. 166 col. 1.] 4, 10. ἄφεσιν — λαβεῖν διὰ τοῦ ὀ. ἰ. 10, 43. 1 Ioh. 2, 12. δικαιοῦσθαι, ζωὴν ἔχειν ἐν τῷ ὀ. ἰ. 1 Cor. 6, 11. Ioh. 20, 31. cf. ἐν p. 172 col. 1. — ubi notitia Iesu imbuere aliquem aliquis dicitur Act. 9, 15. 8, 12. — ubi mala perpeti dicitur aliquis ὑπὲρ τοῦ ὀ. ἰ. vel διὰ τὸ ὄ. ἰ. Act. 5, 41. 9, 16. 15, 26. 21, 13. 3 Ioh. v. 7. 1 Petr. 4, 14. Apoc. 2, 3. — ubi adversari Iesu dicitur aliquis, vel pertinere ad eum et consecratus ei esse Act. 26, 9. — Iac. 2, 7. de quo loco vid. ἐπί p. 191 init. et *Theile* ep. Iac. p. 108. — ubi facere aliquis aliquid dicitur vel: διὰ τοῦ ὀ. ἰ. χ. *mit Hinweisung auf* 1 Cor. 1, 10. — vel ἐν τῷ ὀ. ἰ. χ. i. e. *im Andenken an, memor venerandi nominis Iesu Christi et suae cum eo coniunctionis* [vid. ἐν p. 171 col. 2.] Eph. 5, 20. Col. 3, 7. — ubi commemoratur nominis τοῦ κυρίου, quam concessit Iesu Deus, dignitas et maiestas Phil. 2, 9. ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα [de lect. ὄνομα praeferenda lectioni τὸ ὄνομα vid. *Hölemann* ep. P. ad Philipp. p. 149 sqq., *Griesb., Knapp, Schott*] τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. — — cc) τὸ ὄ. τοῦ ἁγίου πνεύματος Matth. 28, 19. —

d) metonym. pro: *causa nominata, das Anführen, die ausdrückliche Bemerkung,* ἐν ὀνόματι = *namentlich* Marc. 9, 41. ὃς—ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς — ἐν ὀνόματι, ὅτι χριστοῦ ἐστε *namentlich deshalb, weil ihr Christi Iünger seid.* Vid. ἐν p. 166 col. 1 init. (ita ὄνομα seq. genit. ut ὄ. ἐννόμου συμμαχίας Thuc. 4, 60. Dem. 917, 27. 987, 5.)

Ὀνομάζω, f. άσω, *nomino* i. e. a) *nomen impono,* sq. accus. pers. cui per apposit. additur nomen, quo appellatur aliquis Luc. 6, 13. 14. — ὀνομάζομαι, *nomen gero* 1 Cor. 5, 11. ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος i. e. *qui fidei socius nominatur = professione Christianus.* — De loco Eph. 1, 21. vid. ὄνομα sub a. bb. — τινὰ ἔκ τινος, *nomen do alicui desumtum ab aliquo* [Xen. Mem. 4, 6. 12. ἀπό τινος Diod. Sic. 4, 67.] Eph. 3, 15. — b) *nomen alicuius rei* vel *personae pronuntio* Eph. 5, 3. πορνεία — μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν *ne nomen quidem eius inter vos pronuntietur = ne nomen quidem eius inter vos audiatur.* [1 Cor. 5, 1. cf. de h. l. lect. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette.*] — τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἐπί τινα Act. 19, 13. Vid. de h. l. ἐπί p. 189 col. 1. — τὸ ὄ. τοῦ κυρίου i. e. τοῦ θεοῦ ex hebr. dicendi ratione: *colo Deum* [= קָרָאתִי בְּשֵׁם יְהוָֹה nomen Dei invoco versans in beneficiorum vel eorum, quae praeclare fecit memoria recolenda i. e. colo Deum] 2 Tim. 2, 19. Ita pro הִזְכִּיר שֵׁם יְהוָֹה Ies. 26, 13. — τὸν χριστὸν *nomen Christi pronuntio* inclusa *professionis* notione Rom. 15, 20. Saepius non legitur in N. T.

Ὄνος, ου, ὁ, ἡ, *asinus, asina.* Sexies in N. T. Matth. 21, 2. 5. 7. Luc. 13, 15. 14, 5. Ioh. 12, 15. — pro חמור Gen. 12, 16. אתון Iud. 5, 10. עַיִר Ies. 30, 6. (Pol. 12, 13. 11. Xen. An. 2, 1. 6.) — De asinorum apud orientis populos usu et praestantia cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Esel.*

Ὄντως, adv. (ὤν) *vere, profecto.* Decies in N. T. Marc. 11, 32. Luc. 23, 47. 24, 34. Ioh. 8, 36. 1 Cor. 14. 25. Gal. 3, 21. [2 Petr. 2, 18. quo l. rectius habetur ὀλίγως. Vid. *Griesb., Schott, Knapp*]. — pro אָמְנָם Num. 22, 37. אָכֵן Ier. 3, 23. אַךְ Ier. 10, 19. (Hdian. 4, 12. 9. Ael. V. H. 2, 14. Xen. Symp. 9, 5.) — praeced. artic. ὁ, ἡ, τὸ ὄντως, *verus, a, um, qui vere talis est, qualis esse dicitur* 1 Tim. 6, 19. de h. l. lect. αἰωνίου, quam praeferunt *Griesb., Leo,* vid. *Schott, Knapp, Griesb.* — ἡ ὄντως χήρα ex opp. τῆς σπαταλώσης *vidua vera* dicitur, *quae sensu probo et pio regitur et vitam sequitur castam, compositam, honestam* [cf. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 44.] 1 Tim. 5, 3. 5. 16. (Ios. Ant. 15, 2. 5.)

Ὄξος, εος, ους, τό, (ab ὀξύς acutus; acetum, Essig hebr. חֹמֶץ Num. 6, 3. Pol. 12, 2. 8. Xen. An. 2, 3. 14.) *vinum culpatum* vel *myrrhatum* i. e. vinum herbis amaris

temulentiam procreantibus mixtum, *posca*, qua utebantur milites romani in castris cf. *Ulpian.* 12, 13. et qua potare solebant maleficos, quo minus supplicii dolores sentirent. Sexies in N. T. Matth. 27, 48. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. Ioh. 19, 29. 30. — addito *μετὰ χολῆς μεμιγμένον* Matth. 27, 34. (Galen. de simplicit. medic. 15, 19.)

Ὀξύς, εῖα, ύ, 1) *acutus*, *scharf*, ut ῥομφαία, δρέπανον Apoc. 1, 16. 2, 12. 14, 14. 17. 18. 19, 15. — pro שָׁנוּן Ies. 5, 28. Ps. 56, 6. (Xen. Ven. 5, 20. 6, 20.) — 2) *acer* i. e. *velox* Rom. 3, 15. ὀξεῖς οἱ πόδες. — ita pro קַל Amos. 2, 15. מָהִיר Prov. 22, 28. (Diod. Sic. 1, 32. 3, 28. Hdian. 1, 9. 20.) Saepius non extat in N. T.

Ὀπή, ῆς, ἡ, *foramen*, *Loch*. Bis legitur in N. T. nunc de cavernis Hebr. 11, 38. — nunc de fissura, e qua ebulliunt aquae Iac. 3, 11. (Ael. V. H. 4, 28. Athen. 13. p. 589. B.) — pro נְקָרָה Exod. 33, 22. חוֹר Cant. 5, 4.

Ὄπισθεν, adverb. loci: *a tergo*, *post*, *von hinten* Matth. 9, 20 et Luc. 8, 44. Marc. 5, 27. Apoc. 4, 6. — 5, 1. βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν. (Arrian. exped. Alex. M. 1, 15. 12.) — seq. genit. ita, ut praepositionis locum expleat [vid. sub ἔμπροσθεν notata] *post* vel *pone aliquem* Matth. 15, 23. Luc. 23, 26. — pro אַחַר et אַחֲרֵי Gen. 18, 10. Ruth. 2, 7. (Hdian. 4, 1. 6. Xen. An. 4, 3. 7. Herodot. 4, 60.) Saepius non habetur in N. T.

Ὀπίσω, adverb. I) adverbialiter 1) *post*, de loco = *a tergo*, *pone*, nos: *hinten*, *hinter*. Luc. 7, 38. — c. artic. τὰ ὀπίσω, *ea*, *quae pone sunt* [vid. ἄνω], ita ἀπέρχομαι εἰς τὰ ὀ. i. e. vel: *retrocedo* Ioh. 18, 6. vel, ut ἐπιστρέφομαι εἰς τ. ὀ.: *domum redeo*, ita nunc proprie Marc. 13, 16. Luc. 17, 31. — nunc de personis οὐκέτι μετά τινος περιπατοῦσι i. e. non amplius disciplinam alicuius sequentibus Ioh. 6, 66. — βλέπω εἰς τὰ ὀ. i. e. *retrospicio* Luc. 9, 62. — στρέφομαι εἰς τ. ὀ. *retro me verto* Ioh. 20, 14. — ἐπιλανθάνομαι τὰ ὀ. trop. pro: *non amplius ea curo*, *quae olim secutus sum* Phil. 3, 14. — 2) *retro* Matth. 24, 18. (Hom. Iliad. 12, 272.) — — II) vim habet praepos. regentis genit. [vid. ἔμπροσθεν]: *post*, *hinter Jemandem*, *hinter Jemandem drein*, *hinter Jemandem her*, ita 1) de loco Apoc. 1, 10. 12, 15. — pro אַחַר et אַחֲרֵי Num. 25, 8. Cant. 2, 9. — **ἔρχομαι** vel **πορεύομαι** ὀ. τινός *sequor aliquem*, nunc propr. Matth. 16, 24. Luc. 9, 23. 14, 27. — 21, 8. Matth. 4, 19. — nunc metaph. pro: *indulgeo rei* 2 Petr. 2, 10. Iud. v. 7. — Ita הָלַךְ אַחֲרֵי פ׳ Ierem. 2, 5. (Sirac. 46, 10.) — **ἀποστέλλω** ὀ. **τινος** = *hinter Jemandem drein schicken*, *nachschicken* Luc. 19, 14. — ἀκολουθέω ὀ. τ. — *sequor aliquem* Matth. 10, 38. Marc. 8, 34. Cf. sub ἀκολουθέω monita. — Loci, in quibus cogitatione addendum ἀκολουθεῖν Marc. 1, 20. Ioh. 12, 19. — vel in constructione praegnanti [vid. ἐκ p. 147 col. 2.] ἀφιστάναι, ἀποσπᾶν ὀ. τ. i. e. *facere ut deficiat aliquis ab aliquo et alium aliquem sequatur* Act. 5, 37. 20, 30. — ἐκτρέπομαι ὀ. τ. = *deficio ab aliqua re et aliam aliquam sequor* 1 Tim. 5, 15. θαυμάζω ὀ. τ. Apoc. 13, 3. cf. *Ewald* p. 612. gram. min. p. 268. — De verborum **ὕπαγε ὀπίσω μου** = *apage*, ubi nos: *geh mir aus den Augen* Matth. 4, 10. [Luc. 4. 8.] tum lectione, tum interpret. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Vater*, *Meyer*, Ev. Matth. p. 58. *de Wette* p. 61. coll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 170. et de locis Matth. 16, 23. Marc. 8, 23. *Fritzsche* l. l. *Meyer* Ev. Matth. l. l. *de Wette* Ev. Matth. p. 61. 144. — — 2) de tempore Matth. 3, 11. Marc. 1, 17. Ioh. 1, 15. 27. 30. — pro אַחַר Neh. 13, 19. — — Saepius non habetur in N. T.

Ὁπλίζω, f. ίσω, (ὅπλον, quod vid., paro, ich bereite zu, Hom. Iliad. 11, 641. armo, armis instruo Xen. An. 2, 6. 25. Medium: me armis instruo Herodian. 6, 9. 5.) *instruo*. Med. *me instruo aliqua re*. Ita semel in N. T. sq. acc. rei [vid. ἀλείφω] 1 Petr. 4, 1. καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε. (Ios. Arch. 6, 9. 4. Sophocl. Electr. v. 991. θράσος ὁπλίζεσθαι.)

Ὅπλον, ου, τό, plural. τὰ ὅπλα (instrumentum, Werkzeug, Rüstzeug) *arma*, *orum* a) propr. Ioh. 18, 3. (Diod. Sic. 5, 33. Xen. Cyr. 2, 1. 14.) — b) trop. τοῦ φωτός *arma*, *quae suppeditat τὸ φῶς* [vid. φῶς] Rom. 13, 12. 2 Cor. 10, 4. — c) metaph. pro: *instrumentum*, *quo efficitur aliquid*, ut ὅπλα ἀδικίας i. e. *quibus defenditur nequitia* Rom. 6, 13. δικαιοσύνης i. e. *quibus honestum efficitur*, vel: *quae suppeditat δικαιοσύνη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* 2 Cor. 6, 7. — Saepius non legitur in N. T.

Ὁποῖος, οία, οῖον, *qualis* i. e. a) *cuius qualitatis*, *was für einer*, seq. indicat. [cf. de indicat. in interrogat. indir. ἀκούω p. 16 col. 1.] 1 Cor. 3, 13. Gal. 2, 6. 1 Thess. 1, 9. Iac. 1, 24. (Hdian. 6, 1. 1. Xen. Mem. 4, 4. 13.) — b) praeced. τοιοῦτος = *ein solcher wie*, *talis*, *qualis* Act. 26, 29. (Xen. Cyr. 1, 6. 36.) Saepius non legitur in N. T.

Ὁπότε, adv. *cum*, *quo tempore*. Semel in N. T. seq. indicat., agitur enim de re, quae certo tempore evenerat [cf. ἀκούω p. 16 col. 1. *Herm.* ad Vig. p. 903. 917.] Luc. 6, 3. ὁπότε ἐπείνασεν αὐτός. (Hom. Iliad. 1, 339. Lucian. Dial. Deorr. 5, 7. et *Poppo* ad h. l.)

Ὅπου, adv. *quo* i. e. 1) *ubi*, *wo* a) propr. i. e. de loco aa) praeced. notatione loci α) sq. indicat. Matth. 6, 19 bis. v. 20 bis. 13, 5 et Marc. 4, 5. — Matth. 28, 6. Marc. 2, 4. 9, 44. 46. 48. 16, 6. Luc. 12, 33. Ioh. 1, 28. 4, 20. 46. 6, 23. 7, 42. 10, 40. 11, 30. 12, 1. 18, 1. 20. 19, 20. 41. 20, 12. Act. 17, 1. Apoc. 11, 8. 20, 10. (Hdian. 2, 7. 5. 4, 8. 4. Lucian. D. D. 14, 3. Xen. Cyr. 1, 4. 16.) — subsequitur demonstrat. vel pron. vel adverb., quod auctor inchoasse se adverb. relat., minus memor fuit [vid. αὐτός p. 63 col. 2.] Apoc. 12, 6. 14. 17, 9. — β) sq. coniunct. in interrogat. indir. [vid. ἀναιρέω] ὅπου φάγω = *quo comedere possim* Marc. 14, 14. Luc. 22, 11. — bb) relate ad seq. ἐκεῖ, cui praeponitur cum propositione sua, ut vis quaedam ei insit. [Vid. quae habet de ὅς in talibus Matth. §. 478. et de οὗτος, αὐτός subsequentibus *Win.* p. 150.] — Ita sq. indicat. Matth. 6, 21. Luc. 12, 34. 17, 36. Ioh. 12, 26. Iac. 3, 16. — cc) absol., i. e. includitur voci ὅπου adverbium demonstrat. [Vid. *Win.* p. 150. *Buttm.* ad Soph. Philoct. p. 107.] sq. indicat. Matth. 25, 24. 26. Marc. 4, 15. ὅπου σπείρεται ὁ λόγος [= *in quorum animo*]. — 5, 40. 6, 55. 13, 14. Ioh. 3, 8. 6, 62. 7, 34. 11, 32. 14, 3. 17, 24. 20, 19. Rom. 15, 20. Apoc. 2, 13 bis. — dd) addito ἄν: **ὅπου ἄν** *ubicunque*, sq. coniunct. Marc. 9, 18. 14, 9. — pro ὅπου ἄν legitur ὅπου ἐάν [vid. ἄν] Matth. 24, 28. 26, 13. Marc. 6, 10. 14, 14. — sq. indic. imperf. Marc. 6, 56. Vid. ἄν p. 23 col. 2. — b) de loco et tempore, nunc absol., sq. indic. Hebr. 9, 16. 10, 18. (Xen. Cyr. 5, 4. 20.) cf. *Bornem.* ad Xen. l. l. — nunc relate ad ἐκεῖ Iac. 3, 16. — — c) in argumentatione = *cum*, *quandoquidem* 1 Cor. 3, 3. (Lucian. D. D. 18, 3.) cf. *Buttm.* §. 136. *Viger.* p. 431. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. dial. deorr. p. 138. — — d) = *in qua re* Col. 3, 11. 2 Petr. 2, 11. (Xen. Cyr. 6, 1. 7.) — 2) iunct. cum verbis motum indicantibus per attractionem ponitur, ubi poni poterat ὅποι, cf. ad ἐκεῖ p. 159 col. 1. adnotata. — *quem in locum*, *quo*, *wohin* a) sq. indic. Ioh. 8, 21. 22. 13, 33. 36. 14, 4. 21, 18. 19. Hebr. 6, 20. (Xen. An. 2, 4. 19. 6, 3. 23. Cyr. 8, 3. 26.) cf. *Bornem.* ad Xen. in locis laud. — b) iunct. c. ἄν: **ὅπου ἄν** *quocunque*, sq. coni. Luc. 9, 57. Iac. 3, 4. Apoc. 14, 4. — pro ὅπου ἄν legitur ὅπου ἐάν Matth. 8, 19. Cf. ἄν p. 24 col. 1.

Ὀπτάνω, vid. ὁράω.

Ὀπτασία, ας, ἡ, (vox serioris aevi, pro qua Graeci melioris notae ὄψις cf. *Passow* sub hoc voc. et *Win.* p. 26. — adspectus, Anblick, tum: facies) *visio*, *apparitio*, de specie mihi oblata; quater in N. T. ut de apparitione angeli Luc. 1, 22 coll. v. 11. ἀγγέλων 24, 23. de οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ Act. 26, 19. — iungitur cum ἀποκάλυψις 2 Cor. 12, 1. ad quem l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 236. „*Facta*, *in welchen Christus dem Apostel Anschauungen und Enthüllungen zu Theil werden liess*,“ coll. *de Wette* ad h. l. inquiens: „*es sind gewisse ekstatische innere Erlebnisse gemeint*, worüber uns aus Mangel an Erfahrung und Einsicht kein Urtheil zusteht.“ Luc. 1, 22. 24, 23. Act. 26, 19. 2 Cor. 12, 1. — pro מַרְאֶה Dan. 9, 23. (Anthol. gr. T. I. p. 121. ed. *Jacobs*.)

Ὀπτός, ή, όν, (ab ὀπτάω coquo, torreo) *coctus*, *tostus*. Extat tantum Luc. 24, 42. — pro צְלִי Exod. 12, 8. 9. (de lateribus coctis Diod. Sic. 2, 9. Xen. An. 2, 4. 12.)

Ὄπτω, vid. ὁράω.

Ὀπώρα, ας, ἡ, (anni tempus sequens τὸ θέρος, incipiens igitur ab ortu Sirii et durans ad ortum arcturi Xen.

H. G. 3, 2. 10.) *fructus ὀπώρας tempore maturescentes, arborum maxime.* Extat tantum Apoc. 18, 15. ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου = ἡ ὀπώρα, ἧς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. Cf. de gen. vi latius patente ἄζυμος. (Diod. Sic. 2, 56. Xen. H. G. 2. 4. 25.)

Ὅπως, 1) adv. *quo modo, qua ratione*, sq. indic. aor. ubi narratur, quid factum sit vel ubi, quae universe antea dicta erant, mutata paulo structura accuratius explicantur vid. *Bornem.* schol. p. 159. *Passow* sub ὅπως. — Luc. 24. 20. (Ios. prooem. ad bell. iud. §. 2. Hom. Iliad. 10, 545.)

2) coniunct. finalis, *ut, dass, damit* — ὅπως μή *damit nicht, ne.* Secum habet in N. T. non nisi *coniunct.* et finem indicat, ut fiat aliquid. Ita A) absque ἄν a) universe aa) *praeced.* *praesenti* vel *aor. in ceteris praeter indic. modis.* Cf. ἵνα p. 238 col. 2. init. Matth. 6, 2. 5? 16. Hebr. 9, 15. — abest praes., ut ἐστέ 1 Petr. 2, 9. — Marc. 5, 23. Luc. 16, 28. Ioh. 11, 57. Act. 9, 12. 20, 16. 2 Cor. 8, 14. 2 Thess. 1, 12. — ὅπως μή Luc. 16, 26. de h. l. perfecto ἐστήρικται praesentis notionem includente vid. ἀγαπάω sub fin. — Act. 20, 16. 1 Cor. 1, 29. — praeced. *imperat.* [vid. ἵνα p. 239 col. 2.] vel praes. Matth. 5, 45. vel aoristi Matth. 2, 8. 5, 16. 6, 4. Act. 23, 15. 23. 2 Cor. 8, 11. — ὅπως μή Matth. 6, 18. — — bb) *praeced. futuro* [vid. ἵνα l. l.] Matth. 23, 35. Act. 24, 26. — — cc) *praeced. praeterito*, [vid. ἵνα l. l. coll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 428. Matth. 26, 59. Act. 9, 17. 24. 25, 26. Rom. 9, 17. Gal. 1, 4. — Hebr. 2, 9. — in formula ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθέν Matth. 2, 23. 8, 17. 12, 17. 13, 35. — b) post vv. *rogandi, precandi, petendi* [vid. ἵνα p. 240 col. 2 init.] aa) praeced. *praes.* item *aor.* in ceteris praeter indic. modis Act. 23, 20. — Philem. v. 6. — bb) praeced. *imperat.* Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. Act. 8, 24. Iac. 5, 16. — cc) praeced. *praeterito* Matth. 8, 34. Luc. 7, 3. 11, 37. 16, 26. Act. 9, 2. 25, 3. — Act. 8, 15. quo loco ut accuratius explicentur verba praecedentia προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, additur: ὅπως λάβωσι τὸ πνεῦμα ἅγιον. — c) post vv. *decernendi*, praeced. *praeterit.* Matth. 12, 14. 22, 15. Marc. 3, 6. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 428. 658. — — B) cum ἄν. Cf. de ὅπως ἄν sub ἄν p. 24 col. 1. observata. — a) ubi praecedit *praes.* Matth. 6, 5. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 261. — Luc. 2, 35. ὅπως ἄν i. e. *damit, wenn das Gesagte* [v. 34.] *wirklich eintritt.* Cf. *Win.* p. 235. *Meyer* Ev. Luc. p. 262. — (Isocrat. ad Philipp. c. 49.) — abest praes. cogitatione addendum Rom. 3, 4. — — b) ubi praeced. *imperat.* Act. 3, 19. — c) praeced. *futuro* Act. 15, 17. — Saepius non legitur in N. T.

Ὅραμα, τος, τό, (ὁράω) *visum, visio, eine Erscheinung,* universe Act. 7, 31. (Ael. V. H. 2, 3. Xen. Cyr. 8, 3. 29.) — de visionibus ἐν ἐκστάσει vel ἐν νυκτί oblatis alicui Matth. 17, 9. Act. 9, 10. 12. 10, 3. 17. 19. 11, 5. 12, 9. 16, 9. 10. 18, 9. — pro מַרְאָה et מַרְאָה Gen. 46, 2, חָזוֹן Dan. 8, 2. חִזָּיוֹן Iob. 7, 14. מַחֲזֶה Gen. 15, 1. Saepius non extat in N. T.

Ὅρασις, εως, ἡ, (ὁράω, video; visus, das Gesicht i. e. der Sinn des Gesichts Diod. Sic. 1, 59. 13, 111.) 1) *adspectus, species* Apoc. 4, 3. de h. l. dat. ὁράσει *adspectu, dem Ansehen nach* vid. ἀγαλλιάω. — (Sir. 11, 2.) — 2) pro: ὅραμα, *visum, visio* Act. 2, 17. Apoc. 9, 7. (οἱ ὁ Zach. 10, 2. Tob. 12, 19.). Saepius non legitur in N. T.

Ὁρατός, ή, όν, (ὁράω, video; visus, a, um) *visibilis.* Legitur tantum Col. 1, 16. — (οἱ ὁ Iob. 32, 21. Xen. Mem. 3, 10. 3.)

Ὁράω, ῶ, et forma minus usitata ὀπτάνω, [ita passiv. Act. 1, 3., ut 1 Regg. 8, 8. Tob. 12, 9. cf. *Passow* sub hoc voc.] fut. ὄψομαι [a forma praes. inusitata ὄπτω cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. *Rost* §. 114. §. 84. *Matth.* §. 245.], 2 pers. sing. ὄψει [vid. ad βούλει sub βούλομαι observata] a. 1. ὠψάμην [cuius coniunct. si sana lectio vid. *Griesb.* ed. *Schulz.* Luc. 13, 28. — item Liban. declam. Tom. 4. 611. optat. Anna Comnen. 11. 342. Vid. de hoc aor. serioris graecitatis *Buttm.* gram. max. §. 114. *Matth.* §. 245. *Win.* p. 83. *Lobeck* ad Phryn. p. 734.] — aor. 1. p. ὤφθην, fut. 1. p. ὀφθήσομαι, aor. 2. εἶδον [vid. εἴδον] impf. ἑώρων, pf. ἑώρακα [de forma 3. plur. ἑώρακαν, obvia in codd. Luc. 9, 36. Col. 2, 1. et Graecis serioribus usitata cf. sub γινώσκω monita] plusqpf. ἑωράκειν ab ὁράω [de quorum tempp. duplici augm. cf. *Buttm.* §. 77, not. 8. gram. max. §. 84, not. 11. *Matth.* §. 168, not. 1. *Rost* §. 67, not. 3. coll. *Lob.* ad Phryn. p. 153 sqq. *Win.* p. 69.] —

1) *video, oculis cerno, ich sehe,* passiv. *conspicior, appareo.*

a) sq. accus. *pers.* Matth. 28, 7. 10. Marc. 16, 7. τὸ σωτήριον [= τὸν σωτῆρα] τοῦ θεοῦ Luc. 3, 6. coll. τοῖς ὁ Ies. 40, 5. — Luc. 16, 23. de h. l. participiis sine vinculo positis vid. sub ἀνάγω monita. Ioh. 8, 57. ἑώρακας = *du hast ihn zu sehen bekommen* 9, 37. — 14, 7. ἑωράκατε αὐτόν sc. τὸν πατέρα i. e. *dum me* τὴν δόξαν τοῦ πατρός *referentem vidistis, patrem ipsum vidistis*, ita ipse Iesus explicat v. 9. — 16, 16. ὄψεσθέ με — πατέρα i. e. *videbitis me et quidem redeuntem ad patrem me videbitis.* v. 17. 19. 22. 20, 18. 25. 29. 1 Cor. 9, 1. 1 Ioh. 1, 2. vid. de h. l. ζωή. — 1 Ioh. 4, 20 bis. cf. de h. l. perfecto praesentis simul notionem includente ἀγαπάω. — Apoc. 1, 7. — pro חָזָה Ies. 38, 17. (Xen. Cyr. 1, 4. 10.) — abest acc. pers. statim quippe praecedens Ioh. 1, 34. Hebr. 11, 27. 1 Petr. 1, 8. — — additur accus. participii [de quo vid. ἀκούω p. 15 col. 2 fin.] ut ὄψονται τὸν υἱὸν τ. ἀνθρώπου ἐρχόμενον ubi poni poterat infinit. cf. *Matthiae* §. 548, 1. *Winer* p. 140. — Matth. 24, 30. 26, 64. Marc. 13, 26. 14, 62. Luc. 13, 28. 21, 27. Ioh. 1, 52. (Xen. Cyr. 1, 2. 8.) — — b) sq. accus. *rei*, ut ὀπτασίαν Luc. 1, 22. 24, 23. ταῦτα 23, 49. — Ioh. 1, 51. 4, 45. 6, 2. 11, 40. 19, 35. — Act. 2, 17. 7, 44. 1 Ioh. 1, 3. 3. Apoc. 18, 18. e lect. vulg. — (Xen. Oecon. 10, 6.) — genit. ὧν per attract. pro τούτων ἅ Luc. 9, 36. Act. 22, 15. — 26, 16. προχειρίσασθαί σε — μάρτυρα ὧν [i. e. τούτων, ἅ] τε εἶδες ὧν τε [i. e. τούτων τε ἅ i. e. δι' ἅ] ὀφθήσομαί σοι praestituere — testem eorum, quae vidisti et *quorum causa tibi porro comparebo.* Cf. ad h. l. *Meyer* Act. Ap. p. 316. *de Wette* Act. Ap. p. 154. *Win.* p. 239. aliter *Bornem.* in Rosenm. Rep. II. p. 289. explicans: *et eorum, quae te videre faciam.* Cf. tamen Soph. OR. v. 788. ἅ [i. e. δι' ἅ] ἱκόμην et ad h. l. *Wunder* Soph. OR. v. 761. *Matth.* §. 473, b. — τὸ πρόσωπόν τινος *faciem alicuius video*, ita de personis praesentem aliquem videntibus [de qua ubertate dicendi vid. sub ἀνίστημι notata], ita nunc proprie Act. 20, 25. Col. 2, 1. — nunc tropice in formula: ὁράω τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ pro: *consuetudine et familiaritate Dei utor*, ita in summae, qua utitur aliquis, felicitatis imagine desumta a personis, quibus adire et coram videre regem licuit [vid. infra ad Matth. 5, 6 observata] Apoc. 22, 4. — Ioh. 5, 37. οὔτε — εἶδος αὐτοῦ sensus: *nunquam eum cognitum habuistis neque nunc cognitum habetis.* Vide de perfecto sub ἀκούω p. 15 col. 2. init. monita. — ὁρᾶν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ i. e. *experiendo videre maiestatem Dei, ipsis oculis videre maiestatem divinam sese manifestantem* Ioh. 11, 40. — de personis hactenus videntibus aliquem, quatenus conveniunt cum eo = *sehen und sprechen* Hebr. 13, 23. — τὸν θεόν, τὸν κύριον *Deum, Iesum Messiam videre*, pro: *summa regni messiani felicitate frui* Matth. 5, 6. Hebr. 12, 14. desumta imagine ab iis, quibus contigit, *regem videre.* Vid. sub βλέπω p. 78 fin. notata et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 205. — ὄπτεσθαι ἡμέραν τινός Luc. 17, 22. Vide de hac formula sub εἴδω p. 129 col. 1. observata ad h. l. — Passivum: *conspicior, appareo* Luc. 9, 31. τινί [vid. ἀγνοέω p. 5 col. 1.] pro: ὑπό τινος *conspicior ab aliquo* i. e. *appareo alicui*, ita ὀπτάνομαι Act. 1, 3. et ὤφθην Matth. 17, 3. Marc. 9, 4. Luc. 1, 11. 22, 43. 24, 24. Act. 7, 2. 26. 30. 35. 9, 17. 13, 31. 26, 16. 1 Cor. 15, 5 — 8. 1 Tim. 3, 16. Hebr. 9, 28. — pro נִרְאָה Exod. 3, 2. 16. (Hdian. 1, 16. 8. ὑπό τινος Ael. V. H. 2, 26.). — de rebus, quae conspiciuntur, absol. Apoc. 11, 19. 12, 1. 3. — pro נִגְלָה Ies. 40, 5. — sq. τινί = ὑπό τινος Act. 2, 3. 16, 9. —

2) transfertur ad mentis oculos, ubi Latini vel: *video*, nos: *bemerken*, sq. accus. c. partic. [de quo vid. supra ab init. monita] Act. 8, 23. Hebr. 2, 8. (Diod. Sic. Tom. 10. p. 150 ed. *Bip.*) — vel: *intelligo*, nos: *verstehen* = συνίημι, γινώσκω, nunc absol. Rom. 15, 21. (Xen. Mem. 4, 7. 3.) — nunc sq. accus. rei Col. 2, 18. (Eur. Phoen. v. 752. vel 757.) — nunc sq. ὅτι, loco acc. c. inf. Iac. 2, 24. (Marc. Antonin. 9, 27.) — vel: *cognosco*, perf. ἑώρακα, ut ἔγνωκα: *novi, cognitum habeo*, sq. accus. *person.* Ioh. 6, 36. Cf. *Lücke* 2. p. 81 sq. — addito καθώς ἐστι = *qualis est* i. e. *plene, perfecte, accurate cognosco* 1 Ioh.

3, 2. de h. l. attractione in verbis *αὐτὸν καθώς ἐστι* pro: *καθὼς αὐτός ἐστι* vid. *ἀποδείκνυμι*. — Ioh. 1, 18. 6, 46 bis. 3 Ioh. v. 11. — additur *ἔγνωκα* 1 Ioh. 3, 6. Cf. *Lücke* I. p. 431 sq. II. p. 90. III. p. 156. (Sir. 43, 31.) — sq. accus. *rei*, de Iesu; qui *ὧν παρὰ τῷ πατρὶ* agentem vidit et loquentem audivit i. e. *perfectissime cognitum habet Deum* i. e. *mentem, voluntatem, consilia Dei* Ioh. 3, 11. 32. — additur *παρὰ τῷ πατρὶ* Ioh. 8, 38. *Lücke* II. p. 230. — Ioh. 8, 38 *ὑμεῖς — ποιεῖτε, quae* [versantes in vicinia patris vestri =] *a patre vestro didicistis, ea factis exprimitis*. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Schott, Meyer, de Wette*. — vel: *perpendo, considero, video, überlegen* Act. 22, 26. Cf. tamen de dubia h. l. lectione *Vater* et *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette*. —

3) ex hebr. [vid. *Win.* p. 19.] sequente accus. rem prosperam vel adversam indicante: *experior*, ut *ζωήν* Ioh. 3, 36. (*ὀπτεσθαι βίον* Lycophron. in Cassandr. v. 1019.) Vide *εἴδω* p. 129 col. 1. —

4) absolute, ut Lat.: *video* a) *specto, intueor, hinsehen, blicken*, sq. *εἰς τινα nach Iemandem* Ioh. 19, 37. Vide de h. l. *ἐκκεντέω* p. 154 col. 2. (Hom. Iliad. 24, 633. Xen. Symp. 5, 6.) — b) = *caveo, ich sehe zu, hüte mich*, sq. *μή* et vocabulis c. *μή* compositis et secum habentibus coniunct. [vid. *μή*] Matth. 8, 4. 18, 10. Marc. 1, 44. 1 Thess. 5, 15. (Lucian. D. D. 8, 2. Epictet. Enchirid. c. 19. *μή* sq. fut. Xen. Cyr. 3, 1. 27.) — minus plene i. e. abest post *μή* verbum e contextu facile eruendum, ut Apoc. 19, 10. 22, 9. *ὅρα μή* sc. *προςκυνήσῃς μοι*. — sq. *μή* c. imperat. [vid. *μή*] Matth. 9, 30. 24, 6. — iungitur c. aliis cavendi verbis, ut *βλέπειν, προςέχειν, φυλάττεσθαι* post se habentibus *ἀπό* c. gen. Matth. 16, 6. Marc. 8, 15. Luc. 12, 15. — — c) *curo* = *ἐπιμελοῦμαι* i. e. *operam do*, sq. indicat. futuri, *ὅρα — ποιήσεις*, ita codicum auctoritate Hebr. 8, 5. pro lect. recepta: *ὅρα — ποιήσῃς*. Vid. ad h. l. *Griesb., Knapp, Schott, Bleeck, Böhme* et de Graecorum *ὅπως* seq. futuro vel coniunct. post vv. curandi *Matth.* §. 519 fin. *Bornem.* ad Xen. Conv. p. 202 sq. *Iacob* ad Lucian. Tox. p. 109 coll. *Win.* p. 265 fin. — (ita *video* Terent. Andr. 2, 6. 25.) cf. Lamb. Bos. p. 774 ed. *Schäfer*. — in formula *σὺ ὄψει, ὑμεῖς ὄψεσθε, tu videris, vos videritis* i. e. *tua, vestra haec cura erit* Matth. 27, 4. 24. Act. 18, 15. (Arrian. diss. epict. 2, 5. *ἐποίησα ἐγὼ τὸ ἐμόν, εἰ δὲ καὶ σὺ τὸ σὸν ἐποίησας, σὺ ὄψει*. 4, 6. 11 et 12. Marc. Anton. 11, 13.) Cf. *Fritzsche* l. l. p. 796. —

Ὀργή, ῆς, ἡ, (*ὀργάω* vel *ὀρέγω* ebullio, vid. *Passow* sub voc. *ὀργή*. — animi indoles, affectus, Trieb, Leidenschaft) *ira, Zorn* a) universe, ut *μετ' ὀργῆς indignabundus* Marc. 3, 5. — Rom. 13, 4. *εἰς ὀργήν — πράσσοντι* „um Zorn fühlen zu lassen dem, der Böses thut." cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 280. — V. 5. *διὰ τὴν ὀργήν propter iram* scil. magistratus. — Eph. 4, 31. Col. 3, 8. 1 Tim. 2, 8. Iac. 1, 19. 20. — pro אַף Num. 11, 1. זַעַם Ies. 10, 5. חָרוֹן Exod. 15, 7. (Diod. Sic. 3, 32. 4, 82. Anth. gr. Vol. 1. p. 96 ed. *Iacobs*. Xen. Mem. 2, 6. 23.) — b) *ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ, ira Dei, der Zorn Gottes*. Homines enim quum ex se res metiri soleant ac quodammodo debeant, librorum etiam sacrorum scriptores tum amorem, tum iram numini divino tribuunt Hebr. 3, 11. 4, 3 coll. Ps. 2, 5. 95, 11. Uti autem amor Dei pro re ponitur, quae Deum ad beandos homines permoverit, ita *ira Dei* pro re commemoratur, quae Deum ad *puniendos* homines impellit — „*die iedem Gott Feindlichen entgegenstehende feindliche Energie seiner Heiligkeit, die Rückwirkung der menschlichen ἁμαρτία*" *Harless* ep. P. ad Eph. p. 168 sqq. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 39. — Quippe solent homines et amore adducti iis prospicere, quos amant, et odio concitati male in eos consulere, quos oderunt, difficileque est iis vel iustas de aliquo sumere poenas sine indignatione. Qua re in Deum translata in libris s. Dei amor *felicitatis* humanae, *ira Dei miseriae* humanae poenarumque *fons* est, unde veteres interpretes *ὀργὴν θεοῦ* formulae *sensum* utcunque reddentes *Dei poenam* explicant, ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 58. 100. 159. — c. actic. *ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ Dei ira nemini ignota* [cf. *Fritzsche* l. l. p. 159. coll. Eod. Ev. Matth. p. 209 init. *Meyer* l. l. p. 73.] Rom. 3, 5. *ὁ θεὸς — ὀργήν* sensus: *Deus poenas, quas futuras esse scimus, infligens*. Ioh. 3, 36. — abest genit. *θεοῦ* ex contextu facile cogitatione addendus Rom. 12, 19. 5, 9. *σωθησόμεθα ἀπὸ — ὀργῆς vindicabimur ab ira Dei* i. e. *a poenis quas futuras esse scimus*, 1 Thess. 2, 16. — *ἡ μέλλουσα ὀ.* vel *ἡ ὀ. ἡ ἐρχομένη ira* Dei *futura* i. e. *poenae, quas Deus post Messiae adventum de improbis hominibus est sumturus* Matth. 3, 7. Luc. 3, 7. 1 Thess. 1, 10. — sine articulo *ὀργὴ θεοῦ Dei ira* poenas sumens Rom. 1, 18. — abest *θεοῦ* Rom. 2, 5. 1 Thess. 3, 9. Luc. 21, 23. *ἡμέρα ὀργῆς dies quo ira Dei manifestabitur* i. e. *quo poenae div. infligentur*, ita de die iudicii extremi appellato ab hominum improborum sorte tum futura Rom. 2, 5. Apoc. 6, 17. — de verbis v. 8. vid. sub *θυμός* notata p. 233 col. 1 fin. — Eph. 5, 6. Col. 3, 6. — *σκεύη ὀργῆς vasa* vel *opificia irae* appellantur *homines, in quos versa est ira Dei* Rom. 9, 22. *τέκνα ὀργῆς filii irae, homines qui subsunt irae div.* i. e. *poena divina digni* [vid. *τέκνον*] Eph. 2, 3. — *ὁ νόμος — ὀργὴν lex mos. iram*, ergo etiam poenas *parit* Rom. 4, 15. De locis Apoc. 14, 10. 16, 19. 19, 15. vid. *θυμός*. (Sir. 7, 18. Dem. 528, 4.) Saepius non extat in N. T.

Ὀργίζω, fut. *ίσω* (*ὀργή*) *ad iram provoco* [Aeschin. dial. Socr. 2, 1.] Passivum: *ὀργίζομαι*, a. 1. *ὠργίσθην ad iram provocor* i. e. *irascor*. Octies in N. T. passive: seq. dat. person. [de quo vid. sub *ξενίζω* observata] Matth. 5, 22. (Pol. 22, 14. 7. Xen. Cyr. 2, 2. 5.) — seq. *ἐπί τινι* [vid. *ἐπί* p. 187 fin.] Apoc. 12, 17. (Hdian. 7, 10. 2.) — absolute Matth. 18, 34. 22, 7. Luc. 14, 21. 15, 28. Eph. 4, 26. *ὀργίζεσθε* [de hoc imperat. permissivo vid. *Win.* p. 286 sq. coll. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 435.] *καὶ μὴ ἁμαρτάνετε* [cf. *Win.* p. 462.] *zürnet, nur sündiget nicht*. — pro אָנַף 1 Regg. 11, 9. חָרָה Iud. 2, 14. (Ael. V. H. 12, 54. Hdian. 5, 8. 15. Xen. H. G. 4, 8. 30.)

Ὀργίλος, η, ον, (*ὀργή*) *iracundus*. Semel in N. T. Tit. 1, 7. — *ἀνὴρ ὀργίλος* pro בַּעַל חֵמָה Prov. 29, 22. (Hdian. 4, 9. 6. Aristot. Ethic. 4, 5. Xen. de re eq. 9, 7.)

Ὀργυιά, ᾶς, ἡ, (ut *passus* a pandendo, ita *ὀργυιά* ab *ὀρέγω* extendo) *spatium, quod est inter expansas utrinque manus cum pectore* = *seu pedes, eine Klafter*, Lat. *passus*. Bis in N. T. Act. 27, 28. — (Polyb. 1, 22. 4. Aelian. V. H. 12, 22. Xen. Mem. 2, 3. 19.)

Ὀρέγω f. *ξω, extendo*, ut manus [Hdian. 2, 8. 3.] med. *ὀρέγομαι*, f. *ξομαι manum meam extendo ut sumam aliquid, ich strecke die Hand aus nach etwas* i. e. *appeto*, sq. genit. [vid. *ἐπιθυμέω*]. Ter in N. T. 1 Tim. 3, 1. Hebr. 11, 16. (Diod. Sic. 4, 61. Xen. Mem. 1, 2. 15.) — *τῆς φιλαργυρίας* i. e. *indulgeo, deditus sum* 1 Tim. 6, 10.

Ὀρεινός, ή, όν, (*ὄρος* mons) *montanus*. Bis in N. T. Luc. 1, 39. *εἰς τὴν ὀρεινὴν* sc. *χώραν*. v. 65. — pro הַר Gen. 14, 10. (Diod. Sic. 2, 38. Xen. Cyr. 1, 3. 3.)

Ὄρεξις, εως, ἡ, (*ὀρέγομαι* appeto) *appetitus, cupiditas*. Extat tantum Rom. 1, 27. *ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν*. (Sir. 23, 6. Hdian. 3, 13. 14. Aelian. V. H. 10, 9.)

Ὀρθοποδέω, ῶ, (*ὀρθός*, rectus, *πούς*) *recto tramite incedo*, ex hebr. ut *πορεύομαι, περιπατέω* refertur ad agendi et vivendi rationem, *πρός τι* i. e. *convenienter alicui rei ago*. Ita semel *πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγ.* Gal. 2, 14.

Ὀρθός, ή, όν, *rectus* i. e. *qui nullam in partem flectitur, non curvus* = vel *erectus, grade, aufgerichtet* Act. 14, 10. *ἀνάστηθι — ὀρθὸς* i. e. *ita ut stes erectus*. Cf. de huius adiect. usu proleptico *ἄμεμπτος* et *Bornem.* Schol. p. 89. (Aeschin. Dial. Socr. 1, 4. Xen. Mem. 1, 4. 11.) — vel = *planus*, ut *τροχιὰ ὀρθή* Hebr. 12, 13. (Lucian. Dial. Deorr. 25, 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ὀρθοτομέω, ῶ, f. *ήσω*, (*ὀρθός*, *τέμνω* seco; recte seco vel divido) *recte versor in tractanda aliqua re*. Extat tantum 2 Tim. 2, 15. *ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας*. — pro יָשַׁר Prov. 3, 6.

Ὀρθρίζω, f. *ίσω*, (*ὄρθρος* q. v.) = Atticorum *ὀρθρεύω* [cf. *Win.* p. 26.] *facio aliquid summo vel primo mane* [facio aliquid *νυκτὸς ὑπὸ τὸν ὄρθρον* i. e. *τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἀλεκτρύονες ᾄδουσι καὶ ἐν ᾗ λύχνῳ δύναταί τις χρῆσθαι* vel *πρὸ ἀρχομένης ἡμέρας*]. Semel in N. T. Luc. 21, 38. *πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτόν* i. e. *primo mane confluxit ad eum omnis multitudo*. Alii intuentes verba *ὀρθρίζειν πρός τινα* usurpata pro שִׁחֵר sq. אֶל Iob. 8, 5. Ps. 78, 34. explicant: *studiose eum quaesivit multitudo*. Cf. *Meyer* Ev. Luc. p. 389. *de Wette* Ev. Luc. p. 104.

(Sir. 39, 5. 1 Macc. 6, 33. 11, 67.) — pro הַשְׁכֵּים Gen. 19, 2. 27.

Ὀρθρινος, η, ον, (ὄρθρος) *primolinus, matutinus*. Vox pro ὄρθριος, omnium aetatum scriptoribus usitato, apud poetas tantum et Lucian. Gall. §. 1. it. apud τοὺς ό Hos. 6, 4. obvia. Cf. *Win.* p. 26. *Lob.* ad Phryn. p. 51. *Sturz* de dial. alex. p. 186. — Semel Apoc. 22, 16. ubi tamen eius loco legendum esse ὁ πρωϊνός monuerunt *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, alii. —

Ὀρθριος, ια, ον, (ὄρθρος q. v.) *primolinus, matutinus*. Semel in N. T. Luc. 24, 22. γενόμεναι ὄρθριαι i. e. ὄρθρον *mane*. Vide de adiectivo ad substant. relato, ubi nos utimur adverbio sub ἀδάπανος monita. (Hom. hymn. in Merc. v. 143. Aristoph. Av. v. 489. Plat. Protag. 313. 8. Legg. XII. 217.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 51.

Ὀρθρος, ου, ὁ, *diluculum*, ubi nox abiit nec tamen orta dies vel ἡ ὥρα τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἀλεκτρυόντες ᾄδουσιν· ἄρχεται δὲ ἐνάτης ὥρας καὶ τελευτᾷ εἰς διαγελῶσαν ἡμέραν cf. Phryn. p. 275. ed. *Lobeck*. — *tempus matutinum*. Ter legitur in N. T. Luc. 24, 1. ὄρθρου βαθέος = *summo mane* et Ioh. 8, 2. ὄρθρου δὲ πάλιν. De quo *genit.* temporis vid. ἐνιαυτός. Act. 5, 21. ὑπὸ τὸν ὄρθρον. — pro בֹּקֶר Prov. 7, 18. שַׁחַר Ioel. 2, 2. (Diod. Sic. 14, 104. Plat. Criton. c. 1. ed. *Fischer*. Xen. An. 2, 2. 21.)

Ὀρθῶς, adv. (ὀρθός) *recte* [grade Xen. de re eq. 7, 5.] i. e. *richtig*. Ita quater iunct. c. vv. dicendi, indicandi Marc. 7, 35. Luc. 7, 43. 10, 28. 20, 21. — (Artemid. 1, 78. Xen. Mem. 3, 6. 8.)

Ὁρίζω, f. ίσω, (ὅρος terminus, fines et terminos loci vel rei definio Xen. Cyr. 8, 6. 21. 8, 8. 1.) *constituo, definio*. Octies in N. T. Ita seq. accus. *rei*, ut βουλήν Act. 2, 23. τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ = *ex decreto divino*, cf. de dat. normae = *zufolge*, *nach* sub ἀλήθεια notata. — Act. 17, 26. Hebr. 4, 7. — τὸ ὡρισμένον = *decretum* Luc. 22, 22. — εἰ ὁ pro כָּלָה Prov. 16, 30. (Diod. Sic. 1, 41. Xen. Anab. 7, 7. 36.) — sq. accus. *pers.* Act. 17, 31. ἐν ἀνδρί, ᾧ [per attract. pro ὅν] ὥρισε. — sq. duplici acc. altero pers. altero praedicati, ὁρίζω τινά τι constituo aliquem aliquid, *ich bestimme, ernenne Iemanden zu etwas* [vid. ἀποδείκνυμι] Act. 10, 42. Rom. 1, 4. (Dem. 416, 18.) — sq. infinit. Act. 11, 29. — Saepius non habetur in N. T.

Ὁριον, ίου, τό, *finis*; plur. τὰ ὅρια [propr. demin. subst. ὅρος terminus vid. *Buttm.* gram. max. §. 119. p. 334.] *fines* i. e. *regio*, *Gebiet*, *ager*, *agri*. Decies in N. T. Matth. 2, 16. ἐν βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς. 4, 13. ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν. 8, 34. 15, 22. 39. 19, 1. Marc. 5, 17. 7, 31. 10, 1. Act. 13, 50. — pro גְּבוּל Exod. 8, 2. גְּלִילָה Ios. 13, 2. קֵץ Ies. 9, 7. גּוֹרָל Ios. 15, 1. יָד 1 Chron. 7, 29. שָׂדֶה Iudd. 20, 6. (Ael. V. H. 6, 24. Xen. Cyr. 2, 1. 1.)

Ὁρκίζω, f. ίσω, (ὅρκος, quod vid. iusiurandum exigo ab aliquo Xen. Symp. 4, 10. = ὁρκόω. Vide de utraque forma *Lob.* ad Phryn. p. 361.) *obtestor*. Ter in N. T. seq. duplici accusativo, et eius, quem obtestamur et illius, per quem obtestamur aliquem [vid. αἰτέω p. 12. col. 1. *Matth.* §. 413, 10.] Marc. 5, 7. Act. 19, 13. 1 Thess. 5, 27. (ita ἐξορκίζω seq. duplici accus. Gen. 24, 3.)

Ὁρκος, ου, ὁ, *iusiurandum, iuramentum*. Decies in N. T. Matth. 14, 7. 9. 26, 72. Marc. 6, 26. Luc. 1, 73. Act. 2, 30. Hebr. 6, 16. 17. Iac. 5, 12. (Ael. V. H. 7, 12. Thuc. 2, 73.) — ἀποδιδόναι τοὺς ὅρκους *persolvere id quod iureiurando addixit aliquis, das eidlich Zugesicherte* Matth. 5, 33.

Ὁρκωμοσία, ας, ἡ, (ὁρκωμοτέω, factum ex ὅρκος et ὄμνυμι. Vox serioris aevi obvia apud τοὺς ὁ Ezech. 17, 18. 19. 3 Esr. 8, 90. cuius loco Graeci melioris aevi habent τὰ ὁρκωμόσια Plat. Phaedr. p. 241. A.) *affirmatio facta iureiurando interposito*, *eidliche Versicherung*, *iuramentum*. Ter in N. T. Hebr. 7, 20. 21. 28.

Ὁρμάω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁρμή, quod vid. active: incito, impello Diod. Sic. 3, 52.) intransit. *ruo*, *impetum facio*. Quinquies in N. T. seq. εἰς, ut εἰς τὴν θάλασσαν Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. εἰς τὸ θέατρον 19, 29. ἐπί τινα Act. 7, 57. (2 Macc. 9, 2. Ael. V. H. 6, 14. Xen. Cyr. 7, 1. 17. Hom. Iliad. 13, 496.)

Ὁρμή, ῆς, ἡ, *impetus*. Bis in N. T. a) de animi impetu = βουλή, *consilium*, *Anschlag*, seq. inf. aor. Act. 14, 5. — b) de impulsu externo = *Druck*, ita de gubernatore navis Iac. 3, 4. (Diod. Sic. 3, 53. Polyb. 6, 44. 4. Xen. Mem. 4, 4. 2.)

Ὁρμημα, τος, τό, *impetus*. Semel in N. T. Apoc. 18, 21. ὁρμήματι βληθήσεται. De dativo modum indicante vid. γλῶσσα. — Cf. de hoc voc. praeter Hom. Il. 2, 356. 590. nuspiam apud scriptores graecos obvio *Buttm.* Lexilog. Vol. 2. p. 5. sqq.

Ὀρνεον, ου, τό, (demin. ab ὄρνις) *avis*, *volucris*. Ter in N. T. Apoc. 18, 2. 19, 17. 21. — pro צִפּוֹר Gen. 15, 10. עוֹף Gen. 6, 20. (Xen. An. 5, 9. 23. [6, 1. 23.])

Ὀρνις, ιθος, ὁ, ἡ, (avis, volucris Xen. Mem. 2, 6. 9. Hdian. 8, 5. 24.) *gallina*. Bis in N. T. Matth. 23, 37 et Luc. 13, 34. (Pol. 12, 26. 1. Xen. An. 4, 5. 25.)

Ὁροθεσία, ας, ἡ, (ὅρος, finis, τίθημι; terminorum descriptio) *terminus certus*. Extat tantum Act. 17, 26. ὁρίσας τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν. (Gregor. Corinth. p. 390. not. 58. ed. *Schäfer*.)

Ὀρος, εος, ους, τό, plur. τὰ ὄρη, genit. τῶν ὀρέων [Apoc. 6, 15. de qua gen. forma cf. *Buttm.* §. 44, not. 3. gram. max. §. 49. *Matth.* §. 78, not. 2. *Rost* §. 42, not. 2. *Win.* p. 63.] *mons*, *der Berg* Matth. 5, 1. 14. 8, 1. 18, 12. 24, 16. Marc. 5, 5. Act. 7, 30. — τὸ ὄ. τὸ καλούμενον ἐλαιῶν Luc. 19, 29. 21, 37. de horum l. nominat. ἐλαιών vid. *Lob.* ad Phryn. p. 517. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 794 sq. — Act. 1, 12. (Ios. Ant. 20, 8. 6. Xen. An. 1, 2. 25. Hdian. 4, 9. 14.) — locutt. proverbiales, ut ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβηθι ἐκεῖθεν, it. μεθιστάνειν ὄρη *transferre montes* pro: *res maximas et difficillimas efficere* Matth. 17, 20. 21, 21. 1 Cor. 13, 2.

Ὀρύσσω, ττω, f. ξω, *fodio*. Ter in N. T. τὶ ἔν τινι Matth. 21, 33. ἔν τινι 25, 18. τὶ Marc. 12, 1. — pro חָפַר Gen. 21, 30. כָּרָה Gen. 26, 25. חָצַב Ies. 5, 2. (Diod. Sic. 1, 50. Xen. Cyr. 7, 3. 5.)

Ὀρφανός, ή, όν, *orbus*. Bis in N. T. Ioh. 14, 18. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς. Sens. *non patiar, vos esse omni auxilio orbatos*. (Anthol. gr. T. I. p. 244. ed. Iacobs. Lysias 117, 4.) — de pupillis vel liberis, qui parentibus sunt orbati Iac. 1, 27. — pro יָתוֹם Ps. 68, 6. Ier. 7, 5. (Xen. An. 7, 2. 32. Dem. 1320, 19.)

Ὀρχέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, dep. med. (ὀρχέω moveo in altum) *moveo me*, *salto*. Quater in N. T. Matth. 11, 17. 14, 6. Marc. 6, 22. Luc. 7, 32. — (Lucian. Dial. Deorr. 18, 2. Xen. Cyr. 1, 3. 10.)

Ὅς, ἥ, ὅ, I) pron. demonstr. *hic*, *haec*, *hoc*. Ita in partitionibus a) ὃς μὲν — ὃς δέ, *hic* — *ille* aa) propr. 2 Cor. 2, 16. — b) *alius* — *alius* Matth. 13, 18. 21, 35. 25, 15. Marc. 12, 5. de quo l. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 507. *Schott*, coll. *Griesb.* ed. *Schulz*. — Luc. 23, 33. Act. 27, 44. Rom. 9, 21. 14, 5. 1 Cor. 11, 21. 12, 28. de h. l. anacolutho in verbis οὓς μὲν — δεύτερον — τρίτον cf. *Win.* p. 133. „*Bei diesem Anfange* [καὶ οὓς μὲν] *gedachte Paulus hernach folgen zu lassen* οὓς δέ, *während des Schreibens aber trat bei ihm der Gedanke der Rangbezeichnung* [Eph. 4, 11.] *ein und so blieb* οὓς μὲν *anacoluthisch*" *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 214. *de Wette* ep. P. ad Cor. 1. p. 107. — Iud. v. 22. — c) ὃς μὲν — ἄλλος δὲ Matth. 13, 4. 5. Marc. 4, 4. 5. 1 Cor. 12, 8 — 10. ὃ μὲν — καὶ ἕτερον Luc. 8, 5 — 8. (Polyb. 1, 7. 3. Dem. 248.) cf. de hoc pronom. ὅς usu posterioris aetatis scriptoribus maxime frequentato *Fritzsche* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 706. *Buttm.* §. 113, 2. 3. *Matth.* §. 289, not. 7. *Rost* §. 99, not. 12. *Win.* p. 132 sq. —

II) pron. relat. vel artic. postposit. *qui*, *quae*, *quod* 1) proprie A) nude legitur et AA) si *genus* spectatur, a) sic, ut concordet c. nomine, ad quod refertur, ut ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον Matth. 2, 9. — 3, 17. 10, 26. Marc. 14, 21. Luc. 5, 3. Ioh. 5, 28. 6, 51. 63. 64. Act. 19, 40. Rom. 10, 14. 1 Cor. 1, 8. de h. l. ὅς num ad praecedens ἰησοῦς χριστός an ad remotius ὁ θεός v. 4. respiciat vid. *Win.* p. 149. *de Wette* ep. P. ad Cor. 1 p. 11 sq. coll. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 15. — de 1 Tim. 3, 16. vid. *Win.* p. [illegible] et de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 32 sq. Hebr. 8, 2. de 1 Petr. 3, 21. vid. ἀντι-

τυπον. — 2 Petr. 3, 1. ταύτην — δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς. De h. l. plur. repetendo a numerali δύο latente in δεύτερος cf. *Win*. p. 136. v. 16. περὶ τούτων ἐν οἷς i. e. *in quorum expositione*. Apoc. 21, 17. — πᾶς ὅς, *omnis qui* = *quicunque* Luc. 14, 33. — πᾶν ὅ, pro: πάντες οἵ = *die ganze* [unbestimmte] *Menge derer, welche* Ioh. 6, 37. 39. 17, 2. — Cf. *Lücke* 2, p. 83. — b) genus habet nominis sequentis. Ita iunctum c. vv. esse, nominare, credere, ut σπέρματι, ὅς ἐστι χριστός Gal. 3, 16. — Eph. 1, 14. 6, 17. 1 Tim. 3, 15. — Cf. *Herm*. ad Vig. p. 708. *Buttm*. §. 130, 7. *Matth*. §. 440, 6. *Win*. p. 156. 482. *Rost* §. 99. not. 10. — — c) interdum aliud genus habet, ac nomen, ad quod refertur, si nomen potest intelligi eiusdem generis, quo est artic. postpos. aa) universe, ut Ioh. 6, 9. παιδίον — ὅς = παῖς — ὅς. — Act. 15, 17. τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς — ἐπ' αὐτούς. 26, 17. Rom. 9, 23. 24. Gal. 4, 19. — Col. 1, 27. τοῦ μυστηρίου τούτου [= τοῦ λόγου] ὅς ἐστι χριστός [= ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ] ἐν ὑμῖν. Phil. 2, 15. (ἑπτὰ γενναίων τέκνων, οὓς Eurip. Suppl. v. 12.) Cf. *Herm*. l. l. *Schäfer* ad Greg. Cor. p. 93 sq. *Matth*. §. 434, not. p. 811. *Win*. p. 136. — bb) neutr. ὅ refertur ad nomina mascul. et femin. generis, si res, per ea significata, universe spectatur. Ita in vocis alicuius explicatione, ut γολγαθᾶ ὅ [i. e. *quod vocabulum Golgatha*] ἐστι — κρανίου τόπος Matth. 27, 33. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 812 et de h. l. lectione *Griesb., Schott, Knapp, Fritzsche*. — Matth. 1, 23. ἐμμανουήλ, ὅ — ἡμῶν i. e. *quod vocabulum, si interpreteris, significat: Deus nobiscum* Marc. 3, 17. 7, 11. 34. 12, 42. 15, 16. 22. 34. 42. Ioh. 1, 39. 43. Act. 4, 36. Col. 1, 24. Hebr. 7, 2. Cf. *Matth*. §. 439. *Win*. p. 156. *Bornem*. schol. p. 25. — in verbis per apposit. additis, ut 1 Ioh. 2, 8. πάλιν — ἐν ὑμῖν = πάλιν ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν τοῦτο, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν i. e. *rursus ut novum praeceptum scribo vobis* [vestrum esse, περιπατεῖν ἐν τῷ φωτί coll. 1 Ioh. 1, 5. 6.], *id quod tum in illo, tum in vobis verum se comprobavit*. Vid. *Lücke* 3. p. 121. Cf. de τοῦθ' ὅ εἶπας et similibus per appositionem orationi insertis *Matth*. §. 432. *Buttm*. §. 138. 4, 5. — — — BB) *numero* a) convenit c. nom., ad quod refertur. Vide l. l. ante laudatos. — b) differt a nomine, ad quod pertinet. Refertur enim pluralis ad singularem vel nominis collectivi vel generaliter positi, ut γενεὰ — ἐν οἷς Phil. 2, 15. Cf. *Matth*. §. 434, b. §. 475, a. *Schäfer* ad Pors. Eurip. Orest. v. 910. ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 11 sq. *Frotscher* ad Xen. Hier. 3, 4. *Win*. p. 136. *Gesen*. p. 715. *Ewald* p. 640. gram. min. p. 278. — — — CC) *casu* a) pendet a verbo suo. Ita Gal. 2, 10. et in locis hactenus tractatis. — b) *attrahitur* a casu nominis, ad quod refertur i. e. *per attractionem ponitur* aa) *genitivus* loco accus., quia, ad quod pertinet nomen, genitivo praecedit, ut περὶ τοῦ πράγματος, οὗ ἐὰν αἰτήσωνται Matth. 18, 9. — Marc. 14, 72. Ioh. 4, 5. 14. 7, 31. 39. 15, 20. 21, 10. Act. 3, 21. 25. 7, 17. 45. 9, 36. 10, 39. 22, 10. 24, 21. Vid. de h. l. *Win*. p. 154. — 1 Cor. 6, 19. 2 Cor. 1, 6. 10, 8. 13. — Eph. 1, 8. ἧς — ἡμᾶς pro: ἣν περισσῶς ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς. — Tit. 3, 5. 6. Hebr. 6, 10. 9, 20. Iac. 2, 5. 1 Ioh. 3, 24. Iud. v. 15. Apoc. 1, 20. — cf. *Matth*. §. 473, a. p. 883. *Buttm*. §. 130, 3. *Rost* § 99, 8. *Win*. p. 153. — ratione habita nominis, quod praecedit, coniugati, ut τῆς χάριτος ἧς [ita e codd. pro ἐν ᾗ *Griesb*.] ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς Eph. 1, 6. — τῆς κλήσεως — ἧς ἐκλήθητε Eph. 4, 1. 2 Cor. 1, 4. cf. *Win*. l. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 10. — minus plene i. e. abest nomen, maxime pron. demonstr. οὗτος, ἐκεῖνος, ad quod refertur, ὅς, ἥ, ὅ, ut οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν i. e. οὐδὲν τούτων, ὧν i. pro οὐδὲν τούτων, ἅ Luc. 9, 36. ἄξια — ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν 23, 4. Act. 21, 19. 24. 22, 15. 26, 16. de quo l. vid. sub ὁράω monita. — v. 22. — Rom. 15, 18. λαλεῖν τι ὧν i. e. λαλεῖν τι τούτων, ὧν pro: τούτων ἅ. — 2 Cor. 12, 17. μή τινα — ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς, quo loco constructio ita inchoatur ac si diceretur: μή τινα ἐκείνων, ὧν [pro οὓς] ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, ἀπέστειλα δι' αὐτοῦ πλεονεκτήσω ὑμᾶς; — Cf. *Matth*. § 473, b. *Buttm*. § 130, 5. *Rost* §. 99, 9. *Win*. p. 499. — — — bb) *dativ*. loco accus., ubi nomen, ad quod pertinet ὅς, ἥ, ὅ, dativo praecedit, ut τῇ παραδόσει, ᾗ παρεδώκατε Marc. 7, 13. — Luc. 2, 20. 5, 9. 24, 25. Ioh. 2, 22. 4, 50. 17, 5. Act. 2, 22. 7, 16. 17, 31. 20, 38. 2 Cor. 12, 21. 2 Thess. 1, 4. — cf. *Matth*. § 473, a. *Buttm*. § 130, 3. *Win*. p. 154. 482. — — c) pendet casus a praepositione aa) quam ante se habet pron. relat., ut οὗτος περὶ οὗ Luc. 9, 9. ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς — ἀσίαν i. e. *von dem Tage an, von welchem an mein Eintritt in Asien sich datirt = von dem Tage an, wo ich nach Asien kam* Act. 20, 18. δι' οὗ τὰ πάντα 1 Cor. 8, 6. ἐν ᾧ εὐδόκησα Matth. 3, 17. ἐξ οὗ τὰ πάντα 1 Cor. 8, 6. — minus plene i. e. abest pronomen οὗτος, ἐκεῖνος ad quod refertur pron. relat., ut οὗτος γάρ ἐστι [scil. ἐκεῖνος] περὶ οὗ γέγραπται Matth. 11, 10. — Ioh. 1, 30. Luc. 1, 4. ἵνα ἐπιγνῷς [scil. ἐκεῖνα] περὶ ὧν κατηχήθης. — τίνα — καρπὸν εἴχετε τότε; [scil. τούτων, vel ἐξ ἐκείνων] ἐφ' οἷς ἐπαισχύνεσθε Rom. 6, 21. ἀποθανόντες [scil. τούτῳ vel ἀπὸ τούτου] ἐν ᾧ κατειχόμεθα Rom. 7, 6. πῶς — ἐπικαλέσονται [scil. τοῦτον] εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν Rom. 10, 14. — ubi vi attractionis c. pronomine relat. iungitur praepositio, quae iungenda est cum pron. demonstrativo ad verbum praecedens supplendo, ut ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν [ἀπὸ τούτων, ἃ vel ὧν ἔπαθεν] Hebr. 5, 8. ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος pro: ἵνα πιστεύητε εἰς τοῦτον, ὃν ἀ. ἐ. Ioh. 6, 29. ὁ μὴ — ἐν ᾧ δοκιμάζει pro: ἐν τούτῳ, ὃ δοκιμάζει Rom. 14, 22. — 16, 2. 1 Cor. 7, 1. — παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα pro: παρὰ τοῦτο, ὃ εὐηγγ. Gal. 1, 8. 9. 1 Tim. 3, 14. Luc. 6, 34. παρ' ὧν i. e. παρὰ τούτων, παρ' ὧν. 1 Cor. 10, 30. ὑπὲρ οὗ i. e. ὑπὲρ τούτου, ὑπὲρ οὗ. De Rom. 4, 17. vid. κατέναντι. — 2 Petr. 2, 12. — Cf. *Win*. p. 154 sq. *Matth*. §. 473, b. *Buttm*. §. 130, 5. *Rost* §. 99, 9. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 425. Vol. 2. p. 20. — repetitur ante pronom. relat. praepositio, quam habet nom. ad quod refertur, ut ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ Ioh. 4, 53. Act. 7, 4. (Xen. Vect. 4, 13. Plat. Phaedon. §. 88.) Cf. *Win*. p. 397 sq. — bb) a praepos., quam habet nomen, ad quod refertur, ut ἀπὸ πάντων, ὧν [= ἀφ' ὧν] — δικαιωθῆναι Act. 13, 39. διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς [= δι' ἧς] παρακαλούμεθα 2 Cor. 1, 4. εἰς τὸ ἔργον ὃ [pro: εἰς ὃ] προσκέκλημαι αὐτούς Act. 13, 2. — Matth. 24, 50. Luc. 12, 46. 1, 25. cf. *Matth*. §. 474, 2. §. 595. *Win*. 154. 397 sq. — — d) pendet *genit*. a subst. statim subsequente, ut οὗ — τὰ ὑποδήματα Matth. 3, 11. Luc. 3, 17. οὗ τὸ πτύον ἐν — ἔσται Matth. 3, 12. — Marc. 14, 32. Luc. 13, 1. Ioh. 1, 27. 4, 46. 11, 2. Act. 16, 14. Rom. 2, 29. Apoc. 13, 12. — — DD) *attrahit* ὅς, ἥ, ὅ casum nominis, ad quod refertur a) in locis ubi nomen praepositum legitur relativo, ut λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν — οὗτος pro: λίθος, ὃν ἀπεδοκίμασαν Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 1, 72. 73. μνησθῆναι — ὅρκον, ὃν ὤμοσε pro: ὅρκου, ὃν ὤ. 20, 17. 1 Petr. 2, 17. — 1 Cor. 10, 16. Act. 10, 36? cf. *Matth*. §. 474. *Rost* §. 99, not. 7. *Buttm*. §. 130, 2. *Win*. p. 154. 482 sq. *Porson*. ad Eur. Orest. v. 1645. *Fritzsche* diss. 2. p. 51. — subiungitur relativo αὐτός vel epexegeseos loco, ut πᾶς ὃς ἂν — ὁμολογήσω ἐν αὐτῷ pro: ἐν παντὶ, ὅς — ὁμολογήσω ἐν αὐτῷ Luc. 12, 8. 10. 48. — Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. — Ioh. 6, 39. ἵνα πᾶν — ἐξ αὐτοῦ pro: ἵνα ἐκ παντὸς, ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ sc. τι = ἵνα ἐκ πάντων, οὓς δέδωκέ μοι, μηδένα ἀπολέσω. 17, 2. Gal. 2, 10. Vide αὐτός p. 63. — vel, auctor, se pronomine relat. inchoasse, minus memor ita pergit, quasi per se constet oratio Marc. 1, 7. 7, 25. Vid. αὐτός p. 63 col. 2. — — b) ubi pronomini relat. postponitur, „das Hauptnomen wird ohne Casusveränderung in den Relativsatz eingefügt“ *Win*. p. 154. *Matth*. §. 474, a. *Buttm*. §. 130, 4. *Bornem*. Schol. p. 2., ut ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ἰωάννην, οὗτός ἐστι Marc. 6, 16. Act. 21, 16. de quo loco vid. ἄγω. — ὑπηκούσατε — εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον Rom. 6, 17. — θαυμάσονται — ὧν — βλεπόντων Apoc. 17, 8. quo loco auctor, minus memor praecedentis οἱ κατοικήσοντες, non ab hoc, sed ab ὧν suspensum fecit participium verbi βλέπω. Cf. de huius loci lect. βλέποντες inter et βλεπόντων fluctuante *Griesb., Vater, Knapp, Schott*. — — — EE) si agitur *de loco, quo ponitur relativum* a) sequitur nomen, ad quod refertur, ut ὁ ἀστήρ, ὃν εἴδομεν Matth. 2, 9 et saepius. — saepe abest nomen, ad quod refertur ὅς, ἥ, ὅ, [cf. *Matth*. §. 482. *Win*. p. 153.], ut πᾶς Matth. 14, 7. vel τί *aliquid* Luc. 8, 17. maxime οὗτος Matth. 13, 12. 17. 15, 20. 20, 23. 25, 29. Marc. 2, 24. 15, 12. Luc. 7, 48. 8, 18. 10, 24. 17, 10. 19, 21. 22. Ioh. 4, 22. — — b) praecedit cum vi quadam vocem vel propositionem, ad quam refertur cf. *Matthiae* §. 478. p. 893. *Herm*. ad Soph. Phil. v. 96. *Win*. p. 154. — aa) universe, subsequente pron. vel adv. demonstr., ut οὗτος ἐκεῖ. Ita ὃν ἐγὼ — οὗτός ἐστι i. e. ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ἰωάννην, οὐκ ἄλλος οὗτός ἐστι Marc. 6, 16. — Ioh. 3, 26. 5, 38. Hebr. 13, 11. 2 Petr. 11, 19. 1 Ioh. 4, 6. — Matth. 5, 19. Marc. 13, 11. Luc. 9, 24. 26. Ioh. 1, 33. — Matth. 26, 46. Marc. 14, 44. — mi-

nus plene i. e. abest pron. vel adverb. demonstr. alias subsequens, ut Matth. 7, 2 bis. 10, 38. 19, 6. 24, 44. Marc. 9, 40. 15, 12. Luc. 4, 6. 9, 50. 18, 40. 17, 29. Ioh. 8, 38 bis. 13, 27. ὃ ποιεῖς [= *quod facere conaris*], ποίησον τάχιον. Vid. *Win.* p. 242. et de praesenti sub *αἴρω* monita. — 19, 2. Rom. 2, 1. 2 Cor. 11, 21. Hebr. 2, 18. 2 Petr. 1, 9. 1 Ioh. 1, 1. cf. ad h. l. *Lücke* ep. Ioh. 1. p. 85. — v. 3. 2, 25. — Matth. 5, 19. 21. 22. 20, 4. 7. Marc. 6, 23. — Matth. 15, 5. — — bb) *neutr.* ὅ α) in formula ad totam quae sequitur enuntiationem pertinente, qua proximae sententiae verbum nulla interposita voce admovetur, ut ὃ δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις *quod reliquum est requiritur in dispensatoribus* 1 Cor. 4, 2. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 69. *de Wette* p. 33. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 393 sq. coll. *Matth.* §. 432 fin. §. 478. (ὃ δὲ πάντων δεινότατον Lysias p. 155 ed. *Steph.* — β) accus. suspensus a verbo sequente, ut ὃ δὲ ἀπέθανε — ἀπέθανε i. e. *quam mortem mortuus est*, eam peccato *mortuus est* Rom. 6, 10. ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ, *quam vero vitam vivit*, *eam Deo vivit* Rom. 6, 10. Gal. 2, 20. cf. *Fritzsche* l. l. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 138. (ita ἀποθνήσκειν θάνατον μακρόν Chariton p. 12 ed. d'Orville. ζῆν ἀνδρὸς βίον Lucian. Tim. §. 88.) — —

B) iunctum c. particulis legitur a) c. ἄν· ὃς ἄν vel etiam ὃς ἐάν [vid. ἄν] *quicunque*. Vide locos sub ἄν notatos. — b) cum γε, ita ὅς γε *qui quidem*, *welcher ja* Rom. 8, 32. quo l. γε ad maximum pertinens rationem reddit cf. *Herm.* ad Vig. p. 827. ad Soph. OR. v. 688. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 208. (Lucian. Tim. §. 42. Tox. §. 2. Thuc. 1, 11. 74.) — c) δήποτε· ὃς δήποτε *quicunque demum* [vid. δήποτε] Ioh. 5, 4. — d) c. καί, ita aa) ὃς καὶ — καὶ *qui et* — *et*, ubi duae vel plures res non modo coniunguntur, sed sequuntur ita, ut alterum non minus intelligatur, quam alterum. Luc. 10, 30. οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον i. e. *qui postquam non solum vestes ei detraxerant*, *sed plagas etiam inflixerant*, *abierunt*. — bb) *qui etiam*, *welcher auch*, ubi καί α) ita ponitur, ut aliquam rem singularem cum superioribus nectens aut opponens eam, vel accedere vel non deesse indicet [vid. καί p. 249 col. 2.] Marc. 3, 19. Luc. 6, 13. 14. [16. vid. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott.*] Luc. 7, 49. 10, 39. cf. ad h. l. *Win.* p. 543. *Meyer* Ev. Luc. p. 313. coll. *de Wette* p. 44. — Ioh. 21, 20. Act. 7, 45. 10, 39. 24, 6 bis. Vide ad h. l. sub εὑρίσκω p. 211 col. 2. notata. — Rom. 5, 2. 1 Cor. 1, 8. 4, 5. Phil. 3, 12. 20. 4, 10. Col. 1, 29. 3, 15. 1 Thess. 2, 13. 2 Thess. 1, 5. 11. — repetitur ὃς καί, *qui etiam* in oratione concitata Rom. 8, 34. Eph. 1, 11. 13. Col. 2, 11. 12. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 216. *Meyer* ep. ad Rom. p. 199. *Harless* ep. ad Eph. p. 54. — β) ubi indicatur, pertinere aliquid ad alios, quorum conditioni, vitae, moribus, quod tu vel agas vel patiare, respondeat [cf. *Fritzsche* ep. ad Rom. Vol. 2. p. 164. et supra sub καί ad καὶ αὐτός p. 249 col. 1 fin. notata], ita 2 Cor. 1, 6. ὧν [per attr. pro ἅ] καὶ ἡμεῖς πάσχομεν *quae etiam nos* [i. e. nos aeque atque alii] *toleramus*. Col. 3, 7. ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς *in quibus etiam vos* i. e. *aeque atque alii*. 2 Tim. 4, 15. ὃν καὶ σύ [*etiam tu* scil. uti ego] φυλάσσου. — ita etiam ὃς καὶ αὐτός *qui et ipse*, *qui aeque atque alius* Matth. 27, 57. Marc. 15, 43. — [Luc. 23, 51. ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Quo l. codd. auctoritate *Schott*, *Meyer*, coll. *Bornem.* Schol. p. 152. praeferendam esse monent lectionem: ὃς προσεδέχετο τὴν β. τ. θ. Aliter *Griesb.* ed. *Schulz* et *de Wette* Ev. Luc. p. 117.] — e) c. περ [vid. περ] ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ *qui quidem* [propr. *grade* vel *ganz derselbe welcher*] i. e. *der nämliche welcher* Marc. 15, 6. (Lucian. dial. deorr. 8, 1. 10, 4.) cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 672 et de περ intendente i. e. arctius iungente ὅς cum nomine ad quod refertur *Buttm.* gram. max. §. 80, 3. *Passow* sub ὅσπερ.

2) variis aliis rationibus indicandis inservit, ut a) *nectendae orationi adhibetur* [*Matth.* §. 477. *Buttm.* §. 130, 1. not. 1.] aa) universe, ubi saepius repetitum nunc ad unum idemque, nunc ad diversa nomina refertur 1 Petr. 1, 8. 9. 2, 22 — 24. — οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε v. 24. De h. l. αὐτός vid. αὐτός p. 63 col. 2. sub d. — 1 Petr. 5, 8. 2 Petr. 2, 2. 3. — Eph. 3, 11. 12. Col. 1, 13. 14. 24. 25. 28. 29. 1 Petr. 1, 10. 12. 2, 8. 3, 18 — 20. 22. 4, 4. 5. 2 Petr. 3, 16. cf. *Win.* p. 153. — — bb) ita, ut respondeat Lat. *et hic*, *hic autem*, *hic enim*, *hic igitur*, ut οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον i. e. *auch haben sie keine Kammer* Luc. 12, 24. Act. 7, 45. 9, 39. 11, 30. 12, 4. Gal. 1, 7. Col. 2, 22. Tit. 1, 13. 1 Petr. 1, 12. 2, 4. 2 Petr. 2, 17. — ἐφ' ᾧ καί = vel ἐπὶ γὰρ τούτῳ καί Phil. 3, 17. vel ἐπὶ δὲ τούτῳ 2 Cor. 5, 4. εἰς ὅ = εἰς τοῦτο δέ Col. 1, 29. — ὃς δή *is igitur qui* Matth. 13, 23. vid. δή p. 95 fin. — — cc) ita, ut *recipiens* vocem paulo ante commemoratam, respondeat Lat. *inquam*, *igitur*, ut περὶ τῆς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι Act. 26, 7. coll. v. 6. — cf. *Matthiae* l. l. — dd) in formula ὃν τρόπον adverbiascente = *quemadmodum* Matth. 23, 37. Luc. 16, 34. Cf. *Matth.* §. 425, 5. — — b) in *interrogat.* indir. cf. *Passow* 2. p. 384. *Matth.* §. 485. coll. *Herm.* ad *Elmsl.* Eur. Med. v. 775. p. 373. ed. Lips. ad Soph. Ai. v. 1238. *Elmsl.* ad Eur. Med. v. 1086. — Ita post οἶδα, ἔχω. Luc. 11, 6. οὐκ ἔχω, ὃ παραθήσω αὐτῷ *non habeo, quid apponam ei* i. e. *non habeo*, *quid apponere possim ei*. — Luc. 22, 6. οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. (Xen. Cyr. 6, 1. 16. Mem. 2, 6. 29. Plat. Menon. p. 80. C.) — Ioh. 13, 7. ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας = τί ἐστιν, ὃ ἐ. π. σ. ο. ο. i. e. *quid sibi velit*, *quod faciam*, *tu nescis*. Cf. quae habent de formulis οἶσθ' ὃ δρᾶσον, οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον [= δρᾶσον, οἶσθ' ὅ; δρᾶσον οὖν, οἶσθ' ὅ; *Matth.* §. 511, 3. *Herm.* ad Vig. p. 740. *Koen.* ad Greg. Cor. p. 15 sq. ed. *Schäfer.* Eur. Iph. Taur. v. 759. ed. *Markland.* — in interrogat. directa positum videtur Matth. 26, 50. ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει. Cf. de hoc pronom. relativi usu Graecis melioris indolis incognito *Win.* p. 155. coll. *Meyer* Ev. Matth. p. 157. *Lob.* ad Phryn. p. 57. Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 781. scribens ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει! *vetus sodalis*, *ad qualem rem patrandam ades!* — — c) in formulis τίς ἐστιν, ὅς, τί ἐστιν ὅ et οὐδείς ἐστιν, ὅς, οὐδέν ἐστιν, ὅ seq. indic. praesentis Marc. 7, 15. Act. 19, 35. Hebr. 12, 7. — seq. indic. aor. 1 Cor. 4, 17. — sq. indic. fut. Matth. 10, 26. 12, 11. Luc. 17, 7. 1 Cor. 6, 5. cf. *Win.* p. 275. — seq. coniunct. Marc. 4, 22. ὃ — φανερωθῇ *quod non aliquo modo in lucem venire possit*. Cf. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 129 sq. *Bornem.* schol. p. 52. *Herm.* ad Vig. p. 742. — alternat fut. c. coniunct. Luc. 8, 17. cf. *Win.* l. l. *Bornem.* l. l. — d) ad *consilium* refertur = Lat. *qui* i. e. *ut is*, ubi poni poterat ἵνα Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. (Xen. Mem. 2, 1. 14.) cf. *Matth.* §. 481, d. *Rost* §. 99, not. 13. *Buttm.* §. 130, 1. *Passow* l. l. et de eodem usu hebr. אֲשֶׁר Gen. 11, 7. *Gesen.* p. 771. *Ewald* p. 649. gram. min. p. 236. *Simonis* Lex. hebr. p. 101 ed. *Win.* — — e) ad *effectum* pertinet, ita, ut eius loco poni potuisset ὥστε. Ita post τίς Luc. 7, 49. τίς — ἀφίησιν = τίς — ἐστιν, ὥστε καὶ τὰς ἁμαρτίας ἀφίησιν. 5, 21. (Iudith. 8, 12. et post adv. vel pron. demonstr. Isocr. epist. p. 721 ed. *Lange* vel p. 108. D. in verbis: χρὴ ἐπιθυμεῖν δόξης — τηλικαύτης μέγεθος, ἣν μόνος ἂν σὺ — κτήσασθαι δυνηθείης. Xen. An. 2, 5. 18. Eur. Heracl. v. 414. Plat. de rep. 2. p. 360. B.) cf. *Matth.* §. 479, not. 1. *Schäfer* melet. p. 71. — — f) ad *causam* refertur, ubi poni poterat ὅτι *quod*, *weil*. Ita in formulis ἀνθ' ὧν = ἀντὶ τούτων ὅτι i. e. vel: *dafür dass*, *zum Lohne dafür dass*, ubi Lat. *propterea quod* Luc. 1, 20. 12, 44. Act. 12, 23. 2 Thess. 2, 10. (Xen. Anab. 1, 3. 4. H. G. 4, 8. 6.) cf. *Matth.* §. 480, c. p. 898. *Herm.* ad Vig. p. 710. *Rost* l. l. *Buttm.* §. 137. — vel: *quare*, *quapropter*, ita, ubi nectendae orationi inservit Luc. 12, 3. (Soph. Oed. R. v. 265. Aeschyl. Prom. v. 31.) cf. *Matth.* l. l. *Herm.* l. l. — ἐφ' ᾧ = ἐπὶ τούτῳ ὅτι, *propterea quod*, *quod* Rom. 5, 12. — — g) praeter pron. dem. *includit* adv. temporis relativum, ut ὅτε, ubi indicat. vel ὅταν ubi coniunct. legitur. Ita ἀφ' ἧς ἡμέρας i. e. ἀπὸ τῆς ἡ. ὅτε Col. 1, 6, 9. — ἀφ' ἧς i. e. ἀπὸ τῆς ὥρας vel ἀπὸ τῆς ἡμέρας ὅτι, *ex quo*, *von der Zeit an*, *wo*, *seit* Luc. 7, 45. 2 Petr. 3, 4. — Act. 24, 11. quo loco uti praecedunt ἡμέραι δύο, ita Xen. An. 3, 2. 14. οὔπω πολλαὶ ἡμέραι, ἀφ' οὗ — ἐνικᾶτε. Cf. *Win.* p. 528 fin. — ἀφ' οὗ, *ab illo inde tempore quo*, *ex quo*, *seit* Luc. 24, 21. — 13, 25. vid. ad h. l. sub ἄρχομαι p. 57 col. 2. notata coll. *Meyer* Ev. Luc. p. 337. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 540 sq. — — ἄχρι ἧς ἡμέρας, *usque ad eum diem quo* Matth. 24, 38. Luc. 17, 27. Act. 1, 2. — Luc. 1, 20. — ἄχρις οὗ, *ad illud usque tempus quo* Hebr. 3, 13. Act. 7, 18. 27, 33. — Rom. 11. 25. 1 Cor. 11, 26. Gal. 3, 19. 4, 19. Apoc. 7, 3. — 1 Cor. 15, 25. — ἕως οὗ, *ad illud usque tempus quo* Matth. 1, 25. 13, 33. Luc. 13, 21. — Matth. 14, 22. 17, 9. 18, 30. 34. 26, 36. — Luc. 12, 50. 59. 24, 49. Ioh. 13, 38. Act. 23, 12. 14. 21. 25, 21. 2 Petr. 1, 19. — μέχρις οὗ Marc. 13,

30. Cf. *Matth.* §. 480, b. — *ἐν ᾧ* = *ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὅτε* i. e. vel: *wann, quando* Ioh. 5, 7. vel: *während der Zeit wo* = *quamdiu* Marc. 2, 19. Luc. 7, 34. — *ἐν οἷς* [propr. in quibus scil. peragendis quum essent =] *interea* Luc. 12, 1. Cf. *ἐν* p. 169 col. 2. *Meyer* Ev. Luc. p. 325. — — b) genit. *οὗ* absolute positus adverbiascit, aa) *ubi, nos: wo* α) de loco, ut *οὗ ἦν τὸ παιδίον* Matth. 2, 9. Luc. 4, 16. 17. 22, 10. 23, 53. [Ioh. 11, 41.] Act. 1, 13. 12, 12. 16, 13. 20, 6. 25, 10. 28, 14. Rom. 4, 15. 9, 26. Col. 3, 1. Hebr. 3, 9. Apoc. 17, 15. (Xen. An. 2, 1. 6.) cf. *Matth.* §. 486, 1. Lamb. Bos. p. 486. ed. *Schäfer.* — — c. vi quadam praeponitur cum propositione sua, post sequente *ἐκεῖ* c. sententia sua Matth. 18, 20. 2 Cor. 3, 17. cf. *Matth.* §. 478. — *ἐξ οὗ* sensu absoluto = *unde* Phil. 3, 20. Col. 2, 19. cf. de hoc genit. neutrius generis et de formula *ἐξ οὗ* adverbii vim habente *Win.* p. 136. *Hölem.* ep. P. ad Phil. p. 313. — — β) de tempore: *quo tempore, postquam,* sq. indicat., ubi agitur de re praeterita Rom. 5, 20. (Eur. Iphig. Taur. v. 320. et Lat. *ubi* Liv. 3, 61.) cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 350. — — bb) post vv. motus per attract. legitur, ubi poni poterat *ᾗ, ὅποι* = *quo, in quem locum, wohin* [vid. *ἐκεῖ, ὅπου*] Matth. 28, 16. Luc. 24, 38. — c. *ἐάν, οὗ ἐάν* pro *οὗ ἄν, quocunque,* sq. coni. 1 Cor. 16, 6. Vide *ἄν* p. 23. 24.

3) ibi legitur, ubi expectasses *ὅστις*: *aliquis qui,* plur. *οἵ homines ex eorum genere, qui* Luc. 8, 13. *οἳ — δέχονται τὸν λόγον.* Ibid. *οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι,* ubi simul rationem reddit = *ut qui.* Cf. *ὅστις.*

Ὁσάκις, adv. (ab *ὅσος*) *quoties, ὁσάκις ἄν* [vid. *ἄν*] *quotiescunque* seq. coniunct. Ter legitur in N. T. 1 Cor. 11, 25. 26. Apoc. 11, 6. *ὁσάκις ἐὰν* [*ἄν*] *θελήσωσι.* (Plutarch. vit. Alex. M. c. 5. Xen. Mem. 3, 4. 3.)

Ὅςγε, *ἥγε, ὅγε,* vid. *ὅς, ἥ, ὅ,* in fin.

Ὅσιος, *ία, ιον,* et, ut quibusdam videtur, *ὅσιος, ὁ, ἡ, — ον, τό,* [1 Tim. 2, 8. cf. *Matth.* §. 436, 2. p. 813. *Buttm.* gram. max. 1. §. 60, not. 3. *Win.* p. 66.] *pius, sanctus* [cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 427.] i. e. *purus ab omni scelere, qui nullum nefas commisit, sed omne fas* [*τὰ ὅσια* vel *ὅσιον* pietatis officia] *religiose servat.* Ita a) de personis Tit. 1, 8. *δίκαιον, ὅσιον.* Hebr. 7, 26. — *ὁ ὅσιος τοῦ θεοῦ* = *pius Dei cultor, der Heilige Gottes,* ita verbis Ps. 16, 10. ubi respondet hebr. חָסִיד ad Iesum Messiam relatis Act. 2, 27. 13, 37. — pro יָשָׁר Deut. 32, 4. טָהוֹר Prov. 22, 11. — addito accus. *ὅσιος τί pius* vel *purus circa aliquid* [vid. *ἀριθμός*] ut *χεῖρας* i. e. *manus habens alienas ab omni, quod nefas est* 1 Tim. 2, 8. cf. *Win.* l. l. Alii contra, *ὅσιος* pro adiect. generis comm. habentes [vid. supra] iungunt *ὁσίους χεῖρας.* — De Deo: *sanctus, venerandus* Apoc. 15, 4. 16, 5. — b) de rebus, ut *τὰ ὅσια, promissa sancte servanda* Act. 13, 34. *δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά* coll. Ies. 55, 3. ubi pro חֶסֶד. Cf. ad h. l. *Meyer* Act. Apost. p. 148. *de Wette* Act. Ap. p. 97. et de voc. *ὅσιος* de personis rarius apud Graecos melioris aevi usitato *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 402. (de personis Xen. An. 2, 3. 25. Ages. 3, 5. de rebus Xen. Ages. 11, 2. Hdian. 2, 13. 16. Ios. Ant. 8, 9. 1 fin.) Saepius non extat in N. T.

Ὁσιότης, *τητος, ἡ,* (*ὅσιος*) *pietas* vel *religio in servandis pietatis officiis, studium placendi Deo,* vel: *sanctitas.* — Bis legitur in N. T. Luc. 1, 75. Eph. 4, 24. *ἐνδύσασθαι τὸν — ἄνθρωπον, τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα — τῆς ἀληθείας novum hominem induere, qui secundum Deum creatus apparet in probitate et sanctitate e veritate profecta.* Vid. *ἐν* p. 169 col. 2. et *Harless* ep. P. ad Eph. p. 426 sq. — pro יֹשֶׁר Deut. 9, 5. תֹּם 1 Regg. 9, 4. (Sap. 9, 3. Diod. Sic. T. 4. p. 13. T. 10. p. 37. ed. *Bip.* Xen. Cyr. 6, 1. 47. Referri apud Graecos *τὴν δικαιοσύνην* ad ius, *τὴν ὁσιότητα* ad id, quod fas est = *ἡ δικ. περὶ τὰ θεῖα* auctor est Polyb. 23, 10. 8.)

Ὁσίως, adv. *animo pio* v. *ὅσιος.* Semel in N. T. 1 Thess. 2, 10. (Ios. Ant. 6, 5. 5. Xen. Cyr. 8, 5. 26.)

Ὀσμή, *ῆς, ἡ,* (*ὄζω*) *odor, Geruch* Ioh. 12, 3. *ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.* (2 Macc. 9, 10. 12. Diod. Sic. 2, 19. Xen. Mem. 3, 11. 8.) — iunctum c. *εὐωδία*: *ὀσμὴ εὐωδίας* [= רֵיחַ־נִיחֹחַ Gen. 8, 21. Levit. 1, 9.] *odor suavissimus* [de genit. subst. adiectivi loco posito vid. *ἀγάπη*] vel *Duft des Wohlgeruchs* [ita *Win.* p. 212.] Eph. 5, 2. *τῷ θεῷ εἰς ὀ. ε.* i. e. *ita ut Deo esset ὀ. ε.* Vide sub *εἰς* p. 143 fin. et sub *εὐωδία* p. 213 col. 2. notata. — Phil. 4, 18. de h. l. accus. simplici per apposit. addito vid. *εὐωδία* et supra sub *βασιλεία* monita. — Sunt autem verba: *ὀσμὴ εὐωδίας,* ut hebraica רֵיחַ־נִיחֹחַ solemnia in *θυσιολογίᾳ* Hebraeorum, repetenda ab opinione omnibus antiquitatis gentibus communi, qua numen ipsum vel epulis sacris interesse carnesque oblatas comedere vel saltem auram fumi de victima concremata assurgentis naribus captare existimabatur. Victimae igitur odoris suavissimi comparantur, quae Eph. 5, 2. de Iesu, mortem adeo pro hominum salute sustinente et Phil. 4, 18. de Philippensibus munera Apostolo mittentibus, commemorantur. Cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 384 sq. — *ἡ ὀσμὴ τῆς γνώσεως αὐτοῦ* pro: *τὴν ὀσμήν, τουτέστι τὴν γνῶσιν αὐτοῦ* [de h. l. genitivo appositionis loco addito vid. *ἀπαρχή* coll. *Meyer* et *de Wette* ep. P. ad Cor. 2. p. 42. 170.] 2 Cor. 2, 14. Cf. quae habet de h. l. *φανεροῦν* cum subst. *γνῶσις* quidem, non autem cum *ὀσμή* conveniente *Fritzsche* diss. 1. p. 48. — *ὀσμὴ θανάτου ein Todesgeruch, Todbringender Geruch, ὀ. ζωῆς Lebensgeruch, Lebenbringender Geruch* 2 Cor. 2, 16. Vid. sub *ζωή* p. 222 col. 1. observata. — Saepius non extat in N. T.

Ὅσος, *η, ον, quantus, a, um,* refertur ad *τοσοῦτος* nunc antecedens, nunc sequens, nunc omissum et cogitatione facile addendum cf. Lamb. Bos. p. 489. 490. ed. *Schäfer. Fischer* ad Well. 3. a. p. 268. *Passow* sub hoc voc. — Legitur *ὅσος* in N. T. a) de *magnitudine* = *wie gross, so gross als,* ut *τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον* [= *τοσοῦτον, ὅσον*] *καὶ τὸ πλάτος.* Apoc. 21, 16. — b) de *duratione temporis* = *wie lange, so lange als.* Ita in verbis *ὅσον χρόνον* i. e. *quamdiu?* Marc. 2, 19. [de quo accus. vid. *βραχύς.*] (Xen. Cyr. 5, 3. 25.) — *ἐφ' ὅσον χρόνον, quamdiu* Rom. 7, 1. 1 Cor. 7, 39. Gal. 4, 1. Cf. *ἐπί* p. 190 col. 1. — — *ἐφ' ὅσον,* absque *χρόνον* Matth. 9, 15. 2 Petr. 1, 13. (Xen. Cyr. 5, 5. 8.) — — *ὅσον, ὅσον* [= *ὅσον*; *τοσοῦτον ὅσον* quantum? tantum quantum sc. momentum i. e.] *minimum* Hebr. 10, 37. *ἔτι γὰρ μικρὸν, ὅσον ὅσον* i. e. *restat enim tempus exiguum, aliquantulum, eine kleine, kleine Weile.* Vid. ad h. l. *Bleeck* ep. ad. Hebr. p. 711. — (De re parva Aristoph. vesp. v. 213. Arrian. indica c. 29. §. 15.) Cf. *Herm.* ad Vig. p. 726. *Matth.* §. 486, not. 1. b. *Win.* p. 224. *Passow* l. l. — c) de *copia* vel *multitudine* indefinita = *wieviel* aa) singul. *ὅσον* [= *τοσοῦτον ὅσον*] i. e. *soviel als* Ioh. 6, 11. (Ael. V. H. 1, 4. Xen. Cyr. 3, 2. 16. et praeced. *τοσοῦτο* Arrian. exp. Alex. M. 7, 1. 9. Xen. Cyr. 2, 3. 6.) — bb) plur. *ὅσοι, ὅσαι, soviel als, omnes qui, quae, ὅσα, soviel als, omnia quae, quotquot,* absque *ἄν,* ut *ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν* Matth. 14, 36. 17, 12. Marc. 3, 10. 10, 21. Luc. 11, 8. 12, 3. Ioh. 15, 14. Act. 3, 24. 4, 6. 34. 13, 48. Rom. 2, 12 bis. 3, 19. 6, 3. 15, 4. 2 Cor. 1, 20. Gal. 3, 10. 27. Phil. 3, 15. 1 Tim. 6, 1. Iud. v. 10. Apoc. 2, 24. — in orat. obliqua Act. 9, 39. — praecedente *πᾶς*: *πάντες ὅσοι* = *ὅσοι* sed fortius, ut *πάντα ὅσα ἔχει* Matth. 13, 46. 18, 25. 28, 10. Marc. 12, 44. Luc. 4, 40. 18, 22. Ioh. 4, 29. 39. 10, 8. Act. 5, 36. 37. (*ἅπαντες ὅσοι* Strabo p. 18. fin. 11. *ἅπαντ' ὅσα* Isocr. contr. Lochit. 12. p. 698.) — respondente et seq. *οὗτος,* item *αὐτός* Rom. 8, 14. Gal. 6, 12. Phil. 4, 8. Iud. v. 10. — Ioh. 1, 12. Gal. 6, 16. — Cf. de *οὗτος* respondente pronomini *ὅσος Voigtländer* ind. ad Lucian. D. M. p. 218. *Schäfer* ad poet. gnomm. p. 192. 365. (Xen. Cyr. 1, 4. 5 et 9. Hier. 4, 5.) — c. *ἄν,* item ut male scribitur *ἐάν*: *ὅσοι ἄν* vel *ὅσοι ἐάν* = *quicunque* cf. *ἄν* p. 23 col. 2. — Matth. 18, 18 bis. 22, 9. Marc. 3, 28. 6, 11. 56. Luc. 9, 5. Ioh. 11, 21. 16, 13. 23. Act. 2, 39. Apoc. 3, 19. 13, 15. — praeced. *πᾶς*: *πάντες ὅσοι ἄν* i. q. *ὅσοι ἄν,* sed fortius: *quicunque* Matth. 7, 12. 21, 22. 23, 3. Act. 3, 22. — d) *de multitudine et magnitudine intensiva,* plur. *ὅσα* = *quae et quanta* i. e. *quam multa et quam eximia* vel *quam multa et quam gravia.* Ita in orat. obliqua Act. 9, 13. 16. 15, 12. — ubi agitur de rebus eximie et praeclare gestis Luc. 4, 23. *ὅσα — σου* i. e. *quae Capernaumi praeclare abs te facta esse audivimus, ea etiam hic perage in patria tua.* — Marc. 4, 30. Luc. 9, 10. Ioh. 21, 25. (Xen. Anab. 2, 1. 1. 3, 1. 1.) — ubi agitur de beneficiis et officiis magnis, quae praestitit alicui aliquis Marc. 3, 8. 5, 19. 20. Luc. 8, 39. Act.

14, 27. 15, 4. 2 Tim. 1, 18. — e) de *gradu* vel *modo* [Grad, Maass] aa) seq. comparativo adiectivi. Ita τοσούτῳ — ὅσῳ Hebr. 1, 4. (Xen. Mem. 1, 4. 10. Cyr. 7, 5. 7.) — abest τοσούτῳ Hebr. 8, 6. (Pol. 4, 42. 5. Plut. vit. Alex. M. c. 5.) — τοσούτῳ μᾶλλον — ὅσῳ = *um soviel mehr — als, eo magis — quo magis* Hebr. 10, 25. — πλείονος — δόξης — ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει i. e. eo *maiori honore dignus habitus, quo maiorem dignitatem habet* 3, 3. — Cf. *Matth.* §. 455, not. 7. §. 480, not. 2. — bb) formulae notandae: ὅσον accus. neutrius adverbialiter positum: *quantum, so sehr* Marc. 7, 36. ὅσον — ἐκήρυσσον *quantum autem iis imperabat* [scil. ne portenti famam disseminarent], *magis impensius praedicabant* vel: *in welcher Maase er ihnen gebot, machten sie es weit mehr bekannt.* Cf. *Fritzsche, Meyer, de Wette* ad h. l. *Win.* p. 219. — ὅσα — τοσοῦτον, *in quantum — in tantum*, vel *quatenus — eatenus, in welchem Maase = in eben dem Maase* Apoc. 18, 7. — absque τοσοῦτο Apoc. 1, 2. — καθ' ὅσον — κατὰ τοσοῦτον *inwiefern — insofern* Hebr. 7, 20. 22. (Xen. Mem. 2, 1. 21.) — ἐφ' ὅσον, *in quantum, quatenus, in welchem Maase oder Verhältniss*, abest ἐπὶ τοσοῦτο Matth. 25, 40. 45. Rom. 11, 13. Vid. ἐπί p. 190 col. 2. *Vig.* p. 126. — καθ' ὅσον [propr. in welchem Maase] de similitudine = nostratium: *in welcher Maase* i. e. *wie, quemadmodum*, sq. οὕτω Hebr. 9, 27.

Ὅςπερ, ἥπερ, ὅπερ, vid. ὅς, ἥ, ὅ in fin.

Ὀστέον, οὖν, οῦ, τό, *os, ossis.* De genit. plur. ὀστέων pro ὀστῶν [Matth. 23, 27. Eph. 5, 30. Hebr. 11, 22.] et de acc. plur. ὀστέα [Luc. 24, 39.] vid. *Win.* p. 47. 62. — Quinquies in N. T. Matth. 23, 27. Luc. 24, 39. Ioh. 19, 36. Eph. 5, 30. Hebr. 11, 22. — pro עצם Gen. 2, 23. גרם Prov. 17, 22. (Lucian. Dial. Deorr. 1, 1. Aeschin. 20, 33. Xen. de re eq. 1, 4.)

Ὅςτις, ἥτις, ὅ,τι [ita scribi neutrum, ut distinguatur ab ὅτι, docent *Vig.* p. 26. *Matth.* §. 153. *Rost* §. 58, 5. *Win.* p. 47.] gen. οὔτινος et ὅτου [de qua gen. forma vid. *Herm.* ad Vig. p. 703 sq. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. not. 10. *Buttm.* §. 70, 3. gram. max. §. 78.] pronom. relat. indefinitum [cf *Matth.* §. 483. *Rost* §. 57. §. 58, 5. *Herm.* ad Vig. p. 710. ad Soph. OR. v. 688. ad Eur. Med. p. 373 sq. ed. Elmsl. Lips. *Passow* sub hoc voc. — ex ὅς, τις.]

1) *quisquis, quaequae, quidquid, quicunque*, nos: *wer auch, ieder der nur* a) univ., seq. *indicat.* praes. Matth. 13, 12 bis. — 18, 28. quo l. e codd. melioribus exhibent εἴ τι. Vid. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Fritzsche, Meyer, de Wette.* — Marc. 4, 20. 8, 34. quo l. codd. meliores habent εἴ τις cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 340. *Griesb.* ed. *Schulz.* — Luc. 8, 15. 14, 27. Rom. 11, 4. Gal. 5, 4. (Xen. Hier. 3, 9 et 10.) — πᾶς ὅςτις = ὅςτις, sed fortius [vid. *Matth.* §. 483. b. *Passow* l. l.] Matth. 7, 24. — sq. indic. aor. Apoc. 1, 7. 2, 24. 20, 4. — sq. indic. futuri [de quo fut. vid. *Win.* p. 256.] Matth. 5, 39. 41. 23, 12 bis. Iac. 2, 10. de codd. quorundam τηρήσῃ in h. l. vid. *Win.* p. 258. *Griesb., Schott, Theile* ep. Iac. p. 113. — praefixo πᾶς Matth. 10, 32. — seq. *coniunct.* aor. [cf. de coniunct., ubi abest ἄν, rarissimo *Fritzsche* Ev. Matth. p. 570. *Matth.* §. 529, not. 2. *Bornem.* ad Xen. Apol. Socr. p. 50. ad Xen. Mem. 1, 6. 13. *Herm.* ad Soph. Elect. v. 790.] Matth. 18, 4. ὅςτις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτόν, quo l. e v. 5. adsciscendum ἄν. Vid. *Fritzsche* l. l. — cum ἄν: ὅςτις ἄν = ὅςτις sed fortius [cf. *Passow* l. l. „ἄν vermehrt die Unbestimmtheit des Ausdrucks."] seq. *coniunct.* praes. Ioh. 2, 5. 1 Cor. 16, 2. Gal. 5, 10. Col. 3, 17. de lect. locorum Eph. 6, 8. Col. 3, 23. vid. *Griesb., Schott, Harless* ep. P. ad Eph. p. 527. — seq. *coniunct.* aor. Matth. 10, 33. 12, 50. Luc. 10, 35. Ioh. 14, 13. 15, 16. praefixo πᾶς Act. 3, 23. — — b) in formula: ἕως ὅτου, *usque dum, donec*; vide locos sub ἕως p. 217 fin. laudatos.

2) refertur ad unum aliquem de multis quemcunque, vel classem indicat, ad quam pertinet persona vel res memorata „es geht zwar zuweilen auch *auf einen bestimmten Gegenstand*, aber immer so, dass dieser dadurch auf einen zum Grunde liegenden *allgemeinen Begriff* zurückgeführt wird" *Passow* l. l. *Matth.* l. l. *Herm.* l. l. *Bornem.* Schol. p. 145., ubi Lat. *aliquis qui* [= aliquis, quisquis ille sit, qui] nos: *einer der, einer welcher* a) univ. Matth. 2, 6. ἡγούμενος, ὅςτις ποιμανεῖ — ἰσραήλ *princeps, aliquis qui pascet — Israel, ein Herrscher, ein Mann der mein Volk Israel wird.* — post *substant.* indefinite vel *sine artic.* posita, ut ἀνὴρ φρόνιμος, ὅςτις *ein kluger Mann, einer der* Matth. 7, 24. 26. 13, 52. 20, 1. 25, 1. Luc. 2, 10. χαρὰ μεγάλη ἥτις *eine grosse Freude, eine die.* — Ioh. 8, 25. σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [ἐγώ εἰμι] τὴν ἀρχὴν ὅ,τι [de neutro relato ad personam vid. sub ἀγενής observata] καὶ λαλῶ ὑμῖν i. e. ὃν καὶ λαλῶ ὑμῖν, ὅςτις πότ' εἰμι *istum quem me etiam profiteor coram vobis, quisquis vobis videar, ich bin*, als welcher ich euch auch erscheinen mag, *ein Mann, von dem gilt, was ich eben* [v. 23.] *euch sage* scil. ἐκ τῶν ἄνω, οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Cf. *Lücke* ad h. l. p. 219. coll. tamen *Meyer* Act. Ap. p. 346 — 349. — Act. 11, 28. λιμὸς μέγας· ὅςτις καὶ — κλαυδίου i. e. *eine grosse Hungersnoth; eine die auch unter Claudius eintrat.* Cf. de h. l. vaticinio et eius eventu *Meyer* Act. Ap. p. 160. coll. *de Wette* Act. Ap. p. 86. *Kuinöl* p. 406 sq. — Act. 16, 16. 17. 1 Cor. 7, 13. Phil. 2, 20. Col. 4, 11. 2 Tim. 1, 5. Hebr. 2, 3. 12, 5. ἥτις [= vox quae, eine Stimme die] — διαλέγεται. Quo l. sistitur ἡ παράκλησις tamquam persona. Cf. *Böhme* et *Bleeck* ad h. l. — Apoc. 17, 12. (Xen. Cyr. 1, 4. 16.) — his adde ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ i. e. *Frauen, die ihm dieneten* Luc. 8, 3. ἄλλα πολλά — ἅτινα = *Gegenstände deren Menge* Ioh. 21, 25. De h. l. hyperbole vid. *Lücke, de Wette, Meyer* ad h. l. — post *pronom. indefinit.* τις Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. (Xen. Cyr. 5, 2. 3. Eur. Androm. v. 915.) cf. *Herm.* ad Eur. Med. p. 375 ed. *Elmsl.* Lips. — post *pronom. personale*, ut ἡμῖν, οἵτινες — συνεπίομεν αὐτῷ i. e. *uns, Freunden, Schülern die* Act. 10, 41. — latet pron. ὑμεῖς in verbo seq. Iac. 4, 14. — post *nom. propr.* ut ἀβραάμ, ὅςτις [= *vir qui, quantuscunque esset*] ἀπέθανε Ioh. 8, 53. — Luc. 23, 19. (Soph. Aiac. v. 1299 sq. Eur. Or. v. 280.) — post *substantiva articulum habentia*, ut προςέχετε — ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες [i. e. οἵ, οἵτινες πότ' εἰσι, *qui, quiqui sint*] ἔρχονται ἐν ἐνδ. προβάτων Matth. 7, 15. Apoc. 9, 4. (Soph. OR. v. 1054 et ad h. l. *Matth.* §. 483, b.) — οἵτινες = *Menschen die* Marc. 15, 7. Act. 17, 10. 24, 1. 28, 18. 2 Petr. 2, 1. (Eur. Or. v. 432 ed. *Schäfer* vel *Pors*) — Gal. 4, 24. ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα = *verba quae allegoricum sensum habent.* — in verbis, quae explicationis ergo adduntur, ut Luc. 2, 4. εἰς πόλιν δαβίδ, ἥτις [i. e. *eine Stadt die*] καλεῖται βηθλεέμ. 8, 26. 7, 37. — 12, 1. προςέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρ. ἥτις ἐστὶν ἀπόκρισις i. e. *perversitatis genus, quod est in simulatione.* Act. 16, 12. εὐθυδρομήσαμεν εἰς φιλίππους, ἥτις — κολωνία i. e. *eine Stadt, die* in diesem Theile Macedoniens πρώτη πόλις [sive dignitate et titulo (cf. *Credner* Einl. ins N. T. Vol. 1. p. 418. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. proleg. p. XIII. *de Wette* Act. Ap. p. 109.) sive situ, a mari scil. inde si interiora huius terrae petieris cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Philippi.* coll. *Kuinöl* ad h. l. et *Meyer* Act. Ap. p. 213.] *ist, eine Colonie.* 1 Tim. 3, 15. quo l. si habet pronomen genus nominis sequentis vid. ὅς, ἥ, ὅ no. II. 1. A. AA. init. — refertur pluralis οἵτινες ad universam classem pertinens ad nomen singularis numeri 1 Cor. 3, 17. ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν οἵτινές ἐστε ὑμεῖς i. e. *templum enim Dei sanctum* [inviolabile] *est, cuius generis homines* [scil. ἅγιοι] *estis vos.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 64. *de Wette* ep. P. ad Cor. p. 31. coll. *Matth.* §. 434. p. 977. *Schäfer* ad Eur. Or. p. 84 ed. *Pors.* Lips. (ita ἀνδρεῖος ἀνὴρ — αὐτουργὸς οἵπερ Eur. Or. v. 908 — 910. αὐχμηρός γέ τις ὢν καὶ ἀπὸ πάντων περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνήρ· οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος Plat. rep. 8. p. 554. B. — πυράμιδι — ἃς — καταριθμοῦσι Diod. Sic. 18, 4. coll. Virg. Aen. 8, 427. *Fulmen — quae* i. e. *fulmen erat, ex eorum genere, quae.* Ordine inverso i. e. refertur singularis ad pronom. pluralis Eur. Hecub. v. 363. vid. *Matth.* §. 475, a.) — — — b) rationi reddendae inservit, ubi Lat. *ut qui, quippe qui, utpote qui* et per contextus rationem particulis causalibus *quam, quoniam, nam* utuntur. Cf. *Matthiae* §. 483, b. *Hermann* ad Soph. OR. edit. 3. praefat. XIII. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 73. 89. 357. Vol. 2. p. 256. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 658. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 328. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 46 sq. ad Cor. 2. p. 156. *de Wette* Ev. Luc. p. 11. Ita Matth. 25, 3. αἵτινες *quippe quae*, μωραί i. e. *scil. stultae.* Vide de h. l. voc. μωραί et lectione *Fritzsche* Ev. Matth. p. 732. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, de Wette.* — Luc. 1, 20. οἵτινες — αὐτῶν i. e. *eventu enim suo tem-*

pore comprobabuntur. Act. 10, 47.-17, 11. Rom. 1, 25. 32. 2, 15. 6, 2. 9, 4. — 16, 6. 7. 12 in quibus l. alternant ὅστις et ὅς coll. v. 5. 6. — 2 Cor. 8, 10. 9, 11. Gal. 2, 4. 5, 19. φανερὰ — τὰ ἔργα τῆς σαρκός· ἅτινα ἐστιν [μοιχεία] πορνεία κλ. i. e. *quippe quae sunt*, hac mente: *neminem enim fugit, in illis habenda esse* etc. Eph. 1, 23. 4, 19. Phil. 4, 3. Col. 2, 23. 3, 5. 14. 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 11. Hebr. 8, 5. 6. 10, 11. 35. 1 Petr. 2, 11. Apoc. 19, 2. [1 Cor. 6, 20. de h. l. verbis ἅτινά ἐστι τοῦ θεοῦ *quippe quae Dei sunt* e textu eiiciendis vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*] (Soph. OR. v. 1054.) — loci, in quibus ὅστις qua *genus* nomini sequenti [vid. ὅς, ἥ, ὅ no. II. 1 A. init.] accommodatur, qua *sensum* retro monstrat Eph. 3, 13. ἥτις [scil. τὸ μὴ ἐκκακεῖν — ὑμῶν] ἐστιν δόξα ὑμῶν. Phil. 1, 28. cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 304 sq. *Hölem.* l. l. p. 99 seq. —

3) ita refertur ad certam personam vel rem, ut pro eo expectasses ὅς, ἥ, ὅ, *qui*, *quae*, *quod* a) univ. Luc. 9, 30. ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας. [Luc. 2, 4. vid. de h. l. supra monita.] Act. 23, 14. 21. Apoc. 1, 12. βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις — ἐμοῦ. Quo l. alii explicanda esse existimant ex attractione sub ἀποδείκνυμι notata. Apoc. 11, 8. 12, 13. Cf. *Matth.* §. 483, b. *Herm.* ad Soph. OR. ed. 3. praef. VI. *de Wette* Ev. Luc. p. 11. — — b) praecedente τοιοῦτος talis, eiusmodi: τοιοῦτος — ὅς *talis* — *qualis* 1 Cor. 5, 1. (ita Isocr. ep. p. 721 ed. *Lange*: ἐπιθυμεῖν τοιαύτης δόξης, ἧς πολλοὶ τῶν ἄλλων — τυγχάνουσι. Xen. Mem. 4, 4. 2. — ita *eiusmodi* — *qui* Cic. ad famil. 6. 4.)

Ὀστράκινος, η, ον, (ὄστρακον testa nunc factitia, nunc nativa) *testaceus*, *fictilis*, *irden*, *von gebranntem Thon*. Bis in N. T. σκεύη ὀστράκινα a) proprie 2 Tim. 2, 20. — b) adiuncta fragilitatis notione 2 Cor. 4, 7. — pro חֶרֶשׂ Levit. 6, 28. (Diod. Sic. 3, 8. Dioscorid. 4, c. 89.)

Ὄσφρησις, εως, ἡ, forma serioris aevi = ὄσφρανσις, ὀσφρασία [cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 117. — ab ὀσφραίνομαι olfacio] *olfactus*, *odoratus*, *der Sinn des Geruchs.* Extat tantum 1 Cor. 12, 17. (Epict. 1, 20. Athen. 13, 93.)

Ὀσφύς, ύος, ἡ, et αἱ ὀσφύες *lumbi*, *die Lenden*, complectentes nunc eam corporis partem, quam Hebraei חֲלָצַיִם appellant Iob. 38, 3. nunc illam etiam, quam iidem מָתְנַיִם i. e. coxam superiorem, *Hüfte* appellabant et qua cingebantur iidem Gen. 37, 14. hinc Matth. 3, 8. et locc. parallell. ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. Orientales enim quum vestibus uterentur ad talos usque demissis, laxioribus, huc illuc diffluentibus, iter suscepturi vel ministerium facturi vel negotium quodvis aliud peracturi vestes succingebant, ne ipsis impedimento essent. Quo factum est, ut cinctus vel accinctus esse diceretur, qui *paratus esset.* Ita Luc. 12, 35. Eph. 6, 14. 1 Petr. 1, 13. (Anthol. gr. 1. p. 15. ed. *Iacobs.* Xen. de re eq. 1, 12. id. de Ven. 4, 1). — Formulae ab hebraica dicendi ratione repetendae: ἐξελήλυθα ἐκ τῆς ὀσφύος τινός i. e. *natus sum ab aliquo*, *genus duco ab aliquo* Hebr. 12, 5. hebr. יצא מחלצי פלוני Gen. 35, 11. 1 Regg. 8, 11. — εἰμὶ ἔτι ἐν τῇ ὀσφύϊ τινός i. e. *nondum natus sum* Hebr. 7, 10. — καρπὸς τῆς ὀσφύος τινός i. e. *unus ex posteris alicuius* Act. 2, 30. Ita καρπὸς κοιλίας pro hebr. פְּרִי בֶטֶן Gen. 30, 2. Ps. 132, 11. — Cf. *Win.* p. 21. — Saepius non extat in N. T.

Ὅταν, partic. (ὅτε, ἄν) *si quando*, *quando*, *wann*, *im Fall dass*, etiam *quoties*, *so oft als.* Legitur haec particula in N. T. A) proprie a) cum *coniunctivo* aa) ubi agitur de re, quam fieri et repeti posse nunc et postero tempore, iudicamus cf. *Matth.* §. 521. *Buttm.* §. 126, 8 et 12. *Passow* sub hoc v. *Win.* p. 283. — Ita α) in propositionibus generalibus, sq. coni. *praes.*, ut οὐ νίπτονται τὰς χεῖρας, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσι Matth. 15, 2. Luc. 11, 21. 34. Ioh. 8, 44. 16, 21. Rom. 2, 14. 1 Cor. 14, 26. 2 Cor. 12, 10. 13, 9. 1 Ioh. 5, 2. (Lucian. D. D. 11, 3. Xen. Cyr. 1, 4. 8 et 9. Hier. 1, 37. 6, 9.) — sq. coni. *aor.*, ut μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς Matth. 5, 11. Luc. 6, 22. 26 bis. 12, 54. 55. — Matth. 12, 43. 13, 32. 23, 15. 24, 32. Marc. 4, 15. 16. 29. 31. 32. 13, 28. Luc. 8, 13. 11, 24. 21, 30. Ioh. 2, 10. 10, 4. 16, 21. 1 Tim. 5, 11. Apoc. 9, 5. (Xen. Hier. 2, 15 et 18.) — β) in adhortatione generali, sq. coni. *praes.*, ut ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε Matth. 6, 6. 10, 32. Marc. 11, 25. Luc. 11, 2. 14, 13. Iac. 1, 2. — ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε Matth. 6, 6. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11. 14, 12. — Matth. 6, 2. 5. 10, 19. — — sq. coni. *aoristi*, cui quatenus in talibus respondeat Lat. futur. exact. vid. ἐάν p. 118 col. 2. — Ita ὅταν ποιήσητε πάντα, λέγετε Luc. 17, 10. 14, 8. — γ) in comparat. sq. coni. *praes.* ὡς ὅταν ὁ λύχνος φωτίζῃ σε Luc. 11, 36. cf. *Matth.* l. l. not. 3. *Passow* l. l. — — bb) ubi agitur de re futura, sq. coni. *praes.* cf. *Win.* p. 283. *Matth.* l. l. ut κλαύσονται — ὅταν βλέπωσι Apoc. 18, 9. — Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. — v. 7. Ioh. 7, 27. — Marc. 13, 4. Luc. 21, 7. — 1 Cor. 15, 24. ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλ. τῷ — πατρί. Cf. *Win.* p. 286 sq. *Matth.* §. 521. p. 1195. et de h. l. lect. sub παραδίδωμι (Xen. Cyr. 2, 1. 13.) Apoc. 10, 7. de h. l. aor. ἐτελέσθη = *pro perfecto habendum est* vid. sub ἄν p. 23 col. 2. ad Matth. 24, 23. notata. — particulae ὅταν respondet τότε 1 Thess. 5, 3. (Xen. Cyr. 1, 3. 14. Plat. Gorg. p. 526 E.) — — sq. coni. *aor.* = Lat. fut. exact. Matth. 19, 28. 21, 40. 25, 31. Marc. 8, 38. 12, 23. Luc. 9, 26. Ioh. 4, 25. 7, 31. 15, 26. 16, 13. 21, 18. Act. 23, 35. 24, 22. 1 Cor. 16, 2. 5. 12. 2 Thess. 1, 10. Apoc. 11, 7. 20, 7. — Marc. 9, 9. de h. l. ὅταν c. coni., ubi poni poterat ὅτε c. optat. vid. sub ἕως p. 217 col. 1. ad Marc. 6, 45 observata. — 9, 10. de h. l. lect. vid. sub ἀνίστημι monita. — 12, 25. Luc. 14, 10. 16, 4. 9. Ioh. 5, 7. 13, 19. 14, 29. 16, 4. Rom. 11, 27. ad quem l. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 526. Ev. Marc. p. 86. — 1 Cor. 15, 24. ὅταν καταργήσῃ — δύναμιν. — 16, 2. 2 Cor. 10, 6. 1 Ioh. 2, 28. Apoc. 12, 4. 17, 10. — Hebr. 1, 6. ὅταν — θεοῦ concise pro: *quando vero iterum* [i. e. ἐν τῇ παρουσίᾳ olim futura] *in mundum introduxerit primogenitum*, *dicit*: καὶ προσκυνησάτωσαν — θεοῦ = *in Bezug auf die Zukunft aber d. h. auf die Zeit, wann er den Sohn eingeführt haben wird in die Welt, sagt er: es sollen ihn etc.* — cum τότε respondente particulae ὅταν Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. Ioh. 8, 28. 1 Cor. 13, 10. 15, 28. 54. Col. 3, 4. — Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. Luc. 21, 20. — seq. ἐκεῖ Luc. 13, 28. — (Thuc. 4, 60.) — — b) sq. *indicat. futuri* cf. *Win.* p. 284. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 86. Apoc. 4, 9. (ὅτε κεν sq. futur. Hom. Iliad. 20, 335. cf. *Matth.* §. 521. et quae habet de graecitate serioris scriptoribus ipso futuro pro coniunct. usis *Herm.* ad Vig. p. 927.) — — c) c. *indicat. imperf.* in rei factae enarratione Marc. 3, 11. τὰ πνεύματα — ὅταν [cuius loco scribendum esse ὅτ' ἄν, observavit *Fritzsche* Ev. Marc. p. 800 sq. coll. p. 85 sq. *Win.* p. 284.] αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτεν i. e. *quoties* [*allemal wenn sie ihn sahen*] *eum videbant.*

B) transfertur ad causam enuntiandam = *cum*, *quandoquidem*, seq. *coniunct.* Ioh. 9, 5. Rom. 2, 14. 1 Cor. 3, 4. 1 Cor. 15, 27. (Aristot. de mundo c. 4. Plat. Euthydem. §. 56 ed. *Heind.*) cf. *Fritzsche* l. l. p. 86. — Saepius non legitur in N. T.

Ὅτε, adv. *quando*, *quo tempore*, *cum*, *wann*, *als.* Legitur a) cum indicativo, ubi dicitur aliquid vere vel esse vel fuisse, vel futurum esse. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 903. 915 sqq. *Win.* p. 272. *Rost* §. 121. aa) sq. indic. *praes.*, α) in sententia communi, ut ἔρχεται νύξ, ὅτε i. e. ἐν ᾗ Ioh. 9, 4. Hebr. 9, 17. ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει sc. διαθήκη, ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος i. e. *zu der Zeit, wo der Erblasser noch lebt.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 916. *Win.* l. l. — β) ubi habetur praes. histor. Marc. 11, 1. — bb) sq. ind. *imperf.* Marc. 15, 41. Ioh. 21, 18. Act. 21, 6. 22, 20. Rom. 6, 20. 7, 5. 1 Cor. 13, 11. Gal. 4, 3. Col. 3, 7. 1 Thess. 3, 4. 2 Thess. 3, 10. 1 Petr. 3, 20. Iud. v. 9. (Xen. An. 2, 6. 20.) — Marc. 14, 12. Vide de h. l. sub θύω p. 234. adnotata. — Ioh. 17, 12. ὅτε — αὐτούς, quo loco Iesus morte violenta iam appropinquante, ita loquitur, atque iam ereptus esset suis neque ipse eos, ut tum, cum versaretur cum ipsis, in doctrinae suae professione posset conservare. — cc) sq. indic. *aor.* Matth. 7, 28. 9, 25. 11, 1. 12, 3. 13, 26. 48. 53. 17, 25. 19, 1. 21, 34. 26, 1. Marc. 1, 32. 2, 25. 4, 10. 8, 19. 20. 15, 20. Luc. 2, 21. 22. 42. 4, 25. 6, 13. 22, 14. 23, 33. Ioh. 1, 19. 2, 22. 4, 45. 6, 24. 9, 14. 12, 41. 13, 12. 31. 19, 23. 30. 20, 24. 21, 15. Act. 1, 13. 8, 12. 39. 11, 2. 21, 5. 35. 27, 39. 28, 16. — Rom. 13, 11. ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν = ἢ τότε ὅτε ἐπιστεύσαμεν i. e. *quam tum*, *cum Christo nomen daremus.* (Xen. Cyr. 8, 4. 12.) — Gal. 1, 15. 2, 11. 12. 14. 4, 4. Phil. 4, 15. [2 Tim. 3, 23.] Tit. 3, 4. Hebr.

7, 10. Apoc. 1, 17. 6, 3. 5. 7. 9. — v. 12. καὶ εἶδον, ὅτε — ἐγένετο pro: καί, ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, εἶδον, ὅτε σεισμὸς μέγας ἐγένετο. 8, 1. 10, 3. 4. 10. 12, 13. 22, 8. — dd) sq. indic. *perfecti* 1 Cor. 13, 11. — subseq. τότε Matth. 21, 1. Ioh. 12, 16. — ee) sq. indic. *futuri* Luc. 17, 22. ἔρχεται ὥρα ὅτε Ioh. 4, 21. 16, 25. ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν ὅτε Ioh. 4, 23. 5, 25. Rom. 2, 16. 2 Tim. 4, 3. — — b) seq. *coniunctivo*, loco futuri Luc. 13, 35. ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε i. e. *donec venerit tempus, quo dicatis.* (Graecitatem fatiscentem subiunctivis aoristi significationem futuri tribuisse, exemplis docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 722. 723. coll. *Iacobs* ad Anth. Vol. III. p. 100 et Act. Monacensia Vol. 1. fascic. 2. p. 147. *Win.* p. 273. *Bornem.* Schol. p. 92.

Ὅ,τε, ἥ,τε, τό,τε v. τε.

Ὅτι, coniunct. pertinens 1) ad *obiectum*, de quo agitur, *indicandum* = nostratium: *dass*, Hebr. כִּי et Lat. A) *accus. c. infinit.* Cf. *Matth.* §. 539, not. 1. §. 624. *Buttm.* §. 136. *Rost* §. 123, 4. *Vig.* p. 546. *Win.* p. 296. 419. 426. *Passow* sub ὅτι. — a) post vv. *dicendi* et similia, ut post ἀναγγέλλειν Act. 11, 27. γράφειν 1 Cor. 9, 10. διηγεῖσθαι Act. 9, 27. εἰπεῖν Matth. 16, 20. 28, 7. 13. Ioh. 7, 42. 16, 15. 1 Cor. 1, 15. λέγειν, plene Matth. 3, 9. 6, 5. 16. 11, 10. 12, 6. 17, 10. Marc. 3, 28. Luc. 15, 7. 18, 8. 22, 70. Vide de h. l. sub λέγω p. 290 col. 2. — ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστι pro: ὃν λέγετε θεὸν ὑμῶν εἶναι Ioh. 8, 54. cf. de h. l. item Ioh. 9, 8. 19. 2 Thess. 2, 4. constructione sub ἀποδείκνυμι notata. — Ioh. 16, 20. Rom. 3, 8. 4, 9. 9, 1. 1 Cor. 1, 12. 2 Cor. 11, 21. de h. l. ὡς ὅτι *wie dass* cf. *Win.* p. 548. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 224. — minus plene i. e. abest λέγω vel quod latet in verbo praecedente, ut in παρακαλέω Act. 14, 22. cf. de hoc zeugmate sub αἴρω p. 11 col. 2. vel quod facile cogitatione addi potest, ut Ioh. 7, 35. ποῦ — αὐτόν; pro: ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι λέγων ὅτι κ. τ. λ. vid. *Win.* p. 276. — Rom. 9, 28. ὅτι — γῆς = λέγω ὅτι = γῆς i. e. *affirmo, dominum brevi oraculum exsecuturum esse in terra*, sensus: *profecto exsequetur, quod dixit* i. e. *oraculum dominus in terra.* Cf. *Winer* in Lexic. hebr. sub כִּי p. 472. coll. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 346 sqq. — μαρτυρεῖν Matth. 23, 31. Ioh. 1, 34. 3, 28 bis. 4, 44. 15, 27. ὁμολογεῖν Hebr. 11, 13. — μάρτυρα ἐπικαλοῦμαί τινα 2 Cor. 1, 23. ὄμνυμι Apoc. 10, 6. — Ita οἱ ό et כִּי Iudd. 4, 12. Cf. *Matth.* §. 536. not. 1. §. 624. *Buttm.* §. 136. *Viger.* p. 546. — in iurandi formula ad hebr. dicendi rationem composita ζῶ ἐγώ· ὅτι = *per vitam meam affirmo* Rom. 14, 11. — Ita pro כִּי Ies. 49, 18. Cf. *Simon.* lex. hebr. p. 472. ed. *Winer. Meyer* ep. P. ad Rom. p. 295. *Win.* p. 426.

b) post vv. *declarandi, docendi, indicandi* cf. *Matth.* §. 549, 5. not. *Win.* p. 419. 426. — ut ἀποκαλύπτειν 1 Petr. 1, 12. ἀποδεικνύναι 2 Thess. 2, 4. δεικνύειν Matth. 16, 21. δηλοῦν 1 Cor. 1, 11. διδάσκειν 1 Cor. 11, 14 bis. ἐμφανίζειν Hebr. 11, 13. σφραγίζειν Ioh. 3, 33. δῆλον 1 Cor. 15, 27. quo l. ad partic. ὅτι ex anteced. adde: ὑποτέτακται. Cf. de verbi absentia post ὅτι infra sub no. 2. notata. — ὅτι δὲ — δῆλον Gal. 3, 11. 1 Tim. 6, 7. φανεροῦμαι, item ἐφανερώθην ὅτι εἰμὶ = δῆλος vel φανερός εἰμι ὢν *manifestum est, me esse* 2 Cor. 3, 3. 1 Ioh. 2, 19. De quo attract. genere vid. *Matth.* §. 297. *Rost* §. 129. *Viger.* p. 85. *Fischer* 3. a. p. 313. (Xen. Cyr. 3, 3. 24.) —

c) post vv. *sensuum*, ut ἀκούειν aa) universe Ioh. 14, 28. (Xen. Cyr. 3, 3. 18.) βλέπειν Apoc. 17, 8. θεᾶσθαι Ioh. 6, 5. θεωρεῖν 9, 8. — Ita pro כִּי Gen. 1, 4. Ies. 37, 8. — cf. *Matth.* §. 549, 1. not. p. 1075. — bb) ὅτι c. *infinit.* Act. 27, 10. Cf. de hoc dicendi genere ex duarum locutt. confusione explicando *Matth.* §. 631. *Bornem.* ad Xen. An. 3, 1. 9. *Herm.* ad Vig. p. 900. *Win.* p. 315. 499.

d) post vv. *intelligendi, cognoscendi, comperiendi, sciendi*, ut ἀγνοεῖν Rom. 2, 3. 6, 3. 7, 1. ἀναγινώσκειν = *legendo nosse* Matth. 12, 5. 19, 4. βλέπειν 2 Cor. 7, 8. Hebr. 3, 19. Iac. 2, 22. γινώσκειν Matth. 21, 45. Marc. 12, 12. Luc. 10, 11. Ioh. 16, 19. Rom. 6, 6. 1 Cor. 3, 20. 2 Cor. 13, 6. 1 Ioh. 2, 5. 3, 18. 19. 24. Apoc. 2, 23. — γνωστόν ἐστι Act. 28, 28. εἰδέναι Matth. 6, 32. 22, 16. Marc. 2, 10. Luc. 2, 49. Ioh. 9, 20. 24. 25. 16, 30. Rom. 6, 9. 16. 13, 11. 1 Cor. 16, 15. 1 Thess. 1, 5. 1 Ioh. 3, 2. 5. Apoc. 2, 2. 3, 2. 15. 17. ἐπιγινώσκειν Marc. 2, 8. Luc. 1, 22. Act. 4, 13. ἐπίστασθαι Act. 15, 7. ἰδεῖν Matth. 2, 16. al. νοεῖν Matth. 15, 17. ὁρᾶν Iac. 2, 24. καταλαμβάνειν Act. 4, 13. 10, 34. συνιέναι Matth. 16, 12. — Ita pro כִּי 1 Sam. 14, 3. — cf. *Matth.* §. 549, 3. not. 3 et 4. —

e) post vv. *recordandi*, item *curandi*, ut μιμνήσκειν Matth. 5, 23. Ioh. 2, 22. μνημονεύειν Ioh. 16, 4. Eph. 2, 11. quo l. ὅτι repetitur propter verborum inter ὅτι primum et secundum interpositorum multitudinem. Cf. *Win.* p. 488. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 202. — ὑπομιμνήσκειν Iud. v. 5. μέλει μοι Matth. 4, 38. Luc. 10, 40. — Ita pro hebr. כִּי Deut. 5, 18. Cf. *Matth.* §. 549, 6. — — f) post vv. *sperandi, putandi, credendi, confidendi, reputandi*, ut διαλογίζεσθαι Ioh. 11, 50. δοκεῖν Matth. 6, 7. 26, 53. ἐλπίζειν Luc. 24, 21. κρίνειν 2 Cor. 5, 14. λογίζεσθαι Rom. 2, 3. 2 Cor. 10, 11. Hebr. 11, 13. νομίζειν Matth. 5, 17. οἴμαι Iac. 1, 7. πέπεισμαι = *persuasum habeo* Rom. 8, 38. 14, 14. 15, 14. 2 Tim. 1, 5. 12. (Xen. Oecon. 15, 6.) πεποιθέναι Luc. 18, 9. de h. l. indicat. vid. sub ἕως ad Marc. 6, 45. notata. — Phil. 2, 24. Hebr. 13, 18. — Luc. 18, 9. 2 Cor. 2, 3. Gal. 5, 10. 2 Thess. 3, 4. (sq. acc. c. inf. Hom. Iliad. 13, 96.) — πιστεύειν Matth. 9, 28. Marc. 11, 23. Luc. 1, 45. ὑπολαμβάνειν Luc. 7, 43. quo l. ad ὅτι repete ex antecedd. πλεῖον ἀγαπήσει. — ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς *nomen vitae* i. e. *speciem vitae habes = vivere videris* Apoc. 3, 1. — in formula οὐχ᾽ ὅτι rem, cuius existere possit externa species, negante, ut οὐχ᾽ ὅτι ἔλαβον i. e. οὐ νομίζω, ὅτι ἤδη ἔλαβον Phil. 3, 12. οὐχ᾽ — λέγω pro: οὐ νομιεῖτε, ὅτι — λέγω i. e. *non, credo, putabitis, propter penuriam haec me dicere* 4, 12. 17. cf. *Matth.* §. 624, 4. p. 1271. Lamb. Bos. p. 775 sq. ed. *Schäfer. Buttm.* §. 137. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 275. 361. 379. *Win.* p. 529 sq.

B) ubi Latinis nunc *accus. c. infinit.* nunc *quod* = *dass*, poni solet. Ita post vv. *laetandi, mirandi, deplorandi*, ut ἐξίστην Act. 10, 45. θαυμάζω Luc. 11, 38. κλαίω Apoc. 5, 4. ἐπί τινι ὅτι 18, 11. χαίρω Luc. 10, 20. Ioh. 14, 28. 2 Cor. 7, 16. Phil. 4, 10. 2 Ioh. v. 4. — ἐν τούτῳ ὅτι [laetandi materiam habeo in eo quod =] *laetor de eo quod, darüber dass* Luc. 10, 20. — οὐχ᾽ ὅτι 2 Cor. 7, 9. χαρᾷ 2 Cor. 7, 13. συγχαίρω Luc. 15, 6. 9. —

C) ubi Lat. *quod* i. e. *dass.* Ita a) post vv. *laudandi, vituperandi* et similia, ut ἐπαινεῖν Luc. 16, 8. cf. ad h. l. *Win.* p. 185. — 1 Cor. 11, 2. 17. (Xen. Mem. 1, 2. 41.) ἐξομολογεῖσθαι Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. abest ἐξομολογεῖσθαι ex antecedd. cogitatione addendum Matth. 11, 26. Luc. 10, 21. ναί, ὁ πατήρ, ὅτι — σου. — εὐχαριστεῖν Luc. 18, 11. χάρις τῷ θεῷ Rom. 6, 17. quo l. quod praecipua vis est in verbo: ἦτε, *eratis* reposita, statim post ὅτι collocatum est. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 415. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 143. — χάριν ἔχω τινί 1 Tim. 1, 12. ἔχω κατά τινος ὅτι = *reprehendo in aliquo, quod* Apoc. 2, 4. 14. Vid. ἔχω p. 215 init. — τοῦτο ἔχεις ὅτι = *hoc habes laude dignum, quod* Apoc. 2, 6. — Ita pro כִּי Num. 16, 11. Mal. 3, 14. — b) ubi, in quonam cernatur aliquid, pronomine οὗτος sequentia praeparante [vid. οὗτος sub B.], accuratius explicatur, ut αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι Ioh. 3, 19. — in formulis ἐν τούτῳ — ὅτι *in eo — quod, darin dass, daran dass* plene 1 Ioh. 3, 16. 4, 9. 10. — v. 13. ἐν τούτῳ — ἡμῖν i. e. ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. — Loci ex breviloquentia in voc. ὅτι usu explicandi, ubi abest ἐν τούτῳ cogitatione addendum Matth. 5, 45. 6, 5. 11, 29. 1 Cor. 6, 7. 1 Thess. 2, 14. Apoc. 16, 5. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 248. (Plut. de audiendis poetis c. 1. Aeschin. de falsa legat. c. 6.) — περὶ τούτου ὅτι, *de eo quod, darüber dass* Ioh. 16, 19. — abest περὶ τούτου vel εἰς ἐκεῖνο, cogitatione addendum, ubi ὅτι = *ratione habita eius quod, rücksichtlich darauf dass* Matth. 16, 8. Marc. 13, 17. Ioh. 2, 18. cf. *Fritzsche* l. l.

D) in interrogationibus a) τί γέγονεν ὅτι vel τί ἐστιν ὅτι, et minus plene τί ὅτι vel ὅτι *quid est quod? wie kommt es dass?* Ioh. 14, 22. Cf. *Lücke* 2. p. 396. Lamb. Bos. p. 591 sq. ed. *Schäfer. Win.* p. 525. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 66. — minus plene: τί ὅτι Marc. 2, 16. Luc. 2, 49. Act. 5, 4. 9. — τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι — αὐτόν quae verba [quemadmodum Ps. 8, 5. 144, 3. sunt animi

demissi = „qualis est homo, aut quid causae est in homine, quod curam eius geris aut in filio hominis, quod eum respicis? i. e. quam exiguus est homo! quam parum is, cuius curam geras!“ ita haec verba] hoc sensu Hebr. 2, 6. ad Iesum Messiam transferuntur, ut sint = *quanta res homo! quantus filius hominis! satis causae est, quod curam eius geris* eumque respicias. Cf. formulam *ἡμεῖς τί ἐσμεν, ὅτι* vel *ἀαρὼν τίς ἐστιν, ὅτι* pro מָה seq. כִּי Exod. 16, 7. Iob. 15, 14.

E) *orationi directae praemittitur* vel recitationi verborum alterius inservit [*ὅτι*, quod dicunt, recitativum cf. *Matth.* §. 624. §. 529, 2. *Buttm.* §. 136. *Rost* §. 122, not. 1. *Vig.* p. 548. *Fischer* 3. b. p. 296. *Win.* p. 426. et de hebr. כִּי *Gesen.* p. 846. *Ewald* p. 650. gr. min. p. 287.] Matth. 2, 23. 5, 31. 7, 23. 21, 16. 26, 74. 27, 43. Marc. 1, 15. 3, 21. 22 bis. 6, 35. 8, 16. 9, 11. cf. ad h. l. *Win.* l. l. — v. 28. de h. l. lectione *διὰ τί* praeferenda vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Win.* l. l. coll. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 378. exhibente *ὅτι διὰ τί.* — 12, 6. Luc. 1, 25. 61. 2, 23. 4, 10. 12. 5, 36. 15, 27. 17, 10 bis. 19, 42. 24, 34. Ioh. 1, 20. 32. 4, 17. 7, 35. = *λέγων. ὅτι.* 8, 7. 9, 9. 17. 23. 41. 10, 41. 11, 56. 15, 25. 16, 17. Act. 11, 3. 15, 1. 28, 25. Hebr. 10, 8. 11, 18. 1 Ioh. 4, 20. Apoc. 3, 17. — praecedente particula *ὡς*, qua aliquid *opinione, errore, simulatione* niti declaratur [vid. *ὡς*] 2 Thess. 2, 2. *ὡς ὅτι — κυρίου* i. e. *temere dum opinatur aliquis, affirmasse nos* vel: *dum opinionis errore dixisse vel scripsisse fingimur: ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου.* Cf. *Win.* p. 548.

2) rationi reddendae inservit vel causale est = *weil*, Lat. *quod, quia, cum, nam* a) praeced. demonstr. vel interrogatione, ut *διὰ τοῦτο ὅτι*, *propterea quod* Ioh. 10, 17. 12, 39. 15, 19. 1 Ioh. 3, 1. — *οὕτως ὅτι propterea quod* Apoc. 3, 16. (cf. *τούτῳ — ὅτι, ταύτῃ — ὅτι properea quod* Xen. Hier. 1, 17. Oec. 18, 10.) — *χάριν τίνος; ὅτι*, item *διὰ τί; ὅτι quapropter? quia, warum? — weil* Rom. 9, 32. 2 Cor. 11, 10. 1 Ioh. 3, 12. — b) absolute aa) universe Matth. 2, 18. 5, 3 — 12. 34 — 36. [6, 13.] 7, 13. 9, 36. 11, 20. 21. 23. 13, 13. 16. 16, 7. quo l. ante *ὅτι* supple: *ταῦτα λέγει haec ideo dixit, quod.* Cf. *Win.* p. 530. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 529. — 17, 15. 23, 13 — 15. 23. 25. 27. 29. 25, 8. 13. Marc. 1, 27. 34. 5, 9. 6, 34. 9, 38. Luc. 1, 45? 48. 49. 2, 11. 6, 25 bis. 7, 47. 9, 43. 10, 13. 11, 42 — 44. 46. 48. *ὅτι αὐτοὶ — μνημεῖα* explica: *quod, dum maiores vestri prophetas necarunt, vos horum monumenta instauratis.* „Saepissime enim, inquit *Bornem.* [Schol. p. 80.] quae primaria est sententia, secundo loco, secundariam posuerunt priore, illam per particulam *δέ*, hanc per *μέν* inferentes, cf. Xen. Mem. 2, 7. 11. Cyr. 1, 1. 4.“ — 11, 52. 14, 14. 16, 3. 23, 29. 31. 40. cf. ad locos 16, 3. 23, 40. *Meyer* Ev. Luc. p. 355. 402. coll. *Bornem.* l. l. p. 149. — Ioh. 1, 30. 51. 2, 25. 3, 18. 21. 8, 22. 43. 44 bis. 45. 47. 5, 27. 9, 16. 17. 14, 28. 16, 9 — 11. 14 — 16. 21. 27. 32. Act. 1, 17. 10, 14. Rom. 6, 15. 9, 28. vid. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 346 sqq. — 10, 9. 1 Cor. 3, 13. *ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται* scil. *ἡ ἡμέρα* i. e. *quippe qui* dies Domini *igne* dominum venientem comitante *patefiet.* Cf. ad h. l. *Schott*, *Meyer*, *de Wette* coll. *Win.* p. 426. — 1 Cor. 11, 15. 2 Cor. 3, 14. Gal. 3, 11. Phil. 1, 29. 4, 15. Col. 1, 16. 19. 1 Tim. 1, 13. Iac. 1, 23. 1 Ioh. 2, 12 — 14. 21. 3, 9. 14. 20. ad quem locum cf. *Lücke* 3. p. 178. *Win.* p. 522. — 4, 17 — 19. 2 Ioh. v. 7. Iud. v. 11. Apoc. 3, 4. 8 — 10. — v. 17. *ὅτι λέγεις.* 4, 11. 5, 9. 6, 17. 7, 17. 8, 11. 11, 10. 12, 10. 13, 4. (Cebet. tab. c. 35. Herodian. 1, 9. 22. Xen. Anab. 1, 2. 21. Mem. 2, 9. 1.) — abest interdum post particulam *ὅτι* verbum latens vel in antecedentibus vel in sequentibus e contextu facile cognoscendum [vid. *Matth.* §. 624, a. et supra sub *ἀλλά* p. 19 col. 2. fin. notata], ut Rom. 9, 32. *ὅτι* scil. *νόμον δικαιοσύνης ἐδίωξαν* coll. v. 31. 14, 23. *ὅτι* scil. *ἐσθίει.* — elliptice ponitur interdum i. e. deest ante *ὅτι* sententia *vel* ex antecedentibus supplenda, ut Luc. 1, 25. *ὅτι οὕτω — ἐπεῖδεν* hac mente: *domi me contineo* [coll. v. 24.], *quia aetate provectae hoc mihi Deus beneficium tribuit.* Cf. *Bornem.* Schol. p. 5. et Id. ad Xen. Cyr. 4, 5. 11. 7, 1. 42. — *vel* contextui adaptanda, ita Luc. 11, 18. *ὅτι λέγετε* pro: *haec ideo moneo, quod dicitis.* — 7, 16. quo l. ante *ὅτι* cogitando addas: *celebramus Deum, quod.* 19, 31. *ἐρεῖτε ὅτι* pro: *ἐρεῖτε, ποιοῦμεν τοῦτο, ὅτι.* — *vel* ubi habetur scriptoris adnotatio, ut Marc. 3, 30. *ὅτι ἔλεγον* pro: *haec Iesus disputavit, quia dixerant.* Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 110. — *οὐχ' ὅτι — ἀλλ' ὅτι*, vel *οὐχ' ὅτι — ἀλλ'*, *non propterea quod — sed ideo quod* Ioh. 6, 26. 12, 6. 7, 22. — 2 Cor. 1, 24. *οὐχ' ὅτι — ὑμῶν* i. e. *haec non propterea scripsi, quod imperare fidei vestrae animus est, sed in gaudii vestri societatem venire volo.* Ioh. 6, 46. *οὐχ' ὅτι — πατέρα* i. e. *haec non propterea dico, quod puto, posse aliquem videre patrem. Imo nemo patrem vidit praeter filium, hic patrem vidit.* 2 Thess. 3, 9. — *οὐδ' ὅτι, neque propterea quod* Rom. 9, 7. — bb) praeced. *ὡς*: *ὡς ὅτι* i. q. *ὅτι* simplex 2 Cor. 5, 19. *ὡς ὅτι — αὐτοῖς* i. e. *Deus enim per Christum homines sibi reconciliavit, ita ut peccata iis non imputaret.* Cf. *Win.* p. 548. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — cc) loci notandi: *ποταπός ἐστιν οὗτος* vel *τίς ἐστιν οὗτος, ὅτι — ὑπακούουσιν αὐτῷ* i. e. *nam*, ut ex iis, quae modo vidimus, apparet, — *ipsi obtemperant* Matth. 8, 27. Marc. 1, 27. 4, 41. Luc. 4, 36. 8, 25. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 326. —

Ὅτου v. *ὅστις.*

Οὗ, v. *ὅς, ἥ, ὅ.*

Οὐ, sequente vocali: *οὐκ* et, si eadem habet spiritum asperum, *οὐχ*, particula negativa, absolute et obiective negans cf. *Herm.* ad Vig. p. 804 sq. *Matth.* §. 608. p. 1217 sq. *Buttm.* §. 135. *Rost* §. 135. *Win.* p. 443 sqq. *Passow* sub h. v. — 1) *non, nicht, οὐκ — ἀλλά, non — sed, οὐ γάρ non enim.* Iungitur *οὐ* a) cum verbo aa) ita, ut, quod verbo enuntiatur, cadere in subiectum orationis negetur, ut *οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν* Matth. 1, 25. 3, 11. 9, 12. 13. 10, 20. 12, 19. 43. 15, 11. Marc. 1, 7. 3, 25. 26. 29. 4, 62. 6, 52. 9, 40. 12, 14. — 14, 29. *οὐκ ἐγώ* scil. *σκανδαλισθήσομαι.* v. 68. *οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι, τί σὺ λέγεις non novi, neque scio, quid dicas = plane non intelligo, quid tibi velis.* Cf. de hoc ubertatis genere sub *ἄνωθεν* monita et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 656. (ita Cic. pro Sext. Amerino c. 43. *non enim novi, neque scio*). — Luc. 8, 16. 6, 43. 44. 8, 52. 12, 27. 33. 18, 4 bis. 21, 15. 24, 3. 6. Ioh. 1, 10. 11. 21. 3, 18. 6, 26. 32. 36. 53. 64. 7, 1. 7. 8. 35. 8, 50. 9, 16. 10, 5. 8. 21. 28. 12, 37. 18, 28. Act. 2, 15. 34. 7, 5. 9, 9. 13, 25. — *οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γενόμενοι* 19, 26. Rom. 1, 16. 2, 13. 28. — *οὐκ ἔστι δίκαιος = non invenies probum* Rom. 3, 10. 11 bis. 12. 17. 7, 7. 19. 1 Cor. 2, 2. 5, 10. *ἔγραψα ὑμῖν — μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, οὐ* [scil. *ἔγραψα* i. e. *nicht schrieb* oder *meinte ich*] *πάντως* [i. e. *in universum, überhaupt*] *τοῖς πόρνοις τοῦ κ. τ. mit den Hurern dieser Welt.* Cf. *Win.* p. 511. Aliter *Meyer* et *de Wette*, explicantes haec verba sic: *ich schrieb euch, keinen Umgang zu haben mit Hurern, nicht ganz und gar mit den nichtchristlichen Hurern ohne Umgang zu sein.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 93. *de Wette* ep. P. ad Cor. 1. p. 43. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 169. — 6, 10. 9, 12. *οὐκ ἐχρησάμεθα.* — 11, 22. 15, 9. 10. 2 Cor. 1, 13. 2, 17. 7, 12. *εἰ καὶ ἔγραψα οὐχ* scil. *ἔγραψα* Cf. de verbo ex antecedentibus repetendo sub *ἀλλα* p. 19 col. 2. fin. monita. — 2 Tim. 1, 7. Iac. 2, 11. 2 Petr. 1, 12. 16. Apoc. 12, 8. 20, 4. 21, 4 — de locis Matth. 24, 22. Marc. 13, 22. vid. sub *ἄν* p. 23 col. 2. observata. — *διότι — πᾶσα σάρξ, quare propter obsequium legi praestitum non probabitur, quicquid est carnis = si ab obsequio legi praestito pendet ἡ δικαιοσύνη, omnis homo ea carebit* Rom. 3, 20. Gal. 2, 16. *πᾶς πόρνος — χριστοῦ quicunque scortator — caret possessione in regno Christi = excludetur a regno Christi* Eph. 5, 5. *πᾶν ψεῦδος — ἔστι omnis doctrina falsa cum fide nihil commercii habet* 1 Ioh. 2, 21. — 3, 6. 2 Petr. 1, 20. Apoc. 22, 3. Cf. de *οὐ* et hebr. לֹא in huius generis locis c. verbo coniungendis *Fritzsche* diss. 2. p. 24 — 33. *Win.* p. 159. — de verbis *εἷς — οὐ unus — non* vid. *εἷς* p. 145 init. — de verbis Ioh. 1, 20. vid. *ἀπαρνέομαι.* — praeced. *μή* interrogante, ut *μὴ οὐκ ἤκουσαν num non audiverunt* Rom. 10, 18. — v. 19. *μὴ — οἰκίας οὐκ ἔχετε = num desunt vobis aedes* 1 Cor. 11, 22. Vid. supra sub *μή* adnotata. (Xen. Mem. 4, 2. 12). — addito *μή* in negatione fortiori *οὐ μή, non, nullo modo.* Vide *μή.* — post vv. negandi [vid. *Win.* p. 547 et *μή*] 1 Ioh. 2, 22. — — sequente alia negatione vel *ita, ut fortius negetur.* Ita *οὐκ — οὐδέ = ne quidem* Luc. 18. 13. — *οὐκ — οὐδείς, οὐδέπω, οὐκέτι*, ubi Lat. *quisquam, unquam*, nostrates: *Iemand, Iemals, Irgendwo* Marc. 5, 37. Luc. 4, 2. 20, 40. Ioh. 6, 63. 8, 15.

11, 49. 12, 19. 15. 5. 2 Cor. 11, 8. — Luc. 23, 53. Act. 8, 39. — [Vid. μηδείς et *Fischer* 3. a. p. 80 sq.] — vel *ita, ut tollatur negatio* aut mutetur ea in affirmationem, ut οὐ — σώματος i. e. *non propterea abest a corpore, desshalb hört er nicht auf, zum Leibe zu gehören = dessshalb ist er immer ein Theil des Leibes* 1 Cor. 12, 15. Cf. *Matth.* §. 609. *Buttm.* §. 135. not. 8. *Rost* §. 135, 7. *Win.* p. 466. *Passow* l. l. — De οὐ δυνάμεθα μὴ λέγειν Act. 4, 20. vid. sub μή observata. — — ad partic. οὐ e sententia secundaria repetendum est idem verbum ad sententiam primariam, ut 1 Ioh. 3, 12. οὐ scil. ὤμεν ἐκ τοῦ πονηροῦ. 2 Cor. 3, 13. καὶ οὐ scil. τίθεμεν κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόςωπον ἡμῶν. Vide sub αἰτία ad Marc. 15, 8. notata. — bb) ita, ut arctissime cum verbo copulatum unam eamque contrariam notionem constituat, ut οὐκ ἐάω = *prohibeo* Act. 16, 7. οὐ θέλω = *nolo* Matth. 23, 37. Rom. 1, 13. 7, 19. 1 Cor. 10, 1. 12, 1. 2 Cor. 1, 8. 2 Thess. 3, 10. οὐκ οἶδα = *nescio, ignoro* Matth. 21, 27. Ioh. 12, 35. δοῦναι ἢ οὐ = δοῦναι ἢ οὐ δοῦναι i. e. *dare aut denegare* Matth. 22, 15. Marc. 12, 13. Luc. 20, 22. οὐκ ἀγνοῶ = *probe scio* 2 Cor. 2, 1. πάντως οὐκ ἦν θέλημα, ἵνα — ἔλθῃ prorsus *deerat* voluntas veniendi 1 Cor. 16, 12. cf. *Matth.* §. 608. *Buttm.* §. 135, not. 2. *Win.* p. 444. 453. — — cc) εἰ οὐ *si non.* Vide locos supra sub εἰ p. 128 init. laudatos. — dd) cum 2 pers. *futuri* ita iungitur, ut indicet, sperare nos, fore, ut aliquis abstineat re verbo significata vel ubi absolute et obiective iubemur abstinere aliqua re [vid. ad ἀγαπήσεις sub ἀγαπάω monita et de eodem usu hebraici לֹא *Gesen.* p. 771. *Ewald* p. 531.], ut οὐ φονεύσεις = *non, credo, homicidium committes,* vel: *du sollst nicht tödten* Matth. 5, 21. 27. 33. 19, 18. Luc. 4, 12. Act. 23, 5. Rom. 7, 7. 13, 9 quater. 1 Cor. 9, 9. — οὐκ ἔσῃ ὥςπερ Matth. 6, 5. — — —

b) iungitur οὐ cum *obiecto*, negans ad illud pertinere notionem verbi, ut ἔλεον θέλω, οὐ θυσίαν Matth. 9, 13. 16, 12. οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με Marc. 9, 37. Ioh. 7, 10. Act. 10, 41. 1 Thess. 4, 8. Hebr. 2, 5. 16. — — — c) sq. ἵνα, *negat*, hoc vel illud fuisse *consilium* actionis verbo significatae, ut οὐκ ἔγραψα — ταῦτα ἵνα 1 Cor. 9, 15. — Ioh. 3, 17. 6, 38. 1 Cor. 1, 17. 2 Cor. 8, 13. 1 Thess. 4, 7. — — — d) iungitur cum vocabulis et praepositionibus causam rei indicantibus, negans, fieri vel factum esse aliquid hac vel illa de causa, ut οὐχ ὅτι Ioh. 6, 26. 46. 7, 22. 2 Cor. 1, 4. 7, 9. — δικαιοῦσθαι οὐκ ἐξ ἔργων νόμου Gal. 2, 16. Iac. 2, 24. 25. — — — e) copulatur cum *propositione explicandi* vim habente, negans, cerni rem in eo, in quo cerni dicitur 1 Ioh. 4, 10. ἐν τούτῳ — ἠγάπησεν ἡμᾶς = οὐκ ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεὸν, ἀλλ' ἐν τούτῳ, ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς. — — — f) iungitur c. *substant.* aa) negans, factum esse aliquid *eo modo*, qui substantivo significatur, ut οὐ γὰρ ἐκ μέτρου [= οὐ γὰρ μετρίως] δίδωσιν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα Ioh. 3, 34. εὐαγγελίζεσθαι οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου i. e. ita, ut utaris σοφίᾳ λόγου 1 Cor. 1, 17. ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι 2 Cor. 3, 3. οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις. Ibid. περιπατοῦμεν οὐ διὰ εἴδους 5, 7. — 2 Petr. 1, 21. — bb) ita, ut notionem substant. mutet in contrarium, ut οὐ λαός, οὐκ ἔθνος = *Nichtvolk* Rom. 9, 26. 1 Petr. 2, 10. — Rom. 10, 19. — Ita pro לֹא Deut. 32, 21. Thren. 1, 6. — Cf. *Gesen.* p. 832. *Ewald* p. 655. gr. min. p. 292 sq. *Simon.* lex. hebr. p. 513. ed. *Win.* *Buttm.* §. 135, not. 3. *Matth.* §. 408. p. 1217 sq. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 345. 424. *Win.* p. 446. Greg. Corinth. p. 98. ed. *Schäfer.* *Viger.* p. 460. *Passow* l. l. — — g) c. *adiect.* copulatur aa) ita, ut tollat vel neget notionem eius, ut ἡ χάρις — οὐ κενὴ ἐγενήθη 1 Cor. 15, 10. οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν 1 Ioh. 2, 7. — Apoc. 3, 12. — οὐ πᾶς, *non quisque, nicht jeder* Matth. 7, 21. 1 Cor. 15, 39. οὐ πάντες, *non omnes* Matth. 19, 11. Rom. 10, 16. 2 Thess. 3, 2. Cf. *Win.* p. 159. — Rom. 8, 20. ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα *non volens* i. e. *non quod vellet* scil. sese subiicere. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 103. — οὐκ ἄσημος *non ignobilis*, per litoten [cf. *Iacobs* ad Achill. Tat. p. 718.] = *nobilis* Act. 21, 39. — οὐκ ὀλίγος Act. 14, 28. 15, 2. 17, 4. 12. 19, 23. 24. 27, 20. οὐ πολλοί = *pauci* Luc. 15, 13. Act. 1, 5. 27, 14. vid. de his l. sub μετά p. 312 sq. monita. — Ioh. 2, 12. 1 Cor. 4, 15. οὐ πολλοὺς πατέρας scil. ἔχετε. — — Ita pro לֹא Deut. 32, 6. Ps. 43, 1. Cf. *Gesen.* l. l. *Ewald* l. l. *Passow* l. l. — — h) copulatur c. *participio*, absolute et obiective negans id, quod enuntiatur eo [cf. *Win.* p. 449.], ut ἐπηγγείλατο αὐτῷ — οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου Act. 7, 5. Rom. 9, 25. 1 Cor. 4, 14. 2 Cor. 4, 8. Gal. 4, 27. Eph. 5, 3. Phil. 3, 3. Col. 2, 19. Hebr. 11, 35. 1 Petr. 1, 8 2, 10. (Strab. 17. p. 796. 822.) — i) c. *adverbio* iungitur aa) ita, ut tollat notionem, quae subest illi, ut οὐ καθώς, *non ita ut* 2 Cor. 8, 5. οὐ καθὸ v. 12. οὐ φανερῶς Ioh. 7, 10. — οὐ πάντως *non prorsus, non quovis pacto, nicht durchaus, nicht überhaupt,* ita ut πάντως limitet negationem 1 Cor. 5, 10. Alii aliter, vid. supra ab initio ad h. l. notata. — οὐ μόνον — ἀλλά, item οὐ μόνον — ἀλλὰ καί [de utriusque formulae discrimine, vide sub μόνον adnotata.] Tollitur autem addito οὐ notio, inhaerens voci μόνον, nunc ratione habita subiecti, ut Act. 19, 27. 26, 29. Rom. 1, 32. 8, 23. 9, 10. 2 Tim. 2, 20. (Xen. Cyr. 8, 3. 7.) nunc ratione obiecti Matth. 21, 21. Ioh. 5, 18. 11, 52. 12, 9. 17, 20. Act. 21, 13. 27, 10. Rom. 4, 12. 16. 23. 5, 3. 11. 2 Cor. 8, 10. 19. Phil. 1, 29. 2, 27. 1 Thess. 2, 8. 2 Tim. 4, 8. Hebr. 12, 26. 1 Petr. 2, 18. 1 Ioh. 2, 2. (Ael. V. H. 2, 25. Xen. Mem. 2, 7. 6. Cyr. 1, 4. 9.) — nunc ratione habita praedicati 2 Cor. 9, 12. 1 Tim. 5, 13. (Xen. Cyr. 1, 6. 17.) — nunc ratione causae Rom. 13, 5. nunc ratione modi, loci, temporis, quibus fit vel factum est aliquid Act. 19, 26. Rom. 9, 24. 2 Cor. 7, 7. 8, 21. Eph. 1, 21. 1 Tim. 1, 5. 1 Thess. 1, 5. 8. 1 Ioh. 5, 6. — bb) ita, ut fundat notionem contrariam, ut οὐ μετρίως = *valde* Act. 20, 12. οὐκ εὐθέως Luc. 21, 9. Cf. *Passow* l. l.

2) in responsione negante = *nein*, ubi Lat. *non, minime,* a) nude positum Matth. 13, 29. Ioh. 1, 21. 7, 22. 2 Cor. 1, 17. Iac. 5, 12. — duplicatur in animi severitate et voluntatis gravitate exprimenda [vid. αἴρω] Matth. 5, 37. — c. artic. τὸ οὔ, *negatio, die Verneinung, das Wort Nein* 2 Cor. 1, 17. Iac. 5, 12. Vide de his l. sub ναί notata. — b) iunct. c. aliis particulis, ut γάρ: οὐ γάρ = οὔ, sed fortius Act. 16, 37. Vide de h. l. γάρ p. 79 col. 2. — οὐ πάντως i. e. *negatio valet omnino, prorsus non, nullo pacto* [l. q. 1 Cor. 16, 12. πάντως οὐ. Vide supra no 1. a. aa.], ita ut πάντως explicet negationem [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 169. *Win.* p. 510. *Bornem.* Schol. p. 12.] Rom. 3, 9. (Theogn. v. 299 ed. *Brunck* vel v. 305 ed. *Becker*). —

3) in interrogatione: a) ubi plerumque expectatur responsio affirmativa = *nonne?* Matth. 6, 26. 30. 7, 22 12, 3. 5. — οὐ τελεῖ = *nonne solvere solet?* 17, 24. — 20, 15. 22, 31. 32. Marc. 4, 21. οὐχ ἵνα = οὐκ ἔρχεται — ἵνα. — 6, 3. 7, 18. 12, 24. 26. 27. Luc. 9, 55. 11, 40. Ioh. 4, 35. 6, 42. 7, 25. Act. 9, 21. 1 Cor. 6, 2. 3. 15. 16. 19. 9, 1 ter. v. 12. 13. 24. Iac. 2, 5. (Xen. Cyr. 5, 5. 13.) cf. *Buttm.* §. 135, 5. *Matth.* §. 610. *Win.* p 476. *Passow* l. l. — ἀλλ' οὐ πάντες; *at nonne omnes?* Hebr. 3, 16. Vid. ἀλλά p. 19 col. 2. — iunct. c. μή: οὐ μή = οὐ *non?* sed fortius Ioh. 18, 11. cf. *Win.* p. 478. 472. — — b) ubi qui interrogat ipse negatum iri expectat, quod interrogat [cf. *Win.* p. 477.] Luc. 17, 18. οὐχ εὑρέθησαν — οὗτος. Act. 13, 10. — 21, 38. οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιος *non igitur tu es Aegyptius ille* scil. ut suspicabar. Cf. *Win.* l. l. *Meyer* Act. Ap. p. 279. — c) in interrogatione mirantis, dolentis Marc. 4, 13. 38. Luc. 9, 55. Iac. 2, 4. — subsequente οὐδέν: οὐκ οὐδέν = *nihilne prorsus* Marc. 14, 60. 15, 4.

Οὐά, vah! Semel in N. T. Marc. 15, 29. (Arrian. diss. epict. 3, 23. Dio Cass. 63, 20). —

Οὐαί, interiectio dolentis = *vae!* a) absolute Luc. 17, 1. — b) ex usu graecitatis serioris [cf. *Passow* sub οὐαί] seq. dativo Matth. 11, 21. 18, 7. 23, 13—16. 23. 25. 27. 29. 24, 19. 26, 24. Marc. 13, 17. 14, 21. Luc. 6, 21—26. 10, 13 bis. 11, 42 — 44. 46. 47. 52. 21, 23. 22, 22. Iud. v. 11. Apoc. 12, 12. — in formula: οὐαί μοι ἐστιν = *poena dignus sum* 1 Cor. 9, 16. (οἱ ο' Hos. 9, 12.) — triplicatur [de qua repetitione vid. sub αἴρω p. 11. ad Ioh. 19, 5 observata.] Apoc. 8, 13. — sq. nominat. vocativi vim habente Apoc. 18, 10. 16. 19. — c) c. artic. ἡ οὐαί = ἡ θλῖψις, vel ἡ ταλαιπωρία [inde, ut videtur, articulus ἡ femin. cf. *Win.* p. 166.] *calamitas, miseria* Apoc. 9, 12 bis. 11, 14 bis. — Saepius non extat in N. T.

Οὐδαμῶς, adv. (οὐδαμός, ne unus quidem, ab οὐδέ et ἀμός) *neutiquam, nequaquam.* Semel in N. T. Matth. 2, 6. (Xen. Mem. 2, 3, 15.)

Οὐδέ, coniunct. obiective et absolute negans. 1) *neque* i. e. a) *et non, und nicht* aa) extra interrogat. ubi continuat negationem cf. *Matth.* §. 609. *Buttm.* §. 136. *Passow*

sub hoc voc. *Win.* p. 456. — praeced. οὐ Matth. 5, 15. 6, 20. 26. 28. 10, 24. 25, 13. Marc. 4, 22. 15, 68. Luc. 6, 43. 44. 8, 17. 12, 33. [21, 15. cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette.*] Ioh. 1, 13. 6, 24. 13, 16. Act. 2, 27. 8, 21. 9, 9. 16, 21. 17, 25. 24, 18. Rom. 2, 28. 9, 16. Gal. 1, 1. 3, 28 bis. 1 Thess. 5, 5. 1 Tim. 2, 12. Apoc. 7, 16. οὐ — διψοῦσιν. 21, 23. (Xen. Mem. 1, 2. 5.) — praeced. οὔπω Marc. 8, 17. — praeced. οὐδείς Matth. 9, 17. Apoc. 5, 3. — 11, 27. — praeced. ἵνα μή, ut οὐδὲ πᾶν — δένδρον *neque, quicquid est herbae virentis, neque quicquid est arboris* Apoc. 9, 4. — οὐδὲ γάρ, *neque enim*, in quibus οὐ negat, δέ nectit, γάρ rationem reddit Ioh. 7, 5. 8, 42. Act. 4, 34. — οὐδὲ οὐδείς *neque quisquam* [vid. sub οὐ observata] Ioh. 5, 22. οὐδὲ — οὔτε Gal. 1, 12. — οὐδὲ μή = καὶ οὐ μή, in quibus δέ nectit, οὐ μή est fortius negantis, ut Apoc. 7, 16. οὐδὲ μὴ πέσῃ — καῦμα = καὶ οὐ μὴ πέσῃ — οὐδὲ πᾶν καῦμα i. e. *et non tanget eos solis ardor neque quicquid est ardoris.* — in interrogatione continuata: οὐδὲ — οὐδέ Matth. 16, 9. —

b) *etiam non, auch nicht* a) in oppositionibus, praeced. οὐ Matth. 6, 15. 25, 45. Marc. 11, 26. 12, 21 coll. v. 20. 12, 59 coll. v. 57. Luc. 16, 31. Ioh. 15, 4. Rom. 4, 15. 11, 22. 1 Cor. 15, 13. 16. (Xen. Cyr. 1, 6. 18. Hdian. 2, 8. 18.) — οὐδὲ ἐγὼ λέγω [adde cogitatione: cum ad meam interrogationem non respondeatis] *neque ego dicam vobis* Matth. 21, 27. Marc. 11, 33. Luc. 20, 8. — Ioh. 8, 11. — praeced. verbo negationem includente, ut ἀπιστεῖν Marc. 16, 13 coll. v. 11. — praeced. ἀλλά: ἀλλ' οὐδέ = *aber auch nicht* Luc. 23, 15. 1 Cor. 4, 3. alii: *at ne quidem.* Vid. ἀλλά p. 19 col. 1. fin. — — b) universe: praeced. οὐ Rom. 8, 7. Gal. 1, 17. Apoc. 5, 3. — 2 Thess. 3, 8. 1 Tim. 6, 16. Hebr. 9, 12. et sq. οὔτε 1 Thess. 2, 3. cf. de h. l. lect. *Win.* p. 460. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 157. — praeced. οὐδείς Marc. 13, 32. — seq. οὐκέτι: οὐδὲ — οὐκέτι = *neque — amplius* [vid. οὐ] Matth. 22, 46. —

2) *ne — quidem, nicht einmal, selbst nicht, auch nicht,* ita in media oratione cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. a) universe Matth. 6, 29. 8, 10. Marc. 6, 31. Luc. 7, 9. Ioh. 21, 25. 1 Cor. 5, 1. 14, 21. Gal. 2, 5. (Herodian. 1, 12. 13. Xen. Mem. 1, 3. 11.) — praeced. οὐκ sic, ut augeatur vis partic. οὐδέ Luc. 18, 13. — ἀλλ' οὐδέ = *imo ne quidem* Act. 19, 2. 1 Cor. 3, 2. Gal. 2, 3. Hebr. 8, 4. Vid. ἀλλά p. 19 col. 1. (Hdian. 2, 8. 2.) — οὐδὲ εἷς, *ne unus quidem.* Vide εἷς. — b) in interrogatione = *num ne quidem* Marc. 12, 10. Luc. 6, 3. 23, 15. 1 Cor. 11, 14. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 513. —

Οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν et forma serioris aevi [v. *Buttm.* §. 64. gram. max. §. 70. not. 7. *Matth.* §. 137. *Lob.* ad Phryn. p. 181. 182.] οὐθείς, θεμία, θέν (οὐδέ, εἷς auch nicht Einer) *nullus, a, um.* Uti μή et οὐ, ita μηδείς et οὐδείς differunt. Legitur in N. T. A) adiective a) οὐδείς, οὐδεμία aa) c. substant., ut οὐδεὶς προφήτης Luc. 4, 24. 16, 13. Ioh. 16, 29. 18, 38. 19, 4. Act. 25, 18. 27, 22. 1 Cor. 8, 4. (Xen. Cyr. 1, 1. 2.) — bb) sq. genit. totius vel partitivo Luc. 4, 26. 27. Ioh. 13, 28. Act. 5, 13. 8, 16. 27, 34. 1 Cor. 1, 14. 2, 8. cf. *Matthiae* §. 318. p. 625. — cc) sq. ἐκ c. genit. totius vel partitivo Ioh. 7, 19. 16, 5. 17, 12. 18, 9. — b) neutr. οὐδέν aa) cum subst. vel c. adiectivo substantive posito, ut αἴτιον Luc. 23, 4 14. 22. ἄτοπον v. 41. Ioh. 10, 41. Act. 17, 21. 23, 9. 28, 5. Rom. 8, 1. Gal. 5, 10. — bb) sq. genit. totius vel partitivo = *nihil* c. genit. Luc. 9, 36. 18, 34. Act. 18, 37. 1 Cor. 9, 15. 14, 10 — — B) absolute a) ita οὐδείς et οὐδεμία = *nemo, Niemand* Matth. 6, 24. 9, 16. 11, 27. 17, 8. 19, 17. 20, 7. 22, 46. 24, 36. Marc. 2, 21. 22. 3, 27. 5, 4. 7, 24. 9, 39. 10, 18. 29. 11, 2. Luc. 1, 61. 5, 36. 37. 39. 7, 28. 8, 16. 9, 62. 10, 22. 11, 33. 14, 24. 15, 16. 18, 29. Ioh. 1, 18. 3, 2. 13. 32. 4, 7. 5, 22. 6, 44. 65. 7, 4. 13. 27. 8, 10. 11. 20. 10, 18. 29. 14, 6. 15, 13. 24. 16, 22. 21, 12. Act. 5, 23. 9, 8. 18, 10. 20, 33. Rom. 14, 7 bis. 1 Cor. 2, 11. 15. 12, 3 bis. 14, 2 2 Cor. 5, 16. 7, 2 ter. Gal. 3, 11. Eph. 5, 29. 1 Tim. 6, 16. 2 Tim. 4, 16. Hebr. 12, 14. 1 Ioh. 4, 12. Apoc. 2, 17. 3, 7. 8. 5, 3. 4. 7, 9. 14, 3. 15, 8. 19, 12. — praeced. alia negatione, ubi οὐδείς = *quisquam* [vide οὐ] Matth. 22, 16. Marc. 5, 3. 37. 6, 5. 7, 12. 9, 8. 12, 14. Luc. 8, 43. 51. 23, 53. Ioh. 8, 15. 16, 23. 18, 9. 31. 19, 41. Act. 4, 12. 8, 16. 2 Cor. 11, 8. — (Xen. Anab. 1, 6. 11.) — sq. alia negatione, ut οὐκέτι = *je ferner, amplius* Marc. 12, 34. Apoc. 18, 11. — — b) neutr. οὐδέν, *nihil* aa) proprie Matth. 5, 13. 10, 26. 17, 20. 21, 19. 26, 62. 27, 12. — v. 24. ὠφελεῖν οὐδέν pro: *nihil proficere* Marc. 7, 15. 9, 29 11, 13. Luc. 5, 5. 22, 35. quo loco in codd. οὐθενός. — 23, 9. 15. Ioh. 7, 26 8, 28. Act. 15, 9. 26, 22. 31. 28, 17. Rom. 14, 14. 1 Cor. 4, 4. Gal. 2, 6. 1 Tim. 4, 4. 6, 7. Tit. 1, 15. Philem. v. 14. Hebr. 2, 8. 7, 14. 19. Apoc. 3, 17. — praeced. alia negatione, ubi οὐδέν = *irgend etwas, quidquam* Marc. 14, 6. 15, 4. 5. 16, 8. Luc. 4, 2. 9, 36. 20, 40. Ioh. 3, 27. 5, 19. 30. 9, 33. 11, 49. 14, 30. Act. 26, 26. τι τούτων — οὐ πείθομαι οὐδέν. 1 Cor. 8, 2. (Xen. Anab. 1, 8. 20.) — seq. οὐ μή Luc. 10, 19. — acc. οὐδέν absolute = *nulla ratione, in keiner Rücksicht* et praeced. alia negatione = *ulla ratione.* Ita post ἀδικεῖν Act. 25, 10. Gal. 4, 12. post διαφέρει μοι Gal. 2, 6. ὑποστέλλομαι Act. 20, 20. ὑστερέω 2 Cor. 12, 11. post ὠφελέω Ioh. 6, 63. 1 Cor. 13, 3. Vid. de hoc accus. sub ἀδικέω observata. — Cf. *Matthiae* §. 415, not. 3. p. 761. — — bb) metaph. vel: *nullius momenti, nullius pretii, vanus* Matth. 23, 16. 18. Ioh. 8, 54. 1 Cor. 7, 19 bis. 13, 2. quo l. in codd. οὐθέν. Vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.* 2 Cor. 12, 1. — de locis Act. 21, 24. 25, 11. cf. sub εἰμί p. 131 col. 1. et de Act. 19, 27. sub εἰς p. 143 col. 2 fin. observata. (Diod Sic. 13, 55. 14, 35. Xen. Cyr. 3, 2. 6. 6, 2. 8.) cf. *Matthiae* §. 437, 1. *Blomfield* ad Aeschyl. Agam. v. 164. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 6, 2. 8. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 680. — vel: εἰς οὐδὲν γίνεσθαι, *in nihilum redigi* Act. 5, 36. Cf. εἰς p. 141 col. 2. et *Matth.* l. l.

Οὐδέποτε, adv. obiective et absolute negans (οὐδέ, ποτέ, propr. auch nicht jemals), *nunquam* a) universe aa) cum praesenti, pertinente ad rem durantem 1 Cor. 13, 18. Hebr. 10, 1. 11. (Hom. Odyss. 10, 465. — bb) c. praeterito Matth. 7, 23. 9, 33. Marc. 2, 12. Luc. 15, 29. Ioh. 7, 46. 10, 14. 11, 8. 14, 8. (Hdian. 1, 15. 8. Xen. Mem. 1, 4. 16.) Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 457 sq. *Passow* sub hoc voc. — cc) cum futuro Matth. 26, 33. Cf. *Lob.* l. l. *Passow* l. l. — b) in interrogat. *an nunquam, nunquamne* Matth. 21, 16. 42. Marc. 2, 25. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 74.

Οὐδέπω, adv. obiective et absolute negans (οὐδέ, πω — etiam nondum) *nondum, noch nicht.* Quinquies in N. T. sq. praeterito Ioh. 7, 39. 20, 9. (Hdian. 1, 3. 12. Xen. Mem. 3, 6. 1.) — οὐδέπω οὐδείς, *nondum quisquam* Luc. 23, 53. Ioh. 19, 41. 1 Cor. 8, 2. [Act. 8, 16. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette.*]

Οὐκέτι, (οὐ, ἔτι — cf. de his particulis iunctim scribendis *Win.* p. 46 sq.) adv. absolute et obiective negans: *non amplius, nicht mehr, forthin nicht* Matth. 19, 6. Marc. 10, 8. Luc. 15, 19. 21. Ioh. 4, 42 6, 66. 11, 54. 14, 30. 15, 15. 16, 10. 21. 25. 17, 11. 21, 6. Act. 20, 25. 38. Rom. 6, 9. 11, 6 bis. 14, 15. 2 Cor. 5, 16. Gal. 2, 20. 3, 18. 25. 4, 7. Eph. 2, 19. Philem. v. 16. Hebr. 10, 18. 26. Apoc. 10, 6. (Herodian. 4, 6. 12. Xen. Cyr. 1, 4. 5.) — Rom. 7, 17 et 20. οὐκέτι ἐγώ pro: *non amplius dici potest* ὅτι ἐγώ. — 2 Cor. 1, 23. οὐκέτι ἦλθον = *non iterum veni.* — praeced. alia negatione, ubi nos: *ferner, anderweit* Matth. 22, 46. Marc. 12, 34. Act. 8, 39. Apoc. 18, 11. — seq. alia negatione, ut οὐδείς, οὐδέν, ubi Lat. *quisquam, quicquam* Marc. 7, 12. 9, 8. 15, 5. Luc. 20, 40. — seq οὐ μή ita, ut fortius negetur Marc. 14, 25. Luc. 22, 16. Apoc. 18, 14. —

Οὐκοῦν, *nonne? nonne ergo?* Interrogandi particula, qua utuntur Graeci, ubi concludunt interrogando et more Graecorum in principio ponitur interrogatio, dum reliqua sequuntur sine interrogatione. Semel in N. T. Ioh. 18, 37. οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ i. q. βασιλεὺς εἶ σύ· οὐκοῦν; *rex es? Nonne?* Cf. de οὐκοῦν et οὔκουν *Herm.* ad Vig. p. 794. 795. *Buttm.* §. 136. *Rost* §. 138. *Win.* p. 478.

Οὐ μή, v. μή.

Οὖν, Coniunct. quae, ut γάρ, δέ [vid. γάρ, δέ] nunquam primum orationis locum obtinet: *igitur, ergo, folglich, also, nun.* Inservit οὖν sententiis et propositionibus nectendis a) aut colligendo et eliciendo novi aliquid ex antea dictis, „es bezeichnet den *inneren* Zusammenhang zweier Sätze, von denen der eine die Folgerung *aus* dem andern enthält" cf. *Passow* sub hoc voc. *Matth.* §. 625. *Buttm.* §. 136. *Win.* p. 416. 425. — aa) universe i. e. ita, ut indicet, verba, cum quibus iunctum legitur, suspensa esse a verbis praecedentibus, „es wird dadurch eine Vorstellung als unselbstständig, als von einer früher ausgesprochenen abhängig und in dieser begründet bezeichnet" cf. *Passow* l.

1. Ita in formulis εἶπε vel εἶπον οὖν, λέγει vel ἔλεγον οὖν, ἀπεκρίθη οὖν, Iohanni maxime usurpatis in sermonibus Iesu exponendis, ut Ioh. 1, 22. 2, 18. 4, 9 coll. v. 7. 5, 10. 6, 60. 67. 7, 6 coll. v. 3. — v. 25. 28. 33. 35. 40 coll. v. 37. — v. 47. 8, 13. 19. 22. 25. 31. 41. 42. 52. 57. 9, 10. 16. 25. 11, 12. 16. 21. 36. 12, 7 35. 16, 17. 18, 31 bis. v. 37. 19, 24. 21, 7. — bb) *concludendi* vim habet α) universe Matth. 3, 10. 7, 12. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 292. — 12, 12. πόσῳ — ποιεῖν, brevius pro: πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος τοῦ προβάτου, τοσούτῳ μᾶλλον εὐεργετήσομεν αὐτόν, ὥστε — ποιεῖν. 18, 14. 19, 6. 23, 20. 25, 27. Marc. 10, 9. 11, 31. 12, 27. Luc. 3, 9. 15, 23. 16, 27. 20, 44. 23, 16. 22. Ioh. 3, 29. αὕτη οὖν — πεπλήρωται *haec igitur laetitia mea* [scil. qua laetor de voce sponsi i. e. *de efficacia sponsi docentis et agentis*] *iam perfecta est.* Cf. *Lücke* 1. p. 624. et *Meyer* Ev. Ioh. p. 59. — Ioh. 4, 5 coll. v. 4. 5, 4. 6, 13. 52. 7, 11. 30. 45. 8, 24. 28. — v. 38. καὶ ὑμεῖς οὖν — ποιεῖτε *et vos igitur* [cum interficere me cupiatis coll. v. 37.] *ea facitis, quae a patre vestro didicistis.* 9, 7. 8. 12. 24. 41. — v. 18. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν — ἀναβλέψαντος pro: τότε ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν — ἀναβλέψαντος. 10, 24. 11, 3. 38. 41. 45. 47. 53. 54. 56. 12, 2. 4. 19. 21. 28. 29. 50. 13, 6. 22. 24. 27. 18, 7. 16. 27. 29. 19, 20. 21. 24. 32. 38. 40. 20, 2. 3. 6. 20. 21, 6. 25. Act. 1, 21. 2, 30. 33. 10, 23. 29. 33. 15, 27. 17, 20. Rom. 6, 4. — 9, 19. ἐρεῖς — μέμφεται = τί οὖν, ἐρεῖς μοι, ἔτι μέμφεται; i. e. *cur igitur, si haec ita sunt, obiicies mihi, etiamnum vituperat.* 11, 1 coll. 10, 19. — v. 5. 11 coll. v. 7. — v. 19. ἐρεῖς οὖν, *dices igitur* sc. cum haec offendant te. 15, 17 coll. v. 16. 16, 19. 1 Cor. 4, 16. 7, 26 coll. v. 25. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 129. *de Wette* ep. P. ad Cor. p. 61. — 2 Cor. 5, 6. 20. 9, 5. 11, 15. 12, 9. Eph. 4, 1. 17. Phil. 2, 1. 28. 29. 3, 15. Cf. ad hos l. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 211. 212. 389. — 1 Tim. 2, 1. 8. 3, 2. 5, 14. Hebr. 9, 23. Iac. 4, 17. 1 Petr. 2, 7. 3 Ioh. v. 8. (Ael. V. H. 4, 20. Diod. Sic. 16, 91. Lucian. D. D. 5, 3. 22, 4. Xen. Mem. 1, 2. 10.) — iunct. legitur cum ἄρα: ἄρα οὖν = *inde igitur sequitur.* Vide ἄρα p. 53 col. 1. — β) in sententiis *conditionalibus* „*es bezeichnet die darin ausgesprochene Vorstellung als wahr und wirklich*" *Passow* l. l. — Ita ἐὰν οὖν Matth. 5, 23. 6, 22. 24, 26. Luc. 4, 7. Ioh. 6, 62. vid. de h. l. ἐάν p. 118 col. 1. — Ioh. 8, 36. cf. *Lücke* l. l. p. 227. — Rom. 2, 26 12, 20. 1 Cor. 14, 11. 23. 2 Tim. 2, 21. — εἰ οὖν Matth. 6, 23. 22 45. Luc. 11, 36. 12, 26. 16, 11. Ioh. 18, 8. [Col. 2, 20.] Philem. v. 17. — Luc. 22, 29. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν sens. *si igitur ponimus, fuisse septem fratres.* Cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 100. — εἴτε οὖν — εἴτε 1 Cor. 10, 31. 15, 11. — (Eurip. Heraclid. v. 159.) — γ) in propositionibus *causalibus*, praeced. ἐπεί: ἐπεὶ οὖν, *cum igitur, quandoquidem igitur, da also, da nun* Hebr. 2, 14. 4, 6. (Xen. Mem. 3, 9. 5.) — praeced. εἰ: εἰ οὖν, ubi poni poterat ἐπεὶ οὖν [vid. εἰ p. 125 col. 1.] Matth. 7, 11. Luc. 11. 13. Ioh. 13, 14. Act. 11, 17. — c. particip. resolvendo per ἐπεί c. verbo finito [vid. ἀγανακτέω] Ioh. 4, 6. 18, 10. Act. 17, 29. 19, 36. Rom. 5, 1. 2 Cor. 3, 12. 5, 11. 7, 1. Hebr. 4, 14. 10, 19. 1 Petr. 4, 1. 2 Petr. 3, 11. — δ) in *cohortationibus*, repetitis vel pendentibus a verbis praecedentibus Matth. 3, 8 coll. v. 7. 5, 48. 6, 8. 9. 31. 9, 38. 10, 16. 26 coll. v. 24. 25. — v. 31. 13, 18 coll. v. 11. 22, 9. 17. 22. 23, 3. 24, 42. 25, 13. 28. 27, 64. Marc. 13, 35. Luc. 3, 8. 6, 36. 11, 35. 12, 7. 40. 21, 14. 36. Act. 3, 19. 6, 3. 8, 22. 10, 32. 13, 40. 16, 36. 20, 28. 21, 23. 23, 15. 21. 25, 5. Rom. 6, 12. 11, 22. 13, 7. 12. 14, 13. 1 Cor. [5, 7.] 16, 11. 2 Cor. 8, 24. [Gal. 5, 1.] Eph. 5, 1. 7. 15. 6, 14. Phil. 2, 29. Col. 2, 6. 16. 3, 5. 12. 2 Tim. 1, 8. Hebr. 4, 1. 11. 16. 13, 15. Iac. 4, 7. 5, 7. 1 Petr. 2, 1. 4, 7. 5, 6. 2 Petr. 3, 17. 1 Ioh. 2, 24. Apoc. 3, 3. 19. — Act. 2, 36. 13, 38. 28, 28. (Eurip. Orest. v. 647. ed. *Porson.*) — ε) in *interrogationibus* [vid. *Win.* p. 425.], ubi Lat. *igitur*, nos: *also, denn, nun* Matth. 13, 28. 17, 10. τί οὖν — πρῶτον, explica: *quid igitur contendunt legis doctores, venturum ante Eliam* [et restituturum omnia coll. v. 11.]? sc. cum modo viderimus Eliam ea minime in se recipientem. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 553. — 19, 7. τί οὖν — αὐτήν *cur igitur* [si ita est] — *illam.* 22, 28. 27, 22 et Marc. 15, 12. τί οὖν — Ἰησοῦν *quid igitur* [cum Barrabam liberum dimitti velitis] *agam cum Iesu?* Marc. 12, 9 et Luc. 20, 15. τί οὖν — ἀμπελῶνος *quid igitur* [cum ita se gesserint] *vineae dominus aget?* Marc. 12, 23. Luc. 3, 10. τί οὖν = ποιήσομεν *quid igitur* [si ita est] *faciamus?* 20, 17. τί οὖν — τοῦτο *quid igitur* [si non ita est, ut dixi] *sibi volunt verba illa scripturae sacrae?* — v. 33. 22, 70. Ioh. 1, 21. 8, 5. 18, 39. Act. 15, 10. 19, 2. Rom. 3, 1. 27. 31. — 4, 1. τί οὖν — σάρκα *quid igitur dicemus rebus externis eum invenisse?* coll. 3, 31. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 213. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 92. — Rom. 4, 9. 6, 21. 1 Cor. 3, 5. τίς οὖν — παῦλος coll. v. 4. Cf. *Win.* p. 425. *de Wette* ep. P. ad Cor. p. 27. aliter *Meyer* ad h. l. p. 52. — 6, 21. 1 Cor. 3, 5. 6, 15. 9, 18. 10, 19. — τί οὖν ὁ νόμος *quorsum igitur lex?* Gal. 3, 19. 21. — τί οὖν ἐστι *quid igitur faciendum* vel *statuendum est?* Act. 21, 22. 1 Cor. 11, 15. 26. — τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ = ἐπιμενοῦμεν οὖν τῇ ἁμαρτίᾳ Rom. 6, 1. 7, 7. 9, 14. 30. τί οὖν; *quid igitur?* i. e. *quid igitur sequitur?* Rom. 11, 7. — sq. alia interrogatione: τί οὖν; προεχόμεθα; = προεχόμεθα οὖν; Rom. 3, 9. 6, 15. Cf. de formula τί οὖν animum praeparante ad obiectionem ex antecedentibus nascentem *Fritzsche* l. l. p. 172. — πόθεν οὖν; *unde igitur?* Matth. 13, 27. πόθεν — ζιζάνια sc. cum semen purum ieceris? v. 56. πόθεν — πάντα sc. cum e gente ignobili prodierit? — Ioh. 4, 11. πῶς οὖν, *quomodo igitur?* Matth. 12, 26. πῶς — αὐτοῦ sc. si ipse secum dissidet. 22, 43. — 26, 54. πῶς — γραφαί; sc. si tuo vel angelorum auxilio uterer. Ioh. 6, 42. πῶς — καταβέβηκα; scil. cum genus eius noverimus. — 9, 19. Rom. 10, 14. (Lucian. D. D. 2, 3. Xen. Symp. 2, 10.) — — cc) orationi *recipiendae* inservit i. e. post interposita verba quaedam repetit sententiam. Utuntur Lat. in talibus nunc *igitur*, nunc *inquam*, nostrates: *also, sage ich, wie gesagt* cf. *Passow* l. l. *Matth.* §. 625. *Bornem.* ad Xen. Anab. 4, 3. 6. *Heindorf* ad Plat. Lys. §. 43 fin. *Iacob* Lucian. Alexand. p. 42. *Löwe* [*Leo*] ad Hom. Odyss. 3, 34. *Win.* p. 425. 416. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 387. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 308. — Ita Matth. 7, 24 coll. v. 21. — 10, 32 coll. v. 23. 13, 40 coll. v. 30. Marc. 3, 31 coll. v. 21. Luc. 3, 7 coll. v. 3. Ioh. 6, 24 coll v. 22. 16, 18 coll. v. 17. 16, 22 coll. v. 18. 18, 12 coll. v. 3. — v. 19 coll. v. 13. 19, 23 coll. v. 18. Act. 2, 30 coll. v. 29. — 26, 22 coll. v. 20. Rom. 4, 10 coll. v. 9. 1 Cor. 8, 4 coll. v. 1. 11, 20 coll. v. 18. Gal. 3, 5 coll. v. 2. Eph. 4, 17 coll. v. 1. (Xen. Mem. 1, 1. 20. Anab. 4, 3. 6. Cyr. 5, 1. 3 coll. §. 2.) — — dd) *summatim* comprehendit, quae ante fusius dicta erant cf. *Passow* l. l. *Matth.* §. 625. p. 1272. — Matth. 1, 17. Ioh. 7, 43. 19, 42. ἐκεῖ οὖν — Ἰησοῦν sensus: *praeparatis igitur et peractis omnibus, quae ad sepulturam pertinebant, ibi Iesum reposuerunt.* — Ioh. 12, 17. ἐμαρτύρει οὖν — νεκρῶν sensus: *factis igitur et verbis testata est multitudo ipsum comitans, Lazarum ab eo in vitam revocatum esse.* — addito μέν: μὲν οὖν, sq. δέ. In quibus ut μέν respicit δέ, indicans transitum ad aliam rem, ita οὖν concludit; utuntur Lat. in talibus *quidem igitur, ac — quidem* Ioh. 19, 24 coll. v. 23. — Luc. 3, 18 coll. v. 19 et Ioh. 20, 30 coll. v. 31. Vide de his l. l. sub ἕτερος adnotata. (Xen. Mem. 1, 1. 16.)

b) aut transitum faciendo a re una ad alteram „es zeigt die *äusserliche* Verbindung eines Satzes mit dem vorhergehenden an und dass der eine *auf* den andern folgt." *Passow* l. l. p. 313. *Matth.* §. 625. *Win.* p. 416. Utuntur Lat. in talibus *igitur*, etiam *tum, porro*, nostrates: *also, in Folge dessen, da, nun* — aa) universe Luc. 6, 9. Ioh. 12, 1. 9. 18, 11. 17. 19. 25. 28. 33. 19, 5. 29. σκεῦος — στόματι = οἱ δέ, πλήσαντες οὖν σπόγγον ὄξους, ἔκειτο γὰρ σκεῦος ὄξους μεστόν, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες — στόματι. — v. 31. 21, 5. — Rom. 2, 21. cf. de h. l. verbis ὁ οὖν διδάσκων κλ. apodosin exhibentibus verborum v. 17 sqq. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 125 sqq. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 62. Aliter *Win.* p. 493. haberi in his verbis anacoluthon existimans. — Loci, in quibus praeter particulas μέν — δέ sibi respondentibus legitur οὖν transitum ad aliam rem indicans Marc. 16, 19. Act. 8, 25. 25, 4. 28, 5. Vid. μέν p. 307 col. 2. — μὲν οὖν i. e. vel: *igitur*, nos: *nun* [vide μέν l. l.], vel: *imo.* Vide locos sub voc. μέν l. l. excitatos. — — bb) ubi iunctum legitur cum particula temporis, ut ὅταν: ὅταν οὖν *quando igitur* Matth. 6, 2. 21, 40. 24, 15. Luc. 11, 34. — ὅτε: ὅτε οὖν, *cum igitur, wie nun, da nun* Ioh. 2, 22. 13, 12. [31.] 19, 6. 8. 23. 30. 21, 15. — ὡς: ὡς οὖν, *cum igitur, wie nun, da nun* Ioh. 4, 1. 40. 11, 6. 18, 6. 20, 12. 21, 9. ἡ οὖν μάρθα ὡς ἤκουσεν Ioh. 11, 20. 22. (Plat. Protag. p. 316 A.) cf.

Matth. l. l. — *ἐξαυτῆς οὖν*, *statim igitur* Act. 10, 33. *νῦν οὖν* ibid. — *πάλιν οὖν* vel *οὖν πάλιν iterum igitur* Ioh. 8, 12. 21. 9, 15. 10, 7. 19. 31. 39. 18, 27. 33. 40. 20, 10. 21. — *τότε οὖν*, *tum igitur* Ioh. 11, 14. 19, 1. 16. 20, 8. — — cc) iungitur c. particip. resolvendo per *ὅταν*, *ὅτε*, *ὡς*, c. verbo finito cf *Matth.* §. 565, 1 et supra sub *ἀγανακτέω* notata. — Ioh. 6, 14. 15. 19. 11, 17. 31. 12, 3, 13. 30. 18, 3. 4. 19, 13. 26. 20, 19. 21, 7. Act. 2, 33. 15, 2. 19, 36. 25, 1. 17. 26, 22. Rom. 15, 28.

Οὔπω, adv. absolute et obiective negans (ex *οὐ* et *πω*) *nondum* a) universe, sq. praes. Matth. 15, 7. 16, 9. 24, 6. Marc. 8, 17. 13, 7. Ioh. 2, 4. 7, 6. 8, 57. Hebr. 2, 8. (Ael. V. H. 2, 12. Xen. An. 1, 5. 12.) — sq. praeterit. Ioh. 7, 8. *ὁ καιρὸς ὁ ἐ. οὔπω πεπλήρωται.* De lectione *οὐκ ἀναβαίνω* praeferenda vulgatae *οὔπω ἀναβαίνω* vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Scholt*, *Lücke*, *Meyer*, *de Wette.* Cf. de h. l. *Meyer* Ev. Ioh. p. 93. — v. 39. 8, 20. 11, 30. 20, 17. 1 Cor. 8, 2. Hebr. 12, 4. — *οὔπω οὐδεὶς* = *nondum quisquam* Act. 8, 16. Cf. *οὐ* et *οὐδείς*. — b) in interrogat. = *nondumne?* Matth. 15, 12. Marc. 8, 17.

Οὐρά, *ᾶς*, *ἡ*, *cauda*. Ter in N. T. Apoc. 10, 10. 19. 12, 4. — *οἱ ο'* pro זָנָב Ies. 19, 15. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 40. ed. *Tauchn.* Lucian. D. D. 22, 1. Xen. de re equestr. 5, 7.)

Οὐράνιος, *ια*, *ον* et *οὐράνιος*, *ιον*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον τό*, (*οὐρανός*) *coelestis*, *e.* Sexies in N. T., ut *ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος pater coelestis* — appellatur ita Deus, quippe qui in coelo habitare credebatur Matth. 6, 14 26. 32. 15, 13. — *πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου multitudo copiarum coelestium*, appellantur ita angeli, qui cum Deo in coelis versari putabantur Luc. 2, 13. Vide *οὐρανός*. — *ὀπτασία οὐράνιος* i. e. *visio*, *quae de coelo obtigit alicui* Act. 26, 19. — pro chald. שְׁמַיָּא Dan. 4, 23. (Hdian. 1, 7. 9. Xen. Mem. 1, 1. 11.)

Οὐρανόθεν, adv. (vox poetis et seriori graecitati propria cf. *Lob.* ad Phryn. p. 93. 94. — *οὐρανός*) *coelitus.* Bis in N. T. Act. 14, 17. 26, 13. (Iamblich. vit. Pythag. 32, 216. Niceph. Greg. 10, 1. 287. Aeschin. 73, 5.)

Οὐρανός, *οῦ*, *ὁ*, et uti hebr. שָׁמַיִם *οὐρανοί*, *ῶν*, *οἱ*, [quippe quod plures coeli in sacris libris esse docentur vid. *Win.* p. 164. vid. infra ad Eph. 4, 10. observata et de articuli nunc absentia nunc positione *Win.* p. 114] *coelum*, *coeli*, *coelorum*, *der Himmel*, i. e. A) *convexa coeli cum omnibus*, *quae in coelo conspiciuntur* a) universe aa) propr. — Ita, ubi coelum et terra sibi oppon., ut 1 Cor. 8, 2. Hebr. 12, 26. — 2 Petr. 3, 5. 10. 12. — circumscribitur vocibus *ὁ οὐρ. καὶ ἡ γῆ universus mundus*, *omnium rerum creatarum universitas* Matth. 5, 18. 11, 25. 24, 35. 28, 18. Marc. 13, 31. Luc. 10, 21. 16, 17. 21, 31. Act. 4, 24. 14, 15. 17, 24. Apoc. 10, 6. 14, 7. 20, 11. — Ita pro הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ Gen. 1, 1. 14, 19. — *τὰ ἐν τοῖς οὐρ. καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς* = *omnium rerum creatarum universitas* Col. 1, 16. — *ἄκρος οὐρανός* vel *ἄκρον οὐρανοῦ* item *ἄκροι οὐρανοί* vel *ἄκρα οὐρανῶν*, *fines coeli* vel *ultimi coeli*, i. e. *coeli fines*, *quibus terram contingere videtur* Matth. 24, 31. Marc. 13, 27. — *ὑπὸ τὸν οὐρανόν*, *sub coelis* = *in terris* Act. 4, 12. (Plat. Tim. p. 23.) — *ἡ ὑπ' οὐρανὸν* scil. *χώρα* [cf. *Win.* p. 528. *Bornem.* Schol. p. 107. *L. Bos* p. 560 sq.] Luc. 17, 24. quo loco *ἐκ τῆς* — *οὐρανόν* = *ab una terrae* vel *coeli plaga ad alteram.* (Ita *ἐκ θαλάττης ἐς θάλατταν* Xen. h. gr. 3, 2. 8. Aristoph. Thesmoph. v. 956.) — Act. 2, 5. Col. 1, 23. — Ita pro קְצוֹת הָאָרֶץ et *τὰ ἐν τῇ γῇ* pro תַּחַת הַשָּׁמַיִם Iob. 28, 24. pro אֶרֶץ Iob. 18, 4. pro תְּהוֹם Prov. 8, 28. — *οἱ νῦν οὐρανοί*, *coelum*, *quod nunc est*, et ex oppos. *τοῦ οὐρανοῦ τοῦ καινοῦ*, *ὁ πρῶτος οὐρανός*, *coelum primum*, post iudicium extremum cum toto mundo *igne dissolvendum* 2 Petr. 3, 7. Apoc. 21, 1. — Cf. *Bertholdt* Christol. Iudaeorum Iesu et apost. aetate p. 212. *Baumgarten-Crusius* Grundzüge der bibl. Theol. Ien. 1828. p. 449 sq. [*Bauer*] Bibl Theol. d. N. T. Vol. 3 p. 66 sqq. p. 284 sqq. *Schulz* Brief an die Hebr. p. 91 coll. *Gesen.* ad Ies. 13, 13. 65, 17. 66, 22. — commemorantur plures coeli Eph. 4, 10 Hebr. 4, 14. 7, 26 Cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 206. *Schulz* l. l *Win.* p. 164. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 173. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 238. *Wetsten.* et *Emmerling* ad 2 Cor. 12, 2. — *ὁ καινὸς οὐρ. novum coelum* i. e. coelum, quod illo, quod nunc est, vi ignis dissoluto, cum meliori et praestantiori rerum omnium conditione expectabat aetas Iesu et apostolorum 2 Petr. 3, 13. Apoc 21, 1. — Cf. *Bertholdt* l. l. *Baumgarten-Crusius* l. l. *Bauer* l. l. *Schulz* l. l. — (Hom. Iliad. 18, 453. Xen. Oecon. 19, 9.) — — bb) formulae trop, ut *κολλᾶσθαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ* Apoc. 18, 5. Vide *κολλάομαι* p. 274 col. 1. — *ὑψωθῆναι ἕως τοῦ οὐρ. ad coelum efferri* pro: *in summum fortunae fastigium evehi* Matth. 11, 23. Luc. 10, 5. (Ita *ἀρθῆναι πρὸς τὸν οὐρανόν* Plut. de Herodoti malign. c 31. Mor. 5. p. 207. ed. *Tauchn.*) — — b) quatenus nubes in eo pendent, venti et imbres coguntur, tonitrua et fulgura gignuntur [coelum aërium, apud Iudaeos primum coelum appellatum cf. *Emmerling* l. l.] — aa) universe, ut *τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρ. aves volatu coelum petentes* Matth. 6, 26. 8, 20. 13, 32. Marc. 4, [4.] 32. Luc. 8, 5. 9, 58. 13, 19. Act. 10, 12. 11, 6. *νεφέλαι τοῦ οὐρ.* Matth. 24, 30. 26, 64. Marc. 14, 62. *τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρ.* Matth. 16, 3. Luc. 12, 56. — *πυῤῥάζει*, *στυγνάζει*, *ὑετὸν δίδωσιν ὁ οὐρ.* Matth. 16, 2 3. Iac. 5, 18. *πῦρ*, *φῶς*, *χάλαζα ἀπό* vel *ἐκ τοῦ οὐρ.* Luc. 9, 54. 17, 29. Act. 9, 3. 22, 6. Apoc. 13, 13. 16, 21. 20, 9. *σημεῖον ἐκ* vel *ἀπὸ τοῦ οὐρ. miraculum de coelo demissum* item *ἐν τῷ οὐρ. in coelo conspicuum* Matth. 16, 1. Marc. 8, 11 Luc. 11, 16. 21, 11. Act. 2, 19. 24, 30. — *ἦχος*, *φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρ.* Luc. 3, 22. Ioh. 11, 9. 2 Petr. 1, 18. — Act. 2, 2. *ἀνεῴχθη ὁ οὐρ.* item *ἀνεῳχθῆναι* vel *σχίζονται οἱ οὐρ. coeli aperti* vel *discissi sunt* [scil. ut inde spiritus div. in Iesum effundi posset. Cf. quae habent de hac narratione ad celebrandam Iesu maiestatem composita neque comparanda cum profanorum scriptorum locis, in quibus coeli fulminibus scissi mentio iniicitur *Fritzsche* Ev. Matth. p. 148. Ev. Marc. p. 20. *de Wette* Ev. Matth. p. 34 sq.] Matth. 3, 16. Marc. 1, 11. — *φωνὴ ἐκ τῶν οὐρ.* Matth. 3, 11. Marc. 1, 10. (Xen. Cyr. 4, 2. 15. An. 4, 2. 2.) — — bb) formulae notandae, ut *κλείειν τὸν οὐρανόν*, hebr. עָצַר הַשָּׁמַיִם dicitur Deus = *pluviam terrae denegare* Luc. 4, 25. Apoc. 11, 6. — Cf. Deut. 11, 17. 2 Chron 6, 26. 7, 13. ubi *οἱ ο' συνέχειν τὸν οὐρανόν*. „*Der Volksglaube der Semiten*," inquit *Gesen.* ad Ies 24, 19. „*dachte sich oben in der Himmelsveste* — רָקִיעַ — *Gitter oder Schleussen angebracht*, *durch welche*, *wenn sie geöffnet wurden*, *das über jenem Gewölbe befindliche Wasser des Himmelsoceans als Regen oder Wolkenbruch herabströmte.*" — *ὁ σατανᾶς πίπτει ἐκ τοῦ οὐρ. Satanas de coelo ruit* Luc. 10, 18. — Aërem uti domicilium Satanae habebat Iesu et apostolorum aetas, ita, ubi ad Iesu opus oppugnandum et impediendum sese accingit Satanas, ruere de coelo dicitur. Sunt tamen, qui vv. Lucae explicent: *de coelo Satanas deiicitur* pro: *nocendi vis Satanae frangitur et debilitatur.* Vid. *Kuinoel* et *Meyer* ad h. l. — — c) quatenus sidera in eo moventur et conspiciuntur [coelum sidereum, coeli secundi nomine Iudaeis insignitum] aa) universe, ut *ἀστέρες τοῦ οὐρ.* Marc. 13, 25. Hebr. 11, 12. Apoc. 12, 4. *ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρ.* item *αἱ δυνάμεις τῶν οὐρ.* vel *αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρ. copiae coelestes* = *sidera* Act. 7, 42. — Matth. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 11, 26. — Ita pro hebr. צְבָא הַשָּׁמַיִם Ier. 33, 22. Sophon. 1, 5. Cf. *δύναμις* p. 332. (Xen. Mem. 4, 3. 8. *οὐρανὸς ἀστερόεις* Hom. Iliad. 6, 108.) — — bb) formula notanda: *ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρ.* Matth. 24, 29. Apoc. 6, 13. — Apoc. 8, 10. 9, 1. Cf. *Gesen.* ad Ies. 34, 14. „*Die politische Revolution*, *bei welcher die wichtigsten Reiche untergehen*, *wird als ein jüngster Tag*, *als eine Revolution der ganzen Natur vorgestellt. Der Himmel*, *der*, *wie ein Zelt über die Erde ausgebreitet*, *gedacht wird* [Ies. 40, 22. Ps. 104, 2.], *rollt sich*, *wie eine Buchrolle ὡς βιβλίον εἱλισσόμενον* Apoc. 6, 4 coll. Ps. 102, 27.] *zusammen. Die Sterne*, *die daran geheftet sind* [refixa coelo sidera Horat. Epod. 17, 5. sidera, quae affixa diximus coelo Plin. H. N. 2, 8. 6.] *fallen herab*, *wie welke Blätter. Die ganze sinnlich populäre Vorstellung*, *die die Sterne als Lämpchen und Kerzen am Himmel denkt.*" Uti denique omnium temporum multitudo inculta pro luminibus coelestibus habuit et habet sidera, ita eiusdem opinionis vestigia habes in phaenomeno, nostratibus *Sternschnuppen*, Latinis *stellae* labentes vel *cadentes* [Virg.

Georg. 1, 865. Aeneid. 2, 694.] appellato et mali omnis habito [Artemid. 2, 30.] cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 714 sqq. *Meyer* Ev. Matth. p. 147. *de Wette* Ev. Matth. p. 202.

B) *sedes et domicilium Dei*, *angelorum et hominum pie defunctorum*, Paulo apostolo 2 Cor. 12, 2 ut Iudaeis τρίτος οὐρανός, coelum tertium appellatum. Cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 312 et ad 2 Cor. 12, 2. *Meyer* et *de Wette*. — a) universe Matth. 22, 30. Marc. 13, 32. Luc. 6, 23. 19, 38. 22, 43. Act. 3, 21. Rom. 1, 18. 2 Cor. 12, 2. Gal. 1, 8. 2 Thess. 1, 7. Hebr. 9, 24. Apoc. 4, 2. 5, 3. 13. 6, 1. 10, 4. 5. 8. 11, 12. 15. 19. 12, 1. 3. 7. 8. 10. 14, 2. 13. 17. 15, 1. 5. 16, 17. 18, 4. 19, 1. — plur. Matth. 5, 12. 18, 10 24, 36. Marc. 12, 25. Luc. 11, 20. 2 Cor. 5, 1. Eph. 6, 9. Phil. 3, 20. Col. 1, 5. 4, 1. 1 Thess. 1, 10. Hebr. 8, 1. 9, 23. 10, 34. 12, 23. 1 Petr. 1, 4. — ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ Matth. 5, 34. 23, 22. Act. 7, 49 coll. Ies. 66, 1. — Iac. 5, 12. — τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ Matth. 6, 10. [Luc. 11, 37.] coll Ps. 103, 21. — θησαυρὸς ἐν οὐρανῷ = *opes, quae asservantur in coelo* Matth. 6, 20. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 12, 33. 18, 22. Uti enim honestatis facta referri putabantur εἰς τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς in coelo asservatum, ita ad cuius nomen recte factorum multa adnotata existimari poterant, is, cum merces illum eximia maneret, θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ habere putabatur. — ἔσται δεδεμένον vel λελυμένον ἐν τῷ οὐρ. vel ἐν τοῖς οὐρ. *in coelo et apud eos, qui in coelo sunt* Matth. 16, 19. 18, 18. — ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ aut *Deus in coelis habitans* aut *Deus coeli dominus* Apoc. 11, 13. 16, 11. — ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ, *pater coelestis* [vid. ἐκ p. 149 col. 2.] Luc. 11. 13. vel ὁ πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρ. Matth. 5, 16. 45. 48. 6, 1. 9. 7, 11. 10, 33. 12, 50. 16, 17. 18, 10. 14. 19. 23, 9. Marc. 11, 25. 26. Luc. 11, 2. — τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρ. = *catervae geniorum coelestium* Apoc. 19, 14. Ita ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρ. pro hebr. צְבָא הַשָּׁמַיִם 1 Regg. 22, 19 coll. 2 Chron. 18, 18. Ps. 148, 2 — χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρ. *gaudebunt in coelis*, *man wird sich im Himmel freuen* i. e. *qui sunt in coelis*, Deus et angeli, *laetabuntur* Luc. 15, 7. — b) formulae notandae: aa) ἀναβλέπειν, ἐμβλέπειν, ἀτενίζειν, αἴρειν, ἐπαίρειν, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανόν i. e. *vultum tendere ad coelum* vel *intueri coelum*, *Dei domicilium*. Ita nunc de personis, vultu ad coelum directo, preces facientibus Matth. 14, 19. Marc. 6, 41. 7, 34. Luc. 9, 16. 18, 13. Ioh. 17, 1. Act. 7, 55. (1 Macc. 4, 10. βοᾶν εἰς τὸν οὐρανόν.) — nunc de apostolis, ascensionis Iesu in coelum testibus Act. 1, 10. 11. — bb) ἀναβαίνειν, ἀναληφθῆναι, ἀνασπᾶσθαι, ἀπέρχεσθαι, πορεύεσθαι εἰς τὸν οὐρανόν = *adscendo*, *recipior*, *abeo in coelum et ad Deum in coelo habitantem me confero* α) de personis Ioh. 3. 13. Act. 2, 34. 10, 6. Apoc. 11, 12. — de angelis Luc. 2, 15. — de Iesu, filio Dei Marc. 16, 19. Act. 1, 11. 1 Petr. 3, 22. — β) de rebus Act. 10, 16. 11, 10. Apoc. 21, 2 — — cc) ἀποσταλῆναι, ἔρχεσθαι, καθίεσθαι, καταβαίνειν ἐξ vel ἀπ' οὐρανοῦ, *mitti*, *venire*, *descendere de coelo*, *domicilio Dei* α) de personis, ut de angelis Matth. 28, 2. Apoc. 10, 1. 18, 1. 20, 1. — de Iesu, filio Dei Ioh. 3, 31. 6, 33. 38. 42. 1 Thess. 4, 16. 1 Petr. 1, 12. — abest καταβὰς Hebr. 12, 25. — de Spiritu div. Ioh. 1, 32. — β de rebus Act. 11, 5. — dd) ὁ οὐρανὸς ἀνεῳγὸς vel οἱ οὐρ. ἀνεῳγμένοι dicuntur, vel ubi persona aut res de coelo a Deo demitti dicitur Ioh. 1, 52. Act. 10, 11. — vel ubi quis, repentino quodam furore abreptus, imagines rerum absentium et spirituum species cernere sibi videtur Act. 7, 56. — Apoc. 4, 1. 19, 11. — ee) τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, item πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς, *coelestia*, *familia coelestis* i. e. *die höhere Geisterwelt* Ephes 1, 10. 3, 15. Col. 1. 20. „*Der Gewinn, welchen nach der Paulinischen Ansicht die höhere Geisterwelt von der Erlösung haben sollte, lag nur darin, dass sie sich mit der Menschheit nun mehr für die Sache des Guten vereinigen konnte*" *Baumgarten-Crusius* l. l. p. 151 sq. Cf. Luc. 15, 7. — — c) poetice in verbis εὐφραίνου οὐρανέ, item εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοί Apoc. 12, 12. 18, 20. — Ita οἱ ο' Ps. 46, 11. Ies. 49, 13. — — d) metonym. ad coelum, Dei domicilium, referuntur, quae sunt Dei ipsius aa) universe, ut ἁμαρτάνειν εἰς τὸν οὐρανὸν Luc. 15, 18. 21. (Claudian. bell getic. quis iam post talia segnis ambigat aut *coelo* nolit parere neganti, et nostrates: *der Himmel gebe*, *der Himmel hat geholfen*.) — Locutos esse ita potissimum Iudaeos serioris aetatis, testis est *Wetsten.* ad Matth. 21, 25. Luc. 15, 18. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 110. *Meyer* Ev. Luc. p. 350. — ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν Matth. 3, 2. 4, 17. 5, 3. 10. 19 bis. v. 20. 7, 21. 8, 11. 10, 7. 11, 11. 12. 13, 11. 24. 31. 33. 44. 45. 47. 52. 16, 19. 18, 1. 4. 23. 19, 12. 14. 23. 20, 1. 22, 2. 23, 14. 25, 1. cuius loco alibi ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ vid. βασιλεία. — bb) appellantur a coelo, Dei domicilio, personae et res, quae sunt *originis divinae*, ut ἄρτος ἐκ τοῦ οὐρ. Ioh. 6, 31. 32. δέδοται τινί τι ἐκ τοῦ οὐρ. *datum est alicui e coelo* pro: *datum est alicui a Deo in coelis habitante* Ioh. 3, 27. εἶναι ἐξ οὐρανοῦ Matth. 21, 25 bis. Marc. 11, 30. 31. Luc. 20, 4. 5. 1 Cor. 15, 47. 2 Cor. 5, 2. Saepius non habetur in N. T.

Οὐρβανός, οῦ, ὁ, *Urbanus*, nomen propr. viri Rom. 16, 9.

Οὐρίας, ου, ὁ, *Urias*, hebr. אוּרִיָּה, nomen propr. viri insidiis Davidis olim occisi Matth. 1, 6 coll. 2 Sam 11, 3.

Οὖς, ὠτός, τό, *auris*, *das Ohr* a) universe Matth. 13, 15. Marc. 7, 33. Luc. 22, 50. Act. 7, 57. 28, 27. 1 Cor. 2, 9. 12, 16. (Herodian. 7, 3. 7. Xen. Mem. 1, 4. 5.) — b) ut poetarum, ita Hebraeorum more, quae cadunt in hominem ipsum, referuntur ad membrum corporis, et auri tribuuntur, quod eius praecipua est pars in re praesenti [vid. sub voc. γλῶσσα notata et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 459.] Matth. 13, 16. — c) formulae notandae: ἀκούειν item ἀκούεσθαι εἰς τὰ ὦτα [vid. εἰς p. 140 col. 1.] Matth. 10, 27. Act. 11, 22. — ὁ ἔχων ὦτα, ἀκουέτω, item ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω, sensus: *attendite! aures arrigite!* Matth. 11, 15. 13, 9. 43. Marc. 4, 9. Luc. 8, 8. 22. 13, 9. 14, 35. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. — adde Marc. 4, 23. 7, 16. — βαρέως ἀκούειν τοῖς ὠσὶ Matth. 13, 15. Act. 28, 27. Vide βαρέως. — ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, in descriptione *hominum stupidorum et tardiorum ad intelligendum* Marc. 8, 18. — γίνεσθαι vel εἰσέρχεσθαι εἰς τὰ ὦτά τινος [vid. εἰς p. 139 col. 1.] Luc. 1, 44. Iac. 5, 4. — πληροῦσθαι ἐν τοῖς ὠσίν τινος [vid. ἐν p. 165 col. 1. init.] Luc. 4, 21. — — θέσθαι εἰς τὰ ὦτα Luc. 9, 44. Vide εἰς l. l. — λαλεῖσθαι πρὸς τὸ οὖς Luc. 12, 3. [cf. λαλέω p. 286 col. 1 fin. — ἀπερίτμητος — τοῖς ὠσὶ [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Act. 7, 51. — ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν *Ohren des Nichthörens* i. e. *aures audiendi facultate destitutae* [vid. βλέπω p. 74 col. 1. et μή no. 1.] Rom. 11, 8. — ὦτά τινος εἰς δέησιν [vid. εἰς p. 141 col. 1. init.] 1 Petr. 3, 12. Saepius non extat in N. T.

Οὐσία, ας, ἡ, (essentia, substantia ab ὤν, οὖσα, ὄν) *quae sunt alicui*, *facultates*, *opes*, *bona*. Bis in N. T. Luc. 15, 12. 13. — (Tob. 14, 13. Diod. Sic. T. 10. p. 94. ed. *Bip.* Xen. Mem. 2, 8. 3.)

Οὔτε, coniunct. absolute et obiective negans, *neque* i. e. 1) *und nicht* Luc. 20, 36. — (Hom. Iliad. 22, 265. Mem. 1, 2. 47.) — sq. καί [vid. *Win.* p. 461. *Matth.* §. 609. *Bornem.* Schol. p. 125 sq. ita Eur. Iph. T. v. 595. Paus. 1, 6 5. Hdot. 7, 49. οὔτε — τε Thuc. 2, 1. Cf. *Stallb.* ad Plat. Phileb. §. 31. *Elmsl.* ad Eur. Med. v. 431, not. 1.] Ioh. 4, 11. — sq. καί c. verbo negationem includente 3 Ioh. v. 10. οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει i. e. *neque ipse excipit*, *neque permittit*, *ut*, *qui excipere volunt*, *excipiant*. Alii explicant: οὐ μόνον αὐτὸς οὐκ ἐπιδέχεται, ἀλλὰ καὶ — κωλύει. De quo partic. καί usu cf. sub εἶγε p. 80 col. 1. monita. — οὔτε — οὔτε, *neque* — *neque* i. e. *weder* — *noch* Matth 6, 20. 22, 30. Luc. 14, 35. 20, 35. Ioh. 4, 21 5, 37 8, 19. 9, 3. Act. 15, 10. 19, 37. 28, 21. 1 Cor. 3, 7. 11, 11. Gal. 5, 6. 6, 15. Apoc. 3, 15. 16. (Xen. de rep Lac. 14, 7.) — seq. alia negatione, ubi fortius negatur Apoc. 21, 4. οὔτε — οὔτε — οὔτε *neque* — *neque* — *neque* Act. 24, 12. 25, 8. Rom. 8, 38. 39. 1 Cor. 6, 9. 1 Thess. 2, 6. Apoc. 9, 20. — praeced. οὐ Ioh. 1. 25. — οὐδέ — οὔτε Gal. 1, 12. 1 Thess. 2, 3. Vid. de his l. sub οὐδέ observata. — Cf. *Buttm.* §. 136. *Matth.* §. 609. — — 2) *ne* — *quidem*, *auch nicht* Marc. 5, 3. Luc. 12, 26. 1 Cor. 3, 2. Vid. tamen de his l. et quatenus pro οὔτε scribendum sit οὐδέ *Fritzsche* Ev. Marc. p. 156 sq. coll. *Bornem.* Schol. p. 85. (Herodian. 4, 6. 1.)

Οὗτος, αὕτη, τοῦτο, pron. demonstrat. *hic*, *haec*, *hoc*, *dieser*, *diese*, *dieses*. Pertinet A) *ad rem* vel *perso-*

nam praecedentem, es weisst zurück cf. *Matth.* §. 470, 1. *Passow* sub hoc voc. — et quidem a) ad person. vel *rempr oxime* praeced., ut *καλέσεις — ἰησοῦν· οὗτος* Luc. 1, 32. *ῷ ὄνομα συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρ. οὗτος* 2, 25. — 7, 12. 8, 13 Ioh 1, 2. 3, 2. 6, 71. 7, 4 *εἰ ταῦτα ποιεῖς* [l. e. *εἰ ζητεῖς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι* coll. v. 3.] — 12, 21. 18, 29. — *οὗτοι πάντες* Act 1, 14. 9, 20 — *συμβιβάζων — χριστός* = *συμβιβάζων καὶ κηρύσσων τὸν ἰησοῦν, ὅτι οὗτος* Act. 9, 22 coll. v. 20. — 10, 36. quo l. verba *οὗτος — κύριος* per parenthesin adduntur cf *Win.* 488. *Meyer* Act. Ap. p. 150.] — v. 43. 17, 11. 21, 24. — 1 Ioh. 5, 20. *καὶ — αἰώνιος* i. e *hic Iesus Christus est, qui de vero Deo et de vita aeterna et beata consequenda nos instituit.* Aliter *de Wette* p. 265. *Lücke* 3. p. 238 sqq. *Win* p. 149. non ad proxime praeced. *ἰησοῦν χριστόν*, sed ad remotius *θεός* referentes pron. *οὗτος*. — Rom. 14, 18. *ὁ γὰρ ἐν τούτοις* [scil *ἐν εἰρήνῃ καὶ χαρᾷ ἐν πνεύματι ἁγίῳ*] *δουλεύων τῷ χριστῷ*. Gal. 5, 12. *ταῦτα δὲ* sc. *ἡ σὰρξ καὶ τὸ πνεῦμα*. Col. 4, 11. 1 Tim. 6, 8. Hebr. 10, 18. 1 Petr. 2, 4. 8. 2 Petr. 3, 11. 1 Ioh. 5, 6. — de Matth. 21, 24 et Marc. 12, 11. vide sub *θαυμαστός* adnotata. (Pausan. 7, 7. 4. Xen. An. 4, 8. 15.) — — refertur plur. *ταῦτα* ad *unam* rem Luc. 12, 4. cf. *Schäfer* ad Dionys. p. 80. *Win.* p. 152. *Bornem.* Schol. p. 81 sq. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 839. *Iacobs* ad Achill. Tat. p. 324. — *κατὰ ταῦτα secundum haec* = *οὕτως, hoc modo*, ita Luc. 6, 23. 26. 17, 30. in quibus l. si exhibent codd. *κατὰ ταὐτά* vel *κατὰ τὰ αὐτά* i. e. *eodem modo*, vid. *Knapp, Schott,* coll. *Griesb.* ed. *Schulz, de Wette, Bornem.* Schol. p. 40. — b) ad personam, de qua nunc cum maxime sermo est cf. *Matth* l l. *Win.* p. 149. *Bornem.* Schol. p. 127 et ad Xen. Symp. 4, 27. p. 122. — Ita Luc. 2, 36 37. 13, 2. 4. quo l. ut *ἐκεῖνοι* ad absentes, ita *οὗτοι* ad voc. *ἐκεῖνοι* refertur. Cf. *Bornem.* Schol. p. 88. (Xen. Cyr. 6, 3. 19.) — Ioh. 1, 42. 11, 37. *καὶ οὗτος etiam hic*, scil. de quo nobis sermo est. — Ioh. 21, 22. *τοῦτον ἰδών*. — v. 24. — Act. 4, 11 coll. v. 10. 7, 19. *οὗτος* sc. *ὁ βασιλεύς*. 8, 26. *αὕτη — ἔρημος*. Vide de h. l. *Win.* l. l. et bibl. Realw. sub voc. *Gaza*. Act. 5, 20. *τῆς ζωῆς ταύτης* scil. a Christo paratae. Cf. *Win.* p. 212. — 13, 4 coll. v. 2. 13, 26 coll. v. 23. Rom. 7, 24 coll. v. 9. 10. 13. Gal. 4, 24. *αὗται γάρ* sc. *ἡ ἐλευθέρα καὶ ἡ παιδίσκη* coll. v. 23. — 2 Tim. 3, 5 coll. v. 2 — 4. — v. 6. 2 Tim. 3, 8. *καὶ οὗτοι* coll. v. 2 — 4. — *καὶ οὗτος, etiam hic*, scil. de quo nobis sermo est Ioh. 11, 37. Hebr 8, 3 coll. v. 1. 2 Petr. 2, 12. 17 coll. v. 10. 1 Ioh. 5, 6. *οὗτος* sc. *ὁ ἰησοῦς*. (Xen. Mem. 1, 2. 14.) — — singularis *οὗτος* refertur ad plur. *πλάνοι*, ratione quippe habita sequentis *ὁ πλάνος* et *ἀντίχριστος* collective positi 2 Ioh. v. 7. — semel positum *ταύτῃ* referri videtur ad duo nomina eiusdem generis Act. 1, 25. *ἡ διακονία αὕτη καὶ ἀποστολή hoc ministerium, nempe apostoli munus*. — c) ad rem universam in praecedd. tractatam, ut *ὅτε συνετέλεσε τοὺς λόγους τούτους* = *sermones huiusque expositos* Matth. 7, 28. 22. 38. 40. 24, 33. 34. Marc. 4, 13 coll. v. 2 — 10. Luc. 1, 29. 2, 15. 19. 4, 43. 5, 6. 9, 39. 21, 22. *ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗται* i. e. *ἡμέραι αὗται εἰσὶν ἡμέραι ἐκδικήσεως*. — 24, 21. *ὅτι ταῦτα ἐγένετο*. v. 26. 39. Ioh. 2, 11. 4, 18. 37. 6, 59. 60. 12, 18. de h. l. *τοῦτο* separato a nomine suo vid. *ἀγαθός*. — v. 61 bis. 15, 11. 18, 38. 21, 21. 24. Act. 8, 19. 19, 17. 1 Cor. 9, 3. quo loco voc. *αὕτη* alii ad seqq. trahunt. Vid. tamen *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — 10, 6. 11. in quibus l. pluralis *ταῦτα* ratione habita sequentis *τύποι*. 1 Tim. 3, 13. 1 Petr. 2, 21. 3, 10. 12. 18. 2 Petr. 3, 14. 16. 1 Ioh. 2, 1. 26. 4, 3. 6. 3 Ioh. v. 4. de quo loco vid. *ἵνα* p. 745. — Matth. 7, 12. quo loco pro *οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος κλ.* *Fritzsche* praefert *οὕτως γὰρ ἐ. ὁ ν.* (Xen. Cyr. 1, 3. 15.) — *ταῦτα πάντα* Luc. 31, 36. et ordine inverso *πάντα ταῦτα* Matth. 24, 33. 34. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, Fritzsche.* — — d) ad rem *notam*, ubi Lat. *hic* [cf. *Bentley* ad Terent. Adelph. 5, 8. 23.], pro bona vel mala personae vel rei indole = vel *dieser berühmte*, vel *dieser berüchtigte*, nos: *jener* [cf. *Wolf* ad Dem. Lept. p. 295. *Heindorf* ad Plat. Phaedon. p. 69. C. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 6. 8. *Voigtländer* ind. ad Lucian. D. M. p. 219 sq.] 1 Cor. 5, 3. *τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον*, e confusione duarum locutt., una: *τὸν τοῦτο κατεργασάμενον qui scelus illud perpetravit*, altera *τὸν οὕτω* [= *adeo scelestе*] *κατεργασάμενον*. Vide sub *αἴρω* p. 11 col. 1 ad Marc. 15, 24. observata. — Luc. 19, 27. ubi pro *ἐκείνους* codd. [vid. *Griesb., Schott, Meyer, de Wette*] exhibent *τούτους* idque aeque atque illud de absentibus apud Graecos interdum usurpatum esse, docuit *Bornem.* Schol. p. 120. — —

B) ad *sequentia* spectat et ea praeparat, ubi nos: *folgender, folgende, folgendes* cf. *Matth* §. 472. *Fritzsche* ep. P ad Rom. Vol. 2. p. 325. 528. *Passow* l. l. *Voigtländer* l. l. — Ita a) *sq. oratione dir.* aa) ubi legitur *τοῦτο* [cf. *Matth.* l. l.] 1 Ioh. 4, 2. ita *τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην — νόμον οὐκ ἀκυροῖ* Gal. 3, 17. coll tamen *Meyer* et *de Wette*. — — bb) ubi *οὗτος, αὕτη, τοῦτο*, iunctum legitur c. substant., ut *τῶν δὲ — ὀνόματά ἐστι ταῦτα* Matth. 10, 2. — ad 22, 39. vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 666. item *Griesb.* N. T. ed. *Schulz.* — abest *λέγω* vel *φημί* cogitatione addendum 2 Cor. 9, 6. cf. *Win.* p. 529. — Marc. 12, 31. 16, 17. Luc. 2, 12. Ioh. 1, 19. Act. 8, 32. 1 Cor. 9, 3? Alii h. l. ad praecedd. trahunt pron. *οὗτος*. — 2 Cor. 1, 12. 1 Ioh. 2, 25. *καὶ αὕτη — αἰώνιον*, per attract. [vid *ἐπαγγελία* p. 182 col. 1.] pro: *καὶ ἡ ἐπαγγελία αὐτοῦ αὕτη ἐστὶν ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν*. — 1 Ioh. 5, 4. — b) sententiae pronomine *οὗτος* praeparatae postponitur [vid. *Win.* p. 150.] *ὅτι*, ut *ὁ λόγος οὗτος — ὅτι — οὐκ ἀποθνήσκει* Ioh. 21, 23. Act. 20, 29. Rom. 6, 6. 1 Cor. 1, 12. 15, 50. 2 Tim. 3, 1. Phil. 1, 25. 2 Petr. 1, 20. 3, 3. 8. 1 Ioh. 2, 3. 5. 3, 16. 19. 20. de h. l. *ὅτι* iterato vid. *Win.* p. 522. — v. 24. 4, 9. 10. 17. 5, 2. 11. 14. Iud. v. 6. — *καὶ αὕτη — ὅτι* i. e. *καὶ ἡ ἀγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν — ὑμῖν, αὕτη ἐστὶν, ὅτι* 1 Ioh. 1, 5. (Plato Sophist. p. 234. B.) — c) sq. nomine, ut *τοῦτο — εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν* 2 Cor. 13, 9. 1 Ioh. 5, 4. cf. *Win.* p. 151. — d) seq. *infinit.* aa) absq. artic., ut *ἐν τούτῳ — ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν* Act. 24, 16. Eph. 4, 17. Iac. 1, 27. — Cf. *Matth.* §. 472, b. *Win.* p. 151. — ita *εἰς τοῦτο* seq. infinit. finali Act. 26, 16. cf. *Win.* l. l. — it. *διὰ τοῦτο* seq. participio, resolvendo [vid. *ἀγανακτέω*] per *quod* cum verbo finito Marc. 12, 24. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 529. *Win.* p. 152. — (Plat. Apol. Socr. c. 29.) — bb) cum artic., ut *τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα* Rom. 14, 13. 1 Cor. 7, 37. 2 Cor. 2, 1. cf. *Win.* l. l. *Matth.* l. l. (Plat. Apol. Socr. c. 24. ed. *Fischer.*) — e) sq. *ἵνα* vel ad finem pertinente, ut *εἰς τοῦτο ἵνα*, aut *διὰ τοῦτο ἵνα* Rom. 14, 9. 1 Petr. 3, 9. 4, 6. 1 Ioh. 3, 8. — 2 Cor. 13, 10. 1 Tim. 1, 16. Philem. v. 15. Ioh. 1, 31. — vel pendente a verbo imperandi [vid. *ἵνα*] Ioh. 15, 17. de h. l. plur. *ταῦτα* ad unam rem pertinente vid. supra monita. — Ioh. 15, 12. 1 Ioh. 3, 11. 23. 4, 21. 5, 11. 2 Ioh. v. 6. — vel pendente a verbo postulandi [vid. *ἵνα*] Ioh. 6, 29. 30. 40. — vel pendente a verbo curandi [vid. *ἵνα*] Ioh. 17, 3. 1 Ioh. 4, 17. 5, 3. — vel a verbis *μειζοτέραν τούτων* [de quo plurali ad *unam* rem, quae sequitur, pertinente vid. supra observata] *οὐκ ἔχω χαράν* 3 Ioh. v. 4. vid. *ἵνα* p. 240 col. 2. — f) seq. *ὅταν* c. verbo finito Rom. 11, 27. vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 525 sq. —

C) *δεικτικῶς*, ubi digito quasi monstramus nomen, ad quod pertinet oratio cf. *Matth.* §. 471, 12. *Passow* l. l. *Voigtländer* ind. ad Lucian. D. M. p. 220. et de *οὑτοσί* apud Graecos in talibus frequentissimo *Matth.* §. 150, not. 4. *Buttm.* §. 73, 2. gram. max. §. 80, 6. — a) universe, ut in verbis, quibus, digito quasi in se intento, de semetipso utitur Iohannes baptista Matth. 3, 3. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 115, coll. *Schäfer* melet. p. 77 sq. p. 114. — Matth. 3, 9. 17. 17, 5. Luc. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. — Matth. 4, 3. 9. — 8, 9. quo loco *τῶν στρατιωτῶν*, quos commemorat, uti plures adstantes sibi fingit centurio, ita digito quasi monstrat eorum unum, dicens: *καὶ λέγων τούτῳ*. — Matth. 10, 42. — *ἡ σοφία αὕτη* i. e. *haec, quam modo cognovimus, sapientia* 13, 54. 14, 2. 17, 20. 20, 21. 21, 11. 16. 26, 8. — *ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ* i. e. *hac, quae hodie instat, nocte* v. 34. 27, 54. Marc. 12, 43. 44. 14, 69. 15, 39. Luc. 2, 34. 7, 31. 44 bis. *τοῦτο τὸ παιδίον* 9, 48. — 12, 56. *τὸν — καιρὸν τοῦτον* i. e. *hoc, quod nunc agitur, tempus.* — 21, 6. *ταῦτα ἃ θεωρεῖτε* = *quod attinet haec, quae videtis.* Cf. de hoc nominat. absoluto sub vocab. *ἀργός* adnotata et *Bornem.* Schol. p. 127. — Luc. 24, 44. *οὗτοι — ὅτι δεῖ* pro: *οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς — λέγων· ὅτι δεῖ κλ.* Ita *οὗτος δαβίδ* pro זֶה דָוִד 1 Sam. 29, 3. — Ioh. 1, 15. 2, 19. 20. 6, 50. 51. ad v. 58. vid. supra ad Matth. 3, 3 observata. Ioh. 7, 46. 9, 8 9. 12, 27 bis. v. 34. 17, 11. 21, 11. Act. 1, 5. *οὐ — ταύτας ἡμέρας post paucos ab iis, qui nunc sunt, abhinc diebus.* Vide *μετά* p. 318 col. 2 fin. — v. 11. 2, 7. 4, 10. *οὗτος παρέστηκεν — ὑγιής.* 6, 14. 7, 50. 20, 34. 1 Cor. 15, 53 bis. v. 54 bis. 2 Petr.

3, 1. — De verbis ὁ αἰὼν οὗτος vid. αἰών, et de ὁ κόσμος οὗτος vid. κόσμος. — — b) iungitur cum nomine absque articulo [ut Xen. Mem. 4, 6. 15.], dum praecedit numerale ad praedicatum pertinens Luc. 24, 21. τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει [scil. ὁ ἰσραήλ, ita *Bornem*. Schol. p. 181. *Meyer* Ev. Luc. p. 410. *de Wette* Ev. Luc. p. 121. dum alii minus recte, ut videtur, addi voluerunt cogitatione ὁ χρόνος vid. *L. Bos*. de ellips. p. 543 ed. *Schäfer*] σήμερον — ἐγένετο, ubi, ut verba τρίτην ἡμέραν praedicato adhaererent, ita ταύτην pro: ταύτην τὴν ἡμέραν habes: *is dies*, *quem Israel hodie celebrat*, *tertius est*, *ex quo haec facta sunt* = *tertium iam agit Israel diem* [vel: *tertius iam agitur dies* vid. *de Wette* l. l.] *ex quo haec facta sunt*. (Lucian. dial. mort. 13, 5. ἐν βαβυλῶνι κεῖμαι τριακοστὴν ταύτην ἡμέραν *tricesimus iam dies est*, *ex quo Babylone insepultus iaceo*. Achill. Tat. 7. p. 162 ed. *Iac. Matth*. §. 425, c.) — 2 Cor. 13, 1. τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς [post duo itinera, quae ad vos feci, hoc tertium est, quod ad vos facturus sum =] *tertium hoc iter est*, *quod ad vos facio* i. e. *tertium iam ad vos venio*. In quibus quemadmodum τρίτον adverbiascit = *tertium*, *tertio*, *zum drittenmale*, ita τοῦτο respondet Lat. *iam*, nostro: *schon*. Ita in verbis δεύτερον τοῦτο pro: זֶה פַעֲמַיִם Gen. 27, 36. τρίτον τοῦτο pro: זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים Iud. 16, 15. τοῦτο δέκατον pro: זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים Num 14, 22. Cf. *Gesen*. p. 751. *Ewald* p. 625 (τέταρτον δὴ τοῦτο — ἀφίκοντο Hdot 5, 76. coll. ταυτὶ τάδε, τοῦτ' ἐκεῖ Greg. Cor. p. 121 ed. *Schäfer*.) cf. *Matth*. §. 470, 8. *Win*. p. 228. *Bornem*. Schol. p. 184. c) cum contemtu, ubi Lat. *hic*, *iste*, etiam adv. *hic*, *illic* [cf. *Schäfer* melet. p. 77. *Matth*. §. 471, 12. *Passow* l. l. *Bornem*. Schol. p. 114 et ind. ad Xen. An. sub οὗτος], ut οὗτος βλασφημεῖ Matth. 9, 3. 12, 23. 24. — 13, 54. πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη. Cf. de pronom. οὗτος iterato *Bornem*. ad Xen. An. 4, 2. 26. ad Cyr 8, 3. 48. — Matth. 13, 55. 56. 27, 47. Marc. 2, 7. 6, 2. 3. Luc. 5, 21. 6, 11. 7, 39. 49. 18, 11. Ioh. 6, 42 bis. 52. 7, 15. 49. Vide, quae habet ad h. l. de Pharisaeorum fastu lectu digna *Lücke* 2. p. 164. — 9, 19. 11, 47. Act. 6, 13. 14. 9, 21. 19, 26. — 7, 40. ὁ γὰρ μωσῆς οὗτος — οὐκ οἴδαμεν, τί γέγονεν αὐτῷ. Vid. de hoc nominat. supra ad ἀργός notata. — (Xen. Anab. 3, 1. 30. Cyr. 1, 3. 11.) — — d) cum admiratione Matth. 8, 27. Luc. 4, 22. 8, 25. Ioh. 6, 14. — e) ita, ut includat notionem τοιοῦτος = *hic et huic similis* Luc. 9, 48. Cf. *Bornem*. Schol. p. 62. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 781.

D) cum gravitatis significatione aliqua ponitur a) *ante particip*. cf. *Matthiae* §. 472, 2. *Frotscher* ad Xen. Hier. 1, 17. — ut οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν Marc. 4, 14. 16. 18. 20. Luc. 8, 21. Ioh. 11, 37. οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς. 1 Ioh. 2. 22. (Plat. leg. 3. p. 680. D.) — b) *post particip*. Matth. 13, 19. 20. 22. 23. 38. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 460 sq. — Matth. 26, 23. Marc. 12, 40. Luc. 8, 14. 15. Ioh 6, 46. 7, 18. 15, 5. Act. 17, 6. 2 Ioh. v. 9. — Iac. 1, 25. ὁ δὲ — οὗτος, οὐκ — ἔργου, οὗτος μακάριος. 2 Ioh. v. 7. οὗτος — ἀντίχριστος quo loco e vv. praecedd. repete: ὁ δὲ μὴ ὁμολογῶν ἰησοῦν χ. ἐ. ἐ. τὸν κόσμον. (Dem. 522, 20.) — — c) post nomen cf. *Bornem* ad Cyr. 2, 1. 13. et ind. ad Xen. An. sub οὗτος. — Matth. 21, 42. Marc. 6. 16. 12, 11. Luc. 9, 48. — Act. 4, 10. ἐν τῷ ὀνόματι — ἐν τούτῳ. — Rom. 7, 10. 9, 6. — (Hdian. 1, 5. 10. Xen. An. 1, 6. 6. 2, 5. 11.) — 1 Petr. 2, 7. — in structura ad sensum, qua genere differt a nomine, ad quod refertur [vid. ὅς, ἥ, ὅ no. II. 1. init et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 116.] ἔθνη — οὗτοι Rom. 2, 14. Apoc. 17. 16. — — d) post pronom. relat. Matth. 5, 19. 18, 4. Marc. 3, 35. 13, 11. Luc. 9, 24. 26. Ioh. 1, 33. 3, 26. 5, 38. 8, 26. Rom. 8, 30 ter. 1 Cor. 7, 24. Gal. 5. 17. Phil. 4, 8. Hebr. 13, 11. 2 Petr. 2, 19. (Xen. Mem. 3, 1. 1. Cyr. 2, 1. 13. Anab. 3, 2. 5.) — — e) post εἰ in apodosi cf. *Matth*. §. 610. *Bornem*. ad Xen. Cyr. 8, 1. 3. id. diss. 2. de gen Cyrop. p. 50. — ut εἰ δέ τις — οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ Rom. 8, 9. 1 Cor. 3, 17. 8, 3. Philem. v. 18. Iac. 1, 23. 26. de genit. τούτου positu vid. ἀπόστολος. — 3, 2. εἰ — ὑπομενεῖτε, τοῦτο — θεῷ = *constantia*, *qua recte factorum studiosi et conscii mala perfertis*, *haec Deo probatur* 1 Petr. 2. 20. Cf. *Win*. p. 150 sq. — praecedit sententiam conditionalem 1 Petr. 2, 19. —

E) sq. pronom. relat. οὗτος — ὅς, *is* — *qui* Luc. 9, 9. 1 Petr. 5, 12. 1 Ioh. 5, 9. — ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου pro: ἐκ τ. ὕ. τ. οὗ ἐγὼ δώσω Ioh. 4, 13. — vel ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου sc. ὃ ἔχεις σύ v. 15.

F) cum vi quadam recipit nomen post digressionem, maiorem nunc, nunc minorem cf. *Passow* l. l. *Schäfer* melet. p. 84. ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 106. — Act. 7, 35 coll. v. 31. — τοῦτον i. e. [*diesen und keinen andern*] ὁ θεός v. 35. — v. 36 — 38. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 109. *de Wette* Act. Ap. p. 59.

G) iunct. c. αὐτός intendit [cf. *Passow* l. l.]: αὐτὸς οὗτος = *is ipse* Act. 24, 15. 20. — neutr. αὐτὸ τοῦτο item τοῦτο αὐτό i. e. *id ipsum*, a) univ. Refertur nunc ad praecedd., ut 2 Cor. 2, 3. Eph. 6, 18. — ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι Gal. 2, 10 cf. de ὃ αὐτὸ τοῦτο *Matth*. §. 472. *Bornem*. Schol. p. LIII. et de αὐτὸ τοῦτο *Hölem*. ep. P. ad Philipp. p. 13. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 321. — nunc sequentia praeparat, seq. vel τό c. infinit. [vid. supra notata] 2 Cor. 7, 11. — vel ὅτι Phil. 1, 6. de h. l. πέποιθα αὐτὸ τοῦτο vid. *Matth*. §. 421, not. 1. — vel ἵνα aut ὅπως, ita εἰς αὐτὸ τοῦτο i. e. *hoc ipso*, non alio, *consilio* Eph. 6, 22. Col. 4, 8. — Rom. 9, 17. 13, 6. — — b) accus. *ob id ipsum* cf. de τοῦτο, ταῦτα = *propterea Matth*. §. 470, 7. Greg. Cor. p. 30 ed. *Schäfer*. *Herm*. ad Vig. p. 882. *Win*. p. 137. *Bornem*. ind. ad Xen. An. sub οὗτος. — 2 Petr. 1, 5. (ita αὐτὰ ταῦτα Plat. Protag. p. 310 E. τοῦτο, Philostr. vit. Pythag. 8. 138. — et αὐτὸ τοῦτο Xen. An. 1, 9. 21.) —

H) iunct. c. καί: καὶ οὗτος a) *et hic* Luc. 16, 1. b) *etiam hic* Luc. 20, 30. — δεικτικῶς 22, 56. 59. — c) *et is*, *isque*, nos: *und zwar* — „*wenn die Verbindung zweier Umstände als besonders wichtig für den vorkommenden Fall hervorgehoben werden soll*, *wird zu dem Verbindungsworte* καί *gern das demon Pronom. hinzugefügt*, *welches sich dann immer auf den ersten Umstand bezieht*" verba *Passovii* sub voc. *Matth*. §. 470, 6. *Buttm*. §. 137. *Viger*. p. 177. *Schäfer* ad Gnom. p. 272 sq. *Bornem*. Schol. p. 118. *Meyer* ep. P. ad Rom. p 283. — — aa) universe Luc. 19, 2. 1 Cor. 2, 2. (Xen. Ages. 1. 2. Mem. 2, 6. 27.) — bb) neutr. καὶ τοῦτο, καὶ ταῦτα [posito pro τοῦτο cf. *Voigtländer* ad Lucian. D. M. p. 66. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 71. Greg. Cor. p. 30. ed. *Schäfer*.] *et quidem*, sq. partic. Rom. 13, 11. Hebr 11, 12. (καὶ ταῦτα Xen. Mem. 2, 3. 1. Cyr. 6, 1. 10.) — sq. οὐκ ἐξ ὑμῶν Eph. 2, 8. — sq. subst. 1 Cor. 6, 6. 8. — d) καὶ οὗτος — καὶ οὗτος *et ille* — *et hic* 1 Cor. 6, 13. (ita *hic* — *hic* Virgil. Eclog. 4, 56.)

I) neutr. ταῦτα adverb. = οὕτως, *ita* [cf. *Matth*. §. 471, 13. *Erfurdt* ad Soph. Oed. R. v. 265.]. — praecedente καθὼς Ioh. 8, 28. alternat c. οὕτως Marc. 2, 8. — 1 Cor. 6, 11. καὶ ταῦτα [i. e. *et huius generis* scil. homines vel *tales*] τινὲς ἦτε. Cf. *Win*. p. 137. 152. 539. *de Wette* ep. P. ad Cor. 1. p. 47. paulo aliter *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 103. — praeparat sequentia Luc. 18, 11. —

K) in coordinatione τοῦτο μέν — τοῦτο δέ, *partim* — *partim* Hebr. 10, 33. (Diod. Sic. Vol. 10. p. 164. ed. *Bip*. Isocrat Panegyr. p 44. D. Dem. Leptin. p. 474, 25.) cf. *Passow* l. l. *Matth* §. 288, not. 2 *Buttm*. §. 137.

L) saepe abest οὗτος ante relat., ut Luc. 6. 34. 9, 36. 17, 10. 23, 4. Ioh. 6, 29. Act. 21, 19. 24. 22, 15. 26, 16. 22. Rom. 14, 22. 15, 18. 1 Cor. 7, 40. 2 Cor. 12, 17. cf. *Passow* l. l. *Matth*. §. 473, b.

M) legitur interdum, ubi poni poterat αὐτός Luc. 23, 22. 2 Petr. 2, 20. — „Multum interest" inquit *Reisig* coniectan. in Aristoph. p. 96 sqq. „τοῦτο ab Atticis an αὐτό ponatur nec utrumvis licet usquequaque. Alterum enim singulari est vi praeditum, atque luculenter rem quamque designat: alterum nihil nisi explet orationem, nec ponderis quicquam habet ad rem quamque extollendam." Idem deinceps: „Itaque δι' αὐτό est *dadurch*: διὰ τοῦτο vero est *dadurch*" cf. *Frotscher* ind. ad Xen Hier. p. 115.

Οὕτω et οὕτως [cf. quae habet de οὕτως saepissime ante consonantem in media oratione posito *Win*. p 43. *Frotscher* ad Xen. Hier. p. 115.] adverb. *ita*, *hoc modo*, nos: *so*, *also*, *auf diese Art* A) proprie i. e. de modo a) pertinet ad praecedentia aa) ad adverb. relat. item ad pron. relat. adverbialiter positum, ut καθάπερ — οὕτως, *uti* — *ita* Rom. 12, 5 coll. v. 4. 1 Cor. 12, 12. 2 Cor. 8, 11. Hebr. 5, 5. (Plut de sanit. tuend. c. 1) — καθὼς — οὕτως, *uti* — *ita* Ioh. 3, 14. 12, 50. 14, 31. 15, 4. Rom. 1, 15 coll. v. 13. 2 Cor. 1, 5. 10, 7. Eph. 5, 28 coll. v.

25. 1 Thess. 2, 14. Hebr. 5, 3. 1 Ioh. 2, 6. — καθώς — οὕτως ἔσται Luc. 11, 30. 17, 26. — ὡς — οὕτω quemadmodum — ita Act. 8, 32. 23, 11. Rom. 5, 15. 18. 1 Cor. 7, 17. 2 Cor. 7, 14. 9, 5. 11, 3. 1 Thess. 2, 8. (Xen. Cyr. 8, 2. 12.) — ὥςπερ — οὕτω uti — ita Ioh. 5, 21. 26. Rom. 5, 12. 19. 21. 6, 4. 9. 11, 31. — ὥςπερ — οὕτως ἔσται Matth. 12, 40. 13, 40. 24, 27. 37. Luc. 17, 24. — 1 Cor. 11, 12. 15, 22. 16, 1. 2 Cor. 1, 7. Gal. 4, 29. Eph. 5, 24. — καθ' ὅσον — οὕτω Hebr. 9, 28 coll. v. 27. — ὃν τρόπον — οὕτω 2 Tim. 3, 8. — de verbo ex antecedentibus ad οὕτω Ioh. 15, 4. Eph. 5, 24. repetendo vid. ἀλλά p. 19 col. 2 fin. — — — bb) ad sententiam praegressam, ad sermones in antecedd. obvios vel ad facta ante memorata, ut Matth. 3, 15. 5, 12. οὕτω [sc. ut ante v. 11. dixi: vos vexatum iri] — προφήτας. v. 16. οὕτω [scil. ut candela in candelabro v. 15.] — ὑμῶν. v. 47. 6, 30 coll. v. 29. — οὐδέποτε — ἐφάνη οὕτως sc. τις, item οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν sc. τινά Matth. 9, 33. Marc. 2, 12. cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 353. — 11, 26 coll. v. 25 et Luc. 10, 21 coll. v. 20. — Matth. 17, 12. 18, 14. οὕτως [scil. ut pastor ne unam exovibus suis perire vult] — τούτων. — v. 35. 19, 8. 10. 20, 16. οὕτως [sc. ut in operariis] — ἔσχατοι. 23, 28. 24, 33. 46 coll. v. 45. 26, 54 coll. v. 50. Marc. 2, 7. [vid. de h. l. lectione Fritzsche, Schott, de Wette, Meyer] coll. v. 5. — v. 8 coll. v. 7. — 13, 29. 14, 59 coll. v. 58. 15, 39 coll. v. 37. — Luc. 1, 25. οὕτως [sc. ὅτι συνέλαβον καὶ ἐν γαστρὶ ἔχω] — ὁ κύριος. 2, 48 coll. v. 43. 12, 28 coll. v. 27. 12, 43 coll. v. 42. 14, 33 coll. v. 26. 15, 7 coll. v. 6. 17, 10. 21, 31. 24, 46. οὕτω [scil. ut factum esse vidistis et videtis] — χριστόν. Ioh. 11, 48. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω sc. ποιεῖν ut hacteaus ἐποίησε. Act. 3, 18. ἃ — ἐπλήρωσεν οὕτως eventu comprobavit sic scil. ut nunc videtis vel ut in hoc homine factum esse intelligitis. Alii h. l. ἃ substitutum esse pro ὥςπερ existimant cf. Bornem. in Rosenmülleri Rep. Vol. 2. p. 247. coll. Matth. §. 480, c. — 12, 8. — v. 15. οὕτως [scil. ut dixerat] ἔχειν. — 13, 8. 19. 20 coll. v. 17 — 19. 20, 13. — v. 35 coll. v. 34. 22, 24. 27, 44. Rom. 4, 18. ad quem locum cf. Genes. 15, 5. scil. ut numerus stellarum. — Rom. 6, 11. 9, 20. οὕτως sc. ὡς ἐποίησας. 11, 5. 1 Cor. 2, 11. — 7, 17. καὶ οὕτως [sc. ut nunc] — διατάσσομαι. — v. 36. ἐὰν — οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι pro: ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, οὐδενὶ γαμηθεῖσα, καὶ οὕτως δεῖ γίνεσθαι i. e. καὶ γαμεῖν ὀφείλει 1 Cor. 8, 12. 9, 14. 15 coll. v. 14 9, 26. οὕτω τρέχω scil. ut currendum esse dixi coll. v. 24. — v. 26. οὕτω πυκτεύω coll. v. 24. 14, 9. 12. — v. 21. οὐδ' οὕτως εἰςακούσονταί μου i. e. nicht einmal so = οὐδ' εἰςακούσονταί μου οὕτω λαλοῦντος i. e. ἐὰν καὶ οὕτως λαλήσω scil. uti ante dixi me locuturum esse 1 Cor. 15, 11 bis. coll. v. 1. — v. 42. Gal. 4, 3. Phil. 4, 1 coll. 3, 17. 2 Thess. 3, 17. Hebr. 6, 9. 10, 33. Iac. 1, 11. 2, 17. 3, 5. 6. 10. 12. 1 Petr. 3, 5. Apoc. 2, 15. (Diod. Sic. 5, 56. Xen. Cyr. 1, 6. 32. 2, 2. 6 coll. 2, 2. 2.) — εἰ ταῦτα οὕτως [scil. ut acceperat vel ut acceperant] ἔχει, item ἔχοι Act. 7, 1. 17, 11. 24, 9. (Xen. Anab. 3, 1. 21. Cebet. tab. c. 4.) — — in formula οὕτως ἐστὶ sic se habet [vid. Win. p. 436.] Matth. 7, 12. Marc. 4, 26. Ioh. 3, 8. — τὸ οὕτως εἶναι hac conditione frui, sc. qua fruitur ἡ παρθένος, vel ita esse, ut secum fert vox παρθένος, ita de coelibe 1 Cor. 7, 27 coll. v. 25. = ὅτι ἄγαμός ἐστι — 1 Cor. 7, 40. μακαριωτέρα — ἐὰν οὕτω μείνῃ i. e. si ita manserit, uti est marito mortuo i. e. si vidua manserit. — οὕτως ἔσται, in affirmatione fortiori Matth. 12, 45. 13, 49. 24, 39. Cf. Fritzsche l. l. p. 448. — οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν i. e. non autem, spero, ita erit inter vos sc. ut apud illos, qui dominium in alios exercent Matth. 20, 26. Marc. 10, 43. — abest εἶναι Luc. 22, 26. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως sc. ἔσεσθε. — Luc. 12, 21. οὕτως [sc. ἐστιν] ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ. — v. 38. εὕρῃ οὕτω sc. ὄντας. — cc) ad id refertur, quod notum est omnibus = auf die bekannte famöse Art 1 Cor. 5, 3. (Diod. Sic. 14, 39 Xen. Cyr. 5, 1. 9.) — — dd) δεικτικῶς Act. 21, 11. Vide verba statim praecedd. — ee) in interrogat. = siccine? itane? adeone? Matth. 26, 40. Marc. 7, 18. Ioh. 18, 22 1 Cor. 6, 5. Gal. 3, 3. — (Lucian. D. D. 5, 2.) cf. Fritzsche l. l. p. 375.

b) cum gravitatis significatione aliqua ponitur aa) post particip. vel admonens participii praecedentis „wie οὕτος nach Participien, deren Bedeutung es des Nachdrucks wegen wiederholt" Matth. §. 610. Bornem. ad Xen. Cyr. 7, 5. 71. Id. in Rosenm. Rep. Vol. 2. p. 258. — ita κεκοπιακὼς — ἐκαθέζετο οὕτως i. e. cum defatigatus esset itinere, ita [i. e. im Zustande der Ermüdung, vel müde wie er war] consedit ad fontem. Vid. Win. p. 559. Sunt tamen, qui esse dicant h. l. idem fere, quod αὕτως vel ὡς ἔτυχε, ita, ut erat, ohne weiteres, ut insit negligentiae notio cf. Passow l. l. Bornem. in Rosenm. Rep. l. l. Schäfer ad Dionys. Halic. de comp. verb. p. 430. Matth. §. 610, p. 1234. (Xen. Mem. 3, 7. 9.) — Act. 20, 11. 27, 17. Hebr. 6, 15. (Arrian. exp. Alex. M. 2, 10. 2.) — minus plene i. e. abest partic. vel repetendum ex antecedd. vel cogitatione addendum cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 220. Bornem. in Rosenm. Rep. l. l. p. 247. Herm. ad Vig. p. 793. 933. Kuinoel ad Act. 7, 8. — ita Matth. 5, 19 οὕτως [= οὕτως ποιήσας καὶ διδάξας] — κληθήσεται. Act. 7, 8. οὕτως [sc. vel λαβὼν διαθήκην περιτομῆς vel περιτμηθεὶς] ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ coll. Gen. 17. 18. — Act. 17, 33. οὕτως [= ita tractatus] — αὐτῶν. 28, 14. καὶ οὕτως [= καὶ οὕτως ἐμμείναντες] — ἤλθομεν. 1 Cor. 9, 26. 14, 25. καὶ οὕτω [= καὶ οὕτως ἀνακρινόμενος] — προςκυνήσει. Gal. 6, 2. 1 Thess. 4, 17. καὶ οὕτως [scil. ἁρπαγέντες]. 2 Petr. 1, 11. καὶ οὕτω = καὶ οὕτω ποιοῦντες coll. v. 10. — — bb) post εἰ in apodosi cf. Matth. §. 610. p. 1235. Bornem. de gen. Cyr. edit. p. 50. Id. in Rosenm. Rep. 2. p. 246. Win. p. 468. — Apoc. 11, 5. 1 Thess. 4, 14. εἰ — αὐτῷ = εἰ πιστεύομεν, ὅτι — ἀνέστη, καὶ πιστεύομεν, ὅτι, ὥςπερ Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ θεὸς — αὐτῷ, brevius: ὥςπερ γὰρ πιστεύομεν — αὐτῷ. — cc) post particul. causalem [Hdot. 9, 6.] et quidem ordine inverso οὕτως — ἐμέσαι pro: ὅτι — οὕτω μέλλω σε ἐμέσαι Apoc. 3, 16. cf. Bornem. in Rosenm. Rep. Vol. 2. p. 246. Matth. §. 610. Fritzsche l. l. p. 220.

c) pertinet ad sequentia aa) ad adverb. relat. item ad pron. relat. adverbialiter posita, ut οὕτω — καθώς, ita — ut Luc. 24, 24. Rom. 11, 26. Phil. 3, 17. — abest καθώς cogitatione addendum 1 Cor. 9, 24. οὕτω — καταλάβητε pro: οὕτω τρέχετε, καθὼς δεῖ τρέχειν, ἵνα καταλάβητε. — οὕτω — ὡς, ita — ut Ioh. 7, 46. 1 Cor. 3, 15. 4, 1. Eph. 5, 33. Iac. 2, 12 bis. — abest ὡς ἦν 2 Petr. 1, 11. καθ' ὃν τρόπον item ὃν τρόπον — οὕτω Act. 1, 11. 27, 25. — bb) οὕτως — ὥςτε seq. infinit. ita — ut Act. 14, 1. — cc) praeparat sequentia per orationem directam enuntiata, ut Matth. 1. 18. τοῦ δὲ Ἰ. ἡ γέννησις οὕτως ἦν. — οὕτω γὰρ γέγραπται Matth. 2, 5. — 6, 9. Ioh. 21, 1. Act. 7, 6. 13, 47. Rom. 4, 6. Hebr. 4, 4. Apoc. 9, 17. 18, 21. — c. ὅτι recit. Luc. 19, 31. Act. 7, 6. 13. 34. — vel per infinitivum expressa 1 Petr. 2, 15. — vel participio, resolvendo per dum [vid. ἀγανακτέω] Act. 24, 14. Vid. Meyer et de Wette ad h. l. (Hdot. 1, 86.) Cf. Bornem. l. l. p. 277 et ad Epilog. Cyrop. p. 45. —

B) de gradu, ubi Lat. tam, tantopere, adeo cf. Voigtländer ind. ad Lucian. D. M. p. 220. — Ita a) iunct. c. adiect. vel adverbio, cui nunc praeponitur οὕτω Hebr. 12, 21. Apoc. 16, 18. Gal. 1, 6. — nunc postponitur Marc. 4, 40. (Lucian. D. D. 4, 8. 5, 1. Dial. Mort. 7, 1. Xen. Cyr. 2, 2. 13 et 16. Hier. 1, 1. 2, 16.) — b) iunct. c. verbo 1 Ioh. 4, 11. (Xen. Cyr. 1, 3. 11.) — c) seq. ὥςτε Ioh. 3, 16. (Lucian. dial. deorr. 2, 1.) cf. Passow l. l.

Οὐχ, v. οὐ.

Οὐχί, non i. e. a) nicht = οὐ sed fortius [vid. Matth. §. 261. Buttm. §. 104, a. 8.] Ioh. 13, 10. 11. 14, 22. 1 Cor. 5, 2. 6. 1. — seq. ἀλλά 1 Cor. 10, 29. 2 Cor. 10, 13 (Lucian. D. D. 20, 15.) — b) in responsione: nein, neutiquam, minime, seq. ἀλλά Luc. 1, 60. 12, 51. 13, 3. 5. 16, 30. Rom. 3, 27. — pro לֹא Gen. 18, 5. — (Xen. Cyr. 1, 3. 4.) — c) in interrogat. nonne? Matth. 5, 46. [47.] 6, 25. 10, 29. 13, 27. 55. 20, 13. Luc. 6, 39. 12, 6. 17, 17. 24, 26. Ioh. 7, 42. 11, 9. Rom. 2, 26. — (Xen. Cyr. 8, 3. 46.) — ἀλλ' οὐχί = nonne potius Luc. 17, 8. Vid. de h. l. sub ἀλλά p. 20. init. observata. —

Ὀφειλέτης, ου, ὁ, (ὀφείλω) 1) debitor, qui debet alicui, seq. genit. rei, debitor alicuius rei, qui debet aliquid, ut μυρίων ταλάντων i. e. permultorum talentorum debitor Matth. 18, 24. — seq. genit. person. debitor alicuius, ὀφ. τινός εἰμι debitor sum alicuius, debeo alicui, trop. pro: habeo, quod gratias referam alicui Rom. 15, 27. — seq. dat. person. ὀφ. εἰμί τινι debeo alicui, metaph. obstrictus sum alicui i. e. vel: officio teneor, praestare alicui aliquid, ita Paulus nomen aliquod sibi dissolvendum esse dicit et Graecis et barbaris, quatenus ipsi, tum horum tum illorum apostolo constituto, iniunctum erat officium

paganorum edocendorum Rom. 1, 14. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 38. — ὀφ. εἰμὶ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν i. e. *debitor sum carni, nempe vitae ex carnis cupiditatibus instituendae* Rom. 8, 12. Vid. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 131 et Ev. Matth. p. 844. *Win.* p. 301. — ὀφ. εἰμὶ seq. inf., ut ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. (Soph. Aiax v. 590.) — 2) ex chald. *qui deliquit in aliquem* [der gleichsam mit seinen Pflichten gegen Jemanden im Rückstande geblieben ist, mithin sich gegen ihn versündigt hat cf. *Fritzsche* l. l. p. 269. coll. *Win.* p. 31. 33. 35.] i. q. ἁμαρτωλός vel ἁμαρτάνων Luc. 13, 4 coll. v. 2. — sq. τινός *debitor alicuius* pro: *qui deliquit in aliquem*. Ita חַיָּבִין non tantum de debitoribus, sed etiam de scelestis dicitur. Vid. Onkelos Genes. 18, 23. Saepius non legitur in N. T.

Ὀφειλή, ῆς, ἡ, *debitum* a) propr. i. e. *aes alienum, die Schuld* Matth. 18, 32. — Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 90. — b) metaph. i. e. *officium* Rom. 13, 7. ἀπόδοτε οὖν πᾶσιν τὰς ὀφειλάς. 1 Cor. 7, 3. Saepius non legitur in N. T.

Ὀφείλημα, τος, τό, (ὀφείλω debeo; i. e. ὃ ἐδανείσατό τις, ita οἱ ο' Deut. 24, 10. 1 Macc. 15, 8. — Lucian. D. M. 4, 3., sed ὄφλημα λέγεται ἐκ καταδίκης; utrumque vero vocabulum a librariis saepe permutari dicit *Lob.* ad Phryn. p. 463. 464.) 1) *debitum* i. e. *quod iure debetur alicui* Rom. 4, 4. ὁ μισθὸς — λογίζεται — κατὰ τὸ ὀφείλημα. (Thuc. 2, 40.) — 2) ex chald. *delictum, peccatum*, v. ὀφειλέτης no. 2. Matth. 6, 12. coll. v. 14 et Luc. 11, 4. Ita Targum Ps. 25, 18. pro חַטֹּאותָי habet חוֹבַי a chald. חוֹב debitum Ezech. 18, 7. — Saepius non reperitur in N. T.

Ὀφείλω, f. ὀφειλήσω, 1) *debeo* a) propr. i. e. *debeo pecuniam, obaeratus sum*, τινί τι Matth. 18, 28. Luc. 16, 5. — pro נָשָׁה Deut. 15, 2. (Xen. Ages. 4, 4. An. 1, 2. 11.) — τί Matth. 18, 29. Luc. 7, 41. 16, 7. Philem. v. 18. — τὸ ὀφειλόμενον = τὸ ὀφείλημα, *debitum* Matth. 18, 30. (Xen. Anab. 7, 7. 34.) — b) metaph. *debeo* i. e. *obstrictus sum, ich bin schuldig oder verbunden* aa) de iis, quae officii ratio vel leges postulant, absolute = *ich bin gebunden* vel *verbunden, ich habe eine Verbindlichkeit übernommen* Matth. 23, 16. 18. ὀφείλει. In quibus l. agi de officio iurisiurandi persolvendi, contexta docent. — seq. infinitivo, obiecti nota [vid. αἰτέω], ita infinit. *aoristi*, vel pendens a praeterito praecedente [vid. βούλομαι] Luc. 17, 10. vel positus in re brevi absoluta [vid. ἀδύνατος] Ioh. 19, 7. Rom. 15, 27. — infinit. *praesentis* [vid. ἀδύνατος] Ioh. 13, 14. Rom. 15, 1. 1 Cor. 11, 10. 2 Cor. 12, 14. Eph. 5, 28. 2 Thess. 1, 3. 2, 13. 1 Ioh. 2, 6. 3, 16. 4, 11. 3 Ioh. v. 8. — τινί τι Rom. 13, 8. μηδενὶ — ἀγαπᾶν vel: *nemini quicquam debete, nisi amorem mutuum* vel: *entledigt euch aller Schuldigkeiten, ausser der Liebe, welche immerfort und in allen andern Verhältnissen ihre Anforderungen geltend macht, mit deren Erfüllung ihr nie zu Ende kommt* cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. (Xen. Cyr. 4, 5. 32. τί 5, 2. 8. Hdian. 1, 5. 10.) — bb) de iis, quae vel temporis vel personae ratio secum fert, *debeo, ich soll* sq. infinit. *praesentis* 2 Cor. 12, 11. Hebr. 5, 12. — cc) de iis, quae rerum natura vel muneris ratio fieri iubent, sq. inf. *aor.* 1 Cor. 5, 10. Hebr. 2, 17. — sq. infin. *praes.* 1 Cor. 7, 36. 9, 10. Hebr. 5, 3. — dd) de eo, quod licet, sq. inf. *praes.* 1 Cor. 11, 7. — 2) ex chald. *delinquo* [v. ὀφειλέτης] Luc. 11, 4. Saepius non legitur in N. T.

Ὄφελον, (forma aor. 2. verbi ὀφείλω serioris aetatis scriptoribus propria pro ὤφελον i. e. debuissem, cui iungi solet infinitiv., praefigi etiam ὡς, εἰ, εἴθε. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 756. *Buttm.* §. 137. *Matth.* §. 513, not. 3. *Rost* §. 119, not. 2. — in N. T.) interiectionis locum obtinet et secum habet indicativ. *utinam*. Quater legitur in N. T. seq. nunc indicat. aor. 1 Cor. 4, 8. ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε *utinam iam regnum adepti essetis!* cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 75 sq. *Win.* p. 277 sq. (Arrian. diss. ep. 2, 18. ὄφελόν τις μετὰ ταύτης ἐκοιμήθη. Exod. 16, 3. Num. 14, 2. 20, 3.) — nunc imperfecto [vid. *Win.* l. l.] pertinente ad tempus praeteritum et praesens Cor. 11, 1. Apoc. 3, 15. de h. l. lect. ἦς pro recepta εἴης vel ἧς. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Winer* l. l. — nunc seq. fut. Gal. 5, 2. Cf. *Herm.* l. l. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Fischer* 3. a. p. 147 sq. —

Ὄφελος, εος, ους, τό, *utilitas, commodum*, (ὀφέλλω, augeo). Ter in N. T. 1 Cor. 15, 32. τί μοι ὄφελος. Iac. 2, 14. 16. — pro הוֹעִיל Iob. 15, 3. (Diod. Sic. 13, 53. Xen. Mem. 3, 1. 9.)

Ὀφθαλμοδουλεία, ας, ἡ, (ὀφθαλμόδουλος ab ὀφθαλμός et δουλεύω) *obsequium ad oculos exhibitum*, κατ' ὀφθαλμοδουλείαν [vid. κατά p. 258 col. 1. init.] vel ἐν ὀφθαλμοδουλείαις [vid. ἐν p. 167 col. 1. et de plur. vid. αἰσχύνη] i. e. *ita ut oculis servias*, ita de personis praesente aliquo solummodo officio suo satisfacientibus Eph. 6, 6. Col. 3, 22. de h. l. lect. vid. *Schott*, *Griesb.* — Saepius non habetur in N. T.

Ὀφθαλμός, οῦ, ὁ, *oculus* a) propr. i. e. de oculis corporis Matth. 5, 29. 38. ὀφθαλμὸν — ὀδόντος scil. δώσεις, formula solemnis desumta ex Exod. 21, 24. Lev. 24, 20. Deut. 19, 21. Vid. *Win.* p. 530. Aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 243. ὀφθαλμὸν — ὀδόντος explicans ad sensum: oculum oculo, dentem dente permutandum Mosen scribere, sic ut cogitando addendum sit εἶναι. — Matth. 6, 22 et Luc. 11, 34. — Matth. 7, 3 — 5. 9, 29. 18, 9 bis. 20, 34 bis. 26, 43. Marc. 8, 25. 9, 47 bis. 14, 40. Luc. 2, 30. 4, 20. 6, 41 bis. v. 42 quater. 11, 34. Ioh. 9, 6. 11. 15. Act. 9, 18. 1 Cor. 2, 9. 12, 16. 17. 21. 1 Ioh. 2, 11. 16. vid. ἐπιθυμία. — Apoc. 3, 18. 4, 6. 8. 5, 6. 7, 17. 21, 4, (Polyb. 12, 27. 1. Xen. Mem. 1, 4. 5.) — ὁρᾶν τοῖς ὀφθ. [de quo dat. instrumenti vid. ἀναιρέω] *mit Augen sehen*, fortius quam simplex ὁρᾶν 1 Ioh. 1, 1. coll. Luc. 2, 30. Vid. *Win.* p. 551. — — Formulae notandae: ὀφθαλμὸς ἁπλοῦς, *oculus sanus* vel *integer* Matth. 6, 22. Luc. 11, 34. — ὀφθ. πονηρός, *oculus aeger* vel *hebetatus*, proprie Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. de locis Matth. 20, 15 et Marc. 7, 22. vid. infra. — ἀνοίγειν item διανοίγειν τοὺς ὀφθαλμούς [vid. ἀνοίγω, διανοίγω] Matth. 9, 30. 20, 33. Luc. 24, 31. Ioh. 9, 10. 14. 17. 21. 26. 30. 32. 10, 21. 11, 37. Act. 9, 8. — v. 40. — καμμύειν τοὺς ὀφθ. Matth. 13, 15. Act. 28, 27. vid. καμμύω. — κρατεῖν τοὺς ὀφθ. [vid. κρατέω] Luc. 24, 16. ὑπολαμβάνειν τινὰ ἀπὸ τῶν ὀφθ. τινος = *suscipio aliquem et ab oculis alterius removeo* Act. 1, 9. — ἰδεῖν τοῖς ὀφθ. addito ἀκούειν τοῖς ὠσὶν per imaginem pro: *intelligendi facultate gaudere* et addita negatione: *intelligendi facultate carere* Matth. 13, 15. Ioh. 12, 40. Act. 28, 27. — σκοτίζειν vel τυφλοῦν τοὺς ὀφθ. τινος trop. pro: *tardum facere aliquem ad intelligendum* Ioh. 12, 40. Rom. 11, 10. — ἐπαίρειν τοὺς ὀφθ. Matth. 17, 8. Luc. 6, 20. 16, 23. 18, 13. Ioh. 4, 35. 6, 5. 17, 1. vid. ἐπαίρω. — ὀφθ. ἔχειν καὶ οὐ βλέπειν oculis uti neque tamen videre, in imagine hominis stupidi et tardi ad intelligendum Marc. 8, 18. — οἱ ὀφθ. τινος ἐπί τινα 1 Petr. 3, 12. vid. ἐπί p. 189 col. 1. — ὀφθ. μεστοί τινος 2 Petr. 2, 14. vid. μεστός. — γυμνός — τοῖς ὀφθ. τινος, nudus i. e. *apertus oculis alicuius* = *für die Augen Jemandes* i. e. alicui, ita de Deo cognita habente omnia Hebr. 4, 13. — διδόναι τινὶ ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, per imaginem pro: *facere, ut tardus sit aliquis ad intelligendum* Rom. 11, 8. Vide βλέπω p. 74 col. 1. — ῥιπὴ ὀφθαλμοῦ *ictus oculi* = *momentum*, *Augenblick* 1 Cor. 15, 52. — προγράφειν τινὰ κατ' ὀφθ. τινος [de absentia artic. Matth. 21, 42. Luc. 19, 42. Gal. 3, 1. vid. *Win.* p. 116.] *depingere aliquem ita, ut oculis cernere eum credas*, hac mente: *accuratissime edocere aliquem de aliquo* Gal. 3, 1. — ἐξορύσσειν ἑαυτῷ τοὺς ὀφθ. 4, 15. vid. ἐξορύσσω. — — Formulae ab hebr. dicendi ratione repetendae: θαυμαστὸν — ἐν ὀφθ. τινος Matth. 21, 42. Marc. 12, 11. vide ἐν p. 173 col. 1. — κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθ. τινος Luc. 19, 42. vide ἀπό p. 43 col. 2. — ἐστί τι ἀπέναντι τῶν ὀφθ. τινος Rom. 3, 18. vide ἀπέναντι. — — ex more poetarum et Hebraeorum supra sub γλῶσσα et ἀνίστημι observato quae hominis ipsius sunt, referuntur ad oculos, quippe quod eorum praecipua pars est in re tractata, ita Matth. 13, 16. Luc. 10, 23. Apoc. 1, 7. — item, quod vultu se prodit invidia, ad oculos referuntur, quae sunt hominis invidiosi Matth. 20, 15. Marc. 7, 22. — Ita רַע עַיִן Prov. 23, 6. 28, 22. et apud Sirac. 14, 10. ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερός. — — b) addito τῆς καρδίας = *mentis oculus* Eph. 1, 18. — abest καρδίας Act. 26, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ὄφις, εως, ὁ, *serpens* a) propr. Matth. 7, 10. μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ. 10, 16. Marc. 16, 18. Luc. 10, 19 coll. Ps. 91, 13. — Luc. 11, 11. Ioh. 3, 14. 1 Cor. 10, 9. Apoc. 9, 19. — 2 Cor. 11, 3 ὡς ὁ ὄφις εἴαν ἐξηπάτησεν coll. Gen.

3. quem locum serior aetas v. Sapient. 2, 23. 24. de diabolo serpentis formâ induto explicuit. Apoc. 12, 9. 14. 15. 20, 2. οἱ ὄ. pro נָחָשׁ Exod. 4, 3. שָׂרָף Num. 21, 8. אֶפְעֶה Iob. 20, 16. (Artemid. 2, 13. Dem. 786, 4.) — b) metaphorice de hominibus, veritatem, pietatem simulantibus Matth. 23, 23. (ita ἔχιδνα Sophocl. Antig. 350.)

Ὀφρύς, ύος, ἡ, *supercilium* [propr. Xen. Mem. 1, 4. 6. Dem. 442, 10.] metaph. *id, quod prominet.* Semel in N. T. ὀφρὺς τοῦ ὄρους, *supercilium arduum montis, praecipitium* Luc. 4, 29. (Strabo 5, 3. 7. Polyb. 7, 6. 3. Hom. Iliad. 20, 151. et *supercilium arduum promontorii* Livius 27, 20.)

Ὀχλέω, ῶ, f. ήσω, *turbo* [maxime de turba vel τῷ ὄχλῳ] i. e. *vexo.* Bis in N. T. ὀχλεῖσθαι ὑπό τινος Luc. 6, 18. Act. 5, 16. (Tob. 5, 7. Hdian. 6, 3. 9.)

Ὀχλοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ὄχλος, ποιέω) *turbam colligo.* Legitur tantum Act. 17, 6.

Ὄχλος, ου, ὁ, et οἱ ὄχλοι 1) *turbo, multitudo hominum temere collecta, Volkshaufen, Volksmenge,* [opp. δῆμος = populus in concionem rite vocatus] legitur a) *sine* artic. aa) *singularis* Marc. 3, 20. 32. 9, 25. vid. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz, Fritzsche* Ev. Marc. p. 375. — addito adiectivo, ut ὄ. ἱκανός Marc. 10, 46. Luc. 7, 12. πάμπολυς ὄ. Marc. 8, 1. πολὺς ὄ. Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Ioh. 6, 5. (Xen. Cyr. 6, 1. 1.) vel ordine inverso ὄ. πολύς Matth. 20, 29. 26, 47. Marc. 4, 1. 5, 21. 24. 9, 14. Luc. 7, 11. 8, 4. Ioh. 6, 2. quo l. si cum collectivo ὄχλος iungitur et singularis ἠκολούθει et plur. ἑώρων vid. sub ἐκθαμβος, ἰουδαία, λαός notata. — 12, 12. Apoc. 19, 1. 6. ὁ. τοσοῦτος Matth. 15, 33. — addito particip., ut ὄ. διαπορευόμενος Luc. 18, 36. ὄ. ὢν ἐν τῷ τόπῳ Ioh. 5, 13. — bb) *plural.* ὄχλοι Marc. 10, 1. addito adiect. ὄ. πολλοί Matth. 4, 25. 8, 1. 12, 15. 13, 2. 15, 30. 19, 2. Luc. 5, 15. 14, 25. — — b) *cum* artic. aa) *singul.* Matth. 9, 23. ἰδὼν — θορυβούμενον *cum vidisset inter se strepere tibicines et turbam.* v. 25. 15, 10. 32. 17, 14. 20, 31. Marc. 2, 4. 3, 9. 4, 36. 5, 27. 30. 31. 6, 45. 7, 17. 33. 8, 2. 6. 34. 9, 17. ad quem l. vid. paulo ante ad Ioh. 6, 2. observata. — Luc. 5, 1. 19. 8, 19. 40. Luc. 9, 12. vid. ad Ioh. 6, 2. monita. — v. 16. 38. 11, 27. 12, 1. 13. 13, 14. 19, 3. 39. Ioh. 6, 22. 24. 7, 20. 31. 40. 43. 11, 42. 12, 17. 18. 29. 34. Act. 14, 14. 19, 33. 35. 21, 34. 35. — addito particip. ὁ ἀκολουθεὶς ὄ. Luc. 7, 9. — addito adiect., ut ὁ πλεῖστος ὄ. Matth. 21, 8. vid. ad Ioh. 6, 2. supra notata. — πᾶς ὁ ὄ. Matth. 13, 2. Marc. 2, 13. 4, 1. 7, 14. 9, 15. 11, 18. Luc. 13, 17. Act. 21, 27. (Ael. V. H. 2, 6.) — bb) *plur.* οἱ ὄχλοι Matth. 5, 1. 7, 28. 9, 8. 33. 36. 11, 7. 12, 46. 13, 34. 36. 14, 13. 15. 19 bis. 22. 23. 15, 31. 35. 39. 21, 9. 11. 22, 33. 23, 1. 27, 20. [Marc. 6, 33. vid. tamen de h. l. lect. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 236. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Schott, de Wette.*] Luc. 3, 7. 10. 4, 42. 5, 3. 8, 42. 45. 9, 11. 11, 14. 29. 12, 54. Ioh. 7, 42. Act. 8, 6. 13, 45. 14, 11. 13. 18. 19. (Ael. V. H. 14, 8. Theophr. char. 6, vel 13, 4.) — οἱ ἐκπορευόμενοι ὄ. Luc. 3, 7. πάντες οἱ ὄ. Matth. 12, 23. Luc. 23, 48. — — 2) *vulgus, plebs, imperita multitudo,* ubi oppon. proceribus a) *cum* artic. aa) *sing.* Matth. 14, 5. 21, 26. 27, 15. Marc. 12, 12. 41. 15, 8. 15. Ioh. 7, 12. 32. 49. de h. l. singulari subiecti vel nominis collectivi cum plurali praedicati vid. ἰουδαία fin. — Act. 16, 22. 17, 8. — ὁ πολὺς ὄ. Marc. 12, 37. (Xen. Cyr. 2, 2. 21.) — πᾶς ὁ ὄ. Act. 21, 27. — bb) *plur.* Matth. 21, 46. Luc. 23, 4. Act. 17, 13. — b) *sine* artic., ἐπισύστασις ὄχλου = *Volksaufstand* Act. 24, 12. — v. 18. — Luc. 22, 6. ἄτερ ὄχλου. Vid. ἄτερ. — — 3) *multitudo,* a) seq. genit. classis, ita singul. sine artic., ut ὄ. τελωνῶν πολύς Luc. 5, 29. πολὺς ὄ. τῶν ἱερέων Act. 6, 7. ὄ. μαθητῶν Luc. 6, 17. ὄ. ὀνομάτων Act. 1, 15. ὄ. πολὺς ἐκ τῶν ἰουδαίων Ioh. 12, 9. (ita ὄχλος πραγμάτων Ios. Ant. 2, 4. 1. ὁ ὄχλος τῶν στρατιωτῶν Xen. Cyr. 6, 1. 25.) — — b) iunctum c. λαός, ἔθνος, γλῶσσα adhibetur circumscribendis *nationibus variarum linguarum* Apoc. 17, 15. —

Ὀχύρωμα, τος, τό, (ὀχυρόω munio) *munitio, munimentum* [propr. Xen. H. G. 3, 2. 3. — pro מִבְצָר Ios. 19, 29. מְצוּדָה 2 Sam. 12, 2. מָצוֹר Zach. 9, 3.] trop. de eo, *quod munimenti instar opponitur alicui.* Ita semel in N. T. 2 Cor. 10, 4. πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων i. e. *ad destruenda ea, quae adversarii rei christianae nobis opponunt.*

Ὀψάριον, ιου, τό, (deminut. [vid. κλινάριον] ab ὄψον i. e. obsonium, cibus, qui pani adiicitur) *piscis.* Quinquies in N. T. Ioh. 6, 9. 11. 21, 9. 10. 13. (οἱ ὕστερον ἐπὶ μόνου ἰχθύος τὴν λέξιν sc. ὄψον, ὥρισαν — ὅθεν καὶ ὀψάριον *Phavorin.*) *Win.* p. 25. —

Ὀψέ, adv. *longe, post, sero* (ab ὄπις, ut videtur, uti ὄπισθε, ὀπίσω). Ter in N. T. Ita pro: *prima vigilia, vespere* Marc. 11, 19. ὅτε ὀψὲ ἐγένετο *vesperascente coelo.* Marc. 13, 35. v. ἀλεκτοροφωνία. (Pol. 11, 23. 2. Xen. Mem. 2, 1. 3. Thuc. 3, 108.) — seq. genit. [cf. *Matth.* §. 324. *Buttm.* §. 119. *Rost* §. 108, 2. h. *Viger.* p. 370. *Passow* sub hoc voc.] Matth. 28, 1. ὀψὲ — σαββάτων i. e. *post sabbatum, sabbato peracto* cf. Marc. 16, 1. ubi διαγενομένου τοῦ σαββάτου. (Ael. V. H. 2, 23. Philostr. vit. Apollon. 4, 18. Thuc. 4, 93.) —

Ὄψιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (pro praestantiore ὄψιος cf. *Lob.* ad Phryn. p. 52. — ab ὀψέ) *serotinus.* Extat tantum Iac. 5, 7. ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν — ὄψιμον. Cf. de pluvia, quae dicitur, serotina, *Spatregen,* cadente mensibus nostris Martio et Aprili = hebr. Nisan, *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Witterung.* (Diod. Sic. 7, 10. Theophr. H. Pl. 1, 15. 2, 4. Aristot. H. Anim. 5, 19. 227. Xen. Oec. 17, 4. Hom. Iliad. 2, 325.)

Ὄψιος, ια, ον, 1) adiective: *serotinus* Marc. 11, 11. ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας. (Aristot. H. Anim. 10, 27. 472. Pol. 7, 16. 4. Xen. An. 6, 3. 31. Thuc. 8, 26.) — 2) substantive: *vespera.* Compellabant ita Hebraei partim omne tempus pomeridianum ab hora nona [i. e. nostra tertia pomeridiana] usque ad horam duodecimam [i. e. nostram sextam] Matth. 8, 16. 14, 15. 27, 57 coll. Marc. 4, 35. partim tempus ab hora duodecima [i. e. nostra sexta pomeridiana] usque ad noctis principium Matth. 14, 23 coll. Marc. 6, 47. Matth. 16, 2. 20, 8. 26, 20 coll. Marc. 14, 17. — Marc. 1, 32. 15, 42. Ioh. 6, 16. 20, 19. (hanc posteriorem Graeci ὀψίαν δείλην appellare solebant v. Thuc. et Polyb. l. l.) — Saepius non legitur in N. T.

Ὄψις, εως, ἡ, (visus Aristot. Meteor. 3, 3. Polyb. 3, 99. 7. — ab ὄπτω) 1) *facies, os, das Angesicht* Ioh. 11, 44. Apoc. 1, 16. — pro מַרְאֶה Gen. 24, 16. תֹּאַר 1 Regg. 1, 6. מֵצַח Ier. 3, 3. 4. (Ael. V. H. 4, 28. Dem. 413. penult.) — 2) *externa species* Ioh. 7, 24. κρίνειν κατὰ ὄψιν (Thuc. 6, 46. Lysias 583, ult.) — Saepius non legitur in N. T.

Ὀψώνιον, ιου, τό, (ὄψον, ὠνέομαι; obsonium, quicquid emitur, ut edatur cum pane) ex usu graecitatis serioris [vid. *Win.* p. 24. *Sturz* de dial. alex. p. 187.], *Sold, stipendium* a) propr. i. e. de stipendio militari Luc. 3, 14. 1 Cor. 9, 7. de horum l. plur. ὀψώνια vid. sub ἄζυμος notata coll. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 148. et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. I. p. 428. (1 Macc. 3, 28. Ios. Ant. 12, 2. 3. Polyb. 6, 39. 12.) Ad stipendium militare pertinebant primitus frumentum, carnes, fructus, serius nummi. — b) metaph. pro: *merces* 2 Cor. 11, 8. — τὰ ὀ. τῆς ἁμαρτίας *merces, quam peccatum solvit* Rom. 6, 23.

Π.

Παγιδεύω, f. εύσω, (a παγίς laqueus; laqueos alicui tendo, irretio) *illaqueo, irretio,* metaph. τινὰ ἐν λόγῳ *impedio aliquem, dum colloquor cum eo, impedio aliquem inter verba,* ita semel in N. T. Matth. 22, 15. — pro hebr. הִתְנַקֵּשׁ 1 Sam. 28, 9.

Παγίς, ίδος, ἡ, (πήγνυμι figo) 1) *laqueus, decipula* Luc. 21, 35. ὡς παγὶς γὰρ [*decipulae instar* i. e. *repente, inopinato*] ἐπελεύσεται. — pro מוֹקֵשׁ Amos. 3, 5. (Sir. 27, 20. Anthol. gr. T. 4. p. 38. ed. *Iacobs.* Athen. 13. p. 567. F.) — ἐμπίπτειν εἰς παγίδα *incidere in laqueum* trop. pro:

cupiditatum illecebris teneri 1 Tim. 6, 9. — τοῦ διαβόλου i. e. *insidiae diaboli* 1 Tim. 3, 7. 2 Tim. 2, 16. — — 2) metaph. *causa mali et perniciei* Rom. 11, 9. γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα i. e. παγίς v. εἰς p. 141 col. 2. — Ita pro מוֹקֵשׁ Ps. 69, 23. פַּח Ios. 23, 13. (1 Macc. 5, 4.) — Saepius non extat in N. T.

Πάθημα, τος, τό, (πάσχω patior; = πάθος i. e. id, quod quis patitur) 1) *casus acerbus* Rom. 8, 18. 2 Cor. 1, 6. 7. Col. 1, 24. 2 Tim. 3, 11. — Hebr. 2, 9. διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου i. e. *propter casum, qui fuit in morte subeunda.* — 2, 10. — ἄθλησις παθημάτων = *Leidenskampf* 10, 32. de h. l. genit. separato a nomine regente vid. ἀγαθός. — τὰ παθήματα χριστοῦ *calamitates Christi* i. e. *quicquid passus est Christus* Phil. 3, 10. — 2 Cor. 1, 5. Vide tamen de h. l. *Win.* p. 173 seq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 10. *de Wette* ep. P. ad Cor. p. 153. — 1 Petr. 4, 13. 5, 1. 9. — 1 Petr. 1, 11. τὰ εἰς χριστὸν παθήματα sc. ἐλευσόμενα. (Xen. Anab. 7, 6. 30.) — 2) *id, quod animus patitur, quo animus afficitur,* [Xen. Cyr. 3, 1. 17.] *animi affectus, sensus, studia* Rom. 7, 5. τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν *affectus qui peccatorum sunt* i. e. *appetitus peccata gignentes* Gal. 5, 24. (Plato Phaedon. c. 43. ed. *Fischer.* Ael. V. H. 4, 4. Dem. 805, 24.) Saepius non legitur in N. T.

Παθητός, οῦ, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πάσχω patior; patibilis, qui pati potest, in quem perpessio cadit Plutarch. de placit. philosoph. libr. 1. c. 16.) *qui pati et mori potest.* Semel in N. T. Act. 26, 23. Cf. de hoc voc. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 145. *Meyer* Act. Apost. p. 319. coll. p. 315. ubi quod legitur Act. 26, 23. εἰ vim habere interrogandi = *an*, non autem esse positum pro ὅτι observatur.

Πάθος, εος, ους, τό, (πάσχω patior; quod quis patitur, iedes lebhafte Gefühl, das sich der Seele bemächtigt und sie in einen leidenden Zustand versetzt =) *affectus.* Ter in N. T. πάθη ἀτιμίας *affectus ignominiae* i. e. *cum ignominia coniuncti* vel *dedecus afferentes, a. ignominiosi* Rom. 1, 26. πάθη ἐπιθυμίας *a. libidinem* vel *amorem impurum excitantes, a. libidinosi* 1 Thess. 4, 5. — Col. 3, 5. (Ios. Ant. 2, 4. 5. Xen. Mem. 3, 10. 8.)

Παιδαγωγός, οῦ, ὁ, (παῖς, ἄγω) *paedagogus* [i. e. puerorum dux et custos, qui, servili plerumque conditione, puerorum ingenuorum vitam regebat, mores inspiciebat et ad honestatem conformabat, eosdem in ludos ducebat, et reducebat, imo, usque dum ephebi facti essent pueri, ubique eos comitabatur Plutarch. de pueror. educ. c. 7. Aelian. V. H. 3, 21. Xen. Lac. 2, 1 et 2. 3, 2. Simili fere modo qui essent generis nobilioris Hebraeorum pueri gubernatori [אָמַן 2 Regg. 10, 1. 5. 2 Chron. 27, 32. Esth. 2, 7.], interdum servo, inspiciendi tradebantur atque custodiendi. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kinder*] i. e. *gubernator, rector.* Appellantur hoc nomine doctores severiores, quibus, qua ipse usus erat, disciplinam mitiorem opponit Paulus 1 Cor. 4, 15. Cf. ad h. l. *Meyer, de Wette.* Transfertur idem nomen ad legem mos., quippe quae homines nondum eo libertatis progressos, ut sponte honesta facerent, ab inhonestis minarum asperitate deterreret Gal. 3, 24. 25. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 92 sq. —

Παιδάριον, ίου, τό, (demin. voc. παῖς, vid. de eiusmodi deminutivis ad κλινάριον observata) *puer* Ioh. 6, 9. ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε. [Matth. 11, 16. vid. de lect. παιδίοις praeferenda *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Fritzsche, de Wette.*] — pro נַעַר puer Gen. 22, 5. (1 Macc. 2, 46. de puero Pol. 10, 47. 7 et 9. de puella Aristoph. Thesmoph. 1203. de servulo Ael. V. H. 2, 2. Athen. 5, 32. 274.)

Παιδεία, ας, ἡ, (παιδεύω) *disciplina puerilis,* quatenus fit institutione, admonitione, exempla, beneficiis, poenis. Eph. 6, 4. ἐκτρέφετε αὐτὰ sc. τὰ τέκνα, ἐν παιδείᾳ. Vid. ἐν p. 165 col. 2. fin. (Diod. Sic. 1, 80. Hdian. 5, 7. 3. Xen. Cyr. 1, 1. 6.) — 2) *institutio.* παιδεία ἡ ἐν δικαιοσύνῃ = παιδεία ἡ ἐν δικαιοσύνῃ οὖσα, *institutio occupata in virtutis studio excitando et alendo* [vid. ἐν p. 167 col. 1.] 2 Tim. 3, 16. Ita pro מוּסָר Prov. 4, 1. — 3) *disciplina* i. e. *castigatio* [ex usu Hellenistarum vid. παιδεύω] Hebr. 12, 5. 7. 8. 11. — pro מוּסָר Prov. 3, 11. Saepius non legitur in N. T.

Παιδευτής, οῦ, ὁ, (παιδεύω) 1) *praeceptor, magister* [propr. i. e. de puerorum magistro Plut. de pueror. educ. c. 7.] universe: Rom. 2, 20. παιδευτὴν ἀφρόνων. — 2) *castigator* Hebr. 12, 9. πατέρας εἴχομεν παιδευτάς i. e. *usi sumus patribus castigatoribus.* De accus. h. l. duplici vid. ἀποστέλλω. — pro מוֹסֵר Hos. 5, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Παιδεύω, f. εύσω, (παῖς) 1) *pueros instituo* vel *doceo*, sq. acc. et dat. adminiculi vel normae [de dat. adminic. vid. ἀναιρέω] τινὰ σοφίᾳ Act. 7, 22. (Ios. c. Apion. 1, 4. τινά τι Diod. Sic. 1, 82. τινά Herodian. 1, 2. 2.) — τινὰ κατά τι Act. 22, 3. Vide de h. l. sub ἀκρίβεια monita. — passiv. *instituor, disco,* sq. inf. rei 1 Tim. 1, 20. (Ael. V. H. 8, 1. Diod. Sic. 1, 70. Xen. Cyr. 1, 2. 3.) — 2) *castigo* a) admonendo = *corrigo*, sq. acc. pers. 2 Tim. 2, 25. Tit. 2, 12. (Ael. V. H. 1, 34. Aeschin. Dial. Socr. 2, 31.) — b) ex usu graecitatis serioris [cf. *Win.* p. 24. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. p. 876.] puniendo, mala infligendo, *züchtigen* sq. accus. pers. Hebr. 12, 7. 10. (Sir. 10, 28.) — 1 Cor. 11, 32. 2 Cor. 6, 9. Hebr. 12, 6. Apoc. 3, 19. — pro יָסַר Prov. 19, 18. 29, 17. — c) flagellis, de iudice, qui flagellis caedi iubet aliquem, τινά Luc. 23, 16. 22. in quibus l. si iungitur particip. aor. παιδεύσας c. futuro vid. ἐπιτελέω init. — Saepius non extat in N. T.

Παιδιόθεν, adv. (ut παιδόθεν Synes. de provid. p. 91. C. Iohann. Zonar. 4, 184. A. — vox serioris aevi = Graecorum ἐκ παιδίου, ἐκ παιδός Xen. Mem. 2, 2. 8. Cyr. 5, 1. 2. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 93. *Win.* p. 27.) *a pueris,* semel Marc. 9, 21.

Παιδίον, ίου, τό, (demin. vocis παῖς) *puer, puella,* τὰ παιδία, *liberi, infantes, parvuli,* τὸ παιδίον τινός, *filius alicuius, filia alicuius* Matth. 2, 8. ἐξετάζετε περὶ τοῦ παιδίου. v. 9. 11. 13. 14. 20. 21. 11, 16. 14, 21. 15, 38. 18, 2. 3. 4. 5. 19, 13. 14. 15. Marc. 5, 39 — 41 coll. v. 23. 35. 7, 28. 9, 24. 36. 37. 10, 13 — 15. Luc. 1, 59. 66. 76. 80. 2, 17. 20. 27. 40. 7, 32. 9, 47. 48. 11, 7. 18, 16. 17. Ioh. 4, 49. 16, 21. Hebr. 2, 13. q. l. ea, quae Ies. 8, 18. de se et de liberis suis praedicat, transferuntur ad Iesum et cultores Iesu. Hebr. 11, 23. 1 Ioh. 2, 13. — 1 Cor. 14, 20. μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν i. e. *nolite mente repuerascere.* (Hdian. 7, 10. 14. Xen. Cyr. 2, 3. 10.) — pro יֶלֶד Ies. 8, 18. יָלוּד 1 Regg. 3, 27. נַעַר Iudd. 13, 8. יוֹנֵק Ies. 53, 2. עוּל Ies. 49, 16. — in blanda compellatione, ubi Lat. *carissimi* Ioh. 21, 5. 1 Ioh. 2, 13. 18. — Saepius non habetur in N. T.

Παιδίσκη, ης, ἡ, (puella, de ingenua puella Xen. An. 4, 3. 11. Lucian. Deorr. marin. 13, 26.) *ancilla, serva iuvenis.* Duodecies in N. T. Matth. 26, 69. Marc. 14, 66. 69. Luc. 12, 45. 22, 56. Ioh. 18, 17. Act. 12, 13 16, 16. Gal. 4, 22. 23. 30. 31. Ita οἱ ο' pro אָמָה Gen. 20, 17. שִׁפְחָה Gen. 12, 16. (Lysias 14, 12. 496, 1. Isaeus 134, 3. Hdot. 1, 93.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 239.

Παίζω, f. παίσω, (puerorum modo ludo Xen. de magist. eq. 10, 10. Dem. 1261, 15. Lucian. Dial. Deorr. 4, 6. — a παῖς) *salto.* Legitur tantum 1 Cor. 10, 7. q. l. agitur de saltationibus cum epulo sacrificali coniunctis et actis post victimas vitulo aureo oblatas. Cf. de saltationibus veterum *Winer.* bibl. Realw. sub voc. *Tanz.* — pro צָחַק Exod. 32, 6. (Hom. Od. 23, 246. Aristoph. Ran. v. 410.)

Παῖς, δός, ὁ, ἡ, 1) *puer, puella,* οἱ παῖδες, *liberi* Matth. 2, 16. ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλεέμ. 17, 18. 21, 15. Luc. 2, 43. 8, 51. τὸν πατέρα τῆς παιδός. v. 54. de h. l. nominat. posito pro vocat. vid. ἀνήρ. — 9, 42. Act. 20, 12. (Diod. Sic. 1, 80. Aelian. V. H. 12, 15. Xen. Cyr. 1, 3. 1.) — ὁ, ἡ παῖς τινός, *filius, filia alicuius* Ioh. 4, 50. 51. (Pol. 4, 35. 15. Lucian. Dial. Deorr. 20, 1. Xen. Cyr. 1, 5. 4.) — de Iesu, filio Dei Act. 3, 13. ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ. v. 26. 4, 27. 30. Sunt tamen, qui hos locos ad no. 2. referant. — pro: *Liebling*, ita de populo israelitico, qui, cum imprimis a Iehova diligeretur, appellatur ὁ παῖς αὐτοῦ Luc. 1, 54. Ita בֵּן Exod. 4, 22 et οἱ ο' pro עֶבֶד Ies. 41, 8. 9. — 2) *servus* [de hac huius voc. vi Graecis et Hebraeis communi vid. *Win.* p. 31.] a) propr. et universe, ὁ παῖς

μου Matth. 8, 6. 8. 13 coll. v. 9. Luc. 7, 7. coll. v. 3. 10. 12, 45. 15, 26. Ita *οἱ ό* pro עֶבֶד Gen. 9, 25 — 27. (Aristoph. Ran. v. 192. Xen. Mem. 2, 13. 6.) — b) i. q. *minister, familiaris, is cuius ministerio aliquis utitur*, ita de ministris et familiaribus regum Matth. 14, 2. *εἶπεν* sc. *Ἡρώδης, τοῖς παισὶν αὐτοῦ.* (Ita ministri regis Persarum *παῖδες βασιλέως* appellantur. Diod. Sic. 17, 36 et 76. et apud Xenoph. Cyr. 7, 2. 26. *οἱ φίλοι* regis.) — *ὁ παῖς τοῦ θεοῦ* de viris, quorum opera Deus in consiliis suis exsequendis uti decrevit et quos prae ceteris dilectos habet Luc. 1, 69. Act. 4, 25. *Δαβίδ, τοῦ παιδός σου.* Hinc de Iesu Matth. 12, 18. Act. 3, 13. 26. 4, 27. 30. Ita *παῖς* et hebr. עֶבֶד de prophetis Ies. 44, 26. 52, 13. et synonymum est apud Ies. 42, 19. מַלְאָךְ, cuius loco *οἱ ό δοῦλος τοῦ θεοῦ.* Cf. *Gesen.* in Comment. ad Iesaiam T. II. p. 16-66. — Saepius non legitur in N. T.

Παίω, f. *παίσω*, 1) *percutio, caedo, τινά* vel pugnis Matth. 26, 68. Luc. 21, 64. Ita pro הִכָּה Num. 22, 28. Ies. 14, 29. (Diod. Sic. 2, 8. Xen. Cyr. 7, 3. 6.) — vel gladio Marc. 14, 47 et Ioh. 18, 10. (Xen. Cyr. 8, 5. 12.) — 2) *pungo* Apoc. 9, 5. *ὅταν* sc. *ὁ σκορπίος, παίσῃ ἄνθρωπον.* Saepius non habetur in N. T.

Πακατιανή, ῆς, ἡ, Pacatiana, pars Phrygiae, cuius metropolis fuit Laodicea, diversa a Laodicea Lyco amni adiacente. Semel in subscriptione 1 Tim. 6, 22. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub *Laodicea.*

Πάλαι, adv. 1) *olim, οἱ πάλαι, pristini* [vid. *ἄνω*]. Hebr. 1, 1. 2 Petr. 1, 9. Iud. v. 4. (Lucian. Dial. Deorr. 6, 6. Xen. Mem. 1, 6. 14.) — 2) *dudum, iam dudum.* Matth. 11, 21. Marc. 15, 44. Luc. 10, 13. 2 Cor. 12, 19. quo l. quatenus *πάλαι* praestat lectioni *πάλιν* vid. *Meyer, de Wette* coll. tamen *Griesb. Schott* ad h. l. (Xen. Cyr. 3, 4. 32. Plato Phaedon. c. 27. ed. *Fischer.*) Saepius non extat in N. T.

Παλαιός, ά, όν, (*πάλαι*, quod vid. — qui dudum fuit) *vetus, antiquus, vetustus* a) aetate, tempore, ut *οἶνος* Luc. 5, 39. *διαθήκη* 2 Cor. 3, 14. *ἐντολή* 1 Ioh. 2, 7. *ζύμη* 1 Cor. 5, 7. 8. *παλαιά* Matth. 13, 52. — *οἱ ό* pro יָשָׁן Levit. 25, 22. 26, 10. — (*χρόνοι παλαιοί* 2 Macc. 6, 21. — Diod. Sic. 3, 41. Aelian. V. H. 10, 10. Xen. Mem. 2, 1. 33.) — *ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος* trop. pro: *pristina studia, quibus olim*, antequam Christi disciplinam sequeremur, *dediti eramus* [vid. *ἄνθρωπος* p. 34 col. 1 fin.] Rom. 6, 6. Eph. 4, 22. Col. 3, 9. — b) usu = *usu detritus, veraltet*, ut *ἱμάτιον* Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. *ἀσκός* Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. — pro בָּלֶה Ios. 9, 4. 5. (Soph. Oed. R. 290. Lysias 814, 2. *νῆες παλαιαί*). Cf. *Passow* sub hoc voc. — Saepius non habetur in N. T.

Παλαιότης, τητος, ἡ, (*παλαιός*) *vetustas.* Extat tantum Rom. 7, 6. *ἐν παλαιότητι γράμματος, in vetustate scripti* vel *legis mos. literis consignatae*, gravius, quam *ἐν παλαιῷ γράμματι.* Vide sub *καινότης* p. 367 monita et *ἐν* p. 168 col. 1 fin. — (de senili infantia Eur. Helen. 1062 et Aeschin. 33, 14.)

Παλαιόω, ῶ, f. *ώσω*, (*παλαιός*) *antiquo*, i. e. *antiquum vel vetus reddo*, passiv. *παλαιοῦμαι, veterasco* [ut *οἶνος πεπαλαιωμένος* Athen. 1. p. 33. A.] Ter in N. T. a) de rebus tempore et usu detritis, ut *βαλάντιον* Luc. 12, 33. *ἱμάτια* Hebr. 1, 11. — pro בָּלָה Ps. 102, 27. — b) metaph. pro: *aboleo*, ut *τὴν πρώτην* sc. *διαθήκην* Hebr. 8, 13. (ita *antiquare* Liv. 5, 30. 8, 37.) —

Πάλη, ης, ἡ, (a *πάλλω*, vibro) *lucta* (propr. Aelian. V. H. 4, 15. Xen. Anab. 4, 8. 27.] i. e. *certamen, pugna.* Ita semel in N. T. Eph. 6, 12.

Παλιγγενεσία, ας, ἡ, (*πάλιν, γένεσις* propr. regeneratio vel iterata generatio, ut naturae tempore veris) *instauratio, restitutio* [ut dignitatis et fortunarum Cicer. ad Attic. 6, 6. vel patriae post exilium Ios. Ant. 11, 3. 9. vel terrae post diluvium Philo vit. Mosis 2. p. 114, 31.] a) de nova et meliore rerum conditione, quae auctore Messia, ad regnum suum inaugurandum redeunte, reducetur [et quae in eo erit, „ut omnia, quae in rerum universitate continentur, imprimis autem hominum natura ac conditio in eum statum atque indolem longe praestantissimam refingantur, qua ante protoplastorum lapsum spamamque ac disseminatam in omnes res creatas eius lucem excelluerant." Verba *Bertholdtii* in Christologia Iudaeorum, Iesu Apostolorumque aetate p. 214.] Matth. 19, 28. *ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ*, quibus verbis additur: *ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.* Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Matth. p. 130. *de Wette* Ev. Matth. p. 165. Contra cum veteribus interpretibus, Theophylacto et Euthymio Zigabeno, *de mortuorum in vitam reditu* explicandum esse hoc vocab. affirmavit *Fritzsche* Ev. Matth. p. 605 seq. — b) de emendatione hominis in melius Tit. 3, 5. *διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας.* Saepius non legitur in N. T.

Πάλιν, adv. 1) *retro.* Ita a) post vv. *eundi*, ut *ἄγωμεν* Ioh. 11, 7. *ἀναχωρέω* Ioh. 6, 15 coll. v. 3. *ἀνακάμπτειν* Act. 18, 21. *ἀπέρχεσθαι* Ioh. 4, 3. 10, 40. 20, 10. *διαπερᾶν* Marc. 5, 21. *εἰσέρχεσθαι* Marc. 2, 1. Ioh. 18, 33. 19, 9. *ἐξέρχεσθαι* Marc. 7, 31. *ἐπιστρέφειν* Gal. 4, 9. *ἔρχεσθαι* Ioh. 4, 46. 14, 3. 2 Cor. 1, 16. 12, 21. *παραγίνεσθαι* Ioh. 8, 2 coll. 7, 14. 37. *ὑπάγειν* Ioh. 11, 8. *ὑποστρέφειν* Gal. 1, 17. — (Cebet. tab. c. 29. Diod. Sic. 3, 16. Xen. Hier. 3, 2. Anab. 4, 3. 20. Cyr. 7, 2. 53. Hom. Iliad. 5, 836. 16, 133.) cf. *Passow* sub hoc voc. — b) post vv. *capiendi, aedificandi*, ut *λαμβάνω* = *recipio, recupero* Ioh. 10, 17. 18. (Xen. An. 4, 2. 13.) — *ἀναληφθῆναι, ἀνασπᾶσθαι* Act. 10, 16. 11, 10. *οἰκοδομέω* = *reaedifico, restituo* Gal. 2, 18. — 2) *rursus, iterum, abermals* a) temporis ratione habita Matth. 4, 8. *πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος.* 19, 24. 20, 5. 21, 36. 22, 1. 4. 26, 44. 72. 27, 50 coll. v. 46. Marc. 2, 13. 3, 1. 20. 4, 1. 8, 13. 25. 10, 1. 10. 24. 32. 14, 39. 40. 61. 69. 70. 15, 4. 12. 13. Luc. 23, 20. Ioh. 1, 35. 4, 13. 8, 8. 12. 21. 9, 15. 17. 10, 19. 31. 39. 11, 38 coll. v. 33. 12, 28. 13, 12. 16, 16. 22. 28. 18, 7. 27. 20, 26. 21, 1. Act. 17, 32. 27, 28. Rom. 8, 15. 11, 23. 2 Cor. 7, 5. 2 Cor. 2, 1. 11, 16. 12, 19? vid. de h. l. *πάλαι.* Gal. 2, 1. 5, 3 coll. 3, 10. *ἡ ἐμὴ παρουσία πάλιν repetita mea praesentia* Phil. 1, 26. cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 92. — *ἰδὼν τινα πάλιν* 2, 28. Iac. 5, 18. (Xen. Cyr. 1, 3. 15.) — Ioh. 16, 16. Act. 10, 15. 17, 32. 2 Cor. 13, 2. *ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν* i. e. *iterata vice, iterum.* Vid. *εἰς* p. 141 col. 1. Hebr. 5, 12. 6, 6. (Diod. Sic. 3, 16. Xen. Cyr. 1, 3. 15.) — b) ita, ut iungat res, quae ad eandem sententiam pertineat, ubi verti potest: *porro, denuo, wiederum* Matth. 5, 33. 13, 44. 45. 47. 18, 19. 19, 24. Luc. 13, 20. Ioh. 9, 26. 37. 10, 6. 7. 12, 21. 2 Cor. 3, 1. 5, 12. 10, 7. Gal. 1, 9. 4, 19. 5, 1. 3. Phil. 4, 4. Hebr. 5, 12. 6, 1. 6. 1 Petr. 2, 20. 1 Ioh. 2, 8. Apoc. 10, 8. 11. (Diod. Sic. 13, 25. Polyb. 9, 32. 8. Xen. Cyr. 3, 1. 18.) — additur ex abundanti ad *ἐκ δευτέρου* Matth. 26, 42. Act. 10, 15. vel ad *δεύτερον* Ioh. 4, 54. cf. ad h. l. *Lücke* 1. p. 673. — 21, 16. Vid. *δεύτερος* — c) loci et temporis ratione habita Matth. 4, 7. Ioh. 12, 39 coll. v. 38. 19, 37. Rom. 15, 10 — 12. 1 Cor. 3, 20. Hebr. 1, 5. 6. 2, 13. 4, 5. 7. 10, 30. — Cf. de voc. *πάλιν* *Fritzsche* Ev. Matth. p. 166 sq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 191 sq. 29. 46. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 131. —

Παμπληθεί, adv. (*πᾶς, πλῆθος*) *cum universa multitudine, ad unum omnes.* Semel in N. T. Luc. 23, 18. (*παμπληθής* habent 2 Macc. 10, 24. Xen. An. 3, 2. 11. Dem. 368, 5.)

Πάμπολυς, παμπόλλη, πάμπολυ, permultus (*πᾶς, πολύς*). Legitur tantum Marc. 8, 1. — (Xen. Cyr. 1, 1. 3.)

Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia, regio Asiae minoris, habens ab ortu Ciliciam, ab occasu Lyciam et Phrygiam minorem, a septentrione Galatiam et Cappadociam, a meridie mare mediterraneum, pamphylicum in hac regione dictum. Ex urbibus huius regionis commemoratur in N. T. Perge. Act. 2, 10. 13, 13. 14, 24. 15, 38. 27, 5. Vid. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Πανδοχεῖον, ου, τό, (attice *πανδοκεῖον* cf. *Lob.* ad Phryn. p. 307. *Win.* p. 26. — *πᾶς, δέχομαι*) *deversorium, stabulum, quo excipiuntur peregre advenientes*, fere idem, quod hodie dicitur *Mensil, Chan, Caravanserei* cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Herbergen.* Semel in N. T. Luc. 10, 34. *ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον.* (Polyb. 2, 15. 5. Plut. de sanit. tuenda c. 14. Epict. Enchirid. c. 11. Formam meliorem *πανδοκεῖον* habent Plut. Crass. c. 22. Palaeph. fab. 46. Aelian. V. H. 14, 14. Polyaen. 4, 2. 3.)

Πανδοχεύς, έως, ὁ, (attice πανδοκεύς vid. *Lob.* ad Phryn. p. 307. *Win.* p. 26. — πᾶς, δέχομαι) *qui excipit peregre advenientes, caupo.* Extat tantum Luc. 10, 35. δῶκε τῷ πανδοχεῖ. (Polyb. 2, 15. 16. Plut. de sanit. tuenda c. 14. et forma melioris notae et attica πανδοκεύς Ael. V. H. 14, 49. Arrian. diss. epict. 1, 24. Dem. 390, 26.)

Πανήγυρις, εως, ἡ, (πᾶς, ἄγυρις, ἀγορά) *festus conventus, coetus publicus et festivus* [ludis, sacrificiis, nundinis, imo omnis generis laetitia apud veteres celebrari solitus Diod. Sic. 2, 55. Ael. V. H. 9, 5 et 34. Ios. de bell. iud. 1, 6. 15. Xen. Hiero. 1, 11.] Legitur tantum Hebr. 12, 23. προσεληλύθατε — ἀγγέλων πανηγύρει. — pro מוֹעֵד Ezech. 46, 11. Hos. 2, 11. Amos. 5, 21.

Πανοικί, adv. (forma serioris aevi pro meliori πανοικησίᾳ Thuc. 2, 16. πανοικίᾳ ex Herodoto in Atticam translata et obvia 3 Macc. 3, 27. cod. alex. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 515. *Sturz* de dial. alex. p. 187. *Win.* p. 27. — πᾶς, οἶκος) *cum tota domo, cum tota familia.* Semel in N. T. Act. 16, 34. — (Ios. Ant. 4, 4. 4. Philo de vit. Mos. lib. 1. p. 603.)

Πανοπλία, ας, ἡ, (πάνοπλος, ex ὅπλον et πᾶς) *completa armatura* i. e. scutum, gladius, pila, galea, ocrea, pectorale, *arma*. Ter in N. T. Luc. 11, 22. — (2 Macc. 3, 25. Diod. Sic. 6, 23. Thuc. 3, 114.) — πανοπλία τοῦ θεοῦ i. e. *arma divina* metaph. i. e. *praesidia, quae suppeditat Deus ad adiuvandam constantiam in virtutis studio conspicuam* Eph. 6, 11. 13. Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 533. —

Πανουργία, ας, ἡ, (πανοῦργος, quod vid.) *prudentia, calliditatis* vel *astutiae* sensu legitur in N. T. quinquies Luc. 20, 23. 1 Cor. 3, 19. 2 Cor. 4, 2. 11, 3. Eph. 4, 14. (Lucian. Dial. Deorr. 7, 1. Hdian. 2, 9. 15. Xen. An. 7, 5. 11.)

Πανοῦργος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ad quaeque perficienda aptus; πᾶς, ἔργον opus; gnavus Sir. 21, 12.) *vafer, callidus*, ita semel 2 Cor. 12, 16. — (Xen. An. 2, 5. 29.)

Πανταχόθεν, adv. *undique*. Semel in N. T. Marc. 1, 45. quo l. codd. opt. πάντοθεν. Vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 46. coll. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, de Wette.* (Diod. Sic. 17, 18. Hdian. 1, 15. 9. Xen. Mem. 2, 1. 25. Thuc. 1, 17.) cf. *Rost* §. 86. *Matth.* §. 260. *Buttm.* §. 103, 4.

Πανταχοῦ, adv. *ubique*. Septies in N. T. Marc. 16, 20. Luc. 9, 6. Act. 17, 30. 21, 28. 24, 3. 28, 22. 1 Cor. 4, 17. (Cebet. Tab. c. 7. Hdian. 4, 8. 19. Xen. Mem. 1, 4. 18.) *Matth.* §. 259. *Rost* §. 86. *Buttm.* §. 103. not. 5.

Παντελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex πᾶς et τέλος; omnia perficiens Aeschyl. Sept. c. Theb. v. 118.) *perfectus, ad finem perductus* [Hdot. 4, 95.] — εἰς τὸ παντελές, *perfecte, omnino, prorsus* [vid. εἰς p. 142 col. 2. init.], ita bis in N. T. Luc. 13, 11. Hebr. 7, 25. (Ios. Ant. 1, 18. 5. Ael. V. H. 7, 2.) cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 397 sq.

Πάντη, adv. (omnino, in omnibus Xen. Cyr. 1, 1. 1. in omnes partes, quoquo versus Xen. Ven. 4, 5. Lucian. Dial. Deorr. 20, 6.) *semper*. Semel in N. T. Act. 24, 3. πάντη τε καὶ πανταχοῦ. (Sir. 50, 22. Longin. de sublim. 16, 4.) Quatenus scribendum sit πάντῃ, non πάντη vid. *Win.* p. 48. *Matthiae* §. 259. *Buttmann* §. 103, not. 5. 7. gram. max. Vol. 2. p. 284. Greg. Corinth. p. 213. 214. ed. *Schäfer*.

Πάντοθεν, adv. *undique* Marc. 1, 45. vid. πανταχόθεν. Luc. 19, 43. [Ioh. 18, 20. quo l. rectius legitur πάντοτε vel πάντες. Vid. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette.*] Hebr. 9, 4. (Dem. 219, 25. Xen. Hiero. 6, 8.)

Παντοκράτωρ, ορος, ὁ, *omnipotens* (πᾶς et κρατέω). Decies in N. T. 2 Cor. 6, 18. κύριος παντοκράτωρ. Apoc. 1, 8. 4, 8. 11, 17. 15, 3. 16, 7. 14. 19, 6. 15. 21, 22. οἱ ο' pro צְבָאוֹת 2 Sam. 5, 10. שַׁדַּי Iob. 5, 17. 8, 5. (Anthol. gr. T. 4. p. 151. ed. *Iacobs.*)

Πάντοτε, adv. [cuius loco Graeci melioris notae ἑκάστοτε, vid. Phryn. p. 105 ed. *Lob. Sturz* de dial. alex. p. 187 sq.] *semper* Matth. 26, 11. Marc. 14, 7. Luc. 15, 31. 18, 1. Ioh. 6, 34. 7, 6. 8, 29. 11, 42. 12, 8. 18, 20. Rom. 1, 10. 1 Cor. 1, 4. 15, 58. 2 Cor. 2, 14. 4, 10. 5, 6. 9, 8. Gal. 4, 18. Eph. 5, 20. Phil. 1, 4. 20. Col. 1, 3. 1 Thess. 1, 2. 2, 16. 4, 17. 2 Thess. 1, 3. 11. 2 Tim. 3, 7. Philem. v. 4. Hebr. 7, 25. (Sap. 19, 18. Artemid. 4, 20. Hdian. 3, 9. 13.)

Πάντως, adv. *omnino* i. e. a) *überhaupt, in universum* 1 Cor. 5, 10. Vide de h. l. οὐ init. — 16, 12. — (Ael. V. H. 5, 14. Hdian. 2, 10. 11.) — b) *omni modo, per omnia* Rom. 3, 9. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 169 sq. — 1 Cor. 9, 10. 22. — (2 Macc. 3, 13.) — c) *utique, profecto* Luc. 4, 23. πάντως ἐρεῖτέ μοι Act. 18, 21. 21, 22. 28, 4. (Tob. 14, 8. Ael. V. H. 1, 32. Lucian. Dial. Deorr. 20, 16.)

Παρά, praepositio ad *vicinitatem* [unmittelbare Nähe] significandam pertinens, pro casus, cum quo coniungitur, varietate vario modo indicatam. Legitur autem in N. T.

I) cum *genitivo* ita, ut indicet, proficisci aliquem vel aliquid ab aliquo i. e. *a latere alicuius, e vicinia alicuius,* ubi Latini:

a, ab, nos: *von, von Seiten, von daneben,* Francogalli: *de chez moi* —

1) proprie i. e. localiter, post vv. *veniendi, mittendi* a) de personis, sq. gen. pers. Ita post ἐκπορεύομαι Ioh. 15, 26. ἐξέρχομαι 16, 27. 28. 17, 8. ἔρχομαι Luc. 8, 49. παραγίνομαι Marc. 14, 43. πέμπω Ioh. 15, 26. εἶναι παρά τινος dicitur, qui *venit, missus* est *ab aliquo*, in cuius vicinia erat vel esse putabatur Ioh. 6, 46. 7, 29. 9, 16. 33. — abest ὤν Ioh. 1, 14. (post ἀπιέναι Xen. Cyr. 5, 1. 25. ἔρχεσθαι Cyr. 2, 4. 1. ἥκειν Lucian. D. D. 24, 3. εἶναι 10, 3.) — b) de rebus, sq. gen. pers. Luc. 6, 19. — Cf. *Buttm.* §. 134. *Matth.* §. 588. *Fischer* 3. b. p. 265. *Passow* sub παρά. *Rost* §. 110. *Win.* p. 349 sq. *Hoelem.* ep. P. ad Philipp. p. 383. — — 2) ubi cogitatur aliquid profectum [*ausgehend, herrührend*] ab aliquo. Ita a) post vv. *petendi, rogandi,* ut αἰτεῖν Matth. 20, 20. Act. 3, 2. 9, 2. Ioh. 4, 9. 1 Ioh. 5, 15. Iac. 1, 5. — (Lucian. D. M. 13, 7. D. D. 9, 3. Ael. V. H. 1, 34. Xen. An. 1, 3. 16.) — ζητεῖν Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 12, 48. — — b) post vv. *accipiendi, emendi, promittendi,* sq. gen. pers. cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Schulz* die Lehre v. h. AMahle p. 216 sq. — *Win.* l. l., ut post ἀπολαμβάνω Luc. 6, 34. γίνεταί μοί τι Matth. 18, 19. (ὑπισχνούμενος — τὰ — μοι χωρία — ἔσεσθαι παρὰ σοῦ Xen. Anab. 7, 2. 25.) — δέχομαι Act. 22, 5. Phil. 4, 18. — (Lucian. D. D. 5, 7.) — ἔχω = *accepi* Act. 9, 4. κομίζομαι Eph. 6, 8. λαμβάνω Marc. 12, 2. Act. 2, 33. 3, 5. 17, 9. 20, 24. 26, 10. Ioh. 5, 34. 41. 44 bis. 10, 18. 1 Ioh. 3, 22. 2 Ioh. v. 4. Apoc. 2, 28. Iac. 1, 7. 2 Petr. 1, 17. (Lucian. D. D. 5, 2. Diod. Sic. 2, 46. Xen. Cyr. 8, 2. 25.) — ἡ ἐξουσία ἡ παρά τινος i. e. *potestas ab aliquo accepta* Act. 26, 12 coll. v. 10. ἄρτον φαγεῖν παρά τινος i. e. *cibo uti suppeditato* vel *accepto ab aliquo* 2 Thess. 3, 8. — παραλαμβάνω vid. paulo post. — τυγχάνω Act. 26, 22. εὑρίσκω ἔλεος item ἔλεος, εἰρήνην 2 Tim. 1, 18. 2 Ioh. v. 3. Alii ad l. 3. hos locos referunt. (δέχομαι Dem. 1460, 17. μετέχειν Diod. Sic. 1, 12. ἀποδέχεσθαι Herodian. 1, 1. 4.) — ἀγοράζειν Apoc. 3, 18. ὠνεῖσθαι Act. 7, 16. (ἀγοράζειν Isocrat. ad Nicocl. 2. fin.) — ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη *promissio a me data* vel: *foedus quod a me proficiscitur* [vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 525. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 259.] Rom. 11, 27. — — c) post vv. *percontandi, cognoscendi, comperiendi, discendi,* sq. gen. pers. Cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. *Winer* l. l. Ita post ἀκούειν Act. 10, 22. 28, 22. 2 Tim. 1, 13. 2, 2. Ioh. 1, 41. 6, 45. 7, 51. 8, 26. 40. 15, 15. ἀκριβοῦν Matth. 2, 5. 16. ἐπιγινώσκειν Act. 24, 8. μανθάνειν 2 Tim. 3, 14. παραλαμβάνειν = *discere, institui* Gal. 1, 12. 1 Thess. 2, 13. 4, 1. 2 Thess. 3, 6. πυνθάνεσθαι Matth. 2, 4. Ioh. 4, 52. (Aelian. V. H. 7, 2. Theophr. char. 27 [10], 3. Aeschin. dial. Socr. 3, 22. Xen. Cyr. 1, 6. 2 et 23. 2, 2. 6.) — — d) post εἶναι aa) de rebus, sq. gen. pers. εἰμὶ παρά τινος i. e. vel: *datum sum e vicinia alicuius* [quasi ex opibus iuxta aliquem repositis] Ioh. 17, 7. — hinc τὰ παρά τινος *res datae alicui ab aliquo*, ita de cibo et potu Luc. 10, 7. — de donis alicuius Phil. 4, 18. (Lucian. D. M. 13, 7. Plut. apophth. Mor. 2. p. 26. ed. *Tauchn.*) — vel: *originem duco ab aliquo,* τὰ παρ' αὐτῆς = *opes, quas laborando acquisivit ea* = *opes suae* Marc. 5, 26. cf. ad h. l. *Win.* p. 350. 484. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 182. — (de rebus ortum ducentibus ab aliquo Xen. Cyr. 5, 5. 13.) — bb) de personis: οἱ παρά τινος, *cognati* vel *affines alicuius* Marc. 3, 21. cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 97 sqq.

Win. p. 350. — (Lucian. Toxar. §. 51. — Dial. Mort. 13, 2. 16, 5.) — cf. *Fischer* l. l. p. 272. — — 3) ubi hactenus aliquid ab aliquo proficisci dicitur, quatenus *iussu* eius vel *adornante*, *moderante*, eo factum est cf. *Schulthess* vom heiligen AMahle p. 8. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 221. *Matth.* l. l. — ita ἀποστέλλεσθαι Ioh. 1, 6. γίνεσθαι Matth. 21, 42. Marc. 12, 11. ἐξέρχεται δόγμα Luc. 2, 1. εὑρίσκω, item ἐστὶ μετ' ἐμοῦ ἔλεος, εἰρήνη 2 Tim. 1, 18. 2 Ioh. v. 3 bis. Alii ad I. 2. b. referunt hos locos. — λαλεῖσθαι Luc. 1, 45. — (λέγειν Lucian. D. M. 1, 5. Xen. H. G. 2, 1. 27.) — κατηγορεῖσθαι Act. 22, 30. Cf. ad h. l. quae habent de praepos. παρά ex usu graecitatis serioris iuncta c. vv. passivis *Win.* p. 349. *Meyer* Act. Ap. p. 285. *de Wette* Act. Ap. p. 141. *Passow* l. l. *Bast* epist. crit. p. 156. 235. *Buttm.* §. 121, 3. (Plat. Symp. p. 175, c.) —

II) c. *dativo* indicat 1) *esse* vel *fieri* aliquid in vicinia alicuius, ubi Lat.

iuxta, *apud*, nostrates *bey*, et si legitur dat. plur. unter. —

Legitur ita a) proprie i. e. de loco, post verba mansionis, i. e. post verba quibus dicitur *esse*, *fieri*, *manere*, *asservatum haberi* aliquid apud aliquem, aa) sq. dativo *rei*, ita post ἑστηκέναι Ioh. 19, 25. — bb) sq. dat. *personae*, ut ἀναγινώσκειν Col. 4, 16. ὅταν — ἐπιστολή *quando apud vos* [= praesentibus vobis] *recitata fuerit epistola*. — ἀποκτανθῆναι Apoc. 2, 13. ἀπολείπειν 2 Tim. 4, 13. διαφημίζεσθαι Matth. 28, 15. δοξάζειν Ioh. 17, 5. εἶναι Matth. 22, 25. abest ὤν Ioh. 17, 5. ἔχειν Matth. 6, 1. παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν *apud patrem vestrum*, ita de mercede in coelis in vicinia quasi Dei reposita. — μένειν 9, 42. 18, 3. 20. 21, 7. 8. Ioh. 1, 40. 4, 40. 14, 17. 25. — 1 Cor. 7, 24. quo l. παρὰ θεῷ = *a Deo non recedens* coll. v. 22. Alii: *memor Dei* vel *inspectante Deo* vel *coram Deo*. Vide *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 128. coll. tamen *de Wette* ep. P. ad Cor. p. 60. — μονὴν ποιεῖν Ioh. 14, 23. ξενίζεσθαι Act. 10, 5. 21, 16. ὁρᾶν Ioh. 8, 38 bis. τιθέναι τι παρ' ἑαυτῷ *apud se* = *in thesauro, quem domi suae et in vicinia sua habet* 1 Cor. 16, 2. — (Lucian. D. D. 23, 3. 26, 3. Xen. Cyr. 5, 1. 15 et 26.) cf. *Fischer* l. l. p. 266. *Viger.* p. 643. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134. *Passow* l. l. *Rost* §. 107. *Win.* p. 375 sq. — — b) ubi magis personae solius, quam loci ac spatii notio tenetur, sq. dat. pers. aa) pp. ut διαλογίζεσθαι παρ' ἑαυτῷ *apud se* i. e. *apud animum suum* Matth. 21, 25. εὑρίσκειν χάριν παρὰ τῷ θεῷ *nancisci favorem apud Deum* = *cum laude et honore apud Deum et in concilio divino commemorari* Luc. 1, 30. — 2, 52. 1 Petr. 2, 20. (Diod. Sic. 1, 6. 2, 24. Dionys. Hal. de comp. verb. p. 46. ed. *Schäfer*. Lucian. D. D. 22, 4. Chariton. 1, 12. Xen. Cyr. 8, 2. 28.) — cf. *Fischer* l. l. — — bb) = *coram*, metaph. pro: *iudice aliquo*, *e iudicio alicuius* [propr. in der Nähe des Richterstuhles Jemandes], ita post ἀδυνατέω, ἀδύνατός εἰμι Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. — Luc. 1, 37. — δυνατός εἰμι Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 18, 27. δίκαιος Rom. 2, 13. 2 Thess. 1, 6. δικαιοῦσθαι Gal. 3, 11. ἐκλεκτός 1 Petr. 2, 4. καθαρὸς καὶ ἀμίαντος Iac. 1, 27. κρίνεσθαι ἄπιστον Act. 26, 8. μωρία 1 Cor. 3, 19. φρόνιμός εἰμι vel γίνομαι παρ' ἐμαυτῷ, sapiens sum vel videor mihi *meo iudicio* Rom. 11, 25. 12, 16. 2 Cor. 1, 17. — 2 Petr. 2, 11. 3, 8. (Hdot. 8, 160. Ael. V. H. 10, 15.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 643. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 605. — *Passow* l. l. — — c) ubi, quae insunt alicui virtutes vel vitia, cogitantur iuxta vel apud eum esse. Utuntur Latini in talibus *apud*, vel *in* c. abl. nos: *bey*, ut προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ Rom. 2, 11. Eph. 6, 9. Iac. 1, 17. abest εἶναι Rom. 9, 14. (εἰ δ' οὖν ἔστι καὶ παρ' ἐμοί τις ἐμπειρία τοιαύτη Dem. 818, 13.) cf. *Matth.* l. l. — — — 2) post vv. motus, ita ut mansionis motum sequentis notio cogitatione includatur, ita post ἱστάναι Luc. 9, 47. — 19, 7. παρὰ — καταλῦσαι pro: εἰς ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον εἰσῆλθε καταλῦσαι παρ' αὐτῷ. Cf. *Passow* l. l. *Win.* p. 376.

III) c. *accus.* indicat 1) motum fieri

propter i. e. *secundum*, nos: *daran*, *daneben hin*, *in der Nähe hin*.

Ita post vv. motum indicantia, sq. acc. rei, ut περιπατεῖν Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. πίπτειν Matth. 13, 4. Marc. 14, 4. Luc. 8, 5. 12. σπείρειν Matth. 13, 19. Marc. 4, 15. (Ios. Ant. 2, 5. 5. Xen. Anab. 6, 2. [5, 10.] 1.) cf. *Fischer* l. l. p. 268. *Matth.* §. 588. *Passow* l. l. *Rost* §. 104. *Win.* p. 382. — — 2) mansionem indicat, ubi Lat. *propter* i. e. *iuxta*, *apud*, nos: *bey*, *neben*, *zur Seite* a) proprie. Ita post εἶναι Marc. 5, 21. Act. 10, 6. abest ὤν facile cogitatione addendum Act. 10, 32. Hebr. 11, 12. — ἑστάναι Luc. 5, 1. 2. abest ἑστώς Marc. 4, 1. καθῆσθαι Matth. 13, 1. 20, 30. Marc. 10, 46. Luc. 8, 35. 18, 35. abest καθήμενος Act. 22, 3. παρακαθίζειν Luc. 10, 39. στῆναι Luc. 7, 38. (Ael. V. H. 3, 1. Thuc. 7, 39.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 861. *Fischer* l. l. p. 268. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. — — b) metaph. = *bei alle dem* i. e.] *propter*, *wegen*, παρὰ τοῦτο *propterea* 1 Cor. 12, 15. 16. (Pol. 1, 32. 4. Dem. 545, 22. Aeschin. Dial. Socr. 8, 4.) cf. *Fischer* l. l. p. 270. *Viger.* p. 645. 862. *Matth.* §. 588. *Passow* l. l. *Win.* p. 383. — — 3) directionem in vel ad loci punctum certum, ubi Lat.

ad, nos: *an*, *zu*, fere i. q. πρός, εἰς.

Ita post vv. motus, sq. accus. rei, ut ἀποτιθέναι Act. 7, 58. ἐξέρχεσθαι Marc. 2, 13. Act. 16, 13. ἔρχεσθαι Matth. 15, 29. πίπτειν Luc. 8, 41. 17, 16. Act. 5, 10. ῥίπτειν Matth. 15, 30. τιθέναι Act. 4, 35. 37. 5, 2. (ἀφικνεῖσθαι Xen. Anab. 1, 2. 12. εἴσοδος Cyr. 1, 3. 14. ἥκειν Lucian. D. D. 9, 3. 20, 1. ἰέναι Anab. 2, 5. 27. ed. *Bornem.*) cf. *Fischer* l. l. p. 267 sq. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. — — 4) *praeter* [propr. i. e. daneben vorbei, vorbei Xen. Cyr. 5, 5. 21. cf. *Passow* l. l. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Win.* p. 382 sq.] metaphorice a) pro: *contra*, *aliter atque*, ut παρὰ τὴν διδαχήν Rom. 16, 17. παρ' ἐλπίδα, *contra spem* i. e. *cum spei causa non adesset* Rom. 4, 18. παρὰ τὸν νόμον Act. 18, 13. παρ' ὅ *contra id quod* i. e. *contrarium illi quod* Gal. 1, 8. 9. παρὰ φύσιν Rom. 1, 26. 11, 24. λατρεύειν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα venerari res creatas *contra creatorem* dicuntur a quibus tantum abest, ut res conditae conditoris admirationem reverentiamque iniiciant, ut cultu rebus creatis tributo iniuriam faciant conditori Rom. 1, 25. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 74 sq. Alii: venerari res creatas *praeterito creatore* vid. *Win.* p. 383. *Meyer* ad h. l. p. 47. (Diod. Sic. 1, 60. Herodian. 1, 8. 6. Xen. Mem. 1, 1. 18.) cf. *Fischer* l. l. p. 269 sq. *Vig.* p. 644. *Matth.* l. l. p. 1175. *Passow* l. l. *Rost* l. l. *Win.* p. 382 sq. *Buttm.* §. 134. — — b) *ultra* i. e. aa) *darüber hinaus*, ut παρὰ καιρὸν ἡλικίας Hebr. 11, 11. (παρὰ δύναμιν μετέχειν Thuc. 3, 54.) — cf. *Viger.* p. 645. *Fischer* l. l. p. 270. *Matth.* l. l. p. 1175. — — bb) *magis quam*, *prae*, universe, ut ἁμαρτωλοὶ item ὀφειλέται παρὰ πάντας Luc. 13, 2. 4. κρίνειν ἡμέραν παρ' ἡμέραν Rom. 14, 5. cf. κρίνω p. 281 col. 1. παρ' ὃ δεῖ = *magis quam decet* 12, 3. χρίειν Hebr. 1, 9. (Xen. Mem. 1, 4. 14. 4, 4. 1.) cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Buttm.* l. l. *Fischer* l. l. p. 270. *Viger.* p. 649. *Win.* l. l. et p. 218. *Passow* l. l. — praeced. *comparativo*, in quibus παρά c. accus. = ἢ κατά Luc. 3, 13. Hebr. 1, 4. 6, 3. 9. 23. 11, 3. 12, 24. ἐλαττοῦν τινα παρά τινα = *inferiorem facere aliquem, quam alterum aliquem* Hebr. 2, 7. 9. (Diod. Sic. 12, 13. Hdot. 7, 103. Thuc. 1, 23.) — cf. *Matth.* l. l. — praeced. ἄλλος 1 Cor. 3, 11. (Plat. Phaedon. c. 11. ed. *Fischer*.) cf. *Matth.* l. l. *Win.* p. 383. *Stallb.* ad. Plat. Phileb. p. 51. — — c) *extra*, nos: *ausser*, *ausgenommen*, ut τεσσαράκοντα παρὰ μίαν sc. πληγήν 2 Cor. 11, 24. (Hdot. 9, 33. Aristoph. Nubb. v. 698.) cf. *Fischer* l. l. p. 269. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Passow* l. l. — Saepius non extat in N. T.

IV) in vv. compositis indicat 1) propinquitatem: *neben*, *bei*, ut παραβολή, παραθαλάσσιος, παρακαθίζω. — 2) = *hin*, ut παραδέχομαι, παραδίδωμι. — 3) *hin zu*, ut παρακαλέω, παρατείνω. — 4) praeteritionem, ut παραλέγομαι, παραπλέω. — 5) transitum, ut παράγω, παραλλάσσω. — 6) violationem, neglectionem, ut παραβαίνω, παρανομέω. — 7) = *secus*, *male*, *obiter*, ut παραθεωρέω, παρακούω, παράδοξος. — 8) ubi ultra modum = valde fieri aliquid dicitur, ut παραβιάζομαι, παρενοχλέω.

Παραβαίνω, f. βήσομαι, aor. 2. παρέβην (παρά, βαίνω gradior; iuxta aliquem incedo, praetereo) 1) *transeo*, *migro*, metaph. *übertreten*, *violo* [i. e. non vivo ex proposita formula vel vitam non dirigo ad normam extrinsecus datam. Vid. de discrimine inter vocc. ἁμαρτία et παράβασις *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 234. 316. coll. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 207.] seq. acc. rei, regulam extrinsecus datam indicantis, ut τὴν παράδοσιν Matth. 15, 2. τὴν ἐντολὴν τ. θεοῦ v. 3. 2 Ioh. v. 9. quo loco e seqq. adde cogitando τὴν διδαχήν. (1 Macc. 7, 18. Diod. Sic. 18, 32. Polyb. 2, 58. 7. Xen. Mem. 4, 4. 13 et

21. Thuc. 4, 97. et *transire* Cicero ad Attic. 5. ep. 21.) — 2) ad normam hebr. סוּר sq. מִן [Exod. 32, 8.] *discedo*, ἐκ vel ἀπὸ [vid. *Griesb.*, *Meyer*, *de Wette*] τῆς διακονίας = *desero munus* Act. 1, 25. (Sir. 23, 18. ἀπὸ τῆς κλίνης.) — Saepius non legitur in N. T.

Παραβάλλω, f. βαλῶ, (παρά, βάλλω, iacio; iuxta aliquem iacio, admoveo, i. e. obiicio, projicio Pol. 1, 84. 8. Lucian. D. D. 12, 1.) 1) intrans. [vid. ἄγω no. 3.] *traiicio*, *accedo*, *ich nähere mich*, *komme nahe* sq. εἰς = *venio ad* Act. 20, 15. παρεβάλομεν εἰς σάμον. (Diod. Sic. 1, 12 et 44. Pol. 12, 5. 1.) — 2) metaph. admoveo rem rei, ut conferam i. e. *comparo aliquid cum aliqua re*, τινί τι Marc. 4, 30. ἐν ποίᾳ — αὐτὴν i. e. *womit wollen wir es vergleichen?* Cf. de hoc dat. nom. coniugat. sub ἀγαλλιάω monita et de h. l. lectione ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν *Fritzsche* Ev. Marc. p. 139. coll. *Schott*, *de Wette* Ev. Marc. p. 143. (Hdot. 1, 198. τί πρός τι Ios. c. Apion. 2, 15. Xen. Mem. 2, 4. 3.) Saepius non habetur in N. T.

Παράβασις, εως, ἡ, (παραβαίνω, quod vid.) *transitus*, [ut ὅρων Plut. T. 6. p. 466. ed. *Reisk.*] trop. *Uebertretung* i. e. *violatio regulae extrinsecus datae* vel *legis fixae et promulgatae* [vid. παραβαίνω], ut legis mos., ita π. τοῦ νόμου Rom. 2, 23. abest genit. τοῦ νόμου e contextu quippe facile cognoscendus Rom. 4, 15. Gal. 3, 19. Hebr. 2, 2. 9, 15. — de violatione legis Gen. 2, 14. datae 1 Tim. 2, 14. seq. genit. pers., ut ἡ π. ἀδάμ Rom. 5, 14. (Ios. Ant. 18, 8. 2 bis. Porphyr. de abstin. 2, extr. ἡ τοῦ νόμου παράβασις coll. Diod. Sic. 18, 32. παραβαίνειν τοὺς ὅρκους. 2 Macc. 15, 10. Saepius non extat in N. T.

Παραβάτης, ου, ὁ, (a παραβαίνω q. v. — pp. qui transit) *violator legis fixae et promulgatae* [vid. παράβασις, παραβαίνω], ut legis mos. ita quinquies, seq. gen. νόμου Rom. 2, 25. 27. Iac. 2, 11. — absolute Iac. 2, 9. Gal. 2, 18. (ita Symm. Ps. 16, 5.)

Παραβιάζομαι, f. βιάσομαι, (παρά, βιάζομαι) verb. depon. med.: *vim adhibeo*, τινά [contra aliquem Ios. Ant. 13, 4. 9. Pol. 26, 1. 3.], bis in N. T. de personis precibus aliquem urgentibus = *in Jem. dringen* Luc. 24, 29. Act. 16, 15. Ita pro פָּצַר Gen. 19, 9. et פָּרַץ 1 Sam. 28, 23.

Παραβολεύομαι, f. εύσομαι, (παράβολος audax, temerarius Diod. Sic. 19, 3. 20, 8.) *obiicio me periculis*. Extat tantum Phil. 2, 30. de h. l. τῇ ψυχῇ *vitam quod attinet* vid. sub ἀγαλλιάω monita et de h. l. lectione παραβολευόμαι probata *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, pro παραβουλευόμαι, quam praefert *Hölem.*, *Matthaei*, alii vid. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 215. 218. *Win.* p. 86.

Παραβολή, ῆς, ἡ, 1) *collatio*, [propr. i. e. collatio rei, ut navis, ad latus alterius, das Nebeneinanderstellen Diod. Sic. 14, 60. Polyb. 15, 2. 13.] metaph. pro: *comparatio*, *similitudo* Marc. 4, 30. Hebr. 11, 19. αὐτὸν ἐν παραβολῇ [i. e. *simili modo*, vid. ἐν p. 168 col. 1. init.] ἐκομίσατο. (Pol. 1, 2. 2. Aelian. V. H. 3, 3.) — 2) *imago* i. e. a) *sermo*, *qui aliis vocibus alius rei imaginem delineat*, *eine vergleichungsweise gemachte Darstellung*, *welche des Reellen und Factischen ermangelt*, *parabola*, *similitudo* vel [vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 452.] *rei fieri solitae* vel *quae possit saltem evenire quasi gestae narratio docendi causa* Matth. 13, 3. 10. 13. 18. 31. 33. 34. 35. 36. 15, 15. 21, 33. 45. 22, 1. 24, 32. Marc. 3, 23. 4, 2. 11. 13. 33. 34. 7, 17. 12, 1. 12. 13, 28. Luc. 4, 10. 5, 36. 6, 39. 8, 4. 9. 10. 11. 12. 16. 41. 13, 6. 15, 3. 18, 1. 9. 19, 11. 20, 9. 19. 21, 29. — b) *res*, *quae imagini alius rei inservit*, *parabolische*, *vergleichende Darstellung* Hebr. 9, 9. — 3) *scite et sententiose dictum*, *monendi* vel *praecipiendi vim habens*, *Denkspruch* Luc. 14, 7. Ita מָשָׁל Prov. 1, 1. 6. 10, 1. — 4) *proverbium* Luc. 4, 23. Ita pro מָשָׁל 1 Sam. 10, 12. Saepius non legitur in N. T.

Παραβουλεύομαι, f. εύσομαι, (παρά, βουλεύομαι) *male consulo*. Ita lectio vulgaris Phil. 2, 30. Codd. vero et ed. *Griesb.*, παραβολεύομαι q. v.

Παραγγελία, ας, ἡ, (παραγγέλλω quod vid.; annuntiatio) *iussum*, *praeceptum*. Quinquies in N. T. a) de iussis magistratuum Act. 5, 28. παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν cf. de hoc dat. sub ἀγαλλιάω monita. — Act. 16, 24. (Pol. 6, 27. 1. Xen. H. G. 2, 1. 3.) — b) de religionis praeceptis 1 Thess. 4, 2. 1 Tim. 1, 5. 18.

Παραγγέλλω, f. παραγγελῶ, (παρά, ἀγγέλλω nuntio; nuntium ab uno ad alterum perfero, de imperatore ita imperante, ut imperium non cum classico aut a praecone edatur, sed per manus tradatur et accipiatur Xen. An. 1, 8. 3. cf. *Bornem.* ind. ad Xen. p. 657. *Passow* sub hoc voc.) *iubeo*, *praecipio* De παραγγέλλω sq. μή vid. sub μή et de παραγγέλλω sq. inf. aor. item praesentis *Lob.* ad Phryn. p. 747 sq. *Win.* p. 308. — Legitur in N. T. a) sq. dat. person. [cf. *Matth.* §. 382. *Rost* §. 105, 3. coll. *Win.* p. 188.] 1 Thess. 4, 11. (Xen. Cyr. 3, 3. 70.) — addito λέγων c. orat. dir. Matth. 10, 5. — cum ἵνα p. 240 col. 1. fin.] Marc. 6, 8. 2 Thess. 3, 12. — c. infinit. *aoristi* ad rem statim eventuram vel cito transeuntem pertinente [vid. ἀδύνατος, αἰτέω] Marc. 8, 6. Luc. 8, 29. Act. 16, 18. 1 Cor. 7, 10. — vel ubi non rei duratio, sed magis res ipsa spectatur [vid. ἀγοράζω] Luc. 5, 14. 8, 56. Act. 10, 42. 23, 22. — c. infinit. *praesentis* ad rem durantem pertinente [vid. ἀδύνατος] Luc. 9, 21. Act. 1, 4. 4, 18. 5, 28. 40. 16, 23. 17, 30. 2 Thess. 3, 6. 1 Tim. 1, 3. 6, 17. (Xen. Cyr. 2, 4. 4. An. 4, 1. 16. Agès. 1, 31.) — τινί τι 2 Thess. 3, 4. — sq. τοῦτο praeparante seq. ὅτι 2 Thess. 3, 10. — τινί seq. acc. c. inf. aor. 1 Tim. 6, 13. — — b) sq. infin. praes. Act. 15, 5. — c) sq. accus. rei 1 Cor. 11, 17. 1 Tim. 4, 11. (Xen. Cyr. 3, 3. 11. 4, 2. 18.) — addito ἵνα finali 1 Tim. 5, 7.

Παραγίνομαι, f. γενήσομαι, (a παρά et γίνομαι, iuxta sum, adsum) *advenio*, *praesto sum*, *venio* a) universe Luc. 12, 51. 19, 16. Ioh. 3, 23. Act. 5, 21. 22. 25. 9, 39. 10, 32. 33. 11, 23. 14, 27. 17, 10. 18, 27. 23, 16. 24, 17. 24. 25, 7. 28, 21. 1 Cor. 16, 3. (Xen. Anab. 1, 2. 3. Cyr. 8, 1. 3.) — sq. ἀπό c. genit. loci et εἰς vel ἐπί c. acc. loci Matth. 2, 1. Act. 13, 14. — Matth. 3, 13. (Plut. apophth. Mor. 2 p. 35. ed. *Tauchn.*) — sq. παρά c. gen. pers. Marc. 14, 43. — sq. πρός c. acc. pers. Luc. 7, 4. 20. 8, 19. quo l. si subiectis pluribus, simul quippe cogitatis, praedicatum παρεγένοντο praemittitur plurali numero, vid. sub ἀκολουθέω notata. — Act. 20, 18. (Diod. Sic. 2, 13.) — sq. ἐκ c. gen. loci et πρός c. acc. pers. Luc. 11, 6. — sq. εἰς c. accus. loci Ioh. 8, 2. Act. 9, 26. 15, 4. (Theophr. char. 20 vel 23.) — sq. ἐπί τινα = *aggredior aliquem* Luc. 22. 52. (Thuc 2, 95) — — b) de prodeuntibus, absol. Matth. 3, 1. Hebr. 9, 11. — — c) de redeuntibus, absol. Luc. 14, 21. — Ita pro שׁוּב Ios. 18, 8.

Παράγω, f. άξω, (παρά, ἄγω duco) 1) *praeterduco*, *transduco* [Xen. H. G. 4, 5. 21.] med. *transeo*, *praetereo*, de statu inferiore cedente meliori 1 Ioh. 2, 8. — Ita pro עָבַר Ps. 144, 4. — metaph. pro: *intereo*, *pereo* 1 Ioh. 2, 17. — 2) intrans. [vid. ἄγω no. 3.] *praetereo*, *transeo* Matth. 20, 30. Marc. [1, 16.] 2, 14. 15, 21. Ioh. 15, 1. — Ioh. 9, 1. Vide, quae habent ad h. l. et de eius ad praecedentia 7, 53 — 8, 11. ratione *de Wette* Ev. Ioh. p. 121. *Meyer* Ev. Ioh. p. 128 sq. *Lücke* Vol. 2. p. 253 sq. — metaph. pro: *evanesco*, *intereo* 1 Cor. 7, 31. — 3) intransit. *discedo*, *digredior* Matth. 9, 9. 27. De verbis Ioh. 8, 59. διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρῆγεν οὕτως suspectis vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Lücke*, *Meyer*, *de Wette* et de Ioh. 9, 1. paulo ante sub no. 2. observata. Saepius non legitur in N. T.

Παραδειγματίζω, f. ίσω, (παράδειγμα exemplum Xen. Ages. 10, 2. item exemplum ad alios monendum propositum Dem. 373, 20. hinc παραδειγματίζω, exempli loco propono Pol. 15, 32. 5.) *ignominiae et ludibrio expono*. Bis in N. T. seq. acc. person. Matth. 1, 19. μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι scil. eo, ut ignominioso lapidationis supplicio committeret, quod lex Deut. 22, 23. sponsae, quae sibi, non implorato hominum auxilio, vim inferri passa esset. Hebr. 6, 6. quo loco uti c. παραδειγματίζειν iungitur ἀνασταυροῦν, ita οἱ ο' magis ignominiam patibuli, quam vim vocis respicientes, pro הוֹקִיעַ i. e. clavo affixit vel suspendit, Num. 25, 4. habent παραδειγματίζειν. (Plut. de curiosit. c. 10. Polyb. 29, 7. 5.)

Παράδεισος, ου, ὁ, (apud Persas: vivarium, i. e. septa muris et aquis rigata nemora, ubi omnis generis arbores consitae erant et ferae vivae alebantur venationis causa Xen. Cyr. 1, 3. 14. et Oecon. 4, 13. Diod. Sic. 16, 41. 18, 36. in linguam hebraicam translatum: פַּרְדֵּס Baum-

garten, Park, angepflanzter Wald Eccles. 2, 5. Cantic. 4, 13. et οἱ ό pro גַּן עֵדֶן [de quo cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Eden*] regio amoenissima, quam habitandam dedit Deus protoplastis Gen. 2, 8. in N. T. ex Iudaeorum seriorum dicendi ratione) *paradisus* i. e. a) *ea orci pars, quae ad mortuorum usque resurrectionem animarum piarum sedes habebatur* Luc. 23, 43. v. *Kuinoel* ad h. l. in Commentar. in N. T. libros histor. T. 3. p. 678. 679. — b) *ea coeli pars, in qua Deus et angeli habitare putabantur et in quam olim transiturae existimabantur piorum animae, paradisus coelestis,* ita ὁ π. τοῦ θεοῦ Apoc. 2, 7. abest genit. et idem existimatur, quod τρίτος οὐρανός [cf. *de Wette* ep. P. ad Cor. p. 249. coll. tamen *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 239. cum *Erasmo* „raptus est, inquiens, Paulus in tertium usque coelum, hinc rursum in paradisum"] 2 Cor. 12, 4 coll. v. 2.

Παραδέχομαι, f. ξομαι, (παρά, δέχομαι, accipio) *accipio, recipio* [propr. de rebus, quae per manus traditae sunt Hom. Iliad. 6, 178. Xen. Cyr. 7, 3. 1.] metaph. a) de rebus: *admitto, genehmigen, billigen, gelten lassen,* τί, ut τὸν λόγον Marc. 4, 20. — ἔθη Act. 16, 21. τὴν μαρτυρίαν 22, 18. κατηγορίαν 1 Tim. 5, 19. (οἱ ό Exod. 23, 1. Arrian. diss. epict. 1, 7. Philostr. vit. Apollon. 8, 26.) — b) de personis τινά *ad me admitto aliquem,* pro: *acceptum habeo aliquem,* ita in verbis Hebr. 12, 6. desumtis e Prov. 3, 12. quo l. uti ἀγαπᾶν, אָהַב et παραδέχομαι, רָצָה alternant, ita Mal. 1, 8. παραδέχομαι, רָצָה et λαμβάνειν πρόςωπόν τινος [vid. λαμβάνω no. 3.], נָשָׂא פְּנֵי פ׳ iunguntur. — Saepius non extat in N. T.

Παραδιατριβή, ῆς, ἡ, (ex διατριβή et παρά in compositione inter alia indicante: male, secus fieri aliquid cf. *Viger.* p. 651.) *inutilis et vana disputatio.* Extat tantum 1 Tim. 6, 5. e lect. vulg. Vide de h. l. sub διαπαρατριβή notata. —

Παραδίδωμι, impf. παρεδίδων [de 3 plur. παρεδίδουν pro παρεδίδοσαν Act. 12, 17. vid. ἀποδίδωμι], f. παραδώσω, aor. 1. παρέδωκα, de plusqpf. παραδεδώκειν absque augm. [Marc. 15, 10.] cf. sub δίδωμι adnotata (παρά, δίδωμι) *trado* i. e. a) *ich übergebe, überliefere* aa) de personis, quae iudicandum, condemnandum, puniendum tradunt aliquem magistratibus vel iudici, τινά τινι Matth. 5, 25. 20, 18. 26, 15. 27, 2. Marc. 10, 33. 14, 10. Luc. 20, 20. 22, 4. 6. Ioh. 18, 30. 35. 19, 11. — Marc. 15, 1. (Dem. 515, 16.) — τινά Matth. 27, 18. Marc. 15, 10. Act. 3, 13. — bb) de personis, quae custodiendum vel supplicio afficiendum tradunt aliquem lictoribus, militibus τινί τινα Matth. 5, 25. 18, 34. Luc. 12, 58. Act. 12, 4. — Luc. 18, 32. quo loco τοῖς ἔθνεσι = τοῖς τοῦ ἡγεμόνος στρατιώταις coll. Matth. 27, 27. (Dem. 1337, ult. 1337, 26. Xen. An. 4, 2. 1.) — addito εἰς finali [cf. εἰς p. 143 col. 1.] Matth. 20, 19. τοῖς ἔθνεσι [= τοῖς τοῦ ἡγεμόνος στρατιώταις] εἰς τὸ ἐμπαῖξαι. — εἰς κρίμα θανάτου i. e. *ut mortis supplicium ab eo sumatur* Luc. 24, 20. — τινά, ἵνα Matth. 27, 26. Marc. 15, 15. — — cc) de personis tradentibus aliquem potestati hominum nocendi vim habentium τινά. Ita de Iuda Iscariota Matth. 10, 4. 26, 10. 21. 23 — 25. 46. 48. 27, 3. 4. Marc. 3, 19. 14, 11. de h. l. coniunctivo in interrogat. deliberantis vid. ἀναιρέω. — v. 18. 21. 42. 44. Luc. 22, 21. 22. 48. Ioh. 6, 64. 71. 12, 4. 13, 2. 11. 21. 18, 2. 21, 20. — universe Matth. 4, 12. 10, 19. 24, 10. Marc. 1, 14. Luc. 21, 16. 1 Tim. 1, 20. — addito εἰς χεῖράς τινος *in manus alicuius* trop. pro: *in potestatem* vel *potestati alicuius* Matth. 17, 22. 26, 45. Marc. 9, 31. 14, 41. Luc. 9, 44. 24, 7. Act. 21, 11. 28, 17. — addito εἰς finali, ut εἰς συνέδρια, εἰς συναγωγάς i. e. *ut sistantur coram assessoribus synedriorum, synagogarum* Matth. 10, 17. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. cf. εἰς p. 140 col. 1. — (Dem. 1230, 18.) — εἰς θλῖψιν = *ut vexetur aliquis* Matth. 24, 9. εἰς τὸ σταυρωθῆναι 26, 2. — εἰς φυλακήν = *custodiendum, custodiendos* Act. 8, 3. 22, 4. — εἰς θάνατον i. e. *ut mortis supplicium subeat, ut trucidetur,* ita plene Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. 2 Cor. 4, 11. — minus plene i. e. abest εἰς θάνατον, quod lectorum christianorum de Iesu morti tradito sermonem esse, latere neminem potuit Rom. 4, 25. 1 Cor. 11, 23. — quoniam non sine numine factum est, ut morti Iesus traderetur, Rom. 8, 32. ad Deum refertur, quod ab hominibus factum esse constat, et quoniam non subterfugit Iesus instans mortis periculum, sed sponte sese ei obtulit, ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων παραδοὺς ἑαυτόν, ipse fecisse dicitur, quod passum esse ab hostibus suis historia docet Gal. 2, 20. Eph. 5, 25. — v. 2. de h. l. accus. duplici uno obiecti, altero praedicati vid. ἀποδείκνυμι, et de verbis εἰς ὀσμὴν εὐωδίας sub εἰς p. 143 col. 2. fin. notata. — τινά τινι cum εἰς finali 1 Cor. 5, 5. (τινὰ πυρὶ Aelian. 1, 9. 14. vel τῇ τιμωρίᾳ Cebet. tab. c. 9.) — absolute Marc. 13, 11. — — dd) de personis arbitrio alicuius tradentem aliquem vel aliquid = *preis geben,* τινά τινι Luc. 23, 25. — cum ἵνα finali Ioh. 19, 16. — cum εἰς gradum = *adeo ut* indicante [vid. εἰς p. 142 col. 1. fin. ubi pro 4, 9. scribe: 4, 19.] Eph. 4, 19. — (Xen. Cyr. 8, 2. 4. Lucian. Timon. §. 12.) — τί, ut τὰς ψυχὰς αὐτῶν, *animas suas* i. e. *vitam suam* Act. 15, 26. (Plut. apophth. Lysimach. Mor. 2. p. 33 ed. *Tauchn.*) — cum ἵνα finali 1 Cor. 13, 3. — τινά, seq. vel *infinit.* finali [vid. ἐγώ init.] vel εἴς τι [i. e. *in potestatem alicuius rei* = *facio ut subsit aliquis vel ut dedat se rei alicui* vid. εἰς p. 141 col. 2 fin.], ita de Deo, qui puniturus aliquem eum committit aut tradit alicui rei Act. 7, 42. Rom. 1, 24. 26. 28. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 110. ep. P. ad Rom. p. 44. *Fritzsche* ep. ad Rom. Vol. 1. p. 69 sqq. *de Wette* Act. Ap. p. 60. ep. P. ad Rom. p. 19. — Rom. 6, 17. ὑπηκούσατε — διδαχῆς per attract. [vid. *Win.* p. 154.] pro: ὑπηκούσατε — τῷ τύπῳ διδαχῆς, εἰς ὃν παρεδόθητε *obedivistis illi doctrinae rationi, cui* [tanquam domino vitae leges ferenti] *subditi estis.* Ita *Fritzsche* diss. 2. p. 123. *Id.* in coniectan. p. 34. *Id.* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 416. — — ee) de personis, quae curandum, administrandum, iudicandum, deportandum tradunt alicui aliquem vel aliquid, τινά τινι Matth. 11, 27 et Luc. 10, 22. — Matth. 25, 14. 20. 22. Luc. 4, 6. Act. 27, 1. 28, 16. (Diod. Sic. 5, 36. Xen. Ages. 4, 3. H. G. 2, 1. 6. Anab. 4, 6. 1.) — τῇ χάριτί τινος = *commendo benevolentiae alicuius* Act. 15, 40. — cum εἴς τι i. e. *bezüglich auf etwas* 14, 26. — παρέδωκε τὸ πνεῦμα sc. τῷ θεῷ *tradidit animam* scil. Deo Ioh. 19, 30. Formula du[illegible] e Ps. 31, 5. ubi בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי οἱ ό: εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου i. e. *animam meam tibi commendo.* Cf. *Kuinoel* ad Ioh. l. l. — 1 Petr. 2, 23. παρεδίδου — δικαίως i. e. τὸ λοιδορεῖσθαι, τὸ πάσχειν = *sortem ab hostibus suis sibi paratam Deo iudicandam commisit, iudici iusto.* Aliter *Win.* p. 236. 529. reflexive poni monens h. l. παρεδίδου = *se* i. e. *rem suam commisit* coll. *Schott* ad h. l. — additur particip. praesentis 2 Petr. 2, 4. σειραῖς — τηρημένους *tenebrarum catenis, in carcerem detrudens, commisit eos, qui ab hoc inde tempore usque ad iudicium nunc detinentur.* Vid. εἰς p. 141 col. 1 fin. — τινί τι 1 Cor. 15, 24. de h. l. lect. παραδιδῷ praeferenda lect. παραδῷ vid. *Meyer, de Wette,* coll. *Griesb.* et de coniunct. praes. post se habente coniunct. aor. sub ὅταν observata. (Xen. H. G. 2, 3. 7.) —

b) *trado* i. e. *concedo, permitto, ich überlasse Jem. etwas, ich gestatte* [ita Hdot. 5, 67. ὁ θεὸς τοῦτό γε οὐ παρεδίδου. 7, 18. τοῦ θεοῦ παραδιδόντος. Pindar. Pyth. 5, 3. πότμου παραδόντος.] Marc. 4, 29. ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός *quando fructus permiserit, concesserit* scil. mitti falcem. Ita *Käuffer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 49. Alii significatione reflexa poni hoc loco activum existimantes explicant: *quando autem fructus se tradiderit* scil. τῷ ἀνθρώπῳ ad messim faciendam. Ita *Win.* p. 236. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 137. *Id.* diss. 2. p. 14 sq. *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. Vol. 2. p. 271. *Vig.* p. 182. *Meyer* Ev. Marc. p. 184. *de Wette* Ev. Marc. p. 143. —

c) *narrando, docendo trado,* ita de personis nuntium, instituta, praecepta, mores a maioribus vel institutione aliorum accepta tradentibus, τί, ut τὴν παράδοσιν Marc. 7, 13. de h. l. aor. παρεδώκατε = *tradere soletis* vid. ἐκκαιδέω p. 110 col. 1. et de dativo ᾗ per attract. posito pro ἥν vid. ὅς, ἥ, ὅ. — τινί addito καθώς Luc. 1, 2. 1 Cor. 11, 2. — τινί τι Act. 6, 14. 1 Cor. 11, 23. ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν 15, 3. — 2 Petr. 2, 21. Iud. v. 3. — τινί seq. infinit. pendente a voluntatis vel praecepti notione latente in verbo παραδίδωμι [de qua re vid. sub ἀπαγγέλλω p. 33. col. 1. notata] Act. 16, 4. παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα *tradebant iis* [scil. ethnicochristianis] *placita, vel decreta* [coll. Act. 15, 23 — 29.] *servanda* = *sie theilten ihnen zur Befolgung die Beschlüsse mit.* Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 212. *de Wette* Act. Ap. p. 107. (de scriptoribus

qui rerum gestarum memoriam scribendo pervenire ad posteros faciunt Hdian. 1, 1. 3. addito εἰς μνήμην Diod. Sic. 1, 3. de imperio per manus dato Xen. Cyr. 2, 4. 3. — ita *tradere* = *narrando tradere* Cic. Div. 1, 58. Orat. 3, 16. = *docendo tradere* Cic. de fin. 4, 4. Orat. 1, 18.) —

Παράδοξος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὁ παρὰ τὴν δόξαν ὤν) *inopinatus, incredibilis, mirus.* Semel Luc. 5, 26. εἴδομεν παράδοξα. (Sir. 43, 25. Hdian. 1, 1. 5. Xen. Cyr. 7, 2. 16.)

Παράδοσις, εως, ἡ, *traditio* [propr. i. e. actus tradendi, die Uebergabe einer Sache an Jemanden Thuc. 1, 9.] i. e. *res, oratio, institutio ore tradita*, a) de praeceptis vel mandatis, quae a maioribus per manus tradita et propagata habebant Iudaei Iesu et Apostolorum aetate Matth. 15, 2. 3. 6. Marc. 7, 3. 5. 8. 9. 13. Gal. 1, 14. πατρικαὶ παραδόσεις. Col. 2, 8. (Diod. Sic. 2, 29. 20, 15. Pol. 12, 6. 1.) — b) de praeceptis tum ad doctrinam, tum ad mores et ritus christianos pertinentibus, quae ore et scriptis Paulus exposuit = *mündliche Belehrungen* 1 Cor. 11, 2. 2 Thess. 2, 15. 3, 6. (Polyb. 11, 8. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Παραζηλόω, ῶ, f. ώσω, (παρά, ζηλόω q. v.) *ad aemulationem provoco aliquem, curam, sollicitudinem alicui moveo.* Quater in N. T. τινὰ ἐπί τινι i. e. *propter aliquem* [vid. ἐπί p. 187 col. 1.] Rom. 10, 19. coll. Deut. 32, 21. — τινά Rom. 11, 11. 14. Cf. ad hos l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 424. 463. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 239. — τὸν κύριον *dominum* scil. Christum 1 Cor. 10, 22 coll. v. 21. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον *an provocamus dominum ad aemulationem?* cf. de hoc indicat. *Win.* p. 260. (Sic. 30, 2.) —

Παραθαλάσσιος, ια, ιον, (παρά, θάλασσα) *ad mare situs, maritimus.* Semel legitur in N. T. Matth. 4, 13. — (Diod. Sic. 3, 54. Xen. H. G. 1, 1. 24. Thuc. 1, 5.)

Παραθεωρέω, ῶ, f. ήσω, (res iuxta se positas contemplor, ut fit in comparationibus Xen. Mem. 4, 8. 17. — παρά, θεωρέω quod v.) *despicio, posthabeo, negligo*, sq. accus. Extat tantum Act. 6, 1. — (Diod. Sic. T. 10. p. 139. ed. *Bip.* Dem. 1414, 22.)

Παραθήκη, ης, ἡ, (praestabilius esse monent Grammatici παρακαταθήκη cf. Lob. ad Phryn. p. 313. *Win.* p. 93. — a παρατίθημι appono, depono apud aliquem) *depositum, res deposita apud aliquem vel fidei eius tradita*, appellatur ita munus Timothei curae commissum, ita ter 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 1, 12. 14. in quibus locis Codd. παρακαταθήκη q. v. (παραθήκη legitur apud Platonem Comicum ap. Photium p. 280. Sext. Hyp. 3, 25. 189. Photium Biblioth. 59, p. 57. Polyb. 33, 12. 4 et 9.)

Παραινέω, ῶ, f. έσω, (a παρά, αἰνέω, dico) *adhortor, admoneo, zureden, ermuntern.* Bis in N. T. Act. 27, 9. παρῄνει ὁ Παῦλος λέγων. v. 22. παραινῶ ὑμᾶς quo loco si legitur c. accus. personae, rarius id fieri apud Graecos et usitatius esse παραινεῖν τινι, auctores sunt *Porson.* ad Eur. Med. v. 719. et *Passow* sub hoc voc. — (Pol. 1, 80. 3. Aelian. V. H. 12, 62. Xen. Mem. 1, 3. 8.)

Παραιτέομαι, οῦμαι, imperat. παραιτοῦ [1 Tim. 4, 7. ut Dioscor. 1, 13. cf. *Buttm.* §. 94. not. 7. gram. max. §. 105, not. 8. *Matth.* §. 203, not. 1.] f. ήσομαι, pf. παρῄτημαι, particip. παρῃτημένος significat. passiva [Luc. 14, 18. 19. vid. sub ἀπαρνέομαι notata] (παρά, αἰτέω) verb. dep. med. *deprecor*, a) ut iram alicuius = *veniam peto, excuso* Luc. 14, 18. — v. 18. 19. ἔχε με παρῃτημένον. Cf. de hac formula sub ἔχω p. 215 col. 1. ad Luc. 19, 20 et 14, 18. 19 disputata. (Ios. Ant. 7, 8. 2. Ael. V. H. 8, 17. Xen. Mem. 2, 2. 14. Hdot. 6, 86.) — b) = *precibus declino aliquid* i. e. *recuso*, sq. acc. rei *etwas verbitten* Act. 25, 11. (Ios. Ant. 3, 8. 8.) — Hebr. 12, 19. ἧς [sc. φωνῆς] οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο. (Polyb. 10, 40. 6. Herodian. 7, 5. 18. Thuc. 5, 63.) — c) de iis, qui respuunt vel recipere nolunt aliquem vel aliquid ubi Lat. *repudio, vito*, sq. accus. vel *rei*, ut τοὺς — βεβήλους — μύθους 1 Tim. 4, 7. τὰς μωρὰς — ζητήσεις 2 Tim. 2, 23. de horum l. imperat. praesentis vid. sub αἰνέω observata. — vel *personae*, ut νεωτέρας χήρας 1 Tim. 5, 11. τὸν λαλοῦντα scil. Deum Hebr. 12, 25. (2 Macc. 2, 31. Dioscorid. 1, 13. τὸ ξυλῶδες — ὡς ἀχρεῖον παραιτοῦ.) — Tit. 3, 10. αἱρετικὸν — παραιτοῦ i. e. *fuge, vita.* (Diog. Läert. 4, 42. 6, 6.) Saepius non legitur in N. T.

Παρακαθίζω, ίσω, (παρά, καθίζω quod v.; iuxta me colloco) intr. *assideo.* Ita semel, sq. παρά τι [de praepositionis παρά repetitione post verba c. παρά composita vid. *Win.* p. 407 et sub ἀπαίρω monita] Luc. 10, 39. — (ᾗ ῥ' ita Iob. 2, 13. et παρακαθίζομαι Xen. Cyr. 5, 5. 7.)

Παρακαλέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. παρεκάλεσα, p. p. παρακέκλημαι, a. 1. p. παρεκλήθην (a παρά, καλέω quod v.) 1) *advoco*, i. e. *ad me voco*, τινά c. inf. finali [vid. ἄγω] Act. 28, 20. (Pol. 2, 20. 1. Xen. Cyr. 1, 5. 7. Thuc. 1, 119.) — 2) *adhortor, ermahnen*, a) absol. Luc. 3, 18. Rom. 12, 8. 1 Cor. 4, 13. 2 Cor. 5, 20. 2 Tim. 4, 2. Tit. 1, 9. Hebr. 10, 25. 1 Petr. 5, 12. — ut fortius dicatur res, iungitur c. synonymis [vid. ἀγαλλιάω], addito εἰς finali 1 Thess. 2, 11. — medium signif. reciproca [vid. βουλεύομαι] 2 Cor. 13, 11. παρακαλεῖσθε *adhortamini vos invicem.* Alii ad num. 4. referunt hunc locum. — Additur λέγων Act. 2, 40. — sq. inf. praesentis ad rem saepius repetitam pertinente 1 Tim. 2, 1. — b) sq. *accus. pers.* Act. 15, 32. 16, 40. 20, 2. 1 Cor. 14, 31. 1 Thess. 5, 11. 1 Tim. 5, 1. Hebr. 3, 13. (1 Macc. 12, 50. Xen. Cyr. 1, 4. 15.) — τινὰ περί τινος 1 Thess. 3, 2. quo l. si explicationis ergo sequitur τῷ [vel τό vid. var. lect.] μηδένα σαίνεσθαι vid. *Win.* p. 298. 306 et sub ὁ, ἡ, τό ad h. l. monita. — cum orat. directa 1 Cor. 4, 16. 1 Thess. 5, 14. Hebr. 13, 22. 1 Petr 5, 1. — cum inf. praesentis ad rem durantem pertinente Act. 11, 23. 14, 22. Phil. 4, 2. 1 Thess. 4, 10. Tit. 2, 6. 1 Petr. 2, 11. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 22. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. 3, 3. 59. 4, 5. 53.) — cum inf. aor. ad rem cito transeuntem pertinente Act. 27, 33. 34. 2 Cor. 2, 8. (Plut. l. l. p. 21. Diod. Sic. 18, 32.) — ubi non rei duratio, sed magis res ipsa spectatur Rom. 12, 1. 15, 30. Eph. 4, 1. 1 Tim. 1, 3. — Hebr. 13, 19. Iud. v. 3. — cum ἵνα 1 Cor. 1, 10. 16, 15. 2 Cor. 8, 6. 1 Thess. 4, 1. 2 Thess. 3, 2. — c) sq. *acc. c. inf.* 2 Cor. 6, 1. παρακαλοῦμεν, μὴ εἰς κενὸν — δέξασθαι ὑμᾶς = *adhortamur, ne frustra accepisse videamini.* Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — 10, 1. quo loco v. 2. verbo δέομαι recipitur, quod praecesserat παρακαλῶ. — d) sq. *accus. rei* = *admonendo praecipio aliquid* 1 Tim. 6, 2. Tit. 2, 15. — — 3) ex serioris aevi vel Hellenistarum magis, quam Graecorum antiquiorum loquendi consuetudine [vid. *Win.* p. 24. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 284. *Meyer* Ev. Luc. p. 365. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. I. p. 454 sqq. *Harless* ep. P. ad Ephes. p. 335. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 108. coll. *Knapp* opusc. var. argum. p. 117 sqq.] a) *rogo, oro, ich bitte, peto* aa) sq. accus. pers. Matth. 18, 32. 26, 53. vid. de h. l. sub καί p. 248 col. 1. fin. notata. — Luc. 15, 28. Act. 25, 2. 2 Cor. 12, 18. — additur λέγων cum orat. dir. Matth. 8, 5. 31. 18, 29. Marc. 1, 40. 5, 12. Luc. 7, 4. Act. 16, 9. — cum πολλά = *valde* [vid. de neutro adiect. adverbiascente ἀκριβής] Marc. 5, 23. quo l. si post vv. πᾶσα ἡ πόλις [= omnes urbis incolae] sequitur: ἰδόντες — παρεκάλουν vid. sub ἰουδαία ad Matth. 3, 5. observata. — additur infinit. aor. in re cito transeunte Marc. 5, 17. Luc. 8, 41. Act. 8, 31. (1 Macc. 9, 35. Aeschin. de falsa legat. in fin. παρακαλῶ δὲ καὶ ἱκετεύω, σῶσαί με τοὺς θεούς, δευτέρους δὲ ὑμᾶς. — cum inf. praes. Ios. Ant. 6, 2. 2.) — additur ὅπως, ἵνα, item τοῦ cum inf. = *precibus adeo aliquem hoc fine ut* et ubi ὅπως μή: *hoc fine ne* [vid. tamen supra sub ἵνα p. 240 col. 1. monita] Matth. 8, 34. (Plut. vit. Demet. c. 38. παρακαλεῖν τοὺς φίλους, ὅπως διδάσκωσιν αὐτήν.) — Matth. 14, 36. Marc. 5, 18. 6, 56. 7, 32. 8, 22. Luc. 8, 31. 32. 2 Cor. 12, 8. — πολλά = *valde* Marc. 5, 10. 1 Cor. 16, 12. — Act. 21, 12. de inf. praeced. τοῦ ad consilium pertinente vid. sub ὁ, ἡ, τό observata. — additur περί τινος Philem. v. 10. — bb) sq. *accus. c. infin. aor.* Act. 24, 4. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 30. ed. *Tauchn.*) — cc) sq. *inf. aor.* in re cito transeunte Act. 9, 38. 13, 42. 19, 31. 28, 14. — dd) absol. cum λέγων Act. 16, 15. — = *zureden, rogando placo* Act. 16, 39. — — b) *solatio animum erigo*, aa) τινά Matth. 5, 4. 2 Cor. 1, 4. quo loco τῇ παρακλήσει παρακαλεῖν = *Trost zusprechen* [vid. ἀγαπάω]. v. 6. 7, 6 bis. v. 7. Eph. 6, 22. Col. 2, 2. 4, 8. 1 Thess. 4, 18. 2 Thess. 2, 17. de h. l. optat. παρακαλέσαι vid. κατευθύνω. — de solatio non ore et verbis, sed facto vel laetioris sortis usu admoto alicui Luc. 16, 25. Act. 20, 12. — — med. *solatio erigi me patior, solatium admitto* [vid. ἀδικέω] Matth. 2, 18. et signif. reciproca 2 Cor. 13, 11. ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 269. Vide tamen supra ad h.

l. monita. — pro נִחַם Gen. 24, 67. — *ἐπί τινι* über etwas [vid. *ἐπί* p. 187 col. 2.] 2 Cor. 1, 4. 7, 7. 13. — sq. duplici *ἐπί* c. dat. 1 Thess. 3, 7. *ἐφ' ὑμῖν* i. e. *vestra causa* [vid. *ἐπί* l. l. col. 2.] et *ἐπὶ πάσῃ — ἡμῶν* i. e. *omnes inter — afflictiones nostras*, vid. *ἐπί* l. l. col. 1. et *Win.* p. 390. — *ἔν τινι* scil. *ὄντα* 2 Cor. 1, 4. — bb) absol. 2 Cor. 2, 7. —

Παρακαλύπτω, f. *ψω*, (*παρά*, *καλύπτω* tego; iuxta ponens aliquid obtego rem) *obtego aliquid*. Semel in N. T. *τὶ ἀπό τινος* i. e. *tegendo removeo aliquid ab aliquo = occulto alicui aliquid* [vid. *ἀπό* p. 48 col. 1.] Luc. 9, 45. — Ita הֶעְלִים seq. מִן et *ἀποκρύπτω ἀπό τινος* 2 Regg. 4, 27. (Plutarch. Pompei. c. 60.)

Παρακαταθήκη, *ης*, *ἡ*, (*παρακατατίθημι*) *depositum*. Ita codd. 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 1, 12. 14. (Diod. Sic. 15, 67. Pol. 33, 12. 1. Aelian. V. H. 4, 1. Xen. Anab. 5, 3. 7. Thuc. 2, 72.) Vide *παραθήκη*.

Παράκειμαι, (*παρά*, *κεῖμαι*, iaceo) *adiaceo*, *vicinus sum* [propr. Pol. 4, 38. 7. Ael. V. H. 2, 17. Xen. An. 7, 3. 22.] metaph. *adsum*, *in promtu sum*, *τινί* Rom. 7, 18. *τὸ γὰρ θέλειν* sc. *τὸ καλόν*, *παράκειταί μοι*. — v. 21. Vid. de h. l. *εὑρίσκω* p. 211 col. 2. — (Theogn. v. 693 ed. *Brunck*. vel v. 493 ed. *Welcker*.)

Παράκλησις, *εως*, *ἡ*, (advocatio, arcessitus Dem. 275, 20. — *παρακαλέω*) 1) *adhortatio*, *exhortatio* a) univ. = *Aufforderung*, *incitatio* 2 Cor. 8, 17. *δεῖσθαί τινος μετὰ πολλῆς π.* *cum multa exhortatione* i. e. *dringend*, *inständig Jem. bitten* v. 4. (Ios. de vit. sua c. 17. Diod. Sic. 15, 56. Thuc. 8, 92. fin.) — b) in rebus ethicis et religiosis = *Ermahnung*, *kräftige religiöse Ansprache* Rom. 12, 8. 1 Cor. 14, 3. 1 Thess. 2, 3. 1 Tim. 4, 13. *ὁ λόγος τῆς π.* *sermo ad exhortationem spectans* i. e. *sermo exhortatorius* Hebr. 13, 22. — 12, 5. quo l. *ἡ παράκλησις* sistitur tanquam persona. Vid. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 658. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 874. — *βάρναβας* [= בַּר נְבוּאָה] — *υἱὸς παρακλήσεως* *Sohn kräftiger religiöser Ansprache*, explicatio nominis Barnabas Act. 4, 36. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Barnabas*. *Meyer* Act. Ap. p. 73. *de Wette* Act. Ap. p. 42. — Act. 13, 15. *εἰ ἔστιν λόγος — παρακλήσεως* = *erbauliche Ansprache*, *Ermunterungsvortrag*. Cf. *Meyer* l. l. p. 117. *de Wette* l. l. 93. — *ἰσχυρὰν π. ἔχειν*, sq. infinit. Hebr. 6, 18. cf. *Bleeck* l. l. p. 267. Aliter *Böhme* l. l. p. 17. 264. iungens h. l. infinit. c. particip. *οἱ καταφυγόντες* et esse *τὴν παράκλησιν* monens i. q. *solatium*. Vide infra no. 2. b. — 2) ex Hellenistarum loquendi consuetudine [vid. *παρακαλέω* no. 3. a et b.] *solatium*, *solamen*, *consolatio*, *Trost* a) propr., ut *ἡ π. τῶν γραφῶν* solatium, *quod continetur ἐν ταῖς γραφαῖς* Rom. 15, 4. *ὁ θεὸς πάσης τῆς π.* *Deus omnis*, *quod cogitari potest*, *solatii dator* [de gen. vi latius patente vid. *ἄζυμος*] Rom. 15, 5. 2 Cor. 1, 3. — *διὰ τῆς π. ἧς* [per attract. pro *ᾗ* vid. *ὅς, ἥ, ὅ*] *παρακαλούμεθα* v. 4. 5. 6. 7. 7, 4. 7. 13. Phil. 2, 1. *π. ἐν χριστῷ* *consolatio quam dat coniunctio cum Christo = consol. christiana*. Vid. *ἐν* p. 171 col. 1 fin. — Philem. v. 4. Hebr. 6, 18? — Act. 15, 31. *ἐχάρησαν — παρακλήσει* laetabantur *de solatio* per literas coll. v. 23 — 29. allato, scil. quod intelligerent, libertatem a iugo legis mos. apostolis probari. — b) de solatio, quod *opitulando*, *adiuvando* admovetur alicui = *adiumentum*, ita *ἡ π. τοῦ ἁγίου πνεύματος* Act. 9, 31. — ita *παρακαλεῖν* et נִחַם de Deo opitulando solatium afferente alicui Ies. 40, 13. cf. ad h. l. *Gesen.* et *Simon.* lex. hebr. p. 615 ed. *Win.* — c) metonym. pro: *res solamen praebens = sors prospera* Luc. 6, 24. *ἀπέχετε τὴν π. ὑμῶν* i. e. *totam habetis*, *quam quaeritis*, *prosperitatem*. — *π. αἰώνιος* *solamen aeternum* i. e. *bona aeterna* 2 Thess. 2, 16. — *παράκλησις τοῦ ἰσραήλ* *sors prospera cuius adventurae spem fovebat populus israel.*, ita in circumscriptione Messiae Luc. 2, 25. Cf. de Messia Rabbinis *κατ' ἐξοχήν* מְנַחֵם *consolator* appellato *Lightf.* hor. hebr. in Evang. p. 1102. et *Meyer* Ev. Luc. p. 60. — Saepius non extat in N. T.

Παράκλητος, *ου*, *ὁ*, (*παρακαλέω* — propr. advocatus) 1) *qui causam alicuius agit coram aliquo*, *defensor* 1 Ioh. 2, 1. *ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα*. (Dem. 343, 10. — Huius vocab. usus ut ad Rabbinos transiit: פְּרַקְלִיט vel פְּרַקְלִיטָא, ita eo usi sunt in explicando מַלְאַךְ מֵלִיץ = angelus intercedens, qui hominis causam agit apud Deum Iob. 33, 23. Cf. *de Ammon* bibl. Theol. Vol. 1. p. 355. *Simon* lex. hebr. p. 537. ed. *Win.*) — 2) *adiutor*, *opitulator* Ioh. 14, 16. 26. 15, 26. 16, 7. Cf. de hoc voc. *Meyer* Ev. Ioh. p. 199. *Knapp* script. var. argum. p. 118 sqq. — Saepius non legitur in N. T.

Παρακοή, *ῆς*, *ἡ*, (*παρά*, *ἀκοή* auditus; male auditum i. q. *παράκουσμα*. Dionys. Halicarn. Ant. 9. c. 22.) ex Hellenistarum loquendi consuetudine [cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 207 sq. et infra *παρακούω*] *contumacia*, *inobedientia* i. e. indoles hominis audire vel obedire nolentis. Ita ter in N. T. Rom. 5, 19. 2 Cor. 10, 6. *πᾶσα παρακοή* i. e. *inobedientia cuiuscunque* illa fuerit. De lusu in verbis *παρακοή* et *ὑπακοή* vid. *ἁμαρτία* fin. — Hebr. 2, 2.

Παρακολουθέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*παρά*, *ἀκολουθέω* sequor) *comitando sequor*, *daneben*, *dabei folgen* (proprie i. e. de personis ita aliquem sequentibus, ut nunquam ab eius latere discedant Xen. Symp. 8, 23. Dem. 281, 22. Diod. Sic. 20, 29.) a) de *σημείοις* fidem animo conceptam sequentibus Marc. 16, 17. — b) *mente sequor*, *investigo*, *examino*, *mit den Gedanken einer Sache gleichsam nachgehen*, *τινί* Luc. 1, 3. — (Pol. 1, 12. 7. Dem. 285, 21. 1310, 11.) — c) = *probo*, *amplector*, *τινί* 1 Tim. 4, 6. — d) = *imitor*, *τινί* 2 Tim. 3, 10. — (2 Macc. 9, 27.) Saepius non legitur in N. T.

Παρακούω, f. *ούσω*, (*παρά*, *ἀκούω*, audio; negligenter et perperam audio Plat. Theaet. *παρορῶσί τε καὶ παρακούουσι — πλεῖστα*. Ael. V. H. 5, 9. Pol. 7, 11. 9.) ex consuetudine loquendi Hellenistarum [vid. *παρακοή*] *audire nolo*, *non obtempero*. Bis in N. T. sq. genit. [vid. *ἀκούω* no. 4.] Matth. 18, 17. *ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν*. ibid. *ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ*. (Pol. 26, 2. 1. Epictet Enchirid. c. 32. Ios. Ant. 6, 7. 4.) —

Παρακύπτω, f. *ψω*, (*παρά*, *κύπτω* incurvo me) *adstans incurvo me*, *daneben stehen und sich bücken* a) c. *βλέπω* = *inclinato capite adspicio* vel *incurvato corpore introspicio*, *τι* Luc. 24, 12. Ioh. 20, 5. — b) sq. *εἴς τι* = *in etwas hineingucken*, propr. Ioh. 20, 11. (Sir. 21, 23. *ἐπί τι* Dem. 46, 27. — Arrian. diss. epict. 1, 1. 16.) — *εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας* *introspicio in legem perfectam eamque libertatis*, tanquam in speculum [v. 23.] ut videam, qualis esse debeam. Iac. 1, 25. — *cognoscendi* sensu 1 Petr. 1, 12. — Saepius non habetur in N. T.

Παραλαμβάνω, f. *λήψομαι*, aor. 2. *παρέλαβον* [de forma 3. pers. plur. *παρελάβοσαν* 2 Thess. 3, 6. cf. sub *δολιόω* observata — a *παρά* et *λαμβάνω*) 1) *traditione accipio*, *durch Ueberlieferung bekommen* [Diod. Sic. 1, 5. *ἀκοῇ* Hdot. 2, 148.] a) de iis, quae *institutione* a magistro accepit aliquis, *τί* Marc. 7, 4. de h. l. infin. finali *κρατῆσαι* vid. *ἄγω*. — 1 Cor. 14, 3. — iungitur c. *διδάσκεσθαι*, *μανθάνειν* Gal. 1, 9. Phil. 4, 9. (Aristid. Panathen. p. 116. Xen. Mem. 3, 5. 22.) — *τὶ ἀπό τινος* [vid. *ἀπό* p. 44 col. 2 fin.] 1 Cor. 11, 23. — *τὶ παρά τινος* [vid. *παρά*] Gal. 1, 12. 1 Thess. 2, 13. 4, 1. 2 Thess. 3, 6. — seq. acc. *person.* cuius *notitiam* a magistro acceperis, ut *τὸν χριστὸν ἰησοῦν* Col. 2, 6. — b) de munere, dignitate, quam accepit aliquis traditam ab aliquo, ut *τὴν διακονίαν — ἐν κυρίῳ* [vid. *ἐν* p. 171 col. 1. fin.] Col. 4, 17. *βασιλείαν ἀσάλευτον* Hebr. 12, 28. coll. Dan. 7, 18. Cf. ad h. l. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 739. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 974. et de h. l. particip. praes. *παραλαμβάνοντες* = *qui destinati sumus*, *ut accipiamus* *Win.* p. 323. — (Ios. Ant. 15, 2. 2. Arrian. exp. Alex. M. 1, 1. 1. Diod. Sic. 11, 68. Dem. 1048, 21. Xen. Cyr. 1, 1. 4. 8, 3. 50.) — 2) *assumo*, *mecum sumo*, *adiungo mihi aliquem*, sq. *acc. pers.* Matth. 17, 1. 20, 17. — 24, 40. 41. [vid. ad hos l. *Win.* p. 243.] et Luc. 17, 34. 35. — Matth. 26, 37. Marc. 4, 36. *παραλαμβάνουσιν* [de quo praes. histor. vid. *ἀγγαρεύω*] — *ὡς — πλοίῳ* *assumserunt eum*, *ut erat*, *in navi* i. e. ad iter minime compositum cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 145 sq. — 5, 40. 9, 2. 10, 32. Luc. 9, 10. 28. 11, 26. 18, 31. Ioh. 19, 16. Act. 15, 39. 16, 33. 21, 24. 26. 32. 23, 18. (Herodian. 3, 14. 7. Arrian. l. l. 7, 4. 11. Xen. Cyr. 1, 4. 15.) — *τινά* seq. *εἰς* c. acc. *loci* Matth. 4, 5. 8. 27, 27. (Aelian. V. H. 2, 18.)

— τινά seq. μετά τινος Matth. 12, 45. 18, 16. Marc. 14, 33. — τινά seq. πρός τινα Ioh. 14, 3. — sq. duplici acc., uno obiecti, altero praedicati [vid. ἀποδείκνυμι] = *als etwas zu sich nehmen*, ut τινὰ γυναῖκα Matth. 1, 20. (Xen. Oec. 7, 5.) — v. 24. sc. μαριάμ. (Ios. Ant. 1, 19. 6 fin.) — — 3) *recipio*, a) sq. acc. *pers.* ita de personis in tutelam recipientibus aliquem Matth. 2, 13. 14. 20. 21. — vel de personis agnoscentibus aliquem talem, qualis est et qualem constitutum se esse profitetur, praeced. οὐ: οὐ παραλαμβάνω τινα = *repudio aliquem*. Ioh. 1, 11. — b) sq. acc. *rei* = *assensum praebeo*, *fidem habeo* 1 Cor. 15, 1. — Saepius non extat in N. T.

Παραλέγομαι, (a παραλέγω iuxta pono) *praeterlego* i. e. *praeternavigo*. Bis in N. T. sq. acc. loci [pendente a praepos. verbi vid. *Matth.* §. 426 et sub διαβαίνω observata] ut αὐτήν sc. τὴν κρήτην Act. 27, 8. 13. (Diod. Sic. 13, 3. 14, 55.)

Παράλιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (παρά, ἅλς) *maritimus, mari adiacens*. Extat tantum Luc. 6, 17. τῆς παραλίου, sc. χώρας. Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 562. ed. *Schäfer*. (Diod. Sic. 3, 16. Pol. 3, 39. 3. Thuc. 2, 56.)

Παραλλαγή, ῆς, ἡ, (παραλλάσσω transmuto) *mutatio*. Legitur tantum Iac. 1, 17. — (Arrian. diss. epict. 2, 23. Plotin. Enn. 6, 6. 3.)

Παραλογίζομαι, f. ίσομαι, dep. med. (παρά, in compos. male, secus, male supputo Dem. 822, 25. 1037, 25.) *decipio, fraude circumvenio*, sq. acc. pers. Ita bis in N. T. Col. 2, 4. Iac. 1, 26. — pro הֵתֵל Iudd. 16, 10. רִמָּה Gen. 29, 25. (Diod. Sic. 20, 8. Arrian. diss. epict. 2, 20. 7. Artemid. 3, 2 et 56.)

Παραλυτικός, ή, όν, (παραλύω q. v. propr. ad dissolvendum aliquid ab una parte pertinens) *paralyticus* i. e. *nervorum resolutione ab una parte laborans, auf einer Seite gelähmt, membris captus*. Novies in N. T. Matth. 4, 24. 8, 6. 9, 2. 6. Marc. 2, 3. 4. 5. 9. 10. [Luc. 5, 24. vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott.*] „Resolutio nervorum interdum tota corpora, interdum partes infestat. Veteres auctores illud ἀποπληξίαν, hoc παράλυσιν nominarunt, nunc utrumque παράλυσιν nominari video" Celsus 3, 27. Adde *Winer*. bibl. Realw. sub voc. *Paralytische*.

Παραλύω, f. ύσω, *dissolvo*, [propr. dissolvo ab una parte; tum solvo, quae iuxta se posita vel ligata erant, ut τὰ σάκκια Diod. Sic. 13, 106.] παραλελυμένα γόνατα *genua dissoluta* trop. *genua debilitata* Hebr. 12, 12. Cf. ad h. l. *Bleek* ep. ad Hebr. p. 899. — pro לָאָה Gen. 19, 11. (Diod. Sic. 20, 72. Pol. 33, 22. 1. quibus adde τοὺς ο' Ies. 35, 3 et Sir. 25, 23.) — παραλελυμένος [de perfecto, quatenus praesentis notionem includat vid. ἀγαπάω et ἀκούω p. 15 col. 2.] i. q. παραλυτικός q. v. *membris captus*, *nervorum resolutione laborans* Luc. 5, 18. 24. Act. 8, 7. 9, 33. (Aeschin. Dial. Socr. 3, 9.) Saepius non legitur in N. T.

Παραμένω, f. μενῶ, (παρά, μένω) *permaneo*, *permaneo apud aliquem* vel *in aliqua re* 1 Cor. 16, 6. πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ. Hebr. 7, 23. κωλύεσθαι παραμένειν sc. ἐν τῇ ἱερωσύνῃ. Alii [vid. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 394 sq.] ut apud Artemid. 2, 27 et 67. παραμένειν Hebr. l. l. vertunt et explicant: *in vita permanere*. (Artemid. 4, 46. Xen. Mem. 3, 2. 3. Thuc. 1, 65.) — metaph. *inhaereo rei, immaneo rei*. Iac. 1, 25. καὶ παραμείνας i. e. *legi cognoscendae et observandae immanens*. (Diod. Sic. 2, 29. Pol. 2, 30. 7.) Saepius non habetur in N. T.

Παραμυθέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, dep. med. (παρά, μυθέομαι loquor, verba facio Hom. Iliad. 17, 200. hinc παραμυθέομαι verba facio ad aliquem, deliniendi notione adiuncta Thuc. 8, 72.) *consolor*, *trösten*. Quater in N. T. τινά Ioh. 11, 31. 1 Thess. 5, 14. (Ael. V. H. 12, 1 fin. Xen. Apol. Socr. §. 26. Symp. 1, 16. Thuc. 2, 44.) — τινὰ περί τινος Ioh. 11, 19. — c. παρακαλέω iungitur = *blande alloquor, freundlich zusprechen* 1 Thess. 2, 11.

Παραμυθία, ας, ἡ, (allocutio blanda, adhortatio Xen. Ages. 5, 3.) *solatium*. Semel in N. T. 1 Cor. 14, 3. — (Sap. 19, 12. Aelian. V. H. 12, 1. Aeschin. Dial. Socr. 3, 8.)

Παραμύθιον, ίου, τό, i. q. παραμυθία [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 517.] *solatium*. Extat tantum Phil. 2, 1. — (Sap. 3, 18. Thuc. 5, 103.)

Παρανομέω, ῶ, f. ήσω, (παράνομος) *contra legem ago*, *violo legem*. Legitur tantum Act. 23, 3. παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι. — pro הֱלִיץ Ps. 119, 51. (Diod. Sic. 1, 75. Lucian. Dial. Deorr. 25, 5. Xen. Mem. 4, 4. 4.)

Παρανομία, ας, ἡ, (παράνομος) *legis violatio*, *improbitas*. Semel in N. T. 2 Petr. 2, 16. — (2 Macc. 3, 4. Diod. Sic. 5, 71. Dem. 808, 7. Thuc. 4, 98.)

Παραπικραίνω, f. ανῶ aor. 1. παρεπίκρανα [de qua aor. 1. forma vid. λευκαίνω — παρά, πικραίνω amarum vel acerbum reddo] *exacerbo*. Semel in N. T. Hebr. 3, 16. quo l. de hominibus Deum inobedientia et rebellione contra eum exacerbantibus. Cf. *Böhme* et *Bleeck* ad h. l. Ita pro מָרָה Ps. 106, 8. 43. סָרַר Ps. 66, 7. 68, 7. (3 Esr. 6, 15.)

Παραπικρασμός, οῦ, ὁ, (παραπικραίνω) *exacerbatio*. Bis in N. T. Hebr. 3, 8 et 15. ἐν τῷ παραπικρασμῷ i. e. *cum rebellando exacerbarent Deum* [vid. παραπικραίνω]. Ita pro מְרִיבָה Ps. 95, 8.

Παραπίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 2. παρέπεσον, (παρά, πίπτω cado; propr. cado vel labor iuxta aliquem vel aliquid, labor propter rem) *aberro, deflecto* [propr. seq. gen. vid. *Matth.* §. 332. §. 352. *Rost* §. 108, 5. c., ut τῆς ὁδοῦ Pol. 3, 54. 5. τῆς ἀληθείας Pol. 12, 7. 2. τοῦ καθήκοντος Pol. 8, 13. 8.] metaph. pro: *pecco* [Sap. 6, 9. Dem. p. 1127, 6. Xen. h. gr. 1, 6. 4.], ita semel absol. *desciscendi* vel *deficiendi* [scil. τοῦ ῥήματος cf. *Böhme* et *Bleeck* ad h. l.] sensu Hebr. 6, 6. coll. 3, 12. 10, 26. — pro מָעַל Ezech. 14, 13. —

Παραπλέω, f. εύσω, (παρά, πλέω) *praeternavigo*, sq. acc. loci [vid. παραλέγομαι]. Ita semel in N. T. Act. 20, 16. — (Xen. Anab. 6, 2. 1. — Pol. 1, 25. 1. Thuc. 1, 111.)

Παραπλήσιον, [neutr. adiectiv. παραπλήσιος proxime accedens ad aliquid, similis, seq. dativ. cf. *Matth.* §. 386, 3. §. 339. Arrian. Exped. Alex. M. 7, 1. 9. Diod. Sic. 1, 88. Xen. Mem. 3, 4. 12. in N. T.] adverbialiter: *prope ad*, *fere ad*, seq. dat. [vid. ἐγγίζω et *Win.* p. 441.] Legitur tantum Phil. 2, 27. ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ. (Absolute Thuc. 7, 19.)

Παραπλησίως, adv. (παραπλήσιος proxime accedens — proxime) *similiter*, *pariter*, *eodem modo*. Semel in N. T. Hebr. 2, 14. παραπλησίως μετέσχε αὐτῶν. (Diod. Sic. 1, 35. 5, 45. Xen. Oec. 3, 5.)

Παραπορεύομαι, f. εύσομαι (παρά, πορεύομαι) *ad latus incedo*, *praetereo*, i. e. vel: *vorbeigehen*, *vorübergehen* Matth. 27, 39. Marc. 11, 20. 15, 29. — vel sq. διά c. gen. loci: *nebenhergehen* Marc. 2, 23. ἐγένετο — σποροίμων i. e. *accidit*, *ut* — *per segetes iret trans spicas*. De h. l. oratione variata: ἐγένετο παραπορεύεσθαι — καὶ ἤρξαντο pro: ἐγένετο παραπ. — καὶ ἄρξασθαι vid. ἀγαπάω et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 69. — Marc. 9, 30. ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς γαλιλαίας i. e. *ex illa regione egressi obiter* [i. e. viae conficiendae intenti, non invisendis hospitibus aut instituendae plebi] *profecti sunt per Galilaeam*. Ita *Fritzsche* l. l. p. 379. — pro עָבַר sq. בְּ Deut. 2, 4. Saepius non legitur in N. T.

Παράπτωμα, τος, τό, (casus, lapsus, qui fit iuxta aliquid; factum quo a vero desciscitur Pol. 9, 10. 6. — a παραπίπτω) *factum quo rectum honestumque deseritur*, *peccatum*, *maleficium* [cf. de vocabulis ἁμαρτία et παράπτωμα tropo, non potestate inter se distantibus *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. I. p. 323 sq.], *Sünde* generatim Matth. 6, 14. 15 bis. 18, 35. Marc. 11, 25. 26. Rom. 4, 25. 5, 15. 16. 17. 18. 11, 11. 12. 2 Cor. 5, 19. Gal. 6, 1. Eph. 1, 7. 2, 5. Col. 2, 13 bis. Iac. 5, 16. — alternat c. ἁμαρτία Rom. 5, 20. vel iungitur c. ἁμαρτία fortior ut existat notio peccati [vid. ἀγαλλιάω] Eph. 2, 1. — pro פֶּשַׁע Ezech. 14, 11. מַעַל Ezech. 15, 8. עָוֶל 3, 20. שְׁגִיאָה Ps. 19, 13. Saepius non legitur in N. T.

Παραῤῥέω, f. παραῤῥεύσομαι, a. 2. pass. παρεῤῥύην (παρά, ῥέω fluo; de aor. 2. p. ἐῤῥύην significationem activam habente v. *Buttm.* sub verb. anom. ῥέω, gram. max. §. 114. *Matth.* §. 249. *Rost* §. 84. sub ῥέω) *praeterlabor* [propr. Xen. Cyr. 4, 5. 4.], ita ut sit: *praeterlabi* vel *elabi mihi patior*, *aus Unvorsichtigkeit um etwas kommen* Hebr. 2, 1. μή ποτε παραῤῥυῶμεν. Alii: *deflecto*, ut οἱ ό Prov. 3, 21. pro לוז.

Παράσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex παρά in compos. male, secus, et σῆμα signum, nota; qui malae vel improbae notae est Dem. 807, 26.) *insignis*. Semel in N. T. Act. 28, 11. ἐν πλοίῳ — παρασήμῳ διοσκούροις, i. e. *in navi signata* vel *insigni Dioscurorum imagine*. Solebant enim veteres certo insigni naves ornare et inde nominare. Insignia eiusmodi appingebantur vel collocabantur in prora navis. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub vocc. *Dioskuren*, *Schiffe*. — (De variis insignibus παράσημος legitur 3 Macc. 2, 29. Diod. Sic. 1, 88. 3, 3. Dion. Hal. Ant. 2, 67. Artemid. 2, 44.)

Παρασκευάζω, f. άσω, (παρά, σκευάζω) *paro* vel *praeparo alteri aliquid*, *instruo*, perf. pass. παρεσκεύασμαι, *paratus sum* [vid. de perf. sub ἀκούω p. 15 col. 2. monita]. Quater in N. T. Act. 10, 10. παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων sc. τὸ δεῖπνον. Praecedit enim: ἤθελε γεύσασθαι. (Ita Hdot. 9, 15. et additis vel δεῖπνον Athen. 4. p. 183. vel σιτία καὶ ποτά Xen. Cyr. 4, 2. 37. vel συμπόσιον 3 Macc. 2, 27. vel κλίνην Aelian. V. H. 12, 51.) 2 Cor. 9, 2. 3. (Xen. Cyr. 1, 6. 18.) — Med. *me praeparo*, εἴς τι [vid. de εἰς finali εἰς p. 143 col. 1.], ut εἰς πόλεμον 1 Cor. 14, 8. (Pol. 1, 25. 7. Lucian. Dial. Deorr. 23, 3. Hdian. 2, 14. 12. Xen. Cyr. 1, 5. 9. Thuc. 4, 14.)

Παρασκευή, ῆς, ἡ, *praeparatio* (παρασκευάζω quod vid.; Hdian. 8, 5. 7.) sensu iudaico: *dies praeparationis* i. e. *dies*, *quo praeparabantur Iudaei sabbato* vel *festo celebrando*. Sexies in N. T. Matth. 27, 62. Marc. 15, 42. Luc. 23, 54. Ioh. 19, 14. 31. 42. (Ios. Ant. 16, 6. 2. Appellatur idem dies etiam προσάββατον Marc. 15, 42 et Iudith. 8, 6. vel προεόρτιον Philo de Vit. contemplat. p. 616.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Rüsttag*. —

Παρατείνω, f. τενῶ, (παρά, τείνω tendo; protendo Diod. Sic. 1, 98.) *produco*. Extat tantum Act. 20, 7. παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. (neutr. κινδύνου προτεινόντος Diod. Sic. 2, 18.)

Παρατηρέω, ῶ, f. ήσω, item medium παρατηροῦμαι signif. activa (παρά, τηρέω quod vid. curiose oculos in personam vel rem aliquam conicio i. e.) *observo* [univ. τινά Ceb. tab. c. 9. Xen. Mem. 1, 14. 4. Marc. Anton. 10, 2.] sensu malo a) de insidiantibus, absol. Luc. 20, 20. τινά Marc. 3, 2. — forma media, absol. Luc. 6, 7. vid. de h. l. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — τινά Luc. 14, 1. de h. l. impf. ἦσαν seq. particip. παρατηρούμενοι vid. εἰμί p. 131 col. 1. fin. — τί, ut τὰς πύλας Act. 9, 24. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *de Wette*. — b) de personis superstitiose observantibus vel colentibus aliquid, ut τὰς ἡμέρας παρατηρεῖσθαι Gal. 4, 10. (sensu bono, ut τὰς ἑβδομάδας παρατηρεῖν Ios. Ant. 3, 5. 5. καιροῦ παρατήρησις Iamblich. de myster. 8, 4.) — Saepius non extat in N. T.

Παρατήρησις, εως, ἡ, (a παρατηρέω quod v.) *observatio*. Semel in N. T. μετὰ παρατηρήσεως i. e. *ita ut oculis possit observari* Luc. 17, 20. (Diod. Sic. 1, 28. Arrian. diss. epict. 3, 16. 15.)

Παρατίθημι, f. παραθήσω, (iuxta aliquem pono, a παρά et τίθημι Xen. An. 5, 9. 8. vel 6, 1. 8. Ael. V. H. 8, 16.) 1) *appono*, *propono*, *vorsetzen*, *vorlegen* Marc. 8, 6. — sq. acc. rei Marc. 8, 7. Act. 16, 34. (Ael. V. H. 2, 17. Diod. Sic. 1, 45. Lucian. D. D. 24, 1. Xen. Cyr. 2, 1. 30. 5, 2. 16. Thuc. 1, 130.) — sq. dat. pers. Marc. 8, 6. Luc. 9, 16. (Lucian. de merced. conductis §. 26.) — τινί τι Marc. 6, 41. Luc. 10, 8. 11, 6. 1 Cor. 10, 27. — pro נָתַן לִפְנֵי פְלוֹנִי vel שׂוּם Gen. 18, 8. 24, 33. 43, 32. — — 2) medium παρατίθεμαι, aor. 2. παρεθέμην a) *propono* i. e. *docendo propono*, τινί τι Matth. 13, 24. 31. 2 Tim. 2, 2. de h. l. imperat. παράθου, non παραθοῦ, cf. *Buttm.* §. 95, not. 1, 19. gram. max. §. 107, not. 25. *Matth.* §. 213, not. 2. *Rost* §. 76, not. 3. — (οἱ ό Exod. 19, 7. activum Diod. Sic. 1, 6. 3, 65. Xen. Cyr. 1, 6. 14.) — sq. ὅτι Act. 17, 3. — Frequentissimum esse medii usum in hac signif. docet *Schäfer* ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 359. — b) *depono apud aliquem*, de personis fidei alicuius aliquid tradentibus = *concredo τί* Luc. 12, 48. (Tob. 4, 1. Pol. 23, 12. 8.) — de personis tuendum aliquem tradentibus alicui = *commendo*, ut τινὰ τῷ κυρίῳ, vel θεῷ Act. 14, 23. 20, 32. 1 Petr. 4, 19. vel τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας θεοῦ Luc. 23, 46. coll. Ps. 30, 6. — de personis observandum tradentibus alicui aliquid, ut τινὶ τὴν παραγγελίαν 1 Tim. 1, 18. (Diod. Sic. 17, 23. — activ. Ios. Ant. 7, 15. 1.) — Saepius non extat in N. T.

Παρατυγχάνω, aor. 2. παρέτυχον (παρά, τυγχάνω) *forte adsum*, *forte obvius sum*. Semel in N. T. Act. 17, 17. — (Diod. Sic. 3, 48. Xen. Apol. Socr. §. 11.)

Παραυτίκα, adv. (παρά, αὐτίκα) *statim*, et c. artic. ὁ, ἡ, τὸ παραυτίκα, *aliquo temporis momento praesens*, *quod in praesenti fit* vel *locum habet* [vid. ἄνω] ex opp. τοῦ αἰωνίου βάρους δόξης vel felicitatis aeternum duraturae, ita semel 2 Cor. 4, 17. (Diod. Sic. T. X. p. 165 et 169. ed. *Bip.* Polyb. 4, 32. 1. Xen. Cyr. 2, 2. 24. Thuc. 2, 64.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 393. 783.

Παραφέρω, a. 2. παρήνεγκον (παρά, φέρω fero; appono, affero Xen. Cyr. 1, 3. 6. praeterfero, längshin tragen, vorbeitragen Xen. Cyr. 2, 2. 4.) *praeterire facio*, *praeterire sino* [ut τὰς ὥρας τῆς θυσίας Dem. 531, 16. intransit. praetereo, transigor Thuc. 5, 20 et 26. metaph. παρήνεγκε τὸ ῥηθέν Plut. Arat. c. 43. cf. de usu huius verbi transit. et intransitivo *Bornem.* Schol. p. 138. *Buttm.* excurs. tertius ad Dem. Mid. §. 15. *Schäfer* app. Dem. III. p. 358.) i. e. *aufero*, passiv. *auferor*. Quater in N. T. ἀπό τινος Iud. v. 12. de h. l. lectione παραφερόμεναι praeferenda vulgatae περιφερόμεναι vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*. — (Diod. Sic. 17, 56. Xen. Ven. 5, 27.) — παραφέρεσθαί τινι abripi aliqua re Hebr. 13, 9. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Bleeck*, et de dativo = Lat. ablativo *Win.* p. 194. *Rost* §. 106. coll. sub voc. γλῶσσα observatione. — παραφέρειν τι ἀπό τινος Marc. 14, 36. — εἰ βούλει — ἐμοῦ scil. παρένεγκε vel εὖ ποιήσεις Luc. 22, 42. vid. de h. l. sub εἰ p. 124 col. 1. observata et *Bornem.* l. l.

Παραφρονέω, ῶ, f. ήσω, (παράφρων) *demens sum*, *deliro*. Semel in N. T. 2 Cor. 11, 23. (Hdian. 7, 8. 9. Dem. 1183, 1. Xen. Mem. 4, 7. 6.)

Παραφρονία, ας, ἡ, i. q. παραφροσύνη (παράφρων) *dementia*. Legitur tantum 2 Petr. 2, 16. Cf. *Win.* p. 88. —

Παραχειμάζω, f. άσω, (παρά et χειμών hiems) *hiberno*, *hiemem ago*. Quater in N. T. Act. 27, 12. 28, 11. de h. l. particip. perfecti = particip. plusqpf. vid. *Win.* p. 335. — 1 Cor. 16, 6. Tit. 3, 12. (Diod. Sic. 19, 34. Pol. 2, 64. 1. Dem. 909, 14.)

Παραχειμασία, ας, ἡ, (παραχειμάζω) *hibernatio*, *hiematio*. Semel in N. T. Act. 27, 12. (Diod. Sic. 19, 68. Pol. 3, 34. 6.)

Παραχρῆμα, adv. (παρά et χρῆμα res) *in ipsa re*, *illico*, *auf der Stelle* Matth. 21, 19. 20. Luc. 1, 64. 4, 39. 5, 25. 8, 44. 47. 55. 13, 13. 18, 43. 19, 11. 22, 60. Act. 3, 7. 5, 10. 9, 18. 12, 13. 13, 11. 16, 26. 33. — pro פִּתְאֹם Num. 6, 19. לְפֶתַע פִּתְאֹם Ies. 30, 13. (Diod. Sic. 3, 26. Dem. 81, 11. Xen. Cyr. 3, 1. 17. Thuc. 1, 138.)

Πάρδαλις, εως, ἡ, *pardalis*, *pardus*. οἱ ό pro נָמֵר. Felis pardus Linn. animal Asiae et Africae rapacissimum et velocissimum, cuius pellis subfusca distincta est maculis nigris maioribus. Semel in N. T. Apoc. 13, 2. (Aelian. V. H. 12, 39. 14, 4. Herodian. 1, 15. 12. Xen. Cyr. 1, 4. 7.)

Παρεδρεύω, f. εύσω, (πάρεδρος, qui assidet) *assideo*. Ita e codd. pro προσεδρεύοντες *Schott*, *Meyer*, *de Wette*, coll. *Griesb.* 1 Cor. 9, 13. (Pol. 29, 11. 10. Dem. 572, 10.)

Πάρειμι, fut. παρέσομαι (παρά, εἰμί) *adsum*, *advenio* a) universe Ioh. 7, 6. Act. 10, 21. 1 Cor. 5, 3. de h. l. dat. πνεύματι vid. ἀγαλλιάω. — 2 Cor. 10, 2. 11. 13, 2. 10. Apoc. 17, 8. — (Diod. Sic. 17, 8. Xen. Cyr. 4, 5. 23.) — sq. ἐν c. dat. temp. Luc. 13, 1. (Xen. Cyr. 1, 2. 4.) — ἐπί τινος, *coram aliquo* [vid. ἐπί p. 185 col. 2.] Act. 24, 19. — ἐπί τι [vid. ἐπί p. 190 col. 2.] Matth. 26, 50. Vide ὅς, ἥ, ὅ. — ἐνώπιόν τινος Act. 10, 33. — εἴς τινα per attr. [advenio ad aliquem et] *sum apud aliquem*

[vid. εἰς p. 140 col. 2.] Col. 1, 6. (Pol. 18, 1. 1. Xen. Cyr. 1, 2. 4. An. 1, 2. 2. Hdot. 6, 24.) — *πρός τινα* Act. 12, 20. 2 Cor. 11, 8. Gal. 1, 18. 20. — *ἐνθάδε* Act. 17, 6. — b) partic. *παρών, οὖσα, ὄν, ὁ, ἡ, τό*, *praesens* 2 Petr. 1, 12. (Ael. V. H. 2, 34. Xen. Mem. 1, 6. 5.) — *τὸ παρόν*, *praesens tempus* Hebr. 12, 11. (Xen. Cyr. 3, 1. 29.) — c) *πάρεστί τινί τι*, **adest alicui** *aliquid* = *habet aliquis aliquid* 2 Petr. 1, 9. (Sap. 13, 1. Xen. Symp. 4, 43. Cyr. 1, 4. 19.) — hinc *τὰ παρόντα*, *facultates, opes* Hebr. 13, 5. (Xen. Symp. 4, 42.) — Saepius non legitur in N. T. —

Παρεισάγω, f. *άξω*, (*παρά*, *εἰσάγω* introduco; iuxta aliquem introduco, introduco Diod. Sic. 1, 88 et 96.) *clam introduco*. Extat tantum 2 Petr. 2, 1. — (Diod. Sic. 12, 41. Pol. 1, 18. 3.)

Παρείσακτος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*παρεισάγω*) *subintroductus, irreptitius*. Semel in N. T. Gal. 2, 4.

Παρεισδύω, vel *παρεισδύνω*, f. *δύσω*, (*παρά*, *εἰς* et *δύνω* vel *δύω* q. v.) *furtim intro, irrepo*. Extat tantum Iud. v. 4. — (Hdian. 7, 9. 18. Demad. 268. ult.)

Παρεισέρχομαι, f. *παρεισελεύσομαι* (*παρά*, *εἰσέρχομαι*) 1) *furtim intro, irrepo* Gal. 2, 4. — (Diod. Sic. 12, 27. Pol. 1, 7. 3. 2, 55. 3.) — 2) *insuper accedo* [vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 346 sq.] Rom. 5, 20. *νόμος δὲ παρεισῆλθεν* coll. v. 12. Saepius non legitur in N. T.

Παρεισφέρω, a. 1. *παρεισήνεγκα* (*παρά*, *εἰσφέρω* infero) *insuper importo* i. e. *ad alia* [v. c. dona divinitus data] *adiicio*, *τί*, ita semel 2 Petr. 1, 5. (Dem. 481, 1.)

Παρεκτός, adv. [*παρά*, *ἐκτός*, uti *παρέκ* vel *παρέξ* seq. genit. cf. *Passow* 2. p. 500. *Fischer* 3, b. p. 76. *extra* Hom. Iliad. 10, 349. dein: *praeter* significans legitur Pol. 8, 28. 9. ita in N. T. *παρεκτός*;] *praeter*, seq. genit. [vid. *ἔμπροσθεν*], ter: Matth. 5, 32. *παρεκτὸς λόγου πορνείας*. Act. 26, 29. — c. artic. [vide *ἄνω*] *τὰ παρεκτός* sc. *γινόμενα*, *quae praeterea eveniunt, das Anderweitige, Sonstige* 2 Cor. 11, 28. — pro זוּלָתִי Deut. 1, 36. מִלְּבַד Levit. 23, 38. (Pamphilius in Geopon. 13, 15. 7.)

Παρεμβολή, ῆς, ἡ, (*παρεμβάλλω* interiicio, etwas dazwischen hineinschieben Dem. 1026, 20. item castra collocare Pol. 1, 77. 6. hinc *παρεμβολή* interiectio vel immissio rei alienae ab ea, quae tractatur Aeschin. 83, 21.) e dial. alexandr. vel maced. [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 377. *Sturz* de dial. alex. p. 30. *Win.* p. 24.] 1) *castra*, ita a) de loco septo et munito, in quo fixa erant Israelitarum in deserto tentoria [ita pro מַחֲנֶה Exod. 19, 16. 17. 29, 14.] Hebr. 13, 11. quo l. quae leguntur Lev. 16, 27. transferuntur, quae post fieri solebant extra urbem Hierosolymam. — v. 13. quo l. quae facta essent *ἔξω τῆς πόλεως*, ratione habita Lev. 16, 27. facta esse dicuntur *ἔξω τῆς παρεμβολῆς*, ita ut, si sensum spectaveris, verbis: *ἐξερχώμεθα — παρεμβολῆς* lectores de coetu sacro Iudaeorum prorsus relinquendo atque de Iesu tota et sincera mente sequendo admoneantur. Cf. *Böhme* et *Bleeck* ad h. l. — b) de castris stativis vel domiciliis militum romanorum in arce Antonia, ubi nos: *Casernen* [aliter *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Lager*, ipsam arcem Antoniam significari hoc nomine existimans] Act. 21, 34. 37. 22, 24. 23, 10. 16. 32. (Diod. Sic. 13, 87. 15, 84. Pol. 3, 75. 5 et 9. Ios. Ant. 6, 6. 2.) — 2) *acies*, *Schlachtlinie* Hebr. 11, 34. *παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων*. Apoc. 20, 9. Ita pro מַחֲנֶה Iudd. 4, 16. (Ael. V. H. 14, 46 coll. 1 Macc. 5, 45.) Saepius non habetur in N. T.

Παρενοχλέω, ῶ, f. *ήσω*, (*παρά*, *ἐνοχλέω* turbas excito) *negotium facesso, molestias creo in aliqua re* i. e. *bei einer Sache*, v. c. in transitu ad religionem christianam, ita semel in N. T. sq. dativ. personae [vid. *ἐνοχλέω*] Act. 15, 19. — (1 Macc. 10, 63. 12, 14. Diod. Sic. 14, 27. Pol. 1, 8. 1. Dem. 242, 16.) — pro אָלַץ Iudd. 16, 16. הֶרְגִּיז Mich. 4, 3. חָלָאָה 1 Sam. 28, 15.

Παρεπίδημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*παρά*, *ἐπίδημος*) *peregre versans cum aliis in loco aliquo, peregrinus, Beisasse*. Ter in N. T. Hebr. 11, 13. 1 Petr. 1, 1. 2, 11. — pro תּוֹשָׁב Gen. 23, 4. Ps. 39, 13. (de exulibus graecis Romae versantibus Pol. 32, 22. 4.)

Παρέρχομαι, f. *παρελεύσομαι* [de qua fut. forma v. *ἀπέρχομαι*] a. 2. *παρῆλθον* (*παρά*, *ἔρχομαι*) 1) *praetereo*, *transeo* a) de proficiscentibus et euntibus Luc. 18, 37. (Ael. V. H. 2, 30. Xen. An. 2, 4. 25.) — sq. accus. loci vel personae [vid. *παραλέγομαι*] Marc. 6, 48. Act. 16, 8. (Cebet. tab. c. 9. Ael. V. H. 2, 35. Xen. An. 4, 2. 12. Cyr. 2, 2. 7.) — sq. *διά* c. gen. loci Matth. 8, 28. — b) de tempore Matth. 14, 15. Act. 27, 9. 1 Petr. 4, 3. (Ael. V. H. 14, 6. Dem. 40, 13. Xen. An. 1, 7. 18.) — c) metaph. vel pro: *pereo, intereo, evanesco* Matth. 5, 18 et 24, 35. item Marc. 13, 31. Luc. 16, 17. 21, 33. *ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ*. — 24, 34 et Marc. 13, 30. item Luc. 21, 3. *οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη*. — 2 Cor. 5, 17. *τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν*. — Iac. 1, 10. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 21, 1. de h. l. aor. significatione plusqpf. vid. *ἀλείφω*. — Ita עָבַר Ps. 37, 36. (Theocrit. 17, 8. Dem. 291, 12. et nos: *er ist vorüber, mit dem ist es vorbei*.) — vel pro: *irritus reddor*, ita de verbis, legibus et similibus Matth. 5, 18. 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 21, 33. — vel pro: *violo*, ut nos: *überschreiten* pro: *verletzen*, sq. accus., ut *τὴν κρίσιν*, *τὴν ἀγάπην* Luc. 11, 42. — 15, 29. Ita pro עָבַר Ierem. 34, 18. (Dionys. Hal. antiq. 1, 58. Antiphon. 709, 12.) — 2) *abeo, discedo* [propr. Ael. V. H. 13, 38.] trop. de calamitatibus, quae arceantur vel removeantur ab aliquo, sq. *ἀπό τινος* Matth. 26, 39. 40. Marc. 14, 35. — 3) *advenio, accedo* Luc. 12, 37. 17, 7. Act. 24, 7. de horum l. *παρελθών* iuncto c. verbo finito vid. ad *ἀναστάς* sub *ἀνίστημι* notata. (Ael. V. H. 4, 1. Xen. An. 7, 5. 11.) Saepius non legitur in N. T.

Πάρεσις, εως, ἡ, (*παρίημι* praetermitto) *praetermissio* s. *neglectio*, ita semel Rom. 3, 25. *διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων* *propter praetermissionem peccatorum ante commissorum* i. e. *quia peccata ante Christi tempora patrata pro sua indulgentia tanquam silentio transmiserat*. „Conveniunt enim *πάρεσις* et *ἄφεσις* in eo, quod sive illa sive haec tibi obtigerit, nulla peccatorum tuorum ratio habetur, discrepant eo, quod hac data facinorum tuorum poenas *nunquam* pendes [*Straferlass*], illa concessa [*Strafunterlass, ungestraft durchlassen*] non diutius nullas peccatorum tuorum poenas lues, quam ei in iis connivere placuerit, cui in delicta tua animadvertendi ius est“ ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 199. *Meyer* ep. ad Rom. p. 87 sq. — (Dion. Hal. Ant. 7, 37. ubi *ἡ ὁλοσχερὴς πάρεσις* *plena* atque *integra praetermissio* i. e. *omissio*.)

Παρέχω, f. *έξω*, (*παρά*, *ἔχω*, habeo; iuxta aliquem habeo vel teneo vel colloco Hom. Iliad. 4, 229.) 1) *praebeo* i. e. *porrigo, hinhalten, darreichen*, sq. accus. rei Luc. 6, 29. — (Lucian. Dial. Deorr. 4, 5. Diod. Sic. 5, 70. Athen. 6, 13.) — 2) *exhibeo, auctor sum, praesto*, a) activum, *τινί τι*, ut *κόπον π. τινί* *auctor alicui sum molestiae, negotium facesso alicui* Matth. 26, 10. Marc. 14, 6. Luc. 11, 7. 18, 5. Gal. 6, 17. (ita *πράγματά μοι μὴ πάρεχε* Theophr. char. 23. vel 15, 1.) — *ἐργασίαν* Act. 16, 16. — *πίστιν παρέχω τινί* *Jemandem Glauben verschaffen, auctor sum, ut fidem habeat aliquis* Act. 17, 31. (ita *πίστιν παρέχειν παρά τινι* Euseb. h. eccl. 5, 3.) — Act. 22, 2. 28, 2. 1 Tim. 1, 4. 6, 17. (Sir. 29, 4. Hdian. 5, 3. 1. Xen. Cyr. 4, 5. 28.) —— b) med. *παρέχομαι*, fut. *παρέξομαι*, *equidem a mea parte exhibeo, ich von meiner Seite erweise* oder *lege an den Tag*, *τινί τι* Luc. 7, 4. de h. l. lectione *παρέξῃ* praeferenda lectioni *παρέξει* [vid. de *βούλει* sub *βούλομαι* monita] cf. *Bornem.* Schol. p. 43. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Schott, Meyer*. — Act. 19, 24. Col. 4, 1. (Xen. An. 7, 6. 11.) — seq. dupl. accus. [vid. *ἀποδείκνυμι*] Tit. 2, 7. *ἑαυτὸν παράδειγμα* Xen. Cyr. 8, 1. 39. et activum Plut. de pueror. educ. c. 20. ab init.) — Saepius non legitur in N. T.

Παρηγορία, ας, ἡ, (*παρήγορος*, *παρηγορέω*; — adhortatio) *solatium*. Semel in N. T. Col. 4, 11. *ἐγενήθησάν μοι παρηγορία*. (4 Macc. 5, 12. Plut. de exilio c. 1.)

Παρθενία, ας, ἡ, (*παρθένος*) *virginitas*. Extat tantum Luc. 2, 36. — pro בְּתוּלִים Deut. 22, 12 et 17. נְעוּרִים Ier. 3, 4. (Diod. Sic. 3, 69. Hdian. 4, 6. 9.)

Παρθένος, ου, ἡ, 1) substant. *virgo* a) quatenus nubilis est Matth. 1, 23. coll. Ies. 7, 14. et de voc. עַלְמָה cf. *Gesen.* Comment. in Ies. T. I. p. 297 — 303. — Matth.

25, 1. 7. 11. Luc. 1, 27. Act. 21, 9. 1 Cor. 7, 28. 33. — seq. genit. personae: *filia virgo alicuius, filia nubilis alicuius* 1 Cor. 7, 36. 37. — b) quatenus innupta vel coniugii expers est 1 Cor. 7, 25. — *οἱ ο'* pro נַעֲרָה Gen. 14, 14. 55. עַלְמָה Gen. 24, 43. בְּתוּלָה Gen. 24, 16. (3 Macc. 1, 18. Diod. Sic. 5, 73. Xen. Mem. 1, 5. 2.) — c) quatenus virum inexperta est 2 Cor. 11, 2. παρθένον — χριστῷ *ut exhiberem* vel *sisterem Christo virginem puram.* — 2) adiective: *virgineus,* παρθένος εἰμί *virgineus sum* i. e. *castitatem servavi,* appellantur ita οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν Apoc. 14, 4. (Ita trop. pro: purus Aeschyl. Prom. v. 612. παρθένος πηγή. — Ierem. 46, 11. π. θυγάτηρ αἰγύπτου. Similiter *terra virgo* i. e. terra aratrum non experta Plin. h. nat. 23, 3.) Saepius non extat in N. T.

Πάρθος, ου, ὁ, *Parthus* Act. 2, 9. quo loco πάρθοι sunt Iudaei Parthia oriundi. Erat autem Parthia regio Asiae habens a septentrione Hyrcaniam, ab oriente Asiam, a meridie Carmaniam, ab occidente Mediam atque undique montibus cincta. Strabo 10, 354. Curtius 6, 11. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Parther.*

Παρίημι, f. παρήσω, (παρά, ἵημι mitto; praetermitto; ut καιρόν Pol. 1, 33. 5. praetermitto *faciendo* i. e. negligo Xen. Cyr. 6, 2. 35.) *remitto,* metaph. *relaxo, fatigo.* Ita semel in N. T. Hebr. 12, 12. — (Sir. 2, 13. 25, 23. Diod. Sic. 14, 105. Pol. 1, 58. 9. Plat. legg. 11. p. 931 D.)

Παριστάνω vid. παρίστημι.

Παρίστημι, etiam παριστάνω [Rom. 6, 13. 16.] f. παραστήσω, (παρά, ἵστημι) I) Praes. Imperf. Fut. et Aor. 1. act. *praesto sisto, praesto* τινί τι vel τινά τινι, *sisto alicui aliquid, curo sisti aliquem iuxta aliquem, exhibeo alicui aliquem* vel *aliquid* a) universe Matth. 26, 53. Act. 23, 33. — 2 Cor. 4, 14. παραστήσει sc. αὐτῷ vel τῷ βήματι τοῦ χριστοῦ. (Hdian. 5, 5. 11.) — addito accus. praedicati [vid. ἀποδείκνυμι] Act. 1, 3. Rom. 6, 13. 16. 19 bis. 2 Cor. 11, 2. Eph. 5, 27. 2 Tim. 2, 15. — 1 Cor. 8, 8. quo l. ex vv. sequentibus: περισσεύομεν, ὑστερούμεθα repetendus est accus. praedicati, ut δοκίμους, ἀδοκίμους. Cf. *Meyer* et *de Wette* et de lect. παραστήσει *Meyer, de Wette, Scholt, Griesb.* — seq. duplici accus. uno obiecti altero praedicati [vid. ἀποδείκνυμι], sine personae, cui sistitur aliquis, mentione Act. 9, 41. Col. 1, 28. — (Ael. V. H. 12, 2.) — addito κατενώπιόν τινος i. e. *iudice aliquo* Col. 1, 22. — seq. accus. rei, ut κτήνη *iumenta sistere* Act. 23, 24. quo l. si ab orat. directa transitur ad indirectam vid. sub ἀκούω p. 15 col. 2. monita. — b) de personis et rebus, quae, Deo sacrae, Deo sistuntur vel exhibentur, τινά τινι Luc. 2, 22. Rom. 6, 13. — sq. duplici acc., uno subiecti, altero praedicati Rom. 12, 1. — c) metaph. *argumentis probo,* sq. acc. rei, ut οὔτε παραστῆσαι δύνανται sc. ταῦτα, περὶ ὧν — κατηγοροῦσί με Act. 24, 13. — (Ios. Ant. 8, 2. 5. Arrian. diss. epict. 2, 2. 26. Lys. 417, 18. Xen. Oec. 13, 1.) —

II) Medium, item perf., plusquamperf. et aor. 2. act. 1) *sistor,* de iis, qui iudici sistuntur, sq. dativo, ut καίσαρι Act. 27, 24. — Rom. 14, 10. (Hdian. 1, 4. 1.) — 2) *praesto sum* i. e. a) *adsto, consisto.* Ita παρεστηκώς Marc. 14, 47. 69. 15, 35. 39. Ioh. 18, 22. τινί Act. 1, 10. παρεστώς Marc. 14, 70. Act. 23, 4. Ioh. 19, 26. παρέστησαν. Act. 4, 26. τινί Act. 9, 39. παρέστη. Act. 27, 23. — addito nominat. praedicati [vid. ἀποδείκνυμι et βασίλισσα] et ἐνώπιόν τινος Act. 4, 10. — (Diod. Sic. 17, 43 et 99. Aelian. V. H. 2, 17. Philostr. vit. Sophist. 1, 10. Hdian. 3, 3. 6. Ios. Arch. 1, 21. 2. Xen. Mem. 3, 11. 2.) — de apparitoribus vel ministris apparentibus coram domino, ubi Lat. *appareo,* sq. ἐνώπιόν τινος Luc. 1, 19. — absolute Luc. 19, 24. τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν scil. ἄνθρωπός τις εὐγενής coll. v. 12. — sq. dativo Act. 23, 2. Ita pro עָמַד 1 Regg. 10, 8. Esth. 4, 5. (Lucian. Dial. Deorr. 20, 17. 24, 1 et 2.) — b) metaph. *auxilio sum, opitulor,* nos: *beistehen,* τινί Rom. 16, 2. 2 Tim. 4, 17. (Epictet. Enchirid. c. 32. Ael. V. H. 1, 30. Dem. 366, 20. 1120, 26. Xen. Cyr. 5, 3. 19.) — c) de tempore: *adsum* Marc. 4, 29. — (Dem. 255, 25.) Saepius non legitur in N. T.

Παρμενᾶς, ᾶ, [de qua genit. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Parmenas, Parmenio,* nom. propr. unius ex septem diaconis ecclesiae primitivae Act. 6, 6.

Πάροδος, ου, ἡ, (παρά, ὁδός via; aditus, accessus, via, quae ducit ad locum aliquem, *οἱ ο'* Gen. 38, 14. Diod. Sic. 17, 69. Xen. An. 4, 7. 4.) *transitus,* ἐν παρόδῳ *in transitu, transeundo.* Ita semel 1 Cor. 16, 7. (Lucian. Dial. Deorr. 24, 3. Thuc. 1, 126.)

Παροικέω, ῶ, f. ήσω, (παρά, οἰκέω — accolo, iuxta aliquem, vel in vicinia alicuius habito Xen. Vect. 1, 5.) *peregre habito, peregrinus sum.* Bis in N. T. sq. accus. loci [cf. *Matth.* §. 409, 4. b. *Rost* §. 104, not. 4.] Luc. 24, 18. de h. l. lect. ἱερουσαλήμ praeferenda lectioni ἐν ἱ. vid. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Scholt, Meyer, de Wette.* (seq. acc. *οἱ ο'* Gen. 17, 8. Exod. 8, 4.) — sq. εἰς c. acc. loci [per attract. Vide εἰς p. 144 col. 2.] Hebr. 11, 9. — pro גּוּר Gen. 12, 10. יָשַׁב Gen. 24, 37. (Isocrat. Panegyr. c. 43.)

Παροικία, ας, ἡ, (πάροικος, quod vid. accolatus, habitatio in vicinia alicuius) *peregrinatio.* Bis Act. 13, 17. — Ita *οἱ ο'* pro גּוֹלָה Esr. 8, 34. (Sapient. 19, 10.) — trop. de vita in his terris comparari solita in libris sacris cum peregrinatione 1 Petr. 1, 17. Cf. Hebr. 11, 13. et similia Marc. Anton. 2, 17. ὁ δὲ βίος, πόλεμος καὶ ξένου ἐπιδημία. Aeschin. Dial. 3, 3. Stob. p. 573. —

Πάροικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (παρά, οἶκος) (propr. accola, in vicinia alicuius habitans) *hospes, peregrinus, inquilinus, qui domicilium in aliquo loco habet sine iure civitatis.* Quater in N. T. Act. 7, 6. 29. 1 Petr. 2, 11. — refertur ad homines olim alienos a civitate regni Messiani Eph. 2, 19. — pro גֵּר Gen. 23, 4. (Sir. 29, 26. 27.)

Παροιμία, ας, ἡ, (παρά, οἶμος, via; propr. quod ad viam vel in via est, quod tritum est) 1) *proverbium* 2 Petr. 2, 22. συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας. (Aelian. V. H. 12, 22. Sophocl. Aiac. v. 673.) — 2) ex adiunct. *sermo obscurior* i. e. vel *sinnbildliche Rede, similitudo* Ioh. 10, 6. — vel = *dunkle Andeutung,* opp. παῤῥησία, ita λαλεῖν ἐν παροιμίαις [vid. ἐν p. 172 col. 2.] Ioh. 16, 25. παροιμίαν λέγειν v. 29. (Sirac. 6, 35.) — Saepius non legitur in N. T.

Πάροινος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (παρά, οἶνος vinum; propr. ad vinum vel ad compotationes pertinens et in iis fieri solitum) *vinosus, vinolentus.* Bis in N. T. 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. (Lucian. Tim. §. 55. Lysias 172, 3.)

Παροίχομαι, perf. παρῴχημαι, dep. med. (παρά, οἴχομαι) *praetereo,* de tempore, semel in N. T. Act. 14, 16. (Ios. Ant. 8, 12. 3. Xen. An. 2, 4. 1.)

Παρομοιάζω, f. άσω, (παρόμοιος) *similis sum,* τινί Matth. 23, 27. (4 Macc. 18, 16.)

Παρόμοιος, οία, ον, (ex παρά et ὅμοιος) *similis.* Bis in N. T. Marc. 7, 8. 13. Vid. tamen de v. 8. lectione *Griesb., Scholt, de Wette, Meyer, Fritzsche.* — (Diod. Sic. 4, 26. Dem. 12, 8. Thuc. 1, 80.)

Παροξύνω, f. υνῶ, (παρά, ὀξύνω, acuo; acutum reddo *οἱ ο'* Deut. 32, 41. metaph. incito Xen. Mem. 3, 3. 13. Diod. Sic. 11, 11. Pol. 2, 1. 14.) *irrito, indignatione incendo.* Bis in N. T. passiv. παροξύνομαι, *indignatione moveor* Act. 17, 16. 1 Cor. 13, 5. Ita pro הִכְעִיס Deut. 9, 18. (Diod. Sic. 4, 34. Lucian. Dial. Deorr. 5, 4. Dem. 10, 24.)

Παροξυσμός, οῦ, ὁ, (παροξύνω q. v.) *incitatio, excitatio, Reizung,* sensu bono, ut ἀγάπης, καλῶν ἔργων i. e. *ad amorem, ad honeste facta* [vid. de genit. obiecti ἀγάπη] Hebr. 10, 24. — sensu malo: *exacerbatio, acris concertatio* Act. 15, 39. — ita pro קֶצֶף Deut. 29, 28. vel 27. (Dem. 1105, 24.) Saepius non legitur in N. T.

Παροργίζω, fut. attic. παροργιῶ [cf. sub ἀφορίζω monita, a παρά et ὀργίζω] *ad iram et indignationem provoco, iratum facio,* inclusa notione occasionis datae, *bei gegebener Veranlassung erzürnen.* Bis in N. T. τινὰ ἐπί τινι *aliquem propter aliquid* [vid. ἐπί p. 167 col. 1.] Rom. 10, 19. τινά Eph. 6, 4. — pro הִכְעִיס Iud. 2, 12. (Passiv. παροργίζομαι irascor Dem. 805, 19. Activum haberi non nisi apud Triclin. ad Soph. Ant. v. 350. auctor est *Passow* sub hoc voc.) —

Παροργισμός, οῦ, ὁ, (a παροργίζω — exacerbatio, provocatio ad iram) *ira irritata* i. e. *Zorn bei gegebener*

Veranlassung [vid. *Harless* ep. P. ad Eph. 433] Extat tantum Eph. 4, 26. — pro בְּעַס 1 Regg. 15, 30.

Παροτρύνω, f. υνῶ, (παρά augens, ὀτρύνω) *incito, instigo*, sq. accus. Ita semel Act. 13, 50. (Lucian. Deorr. concil. §. 4. Ios. Ant. 7, 6. 1.)

Παρουσία, ας, ἡ, (πάρειμι adsum) 1) *praesentia* 1 Cor. 16, 17. 2 Cor. 7, 6. 7. 10, 10. Phil. 2, 12. 2 Thess. 2, 9. 2 Petr. 1, 16. ἡ ἐμὴ παρουσία πάλιν πρὸς ὑμᾶς *iterata mea apud vos praesentia* Phil. 1, 26. (Hdian. 1, 3. 13. Dem. 674, 24.) — 2) *adventus* (Diod. Sic. 1, 29. Pol. 23, 10. 14.), ita παρουσία χριστοῦ vel τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου vel τοῦ κυρίου i. e. *adventus Iesu Messiae ad regnum suum gloriose inaugurandum futurus*, quem Christianos Apostolorum aetate haud procul abesse existimasse, intelligitur e verbis Paulinis 2 Thess. 2, 1. sqq. — Matth. 24, 3. 27. 37. 39. 1 Cor. 15, 23. 1 Thess. 2, 19. 3, 13. 4, 15. 5, 23. 2 Thess. 2, 1. 8. Iac. 5, 7. 2 Petr. 1, 16? 3, 4. 13. 1 Ioh. 2, 28. (Ios. Ant. 3, 8. 4. de bell. iud. 4, 5. 5.) Saepius non extat in N. T.

Παροψίς, ίδος, ἡ, (παρά, ὄψον, obsonium, maxime cupediae, condimenta — *Nebenschüssel* mit einer ausgesuchten Speise Athen. 9, 2. p. 308.) *vas, patina, in qua obsonia apponuntur*. Bis in N. T. Matth. 23, 25. 26. (Legitur hac significatione Phrynicho [p. 176. ed. *Lob.*] improbata Athen. l. l. Artemidor. 1, 74. Arrian. diss. epict. 2, 20. Plut. de vitand. aere alieno c. 2. Plut. an virt. doceri possit c. 2. Alciphr. 2, 20. Xen. Cyr. 1, 3. 4.)

Παῤῥησία, ας, ἡ, (πᾶς, ῥῆσις) 1) *fiducia et libertas in dicendo, Freimüthigkeit, Rückhaltslosigkeit in seinen Reden* Act. 4, 13. 2 Cor. 3, 12. — ita iunctum legitur cum vv. dicendi nunc dativ. παῤῥησίᾳ i. e. *aperta oratione* [vid. de dat. modum indicante γλῶσσα] Marc. 8, 32. Ioh. 7, 13. 26. 10, 24. 11, 14. 18, 20. opponitur ἐν παροιμίαις Ioh. 16, 25. 29. — nunc ἐν παῤῥησίᾳ [vid. ἐν p. 168 col. 2.] vel ἐν πάσῃ π. Eph. 6, 19. Phil. 1, 20. Col. 2, 15. — nunc μετὰ παῤῥησίας vel μετὰ π. πάσης [vid. μετά p. 312 col. 2.] Act. 2, 29. 4, 29. 31. 28, 31. — πολλὴν ἐν χριστῷ [vid. ἐν p. 171 col. 2.] ἔχω π. sq. infinit. Philem. v. 8. Vide de h. l. ἔχω p. 216 col. 1. init. — (Diod. Sic. 1, 58. Pol. 2, 38. 6 et 42, 3. Ael. V. H. 8, 12. Dem. 95, 27. 581. — Ios. Ant. 4, 8. 12. quo l. οἱ νόμοι sistuntur tanquam personae.) — ζητῶ εἶναι ἐν π. *hoc efficere studeo ut habear* παῤῥησιαζόμενος sensu: *inclarescere studeo* Ioh. 7, 4. παῤῥησίᾳ [i. e. παῤῥησιαζόμενος] περιπατεῖν ἐν τοῖς ἰουδαίοις sensu: *aperte* vel *aperta oratione usus inter Iudaeos versari* 11, 54. — 2) *libera confidentia, Freudigkeit* i. e. „das Gefühl der Freiheit und Freudigkeit einer *andern*, namentlich richtenden Person gegenüber" *Harless* ep. P. ad Eph. p. 303. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 416 sq. P. 2. p. 707. — univ. 2 Cor. 7, 4. 1 Tim. 3, 13. (Ios. Ant. 9, 10. 4. 15, 2. 7.) — ratione habita necessitudinis hominis christiani c. Deo Eph. 3, 12. 1 Ioh. 2, 28. 4, 17. — additis πρὸς τὸν θεόν 1 Ioh. 3, 21. 5, 14. (Sap. 5, 1. Ios. Ant. 5, 1. 13.) — Hebr. 3, 6. 4, 16. 10, 35. — ἡ π. εἰς τὴν εἴσοδον [ratione habita introitus i. e.] *fiducia intrandi* Hebr. 10, 19. Saepius non legitur in N. T.

Παῤῥησιάζομαι, f. σομαι, depon. med. (παῤῥησία) *libertate et fiducia utor in dicendo., libere loquor, freimüthig, rückhaltlos reden*. Novies in N. T. ut παῤῥησιαζόμενος εἶπον vel λαλῶ Act. 13, 46. 26, 26. παῤῥησιάζομαι διαλεγόμενος Act. 19, 8. — sq. ἐν c. dat. loci Act. 18, 26. (Xen. Ages. 11, 5.) — sq. ἐν c. dat. rei, ut ἐν τῷ εὐαγγελίῳ [vid. ἐν p. 166 col. 2.] Eph. 6, 20. — π. ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ [vid. ἐν p. 166 col. 1.] Act. 9, 27. 28. — sq. ἐν c. dat. pers., ut ἐν τῷ θεῷ [vid. ἐν p. 187 col. 1.] 1 Thess. 2, 2. — seq. ἐπί c. dat. pers. [vid. ἐπί p. 187 col. 2.] Act. 14, 3. — pro הֵפִיחַ sq. לְ Ps. 11, 6. (ἐπί τινα Dem. 287, 8. πρός τινα Xen. Cyr. 5, 2. 8.)

Πᾶς, πᾶσα, πᾶν; παντός, πάσης, παντός, pronom. collectiv. *omnis, e, All.* Est illud

I) *extensionis*, ad plenitudinem s. *quantitatem* numeri pertinens i. e. ambitum aliquem complexumve *plurium* s. *rerum* efficientium genus quoddam s. *partium rei* [*Allheit*] indicat. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 6 sqq. Legitur autem in N. T.

1) *indefinite* = A) *omnis quisque, quicunque, Jeglicher, Jeder*, plural. *omnes, Alle*, a) absolute, ita aa) *singularis*, ut πᾶς — ἁλισθήσεται Marc. 9, 49. vid. de h. l. interpret. et lect. *Fritzsche, Meyer, de Wette.* — Luc. 16, 16. Hebr. 2, 9. — [Luc. 11, 4. παντὶ ὀφείλοντι *cuivis*, si delinquit. Vide tamen de h. l. lect. *Schott*, *Win.* p. 110. coll. *Meyer, de Wette.*] Matth. 13, 19. παντὸς — συνιέντος, ex attract. pro: *audiente aliquo, quicunque ille fuerit, doctrinam de regno div. neque intelligente.* Cf. de hoc attractionis genere *Fritzsche* diss. 2. p. 54. *Id.* Ev. Matth. p. 460. — οὐ πᾶς *non quivis* Matth. 7, 21. 1 Cor. 15, 39. cf. *Win.* p. 159. — πᾶς ὅς = ὅςτις [cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 54.] Luc. 14, 33. Gal. 3, 10. — neutr. πᾶν ὅ = ὅ,τι *quicquid* Rom. 14, 33. de personis pro: *quicunque, omnes quique* [vid. ἀγενής] Ioh. 6, 37. 39. 17, 2. — παντὶ ᾧ = ᾧτινι Luc. 12, 48. cf. de h. l. attractionis genere (obvio Xen. h. gr. 1, 4. 2. λακεδαιμόνιοι πάντων ὧν [pro: πάντα ὧν] δέωνται, πεπραγότες εἰσί. Xen. Hier. 7, 2. ταῦτα ποιοῦσι τυράννοις καὶ ἄλλον [pro: ἄλλῳ] ὅντινα τιμῶσι. Thuc. 4, 93. τῷ δὲ ἱπποκράτει — ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη, ὅτι βοιωταὶ ἐπέρχονται, πέμπει pro: ὁ δὲ ἱπποκράτης πέμπει. Eur. Med. v. 12. Virg. Aen. 1, 577. *urbem*, quam statuo, vestra est.) *Fritzsche* l. l. *Matth.* §. 474. init. *Buttm.* §. 138. I. 4. — πᾶς ὃς ἄν = ὅςτις ἄν Act. 2, 21. Rom. 10, 13. 1 Cor. 6, 18. — πᾶς ὅςτις = ὅςτις *omnis quisquis*, sed fortius [vid. ὅςτις] Matth. 7, 24. 10, 32. 19, 29. addito ἄν Col. 1, 17. 23. — — formula ἐν παντί *in quavis re, in omni re* i. e. *in iedem Stücke, in iedem Puncte, in ieder Weise, in ieder Beziehung* [cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 13. ep. 2. p. 213. coll. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 239. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 133. *Hölemann* ep. P. ad Philipp. p. 339. 366.] 2 Cor. 4, 8. 7, 5. 11. 16. 9, 8. quo l. ad vim orationis augendam quinquies recurrit notio παντός *Win.* p. 551. — v. 11. 11, 6. 9. Eph. 5, 24. Phil. 4, 6. 1 Thess. 5, 18. — adduntur per μερισμόν, quae ante universe verbis ἐν παντί dicta essent 1 Cor. 1, 5. 2 Cor. 6, 4. 8, 7. de loco Phil. 4, 12. vid. paulo post monita. — Sunt quidem, qui ἐν παντί 2 Cor. 11, 6. 1 Thess. 5, 18. explicent: *quovis tempore, semper*, vid. tamen *Meyer, Hölem.* l. l. — — bb) *pluralis* πάντες *omnes*, ita in universa multitudinis Iesum docentem audientis vel circumstantis mentione Marc. 13, 37. cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Luc. 9, 23. coll. Marc. 8, 34. ubi in eadem causa commemoratur ὁ ὄχλος σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Luc. 12, 41 coll. v. 54. — vel in hominum omnino omnium sine generis, nationis [sive Iudaei sive pagani], sortis et conditionis, vitae vel mortis discrimine notatione = *quicunque*, ut ἐπορεύοντο πάντες — ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν Luc. 2, 3. — Luc. 20, 38. Marc. 9, 35 bis. 10, 44. Ioh. 8, 31. 5, 23. 6, 45. Act. 1, 24. Rom. 10, 12. 9, 5. ita *Fritzsche* ad h. l. ep. P. ad Rom. 2. p. 272. coll. Eph. 4, 6. cf. *Win.* p. 395. aliis verba ὁ ὢν — θεός explicantibus: *qui omnibus rebus praeest Deus* vid. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — 1 Cor. 8, 7. 9, 19 bis. 10, 33. 15, 22 bis. — v. 28. ἐν πᾶσι. — 2 Cor. 5, 15. — ἐν πᾶσι *inter omnes* [vid. ἐν p. 165 col. 1.] Tit. 2, 10? Hebr. 13, 4. cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 739. Alii: *in ieder Hinsicht* vid. infra de verbis ἐν πᾶσι monita. — ubi nostrates: *Jedermann* Marc. 5, 20. Luc. 4, 15. οὐ πάντες = *nicht Jedermann* Matth. 19, 11. — ex vitae communis negligentia vel consuetudine, quae sunt *admodum multorum* vel *plerorumque*, ad *omnes* [= *nemo non*] referuntur [cf. *Theile* ep. Iac. p. 7. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 376. Ev. Marc. p. 43.] Matth. 10, 22. Marc. 13, 13. Luc. 21, 27. — Matth. 21, 26. Ioh. 3, 26. Marc. 1, 37. de verborum h. l. πάντες σε ζητοῦσι positu praeferendo cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 43. coll. *Griesb., Knapp, Theile* N. T. graece. Partic. 1. p. 71. 1 Cor. 4, 13. — — neutr. πάντα *omnia quaeque*, ita in universa omnium rerum existentium mentione Ioh. 1, 3. 1 Cor. 15, 25. 27. Eph. 1, 22. Col. 1, 17. Hebr. 2, 8. 1 Petr. 4, 7. — vel in generali eorum omnium, quae effici a Deo, vel fide impetrari ab aliquo vel accidere alicui vel perspici ab aliquo possunt, observatione = *nihil non, nulla non res* Matth. 19, 26. Marc. 9, 23. Vide de h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 371 — 374; it. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Ioh. 21, 17. Rom. 8, 28. 1 Cor. 2, 11. — vel in universa conditionis melioris sub regni messiani auspicia ex Iudaeorum mente futurae notatione Matth. 17, 11. Marc. 9, 12. — vel in generali potestatis Iesu, generis humani sospitatori, a Deo patre concessae memoria Matth. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioh. 3, 35. 13, 3. Act. 3, 21. Apoc. 21, 5. — vel in universa rerum ad cultum Dei per-

tinentium observatione Ioh. 4, 25. — vel in generali personarum et rerum Christianorum οἰκοδομήν et σωτηρίαν tangentium mentione 1 Cor. 3, 11. 22. Cf. ad hos l. *Meyer* p. 65. *de Wette* p. 34. — in copia bonorum vel paternorum alicuius vel ad animum pertinentium universe memoranda Gal. 4, 1. 1 Ioh. 2, 27. 2 Cor. 6, 10. cf. *Meyer* ad h. l. p. 126. — vel in generali eorum, quae aguntur ab aliquo, observatione, ut πάντα ὑμῶν — γενέσθω i. e. *quicquid agitis, ita fiat, ut in amore fundamentum habeat* 1 Cor. 16, 14. Phil. 2, 14. — vel in universa vitae necessitatum, bonorum externorum, aerumnarum et curarum commemoratione Phil. 4, 18. — 3, 8. 3 Ioh. v. 2. 2 Tim. 2, 10. — vel in universa rerum ad aliquid [ut ad τὸ ἱερόν, ad τοὺς γάμους] pertinentium notatione Marc. 11, 11. Matth. 22, 4. — vel in generali eorum, quae ante dicta erant, comprehensione Matth. 18, 26 coll. v. 24. — v. 29. coll. v. 28. de h. l. lectione *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *Theile* coll. *Fritzsche.* — Luc. 1, 3 coll. v. 1. Phil. 4, 13. coll. v. 12. — — genitiv. neutrius πάντων = Lat. *omnium rerum* vim superlativi auget et corroborat [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 538. *Win.* p. 165.], ita in verbis: πρώτη πάντων ἐντολή Marc. 12, 28. 29. Vid. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette* (Aristoph. av. v. 473. et ἐλευθεροῦν — πάντων μάλιστα τὴν 'Αντάνδρον Thuc. 4, 52.) — accus. plur. πάντα adverb. *omnino* i. e. *in ieder Hinsicht* od. *Weise* [vid. ἀκριβής et *Matth.* §. 425.] Act. 20, 35. 1 Cor. 9, 25. 10, 33. 11, 2. (Xen. An. 1, 3. 10.) — Formulae notandae: εἰς πάντα *cuiusvis rei ratione habita, in ieder Hinsicht* [vid. εἰς p. 144 col. 1. fin.] 2 Cor. 2, 9. — ἐν πᾶσι, *in omnibus, in allen Dingen* i. e. *in iedem* gegebenen *Verhältnisse, in ieder Lage* [vid. supra ad. ἐν παντί observata] 2 Cor. 11, 6. Eph. 1, 23. Col. 1, 18. 3, 11. 1 Tim. 3, 11. 2 Tim. 2, 7. 4, 5. Tit. 2, 9. 10. Hebr. 13, 4. 18. 1 Petr. 4, 11. — ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν, *in omni et in omnibus* i. e. *in omnibus ac singulis* μεμύημαι, ita de Paulo, qui ad omne tempus, ad omnem locum, ad omnem occasionem sese accommodare novit ad utramque sortem factus et edoctus Phil. 4, 12. Vid. *Hölem.* ad h. l. — ἐπὶ πᾶσιν, *ad omnia* scil. quae monui, addo = *postremo* [vid. ἐπί p. 187 col. 1.] Eph. 6, 16. — κατὰ πάντα, it. περὶ πάντων *omnino*, *in ieder Hinsicht* [vid. κατά p. 257 col. 2. et περί] Act. 3, 22. 17, 22. Col. 3, 20. 22. Hebr. 2, 11. 4, 15. — 3 Ioh. v. 2. — πρὸ πάντων, *ante omnia* 1 Tim. 2, 1. Iac. 5, 12. 1 Petr. 4, 8. — verba ὑπὲρ πάντα, *super omnia*, ita adnectuntur substantivo, ut *supremi, cui nihil non subest*, notionem addat, ut κεφαλὴ ὑπὲρ πάντα = *Oberhaupt* i. q. κεφαλή [quod vid.], sed fortius Eph. 1, 22. Cf. etiam *Harless* ad h. l. p. 119. — — copulatur c. ὅσος, ut πάντες ὅσοι *omnes quotquot* i. q. ὅσοι sed fortius [vid. ὅσος] Matth. 22, 10. Luc. 4, 40. Ioh. 10, 8. Act. 5, 36, 37. — neutr. πάντα ὅσα i. e. vel: *omnia quae* = *quaecunque*, ita c. verbis εἰπεῖν, ποιεῖν, τηρεῖν Matth. 28, 19. Marc. 6, 30. de h. l. lect. vid. *Fritzsche*, *Griesb.*, *Schott*, *Theile.* — Ioh. 4, 29. 39. 10, 41. addito ἄν Matth. 7, 12. 21, 22. 23, 3. Marc. 11, 24. vid. de h. l. ἄν p. 23 col. 2. — Act. 3, 22. — vel: *omnia quotquot*, ita cum vv. *emendi, solvendi, possidendi, tradendi, vendendi* Matth. 13, 44. 46. 18, 25. Marc. 12, 44. Luc. 18, 12. 22. Ioh. 16, 15. 17, 2. — —

b) praefixum substantivis articulum non habentibus, in quibus indicatur universa personarum vel rerum ad genus vel classem substantivo significatarum multitudo „es zeigt eine Vielheit oder Gesammtheit nur im Allgemeinen nach allen ihren Individuen oder Theilen an" *Win.* p. 111. vel „quicquid alicui generi subest, id totum comprehendit" *Fritzsche* diss. 2. p. 23.

aa) univ., ita *singularis*, πᾶς ἅγιος ἐν χριστῷ i. e. *quicquid est hominis christiani* = *omnes Christi cultores* Phil. 4, 21. π. ἀδελφός 2 Thess. 3, 6. π. ἀνήρ 1 Cor. 11, 3. 4. quo l. si plura particip. sine copula, sed varia ratione [altero per *si* altero per *dum* resolvendo] iunguntur cum verbo finito, vid. sub ἀνάγω observata. — π. ἄνθρωπος Ioh. 1, 9. 20. 2, 10. Rom. 3, 4. Gal. 5, 3. Col. 1, 28 ter. Iac. 1, 19. π. ἀνθρωπίνη κτίσις [vid. κτίσις] 1 Petr. 2, 13. π. ἀρχιερεύς Hebr. 5, 1. 8, 3. — Matth. 13, 52. Luc. 2, 23. Rom. 2, 9. πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου i. e. ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου Rom. 13, 1. — Act. 2, 43. — 1 Cor. 11, 5. Eph. 5, 5. Hebr. 10, 11. 12, 6. 1 Ioh. 3, 15. 4, 1. 2. 3. Apoc. 6, 15 bis. 18, 2. 17. — πᾶς λεγόμενος θεός *ieder sogenannte Gott* [vid. λέγω sub fin. et *Matth.* §. 557, 1.] 2 Thess. 2, 4. — πᾶν αἷμα Matth. 23, 35. π. βασιλεία 12, 25. Luc. 11, 17. π. γλῶσσα, π. γόνυ Rom. 14, 11. Phil. 2, 10. 11. π. δένδρον Matth. 3, 10. 7, 19. ubi μὴ ποιοῦν καρπὸν καλόν = *si non fert bonos fructus.* — 7, 17. Apoc. 7, 1. — Matth. 4, 9. 5, 11. 12, 36. 18, 16. Luc. 4, 4. 2 Cor. 13, 1. — Matth. 9, 40. 12, 25. 31. 15, 13. 18, 19. 23, 27. Luc. 3, 5 bis. — 3, 6. Ioh. 17, 2. Act. 2, 5. 17. 1 Cor. 15, 39. 1 Petr. 1, 24. — Luc. 4, 37. 5, 17. 10, 1. quo l. πᾶσαν ad nomina varii generis pertinens eorum primo tantum additum legitur, cf. *Win.* p. 215. — Luc. 11, 42. 20, 36. Ioh. 15, 2. Act. 5, 12. 10, 35. 13, 27. 15, 21 bis. 17, 17. 18, 8. — Rom. 3, 19. 7, 8. 1 Cor. 4, 17. 15, 24. 30. 2 Cor. 1, 3. 4, 2. 9, 8. 10, 5 bis. 11, 14. Eph. 1, 21 bis. 3, 15. 4, 14. 5, 18. πᾶσα δέησις Phil. 1, 3. 18. 2, 9. 4, 7. 19. Col. 1, 15. 2, 10. 1 Thess. 1, 8. 5, 22. 2 Thess. 2, 16. 17. 1 Tim. 2, 8. 2 Tim. 3, 16. Hebr. 3, 9. 6, 16. 7, 17. 9, 19. Iac. 1, 17. quo l. pro varietate substant. repetitur πᾶς genere suo vid. *Win.* p. 215. Apoc. 1, 7. 5, 9. 6, 14. 7, 4. 9. 17. 8, 7. 13, 7. 14, 6. 16, 3. 20. 18, 2. 12 bis. 22. 21, 4. 19. — 1 Petr. 1, 15. πᾶσα ἀναστροφή collect. pro: *omnes vitae actiones*, vel *quaevis vitae ratio.* 5, 10. — praecedente vel sequente negatione οὐ, μή, οὐ μή, in quibus uti negatio arctissime cum verbo copulata verbi notionem negat, ita πᾶς cum nomine suo magis minusve a verbo separatum vim suam [scil. quicquid est huius vel illius personae aut rei] tenet [cf. quae habent de hac dicendi ratione ab Hebraeorum loquendi consuetudine repetenda *Fritzsche diss.* 2. p. 24 sqq. *Win.* p. 159.], ut πᾶς πόρνος — οὐκ ἔχει κληρονομίαν κλ. Eph. 5, 5. πᾶς τεχνίτης — οὐ μὴ εὑρεθῇ, *quicquid est artificis — non reperietur* Apoc. 18, 22. ἵνα πᾶν ὃ — μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ *ne, quosquos mihi dedit pater, sinam, ut aliquis eorum pereat* Ioh. 6, 39. — Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. vid. de his l. ἄν p. 33 col. 2. Luc. 1, 37. Act. 10, 14. Rom. 3, 20. 1 Cor. 1, 29. Gal. 2, 16. Eph. 4, 29. 2 Petr. 1, 20. 1 Ioh. 2, 21. 3, 6. Apoc. 7, 1. 16. 18, 22. 21, 27. 22, 3. — — *pluralis:* πάντες ἄγγελοι θεοῦ *quicquid est angelorum Dei* i. e. *omnes angeli Dei* Hebr. 1, 6. π. ἅγιοι Eph. 3, 8. quo l. si in codd. quibusdam habetur artic. ante voc. ἅγιος vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Harless.* — π. ἄνθρωποι Act. 22, 15. Rom. 5, 12. 18 bis. 12, 17. 18. 1 Cor. 7, 7. 15, 19. 2 Cor. 3, 2. Phil. 4, 5. 1 Thess. 2, 15. 1 Tim. 2, 1. 4. Tit. 2, 11. 3, 2. π. ἔθνος Apoc. 14, 8. (πάντες ἄνθρωποι *alle Mannschaften* Xen. Cyr. 7, 5. 52.) — πάντα ἀγαθά Gal. 6, 6. — — bb) innot. c. nominibus abstractis = *ieder mögliche*, *omnis, quicunque* cf. *Theile* ep. Iac. p. 7. „πᾶς *mit Abstractis verbunden führt uns diese als Concreta* gedacht vor" *Harless* ep. P. ad Eph. p. 33. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 310. ep. P. ad Cor. 2. p. 174. Ita in locis, ubi commemorantur vel virtutes vel vitia, quae esse, dari, acquiri, patrari possunt, ut πᾶσα ἀγαθωσύνη Eph. 5, 9. π. ἁγνεία 1 Tim. 5, 2. π. ἀδικία Rom. 1, 18. 1 Ioh. 1, 9. 5, 17. π. αἰτία Matth. 19, 3. π. ἀκαθαρσία Eph. 4, 19. 5, 3. π. ἁμαρτία Matth. 12, 31. 1 Ioh. 1, 7. π. ἀνομία Tit. 2, 14. π. ἀπάτη 2 Thess. 2, 9. π. ἁπλότης 2 Cor. 9, 11. π. ἀρέσκεια Col. 1, 10. π. ἀσέβεια Rom. 1, 18. π. ἀσφάλεια Act. 5, 23. π. αὐτάρκεια 2 Cor. 9, 8. π. γνῶσις Rom. 15, 14. 1 Cor. 1, 5. π. δικαιοσύνη Matth. 3, 15? Act. 13, 10. π. δόλος ibid. 1 Petr. 2, 1. de h. l. πᾶς repetito ad varii generis nomina vid. *Win.* p. 215. — π. δόξα 1 Petr. 1, 24. π. δύναμις Col. 1, 11. 2 Thess. 2, 9. π. εἰρήνη Rom. 15, 13. π. ἐξουσία Matth. 28, 18. π. ἐπιταγή Tit. 2, 15. π. εὐσέβεια 1 Tim. 2, 2. π. εὐχαριστία Act. 24, 3. π. θλῖψις 2 Cor. 1, 4. π. κακία Eph. 4, 31. 1 Petr. 2, 1. — πᾶσαι καταλαλιαί 1 Petr. 2, 1. πᾶς λόγος 1 Cor. 1, 5. 2 Thess. 2, 17. π. μακροθυμία Col. 1, 11. 2 Tim. 4, 2. π. μολυσμὸς σαρκὸς καὶ πνεύματος 2 Cor. 7, 1. π. παράβασις Hebr. 2, 2. π. παρακοή 2 Cor. 6, 10. Hebr. 2, 2. π. παῤῥησία Act. 28, 31. Phil. 1, 20. π. πικρία Eph. 4, 31. π. πληγή Apoc. 11, 6? π. προθυμία Act. 17, 11. π. πρᾳότης Eph. 4, 2. Tit. 3, 2. π. προσκαρτέρησις Eph. 6, 18. π. ῥᾳδιουργία Act. 13, 10. π. ῥυπαρία Iac. 1, 21. π. σεμνότης 1 Tim. 2, 2. 3, 4. π. σοφία Col. 1, 9. 28. 3, 16. π. σπουδή 2 Cor. 8, 7. Iud. v. 3. π. σύνεσις πνευματική Col. 1, 9. 11. π. ταπεινοφροσύνη Eph. 4, 2. π. τιμή 1 Tim. 6, 1. π. ὑπομονή 2 Cor. 12, 12. Col. 1, 11. π. ὑποταγή 1 Tim. 2, 11. π. φόβος 1 Petr. 2, 18. π. χαρά Rom. 15, 13. Phil. 2, 29. Iac. 1, 2. (παντὶ σθένει Hdian. 3, 9. πᾶσα τιμὴ καὶ εὐφημία 3, 8. 6. π. σύγχυσις Diod. Sic. Vol. 10. p. 158. πᾶς κίνδυνος Xen. Cyr. 7, 2. 22.)

B) *omnis qualiscunque* i. e. *omnis generis*, *omnigenus*, *ieder Gattung*, *allerlei*, *allerhand* = παντοδαπός, παντοῖος [cf. *Herm.* ad Vig. p. 728. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 191. diss. 2. p. 23. *Theile* ep. Iac. p. 7.] ita singularis iunct. c. substt. articulo carentibus, ut πᾶσα ἀδικία Rom. 1, 29. quo l. per μερισμὸν singula adduntur vitia ἀδικίας genere comprehensa. Vid. *Fritzsche*, *Meyer* ad h. l. — π. αἴσθησις Phil. 1, 9. cf. *Hölem.* ad h. l. π. ἀφή Eph. 4, 16. π. εὐλογία 1, 3. π. θέλημα τοῦ θεοῦ Col. 4, 12. π. ἔργον ἀγαθόν vel φαῦλον 2 Cor. 9, 8. 2 Thess. 2, 17. 1 Tim. 5, 10. 2 Tim. 2, 21. 3, 17. Tit. 1, 16. 3, 1. Hebr. 13, 21. — 2 Tim. 4, 18. Iac. 3, 16. π. εὐδοκία ἀγαθωσύνης *omnis generis dulcedo honesti* [vid. εὐδοκία] 2 Thess. 1, 11. π. καύχησις τοιαύτη Iac. 4, 16. π. παιδεία Hebr. 12, 11. π. παράκλησις 2 Cor. 1, 3. π. φύσις θηρίων Iac. 3, 7. — π. νόσος καὶ μαλακία Matth. 4, 23. 9, 35. de h. l. vv. ἐν τῷ λαῷ delendis vid. *Fritzsche*, *Theile*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. Matth. 10, 1. (Hdot. 2, 120. Xen. An. 3, 2. 8.) —

2) de certa aliqua definitaque multitudine, „wo das *Substantiv* [et quae substantivi vim habent formulae] *eine Classe von Dingen oder eine beim Leser schon als bekannt vorausgesetzte Mehrheit bezeichnet*" *Win.* p. 111. *Theile* ep. Iac. p. 6 sq. — Ita *pluralis* πάντες, πᾶσαι, πάντα *omnes*, *omnia*, *Alle*, *universi*, *ae*, *a*. a) iunct. c. *substantivis* articulum habentibus iisque aa) *praepositum*, ut πάντες οἱ προφῆται *die sämmtlichen Propheten*, *prophetae universi* Matth. 11, 13. — 12, 23. 13, 32. 41. 24, 4. 14. 25, 31. 32. 26, 1. 35. 28, 19. Marc. 2, 28. 4, 13. 32. [5, 12. de h. l. lect. vid. *Fritzsche*, *Griesb.* et it. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette* coll. *Theile* N. T. P. 1. Lips. 1842.] Marc. 7, 3. 19. 11, 17. 12, 23. 13, 10. 14, 53. Luc. 1, 48. 2, 31. 9, 1. 11, 50. 13, 2. 27. 28. 15, 1. 21, 24. 29. 24, 9. 27 bis. v. 47. Act. 9, 39. 10, 12. πάντα τὰ τετράποδα *cuncta quadrupedia*, ex vitae communis negligentia vel consuetudine pro: *admodum multa* vel *varia genera quadrupedum*. Act. 10, 43. 14, 16. 15, 3. 17. 18, 23. 26, 4. 11. Rom. 1, 5. 15, 11 bis. 1 Cor. 12, 26. 15, 25. 2 Cor. 8, 18. 11, 28. Gal. 3, 8. Eph. 1, 15. 3, 18. 4, 10. 6, 18. Phil. 4, 22. Col. 1, 4. 1 Thess. 5, 27. 2 Thess. 1, 4. quo l. ad nomina varii generis pertinens πᾶς eorum primo tantum additur vid. *Win.* p. 215. — 1 Tim. 6, 10. 2 Tim. 4, 17. Philem. v. 5. Iac. 1, 8. 2 Petr. 3, 16. Iud. v. 15 ter. v. 25. Apoc. 2, 23. 7, 11. 12, 5. 15, 4. 18, 3. 14. 23. 19, 21. 21, 8. Cf. *Win.* p. 111. *Matth.* §. 265, 2. *Rost* §. 98, 3. B. b. qui prouti vel *multitudinis* [Begriff der Gesammtheit] vel *generis* notio substantivo significati praeponderet, πάντες *prae*poni vel *post*poni nomini monet p. 456. coll. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 48. *Buttm.* §. 114, 6. — additur accuratioris finitionis ergo nunc οὗτος vel ἐκεῖνος, ut πάντες οἱ λόγοι οὗτοι Matth. 26, 1. — Luc. 1, 65. 2, 19. 51. — Matth. 25, 5. — nunc genit. ut πάντες οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ λαοῦ Matth. 2, 4. πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου 4, 8. — Matth. 2, 16. 23, 5. 24, 30. 27, 1. Luc. 1, 6. 75. 4, 5. 7, 35. 12, 18. 23, 49. Act. 1, 18. 3, 18. 24. 25. 5, 20. 7, 10. 10, 12. 13, 22. 18, 2. 26, 3. Rom. 16, 4. 1 Cor. 12, 12. 14, 33. Eph. 3, 21. de h. l. verbis τοῦ αἰῶνος — αἰώνων intendentibus vid. ἅγιος. — Col. 2, 3. 13. 1 Thess. 3, 13. 2 Thess. 1, 4. Hebr. 4, 4. 9, 11. 18, 24. Apoc. 1, 7. 19, 5. — alia accuratioris definitionis exempla sunt: πᾶσαι αἱ γενεαὶ ἀπὸ — ἕως Matth. 1, 17. πάντες οἱ παῖδες οἱ ἐν βηθλεὲμ 2, 16. — Marc. 4, 31. Luc. 13, 17. 19, 37. Act. 24, 5. Eph. 6, 16. Phil. 1, 1. 1 Thess. 4, 10. Apoc. 19, 17. de lect. Luc. 13, 4. vid. *Win.* p. 111. *Griesb.* et it. *Schulz*, *Theile*. — — pro: ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἐν αἷς per distributionem habetur κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς Act. 15, 36. Vid. κατά p. 275 col. 1. — — bb) *inter medium* artic. et subst. positum, ut οἱ κατὰ τὰ ἔθνη πάντες Ἰουδαῖοι *die gesammten* entlang unter den Heiden wohnenden *Juden* [vid. κατά p. 256 col. 1.] Act. 21, 21. cf. *Matth.* §. 266. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. p. 456. — seq. nom. numerali Act. 19, 7. ἦσαν — οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο. 27, 37. (Ios. Ant. 4, 7. 1. 6, 12. 3. Ael. V. H. 12, 35. Thuc. 1, 100. 3, 68.) cf. *Matth.* l. l. *Win.* p. 112. — Cic. de invent. 1, 9. relinquitur ergo, ut *omnia* tria genera sint causarum.) — — cc) *post*positum substantivis articulum habentibus legitur, ut οἱ ἅγιοι πάντες i. e. *die Heiligen* [in meiner Nähe und Umgebung] *insgesammt* 2 Cor. 13, 12. Apoc. 18, 3. οἱ ἀδελφοὶ πάντες 1 Cor. 16, 20. 1 Thess. 5, 26. 2 Tim. 4, 21. οἱ ἄνθρωποι π. Act. 17, 30. — Matth. 9, 35. Act. 8, 40. — Matth. 10, 30. Luc. 12, 7. — Matth. 26, 56. Marc. 1, 5. Act. 16, 26. Rom. 12, 4. 1 Cor. 7, 17. 10, 1. 13, 2. 15, 7. 2 Cor. 13, 2. Phil. 1, 13. (Xen. Mem. 1, 1. 13. Thuc. 7, 60.) cf. *Matth.* §. 277. §. 266. *Rost* l. l. *Buttm.* l. l. *Win.* l. l. — — b) *participiis* articulo instructis aa) *prae*positum legitur, ubi Lat. vel *omnes qui* vel *substant.* [vid. ἀδικέω]. utuntur, ut πάντες οἱ κακῶς ἔχοντες Matth. 4, 24. 8, 16. Marc. 1, 32. Luc. 1, 65. 66. 2, 18. — πάντα τὰ γενόμενα Matth. 18, 31. — 11, 28. 21, 12. Luc. 14, 24. 33. 21, 22. 22, 63. 23, 48. Act. 2, 44. 9, 21. 22, 12. Rom. 3, 22. 4, 11. 1 Thess. 2, 12. 2 Thess. 1, 10. 1 Tim. 2, 2. 2 Ioh. v. 1. 2 Petr. 1, 3. (Hdian. 7, 14. 24. Xen. Cyr. 5, 3. 15.) — additur accuratior generis definitio interveniente vel οὗτος Luc. 24, 14. vel genit. aut dat. person., ut πάντα τ. ὑπάρχοντα αὐτοῦ Matth. 24, 47. Luc. 12, 49. 14, 33. π. οἱ ἀκούοντες vel συμπαρόντες τινός Luc. 2, 47. Act. 26, 29. 25, 24. π. οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ Luc. 13, 17. 21, 15. — 17, 10. Act. 5, 5. 11. 10, 44. — 1, 19. 4, 16. 9, 35. 19, 10. Apoc. 13, 8. — Act. 9, 14. Rom. 10, 12. 1 Cor. 1, 2. Eph. 6, 24. — Luc. 1, 71. 2, 35. 2 Ioh. v. 1. — vel ope praepos. c. casu suo, ut πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν Luc. 18, 31. de h. l. dat. αὐτῷ vid. γράφω. — πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ αἰγύπτου Hebr. 3, 16. — Luc. 24, 44. Act. 24, 14. Gal. 3, 10. — Rom. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. 1 Thess. 1, 7. Apoc. 18, 19. — Luc. 21, 35. Ioh. 18, 4. Apoc. 18, 24. — Act. 10, 33. 38. 27, 24. 28. 30. — bb) *post*ponitur participio articulum habenti, ut τὰ γινόμενα — πάντα Luc. 9, 7. οἱ ἡγιασμένοι πάντες Act. 20, 32. — Hebr. 5, 9. vid. tamen de h. l. lect. et de positu voc. πᾶσιν *Griesb.*, *Böhme*, *Bleeck*. — — c) iungitur c. *praepositt.* quae ante se habentes articulum circumscriptionem faciunt substantivi vel adiectivi, in quibus aa) *prae*ponitur πάντες, πάντα, ut πάντες οἱ εἰς μακράν [vid. εἰς p. 146 col. 2.] Act. 2, 39. π. οἱ ἐξ ἰσραὴλ Rom. 9, 6. π. οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ 2 Tim. 1, 15. — Matth. 5, 15. Act. 16, 32. — Ioh. 5, 28. Act. 4, 24. 14, 15. 17, 14. π. οἱ ἐν χριστῷ [vid. ἐν p. 171 col. 1.] = *omnes Christiani* 1 Petr. 1, 14. — Matth. 23, 20. — Luc. 5, 9. Act. 5, 17. — bb) *post*ponitur, ut οἱ σὺν ἐμοὶ vel μετ' ἐμοῦ πάντες Gal. 1, 2. Tit. 3, 15. Rom. 16, 15. τὰ παρ' αὐτῆς πάντα *opes suae omnes* Marc. 5, 26. τὰ κατ' ἐμὲ πάντα [vid. κατά p. 257 col. 1. fin.] = *res meae omnes*, *omnis mea conditio* Col. 4, 7. — — d) nectitur c. *pron. posses.* substantivi vim et ante se artic. habente, ut πάντα τὰ ἐμά Luc. 15, 31. et τὰ ἐμὰ πάντα Ioh. 17, 10. — e) copulatur c. *adv.* articulum habente, ut πάντα — τὰ ὧδε *omnia* — *quae hic* geruntur Col. 4, 4. — — f) iungitur c. *pronomm. personalibus*, ita aa) ἡμεῖς πάντες *nos omnes* Ioh. 1, 16. ἡμεῖς [scil. οἱ πιστεύοντες] — ἐλάβομεν. Rom. 8, 32. 2 Cor. 3, 18. Eph. 2, 3. — ὑμεῖς πάντες Act. 20, 26. — αὐτοὶ πάντες 1 Cor. 15, 10. — bb) ordine inverso: πάντες ἡμεῖς Act. 2, 32. 10, 33. 28, 2. Rom. 4, 16. π. ἡμῶν scil. τῶν πιστευόντων tum Iudaeorum, tum paganorum. [Gal. 4, 26. vid. de h. l. lect. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 113. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *de Wette.*] Eph. 4, 6. ἐν πᾶσιν [ἡμῖν] vid. *Harless*, *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*. Act. 26, 14. — πάντες ὑμεῖς Matth. 23, 8. 26, 31. Luc. 9, 48. Act. 4, 10. 22, 3. Rom. 1, 8. 15, 33. 16, 24. 1 Cor. 14, 5. 18. 16, 24. 2 Cor. 2, 3 bis. v. 5. 13, 13. Phil. 1, 4. 7 bis. 8. 25. — πάντες αὐτοί Act. 4, 33. 19, 17. 20, 36. — abest ὑμεῖς vel αὐτοί latens quippe in verbo Matth. 26, 27. Marc. 14, 27. Luc. 13, 3. — Matth. 14, 20 coll. v. 19. 15, 37 coll. v. 36. Marc. 6, 39. 41. 42 coll. v. 34. 36. — Luc. 9, 17 coll. v. 12. 13. — Matth. 22, 27. 28. coll. v. 25. Marc. 12, 22 coll. v. 20. Luc. 21, 32 coll. v. 31. — Matth. 25, 5. Marc. 12, 43. 44 coll. v. 41. Luc. 21, 3 coll. v. 1. — Matth. 27, 22 coll. v. 20. Marc. 6, 50 coll. v. 49. — 14, 23. 29. 31 coll. v. 27. λέγει αὐτοῖς. — 14, 23. ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. — v. 50. πάντες [scil. οἱ μαθηταί] ἔφυγον coll. Matth. 26, 56. cf. quae habet de Marco non satis dilucide h. l. mentem suam de voc. πάντες declarante *Fritzsche* Ev. Marc. p. 643. *Meyer* Ev. Marc. p. 224. — Luc. 6, 19. quo l. praecedit πᾶς ὁ ὄχλος. — Luc. 22. 70 coll. v. 66. Ioh. 2, 24. διὰ — πάντας *omnes* scil. πολλοὺς illos v. 23 memoratos. — —

g) absolute aa) οἱ πάντες *omnes*, *Alle*, *die Sämmtlichen*, τὰ πάντα, *Alles*, *das Sämmtliche*, α) ubi iam appellatae sunt vel ex orationis nexu cognosci possunt personae aut res, ad quas pertinet πᾶς. Ita οἱ πάντες Marc. 14, 64 coll. v. 53. Rom. 11, 32 coll. v. 24. 1 Cor. 9, 22 τοῖς πᾶσιν coll. v. 20 — 22. 10, 17. οἱ γὰρ πάντες [scil. qui ad τοὺς πολλοὺς memoratos pertinent] — μετέχομεν. 2 Cor. 5,

10. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς [scil. τοὺς ἐνδημοῦντας καὶ τοὺς ἐκδημοῦντας] φανερωθῆναι δεῖ. v. 14. οἱ πάντες [i. e. *illi omnes*, ὑπὲρ ὧν ἀπέθανε] ἀπέθανον. Eph. 4, 13. μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες [i. e. *nos omnes*, qui membra sumus τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ = *wir die sämmtlichen Bekenner Christi*] εἰς — θεοῦ. Phil. 2, 21. οἱ γὰρ πάντες [scil. qui circa me vel qui ante oculos sunt] — ζητοῦσιν. Cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 196. — τὰ πάντα, *omnia* Marc. 4, 11. ἐκείνοις δὲ — ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα scil. *ad* τὴν βασιλ. τ. θεοῦ *pertinentia* vel: *quae docenda habeo.* Act. 17, 25. διδοὺς πᾶσιν — πνοὴν καὶ τὰ π. i. e. *et quae sunt reliqua omnia ad vitam necessaria.* Rom. 8, 32. πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα i. e. *ea omnia*, *quae habet bona* tum huius tum futurae vitae, aut: *ea omnia, quae sunt felicitatis per Christum partae*, ἡμῖν χαρίσεται. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 210. coll. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 359. — 1 Cor. 2, 15. τὰ πάντα coll. v. 14. scil. τὰ τοῦ πνεύματος. Vide tamen de huius loci lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — 9, 22. τοῖς πᾶσιν γέγονα τὰ πάντα *ea omnia* quae v. 20. 21. dixi. — 12, 6. ὁ ἐνεργῶν τὰ π. scil. χαρίσματα coll. v. 4. 5. — 2 Cor. 4, 15. τὰ γὰρ π. [*omnia enim ea*, quae accidunt mihi, scil. tum mors, tum resurrectio coll. v. 7 — 15.] δι' ὑμᾶς. 5, 17. γέγονε καινὰ τὰ π. *omnis*, quae ante fuit, conditio coll. τὰ ἀρχαῖα. — v. 18. τὰ δὲ πάντα [i. e. *haec autem omnia*, quae modo dixi] ἐκ τοῦ θεοῦ. Eph. 4, 15. αὐξήσωμεν — τὰ πάντα i. e. *in iis omnibus*, quae supra [v. 13. ubi ἡ ἑνότης τῆς πίστεως καὶ τῆς γνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ] memoravi. Cf. *Harless* l. l. p. 390. — Eph. 5, 13. τὰ δὲ πάντα [*illa autem omnia* scil. τὰ ἔργα ἄκαρπα, τὰ κρυφῇ γενόμενα] — φανεροῦται. Phil. 3, 8. coll. v. 5. Col. 3, 8 coll. v. 5 et vv. v. 8 sqq. — ponitur neutr. τὰ πάντα de personis [vid. ἀγενής] = οἱ πάντες *omnes* scil. sive Iudaei fuerint vel sint sive pagani Gal. 3, 22 coll. v. 27. 28. Col. 1, 20. 1 Tim. 6, 13. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 546. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 124. *de Wette* ep. P. ad Gal. p. 52. — — β) substantive legitur τὰ πάντα = *omnis omnium rerum universitas*, *omnes res existentes* vel *creatae*, *der Inbegriff aller Dinge* αα) proprie Rom. 11, 36. 1 Cor. 8, 6 bis. 11, 12. 15, 27. 28. ὅταν αὐτῷ — τὰ πάντα. Eph. 1, 10 quo l., uti Col. 1, 20. per epexegesin adduntur: τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Eph. 1, 23. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 472. — Eph. 3, 9. 4, 10. Phil. 3, 21. Col. 1, 16. 17. Hebr. 1, 3. 2, 8 bis. v. 10 bis. 3, 4. Apoc. 4, 11. — ββ) metaph. de personis: *is ad quem omnia* [v. c. quae loquitur aliquis, ut Hdot. 1, 122. ἦν τε οἱ ἐν τῷ λόγῳ τὰ πάντα ἡ κυνώ i. e. omne sermonum argumentum ei erat Cyno = er sprach von nichts als von der Cyno. Ios. Ant. 19, 2. 3. τὰ πάντα ἦν ὁ χαιρέας αὐτοῖς is iis erat Chaereas, in quem omnem gratiam conferendam esse existimarent = omnem gratiam in Chaeream contulerunt cf. *Herm.* ad Vig. p. 727. *Matth.* §. 438.] *redeunt* vel *revocantur*, ita de Deo, utpote omnium rerum arbitro et gubernatore 1 Cor. 15, 28. ἵνα — ἐν πᾶσι „*damit Gott das allbestimmende Princip in allen Mitgliedern des bisher von Christo beherrschten Reiches sei*“ *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 261. — de Christo Col. 3, 11. ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν χριστός *sed is, ad quem omnia* [in ea, qua nunc sumus, conditione vid. ὅπου] *et quidem in omnibus* vel *cuiusvis rei ratione habita redeunt, est Christus*, sensus: *nichts hat und zwar in ieder Beziehung Geltung, als Christus und die Verbindung mit ihm* cf. Gal. 3, 28. —

bb) sine finitione diserta, ita iunct. c. nom. proprio utpote natura sua finito, ut ἀθηναῖοι πάντες Act. 17, 21. — vel quod orationis nexu qui sint πάντες, πάντα, satis demonstratur, ut πάντες ἐν τῇ συναγωγῇ Luc. 4, 20. 28 coll. v. 20. Matth. 8, 33. Marc. 4, 34 coll. v. 33. 7, 37. vid. vv. sequentia. — ἐλεγχόμενος — περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν Luc. 3, 19. θαυμάζειν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἐποίησεν Luc. 9, 43. — Ioh. 4, 45. 5, 20. Act. 10, 39. 13, 39. — vel ubi agitur de personis, quas praesentes habuit aliquis in peragenda aliqua re, ubi alias οἱ πάντες vid. supra ad οἱ πάντες observata. Marc. 1, 27 coll. v. 21. 2, 12 coll. v. 2. Luc. 1, 63 coll. v. 59. 3, 15. 4, 36. 8, 40. 45. 52. 54 coll. v. 40. 42. 9, 43 coll. v. 37. Ioh. 2, 15 coll. v. 14. Act. 16, 26 coll. v. 25. Rom. 10, 16. οὐ πάντες scil. pagani coll. v. 13 — 15. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 410.

II) *intensionis* est, qualitatem vel indolem virtutemve aliquam *generis* s. *rei*, quantitatem scilicet, quam dicunt, continuam [*Ganzheit*] indicans: *omnis*, i. e. *totus*, *ganz*, *gänzlich*. Legitur ita *singulari* numero

1) iunctum cum *substantivis* articulum habentibus [cf. *Win.* p. 109 sq. *Theile* ep. Iac. p. 6.] a) positum *intermedium* articulum et subst. Ita ter, ut ἡ πᾶσα μακροθυμία 1 Tim. 1, 16. ὁ πᾶς νόμος Gal. 5, 14. ὁ πᾶς χρόνος Act. 20, 18. (Hdian. 1, 14. 10. τὸ πᾶν ἔργον.) cf. *Win.* p. 111. *Theile* l. l. p. 7. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 48. coll. *Rost* §. 98. p. 455 sq. — abest artic., quippe quod verbis sequentibus inest finitio, ut ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ Act. 1, 21. — b) *postpositum* substantivo articulum habenti, ut ἡ ἐξουσία πᾶσα Apoc. 13, 12. ἡ κρίσις πᾶσα Ioh. 5, 22. cf. *Theile* l. l. — c) *praeponitur* subst. articulum habenti, ita in regionum, terrarum, urbium mentione sive propria sive metonymica [= incolae regionis, cives urbis vid. αἰχμαλωσία], ut πᾶσα ἡ ἰουδαία Matth. 3, 5. Marc. 1, 5. Luc. 6, 17. Act. 1, 8. — Matth. 8, 34. 21, 10. πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου Matth. 3, 5. Luc. 3, 3. — Luc. 2, 1. 7, 17. Act. 13, 44. 19, 26. 26, 20. — abest artic. ab urbis per se notissimae mentione, ut πᾶσα ἱεροσόλυμα Matth. 2, 3. — in nomm. collectivis, ut πᾶσα ἡ ἀλήθεια i. e. vel: *totus eorum quae doceri voluit Deus homines per Iesum ambitus* Ioh. 16, 13. vel: *tota res, ut vere facta erat*, ita ut nihil simularetur vel dissimularetur Marc. 5, 33. (Thuc. 6, 87.) — πᾶς ὁ κόσμος Rom. 3, 19. Col. 1, 6. π. ἡ κτίσις Rom. 8, 22. — Marc. 16, 15. Col. 1, 23. πᾶς ὁ λαός Matth. 27, 25. Luc. 2, 10 et saepius vid. λαός. — π. ὁ ὄχλος Matth. 13, 2. Luc. 13, 17. et saepius vid. ὄχλος. — π. ἡ οἰκοδομή Eph. 2, 21. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Harless*, *Schott* et de articuli in talibus apud Graecos seriores omissione *Harless* p. 263. *Win.* p. 110. — π. ἡ ὀφειλή Matth. 18, 32. — πᾶν τὸ πλῆθος Luc. 1, 10. Act. 6, 5. 15, 12. π. τὸ πλήρωμα Col. 1, 19. π. τὸ σῶμα Eph. 4, 16. Col. 2, 19. π. τὸ ποίμνιον Act. 20, 28. π. τὸ πρεσβυτήριον 22, 5. π. τὸ σπέρμα = *tota posteritas* Rom. 4, 16. (πάντα τὸν κόσμον Hdian. 3, 9. π. τὸ στράτευμα Xen. Ages. 1, 25.) — additur genit. genus rei accuratius definiens, ut π. ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων Matth. 8, 32. π. ἡ γάζα αὐτῆς Act. 8, 27. π. ἡ γερουσία τῶν υἱῶν ἰσραήλ 5, 21 π. ἡ δόξα αὐτοῦ Matth. 6, 29. Luc. 12, 27. π. ἡ ἐξουσία τοῦ ἐχθροῦ 10, 19. π. τὸ πλήρωμα θεοῦ Eph. 3, 19. Col. 2, 9. — Act. 7, 24. 10, 2. 11, 14. 17, 26. 25, 24. — abest artic. re quippe natura sua satis certa et definita, ut πᾶς οἶκος ἰσραήλ Act. 2, 36. πᾶς ἰσραήλ Rom. 11, 26. — — in formulis temporis durationem indicantibus, ut διὰ παντός *per omne tempus* i. e. *semper* vid. διά p. 96 col. 2. — διὰ παντὸς τοῦ ζῆν Hebr. 2, 15. πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος Iud. v. 25. — — in nomm., quibus status alicuius s. externus s. internus significatur, ut πᾶσα ἡ γνῶσις vel πίστις i. e. *cognitio*, *fides* et *fiducia*, quam postulat religio christiana, *eaque omnibus numeris absoluta* vel: *in qua nihil desideratur* 1 Cor. 13, 2. — addito genit. personae, ut πᾶσα ἡ βουλή τινος *tota alicuius voluntas* i. e. *omnia alicuius consilia vel decreta* Act. 20, 27. π. ἡ θλῖψίς τινος *der ganze Leidenszustand Jem.* = *omnes alicuius angustiae* 2 Cor. 1, 4. 7, 4. 1 Thess. 3, 7. π. ἡ μέριμνά τινος 1 Petr. 5, 7. π. ἡ μνεία τινος i. e. vel *continua*, *nunquam intermissa alicuius recordatio*, vel *recordatio alicuius totam eius conditionem complectens* Phil. 1, 3. quo loco recordationis continuae notio augetur verbis: πάντοτε, ἐν πάσῃ δεήσει. — π. ἡ προσδοκία τῶν ἰουδαίων i. e. vel: *tota*, *quam conceperant Iudaei spes* scil. de Petro trucidando metonym. pro: *omne id, quod eventurum esse speraverant Iudaei* vel: *omne id, quod a Iudaeis* [vid. de genit. obiective posito ἀγάπη] *sibi imminere expectaverat Petrus* Act. 12, 11. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 164. *de Wette* Act. Ap. p. 69. — π. ἡ χαρά, ἣν χαίρει τις διά τινα = *der ganze freudenreiche Zustand, in dem sich Jemand wegen Jem. befindet* = *omnia gaudia, quibus propter aliquem perfunditur aliquis* 1 Thess. 3, 9. — articuli loco additur genitivus accuratiori finitioni inserviens, ut π. σοφία αἰγυπτίων Act. 7, 22. π. ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι *die ganze Hoffnung der Rettung* Act. 27, 20. π. πλοῦτος τῆς πληροφορίας Col. 2, 2. — vel abest artic. quod res substantivo significata neque sit nisi una neque divisi notionem admittat, ut π. συνείδησις ἀγαθή *mens recti omnino conscia sibi*, *das volle gute Gewissen* Act. 23, 1. — abest artic. ex consuetudine Graecorum seriorum [vid. *Win.* p. 110. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 263.] ut ὁ λόγος πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος *vollen*, un-

getheilten Beifalls werth 1 Tim. 1, 15, 4, 9. — — 2) iunct. cum participio articulum habente et collective positum, ubi genus personarum vel rerum participio significatarum indicatur *„es bezeichnet die Totalität des bestimmt gedachten Einen“* Win. 110. — πᾶς ὅστις, πᾶν ὅ,τι, ubi Lat. *omnis qui, omne quod*, nos: *Jeder welcher, Alles was.* a) *post*ponitur, ut ὁ ἔχων πᾶς Matth. 25, 29. — b) *prae*ponitur participio, ut πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος 1 Cor. 9, 25. π. ὁ αἰτῶν Matth. 7, 8. Luc. 11, 10. π. ὁ ὀργιζόμενος Matth. 5, 22. Luc. 6, 47. 11, 4. de h. l. lect. vid. *Schott, Win.* p. 110. coll. tamen *Meyer, de Wette.* Luc. 18, 14. Ioh. 3, 8. 15. 20. 6, 40. 45. 16, 2. 18, 37. Act. 10, 43. Rom. 1, 16. 2, 10. [9, 33. de h. l. πᾶς delendo vid. *Fritzsche, Meyer, de Wette, Schott.*] 10, 4. 12, 3. 1 Cor. 16, 16. Gal. 3, 13. 1 Thess. 1, 7. 2 Tim. 2, 19. 1 Ioh. 2, 23. 5,3. 4. 6. 9. 15. — neutr. de personis [vid. ἀγενής] 1 Ioh. 5, 14. — Apoc. 18, 17. 22, 15. 18. οὐ πᾶς ὁ λέγων *non omnis qui dicit* Matth. 7, 21. (Hdian. 3, 9 fin. πάντα τὸν ἐμπίπτοντα.) — πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα Matth. 15, 17. coll. Marc. 7, 18. — πᾶν τὸ ὀφειλόμενον Matth. 18, 34. — Ioh. 15, 2. Act. 13, 39. 1 Cor. 10, 25. 27. Eph. 5, 13. πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ scil. ὄν 1 Ioh. 2, 16. — πᾶν ἀγαθὸν τὸ ἐν ἡμῖν Philem. v. 6. —

Πάσχα, τό, *Pascha*, vocab. ἄκλιτον, ortum ex hebr. פֶּסַח, forma aramaea פַּסְחָא, quod derivandum videtur a פָּסַח transiit, parcens transiit cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. sub h. v. — 1) *agnus paschalis* i. e. agnus die XIV. mensis Nisan θυσίας nomine mactari et comedi solitus ab Israelitis in memoriam diei illius, quo angelus mortis percutiens Aegyptiorum primogenitos, Israelitarum fores praeteriret, horum primogenitis parcens Exod. 12. sqq. Num. 10, 6. sqq. Ita legitur in N. T. a) propr. φαγεῖν τὸ πάσχα Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 22, 11. 15. Ioh. 18, 28. — Ita φαγεῖν τὸ φασέκ et hebr. אָכַל הַפֶּסַח 2 Chron. 30, 17. 18. coll. Exod. 12, 48. — ἑτοιμάζειν τὸ π. i. e. *agnum paschalem* [cum panibus et herbis] *comedendum curare* vel *parare* Matth. 26, 19. Marc. 14, 16. Luc. 22, 8. 13. — θύειν τὸ π. Luc. 22, 7. Marc. 14, 12. — Ita pro שָׁחַט הַפֶּסַח Exod. 12, 21. — b) transfertur haec formula ad Christum agni paschalis ad instar pro nobis mactati vel trucidati 1 Cor. 5, 7. — 2) *dies agno paschali comedendo lege constitutus, festum paschale* i. e. dies decimus quartus mensis Nisan post occasum solis a) propr. Matth. 26, 18. — Marc. 14, 1. ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα i. e. *erat autem pascha* et [ut graece dicam coll. Luc. 22, 1.] *azyma. Cf.* de hoc verbositatis genere ἀγαλλιάω et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 593. — Hebr. 9, 28. πίστει πεποίηκε [i. e. *instituit Moses* v. ποιέω] τὸ πάσχα. — b) sensu latiori i. e. inclusis diebus azymorum: *festum paschale universum*, celebrandum per VII dies, a vespera diei XIV. mensis Nisan usque ad vesperam diei XXI[mi] mensis Nisan, per quos ex lege vescebantur Iudaei panibus infermentatis, absolute Matth. 26, 2. Luc. 22, 1. — ἡ ἑορτὴ τοῦ π. *festum, quod ab agno paschali nomen habet* [vid. de genitivi vi latius patente ἄζυμος] Luc. 2, 41. Ioh. 13, 1. — Ioh. 2, 13. 23. 6, 4. 11, 55 bis. 12, 1. 18, 39. 19, 14. Act. 12, 4. — Saepius non legitur in N. T. — Addere placet, quae habet de huius festi solemnibus *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Pascha*. „Am Abend des 14ten Nisan wurde ein Schaaf oder Ziegenlamm, das ein Jahr alt und ohne Leibesfehler war [Osterlamm], im Vorhofe [der Stiftshütte] des Tempels geschlachtet, ganz gebraten [nicht gekocht] und vom Hausvater mit seiner Familie oder andern dazu gebetenen Gästen [immer in Gesellschaft] so verzehrt, dass nichts davon bis auf den folgenden Tag übrig blieb. Als Zukost genoss man מְרֹרִים, bittre Kräuter und ungesäuerte Brodkuchen [מַצּוֹת] und kleidete sich in Reisekostüm, beides zum Andenken an den schnellen Auszug aus Aegypten. Dieser Abend des 14. Nisan hiess eigentlich Pascha, Levit. 23, 6. [Siehe oben no. 2. a.] — Das ganze Fest über ass man bloss ungesäuertes Brod, לֶחֶם עֹנִי, *Trübsalsbrod*, [doch wurde 15 — 21. Nisan eigentlich bloss חַג הַמַּצּוֹת genannt, Levit. 23, 6. τὰ ἄζυμα Marc. 14, 1.] — — Täglich wurden besondere Opfer im Namen und zum Besten der ganzen Nation, besondre Brandopfer, dem Jehova dargebracht; Privatpersonen schlachteten auch Dankopfer und stellten Opfermahlzeiten an. — Am zweiten Tage des Festes brachte man die reife Erstlingsgarbe von einem Brandopfer begleitet dar, Levit. 23, 10 sqq. Nun erst war die Getraideerndte eröffnet. — Schlachten durfte das Osterlamm jeder Israelit, der nicht unrein war, Exod. 12, 16. — Der Ort, wo diess geschah, war der Vorhof des Tempels, da hier alle Opfer geschlachtet werden mussten, das Osterlamm aber ein Opfer war, Exod. 12, 27. Num. 9, 7. 19. — Am Genusse des Osterlammes durfte jeder Beschnittene [auch wenn er nicht israelitischen Stammes war] Antheil nehmen. — Jeder Hausvater musste das Osterlamm mit seiner Familie essen; war diese nicht zahlreich genug, so durften zwei oder drei Familien zusammentreten, Exod. 12, 4. Späteren Bestimmungen zufolge [Jonath. zu Exod. 12, 4. Jos. Arch. 17, 7.] sollte die Zahl der Gäste nicht unter zehn und nicht über zwanzig sein. Israeliten, die nicht in Jerusalem ansässig waren, erhielten von den Bewohnern das nöthige Zimmer unentgeldlich eingeräumt, wofür sie denselben die Haut des Osterlammes und die gebrauchten irdenen Gefässe überliessen. Indess war die Zahl der das Pascha besuchenden Juden viel zu gross, als dass sie alle hätten auf die Art ein Unterkommen finden können [der Umfang der Stadt betrug etwas mehr, als eine Meile]; die meisten mochten also wohl vor der Stadt sich lagern und unter Zelten das Osterlamm essen, ähnlich den heutigen mahomedanischen Wallfahrern zu Mekka. — Spätere Gebräuche bei der Osterlammsmahlzeit waren nach *Pesach.* 10. folgende: Man reichte vier Becher Wein herum, jeden mit einem Dankspruche, der dritte hiess *calix benedictionis* [coll. 1 Cor. 10, 26. τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας.] Zwischen ihnen sang man das grosse Hallel Ps. 113 — 118. Zuweilen fügte man noch einen fünften Becher bei; dann wurde noch Ps. 120 — 127. gesungen.“

Πάσχω, f. πείσομαι, aor. 2. ἔπαθον, perf. πέπονθα, *patior* i. e. *evenit mihi aliquid, afficior, ich erfahre eine Einwirkung von aussen her, ich erfahre etwas Böses oder Gutes* a) de iis, quibus boni aliquid evenit, ubi Lat. *contigit mihi aliquid*, sq. acc. rei Gal. 3, 4. (Ita absolute Theocrit. Idyll. 15, 138. Arrian. diss. epict. 2, 1. addito ἔκ τινος Ios. Ant. 3, 15. 1. et plene i. e. εὐ πάσχω τι Xen. H. G. 6, 5. 48. Plut. apophth. Mor. 2. p. 20. 25. ed. *Tauchn.* ὑπό τινος Xen. Mem. 2, 2. 5. Ael. V. H. 1, 34. 13, 42. ἀγαθὰ πάσχω Xen. Mem. 2, 2. 3.) — b) de iis, qui vexantur ab aliquo, quibus mali aliquid accidit, ubi Lat. *mala et adversa patior, mala subeo, male tractor, patior* aa) univ., addito κακῶς vel κακόν τι Matth. 17, 15. Act. 28, 6. (Ael. V. H. 13, 17. Hdian. 3, 2. 10. Xen. Mem. 4, 2. 26. An. 5, 5. 7. Cyrop. 5, 2. 25.) — absolute i. e. abest κακόν vel κακῶς 1 Cor. 12, 26. 1 Petr. 2, 20. 3, 17. 4, 19. (Hdian. 3, 11. 1.) — ἐν σαρκί [vid. ἐν p. 172 col. 2.] 1 Petr. 4, 1. — διά τι 3, 14. (2 Macc. 7, 32. — sq. acc. rei, ut τὰ αὐτά, ταῦτα, παθήματα, πολλά Marc. 9, 12. Luc. 13, 2. 2 Cor. 1, 6. 2 Tim. 1, 12. Apoc. 2, 10. (Xen. Mem. 2, 1. 18.) — addito ὑπό τινος Marc. 5, 26. 1 Thess. 2, 14. — διά τινα Matth. 27, 19. — ὑπέρ τινος Act. 9, 16. Phil. 1, 29. 2 Thess. 1, 5. (Plutarch. apophth. Mor. 2. p. 17. ed. *Tauchn.*) — cum adv. 1 Petr. 2, 19. 4, 15. 5, 10. — bb) ex usu technico N. T. de iniuriis et calamitatibus, quas Christus morti proximus exantlavit [vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 145 coll. *Win.* p. 36.] absol. Luc. 22, 15. 24, 46. Act. 1, 3. 3, 18. 17, 3. Hebr. 2, 18. 5, 8. [cf. cum h. l. Hesiod. ἔργ. v. 201 vel 220. οἶδα παθὼν ἐλεεῖν Meleag. in Anthol. gr. Vol. 1. p. 14 *Jac.* et quos collegit de τοῦ παθήματος cum τῷ μαθήματι nexu locos *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 89.] Hebr. 9, 26. 13, 12. 1 Petr. 2, 23. — addito ὑπό τινος Matth. 17, 12. ὑπὲρ τινος σαρκί [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] 1 Petr. 4, 1. — seq. περί c. genit. rei et ὑπέρ c. gen. pers. 1 Petr. 3, 18. — addito ταῦτα Luc. 24, 26. πολλὰ ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 44 col. 1. init.] Matth. 16, 21. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. 17, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Πάταρα, ἄρων, τά, [de quo plur. vid. ἄζυμος] *Patara*, urbs maritima Lyciae, celebris ob oraculum Apollinis hic mensibus sex hiemalibus responsa deliberantibus dantis et sex aestivis apud Delum cf. Hdot. 1, 182. οὐ γὰρ ὦν αἰεὶ ἔστι χρηστήριον αὐτόθι. Strabo 14. p. 981. Virgil. Aen. 4, 144. et *Heyne* excurs. ad h. l. — Semel in N. T. Act. 21, 1.

49*

Πατάσσω, f. ξω, *percutio* [i. e. pulso, ut τοῖς κόντοις τὰς ἀσπίδας. Diod. Sic. 1, 67.] i. e. a) *ferio, schlagen* sq. ἐν c. dat. adminic. [vid ἐν p. 172 col. 2.] Luc. 22, 49. Vide de h. l. supra sub εἰ p. 124 col. 2 fin. p. 126 col. 1. et de lect. πατάξωμεν *Bornem.* Schol. p. 139. *Meyer* Ev. Luc. p. 390. — τινά Matth. 26, 51. Luc. 22, 50. — (Diod. Sic. 4, 21. Pol. 10, 18. 4. Thuc. 8, 92.) — b) *erschlagen*, i. e. *interficio*, sq. acc. pers. Matth. 26, 31. Marc. 14, 24. Act. 7, 24. Ita pro הִכָּה Exod. 2, 12. Zach. 13, 7. (Plut. Alcib. c. 25.) — c) τὴν πλευράν τινος *latus alicuius percutio* Act. 12, 7. — d) Deus vel angelus iussu Dei πατάσσειν aliquem dicitur, ubi Lat. *affligo aliquem, malis afficio aliquem*, sq. accus. pers. Act. 12, 23. Cf. ad h. l. *Meyer* Act. Ap. p. 167. *de Wette* Act. Ap. p. 90. et addito ἔν τινι *mit etwas* [vid. ἐν l. l.] Apoc. 11, 6. 19, 15. Ita pro hebr. הִכָּה Gen. 8, 21. Num. 14, 12. נָגַף Exod. 12, 23. (2 Macc. 9, 5.) cf. *Simonis* lex. hebr. p. 622. ed. *Win.* et *Gesen.* sub נָכָה. — Saepius non extat in N. T.

Πατέω, ῶ, f. ήσω, (πάτος, via trita) *calco, ich trete.* Quater in N. T. ut τὴν ληνόν Apoc. 14, 20 et 19, 15. — pro דָּרַךְ Neh. 13, 15. (Anacr. Od. 17.) — πατεῖν γῆν vel πόλιν, *terram, urbem calcare*, de hostibus terram, urbem sanctam profanantibus et contumeliose tractantibus Luc. 21, 24 coll. v. 20. 19, 44. (Hdian. 8, 5. 24. Anacr. od. 26 et 46.) — πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων *incedere super serpentibus et scorpiis* Luc. 10, 19 dicuntur apostoli ad normam Ps. 91, 13. quatenus incolumes adversariorum machinationes et vexationes superabunt. —

Πατήρ, τέρος, τρός, ὁ, *pater, der Vater*, [de nom. ὁ πατήρ et οἱ πατέρες posito pro vocat. Matth. 11, 26. Marc. 14, 36. Luc. 10, 21. Rom. 8, 15. Gal. 4, 6. Eph. 6, 4. Col. 3, 21. [Vid. ἀνήρ.] Usurpatur hoc nomen in N. T. A) de hominibus a) proprie i. e. *genitor* aa) universe Matth. 2, 22. 4, 21. 22. 8, 21. 10, 21. 35. 37. 15, 4 bis. v. 5 bis. 19, 5. 19. 29. 21, 31. Marc. 1, 20. 5, 40. 7, 10. 11. 12. 9, 21. 24. 10, 7. 19. 29. 13, 12. 15, 21. Luc. 1, 59. 62. 67. 8, 51. 9, 42. 59. 11, 11. 12, 53 bis. 14, 26. 15, 12. 17. 18. 20 — 22. 27 — 29. 16, 27. 18, 20. Ioh. 4, 53. 6, 42. Act. 7, 4. 14. 20. 16, 1. 3. 28, 8. 1 Cor. 5, 1. Gal. 4, 2. Eph. 5, 31. 6, 2. Phil. 2, 22. 1 Thess. 2, 11. 1 Tim. 5, 1. Hebr. 7, 10. 12, 7. — (Xen. Cyr. 3, 1. 14 et 15.) — de nutritore, patris officia praestante Luc. 2, 48. — bb) οἱ πατέρες pro: *parentes* Eph. 6, 4. Col. 3, 21. Hebr. 11, 23. (Parthen. Erot. 10.) cf. *Passow* sub h. v. *Schäfer* melet. p. 45. — b) *auctor stirpis, princeps gentis, Ahnherr.* Legitur ita singularis aa) proprie Matth. 3, 9. Marc. 11, 10. Luc. 1, 32. 73. 3, 8. Ioh. 4, 12. 8, 39. 41. 53. 56. Act. 7, 2. Rom. 4, 1. de h. l. lectione et de verbis κατὰ σάρκα iungendis c. εὑρηκέναι *Fritzsche, Meyer, de Wette* coll. *Griesb., Schott.* v. 17. 18. 9, 10. Iac. 2, 21. — Ita pro אָב Gen. 28, 13. 1 Regg. 15, 11. (1 Macc. 2, 54) — bb) metaph. de Abrahamo *familiae*, quae quatenus fide excellit ingenium eius refert, *conditore* et *capite* Rom. 4, 11. 12. 16. — bb) pluralis οἱ πατέρες = *maiores* Matth. 23, 30. 32. Luc. 1, 17. 55. 72. 6, 23. 26. 11, 47. 48. Ioh. 4, 20. 6, 31. 49. 58. 7, 22. Act. 3, 13. 22. 25. 5, 30. 7, 11. 12. 15. 19. 32. 38. 39. 44. 45. 51. 52. 13, 17. 32. 36. 15, 10. 22, 14. 26, 6. 28, 25. Rom. 9, 5. 11, 28. 15, 8. 1 Cor. 10, 1. Hebr. 1, 1. 8, 9. 2 Petr. 3, 4. — Ita pro אָבוֹת 1 Regg. 8, 21. (Diod. Sic. Vol. 9. p. 280. ed. *Bip.* Hdian. 2, 15. 2.) — c) ex adiunct. pro: *aetate provectior, senior* 1 Ioh. 2, 13. 14. — d) est nomen honoris, usurpatum aa) de praeceptore, doctore Matth. 23, 9. πατέρα — ὑμῶν sc. τινά. Vocabantur apud Iudaeos sectae et familiae duces ac principes, uti antiquiore aetate prophetae atque doctores dignitate et sapientia praecipua conspicui, non solum a discipulis suis, verum etiam ab aliis, imo a regibus, patres cf. 2 Regg. 6, 1. 2. 21. 13, 24. — bb) de magistratibus, ut de assessoribus synedrii Act. 7, 2. 22, 1. (cf. Lat. *patres* usurpatum de senatoribus) — cc) in blanda compellatione Luc. 16, 24. 27. 30. (ita Hom Odyss. 7, 48. 8, 145.) —

B) de Deo, a) absolute aa) universe Matth. 11, 27. 24, 36. 28, 19. Marc. 13, 32. Luc. 9, 26. 10, 22 bis. Ioh. 1, 14. 18. 3, 35. 4, 21. 23. 5, 19. 20 — 23. 26. 30. 36. 37. 45. 6, 27. 37. 44 — 46. 57. 8, 16. 18. 27. 29. 10, 15. 17. 30. 36. 38. 11, 49. 50. 12, 26. 13, 1. 3. 14, 6. 8. 9 bis. v. 10 ter. v. 11 bis. v. 13. 16. 24. 26. 28. 31. 15, 9. 16. 26. 16, 3. 15 — 17. 23. 25 — 27. 28. 32. 18, 11. 20, 21. Act. 1, 4. 7. 2, 33. 1 Cor. 8, 6. 15, 24. — π. τῶν οἰκτιρμῶν = *pater benignissimus* [vid. οἰκτιρμός] 2 Cor. 1, 3. — ὁ π. τῆς δόξης [vid. δόξα] Eph. 1, 17. — 2, 18. 5, 20. 6, 23. Phil. 2, 11. Col. 1, 12. [2, 2.] 3, 17. 1 Thess. 1, 1. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. Iac. 1, 27. 3, 9. 1 Petr. 1, 2. 3, 17. 2 Petr. 1, 17. 1 Ioh. 1, 2. 3. 2, 1. 15. 16. 22 — 24. 3, 1. 4, 14. 2 Ioh. v. 3 bis. v. 4. 9. Iud. v. 1. — vocat. in precibus ad Deum factis Matth. 11, 25. 26. 26, 39. 42. Luc. 10, 21 bis. 22, 42. 23, 46. Ioh. 11, 41. 17, 1. 11. 24. 25. de verbis ἀββᾶ ὁ πατήρ Marc. 14, 36. Rom. 8, 15. Gal. 4, 6. vid. quae habent *Meyer* Ev. Marc. p. 223. ep. P. ad Rom. p. 182. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 139 sq. coll. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 140 sq. — bb) sq. genit. creaturarum, ut τῶν πνευμάτων Hebr. 12, 9. τῶν φώτων Iac. 1, 17. — hominum singulorum, ut πάντων Eph. 4, 6. σοῦ Matth. 6, 4. 6. 18 bis. αὐτῶν sc. τῶν δικαίων Matth. 13, 43. ἡμῶν Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 1, 4. Eph. 1, 2. Phil. 1, 2. 4, 20. Col. 1, 2. 1 Thess. 1, 1. 3. 3, 11. 13. 2 Thess. 1, 1. 2. 2, 16. 1 Tim. 1, 12. Philem. v. 3. — Gal. 1, 3. — ὑμῶν Matth. 6, 8. 15. 10, 20. 29. Luc. 6, 36. 12, 30. 32. Ioh. 20, 17. — *Iesu Christi*, ita in verbis Iesu ipsius ὁ πατήρ μου Matth. 11, 27. 20, 23. 25, 34. 26, 29. 39. 42. 53. Luc. 2, 49. 10, 22. 22, 29. 24, 49. Ioh. 2, 16. 5, 17. 43. 6, 32. 65. 8, 19 bis. 28. 49. 54. 10, 18. 25. 29. 32. 37. 14, 2. 7. 12. 20. 21. 23. 28. 14, 1. 8. 10. 15. 23. 24. 16, 10. 20, 17. Apoc. 3, 5. 21. — vel αὐτοῦ i. e. τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου Matth. 16, 27. Marc. 8, 38. Apoc. 14, 1. — ἴδιος Ioh. 5, 18. — in verbis apostolorum τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ Rom. 15, 6. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Gal. 1, 1. Eph. 1, 3. 3, 14. Col. 1, 3. Tit. 1, 4. 1 Petr. 1, 3. Apoc. 1, 6. 2, 28. — b) additur ὁ ἐξ οὐρανοῦ Luc. 11, 13. Vide de h. l. sub ἐκ p. 149 col. 2. adnotata. — c) additur ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς vel ὁ οὐράνιος vel ὁ ἐπουράνιος, sq. genit. personae, ut ἡμῶν Matth. 6, 9. Luc. 11, 2. — ὑμῶν Matth. 5, 16. 45. 48. 6, 1. 14. 26. 32. 7, 11. 18, 14. 23, 9. Marc. 11, 25. 26. — μοῦ, ita in verbis Iesu Matth. 7, 21. 10, 32. 33. 12, 50. 15, 13. 16, 17. 18, 10. 19. 35.

C) universe et metaph. a) pro: *is, quem patris loco habet aliquis et ut talem audit et sequitur* Ioh. 8, 19. 38. 41. 42. 44. — b) εἶναι ἔκ τινος πατρός *ortum ducere ab aliquo patre, Jemanden zum Vater haben*, trop. de personis ita indolem alicuius referentibus et exemplum eius sequentibus, ut quasi liberi eius et ipse eorum pater dici possit Ioh. 8, 44. — c) pro: *auctor vel parens rei*, ut τοῦ ψεύδους Ioh. 8, 44. — Ita pro אָב Iob. 38, 28. (Plato Menexen. c. 10. πατέρες τῆς ἐλευθερίας.) —

Πάτμος, ου, ἡ, *Patmus*, nomen insulae minoris, sterilis et parum habitatae. Sita est haec insula in mari aegeo insulisque sporadibus adnumeratur. Iussu Domitiani imperatoris relegatus est huc Iohannes Evangelista Apoc. 1, 9. —

Πατραλῴης, ου, ὁ, (πατήρ, ἀλοιάω trituro, totibus contundo) *patris percussor, patricida.* Semel in N. T. 1 Tim. 1, 9. (forma attica πατραλοίας, der seinen Vater schlägt Dem. 732, 14. Lys. 343 ult. Plat. Phaed. c. 69).

Πατριά, ᾶς, ἡ, (πατήρ, pater; genus, Abkunft Hdot. 3, 78.) *gens, familia*, alias φυλή. Ter in N. T. Luc. 2, 4. Act. 3, 25. Eph. 3, 15. — pro מִשְׁפָּחָה Gen. 12, 3. בֵּית אָב Num. 1, 18. (Ios. Arch. 7, 14. 7. Hdot. 1, 200.)

Πατριάρχης, ου, ὁ, vox hellenistica (πατριά, ἀρχή initium; vid. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 336.) *Patriarcha, gentis auctor, proavus.* Quater in N. T. Act. 2, 29. 7, 8. 9. Hebr. 7, 4. — pro רָאשֵׁי הָאָבוֹת 1 Chron. 24, 31. שַׂר 1 Chron. 27, 22. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc. —

Πατρικός, ή, όν, *patrius, väterlich* (πατήρ — Graecis de φίλοις, ξένοις τοῦ πατρός Xen. H. G. 6, 5. 14. Pol. 2, 48. 4.] Semel in N. T. Gal. 1, 14. quo l. αἱ πατρικαί μου παραδόσεις „*die von meinen Vätern* [utpote Pharisaeis] *getroffenen und mir überkommenen Bestimmungen in doctrineller und ritueller Hinsicht*“ ita *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 25. — (Sir. 42, 10. Diod. Sic. 1, 88. 14, 18.

eius loco Graeci antiquiores πάτριος, ut Xen. Cyr. 8, 7. 1 et An. 7, 8. 5.)

Πατρίς, ίδος, ἡ, *patria* i. e. a) *terra patria* Ioh. 4, 44. [Xen. Cyr. 1, 2. 7. Dem. 296, 15. Lucian. Dial. Deorr. 4, 5.] — relate ad sedes coelestes, quae, uti vita in his terris cum peregrinatione, terrae patriae vel sedi fixae ab auctore contenduntur Hebr. 11, 14. — b) *urbs patria* Matth. 13, 54. 57. Marc. 6, 1. 4. Luc. 4, 23. 24. Ioh. 4, 44. (Hdian. 8, 3. 2. Ios. Ant. 10, 7. 3.) —

Πατρόβας, α [de qua genit. forma vid. ἀγρίππας], ὁ, *Patrobas*, nomen proprium viri Rom. 16, 14.

Πατροπαράδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πατήρ, παραδίδωμι trado) *a patribus* vel *maioribus traditus*. Extat tantum 1 Petr. 1, 18. ἀναστροφὴ πατροπαράδοτος i. e. *vivendi ratio a patribus accepta*. (Diod. Sic. 4, 8. 15, 74. Dion. Hal. Ant. 4, 8. 5, 48.)

Πατρῷος, α, ον, [πατήρ — a parentibus ad filios, vel a maioribus ad posteros haereditatis quasi iure veniens, ut χρήματα, τόπος, ἀρχή Xen. An. 1, 7. 6.] *a patribus acceptus*, ut νόμος, ἔθος, θεός, ita ter in N. T. Act. 22, 3. 24, 14. 28, 17. (2 Macc. 6, 1. Pol. 3, 12. 4. Thuc. 7, 69.)

Παῦλος, ου, ὁ, *Paulus*. Nomen proprium 1) Sergii propraetoris Act. 13, 7. — 2) Apostoli, olim Sauli nomine insignis. Fuit Paulus natione Iudaeus, Tarsi in Cilicia natus, civis romanus, opificio σκηνοποιός, Hierosolymis educatus et disciplina Gamalielis usus, secta Pharisaeus, acerrimus religionis iudaicae defensor et rei christianae adversarius, post ipse Christianus, imo de religione christiana inter gentiles propaganda longe meritissimus, coetuum christianorum apud paganos potissimum plurimorum auctor, litterarum, iudaicarum quidem magis, quam graecarum gnarus, neque tamen ab his etiam alienus prorsus, insignibus animi ingeniique dotibus instructus, disciplinae christianae liberioris, purioris et ab opinionibus iudaicis abhorrentis auctor atque propugnator, Iudaeorum denique odio gravissimo obnoxius ab iisdemque impugnatus adeo, ut tandem Romam in captivitatem abduceretur Act. 5, 34. 9, 11. 18, 3. 19, 11. 21. 39. 22, 16. 22. 37. 26, 9. cap. 28. 1 Cor. 1, 12. 13. 3, 4. 5. 22. 16, 22. 2 Cor. 10, 1. Eph. 3, 1. Cor. 1, 23. 4, 18. 2 Thess. 3, 17. 1 Tim. 2, 18. Philem. v. 9. 19. 2 Petr. 3, 15. — Minus certa sunt, quae de Paulo Romae absoluto atque post nova religionis christianae propagandae conamina iterum Romam abducto Neronisque imperatoris iussu occiso apud scriptores ecclesiasticos commemorantur. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Paulus*. *Planck* Geschichte des Christenthums in der Periode seiner ersten Einführung in die Welt durch Jesum und die Apostel. T. II. p. 80. sqq. *Neander* Geschichte der Pflanzung und Leitung der christl. Kirche Vol. 1. p. 104 sqq. —

Παύω, f. παύσω, 1) activum: *cessare facio, coerceo aliquem, prohibeo ab aliqua re* seq. genit. tum simplici tum ἀπό c. genit. [vid. ἀπό p. 43. col. 2. *Matth.* §. 355, not. 1. *Win.* p. 183.] 1 Petr. 3, 10. — (Ita seq. ἐκ Sophocl. Electr. 987. et καταπαύω τινὰ ἀπό τινος Eurip. Hecub. 911. et seq. genit. simplici Xen. Mem. 1, 2. 2 et 15. Diod. Sic. 15, 13. Hdian. 6, 3. 11.) — 2) Medium: παύομαι, *me cessare facio, desisto ab aliqua re, cesso, desino*, perf. pass. πέπαυμαι signif. reflexiva [vid. ἁγνίζω coll. tamen *Win.* p. 239.] a) seq. genit. rei, a qua desistit aliquis [cf. *Matth.* §. 355, 4. *Buttm.* §. 119, 4. 1. *Rost* §. 108. II. 5. c. *Win.* p. 183.] 1 Petr. 4, 1. πέπαυται ἁμαρτίας *desiit peccare*. — (Ita τὸ καῦμα πέπαυται Hippocr. vet. medic. 31. p. 32. T. I.) — b) sq. participio pertinente ad statum vel actionem cessantem [vid. ἀνάπαυσις], ut ἐπαύσατο λαλῶν Luc. 5, 4. Act. 5, 42. 6, 13. 13, 10. 20, 31. 21, 32. Eph. 1, 16. Col 1, 19. Hebr. 10, 2. (Hdian. 1, 6. 4. Lucian. D. D. 6, 6. Ael. V. H. 8, 10. Xen. Cyr. 1, 4. 2) — abest partic. facile e contextu cognoscendum, ut Luc. 10, 1. ὡς ἐπαύσατο sc. προσευχόμενος. — c) c. nominat. rei cessantis Act. 20, 1. 1 Cor. 13, 8. — Luc. 8, 24. ἐπαύσατο scil. ὁ ἄνεμος καὶ ὁ κλύδων. (Hdian. 1, 16. 6. Xen. Symp. 4, 9.) — Saepius non extat in N. T.

Πάφος, ου, ἡ, *Paphus*, urbs maritima insulae Cypri, portu instructa, sedes proconsulis romani, a qua stadiis 60 distabat Paphos antiqua Veneris cultu ac templo olim celeberrima. Tacit. Hist. 2, 2. — Act. 13, 6. 13. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Paphos*.

Παχύνω, f. παχυνῶ, (παχύς, εῖα, υ, pinguis) *pinguefacio*. passiv. παχύνομαι *pinguefio* [propr. Xen. Oec. 12, 20.] ex metaphora Hebraeis usitata [vid. *Win.* p. 20.] act. *stupidum facio*, passiv. *stupidus fio* et aor. 1. pass. ἐπαχύνθην, *stupidus sum*. Ita bis in N. T. Matth. 13, 15 et Act. 28, 27. — pro הַשְׁמֵן לֵב Ies. 6, 10. (Similiter παχύνειν νοῦν Philostr. Vit. Apoll. c. 8. παχὺς τὰς διανοίας Hdian. 2, 9. 15. Ael. V. H. 13, 1. παχύνοες apud Phot. sub v. μεγαλόνοες Adamant. Physic. 8, 242. v. *Lob.* ad Phryn. p. 453. et Lat. *ingenium pingue*.)

Πέδη, ης, ἡ, *pedica, compes*. Ter in N. T. Marc. 5, 4 bis. Luc. 8, 29. — pro כֶּבֶל Ps. 105, 18. זִקִּים Ps. 149, 8. (Diod. Sic. 11, 24. Dem. 422, ult. Hdot. 3, 23.)

Πεδινός, ή, όν, (πέδον, solum) *campestris, planus*. Legitur tantum Luc. 6, 17. — pro מִישֹׁר Deut. 4, 43. שְׁפֵלָה 2 Chron. 1, 15. (1 Macc. 3, 40. Diod. Sic. 2, 38. Xen. Cyr. 1, 6. 43.)

Πεζεύω, f. εύσω, (πεζός, pedestris) *pedestri itinere utor, pedibus iter facio*. Extat tantum Act. 20, 13. — (Pol. 16, 29. 11. Xen. An. 5, 5. 4.)

Πεζῇ, (dativ. a πεζός, ή, όν, pedestris) adv. [vid. δημοσίᾳ] *pedibus, pedestri itinere, zu Fuss*. Bis in N. T. Matth. 14, 13. Marc. 6, 33. — (Diod. Sic. 1, 30. Xen. Cyr. 4, 3. 22. Thuc. 4, 132.)

Πειθαρχέω, ῶ, f. ήσω, (πείθαρχος) *obtempero*, τινί, ter in N. T. univ. Act. 27, 21. (Diod. Sic. 1, 27.) — seq. dat. superioris, ut θεῷ Act. 5, 29. 32. ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις Tim. 3, 1. (Dem. 802, 10. Xen. Cyr. 8, 1. 3. Mem. 3, 5. 21.) —

Πειθός, ή, όν, (πείθω) *ad persuadendum aptus* 1 Cor. 2, 4. Cf. de hoc voc. ἅπαξ λεγομένῳ et ex vulgari, ut videtur, loquendi ratione contractum ex πιθανός idem significante *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 36 sq. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 21. et de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*. — ἐν πειθοῖς [ἀνθρωπίνης] σοφίας λόγοις. V. πειθώ.

Πειθώ, όος, οῦς, ἡ, (nomen Deae: Suada, Suadela Pol. 2, 1. 7. 2, 38. 7. Diod. Sic. 17, 19. Xen. Mem. 1, 7. 5.) *oratio ad persuadendum apta*, ita semel in codd. 1 Cor. 2, 4. vid. πειθός.

Πείθω, fut. 1. πείσω, aor. 1. ἔπεισα, perf. pass. πέπεισμαι, a. 1. p. ἐπείσθην, f. 1. p. πεισθήσομαι [cf. *Matth.* §. 188. *Buttm.* §. 88, b. 3. b. gram. max. §. 98, b. *Rost* §. 71, 5. B. c.] perf. 2. πέποιθα 1) Activum: *persuadere alicui conor*, i. e. pro contextus ratione a) *fidem facio rei apud aliquem, ich suche Jemanden zu überzeugen*, τινά τι [cf. *Matth.* §. 421, not. 1. *Rost* §. 104, not. 11. *Win.*] Act. 28, 23. (Xen. Oec. 20, 15. Hdot. 1, 163.) — τινά Act. 18, 4. (Diod. Sic 4, 26. Xen. Cyr. 4, 5. 29.) — τί Act. 19, 8. (Diod. Sic. 5, 60. Xen. de magist. equit. 3, 5.) — absol. Act. 19, 26. —

b) *suadendo moveo aliquem, persuadeo, ut — Jemanden überreden, bereden*, τινά, sq. inf. obiecti nota [vid. αἰτέω] Act. 13, 43. 26, 28. (Diod. Sic. 11, 15. 12, 39. Hdian. 2, 4. 4. Xen. An. 1, 3. 19.) — abest infinit., cum quid sit, quod alteri persuadeas, facile contextus doceat Matth. 28, 14. ἡμεῖς — ποιήσομεν = *persuadebimus ei*, scil. ut ab hac re cognoscenda abstineat, *et indemnes vos praestabimus*. Act. 14, 19. πείσαντες — πόλεως = *et postquam populo*, ut vim inferrent ei, *persuaserant*, *lapidibus obrutum extra urbem rapuerunt*. — sq. ἵνα Matth. 27, 20. ἔπεισαν — ἀπολέσωσι, brevius pro: ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, αἰτήσασθαι τὸν Βαῤῥαβᾶν, ἵνα Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. — c) *persuadendo ad meas partes trahere aliquem conor* = *favorem alicuius ut concilient mihi operam do*, sq. acc. pers. Act. 12, 20. 2 Cor. 5, 11. Gal 1, 10. (2 Macc. 4, 45. Lysias 279, 5. Xen. H. G. 7, 3. 4.) — τὰς καρδίας = *tranquillum reddo animum, beschwichtigen, beruhigen, zufrieden stellen* 1 Ioh. 3, 19. (τὸν δῆμον Xen. H. G. 1, 7. 7. Plat. Legg. 10. p. 960.) —

II) Passivum: πείθομαι, 1) *persuadeor*, πέπεισμαι *persuasus sum, persuasum mihi est*, seq. acc c. inf. Luc. 20, 6. Act. 26, 26. — (Pol. 1, 49. 4. 2, 27. 5. Xen. Mem. 1, 6. 4.) — seq. ὅτι, loco acc. c. inf. Rom. 8, 38. 15, 14. 2 Tim. 1, 5. 11. [Hebr. 11, 13. de h. l. verbis καὶ πεισθέντες

iure electis vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Böhme*, *Bleeck*.] — addito ἐν κυρίῳ [vid. ἐν p. 171 col. 2.] Rom. 14, 14. — (Xen. Oec. 15, 6. sq. ὡς Xen. Cyr. 8, 7. 19.) — seq. accus. rei [de quo vid. διδάσκω p. 105 col. 2. et de discrimine inter πέπεισμαι et πέποιθα *Bleeck* et *Böhme* ad h. l.] Hebr. 6, 9. — (Xen. Cyr. 8, 7. 19.)

2) *persuaderi mihi patior* i. e. vel: *moveor*, *ich lasse mich durch Vorstellungen bereden* oder *bewegen*, seq. inf. [plene Xen. Cyr. 5, 1. 8. Anab. 7, 7. 29.] minus plene i. e. abest inf. facile quippe e contextu cognoscendus, ut Act. 21, 14. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, sc. μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. (Xen. Cyr. 5, 1. 8. An. 7, 7. 29.) — vel quod sequitur inde, quod persuaderi mihi patior, aut: *fidem habeo*, *ich glaube* Luc. 16, 31. Act. 17, 4. — τινί *alicui rei* Act. 28, 24. — (Lucian. Dial. Deorr. 21, 1. Xen. Cyr. 1, 5. 3. 1, 6. 6.) — aut: *obtempero*, *obedio*, τινί *alicui rei* vel *personae*, *morem gero*. [Cf. de dat. *Matth.* §. 392, not. 2. *Rost* §. 108, not. 12.] Act. 5, 36. 37. 39. 23, 21. 27, 11. Rom. 2, 8. Gal. 5, 7. de paronomasia h. l. in verbis πείθεσθαι et πεισμονή vid. ἀσύνθετος. [3, 1 de h. l. verbis τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι eiiciendis vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Winer*, *Meyer*, *de Wette*.] Hebr. 13, 17. Iac. 3, 3. (Ael. V. H. 1, 34. Xen. Cyr. 1, 1. 1. 4, 3. 3. Mem. 1, 2. 11.) —

III) perf. 2. πέποιθα [cf. de hac perf. forma *Buttm.* gram. max. §. 97. §. 114. *Rost* §. 73, 2. b. *Matth.* §. 194, 2. b.] *confido*, et si additum legitur [Gal. 5, 10. Phil. 1, 14. 2, 24. 2 Thess. 3, 4.] ἐν κυρίῳ *confido pie in Dominum intuitus*, *beim frommen Hinblick auf den Herrn* [vid. ἐν p. 171 col. 2.] i. e. a) *persuasum habeo*, *pro certo habeo*, *persuasus sum*, seq. dat. rei, qua nititur τὸ πεποιθέναι et infinit. effectum indicante Phil. 1, 14. cf. *Hölem.* ad h. l. — seq. accus. c. infinit. Rom. 2, 19. πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν. Quo l. si subiectum, ut vis ei concilietur, repetitur, vid. *Win.* p. 294. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 129. *Lob.* ad Phryn. p. 750. — seq. ὅτι [vid. ὅτι] Hebr. 13, 18. quo l. si in codd. nonnullis habetur πειθόμεθα vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Böhme*, ep. ad Hebr. p. 49. 775 sq. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 1026. — partic. ὅτι praecedit vel αὐτὸ τοῦτο praeparans Phil. 1, 6. τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι v. 25. — ἐπί τινα *ratione habita alicuius* vel *de aliquo* [vid. ἐπί p. 190 col. 1.], ὅτι 2 Cor. 2, 3. 2 Thess. 3, 4. — εἴς τινα, *ratione habita alicuius* [vid. εἰς p. 144 col. 1.], ὅτι Gal. 5, 10. (ita *confido* Plin. epist. 10, 26.) — — b) *ich verlasse mich*, *ich vertraue*, *fiduciam colloco in aliquo* [de perfecti significatione praesentis vid. ἀγαπάω fin.], τινί, *auf etwas* [vid. ξενίζω], ut τῇ ὑπακοῇ σου Philem. v. 21.— addito infinit. ut ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι 2 Cor. 10, 7. (2 Macc. 8, 18. Sir. 35, 24.) — ἔν τινι, *auf etwas*, *auf Jemanden* [vid. ἐν p. 174 col. 1.] Phil. 3, 3. 4. — ἐπί τινι *auf etwas*, *auf Jemanden* [vid. ἐπί p. 187 col. 2.] Marc. 10, 24. Luc. 11, 22. 18, 9. quo l. verbis ἐφ' ἑαυτοῖς explicationis ergo vel per epexegesin additur: ὅτι εἰσὶν δίκαιοι. Cf. etiam de modo orationis directae pro modo orationis obliquae *Win.* p. 276. — 2 Cor. 1, 9. Hebr. 2, 13. — pro בָּטַח seq. לְ Prov. 3, 5. קָוָה Ies. 8, 17. — ἐπί τινα [vid. paulo ante monita] Matth. 27, 43. (Hist. Sus. v. 34. 1 Macc. 10, 77.) — Saepius non extat in N. T.

Πεινάω, ῶ, f. άσω, a. 1. ἐπείνασα (de formis graecitatis serioris πεινᾷ pro πεινῇ [Rom. 12, 20.] πεινᾶν pro πεινῆν [Phil. 4, 12.] πεινάσω pro πεινήσω [Apoc. 7, 16.] ἐπείνασα pro ἐπείνησα vid. *Lobeck* ad Phryn. p. 204 et supra sub διψάω observata. — a πεῖνα, fames) *esurio*, *famem sentio* a) propr. Matth. 4, 2. 12, 1. quo l. si pluribus subiectis praemittitur verbum singularis vid. ἀκολουθέω. — v. 3. 21, 18. 25, 35. 42. Marc. 2, 25. 11, 12. Luc. 1, 53. 4, 2. 6, 3. (Aesop. fab. 129.) — Rom. 12, 20. 1 Cor. 11, 21. 34. (Aristot. hist. an. 9, 21. πεινᾶν Ios. Ant. 10, 11. 6. Plut. vit. Aristid. c. 25.) — in describendo homine ad utramque sortem facto et edocto Phil. 4, 12. μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν *edoctus sum et satiari et esurire*. — in depingendis, quibus premebantur legati Christi, miseriis adhibetur 1 Cor. 4, 11. — οὐ πεινᾶν, οὐ διψᾶν *neque fame neque siti premi*, in imaginibus propheticis pertinentibus ad statum in regno messiano felicissimum delineandum Apoc. 7, 16. — οὐ πεινᾶν, οὐ διψᾶν dicuntur, quibus nihil deest, quod animum satiat et beat Ioh. 6, 35. — relate ad homines, qui bona regni messiani desiderant vel iis destituuntur Luc. 6, 21. 25. — — b) metaph. pro: *cupide expeto aliquid*, *flagrantissimo alicuius rei desiderio teneor*, sq. accus. rei Matth. 5, 6. vid. de h. l. sub διψάω p. 111 col. 2. notata. — Saepius non legitur in N. T.

Πεῖρα, ας, ἡ, 1) *periculum*, *conatus*, πεῖραν λαμβάνειν *periculum facere*, *tentare*, ut θαλάσσης [vid. λαμβάνω p. 287 col. 2. et Graecorum locos ibi laudatos. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 811.] Hebr. 11, 29. — 2) *experientia*, πεῖραν λαμβάνειν *experiri aliquid*, ut ἐμπαιγμῶν [vid. λαμβάνω l. l.] Hebr. 11, 36. — Saepius non legitur in N. T.

Πειράζω, f. άσω, a. 1. ἐπείρασα p. p. πεπείρασμαι [de forma πεπείραμαι Hebr. 4, 15. *Griesb.*, *Knappio* probata vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Bleeck*], a. 1. p. ἐπειράσθην (de h. verbi forma πειράζω Graecis serioris aevi usitata neque nisi apud Epicos, ut Hom. Od. 9, 281. 16, 319. 23, 114. obvia pro πειράω quod vid. cf. *Matth.* §. 246. *Buttm.* gr. max. §. 114. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 14. — a πεῖρα) *tento*, *periculum facio* a) sensu *bono* aa) *experiendi* sensu, seq. infinit.= *experior utrum fieri possit aliquid*, *etwas versuchen*, *einen Versuch machen* Act. 16, 7. 24, 6. (ita πειράω Xen. Mem. 1, 2. 29. πειρᾶσθαι Ios. bell. iud. 1, 8. 4. Xen. Mem. 2, 3. 9. 2 Macc. 2, 23.) — bb) de personis indolem, virtutem alicuius explorantibus vel experiendo firmantibus ac probantibus, seq. accus. pers. Ioh. 6, 6. 2 Cor. 13, 5. Hebr. 11, 17. Apoc. 2, 2. — ita pro נִסָּה 1 Regg. 10, 1. — de virtute alicuius calamitatibus divinitus [i. e. Deo vel ordinante vel permittente] exerceri ac probari solita 1 Cor. 10, 13. Hebr. 2, 18. 4, 15. 11, 37. — — b) sensu *malo* i. e. *irritandi* et *provocandi* sensu. Ita aa) de tentationibus spectantibus *ad Iesum* vel *homines* christianos, quos vel Satanas vel homines ad peccandum pelliciunt et sollicitant, seq. acc. pers. Matth. 4, 1. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. 1 Cor. 7, 5. 1 Thess. 3, 5. Apoc. 2, 10. 3, 10. — unde ὁ πειράζων substant. [vid. ἀδικέω] *sollicitator* Matth. 4, 3 coll. v. 1. 1 Thess. 3, 5. — Matth. 16, 1. 19, 13. Marc. 12, 15. Luc. 11, 16. 20, 23. 1 Cor. 10, 13? Gal. 6, 1. Iac. 1, 13. 14 — de particip. πειράζοντες = *ea re vim Iesu tentantes* Marc. 8, 11. 10, 2. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 316. — bb) de tentationibus ad *Deum* vel *spiritum div.* peccando offendendum et [repugnantia, inobedientia, diffidentia] quasi provocandum spectantibus, seq. accus. Act. 5, 9. 15, 10. 1 Cor. 10, 9. Hebr. 3, 9. — ita pro נִסָּה Exod. 17, 7. Ps. 95, 9. Saepius non extat in N. T.

Πειρασμός, οῦ, ὁ, (a πειράζω quod vid.) *tentatio*, *exploratio* i. e. *omne id*, *quod spectat ad tentandum vel explorandum aliquem* a) universe 1 Petr. 4, 12. — (Sir. 6, 7. 27, 5. 7.) — b) de tentatione spectante ad explorandam et, si fieri potuerit, ad labefactandam virtutem alicuius Matth. 6, 13 et Luc. 11, 4. Matth. 26, 41. et Marc. 14, 38. item Luc. 22, 40. 46. Luc. 4, 13. 1 Tim. 6, 9. — c) de tentatione fidei et constantiae alicuius, quae fit per mala et calamitates immissas alicui, ubi verti potest: *calamitas* Luc. 8, 13. ἐν καιρῷ πειρασμοῦ. 22, 28. ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. Act. 20, 19. 1 Cor. 10, 13. Gal. 4, 14. Iac. 1, 2. 12. 1 Petr. 1, 6. 2 Petr. 2, 9. Apoc. 3, 10. — d) de tentatione ab hominibus Deo facta vel de hominibus peccando et diffidentia, inobedientia Deum offendentibus et quasi provocantibus Hebr. 3, 8. Ita pro מַסָּה Exod. 17, 7. Ps. 95, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Πειράομαι, ῶμαι, med. [verbi πειράω ...] *facio*, *conor*. Bis in N. T. sq. infin. obiecti ... αἰτέω] Act. 9, 26. 26, 21. (2 Macc. 10, 12. ... Socr. 2, 13. Ael. V. H. 1, 34. Lucian. Dial. ... Xen. Mem. 2, 3. 9.)

Πεισμονή, ῆς, ἡ, (vox nonnisi ... Iliad. ά. p. 21. 46. β'. 697, 5. apud C... 1, 3. Ignat. in ep. ad Rom. §. 3. ob... ad Gal. p. 181. *de Wette* ep. ad ... ad Gal. p. 118. — a πείθω quod ... *aliis ea*, *quae nobis placent* ... *kunst*. Semel in N. T. Gal. ...

Πέλαγος, εος, ους, ... *aequor maris* [vid. *W*... 4, 77. 14, 54. Apoll. ... κιλικίαν = *mare*, ... Act. 27, 5. (2 ... 8, 17. Xen. ...

Πελεκίζω, f. ίσω, (πέλεκυς bipennis Xen. H. G. 3, 3. 7.) *securi percutio*. Semel in N. T. τινά Apoc. 20, 4. — (Ios. Ant. 20, 5. 4 fin. Diod. Sic. 19, 101. Pol. 1, 17. 12.) Apud veteres Graecos usurpari hanc vocem, negant Grammatici cf. *Lob.* ad Phryn. p. 341.

Πέμπτος, η, ον, *quintus* Apoc. 6, 9. 9, 1. 16, 10. 21, 20. οἱ ο' pro חֲמִישִׁי Gen. 1, 23. (Dem. 260, 20. Xen. Anab. 4, 7. 21.)

Πέμπω, f. ψω, *mitto, ablego*, a) τινά aa) universe Matth. 22, 7. Act. 25, 25. 27. 2 Cor. 9, 3. Phil. 2, 23. 28. — additur εἰς c. accus. loci Matth. 2, 8. Luc. 15, 15. — additur εἴς τινα = *in corpus alicuius* Marc. 5, 12. — additur τινὶ παρά τινος Ioh. 15, 26. — additur πρός τινα Act. 25, 21. Eph. 6, 22. Phil. 2, 25. Col. 4, 8. de h. l. aor. = *misi*, ut vides, vid. sub ἀναπέμπω ad Philem. v. 11. monita. — Tit. 3, 12. (Xen. Cyr. 1, 5. 4.) — additur τινὶ 1 Cor. 4, 17. Phil. 2, 19. — sine accus. person. iungitur c. verbo finito vel sic, ut indicet, nos non tam ipsos, quam per alios fecisse aliquid Matth. 14, 10. (Plut. de puer. educat. c. 14 fin. Xen. Cyr. 3, 1. 5.) — bb) de legatis vel nuntiis, τινά Matth. 11, 2. quo l. πέμψας — εἶπεν αὐτῷ contracte pro: πέμψας τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, διὰ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 394. *Bornem.* Schol. p. LXV. — Luc. 16, 24. 20, 11 — 13. Ioh. 1, 22. 7, 18. 13, 16. 20. 20, 21. 1 Thess. 3, 2. 1 Petr. 2, 14. (Hdian. 3, 14. 8.) — οἱ πεμφθέντες Luc. 7, 10. — additur εἰς c. accus. loci Luc. 16, 27. Act. 10, 5. 15, 22. 25. — additur πρός τινα Luc. 4, 26. 7, 6. 19. Ioh. 16, 7. — addito infin. finali [vid. ἄγω] 1 Cor. 16, 3. Apoc. 22, 16. — sine accus. person. sq. εἰς finali 1 Thess. 3, 5. — sq. πρός τινα Act. 10, 33. 19, 31. 23, 30. — sq. εἰς c. acc. loci Act. 10, 32. 20, 17. de personis, quibus utitur Deus legatis, sq. *acc. pers.* Ioh. 4, 34. 5, 23. 24. 30. 37. 6, 38 — 40. 44. 7, 16. 28. 33. 8, 16. 18. 26. 29. 9, 4. 12, 44. 45. 49. 13, 21. 14, 24. 26. 15, 21. 16, 5. Rom. 8, 3. — sq. inf. finali Ioh. 1, 33. — b) de rebus, quas mittit aliquis i. e. quas perferendas et tradendas alicui iubet aliquis aa) proprie, τινί τι Apoc. 11, 10. (Xen. Cyr. 3, 1. 42.) — τινὶ Apoc. 1, 11. — τινὶ εἴς τι, *alicui ad praestandum aliquid* Act. 11, 29. Phil. 4, 16. — bb) = *immitto*, τί Apoc. 14, 15. 18. (Apollodor. Bibl. 2, 7. 1. Ael. Hist. Anim. 12, 5.) — τινί τι 2 Thess. 2, 11. (Hom. Iliad. 15, 109.) — Saepius non legitur in N. T.

Πένης, ητος, ὁ, ἡ, — ες, τό, (a πένομαι, laborando victum quaero) *egenus*, *pauper*. Extat tantum 2 Cor. 9, 9. — pro אֶבְיוֹן Amos. 2, 6. דַּל Prov. 14, 31. רָשׁ 2 Sam. 12, 1. (Ael. V. H. 2, 43. Herodian. 2, 1. 10. Xen. Mem. 2, 9. 3.)

Πενθερά, ᾶς, ἡ, *socrus*. Sexies in N. T. Matth. 8, 14. 10, 35. Marc. 1, 30. Luc. 4, 38. 12, 53 bis. — pro חָמוֹת Ruth. 1, 14. (Dem. 1123, 1.)

Πενθερός, οῦ, ὁ, *socer*. Semel in N. T. Ioh. 18, 13. οἱ ο' pro חָם Gen. 38, 13. (Pollux 3, 3. 2.)

Πενθέω, ῶ, f. ήσω, (πένθος, luctus) *lugeo*, *trauern*, *klagen*. Decies in N. T. a) intrans. Matth. 5, 4. 9, 5. 1 Cor. 5, 2. — pro אָבַל Gen. 37, 34. בָּכָה 23, 2. אָנָה Ies. 3, 26. — iunct. cum κλαίειν Marc. 16, 10. Luc. 6, 25. Iac. 4, 9. Apoc. 18, 15. 19. — ἐπί τινι Apoc. 18, 11. — b) transit., sq. accus. pers. *lugeo aliquem* [Lucian. Dial. Deorr. 14, 1. 1 Macc. 12, 52.] pro: *habeo, quod lugeam aliquem* 2 Cor. 12, 21. —

Πένθος, εος, ους, τό, *luctus* [maxime de obitu suorum Diod. Sic. 1, 72. Ael. V. H. 7, 8. Xen. Cyr. 4, 6. 6.] Quater in N. T. Iac. 4, 9. Apoc. 8, 7. 8. 21, 4. — pro אֵבֶל Thren. 5, 5. בְּכִי Gen. 50, 4.

Πενιχρός, ά, όν, (a πένης vel πένομαι) *pauper*, *inops*. Semel in N. T. Luc. 21, 2. — pro עָנִי Exod. 22, 25. דַּל Prov. 28, 15. (Pol. 6, 21. 7. Dem. 422, 14.)

Πεντάκις, adv. *quinquies*. Extat tantum 2 Cor. 11, 24. — pro חָמֵשׁ פְּעָמִים 2 Regg. 13, 19.

Πεντακισχίλιοι, αι, α, *quinquies mille*, *quinque millia* Matth. 14, 21. 16, 9. Marc. 6, 44. 8, 19. Luc. 9, 14. Ioh. 6, 10. — pro חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים 1 Regg. 5, 12. (Plutarch. apophth. Mor. 2. p. 81. ed. Tauchn. Xen. H. G. 1, 2. 1.)

Πεντακόσιοι, αι, α, *quingenti*. Bis in N. T. Luc. 7, 41. 1 Cor. 15, 6. — pro חֲמֵשׁ מֵאוֹת Num. 1, 21. (Xen. H. G. 1, 4. 9.)

Πέντε, οἱ, αἱ, τά, *quinque* Matth. 14, 17. 19. 16, 9. al. — pro חָמֵשׁ et חֲמִשָּׁה Gen. 18, 28. (Xen. Oec. 2, 3. et Ages. 1, 36.)

Πεντεκαιδέκατος, η, ον, *decimus quintus*. Semel in N. T. Luc. 3, 1. — pro חֲמִשָּׁה עָשָׂר 2 Chron. 24, 14.

Πεντήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *quinquaginta*, ἀνὰ πεντήκοντα, *quinquageni* Marc. 6, 40. Luc. 7, 41. 9, 14. 16, 6. Ioh. 8, 57. 21, 11. Act. 13, 11. — חֲמִשִּׁים Gen. 6, 15. (Xen. H. G. 1, 4. 21.)

Πεντηκοστή, ῆς, ἡ, (a πεντηκοστός, quinquagesimus; Graecis πεντηκοστή, quinquagesima, genus vectigalium Dem. 568, 12. in N. T.:) *Pentecoste*, nomen festi, quod peracta messe, quae statim post pascha inchoabat, celebrabatur die ἀπὸ τῆς δευτέρας [= 16. mensis Nisan] τοῦ πάσχα quinquagesimo. Uti hoc festum erat ex celeberrimis Ios. Arch. 3, 10. 6. 14, 13. 4. ita institutum erat in memoriam legislationis sinaiticae [שִׂמְחַת תּוֹרָה] et ad offerendas panis novi primitias agebatur manipulo primitio offerendo; hinc יוֹם הַבִּכּוּרִים Num. 28, 26. — Ter in N. T. Act. 2, 1. 20, 16. 1 Cor. 16, 18. (Tob. 2, 1. 2 Macc. 12, 32.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub. voc. *Pfingsten*.

Πέποιθα v. πείθω.

Πεποίθησις, εως, ἡ, (vox Atticis parum probata cf. *Lob.* ad Phryn. p. 295. — a πέποιθα vid. πείθω) *fiducia*, *Vertrauen*, *Zutrauen*, *Zuversicht*. Sexies in N. T. 2 Cor. 3, 4. de dativ. adminiculi ταύτῃ τῇ πεποιθήσει, it. πεποιθήσει τῇ εἰς ὑμᾶς *vermöge dieser Zuversicht*, it. *durch die Zuversicht zu euch* 2 Cor. 1, 15. 8, 22. vid. ἀναιρέω et *Win.* p. 194. — auget dat. vim verbi θαῤῥεῖν 2 Cor. 10, 2. vid. ἀγαλλιάω. — προσαγωγὴ ἐν πεποιθήσει = *aditus confidens* Eph. 3, 12 vid. ἐν p. 168 col. 2. — ἔχειν πεποίθησιν ἔν τινι = *confidentiae argumentum* vel *rationem habere in aliqua re* [vid. ἐν p. 174 col. 1.] — (Ios. Arch. 1, 3. 1. 3, 2. 2. Zosim. 1, 18. Sextus Pyrrh. 3, 24. 167.) —

Περ, particula enclitica (a περί adv. cf. *Buttm.* §. 104. a. not. 3. *Rost* §. 133. §. 66. Matth. §. 594.) intendit vim vocabuli, cui adnectitur, ita ut de toto notionis, quae illi subest, ambitu te cogitare significes: *circiter*, *ferme*, nos: *immer*, *immerhin*, *sehr*, *nur*. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 793. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. dial. deorr. p. 148. *Rost* §. 133. *Passow* sub v. περ. Annexa legitur nunc pronomm. nunc particulis. Vid. ἐάνπερ, εἴπερ, ἐπείπερ, ἐπειδήπερ, ἤπερ, καθάπερ, καίπερ, ὅσπερ, ὥσπερ.

Πέραν, adv. quod praepositionis vicem sustinens iungitur c. genit. [vid. ἄνευ, ἔμπροσθεν, ἔξω] *ultra*, *trans*, Matth. 4, 15. 19, 1. Marc. 3, 8. Ioh. 1, 28. 3, 26. 6, 1. 17. 22. 25. 10, 40. 18, 1. (Xen. An. 4, 3. 3.) — c. artic. τὸ πέραν, *regio ulterior* vel *littus adversum* Matth. 8, 18. 28. 14, 22. 16, 5. Marc. 4, 35. 5, 1. 21. 6, 45. 8, 13. 10, 1. Luc. 8, 22. — Saepius non extat in N. T. — pro עֵבֶר Gen. 50, 10. מֵעֵבֶר Num. 21, 13. (Diod. Sic. 3, 64. Pol. 3, 32. 9. Xen. An. 4, 3. 24.)

Πέρας, ατος, τό, *finis* i. e. a) *terminus*, *Gränze*. ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς i. e. *e longinquis terrae regionibus* Matth. 12, 42 et Luc. 11, 31. Cf. de hac formula ex Hebraeorum magis, quam Graecorum loquendi consuetudine repetenda *Win.* p. 31. — Rom. 10, 18. Ita pro מִקְצֵה הָאָרֶץ Ps. 61, 3 et אַפְסֵי־אָרֶץ Ps. 2, 8. (Diod. Sic. 3, 52. Xen. Ages. 9, 14.) — b) *finis*, *das Ende* Hebr. 6, 16. πάσης — ἀντιλογίας πέρας — ὅρκος. (Ios. b. i. 7, 5. 6. Pol. 1, 41. 2. Dem. 258, 19. Xen. de Vect. 4, 26.) — Saepius non legitur in N. T.

Πέργαμος, ου, ἡ, *Pergamus*, urbs insignis Mysiae maioris in Asia minore, sedes regum Attalorum, patria Galeni Apoc. 1, 11. 2, 12. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Πέργη, ης, ἡ, *Perge*, metropolis Pamphiliae, 60 milliaribus distans ab ostio Cestri fluminis, celebris templo Dianae. Act. 13, 13. 14, 14, 25. (Strabo 14, 667.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Περί, praepositio, quae, iungi solita in N. T. libris c. *genit.* et *accus.*, significat *circa* [Grundbedeutung] et spectans ad rationem τῆς περιφερείας ad τὸ κέντρον declarandam indicat, ad rem vel personam, quae posita est in medio vel talis cogitatur, pertinere aliquid proficiscens a personis vel rebus illam cingentibus „*der Genitiv enthält den Gegenstand, auf welchen eine Thätigkeit oder Handlung sich bezieht, also gleichsam den Mittelpunkt, aus dessen Umkreise die Thätigkeit herkommt, die im Zeitworte enthalten ist*“ *Passow* sub hoc voc. Cf. *Win.* p. 356 sq. *Rost* §. 104 p. 504.

I) iunct. c. *genit.*, ubi Lat. *circa*, nostrates: *um.* Ita 1) de *loco*, ut σταθῆναι περί τινος = *circumstare aliquem* Act. 25, 13. coll. v. 7. ubi περιστῆναι. (Hom. Od. 5, 68. Eur. Troad. v. 824.) cf. *Matth.* §. 589. *Rost* l. l. *Win.* p. 357. *Passow* l. l. *Schäfer* ad Dion. Hal. de compos. verborr. p. 351. —

2) de quacunque re vel persona, circa quam tanquam circa centrum in medio positum movetur actio verbo vel res substantivo significata cf. *Win.* l. l. Utuntur in talibus Latini seriores [i. e. ab octavo inde urbis seculo cf. Tursellin. de particulis latinis Vol. 2. p. 86 ed. *Hand. Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 117.] praepositione:

circa, cum antiquiores Latini ponerent alias praepositiones infra notandas. Ita a) post vv. *sortiendi*, ubi Lat. *de*, nos: *um*, ut Ioh. 19, 24. λάχωμεν περὶ αὐτοῦ scil. τοῦ χιτῶνος — quo l. certaminis quasi praemium medios inter milites iacere cogitatur certantes — τίνος ἔσται. [Ita περί τινος Hom. Il. 11, 700. 23, 718. sortior de aliqua re Suet. Claud. c. 7.) —

b) post vv. *dicendi, docendi, scribendi*, it. post vv. *audiendi, cognoscendi, comperiendi*, nec non post vv. *sciscitandi, cogitandi, statuendi*, sq. genit. *pers.* vel *rei*, ubi Lat. seriores: *circa* [ut: sermo circa rura est Plin. hist. nat. 18, 1. 1.] antiquiores: *de*, nos: *von, über* [cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Buttm.* §. 134. *Fischer* 3. b. p. 213. *Vig.* p. 652. *Win.* l. l.], ut ἀναγγέλλω Ioh. 16, 25. Rom. 5, 21. ἀπαγγέλλω Luc. 7, 18. 1 Thess. 1, 9. ἀπολογοῦμαι Act. 26, 2. γογγύζω Ioh. 6, 41. 61. 7, 12. γράφω Matth. 11, 10. 26, 24. Marc. 14, 21. Luc. 7, 27. 24, 44. Ioh. 5, 46. Act. 13, 29. 25, 26. Hebr. 10, 7. 1 Ioh. 2, 26. Iud. v. 3. δηλόω 1 Cor. 1, 11. διαβεβαιοῦμαι = *mit Zuversicht, fest, bestimmt sich erklären* 1 Tim. 1, 7. Tit. 3, 8. διαγνωρίζω Luc. 2, 17. διαλέγομαι Act. 24, 25. Iud. v. 19. διδάσκω 1 Ioh. 2, 27. διηγοῦμαι Marc. 5, 16. Hebr. 11, 32. εἶπον Matth. 16, 2. 17, 3. Ioh. 1, 30. 7, 39. 10, 41. 11, 13. 18, 39. Act. 2, 29. ἐπερωτάω Marc. 7, 17. 10, 10. ἐρωτάω Luc. 9, 48. Ioh. 18, 19. κατηχέω Luc. 1, 4. Act. 21, 21. 24. λαλέω Luc. 2, 17. 33. 38. 9, 11. Ioh. 7, 13. 8, 26. 9, 21. 12, 41. Act. 2, 31. 22, 10. 28, 21. Hebr. 2, 5. 4, 8. 7, 14. 2 Petr. 3, 16. λέγω Matth. 11, 7. 21, 45. Marc. 1, 30. Luc. 7, 24. 21, 5. Ioh. 1, 22. 48. 2, 21. 9, 17. 11, 13. 13, 18. 22. 24. Act. 8, 24 ter. Tit. 2, 8. Hebr. 9, 5. 1 Ioh. 5, 16. λόγον αἰτέω 1 Petr. 3, 15. λόγον ἀποδίδωμι Act. 19, 40. λόγον δίδωμι Rom. 14, 12. λόγον ποιοῦμαι Act. 1, 1. μαρτυρέω Ioh. 1, 7. 8. 15. 2, 25. 5, 31. 32 bis. v. 36. 37. 39. 7, 7. 8, 13. 14. 18 bis. 10, 25. 15, 26. 18, 23. 21, 24. 1 Ioh. 5, 10. μνημονεύω i. e. *mentionem facio, commonefacio, admoneo de* Hebr. 11, 32. προεῖπον Act. 1, 16. προκαταγγέλλω Act. 7, 52. προφητεύω Matth. 15, 7. Marc. 7, 6. 1 Petr. 1, 10. ὑπομιμνήσκω 2 Petr. 1, 12. χρηματίζομαι Hebr. 11, 7. (ἀναγγέλλειν Xen. An. 1, 7. 2. διαλέγεσθαι Ael. V. H. 2, 10. Plut. apophth. Mor. 2. p. 25. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. 6, 1, 6. μαντεύεσθαι Lucian. D. D. 1, 3. προλέγειν Diod. Sic. 2, 40.) — — post *substant.* vv. dicendi cognata [ubi alias genit. simplex legitur cf. *Passow* l. l. p. 557. *Schäfer* l. l. p. 213. *Id.* ad L. Bos. p. 735. *Win.* p. 171.], ut ἀπολογία Act. 25, 16. γογγυσμός Ioh. 8, 32. διήγησις Luc. 1, 1. εὐαγγέλιον Rom. 1, 3. ἦχος Luc. 4, 37. λόγος Luc. 5, 15. 7, 17. Act. 11, 22. Hebr. 5, 11. φήμη Luc. 4, 14. (κρίσις Plut. apophth. Mor. 2. p. 40 ed. *Tauchn.* λόγος Cebet. tab. c. 32. φήμη Hdian. 2, 1. 6. 2, 7. 8.) — — post vv. *audiendi, cognoscendi, comperiendi*, sq. genit. *pers.* vel *rei*, cf. *Passow* l. l. Ita post ἀκούω Marc. 5, 27. 7, 25. Luc. 7, 3. 9, 9. 16, 2. 23, 8. Act. 9, 13. 17, 32. 24, 24. γνωστόν ἐστι 28, 22. ἐπίσταμαι Act. 26, 26. εἶδον 15, 7. κατηχήθην [*edoctus sum* = *comperii, cognovi*] Act. 21, 21. 24. (ἀκούω Lucian. D. D. 20, 20. Xen. Anab. 6, 6 vel 4. 34. Plato Phaedon. c. 58.) — — post vv. *sciscitandi, cogitandi*, ubi nos: *Erkundigungen einziehen über etwas, Betrachtungen anstellen über etwas*, sq. gen. pers. vel rei cf. *Passow* l. l. — Ita post διαλογίζομαι Luc. 3, 15. ἐκζητέω 1 Petr. 1, 10. ἐνθυμοῦμαι Act. 10, 19. ἐξετάζω Matth. 2, 8. ζητέω Ioh. 16, 19. πυνθάνομαι Act. 23, 20. (προςπυνθάνομαι Cebet. tab. c. 33. πυνθάνομαι Lucian. Alexand. c. 33. σκοπεῖν Xen. Mem. 1, 1. 15.) — — post vv. *statuendi, putandi*, ut δοκεῖ μοι Matth. 22, 42. (Lucian. D. D. 6, 4.) — —

c) ubi indicatur ratio actionis verbo significatae ad aliquem vel ad aliquid, ubi nos: *in Betreff, in Beziehung auf*, Latini: *circa* [ut: res expediri non potest circa adiudicationes Paullus digest. 8, 3. 42, 6. circa causam dissentire Iulian. 41, 1. 36. in factiones scindi circa consilium eligendi successoris Tacit. hist. 1, 13. vid. *Tursell.* l. l.] vel: *de, quod attinet ad.* Cf. *Matth.* §. 589. *Rost* l. l. *Win.* l. l. *Passow* l. l. — sq. genit. *pers.* vel *rei* aa) universe. Ita post ἀποστοματίζω Luc. 11, 53. γινώσκω Ioh. 7, 17. γράμματα δέχομαι Act. 28, 21. ἔκδικος 1 Thess. 4, 6. ἐντολὰς λαμβάνω Col. 4, 10. ἐξουσίαν ἔχω 1 Cor. 7, 37. εὐλογέω Hebr. 11, 20. παρακαλέω 1 Thess. 3, 2. παραμυθοῦμαι Ioh. 11, 19. πέπεισμαι Rom. 15, 14. Hebr. 6, 9. πιστεύω Ioh. 9, 18. πρόφασιν ἔχω 15, 22. συμφωνέω Matth. 18, 19. — 1 Ioh. 1, 1. (ἀπειλεῖν Diod. Sic. 2, 25. διστάζειν 19, 36. ἐστί τι περί τινος i. e. valet aliquid de aliqua re Dem. 12, 9. ἄφοβος Plut. vit. Galb. c. 23. φρόνιμος Xen. Cyr. 1, 6. 15. ita circa deos et religiones negligentior Sueton. Tiber. c. 69.) — — περὶ πάντων i. e. *in ieder Beziehung, circa omnia* vel *in omnibus* 3 Ioh. v. 2. Cf. *Win.* p. 357. *de Wette* ep. Ioh. p. 272. Sunt tamen [cf. *Lücke* ad h. l.] qui esse h. l. existiment: *ultra, drüber hinaus* metaph. *prae*, hinc περὶ πάντων interpretantes: *prae omnibus* vel *magis quam omnia.* (Hom. Il. 8, 287. Pindar. Olymp. 5, 84. Dion. Hal. Ant. libr. 6. p. 375, lin. 36.) cf. *Passow* l. l. *Lücke* Vol. 3. p. 278. — — bb) ponitur περί c. genit. suo absolute, *quod attinet ad* cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Viger.* p. 652. *Heindorf* ad Plat. Phaedon. §. 65. p. 263. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 1, 6. 15. *Win.* l. l. — sq. genit. *person.* Marc. 12, 26. 1 Cor. 16, 12. 1 Thess. 4, 13. (Diod. Sic. 1, 6.) — sq. genit. *rei* Matth. 22, 30. 24, 36. Marc. 13, 32. 1 Cor. 7, 1. 25. 8, 1. 24. 12, 1. 16, 1. 2 Cor. 9, 1. 1 Thess. 4, 9. 5, 11. (Diod. Sic. 1, 9. Isocr. Evag. c. 4. Xen. Mem. 1, 3. 15. Cyr. 1, 6. 15. Plat. Cratyl. c. 20.) — — cc) praeced. articulo, sq. genit. rei = *res ad aliquid pertinens*, ut ἡ περὶ σοῦ μνεία *memoria tui* 2 Tim. 1, 3. τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ Act. 1, 3. 8, 12. 19, 8. — 24, 22. — sq. genit. *pers.*, τὰ περί τινος [propr. quae *circa* aliquem sunt, quae *de* aliquo sunt vel dici possunt pro:] *res alicuius* [vid. de discrimine inter formulas τὰ περί τινος et τὰ περί τινα illâ notionem originis et profectionis, quae genitivi est, hâc notionem directionis includente *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 194.], ita τὰ περὶ ἐμοῦ vel ἐμαυτοῦ vel ὑμῶν vel ἡμῶν i. e. *res meae, res vestrae, res nostrae* Luc. 22, 37. Act. 23, 11. 24, 10. — 28, 15. Eph. 6, 22. — Phil. 1, 27. 2, 19. 20. Col. 4, 8. — τὰ περὶ Ἰησοῦ Luc. 24, 19. Act. 18, 25. 28, 23. 31. — Luc. 24, 27. Act. 23, 15. —

d) refertur ad *causam moventem* i. e. ad personas vel res causam, ansam, occasionem, ut fiat, quod verbo vel substantivo enuntiatur, praebentes, ubi nostrates: *wegen* Lat. *circa, de*, etiam *propter* [cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Fischer* l. l. p. 214 sq. *Vig.* p. 632. *Win.* l. l.] aa) universe. Ita post vv. *haesitandi, dubitandi*, ut διαπορεῖν, διαπορεῖσθαι Luc. 24, 4. Act. 5, 24. — post vv. *castigandi, puniendi*, ut ἐλέγχειν Luc. 3, 19 bis. Iud. v. 15. — post vv. *accusandi, iudicandi, quaerendi, convincendi*, item post *substant.* vv. quaerendi cognata, ut ἐγκαλεῖσθαι Act. 19, 40. 23, 29. 26, 7. ἐπιζητέω Act. 19, 39. κατηγορέω 24, 13. κρίνω 23, 6. 24, 21 bis. 25, 9. 20. — — ζήτημα Act. 18, 15. 25, 19 bis. 2 Thess. 1, 3. ζήτησις Ioh. 3, 25. Act. 25, 20. — ἐλέγχω = *convinco* Ioh. 8, 46. 16, 8 — 11. — — post vv. *animi motus* indicantia [vid. *Win.* p. 208 sq.], ut ἀγανακτέω Matth. 20, 24. Marc. 10, 41. θαυμάζω Luc. 2, 18. καυχάομαι 2 Cor. 10, 8. σπλαγχνίζομαι Matth. 9, 36. (ita Iustin. 14, 1. 3. ut quomodo *circa* se animati essent

cognosceret. Cf. *Tursellin.* l. l. p. 66.) — post εὐχαριστέω et cognata 1 Cor. 1, 4. 1 Thess. 1, 2. 2 Thess. 2, 13. εὐχαριστίαν ἀποδίδωμι 1 Thess. 3, 9. (χάριν ἀποδίδωμι Diod. Sic. 1, 88.) — post vv. *sollicitandi*, *curandi* vel *respiciendi*, ubi nos: *wegen*, etiam *um* [cf. *Passow* l. l.], ut μέλει μοι Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Ioh. 10, 13. 12, 6. μεριμνάω Matth. 6, 28. Luc. 12, 26. — post vv. et substant. varii generis alia, ut αἰνεῖν τὸν θεόν Luc. 19, 37. ἀναβαίνειν Act. 15, 2. ἐμφανίζειν 25, 15. ἐντυγχάνειν v. 24. ἔχειν ἀγῶνα Col. 2, 1. λιθάζειν Ioh. 10, 33 bis. ποιεῖν Luc. 2, 27. προςφέρειν τι Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. τάραχος Act. 19, 23. (Herodian. 1, 11. 4. Dem. 10, 16. Xen. Cyr. 2, 1. 22.) — — bb) ubi pro contextus ratione cum personae vel rei, genitivo positae, cogitatione iungenda est eiusdem *adiuvandae* vel *conservandae* notio, ubi nostrates *wegen*, Latini: *propter*, etiam *pro*. — Ita post vv. *mandandi*, *praecipiendi*, ut ἐπιτέλλομαι περὶ σοῦ = *de tuendo te* Matth. 4, 6. Luc. 4, 10. — post vv. *rogandi*, *precandi*, *prospiciendi*, ut δέομαι Luc. 22, 23. δέησις Eph. 6, 18. quo l. si pro περὶ πάντων τῶν ἁγίων in codd. quibusdam habetur ὑπὲρ π. τ. ἁ. cf. quae de discrimine formularum δέησις, προςεύχεσθαι, ἀποθνήσκειν περὶ τινος et ὑπέρ τινος, quarum illa: *propter aliquem* minus definita, haec: *pro aliquo* finitior, monuerunt *Win.* p. 357. 366. 389. *Id.* ep. P. ad Gal. p. 39. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 557. coll. *Schäfer* ad Demosth. I. p. 189 sq. coll. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 13. et de utraque praepos. Eph. 6, 18. coniuncta *Win.* p. 366 et *Harless* l. l. — ἐρωτάω Luc. 4, 38. Ioh. 16, 26. 17, 9. 20. μέλει μοι 1 Petr. 5, 7. παρακαλέω Philem. v. 10. προβλέπομαι κρεῖττόν τι περὶ τινος = *prospicio alicui et melius aliquid ad adiuvandum* vel *beandum eum praeparo* i. e. *melius alicui prospicio* Hebr. 11, 40. προςεύχομαι Col. 1, 3. quo l. codd. nonnulli ὑπὲρ ἡμῶν. Vid. *Griesb.*, *Schott.* 1 Thess. 5, 25. Hebr. 13, 18. — post vv. *sacrificandi*, *moriendi*, ut διδόναι ἑαυτόν Gal. 1, 4. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Win.*, *Meyer*, *de Wette* περὶ exhibentes. — ἐκχύνεσθαι αἷμα Matth. 26, 28. Marc. 14, 25. προςφέρειν Hebr. 5, 3 bis. (Cf. ἀδικεῖν περὶ τυραννίδος Eurip. Phoen. 4. 534 coll. Cic. de offic. 3, 21. μάχεσθαι περὶ πατρίδος Hom. Iliad. 24, 500. ἀπολογεῖσθαι Xen. Cyr. 2, 2. 13. ὁ ἀγὼν περὶ τινος Xen. Cyr. 3, 3. 44. quo loco περὶ et ὑπέρ alternant.) Cf. *Passow* l. l. *Matth.* l. l. — — cc) ubi cum rei, genitivo positae, propter contextus rationes cogitatione coniungitur eiusdem *tollendae* vel *exstinguendae* notio. Ita in verbis Rom. 8, 3. τὸν — υἱὸν πέμψας — περὶ Ἁμαρτίας *propter Peccatum* i. e. *ut extingueretur* vel *supplicio addiceretur Peccatus.* De ἁμαρτία quatenus sistatur tanquam persona, vid. sub ἁμαρτία notata. Vid. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 91 sqq. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 173. — de Iesu mortem subeunte περὶ ἁμαρτίας vel περὶ ἁμαρτιῶν *propter peccata* i. e. *ad peccata expianda*, ita in formulis εἰςφέρειν αἷμα περὶ ἁ. Hebr. 13, 10. πάσχειν 1 Petr. 3, 18. θυσία, προςφορά Hebr. 10, 18. 26. De verbis περὶ ἁμαρτίας Hebr. 10, 6. 8. vid. sub ἁμαρτία p. 21 col. 2 init. monita. — ὁ ἱλασμός metonym. [vid. αἰχμαλωσία] pro: ἱλασκόμενος περὶ τῶν ἁ. i. e. *is, qui propter peccata sese obtulit victimam piacularem* = *peccata nostra expiavit* 1 Ioh. 2, 2 bis. 4, 10.

[3) *ultra*, *drüber hinaus*, metaph. *prae*, de praestantia vel dignitate, ut περὶ πάντων *ante omnia* 3 Ioh. v. 2. Vid. de h. l. supra sub no. I. 2. c. aa monita.]

II) c. *accus. circa*, *circum*, nos: *um*. Ita legitur 1) de *loco*, cum quaeritur: ubi? sq. accus. *rei*, ut ἔχω τι περί τι *gesto aliquid cingens aliquid* Matth. 3, 4. Luc. 1, 6. περιζώσασθαι Apoc. 15, 6. περικεῖσθαι Marc. 9, 42. Luc. 17, 2. σκάπτειν περί τι Luc. 13, 8. (Ael. V. H. 12, 44. Lucian. D. D. 11, 3. 17, 1. Diod. Sic. 12, 44. Xen. Cyr. 1, 2. 9. Plato Phaedon. c. 58.) — sq. accus. *person.*, ita post καθῆσθαι Marc. 3, 32. 34. ὄχλος περί τινος *turba cingens aliquem* Matth. 8, 18. Marc. 9, 14. περιστράπτειν Act. 22, 6. (Diod. Sic. 19, 36 et 49.) Cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134. *Fischer* l. l. p. 217. *Rost* §. 104. *Win.* p. 384. *Passow* l. l. — *praeced. artic.* sq. accus. *loci* = *der in der Umgegend eines Ortes Wohnende* oder *Liegende* Marc. 3, 8. Iud. v. 7. (Strabo 12. p. 571.) — sq. accus. *person.* Marc. 4, 10. Luc. 22, 39. Ioh. 11, 19 Act. 13, 13. Vide de his locis supra sub ὁ, ἡ, τό p. 337 col. 1 et 2 adnotata. —

2) de *tempore* i. e. in temporis notatione minus definita, ubi Lat. *circa*, nos: *um*, *ungefähr um*, in quibus nunc abest artic. a substant. temporis, ut Matth. 20, 3. 5. Marc. 6, 48. Act. 10, 9. 27, 6. — nunc additus legitur, ut Matth. 20, 6. 9. 27, 46. (Ael. V. H. 5, 13. Hdian. 3, 4. 8. Xen. An. 1, 7. 1. Thuc. 3, 89. — ita *circa* Liv. 42, 52. 10. Curt. 5, 3. 7. Plin. ep. 1, 7. 4.) cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Win.* l. l. *Fischer* l. l. p. 217. 220. coll. *Tursellin.* l. l. p. 64. —

3) metaph. a) de *negotiis*, circa quae versatur sedulitas alicuius [ita εἶναι περί τι Xen. An. 3, 5. 7. ἔχειν περί τι Lucian. D. D. 19, 3. Plut. Tom. 2. p. 387, a. ἡ φιλοσοφία περὶ ἀλήθειάν ἐστι. — Aelian. V. H. 3, 42.] Utuntur in talibus Lat. seriores: *circa* [ita Senec. de benef. 7, 28. 2. Suet. de Gramm. c. 18. vit. Caes. c. 64. Quintil. 2, 15. 15. cf. *Tursell.* p. 64 ed. *Hand.*], antiquiores: *in*, nostrates: sich *mit* etwas beschäftigen. Ita οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάται = οἱ ἐργάται, οἱ π. τ. τ. ὄντες Act. 19, 25. — περισπῶμαι item τυρβάζομαι περί τι = περισπῶμαι, τυρβάζομαι ὢν περί τι i. e. *distrahor*, *perturbor occupatus in aliqua re* = *distrahor*, *perturbor cura alicuius rei* Luc. 10, 40. 41. (περὶ πολλὰ — περισπωμένους Diod. Sic. 1, 74. περὶ τὴν τῶν ἄστρων παρατήρησιν φιλοτιμηθεὶς Diod. Sic. 2, 25.) Cf. *Viger.* p. 656. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134. §. 137. *Passow* l. l. — — b) de rebus, circa quas versatur aliquid [um die sich etwas dreht] i. e. ad quas pertinet aliquid, ubi Lat. *quod attinet ad*, *ratione habita*, etiam *in*, et seriores *circa* [Tacit. Annal. 11, 2. Iustin. 14, 11. Sueton. vit. Claud. c. 22. Plin. H. N. 33, 2. cf. supra ab initio observata], nos: *in Beziehung auf*, *in Rücksicht auf*. Ita post ἀδόκιμος 2 Tim. 3, 8. ἀστοχεῖν 1 Tim. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. ναυαγεῖν 1 Tim. 1, 19. νοσεῖν 6, 4. τύπος Tit. 2, 7. (σπουδάζειν Athen. 5, 36. σπουδὴν ἔχειν Aelian. V. H. 3, 31. ἀσχολεῖν Diod. Sic. 2, 40. ἄδικος Isocr. Evag. c. 4. Xen. Anab. 1, 6. 8. σωφρών Mem. 4, 3. 2. τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἐπτοῆσθαι Plato Phaedon. c. 13. ἡ περὶ τιμὰς εὐφροσύνη Xen. Hier. 6, 4. — Lucian. D. M. 9, 5.) Cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 214. 216. 218. *Win.* l. l. — praeced. artic. τὸ περί τι, *res versans circa aliquid* i. e. *res pertinens ad aliquem* vel *ad aliquid*, ut τὰ περὶ ἐμέ Phil. 2, 23. cf. ὁ, ἡ, τό p. 337 col. 2. — αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι Marc. 4, 19. (ἡδοναὶ αἱ πρὸς τὸ σῶμα Plato Phaedon. c. 68. — Dion. Hal. Rhetor. p. 246. Aeschin. Dial. Soc. 3, 10.) cf. *Schäfer* Melet. p. 160. *Win.* l. l. et p. 177.

III) in composit. 1) circuitum indicat = *circa*, *in orbem von allen Seiten*, *nach* od. *auf allen Seiten*, ut περιάγω περιβάλλω, περιοικέω, περιφέρω. — 2) ubi Lat. *circumquaque*, *ringsherum*, ut περιδέω, περιέχω, περιζώννυμι. — 3) *auget* et *intendit* vim v. simplicis, sensu nunc bono, nunc malo, ut περιαιρέω, περικρύπτω, περιμένω. — 4) includit notionem τοῦ prae = *magis quam*, ut περίειμι. — 5) = Lat. *trans*, ut περιπείρω cf. *Vig.* p. 656. *Passow* l. l. p. 560. — Saepius non extat in N. T.

Περιάγω, f. ξω, (περί, ἄγω) 1) *circumduco*, *herumführen*, *umherführen*, de personis secum circumducentibus aliquem, sq. duplici accusat. uno obiecti, altero praedicati [vid. ἀποδείκνυμι] 1 Cor. 9, 5. (Dem. 958, 15. — 2 Macc. 4, 38. 6, 10. Xen. Cyr. 2, 2. 18.) — 2) intrans, [vid. ἄγω no. 3.] *circumeo*, *obambulo*, absol. Act. 13, 11. (Cebet. tab. c. 6.) — sq. accus. loci pendente a περί in verbo περιάγω [cf. *Matth.* §. 426. et διαβαίνω] Matth. 4, 23. 9, 35. 23, 15. Marc. 6, 6. — Saepius non extat in N. T.

Περιαιρέω, ῶ, f. ήσω, a. 2. περιεῖλον, (περί, αἱρέω) *circumquaque aufero*, a) proprie, sq. acc. ut τὰς ἀγκύρας Act. 27, 40. τὸ κάλυμμα 2 Cor. 3, 16. (τὴν πορφύραν 2 Macc. 4, 38. τὸ δακτύλιον Ios. Ant. 19, 2. 3. ὅπλα Xen. Cyr. 8, 1. 47.) — b) metaph. = *penitus* vel *prorsus adimo* [de περί intendente vid. περί no. III.], ut πᾶσαν ἐλπίδα Act. 27, 20. (ita Liv. 35, 45. *abscissa omni spe*, et nos: *alle Hoffnung abschneiden.*) — ἁμαρτίας = *plene et perfecte expio* Hebr. 10, 11. Vide ad h. l. *Bleeck* Vol. 2. P. 2. p. 648. — pro הֵסִיר Ios. 24, 14. 23. הֶעֱבִיר Ps. 119, 39. (Dion. Hal. Ant. 2, 61. Dem. 942, ult. Xen. Cyr. 2, 1. 21.)

Περιαστράπτω, f. ψω, (περί, ἀστράπτω) *circumfulgeo*, *circumfulguro*. Bis in N. T. τινά [de quo accus. vid. sub περιάγω notata] Act. 9, 3. — περί τινα 22, 6. cf. de περί post περιαστράπτω repetito supra sub ἀπαίρω observata.

Περιβάλλω, f. βαλῶ, (περί, βάλλω), *circumiicio, circumdo* i. e. *pono aliquid circa aliquam rem* a) universe, ut χάρακα τῇ πόλει i. e. *aggere cingo urbem* Luc. 19, 43. (ita τεῖχος πόλει Ael. V. H. 6, 12. Palaeph. fab. 18. Xen. Mem. 2, 1. 14. contra: τὴν πόλιν τείχει Hdian. 3, 9. 7. Dion. Hal. Ant. 1, 45. 2, 2.) de quo dat. cf. *Matth.* §. 402, d. §. 426, 3. — b) de vestitu vel amictu: *ich gebe Jemandem ein Kleid um, induo alteri vestem, vestio aliquem,* ita Activum nunc absolute Matth. 25, 38. — nunc sq. accus. pers. [pendente a περί in verbo περιβάλλω. Vide sub περιάγω in fine monita] Matth. 25, 36. 43. quo loco de vestitu agi, testis est vox γυμνός statim praecedens. — nunc c. duplici accus. [vid. διαζώννυμι] Luc. 23, 11. Ioh. 19, 2. (τί Hdian. 2, 8. 10.) — — Medium *περιβάλλομαι, induo me veste, ich gebe mir ein Kleid um, ich kleide mich,* legitur nunc absol. Matth. 6, 29. Luc. 12, 27. Apoc. 3, 18. — nunc c. acc. rei [vid. ἀλείφω], ut τί περιβαλώμεθα Matth. 6, 31. [de coniunct. in interroga. deliberat. vid. ἀναιρέω, ἀγοράζω] Act. 12, 8. (Ael. V. H. 12, 1.) — — Passivum *περιβάλλομαι, induor,* seq. nunc acc. rei [vid. διαζώννυμι] Marc. 14, 51. 16, 5. Apoc. 7, 9. 13. 10, 1. 11, 3. 12, 1. 17, 4. quo l. codd. nonnulli dativum rei exhibent vid. *Griesb., Schott, Knapp, Win.* p. 205. — 18, 6. 19, 8. 13. (Xen. Oec. 2, 4.) — nunc ἐν c. dat. rei [quod ὁ περιβαλλόμενος τὸ ἱμάτιον cogitatur simul ὢν ἐν αὐτῷ cf. ἐν p. 165 col. 2.], ita Apoc. 4, 4. — 3, 5. de h. l. futuro medii significatione passiva vid. sub ἀποκόπτω notata. — Saepius non extat in N. T.

Περιβλέπω, f. ψω, (περί, βλέπω) *circumspicio* [Xen. Cyr. 5, 1. 4.] med. περιβλέπομαι a. 1. περιεβλεψάμην [circumspecto me, ich besehe mich; res meas circumspicio, appeto, desidero] in N. T. *oculos circumfero, circumspicio.* Septies: a) intrans. *ich sehe um mich her* Marc. 5, 32. 9, 8. 10, 23. — (Sir. 9, 7.) — b) sq. accus. pers. *circumspicio aliquem, ich blicke auf die, die um mich herum sind* Marc. 3, 5. 34. 11, 11. Luc. 6, 10. — pro שׁוּר Iob. 7, 8.

Περιβόλαιον, ου, τό, (περιβάλλω) *omne id, quod circumiicitur* vel *quo circumdatus est aliquis.* Bis in N. T. ut de velamine 1 Cor. 11, 15. — tum *de pallio* vel *veste* Hebr. 1, 12. Ita pro כְּסוּת Exod. 22, 27. לְבוּשׁ Ps. 102, 26. מְכַסֶּה Ezech. 27, 7. (Dion. Hal. Ant. 3, 61.) —

Περιδέω, f. δήσω, perf. δέδεκα perf. pass. δέδεμαι [vid. δέω] *circumligo, obligo, obvincio,* τινά τινι, ita semel Ioh. 11, 44. — pro אָסַר Iob. 12, 18. (Xen. An. 4, 5. 36. si lectio sana.)

Περιδρέμω v. *περιτρέχω*.

Περιεργάζομαι, f. άσομαι, dep. med. (ex περί intendente et ἐργάζομαι; summa et paene immodica cura aliquid facio Aelian. V. H. 2, 44. 4, 11.) *supervacaneum aliquid facio, male sedulus sum,* ita semel de personis sese immiscentibus rebus alienis 2 Thess. 3, 11. — (Pol. 18, 34. 2. Dem. 248, 25. Plat. Apol. Socr. c. 3. ed. *Fischer.*)

Περίεργος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (περί, ἔργον) *curiosus,* de hominibus: *male sedulus* 1 Tim. 5, 13. οὐ μόνον ἀργαί, ἀλλὰ καὶ — περίεργοι. (Theophr. Char. 26 vel 13. Arrian. diss. epict. 3, 1. 21. Xen. Mem. 1, 3. 1.) — τὰ περίεργα *res supervacaneae,* significatur hoc nomine mala hominum artibus magicis deditorum sedulitas Act. 19, 19. (ita Aristenaet. lib. 2, ep. 18. Iren. advers. haeres. 1. c. 20.) Cf. *Heinichen* ind. ad Euseb. H. E. Vol. 3. p. 581.

Περιέρχομαι, aor. 2. περιῆλθον, dep. c. aor. act. (περί, ἔρχομαι) *circumeo, obeo.* Quater in N. T. Act. 19, 13. — (Xen. Oec. 10, 10.) — de oberrantibus Act. 28, 13. — ἔν τινι [vid. ἐν p. 165 col. 2.] Hebr. 11, 37. — sq. accus. loci [cf. sub περιάγω in fin. observata] 1 Tim. 5, 13. (Diod. Sic. 1, 83. Dem. 277, 9. Xen. Ages. 9, 3.) — pro סָבַב Ios. 6, 15. עָבַר 6, 7.

Περιέχω, f. περιέξω, (περί, ἔχω) *complector, contineo,* i. e. a) *cingo* [proprie: umschliessen Thuc. 3, 22. Xen. An. 1, 2. 22.], metaph. de metu undiquaque occupante aliquem, ubi Lat. *occupo,* nos: *umfangen,* τινά Luc. 5, 9. (2 Macc. 4, 16. Ios. b. i. 4, 10. 1. 6, 3. 1.) cf. *Bornem.* Schol. p. 37. — b) *ich enthalte, comprehendo,* τί Act. 23, 25. (1 Macc. 15, 2. Diod. Sic. 1, 4.) — sq. orat. directa 1 Petr. 2, 6. διότι περιέχει [scil. ἡ περιοχή vel ὁ τόπος] ἐν τῇ γραφῇ *quare* locus ille *in libris sacris* haec habet. Alii passive explicant, poni moventes περιέχει pro περιέχεται. Vid. *Win.* p. 229. coll. *Matth.* §. 496 et Pott ad 1 Petr. 2, 6. — Saepius non extat in N. T.

Περιζώννυμι, f. περιζώσω, (περί, ζώννυμι) *succingo, accingo,* partic. p. p. περιεζωσμένος. Med. *succingo me,* f. περιζώσομαι, a. 1. περιεζωσάμην Legitur in N. T. a) medium, absol. Luc. 12, 37. 17, 8. Act. 12, 8. (trop. 1 Macc. 3, 58. Pol. 30, 13. 10.) — sq. ἐν c. dat. rei vel ornamenti, quo indutus vel instructus est aliquis [vid. ἐν p. 165 sq. — ita ἐν χρυσίῳ Dan. 10, 5. pro חָגַר sq. בְּ] Eph. 6, 14. περιζωσάμενοι — ἐν ἀληθείᾳ tropice pro: *instructi, armati* ἀληθείᾳ. De h. l. acc. τὴν ὀσφὺν ὑμῶν vid. sub ἀλείφω observata et *Bornem.* ad Xen. An. 1, 8. 29. — b) passivum, absol. Luc. 12, 35. ἔστωσαν — περιεζωσμέναι trop. [vid. ἀναζώννυμι] pro: *parati, prompti estote.* — pro חָגַר Exod. 12, 11. — sq. accus. cinguli [vid. διαζώννυμι] Apoc. 1, 13. — addito περί c. acc. membri Apoc. 15, 6. — Saepius non legitur in N. T.

Περίθεσις, εως, ἡ, (περιτίθημι circumpono) *circumpositio, das Umthun, das Anlegen,* de amicientibus, semel in N. T. 1 Petr. 3, 3. κόσμος περιθέσεως χρυσίων i. e. *mundus* vel *ornatus, qui cernitur in circumiiciendis* [vel *qui prodit ex circumiiciendis*] *ornamentis aureis.* Vid. de genit. vi latius patente ἄζυμος. — (Ita περιτιθέναι Diod. Sic. 18, 21. et κόμη περίθητος Ael. V. H. 1, 26.)

Περιΐστημι, f. περιστήσω, (περί, ἵστημι) in temporibus transitivae significationis: *colloco circum aliquem, circumdo aliquem* [Hdian. 7, 10. 13. Xen. Cyr. 7, 5. 1.] et in temporibus significationis intransitivae: 1) *circumsto* Ioh. 11, 42. Act. 25, 7. — (Diod. Sic. 13, 56. Hdian. 5, 5. 19. Xen. Cyr. 7, 5. 41. Thuc. 8, 15.) — 2) *περιΐσταμαι,* imperat. περιΐστασο [de qua imp. forma posita pro περιΐστω vid. ἀφίστημι], *declino, ich trete auf die Seite, ich weiche aus,* metaph. pro: *vito, fugio,* sq. accus. 2 Tim. 2, 16. Tit. 3, 9. (Iamblich. vit. Pythag. 31. Lucian. in Hermotim. §. 86. iunct. c. φεύγω Ios. Ant. 1, 1. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Περικάθαρμα, τος, τό, (περικαθαίρω circumque purgo) i. q. κάθαρμα, sed fortius: *purgamentum* i. e. *quisquiliae, Auskehricht, Auswurf,* metaph. *purgamentum civitatis, homo abiectus et contemtus,* κόσμου i. e. *vor der Welt, bei der Welt, apud plerosque* vel *plerorumque iudicio* [vit. *Tittm.* de synonym. N. T. p. 168 et de genit. obiective posito sub ἀγάπη, it. sub ἄζυμος notata], ita semel 1 Cor. 4, 13. cf. ad h. l. *Meyer, de Wette.* — (Arrian. diss. epict. 3, 2. 28. Diog. Laërt. 6. §. 32. κάθαρμα Dem. 269, 26. et *purgamentum* Curt. 10, c. 2. §. 7.)

Περικαλύπτω, f. ψω, (περί, καλύπτω tego) 1) *circumponendo aliquid obtego aliquam rem, obtego,* sq. accus. ut τὸ πρόσωπον Marc. 14, 65. — sq. accus. pers. — τὸ πρόσωπόν τινος Luc. 22, 64. — 2) *undique obtego,* sq. accus. rei Hebr. 9, 4. quo loco vis verbi augetur addito πάντοθεν. — pro כִּסָּה 1 Regg. 7, 42. סָכַךְ 8, 7. (Xen. Cyr. 7, 3. 13.) — Saepius non habetur in N. T.

Περίκειμαι, f. κείσομαι, dep. med. (περί, κεῖμαι iaceo) 1) *circumiaceo,* sq. περί τι Marc. 9, 42. Luc. 17, 2. (Lucian. D. D. 11, 3. — absol. Hdian. 2, 11. 16. Xen. de re eq. 5, 3.) — sq. dat. pers. [cf. *Matth.* §. 402, d.] Hebr. 12, 1. (Hdian. 6, 1. 1. Hom. Iliad. 19, 4.) — — 2) passive: *circumdatus sum* = περιτίθειμαι i. e. *circum me gesto, ich trage um mich* vel *an mir,* sq. acc. rei [vid. διαζώννυμι, ἀναφαίνω] ut τὴν ἅλυσιν ταύτην Act. 28, 20. (Ael. V. H. 9, 11. Hdian. 2, 13. 17. Ios. de Maccab. c. 12.) — τὴν ἀσθένειαν i. e. *undique miseria premor* Hebr. 5, 2. (ὕβριν Theocrit. 23, 24.) — Saepius non extat in N. T.

Περικεφαλαία, ας, ἡ, (περί, κεφαλή; proprie id, quod caput circumdat) *galea,* τοῦ σωτηρίου [= der sieggewohnte Helm, ita Ies. 59, 17. cf. de genit. vi latiori ἄζυμος] i. e. *galea, quam suppeditat τὸ σωτήριον* vel *τῆς σωτηρίας cogitatio,* ita bis Eph. 6, 17. 1 Thess. 5, 8. quo l. per appos. additur ἐλπὶς σωτηρίας. — pro כּוֹבַע 1 Sam. 17, 5. קוֹבַע 1 Sam. 17, 38. (Pol. 3, 71. 4. 6, 23. 8.) —

Περικρατής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (περί intendens, κρατέω; valde robustus Anthol. gr. T. I. p. 137. ed. *Jacobs*) *qui compos est alicuius rei*, sq. genit., ita semel in N. T. Act. 27, 16. De genit. post περικρατής v. *Matthiae* §. 361.

Περικρύπτω, f. ψω, a. 2. περιέκρυβον [de quo aor. serioris aevi vid. *Win.* p. 82. *Buttm.* gram. max. §. 114 sub κρύπτω. — a περί intendente et κρύπτω] *diligenter occulto* vel *abscondo*. Extat tantum Luc. 1, 24. περιέκρυβεν ἑαυτήν i. e. *domo se continebat*. (Lucian. Dial. Mort. 10, 11.)

Περικυκλόω, ῶ, f. ώσω, (περί, κυκλόω) *circumcingo*, de obsidentibus locum aliquem. Semel in N. T. Luc. 19, 13. περικυκλώσουσί σε. — pro הִקִּיף 2 Regg. 6, 14. סָבַב Ios. 7, 9. (Xen. An. 6, 1. 11.)

Περιλάμπω, f. ψω, (περί, λάμπω) *circumfulgeo*. Bis in N. T. sq. acc. [vid. παραλέγομαι] Luc. 2, 19. δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς. Act. 26, 13. (Diod. Sic. 3, 11. Ios. bell. iud. 6, 5. 3.)

Περιλείπω, f. ψω, (περί, λείπω) *relinquo*, passiv. *περιλείπομαι*, *relinquor* i. e. *superstes sum*, ita bis in N. T. οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι i. e. *qui Iesu Messia redeunte in vita superstites sunt* 1 Thess. 4, 15 et 17. (Hdian. 2, 1. 16. Pol. 1, 37. 2.)

Περίλυπος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex περί intendente et λύπη dolor) *valde tristis*. Quinquies in N. T. Matth. 26, 38 et Marc. 14, 34. — 6, 26. Luc. 18, 23. 24. — pro תִּשְׁתּוֹחֲחִי Ps. 42, 12. (Aristot. Ethic. 4, 3. Demades 274, penult.)

Περιμένω, f. νῶ, (a περί intendente et μένω maneo, expecto) *expecto*, *opperior*, *abwarten*, sq. accus., ut τὴν ἐπαγγελίαν, ita semel Act. 1, 4. — pro קִוָּה Gen. 49, 18. (Dem. 1392, 5. Xen. An. 2, 1. 3.)

Πέριξ, (praepos. iungi solita c. genit. = περί) adv. *circumcirca*, cum artic. ὁ, ἡ, τὸ πέριξ [vid. ἄνω] *circumiacens*, *vicinus*. Semel in N. T. Act. 1, 16. — (Pol. 1, 45. 8. Xen. Cyr. 1, 5. 2 et Anab. 4, 4. 7.) cf. *Fischer* 3. b. p. 76. —

Περιοικέω, ῶ, f. ήσω, (περί, οἰκέω) *circumhabito*, *accola* vel *vicinus sum*, sq. acc. person. [vid. περιάγω.] Ita semel in N. T. Luc. 1, 65. (Xen. An. 5, 6. 16.)

Περίοικος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (περιοικέω) *circumhabitans*, *accola*, *vicinus*. Legitur tantum Luc. 1, 58. — pro שָׁכֵן Deut. 1, 7. כִּכָּר Gen. 19, 29. (Hdian. 6, 2. 3. Thuc. 8, 6.)

Περιούσιος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a περίειμι superior sum, supersum; unde ἡ περιουσία a) id, quod superest, b) praestantia, eximia conditio, ut ῥώμης Ios. c. Apion. 2, 40. Diod. Sic. 4, 12. — hinc περιούσιος a) residuus, b) abundans, c) praestans, seq. παρά τινα [vid. παρά] praestantior aliquo. Ita οἱ ο': καὶ σὲ προείλετο κύριος ὁ θεός σου εἶναι αὐτῷ λαὸν περιούσιον παρὰ πάντα τὰ ἔθνη vel ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν pro: עַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים i. e. *populus peculii magis quam* [vid. *Ewald* p. 599. gram. min. p. 262. *Simon.* lex. hebr. ed. *Win.* sub מִן] *omnes populi* Deut. 7, 6. 14, 2. coll. 26, 18. Exod. 19, 5. vel: *populus quem prae omnibus populis suum esse voluit peculium*, *populus prae ceteris omnibus Deo carus*, *Lieblings- und Eigenthumsvolk Gottes*): *proprius et carus alicui*, *peculiaris*. Ita semel in N. T. λαὸς π. *peculium* Tit. 2, 14. Cf. *Win.* p. 90.

Περιοχή, ῆς, ἡ, (a περιέχω, complector; ambitus, complexus Diod. Sic. 1, 91.) *id*, *quod continetur aliqua re*, ubi Lat. *argumentum*, nos: *Inhalt*. Semel in N. T. Act. 8, 32. — (Stobaeus in Eclog. physic. p. 164. A.)

Περιπατέω, ῶ, f. ήσω, (a περί et πατέω) 1) *obambulo*, *incedo* Matth. 9, 5. 11, 5. 15, 31. Marc. 2, 9. 5, 42. 8, 24. 16, 12. Luc. 5, 23. 7, 22. 24, 11. Ioh. 1, 36. 5, 8. 9. 11. 12. Act. 3, 6. 8. 9. 12. 14, 8. 10. 1 Petr. 5, 8. Apoc. 9, 20. (Aelian. V. H. 2, 5. Xen. Mem. 3, 13. 5.) — addito adiect. ut γυμνός [vid. ἀδίπανος] Apoc. 16, 15. — iunct. c. adverb. ut ἐπάνω Luc. 11. 44. — sq. ὅπου Ioh. 21, 18. — iunct. c. praeposit. ut διά c. gen. rei Apoc. 21, 24. ἐν c. dat. loci Marc. 11, 27. de h. l. genit. absol. vid. sub ἀπέχω ad Luc. 15, 20 monita. — Ioh. 7, 1. 2. 10, 23. Apoc. 2, 1. (Cebet. tab. c. 1. Dem. 1258, 22.) — ἐν c. dat. vestimenti Marc. 12, 38. Luc. 20, 46. Apoc. 3, 4. — ἐν c. dat. personarum, in quibus mediis i. e. *inter quas obambulo* Ioh. 11, 54. — ἐν τῇ ἡμέρᾳ *luce diei circumfusus* = *interdiu* Ioh. 11, 9. ἐν τῇ νυκτί, *tenebris noctis circumfusus* = *nocte* Ioh. 11, 10. ἐν τῇ σκοτίᾳ = *tenebris circumfusus* 12, 35. trop. pro: *errori et vitiis obnoxius sum* Ioh. 8, 12. 1 Ioh. 2, 11. ἐν τῷ φωτί = *in comitatu meo habens lucem* trop. pro: *veritatis et virtutis lucem sequens* Ioh. 12, 35. — ἐπί c. *gen.* loci Matth. 14, 25. 26. Marc. 6, 48. 49. Ioh. 6, 19. ἐπί c. *acc.* loci Matth. 14, 29. — μετά c. gen. pers. *obambulo c. aliquo* i. e. *versor c. aliquo*, *comitor aliquem* Ioh. 6, 66. Apoc. 3, 4. — sq. παρά τι Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. — —

2) ex hebraica dicendi ratione [cf. *Win.* p. 34. *Simon.* lex hebr. הָלַךְ ed. *Win.* item *Gesen.* sub הָלַךְ]: *vivo* i. e. *vitam instituo*, *vitae rationem sequor*, *gero me* a) c. adverb. ut ἀξίως Eph. 4, 1. Col. 1, 10. 1 Thess. 2, 12. εὐσχημόνως Rom. 13, 13. quo l. si sequuntur dativi μὴ κώμοις καὶ μέθαις — ζήλῳ, pendere illos ab *obsequendi* notione, latente in v. περιπατεῖν, monuit *Win.* p. 189 coll. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 285. dum alii cogitatione addi voluerunt: δουλεύοντες. — 1 Thess. 4, 12. ἀκριβῶς Eph. 5, 15. — 4, 17. 5, 8. Phil. 3, 17. 1 Thess. 4, 1. 2 Thess. 3, 6. 11. — abest adverbium Phil. 3, 18. πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν [sc. οὐχ οὕτως, καθὼς ἔχουσιν τύπον ἡμᾶς], οὓς — τοῦ χριστοῦ i. e. *multi enim vitam ita non instituunt*, *ut conveniat exemplo*, *quod praeimus*, *illos dico*, quos esse nostis ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ. Alii uti per attractionem aliquam verba τοὺς ἐχθροὺς — χριστοῦ pendere monent a verbis οὓς ἔλεγον, ita artic. τοὺς indicari observant *qualitatem* τοῦ περιπατεῖν = *tanquam*. Ita *Hölem.* ad h. l. p. 301. — b) sq. dat. normae, *secundum* quam vitam instituit aliquis [vid. ἀλήθεια] vel pendente a notione *obsequendi* cum v. περιπατεῖν coniuncta [vid. *Win.* l. l. *Meyer* l. l.] Act. 21, 21. Gal. 5, 16. 2 Cor. 12, 18. — c) sq. ἐν c. dat. nominis statum internum, in quo versatur aliquis vel animi indolem, sensusque bonos vel malos indicantis, quibus regitur aliquis [vid. ἐν p. 168 col. 1.] Rom. 6, 4. 2 Cor. 4, 2. Eph. 2, 2. 10. 4, 17. 5, 2. Col. 3, 7. 4, 5. Hebr. 13, 9. 1 Ioh. 6, 7. 2 Ioh. v. 4. 6. 3 Ioh. v. 3. 4. — ἐν χριστῷ *pro pietate*, *quae Christo debetur* [vid. ἐν p. 171 col. 2.] Col. 2, 6. — d) sq. κατά c. accus. *rei* vel *person.* normam praebentis Rom. 8, 1. 4. 14, 15. 1 Cor. 3, 3. 2 Cor. 10, 2. Eph. 2, 2. 2 Ioh. v. 6. — Rom. 8, 1. 4. Eph. 2, 2. —

3) *vivo*, i. e. *vitam ago*, *ich lebe*, quatenus conditio spectatur, qua utitur aliquis, seq. ὡς 1 Cor. 7, 17. — sq. διά c. gen. status [vid. διά p. 98 col. 1.] 2 Cor. 5, 7. — sq. ἐν σαρκὶ *carne* [corpore illecebroso] *indutus* 2 Cor. 10, 3.

Περιπείρω, f. περῶ, (περί, πείρω, transfigo) *transfigo*, *transfodio* [propr. Ios. de bell. iud. 3, 7. 31. Diod. Sic. 16, 80. Aelian. H. Anim. 7, 48.] metaph. ὀδύναις ἑαυτὸν περιπείρειν pro: *dolores sibi parare*, ita semel in N. T. 1 Tim. 6, 10.

Περιπίπτω, f. πεσοῦμαι aor. 2. περιέπεσον (περί, πίπτω) *incido in aliquem* vel *in aliquid*, ita ut totus ab eo cingar, *mitten hinein gerathen* [propr. Xen. An. 1, 8. 28.] sq. dat. pers. ut λῃσταῖς *in latrones incido*, ita ut cingar iis Luc. 10, 30. (Pol. 1, 76. 8. Dem. 1259, 10.) — sq. dat. rei, ut πειρασμοῖς Iac. 1, 2. (2 Macc. 10, 4. Diod. Sic. 19, 110. Epict. Enchir. c. 2. Thuc. 2, 54.) — sq. εἰς c. acc. loci Act. 27, 41. Cf. de hoc voc. *Theile* ep. Iac. p. 5. — Saepius non legitur in N. T.

Περιποιέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, medium (verbi περιποιέω, reliquum facio et reservo, erübrigen Isaeus 143, 1.) *acquiro mihi*, *paro mihi aliquid*, sq. accus. rei, ita bis in N. T. Act. 20, 28. 1 Tim. 3, 13. De h. l. pronom. reflexivo post medium vid. *Win.* p. 239. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 8. 29. — pro רָכַשׁ Gen. 31, 18. (2 Macc. 15, 21. Diod. Sic. 1, 74. Xen. Mem. 2, 7. 3. τὴν ψυχήν Isocr. epist. 2. Xen. Cyr. 4, 4. 10.)

Περιποίησις, εως, ἡ, (περιποιέω quod vid.) 1) *acquisitio*, π. ψυχῆς *Lebensgewinnung* Hebr. 10, 39. vid. περιποιέομαι τὴν ψυχήν sub περιποιέομαι. Alii: *vitae conservatio*. — π. δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰ. χ. 2 Thess. 2, 14. π. σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡ. ἰ. χ. 1 Thess. 5, 9. — 2)

signif. passiva: *res acquisita, peculium*, ita λαὸς εἰς περιποίησιν *populus, quem Deus hoc consilio elegit, ut sit sibi proprius* [vid. de εἰς finali p. 143 col. 1.] i. e. *populus Deo proprius et carus* = λαὸς περιούσιος 1 Petr. 2, 9. ita pro סְגֻלָּה Mal. 3, 17. — εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως i. e. τοῦ λαοῦ τοῦ περιουσίου vel τοῦ λαοῦ ὃν περιεποιήσατο Eph. 1, 14. cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 80 sqq. — Saepius non legitur in N. T.

Περιῤῥήγνυμι, f. περιῤῥήξω, (περί, ῥήγνυμι lacero; dilacero, disrumpo Diod. Sic. 4, 44. Xen. An. 4, 3. 8. Dem. 403, 3.) *undique detraho, spolio, ringsabreissen, herunterreissen.* Extat tantum Act. 16, 22. περιῤῥήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια. — (2 Macc. 4, 38. Ios. Ant. 6, 14. 6. Diod. Sic. 17, 35. οἱ δὲ τὰς ἐσθῆτας περιρηγνύντες καὶ γυμνοῖς τοῖς σώμασι ἐπιβάλλοντες τὰς χεῖρας. Hdian. 8, 8. 14. coll. Tacit. Hist. 4, 27. Aulus Gell. Noct. Att. 1, 13.)

Περισπάομαι, ῶμαι, (a περισπάω, circumcirca detraho) *distrahor* i. e. ex consuetudine loquendi Graecorum seriorum [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 415. *Win.* p. 25.] *nimis occupatus sum in aliqua re*, sq. περί τι, ita semel in N. T. Luc. 10, 40. Vide de h. l. supra sub περί adnotata. — (Diod. Sic. 1, 74. 2, 30. Dionys. Halic. Ant. 9, 43. Pol. 4, 10. 3. Arrian. diss. epict. 3, 26. Lucian. Dial. Deorr. 24, 1. Ios. Ant. 15, 1.)

Περισσεία, ας, ἡ, (περισσός) *abundantia.* Rom. 5, 17. 2 Cor. 8, 2. ἡ π. τῆς χαρᾶς αὐτῶν i. e. *die Fülle ihrer Freudigkeit = uberrima eorum laetitia*, sed fortius. Vide sub καινότης ad Rom. 6, 4. notata. 10, 15. μεγαλυνθῆναι — εἰς περισσείαν adverbialiter [vid. εἰς p. 142 col. 2.]: *abundanter, immense, in immensum.* — Iac. 1, 21. περισσεία κακίας *abundantia* i. e. *exuberatio malitiae* vel *vitiositatis* = *vitia* nonnisi in homine *exuberantia.* Alii explicant: *nimia morositas*, alii: *malignitas, quae superest*, alii, respicientes vim vocis περίσσωμα vel περίσσευμα i. e. *residuum*, etiam *inquinamentum* [das nach geschehener Verdauung von Speise und Trank Uebriggebliebene vid. *Passow* sub voc. περίσσωμα]: *inquinamentum* κακίας. Vide *Pott* ad h. l. et *Theile* ep. Iac. p. 66.

Περίσσευμα, τος, τό, (περισσεύω) 1) *reliquiae, quod residuum est, das als überflüssig Zurückgebliebene* Marc. 8, 8. de h. l. duplici acc. uno obiecti [ἑπτὰ σπυρίδας], altero praedicati [περισσεύματα κλασμάτων], vid. ἀποδείκνυμι et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 313. — 2) *abundantia, qua gaudet aliquis*, τινός 2 Cor. 8, 14. de quo loco vid. sub γίνομαι p. 84 col. 2. — τῆς καρδίας Matth. 12, 34. Luc. 6, 45. — Saepius non extat in N. T.

Περισσεύω, f. εύσω, (περισσός, quod vid. — modum vel numerum excedo, überzählig sein Xen. Cyr. 6, 2. 30. τινός numero superior sum aliquo Xen. An. 4, 8. 11. ἔχω περισσεύοντα τῆς δαπάνης habeo plura quam consumam Xen. Conv. 4, 35.) 1) *supersum, ich bin übrig* [Ios. Ant. 3, 9. 2.], addito dat. commodi [vid. ἄγω] Ioh. 6, 13. (Tob. 4, 16.) — τὰ περισσεύσαντα κλάσματα *frusta quae supererant, die übrig gebliebenen Brocken* Ioh. 6, 12. de particip. aor. et participii praesentis discrimine vid. *Win.* p. 325. et de imperat. et infinit. aor. quae supra sub ἀγοράζω, ἀδύνατος habentur. — τὸ περισσεῦον substant. = τὸ περίσσευμα *reliquiae* [vid. ἀδικέω], sq. genit. ut τῶν κλασμάτων [cf. *Matth.* §. 570. *Rost* §. 130, not. 6. *Schäfer* ad Greg. Cor. p. 139. *Lob.* ad Soph. Aiac. v. 377. *Win.* p. 326.] Matth. 14, 20. 15, 37. additur dat. pers. τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων Luc. 9, 17. — 2) *mensuram rei*, de qua agitur, *vulgatam excedo* i. e. pro contextus ratione et varietate: *abundo, excello, eximius sum*, ita a) de *personis*, ut de abunde possidentibus ad vitam necessaria = *abundo, abunde mihi est, ich habe im Ueberflusse*, seq. genit. rei [vid. γεμίζω et *Rost* §. 109, not. 7.] ut ἄρτων Luc. 15, 11. — absolute = *opibus affluo* Phil. 4, 12 bis. v. 18. — addito dat. pers. τὸ περισσεῦόν μοι = *abundantia mea, bonorum meorum copia* Marc. 12, 44. Luc. 21, 4. de quorundam codd. in his l. αὐτῶν pro αὐτοῖς vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Fritzsche* Ev. Marc. p. 551. — addito εἴς τι *ad praestandum aliquid* [vid. de εἰς finali εἰς p. 142 sq.] ἵνα — περισσεύητε εἰς — ἀγαθόν 2 Cor. 9, 8. — de loco Luc. 12, 15. vid. ἐν p. 167 col. 2 init. — de personis indole, moribus, virtute eximiis = *excello, ich leiste mehr als das Gewöhnliche, ich thue mich hervor, zeichne mich aus*, sq. ἐν c. dat. rei, *in qua* excellit aliquis [vid. ἐν p. 166 fin. p. 167 init.] Rom. 15, 13. 1 Cor. 15, 58. 2 Cor. 8, 7 bis. Phil. 1, 9. Col. 2, 7. ἐν αὐτῇ scil. τῇ πίστει. — absolute, quippe quod orationis nexu satis definitur, qua re excellat aliquis 1 Cor. 14, 12. cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 330. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 117. — addito μᾶλλον 1 Thess. 4, 1. 10. — de personis, quae prae ceteris favore alicuius gaudent, ubi sensus: *maioris aestimor*, absol. 1 Cor. 8, 8. οὐ περισσεύομεν cf. quod praecedit παριστάναι τινα τῷ θεῷ. — — b) de *rebus*, ut de munere = *excello* 2 Cor. 9, 12. ἀλλὰ καὶ — θεῷ i. e. *sed eo etiam excellit, quod ansam praebet multis gratiarum actionibus Deo offerendis.* — addito ἐν c. dat. rei, in qua conspicitur τὸ περισσεύειν 2 Cor. 3, 9. — de verbis Phil. 1, 26. vid. ἐν p. 178 col. 2. init. — de beneficiis abunde contingentibus alicui = *abunde conferor* 2 Cor. 1, 5. περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Quo l. si legitur ἡμῶν cum praecedat εἰς ἡμᾶς vid. quae habet ad h. l. *de Wette* p. 154. — addito εἴς τινα = *in aliquem abunde conferor* [vid. εἰς p. 140 col. 2.] Rom. 5, 15. — vel *abunde irruo* vel *immittor in aliquem* 2 Cor. 1, 5. — de virtutibus alicuius = *excello*, ut ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ — δόξαν αὐτοῦ *Dei veracitas eximia reddita est in eius laudem* i. e. *factum est, ut summam esse Dei veracitatem intelligeretur eaque cognita in eius laudem vertat* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 163.] Rom. 3, 7. — addito πλεῖον Matth. 5, 20. ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη [non: ἡ δικ. ὑμῶν cf. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Fritzsche* Ev. Matth. p. 221 coll. *Win.* p. 177 de genit. praecedente nomini regenti cum vi quadam] — φαρισαίων i. e. *nisi probitas vestra excellens fuerit magis, quam illa* [vid. sub αὐτός p. 68 col. 1. ad locum Marc. 4, 36. notata], *quam exercent — Pharisaei.* — de rei alicuius incrementis = *incrementis excello, maiora incrementa capio, magis cresco*, τῷ ἀριθμῷ *numero* [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Act. 16, 5. — de effectu virtutis vel internae, quae est alicuius, conditionis, sq. εἴς τι = *abunde cedo in aliquid* [vid. εἰς p. 143 col. 2.] 2 Cor. 8, 2.

3) ex usu graecitatis serioris [vid. *Win.* p. 25. 240.] transitive: *eximium reddo*, sq. acc. *pers.* = *efficio ut excellat aliquis*, τινί *aliqua re* [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] 1 Thess. 3, 12. ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος — περισσεύσαι [de quo optat. vid. δίδωμι] τῇ ἀγάπῃ. — seq. acc. *rei* = *eximium vel largum reddo aliquid, etwas überschwenglich machen* 2 Cor. 4, 15. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 85. *de Wette* p. 190. — = *abunde largior* τί τινι *alicui aliquid*, ita passiv. περισσεύομαι *abunde datur mihi, augeor* ad multas usque divitias Matth. 13, 12. 25, 29. de horum l. futuro vid. sub ἀδυνατέω ad Luc. 1, 37 observata. — τὶ εἴς τινα = *abunde confero aliquid in aliquem* 2 Cor. 9, 8. cf. ad h. l. *Meyer* p. 174. *de Wette* p. 225. — addito ἐν c. dat. rei Eph. 1, 8. Cf. ad h. l. *Harless* p. 32. — Saepius non extat in N. T.

Περισσός, ή, όν, (περί quod vid. num. I. 3.) 1) *modum rei*, de qua agitur, *excedens* i. e. *plus quam* a) sq. gen. comparationis, latentis in περισσός [cf. *Matth.* §. 358. *Rost* §. 109, not. 7.] Matth. 5, 37. τὸ — τούτων, *das, was über dieses* [scil. über das ναί, οὔ] *hinausgeht.* Eph. 3, 20. ὑπερεκπερισσοῦ — ὧν αἰτούμεθα per attr. pro: τούτων ἅ. (Xen. Cyr. 8, 2. 31. Hiero 1, 19. Ael. V. H. 14, 32.) — b) abest comparatio, cogitatione addenda [vid. ἀκριβής], ut ὑπερεκπερισσοῦ i. e. multo magis, quam aliud quid, multo magis, quam alios = *longe maxime* 1 Thess. 3, 10. 5, 13. — addito μᾶλλον [vid. μᾶλλον p. 300 col. 2] Marc. 14, 31. vid. de h. l. sub ἐκ p. 151 col. 2. init. notata. — c) ita additur verbis praecedd. ut *abundantiae* notionem adiiciat Ioh. 10, 10. ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν [= *vollauf*] ἔχωσι. — d) = *supervacaneus* [propr. plus quam opus est Aesop. fab. 7. Ael. V. H. 12, 1. Xen. Mem. 3, 6. 10.] 2 Cor. 9, 1. περισσόν μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν *supervacaneum mihi* [= *für mich*] *est, vobis scribere.* Cf. ad h. l. *Meyer* et *de Wette* et de infinit. τὸ γράφειν subiecti nota *Matth.* §. 540. p. 1256. *Rost* §. 125, 2. c. *Win.* p. 293 fin. (Hdian. 5, 1. 3.) — — 2) *copiosus, multus.* Ita a) positivus in ἐκ περισσοῦ adverbialiter posito [vid. ἐκ p. 151 col. 2. init.] Marc. 6, 51. quo loco additur insuper λίαν. Vide λίαν p. 293. — b) comparativ. *plus, copiosior*, ut aa) universe, multitudine Luc. 12, 4. 48. 1 Cor. 15, 11. — gradu — *gravior, us*, ut κρίμα Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. λύπη 2 Cor. 2, 7. τιμή 1 Cor. 12, 23 bis. v. 24. — bb) neutr. περισσότερους adverbial. ut καυχᾶσθαι

2 Cor. 10, 8. Hebr. 6, 17. — c. μᾶλλον [vid. μᾶλλον] Marc. 7, 36. — iunct. c positivo adiect. facit periphrasin comparativi [vid. μᾶλλον] Hebr. 7, 15. — — 3) *eximius*, *praestans* Matth. 5, 47. 11, 9. Luc. 7, 26. — τὸ περισσόν substantive [vid. ἀδύνατος] = ἡ περισσεία *praestantia*, *praerogativa*, *decus*, *Vorzug* Rom. 3, 1. — pro יְתִירָה Dan. 5, 14. (Diod. Sic. 13, 15. Isocr. Panegyr. c. 1.) — Saepius non habetur in N. T.

Περισσοτέρως, (περισσός) comparativus adverbii pro: περισσότερον [cf. de forma comparat. adverbiorum in ως exeuntium neque Graecis incognita et pertinente ad notionem modi vel rationis intendendam *Buttm.* §. 103. ed. X^{mae} gram. max. §. 115, b. not. 2. *Matth.* §. 262. p. 507. *Fischer* ad Weller. I. p. 302 sq. *Win.* p. 67.]: *magis* i. e. *modo maiore*, *modo vehementiore* vel *acriore*, abest comparatio, e contextu eruenda [vid. ἀκριβής]. Undecies in N. T. 2 Cor. 1, 12. περισσοτέρως sc. quam apud alios; vel: quam alii 2, 4. 12, 15. Gal. 1, 14. vel: quam antea [Marc. 15, 14. de lect. περισσοτέρως praferenda vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 680. *Schott*, contra *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *de Wette*, *Meyer* lect. περισσῶς tuentes]. 2 Cor. 7, 15. Phil. 1, 14. vel: quam illi 2 Cor. 11, 23. — 1 Thess. 2, 17. Hebr. 2, 1. 13, 19. — c. μᾶλλον 2 Cor. 7, 13. Vide μᾶλλον.

Περισσῶς, adv. (περισσός) *magis*, *vehementius*, absque comparatione, e contextu quippe facile addenda [vid. ἀκριβής]. Quater in N. T. ut κράζειν π. scil.] quam antea Matth. 27, 23. Marc. 15, 14. — Marc. 10, 26 coll. v. 24. — vel: quam quisquam i. e maxime Act. 26, 11. (2 Macc. 8, 27. Diod. Sic. 1, 47. Pol. 1, 29. 1.)

Περιστερά, ᾶς, ἡ, *columba*. Decies in N. T. Matth. 3, 16. 10, 16. 21, 12. Marc. 1, 10. 11, 15. Luc. 2, 24. 3, 22. Ioh. 1, 32. 2, 14. 16. — pro יוֹנָה Ies. 38, 14. (Ael. V. H. 12, 1. Xen. An. 1, 4. 9.)

Περιτέμνω, f. περιτεμῶ, pf. περιτέτμηκα, aor. 2. περιέτεμον, (περί, τέμνω) *circumcido*, legitur in N. T. sensu iudaico: *praecido alteri praeputium*, medium: *περιτέμνομαι*, *circumcidendum me curo* vel *praebeo* [vid. ἀδικέω] a) propr. Luc. 1, 59. 2, 21. Ioh. 7, 22. Act. 7, 8. 15, 1. de dat. normae τῷ ἔθει vid. ἀλήθεια init. — v. 5. 24. 16, 3. 21, 21. 1 Cor. 7, 18. Gal. 2, 3. 5, 2. 3. 6, 12. 13. — pro מוּל Gen. 17, 10. כָּרַת Exod. 4, 25. (de eadem re legitur Diod. Sic. 1, 28. 3, 31. Strabo 17, 824. Hdot. 2, 36.) — b) trop. Col. 2, 11. περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, quibus explicationis causa statim additur: ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός. Saepius non legitur in N. T.

Περιτίθημι, [de 3. plur. περιτιθέασι Marc. 15, 17. vid. sub ἐπιτίθημι observata] f. περιθήσω, (περί, τίθημι) *circumpono*, *circumdo*, *etwas um etwas herum legen — stellen — winden*, a) propr. τινί τι [vid. περιβάλλω] Matth. 21, 33. 27, 28. — τί Marc. 12, 1. — τινί Matth. 27, 48. Marc. 15, 17. — pro הִלְבִּישׁ Gen. 27, 16. חָבַשׁ Levit. 8, 13. שׂוּם Ruth. 3, 3. (Siracid. 6, 31. Diod. Sic. 12, 21. Hdian. 8, 2. 20. Xen. de re eq. 5, 1.) — b) trop. ut τιμήν τινι i. e. *exhibeo alicui honorem* 1 Cor. 12, 23. — pro נָתַן Iob. 39, 19. (Diod. Sic. 1, 95. 3, 46. Pol. 15, 8. 2. Hdian. 5, 1. 11. Thuc. 6, 89.) — Saepius non extat in N. T.

Περιτομή, ῆς, ἡ, *circumcisio*, (περιτέμνω) sensu iudaico i. e. *praecisio praeputii*, i. e. ritus iudaicus, quo primum Abrahamus semet ipsum et omnes familiae suae mares, tum lex mosaica Levit. 12, 3. omnes mares israeliticos Iovae colendo obstringebat et iura civitatis israeliticae largiebatur. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub v. *Beschneidung.* Legitur in N. T. a) proprie i. e. aa) *actio circumcisionis* Ioh. 7, 22. vid. de h. l. δίδωμι p. 108 col. 1. — v. 23. vid. λαμβάνω p. 288 col. 2 init. — Act. 7, 8. Rom. 2, 28. 4, 11. Gal. 5, 11. Phil. 3, 5. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς *circumcisi* i. e. Christiani, *qui sunt e circumcisis* i. e. *qui sunt e Iudaeis* [cf. ἐκ p. 150 col. 1 fin.] Act. 10, 45. 11, 2. Rom. 4, 9. 12. Gal. 2, 12. Col. 4, 11. Tit. 1, 10. — pro מוּלָה Exod. 4, 26. — — bb) *status circumcisionis*, *τὸ circumcisum esse* Rom. 2, 25 bis. v. 26. ἀκροβυστία εἰς περιτομὴν λογισθήσεται. v. 27. διὰ περιτομῆς i. e. *quantumvis habens circumcisionem* vel *quantumvis circumcisus* v. διά p. 98 col. 2. — Rom. 3, 28. 3, 1. 4, 10. ἐν π. ὤν i. e. *circumcisus*. — 1 Cor. 7, 19. Gal. 5, 6. 6, 15. — cc) metonym. pro *οἱ περιτμηθέντες* vel *οἱ περιτετμημένοι* vel *οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς* vel *οἱ ἐν τῇ περιτομῇ ὄντες* i. e. *circumcisi* [vid. αἰχμαλωσία], quo nomine circumscribuntur *Iudaei* Rom. 3, 30. ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως. 4, 9. 12. 15, 8. Gal. 2, 7—9. Eph. 2, 11. Col. 3, 11. — Emphatice: *vere circumcisi*, *vere Israelitae* Phil. 3, 3. ἡμεῖς — περιτομή *nos Christiani sumus vere circumcisi*. — b) metaph., ut περιτομὴ καρδίας, *animi circumcisio* = *animi sordium expurgatio* i. e. *animi emendatio* et metonymice: *animus praeputio liberatus sordibusque purgatus* i. e. *pietas et honestas* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 140 sq.] Rom. 2, 29. ἡ περιτομὴ τοῦ χριστοῦ *circumcisio auctorem habens Christum*, vel *qualem fieri vult Christus* Col. 2, 11. coll. Deut. 10, 16. Ierem. 4, 5. — Saepius non legitur in N. T.

Περιτρέπω, f. ψω, (περί, τρέπω, verto; propr. circumverto Pollux 1, 114.) *converto* vel *ago in aliquid*, *adigo ad aliquid*, ut τινὰ εἰς μανίαν, ita semel Act. 26, 24. (Ios. Ant. 2, 14. 1. Lysias 210, 2.)

Περιτρέχω, aor. 2. περιέδραμον, (περί, τρέχω curro) *circumcurro*, *obeo*. Semel in N. T. sq. accus. loci [de quo vid. sub περιάγω monita] Marc. 6, 55. — pro שׁוּט Ierem. 4, 1. (Cebet. tab. c. 14. Xen. Oec. 13, 8.)

Περιφέρω, f. περιοίσω, aor. 2. περιήνεγκον (a περί et φέρω) 1) *circumfero* [in orbe Xen. Cyr. 2, 2. 1] i. e. a) *ubique circumfero*, *τί ἔν τινι etwas an etwas* [vid. ἐν p. 173 col. 1.] *mit sich herumtragen* 2 Cor. 4, 10. πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες = *ubique et semper in vitae periculo versantes Iesu* [i. e. *doctrinae Iesu*] *causa*. (2 Macc. 7, 27. Xen. Cyr. 7, 5. 50.) — b) *huc illuc agito*, *τινί aliqua re* [vid. γλῶσσα et παραφέρω] Eph. 4, 14. περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας. [Hebr. 13, 9. Iud. v. 12. vid. παραφέρω.] — 2) *undique circumporto*, τινά Marc. 6, 55. vid. de huius l. lect. *Fritzsche*, coll. tamen *Griesb.*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*, *Schott*. — Saepius non legitur in N. T.

Περιφρονέω, ῶ, f. ήσω, (περί ultra, φρονέω, quod v.; mente contemplor Ael. V. H. 12, 52. Aristoph. Nubb. 1505.) *mente me effero super aliquid*, *ich gehe mit meinen Gedanken über etwas hinaus* i. e. *despicio*, *contemno*, sq. genit. [v. *Matth.* §. 378, not. 2. et καταγελάω], ita semel in N. T. Tit. 2, 15. — (Plut. vit. Thes. c. 1. Aeschin. Dial. Soc. 3, 2.)

Περίχωρος, ου, ἡ, (a περίχωρος, ὁ, ἡ, — ον, τό, quod a περί et χῶρος, finitimus Ael. V. H. 1, 34.) *regio finitima*, *tractus terrae*. Decies in N. T. Matth. 14, 35. Marc. 1, 28. 6, 55. Luc. 3, 3. 4, 14. 37. 7, 17. 8, 37. Act. 14, 6. — metonym. de incolis regionis finitimae Matth. 3, 5.

Περίψημα, τος, τό, (περιψάω circumquaque abstergo; propr. sordes et purgamenta detergendo et frictione detractae) *purgamentum* metaph. i. e. *purgamentum civitatis*, *homo tam abiectus et sceleratus*, *ut dignus haberi possit*, *qui pro piaculo offeratur* i. q. κάθαρμα vel περικάθαρμα, quae vid. Semel in N. T. 1 Cor. 4, 13. πάντων περίψημα sc. ἐγενήθημεν.

Περπερεύομαι, dep. med. (sum homo πέρπερος i. e. sum nugator arrogans, ostentator sum, ita πέρπερος Pol. 32, 6. 5. 40, 6. 2. Cf. de vocabulo πέρπερος et περπερεύομαι cuius loco Graeci seriores usurparunt κομψός, comptus, geziert, sensu malo: manieriert, gefallsüchtig und geschwätzig Scholiast. in Soph. Antig. v. 330. tum adulator, it. ostentator *Win.* Beitrag zur Verbesser. der N. T. Lexicographie p. 23 — 25. it. *Tittm.* de synonym. N. T. p. 74. qui praeeunte *Valcken.* ad Lennep. Etymol. II. p. 764. ἀλαζονεύειν esse eius, qui mendax *falsa* de se iactat, sed περπερεύεσθαι de eo dici monet, qui *bona*, quae ipsi insunt, nimia iactatione elevat et ostentat coll. *de Wette* ep. P. ad Cor. p. 109. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 219.): *iacto me verbis*. Extat tantum 1 Cor. 13, 4. ubi iunctum legitur cum φυσιοῦν. (Marc. Anton. 5, 5.)

Περσίς, ίδος, ἡ, *Persis*, nomen propr. foeminae christianae Rom. 16, 12.

Πέρυσι, adv. (πέρας) *anno superiore*, *vorm Jahre* [Xen. H. G. 3, 2. 7.] Legitur in N. T. bis et quidem ἀπὸ πέρυσι [vid. ἀπό p. 44. col. 1 fin.] 2 Cor. 8, 10. 9, 2. (Si-

militer ἐκ πέρυσι reprehensum a Lucian. Soloec. 7, 236. et πρὸ πέρυσι Dem. 467, 14. 901, 3.) —

Πετάομαι, ῶμαι, [forma serioris aevi pro πέτομαι cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. sub πέτομαι et *Lob.* ad Phryn. p. 581. *Win.* p. 88.] *volo, ich fliege.* Quinquies in N. T. Apoc. 4, 7. — 8, 13. 14, 6. 19, 17. de horum l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott.* 12, 14. — pro עוּף Prov. 26, 2. טוּשׁ Iob. 9, 26. (Diod. Sic. 4, 77.)

Πετεινόν, οῦ, τό, (πετεινός, ή, όν, volatilis, volucris — a πέτομαι) *avis, volucris* Matth. 6, 26. 8, 20. 13, 4. 32. Marc. 4, 4. 32. Luc. 8, 5. 9, 58. 12, 24. 13, 19. Act. 10, 12. 11, 6. Rom. 1, 23. Iac. 3, 7. Saepius non reperitur in N. T. — pro עוֹף Deut. 14, 19. 20. עַיִט Ies. 18, 6. צִפּוֹר Ps. 8, 9. כָּנָף Ezech. 17, 23. (Hdot. 2, 123. Hom. Iliad. 8, 247.)

Πέτομαι, f. πετήσομαι, dep. med. *volo, ich fliege.* Apoc. 12, 14. et apud *Griesb.* in locis sub πετάομαι allegatis.

Πέτρα, ας, ἡ, (saxum Hesiod. Theog. v. 675.) *petra, rupes, ein Felsen* a) propr. Matth. 7, 24. 25. οἰκίαν — ἐπὶ τὴν πέτραν. 27, 51. 60. Marc. 15, 46. Luc. 6, 48. Rom. 9, 33. 1 Cor. 10, 4. 1 Petr. 2, 7. Apoc. 6, 16. — pro צוּר Exod. 17, 6. כֵּף Ier. 4, 29. (Cebet. Tab. c. 15. Hdian. 8, 1, 13 Xen. An. 4, 7. 4.) — collective: *loca saxosa* Luc. 8, 6. 13. — de speluncis, quae sunt in rupibus, ut nos: *sich in die Felsen verstecken* Apoc. 6, 15. Ita οἱ ό pro סֶלַע 1 Sam. 13, 6. — b) trop. de viro forti et constante Matth. 16, 18. (Hom. Od. 17, 463.) —

Πέτρος, ου, ὁ, (saxum Xen. An. 4, 7. 11. Hdot. 9, 55.) *Petrus*, aram. כֵּיפָא, nomen proprium viri, qui oriundus Bethsaida et Simonis nomine appellatus patrem habuit Ionam, piscatorem. Uti piscatoris opificium tractavisse Petrum libri sacri tradunt, ita uxorem eundem habuisse ex Luc. 4, 38. intelligitur. Cum fratre Andrea in numerum Apostolorum a Iesu receptus Petri [i. e. Felsenmann] nomine ab eo condecoratus est, excellens quippe discendi non solum cupidine, sed eximia etiam, quam collocaret in magistro, fiducia. Summo quidem studio Petrus in doctrina christiana propaganda versatus esse legitur, a liberiore tamen, qua ante usus fuerat, docendi ratione recedens, rituumque iudaicorum, ut videtur, iusto tenacior, iustam Pauli liberioris reprehensionem non effugit. Duae supersunt Petri epistolae ad Christianos ex Iudaeis datae. Quae denique narrantur de eodem Romam profecto atque ibidem una cum Paulo ad mortis supplicium condemnato, quemadmodum incerta satis sunt, ita, quae de Petro, ecclesiae romano episcopo primo et vicario Iesu tum olim tradebantur, tum hodie quoque in ecclesia pontificia commemorantur, fabulis utique adnumeranda sunt. — Matth. 4, 18. 8, 14. 10, 2. 14, 29. 20. 16, 16. 18. 22. 23. 17, 1. 4. 24. 26. Marc. 1, 16. 14, 66. Ioh. 1, 43. Act. 2, 14. 5, 1. 8, 18. 9, 32. 10, 9 sqq. 11, 2. 12, 3. cap. 15. Gal. 2, 8. 11. al. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Petrus.*

Πετρώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, — ες, τό, (πέτρος, εἶδος, species, propr. formam petrae habens Diod. Sic. 3, 44. cf. de adiect. in ώδης *Buttm.* §. 104, b. gram. max. §. 119. *Rost* §. 93, 1. c. *Matth.* §. 111.) *saxosus, petrosus.* Quater in N. T. τὸ π. *terra saxosa, solum saxosum* Matth. 13, 5 20. Marc. 4, 5. 16.

Πήγανον, όν, τό, *ruta, Raute,* ruta Linn. Class. 10. monogynia. Extat tantum Luc. 11, 42. (Dioscorid. 3, 52. Theophr. H. Plant. 1, 15.)

Πηγή, ῆς, ἡ, *fons, die Quelle* a) propr. Iac. 3, 11. [12. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Theile*] 2 Petr. 2, 17. (Sirac. 21, 13. Diod. Sic. 5, 43. Xen. Anab. 1, 5. 7.) — additur τῶν ὑδάτων Apoc. 8, 10. 14, 7. 16, 4. — τοῦ ἰακώβ i. e. *fons a Iacobo nomen habens* et ab eo inventus [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Iacobsbrunnen*] Ioh. 4, 6 bis. — aquis vivis et perennibus comparatur animi pabulum, Iesum auctorem et largitorem habens Ioh. 4, 14. item felicitas summa pios cultores Iesu manens Apoc. 7, 17. 21, 6. de h. l. triplici gen. vid. *Win.* p. 175 sq. — b) *profluvii sens.* i. q. ἡ ῥύσις Marc. 5, 29. ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς coll. Luc. 8, 44. — pro עֵינוֹת vel עֵינוֹת Num. 33, 9. מְקוֹר דָּמִים Levit. 12, 7. מַעְיָן Levit. 11, 36. — Saepius non extat in N. T.

Πήγνυμι, f. πήξω, (figo, compingo Pol. 6, 27. 2. Xen. Ven. 6, 7.) *compingendo exstruo.* Semel in N. T. Hebr. 8, 2. ἣν sc. σκηνήν, ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος. (Ios. Ant. 3, 6. 9. Pol. 3, 46. 1. Hdot. 5, 82. 6, 12.)

Πηδάλιον, ίου, τό, (πηδόν, remus) *gubernaculum, clavus, temo navis.* Bis in N. T. Act. 27, 40. Iac. 3, 4. (Ael. V. H. 9, 40. Xen. An. 5, 1. 11.)

Πηλίκος, η, ον, *quantus.* Bis in N. T. Gal. 6, 11. Hebr. 7, 4. — pro כַּמָּה Zach. 2, 2 vel 6. (Pol. 1, 2. 8.)

Πηλός, οῦ, ὁ, *coenum, limus.* Quinquies in N. T. Ioh. 9, 6 bis. v. 11. 14. 15. — pro חֹמֶר Iob. 30, 9. עָפָר Iob. 4, 19. (Polyb. 3, 79. 9. Xen. Ap. 1, 5. 8. Thuc. 2, 4.) — de luto, quo utitur figulus Rom. 9, 21. de h. l. genit. separato a nomine regente vid. ἀγαθός, „ut quanta sit et figuli dignitas et cretae figulinae vilitas ipso verborum ordine“ declararetur cf. *Fritzsche* ep. ad Rom. Vol. 2. p. 331. — ita pro טִיט Ies. 41, 25. Nah. 3, 4. (Sir. 33 vel 34, 3. Pol. 12, 15. 6. Dem. 313, 17.)

Πήρα, ας, ἡ, *pera* i. e. *saccus coriaceus, quo pastores et viatores panem et cibos gestare solebant, Brodsack, Ranzen.* Sexies legitur in N. T. Matth. 10, 10. μὴ πήραν εἰς ὁδόν. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. 10, 4. 22, 35. 36. (Hdian. 1, 9. 6. Hom. Od. 17, 411.)

Πῆχυς, εως, ὁ, *cubitus*, genit. plural. πηχῶν [Ioh. 21, 8. Apoc. 21, 17. de qua forma gen. seriori graecitati propria et bis obvia in N. T. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 246. *Buttm.* §. 46, not. 5. gram. max. §. 51, not. 7. *Matth.* §. 81, not. 2. *Win.* p. 63. — propr. i. e. Ellnbogen vel ea pars brachii, quae est inter manum et cubiti articulum Hom. Od. 17, 38. Ael. V. H. 5, 19.] *nomen mensurae, qua metimur intervalla* i. e. *longitudo aequans intervallum ab articulo cubiti usque ad digitum medium extremum, eine Elle.* Quater in N. T. Matth. 6, 29. Luc. 12, 25. Ioh. 21, 8. Apoc. 21, 17. — pro אַמָּה Gen. 6, 15. 16 (Pol. 8, 89. 9. Xen. An. 4, 7. 16.) —

Πιάζω, f. άσω, (forma dor. τοῦ πιέζω q. v.) 1) *prehendo, fassen,* ut τινὰ τῆς δεξιᾶς χειρός [vid. κρατέω] Act. 3, 7. — — 2) *capio*, sq. accus. a) de venatoribus, piscatoribus Ioh. 21, 3. — v. 10. ἀπὸ τῶν ὀψαρίων, ὧν [per attractionem pro ἃ] ἐπιάσατε νῦν. Apoc. 19, 20. — pro אָחַז Cantic. 2, 15. — b) de personis, quas magistratus capi iubent: *comprehendo, festnehmen, arretiren,* τινά Ioh. 7, 30. 32. 44. 8, 20. 10, 39. 11, 57. Act. 12, 4. 2 Cor. 11, 32. — pro אָחַז Iob. 10, 16. Saepius non extat in N. T.

Πιέζω, f. έσω, *premo, comprimo.* Extat tantum Luc. 6, 38. — pro דָּרַךְ Mich. 6, 15. (Xen. Mem. 3, 10. 13. Xen. Mem. 2, 5. 1. Thuc. 2, 52.)

Πιθανολογία, ας, ἡ, (πιθανός ad persuadendum aptus Cebet. tab. c. 5. Xen. Mem. 3, 10. 7., et λόγος sermo) *oratio ad persuadendum apta.* Semel legitur in N. T. Col. 2, 4. (πιθανολογέω Diod. Sic. 1, 39.)

Πικραίνω, f. πικρανῶ, (πικρός acutus; acutum reddo) *exacerbo* a) propr. i. e. *acerbum* vel *amarum reddo*, pass. *acerbus reddor.* Quater in N. T. Apoc. 8, 11. — τὴν κοιλίαν τινός metaph. pro: *acerbum dolorem creo alicui* Apoc. 10, 9. — de personis, passiv. πικραίνομαι *acerbus reddor*, metaph. pro: *durus reddor*, πρός τινα Col. 3, 19. — pro הִכְעִים Ierem. 32, 32. (1 Macc. 3, 17. Dem. 1464, 18.)

Πικρία, ας, ἡ, (πικρός) *amarities.* Quater in N. T. ut χολὴ πικρίας i. e. χολὴ πικρά [vid. ἀγάπη] vel = χολή nempe πικρία [vid. ἀπαρχή] Act. 8, 23. cf. ad h. l. εἰμί p. 133 col. 2. Hebr. 12, 13. ῥίζα πικρίας = ῥίζα πικρά. — Metaph. pro: *odium acerbum* Rom. 3, 14. vel *acerbitas in dictis* Eph. 4, 31. — pro מִרְמָה Ps. 10, 7. (Pol. 8, 12. 1. Arist. Nicom. 4, 11.)

Πικρός, ά, όν, *amarus*, *acerbus*. Ter in N. T., propr. ubi opp. γλυκύς Iac. 3, 11. 12. οἱ ο' pro מַר Exod. 15, 23. (Aelian. V. H. 1, 34. Xen. Anab. 4, 4. 13.) — metaph. ζῆλος π. i. e. *invidia acerba* vel *immitis* Iac. 3, 14. (Diod. Sic. 1, 78. Pol. 5, 41. 3.)

Πικρῶς, adv. (amare, amarulenter) *acriter*, *valde*. Ita κλαίειν πικρῶς, *cum multo dolore*, *schmerzlich*, bis in N. T. Matth. 26, 75. Luc. 22, 62. — ita pro בָּכָה sq. מַר Ierem. 22, 7. (Aristaenet. libr. 1. ep. 21. coll. Hom. Od. 9, 153.)

Πιλάτος, ου, ὁ, *Pilatus*, Pontius, Iudaeae procurator romanus, ordine quintus, missus a Tiberio, anno imperii sui decimo tertio i. e. anno XXVIII^vo p. Chr. nat. [Ios. Arch. 18, 2.] et functus hoc munere annos decem. Ob severitatem et acerbitatem, qua Iudaeos, Samaritanos maxime, tractaverat [Ios. Arch. 18, 3 et 4.] officio motus per Vitellium, Syriae praesidem, Viennam in Gallia missus est exul a Caio Imperatore. — Quamquam innocentem esse Iesum persuasum haberet neque palam profiteri dubitaret, tamen male sibi conscius et Caesaris iram metuens, Iudaeorum precibus cessit, mortem Iesu flagitantium atque ut in crucem ageretur, imperavit Matth. 27, 2 sqq. Marc. 15, 1. Luc. 3, 1. 23, 1 sqq. Ioh. 18, 29 sqq. 19, 1 sqq. Act. 3, 13. 4, 27. 13, 28. 1 Tim. 6, 13.

Πίμπλημι, f. πλήσω, aor. 1. ἔπλησα, aor. 1. passiv. ἐπλήσθην, (a πλήθω, cuius praesens intransitivam significationem habet apud scriptores prosae orationis, i. e. plenus sum, ut Xen. Mem. 1, 1. 14. active vero legitur apud Pseudo-Phocyl. v. 156. καρπῶν πληθούσιν ἀλωάς cf. *Buttm.* §. 101. et gr. max. §. 114. sub πίμπλημι *Matthiae* §. 247. *Rost* c. 84.) *impleo*, *ich fülle*, *fülle an*, *erfülle*, sq. gen. rei, qua impletur aliquid [vid. γεμίζω] a) propr. Matth. 22, 10. ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. 27, 48. πλήσας τε ὄξους. Luc. 5, 7. (Ael. V. H. 13, 16. Xen. An. 1, 5. 10.) Ita pro מָלֵא Gen. 21, 19. — b) trop. aa) de mente, ἐπλήσθην = *totus occupor aliqua re*, ut πνεύματος ἁγίου. Luc. 1, 15. 41. 67. Act. 2, 4. 4, 8. 31. 9, 17. 13, 9. θυμοῦ Luc. 4, 28. φόβου Luc. 5, 26. — 6, 11. Act. 3, 10. 5, 17. 13, 45. — bb) de loco τῆς συγχύσεως Act. 19, 29. — pro מָלֵא Gen. 6, 11. 13. Prov. 12, 22. Dan. 3, 19. (Anthol. gr. T. 4. p. 28. ed. *Iacobs.*, ubi σοφίης πληθόμενος.) — cc) de oraculis, pro: *eventum habeo*, *eventu comprobor*, ut nos: *in Erfüllung gehen* Luc. 21, 22. de h. l. πλησθῆναι praeferendo lect. vulg. πληρωθῆναι vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — (Ita *impleo*, pro: ratum facio Cicero Cluent. 18. Plin. H. N. 10, 18.) — cc) de tempore aor. 1. ἐπλήσθην, *absolvor*, *consummor*, *völlig abgelaufen sein*, *völlig vorüber sein* Luc. 1, 23. — v. 57. τῇ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν *für Elisabeth war die Zeit zum Gebären* d. h. *wo sie gebären sollte*, *völlig um*. 2, 6 et 21. 22. — Ita πληρωθῆναι pro מָלֵא Gen. 25, 24. (*impleo* Horat. Ep. 1, 20. 27. Plin. Ep. 1, 12.) Saepius non legitur in N. T.

Πίμπρημι, vel πιμπράω, *incendo*; πίμπραμαι *incendor*, *ardeo* [propr. Diod. Sic. 2, 12. Ael. V. H. 12, 22.], *intumesco ex inflammatione*, ita de eo, qui serpentis morsu intumescit. Semel in N. T. Act. 28, 6. — (Ael. Hist. Anim. 3, 18.)

Πινακίδιον, ιου, τό, (demin. a πίναξ tabula e pinu facta et cera illita, cui aliquid inscribi potest Pollux 10. §. 58 et 84.) *tabula*, *libellus pugillaris*. Semel in N. T. Luc. 1, 63. αἰτήσας πινακίδιον. (Symmach. Ezech. 9, 2. Arrian. diss. epict. 3, 22. 74.)

Πίναξ, ακος, ὁ, (πίνος pinus; tabula e pinu facta, ein Bret; liber pugillaris Dem. 1055, 16.) *lanx*, *patina*. Quinquies in N. T. Matth. 14, 8. 11. Marc. 6, 25. 28. Luc. 11, 39. — (Athen. 6, 3. Artem. 1, 74. Hom. Od. 1, 141.)

Πίνω, f. πίομαι, [de 2. pers. sing. in verbis φάγεσαι καὶ πίεσαι Luc. 17, 8. vid. sub ἐσθίω observata] a. 2. ἔπιον, perf. πέπωκα, *bibo*, *ich trinke* a) proprie Matth. 27, 34. Luc. 12, 19. 17, 8 bis. Act. 9, 9. 23, 12. 21. — ubi agitur de sacra coena 1 Cor. 11, 25. — in imagine Hebraeis usitata Ioh. 7, 37. Vid. sub διψάω observata. — Formulae notandae: ἐσθίειν καὶ π. [vid. ἐσθίω] Matth. 11, 19. Luc. 5, 34. 12, 45. 1 Cor. 9, 4. 10, 31. 11, 22. 1 Cor. 11, 29 bis. — ἐσθίειν καὶ π. ἐπὶ τῆς τραπέζης Luc. 22, 30. Vide ἐσθίω p. 203. — μήτε ἐσθ. μήτε π. Matth. 11, 18. vid. ἐσθίω l. l. — τρώγειν καὶ π. in descriptione vitae securae et voluptatibus deditae Matth. 24, 38. Luc. 17, 27. 28. — 1 Cor. 15, 32. φάγωμεν καὶ πίωμεν, de coniunctivo in adhortatt. vid. ἄγω no. 3. — ἐσθίειν καὶ π. μετά τινος Matth. 24, 49. Marc. 2, 16. Luc. 5, 30. Vide ἐσθίω l. l. — infinit. πιεῖν ad consilium pertinens [vid. ἄγω] post αἰτέω Ioh. 4, 9. post δίδωμι Matth. 27, 34. Ioh. 4, 7. 10. Apoc. 16, 6. post καθίζω 1 Cor. 10, 7. (Xen. Cyr. 1, 2. 8.) — sq. ἐνώπιόν τινος Luc. 13, 26. Vide ἐσθίω l. l. — sq. ἐκ c. gen. vasis, fontis Matth. 26, 27. Marc. 14, 23. 1 Cor. 11, 28. — Ioh. 4, 12. ad quem l. cf. sub ἀκολουθέω p. 15 init. ad Ioh. 18, 19 notata. — 1 Cor. 10, 4. ἐκ πέτρας hac mente: ὕδατος τοῦ ἐκ πέτρας. Vide ἐκ p. 148 col. 2. — (Ael. V. H. 1, 4. ἀπὸ τοῦ δέπατος Hom. Iliad. 16, 226. ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Pausan. 4, 20. 1. Xen. Cyr. 4, 5. 4.) — sq. ἐκ c. gen. liquoris, loco genit. simpl. cf. ἐκ p. 149 col. 1. — *ich trinke von etwas* Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Ioh. 4, 13. 14. Apoc. 18, 3. — ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ, *bibere de vino temulento a Deo exhibito*, trop. pro: *subire poenas divinas gravissimas* Apoc. 14, 10. Comparant enim Hebraei Deum, quatenus sortem hominum definit ac distribuit, cum hospite, alium benigne [Ps. 15, 1. 16, 1.], alium duriter excipiente; quare, si cui poenas infligit vel calamitates subire eum iubet, porrigere Deum dicunt poculum vino amaro infecto repletum Ps. 60, 5. 75, 9. Ies. 51, 17. 22. cf. *Gesen.* ad Ies. 51, 17. (Similiter apud Hom. Iliad. 24, 527. duo commemorantur dolia, e quibus mortales accipiunt bona vel mala.) — sq. ἀπό c. genit. liquoris, loco genit. simplicis = *von etwas trinken* [cf. ἀπό p. 48 col. 2.] Luc. 22, 18. — sq. *accus. rei*, genus potus significantis cf. F. V. *Fritzsche* ind. ad Lucian. D. D. sub πίνω: *bibo aliquid* i. e. α) *utor aliqua re potu*, ut οἶνον, σίκερα Luc. 1, 15. — μὴ φαγεῖν κρέα μήτε πιεῖν οἶνον = *abstinere carnis et vini usu* Rom. 14, 21. vid. ἐσθίω p. 204 col. 1. — τὸ αὐτὸ πόμα 1 Cor. 10, 4. — ἐσθίειν καὶ π. τὰ παρά τινος = *cibo et potu uti*, *ab aliquo apposito* Luc. 10, 7. — de μήτε ἄρτον φαγεῖν μήτε οἶνον π. Luc. 7, 33. vid. ἐσθίω p. 204. — μὴ μεριμνᾶτε — τί πίητε Matth. 6, 25. Luc. 12, 29. de h. l. coniunct. in orat. indir. vid. ἀγοράζω. — τί πίωμεν = *was sollen wir trinken?* Matth. 6, 31. cf. de coniunct. in interrog. directa vid. γίνομαι p. 83 col. 1 fin. — φαγεῖν vel τρώγειν τὴν σάρκα καὶ π. τὸ αἷμά τινος Ioh. 6, 53. 54. 56. Vide αἷμα, σάρξ. — (γάλα Diod. Sic. 3, 44. νέκταρ Lucian. D. D. 4, 3 et 4. τὰ τῶν πολεμίων Xen. Cyr. 6, 1. 10. Andocid. 94, 1.) — β) = *von etwas trinken* ubi alias ἀπό τινος vel ἔκ τινος Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. 16, 18. Luc. 5, 33. — sq. *accus. vasis*, ut ποτήριον, pro: *sumo poculum et bibo ex eo* α) propr. 1 Cor. 11, 27. 28. — ποτήριόν τινος i. e. *sumo poculum alicui dicatum vel consecratum et bibo ex eo* 1 Cor. 10, 21 bis. — β) imagine desumta ab hospite, poculum vini inebriantis porrigente [propr. sumo poculum vini inebriantis et illud epoto] pro: *calamitates sustineo* Matth. 20, 22. 23. Marc. 10, 38. 39. — Matth. 26, 42 coll. v. 39. Ioh. 18, 11. Ita ποτήριον et hebr. כּוֹס trop. pro: sors sive fausta sive infausta Ps. 11, 6. 16, 5. — —

b) trop. ἡ γῆ dicitur πίνειν τὸν ὑετόν i. e. *pluvia irrigari* Hebr. 6, 7. — Ita pro שָׁתָה Deut. 11, 11. (Anacr. Od. 19, 1. Xen. Symp. 2, 25. Hdot. 3, 117. item Virg. Eclog. 3, 111. in verbis: *sat prata biberunt*.) — Saepius non habetur in N. T.

Πιότης, ητος, ἡ, (πίων pinguis) *pinguedo*. Semel in N. T. Rom. 11, 17. — οἱ ο' pro hebr. דֶּשֶׁן Iudd. 9, 9.

Πιπράσκω, perf. πέπρακα, perf. pass. πέπραμαι, aor. 1. pass. ἐπράθην (περάω, traiicio, ex ulteriore regione affero, ut ad vendendum) *vendo*, *ich verkaufe*. Novies in N. T. sq. accus. rei Matth. 13, 46. 18, 25. Act. 2, 45. 4, 34. 5, 4. — pro מָכַר Exod. 22, 3. (2 Macc. 8, 14. Pol. 10, 16. 5. Hdian. 2, 6. 22. Ael. V. H. 12, 12. Xen. Symp. 4, 31.) — addito genit. pretii [vid. ἀγοράζω] Matth. 26, 9. Marc. 14, 5. quo loco additur ἐπάνω = *und drüber* Ioh. 12, 5. (Xen. An. 7, 7. 26.) — — πιπράσκομαι ὑπό τινα *servus arbitrio heri alicuius venditione subiicior* [= δουλοῦσθαι ὑπό τι Gal. 4, 3] ita Rom. 7, 14. πεπραμένος — ἁμαρτίαν *peccato* vel *peccatui mancipatus* = *ein Knecht*

der Sünde; quo l. ἡ *ἁμαρτία* tanquam persona i. e. tanquam *herus* sistitur et is, qui loquens inducitur, *servus* fingitur. (Ita *πεπράσκεσθαί τινι* servum vendi hero alicui Dem. 1304, 8. et οἱ ο' pro נִמְכַּר seq. לְ Levit. 25, 39.) Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 47.

Πίπτω, f. *πεσοῦμαι*, aor. 2. *ἔπεσον* aor. 1. *ἔπεσα* [Apoc. 1, 17. 5, 14. 6, 13. 11, 16. 17, 10. Vid. de hoc aor. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 193, 7. *Rost* §. 84 sub *πίπτω*. *Win.* p. 70. 83.] perf. *πέπτωκα*, *cado, ich falle* a) *de personis et rebus, quae e loco superiori deorsum feruntur = cado, decido, herabfallen* aa) proprie, seq. *ἀπό τινος* de aliquo loco, ut *ἀπὸ τῆς τραπέζης* Matth. 15, 27. Luc. 16, 21. *ἀ. τ. οὐρανοῦ* Matth. 24, 29. — Act. 20, 9. — sq. *ἐκ* c. genit. loci, ut *ἐκ τ. οὐρανοῦ* Luc. 10, 18. *ἐ. τ. κεφαλῆς* Act. 27, 34. vid. tamen de h. l. lect. *Fritzsche, Schott, Meyer, de Wette.* — Apoc. 8, 10. — sq. *ἐν μέσῳ τινός in mediam aliquam rem* [vid. *ἐν* p. 169 fin. *μέσος* p. 320 col. 1.] Luc. 8, 7. — sq. *ἐπί τι* vel *ἐπί τινα auf etwas hin, auf Jemanden*, ut *ἐ. τ. γῆν* Matth. 10, 29. — 13, 4. 7. quo l. praeferendam esse lect. *εἰς* observavit *Fritzsche* Ev. Matth. p. 454. — Matth. 13, 8. Apoc. 7, 16. 8, 10. de montibus irruentibus in aliquem Luc. 23, 30. Apoc. 6, 16. — sq. *εἴς τι in* od. *auf etwas*, ut *εἰς βόθυνον* Matth. 15, 14. Luc. 6, 39. *εἰς τὸ πῦρ* Matth. 17, 15. — Marc. 4, 7. 8. Luc. 8, 8. 14. Ioh. 12, 24. Apoc. 6, 13. 9, 1. (Diod. Sic. 4, 77. Xen. h. gr. 4, 7. 7.) — sq. *παρά* c. acc. loci: *cado ad* vel *iuxta aliquid*, ut *π. τὴν ὁδόν* Matth. 13, 4. Marc. 4, 4. Luc. 8, 5. — — de sortibus, quae iaciuntur, sq. *ἐπί τινα* Act. 1, 26. vid. ad h. l. *ἐπί* p. 190 col. 2. — — bb) metaph. α) de timore vel pavore deorsum quasi vel coelitus deveniente *ἐπί τινα* = *occupo aliquem* [vid. *ἐπί* p. 188 col. 1 fin.] Apoc. 11, 11. — de male cautis, qui, aliud malum evitantes, in aliud idque maius incurrunt = *incurro, incido*, ut *ὑπὸ κρίσιν sententiam condemnatoriam incurro, in poenas incurro, dem Gerichte, der Strafe anheim fallen* Iac. 5, 12. (*πίπτειν ὑπ' ἐξουσίαν — τῶν ἐχθίστων* Diod. Sic. 19, 8.) —

b) = *procido, prosternor, prolabor* aa) proprie *de personis, quae stantes* vel *erectae procidunt, niederfallen*, ut de iis, quae metu perculsae procidunt vel quae a malo genio correptae prolabuntur, sq. *ἐπὶ πρόσωπόν μου* Matth. 17, 6. — sq. *παρὰ τοὺς πόδας τινος* Apoc. 1, 17. — sq. *ἐπὶ τὴν γῆν* vel *εἰς τὸ ἔδαφος* Act. 9, 4. 22, 7. *π. χαμαί* Ioh. 18, 6. ad quem l. cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 244. coll. *Lücke* Vol. 2. p. 461. *Hase* Leben Iesu §. 135. — sq. *ἐπὶ τῆς γῆς* [vid. *ἐπί* p. 185 col. 2.] Marc. 9, 20. — de hominibus, qui repontina morte correpti vel gladio peremti prolabuntur, ita *στόματι μαχαίρας* [de quo dat. vid. *γλῶσσα*] Luc. 21, 24. (Xen. An. 1, 9. 31.) — absol. Act. 5, 5. 1 Cor. 10, 8. Hebr. 3, 17. coll. Num. 14, 36. 25, 9. — sq. *παρὰ τοὺς πόδας τινος* Act. 5, 10. — de personis, quae supplices rogant aliquem aliquid, iunct. c. *δεῖσθαι, παρακαλεῖν* sq. *ἐπὶ πρόσωπον* Luc. 5, 12. seq. *εἰς* vel *παρά* vel *πρὸς τοὺς πόδας τινος* Matth. 18, 29. vid. de h. l. lect. *Fritzsche, Schott, de Wette, Schulz* lect. *εἰς τ. π.* contra *Griesb., Meyer, Theile* tuentes. — Marc. 5, 22. Luc. 8, 41. — iunct. c. *προσκυνεῖν* Matth. 18, 26. *πεσὼν — προσεκύνει αὐτῷ.* de quo verbositatis genere vid. sub *ἀνίστημι* notata. — de personis preces ad Deum facientibus, sq. *ἐπὶ τῆς γῆς* Marc. 14, 35. vel *ἐπὶ πρόσωπόν μου* Matth. 26, 39. iunct. c. *προσκυνεῖν* seq. *ἐπὶ πρόσωπον* 1 Cor. 14, 25. — de personis adorantibus vel reverentiam testantibus, ut *πεσὼν προσκυνέω* Matth. 2, 11. 4, 9. *πίπτω καὶ προσκυνῶ* Apoc. 5, 14. 9, 4. *πίπτω* sq. inf. finali [vid. *ἄγω*] Apoc. 22, 8. — sq. *ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τινος* et addito inf. finali Apoc. 19, 10. — sq. *ἐπὶ τὸ πρόσωπόν μου καὶ προσκυνῶ* Apoc. 7, 11. 11, 16. — sq. *ἐνώπιόν τινος* Apoc. 5, 8. addito *προσκυνεῖν* 4, 10. — iunct. c. *προσκυνεῖν* et addito *ἐπὶ τοὺς πόδας* Act. 10, 25. — *αὐτοῦ εἰς τ. πόδας* Ioh. 11, 32. de positu genit. *αὐτοῦ* vid. *Win.* p. 177 et de verborum h. l. ordine *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, Knapp, Meyer, Theile.* — — de *domibus, muris, turribus, urbibus*, quae cum erectae steterint vel stetisse cogitentur, procidunt vel ruunt = *corruo, collabor, einstürzen, niederstürzen*, absol. Matth. 7, 25. 27. Luc. 6, 49. Hebr. 11, 30. in imaginibus apocalypseos Apoc. 14, 8. 18, 2. de horum l. diplasiasmo vid. *αἴρω* no. 4. — Apoc. 16, 19. — sq. *ἐπί τινα, ἐπί τι* Luc. 11, 17. 13, 4. — comparatur familia et theocratia Davidis ad imum redacta tabernaculo collapso Act. 15, 16. (Xen. h. gr. 5, 2. 5.) — —

bb) metaph. α) = *pecco, delinquo*, uti enim qui recte facit, stare cogitatur, ita qui male agit, cecidisse existimatur [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 461.] Rom. 11, 22. 14, 4. 1 Cor. 10, 12. — β) = *pereo*, corruere enim dicuntur, qui pereunt Apoc. 17, 10. — de personis, quibus ademta est salus messiana Rom. 11, 11. cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. — Hebr. 4, 11. — ita pro נָפַל Ps. 27, 2. Prov. 24, 16. — (Diod. Sic. 13, 37. Hdot. 8, 16.) — γ) = *de statu prospero deturbor*, ut enim qui statu prospero utuntur, stare, ita qui dignitate privantur, cadere dicuntur Apoc. 2, 5. *μνημόνευε — πόθεν πέπτωκας.* (Cicer. ad Attic. 4, 16. non recordor, *unde ceciderim*, sed unde resurrexerim. *τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα πεσόντα πάλιν ἔγειρεν* Diod. Sic. 13, 37.) — δ) ex Hebraeorum dicendi ratione = *irritus sum*, ut de praeceptis legis mos. Luc. 16, 17. — Ita de promissis div. pro נָפַל Ios. 23, 14. (Similiter Plat. Euthyphr. §. 17. *οὐ χαμαὶ πεσεῖται, ὅ,τι ἂν εἴποις.* Propert. 1, 17. 4. *vota cadunt.* Liv. 2, 31. *irrita cadunt promissa.*) — Saepius non legitur in N. T.

Πισιδία, ας, ἡ, *Pisidia*, nomen regionis, ab incolis Pisidis nomen ducentis, sitae maximam partem in Tauro monte et inter Pamphyliam, Phrygiam, Lyciam et Galatiam Act. 13, 14. 14, 24.

Πιστεύω, f. *εύσω*, a. 1. *ἐπίστευσα* pf. *πεπίστευκα*, plusqpf. *πεπιστεύκειν* [Act. 14, 23. cf. de plusqpf. absque augm. sub *δίδωμι, βάλλω* adnotata — a *πίστις* fides]

1) *fidem habeo, credo, persuasum mihi habeo*, ich glaube.

a) refertur ad res in facto positas vel externas [fides *historica* cf. *Theile* ep. Iac. p. 153. *Schulz* die christliche Lehre v. Glauben p. 77 sq.] sq. *accus. rei* = *verum aliquid habeo, persuasum mihi est, revera esse aliquid*, ut *τοῦτο* Ioh. 11, 26. *πάντα* 1 Cor. 13, 7. *τὴν ἀγάπην* 1 Ioh. 3, 16. (Hdian. 8, 3. 22.) — Passiv. *πιστεύεταί τι creditur aliquid, verum habetur aliquid* [cf. *Win.* p. 227. *Schulz* l. l. p. 87.], ut *τὸ μαρτύριόν τινος ἐπί τινα* 2 Thess. 1, 10. — sq. *ὅτι* = acc. c. inf. [vid. *ὅτι*] Ioh. 6, 69. 8, 29. 10, 38. *ἵνα — πιστεύσητε, ὅτι — αὐτῷ.* 11, 27. de h. l. perf. vid. sub *ἀγαπάω* monita. v. 42. 13, 19. quo l. *ἵνα πιστεύητε* = *ut augeatur fides vestra* vel: *quo magis credatis.* Cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 39. — 14, 10. 16, 17. 30. *ἐν τούτῳ* [i. e. *quae cum ita sint*, vid. *ἐν* p. 168 init.] *πιστεύομεν, ὅτι κλ.* 17, 8. 20. 20, 31. *ἵνα πιστεύσητε — χριστός.* Act. 9, 26. Rom. 6, 8. 10, 9. 10. 1 Thess. 4, 14. Hebr. 11, 6. Iac. 2, 19. *σὺ πιστεύεις — ἐστί.* 1 Ioh. 5, 16. (Hdian. 1, 14. 10. sq. *ὡς* Xen. Hier. 1, 37.) — *περί τινος, ὅτι* Ioh. 9, 18. — sq. *acc. c. inf.* Act. 8, 37. *πιστεύω, τὸν υἱὸν — χριστόν.* Vide tamen de h. l. lect. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette.* (Hdian. 5, 4. 1 et 5. Xen. Hier. 8, 17.) — abest ab infinit. accus. *subiecti*, quippe quod latet in verbo *πιστεύομεν* Act. 15, 11. Cf. *Win.* p. 294 et sub *αἰτέω* in fine notata. — sq. *εἰς* c. acc. rei = *ἔχω πίστιν εἴς τι fidem habeo versum in aliquid* i. e. *fidem adiungo alicui rei* 1 Ioh. 5, 10. de h. l. perf. vid. *ἀκούω, ἀγαπάω.* — absolute i. e. sine mentione rei, quam credit aliquis, e contextu facile cognoscendae, ut *μὴ πιστεύσητε* scil. *ὅτι ἐστὶν ὧδε ὁ χριστός* Matth. 24, 23. 26. Marc. 13, 21. *οὐ μὴ πιστεύσητε* scil. *ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ χριστός* Luc. 22, 67. — Ioh. 1, 51 coll. v. 50. 3, 12 bis. 10, 25. 26. coll v. 24. 12, 47. *καὶ μὴ πιστεύσῃ* scil. *τὰ ῥήματά μου* vel [vid. infra] *τοῖς ῥήμασί μου.* — 16, 31. vid. vv. praecedentia. — 19, 35. scil. *ὅτι ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.* — 20, 8. 25. 29 bis, scil. in vitam Iesum rediisse. coll. v. 10. 25. Act. 8, 37. *πιστεύεις.* Vide tamen de h. l. lect. supra notata. — Rom. 10, 10. *καρδίᾳ* [*mit dem Herzen* vid. *γλῶσσα*] *πιστεύεται glaubt man* coll. v. 9. — 1 Cor. 11, 18. *πιστεύω,* scil. *ὅτι σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχουσιν.* Iac. 2, 19. de h. l. neutro plur. cum verbo plur. vid *ἀκολουθέω.* — (Hdian. 4, 4. 10. Thuc. 1, 1.) — additur *διά τι propter aliquid* Ioh. 14, 11. de h. l. *μοί* post *πιστεύετε* suspecto vid. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott.* Vid. tamen *Meyer, Theile* ad h. l. — additur *ἐπί* cum dativo rei conditionem indicantis, quae, ut animus hoc vel illo modo moveatur, in causa est [vid. *ἐπί* p. 187 col. 2.] Luc. 24, 25. *πιστεῦσαι* [scil. *ὅτι ζῇ ὁ ἰησοῦς* coll. v. 23.] *ἐπὶ πᾶσιν — προφῆται* i. e. *bei allen dem, was die Propheten geredet haben, cum in promtu habeatis omnia, quae vaticinati sunt prophetae.*

seq. *dativo personae* [propr. fidem habeo propter aliquem vel propter aliquid vid. de dat. causae sub *ἁμαρτία*

observata et de obiecto remotiori *Theile* ep. Iac. p. 153.] = *confido alicui*, *ich traue Jemandem* [ita Gen. tab. c. 7 et 31. Xen. An. 1, 2. 2. 1, 9. 8. Cyr. 1, 6. 9. Thuc. 7, 69.] ita de personis fidem habentibus alicui affirmanti aliquid, *der Versicherung Jem. trauen*, ubi nos: *Jemandem glauben*, *fidem habeo alicui*, *fidem adiungo alicui*, addito ὅτι = πιστεύω τινὶ λέγοντι ὅτι Ioh. 4, 21. 14, 11. Act. 27, 25 coll. v. 23. 24. — abest propositio per ὅτι cum verbo finito enuntiata, facile quippe e contextu cognoscenda, ut οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν scil. λέγουσιν ὅτι ἠγέρθη ὁ ἰησοῦς Marc. 16, 13. 14. — 1 Ioh. 4, 1. μὴ — πιστεύετε scil. ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν. — πιστεύειν τῷ ἰωάννῃ *confidere Iohanni*, *fidem habere Iohanni* scil. ὅτι ὁ θεὸς ἔπεμψεν αὐτὸν βαπτίζειν i. e. *persuasum sibi habere esse Iohannem divinitus legatum* Matth. 21, 25. 32 ter. Marc. 11, 23. 31. Luc. 21, 25. coll. Ioh. 1, 37. — Ioh. 5, 46. εἰ γὰρ πιστεύετε μωϋσῇ scil. λέγοντι ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ κύριος coll. Deut. 18, 15. Act. 3, 22. 7, 37. — Ibid. ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί scil. ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν coll. v. 36. — τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε *huic non confidite* scil. talem se profitenti. — 10, 37. μὴ πιστεύετέ μοι coll. v. 36. — v. 38. κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε scil. λέγοντι ὅτι ἀπέστειλέν με ὁ πατήρ coll. v. 36. — Act. 8, 12. 26, 27. πιστεύεις — τοῖς προφήταις. Ibid. οἶδα ὅτι πιστεύεις scil. αὐτοῖς. 1 Ioh. 5, 10. ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ scil. μαρτυρήσαντι, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστός coll. v. 9. (ἐπεὶ λέγουσιν ἡμῖν οὐ πεπιστεύκας Hdian. 2, 1. 23. Lysias p. 655, 4.) — seq. *dat. rei*, ut sermoni, veritati, mendacio, factis alicuius [vid. de hoc dat. paulo ante notata] = *fidem adiungo alicui rei*. Luc. 1, 20. 2, 22. 4, 50. 5, 47 bis. 10, 37. 12, 38. Act. 24, 14. Rom. 10, 16. 2 Thess. 2, 11. 12. (Hdian. 4, 9. 16.) —

b) refertur ad res ethicas vel ad res revocatas ad mentis vel conscientiae sententiam [fides *ethica* cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 290. 300 sq. *de Wette* ep. P. ad Rom. p. 141. 146.] *credo*, *certo persuasum habeo*, *ich glaube* i. e. *ich habe die feste moralische Ueberzeugung*, sq. infinit. ut φαγεῖν πάντα i. e. π. ὅτι ἔξεστιν φαγεῖν πάντα Rom. 14, 2. Cf. de notionibus *licere*, *debere*, *posse* reticeri solitis haud raro *Fritzsche* Ev. Marc. p. 167. et supra sub ἀπαγγέλλω observata. —

c) refertur in libris N. T. ad hominum cum Deo necessitudinem diciturque de illorum *indole* et *qualitate* vel *conditione*, qui existere non solum Deum, sed eundem idoneum etiam atque paratum esse ad optima quaevis largienda persuasum sibi habent ideoque ita Deo promittenti, praecipienti, rerumque suarum moderatori sese committunt, ut toti a nutu eius pendeant [fides *religiosa* cf. *Theile* ep. Iac. p. 153. *Schulz* l. l. p. 77. coll. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 216. Vol. 2. p. 365.] = *fidem Deo habeo fiduciamque in eo colloco* aa) universe, seq. *dat.* θεῷ vel τῷ θεῷ [cf. de dat. causae sub ξενίζω monita] Act. 16, 34. ἠγαλλιάσατο πεπιστευκὼς τῷ θεῷ i. e. *ut homo Deo confisus* neque quicquam mali metuens. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 230. Aliter *de Wette*, vid. infra ad h. l. observata. — Rom. 4, 3. — v. 17. κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ per attract. pro: κατέναντι τοῦ θεοῦ, ᾧ ἐπίστευσεν. Cf. de attractione, quae verba dativum regentia contingit rara, usitata tamen *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 237. — Gal. 3, 6. Iac. 2, 23. — sq. εἰς τὸν θεόν [vid. εἰς p. 142 col. 1.] *fidem et fiduciam habeo in Deum versam* vel *in Deum inclinatus* i. e. *fidem et fiduciam habeo in Deo collocatam* Ioh. 12, 44. 14, 1. — absolute i. e. abest τῷ θεῷ vel εἰς θεόν aut ἐπὶ θεόν, cogitatione addendum, ut αἰτεῖσθαι πιστεύων i. e. *fiduciam in Deo ponens* Matth. 21, 22. — Luc. 1, 45. quo l. alii πιστεύσασα iungunt cum vv. sequentibus ὅτι — κυρίου. Rom. 4, 18. ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν *qui praeter spem* [i. e. cum nulla ei spes esset per naturae leges et propter suae et uxoris summam senectutem] *cum spe* [*bei Hoffnung* = spem alens] *fidem habuit*. Cf. de h. l. oxymoro in vv. παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι *Fritzsche* l. l. p. 241. *Meyer* ep. ad Rom. p. 103. — 2 Cor. 4, 13. ἐπίστευσα. Vide de h. l. infra monita — additur obiectum fidei interveniente ὅτι c. verbo finito Marc. 11, 23. 24. coll. v. 22. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 489. — — bb) ratione habita operis, quod Deus hominum, quorum vicem doleret, amore ductus Iesu in his terris peragendum dedit, sq. *dat.* person., ut τῷ πέμψαντι τὸν χριστόν i. e. τῷ θεῷ Ioh. 5, 24. — sq. εἰς τὸν θεόν [vid. supra monita] Ioh. 12, 44. 14, 1. — sq. ἐπί c. acc pers. = εἰς c. acc. Rom. 4, 5. — v. 24. quo l. per attractionem ea, quae ad sententiam primariam accommodanda erant [ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς — τοὺς πιστεύοντας], sententiae secundariae [οἷς — τοῖς πιστεύουσιν = *iis*, inquam, *qui fidem habemus*] adaptata sunt. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 248 et supra sub πᾶς no. I. 1. a. aa. ad Luc. 12, 48 adnotata. — absolute i. e. abest Dei mentio, quippe quod contextus non nisi de fide et fiducia in Deo collocata cogitare sinit, ut Hebr. 4, 2. εἰσερχόμεθα — οἱ πιστεύσαντες i. e. *nos*, *qui* intuentes amorem Dei per Iesum manifestatum *fidem habuimus fiduciamque in eo collocavimus*. Additur ἐν cum statu vel conditionis notione simul causae remotioris cogitationem, quippe quod causa in conditione posita est, includens [vid. ἐν p. 169 col. 1.], ut πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ *ad fidem et fiduciam adducamini per hunc* [quem affero verbis: ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ] *laetum nuntium*, nos: *zeigt euch gläubig bei dieser frohen Botschaft* Marc. 1, 15. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 25. — Hinc, qui ob eundem, quem Deus, Iesum Messiam vel generis humani sospitatorem constituendo, declaravit in homines amorem, fide amplectuntur Iesum fiduciamque in eo collocant, dicuntur πιστεύειν, ita absol. Luc. 8, 12. 13. vel appellantur οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ [cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 512. *Schulz* l. l. p. 97. 99.] vel οἱ πιστεύοντες εἰς θεόν *Gottesgläubige* Tit. 3, 8. [Act. 16, 34. ita *de Wette* ad h. l. vide tamen supra ad h. l. observata] 1 Petr. 1, 21. quo l. pronomini δι' ὑμᾶς per appos. additur: τοὺς π. Vide ἁμαρτωλός. —

d) per intimam Dei et Iesu, filii Dei, necessitudinem refertur ad Iesum diciturque de hominum conditione, qui esse Iesum Messiam vel sospitatorem generis humani a Deo constitutum persuasum sibi habentes disciplinam eius sequuntur eique se applicant ita, ut non solum nomen eius profiteantur animique sensa, iudicia, studia, spem et facta sua ad doctrinam et exemplum eius componant, sed hanc etiam fiduciam alant, Deum peccatorum veniam sibi, Christi supplicio expiatis, daturum esse. Cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 28. *Fritzsche* l. l. p. 46. coll. p. 216. *Schulz* l. l. p. 107. 129 sq. 132. — aa) univ., sq. ἐπί c. *dat.* pers. i. e. nominis de Iesu usurpari soliti [vid. ἐπί p. 187 col. 2.] Rom. 9, 33. 10, 11. 1 Petr. 2, 6. in quibus l., quae habentur Ies. 8, 14. 28, 16. Ps. 118, 22. more Iudaeorum seriorum ad Iesum Messiam transferuntur cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 364. *Meyer* l. l. p. 327. 333. — Matth. 27, 42. quo l. *Fritzsche* pro ἐπ' αὐτῷ [vid. tamen *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *Theile*] scribendum esse monet ἐπ' αὐτόν. — sq. ἐπί c. acc. pers. [vid. ἐπί p. 190 col. 1.] Matth. 27, 42. Act. 9, 42. 11, 17. 16, 11. 22, 19. — sq. εἰς c. acc. pers. i. e. εἰς τὸν ἰησοῦν, εἰς τὸν κύριον „credendo tam arcte ad Iesum applicor, ut quasi eum ingrediar et in eius maiestate pie acquiescam" *Hölem.* ep. ad Philipp. p. 103. *ich schliesse mich mit vertrauensvoller Hingebung an Iesum an* Matth. 18, 6. Marc. 9, 42. Ioh. 2, 11. ἐπίστευσαν — αὐτοῦ i. e. *augebatur eorum fides et fiducia in eo collocata*. 3, 15. 16. 18. 4, 39. coll. v. 42. — 6, 29. 35. 40. 47. 7, 5. 31. 38. de h. l. nominat. absol. vid. ἀργός. — v. 39. 48. 8, 30. 9, 35. 36. 10, 42. 11, 25. 26. 45. 48. 12, 11. 37. 44 bis. v. 46. 14, 1. 12. 16, 9. 17, 20. Act. 10, 43. 14, 23. 19, 4. Rom. 10, 14. de h. l. fut. vid. ἐπικαλέω. — Gal. 2, 16. Phil. 1, 29. 1 Petr. 1, 8. 1 Ioh. 5, 10. εἰς τὸ φῶς Ioh. 12, 36. — π. εἰς τὸ ὄνομα ἰησοῦ *fidem et fiduciam colloco in nomine Iesu summe venerando* = *in dignitate a patre illi concessa* i. e. *Iesum Messiam agnosco eique me fiduciam in eo collocans applico* [vid. ὄνομα p. 349 col. 2. *Meyer* Ev. Ioh. p. 25. *Lücke* Vol. 1. p. 397.] Ioh. 1, 12. 2, 23. 3, 18. 1 Ioh. 5, 13. — sq. *dat.* pers. i. e. nominis vel pronominis ad Iesum pertinentis Ioh. 5, 38. 6, 30. quo l. alternat dativus cum formula εἰς αὐτόν coll. v. 29. 8, 45. 46. 10, 37 bis. 2 Tim. 1, 12. — Marc. 15, 32. ita *Fritzsche* ad h. l. p. 691. *Schott*, *de Wette*, coll. tamen *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Theile*. — passivum: πιστεύομαι, *fides et fiducia in me collocatur*, *ich finde Glauben und Vertrauen* [vid. de hoc passivi usu ἀναγαίνω] 1 Tim. 3, 16. — ἀπὸ τῆς πίστεως τοῦ ἰησοῦ cum cognosceretur homo christianus, Apostolis, Paulo maxime et Lucae, πιστεύειν τῷ κυρίῳ, πιστεῦσαι τῷ κ. dicebatur pro: *transire*, *transiisse ad disciplinam Christi*, nos: *gläubig werden*, *gläubig geworden sein* Act. 18, 8. et appellabantur Christi cultores οἱ πεπιστευκότες τῷ κυρίῳ *die Gläubiggewordenen* Ioh. 8, 31. Vide etiam locos paulo post allegatos. — — absolute i. e. abest mentio Iesu per contextus rationes quippe minus ne-

cessaria Ioh. 1, 7. 3, 18. ὁ δὲ μὴ πιστεύων. 4, 41. 42. 48. 5, 44. 6, 36. 64 bis. 9, 38. 11, 15 et 14, 29. ἵνα πιστεύητε hac mente: *ut augeatur* ἡ πίστις ὑμῶν cf. *Meyer* ad h. l. p. 39. — 12, 39. 14, 11. de h. l. μοί post πιστεύετε eiiciendo vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, coll. tamen *Meyer*, *Theile*. — Act. 11, 21. quo l. cum πιστεύσας iungitur ἐπιστρέφω ἐπὶ τὸν κύριον. — 13, 39. Rom. 3, 22. 4, 11. 10, 4. 1 Cor. 1, 21. 2 Cor. 4, 13. ἔχοντες — πιστεύομεν. Quo l. uti iungenda sunt verba ἔχοντες — πιστεύομεν [cf. *Win.* p. 319.], ita *fiduciae* notio cum *fidei* Christo habitae notione h. l. iungitur sic, ut, quae Ps. 116, 10. de fiducia in Deo collocata praedicentur, ad fidem Christo habitam referantur cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 83. coll. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 188. — τὸ πιστεύειν substant. [vid. βλέπω] = ἡ πίστις Rom. 15, 13. — de vocabulis πιστεύειν pro: *gläubig werden* Act. 18, 8., πιστεῦσαι pro: *gläubig geworden sein*, οἱ πιστεύοντες, οἱ πιστεύσαντες et οἱ πεπιστευκότες pro: *die Gläubigen, die Gläubiggewordenen*, apud Paulum maxime et Lucam usurpatis de hominibus, qui ad Christi disciplinam transierunt vel ad societatem Christianorum accesserunt vid. paulo ante monita. Ita ἐπίστευον Act. 18, 8. aor. ἐπίστευσα Ioh. 4, 53. Act. 4, 4. 13, 12. 48. 19, 2. πιστεύσαντες i. e. ὅτε ἐπιστεύσατε. — Rom. 13, 11. 1 Cor. 3, 5. 15, 2. 11. Eph. 1, 13. οἱ πιστεύσαντες Marc. 16, 16. 17. Act. 4, 32. 2 Thess. 1, 10. οἱ πιστεύοντες [de praesenti durationem indicante vid. ἀδικέω] Act. 2, 44. 1 Cor. 14, 22 bis. 1 Thess. 1, 7. — per appositionem verba οἱ πιστεύοντες adduntur pronominibus ὑμεῖς, ἡμεῖς [vid. ἁμαρτωλός] = *nos* vel *vos Christiani* Eph. 1, 19. 1 Thess. 2, 10. 13. 1 Petr. 2, 7. οἱ πεπιστευκότες [de perfecto quatenus durationem indicans praesentis notionem includat, vid. ἀγαπάω, ἀκούω] Act. 15, 5. 18, 27. 19, 18. 21, 20. 25. — de locis Ioh. 8, 31. Act. 16, 34. 18, 8. Tit. 3, 8. eodem modo usurpatis vid. supra dicta. — — *fiduciae* notione praevalente usurpatur de miseris vel aegrotis, qui viribus et animo Iesu utpote viri divini confisi opem et auxilium eius implorant, sq. ὅτι Matth. 9, 28. — absolute Matth. 8, 13. Marc. 9, 23. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 370 sqq. — v. 24. Ioh. 11, 40. μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε Marc. 5, 36. Luc. 8, 50. —

2) *fidei alicuius committo, concredo*, etiam *credo* [Virg. Georg. 1, 224. Aen. 10, 70. Ovid. Metam. 4, 626. Vellej. Paterc. 2, 102.], *anvertrauen* τινί τι Luc. 16, 11. (Lucian. dial. deorr. 25, 1. Xen. Mem. 4, 4. 17.) — passiv. πιστεύομαί τι *concreditur mihi aliquid*, πεπίστευμαί τι = ἔχω τι πεπιστευμένον [vid. ἀναφαίνω] Rom. 3, 2. 1 Cor. 9, 17. Gal. 2, 7. 1 Thess. 2, 4. 1 Tim. 1, 11. Tit. 1, 3. (Hdian. 4, 1. 3. Diod. Sic. 17, 8. Xen. Cyr. 4, 2. 8.) — τινί τινα *alicui aliquem* Ioh. 2, 24. Cf. ad h. l. *Lücke* Vol. 1. p. 559. *Meyer* Ev. Ioh. p. 44. (Hdian. 7, 5. 11.) — Saepius non extat in N. T.

Πιστικός, ή, όν (ad persuadendum aptus Xen. Cyr. 1, 6. 10. a πιστός, πίστις) *fidus, fidelis* [Artem. 2, 32.] metaph. *sincerus, verus, non adulteratus*, ut νάρδος πιστική, ita bis Marc. 14, 3. Ioh. 12, 3. Ita *Win.* p. 90 sq. *Kuinöl*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. Alii [ut *Fritzsche* Ev. Marc. p. 596 — 601.] derivantes a πιπίσκω, ut πιστός qui bibi potest [ita Aeschyl. Prom. v. 488. p. 123 sq. ed. Lips.], explicant: *qui facile bibi potest, qui lubenter bibitur.*

Πίστις, εως, ἡ, (πείθω, πέπεισμαι) 1) *fides, Glaube* [i. e. persuasio de rei alicuius veritate, ut πίστιν διδόναι τοῖς λεγομένοις ὑπό τινος Diod. Sic. 1, 39. θαυμάσια καὶ μείζω πίστεως Ibid. 1, 85. πίστιν παρέχειν τῷ λόγῳ Plut. vit. Mar. 17. vel τοῖς εἰρημένοις Pol. 4, 33. 7. vel τοῖς προκατηγγελμένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ Ios. Ant. 2, 9. 9. τοῖς αἰσθητοῖς ἡ πίστις Plat. de rep. 6, 21. 7, 14. In his autem uti pertinet ad res externas sive in sensus incurrentes sive traditas ab aliquo diciturque fides *historica*, ita] in N. T. refertur ad res οὐ βλεπομένας [fides *religiosa* Hebr. 11, 1. coll. Rom. 8, 24.] i. e. a) ad hominum cum Deo necessitudinem estque is animi status, quo existere non solum Deum, sed eundem idoneum etiam paratumque esse ad optima quaevis sibi largienda persuasum habet aliquis ideoque ita Deo promittenti, praecipienti, moderanti sese committit, ut totus a nutu eius pendeat atque pie in eius voluntate acquiescat = *Gottesglaube*, *Glaubenskraft*, Lat. *fides cum fiducia coniuncta*. Cf. *Schulz* die christl. Lehre vom Glauben p. 77. *Id.* ep. ad Hebr. p. 110 sq. *Bleeck* Einleitung in den Brief an die Hebr. p. 310 sq. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 188 sq. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 216. Vol. 2. p. 365. Uti autem voc. πίστις nusquam in Evangelio Ioh., semel in eiusdem epistola prima et quater in apocalypsi legitur, ita articulum ante se habens est vel fides certae alicuius personae casu secundo aut alio modo significatae, vel fides nota aut modo dicta [cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 260.], contra sine articulo legitur, ubi universa fit fidei mentio.

sq. *genit. obiecti* [vid. ἀγάπη], ut θεοῦ *fides in Deo posita* Marc. 11, 12. τῆς ἐνεργείας τ. θεοῦ Col. 2, 12. — sq. εἰς θεόν, ἐπὶ θεόν, πρὸς θεόν [fides in Deum versa i. e.] *fides et fiducia in Deo collocata* 1 Petr. 1, 21. Hebr. 6, 1. 1 Thess. 1, 8. — absolute i. e. abest obiecti mentio, quippe quod de τῇ πίστει τοῦ θεοῦ cogitandum esse, verba contexta admonent [cf. *Schulz* l. l. p. 95.] Rom. 4, 5. 9. 11. δικαιοσύνη τῆς πίστεως — ἀκροβυστίᾳ i. e. δικ. *quam acceptam retulit fidei, quam habuit Deo praeputiatus.* v. 12. 13. 14. κεκένωται ἡ π. vid. κενόω. — Rom. 4, 16. διὰ τοῦτο ἐκ π. scil. ἡ ἐπαγγελία τῷ ἀβραάμ ἐστιν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Ibid. ὁ ἐκ πίστεως ἀβραάμ = ὁ πιστεύων [vid. ἐκ p. 150 col. 1 fin.] ὡς ἀβραάμ. — μὴ ἀσθενήσας it. ἐνεδυναμώθη τῇ π. i. e. *fidem ante memoratam quod attinet* [vid. ἀγαλλιάω] Rom. 4, 19. 20. — Gal. 3, 7. Hebr. 4, 2. 6, 12. 10, 22. 39. 12, 2. 13, 7. — 11, 1. ἔστι δὲ πίστις — βλεπομένων i. e. *Glaube* vel *Gottesglaube aber ist eine gewisse Zuversicht* etc. [ita *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 721 sqq. *Schulz* ep. ad Hebr. p. 229. *Id.* die christl. Lehre vom Glauben p. 70. ita, ut verbis ἐλπιζομένων — βλεπομένων insit fidei descriptio] vel: *es giebt aber einen Glauben, eine gewisse Zuversicht* etc. [ita *Win.* p. 59. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 531. sic, ut per appositionem addita sint verba: ἐλπιζομένων — βλεπομένων commate separanda a verbis ἔστι δὲ πίστις]. — πίστει *fide, durch Glauben* [vid. de dat. adminic. et de dat. modi ἀναιρέω, γλῶσσα] Hebr. 11, 3 — 5. 7 — 9. 11. 17. 20 — 24. 28 — 31. χωρὶς πίστεως v. 6. κατὰ πίστιν 11, 7. 13. vid. κατά p. 257 col. 2. — — praevalente *fiduciae* notione Matth. 17, 20. Luc. 17, 5. 6. coll. Marc. 11, 22. — opp. διακρίνεσθαι Matth. 21, 21. Iac. 1, 6. — ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως i. e. ἡ εὐχὴ *profecta ex illa*, quae docet hominem christianum, *fiducia et cum ea coniuncta* Iac. 5, 15.

b) refertur ad hominis cum Iesu, filio Dei necessitudinem, eum animi statum indicans, quo constitutum esse Iesum a Deo Messiam vel generis humani sospitatorem persuasi disciplinam eius sequimur eique ita nos applicamus, ut non solum nomen eius profiteamur animique sensa, studia, iudicia, spem et facta ad doctrinam et exemplum eius componamus, sed hanc etiam alamus fiduciam, Deum peccatorum veniam nobis daturum esse Christi supplicio expiatis cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 46. coll. p. 216. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 28. *Schulz* die christliche Lehre vom Glauben p. 107 et de nexu τῆς πίστεως τοῦ θεοῦ et τοῦ ἰησοῦ *Schulz* l. l. p. 88 sq. 121 sqq. 129. 132. *Theile* ep. Iac. p. 153 sq. — aa) univ., sq. *genit. obiecti* [vid. ἀγάπη], ut ἰησοῦ, vel ἰησοῦ χριστοῦ Gal. 2, 16 bis. 3, 22. Eph. 4, 13. Phil. 3, 9. Iac. 2, 1. vid. ad h. l. *Theile* p. 93. — Apoc. 2, 13. 14, 12. — τοῦ εὐαγγελίου Phil. 1, 12. πίστις ἀληθείας 2 Thess. 2, 13. vid. ἐν p. 172 col. 2. — sq. εἰς χριστόν = *die vertrauensvolle Hingebung an Christus* Col. 2, 5. Vid. *Win.* p. 191 coll. *Schulz* l. l. p. 84. 89. — ἡ π. ἡ εἰς τὸν κ. ἰ. χ. *fides eaque in dominum I. C. versa* i. e. *eaque in I. C. posita* Act. 20, 21. 24, 24. 26, 18. — sq. πρὸς τὸν κύρ. ἰ. Philem. v. 5. — sq. ἐν χρ. ἰησοῦ *fides in I. C. posita* Gal. 3, 26. Col. 1, 3. vid. ἐν p. 174 col. 1. — ἡ καθ᾽ ὑμᾶς [vid. κατά p. 257 col. 2.] π. ἐν τῷ χ. ἰ. Eph. 1, 15. π. ἡ ἐν χ. ἰησοῦ *fides eaque* in *Christo collocata* 1 Tim. 3, 13. 2 Tim. 3, 15. Vid. de formularum ἡ π. ἐν χ. et πίστις ἡ ἐν χ. discrimine *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 194. *Meyer* ep. ad Gal. p. 128. *Harless* l. l. p. 85. *Win.* p. 127 sq. — — absolute i. e. absunt vocab. χριστοῦ vel εἰς χριστὸν, ἐν χριστῷ e contextu facile cogitatione addenda Luc. 18, 8. 22, 32. Act. 3, 16. ἡ π. ἡ δι᾽ αὐτοῦ *fides* in Deo et Christo posita *eaque per eum* scil. Christum *effecta* scil. in nobis. — Act. 14, 22. 15, 9. — πλήρης πίστεως *glaubensvoll, voll Glaubenskraft* Act. 6, 5. 11, 24. — θύρα πίστεως *eine Glaubensthüre* Act. 14, 27. vid. θύρα. πίστιν παρέχειν τινί [vid. παρέχω] Act. 17, 31. π. ὑμῶν Rom. 1, 8. v. 12. ἡ ἐν ἀλλήλοις πίστις ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ *mutua nostra fides et vestra et mea*. De duarum structurarum, una ἡ ἐν ἀλλήλοις πίστις

ὑμῖν τε καὶ ἐμοί, altera ἡ ἀλλήλων πίστις ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ confusione vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 33. — Rom. 9, 30. 32. 10, 6. 8. 17. 12, 3. 6. — ὑπακοὴ πίστεως *Glaubensgehorsam* i. e. *obedientia fide se exserens* vel *obed. fidem postulans* [alii: obedientia *erga doctrinam, quae fidem postulat* cf. *Fritzsche* l. l. 17.] Rom. 1, 5. 16, 26. cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 28. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 344. — Rom. 1, 17. δικαιοσύνη ἐκ πίστεως εἰς πίστιν i. e. δικ. *quae nascitur e fide, ut fides habeatur*, quo l. alii verba εἰς πίστιν metonym. posita esse monentes explicant: εἰς τοὺς πιστεύοντας *für die Glaubenden*. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 49. — ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως *homo fide integer factus* [vid. ἐκ p. 150 col. 2 fin.] Rom. 1, 17. Gal. 3, 11. Hebr. 10, 38. quae verba Habac. 2, 3. 4. quo sensu in V. T. et quanam alia ratione apud Paulum legantur, vid. *Fritzsche* l. l. p. 51. *Meyer* l. l. p. 38. — 1 Cor. 2, 5. 12, 9. 13, 2. vid. de h. l. πᾶς no. II. 1. c. — v. 13. 2 Cor. 1, 24. 4, 13. τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως i. e. idem spiritus qui largitor est *fidei omnibus notae* vel *fidei qua plenus est quicunque homo christianus*. — 2 Cor. 5, 7. vid. de h. l. διά p. 98. col. 1. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 100. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 195. — 2 Cor. 8, 1. 10, 15. 13, 5. Gal. 3, 8. 9. 14. 24. 6, 10. — ἀκοὴ πίστεως *nuntius* i. e. *institutio de fide* Gal. 3, 2. 5. 5, 5. πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη v. 6. Eph. 2, 8. 3, 17. 4, 5. 6, 16. 23. Phil. 2, 17. 3, 9. Col. 1, 23. 2, 7. 1 Thess. 1, 3. vid. de h. l. sub voc. ἔργον notata. — 1 Thess. 3, 2. 5. 6. 7. 10. 5, 8. 2 Thess. 1, 3. 4. 11. quo l. ad verba ἔργον πίστεως ex verbis praecedd. πᾶσα εὐδοκία cogitando adde: πᾶν. 1 Tim. 1, 4. vid. de h. l. οἰκονομία. — v. 5. 2, 15. — γνήσιος, πλούσιος ἐν πίστει [vid. ἐν p. 169 col. 2.] 1 Tim. 1, 2. Iac. 2, 5. — 1 Tim. 4, 2. 5. 3 coll. Apoc. 2, 13. — 1 Tim. 6, 12. ἡ ἐν σοὶ πίστις. 2 Tim. 1, 5. vid. ἐν p. 170 col. 1 et 2. — 2, 18. 3, 8. Tit. 1, 13. — ἀπόστολος — κατὰ πίστιν τινος *apostolus constitutus ad fidem alicuius iuvandam* [vid. κατά p. 258 col. 1.] Tit. 1, 1. γνήσιος κατὰ πίστιν [vid. κατά p. 257 col. 1.] Tit. 1, 4. ἡμεῖς ἐν πίστει i. e. ἡμεῖς ἐν π. ὄντες Tit. 3, 15. vid. ἐν p. 168 col. 2. — Philem. v. 20. Iac. 1, 3. 1 Petr. 1, 5. 7. 9. 2 Petr. 1, 1. 5. 1 Ioh. 5, 4. — dat. τῇ πίστει i. e. vel *propter fidem* [vid. ἁμαρτία], ut τῇ π. ἕστηκας *propter fidem salvus es* Rom. 11, 20. vid. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 504. vel: *fidem quod attinet* [vid. ἀγαλλιάω] Act. 16, 5. 2 Cor. 1, 24. Tit. 2, 2. 1 Petr. 5, 9. πίστις — ἡ ἐν χριστῷ ἰησοῦ i. e. *fides, nempe ea, quae excitatur, alitur, fovetur in societate christiana* 1 Tim. 1, 14. 2 Tim. 1, 13. vid. ἐν p. 170 col. 2. — ἡ πίστις = *fides* illa *in Christo collocata, a qua suspensam esse voluit Deus* τὴν σωτηρίαν *per eum allatam* 1 Thess. 1, 19. 6, 10. 21. — 2 Thess. 3, 2. οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις scil. ἐστίν *non enim omnes virtute* τῆς π. *excellunt vel gaudent* i. e. *non apud omnes deprehenditur fides illa* [i. e. animus paratus ad fidem illam habendam, Empfänglichkeit für den Glauben] *qua homo christianus excellit*. Alii ad no. 2. b. referunt h. l. Cf. de formula εἶναί τινος sub εἰμί p. 135 col. 2. notata. — ἡ ἅπαξ παραδοθεῖσά τινι πίστις i. e. *fides illa, cuius notitia semel pro semper tradita est alicui* Iud. v. 3. — v. 20. — genitivus obiective positus in vv. τὸ μυστήριον, οἱ λόγοι τῆς πίστεως = περὶ τῆς πίστεως 1 Tim. 3, 9. 4, 6. — sistitur fides tanquam persona [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 207. 289. *Hölem*. ep. P. ad Philipp. p. 89. coll. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 25. 84. 125. *de Wette* ep. P. ad. Gal. p. 16. 52.] Act. 6, 2. Gal. 1, 23. 3, 23 bis. v. 25. Phil. 1, 25. — de fide in Deo et Christo posita fructibus i. e. factis ipsi congruis destituta et in sola Iesu cognitione aut in nominis Iesu professione acquiescente Iac. 2, 14 bis. v. 17. 18 bis. v. 20. 22 ter. v. 26. —

bb) refertur ad Iesum, quatenus supplicio, quod adiret, extitit generis humani *expiator*, quo misso Deus suum hominum amorem paratumque ad largiendam peccatoribus veniam animum oppigneravit cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 46. *Theile* ep. Iac. p. 154. — Ita seq. genit. *obiecti* [vid. ἀγάπη] Gal. 2, 20. ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ — ἐμοῦ *fide vivo* nempe posita *illa in filio Dei me amante et pro me* supplicio *sese tradente*. Eph. 3, 12. ἔχομεν — τὴν προσαγωγὴν — διὰ τῆς π. αὐτοῦ. Rom. 5, 2. τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει [vel ἐν τῇ π. vid. *Fritzsche* ad h. l. coll. tamen *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette*]. Cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 253. „non licuit, inquiens, regem adire, nisi cui principem conveniendi copiam fecisset interpres. Qua re N. T. scriptores sic usi sunt, ut Deum mentibus informarent regem, ad quem hominibus aditus non esset, nisi eum Christus tanquam interpres eo patefecisset, *quod mortem occumberet hominum peccata expiaturus*.“ Vide etiam *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 108. *Harless* l. l. p. 250 sqq. — Rom. 3, 25. ὃν προέθετο — ἱλαστήριον, διὰ τῆς πίστεως, ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι *quem apud animum suum esse decrevit* i. e. *quem destinavit victimam piacularem supplicio, quod adiret, cum quis fidem habuerit*. Cf. de verbis ἐν τῷ α. αἵματι iungendis c. voc. ἱλαστήριον *Fritzsche* l. l. p. 194. *Meyer* l. l. p. 86. — Rom. 3, 26. ὁ ἐκ πίστεως [= ὁ πιστεύων vid. ἐκ p. 150 col. 1.] ἰησοῦ i. e. *fidem in Iesu expiatore collocans* coll. v. 25. — absolute i. e. abest genit. ἰησοῦ cogitatione facile addendus Rom. 3, 27. Vide de h. l. sub νόμος observata. — v. 28. πίστει = διὰ πίστεως [vid. ἀναιρέω.] — δικαιοῦν, δικαιοῦσθαι ἐκ πίστεως i. e. *propter fidem* [vid. ἐκ p. 150 col. 2.] v. 30. v. 31. 1 Cor. 15, 12. v. 14 coll. v. 17.

cc) praevalente *fiduciae* notione refertur ad Iesum, quatenus miraculis patrandis virum divinum vel Messiam se esse a Deo constitutum fidem fecit aetatis suae hominibus, ita seq. genit. obiecti Act. 3, 16. ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ — τὸ ὄνομα αὐτοῦ i. e. *propter fiduciam in nomine eius collocatam hunc — nomen eius* [i. e. nominis eius appellatio] *confirmavit* vel: *ut fides habeatur nomini eius hunc confirmavit nomen eius*. Vide de ἐπί c. dat. tum causam, tum consilium indicante ἐπί p. 187 col. 2. p. 188 col. 1. — absolute i. e. abest mentio obiecti, ut τοῦ ὀνόματος ἰ. χ. vel εἰς τὸν χρ. vel ἐν τῷ χ. facile cogitatione addendi Matth. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 5, 20. ἡ π. σου σέσωκέν σε Matth. 9, 22. Marc. 5, 34. 10, 52. 7, 50. 8, 48. 17, 19. 18, 42. κατὰ τὴν π. ὑμῶν Matth. 9, 29. μεγάλη σου ἡ π. 15, 28. ποῦ ἡ π. ὑμῶν Luc. 8, 25. τοσαύτη π. Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. — πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν Marc. 4, 40. quo l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 150. οὕτως [*adeone*] οὐκ ἔ. π. Vide tamen *Meyer* Ev. Marc. p. 144. — — sq. genit. rei, ut τοῦ σωθῆναι = *fiducia sanitatem nanciscendi* [vid. ὁ, ἡ, τό p. 288 col. 1.] Act. 14, 9. Cf. quae habet ad h. l. *Meyer* Act. Ap. p. 192. — (πίστιν παρεῖχε τοῦ λόγου Ios. Ant. 15, 7. 10. οὐ μικρὰν πίστιν παρεῖχε τοῦ διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῷ τὰς συμφορὰς ἀπηντηκέναι Ios. Ant. 16, 7. 2.) —

c) refertur ad res ethicas i. e. aa) ad res revocatas ad mentis vel conscientiae sententiam [fides ethica] = *die moralische* oder *sittliche Ueberzeugung, persuasio certa* [cf. *Meyer* ep. ad Rom. p. 290. 300 sq. *de Wette* ep. ad Rom. p. 141. 146.] ita in locis, ubi agitur de ciborum quorundam usu licito vel illicito ratione habita religionis christianae praeceptorum Rom 14, 1. τὸν ἀσθενοῦντα τῇ πίστει [de quo dat. vid. ἀγγαλλιάω] προςλαμβάνεσθε. 14, 22. 23. — — bb) ad constantiam in promissis servandis: *fides, Treue, Zuverlässigkeit* Matth. 23, 23. ἀφήκατε — τὴν πίστιν i. e. *fidem* notam, quam praescribit lex mos. homini promittenti, voventi, iuranti. 2 Thess. 3, 2? 1 Tim. 2, 7. διδάσκαλος ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ i. e. διδ. πιστὸς καὶ ἀληθής. Tit. 2, 10. ἐνδείκνυσθαι πᾶσαν π. — addito genit. pers. fidem servantis, ut τοῦ θεοῦ Rom. 3, 3. — 2 Tim. 3, 10. Apoc. 2, 19. 13, 10. — in singularum virtutum enumeratione Gal. 5, 22. 1 Tim. 4, 12. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. (τὴν ὅλην πίστιν ἐν τῇ καλοκαγαθίᾳ ποιήσας Diod. Sic. 1, 79.) —

2) *fides data* = *promissum*, ut τὴν πρώτην π. ἠθέτησαν 1 Tim. 5, 12. Cf. ad h. l. *Leo* ep. P. ad Tim. 1. p. 49 et *Schott* ad h. l. (Xen. An. 1, 2. 26. Thuc. 4, 86.) Saepius non legitur in N. T.

Πιστός, ή, όν, (πείθω quod vid. qui sibi persuaderi patitur, fere i. q. πειστός) 1) *fidus, fidelis* i. e. *cui fidi* vel *fides haberi potest, dem man trauen oder vertrauen kann, treu, getreu, zuverlässig* [Hdian 2, 8. 8. Diod. Sic. 18, 58. Xen. Cyr. 5, 2. 23. τινί Dem. 1465, 11. Xen. Cyr. 6, 1. 42. Thuc. 5, 108.] ita de servis fidelibus in negotiis vel mandatis peragendis Matth. 24, 45. — 25, 21. 23. de horum l. ἐπ' ὀλίγα *ratione habita* ὀλίγων vid. ἐπί p. 190 col. 2. — Luc. 12, 42. 1 Cor. 4, 2. — ἔν τινι [vid. ἐν p. 166 col. 2.] Luc. 19, 17. — de ministris, quibus utitur aliquis in negotiis peragendis 1 Cor 4, 17. Eph. 6, 21. Col. 1, 7. 4, 7. 1 Tim. 1, 12. 1 Petr. 5, 12. Apoc. 2, 10. 17, 14. — ὀνήσιμος ὁ πιστὸς — ἀδελφός Col. 4, 9 ὁ πιστός collective [vid. ἀδελφός] Luc. 16, 10. — sq. ἔν τινι i. e.

in administranda aliqua re Luc. 16, 10. 11. 12. 1 Tim. 3, 11. — de personis, quibus Deus utitur in consiliis et mandatis suis exsequendis, uti de Iesu Hebr. 2, 17. 3, 2. de Mose sq. ἔν τινι 3, 5. — de personis constantibus in promissis servandis, ita de Deo 1 Cor. 1, 9. 10, 13. 2 Cor. 1, 18. 1 Thess. 5, 24. 2 Thess. 3, 3? Hebr. 10, 23. 11, 11. 1 Petr. 4, 19. 1 Ioh. 1, 9. — de Iesu 2 Thess. 3, 3. — — de testibus, de effatis = *fide dignus, glaubwürdig, glaubhaft* 1 Cor. 7, 25. 2 Tim. 2, 13. Apoc. 2, 13. — Apoc. 1, 5. 3, 14. — πιστὸς ὁ λόγος 1 Tim. 1, 15. 3, 1. 4, 9. 2 Tim. 2, 4. Tit. 3, 8. — 1, 9. iunct. c. ἀληθινός Apoc. 21, 5. 22, 6. — Act. 10, 34. δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά [coll. Ies. 55, 3.] i. e. *eaque fide digna vel certa.* Cf. de articulo repetito in appositione vel in verbis explicationis ergo additis ὁ, ἡ, τό p. 336 col. 1. med. et de more Iudaeorum loca V. T. ad Messiam transferendi sub πιστεύω no. 1. d. adnotata et *Meyer* Act. Ap. p. 184. — — 2) signif. activa [de qua vid. *Passow* sub hoc voc. *Pors.* ad Eur. Hecub. v. 1125. *Wunder* ad Soph. OC. v. 1031.] *fidens, qui fidem habet, der sich überzeugen lässt, qui persuadetur, revera esse aliquid, gläubig,* a) relate ad res in facto positas [fides *historica* vid. πιστεύω no. 1. a.], ut in vitam rediisse Iesum Ioh. 20, 27. (Soph. OC. v. 1031.) — b) refertur ad hominis cum Deo necessitudinem [vid. πιστεύω no. 1. c. fides *religiosa*] = *fidem habens Deo et fiduciam in eo collocans* Gal. 3, 9. — c) de personis fidem habentibus Iesu eique utpote Messiae a Deo constituto sese applicantibus [vid. πιστεύω no. 1. d.] addito τῷ κυρίῳ i. e. *iudice domino* [vid. de hac dat. vi ἀδυνατέω] Act. 16, 15. cf. *Meyer* Act. Ap. p. 216. — seq. ἐν χριστῷ i. e. *in societate Christi* [vid. ἐν p. 171 col. 1.] Eph. 1, 1. Col. 1, 2. 1 Tim. 4, 10. 5, 16. 6, 2. Tit. 1, 6. — οἱ πιστοί subst. *die Gläubigen* i. e. *homines fide et fiducia in Deo et Iesu collocata insignes* 1 Tim. 4, 3. 12. — neutr. πιστόν i. e. *dignum homine, qui fidem habet Iesu et fiduciam in eo ponit,* sens. *eines Bekenners Iesu würdig* 3 Ioh. v. 5. Saepius non extat in N. T.

Πιστόω, ῶ, f. πιστώσω (πιστός quod vid.; fidem exigo Thuc. 4, 88.) *fidem facio, confirmo* [Polyb. 18, 22. 6.] passiv. πιστόομαί τι *fidem habeo* i. q. πιστεύω. 2 Tim. 3, 14. μένε ἐν οἷς ἔμαθες [per attr. pro: ἐν τούτοις, ἃ ἔμαθες] καὶ ἐπιστώθης. De accus. post passiva vid. ἀναφαίνω. (Soph. Oed. Col. 1039.)

Πλανάω, ῶ, f. ήσω, (πλάνη) *errare facio, a recta via abduco,* τινά, πλανάομαι, ῶμαι, *erro, oberro, circumvagor* a) propr. Matth. 18, 12. 13. 1 Petr. 2, 25. ὡς πρόβατα πλανώμενα Hebr. 11, 38. (Cebet. Tab. c. 6 et 24. Xen. An. 1, 2. 25.) — b) metaph. aa) pro: *a vero abduco, facio, ut perperam statuat aliquis, decipio,* τινά Matth. 24, 4. 5. 11. 24. Marc. 13, 5. 6. Ioh. 7, 12. 2 Tim. 3, 13. 1 Ioh. 1, 8. 2, 26. Apoc 2, 20. 13, 14. (Mosch. Idyll. 1, 25.) — in cohortatione: μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς 1 Ioh. 3, 7. quo l. cohortationis ratio inest sequentibus: ὁ ποιῶν — διαβόλου ἐστίν. — Passiv. πλανάομαι, ῶμαι *erro, perperam statuo, fallor,* ut πλανᾶσθε *fallimini* Matth. 22, 29. Marc. 12, 24. — 2 Tim. 3, 13. Ioh. 7, 42. τῇ καρδίᾳ = לֵבָב *animo* [vid. ἀγαλλιάω] Hebr. 5, 10. coll. Ps. 95, 10. — (Ios. ant. 10, 1. 4. Arr. diss. epict. 2, 7. Marc. Anton. 9, 42 bis.) — μὴ πλανᾶσθε, it. μὴ πλανηθῆτε, *nolite in errorem abstrahi, ne decipiamini,* cuius cohortationis momentum nunc inest verbis antedd., ut 1 Cor. 6, 9. 15, 33. nunc verbis sqq. ut Gal. 6, 7. Iac. 1, 16. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 49. — bb) = *a virtutis tramite abduco, seduco,* πλανάομαι, *seducor, pecco* Tit. 3, 3. Hebr. 5, 2. — Iac. 5, 19. ἐάν τις ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας = *si vestrum aliquis aberraverit et a veritatis via deflexerit* i. e. *si quis inter vos a verae religionis tramite aberraverit.* 2 Petr. 2, 15. Apoc. 12, 9. 18, 23. 19, 20. 20, 3. 8. 10. (Sir. 9, 8. Ies. 46, 8.) Saepius non legitur in N. T.

Πλάνη, ης, ἡ, 1) *error* [propr. i. e. huc illuc vagatio Ael. V. H. 5, 7. *error* Iustin. 36, 2. Curt. 5, 13. 23. Ovid. trist. 4, 10. 19] metaph. *opinionis error, error, Irrwahn* [cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 384.] ita a) de mentis errore, quo deceptus facit aliquis aliquid, ut ἡ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης 1 Thess. 2, 3. τὴν ἀντιμισθίαν — τῆς πλάνης αὐτῶν [i. e. erroris sui, quo vero Deo deserto ad numina se contulerant, quae ipsi opinionis errore sibi finxissent i. e. idolorum cultus] — ἀπολαμβάνοντες Rom. 1, 27. Cf. ad h. l. *Fritzsche* p. 79. — 2 Thess. 2, 11. (Diod. Sic. 2, 18. *error* Cic. de nat. deorr. 1, 1. 2, 20.) — b) de morum perversitate = *animi perversitas,* ut ἀναστρέφεσθαι ἐν πλάνῃ [vid. ἐν p. 168 col. 1.] 2 Petr. 3, 18. — Iac. 5, 20. ἡ πλάνη τοῦ Βαλαάμ i. e. *cui se dederat Bileamus* Iud. v. 11. ἡ τῶν ἀθέσμων πλάνη 2 Petr. 3, 17 coll. v. 16. — opp. τῇ ἀληθείᾳ et sistitur ἡ πλάνη tanquam persona Eph. 4, 14. πρὸς τὰς μεθοδείας τῆς πλάνης i. e. ad fraudes, *quas suppeditat animi perversitas* coll. v. 15. τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης i. e. *Spiritus qui pendet a dictamine vel regimine* τῆς πλάνης. 1 Ioh. 4, 6. (Similiter Horat. art. poet. v. 308. quid deceat, quid non, quo *virtus,* quo *ferat error.*) — 2) *fraus, der Betrug* Matth. 27, 64. (ita *error* Virg. Aen. 7, 48.) Saepius non legitur in N. T.

Πλανήτης, ου, ὁ, (erro, erraticus Xen. Venat. 5, 27. a πλανάω) ἀστήρ, *stella erratica* [propr. Diod. Sic. 1, 81. Xen. Mem. 4, 7. 5.] Appellantur ἀστέρες πλανῆται falsi doctores, ita semel Iud. v. 13.

Πλάνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (erro, vagus Ael. V. H. 3, 29.) *fraudulentus, a, um,* ut πνεύματα πλάνα 1 Tim. 4, 1. (Ios. b. i. 2, 13. 4.) ὁ πλάνος subst. *impostor, seductor, fraudator* 2 Cor. 6, 8. 2 Ioh. v. 7. — Matth. 27, 63. quo l. per contumeliam *planus* [Landstreicher] Iesus appellatur. (Diod Sic. Vol. 10. p. 107 ed. Bip.) — Saepius non habetur in N. T.

Πλάξ, ακός, ἡ, *tabula,* maxime *lata tabula.* Ter in N. T. 2 Cor. 3, 3. Hebr. 9, 4. — pro לוּחוֹת Exod. 32, 14. 15. (Diod. Sic. 5, 36.) — ἐν πλαξὶ καρδίας 2 Cor. 3, 3. cf. Prov. 3, 3. 7, 3.

Πλάσμα, τος, τό, (πλάσσω fingo) *res a figulo formata, figmentum, fictile.* Semel in N. T. Rom. 9, 20. — pro מַעֲשֶׂה Ies. 19, 16. (Artem. 1, 56. Lucian. Dial. Deorr. 6, 5.)

Πλάσσω, f. πλάσω, [cf. *Buttm.* §. 80, 4. gram. max. §. 95. *Matth.* §. 178, b.] *fingo, bilden, formen.* Bis in N. T. Rom. 9, 20. 1 Tim. 2, 13. — pro עָשָׂה Gen. 2, 7. Ies. 19, 16. (Sap. 15, 7. Ael. V. H. 2, 13. Xen. de mag. equit. 6, 1.)

Πλαστός, ἡ, όν, (πλάσσω) *fictus, a, um* trop. pro: *commentitius,* ita semel 2 Petr. 2, 3. πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται. (Dem. 602, 1.)

Πλατεῖα, ας, ἡ, (femin. adiect. πλατύς, latus) *platea, via latior.* Novies in N. T. Matth. 6, 6. 12, 19. Luc. 10, 10. 13, 26. 14, 21. Act. 5, 15. Apoc. 11, 8. 21, 21. 22, 2. — pro חוּץ Prov. 7, 6. רְחֹב Iudd. 19, 15. (Diod. Sic. 6, 52. Artemid. 3, 62.)

Πλάτος, εος, ους, τό, *latitudo.* Ter in N. T. Eph. 3, 18. vid. ad h. l. μῆκος p. 319 fin. — Apoc. 21, 16. (2 Macc. 12, 16. Hdian. 8, 4. 2. Xen. Cyr. 7, 5. 8.) πλάτος τῆς γῆς i. e. *planities* Apoc. 20, 9. Ita pro מֶרְחָב Hab. 1, 6.

Πλατύνω, f. υνῶ, perf. pass. πεπλάτυμμαι [cf. de huius verbi reduplicat. *Matth.* §. 167. *Buttm.* §. 76, 5. gram. max. §. 83. not. 2. *Rost* §. 66. not. 1.] 3. pers. sing. πεπλάτυνται [cf. quae de eadem forma 3. pers. perf. pass. ἐξήρανται adnotata sunt sub μιαίνω] a. 1. p. ἐπλατύνθην, *dilato.* Ter in N. T. sq. accus. Matth. 23, 5. — pro hebr. הִרְחִיב Exod. 34, 24. (Xen. Cyr. 5, 5. 34.) — πλατύνω τὴν καρδίαν, ex metaph. Hebraeis usitata [Ps. 119, 32. cf. *Win.* p. 31.] *animum explico, animum extendo* 2 Cor. 6, 11. ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται i. e. *animus meus extensus fuit et etiamnum extensus est, latum habui et habeo animum,* scil. *ad vos omnes amore excipiendos.* Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 94 sq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 128. et de perf. quatenus praesentis significationem includat, sub ἀγαπάω, ἀκούω monita. De h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — τὴν δὲ — ὑμεῖς v. 13. de h. l. accus. vid. sub ἀντιμισθία notata.

Πλατύς, εῖα, ύ, *latus.* Extat tantum Matth. 7, 13. (Hdian. 4, 1. 4. Xen. Cyr. 5, 3. 36.)

Πλέγμα, τος, τό, (πλέκω necto; omne, quod nexum vel contextum est Xen. Cyr. 1, 6. 28. Anthol. gr. T. 1. p. 68. T. 4. p. 43. ed. *Iacobs.*) *cincinni, crines intorti, künstlich gewundene Haare, Haarlocken.* Legitur tantum 1 Tim. 2, 9.

Πλεῖστος, η, ον, superlat. adiect. πολύς, *plurimus* Matth. 11, 20. 21, 8. (Xen. Cyr. 6, 2. 28.) — τὸ πλεῖστον adverbial. [vid. ἀκριβής] *ad summum, höchstens* 1 Cor. 14, 27. —

Πλείων, ονος, ὁ, ἡ, neutr. πλέον, etiam πλεῖον [Thuc. 7, 63. cf. *Buttm.* gram. max. §. 68. *Matth.* §. 135. *Rost* §. 54, 6.] Plural. πλείους, etiam πλείονες [Xen. H. G. 4, 2. 11.] accus. πλείους, etiam πλείονας [Thuc. 2, 87. cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. not. 4.] neutr. πλείονα [cf. *Matth.* l. l.] 1) *plus, maior numero* a) universe aa) sq. genit. comparationis, ut πλείονας τῶν πρώτων i. e. *plures primum missis* Matth. 21, 36. Marc. 12, 43. Luc. 21, 3. Ioh. 7, 31. (Diod. Sic. 12, 21.) — bb) sq. πλήν c. genit. ut μηδὲν πλέον βάρος — πλὴν — τούτων Act. 15, 28. — cc) sq. ἤ *quam* Matth. 26, 53. Ioh. 4, 1. (Diod. Sic. 1, 79.) — abest ἤ, ubi sequitur numerale Act. 4, 22. 23, 13. 21. 24, 11. 25, 6. οὐ πλείους ὀκτώ. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 410 sq. *Matth.* §. 455, not. 4. *Win.* p. 222. — legitur πλεῖον ἤ extra constructionem, ut οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι Luc. 9, 13. (Xen. Oec. 21, 3. An. 1, 2. 11. 7, 1. 27.) cf. *Lob.* l. l. p. 410. *Bornem.* ad Xen. An. 1, 2. 11. *Id.* Schol. p. 58. *Matth.* §. 437, not. 2. §. 455, not. 4. — dd) sq. παρά c. accus. Luc. 3, 13. Vide παρά. — ee) abest comparationis significatio, e contextu quippe quae facile cognoscitur [vid. ἀκριβής] Matth. 20, 10. Luc. 11, 53. Ioh. 4, 41 coll. v. 39. 15, 2. Act. 2, 40. 13, 31. 18, 20. 21, 10. 24, 17. 25, 14. 27, 20. 28, 23. Hebr. 7, 23. — τὸ πλεῖον = *debitum maius* Luc. 7, 43. (τὸ πλεῖον et αἱ πλείους pars maior Lucian. D. D. 20, 1. Xen. An. 7, 6. 16. Mem. 2, 5. 5.) — — b) neutr. πλεῖον, adverbial., sq. genit. Ioh. 21, 15. — absque comparationis significatione Luc. 7, 42. (Xen. Cyr. 8, 2. 7.) — praeced. ἐπί: ἐπὶ πλεῖον [cf. ἐπί de gradu p. 190 col. 2.] i. e. vel: *latius, amplius* Act. 4, 17. — 2 Tim. 2, 16. de h. l. genit. ἀσεβείας = *in Anschung der Gottlosigkeit*, aut: *in der Gottlosigkeit* vid. ἀπείραστος et de genit. post neutr. adiect. vel pronom. *Matth.* §. 341, 4. *Lob.* l. l. p. 279 sq. — vel: *diutius* [vid. ἐπί p. 190 col. 1.] Act. 20, 9. 24, 4. (ita ὀλίγῳ πλεῖον Xen. Cyr. 1, 3. 1.) — — c) c. art. οἱ πλείονες, οἱ, αἱ πλείους, *plerique, plurimi, die Mehrzahl* [cf. *Matthiae* §. 266.] Act. 19, 32. 27, 12. 1 Cor. 9, 19 ἵνα — κερδήσω, *ut*, si non omnes, certe *plurimos lucrarer*. 15, 6. 2 Cor. 2, 6. 4, 15. 9, 2. Phil. 1, 14. (Ios. Ant. 10, 7. 3.) —

2) *maior pretio* vel *dignitate, praestantior, excellentior*, a) sq. genit. comparationis Matth. 6, 25. 12, 41. 42. Marc. 12, 33. Luc. 11, 31. 32. 12, 23. Apoc. 2, 19. (Xen. Ages. 2, 19) — verbo περισσεύειν, comparativi notionem includenti, ita additur, ut intendat Matth. 5, 20. Cf. *Lob.* l. l. p. 10. — b) sq. παρά c. acc. [vid. παρά] Hebr. 3, 3. 11, 4. — Saepius non extat in N. T.

Πλέκω, f. ξω, *necto, contexo*. Ter in N. T. sq. acc. rei Matth. 27, 29. Marc. 15, 17. Ioh. 19, 2. (Xen. An. 3, 3. 18.)

Πλέον, v. πλείων.

Πλεονάζω, f. άσω (πλέον) 1) *copiosior sum* i. e. a) *plus habeo, quam alter* 2 Cor. 8, 15. — 2 Petr. 1, 18. ταῦτα πλεονάζοντα [propr. quae si nobis insunt et magis insunt, quam in aliis] = *quibus* virtutibus *si abunde ornati sumus*. (τὸ πλεονάζον abundantia, Ueberfluss Diod. Sic. 3, 48.) — b) *augeor, cresco*. Rom. 5, 20 bis. 6, 1. 2 Cor. 4, 15. — εἴς τι i. e. *in commodum alicuius, für etwas* Phil. 4, 19. Vide εἰς p. 143 col. 2. — iungitur c. ὑπεραυξάνω 2 Thess. 1, 3. — 2) transit. *copiosiorem reddo, augeo*, sq. accus. person. et dat. rei 1 Thess. 3, 12. ὑμᾶς δὲ κύριος πλεονάσαι [i. e. *augeat*, optativ. vid. ἀποδίδωμι.] — τῇ ἀγάπῃ = δῴη δὲ ὁ κύριος ὑμᾶς πλεονάσαι τῇ ἀ. — ita pro הִרְבָּה Num. 26, 54. Ps. 71, 21. (1 Macc. 4, 35.) — Saepius non extat in N. T.

Πλεονεκτέω, ῶ, f. ήσω, (πλέον, ἔχω), habeo; plus habeo, quam alter Xen. Mem. 2, 6. 21. plus habere cupio Xen. Cyr. 1, 3. 18.) *lucri causa fraudem facio*. Quinquies in N. T. sq. acc. pers. propr. 2 Cor. 7, 2. 12, 17. μή τινα — ὑμᾶς pro: μή τινα τούτων οὓς ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, εἰς τοῦτο ἀπέσταλκα, ἵνα δι' αὐτοῦ πλεονεκτήσω ὑμᾶς; Cf. de h. l. anacolutho *Win.* p. 499. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 253. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 20. — v. 18. 1 Thess. 4, 6. de h. l. infinit. τὸ μὴ — πλεονεκτεῖν epexegetico = ὥστε μὴ πλεονεκτεῖν vid. sub ἀναθάλλω monita et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 229. (Pol. 6, 56. 2. Xen. Cyr. 1, 6. 31 et 33.) — passiv. πλεονεκτοῦμαι ὑπό τινος = πλεονεκτεῖ μέ τις, *ich werde von Jem. vervortheilt, es vervortheilt mich Jem.* [propr. Dem. 1035, 25.], ita de Satana, qui seducendo τῇ σωτηρίᾳ per Christum parta privat aliquem eumque suum facit 2 Cor. 2, 11. Cf. ad h. l. *Meyer* l. l. p. 39.

Πλεονέκτης, ου, ὁ, (πλεονεκτέω quod vid.; qui plus, quam alter, habet) *qui plus habere cupit, habendi cupidine flagrans, lucro inhonesto inhians*. Quater in N. T. 1 Cor. 5, 10. 11. 6, 10. Eph. 5, 5. (Sir. 14, 9. Diod. Sic. 20, 106. Xen. Mem. 1, 5. 3.)

Πλεονεξία, ας, ἡ, [πλεονεκτέω quod vid.; maior portio Xen. Mem. 1, 6. 12. Hdian. 1, 5. 6.) *alieni nimia cupido, lucri faciendi cupido*. Decies in N. T. Marc. 7, 22. de h. l. plur. πλεονεξίαι = *die verschiedenen Aeusserungen* vel *Formen der πλεονεξία* vid. αἰσχύνη. — Luc. 12, 15. Rom. 1, 29. εὐλογία — μὴ ὡς πλεονεξία i. e. εὐλογία *non habens qualitatem πλεονεξίας* i. e. *nicht kärglich* wieder Habsüchtige zu geben pflegt 2 Cor. 9, 5. — Eph. 4, 19. de h. l. verbis ἐν πλ. statum alicuius internum indicantibus vid. ἐν p. 168 col. 2 et *Harless* p. 405. — 5, 3. Col. 3, 5. 1 Thess. 2, 5. 2 Petr. 2, 3. 14. (Ael. V. H. 3, 16. Xen. Cyr. 1, 6. 28.) —

Πλευρά, ᾶς, ἡ, *latus corporis, die Seite*. Quinquies in N. T. Ioh. 19, 34. 20, 20. 25. 27. Act. 12, 7. — (Lucian. Dial. Deorr. 20, 7. Xen. An. 4, 1. 18.) —

Πλέω, [de forma huius verbi soluta vid. δέω] f. πλεύσομαι, vel πλευσοῦμαι *navigo, ich schiffe*. Sexies in N. T. absol. Luc. 8, 23. Act. 27, 24. (Hdian. 8, 2. 7. Xen. An. 5, 1. 4.) — sq. εἰς c. acc. loci Act. 21, 3. 27, 6. quo l. πλέιν = μέλλον πλεῖν *in eo erat ut navis veheretur, das eben in Begriff war zu fahren*. Vide de hoc praes. usu αἴρω et de particip. praes. = partic. impf. ἀγανακτέω. — (Diod. Sic. 13, 78. Xen. H. G. 1, 1. 8.) — sq. ἐπί c. accus. loci Apoc. 18, 17. Vide de h. l. lectione *Griesb. Schott, Knapp*. — sq. accus. simplici [vid. διαβαίνω] Act. 27, 2. (Pol. 3, 4. 10. Xen. H. G. 4. 8. 6.) —

Πληγή, ῆς, ἡ, (πλήσσω) 1) *plaga, verber* a) propr. Luc. 10, 30. 12, 48. Act. 16, 23. v. 33. ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν vide ἀπό p. 34 col. 1. fin. — (ἀπὸ τῆς πληγῆς αἷμα Lucian. D. D. 14, 2.) — 2 Cor. 6, 5. 11, 23. (2 Macc. 3, 26. Diod. Sic. 18, 36. Xen. Cyr. 1, 3. 16.) — b) *plaga, quae infligitur a Deo* i. e. *calamitas*, ita [ex Hebraeorum loquendi consuetudine πληγή pro: מַכָּה Deut. 28, 59. 61. Mich. 1, 4.] Apoc. 9, 18. 20. 11, 6. 15, 1. 6. 8. 16, 9. 21. 18, 4. 8. 21, 9. 22, 18. (1 Macc. 13, 32. Philo de vit. Mos. p. 624.) — 2) *vulnus* Apoc. 13, 3 et 12. ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου i. e. *vulnus letale*. Vide θάνατος p. 227 col. 2. (Lucian. D. D. 14, 2.) — Apoc. 13, 14. ἡ πληγὴ τῆς μαχαίρας i. e. *vulnus gladio factum*. — Saepius non legitur in N. T.

Πλῆθος, εος, ους, τό, (amplitudo, magnitudo, ita de montibus Herodot. 1, 203. de spatio Thuc. 1, 1.) *multitudo, copia* a) universe, ut στρατιᾶς οὐρανίου Luc. 2, 13. τῶν ἰχθύων Ioh. 21, 6. et addito πολύ Luc. 5, 6. φρυγάνων Act. 28, 3. τῷ πλήθει, *numerum quod attinet, an Menge* [vid. ἀγαλλιάω] Hebr. 11, 12. ἁμαρτιῶν = πολλὰς ἁμαρτίας scil. eius, qui convertitur Iac. 5, 20. 1 Petr. 4, 8. — pro מִסְפָּר Ps. 147, 4. (Diod. Sic. 3, 22. Xen. An. 4, 7. 26.) — — b) de multitudine hominum aa) seq. genitivo genus vel classem significante, ut τῶν μαθητῶν Act. 6, 2. — Act. 4, 32. 21, 36. (Diod. Sic. 1, 55. Cebet. tab. c. 1.) — pluralis πλήθη [copiae] ἀνδρῶν Act. 5, 14. — c. πολύ, ut τοῦ λαοῦ Luc. 6, 17. 23, 27. — Ioh. 5, 3. Act. 14, 1. 17, 4. — c. πᾶν, ut τοῦ λαοῦ Luc. 1, 10. Act. 25, 24. — abest genit. e contextu facile cognoscendus Act. 15, 12 coll. v. 6. — 15, 30 coll. v. 22. ubi τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν — ἀδελφοῖς. — c. ἅπαν, ut τῶν μαθητῶν Luc. 19, 37. — minus plene Act. 6, 5 coll. v. 2. — αὐτῶν sc. τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων Luc. 23, 1 coll. 22, 66. — Act. 23, 7. — sq. genit. τῆς περιχώρου i. e. *incolarum* τῆς π. Luc. 8, 37. — Act. 5, 16. — bb) absolute Act. 2, 6 coll. v. 5. — singularis collective positus secum habet verbum plur. [vid. Ἰουδαία p. 241 col. 2.] Marc. 3, 7. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb., Schott, Fritzsche, de Wette*. — v. 8. verbis ἀπὸ — καὶ Σιδῶνα per apposit. additur πλῆθος πολύ. Cf. *Matth.* §. 432. — c) *frequentia populi, multitudo*, ut τῆς πόλεως Act. 14, 4. — 19, 9. 21, 22. (Xen. Mem. 1, 2. 42. Cyr. 2, 2. 20. plebs Diod. Sic. 1, 43.) — Saepius non extat in N. T.

Πληθύνω, f. υνῶ, (a πληθύς, copia; impleo, füllen, voll machen) 1) *augeo, multiplico*, sq. accus. 2 Cor. 9, 10. quo l. lectionem *πληθυνεῖ* praeferendam esse lectioni *πληθύναι* vel optat. monuerunt *Griesb., Scholt, Meyer, de Wette.* — verbo finito additur particip. ita, ut intendat [vid. *ἀκούω* p. 15 col. 1.] Hebr. 6, 14 coll. τοῖς ο' Gen. 22, 17. — pro הַרְבָּה Gen. 22, 17. רָבָה Ioel. 3, vel 4, 13. הֶאֱרִיךְ 1 Regg. 3, 14. — *πληθύνομαι, augeor, cresco*, ut ὁ ἀριθμός Act. 6, 7. — 7, 17. 9, 31. 12, 24. — addito dat. commodi [vid. *ἄγω*] ut *χάρις ὑμῖν πληθυνθείη* = *vobis abunde contingat* [de quo opt. vid. *ἁγιάζω*] 1 Petr. 1, 2. 2 Petr. 1, 2. Iud. v. 2. — *ἡ ἀνομία πληθύνεται* i. e. *ingravescit* Matth. 24, 12. — 2) intrans. *augeor, cresco* Act. 6, 1. *πληθυνόντων τῶν μαθητῶν*. — pro יִרֶב Exod. 1, 20. (Hdian. 3, 8. 14.) — Saepius non legitur in N. T.

Πλήθω, v. *πίμπλημι*.

Πλήκτης, ου, ὁ, (*πλήσσω*, percutio) *percussor, plagiarius, ein Schläger*. Bis in N. T. *μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην* 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. Iunguntur haec verba, quia ebrietas haud raro cum contentione et pugna coniuncta esse solet. (Plutarch. vit. Marcell. c. 1 et vit. Pyrrh. c. 30.)

Πλήμμυρα, ας, ἡ, (ut *πλήμη* Diod Sic. 3, 39. et *πλημμυρίς* Diod. Sic. 3, 21. De vocab. *πλήμμυρα* et *πλημμυρίς* accentu vid. *Passow* sub his vocc. et *Buttm.* gr. max. Vol. 1. p. 35. 39.) *mare aestuans, die Fluth*. Legitur tantum Luc. 6, 48. *πλημμύρας δὲ γενομένης*. Alii intuentes Matth. 7, 27. *ἦλθον οἱ ποταμοί* vertunt: diluvio ingruente. (Anthol. gr. T. II. p. 135. ed. *Iacobs*.)

Πλήν, adv. (a *πλέον*, plus; hinc propr. darüber hinaus, weiter) 1) *praeter, excepto* a) seq. genit. Marc. 12, 32. Ioh. 8, 10. Act. 8, 1. 15, 28. 27, 22. (Pol. 3, 54. Xen. An. 1, 8. 9. Thuc. 4, 54.) cf. *Fischer* 3. b. p. 77. — b) *πλὴν ὅτι*, *nisi quod, praeterquam quod* Act. 20, 23. *τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσαντά μοι μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα — διαμαρτύρεταί μοι* (*πλὴν ὅτι* Dionys. Halic. de comp. verbb. p. 176.) — 2) in transitu ad novam sententiam: *sed, aber*, in quibus pro contextus ratione uti solent Lat. *tamen, quin, imo* [cf. *Win.* 416. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 789.] Matth. 11, 22. 24. 18, 7. 26, 39. 64. Luc. 6, 24. 35. 10, 11. 14. 20. 11, 41. 12, 31. 13, 33. 18, 8. 19, 27. 22, 21. 22. 42. 23, 28. 1 Cor. 11, 11. Eph. 5, 33. quo l. ad superiora redit oratio coll. v. 25. 28. Phil. 1, 18. 3, 16. cf. ad h. l. *Win.* p. 305. *Fritzsche* diss. 2. p. 92 sq. *Hölem.* ep. P. ad. Philipp. p. 294. — 4, 14. Apoc. 2, 25. (Hdian. 1, 12. 6. 3, 4. 1. Lucian. D. D. 1, 3. Xen. An. 1, 8. 25. 3, 1. 26.) — Saepius non extat in N. T.

Πλήρης, εος, ους, ὁ, ἡ, — ες, τό, *plenus* i. e. a) *refertus, angefüllt, voll*, ita de vasibus cavis Matth. 14, 20. 15, 37. Marc. 6, 43. — sq. genit. [vid. *γεμίζω*] Marc. 8, 19. (Lucian. Dial. Deorr. 5, 3. Herodian. 3, 13. 9. Xen. Anab. 1, 2. 7. 1, 5. 1.) — b) trop. de personis: *large instructus* aliqua re sq. gen. [vid. *γεμίζω*], ut *λέπρας* = *lepra undique obtectus* Luc. 5, 12. — *πνεύματος ἁγίου* Luc. 4, 1. Act. 7, 55. *πνεύματος ἁγ. καὶ σοφίας* 6, 3. *πνεύματος ἁ. καὶ πίστεως* Act. 6, 5. 11, 24. *χάριτος καὶ ἀληθείας* Ioh. 1, 14. *χάριτος καὶ δυνάμεως* Act. 6, 8. — *ἔργων ἀγαθῶν καὶ* [= *nempe*, vid. de *καί* explicativo *καί* p. 247 coll. 2.] *ἐλεημοσυνῶν* Act. 9, 36. — *δόλου — ῥᾳδιουργίας* Act. 13, 10. *θυμοῦ* 19, 28. (Dem. 1445, 13. Xen. An. 1, 2. 7. 3, 5. 2.) — c) trop. de rebus, quibus ad iustam magnitudinem nihil deest: *plenus* i. e. *perfectus, völlig, vollkommen, voll* Marc. 4, 28. 2 Ioh. v. 8. (Dem. 776, 9. Xen. An. 7, 5. 5. plenus Quinct. instit. 1, 1. med.) — Saepius non legitur in N. T.

Πληροφορέω, ῶ, f. ήσω, (*πλήρης*, *φορέω* gesto, fero; propr. plenum facio, passiv. *πληροφοροῦμαι* plenus reddor, plenus sum, ita pro מָלֵא Cohel. 8, 11.) 1) *perficio* i. e. *omni ex parte satisfacio alicui rei*, ut sq. acc. *τὴν διακονίαν* 2 Tim. 4, 5. — passiv. *perficior, absolvor* 4, 17. — de personis: *πεπληροφορημένοι* i. e. *perfecti*, ita codd. pro *πεπληρωμένοι* Col. 4, 12. Vid. *Grieb., Scholt.* — 2) *certum aliquem* vel *aliquid reddo* i. e. a) *argumentis certis persuadeo alicui aliquid, πληροφορέομαι, certo persuasus sum*, sq. *ὅτι* Rom. 4, 21. — absolute 14, 5. — (Ctesias Excerptt. c. 38. *πόλλοις οὖν λόγοις καὶ ὅρκοις πληροφορήσαντες Μεγάβυζον*. Isocrat. Orat. Trapez. p. 360. *Steph.* vel p. 626 ed. *Lange* *ἐμὲ δὲ πολλῶν ἀκουόντων ἤξιουν πληροφορηθεὶς γεγενῆσθαι μηδὲν κεκτῆσθαι*. Vide tamen quae habet de his locis et de origine vocabulorum *πληροφορέω* et *πληροφορία* alexandrina *Bleek* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 233. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 273.) — b) *argumentis certis munio et confirmo, vollständig erweisen*, sq. accus. rei Luc. 1, 1. — Saepius non legitur in N. T.

Πληροφορία, ας, ἡ, (*πληροφορέω* quod vid.; propr. repletio) *plenitudo, die Fülle*, *τῆς συνέσεως* Col. 2, 2. — *πίστεως* Hebr. 10, 22. — *plenior et uberior rei confirmatio argumentis certis effecta* 1 Thess. 1, 5. *τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν ἐγενήθη — ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ*. Hebr. 6, 11. *τῆς ἐλπίδος*. De huius voc. origine alexandrina vid. *πληροφορέω*. — Saepius non extat in N. T.

Πληρόω, ῶ, f. ώσω, a. 1. ἐπλήρωσα, pf. πεπλήρωκα, pf. pass. πεπλήρωμαι, a. 1. p. ἐπληρώθην, f. 1. p. πληρωθήσομαι (*πλήρης*)

1) *impleo, plenum facio, ich mache voll, ich erfülle, fülle an,*

a) sensu locali, räumlich aa) proprie i. e. seq. acc. *rei* vacuae, ut *σαγήνην* Matth. 13, 48. — Ioh. 12, 3. *ἡ δὲ οἰκία — μύρου* i. e. *ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη εὐωδίας ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου*. Cf. *Win.* p. 181. (ita *πλέος ἀπό τινος* Xen. Cyr. 1, 3. 5. et *Bornem.* ad h. l. — Act. 2, 2. — (*τὰ πλοῖα λίθων* Diod. Sic. 13, 78. de navibus, quae sociis navalibus, classiariis implentur Lucian. dial. mort. 18, 2. Thuc. 1, 29.) — bb) trop. sq. acc. rei, quae tanquam lacuna cogitari potest, ut *πᾶσαν χρείαν τινός expleo quamcunque necessitatem alicuius* i. e. *expleo quicquid defecerit, jedes Bedürfniss Jem. befriedigen, ἐν δόξῃ splendidissime, largissime* [vid. *ἐν* p. 168 col. 1.] Phil. 4, 19. (Plat. Gorg. 1. p. 508 a. b. *οὐκ ἐπιθυμίας ἐῶντα ἀκολάστους εἶναι καὶ ταύτας ἐπιχειροῦντα πληροῦν*.) — passiv. *πεπλήρωμαι repletus sum* i. e. *non amplius superest necessariorum lacuna explenda* Phil. 4, 18. vid. *Hölem.* ep. ad Philipp. p. 383. 387. (Arrian. diss. ep. 3, 24. *τὸ γὰρ εὐδαιμονοῦν ἀπέχειν δεῖ πάντα ἃ θέλῃ πεπληρωμένῳ τινὶ ἐοικέναι*.) — addito genit. *rei*, qua quid impletur [vid. *γεμίζω*], ut *τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς* i. e. *facio ut per Hierosolymam divulgetur doctrina* Act. 5, 28. (*πάσας* [scil. *πόλεις*] *ἐνέπλησε τῶν ὑπὲρ ἡμῶν λόγων* Liban. epist. p. 721. Iustin. 11, 7. post hunc filius Mida regnavit, *qui — Phrygiam religionibus implevit*.) — *τὴν καρδίαν τινός animum alicuius* [qui quippe cogitatur sedes sensuum, cupiditatum, studiorum, virtutum, vitiorum] *impleo* i. e. *occupo* Ioh. 16, 6. Act. 5, 3. —

b) ex Iudaeorum graeciensium locutione [vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 473.] de tempore: *impleo* i. e. *absolvo* [= *ein bestimmtes Zeitmaas vollmachen* [ita, ut nihil ei ad integritatem desit, passiv. *absolvor, peragor*, ut *πεπλήρωται ὁ καιρός praeterlapsum est tempus* Marc. 1, 15. — Luc. 21, 24 Ioh. 7, 8. Act. 7, 23. de h. l. dat. commodi *αὐτῷ* vid. *ἄγω*. — v. 30. 9, 23. 24, 27. (Tob. 8, 20. Ios. Ant. 6, 4. 1. *impleo* Plin. ep. 1, 12. Hor. ep. 1, 20. 27.) —

c) metaphor. aa) refertur ad hominem i. e. ad mentem hominis, qui quippe cogitatur tanquam sedes vel receptaculum eorum omnium, quae novit, quae recte vel perperam statuit, cogitat, decernit, sentit, appetit aliquis, seq. acc. *person. impleo aliquem* i. e. *copiose instruo aliquem, πεπλήρωμαι copiose instructus sum, plenus sum*, addito *genit. rei* [vid. *γεμίζω*], ut *σοφίας* Luc. 2, 40. *εὐφροσύνης* Act. 2, 28. *χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου* Act. 13, 52. — Rom. 15, 13. 14. 2 Tim. 1, 4. (*κενῶν ἐλπίδων* Plut. Fab. Max. c. 5. *σοφίας* Plat. Conv. p. 316. — impleo Liv. 7, 7. 36, 20.) — addito *dat. rei* [cf. *Matth.* § 352, not. *Rost* §. 108, not. 15. Elmsl. ad Eur. Bacch. v. 18. ad Soph. OC. v. 16. *Win.* p. 194 coll. p. 167.] ut *πάσῃ ἀδικίᾳ — κακίᾳ* Rom. 1, 29. de h. l. acc. *πεπληρωμένους* suspenso a praeced. infinit. *ποιεῖν*, *ita ut inhonesta perpetrent oppleti* vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 83. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 50. — *τῇ παρακλήσει* 2 Cor. 7, 4. (2 Macc. 7, 21. Diod. Sic. 2, 39. 4, 48. Eur. Herc. fur. v. 372 *πλήρης* Eur. Bacch. v. 18.) — addito *ἐν* c. dat. nominis indicantis, in quanam re appareat vel ad quam rem spectet qualitas verbo significata [vid. *ἐν* p. 168 col. 2.], ut *πληροῦσθε* [i. e. *pleni estote*] *ἐν πνεύματι* Eph. 5, 18. de nominat. participiorum, quae sequuntur v. 18. 19. vid. *ἀγαλλιάω*. — *πληροῦμαι impleor, plenus fio εἴς τι eo usque ut recipiam*

aliquid in me [vid. εἰς p. 142 col. 1 fin.] Eph. 3, 19. ἵνα πληρωθῆτε — τοῦ θεοῦ ut pleni fiatis eo usque, ut omnes Dei copias in vos recipiatis. Cf. Fritzsche l. l. Vol. 2. p. 471. coll. Harless ep. P. ad Eph. p. 327. — Col. 2, 12. ἐστὲ ἐν αὐτῷ [scil. ἐν χριστῷ in conjunctione cum Christo i. e. per Christum vid. ἐν p. 171 col. 2 fin.] πεπληρωμένοι scil. omnis generis bonis divinis. — πληροῦμαι seq. acc. rei pertinente ad rem accuratius definiendam [vid. ἀριθμός], ut καρπὸν δικαιοσύνης Phil. 1, 11. de h. l. lect. καρπὸν praeferenda lectioni καρπῶν vid. Griesb., Schott, Knapp, Hölemann. Col. 1, 9. — sq. acc. τὰ πάντα omnem omnium rerum universitatem, ut ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα ut omnem omnium rerum universitatem impleret scil. δόμασι i. e. bonis ad animum pertinentibus, ita Eph. 4, 10. de Christo in coelos evecto coll. v. 7 — 9. — πληροῦμαι [vel medium: impleo mihi, ut Plut. vit. Alcib. c. 35. vel deponens = πληρόω, ut Xen. h. g. 6, 2. 14.] τὰ πάντα ἐν πᾶσι, ita de Christo, qui ut mundi conditor, conservator et gubernator a Deo constitutus [vid. Col. 1, 16 sqq.] rerum universitatem omnibus rebus implet Eph. 1, 23. Cf. ad h. l. Fritzsche l. l. p. 472. aliter Win. p. 235. Deum esse monens, qui appelletur h. l. ὁ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρούμενος. Cf. etiam Harless l. l. p. 122 sqq. —

bb) de mandatis, ministeriis, negotiis ita peractis vel peragendis, ut nihil desideretur, ubi Lat. impleo = absolvo, perago, ad finem perduco, nos: vollenden, sq. acc. ut τὸ εὐαγγέλιον vel τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Rom. 15, 19. Col. 1, 25. Cf. Fritzsche diss. 2. p. 133. Meyer ep. P. ad Rom. p. 315. — τὰ ῥήματα Luc. 7, 1. ταῦτα Act. 19, 21. τὴν διακονίαν Act. 12, 25. Col. 4, 17. τὸ ἔργον Act. 14, 26. — τὸν δρόμον Act. 13, 25. τὴν ἔξοδον Luc. 9, 31. ἣν ἔμελλεν πληροῦν quem vitae exitum [e voluntate vel ex mandato patris subeundum] erat absoluturus i. e. quem erat subiturus. (τὰς ἐντολὰς Hdian. 3, 11. 9. impleo Plin. epist. 10, 56. Tacit. 3, 53. Pallad. Iun. 2.) —

cc) de dictis, promissis, vaticiniis ad quae dum accedit eventus, implentur [cf. nostratium: leere Versprechungen, Lat. inanes minae Horat. Epod. 6, 3.], impleo i. e. ratum facio, eventu comprobo. Ita in formula ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφή, vel τὸ γεγραμμένον, vel τὸ ῥηθέν, vel ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθέν, usitatis apud N. T. scriptores, nihil evenisse vel evenire potuisse Iesu et rei christianae, persuasum habentes, cuius vestigia et primae lineae non invenirentur in V. T. libris, cf. 1 Petr. 1, 10. 12. — Leguntur formulae istae: Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 23. 4, 14. 8, 17. 12, 17. 13, 35. 21, 4. 26, 54. 56. 27, 9. 35. Marc. 14, 49. 15, 28. Luc. 1, 20. 4, 21. 24, 44. Ioh. 12, 38. 13, 18. 15, 25. 17, 12. 18, 9. 32. 19, 24. 36. Act. 1, 16. 3, 18. 13, 27. Iac. 2, 23. — πληροῦμαι ἔν τινι ratum fio in aliquo, an Jem. [vid. ἐν p. 173 col. 1 fin.] Rom. 8, 4. Ita pro מִלֵּא 1 Regg. 2, 27. 2 Chron. 36, 22. (1 Macc. 2, 55. Hdian. 2, 7. 9. Polyaen. Strateg. 1, 18. Arrian. diss. epict. 3, 25. Iulian. epist. 60. et impleo Plin. epist. 2, 12. Liv. 1, 7. nos: sein Versprechen erfüllen, die Ahnung geht in Erfüllung.) — —

dd) ex usu Iudaeorum graeciensium de legis observatione: impleo, observo, satisfacio, τὸν νόμον Rom. 13, 8. Gal. 5, 14. (τὸν νόμον ἐκπιμπλάναι Hdot. 1, 199.) —

2) compleo i. e. ad summum usque impleo, a) proprie, ut πᾶσαν φάραγγα Luc. 3, 5. (sarmentis et virgultis fossas complere Caesar. bell. gall. 3, 18.) τὸ μέτρον τινός mensuram alicuius Matth. 23, 32. πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν i. e. nun so macht das Maass [der Sünden] eurer Väter voll. Cf. de h. l. imperat. permissivo Win. p. 287. Meyer Ev. Matth. p. 142. Aliter Fritzsche Ev. Matth. p. 686. de Wette Ev. Matth. 193. ironice haec dicta esse observantes: „compleatis, quaeso, peccatorum, quae patres vestri perpetrarunt, mensuram.“ — b) metaphor. perficio, perfectum reddo, πληροῦμαι perficior, perfectus reddor, πεπληρωμένος plenus et perfectus, omnibus numeris absolutus, sq. acc. ut εὐδοκίαν 2 Thess. 1, 11. τὸν νόμον Matth. 5, 17. τὸ πάσχα Luc. 22, 16. ἕως ὅτου — θεοῦ i. e. usque dum perfectior coena instituta fuerit in regno divino. τὴν ὑπακοήν 2 Cor. 10, 6. de h. l. gen. ὑμῶν praeposito cum vi nomini regenti vid. Win. p. 177. — τὴν χαράν Phil. 2, 2. Ioh. 3, 29. 15, 11. 16, 24. 17, 13. quo l. ἐν αὐτοῖς = in animis suis vid. ἐν p. 170 col. 2. — 1 Ioh. 1, 4. 2 Ioh. v. 12 — iungitur c. τέλειος [cf. de vocabb. synonymorum coniunctione ἀγαλλιάω] addito ἐν παντὶ θελήματι θεοῦ in omni voluntate Dei peragenda Col. 4, 12. — sq. ἐνώπιόν τινος = iudice aliquo [vid. ἐνώπιον p. 178 col. 1.] Apoc. 3, 2. Saepius non extat in N. T.

Πλήρωμα, τος, τό, (πληρόω) 1) signif. passiva: id quo completum est aliquid, res quae continentur spatio aliquo a) univ. ut τῆς γῆς i. e. universa rerum, quae continentur terra, copia 1 Cor. 10, 26. [v. 28. suspecta esse h. l. verba vid. apud Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette.] Ita pro מְלֹא Ps. 24, 1. 96, 11. 1 Chron. 16, 32. Marc. 8, 20. πόσων — κλασμάτων quot corbium copiam frustorum sustulistis, wie vieler Körbe Ausfüllungen, an Brodstücken, habt ihr aufgehoben. Cf. ad genit. κλασμάτων et κοφίνων, quorum ille ad pleni notionem pertinet Fritzsche Ev. Marc. p. 245 sq. et de vi genit. latius patente sub ἄζυμος notata. — De lectione loci Marc. 6, 43. ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα pro: ἦραν — κοφίνους πλήρεις Fritzschio l. l. p. 245 sq. probata vid. Griesb. ed. Schulz, Theile. (δυςθανάτων κρητήρων πληρώματα Eur. Ion. v. 1069. πλήρωμα πόλεως Aristot. 3, 13. 4, 14.) — b) ex usu et locutione Iudaeorum graeciensium refertur ad tempus = vel: plenus dierum, mensium, annorum numerus, quo expletur certum aliquod temporis spatium vel: plenitas, plenitudo, abstracto posito pro concreto πλήρης, τοῦ χρόνου, τῶν καιρῶν = plenum tempus ὁ πλήρης χρόνος, οἱ πλήρεις καιροί Gal. 4, 4. Eph. 1, 10. (ita πλήρωσις Ezech. 5, 2. Dan. 10, 3.) — 2) = nostratium: Fülle i. e. recedit vel perit rei, qua aliquid impletur, cogitatio, manetque nonnisi notio a) vel copiae = ὁ πλοῦτος, divitiae, abundantia, opulentia, sq. genit. personae possidentis, ut Ioh. 1, 16. Rom. 11, 12. 15, 29. de h. l. lect. τὸ πλήρωμα εὐλογίας χριστοῦ praeferenda lect. τὸ π. εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου χριστοῦ vid. Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette, Fritzsche. — Eph. 3, 19. 4, 13. Col. 2, 9. abest genit. τοῦ θεοῦ vel τῆς θειότητος e contextu facile cognoscendus Col. 1, 19. — b) vel: multitudinis = τὸ πλῆθος, agmen, caterva, ut τὸ π. τῶν ἐθνῶν Rom. 11, 25. — Eph. 1, 23. ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα — πληρουμένου i. e. vel: quae [scil. ἐκκλησία] est corpus eius scil. Christi, plenum eius agmen, qui rerum universitatem omnibus rebus implet, vel si paronomasiam sententiam magis, quam verba complecti censueris: homines ab eo [scil. Christo] impleti, qui rerum universitatem omnibus rebus implet. Vide de h. l. sub πληρόω notata. — 3) supplementum, id quo expletur aliquid Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. — 4) signif. activa: impletio, completio i. e. observatio, ut τοῦ νομοῦ Rom. 13, 10. Gal. 5, 14. Vid. de voc. πλήρωμα Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 469 — 473. — Saepius non legitur in N. T.

Πλησίον, [neutr. adiect. πλησίος, α, ον, proximus, vicinus] adv. 1) prope, iuxta, sq. genit. [vid. ἐγγύς], ut τοῦ χωρίου Ioh. 4, 5. — pro אֵצֶל Deut. 11, 30. (Diod. Sic. 3, 39. Hdian. 1, 7. 4. Xen. Mem. 1, 4. 6.) — — 2) c. articulo: ὁ πλησίον alter i. e. a) quivis alius homo, Nebenmensch absol. Rom. 15, 2. — (Pol. 3, 42. 3. 12, 4. 13. — ὁ πέλας Thuc. 1, 84.) — sq. genit. pron. personal. Rom. 15, 2. — Matth. 19, 19. 22, 39. Marc. 12, 31. 33. Luc. 10, 27. Rom. 13, 9. 10. Gal. 5, 14. Eph. 4, 25. coll. τοῖς ο' Zach. 8, 16. [Hebr. 8, 11. de h. l. lect. πολίτην praeferenda lect. receptae πλησίον vid. Griesb., Knapp, Schott, Böhme, Bleeck.] Iac. 2, 8. — Ita pro רֵעַ Levit. 19, 18. Exod. 20, 17. — abest artic. Luc. 10, 29. 36. vid. de his l. ὁ, ἡ, τό p. 340 col. 2. — b) ex hebr. qui est eiusdem gentis, civis, Mitbürger proprie Act. 7, 27. — Ita pro רֵעַ Levit. 19, 18. — c) ex nequitia vel perversitate Pharisaeorum [cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 246. Meyer Ev. Matth. p. 66] — amicus Matth. 5, 43. Ita φίλος pro רֵעַ Prov. 17, 17. — Saepius non legitur in N. T.

Πλησμονή, ῆς, ἡ, (id, quo repletum est aliquid, οἱ ο' Prov. 3, 10. — a πίμπλημι impleo) satietas. Semel in N. T. Col. 2, 23. πρὸς πλησμονὴν σαρκός i. e. ad corpus satiandum spectans. (Ael. V. H. 9, 26. Diod. Sic. 1, 70. Xen. Mem. 3, 11. 14.)

Πλήσσω, f. ξω, percutio (propr. Xen. Cyr. 2, 3. 19. Hdian. 7, 11. 8.) ex hebr. πληγῆναι τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου — τῆς σελήνης — τῶν ἀστέρων dicitur Apoc. 8, 12. quatenus iussu Dei ἐσκοτίσθη τὸ τρίτον αὐτῶν. Ita πατάσσειν

[quod vid.] et הִכָּה, dicitur Iova Nilum fluvium, ubi aquas eius mutari iussit in sanguinem Exod. 17, 25.

Πλοιάριον, ου, τό, (demin. a πλοῖον) *navicula*. Quinquies in N. T. Marc. 3, 9. 4, 36. de h. l. verbis: μετ' αὐτοῦ pro μετὰ τοῦ πλοιαρίου αὐτοῦ vid. αὐτός p. 63 col. 1 init. et de lect. πλοιάρια praeferenda lect. πλοῖα vid. *Fritzsche*, *Schott*, *de Wette*. — ἔρχεσθαι πλοιαρίῳ [vid. γλῶσσα] Ioh. 21, 8. — 6, 22. 23. — (Diod. Sic. 2, 55. Aristoph. Ran. v. 139.)

Πλοῖον, ου, τό, (πλέω) *navis* (maxime oneraria Diod. Sic. 13, 78. Xen. Anab. 1, 7. 15. Thuc. 6, 30. — a πλέω) Matth. 4, 21. 22. 8, 23. 14, 22. Marc. 6, 32. de h. l. lect. ἐν τῷ πλοίῳ vid. *Griesb.*, *Schott*, *Fritzsche*. — Saepius. — οἱ ο' pro אֳנִי vel אֳנִיָּה Ies. 2, 16. 23, 1. 14. צִי Ies. 33, 21. (Polyb. 5, 3. 3. Lucian. Dial. Deorr. 26, 4.)

Πλόος, οῦς, όου, οῦ, [item apud seriores Graecos πλοός Act. 27, 9. Cf. ad genit. νοός, sub νοῦς adnotata] ὁ, *navigatio*. Ter in N. T. Act. 21, 7. 27, 9. 10. (πλοός Arrian. Peripl. Erythr. p. 176. — Ael. V. H. 2, 14. Xen. Mem. 4, 7. 4. Thuc. 3, 3.)

Πλούσιος, σία, σιον (πλοῦτος divitiae) *dives*, *opulentus*, *reich* a) propr., ut ἄνθρωπος πλ. Matth. 27, 57. Luc. 12, 16. 16, 1. 19. γείτονες πλ. 14, 12. — ἦν γὰρ πλούσιος Luc. 18, 23. 19, 2. 21, 1. (Hdian. 1, 8. 10. Xen. Mem. 4, 2. 37.) — pro עָשִׁיר Ruth. 3, 10. — substant. ὁ πλούσιος *dives*, *der Reiche* Luc. 16, 21. 22 coll. v. 19. 1 Tim. 6, 17. Iac. 2, 6. 5, 1. — Luc. 6, 24. vid. quae habent ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 283. aliter *de Wette* Ev. Luc. p. 45. — in enumeratione hominum dignitate et splendore externo insignium Apoc. 6, 15. vel sorte et conditione diversorum 13, 16. ὁ πλούσιος collective [vid. ἀδελφός] Iac. 1, 10. 11. — sine artic. πλούσιος *dives*, *ein Reicher* Matth. 19, 23. 24. Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. — — b) metaph. i. e. refertur ad internam alicuius indolem s. qualitatem vel conditionem = *abundans*, *abunde instructus* sq. ἐν c. dat. nominis statum internum indicantis, ut ἐν ἐλέει Eph. 2, 4. ἐν πίστει Iac. 2, 5. Vid. ἐν p. 169 col. 1. — c) diviti comparatur nunc Christus ratione habita τῆς δόξης, ἧς εἶχεν πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι vel πρὸ τοῦ γενέσθαι τὸν λόγον σάρκα = *augustiori et prospero statu utens* 2 Cor. 8, 9. cf. Phil. 2, 6. Ioh. 1, 14. 17, 5. Vide ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 155. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 210. — nunc *recte factis et virtute christiana insignis* Apoc. 2, 6. 3, 17. — Saepius non extat in N. T.

Πλουσίως, adv. *abunde*, *large*, *reichlich*. Quater in N. T. Col. 3, 16. 1 Tim. 6, 17. Tit. 3, 6. 2 Petr. 1, 1.

Πλουτέω, ῶ, f. ήσω, *dives sum*, *divitias habeo*, a. 1. ἐπλούτησα *divitias habui*, *dives redditus sum* (πλοῦτος) a) propr. Luc. 1, 53. 1 Tim. 6, 9. (Ael. V. H. 2, 11. Xen. An. 7, 7. 28) — ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 45 col. 1.] Apoc. 18, 15. (Lucian. D. D. 16, 2.) — ἔκ τινος [vid. ἐκ p. 151 col. 1.] Apoc. 18, 3. 19. — εἰς Θεόν *ratione habita Dei* vel *Deum respiciens* [vid. εἰς p. 144 col. 1.] i. e. *ita ut opes meas Deo impertiam = utor copiis meis recte ut Deus postulat*. (εἰς τὸ κοινόν Philostr. vit. Apollon. 4, 8.) — b) metaphor. i. e. refertur ad opes πνευματικάς et ad τὴν δόξαν in regno divino futuram: *dives sum* i. e. *abunde instructus sum* sq. ἔν τινι [vid. ἐν p. 169 col. 1.] 1 Tim. 6, 18. — ita Christus Rom. 10, 12. dicitur πλουτῶν εἰς πάντας — αὐτόν i. e. *reich an Gütern aller Art für alle seine Verehrer*. Vide εἰς p. 143 col. 2. et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 402. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 235. — de hominibus christianis 1 Cor. 4, 8. ad quem l. vid. κορέννυμι. 2 Cor. 8, 9. Apoc. 3, 17. 18. Saepius non legitur in N. T.

Πλουτίζω, f. ίσω, (a πλοῦτος) *dito*, *locupleto* [Xen. An. 7, 6. 9], de bonis ad animum pertinentibus = *abunde instruo* vel *largior*. Ter in N. T. sq. accus. pers. 2 Cor. 6, 10. (Xen. Mem. 4, 2. 9) — passiv. *abunde instruor*, sq. ἔν τινι [vid. ἐν p. 169 col. 1.] et addito εἰς finali [vid. εἰς p. 143 col. 1.] 2 Cor. 9, 11. de h. l. anacolutho in vv. ὑμῶν — πλουτιζόμενοι vid. ἀνέχω. — pro הֶעֱשִׁיר Gen. 14, 23.

Πλοῦτος, ου, ὁ, et ut in codd. legitur τὸ πλοῦτος [Eph. 2, 7. 3, 8. 16. Phil. 4, 19. Col. 2, 2. cf. *Win.* p. 64. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 185. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 389. — a πολὺς ἔτος, annus largum proventum habens] 1) *divitiae*, *opes* a) propr. Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. Luc. 8, 14. 1 Tim. 6, 17. de h. l. genit. pendente ante nomen regens vid. *Win.* p. 177. — Iac. 5, 2. Apoc. 18, 17. οἱ ο' pro אוֹצָר Ies. 30, 6. הוֹן Prov. 12, 7. הָמוֹן Ies. 16, 14. חַיִל Iob. 21, 7. עֹשֶׁר 2 Chron. 1, 11. (Diod. Sic. 34 et 77. Ael. V. H. 3, 18. Hdian. 1, 21. 11. Aeschin. Dial. Socr. 2, 2. 3. Xen. Cyr. 7, 2. 44.) — b) πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ vel τοῦ Θεοῦ *opes*, *divitiae*, *quas possidet Deus*, *Christus*. Vid. supra sub δόξα p. 113 ab initio observata. — 2) *copia*, *affluentia*, a) universe, ut τοῦ χρηστότητος Rom. 2, 4. τῆς ἁπλότητος 2 Cor. 8, 2. τῆς χάριτος Eph. 1, 7. 2, 7. τῆς πληροφορίας καὶ συνέσεως Col. 2, 2. — πλοῦτος τῆς δόξης Rom. 9, 23. Eph. 1, 18. 3, 16. Col. 1, 27. — ὦ βάθος πλούτου *o profunditatem opulentiae* i. e. *o copiosissimam opulentiam* καὶ σοφίας καὶ γνώσεως *et saepientiae et cognitionis!* Rom. 11, 33. — Cf. Ps. 5, 8. 79, 17. et *Gesen.* 644. 2. (Plato Euthyphron. c. 13. ed. *Fischer*. ubi ἀπὸ τοῦ πλούτου τῆς σοφίας.) — πλοῦτος ἐθνῶν *divitiae quae ditarunt paganos* pro: *fons* vel *causa divitiarum*, *quae gentiles locupletarent*, ita de divitiis τῆς σωτηρίας per Christum paratae Rom. 11, 12. — b) c. δύναμις, ἰσχύς, δόξα, τιμή, κράτος iungitur, ubi laudes et virtutes summae alicuius celebrantur Apoc. 5, 12. — c) trop. pro: *conditio* vel *res valde expetenda* Hebr. 11, 26. — Saepius non habetur in N. T.

Πλύνω, f. υνῶ, *lavo*. Maxime de vestimentis dicitur, et ita semel legitur in N. T. ut τὰς στολὰς αὐτῶν Apoc. 7, 14. [in codd. 22, 14. vid. *Griesb.*, *Scholt*]. — pro כִּבֵּס Gen. 49, 11. (Artemid. 2, 4. Hom. Iliad. 12, 155.)

Πνεῦμα, τος, τό, (πνέω *spiro*) 1) *spiritus*, i. e. a) *halitus*, *anhelitus*, *der Hauch*, [propr. Xiphilin. in Traian. p. 255. Xen. Venat. 7, 3. Thuc. 2, 49.] ad normam hebr. רוּחַ שְׂפָתַיִם item רוּחַ פֶּה tribuitur Deo πνεῦμα τοῦ στόματος quatenus vi sua omnipotenti vel perdit aliquem 2 Thess. 2, 8. coll. Ies. 11, 4. Iob. 15, 30. vel vitam largitur alicui Apoc. 11, 11. ubi πνεῦμα ζωῆς = *Lebenshauch*, *ein belebender Hauch*. Ita Ps. 33, 6. Cf. *Gesen.* ad Ies. 11, 4.

b) *ventus* Ioh. 3, 8. Hebr. 1, 7. — Ita pro רוּחַ Gen. 8, 1. (Diod. Sic. 1, 62. Xen. Anab. 6, 1. 14 vel 5, 9. 14. Thuc. 2, 77.) —

c) *spiritus*, *qui pulmonibus ducitur*, *anima corpus animans*, *der Athem*, ut ἀφιέναι τὸ π. i. e. *exspirare* Matth. 27, 50. (Eurip. Hec. v. 565 vel 571. Artemid. 1, 54.) — Uti anima a Deo profecta esse eademque ad illum redire vel recipi ab eo dicitur Cohel. 12, 7. Iob. 27, 3. ita, qui moritur, παρατίθεσθαι vel παραδιδόναι τὸ πνεῦμα εἰς τὰς χεῖρας Θεοῦ vel Deus δέχεσθαι dicitur τὸ πνεῦμα Luc. 23, 46. Ioh. 19, 30. Act. 7, 59. (Diod. Sic. 3, 39. τὸ πνεῦμα τῇ δυούσῃ φύσει πάλιν ἀνταπέδωκαν.) — — b) in similitudine Ioh. 6, 63. τὸ πνεῦμα — ἐστὶ i. e. *uti spiritus in homine est*, *qui animat*, [ζωοποιεῖ] τὴν σάρκα, cum ἡ σάρξ, *destituta* τῷ πνεύματι, *nihil valeat*, *ita doctrina mea*, *cum vitam largiatur* [ζωοποιεῖ], *spiritus est vel eodem loco habenda est*, *quo* πνεῦμα *relatum ad* τὴν σάρκα, notio universa: *quanto* τῇ σαρκὶ *praestat* τὸ πνεῦμα, *tanto doctrina mea*, *vitam et felicitatem largiens*, *praestat bonis* τῇ σαρκὶ *aequiparandis*. Cf. *Lücke* 2. p. 114 sq. — Alii ad num. 3. hunc locum referunt.

2) *animus*, *mens*, quatenus sentit, studiis certis tenetur, cogitat, intelligit, decernit, *Geist*, *Herz*, *Sinn*, ut πτωχοὶ τῷ πνεύματι [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Matth. 5, 3. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 202. — ἐπιγινώσκειν τῷ πνεύματι Marc. 2, 8. κραταιοῦσθαι Luc. 1, 80. 2, 40. τὸ πρόθυμον Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. θέσθαι ἐν τῷ π. = *apud animum suum constituere* Act. 19, 21. — ἀναπαύειν τὸ π. τινός 1 Cor. 16, 18. 2 Cor. 7, 13. πραΰς καὶ ἡσύχιον π. 1 Petr. 3, 4. πνεύματι vel etiam ἐν πνεύματι [vid. ἐν p. 166 col. 1.] πραΰτητος 1 Cor. 4, 21. Gal. 6, 1. — dicitur τὸ πνεῦμά τινος ἀγαλλιᾶν Luc. 1, 47. παροξύνεσθαι Act. 17, 16. item τῷ πνεύματι ἀναστενάζω Marc. 8, 12. ἀγαλλιάομαι Luc. 10, 21. δέδεμαι Act. 20, 22. ἐμβριμάομαι Ioh. 11, 33. ζέω Act. 18, 25. Rom. 12, 11. ταράσσομαι Ioh. 13, 21. — οὐκ οἴδατε — ὑμεῖς = *quo animo vos esse deceat?* Luc. 9, 55. vid. οἷος p. 344. — de verbis 2 Cor. 2, 13. vid. ἄνεσις. — ἐν πνεύματι *unus animus* i. e. *animorum consensus* Phil. 1, 27. — πνεύματι ἀνανεοῦσθαι Eph. 4, 23. — —

πνεύματι i. e. vel *dem Geiste nach*, ut ἅγιος 1 Cor. 7, 34. εἶναι σύν τινι vel παρεῖναι 1 Cor. 5, 3. Col. 2, 5. ζῆν 1 Petr. 4, 6. — λατρεύειν, προσεύχεσθαι, ψάλλειν 1 Cor. 14, 15. 16. Phil. 3, 3. — vel *ad normam*, ut τῷ αὐτῷ π. περιπατεῖν 2 Cor. 12, 18. vid. tamen sub περιπατέω notata. — ἐν πνεύματι i. e. *mente* Ioh. 4, 23. 24. Eph. 6, 18. vid. ἐν p. 172 col. 1. ἐν τῷ π. μου = *apud animum meum* [vid. ἐν p. 170 col. 1.] Rom. 1, 9. 1 Cor. 6, 17. ὁ δὲ — ἐστί i. e. *adeo ad dominum pertinet, ut uterque, et dominus et ille, unum habeat animum*, quibus vv. significatur intima utriusque necessitudo. Vid. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 110. — τὸ δὲ π. ζωή Rom. 8, 10. vid. ζωή p. 222 init. — v. 16. τὸ — ἡμῶν — θεοῦ i. e. *ipse Dei spiritus una cum mente nostra testatur, nos esse Dei filios*. 1 Cor. 2, 11. 5, 4. 5. 7, 34. 14, 14. 2 Cor. 7, 1. Gal. 6, 18. Eph. 4, 3. 4. Phil. 2, 1. 2 Tim. 4, 22. Philem. v. 25. Hebr. 12, 9. — pro רוּחַ Ps. 51, 10. 12. Ezech. 1, 12. (3 Esr. 2, 2. Anth. gr. Vol. 4. p. 284 ed. *Iac.*) — cum πνεύματι i. e. spiritu rationali, iungitur ψυχή i. e. spiritus vitalis Hebr. 4, 12. — iunct. c. ψυχή et σῶμα legitur in circumscriptione *totius hominis* 1 Thess. 5, 23. —

3) *spiritus*, i. e. natura simplex vel corpore [i. e. involucro corporis crassioris] carens, intelligendi, appetendi, agendi vi adeoque vita praedita, *ein Geist* a) universe Luc. 24, 37. 39. — b) de Deo Ioh. 4, 24. — c) de Iesu 1 Cor. 15, 45. quo l. uti Adamo protoplasto opponitur ultimus Adamus [i. e. Christus], ita uterque hactenus differre dicuntur, quatenus ille εἰς ψυχὴν eamque ζῶσαν [*zu einem lebendigen Seelenwesen*], hic εἰς πνεῦμα idque ζωοποιοῦν [*zu einem lebendigmachenden Geisteswesen*] γενέσθαι dicitur, sic, ut et *nomine* [πνεῦμα] et *vi* [scilicet τῷ ζωοποιεῖν] superior appareat Christus Adamo protoplasto. — d) de spiritibus humano corpore exutis, *eine abgeschiedene Seele*, ubi Lat. *manes* Hebr. 12, 23. 1 Petr. 3, 19. Apoc. 22, 6. — e) de naturis homine superioribus vel de spiritibus, qui intersunt inter Deum et homines Act. 23, 8. 9. — quatenus iis utitur Deus ministris Hebr. 1, 14. — Act. 8, 29. — item πνεῦμα κυρίου v. 38 coll. v. 26. ubi ἄγγελος κυρίου. — de septem angelis, qui ex opinione Iudaeorum coram Deo apparent Apoc. 1, 5. 3, 1. 4, 5 coll. Tob. 12, 15. — sq. gen. rei, cuius auctor est spiritus immissus alicui a Deo, ut δειλίας 2 Tim. 1, 7. δουλείας Rom. 8, 15. κατανύξεως Rom. 11, 8 coll. Ies. 29, 10. — Ita οἱ ο' et רוּחַ Ies. l. l. Zachar. 12, 10. — f) de angelis malis δαιμονίων nomine insignibus, ita τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου = τὸ π. τ. κ. τούτου i. e. *spiritus, qui est et operatur in hominibus huius seculi* 1 Cor. 2, 12. additur per appositionem genitivus [vid. ἀπαρχή] classem vel genus indicans Luc. 4, 33. Apoc. 16, 14. — πνεῦμα πύθωνος Act. 16, 16. παιδίσκη — ἔχουσα πνεῦμα πύθωνος [de lect. πύθωνα vid. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette*] *serva — habens spiritum Pythonis, eine Sclavin, die einen Geist, nämlich den Python hatte* i. e. *serva habens spiritum fatidicum*. Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — sq. genit. rei ab eo effectae, ut ἀσθενείας Luc. 13, 11 coll. v. 16. πλάνης 1 Ioh. 4, 6. — addito adiectivo, ut ἀκάθαρτον Matth. 10, 1. 12, 43. Marc. 1, 23. 26. 27. 3, 11. 30. 5, 2. 8. 6, 7. 7, 25. Luc. 6, 18. 8, 29. 9, 42. 11, 24. 26. Act. 5, 16. Apoc. 16, 13. 18, 2. ἄλαλον, κωφόν [vid. ἄλαλος] Marc. 9, 17. — v. 25. de h. l. nominat. pro vocat. vid. ἀνήρ. — πλάνον i. e. *in errorem inducens aliquem* 1 Tim. 4, 1. πονηρόν Luc. 7, 21. 8, 2. Act. 19, 12. 13. 15. 16. τὸ ἐνεργοῦν ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας Eph. 2, 2. cf. ad h. l. *Win.* p. 519. — absolute i. e. abest ἀκάθαρτον, e contextu facile addendum Matth. 8, 16. 12, 45. Marc. 9, 26. Luc. 9, 39. 10, 20. Act. 16, 18 coll. v. 16.

g) de spiritu divino: *spiritus, quem*, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ πατρὸς καταβαίνειν vel ἔρχεσθαι vel ἐκχύνεσθαι ἐπὶ τοὺς εἰς χριστὸν πιστεύοντας *et bonorum quorumcunque, ad animum pertinentium*, ἀγάπης, ἀποκαλύψεως, γνώσεως, δυνάμεως, ἐλπίδος, πίστεως, σοφίας, *auctorem esse libri sacri tradunt et quem*, δεδομένον τῷ ἰησοῦ οὐκ ἐκ μέτρου, *auctorem, doctorem, suasorem, monitorem, adiutorem fuisse Apostolis in mandatis Iesu exsequendis et opere, ab ipso inchoato, continuando latiusque propagando iidem docent, — spiritus divinus, spiritus sanctus*, aa) proprie, addito τοῦ θεοῦ, vel θεοῦ vel κυρίου vel τοῦ πατρὸς ὑμῶν Matth. 3, 16. 10, 20. 12, 18. Luc. 4, 18. Act. 2, 17. 18. 5, 9. Rom. 8, 9. 11. 1 Cor. 2, 10. 11. 3, 16. 7, 40. Eph. 3, 16. 1 Petr. 4, 14. 1 Ioh. 4, 13. — dat. πνεύματι θεοῦ vel: *ope spiritus divini* [vid. γλῶσσα] 2 Cor. 3, 3. vel = ὑπὸ τοῦ π. θεοῦ [vid. ἀγνοέω et *Rost* §. 112, 4.] Rom. 8, 14. — praeced. ἐν: ἐν π. θεοῦ [vid. ἐν p. 172 col. 1.] Matth. 12, 28. 1 Cor. 6, 11. — addito ἰησοῦ vel χριστοῦ vel ἰησοῦ χριστοῦ, vel κυρίου vel τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ Act. 16, 7. Rom. 8, 9. 2 Cor. 3, 17. οὗ — τὸ πνεῦμα κυρίου. Gal. 4, 6. Phil. 1, 19. 1 Petr. 1, 11. — addito ἅγιον Matth. 1, 18. 20. 3, 11. 12, 32. 28, 19. Marc. 1, 8. 3, 29. 13, 11. Luc. 1, 15. 35. 41. 67. 2, 25. 26. 3, 16. 22. 4, 1. 11, 13. 12, 10. 12. Ioh. 1, 33. 7, 39. 14, 26. 20, 22. Act. 1, 2. 5. 8. 16. 2, 4. 33. 38. 4, 8. 31. 5, 3. 32. 6, 3. 5. 7, 51. 55. 8, 15. 17 — 19. 9, 17. 31. 10, 38. 44. 45. 47. 11, 15. 16. 24. 13, 2. 4. 9. 52. 15, 8. 28. 16, 6. 7. 19, 2 bis. v. 6. 20, 23. 28. 21, 11. 28, 25. Rom. 5, 5. 15, 13. 19. 1 Cor. 6, 19. 2 Cor. 6, 6. 13, 13. Eph. 1, 3. 4, 30. 1 Thess. 1, 5. 6. 4, 8. 2 Tim. 1, 14. Tit. 3, 5. Hebr. 2, 4. 3, 7. 6, 4. — οἱ ο' Ps. 51, 13. Ies. 63, 10. — ἐν π. ἁγίῳ i. e. vel: *adiuvante, impellente spiritu divino* Marc. 12, 36. Rom. 9, 1. 14, 17. 15, 16. 1 Cor. 12, 3. 1 Petr. 1, 12. Iud. v. 20. vid. ἐν p. 172 col. 1. — vel: *comitante Sp. div.* [vid. ἐν p. 166 col. 1.] 1 Thess. 1, 5. — addito ἁγιωσύνης [vid. ἁγιωσύνη] Rom. 1, 4. vel υἱοθεσίας *spiritus adoptionis* i. e. *sp. qualis est adoptatorum, qualis gubernat homines in filios adoptatos*. Vid. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 134 sq. — Marc. 12, 36. Rom. 1, 4. 14, 17. 15, 16. 1 Cor. 12, 3. — addito αἰώνιον Hebr. 9, 14. — sq. gen. rei, cuius auctor vel dator est spiritus div. ut τῆς ἀληθείας i. e. *qui, veritatis amantissimus, veritatis cognoscendae auctor est et adiutor*, Ioh. 14, 17. 15, 26. 16, 13. 1 Ioh. 4, 16. δυνάμεως, ἀγάπης, σωφροσύνης 2 Tim. 1, 7. ζωῆς Rom. 8, 2. τῆς πίστεως i. e. *fiduciam largiens* 2 Cor. 4, 13. προφητείας Apoc. 19, 10. σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως Eph. 1, 17. χάριτος i. e. vel: *certiores nos faciens de gratia divina* vel: *concessus per gratiam div., gratiae divinae pignus et testis* Hebr. 10, 29. — addito τὸ ἐκ θεοῦ [vid. ἐκ p. 148 init.] 1 Cor. 2, 12. — absolute Matth. 4, 1 coll. c. 3, 16. — 12, 31 coll. v. 32. Marc. 1, 10. 12. Luc. 4, 14 coll. v. 1. Ioh. 1, 32. 33. ubi, ut 7, 39. alternat c. πνεῦμα ἅγιον. 3, 5. τὸ γεγεννημένον — πνεύματος v. 6. 8. — v. 34. — 6, 63. τὸ πνεῦμα — ζωή i. e. *spiritus div. est, qui vitam et felicitatem largitur, externa conditio*, qua gloriamini, *nihil valet* sc. ad felicitatem largiendam, *doctrina mea auctorem habet spiritum divinae vitae et felicitatis datorem*. Alii ad num. 1. c. referunt h. l. — Act. 6, 10. 10, 19. 11, 12. 28. 21, 4. Rom. 8, 16. 26 bis. v. 27. ἀπαρχή item ἀῤῥαβὼν τοῦ π. Rom. 8, 23. 2 Cor. 1, 22. 5, 5. vid. ἀπαρχή et ἀῤῥαβών. — Rom. 15, 30. ἡ ἀγάπη τοῦ πνεύματος *amor quem excitat et alit spir. divinus*. 1 Cor. 2, 4. 10. λόγοι — διδακτοὶ πνεύματος *sermones quos docuit sp. divinus* v. 13. 12, 4. 7. 8 bis. v. 11. 13 bis. 2 Cor. 3, 6 bis. v. 8. 11, 4. εἰ — πνεῦμα — ἐλάβετε. Gal. 3, 2. 5. 14. 22. Eph. 6, 17. 1 Thess. 5, 19. 2 Thess. 2, 13 et 1 Petr. 1, 2. — 1 Tim. 4, 1. Iac. 4, 5. 1 Petr. 1, 22. 1 Ioh. 3, 24. 5, 6. 7. 8. Iud. v. 19. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 14, 13. — dativus πνεύματι vel: *ope spiritus divini* [vid. γλῶσσα] Rom. 8, 13. Gal. 5, 5. ζῆν πνεύματι v. 25. 1 Petr. 3, 18. — vel: = ὑπὸ τοῦ πνεύματος [vid. ἀγνοέω] Gal. 5, 18. — vel: *secundum, ad normam, quam suppeditat spiritus divinus* [vid. ἀλήθεια, περιπατέω] Gal. 5, 16. στοιχεῖν v. 25. — vel: *ita ut ab arbitrio spiritus div. pendeam* Gal. 5, 25. 1 Cor. 14, 2. πνεύματι — μυστήρια „*er redet durch den Geist* i. e. *durch Thätigkeit des höheren unbewussten geistigen Vermögens*, das vom heiligen Geiste erfüllt und ohne νοῦς ist, *Geheimnisse*" ita *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 115 coll. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 226. — δουλεύειν ἐν καινότητι πνεύματος [vid. ἐν p. 168 col. 1.] Rom. 7, 6. ἔχομεν — πατέρα *aditum ad patrem habemus utrique dum habemus unum eundemque spiritum div.* i. e. *per unum eundemque sp. div.* Eph. 2, 18. Vide de status notione iuncta cum causae remotioris cogitatione sub ἐν p. 169 col. 1. notata. — ἐν πνεύματι Rom. 8, 9. Apoc. 1, 10. 4, 2. 17, 3. 21, 10. vid. de his l. ἐν p. 171 col. 2 fin. — Matth. 22, 43. Luc. 2, 27. 4, 1. Rom. 2, 29. 1 Cor. 12, 9. Eph. 2, 22. 3, 5. Col. 1, 8. vid. de his l. ἐν p. 172 col. 1. — ἐν πνεύματι ἠλίου i. e. *eodem, quo Elias, spiritu div. instructus* Luc. 1, 17. vid. ἐν p. 166 col. 1. — πληροῦσθε ἐν πνεύματι [vid. ἐν p. 169 col. 1. et πληρόω] Eph. 5, 18. — loci, in quibus τὸ πνεῦμα utpote integritatis magister

vel eorum omnium, quae recte intelligit vel praeclare sentit, cogitat, statuit et agit homo christianus, opponitur τῇ σαρκί [carni i. e. quod sistitur ut persona corpus illecebrosum, impurum omnisque imperfectionis et vitiositatis fons et causa vid. σάρξ], ita in formulis *εἶναι ἐν πνεύματι in potestate sp. divini esse, regi, duci a sp. div.* Rom. 8, 9. *περιπατεῖν κατὰ πνεῦμα ad sp. divini disciplinam* vel *nutum vitam componere* Rom. 8, 4. [v. 1. de h. l. lect. vid. *Griesb., Schott, Knapp, Meyer, de Wette, Fritzsche.*] — *φρονεῖν τὰ τοῦ π. rebus spiritus div. studere, stare a partibus sp. div.* Rom. 8, 5. *τὸ φρόνημα τοῦ π. studia* [das Streben, Trachten] sp. div. v. 6. *οἱ κατὰ πνεῦμα* = *οἱ πνευματικοί, qui spiritus divini indolem referunt* Rom. 8, 5. — Gal. 5, 16. 17 bis. 6, 8 bis. — vel in locis, ubi qui vi promissionis divinae [cf. Gen. 17, 16. 17. 17, 10. 11.] natus est Isaacus appellatur ὁ κατὰ πνεῦμα scil. γεννηθείς eique opponitur Ismael ὁ κατὰ σάκρα γεννηθείς [i. e. more mortalium, ergo communi nascendi lege procreatus] Gal. 4, 29 coll. v. 23. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 214. Vol. 2. p. 286. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 171 sq. et p. 163. *de Wette* ep. P. ad Gal. p. 65. —

bb) metonym. α) pro: *homo* vel *vir spiritu divino instructus* 2 Thess. 2, 2. Apoc. 22, 17. Oppos. σάρξ. Ioh. 3, 6. πνεῦμά ἐστι. — de Iesu Christo 2 Cor. 3, 17. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν *dominus autem spiritus est* i. e. *ita spiritu div. instructus est ut totus esse* τὸ πνεῦμα *dici possit*, οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα coll. Ioh. 3, 34. Vide de h. l. *Fritzsche* diss. 1. p. 142. Aliter *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 65 sqq. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 180 sqq. — 2 Cor. 3, 18. — pluralis: *τὰ πνεύματα*, etiam *πᾶν πνεῦμα* de hominibus qui spiritu div. agi se profitentur 1 Ioh. 4, 1. 2. 3. — β) pro: *efficacia spiritus divini*, plur. *πνεύματα variae, quibus se prodit efficacia sp. div. rationes et species, Begeisterungsäusserungen, Begeisterungsarten* [vid. de plurali nominum abstractorum sub voc. αἰσχύνη observata], ita διακρίσεις πνευμάτων *Geistesbeurtheilungen* i. e. *Beurtheilungen der Begeisterungsarten* vel: *Kritiken, welche entscheiden, ob der heilige Geist oder der bloss menschliche Geist wirksam sei* 1 Cor. 12, 20. cf. *Schulz* die Geistesgaben der ersten Christen p. 165. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 205. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 103. — ζηλωταὶ πνευμάτων *Eiferer um Begeisterungsweisen* 1 Cor. 14, 12. Cf. *Meyer* l. l. p. 230. *de Wette* l. l. p. 103. *Schulz* l. l. p. 174. — πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται i. e. *variae, quae in vatibus animadvertuntur efficaciae spiritus div. rationes et species, vatibus subiectae sunt* ita scilicet ut imperare illis i. e. nunc cohibere eas nunc cedere et obsequi iis possint 1 Cor. 14, 32. cf. ad h. l. *Schulz* l. l. p. 179. *de Wette* l. l. p. 122. — Saepius non legitur in N. T.

Πνευματικός, ή, όν (πνεῦμα) *spiritualis, e, geistig, geistlich* i. e. 1) *spiritus* [i. e. entis vitae fontem et causam ἐν τῷ πνεύματι habentis] *natura instructus, ἔχων πνεῦμα, pneumatisch, geistig*, ita τὸ πνευματικόν 1 Cor. 15, 46. quo l. opponitur illi τὸ ψυχικόν animale i. e. id quod causam vitae habet ἐν τῇ ψυχῇ vel quod respirando vivit. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 271. *de Wette* p. 139. — σῶμα πνευματικόν 1 Cor. 15, 44. Cf. *Morus* diss. 1. p. 180 sqq. *Meyer* l. l. p. 271. 273. *de Wette* l. l. — 2) *ad spiritus pertinens*, i. e. *ad naturam spiritualem intelligendi, volendi, agendi facultate praeditam pertinens, der Geisterwelt angehörig*, ita a) de rebus ad animum humanum vel naturam hominis praestantiorem pertinentibus, quibus opponuntur τὰ σαρκικά [i. e. res ad τὴν σάρκα ad carnem, qua constat corpus hominis, vel ad inferiorem et imbecilliorem hominis naturam pertinentes] vel das Leibliche Rom. 15, 27. 1 Cor. 9, 11. in quibus l. τὰ πνευματικά = *bona ad animum* per spir. divinum lustratum *pertinentia*. Cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 318. ep. P. ad Cor. 1. p. 168. — *θυσία πνευματική*, victima *conveniens animo per sp. div. lustrato*, vel *quae constat animis per sp. div. lustratis* 1 Petr. 2, 5. οἶκος πνευματικός i. e. *templum in quo sacris operatur animus per sp. div. lustratus* vel: *in quo sacra facit* τὸ πνεῦμα ἅγιον [vid. no. 3.] 1 Petr. 2, 5. — b) de rebus ad genios vel spiritus homine superiores pertinentibus, *τὰ πνευματικά* substant. [ita τὰ ληστικά pro: τοὺς λῃστάς Polyaen. 5, 14. cf. de usu adiectivorum in ικός exeuntium apud Graecos antiquioris et serioris aevi *Matth.* §. 442, 5. *Lob.* ad Phryn. p. 242. coll. *Win.* p. 218.] — *τὰ πνεύματα spiritus, die Geister*, τῆς πονηρίας, plenius et fortius quam πονηρά [vid. ἁγιωσύνη] Eph. 6, 12. — 3) *ad spiritum div.* [utpote integritatis magistrum eorumque omnium, quae recte et praeclare sentit, cogitat, statuit, agit homo christianus, auctorem et adiutorem] *pertinens*, ita a) *ὁ πνευματικός, spiritu div. imbutus, qui stat a partibus sp. divini, qui robur et firmamentum sp. divini habet* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 110. 360. Vol. 2. p. 45. *de Wette* epp. ad Cor. p. 25. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 46 sq.] 1 Cor. 12, 1? 14, 37. Gal. 6, 1. — 1 Cor. 2, 15. quo l. τῷ π. opponitur ὁ ψυχικός. Vide ψυχικός. — 1 Cor. 3, 1. quo l. τῷ π. opponitur ὁ σαρκικός. Vid. σαρκικός. — Rom. 7, 14. quo l. uti ὁ νόμος vel lex mos. inducitur tanquam persona, ita esse dicitur πνευματικός i. e. *a sp. div. integritatis magistro regi se passa*, ubi qui sensum magis, quam verbi significatum sequuntur, explicant per: *egregius, praeclarus*. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 46. — b) de rebus, ubi = *a spiritu div. suppeditatus* vel *oriundus*, ut εὐλογία Eph. 1, 3. χάρισμα Rom. 1, 11. σοφία, σύνεσις Col. 1, 9. ᾠδαί Eph. 5, 19. Col. 3, 16. cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 482. — 1 Cor. 2, 13. πνευματικὰ πνευματικοῖς [de qua paronomasia vid. ἀσύνθετος] συγκρίνειν *Geistiges* [i. e. res a sp. div. suppeditatas] *mit Geistigem* [i. e. cum rerum exponendarum forma a sp. div. suppeditata] *verbinden*. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 45. *de Wette* p. 24. — τὰ π. scil. χαρίσματα 1 Cor. 12, 1. 14, 1. ex Iudaeorum seriorum interpretatione, uti βρῶμα, πόμα Israelitis miro, ut putabatur, modo olim [Exod. 17, 1 — 6. Num. 20, 2 — 11.] subministratum πνευματικόν, ita quae secuta esse illos putabatur πέτρα aquam suppeditans πνευματική appellatur 1 Cor. 10, 3. 4. —

Πνευματικῶς, adverb. (πνευματικός) *spiritualiter* i. e. *accommodate ad normam spiritus divini*. Bis in N. T. 1 Cor. 2, 14. πνευματικῶς ἀνακρίνεται. Apoc. 11, 8. ἥτις καλεῖται πνευματικῶς σόδομα i. e. *quae, si audis spiritum divinum docentem et hanc rem explicantem, Sodoma appellatur.*

Πνέω, f. πνεύσω, *spiro, flo* [de huius v. forma soluta vid. δέω]. Septies Matth. 7, 25. 27. Luc. 12, 55. Ioh. 3, 8. 6, 18. Apoc. 7, 1. — de verbis τῇ πνεούσῃ sc. αὔρᾳ Act. 27, 40. cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 40. ed. *Schäfer, Fischer* 3. a. p. 252. *Win.* p. 528. — pro נָשַׁב Ps. 147, 18. נָשַׁף Ies. 40, 24. (Xen. An. 4, 5. 3.) —

Πνίγω, f. ξω, 1) *suffoco*, ita de porcis, qui aquis mersi pereunt, pass. *ersaufen* Marc. 5, 13. (Ios. Ant. 10, 7. 5. Xen. An. 5, 7. 25.) — 2) = *ἄγχω, ango* i. e. *ich würge*. Ita de creditore debitorem segnem obtorto collo corripiente et ad aes alienum solvendum acerbe cogente Matth. 18, 28. (ita ἄγχω Lucian. Dial. Mort. 22, 2.) —

Πνικτός, ή, όν, *suffocatus* [Athen. 4. p. 147. D. — a πνίγω] *τὸ πνικτόν, animal vita privatum sine sanguinis emissione.* Ter in N. T. Act. 15, 20. 29. 21, 25. — Eiusmodi animalium usus, utpote redolens paganorum superstitionem et cultum, lege interdictus erat Israelitis Levit. 17, 13. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Speisegesetze.*

Πνοή, ῆς, ἡ, (πνέω spiro, flo; spiritus) 1) *ventus* Act. 2, 2. — οἱ ο' ita pro נְשָׁמָה Iob. 37, 10. — 2) *halitus, spiritus vitalis, Athem* Act. 17, 25. — ita pro נְשָׁמָה Gen. 2, 7. נֶפֶשׁ Prov. 24, 12. (Hom. Iliad. 21, 355.)

Ποδήρης, εος, ους, ὁ, ἡ, — ες, τό, (πούς et ἄρω apto) *ad pedes usque pertingens, talaris*, de veste talari semel Apoc. 1, 13. — Eiusmodi vestibus utebantur apud Iudaeos summi pontifices. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Hoherpriester*. Ios. Arch. 3, 8. 4. — pro מְעִיל Exod. 28, 4. (Xen. Cyr. 6, 4. 2. χιτὼν ποδήρης.)

Πόθεν, adv. 1) *unde* a) de loco, in interrog. directa Matth. 15, 33. Marc. 8, 4. Ioh. 4, 11. 6, 5. Apoc. 7, 13. — (Xen. Symp. 2, 5.) — in interrog. indir. sq. indicat. [vid. ἀκούω no. 2. fin.] Ioh. 3, 8. 8, 14. — metaph. de dignitate vel conditione Apoc. 2, 17. πόθεν πέπτωκας. — b) de origine rei vel hominis, in interrog. directa Matth. 21, 25. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν. Ioh. 19, 9. — in interrog. indir. seq. indicat. Ioh. 7, 27 bis. 28. 9, 29. 30. — abest verb. ἐστίν Luc. 20, 7. — c) de causa vel auctore rei Matth. 13, 27. 54. 56. Marc. 6, 2. Luc. 20, 7.

Ioh. 1, 49. 8, 9. Iac. 4, 1. (Xen. Sympos. 8, 5.) — in interrogationibus admirantis Luc. 1, 43. καὶ πόθεν μοι τοῦτο; (Epictet. Enchirid. c. 28. Aristenaet. ep. 1, 28. Aristoph. Plut. v. 835.) — 2) in interrogatione negationem vehementem includente, ut ad sensum sit: *qui tandem?* [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 545.] Marc. 12, 37. (Ael. V. H. 13, 2. Arrian. diss. epictet. 1, 19.) — Saepius non habetur in N. T.

Ποία, ας, ἡ, *herba*, *gramen* Iac. 4, 14. ποία γὰρ ἡ ζωὴ ἡμῶν. (Diog. Laërt. 9, 8. Hom. Odyss. 18, 369.); rectius alii derivantes a ποῖος qualis, vertunt: *qualis est vita nostra?* Cf. *Theile* ep. Iac. p. 242. —

Ποιέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐποίησα, [de 3. plur. opt. ποιήσειαν Luc. 6, 11. cf. *Buttm.* §. 93, not. 4. gr. max. §. 88, not. 5. *Matth.* §. 198, not. 6. *Win.* p. 73.] pf. πεποίηκα plusqpf. πεποιήκειν [Marc. 15, 7. cf. de plusqpf. absque augm. sub δίδωμι adnotata

1) *facio* i. e. *efficio*, *ut existat aliquid*, *ich mache*, *verfertige*

a) de rebus manu factis, „von jeder äusserlichen Thätigkeit, die sich durch Hervorbringung irgend eines handgreiflichen, in die Sinne fallenden Productes kund giebt" *Passow* 2. p. 648. — Utuntur Lat. in talibus: *facio*, *conficio*, *fabricor*, *formo*, nostrates: *machen*, *verfertigen*, sq. accus. rei, ut ἀνθρακιὰν Ioh. 18, 18. εἰκόνα Apoc. 13, 14. θεοὺς i. e. *simulacra deorum*, addito dat. personae Act. 7, 40. Ita οἱ ο' et עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים Exod. 32, 1. — ἱμάτια, χιτῶνας Act. 9, 39. τέσσαρα μέρη Ioh. 19, 23. ναοὺς Act. 19, 24. ὁδὸν Marc. 2, 23. vid. ὁδός et *Win.* p. 234. — πηλὸν Ioh. 9, 11. 14. πλάσμα Rom. 9, 20. σκηνὰς Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. τοὺς τύπους Act. 7, 43. — οἱ ο' ita pro עָשָׂה Gen. 33, 17. (Diod. Sic. 1, 18. Xen. Mem. 2, 7. 5. Cyr. 8, 2. 4.) — medium ποιοῦμαι, [propr. mihi facio, faciendum mihi curo Xen. Cyr. 2, 1. 9. „die Beziehung auf mich selbst ist nicht selten eine entferntere, oder sie fällt auch wohl ganz weg, so dass das Medium sich dann der Bedeutung nach vom Activo gar nicht unterscheidet" *Passow* l. l. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 177. quare significatione activa:] λόγον ποιοῦμαι, *commentarium* vel *historiam compono* Act. 1, 1. (Diog. Laërt. 7, 1. 21. dissero Xen. Cyr. 1, 6. 13. — ἐποίησε — δημόσια γράμματα Hdian. 7, 6. 6.) — τὶ κατά τι aliquid ad normam aliquam Act. 7, 44. Hebr. 8, 5. — τὶ ἔκ τινος Ioh. 2, 15. 9, 6. Rom. 9, 21. (Xen. An. 4, 5. 14.) — ita iungitur c. adiectivo, ut circumscribat verbum adiectivo cognatum, ut εὐθείας ποιεῖν τὰς τρίβους = εὐθύνειν τ. τ. Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. λευκὸν item μέλαν ποιεῖν τι = λευκαίνειν τι, μελαίνειν τι Matth. 5, 36. — ὀρθὰς π. τὰς τροχιὰς Hebr. 12, 13. καινὸν π. = καινόω Apoc. 21, 5. ἔκθετον π. τινά — ἐκτίθημί τινα Act. 7, 19. — iunct. c. subst. circumscribit verbum substantivo cognatum, ita activum: μονὴν ποιέω παρά τινι [med. μονὴν ποιοῦμαι domicilium mihi facio Ios. Ant. 8, 13. 7. 13, 2. 1.] μένω παρά τινι *commoror apud aliquem*, *maneo apud aliquem* Ioh. 14, 23. cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Ioh. p. 203. — medium: ἀναβολὴν ποιοῦμαι [= ἀναβάλλομαι Diod. Sic. 16, 79. Hdot. 3, 85. Hom. Iliad. 2, 436.] *procrastino* Act. 25, 17. (Pol. Tom. 5. p. 44. ed. *Schweighäuser*.) — ἐκβολὴν ποιεῖσθαι [= ἐκβάλλειν] Act. 27, 18. (Pollux Onom. 1, 99.) — κοπετὸν ποιεῖσθαι [= κόπτομαι quod vid.] Act. 8, 2. (Ita πένθος ποιεῖσθαι Hdot. 2, 1.) πορείαν ποιεῖσθαι [= πορεύομαι] *iter facio* Luc. 13, 22. (2 Macc. 3, 8. Diod. Sic. 1, 18. Xen. Cyr. 5, 2. 31.) Cf. *Fischer* 3. a. *Win.* p. 234. *Herm.* ad Vig. p. 760. — Transfertur ad Deum, rerum omnium auctorem, ubi Lat. *creo*, nos: *schaffen*, *erschaffen*, sq. accus., ut τοὺς αἰῶνας Hebr. 1, 2. δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα — μὴ σαλευόμενα indicat mutationem eorum, quae concutiuntur *utpote* ita vel *hac conditione creatorum*, ut maneant quae non concutiuntur Hebr. 12, 27. Vide ad h. l. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 969 sqq. — τὸν κόσμον Act. 17, 24. — 4, 24. 7, 50. Apoc. 14, 7. — Luc. 11, 40. quo l. ante verba: οὐχ ὁ ποιήσας — ἐποίησεν adde cogitando: *utrumque*, *et externum et internum purum esse debet. Nonne enim* ὁ ποιήσας — ἐποίησεν; cf. *Meyer* Ev. Luc. p. 321. *Bornem.* Schol. p. 77. — accusativo obiecti additur alter accus. ad rei effectae significationem pertinens [cf. *Matth.* §. 433, not. 3. *Herm.* ad Soph. OC. v. 532. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 467. coll. sub βασιλεία de accus. appositionis notata] ὁ ποιήσας [qui creavit] ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν — αὐτοὺς *ab initio ita eos creavit*, *ut essent mas et femina* Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. — Hebr. 3, 2. πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν? ita *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 386 — 392. Alii τῷ — αὐτόν scil. ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα supplentes explicant: *constituit eum apostolum et pontificem summum*. Vide infra notata. —

b) de statu et conditione, cuius auctor est aliquis „von Zuständen oder unkörperlichen Dingen," *Passow* l. l. Utuntur Lat. in talibus: *auctor sum rei alicuius*, nostrates: *veranlassen*, *verursachen*, sq. acc. status vel conditionis, ut διχοστασίας, σκάνδαλα Rom. 16, 17. εἰρήνην [pacis auctor sum inter partes litigantes Xen. Ages. 1, 7.] i. e. *auctor sum*, *ut concordia existat inter alios* Eph. 2, 15. Iac. 3, 18. ἐπισύστασιν, συστροφὴν Act. 24, 12. 23, 12. — addito dat. commodi λύτρωσιν Luc. 1, 68. χαρὰν Act. 15, 3. (φόβον Xen. An. 1, 8. 18. τέρψιν Mem. 3, 10. 8.) — ita iungitur c. substant., ut faciat periphrasin verbi cum subst. cognati, ut πόλεμον ποιεῖν μετά τινος = πολεμεῖν μετά τινος [Graeci: τινὶ vid. μετά p. 311 col. 2.] Apoc. 11, 7. 12, 17. 13, 7. 19, 19. — ποιεῖν διαθήκην = διαθήκην διατίθεμαι, *foedus pango* Hebr. 8, 9 coll. v. 10. —

c) de rebus, quarum auctor est aliquis vel quas efficit aliquis viribus internis i. e. viribus mentis vel animi usus („von Dingen, die vorzugsweise durch innere, geistige Thätigkeit hervorgebracht werden" *Passow* l. l. *Rost* §. 113, not. 3. *Matth.* §. 491. §. 492. *Win.* p. 233 sqq.), ubi Lat. *efficio*, *edo*, *patro*, *paro*, *produco*, *reddo*, nostrates: *hervorbringen*, *verrichten*, *vollbringen*, *bewirken*, *veranstalten*, *anstellen*, *anordnen* aa) universe, ita *activum*, ut ἔκβασιν 1 Cor. 10, 13. (τελευτὴν Hom. Od. 1, 250.) τὸ ἱκανόν τινι i. e. *satisfacio alicui* = *morem gero alicui* Marc. 15, 15. (Appian. punic. p. 68. Pol. 32, 7. 13.) — πάντα καλῶς = *omnia bene gero* Marc. 7, 37. — iunct. c. subst. περιφράζει verbum subst. cognatum, ut ἐκδίκησιν ποιέω = ἐκδικέω Luc. 18, 7. 8. — additur dat. commodi Act. 7, 24. Ita pro עָשָׂה נָקָם Mich. 5, 15. (ἐκδίκησιν ποιοῦμαι Polyb. 3, 8. 10.) — ἐνέδραν, *insidior* = ἐνεδρεύω Act. 25, 3. (Palaeph. fab. 1.) — συμβούλιον ποιέω, *delibero* = συμβουλεύομαι Marc. 3, 6. 15, 1. (συμβουλὴν ποιεῖσθαι Plato Protag. T. I. p. 318 a.) — συνωμοσίαν ποιέω, *coniuro* = συνόμνυμι Act. 23, 13. (συνωμοσίαν ποιοῦμαι Hdian. 7, 4. 7. Diod. Sic. 1, 56. Pol. 1, 70. 6.) — — *medium* [cf. *Rost* l. l. *Matth.* l. l. *Win.* l. l.] ut κοινωνίαν ποιεῖσθαι i. e. *eine Collecte unter sich aufbringen*, εἴς τινα i. e. *in commodum alicuius*, *für Jemanden* Rom. 15, 26. — λόγον ποιεῖσθαι, *rationem habere* Act. 20, 24. (Diod. Sic. 20, 36. Pol. 21, 11. 9. Hdot. 7, 13.) — σπουδὴν ποιεῖσθαι, *operam dare*, *summo studio agere aliquid* Iud. v. 3. (Polyb. 1, 46. 2. 5, 67. 2. Plut. de puer. educ. c. 7. Porphyr. de abstin. 2, 43. Lucian. de saltat. §. 1. Hdot. 5, 30.) — iunct. c. substant. circumscribit verbum substant. cognatum, ut αὔξησιν ποιοῦμαι = αὐξάνομαι, *cresco*, *incrementa capio* Eph. 4, 16. (αὔξησιν ποιέω Diod. Sic. 3, 63.) — δέησιν vel δεήσεις ποιοῦμαι = δέομαι, *preces facio* Luc. 1, 4. 5, 33. Phil. 1, 4. 1 Tim. 2, 1. — μνείαν ποιοῦμαι = μνάομαι, *recordor* Rom. 1, 9. Eph. 1, 16. 1 Thess. 1, 2. Philem. v. 4. (Aeschin. 23, 5. Diog. Laërt. 8, 2.) — μνήμην ποιοῦμαι = μνάομαι, *memini* 2 Petr. 1, 15. (Pol. 2, 7. 12. Ael. V. H. 5, 3. Diod. Sic. 1, 2 et 6. Thuc. 2, 54.) — πρόνοιαν ποιοῦμαι = προνοέομαι, *rationem habeo*, *curo* Rom. 13, 14. (Diod. Sic. T. 4. p. 31. ed. *Bip.* Pol. 4, 6. 11. Dem. 1433, 15.) — βεβαίαν ποιεῖσθαί τι 2 Petr. 1, 10. — καθαρισμὸν ποιεῖσθαί τινος Hebr. 1, 3. — — bb) de factis admirationem moventibus, ubi Lat. *edo*, *patro*, ut δυνάμεις Matth. 7, 22. 13, 58. Marc. 6, 5. 9, 39. Act. 19, 11. ἐξουσίαν πᾶσαν = *cuiuscunque potestatis specimina* Apoc. 13, 12. ἔργον i. e. *insigne factum* Ioh. 5, 36. 7, 3. 21. 10, 25. 14, 10. 15, 24 bis. κράτος Luc. 1, 51. quo l. aor. ἐποίησεν respicit verba v. 49. ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα. Vid. *Win.* p. 253. *Meyer* Ev. Luc. p. 249. σημεῖα, item τέρατα καὶ σημεῖα Ioh. 2, 11. 23. 3, 2 bis. 4, 54. 6, 2. 14. 30. 7, 31 bis. 9, 16. 10, 41. 11, 47. 12, 18. 37. de h. l. particip. resolvendo per *quamquam* vid. εἰμί p. 130 col. 2 fin. — 14, 10. 12 bis. 20, 30. Act. 2, 22. 6, 8. 7, 36. 8, 6. 15, 12. Apoc. 13, 13. 14. 16, 14. 19, 20. — Matth. 9, 28. 21, 15. 21. Marc. 3, 8. 6, 30. Luc. 4, 23. 9, 10. 43. Ioh. 4, 45. 5, 16. 7, 4 bis. 11, 45. 46. Act. 10, 36. 14, 11.

15, 17. 21, 19. — Ita pro עָשָׂה אוֹת Exod. 4, 17. 30. עָשָׂה חַיִל Ps. 117, 16. — — cc) de epulis, ubi Latini: *paro*, *apparo*, nos: *veranstalten*, *anstellen*, ut ἄριστον Luc. 14, 12. δεῖπνον ibid. v. 16. δοχήν v. 13. — pro עָשָׂה מִשְׁתֶּה Gen. 21, 8. (δεῖπνον ποιεῖσθαι Xen. Cyr. 8, 3. 25.) — addito dat. personae = *in honorem* vel *favorem alius*, ut γάμους Matth. 22, 2. δεῖπνον Marc. 6, 21. δοχήν Luc. 5, 29. Ioh. 12, 2. (3 Esr. 3, 1.) — — dd) de iudicio: κρίσιν ποιῶ, *iudicium habeo*, *ich halte Gericht* Ioh. 5, 27. Iud. v. 15. (Aristoph. ran. v. 778. 785. Xen. H. G. 4, 2. 6 et 8.) — ee) de diebus festis = *celebro*, ut τὴν ἑορτήν Act. 18, 21. τὸ πάσχα Matth. 26, 18. de h. l. praesenti, hactenus futurascente, quatenus in eo est, ut faciat aliquis aliquid vid. αἴρω et θεωρέω. — — ff) de rebus vi genetrice effectis, ubi Latini: *gigno*, *progermino*, nos: *ich erzeuge*, *bringe hervor* α) proprie [ut υἱόν = παιδοποιέω apud Eurip. Heraclid. v. 525. cf. *Passow* l. l.] ita de arboribus, graminibus, vite, ut κλάδους Marc. 4, 32. ἐλαίας, σῦκα = *profero*, *produco*, *fero* Iac. 3, 12. καρπούς, nunc proprie Matth. 3, 10. 7, 17 bis. v. 18 bis. v. 19. 13, 26. Luc. 3, 9. 6, 43 bis. 8, 8. 13, 9. Apoc. 22, 2. — ita pro עָשָׂה Gen. 1, 11. 12. (Theophrast. de caus. plant. 4, 11. Aristot. de plant. 2, 10.) — abest καρπούς e καρποφορέω praecedente repetendum Matth. 13, 23. — nunc tropice: καρποὺς ἀξίους μετανοίας Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. καρποὺς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ = καρποὺς ἀξίους τῆς β. τ. θ. Matth. 21, 43. — de fonte ποιοῦντι = *edente*, *emittente* ὕδωρ γλυκύ Iac. 3, 12. — β) metaphorice, vel pro: *acquiro*, *paro*, nos: *anschaffen*, *anwerben*, ἐμαυτῷ = ποιοῦμαι, *mihi acquiro*, *mihi paro*, ut βαλάντια Luc. 12, 33. φίλους 16, 9. (φίλον ποιοῦμαι Xen. An. 5, 5. 12. ποιοῦμαι δόξαν Diod. Sic. 11, 39.) — vel pro: *lucror*, *gewinnen*, ita de negotiantibus, item de pecunia in foenore data, ut τάλαντα Matth. 25, 16. πέντε μνᾶς Luc. 19, 18. (Pol. 2, 62. 12. Dem. 151, 23. 1045, 5. Xen. de rep. Athen. 2, 12. *facio* Cornel. Nep. vit. Cimon. c. 1. Cicer. Verr. 2, 6.) — universe 1 Cor. 15, 29. — — gg) = *efficio*, *ut* i. e. *auctor sum ut fiat aliquid*, universe, sq. accus. c. infinit. cf. *Passow* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 761. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 27. — ut ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι Matth. 5, 32. ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων Marc. 1, 17. — 8, 25. Luc. 5, 34. Ioh. 6, 10. Act. 17, 26. — Act. 3, 12. quo l. si verbis τοῦ περιπατεῖν αὐτόν *ut ambularet ille*, *damit er wandle*, ad consilium referuntur, quae sunt effectus: *ita ut ambularet*, vide de utriusque et consilii et eventus notionis necessitudine sub ἵνα p. 238 col. 2. fin., coll. εἰς p. 142 col. 2. fin. p. 143 col. 2. notata et *Win.* p. 301. *Meyer* Act. Ap. p. 57. (Diod. Sic. Tom. 9. p. 345. ed. *Bip.* Hdian. 8, 3. 22. Xen. Cyr. 1, 6. 40. An. 5, 7. 27.) — = *operam do ut*, *curo ut*, sq. ἵνα c. coniunct. Col. 4, 16. Apoc. 13, 15. — Ioh. 11, 37. — ποιήσω αὐτούς, ἵνα ἥξωσι per attract. [vid. ἀποδείκνυμι] pro: ποιήσω, ἵνα ἥξωσιν αὐτοί Apoc. 3, 9. 13, 12. 16. Marc. 3, 14. — — hh) sq. duplici accus., uno obiecti, altero praedicati: *reddo aliquem aliquid*, *ich mache Jemanden zu etwas* [vid. ἀποδείκνυμι] α) de personis, ubi Lat. vel: *reddo aliquem aliquid*, ut τινὰ ἴσον τινί Matth. 20, 12. Ioh. 5, 18. τινὰ δῆλον = δηλοῦν τινα Matth. 26, 73. — 28, 14. 12, 16. Marc. 3, 12. Ioh. 5, 11. 15. 7, 23. 16, 2. Apoc. 12, 15. (Xen. Mem. 4, 4. 25. Cyr. 4, 5. 52. 8, 4. 34.) — ἕνα προσήλυτον Matth. 23, 15. τινὰ — υἱὸν τῆς γεέννης ibid. Luc. 15, 19. Ioh. 4, 1. de h. l. indicat. praes. in orat. obliqua vid. ἀκούω no. 2. — (Hdian. 5, 1. 8. Xen. Mem. 1, 6. 15. An. 1, 9. 6.) — vel: *utor aliquo tanquam aliquo* Hebr. 1, 7. — vel: *constituo aliquem aliquid*, *Jemanden zu etwas ernennen* od. *bestellen*, ut ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων Matth. 4, 19. Ioh. 6, 15. Act. 2, 36. Apoc. 1, 6. quo l. si a dat. particip. λούσαντι [v. 5.] fit transitus ad verbum finitum καὶ ἐποίησεν vid. sub ἀπαλλοτριόω et μάρτυς observata. 3, 12. 5, 10. — abest accus. praedicati ex antecedd. repetendus, ut τῷ ποιήσαντι αὐτόν sc. ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα [vid. tamen ad h. l. supra sub 1. a. fin. monita.] Hebr. 3, 2 coll. v. 1. (Hdian. 6, 4. 23. Xen. Cyr. 1, 3. 18.) — vel: *declaro aliquem aliquid*, *Jemanden für etwas erklären* oder *ausgeben* Ioh. 8, 53. 10, 33. 19, 7. 12. de h. l. asyndeto πᾶς — ποιῶν vid. ἀδικέω. 1 Ioh. 1, 10. — 5, 10. cf. de h. l. perfecto praeter perfecti simul praesentis notionem includente [cf. *Lücke* 3. p. 225 sq.] vid. ἀγαπάω. — β) de rebus, τὰ ἀμφότερα ἕν i. e. *duas gentes unam reddo* Eph. 2, 14. (Aelian. V. H. 14, 32. Xen. Cyr. 1, 4. 23.) — Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Ioh. 2, 16. 4, 46. 1 Cor. 6, 15. —

2) *ago*, i. e. *ich thue*, „mehr den Begriff einer fortgesetzten oder noch fortwährenden Handlung, als den des abgeschlossenen Machens enthaltend“ *Passow* Vol. 2. p. 649.

a) universe, iunct. c. *adverbio*, ut καλῶς, i. e. *recte ago* 1 Cor. 7, 37. 38. Iac. 2, 19. — sq. particip. resolvendo per: *si*, *cum*, *quod* [vid. ἀγανακτέω] Act. 10, 33. Phil. 4, 14. 2 Petr. 1, 19. 3 Ioh. v. 6. (Xen. Cyr. 1, 4. 13.) — κρεῖσσον 1 Cor. 7, 38. — οὕτω Ioh. 14, 31. 1 Cor. 16, 1. Iac. 2, 12. — abest οὕτω latens in adv. quod sequitur relativum ὡς, καθώς Matth. 1, 24. 21, 9. 26, 19. 28, 15. φρονίμως Luc. 16, 8. — repetendum est adv. οὕτω ex antecedd. ut ἀγνοῶν ἐποίησα *inscius egi* scil. ut ante monui 1 Tim. 1, 13. — interveniente verbo ποιεῖν universe dicitur, quod definitius ante dictum erat. „Graeci saepe usurpant ποιεῖν, ne verbum antegressum repetere cogantur“ *Schäfer* appar. Dem. III. p. 417. *Bornem.* ad Xen. Mem. 3, 8. 2. Schol. p. 86. 134. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 427. *Passow* l. l. p. 650. οὐχὶ — οὕτως ποιοῦσι *nonne et pagani ita agunt* pro: *nonne et pagani benevole suos tractant?* Matth. 5, 47. — 24, 46. Luc. 9, 15. 12, 43. Act. 12, 8. ὁμοίως ποιείτω pro: ὁμοίως μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι Luc. 3, 11. — 10, 37. ὡσαύτως Matth. 20, 5 coll. v. 4. ὥσπερ Matth. 6, 2. θέλεις εἴπωμεν — ὡς καὶ ἠλίας ἐποίησε pro: ὡς καὶ ἠλίας εἶπεν Luc. 9, 54. οἰκοδομεῖτε — καθὼς καὶ ποιεῖτε pro: καθὼς καὶ οἰκοδομεῖτε 1 Thess. 5, 11. καλῶς ποιεῖν *recte* vel *praeclare agere*, *edel handeln* pro θεραπεύειν Matth. 12, 12 coll. v. 10. — — iunct. c. κατά τι, πρός τι i. e. *accommodate ad aliquid*, *ad normam alicuius rei*, Matth. 23, 3. Luc. 2, 27. 12, 47. — — c. accus. rei, ut τί περισσὸν ποιεῖτε Matth. 5, 47. τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου 6, 3. 8, 9. 12, 2. — de locis Matth. 12, 3. Marc. 2, 25. Luc. 6, 3. vid. sub διοδεύω ad Luc. 8, 1 observata. — Matth. 20, 15. 21, 23. 24. 27. πάντα — ἀνθρώποις i. e. *quaecunque agunt*, *ideo agunt*, *ut spectentur ab hominibus* 23, 5. 23. 26, 12. 13. Marc. 2, 24. 7, 8. 13. ὃ ἔσχεν αὐτή [scil. ποιῆσαι] ἐποίησεν Marc. 14, 8. 9. τί ποιεῖτε τοῦτο 11, 3. 28. 29. 33. 13, 9. — Luc. 6, 2. 7, 8. 10, 25. 28. 11, 42. 12, 4. 18. 18, 8. — futurum vel coniunct. in interrogat. dubitantis directa [vid. ἀγοράζω] τί ποιήσω i. e. *quid faciam* Marc. 10, 17. Luc. 12, 17. 16, 3. 20, 13. — τί οὖν ποιήσομεν *quid igitur agemus* Luc. 3, 10. 12. 14. Ioh. 6, 28. Act. 2, 37. — coniunct. in interrogat. dubitantis indirecta [vid. ἀναιρέω] Luc. 16, 4. 19, 48. — indicativus in orat. indirecta [vid. ἀκούω no. 2.] Luc 20, 2. 8. 23, 34. Ioh. 2, 18. 4, 29. 39. 5, 19 quater. v. 20. 30. 8, 28. 38. 40. 9, 33. — τί ποιοῦμεν, *was thun wir? quid facimus* i. e. *quid nos facere vultis?* Ioh. 11, 47. cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 172. *Heindorf* ad Plat. Gorg. p. 109. ad Theaet. p. 449. *Iacobs* ad Achill. Tat. p. 559. coll. *Matth.* §. 516, not. 2. — Ioh. 13, 7. 17. ὃ ποιεῖς = *was du zu thun im Begriffe bist* [vid. αἴρω] ποίησον τάχιον v. 27. 15, 5. 15. 16, 3. 19, 24. 21, 25. Act. 1, 1. 4, 7. 9, 6 bis. 14, 15. 16, 18. 30. ἦσαν δέ τινες υἱοὶ — οἱ τοῦτο ποιοῦντες qui ἐποίουν τοῦτο 19, 14. 22, 10. 26. 28, 10. 1 Cor. 7, 36. 9, 23. 10, 31. Gal. 2, 10. Eph. 6, 9. Col. 3, 17. 23. Phil. 2, 14. 1 Tim. 5, 21. Philem. v. 14. 21. Iac. 4, 15. (Hdian. 4, 8. 10. Xen. An. 1, 4. 17. Cyr. 6, 3. 28.) — τὰ ἔργα τινός = *eadem facio*, *quae facit alius aliquis*, vel *ago eodem modo*, *quo agit aliquis*, *exemplum alicuius sequor* Ioh. 8, 39. 41. — — τὰ πρῶτα ἔργα = *eadem ago*, *quae olim egi* i. e. *ad priorem agendi rationem redeo* Apoc. 2, 5. — addito particip. notionem primariam habente [vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 69. coll. *Bornem.* Schol. p. 177. *Win.* p. 551. *Passow* l. l. p. 650] Marc. 11, 5. Act. 11, 30. 21, 13. — universe enuntiatur verbo ποιέω, quod verbo, quod praecedit, transitive definitius dictum erat. Vide supra adnotata. — οὐχὶ — τὸ αὐτὸ ποιοῦσι, *nonne eadem et portitores agunt* pro: *nonne et portitores amant*, *a quibus amantur* Matth. 5, 46. Luc. 6, 33. — Matth. 13, 28. Marc. 5, 32. Luc. 5, 6. 6, 10. 22, 19 et 1 Cor. 11, 25. — Rom. 12, 20. 2 Cor. 11, 12 bis. 1 Tim. 4, 16. Hebr. 6, 3. de h. l. ποιήσωμεν vid. ἄγω no. 3. et de lectione ποιήσομεν *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Bleek* col. *Win.* p. 261. — 7, 27. 13, 17. 19. — absolute Matth. 6, 9. Luc. 7, 8. Apoc. 13, 5. (Xen. Mem. 1, 3. 1.) —

b) de factis, quorum est ratio aliqua ad aliquem aa) sq. *accus.* personae vel obiecti remotioris addito vel accus. rei, *ich thue etwas in Bezug auf Jemanden*, *ich thue etwas ge-*

gen Jemanden, ich thue etwas an Jemandem, ago aliquid cum aliquo [cf. Matth. §. 415. Buttm. §. 118, 5. Fischer 3. a. p. 428. Win. p. 200.] — τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν Matth. 27, 22. Marc. 15, 12. de h. l. attractione in verbis τί ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα vid. ὅς, ἥ, ὅ no. 1. A. DD. b. et de lectione ποιήσω vel θέλετε ποιήσω Fritzsche Ev. Marc. p. 677 — 679. coll. Griesb., Schott, Meyer. (Xen. Mem. 2, 2. 8. Cyr. 3, 2. 15.) — vel adv. εὖ: εὖ ποιέω τινά, benefacio alicui Marc. 14, 7. ubi codd. boni αὐτοῖς cf. Griesb. ed. Schulz, Fritzsche ad h. l. p. 605. — (Xen. Cyr. 1, 6. 24 et 30. Anab. 3, 2. 23.) cf. Matth. l. l. Buttm. §. 118, 4. Rost §. 104, 2. a. Fischer l. l. p. 430. — bb) sq. dat. personae vel obiecti remotioris pro contextus ratione = aut: in commodum vel favorem alicuius, aut: in detrimentum alicuius [cf. Matthiae §. 415, not. 1. Buttm. §. 120, 2. 3. Frotscher ad Xen. Hier. 7, 2. Fritzsche ind. ad Lucian. Dial. Deorr. sub ποιέω. Viger. p. 289. Win. l. l.] addito vel accus. rei = praesto alicui aliquid, ita de personis beneficium vel honorem alicui exhibentibus, ut τί [= τί ἀγαθὸν vel τί καλὸν] θέλετε ποιήσω ὑμῖν Matth. 20, 32. Marc. 10, 51. Luc. 18, 41. — Marc. 5, 19. 20. 7, 12. Luc. 1, 49. 8, 39. Ioh. 9, 26. 12, 16. 13, 12. abest τί Matth. 25, 40. 45. (Dem. 1045, 16. Xen. Hier. 7, 1. Plato apol. Socr. §. 17. ed. Fischer Lucian. D. D. 26, 3.) — vel addito adverb. ut καθὼς Marc. 25, 8. καθὼς — καὶ ὑμεῖς ποιῆτε scil. ἀλλήλοις Ioh. 13, 15. — καλῶς Matth. 5, 44. Luc. 6, 27. οὕτως Luc. 1, 25. — de personis male aliquem habentibus vel hoc aut illo modo tractantibus, ut κακά τινι Act. 9, 13. (Hom. Odyss. 14, 289.) τί [sc. κακὸν] Hebr. 13, 6. ταῦτα πάντα [scil. κακὰ] Ioh. 15, 21. (Dem. 855, 15.) — c. adv. ut οὕτως Luc. 2, 48. ὡσαύτως Matth. 21, 36. — — aut universe: ich thue etwas in Bezug auf Jemanden, ich handle so oder so gegen Jemanden, tracto aliquem, habeo aliquem, c. acc. rei, ut τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις Matth. 21, 40. Luc. 6, 11. 20, 15. Act. 4, 16. — Matth. 7, 12. Marc. 9, 13. (ita ποιεῖν τι πρός τινα Xen. Cyr. 1, 6. 31. Mem. 4, 2. 16.) — c. adv. Matth. 7, 12. 18, 35. Luc. 6, 31. κατὰ ταῦτα = οὕτως 6, 23. 26. — cc) sq. ἐν c. dat. personae vel rei i. e. obiecti remotioris, addito accus. rei = tracto aliquem, ago cum aliquo, ich verfahre mit Jemandem [vid. ἐν p. 173 col. 1.], ut ὅσα Matth. 17, 12. ταῦτα Luc. 23, 31. — dd) sq. acc. rei et μετά c. genit. pers. vel obiecti remotioris [vid. μετά p. 311 col. 1.], ut ἔλεος misericordiam exhibeo alicui, misericordem me praesto alicui Luc. 1, 72. 10, 37. τὶ μετά τινος pro: praesto alicui aliquid Act. 14, 27. 15, 4. (Tob. 12, 6. Iudith. 8, 26.) cf. μετά p. 31 col. 2.

c) de personis iussa alicuius facientibus, ubi Lat. perago, obsequor, satisfacio, nos: beobachten, erfüllen, befolgen, sq. accus. rei, ut τὰ διαταχθέντα Luc. 17, 9. 10. τὸ θέλημά τινος Matth. 21, 31. Ioh. 6, 38. Eph. 2, 3. τὰς ἐπιθυμίας τινός Ioh. 8, 44. ἔθη Act. 16, 21. ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν = officio nostro satisfecimus, vel quae peragenda nobis erant, peregimus Luc. 17, 10. τὴν γνώμην τινός Apoc. 17, 17. π. γνώμην μίαν unam eandemque sententiam sequi = consentire Apoc. 17, 17. πάντα ὅσα — ποιεῖτε Matth. 23, 3. Marc. 6, 20. Ioh. 2, 5. Act. 21, 23. Gal. 5, 17. 2 Thess. 3, 4. — (τὸ κελευόμενον Hdian. 6, 1. 28. τὸ τεταγμένον Xen. Cyr. 1, 2. 5.) — abest accus. ut in generali locutione Matth. 23, 3. λέγουσι — ποιοῦσιν = denn sie reden und handeln nicht cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 673. — de personis iussa Dei vel Iesu facientibus aut quae officii rationes postulant, exsequentibus, sq. accus. rei, ut τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ vel τοῦ πατρός Matth. 7, 21. 12, 50. Marc. 3, 35. Ioh. 4, 34. 6, 38. 7, 17. 9, 31. Eph. 6, 6. Hebr. 13, 21. τὰ θελήματά μου Act. 13, 22. τοὺς λόγους μου [sc. Ἰησοῦ], τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Matth. 7, 24. 26. Luc. 6, 47. 49. 8, 21. — ἃ λέγω Luc. 6, 46. Ioh. 7, 19. — τὴν ἀλήθειαν = τὰ τῆς ἀληθείας i. e. ea, quae veritas postulat et quae veritati conveniunt i. e. veritati studeo 1 Ioh. 1, 6. vel ea, quae religionis verae praeceptis congrua sunt Ioh. 3, 21. — δικαιοσύνην, etiam τὴν δικαιοσύνην = τὰ τῆς δικαιοσύνης 1 Ioh. 2, 29. 3, 7. 10. χρηστότητα = τὰ τῆς χρηστότητος Rom. 3, 12. — ita pro עָשָׂה צְדָקָה, עָשָׂה חֶסֶד Ps. 106, 3. Ierem. 9, 24. — τί ἀγαθὸν ποιήσω i. e. τί, ἀγαθὸν ὄν, ποιήσω, quid, quod bonum sit, faciam [cf. Fritzsche Ev. Matth. p. 601. coll. Bornem. ad Xen. Mem. 1, 5. 1. et de ποιήσω sub ἀγοράζω, ἀναιρέω monita] Matth. 19, 16. ὃ ἐὰν τι ἀγαθὸν Eph. 6, 8. ἀγαθόν, τὸ ἀγαθόν, τὰ ἀγαθά item καλὸν et τὸ καλὸν Ioh. 5, 29. Rom. 7, 19. 21. 13, 3. 2 Cor. 13, 7. Iac. 4, 17. 1 Petr. 3, 11. τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ vel ἐνώπιον τοῦ θεοῦ Ioh. 8, 29. Hebr. 13, 21. 1 Ioh. 3, 22. πιστὸν i. e. perago, quod dignum est homine christiano 3 Ioh. v. 5. — τὰ ἔργα τὰ ἐν δικαιοσύνῃ Tit. 3, 5. τὸν νόμον [Graecis = legem ferre, ita ποιεῖσθαι νόμον Xen. Hier. 3, 13.] ad normam hebr. עָשָׂה הַתּוֹרָה 2 Chron. 14, 4. coll. 1 Chron. 22, 12. Ios. 22, 5. ubi οἱ ο' habent ποιεῖν τὸν νόμον: legem observare, legi satisfacere Ioh. 7, 19. τὰ τοῦ νόμου Rom. 2, 14. τὰς ἐντολὰς Apoc. 22, 14. αὐτὰ scil. τὰ προστάγματα Rom. 10, 5. Gal. 3, 12. coll. Lev. 18, 5. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 113. Theile ep. Iac. p. 77. — abest accus. ex antecedd. facile cognoscendus Matth. 5, 19. — Formulae notandae: ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, perago opus a patre meo mihi demandatum, perago, quae peragenda mihi tradidit pater meus Ioh. 10, 37. 38. 17, 4. — ἔργον εὐαγγελιστοῦ i. e. perago, quae postulant rationes et officia εὐαγγελιστοῦ = muneri εὐαγγελιστοῦ satisfacio 2 Tim. 4, 5. — ἔλεος, ἐλεημοσύνην [propr. perago τὰ τοῦ ἐλέους, facio, quae postulat τὸ ἔλεος] i. e. misericordem me exhibeo, nunc universe Iac. 2, 13. — nunc = pecunias egenis distribuo, ich gebe Almosen, τινὶ Act. 10, 2. vel εἴς τινα 24, 17. — Matth. 6, 2. 3. Act. 9, 36. — τὴν δικαιοσύνην μου i. e. virtutis meae specimina edo Matth. 6, 1. τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν — τῶν ἀνθρώπων = ne, quae recte agitis, coram hominibus agatis.

d) de factis virtuti et legi divinae contrariis, ubi Lat. committo, patro, sq. accus. ut ἁμάρτημα 1 Cor. 6, 18. ἁμαρτίαν, τὴν ἁμαρτίαν Ioh. 8, 34. 2 Cor. 11, 7. Iac. 5, 15. 1 Petr. 2, 22. 1 Ioh. 3, 4. 8. 9. τὴν ἀνομίαν Matth. 13, 41. 1 Ioh. 3, 4. ἄξια πληγῶν Luc. 12, 48. βδέλυγμα Apoc. 21, 27. τὸ ἔργον τοῦτο = facinus notum illud 1 Cor. 5, 2. τὰ μὴ καθήκοντα Rom. 1, 28. οὐδὲν — ἐναντίον τινὶ Act. 28, 17. κακὸν Matth. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 22. Rom. 3, 8. 13, 4. 2 Cor. 13, 7. 1 Petr. 3, 12. πονηρὰ Luc. 3, 19. φόνον Marc. 15, 7. ψεῦδος Apoc. 21, 27. 22, 15. — αὐτὰ i. e. scelera ante commemorata Rom. 1, 32. 2, 3. — Ioh. 7, 51. vid. de h. l. sub γινώσκω p. 85 col. 2 notata. — 18, 35. Act. 21, 33. Rom. 7, 15. 16. 20. (Hdian. 1, 16. 18. Xen. Cyr. 5, 3. 48.) — addito participio alius verbi resolvendo per: eo quod [vid. ἀγανακτέω] 3 Ioh. v. 10. —

e) ubi refertur ad verbum, quod praecedit, rogandi, petendi, promittendi, in quibus Lat. praesto, ratum facio, perficio, nostratium: erfüllen, möglich machen Ioh. 14, 13. 14. Rom. 4, 21. 1 Thess. 5, 24. addito dativo commodi Marc. 10, 35. 36. — Eph. 3, 20. —

f) relatum ad θέλω, προορίζω, πρόθεσις = perficio, ausführen Rom. 9, 28. τὸν λόγον — ποιήσει i. e. oraculum maturatum [i. e. quod maturare decrevit] — ad eventum adducet. Ita Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 349. sqq. — 2 Cor. 8, 10. 11. — Act. 4, 28. Eph. 3, 11.

g) ποιέω τινὰ ἔξω = Jemanden hinausthun, abduco aliquem Act. 5, 34. (Ael. V. H. 10, 3. Xen. Cyr. 4, 1. 3.) cf. Viger. p. 283. Passow l. l. p. 649.

h) de tempore: ago, transigo, ut χρόνον Act. 15, 33. 18, 23. μῆνας τρεῖς 20, 3. νυχθήμερον 2 Cor. 11, 25. ἐνιαυτὸν ἕνα Iac. 4, 13. — Apoc. 13, 5. quo loco alii ποιῆσαι explicant: ποιῆσαι τοῦτο pro: λαλεῖν μεγάλα καὶ βλασφημίας. — ita pro עָשָׂה Cohel. 6, 12. (οἱ ο' Prov. 13, 23. Tob. 10, 6. — μέσην νύκτα Lucill. epigr. 16. et Nicarch. χρόνον epigr. 35. in anthol. gr. T. 3. p. 32. 67. ed. Iacobs. Dem. 392, 18. ita facio Cic. ad Attic. 5, 20. Apameae quinque dies morati — Iconii decem fecimus.) Cf. Passow l. l. Stallbaum ad Plat. Phileb. p. 158. Viger. p. 281.

3) intransit. facio i. e. a) pono, sumo, ich nehme an, sq. accus. c. inf. ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν sc. εἶναι Matth. 12, 33 bis. (Xen. An. 5, 7. 9.) Cf. Matth. §. 530. Herm. ad Vig. p. 761. — — b) operor, nos: ich arbeite, bin thätig = ἐργάζομαι, sq. acc. ubi quaeritur quamdiu? ut μίαν ὥραν Matth. 20, 12. — ita pro עָשָׂה Ruth. 2, 19. (Xen. An. 1, 5. 8.) Cf. Passow l. l. Fritzsche Ev. Matth. p. 614.

Ποίημα, τος, τό, (ποιέω) id, quod factum est, id quod fecit aliquis, opus, ut τοῦ θεοῦ, ita bis in N. T. — nunc universe Rom. 1, 20. — nunc de hominibus Deo moderante per Christum viribus ad recte agendum instructis Eph. 2, 10. de h. l. genit. αὐτοῦ cum vi praeposito nomini regenti vid. Win. p. 177. — pro יֵצֶר Ies. 29, 16. פֹּעַל Ps. 92, 5.

Ποίησις, εως, ἡ, (ποιέω facio; fabricatio Thuc. 3, 2. Dem. 702, 14.) ex hebr. dicendi ratione [vid. ποιέω no. 2. c.] *τὸ peragere*, ubi nos: *die Beobachtung, observatio.* Ita semel Iac. 1, 25. ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ = ἐν τῷ ποιεῖν αὐτὸν κατὰ τὸν νόμον τῆς ἐλευθερίας i. e. *eo, quod obsequitur τῷ νόμῳ et factis eum exprimit.* (Sir. 19, 17.) —

Ποιητής, οῦ, ὁ, (ποιέω facio; qui fabricatur aliquid, auctor rei alicuius Xen. Cyr. 1, 6. 38.) 1) *auctor carminis, poeta* Act. 17, 28. (Cebet. Tab. c. 13. Diod. Sic. 4, 66 et 96. Xen. Mem. 1, 2. 56.) — 2) ex Hebraeorum loquendi consuetudine [vid. ποιέω no. 2. c.] ὁ ποιητὴς τοῦ νόμου [Graecis = legislator, legis conditor, vid. *Passow* Vol. 2. p. 651. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 113.] = ὁ ποιῶν τὸν νόμον sed fortius: *qui obsequitur* vel *satisfacit legi* Rom. 2, 13. (1 Macc. 2, 67.) λόγου Iac. 1, 22. — abest genit. λόγου ex antecedd. cogitatione repetendus v. 23. 25. quo l. ex dicendi abundantia, ut et significantius diceretur et esset quod responderet voci ἐπιλησμονῆς additur genit. ἔργου. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 81. Saepius non extat in N. T.

Ποικίλος, η, ον, *varius* (i. e. versicolor Xen. Mem. 3, 10. 14. Cebet. tab. c. 21.) i. e. *diversus, diversi generis.* Decies in N. T. Matth. 4, 24. Marc. 1, 34. Luc. 4, 40. 2 Tim. 3, 6. Tit. 3, 3. Hebr. 2, 4. 13, 9. Iac. 1, 2. 1 Petr. 1, 6. 4, 10. (2 Macc. 15, 21. Ael. V. H. 9, 8. Hdian. 4, 2. 13. Xen. Oec. 16, 1.)

Ποιμαίνω, f. ανῶ, (ποιμήν) 1) *pasco, ich weide* i. e. *ich führe auf die Weide,* sq. accus. a) propr. Luc. 17, 7. δοῦλον ἔχων — ποιμαίνοντα. 1 Cor. 9, 7. Ita pro רָעָה 1 Sam. 25, 16. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 6. Hdian. 6, 8. 2. Dem. 1185, 3.) — b) trop. de regibus populorum = *rego, guberno*, ut τὸν λαόν Matth. 2, 6. πάντα τὰ ἔθνη Apoc. 12, 5. 19, 15. 2, 27. de horum l. verbis ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ vid. ἐν p. 172 col. 2. — de praefectis ecclesiae, ut τὸ ποίμνιον τ. θεοῦ 1 Petr. 5, 2. τὴν ἐκκλησίαν τ. θεοῦ Act. 20, 28. τὰ πρόβατά μου Ioh. 21, 16. — ita pro hebr. רָעָה 2 Sam. 5, 2. Ps. 2, 9. 13, 1. (Anacr. Od. 62, 7.) — 2) ex adiunct. *pascua do, alo, nutrio*, τινά Iud. v. 12. Apoc. 7, 17. — Saepius non habetur in N. T.

Ποιμήν, ένος, ὁ, *pastor* a) propr. Matth. 9, 36. πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 25, 32. 26, 31. Marc. 6, 34. 14, 27. Luc. 2, 8. 15. 18. 20. Ioh. 10, 2. 11. 12. — pro רֹעֶה Gen. 4, 2. (Dem. 1155, 4. Xen. Mem. 2, 3. 9.) — b) trop. nunc de Iesu cultorum suorum saluti prospiciente. Ita in locis, ubi coetus cultorum Iesu ovium gregi et Iesus pastori comparatur Ioh. 10, 11. 14. 16. 1 Petr. 2, 25. Hebr. 13, 20. — nunc de viris, qui praeerant singulis Christianorum coetibus et eorum saluti prospiciebant Eph. 4, 11. Ita רֹעֶה Ezech. 34, 2. 5. 7. 10. (Hom. Iliad. 1, 263. 2, 243. Xen. Mem. 3, 2. 1.) Saepius non legitur in N. T.

Ποίμνη, ης, ἡ, *grex*, maxime ovium. Quater in N. T. Matth. 26, 31. Luc. 2, 8. 1 Cor. 9, 7. οἱ ο' pro עֵדֶר Gen. 32, 17. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 1. Dem. 1155, 5.) — gregi comparatur *caterva* vel *coetus cultorum Iesu* Ioh. 10, 16. Ita עֵדֶר Ierem. 13, 17. ubi οἱ ο' ποίμνιον.

Ποίμνιον, ίου, τό, (ex ποιμένιον Oppian. Cyn. 4, 2, 69. de huius voc. accentu cf. *Buttm.* gr. max. Vol. 2. p. 334.) *grex*, maxime ovium [propr. οἱ ο' Gen. 31, 4.] trop. = *caterva, coetus hominum, qui sequuntur aliquem et colunt.* Quinquies in N. T. Luc. 12, 32. Act. 20, 28. 29. 1 Petr. 5, 2. 3. — ita ποίμνιον τοῦ θεοῦ pro hebr. עֵדֶר יְהוָה Ierem. 13, 17. (Themist. Orat. 23. p. 289.)

Ποῖος, οία, ον, 1) *qualis, cuius generis* [cf. *Buttm.* §. 72. gram. max. Vol. 1. §. 79. p. 311. — Matth. 19, 18. 21, 23. 24. 27. 22, 36. cf. ad hos l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 601. 638. 667. coll. *Lücke* Vol. 2. p. 291. — Marc. 4, 30. quo l. *Fritzsche* p. 139. pro: ἐν ποίᾳ exhibet ἐν τίνι cf. *Schott, Griesb.* ed. *Schulz.* — Marc. 11, 28. 29. 33. 12, 28. — genit. ποίας *quanam parte, quali modo* [cf. οἵας ἀπῆλθεν Tob. 10, 7. et supra sub ἐκεῖνος p. 154 col. 1. de genit. ἐκείνης = ἐκεῖ observata] ita pro vulgato διὰ ποίας [cf. *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Schott, Meyer, de Wette*, coll. *Win.* p. 186. 528. *Matth.* §. 377, 1. §. 486. *Buttm.* §. 119, 6. 4.] Luc. 5, 19. Quo l. si, quod saepe, τὸ προςγεγραμμένον iota [ι] et sigma [ς] librarii commutarunt [cf. *Schäfer* melet. p. 112 sq. *Elmsl.* ad Eur. Med. v. 235. 597.], scriptum fuisse ποίᾳ, *Bornem.* Schol. p. 37. suspicatus est, vid. quae contra monuit *Meyer* Ev. Luc. p. 277. — Luc. 6, 32 — 34. 20, 2. 8. 24, 19. Ioh. 10, 32. 12, 33. 18, 32. 21, 19. Act. 4, 7 bis. 7, 49. Rom. 3, 27. 1 Cor. 15, 35. Iac. 4, 14. 1 Petr. 1, 11. 2, 20. — (Cebet. tab. c. 12. Hdian. 7, 8. 11. Xen. Mem. 3, 12. 8.) — 2) *quisnam?* Matth. 24, 42. 43. Luc. 12, 39. Act. 23, 34. Apoc. 3, 3. — Ita pro מָה 2 Sam. 15, 2. 1 Sam. 9, 18. (1 Macc. 2, 10. Cebet. Tab. c. 6. Xen. Mem. 2, 4. 5 et Cyr. 8, 1. 2.) — Saepius non legitur in N. T.

Πολεμέω, ῶ, f. ήσω, (πόλεμος, bellum; bellum gero) *pugno, ich kämpfe*, κατά τινος Apoc. 12, 7. — μετά τινος [ubi Graeci πολεμεῖν τινί. Vide μετά p. 311 col. 2] Apoc. 2, 16. 13, 4. 17, 14. — Ita pro נִלְחַם sq. עִם 2 Regg. 14, 15. — absol. Apoc. 12, 7. — iunct. c. κρίνω de Deo = *vindictam sumo* Apoc. 19, 11. Cf. πόλεμος θεῶν Xen. An. 2, 5. 7. — iunct. c. μάχομαι de hominibus litigantibus et contendentibus [vid. de vocc. synonymorum cumulatione ἀγαλλιάω] Iac. 4, 2. (Diod. Sic. 13, 84.) Saepius non legitur in N. T.

Πόλεμος, ου, ὁ, 1) *bellum* Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Luc. 14, 31. 21, 9. (Diod. Sic. 4, 50. Pol. 3, 7. 1 et 2. Xen. Mem. 4, 4. 14.) — iunct. c. μάχῃ de contentionibus et litibus Iac. 4, 1. (Hdian. 1, 11. 4. Plat. Phaedon. §. 11.) — 2) ex adiunct.: *pugna, proelium* 1 Cor. 14, 8. Hebr. 11, 34. Apoc. 9, 7. 9. 11, 7. 12, 7. 17. 13, [5.] 7. 16, 14. 19, 19. 20, 8. (Diod. Sic. 13, 79. Arrian. Indic. 14, 4. Xen. Cyr. 6, 2. 4.) — Saepius non reperitur in N. T.

Πόλις, εως, ἡ, *urbs, oppidum, die Stadt* a) proprie Matth. 2, 23. 5, 14. 10, 11. 11, 20. 26, 34. Marc. 1, 45. 6, 56. Luc. 7, 11. 8, 1. 4. 10, 8. 10. 13, 22. 18, 2. 19, 17. 19. Ioh. 11, 54. Act. 15, 21. 16, 12. 20, 23. 2 Cor. 11, 26. Tit. 1, 5. μένουσα π. *eine bleibende Stadt* Hebr. 13, 14. (Diod. Sic. 5, 6. Xen. Mem. 2, 1. 14.) — ἡ πόλις, ita legitur, ut sit vel: *urbs ante memorata, urbs, de qua agitur, urbs, in qua aguntur, quae exponit auctor* = ἡ πόλις ἐκείνη, Matth. 21, 17. 18 coll. v. 10. Marc. 11, 19 coll. v. 1. Luc. 4, 29. coll. v. 16. 7, 12 coll. v. 11. 14, 21. 23, 10 coll. 22, 54. 66. — Ioh. 4, 8. 28. 30 coll. v. 5. Act. 7, 58. 8, 9 coll. v. 5. 9, 6. 10, 9. 13, 50 coll. v. 14. 14, 4. 13. 19. 20 coll. v. 8. — 16, 4. 13. 39 coll. v. 12. 17, 5. 16. 21, 5. 29 coll. v. 15. 24, 12. 25, 23 coll. v. 13. Rom. 16, 23. Apoc. 10, 13 coll. v. 8. 14, 20. 20, 14. 15. 16. 18. 19. 21. 23 coll. v. 10. 22, 14. — vel: *urbs primaria* [„quemadmodum vernacule *die Stadt* vocari solet ab agrestibus hominibus aut proxima aut regionis primaria urbs" *Fritzsche* Ev. Matth. p. 764.], ita de Hierosolymis Matth. 26, 18. 28, 11. Marc. 14, 13. 16. Luc. 7, 37. 19, 41. 22, 10. 24, 49. Ioh. 19, 20. Act. 12, 10. — de urbe primaria agri Gadarenorum i. e. Gadara Matth. 8, 33 coll. v. 28. Marc. 5, 14 coll. v. 1. Luc. 8, 27. 34. 39 coll. v. 26. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 331. — additur *adiect.* vel *adverb. c. artic.* περίφρασιν faciens adiectivi, ut πόλις ἡ μεγάλη — ὅπου — ὁ κύριος — ἐσταυρώθη Apoc. 11, 8. — addito βαβυλών Apoc. 18, 10. 21. abest βαβυλών cogitatione addendum 16, 19. 17, 18. 18, 10. 16. 18. 19. — αἱ ἔξω πόλεις Act. 26, 11. αἱ περί τι πόλεις = *urbes circumiacentes* Iud. v. 7. αἱ πέριξ πόλεις *urbes vicinae* Act. 5, 16. — ἡ π. αὕτη Matth. 10, 23. Act. 18, 10. 22, 3. — ἡ π. ἐκείνη Matth. 10, 14. 15. Luc. 9, 5. 10, 12. 18, 3. Ioh. 4, 39. Act. 8, 8. — αἱ ἕτεραι π. Luc. 4, 43. ἤδε ἡ π. Iac. 4, 13. ἡ π. ὅλη Act. 19, 29. 21, 30. πᾶσα πόλις *quaevis urbs* Matth. 12, 25. Luc. 10, 1. Act. 15, 36. — πᾶσαι αἱ π. item αἱ π. πᾶσαι Matth. 9, 35. Marc. 6, 33. Act. 8, 40. — ἡ ἰδία πόλις, i. e. vel: *urbs mihi propria* i. e. *urbs, in qua sedem habeo* vel *habito* Matth. 9, 1 coll. 4, 13. — vel *gentis meae urbs primaria* Luc. 2, 3. — ἡ ἁγία πόλις, vel ἡ πόλις ἡ ἠγαπημένη, insignitur hoc nomine apud Iudaeos urbs Hierosolyma ob magnam cerimoniam, qua in templo ibi exstructo colebatur Iehova Matth. 4, 5. 27, 53. Apoc. 11, 2. 20, 9. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 163. — sq. *genit.* pers. i. e. vel: *urbs, in qua habitat aliquis* Matth. 11, 4. 22, 7. Luc. 4, 29. 10, 11. Ioh. 1, 45. Act. 16, 20. Apoc. 16, 19. — τοῦ μεγάλου βασιλέως *urbs, in qua sedem habet rex magnus Israelitarum* Matth. 5, 35 coll. Ps. 48, 2. Tob. 13, 15. — vel: *urbs, in qua natus est aliquis, urbs alicuius patria* Luc. 2, 4. 11. — additur genit. nominis gentilis, ut δαμασκηνῶν

2 Cor. 11, 32. ἐφεσίων Act. 19, 35. τῶν ἰουδαίων Luc. 23, 51. τοῦ ἰσραὴλ Matth. 10, 23. σαμαρειτῶν 10, 5. — additur nomen proprium urbis, nunc casu secundo, ut σοδόμων, γομόῤῥας 2 Petr. 2, 6. θυατείρων Act. 16, 14. (Apollon. Argon. 2, 56. πόλις ὀρχομενοῖο. Sallust. Iugurth. §. 86. ad oppidum Laris. Cic. ad Attic. 5, 15. in urbe Antiochiae. Virg. Aen. 1, 244. fons Timavi.) Cf. de hoc genit. appositionis *Win.* p. 336. coll. *Gesen.* p. 677. *Ewald* p. 579. gram. min. p. 245. — nunc nominativo casu, ut πόλις ἰόππη Act. 11, 5. λασαία 27, 8. ναζαρὲτ Luc. 2, 4. 39. ἰούδα Luc. 1, 39. i. e. vel: *urbs Iutta*, ita *Kuinoel* ad h. l. vel *urbs tribus Iudae*, in qua natus est Ioh. Baptista et quam *Hebronis* nomine insignem fuisse interpretes nonnulli existimant cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Johannes der Täufer* et *Jutta*. — additur genit. *regionis*, ut τῆς γαλιλαίας Luc. 1, 26. 4, 31. τῆς κιλικίας Act. 21, 39. — Ioh. 4, 5. Act. 8, 5. 14, 6. — abest genit. regionis, ita ut αἱ πόλεις = *urbes regionis*, in qua, quae narrantur, evenerunt, vel: *urbes vicinae* Matth. 14, 13. Marc. 6, 33. Luc. 5, 12. — — b) praedicantur de urbe, quae sunt hominum eam incolentium, pro: *incolae urbis* [vid. ἱεροσόλυμα p. 236 col. 2. fin.] Matth. 8, 34. 21, 10. Marc. 1, 33. Act. 13, 44. 14, 21 coll. v. 20. (Hdian. 3, 2. 13. Xen. Cyr. 1, 4. 25.) — —

c) de *Hierosolymis coelestibus*, quas demissum iri tempore Messiae in terram Iudaeis persuasum erat Hebr. 11, 10. 16. 12, 22. ἡ μέλλουσα sc. πόλις 13, 14. Apoc. 21, 2. 10. 22, 19. Cf. *Berthold* Christologia p. 217 sqq. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 565. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 761.

Πολιτάρχης, ου, ὁ, *urbis praefectus*. Bis in N. T. Act. 17, 6. 8.

Πολιτεία, ας, ἡ, (πολιτεύω, civis sum; conditio eius, qui civis est, qui civis vel privatus in urbe vivit Polyb. 15, 26. 6. Dem. 161, 16. administratio reipublicae Xen. Mem. 3, 9. 15.) 1) *civitas* i. e. *ius civitatis* Act. 22, 28. πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. (3 Macc. 3, 21. Diod. Sic. 12, 51. Pol. 6, 2. 12. Xen. H. G. 1, 1. 17. 1, 2. 7.) — 2) *civitas* i. e. *respublica, der Staat, das Gemeinwesen* Eph. 2, 12. (2 Macc. 4, 17. Diod. Sic. 1, 28. Xen. Mem. 2, 1. 13.) — Saepius non legitur in N. T.

Πολίτευμα, τος, τό, (πολιτεύω, civis sum; ratio reip. administrandae; institutum ad civitatem vel rempublicam pertinens Dem. 107, 25. 262, 27. Dion. Hal. Ant. 2, 15.) *civitas, respublica* [2 Macc. 12, 7. Pol. 2, 41. 6.] vel *vitae ratio* Phil. 3, 20. cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 309 et πολιτεύομαι.

Πολιτεύω, f. εύσω, (πολίτης) *in civitate versor, civis sum* [Aelian. V. H. 14, 28. Xen. Mem. 4, 4. 13.] med. πολιτεύομαι, pf. pass. signific. act. [vid. ἀγωνίζομαι] πεπολίτευμαι, *vitam instituo, gero me* [ad normam a civitate praescriptam Dem. 665, 20. — in N. T. universe:] *ich betrage mich*, ita bis c. adv. Phil. 1, 27. — addito τῷ θεῷ i. e. vel: *ad normam a Deo praescriptam* [vid. de dat. normae ἀλήθεια], vel: *in honorem Dei, für Gott zu Dienst und Ehre* [vid. de dativo commodi ἄγω] Act. 23, 1. — (2 Macc. 6, 1. 3 Macc. 3, 4. Ios. de Maccab. §. 4.)

Πολίτης, ου, ὁ, (πόλις) *civis*. Ter in N. T. a) universe Luc. 15, 15. Act. 21, 39. οἱ ὁ' pro בְּנֵי־עַמִּי Gen. 23, 11. רֵעַ Ier. 31, 34. (Diod. Sic. 14, 7. Herodian. 3, 10. 11. Xen. Mem. 4, 6. 14.) — b) = *civitatis socius, Mitbürger* Luc. 19, 14. Hebr. 8, 11. de h. l. lect. πολίτην praeferenda vulg. πλησίον vid. *Griesb.*, *Knapp, Schott, Böhme, Bleeck.* (Xen. Cyr. 2, 2. 26.) —

Πολλά, v. πολύς.

Πολλάκις, adv. (πολύς) *saepe, frequenter*. Decies sexies in N. T. Matth. 17, 15. Marc. 5, 4. 9, 22. Ioh. 18, 2. Act. 26, 11. Rom. 1, 13. 2 Cor. 11, 23. 26. 27. Phil. 3, 18. 2 Tim. 1, 16. Hebr. 6, 7. 9, 25. 26. 10, 11. de paronomasia in vv. ἐν πολλοῖς πολλάκις 2 Cor. 8, 22. vid. *Win.* p. 479. (Xen. Mem. 3, 12. 6.) —

Πολλαπλασίων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πολύς) *multiplex, multo plus*. Semel in N. T. Luc. 18, 30. — (Aesop. fab. 22. Pol. 35, 4. 4.)

Πολυεύσπλαγχνος v. πολύσπλαγχνος.

Πολυλογία, ας, ἡ, (πολυλόγος) *multiloquium, loquacitas, verbositas*. Legitur tantum Matth. 6, 7. — (Plut. de curios. c. 9. Aristot. Polit. 4, 10. Xen. Cyr. 1, 4. 3.)

Πολυμερῶς, adv. (πολυμερής multis partibus constans Anthol. gr. T. II. p. 214. ed. *Jacobs*) *multis partibus, multis modis*. Semel Hebr. 1, 1. πολυμερῶς [i. e. *multis temporibus, per multas personas*] καὶ πολυτρόπως *et multis rationibus* i. e. *sub variis revelandi modis*. Cf. ad h. l. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 5 — 8. (Ios. Ant. 8, 3. 9.)

Πολυποίκιλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a πολύς et ποικίλος q. v.) *admodum varius, multiplex*. Semel in N. T. Eph. 3, 10.

Πολύς, πολλή, πολύ, *multus, a, um, viel*; opp. ὀλίγος. Uti apud Graecos, ita in N. T. usurpatur I) de quantitate *extensiva*, ubi Lat. *multus, ingens numero, copiosus*. Legitur autem 1) indefinite vel sine articulo i. e. in universa multitudinis [Vielheit, Menge] alicuius mentione a) in locis, ubi, tum singulari, tum plurali, verbo tanquam praedicatum subiicitur et nomini definito nunc *praemittitur*, ut περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος, *de qua re* **multus** *nobis est* vel *noster est sermo* = *de qua re* **multa** *dicenda habemus* Hebr. 5, 11. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 101. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 239. — Rom. 3, 2. πολὺ scil. ἐστιν τὸ πέρισσον τοῦ ἰουδαίου i. e. *multum* vel *multiplex est*, quod habet Iudaeus ornamentum. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 151. πολλοί εἰσιν οἱ εἰςερχόμενοι Matth. 7, 13. πολλοί ἐσμεν scil. ἡμεῖς οἱ δαίμονες Marc. 5, 9. — nunc *post*ponitur substant. ut ὁ θερισμὸς πολύς scil. ἐστιν Matth. 9, 37. Luc. 10, 2. πάντα τὰ μέλη — πολλὰ ὄντα i. e. *quamquam multa sunt* 1 Cor. 12, 12. — ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἤδη ὥρα πολλή desertus est locus *et iam tempus* [scil. ex quo docere exorsus es] **multum** *est* = *et iam multum effluxit tempus* Marc. 6, 35. quo l. si abest a voc. ὥρα articulus, vide de articuli iteratione in talibus interdum omissa *Win.* p. 120. coll. *Matth.* § 268. not. 1. 715 fin. (Xen. Cyr. 1, 4. 1. Hier. 4, 3.) — παροίμια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε Marc. 7, 13. [v. 8. de h. l. lect. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 270 sqq. *Schott*, coll. *Griesb.* ed. *Schulz, Meyer*] ἦσαν — οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί Marc. 6, 31.

b) ubi numero singulari tanquam epitheton subiecti vel obiecti copulatur cum nomm. rerum, quarum multae vel sunt vel cogitari possunt partes, species, formae, genera. Ita *prae*positum nomini, ut πολὺς ἀριθμός Act. 11, 21. π. καρπός Ioh. 12, 11. 24. π. κεφάλαιον Act. 22, 28. π. χρόνος Ioh. 5, 6. (Xen. An. 5, 2. 17. Plat. apol. Socr. §. 2.) — ut augeatur multitudinis notio additur nomm. multitudinem significantibus, ut π. ὄχλος *ingens turba* Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Ioh. 6, 5. (Xen. Cyr. 6, 1. 1.) — π. πλῆθος Marc. 3, 7. Act. 14, 1. (Xen. An. 4, 2. 20.) — addito genitivo alius subst. genus indicantis, ut π. ὄχλος τῶν ἱερέων Act. 6, 7. τῶν — ἑλλήνων π. πλῆθος Act. 17, 4. — *post*positum legitur, ut γῆ πολλή *viel Land* i. e. *viel Erdreich* Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. ἐργασία π. Act. 16, 16. καρπὸς π. Ioh. 15, 5. 8. λόγος π. Act. 15, 32. 20, 2. χόρτος π. Ioh. 6, 10. χρόνος π. Matth. 25, 19. ὥρας π. γενομένης *cum multum tempus effluxisset* Marc. 6, 35. — cum nomm. collectivis copulatur, ut augeatur multitudinis notio, ut λαὸς π. Act. 18, 10. ὄχλος π. Matth. 20, 19. 26, 47. Marc. 5, 21. 24. 9, 14. 14, 43. Luc. 7, 11. 8, 4. 9, 37. Ioh. 6, 2. 12, 9. 12. Apoc. 7, 9. 19, 1. 6. πλῆθος π. Marc. 3, 8. quo l. verbis οἱ περὶ — σιδῶνα per appos. additur: πλῆθος πολύ. Vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 82 sq. — addito genit. alius nonimis, ut ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων Luc. 5, 29. πλῆθος π. τῶν ἀσθενούντων Ioh. 5, 3. τοῦ λαοῦ Luc. 6, 17. 23, 23. — absolute i. e. sine substant. legitur neutr. πολύ *multum*, collective Luc. 12, 48 ter. πραθῆναι πολλοῦ i. e. vendi *multa pecunia* Matth. 26, 9. vid. ἀγοράζω. — πιστός, ἄδικος ἐν πολλῷ i. e. *in multa re administranda* [vid. ἐν p. 166 col. 2.] Luc. 16, 10 bis. — accus. πολύ, ut προςδοκᾶν ἐπὶ πολύ exspectare *multum* i. e. *dies* [vid. ἐπί p. 190 col. 1.] Act. 28, 6. μετ' οὐ πολύ non *multo post* [vid. μετά p. 313 col. 1.] Act. 27, 14. — πολύ adverb. [vid. ἀκριβής] *multum*, ita iunctum nunc c. verbo = *valde*, ut πλανᾶσθαι Marc. 12, 27. συμβάλλεσθαι Act. 18, 27. — nunc c. comparat. = *um vieles, multo* [vid. *Win.* p. 222.] ut π. σπουδαιότερον 2 Cor. 8, 22. (Lucian. Dial. Deorr. 2, 1. Xen. Mem. 2, 10. 2. Cyr. 7, 3. 9. — dat. πολλῷ *multo, um vieles* [de dat. modi vid. γλῶσσα], ita iunct. c. comparativo, ut πολλῷ πλείους Ioh. 4, 41. π. μᾶλλον Matth. 6, 30. Marc. 10, 48. Luc. 18, 39. Rom. 5, 9. 10. 15. 17. 1 Cor.

12, 29. 2 Cor. 3, 9. 11. Phil. 1, 23. 2, 12. Hebr. 12, 9. (Xen. Mem. 1, 2. 9. Thuc. 2, 51.) —

c) ubi, pertinens ad subiectum vel obiectum, *plurali* numero iungitur c. substantivis, it. cum adiectivis vel participiis substantive positis multitudinem s. personarum s. rerum indicans pertinentium ad genus vel classem substantivo significatam. Ita legitur *prae*positum nomini, ut *πολλοὶ ἄῤῥωστοι multi aegroti, eine grosse Krankenmasse* [cf. *Rost* §. 108, not. 3.] Marc. 6, 13. *π. ἄῤῥωστοι καὶ ἀσθενεῖς* 1 Cor. 11, 30. *π. δυνατοί* 1 Cor. 1, 26. *π. ἔθνη* Rom. 4, 17. 18. *π. εὐγενεῖς* 1 Cor. 1, 26. *π. ἰατροί* Marc. 5, 26. *π. κακῶς ἔχοντες* Marc. 1, 34. *π. λεπροί* Luc. 4, 27. *π. μάρτυρες* 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 2, 2. *π. παραλελυμένοι* Act. 8, 7. *π. πατέρες* 1 Cor. 4, 15. *π. πλάνοι* 2 Ioh. v. 7. *π. πλούσιοι* Marc. 12, 41. *π. πρόςωπα* 2 Cor. 1, 11. *π. πρῶτοι viele Erste* i. e. *multi qui sunt vel habentur vel sibi videntur primi esse,* ita de hominibus qui tempore aliis priores accesserunt ad Iesum eumque secuti sunt Matth. 19, 30. Marc. 10, 31. *π. σοφοί* 1 Cor. 1, 26. *π. συνηλικιῶται* Gal. 1, 14. *π. ψευδομάρτυρες* Matth. 26, 60. *π. ψευδοπροφῆται* 24, 11. 1 Ioh. 4, 1. — (Xen. Mem. 1, 2. 60.) — refertur *πολλοί* ad plura nomina eiusdem generis, sed eorum primo tantum praeponitur [cf. *Win.* p. 215.] Matth. 9, 10. 13, 17. Marc. 2, 15. Luc. 10, 24. — *π. θλίψεις* Act. 14, 22. *π. καρδίαι* Luc. 2, 35. *π. κῶμαι* Act. 8, 25. *π. τιμαί* Act. 28, 10. *π. χῆραι* Luc. 4, 25. — abest subst. e contextu facile addendum, ut *δαρήσεται πολλάς* scil. *πληγάς* [vid. *δέρω*] Luc. 12, 47. — ita *πολλοὶ ἄλλοι* scil. *δοῦλοι* Marc. 12, 5. coll. v. 4. — neutr. *πολλὰ ἀγαθά* Luc. 12, 19. *π. δάκρυα* 2 Cor. 2, 4. [Act. 20, 19. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*]. *π. ἐναντία* Act. 26, 9. *π. κακά* 2 Tim. 4, 14. *π.* [*κα*]*λὰ ἔργα* Ioh. 10, 32. *π. σημεῖα* Ioh. 11, 47. *π. στρουθία* Matth. 10, 31. Luc. 12, 7. *π. σώματα* Matth. 27, 52. abest subst. ex antecedd. repetendum 1 Cor. 12, 14. *πολλά* scil. *μέλη*. — *πολλά* pertinens ad plura nomina primo tantum praeponitur Act. 2, 43. — iunct. c. nomm. temporis, ut *πολλοῖς χρόνοις per multa tempora = e longo inde tempore* [vid. *χρόνος*] Luc. 8, 29. *ἀπό* s. *ἐκ πολλῶν ἐτῶν* Act. 24, 10. Rom. 15, 23. — copulatur interveniente *καί* c. alio adiectivo, ubi Lat. *isque, et quidem,* ut *πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα* Act. 25, 7. Tit. 1, 10? Vide tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.* — Vid. *καί* p. 247 col. 2. fin. coll. *Matth.* §. 444, 4. *Bornem.* ind. ad Xen. Mem. p. 416. *Rost* § 134, 5. c. *Passow* II. p. 675. — de formulis *πολλὰ καὶ ἄλλα*, *πολλὰ καὶ ἕτερα* Ioh. 20, 30. Luc. 3, 18. vid. *ἄλλος* p. 20. col. 1. *ἕτερος* p. 205 col. 1. — ratione habita multitudinis vel familiae numerosae, cuius ducem et antesignanum esse voluit et futurum esse praevidit Deus Iesum, ut *πολλοὶ ἀδελφοί* Rom. 8, 29. *π. υἱοί* Hebr. 2, 10. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 1. p. 296. P. 2. p. 605. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 111. 147. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 196. — — *post*ponitur substant. ut *ἀντικείμενοι πολλοί* 1 Cor. 16, 9. *δαιμόνια π.* Marc. 1, 34. 6, 13. Luc. 8, 30. *δαιμονιζόμενοι π.* Matth. 8, 16. *διαδήματα π.* Apoc. 19, 12. *δυνάμεις* Matth. 7, 22. 13, 58. *ἐλεημόσυναι π.* Act. 10, 2. *ἐπιθυμίαι π.* 1 Tim. 6, 9. *θεοὶ π.* 1 Cor. 8, 5. *θυμιάματα π.* Apoc. 8, 3. *ἵπποι π.* 9, 9. *κτήματα π.* Matth. 19, 22. Marc. 10, 22. *κύριοι π.* 1 Cor. 8, 5. *μέλη π.* Rom. 12, 4. 1 Cor. 12, 12. *μοναὶ π.* Ioh. 14, 2. *ὀδύναι π.* 1 Tim. 6, 10. *παραβολαὶ π.* Marc. 4, 33. *σημεῖα π.* Act. 5, 12. *συνεληλυθότες π.* Act. 10, 27. *τυφλοὶ π.* Luc. 7, 21. *ὕδατα π.* Ioh. 3, 23. Apoc. 1, 15. 14, 2. 19, 6. *χοῖροι π.* Matth. 8, 30. — auget notionem multitudinis in substantivis latentem, ut *ὄχλοι π.* Matth. 4, 25. 8, 1. 12, 15. 13, 2. 15, 30. 19, 2. Luc. 5, 15. 14, 25. — abest subst. e contextu facile cognoscendum, ut *ἄλλαι πολλαί* scil. *γυναῖκες* Marc. 15, 41. coll. v. 40. Luc. 8, 3. — *παῦλος* — *βαρνάβας* — *εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ* [vid. *καί* p. 249 col. 2. fin.] *ἑτέρων πολλῶν* i. e. Paulus et Barnabas — laetam doctrinam nuntiantes — *non solum ipsi, sed etiam cum aliis multis = idque cum multis aliis* Act. 15, 35. —

d) absolute i. e. sine nomine legitur Matth. 7, 22. 8, 11. 20, 16. 22, 14. 24, 5 bis. v. 10. 11. 25, 31. 22. 27, 19. 53. Marc. 2, 2. 3, 10. 5, 26. 6, 2. 20. 33. 9, 26. *ὥςτε πολλοὺς λέγειν.* — 10, 48. 11, 8. 12, 41. 13, 6 bis. 14, 56. Luc. 1, 1. 14. 2, 34. 4, 11. 7, 21 bis. 10, 41. 13, 24. 14, 16. 21, 8. 23, 8. Ioh. 2, 23. 8, 26. 30. 10, 41. 42. 11, 55. 14, 30. 16, 12. Act. 9, 13. 42. Rom. 16, 2. 2 Cor. 1, 11. *διὰ πολλῶν.* — 6, 10. 8, 22. Gal. 3, 16. Phil. 3, 18. Hebr. 12, 15. 2 Petr. 2, 2. 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 13. — in universa eorum, quae docuit, passus est Iesus, mentione Matth. 13, 3. Marc. 4, 2. — Matth. 16, 27. Marc. 8, 31. 9, 12. Luc. 9, 22. 17, 25. — ratione habita eventus, quem apud *multos* habituros esse praevidit Iesus conatus suos Matth. 20, 28. 26, 28. Marc. 10, 45. 14, 24. Cf. ad hos l. ut ad Hebr. 9, 28. supra sub c. monita ad Rom. 8, 29. — — neutr. *πολλά* adverbial. [vid. *ἀκριβής* coll. *Rost* §. 104, not. 7.] *multa.* Ita iungitur c. verbo, ut respondeat Lat. vel: *multis verbis* vel *valde*, *vehementer*, ut *ἀλαλάζειν* Marc. 5, 38. *ἀσπάζεσθαι* 1 Cor. 16, 19. *διαστέλλειν* Marc. 5, 43. *ἐπιτιμᾶν* 3, 12. *κατηγορεῖν* 15, 3. *κηρύσσειν* 1, 45. *κλαίειν* Apoc. 5, 4. *κοπιᾶν* Rom. 16, 6. 12. *παρακαλεῖν* Marc. 5, 10. 23. *σπαράσσειν* 9, 26. (*διακελεύεσθαι* Xen. Cyr. 7, 3. 10. *δακρύειν* Diod. Sic. 13, 41. *ἱκετεύειν* Lucian. dial. deorr. 25, 1. *σφάλλεσθαι* Ael. V. H. 1, 23.) — vel: *multis modis*, ut *πταίειν* Iac. 3, 2. vel: *multis temporibus = saepe*, ut *νηστεύειν* Matth. 9, 14. *παρακαλεῖν* 1 Cor. 16, 12. (Xen. Cyr. 1, 5. 14. 3, 2. 14.) — vel: *per multum tempus = diu*, ut *διδάσκειν* Marc. 6, 34 coll. v. 35. —

e) *πολλοί*, *multi*, sq. genit. partitivo vel simplici vel praecedens habente vocabulum *ἐκ* [vid. *ἐκ* p. 149 col. 2.], ut *πολλοὶ τῶν φαρισαίων* i. e. *ein grosser Theil der Pharisaeer* [cf. *Passow* l. l. *Rost* §. 108, 2. not. 3.] Matth. 3, 7. — Luc. 1, 16. Act. 4, 4. 8, 7. *πολλῶν* — *ἐξήρχοντο* i. e. *aus einem grossen Theile der Besessenen* gingen die Dämonen aus. — 13, 43. 18, 8. 19, 18. 26, 10. 2 Cor. 12, 21. Apoc. 8, 11. (Xen. Apol. Socr. §. 13. An. 1, 7. 20.) — separatus legitur genit. a nom. regente [vid. *ἀγαθός*] Ioh. 4, 39. 6, 66. 12, 11. 19, 20. — *πολλοὶ ἐκ τοῦ ὄχλου* Ioh. 7, 31, 40. — 10, 20. 11, 19. 45. Act. 17, 12. — separatum ponitur *ἐκ* c. genit. suo a nom. regente Ioh. 6, 60. — postponitur *πολλοί* Ioh. 12, 42.

2) definite vel c. articulo de certa aliqua multitudine, ita a) neutr. singularis: *τὸ πολύ*, *das Viele*, ut *ὁ τὸ πολὺ* scil. *συλλέξας = der mit der reichlichen Sammlung* 2 Cor. 8, 15. Vide de h. l. *ὁ*, *ἡ*, *τό* p. 370 col. 1. (Xen. An. 7, 7. 36. *οὐ γὰρ ἀριθμός ἐστιν ὁ ὁρίζων τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον.* — sq. genit. *τὸ πολὺ τῆς αὐγῆς* cf. *Passow* l. l.) — b) ex consuetudine graecitatis serioris [vid. *Lob.* ad Phryn. p. 193. 390. *Passov* l. l.] medium inter artic. et subst. ponitur, ut *ὁ πολὺς ὄχλος*, *ingens*, quae aderat, *turba* Marc. 12, 37. (ita Philo de Abrah. d. 362 E. *ὁ πολὺς λεώς* Lucian. Jov. Traegoed. §. 53. *ὁ πολὺς δῆμος* Lucian. apol. mercede cond. §. 15.) — c) *pluralis* aa) medium inter artic. et subst., ut *τὰ πολλὰ γράμματα* i. e. vel: *die viele Gelehrsamkeit* scil. die du zeigst, vel: *die vielen Schriften*, die du gelesen oder liesest Act. 26, 24. cf. ad h. l. *Meyer* Act. Ap. p. 319. *de Wette* Act. Ap. p. 154 sq. — bb) per appositionem vel explicationis ergo c. articulo postponitur substantivo articulum habenti, ut *αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί* i. e. *peccata eaque multa*, vel *quae multa sunt* Luc. 7, 48 coll. v. 37. 39. *τὰ ὕδατα τὰ πολλά* Apoc. 17, 1. coll. v. 15. Vide de his l. *ὁ*, *ἡ*, *τό* p. 335 col. 2. — cc) absol. *οἱ πολλοί*, *multi*, scil. antea dicti vel de quibus agitur, *die Vielen* Rom. 5, 15 coll. v. 12. — v. 19 bis coll. v. 18. — Rom. 12, 5. 1 Cor. 10, 7. 33. Vide de his l. *ὁ*, *ἡ*, *τό* p. 336 col. 2. et quatenus *οἱ πολλοί* opponuntur *uni Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 325. 329. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 178. 180. — Matth. 24, 12. coll. v. 10. 11. Vid. de his l. *ὁ*, *ἡ*, *τό* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 704. *Meyer* Ev. Matth. p. 148. (Xen. Cyr. 1, 2. 8.) — vel *vulgus* [= plebs Xen. Cyr. 5, 2. 33. 8, 2. 4 et 24.], ita de doctoribus christianis, quos *τοὺς ψευδαποστόλους*, *ἐργάτας δολίους* esse monuit Paulus 2 Cor. 2, 17. coll. 11, 13. Cf. *Win.* p. 98. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 44. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 171. — *τὰ πολλά* accus. adverbial. [vid. *ἀκριβής*] = *vielfältig, meistentheils, plerumque* Rom. 15, 22. (Lucian. dial. deorr. 16, 2. Xen. Cyr. 8, 1. 14.) cf. L. Bos. p. 427 ed. *Schäfer*. —

II) de quantitate *intensiva*, ubi Lat. *multus*, *magnus*, *ingens*, ita singularis sine artic. a) in re vel saepius repetita, ut *πολλὴ διακονία* Luc. 10, 40. *θρῆνος*, *κλαυθμός*, *ὀδυρμὸς πολύς* Matth. 2, 18. *πόνος π.* Col. 4, 13. de h. l. lect. *ζῆλος* vid. sub *ζῆλος* notata. — b) in re quam observare licebat in multitudine praesente, ut *πολλὴ σιγή = altum silentium* Act. 21, 40. (Xen. Cyr. 7, 1. 25.) — c) ubi cum multitudinis cogitatione simul magnitudinis notio includitur. Ita singulari numero iunctum c. nomm. animi sensus et indolem vel conditionem, statum alicuius indicantibus, ubi Lat. *multus* vel *magnus*, *ingens*, *insignis*, *vehemens*. Cf. *Passow*

l. l. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 700. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 516. — aa) definite i. e. iunct. c. subst. articulum habente de certae alicuius personae animo multis modis manifestato, ut ἡ πολλὴ ἀγάπη αὐτοῦ scil. θεοῦ Eph. 2, 4. τὸ πολὺ αὐτοῦ [scil. θεοῦ] ἔλεος 1 Petr. 1, 3. — bb) indefinite i. e. in universa rei alicuius mentione, in quibus subst. articulum non habenti nunc *prae*ponitur, ut π. ἀγών 1 Thess. 2, 2. π. ἄθλησις Hebr. 10, 32. π. ἀσιτία Act. 27, 21. π. βία 24, 7. cf. tamen de verbis v. 6. καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον — ἐπί σε v. 8. suspectis *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*. π. δοκιμή 2 Cor. 8, 2. π. εἰρήνη — καὶ κατορθώματα [pro: καὶ πολλὰ κ. vid. sub γνωστός monita et *Meyer* Act. Ap. p. 298.] Act. 24, 3. π. ἐπιθυμία 1 Thess. 2, 17. π. ζημία Act. 27, 10. π. θλῖψις 2 Cor. 2, 4. π. καύχησις 7, 4? π. μακροθυμία Rom. 9, 22. π. παράκλησις 2 Cor. 8, 4. π. παῤῥησία 2 Cor. 3, 12. 7, 4? 1 Tim. 3, 13. Philem. v. 8. π. στάσις Act. 23, 10. π. συζήτησις 15, 7. 28, 29. π. φαντασία 25, 23. (π. ἀμέλεια Xen. Mem. 2, 16. π. ὄνομα Ael. V. H. 2, 13. π. κακόν Thuc. 2, 51. π. εὐσέβεια Diod. Sic. 3, 55.) — nunc *post*ponitur, ut γογγυσμὸς π. Ioh. 7, 12. δόξα π. Matth. 24, 30. Luc. 21, 27. δύναμις π. Marc. 13, 26. θλῖψις π. 1 Thess. 1, 6. — πεποίθησις π. 2 Cor. 8, 22. πληροφορία π. 1 Thess. 1, 5. φόβος καὶ τρόμος π. 1 Cor. 2, 3. χαρὰ καὶ παράκλησις π. Philem. v. 7. — — cc) verbo tanquam praedicatum additur nomine definito antecedente [vid. ab initio observata], ut ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς scil. ἐστιν i. e. *praemia*, *quae* [ferendis adversariorum calumniis] *meremini*, *ampla sunt* Matth. 5, 12. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 209. — πολλή μοι καύχησις περὶ ὑμῶν 2 Cor. 7, 4. πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς Ibid. —

Πολύσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πολύς et σπλάγχνα viscera, animus, vid. σπλάγχνα) *admodum benignus*. Semel in N. T. Iac. 5, 11. De orationis ubertate conspicua in verbis πολύσπλαγχνος et οἰκτίρμων vid. ἀγαλλιάω et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 68 sq. et de h. l. lect. πολυεύσπλαγχνος *Griesb.*, *Schott*, *Theile*.

Πολυτελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex πολύς et τέλος, sumtus; sumtus magnos faciens Ios. Ant. 15, 4. 1.) *pretiosus*. Ter in N. T. propr. i. e. *qui multos sumtus requirit*, ut νάρδος Marc. 14, 3. de vocab. πολυτελής ad vv. praecedd. ratione vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 601. ἱματισμός 1 Tim. 2, 9. — pro יָקָר Prov. 1, 13. (Ael. V. H. 13, 4. Hdian. 6, 4. 7. Xen. Mem. 1, 6. 5.) — trop. pro: *praestans*, *eximius* 1 Petr. 3, 4. (Diod. Sic. 14, 7. Pol. 2, 23. 1.)

Πολύτιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex πολύς et τιμή pretium) *valde pretiosus*, i. e. *magnos sumtus requirens*. Bis in N. T. Matth. 13, 46. Ioh. 12, 3. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 601. — (Hdian. 1, 77. 5.)

Πολυτρόπως, adv. (πολύς, τρόπος q. v.) *vario modo*, *multis modis*. Extat tantum Hebr. 1, 1. (4 Macc. 3, 21. πολύτροπος varius Thuc. 2, 44.)

Πόμα, τος, τό, (πίνω bibo; attice πῶμα, cf. *Passow* sub hoc voc. *Porson.* ad Eur. Hecub. v. 392. ed. Lips. coll. *Lob.* ad Phryn. p. 456.) *potus*. Bis in N. T. 1 Cor. 10, 4. Hebr. 9, 10. — pro שִׁקּוּי Ps. 102, 10. (Cebet. Tab. c. 6. Diod. Sic. 3, 72. Ael. V. H. 3, 13. Xen. Mem. 4, 7. 9.)

Πονηρία, ας, ἡ, (a πονηρός — mala i. e. misera hominis vel rei indoles) *mala animi indoles*, *nequitia*, *malignitas* Matth. 22, 18. Marc. 7, 22. — πονηρίαι, *nequitiae*. Vid. de hoc plur. sub αἰσχύνη observata. Luc. 11, 39. Rom. 1, 29. 1 Cor. 5, 8. — Eph. 6, 12. τὰ πνευματικὰ [vid. πνευματικός] τῆς πονηρίας. Vid. de hoc genit. sub ἁγιωσύνη notata. (Theophrast. Char. 30 [28], 3. — αἱ πονηρίαι i. e. *facta ex animi pravitate prodeuntia* i. e. *vitia* Act. 3, 26. — Ita pro רֹעַ Ies. 1, 16. רַע Ies. 7, 16. רָעָה Ierem. 23, 11. (Xen. Mem. 3, 5. 18. Cyr. 7, 5. 75.) — Saepius non extat in N. T.

Πονηρός, ά, όν, comparat. πονηρότερος (Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. — a πόνος quod vid.) 1) *laboribus*, *aerumnis*, *periculis plenus*, ut ἡμέρα, ἡμέραι Eph. 5, 16. 6, 13. — ἔργον π. [vid. ἔργον] 2 Tim. 4, 18. — (τέλος Hdian. 2, 12. 11. Xen. An. 7, 4. 11. Hier. 7, 11.) — 2) *malus* i. e. *malae indolis*, a) sensu physico, ut ὀφθαλμός, i. e. *oculus aeger* vel *hebetatus* Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. καρπός Matth. 7, 17. 18. ἕλκος Apoc. 16, 2. — b) sensu morali: *malus*, *improbus*, de personis Matth. 5, 45. 12, 34. 35. 39. 45 bis. 13, 49. 16, 4. Luc. 6, 35. 45. 11, 29. Act. 17, 5. 2 Thess. 3, 2. 2 Tim. 3, 13. — iunct. c. πνεῦμα = *genius malus* Luc. 7, 21. 8, 2. 11, 26. Act. 19, 12. 13. 15. 16. (Plutarch. apophth. Mor. 2. p. 17. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. 1, 5. 9.) — ex opp. τοῦ θεοῦ ἀγαθοῦ Matth. 7, 11. Luc. 11, 13. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 291. — — de *servo* vel *duro* et *immiti* Matth. 18, 32. vel *tardo* et *ignavo* Matth. 25, 26. (Hdian. 1, 13. 6. Xen. Cyr. 1, 4. 19.) — iunctum c. ἀγαθός ita legitur, ut circumscribantur homines, *quoscunque casus obtulerit* Matth. 22, 10. cf. *Fritzsche* l. l. p. 656. — c. artic. ὁ πονηρός i. e. vel: *malignitate infamis ille*, *quem nostis*, i. e. *diabolus* Matth. 5, 37. 6, 13. 13, 19. 38. Eph. 6, 16. 2 Thess. 3, 3. [Luc. 11, 4.] — Ioh. 17, 15. 1 Ioh. 2, 13. 14. 3, 12. 5, 18. 19. Cf. *Lücke* 2. p. 448. — vel: *homo malignus* i. e. vel *adversarius*, *der Gegner* Matth. 5, 39. — vel: *scelestus ille*, quem nostis 1 Cor. 5, 3. — — de rebus animi pravi indolem prodentibus vel pertinentibus ad hominem malum et improbum. Legitur ita singular., ut αἰών *seculum perversum* Gal. 1, 4. καύχησις Iac. 4, 16. λόγος, ῥῆμα = *convicium* Matth. 5, 11. 3 Ioh. v. 10. — ὄνομα = *nomen mali civis* Luc. 6, 22. ῥᾳδιούργημα Act. 18, 14. συνείδησις = συνείδησις ἁμαρτιῶν Hebr. 10, 22 coll. v. 2. — de verbis ὀφθαλμὸς πονηρός Math. 20, 15. Luc. 7, 22. vid. ὀφθαλμός p. 369. — θησαυρός π. τῆς καρδίας Luc. 6, 45. abest τῆς καρδίας Matth. 9, 35. — πονηρόν *malum*, *das Böse* 1 Thess. 5, 22. quo l. si abest artic. ante πονηροῦ vid. ὁ, ἡ, τό p. 339 col. 2. de nomm. abstractis observata. (πονηρὰ δεῖπνα Ael. V. H. 2, 11.) — additur genit. epexegeticus [vid. ἀπείραστος], ut καρδία πονηρὰ ἀπιστίας Hebr. 3, 12. — c. artic. τὸ πονηρόν, *id quod malum est et improbum* Rom. 12, 9. — Luc. 6, 45. — pluralis πονηρά Matth. 9, 4. 15, 19. Luc. 3, 19. Ioh. 3, 19. 7, 7. Col. 1, 21. 1 Tim. 6, 4. Iac. 2, 4. 1 Ioh. 3, 12. 2 Ioh. v. 11. — τὰ πονηρά *vitia modo commemorata* Marc. 7, 23. Saepius non legitur in N. T.

Πονηρότερος, α, ον v. πονηρός.

Πόνος, ου, ὁ, (πένω, πένομαι laboro) 1) *labor* Col. 4, 13. de h. l. lect. vid. ζῆλος. — (Xen. Mem. 2, 1. 20. Ages. 2, 8.) — 2) *dolor* Apoc. 16, 10. 11. 21, 4. — ita pro כְּאֵב Gen. 34, 25. (Sir. 3, 27. Ael. V. H. 5, 6. Xen. Mem. 2, 2. 5.) Saepius non extat in N. T.

Ποντικός, ή, όν, *Ponticus*, *Ponto oriundus*. Act. 18, 2.

Πόντιος, ίου, ὁ, *Pontius*, praenomen familiae viri, cuius cognomen erat Pilatus et quem constat fuisse procuratorem Iudaeae. V. πιλάτος. Matth. 27, 2. Luc. 3, 1. Act. 4, 27. 1 Tim. 6, 13.

Πόντος, ου, ὁ, *Pontus*, provincia Asiae minoris ad pontum euxinum sita, ab Augusto in tres partes divisa a Nerone vero redacta in formam provinciae romanae Act. 2, 9. 1 Petr. 1, 1. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Πόπλιος, ίου, ὁ, *Publius*, nomen propr. viri Act. 28, 7.

Πορεία, ας, ἡ, (profectio, abitio Xen. An. 6, 4. 35.) 1) *iter* Luc. 13, 22. πορείαν ποιούμενος (Tob. 10, 1. Diod. Sic. 4, 19. Hdian. 3, 4. 1. Xen. Mem. 3, 13. 5. Thuc. 2, 18.) — pro מַהֲלָךְ Ion. 3, 3. — 2) ex hebr. *vitae cursus* Iac. 1, 11. ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Ita דֶּרֶךְ et ὁδός Iob. 26, 14. πορεία Prov. 2, 7.

Πορεύω, f. εύσω, transporto, ich setze über [Ael. V. H. 8, 2. Plat. Phaedon §. 57. — a πόρος vadum, transitus per vadum] passiv. πορεύομαι, f. πορεύσομαι, pf. πεπόρευμαι, a. 1. ἐπορεύθην 1) *transportor*, signif. reflex. [vid. ἀγγίζω] *confero me* i. e. *eo*, *proficiscor* a) propr. sq. ἀπό c. gen. vel loci vel person. Matth. 24, 1. 25, 41. Luc. 4, 42. Act. 5, 41. (Xen. An. 4, 4. 17.) — sq. διά c. genit. loci Matth. 12, 1. (διὰ τοῦ πεδίου Xen. Cyr. 2, 4. 24.) — sq. εἰς c. accus. loci Matth. 2, 20. 21, 2. 28, 16. Marc. 16, 12. 15. Luc. 1, 39. 4, 42. 7, 11. 9, 51. 53. 56. 17, 11. 19, 12. 22, 39. 24, 13. Ioh. 7, 35. 8, 1. Act. 1, 11. 25 bis. cf. de h. l. supra sub ἴδιος p. 235 col. 1. adnotata. — Act. 16, 7. 19, 21. 20, 1. 22. 22, 5. 10. 25, 20. 26, 12. Rom. 15, 24. 1 Tim. 1, 3. 2 Tim. 4, 10. Iac. 4, 13. de h. l. coniunct. πορευσώμεθα in adhortat. vid. ἄγω no. 3. et de lect. recepta πορευσόμεθα *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Theile*, coll.

Win. p. 261. — 1 Petr. 3, 22. (εἰς Θήβας Xen. H. G. 7, 4. 10.) — additur dat. causae [vid. ἁμαρτία] τῇ ἑορτῇ *propter festum*. — addito participio vel futuri [vid. ἄγω] Act. 22, 5. vel praesentis [vid. διακονέω] Rom. 15, 25. — sq. εἰς c. acc. status, ut εἰς εἰρήνην Luc. 7, 50. 8, 48. cf. de hac formula εἰρήνη p. 138 col. 2. — εἰς θάνατον, εἰς φυλακήν Luc. 22, 33. — sq. ἐν c. dat. status, ut ἐν εἰρήνῃ Act. 16, 36. — sq. ἐπί c. accus. *loci* [vid. ἐπί p. 188 col. 1. et p. 189 col. 2.] Matth. 22, 9. Act. 8, 26. 9, 11. 17, 14. (Xen. Ages. 1, 16.) — c. accus. *pers.* [vid. ἐπί p. 189 col. 2 init.] Act. 25, 12. — c. accus., ubi *finis* indicatur [vid. ἐπί p. 190 col. 2.] ut ἐπὶ τὸ ἀπολωλός i. e. *ut quaeram perditum* Luc. 15, 4. (ἐπὶ τὴν εἰρήνην Xen. H. G. 7, 4. 10. — Cyr. 5, 3. 16.) — sq. ἕως c. genit. loci, ubi poni poterat εἰς [vid. ἕως p. 218 col. 2 init.] Act. 23, 23. — sq. κατά c. accus. *viae* = *per viam*, *die Strasse entlang* Act. 8, 36. vid. κατά p. 256 col. 2. — sq. πρός c. accus. pers. Matth. 10, 6. 25, 9. 26, 14. Luc. 11, 5. 15, 18. 16, 30. Ioh. 13, 12. 28. 16, 28. 20, 17. Act. 27. 3. quo l. si a dativ. τῷ παύλῳ fit transitus ad accus. πορευθέντα [pro: αὐτὸν πορευθέντα = τυχεῖν], vid. sub ἐπέχω monita. — Act. 28, 26. — sq. σύν c. dat. pers. Luc. 7, 6. Act. 10, 20. 23, 32. 26, 13. 1 Cor. 16, 4. — c. ἐκεῖθεν, ἐντεῦθεν Matth. 19, 15. Luc. 13, 31. — c. οὗ, per attr. pro ὅποι [vid. ἐκεῖ et ὅς, ἥ, ὅ p. 356 col. 1.] Luc. 24, 28. 1 Cor. 16, 6. — c. ποῦ per attract. pro: ποῖ *wohin* [vid. ἐκεῖ] Ioh. 7, 35. — c. acc. viae [vid. διαβαίνω], ita ἐπορεύετο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ *iter fecit*, *in quo erat* i. e. *continuabat iter suum* Act. 8, 39. — sq. infinit. finali [vid. ἄγω] Luc. 2, 3. 14, 19. 31. Ioh. 14, 2. — absolute Matth. 2, 9. 8, 9 bis. 11, 7. 12, 45. 17, 27. 18, 12. 21, 6. 22, 15. 25, 16. 28, 9. 11. 19. Marc. 16, 10. Luc. 4, 30. 7, 8 bis. 9, 57. 10, 38. 11, 26. 13, 33. 17, 19. Ioh. 4, 50 bis. 8, 11. 11, 11. 14, 3. Act. 1, 10. 5, 20. 8, 27. 9, 3. 21, 5. 22, 6. 21. 1 Cor. 10, 27. 16, 4. (Hdian. 1, 9. 12. Xen. An. 5, 3. 2.) — ex simplicitate antiquitatis (vid. sub ἀνίστημι ad ἀναστάς observata) participium πορευόμενος, πορευθείς legitur, ubi videtur omitti potuisse, Matth. 2, 8. — 9, 13. πορευθέντες δὲ μάθετε i. e. vel: *vos vero abite et discite* = *vos vero accingamini ad discendum* [ita *de Wette* Ev. Matth. p. 92.], vel: *vos vero, misso me, discite* = *nolite negotium mihi facessere et discite*, ita *Meyer* Ev. Matth. p. 66 et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 343. — Matth. 10, 7. 11, 4. 27, 66. 28, 7. Luc. 7, 22. 9, 13. 52. 10, 37. 13, 32. 14, 10. 15, 15. 17, 14. 19, 36. 22, 8. 1 Petr. 3, 19. (cf. Hdot. 2, 115. ἐς ὃ ἂν αὐτὸς ἐλθὼν ἐκεῖνος ἀπαγαγέσθαι ἐθέλῃ.)

b) per euphemismum, Graecis et Romanis usitatum, pro: *vita discedo*, *morior* Luc. 22, 22. — Ita הָלַךְ Gen. 15, 2. ubi οἱ ο': ἀπολύομαι et Ps. 39, 14. ubi iidem ἀπέρχομαι. (Ita οἴχομαι Xen. Cyr. 8, 1. 13. An. 3, 1. 32. Festus: *abitionem* antiqui dicebant mortem. Cicer. ad div. 1, 23. *discessus e vita* et de senect. c. 23. *discedo ex vita*.) Cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. item *Simonis* lex. hebr. ed. *Winer* sub הָלַךְ. *Fritzsche* l. l. p. 766.

2) *incedo*, *ambulo* (Xen. Mem. 1, 4. 11. 1, 6. 6.) a) proprie, ut ἔμπροσθέν τινος, *praecedo aliquem* Ioh. 10, 4. — b) Formulae tropicae: πορ. ὀπίσω τινός [vid. ὀπίσω et quatenus ex hebr. dicendi ratione repetenda sit haec formula *Win.* p. 31.] *sequor aliquem* i. e. *applico me alicui* Luc. 21, 8. — οἱ ο' pro: הָלַךְ אַחֲרֵי Iudd. 2, 12. 1 Regg. 11, 10. — vel: *indulgeo alicui rei* 2 Petr. 2, 10. — πορ. ταῖς ὁδοῖς μου [pp. mea via incedo] pro: *agendi rationem sequor*, *quam ipse mihi scripsi* Act. 14, 16. τῇ ὁδῷ τινος = *mores alicuius sequor* Iud. v. 11. Vide ὁδός p. 341 col. 1. — πορ. ὑπό τινος, *incedo subiectus imperio alicuius rei* pro: *deditus sum alicui rei* Luc. 8, 14. Cf. *Meyer* Ev. Luc. p. 294 sq. — Alii, ut Hebraeorum הָלַךְ [cf. *Gesen.* Lehrg. p. 781, not. 3. *Simonis* lex. hebr. p. 253. ed. *Winer*] ita πορεύομαι ad actionis verbo sequente indicatae continuationem significandam pertinere existimantes, πορευόμενοι συμπνίγονται explicant: *sensim sensimque suffocantur* i. e. *suffocari patiuntur suam τοῦ λόγου cognitionem*. Cf. *Kuinoel* ad Luc. l. l. et verba Virgil. Georg. 2 v. 344. si non tanta quies *iret*. — — c) ut hebr. הָלַךְ metaph. pro: *vitam instituo* sq. dat. normae [vid. ἀλήθεια] = *obsequor rei* [vid. tamen *Win.* p. 189. pendere monentem dativum a notione *sequendi* = ἀκολουθέω] Act. 9, 31. vel: *indulgeo rei* 1 Petr. 4, 3. (1 Macc. 6, 23. 59.) — cf. *Win.* l. l. *Matth.* §. 399, 2. p. 730. — sq. ἐν c. dat. rei [vid. ἐν p. 167 col. 1.] Luc. 1, 6. — Ita pro הָלַךְ sq. בְּ 1 Regg. 8, 61. (Sir. 5, 2.) — sq. κατά c. accus. normae 2 Petr. 3, 3. Iud. v. 16. 18. Cf. κατά p. 257 col. 2. —

Πορθέω, ῶ, f. ήσω, (πέρθω everto) *everto*, *zerstören* [ut: terram, domum Hdian. 1, 10. 6. Dem. 1157, 11. Xen. Mem. 3, 5. 4.] Ter in N. T. sq. accus. pers. [vid. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 24. coll. *Heindorf* ad Plat. Protag. p. 340 A. *Lob.* ad Soph. Aiac. 401. *Passow* sub πορθέω] Act. 9, 21. quo l. ὁ πορθήσας = *is qui everlebat* vid. ἀγανακτέω et de aor. ἀγοράζω. — sq. acc. rei, ut τὴν ἐκκλησίαν τ. θεοῦ Gal. 1, 13. τὴν πίστιν v. 23. de horum l. impf. vid. sub ἄγω initio notata.

Πορισμός, οῦ, ὁ, (a πορίζω suppedito Xen. Mem. 4, 3. 7. πορίζομαι comparo mihi Xen. Mem. 2, 8. 1.) *quaestus*, *lucrum*, metonym. pro: *lucri fons*. Bis ita in N. T. 1 Tim. 6, 5. 6. — (Sap. 13, 19. 14, 2.)

Πόρκιος, ου, ὁ, *Porcius*, nomen Festi, post Felicem praesidis Iudaeae. Act. 24, 27.

Πορνεία, ας, ἡ, (πόρνη) *scortatio*, *stuprum* Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Act. 15, 20. 29. 21, 25. Rom. 1, 29? Vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Meyer*, *Scholz* et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 83. — 1 Cor. 5, 1. 6, 13. 18. 7, 2. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. Eph. 5, 3. Col. 3, 5. 1 Thess. 4, 3. Apoc. 2, 21. 9, 21. (Dem. 403, 26.) — Ioh. 8, 41. ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα i. e. *non spurii sumus*. Sensus: *utique genuini Abrahami filii sumus*, *colimus enim eundem cum Abrahamo patrem*, *Deum* puta. — *adulterii* sensu Matth. 5, 32. 19, 9. — de *incestu* 1 Cor. 5, 1. — ex hebraica dicendi ratione, qua necessitudo nationis Israel. cum Deo similitudine adumbratur, quae est inter sponsum et sponsam; sponsus enim uti Deus, ita haec sponsa eius cogitabatur sic, ut idolorum cultui indulgens fidemque Deo, sponso suo, datam fallens adulterasse vel stuprum commisisse diceretur; significatur igitur in talibus voc. πορνεία: *idolorum cultus*, *idololatria* Apoc. 2, 21. 14, 8. 17, 2. 4. 18, 3. 19, 2. Ita pro hebr. זְנוּנִים Hos. 1, 2. 2, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Πορνεύω, f. εύσω, (πόρνη) *scortum sum*, *scortor* 1 Cor. 6, 18. 10, 8. μηδὲ πορνεύωμεν. De 1. pers. plur. coniunct. in adhortatt. vid. ἄγω no. 3. — pro זָנָה Num. 25, 1. (Dem. 414, 1.) — ex hebr. dicendi ratione sub voc. πορνεία notata pro: *idololatriae deditus sum* Apoc. 2, 14. 20. — sq. μετά τινος [vid. μετά p. 311 col. 2.] Apoc. 17, 2. 18, 3. 9. — Saepius non legitur in N. T.

Πόρνη, ης, ἡ, (περάω vel πέρνημι vendo) 1) *scortum muliebre*, *meretrix* Matth. 21, 31. 37. Luc. 15, 30. 1 Cor. 6, 15. 16. Hebr. 11, 31. Iac. 2, 25. — pro זוֹנָה Gen. 34, 31. (Sir. 19, 2. Xen. Mem. 1, 5. 4.) — ex hebr. dicendi ratione sub voc. πορνεία indicata: *mulier*, *quae idola colit* Apoc. 17, 1. 5. 15. 16. 19, 2. — Saepius non reperitur in N. T.

Πόρνος, ου, ὁ, (scortum masculum, cinaedus Xen. Mem. 1, 6. 11.) *scortator*. Decies in N. T. 1 Cor. 5, 9 — 11. 6, 9. Eph. 5, 5. 1 Tim. 1, 10. Hebr. 12, 16. 13, 4. Apoc. 21, 8. 22, 15. (Sir. 23, 16.) —

Πόῤῥω, adv. [porro, vorwärts] *procul*, comparativ. ποῤῥωτέρω [de qua comparativi forma vid. ἀνώτερος] *ulterius*. Quater in N. T. Matth. 15, 8. Marc. 7, 6 coll. Ies. 29, 13. — Luc. 14, 32. 24, 28. (Xen. H. G. 4, 2. 6. 4, 6. 4.)

Πόῤῥωθεν, adv. (πόῤῥω) *e longinquo*, *procul*, ἰδόντες Hebr. 11, 13. — pro מֵמֶּרְחָק Ies. 10, 3. (Diod. Sic. 1, 83. Xen. Mem. 1, 3. 13.) — στῆναι Luc. 17, 12. — pro רָחוֹק Ies. 33, 13. (Hdian. 2, 6. 20.) Saepius non legitur in N. T.

Ποῤῥωτέρω vid. πόῤῥω.

Πορφύρα, ας, ἡ, (purpura, murex, κήρυξ, πορφύρα θαλάσσια Diod. Sic. 3, 68. i. e. genus concharum marinarum, quae in mediis faucibus habent candidam venam continentem pretiosum illum liquorem, qui expeditus est vestibus tingendis. Qui color quemadmodum auro equiparetur

rabatur apud veteres, ita apud eosdem nonnisi principes et idola, apud Hebraeos vero sacerdotes tantum vestibus purpureis ornabantur. Aristot. H. Anim. 5, 25.) *vestis purpurea* Luc. 16, 19. Apoc. [17, 4. vid. de h. l. lect. *Griesb., Knapp, Schott.*] 18, 12. (Pol. 10, 16. 1. Hdian. 1, 16. 8.) — pro: *vestis coccinea* Marc. 15, 17. 20. πορφύραν coll. Matth. 27, 28. 31. ubi eius loco legitur χλαμὺς κοκκίνη. Simili modo vestis rubro cocco tincta et vestis purpura permutantur apud Horat. Satyr. 2, 6. 102 et 106. — pro אַרְגְּוָן 2 Chron. 2, 6. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Purpur.*

Πορφύρεος, οῦς, ἔα, ᾶ, εον, οῦν, (πορφύρα) *purpureus, a, um.* Quater in N. T. πορφυροῦν i. e. *vestis purpurea* Apoc. 17, 4. 18, 16. (Hdian. 7, 5. 7. Xen. Cyr. 6, 4. 2.) — pro אַרְגָּמָן Num. 4, 13. — pro: *coccineus*, ἱμάτιον π. Ioh. 19, 2. 5. coll. Matth. 27, 28. 31. —

Πορφυρόπωλις, ιδος, ἡ, (πορφύρα, πωλέω vendo) *venditrix purpurae* vel *vestium purpureo colore tinctarum.* Extat tantum Act. 16, 14. Fuisse Lydos artis purpurae tingendae peritissimos, testantur Ael. Hist. An. 4, 46. Maxim. Tyr. 40, 2. Valer. Flacc. 4, 368.)

Ποσάκις, adv. *quoties.* Ter in N. T. Matth. 18, 21. 23, 37. Luc. 13, 34. — pro כַּמָּה Ps. 78, 40. (Sir. 20, 17.) —

Πόσις, εως, ἡ, (πίνω, bibo; potio, das Trinken Lucian. Dial. Deorr. 18, 5.) *potus, der Trank.* Ter in N. T. Ioh. 6, 55. Rom. 14, 17. Col. 2, 16. — pro מִשְׁתֶּה Dan. 1, 10. (Hdian. 1, 17. 17. Dem. 615, 2. Xen. Mem. 1, 3. 15.)

Πόσος, η, ον, *quantus* a) de magnitudine, *wie gross.* Dat. πόσῳ seq. comparat. *quanto* Matth. 6, 23. τὸ σκότος πόσον; 7, 11. 10, 25. 12, 12. 27, 13. Marc. 15, 4. Luc. 11, 13. 12, 24. 28. Rom. 11, 12. 24. 2 Cor. 7, 11. Philem. v. 16. Hebr. 9, 14. 10, 29. (Diod. Sic. 1, 2. Xen. Mem. 2, 5. 4.) — de tempore Marc. 9, 21. πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ. (Isocr. Panathen. c. 82. p. 471 ed. *Lange.*) — b) de numero: *quantus* i. e. *quot, wie viel* Matth. 15, 34. πόσους ἄρτους ἔχετε. 16, 9. 10. Marc. 6, 38. 8, 5. 19. 20. Luc. 15, 17. 16, 5. 7. Act. 21, 20. Ita pro כַּמָּה Gen. 47, 8. 2 Sam. 19, 34. (Aeschin. 22, 20. Xen. Mem. 1, 2. 35.) — Saepius non extat in N. T.

Ποταμός, οῦ, ὁ, *flumen, fluvius.* Decies sexies in N. T. Marc. 1, 5. ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ [vid. ad h. l. sub ὁ, ἡ, τό p. 339 col. 1. observata]. Act. 16, 3. 2 Cor. 11, 26. de h. l. genit. ποταμῶν = *auf Flüssen* vid. sub κίνδυνος notata. Apoc. 8, 10. 12, 15. 16, 4. 22, 1. 2. — pro נָהָר Gen. 2, 10. יְאֹר Gen. 45, 1. (Hdian. 7, 1. 13. Xen. An. 4, 1. 2.) — ὁ π. ὁ μέγας Apoc. 9, 14. 16, 12. vid. ὁ, ἡ, τό p. 339 col. 1. — in allegoria Ioh. 7, 18. — b) pro: χειμάῤῥος ποταμός Matth. 7, 25. 27. Luc. 6, 48. 49. Apoc. 12, 15. 16. — Saepius non legitur in N. T.

Ποταμοφόρητος, ον, ὁ, (ποταμός, φορέω gesto, fero) *qui a flumine fertur.* Legitur tantum Apoc. 12, 15.

Ποταπός, ή, όν, (pro quo Graeci melioris aevi ποδαπός per δ cf. *Lob.* ad Phryn. p. 56 — 59. vel ab ἔδαφος, δάπεδον, τόπος vel a ποῦ, πόθεν ἄπο cf. *Buttm.* Lexilog. Vol. 1. p. 302 coll. p. 126. *Passow* Vol. 2. p. 641. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 554 sq.) *quantus, a, um* a) de rebus Marc. 3, 1. Luc. 1, 29. de h. l. optat. vid. ἀνακρίνω p. 27 col. 2 fin. — 1 Ioh. 3, 1. (Diod. Hal. Ant. 4, 66.) — b) de personis = ποῖος, *qualis, e.* Matth. 8, 27. Luc. 7, 39. 2 Petr. 3, 11. (Ios. c. Apion. 1, 28. Lucian. paras. c. 22. Ios. Ant. 17, 9. 5.) — Saepius non extat in N. T.

Πότε, adverbium interrogandi: *quando?* Decies septies in N. T. a) in interrogatione directa Matth. 25, 37. 38. 39. 44. Luc. 21, 7. Ioh. 6, 25. Xen. Cyr. 5, 3. 27. Mem. 4, 2. 32.) — praeced ἕως: ἕως πότε [vid. ἕως p. 218 col. 1. init. et ἀπό p. 44 col. 2.] *quousque* Ioh. 10, 24. Apoc. 6, 10. — b) in interrog. indirecta, ubi poni poterat ὁπότε [cf. *Win.* p. 476.] sq. indicat.: [vid. ἀκούω p. 16 col. 1.] Matth. 24, 3 Marc. 13, 4. 33. 35. Luc. 12, 36. 17, 20. — c) in interrog. dubitantis, sq. indicat. futuri [vid. ἀγοράζω]: ἕως πότε, *quousque*, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν Matth. 17, 17 et Marc. 9, 19. Luc. 10, 41. — Ita pro עַד מָתַי Ps. 80, 5. Ies. 4, 14. 21. (1 Macc. 4, 22.)

Ποτέ, partic. enclitica 1) *aliquando, olim, irgend einmal* a) de re praeterita Ioh. 9, 13. Rom. 7, 9. 11, 30. Gal. 1, 13. 23. Eph. 2, 2. 3. 11. 13. 5, 8. — ἤδη ποτὲ *tandem aliquando* Phil. 4, 10. ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε i. e. *tandem aliquando revirvistis.* (Dion. Hal. Ant. 4, 49.) — Col. 1, 21. 3, 7. 1 Thess. 2, 5. Tit. 3, 3. Philem. v. 11. 1 Petr. 2, 10. 3, 5. 19. 2 Petr. 1, 21. (Ael. V. H. 1, 18. Hdian. 1, 15. 11. Xen. Mem. 1, 4. 2.) — b) de re futura Luc. 22, 32. — ἤδη ποτὲ *tandem aliquando* Rom. 1, 10. — 2) *unquam* Eph. 5, 29. οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν. 2 Petr. 1, 10. Gal. 2, 6. Act. 28, 27. (Lucian. Dial. Deorr. 10, 3. Ael. V. H. 2, 8 et 13. Xen. Mem. 1, 4. 19.) — in interrogatione, ubi ut Lat. *unquam, tandem* intendit [cf. *Buttm.* §. 136.] 1 Cor. 9, 7. Hebr. 1, 5. 13. (Cebet. Tab. c. 2 et 3. Hdian. 5, 4. 16. Xen. Mem. 1, 1. 1.) — Saepius non extat in N. T. —

Πότερον, (a πότερος uter) *utrum?* seq. ἢ *an?* Semel in N. T. Ioh. 7, 17. — (Hdian. 5, 4. 16. Xen. Mem. 2, 7. 4.) —

Ποτήριον, ίου, τό, (neutr. adiect. ποτήριος, ία, ιον) *poculum, calix*, a) propr. Matth. 23, 25. 26. 26, 27. Marc. 7, 4. 8. 14, 23. Luc. 11, 39. 22, 17. ὡσαύτως καὶ τὸ π. v. 20 et 1 Cor. 11, 25. Apoc. 17, 4. — Ita pro כּוֹס Gen. 40, 11. 13. 21. (Athen. 11, 4. Ceb. Tab. c. 5. Artemid. 1, 66.) — sq. gen. rei, qua impletum est poculum [de quo genit. vid. ἀλάβαστρον] Matth. 10, 42. Marc. 9, 41. — sq. genit. rei coniunctae cum τῇ λήψει τοῦ ποτηρίου [vid. de gen. vi latius patente ἄζυμος], ut τῆς εὐλογίας 1 Cor. 10, 16. Vid. εὐλογία. — sq. gen. personae, cui consecratum est poculum vel in quo sumendo recolitur memoria alicuius [vid. ἄζυμος], ut κυρίου 1 Cor. 10, 21. δαιμονίων Ibid. — Loci, in quibus refertur ad poculum, quod pertinere ad rem, quae poculo continetur, per se quisque intelligit, ut πίνειν τὸ π. τινος i. e. *sumere poculum alicui sacratum et bibere quod illo continetur* 1 Cor. 10, 21. 1 Cor. 11, 26. 27. vid. πίνω. — τοῦτο τὸ ποτήριον — διαθήκη *hocce poculum* [i. e. *id, quod continetur hoc poculo*] *repraesentat foedus novum sanguine meo sanciendum* 1 Cor. 11, 25. Luc. 22, 20. de h. l. verbis τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον iungendis c. ποτήριον vid. *Win.* p. 520. — b) per imaginem Hebraeis usitatam Deus poculum dicitur porrigere alicui, quatenus sortem eius definit, cf. supra sub πίνω adnotata. Matth. 20, 22. 23. Marc. 10, 38. 39. — Matth. 26, 39. 42. Marc. 14, 36. Luc. 22, 42. Ioh. 18, 11. Apoc. 18, 6. — sq. gen. rei, qua impletum quasi esse cogitatur τὸ π. [vid. supra monita], ut τῆς ὀργῆς αὐτοῦ Apoc. 14, 10. 16, 19. — Saepius non legitur in N. T.

Ποτίζω, f. ίσω, (πότος quod vid.) *poto* i. e. *potum praebeo, ich tränke* a) propr. sq. accus. personae Matth. 25, 35. 42. 27, 48. Marc. 15, 6. ἐπότιζεν αὐτόν. Luc. 13, 15. Rom. 12, 20. 1 Cor. 12, 13. — Matth. 25, 37 scil. σε. — pro הִשְׁקָה Gen. 21, 19. (Cebet. Tab. c. 5. *irrigandi* sensu Xen. Symp. 2, 25.) — seq. duplici accusativo Matth. 10, 42 et Marc. 9, 41. — Ita pro הִשְׁקָה sq. dupl. accus. Gen. 19, 32. Iudd. 4, 19. Iob. 22, 7. (Ceb. tab. c. 19. ὅπως τοὺς παραγενομένους — θεραπεύσῃ καὶ ποτίζῃ τὴν καθαρτικὴν δύναμιν. Sir. 15, 3. et πιπίσκω Pindar. isthm. 6, 18.) Cf. *Win.* p. 204. *Matth.* §. 421, not. 1. sub ἐνοχέω et πιπίσκω. *Gesen.* p. 810 sq. *Ewald* p. 588 sq. et gram. min. p. 256. — b) in allegorica dictione, seq. duplici accus. 1 Cor. 3, 2. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα. De h. l. zeugmate vid. sub αἴρω et βρῶμα notata. — absolute 1 Cor. 3, 6 — 8. — sq. accus. personae Apoc. 14, 8. — Saepius non habetur in N. T.

Ποτίολοι, ων, οἱ, *Puteoli, orum*, nomen urbis Campaniae in Italia, sitae ad mare tyrrhenum, primum Δικαιάρχεια, tum ποτίολοι, nunc *Puzzuolo* appellatae. Act. 28, 13.

Πότος, ου, ὁ, (propr. potatio; πίνω) *compotatio.* Semel in N. T. 1 Petr. 4, 3. — (1 Macc. 16, 15. Ael. V. H. 3, 23. Xen. An. 7, 3. 26.) —

Που, partic. enclit. 1) *alicubi, irgendwo* Hebr. 2, 6. 4, 4. — (Diod. Sic. 1, 12. Xen. Mem. 3, 5. 15.) — 2) limitandi vel minuendi vim habens = *fere, etwa, wohl*

[cf. *Buttm*. §. 136. *Vig*. p. 446. *Passow* sub voc. *ποῦ*.] Rom. 4, 19. *ἑκατονταέτης που ὑπάρχων*. (Ael. V. H. 13, 4. Lucian. Dial. Deorr. 23, 3. Xen. Oec. 1, 2.) Saepius non legitur in N. T.

Ποῦ, adverb. interrog. 1) *ubi?* nos: *wo?* [cf. *Matth*. §. 611. *Buttm*. §. 106.] a) universe, in interrogat. directa, sq. indicat. [vid. *ἀκούω* p. 16 col. 1.] Matth. 2, 2. Marc. 14, 14. Luc. 17, 17. 37. 22, 11. Ioh. 1, 39. 40. 7, 11. 8, 10. 19. 9, 12. 11, 34. (Lucian. D. D. 4, 7. Xen. de magist. equit. 7, 14.) — sq. 1 pers. coniunctivi, interposito *θέλεις* [vid. *ἀπολύω*], ut *ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν* Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. Luc. 22, 9. — in interrogat. indir. sq. indicat. [vid. *ἀκούω* l. l.], ut *ἐπυνθάνετο — ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται* = *wo der Geburtsort Christi sei, ubi Christus nascatur* Matth. 2, 4. Vide *Fritzsche* Ev. Matth. p. 65. — Marc. 15, 47. Ioh. 11, 57. 20, 2. 13. 15. Apoc. 2, 13. — sq. coniunct. [vid. *ἀναιρέω*] Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. 12, 17. (sq. optat. Hdian. 5, 4. 16.) — — b) in interrogatione negandi vim habente vel indicante, non esse aliquid, sq. indicat. Luc. 8, 25. Rom. 3, 27. 1 Cor. 1, 20 ter. 12, 17 — 19. 15, 55 bis. 1 Petr. 4, 18. 2 Petr. 3, 4. (Hom. Iliad. 5, 171. Lucian. D. D. 4, 4.) — — 2) iunct. c. verbis motum indicantibus per attract. pro: *ποῖ quo* i. e. *quem in locum* [vid. *ἐκεῖ*], in interrogat. dir. Ioh. 7, 35. 13, 36. 16, 5. (Lucian. Dial. Mort. 3, 3.) — in interrogat. indir., sq. indicat. Ioh. 3, 8. 8, 14 bis. 12, 35. 14, 5. Hebr. 11, 8. 1 Ioh. 2, 11. — pro אָנָה Gen. 16, 8. — Saepius non legitur in N. T.

Πούδης, *εντος*, *ὁ*, *Pudens*, nomen propr. viri 2 Tim. 4, 21.

Πούς, [de *πούς*, non *ποῦς* scribendo v. *Win*. p. 50. *Buttm*. gram. max. Vol. 2. p. 398. *Rost* §. 37, 1. *Lob*. ad Phryn. p. 458. 765.] *πόδος*, *ὁ*, *pes*, *der Fuss* Matth. 4, 6. 7, 6. 10, 14. 18, 8. 22, 13. Marc. 6, 11. 9, 45 bis. Luc. 4, 11. 9, 5. 15, 22. 24, 39. 40. Ioh. 11, 44. 20, 12. Act. 5, 10. 7, 5. 13, 51. 14, 18. *ἀδύνατος τοῖς ποσίν* vid. sub *ἀγαλλιάω* adnotata. — v. 10. 16, 24. 21, 11. 26, 16. — *καθῆσθαι* vel *παρακαθίζειν παρὰ τοὺς πόδας τινός* dicitur, qui magistrum aliqnem docentem audiens vel subsellia vel humum premebat, unde ad pedes alicuius sedere pro: *magistro aliquo uti* vel *alicuius esse discipulum* [cf. *Bornem*. Schol. p. 179. coll. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Schriftgelehrte*] dicuntur discipuli magistrum audientes Luc. 8, 35. 10, 39. Act. 22, 3. — Rom. 16, 20. *συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν* = *συντρίψει τὸν σατανᾶν καὶ θήσει ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν* sensu: *franget potestatem Satanae*. Desumta est haec formula a more Orientalium, victis pedes imponendi cf. Ios. 10, 24. — 1 Cor. 12, 15. 21. 15, 27. Eph. 1, 22. 6, 15. Hebr. 2, 8. 12, 13. Apoc. 1, 15. 17. 2, 18. 10, 1. 2. 11, 11. 12, 1. 13, 2. (Lucian. Dial. Deorr. 9, 2. Xen. Cyr. 2, 3. 6. Mem. 2, 1. 19.) — Hinc ad normam hebr. הֲדֹם רַגְלַיִם [cf. Ies. 66, 1. Ps. 110, 1.] *ὑποπόδιόν τινος* esse dicuntur *quae sunt subiecta alicui* Matth. 5, 35. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. 7, 49. 1 Cor. 15, 25. Hebr. 1, 13. 10, 13. cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 1. P. 1. p. 187. — Ad civilitatem Orientalium, cuius leges postulabant, ut, qui obvii fierent viris nobilioribus et in dignitate collocatis, accedentes ad eos venerabundi vel genua flecterent vel ad terram prociderent [cf. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Höflichkeit*], referendi sunt loci: Matth. 18, 29. Vid. de h. l. lect. *Fritzsche*, *Schott*, *de Wette* coll. *Griesb*., *Knapp*, *Meyer*, *Theile*. 28, 9. Marc. 5, 22. 7, 25. Luc. 8, 41. 17, 16. Ioh. 11, 32. Act. 10, 25. Apoc. 3, 9. 19, 10. 22, 8. — Ex more orientali, quo iis, quos hospitio exciperent Hebraei, antequam ad epulas accederetur, pedes lavare, barbam et capillum inungere et nobiliorum vel manum vel pedes vel vestem osculari solebant [cf. *Winer* bibl. Realw. sub vocc. *Gastmahl*, *Gastfreiheit*, *Höflichkeit*, *Salbe*], iudicandi sunt loci: Luc. 7, 38. 44 — 46. Ioh. 11, 2. 12, 3. 13, 5. 6 — 10. 12. 14. — 1 Tim. 5, 10. — More, ut poetarum, ita Hebraeorum [vid. *γλῶσσα* et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 459. ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 408.] ad membra corporis ea, quorum est praecipua pars in re, quae agitur, referuntur, quae sunt hominis ipsius Luc. 1, 79. Act. 5, 9. Rom. 3, 15. 10, 15. cf. ad h. l. *Gesen*. ad Ies. 52, 7. — Simili modo, qui ad pedes alicuius deponunt atque ita tradunt alicui aliquid vel aliquem, dicuntur *ῥίπτειν*, *τιθέναι* vel *ἀποτιθέναι τι παρὰ τοὺς πόδας τινος* Matth. 15, 30. Act. 4, 35. 37. 5, 2. 7. 58. item *λῦσαι τὰ ὑποδήματα τῶν ποδῶν* Act. 7, 33. 13, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Πρᾶγμα, *τος*, *τό*, (*πράσσω*) 1) *factum*, *res gesta* Luc. 1, 1. 2 Cor. 7, 11. Hebr. 7, 18. *διὰ δύο πραγμάτων* sc. *ἐπαγγελίας* et *ὅρκου*. (Xen. Cyr. 5, 4. 7.) — 2) *res quae peragitur* Matth. 18, 19. Act. 5, 4. Rom. 16, 2. 1 Thess. 4, 6. Iac. 3, 16. (Diod. Sic. 2, 2. Lucian. Dial. Deorr. 6, 2. Xen. Mem. 3, 7. 1.) — *πράγματα ἔχειν* sensu forensi = *litibus distineri*, *litem habere* 1 Cor. 6, 1. (Xen. Mem. 2, 9. 1.) — 3) *res* Hebr. 10, 1. *οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων*. 11, 1. Iac. 3, 16. (Aeschin. Dial. Socr. 2, 13 et 17. Xen. Cyr. 1, 4. 12.) Saepius non habetur in N. T.

Πραγματεία, *ας*, *ἡ*, (*πραγματεύομαι* quod vid. rei alicuius tractatio Diod. Sic. 1, 1.) *negotium*, *Geschäft*. Extat tantum 2 Tim. 2, 4. (de negotiis Dem. 101, 22.)

Πραγματεύομαι, f. *εύσομαι*, dep. med. (*πρᾶγμα*) *negotior* [i. e. negotia gero, occupor in aliqua re Xen. Cyr. 2, 4. 26. et Hieron. 8, 8.] de eo, qui foenore pecuniam agit semel in N. T. Luc. 19, 13.

Πραιτώριον, *ίου*, *τό*, 1) *praetorium* i. e. [in castris: tabernaculum summi ducis vel imperatoris Cicero ad Divers. 1, 33. in provincia] *palatium*, *in quo praesides provinciarum*, *proconsules*, *propraetores habitabant et ius dicebant* cf. Cicero in Verr. Act. 2. libr. V. c. 12. 31. 35. dicitur in N. T. a) de regia Herodis in superiore urbis parte magnifice exstructa, ex qua aditus patebat in arcem Antoniam, templo iunctam, quotiescunque enim procuratoribus Judaeae, qui Caesareae degebant, Hierosolymis versandum erat, hocce Herodis palatium sibi deligebant domicilium: uti Caesareae, ita etiam Hierosolymis extra praetorium erat tribunal. Cf. Jos. Arch. 15, 9. 3. 18, 3. 1. idem de bell. iud. 1, 21. 1. 2, 14. 3. 5, 4, 3. Ita legitur Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. Ioh. 18, 28. 33. 19, 9. — b) de palatio Herodis, quod erat Caesareae Act. 23, 35. cf. Sueton. Caligul. c. 37. idem in Octav. c. 63. 72. et in Tit. c. 8. — 2) *castra*, *quibus praetorianae cohortes continentur*, Phil. 1, 13. *ὥστε — πραιτωρίῳ* = *πᾶσι τοῖς ἐν τῷ πραιτωρίῳ*. Saepius non legitur in N. T.

Πράκτωρ, *ορος*, *ὁ*, (*πράσσω* ago; qui facit aliquid) *exactor*, de viro, qui iudicis auctoritate poenas exigit. Semel in N. T. Luc. 12, 58. (de exactore pecuniae Dem. 778, 18.)

Πρᾶξις, *εως*, *ἡ*, (*πράσσω*) 1) *factum*, *facinus*, et *αἱ πράξεις*, *facta*, *facinora*, ita de factis alicuius vel honestis vel inhonestis Matth. 16, 27. Luc. 23, 51. Act. 19, 18. Rom. 8, 13. Col. 3, 9. (1 Macc. 13, 34. Ael. V. H. 2, 4.) — de rebus gestis = *acta*, *res gestae*, ita in inscriptione Actorum Apost. (Diod. Sic. 2, 34. Hdian. 7, 5. 12. Xen. Cyr. 1, 3. 1.) — 2) *negotium*, *Geschäft*, *Verrichtung* Rom. 12, 4. (Sir. 11, 10. Xen. Mem. 2, 1. 6.) —

Πρᾶος, *α*, *ον*, [*πρᾶος* an *πραῦς* familiarius fuerit Atticis, non liquet cf. *Lob*. ad Phryn. p. 403. *Win*. p. 48. *Buttm*. gram. max. Vol. 1. p. 261.] *lenis* i. e. [ad ignoscendum paratus Dem. 1422, 19.] *mitis*, *humanus*. Legitur tantum Matth. 11, 29. *πρᾶός εἰμι* (2 Macc. 15, 12. Pol. 3, 98. 5. Xen. Ages. 11, 10.)

Πραότης, *τητος*, *ἡ*, (*πρᾶος*) *lenitas*, *Sanftmuth*, *Sanftheit*, ita novies in N. T. iunct. c. *ἐπιεικεία* 2 Cor. 10, 1. vel cum virtutibus aliis Gal. 5, 23. Eph. 4, 2. Col. 3, 12. 1 Tim. 6, 11. vid. de h. l. lect. *Schott*, *Griesb*. — Tit. 3, 2. — opponitur severitati 2 Tim. 2, 25. *πνεῦμα πραότητος* [de quo genit. vid. *ἁγιωσύνη*] 1 Cor. 4, 21. Gal. 6, 1. (Diod. Sic. 16, 5. Dem. 1405, 15. Xen. Cyr. 2, 2. 9. 3, 1. 41.) —

Πρασιά, *ᾶς*, *ἡ*, *areola* [ein Gartenbeet Sir. 24, 31. Dioscorid. 4, 17. Theophr. Hist. plant. 4, 4.] *ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί*, ex hebr. *areolatim* i. e. *sic*, *ut singulae coenantium classes singulas areolas referrent*, ita semel in N. T. Marc. 6, 40. Quo l. si nomina repetita absque particulae interventu ex more Hebraeorum distribuunt, vid. sub *δύο* p. 117 col. 2. init. notata et de nominativo pertinente ad subiectum et adverbialiter posito *Fritzsche* Ev. Marc. p. 244. *Win*. p. 434.

Πράσσω, vel *πράττω*, f. *πράξω*, a. 1. *ἔπραξα* perf. *πέπραχα* 1) *ago*, *ich thue* [vid. *ποιέω* no. 2.], sq. accus. negotii = *vaco rei*, *tracto aliquid*, ut *τὰ περίεργα* Act. 19, 19. *τὰ ἴδια* 1 Thess. 4, 11. (Xen. Oec. 7, 31. Mem. 2, 9. 1.) — verbis *τοῦτο πράσσω* universe enuntiatur, quod

ante definitius dictum erat [vid. ποιέω no. 2.] 1 Cor. 9, 17. εἰ — πράσσω pro: εἰ γὰρ ἑκὼν εὐαγγελίζομαι. — refertur ad virtutes, quibus operam dat aliquis vel ad actiones honestas, sq. accus. = *perago*, *operam do*, ut ἔργα ἄξια τῆς μετανοίας = *agere*, *quae digna sunt mentis* [in melius] *mutatione* Act. 26, 20. — Rom. 7, 15. ἀγαθόν 9, 11. 2 Cor. 5, 10. — Phil. 4, 9. — νόμον i. e. τὰ τοῦ νόμου Rom. 2, 25. (Xen. Mem. 1, 2. 29. 2, 6. 17.) — de vitiis vel malefactis, ubi Lat. *committo*, Luc. 22, 23. 23, 15. quo loco αὐτῷ additum passivo = ὑπ' αὐτοῦ. Vid. ἀγνοέω. — Luc. 23, 41 bis. — φαῦλα item τὰ φαῦλα Ioh. 3, 20. 5, 28. ἄξιον θανάτου Act. 25, 11. 25. — 26, 31. de h. l. praesenti statum durantem indicante = *dieser Mensch ist kein Uebelthäter* vid. sub ἀδικέω ad Act. 25, 11. observata. — Rom. 1, 32. 2, 1. 3. — κακόν, τὸ κακόν Rom. 7, 19. 13, 4. 2 Cor. 5, 10. — 12, 21. Gal. 5, 21. (Xen. Mem. 1, 1. 20.) — universe: *ago*, *facio*, nos: *thun*, *vornehmen*, *unternehmen*, iunct. c. ἀπέναντί τινος, *contra aliquid* = *adversor alicui rei* Act. 17, 7. — sq. accus. ut μηδὲν προπετές Act. 19, 36. τοῦτο 26, 26. — τὶ ἐπί τινι, i. e. *etwas an Jemandem thun* [vid. ἐπί p. 186 col. 2.] Act. 5, 35. — τὶ πρός τινα *aliquid contra aliquem* Act. 26, 9. — τί τινι i. e. vel *in commodum* vel *in detrimentum alicuius* [vid. ποιέω no. 2. b.] ut Act. 16, 28. μηδὲν — σεαυτῷ κακόν *ne malum tibi inferas*. (Xen. Cyr. 5, 4. 11. 8, 7. 24.) —

2) intrans. *ago* i. e. *fortuna utor*, *me habeo* [propr. res meas ago, ut εὖ πράσσω, bene res meas ago cf. *Passow* 2. p. 701.], ita εὖ πράξετε Act. 15, 29. ἵνα — τί πράσσω Eph. 6, 21. (Diod. Sic. 11, 54. Lucian. D. D. 24, 3. Xen. Mem. 1, 6. 8. An. 1, 9. 10.) cf. *Buttm.* §. 123, not. 7. —

3) *exigo*, *eintreiben*, *einfordern*, sq. accus. ut τὸ ἀργύριον Luc. 19, 23. — 3, 13. Ita pro נָגַשׂ Dan. 11, 20. (Athen. 1, 11. Pol. 38, 3. 10. Dem. 617, 24. Xen. An. 7, 6. 17. Hdot. 1, 106. 3, 58.) cf. *Blomfield* glossar. ad Aeschyl. Pers. v. 482. — Saepius non legitur in N. T.

Πραϋπάθεια, ας, ἡ, (πραΰς, πάσχω) *animi lenitas*, ita semel in codd. 1 Tim. 6, 11. (Philo de Abrah. p. 879.) —

Πραΰς, εῖα, ύ, έος, οῦς, είας, έος, οῦς, *lenis*, *mansuetus* [vid. πρᾶος]. Ter in N. T. Matth. 5, 5. 21, 5. 1 Petr. 3, 4. οἱ ό' pro עָנִי Ps. 38, 11. Zach. 9, 9. (Sir. 10, 14. Xen. Symp. 8, 3 et Oec. 15, 9.) —

Πραΰτης, τητος, ἡ, *lenitas*, *mansuetudo* i. q. πραότης, quod vid. Ter in N. T. Iac. 1, 21. π. σοφίας i. e. *lenitas quae propria est sapientiae* vel *abesse ab ea nequit* [vid. de genit. sub ἄζυμος monita] 3, 13. 1 Petr. 3, 13. —

Πρέπει, verb. impers., *decet*, *convenit*, *par est*, τὸ πρέπον, *decorum*. Septies in N. T., τί τινι *es geziemt sich für Jem.* [de dat. similitudinem, congruentiam indicante vid. αὐτός p. 64 init.] 1 Tim. 2, 10. Tit. 2, 1. Hebr. 7, 26. (Diod. Sic. 1, 24.) — loco nomin. rei additur καθώς Eph. 5, 3. (Xen. An. 1, 9. 6. Cyr. 7, 3. 57.) — loco nominat. rei sequitur infinit. subiecti nota [vid. ἀδύνατος] Matth. 3, 15. Hebr. 2, 10. (Lucian. D. D. 20, 19. Xen. Cyr. 8, 4. 11.) — πρέπον ἐστὶ sq. accus. c. infinit. 1 Cor. 11, 13. (Lucian. D. D. 20, 23. Isocr. Evagor. c. 4 ed. *Lange*.)

Πρεσβεία, ας, ἡ, (πρεσβεύω, quod vid.; aetas primogeniti Pausan. 3, 1. 4. 3, 3. 8. 1. q. πρεσβυγένεια apud Hdot. 6, 51. — refertur ad negotium senioribus demandari solitum:) *legatio*, metonym. [vid. αἰχμαλωσία] pro: *legati*. Bis in N. T. Luc. 14, 32 et 19, 14. (2 Macc. 4, 11. Hdian. 6, 4. 6. Xen. Cyr. 2, 4. 1. Thuc. 4, 118.)

Πρεσβεύω, εύσω, (πρέσβυς senex; natu maior sum Hdot. 7, 2. Dion. Hal. Ant. 1, 70.) *legatus sum*, *legati officio fungor*. Bis in N. T. sq. ὑπέρ τινος 2 Cor. 5, 20. Eph. 6, 20. (Ael. V. H. 1, 21. Xen. Cyr. 5, 1. 1.)

Πρεσβυτέριον, ίου, τό, (πρεσβύτερος) *presbyterium*, *collegium* τῶν πρεσβυτέρων. Ter in N. T. a) de senioribus populi iudaici vel de assessoribus synedrii i. e. de synedrio magno vel de sacerdote summo cum viris pontificiis et legis peritis Luc. 22, 66. Act. 22, 5. — b) de senioribus ecclesiae christianae 1 Tim. 4, 13. Vid. infra πρεσβύτερος.

Πρεσβύτερος, τέρα, ερον, (πρέσβυς) *senior* i. e. a) *natu maior*, *aetate provectior altero*, universe Luc. 15, 25. Act. 2, 17. 1 Tim. 5, 1. 2. 2 Ioh. v. 1. 3 Ioh. v. 1. Ita pro זָקֵן Gen. 18, 11. 12. (Ael. V. H. 9, 42. Pol. 9, 22. 1. Xen. Cyr. 1, 2. 2.) — οἱ πρεσβύτεροι, *maiores* i. q. οἱ πατέρες Matth. 15, 2. Marc. 7, 3. 5. Hebr. 11, 2. — b) dignitatis nomen, ita appellantur in N. T. nunc: *seniores populi iudaici* vel *assessores synedrii hierosolymitani* Matth. 16, 21. 21, 23. 26, 3. 47. 57. 59. 27, 1. 3. 12. 20. 41. 28, 12. Marc. 8, 31. 11, 27. 14, 43. 53. 15, 1. Luc. 7, 3. [alii h. l. de archisynagogis explicant.] 9, 22. 20, 1. 22, 52. Ioh. 8, 9. Act. 4, 5. 8. 23. 6, 12. 23, 14. 24, 1. 25, 15. Ita οἱ ό' γερουσία pro: זְקֵנִים Exod. 3, 16. Deut. 19, 2. 22, 15. שָׂב Esr. 5, 9. — nunc: *seniores* vel *presbyteri ecclesiae christianae* Act. 11, 30. 14, 23. 15, 2. 4. 6. 22. 23. 16, 4. 20, 17. 21, 18. 1 Tim. 5, 17. 19. Tit. 1, 5. Iac. 5, 14. 1 Petr. 5, 1. 5. — relate ad synedrium coeleste vel de viginti quatuor senioribus thronum Dei cingentibus Apoc. 4, 4. 10. 5, 6. 8. 11. 14. 7, 11. 13. 11, 16. 14, 3. 19, 4. — Saepius non legitur in N. T.

Πρεσβύτης, ου, ὁ, (πρέσβυς) *senex*, *provectus aetate*. Ita ter: Luc. 1, 18. ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης. Tit. 2, 2. Philemon. v. 9. — pro זָקֵן Ios. 6, 21. שָׂב Iob. 15, 10. (Hdian. 2, 1. 8. Xen. Cyr. 4, 6. 1.) —

Πρεσβῦτις, ιδος, ἡ, (πρέσβυς) *anus*, *mulier provectioris aetatis*. Legitur tantum Tit. 2, 2. (Diod. Sic. 4, 51. Hdian. 5, 3. 6.) —

Πρήθω, v. πίμπρημι.

Πρηνής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (forma ionica pro πρανής Xen. An. 1, 5. 8. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 231. *Passow* Vol. 2. p. 705. *Win.* p. 24.) *pronus in faciem*, *praeceps*. Extat tantum Act. 1, 18. (3 Macc. 6, 23. Paus. 10, 13. Ios. Ant. 18, 3. 1. Aristot. Part. An. 4, 12.)

Πρίζω, = πρίω, f. πρίσω, *disseco*, *serra disseco*. Semel in N. T. Hebr. 11, 37. ἐπρίσθησαν. Genus supplicii quod ab exteris nationibus ad Israelitas transiit et cuius exempla leguntur 2 Sam. 12, 31. (Histor. Susan. v. 59. Diod. Sic. 3, 26.) Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Säge*, *Leibesstrafe*.

Πρίν, adverb. [olim, ante, prius, nos: zuvor, früher] comparativi vim habens: *priusquam* a) nude ponitur, sq. infinit. aor. nunc ad rem cito transeuntem, ubi Lat. si praecedit futur., utuntur futuro exacto, ita Matth. 26, 34. 75. Marc. 14, 72. Luc. 22, 61. Ioh. 4, 49. (Xen. Cyr. 2, 2. 4. Plato Euthyphr. c. 4. ed. *Fischer*.) cf. *Buttm.* §. 136. p. 436. ed. X[ma]. *Matth.* §. 522, c. *Rost* §. 125, not. 7. *Win.* p. 304. 307. *Viger.* p. 442. — praecedente praeterito Ioh. 14, 29. — 8, 58. de h. l. praesenti εἰμί perfecti notionem includente vid. *Win.* p. 244. et supra sub ἀδικέω monita. — b) additur ex abundanti ἤ cf. *Passow* 2. p. 535. *Reisig* ad Soph. Oed. Col. v. 36. „a veteribus Atticis prorsus alienum fuisse πρὶν ἤ pro πρίν et media demum dialecti atticae aetate increbruisse“ docens. — Ita legitur sq. *infin.* aor. = futur. exacto, si praecedit futurum, ut Marc. 14, 30. Act. 2, 20. — utuntur contra Lat. perfecto, ubi praecedit praeteritum, ut Matth. 1, 18. Act. 7, 2. (Ael. V. H. 1, 5 et 21. Hdian. 2, 3. 5. Plat. de rep. p. 501.) cf. *Viger.* l. l. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Herm.* ad Elmsl. Eurip. Med. v. 78. p. 343. ed. Lips. *Win.* p. 304. — sq. *coniunct.*, ubi de re futura agitur Luc. 2, 26. 22, 34. (ita πρίν Plat. Phaedon c. 6. ed. *Fischer*) cf. *Winer. Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. p. 1012. *Viger.* l. l. — sq. *optat.* in oratione obliqua Act. 25, 16. (ita πρίν Xen. Cyr. 1, 4. 14.) cf. *Win.* p. 273. *Viger.* l. l. *Rost* l. l. *Matth.* §. 522, b. — Saepius non legitur in N. T.

Πρίσκα, ης, ἡ, *Prisca*, nomen propr. mulieris, quae fuit uxor Aquilae, viri christiani Rom. 16, 3. 2 Tim. 4, 19.

Πρίσκιλλα, ης, ἡ, *Priscilla*, nomen propr. idque deminut. πρίσκης. Vid. πρίσκα. Act. 18, 2. 18. 26.

Πρίω, v. Πρίζω.

Πρό, Praepos. regens genitivum et significans: *ante*, nos: *vor*, dicitur in N. T. ut apud Graecos

a) de *loco*, sq. genit. *loci*, ut πρὸ τῶν θυρῶν Act. 5, 23. Iac. 5, 9. quo loco ὁ κριτής — ἕστηκεν = *iudex prope adest*. — πρὸ τῆς θύρας Act. 12, 6. π. τῆς πόλεως 14, 13. π. τοῦ πυλῶνος 12, 14. (Cebet. tab. c. 15. Diod. Sic. 14, 108. Xen. H. G. 2, 4. 26. Thuc. 8, 90.) cf. *Viger.* p. 657. *Fischer* 3. b. p. 129 sq. *Win.* p. 356. *Matth.* §. 575. *Rost* §. 110. 1. *Passow* sub hoc voc. — sq. genit. rei, in formula πρὸ προσώπου τινός i. e. *ante aliquem* Graecis [di-

centibus πρό Diod. Sic. 16, 23. Xen. Cyr. 8, 3. 33.] incognita et respondente Hebr. לִפְנֵי [cf. *Win.* p. 548. *Ewald* p. 617. gram. min. p. 270.] ita post ἀποστέλλω Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. 9, 52. 10, 1. προπορεύομαι Luc. 1, 76. — Ita οἱ ο' et לִפְנֵי Deut. 3, 18. Malach. 3, 1. Zach. 14, 20. — b) de *tempore*, sq. genit. nominis tempus indicantis, ut πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν Act. 5, 36. 21, 38. πρὸ καιροῦ *ante tempus constitutum* Matth. 8, 29. 1 Cor. 4, 5. (Plut. vit. Crass. c. 29.) — πρὸ — τοῦ αἰῶνος vel τῶν αἰώνων 1 Cor. 2, 7. Iud. v. 25. — πρὸ ἐτῶν 2 Cor. 12, 2. — πρὸ χρόνων αἰωνίων 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. (Plut. vit. Crass. c. 29. Xen. Cyr. 4, 5. 14.) — π. τοῦ πάσχα Ioh. 11, 55. — 13, 1. π. χειμῶνος 2 Tim. 4, 21. — πρὸ ἓξ — τοῦ πάσχα [vid. ἡμέρα p. 224 col. 2.] Ioh. 12, 1. — Ita apud τοὺς ο' Amos. 1, 1. 4, 7. (2 Macc. 15, 36. Ios. Ant. 15, 11. 4. c. Apion. 2, 2. Plut. Sympos. lib. 8. quaest. 1.) — sq. gen. nominis rem gestam indicantis, ut πρὸ τοῦ ἀρίστου Luc. 11, 38. (Xen. Cyr. 6, 2. 21.) πρὸ — τούτων ἁπάντων = *ante haec eventa omnia* Luc. 21, 12. π. καταβολῆς κόσμου Ioh. 17, 24. Eph. 1, 4. 1 Petr. 1, 20. π. τοῦ κατακλυσμοῦ Matth. 24, 38. π. τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ Hebr. 11, 5. (Plat. Phaedon c. 1. ed. *Fischer* Thuc. 1, 24.) — cf. *Fischer* l. l. p. 130. *Viger*. l. l. *Matth*. l. l. *Passow* l. l. — in formula ab hebr. dicendi ratione repetenda: πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου i. e. ante tempus τῆς εἰσόδου = πρὸ τῆς εἰσόδου Act. 13, 24. — Ita לִפְנֵי הָרַעַשׁ Amos. 1, 1. לִפְנֵי הַיָּמִים Zach. 8, 10. ubi οἱ ο': πρό: — — sq. gen. personae = *ante tempora alicuius* Ioh. 5, 7. 10, 8. Col. 1, 17. alii. h. l. referunt ad num. c. — hinc οἱ πρό τινος *aliquo priores*, vel *qui ante aliquem fuerunt* Matth. 5, 12. Rom. 16, 7. Gal. 1, 17. (Pausan. 8, 52. 2. Xen. Mem. 3, 5. 11.) — sq. τοῦ c. infinit. = *antequam* [vid. *Win.* p. 304.] Matth. 6, 8. Luc. 2, 21. 22, 15. Act. 23, 15. Gal. 2, 12. 3, 23. Ioh. 1, 49. 13, 19. 17, 5. (Aelian. V. H. 2, 34.) — — c) de *praestantia: ante* i. e. *magis quam*, ita in verbis πρὸ πάντων *anteo mnia* Iac. 5, 12. 1 Petr. 4, 8. (Hdian. 5, 4. 2. Isocr. c. sophist. p. 131. Tom. 2. Plat. Menex. in fin.) cf. *Matth*. l. l. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. *Viger*. l. l. — Saepius non legitur in N. T.

d) in composit. vel ad *locum* pertinet = *ante, vor, vorn*, ut προάγω, προβαίνω, προβλέπω, προέρχομαι et similia; — vel de *tempore* dicitur, ut προαιτιάομαι, προακούω, προαμαρτάνω, προγίνομαι, προγινώσκω. Cf. *Viger*. l. l. *Passow* l. l. — vel de *praestantia*, ut προαιρέομαι; — vel *intendit*, ut πρόδηλος.

Προάγω, f. ξω, (πρό, ἄγω) 1) *produco*, τινά *aliquem* e loco, in quo latuit, ita de personis, quae e carcere producuntur Act. 12, 6. (2 Macc. 5, 18.) addito ἐπί τινος i. e. produco aliquem et *sisto coram aliquo* [vid. ἐπί p. 185 col. 2 fin.] Act. 25, 26. (τινὰ εἰς ἐκκλησίαν Ios. Ant. 16, 11. 6. εἰς τὸ πλῆθος Ios. de vit. sua §. 11. εἰς τὴν δίκην de bell. Iud. 1, 27. 2. Arrian. de exped. Alex. Magn. 4, 14. 3.) — τινὰ ἔξω Act. 16, 30. — — 2) intrans. [vid. ἄγω no. 3.] *praecedo* i. e. vel: *eo ante aliquem, vor Jemandem hergehen* Matth. 21, 9. Marc. 11, 9. Luc. 18, 39. — sq. accus. pers. [de quo accus. vid. *Matth*. §. 426. p. 953. *Rost* §. 104, not. 4.] Matth. 2, 9. Marc. 10, 32. (metaph. = übertreffen Ios. de bell. Iud. 6, 1. 6.) — vel: *prior altero eo* Marc. 6, 45. — metaph. de rebus prius, quam fit aliquid, innotescentibus 1 Tim. 5, 24. — sq. accus. pers. cum εἰς sq. accus. loci Matth. 14, 22. 21, 31. 26, 32. — 28, 7 et Marc. 16, 7. ἰδοὺ — γαλιλαίαν = ecce iam fit, quod ante declaratum est: προάγει κ. τ. λ. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 830. — (*praecedo aliquem* Caes. Bell. Gall. 7, 54. Iustin. 14, 4. *praeeo aliquem* Tacit. Annal. 6, 21. *antecedo aliquem* Cicero ad Attic. 8, 9.) — προάγων, ουσα, ον, *praecedens* i. e. *prior, superior* 1 Tim. 1, 18. Hebr. 7, 18. — (Hdian. 8, 8. 8. et *antecedens* Cicero Partit. 2.) — Saepius non legitur in N. T.

Προαιρέω, ῶ, promo [Theophr. char. 8 vel 4. Thuc. 8, 90. praefero, antepono Xen. Cyr. 5, 2. 12.]; medium: προαιρέομαι, οῦμαι (πρό, αἱρέω) *ante, apud animum meum constituo* [vid. ἀνατίθημι], addito τῇ καρδίᾳ = *herzlich*, opp. ἐκ λύπης, ἐξ ἀνάγκης [vid. de dat. sub γλῶσσα monita], ita semel 2 Cor. 9, 7. de h. l. lect. προῄρηται vid. *Griesb., Scholl, Meyer, de Wette*. — (Ael. V. H. 1, 13. 3, 10. Hdian. 3, 6. 11.) —

Προαιτιάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, dep. med. (πρό, αἰτιάομαι q. v.) *ante arguo, argumentis supra allatis doceo et evinco*, sq. accus. c. inf. Ita semel Rom. 3, 9 coll. 3, 1 — 5. 17 — 29. —

Προακούω, aor. 1. προήκουσα, (πρό, ἀκούω) *prius audio, ante audio*. Extat tantum Col. 1, 5. ἣν sc. ἐλπίδα προηκούσατε i. e. *de qua ante audivistis* = *quam ante cognovistis* (Pol. 10, 5. 5. Xen. Mem. 2, 4. 7.)

Προαμαρτάνω, perf. προημάρτηκα, (πρό, ἁμαρτάνω) *ante* vel *prius pecco*. Bis in N. T. 2 Cor. 12, 21 et 13, 2. (Hdian. 3, 14. 8.)

Προαύλιον, ου, τό, (vox rarior [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 656.] ducta a πρό, αὐλή) *vestibulum*. Legitur tantum Marc. 14, 68.

Προβαίνω, f. βήσομαι, (πρό, βαίνω) progredior. Quinquies in N. T. tum de loco Matth. 4, 21 et Marc. 1, 19. προβὰς ἐκεῖθεν. (Hdian. 7, 12. 10. Xen. Ages. 6, 7.) — tum de aetate, ubi Lat. *provehor*, sq. ἐν c. dat. [cf. ἐν p. 168 col. 1.] Luc. 1, 7. 18. 2, 36. (2 Macc. 8, 6. sq. dat. Diod. Sic. 13, 89. Lysias 752, ult. — sq. accus. Hdian. 3, 7. 7. 2 Macc. 6, 18.) — Saepius non legitur in N. T.

Προβάλλω, f. βαλῶ, (πρό, βάλλω, iacio; proiicio, Aeschyl. Agam. 1001.) 1) *celeriter promoveo, propello* Act. 19, 33. προβαλλόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων [da zog man aus der Menge einen Mann, Alexander, hervor,] *und die Juden waren es, die ihn hervortrieben*, ita *Meyer* Act. Ap. p. 257. Alii, ut προβάλλεσθαι [Xen. An. 6, 1. 25. Dem. 750, 10. Pol. 6, 25. 5.] vertunt: *propono, commendo* h. l. *zum Redner vorschlagen*. (ita Dem. 277, 1. Ios. de bell. Iud. 4, 4. 1.) — 2) metaph. de arboribus folia, fructus emittentibus = nostratium: *treiben* in formula: *der Baum treibt, emitto* Luc. 21, 30. ὅταν προβάλωσι sc. καρπόν v. *Win.* p. 533. L. Bos. de ellips. p. 215. ed. *Schäfer*. (plene Iulian. Orat. 5. p. 169. Ios. Arch. 4, 8. 19. Arrian. diss. epict. 1, 15. 7.) Saepius non legitur in N. T.

Προβατικός, ή, όν, (πρόβατον) *ovilis, oviarius, ad oves pertinens*. Extat tantum Ioh. 5, 2. ἐπὶ τῇ προβατικῇ sc. πύλῃ. Ita pro שַׁעַר הַצֹּאן Neh. 3, 1.

Πρόβατον, ου, τό, (προβαίνω progredior; pecus) *ovis* a) propr. Matth. 7, 15. 9, 36. 10, 16. 12, 11. 12. 18, 12. 25, 32. Marc. 6, 34. Luc. 15, 4. 6. Ioh. 2, 14. 15. 10, 1 — 4. 11 — 13. Act. 8, 32. Rom. 8, 36. 1 Petr. 2, 25. Apoc. 18, 13. οἱ ο' pro צֹאן Gen. 27, 9. (Diod. Sic. 17, 69. Pol. 9, 17. 6. Xen. Mem. 2, 3. 9.) — b) in imaginibus desumtis a vita pastoritia transfertur ad homines pertinentes vel ad populum vel ad coetum aliquem Matth. 10, 6. 15, 24. 25, 33. 26, 31. Ioh. 10, 7. 8. 15. 16. 26. 27. 21, 16. 17. Hebr. 13, 20. Saepius non legitur in N. T.

Προβιβάζω, f. άσω, (πρό, βιβάζω) *produco*, a) de loco = *facio, ut aliquis prodeat, protraho*, sq. accus. Act. 19, 33. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν ἀλέξανδρον. (Pol. 24, 3. 7.) — b) refertur ad mentem sic, ut indicet: *depulsum ab ea, in qua ante fuerat, sententia, alio perduco*, ubi Lat. *incito, instigo* Matth. 14, 8. (Xen. Mem. 1, 5. 1.) Saepius non legitur in N. T.

Προβλέπω, f. ψω, (πρό, βλέπω) *praevideo* [pro רָאָה Ps. 37, 13.]; med. προβλέπομαι a. 1. προεβλεψάμην *apud animum meum praespicio*, τὶ περί τινος [vid. περί], ita semel Hebr. 11, 40.

Προγίνομαι, perf. 2. προγέγονα, dep. med. (πρό, γίνομαι sum; ante sum Dem. 255, 12. Hdian. 1, 14. 4.) *ante fio*. Semel in N. T. Rom. 3, 23. ἁμαρτήματα προγεγονότα. (Xen. Mem. 2, 7. 9.)

Προγινώσκω, f. γνώσομαι, (πρό, γινώσκω) 1) *ante cognosco, ich kenne von früherer Zeit her*, τινά *aliquem*, ita de aequalibus Pauli ab illo inde tempore, quo Pharisaeorum scholas frequentavit, cognitum eum habentibus Act. 26, 5. quo l. si ex abundanti vel ut augeatur notio τοῦ *ante* additur ἄνωθεν vid. *Lob.* ad Phryn. p. 10. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 2, 2. 7. et supra sub ἀγαλλιάω, ἄνωθεν notata. — 2 Petr. 3, 17. προγινώσκοντες *cum praescialis* vel: *cum ante*, quam eveniant, *cognita habeatis* scil. quae v. 10 — 13. sunt monita. (Hdian. 3, 12. 13. Xen. de magist. eq. 8, 12. — ex metonym. vel adiuncti vel causae pro effectu [„quippe homines nobiles ac potentes eos fovent, qui sibi in notitiam venerint, ceteros negligunt" *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol.

2. p. 199. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 139.] cum *favoris et clientelae* adsignificatione Rom. 11, 2. οὓς προέγνω = *quibus antea* [ante mundi primordia] *favit*. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 199. 434. (ita γινώσκω pro יָדַע Num. 16, 5. Amos. 3, 2.) — 2) *ante decerno, dudum apud animum constitutum habeo, ich fasse einen Vorbeschluss* [ita γινώσκω decerno Ios. Ant. 1, 11. 1. Alciphr. ep. 1, 26.] ita de Deo, quatenus ante mundi initia homines pios per Christum beare decrevit, τινά *de aliquo* 1 Petr. 1, 20. quo l. Christus dicitur προεγνωσμένος πρὸ καταβολῆς κόσμου i. e. *ante mundi primordia divinitus decretus* scil. qui ad homines legatus veniret et pro iis moreretur. — Rom. 8, 29. οὓς προέγνω *de quibus ante decretum fecit* Deus, *über die er einen Vorbeschluss gefasst hat*. Ita *Fritzsche* l. l. p. 198—201.— Alii: *quos praescivit* scil. ἱκανοὺς εἶναι πρὸς ζωὴν αἰώνιον. Vide *Fritzsche* l. l. p. 198. — Saepius non extat in N. T.

Πρόγνωσις, εως, ἡ, (προγινώσκω, praescientia Iudith. 11, 19. Hdian. 2, 9. 4.) *consilium ante captum*. Bis in N. T. Act. 2, 23. 1 Petr. 1, 2.

Πρόγονοι, ων, οἱ, (πρόγονος ante natus, progenitor Xen. An. 7, 2. 22.) *ante nati*. Bis in N. T. = *parentes* 1 Tim. 5, 4. (de patre et avo Pol. 7, 3. 1. de patre Ael. V. H. 3, 47. de parentibus Xen. Mem. 1, 3. 1.). — = *maiores* 2 Tim. 1, 3. Vid. ad h. l. sub ἀπό p. 44 col. 2. notata. (2 Macc. 8, 19. 25. Hdian. 2, 8. 3. Xen. Mem. 3, 5. 3.)

Προγράφω, f. ψω, (πρό, γράφω) 1) *depingo aliquem sic, ut ipsum quasi ante oculos habeas* Gal. 3, 1. quo l. voc. εἰς subiungitur per epexegesin [notatam sub αὐτός p. 63 col. 2.] ἐν ὑμῖν [vid. ἐν p. 170. col. 1. fin.] i. e. *in animis vestris*. Cf. de h. l. lect. et interpret. *Griesb.*, *Meyer*, *Schott*, *de Wette*. — (propr. Aristoph. Av. 450. Lucian. Timon. §. 51. οὐδὲ προεγράφη ἐν τῷ καταλόγῳ. Dem. 1257, 5.) — 2) *ante scribo*, de rebus, quas olim vel paulo ante scripsit aliquis, sq. accus. rei Rom. 15, 4. addito εἰς finali. Ibid. — addito καθώς et ἐν ὀλίγῳ [vid. ἐν p. 172 col. 2 fin.] absol. Eph. 3, 3. — de personis, quarum nomen olim in tabulas retulit aliquis εἴς τι i. e. certo consilio, für einen gewissen Zweck [propr., ut εἰς θάνατον Appian. bell. civ. 4 init.] pro: *designo aliquem alicui rei* Iud. v. 4. — (Ios. Ant. 11, 6. 11.) Saepius non extat in N. T.

Πρόδηλος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό (a πρό intendente et δῆλος, manifestus; ante manifestus, ante notus Dem. 293, 25. Xen. de re eq. 3, 3.) *omnibus manifestus*, *omnibus notus*, *allbekannt*, *manifestus*, *notus*. Ter legitur in N. T. 1 Tim. 5, 24. 25. Hebr. 7, 14. (2 Macc. 14, 39. Ios. de vit. sua §. 5. Dem. 293, 25. Xen. de re eq. 3, 3.)

Προδίδωμι, f. δώσω, (a πρό et δίδωμι) *ante* vel *prior do*. Legitur tantum Rom. 11, 35. (Cebet. tab. c. 9. Hdian. 6, 6. 1. Xen. Hist. gr. 1, 5. 4.)

Προδότης, ου, ὁ, (προδίδωμι quod vid.) *proditor*, *qui hostibus tradit aliquem*. Ter in N. T. Luc. 6, 16. Act. 7, 52. 2 Tim. 3, 4. (2 Macc. 5, 15. Cebet. Tab. c. 34. Xen. h. gr. 1, 7. 10.)

Προδρέμω, v. προτρέχω.

Πρόδρομος, ου, ὁ, ἡ, (πρό, τρέχω) *praecursor* [i. e. qui speculandi et explorandi causa praemittitur Diod. Sic. 17, 17. Xen. de mag. eq. 1, 25.] i. e. *qui praeivit aliquem*, vel *qui prior altero venit*. Extat tantum Hebr. 6, 20. (cf. Hdot. 9, 14. Soph. Antig. v. 108.) Vid. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 278. —

Προεῖδον, aor. 2. (πρό, εἶδον, vidi; e longinque video Xen. An. 1, 8. 20. prospicio Thuc. 3, 22.) *praevideo*, *vorhersehen*. Ita bis in N. T. de vatibus et libris sacris futura praesagientibus Act. 2, 31. sq. ὅτι Gal. 3, 8. (Hdian. 7, 1. 21. Xen. Cyr. 2, 4. 21.)

Προεῖπον, a. 2. pf. προείρηκα, pf. pass. προείρημαι (πρό, εἶπον) *ante dixi*. Duodecies in N. T. et quidem a) de rebus, quas ante aut in superioribus commemoravit aliquis, τινί 1 Thess. 4, 6. sq. ὅτι 2 Cor. 7, 3. Gal. 5, 21. sq. orat. directa Gal. 1, 9. Hebr. 10, 15. Vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Böhme* coll. tamen *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 655. (3 Macc. 6, 35. Hdian. 8, 4. 27. Xen. Mem. 1, 2. 15.) — b) de eo, qui futura praedixit: *praedixi*, τι, ut ῥῆμα [sc. γραφήν i. e. effatum S. S. literis exaratum coll. v. 20.] Act. 1, 16. τινί τι Marc. 13, 23. τινί Matth. 24, 25. τινί ὅτι 2 Cor. 13, 2. seq. orat. directa Rom. 9, 29. προείρημαι ὑπό τινος 2 Petr. 3, 2. Iud. v. 17. — Hebr. 4, 7. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Bleeck*. (Hdian. 1, 8. 12. 6, 8. 13. Xen. Cyr. 1, 4. 13.)

Προείρηκα, vid. προεῖπον.

Προελπίζω, f. ίσω, (πρό, ἐλπίζω) *spem praecipio*, *spem prior aliis repono in aliquo*. Semel legitur in N. T. sq. ἔν τινι [vid. ἐν p. 174 col. 1.] Eph. 1, 12.

Προενάρχομαι, f. ξομαι, (πρό, ἐνάρχομαι, incipio) *ante incipio*, de hominibus, qui ante tempus aliquod vel ante tempus, quod nunc agitur, inchoaverunt aliquid, ita bis in N. T. 2 Cor. 8, 6. 10.

Προεπαγγέλλομαι, aor. 1. προεπηγγειλάμην, (a πρό et ἐπαγγέλλομαι promitto) *promitto ante*, τί, ut τὸ εὐαγγέλιον Rom. 1, 2. Vid. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 6. — 2 Cor. 9, 5. de h. l. lect. προεπηγγελμένην vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp* coll. *Meyer* et *de Wette* praferendam esse monentibus receptae προκατηγγελμένην. (Dio Cass. p. 19. A.) Saepius non habetur in N. T.

Προέρχομαι, f. προελεύσομαι, [de qua fut. forma v. supra ἀπέρχομαι] aor. 2. προῆλθον, dep. med. c. aor. activi (πρό, ἔρχομαι) 1) *progredior*, *procedo*, *ich gehe vorwärts*, c. adv. μικρόν Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. de horum l. lect. προσελθών praeferenda vid. *Fritzsche*, *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. (Plut. vit. Thes. c. 11. absolut. Xen. de magist. equit. 7, 9.) — sq. accus. viae vel plateae [vid. διαβαίνω] Act. 12, 10. (Xen. Cyr. 2, 4. 18.) — 2) *praegredior* i. e. a) *praeeo*, *praecedo*, *ich gehe vor Jemandem her*, sq. ἐνώπιόν τινος Luc. 1, 17. — sq. accus. pers. [vid. προάγω] Luc. 22, 47. — b) *ante*, *quam alter*, *abeo*, *prior altero proficiscor*, *voraus reisen* Act. 20, 5. (Hdian. 1, 5. 4). — sq. εἴς τινα = *in regionem alicujus* [vid. εἰς p. 140 col. 1 fin.] 2 Cor. 9, 5. quo l. ut simili sono orationem acueret, triplici usus πρό. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 171. *Fritzsche* P. ep. ad Rom. Vol. 1. p. 128 init. — ἐπὶ τὸ πλοῖον i. e. *ad navem* [vid. ἐπί p. 189 col. 2 fin.] Act. 20, 13. — Saepius non extat in N. T.

Προετοιμάζω, f. άσω, (πρό, ἑτοιμάζω paro; pp. ante praeparo Pausan. 4, 22. 1. 4, 25. 2.) *praeparo*, *antea paro*. Bis in N. T. τινὰ εἴς τι *aliquem ad aliquid*, ita de Deo homines, quos amare voluit, ante mundi initia ad splendidam conditionem praeparante, quum hanc iis fortunam primum decerneret et tale se iis ingenium daturum esse apud se constitueret, ut vitae aeternae splendorem adipisci possent Rom. 9, 23. Ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 339 sq. — τινά τινι, *aliquem alicui rei*, *Jemanden zu etwas*, *für etwas* Eph. 2, 10. οἷς [sc. ἔργοις ἀγαθοῖς] προητοίμασεν ὁ θεός, quibus v. si per epexegesin additur: ἵνα — περιπατήσωμεν vid. sub αὐτός p. 63 col. 2. observata. (Sap. 9, 8. Philo de opif. mund. p. 17. A. Ioh. Cantacuzeni hist. 1, 4.)

Προευαγγελίζομαι, f. ίσομαι, dep. med. (πρό, εὐαγγελίζομαι) *prius laeta annuntio*, *eine frohe Vorherverkündigung geben*, ita semel de promissione Abrahamo *ante* Isaacum natum data, τινί, ὅτι Gal. 3, 8. coll. Gen. 12, 3. 18, 18.

Προέχομαι, (a προέχω ante vel prior altero habeo Herodot. 9, 4. Sophocl. Antig. 208. potior sum altero Xen. Cyr. 2, 1. 16. praetendo Xen. Cyr. 2, 3. 10.) *praetendo*, *praetexo*, metaph. *excusandi causa praetendo*. Semel legitur in N. T. Rom. 3, 9. τί οὖν προεχόμεθα; οὐ πάντως i. e. *quid igitur praetendimus* vel *praetendere placet? nihil prorsus*. Alii rectius: τί οὖν; προεχόμεθα; *quid igitur? num praetextu uti placet?* οὐ πάντως *nequaquam*, *nullo pacto*. Cf. *Fritzsche* ad h. l. p. 172. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 76. (Hdot. 8, 111. Thuc. 1, 140.)

Προηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, dep. med. [πρό, ἡγέομαι, duco) *praeeo*, [propr. Diod. Sic. 1, 87. Xen. Cyr. 4, 2, 27.] metaph. *exemplum praeeo*. Ita semel in N. T. τινά τινι Rom. 12, 10. τῇ τιμῇ *honorem alteri exhibendum quod attinet* [vid. ἀγαλλιάω].

Πρόθεσις, εως, ἡ, (προτίθημι propono) 1) *propositio*, *expositio*, τὸ προτιθέναι, *die Aufstellung*, *Aufreihung*, ita Hebr. 9, 2. ἐν ᾗ — ἄρτων sc. γίνεται i. e. *ubi fit panum* [sacrorum] *appositio*. Cf. *Win.* p. 520. — οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως i. e. *panes*, *de quorum appositione lege praeceptum est* = *panes expositi* Matth. 12, 4. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. Hebr. 9, 2. — Ita pro לֶחֶם עֵרֶךְ Exod.

40, 23. לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת 1 Chron. 23, 29. eadem verba iidem explicant οἱ ἄρτοι τοῦ προσώπου Neh. 10, 33. Appellantur iidem panes etiam לֶחֶם הַפָּנִים et apud τοὺς ο' vel οἱ ἄρτοι οἱ ἐνώπιοι Exod. 25, 30. vel οἱ ἄρτοι τῆς προσφορᾶς 1 Regg. 7, 48. item לֶחֶם הַתָּמִיד οἱ ἄρτοι οἱ διαπαντὸς ἔσονται ἐπ' αὐτῆς i. e. das beständig daliegende Brod Num. 4, 7. — Significantur hoc nomine placentae vel panes triticei duodecim ad numerum tribuum israeliticarum cocti, thure conspersi, offerendi per septem dies et in interiore parte templi vel sanctuario *propositi*. Imponebantur mensae aureae duobus ordinibus; expositi vero per septem dies sacerdotibus vescendi concedebantur, recentibus in locum demtorum collocatis. Cf. Levit. 24, 1—9. Nomine antiquiore לֶחֶם הַפָּנִים uti significabatur in conspectu Dei positos esse hos panes, ita nomen posterius לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת modus eorum exponendorum significabatur ab עָרַךְ. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Schaubrode.*

2) *propositum, decretum, sententia* Act. 11, 23. τῇ π. τῆς καρδίας — τῷ κυρίῳ *mit dem Vorsatze des Herzens* [de quo dat. vid. γλῶσσα] *dem Herrn ergeben bleiben.* — 27, 13. 2 Tim. 3, 10. (2 Macc. 3, 8. Diod. Sic. 1, 98. 20, 102.) — de sententia vel de consilio, quod Deus hominum salutem adiuturus ab aeterno initum Christi opera exsecutus est, ita ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις Rom. 9, 11. vid. ἐκλογή. — sine articulo, quippe quod additur accuratior definitio sive genitivo interveniente sive alia ratione enuntiata [cf. *Win.* p. 118.] Rom. 8, 28. quo l. verbis τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεόν per appositionem adduntur: τοῖς κ. π. — οὖσιν. Eph. 1, 11. 3, 11. de h. l. genit. τῶν αἰώνων vid. sub ἁγιωσύνη notata. 2 Tim. 1, 9. Saepius non extat in N. T.

Προθεσμία, ας, ἡ, (προθέσμιος prostitutus a προτίθημι) *tempus praestitutum* vel *constitutum*. Extat tantum Gal. 4, 2. ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. (Lucian. Ver. Hist. 1, 36. Ios. Ant. 12, 4. 7. Aeschin. 6, 14.)

Προθυμία, ας, ἡ, (πρόθυμος) *promtitudo, animus promtus*. Quinquies in N. T. Act. 17, 11. 2 Cor. 8, 12. 19. 9, 2. — seq. genit. τοῦ θέλειν i. e. *die Geneigtheit des Willens* 2 Cor. 8, 11. (Sir. 45, 23. Marc. Ant. 3, 5. Ios. Ant. 7, 9. 5. Xen. h. gr. 1, 1. 21.)

Πρόθυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρό, θυμός animus) *paratus, promtus*. Ter in N. T. Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον. — pro נָדִיב 2 Chron. 29, 31. חָשׁ Habac. 1, 8. (2 Macc. 4, 14. 15, 9. Polyb. 4, 7. 9. Xen. Cyr. 1, 4. 22.) — neutr. τὸ πρόθυμον, substantive i. q. ἡ προθυμία [vid. ἀδύνατος] Rom. 1, 15. cf. ad h. l. sub κατά p. 257 col. 1. fin. monita. (3 Macc. 5, 26. Euripid. Iphig. Taur. v. 989.)

Προθύμως, adv. (πρόθυμος) *promte, animo alacri*. Semel in N. T. 1 Petr. 5, 2. (Tob. 7, 8. 2 Macc. 6, 28. Xen. Symp. 4, 50.)

Προΐστημι, f. προστήσω, (πρό, ἵστημι) in temporibus significationis transitivae (ante colloco Pol. 1, 33. 7.) *praeficio*, [Hdian. 5, 7. 13.] et in temporibus significationis intransitivae: *praesum*, Rom. 12, 8. 1 Tim. 5, 17. — sq. genit. rei, vel personae, cui praeest aliquis [vid. ἀνθυπατεύω] 1 Thess. 5, 12. 1 Tim. 3, 4. 5. 12. (1 Macc. 5, 19. Diod. Sic. 13, 92. Hdian. 7, 4. 4. Xen. Mem. 3, 4. 3. 4, 2. 2.) — Medium προΐσταμαι [ante me colloco aliquid, ut sustineam illud, hinc: in me suscipio, ut τοῦ πράγματος Dem. 869, 2.] ex adiuncto: *operam do, tracto*, sq. genit. [vid. ἀμελέω] ut καλῶν ἔργων Tit. 3, 8. 14. (Athen. 13, p. 612. Sozom. H. Eccl. 5, 16. Dem. 143, 17. Xen. Mem. 3, 2. 2.) Saepius non extat in N. T.

Προκαλέω, ῶ, f. έσω, *provoco* [invito, ut prodeat aliquis Pol. 22, 9. 2. — πρό, καλέω]. Med. significatione reciproca: *einander herausfordern* [vid. βουλεύομαι, addito insuper ἀλλήλους, ita semel Gal. 5, 26. (de iis, qui provocant aliquem, ut secum pugnet vel certet Diod. Sic. 4, 58. Xen. Cyr. 1, 4. 4.)

Προκαταγγέλλω, f. γελῶ (πρό, καταγγέλλω) *praenuntio, praedico*, sq. accus. rei Act. 3, 18. quo l. ut verbis ἃ — προκατήγγειλεν per epexegesin adduntur παθεῖν — αὐτοῦ [vid. βασανίζω], ita παθεῖν = δεῖ παθεῖν vid. sub παγγέλλω notata. [Act. 3, 24. de h. l. lect. κατήγγειλαν praeferenda vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette* et de lect. 2 Cor. 9, 5. sub προεπαγγέλλομαι notata.] (Ios. Ant. 2, 9. 4.) — περί τινος = *oraculum edo de aliquo* Act. 7, 52. — Saepius non legitur in N. T.

Προκαταρτίζω, (πρό, καταρτίζω paro) *prius paro, prius praeparo, im Voraus bereit machen*, sq. accus. rei, ita semel 2 Cor. 9, 5.

Πρόκειμαι, f. είσομαι, dep. med. (πρό, κεῖμαι iaceo, positus sum; positus sum ante aliquid vel ante aliquem Xen. Mem. 3, 5. 26 et 27.) 1) *propositus sum*, de iis, quae vel facienda vel exempli vel praemii loco proposita sunt. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. P. 2. p. 268. — ita Hebr. 6, 18. ad quem l. vid. *Bleeck* l. l. — additur nominativ. praedicati, ut δεῖγμα propositus sum *veluti exemplum* [vid. βασίλισσα, αἴρω] Iud. v. 7. quo l. si subiecta plura sequitur πρόκειται plurali numero vid. διατρίβω. — addito dat. personae Hebr. 12, 1. 2. (Diod. Sic. 3, 25. Ios. Ant. 8, 12. 3. Xen. Cyr. 2, 3. 2. 7, 1. 13.) — 2) metaph. *in promtu sum, adsum*, ἡ προθυμία πρόκειται 2 Cor. 8, 12. (Diod. Sic. 20, 43. Ios. Arch. 18, 8. 4. Xen. Symp. 2, 7.) — Saepius non legitur in N. T.

Προκηρύσσω, f. ξω, (πρό, κηρύσσω, per praeconem ante annuntio Isaeus. 141, 2. Xen. Lacon. 11, 1.) *ante annuntio*, sq. accus. Legitur tantum Act. [3, 20. quo l. rectius legitur προκεχειρισμένος vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette.*] 13, 24. (Ios. Ant. 10, 5. 1.)

Προκοπή, ῆς, ἡ, (προκόπτω quod vid., progressio in via, vox serioris aevi cf. *Lob.* ad Phryn. p. 85. — metaph.:) *progressus* i. e. *incrementum*. Ter in N. T. Phil. 1, 12. 25. 1 Tim. 4, 15. (2 Macc. 8, 8. Diod. Sic. T. 4. p. 41. ed. *Bip.* Pol. 2, 37. 10. Ios. Arch. 4, 4. 1. Diog. Laërt. 2, 93.)

Προκόπτω, f. ψω, (a πρό et κόπτω tundo; procudo, tundendo produco, ut metalla, strecken, promoveo Thuc. 7, 56.) *progredior, procedo*. Sexies in N. T. a) de tempore Rom. 13, 12. ἡ νὺξ προέκοψεν, *nox processit*, sens. *profligata est.* (Ios. Bell. Iud. 4, 4. 6. Appian. Bell. civ. 2. p. 781.) — b) metaph. *progressus facio, incrementa capio, proficio*, sq. dat. *woran?* [vid. ἀγαλλιάω] ut σοφίᾳ, ἡλικίᾳ, χάριτι Luc. 2, 52. (Diod. Sic. 11, 87.) — sq. ἔν τινι [vid. ἐν p. 168 col. 1 fin.] Gal. 1, 14. (Diod. Sic. Tom. 4. p. 50. ed. *Bip.*) — iunct. c. ἐπὶ πλεῖον i. e. *amplius* [vid. ἐπί p. 190 col. 1.] 2 Tim. 3, 9. (Diod. Sic. 14, 98.) — et addito genit. ut ἀσεβείας 2 Tim. 2, 16. vid. de h. l. sub πλείων monita. — sq. ἐπὶ τὸ χεῖρον, *in deterius* προκόψουσι i. e. *improbitate progredientur* 2 Tim. 3, 13. Vide ἐπί p. 189 col. 2. fin. — Saepius non extat in N. T.

Πρόκριμα, τος, τό, (πρό, κρίμα) *praeiudicium*. Legitur tantum 1 Tim. 5, 21.

Προκυρόω, ῶ, f. ώσω, (πρό, κυρόω sancio) *ante sancio, ante ratum facio*. Semel in N. T. Gal. 3, 17. διαθήκη προκεκυρωμένη i. e. πρὸ τοῦ νόμου κεκυρωμένη.

Προλαμβάνω, f. προλήψομαι, aor. 2. προέλαβον, 1) *antecapio, anticipo, praeoccupo*, sq. accus. rei, ut τὸ ἴδιον δεῖπνον 1 Cor. 11, 21. (Diod. Sic. 17, 73. Pol. 9, 14. 12. Herodian. 2, 15. 13. Dem. 32, 37.) — sq. inf. Marc. 14, 8. προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα *antevertit ungere corpus meum* i. e. *ante, quam mortem subirem, ungendum curavit corpus meum* = προλαβοῦσα ἐμύρισέ μου τὸ σῶμα. Cf. *Win.* p. 437. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 605. — (προλαβόντες ἐπιμέλονται Xen. Cyr. 1, 2. 3.) — 2) *deprehendo*, τινὰ ἔν τινι *aliquem in aliqua re* peragenda [vid. ἐν p. 167 col. 1.] *citius quam expectaverit* [vid. tamen *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 198 sq. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 129.] Gal. 6, 1. ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι (Sap. 17, 17.) — Saepius non habetur in N. T.

Προλέγω, f. ξω, (πρό, λέγω) *praedico, ante moneo*. Ter in N. T. sq. ὅτι 2 Cor. 13, 2. τινί, ὅτι 1 Thess. 3, 4. τί, *praedico de aliqua re*, ὅτι [de qua constructione vid. sub λέγω p. 291 ad Ioh. 8, 54. 9, 19. et sub ἀποδείκνυμι notata] Gal. 5, 21. — pro הִגִּיד 41, 26. (Diod. Sic. 1, 50. 2, 41. Hdian. 2, 14. 9. Xen. An. 7, 7. 5.)

Προμαρτύρομαι, dep. med. (πρό, μαρτύρομαι) *ante testor, im voraus bezeugen*, sq. accus. rei, ita semel in N. T. 1 Petr. 1, 11.

Προμελετάω, ῶ, f. ήσω, (πρό, μελετάω) *praemeditor*. Semel in N. T. sq. inf. aor. obiecti nota [vid. αἰτέω] Luc. 21, 14. (Xen. de rep. Athen. 1, 20.)

Προμεριμνάω, f. ήσω, (πρό, μεριμνάω quod vid.) **ante sollicitus sum, ante curo**, sq. interrog. c. coniunct. [vid. γίνομαι p. 83 col. 1. fin.], ita semel Marc. 13, 11.

Προνοέω, ῶ, f. ήσω, (πρό, νοέω) *praevideo* [propr. Xen. Cyr. 8, 1. 13.], metaph. *prospicio*, *curam gero*, ita a) activ. sq. genit. [vid. ἀμελέω], ut τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων 1 Tim. 5, 8. (2 Macc. 14, 9. Ael. V. H. 2, 31. Xen. Cyr. 8, 1. 1.) Hiero 10, 8. — b) med. *προνοέομαι*, *οῦμαι*, signif. reciproca [vid. βουλεύομαι] seq. accus. [vid. *Matth.* §. 348, not. 2. *Rost* §. 109, not. 2.] *unter einander für etwas sorgen*, τὰ καλά i. e. *operam do rebus honestis*. ἐνώπιόν τινος *coram aliquo* Rom. 12, 17. 2 Cor. 8, 21. — ita οἱ ό Prov. 3, 4. loco textus recepti dum legerent וְשֵׂכֶל טוֹב. (Xen. Mem. 4, 3. 12.) — Saepius non legitur in N. T.

Πρόνοια, ας, ἡ, (προνοέω) *providentia* i. e. *provida cura*. Bis in N. T. Act. 24, 3. Rom. 13, 14. πρόνοιαν ποιεῖσθαί τινος, vid. ποιέω. (Sap. 14, 3. Diod. Sic. 5, 1 et 83. Pol. 2, 106. 9. Xen. Cyr. 1, 6. 23.)

Προοράω, ῶ, f. άσω, pf. προεώρακα, impf. προωρώμην [de quo vid. *Win.* p. 83. *Buttm.* gram. max. §. 114 sub ὁράω. — praevideo Xen. Conv. 4, 5. — a πρό, ὁράω] *ante video*, i. e. vel: *prius video*, sq. acc. pers. Act. 21, 29. — vel: *ante oculos habeo aliquem*, sq. accus. pers. et ἐνώπιόν μου [de qua dicendi ubertate vid. sub ἀνίστημι ad ἀναστάς monita] metaph. de eo, qui ita memor est alicuius, ut eum quasi semper habeat oculis obversantem, Act. 2, 25. coll. Ps. 16, 8. — Saepius non extat in N. T.

Προορίζω, f. ίσω, (πρό, ὁρίζω, definio; ante definio, limites ante describo Dem. 877, 7.) *praefinio*, *vorher bestimmen*. Sexies in N. T. de Deo, quatenus ante mundi initia fieri aliquid decrevit, sq. acc. c. inf. Act. 4, 28. — addita re, cuius adeptionem hominibus praefiniverit [cf. de hoc voc. technico *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 201.], ut τινὰ εἰς υἱοθεσίαν Eph. 1, 5. ἣν — εἰς δόξαν ἡμῶν 1 Cor. 2, 7. τινὰ σύμμορφόν τινος [de quo duplici acc. vid. ἀποδείκνυμι] Rom. 8, 29. οὓς προέγνω — αὐτοῦ de quibus antea decretum fecit, *eos etiam tales antea destinavit, qui forma cum filii sui imagine congruerent*. — v. 30. οὓς δὲ προώρισε scil. συμμόρφους τῆς εἰκόνος τ. υἱοῦ αὐτοῦ. Eph. 1, 11. ἐν ᾧ ἐκληρώθημεν προορισθέντες scil. κληρωθῆναι.

Προπάσχω, aor. 2. προέπαθον (πρό, πάσχω patior; afficior ante, ante evenit mihi aliquid Xen. Mem. 2, 2. 5.) **mala patior**, temporis praeteriti notione inclusa i. e. de homine, qui ante, quam factum est id, de quo agitur, mala perpessus est, ita semel 1 Thess. 2, 2. (Thuc. 3, 67.)

Προπάτωρ, ορος, ὁ, (πρό, πατήρ) *proavus* Rom. 4, 1. vid. tamen de hac h. l. lect. *Griesb.*, *Meyer*, *Fritzsche*, coll. *Schott*.

Προπέμπω, f. ψω, (πρό, πέμπω mitto; praemitto Xen. Cyr. 2, 4. 18.) *deduco aliquem* i. e. *comitor aliquem, qui iter suscepturus est, ad locorum quoddam intervallum, aut itineris comites do*, id, quod apud veteres [cf. Cicer. Cat. mai. c. 18.] pertinebat ad honorabilia, cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Reisen*. Ita novies: sq. accus. pers. Act. 15, 3. 20, 38. 21, 5. Rom. 15, 24. 1 Cor. 16, 6. 11. 2 Cor. 1, 16. (Diod. Sic. 13, 3. Ioseph. Arch. 20, 2. 6. Hdian. 2, 6. 17 et 19. Xen. Cyr. 1, 4. 25.) — de personis ita deducentibus aliquem, ut comitentur eum *rebus ad iter necessariis simul instructum*, ita seq. acc. pers. Tit. 3, 13. 3 Ioh. v. 6. Cf. *Meyer* Act. Ap. p. 199. et de particip. aor. 3 Ioh. v. 6. *Win.* p. 325. *Rost* §. 117, 3. et sub ἀδύνατος de usu aoristi observata. —

Προπετής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (πρό, πίπτω, πέτω cado; procidunus Xen. de re eq. 1, 8.) *temerarius*. Bis in N. T. Act. 19, 36. 2 Tim. 3, 4. (Alciphron. 3. ep. 57. Diod. Sic. 15, 29. Hdian. 1, 8. 11. Xen. Cyr. 1, 3. 7.)

Προπορεύομαι, f. εύσομαι, (πρό, πορεύομαι) *praeeo*, *praecedo* — in itinere *dux praecedo*. Bis in N. T. sq. genit. pers. pendente a praeposit. latente in verbo [cf. *Matth.* §. 378. *Win.* p. 402.] Act. 7, 40. de h. l. indicat. fut. in verbis οἳ προπορεύσονται ἡμῶν *qui antecedant nos* cf. *Win.* p. 276. *Matth.* §. 507. I. 1. (1 Macc. 9, 11. Pol. 18, 2. 5.) — de homine, qui tempore praecedit aliquem vel prior altero prodit, repetito πρό [vid. *Win.* p. 407.] ut πρὸ προςώπου τινος Luc. 1, 76. (ita προπορεύομαι Diod. Sic. 1, 87. Xen. Cyr. 4, 2. 23.) —

Πρός, praepos. secum habens

A) *genitivum*, significat: *a*, *ab* [propr. a parte alicuius, von der Seite eines Gegenstandes her, ut ὅσα — εἰς ἡμᾶς ἦλθεν λεχθέντα πρὸς αὐτοῦ ἢ γραφέντα Hdian. 1, 2. 5. κροῖσος ὁ πρὸς μητρὸς αὐτοῦ θεῖος Ael. V. H. 3, 26. ὁμολογεῖται πρὸς πάντων κράτιστος γενέσθαι Xen. An. 1, 9. 20.] transfertur a personis stantibus a partibus alicuius [πρῶτοι γὰρ οὗτοι ἀποστάντες ἀπ' ἐκείνου καὶ γενόμενοι πρὸς σέο Hdot. 1, 124.] ad rem, e qua est aliquid vel in cuius rationibus positum est aliquid, ut ὑπάρχω πρός τινος, *sum ex usu et re alicuius, inservio commodis alicuius rei, conduco* vel *prosum alicui rei*, ita semel in N. T. Act. 27, 34. (Diod. Sic. 18, 50. Lucian. Dial. Deorr. 20, 4. Thuc. 3, 38 et 59. Ita Lat. *a*, *ab*, Cicer. pro Rosc. Amerin. c. 36. pro Cluent. c. 34. *ab reo* dicere i. e. *pro reo*. Herenn. 2, 27. 43. quod saepe consulto multi *ab reo* faciunt.) Cf. *Matth.* §. 590. *Rost* §. 110. *Buttm.* §. 134. *Fischer* 3. b. p. 251. Greg. Cor. p. 106. ed. *Schäfer*. *Valken.* ad Schol. in Eur. Phoen. p. 266 ed. Lips. *Lob.* ad Phryn. p. 10. *Herm.* ad Vig. p. 862. *Passow* Vol. 2. p. 750. *Win.* p. 358. coll. Tursellin. de partic. lat. P. 1. p. 55. —

B) iungitur c. *dativo*, propinquitatem vel viciniam [unmittelbare Nähe] indicat, ubi Latini:

ad, prope ad, iuxta, nos: ***an, bei, in der Nähe***.

Ita sexies de loco vel re, quam contingit aliquis vel cui adhaeret aliquid, ut ἐγγίζω Luc. 19, 37. ἐγγίζοντος — καταβάσει *als er schon nahe war bei*. — εἰμί Marc. 5, 11. quo l. codd. auctoritate πρὸς τῷ ὄρει exhibent *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Fritzsche*, *Meyer*, *de Wette*, *Theile* pro vulg. πρὸς τὰ ὄρη. — ἕστηκα Ioh. 18, 16. 20, 11. Vid. de h. l. lect. π. τῷ μνημείῳ praeferenda *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. καθέζομαι 20, 12 bis. περιζώννυμι Apoc. 1, 13. πρὸς τοῖς μαστοῖς i. e. *an der Brust*. (Ael. V. H. 9, 39. Dem. 487, 8. Xen. Cyr. 2, 4. 17.) cf. *Matth.* l. l. *Rost* §. 107. *Buttm.* l. l. *Fischer* l. l. p. 355. *Vig.* p. 666. *Passow* l. l. *Win.* p. 376. —

C) copulatur c. *accusativo*, indicans

I) *directionem* [Richtung, Bewegung nach einem Gegenstande hin], ubi Latini:

ad, versus, nostrates: ***hin—zu, zu***.

Ita 1) *de loco* i. e. seq. accus. *loci* vel *personae* aut *rei*, ad quam in loco versantem dirigitur actio verbo vel substantivo cognato significata. Iungitur igitur cum verbis *motum* indicantibus [cf. *Matth.* §. 591. *Rost* §. 104. *Buttm.* §. 134. *Fischer* 3. b. p. 256. *Vig.* p. 668. 862. *Passow* l. l. *Win.* p. 383. coll. de Lat. *ad* Tursell. l. l. p. 76 sqq.], ut post vv. *cadendi*, πίπτω Apoc. 1, 17. Marc. 5, 22. προςπίπτω Marc. 7, 25. De praepos. πρός repetita post προςπίπτω vid. *Win.* p. 407. — post vv. *expandendi*, *vertendi*, ut ἐκπετάννυμι Rom. 10, 21. coll. Ies. 65, 2. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. P. 2. p. 428. ἐπιστρέφω Act. 9, 40. — in formulis tropicis [vid. ἐπιστρέφω] 2 Cor. 3, 16. 1 Thess. 1, 9. λαλῶ πρὸς τὸ οὖς i. e. *ore ad aurem admoto* Luc. 12, 3. (ita διαλέγεσθαι πρὸς τὸ οὖς Aesop. f. 48. — ad aurem admonere Cic. de fin. 1, 21.) — στρέφω Luc. 7, 44. 23, 28. — Formulae ab Hebraeorum dicendi ratione repetendae: ut βλέπειν τι πρόςωπον [de quo accus. adverbiascente vid. *Matth.* §. 427.] πρὸς πρόςωπον facie ad faciem conversa i. e. *coram* [ut ἰδεῖν τινα πρόςωπον πρὸς πρόςωπον pro: פָּנִים אֶל־פָּנִים Gen. 32, 30. Iud. 6, 22.] metaph. pro: *clarissime aliquid perspicio* 1 Cor. 13, 12. cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 222. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 112. — λαλεῖν loqui, reden, στόμα πρὸς στόμα *ore ad os converso* pro: *coram*, *mündlich* 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 13. ita pro דִּבֶּר פֶּה אֶל־פֶּה Num. 12, 8. Ierem. 32, 4. (προςφέρειν τὸ στόμα πρὸς τὸ στόμα de osculantibus Xen. Mem. 2, 6. 32.) cf. *Lücke* Vol. 3. p. 277. — post vv. *mittendi*, ut ἀναπέμπω Act. 23, 7. 15. ἀπολύω 15, 33. ἀποστέλλω Matth. 21, 34. 37. 23, 24. 27, 19. Marc. 3, 31. 12, 2. 4. 6. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Fritzsche*. v. 13. Luc. 1, 27. 7, 3. 20. 13, 35. 20, 10. Ioh. 5, 33. 11, 3. 18, 24. Act. 8, 14. 9, 38. 11, 11. 30. 13, 15. 2 Cor. 12, 17. πέμπω Luc. 4, 26 bis. 7, 6. 19. Ioh. 16, 7. Act. 10, 33. 15, 25. 23, 30. 25, 21. Eph. 6, 22. Phil. 2, 25. Col. 4, 8. Tit. 3, 12. (Paus. 1, 2. 3. Thuc. 1, 91.) — post vv. *admovendi*, *alligandi*, *ponendi*, *adhaerendi*, ut βεβλη-

μαι Luc. 16, 20. δέω πρὸς τὴν θύραν Marc. 11, 4. κεῖμαι Matth. 3, 10. τίθημι Act. 3, 2. — προςκόπτω, προςκολλάομαι [de praep. repetita vid. *Win.* p. 407.] Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. — Marc. 10, 7. Eph. 5, 31. — προςτίθεσθαι πρὸς τοὺς πατέρας ad normam formulae hebr. נֶאֱסַף אֶל־אֲבוֹת solemni in sepulcro patrio describendo: *colligi ad patres* sensu: *iuxta patres sepeliri* Act. 13, 36. — post vv. *ducendi, dirigendi, ferendi, abripiendi, trahendi*, ut ἄγω Marc. 11, 7. Luc. 4, 40. 18, 40. 19, 35. Ioh. 1, 43. 8, 3. 9, 13. Act. 9, 27. 23, 18. ἀπάγω Matth. 26, 57. Marc. 14, 53. Ioh. 18, 13. Act. 23, 17. 1 Cor. 12, 2. ἁρπάζω Apoc. 12, 5 bis. διασώζω = *salvum perduco* Act. 23, 24. ἐκφέρω Act. 5, 10. ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. — ἑλκύω Ioh. 12, 32. κατάγω Act. 23, 15. κατευθύνω 1 Thess. 3, 11. κατασύρω Luc. 12, 58. παραλαμβάνω Ioh. 14, 3. φέρω Marc. 1, 32. 9, 17. 19. 20. — ἡ πρός με λειτουργία i. e. *beneficium ad me perferendum* [alii: das für mich bestimmte Geschenk] Phil. 2, 30. (Xen. An. 7, 2. 2.) — post vv. *nuntiandi*, ut ἀπαγγέλλω, γνωρίζω, ἐμφανίζω τι πρός τινα [ubi alias τινί, vid. verba modo laudata] *nuntium, notitiam, indicium perfero ad aliquem* Act. 16, 36. 23, 22. Phil. 4, 6. (διηγεῖσθαι πρός τινα Lucian. dial. marin. 14, 2. ἀπαγγέλλειν τοὺς λόγους πρὸς τοὺς Ἕλληνας Plut. de cohib. ira c. 9. et Lat. *ad* Plaut. Mil. glor. 2, 1. 33. inscendo ut eam rem — ad herum nuntiem. Id. Captiv. 2, 2. 109. praecipe, quae ad patrem vis nuntiari.) Cf. sub ἀπολογέομαι notata et Tursellin. l. l. p. 83. — post vv. *eundi, sedendi, veniendi* et substant. his verbis cognata [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. P. 1. p. 195. coll. *Matth.* §. 390. *Stallb.* ad Plat. Phileb. p. 30.], ut ἄγωμεν *eamus* Ioh. 11, 15. ἀναβαίνω Marc. 6, 51. Ioh. 20, 17 bis. Act. 15, 2. ἀνακάμπτω Matth. 2, 12. ἀναστρέφομαι = *vitam instituo*, πρὸς ὑμᾶς *vultum ad vos dirigens* = *euch gegenüber*, *coram vobis* 2 Cor. 1, 12. Act. 18, 22. ἀνέρχομαι Gal. 1, 17. ἀπέρχομαι Matth. 14, 25. Marc. 3, 13. 14, 10. Ioh. 4, 47. 6, 68. 11, 46. Apoc. 10, 9. — πρὸς ἑαυτόν i. e. *domum suam* Luc. 24, 12. Ioh. 20, 10. γίνεσθαι 2 Ioh. v. 12. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *de Wette*. — δεῦτε Matth. 11, 28. διαβαίνω et διαπεράω Luc. 16, 20. ἐγγίζω Luc. 19, 29. Marc. 11, 1. de h. l. lect. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 465. 467. coll. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*, *Theile*. — εἴςειμι Act. 21, 18. εἰςέρχομαι Marc. 6, 25. 15, 43. Luc. 1, 28. Act. 10, 3. 11, 3. 16, 40. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*, *Schott* coll. *Win.* p. 377. — Act. 17, 2. 28, 8. Apoc. 3, 20. εἴςοδος 1 Thess. 1, 9. 2, 1. εἰςέρχομαι Act. 28, 30. ἐκπορεύομαι Luc. 8, 4. ἐπιστρέφομαι Matth. 10, 13. ἐπισυνάγομαι Marc. 1, 33. ἔρχομαι Matth. 3, 14. 7, 15. 14, 28. 29. 17, 14. 19, 14. 21, 32. 25, 36. 39. 26, 40. 45. Marc. 1, 40. 45. 2, 3. 13. 3, 8. 5, 15. 6, 48. 9, 14. 10, 14. 50. 11, 1. vid. de h. l. paulo ante monita. — 11, 27. 12, 7. vid. ad h. l. *Fritzsche* coll. tamen *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *de Wette*, *Theile*. — 12, 18. Luc. 1, 43. 6, 47. 7, 7. 8, 35. 14, 26. 15, 20. 18, 3. 16. 22, 45. Ioh. 1, 29. 48. 3, 2. 20. 21. 26 bis. 4, 30. 40. 5, 40. 6, 5. 17. 35. 44. 45. 65. 7, 37. 45. 50. 8, 2. 10, 41. 11, 19. 29. 45. 13, 6. 14, 6. 18. 23. 28. 16, 7. 17, 11. 13. 19, 39. 20, 2. Act. 17, 15. 20, 6. 21, 11. 22, 13. Rom. 1, 10. 13. 15, 22. 23. 29. 1 Cor. 2, 1. 4, 18. 19. 21. 14, 6. 16, 5. 11. 12. 2 Cor. 1, 15. 16. 2, 1. 12, 14. 13, 1. Col. 4, 10. 1 Thess. 2, 18. 3, 6. 1 Tim. 3, 14. 2 Tim. 4, 9. Tit. 3, 12. 2 Ioh. v. 10. 12. — ἥκω Ioh. 6, 37. Act. 28, 23. κάθημαι, συγκάθημαι θερμόμενος πρὸς τὸ φῶς i. e. *conversus ad lucem* Luc. 22, 56. Marc. 14, 54. καταβαίνω Act. 10, 21. 14, 11. Apoc. 12, 12. μεταβαίνω Ioh. 13, 1. ὀρθρίζω Luc. 21, 38. παραγίνομαι Matth. 3, 13. Luc. 7, 4. 20. 8, 9. 11, 6. περιπατέω = vitam instituo [vid. περιπατέω] πρός τινα vultum ad aliquem dirigens i. e. *coram aliquo* vel: *gegenüber Jemandem* Col. 4, 5. 1 Thess. 4, 12. πορεύομαι Matth. 10, 6. 25, 9. 26, 14. Luc. 11, 5. 15, 18. 16, 30. Ioh. 14, 12. 16, 18. 20, 17. προάγω Marc. 6, 45. ἡ προςαγωγή Eph. 2, 18. προςέρχομαι 1 Petr. 2, 3. συμπορεύομαι Marc. 10, 1. συνάγομαι Matth. 13, 2. 27, 62. Marc. 4, 1. 6, 30. 7, 1. συντρέχω Act. 3, 11. τρέχω 2 Thess. 3, 1. ὑπάγω Matth. 26, 18. Marc. 5, 19. Ioh. 7, 33. 13, 3. 16, 5. 10. 16. 17. (Hdian. 3, 12. 33. Plut. Galb. c. 13. init.) — Formulae notandae: ὁ λόγος τ. θεοῦ γίνεται πρός τινα Ioh. 10, 35. ἡ ἐπαγγελία γίνεται *promissio contingit* πρός τινα i. e. *alicui* Act. 13, 32. 26, 6. — φωνὴ γίνεται πρός τινα Act. 7, 31. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*. — Act. 10, 13. abest ἐγένετο v. 15. Vide de his formulis γίνομαι p. 84 col. 2. — — post vv. *dicendi*, *litigandi* et substantiva his verbis cognata, seq. accus. *personae*, ad quam dirigitur oratio [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 428.], ubi alias simplex ponitur dativus [vid. ἀπολογέομαι], ut ἀποκρίνομαι Luc. 4, 4. — ἀπεκρίθη πρὸς τὸν λαόν *orationem excipiens locutus est ad populum* Act. 3, 12. Vid. ἀποκρίνομαι. — ἀπολογία Act. 22, 1. (Xen. Mem. 4, 8. 5.) γογγύζω Luc. 5, 30. δημηγορέω Act. 12, 21. διακρίνομαι Act. 11, 2. διαλέγομαι 24, 12. — 17, 17. quo l. dat. et πρός c. accus. alternant. εἶπον Marc. 3, 15. Luc. 1, 13. 18. 34. 61. 2, 34. 48. 49. 3, 12. 13. 14. 4, 23. 43. 5, 4. 10. 22. 31. 33. 34. 6, 3. 9. 7, 40. 50. 8, 21. 22. 9, 3. 13. 14. 33. 43. 50. 57. 59. 62. 11, 1. 5. 39. 12, 15. 16. 22. 13, 7. 23. 14, 3. 5. 23. 25. 15, 3. 22. 17, 1. 22. 18, 31. de locis Luc. 18, 9. Rom. 10, 21. Hebr. 1, 7. 8. vid. infra. — Luc. 19, 5. 8. 9. 13. 33. 39. 20, 2. 3. 23. 41. 22, 15. 52. 23, 4. 14. 22. 24, 5. 17. 18. Ioh. 4, 48. 6, 28. 34. 7, 3. 8, 7. 57. 11, 21. Act. 1, 7. 2, 29. 37. 3, 22. 4, 8. 19. 23. 5, 9. 35. 7, 3. 8, 20. 9, 10. 11. 15. 12, 8. 15. 15, 7. 36. 18, 6. 14. 19, 2. 21, 37. 22, 8. 10. 21. 25. 23, 3. 28, 21. Hebr. 1, 13. λαλέω Luc. 1, 19. 55. 2, 18. 20. 24, 43. Act. 3, 22. 4, 1. 8, 26. 9, 29. 11, 14. 20. 21, 39. 26, 14. 26. 28, 25. 1 Thess. 2, 2. Hebr. 5, 5. 11, 18. λέγω Luc. 5, 36. 7, 24. 9, 23. 10, 2. 12, 1. 14, 7. 16, 1. 20, 9. 24, 10. Ioh. 2, 3. 3, 4. 4, 15. 49. 6, 5. 7, 50. 8, 31. Act. 2, 12. 3, 25. 26, 27. Hebr. 7, 21. de locis Marc. 12, 12. Luc. 11, 53. 12, 41 bis. 20, 19. vid. infra sub I. 3. notata. — λόγος Act. 13, 15. ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς *sermo noster isque ad vos factus* i. e. *institutio nostra eaque illa, quae vobis per nos contigit* [vid. de artic. ante πρός repetito *Win.* p. 125 et sub voc. πίστις ad Rom. 3, 25. monita] 2 Cor. 1, 18. μάρτυς εἰμί Act. 13, 31. 22, 15. Cf. *Win.* p. 383. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 202 sq. — φημί Luc. 23, 70. Act. 2, 38. 10, 23. 16, 37. 25, 22. 26, 1. 28. (λέγω Lucian. Dial. Deorr. 20, 1. Hdian. 7, 8. 3. Xen. Cyr. 1, 3. 14. Hdot. 6, 12. φημί Ael. V. H. 1, 21.) — de sermone mutuo vel de verbis, quae facit unus ad alterum vel quae invicem aut inter se conferunt plures, ita πρὸς ἀλλήλους post ἀντιβάλλω Luc. 24, 17. διαλαλέω 6, 11. διαλέγομαι Marc. 9, 33. εἶπον Luc. 2, 15. 24, 32. Ioh. 7, 35. 16, 17 coll. v. 19. ubi μετ' ἀλλήλων. — 19, 24. ἐμπαίζω Marc. 15, 31. λαλέω Act. 26, 31. λέγω Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. Ioh. 4, 33. Act. 2, 7. 28, 4. μάχομαι Ioh. 6, 52. ὁμιλέω Luc. 24, 14. συλλαλέω Luc. 4, 36. συμβάλλω Act. 4, 15. πρὸς ἑαυτούς post διαλογίζομαι Marc. 9, 33. τί — πρὸς ἑαυτοὺς διαλογίζεσθε i. e. πρὸς ὑμᾶς αὐτούς coll. v. 34. ubi πρὸς ἀλλήλους. — εἶπον Marc. 12, 7. Ioh. 12, 19. λέγω Marc. 16, 3. 10, 26. (Hdot. 6, 12.) — Formulae notandae: ὄμνυμι ὅρκον πρός τινα [zu Einem schwören, Einem ins Gesicht schwören i. e. *iuramentum praesto* vel *do alicui*. Ita de Deo iuramento interposito pollicente alicui aliquid Luc. 1, 73. (Hom. Od. 14, 331. 19, 288.) cf. *Passow* Vol. 2. p. 752. — ἀνοίγω στόμα πρός τινα 2 Cor. 6, 11. vid. sub ἀνοίγω monita. — Formulae ab hebraica dicendi ratione repetendae: ἐγένετο ὁ λόγος τ. θεοῦ πρός τινα [vid. γίνομαι p. 84 col. 2.] Ioh. 10, 35. γίνεται φωνὴ κυρίου πρός τινα Act. 10, 13. 15. 7, 31. de h. l. lectione vid. *Griesb.*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — preces cum apud antiquitatis tum omnis tum Orientis populos fieri solerent [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Gebet*. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 428. *Rosenm.* Altes und neues Morgenl. Vol. 4. p. 42. 47. *Matth.* §. 401. coll. Hom. Iliad. 5, 174. 15, 371.] facie et manibus versus coelum vel ad Deum directis post vv. *precandi*, *venerandi* et post substant. his vv. cognata, ita πρὸς τὸν θεόν vel κύριον post αἴρω φωνήν Act. 4, 14. βοᾶν Luc. 18, 7. δέησις Rom. 10, 1. de h. l. lect. vid. *Knapp*, *Fritzsche*, coll. tamen *Griesb.*, *Scholt*, *Meyer*. Hebr. 5, 1. δέομαι Act. 8, 24. εὔχομαι 2 Cor. 13, 4. προσευχή Act. 12, 5. Rom. 15, 30. κάμπτω τὰ γόνατα Eph. 3, 14. (κλαίω πρὸς οὐρανόν Hom. Iliad. 8, 364. multum ad superos flere Virg. Aen. 6, 481. tendoque supinas ad coelum cum voce manus Virg. Aen. 3, 177. cf. Tursellin. de particul. lat. Vol. 1. p. 82. ed. *Hand*. —

2) de *tempore*, i. e. refertur a) ad tempus non accurate definitum, sed certo alicui temporis momento propinquum, ubi Latini:

ad, *versus*, nos: *gegen*,

ut πρὸς ἑσπέραν Luc. 24, 29. (Ios. Ant. 5, 4. 3. Xen. An. 4, 5. 21. Thuc. 4, 35. ita *ad* Sueton. Caes. c. 37. Cicer. ad Famil. 7, 29. 3.) cf. *Matth.* l. l. *Fischer* 3. b. p. 259.

Passow l. l. *Win.* p. 383. coll. Tursellin. l. l. p. 98. 99. — b) ad temporis punctum vel terminum, ad quem usque pertingit vel durat aliquid, ubi Lat. *ad*, nos: *auf*, ut πρὸς καιρὸν *ad tempus*, *auf eine Zeit* i. e. *in aliquod tempus*, *aliquamdiu*, *auf einige Zeit* Luc. 8, 13. 1 Cor. 7, 5. (ita *ad tempus* Cicer. Offic. 1, 8. 2. de amicit. c. 15.) cf. Tursell. l. l. p. 126 sq. — πρὸς καιρὸν ὥρας *ad horae tempus* i. e. *in breve tempus* 1 Thess. 2, 17. πρὸς ὥραν *ad horam* sens. *ad breve tempus* Ioh. 5, 35. 2 Cor. 7, 8. Gal. 2, 5. Philem. v. 15. πρὸς ὀλίγας ἡμέρας Hebr. 11, 10. πρὸς ὀλίγον i. e. *ad breve tempus* (Lucian. Dial. Deorr. 18, 2. Ael. V. H. 12, 6. Diog. Laërt. 5, 2.) cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. *Passow* l. l. *Win.* l. l. —

3) metaphorice, ita

a) de *termino* [Ziel] i. e. de re vel conditione, ad quam perducit aliquid [cf. *Meyer* Ev. Luc. p. 346. Ev. Ioh. p. 149. *Win.* l. l.], ita εἶναι πρός τι *esse ad aliquid* i. e. *inservire alicui rei*, *ducere ad aliquid* = *afferre aliquid*, ut πρὸς θάνατον Ioh. 11, 4. — minus plene i. e. abest ὤν, οὖσα, ὄν, ut ἐστὶν ἁμαρτία [es giebt eine Sünde] πρὸς θάνατον *ad mortem* [aeternam, vid. θάνατος p. 297 col. 2.] *ducens* 1 Ioh. 5, 16. ἁμαρτάνειν ἁμαρτίαν μὴ [scil. οὖσαν] π. θάνατον Ibid. bis. (ita *ad* Cic. ad Quint. fratr. 3, 4. Vellej. Paterc. 119, 2. et esse *ad* aliquid Terent. Andr. 1, 4. 65. cf. Tursell. l. l. p. 77 sq. p. 117.) — στρεβλοῦσιν — πρὸς τὴν ἀπώλειαν i. e. *hoc eventu*, *ut sequatur pernicies* vel *ut ad perniciem ducantur* 2 Petr. 3, 16. —

b) de *directione animi* (geistige Richtung. Inservit enim, ut Lat. *ad* [vid. *Hand* ad Tursell. p. 104.] praepos. πρός designandis rationibus [Verhältnisse, Beziehungen], quae inter res vel personas intercedunt et quibus alia ad aliam refertur animi cogitatione. Nam ratio, qua aliquid ad aliquam rem, personam, notionem referimus, similis est directioni eamque comprehendere solemus imagine motus, quo ab alia re ad aliam iuxta positam perduci videamur), ita

aa) in locis, ubi animo vel *hostili* [feindliche, oppositionelle Richtung] vel *benevolo* et *amico* [wohlwollende Richtung] accedere ad aliquem et facere, quod verbo aut substant. indicatur, dicitur aliquis. Utuntur in talibus explicationis ergo Lat. α) praeposit. *contra*, etiam *in* seq. acc., nostrates: *gegen*, *wider*; seq. accusat. *personae*, item *rei*, quae, uti ἁμαρτία sistitur tanquam persona vel uti σὰρξ καὶ αἷμα personae facit circumscriptionem. Ita post ἀνταγωνίζεσθαι Hebr. 12, 2. ἐστὶν μοι ἡ πάλη Eph. 6, 11. ἔχω ζήτημα, μομφήν, πρᾶγμα Act. 25, 19. 1 Cor. 6, 1. Col. 3, 13. — 2 Cor. 5, 12. ad quem l. cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 106. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 197. — ἔχειν τι Act. 24, 19. Vid. ἔχω p. 244 col. 1. — πικραίνομαι Col. 3, 19. στῆναι Eph. 6, 11. — βλασφημία Apoc. 13, 6. γογγυσμός Act. 6, 1. — 23, 30. παραγγείλας — τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτόν i. e. *quae contra eum haberent dicenda* = *ihre Klage gegen ihn*. (Hom. Iliad. 17, 471. Pol. 2, 57. 7. Diod. Sic. 1, 25. Hdian. 3, 5. 6. Xen. Mem. 3, 5. 7.) cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 258. *Win.* p. 383. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2, b. p. 873. — de animo hostili vel dissidio mutuo, ἐν ἔχθρᾳ ὑπάρχειν πρὸς ἑαυτούς Luc. 23, 12. ἀσύμφωνοι πρὸς ἀλλήλους = *inter se dissidentes* Act. 28, 25. (στασιάζειν πρὸς ἀλλήλους Plut. Demetr. c. 36. ἔρις ἡ πρὸς ἀλλήλους Hdian. 3, 2. 14. ἀσύμφωνοι π. ἀλλήλους Diod. Sic. 4, 1.) — β) loci, in quibus verti potest: *erga*, *in* seq. accus., *gegen*, *zu*, ita post ἀγάπη, πίστις 1 Thess. 1, 8. Philem. v. 5. ἤπιος 2 Tim. 2, 24. πραότης Tit. 3, 2. — Referuntur huc etiam formulae et nomina ἐργάζεσθαι τὸ ἀγαθόν Gal. 6, 10 bis. μακροθυμεῖν 1 Thess. 5, 14. ποιεῖν τὰ αὐτά = *eodem modo se gerere* Eph. 6, 9. παῤῥησία 2 Cor. 7, 4. 1 Ioh. 3, 21. 5, 14. πεποίθησις 2 Cor. 3, 4. Vide tamen de his l. paulo post sub bb. β. observata. (Plut. Demetr. c. 39. Xen. Cyr. 1, 6. 31. 3, 2. 16. Mem. 2, 3. 10.) cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. *Win.* l. l. —

bb) de directione *mentis* vel animi, quatenus cogitat, iudicat et cogitata verbis enuntiat [Richtung des Geistes], ubi respondet Latinorum

ad i. e. *ratione habita*, *si respicis*, *quod attinet ad*, *intuendo*, nostratium: *in Rücksicht auf*, *in Bezug auf*,

cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 256. *Win.* p. 383. *Fritzsche* P. ad Rom. Vol. 1. p. 252. coll. Tursell. l. l. p. 106 sqq. α) sq. accus. *rei*, ut πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν Matth. 19, 8. Marc. 10, 5. (Thuc. 7, 48. 8, 50. *ad* Cic. pro Muraen. c. 18. ad famil. 2, 16. Terent. Adelph. 5, 3. 46.) — πρὸς τὸ δεῖν προσεύχεσθαι [de infinit. c. artic. vid. διά p. 98 col. 2.] *ratione habita officii preces faciendi* Luc. 18, 1. (provincia — summa contentione ad officia certans Cic. ad famil. 10, 8.) — πρὸς τὸ παρὸν *ad tempus praesens* vel *in praesens*, *für jetzt*, *für die Gegenwart*, ubi oppon. ὕστερον Hebr. 12, 11. (Ios. Ant. 6, 5. 1. Hdian. 1, 3, 13. Thuc. 2, 22. ad praesens Plin. hist. nat. 8, 22. 34.) — πρὸς ὃ δύνασθε — νοῆσαι *ad quod* [scil. ante scriptum] *si legentes attenderitis* vel *animum adverteritis*, *cognoscere potestis* Eph. 3, 4. (Lucian. Catapl. c. 6. Xen. Cyr. 4, 5. 26.) — πρὸς ταῦτα *ad haec* = *hierauf* i. e. *ad ea*, *quae ante dicta sunt respiciens*, ita post vv. *respondendi*, ut ἀνταποκρίνομαι Luc. 14, 6. ἀποκρίνομαι Matth. 27, 14. εἶπον Rom. 8, 31. (Plat. Crit. §. 11. Xen. An. 2, 1. 20. Mem. 3, 9. 12. Hdot. 8, 11. — nullam ad minas eius reddidit vocem Curt. 4, 6. respondebisne ad haec? Cic. Philipp. 2, 43. Ovid. Metam. 12, 542.) Cf. *Matth.* §. 409, b. *Heindorf* ad Plat. Hipp. p. 138. coll. Tursellin. l. l. p. 101. — β) sq. acc. *person.* Ita post vv. *dicendi*, ut λέγω τι πρός τινα *ratione habita alicuius*, etiam: *in aliquem*, *hindeutend auf Jem.* [cf. *Win.* l. l. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 427 sq. *Bleeck* l. l. 2. a. p. 140.] Marc. 12, 12. Luc. 11, 53. 12, 41 bis. 20, 19. Rom. 10, 21. Hebr. 1, 7. 8. εἰπεῖν Luc. 18, 9. (Ael. V. H. 12, 64. Polyaen. 1, 10. ἐρωτᾶν Xen. Mem. 4, 2. 15.) — πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος i. e. *de quo vobis sermo est*, vel: [vid. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 203. *Bleeck* l. l. 2. a. p. 590.] *ad quem* scil. Deum, nobis [reddendae olim rationis causa] *sermo est faciendus*, vel: *cum quo nobis negotium est* Hebr. 4, 13. (ἐάν με πάλιν λοιδορῆτε, πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν ἔσται μοι ὁ λόγος Plut. apophthegm. Agathocl. Mor. P. 2. 14 ed. *Tauchn.* Plut. de cohib. ira c.) — ubi subiungitur verbis vel substantivis, quibus significatur status vel conditio alicuius iudicanda ex eius ad alium aliquem [ut Deum, homines vel universos vel certos aliquos] ratione nunc ethica [cf. *Meyer* Act. Apost. p. 302. ep. ad Rom. p. 94. 107.], nunc sociali, nunc familiari aliaque; ita πρὸς τὸν θεόν, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους = *in Bezug auf Gott*, *auf die Menschen*, i. q. *apud Deum*, *coram Deo*, *apud homines*, *coram hominibus*, *Gott gegenüber*, *den Menschen gegenüber*, *bei* oder *vor Gott*, *den Menschen*, post ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν Act. 24, 16. καύχημα, παῤῥησίαν, πεποίθησιν ἔχειν Rom. 4, 2. 2 Cor. 3, 4. 1 Ioh. 3, 21. 5, 14. χάριν ἔχειν Act. 2, 46. συνίστημι ἐμαυτὸν 2 Cor. 4, 2. πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων *gegenüber iedem Menschengewissen* i. q. *vor*, *bei iedem Menschengewissen*. (Eur. Or. v. 30. Plat. apol. Socr. §. 16 ed. *Fischer.*) εἰρήνην ἔχειν πρὸς τὸν θεόν ratione habita Dei i. q. *cum Deo* Rom. 5, 1. (Hdian. 8, 7. 6. Diod. Sic. 21, 12. Xen. Hier. 2, 11. Plat. rep. VI. p. 445.) cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 252. — Referuntur huc etiam [vid. *Meyer* ep. ad Gal. p. 207.] loci, ubi plerumque vertitur *erga* Gal. 6, 10 bis. Eph. 6, 9. 2 Cor. 6, 7. 1 Thess. 5, 14. 1 Ioh. 3, 21. 5, 14. — his adde: τὰ πρὸς τὸν θεόν = *res divinae*, *das Verhältniss zu Gott*, *die Pflichten gegen Gott*, *die Angelegenheiten Gottes* Rom. 15, 17. — Hebr. 2, 17. 5, 1. ad horum l. accusat. τὰ — θεόν vid. sub ἀριθμός observata. (εὐσεβὴς τὰ π. τ. θεὸν Ios. Ant. 9, 11. 2. εὐσεβεῖν τὰ π. τ. θεοὺς Isocrat. ad Demonic. p. 4 ed. *Lange.* Lucian. pro imag. §. 58. Xen. Lacon. 13, 11.) — ubi agitur de personis societatis vel foederis vinculo iunctis [geselliges, Bundesverhältniss zu Jem.], in quibus nostrates, uti Latini praeposit. *cum*, *mit*, Hebraei עִם [Exod. 24, 8. Deut. 4, 23. 5, 2. 2 Chron. 23, 3. Hos. 12, 2. vel אֵת 2 Sam. 3, 13. Ierem. 31, 31.], Graeci rationis [Beziehung, Verhältniss zu] notionem tenentes utuntur praepos. πρός. Ita τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος 2 Cor. 6, 14. τίς — βελίαρ v. 15. (Stob. p. 25. εἰ δέ τις ἐστὶν κοινωνία πρὸς θεοὺς ὑμῖν. Philo legat. ad Cai. p. 107. C. τίς οὖν κοινωνία πρὸς Ἀπόλλωνα τῷ μηδὲν οἰκεῖον ἐπιτετηδευκότι.) — διατίθεμαι διαθήκην πρός τινα *ich trete in ein Bundesverhältniss zu Jem.* i. q. *foedus cum aliquo facio* Act. 3, 25. Hebr. 10, 16. abest διαθέσθαι facile cogitatione addendum Hebr. 9, 20. — pro כָּרַת בְּרִית לְ sq. Deut. 7, 2. Ios. 9, 15. — ubi agitur de hominis inferioris [discipuli, privati] ad superiorem [doctorem, magistratum] ratione 2 Cor. 12, 21. μὴ — πάλιν με ταπεινώσῃ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς *quod attinet ad meam* [doctoris]

ad vos [discipulos meos] *rationem, in meinem Verhältnisse zu euch.* Cf. *Meyer* ad h. l. p. 257. *de Wette* ad h. l. p. 256. (ita *ad* in carmine, quod habent e Platone [Anth. 3, 239. 15.] Aul. Gell. 19, 11. Macrob. 2, 2. et mira prorsum res foret, ut *ad me* fierem mortuus, *ad puerum* ut intus viverem. Cf. Tursellin. l. l. p. 117.) — *τί πρὸς ἡμᾶς* [scil. *ἐστίν*, ita plene 2 Macc. 4, 28. *πρὸς τοῦτον γὰρ ἦν ἡ τῶν φόρων πρᾶξις* ad hunc enim pertinebat vectigalium exactio] *quid ad nos?* Matth. 27, 5. *τί — σὺ ὄψει*, sensus: *non nostrum* [magistratuum] *est, hoc, ὅτι ἥμαρτες, curare, tua haec cura erit.* Ioh. 21, 22. 23. *τί πρὸς σέ; quid* hoc [scil. sors Iohannis futura] *ad te?* sensus: *non tuum, sed meum* [magistri et domini] *est, hoc curare.* (Lucian. dial. mort. 22, 3. *οὐδὲν ταῦτα πρὸς τὰ πορθμία.* Dem. 232, 6. *οὐδὲν γὰρ τούτων πρὸς ἐμέ.* Aristoph. Eccles. v. 517. *Π. τί — σοὶ τοῦτ'; Β. ὅ,τι μοι τοῦτ' ἐστίν;* Thesmoph. v. 505.) Cf. Lamb. Bos. p. 599 ed. *Schäfer.*

cc) de animi, quatenus vult et appetit, vel de *voluntatis* directione i. e. α) de *fine* vel *consilio* [Absicht]. Ita in locis, ubi dicitur facere aliquis aliquid, ut *efficiatur* aliquid. Cf. *Matth.* l. l. *Rost* l. l. *Passow* l. l. *Win.* p. 383 sq. *Bleeck* l. l. 2. b. p. 138. Utuntur in talibus Latini:

ad, i. e. *eo consilio ut*, it. *ad* sq. acc. gerundii, vel *ut* sq. coniunct., nostrates: *um zu, zu, auf dass, damit,*

sq. accus. *rei*, ita *ἐνδείκνυσθαί τι πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος* Hebr. 6, 11. *γράφειν πρὸς τὴν νουθεσίαν ἡμῶν* 1 Cor. 10, 11. *προτίθεσθαί τι πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης* Rom. 3, 26. de huius l. praeverbio *πρός* ex industria cum praepos. *εἰς* v. 25 et 26. permutato vid. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 202. — *λέγειν τινὶ πρὸς ἐντροπήν* 1 Cor. 6, 5. 15, 34. *πρὸς κατάκρισιν* 2 Cor. 7, 3. *πρὸς τὸ συμφέρον* 1 Cor. 7, 35. *πρὸς τὸ εὔσχημον — ἀπερισπάστως* Ibid. *λάμπειν πρὸς φωτισμόν* 2 Cor. 4, 6. *χειροτονεῖν τινα πρὸς τὴν τοῦ κυρίου δόξαν* 2 Cor. 8, 19. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 163 coll. *de Wette* ad h. l. p. 221. — *πρὸς τί quo consilio?* Ioh. 13, 28. — (Soph. Aiac. v. 40. Xen. An. 7, 2. 23. Plat. Phaedon. §. 63 fin. — ita *ad* Liv. 2, 11. navibus accitis ad custodiam. Cic. ad Quint. fratr. 1, 1. 8. Cyrus ille a Xenophonte non ad historiae fidem scriptus, sed ad effigiem iusti imperii. Cf. Tursell. l. l. p. 112 sq.) — iungitur *πρός* c. infinit. artic. habente, ut *πρὸς τὸ θεαθῆναι ut spectentur* Matth. 6, 1. 5, 28. 23, 5. 26, 12. Marc. 13, 22. 2 Cor. 3, 13. 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8. Iac. 3, 3. (Dem. 1270, 19. Plat. rep. 5. p. 472 B.)

β) de *fine* i. e. de re, ad quam assequendam spectat, quod verbo, substant., adiectivo enuntiatur vel ad quam tenendam et assequendam idoneum vel non idoneum est aliquid [Zweck]; habent Lat. in talibus:

ad, etiam *ad* c. acc. gerundii, vel *ut* c. coni., nos: *zu*, etiam *für.*

Cf. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. *Bleeck* l. l. 2. b. p. 233. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 246. coll. Tursell. l. l. p. 113 sq. — Cohaeret cum verbo, cum dicitur facere aliquis aliquid *τῷ θεῷ πρὸς δόξαν* 2 Cor. 1, 20. *πρὸς εὐσέβειαν* 1 Tim. 4, 7. *πρὸς τὴν καθαρότητα τῆς σαρκός* Hebr. 9, 13. *πρὸς τὸν καταρτισμόν* Eph. 4, 17. *πρὸς οἰκοδομήν* Rom. 15, 2. 1 Cor. 14, 12. 26. *πρὸς τὸ συμφέρον* 1 Cor. 14, 7. *πρὸς ὑποτύπωσιν τινος* 1 Tim. 1, 16. *πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός* Col. 2, 23. *πρὸς τὸ δύνασθαι στῆναι* Eph. 6, 11. *π. τὸ κατακαῦσαι* Matth. 13, 30. (*πρὸς βοήθειαν τοῦ τόπου* Hdian. 8, 4. 2. *πρὸς ἀναίρεσιν* 6, 9. 9. ita *ad* Cicer. Paradox. 1, 2. 20. pro Cluent. c. 70. Hor. Sat. 1, 6. 95. alios legere ad fastum quoscunque parentes.) — nectitur c. substantivo non habens ante se articulum [vid. *ἐν* p. 164 col. 2. init.], ut *αἰσθητήρια — πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ* Hebr. 5, 13. *πανουργία πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης* Eph. 4, 40. *πύρωσις πρὸς πειρασμόν* 1 Petr. 4, 12. (credulitas ad gaudia Tacit. Ann. 14, 4.) — cohaeret c. adiectivo vel participio qualitatem, facultatem, opportunitatem, utilitatem rei vel personae alicuius ad aliquid indicante, ita post *ἀγαθός* Eph. 6, 29. *ἀδόκιμος* Tit. 1, 16. *ἀνεύθετος* Act. 27, 12. *δυνατός* 2 Cor. 10, 4. *ἐξηρτισμένος* 2 Tim. 3, 17. *ἕτοιμος* Tit. 3, 1. 1 Petr. 3, 15. *ἱκανός* 2 Cor. 2, 16. *λευκός* Ioh. 4, 35. *ὠφέλιμος* 1 Tim. 4, 8 bis. 2 Tim. 3, 16 quater. (Diod. Sic. 5, 37. Xen. Mem. 4, 5. 12. 4, 6. 9 — 11. — ad verborum certamina rudes Liv. 10, 22. nemo ad facinus audacior Cic. Catil. 2, 5. 9. ad omnia summa natus Cic. Brut. c. 68.) — praepos. *πρός* praefixum habens articulum ita iungitur c. subst., ut indicet rem fini alicui destinatam et ad efficiendum aliquid institutam, ut *τὰ πρὸς τὴν χρείαν res ad vitae necessitates explendas destinatae* i. e. *res necessariae, die nöthigen Lebensbedürfnisse* Act. 28, 10. *τὰ πρὸς εἰρήνην quae spectant ad pacem* conciliandam i. e. *pacis conditiones*, sensu propr. Luc. 14, 32. — ex hebr. dicendi ratione 19, 42. *τὰ πρὸς τὴν εἰρήνην σου* i. e. *ea, quae ad salutem tuam* per Messiam adiuvandam a Deo *instituta sunt* vel *agenda tibi sunt.* — *τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν res ad vitam* [aeternam s. messianam] *et pietatem spectantia* 2 Petr. 1, 13. (*τὰ πρὸς τὴν ταφήν* Diod. Sic. 1, 72. *τὰ πρὸς τὸν πόλεμον* Xen. Cyr. 1, 2. 10. *τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα* Plat. Menex. Vol. 2. p. 247 e.) cf. *Win.* p. 384. —

c) de *norma* et *proportione* i. e. de rebus actionem aliquam regentibus et modulantibus, ubi Latini:

ad, etiam *secundum, congruenter ad;* nos: *nach.*

Cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 261. *Vig.* p. 665. *Passow* l. l. *Win.* p. 384. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 248. coll. Tursellin. l. l. p. 107 sq. aa) univ., ut *κομίζεσθαι πρὸς ἃ* [i. e. *πρὸς ταῦτα, ἃ*] *ἔπραξεν* 2 Cor. 5, 10. *ποιεῖν πρὸς τὸ θέλημά τινος* Luc. 12, 47. *ὀρθοποδεῖν* Gal. 2, 14. aliter *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 67. cum *Grotio, Moro*, aliis explicans: *ad sinceritatem evangelii adiuvandam.* (Lucian. Dial. Deorr. 4, 2. Xen. Hier. 4, 3. Cyr. 8, 4. 29 et 30. — agere *ad* praescriptum Caesar. bell. civ. 3, 51. esse sapientem ad normam alicuius Cic. de amicit. c. 5. ad cursum lunae in duodecim menses describit annum Liv. 1, 19. ad eorum arbitrium et nutum totos se fingunt Cicer. Orat. 8, 24.) —

bb) in comparatione et collatione rei alicuius cum aliis rebus, ubi Lat. *ad*, etiam *cum* vel dativo simplici utuntur, ita Rom. 8, 18. *οὐκ ἄξια — δόξαν huius temporis mala pondere destituuntur, ubi cum futura piorum hominum felicitate componuntur*, sensus: *mala huius temporis ne in censum quidem veniunt, si comparantur cum futura piorum hominum felicitate.* (Xen. Mem. 1, 2. 52. An. 7, 7. 41. Thuc. 3, 37 et 113. Plat. Hipp. mai. §. 2 ed. *Heindorf.* Ita *ad* Cic. Orat. 2, 6. 25. pro Dejot. 8, 24. de fin. 3, 16. 52.) Cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 257. *Passow* l. l. *Fritzsche* l. l. coll. Tursell. —

II) copulatur c. *accus.* personae aut rei, ad quam est, manet, fit aliquid, ubi Latini:

ad, apud, iuxta, nos: *an, bey.*

1) ubi praepositio magis ad directionem *cogitatam*, quam ad verbi, mansionis notionem includentis, significationem pertinet [cf. *Herm.* ad Vig. p. 857 fin.] i. e. in locis, ubi cogitatur aliquis accessisse, vel adductus, missus esse ad aliquem et *manere* vel *facere aliquid apud eum.* Cf. *Win.* p. 383. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 201 sqq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 36. — sq. accus. *pers.* ut *ἀνάδειξις πρὸς τὸν Ἰσραήλ* Luc. 1, 80. *εἶναι* 1 Thess. 3, 4. 2 Thess. 2, 5. 3, 10. *ἐνδημεῖν* 2 Cor. 5, 8. *παραμένειν* 1 Cor. 16, 6. *καθέζεσθαι* Matth. 26, 55. *κατηγορεῖν* Ioh. 5, 45. *παρεῖναι* adesse = advenisse Act. 12, 20. 2 Cor. 11, 8. Gal. 4, 18. 20. *παρουσία* Phil. 1, 26. *ποιεῖν τι* Matth. 26, 18. — sq. accus. *rei*, ut *δεδέσθαι πρὸς τὴν θύραν* Marc. 11, 4. (ad portam adesse Cic. de divin. 1, 27. 57.) — — 2) absque directionis notione = *πρός* c. dat. vel. *παρά* c. dat. cf. *Lücke* l. p. 361. a) sq. accus. *pers.* ut *γίνομαι* 1 Cor. 2, 3. 16, 10. *διαμένειν* Gal. 2, 5. *ἐπιμένειν* 1, 18. 1 Cor. 16, 7. *εἶναι* Matth. 13, 56. Marc. 6, 3. 9, 19. 14, 49. Luc. 9, 41. Ioh. 1, 1. 2. 1 Ioh. 1, 2. *ἔχειν τι* 1 Ioh. 2, 1. *κατέχειν* Philem. v. 13. *φανεροῦσθαι* 2 Cor. 7, 12. de loco 2 Cor. 4, 2. vid. supra sub I. 3. a. bb. β. monita. (1 Macc. 2, 69. Diod. Sic. 1, 77. Dem. 529, 16. Xen. Mem. 1, 2. 61.) — *πρὸς ἑαυτόν*, *apud se, secum, apud animum suum, für sich*, ut *προσεύχεσθαι* Luc. 18, 11. — Luc. 24, 12? — plur. *πρὸς ἑαυτούς* *apud se, apud animum suum*, ut *ἀγανακτεῖν* Marc. 14, 4. — additur ex abundanti verbis *deliberandi, cogitandi*, ut *διαλογίζεσθαι* Marc. 11, 31. Luc. 20, 14. *συλλογίζεσθαι* v. 5. *συζητεῖν* Marc. 1, 27. Luc. 22, 23. *διαλογίζεσθαι πρὸς ἀλλήλους* Marc. 8, 16. (Lucian. Lexiph. §. 17. adv. indoct. §. 19. apol. pro merced. cond. §. 19. *πρὸς ἐμαυτόν γε ἐννοῶ* Lucian. contemplant. §. 18. Isocrat. de permutat. §. 203. Plat. apol. Socr. §. 6.) — cf. *Matth.* l. l. p. 1184. *Fischer* l. l. p. 259. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 36. 321. — b) sq. acc. *loci*, ut *εἶναι πρὸς τὴν θάλασσαν. versari ad mare* i. e. *in loco, quo terra mare attingit = am Meere.* — *τὰ πρὸς τὴν θύραν locus ad ianuam versus* i. e. *locus ante ianuam* = *τὸ πρόθυρον vestibulum* Marc. 2, 2. (ita *ad limina* — ex-

pectant Virg. Aen. 4, 138. ad pedes stetit Petron. 58. cf. Tursell. l. l. p. 89.) — Saepius non extat in N. T.

III) in composit. 1) *directionem* vel *motum* indicat, ut προςάγω, προςεγγίζω. — 2) *accessionem* = *insuper*, ut προςαιτέω, προςαπειλέω. — 3) *ad vicinitatem* pertinet, ut προςεδρεύω, προςμένω. — 4) *intendit*, ut πρόςπεινος, προςφιλής. — De praeposit. ἐπί, πρός, it. de dat. simplici post vv. cum πρός composita vid. *Win.* p. 402. 405. 407. —

Προςάββατον, ου, τό, (πρό, σάββατον) *dies, qui sabbati diem antegreditur*, *Vorsabbath*. Semel in N. T. Marc. 15, 42. de h. l. lect. προςσάββατον improbanda vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Fritzsche*, *de Wette*. (Iudith. 8, 6.)

Προςαγορεύω, f. εύσω, (πρός, ἀγορεύω, verba facio, inprimis pro concione Dem. 635, penult.; alloquor, nomen indo, nomine compello Ios. Ant. 15, 8. 5. Diod. Sic. 1, 4 et 37. Xen. Mem. 3, 2. 1.) *publice appello*, τινά τι *saluto aliquem tanquam aliquid*, *Jemanden als etwas begrüssen* [de dupl. acc. vid. ἀποδείκνυμι] oder *anreden*. Ita semel in N. T. Hebr. 5, 10.

Προςάγω, f. ξω, (a πρός et ἄγω) 1) *adduco*, τινά Luc. 9, 41. (τινά εἴς τι Hdian. 1, 5. 1. Dem. 234, 20.) — τινά τινι [vid. ἀτενίζω et *Win.* p. 407. *Matth.* §. 402, b.] Act. 16, 20. sens. *aditum alicui paro ad aliquem* [Xen. Cyr. 1, 3. 8.] ἵνα ἡμᾶς προςαγάγῃ τῷ θεῷ 1 Petr. 3, 18. cf. ad h. l. sub voc. πίστις ad Rom. 5, 2 notata. — pro הִקְרִיב Levit. 6, 38. — 2) intransit. [vid. sub ἄγω no. 3. observata] *advenio*, *accedo* Act. 27, 27. ὑπενόουν οἱ ναῦται προςάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. Ad quem locum cf. Cicer. quaest. acadd. 4, 25. *videsne navem illam? stare nobis videtur: at iis, qui in navi sunt, moveri haec villa.* Achill. Tat. 2, 2. 32. τὴν γῆν ἑωρῶμεν ἀπὸ τῆς νηὸς κατὰ μικρὸν ἀναχωροῦσαν, ὡς αὐτὴν πλέουσαν. (Ael. V. H. 3, 21. Dem. 1454, 8.) — Saepius non extat in N. T.

Προςαγωγή, ῆς, ἡ, (a πρός et ἀγωγή — adductio Thuc. 1, 82.) *aditus ad aliquem*. Ter in N. T. εἴς τινα vel εἴς τι Rom. 5, 2. Vide sub voc. πίστις ad h. l. observata. — vel πρός τινα Eph. 2, 18. — 3, 12. (absol. Xen. Cyr. 7, 5. 45.)

Προςαιτέω, ῶ, f. ήσω, (πρός, αἰτέω peto; insuper peto, peto, ut addatur aliquid ad id, quod iam datum mihi est vel dari solet Xen. An. 1, 3. 21.) *stipem peto*, ita ter in N. T. Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. Ioh. 9, 8. (Plut. quaest. graec. 13. Mor. 2. p. 308. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 1, 2. 26 et Symp. 8, 23.)

Προςαίτης, ου, ὁ, (προςαιτέω q. v.) *mendicus*, *stipem petens*. Legitur tantum Ioh. 9, 8. de h. l. lect. προςαίτης praeferenda lectioni τυφλός vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette* coll. tamen *Schott*, *Lücke*. (Plutarch. quaest. graec. 13. Mor. 2. p. 308. ed. *Tauchn.* Diog. Laërt. 6, 56.)

Προςαναβαίνω, f. προςαναβήσομαι a. 2. προςανέβην, *ulterius adscendo* (πρός, ἀναβαίνω). Extat tantum Luc. 14, 10: προςανάβηθι ἀνώτερον, quo loco per abundantiam additur ἀνώτερον. Vid. supra sub ἄνωθεν moni[illegible]. (Iudith. 13, 12. de fluvio Polyb. 3, 72. 4. de proficiscentibus Diod. Sic. 1, 37.)

Προςαναλίσκω, f. προςαναλώσω, (πρός i. e. insuper, ἀναλίσκω consumo) *insuper consumo*, *insuper impendo*, τί τινι *aliquid adhibendo alicui* [de dat. causali vid. ἁμαρτία] ita semel Luc. 8, 43. ἥτις — βίον *quae*, praeterquam quod a duodecim inde annis hoc morbo laboraverat, etiam *opes suas in medicos impenderat*. De lect. ἰατροῖς praeferenda recept. εἰς ἰατρούς vid. *Win.* p. 190. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette*. (τί Dem. 460, 2. et ἀναλίσκω τι εἴς τι Xen. Cyr. 2, 4. 9. Ael. V. H. 16, 17 et 32.) —

Προςαναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (πρός, ἀναπληρόω) *addendo impleo*, *suppleo*, sq. accus. rei, ut τὰ ὑστερήματα, ita bis in N. T. 2 Cor. 9, 12. 11, 9. (Sap. 19, 4. Diod. Sic. 5, 71. Athen. 14. p. 654. D.)

Προςανατίθημι, f. θήσω, a. 2. med. προςανεθέμην (πρός, ἀνατίθημι) 1) *insuper impono*, *novum onus impono*, med. *animus est*, *novum aliquid imponere*, *ich fühle mich bewogen*, *noch etwas Weiteres aufzulegen* [vid. ἀνατίθημι] sq. acc. *rei*, Gal. 2, 6. Aliter *Meyer* et *de Wette* vid. paulo post monita. — (Xen. Mem. 2, 1. 8.) — 2) *propono*, med. *animus est proponere*, τινί *alicui*, *ich fühle mich bewogen*, *Jemandem etwas vorzulegen*, sensus: *Jemandem eine Mittheilung zu machen* [ita Gal. 2, 6. *Meyer* cp. P. ad Gal. p. 59. *de Wette* ep. P. ad Gal. p. 20.] oder: *zu Rathe zu gehen* Gal. 1, 16. (Diod. Sic. 17, 116. Lucian. in Iov. Tragoed. §. 1. ἐμοὶ προςανάθου, λάβε με σύμβουλον πόνων.) — Saepius non legitur in N. T.

Προςαπειλέω, ῶ, f. ήσω, (πρός, insuper, ἀπειλέω minor) *insuper minitor*, *minas insuper addo*. Semel in N. T. Act. 4, 21. (Dem. 544, 26.)

Προςδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (πρός, δαπανάω, impendo, sumtus facio) *insuper impendo*, sq. acc. rei, ita semel in N. T. Luc. 10, 35. (Lucian. epist. Saturn. §. 39. Themist. Orat. 23. p. 289.)

Προςδέομαι, f. δεήσομαι, depon. passiv. (πρός, δέομαι) *insuper indigeo*, τινός *alicuius* [vid. γεμίζω]. Ita semel Act. 17, 25. προςδεόμενός [scil. praeter se] τινος. (Sir. 4, 3. Thuc. 2, 41.)

Προςδέχομαι, f. δέξομαι, dep. med. (πρός, δέχομαι) 1) *excipio*, sq. accus. *pers.* ut accedentis ad aliquem doctorem i. e. *admitto aliquem ad me*, *ich verstatte Jemandem den Zutritt zu mir*, ut ἁμαρτωλούς Luc. 15, 2. (τινὰ εἰς τὴν πόλιν Thuc. 2, 12.) — de personis aliunde advenientibus e benevolentiae alicuius commendatis = *benigne excipio aliquem* Rom. 16, 2. Phil. 2, 29. — pro קִבֵּל 1 Chron. 12, 18. — sq. accus. *rei* oblatae, ut τὴν ἀπολύτρωσιν = *accipio*, *annehmen*; praeced. οὐ: οὐ προςδέχομαι = *repudio* Hebr. 11, 35. ad quem locum conferantur, quae leguntur 2 Macc. 7. — Ita pro לָקַח Ps. 6, 9. (τὴν δωρεάν Diod. Sic. Tom. 9. p. 400. ed. *Bip.*) — ubi de malis agitur = *paratus sum ad sustinendum*, *sustineo*, *tolero*, ut τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων Hebr. 10, 34. — ita pro נָשָׂא Gen. 32, 20. ita Cornel. Nep. Dat. magnam invidiam excipere. Cic. Domit. 24.) — de rebus, quae animo vel mente excipiuntur: *assentior*, *probo*, *ich lasse gelten*, ut ἐλπίδα Act. 24, 15. Cf. δέχομαι. — — 2) *expecto*, sq. accus. *pers.* Luc. 12, 36. (Xen. Cyr. 4, 5. 22.) — sq. accus. *rei* Marc. 15, 43. Luc. 2, 25. 38. 23, 51. Tit. 2, 13. Iud. v. 21. (Hdian. 3, 1. 2. Xen. Hier. 1, 18. apol. Socr. §. 33.) Saepius non habetur in N. T.

Προςδοκάω, ῶ, f. ήσω, (πρός, δοκεύω vel δοκάζω) *expecto*, *opinor*, *spero*, *eventurum esse aliquid*, *etwas* oder *Jemanden erwarten*. Decies sexies in N. T. seq. acc. *rei*, ut τὴν παρουσίαν τινός 2 Petr. 3, 12. καινούς — γῆν v. 13. ταῦτα v. 14. (2 Macc. 15, 8. 20. Ios. bell. iud. 5, 13. 1. Xen. An. 3, 2. 34. vid. tamen de h. l. lect. *Bornem.*) — sq. inf. aor. obiecti nota [vid. αἰτέω, δοκέω], ut τὶ — λαβεῖν Act. 3, 5. (2 Macc. 12, 44. sq. inf. fut. Hdian. 1, 1. 4.) — sq. acc. c. inf. [vid. δοκέω], ut αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι Act. 28, 6. (sq. acc. c. inf. fut. Ios. Ant. 7, 9. 5.) — absol. i. e. abest acc. c. infin. e contextu facile quippe cognoscendus, ut προςδοκῶντος — τοῦ λαοῦ scil. de semet ipso quid sit statuendum elocuturum esse vid. vv. sequentia Luc. 3, 15. — vel rediturum esse herum Matth. 24, 50 coll. v. 48. Luc. 12, 46 coll. v. 45. — Act. 27, 33. προςδοκῶντες scil. faciliorem futuram esse navigationem [coll. v. 9.] vel laborum finem aut levamen. ἐπὶ πολὺ — προςδοκώντων Act. 28, 6. — — seq. acc. *personae*, ubi agitur de personis vel redituris Luc. 1, 21. vel adventuris Luc. 8, 40. Act. 10, 24. — ἢ ἄλλον προςδοκῶμεν *an alium expectamus?* ubi nos: *oder sollen wir einen andern erwarten* [vid. de 1. pers. plur. *indicat.* in interrogat. percontantis *Win.* p. 260. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 66. 394. coll. ep. P. ad Rom. P. 1. p. 356. P. 2. p. 207.] Matth. 11, 3. Luc. 7, 19. 20.

Προςδοκία, ας, ἡ, (προςδοκάω) *expectatio*. Bis in N. T. iunct. c. φόβος sq. genit. obiecti [vid. ἀγάπη] Luc. 21, 26. — (2 Macc. 3, 21. Diod. Sic. 20, 92. Xen. Cyr. 1, 6. 19.) — sequente gen. pers. i. e. vel: *res*, *quam expectat*, *qui casu secundo significatur*, vel: *res*, *quam ab aliquo expectat aliquis*. Ita Act. 12, 11. ἐξείλετο τοῦ λαοῦ *liberavit me a supplicio*, *quod a me sumtum iri Iudaei expectabant* vel: *quod a Iudaeis*, Herodem instigantibus, *flagitatum iri equidem expectabam*.

Προςδρέμω, v. προςτρέχω.

Προςεάω, ῶ, f. άσω, (a πρός et ἐάω sino) *sino ut accedat aliquis, admitto, hinanlassen, heranlassen*, semel in N. T. τινά Act. 27, 7.

Προςεγγίζω, f. ίσω, (πρός, ἐγγίζω) *appropinquo, accedo*, seq. dat. pers. [vid. προςάγω]. Ita semel in N. T. Marc. 2, 4. — pro נָגַשׁ Gen. 33, 6. (Pol. 39, 1. 4.)

Προςεδρεύω, f. εύσω, (πρόςεδρος, iuxta sedens) *assideo* [propr. Dem. 313, 11.] sq. dat. rei, ut τῷ θυσιαστηρίῳ, semel ita in N. T. 1 Cor. 9, 13. qua sensum i. q. τὰ ἱερὰ ἐργάζομαι = *sacris operor*. (Diod. Sic. 5, 46. Ios. c. Apion. 1, 7.)

Προςεργάζομαι, f. άσομαι, dep. med. (πρός, ἐργάζομαι, opus facio, insuper laboro) *insuper aliquid paro vel lucror*. Legitur tantum Luc. 19, 16. ἡ μνᾶ σου προςειργάσατο δέκα μνᾶς. (Xen. H. G. 3, 1. 28.)

Προςέρχομαι, a. 2. προςῆλθον, dep. med. c. aor. activi (πρός, ἔρχομαι) *advenio, accedo ad aliquem, adeo aliquem* a) proprie, sq. dat. *loci* [vid. ἀτενίζω], ut ὄρει Hebr. 12, 18. 22. (Hdian. 2, 6. 11.) — sq. dat. *pers.* Matth. 4, 3. 5, 1. 8, 6. 9, 14. 28. 13, 36. 14, 15. 15, 1. 29. 17, 14, 19. 24. 18, 1. 21. 19, 3. 20, 20. 21, 14. 23. 28. 30. 29, 23. 24, 3. 26, 7. 17. 49. 69. 27, 58. Marc. 6, 35. 14, 45. Luc. 23, 52. Ioh. 12, 21. Act. 9, 1. 10, 28. 18, 2. 23, 14. 24, 23. (Ael. V. H. 9, 3. Xen. Cyr. 1, 4. 27.) — absolute Matth. 4, 11. 8, 19. 25. 9, 20. 13, 10. 27. 14, 12. 15, 12. 23. 16, 1. 17, 7. 19, 16. 24, 1. 25, 22. 24. 26, 50. 60. 73. 28, 2. 9. 18. Marc. 1, 31. 10, 2. 12, 28. Luc. 7, 14. 8, 24. 44. 9, 12. 42. 10, 34. 13, 31. 20, 27. 23, 36. Act. 7, 31. 8, 29. 12, 13. 22, 26. 27. 28, 9. —

b) trop. τῷ θεῷ, *ad Deum accedo*, de personis pia mente, precibus, sacrificiis Deum vel templum Dei adeuntibus, sens.: *Deum colo* Hebr. 7, 25. 11, 6. — τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος 4, 16. de h. l. coniunct. προςερχώμεθα in adhortatione posito vid. sub ἄρω no. 3. observata. — — minus plene i. e. abest τῷ θεῷ cogitatione addendum Hebr. 10, 1. 22. — πρὸς χριστόν, *ad Christum accedo* = *Christo me applico* vel *nomen ei do* 1 Petr. 2, 4. (de personis disciplinam alicuius sequentibus Xen. Mem. 1, 2. 38.) —

c) metaph. pro: *assentior, amplector*, ut nostrates: *beitreten, beipflichten*, ὑγιαίνουσι λόγοις 1 Tim. 6, 3. Saepius non legitur in N. T.

Προςευχή, ῆς, ἡ, (πρός, εὔχομαι) 1) *preces ad Deum factae* i. e. εὐχὴ πρὸς τὸν θεόν i. e. *preces facie vel manibus ad Deum sublatis*, cf. de προσευχή et προσεύχεσθαι verbis sacris, et quatenus differant a voc. δέησις, δέομαι *Harless* ep. P. ad Eph. p. 553. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 372. — absolute Matth. 17, 21. οἶκος προςευχῆς i. e. *domus precibus ad Deum faciendis dicata* [vid. de genitivi vi latius patente ἄζυμος] 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. — Matth. 21, 22. Marc. 9, 29. Luc. 22, 45. Act. 1, 14. 3, 1. 6, 4. 10, 31. Rom. 12, 12. 1 Cor. 7, 5. Eph. 6, 18. Phil. 4, 6. Col. 4, 2. — pluralis προςευχαί Act. 2, 42. 10, 4. Rom. 1, 10. Eph. 1, 16. Col. 4, 12. 1 Thess. 1, 2. 1 Tim. 2, 1. 5, 5. Philem. v. 4. 22. 1 Petr. 3, 7. 4, 7. Apoc. 5, 8. — de ταῖς προςευχαῖς *in favorem precum* Apoc. 8, 3. 4. vid. de hoc dat. sub δίδωμι p. 108 col. 2 init. observata. — pro תְּפִלָּה Ps. 4, 1. (Tob. 13, 1. Sirac. 3, 5.) — c. genit. *obiecti*, τοῦ θεοῦ [vid. ἀγάπη] i. e. *ad Deum factae* Luc. 6, 12. — sq. πρὸς τὸν θεὸν ὑπέρ τινος Act. 12, 5. — plur. Rom. 15, 30. — προςευχῇ προςεύχεσθαι i. e. *intentas facere preces, intente orare* [vid. de hac intensione ἀγαλλιάω] = *preces facere* Iac. 5, 17. — 2) metonym. *locus precibus faciendis aptus* Act. 16, 13. 16. „Eiusmodi proseuchas, precibus consecratas, in quibus etiam libri sacri praelegebantur, Iudaei habebant extra oppida illa, in quibus synagogae non erant vel ob paucitatem Iudaeorum, vel quod magistratus non permitterent. Illae proseuchae non erant semper aedificia, sed plerumque loci subdiales, in silvula, in fruticeto, etiam sub arbore, proxime ad fluminum ripas aut littora maris, quoniam Iudaei ante preces manus abluere solebant. Pertinet huc locus decreti Halicarnassensium v. Gronovius in decretis rom. et asiaticis pro Iudaeis p. 22. δέδοχθαι ἡμῖν ἰουδαίων τοὺς βουλομένους ἄνδρας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ τας προςευχὰς ποιεῖσθαι πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ τὸ πάτριον ἔθος" ita *Kuinoel* ad Act. 16, 13. Commentar. in N. T. libr. hist. T. 4. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Synagogen*. Ios. Arch. 14, 10. 23.

Προςεύχομαι, f. εύξομαι, impf. προςηυχόμην, aor. 1. προςηυξάμην [de quo augm. vid. εὔχομαι; — a πρός et εὔχομαι] depon. med. *preces facio ad Deum* = εὔχομαι πρὸς τὸν θεόν [i. e. preces facio manibus et facie ad Deum directis], sq. τῷ θεῷ [de quo dat. directionis vid. ἀπολογέομαι, ἀτενίζω] 1 Cor. 11, 13. — Matth. 6, 6. (Xen. Cyr. 2, 1. 1. Plat. de rep. 1. init.) — absolute i. e. absque τῷ θεῷ Matth. 6, 5 bis. v. 6. 7. 14, 23. 19, 13. 26, 36. 41. 44. Marc. 1, 35. 6, 46. 11, 25. 13, 33. 14, 32. 39. Luc. 1, 10. 3, 21. 5, 16. 6, 12. 9, 18. 28. 29. 11, 1 bis. v. 2. 18, 1. 10. de h. l. inf. finali vid. ἄγω et *Bornem*. Schol. p. 113. — Luc. 22, 41. 44. Act. 6, 6. 9, 11. 40. 10, 9. 30. 12, 12. 13, 3. 14, 23. 16, 25. 20, 36. 21, 5. 22, 17. 28, 8. 1 Cor. 11, 4. 5. 14, 13. 14. Col. 1, 9. 1 Thess. 5, 17. 1 Tim. 2, 8. Iac. 5, 13. 18. — c. αἰτεῖσθαι: προςευχόμενος αἰτοῦμαι *precando expeto mihi* Marc. 11, 24. — addito οὕτως verba sqq. praeparante Matth. 6, 9. — iunct. cum λέγω, εἶπον post se habentibus orationem dir. Matth. 26, 39. 42. Act. 1, 24. — c. dat. modum indicante [vid. γλῶσσα] 1 Cor. 11, 5. 14, 14. 15 bis, quo l. pro fut. codices optimi exhibent coni. aor. προςεύξωμαι [vid. ἄγω no. 3.] cf. *Griesb.* et *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 232. — sq. accus. *rei*: *precari aliquid* i. e. vel: *precando expeto aliquid* Rom. 8, 26. de h. l. coniunct. vid. ἀγοράζω et de lect. προςευξόμεθα *Fritzsche* ad h. l. p. 183. — additur argumentum precum interveniente ἵνα Phil. 1, 9. — vel: *precans dico aliquid* Luc. 18, 11. quo l. uti ταῦτα sequentia praeparat, ita πρὸς ἑαυτόν *apud se, apud animum suum, für sich*. — μακρά adv. = ἐπὶ πολὺν χρόνον i. e. *preces longas, diu durantes* Matth. 23, 13. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — — sq. ἐπί τινα [vid. ἐπί p. 188 col. 2 init.] Iac. 5, 14. — sq. περί τινος Col. 1, 3. 1 Thess. 5, 25. Hebr. 13, 18. — περί τινος ἵνα Col. 4, 3. 2 Thess. 3, 1. — περί τινος ὅπως Act. 8, 15. Vide de h. l. ὅπως p. 351. — sq. ὑπέρ τινος Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. — ὑπέρ τινος ἵνα Col. 1, 9. — sq. ἵνα vel ἵνα μή finali Matth. 24, 20. Marc. 13, 18. 14, 35. 38. Luc. 22, 46. — εἰς ὅ — ἵνα 2 Thess. 1, 10. — sq. inf. finali Luc. 22, 40. — sq. τοῦ c. inf. ad finem pertinente Iac. 5, 17. Cf. ὁ, ἡ, τό p. 338 col. 1. — addito dat. προςευχῇ Iac. 5, 17. Vide sub προςευχή adnotata. — ἐν πνεύματι vel ἐν πνεύματι ἁγίῳ i. e. *auctore spiritu divino* [vid. ἐν p. 172 col. 1.] Eph. 6, 18. Iud. v. 20. —

Προςέχω, f. έξω, (πρός, ἔχω, habeo; admoveo, ut navem terrae i. e. appello Diod. Sic. 20, 105. Pol. 1, 25. 4.) 1) *admoveo animum ad aliquid, attendo, animum adverto*, sq. dat. *rei*, [i. q. plene dicitur προςέχειν τὸν νοῦν τινι Plut. Galb. c. 13. Xen. Mem. 4, 7. 2. cf. *Win.* p. 533.] ut τοῖς ἀκουσθεῖσι Hebr. 2, 1. — Act. 8, 6. 2 Petr. 1, 19. (Diod. Sic. 2, 25. Xen. Mem. 4, 2. 6.) — *assentiendi* vel *fidei* notione inclusa Act. 16, 14. 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 14. (1 Macc. 7, 11. Ios. Ant. 8, 9. 1. 8, 10. 4. Ael. V. H. 12, 1.) — sq. dat. *pers.* ut τῷ ποιμνίῳ [comparantur enim, qui Ephesi erant Iesu cultores, gregi] Act. 20, 28. — ἐμαυτῷ *attendo ad me* i. e. vel: *ad ea, quae facio* vel *facere decerno* Act. 5, 35. 20, 28. (Plut. vit. Pelopid. c. 9 fin.) — vel = c●eo *mihi* Luc. 17, 3. — sq. ἀπό c. genit. *rei* [vid. ἀπό p. 42 col. 1. fin.]: *propter aliquid* Luc. 12, 1. — sq. μήποτε c. coniunct. Luc. 21, 34. — abest ἐμαυτῷ, sq. infinit. Matth. 6, 1. (sq. μή Epictet. ap. Stob. 74, 22) — sq. ἀπό τινος [vid. ἀπό l. l.] Matth. 7, 15. 10, 17. 16, 6. 11. πῶς — σαδδουκαίων brevius pro: πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, εἶπον δέ· προςέχετε *quomodo non intelligitis, non de pane me ad vos dixisse, sed dixisse: cavete vobis a fermento Sadducaeorum*. Cf. *Win.* p. 504. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 531. cf. de oratione obliqua transeunte ad orationem directam ἀκούω p. 15 col. 2. Matth. 16, 12. Luc. 20, 46. —

2) *deditus sum*, sq. dat. *rei*, ut οἴνῳ πολλῷ 1 Tim. 3, 8. (Polyaen. Strateg. 8. c. 56. τρυφῇ καὶ μέθῃ.) — τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει i. e. *curam et studium navo* 1 Tim. 4, 13. τῷ θυσιαστηρίῳ Hebr. 7, 13. (Ael. V. H. 14, 16. Hdian. 2, 11. 6.) — sq. dat. *pers.* = *adhaereo alicui, applico me alicui* Act. 8, 10. 11. 1 Tim. 4, 1. — Saepius non legitur in N. T.

Προςηλόω, ῶ, f. ώσω, (πρός, ἧλος clavus) *clavis affigo*, τινί τι, ita semel in N. T. Col. 2, 14. προςηλώσας αὐτό [sc. τὸ χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν vel legem scriptam Mosis] τῷ σταυρῷ, trop. pro: *abolevit illam*. (Diod. Sic. 5, 29. Lucian. Dial. Deorr. 1, 2. Dem. 549, 1.)

Προσήλυτος, ου, ὁ, ἡ, (propr. advena, a προσέρχομαι. οἱ ο' ita pro גֵּר Exod. 12, 19. 48. 49.) *proselytus*, sensu iudaico: *qui a religione pagana ad iudaicam transiit* Matth. 23, 15. Act. 2, 11. 6, 5. 13, 43. Erant autem proselyti apud Iudaeos vel *proselyti portae* גֵּרֵי הַשַּׁעַר i. e. pagani, qui, nunc servi nunc liberi, Palaestinam incolentes ritibus quibusdam iudaicis, item praeceptis, quae dicebantur, noachicis observandis [i. e. contumeliose in Deum dictis, idololatriae, homicidio, incestui, rapinae, rebellioni adversus magistratus, usuique carnium sanguinolentarum vitandis] sese obstrinxerant; vel *proselyti iustitiae*, גֵּרֵי הַצֶּדֶק i. e. qui, missa patria religione, universae legi mosaicae observandae sese obstrinxerant. Quodsi fides habenda est Rabbinis, circumcisione, baptismo, oblatione suscipiendis civitatem iudaicam proselyti iustitiae nanciscebantur. Neque tamen inter Iudaeos liberaliores defuerunt, qui absque circumcisione id fieri posse existimarent. At enim vero absque circumcisione epulis paschalibus interesse non licuit. Cf. Exod. 12, 48. Ios. Arch. 20, 2. item *Michaelis* mosaisches Recht T. 4. p. 12 sqq. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Proselyten*.

Πρόσκαιρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρός, καιρός) *temporarius, per certum tempus durans*. Quater in N. T. nunc de rebus 2 Cor. 4, 18. Hebr. 11, 25. (Hdian. 1, 1. 6.) — nunc de personis per breve tantum tempus rei alicui addictis Matth. 13, 21. Marc. 4, 17.

Προσκαλέω, f. έσω, (πρός, καλέω) *advoco* [Xen. Lac. 13, 5.]; med. προσκαλέομαι, οῦμαι, f. έσομαι, a. 1. προσεκαλεσάμην, perf. pass. προσκέκλημαι signif. media [vid. ἐπικαλέω] *ad me voco*, sq. accus. pers. Matth. 10, 1. 15, 10. 32. 18, 2. 32. 20, 25. Marc. 3, 13. 23. 6, 7. 7, 14. 8, 1. 34. 10, 42. 12, 43. 15, 44. Luc. 7, 19. 15, 26. 16, 5. 18, 16. Act. 5, 40. 6, 2. 13, 7. 20, 1. 23, 17. 18. 23. Iac. 5, 14. (2 Macc. 4, 28. Lucian. Dial. Deorr. 19, 2. Xen. An. 7, 7. 1.) οἱ ο' pro קָרָא Gen. 18, 1. — de Deo, hactenus aliquem ad se [= ut audiat se] vocante, quatenus vel cognoscendi et rite colendi sui occasionem suppeditat = *ad cognoscendum et colendum me invito* Act. 2, 39. — vel quatenus munus certum demandare ei decrevit, ubi Lat. *eligo*, sq. infinit. finali [vid. ἄγω] Act. 16, 10. — sq. εἴς τι Act. 13, 2. quo loco si pro εἰς ὅ legitur simplex ὅ, cf. de praepositione omissa, ubi praefixa legitur nomini, ad quod pertinet pronom. relativ. sub ὅς, ἥ, ὅ p. 354 col. 2 med. monita. — Saepius non legitur in N. T.

Προσκαρτερέω, ῶ, f. ήσω, (πρός, καρτερέω, fortis, tenax sum, tolero) *semper* vel *assidue adsum* a) de personis, seq. dat. *rei*, ut τῇ διδαχῇ, τῇ προσευχῇ [vid. ἀπολογέομαι, ἀτενίζω] Act. 1, 14. 6, 4. Rom. 12, 12. Col. 4, 2. — Act. 2, 42. (Diod. Sic. 1, 52. 5, 36. Pol. 1, 55. 4. Xen. H. G. 7, 5. 14.) — seq. εἴς τι = *für einen Zweck rastlos thätig sein* [vid. εἰς p. 143 col. 2 init.] Rom. 13, 6. εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. — sq. ἐν c. dat. *loci*: = *semper versor*, ut ἐν τῷ ἱερῷ Act. 2, 46. (Histor. Susan. v. 6.) — sq. dat. *pers*. = *adhaereo alicui* Act. 10, 7. (Pol. 24, 5. 3. Dem. 1386, 16.) — b) de rebus, sq. dat. *pers*. = *praesto sum alicui*, ut ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ Marc. 3, 9. — Saepius non extat in N. T.

Προσκαρτέρησις, εως, ἡ, (προσκαρτερέω) *perduratio in aliqua re, constantia*. Semel in N. T. Eph. 6, 18. εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει i. e. *per constantiam, dico autem preces* = *per precum constantiam*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 856 et supra sub καί p. 247 col. 2 fin. observata.

Προσκεφάλαιον, ου, τό, (πρός; κεφάλαιον, κεφαλή) *cervical, pulvinar, Kopfkissen*. Extat tantum Marc. 4, 38. (3 Esr. 3, 8. Theophr. Char. 2. Lysias 395, 6.)

Προσκληρόω, ῶ, f. ώσω, (πρός, κληρόω, propr. sorte addo; addo, attribuo Diod. Sic. 3, 17.) *sorte adiungo*, a. 1. pass. προσεκληρώθην *sorte* [i. e. voluntate divina] *adiunctus sum*, τινί alicui [de quo dat. vid. πρός in fine sub C. III.]. Ita semel Act. 17, 4. (Diod. Sic. 3, 17. Philo de decal. p. 760.) —

Πρόσκλησις, εως, ἡ, (προσκαλέω) *actio, qua in ius vocatur aliquis* [Dem. 1054, 25.], ita semel in codd. [vid. Griesb., Knapp, Schott, Leo] 1 Tim. 5, 21. κατὰ πρόσκλησιν i. e. *ita ut in ius voces* = *coram iudice* scil. ethnico.

Προσκλίνω, f. νῶ, (πρός, κλίνω) *acclino, ich lehne an etwas*, τινί *adiungo, applico alicui* [Pol. 4, 51. 5.] pass. προσκλίνομαι, *applicor* signif. intrans. *me applico*, a. 1. p. προσεκλίθην, ita semel τινί [vid. πρός in fine] Act. 5, 36. De h. l. lect. προσεκλίθη praeferenda vid. *Griesb., Knapp, Schott, Meyer, de Wette*.

Πρόσκλισις, εως, ἡ, (προσκλίνω) *inclinatio* [propr. i. e. das Anlehnen an etwas, ut ad arborem Diod. Sic. 3, 26.] metaph. *propensio ad partes alicuius, partium studium*. Semel in N. T. 1 Tim. 5, 21. κατὰ πρόσκλισιν i. e. *partium studio ductus*. Vid. de h. l. lect. πρόσκλησις. (Pol. 5, 51. 8. 6, 10. 10.) —

Προσκολλάω, ῶ, f. ήσω, (πρός, κολλάω glutino) *conglutino, adglutino*; passiv. *agglutinor*, a. 1. p. προσεκολλήθην f. 1. p. προσκολληθήσομαι, metaph. de personis: *adiungor*, signif. intrans. *adhaereo*. Ter in N. T. τινί, *alicui* [vid. πρός infin.] Matth. 19, 5. [Act. 5, 36. de h. l. lect. vid. προσκλίνω. Sir. 6, 34. Plat. legg. 5. p. 839 E. vel p. 142 ed. *Tauchn*.] — sq. πρός τινα [vid. πρός fin.] Marc. 10, 7. Eph. 5, 31. — pro דָּבַק Gen. 2, 24. — De lect. locorum Matth. 19, 5. Eph. 5, 31. vid. sub κολλάω notata. —

Πρόσκομμα, τος, τό, (προσκόπτω q. v.) *offendiculum, id, in quod impingere potest aliquis*. Sexies in N. T. metaph. a) *occasio* vel *causa peccandi, Anlass zu gewissenswidrigem Handeln*, ita γίνομαί τινι πρόσκομμα 1 Cor. 8, 9. τίθημι πρόσκομμά τινι [cf. τίθημι ἐν τοῖς πεδίοις σκάνδαλον colloco in planitie offendiculum Iud. 5, 1.] colloco aliquid, in quo impingere possit aliquis i. e. *occasionem peccandi suppedito alicui* Rom. 14, 13. ἐσθίω διὰ προσκόμματος *edo ita, ut peccandi occasio detur alteri* [vid. διά p. 98 col. 1.] vel: *cum meae ipsius conscientiae offensione* v. 20. Cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 299. (Sir. 17, 19 vel 25.) — λίθος προσκόμματος, *lapis offensionis, lapis in quo offendi possit*, i. e. *is, in quo peccandi occasionem et causam nanciscitur aliquis* 1 Petr. 2, 8. quo l. uti Petrus Iudaeorum seriorum more locos Ies. 28, 6. 8, 14. Ps. 118, 12. ad Messiam retulit, ita hactenus λίθον προσκόμματος extitisse dicit Christum, quatenus, quae in eo displiceret patria, genus, mors, contumeliosa praesertim in cruce perpessa causam et occasionem ἀπειθείας vel ἀπιστίας fideque ei deneganda peccandi ansam praeberent. — Rom. 9, 33. quo l. Paulus e duobus Iesaiae locis 28, 16 et 8, 14. ad Messiam relatis, ita quidem ut ex priori verba: πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθήσεται, ex altero non nisi appellationem λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου depromeret, testimonium composuit, male egisse Israelitas, quod non a fide, sed a pulchre videlicet factis profecti ad legem, quae innocentiam afferret, contenderent coll. v. 32. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 301 sqq. (Sir. 34, 7. ξύλος προσκόμματος.) — b) *offendiculum* i. e. *impedimentum* [Plin. ep. 9, 11.], ὁ λίθος τοῦ π. *lapis impedimenti ille* i. e. *lapis ille, qui impedimento est, quo minus metam assequaris*, appellatur ita Christus, qui quatenus non a factis legi mos. congruis, sed a fide suspensam esse docuit integritatem, impedimento fuit Iudaeis ἐξ ἔργων νόμου, non ἐκ πίστεως διωκοῦσιν δικαιοσύνην Rom. 9, 32. Cf. *Fritzsche* l. l.

Προσκοπή, ῆς, ἡ, (προσκόπτω q. v.) *offensio*, διδόναι προσκοπήν τινι *offensam alicui praebere*, metaph. pro: *occasionem peccandi praebere alicui*. Ita semel 2 Cor. 6, 3. (de indignatione προσκοπή legitur Diod. Sic. T. 10. p. 19. ed. *Bip*. Pol. 6, 6. 6, 7. 8.) —

Προσκόπτω, f. ψω, *impingo, ich stosse an etwas, das mir entgegen steht* oder *liegt*. Octies in N. T. a) propr. vel de personis pedem offendentibus Ioh. 10, 9. 10. τὸν πόδα πρός τι *pedem alicui rei impingo* [de praeposit. repetita vid. πρός in fin.] Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. coll. Ps. 91, 12. — pro נָגַף sq. בְּ Ps. l. l. — vel de ventis impingentibus se vel irruentibus τῇ οἰκίᾳ *in domum* Matth. 7, 27. (impingere se in columnas Senec. de ira 1, 16 med.) — b) metaph. ut Lat. *offendo, impingo* aa) *ich verstosse in etwas, ich stosse an* i. e. *pecco, delinquo* 1 Petr. 2, 8. (ita offendo Cic. ad famil. 3, 18. qui si dignum se maioribus suis praebuerit, tua laus ex aliqua parte fuerit; sin

quid offenderit, sibi totum, tibi nihil offenderit. Cic. pro Cluent. c. 36.) cf. *Theile* ep. Iacob. p. 118.— bb) *peccandi occasionem invenio ἔν τινι* [vid. ἐν p. 178 col. 1.] *in aliqua re, ich nehme Anstoss an etwas*, Rom. 14, 21. (Cic. ad famil. 5, 14. ex quibus aut in altera mihi velim, si potes, obtemperes, aut in altera non offendas. Aul. Gell. 9, 15. iuvenis promtus et proficiens et offendens iam in eo, quod ita periculum sui facere audebat.) — cc) „cum pedis offensio pungat et vulgo homines, si pes condoluerit, ei rei succensere soleant, quam pede temere offenderint," factum est, ut προςκόπτω τινί ponatur pro *offendor* i. e. *succenseo alicui rei, moleste fero aliquid, displicet mihi aliquid* Rom. 9, 32. προςέκοψαν γὰρ — προςκόμματος *displicuit enim ipsis ille*, quem posuisse novimus Deum, *lapis offensionis*. Appellatur ita Christus vid. sub πρόςκομμα no. b. notata (ita προςκόπτω seq. dat. rei, qua quis offenditur vel quae displicet alicui, ut ταῖς παρανομίαις Diod. Sic. 1, 89. ταῖς δημοκρατίαις 14, 10. τοῖς ῥηθεῖσι 15, 19. τοῖς λόγοις 17, 30. τῷ ζῆν 4, 61. τῇ βαρύτητι τοῦ μάρκου Pol. 1, 31. 7. sq. ἐπί τινι Diod. Sic. 18, 78. — προςκόπτεσθαί τινι Marc. Anton. 9, 3. ita *offendor* Cic. ad famil. 1, 9. Sueton. Aug. c. 89.)

Προςκυλίω, f. ίσω, (πρός, κυλίω volvo) *advolvo*, sq. τὶ ἐπί τι, ita bis in N. T. Matth. 27, 60 et Marc. 14, 46.

Προςκυνέω, ῶ, f. ήσω, (a πρός et κύω vel κυνέω osculor; adoro i. e. manu ad os admota osculans reverentiam alicui testor Hdian. 3, 11. 18. Lucian. Encom. Demosth. §. 49. Aristophan. Eq. 156. 640. Plin. H. N. 28, 2.) *provolutus in genua*, vel *prostratus in terram adoro aliquem*, sive *ut reverentiam tester* sive *ut auxilium implorem* a) univ. Matth. 20, 20. — Apoc. 22, 8. ἔπεσον — ἀγγέλου = ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου προςκυνῆσαι i. e. *ut adorarem*. — Ex simplicitate antiquitatis [sub ἀνίστημι notata] additur πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας Act. 10, 25. — sq. *dativo* pers. [serioris aetatis esse hanc huius verbi constructionem Matthaeo, Marco et Paulo propriam, apud reliquos scriptores sacros alternantem cum προςκυνεῖν τινα, docent *Matth.* §. 402, b. not. §. 412. *Rost* §. 104, not. 2. *Lob.* ad Phryn. p. 463. *Fischer* 3. a. p. 444. *Win.* p. 188. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. a. p. 139.] Matth. 2, 2. 8. 8, 2. 9, 18. 14, 33. 15, 25. 28, 17. Marc. 5, 6. Ioh. 9, 38. Act. 7, 43. Hebr. 1, 6. Apoc. 13, 4 bis, de quorum l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.* v. 15. 16, 2. 19, 20.— οἱ ο' Gen. 23, 7. (Pol. 5, 86. 10. Ios. Ant. 6, 7. 5. Heliod. 9, 366.) — praeced. πεσών Matth. 2, 11. 4, 9. — praeced. πίπτειν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τινος Apoc. 19, 10. — iunct. c. τιθέναι τὰ γόνατα, item κρατεῖν τοὺς πόδας τινός Matth. 28, 9. — sq. ἐνώπιον nunc cum genit. pers. = *iacens ante pedes alicuius* Luc. 4, 7. Ita οἱ ο': ἐναντί τινος pro הִשְׁתַּחֲוָה sq. לִפְנֵי Gen. 23, 12. — nunc c. genit. τῶν ποδῶν τινος Apoc. 3, 9. — — c. *acc.* pers. [ita Graeci melioris aevi cf. *Matth.* §. 412. *Rost* l. l. *Win.* l. l. *Lob.* l. l. *Fischer* l. l.] Luc. 24, 52. Apoc. 9, 20. 13, 8. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp.* v. 12. 14, 9. 11. 20, 4. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott.* (Ios. Ant. 2, 2. 2. Pol. 10, 17. 8. 10, 38. 3. Ael. V. H. 1, 21. Xen. Cyr. 2, 4. 19. 8, 3. 14.) — — De more populorum orientalium, quo, si pares in via sibi occurrerent, mutuo ora osculabantur, cum ignobilior, obviam factus nobiliori, hunc prostratus adoraret, vid. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Höflichkeit* coll. Xen. Cyr. 5, 3. 18. 8, 3. 14. Hdot. 1, 134. —

b) de hominibus, qui in terram prostrati Deum venerantur et adorant sive in precibus faciendis, sive alio modo = *supplex veneror*, absol. Ioh. 4, 20 bis. 24. 12, 20. Act. 8, 27. 24, 11. — sq. ἐπί τι in constructione praegnante [de qua vid. ἐκ p. 147 col. 2 fin.] Hebr. 11, 21. προςεκύνησεν [scil. τῷ θεῷ] ἐπὶ τὸ — αὐτοῦ i. e. *innixus* vel *inclinatus ad extremum scipionis sui.* — pro הִשְׁתַּחֲוָה sq. עַל Gen. 47, 31. 1 Regg. 1, 47. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 793. — praecedd. πίπτω Apoc. 5, 14.— c. *dativo* Ioh. 4, 21. 23. quo loco dat. et accus. alternant. — Apoc. 11, 1. 14, 7. 19, 4. 11. 10. 22, 4. — additur πίπτω ἐνώπιόν τινος Apoc. 4, 10. de huius loci futuro vid. quae ad Apoc. 4, 9. sub ὅταν et βάλλω adnotata habes. — additur πεσὼν ἐπὶ πρόςωπον 1 Cor. 4, 25. Apoc. 7, 11. 11, 16. — c. ἐνώπιον Apoc. 15, 4. — c. *accus.* Matth. 4, 10. Luc. 4, 8. coll. Deut. 6, 13. ad cuius loci futurum, vim imperat. quatenus includat, vid. ἀγαπάω. — Ioh. 4, 22 bis. v. 23. 24. (Ios. Ant. 6, 4. 2.) — Saepius non extat in N. T.

Προςκυνητής, οῦ, ὁ, i. e. ὁ προςκυνῶν, *qui prostratus adorat aliquem, adorator, cultor.* Semel in N. T. de cultoribus Dei Ioh. 4, 23. (Chandleri Inscript. Append. 10, 3.)

Προςλαλέω, ῶ, f. ήσω, (πρός, λαλέω) *loquor ad aliquem, colloquor*, sq. *dat.* Bis in N. T. Act. 13, 43. 28, 20. (Plutarch. T. 7. p. 423. ed. *Hutten.* Theophr. Char. 12 vel 19.)

Προςλαμβάνω, f. λήψομαι, (πρός, λαμβάνω quod vid.; assumo, socium aliquem sumo Xen. Cyr. 1, 4. 16. Ios. de bell. iud. 2, 21. 1.) med. προςλαμβάνομαι, *assumo* a) de iis, qui socium sibi assumunt aliquem, *adiungo mihi, τινά aliquem* Act. 17, 5. 18, 26. (2 Macc. 8, 1. addito μεθ' ἑαυτοῦ Ios. cont. Apion. 1, 26.) — b) de iis, qui cibum sumunt, ut nos: *Speise zu sich nehmen, etwas zu sich nehmen* pro: *essen, geniessen*, sq. genit. *partis* [vid. γεύομαι], ut τροφῆς Act. 27, 36. [v. 34. de h. l. lect. μεταλαβεῖν praeferenda vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *de Wette*, *Meyer.*] — sq. accus. ut μηδέν Act. 27, 33. μηδὲν προςλαβόμενοι. — c) de personis *cupide* manu prehendentibus aliquem, τινά Matth. 16, 22. Marc. 8, 32. — d) de personis benigne aliquem *apud se* excipientibus = *benigne tracto* Act. 28, 2. Rom. 14, 1. Philem. v. 12. 17. (2 Macc. 10, 15). De Deo, qui quem in amicorum numerum aggregat et tuetur aliquem, benigne ad se recipere dicitur Rom. 14, 3. 15, 7. (Chariton. 8, 2. οὐκ ἐάσω δὲ ὑμᾶς μετανοῆσαι θεῶν ὑμᾶς προςλαβομένων.) — pro אָסַף Ps. 27, 10. לָקַח Ps. 73, 24. — Saepius non legitur in N. T.

Πρόςληψις, εως, ἡ, (προςλαμβάνω assumo) *assumtio* [Etym. Magn. 413, 44.] i. e. *receptio, Aufnahme, Annahme.* Ita semel de Iudaeorum pervicacium in amicitiam Dei et tutelam receptione Rom. 11, 15.

Προςμένω, f. νῶ, (πρός, μένω) *permaneo.* Septies in N. T. a) sensu locali, sq. ἐν c. dat. loci, ut ἐν Ἐφέσῳ 1 Tim. 1, 3. — τινί i. e. *apud aliquem* Matth. 15, 32. Marc. 8, 2. (Hdian. 4, 15. 15. Xen. H. G. 2, 4. 5.) — absol. Act. 18, 18. — b) metaph. pro: *persevero*, sq. dat. pers. = *constanter adhaereo alicui* Act. 11, 23. (Ios. Ant. 14, 2. 1. Sap. 3, 9.) — sq. dat. officii vel negotii = *constans sum in perficienda aliqua re*, ut ταῖς δεήσεσι 1 Tim. 5, 5. — sq. dat. status = *constanter teneo* Act. 13, 43. —

Προςορμίζω, f. ίσω, (πρός, ὁρμίζω) *navem in stationem subduco*, προςορμίζομαι, *in portum venio, appello.* Extat tantum Marc. 6, 53. — (Arrian. Exp. Alex. M. 6, 4. 2. Ael. V. H. 8, 5.)

Προςοφείλω, (πρός, ὀφείλω debeo) *insuper debeo.* Semel in N. T. ὅτι καὶ σεαυτόν — προςοφείλεις concise pro: *non solum alia, sed etiam insuper te ipsum mihi debes* Philem. v. 19. (Xen. Cyr. 2, 1. 16.) —

Προςοχθίζω, f. ίσω, (πρός, ὀχθίζω, propr. onustus sum, moleste fero, offendo, impingo) *offendo* i. e. *indignor, ich bin unwillig, abominor aliquem*, sq. dat. pers., ita bis in N. T. Hebr. 3, 10. 17. Ita hebr. קוּט Ps. 95, 10. ex quo loco desumta sunt verba loci prioris. (Sir. 6, 25. 25, 2.)

Πρόςπεινος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex πρός, augendi vim habente, et πεινάω esurio) *famelicus, valde esuriens.* Semel in N. T. Act. 10, 10.

Προςπήγνυμι, f. πήξω, (a πρός et πήγνυμι figo) *affigo.* Legitur tantum Act. 2, 23. προςπήξαντες sc. σταυρῷ, ἀνείλετε.

Προςπίπτω, f. πεσοῦμαι, (πρός, πίπτω, cado; accido, impingo, an etwas stossen, fallen Xen. de re eq. 7, 6.) 1) *accido* i. e. *ad pedes* vel *genua alicuius accido*, sq. dat. directionis Marc. 3, 11. de h. l. lect. vid. sub θεωρέω observata et de verbo plural. sub διατρίβω monita. 5, 33. Luc. 8, 28. 47. Act. 16, 29. — τοῖς γόνασίν τινος Luc. 5, 8. — pro כָּרַע Ps. 95, 6. (Pol. 10, 18. 7. sq. τοῖς γόνασι Diod. Sic. 17, 13.) — sq. πρός c. accus. Marc. 7, 25. προςέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Quo l. si plura participp. ponuntur sine copula vid. ἀνάγω. — (Ita οἱ ο' Exod. 4, 25.) — 2) *irruo*, vel *impetum facio in aliquid*, sq. dat. ut τῇ οἰκίᾳ [vid. πρός in fin.] Matth. 7, 25. (Diod. Sic. 2, 26. Hdian. 3, 9. 19. Xen. H. G. 3, 2. 3. Dem. 1259, 8.) — Saepius non extat in N. T.

Προσποιέομαι, οῦμαι, depon. medii (verbi προσποιέω addo, ich thue etwas hinzu Dem. 1293, 5. Medium: paro mihi aliquid Xen. H. G. 4, 8. 29. vindico mihi aliquid Xen. An. 2, 1. 7.) *prae me fero, simulo*, sq. inf. πορεύεσθαι, ita semel in N. T. Luc. 24, 28. De h. l. infinit. quatenus verti possit: *sibi proficiscendum esse* vid. sub ἀπαγγέλλω notata. Latet enim in verbo προσποιεῖσθαι simul dicendi notio. — (Diod. Sic. 15, 46. Ael. V. H. 8, 5. Xen. Cyr. 2, 2. 5.)

Προσπορεύομαι, f. εύσομαι, (πρός, πορεύομαι) *adeo aliquem, accedo ad aliquem*, sq. dat. [vid. πρός fin.] semel in N. T. Marc. 10, 35. quo l. subiectis pluribus, simul quippe cogitatis, praedicatum praemittitur plur. numero vid. ἀκούω p. 15 col. 2 init. — pro נָגַשׁ Exod. 24, 14. קָרַב Exod. 36, 2. (Pol. 4, 8. 13.)

Προσρήγνυμι, f. ήξω, (πρός, ῥήγνυμι, rumpo) signif. intrans. *allido, ich schlage an etwas*, sq. dat., ita bis in N. T. Luc. 6, 48. 49. προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ. (Aquila Ps. 2, 9. passiv. Marc. Anton. 4, 9. ᾗ scil. ἄκρᾳ, τὰ κύματα προσρήσσεται.)

Προστάτις, ιδος, ἡ, (a προΐστημι) *patrona, auxiliatrix*. Extat tantum Rom. 16, 2. (a masculino: ὁ προστάτης i. e. praeses, antistes Xen. Mem. 3, 4. 6. Diod. Sic. T. 10. p. 83 et 181. ed. *Bip.* peregrinorum patronus in iudicio Lysias 874, 1. patronus, auxiliator Ios. Ant. 1, 13. 3. Ael. V. H. 12, 43. Pol. 7, 12. 9. Dem. 199, 21.)

Προστάσσω vel ττω, f. άξω, (insuper impono Xen. Oecon. 2, 6.) 1) *impero*, τινί Matth. 1, 14. 21, 6. abs. Luc. 5, 14. — pro צִוָּה Gen. 50, 2. (Ael. V. H. 9, 41.) — sq. accus. rei Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. (Diod. Sic. 3, 53. Xen. Mem. 3, 5. 6.) — τινί τι Act. 10, 33. (Xen. Cyr. 1, 2. 6.) — sq. inf. aor. Act. 10, 48. (Plut. vit. Galb. c. 8. sq. inf. praes. Ios. de bell. iud. 1, 24. 7. Hdian. 1, 15. 18.) — 2) *constituo, definio* Act. 17, 26. de h. l. lectione προστεταγμένους καιρούς vid. *Griesb.*, *Knapp*, *de Wette*, *Meyer* coll. tamen *Schott*, *Fritzsche* hallische allgem. Litterat. Zeit. 1830 no. 89. — Saepius non reperitur in N. T.

Προστίθημι, f. θήσω, imperf. προσετίθην et προσετίθουν, εις, ει, [ita Act. 2, 47. — Ael. V. H. 3, 18. cf. *Buttm.* §. 95, b. not. 1, 6. gram. max. §. 107, not. 13. p. 528. *Matth.* §. 210. not. 1. p. 394.] a. 2. προσέθην [imperat. πρόσθες Luc. 17, 5. Vide de ἐπίθες sub ἀναβαίνω adnotata] a. 1. p. προσετέθην, f. 1. p. προστεθήσομαι (πρός, τίθημι pono) 1) *appono, pono iuxta aliquem*, sq. πρός τινα [vid. πρός in fin.] Act. 13, 36. Vid. ad h. l. sub πρός no. C. I. 1. notata. — Ita pro אָסַף Iudd. 2, 10. (1 Macc. 2, 69.) — 2) *addo, adiungo, hinzuthun, beifügen* (Ael. V. H. 3, 18.) a) universe τινί τινα, ut τῇ ἐκκλησίᾳ Act. 2, 47. — minus plene i. e. abest τῇ ἐκκλησίᾳ cogitatione addendum Act. 2, 41. — τῷ κυρίῳ = τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ κυρίου Act. 5, 14. 11, 24. — τινί τι Matth. 6, 33. Luc. 12, 31. 17, 5. Marc. 4, 24? 25? vid. de horum l. lectione *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Fritzsche*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette*. (Plut. vit. Galb. c. 8. Hdian. 7, 6. 19 fin. Xen. Cyr. 2, 4. 14.) — λόγον τινί Hebr. 12, 19. (Dion. Hal. Ant. 6, 88. 8, 9.) — τὶ ἐπί τινι = *aliquid ad aliquid* Luc. 3, 20. (Sir. 3, 26.) — τὶ ἐπί τι = *aliquid ad aliquid* Matth. 6, 27. Luc. 12, 25. (οἱ ο' 1 Regg. 12, 11. 14.) — b) ex hebr. et ad exemplum hebraici יָסַף, facit periphrasin adverbiorum: *iterum, porro*, vel *insuper*, ut προσθεὶς εἶπε Luc. 19, 11. coll. Gen. 38, 5. ubi προσθεῖσα — ἔτεκεν υἱόν. — προσεθέμην sq. infinit., ut προσέθετο πέμψαι = *iterum misit* Luc. 20, 11. 12. προσέθετο συλλαβεῖν = *insuper comprehendit* Act. 12, 3. — Ita pro יָסַף Gen. 4, 2. 8, 12. 18, 29. cf. *Gesen.* p. 823 sq. *Ewald* p. 501. 631. gram. min. p. 259. *Win.* p. 40. 438 sq. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 618 sq. — Saepius non legitur in N. T.

Προστρέχω, a. 2. act. προσέδραμον, (πρός, τρέχω) *accurro*. Ter in N. T. Marc. 9, 15. 10, 17. Act. 8, 30. — pro רוּץ Gen. 18, 3. (1 Macc. 16, 21. Hdian. 4, 13. 11. Xen. Cyr. 7, 1. 15.)

Προσφάγιον, ου, τό, (πρός, φαγεῖν) vox Atticis ignota [vid. *Sturz* de dial. alex. p. 191. *Win.* p. 26.] *obsonium, edulium, omne, quod cum pane comedimus* i. q. ὄψον apud Atticos et προσόψημα apud Diod. Sic. 2, 59. — Extat tantum Ioh. 21, 5. (Eustath. Iliad. λ. p. 867.)

Πρόσφατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρό, σφάζω vel σφάττω macto; recens interfectus Hom. Iliad. 24, 757. de carnibus et esculentis recentibus Aristot. H. Anim. 3, 14.) *recens*. Legitur tantum Hebr. 10, 20. — Ita pro לַח Num. 6, 3. (Plutarch. Otho c. 8. idem in Eumen. c. 6. Aristot. H. Anim. 1, 15. Pol. 1, 21. 9. Dem. 551, 15.) Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 375. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 665. —

Προσφάτως, adv. (πρόσφατος q. v.) *recenter, nuper*. Semel in N. T. Act. 18, 2. — (2 Macc. 14, 36. Iudith. 4, 3. Pol. 3, 37. 11.)

Προσφέρω, aor. 1. προσήνεγκα, aor. 2. προσήνεγκον, pf. προσενήνοχα [Hebr. 11, 7. de qua perf. forma vid. *Matth.* §. 171, not. §. 186, 4. *Rost* §. 84. *Buttm.* §. 88, a. not. 1 et 2. gram. max. §. 85, not. 2. *Buttm.* Lexilog. 1. p. 289.] 1) Activum: *affero, adduco*, τινί τινα vel τινί τι Matth. 4, 24. 8, 16. 9, 2. 32. 12, 22. 14, 35. 17, 16. 18, 24. 19, 13. 22, 19. Marc. 10, 13. de h. l. 3. person. plur. sine subiecto, ubi nos: *man* vid. αἴρω no. 3. — Luc. 18, 15. 23, 36. (Xen. Cyr. 6, 4. 2. Symp. 2, 7.) — τί Matth. 25, 20. (Plut. vit. Galb. c. 12. Xen. Symp. 5, 2.) — de iis, qui ad iudicem ducuntur, τινά τινι Luc. 23, 14. τινὰ ἐπί τινα 12, 11. — de re, quae *admovetur* ori, ut τῷ στόματι scil. τὸ ὄξος Ioh. 19, 29. (Lucian. D. D. 5, 4. Xen. de re eq. 6, 7.) — de personis dona, pecuniam ferentibus ad aliquem, ut τινί χρήματα = *Geld bieten* Act. 8, 18. (λόγον τινί = *conditionem* Dem. 1168, 22.) — δῶρά τινι, *dona alicui* Matth. 2, 11. — maxime de personis, dona, sacrificia afferentibus ad aram, ubi Lat. *offero*, nos: *darbringen* [de hoc huius vocab. usu in ep. ad Hebraeos maxime obvio vid. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 35.], ita θυσίαν, προσφοράν, σφάγια, addito τῷ θεῷ Act. 7, 42. Hebr. 11, 4. — λατρείαν Ioh. 16, 2. — pro הִקְרִיב Num. 31, 50. — abest τῷ θεῷ facile cogitatione addendum Matth. 5, 23. 24. 8, 4. Hebr. 8, 3 bis. v. 4. 9, 9. 10, 1. 2. 8. 11. 12. — (Ios. Ant. 3, 9. 3.) — sq. ὑπέρ τινος, vel ὑπὲρ ἁμαρτιῶν Act. 21, 26. Hebr. 5, 1. 3. 9, 7. — sq. περί τινος = *propter aliquid* Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. — Hebr. 5, 3. — δεήσεις, ἱκετηρίας, sq. πρὸς τὸν θεόν Hebr. 5, 7. (ita Graeci seriores, ut εὐχὴν προσφ. τῷ θεῷ Ios. bell. iud. 3, 8. 3. δέησιν Achill. Tat. 7, 1. Longin. Pastor. 2, 23 [33.] cf. *Bleeck* l. l. 2. b. p. 68.) — τινὰ τῷ θεῷ Hebr. 9, 14. — absque τῷ θεῷ v. 25. 28. 11, 17. —

2) Passivum: προσφέρομαί τινι [feror in aliquem i. e.] *gero me erga aliquem, tracto aliquem*, addito dat. praedicati, ut τινί υἱῷ *ut filium tracto aliquem* Hebr. 12, 7. (Diod. Sic. 1, 95. 4, 53. Hdian. 1, 13. 14. Ael. V. H. 12, 27. Xen. Mem. 3, 11. 11. Cyr. 7, 2. 16. Dem. 117, 1.) — Saepius non extat in N. T.

Προσφιλής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (a πρός intendente et φιλέω) *valde gratus*. Semel in N. T. Phil. 4, 8. — (Sir. 20, 13. Hdian. 5, 1. 7. Xen. Oec. 5, 10.) —

Προσφορά, ᾶς, ἡ, (a προσφέρω) 1) *oblatio, Darbringung*, ut τοῦ σώματος ἰησοῦ χριστ. Hebr. 10, 10. 14. — trop. Rom. 15, 16. quo loco paganorum Pauli opera ad Christianorum sacra adductio appellatur προσφορὰ τῶν ἐθνῶν. — 2) *res oblata* i. e. a) *donum* i. e. sacrificium non cruentum, ita in locis, ubi θυσία, προσφορά, ὁλοκαυτώματα commemorantur Hebr. 10, 5. 8. — Eph. 5, 2. Ita pro מִנְחָה Ps. 40, 7 vel 6. — b) *sacrificium* Act. 21, 26. 24, 17. Hebr. 10, 18. — Saepius non legitur in N. T.

Προσφωνέω, ῶ, f. ήσω, (πρός, φωνέω) 1) *advoco*, sq. accus. pers. Luc. 6, 13. — (Ios. Ant. 7, 7. 4.) — 2) *alloquor, loquor ad aliquem* Luc. 13, 12. 23, 20. Act. 21, 40. — more Graecorum seriorum [vid. *Matth.* §. 402, b. not.] sq. dativo Matth. 11, 16. Luc. 7, 32. Act. 22, 2. (Diod. Sic. 4, 48. T. 9. p. 387. ed. *Bip.*) — Saepius non legitur in N. T.

Πρόσχυσις, εως, ἡ, (προσχύω affundo, adspergo, οἱ ο' Exod. 24, 6.) *affusio, adspersio*. Extat tantum Hebr. 11, 28.

Προσψαύω, f. αύσω, (πρός, ψαύω tango) *attingo*. Legitur tantum Luc. 11, 46. οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. De quo dat. vid. πρός in fin. (Soph. Philoct. 1054 vel 1068.)

Προσωποληπτέω, ῶ, f. ήσω, (προσωπολήπτης quod vid.) = λαμβάνω πρόσωπον [vid. λαμβάνω p. 288 col.

2. — propr. faciem alicuius ad me admitto, paratus sum ad excipiendum vel nobilem aliquem vel eum, qui dona ferens me convenire cupit, sensu malo:] *rationem habeo personae, personam respicio* i. e. *partium studio teneor, ich bin parteiisch*, ita de hominibus, qui, ut suspiciant vel despiciant, ament vel odio habeant aliquem eique beneficia exhibeant vel denegent, rationem habent natalium, nationis, dignitatis, sortis prosperae vel adversae, formositatis vel deformitatis, divitiarum vel inopiae. Semel legitur hoc verbum, ignotum prorsus Graecis [cf. *Win.* p. 34. 93 et *Theile* ep. Iacob. p. 91. 112.] et respondens hebr. נָשָׂא פָנִים, Iacob. 2, 9.

Προςωπολήπτης, ου, ὁ, ἡ, *is, qui personae vel conditionis externae hominum rationem habet*. Semel legitur haec vox, Graecis incognita, in N. T. Act. 10, 34. Vide ad προςωποληπτέω observata.

Προςωποληψία, ας, ἡ, *personarum ratio, die Rücksicht auf die Person, das Ansehen der Person* i. e. vitium eius, qui, ut vel bene vel male tractet, amore vel odio prosequatur aliquem, movetur rebus tantum externis, ut donorum, quae offeruntur sibi, magnitudine vel tenuitate, natalium et gentis nobilitate vel ignobilitate, formae vel venustate vel turpitudine, opum vel copia vel inopia. Legitur in N. T. quater Rom. 2, 11. Eph. 6, 9. Col. 3, 25. Iacob. 2, 1. Graecis ignota est haec vox. Vid. προςωποληπτέω.

Πρόςωπον, ου, τό, (πρός, ὤψ) 1) *facies, das Angesicht* a) universe Matth. 6, 16. 17. 17, 2. 6. 26, 39. 67. Marc. 16, 65. Luc. 5, 12. 9, 29. 17, 16. 22, 64. Act. 6, 15 bis. 1 Cor. 14, 25. 2 Cor. 3, 7 bis. v. 13. — ἀνακεκαλυμμένῳ προςώπῳ *facie revelata*, trop. v. 18. Vide ἀνακαλύπτω. — 11, 10. Iac. 1, 23. τὸ π. τῆς γενέσεως αὐτοῦ *facies ex nativitate sua* i. e. *facies sua nativa*. — Apoc. 4, 7. 7, 11. 9, 7. 10, 1. 11, 16. (Hdian. 1, 7. 8. Ael. V. H. 2, 9. Lucian. D. D. 5, 5. 19, 3. Xen Cyr. 2, 2. 29.) — τῷ προςώπῳ, *faciem quod attinet, facie* [de quo dat. usu vid. ἀγαλλιάω] ubi nos: *von Angesicht* Gal. 1, 22. 1 Thess. 2, 17. — ἀντέστην κατὰ πρόςωπον = *in faciem, in os, ich widersprach ihm ins Gesicht* Gal. 2, 11. — — εἰς πρόςωπόν τινος = *conversus ad faciem alicuius* i. e. *coram aliquo* 2 Cor. 8, 24. Vide εἰς p. 144 col. 2 fin. — βλέπω τι πρόςωπον πρὸς πρόςωπον = βλέπω τι ἔχων τὸ πρόςωπον πρὸς πρόςωπον [ita aliquid video, ut facies ad faciem directa sit, trop.] pro: *clarissime perspicio aliquid* 1 Cor. 13, 12. — — a facie potissimum cum cognoscatur aliquis, ex simplicitate antiquitatis [ad ἀναστάς sub ἀνίστημι notata] θεωρεῖν, ἰδεῖν, ὁρᾶν τὸ πρόςωπόν τινος, *faciem alicuius videre* dicitur, *qui praesentem aliquem* vel *coram habet* aliquem 20, 25. 38. Col. 2, 1. 1 Thess. 2, 17. 3, 10. — De formulis βλέπειν, ὁρᾶν τὸ π. τοῦ θεοῦ, it. ἐμφανίζεσθαι τῷ προςώπῳ τοῦ θεοῦ Matth. 18, 10. Apoc. 22, 4. Hebr. 9, 24. vid. sub βλέπω, ὁράω et de loco Act. 2, 28. coll. Ps. 16, 11. [ubi μετὰ τοῦ προςώπου σου pro אֶת־פָּנֶיךָ] vid. μετά p. 312 col. 1. — Similiter, quae procul absunt ab aliquo s. res s. personae, ut conspici ab eo nequeant vel a societate eius excludantur, abesse dicuntur ἀπὸ προςώπου τινός, ut τοῦ ὄφεως Apoc. 12, 14. τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ 2 Thess. 1, 9. — Ita pro מִלִּפְנֵי Ps. 97, 5. — Eodem modo quae de coelo vel a Deo, coram quo fuisse cogitantur, deveniunt et ab eo proficiscuntur, ἐλθεῖν dicuntur ἀπὸ προςώπου τοῦ κυρίου Act. 3, 19. Cf. *Meyer* Act. Apost. p. 60. — Ex hebr. dicendi ratione ad τὸ πρόςωπον referuntur, quae pertinent ad eum ipsum non solum, quem habeo κατὰ πρόςωπον, sed etiam ea, quae [uti formositas vel deformitas, copia vel inopia] *in* ipso vel [uti dona, quae secum fert, maiora, vel minora] *cum* ipso conspiciuntur. Ita in formulis βλέπω εἰς π. ἀνθρώπων, θαυμάζω vel λαμβάνω πρόςωπόν τινος pro: *personae rationem habeo, partium studio teneor* [de quibus vid. βλέπω, θαυμάζω, λαμβάνω] Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. Gal. 2, 6. Iud. v. 16. — b) *vultus* Luc. 24, 5. de h. l. singul. collective posito vid. ἀδελφός. — 2 Cor. 4, 6. vid. de h. l. ἐν p. 164 col. 2 fin. — (Ios. de bell. iud. 6, 7. 2. Hdian. 4, 3. 16. Ael. V. H. 9, 7. Xen. Mem. 3, 10. 4.) — Formulae ad hebraicam dicendi rationem compositae [vid. *Win.* p. 34. *Meyer* Ev. Luc. p. 304. *de Wette* Ev. Luc. p. 60. *Gesen.* in *Rosenm.* Rep. Vol. 1. p. 135. *Tittm.* de Synonym. N. T. p. 190.]: τὸ πρόςωπον κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά 1 Petr. 3, 12. Vide de h. l. sub ἐπί p. 189 col. 1 observata. — αὐτὸς — εἰς Ἱερουσαλήμ pro: αὐτὸς τὸ πρόςωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν εἰς Ἱερουσαλήμ, τοῦ πορεύεσθαι εἰς αὐτήν *faciem vel vultum firmiter convertit Hierosolymas, ut eo proficisceretur* i. e. *apud animum constituit, Hierosolymas proficisci* Luc. 9, 51. — Ita οἱ ὁ ἐπίστημι τὸ πρόςωπόν μου τοῦ ἀπολέσαι pro שׂוּם פָּנִים sq. לְ Ier. 44, 11. — ὅτι τὸ — εἰς Ἱερουσαλήμ *quod vultum directum haberet Hierosolymas* i. e. *quod in eo erat, ut Hierosolymas proficisceretur* Luc. 9, 53. — Ita στηρίζειν τὸ πρόςωπον sq. ἐπί τινα et εἰς finali Ier. 21, 10. item δοῦναι τὸ πρόςωπον αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, pro שׂוּם פָּנִים sq. לְ Ier. 42, 15. — — c) *conspectus, adspectus*, ut οὗ ἀπὸ προςώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός i. e. *vi adspectus eius* Apoc. 20, 11. Vide ἀπό p. 45 col. 1. — praeced. praepositione, ut ἀπὸ προςώπου τινός, *e conspectu alicuius*, ita post ἐξωθεῖν Act. 7, 45. ὧν [per attract. pro: οὓς] ἐξῶσεν — ἡμῶν i. e. *quos expulit Deus ita, ut removerentur e conspectu maiorum nostrorum = quos stirpitus expulit Deus*. — Ita pro מִפְּנֵי Deut. 2, 22. — post πορεύεσθαι Act. 5, 41. — Ita pro מִפְּנֵי Gen. 16, 6. Num. 20, 6. — post κρύπτειν i. e. *abscondere et removere e conspectu alicuius* Apoc. 6, 16. Vide ἀπό p. 43 col. 2. et 45 col. 1. — ἐν προςώπῳ τινός, *in conspectu alicuius* trop. pro: *memor alicuius* 2 Cor. 2, 10. — Ita pro לִפְנֵי Prov. 8, 30. Vide ἐν p. 164 col. 2 fin. — κατὰ πρόςωπον, *in conspectu = coram* Luc. 2, 31. Act. 3, 13. 2 Cor. 10, 1. — τὰ κατὰ πρόςωπον [vid. κατά p. 256 col. 2 fin.] *quae in conspectu sunt* i. e. *res externae* 2 Cor. 10, 7. — ἔχω τινὰ κατὰ π. *praesentem* vel *coram habeo aliquem* Act. 25, 16. (Diod. Sic. 19, 4. Pol. 25, 5. 2. Achill. Tat. 3, 1.) — metonym. pro: τὰ ἐν προςώπῳ ὄντα, *res, quas facies prodit* vel *simulat* 2 Cor. 5, 12. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 106. sq. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 197. — d) πρὸ προςώπου τινός = πρό τινος, *ante aliquem* vel *aliquid*, ita nunc de personis Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. coll. Malach. 3, 1. — Luc. 1, 76. 9, 52. 10, 1. — nunc de tempore Act. 13, 24. Vide sub πρό ad h. l. adnotata. — e) ex usu graecitatis serioris 2 Cor 1, 11. ἐκ πολλῶν προςώπων pro: ἐκ πολλῶν ἀνθρώπων. (Pol. 15, 25. 8. Diog. Laërt. 2, 66. Longin. 14, 56. Artemid. 2, 36.) Cf. *Fritzsche* diss. 1. p. 8. Vitiosam esse hanc loquendi rationem et praeparatam circumlocutionibus poeticis, docet *Lob.* ad Phryn. p. 380. —

2) de rebus inanimatis a) *externa species*, ut τοῦ ἄνθους Iac. 1, 11. τῆς γῆς Luc. 12, 56. τοῦ οὐρανοῦ Matth. 16, 3. Luc. 12, 56. — Ita pro פָּנִים Ps. 104, 30. (Aul. Gell. 20, 18. facies montis et coeli et maris.) — b) *superficies, die Oberfläche*, ut τῆς γῆς Luc. 21, 35. Act. 17, 26. — Ita pro פָּנִים Gen. 2, 6. 11, 8. — Saepius non extat in N. T.

Προτάσσω, vel ττω, f. ξω, (πρό, τάσσω colloco; colloco ante aliquem Xen. Cyr. 5, 3. 37.) *praestituo, ante definio*. Ita e lectione vulg. [vid. προςτάσσω] semel Act. 17, 26. (2 Macc. 8, 36.)

Προτείνω, f. ενῶ, (πρό, τείνω tendo) *protendo* [ut τὴν δεξιάν Dem. 332, 9.] τινὰ τοῖς ἱμᾶσιν *loris caedendum protendo aliquem*, einen an den Pfahl *hingestreckt* anbinden. Semel in N. T. Act. 22, 25. Vide de h. l. lectione *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. (Xen. Oec. 5, 8.)

Πρότερον, adv. (propr. neutr. adiect. πρότερος q. v.) *ante, prius*. Septies in N. T. Ioh. 7, 51. 2 Cor. 1, 15. 1 Tim. 1, 13. Hebr. 4, 6. 7, 27. (Diod. Sic. 17, 69. Xen. An. 1, 3. 18.) — praecedente articulo: *prior* [vid. ἄνω] Hebr. 10, 32. 1 Petr. 1, 14. (Diod. Sic. 17, 69.)

Πρότερος, α, ον, (comparativ. formatus a praepos. πρό cf. *Buttm.* §. 68, 3. gram. max. §. 69. p. 276. *Matth.* §. 132.) *prior, qui ante fuit, superior*. Semel in N. T. Eph. 4, 22. — (Artem. 5, 42. Hdian. 4, 14. 18. Xen. An. 1, 2. 25.) — neutr. τὸ πρότερον adverbialiter [vid. δεύτερος, ἀμφότερος] *prius, antea* Ioh. 6, 62. 9, 8. Gal. 4, 13. (Xen. Mem. 3, 8. 1.)

Προτίθημι, f. προθήσω, (πρό, τίθημι pono; pono vel colloco aliquem ante aliquem Pol. 1, 33. 9. publice propono Diod. Sic. 16, 27. Xen. Cyr. 1, 2. 12.) medium: *προτίθεμαι*, a. 2. προεθέμην *apud me constituo, decerno.* Ter in N. T. sq. infin. aor., ut ἐλθεῖν Rom. 1, 13. (Ios. Ant. 4, 6. 5.) τί Eph. 1, 9. quo l. additur ἐν αὐτῷ i. e. *in animo suo, apud se.* (Ios. de vit. sua c. 56.) τινά τι [vid. ἀποδείκνυμι] ut ὃν προέθετο — ἱλαστήριον i. e. *quem destinavit vel esse voluit sacrificium piaculare* Rom. 3, 25. (Eur. Iph. Taur. v. 1192 vel v. 1224. 1225.)

Προτρέπω, f. ψω, (propello, vorwärts treiben, impello. Xen. Mem. 3, 5. 3. — πρό, τρέπω) *impello, hortor.* Ita medium semel in N. T. προτρεψάμενοι ἔγραψαν *suam addentes adhortationem scripserant* Act. 18, 27. (2 Macc. 11, 2. Diod. Sic. 1, 2 et 73. Diog. Laërt. 2. §. 59. Xen. Mem. 1, 2. 32.)

Προτρέχω, aor. 2. προέδραμον, (πρό, τρέχω) *praecurro.* Bis in N. T. Luc. 19, 4. quo loco [ut Xen. Cyr. 4, 2. 23. Aeschin. c. Ctesiphont. 491.] per abundantiam [vid. sub ἄνωθεν notata] additur ἔμπροσθεν. — Ioh. 20, 4. προέδραμε ταχίον τοῦ πέτρου i. e. δραμὼν ταχίον τοῦ πέτρου προέδραμε. Cf. *Win.* p. 546. (Xen. An. 1, 5. 2.)

Προϋπάρχω, f. ξω, (πρό, ὑπάρχω, sum; prior facio aliquid) *prior sum, ante sum.* Bis in N. T. Luc. 23, 12. προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Act. 8, 9. (Diod. Sic. 1, 78. Hdian. 1, 4. 10. Dem. 12, 16.) —

Πρόφασις, εως, ἡ, (a προφαίνω, vid. *Passow* Vol. 2. p. 799. was vorscheint, id quod praetenditur) *praetextus, species, causa, quae praetenditur.* Septies in N. T. vel quatenus verbis aliquid praetenditur: *Vorwand* Ioh. 15, 22. Act. 27, 30. (Diod. Sic. 4, 79. Pol. 3, 6. 6. Xen. An. 1, 2. 1. 2, 3. 21.) — vel quatenus factis cernitur: *simulatio, species, προφάσει zum Schein, in speciem, simulate* [cf. de dat. ad modum rei pertinente γλῶσσα] Matth. 23, 13. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — Phil. 1, 18. — 1 Thess. 2, 5. ἐγενήθημεν — οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας i. e. *neque speciem turpis lucri studii ostendimus.* Vide ἐν p. 167 col. 1. — (Philo de vit. contemplativ. p. 616. Ios. de vit. sua §. 14.)

Προφέρω, (πρό, φέρω) *profero, promo,* τί ἔκ τινος, ita semel Luc. 6, 45. (Tob. 9, 5. Ael. V. H. 8, 12. Dem. 873.)

Προφητεία, ας, ἡ, (προφήτης) 1) *sermo* vel *oratio afflatum divinum prodens,* i. e. sermo sacro ardore prolatus et spectans ad alios nunc edocendos de rebus divinis, nunc adhortandos, nunc consolandos, *hoher Geistesvortrag, begeisterter Ausspruch* Matth. 13, 14. 1 Cor. 14, 6. ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω — ἐν προφητείᾳ i. e. *ita, ut abreptus sacro ardore docerem* cf. ἐν p. 168 col. 1 fin. — 1 Thess. 5, 20. Apoc. 11, 6. — 2) *facultas sermones habendi afflatum div. prodentes, die Fähigkeit, begeisterte Vorträge zu halten* Rom. 12, 6. 1 Cor. 12, 10. 13, 2. 8. 14, 22. Cf. *Koppe* Excurs. 3. in Epist. Pauli ad Eph. *Ziegler* theol. Abhandl. T. 2. p. 89 sqq. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Propheten. Knobel* der Prophetismus der Hebraeer p. 99 sqq. *Köster* die Proph. d. alt. u. neuen Testam. p. 182 sqq. — 3) *vaticinium, praedictio rerum futurarum* a) propr. 2 Petr. 1, 20. — v. 21. λόγος τῆς προφητείας i. e. *sermo vaticinium habens, sermo e genere vaticiniorum.* Apoc. 1, 3. 19, 10. 22, 7. 10. 18. 19. Ita pro נְבוּאָה 2 Chron. 15, 8. Nehem. 6, 12. — b) pro: *augurium, laeta spes, quam concepimus* ἐπί τινα i. e. *de aliquo* 1 Tim. 1, 18. 4, 14. Saepius non legitur in N. T.

Προφητεύω, f. εύσω, a. 1. ἐπροφήτευσα [de forma ἐπροφήτευσα in codd. quibusdam obvia, sed reiicienda Matth. 7, 22. 11, 13. 15, 7. Marc. 7, 6. Luc. 1, 67. Ioh. 11, 51. Act. 19, 6. vid. *Win.* p. 69. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 268. — sum προφήτης Diod. Sic. 17, 51. Hdian. 5, 5. 21.] 1) *numine* vel *afflatu divino repente abreptus verba facio, spectantia vel ad edocendos homines de religione aut de rebus futuris vel ad tranquillandos vel ad cohortandos eos, ich bin ein Gottbegeisterter, ich halte Vorträge in der Begeisterung,* universe Matth. 7, 22. Act. 2, 17. 18. 19, 6. 21, 9. 1 Cor. 11, 4. 5. 13, 9. 14, 1. 3. 4. 5. 24. 31. 39. Ita pro hebr. נִבָּא et הִתְנַבֵּא Ioel. 3, 1. — de iis, qui numine vel afflatu divino correpti in laudes Dei erumpunt Luc. 1, 67. Ita pro הִתְנַבֵּא 1 Sam. 10, 5. 6. 19, 21. — 2) *vaticinor, futura annuncio, praedico* Matth. 11, 13. 15, 7. Marc. 7, 6. Ioh. 11, 51. 1 Petr. 1, 10. Iud. v. 14. Apoc. 10, 11. 11, 3. Ita οἱ ο' et hebr. נִבָּא et הִתְנַבֵּא Ier. 11, 21. 14, 13. 14. 15. 20, 6. — in acerba Iesu irrisione, seq. orat. directa Matth. 26, 68. Luc. 22, 64. absol. Marc. 14, 65. Saepius non legitur in N. T.

Προφήτης, ου, ὁ, (πρόφημι praedico; apud Graecos: interpres Deorum vel eorum, quae nomine Deorum ὁ μάντις respondebat deliberantibus Platon. Tim. T. 9. ed. *Bip.* p. 392. Dionys. Hal. Ant. 2, 73. — tum i. q. μάντις i. e. qui responsa dat Deorum Diod. Sic. 17, 55. Plut. T. 8. p. 102. ed. *Hutten.* Plato Charmid. p. 110. ed. *Heindorf.* — denique qui futura praedicit Anacreon. Od. v. 43. Simili modo נָבִיא et apud τοὺς ο' προφήτης Exod. 7, 2. est: interpres voluntatis Iovae; dein familiaris Deo, ein Gottvertrauter Gen. 20, 8.) 1) *vates* i. e. *vir divinus, qui afflatu divino gaudet et cui numen retegit, quae antea incognita erant, maxime ad religionem pertinentia.* Ita de Davide, Assapho et aliis, quos κατ' ἐξοχὴν appellamus V. T. prophetas, proprie Matth. 1, 22. 2, 5. 15. 17. 23. 3, 3. 4, 14. 5, 12. 8, 17. 11, 9. 13. 12, 17. 39. 13, 17. 35. 16, 4. 14. 21, 4. 23, 29 — 31. 34. 37. 24, 15. 26, 56. 27, 9. [35.] Marc. 6, 5 bis. 8, 28. 13, 14. Luc. 1, 70. 3, 4. 4, 17. 27. 6, 23. 7, 26. 9, 19. 10, 24. 11, 29. 47. 50. 13, 28. 16, 16. 18, 31. 24, 25. Ioh. 1, 23. 46. 8, 52. 53. 12, 38. Act. 2, 16. 30. 3, 18. 21. 24. 25. 7, 42. 48. 52. 8, 28. 30. 34. 10, 43. 13, 20. 27. 15, 15. 26, 22. Rom. 1, 2. 3, 2. 11, 3. 1 Thess. 2, 15. Hebr. 1, 1. 11, 32. Iac. 5, 10. 1 Petr. 1, 10. 2 Petr. 3, 2. Apoc. 10, 7. — Ita οἱ ο' et hebr. נָבִיא Deut. 18, 2. 1 Sam. 9, 9. — metonym. pro: *libri prophetarum V. T.* Marc. 1, 2. Luc. 16, 29. 31. 24, 27. 44. Act. 8, 28. 13, 15. 24, 14. 28, 23. — de plurali Ioh. 6, 45. Act. 13, 40. vid. sub ἄνθρωπος ad Matth. 9, 8. observata. — synecdoch. pro: *a vatibus V. T. exposita et in eorundem libris comprehensa* Matth. 5, 17. 7, 12. 22, 40. Act. 26, 27. — de viro divino vel interprete voluntatis divinae quocunque: *doctor divinus* Matth. 10, 41 bis. 13, 57. 14, 5. 21, 46. Marc. 6, 4. 11, 32. Luc. 4, 24. 7, 26. 28. 39. 11, 49. 13, 33. Ioh. 1, 21. 25. 4, 19. 44. 7, 52. 9, 17. Act. 3, 22. 23. 7, 37. Apoc. 11, 10 coll. v. 3. — v. 18. 16, 6. 20, 20. 24. 22, 6. 9. — de Iohanne Luc. 1, 76. 20, 6. — ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον, circumscriptio *Messiae* Ioh. 6, 14. 7, 40 coll. Deut. 18, 8. Cf. *Lücke* 2. p. 65. — de Iesu Matth. 21, 11. Luc. 7, 16. 24, 49. — de vatibus falsis 2 Petr. 2, 16. Ita pro נָבִיא 1 Regg. 18, 19.

2) *vir divinus* i. e. *ein hoher Gottbegeisterter,* dicitur in N. T. de viris, qui sacro ardore abrepti vel numine afflati verba faciunt spectantia ad alios de rebus divinis aut futuris edocendos, vel ad eosdem nunc adhortandos, nunc tranquillandos, atque hoc ipso ardore προφήτης differt a διδασκάλῳ, qui quippe magis mente tranquilla et suo ipsius ingenio et animo incitatus, quam singulari quodam spiritus divini impulsu et impetu abreptus docebat a) ex loquendi consuetudine hebraica [vid. *Koppe, Ziegler, Winer, Knobel, Köster* sub voc. προφητεία laudatos] Act. 11, 27. 13, 1. 15, 32. 21, 10. 1 Cor. 12, 28. 29. 14, 29. 32. quo l. si legitur πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται, cum vi repetitur nomen προφήτης fortius quippe quam αὐτοῖς. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 241. *Fritzsche* diss. 2. p. 148. *Bornem.* Schol. praefat. p. XXXV. *Id.* ad Xen. An. 3, 2. 29. — 1 Cor. 14, 37. Eph. 2, 20. 3, 5. 4, 11. —

b) ex antiquitatis opinione, qua numine agi putabantur poetae et eius afflatu ad canendum excitari: *poeta.* Epimenides dicitur προφήτης Tit. 1, 12.

Προφητικός, ή, όν, (προφήτης) *ad vatem pertinens, a vate proficiscens.* Bis in N. T. Rom. 16, 25. vel 16, 26. 2 Petr. 1, 19.

Προφῆτις, ιδος, ἡ, (femina, quae explicat responsa Deorum Plut. de Pyth. orac. c. 7.) 1) *femina Deo sacra* vel *familiaris Deo* Luc. 2, 36. Ita Abrahamus προφήτης et hebr. נָבִיא Gen. 20, 8. appellatur. — 2) *fatidica* Apoc. 2, 20. Ita pro נְבִיאָה 2 Regg. 22, 14.

Προφθάνω, f. προφθάσω, (πρό, φθάνω) *praevenio, anteverto* [Aeschyl. Agam. v. 1037.] ut simpl. φθάνω

[vid. λανθάνω] seq. nominativo participii alius verbi: *prior altero facio* vel *ago* vel *dico aliquid*, sq. accus. pers. Ita semel in N. T. Matth. 17, 25. προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς λέγων i. e. *prior illo dicebat* (sq. infinit. προφθάνω 1 Macc. 10, 4.)

Προχειρίζομαι, f. ίσομαι, verb. dep. med. (πρό, χειρίζω, facio, ut aliquid ad manus mihi sit, promo Dem. 45, 10. 85, 7. Diod. Sic. 15, 15.) *eligo aliquem ad aliquid, constituo aliquem aliquid, ich wähle oder bestimme, bestelle Jemanden zu etwas.* Ter in N. T. a) τινά, sq. inf. finali [vid. ἄγω] Act. 22, 14. — sq. duplici accus., uno obiecti, altero praedicati [vid. ἀποδείκνυμι] Act. 26, 16. (Diod. Sic. 12, 27. Pol. 1, 11. 3.) — perf. pass. προκεχείρισμαι significatione passiva [vid. ἀπαρνέομαι] Act. 3, 20. (Diod. Sic. 19, 12. Pol. 3, 40. 14. 3, 100. 6.)

Προχειροτονέω, ῶ, f. ήσω, (πρό, χειροτονέω manus tollendo eligo, prius eligo Dem. 703, 18. Aeschin. 4, 11.) *ante eligo*, de Deo, qui multum ante vel ab aeterno delegit aliquem ad aliquid, semel in N. T., τινά Act. 10, 41.

Πρόχορος, ου, ὁ, *Prochorus*, nom. propr. unius ex septem diaconis ecclesiae hierosolymitanae Act. 6, 5.

Πρύμνα, ης, ἡ, (πρυμνός, ή, όν, extremus) *puppis, pars navis posterior.* Ter in N. T. Marc. 4, 38. Act. 27, 29. 41. (Diod. Sic. 11, 18. Xen. An. 5, 8. 20.)

Πρωΐ, adv. (a πρό) 1) *mane.* Legitur decies vel undecies: absolute Matth. 16, 3. Marc. 1, 35. 11, 20. 16, 2. 9. Ioh. 18, 28. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*, *Theile.* — 20, 1. (Ael. V. H. 3, 23. Xen. Mem. 1, 1. 10.) — praeced. ἅμα Matth. 20, 1. — τὸ πρωΐ, ita ἐπὶ τ. π. [vid. ἐπί p. 190 col. 1.] Marc. 15, 1. Act. 28, 23. ἀπὸ πρωΐ. Vid. ἀπό p. 44 col. 1. — Ita ἕως πρωΐ Gen. 32, 24. — 2) *quarta vigilia*, quam excipiebat diluculum Marc. 13, 35. Vid. *ἀλεκτοροφωνία.*

Πρωΐα, ας, ἡ, (πρώϊος, forma attica vid. *Lob.* ad Phryn. p. 52.) *tempus matutinum* = ἡ ὥρα ἡ πρωΐα, cf. Lamb. Bos. p. 576 sq. ed. *Schäfer.* Quater in N. T. Matth. 21, 18. πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, de quo genit. vid. ἐνιαυτός. — Matth. 27, 1. Ioh. 18, 28. de h. l. lect. vid. πρωΐ. — 21, 4. — pro בֹּקֶר Thren. 3, 23. (Theophr. Caus. Pl. 1, 21. idem Hist. plant. 3, 6. Aristoph. Plut. 1001. 1064. Hdot. 8, 130.)

Πρώϊμος, η, ον, (πρωΐ, quod vid. — forma serioris aevi pro πρώϊος cf. *Win.* p. 26. *Lob.* ad Phryn. p. 52.) *matutinus.* Legitur tantum Iac. 5, 7. ὑετὸς πρώϊμος, *pluvia matutina;* ita dicebatur pluvia frequens in Palaestina et a mense Octobr. decidens de coelo, hebr. יוֹרֶה appellata. Deut. 11, 14. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Witterung.* (Arrian. Peripl. Erythr. p. 157. Xen. Oec. 17, 4.)

Πρωϊνός, ή, όν, (a πρωΐ, quod vid. — forma serioris aevi pro πρώϊος cf. *Win.* p. 26. *Lob.* ad Phryn. p. 52.) *matutinus.* Bis in N. T. Apoc. 2, 28. 22, 16. οἱ ο΄ pro בֹּקֶר Gen. 49, 27. (Athen. 1, 4. Plut. sympos. libr. 8. quaest. 6. c. 5.)

Πρῷρα, ας, ἡ, (πρό) *prora, pars anterior navis.* Bis in N. T. Act. 27, 30. 41. (Pol. 16, 14. 12. Hdian. 1, 11. 12. Xen. An. 5, 8. 20.)

Πρωτεύω, f. εύσω, (πρῶτος) *primus sum, primum locum* vel *primas partes teneo.* Semel in N. T. Col. 1, 18. ἐν πᾶσιν vel: *inter omnes*, vel *in omni re, in jeder Beziehung.* Vid. ἐν p. 165 col. 1. 168 col. 1. — (2 Macc. 6, 18. Diod. Sic. 1, 4. Hdian. 8, 7. 3. Xen. Mem. 1, 2. 24.)

Πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, (πρῶτος, καθέδρα sedes) *prima sedes.* Quater in N. T. Matth. 23, 6. Marc. 12, 39. Luc. 12, 43. 20, 46.

Πρωτοκλισία, ας, ἡ, (πρῶτος, κλισία locus in quo accumbitur) *primus accubitus, primus lectus.* Quinquies in N. T. Matth. 23, 6. Marc. 12, 39. Luc. 14, 7. 8. 20, 46.

Πρῶτον, vid. πρῶτος no. 2.

Πρῶτος, η, ον, (Superlat. ductus a πρό, comparat. πρότερος superlat. πρῶτος cf. *Buttm.* §. 68, 2. gram. max. §. 69. p. 276. *Matth.* §. 132.) *primus, a, um;*

I) universe i. e. per omnia genera, 1) dicitur de personis et rebus *loco, tempore, ordine* primis a) absq. artic. πρώτῃ σαββάτου i. e. *primo hebdomadis die* [de dat. πρώτῃ vid. ἴδης] Marc. 16, 9. — Luc. 2, 2. cf. tamen ad h. l. *Win.* p. 222 et *Idem* bibl. Realw. sub voc. *Schatzung.* — Act. 20, 18. — ἐν πρώτοις *in primis*, sc. quae vobis a me tradita sunt 1 Cor. 15, 3. Eph. 6, 2. ἥτις — ἐπαγγελίᾳ *quae lex prima est sanciam habens promissionem.* Alii: *praecipua, primaria.* Vid. infra. — Phil. 1, 5. — in sententia acuta Matth. 19, 30 bis. 20, 16. Marc. 10, 31 bis. Luc. 13, 30 bis. — sq. δεύτερος Act. 12, 10. (Hdian. 4, 15. 10. Dem. 328, 25.) — b) c. artic. Matth. 20, 8. 16. — πλείονας τῶν πρώτων *plures quam qui primum missi erant* 21, 36. — 27, 64. — ἡ πρώτη ἡμέρα, plene Marc. 14, 12. minus plene i. e. absque ἡμέρα Matth. 26, 17. — ὁ πρῶτος λόγος Act. 1, 1. vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 420. *Win.* p. 222. — τὰ πρῶτα = *prima conditio* alicuius Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 10. — vel: *primus rerum omnium ordo* Apoc. 21, 4. — ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἀδάμ i. e. *Adamus ille, quem fuisse nostis sub initia omnium rerum*, opp. ὁ ἔσχατος ἀδάμ i. e. qui prodiit ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις 1 Cor. 15, 45. — ἡ πρώτη πίστις i. e. *fides* vel *promissio, quam primam dedit aliquis* 1 Tim. 5, 12. — 2 Tim. 4, 16. Hebr. 9, 1. 2. 8. Apoc. 1, 17. 2, 8. 19. 4, 1. 7. 13, 12. 20, 5. 6. 22, 13. (Dem. 708, 22. Xen. An. 4, 8. 1.) — in sententia acuta Matth. 20, 16. — de sensibus et agendi ratione, quibus ante [v. c. tum, cum accessisset ad Christianorum sacra] insignis fuit = *pristinus* Apoc. 2, 4. 5. — in divisionibus, ut ὁ πρῶτος — ὁ δεύτερος — ὁ τρίτος Matth. 22, 25. Marc. 12, 20. Luc. 20, 29. Apoc. 8, 7. 16, 2. 21, 19. — Luc. 19, 16. 1 Cor. 15, 47. — vel: ὁ πρῶτος — ὁ ἕτερος Luc. 14, 18. 16, 5. vel: ὁ πρῶτος — ὁ ἄλλος — ὁ δὲ ἰησοῦς Ioh. 19, 32. — praecedente δύο ἢ τρεῖς 1 Cor. 14, 30. (Diod. Sic. 1, 50. Xen. H. G. 3, 1. 17.) — — ubi oppon. καινός Hebr. 8, 13. 9, 15. 18. Apoc. 21, 1 bis. — — ubi de duobus agitur, ut Matth. 21, 28. 31. Hebr. 8, 7. 9, 6. 10, 9. in quibus locis si sunt, qui quod Latini, ubi duo comparant, *prius* et *posterius* distinguunt, esse existimant πρῶτος i. q. πρότερος, vide, quae contra monuit *Fritzsche* ep. p. ad Rom. Vol. 2. p. 420. Graecos, quod Latini *prius* cogitassent, *primum* mente informasse demonstrans. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 717 sq. Erfurdt ad Soph. Antig. v. 1327. *Win.* p. 222. — — c) ita refertur ad subst., ut sit = *als erster*, ubi nostrates uti solent adverbio [cf. *Fischer* 3. a. p. 331. *Buttm.* §. 109, 3. not. 2. *Matth.* §. 446, 8. p. 834. *Win.* p. 434.] ut πρῶτος [= *quem primo loco commemoro*] σίμων Matth. 10, 2. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 358. — 17, 27. Ioh. 1, 42. 5, 4. 8, 7. 20, 4. 8. Act. 26, 23. 27, 43. Rom. 10, 19. 1 Tim. 1, 6. 2, 13. 1 Ioh. 4, 19. (Hdian. 1, 8. 3. Ael. V. H. 6, 12. 7, 9. Xen. Cyr. 1, 4. 5. An. 2, 3. 19. — *prima* aut docuit aut didicit Curt. 4, 4. 19.) — — d) seq. genit. ut πρῶτός μου, πρῶτος ὑμῶν i. e. πρῶτος καὶ πρότερός μου vel ὑμῶν [cf. *Fritzsche* l. l. *Win.* l. l.] Ioh. 1, 15. 30. 15, 18.

2) de rebus et personis *dignitate, honore* primis = *princeps, primarius, praecipuus*, plur. οἱ πρῶτοι, *proceres, principes*, a) absque artic. Matth. 20, 27. Marc. 9, 35. 10, 44. 12, 30. Act. 16, 12. Eph. 6, 2. — sq. genit. partit. Marc. 12, 28. 29. 1 Tim. 1, 15. (Diod. Sic. 13, 37. Lysias p. 250.) — b) c. artic. Matth. 22, 38. Luc. 15, 22. Act. 17, 4. (Ael. V. H. 12, 18. Dem. 344, 4. Xen. An. 2, 6. 17. Thuc. 2, 65.) — sq. genit. gentis vel regionis Marc. 6, 21. Luc. 19, 47. de verborum καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ positu vid. *Win.* p. 509. — Act. 13, 50. 17, 4. 25, 2. 28, 7. 17. (Ios. Ant. 7, 9. 8. Xen. de venat. 1, 9.) —

II) neutr. πρῶτον, adverb. [vid. ἀκριβής] *primum, zuerst* [de huius adverbii sede apud Matth. et Lucam cf. quae habet *Bornem.* Schol. p. 80 sq.] 1) loco, tempore, ordine, a) absque artic. Matth. 17, 27. Luc. 9, 61. 12, 1. Ioh. 18, 13. Act. 3, 26. 11, 26. — καθὼς — λαόν i. e. *quemadmodum Deus pro benignitate sua initium fecit populum e paganis recipiendo* Act. 15, 14. — Rom. 3, 2. 15, 24. 1 Cor. 11, 18. 1 Tim. 5, 4. — 2 Tim. 2, 6. de huius loci hyperbato vid. sub κοπιάω monita. — εἰ δὲ — ἡμῶν = si vero a nobis fit initium τοῦ κρίματος 1 Petr. 4, 17. (Hdian. 1, 11. 3.) — sequentibus adverbiis temporis aliis, ut δεύτερον — τρίτον — ἔπειτα 1 Cor. 12, 28. — εἶτα Marc. 4, 28. 1 Tim. 3, 10. ἔπειτα 1 Cor. 15, 46. 1 Thess. 4, 16. Hebr. 7, 2. Iac. 3, 17. (Xen. Hier. 11, 8. Cyr. 7, 2. 24.) — μετὰ ταῦτα Marc. 16, 9 coll. v. 12. (Xen. An. 6, 1. [6, 9.] 5. coll. §. 7.) — = *primo, non antea, vice prima, zum erstenmale* Act. 7, 12. (Xen. An. 3, 4. 32.) — ubi agitur de rebus, quas, missis aliis omnibus, quae fi-

cienda vel sunt vel facienda arbitratur aliquis, fieri oportet = *primum omnium, vor allem andern* Matth. 6, 21. 13, 30. 17, 10. 23, 26. Marc. 7, 27. 9, 11. 13, 10. Luc. 9, 59. 11, 38. 14, 28. 17, 25. 21, 9. Act. 13,46. 26, 26. Rom. 1, 8. 16. 2, 9. 10. 2 Cor. 8, 5. [Eph. 4, 9.] 2 Thess. 2, 3. 2 Tim. 1, 5. — Matth. 17, 11 et Marc. 9, 12. ἠλίας μὲν — πάντα i. e. *utique dicunt, primum omnium* [et ante quam de Messia iam praesente et de regno eius inaugurando dici potest] *venturum esse Eliam et omnia in integrum restituturum.* (Hdian. 2, 1. 8. 3, 2. 5. Xen. Cyr. 4, 1. 2. 8, 1. 16.). Non simpliciter superlativum pro comparativo poni, sed vim sibi propriam retinere et poni cum comparatione ad aliud quid, docent *Herm.* ad Vig. p. 718. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 228. 322. 467. 684. *Win.* p. 501. — sq. τότε, vel καὶ τότε Matth. 5, 24. 7,5. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 6, 42. Ioh. 2, 10. — sq. δὲ Luc. 10, 5 coll. v. 7. — de verbis ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν Ioh. 15, 18. vid. supra sub 1. 1. d. observata. Cf. *Herm.* l. l. — b) c. articulo: τὸ πρῶτον = *initio, anfangs* [vid. ἀκριβής, δεύτερος et *Rost* §. 98, not. 8.] Ioh. 10, 40. 12, 16. τὸ πρῶτον i. e. *tum, cum primum ea audirent.* — 19, 39. τὸ πρῶτον = *tum, cum primum adiret Iesum.* (Xen. Cyr. 1, 5. 1.) —

2) dignitate, pretio = *maxime, hauptsächlich, vornehmlich* Matth. 6, 33. 2 Petr. 1, 20. 3, 3. — addito πάντων, *omnium maxime* 1 Tim. 2, 1. —

Πρωτοστάτης, ου, ὁ, (πρῶτος, ἵστημι, propr. qui stat in prima acie vel in primo ordine Pol. 18, 12. 5. Diod. Sic. 20, 12. Xen. Cyr. 3, 3. 57.) *dux* i. e. *princeps, auctor*, ut τῆς αἱρέσεως, ita semel Act. 24, 5. Vid. ad h. l. sub εὑρίσκω p. 211 col. 2. init. observata.

Πρωτοτόκια, ων, τά, (πρωτότοκος a πρῶτος et τόκος) *ius primogeniti.* Semel in N. T. Hebr. 12, 16. ἠσαῦ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. Ita pro בְּכוֹרָה Gen. 25, 31 — 34. De iuribus primogenitorum cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Erstgeburt.*

Πρωτότοκος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (πρῶτος, τίκτω vel τόκος) *primogenitus, primum natus, erstgeboren.* Novies in N. T. a) univ., ut τὰ πρωτότοκα Hebr. 11, 28. quo l. τὰ π. = *qui* tum erant tam hominum, quam animalium *primogeniti* = τὰ π. τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ π. τῶν κτηνῶν coll. Num. 18, 15. — ὁ πρωτότοκος, de Iesu *Mariae* filio Matth. 1, 25. Luc. 2, 7. in quibus l. verbis τὸν υἱὸν αὐτῆς per appos. additur τὸν πρωτότοκον. — pro בְּכוֹר Gen. 21, 17. 32. (Anth. gr. Vol. 2. p. 45. Vol. 4. p. 238 ed. *Iacobs.*) — de hominibus, qui nomen Christi profitentes *primum* in filios adoptavit Deus vel quibus ad Christianorum sacra transgressis *primum* vel prius quam aliis τῆς υἱοθεσίας vel adoptionis beneficium contigit Hebr. 12, 23. coll. Exod. 4, 22. Ierem. 31, 9. — de Iesu *Dei* filio, quippe qui multo prius naturâ Dei filius fuit, quam homines ad Dei filios adoptati sunt, ita π. πάσης κτίσεως Col. 1, 15. — Hebr. 1, 6. — b) inclusa simul *principatus* notione: *primum natus et princeps*, ita Iesus praeponderante *principatus* notione appellatur π. ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς *primogenitus inter multos fratres* Rom. 8, 29. coll. Hebr. 2, 10. 11. et Ps. 89, 28. 29. Deut. 21, 17. — π. τῶν νεκρῶν Apoc. 1, 5. ἐκ τῶν νεκρῶν Col. 1, 18. — Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 203. *Meyer* ep. P. ad Rom. 196. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. a. p. 127 — 129. —

Πταίω, f. αίσω, (trans. facio, ut titubet vel cadat aliquis) intrans. *impingo, offendo, anstossen* [propr. Hdian. 1, 15. 3. Pol. 31, 19. 5. 31, 20. 1.]. Quinquies in N. T. metaph. a) pro: *pecco, delinquo*, ἐν νόμῳ [vid. ἐν p. 173 col. 1.] Iac. 2, 10. de h. l. futuro vid. sub εἶπον p. 137 col 1. ad Rom. 9, 19 observata. — ἐν λόγῳ i. e. *dum loquor, loquendo, sermone* [vid. ἐν p. 166 col. 2.] Iac. 3, 2. — πολλά adv. = *multis modis* [vid. πολύς, ἀκριβής] Iac. 3, 2. — absol. Rom. 11, 11. (Marc. Auton. 7, 22.) — pro נוֹקֵשׁ Deut. 7, 25. — b) pro: *deturbor de pristina fortuna, miser reddor* 2 Petr. 1, 10. οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. Ita de clade accepta pro נִגַּף 1 Sam. 4, 2. 3. (Diod. Sic. 16, 47. Pol. 1, 10. 1. Diog. Laërt. 1, §. 46. Xen. Cyr. 3, 1. 26.) Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 461. *Theile* ep. Iac. p. 118.

Πτέρνα, ης, ἡ, (propr. calcis os) *calx, die Ferse.* Extat tantum Ioh. 13, 18. ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν trop. pro: *nocere mihi studet* cf. Ps. 41, 10. — pro עָקֵב Gen. 3, 15. (Dem. 86, 2.)

Πτερύγιον, ου, τό, (demin. a πτέρυξ, ala, pinna, pinnula οἱ ό Levit. 11, 9. et de pinnis teli Pol. 27, 9. 4.) *extremitas rei*, τοῦ ἱεροῦ i. e. *fastigium templi*, ita bis Matth. 4, 5. et Luc. 4, 9. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 169. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Tempel.* Alii innui existimant fastigium porticus templi regiae, ita *Kuinoel* Ev. Matth. p. 95.

Πτέρυξ, υγος, ἡ, *ala, pinna.* Quinquies in N. T. Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Apoc. 4, 8. 9, 9. 12, 14. — pro כָּנָף Exod. 19, 4. אֵבֶר Ps. 55, 6. (Anthol. gr. T. 2. p. 19. ed. *Iacobs.* Dem. 1259, 21. Xen. An. 4, 7. 15.)

Πτηνόν, οῦ, τό, (πτηνός, ή, όν, volatilis) *avis, volucris.* Extat tantum 1 Cor. 15, 39. (Hdian. 3, 9. 10. Xen. Cyr. 1, 6. 39.)

Πτοέω, ῶ, f. ήσω, (subito animum percutio cf. *Bornem.* Schol. p. 128.) *terreo, perterrefacio*; πτοέομαι, οῦμαι, *perterrefio, consternor.* Bis in N. T. Luc. 21, 9. μὴ πτοηθῆτε. 24, 37. quo loco ad πτοηθέντες additur ἔμφοβοι γενόμενοι. Cf. de hoc verbositatis genere sub ἀγαλλιάω notata. — pro הָרַד Exod. 19, 16. פָּחַד Iob. 23, 15. (1 Macc. 7, 30. Ios. de bell. Iud. 1, 30. 4. Pol. 10, 42. 4.)

Πτόησις, εως, ἡ, (πτοέω, quod vid.) *consternatio, terror.* Legitur tantum 1 Petr. 3, 6. μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. (οἱ ό Prov. 3, 25. 1 Macc. 3, 25. Diod. Sic. 20, 66.)

Πτολεμαΐς, ίδος, ἡ, *Ptolemais*, urbs maritima, cum portu, sita ad mare mediterraneum, in tribu Ascher, postea Galilaeae adnumerata, apud Graecos Ἄκχω vel Ἄκω, Ἄκη dicta Diod. Sic. 19, 93. — Ptolemais appellata est a Ptolemaeo, ut videtur, Lathuro. Act. 21, 7.

Πτύον, ου, τό, [attice πτέον cf. *Lob.* ad Phryn. p. 321.] *ventilabrum.* Bis in N. T. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, quibus verbis Iesus Matth. 3, 12 et Luc. 3, 17. cultores probos ab improbis secernens comparatur agricolae ventilabro frumenta purganti. (Artem. 2, 24.)

Πτύρω, *consterno*; pass. πτύρομαι *terreor, consternor.* Extat tantum Phil. 1, 28. μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενί, i. e. *in nulla re* [vid. ἐν p. 167. 169.] — (Diod. Sic. 17, 34 et 57. Aeschin. Dial. Socr. 3, 16.)

Πτύσμα, τος, τό, (πτύω spuo) *sputum, id, quod sputum est, Speichel.* Legitur tantum Ioh. 9, 6. — (Pol. 8, 14. 5.)

Πτύσσω, f. ξω, *plico, complico*, sq. accus. ut τὸ βιβλίον, ita semel in N. T. Luc. 4, 20. (Hdian. 1, 17. 1. Ios. Ant. 10, 1. 4. Hom. Od. 1, 439.)

Πτύω, f. ύσω, *spuo, exspuo.* Ter in N. T., absol. Marc. 7, 33. (Xen. Cyr. 8, 1. 42. 8, 8. 8.) — εἴς τι Marc. 8, 23. — ἐμπτύω pro יָרַק Num. 12, 14. (ἐπί τι Sir. 28, 12.) — χαμαί Ioh. 9, 6.

Πτῶμα, τος, τό, (πίπτω cado; res collapsa, ut ruina aedium Diod. Sic. 18, 70. lapsus, der Sturz, der Fall Ael. V. H. 9, 31.) *cadaver*, cuius loco Graeci melioris notae πτῶμα νεκροῦ [cf. *Lob.* ad Phryn. p. 375. *Passow* sub hoc voc. *Win.* p. 25.]. Quater in N. T. Matth. [14, 12. vid. de h. l. lect. σῶμα retinenda *Fritzsche, Scholt, Meyer.*] 24, 28. Marc. 6, 29. Apoc. 11, 8. 9. (Hdian. 1, 15. 3. 4, 6. 2. Dion. Hal. Ant. 4, 39. 6, 12.)

Πτῶσις, εως, ἡ, (πίπτω cado) *lapsus, ruina, der Einsturz.* Bis: a) propr. Matth. 7, 27. — (Diod. Sic. 3, 56. Pol. 2, 16. 3.) — b) metaph. *lapsus* i. e. vel *peccatum*, vel ut alii explicant, *miseria* Luc. 2, 34. (de miseria Sir. 3, 31.)

Πτωχεία, ας, ἡ, (πτωχός quod vid., mendicitas, das Betteln Lysias 898, 9.) *paupertas.* Ter in N. T. 2 Cor. 8, 2. ἡ κατὰ βάθους πτωχεία. Vide βάθος et κατά p. 256 col. 1. — v. 9. Apoc. 2, 9. — Ita pro מִסְכֵּנוּת Deut. 8, 9. עֳנִי 1 Chron. 22, 14.

Πτωχεύω, f. εύσω, (mendicus sum, mendico, betteln, bettelarm sein Plut. apophth. Mor. 2. p. 169. ed. *Tauchn* Aeschin. Dial. Socr. 2, 7.) *pauper sum.* Semel de Christo, qui πλούσιος ὢν vel ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων sponte ἐπτώχευσε i. e. *humili usus est conditione* 2 Cor. 8, 9. cf. ad

h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 155. v. *Cölln* bibl. Theol. Vol. 2. p. 303. 305. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 216. — pro רוּשׁ Ps. 34, 11. (Tob. 4, 21.)

Πτωχός, ή, όν, (πτώσσω, vagor, oberro, ich treibe mich umher; ad mendicitatem redactus, bettelarm Ael. V. H. 2, 29. Dem. 36, 30. Xen. Symp. 8, 23.) *pauper*, a) propr. i. e. *arm, rebus ad vitam necessariis destitutus* Matth. 19, 21. 26, 9. 11. Marc. 10, 21. 12, 42. 43. 14, 5. 7. Luc. 14, 13. 21. 16, 20. 22. 18, 22. 19, 8. 21, 3. Ioh. 12, 5. 6. 8. 13, 29. Rom. 15, 26. 2 Cor. 6, 10. Gal. 2, 10. De singulari ὁ πτωχός Iac. 2, 3 et 6. collective posito vid. ἀδελφός. — οἱ πτωχοὶ τοῦ κόσμου i. e. *pauperes iudicio vulgi, die in ihrer Stellung zum* κόσμος *arm sind, arm an irdischen Gütern* Iac. 2, 5. Cf. *Win.* p. 174. *Theile* ep. Iac. p. 105. — Apoc. 13, 16. Ita pro רָשׁ Prov. 13, 8. — τῷ πνεύματι, *animum quod attinet, animo* [vid. de hoc dat. ἀγαλλιάω] Matth. 5, 3. Luc. 6, 20. — pro עָנִי Ies. 51, 1. — b) trop. de rebus = *armselig, dürftig, unzureichend*, Lat. *ieiunus*, ut στοιχεῖα [vid. ἀσθενής] Gal. 4, 9. — c) ex adiunct. *homo inferioris conditionis* Matth. 11, 5. Luc. 4, 18. 7, 22. Apoc. 3, 17. — Saepius non extat in N. T.

Πυγμή, ῆς, ή, (πύξ) *pugnus*. Semel in N. T. Marc. 7, 3. ἐὰν μὴ πυγμῇ [*pugno* i. e. sic, ut manum contracta in pugnum manu fricent h. e. ad sensum *diligenter* vel *studiose* cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 263. et de dat. modum indicante γλώσσα] νίψωνται τὰς χεῖρας. — pro אֶגְרֹף Exod. 21, 18. Ies. 58, 4. (Hom. Iliad. 23, 669. de pugilatu Xen. de mag. eq. 8, 7.)

Πύθων, ωνος, ὁ, *Pytho* i. e. (apud Graecos: Apollo Anthol. gr. T. I. p. 55. ed. *Iacobs* dictus ita vel a verbo πυνθάνομαι vel a dracone, qui, πύθων nomine insignis, custodiebat oraculum in monte Parnasso, post vero ab Apolline occisus est Ael. V. H. 3, 1.) *fatidicus*. Semel in N. T. Act. 16, 16. ἔχουσα πνεῦμα πύθωνος i. q. δαιμόνιον μαντικόν. Vid. πνεῦμα. — (Plutarch. de defect. oracul. c. 9.)

Πυκνός, ή, όν, (densus Xen. An. 4, 7. 15.) *dicht nach einander folgend, crebris s. iteratis vicibus se excipiens, frequens*. Ter in N. T. 1 Tim. 5, 23. — neutr. adverb. Luc. 5, 33. νηστεύουσι πυκνά. — et comparativ. πυκνότερον, *frequentius, saepius* [vid. de hoc adverbiorum genere ἀκριβής] Act. 24, 26. — (2 Macc. 8, 8. Ael. V. H. 2, 21. Dem. 1085, 14. Xen. An. 5, 9. 8.)

Πυκτεύω, f. εύσω, (πύκτης pugil) *pugil sum, pugilatu certo*. Semel in N. T. 1 Cor. 9, 26. οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρω i. e. *ich mache keine Ausfälle in die Luft, sondern ich kämpfe wie ein Schul - und Kunstgerechter Faustkämpfer*, notio universa: *strenuo rem meam ago*. (Xen. Lac. 4, 6.)

Πύλη, ης, ή, *porta*. Octies in N. T. ut de portis ἐπὶ τείχους, ut Luc. 7, 12. τῇ πύλῃ τῆς πόλεως. Act. 9, 24. — Hebr. 13, 12. ἔξω τῆς πύλης ut nos: *vor dem Thore* pro: *draussen vor der Stadt*. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 35. ed. *Tauchn*. Dion. Hal. Ant. 2, 50. Xen. Mem. 3, 9. 7.) — de portis ἐπὶ οἰκίας = θύρα, ut carceris Act. 12, 10. templi Act. 3, 10. (Hdian. 7, 10. 9. Eurip. Androm. 952. Xen. Cyr. 7, 5. 27.) — in narratione allegorica Matth. 7, 13. 14. Luc. 13, 24. — (cf. cum his locis Cebet. Tab. c. 15.) — πύλαι ᾅδου *portae orci, die Thore der Unterwelt, die Pforten des Scheol* [ita Ps. 9, 14. Ies. 38, 10. Sap. 16, 13. 3 Macc. 5, 51. quo l. qui sunt in proximo vitae periculo πρὸς πύλαις ᾅδου dicuntur καθεστῶτες. Similiter Graeci et Romani orco adscripserunt πύλας vel portas Hom. Il. 8, 367. Od. 11, 276. Eur. Hippolyt. v. 57. Theocrit. 2, 160. *patet atri ianua Ditis* Virg. Aen. 6, 129. Macrob. 1, 16. cf. *Valken.* ad Eur. Hippol. v. 1445.] Matth. 16, 18. πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς· sensus: *hostes vel fortissimi non superabunt eam*.

Πυλών, ῶνος, ὁ, (πύλη) 1) *porta* Act. 14, 13. Apoc. 21, 12. 13. 15. 21. 25. 22, 14. — pro פֶּתַח 1 Regg. 14, 27. (Anthol. gr. T. 4. p. 130. ed. *Iacobs*. Lucian. Hermotim. §. 11.) — 2) *vestibulum*, per quod a via aditus erat ad aedes Matth. 26, 71. Luc. 16, 20. Act. 10, 17. 12, 13. v. 4. οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα i. e. τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος. (Cebet. Tab. c. 1.) — Saepius non legitur in N. T.

Πυνθάνομαι, f. πεύσομαι, a. 2. ἐπυθόμην 1) *percontor, interrogo*, τὶ παρά τινος Ioh. 4, 52. — pro דָּרַשׁ sq. אֶת Gen. 25, 22. — (Xen. Mem. 1, 1. 9.) — sq. παρά τινος et interrogat. indir. c. indicat. [vid. ἀκούω] Matth. 2, 4. Act. 10, 18. 21, 33. (2 Macc. 3, 9. Plut. apophth. Mor. 2. p. 20. ed. *Tauchn*. — Xen. Cyr. 4, 1. 2.) — sq. interrogat. dir. Act. 4, 7. 10, 29. 23, 19. — sq. interrog. indir. c. optativo, pendente a praeterito [vid. ἀναμίγνυμι p. 27 col. 2 fin.] Luc. 15, 26. 18, 36. Ioh. 13, 24. Act. 21, 33. quo l. si praeter τίς c. optat. sequitur τίς c. indic. vid. *Win*. p. 275. — (Xen. An. 7, 1. 14.) — sensu forensi = *cognosco*, sq. περί τινος Act. 23, 20. (Xen. An. 5, 5. 25. 7, 1. 14.) — 2) *sciscitando cognosco*, sq. ὅτι Act. 23, 34. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 17. Xen. An. 6, 3. [1.] 23. — Saepius non legitur in N. T.

Πῦρ, ρός, τό, *ignis, das Feuer* a) universe Matth. 3, 10. 12. 7, 19. 13, 40. 17, 15. Marc. 9, 22. 49. Luc. 3, 9. 17. 22, 55. Ioh. 15, 6. Act. 28, 5. — ὡς διὰ πυρός sicuti *per ignem effugiens* = *igne tactus et laesus*, sensu: *non sine detrimento* vel *pudore* vel *ignominia* 1 Cor. 3, 15. Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. Ita pro מֻצָּל מֵאֵשׁ Zach. 3, 2. מֻצָּל מִשְּׂרֵפָה Amos. 4, 11. — Hebr. 11, 34. Iac. 3, 5. 5, 3. 2 Petr. 3, 7. Apoc. 8, 18. — τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου, *das Feuer auf dem Altare* Apoc. 8, 5. 9, 17. 18. 11, 5. 14, 18. 15, 2. 17, 16. 18, 8. (Diod. Sic. 13, 86. 17, 104. Xen. Mem. 4, 3. 7.) — genit. πυρός additur vocabulo eiusdem significationis, ut φλὸξ πυρός *flamma ignea* Act. 7, 30. Hebr. 1, 7. Apoc. 1, 14. 2, 18. 19, 12. — Ita πῦρ φλογός pro לַבַּת אֵשׁ Exod. 3, 2. — Cf. de hoc verbositatis genere *Erfurdt* ad Soph. Antig. v. 420. *Heindorf* ad Plat. Phaedon. p. 73. *Blomfield* glossar. ad Aeschyl. Persas v. 425. — genit. πυρός adiectivi loco legitur [vid. ἀγάπη] = *ardens* Rom. 12, 20. Apoc. 4, 5. 10, 1. — b) de incendiis Act. 2, 19. (Hdian. 1, 14. 5.) — c) de igne, quo circumdatus de coelo Christus apparebit iudicaturus, ἐν πυρὶ φλογός 2 Thess. 1, 8. — ἡ ἡμέρα — ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται 1 Cor. 3, 13. Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 58. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 29. — d) de igne coelitus delabente Luc. 9, 54. 17, 29. Hebr. 12, 18. Apoc. 8, 7. 8. 13, 13. 20, 19. (cf. πῦρ Διός Eurip. Phoen. v. 1191. ed. *Porson*. πῦρ μὲν ὄργανόν ἐστι θεοῦ Plut. Vol. 8. p. 51. ed. *Hutten*.) — e) igni comparantur nunc Deus puniens Hebr. 12, 19. — nunc lingua Iac. 3, 6. — nunc mala et calamitates 1 Petr. 1, 7. Iud. v. 23. — nunc dissidia, discordiae Luc. 12, 49. πῦρ — γῆν *veni ignem* dissidiorum *terrae immissurus*. „Affirmavit hoc Iesus, non quod pacem et concordiam *certo consilio* turbare constituisset, sed quia per ipsam rem fieri non posset, quin de eius doctrina magna oriretur hominum discordia“ *Fritzsche* Ev. Matth. p. 388. *Meyer* Ev. Luc. p. 331. — — f) de igne infernali, quo cruciatum iri impios Iudaei opinabantur, imagine desumta vel ab ignis supplicio atrocissimo, usitato apud exteras nationes, ut Babylonios, unde formula ὁ κάμινος τοῦ πυρός Matth. 13, 42. 50. coll. אַתּוּן נוּרָא Dan. 3, 6. [cf. ad h. l. *Bertholdt*] vel ab igne perpetuo vallis Hinnom, gr. γέεννα, unde ἡ γέεννα τοῦ πυρός Matth. 5, 22. 18, 9. Marc. 9, 48. — item τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον Marc. 9, 43. 46. τὸ πῦρ ὃ οὐ σβέννυται Marc. 9, 44. 47. 49. cf. Ies. 66, 24 et *Gesen.* ad h. l. Appellatur ignis iste etiam ἡ λίμνη τοῦ πυρός Apoc. 20, 10. 14. 15. vel ἡ λίμνη τοῦ πυρὸς ἡ καιομένη aut ἡ καιομένη πυρί Apoc. 19, 20. 21, 8. item τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον Matth. 18, 8. 25, 41. Iud. v. 7. — absolute πῦρ Apoc. 14, 10. — Refertur huc denique etiam Matth. 3, 11. Luc. 3, 16. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 135 sq. (Iudith. 16, 17. Sir. 7, 17.) —

b) metaphor. ζῆλος πυρός *ira ardens* vel *fervida* Hebr. 10, 27. — πῦρ ζήλου pro אֵשׁ קִנְאָה Zeph. 1, 18. 3, 8. — Saepius non extat in N. T.

Πυρά, ᾶς, ή, (πῦρ) *rogus, strues lignorum accensorum*. Bis in N. T. Act. 28, 2. 3. — (Iudith. 7, 5. 2 Macc. 1, 22. Hdian. 4, 8. 12. Xen. An. 6, 2. 9.)

Πύργος, ου, ὁ, *turris, aedificium altius exsurgens* a) quatenus rei, ut urbi, vineae custodiendae inserviebat Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. Luc. 13, 4. (ita de turribus urbium Diod. Sic. 13, 48. Hdian. 8, 2. 12. Xen. H. G. 3, 1.

22. vel castrorum Hdian. 2, 5. 15. Xen. Cyr. 6, 2. 8.) — pro מִגְדָּל Indd. 8, 9. Ies. 5, 2. — b) universe pro: *palatium, aedificium amplum*, a turri ut parte eminentiore appellatum Luc. 14, 28. — (Pausan. 1, 30. 4. Pol. 1, 48. 2. *turris* Livius 33, 48.) Saepius non legitur in N. T.

Πυρέσσω, vel *ττω*, (*πυρετός* q. v.) *febricito, febri decumbo, ich habe Hitze oder Fieberhitze.* Bis in N. T. Matth. 8, 14. *εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ — πυρέσσουσαν.* Marc. 1, 30. (Plut. T. 7. p. 389. ed. *Hutten.* Aeschin. 69. penult.)

Πυρετός, οῦ, ὁ, (*πῦρ*, ignis; aestus ardens, brennende Hitze Hom. Iliad. 22, 31.) *febris, Fieberhitze, Fieber.* Sexies in N. T. Matth. 8, 15. Marc. 1, 31. Luc. 4, 38. 39. Ioh. 4, 52. Act. 28, 8. — pro דַּלֶּקֶת ,קַדַּחַת Deut. 28, 22. (Dem. 1260, 20. Xen. Mem. 3, 8. 3.)

Πύρινος, η, ον, (*πῦρ* ignis; igneus) *candens.* Extat tantum Apoc. 9, 17. — (ita *θώρακες πεπυρωμένοι* Hdian. 8, 4. 27.)

Πυρόω, ῶ, *incendo* [Eurip. Phoen. 584. — *πῦρ*]; pass. *πυρόομαι*, *οῦμαι* 1) *incendor, ardeo* a) propr. 2 Petr. 3, 12. *βέλη πεπυρωμένα* Eph. 6, 16. Vide sub *βέλος* observata. — Apoc. 1, 15. (Apollodor. Bibl. 2, 4. Aeschin. Dial. Socr. 3, 21.) — b) metaph. pro: *ich fühle einen brennenden Reiz, ich bin erhitzt, flagro*, nunc de acerbo dolore 2 Cor. 11, 29. — (2 Macc. 4, 38.) — nunc de libidinis aestu: *uror, flagro* 1 Cor. 7, 9. *κρεῖσσον γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.* (ita *uror* Horat. Od. 1, 19. 5. Virgil. Aen. 4, 68. *φλέγομαι* Dion. Hal. Ant. 11. p. 710. *καίομαι* Callim. Hymn. in Apoll. v. 49 et *πῦρ* Sir. 23, 16.) — 2) *igne exploror* Apoc. 3, 18. — pro בָּחַר Prov. 10, 11. צָרַף Zach. 13, 9. Saepius non legitur in N. T.

Πυῤῥάζω, f. *άσω*, (*πῦρ*) *rubeo, rutilo, feuergelb sein.* Bis in N. T. *πυῤῥάζει ὁ οὐρανός* Matth. 26, 2. 3.

Πυῤῥός, ά, όν, *rufus, rubens, colorem τοῦ πυρός habens.* Bis in N. T. Apoc. 6, 3. 12, 3. (Diod. Sic. 1, 88. Xen. Venat. 4, 7.)

Πύῤῥος, ου, ὁ, *Pyrrhus*, nom. propr. cuius filius fuit Sopater Act. 20, 4. ita codd. auctoritate *Griesb., Knapp, Schott, Meyer.*

Πύρωσις, *εως*, ἡ, (*πυρόω* incendo; incensio) *incendium* Apoc. 18, 9. 18. — trop. pro: *calamitas*, ita de calamitatibus fidei et constantiae hominum explorandae causa immissis a Deo 1 Petr. 4, 12. — (de rebus explorationi inservientibus, ut de fornace, in qua metalla explorantur Prov. 27, 21. ubi *οἱ ό πύρωσις* pro hebr. כּוּר).

Πω, partic. enclit. v. *μήπω, μηδέπω, οὔπω, οὐδέπω.*

Πωλέω, ῶ, f. *ήσω*, *vendo, ich verkaufe*, sq. accus. rei Matth. 13, 44. Marc. 10, 21. Luc. 12, 33. 18, 22. 22, 36. Ioh. 2, 14. 16. Act. 5, 1. 1 Cor. 10, 25. (Xen. Ages. 1, 4.) — addito genit. pretii [vid. *ἀγοράζω*] Matth. 10, 29. Luc. 12, 6. (Ael. V. H. 10, 9. Xen. Mem. 1, 2. 36.) — absol. Luc. 17, 28. Act. 4, 34. 37. Apoc. 13, 17. — *οἱ πωλοῦντες* Matth. 21, 12. 25, 9. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. — pro מָכַר Ioel. 3, 3. שָׁבַר Gen. 41, 56. — Saepius non legitur in N. T.

Πῶλος, ου, ὁ, ἡ, *pullus* [universe Ael. V. H. 4, 9.] Legitur in N. T. undecies de pullo asinino, addito vocab. *ὄνος* Matth. 21, 2. 5. 7. Ioh. 12, 15. — absolute Marc. 11, 2. 4. 5. 7. Luc. 19, 30. 33. 35. — pro עַיִר Zach. 9, 9. (de pullo equino Diod. Sic. 13, 81. Ael. V. H. 7, 13. Xen. An. 4, 5. 24.)

Πώποτε, adv. *unquam.* Sexies in N. T. Luc. 19, 30. Ioh. 1, 18. 5, 37. 11, 35. 8, 33. 1 Ioh. 4, 12. (Diod. Sic. 1, 58. Xen. Cyr. 1, 6. 4.)

Πωρόω, ῶ, f. *ώσω*, (*πῶρος*, tofus, Tuffstein, callus) *callum obduco, callo obducendo duro* (Ael. V. H. 9, 13. Dioscor. 1, 90.) *τὴν καρδίαν τινός* vel *τὰ νοήματά τινος, callo, quasi lapide, animo alicuius obducto duro*, ita de hominibus, quorum vel *mentis acies* obtunditur ita, ut verum non perspiciant s. ingenii tarditate laborent Marc. 6, 52. 8, 17. Ioh. 12, 40. 2 Cor. 3, 14. — vel quorum *animus* obduratur i. e. qui *contumaces* redduntur Rom. 11, 7. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 78 coll. p. 727. — Saepius non extat in N. T.

Πώρωσις, *εως*, ἡ, (*πωρόω*) *obduratio.* Ter in N. T. ut *ἡ π. τῆς καρδίας*, ita vel de *mente* obdurata = *stoliditas* s. *tarditas ingenii* Eph. 4, 18. — vel de *animo* obdurato = nunc: *improbitas* Marc. 3, 5. nunc: *contumacia* Rom. 11, 25. Vide *πωρόω.*

Πως, partic. enclit. Vid. *εἴπως, μήπως.*

Πῶς, adv. interrogat. 1) *quo modo? qua ratione?* A) in interrogatione a) *directa*, sq. *indicat.* Luc. 10, 26. Ioh. 9, 10. 26. 1 Cor. 15, 35. — *καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ* vel ut Lucas habet: *κατανοήσατε τὰ κρίνα· πῶς αὐξάνει;* Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. Cf. de hac huius loci interpretatione et interpunctione *Fritzsche* Ev. Matth. p. 281. sq. De Marc. 9, 12. lect. et interpretat. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 357 sqq. coll. Ev. Matth. p. 840. (Cebet. tab. c. 34. Lucian. D. D. 20, 4. Xen. Hier. 1, 31. Plato Phileb. §. 41. ed. *Stallbaum.*) — c. *οὖν*: *πῶς οὖν* Rom. 4, 16. (Cebet. tab. c. 34. Lucian. D. D. 22, 1.) — in interrog. dir. admirantis Matth. 22, 12. Luc. 6, 42. Ioh. 3, 9. 6, 52. 8, 33. — sq. indic. futuri, ubi de re agitur, quae *fieri potest* [vid. *διηγέομαι*] Matth. 7, 4. Luc. 1, 34. — c. *καί* intendente [vid. *καί* p. 249 col. 2. med.] *καὶ πῶς* = *qui tandem?* Ioh. 12, 34. 14, 9. — c. *οὖν*: *πῶς οὖν*, *qua igitur ratione?* Ioh. 6, 42. — *πῶς* concise pro: *qui fit ut* [cf. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 133. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 580.] — Marc. 12, 35. Luc. 20, 41. Ioh. 4, 9. 7, 15. 1 Cor. 15, 12. Gal. 2, 14. 4, 9. (Lucian. D. D. 4, 2. Plat. Phileb. §. 96. ed. *Stallbaum.*) — *καὶ πῶς*, *qui tandem fit, ut* Act. 2, 8. *πῶς οὖν*, *qui igitur fit, ut* Matth. 22, 43. Ioh. 9, 19. (Lucian. D. D. 2, 3. 4, 1. Plut. de audiendis poet. c. 4 fin. Xen. Symp. 2, 10.) — c. *οὐ* arctissime c. verbo sequente copulando, ut *πῶς οὐ νοεῖτε; qui fit, ut non intelligatis* Matth. 16, 11. — Marc. 4, 40. 8, 21. Luc. 12, 56. (Plat. Crit. §. 1.) — in interrogatione sententiam negativam, vel, si legitur *πῶς οὐ*, sententiam affirmativam, includente Matth. 12, 29. 34. 22, 45. Marc. 3, 23. Ioh. 3, 4. 12. 5, 44. 47. 9, 16. 1 Ioh. 3, 17. 4, 20. — sequitur futurum in re, quae *fieri potest* [vid. supra monita] Luc. 11, 18. Rom. 3, 6. 6, 2. 1 Cor. 14, 7. 9. 16. 1 Tim. 3, 5. Hebr. 2, 3. (Aesop. fab. 17 et 23. Plut. de aud. poet. c. 12. Mor. 1. p. 76. ed. *Tauchn.*) — *καὶ πῶς qui tandem* Luc. 20, 44. Ioh. 14, 5. — legitur futurum, ubi de eo agitur, quod fieri potest Marc. 4, 13. *πῶς οὖν* Matth. 12, 26. Rom. 10, 14. *πῶς δέ* Rom. 10, 15 bis. — *πῶς οὐ* est graviter affirmantis = *quidni, nonne?* [cf. *Matth.* §. 610, 6. *Viger.* p. 444.] Rom. 8, 32. 2 Cor. 3, 8. (Xen. Hier. 1, 36. 6, 4.) —

sq. *coniunctivo*, pertinente ad ea, quae fieri oportere dicimus, „mit dem Begriff *sollen*" [vid. *ἀναιρέω* et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 687. 784.] ut *πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης* Matth. 23, 33. — *πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί* Matth. 26, 54. De loco Marc. 4, 30. vid. *ὁμοιόω.* — (Lucian. Pseudolog. §. 16 et 17. Dem. Mid. 10 extr.)

sq. *ἄν c. optativo*, ubi subiective negatur aliquid, ut *πῶς γὰρ ἂν δυναίμην* i. e. *qui enim id possim* Act. 8, 31. (*πῶς ἄν* Hdian. 4, 3. 18. Xen. Cyr. 1, 6. 22 et 36. *πῶς ἂν οὖν* Lucian. D. D. 20, 11. Plat. Criton. §. 6.) Cf. *Matth.* §. 514. fin. *Buttm.* §. 126, 13. *Win.* p. 280. — et de *πῶς γάρ* *Matth.* §. 611, 4. *Koen.* ad Greg. Cor. p. 144. ed. *Schäfer.*

b) in interrogat. *indirecta*, sq. indicat. ubi agitur de rebus, quae vere sunt vel fiunt, vel evenerunt vel fieri debent [vid. *ἀκούω* p. 16 col. 1 med.] Luc. 8, 17. Ioh. 9, 15. Act. 15, 36. 20, 18. 1 Cor. 3, 10. Eph. 5, 15. Col. 4, 6. 1 Thess. 4, 1. 2 Thess. 3, 7. 1 Tim. 3, 15. (Plut. apophth. Mor. 2. p. 20. Xen. Cyr. 5, 4. 10.) — concise pro: *qui fit, ut* Ioh. 9, 21. *πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν*, ubi Lat. *qui vere factum sit, ut nunc utatur visu, nescimus.* Cf. supra monita. —

B) in *oratione obliqua*, ubi poni poterat *ὅπως* [cf. *Matth.* §. 611. *Bornem.* ad Xen. Mem. 1, 2. 36. *Elmsl.* ad Eur. Med. v. 1103. *Passow* sub voc. *πῶς*] sq. *indicat.* ubi de rebus agitur, quae vere sunt vel evenerunt [vid. *ἀκούω* p. 16.] ut *οὐκ ἀνέγνωτε — πῶς εἰσῆλθεν* Matth. 12, 4. Marc. 2, 26. Marc. 5, 16. — 12, 41. Luc. 8, 36. 14, 7. Act. 9, 27 bis. 11. 13. 12, 17. 1 Thess. 1, 9. Apoc. 3, 3. (Palaeph. fab. 21. Plut. de puer. educat. c. 8 fin. Xen. Mem. 1, 2. 36. Cyr. 1, 6. 16.) — seq. *coniunct.* ubi agitur de

rebus, quae natura sua vel obiective esse, fieri, evenire possunt [cf. *Win.* p. 274. *Matth.* §. 516, 3. coll. §. 512. p. 974. *Herm.* ad Vig. p. 741.] — Matth. 10, 19. Marc. 14, 1. 11. Luc. 12, 11. 22, 2. 4. Act. 4, 21. — sq. *indicat. futuri*, ubi agitur de rebus, quae natura sua vel obiective fieri vel evenire possunt. [Cf. *Win.* l. l. *Matth.* §. 516, not. 2. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 151. *Poppo* ad Thuc. 1. p. 137.] — ut ἐζήτουν πῶς ἀπολέσουσιν αὐτόν Marc. 11, 18. 1 Cor. 7, 32. 33. 34. (ἠγνόουν τι, πῶς χρήσονται τῷ πράγματι Hdian. 5, 4. 16. Plut. de Alexandr. s. virtut. s. fortit. orat. 1. c. 11.)

2) *quam*, nos: *wie*, iunct. c. adiect. vel adverbio, ut πῶς παραχρῆμα Matth. 21, 20. πῶς δυσκόλως Marc. 10, 23. Luc. 18, 24. (Xen. Mem. 4, 2. 23.) — πῶς δύσκολόν ἐστι Marc. 10, 24. (Marc. Antonin. 6, 27. Palaeph. fab. 31. Xen. Cyr. 1, 3. 11.) — iunct. c. verbo = *quantopere*, ut πῶς συνέχομαι Luc. 12, 50. πῶς ἐφίλει αὐτόν Ioh. 11, 36. Saepius non extat in N. T.

P.

Ῥαάβ, ἡ, vel ῥαχάβ, [forma graeca ῥαχάβη, ης, ἡ Ios. Ant. 5, 1. 2.] *Rachab*, hebr. רָחָב nom. proprium meretricis hierichuntinae, hospitio excipientis exploratores Iosuae Ios. 2, 1. — Hebr. 11, 31. Iac. 2, 25.

Ῥαββί, hebr. רַבִּי *Rabbi* i. e. διδάσκαλος, *magister*, honoris titulus solemnis apud doctores Iudaeorum Iesu aetate. Ex sententia Iudaeorum titulus minus honorificus erat רַב, honorificentior רַבִּי, honorificentissimus רַבָּן et dialecto Galilaea רִבּוֹן. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Rabbi*. Legitur ῥαββί Matth. 23, 8. 26, 25. 49. Marc. 9, 5. 11, 21. Ioh. 1, 39. 50. 3, 2. 26. 4, 31. 6, 25. 9, 2. 11, 8., duplicatur per diplasiasmum [vid. αἴρω] Matth. 23, 7. Marc. 14, 45. —

Ῥαββουνί, hebr. רַבּוּנִי, compositum e רַבּוֹן et ex ־ִי paragogico: *Rabbuni* i. q. ῥαββί q. v. Legitur Marc. 10, 51. Ioh. 20, 16.

Ῥαβδίζω, f. ίσω, a. 1. p. ἐῤῥαβδίσθην [de forma ἐραβδίσθην vid. *Win.* p. 71. — a ῥάβδος virga] *virgis caedo*. Bis in N. T. Act. 16, 22. ἐκέλευον ῥαβδίζειν 2 Cor. 11, 25. quo loco respicitur lex Deut. 25, 2. de plagis nonnisi 40 reo infligendis, quam legem ne violarent, superstitio aetatis serioris nonnisi 39 infligere iussit Ios. Ant. 4, 8. — (Diod. Sic. 19, 101.) —

Ῥάβδος, ου, ἡ, 1) *virga* Hebr. 9, 4. Apoc. 11, 1. — Ita οἱ ο' pro מַטֶּה Num. 17, 2. (Lucian. Dial. Deorr. 7, 5. Ceb. Tab. c. 4. Xen. de re eq. 8, 4.) — de virga, qua castigatur aliquis 1 Cor. 4, 21. — (Plut. vit. Poplic. c. 6.) — 2) *baculus*, *scipio* Matth. 10, 10. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. Hebr. 11, 21. Ita pro מַטֶּה Gen. 38, 18. שֵׁבֶט 2 Sam. 23, 20. (Ael. V. H. 2, 6.) — ubi de rege sermo est: *scipio*, *sceptrum* Hebr. 1, 8. Apoc. 2, 27. 12, 5. 19, 5. Ita pro שֵׁבֶט Ps. 2, 9. 45, 8. — Saepius non legitur in N. T.

Ῥαβδοῦχος, ου, ὁ, (ῥάβδος, ἔχω) *lictor*, i. e. *minister publicus*, *qui magistratibus municipiorum et coloniarum bacillos praeferebant iisque apparebant*. Bis in N. T. Act. 16, 35 et 38. (Plut. quaest. rom. c. 67. Diod. Sic. 5, 40. Hdian. 7, 8. 10.)

Ῥαγαῦ, ὁ, [forma graeca ῥάγαυος, ου, ὁ Ios. Ant. 1, 6, 5.] *Ragavus*, nomen proprium viri hebr. Luc. 3, 35.

Ῥᾳδιούργημα, τος, τό, (ῥᾳδιουργέω, ducto a ῥᾴδιος et ἔργον, propr. factum leve vel ab animo levi profectum) *facinus*, *scelus*. Semel in N. T. Act. 18, 14. ἡ ῥᾳδιούργημα πονηρόν. (Lucian. de non temere credend. calumn. §. 20.)

Ῥᾳδιουργία, ας, ἡ, (ῥᾳδιουργέω — facilitas agendi Xen. Cyr. 1, 6. 34. levitas in agendo Xen. Mem. 2, 1. 20.) *nequitia*, *versutia*. Extat tantum Act. 13, 10. (Diod. Sic. 5, 11. Pol. 12, 10. 5.)

Ῥακά, *raka*, vox, ut videtur, chaldaica רֵיקָא *vanus*, *stultus*; secundum alios: *homo vilis*, *ad quem exspuitur*, a רָקַק exspuit. Semel in N. T. Matth. 5, 22.

Ῥάκος, εος, ους, τό, (ῥήγνυμι frango, rumpo; pars abscissa, vestis detrita Cebet. Tab. c. 10. Artemid. 1, 13.) *pars abscissa panni*. Bis in N. T. Matth. 9, 16 et Marc. 2, 2.

Ῥαμᾶ, ἡ, [forma graeca ῥαμαθών, ῶνος, ἡ Ios. Ant. 8, 12. 3.] *Rama*, hebr. רָמָה, urbs tribus beniaminiticae, vicina Betheli et Gibeae [Ios. 18, 25. Iudd. 4, 5. 1 Sam. 19, 23. coll. Ios. Ant. 18, 2. 3.]. Semel in N. T. Matth. 2, 18. φωνὴ ἐν ῥαμᾷ ἠκούσθη *clamor tam vehemens*, *ut Ramae audiretur* i. e. *ad Ramam usque clamor auditus est*.

Ῥαντίζω, f. ίσω, a. 1. ἐῤῥάντισα [de forma ἐράντισα Hebr. 9, 19. vid. *Win.* p. 71. *Griesb.*, *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 572.] part. perf. pass. ἐῤῥαντισμένος [de forma ῥεραντισμένος Hebr. 10, 22. vid. *Win.* l. l. *Bleeck* l. l. p. 671. *Griesb.* — a ῥαντός sparsus] = ῥαίνω *adspergo*, *conspergo*. Quater in N. T., sq. accus. rei vel perss. Hebr. 9, 13. Cf. ad h. l. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Sprengwasser*. Solemne fuit apud Hebraeos, ut polluti purgarentur aqua mixta cinere iuvencae rubrae combustae. Hebr. 9, 19. 21. Ita pro הִזָּה Levit. 6, 20. [27.] — in constr. praegnante sq. ἀπό = *adspergo et purgo* vel *lustro ab aliqua re* [vid. ἀπό p. 43 col. 1 fin. et ἐκ p. 147 col. 2 fin.] Hebr. 10, 22. ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς. De accus. h. l. cf. sub ἀριθμός, δέω adnotata. Ita pro חִטֵּא Ps. 51, 9.

Ῥαντισμός, οῦ, ὁ, (ῥαντίζω adspergo; propr. adspersio) *lustratio*, *purgatio*. Bis in N. T. ut αἷμα ῥαντισμοῦ *sanguis lustrationis* i. e. *sanguis lustrationi inserviens* vel *quo fit lustratio* Hebr. 12, 24. ῥαντισμὸς αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ *purgatio* vel *lustratio per sanguinem* [i. e. *per mortem I. C. cruentam*] *effecta* vel *consequenda* 1 Petr. 1, 2. Cf. de gen. vi latius patente sub ζῆλος observata et ὁ τῶν τέξων ἀγών Diod. Sic. 3, 22. —

Ῥαπίζω, f. ίσω, a. 1. ἐῤῥάπισα [de forma aor. ἐράπισαν Matth. 26, 67. vid. *Win.* p. 71. *Griesb.*, — a ῥαπίς virga; virgis caedo Hdot. 7, 35. 8, 59. colaphis caedo Dem. 787, 23.] *os palma caedo*, *alapas infligo*, sq. accus. pers. Ita bis in N. T. Matth. 5, 39. 26, 67. (Ios. Ant. 8, 15. 4.)

Ῥάπισμα, τος, τό, (vox graecitatis serioris cf. *Lob.* ad Phryn. p. 175. *Fischer* de vitiis Lex. N. T. p. 61 sq. *Win.* p. 26. — a ῥαπίζω ictus, qui virga incutitur) *alapa*, *ictus*, *qui palma incutitur alicui*. Ter in N. T. Marc. 4, 65. Ioh. 18, 22. 19, 3. (Alciphron. 3, ep. 6.)

Ῥαφίς, ίδος, ἡ, (ῥάπτω, suo; vox Atticis incognita neque tamen omni vetustate carens cf. *Lob.* ad Phryn. p. 90. *Win.* p. 26. cuius loco Attici βελόνη) *acus*. Ter in N. T. Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. de h. l. lect. βελόνη vid. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*. — (Hippo de morb. libr. II. c. 26. Nicet. Annal. 8, 4.)

Ῥαχάβ, v. ῥαάβ.

Ῥαχήλ, ἡ, [terminat. graeca ῥαχήλα, ας, ἡ Ios. Ant. 1, 19. 6 et 7.] *Rachel*, hebr. רָחֵל nom. propr. uxoris Iacobi patriarchae. Semel in N. T. Matth. 2, 18. — Desumta sunt huius loci verba ex Ierem. 31, 15. et quemadmodum apud Ieremiam Rachel deplorare dicitur sortem posterorum suorum e sede patria in exilium abductorum, ita Matthaeus eandem lugere dicit sortem matrum bethlehemiticarum.

Ῥεβέκκα, ης, ἡ, *Rebecca*, hebr. רִבְקָה nom. propr. uxoris Isaaci. Rom. 9, 10.

Ῥέδα, vel ῥέδη, ης, ἡ, *rheda*, genus vehiculi quatuor rotarum. Extat tantum Apoc. 18, 13.

Ῥεμφάν, ὁ, vel ῥαιφάν, vel ῥηφάν, [vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*] *Remphan*, *Rephan*,

nomen copticum, significans *Saturnum*, in Deorum numero habitum ab Arabibus, Aegyptiis, Phoenicibus, hebr. כִּיּוּן Amos. 5, 26. Legitur tantum Apoc. 7, 43. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Saturn*.

Ῥέω, f. ῥεύσω, [Graeci melioris notae: ῥεύσομαι, v. *Buttm.* §. 100, not. 8. gram. max. §. 116. *Matth.* §. 184, not. *Rost* §. 84. *Win.* p. 83. coll. *Lob.* ad Phryn. p. 739.] *fluo*. Semel in N. T. Ioh. 7, 38. — pro זוּב Exod. 3, 8. נָזַל Cantic. 4, 16. (Hdian. 7, 1. 17. Xen. An. 1, 2. 7.)

Ῥέω, perf. act. εἴρηκα pf. pass. εἴρημαι a. 1. ἐῤῥήθην et ἐῤῥέθην, fut. 3. εἰρήσομαι vid. εἶπον.

Ῥήγιον, ιου, τό, *Rhegium*, nom. propr. urbis littoralis Bruttiorum in Italia inferiore. Sita est e regione Siciliae et appellatur hodie *Reggio*; de eius origine cf. Diod. Sic. 4, 85. — Semel in N. T. Act. 28, 13.

Ῥῆγμα, τος, τό, (ῥήγνυμι rumpo) *quod ruptum est, ruptura, ruina*. Extat tantum Luc. 6, 49. τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας. — pro בְּקִיעִים Amos. 5, 11. (Pol. 13, 6. 8. Dem. 394, 21.)

Ῥήγνυμι, item ῥήσσω [de qua forma ionica obvia, ut Hom. Iliad. 18, 571. ita Marc. 2, 22. 9, 18 et 1 Regg. 11, 31. cf. *Win.* p. 94. Moeris p. 337. Tom. Mag. p. 788.] f. ῥήξω 1) *rumpo* a) propr. i. e. *frango, reissen, zerreissen*, sq. acc. rei, ut τοὺς ἀσκούς Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. — pro בָּקַע Num. 16, 31. הָרַס Ezech. 38, 20. (Diod. Sic. 1, 19. Lucian. Dial. Deorr. 17, 2. Xen. Cyr. 1, 2. 16.) — τινά = *dilacero* Matth. 7, 6. — b) ῥήγνυμι scil. εὐφροσύνην *in iubila erumpo*, ita Gal. 4, 27. quo l. ex antecedente εὐφράνθητι esse cogitatione addendum εὐφροσύνην intelligitur. — Ita plene οἱ σ᾽ pro פִּצְחוּ רִנָּה Ies. 49, 13. 52, 9. — (Cf. Graecorum ῥήγνυμι φωνήν, vocem rumpo, die gleichsam gefesselte Stimme lösen und zu reden anfangen Hdot. 1, 85. 2, 2. deinde: in verba erumpo Hdot. 5, 93. Dem. 186, 26. Artem. 2, 12. 5, 68.) — 2) *solo allido, applodo*, τινά Marc. 9, 18. Luc. 9, 42. — pro רָשַׁשׁ Ies. 13, 16. (Artem. 1, 60. *applodo* Apulej. Met. 6. p. 184, 34. 9. p. 236, 21.) Saepius non extat in N. T.

Ῥῆμα, τος, τό, 1) *verbum*, quatenus ore pronuntiatur, das *lebendig* ausgesprochene Wort, ut πᾶν ῥ. πονηρόν = *cuiuscunque generis convicium* Matth. 5, 11. ῥ. ἀργόν 12, 36. — 27, 14. ῥήματα βλάσφημα Act. 6, 11. ῥήματα λαλεῖν κατά τινος = *maledicere alicui, impie loqui de aliquo* v. 13. — Hebr. 12, 19. (Hdian. 2, 2. 7. Plut. apophth. Mor. 2. p. 26 et 32. ed. *Tauchn.*) —

2) *dictum, effatum, sermo, Spruch, Ausspruch*. — a) universe Matth. 26, 75. Marc. 14, 72. Luc. 1, 38. 2, 50. 9, 45. 18, 34. 20, 26. Act. 11, 16. 28, 25. Rom. 10, 18. — Luc. 7, 1. 24, 8. 11. Ioh. 8, 20. 10, 21. Act. 2, 14. 10, 44. 11, 14. 16, 38. 26, 25. 2 Cor. 12, 4. 2 Petr. 3, 2. Iud. v. 17. — (Dem. 237, 11. Xen. Cyr. 8, 4. 15.) — b) de dictis pertinentibus ad homines de religione et rebus div. edocendos = *doctrina* Ioh. 6, 63. 16, 10. Act. 10, 37. Rom. 10, 8. 1 Petr. 1, 25. — Act. 13, 42. — ῥήματα ζωῆς αἰωνίου i. e. *doctrina vitam et felicitatem aeternam promittens et largiens* Ioh. 6, 68. — τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης i. e. *tantam felicitatem promittens* Act. 5, 20. Vid. de h. l. ζωή p. 221 coll. 2 med. et οὗτος p. 366 col. 1. — ῥῆμα τοῦ θεοῦ i. e. *doctrina Deum auctorem habens, doctrina divina* Rom. 10, 17. Eph. 6, 17. 1 Petr. 1, 25. — Ioh. 3, 34. 8, 47. 17, 8. — χριστοῦ i. e. *doctrina Christum interpretem habens* Ioh. 5, 47. 12, 47. 48. 15, 7. — c) de dictis spectantibus ad officia incumbentia vel iniungenda alicui = *iussus, mandatum* Luc. 5, 5. Act. 10, 22. θεοῦ *mandatum Dei* Luc. 3, 2. — vel *iussus Dei* Hebr. 11, 3. — ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ = ῥήματι δυνατῷ αὐτοῦ Hebr. 1, 3. coll. Gen. 1, 3. 6. Ps. 33, 6. 148, 5. 6. — hinc pro: *res, quae iussu Dei* vel *iubente Deo existit* Matth. 4, 4. Luc. 4, 4. — ita pro דָּבָר Deut. 8, 3. — d) de oraculis divinis aa) universe, sq. τοῦ θεοῦ Apoc. 17, 17. — bb) de oraculis divinis bona certa promittentibus = *promissum*, sq. θεοῦ Luc. 2, 29. Hebr. 6, 5. — absque θεοῦ Eph. 5, 26. τὸ λουτρὸν τοῦ ὕδατος ἐν [= coniunctum cum, comitem habens] ῥήματι. Cf. ἐν p. 166 col. 1. init.

3) metonym. *res, de qua dicitur* vel *sermo fit, Gegenstand der Rede* i. e. a) *res verbis ante exposita, res, de qua* nunc *sermo fuit*. πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα Luc. 1, 65. 2, 15. 17. 19. 51. — Ita pro דָּבָר Gen. 15, 1. 22, 1. — b) *res, de qua disceptatur, causa, Rechtssache, Streitsache* Matth. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. — Ita pro דָּבָר Exod. 18, 22. Deut. 19, 15. — c) *res*, quatenus *verbis promissa*, non effecta sistitur vel cogitatur, ita in verbis depromtis, ut videtur, ex Gen. 18, 14. [ubi ῥῆμα pro דָּבָר] Luc. 1, 37. Cf. ad h. l. *Win.* p. 160. et de ἔπος proxime ad vocis πρᾶγμα vim accedente *Passow* Vol. 1. p. 881. coll. *Simon.* Lex. hebr. ed. *Win.* p. 208. — Saepius non legitur in N. T.

Ῥησά, ὁ, *Rhesa*, nom. propr. viri Luc. 3, 27.

Ῥήσσω, v. ῥήγνυμι.

Ῥήτωρ, ορος, ὁ, *rhetor, orator, patronus causarum*. Semel in N. T. Act. 24, 1. (Diod. Sic. 16, 85. Xen. Mem. 4, 6. 15. Thuc. 8, 1.)

Ῥητῶς, adv. *diserte, disertis verbis*. Extat tantum 1 Tim. 4, 1. ῥητῶς λέγει. (Diog. Laërt. 7, 88. Polyb. 2, 23. 5.)

Ῥίζα, ης, ἡ, 1) *radix* Matth. 3, 10 et Luc. 3, 9. ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν — κεῖται. Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. — Marc. 11, 20. ἐκ ῥιζῶν *von der Wurzel aus, radicitus*. (Ael. V. H. 2, 14. Xen. Oec. 17, 12.) — trop. ἔχω ῥίζαν vel ἔχω ῥίζαν ἐν ἐμαυτῷ sc. τοῦ λόγου i. e. *radices agere patior in animo meo* sc. *doctrinam* Matth. 13, 21 Marc. 4, 17. Luc. 8, 13. — metaph. pro: *id, unde aliquid pullulat*, ita de rebus, ubi Lat. *origo, fons, causa* 1 Tim. 6, 10. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία. (Sir. 1, 25. Sap. 15, 3. — πηγὴ γὰρ καὶ ῥίζα καλοκἀγαθίας τὸ νομίμου τυχεῖν παιδείας Plut. de pueror. educ. c. 7.) — de personis = *familiae auctores, parentes, progenitores* Rom. 11, 16. 17. 18. quo l. ut patriarchae [Abrahamus, Isaacus, Iacobus] *radici* et totus populus israeliticus assimilantur *ramis*, ita Christiani *e gentibus* in patriarcharum, quos Deus beatae familiae conditores esse voluit, familiam insiti illos habere beatitatis auctores eorumque familiae debere dicuntur, quod sint participes facti felicitatis patriarchis et populo israelitico destinatae. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. 2. p. 487 — 501. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 251 — 254. (ita ῥίζα Menandr. fragm. p. 247 ed. *Meinecke*. Isidor. Pelusiot. ep. 4, 141.) — 2) metonym. *id, quod provenit e radice*, ῥίζα πικρίας *radix amaritudinem habens*, fortius quam ῥ. πικρά [vid. ἁγιωσύνη] Hebr. 12, 15. quo l. radici amarae comparatur „homo in religione acerbus ac seditiosus, qui facile aliis auctor sit ad eam deserendam,“ ita *Böhme* ep. ad Hebr. p. 687. coll. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 911. (ῥίζα ἁμαρτωλὸς ἀντίοχος ἐπιφανής 1 Macc. 1, 10.) — metaph. *proles, unus ex posteris alicuius* Rom. 15, 12. ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί. Apoc. 5, 5. 22, 16. Ita pro שֹׁרֶשׁ Ies. 11, 10. 53, 2. (Sir. 40, 15. 47, 22.) — Saepius non habetur in N. T.

Ῥιζόω, ῶ, f. ώσω, (ῥίζα radix) *radices ago, radicibus munio*, ἐῤῥιζωμένος, *radicibus munitus* [propr. Hom. Od. 13, 163.] metaph. *firmus, constans, fest wie eingewurzelt* [de particip. perf. praesentis notionem includente vid. ἀγαπάω]. Bis in N. T. sq. ἐν c. dat. rei [vid. ἐν p. 169 col. 1 init.] Eph. 3, 18. — Col. 2, 7. (Plut. de puer. educ. c. 9.) —

Ῥιπή, ῆς, ἡ, (ῥίπτω iacio, moveo) *iactus, ictus* [Hom. Il. 8, 355. Apollon. Argon. 2, 1116. 4, 851.]. ὀφθαλμοῦ *ictus oculi, ein Augenblick*. Semel in N. T. 1 Cor. 15, 52.

Ῥιπίζω, f. ισω, (ῥιπίς flabellum; flabello excito ignem Aristoph. Acharn. 888.) *agito, iacto* Iac. 1, 6.

Ῥίπτω, f. ψω, a. 1. ἔῤῥιψα particip. ῥίψας [vid. θλίψις] pf. pass. ἔῤῥιμμαι. 1) *iacio, ich werfe* et ῥιπτέω, ῶ [semel obvium Act. 22, 23.] *iacto* [vid. *Passow* sub voc. ῥίπτω. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 235. *Buttmann* gram. max. §. 112, not. 6 et 7.] a) de proiicientibus τινὰ εἴς τι Luc. 4, 35. 17, 2. — ὑποκάτω τινός pro הִשְׁלִיךְ Gen. 21, 15. (τινὰ εἴς τι Cebet. tab. c. 10. Diod. Sic. 2, 4. Dem. 883, 27. Xen. An. 3, 3. 1.) — τί Act. 27, 19. — addito ἔκ τινος v. 29. (Dem. 798, 25.) — additur ἐν c. dat. loci [cf. ἐν p. 169 col. 2 fin.] Matth. 27, 5. — b) ῥίπτειν ἱμάτια i. e. *pallia iactare*, alii: *pallia abiicere* Act. 22, 23. — Fuisse apud veteres vestium iactationem signum approba-

tionis, vel delectationis, docent loci Lucian. de Saltat. §. 68. Aristaenet. 1, 26. Ovid. Amor. 3, 2. 74. — c) *deponendi* sens. *hinlegen*, sq. τινὰ παρὰ τοὺς πόδας τινός Matth. 15, 30. (Dem. 418, 11.) — 2) *abiicio*, metaph. pro: *negligo*, ut ἦσαν — ἐῤῥιμμένοι *neglecti erant* Matth. 9, 15. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 355. *de Wette* ad h. l. (Lucian. Necyom. §. 17. Lucian. Amor. §. 33.) — Saepius non extat in N. T.

Ῥοβοάμ, ὁ, [terminat. graeca ῥοβόαμος, ου, ὁ, Ios. Ant. 8, 10. 1.] *Roboam, Rehabeam*, hebr. רְחַבְעָם nom. propr. filii Salomonis, et regis Iudae, qui regnum auspicatus pertinacia sua effecit, ut tribuum XII israeliticarum decem Ierobeamum regem sibi sumerent, quo facto omnis Hebraeorum natio dividebatur in regnum Israelis vel Ierobeami et in regnum Iudae vel Roboami. Matth. 1, 7.

Ῥόδη, ης, ἡ, *Rhode*, nomen propr. ancillae cuiusdam Act. 12, 13.

Ῥόδος, ου, ἡ, *Rhodus*, Cycladum maris mediterranei celeberrima, cuius metropolis, Rhodi nomine insignis, portu erat instructa, ad cuius introitum exstructus erat Colossus rhodius Act. 21, 2.

Ῥοιζηδόν, adv. (ῥοῖζος, strepitus) i. q. μετὰ ῥοίζου i. e. *cum stridore* vel *fragore*. Extat tantum 2 Petr. 3, 10. (Lycophron. 66. Hero ap. Musaeum 339.)

Ῥομφαία, ας, ἡ, *gladius*, [propr. genus gladii oblongi in humero dextro gestari soliti Plutarch. Vit. Aemil. c. 18.] Septies in N. T. Luc. 2, 35. σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, per imaginem pro: *sors tibi imminet longe tristissima*. — Apoc. 1, 6. 2, 12. 16. 6, 8. 19, 15. 21. — pro חֶרֶב Gen. 3, 24. Exod. 5, 21.

Ῥουβήν, ὁ, [apud Ios. Ant. 1, 19. 7. ῥούβηλος, ου, ὁ] *Ruben*, hebr. רְאוּבֵן nom. propr. filii primogeniti Iacobi ex Lea. Apoc. 7, 5.

Ῥούθ, ἡ, [terminat. graeca ῥούθη, ης, ἡ Ios. Ant. 5, 9. 2.] *Ruth*, hebr. רוּת nom. propr. mulieris moabiticae, quae post mariti, Mahalonis, Bethlehemitae, obitum nupsit Boaso Matth. 1, 5.

Ῥοῦφος, ου, ὁ, *Rufus*, nom. propr. viri Marc. 15, 21. Rom. 16, 13.

Ῥύμη, ης, ἡ, (i. q. ὁρμή, φορά, impetus Thuc. 7, 10. Xen. Cyr. 7, 1. 31. Dionys. Hal. Ant. 5, 15.) *platea*. Quater in N. T. Matth. 6, 2. ἐν ταῖς ῥύμαις. Luc. 14, 21. Act. 9, 11. 12, 10. (Tob. 13, 17. Pol. 6, 29. 1.) E temporibus novae comoediae ita dictam esse ῥύμην, docuit *Sturz* de dial. alex. p. 29 et *Lob.* ad Phryn. p. 404. 405. *Win.* p. 25.

Ῥύομαι, [de etymol. huius verbi vid. *Buttm.* §. 100. gram. max. §. 114. *Id.* Lexilog. P. 1. p. 66. *Passow* sub h. v.] f. ῥύσομαι, verb. depon. med. *eripio, libero, ich errette*, a. 1. p. ἐῤῥύσθην [cf. *Buttm.* §. 89, not. 1. gram. max. §. 100, not. 3. *Matth.* §. 191, 1.] signif. passiva: *ereptus sum, liberatus sum* [vid. sub ἀπαρνέομαι adnotata; serioris aetatis esse hunc aor. 1. p. docet *Passow* l. l.] Legitur in N. T. sq. accus. person. Matth. 27, 43. 2 Petr. 2, 7. (Ael. V. H. 4, 5. Hdian. 1, 4. 10. Hom. Iliad. 15, 290. 20, 194.) — absol. ὁ ῥυόμενος, substant. [vid. *Win.*] *liberator, vindex* [a Deo mittendus i. e. *Messias*] Rom. 11, 26. — Ita pro גֹּאֵל Ies. 59, 20. — sq. τινὰ ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 48 col. 1.] Matth. 6, 3. [Luc. 11, 4.] Rom. 15, 31. 1 Thess. 1, 10. 2 Thess. 3, 10. 1 Tim. 4, 8. — Ita pro צָר sq. מִן Ps. 140, 1. — sq. τινὰ ἐκ τινος [vid. ἐκ p. 148 col. 1 et 2.] Luc. 1, 74. Rom. 7, 24. 2 Cor. 1, 10. Col. 1, 13. 2 Tim. 3, 11. 4, 17. 2 Petr. 2, 9. — Ita pro הִצִּיל sq. מִן Exod. 6, 6. (Diod. Sic. 12, 53. 19, 60. Ios. de vit. sua §. 15. Hdot. 5, 49.) — Saepius non legitur in N. T.

Ῥυπαρεύομαι, f. εύσομαι, (ῥυπαρός sordidus) *sordidus sum, sordesco*. Legitur tantum Apoc. 22, 11. Vide de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*.

Ῥυπαρία, ας, ἡ, (ῥυπαρός) *sordes* [propr. Plut. praecept. coniugal. c. 28.) Extat tantum Iac. 1, 21. quo l. refertur ad *sordes animi*. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 66. —

Ῥυπαρός, ά, όν, (ῥύπος sordes) *sordidus*. Bis in N. T. Iac. 2, 2. πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι. Ita pro צֹאָה Zach. 3, 3. 4. (Ios. Ant. 7, 11. Cebet. Tab. c. 10. Plut. de sera numin. vindict. c. 22.) — metaph. = *turpis, vitiis contaminatus* Apoc. 22, 11. —

Ῥύπος, ου, ὁ, *sordes, squalor*, σαρκός i. e. am Fleische [vid. αἷμα p. 10 col. 1 med.] Semel in N. T. 1 Petr. 3, 21. — (Pol. 32, 7. 8.)

Ῥυπόω, ῶ, i. q. ῥυπαρεύομαι. Apoc. 22, 11. e lect. vulg. Vide ῥυπαρεύομαι. —

Ῥύσις, εως, ἡ, = ῥεῦσις (ῥέω fluo) *fluxus, profluvium*. Ter in N. T. τοῦ αἵματος Marc. 5, 25. Luc. 8, 43. 44. — pro זוֹב Levit. 15, 2. 3.

Ῥυτίς, ίδος, ἡ, (ῥύω contraho) *ruga*. Semel in N. T. Eph. 5, 27. quo loco ἡ ἐκκλησία, quatenus macula et vitiis caret, comparatur sponsae rugas non habenti — formosae. (Proprie: Diod. Sic. 4, 51.)

Ῥωμαϊκός, ή, όν, (ῥώμη Roma) *romanus* Luc. 23, 38. (Pol. 3, 107. 12. Hdian. 4, 7. 4.)

Ῥωμαῖος, ου, ὁ, *Romanus*, *civis romanus* Ioh. 11, 48. Act. 2, 10. 16, 21. al. (Plut. apophth. Pyrrhi Mor. 2. p. 34. ed. *Tauchn.*)

Ῥωμαϊστί, adv. *romane, latine*. Semel in N. T. Ioh. 19, 20. — De adverbiis exeuntibus in ιστί v. sub ἑβραϊστί monita.

Ῥώμη, ης, ἡ, *Roma*, celeberrima imperii romani metropolis Act. 18, 2. 19, 21. Rom. 1, 7. 15. 2 Tim. 1, 17. cet. (Hdian. 4, 7. 4. Artemid. 4, 22. Diod. Sic. 4, 21.)

Ῥώννυμι, f. ῥώσω, *roboro*, perf. pass. ἔῤῥωμαι *valeo*, [vid. de perfecto statum durantem indicante et praesentis notionem includente ἀγαπάω] hinc formula in fine epistolarum apud Graecos solemnis ἔῤῥωσο et plur. ἔῤῥωσθε. Ita bis in N. T. Act. 15, 29. 23, 30. (Artemid. 3, 44. Xen. Cyr. 4, 5. 33.)

Σ.

Σαβαχθανί, *deseruisti me*. Vox chaldaica שְׁבַקְתַּנִי a verbo שְׁבַק obvio Dan. 4, 12. 20. 23. — Bis in N. T. Matth. 27, 46 et Marc. 15, 34 coll. Ps. 22, 1.

Σαβαώθ, vel σαββαώθ, vox hebr. צְבָאוֹת, *exercitus*. κύριος σαβαώθ i. q. יְהוָה צְבָאוֹת vel אֱלֹהֵי צְבָאוֹת dominus vel deus *exercituum* i. e. vel *angelorum throno Iovae adstantium* 2 Chron. 18, 18. vel *astrorum* Ierem. 33, 22. In N. T. universe pro: *Deus summus*. Bis: Rom. 9, 29. Iac. 5, 4.

Σαββατισμός, οῦ, ὁ, (σαββατίζω i. q. שָׁבַת cessavit a labore, cessando a labore sabbatum egit Levit. 23, 32.) *cessatio a labore, feriatio* i. q. κατάπαυσις. Semel in N. T. Hebr. 4, 9. — (Plut. de superstit. c. 3.)

Σάββατον, ου, τό, item plur. significatione singularis [vid. ἄζυμος] τὰ σάββατα vel a σάββατ, τος, τό [cf. *Passow* Vol. 2. p. 866. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Sabbath*] vel a forma chaldaica שַׁבְּתָא v. *Win.* p. 69. — de dativo plur. τοῖς σάββασι, quem habet etiam Meleag. 83, 4. in Anth. gr. Vol. 1. p. 25. ed. *Iacobs. Buttm.* §. 51. gram. max. §. 56, not. 14. *Matth.* §. 92, 3. *Fischer* ad Weil. Vol. 2. p. 189. *Passow* l. l. *Win.* p. 62. — (propr. cessatio a labore; quies, hebr. שַׁבָּת) 1) *sabbatum Iudaeorum* i. e. *septimus quisque hebdomadis dies*; celebrabatur hic dies antiquitus atque ex lege Mosis cessatione a labore, sacri-

ficio offerendo, τῇ προθέσει τῶν ἄρτων vel panibus sacris proponendis, post exilium etiam conventibus sacris in synagoga habitis, item praelegendis et explicandis nunc Mosis [Paraschen], nunc prophetarum [Haphtharen], nunc aliis V. T. libris [Megilloth]. Cf. Nehem. 8, 6. Exod. 20, 8 — 11. 31, 12 — 17. 34, 21. Levit. 24, 8. Num. 28, 9. Deut. 5, 12 — 14. Ier. 17, 27. — Legitur ita in N. T. *singulari* numero Matth. 12, 8. Marc. 2, 27 bis. v. 28. 6, 2. 16, 1. Luc. 6, 5. de h. l. genit. separato non sine vi a nom. regente vid. ἀγαθός. — 13, 14. 16. 14, 5. Ioh. 5, 18. 9, 16. 19, 31. — Luc. 23, 54. Ioh. 5, 9. 10. 9, 14. σαββάτου ὁδός *Sabbathsweg* [vid. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Sabbathsweg*] Act. 1, 12. Vide ὁδός et Exod. 16, 29. ex quo loco male intellecto mala Iudaeorum superstitio collegit, non nisi iter mille passuum facere licere sibi sabbato. (Ios. de vit. sua §. 32. de bell. iud. 2, 17. 10.) — — dat. σαββάτῳ, item τῷ σαββάτῳ *die sabbati* [de quo dat. temporis vid. ἑξῆς] Matth. 24, 20. Luc. 14, 1. — Luc. 13, 14. 15. 14, 3. Act. 13, 44. — ἐν σαββάτῳ, item ἐν τῷ σαββάτῳ, *die sabbati* [vid. ἐν p. 169 col. 1.] cf. *Matth*. l. l. Matth. 12, 2. Luc. 6, 1. 6. Ioh. 5, 16. 7, 22. 23. Luc. 6, 7. Ioh. 19, 31. — accus. τὸ σάββατον, *per sabbatum, den Sabbat über* [vid. βραχύς] Luc. 23, 56. — εἰς τὸ μεταξὺ σ. [vid. εἰς p. 141 col. 1. fin.] Act. 13, 42. — κατὰ πᾶν σ. *singulis sabbatis* [vid. κατά p. 257 col. 1.] Act. 13, 27. 15, 21. 18, 4. — Ita pro שַׁבָּת 2 Regg. 16, 29. — — *pluralis* legitur, significatione *pluralis*, ut ἐπὶ σάββατα τρία Act. 17, 2. ἐν μέρει — σαββάτων Col. 2, 16. Cf. de h. l. μέρος. — signific. *singularis* [vid. ἄζυμος. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 30.] Luc. 4, 16. Act. 13, 14. 16, 13. — Ita pro שַׁבָּתוֹת Exod. 31, 13. pro שַׁבָּת 19, 70. Levit. 23, 32. (Ios. Ant. 1, 1. 1. Iac. Anth. gr. l. l. ita *sabbata* Horat. Sat. 1, 9. 69.) — ὀψὲ — σαββάτων Matth. 28, 1. Vide ὀψέ. — dat. τοῖς σάββασι, *die sabbati* Matth. 12, 1. 5. 10. 11. 12. Marc. 1, 21. 3, 2. 4. Luc. 6, 9. (Ios. de vit. sua §. 54. de bell. iud. 1, 7. 3.) — ἐν τοῖς σάββασι, *die sabbati* Marc. 2, 23. 24. Luc. 4, 31. 6, 2. 13, 10. (Ios. Ant. 13, 8. 4.) —

2) *septimana, hebdomas, die Woche, singul.* numero πρώτη σαββάτου Marc. 16, 9. — τοῦ σαββάτου i. e. *intra septimanae spatium* [vid. ἐνιαυτός] Luc. 18, 12. — *plural.* ut εἰς μίαν [ex hebr. = εἰς πρώτην ἡμέραν, vid. εἰς] σαββάτων Matth. 28, 1. — τῆς μιᾶς σαββάτων i. e. *primo die hebdomadis* Marc. 16, 2. — τῇ μιᾷ τῶν σ. Luc. 24, 1. Ioh. 20, 1. 19. Act. 20, 7. — κατὰ μίαν σαββάτων i. e. *singulis primis hebdomadis diebus* 1 Cor. 16, 2. (σάββατα Anth. gr. Vol. 1. p. 25. ed. *Iacobs*.) Saepius non extat in N. T.

Σαγήνη, ης, ἡ, *verriculum*, genus retis piscatorii maioris, profunde sub aquas pertingentis et ipsum fundum quasi verrentis. Legitur tantum Matth. 13, 47. — pro: חֵרֶם Ezech. 26, 5. 14. (Aesop. fab. 13. Ael. H. A. 11, 2.)

Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, *Sadducaeus, Sadducaeorum sectae addictus*. Insigniebatur enim Iesu aetate hoc nomine pars Iudaeorum, dissentiens quidem a Pharisaeis, conspirans tamen cum iisdem, ubi de Iesu opprimendo et mortis supplicio afficiendo ageretur. Nomen, ut videtur, traxerunt ab hebr. צָדוֹק, non, ut aliis placuit, a Sadoco quodam, quem Talmudistae seculo tertio ante Iesum vixisse tradiderunt. Missis ταῖς παραδόσεσι et legibus non scriptis libros tantum V. T. fontem esse religionis iudaicae statuerunt et quemadmodum repudiabant Pharisaeorum daemonologiam atque angelos esse negabant, ita neque corporis post mortem resurrectionem neque doctrinam de praemiis et poena in vita altera expectandis admittebant Ios. Arch. 8, 1. de bell. iud. 12, 8. Cum porro Pharisaei a fato vel a providentia hominum facta pendere affirmarent, Sadducaei ab arbitrio potius humano repetenda ea esse statuerunt Ios. Arch. 13, 5. et de bell. iud. 2, 8. Denique idem Iosephus Iudaeorum nobilioribus et principibus potissimum placuisse Sadducaeorum decreta tradit atque moribus severioribus usos eos esse auctor est. Cf. Ios. Arch. 18, 1. et de bell. iud. 2, 8. — Matth. 3, 7. 16, 1. 6. 11. 12. 22, 23. 34. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 4, 1. 5, 17. 23, 6—8. Cf. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Sadducaeer*.

Σαδώκ, ὁ, *Sadok*, nom. propr. viri hebr. צָדוֹק Matth. 1, 14.

Σαίνω, *moveo*, (de canibus, leonibus et aliis animalibus, quae cauda mota blandiuntur Ael. V. H. 13, 42. Hom. Od. 16, 6.) passiv. σαίνομαι *moveor*, metaph. *perturbor*. Semel in N. T. 1 Thess. 3, 3. Cf. de huius loci verbis: τῷ μηδένα σαίνεσθαι supra sub ὁ, ἡ, τό p. 396 col. 1 fin. adnotata.

Σάκκος, ου, ὁ, (quatenus scribendum sit σάκος, σάκκιον, σακίζειν vid. apud *Lob*. ad Phryn. p. 257.) *saccus* i. e. genus tunicae sordidae, atrae, e filis crassis textae et sacci instar in corpore haerentis hebr. שַׂק Ios. de bell. iud. 1, 17. ἐσθὴς ἐκ τριχῶν πεποιημένη. Lat. *cilicium*. Quater in N. T. Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. Apoc. 6, 12. 11, 3. Ita pro שַׂק 1 Regg. 21, 27. Ies. 20, 2. 37, 1. Uti apud Hebraeos eiusmodi veste utebantur prophetae, vitam severiorem agentes, ita eadem incedebant etiam apud eosdem lugentes, cf. locos V. T. modo laudatos et Ios. Ant. 5, 1. 2. 7, 7. 4. 8, 14. 4. et de bell. iud. 2, 12. 5. et *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Sack*.

Σαλά, ὁ, [forma graeca σάλης, ου, ὁ, Ios. Ant. 1, 6. 4.] *Sala*, hebr. שֶׁלַח nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 35.

Σαλαθιήλ, ὁ, *Salathiel*, hebr. שְׁאַלְתִּיאֵל nom. proprium viri hebr. Luc. 3, 27.

Σαλαμῖς, ῖνος, ἡ, *Salamis*, urbs primaria insulae Cypri, post *Constantia* appellata. Act. 13, 5. (Strabo 14, 6. Hdot. 4, 62.)

Σαλείμ, ἡ, *Salim*, nom propr. urbis Ioh. 3, 23. memoratae.

Σαλεύω, f. εύσω, (σάλος quod vid.) 1) *commoveo, concutio, ich setze in eine schwankende Bewegung*, ut fieri solet in mari, in terrae motu, in tonitru, in rebus vento agitatis, sq. accus. rei Matth. 11, 7. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 6, 48. 7, 24. 21, 26. Act. 4, 31. 16, 26. Hebr. 12, 26. de h. l. pentametro vid. *Win*. p. 562. — μέτρον σεσαλευμένον i. e. *mensura, quae concutiendo repleta est* Luc. 6, 38. — pro נָעַשׁ Ps. 18, 7 vel 8. (Diod. Sic. 12, 47. 13, 100. Ios. Ant. 8, 5. 2.) — trop. Hebr. 12, 27. quo loco oeconomia mosaica, *mutationi obnoxia*, comparatur τοῖς σαλευομένοις i. e. rebus concussioni obnoxiis, i. e. *dem Wandelbaren, keinen festen Stand Habenden*, religio contra christiana τοῖς μὴ σαλευομένοις i. e. rebus, quae loco suo *non* moventur = *dem Unwandelbaren*. „Cognomine τῶν σαλευομένων appellatur Iudaismus a commoto concussoque monte Sinai, ut cogites, religionem, in concusso monte primum promulgatam, ipsam, si licet dicere, concussibilem i. e. commutabilem seu non semper stabilem" *Böhme* epist. ad Hebr. p. 728. coll. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 963 sq. — metaph. ut ὄχλον vel τοὺς ὄχλους σ. i. e. *concito populum* vel *populi multitudinem, die Volksmenge in unruhige Bewegung setzen, aufregen, aufreitzen* Act. 17, 13. (Hdian. 2, 8. 6. Soph. Oed. R. v. 22. 23.) — τινά i. e. *perturbo aliquem* i. e. *animum alicuius perturbo* Act. 2, 25. (1 Macc. 6, 8.) — addito ἀπό τινος in constructione praegnante [vid. ἀπό p. 43 col. 1. ἐκ p. 147 col. 2 fin.] ut ἀπὸ τοῦ νοός, explica: σαλεύω τινὰ καὶ μετακινῶ [cf. Col. 1, 23. similiter κινεῖσθαι et σαλεύεσθαι leguntur Plut. adv. Colot. c. 16.] ἀπὸ τοῦ νοός *perturbo et a mentis statu deiicio* 2 Thess. 2, 2. — Saepius non extat in N. T.

Σαλήμ, ἡ, *Salem*, hebr. שָׁלֵם [apud Ios. Ant. 1, 10. 2. σόλυμα] nom. propr. urbis, et ut videtur, eiusdem, quae postea Hierosolyma appellabatur Hebr. 7, 1. 2. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 285. *Win*. bibl. Realw. sub vocc. *Melchisedek, Ierusalem*.

Σαλμών, ὁ, *Salmon*, hebr. שַׂלְמוֹן, nom. propr. viri hebr. Matth. 1, 4. 5. Luc. 3, 32.

Σαλμώνη, ης, ἡ, *Salmone*; erat promontorium insulae Cretae orientale et ex parte boreale etiam, Cnido obversum Act. 27, 7. (Strabo 10. p. 727. B.)

Σάλος, ου, ὁ, *iactatio, agitatio, maxime maris, die stete unruhige Bewegung des Meeres*. Semel in N. T. Luc. 21, 25. ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου. — pro נוּעַ Ion. 1, 15. (Diod. Sic. 20, 74. Lucian. Hermotim. 28.)

Σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, *buccina, tuba*. Undecies in N. T. 1 Cor. 15, 8. ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ. Apoc. 1, 10.

4, 1. 8, 2. 6. 18. 9, 14. — Uti regis adventus buccinarum strepitu a ministris annuntiatur, ita Dei praesentiam Hebr. 12, 19. item adventum Messiae gloriosum angeli dicuntur annuntiaturi Matth. 24, 31. 1 Cor. 15, 52. — 1 Thess. 4, 16. *ἐν σάλπιγγι θεοῦ* [coll. 4 Esr. 6, 24. vid. *Bertholdt* Christol. Iudaeorum p. 178.] i. e. *tuba, quae canitur iussu Dei*, vid. *θεός* p. 30. col. 1. — pro חֲצֹצְרָה 2 Regg. 12, 14. שׁוֹפָר 1 Sam. 13, 3. קֶרֶן Ios. 6, 5. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *musikalische Instrumente*. (Pol. 15, 12. 2. Ael. V. H. 2, 44. Xen. An. 4, 2. 1.)

Σαλπίζω, f. *ίσω*, a. 1. act. *ἐσάλπισα* [de qua futuri et aor. forma serioris graecitatis pro forma antiquiore *σαλπίγξω*, *ἐσάλπιγξα* cf. *Lob.* ad Phryn. p. 191. *Rost* §. 70, not. 6. *Buttm.* §. 88, 7, not. 1. gram. max. §. 92, not. 8. *Matth.* §. 177. *Win.* p. 88.] *tuba cano, buccinam inflo* a) universe Matth. 6, 2. *μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου noli praetensam buccinam inflare* i. e. *ne committe, ut strepitus te praecedant.* Apoc. 8, 6 — 9. 16. 12. 13. 9, 1. 13. 10, 7. 11, 15. — de angelis tuba canentibus in adventu Messiae 1 Cor. 15, 52. *σαλπίσει* scil. *angelus tubicen* i. e. *angelus cuius est tuba canere.* Cf. *Win.* p. 229. 526 coll. *Herm.* ad Vig. p. 871. (*σαλπίσω* et *ἐσάλπισα* habent Ael. V. H. 1, 26. Ios. Ant. 7, 11. Mechan. vett. p. 201. *οἱ ό* Ies. 44, 23. 2 Chron. 13, 14. — contra: *σαλπίγξω*, *ἐσάλπιγξα* Xen. An. 1, 2. 17.) Saepius non extat in N. T.

Σαλπιστής, *οῦ*, *ὁ*, [pro forma meliori *σαλπιγκτής*, *σαλπικτής* Dem. 284, 26. Xen. An. 4, 3. 29. Thuc. 6, 69. cf. *Lob.* ad Phryn. p. 191.] *tubicen.* Extat tantum Apoc. 18, 22. — (Theophr. Char. 24 [25], 3. Dion. Hal. Antiq. 4, 7 et 18. Chariton. 8, 210.)

Σαλώμη, *ης*, *ἡ*, *Salome*, nom. propr. mulieris. Fuit illa uxor Zebedaei, mater Iacobi et Iohannis Apostolorum et, si fides habenda Nicephoro in H. Eccles. 2, 3. filia Aggaei, fratris Zachariae illius, quem patrem legimus fuisse Iohannis Baptistae Marc. 15, 40. 16, 1.

Σαμάρεια, *ας*, *ἡ*, *Samaria*, hebr. שֹׁמְרוֹן 1) nom. propr. urbis, sitae in media Palaestina et exstructae ab Omri rege in monte eiusdem nominis. Fuit illa metropolis et sedes regum Israel vel decem tribuum et quemadmodum primum a rege Assyriorum Salmanassaro diruebatur, civibus regni israelitici maximam partem abductis, ita reaedificatam a civibus relictis et colonis assyriis delevit Iohannes Hyrcanus. Denuo restituta a Gabinio Romano, nomen nacta est *Gabinia;* dono denique ab Augusto data Herodi Magno, ab hoc exornata non solum et amplificata, sed *Sebaste* etiam, i. e. *Augusta* appellata est. Hodie vicus est ignobilis *Schemrun* nomine insignitus. Cf. 1 Regg. 16, 24. 22, 52. Ier. 23, 13. Ezech. 16, 46. Amos. 4, 1. 6, 1. Mich. 1, 3 — 8. coll. Ios. Ant. 13, 18. 14, 10. 15, 11. et de bell. iud. 1, 6. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Samaria.* Legitur in N. T. Act. 8, 5. *εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας*, *in urbem Samariae* i. e. *in die Stadt Samaria* [cf. de genit. appositionis sub *ἀπαρχή* monita et de voc. *πόλις* sine artic. *Win.* p. 118.] Alii: *in eine Stadt Samariens.* Cf. ad h. l. *Meyer*, *de Wette*. — metonym. vel collective [vid. *ἰουδαία*] ex hebr. pro: *εἰς πόλιν τὴν σαμάρειαν* cf. *Gesen.* p. 677, 2. — pro: *cives urbis Samariae* Act. 8, 14. — 2) *ager Samaritanus*, cuius caput erat urbs Samaria Luc. 17, 11. Ioh. 4, 4. 5. 7. Act. 1, 8. 8, 1. 9. 9, 31. 15, 3. Ita שֹׁמְרוֹן 2 Regg. 17, 26. 28, 19.

Σαμαρείτης, *ου*, *ὁ*, *Samarita, Samaritanus, civis urbis* vel *regionis Samariae.* Insignitur hoc nomine natio, ortum ducens ab Israelitis mixtis olim cum gentilibus. Maxima enim pars civium regni Israel cum in exilium abducta esset, Salmanassar, Assyriae rex, colonos in hanc terram misit Babylonia, Cutha, Ava, Havath et Sepharvaim oriundos, cum quibus, qui remanserant in patria Israelitae ita sese miscuerunt, ut in unam tandem nationem coalescerent 2 Regg. 17, 24. Uti vero haecce nationis samaritanae origo Iudaeorum animos offendit, ita etiam hoc nomine eandem odio habebant, quod, repudiatis reliquis V. T. libris, Pentateuchum solum admittebat. Quare frustra a Iudaeis patriae restitutis urbisque Hierosolymae et templi instaurationem parantibus petierunt Samaritani, ut fratres et cives agnoscerentur atque in civitatis restituendae societatem admitterentur 2 Regg. 17, 26. Esr. 4, 1. Qua re adeo offendebantur Samaritani, ut non solum calumniando Iudaeos apud Persarum reges templi et civitatis iudaicae restitutionem impedirent Esr. 4, 4. Neh. 4, 1. sed, respicientes verba Mosis Deut. 27, 11 — 13. praecipientis, ut terram Palaestinam ingressi in monte גְּרִזִים sacra prima facerent Israelitae, sibi ipsis etiam templum in monte Garizim, prope Sichem urbem sito, exstruerent, non ad normam legis mosaicae facientes. Tantum igitur abfuit, ut quod olim iam erga Samaritanos animo conceperant odium Iudaei, tempore succedente minueretur ac deleretur, ut istis illorum communibus aleretur et augeretur 2 Macc. 6, 2. Ios. Arch. 11, 8. 23, 6. Hinc nominis Samaritani apud Iudaeos infamia Ioh. 8, 48. atque consuetudinis mutuae fuga et aversatio Ioh. 4, 8. Imo incusabantur etiam Samaritani loci Deut. 27, 11 — 13. depravati, mutantes עֵיבָל in גְּרִזִים sic, ut in quo monte fuisset Deus ex opinione Samaritanorum preces faustas fieri, diris potius eloquendis voluerit inservire. Templum denique Samaritanum quanquam ao. circiter 129 a. Chr. a Iohanne Hyrcano deletum fuerit Ios. Arch. 13, 18. tamen apud Samaritanos non solum aequales Iesu sacer habebatur mons Garizim Ioh. 4, 23. sed eundem hodie etiam posteri eorum, Naplum urbem incolentes, eodem honore prosequuntur. Uti postremo libri N. T. a Samaritanis etiam expectatum esse Iesu tempore Messiam testes sunt, ita fidem multos eorum secutos esse Christianorum sacra tradunt. Cf. *Win.* bibl. Wörterb. sub voc. *Samaritaner*. Act. 8, 1 sqq. 9, 31. 15, 3. — Commemorantur Samaritae Matth. 10, 5. Luc. 9, 52. 10, 33. 17, 16. Ioh. 4, 9. 39. quo l. si longius abest genitivus a nomine regente vid. sub *ἄγγελος* monita. — v. 40. 8, 48. Act. 8, 25.

Σαμαρεῖτις, *ιδος*, *ἡ*, *Samaritana* Ioh. 4, 9. (*ἡ χώρα* Ios. de bell. iud. 3, 3. 4.)

Σαμοθρᾴκη, *ης*, *ἡ*, *Samothrace*, nom. insulae maris aegaei ad Thraciam sitae, ubi Hebron fluvius in mare sese exonerat. Inclaruit haec urbs, a Samiis exulibus, ut videtur, nomen nacta, cum Dardana olim vel Leucania appellata esset, Cereris et Proserpinae mysteriis Act. 16, 11. (Plin. H. N. 5, 12. Diod. Sic. 3, 54. 5, 47.)

Σάμος, *ου*, *ἡ*, *Samus*, nomen insulae in mari aegaeo vel icario versus Ioniam sitae. Celebrata olim fuit ob Iunonis, cui sacra erat, cultum, item ob vasa fictilia praestantissima ibi confecta, denique a Pythagorae, cuius patria fuit, nomine Act. 20, 15. (Diod. Sic. 5, 81. Plin. H. N. 5, 37. 35, 46.)

Σαμουήλ, *ὁ*, [terminat. graeca *σαμούηλος*, *ου*, *ὁ*, Ios. Ant. 5, 10. 4.] *Samuel*, hebr. שְׁמוּאֵל. Fuit Samuel filius Elcanae et Hannae, gente Levita, vates hebraeus, τῶν שֹׁפְטִים hebraicorum ultimus, vir de republica et religione israelitica meritissimus, quem reges non solum constituisse constat Saulum et Davidem, sed auctorem etiam fuisse scholarum propheticarum libri sacri tradunt 1 Sam. 1, 19. cap. 3. 7, 15 sqq. 10, 25. 12, 9. 13, 11 sqq. 15, 1 sqq. — Act. 3, 24. 13, 20. Hebr. 11, 32.

Σαμψών, *ὁ*, [forma graeca *σαμψών*, *ῶνος*, *ὁ*, Ios. Ant. 5, 8. 6.] hebr. שִׁמְשׁוֹן, unus ex שֹׁפְטִים Hebraeorum, celeberrimus robore ac fortitudine, qua cives suos a Philistaeorum imperio defendebat. Res a Simsone gestas multum similitudinis habere cum rebus gestis Herculis Graecorum, multi iam observarunt. Cf. Iudd. capp. 13 — 16. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Simson*. — Hebr. 11, 32.

Σανδάλιον, *ου*, *τό*, (dem. a *σάνδαλον* Ael. V. H. 1, 18.) *sandalium* i. e. *solea* vel *lignea*, vel *coriacea*, *tegens plantam pedis et funiculis superne pedibus alligata.* Quemadmodum feminae graecae habebant ancillas sandaliigerulas, ita apud Hebraeos servorum erat, sandalia alligare et solvere. Bis: Marc. 6, 9. Act. 12, 8. — *οἱ ό* pro נְעָלִים et נְעָלוֹת Ios. 9, 5. Ies. 20, 2. (Ios. Ant. 4, 8. 23. Herodot. 2, 91.) cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Schuhe*.

Σανίς, *ίδος*, *ἡ*, *asser*, *tabula*, *Bret.* Extat tantum Act. 27, 44. — pro לֻחֹתַיִם Ezech. 27, 5. (Pol. 2, 3. 4. Aeschin. 59, 11.)

Σαούλ, *ὁ*, [cuius loco *σάουλος*, *ου*, *ὁ*, apud Ios. Ant. 6, 4. 5.] *Saul*, hebr. שָׁאוּל, nom. propr. 1) primi regis

Israelitarum, Beniaminitae, filii Kis Act. 13, 21. — 2) nomen Iudaicum Pauli Apostoli, terminatione graeca: σαῦλος Act. 9, 4. 17. 22, 7. 13. 26, 14. de horum l. diplasiasmo σαούλ, σαούλ vid. αἴρω. —

Σαπρός, ά, όν, (σήπω putrefacio) *putridus*, *putredini obnoxius*. Octies legitur in N. T. ita ut sibi opponantur ἀγαθός vel καλός i. e. *qui est bonae indolis* vel *utilis*, ut arbores, fruges, pisces Matth. 7, 17. 18 bis. 12, 33 bis. 13, 48. Luc. 6, 43. (Arrian. diss. ep. 4, 4. Dem. 615, 11.) — vel de sermone, ubi opp. ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομήν Eph. 4, 29. λόγος σαπρός *sermo putridus* i. e. *pravus*. (Arrian. diss. epict. 3, 22. et *putris* Horat. Od. 1, 36. v. 17.) cf. *Lob.* ad Phryn. p. 377. 378.

Σαπφείρη, ης, ἡ, *Sapphira*, nom. propr. mulieris Act. 5, 1. memoratae.

Σάπφειρος, ου, ἡ, *Sapphirus*, lapis pretiosus coloris cerulei, hebr. סַפִּיר Apoc. 21, 19 coll. Iob. 28, 6. 16. et ibi οἱ ό.

Σαργάνη, ης, ἡ, (funis contortus, vinculum Aeschyl. Suppl. 801.) *corbis*, *scorta e funibus facta*. Semel in N. T. 2 Cor. 11, 33. (Athen. 3. p. 119. B. p. 407. E.)

Σάρδεις, ων, αἱ, *Sardes*, *ium*, [de quo plur. vid. ἄζυμος] metropolis Lydiae, regia Croesi, sita ad radices montis Tmoli, opulentissima et infamis moribus et libidine civium suorum Apoc. 1, 11. 3, 1. 4. (Hdot. 1, 80. Diod. Sic. 18, 70. Xen. Cyr. 7, 1. 11.)

Σάρδινος, vid. σάρδιος.

Σάρδιος, ου, ὁ, *Sardius*. Genus lapidis pretiosi colore rubro vel etiam carneo, unde Carneolus vel Carniol appellatur. Apoc. 4, 3. quo loco legitur etiam σάρδινος, vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*. Apoc. 21, 20. pro אֹדֶם Exod. 28, 17.

Σαρδόνυξ, υχος, ὁ, (σάρδιος, ὄνυξ) *Sardonyx*, gemma ex sarda ruborem et ex onyche alborem habens Apoc. 21, 20. (Plin. H. N. 37, 12.)

Σάρεπτα, των, τά, *Sarepta*, hebr. צָרְפַת, urbs Phoeniciae, media inter Tyrum et Sidonem posita 1 Regg. 17, 9. Obad. v. 20. — Luc. 4, 26. σ. τῆς σιδῶνος Sarepta *in confiniis Sidonis*. (Ios. Arch. 8, 12. 2.)

Σαρκικός, ή, όν, (σάρξ, caro) 1) *pertinens ad carnem* [vid. σάρξ no. 1. A.] i. e. *fleischlich*, *carnalis* [ita Minut. Fel. in Octav. c. 32. Deum videre oculis carnalibus. Tertull. de baptism. 7 extr. baptismi carnalis actus, quod in aqua mergimur. Id. de poenit. 3. delictorum quaedam sunt carnalia, id est corporalia] a) adiuncta *imbecillitatis* vel *imperfectionis* notione [vid. σάρξ no. 1. B.] *is, qui pendens a corporis*, carne constantis, *regimine* et spiritus divini auxilio, robore et firmamento destitutus, *sua prudentia et robore confidit*, opponitur πνευματικός 1 Cor. 3, 1. de h. l. lect. σαρκικός praeferenda lectioni σάρκινος vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 797. ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 46 sq. *Win.* p. 91. aliter *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 50. 52. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 162. — 1 Cor. 3, 3. 4. — ὅπλα σ. *arma, quae suppeditat indoles hominis* σαρκικοῦ, sens. *arma humana et ad hostem depellendum infirma* 2 Cor. 10, 4. cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2, p. 187. — σοφία σ. *sapientia qualis est hominis* σαρκικοῦ 2 Cor. 1, 12. Cf. *Meyer* l. l. p. 16. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 380. — b) adiuncta *voluptarii*, *libidinosi*, *impuri* notione [vid. σάρξ no. 1. C.], = *impurus et corpori deditus* Rom. 7, 4. ἐπιθυμίαι σ. *cupiditates, quas excitat corpus libidinosum et illecebrosum* 1 Petr. 2, 11. de h. l. lect. vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 797. — c) adiuncta *interituri*, *fragilitatis* notione [vid. σάρξ no. 1. D.], ut ἐντολὴ σ. ubi oppon. ζωὴ ἀκατάλυτος Hebr. 7, 16. Cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 47. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 370 sq. — — 2) *pertinens ad corpus, carne quatenus constat*, *leiblich*, *corporeus*, ita τὰ σαρκικά *bona ad corpus nutriendum pertinentia*, opponuntur τὰ πνευματικά i. e. ad animum spectantia Rom. 15, 27. 1 Cor. 9, 11. Saepius non habetur in N. T.

Σαρκινός, ή, όν, (σάρξ) *carneus, a, um, fleischern* 2 Cor. 3, 3. (Plut. adv. Colot. c. 27 ab init.) de locorum Rom. 7, 14. 1 Cor. 3, 1. Hebr. 7, 16. ubi cum *Griesb.*, *Meyer*, *Bleeck*, praeferendam esse existimarunt lect. σάρκινος lectioni σαρκικός vid. *Win.* p. 91. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 797. ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 46 sq. —

Σάρξ, σαρκός, ἡ, 1) *caro* i. e. *materia illa, qua, αἵματι* [i. e. sanguine per venas diffluente] *animata, corporis animalis vel humani ossa teguntur et quae detrahi potest* [cf. de σάρξ, aeolice σύρξ, a σαίρω, σύρω, traho, detraho, ich streife ab, *Passow* sub σάρξ), *die das Knochengerüste des thierischen oder menschlichen Körpers dekkende, weiche, abschälbare Masse*, uno verbo: *das Fleisch*. Cf. quae docte et subtiliter de hoc vocab. et quatenus differant σάρξ, κρέας, σῶμα, disputarunt *Schulthess* in libro: die evangel. Lehre v. heil. Nachtmahl p. 68 sqq. *Schulz* die christl. Lehre vom heil. Abendmahle p. 94 sqq. — A) seclusa alius notionis cogitatione [ohne Nebengriff] a) universe i. e. de carne, qua tum hominum, tum animalium ossa teguntur, ita singularis, sine artic. = *Fleisch*, ut οὐ πᾶσα σάρξ ἡ αὐτὴ σάρξ 1 Cor. 15, 39. — σ. ἀνθρώπων — κτηνῶν ibid. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*. — pluralis, ubi de plurium carne agitur, sq. genit. ut σάρκες βασιλέων *Fleisch von Königen* — χιλιάρχων — ἵππων — μεγάλων Apoc. 19, 18. quinquies. (Diod. Sic. 3, 15. Plat. Phaedon. §. 45 ed. *Fischer*. Eur. Med. v. 1197. 1214.) — b) de carne, qua corporis humani ossa obducta sunt aa) univ. ita singul. c. artic. *das Fleisch*, ubi agitur de carne certae alicuius personae ante memoratae, ut Ioh. 6, 52. πῶς δύναται = δοῦναι τὴν σάρκα [scil. de qua loquitur] φαγεῖν coll. v. 51. Col. 2, 23. πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός scil. τοῦ σώματος ante dicti. Vide verba praecedent. ἐν ἀφειδίᾳ σώματος. — Col. 1, 22. ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ pro: ἐν τῷ σώματι, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ [vid. de genit. appositionis sub ἀπαρχή monita] vel ἐν τῷ σώματι *suo carne constante*. Ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 380. — plur. αἱ σάρκες [vid. de plur. sub ἄζυμος notata] sq. genit. person. αὐτῆς Apoc. 17, 16. — vel ubi sermo est de plurium personarum carne, αὐτῶν Apoc. 19, 21. — ὑμῶν Iac. 5, 3. Cf. ad h. l. *Theile* ep. Iac. p. 250. — — bb) in partium, quibus constat corpus humanum mentione vel enumeratione, ut ἔχειν σάρκα καὶ ὀστέα Luc. 24, 39. — Eph. 5, 30. quo l. verbis μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ metaphorice de intima hominum christianorum cum domino et magistro suo necessitudine per epexegesin et quo fortius haec sententia enuntietur, additur ἐκ τῆς σαρκὸς — αὐτοῦ, de quibus verbis cf. Gen. 2. 23. — σὰρξ καὶ αἷμα 1 Cor. 15, 50. Hebr. 2, 14. de h. l. lect. αἷμα καὶ σάρξ vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Bleeck*. (Sir. 14, 18. Polyaen. Strateg. 3, 11. 1. μάχεσθαι — ἀνθρώποις· αἷμα καὶ σάρκα ἔχουσιν.) — — cc) ex Hebraeorum dicendi consuetudine, qua ad carnem [בָּשָׂר], utpote corporis humani partem primariam referuntur, quae apud Graecos et Romanos praedicantur de σώματι vel corpore [vid. σῶμα] ita ponitur σάρξ, ut sit *corpus carne constans* vel *corpus*, quatenus scil. carne constat; retinuit in talibus Lutherus: *Fleisch*, *das Fleisch*. Legitur ita *sine* artic. iunctum c. substant. ut δικαιώματα σαρκός instituta ad σάρκα pertinentia Hebr. 9, 10. vid. κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι v. 9. — ὁρᾶν τὸ πρόσωπόν τινος ἐν σαρκί Jem. sehen, *wie er leibt und lebt* Col. 2, 1. ἡ — ἐν σαρκί [am Fleische, am Leibe, mithin äusserlich sichtbare] περιτομή Rom. 2, 28. μολυσμὸς σαρκὸς καὶ πνεύματος 2 Cor. 7, 1. ὁ — ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνος 1 Petr. 4, 2. σαρκὸς ῥύπος 1 Petr. 3, 21. — iunct. c. verbo, ut γίνομαι σάρξ = *carne induor*, *corpus carne constans sum* Ioh. 1, 14. — φανεροῦμαι, ἔρχομαι, ζῶ, περιπατῶ ἐν σαρκί, manifestor, venio, vivo *corpore indutus* [vid. ἐν p. 167 col. 2. p. 165 col. 2 fin.] 1 Cor. 10, 3. Gal. 2, 20. Phil. 1, 22. 1 Tim. 3, 16. 1 Ioh. 4, 2. [v. 3. de quo vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *de Wette* coll. tamen *Lücke* Vol. 3. p. 192.] 2 Ioh. v. 7. — ὁ παθὼν ἐν σαρκί *am Fleische, am Leibe* 1 Petr. 4, 1. quo l. codd. σαρκί vid. *Griesb.*, *Schott*, *Pott*. — χριστοῦ — παθόντος σαρκί i. e. σάρκα *quod attinet, carne* [vid. ἀγαλλιάω] 1 Petr. 4, 1. μιαίνειν σάρκα Iud. v. 8? πέμπειν — ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας i. e. ἐν ὁ. *corporis quod* vel *quale esse solet in potestate peccatus* Rom. 8, 3. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 96. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 173. — κρίνομαι — σαρκί — ζῶ δὲ — πνεύματι *corpore* vel *carne* — *animo* 1 Petr. 4, 6. θανατοῦσθαι σαρκί, ζωοποιεῖσθαι πνεύματι 3, 18. 4, 6. — interveniente praepositione ita nectitur cum nomine praecedente, ut in unam cum illo notionem coëat [cf. *Win.* p. 187. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 95. *Harless*

ep. P. ad Eph. p. 197. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1, p. 173.], ita in locis maius minusve oppositionis [ut *κυρίου*, *χριστοῦ*, *πνεύματος*] habentibus vel admittentibus, ut *ἀδελφὸς* — *ἐν σαρκί* Philem. v. 16. vid. *ἐν* p. 167 col. 2 init. p. 171 col. 1, — *τὰ ἔθνη ἐν σαρκί* Eph. 2, 11. *ὁ ἰσραὴλ κατὰ σάρκα* 1 Cor. 10, 18. vid. tamen de h. l. *Fritzsche* l. l. — *οἱ κύριοι κατὰ σάρκα* = *leibliche* Herren Eph. 6, 5. Col. 3, 22. — *κατὰ σάρκα* et *τὸ κατὰ σάρκα* *quod ad corpus attinet*, quo amictus aliquamdiu inter homines versatus est Rom. 1, 3. 9, 5. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 260. — [Act. 2, 30. de h. l. verbis suspectis vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette.*] — — *cum* artic. ubi genitivo *τῆς σαρκός* res ipsa indicatur, ad quam pertinet nomen, a quo pendet, regens illum, ut *ἡ τῆς σαρκὸς καθαρότης* Hebr. 9, 13. coll. v. 14. ubi *καθαρίζειν τὴν συνείδησιν*. — *τὰ τέκνα τῆς σ.* *liberi, quos corpus genuit*, opponuntur *τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας* Rom. 9, 8. cf. *Fritzsche* l. l. p. 286. — ubi additur pron. pers. ut *ἡ ὑμετέρα σάρξ* Gal. 6, 13. cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 360. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 137. — ubi sequitur genit. personae, de cuius *σαρκί* agitur Act. 2, 26. 31. 2 Cor. 4, 11. 7, 5. Gal. 4, 14. Eph. 2, 14. 5, 29. Col. 1, 24. *αἱ ἡμέραι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ* i. e. *tempus, quo carne* vel *corpore indutus* in his terris *vixit* Hebr. 5, 7. — 10, 20. quo l. corpus Christi carne constans *sublatum* [i. e. trucidatum] comparatur *τῷ καταπετάσματι*, quo *sublato* aditus patebat in sanctum sanctorum. Cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 467. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 668. — *οἱ τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρες* *qui carnis* vel *corporis nostri sunt auctores* vel *genitores*, *unsre leiblichen Väter* 12, 9. Cf. *Böhme* l. l. p. 665. *Bleeck* l. l. 2. b. p. 889. — abest interdum genit. personae e verbo quippe, cum quo iungitur, facile cognoscendus, ut Rom. 13, 14. 1 Cor. 7, 28. de cuius l. dat. *τῇ σαρκί* vid. *ἀγαλλιάω* coll. *Win.* p. 192. 198. — Gal. 4, 13. Phil. 1, 24. Col. 2, 5. Iud. v. 23? Alii ad num. 1. C. referunt h. l. — ubi per epexegesin additur dat. *μοὶ τῇ σαρκί* *mihi* i. e. *corpori meo* 2 Cor. 12, 7. cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 135. *Win.* p. 199. *Elmsl.* ad Eur. Bacch. p. 49. 80. ed. *Lips.* vel ubi pertinet ad *σάρκα* modo memoratam, ut Rom. 8, 4. *κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί* scil. *ἁμαρτίας* *condemnavit peccatum* in illa, quam dixi, *σαρκὶ ἁμαρτίας* coll. v. 3. — *διὰ τῆς σ.* = *διὰ τῆς σ. ἁμαρτίας* *per corpus*, *vi corporis*, *in quo sedem habet peccatus* Rom. 8, 3. — — in sententia generali, qua *ἡ σάρξ* opponitur *τῷ πνεύματι* vel animo = *Seele* Ioh. 6, 63. *τὸ* — *ἡ σάρξ οὐδὲν ὠφελεῖ* *caro* vel *corpus sine animo nihil valet*. Cf. *Meyer* Ev. Ioh. p. 89. aliter *Käufer* de biblica *ζωῆς αἰωνίου* notione p. 128 sq. — — Formulae notandae: *φαγεῖν* vel *τρώγειν τὴν σάρκα ἰησοῦ καὶ πίνειν τὸ αἷμα αὐτοῦ* pro: *bonis uti, quae offeruntur a Iesu vivente, von dem lebendigen Dasein Iesu ernährt, gestärkt, erquickt werden, sich der segensreichen Folgen der Erscheinung Iesu im Fleische theilhaftig machen* Ioh. 6, 51. 53. 54. *ἡ σάρξ μου* — *πόσις* pro: *utique is sum, qui ὢν ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι animata bona largior digna, quae appetas et quibus fruaris* Ioh. 6, 55. Cf. *Schulz* die Lehre v. heil. Abendmahle p. 162 sq. — — refertur interdum ad rationes [Verhältnisse, Beziehungen] proxime a corporis carne constantis usu repetendas, ut ad natales et consanguinitatem, vel ad consuetudinem veneream indicandam cf. *Schulz* l. l. p. 101. *Schulthess* l. l. p. 76. — ut *μοῦ ἡ σάρξ* *caro mea* i. e. *homines, quibuscum carnis sum communis* = *populares mei* Rom. 11, 14. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 480. Ita de fratre *σάρξ* et בָּשָׂר Gen. 37, 27. coll. Iud. 9, 2. 2 Sam. 5, 1. 1 Chron. 11, 1. — *οἱ συγγενεῖς μου κατὰ σάρκα* *populares mei carne* vel *corpore mihi cognati* Rom. 9, 3. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 195. — Ioh. 1, 32? *πορεύεσθαι ὀπίσω σαρκός* *carnem* [alienam coll. Iud. v. 7.] *sectari* = *veneri illicitae indulgere* 2 Petr. 2, 10. *ἀπέρχεσθαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας* missa consuetudine legitima *alienam carnem sectari* Iud. v. 7. cf. nostratium: *sich fleischlich vermischen.*

B) adiuncta *imbecillitatis* notione cf. *Lücke* Vol. 3. p. 186. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 380. 421. *Schulz* l. l. p. 95 sqq. *Schulthess* l. l. p. 71. 73. „illa quidem notio imbecillitatis et fragilitatis inde orta est, quod omne corpus animale sive hominum, sive reliquorum animalium sine animo et spiritu nihil potest eoque extincto interit continuo et putrescit" *Knapp* commentat. in colloquium Christi c. Nicodem. p. 12. — Est autem in talibus = Latinorum vel: *corpus insipiens, corpus mentis et ingenii aciem hebetans et obtundens* Rom. 6, 19. *διὰ τὴν* — *ὑμῶν* *propter imbecillitatem progna̲tam a corpore vestro insipiente* i. e. *propter ingenii tarditatem et animi hebetitudinem.* Ita *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 421. (Cicer. de senect. c. 22. mihi numquam persuaderi potuit — tum animum esse insipientem, cum *ex insipienti corpore* evasisset.) — vel: *natura sensibus obnoxia*, *inferior hominis pars*, *das sinnliche Princip im Menschen*, ex opp. *τοῦ πνεύματος* vel animi aut mentis, Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. *τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σάρξ ἀσθενής*. — Ioh. 1, 13. (*τὰ* — *ἐξευρήματα τῆς κατὰ σάρκα ἡδονῆς ἕνεκα* Plut. advers. Colot. c. 30. *μικρὸν τὸ τῆς σαρκὸς ἡδύ* Plut. non posse suaviter vivi secundum Epicur. c. 3. *τοὺς ἄλλους πόρους τῆς σαρκός* ibid.) — hinc *σὰρξ καὶ αἷμα* vel *αἷμα καὶ σάρξ* [Eph. 6, 12.] in circumlocutione *hominis imbecillis* [derivanda a Rabbinorum dicendi ratione, sed a V. T. libris aliena cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 535. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 50. *Meyer* Ev. Matth. p. 117. ep. P. ad Gal. p. 28. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 535. *Schulz* l. l. p. 98.] Matth. 16, 17. Gal. 1, 16. Eph. 6, 12.

C) adiunctam habet notionem *vitiositatis* vel *imbecillitatis moralis* = *corpus voluptarium, libidinosum, illecebrosum* „tum, quod administer videri potest, ut intus conceptum flagitium aut dicas aut facias membrorum v. c. oris, ut mentiaris, manus, ut caedem perpetres, ministerio usus, tum quod *peccatorum incitamenta* continet easque subiicit, quibus ad pravas cupiditates inflammamur" *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 379. coll. *Schulthess* l. l. p. 71 sqq. p. 75 sq. *Schulz* l. l. p. 85 sqq. „constat, totam fere antiquitatem in eo consensisse, ut originem sensuum, [*τὴν ψυχὴν* — *εἰκόνας καὶ εἴδωλα τῶν ἐν σαρκὶ γιγνομένων αἰσθήσεων ἀναδεχομένην* commemorat Plut. Tom. 2. p. 672 E.] appetitionum et perturbationum a corpore repeteret. Quare Iudaeis בָּשָׂר, *σάρξ*, et *τὸ σαρκικόν* saepissime dicitur omnis conditio hominis deterior eaque vel externa — vel interna, quae in animo et moribus cernitur, seu omnis vitiositas et pravitas hominum, cuius origo potissimum ad corpus refertur" *Knapp* l. l. p. XII. — „Secundum theologiae iudaicae praecepta cupiditas prava [יֵצֶר הָרָע], daemon [סַמָּאֵל] est, dextro cordis ventriculo insidens, qui hominem, invitum licet, suo imperio vindicat eumque ad infernum rapit" *de Ammon* excurs. E. ad epist. Pauli ad Rom. p. 388. ed. *Koppe*, item *de Ammon* nov. opusc. theol. p. 77. — Quae de origine mali moralis iudicandi et disputandi ratio etsi non prorsus abhorrere videtur a philosophorum graecorum, Platonis maxime [cf. Plat. Cratyl. §. 37. ed. *Heindorf.* Phaedon. c. 11. 27. 30. ed. *Fischer.*] placitis, a *σώματι* vel materia [cf. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. prolegg. p. XXVI.], quae dicitur, repetentium moralem hominis imperfectionem, veteris tamen testamenti doctrinam [cf. Gen. 6, 3.] et populi sui dogmata secutos esse hac in re Iudaeos, imo illos etiam, quos tinctos fuisse philosophia graeca et platonica constat, docuit *Eichhorn* Einleitung in die apocr. Bücher des A. T. p. 120. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 381. — ita legitur *ἡ σάρξ* c. artic. sq. genit. person. Ioh. 3, 6 bis. Rom. 7, 5. 18. Gal. 6, 8. Eph. 2, 3. Col. 2, 18. — v. 18. *ὁ νοῦς τῆς σ. αὐτοῦ* *mens pravae suae carni deserviens eoque deterioribus inclinata.* — abest gen. person. vel quod ex verbo facile illa cognoscitur Rom. 7, 25. Eph. 2, 3. *τὰ θελήματα* — *διανοιῶν*. — 1 Cor. 5, 5. quo l. opponitur *τῷ πνεύματι* i. e. menti altiora et meliora adspiranti et appetenti. — vel quod agitur de *σαρκί* omnibus nota aut ante dicta, ut *τὸ σῶμα τῆς σ.* corpus e libidinosa carne constans Col. 2, 11. Rom. 13, 14? Gal. 5, 13. 17 bis. 19. 6, 8. — *ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός* 1 Ioh. 2, 16. (ita Plut. non posse suaviter vivi secundum Epicur. c. 14. *αἱ τῆς σαρκὸς ἐπιθυμίαι.* — *αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ σώματος* Plat. Phaedon. §. 30. Xen. Apol. Socr. §. 16. *αἱ διὰ τοῦ σώματος ἐπιθυμίαι* Xen. Mem. 4, 5. 3.) — Gal. 5, 24. — ubi sistitur *ἡ σάρξ* tanquam persona Rom. 8, 12. *τὰ τῆς σ. φρονεῖν* *studere rebus congruis corpori libidinoso.* v. 6. *τὸ δὲ φρόνημα τῆς σ. θάνατος* quo l. quod obsequium *τῇ σαρκί* praestitum mors consecutura est, in consiliis *τῆς σαρκός* esse dicitur, ut moriatur ipsi obsequens. — Iud. v. 23? — sine artic., ubi universe ponitur et indefinite, ut *εἶναι κατὰ σάρκα* i. e. *indolem corporis libidinosi referre, redolere corpus libidinosum* Rom. 8, 5. *ζῆν* vel *περιπατεῖν κατὰ σάρκα* *ad corporis libidinosi nutum vitam accommodare* Rom. 8, 4. 12. 13. [v. 1. de h. l. lect. vid. *Fritzsche*, *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*,

de Wette.] De utriusque formulae discrimine vid. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 104. Vol. 2. p. 110. — *εἶναι ἐν σ. in potestate esse corporis libidinosi* Rom. 8, 8. 9. *ἐπιθυμία* vel *ἐπιθυμίαι σαρκός* = *fleischliche Lüste* Gal. 5, 16. 2 Petr. 2, 18. — *μιαίνειν σάρκα* Iud. v. 8? — (Simili modo cum contemtu legitur *σάρξ* ratione habita ad divinam animae naturam in epigr. Theonis Alexandr. Anth. gr. Tom. 3. p. 225. 226. et adnotatt. T. 10. p. 198. ed. *Iacobs.*)

D) adiuncta *fragilitatis, mortalitatis, vilitatis* notione (*τὸ πνεῦμα* enim, quod est in homine, cum meliora et sublimiora adspiret, maneat et ad Deum redeat, *σάρξ* contra imbecillis sit, ad peccandum abripiat et pereat ac putrescat [*τὸ τῆς σαρκὸς ἐπίκηρον* Plut. non posse suaviter vivi secund. Epicur. c. 5.] factum est, ut *πνεύματος* vocabulo praestantiae, dignitatis, *σαρκός* voci vilitatis, fragilitatis, mortalitatis notio sese adiungeret cf. *Schulthess* l. l. p. 75 extr. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 214.) = *corpus mortale* [ita de homine mortali *σάρξ* pro בָּשָׂר Ps. 56, 5. coll. Iob. 10, 4. ubi, uti *οἱ ο'* pro בָּשָׂר habent *βροτός*, ita בָּשָׂר et אֱנוֹשׁ, *βροτός* et *ἄνθρωπος* alternant] metonym. a) *res peritura, res interitui obnoxia*, rebus igitur duraturis et sempiternis longe inferior, ita ratione habita praerogativarum Iudaeis olim collatarum, circumcisionis maxime, ad carnem corporis pertinentis et tangentis eam, ut *εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί* Gal. 6, 12. *καυχᾶσθαι* vel *πεποίθησιν ἔχειν ἐν σαρκί* Phil. 3, 3. 4 bis. — opponitur *πνεῦμα*, i. e. spiritus divinus bona aeternum duratura largiens, ita ut eius donatio in summi beneficii et honoris loco haberetur ab Apostolo Gal. 3, 3. — b) in formula: *κατὰ σάρκα* = *ad modum hominis mortalis, qui spiritus div. auxilio destitutus sua prudentia et suo robore fidere cogitur vel confidit*, ita post *εὑρίσκειν τι* Rom. 4, 1. *βουλεύεσθαι* consilia capere more mortalium, qui pro sua levitate sibi non constant 2 Cor. 1, 17. *περιπατεῖν* vitam instituere, *στρατεύεσθαι* militare, *σοφός*, more mortalium, quibus deest robur et firmamentum spiritus divini 2 Cor. 10, 2. 3. 1 Cor. 1, 26. — *γεννᾶσθαι, γεννηθῆναι κατὰ σ. morte mortalium* [non *διὰ τῆς ἐπαγγελίας* vel *κατὰ πνεῦμα*] Gal. 4, 23. 29. *εἰδέναι* vel *ἐγνωκέναι τινὰ κ. σ.* 2 Cor. 5, 16 bis. Cf. ad h. l. *Meyer* p. 112. — 2 Cor. 11, 18. — Ita *ὁρᾶν ὥσπερ βροτός* pro: עֵינֵי בָשָׂר Iob. 10, 4. quo l. uti בָּשָׂר cum אֱנוֹשׁ, ita *βροτός* et *ἄνθρωπος* alternant. — *καυχᾶσθαι κατὰ τὴν σάρκα* gloriari ad *modum mortalium, quem sequuntur a mente domini* [coll. v. 17. *κατὰ κύριον*) *alieni* vel = *κατὰ τὴν ὑπόστασιν τῆς καυχήσεως* modo memoratam v. 17. Ioh. 8, 15. *κρίνειν κατὰ τὴν σάρκα iudicare ita, ut normam sequaris non τὴν ἀλήθειαν, sed opiniones praeconceptas* = *iudicare more mortalium consueto* coll. v. 16. — Ita pro בָּשָׂר Ps. 56, 5.

2) ex metonym. materiei pro re materiata: *animans, ἔχον σάρκα αἵματι animatam, ein mit lebendigem Fleische bedecktes Wesen* a) universe, ut *πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος quicquid est naturae carne et sanguine praeditae* 1 Petr. 1, 24. alii: *quicquid hominis*, vid. infra monita. — Ita pro בָּשָׂר Gen. 7, 15. 16. 9, 11. Ps. 136, 25. — b) ratione habita hominis = *homo*, quippe qui corpore, quod carne constat, indutus et in sensus incurrit et sensibus aeque atque interitui obnoxius est, ut *ἔσονται εἰς σάρκα μίαν* = *coalescent in unam σάρκα* vel *in unum hominem* Matth. 19, 5. Marc. 10, 8. 1 Cor. 6, 16. Eph. 5, 31. — ita pro בָּשָׂר Gen. 2, 25. — *σὰρξ μία* Matth. 19, 6. Marc. 10, 8. — *ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο* Ioh. 1, 14? — *πᾶσα σάρξ* i. e. *quicquid est hominum, omnis homo, quisque homo* Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. Luc. 3, 6. Ioh. 17, 2. Act. 2, 17. Rom. 3, 20. 1 Cor. 1, 29. Gal. 2, 16. 1 Petr. 1, 24. — pro בָּשָׂר Ps. 145, 21. Ies. 40, 6. Ierem. 25, 41. Cf. *Schulz* l. l. p. 105 sq. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p. 380. — Saepius non extat in N. T.

Σαρούχ, ὁ, v. *Σερούχ*.

Σαρόω, ῶ, f. *ώσω*, (cuius loco Graeci antiquiores *σαίρω* cf. Phryn. p. 83. ed. *Lob. Passow* sub h. v. *Win.* p. 26. — a *σάρον* vel *σάρος*, scopa) *verro, verrendo purgo, fegen, kehren.* Ter in N. T. sq. accus. Matth. 12, 44. Luc. 11, 25. 15, 8. (Pamphil. in Geopon. 13, 15. 4. Artemid. 2, 33.)

Σάῤῥα, ας, ἡ, שָׂרַי et שָׂרָה, nom. propr. uxoris Abrahami. Rom. 4, 19. 9, 9. Hebr. 11, 11. 1 Petr. 3, 6.

Σάρων, ωνος, ὁ, *Saron*, hebr. שָׁרוֹן, nomen regionis campestris palaestinensis ab urbe Ioppe ad Caesaream sese extendentis, soli fertilitate, vino, pascuis excellentis, cf. Ies. 33, 9. 65, 10. 1 Chron. 27, 29. — Act. 9, 35.

Σατᾶν, ὁ, [2 Cor. 12, 7.] item *Σατανᾶς*, ᾶ, [de qua genit. forma vid. *ἀγρίππας*] ὁ, vox originis hebraicae 1) *adversarius, hostis*, qui vel factis vel consiliis alteri renititur Matth. 16, 23 et Marc. 8, 33. *ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ.* Ita שָׂטָן 2 Sam. 19, 23. — 2) *Satanas* i. e. *malorum geniorum princeps* i. q. *ὁ διάβολος*, a quo Iesu et Apostolorum aetate omnis generis mala ad animum et corpus hominum pertinentia repetebant Iudaei et, quemadmodum in libris V. T. serioribus describitur adversans hominibus, accusans eos apud Deum et mala iis, moderante et iubente Deo, infligens 1 Chron. 21, 1. Zach. 3, 1. Iob. 1, 7. 2, 2. ita in libris N. T. quaecunque rei christianae impedimenta ad eum auctorem referuntur. Cf. *de Wette* bibl. Dogmatik §. 171 — 177. 240 — 242. 269 — 271. ed. 2. — Matth. 4, 10. 12, 26. Marc. 1, 13. 3, 23. *πῶς — ἐκβάλλειν* pro: *quomodo potest malus genius* [superior] *malum genium* [inferiorem] *eiicere?* i. e. *non potest malus genius malum genium eiicere.* v. 26. 4, 15. Luc. 4, 8. 10, 18. 11, 18. 13, 16. 22, 3. 31. Ioh. 13, 27. Act. 5, 3. 26, 18. Rom. 16, 20. 1 Cor. 5, 5. 7, 5. 2 Cor. 2, 11. 11, 14. 12, 7. 1 Thess. 2, 18. 2 Thess. 2, 9. 1 Tim. 1, 20. 5, 15. Apoc. 2, 9. 13. 24. 3, 9. 12, 9. 20, 2. 7. (Siracid. 21, 27.) Saepius non legitur in N. T.

Σάτον, ου, τό, *satum*, vox originis hebraicae, orta ex סְאָה et forma aram. סָאתָא. Insignitur hoc nomine apud Hebraeos genus mensurae aridorum, capientis teste Ios. Arch. 9, 4. modium unum et dimidium vel 24 sextarios, cum Rabbini aequare illud dicant partem tertiam *τοῦ* Epha. Bis in N. T. Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. Cf. *Win.* bibl. Realwörterb. sub voc. *Maasse.*

Σαῦλος, οῦ, ὁ, *Saulus*, nom. apostoli Pauli, eiusdem originis cum *σαοὺλ* quod vid. Act. 7, 57. 8, 1. 3. 9, 1. 8. 11. 19. . 24. 26. 11, 25. 30. 12, 25. 13, 1. 2. 7. 9.

Σαυτοῦ, ῆ, οῦ, i. q. *σεαυτοῦ* q. v.

Σβέννυμι, f. *σβέσω*, *exstinguo*, pass. *σβέννυμαι*, *exstinguor* i. e. *ich verlösche.* Octies in N. T. a) propr. sq. accus. Matth. 12, 20. 25, 8. Marc. 9, 44. 46. 48. Eph. 6, 16. Hebr. 11, 34. — pro דָּעַךְ Prov. 13, 9. (Lucian. Dial. Deorr. 10, 1.) — b) trop. *exstinguo* i. e. *opprimo, impedio, quominus exserat se aliquid*, ut *τὸ πνεῦμα* 1 Thess. 5, 19. — pro הִכְנִיעַ Iob. 40, 7. [12.] (Ael. V. H. 6, 1. Plut. vit. Lycurg. c. 20.)

Σεαυτοῦ, ῆς, οῦ, item *σαυτοῦ*, ῆς, οῦ, *tui ipsius, tui* Matth. 4, 6. 8, 4. 19, 19. 22, 39. 27, 40. Luc. 4, 23. Ioh. 1, 22. 7, 4. 8, 13. 53. 17, 5. Act. 9, 34. 16, 25. 26, 1. Rom. 2, 5. 14, 22. 1 Tim. 4, 11. 16. — diremtum legitur *σοῦ δὲ αὐτῆς* Luc. 2, 35. (Xen. Cyr. 3, 1. 9.) Cum maiore vi dici *σὲ — αὐτόν*, observavit *Bornem.* Schol. p. 93 et ad Xen. l. l. *Matth.* §. 148, not. 2.

Σεβάζομαι, f. *άσομαι*, dep. med. c. aor. 1. p. *ἐσεβάσθην* c. significatione activa [vid. *ἀγωνίζομαι* — a *σέβας* reverentia, ehrfurchtsvolle Scheu; vereor, ich scheue mich vor Jemandem Hom. Iliad. 6, 167.] ex usu graecitatis serioris [cf. *Passow* sub h. v. et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 73 sq.] i. q. *σέβομαι, colo, veneror*, ita semel in N. T. et iunct. c. *λατρεύω* Rom. 1, 25. *ἐσεβάσθησαν* [scil. *τὴν κτίσιν* *animo res creatas venerati sunt*] *καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει* [*et coluerunt res creatas ritibus*] i. e. *res creatas animo et sacrificiis venerati sunt.* Cf. *Fritzsche* l. l.

Σέβασμα, τος, τό, (*σεβάζομαι* colo) *persona vel res, quam cultu sacro prosequuntur homines, ein Gegenstand religiöser oder göttlicher Verehrung.* Bis in N. T. Act. 17, 23. 2 Thess. 2, 4. (Sapient. 14, 20. Histor. Dracon. v. 35. Dion. Halic. Ant. 1, 30. 5, 1.)

Σεβαστός, ή, όν, 1) *augustus* [i. e. venerandus Ael. V. H. 12, 25.] i. e. *ad Augustum* vel *Caesarem pertinens* Act. 27, 1. *σπείρης σεβαστῆς.* Alii: *cohors Seba-*

na, ab urbe Samaria, quam in Augusti honorem Sebasten appellavit Herodes. — 2) ὁ *σεβαστός*, *Caesar Augutus*, cognomen imperatoris romani, quod primus sumsit Caesar Octavianus et successores retinuerunt Act. 25, 21. 25. (Philo Legat. ad Cai. p. 1012. D. Hdian. 2, 10. 19. Diod. Sic. T. 10. p. 200. ed. *Bip.*)

Σέβομαι, dep. passiv. (*σέβω* colo, de Deorum cultu Pindar. Olymp. 14, 17. Ael. V. H. 2, 31. *σέβομαι*, vereor, ich scheue mich vor Jemandem Hom. Iliad. 4, 242.) *colo*, *ich verehre*, de personis Deum colentibus, ita decies in N. T. a) universe, sq. acc. Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. Act. 18, 13. 19, 27. — ita *οἱ ο'* pro יָרֵא Ios. 4, 24. (2 Macc. 1, 3. Diod. Sic. 1, 35. Xen. Ages. 3, 2.) — b) de hominibus, qui a paganis ad Iudaeorum sacra transierunt, *προσήλυτοι* dictis, ita *σεβόμενοι τὸν θεόν* Act. 16, 14. 18, 7. — distinguuntur *ἰουδαῖοι* et *προσήλυτοι σεβόμενοι* Act. 13, 43. item *ἰουδαῖοι* et *οἱ σεβόμενοι* Act. 13, 50. 17, 17. — *ἕλληνες σεβόμενοι* Act. 17, 4. —

Σειρά, ᾶς, ἡ, (funis, Seil, Band Hdot. 7, 85. Pausan. 1, 21. 8. ab *εἴρω*, necto) *catena*. Semel in N. T. 2 Petr. 2, 4. Vide de h. l. supra sub *ζόφος* adnotata. (Ios. Ant. 3, 7. 6. Lucian. D. D. 21, 11.) —

Σεισμός, οῦ, ὁ, (*σείω* commoveo, concutio; motus, concussio) *motus*, *Erschütterung* i. e. a) *terrae motus* Matth. 24, 7. *ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους*. 27, 54. 28, 2. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11. Act. 16, 26. Apoc. 6, 12. 8, 5. 11, 13. 19. 16, 18. (Ael. V. H. 4, 17. Hdian. 1, 14. 4. Xen. H. G. 3, 2. 24.) — b) de motu cum tempestate coniuncto = *turbo*, *Sturm*, ut *ἐν τῇ θαλάσσῃ*, alias *λαῖλαψ* Matth. 8, 24. Ita pro סַעַר Ier. 23, 19. Saepius non extat in N. T.

Σείω, f. *σείσω*, a. 1. p. *ἐσείσθην*, *commoveo*, *concutio* [vid. *κλείω*]. Quater in N. T. a) propr., sq. accus. Matth. 27, 51. Hebr. 12, 26. quo loco ad normam eorum, quae de legislatione sinaitica Exod. 19, 16 sqq. Ioel. 3, 16 et Hagg. 2, 7. leguntur, verbis *σείω* [de h. l. praesenti in re proxime eventura vid. *αἴρω* et de lect. codd. *σείσω* *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Böhme*, *Bleeck*] — *οὐρανόν* annuntiatur maiestas et magnitudo operis, quod peragendum Iesu tradiderat Deus. Apoc. 6, 13. — Ita pro רָעַשׁ Iudd. 5, 4. Hagg. 2, 7. (Pausan. 3, 5. 8. Xen. H. G. 4, 7. 4. Hdot. 6, 7.) — b) metaph. *commoveo* i. e. *perturbo* Matth. 21, 10. *ἐσείσθη ἡ πόλις*, *die ganze Stadt kam in Bewegung*. — sq. *ἀπό* c. genit. rei, ut perturberis, ansam praebentis Matth. 28, 4. Vide *ἀπό* p. 145 col. 1. — Ita pro רָעַשׁ Ezech. 31, 16. (Heliodor. 10. p. 484. Antiphon. 787, 6. Pindar. Pyth. 4, 484.)

Σεκοῦνδος, ου, ὁ, *Secundus*, nomen propr. viri latini Act. 20, 4.

Σελεύκεια, ας, ἡ, *Seleucia*, urbs Tyriae, condita a Seleuco Nicanore, admodum munita, ad exitum fluvii Orontis, in monte Pierio sita, unde Pieriae nomen accepit; eadem *Seleucia ad mare* appellabatur Act. 13, 4. (Pol. 5, 59. 1. Strabo 14, 751. Cicero ad Attic. 5, 20.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Seleucia*.

Σελήνη, ης, ἡ, (*σέλας*, lux, splendor) *luna*. Novies in N. T. Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. Luc. 21, 25. Act. 2, 20. 1 Cor. 15, 41. Apoc. 6, 12. 8, 12. 11, 1. 21, 23. — pro יָרֵחַ Deut. 4, 9. (Hdian. 5, 6. 11. Xen. Mem. 4, 3. 4.)

Σεληνιάζομαι, f. *άσομαι*, *lunaticus sum*, dicitur de hominibus morbo comitiali laborantibus atque, quemadmodum genios malos huius morbi auctores habebat Iudaeorum superstitio, ita crescente luna augeri et crescere hoc malum iidem opinabantur. Bis in N. T. Matth. 4, 24. 17, 15. „Morbus comitialis est convulsio totius corporis cum principalium actionum laesione. — Fit haec affectio maxime in pueris [morbus puerilis], postea vero etiam in adolescentibus et in vigore consistentibus. Instante vero etiam symptomate collapsio ipsis derepente contigit et convulsio et quandoque nihil significans exclamatio [*ἐξαίφνης κράζει* Luc. 9, 39.]. Praecipuum vero ipsorum signum est oris spuma [*ἀφρίζει* Luc. 9, 39. Marc. 9, 18. 20.]." Paulus Aeginet. 3, 13. — „Alii [epileptici] publicis in locis cadendo foedantur, adiunctis etiam externis periculis, loci causa praecipitis dati aut in flumina vel mare cadentes." Cornel. Aurelian. Morb. chron. 1, 18. (Manetho 4, 216.)

Σεμεΐ, *Semei* vel *Simei*, hebr. שִׁמְעִי, nom. propr. viri hebr. Luc. 3, 26.

Σεμίδαλις, εως, ἡ, *simila*, *similago* i. e. *flos farinae triticae*, *das feinste Weitzenmehl*. Extat tantum Apoc. 18, 13. — pro סֹלֶת Gen. 18, 6. קֶמַח 1 Sam. 1, 24. (Sir. 35 [32], 2. 38, 11. Ios. Ant. 3, 9. 4.) —

Σεμνός, ή, όν, (*σέβομαι*, veneror; venerandus Diod. Sic. 13, 102. 2 Macc. 6, 11. Xen. Mem. 1, 2. 24.) *honestus*. Quater in N. T. de factis Phil. 4, 8. — de personis 1 Tim. 3, 8. 11. Tit. 1, 2. (Pol. 39, 8. 1. Hdian. 1, 2. 6. Aeschin. Dial. Socr. 3, 13.)

Σεμνότης, τητος, ἡ, (*σεμνός* quod v. sanctitas, reverentia, Ehrwürdigkeit 2 Macc. 3, 12.) *gravitas*, *honestas*, *Würde*, *Ernst*. Ter in N. T. 1 Tim. 2, 2. 3, 4. *τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος*. Vid. *μετά* p. 316 col. 2. — Tit. 2, 7. (Diod. Sic. 4, 42. Xen. Cyr. 8, 5. 1.)

Σέργιος, ου, ὁ, *Sergius*, nom. propr. proconsulis romani, Sergii Pauli, quem Cyprum administrantem ad Christianorum sacra adduxerat Paulus et Barnabas Act. 13, 7.

Σερούχ, e lect. vulg. *σαρούχ*, [forma gr. *σερούχος*, ου, ὁ Ios. Ant. 1, 6. 5.] nom. propr. viri hebr. שְׂרוּג Gen. 11, 20. — Luc. 3, 35.

Σήθ, ὁ, [*σῆθος*, ου, ὁ Ios. Ant. 1, 3. 4.] *Seth*, hebr. שֵׁת, nom. propr. filii tertii Adami Luc. 3, 38.

Σήμ, ὁ, [*σήμας*, ου, ὁ Ios. Ant. 1, 4. 1.] *Sem*, hebr. שֵׁם, nom. propr. filii secundi Noachi Luc. 3, 36.

Σημαίνω, f. *σημανῶ*, aor. 1. *ἐσήμᾶνα* [quae forma aor. 1. legitur etiam Xen. H. G. 2, 1. 28. pro: *ἐσήμηνα* Hdot. 1, 43. Plato Cratyl. 17. cf. sub *ἐπιφαίνω*, *λευκαίνω* observata. — a *σῆμα*, signum: signum do Hdot. 8, 11. Pol. 1, 50. 8.] *significo* i. e. *doceo*, *andeuten*, *anzeigen*. Sexies in N. T. sq. orat. indirecta, indicat. habente [vid. *ἀκούω* p. 16 col. 1. adnotata] Ioh. 12, 33. 18, 32. 21, 19. — sq. accus. c. inf. Act. 11, 28. — sq. accus. rei Act. 25, 27. (Ios. Ant. 7, 6. 3. Xen. Apol. Socr. §. 12. *τινί τι* Ios. Ant. 7, 9. 7. Xen. Cyr. 4, 2. 27.) — absol. Apoc. 1, 1. — pro הִגִּיד Esth. 2, 22. —

Σημεῖον, ου, τό, = *σῆμα*, *signum*, *das Zeichen* i. e. nota, qua cognoscitur res vel persona aliqua A) universe, i. e. nota, qua persona vel res *ipsa*, de qua agitur, cognoscitur vel ab aliis personis aut rebus dignoscitur = *Kennzeichen*, [ita de signis militaribus Hdian. 4, 11. 8. Thuc. 4, 111.] Matth. 26, 48. — 1 Cor. 14, 22. *αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν — τοῖς ἀπίστοις*, scil. *ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι* coll. v. 25. vel, ut aliis videtur: *ὅτι μαίνεσθε* coll. v. 23. — Rom. 4, 11. *σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς* *accepit notam* [scil. *τῆς διαθήκης ἀνὰ μέσον θεοῦ καὶ αὐτοῦ* coll. *τοῖς ο'* Gen. 17, 11.], *nempe circumcisionem*. Cf. de genit. appositionis sub *ἀπαρχή* monita. — B) nota, qua *qualitas* rei vel personae, ut *τῶν καιρῶν* Matth. 16, 3. sicut *αὐθεντία*, *ἐξουσία* vel veritas rei cognoscitur = *documentum*, *Wahrzeichen*, *Beweis*, ut *τοῦ ἀποστόλου* i. e. *ea*, *quae argumento sunt*, *esse aliquem apostolum* 2 Cor. 12, 12. — *τοῦτο — σημεῖον* i. e. *vera esse*, *quae annuntio vobis*, *cognoscetis ex his* Luc. 2, 12. *ὅ ἐστι σημεῖον* scil. a me exaratam esse epistolam 2 Thess. 3, 17. — *τί — ποιεῖς*, concise pro: *τί σημεῖον δεικνύεις ὑμῖν*, *ὅτι ἐξουσίαν ἔχεις*, *ταῦτα ποιεῖν* Ioh. 2, 18. — 6, 30. (Theophr. char. 30, vel 28, 8. Aeschin. 41, 35 Isaeus 362, 4. Xen. Symp. 8, 34.) — — C) nota, qua cognoscitur potentia et maiestas divina. Cuius specimina vel documenta cum edi dicerentur, ubi magnum, insolitum, inauditum aliquid eveniret, admirationem, imo terrorem incutiens hominum animis, factum est, ut vocabulo *σημεῖον* tum *prodigii*, tum *miraculi* notio sese adiungeret a) propr. aa) de rebus, vel ubi Deus ipse *ποιεῖν*, *ποιῆσαι* dicitur *σημεῖα διά τινος*, universe, et iunctum c. *τέρατα*, *δυνάμεις* [*σημεῖα καὶ τέρατα* Ael. V. H. 12, 57. Pol. 3, 112. 8.] ut Act. 2, 22. 15, 12. — dicuntur etiam *σημεῖα γίνεσθαι διά τινος* Act. 2, 43. 4, 30. 5, 12. 14, 3. 15, 12. — *σημεῖον ἰωνᾶ*, concise pro: *σημεῖον ὅμοιον τῷ σημείῳ ἰωνᾶ* i. e. *simile illi*, *quod patravit Deus in Iona* vel *quo ornatus est Ionas* Matth. 12, 39. 16, 4. Luc. 11, 29. — ubi portenta vel prodigia edi dicuntur moderamine Dei, e quibus cognoscitur, magni et insoliti aliquid proxime

eventurum esse = *Vorzeichen*, *Anzeichen*, addito vel ἐν τῷ οὐρανῷ Matth. 24, 30. Apoc. 12, 1. 3. 15, 1. vel ἐν ἡλίῳ, ἐν σελήνῃ, ἐν ἄστροις Luc. 21, 25. — iungitur c. vocc. synonymis, ut φόβητρα ἀπ' οὐρανοῦ Luc. 21, 11. τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς Act. 2, 19. — sq. genit. rei, ut τῆς σῆς παρουσίας Matth. 24, 3. — sq. ὅταν i. e. τοῦ χρόνου, ὅταν Marc. 13, 4. Luc. 21, 7. — — vel ubi sermo est de miraculis a Iesu vel ab apostolis Iesu patratis i. e. de factis, quae, instructos eos fuisse viribus vires humanas longe superantibus, documento essent Marc. 16, 17. 20. Ioh. 2, 11. 23. 3, 2. 4, 54. 6, 2. 14. 26. 30. 7, 31. 9, 16. 10, 41. 11, 47. 12, 18. 37. 20, 30. Act. 4, 16. 1 Cor. 1, 22. — Matth. 12, 39. 16, 4. Marc. 8, 12 bis. Luc. 11, 29 bis. 23, 8. — θέλομεν — ἰδεῖν i. e. vel θέλομεν παρὰ σοῦ [wir verlangen von dir] σημεῖον ἰδεῖν vid. ἀπό p. 44 col. 1. vel: θέλομεν, ἀπὸ σοῦ [i. e. sponte tua peragas miraculum, ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 448.] σημεῖον ἰδεῖν Matth. 12, 38. — σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ vel ἐξ οὐρανοῦ = *miraculum de coelo desumtum, de coelo conspicuum* Matth. 16, 1. Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. Vid. ἐκ p. 149 col. 1. item ἀπό p. 44 col. 1. et *Fritzsche* l. l. p. 526. — addito genit. appositionis [vid. ἀπαρχή] τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως *hoc miraculum, nempe hanc sanationem* Act. 4, 22. — iunctum c. τέρατα, δυνάμεις Ioh. 4, 40. Act. 6, 8. 7, 36. 8, 6. 13. Rom. 15, 19. 2 Cor. 12, 12. Hebr. 2, 4. — — bb) de personis, quae i. e. *quarum sors* divinae maiestatis et potentiae cognoscendae ansam praebuit vel quarum sortem documentum esse voluit Deus maiestatis et potentiae suae; ut οὗτος κεῖται — εἰς σημεῖον [ex hebr. = σημεῖον vid. εἰς p. 142 col. 2. med.] ἀντιλεγόμενον Luc. 2, 34. Ἰωνᾶς — νινευΐταις Luc. 11, 30. — — b) nota, qua potestas et vis, inhaerens alicui, cognoscitur, insoliti notione inclusa = *miraculum*, *prodigium* Apoc. 13, 13. 14. 16, 14. 19, 20. — c. τέρατα Matth. 24, 24. Marc. 13, 22. 2 Thess. 2, 9. — Saepius non extat in N. T.

Σημειόω, ῶ, f. ώσω, (a σημεῖον) *signo*, *signis distinguo* [Pol. 8, 39. 8.] med. σημειοῦμαι, *noto mihi aliquid*, *ich zeichne mir etwas an*, sq. accus. pers., ita semel in N. T. 2 Thess. 3, 14. εἰ δέ τις — τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, vel, si interpunxeris τῷ λόγῳ ἡμῶν, διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθε, *huius nomen vobis adnotate*, *litteris ad me dandis illud mihi indicaturi*. Cf. *Win*. p. 99. (Pol. 22, 11. 12. Philo de Ios. p. 560 A).

Σήμερον, adv. *hodie*, a) nude positum Matth. 6, 11. 30. 16, 3. 21, 8. 27, 19. Marc. 14, 30. Luc. 2, 11. 4, 21. 5, 26. 12, 28. 19, 5. 9. 22, 34. 23, 43. 24, 41. Act. 4, 9. 13, 33. 17, 32. 33. 22, 3. 24, 21. 26, 2. 29. 27, 33. Hebr. 1, 5. 3, 7. 13. 15. 4, 7. 5, 5. — ἕως σήμερον 2 Cor. 13, 15. (Hdian. 7, 5. 11.) — σήμερον καὶ αὔριον, *hodie et cras* Iac. 4, 13. Luc. 13, 32. 33. Cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 338 sq. — de verbis Hebr. 13, 8. Ἰησοῦς — αἰῶνας *Iesus Christus hodie idem, qui heri, idemque in aeternum scil. rerum nostrarum praesidium, audiendus, colendus, imitandus* vid. *Bleeck*, *Böhme* ad h. l. — b) praefixo articulo [vid. ἄνω] ἡ σήμερον, *dies hodiernus*, addito ἡμέρα Act. 20, 26. — absque ἡμέρα: περὶ τῆς σήμερον *propter hodiernum diem*, sensus: *propter rem hodie gestam* Act. 19, 40. — in formula, e dicendi ratione vitae communis explicanda: ἄχρι vel ἕως vel μέχρι τῆς σήμερον, *ad nostra usque tempora* Matth. 11, 23. 27, 8. 28, 15. Rom. 11, 8. 2 Cor. 3, 14. 15. — pro הַיּוֹם Gen. 4, 14. 21, 26. 22, 14. — Saepius non legitur in N. T.

Σήπω, f. ψω, *putrefacio*, passiv. σήπομαι *putresio*, et perf. 2. σέσηπα *putrefactus sum* [cf. *Buttm*. §. 88, a. 3. gram. max. §. 97. §. 113, not. 5. §. 114.] Semel in N. T. Iac. 5, 2. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε = *periit*. Vid. *Win*. p. 249. — pro מָקַק Ps. 38, 5. (Ael. V. H. 12, 40. Dion. Hal. Ant. 5, 13. Xen. Oec. 19, 11.)

Σηρικός, ή, όν, (σήρ, vermiculus, illatus a Scribus, qui net sericum) *sericus*. Legitur tantum Apoc. 18, 12. σηρικόν, *serica*, i. e. *seidene Waaren*. Cf. *Win*. p. 528. (Ioseph. de bell. iud. 7, 5. 4.) Vid. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Seide*.

Σής, τός, ὁ, *tinea*, *Kleidermotte*. Ter in N. T. Matth. 6, 19. 20. Luc. 12, 33. — pro סָס Ies. 51, 6. עָשׁ Iob. 4, 19. (Theophr. H. Pl. 1, 16.)

Σητόβρωτος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σής, tinea et βιβρώσκω comedo) a *tineis corrosus*. Semel in N. T. ἱμάτια — σητόβρωτα Iac. 5, 2. — pro אָכַל עָשׁ Iob. 13, 28. (Horat. Sat. 2, 3. 119. *tinearum epulae*.)

Σθενόω, ῶ, f. ώσω, (vox serioris aevi vid. *Win*. p. 26. 85 sq. — σθένος, robur) *roboro*, *robur addo*. Semel in N. T. 1 Petr. 5, 10. cf. de h. l. optativo σθενώσαι, *robur addat*, ἁγιάζω no. 2. et quatenus eius loco codd. habeant fut. σθενώσει *Griesb*. ad h. l. item de optativo καταρτίσαι, alternante apud *Griesb*. c. futuris σθενώσει, στηρίξει *Fritzsche* diss. 2. p. 86. item p. 81 — 88. —

Σιαγών, όνος, ἡ, *mala*, *maxilla*. Bis in N. T. Matth. 5, 39. Luc. 6, 29. — pro לְחִי Mich. 5, 1. (Athen. 3, p. 94. E. Xen. de re eq. 1, 8.)

Σιγάω, ῶ, f. ήσομαι, (σιγή, silentium) 1) *taceo*, *conticeo*, *ich schweige* Luc. 9, 36. 20, 26. Act. 12, 17. 15, 12. 13. 1 Cor. 14, 28. 30. 34. — pro הֶחֱרִישׁ Exod. 14, 14. הַס Amos. 6, 10. (Pol. 9, 13. 2. Xen. Mem. 3, 5. 6.) — 2) transit. *celo*, pass. σιγάομαι, ῶμαι, *celor*, *taceor* Rom. 16, [14,] 25. μυστήριον — σεσιγημένον. — Ita pro הֶחֱרִישׁ Ps. 32, 3. Saepius non extat in N. T.

Σιγή, ῆς, ἡ, (σίζω, silentium impero, Hsch oder S't sagen) *silentium*. Bis in N. T. Act. 21, 40. Apoc. 8, 1. — (Sap. 18, 14. Xen. Cyr. 7, 1. 25.)

Σίδηρος, ου, ὁ, *ferrum*. Semel in N. T. Apoc. 18, 2. — pro בַּרְזֶל Gen. 4, 21. (Ael. V. H. 3, 18. Dem. 645, 16. Xen. Cyr. 1, 3. 23.)

Σιδηροῦς, ᾶ, οῦν, *ferreus*. Quinquies Act. 12, 10. πύλην τὴν σιδηρᾶν. Apoc. 2, 27. 9, 6. 12, 5. 19, 15. — pro בַּרְזֶל Levit. 26, 19. (Pol. 18, 8. 2. Xen. An. 5, 4. 13 et Cyr. 6, 1. 30.)

Σιδών, ῶνος, ἡ, *Sidon*, urbs celeberrima Phoeniciae, sita ad mare mediterraneum, portu gemino instructa, opulentissima et munitissima, coloniarum multarum mater, tribui Ascher assignata quidem, nunquam tamen ab ea expugnata. Uti mercatura floruit illa, ita omnis generis artificibus abundabat. Postquam seculo undecimo ante Chr. Tyro subiecta fuerat, a Nabuchodonosaro expugnata primum Babyloniis, tum Persis paruit. Libertatem quidem Sidon recuperavit, neque tamen Alexandri Ochi viribus resistere potuit, qui ao. 350 a. Chr. captam delevit. Urbis postea restitutae cives uti in Alexandri M. fidem sese receperunt, ita post huius mortem nunc Aegyptiorum nunc Syriorum imperio subiecti fuerunt. Nomen denique Sidon, quod Gen. 10, 15. a צִידוֹן filio Canaanis primogenito derivatur, ductum esse monet Iustin. 18, 3. a piscium ubertate; hodie *Said* appellatur. Cf. Ios. Ant. 5, 1. 5, 2. Diod. Sic. 5, 20. 16, 40. Hom. Iliad. 23, 744. 6, 289. idem Odyss. 15, 415. — Gen. 10, 15. 19. 49, 13. Ios. 19, 26. 28. Iudd. 1, 31. Cf. *Win*. bibl. Realw. sub h. v. — Commemoratur in N. T. Matth. 11, 21. 22 sqq. 15, 21. Marc. 3, 8. 7, 24. 31. Luc. 6, 17. 10, 13. 14. Act. 27, 3. — pro: *regio Sidonis* Luc. 4, 26. Cf. de h. l. lect. σιδῶνος retinenda *Schott*, *Meyer*, *Bornem*. Schol. p. 34. coll. *Griesb*.

Σιδώνιος, ου, ὁ, (a σιδὼν) *Sidonius* [Luc. 4, 26. σιδών] Act. 12, 20. (Ios. Ant. 17, 12. 1.)

Σικάριος, ου, ὁ, *Sicarius*, vox originis latinae, orta a sica i. e. gladio breviore, facile sub veste occultando, quo cum uterentur, qui clam et insidiose interficere alios conarentur, factum est, ut sicarius diceretur homicida clancularius, *Meuchelmörder*, *Bandit*. Extat tantum Act. 21, 38. τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων. Cf. Ios. Ant. 20, 6. 7. Cicer. pro Rosc. Amer. c. 5. 32. 35.

Σίκερα, τό, *sicera*, vox ἄκλιτος, habet tamen Euseb. Praeparat. ev. 6, 10. Genit. σίκερος. Semel in N. T. Luc. 1, 14. — pro שֵׁכָר Levit. 10, 9. Num. 6, 3. Appellatur hoc nomine potus inebrians, vinum arte paratum, atque effici solitum apud Orientis populos e dactylis et succo palmarum. Cf. Plin. H. N. 14, 19. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Wein*, *künstlicher*.

Σίλας, α, [de genit. vid. ἀγρίππας) ὁ, *Silas*, etiam *Σιλουανός*, οῦ, ὁ, [vid. *Win*. p. 94.] *Silvanus*, nom.

propr. viri, qui comes et socius fuit Paulo in itineribus per Asiam minorem et Graeciam factis. Prior forma reperitur Act. 15, 22. 27. 32. 34. 40. 16, 19. 25. 29. 17, 4. 10. 14. 15. 18, 5. posterior 2 Cor. 1, 19. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 1. 1 Petr. 5, 12.

Σιλουανός, *οῦ*, *ὁ*, v. *σίλας*.

Σιλωάμ, *ὁ*, ***Siloam***, hebr. שִׁלֹּחַ, nomen fontis ad radicem montis Sion. Ex hoc fonte ducti erant rivi duo in duas piscinas maiores, quarum altera superior vel piscina Salomonis, altera inferior dicebatur. Salubres fuisse aquas huius fontis, intelligitur ex Ioh. 9, 7. Luc. 13, 4. (Ios. de bell. iud. 5, 4. 1.)

Σιμικίνθιον, vel *σημικίνθιον*, *ου*, *ὁ*, ***Semicinctium***, ***Schürze***, ***Vortuch*** i. e. tegumentum linteum, quo anteriores corporis partes opifices cingere solebant. Ductum est hoc vocab. a Lat. semi et cingo. Legitur tantum Act. 19, 12.

Σίμων, *ωνος*, *ὁ*, ***Simon***, hebr. שִׁמְעוֹן, nom. propr. 1) ***Petri Apostoli***, qui fuit filius Ionae, frater Andreae et qui nunc *σίμων βὰρ ἰωνᾶ* Matth. 16, 17. nunc *σίμων ὁ πέτρος* Matth. 4, 18. 10, 2. 16, 16. nunc *σίμων* appellatur Matth. 17, 25. Act. 10, 5. — 2) ***fratris Iudae Lebbaei***, Apostoli, qui nominatur nunc Simon Cananites, nunc *ζηλώτης* Matth. 10, 4. Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 15. — 3) ***fratris Iudae***, consanguinei, *ἀδελφοῦ* Iesu Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. — 4) ***viri Cyrenaici***, qui crucem Iesu gestavit Matth. 27, 32. — 5) ***Simonis Magi*** Act. 8, 9. 13. — 6) ***patris Iudae Iscariotae*** Ioh. 6, 71. 12, 4. 13, 26. — 7) ***Pharisaei cuiusdam*** Luc. 7, 40. 43. 44. — 8) ***leprosi*** olim Matth. 26, 6. — 9) ***coriarii cuiusdam caesariensis*** Act. 9, 43. 10, 6. 17. 32.

Σινᾶ, *ὁ*, [forma graeca *τὸ σιναῖον ὄρος* Ios. Ant. 3, 1. 1.] ***Sina***, ***Sinai***, hebr. סִינַי, mons in desertis Arabiae situs, legis mosaicae promulgatione celeberrimus, duplex habens cacumen, cuius alterum idque altius חוֹרֵב, hodie Catharinenberg, alterum depressius סִינַי, hodie ***Mosesberg*** vel Sinai appellatur. Cf. Exod. 19, 11. 23. 24, 16. Memoratur in N. T. Act. 7, 30. 38. Gal. 4, 24. 25.

Σίναπι, *εως*, *τό*, [Atticis *νάπυ*, Graecis serioribus *σίναπυ*, *σίνηπυ* dicebatur, cf. *Lob.* ad Phryn. p. 288.] ***Sinapi***, ***Senf***, genus plantarum in nostris quoque oris obvium, in terris vero orientalibus atque Americae ad arboris minoris magnitudinem excrescens Matth. 13, 31. 17, 20. Marc. 4, 31. Luc. 13, 19. 17, 6.

Σινδών, *όνος*, *ἡ*, ***Sindon*** (i. e. linteum subtile textum, vox originis incertae, aliis a Sidoniis, aliis ab hebr. סָדִין, aliis e lingua aegyptiaca derivantibus) metonym. ***amiculum ex lino subtiliter texto confectum***, linteum tenue, maius, quadratum, quo Orientales maxime aestate et noctis tempore uti solebant Marc. 14, 51. 52. et quo involvebantur etiam mortuorum corpora Matth. 27, 59. Marc. 15, 46. Luc. 13, 53. — *οἱ ο'* pro סְדִין Prov. 31, 24. Iudd. 14, 12. (Hdot. 2, 86.) Cf. ***Winer*** bibl. Realw. sub voc. ***Kleider***, ***Hemd***.

Σινιάζω, *f. άσω*, (*σίνιον* vannus. Vox serioris aetatis, vid. ***Passow*** et ***Win.*** p. 86.) ***cribro***, i. e. ***cribro et vanno agito***. Semel in N. T. Luc. 22, 31. *ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς*, *τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον* sens. ***tradi Satanas vos sibi voluit***, ***ut concutiat vos*** i. e. ut perturbet vos, ***sicuti vanno agitatur triticum***.

Σιτευτός, *ή*, *όν*, (a *σιτεύω*, ducto a *σῖτος* triticum, frumentum) ***saginatus***. Ter in N. T. *μόσχος σιτευτός* Luc. 15, 23. 27. 30. — pro עֵגֶל מַרְבֵּק Ierem. 46, 21. אֲבוּס 1 Regg. 4, 23. [5, 3.] (Pol. 39, 2. 7. Xen. An. 5, 4. 28 vel 32.)

Σιτίον, *ου*, *τό*, (cibus frumentaceus Ael. V. H. 5, 1.) ***frumentum***. Semel in codd. *σιτία* pro *σῖτα* Act. 7, 12. vid. ***Griesb.***, ***Schott***, ***de Wette***, ***Meyer***.

Σιτιστός, *ή*, *όν*, (*σιτίζω*, ducto a *σῖτος*) ***saginatus***, ***altilis***. Extat tantum Matth. 22, 4. — (Ios. Ant. 8, 2. 4. Athen. 9. p. 384. 14. p. 656. C.)

Σιτομέτριον, *ου*, *τό*, (vox serioris aevi cf. ***Lob.*** ad Phryn. p. 383. ***Win.*** p. 26. — a *σῖτος* triticum, frumentum et *μετρέω* metior) ***demensum frumenti***, ***certa frumenti mensura***. Extat tantum Luc. 12, 42. *τοῦ δοῦναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον*. (Basil. Epist. 393. 404. Nazianz. Orat. 2, 29. *σιτομετρία* Diod. Sic. 2, 41.)

Σῖτος, *ου*, *ὁ*, et plural. *τὰ σῖτα* [ita semel Act. 7, 12. vid. ***Win.*** p. 62. de lect. *σιτία* vid. *σιτίον*] ***triticum***, ***frumentum***. Decies quater in N. T. Matth. 3, 12. *συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ*. 13, 25. *ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου*. v. 29. 30. Marc. 4, 28. Luc. 3, 17. 16, 7. 22, 31. Ioh. 12, 24. Act. 7, 12. 27, 38. 1 Cor. 15, 37. Apoc. 6, 6. 18, 13. (Ael. V. H. 6, 12. Pol. 5, 1. 11.) — pro בַּר Ioel. 2, 24.

Σιχάρ, v. *συχάρ*.

Σιών, *ὁ*, ***Sion***, hebr. צִיּוֹן, nom. propr. quo sensu latiore insigniuntur colles, quibus superstructa erat Hierosolyma, sensu angustiore eodem nomine significatur unus ex his collibus isque ceteris superior, in quo exstructa erat arx Davidis et Hierosolyma superior Ioseph. de bell. iud. 6, 6. — Septies in N. T. a) *σιὼν ὄρος* ***mons Zion*** Apoc. 14, 1. Hebr. 12, 22. quo l. per appositionem additur: *πόλις θεοῦ ζῶντος*, *ἱερουσαλήμ* coll. Ps. 9, 12. 15, 1. — b) pro: ***Hierosolyma*** vel pro: ***civitas iudaica*** Rom. 9, 33. 11, 26. 1 Petr. 2, 6. cf. ***Fritzsche*** ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 324. — c) ex hebr. dicendi ratione: *θυγάτηρ σιών* ***filia Zionis*** pro: ***Hierosolyma*** vel: ***incolae Hierosolymae*** Matth. 21, 5. Ioh. 12, 15. ita pro בַּת־צִיּוֹן Ps. 9, 15. Ies. 1, 8. Cf. ***Win.*** bibl. Realw. sub voc. ***Zion***.

Σιωπάω, *ῶ*, *f. ήσομαι*, (*σιωπή*, silentium) ***sileo***, ***taceo***. Undecies in N. T. a) propr. Matth. 20, 31. 26, 63. Marc. 3, 4. 9, 34. 10, 48. 14, 61. Luc. 1, 20. 18, 39. 40. Act. 18, 9. — pro חָשָׁה Ies. 42, 14. דָּמַם Amos. 5, 13. (Ael. V. H. 2, 2. Xen. Cyr. 1, 4. 3.) — b) metaph. de mari sedando Marc. 4, 39. de h. l. asyndeto: *σιώπα*, *πεφίμωσο* in oratione gravi et sublimi vid. ***Fritzsche*** Ev. Marc. p. 149. et supra sub *ἀδικέω* monita. (Anthol. gr. T. I. p. 169. ed. ***Iacobs***. „prius totum sileat mare" Valer. Flacc. 8. v. 452.)

Σκανδαλίζω, *f. ίσω*, (*σκάνδαλον*) 1) ***facio***, ***ut offendat vel impingat aliquis***, ex metaph. Hebraeis usitata [vid. ***Win.*** p. 34.] pro: ***facio***, ***ut peccet aliquis***, ***ad peccandum sollicito***. Pass. *σκανδαλίζομαι*, a. 1. p. *ἐσκανδαλίσθην*, fut. 1. p. *σκανδαλισθήσομαι*, ***offendo***, ***impingo*** i. e. ***ad peccandum sollicitor*** a) universe, sq. accus. Matth. 5, 29. 18, 6. 8. 9. Marc. 9, 42. 43. 45. 47. Luc. 17, 2. Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 13. 2 Cor. 11, 29. (*ἔν τινι* = per aliquid Sir. 35, 15.) — b) de iis, qui hactenus ad peccandum sollicitant aliquem, quatenus ad deserendum alium incitant eum, ubi *σκανδαλίζομαι* verti potest: ***ad deficiendum abripior***, ***ad deserendum aliquem sollicitor***, ***deficio***, ***desero*** Matth. 13, 21. coll. Marc. 4, 17. Ioh. 16, 1. — Matth. 24, 10. Aliter ***Fritzsche*** Ev. Matth. p. 703. *σκανδαλισθήσονται* explicans: ***offendentur***, ***ut ad idem abripi se sinant flagitium***, sc. ut in se invicem saeviant. — c) de iis, qui faciunt, ut inique et sinistre statuat aliquis de aliquo Matth. 17, 27. *ἵνα μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς*. — *σκανδαλίζομαι ἔν τινι*, ***ich stosse mich an etwas***, ***ich nehme einen Anstoss an Jemandem*** [vid. *ἐν* p. 173 col. 1. fin.] = ***offendor sorte alicuius***, ***ita***, ***ut perperam et inique de eo statuam et ab eo deficiam*** Matth. 11, 6. 13, 57. 26, 31. 33. Marc. 6, 3. 14, 27. 29. Luc. 7, 23. — 2) ***offendo aliquem***, i. e. ***male aliquem habeo***, ***facio***, ***ut indignetur aliquis***, *σκανδαλίζομαι*, ***indignor*** Matth. 15, 12. *ἐσκανδαλίσθησαν*. Ioh. 6, 61. *τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει*. (*ἔν τινι* materiam indignandi habeo in aliqua re = indignor propter aliquid Sir. 9, 5.) Saepius non legitur in N. T.

Σκάνδαλον, *ου*, *τό*, [forma serioris aevi = *σκανδάληθρον*, lignum in decipula, Stellholz Aristoph. Acharn. v. 687.] ***offendiculum***, ***offensio***, ***id***, ***in quo impingit aliquis*** a) *πέτρα σκανδάλου*, ***rupes***, ***in qua offendunt homines***, i. q. *λίθος προσκόμματος*. Appellatur ita Christus, verbis Ies. 8, 14. ex sententia Pauli et Petri praesignificatus Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 8. vid. *πρόσκομμα*. Ita צוּר מִכְשׁוֹל Ies. 8, 14. — b) ex metaph. Hebraeis usitata [vid. ***Win.*** p. 34.] aa) pro: ***peccandi occasio*** Matth. 16, 23. quo loco pro *σκάνδαλόν μου εἶ*, e codd. ***Fritzsche*** Ev. Matth. p. 543. edidit *σκάνδαλον εἶ ἐμοί*. — Matth. 18, 7. Luc. 17, 1. — *τιθέναι σκάνδαλόν τινι*, item *βάλλειν σκάνδαλον ἐνώπιόν τινος* [propr.

Einem oder vor Einem etwas hinstellen, damit er sich daran stösst und, nach Befinden, darüber fällt, trop. pro:] *facere, ut peccet aliquis* Rom. 14, 13. Apoc. 2, 14. — 1 Ioh. 2, 10. Ita מִכְשׁוֹל Ezech. 7, 19. 14, 3. Ps. 119, 165. — de personis Matth. 13, 41. quo loco per epexegesin additur: καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 473. — bb) *id, quod, ut sinistre vel inique statuam vel repudiem aliquid, ansam praebet* Rom. 16, 17. — cc) *causa vel auctor perniciei* Rom. 11, 9. (Iudith. 12, 2. Sir. 27, 23. 1 Macc. 5, 4.) Ita pro מוֹקֵשׁ Ps. 69, 23. Saepius non legitur in N. T.

Σκάπτω, f. σκάψω, *fodio*. Ter in N. T. Luc. 6, 48. Vide ad h. l. supra sub βαθύνω observata. — Luc. 13, 8. 16, 3. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω. (Hdian. 4, 7. 6. Xen. Oec. 16, 14. Aristoph. Av. 1430. σκάπτειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.) — pro נֶעְדַּר Ies. 5, 6.

Σκάφη, ης, ἡ, (a σκάπτω quod vid.) *scapha, cymba*. Ter in N. T. Act. 27, 16. 30. 32. (Plut. apophth. Philipp. Mor. 2. p. 27. ed. *Tauchn.* Dion. Hal. Ant. 3, 44.)

Σκέλος, εος, ους, τό, et plur. τὰ σκέλη, *crus* i. e. *quicquid a coxendicis osse usque ad extremos pedis digitos pertinet*. Ter in N. T. Ioh. 19, 31. 32. 33. — οἱ ό pro כְּרָעַיִם Amos. 3, 12. (Aesop. fab. 129. Xen. An. 4, 2. 20. Aristot. H. An. 1, 15.)

Σκέπασμα, τος, τό, (σκεπάζω tego) *tegumentum*. Extat tantum 1 Tim. 6, 8. — (Aristot. Polit. 7, 17.)

Σκευᾶς, ᾶ, [de gen. vid. ἀγρίππας] ὁ, *Sceva*, nomen propr. viri iudaei, principis sacerdotum Act. 19, 14.

Σκευή, ῆς, ἡ, *apparatus, quo quis instructus est*, [ut apparatus bellicus Diod. Sic. 11, 71. vestes Hdian. 6, 4. 11. Xen An. 4, 7. 27.] collective: *utensilia*. Legitur tantum Act. 27, 19. — (de supellectile Polyb. 2, 6. 6.)

Σκεῦος, ους, τό, 1) *vas* Marc. 11, 16. Luc. 8, 16. Ioh. 19, 29. Act. 10, 11. 16. — εἰς ἀτιμίαν, εἰς τιμήν *vas honori destinatum* i. e. *vas quod honoratur, vas quod in contumelia est* [vid. εἰς p. 142 col. 2.] Rom. 9, 21. 2 Tim. 2, 20. 21. Hebr. 9, 21. Apoc. 2, 27. 18, 12. — pro כְּלִי Exod. 3, 22. (Ael. V. H. 12, 8. Hdian. 6, 7. 16. Xen. Mem. 1, 7. 5.) — σκεύη ὀργῆς et σκεύη ἐλέους [= vasa facta εἰς ὀργήν, εἰς ἔλεος] in metaph. a figulo repetita Rom. 9, 22. 23 coll. v. 21. *homines, in quos ira Dei versa est — homines, quos misericordia Deus amplexus est*. — e dicendi ratione Iudaeis usitata 1 Thess. 4, 4. uxor dicitur σκεῦος mariti. Cf. *Koppius* ad h. l. coll. tamen *de Wette* ep. P. ad Thessal. p. 111 sq. — comparatur corpus humanum σκεύει ὀστρακίνῳ, *vasi testaceo*, hinc fragili 2 Cor. 4, 7. unde sexus femineus, utpote virili debilior et infirmior, ἀσθενέστερον σκεῦος, *das schwächere Gebilde*, appellatur 1 Petr. 3, 7. (fragilitatis notionem vocab. ὀστράκινον habere etiam apud Graecos, testis est Artemidor. 6, 25. θάνατος μὲν γὰρ εἰκότως ἐσήμανε τῇ γυναικί, τὸ εἶναι ἐν ὀστρακίνῳ σκεύει.) — 2) *instrumentum utensile* a) propr., ita de opibus, bonis, supellectile Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. — Luc. 17, 31. — οἱ ό ita pro כֵּלִים Gen. 31, 37. (Hdian. 2, 1. 2. Xen. Mem. 1, 7. 2.) — de instrumentis navis = *das Zeug, das Segelwerk*, ut σκεῦος *malum, der Mastbaum* Act. 27, 17. χαλάσαντες τὸ σκεῦος (Ael. V. H. 6, 12.) — b) metaph. de hominibus, quibus utitur aliquis ad consilia sua exsequenda, ut et nos: *Werkzeug* Act. 9, 15. σκεῦος ἐκλογῆς [vid. ἀγάπη] pro: ἐκλεκτόν μοί ἐστιν οὗτος. — Ita pro כְּלִי Ierem. 50, 25. (Pol. 13, 5. 7. 15, 25. 2.)

Σκηνή, ῆς, ἡ, *tentorium, tabernaculum* a) de tabernaculo quocunque Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. Hebr. 11, 9. οἱ ό pro אֹהֶל Gen. 26, 35. סֻכָּה Gen. 33, 17. (Ael. V. H. 9, 3. Hdian. 2, 11. 3. Xen. Cyr. 2, 1. 25.) — αἱ αἰώνιοι σκηναί = *sedes aeternum duraturae* vel τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, ita in circumscriptione *regni messiani* vel Hierosolymae coelestis Luc. 16, 9. cf. ad h. l. *Meyer* Ev. Luc. p. 359. — b) de tabernaculo foederis, ad quod conventus sacri Hebraeorum habebantur vel de templo Hebraeorum portatili aa) propr. Hebr. 8, 2. 5. 9, 11. 21. 13, 10. Ita אֹהֶל 1 Regg. 1, 39. — additur τοῦ μαρτυρίου Act. 7, 44. 15, 5. Quo sensu haec vox addatur, vid. sub μαρτύριον. — de anteriore huius templi parte vel de sancto Hebr. 9, 2. 6. 8. — de interiore huius templi portatili parte, vel de sancto sanctorum Hebr. 9, 3. — bb) de templo, quod cum novis Hierosolymis coelitus demissum iri in terram tempore regni messiani putabant Iudaei, ita ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ Apoc. 13, 6. 21, 3. vel ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἐν οὐρανῷ Apoc. 15, 5. — c) ἡ σκηνὴ τοῦ μόλοχ i. e. *templum portatile Molochi* i. e. tentorium, quo continebatur simulacrum Molochi e levi et portatili materia fabrefactum, quod non magnum, sed exiguum erat, ut clam Mose et magistratibus insciis portari et ubi castra figerentur, in tentorii angulo occultari posset. Act. 7, 43 et *Kuinoel* ad h. l. (Ita ἱερὰ σκηνή Carthaginensium Diod. Sic. 20, 65. et apud Petron. 29. „praeterea grande armarium in angulo vidi, in cuius aedicula erant lares argentei positi." — d) ἡ σκηνὴ δαβὶδ *tabernaculum Davidis* trop. pro: *domus, dynastia Davidis* Act. 15, 16. coll. Amos. 9, 11. — Saepius non extat in N. T.

Σκηνοπηγία, ας, ἡ, *scenopegia* i. e. *tabernaculorum fixio*. Semel in N. T. Ioh. 7, 2. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων σκηνοπηγία i. e. festum Iudaeorum a tabernaculorum fixione appellatum. (2 Macc. 1, 18.) Dicitur hoc festum hebr. חַג הַסֻּכּוֹת et apud τοὺς ό: ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας Deut. 16, 16. 31, 10. Zach. 14, 16. 18. 19. ἑορτὴ τῶν σκηνῶν Levit. 23, 34. Deut. 16, 13. Nomen traxit hoc festum a tabernaculis ex frondosis arborum ramis confectis exstructisque nunc in campis nunc in domuum tectis. Celebrabatur per dies septem, quorum primus uti sabbatum erat, ita septimum huius festi diem sabbatum excipiebat Levit. 23, 36. 43. Neh. 8, 19. 2 Macc. 10, 6. Ios. Arch. 3, 10. 4. Institutum erat tum in memoriam temporis, quo maiores Hebraeorum per 40 fere annos in deserto Arabiae commorantes sub tentoriis degebant, tum in grati animi tesseram pro larga frugum collectione, unde nunc חַג סֻכּוֹת nunc חַג הָאָסִיף Exod. 23, 10. appellabatur. Uti moris erat, per horum dierum solemnia hilaritati sese dare et epulas instituere, ita lege olim praescriptum erat, ut primo die 13, secundo 12, tertio 11, quarto 10, quinto 9, sexto 8, septimo 7 victimae offerrentur et quovis anno septimo per septem singulos huius festi dies lex Mosis praelegeretur Deut. 31, 10. 13. Neh. 8, 18. His adiunxit serior aetas libationem aquae vino mixtae per singulos dies coniunctam cum sacrificio matutino. Sacerdos enim phialam auream aqua e fonte Siloam hausta implebat, quo facto per portam aquarum reversus ad altare clangentibus tubis et buccinis sese conferebat vinoque mixtam aquam post disposita sacrificii membra super altari effundebat, in memoriam, ut videtur, magnae aquarum copiae, quam Deus Israelitis in itinere per desertum propinavit. Cf. *Noesselt* Opusc. theol. T. I. p. 52. *Kuinoel* Comment. T. 3. p. 373 sq. Denique primo et octavo huius festi die omni labore et opera servili abstinere lex iubebat Levit. 23, 39. Num. 29, 12. 35. Cum sabbatum excipiens hoc festum ultimus esset ex omnibus diebus festis per anni totius decursum celebrandis, octavus scenopegiae dies imprimis sanctus habebatur. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Laubhüttenfest*.

Σκηνοποιός, οῦ, ὁ, (σκηνή quod v. et ποιέω) *tabernaculorum fabricator, Zeltmacher*. Semel in N. T. Act. 18, 3. (σκηνοποιΐα Pol. 6, 28. 3. σκηνοποιέω Diod. Sic. 3, 26.)

Σκῆνος, εος, ους, τό, *tabernaculum*. Bis in N. T. metaph. de corpore humano, quod tentorii instar circumdat animum 2 Cor. 5, 1. ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ. De genit. appositionis = *quae tentorio* vobis noto *constat* vid. ἀπαρχή. — 2 Cor. 5, 4. coll. v. 1. (Aeschin. Dial. Socr. 3, 5. Maxim. Tyr. dissert. 38. p. 396. Anthol. gr. T. 12. p. 30. ed. *Iacobs*. Clemens Alexandr. Stromat. libr. 5. p. 593. Sap. 9, 15.)

Σκηνόω, ῶ, f. ώσω, (σκῆνος quod v.) *tentorium figo* [Hdian. 6, 8. 17. Dem. 1257, 6.] Quinquies in N. T. ἐπί τινα *super aliquem* trop. pro: *tueor aliquem* Apoc. 7, 15. — ἐν c. dat. plur. *in mediis quibusdam = inter aliquos* i. e. *versor, dego inter aliquos* Ioh. 1, 14. — sq. ἐν c. dat. loci vel μετά τινος = *dego in aliquo loco* vel *in mediis quibusdam* Apoc. 12, 12. 13, 6. (Xen. An. 5, 5. 11.) — Apoc. 21, 3.

Σκήνωμα, τος, τό, (σκηνόω quod vid. — tentorium Xen. An. 2, 2. 17.) *domicilium*, τῷ θεῷ Act. 7, 46. Ita pro

מִשְׁכָּן Ps. 132, 5. — de corpore humano animi domicilio 2 Petr. 1, 13. 14. v. σκῆνος.

Σκιά, ᾶς, ἡ, *umbra*. Septies in N. T. a) propr. Marc. 4, 32. Act. 5, 15. — pro צֵל Iudd. 9, 15. 36. (Ael. V. H. 2, 14. Pol. 16, 12. 7. Xen. Mem. 1, 6. 6.) — b) σκιὰ θανάτου = צַלְמָוֶת i. e. *tenebrae spissae*, solebat enim apud Hebraeos infernalis obscuritas crassissima fingi [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 184.] Matth. 4, 16. Luc. 1, 79. (*umbra mortis* Ovid. Metam. 5, 191. *umbra Erebi* Virg. Aen. 4, 26 et 404.) — c) metaph. pro: *adumbratio*, *Schattenriss*, ubi opp. τῷ εἰκόνι vel imagini perfectae vel σώματι [cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 435 sq.] Col. 2, 17. Hebr. 8, 5. — οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων 10, 1. (Similiter Cicer. de offic. 3. c. 17. „Nos veri iuris *solidam et expressam effigiem* nullam tenemus, *umbra et imaginibus* utimur.“)

Σκιρτάω, ῶ, f. ήσω, *exsulto*. [Paus. 4, 32. 2. Hdian. 4, 11. 5.] Ter in N. T. sq. ἐν c. dat. loci, ita de foetu in utero matris se movente Luc. 1, 41. 44. — c. χαίρειν Luc. 6, 23. χάρητε — καὶ σκιρτήσατε.

Σκληροκαρδία, ας, ἡ, (σκληρός durus, καρδία) *durities*, τῆς καρδίας i. e. vel: *animi durities et asperitas* = *pervicacia* Matth. 19, 8. Marc. 10, 5. — vel: *mentis durities* i. e. *ingenium durum et intractabile*, *ingenii tarditas* Marc. 16, 14. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 726 sq. — pro עָרְלַת לֵבָב Deut. 10, 16. Ier. 4, 4. (Sir. 16, 10.)

Σκληρός, ά, όν, *durus* (a σκλῆναι inf. a. 2. verbi σκέλλω arefacio, durum facio; propr. i. e. tactui non cedens Xen. Mem. 3, 10. 1.) metaph. a) *severus*, *immitis*, ut ἄνθρωπος Matth. 25, 24. (Aristotel. Eth. 4, 8. Plut. de Alex. virtut. s. fortun. l. c. 5 fin. Athen. 2. p. 55. F.) — b) *vehemens*, ut ἄνεμος Iac. 3, 4. (οἱ ο' Prov. 27, 16. Ael. V. H. 9, 14. Arrian. Exped. Alex. M. 1, 26. 3. 2, 6. 3. Xen. An. 4, 8. 26.) — c) *molestus*, *ingratus*, *offendens*, ut ὁ λόγος Ioh. 6, 60. — Iud. v. 15. — pro קָשֶׁה Gen. 42, 7. 30. (Pol. 4, 21. 1. Cebet. Tab. c. 7. Xen. Mem. 2, 1. 10.) — d) *noxius*, *detrimentum afferens*. σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν Act. [9, 5. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*.] 26, 14. (Pol. 4, 21. 5.) Saepius non extat in N. T.

Σκληρότης, τητος, ἡ, (σκληρός) *durities*, τῆς καρδίας i. e. *pervicacia*, *Verstocktheit*. Extat tantum Rom. 2, 5. Ita pro קְשִׁי Deut. 9, 27.

Σκληροτράχηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σκληρός, τράχηλος cervix) *duram cervicem habens* metaph. *pertinax*, *refractarius*, *hartnäckig*. Semel in N. T. Act. 7, 51. — pro קְשֵׁה־עֹרֶף Deut. 9, 6. 13. coll. Prov. 29, 1.

Σκληρύνω, f. υνῶ, a. 1. ἐσκλήρυνα (vid. τοὺς ο' 2 Regg. 2, 10. — σκληρός durus) *durum facio*, sq. accus. metaph. *pervicacem facio aliquem*. σκληρύνομαι, *durus* i. e. *pervicax reddor*. Quinquies in N. T. sq. accus. Act. 19, 9. Hebr. 3, 8. 13. 15. 4, 7. de horum l. coniunct. aor. 1. act. vid. *Fritzsche* Commentat. de Augustan. Confess. usu p. 24. — Rom. 9, 18. οὓς δὲ θέλει [scil. σκληρύνειν], σκληρύνει. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 323 — 325. — pro הִקְשָׁה Exod. 7, 3. הִקְשִׁיחַ Ies. 63, 17. (Sir. 30, 11.)

Σκολιός, ά, όν, *tortuosus*, *pravus*, de via τὰ σκολιά Luc. 3, 5. — pro עָקֹב Ies. 40, 4. (Sap. 13, 23. Ios. de bell. iud. 3, 6. 2.) — metaph. de personis = vel: *perversus*, ita γενεὰ σ. Act. 2, 40. Phil. 2, 15. — pro דּוֹר עִקֵּשׁ Deut. 32, 5. (Dem. 423, 3.) — vel: *difficilis* i. e. *morosus*, ita de heris 1 Petr. 2, 18. Saepius non legitur in N. T.

Σκόλοψ, οπος, ὁ, (omne, quod acutum est) *sudes* [Xen. An. 5, 2. 5. Hom. Iliad. 7, 441.] pro: *dolor acutus*. [cf. Artem. 3, 33. ἄκανθαι καὶ σκόλοπες ὀδύνας σημαίνει διὰ τὸ ὀξύ.] Semel 2 Cor. 12, 7. ἐδόθη μοι σκόλοψ. Qui dolor num oriundus fuerit a conscientia malorum, cultoribus Iesu olim a se inflictorum, an a morbo, quo laboraret Paulus, non liquet.

Σκοπέω, ῶ, f. ήσω, (σκοπός speculator) *speculor*, *intentis oculis specto* [propr. Xen. An. 5, 1. 9.] *attendo* a) sensu malo = *caveo* sq. μή Luc. 11, 35. σκόπει οὖν, μὴ — σκότος ἐστί. De quo indicat. post μή vid. μή p. 318 col. 2 fin. — τινά *caveo mihi ab aliquo* Rom. 16, 17. Gal. 6, 1. σκοπῶν σεαυτόν [de attractione subiecti vid. ἀποδείκνυμι et de transitu a plurali ad singul. διακρίνω] μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς, cf. de h. l. coniunct. μή l. l. (Xen. de mag. equit. 7, 15.) — b) sensu bono: *attendo ad aliquem*, *intueor aliquem* i. e. *rationem habeo*, *respicio* 2 Cor. 4, 18. Phil. 2, 4. 3, 17. (2 Macc. 4, 5. Xen. Cyr. 1, 6. 8. Thuc. 6, 12.) — Saepius non legitur in N. T.

Σκοπός, οῦ, ὁ, (speculator, Schauer) *scopus*, *meta*, *das in der Ferne aufgesteckte Ziel*. Extat tantum Phil. 3, 14. κατὰ σκοπὸν διώκω. — pro מַטָּרָה Iob. 16, 12. (Diod. Sic. 4, 16. Hdian. 6, 7. 18. Xen. Cyr. 1, 6. 29.)

Σκορπίζω, f. ίσω, *dissipo*, passiv. σκορπίζομαι, a. 1. p. ἐσκορπίσθην, *dissipor* [vox serioris aevi vid. *Win.* p. 24. 86. *Lob.* ad Phryn. p. 218.] Quinquies in N. T. a) propr. sq. accus. Ioh. 10, 12. — de personis huc illuc abeuntibus sq. εἰς c. accus. loci Ioh. 16, 32. — pro הֵפִיץ 2 Sam. 22, 15. Ps. 18, 14. (Ios. Ant. 6, 6. 3. Plut. vit. Timoleont. c. 4. ἐσκορπίσθησαν φοβηθέντες. Strabo 4, p. 4. et 6. Ael. V. H. 13, 46. Artemid. 1, 56. Lucian. Asin. 32. 1 Macc. 6, 54.) — b) *dilapidandi* sens. ubi opp. τῷ συνάγειν Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. — c) imagine a satore semina spargente depromta: ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν *disseminavit*, *dedit pauperibus* = *satori longe lateque semina spargenti similis dedit pauperibus* 2 Cor. 9, 9. quo l. quo pertineat ἐσκόρπισεν vv. sequentibus explicatur. Ita pro פִּזַּר Ps. 112, 9 coll. Prov. 11, 24. ubi pro פִּזֵּר habetur σπείρειν.

Σκορπίος, ου, ὁ, *scorpius* vel *scorpio*, nomen insecti, cancro admodum similis, quod in locis calidioribus sub lapidibus imprimis parietum latet et caudae, instructae vesicula continente succum venenatum, acumine pungens ita vulnerat, ut nisi opportune medela adhibeatur, repentina mors sequatur. Est autem, qui in N. T. commemoratur scorpio, e genere afrorum. Quinquies in N. T. Luc. 10, 19. 11, 12. Apoc. 9, 3. 5. 10. — pro עַקְרָב Deut. 8, 15. (Ael. H. Anim. 10, 23. Sir. 26, 7.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Scorpion*.

Σκοτεινός, ή, όν, (a σκότος) *tenebricosus*, *obscurus*. Ter in N. T. Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. 36. — pro אֲפֵלָה Prov. 4, 19. חֹשֶׁךְ Iob. 10, 21. (Cebet. Tab. c. 10. Xen. Mem. 3, 10. 1.)

Σκοτία, ας, ἡ, *tenebrae*, *caligo* a) propr. Ioh. 6, 17. 20, 1. — περιπατεῖν ἐν τῇ σ. Ioh. 12, 35. — pro חֲשֵׁכָה Mich. 3, 6. אֹפֶל Iob. 38, 3. (Eurip. Phoeniss. v. 346.) — εἰπεῖν vel λέγειν τι ἐν τῇ σκοτίᾳ [propr. in loco tenebricoso] *da, wo man von Niemandem bemerkt wird* = *im stillen und vertrauten Kreise* Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. — b) tropice pro: *inscitia*, *vitiositas cum miseria ex utraque oriunda* [cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 98 sq. *Fritzsche* Ev. Matth p. 184.] ita in formulis: εἶναι ἐν τῇ σκοτίᾳ, μένειν ἐν τῇ σκοτίᾳ, περιπατεῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ Ioh. 8, 12. 12, 35. 46. 1 Ioh. 2, 9. 11. — 1 Ioh. 1, 5. σκοτία ἐν αὐτῷ sc. τῷ θεῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. 1 Ioh. 2, 8. ἡ σκοτία παράγεται. Ita חֹשֶׁךְ Iob. 37, 17. — metonym. et collective = οἱ ἐσκοτισμένοι vel πάντες οἱ ἐν τῇ σ. ὄντες Ioh. 1, 15 bis. — Saepius non legitur in N. T.

Σκοτίζω, f. ίσω, (σκότος) *tenebras offundo*, *obscuro*; σκοτίζομαι, *tenebris offundor*, *obscuror*. Octies in N. T. a) de astris, ut ὁ ἥλιος Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. Luc. 23, 45 et Apoc. 9, 2. — Apoc. 8, 12. — pro חָשַׁךְ Iob. 3, 9. Cohel. 12, 2. (Pol. 12, 15. 10.) — b) metaph. de mente vel animo Rom. 11, 10. σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, τοῦ μὴ βλέπειν. Rom. 1, 21. ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. Eph. 4, 18. ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ Cf. de hoc dat. sub ἀγαλλιάω monita.

Σκότος, ου, ὁ, [de qua forma magis attica, quam τὸ σκότος vid. *Win.* p. 24. 64. *Passow* sub hoc voc. et *Porson.* ad Eur. Hecub. v. 825.] *tenebrae*, *caligo*. Legitur

tantum Hebr. 12, 18. quo l. si iungitur c. vocab. eiusdem potestatis vid. sub ἀγαλλιάω monita. — (Soph. Antig. 592. Eurip. Hecub. 1 et 835. Eurip. Phoen. 1540. Paus. 4, 8. 3.) —

Σκότος, εος, ους, τό, *tenebrae, caligo* a) propr., universe Matth. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 23, 44. Act. 2, 20. 1 Cor. 4, 5. τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους *tenebris abscondita, das im Finstern Verborgene.* Cf. de genit. sub αἷμα notata. — 2 Cor. 4, 6. coll. Gen. 1, 3. — ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους *tenebrarum* = *caliginis nocturnae potestas* Luc. 22, 53. αὕτη — ἐστιν — ἡ ἐξουσία τ. σ. i. e. *caligo nocturna est, quae hanc vobis suppeditat potestatem vel caliginem nocturnam aptam iudicastis facinori tam atroci.* Ita pro חֹשֶׁךְ Gen. 1, 2. 4. 5. 18. (Ael. V. H. 3, 18. Pausan. 4, 18. 4.) — de loco tenebricoso ἐκβάλλειν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον Matth. 8, 12. 22, 13. 25, 30. genit. τοῦ σκότους additur substantivo synonymo, ut intendat [cf. sub οἰκτιρμός notata] ζόφος τοῦ σκότους i. e. *caligo densissima*, ita de orco 2 Petr. 2, 17 et Iud. v. 13. — de caligine oculos coeci tegente Act. 13, 11. ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος. (Eurip. Phoen. 388.) — b) metaph. pro: *inscitia, vitiositas* [vid. σκοτία] Ioh. 3, 19. Act. 26, 18. Rom. 2, 19. — 13, 12 et Eph. 5, 11. ἔργα τοῦ σκότους i. e. *facta*, quae parit τὸ σ. i. e. *facta flagitiosa.* 2 Cor. 6, 14. Eph. 5, 11. — τὸ σ. τοῦτο i. e. τὸ σκότος *quod nunc est, inscitia et vitiositas huius aevi* 6, 12. — Col. 1, 13. quo l. ἡ ἐξουσία τοῦ σ. opponitur ἡ βασιλεία τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης τ. θεοῦ. — 1 Petr. 2, 9. 1 Thess. 5, 4. 5. 1 Ioh. 1, 6. — Eodem sensu dicuntur οἱ ἐν σκότει καθήμενοι Matth. 4, 16 et Luc. 1, 79 coll. Ps. 107, 10. — adde Matth. 6, 23. Luc. 11, 35. (de inscitia Xen. Cyr. 2, 1. 25. Dem. 281, 1. et ὁ σκότος Xen. Cyr. 8, 7. 23.) — metonym. de hominibus inscitia et vitiositate laborantibus Eph. 5, 8. — Saepius non legitur in N. T.

Σκοτόω, ῶ, f. ώσω, (σκότος) *tenebris offundo*, τὴν βασιλείαν τινός, trop. pro *devasto regnum alicuius*, ita semel in N. T. Apoc. 16, 10. (Sir. 25, 17.)

Σκύβαλον, ου, τό, [vocab. medicum significans excrementa duriora Ael. de nat. anim. 5, 9. Artem. 5, 81.] *stercus.* Semel Phil. 3, 8. ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι = *pro stercore habeo, vilissimorum instar excrementorum esse duco* i. e. *vilissima esse duco.* (Sir. 27, 4. Ios. de bell. iud. 5, 13. 7 fin.)

Σκύθης, ου, ὁ, *Scytha.* Uti Scythia regio erat latissima magnam Europae et Asiae partem complectens, ita a nationibus antiquitatis cultioribus Scythae habebantur inter barbaros pro maxime barbaris. Extat tantum Col. 3, 11. (Aeschin. 50, 20.)

Σκυθρωπός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (σκυθρός torvus, ὤψ) *qui est vultu tristi et tetrico.* Bis in N. T. Matth. 6, 16. Luc. 24, 17. (Sir. 25, 24. Ios. Ant. 19, 3. 3. Hdian. 1, 6. 10. Xen. Mem. 2, 7. 12.)

Σκύλλω, (σκῦλον, quod vid. propr. cutem detraho; distorqueo, lacero Aeschyl. Pers. 577.) *vexo, molestias creo;* passiv. *σκύλλομαι vexor, male habeor;* medium: *mihi ipsi molestiam creo.* Quater in N. T. sq. accus. ut τὸν διδάσκαλον Marc. 5, 35. Luc. 8, 9. — passiv. ἐσκυλμένος *vexatus* i. e. *miser* [vid. de perf. statum durantem indicante sub ἀγαπάω monita] Matth. 9, 36. — medium Luc. 7, 6. — (de hominibus, qui itinere fatigantur Hdian. 4, 13. 8. 7, 3. 9.)

Σκῦλον, ου, τό, (pellis detracta) *exuviae hosti detractae, spolium.* Extat tantum Luc. 11, 22. — (Diod. Sic. 4, 11. Hdian. 8, 4. 28.)

Σκωληκόβρωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σκώληξ vermis, βιβρώσκω comedo) *a vermibus consumtus.* Extat tantum Act. 12, 23. quo loco, collato cum Ios. Ant. 19, 8. intelligitur, Herodem torminibus alvi, profectis a vermibus, confectum esse.

Σκώληξ, ηκος, ὁ, *vermis.* Ter in N. T. Marc. 9, 44. 46. 48. ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Desumta sunt haec verba e Ies. 46, 24. et uti h. l. tanta esse dicitur occisorum multitudo, ut per tempora longissima vermibus suppetat largissima comedendi materia neque unquam exstinguantur ignes cadaveribus et ossibus comburendis inservientes, ita apud Marcum eadem verba descriptioni miseriae serviunt perpetuum duraturae. Eadem imago legitur Iudith. 16, 15. Sir. 7, 17. Cf. ad locum Iesaiae *Gesen.* in Comment. T. 2. p. 314. coll. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 395. — σκώληξ pro תּוֹלַעַת Deut. 28, 31. (Dioscorid. 1. c. 106. Hom. Iliad. 13, 654.)

Σμαράγδινος, ίνη, ινον, (a σμάραγδος) *smaragdinus, e smaragdo factus.* Semel in N. T. Apoc. 4, 3.

Σμάραγδος, ου, ὁ, *Smaragdus*, nomen gemmae, virore maxime insignis. Extat tantum Apoc. 21, 19. — οἱ ο' pro בָּרֶקֶת Ezech. 28, 13. Exod. 28, 17.

Σμύρνα, ης, ἡ, *myrrha*, ita dicitur succus albus, odore et sapore maxime aromaticus, nunc sponte emanans nunc arte extractus ex arbore arabica. Utebantur hoc succo veteres in unguentis et odoramentis. Cf. Cantic. 3, 6. 5, 5. Ios. 19, 39. item Discorid. 1, 78. Theophr. H. Plant. 9, 3 et 4. Diod. Sic. 2, 49. Plin. H. N. 12, 15. — οἱ ο' pro מֹר Ps. 45, 9. Bis in N. T. Matth. 2, 11. Ioh. 19, 39.

Σμύρνα, ης, ἡ, *Smyrna*, nom. propr. urbis ionicae, sitae ad mare, portu instructae, 320 stadiis ab Epheso distantis, mercatura, navigatione et artibus florentis et magnum Iudaeorum numerum habentis, hodie *Ismir.* Apoc. 1, 14. 2, 8. (Herodot. 1. c. 143. Vellei. Paterc. 1, c. 4.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Smyrna.*

Σμυρναῖος, α, ον, *Smyrnaeus, ad Smyrnam pertinens*, ita textus vulg. Apoc. 2, 8.

Σμυρνίζω, f. ίσω, (vocab. Marco proprium cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 685 coll. p. 673. — σμύρνα, myrrha) *myrrha condio*, ut οἶνον, ita semel in N. T. Marc. 15, 23. Solebant enim Romani hominibus supplicio afficiendis, quominus sentirent mortis dolores, porrigere vinum herbis temulentiam procreantibus mixtum. Iesus vero, qui doloris sensu et rationis usu privari nolebat, sed animo potius forti fatum subeundum esse sibi existimabat, vino leviter degustato calicem epotare recusabat.

Σόδομα, ων, τά, [de quo plur. vid. ἄζυμος] *Sodoma, orum*, vel *Sodoma, ae*, hebr. סְדֹם, nom. propr. unius ex quatuor urbibus, sitis olim in valle amoenissima et fertilissima Siddim, cuius locum nunc expiet mare mortuum seu lacus Asphaltites Matth. 10, 15. 11, 23. 24. [Marc. 6, 11.] Luc. 10, 12. 17, 29. Rom. 9, 29. 2 Petr. 2, 6. Iud. v. 7. Apoc. 11, 8. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Σολομῶν, ῶνος [de qua huius nominis flectendi ratione praeferenda vulgatae in ῶντος cf. *Win.* p. 65.] ὁ, *Salomon*, hebr. שְׁלֹמֹה, nom. propr. regis Israelitarum tertii, quem fuisse constat filium et successorem Davidis et celebratum tum ob sapientiam, qua excellebat, tum ob templum auspiciis eius exstructum Hierosolymis Matth. 1, 6. 7. 6, 29. 12, 42. al.

Σορός, οῦ, ἡ, (loculus, sandapila, etiam urna recondendis ossibus inserviens Hdian. 4, 8. 21. Aeschin. 20, 34. 21, 29.) *lectulus, arca retecta, qua mortui apud Iudaeos efferebantur.* Semel in N. T. Luc. 7, 14. — pro אָרוֹן Gen. 50, 26.

Σός, ή, όν, *tuus, a, um;* τὸ σόν, *tuum;* οἱ σοί, *tui*, i. e. *cognati tui* Matth. 7, 3. 22. 13, 27. 20, 14. 24, 3. 25, 25. Marc. 2, 18. 5, 19. Luc. 5, 33. 6, 30. 15, 31. 22, 42. Ioh. 4, 42. 17, 6. 9. 10. 17. 18, 35. Act. 5, 4. 24, 3. 4. 1 Cor. 8, 11. 14, 16. Philem. v. 14. (Hdian. 2, 1. 18. Xen. Cyr. 2, 1. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Σουδάριον, ίου, τό, *sudarium* i. e. *linteum, quo sudor faciei detergitur.* Vox origine latina. Quater in N. T. Luc. 19, 20. Ioh. 11, 44. 20, 7. Act. 19, 12.

Σουσάννα, ης, ἡ, *Susanna*, hebr. שׁוֹשַׁנָּה nomen propr. mulieris Luc. 8, 3.

Σοφία, ας, ἡ, 1) *sapientia* i. e. a) *eruditio, scientia, cognitio, Kenntniss, Einsicht* aa) universe Apoc. 13, 18. 17, 9. οἱ ο' ita pro חָכְמָה Prov. 1, 2. (Xen. Mem. 2, 3. 10. 4, 6. 7.) — sq. genit. personae, quae gaudet τῇ σοφίᾳ Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. Act. 7, 22. — bb) *cognitio rerum, quae altioris sunt* vel *esse putantur indaginis*, ita de speciosa magis quam vera Iudaeorum sapientia Col. 2, 23. — vel de *doctrina* Graecis Apostolorum aetate ma-

xime probata, quae, cum a veri rectique studio magis abduceret, quam adiuvaret illud, ratione habita operis per Christum peracti, cum contemtu a Paulo commemoratur, addito *σαρκικὴ* 2 Cor. 1, 12. — sq. genit. personae, cui probatur *σοφία* illa, ut *ἀνθρώπων* 1 Cor. 2, 5. *τοῦ κόσμου τούτου, τοῦ αἰῶνος τούτου* = *hominibus huius seculi perversi* 1 Cor. 1, 20. 2, 6. 3, 19. *τῶν σοφῶν* 1 Cor. 1, 19. — absolute, ut *διὰ τῆς σοφίας* 1 Cor. 1, 21. Vide *διά* p. 97 col. 2 init. — *λόγοι σοφίας Weisheitsworte* i. e. verba, quae suppeditat *ἡ σοφία* 1 Cor. 2, 4. 13. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 66 sq. — c) *rerum divinarum cognitio*, ita de sapientia, qua excelluit Iesus Matth. 13, 54. Marc. 6, 2. Luc. 2, 40. 52. — metonym. 1 Cor. 1, 30. — vel quae fuit in Paulo Apostolo et quam docendo et scribendo exposuit 2 Petr. 3, 15. — *λόγος σοφίας facultas instituendi de rebus divinis* vel *facultas cognitione rerum div. alios imbuendi* 1 Cor. 12, 8. — iungitur c. *ἀποκάλυψις, γνῶσις, σύνεσις, φρόνησις* Eph. 1, 8. 17. Col. 1, 9. 2, 3. — 1 Cor. 2, 6. *σοφίαν — λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις* i. e. *λόγον λαλοῦμεν, ἥτις σοφία ἐστιν ἐν τοῖς τ. doctrinam exponimus, iudicio τῶν τελείων verae sapientiae nomine dignam.* — additur *θεοῦ* v. 7. — d) *rerum divinarum cognitio cum vitae sanctitate coniuncta* Col. 4, 5. Iac. 1, 5. 13. 15. 17. — metonym. pro: *homo, in quo est ἡ σοφία* = *οἱ σοφοί* Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. Cf. de vocab. חָכְמָה apud Hebr. notione et significatione *Eichhorn* Einleit. in d. A. T. Vol. 1. §. 262. Einleit. in die apokryph. Bücher d. A. T. p. 86 sqq. *Ziegler* excurs. 3. ad Proverb. Salom. p. 357. *Umbreit* Commentar. in Proverb. Salom. p. III sqq. *Grimm* Commentar über das Buch der Weisheit p. XIII sqq.

2) *rei alicuius tractandae solertia et peritia, prudentia in aliqua re tractanda* Act. 6, 3. — *ἐν πάσῃ σοφίᾳ* = *adhibenda summa prudentia* Col. 1, 28. 3, 16. — in dicendo vel instituendo, ut *λόγου* 1 Cor. 1, 17. — Luc. 21, 5. Act. 7, 10.

3) *τοῦ θεοῦ summa Dei cognitio coniuncta cum summa in consiliis capiendis et exsequendis sapientia* Rom. 11, 33. 1 Cor. 1, 21. 24. Eph. 3, 10. — Apoc. 5, 12. 7, 12. — *ἡ σοφία τοῦ θεοῦ* Luc. 11, 49. ad quem l. vid. sub voc. *θέλημα* ad Luc. 23, 25. observata et *Harless* ep. P. ad Eph. p. 60. — Saepius non extat in N. T.

Σοφίζω, f. *ίσω*, (*σοφός*) 1) *sapientem reddo, instituo*, sq. accus. 2 Tim. 3, 15. — ita Hiphil *τοῦ* חָכַם Ps. 19, 8. (Sir. 38, 24. Hesiod. *ἔργ.* 649. 660.) — 2) *σοφίζομαι*, depon. passiv. [vid. *Passow* sub h. v.] *excogitor, callide excogitor* 2 Petr. 1, 16. (Dem. 853, 5.)

Σοφός, *ή*, *όν*, *sapiens* i. e. a) *peritus, a, um*, ut *ἀρχιτέκτων* 1 Cor. 3, 10. — Ita חָכָם Ies. 3, 3. (Ael. V. H. 14, 37. Lucian. D. D. 20, 1. Aeschin. dial. Socr. 1, 1.) — b) *doctus, eruditus, verständig, einsichtsvoll* 1 Cor. 6, 5. — iungitur c. *συνετός* Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. opponitur *ἀνόητος* Rom. 1, 14. — sq. *εἴς τι* [vid. *εἰς* p. 144 col. 1 fin.] Rom. 16, 19. — Ita pro חָכָם Gen. 41, 8. (Ael. V. H. 8, 6. Hdian. 1, 2. 7. Xen. Mem. 1, 6. 11.) — ratione habita doctrinae apud Graecos maxime laudatae Rom. 1, 22. 1 Cor. 1, 19. 20. 25. quo l. per comparationis brevitatem [vid. sub *αὐτός* p. 63 col. 1. ad Marc. 4, 36. notata.] — v. 26. 27. 3, 18 — 20. — de hominibus cum recti cognitione vitae sanctitatem iungentibus Eph. 5, 15. iunct. c. *ἐπιστήμων* Iac. 3, 13. Cf. quae de hebr. חָכְמָה sub voc. *σοφία* observata leguntur. — c) sensu philosophico: *sapiens*, i. e. *qui in consiliis optimis exsequendis optima utitur ratione*. Rom. 16 vel 14, 27. 1 Tim. 1, 17. Iud. v. 25. — — Saepius non extat in N. T.

Σπανία, *ας*, *ἡ*, *Hispania*, regio Europae latissima, cuius nomine apud Veteres comprehenduntur, quae nobis dicuntur Hispania et Lusitania, *die ganze pyrenäische Halbinsel*; subiecta haec terra fuit Pauli tempore Romanis multosque habuit Iudaeos. Rom. 15, 24 et 28. (Strabo 3, c. 2.)

Σπαράσσω, *ττω*, f. *ξω*, *distorqueo*. Quater in N. T. de malis geniis distorquentibus obsessorum membra, *τινά* Marc. 1, 26. 9, 20. *καὶ ἰδὼν — ἐσπάραξεν αὐτόν* constructione mutata pro: *ἰδὼν* [scil. *ὁ παῖς*] *ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐσπαράσσετο*. Cf. *Win*. p. 492. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 368. — v. 26. Luc. 9, 39. (Diod. Sic. 5, 30. Plut. de gen. Socr. c. 22. Lucian. iudic. vocal. §. 11.)

Σπαργανόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (*σπάργανον fascia; cunabulum* Hdian. 1, 5. 14.) *fasciis involvo*, sq. accus., ita bis in N. T. Luc. 2, 7. 12. — pro חֻתַּל Ezech. 16, 4. (Plut. quaest. rom. c. 5.)

Σπαταλάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*σπατάλη* luxus, cibus delicatus) *luxui deditus sum, luxuriose vivo*. Bis in N. T. 1 Tim. 5, 6. Iac. 5, 5. (Sir. 21, 15. add. Anthol. gr. T. 3. p. 22. ed. *Iacobs*.)

Σπάω, *ῶ*, f. *άσω*, *traho* [Xen. de re eq. 7, 1.]; med. *σπάομαι*, *ῶμαι*. *μάχαιραν* i. e. *stringo gladium meum* [vid. de accus. *ἕλκω*], ita bis in N. T. Marc. 14, 47. Act. 16, 27. — pro שָׁלַף Num. 22, 23. (Diod. Sic. 3, 17. Plut. vit. Marii c. 14. Hdot. 3, 29.)

Σπεῖρα, etiam *σπείρα*, *ας*, *ἡ*, (funis contortus, spira Diod. Sic. 3, 36. de genit. ion. *σπείρης*, obvio Act. 10, 1. 21, 31. 27, 1. ut Arrian. tactic. p. 73. *ὅστις καὶ τῆς σπείρης τῆς ἰταλικῆς ἄρχει*, vid. *Buttm*. §. 32. IV. gram. max. §. 34, not. 14. *Matth*. §. 68, not. 5. *Fischer* ad Weller. Vol. 1. p. 359. *Win*. p. 61.) *manipulus, caterva militum*. Septies in N. T. de cohorte romana Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. Ioh. 18, 3. 12. Act. 10, 1. 21, 31. 27, 1. (de caterva militum Iudith. 14, 11. 2 Macc. 8, 23. Pol. 11, 23. 1.)

Σπείρω, f. *σπερῶ*, *sero, sementem facio*, a) propr., absolute Matth. 6, 26. 13, 3. 4 bis. v. 18. Marc. 4, 3. 4. 14. Luc. 8, 5. 12, 24. 2 Cor. 9, 10. (Ael. V. H. 3, 18. Xen. Mem. 2, 1. 13.) — sq. accus. seminis Matth. 13, 24. 25. 27. 37. 39. Marc. 4, 32. Luc. 8, 5. 1 Cor. 15, 36. 37. (Xen. Oec. 14, 5.) — additur nunc *εἰς* c. accus. loci Matth. 13, 22. Marc. 4, 18. — nunc *ἐν* c. dat. loci Matth. 13, 31. nunc *ἐπί* c. *genit*. loci Marc. 4, 31. vel c. *accus*. loci Matth. 13, 20. 23. Marc. 4, 16. 20. — nunc *παρά* c. acc. loci Matth. 13, 19. — b) in locutt. proverbialibus Matth. 25, 24. 26. Luc. 19, 21. 22. — *ἄλλος — θερίζων* Ioh. 4. 37. Vide *θερίζω*. — *ὁ σπείρων — θερίσει* 2 Cor. 9, 6. Vid. *θερίζω*. — *ὃ γὰρ — θερίσει* Gal. 6, 7. Vide *θερίζω*. (Eadem formula legitur Prov. 12, 8. Aristot. Rhet. 3, 3. Aeschyl. Pers. v. 822. Callim. hym. in Cerer. 18, 8. Cicer. de orat. 2, 65.) — c) formulae tropicae, ut: *σπείρειν τὸν λόγον doctrinae semina spargere* vel *iacere* i. e. *doctrinam exponere, doctrinae cognitione alios imbuere* Marc. 4, 14. 18. — *ἐν τῇ καρδίᾳ τινός* [per attr. pro: *εἰς τὴν καρδίαν τινός*] Matth. 13, 19. Marc. 4, 15. (ita *σπείρειν τὸν λόγον ἔν τινι* iungitur c. *κηρύσσειν* Euseb. H. E. 1, 13.) — *καρπὸν δικαιοσύνης σπείρειν* i. e. *σπείρειν σπέρμα δικαιοσύνης καρπὸν φέρον δικαιοσύνης virtutis semina serere promittentia fructus et commoda virtutis* Iac. 3, 18. de h. l. verbis *σπείρεται τοῖς — εἰρήνην* pro: *ὑπὸ τῶν ποιούντων εἰρήνην* vid. *ἀγνοέω*. — Cf. *Pott* ad h. l. — — d) metaph. *σπείρειν τινί τι* pro: *μεταδιδόναι τινί τι* 1 Cor. 9, 11. — *σπείρειν sementum facere*, *εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ* = *εἰς τὸν ἀγρὸν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ* pro: *vitam instituere ita, ut τῇ σαρκί σου indulgeas* Gal. 6, 8. *εἰς τὸ πνεῦμα* = *εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ π. ita, ut sequaris τὸ πνεῦμα* Ibid. Vid. *εἰς* p. 140 col. 2. — e) refertur *serendi* notio ad sepulturam vel ad corpus, quod terrae seminis instar mandatur 1 Cor. 15, 42 — 44. Saepius non legitur in N. T.

Σπεκουλάτωρ, *ορος*, *ὁ*, *spiculator*, alii: *speculator*, vocabulum origine latinum, ductum a spiculo; dicebantur autem spiculatores satellites regii a spiculo, quod gestabant, hinc Graecis: *δορυφόροι* Xen. Cyr. 8, 5. 2. Pol. 32, 23. 6. Horum satellitum inter alia erat, supplicia sumere a reis eosque decollare. Ita Marc. 6, 27. (Seneca de benefic. 3, 25. idem de ira 1, 16. Iul. Firmic. 8, 26. Sueton. Claud. c. 35.)

Σπένδω, f. *σπείσω*, [spargo, sprengen, sprützen, hinc:] *libo, ich weihe* [Xen. Cyr. 7, 1. 1. Hdian. 5, 5. 12. *ἐπὶ τῇ θυσίᾳ* victimae caesae libamentum superaddo Arrian. exped. Alex. M. 6, 19. 11.] passiv. *σπένδομαι*, *libor* i. e. *sanguis meus libatur* pro: *totus absumor, vires et vitam impendo*. Bis in N. T. seq. *ἐπί τινι* [vid. *λειτουργία* et *ἐπί* p. 187 col. 2.] Phil. 2, 17. — absol. 2 Tim. 4, 6. (vires libare Liv. 21, 29.) —

Σπέρμα, *τος*, *τό*, (*σπείρω* sero) 1) *semen* a) propr. Matth. 13, 24. 27. 32. 37. 38. Marc. 4, 31. 1 Cor. 15, 38.

2 Cor. 9, 10. οἱ ο' pro זֶרַע Gen. 1, 11. (Diod. Sic. 1, 36. Ael. V. H. 9, 25. Xen. Oec. 17, 10.) — de semine virili Hebr. 11, 11. Ita οἱ ο' et hebr. זֶרַע Levit. 15, 16. 18. (Marc. Anton. 4, 36.) — b) trop. τοῦ θεοῦ, circumscriptio spiritus divini, cuius ope et auxilio reddimur υἱοὶ vel τέκνα τοῦ θεοῦ, vel nanciscimur τὴν υἱοθεσίαν, ita, ut fiducia pleni optima quaevis a Deo possimus sperare, ad obsequium quippe praestandum ei semper parati 1 Ioh. 3, 9. cf. *Lücke* 3. p. 164 sq. — 2) ex hebr. dicendi ratione [vid. *Win.* p. 31.] *posteri alicuius, soboles, progenies* Matth. 22, 24. 25. Marc. 12, 19 — 22. Luc. 1, 55. 20, 28. Ioh. 7, 42. 8, 33. 37. Act. 3, 25. 7, 5. 6. 13, 23. Rom. 1, 3. 4, 13. — v. 16. σπέρμα τὸ ἐκ τοῦ νόμου i. e. *posteri legem habentes*; σπέρμα τὸ ἐκ τῆς πίστεως = *posteri fidem habentes*, v. 18. Vide ἐκ p. 150 col. 1 fin. — Rom. 9, 7. 8. 11, 1. 2 Cor. 11, 22. Gal. 3, 16 ter, ad quem loc. cf. *Win.* Pauli ad Galat. epist. p. 53. — 3, 19. 29. 2 Tim. 2, 8. Hebr. 2, 16. 11, 18. Apoc. 12, 17. Ita pro זֶרַע Gen. 4, 25. 9, 9. (Thuc. 5, 16. Sophocl. Elect. 1508.) — 3) *pauci superstites* [qui seminum instar ad sementem servatorum, unde nova messis expectatur, superstites sunt] Rom. 9, 29. εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα. Desumta sunt haec verba ex Ies. 1, 9. ubi pro hebr. שָׂרִיד habetur: σπέρμα. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 352 sq. — (Ios. Ant. 11, 5. 3. Platon. Timaeus p. 1044.) Saepius non extat in N. T.

Σπερμολόγος, ου, ὁ, (a σπέρμα et λέγω colligo; grana legens, ita de avibus Artemid. 2, 20. unde cornix, grana legens, Saatkrähe) tropice: *nugator*. Semel in N. T. Act. 17, 18. — (Ita Athen. 8, 344 C. Dem. 269, 19. et σπερμολογεῖν Philostr. vit. Appollon. 5, 20.)

Σπεύδω, f. σπεύσω, (impello, incito; intrans.) 1) *festino, propero*, sq. infin. Act. 20, 16. ἔσπευδε γὰρ — γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. (Diod. Sic. 1, 66. Hdian. 5, 5. 1. Xen. Mem. 4, 3. 1.) — particip. σπεύσας, etiam ἔσπευσε interveniente καὶ iunctum c. alio verbo, ita legitur, ut conveniat c. adverbio: *celeriter* Luc. 2, 16. 19, 5. 6. Ita pro מַהֵר Gen. 24, 46. — Act. 22, 18. — Ita pro מהר Gen. 18, 6. 19, 22. — 2) transit. *summo studio tracto aliquid* [Pol. 3, 62. 2. Thuc. 6, 39.] τὴν παρουσίαν τινός = *vehementer expeto, magnopere desidero* 2 Petr. 3, 12. (Hdot. 7, 53.) Cf. de accus. *Matth.* §. 423.

Σπήλαιον, ου, τό, (σπέος, specus) *spelunca*. Sexies in N. T. Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Ioh. 11, 38. Hebr. 11, 38. Apoc. 6, 15. — pro מְעָרָה Gen. 19, 30. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 2. Ael. V. H. 12, 39.)

Σπιλάς, άδος, ἡ, *scopulus* [marinus, propr. Diod. Sic. 3, 43. Pol. 1, 37. 2.] trop. de personis = *auctor* vel *causa perniciei*, ita semel in N. T. Iud. v. 12. οὗτοί εἰσιν οἱ] ita codd. vid. *Griesb.*, *Schott*, probante *Fritzschio* Ev. Marc. p. 798 sq.] ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν [ὄντες] σπιλάδες *hi sunt, qui vestris epulis intersunt* s c o p u l i als Klippen. De duplici nominat., uno subiecti, altero praedicati vid. sub αἴρω notata et de syntaxi verborum οἱ — σπιλάδες *Fritzsche* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 932. coll. *Win.* p. 135 sq.

Σπῖλος, ου, ὁ, [vox serioris aevi cf. Phryn. p. 28 ed. *Lob.*] *macula, sordes* [Ios. Ant. 13, 11. 3. Dion. Hal. Ant. 4, 24. Plut. Symp. libr. 3. quaest. 10. c. 3.] sensu morali, ita bis in N. T. Eph. 5, 27. 2 Petr. 2, 13.

Σπιλόω, ῶ, f. ώσω, (σπίλος quod v. coll. *Lobeck* ad Phryn. p. 28.) *inquino, contamino*. Bis in N. T. sq. accus. Iac. 3, 6. Iud. v. 23. (Dion. Hal. Ant. 9, 6. Heliodor. 10, 15. Sap. 15, 4.)

Σπλαγχνίζομαι, f. ίσομαι, dep. passiv. (σπλάγχνα quod vid.) *miseret me alicuius, misereor, misericordia commoveor*. Decies ter: Matth. 20, 34. Marc. 1, 41. Luc. 10, 33. 15, 20. (Symm. Deut. 13, 8. incert. 1 Sam. 23, 21.) — sq. ἐπί c. dat. [vid. ἐπί p. 187 col. 2.] Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. — c. accus. [vid. ἐπί p. 190 col. 1.] Matth. 14, 14. Marc. 8, 2. 9, 22. Luc. 7, 13. — sq. περί τινος [vid. περί] Matth. 9, 36. — sq. *genit.* simplici [cf. *Matth.* §. 368, a. *Win.* p. 200.] Matth. 18, 27.

Σπλάγχνον, ου, τό et plur. σπλάγχνα, ων, τά, 1) *viscera*, v. c. cor, pulmo, iecur etc. a) propr. Act. 1, 18. ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. (2 Macc. 9, 5. Pausan. 4, 13. 1. Ael. V. H. 12, 31. Hom. Od. 3, 9.) — b) pro: *interiora alicuius, das Innere Jem.* i. e. *animus*, quatenus est sedes affectuum, amoris, benevolentiae, misericordiae 1 Ioh. 3, 17. Philem. v. 7. 2 Cor. 6, 12. Ita pro רַחֲמִים Prov. 12, 10. (Sir. 30, 7. Dion. Hal. Ant. 11. p. 176. Aristoph. Ran. v. 1006.) — 2) ex Hebraeorum dicendi ratione [vid. *Win.* p. 31. 34.] de affectu tenero, quo moventur viscera = *amor, misericordia* a) propr. 2 Cor. 7, 15. Phil. 1, 8. 2, 1. — addito genit. vocis synonymae, ut ἐλέους [vid. sub οἰκτιρμός notata] Luc. 1, 78. οἰκτιρμοῦ Col. 3, 12. — Ita רַחֲמִים Deut. 13, 17. — b) τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, item μοῦ τὰ σπλάγχνα = Lat. *pectora mea* i. e. *quem amore complector*. Philem. v. 12. 20. (Artem. 1, 44. 5, 57. Philostr. Vit. Sophist. 2, c. 3.) Saepius non legitur in N. T.

Σπόγγος, ου, ὁ, *spongia*. Ter in N. T. Matth. 27, 48. Marc. 15, 36. Ioh. 19, 29. (Hom. Od. 1, 111. Dioscorid. 5, c. 138. Alciphron. 1. ep. 2.) Cf. Gregor. Corinth. p. 148. ed. *Schäfer*.)

Σποδός, οῦ, ὁ, (a σβέννυμι, ut videtur, ductum, cf. *Passow* 2. p. 940.) *cinis*. Ter in N. T. Hebr. 9, 13. (Sir. 10, 9. Dioscor. 5, 135. Hom. Od. 9, 375.) — ratione habita moris Orientalium, quo lugentes cinere caput conspergerent [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Trauer*] Matth. 11, 21 et Luc. 10, 13. —

Σπορά, ᾶς, ἡ, (σπείρω, sero; satio οἱ ο' 2 Regg. 19, 29.) *semen*. Extat tantum 1 Petr. 2, 23.

Σπόριμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σπείρω sero; qui seminari solet Xen. H. G. 3, 2. 7 et 8.) *consitus*, τὰ σπόριμα, *agri consiti, segetes, sata*. Ter in N. T. Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. (Diod. Sic. 1, 36. Dion. Hal. Ant. 6, 27.)

Σπόρος, ου, ὁ, (σπείρω, sero; satio, das Säen Xen. Oec. 7, 20.) *semen*. Quinquies in N. T. Marc. 4, 26. 27. Luc. 8, 5. 11. — semini comparantur beneficia ab aliquo distributa 2 Cor. 9, 10. — pro זֶרַע Levit. 26, 5. Deut. 11, 10.

Σπουδάζω, f. άσω, [de forma futuri σπουδάσω 2 Petr. 1, 15. pro σπουδάσομαι, quam habent melioris indolis scriptores cf. *Buttm.* §. 100. gram. max. §. 113, not. 9. *Rost* §. 82. *Win.* p. 84. *Heindorf* ad Platon. Phaedr. Addend. p. 209. — a σπουδή quod v.] 1) *festino, propero*, sq. inf. obiecti nota [vid. αἰτέω]. Ita infin. aor. 2 Tim. 4, 9. 21. Tit. 3, 12. (Iudith. 13, 12.) — 2) ex affinitate notionis festinandi cum studii notione [ich beeile mich, ich beeifere mich, ich bin hinter etwas drein] = *operam do, studeo, curo*, [cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. a. p. 553 sq.] sq. infin. obiecti nota. Ita inf. praes. [vid. ἀδύνατος] Eph. 4, 3. 2 Petr. 1, 10. — secum habet infin. accus. subiecti [vid. ἀντιλέγω] 2 Petr. 1, 15. — (Diod. Sic. 1, 58. Xen. apol. Socr. §. 22.) — seq. inf. aor. vel praecedente praeterito [vid. βούλομαι] Gal. 2, 10. 1 Thess. 2, 17. — vel quod agitur de re certo eventura [vid. αἰτέω] 2 Tim. 2, 15. Hebr. 4, 11. — additur infinit. idem subiectum habenti nominativus [vid. δοκέω] 2 Petr. 3, 14. — Saepius non extat in N. T.

Σπουδαῖος, α, ον, (festinans, gravis, serius Xen. Cyr. 2, 2. 16.) *diligens, studiosus, rei agendae peritus*. Quater in N. T. 2 Cor. 8, 22. — Comparat. [qui si ponitur sine comparatione vid. ἀκριβής] σπουδαιότερος v. 17. 22. Neutr. σπουδαιότερον [adverbialiter — vid. ἀκριβής] — ζητεῖν τινα 2 Tim. 1, 17. (Diod. Sic. 1, 51. Xen. Mem. 4, 2. 2.)

Σπουδαιότερος, v. σπουδαῖος.

Σπουδαιοτέρως, v. σπουδαίως.

Σπουδαίως, adv. 1) *festinanter*, comparat. σπουδαιοτέρως Phil. 2, 28. quo l. = *celerius* scil. quam ceteroquin factum foret i. e. *maiore cum celeritate*. Vid. ἀκριβής. — 2) *studiose, sedulo, enixe* Luc. 7, 11. Tit. 3, 13. (Ael. V. H. 2, 2. Xen. Cyr. 1, 3. 8.) — Saepius non habetur in N. T.

Σπουδή, ῆς, ἡ, 1) *festinatio, die Eile, die Hast*, μετὰ σπουδῆς Marc. 6, 25. Luc. 1, 39. Vide μετά p. 312 col. 1 fin. — pro חִפָּזוֹן Exod. 12, 11. (Pol. 1, 27. 9. Hdian. 3, 4. 1. Xen. Cyr. 2, 4. 2.) — 2) *studium, opera*, [vid. σπουδάζω no. 2.] σπουδὴν ποιεῖσθαι, *operam dare* Iud. v. 3. —

σ. παρεισφέρειν operam conferre 2 Petr. 1, 5. — *ἐν σπουδῇ* = *σπουδαίως* Rom. 12, 8. Vid. *ἐν* p. 168 col. 2. — *τῇ σ. νηροί* v. 11. Vid. *ὀκνηρός*. — 2 Cor. 7, 11. 8, 8. (Diod. Sic. 1, 84. Ios. Ant. 20, 9. 2. Xen. Symp. 1, 6.) — sq. genit. pers. — sq. *ὑπέρ τινος* = *für Jemanden* 2 Cor. 7, 12. 8, 16. (sq. *πρός τινα* Ios. Ant. 12, 3. 3. 13, 4. 2. — *περί τι*, Diod. Sic. 1, 81. Hdian. 1, 13. 15. Pol. 1, 46. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Σπυρίς, *ίδος*, *ἡ*, (a *σπεῖρα*, spira, alles Gewundene oder Geflochtene) *sporta, canistrum, corbis*. Quinquies in N. T. Matth. 15, 37. de h. l. apposit. *ἑπτὰ σπ.* vid. *βασιλεία* et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 497. — 16, 10. Marc. 8, 8. ad quem l. vid. *περίσσευμα*. — v. 20. Act. 9, 25. (Artemid. 2, 59. Alciphron. 3, ep. 56. Hdot. 5, 19.)

Στάδιος, *ου*, *ὁ*, et *στάδιον*, *ου*, *τό*, (*ἵστημι*) *stadium*, dicitur ita a) mensura longitudinis viae, eine feststehende, bestimmte Länge, i. e. *mensura longitudinis DC passuum graecorum vel CXXV passuum romanorum*, cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Stadium*. — Forma *στάδιος* legitur certe Luc. 24, 13. Ioh. 6, 19. De h. l. accus. cum quaeritur: *wie weit?* vid. *ἀγγαρεύω*. — Apoc. 21, 16. — Ioh. 11, 18. Apoc. 14, 20. (*ὁ στάδιος* Pol. 2, 14. 9. 2, 16. 4 et 10. Xen. Cyr. 7, 1. 5. An. 1, 4. 4. Thuc. 4, 3. Hdot. 1, 31. — *τὸ στάδιον* Pol. 3, 17. 2. 3, 42. 7. Ael. V. H. 10, 4. Xen. An. 1, 4. 1. Mem. 1, 4. 17. Hdot. 2, 149.) — b) *stadium, Rennbahn* [cf. *Win.* bibl. Realw. l. l.] i. e. *locus, in quo solemnia certamina apud Graecos habebantur et cursu, lucta, cestu, gladio certabatur et praemia vincentibus proponebantur* 1 Cor. 9, 24. *οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες*. (Pol. 18, 29. 4. Ael. V. H. 2, 8.)

Στάμνος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (vas liquidorum, vino maxime conservando inserviens Dem. 933, 25.) *urceus, diota*. Extat tantum Hebr. 9, 4. *στάμνος χρυσῆ*. — pro צִנְצֶנֶת Exod. 16, 33. Veterum grammaticorum de hoc vocab. iudicia vide apud *Lob.* ad Phryn. p. 400.

Στασιαστής, *οῦ*, *ὁ*, (*στάσις*, *στασιάζω*) *seditionis auctor, perturbator civitatis*. Ita semel Marc. 15, 7. de h. l. lectione *στασιαστῶν* praeferenda lectioni *συστασιαστῶν* vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 673. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Meyer*, *de Wette*, *Schott*.

Στάσις, *εως*, *ἡ*, (*ἵστημι* colloco; statio i. e. *τὸ* stare) 1) *statio*, *ἔχειν στάσιν stare* pro: *vigere, vim et potestatem habere* i. e. *Bestand haben, bestehen* Hebr. 9, 8. *ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν*. (Pol. 5, 5. 3.) — 2) *seditio*, a) propr. i. e. *Aufruhr, Aufstand* Marc. 15, 7. Luc. 23, 19. 25. Act. 19, 40. — (Diod. Sic. 11, 34. Hdian. 3, 10. 1. Pol. 1, 71. 1.) — b) *controversiae* vel *dissidii*, *contentionis* sens. Act. 23, 7. 10. 24, 5. de h. l. dativo incommodi *πᾶσι τοῖς ἰουδαίοις* vid. *ἄγω*. — iunct. c. *ζήτησις* Act. 15, 2. — pro רִיב Prov. 17, 14. (Pol. 6, 44. 6.) Saepius non legitur in N. T.

Στατήρ, *ῆρος*, *ὁ*, (*ἵστημι*, sisto, colloco, appendo; pondus, Gewicht) *Stater*, nummi genus; dicitur in N. T. de statere argenteo, aequante quatuor drachmas atticas vel duas drachmas alexandrinas vel siclum Iudaeorum = dimidium imperialem. Extat tantum Matth. 17, 27. (Ael. V. H. 12, 1. Xen. H. G. 5, 2. 21.)

Σταυρός, *οῦ*, *ὁ*, (palus i. q. *σκόλοψ* Hom. Iliad. 24, 453.) *crux, das Kreuz* a) univ. Matth. 27, 40. 42. Marc. 15, 30. 32. Ioh. 19, 17. 19. 29. 31. *θάνατος σταυροῦ Kreuzestod, mors quam patitur aliquis cruci affixus, Tod am Kreuz* [de quo genit. vid. *αἷμα* fin.] Phil. 2, 8. — Col. 1, 20. *διὰ τοῦ — αὐτοῦ* i. e. *per eius sanguinem in cruce effusum*, de quo genit. usu vid. *αἷμα* p. 10 col. 1. — Col. 2, 14. vid. de h. l. sub *προσηλόω* notata. Hebr. 12, 2. *ὑπέμεινεν σταυρὸν crucem sustinuit* i. e. *mortem non solum sustinuit, sed mortis genus longe ignominiosissimum, crucis* scil. *supplicium*. Cf. quae habet de voc. *σταυρός* sine articulo posito *Böhme* ep. ad Hebr. p. 651. et de crucis supplicio Iudaeis civitate libera inusitato, apud ipsos Romanos crudelissimo neque nisi in servis nequissimis et hominibus scelestissimis adhiberi solito *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kreuzigung*. (Diod. Sic. 2, 18. Artemid. 2, 53.) — *αἴρειν, φέρειν, βαστάζειν τὸν σταυρόν τινος*, *crucem alicuius sublatam portare*, ita sensu nunc proprio Matth. 27, 30. Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. Cum his locis cf. Artemid. 2, 56. ut intelligas, eos, quibus supplicium crucis sustinendum erat, antequam affigerentur, coactos esse, crucem per plateas ad supplicii locum perferre. — nunc pro: *perferre calamitates, quae ingruunt* vel *paratus sum ad gravissima supplicia, imminentia mihi, perferenda* Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. 10, 21. Luc. 9, 23. 14, 27. Vid. *αἴρω*. — *λαμβάνω τ. σ. μου* pro: *submitto me calamitatibus mihi ingruentibus* [cf. de formularum *αἴρειν* et *λαμβάνειν τὸν σ. α.* sub *αἴρω* no. 2. notata] Matth. 10, 38. — b) *ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ crux Christi*, i. e. *crucis supplicium, quo sustinendo Christus ex Dei voluntate extitit integritatis* [*δικαιοσύνης θεοῦ* coll. Rom. 1, 17. 2 Cor. 5, 21. Vid. *δικαιοσύνη* p. 109 col. 2.] *Deo placentis auctor*. In cruce enim, inquit *Calvinus*, tota redemtio et eius partes continentur. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 137. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 185. 212. 213. *de Wette* ep. P. ad Gal. p. 15. — 1 Cor. 1, 17. Gal. 6, 12. de h. l. dat. *τῷ σ. τ. χ.* causali vid. *ἁμαρτία*. — v. 14. Phil. 3, 18. — abest genit. *τοῦ χριστοῦ* vel *τοῦ κυρίου* e contextu facile cognoscendus Gal. 5, 11. *τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ* i. e. *offensio, quae est in eo, quod docemus, a fide in Christo crucifixo posita pendere τὴν δικαιοσύνην τ. θ.* — 1 Cor. 1, 18. — Saepius non legitur in N. T.

Σταυρόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (*σταυρός*, palus; palum terrae infigo) *cruci affigo*, sq. acc. pers. a) propr. Matth. 20, 19. 23, 34. 26, 2. 27, 22. 23. 26. 31. 35. 28, 5. Marc. 15, 13 — 15. 21. 24. 25. 16, 6. Luc. 23, 21. 23. 33. Ioh. 19, 6. 10. 15. 16. 23. de h. l. aor. vim plusqpfecti habente vid. *ἀλείφω*. — v. 41. Act. 2, 36. 4, 10. 1 Cor. 1, 23. 2, 2. 8. 2 Cor. 13, 4. Gal. 3, 1. vid. de h. l. *ἐν* p. 170 col. 1 fin. — Apoc. 11, 8. *οἱ ο'* pro תָּלָה Esth. 7, 10. (Artemid. 2, 53 et 56. Diod. Sic. 16, 61. Pol. 1, 86. 4.) — *μετά τινος* Ioh. 19, 18. — *σύν τινι* Matth. 27, 38. Marc. 15, 27. — *ὑπέρ τινος* 1 Cor. 1, 13. — b) metaph. ut *τὴν σάρκα*, *penitus exstirpo* vel *omnem indolis pravae vim frango* Gal. 5, 24. vid. ad h. l. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 128. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 195 sq. — *ἐσταύρωμαί τινι crucifixus sum alicui, ich bin für etwas, für Jemanden* [i. e. *in Bezug auf etwas, auf Jem.* vid. *θανατόω*, *νεκρός*] *gekreuzigt*, fere i. q. *ἀπέθανόν τινι* sed fortius neque sine ratione habita praecedentis *ὁ σταυρὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰ. χ.* Gal. 6, 14. *ἐμοὶ κόσμος — τῷ κόσμῳ* i. e. *nulla prorsus mihi cum κόσμῳ et τῷ κόσμῳ mecum est communio, es findet keine innere Lebensgemeinschaft mehr zwischen mir und der Welt statt.* Cf. *Win.* l. l. p. 137. *Meyer* l. l. p. 213. et quae ibi habentur de scriptoribus sacris ita sententias reciproce exprimentibus, ut totam notionis alicuius amplitudinem comprehendant. Saepius non extat in N. T.

Σταφυλή, *ῆς*, *ἡ*, *uva*. Ter in N. T. Matth. 7, 16. Luc. 6, 44. Apoc. 14, 18. — pro עֵנָב Gen. 40, 10. 11. (Diod. Sic. 4, 5. Xen. Oec. 19, 29.)

Στάχυς, *υος*, *ὁ*, *spica*. Quater in N. T. ut *τίλλειν τοὺς στάχυας* Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. — Marc. 4, 28. — pro שִׁבֹּלֶת Gen. 41, 5. 6. מְלִילָה Deut. 23, 26. קָמָה Iudd. 15, 5. (Anthol. gr. epigr. Meleagr. 1. v. 34. p. 2. ed. *Iacobs*. Eurip. Hecub. v. 597.)

Στάχυς, *υος*, *ὁ*, *Stachys*, nomen propr. viri Rom. 16, 9. obvii.

Στέγη, *ης*, *ἡ*, (*στέγω*, tego) *tectum*. Ter in N. T. Marc. 2, 4. *εἰσέρχεσθαι ὑπὸ τὴν στέγην τινός* [vid. *εἰσέρχομαι* p. 146 col. 2.] Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. — pro מִכְסֶה Gen. 8, 13. (Diod. Sic. 19, 8. Xen. Cyr. 6, 1. 14.)

Στέγω, f. *ξω*, 1) *tego* [propr. Ael. V. H. 9, 18.] i. e. *occulto* 1 Cor. 13, 7. amor *πάντα στέγει*? (Sir. 8, 17. Pol. 4, 8. 2.) — 2) *sustineo* i. e. *aushalten, ertragen*, 1 Cor. 9, 12. *πάντα στέγομεν*. 13, 7. — *μηκέτι στέγοντες*, *μηκέτι στέγων* 1 Thess. 3, 1. 5. de horum l. participp. resolvendis per: *cum, quoniam* vid. *ἀγανακτέω*. (Diod. Sic. 3, 22. 11, 32. Pol. 3, 53. 2.) Saepius non extat in N. T.

Στεῖρος, *α*, *ον*, (*στερός*, *στεῤῥός*, *στερεός*, rigidus; durus) *sobolis procreandae impar, sterilis*. Quater de feminis Luc. 1, 7. 36. 23, 29. Gal. 4, 27. — pro עֲקָרָה Gen. 11, 30. (Hom. Od. 20, 186.)

Στέλλω, f. *στελῶ* (colloco, ordino, ut *ἑτάρους* Hom. Il. 4, 294. mitto, sq. acc. pers. et *εἰς* c. acc. loci Plut. Pericl. c. 11. Hdot. 1, 165. contraho, ut *τὰ ἱστία* Hom. Od. 3, 11. Il. 1, 433.) *subtraho, ich ziehe zurück* [*ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν*

καὶ ὑπερέχειν — στέλλουσα Philo de legg. special. p. 772.]; passivum: στέλλομαι significatione reflexiva [vid. ἀγνίζω], *ich ziehe mich zurück, ich gehe aus dem Wege, vermeide.* Bis in N. T. sq. ἀπό τινος i. e. *subtraho me consuetudini alicuius* [vid. ἀπό p. 43 col. 2.] 2 Thess. 3, 6. (Pol. 8, 22. 4.) — sq. μή ante se habente accus. τοῦτο, quo praeparantur sequentia 2 Cor. 8, 20. στελλόμενοι τοῦτο [i. e. *dem Umstande aus dem Wege gehend* = *qua re cavemus*] μή τις ἡμᾶς μωμήσηται *ne quis nos reprehendat.*

Στέμμα, τος, τό, (στέφω redimio, corono) *vitta, infula.* Extat tantum Act. 14, 13. — (Pol. 16, 33. 5. Hom. Iliad. 1, 28.)

Στεναγμός, οῦ, ὁ, (στενάζω quod v.) *gemitus, suspirium.* Bis in N. T. ut miserorum Act. 7, 34. vel tacite precantium Rom. 8, 26. — pro אֲנָחָה Iob. 3, 24. אֶנְקָה Exod. 2, 24. (Eurip. Phoen. 1054. Aeschin. Dial. Socr. 3, 3.)

Στενάζω, f. ξω, (στενός) *gemo, ingemisco.* Sexies in N. T. ut de miseris vel aerumnosis, ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν *inter nos* [vid. ἐν p. 165 col. 2.] *ingemiscimus* Rom. 8, 23. — ἐν τούτῳ sc. τῷ σκήνει 2 Cor. 5, 2. — v. 4. Hebr. 13, 17. — pro נָאַנְחָה Ezech. 26, 15. נֶאֶנְחוּ Ies. 24, 7. — de tacite precantibus Marc. 7, 34. — sq. κατά τινος Iac. 5, 9.

Στενός, ή, όν, *angustus, arctus.* Ter in N. T. Matth. 7, 13. 14. Luc. 13, 24. (Cebet. Tab. c. 10. Hdian. 5, 4. 22. Xen. Mem. 3, 5. 25.)

Στενοχωρέω, ῶ, f. ήσω, *ango* i. e. *coarcto, in angustias redigo* [Diod. Sic. 20, 29. Hdian. 7, 9. 18.]; passiv. **στενοχωρέομαι**, οῦμαι, *in angustias redigor*, metaphor. a) *angor, ich ängstige mich, anxietate laboro* 2 Cor. 4, 8. — b) = *angustus mihi locus est* aa) *ich fühle mich beengt* vel ἔν τινι i. e. *in animo alicuius* [vid. ἐν p. 170 col. 2.] i. e. *parum ab aliquo amor,* uti etiam nostrates: *einen kleinen Platz in dem Herzen Jemandes einnehmen* 2 Cor. 6, 12. — vel ἐν τοῖς σπλάγχνοις μου = ἐν ἐμοί i. e. *ich habe nur ein kleines Plätzchen für Jemanden in meinem Herzen* = *parum amo aliquem* 2 Cor. 6, 12. Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 108 sqq. et *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 129.

Στενοχωρία, ας, ἡ, (στενοχωρέω quod vid.) *angustia* [propr. de loco Thuc. 4, 26. Diod. Sic. 18, 42.] metaph. = *Drangsal, calamitas.* Quater in N. T. iunctum legitur c. θλῖψις et similibus, ut *summae miseriae* notio exhauriatur [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 106. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 57.] Rom. 2, 9. 8, 35. 2 Cor. 6, 4. 12, 10. — pro צוּקָה Ies. 8, 22. (Sir. 10, 26. 1 Macc. 2, 53. Ael. V. H. 2, 41. Artemid. 1, 79. 2, 37. 3, 14. Pol. 1, 67. 1.)

Στερεός, ά, όν, (ἵστημι, colloco, sisto; rigidus, starr) *firmus, fest,* ut θεμέλιος 2 Tim. 2, 19. — τῇ πίστει [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] 1 Petr. 5, 9. (Ael. V. H. 5, 8. Hom. Od. 19, 494.) — τροφή i. e. *cibus solidus*, opp. γαλά Hebr. 5, 12. 14. (Diod. Sic. 2, 4. Arrian. diss. epict. 2, 16.) Saepius non legitur in N. T.

Στερεόω, ῶ, f. ώσω, (στερεός quod v.) *firmum reddo, confirmo, roboro.* Ter in N. T. seq. accus. a) de personis *physice* i. e. corpus quod attinet, roboratis vel confirmatis, ut τὰς βάσεις, τὰ σφυρά τινος Act. 3, 7. — τινά v. 16. coll. v. 7. — b) de personis *fide* confirmatis Act. 16, 5. de h. l. dat. τῇ πίστει vid. ἀγαλλιάω. (Diod. Sic. 1, 7. Xen. Cyr. 8, 8. 8.)

Στερέωμα, τος, τό, (στερεόω, quod v. quod firmatum est, firmamentum, ut coeli Sir. 43, 1.) *firmitas, constantia.* Extat tantum Col. 2, 5. τὸ στερέωμα τῆς εἰς χριστὸν πίστεως.

Στεφανᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Stephanas*, nom. propr. viri christiani 1 Cor. 1, 16. 16, 15. 16.

Στέφανος, ου, ὁ, *Stephanus*, nom. propr. unius ex diaconis primaevae ecclesiae et lapidati a Iudaeis Act. 6, 5. 8. 9. 7, 59. 8, 2. 11, 19. 22, 20.

Στέφανος, ου, ὁ, (στέφω cingo; τὸ cingere, τὸ coronare) *corona, Kranz, Krone.* Octies decies in N. T. a) propr., sq. genit. materiae, ut ἀστέρων δώδεκα Apoc. 12, 1. — quatenus est insigne regiae vel summae potestatis [vid. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *König*] Matth. 27, 29. Marc. 15, 17. Ioh. 19, 2. 5. Apoc. 4, 4. 10. 6, 2. 9, 7. 14, 14. οἱ σ' pro עֲטָרָה Esth. 8, 15. (2 Macc. 14, 4. Ael. V. H. 11, 4. Hdian. 5, 3. 12.) — quatenus praemii loco victoribus in certaminibus solemnibus tribuebatur 1 Cor. 9, 25. (Ael. V. H. 9, 31. Cebet. Tab. c. 21. Xen. Cyr. 8, 5. 4 et 17.) — b) ex metonymia signi pro re signata = *ornamentum, decus* [Diod. Sic. 13, 15. Eur. Troas v. 400.] ita de ornamentis et praemiis in vita futura pios Dei et Iesu cultores manentibus 2 Tim. 4, 8. ὁ τῆς δικαιοσύνης σ. — ὁ στέφ. τῆς ζωῆς Iac. 1, 12. Apoc. 2, 10. vid. ζωή p. 221 col. 2. — sq. genit. personae et absque verbis τῆς ζωῆς cogitatione addendis Apoc. 3, 11. ὁ ἀμαράντινος τῆς δόξης [vid. δόξα p. 113 col. 1. init.] στέφανος 1 Petr. 5, 4. — de personis, quae ornamento sunt alicui vel gloriam, gaudium alicui conciliantibus Phil. 4, 1. 1 Thess. 2, 19. — pro עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת Prov. 16, 31. (Philostr. vit. Soph. 1, 21. 2.)

Στεφανόω, ῶ, f. ώσω, (στέφανος) *corono, ich bekränze, kröne.* Ter in N. T. sq. accus. a) propr. 2 Tim. 2, 5. — (Ael. V. H. 3, 1. Cebet. Tab. c. 21. Xen. Ages. 2, 11. 6, 3.) — b) metaph. δόξῃ καὶ τιμῇ = *orno aliquem honore et dignitate* Hebr. 2, 7. 9. — pro עִטֵּר Ps. 8, 5. (Diod. Sic. 20, 84.) Saepius non legitur in N. T.

Στῆθος, εος, ους, τό, *pectus.* Quinquies in N. T. Luc. 18, 13. 23, 48. Ioh. 13, 25. 21, 10. Apoc. 15, 6. — pro חֲדִי Dan. 2, 32. (Diod. Sic. 4, 30. Xen. Venat. 4, 1.)

Στήκω, (ab ἕστηκα, perf. verbi ἵστημι — Graecis melioris notae incognitum esse hoc voc. docet *Buttm.* §. 95, b. 2, 2*. gram. max. §. 111, not. 1*. §. 114. p. 158. not. *. *Win.* p. 25.) *sto, ich stehe* a) propr., ut προσευχόμενος Marc. 11, 25. ad quem l. vid. ἵστημι ad Matth. 6, 5. notata. — b) ita, ut status, quo quis iam est, continuationem indicet = *persto, persisto* 2 Thess. 2, 15. addito dat. commodi [de quo vid. ἄγω], ut τῇ ἐλευθερίᾳ Gal. 5, 1. Cf. de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Winer*, *Meyer*. — sq. ἐν c. dat. status vel conditionis [vid. ἐν p. 168 col. 1.], ut ἐν πίστει 1 Cor. 16, 13. ἐν ἑνὶ πνεύματι Phil. 1, 27. — sq. ἐν c. dat. personae, in cuius societate perstat aliquis [vid. ἐν p. 171 col. 1. init.] Phil. 4, 1. 1 Thess. 3, 8. — c) adiuncta notione erecti: *erectus sto, ich halte mich aufrecht, non vacillo, non cado,* metaph. *non pecco,* i. e. *recte ago,* [opp. πίπτω, cado, metaph. pecco, vid. πίπτω p. 400 col. 2 init.] sq. dat. pers. i. e. *für Jemanden*, ut τῷ ἰδίῳ κυρίῳ i. e. *„der eigene Herr, Gott, kein Anderer ist dabei interessirt, ich mag stehen* oder *fallen"* Rom. 14, 4. cf. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 292. — Saepius non extat in N. T.

Στηριγμός, οῦ, ὁ, (στηρίζω quod v. propr. τὸ stabilire, τὸ firmare) *firmus status, firma statio* [ut astrorum Diod. Sic. 1, 81.] de firmo animi statu vel de firma persuasione, ita semel in N. T. 2 Petr. 3, 17.

Στηρίζω, f. ίξω, a. 1. ἐστήριξα [item ἐστήρισα, ita in codd. a futuro στηρίσω Luc. 22, 32. Apoc. 3, 2. cf. *Griesb.* coll. *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *Theile*, *de Wette*. — vid. *Buttm.* §. 83, not. 1. gram. max. §. 92, not. 5. *Matth.* §. 176. *Win.* p. 84.] 1) *firmiter statuo;* **στηρίζομαι**, *firmiter statuor* vel *collocor*, perf. passiv. **ἐστήριγμαι**, *firmiter sto, ich stehe fest* [de perfecto statum durantem indicante vid. ἀγαπάω] sq. accus. rei, ut χάσμα Luc. 16, 26. — τὸ πρόσωπόν μου, ex hebr. dicendi ratione [vid. *Win.* p. 34.] *firmiter converto faciem meam* vel *vultum meum* Luc. 9, 51. τὸ — ἱερουσαλήμ = τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν εἰς ἱερουσαλήμ, τοῦ πορεύεσθαι εἰς αὐτήν. Ita pro שׂוּם פָּנִים Ier. 21, 20. Cf. sub πρόσωπον ad h. l. adnotata. — 2) metaph. *firmum et constantem reddo, confirmo animum alicuius* Luc. 22, 32. στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. Rom. 1, 11. 14 vel 16, 25. 1 Thess. 3, 2. 2 Thess. 3, 3. Iac. 5, 8. 2 Petr. 1, 12. Apoc. 3, 2. — optativus [de quo vid. ἁγιάζω, ἀποδίδωμι] legitur 2 Thess. 2, 17. 1 Petr. 5, 10. de h. l. lectione fluctuante inter στηρίξαι et στηρίξει cf. *Schott*, *Knapp*, *Griesb.* et *Fritzsche* diss. 2. p. 88. item p. 81—83. *Win.* p. 305. — τὶ ἄμεμπτον [vid. ἄμεμπτος] 1 Thess. 3, 13. Saepius non habetur in N. T.

Στιβάς, άδος, ἡ, (στίβω, stipo; medium: eo, incedo; stramentum e frondibus teneris, foliis, straminibus, graminibus factum) *frons, ramus.* Semel in N. T. Marc. 11, 8. Praeferendam esse lectionem στιβάδας, non στοιβάδας vel

στιβάδας, docuit *Fritzsche* Ev. Marc. p. 474 coll. *Meyer*, *Scholl*, *de Wette*. (στιβάς Aristoph. Plut. v. 541. Xen. Cyr. 5, 2. 15. Pol. 5, 48. 4. Ael. V. H. 9, 24. Diod. Sic. 16, 58 et 79.)

Στίγμα, τος, τό, (στίζω, pungo, notam inuro, ut militibus, servis, hominibus facinorosis, quo facilius cognoscantur Ael. V. H. 2, 19. Diod. Sic. 4, 80. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Maalzeichen*) *nota*, *Maalzeichen*. Semel in N. T. τὰ στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ *notae domini Iesu causa inustae*, i. e. *vulnera Iesu causa inflicta*, vel *notae, quae in corpore remanserant a periculis et calamitatibus propter causam Christi perlatis*, ut a vinculis, carceribus, flagellis Gal. 6, 17. coll. 2 Cor. 11, 23 — 25. Cf. *Win.* ep. P. ad Gal. p. 139. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 216 sq. —

Στιγμή, ῆς, ἡ, (στίζω pungo) *punctum*, στιγμὴ χρόνου, *punctum temporis* i. e. *spatium temporis brevissimum*; ita semel Luc. 4, 5. (Plut. de pueror. educ. c. 17. Anthol. gr. T. I. p. 172. ed. *Iacobs.* coll. Terent. Phorm. 1, 4. 7.)

Στίλβω, *splendeo*, *luceo*. Legitur tantum Marc. 9, 3. — (1 Macc. 6, 39. Pol. 11, 9. 4. Platon. Phaedon. c. 89. ed. *Fischer*. Hom. Iliad. 3, 392.)

Στοά, ᾶς, ἡ, (ab ἵστημι, colloco; columna) *porticus* i. e. *locus tectus et columnis instructus*, sub qua a tempestatis iniuria et solis aestu tuti ambulabant veteres, *ein bedeckter Säulengang*. Ioh. 5, 2. — στοὰ σολομῶντος, *porticus Salomonis* Ioh. 10, 23. Act. 3, 11. 5, 12. Illaesa cum mansisset haec porticus in templi devastatione babylonica, rex Agrippa induci non potuit, ut opus hoc, vetustate venerabile, demoliretur. Ad orientem quod spectabat Ios. Arch. 20, 9. 7. ἀνατολική appellabatur. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Tempel*.

Στοιβάς, άδος, ἡ, vid. στιβάς.

Στοιχεῖον, ου, τό, (deminut. a στοῖχος ordo; elementum, ut orationis i. e. littera, vel quatenus primam ex litteris originem sumit vox omnis Dion. Hal. de compos. verbb. p. 154. ed. *Schäfer*, vel, quatenus enuntiatur Pol. 10, 45. 7.) *elementum* a) de elementis universitatis rerum, *Grundstoff*, ut στοιχεῖα καυσούμενα 2 Petr. 3, 10. 12. (Hdian. 8, 1. 12. Lucian. parasit. §. 11. — „Stoicis constans opinio est, quod consumto humore mundus hic omnis ignescat et Epicuraeis de elementorum conflagratione et mundi ruina eadem ipsa sententia est.“ Minuc. Felix 34, 2. „Sidera sideribus incurrent et omni flagrante materia, uno igne, quicquid nunc ex disposito lucet, ardebit.“ Seneca de consolat. ad Marciam 26. Cf. Menagius ad Diog. Laërt. 6, §. 102.) — b) *institutio prima* vel *elementaris*, *prima artis et disciplinae rudimenta* Hebr. 5, 12. τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς [i. e. *elementa a quibus fit initium* i. e. *elementa prima*] τῶν λογίων τοῦ θεοῦ. (Plut. de puer. educ. c. 16. Xen. Mem. 2, 1. 1.) — *imperfectionis* notione adiuncta, de disciplina iudaica et gentili antegressa religionem christianam Gal. 4, 3. 9. Col. 2, 8. 20. Saepius non legitur in N. T.

Στοιχέω, ῶ, f. ήσω, (στοῖχος ordo; ordine procedo Xen. Cyr. 6, 3. 34.) 1) *incedo*, *ich gehe einher*, a) sq. dat. loci vel rei notionem loci includentis [cf. *Matth.* §. 406. *Rost* §. 106, 1. e. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 225 sq.] ut τοῖς ἴχνεσίν τινος [ita βαίνω Plut. vit. Solon. c. 30.] *vestigiis alicuius ingredi*, metaph. pro: *imitari aliquem* vel *aliquid* Rom. 4, 12. cf. *Fritzsche* l. l. — 2) ex hebr. dicendi ratione metaphorica [vid. περιπατέω no. 2.], *vitam instituo*, seq. dat. normae [vid. ἀλήθεια] vel *commodi* [vid. *Fritzsche* l. l.] vel pendente a notione *obsequendi* [vid. περιπατέω no. 2.], ut πνεύματι Gal. 5, 25. τῷ κανόνι τούτῳ 6, 16. τῷ αὐτῷ κανόνι Phil. 3, 16. quo l. infinitivum alii [vid. *Win.* p. 305. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 295.] in adhortatione graviori imperativi vel exclamationis vim habere, alii [cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 92.] pendere existimant ab ἀποκαλύψει ὁ θεός ex antecedd. cogitatione repetendo. (Pol. 28, 5. 6.) — abest dat. rei e contextu facile cognoscendus Act. 21, 24. στοιχεῖς — τὸν νόμον φυλάσσων pro: στοιχεῖς τῷ νόμῳ φυλάσσων scil. αὐτόν. Saepius non extat in N. T.

Στολή, ῆς, ἡ, (στέλλω paro, instruo; apparatus, ornatus Xen. Cyr. 8, 3. 42. Ael. V. H. 3, 24.) *vestis superior ad talos demissa*, qua utebantur reges Ion. 3, 6. sacerdotes 3 Esr. 1, 1. principes et honoratiores cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Mantel*. Octies in N. T. Marc. 12, 38. 16, 5. Luc. 15, 22. 20, 46. Apoc. 6, 11. 7, 9. 13. 14. — pro מְעִיל Ion. 3, 6. (Diod. Sic. 2, 6. 20, 93. Hdian. 5, 5. 5 et 19. Xen. Cyr. 1, 4. 26.)

Στόμα, τος, τό, 1) *os*, *der Mund* a) proprie Matth. 12, 34. 15, [8.] 11. 17. 18. 21, 16. Luc. 4, 22. 6, 45. 11, 54. — στόμα καὶ σοφία *os cum sapientia coniunctum* = *os sapiens* i. e. *os scite verba faciens* Luc. 21, 15. 22, 71. Ioh. 19, 29. Act. 11, 8. 22, 14. 23, 2. Rom. 3, 14. 19. 10, 18. 20. 15, 6. Eph. 4, 29. Col. 3, 8. 2 Thess. 2, 8. vid. de h. l. sub πνεῦμα ab initio observata. — Iac. 3, 10. 1 Petr. 2, 22. Iud. v. 16. Apoc. 1, 16. 2, 16. 3, 16. 10, 9. 10. 11, 5. 14, 5. 16, 13. — 19, 15. 21. — πᾶν — τοῦ στόματος τοῦ θεοῦ Matth. 4, 4. verba desumta ex Deut. 8, 3. Vid. ῥῆμα. — ubi vaticinia edi dicuntur διὰ τοῦ στόματός τινος Luc. 1, 70. Act. 1, 16. 3, 18. 21. 4, 25. — similiter Act. 15, 7. De quo simplicitatis genere vid. ad ἀναστάς sub ἀνίστημι observata. — De formula ἀνοίγειν τὸ στόμα Matth. 5, 2. Act. 8, 32. 35. 10, 34. 18, 14. 2 Cor. 6, 11. vid. ἀνοίγω. — Matth. 13, 35. — Luc. 1, 64. — στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 14. Vide πρός. — de verbis Matth. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. vid. ἐπί p. 185 col. 2. fin. — κρίνειν τινὰ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ pro: ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ Luc. 19, 22. Ita pro פֶּה Deut. 19, 15. Cohel. 8, 2. (Sophocl. Oed. R. v. 671. 699 et ad h. l. *Brunck*.) — — de ore animalium, ut piscis Matth. 17, 27. leonis = *fauces*, ῥύεσθαι ἐκ τ. στόματος λέοντος trop. *e summis periculis liberari* 2 Tim. 4, 17. — Hebr. 11, 33. equi Iac. 3, 3. Apoc. 9, 17 — 19. — serpentis 12, 15. 16. 16, 13. apocalyptico 13, 2. 5. 6. 16, 13. — — b) tropice terrae, ubi finditur vel discinditur sic, ut *hiatus* existat, tribuitur στόμα Apoc. 12, 16. — Ita pro פֶּה Num. 16, 30. 26, 10. —

2) ad Hebraeorum magis, quam Graecorum [Philostr. Heroic. 19. § 4. Hom. Il. 15, 389. cf. *Porson* ad Eur. Or. v. 1279. ed. *Schäfer*] loquendi consuetudinem [vid. *Win.* p. 19 sq.] στόμα μαχαίρας, *acies gladii* Luc. 21, 24. Hebr. 11, 34. — Ita οἱ ό pro פִּי־חֶרֶב Iudd. 18, 27. 20, 37. 48. 2 Sam. 15, 14. (Sir. 28, 18. Iudith. 2, 27.) — Saepius non extat in N. T.

Στόμαχος, ου, ὁ, (orificium ventriculi Hom. Iliad. 3, 292.) *stomachus*, *ventriculus*. Semel in N. T. 1 Tim. 5, 23. (Lucian. Chronosolon. §. 17. Athen. 2.) —

Στρατεία, ας, ἡ, (στρατεύω) *expeditio*, *militia*, *Feldzug* [propr. Xen. Cyr. 3, 1. 9. Diod. Sic. 1, 68. Pol. 2, 22. 2 et 6.] relate ad muneris apostolici rationes et officia, bis in N. T. 2 Cor. 10, 4. 1 Tim. 1, 18.

Στράτευμα, τος, τό, (στρατεύω) 1) *exercitus* Matth. 22, 7. Apoc. 9, 16. 19, 14. 19. (1 Macc. 9, 34. Diod. Sic. 2, 21. Xen. An. 1, 2. 18.) — = *manus militum* Act. 23, 10. 27. — 2) *satellitium* i. e. *satellites* [vid. αἰχμαλωσία] Luc. 23, 11. — Saepius non habetur in N. T.

Στρατεύομαι, f. σομαι, (στρατεύω suscipio expeditionem Xen. An. 2, 1. 1.) *milito*, *miles sum*, *stipendium mereo* Luc. 3, 14. 1 Cor. 9, 7. 2 Tim. 2, 4. (Plut. apophth. Teri Mor. 2. p. 7. ed. *Tauchn.* Herodian. 8, 7. 20. Xen. Mem. 1, 6. 9.) — refertur ad muneris apostolici officia et rationes 2 Cor. 10, 4. — τὴν καλὴν στρατείαν = καλῶς στρατεύομαι [vid. ἀγαπάω] 1 Tim. 1, 18. cf. de more Graecorum et Hebraeorum nomen coniugatum verbo addendi sub μαρτυρεῖν p. 50. et διατίθεμαι observata. — trop. de cupiditatibus vel libidinibus quasi militantibus i. e. vehementer perturbantibus usum rationis et animi tranquillitatem = *acriter pugno*, sq. ἐν τοῖς μέλεσι [vid. ἐν d. 164. col. 2 fin.] Iac. 4, 1. sq. κατὰ τῆς ψυχῆς 2 Petr. 2, 11. — Saepius non extat in N. T.

Στρατηγός, οῦ, ὁ, (στρατός et ἄγω — dux exercitus Diod. Sic. 2, 21 et 22. Xen. Mem. 3, 1. 2. tum: πολέμαρχος Hdot. 1, 109.) 1) *praetor*. Ita de duumviris vel summo magistratu municipiorum et coloniarum, penes quos erat iuris dicendi potestas in causis levioribus Act. 16, 20. 22. 35. 36. 38. (ita οἱ κατὰ τὴν πόλιν στρατηγοί Diod. Sic. T. X. p. 146. ed. *Bip.* vel: οἱ τῆς πόλεως στρατηγοί Artemid. 4, 59. de consulibus Pol. 1, 7. 12. de praefecto fisci Dem. 238, 13.) — 2) στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, *templi praefectus*

i. e. praefectus Levitarum et sacerdotum excubias agentium circa templum et in illo [cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Leviten*] Luc. 22, 4. Act. 4, 1. 5, 24. — absolute Luc. 22, 4. Act. 5, 26. (Ios. Ant. 20, 6. 2.) — Saepius non legitur in N. T.

Στρατιά, ᾶς, ἡ, *copiae*, [de exercitu militari Xen. Cyr. 1, 4. 17. Hdian. 6, 5. 16.] στρατιὰ οὐράνιος vel τοῦ οὐρανοῦ, *copiae coelestes* ex hebr. a) *angelorum copiae* Luc. 2, 13. Ita pro צְבָא הַשָּׁמַיִם 2 Chron. 18, 18. — b) *sidera coeli* Act. 7, 42. Ita pro צְבָא הַשָּׁמַיִם Ier. 33, 22.

Στρατιώτης, οῦ, ὁ, (στρατιά) *miles* Matth. 8, 9. 27, 27. 28, 12. Marc. 15, 16. Luc. 7, 8. 23, 36. Ioh. 19, 2. 23. 24. 32. 34. Act. 10, 7. 12, 4. 6. 18. 21, 32. 35. 28, 23. 31. 27, 31. 32. 42. 28, 16. — (Diod. Sic. 4, 17. Hdian. 2, 11. 9. Xen. An. 2, 5. 29.) — στρατιώτης ἰησοῦ χριστοῦ i. e. *qui Iesu causam et religionem tuetur, iuvat, promovet* 2 Tim. 2, 3.

Στρατολογέω, ῶ, f. ήσω, (στρατός exercitus, λέγω) *exercitum colligo* vel *conscribo*. Semel in N. T. 2 Tim. 2, 4. ἵνα τῷ στρατολογήσαντι [i. e. imperatori] ἀρέσῃ. (Diod. Sic. 18, 12. Ios. Ant. 18, 3. 5. bell. iud. 1, 27. 6. 5, 9. 4.)

Στρατοπεδάρχης, ου, ὁ, (στρατόπεδον quod v., ἄρχω) *praefectus castrorum et exercitus*. Extat tantum Act. 28, 16. ubi de praefecto praetorio dicitur. Imperatorum enim temporibus rei ex provinciis Romam mittebantur et praefecto praetorio custodiendi tradebantur cf. Ioseph. Ant. 18, 6. 6.

Στρατόπεδον, ου, τό, (στρατός, exercitus, πέδον, campus) *castra, Feldlager*. [Cebet. Tab. c. 1. Xen. Cyr. 8, 3. 37. Thuc. 7, 44.] Semel in N. T. Luc. 21, 20. alii: *exercitus in castris* (ita Pol. 2, 31. 4. Diod. Sic. 17, 86. Xen. Cyr. 3, 2. 2. An. 1, 10. 18. Thuc. 4, 94.)

Στρεβλόω, ῶ, f. ώσω, (a στρέβλη instrumentum torturae Pol. 18, 37. 7. tormentis crucio 3 Macc. 4, 14. Pol. 2, 59. 1. Lysias 478, 1.) *distorqueo*, de dictis et scriptis, quae interpretando in malum sensum detorquet aliquis = *perverto*, sq. acc., ita semel in N. T. 2 Petr. 3, 16.

Στρέφω, f. ψω, 1) *verto, converto*, passiv. στρέφομαι, *convertor*, signif. reflex. [vid. ἁγνίζω] i. e. *me converto*. Legitur ita in N. T. a) activum, τί τινι = *Jemandem etwas hinhalten* [vid. de dat. directionis ἀπολογέομαι] Matth. 5, 39. — b) Passivum στρέφομαι, a. 2. ἐστράφην. στραφείς, στραφέντες = *verso corpore, tergo verso* Matth. 7, 6. 16, 23. Luc. 7, 9. 9, 55. 14, 25. 22, 61. Ioh. 1, 38. 20, 16. (de hostibus terga dantibus Xen. An. 3, 5. 1.) — addito πρός τινα Luc. 7, 44. 10, 23. 23, 28. — sq. εἰς c. accus. loci, ut εἰς τὰ ὀπίσω = *retro* Ioh. 20, 14. (εἰς τὰ δεξιά Xen. de re eq. 7, 12.) — ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἐστράφησαν εἰς αἴγυπτον sensus: *in Aegyptum redire cupiebant* Act. 7, 39. — de euntibus sq εἰς. c. accus. pers. ad quam abit aliquis Act. 13, 46. — — 2) metaph. *converto* i. e. *muto*, τὶ εἴς τι Apoc. 11, 6. Ita pro הָפַךְ Exod. 7, 15. Ier. 31, 13. — Passiv. *mutor*, i. e. *muto me*, ita de iis, qui in melius mutantur Matth. 18, 3. — — activo posito signif. neutrali vel reflexiva [vid. ἄγω no. 3.] ἔστρεψεν ὁ θεός i. e. *mentem suam mutavit Deus* hoc sensu: *avertit se ab iis* Act. 7, 42. — Saepius non legitur in N. T.

Στρηνιάω, ῶ, f. άσω, (στρηνής asper, ut vox Anthol. gr. T. II. p. 129. 130. strenuus, alacer; στρηνιάω, gestio Athen. 3, 100. A. 10, 420. B.) *luxurior*. Bis in N. T. Apoc. 18, 7. 9. — Graecos melioris notae eius loco dixisse τρυφᾶν, docet Phrynich. p. 381. ed. *Lob.* et *Sturz* de dialect. maced. p. 195.

Στρῆνος, εος, ους, τό, *luxuria, luxus*. Legitur tantum Apoc. 18, 3. ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους, vid. de h. l. δύναμις no. 3. (Anthol. gr. T. 3. p. 128. no. 64. ed. *Iacobs*.)

Στρουθίον, ίου, τό, (στρουθός) *avicula, quaevis avis minor, maxime e genere passerum*. Quater in N. T. Matth. 10, 29. 31. Luc. 12, 6. 7. — pro צִפּוֹר Cohel. 12, 4. (σχολαστικὸς ἰδὼν στρουθία ἐπὶ δένδρου Hierocl. in ἀστείοις. Athen. 14. p. 654. B.) —

Στρωννύω, vel στρώννυμι [per metathes. e στορέννυμι v. *Buttm.* §. 101. sub στορέννυμι et §. 99, 13. gram. max. §. 110. not. 16. §. 114. *Rost* §. 84. *Matth.* §. 221. 1, 5.) f. στρώσω, *sterno*. Quinquies in N. T. sq. accus. rei, ut τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ Matth. 21, 8. Marc. 11, 8. — στρῶσον σεαυτῷ *sterne tibi* scil. τὴν κλίνην *lectum* Act. 9, 34. de quo accus. facile e contextu cognoscendo vid. *Win.* p. 533 coll. *L. Bos.* de ellipsi p. 226 ed. *Schäfer*. (Theocrit. Idyll. 11, v. 7. plene i. e. additur κλίνη Artemid. 2, 57.) — ἀνάγαιον ἐστρωμένον *conclave* [vid ἀνώγαιον] *lectis stratum* Marc. 14, 15. Luc. 22, 12. — pro הִצִּיעַ Ezech. 23, 41. Esth. 4, 3. Xen. Cyr. 8, 2. 6. *triclinium stratum*, Auctor ad Herennium 4, 51. Macrob. Saturn. 2, 9.)

Στυγητός, ή, όν, (στυγέω odio habeo, abominor Eurip. Phoen. 614.) *odio habitus, verhasst, gehasst, odio dignus*. Semel in N. T. Tit. 3, 3. — (Philo de decalog. p. 202, 20. στυγητὸν καὶ θεομίσητον πρᾶγμα. Heliod. 5, 29.)

Στυγνάζω, f. άσω, (στυγνός severus, torvus Xen. Anab. 2, 6. 6.) *tristis sum, tristis fio*. Bis in N. T. ἐπί τινι [vid. ἐπί p. 187 col. 2 fin.] Marc. 10, 22. — (Nicet. Andron. Comnen. 2, 2.) — trop. de coeli facie tristi i. e. de coelo nubibus tecto Matth. 16, 3. — (Ita στυγνότης Pol. 4, 21. 1 coll. Tibull. 1, 2. 49.)

Στῦλος, [alii στύλος vid. θλῖψις et *Passow* sub h. v.] ου, ὁ, *columna*, στύλοι πυρός Apoc. 10, 1. — metaph. *omne id, cui ut primario et prae ceteris insigni innititur aliquid*, ita de viris auctoritate pollentibus Gal. 2, 9. οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι. Apoc. 3, 12. (Eurip. Iphig. Aul. v. 57.) — de doctrina, quae caput est religionis 1 Tim. 3, 16. Saepius non reperitur in N. T.

Στοϊκός, ή, όν, (στοά) *Stoicus, pertinens ad sectam philosophorum, nomen habentium* ἀπὸ τῆς στοᾶς i. e. *a porticu, ubi Zeno, huius scholae auctor, deambulando docebat*. Extat tantum Act. 17, 18. — De placitis Stoicorum cf. *Tiedemann* Geist der specul. Philosophie Vol. 2. p. 453.

Σύ, *tu*, pronomen pers. secundae; inclinari, nisi praecedit praepositio, genit. σοῦ dat. σοί et accus. σέ, item poni genit. σοῦ et plur. ὑμῶν, sequentem nomen loco pronominis possesivi: σός et ὑμέτερος, docent Grammatici sub ἐγώ p. 122 laudati. — Legitur A) nominat. σύ, plur. ὑμεῖς a) cum vi quadam, verbo praemissus Matth. 16, 16. 18. Marc. 1, 11. 3, 11. 8, 29. σὺ εἶ κλ. Luc. 3, 22. 4, 41. — ubi sequitur vocativus Matth. 2, 6. Luc. 1, 76. Act. 1, 24. 2 Tim. 2, 1. Hebr. 1, 10. — in partitione: σὺ — σύ Iac. 2, 3. — ubi σύ inter et verbum interseritur propositio, ut πῶς σύ, ἰουδαῖος ὤν, αἰτεῖς Ioh. 4, 9. — in interrogatione Matth. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. 24, 18. Ioh. 1, 19. 2, 20. 3, 10. 8, 33. 53. Act. 7, 28. 23, 3. Rom. 2, 3. — ita ut ponatur ante pronom. interrogat. [vid. ἐγώ p. 122 col. 1 fin.] Luc. 9, 20. Ioh. 9, 17. — in responsione: σὺ εἶπας, σὺ λέγεις Matth. 26, 25. 27, 11. Marc. 15, 2. 14, 68. Luc. 23, 3. — in oppositionibus, ubi nunc praeponitur, nunc postponitur verbo [vid. *Win.* p. 145.] Matth. 3, 14. 7, 11. 10, 20. 11, 3. 14, 16. 28. 16, 15. 23, 8. 26, 39. 27, 4. 24. Marc. 8, 29. 13, 23. — 14, 36. Luc. 1, 42. 9, 60. 10, 24. 12, 36. 16, 15. 25. 17, 8. 22, 26. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως scil. ἔσεσθε vel ἐστέ *vos autem non sic*, i. e. *vos autem non tales eritis* vel *estis*. Cf. *Bornem.* Schol. p. 135. — Ioh. 2, 10. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — v. 20. 3, 2. 8, 5. 52. Act. 10, 15. 1 Cor. 3, 23. 2 Cor. 13, 9. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 3, 10. 14. 4, 5. Tit. 2, 1. Hebr. 1, 10. Iac. 2, 18. — supprimitur oppositio Ioh. 1, 26. e contextu cognoscenda Marc. 6, 37. cf. *Win.* l. l. De lect. loci Marc. 13, 9. cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 563. — Luc. 1, 28. εὐλογημένη [scil. εἶ] σύ. Cf. *Win.* p. 223. *Bornem.* Schol. p. 6. — Luc. 24, 18. 1 Ioh. 2, 27. de h. l. nominat. vid. ἀργός. — καὶ σύ *tu quoque*, καὶ ὑμεῖς *vos quoque, etiam vos* Matth. 7, 12. 11, 23. 26, 69. 73. Luc. 10, 37. 12, 29. 19, 19. 42. 22, 58. — οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν Luc. 23, 40. — b) sine vi additur verbo, ut Marc. 14, 68. Luc. 4, 7. Ioh. 4, 10. 6, 30. 8, 13. — praeponitur vocativo Ioh. 17, 5. nunc postponitur vocativo Luc. 15, 31 Ioh. 8, 48. 21, 15 — 17. — de verbis μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς Matth. 28, 5. vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 830. — (Xen. Conv. 8, 4.) cf. *Win.* p. 144. *Bornem.* ad Xen. l. l. —

B) genit. σοῦ, ὑμῶν a) praecedente praeposit. Matth. 4, 6. 15, 7. 17, 17. Marc. 7, 6. quo l. additur per appos. τῶν ὑποκριτῶν. Luc. 14, 28. 33. 15, 18. Ioh. 17, 7. 8. 2 Cor. 7, 14. Col. 4, 18. ita in oppositione Matth. 2, 6. i. σοῦ γάρ, *ex te enim*, non ex alio. — b) in genit. absolutis

Luc. 22, 10. 1 Cor. 5, 4. — c) in formula *εἶναί τινος* [vid. *εἰμί* p. 185 col. 2 med.] Luc. 4, 7. Act. 1, 7. 1 Cor. 3, 21. 22. — d) post vv. genitivum regentia Ioh. 5, 45 bis. — e) loco pronominis possessivi *σός*, *ὑμέτερος*, in quibus aa) cum vi quadam *prae*ponitur nomini, ad quod pertinet Luc. 12, 30. 22, 53. 1 Cor. 9, 11. de verbis *σοῦ δὲ αὐτῆς — ῥομφαία* Luc. 2, 35. vid. sub *σεαυτοῦ* monita. — in oppositione Matth. 10, 30. 13, 16. Phil. 2, 25. — bb) sine vi nunc *post*ponitur nomini, ut *τὸν πόδα σου* Matth. 4, 6. — 5, 16 bis. v. 29 ter. 6, 21. de h. l. lect. *σοῦ* praeferenda receptae *ὑμῶν* vid. *Fritzsche*, *Theile* coll. *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*. — Matth. 13, 16. Luc. 15, 19 bis. v. 30. 19, 39. 2 Cor. 7, 13. Gal. 4, 16. — *ἡ σπουδὴ ὑμῶν ἡ ὑπὲρ ἡμῶν* 2 Cor. 7, 12. de h. l. lect. vid. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*, *Meyer*, *de Wette*. — interdum genit. *ὑμῶν* interseritur inter artic. et nomen [cf. *Win.* p. 147. *Rost* p. 465 sp. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 371.], ut *ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως* 2 Cor. 1, 6 bis. 7, 7. 8, 14. 12, 19. 13, 9. Phil. 1, 19. 2, 30. Col. 1, 8. 2 Tim. 1, 5 bis. — nunc *prae*ponitur nomini, ut *ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα* Matth. 6, 4. *ἄλειψαί σου τὴν κεφαλήν* v. 17. — 19, 21. Marc. 2, 9. vid. de h. l. lect. *Griesb.* ed. *Schulz*, *Theile*, *Schott*, *Knapp*, *Fritzsche*, *de Wette*. — Luc. 15, 30. 16, 6. Ioh. 9, 26. Col. 2, 5. 1 Thess. 3, 10. 13. 2 Thess. 2, 17. 3, 5. 1 Tim. 4, 12. 15. 2 Tim. 1, 8. Apoc. 3, 1. 2. 15. 10, 9. 14, 18. (Ios. Ant. 17, 4. 2.) — ad plura nomina pertinet, ut *ὑμῶν — αἱ ὀσφύες — οἱ λύχνοι* Luc. 12, 35. 1 Thess. 1, 3. Apoc. 2, 9. — e verbositate Hebraeorum repetitur [cf. *Win.* p. 137.] Matth. 6, 17. — in fine periodi Ioh. 1, 21. 4, 19. 8, 48. cf. *Viger.* p. 163. —

C) dat. *σοί*, *ὑμῖν* Matth. 7, 12. 16, 17. 18. Marc. 13, 23. Luc. 1, 3. 4, 6. Ioh. 4, 10. 6, 30. 17, 6. Rom. 8, 11. 16, 6. vid. de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, *Meyer*, coll. *Schott*. 2 Cor. 7, 7. Gal. 4, 6. Col. 2, 5. 1 Thess. 5, 12. al. — dat. commodi, item incommodi Matth. 21, 5. 2 Cor. 5, 13. 12, 20. Apoc. 2, 16. —

D) accus. *σέ*, *ὑμᾶς* Matth. 4, 6. 14, 28. Luc. 12, 58 ter. 19, 21. Act. 1, 8. 23, 3. 2 Cor. 12, 20. 1 Thess. 5, 12. 2 Tim. 1, 4.

Συγγένεια, *ας*, *ἡ*, (*συγγενής* quod vid. cognatio Diod. Sic. 1, 1. Xen. H. G. 2, 4. 21.) *cognati*, *familia*. Ter in N. T. Luc. 1, 61. Act. 7, 3. 14. — pro מִשְׁפָּחָה Exod. 12, 21. (Pol. 15, 30. 7. Dem. 796, 17.) cf. de hoc metonymiae genere sub *αἰχμαλωσία* observata.

Συγγενής, *έος*, *οῦς*, *ὁ*, *ἡ*, — *ές*, *τό*, (*σύν*, *γένος*) *cognatus*, *affinis*. Undecies in N. T. Marc. 6, 4. Luc. 1, 36. 58. 2, 44. 14, 12. 21, 16. Ioh. 18, 26. Act. 10, 24. Rom. 16, 11. 21. (Tob. 6, 10. Diod. Sic. 1, 27. Hdian. 1, 4. 1. Xen. H. G. 1, 4. 6.) — pro *popularis* Rom. 9, 3. — pro מִשְׁפָּחָה Levit. 25, 45. דּוֹדָה Levit. 18, 14.

Συγγνώμη, *ης*, *ἡ*, (*συγγινώσκω* consentio, condono; venia, condonatio Xen. Mem. 1, 7. 4. Pol. 4, 14. 7.) *indulgentia*, *Nachsicht*. *κατὰ συγγνώμην*, *indulgendo*, ita semel in N. T. 1 Cor. 7, 6. (Sir. 3, 12. Ael. V. H. 5, 16 et 17.)

Συγκάθημαι, (*σύν*, *κάθημαι*) *una sedeo*, *consideo*. Bis in N. T. sq. *μετά τινος* Marc. 14, 54. — sq. dat. pers. [vid. *ἀκολουθέω*] Act. 26, 30. (absol. Lucian. Pseudologist. §. 20. Xen. An. 5, 7. 21.)

Συγκαθίζω, f. *ίσω*, (*σύν*, *καθίζω*) 1) transit. *colloco una cum aliquo*, sq. *ἐν* c. dat. loci, item c. *ἐν* sq. dat. pers. ut *ἐν χριστῷ ἰησοῦ* [vid. *ἐν* p. 171 col. 1 fin.] Eph. 2, 6. — 2) intrans. *una sedeo* Luc. 22, 55. — *οἱ ο΄* pro יָשַׁב Exod. 18, 13. Ier. 16, 8. Cf. *καθίζω* no. 2.

Συγκακοπαθέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*σύν*, *κακοπαθέω* quod v.) *simul* vel *una cum aliquo perfero mala*. Extat tantum 2 Tim. 1, 8. *συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ* i. e. *mecum mala perfer religionis causa sustinenda*. — De dat. causali vid. sub *ἁμαρτία* notata. —

Συγκακουχέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*σύν* et *κακουχέω* male habeo) *male tracto cum aliquo*; passivum: *συγκακουχοῦμαι*, *male tractor cum aliquo*, *in societatem malorum alicuius venio*, sq. dat. [de quo dat. societatis vid. *ἀκολουθέω*.] Ita semel in N. T. Hebr. 11, 25.

Συγκαλέω, *ῶ*, f. *έσω*, (*σύν*, *καλέω*) *convoco*. Octies in N. T. sq. accus. Marc. 15, 16. Luc. 15, 6. Act. 5, 21. — (Hdian. 1, 4. 1. Lucian. D. D. 17, 2. Dem. 180, 2.) Medium: *συγκαλέομαι*, *οῦμαι*, *ad me convoco*, *τινά* Luc. 9, 1. 15, 9. 23, 13. Act. 10, 24. 28, 17. — pro קָרָא Exod. 7, 11. Ios. 9, 22. Saepius non legitur in N. T.

Συγκαλύπτω, f. *ψω*, (*σύν*, *καλύπτω*, tego) *undique tego*, *ab omni parte tego* [Aesop. fab. 7. Xen. Cyr. 8, 7. 28.] i. e. *totum operio* vel *penitus occulto*, ita semel Luc. 12, 2. (Ios. Ant. 9, 10. 2.)

Συγκάμπτω, f. *ψω*, (*σύν*, *κάμπτω*, curvo) *concurvo*, *τὸν νῶτον τινός*, *dorsum alicuius concurvo*, *den Rücken Jemandes krümmen*, ita semel in imagine desumta ab hominibus, quorum dorsa rerum acerbitatibus et moeroribus incurvantur, pro: *fortunae tristitia affligere aliquem* Rom. 11, 10. coll. Ps. 49, 24 et ibi *οἱ ο΄* (Xen. de re eq. 7, 2.)

Συγκαταβαίνω, f. *βήσομαι*, (*σύν*, *καταβαίνω*) *una cum aliquo descendo*. Semel in N. T. de hominibus, quibus e loco altiore, ut Hierosolyma, in regionem depressiorem, ut Caesaream, proficiscendum erat Act. 25, 5. — pro יָרַד אַחֲרֵי Ps. 49, 18. — Graecos antiquiores loco huius verbi usos esse vocab. *συγκαθιέναι* et omnem huius verbi ambitum seriores Graecos transtulisse in *συγκαταβαίνειν*, docuit exemplis *Lob.* ad Phryn. p. 398.

Συγκατάθεσις, *εως*, *ἡ*, (*συγκατατίθημι*, quod v. propr. compositio; approbatio, assensio Pol. 22, 2. 16. Dion. Halic. Ant. 8, 79.) *consensus*. Legitur tantum 2 Cor. 6, 16. *τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων*, vid. *μετά* p. 311 col. 2. (Pol. 4, 17. 8.)

Συγκατατίθημι, f. *ήσω*, (*σύν*, *κατατίθημι* quod vid. una vel simul depono, Isaeus 139, 10.) medium: *συγκατατίθεμαι*, *calculum meum cum alio in urnam demitto* i. e. *assentior*, ita semel plusqpf. pass. significatione medii [cf. *Rost* §. 114, 2. coll. *Buttm.* gram. max. §. 89, 3. *Matth.* §. 493, e. *Win.* p. 232.] sq. dat. societatis [vid. *ἀκολουθέω*] Luc. 23, 51. de h. l. verbis *οὗτος — αὐτῶν* parentheticis cf. *Win.* p. 487. — (Ios. Ant. 20, 1. 2. Diod. Sic. 4, 52. Pol. 8, 98. 11. Dem. 283, 22.)

Συγκαταψηφίζω, f. *ίσω*, (*σύν*, *κατά* et *ψηφίζω* calculos subduco Pol. 5, 26. 3. propr. una cum aliis per calculos damno) *numerando cum aliquo coniungo*, addito *μετά τινος* [vid. *μετά* p. 311 col. 1 init.], ita semel Act. 1, 26.

Συγκεράννυμι, f. *κεράσω*, perf. passiv. *κέκραμμαι*, [vid. Grammaticos sub *κεράννυμι* laudatos; a *σύν* et *κεράννυμι*, misceo, miscendo iungo. — v. *Buttm.* §. 101. sub *κεράννυμι*, commisceo, commiscendo iungo 2 Macc. 15, 39. Meleager in Anthol. gr. T. 1. p. 15. ed. *Iacobs.*] *coniungo*, sq. accus. rei, ut *τὸ σῶμα* 1 Cor. 12, 24. (Thuc. 4, 18.) — sq. duplici dativo, altero rei, cum qua coniunctum est aliquid, altero personae, apud quos vel in quibus aliquid cum aliqua re coniunctum est [cf. *Win.* p. 196.] ut Hebr. 4, 2. *ὁ λόγος — μὴ συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασι*. Vid. de h. l. lect. et interpretat. *Bleek* ep. ad Hebr. 2. a. p. 502 — 512. coll. *Griesb.*, *Schott*, *Knapp*. (*τινί* Xen. Cyr. 1, 4. 1. Dion. Hal. Ant. 2, 46. *πρός τι* Dem. 1414, 7.) —

Συγκινέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*σύν*, *κινέω*) *una commoveo*, sq. accus. ut *τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους* i. e. concito, *aufhetzen*, ita semel in N. T. Act. 6, 12. (de iis, qui misericordia tanguntur Pol. 15, 17. 1.)

Συγκλείω, f. *είσω*, (*σύν*, *κλείω* claudo) *concludo*, *includo*, i. e. a) *simul comprehendo*, *zusammen umschliessen*, ut *πλῆθος ἰχθύων* sc. *εἰς τὸ δίκτυον* Luc. 5, 6. (*τινὰ εἴς τι* 2 Macc. 5, 5. Hdian. 7, 10. 6. *εἰς πολιορκίαν* Diod. Sic. 19, 85.) — b) metaph. pro: *trado aliquem in potestatem alicuius rei*, sq. *εἰς* vel *ὑπό* c. acc. rei, *facio ut aliquem res constrictum quocunque modo regat* = *κλείω τινὰ εἴς* vel *ὑπό τι*, sed fortius, ita ut praepositio vim verbi augeat, ut *εἰς τὴν ἀπείθειαν* i. e. *contumaciam alicui insemino* Rom. 11, 32. — Ita pro הִסְגִּיר sq. בְּיַד vel לְ Ps. 31, 8. 78, 50. (Diod. Sic. 19, 19. et *κατακλείω* Diod. Sic. 20, 74.) — *ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν* i. e. *facio aliquem mancipium peccati*, eo nempe quod peccasse aliquem declaro Gal. 3, 22. *ὑπὸ νόμον facio ut subsit aliquis legi* scil. mosaicae i. e. *legi mos. obstringo aliquem*, addito *εἰς τὴν πίστιν für den Glauben* i. e. *eum in finem*, *ut fidem habeamus τὴν μέλλουσαν ἀποκαλυφθῆναι* illam scil. quae tempore futuro patefiet Gal. 3, 23. Vide ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 136

de Wette ep. P. ad Gal. p. 53. et sic p. 142 col. 2. Win. p. 508. Saepius non extat in N. T.

Συγκληρονόμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, κληρονόμος haeres; propr. cohaeres) qui *una cum aliis particeps est rei alicuius*. Quater in N. T. Rom. 8, 17. Eph. 3, 6. Hebr. 11, 9. 1 Petr. 3, 7.

Συγκοινωνέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, κοινωνέω particeps sum vel fio) *una cum aliis particeps fio alicuius rei, in societatem alicuius rei venio* seq. dat. rei, de quo vid. supra κοινωνέω. Ter in N. T. Eph. 5, 11. Phil. 4, 14. Apoc. 18, 4. (sq. genit. Dem. 1299, 20.)

Συγκοινωνός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (σύν, κοινωνός) *qui una cum aliis rei alicuius particeps est, socius, particeps*. Quater in N. T. sq. genit. ut τῆς ῥίζης Rom. 11, 17. 1 Cor. 9, 23. — praeter genit. rei additur genit. personae, cum qua particeps fit aliquis alicuius rei Phil. 1, 7. — sq. ἐν c. dat. rei vel conditionis, in qua versatur aliquis [vid. ἐν p. 108 col. 1. init.] Apoc. 1, 9.

Συγκομίζω, f. ίσω, (σύν, κομίζω porto; comporto, congesto Xen. Ages. 1, 21. de iis, qui fruges colligunt Xen. Mem. 2, 8. 3.) *compono* i. e. *funus curo alicuius*, vel *una effero, zusammen bestatten*, sq. accus. pers., ita semel in N. T. Act. 8, 2. — Uti enim messis tempore frumenta horreo conduntur, ita in sepultura sepulcro veluti horreo traditur id, quod terrenum est in homine. Cf. גָּדִישׁ Iob. 5, 26 et 21, 32. (Soph. Aiac. v. 1018 vel 1026.)

Συγκρίνω, f. νῶ, (σύν, κρίνω quod v.; coniungo, commisceo Plato Phaedon. c. 15. ed. *Fischer*) 1) *confero* i. e. *comparo*, τινά τινι 2 Cor. 10, 12 bis. Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 33 sqq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 194. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 233. — (Aristot. Rhet. 1, 9. idem Polit. 4, 9. Theophr. de caus. plant. 4, 2. Strab. 8. p. 536. Arrian. diss. epict. 3, 22. Ios. Ant. 5, 1. 21. Pol. 12, 10. 1. Diod. Sic. 1, 58. 2, 5.) Esse hanc significationem serioris graecitatis, cum antiquiores scriberent potius παραβάλλειν, docet *Lob.* ad Phryn. p. 278. — 2) *interpretor, explico*, [alii: *confero, coniungo, verbinden* vid. *de Wette* l. l. p. 24. *Meyer* l. l. ep. 1. p. 45.] τινί τι 1 Cor. 2, 13. πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες i. e. *hominibus Spiritu div. donatis et sequentibus eum explicantes ea, quae a Spiritu div. suppeditantur* vel *docemur*. Ita pro פָּתַר Gen. 40, 8. 16. 22. 41, 12. 15. — Saepius non extat in N. T.

Συγκύπτω, f. ψω, (σύν, κύπτω incurvo me; incurvo me simul cum alio, contrahor vel propius coeo Xen. An. 3, 4. 19.) *prorsus incurvor, incurvus sum*. Semel in N. T. Luc. 13, 11. — (Sir. 12, 11.)

Συγκυρία, ας, ἡ, (pro frequentiore συγκύρησις cf. *Passow* Vol. 2. p. 988. a συγκυρέω i. e. συντυγχάνω convenio cum aliquo, simul advenio Pol. 18, 33. 3. Diod. Sic. 1, 1. — accido, evenio Pol. 5, 18. 6.) *casus*. — κατὰ συγκυρίαν i. e. *casu, forte* Luc. 10, 31. (συγκύρημα Pol. 4, 86. 2.)

Συγχαίρω, aor. 2. forma passiva συνεχάρην [cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. sub χαίρω. *Matth.* §. 255. *Rost* §. 82. p. 279.] *collaetor*. Septies in N. T. sq. dat. pers. [vid. ἀκολουθέω] a) propr. Luc. 1, 58. 15, 6. 9. 1 Cor. 13, 6. quo l. ἡ ἀλήθεια inducitur tanquam persona. Vide ad h. l. *Meyer* p. 219. *de Wette* p. 110. — Phil. 2, 17. 18. — pro צָחַק Gen. 21, 6. (absol. Xen. Hier. 5, 4. τινί τινος Dem. 194, 23. 579, 19.) — metaph. de membris corporis = *simul bene me habeo* 1 Cor. 12, 26.

Συγχέω, item συγχύνω [forma Grammaticis improbata, vid. ἐκχέω], imperf. συνέχεον et συνέχυνον [Act. 9, 22.], perf. pass. συγκέχυμαι, aor. 1. pass. συνεχύθην [vid. ἐκχέω] — (a σύν, χέω) *confundo*, metaph. *perturbo, in unruhige Bewegung setzen*. Quinquies in N. T. vel de personis *animo* perturbatis aut consternatis, ut τὸ πλῆθος Act. 2, 6. (1 Macc. 4, 27. Diod. Sic. 4, 62. Hom. Iliad. 13, 808. — animus confusus cogitatione tantae rei Liv. 35, 35 fin.) — vel de personis *seditiose* confusis = *concito*, sq. acc. Act. 19, 32. 21, 27. 31. (Lucian. Dial. Deorr. 25, 1. Diod. Sic. T. 10. p. 167. ed. *Bip.*) — vel *disputando perturbo, confutando* sens. sq. accus. Act. 9, 22. —

Συγχράομαι, ῶμαι, depon. med (σύν, χράομαι utor; simul utor aliqua re cum aliquo Pol. 3, 14. 5. 6, 3. 10.) *utor consuetudine alicuius*, sq. dat. pers. [vid. ἀκολουθέω et *Matth.* §. 405.], ita semel Ioh. 4, 9.

Συγχύνω, v. συγχέω.

Σύγχυσις, εως, ἡ, (συγχέω) *confusio*, metaph. pro: *perturbatio, tumultus*. Semel in N. T. Act. 19, 29. — pro מְהוּמָה 1 Sam. 5, 11. (Pol. 14, 5. 8. Dion. Hal. Ant. 4, 24.)

Συζάω, f. συζήσω, (σύν, ζάω) *cum aliquo vivo* i. e. vel: *una cum aliquo vivo*, absol. 2 Cor. 7, 3. (Athen. 6. p. 249. B. Dem. 363, 4.) — vel: *vivo pariter atque alter, vitam habeo vitae alterius similem*, sq. dat. pers. [vid. συγχράομαι], ut συζήσομεν αὐτῷ scil. τῷ χριστῷ Rom. 6, 8 coll. v. 9. — abest dat. cogitatione facile addendus 2 Tim. 2, 11. — Saepius non habetur in N. T.

Συζεύγνυμι, a. 1. συνέζευξα, (σύν, ζεύγνυμι ligo; uni iugo alligo Xen. Cyr. 2, 2. 26.) *coniungo, consocio*. Bis in N. T. Matth. 19, 6 et Marc. 10, 9. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξε. — pro חָבַר Ezech. 1, 11. (Hdian. 3, 10. 14. Lucian. amor. §. 11. Xen. Oec. 7, 30. 9, 5.)

Συζητέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ζητέω quaero; quaero aliquid c. aliquo Apollod. Biblioth. 2, 6.) *vicissim* vel *mutuo cum aliis quaero, sermones confero, disputo*. Decies in N. T. absol. Marc. 12, 28. Luc. 24, 15. — sq. dat. pers. [vid. συγχράομαι] i. e. *cum aliquo* Marc. 8, 11. [9, 14.] Act. 6, 9. — sq. πρὸς αὐτούς i. e. *disputo ita, ut verba ad eos faciam* Marc. 9, 14. vid. de h. l. lectione πρὸς αὐτούς praeferenda lectioni αὐτοῖς *Griesb.* ed. *Schulz, Fritzsche* coll. tamen *Knapp, Theile, de Wette*. — Marc. 9, 16. Act. 9, 29. — = *apud animum meum* [vid. σύν no. 3. e.] *quaero*, addito ex abundanti [vid. ἄνωθεν, ἀγαλλιάω] πρὸς ἐμαυτόν Marc. 1, 27. Cf. de h. l. lect. *Fritzsche, Theile*. — Luc. 9, 10. — sq. optat. in interrogat. indir. [vid. ἀνακρίνω] Luc. 22, 23. —

Συζήτησις, εως, ἡ, (conquisitio, a συζητέω quod v.) *disputatio, disceptatio*. Bis in N. T. Act. 15, 7. 28, 29. — de lectione ζητήσεως Act. 15, 2. praeponenda lectioni συζητήσεως vid. *Griesb., Scholt, Knapp, Meyer*. — (Philo de mundi opif. p. 11. D. idem Allegor. lib. 2. p. 85. B.)

Συζητητής, οῦ, ὁ, (συζητέω quod v. propr. qui una c. aliquo quaerit aliquid) *disputator, Streiter*. Legitur tantum 1 Cor. 1, 20. Vide quae habent de voc. συζητητής et eius ad vocc. σοφός et γραμματεύς h. l. ratione *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 25. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 16.

Σύζυγος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, ζεύγνυμι; uni iugo iunctus) *iunctus cum aliquo, socius alicuius*, de muneris socio = *collega*, ita semel in N. T. Phil. 4, 3. (Aristoph. Plut. 946. Eurip. Iphig. Taur. 250.)

Συζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ζωοποιέω) *una cum altero* vel *ut alterum in vitam revoco aliquem*. Bis in N. T. sq. nunc dat. simplici [vid. συγχράομαι] Eph. 2, 5. — nunc σύν c. dat. [vid. de praepos. σύν repetita sub ἀπέρχομαι notata] Col. 2, 13. Cf. ad hos l. *Käuffer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 93 sq. —

Συκάμινος, ου, ἡ, et *συκομωραία*, ας, ἡ, *sycaminus, sycomorus*, arbor, cuius forma et folia mori, fructus vero ficus similitudinem referunt. Habet eam Aegyptus et Palaestina et dicitur hebr. שִׁקְמוֹת שִׁקְמִים 1 Regg. 10, 27. Ps. 78, 47. Legitur συκάμινος Luc. 17, 6. (Diod. Sic. 1, 34. Dioscorid. 1, 22. Strabo 17. p. 1178. Athen. 2, 57.) συκομωραία Luc. 19, 4.

Συκῆ, ῆς, ἡ, *ficus*, arbor Matth. 21, 19 — 21. 24, 32. Marc. 11, 13. 20. 21. 13, 28. Luc. 13, 6. 7. 21, 29. Ioh. 1, 49. 51. Iac. 3, 12. Apoc. 6, 13. — pro תְּאֵנָה Iudd. 9, 10. 11. Prov. 27, 18. (Ael. V. H. 3, 18. Xen. Oec. 19, 12.)

Συκομωραία v. συκάμινος.

Σῦκον, ου, τό, *ficus*, fructus. Quater in N. T. Matth. 7, 16. Marc. 11, 13. Luc. 6, 44. Iacob. 3, 12. — pro תְּאֵנָה 2 Regg. 20, 7. (Ael. V. H. 3, 26. Xen. Cyr. 6, 2. 23. Dem. 314, 12.)

Συκοφαντέω, ῶ, f. ήσω, (συκοφάντης, propr. apud iudicem defero, si quis ficus contra leges exportaverit. Vid. Suid. in *Sturz* Lexic. Xenoph. sub συκοφαντέω; *falso defero, calumnior* Ael. V. H. 2, 13. Hdian. 2, 14. 7. Xen. Mem. 2, 9. 5.) *iniusto modo aliquid* [ut: pecuniam] ab

aliis extorqueo, defraudo. Bis in N. T. nunc absol. Luc. 3, 14. — nunc τινός τι [= ἀφαιροῦμαί τινός τι privo aliquem aliqua re, vid. ἀφαιρέω] Luc. 19, 8. — pro עָשַׁק Iob. 35, 9. Ps. 119, 122.

Συλαγωγέω, ῶ, f. ήσω, (σῦλον, ἄγω) *praedam abduco, spolio* [Aristenaet. 2. ep. 22. Heliodor. 10. p. 512.] trop. semel in N. T. de doctoribus διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης aliquem, ut praedam, abducentibus et ad se allicientibus Col. 2, 8.

Συλάω, ῶ, f. ήσω, (σῦλον, praeda) *depraedor.* Semel in N. T. sq. accus. 2 Cor. 11, 8. ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον. (Ael. V. H. 1, 20. Xen. Hier. 4, 6.)

Συλλαλέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, λαλέω) *colloquor cum aliquo.* Sexies in N. T. seq. nunc dativo [vid. συγχράομαι] Marc. 9, 4. Luc. 9, 30. 22, 4. (Pol. 1, 43. 1. 4, 22. 8.) — nunc μετά c. genit. [cf. μετά p. 311 col. 2 init.] Matth. 17, 3. Act. 25, 12. — nunc πρὸς ἀλλήλους Luc. 4, 36. — (Dion. Hal. Ant. 10, 673.)

Συλλαμβάνω, et medium significatione activa [Act. 26, 21. cf. *Passow* sub h. v.] *συλλαμβάνομαι*, f. συλλήψομαι (mecum sumo Xen. Cyr. 3, 3. 1. — σύν, λαμβάνω) 1) *comprehendo*, ita de iis, qui ad poenam vel supplicium comprehenduntur, sq. accus. Matth. 26, 55. Marc. 14, 48. Luc. 22, 54. Ioh. 18, 12. Act. 1, 16. 12, 3. 23, 27. 26, 21. — pro תָּפַשׂ Ios. 8, 23. Hdian. 7, 7. 14. Xen. An. 1, 1. 3.) — de praeda facta: ἄγραν συλλαμβάνειν Luc. 5, 9. (Ael. H. Anim. 1, 2. Euripid. Orest. 1339.) — 2) *concipio*, i. e. *foetum concipio*, nunc propr. Luc. 1, 24. συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. v. 36. — additis vel ἐν τῇ κοιλίᾳ Luc. 2, 22. vel ἐν γαστρί Luc. 1, 31. Vide de his additamentis vel ubertate dicendi ad ἀναστάς sub ἀνίστημι notata. — pro הָרָה Gen. 1, 14. 17. חוּלַל Ps. 51, 6. יָלַד Gen. 30, 9. 11. (Hippocrat. Aphorism. Sect. 5. §. 46.) — nunc trop. de cupiditate excitata Iac. 1, 15. ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν. Ita pro הָרָה Ps. 7, 15. Iob. 15, 35. — 3) medium: *συλλαμβάνομαί τινι una cum aliquo manum admoveo* i. e. *opitulor, opem fero, iuvo* Luc. 5, 7. Phil. 4, 3. (Diod. Sic. 13, 5. Philostr. vit. Apoll. 2, 6. Ael. V. H. 2, 4. Xen. Mem. 2, 3. 18. Ages. 2, 31. Dem. 665, 11.) — Saepius non reperitur in N. T.

Συλλέγω, f. ξω, (σύν, λέγω) *colligo.* Octies in N. T. sq. accus. Matth. 13, 29. 30. 40. 41. — pro לָקַט Ruth. 2, 3. קָטַף Deut. 23, 26. (Diod. Sic. 4, 50. Hdian. 3, 2. 2. Xen. Anab. 4, 3. 11.) Matth. 13, 28. θέλεις — συλλέξωμεν [i. e. *colligamus* vid. θέλω] αὐτά. — τὶ ἀπό τινος Matth. 7, 16. de h. l. 3. pers. plur. sine subiecto = *man* vid. αἴρω. — τὶ εἴς τι Matth. 13, 48. — τὶ ἔκ τινος Luc. 6, 44.

Συλλογίζομαι, f. ίσομαι, dep. med. (σύν, λογίζομαι, puto; colligo rationes, computo Dem. 355 ult. Diod. Sic. 1, 5.) *reputo, cogito*, πρὸς ἐμαυτόν *apud animum meum.* Semel in N. T. Luc. 20, 5. οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες. (Pol. 1, 44. 1. 1, 63. 8.)

Συλλυπέω, ῶ, fut. ήσω, (σύν, λυπέω) *una dolore afficio*, passiv. *συλλυπέομαι*, οῦμαι, [una cum altero dolorem sentio Theophr. Char. 1, 1. Diod. Sic. 4, 11.] *apud animum meum contristor* vel *doleo* [vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 78.], ita semel in N. T. Marc. 3, 5.

Συμβαίνω, f. βήσομαι, a. 2. συνέβην (pedibus coniunctis incedo Xen. de re equestr. 1, 14. tempore contingo, der Zeit nach zusammentreffen) *contingo, evenio, accido.* Octies in N. T. a) universe, sq. dat. pers. Marc. 10, 32. Act. 3, 10. 20, 19. 1 Petr. 4, 12. 2 Petr. 2, 22. (Xen. Cyr. 1, 6. 24.) — c. duplici nom., uno obiecti, altero praedicati [vid. αἴρω p. 11 col. 1 init.] 1 Cor. 10, 11. — absol: τὰ συμβεβηκότα = *eventa* Luc. 24, 14. (1 Macc. 4, 26. Diod. Sic. 1, 22.) — b) *συμβαίνει*, impers. *accidit*, sq. acc. c. infin. Act. 21, 35. (2 Macc. 3, 2. Diod. Sic. 1, 2. Xen. Ages. 5, 3. Oecon. 9, 15.) cf. *Matth.* §. 531. *Rost* §. 126, 1. *Buttm.* §. 127. *Win.* p. 296. —

Συμβάλλω, f. βαλῶ, (a σύν et βάλλω iacio; conficio, τινί coniungo) 1) intrans. [cf. *Matth.* §. 496, 1. p. 993. *Buttm.* §. 117, not. 2. *Viger.* p. 181. *Win.* p. 197.] *convenio*, sq. dat. pers. *ich komme mit Jemandem zusammen* [vid. συγχράομαι], seq. εἰς locali Act. 20, 14. vid. εἰς p. 139 col. 2 med. — (τινὶ κατά c. accus. loci Ios. Ant. 2, 7. 5. πρός τινα Xen. Cyr. 6, 2. 41.) — sq. εἰς finali, ut εἰς πόλεμον i. e. *ad bellum gerendum* = *congredior* vel *confligo* Luc. 14, 31. Vide εἰς p. 143 col. 1. (εἰς μάχην Ios. Ant. 12, 4. 9. 12, 8. 4. τινὶ Xen. H. G. 4, 2. 22. absolute Hdian. 3, 2. 14. Pol. 1, 9. 7.) — 2) *confero* i. e. vel: *sermones confero*, *τινί* i. e. *cum aliquo disputo, colloquor c. aliquo* [cf. *Win.* p. 533.] Act. 17, 18. — (Iamblich. vit. Pythag. c. 2. Ceb. Tab. c. 33. Ios. Arch. 1, 12. 3. — συμβάλλω λόγους Eurip. Iphig. Aul. 830. et συμβάλλεσθαι λόγους Xen. Cyr. 2, 2. 21. et absolute An. 4, 6. 14.) — vel: *consilia confero* Act. 4, 15. συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους. (addito βουλεύματα Eurip. Phoen. v. 705.) — ἐν τῇ καρδίᾳ = *mente volvo* Luc. 2, 19. (ita συμβάλλομαι Soph. OC. v. 1151 et βάλλομαι ἐνὶ φρεσί Hom. Il. 1, 297.) — 3) med. συμβάλλομαι [ich trage *von dem Meinigen* bei] *confero* i. e. *conduco, prosum*, πολύ τινι *multum alicui* Act. 18, 27. (Cebet. Tab. c. 33. Diod. Sic. 1, 2. Pol. 2, 13. 1. Philostr. vit. Sophist. 1, 9. 1. Xen. Cyr. 1, 2. 8.) — Saepius non legitur in N. T.

Συμβασιλεύω, f. εύσω, (σύν, βασιλεύω) *regno cum aliquo*, [propr. τινί Lucian. D. D. 16, 4. Pol. 30, 2. 4.] de Christianis dignitatis et felicitatis, qua fruitur Iesus Dominus, sociis olim futuris; ita bis 2 Tim. 2, 11. — sq. dat. pers. 1 Cor. 4, 8.

Συμβιβάζω, f. άσω, (σύν, βιβάζω adscendere facio; propr. una adscendere facio) 1) *coniungo, concilio*, de animorum coniunctione, sq. accus. Eph. 4, 16. ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα — συμβιβαζόμενον. — συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ *coniuncti amore* [vid. ἐν p. 172 col. 2 init.] Col. 2, 2. quo l. si a genit. transitur ad nominat. vid. ad Eph. 4, 2. sub ἀνέχω observata et de h. l. lect. *Griesb.*, *Knapp*, Scholt, *Win.* p. 497. — Col. 2, 19. — (Dio Cass. 37. p. 62. Thuc. 2, 29.) — 2) *conicio* [= συμβάλλω diversa inter se confero, comparo] i. e. *colligo, schliessen, vermuthen*, sq. ὅτι c. indic., loco accus. c. inf. Act. 16, 10. — 3) ex usu τῶν ο' — Atticorum προσβιβάζω, διδάσκω [cf. *Passow* Vol. 2. p. 997.] *doceo*, τινά 1 Cor. 2, 16. — pro הוֹדִיעַ Ies. 40, 13. הֵבִין v. 14. — sq. dupl. accus. pro הוֹרָה Exod. 4, 12. 18, 16. — sq. ὅτι loco accus. c. inf. Act. 9, 22. — Saepius non extat in N. T.

Συμβουλεύω, f. εύσω, (σύν, βουλεύω) 1) *consilium do, suadeo alicui*, τινί, sq. infinit. Apoc. 3, 18. — seq. ὅτι Ioh. 18, 14. coll. 11, 50. — (Xen. Mem. 1, 3. 6. τινί τι Ael. V. H. 8, 1.) — pro יָעַץ Ex. 18, 19. 2 Sam. 17, 15. — 2) med. *συμβουλεύομαι consilium ineo, delibero, mit und unter einander zu Rathe gehen*, signif. reciproca vid. βουλεύομαι. [Sirac. 8, 17. 9, 14. Xen. Cyr. 2, 1. 7.] — sq. ἵνα finali Matth. 26, 4. Ioh. 11, 53. — sq. inf. finali [vid. ἄγω] Act. 9, 23. — Saepius non legitur in N. T.

Συμβούλιον, ίου, τό, (σύμβουλος) *consilium*, quod datur, initur, petitur. Octies in N. T. συμβ. λαμβάνω Matth. 27, 7. 28, 12. — seq. κατά τινος, *contra aliquem*, ὅπως *hoc consilio ut* Matth. 12, 14. vel ὥστε seq. infinit. 27, 1. ad quem l. vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 796. — συμβ. ποιεῖν *consilia agitare*, μετά τινος Marc. 15, 1. κατά τινος ὅπως *contra aliquem, ut* Marc. 3, 6. — metonym. pro: *consiliarii*, i. q. *πάρεδροι*, [vid. αἰχμαλωσία] de assessoribus, cum quibus, antequam decernerent, deliberare solebant praesides provinciarum Act. 15, 12. Cf. Lamprid. vit. Alexand. Sever. c. 46. Sueton. vit. Tiber. c. 23. Ios. de bell. iud. 1, 2. 16. Cicer. Verr. 2, 13.

Σύμβουλος, ου, ὁ, (σύν, βουλή) *consiliarius*, qui *est a consiliis.* Legitur tantum Rom. 11, 34. — pro יֹעֵץ 2 Sam. 15, 12. אִישׁ עֵצָה Ies. 40, 13. (Ael. V. H. 12, 25. Hdian. 1, 8. 1. Xen. Symp. 8, 39.)

Συμεών, vel *σιμεών*, ὁ, [terminat. graeca συμεώνιος, ὁ, Ios. Ant. 2, 6. 5.] *Simeon*, hebr. שִׁמְעוֹן, nomen propr. quo venit in N. T. 1) filius secundus Iacobi patriarchae, natus e Lea Apoc. 7, 7. — 2) unus ex posteris Abrahami Luc. 3, 30. — 3) vir Iudaeus, qui Iesum infantem in ulnas recepit et qui pater Gamalielis et filius Hil-

lolis habebatur Luc. 8, 25. 34. — 4) vir, qui cognominatur Niger Act. 13, 1. — 5) Petrus Apostolus, alias σίμων dictus Act. 15, 14. 2 Petr. 1, 1.

Συμμαθητής, οῦ, ὁ, (ex σύν et μαθητής) *condiscipulus*. Extat tantum Ioh. 11, 16. (Aesop. fab. 48.) Quamquam eiusmodi substantiva composita abesse docet *Phrynich*. p. 172. ed. *Lob*. ab elegantia Atticorum, tamen eadem composita, si nomina sunt πρόςκαιρα et ad ea pertinent, quae intra aliquod tempus consistunt, minus taxanda esse, observavit *Scaliger* v. *Lob*. ad Phryn. p. 471. *Win*. p. 26.

Συμμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (a σύν et μαρτυρέω testor) *una* vel *simul testor*. Ter in N. T. τινί *cum aliquo* [vid. συγχράομαι], sq. ὅτι Rom. 8, 16. 9, 1. Cf. ad hos l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 142. 241. — (Xen. hist. gr. 3, 3. 2. 7, 1. 34.) — abest dativus Rom. 2, 15. συμμαρτυρούσης — συνειδήσεως *simul* [scil. cum honestis gentilium moribus] *eorum conscientia testante*. Vid. *Fritzsche* l. l. Vol. 1. p 120 sq. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 60. — [Apoc. 22, 18. vid. de h. l. lect. suspecta *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*.]

Συμμερίζω, f. ίσω, (σύν, μερίζω) *divido cum aliquo*; med. *συμμερίζομαί τινι*, *divido simul cum aliquo ita, ut ad me redeat pars*, i. e. *simul cum aliquo partem* [ut victimarum] *accipio*. Ita semel legitur 1 Cor. 9, 13. τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται.

Συμμέτοχος, ου, ὁ, — ον, τό, (σύν, μέτοχος) *una cum aliquo particeps alicuius rei*, sq. genit. [Vid. κοινωνέω.] Bis Eph. 3, 6. 5, 7. (ita συμμετέχω 2 Macc. 5, 20. Xen. An. 7, 8. 17.)

Συμμιμητής, οῦ, ὁ, (σύν, μιμέομαι imitor) *una cum aliis imitans aliquem*. Semel in N. T. Phil. 3, 17. — De eiusmodi compositis vide ad συμμαθητής adnotata, et de genit. μοῦ sub σύμμορφος monita.

Συμμορφίζω, f. ίσω, (σύν, et μορφή forma) *conformem* vel *similem reddo*. Ita codd. Phil. 3, 10. συμμορφιζόμενος pro: συμμορφούμενος. Cf. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Hölemann*.

Σύμμορφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, μορφή) *conformis*, *similis*. Bis: sq. vel genit. ut τῆς εἰκόνος Rom. 8, 29. — De adiectivis compositis cum σύν, quatenus secum habeant interdum genit. cf. *Matth*. §. 379. *Rost* §. 108, not. 2. — vel dat. [vid. ὁ αὐτός], ut τῷ σώματι Phil. 3, 21. — De usu huius adiect. proleptico vid. ἄμεμπτος. —

Συμμορφόω, ῶ, f. ώσω, (σύμμορφος, quod vid.) *conformo*, *similem reddo*, τινί, ita semel in N. T. Phil. 3, 10.

Συμπαθέω, ῶ, f. ήσω, (συμπαθής quod vid.) *compatior* i. e. *eodem sensu tangor*, *quo alter*, *mitempfinden*. Bis in N. T. ut ταῖς ἀσθενείαις τινός [de quo dat. aequalitatis vid. ὁ αὐτός] Hebr. 4, 15. τοῖς δεσμίοις *cum captivis* [vid. συγχράομαι] Hebr. 10, 34. De h. l. lect. δεσμίοις praeferenda vid. *Griesb.*, *Knapp*, *Schott*, *Schulz*, *Bleeck*. (Plut. Timoleon. c. 14. Philo de Septenar. 18. p. 1187. E. τῷ ἀπόρως ἔχοντι συνεπάθησε.)

Συμπαθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (σύν, πάσχω) *una patiens cum aliis* i. e. *eodem*, *quo alter*, *sensu affectus*, *mitempfindend*, *theilnehmend*, semel in N. T. de misericordibus 1 Petr. 3, 8. (Pol. 10, 58. 8. 15, 9. 3. Ios. Ant. 19, 7. 3.)

Συμπαραγίνομαι, (σύν, παραγίνομαι adsum) *simul adsum*, *una accedo*. Bis in N. T. seq. ἐπί τι i. e. *alicuius rei causa* [vid. de ἐπί finali ἐπί p. 190 col. 2.] Luc. 23, 48. — addito dativo personae [vid. συγχράομαι] = *auxilio adsum alicui*, opp. ἐγκαταλείπω desero, ita 2 Tim. 4, 16. — pro לְוָה Ps. 83, 9. (Thuc. 2, 82.)

Συμπαρακαλέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. p. συμπαρεκλήθην (σύν, παρακαλέω — simul cum aliis advoco aliquem, de invitante Xen. Cyr. 3, 3. 21. 8, 1. 38. una cum aliis adhortor Pol. 5, 83. 3.) *simul adhortor*, vel *simul roboro*. Extat tantum Rom. 1, 12. συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν [= *in medéis vobis* i. e. *inter vos* vid. ἐν p. 165 col. 2.] Cf. *Fritzsche* et *Meyer* ad h. l.

Συμπαραλαμβάνω, a. 2. συμπαρέλαβον (σύν, παραλαμβάνω) *simul assumo aliquem*. Quater in N. T. de iis, qui simul socium sibi sumunt aliquem, τινά Act. 12, 25. 15, 37. 38. Gal. 2, 1. (Ael. V. H. 8, 7. Hdian. 2, 2. 2.)

Συμπαραμένω, f. μενῶ, (σύν, παραμένω) *una cum aliis permaneo*, τινί [vid. συγχράομαι], ita semel in N. T. Phil. 1, 25. — (οἱ ο' Ps. 72, 5.)

Συμπάρειμι, (σύν, πάρειμι) *una* vel *simul adsum*, τινί *cum aliquo*, ita in N. T. Act. 25, 24. (Lucian. Dial. Deorr. 20, 22. Xen. Oec. 11, 24.)

Συμπάσχω, (σύν, πάσχω) *in societatem malorum alicuius venio*. Bis in N. T. a) univ. = *una cum aliquo doleo* 1 Cor. 12, 26. (Diod. Sic. 4, 11. Pol. 15, 9. 4.) — b) de personis in malorum a Christo moribundo exhaustorum societatem venientibus [vid. πάσχω] Rom. 8, 17.

Συμπέμπω, f. ψω, (σύν, πέμπω) *una* vel *simul mitto*. Bis in N. T. sq. nunc μετά τινος [vid. μετά p. 311 col. 2.] 2 Cor. 8, 18. (Xen. H. G. 1, 14. 21.) — nunc dat. [vid. συγχράομαι] 2 Cor. 8, 23. (Xen. Cyr. 3, 2. 28.)

Συμπεριλαμβάνω, f. λήψομαι, (σύν, περιλαμβάνω — simul comprehendo, zusammenfassen Dem. 235, 16. Diod. Sic. 14, 7. Pol. 8, 13. 4.) *ab omni parte amplector*, ita semel in N. T. Act. 20, 10. Vide de σύν intendente σύν fin. —

Συμπίνω, aor. 2. συνέπιον (σύν, πίνω) *una* vel *simul cum alio bibo*, sq. dat. [vid. συγχράομαι], ita semel in N. T. Act. 10, 41. — (absolute Ael. V. H. 3, 1. Xen. Cyr. 5, 3. 28.)

Συμπίπτω, a. 2. συνέπεσον, (σύν, πίπτω) *corruo*, *collabor*. Ita codd. Luc. 6, 49. (Xen. An. 5, 2. 24.)

Συμπληρόω, ῶ, f. ώσω, (a σύν intendente et πληρόω) *prorsus impleo*. Ter in N. T. a) de fluctibus navem [cf. Matth. 8, 24. Marc. 4, 37.] implentibus vel obruentibus = *compleo*, *ich fülle an* Luc. 8, 23. (ita ὑπεραντλούμενοι τῇ ἅλμῃ Lucian. de merced. conduct. §. 2. — Pol. 1, 36. 9.) — b) de tempore = *plane absolvo*, passiv. *plane absolvor* [vid. πληρόω] Luc. 9, 51. Act. 2, 1. (Hdian. 7, 4. 2.)

Συμπνίγω, f. ιξω, (σύν, πνίγω — comprimendo suffoco), 1) *suffoco*, metaph. pro: *incrementa rei cohibeo* Matth. 13, 22. Marc. 4, 7. 19. — de loco Luc. 8, 14. vid. sub πορεύομαι observata. — 2) *undique premo* vel *coarcto*, sq. acc. pers. Luc. 8, 42.

Συμπολίτης, ου, ὁ, (vid. de hoc voc. ad συμμαθητής notata. — a σύν et πολίτης) *qui eiusdem est civitatis*, *civis meus*. [Ael. V. H. 3, 44. Ios. Ant. 19, 2. 2.] Extat tantum Eph. 2, 19. ubi συμπολῖται τῶν ἁγίων appellantur pagani *civitate Dei* vel *regno div. donati* i. e. *recepti in societatem populi a Deo dilecti eique consecrati*.

Συμπορεύομαι, f. εύσομαι, (a σύν et πορεύομαι) 1) *una* vel *simul cum aliquo eo*, *simul proficiscor*, sq. dat. [vid. συγχράομαι] Luc. 7, 11. 14, 25. 24, 15. (Tob. 5, 8. Xen. An. 1, 3. 5.) — 2) *una convenio*, πρός τινα *ad aliquem* Marc. 10, 1. quo l. si *Fritzsche* exhibet: συμπορεύεται ὁ ὄχλος πρὸς αὐτόν, vid. quae, coll. *Griesb*. ed. *Schulz*, *Knapp*, *Theile*, contra monuit *Meyer* Ev. Marc. p. 208. (Pol. 5, 75. 1. 15, 6. 1.) Saepius non legitur in N. T.

Συμπόσιον, ου, τό, (συμπίνω quod v., compotatio Xen. Cyr. 8, 4. 13. convivium Xen. Symp. 9, 7. conclave convivarum Xen. Cyr. 8, 8. 10. Lucian. Dial. Deorr. 24, 1. in N. T.) συμπόσια *ordines convivarum* et ex distribuendi ratione Hebraeis usitata [vid. δύο, πρασιά] accusativus [vid. praecedens: πάντας] συμπόσια συμπόσια *ita*, *ut singula efficerent epulantium sodalitia*, *nach abgeschlossenen Gesellschaften*, *Tischgesellschaftsweise* = *catervatim* [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 244. *Win*. p. 206. 434.], ita semel Marc. 6, 39.

Συμπρεσβύτερος, ου, ὁ, *compresbyter*, *collega presbyteri* i. e. *praesidis coetus christiani* [v. πρεσβύτερος.] Semel in N. T. 1 Petr. 5, 1.

Συμφάγω, vid. συνεσθίω.

Συμφέρω, f. συνοίσω, (σύν, φέρω) *confero* i. e. 1) *comporto*, ut τὰς βίβλους Act. 19, 19. (Xen. An. 6, 4. 9. — 2) *conduco*, *prosum*, ita συμφέρει, impers. *conducit*. *prodest* 1 Cor. 6, 12 et 10, 23. οὐ πάντα συμφέρει. — addito dat. pers. 2 Cor. 8, 10. (Hdian. 3, 14. 16. Xen. Cyr. 3, 4. 30?) et ἵνα c. coniunct. [vid. ἵνα p. 240. col. 2 fin.] Matth. 5, 29. 30. 18, 6. Ioh. 11, 50. 16, 7. — τὸ συμφέρον *commodum* Hebr. 12, 10. — τὸ σ. τινός [vid. de hoc gen. περισσεύω p. 306. col. 1,] 1 Cor. 7, 35. 10, 33. 12, 7. — τὰ συμφέροντα Act. 20, 20. quo l. separatus legitur genit.

a nomine regente vid. ἀγαθός. — (Diod. Sic. 1, 2. Pol. 1, 11. 1.) — sq. infinit. [vid. ἀδύνατος] Matth. 19, 10. 2 Cor. 12, 1. sq. accus. c. infin. [vid. ἀδύνατος] Ioh. 18, 14. (Xen. Oec. 18, 2. 16, 3.) — Saepius non extat in N. T.

Σύμφημι, (σύν, φημί, una loquor) *assentior, adstipulor*. Legitur tantum Rom. 7, 16. σύμφημι τῷ νόμῳ, ὅτι καλός. (Xen. An. 5, 8. 8. Dem. 668, 14.)

Συμφυλέτης, ου, ὁ, (propr. contribulis, a σύν et φυλή tribus. Serioris aetatis vocabulum, vid. συμμαθητής et *Lob.* ad Phryn. p. 172. 471.) *popularis* 1 Thess. 2, 14.

Σύμφυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, φύω quod vid.; una cum aliquo natus Pindar. Isthm. 8, 23. Plat. Timaeus p. 45. ed. *Bekker*. Philo de vita Abrah. II. p. 29. Ios. Ant. 6, 3. 3. 3 Macc. 3, 22. hinc cognatus, metaph. similis Plat. de legg. 1, 10. p. 399. [p. 207. ed. *Bekk.*] Plat. Phileb. §. 116. p. 163. ed. *Stallb.*) *qui coaluit* vel *coalescit*, *mit etwas* vel *mit Jem. verwachsen* [Theophr. de caus. plant. 5, 5. 2.] metaph. *arcte cum aliquo coniunctus*, ita semel seq. dat. adminic. vel instrumentali [vid. ἀναιρέω] Rom. 6, 5. εἰ γὰρ σύμφυτοι [scil. χριστῷ coll. v. 4.] γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως [i. e. τῷ ὁμοιώματι τῆς ἀναστάσεως vel [quod praefert *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 134.] ἀλλὰ καὶ σύμφυτοι τῆς ἀναστάσεως [vid. de genit. post adiectiva c. σύν composita sub σύμμορφος observata] ἐσόμεθα *nam si cum Christo coaluimus* [i. e. intimam cum eo *societatem conflavimus*, sive: si cognationem cum Christo suscepimus, eius similitudinem expressimus, *similitudine mortis*, quam obiit [h. e. eo, quod similiter atque ille mortui sumus], *verum etiam* [vid. ἀλλά p. 19. col. 1.] *reditus in vitam similitudine societatem cum eo faciemus* [i. e. ad cognationem cum eo iungendam parati erimus, ergo ut reviviscamus curabimus]. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 369 — 373. *Meyer* l. l.

Συμφύω, (σύν, φύω) *una gigno*, a. 2. p. συνεφύην [de quo aor. graecitatis serioris vid. sub φύω observata] *una natus sum*, partic. a. 2. συμφυείς, εῖσα, ἐν *una natus*. Semel in N. T. Luc. 8, 7. συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι. (συμπεφυκώς Palaeph. fab. 22, 2. Xen. Cyr. 4, 3. 18.) —

Συμφωνέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, φωνέω, sono) 1) *consono, zusammenstimmen*. Sexies in N. T. tropice a) de personis de aliqua re expetenda vel suscipienda conspirantibus = *consentio, conspiro, übereinkommen*, περί τινος Matth. 18, 19. seq. infinit. obiecti nota, ut συνεφωνήθη ὑμῖν [= *conventum est a vobis* vid. de dat. post passiva ἀγνοέω], πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου Act. 5, 9. (Diod. Sic. 12, 50. Pol. 2, 15. 2.) — de paciscentibus, τινί s. μετά τινος [vid. μετά p. 311 coll. 2.] *paciscor cum aliquo* δηναρίου [vid. ἀγοράζω] vel ἐκ δηναρίου [vid. ἐκ p. 151 col. 1.] *denario* vel *per denarium* Matth. 20, 13. 2. — b) de rebus, ut aa) de verbis rei vel evento alicui respondentibus = *concino*, τινί *cum aliqua re* Act. 15, 15. (Diod. Sic. 1, 2.) — bb) de rebus natura sua congruentibus: *zusammenpassen, congruo*, τινί Luc. 5, 36. (Aristot. Polit. 7, 15.)

Συμφώνησις, εως, ἡ, (συμφωνέω consono; vocis concentus) *consensus*. Extat tantum 2 Cor. 6, 15.

Συμφωνία, ας, ἡ, (σύμφωνος) *concentus musicus*. Semel in N. T. Luc. 15, 25. (Pol. 26, 10. 5. Aristot. Polit. 7, c. 15.)

Σύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (consonus Plut. praecept. coniug. c. 14.) *consentiens*, ἐκ συμφώνου i. e. *ita ut consentiant, mutuo consensu* [vid. ἐκ p. 151 col. 1 fin.]; ita semel 1 Cor. 7, 5. (Diod. Sic. 1, 11. Pol. 6, 36. 5.)

Συμψηφίζω, f. ίσω, (σύν, ψηφίζω) *computo*, ut τὰς τιμάς Act. 19, 19. (Aristoph. Lysistr. v. 142.) Saepius non legitur in N. T.

Σύμψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, ψυχή) *unanimis, qui eodem, quo alter, sensu ducitur*. Extat tantum Phil. 2, 2.

Σύν, praepositio, secum habens dat. et significans: *cum*, ubi nos: *mit, zugleich mit, sammt, nebst*. Legitur in N. T.

1) propr. i. e. de societate vel comitatu, cf. *Matth.* §. 577. *Fisch.* 3 b. p. 147. *Pass.* 2. p. 1012. *Rost* §. 106, 2. 766. *Win.* p. 378. coll. *Ewald* p. 608 sq. gram. min. p. 287. — a) per se et absque alius notionis accessione, aa) post vv. quibus dicitur *accumbere, adstare, esse, manere, sedere* aliquis c. aliquo, ut ἀνακεῖσθαι Ioh. 12, 2. γίνεσθαι Luc. 2, 13. διατρίβειν Act. 14, 28. εἶναι Luc. 7, 12. 8, 38. 22, 56. 24, 43. Act. 4, 13. 13, 7. Phil. 1, 23. Col. 2, 5. 1 Thess. 4, 17. 2 Petr. 1, 18. — abest εἶναι, ut αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς sc. οὖσαι Luc. 24, 10. τρόφιμον — σὺν αὐτῷ scil. ὄντα Act. 21, 29. — Rom. 16, 14. 15. Gal. 1, 2. (Hdian. 5, 4. 11.) — ἑστηκέναι, item σταθῆναι Act. 2, 14. 4, 14. ἐφίστασθαι et ἐπιστῆναι Luc. 20, 1. Act. 23, 27. καθίζειν Act. 8, 31. μένειν Luc. 1, 56. 24, 29. Act. 28, 16. — (Xen. An. 1, 8. 26.) — οἱ σύν τινι ὄντες = *comites alicuius* plene Marc. 2, 26. Act. 22, 9. 27, 2. — minus plene i. e. abest particip. ὤν, ὄντες Luc. 5, 9. 8, 45. 9, 32. 24, 24. 32. Gal. 1, 3. (Plut. apophth. Alcib. Mor. 2. p. 40. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. 7, 1. 15.) — de collegis Act. 5, 17. 21. 19, 38. (Xen. An. 2, 2. 1.) — de personis stantibus a partibus alicuius Act. 14, 4 bis. (Xen. Cyr. 7, 5. 77.) —

bb) post vv. *eundi*, ut ἀπέρχεσθαι Act. 5, 26. εἰσέρχεσθαι Act. 3, 8. 25, 23. εἰσιέναι Act. 21, 18. ἐκπλεῖν 18, 18. ἐξέρχεσθαι 10, 23. 14, 21. 16, 3. Ioh. 18, 1. ἔρχεσθαι Luc. 24, 1. Ioh. 21, 3. Act. 11, 12. 2 Cor. 9, 4. παραγίνεσθαι Act. 24, 24. πορεύεσθαι Luc. 7, 6. Act. 10, 20. 23, 32. 26, 13. 1 Cor. 16, 4. συναχθῆναι Act. 4, 27. συνέρχεσθαι 21, 16. (Hdian. 2, 14. 1. Xen. Cyr. 3, 3. 13.) — Luc. 8, 1. quo l. ex antecedd. cogitando repete: διώδευον.

cc) post vv. *intransitiva* et *passiva*, ubi, quae verbo enuntiantur, pertinent ad *subiecta* plura, ut ἀναιρεῖσθαι Luc. 23, 32. ἀναπίπτειν 22, 14. ἀνατέλλειν Iac. 1, 11. ἀποθνήσκειν Matth. 26, 35. ἁρπάζεσθαι 1 Thess. 4, 14. quo loco additur ἅμα. — ἀτενίζειν Act. 3, 4. γίνεται ὁρμή τινος σύν τινι Act. 14, 5. δοκεῖ τινι Act. 15, 22. δουλεύειν Phil. 2, 22. ἐμφανίζειν Act. 23, 15. ζῆν 1 Thess. 5, 10. quo loco iungitur c. ἅμα. — κριθῆναι 1 Cor. 11, 32. κρύπτεσθαι Col. 3, 3. μάρτυς εἰμί Act. 1, 22. ὀφθῆναι Marc. 9, 4. πιστεύειν Act. 17, 34. 18, 8. προσεύχεσθαι 20, 36. προσκαρτερεῖν τῇ προσευχῇ Act. 1, 14. σταυροῦσθαι Matth. 27, 38. φανεροῦσθαι Col. 3, 4. τῇ ἐκκλησίᾳ — σὺν πᾶσι — χάρις scil. contingat 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 1, 1. Phil. 1, 1. (Xen. An. 1, 9. 2. Cyr. 5, 4. 30.) —

dd) post vv. *transitiva*, ubi, quae verbo enuntiantur, pertinent ad *obiecta* plura, sq. dat. *pers.* ἄγειν 1 Thess. 4, 14. quo loco additur ἅμα — ἀπεκδύσασθαι Col. 3, 9. βεβαιοῦν 2 Cor. 1, 21. πέμπειν Act. 15, 22. 25. Col. 4, 9. προσκαλεῖσθαι Marc. 8, 34. σταυροῦν Marc. 15, 27. Gal. 5, 24. (Hdot. 5, 63. Xen. Cyr. 1, 4. 7.) — sq. dat. *rei*, ut καθιέναι Luc. 5, 19. κομίζειν Matth. 25, 27. ποιεῖν 1 Cor. 10, 13. πράσσειν Luc. 19, 23. — ubi, quae habet verbum, pertinent ad *subiecta* plura, ut ἁγνίζεσθαι Act. 21, 24. 26. ἀπογράφεσθαι Luc. 2, 5. ἀσπάζεσθαι 1 Cor. 16, 19. ἐκμυκτηρίζειν Luc. 23, 35. ἐξουθενεῖν v. 11. ἐρωτᾶν Marc. 4, 10. θύειν Act. 14, 13. καταλαμβάνεσθαι Eph. 3, 18. προπέμπειν Act. 21, 5. συλλεῖν 5, 1. φοβεῖσθαι τὸν θεόν Act. 10, 2. (Palaeph. fab. 31. Xen. Cyr. 5, 4. 37.) — in his locis, si pro praepos. σύν c. dat. poni potuisse existimatur, arctiori coniunctioni indicandae inservit illa. — ubi a maiori ad minus fit conclusio Rom. 8, 32. πῶς — χαρίσεται *quidni etiam cum eo* [i. e. cum Christum nobis benigne dederit] *omnia, quae habeat, nobis benevole in posterum largiatur?*

b) adiunctam habet *auxilii* notionem cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. — ut ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοὶ sc. οὖσα = *me adiuvans* 1 Cor. 15, 10. ὑμῶν καὶ τὸ ἐμὸν πνεῦμα σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἰ. χ. 1 Cor. 5, 4. (Xen. An. 3, 1. 21. Cyr. 5, 4. 37.) —

c) de societate inde repetenda, quod secum habet aliquis aliquid vel instructus est aliqua re, ut συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ = *comitans me, ubi cum hoc beneficio* vel *ubi instructus hoc beneficio Hierosolymas proficiscar* 2 Cor. 8, 19. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb.*, *Schott, Meyer, de Wette* praeferendum esse monentes lectionem ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ *in colligendo hoc gratiae dono*. (Xen. Cyr. 8, 7. 13. Symp. 2, 22.) cf. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 147. —

d) de societate orta ex accessione alicuius rei ad aliquam rem, ubi Lat. *ad, praeter*, ita Luc. 24, 21. σὺν πᾶσι τούτοις — σήμερον [= wir wundern uns nicht nur überhaupt darüber, dass du von dem allen nichts weisst [coll. v. 18.] wir wundern uns darüber auch deshalb, weil dies alles erst vor drei Tagen geschehen, also etwas ganz Neues ist.] Ita σύν et hebr. עִם Neh. 5, 18. (3 Macc. 1, 22.) —

2) metaph. de societate, orta ex sorte, quam habet aliquis communem cum aliquo, ubi Lat. *pariter atque aliquis, exemplo alicuius, aeque ac* cf. *Ewald* p. 608 sq. gram. min. p. 267. — ita post ἀποθνήσκειν Rom. 6, 8. εὐλογεῖν Gal. 3, 9. ζῆν = *vivum et efficacem se praebere* 2 Cor. 13, 4. συζωοποιεῖν Col. 2, 13. — Saepius non extat in N. T.

3) in compositione a) societatem indicat, ut συνάγω, συγκάθημαι, συνεσθίω. De praeposit. μετά, σύν, it. de dativo simplici post vv. cum σύν composita vid. *Win.* p. 402. 407. — b) perfectionem rei significat, ut συμπληρόω. — c) indicat, undiquaque vel ab omni parte fieri aliquid, ut συγκαλύπτω. — d) intendit, ut συγκύπτω. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 161. — e) = apud animum, ita συζητέω, συλλυπέομαι, σύνοιδα, συντηρέω. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 36. 78. ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 120. Vol. 2. p. 61. coll. *Passow* l. l. *Viger* p. 642. —

Συνάγω, f. άξω, (σύν, ἄγω, duco; conduco, conveho Xen. Cyr. 4, 6. 12 et Anab. 3, 4. 31.) 1) *colligo, sammeln, zusammenbringen*, sq. accus. rei vel pers. Luc. 15, 13. Ioh. 6, 12. 15, 6. de h. l. 3 pers. plur. sine subiecto = *man*, vid. αἴρω. — Ita pro אָסַף Exod. 23, 10. אָצַר Ies. 39, 6. (Ael. V. H. 4, 14. Xen. Mem. 4, 4. 8.) — additur εἴς τι Matth. 3, 12. 13, 30. Luc. 3, 17. Ioh. 4, 36. — τὰ τέκνα εἰς ἕν = *in unum coetum* Ioh. 11, 52. (τοὺς σποραδὴν οἰκοῦντας εἰς ἓν συνάγειν Heracl. c. 19. Xen. An. 4, 4. 10.) — c. ἐκεῖ, ποῦ Luc. 12, 17. 18. — absol. Matth. 13, 47. 25, 24. 26. Ioh. 6, 13. — εἴς τι Matth. 6, 26. μετά τινος 12, 30. Luc. 11, 23. — 2) *congrego, versammeln* a) activum: sq. accus. pers. Matth. 2, 4. 22, 10. Ioh. 11, 47. Act. 14, 27. 15, 30. Apoc. 13, 10. (Herodian. 4, 3. 11.) — τινα ἐπί τινα i. e. *adversus aliquem* Matth. 27, 27. vid. ἐπί p. 591. — τινὰ εἴς τι i. e. *ad faciendum aliquid* Apoc. 16, 14. 20, 8. — τινὰ εἰς τόπον τινά Apoc. 16, 16. (Diod. Sic. 3, 55. Xen. Ages. 1, 25.) — b) passivum: *συνάγομαι, congregor* i. e. *convenio, zusammenkommen*, a. 1. συνήχθην, f. 1. συναχθήσομαι, ita de personis, sq. ἔμπροσθέν τινος Matth. 25, 32. — sq. ἐπὶ τὸ αὐτό Matth. 22, 34. Act. 4, 26. Vide ἐπί p. 188 col. 1. — sq. ἐπί τινα *ad aliquem indipiscendum* Marc. 5, 21. Vide ἐπί p. 190 col. 2. — sq. εἰς c. accus. loci Matth. 26, 3. Act. 4, 5. — cum εἰς finali Apoc. 19, 17. (Diod. Sic. 17, 100. ubi ἐπί τι). — sq. ἐν Act. 4, 7. cf. ad h. l. sub ἀκούω p. 15 col. 2 init. ad Act. 5, 24. notata. — v. 31. 11, 26. — sq. μετά τινος Matth. 28, 12. — sq. πρός τινα Matth. 13, 2. 27, 62. Marc. 4, 1. 6, 30. de h. l. praesenti historico alternante c. aoristo vid. ἄγω. — 7, 1. — sq. ἐκεῖ, ὅπου, οὗ Matth. 18, 20. 26, 37. Ioh. 18, 2. 20, 19. Act. 20, 8. — absol. Matth. 22, 41. 27, 17. Marc. 2, 2. Luc. 22, 66. Act. 13, 44. 15, 6. 20, 7. 1 Cor. 5, 4. Apoc. 19, 19. (Plut. apophth. Demetr. Mor. 2. p. 31. ed. *Tauchn.*) — de avibus, sq. ἐκεῖ Matth. 24, 28. Luc. 17, 37. —

3) ut οἱ ό [cf. *Passow* 2. p. 1014.]: *excipio, aufnehmen, bewirthen* [vel: *simul convivio adhibeo* cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 746.] Matth. 25, 35. 38. 43. — pro אָסַף Iudd. 19, 18. 2 Sam. 11, 27. — Saepius non legitur in N. T.

Συναγωγή, ῆς, ἡ, (συνάγω, colligo; collectio, ut frugum Pol. 1, 17. 9. congregatio Pol. 4, 7. 6. — in N. T.) 1) *conventus* i. e. *locus congregationis, Versammlungsort* i. e. *locus publicus, in quo religionis ergo Iudaei conveniebant, Synagoga.* Uti enim urbs Palaestinensis frequentior quaeque, si non plures, certe unam habebat Synagogam, ita earundem origines repetendae sunt ab exilio babylonico et, quibus primum usi erant Iudaei extra patriam viventes, earum tempore insequente et post Maccabaeorum, ut videtur, aetatem tantum apud Palaestinenses fuit extruendarum studium, ut Hierosolyma, si fides habenda Rabbinis, 480, reliquae vero urbes certe unam haberent Synagogam. Positae illae erant antiquitus extra urbem in locis non solum editioribus, sed, quo facilius satisfieri posset legibus ad lotiones pertinentibus, littori vel fluviorum ripae adiacentibus. Habebantur in iis conventus sacri primum sabbato quoque et festis diebus, post vero secundo etiam et quinto die hebdomadum singularum et quemadmodum ad preces communiter faciendas ibi congregabantur mares, sede a feminis seiuncti, ita parte certa nunc Pentateuchi (Paraschen) nunc prophetarum (Haphtharen) nunc aliorum V. T. librorum (Megilloth) praelecta et ex sermone hebraico in syrochaldaicum translata, verba praelecta explicabantur et ad audientium animos applicabantur. Hasce orationes sacras vota bona excipiebant, quibus postquam coetus accinerat ἀμήν, concio dimittebatur. Cf. Ioseph. Ant. 19, 6. 3. de bell. iud. 2, 14. 4. 7, 3. 3. et *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Synagogen.* — Matth. 4, 23. 6, 2. 5. 9, 35. 10, 17. 12, 9. 13, 54. 23, 6. 34. Marc. 1, 21. 23. 29. 39. 3, 1. 6, 2. 12, 39. 13, 9. Luc. 4, 15. 16. 20. 28. 33. 38. 44. 6, 6. 7, 5. 8, 41. 11, 43. 12, 11. 13, 10. 20, 46. 21, 12. Ioh. 6, 59. 18, 20. Act. 9, 2. 13, 5. 14. 42. 43. 6, 9. 9, 2. 20. 13, 5. 14. 14, 1. 15, 21. 17, 1. 10. 17. 18, 4. 7. 19. 26. 19, 8. 22, 19. 24, 12. 26, 11. Iacob. 2, 2. 12.

2) *coetus, conventus* i. e. *homines congregati* Act. 13, 43. — τοῦ σατανᾶ *coetus Satanae addictus* Apoc. 2, 9. 3, 9. —

Συναγωνίζομαι, f. ίσομαι, dep. med. (σύν, ἀγωνίζομαι, certo; una c. aliquo certo Xen. Cyr. 5, 4. 49. Ael. V. H. 12, 43.) *adiuvo.* Semel in N. T. sq. dat. pers. et ἐν c. dat. negotii [v. ἐν p. 166 col. 2.] Rom. 15, 30. (Diod. Sic. 3, 73. Dem. 233, 19. 872, 20.)

Συναθλέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ἀθλέω certo; adiutor sum pugnae vel certaminis) *certo* i. e. *vires intendo.* Bis in N. T. sq. dat. commodi = *für etwas*, ut τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου Phil. 1, 17. — sq. τινί *c. aliquo*, et ἐν c. dat. negotii [vid. ἐν p. 166 col. 2.] Phil. 4, 3.

Συναθροίζω, f. οίσω, (σύν, ἀθροίζω) *congrego*; passiv. *congregor* i. e. *convenio.* Ter in N. T. sq. accus. Luc. 24, 33. Act. 12, 12. 19, 25. — pro קָהַל Num. 20, 2. 8. קָבַץ 2 Sam. 2, 25. (Dion. Hal. Ant. 10, 14. Xen. An. 7, 2. 8.)

Συναίρω, f. αρῶ, (σύν, αἴρω tollo; una cum alio tollo) *confero*, λόγον *rationes confero.* Ter in N. T. Matth. 18, 24. — sq. μετά τινος [vid. μετά p. 311 col. 2. init.] v. 23. 25, 19. (auxiliandi sens. Dem. 16, 5.)

Συναιχμάλωτος, ου, ὁ, (σύν, αἰχμάλωτος captivus) *una captivus, qui simul cum alio vinculis tenetur.* [Vid. de hoc voc. sub συμμαθητής observata.] Ter in N. T. Rom. 16, 7. Col. 4, 10. Philem. v. 23.

Συνακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ἀκολουθέω) *una cum aliis sequor* vel *comitor.* Bis in N. T. sq. dat. αὐτῷ Marc. 5, 37. Luc. 23, 49. (Xen. Cyr. 8, 7. 5. μετά τινος Diod. Sic. 13, 62; absol. Lucian. Dial. Deorr. 20, 22. Dem. 1352, 10. Xen. An. 3, 1. 4.)

Συναλίζω, f. ίσω, (σύν, ἁλίζω) *congrego*; passiv. *συναλίζομαι congregor* i. e. *convenio.* Extat tantum Act. 1, 4. συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς = συναλιζόμενος αὐτοῖς παρήγγ. αὐτοῖς. de h. l. lect. συναυλιζόμενος repudianda vid. *Schott, Knapp, Meyer, de Wette* coll. *Griesb.* (Xen. An. 7, 3. 48. activ. Xen. Cyr. 1, 4. 14. Iambl. vit. Pythag. §. 85.)

Συναναβαίνω, f. βήσομαι, (σύν, ἀναβαίνω) *simul cum aliquo adscendo.* Bis in N. T. de hominibus, qui τινί i. e. una cum aliis εἰς i. e. in loca editiora, ut Hierosolymas, proficiscuntur Marc. 15, 41. Act. 13, 31. — pro עָלָה 2 Chron. 18, 2. (μετά τινος 3 Esr. 5, 3. τινί Ael. V. H. 3, 17. Xen. An. 1, 3. 18.)

Συνανάκειμαι, f. είσομαι, (σύν, ἀνάκειμαι repono; apud seriores: recumbo cf. *Lob.* ad Phryn. p. 217.) *una discumbo*, de iis, qui una epulabantur. Octies in N. T. sq. dat. [vid. συγχράομαι] Matth. 9, 10. Marc. 2, 15. Luc. 14, 10. — absolute Matth. 14, 9 et Marc. 6, 22. 26. Luc. 7, 49. 14, 15. (3 Macc. 5, 39.)

Συναναμίγνυμι, (σύν, ἀναμίγνυμι) *simul admisceo*; passiv. *συναναμίγνυμαι, admisceor alicui*, signif. reflexiva: *immisceo me alicui* pro: *consortio et familiaritate alicuius utor, familiariter versor c. aliquo.* Ter in N. T. sq. dat. pers. ut πόρνοις 1 Cor. 5, 9. 2 Thess. 3, 14. — absol. 1 Cor. 5, 11. — pro הִתְבַּלֵּל Hos. 7, 8. (συμμίγνυμί τινι Dem. 885, 8. de concumbentibus Xen. Mem. 1, 2. 20 et Symp. 2, 5.)

Συναναπαύω, f. σω, (σύν, ἀναπαύω, quod vid.) *una cum aliquo requiem do*; med. συναναπαύομαι, *mihi una cum aliquo requiem do* i. e. *animum meum una cum aliquo recreo*, ita semel seq. dat. personae Rom. 15, 32.

Συναντάω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ἀντάω occurro) 1) *occurro, obviam eo*, sq. dat. Luc. 9, 37. 22, 10. Act. 10, 25. Hebr. 7, 1. 10. — pro נִקְרָה Num. 23, 16. פָּגַשׁ Gen. 32, 18. פָּגַע Gen. 32, 2. (1 Macc. 5, 25. Pol. 1, 52. 6. Xen. An. 7, 2. 5.) — 2) *evenio* Act. 20, 22. τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς. Ita pro קָרָה Coh. 2, 14. 9, 11. — Saepius non extat in N. T.

Συνάντησις, εως, ή, (συναντάω) *occursus, obviam itio.* Semel in N. T. Matth. 8, 34. ή πόλις ἐξῆλθε εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ. Vid. sub ἀπάντησις monita. — ἐξέρχεσθαι εἰς συνάντησιν pro יָצָא לִקְרַאת Gen. 14, 17. (συνάντησις legitur Dion. Hal. Ant. 4, 66.)

Συναντιλαμβάνομαι, f. λήψομαι, (σύν, ἀντιλαμβάνομαι quod vid.; τινί τι una cum aliquo rem capesso, alicui in re molesta aut difficili opem fero; τινὶ una cum aliquo manum admoveo) *opitulor*, τινὶ *alicui* [= Graecorum συμπράττω τινὶ Thuc. 3, 101.] Bis: Luc. 10, 40. Rom. 8, 26. Cf. de dativo pendente a praeposit. σύν *Fritzsche* Ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 181.

Συναπάγω, f. άξω, (σύν, ἀπάγω) *simul abduco* [propr. Xen. Cyr. 8, 3. 23.] passiv. *abducor una cum aliquo.* Ter in N. T. seq. dat. adminic. [vid. ἀναιρέω] Gal. 2, 13. αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει [alii: ad eorum simulationem vid. *Win.* p. 190 sq. *Id.* ep. P. ad Gal. p. 64.] — τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ 2 Petr. 3, 17. — τοῖς ταπεινοῖς i. e. ὑπὸ τῶν ταπεινῶν [vid. de dat. post passiva ἀγνοέω] συναπαγόμενοι *dum* [cum aliis] *abducimini a conditione s. sorte humili = mit andern ein niedriges Loos theilend* Rom. 12, 16. cf. ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 273. *Fritzsche*, über die Verdienste Tholuck's p. 129. — Alii: *cum humilibus versantes* i. e. *homines demissos imitantes.* Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 91. *Meyer* l. l.

Συναποθνήσκω, a. 2. συναπέθανον (σύν, ἀποθνήσκω) *una morior.* Bis: τινὶ *cum aliquo* Marc. 14, 31. — (Sir. 19, 13. Diod. Sic. 17, 28.) — absolute 2 Cor. 7, 3. (Xen. Cyr. 8, 7. 22.) — ex usu N. T. technico: *in societatem mortis a Christo perpessae venio* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 145 sq.] 2 Tim. 2, 11.

Συναπόλλυμι, (σύν, ἀπόλλυμι) *una perdo*; med. *συναπόλλυμαι*, a. 2. συναπωλόμην, *una* vel *simul cum aliquo pereo*, τινί, ita semel in N. T. Hebr. 11, 31. — (Sir. 8, 15. Lys. 438, ult. Dem. 907, 14.)

Συναποστέλλω, f. στελῶ, (σύν, ἀποστέλλω) *una mitto.* Legitur tantum 2 Cor. 12, 18. τινά. — (3 Esr. 5, 2. Xen. Cyr. 3, 3. 4. Dem. 53, 5.)

Συναρμολογέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ἁρμολογέω concinno, compingo) *arcte coniungo* vel *compingo.* Bis in N. T. τί Eph. 2, 21. 4, 16.

Συναρπάζω, f. άσω, (σύν, ἁρπάζω rapio) *corripio*, i. e. *vi comprehendo aliquem.* Quater in N. T. de iis, qui corripiunt aliquem, ut ad iudicium, ad necem abducant eum, sq. accus. Act. 6, 12. 19, 29. (Pol. 5, 41. 9. Hdian. 7, 1. 20. Lysias 444, 9.) — de genio malo vel morbo corripiente aliquem, sq. accus. Luc. 8, 29. — de vento navem corripiente Act. 27, 15. (de aquila praedam corripiente Xen. Cyr. 2, 4. 19.) — pro לָקַח Prov. 6, 25.

Συναυλίζομαι, f. ίσομαι, (a σύν et αὐλίζομαι pernocto, commoror) *simul commoror.* Semel e lect. vulg. [vid. συναλίζομαι] Act. 1, 4. (οἱ ο' Prov. 22, 24.)

Συναυξάνω, (σύν, αὐξάνω quod vid.) *simul crescere facio, simul augeo*; pass. *συναυξάνομαι simul cresco.* Legitur tantum Matth. 13, 30. — (Xen. Cyr. 8, 7. 6. Mem. 4, 3. 6. Hdian. 1, 12. 8. Dem. 107, 27.) —

Σύνδεσμος, ου, ὁ, (συνδέω, colligo, vincio) 1) *vinculum, id quod iungendi vim habet* Col. 2, 19. — 3, 14. ἀγάπη — τελειότητος = vel: σύνδεσμος ὁ τέλειος sed fortius [vid. ἀγιωσύνη], vel: *vinculum prodiens e perfectione.* — Eph. 4, 3. τηρεῖν — εἰρήνης. Vid. ad h. l. ἐν p. 167 col. 1. init. — (Anthol. gr. T. III. p. 30. ed. *Iacobs.* Plut. vit. Numae c. 6. σύνδεσμος εὐνοίας καὶ φιλίας. Thuc. 2, 75.) — 2) *fasciculus* [propr. Hdian. 4, 12. 11.] metaph. Act. 8, 23. εἰς — σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα pro: σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα i. e. fere nostrum: *ein Ausbund von Bosheit.* Vid. εἰμί p. 133 col. 2 med. Alii: *incidisse te video in vincula iniquitatis et teneri in illis.* Vid. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Saepius non legitur in N. T.

Συνδέω, f. δέσω, (σύν, δέω ligo) *una constringo.* Extat tantum Hebr. 13, 3. ὡς συνδεδεμένοι i. e. *ut vinculorum socii, wie Mitgefangene.* (Lucian. Dial. Deorr. 17, 2. Xen. H. G. 2, 4. 5.)

Συνδοξάζω, f. άσω, (σύν, δοξάζω quod v.) *una illustro aliquem, simul ad splendidam conditionem eveho.* Vocab. technicum de Christianis in illustri conditione collocandis, quemadmodum Christus collocatus est [vid. συναποθνήσκω]. Ita semel Rom. 8, 17.

Σύνδουλος, ου, ὁ, *conservus*, i. e. *qui una cum altero servili est conditione* a) universe Matth. 24, 49. (Lucian. asin. §. 46. Hdot. 2, 134. Lysias fragm. 26. Eurip. Med. v. 61. Aristoph. pac. 746.) — b) ex imperii apud orientis populos forma, qua [vid. δοῦλος no. 2. coll. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 583.], uti quicunque domino alicui parent, ita vel magnae dignitatis ministri [1 Regg. 9, 22.] reditibus regis praepositi δούλων nomine veniunt. — Matth. 18, 28. 29. 30. 33. — c) qui una cum aliis doctrinam Iesu tradiderunt Col. 1, 7. 4, 7. — vel qui cum aliis Iesum sequuntur Apoc. 6, 4. 19, 10. 22, 9. Vide δοῦλος. — Saepius non extat in N. T.

Συνδρομή, ῆς, ή, (σύν, τρέχω, a. 2. ἔδραμον) *concursus.* Legitur tantum Act. 21, 30. (Iudith. 10, 18. 3 Macc. 3, 8. Diod. Sic. 13, 87. Aristot. Rhet. 3, 10.)

Συνεγείρω, f. γερῶ, (σύν, ἐγείρω excito, erigo οἱ ο' Exod. 23, 5. Phocyl. v. 132. κτῆνος δ' ἦν ἐχθροῖο πέσῃ καθ' ὁδὸν, συνέγειρον) *una cum altero excito* i. e. *pariter atque alterum in vitam revoco*; passiv. *in societatem resurrectionis alicuius venio*, vocab. technicum de reditu Christi in vitam vel resuscitatione eius usurpatum [vid. συναποθνήσκω]. Ter in N. T. seq. dat. ut τῷ χριστῷ Col. 3, 1. quae h. l. verba quatenus figurate dicta sint, vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 373 fin. — τινὰ ἔν τινι i. e. *per aliquem* [vid. ἐν p. 171 col. 2 fin.] Col. 2, 12. — τινά Eph. 2, 6. Uti mirum Iesum in vitam revocavit Deus, ita religionis christianae ope τοὺς νεκροὺς τοῖς ἁμαρτήμασι ad vitam meliorem et beatiorem revocavit.

Συνέδριον, ίου, τό, (propr. consessus, ex σύν et ἕδρα) 1) *synedrium.* Appellatur ita in N. T. synedrium magnum i. e. iudicium supremum Iudaeorum cognoscens de causis religionis et civilibus, 71 assessores habens, cui praesidebat Pontifex maximus [הַנָּשִׂיא] vel ipse, vel vicarius eius [אַב בֵּית דִּין]. Congregabantur οἱ σύνεδροι ἐν τῇ βουλῇ vel ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, necessitate tamen urgente in aedibus etiam Pontificis maximi conveniebant Matth. 26, 3. 57. Ioh. 18, 24. Quemadmodum in causis religionis mortis poenam decernere eandemque, sententia a Procuratore romano confirmata, sumere a reo solebant (Ioh. 18, 31. 19, 6.), ita, ex quo Romanorum imperio subiecta esset Iudaea, ius vitae et necis ademtum iis erat civilibus in causis et rebus pertinentibus ad rempublicam. Cf. *Win.* bibl. Realwörterb. sub voc. *Synedrium.* — Legitur συνέδριον talmud. סַנְהֶדְרִין in N. T. a) propr. i. e. de cunctis assessoribus synedrii Matth. 5, 22. 26, 59. Marc. 14, 55. 15, 1. Ioh. 11, 47. quo l. sunt qui συνάγειν συνέδριον explicent: *eine Sitzung* der Synedristen *halten.* Cf. *de Wette* ad h. l. — Act. 5, 41. 22, 30. 23, 1. 15. 24, 20. (de consessu consultantium συνέδριον legitur Polyb. 1, 31. 3. Hdian. 4, 3. 21. Xen. H. G. 7, 1. 39.) — b) metonym. *consessus assessorum synedrii et locus, in quo conveniebant*, ubi dicitur aliquis ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν Act. 4, 15. vel στῆσαι τινὰ ἐν τῷ συνεδρίῳ Act. 5, 27. 34. vel: ἀγαγεῖν τινὰ εἰς τὸ συνέδρ. vel καθέζεσθαι ἐν τῷ συνεδρ. vel κράζειν ἐν τῷ σ. Luc. 22, 66. Act. 6, 12. 15. 26, 6. vel καταγαγεῖν τινὰ εἰς τὸ συνέδρ. Act. 23, 20 28. 5, 21. cf. Ios. Ant. 14, 9. (ita de loco, in quo conveniunt senatores vel consultantes Ael. V. H. 8, 12. Hdian. 1, 14. 8. 2, 12. 7. Xen. H. G. 2, 4. 23.)

2) *iudicium septem virorum*, a quo disceptabantur causae privatae et minores. Habuisse eiusmodi συνέδριον urbem quamque Iudaeae, testis est Ioseph. Arch. 4, 8. 14. Cf. *Win.* l. l. — Matth. 10, 17. Marc. 13, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Συνείδω, 1) aor. 2. συνεῖδον, *una cum aliis vidi*, [propr. Pol. 1, 23. 8.] transfertur ad mentis oculos: *bene*

intellexi, bene cognovi (σύν intendens, εἶδον) Act. 12, 12. συνιδών sc. τὰ γενόμενα. Act. 14, 6. — (2 Macc. 4, 41. Pol. 1, 4. 6. Plut. vit. Solon. c. 25. Dem. 1351, 6.) — 2) perf. 2. σύνοιδα, apud animum meum scio (ex σύν = apud animum [vid. σύν no. 8. e.] et οἶδα), conscius sum, ἐμαυτῷ οὐδέν 1 Cor. 4, 4. (Hdian. 7, 1. 3. Dem. 1471, 4. Xen. Mem. 2, 9. 6.) — partic. Act. 5, 2. — Saepius non extat in N. T.

Συνείδησις, εως, ἡ, (σύνοιδα) conscientia i. e. mens, quid rectum, quid pravum, iudicans; illud ut facias, hoc ut fugias, adhortans; illud laudans, hoc improbans vel: das Bewusstseyn des Verhältnisses meiner Sinnes- und Handlungsweise zum Sittengesetz, das Gewissen, a) cum art., seq. genit. personae, ut αὐτῶν Rom. 2, 15. 1 Cor. 8, 9. de h. l. verbis ἀσθενὴς οὖσα resolvendis: cum sit imbecillis vid. sub ἀγανακτέω observata. Tit. 1, 15. — αὐτοῦ 1 Cor. 8, 10. μοῦ Rom. 9, 1. — ὑμῶν Hebr. 9, 14. quo l. si, uti 2 Cor. 5, 11. ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν si ad conscientiam referuntur, quae sunt hominis ipsius vid. sub voc. θέλημα p. 228 col. 2. fin. ad Eph. 1, 11. monita. — ἡμῶν 2 Cor. 1, 12. συνείδησις ἡ ἑαυτοῦ, ἡ τοῦ ἑτέρου 1 Cor. 10, 29. — abest genit. personae facile e contextu et persona verbi cognoscendus [cf. Meyer ep. P. ad Rom. p. 280. ep. P. ad Cor. 1. p. 177.] 1 Cor. 10, 28. διὰ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν σ. scil. αὐτοῦ. Ioh. 8, 9. οἱ δὲ — ὑπὸ τῆς σ. scil. αὐτῶν ἐλεγχόμενοι ἐξῆλθον. 1 Cor. 10, 25 et 27. ἐσθίετε διὰ τὴν σ. ὑμῶν. Rom. 13, 5. ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι — διὰ τὴν σ. scil. ἑκάστου. — ἡ ἰδία σ. 1 Tim. 4, 2. — seq. genit. obiecti vel rei, cuius sibi conscius est aliquis [ut τοῦ μύσους sceleris abominandi Diod. Sic. 4, 65.], ut ἡ συνείδησις τοῦ εἰδώλου das Gewissen von dem in Frage seyenden Götzen i. e. das von der Götzenidee befangene Gewissen, wobei man sich das Götzenopferfleisch als solches, nicht aber sich vorstellt, dass es unbedenklich und ohne götzendienerischen Makel zu geniessen sey 1 Cor. 8, 7. τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει [de lectione τῇ συνηθείᾳ minus probanda vid. Meyer, de Wette, Griesbach, Knapp coll. Schott, et de dat. = vermöge, wegen, aus sub ἁμαρτία, vel = ita ut sub γλῶσσα monita] ἕως ἄρτι [posito pro: τῇ ἕως ἄρτι vermöge des bisletzigen Gewissens vid. Meyer ep. P. ad Cor. 1. p. 142. de Wette epp. P. ad Cor. p. 69. Matth. §. 272, b. not. Win. p. 127.] τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον [de lectione τῇ σ. τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον [vid. Griesb. Knapp, Schott, Meyer, de Wette] ἐσθίουσιν. — — b) sine artic. legitur, ut ἄλλη σ. ein fremdes Gewissen 1 Cor. 10, 29. — addito adiectivo, ut σ. ἀγαθή i. e. mens recti sibi conscia Act. 23, 1. quo l. si abest artic. vid. ad h. l. sub voc. πᾶς p. 386 col. 2 extr. notata et de dativo modi sub γλῶσσα observata. — 1 Tim. 1, 5. 19. 1 Petr. 3, 16. 21. — σ. ἀπρόσκοπος Act. 24, 16. καθαρά 1 Tim. 3, 9. 2 Tim. 1, 3. καλή Hebr. 13, 18. πονηρά mens male facti sibi conscia Hebr. 10, 22. (Hdian. 6, 3. 9.) — addito genit. obiecti vel rei, cuius sibi conscius est aliquis, ut μηδεμία σ. ἁμαρτιῶν kein Bewusstseyn von Sünden Hebr. 10, 2. — διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρω τι i. e. Dei mihi conscius suffero aliquid 1 Petr. 2, 19. — κατὰ συνείδησιν in sententia generali et iunctum c. verbo adverbii innerlich, im Gewissen, facit periphrasin Hebr. 9, 9. alii: in Absicht aufs Gewissen. — addito genit. pers. ut πᾶσα σ. ἀνθρώπων i. e. iedes über Wahrheit u. Lauterkeit richtende Menschengewissen 2 Cor. 4, 2. vid. ad h. l. paulo ante ad Hebr. 9, 14 et 2 Cor. 5, 11. observata. — Saepius non legitur in N. T.

Σύνειμι, f. συνέσομαι, (σύν, εἰμί) sum vel versor cum aliquo. Bis in N. T. sq. dat. [vid. συγχράομαι] Luc. 9, 18. Act. 22, 11. (3 Esr. 6, 2. Ael. V. H. 12, 52. Xen. Cyr. 1, 5. 14.)

Σύνειμι, (σύν, εἶμι eo) convenio. Extat tantum Luc. 8, 4. — (Hdian. 2, 9. 7. Xen. 5, 4. 19.)

Συνεισέρχομαι, a. 2. συνεισῆλθον, dep. med. c. aor. 2 act. (σύν, εἰσέρχομαι) una ingredior, sq. dat. pers. et εἰς c. accus. loci, ita bis in N. T. Ioh. 6, 22. 18, 15. — pro הָלַךְ Zach. 8, 21. (Xen. An. 5, 5. 10.)

Συνέκδημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, ἔκδημος qui abest a populo suo) peregrinationis socius. Bis in N. T. Act. 19, 29. 2 Cor. 8, 19. (Palaeph. fab. 46, 4. Ioseph. de vita sua §. 14.)

Συνεκλεκτός, ή, όν, (σύν, ἐκλεκτός electus) una cum aliquo delectus. Semel in N. T. 1 Petr. 5, 13. ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή sc. ἐκκλησία i. e. nobiscum ad salutem a Deo delecta. Vid. ἐκλεκτός. —

Συνελαύνω, f. ελάσω, a. 1. συνήλασα [de forma συνήλλασεν Act. 7, 26. vid. Meyer, de Wette, Griesb. coll. Win. p. 48 sq.] (σύν, ἐλαύνω) cogo, compello [propr. i. e. zusammentreiben Xen. Cyr. 1, 4. 14. Pol. 28, 5. 6.] i. e. adhortor, τινὰ εἴς τι aliquem ad aliquid. Legitur tantum Act. 7, 26. (Ael. V. H. 4, 15.)

Συνεπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ἐπί et μαρτυρέω) una et insuper testimonium exhibeo vel confirmo, mitbestätigen. Semel in N. T. τί τινι aliquid aliqua re [de quo dat. adminic. vid. ἀναιρέω] Hebr. 2, 4. συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ [scil. τὴν σωτηρίαν] σημείοις τε καὶ τέρασι. (Polyb. 26, 9. 3. Aristot. de mundo 5, 22.) Cf. Bleeck ep. ad Hebr. 2. a. p. 218.

Συνεπιτίθημι, fut. θήσω, (σύν, ἐπιτίθημι) simul impono [Num. 12, 11.]; med. συνεπιτίθεμαι, a. 2. συνεπεθέμην, simul aggredior, simul invado. Extat tantum Act. 24, 9. [de h. l. lect. vid. Griesb. Knapp, Schott.] συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι scil. τῷ Παύλῳ. (Pol. 1, 32. 2. Xen. Cyr. 4, 2. 3. Thuc. 6, 10.)

Συνέπομαι, imperf. συνειπόμην, (σύν, ἕπομαι) una sequor vel comitor aliquem, τινί [vid. ἀκολουθέω]. Legitur tantum Act. 20, 4. (2 Macc. 15, 2. Apollodor. Bibl. 3, 12. Thuc. 1, 60.)

Συνεργέω, ῶ, f. ήσω, (συνεργός) operor cum aliquo, operam meam cum opera alicuius coniungo, socius sum laboris, = adiutor sum a) τινί alicui, adiuvo aliquem vel aliquid, ita de rebus Iac. 2, 22. (1 Macc. 12, 1. Pol. 1, 48. 1. 1, 70. 5. Marc. Anton. 9, 40. Xen. Mem. 4, 3. 12. — de personis, ut de Deo laborum et conaminum Apostolorum adiutore Marc. 16, 20. 2 Cor. 6, 1. coll. 5, 21. — de hominibus Christianis opus Christi adiuvantibus 1 Cor. 16, 16. — b) τινὶ εἴς τι, adiutor sum alicui ad aliquid i. e. utilis sum alicui ad aliquid. Rom. 8, 28. τοῖς — εἰς ἀγαθόν iis, qui Deum diligunt, omnia vel tristis fortuna ad emolumentum conferunt. (Diod. Sic. 4. 76. Marc. Anton. l. l. πρός τι Diod. Sic. 4, 77. Ios. Ant. 1, 7. 1.) — Saepius non legitur in N. T.

Συνεργός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (σύν, ἔργον) socius operis, qui unum idemque opus cum aliquo tractat, adiutor, Mithelfer. Decies et ter in N. T. a) univ. τινί alicui rei, ita 3 Ioh. v. 8. ἵνα σ. γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ ut adiutores simus veritatis. — τινός alicuius rei, ut τῆς χαρᾶς ὑμῶν 2 Cor. 1, 24. (2 Macc. 14, 5. Hdian. 5, 8. fin. Xen. Mem. 2, 6. 26. Cyr. 2, 4. 10.) Vid. de genitivo rei post adiectiva cum σύν composita sub σύμμορφος notata. — b) de Apostolis opus, quod peragendum Christo dedit Deus, adiuvantibus, ita θεοῦ — ἐσμὲν συνεργοί 1 Cor. 3, 9. — c) de sociis et adiutoribus Apostolorum in eodem opere peragendo et continuando, seq. genit. personae, cui adiutor est aliquis Rom. 16, 21. Phil. 2, 25. 4, 3. Philem. v. 1. 24. — addito insuper vel: ἐν Χριστῷ Ἰ. i. e. in causa Iesu Christi [vid. ἐν p. 171 col. 1.] Rom. 16, 3. 9. vel: ἐν τῷ εὐαγγελίῳ Ἰ. Χ. [vid. ἐν p. 167 col. 2.] 1 Thess. 3, 2. — vel: εἴς τινα, εἴς τι ratione habita alicuius personae vel rei [vid. εἰς p. 144 col. 1. fin.] 2 Cor. 8, 23. Col. 4, 11. (Xen. Conv. 8, 38. Oec. 3, 10. πρός τι 2 Macc. 8, 7.) —

Συνέρχομαι, dep. med. cum a. 2. act. συνῆλθον, (σύν, ἔρχομαι) 1) convenio, zusammenkommen, sich versammeln, a) univ. nunc absol. Marc. 3, 20. Luc. 5, 15. Act. 1, 6. 2, 6. 10, 27. 16, 13. 19, 32. 21, 22. 28, 17. 1 Cor. 14, 26. (Hdian. 4, 11. 6. Xen. Mem. 1, 2. 42.) — nunc cum adv. loci, ut ἐνθάδε Act. 25, 17. ὅπου Ioh. 18, 20. — nunc sq. εἰς c. accus. loci Act. 5, 16. — vel effectum indicante 1 Cor. 11, 17. 34. Cf. εἰς p. 143 col. 2. — vel finali 1 Cor. 11, 33. vid. εἰς p. 143 col. 1 fin. — nunc sq. ἐν c. dat. loci 1 Cor. 11, 18. — nunc sq. ἐπὶ τὸ αὐτό 1 Cor. 11, 20. 14, 23. Vide ἐπί p. 188 col. 1 fin. — nunc sq. πρός τινα Marc. 6, 33. De h. l. lect. vid. Griesb. Schott, Knapp, Meyer, de Wette, Vater. — b) de iis, qui [ut Xen. Oec. 10, 4.] conveniunt in una domo habitaturi absol. Matth. 1, 18. Alii, ut 1 Cor. 7, 5. [vid. tamen de h. l. συνέρχεσθε vel συνέρχησθε habendo pro glossemate Griesb. Knapp, Schott, Meyer, de Wette] de coitu explicant. Ita legitur συνέρχεσθαι Diod. Sic. 3, 57. Xen. Mem. 2, 2. 4. et convenio Tacit. Annal. 11, 27. — c) συν-

ἔρχομαι sq. dativo motus τινί *convenio, confluo ad aliquem, sich bei Jem. versammeln, bei Jem. zusammenkommen* [vid. *Win.* p. 192. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 648.] Marc. 14, 53. Ioh. 11, 33. — 2) *eo cum aliquo, proficiscor cum aliquo, discedo cum aliquo* a) universe, σύν τινι c. *aliquo* Act. 9, 39. 10, 23. 45. 11, 12. addito dativo pers. simul loci mentione facta per ἀπό, ἐκ τινος Luc. 23, 55. Act. 21, 16. quo l. cogitatione addas: τινές. Vide μαθητής. — addito εἰς finali Act. 15, 38. — b) pro: *versor simul,* τινί *cum aliquo* Act. 1, 21. συνελθόντων [scil. ἕνα vid. v. 22. fin.] ἡμῖν ἀνδρῶν. — Saepius non extat in N. T.

Συνεσθίω, aor. 2. συνέφαγον, (σύν, ἐσθίω edo) *una cum aliquo edo, Tischgemeinschaft mit Jem. haben.* Quinquies in N. T. τινὶ *cum aliquo* [vid. συγχράομαι] 1 Cor. 5, 11. μετά τινος [vid. μετά p. 311 col. 2.] Gal. 2, 12. — ita pro אָכַל sq. אֵת Gen. 43, 32. 59. עִם Exod. 18, 12. (absol. Lucian. parasit. §. 22.) — in circumscriptione consuetudinis, quam habet aliquis c. aliquo, familiaris, τινί c. aliquo Luc. 15, 2. Act. 10, 41. 11, 3. — ita οἱ ο' Ps. 101, 5. —

Σύνεσις, εως, ἡ, (συνίημι quod v. propr. commissio Hom. Odyss. 10, 515.) 1) *intelligentia*, i. e. vel: prudentia in iudicandis rebus conspicua et studio rerum et usu parata 1 Cor. 1, 19. τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. — pro בִּינָה Deut. 4, 6. תְּבוּנָה Exod. 31, 3. (Diod. Sic. 1, 1. Xen. Cyr. 4, 5. 23. vel: rerum divinarum scientia, σύνεσις πνευματική *intelligentia* vel *scientia* largitorem habens Spiritum divinum Col. 1, 9. — abest πνευματική cogitatione addendum, ut σύνεσις ἐν πᾶσιν 2 Tim. 2, 7. vid. πᾶς p. 384 col. 1. et 168 col. 1. praeced. art. et seq. genit. personae, ut Luc. 2, 47. ἡ σ. μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τ. χρ. Eph. 3, 4. vid. ἐν p. 167 col. 1. ubi pro: Eph. 3, 3. lege: Eph. 3, 4. — Col. 2, 2. — 2) *mens* Marc. 12, 33. ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως. (Ael. V. H. 12, 1.) Saepius non legitur in N. T.

Συνετός, ή, όν, (συνίημι quod v.) *intelligens, prudens, doctus.* Quater in N. T. Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Act. 13, 7. 1 Cor. 1, 19. — pro מֵבִין 1 Chron. 15, 22. נָבוֹן Cohel. 9, 11. מַשְׂכִּיל Prov. 15, 23. חָכָם Gen. 41, 33. (Anthol. gr. T. 2. p. 75 et 118. ed. *Iacobs.* Ios. contr. Apion. 2, 16.) —

Συνευδοκέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, εὐδοκέω) *delector cum aliis aliqua re, probo aliquid cum aliis, mitbilligen.* Sexies in N. T. sq. dat. rei vel personae, quam probat aliquis cum aliis [de quo dat. vid. ξενίζω] Luc. 11, 48. Act. 8, 1. Rom. 1, 32. (1 Macc. 1, 57. 2 Macc. 11, 24.) — absolute Act. 22, 20. συνευδοκῶν. de h. l. lect. τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ suspecta vid. *Griesb. Knapp, Schott, Meyer, de Wette.* (Diod. Sic. 4, 24. Demad. 274, ult. 2 Macc. 11, 35.) — sq. infinit. συνευδοκῶ, *placet mihi, quod alteri placet, ich genehmige etwas mit Jemandem* 1 Cor. 7, 12. 13.

Συνευωχέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, εὐωχέω) *una convivio excipio;* passiv. συνευωχοῦμαι, *una cum aliis epulor.* Bis in N. T. nunc absol. ut Iud. v. 12. (Ios. Ant. 4, 8. 7.) — nunc τινί, *cum aliquo* [vid. συγχράομαι], ut 2 Petr. 2, 13. (Lucian. Ver. Hist. 2. §. 15.)

Συνεφίστημι, (σύν, ἐφίστημι quod v.) *una loco* vel *constituo aliquem* et in temporibus significationis intransit. *una insurgo*, sq. κατά τινος i. e. *contra aliquem.* Ita semel Act. 16, 22.

Συνέχω, f. ἕξω, (σύν, ἔχω) 1) *cohibeo, zusammenhalten*, ut τὰ ὦτα i. e. *aures* [manu] *cohibere* = *aures obturare* Act. 7, 57. — τινά = *constrictum teneo aliquem* Luc. 22, 63. (Xen. An. 7, 2. 8.) — 2) *urgeo,* τινά, i. e. *undique premo,* de multitudine Luc. 8, 45. — de obsidentibus Luc. 19, 43. — Ita pro צוּר 1 Sam. 23, 8. (2 Macc. 9, 2.) — metaph. i. e. vel: *ango,* συνέχομαι, *angor* Luc. 12, 51. — ἐκ τῶν δύο Phil. 1, 23. Vide ἐκ p. 151 col. 1. — vel: *incito, impello* 2 Cor. 5, 14. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, uti nos: *die Liebe, die Noth drängt mich.* — 3) συνέχομαι, *constringor, ich werde gefesselt,* metaph. a) de malis, ubi Lat. *corripior, afficior, ergriffen werden,* sq. dat. rei [vid. κατέχω fin.] ut νόσοις καὶ βασάνοις Matth. 4, 24. — Luc. 4, 38. 8, 37. Act. 28, 8. (Diod. Sic. 3, 32. 5, 63. Pol. 3, 63. 4. Palaeph. fab. 39.) — b) de studiis, = *teneor, intentus sum, totus sum in aliqua re,* ut τῷ λόγῳ Act. 18, 5. (Ael. V. H. 14, 22. Hdian. 1, 17. 22.) — Saepius non legitur in N. T.

Συνήδομαι, dep. passiv. (σύν, ἥδομαι delector; una cum aliis delector Xen. Mem. 3, 11. 10. Ael. V. H. 9, 21. Hdian. 8, 6. 2.) *apud animum meum* vel *mecum delector* [vid. σύν no. 3. e.] τινί, *aliqua re* [vid. ξενίζω]. Ita semel, ut τῷ νόμῳ Rom. 7, 22. (Eur. Hippol. v. 1286. Eur. Rhes. v. 961 vel 958.)

Συνήθεια, ας, ἡ, (συνηθής cohabitans, adsuetus Pol. 1, 74. 4. Xen. Mem. 4, 8. 2. propr. cohabitatio) *consuetudo, mos.* Bis in N. T. Ioh. 18, 39. ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν. 1 Cor. [8, 7. vid. de h. l. sub συνείδησις notata] 11, 16. (Diod. Sic. 3, 5. Hdian. 2, 6. 18. Xen. Ven. 12, 4.)

Συνηλικιώτης, ου, ὁ, (σύν, ἡλικία statura, aetas) *aequalis, eiusdem aetatis homo.* Extat tantum Gal. 1, 14. προέκοπτον — ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας. (Diod. Sic. 1, 53. Alciphr. 1. ep. 12. Dion. Hal. Ant. 10, 49.) Cf. de eiusmodi compositis sub συμμαθητής observata.

Συνθάπτω, f. ψω, (a σύν et θάπτω sepelio) *una sepelio* vel *pariter atque alter sepelio;* passivum: *pariter atque alter sepelior,* sq. dat. pers. ut αὐτῷ i. e. τῷ χριστῷ *uti Christus,* ita bis in N. T. Rom. 6, 4. Col. 2, 12. — Uti nimirum Apostolus vocabula ἀποθνήσκειν, σταυροῦν, συσταυροῦν, ἐγείρειν, ζωοποιεῖν, ἀναστῆναι, classica vel technica in historia Iesu, transferre amat ad ea, quae religione christiana suscipienda effici solent in hominibus tum *mentis* in melius [vitae novae] mutatae, tum spei felicitatis olim futurae conceptae [vitae novae] ratione habita, ita, quatenus homines lavacrum sacrum subeuntes aqua immergerentur, Iesu sepulto, eosdemque sordibus purgatos aquis emersos Iesu redeunti ex sepulcro i. e. homines vitiis purgatos Iesu praestantiore et beatiore vita donato comparat. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 364 seq. p. 378.

Συνθλάω, ῶ, f. ήσω, fut. 1. passiv. συνθλασθήσομαι [de a. 1. p. ἐθλάσθην vid. ad ἤκουσμαι sub ἀκούω monita] (σύν, θλάω quasso) *conquasso, contundo.* Bis in N. T. Matth. 21, 44 et Luc. 20, 18. ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται. — pro גָּדַע Ps. 107, 16. נָתַץ Ps. 57, 6. (Diod. Sic. 2, 57.)

Συνθλίβω, f. ψω, (σύν, θλίβω premo) *comprimo, urgeo.* Bis in N. T. de multitudine urgente, τινά Marc. 5, 24 et 31. (Sir. 34 vel 31, 4. Plut. T. 8. p. 761. ed. *Reiske.* Ios. de bell. iud. 3, 8. 8.) —

Συνθρύπτω, f. ψω, (σύν, θρύπτω) *confringo,* τὴν καρδίαν τινός, *animum alicuius frangere* i. e. *animi fortitudinem demere,* nos: *das Herz weich machen.* Semel ita Act. 21, 13. (Ita *frangere* Valer. Flacc. Argon. 6. p. 283. Lucan. Pharsal. 1. v. 354.)

Συνίημι, 3. p. plur. συνιοῦσι [Matth. 13, 13. 2 Cor. 10, 12. item particip. συνιών Matth. 13, 23. Rom. 3, 11. a forma praes. συνιέω cf. *Buttm.* §. 95, n. not. 5. §. 96. 1, 5. gram. max. §. 107, not. 8. p. 534. §. 108, not. 4. *Matth.* §. 210, not. 1. §. 212. Rost p. 436. *Win.* p. 77.] fut. συνήσω, aor. 1. συνῆκα, aor. 2. συνῆν, (σύν, ἵημι mitto; committo, zusammenbringen, mataph. mente committo) *intelligo* a) universe, absolute Matth. 13, 13 — 15. de h. l. συνῶσι praeferendo lectioni συνιῶσι vid. *Griesb. Schott, Knapp, Meyer, de Wette, Theile.* — v. 19. 23. 15, 10. Marc. 4, 12. 7, 14. 8, 17. 21. Luc. 8, 10. Act. 7, 25. 28, 26. 27. Rom. 15, 21. 2 Cor. 10, 12. Eph. 5, 17. — sq. accus. rei [cf. *Matth.* §. 349.] Matth. 13, 51. Luc. 2, 50. 18, 34. — τοῦ συνιέναι, *ut intelligerent* [vid. ὁ, ἡ, τό p. 338 col. 1.] Luc. 24, 45. (Cebet. tab. c. 3. Lucian. D. D. 6, 1. 2. 25, 1. Xen. Cyr. 1, 6. 2. Apol. §. 16.) — sq. ὅτι, loco accus. c. inf. [vid. ὅτι] Matth. 16, 12. 17, 13. (Hdian. 4, 15. 15. coll. Cebet. Tab. c. 3. Lucian. Dial. Deorr. 6, 11. Hdian. 2, 9. 15. Xen. Cyr. 1, 6. 2.) — sq. ἐπί τινι *bey etwas* [vid. ἐπί p. 187 col. 1.] Marc. 6, 52. οὐ γὰρ — ἄρτοις i. e. *neque enim intellexerant* [quidquam] *in panibus,* concise pro: οὐ συνῆκαν ἐπὶ τῷ σημείῳ τῷ γενομένῳ ἐν τοῖς ἄρτοις = *post miraculum, editum in panibus* Marc. 6, 52. — b) ex hebr. ὁ συνιών = *der praktisch Weise, homo probus* [„vere enim sapit homo pius, quia poenarum, quibus Deus maleficia vindicat, procellam devitat, delirat impius, quoniam in pestem impietati paratam se praecipitat" *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 175. *Meyer* ep. P. ad

Rom. p. 77.] Rom. 3, 11. Ita pro הִשְׂכִּיל Ps. 2, 6. בִּין Prov. 2, 5. יָדַע Exod. 36, 1. — Saepius non extat in N. T.

Συνίστημι, vel συνιστάνω [ita 2 Cor. 3, 1. 5, 12. 10, 12.] item συνιστάω [ita 2 Cor. 4, 2. 6, 4. 10, 18. Vide de hac forma praesentis sub ἀποκαθίστημι observata], f. συστήσω (σύν, ἵστημι) 1) *una colloco, zusammenstellen, zusammenbringen, eodem loco colloco*, et in tempp. intransitivae signif. *eodem loco sto*, τινί *cum aliquo, adsto alicui, bei Jemandem stehen, mit Jemandem dastehen* a) universe Luc. 9, 32. (absol. Xen. Cyr. 2, 1. 29. εἴς τι Hdian. 4, 15. 12.) — b) τινά τινι, *repraesento alicui aliquem, Jemanden mit Jemandem in Verbindung bringen = commendo alicui aliquem*, plene Rom. 16, 1. (1 Macc. 12, 43. 2 Macc. 4, 24. Cebet. tab. c. 11. Xen. Oec. 3, 14.) — ἐμαυτόν τινι *me ipsum commendo alicui, me ipsum vendito alicui*, de personis semetipsas laudantibus 2 Cor. 5, 12. οὐ γὰρ — διδόντες i. e. οὐ γὰρ γράφομεν ταῦτα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνοντες, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες. Cf. *Win*. p. 320. coll. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 283. — τινά 2 Cor. 3, 1. 10, 12. 18. 12, 11. (Xen. Cyr. 4, 5. 58. 7, 3. 12.) τινά τινι [*aliqua re*, de dat. adminic. vid. ἀναιρέω] πρός τινα 2 Cor. 4, 2. vid. de h. l. sub voc. συνείδησις notata. — — 2) *compono, ich setze zusammen*, in tempp. intransit. significationis: *compositus sum, consisto, consto* a) propr. ἐκ τινος *ex aliqua re*, addito τινί i. e. *vi alicuius* [vid. de hoc dat. usu κατέχω fin.] 2 Petr. 3, 5. de h. l. particip. συνεστῶσα = *quae composita est* vel *quae constat* vid. *Win*. p. 319. — (Aristot. de mundo c. 5. Dem. 230, 27. Hdian. 1, 9. 22. Xen. H. G. 2, 3. 29.) — sq. ἔν τινι = *auctore aliquo, per aliquem* [vid. de ἐν causam, qua nititur aliquid, indicante ἐν p. 172 col. 2 init.] Col. 1, 17. (Arist. de mundo c. 6.) — b) ex usu sinceris Atticis ignoto: *argumentis, quae rem continent, compositis collectisque doceo = ostendo, probo, demonstro, beweisen, erhärten* = δείκνυμι, ἀποδείκνυμι. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 159. — τί Rom. 3, 5. 5, 8. — σ. ἐμαυτὸν ὥς τις ἐν παντί *uti aliquis, ita memet ipsum demonstro in quavis re* 2 Cor. 6, 4. — sq. acc. c. infin. 2 Cor. 7, 11. (Diod. Sic. 14, 45.) — sq. dupl. acc., uno obiecti, altero praedicati [vid. ἀποδείκνυμι] ut ἐμαυτὸν παραβάτην Gal. 2, 18. (Diod. Sic. 13, 91. Philo quis rer. div. haer. p. 517. — ὡς εὔνουν Ios. Ant. 7, 2. 1.) — Saepius non habetur in N. T.

Συνοδεύω, f. εύσω, (σύν, ὁδεύω) *una iter facio, itineris socius sum*. Semel in N. T. sq. dat. [vid. συγχράομαι] Act. 9, 7. — (Sap. 6, 23. Hdian. 4, 7. 11.)

Συνοδία, ας, ἡ, (συνοδεύω) *comitatus*, metonym. [vid. αἰχμαλωσία] *itineris socii, die Karavane*. Legitur tantum Luc. 2, 44. — (Strabo 4. p. 314. Ios. Ant. 6, 12. 1.)

Συνοικέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, οἰκέω) *cohabito* [universe Xen. H. G. 2, 3. 4.] de coniugibus uno eodemque domicilio utentibus. Semel in N. T. sq. dat. [vid. συγχράομαι] 1 Petr. 3, 7. — (Sir. 25, 8. Ael. V. H. 4, 1. Diod. Sic. 3, 52. Dion. Hal. Ant. 2, 25. Hdian. 1, 6. 11. Xen. Cyr. 4, 4. 10.)

Συνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, οἰκοδομέω) *una aedifico* (3 Esr. 5, 68); pass. συνοικοδομοῦμαι *una cum aliis aedificor*. Semel Eph. 2, 22. de huius loci εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ vid. εἰς p. 142 col. 1 fin. — de ἐν ᾧ [scil. χριστῷ] = *cum quo coniuncti* [vid. ἐν p. 171 col. 2 fin.] ἐν πνεύματι i. e. *auctore Spir. divino* vid. ἐν p. 172 col. 1. —

Συνομιλέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ὁμιλέω quod vid. proprie: versor cum aliquo Cebet. Tab. c. 13.) *colloquor cum aliquo*, sq. dat. pers. [vid. συγχράομαι], ita semel in N. T. Act. 10, 27.

Συνομορέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ὁμορέω confinis sum Hdian. 6, 7. 5.) *confinis* vel *contiguus sum*, sq. dat. [vid. συγχράομαι], ita semel in N. T. Act. 18, 7.

Συνοχή, ῆς, ἡ, (coarctatio a συνέχω quod v.) *angustiae* [propr. Hom. Iliad. 23, 333.] metaph. pro: *anxietas*. Bis in N. T. συνοχὴ ἐν ἀπορίᾳ Luc. 21, 25. vid. de h. l. ἐν p. 169 col. 1. — θλῖψις καὶ συνοχὴ καρδίας [de quorum vocc. coniunctione pertinente ad anxietatis notionem augente vid. ἀγαλλιάω] 2 Cor. 2, 4. — (οἱ ο' Iob. 23, 3. Artemidor. 2, 3.)

Συντάσσω, vel ττω, f. ξω, (σύν, τάσσω ordino; una cum aliis ordino Dem. 1378, 26. Xen. Cyr. 8, 6. 14.) *iubeo, mando*. Bis in N. T. sq. dat. pers. [vid. παραγγέλλω] Matth. 26, 19. 27, 10. —pro צִוָּה Gen. 26, 11. (Diod. Sic. 1, 70. Ael. V. H. 9, 18. Xen. Cyr. 8, 2. 3.)

Συντέλεια, ας, ἡ, (συντελέω quod v.; perfectio, absolutio, Vollendung, Diod. Sic. 18, 14.) *finis alicuius rei*. Sexies in N. T. ut τοῦ αἰῶνος vel τοῦ αἰῶνος τούτου Matth. 13, 39. 40. 49. 24, 3. 28, 20. — τῶν αἰώνων Hebr. 9, 26. — pro כָּלָה Ier. 4, 27. קֵץ Dan. 12, 4. אַחֲרִית Deut. 11, 12. (Pol. 4, 28. 3. 11, 33. 7.)

Συντελέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, τελέω quod v.; propr. una perficio Hdian. 2, 2. 15.) 1) *prorsus perficio, absolvo, ad finem perduco, zu Ende bringen, vollenden* a) proprie: sq. accus. rei Matth. 7, 28. Luc. 4, 13. (Diod. Sic. 1, 3. Hdian. 4, 2. 20. Dem. 522, 4.) — de tempore Luc. 4, 2. 21, 27. — Ita pro הִקִּיף Iob. 1, 5. — b) *perficio* i. e. *eventu comprobo*, ut λόγον Rom. 9, 28. λόγον γὰρ συντελῶν scil. ἐστὶν ὁ θεός i. e. *quod enim dixit* [coll. v. 27.] *peragit*. — πάντα ταῦτα Marc. 13, 4. Alii metaph. dici h. l. existimantes explicant: *conficio* i. e. *consumo, destruo, ein Ende machen*. Ita pro כָּלָה Ies. 10, 22. — 2) *conficio* [propr. *verfertigen* Xen. Cyr. 6, 1. 50.] συντελεῖν διαθήκην i. e. *foedus pangere* Hebr. 8, 8. Ita pro כָּרַת Ier. 34, 15. — Saepius non legitur in N. T.

Συντέμνω, f. τεμῶ, perf. τέτμηκα, (σύν, τέμνω caedo; praecido, ut τὰς πρώρας τῶν νεῶν Thuc. 7, 36. minuo, decurto, ut τὴν μισθοφοράν Thuc. 8, 45. breviter absolvo i. e. vel: paucis verbis comprehendo, kurz abmachen, ut τὰ τῶν πολέμων κακά 2 Macc. 10, 10. λόγον Eur. Iphig. A. v. 1249. vel:) *viae compendio utens* i. e. *celeriter absolvo aliquid* [absol. Hdot. 7, 123. τοὺς πόνους Eur. Rhes. v. 450. τινά celeriter aliquem corripio Soph. Antig. v. 1090. συντόμως βοηθεῖν 3 Macc. 3, 25. συντόμως ποιεῖσθαι τὴν ἄφοδον Ios. Ant. 2, 15. 1.] λόγον i. e. *quod dixi = oraculum, celeriter perago*, ita bis Rom. 9, 28. λόγον γὰρ — συντέμνων i. e. *oraculum* [coll. v. 27.] Deus *peragit et celeriter peragit*. Ibid. ὅτι — γῆς *nam oraculum maturatum* [i. e. cuius eventum maturare vel accelerare decrevit] *ad eventum adducet Dominus in terris*. Cf. de h. l. verbis non ad textus hebraici, sed ad verba τῶν ο' Ies. 10, 22. 23. a Paulo excitatis et ad causam suam translatis *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 359 sq. coll. *Meyer* ep. ad Rom. p. 224 sq.

Συντηρέω, ῶ, f. ήσω, (σύν et τηρέω) 1) *una servo, conservo*, ita de vino et utribus simul conservatis Matth. 9, 17. Luc. 5, 38. — 2) *apud animum meum* vel *mecum servo* [vid. σύν no. 3. e.], τί, ut τὰ ῥήματα ταῦτα, Luc. 2, 19. (additur ἐν τῇ καρδίᾳ Dan. 7, 28. vel παρ' ἑαυτῷ Pol. 31, 6. 5.) — τινά = *apud animum meum aliquem observo = colo aliquem* Marc. 6, 20. — Saepius non extat in N. T.

Συντίθημι, f. θήσω, (σύν, τίθημι pono) *compono* [Xen. Mem. 3, 1. 7. Ael. V. H. 2, 23]; med. συντίθεμαι, a. 2. συνεθέμην, plusqpf. passiv. signif. medii [vid. ἐπικαλέω] συνετεθείμην signif. reflexiva [vid. βουλεύομαι] *mit oder unter einander übereinkommen, unter sich festsetzen, convenio*. Ter in N. T. seq. vel ἵνα finali [vid. ἵνα p. 240 col. 1. fin.] Ioh. 9, 22. — vel τοῦ c. infinit. consilii indice [vid. ὁ, ἡ, τό p. 338 col. 1.] Act. 23, 20. (seq. infinit. simplici Xen. An. 4, 2. 1.) — de paciscentibus = *polliceor*, sq. inf. ut αὐτῷ δοῦναι ἀργύριον. (1 Macc. 15, 27. Ios. Ant. 13, 4. 7. Xen. Oec. 12, 2.) —

Συντόμως, adv. (συντέμνω, quod v.) *concise*, metaph. *breviter*. Extat tantum Act. 24, 4. παρακαλῶ, ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως. (Ios. c. Apion. 1, §. 6 et 1.)

Συντρέχω, aor. 2. συνέδραμον, (σύν, τρέχω) 1) *concurro*, de multitudine concurrente, *confluo*, addito ἀπό c. genit. loci Marc. 6, 33. — sq. πρός τινα Act. 3, 11. (ἐπί τι 2 Macc. 3, 19. — absol. Plut. apophth. Alex. Mor. 2, p. 24. ed. *Tauchn*. Thuc. 6, 57.) — 2) *curro cum aliquo* [Xen. Cyr. 2, 2. 9.] metaph. sq. εἴς τι = *ruo c. aliquo in aliquid* 1 Petr. 4, 4. — Saepius non legitur in N. T.

Συντρίβω, f. ψω, (σύν, τρίβω tere) *frango, confringo* a) propr. sq. accus. ut τὰς πέδας Marc. 5, 4. 14, 3. ὀστοῦν Ioh. 19, 36. Apoc. 2, 27. — pro שָׁבַר Gen. 19, 9. רָצַץ Ps. 74, 14. (Ael. V. H. 19, 61. Diod. Sic. 19, 16. Xen. Cyr. 6, 1. 29. Thuc. 4, 11.) — *conquassandi* sens. κάλαμον *das eingeknickte Rohr* Matth. 12, 20. Ita pro רָצַץ Ies. 42, 3. — b) metaph. pro: *vires frango, conficio aliquem* Luc. 9, 39. de h. l. praesenti pertinente ad rem saepius repetitam vid. ἄν p. 23 col. 2. coll. *Bornem.* Schol. p. 61. (Hdian. 5, 4. 20.) — Rom. 16, 20. (Pol. 26, 3. 6.) — συντετριμμένος τὴν καρδίαν [de quo accus. vid. ἀριθμός, δίω] *fractus animo* i. e. *miser, afflictus* Luc. 4, 18. e lect. vulg. vid. *Griesb. Schott, Knapp, Theile, Meyer, de Wette.* (Ita absolute Polyb. 5, 58. 13. et additis: τοῖς φρονήμασι Diod. Sic. 11, 78. ταῖς διανοίαις Pol. 31, 18. 11. ταῖς ψυχαῖς Diod. Sic. 26, 8.) — Saepius non legitur in N. T.

Σύντριμμα, τος, τό, (συντρίβω contero; contritum, fractum) *contritio, Zermalmung.* Semel in N. T. Rom. 3, 16. σύντριμμα — ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. — pro שֹׁד Ies. 59, 7. עַצֶּבֶת Ps. 147, 3. קֶצֶף Prov. 23, 29.

Σύντροφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, τρέφω nutrio, una nutritus Xen. Mem. 2, 3. 4.) *una cum aliquo educatus.* Semel in N. T. Act. 13, 1. (2 Macc. 9, 29. Ael. V. H. 12, 26. Diod. Sic. 1, 53.)

Συντυγχάνω, aor. 2. συνέτυχον, (σύν, τυγχάνω) *convenio cum aliquo, occurro alicui, mit Jemandem zusammentreffen*, sq. dat. pers. Ita semel in N. T. Luc. 8, 19. οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. (Ios. Ant. 1, 19. 3. Hdian. 2, 14. 12. Xen. Mem. 2, 3. 16.)

Συντύχη, ης, ἡ, *Syntyche*, nomen propr. mulieris Phil. 4, 2.

Συνυποκρίνομαι, dep. passiv. [ita ὑποκρίνομαι Ctes. Pers. 41.] *una cum alio simulo*, sq. dat. pers., ita semel in N. T. Gal. 2, 13. — (absolute Plut. vit. Marii c. 14. Pol. 3, 52. 6. 3, 92. 5.)

Συνυπουργέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, ὑπουργέω adiuvo, opem confero) *una cum aliis adiuvo aliquem*, τινί i. e. *ratione habita alicuius* [de quo dat. usu vid. ἀγαλλιάω], ut τῇ δεήσει, ita semel in N. T. 2 Cor. 1, 11. (Lucian. in bis accusato §. 17.)

Συνωδίνω, νῶ, (σύν, ὠδίνω quod v.) *simul dolores partus sentio* [Porphyr. de abstin. 3, 10. Eur. Helen. v. 732 vel 726.] pro: *vehementissimos sentio dolores cum aliis.* Ita semel Rom. 8, 22. —

Συνωμοσία, ας, ἡ, (σύν, ὄμνυμι iuro) *coniuratio.* Legitur tantum Act. 23, 13. οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες. (συνωμοσία Diod. Sic. 1, 60. Hdian. 7, 1. 11. Thuc. 8, 81.)

Συρακοῦσαι, et συράκουσαι, ῶν, αἱ, [de quo plur. vid. ἄζυμος] *Syracusae*, hodie *Siragossa*, urbs maritima Siciliae celeberrima et amplissima, portu instructa, quam Strabo 6. p 415. e quinque urbibus in unam coaluisse et ambitum 180 stadiorum habuisse narrat. Fuit eadem urbs Archimedis patria. — Act. 28, 2. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. vocab.

Συρία, ας, ἡ, *Syria*, hebr. אֲרָם, regio amplissima Asiae maioris, sita inter Palaestinam, Taurum et Tigridem. Tempore exilii una cum Phoenicia regibus Babyloniorum, tum Persarum paruit. Postquam vero haec terra Romanorum imperio adiecta fuit, primum iuncta cum Palaestina a Proconsulibus administrabatur, post vero Syriam Proconsuli, Palaestinam Procuratoribus gubernandam tradere, imperatoribus visum est. Matth. 4, 24. Luc. 2, 2. Act. 15, 23. 41. 18, 18. 20, 3. 21, 3. Gal. 1, 21. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Syrien, Phoenicien.*

Σύρος, ου, ὁ, *Syrus.* Luc. 4, 27.

Συροφοινίκισσα, [ita *Griesb.* ed. *Schulz, Knapp, Theile*] etiam συροφοίνισσα [ita *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Syrophoenice, Fritzsche* Ev. Marc. p. 296. *Schott*, coll. *Meyer, de Wette*] ης, ἡ, *Syrophoenissa* i. e. mulier habitans in confiniis Tyri et Sidonis Marc. 7, 26.

Συροφοίνισσα, vid. vocab. praecedens.

Σύρτις, εως, vel ιος, ἡ, *Syrtis* i. e. locus maris vadosus et arenosus; infames maxime erant Syrtes maris Libyae in littore Africae Diod. Sic. 3, 49. Aristot. de mund. c. 3. §. 7. — Act. 27, 17.

Σύρω, f. ρῶ, *traho, ziehen, schleppen.* Quinquies in N. T. sq. accus. vel rei, ut τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων Ioh. 21, 8. — Apoc. 12, 4. — pro סָחַב 2 Sam. 17, 13. (Hdian. 5, 8. 17.) — vel personae, ut de iis, qui ad iudicem, ad vincula vel supplicium trahuntur Act. 8, 3. 14, 19. — iunct. c. pluribus particip., quorum alterum σύροντες resolvendum per: *cum*, alterum βοῶντες explicandum est per: *dum* [vid. ἀνάγω] Act. 17, 6. (Lucian. Lexiphan. 10. Arrian. dissert. epict. 1, 29.)

Συσπαράσσω, vel ττω, f. ξω, (σύν intendens, σπαράσσω, quod v.) i. q. σπαράσσω sed fortius: *vehementer distorqueo, lacero*, sq. accus., ita semel in N. T. Luc. 9, 42.

Σύσσημον, ου, τό, (neutr. adiect. σύσσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, una signatus. — a σύν et σῆμα, signum) *signum, ein Zeichen*, de signo, quod e composito datur [vox serioris aetatis pro Atticorum σημεῖον. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 418. 421. *Sturz* de dial. alex. p. 196]. Semel legitur Marc. 14, 44. — pro מַשְׂאֵת Iudd. 20, 38. 40. נֵס Ies. 5, 26. (Anthol. gr. T. I. p. 234. ed. *Iacobs.* Diod. 11, 61. Strabo 6. p. 428.)

Σύσσωμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (σύν, σῶμα corpus) *ad idem corpus pertinens*, vox soli Paulo propria neque nisi Eph. 3, 6. obvia de hominibus ad unum idemque σῶμα [scil. τοῦ χριστοῦ] i. e. *ad unum eundemque coetum* cultorum Iesu *pertinentibus.* Vide σῶμα.

Συστασιαστής, ου, ὁ, (σύν, στάσις seditio, vel στασιάζω) *socius seditionis.* Semel in N. T. Marc. 15, 7. — De nominibus huius generis v. sub συμμαθητής observata. —

Συστατικός, ή, όν, (συνίστημι quod v.) *commendans, commendaticius.* Semel in N. T. ut ἐπιστολή 2 Cor. 3, 1. (Arrian. dissert. epictet. 2, 3. Diog. Laërt. 5, 18. Stobaeus sermon. 64. p. 408.)

Συσταυρόω, ῶ, f. ώσω, (σύν, σταυρόω) *una cum alio crucifigo* vel *in crucem ago.* Quinquies in N. T. sq. τινά τινι, ita propr. Matth. 27, 44. Marc. 15, 32. Ioh. 19, 32. — metaph. de hominibus, qui, ut Christus, in crucem actus, vitam deposuit, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον i. e. pristinam agendi rationem deposuerunt. Vid. quae ad συνθάπτω supra observata sunt. — Rom. 6, 6. Gal. 2, 20.

Συστέλλω, f. στελῶ, (σύν, στέλλω) 1) *contraho*, [Theophr. Caus. pl. 1, 17. Diod. Sic. 1, 41.] τὸν καιρόν. 1 Cor. 7, 29. ὁ καιρὸς — ἐστὶν *tempus* [scil. τῆς παρουσίας der bis zur Parusie noch währende Zeitlauf] *contractum est.* Cf. ad h. l. *Meyer, de Wette.* — 2) *contego, obtego, bedecken*, τινά Act. 5, 6. (Eur. Troad. v. 376. ita περιστέλλω Ios. Ant. 19, 4. 1.) alii: *fasciis et linteis sepulcralibus obvolvo*, sens. *sepeliendum curo.* Vid. tamen *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Saepius non extat in N. T.

Συστενάζω, f. ξω, (σύν, στενάζω quod v.) *congemisco, una cum aliis gemisco.* Legitur tantum Rom. 8, 22.

Συστοιχέω, ῶ, f. ήσω, (σύν, στοιχέω ordine procedo) *in eodem ordine sum, τινί, cum aliquo* [ita de militibus Pol. 10, 21. 7.] i. e. *ich gehöre in dieselbe Kategorie mit etwas*, ita semel de Hierosolymis praesentibus eadem, qua Hagar [servili scil.] conditione utentibus ex opp. τῆς ἄνω ἱερουσαλήμ olim futurae Gal. 4, 25. (Ita σύστοιχος similis, congruus Pol. 13, 8. 1. Theophr. Caus. plant. 6, 4.)

Συστρατιώτης, ου, ὁ, (σύν, στρατιώτης miles) *commilito, miles socius* [Xen. An. 1, 2. 26. Isaeus 232, 8. Hdian. 1, 5. 8. Plut. Vit. Galb. c. 27.], relate ad res christianas = *laborum et periculorum ob Christi causam sustinendorum socius*, ita bis Phil. 2, 25. Philem. v. 2.

Συστρέφω, f. ψω, (σύν, στρέφω verto) *contorqueo, convolvo, colligo, zusammenraffen*, ut φρυγάνων πλῆθος, ita semel Act. 28, 3. (De hominibus collectis 1 Macc. 12, 50. 2 Macc. 14, 30. Diod. Sic. 3, 35.)

Συστροφή, ῆς, ἡ, (συστρέφω quod v.) *coitio, concursus*. Bis in N. T. de concursu tumultuoso Act. 19, 40. Vide de h. l. sub voc. λόγος p. 296 col. 2 notata. — ποιεῖν συστροφήν *sich zusammenrottiren, concursum facere* Act. 23, 12. (1 Macc. 14, 44. Dion. Hal. Ant. 7, 14. Pol. 4, 34. 6.)

Συσχηματίζω, f. ίσω, (σύν, σχηματίζω formo) *eandem formam do, quam habet alter*; passiv. *conformor*, signif. reflexiva [vid. ἁγνίζω] i. e. *eandem formam sumo*, metaph. *eosdem mores sequor, quos sequitur alter*. Bis in N. T. sq. dat. ut τῷ αἰῶνι τούτῳ Rom. 12, 2. 1 Petr. 1, 14. (Plut. vit. Numae c. 20. συσχηματίζονται πρὸς τὸν ἐν φιλίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ τῇ πρὸς αὐτούς.)

Συχάρ, ἡ, etiam σιχάρ, item, ut Act. 7, 16. συχέμ, ἡ, *Sychar*, nomen urbis, post Neapolis (Ios. de bell. Iud. 5, 4) vel Flavia Neapolis, hodie *Naplusa* appellatae. Haec Samariae vel Palaestinae mediae urbs, interiacens finibus tribus Ephraim et montibus Garizim et Ebal, assignata fuit Levitis atque asylo antiquitus inserviit Ios. 20, 7. 21. 28. Dirutam ab Abimelecho mox restituerunt Israelitae Iud. 9, 45. et quemadmodum memorabilis est ob comitia ibi habita, quae sequeretur regni 12 tribuum discissio, ita ab hoc inde tempore regum erat 10 tribuum et sedes Ieroboami 1 Regg. 12, 25. Eadem urbs etiam post exilii tempora metropolis fuit cultus samaritani. Ioh. 4, 5. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Sichem*.

Συχέμ, ὁ, *Sychem* vel *Sichem*, hebr. שְׁכֶם, nomen propr. viri, qui filius fuit Hemor et ob struprum Dinae, filiae Iacobi illatum, ab huius filiis trucidatus est Act. 7, 16.

Συχέμ, ἡ, *Sychem* i. q. συχάρ quod v. Act. 7, 16.

Σφαγή, ῆς, ἡ, (σφάζω vel σφάττω) *mactatio, iugulatio*. Ter in N. T. Act. 8, 32. ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη coll. Ies. 53, 7. ubi pro טֶבַח „Schlachtbank" habent: σφαγή. Rom. 8, 36. πρόβατα σφαγῆς i. e. *pecudes mactationi destinatae*. Cf. de genit. vi latius patente ἄζυμος. — Ita pro צֹאן הַהֲרֵגָה Zachar. 11, 4. et pro צֹאן טִבְחָה Ps. 44, 23. — Iac. 5, 5. ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς i. e. *wie in der Nähe des Schlachttages*. —

Σφάγιον, ίου, τό, (σφάζω vel σφάττω) *victima, hostia*. Semel in N. T. Act. 7, 42. — pro זֶבַח Amos. 5, 25. (Plut. v. Solon. c. 9. Pol. 4, 17. 11. Thuc. 6, 69.)

Σφάζω vel σφάττω vel σφάσσω, f. ξω, 1) *macto*, sq. accus. Apoc. 5, 6. 13. 13, 8. — pro שָׁחַט Ies. 22, 13. (Aesop. fab. 23. Xen. An. 2, 2. 9.) — 2) *occido, interficio*, sq. acc. 1 Ioh. 3, 12. ὃς ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Apoc. 5, 9. 6, 4. 9. 18, 24. (1 Macc. 1, 2. Aeschin. 27, 10. Xen. Cyr. 7, 3. 14. Hdot. 5, 5.) — *vulnerandi* sens. Apoc. 13, 3. Vide de h. l. sub εἰς p. 142 col. 1 fin. observata. — Saepius non legitur in N. T.

Σφόδρα, adv. (propr. nomin. plural. neutrius adiectivi σφοδρός acer, vehemens, v. ἀκριβής, πολλὰ sub πολύς) *vehementer, valde*. Undecies in N. T. nunc verbo postponitur, ut ἐκπλήττεσθαι Matth. 19, 25. λυπεῖσθαι Matth. 17, 23. 18, 31. 26, 22. πληθύνεσθαι Act. 6, 7. φοβεῖσθαι Matth. 17, 6. 27, 54. nunc adiectivis [de adverbio adiectivis postposito vid. *Bornem.* Schol. p. 115.], ut μέγας σφόδρα Matth. 2, 10. Luc. 18, 23. separatum ab adiectivo legitur Apoc. 16, 21. (Ios. Ant. 4, 5. 3. — Ael. V. H. 2, 1. Xen. Mem. 2, 7. 5.)

Σφοδρῶς, adv. (σφοδρός) *vehementer, acriter*. Semel in N. T. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν Act. 27, 18. (Sir. 13, 13. Hdian. 4, 13. 4. Xen. Oec. 5, 4.)

Σφραγίζω, f. ίσω, (σφραγίς sigillum) 1) *sigillum imprimo, signo* a) propr., sq. accus. ut τὸν λίθον Matth. 27, 66. — sq. ἐπάνω τινός Apoc. 20, 3. quo loco si, praecedente τὴν ἄβυσσον, dedit Ioh. ἐπάνω αὐτοῦ, nomen masculinum, cognatum voci ἄβυσσος, ut ὁ ᾅδης, ὁ τάρταρος, in mente habuerit necesse est. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 716. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 7, 5. 2. — (absol. Tob. 7, 16. Histor. dracon. v. 14. Diog. Laërt. 4, 59.) — b) trop. pro: *abscondo, claudo* = σφραγίζω σιγῇ, sq. accus. Apoc. 10, 4. 22, 10. (Stob. 34. p. 215. σφράγισον τοὺς μὲν λόγους σιγῇ.) — — 2) ex adiuncto: *notam imprimo, signo, bezeichnen*, τινὰ ἐπί τινος, ut ἐπὶ τῶν μετώπων *ein Zeichen auf die Stirne drücken* [vid. ἐπί p. 184 col. 1 extr.] Apoc. 7, 3. — ἐσφραγισμένας, *signo notatus* Apoc. 7, 4 — 8. (δελτοῖς σημάντροισιν Eur. Iphig. Taur. 1372.) — 3) cum, quae sigillo nostro obsignamus, a nobis profecta esse testamur, σφραγίζω metaph. dicitur pro: *confirmo, bestätigen* = μαρτυρέω, de rebus, sq. ὅτι Ioh. 3, 33. (Anth. gr. Vol. 2. p. 147. ed. *Iacobs.*) — sq. accus. pers. = *certe doceo* vel *testor, esse aliquem talem, qualem se esse profitetur* Ioh. 6, 27. — passiv. σφραγίζομαι, *confirmor*, τῷ πνεύματι — τῷ ἁγίῳ *ich werde als ein* πιστεύσας *bestätigt* oder *beglaubigt donatione spiritus div.* Eph. 1, 13. de h. l. ἐν ᾧ scil. χριστῷ vid. ἐν p. 171 col. 2 fin. — Eph. 4, 30. ἐν ᾧ [*per quem, quo auctore*, vid. ἐν p. 172 col. 1.] ἐσφραγίσθητε. — med. σφραγίζομαί τινα *argumentis doceo* vel *confirmo, esse aliquem meum*, ita de Deo, Paulum esse ministrum suum vel *civem esse regni sui*, confirmante 2 Cor. 1, 22. (Philo de vit. Mos. 1. p. 607. C. de somn. p. 588. E.) — σφραγίζομαί τινί τι e confusione duarum locutt. pro: σφραγισάμενος παραδίδωμί τινί τι *ich überliefere Jemandem etwas mich selbst* für die Richtigkeit der Uebergabe *verbürgend*, *me* vel *fidem meam interponens trado alicui aliquid*, i. e. *Jem. etwas richtig* oder *gewissenhaft überliefern* [vid. de vi medii in verbis desinentibus in ίζω *Rost* §. 113, not. 3.] Rom. 15, 28. (ita σφραγίζειν τὸ ἀργύριον 2 Regg. 22, 4.) — Saepius non legitur in N. T.

Σφραγίς, ῖδος, ἡ, 1) *sigillum alicui rei impositum* a) propr. Apoc. 5, 1. 2. 5. 9. 6, 1. 3. 5. 7. 9. 12. 8, 1. — pro חוֹתָם Cant. 8, 6. (Hist. Drac. v. 21. Hdian. 7, 6. 15. Pol. 24, 4. 10 et 15. Xen. H. G. 7, 1. 27.) — b) de annulo signatorio vel de instrumento, quod signandae alicui rei vel personae inservit Apoc. 7, 2. 9, 4. Ita pro חוֹתָם 1 Regg. 21, 8. — 2) metaph. = vel: *nota impressa*, de inscriptione 2 Tim. 2, 19. — vel: *firmamentum, argumentum, pignus* [affert enim appositum sigillum tabulis fidem] Rom. 4, 11. 1 Cor. 9, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Σφράττω v. φράττω.

Σφυρόν, οῦ, τό, *pedis malleolus* i. e. pars corporis infra suras, ad cuius utramque partem eminent tali. Legitur tantum Act. 3, 7. — (Diod. Sic. 20, 71. Aristot. Hist. An. 1, 15. Xen. H. G. 5, 4. 58. Dem. 442, 14.)

Σχεδόν, adv. (ἔχομαι quod v.; cominus) *nahe, beinahe, propemodum, fere*. Ter in N. T. Act. 13, 44. 19, 26. Hebr. 9, 22. (2 Macc. 5, 2. Hdian. 8, 4. 9. Thuc. 3, 68.) —

Σχῆμα, τος, τό, (ἔχω) *habitus* i. e. vel: universa conditio hominis externa corporis forma, gestu, incessu conspicua = *Haltung* Phil. 2, 7. de h. l. dat. vid. ἀγαλλιάω. (Xen. Mem. 2, 1. 22. 3, 10: 5. Hdian. 1, 9. 7.) vel: *rei alicuius status aut conditio*, ut τοῦ κόσμου τούτου i. e. *praesens saeculi quod nunc est* antemessiani *conditio* 1 Cor. 7, 31. (Ios. Ant. 3, 12. 3. Xen. Cyr. 7, 1. 49.)

Σχίζω, f. ίσω, *findo, discindo*. Decies in N. T. a) propr. sq. accus. rei Ioh. 19, 24. 21, 11. — Matth. 27, 51. Luc. 5, 36. 23, 45. — εἶδε — οὐρανούς Marc. 1, 10. vid. οὐρανός p. 364 col. 2. — pro בָּקַע Gen. 22, 3. Ies. 48, 21. pro קָרַע Ies. 37, 1. (Xen. Cyr. 5, 3. 49.) — εἰς δύο [vid. εἰς p. 144 col. 1.] *in duas partes* Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. — b) metaph. *in partes* vel *factiones divido* Act. 14, 4. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως. 23, 7. (Diod. Sic. 12, 6. Xen. Symp. 4, 60. — εἰς δύο γνώμας Lucian. Asin. 54.)

Σχίσμα, τος, τό, (σχίζω findo; id, quod fissum est) 1) *fissura, ruptura* Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. (Simili modo οἱ ό: σχισμή forma feminina [unde forsan barbarum illud: hanc schismam tollamus?] pro סָעִיף Ies. 2, 21.) — 2) metaph. *dissidium* Ioh. 7, 43. 9, 16. 10, 19. 1 Cor. 1, 10. 11, 18. 12, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Σχοινίον, ου, τό, (σχοῖνος, funis; funis ex iuncis confectus) *funis*. Bis in N. T. Ioh. 2, 15. Act. 27, 32. — pro חֶבֶל 2 Sam. 8, 2. 17, 13. (Dem. 1145, 6. Theocr. Idyll. 21. v. 11.)

Σχολάζω, f. άσω, (σχολή, otium; otiosus sum, cesso a labore Xen. Oec. 7, 1. Pol. 11, 25. 7.) 1) *vaco rei*,

operam do rei, sq. dat. rei [für etwas Zeit oder Musse haben, vid. de dat. commodi ἄγω] 1 Cor. 7, 5. ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ προςευχῇ. (Hdian. 1, 9. 8. 4, 11. 15. Xen. Cyr. 7, 5. 39. Dem. 594, 16.) — 2) *vacuus sum*, de loco, ut εὑρίσκει σχολάζοντα sc. τὸν οἶκον Matth. 12, 44. (τῷ δήμῳ σχολάζοντα — ἀπέδειξε τὸν τόπον Plut. vit. Cai. Gracch. c. 12.) — Saepius non legitur in N. T.

Σχολή, ῆς, ἡ, (otium Xen. Mem. 3, 9. 9. Aelian. V. H. 2, 20. Artemid. 2, 1. σχολὴν ποιεῖσθαι i. q. σχολάζειν studium impendere rei Xen. Mem. 3, 9. 9.) *schola*, *die Schule*. Legitur tantum Act. 19, 9. διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου τινός. (Plut. de audiend. poet. c. 7. ταῦτα γὰρ ἐν ταῖς σχολαῖς ἀκούομεν. Plut. vit. Arati c. 29. ὥςτε καὶ τοὺς φιλοσόφους ἐν ταῖς σχολαῖς ζητοῦντες. Strabo 14. p. 463. ἐν ᾧ σχολαὶ καὶ διατριβαὶ τῶν φιλοσόφων. Aristot. Polit. 5, 9.) Serioris aetatis esse hanc huius vocabuli significationem, docet *Lob.* ad Phryn. p. 401. *Win.* p. 25.

Σώζω, f. σώσω, perf. pass. σέσωσμαι [cf. *Buttm.* §. 88, 6. 3. b. gram. max. §. 98. *Matth.* §. 188. *Rost.* §. 84. sub σώζω] a. 1. p. ἐσώθην [a forma antiquiore σαόω vid. *Buttm.* §. 89, not. 3. §. 101. gram. max. §. 100, not. 3. §. 114. *Matth.* §. 191. *Rost* l. l.]

servo i. e. *salvum et incolumem praesto*; pass. *salvus et incolumis evado*

a) universe i. e. *periclitantem aliquem servo* vel *salvum et incolumem praesto*, sq. accus. pers. Matth. 8, 25. 14, 30. 24, 40. 27, 40. de h. l. duplici apodosi vid. sub ἄν p. 24 col. 1. ad Matth. 5, 18. adnotata et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 815. — v. 42. 49. Marc. 3, 4. 15, 30. 31. Luc. 6, 9. 23, 35. 37. 39. Act. 27, 20. 31. — οὐκ ἄν — σάρξ i. e. *omnis* σάρξ *periisset* [vid. ἄν p. 23 col. 1 init.] Matth. 24, 22. Marc. 13, 10. (οἱ ο' Gen. 19, 22. 1 Macc. 10, 83. Lucian. D. D. 3, 2. Xen. Anab. 3, 2. 10.) — in sententia acuta Matth. 16, 25. Marc. 8, 35. 9, 24. — in construct. praegnanti seq. ἐκ c. genit. loci [vid. ἐκ p. 148 col. 2 init.] = *salvum e loco aliquo perduco* Iud. v. 5. — vel sq. ἐκ c. genit. rei = *libero ex* vel *ab aliqua re*, ut ἐκ θανάτου Hebr. 5, 7. ἐκ τῆς ὥρας ταύτης Ioh. 12, 27. Cf. ἐκ l. l. — (1 Macc. 2, 50. Diod. Sic. 1, 83. Artemid. 2, 23. Xen. H. G. 7, 1. 16.)

b) ubi agitur de personis morbo laborantibus: *salvum et incolumem praesto*, sq. accus. Matth. 9, 22. Marc. 8, 34. 10, 52. Luc. 7, 50. 8, 48. 17, 19. 18, 42. Iac. 5, 15. — Matth. 9, 21. Marc. 5, 23. 28. 6, 56. Luc. 8, 36. 50. Ioh. 21, 72. Act. 4, 9. 14, 9. (Diod. Sic. 3, 57. Isaeus 7, 3.) —

c) ratione habita tum τοῦ αἰῶνος τούτου, inscitia, impietate, imbecillitate, miseriis et calamitatibus distincti, tum αἰῶνος τοῦ μέλλοντος, regni messiani inauguratione et bonorum omnis generis abundantia, pietate, libertate et felicitate insignis = *salvum praesto aliquem*, ἐκ τοῦ αἰῶνος τούτου εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, *transferens eum*, uno verbo: *beatum reddo aliquem*, ita aa) de Iesu, meliora docendo, solatia optima admovendo, virtutis exactae exemplum praeeundo, peccatorum veniam conciliando, fecilitatis tum nunc, tum olim obtinendae spem faciendo, σώζοντι aliquem, ita in locis, ubi dicitur σώζειν τινὰ ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 43 col. 1 fin.], ut ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν Matth. 1, 21. ἀπὸ τῆς γενεᾶς — ταύτης Act. 2, 40. ἀπὸ ὀργῆς Rom. 5, 9. — ubi κρίνειν et σώζειν, ζημιοῦσθαι et σώζεσθαι sibi opponuntur, vel ubi agitur de iudicio olim a Messia habendo Ioh. 3, 17. 12, 47. — ubi Deus dicitur σώζειν τινὰ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ [vid. εἰς p. 140 col. 1 fin.] 2 Tim. 4, 18. (ita σώζειν τινὰ εἰς τόπον τινά Diod. Sic. 2, 48. Paus. 7, 16. 3. Cebet. tab. c. 27. Xen. An. 6, 4 vel 2. 8.) — universe, i. e. ubi Deo moderante vel Iesu beneficio σώζεσθαί τις dicitur, sq. accus. pers. Matth. 10, 22. 18, 11. 24, 23. Marc. 13, 13. Luc. 13, 23. 19, 10. Ioh. 10, 9. Act. 2, 21. Rom. 9, 27. 11, 14. 1 Cor. 1, 21. 3, 15. 7, 16 bis. 9, 22. 1 Tim. 1, 15. 2, 4. 4, 16. 2 Tim. 1, 9. Tit. 3, 15. Hebr. 7, 25. Iac. 1, 21. 2, 14. 4, 12. 1 Petr. 3, 21. 4, 18. — Matth. 19, 25. Marc. 10, 26. 16, 16. Luc. 8, 12. 18, 26. Ioh. 5, 34. Act. 4, 12. 11, 14. 15, 1. 11. 16, 30. 31. Rom. 5, 10. 8, 24. 10, 9. 13. 11, 26. 1 Cor. 5, 5. 10, 33. 15, 2. Eph. 2, 5. 8. de h. l. τῇ χάριτι et διὰ τῆς πίστεως vid. χαρίζω et *Matth.* §. 396. not. 1. — 1 Thess. 2, 16. 2 Thess. 2, 10. 2 Tim. 2, 15. [Apoc. 21, 24.] — σωζόμενοι vel οἱ σωζόμενοι i. e. *ii*, *ad quos ita pertinet* ἡ σωτηρία *per Iesum parata*, *ut nunc iam ea potiti esse dici possint* Act. 2, 47. 1 Cor. 1, 18. 2 Cor. 2, 15. Cf. de hac praesentis vi *Win.* p. 394. *Herm.* ad Vig. p. 747. (Similiter σώζειν legitur Cebet. tab. c. 3. 4 et 15.) — τινὰ ἐκ τινος Iac. 5, 20. Saepius non extat in N. T.

Σῶμα, τος, τό, 1) *corpus*, *der Leib*, quatenus est totum aliquod, constans et ortum habens e partium certarum ad formam certam compage, „*in wiefern es die Ganzheit und Gemeinschaft zusammen gehöriger*, *zur Einheit verbundener Theile oder Glieder ist und in wiefern er eine Gestalt hat*" *Schulz* die christl. Lehre vom heil. AMahle p. 82 sqq. *Schulthess* evangel. Lehre vom heil. NMahle p. 80 sq. — A) proprie a) univ. ut σώματα ἐπίγεια, ἐπουράνια 1 Cor. 15, 40. σ. ψυχικόν, πνευματικόν v. 44 bis. Vide sub πνευματικός ad h. l. observata. — ὃ σπείρεις — σπείρεις 1 Cor. 15, 37. 38. — b) de corpore humano aa) dum vivit vel vivens cogitatur Matth. 5, 29. 30. 6, 22 bis. v. 23. 25 bis. 26, 12. 26. — ἔγνω τῷ σώματι = *mittelst des Körpers* [de dat. admin. vid. ἀναιρέω] Marc. 5, 29. — 14, 8. 22. Luc. 11, 34 bis. v. 36. 12, 4. 22. 23. 22, 19. Ioh. 2, 21. Rom. 1, 24. 4, 19. — τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας i. e. *corpus*, *quod est sedes et fons peccati* Rom. 6, 6. cf. ad h. l. *Win.* p. 173. et quae habet de corpore humano hactenus sede vel domicilio peccati, quatenus vel membrorum corporis ministerio peccatus vel peccatorum incitamenta continet facesque subiicit, quibus ad pravas cupiditates inflammamur *Fritzsche* op. P. ad Rom. Vol. 1. p. 379. — Rom. 6, 12. — τὸ σῶμα τοῦ θανάτου τούτου i. e. *corpus*, *in quod haec*, quam antea memoravi v. 9. 13. *mors tyrannidem exercet* Rom. 7, 24. Cf. *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 70. *Win.* l. l. — Rom. 8, 11. 23. 12, 4. — τῷ σώματι, *dem Leibe nach* [vid. ἀγαλλιάω] 1 Cor. 5, 3. — 6, 13. 15. 18. ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν *extra corpus* scil. quo utitur aliquis, *est* i. e. *iede andere Sünde*, *die ein Mensch* [scil. ausser der Hurerei] *begeht*, *berührt nicht den Körper selbst*. — v. 18. τὸ σῶμα ὑμῶν i. e. *corpus*, *quo quisque vestrum utitur* v. 19. De h. l. singulari vid. *Win.* p. 162. — v. 20. 7, 4 bis. 9, 17. 10, 16. 11, 24. 27. 29. 12, 12 ter. v. 14. 15 bis. v. 16 — 20. 22 — 25. 13, 3. — ποίῳ — σώματι i. e. *mit welch' einem Körper* [de dat. modum indicante vid. γλῶσσα] ἔρχονται 1 Cor. 15, 35. 2 Cor. 4, 10. 5, 6. 8. 10. 12, 2. 3. Gal. 6, 17. Phil. 3, 21 bis. Col. 2, 23. Hebr. 10, 5. 10. 22. 13, 3. Iac. 2, 16. 3, 2. 6. 1 Petr. 2, 24. — τὰς πράξεις τοῦ σώματος i. e. *mala corporis* [illecebrosi] *facinora* Rom. 8, 13. quo l. si *Griesb. Schulz*, *Schulthess*, alii codd. auctoritate praeferendam esse lectionem existimarunt τὰς πράξεις τῆς σαρκός sententia quidem convenire lectionem τὰς π. τοῦ σώματος locutioni τὰς π. τῆς σαρκός, bene tamen sententiarum oppositionem comparatam esse, quippe quod corpus [σῶμα] pro corporis parte, quae peccatorum incitamenta contineret, i. e. pro σαρκὶ vel carne commemoretur, *Fritzsche* l. l. Vol. 2. p. 132 sq. observavit. Cf. etiam *Schott*, *Knapp*, *de Wette*. — Ita pro בָּשָׂר Levit. 6, 10. גֵּוָה Iob. 20, 25. pro גְּשֵׁם Dan. 4, 30. — (Ael. V. H. 2, 5. Hdian. 1, 6. 1. Diod. Sic. 1, 79. Xen. Mem. 2, 8. 1.) — ubi distinguuntur σῶμα et ψυχή anima Matth. 10, 28. — ubi distinguuntur σῶμα et πνεῦμα animus Rom. 8, 10. — σώματι καὶ πνεύματι = *hinsichtlich des Leibes und Geistes* 1 Cor. 7, 34. — Iac. 2, 26. — ubi σῶμα, ψυχή et πνεῦμα periphrasin faciunt *totius hominis* vel ἀνθρώπου 1 Thess. 5, 23. Cf. *Schulz* l. l. p. 86. *Schulthess* l. l. p. 81. — ubi, quae sunt hominis ipsius, propterea ad corpus referuntur, quod huius praecipua est pars in re praesente [vid. γλῶσσα et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 459.] Rom. 7, 4. 12, 1. 2 Cor. 10, 10. Eph. 5, 28. Phil. 1, 20. (Aeschin. in Timarch. p. 173. Xen. An. 1, 9. 12.) — ubi commemoratur σῶμα τῆς σαρκὸς αὐτοῦ scil. χριστοῦ i. e. vel τὸ σῶμα τὸ σαρκικὸν τοῦ χριστοῦ i. e. *corpus Christi e carne compositum* = *humanum Christi corpus* Col. 1, 11. vel τὸ σ. τῆς σαρκός hominum *corpus e libidinosa carne constans* Col. 2, 11. — — bb) ubi corpus humanum mortuum memoratur, ita Matth. 27, 52. 58. 59. Marc. 15, 43. 46. Luc. 23, 52. 55. 24, 3. 23. Ioh. 19, 31. 38. 40. 20, 12. Act. 9, 40. Iud. v. 9. — pro נְבֵלָה Ios. 8, 29. פֶּגֶר Gen. 15, 11. (Hdian. 4, 2. 2. Diod. Sic. 3, 58. Xen. Cyr. 8, 7. 25 et 26.) cf. *Schulz* l. l. p. 91. *Schulthess* l. l. p. 81. — ubi, quod agitur de corpore, cuius caput detruncatum erat, poni poterat vel debuerat τὸ πτῶμα = *cadaver* Matth. 14, 12. Vide de h. l. lectione *Griesb. Schulz* l. l. p. 91. *Schott*, *Knapp*,

Fritzsche, Meyer. — — c) de corpore bestiarum, vel dum vivum cogitatur Iac. 3, 3. — vel ubi de mortuo agitur Luc. 17, 37. De codd. exhibentibus πτῶμα cf. *Griesb. Schulz* l. l. p. 91. *Schott, Knapp, Meyer, de Wette.* — ratione habita eorum, quae in sacrificiis piacularibus offerendis lex mos. praescribebat Hebr. 13, 11. coll. Exod. 29, 14. Num. 19, 3. —

B) metaphor. *totum aliquod, partibus multis arctissime iunctis constans, ein aus mehreren Gliedern oder Theilen zusammengesetztes und geordnetes Ganzes* [universe, ut διὸ καὶ τὸ μὲν ἅπαν σῶμα τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης ἀπαρτίζεσθαι· τὰ δὲ τούτων μέρη πέντε τὰ προειρημένα, τό τε πνεῦμα, καὶ τὸ πῦρ, καὶ τὸ ξηρόν, ἔτι δὲ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ τελευταῖον τὸ ἀερῶδες, ὥςπερ ἐπ' ἀνθρώπου κεφαλήν, χεῖρας καὶ πόδας καὶ τἄλλα μέρη καταριθμοῦμεν, τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ σῶμα τοῦ κόσμου συγκεῖσθαι πᾶν ἐκ τῶν προειρημένων Diod. Sic. 1, 11. Δαυίδης δὲ τήν τε κάτω πόλιν περιλαβὼν καὶ τὴν ἄκραν συνάψας αὐτῇ, ἐποίησεν ἓν σῶμα Ios. Ant. 7, 3. 2.] et si de hominibus in corpus unum iunctis agitur: *„ein aus unterschiedlichen Personen bestehender zu einem Ganzen verbundener Verein, die nicht als mehrere, lose und ledige, von einander unabhängige Wesen, sondern als unter Einem Namen begriffen gedacht werden"* *Schulthess* l. l. p. 82. *Schulz* l. l. p. 90. — Ita a) de cultoribus Iesu in unum coetum coniunctis, habentem Iesum τὴν κεφαλήν i. e. dominum imperantem et prospicientem, ita τὸ σῶμα τοῦ χριστοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία Col. 1, 24. vel αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας v. 18. — 1 Cor. 12, 27. Eph. 1, 23. 4, 12. 5, 30. — abest αὐτοῦ 1 Cor. 6, 13. — ἓν σῶμα — ἐν χριστῷ i. e. *in der Verbindung mit Christus betrachtet* [vid. ἐν p. 171 col. 1.] Rom. 12, 5. — absque τοῦ χριστοῦ vel ἐν χριστῷ 1 Cor. 10, 17. 12, 13. Eph. 2, 16. 4, 4. 16 bis. 5, 23. Col. 2, 19. 3, 15. — b) de duabus personis in unum corpus vel in unum coniugium aut contubernium coniunctis 1 Cor. 6, 16. Cf. *Schulthess* l. l. p. 241. —

2) adhibetur circumscribendis eiusmodi personis, in quibus iudicandis et aestimandis respicitur maxime corpus eiusque conditio et indolis, *der Mensch rein körperlich gefasst* (universe, ut τὰ φίλτατα καὶ οἰκειότητα σώματα, de liberis Aeschin. c. Ctesiphont. pag. 470. σώματα ἐλεύθερα Dem. 910, 13.) de servis = *mancipium* Apoc. 18, 13. (Iob. 10, 11. 2 Macc. 8, 11. Pol. 1, 63. 6. 12, 16. 5. Marc. Anton. 1, 16. Plut. vit. Cimon. c. 9.) — Esse hunc huius voc. usum serioris aetatis, cum antiquior aetas dixerit σώματα δοῦλα, σώματα αἰχμάλωτα, σώματα οἰκετικά vel τῶν οἰκετῶν Dem. 480, 10. Aeschin. c. Timarch. p. 42. 120., docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 378. — Cf. etiam *Schulthess* l. l. p. 242.

3) ex opp. τῆς σκιᾶς pro: *res ipsa* Col. 2, 17. ἅ — μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ i. e. *der Körper aber ist Christi* vel: *gehört Christo zu*, vel: *findet sich in, bei Christus* cf. *Win.* p. 336. (Lucian. Hermotim. §. 79. οὐχὶ — τις φαίη, τὴν σκιὰν ὑμᾶς θηρεύειν, ἐάσαντας τὸ σῶμα. Ios. de bell. iud. 2, 2. 5. σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας, ἧς ἥρπασαν ἑαυτῷ τὸ σῶμα.) Saepius non legitur in N. T.

Σωματικός, ή, όν, (σῶμα) *corporeus, ad corpus pertinens.* Bis in N. T. ut σωματικὸν εἶδος *aliqua species corporea* Luc. 3, 22. ἡ σ. γυμνασία 1 Tim. 4, 8. (Pol. 4, 5. 1. 6, 5. 7. 8, 12. 9.)

Σωματικῶς, adv. *corporaliter, ut in corpore.* Semel in N. T. Col. 2, 9. quo loco alii explicant: *vere* vel *revera* v. σῶμα no. 3.

Σώπατρος, [de huius nominis forma vid. *Win.* p. 94.] ου, ὁ, *Sopater*, nom. propr. viri Act. 20, 4. commemorati.

Σωρεύω, f. εύσω, *coacervo, congero.* Bis in N. T. τὶ ἐπί τι Rom. 12, 20. (Diod. Sic. 1, 62. Polyb. 16, 11. 4. Hdian. 4, 15. 14.) — τινά τινι = *acervo alicuius rei impleo* (ut λιβάνῳ τοὺς βωμούς Hdian. 4, 8. 20. Cicer. Agr. 2, 25. habes tantam pecuniam, qua hosce omnes agros — non modo emere, verum etiam coacervare [i. e. acervis pecuniae implere] possis); pass. σωρεύομαί τινι *acervo alicuius rei impleor* i. e. *obruor aliqua re*, ut ἁμαρτίαις 2 Tim. 3, 6.

Σωσθένης, ου, ὁ, *Sosthenes*, nom. propr. viri christiani Act. 18, 17. 1 Cor. 1, 1. obvii.

Σωσίπατρος, ου, ὁ, *Sosipater*, nom. propr. viri christiani Rom. 16, 21. commemorati.

Σωτήρ, ῆρος, ὁ, (a σώζω) *soter, servator, qui incolumem praestat aliquem et ad statum beatiorem evehit.* Appellatur hoc nomine in N. T. a) Deus in appositionibus articulo nunc praecedente et addito genitivo personae Deum servatorem suum agnoscentis et venerantis, ut ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου Luc. 1, 47. vel ὁ σ. ἡμῶν θεός 1 Tim. 2, 3. Tit. 1, 3. 2, 10. 3, 4. nunc sine artic., ut θεός, σωτὴρ ἡμῶν 1 Tim. 1, 1. Iud. v. 25. — ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων 1 Tim. 4, 10. — ita pro יֶשַׁע Ps. 24, 5. יְשׁוּעָה Ies. 12, 2. מוֹשִׁיעַ Ies. 45, 15. 21. (Sir. 51, 1. Eodem modo apud Graecos σωτήρ erat in nominibus Deorum, ut Iovis Xen. Cyr. 7, 1. 10. item Apollinis Dem. 1072, 18. τῶν διοσκούρων Ael. V. H. 1, 30.) — b) Iesus, vel quatenus erat is, qui Messiae nomine a Iudaeis expectabatur Luc. 2, 11. quo l. si abest articulus, vide quae sequuntur accuratiorem huius σωτῆρος definitionem habentia. Cf. ὁ, ἡ, τό p. 338 col. 2. med. — vel quatenus docendo, adhortando, promittendo, virtutis exemplum praeeundo, mortis supplicium sustinendo inscitiae tenebris, peccati miseriae mortisque metui eripuit genus humanum, ita ὁ σωτήρ c. artic. ἰησοῦς χ. ὁ σωτὴρ ἡμῶν Tit. 1, 4. 3, 6. ὁ σ. ἡμῶν ἰ. χρ. 2 Tim. 1, 10. Tit. 2, 13. ὁ κύριος καὶ σωτὴρ ἰ. χρ. 2 Petr. 2, 20. 3, 2. 18. de h. l. artic. non repetito vid. *Win.* p. 121. ὁ κύριος ἡμῶν καὶ σ. ἰ. χρ. 2 Petr. 1, 11. — οὗτός ἐστιν — ὁ σ. τοῦ κόσμου Ioh. 4, 42. — sine articulo, ubi constitutus, missus esse, expectari coelitus venturus dicitur ut existat σωτήρ Act. 5, 31. 13, 23. Eph. 5, 23. Phil. 3, 20. 1 Ioh. 4, 14. — vel ubi cum Deo simul fit mentio Iesu servatoris, ut ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ σ. ἰ. χ. 2 Petr. 1, 1. (Simili modo viri bene de republica vel de singulis hominibus meriti σωτήρων nomine condecorabantur apud Graecos cf. Xen. H. G. 4, 4. 6. idem Ages. 2, 13. Hdian. 3, 12. 4. Plut. Vit. Arati c. 53. Appian. Bell. civ. 2. p. 494. Anthol. gr. T. 4. p. 245. no. DCIX et ad h. l. *Iacobs.* T. 12. p. 203 et 204.) — Saepius non legitur in N. T.

Σωτηρία, ας, ἡ, (σωτήρ) 1) *salus* a) univ. Luc. 19, 9. ὁδὸς σωτηρίας [vid. ὁδός] Act. 16, 17. — b) de salute ad externam alicuius conditionem pertinente, ut ad vitae viriumque corporis conservationem = *Rettung, Erhaltung* Act. 27, 34. Hebr. 11, 7. (2 Macc. 3, 32. Ios. Ant. 2, 9. 7. 7, 1. 1. Diod. Sic. 16, 43. Aeschin. 20, 24.) — vel ad liberationem ab aliorum vexationibus Act. 7, 25. — c) de salute messiana, ἡ σωτηρία *das messianische Heil* aa) univ. Ioh. 4, 22. — bb) qualem Iudaei sibi finxerant Luc. 1, 69. κέρας σωτηρίας [propr. rupes salutis i. e. rupes tutelam et securitatem ab hoste insequente praebens; trop. de Deo tutore et vindice suorum fortissimo 2 Sam. 22, 3. Ps. 18, 3.] appellatur Messias utpote vindex et servator fortissimus. — seq. ἔκ τινος [vid. ἐκ p. 148 col. 2.] i. e. salus quae est in liberatione ab aliquo Luc. 1, 71. sq. ἔν τινι i. e. *constans in* Luc. 1, 77. Vid. ἐν p. 170 col. 1. init. — cc) qualem missis Iudaeorum opinionibus theocraticis, Iesus ex voluntate patris omnibus omnino hominibus paravit, *salus per Christum parta, salus messiana* ad mentem et animum maxime pertinens [vid. σώζω no. c.] Ita ἡ σωτηρία c. artic. *das messianische Heil* Act. 4, 12. 13, 26. Rom. 11, 11. 13, 11. περὶ ἧς σωτηρίας 1 Petr. 1, 10. Iud. v. 3. — addito genit. personae, cui vel offertur vel contigit ἡ σ. 2 Cor. 1, 6. Eph. 1, 13. Phil. 2, 12. Hebr. 2, 10. — abest haud raro articulus, quippe quod non agi, nisi de salute messiana, lectores ipsi intelligerent [cf. *Bleeck* Vol. 2. a. p. 190 et ὁ, ἡ, τό p. 339 col. 2. sub M.] Rom. 10, 1. 2 Cor. 6, 2 bis. Vide de h. l. sub voc. ἡμέρα p. 225 col. 1. notata. — μετάνοια εἰς ἀμεταμέλητον σ. *morum emendatio, gignens* vel *ducens ad* [vid. εἰς p. 142 col. 1. init.] *salutem*, cuius non poenitet 2 Cor. 7, 10. cf. ad h. l. *Meyer, de Wette, Fritzsche* dissert. 1. p. 10. — Phil. 1, 19. 1 Thess. 5, 8. 9. 2 Thess. 2, 13. 2 Tim. 2, 10. 3, 15. Hebr. 1, 14. 2, 3. 6, 9. 9, 28. 1 Petr. 2, 2. — addito ψυχῶν 1 Petr. 1, 9. — metonym. pro: *salutis messianae praeco* Act. 13, 47. quo l. quae Ies. 49, 6. de propheta praedicantur, ad munus apostolicum transferuntur. — = *felicitas aeterna* i. e. *felicitas in Messiae regno et in vita altera obtinenda* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 43.] addito nunc αἰώνιος Hebr. 5, 9. (ita pro תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים Ies. 45, 17. nunc nude positum Rom. 1, 16. 10, 10. Phil. 1, 28.

Hebr. 1, 14? — metonym. pro: *salutis aeternae causa* 2 Petr. 3, 15. — 2) ex hebr. dicendi ratione: *victoria* Apoc. 7, 10. — iunct. c. nomin. dignitatem, maiestatem alicuius, ut Dei, significantibus Apoc. 12, 10. ad quem l. vid. *γίνομαι* p. 83 col. 2 fin. — 19, 1. — ita pro יְשׁוּעָה 1 Sam. 14, 45. 2 Sam. 5, 1. — Saepius non extat in N. T.

Σωτήριος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (*σωτήρ*) *salutifer*, *salutaris*. Quinquies in N. T. Tit. 2, 11. *ἡ χάρις ἡ σωτήριος*. (Sap. 1, 14. Diod. Sic. 14, 30. Lucian. Dial. Deorr. 26, 4. Xen. Mem. 3, 3. 10.) — Neutr. c. articulo substantivi vim habet [vid. *ἀδύνατος*] = *ἡ σωτηρία* *salus*, *τοῦ θεοῦ* i. e. *salus messiana Deum auctorem et largitorem habens*. Act. 28, 28. Eph. 6, 17. vid. ad h. l. sub *περικεφάλαια* notata. — Ita pro יְשׁוּעָה Ps. 98, 2. — metonym. pro *ὁ σωτήρ*, *τοῦ θεοῦ*, *quem Deus constituit σωτηρίας auctorem et largitorem* Luc. 2, 30. 3, 6. —

Σωφρονέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*σαός*, *σῶς* sanus, *φρήν* mens) 1) *sanae mentis sum*, *mentis compos sum* Marc. 5, 15. Luc. 8, 35. 2 Cor. 5, 13. de h. l. dat. *ὑμῖν* vid. *σύ* fin. (Hdian. 4, 14. 9. Apollod. Bibl. 3, 5.) — 2) *moderatus sum*, *mihi tempero* Tit. 2, 6. 1 Petr. 4, 6. (Xen. Mem. 3, 5. 21.) — de personis moderatis in pretio de se statuendo, ubi opp. *ὑπερφρονεῖν* Rom. 12, 3. *φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν*. Vide de h. l. *εἰς* p. 142 col. 1. (Xen. Mem. 2, 7. 8 et Cyr. 3, 2. 2.) — Saepius non legitur in N. T.

Σωφρονίζω, f. *ίσω*, (facio aliquem *σώφρονα* i. e. mentis compotem) *in officio contineo*, *adhortandi* stu. sq. accus., ita semel in N. T. Tit. 2, 4. (Xen. An. 5, 9. vel 6, 1. 28. 7, 7. 24 et Cyr. 3, 1. 27.)

Σωφρονισμός, *οῦ*, *ὁ*, (*σωφρονίζω* quod v.; adductio ad mentem sanam) *adductio ad modestiam*, *πνεῦμα σωφρονισμοῦ* i. e. *πνεῦμα* reddens homines *σώφρονας*, ita semel 2 Tim. 1, 7. (Ios. Ant. 17, 9. 2. de bell. iud. 2, 1. 3.)

Σωφρόνως, adv. (*σώφρων* quod v.; sanae menti convenienter Plato repubi. 1, 6.) *caste*, *temperanter*. Semel in N. T. Tit. 2, 12. (Hdian. 5, 8. 3. Xen. Cyr. 4, 1. 15.)

Σωφροσύνη, *ης*, *ἡ*, (*σώφρων*, quod v.) 1) *mentis sanitas* Act. 26, 25. *ῥήματα σωφροσύνης verba*, quae suppeditat *ἡ σ.* = *verba sobria*. Vide *ἁγιωσύνη*. — (Xen. Mem. 1, 1. 16.) — 2) *temperantia*, *moderatio*, *modestia* 1 Tim. 2, 9. 15. (Cebet. Tab. c. 20. Plato Phaedon. c. 13. ed. *Fischer*. Ael. V. H. 2, 1. Quibus adde, quae de *σωφροσύνης* notione et natura habet Cicero Quaest. tusc. 3, 8.) Saepius non legitur in N. T.

Σώφρων, *ονος*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (*σαός*, *σῶς* sanus, *φρήν* mens; mentis compos Xen. Mem. 3, 9, 4.) *temperans*, *modestus*, *moderatus*. Quater in N. T. 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 2, 2. 5. (Ael. V. H. 3, 30. Hdian. 1, 2. 3. Xen. Cyr. 4, 1. 25.)

T.

Ταβέρναι, *ῶν*, *αἱ*, *tabernae*, vox latina, *τρεῖς ταβέρναι*, *tres tabernae*, nomen *ξενοδοχείου* exstructi ad viam Appiam, ad quod devertebant viatores vino et cibo sese recreaturi. Ab urbe Roma uti aberant tres tabernae sex milliaria germanica, ita a foro Appii, distante a Roma urbe milliaria germanica octo, duo milliaria distabant Act. 25, 15. (Cicero ad Attic. 1, 2. 10.) Cf. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Forum Appii* et *Tretabern*.

Ταβιθά, *ἡ*, *Tabitha*, nom. propr. mulieris Act. 9, 36. 40. commemoratae.

Τάγμα, *τος*, *τό*, (a *τάσσω*, ordino; propr. i. q. *τὸ τεταγμένον* dispositum, ordinatum; ordo, vel agmen militare ordine dispositum Ios. de bell. iud. 3, 4. 2. Diod. Sic. 17, 80.) *ordo constitutus*, *bestimmte Reihenfolge* [vid. *τάξις*]. Semel 1 Cor. 15, 23. Aliter *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 256. „*Paulus*, inquiens, *versinnlicht die verschiedenen Abtheilungen der Auferstehenden als verschiedene Truppenschaaren.*"

Τακτός, *ή*, *όν*, (*τάσσω* ordino; ordinatus) *statutus*, metaph. pro: *certus*, *status*. Legitur tantum Act. 12, 21. *τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ*. De dat. ubi quaeritur: quando? v. sub voc. *γενέσια* observata. — (Dion. Hal. Ant. 2, 74. Pol. 3, 100. 6. Xen. H. G. 6, 1. 24. Thuc. 4, 65.)

Ταλαιπωρέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*ταλαίπωρος*, quod v.; graves labores sustineo Xen. Mem. 2, 1. 18. Dem. 156, 25. Diod. Sic. 17, 94.) *labores et aerumnas sustineo*, *miser sum*. Legitur tantum Iac. 4, 9. *ταλαιπωρήσατε*. (Pol. 3, 60. 3. Dem. 22, 24. Thuc. 1, 99.)

Ταλαιπωρία, *ας*, *ἡ*, (*ταλαιπωρέω* quod v. molestia ex labore Diod. Sic. 1, 36. Pol. 3, 55. 6.) *labores* i. e. *aerumna*, *miseria*. Bis in N. T. Rom. 3, 16. Iac. 5, 1. — pro הֹוָה Ies. 47, 11. שֹׁד Ies. 59, 7. שֶׁבֶר ibid. (Diod. Sic. 1, 56. Ael. V. H. 13, 38. Thuc. 11, 49.)

Ταλαίπωρος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (*ταλάω*, *τλάω*, *τλῆμι* sustineo, tolero, *πῶρος* callus; qui graves labores sustinet) *aerumnosus*, *miser*. Bis in N. T. Rom. 7, 24. Apoc. 3, 17. (2 Macc. 4, 47. Cebet. Tab. c. 28. Dem. 548, 12.)

Ταλαντιαῖος, *αία*, *αῖον*, *talentum pondere aequans*, vocabulum ponderale, ductum a *τάλαντον* quod v. et cum quantitatis sit vocabulum, infixum habens iota ante *αῖος* tanquam propriam et necessariam sui generis notam cf. *Lob*. ad Phryn. p. 544. coll. p. 542 sq. — Semel in N. T. Apoc. 16, 21. (Ios. de bell. iud. 5, 6. 3. Diod. Sic. 19, 45. Pol. 9, 41. 8.)

Τάλαντον, *ου*, *τό*, (lanx, trutina Hom. Iliad. 8, 69. ponderis genus = 80 libras roman. et si sequeris *Biesterum* = 53 Pfund, 22 Loth et 2 Quentchen Diod. Sic. 2, 9. Xen. Mem. 3, 6. 14.) *talentum* [a) talentum atticum i. e. *certa pecuniae summa talenti pondus habens*, *aequans 60 minas atticas* vel *sex mille drachmas* vel 1359 *imperiales nostrae monetae* cf. *Perizon*. ad Aelian. V. H. 1, 20 et 22. item Conversationslexicon sub voc. *Talent*. Paulo aliter *Böckh*, qui in libro: die Staatshaushaltung der Athener P. I. p. 16. drachmam atticam 5 Gr. 6 Pf. minam atticam 22 imperiales et 22 grossos, talentum atticum aequare dicit 1357 imperiales. His adde *Hartmann* tabellar. Uebersicht der gewöhnlichen altröm. Münzen nebst Vergleich. mit dem attischen Gelde besonders für das Zeitalter des Cicero und Augustus. Lips. 1823. — b)] i. e. *talentum syriacum* i. e. *certa pecuniae summa aequans 320 imperialium septemque grossorum pretium* [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 584. coll. *Rambachii Abhandl. in Potters griech. Archäol*. Vol. 3. p. 179.] Matth. 18, 24. 25, 15. 16. 20. 22. 24. 25. 28. — pro כִּכָּר Exod. 25, 39. 39, 25. (Ael. V. H. 1, 20. Xen. Mem. 2, 5. 2.)

Ταλιθά, vox syr. טְלִיתָא, *Talitha* i. e. *κοράσιον*, *puella*. Semel in N. T. Marc. 5, 41.

Ταμεῖον, vel *ταμιεῖον*, *ου*, *τό*, (*ταμιεύω* quaestor sum, med. *ταμιεύομαι* recondo; de scriptione *ταμεῖον* pro *ταμιεῖον* v. *Lob*. ad Phryn. p. 493. *Win*. p. 88.) 1) *reconditorium*, de cella penuaria, *Vorrathskammer* Luc. 12, 24. — *οἱ ο'* pro אָסָם Deut. 28, 8. מְזָוִים Ps. 144, 13. (Diod. Sic. 20, 58. Theophr. Charact. 8, 1. 4, 2. Xen. Mem. 1, 5. 2.) — 2) *conclave*, *cubiculum* Matth. 6, 6. 24, 26. de h. l. plur. vid. sub *ἄνθρωπος* ad Matth. 9, 8. monita et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 712. — Luc. 12, 3. — pro חֶדֶר Ies. 26, 20. (Sir. 29, 12. Tob. 7, 17. Xen. H. G. 5, 4. 5.) — Saepius non legitur in N. T.

Ταννῦν, vid. *νῦν* p. 331 col. 2. init.

Τάξις, *εως*, *ἡ*, (*τάσσω*, ordino; dispositio Xen. Cyr. 8, 3. 6. 8, 7. 22.) *ordo* a) propr. *series*, *die Reihe*, *Folge in der Reihe* Luc. 1, 8. — *ἱερεὺς κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ* ex opp. *κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν* = *ἱερεὺς οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν* Hebr. 5, 6. 10. 6, 20. 7, 11. 17. 21. Ita *Schulz*

Brief an d. Hebr. p. 186 et p. 150. cf. tamen *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 60 sqq. — (Dem. 32, 18.) — b) metaph. pro: *iustus ordo, bonus ordo*, ita de rebus iusto tempore et modo actis 1 Cor. 14, 40. (Ios. bell. iud. 2, 8. 5.) — vel de vita bene ordinata = *disciplina* Col. 2, 5. — Saepius non habetur in N. T.

Ταπεινός, ή, όν, (ductum, ut videtur, a τάπης, δάπις, δαπεδόν, vel cum litterarum transpositione a πεδεινός, πιδενός a πέδον vid. *Passow* sub ταπεινός) 1) *humilis* [i. e. depressus, non altus Xen. de re eq. 1, 3. Pol. 9, 43. 3. Strabo 6. p. 426.] i. e. *sorte humilis*, ita in sententia generali, qua tum pauperum tum miserorum curam habere dicitur Deus 2 Cor. 7, 6. — opp. τοῖς δυνάσταις Luc. 1, 52. vel τοῖς πλουσίοις Iac. 1, 9. Ita pro אֶבְיוֹן Ies. 32, 7. דַּךְ Ps. 10, 18. דַּל Ies. 11, 4. עָנִי Ps. 17, 30. רָשׁ 1 Sam. 18, 23. (Sirac. 12, 4. 13, 22. Diod. Sic. 1, 91. 2, 4. Ael. V. H. 6, 12. Dem. 574, 24 et 26. Xen. Cyr. 3, 3. 52. 5, 1. 2.) — 2) metaph. *modestus, qui humilem se gerit*. Ex hebraica iudicandi ratione humilitatis notioni inclusam esse *virtutis* notionem, ut saepius ita, ad Ies. 57, 15. observavit *Gesen.* Comment. in Ies. T. 2. p. 222. coll. p. 142 et Vol. 1. p. 993. it. *Theile* ep. Iacob. p. 26. — Matth. 11, 29. de h. l. dat. τῇ καρδίᾳ vid. ἀγαλλιάω. — Rom. 12, 16. vid. de h. l. συναπάγω. — oppon. τῷ θαῤῥοῦντι 2 Cor. 10, 1. vel ὑπερηφάνοις. — Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. — ita pro עָנִי Prov. 3, 34. (Xen. Ages. 9, 11.) — Saepius non legitur in N. T.

Ταπεινοφροσύνη, ης, ή, (ταπεινόφρων, quod v.) *modestia*. Septies in N. T. Act. 20, 19. Eph. 4, 2. Col. 2, 18. 23. 3, 12. — c. artic. ή τ. i. e. *modestia saepius commendata* vel *quae decet hominem christianum* 1 Petr. 5, 5. — Phil. 2, 3. de h. l. dat. vid. ἀναιρέω et κατέχω. —

Ταπεινόφρων, ονος, ό, ή, — ον, τό, (ταπεινός, φρήν) *humili mente* vel *modeste de se statuens, modestus*. Semel in N. T. 1 Petr. 3, 8. — pro שְׁפַל־רוּחַ Prov. 29, 23.

Ταπεινόω, ῶ, f. ώσω, (ταπεινός) *humilem reddo, deprimo, niedrig machen* a) propr. ut πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται Luc. 3, 5. de h. l. futuro vid. ad ἀγαπήσεις sub ἀγαπάω monita. — ita pro שָׁפֵל Ies. 40, 4. — (Diod. Sic. 1, 36. Strabo 5. p. 347.) — b) metaph. *deprimo* i. e. vel: *in conditionem viliorem conicio*, ἐμαυτόν 2 Cor. 11, 7. addito μέχρι θανάτου Phil. 2, 8. opponitur τῷ περισσεύειν Phil. 4, 12. οἶδα — ταπεινοῦσθαι i. e. *scio vel novi — viliori sorte uti = inopem reddi et esse*. — 2 Cor. 12, 21. μὴ πάλιν — πρὸς ὑμᾶς *ne Deus meus quum advenerim iterum me* [magistrum vestrum] *deprimat* [i. e. successum laborum meorum minus prosperum experiri patiatur] *vestrum ratione habita*. Ita pro הִתְרוֹשֵׁשׁ Prov. 13, 7. (Sirac. 13, 8. Diod. Sic. 11, 38 et 71. Dion. Hal. Ant. 2, 5. Xen. Mem. 3, 5. 4.) — vel: *fastum alicuius deprimo*, ἐμαυτόν *fastum meum deprimo* i. e. *modestum me gero* Matth. 18, 4. de h. l. coniunctivo vid. sub ὅστις init. observata. — 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. — passivum: ταπεινοῦμαι *fastus meus deprimitur*, sens. *suffundor* Matth. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. — significatione reflexiva [vid. ἁγνίζω] *demissum* vel *modestum me gero*, ἐνώπιόν τινος *coram aliquo* [vid. ἐνώπιον p. 177 col. 2 fin.] Iac. 4, 10. — sq. ὑπό τινα i. e. *modestum me gero et subiicio me alicui* 1 Petr. 5, 6. quo l. si v. 7. sequitur ἐπιῤῥίψαντες = καὶ ἐπιῤῥίψατε cf. *Win.* p. 319 sq. Matth. §. 557, 2. *Herm.* ad Vig. p. 774 sq. (Sir. 2, 17. 3, 18. Diod. Sic. 13, 24. Xen. An. 6, 3 vel 1. 18.) — Saepius non legitur in N. T.

Ταπείνωσις, εως, ή, (ταπεινόω, quod v.; depressio, actio humilem reddendi vel humiliatio Pol. 9, 33. 10.) *conditio vilis et abiecta, status miser alicuius*. Quater in N. T. Luc. 1, 48. Act. 8, 33. Iac. 1, 10. — τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν *corpus nostrum* „cuius nota primaria est ἡ ταπείνωσις“ [cf. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 316.] qua sensum i. q. τὸ σ. ἡμῶν τὸ ταπεινόν Phil. 3, 21. Ita pro עֳנִי Gen. 16, 11. שֵׁפֶל Ps. 136, 23. עֹצֶר Ies. 53, 8. (Sir. 2, 4. 11, 12. Diod. Sic. 2, 45.) — Habet hanc vocem, Polluci 4, 50. damnatam, Plato legg. 7, 123. 375. T. 8. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 352.

Τὰ πολλά v. πολύς p. 416 col. 2.

Ταράσσω, ττω, f. ξω, (turbo, rühren, aufrühren) *commoveo, perturbo*; passiv. ταράσσομαι *perturbor, commoveor*, a. 1. p. ἐταράχθην, pf. τετάραγμαι. a) propr. i. e. *huc illuc iactando turbo*, ut τὸ ὕδωρ Ioh. 5, 4. 7. Ita pro דָּלַח Ezech. 32, 2. (Aesop. fab. 4. Dioscorid. 2, 88 et 84. Lucian. Lexiphan. §. 4.) — b) metaphorice vel de personis malorum instantium sibi cogitatione perturbatis = *perturbo animum alicuius*, passiv. *animo perturbor* Ioh. 12, 27. de h. l. perfecto praesentis simul notionem includente vid. ἀγαπάω. — τῷ πνεύματι [vid. ἀγαλλιάω] Ioh. 13, 21. — vel de personis metu perculsis Matth. 2, 3. 14, 26. Marc. 6, 50. Luc. 1, 12. Ioh. 14, 1. 27. Act. 17, 8. 1 Petr. 3, 14. — pro בָּהַל Gen. 45, 3. (Aesop. f. 37. Hdian. 1, 14. 3. Xen. Mem. 2, 4. 6.) — vel de personis scrupulum alicui iniicientibus = *dubium et ancipitem reddo aliquem*, τινά Gal. 1, 7. 5, 10. τινί *aliqua re* Act. 15, 24. (Xen. Mem. 2, 6. 17. iunct. c. ἀμφιγνοέω Marc. Anton. 4, 26. ita *perturbo animos* Cic. Tusc. 3, 2. *concutio mentes* Lucan. 4, 235.) — vel iunctum c. ἐμβριμάομαι Ioh. 11, 33. Vid. ad h. l. sub ἐμβριμάομαι notata coll. tamen *Meyer* Ev. Ioh. p. 156 sq. — Saepius non legitur in N. T.

Ταραχή, ῆς, ή, (ταράσσω quod v.) *commotio, perturbatio*. Bis in N. T. ut τοῦ ὕδατος Ioh. 5, 4. — plur. ταραχαί *perturbationes, terrores, Bestürzung, Schrecken* Marc. 13, 8. cf. ad h. l. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 562. et supra sub καί p. 247 col. 1. (Diod. Sic. 1, 66. Hdian. 1, 12. 12. Xen. Vectig. 5, 8.)

Τάραχος, ου, ό, (ταράσσω quod v.) *commotio, perturbatio*. Bis in N. T. nunc *consternationis, terroris* sens. Act. 12, 18. ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις. Ita pro מְהוּמָה 1 Sam. 5, 9. — nunc *contentionis* sens. τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ Act. 19, 23. (de animi perturbatione Xen. An. 1, 8. 2.)

Ταρσεύς, έως, ό, (Ταρσός) *Tarseus, e Tarso oriundus* Act. 9, 11. 21, 39.

Ταρσός, οῦ, ή, [et apud profanos ταρσοί, ῶν, αί,] *Tarsus*, urbs Ciliciae metropolis, magna hominibusque frequentissima, sita ad fluvium Cydnum, permeantem ac dividentem Tarsos in duas partes sic, ut ex una duas fere urbes faceret, unde etiam pro ταρσός, plur. ταρσοί appellabatur. Litteris graecis uti maxime floruit et cives habuit eruditionis laude celebratissimos, ita abundabat etiam scholis philosophorum Strabo 14. p. 463. ed. *Casaub.* Libertate ab Augusto donata legibus quidem et magistratibus suis regebatur atque immunis erat tum a iurisdictione praesidis rom. tum a praesidiis Romanorum, imperium tamen et maiestatem populi romani ut agnosceret et auxilia mitteret contra hostes, edictis sancitum erat. Neque tamen coniunctam fuisse cum ista libertate urbis tarsensis civitatem romanam, ex eo intelligitur, quod Paulum, quem audivisset Tarsensem esse Act. 21, 39. tribunus militum flagris explorare iuberet Act. 22, 24. tum demum mutans sententiam, cum civem romanum sese diserte professus esset Paulus Act. 22, 27 sqq. — Ter in N. T. Act. 9, 30. 11, 25. 22, 3. de h. l. genit. τῆς κιλικίας = *in* Cilicia vid. sub αἷμα ad Col. 1, 20. monita. — (Diod. Sic. 14, 20. 20, 108. Appian. bell. civ. 5. p. 1077. Strabo l. l. Hirt. de bell. Alex. 66. ταρσοί Xen. An. 1, 2. 23.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Tarsus*.

Ταρταρόω, ῶ, f. ώσω, (τάρταρος tartarus, ex opinione veterum locus subterraneus Hom. Iliad. 8, 16. Apollodor. Bibl. 1, 1. 2. ubi impii versari et malefactorum poenas luere putabantur. Qui locus cum simillimus esset Iudaeorum Gehennae, Tartari vocabulo usi sunt in gehenna sua designanda) *in tartarum detrudo*. Semel in N. T. 2 Petr. 2, 4. ταρταρώσας i. q. ῥίψας εἰς τάρταρον ita Hom. Iliad. 8, 13. vel καταταρταρώσας ap. Sext. Empiric. Pyrrh. Hypotyp. 3, 24 et Apollod. Bibl. 1, 1. 2. Schol. Ven. ad Iliad. 14, 295. Vide *Meinecke* de Euphorione Chalcid. p. 171. —

Τάσσω, vel ττω, f. τάξω, (ordino i. e. ordine certo colloco Thuc. 1, 48. Xen. Mem. 3, 1. 7) *constituo* i. e. a) *ich stelle, ordne*, τινὰ εἴς τι *aliquem ut faciat aliquid* vel *ut contingat ei aliquid*, ita ἐμαυτὸν εἰς διακονίαν τινί = *ministeria alicui praestare volo* i. e. *ministerio alicuius me consecro* 1 Cor. 16, 15. de h. l. plur. ἔταξαν

iuncto c. subiecto singul. *οἰκία* vid. *αἰνέω* et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 120. — (Xen. Mem. 2, 1. 11. *εἰς τὴν δουλείαν — ἐμαυτὸν τάττω*. 2, 1. 9. *ἐμαυτὸν — τάττω εἰς τοὺς βουλομένους — βιοτεύειν*. Dem. 343, penult. *εἰς τίνα τάξιν ἔταξεν — ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιτείᾳ*.) — *ὅσοι — αἰώνιον* i. e. *quos constituit* i. e. *quos voluit Deus esse inter eos, quibus contingeret vita et felicitas aeterna* Act. 13, 48. — abest *εἰς* finale, quippe quod per se intelligitur, cui rei destinatus fuerit aliquis Rom. 13, 1. — *τινὰ ὑπό τι*, *sub aliquid* = *ich ordne unter*, ut *ὑπὸ ἐξουσίαν* i. e. *imperio subiicio* Luc. 7, 8. (*ὑπό τινα* Diod. Sic. 4, 9. Pol. 5, 65. 7.) — b) = *verordnen, bestimmen, verfügen, befehlen*, sq. accus. c. inf. Act. 15, 2. (Xen. An. 3, 1. 25.) — seq. acc. rei, *iubeo aliquid*, passiv. *τάσσομαι*, *iubeor*, *ich werde befohlen*, *τινὶ alicui*, seq. infin. Act. 22, 10. *ὧν* [per attract. pro: *ἃ*] *τέτακταί σοι ποιῆσαι* i. e. *quae ut facias constituta sunt*, *was dir zu thun verordnet ist*. (*τάττεται* seq. infin. Xen. Hier. 10, 4.) — med. *τάσσομαι*, *curo ut iubeatur aliquid* [vid. *ἀδικέω*], *ich lasse Jemandem befehlen* Matth. 28, 16. *οὗ — αὐτοῖς* scil. *πορευθῆναι* coll. v. 7. — *τινὶ ἡμέραν Jemandem einen Tag bestimmen lassen*, *curo, ut dies definiatur alicui* Act. 28, 23. — Saepius non extat in N. T. —

Ταῦρος, *ου*, *ὁ*, *taurus*. Quater in N. T. Matth. 22, 4. Act. 14, 13. Hebr. 9, 13. 10, 4. — pro שׁוֹר Gen. 49, 6. פַּר Gen. 32, 15. (Diod. Sic. 4, 50. Hdian. 5, 5. 16. Xen. An. 2, 2. 9.)

Ταὐτά, Crasis [vid. *Buttm*. §. 27, not. 4. gram. max. §. 29. *Matth*. §. 53. *Rost* §. 22, 1. *Win*. p. 47.] pro: *τὰ αὐτά*, *eadem illa*. Ter vel [1 Thess. 2, 14.] quater Luc. 6, 23. 26. 17, 30. Vid. de horum l. lect. *Knapp*, *Schott*, *Theile*, coll. tamen *Griesb*., *de Wette*.

Ταφή, *ῆς*, *ἡ*, (*θάπτω* sepelio) *sepultura*. Legitur tantum Matth. 27, 7. *εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις*. De dat. commodi: *für die Fremdlinge* vid. *ἄγω*. — pro קְבוּרָה Deut. 34, 6. קֶבֶר Ies. 53, 9. (Diod. Sic. 1, 72. Hdian. 8, 5. 19. Xen. Ages. 11, 16.)

Τάφος, *ου*, *ὁ*, (*θάπτω* sepelio, sepultura) *sepulcrum*. Octies in N. T. propr. Matth. 23, 27. 29. 27, 61. 64. 66. 68. 28, 1. *οἱ ο'* pro קְבוּרָה Gen. 47, 30. קֶבֶר Gen. 23, 4. (Ios. Ant. 7, 15. 3. Diod. Sic. 1, 64. Ael. V. H. 8, 16. Dem. 1393, 1. Xen. Mem. 2, 2. 13.) — De sepulcris Hebraeorum vide, quae ad voc. *μνῆμα* adnotata sunt. — hominum pravorum *λάρυγξ* comparatur sepulcro aperto Rom. 3, 13.

Τάχα, adv. (*ταχύς* neutr. plur. *τάχεα*, *η*; properanter, cito Xen. H. G. 7, 4. 34. Pol. 18, 20. 9.) *fortassis*, *forsan*. Bis in N. T. Rom. 5, 7. Rhilem. v. 15. (Lucian. Dial. Deorr. 6, 6. Aeschin. Dial. Socr. 1, 2. Xen. An. 5, 2. 17.)

Ταχέως, adv. (*ταχύς*) *celeriter*, *cito*, *brevi*. Decies in N. T. Luc. 14, 21. 16, 6. Ioh. 11, 31. 1 Cor. 4, 19. Gal. 1, 6. Phil. 2, 19. 24. 2 Tim. 4, 9. — pro מַהֵר Prov. 25, 8. בִּמְהֵרָה Coh. 4, 12. (Cebet. Tab. c. 31. Dem. 981, 25. Xen. Cyr. 1, 4. 20.) — *inconsiderantiae* vel *temeritatis* notione adiuncta = *übereilt*, *zu schnell* 2 Thess. 2, 2. 1 Tim. 5, 22. — (Sap. 14, 28.)

Ταχινός, *ή*, *όν*, *celer*, *repentinus*, de rebus, quae vel mox vel repente eventurae sunt; bis in N. T. legitur 2 Petr. 1, 14. 2, 1. — pro מַהֵר Ies. 59, 7. (Sap. 13, 2. Sir. 18, 26. Anthol. gr. T. 1. p. 168. T. 2. p. 108. ed. *Iacobs*.)

Τάχιον, adv. (propr. neutr. comparativi *ταχίων*, ducti ab adiectiv. *ταχύς*. Esse hanc comparativi formam serioris aetatis [Diod. Sic. 2, 5. 20, 92.], cum melioris notae scriptores, si a paucis discesseris exemplis, librariorum ignorantia fortasse vitiatis, habeant *θᾶσσον*, confirmavit *Lob*. ad Phryn. p. 77. *Passow* 2. p. 1099.) *celerius*, *citius*. Quinquies in N. T. Ioh. 20, 4. — suppressa comparatione c. g. quam cogitaveram, quam apud animum constitueras [vid. *ἀκριβής*]. ut *τάχιον ἔρχομαι* = *citius venio*, scil. quam cogitaveram 1 Tim. 3, 14. Hebr. 13, 19. 23. — *ὃ ποιεῖς*, *ποίησον τάχιον* sc. *quam ante apud animum constitueras* Ioh. 13, 27. (Sap. 13, 9. 1 Macc. 2, 40.)

Τάχιστα, adv. (neutr. plur. superlat. a *ταχύς*) *celerrime*. Semel in N. T. *ὡς τάχιστα* Act. 17, 15. (Xen. Cyr. 1, 5. 14.)

Τάχος, *εος*, *ους*, *τό*, *celeritas*, *ἐν τάχει celeriter* [v. *ἐν* p. 168 col. 1.] Ita septies in N. T. Luc. 18, 8. Act. 12, 7. 22, 18. 25, 4. Rom. 16, 20. Apoc. 1, 1. 22, 6. — pro מַהֵר Deut. 9, 3. מְהֵרָה Deut. 9, 17. כִּמְעַט Ps. 2, 12. (Sir. 27, 3. Diod. Sic. 16, 35.) —

Ταχύ, neutr. adiect. *ταχύς* adverbialiter positum [vid. *ἀκριβής*] *cito*, *celeriter*, *illico* Matth. 5, 25. 28, 7. 8. Marc. 9, 39. [16, 8. de h. l. *ταχύ* eiiciendo vid. *Griesb*. *Knapp*, *Schott*, *Theile*, *Meyer*, *de Wette*.] Ioh. 11, 29. Apoc. 2, 5. 16. 3, 11. 22, 7. 12. 20. *οἱ ο'* pro מַהֵר Deut. 9, 12. מְהֵרָה Ies. 5, 26. (Sir. 19, 4. 2 Macc. 3, 31. Dem. 1432, 25. Xen. Cyr. 1, 1. 1.) — Saepius non habetur in N. T.

Ταχύς, *εῖα*, *ύ*, *celer*, *festinans*. Extat tantum Iac. 1, 19. *ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι*. Cf. *εἰς* p. 144 col. 1 fin. — pro מָהִיר Esr. 7, 6. מַהֵר Zeph. 1, 14. (Sir. 5, 11. Hdian. 2, 9. 2. Xen. Mem. 4, 2. 25.)

Τέ, partic. enclit. copulativa, frequentissima apud Lucam, in epistolis Paulinis et in epistola ad Hebraeos, semel apud Iohannem, bis apud Matthaeum obvia. Cf. *Win*. p. 412 sq. 515. *Matth*. §. 626. *Rost* §. 134. *Bornem*. in *Rosenm*. Repert. Vol. 2. p. 242. *Herm*. ad Vig. p. 835 coll. p. 517. *Hand* program. 1 et 2. de partic. *τε* Ien. 1828. 4. *Sommer* in den neuen Jahrb. für Philol. 1831. Vol. 3. p. 400 sq. — Uti apud Graecos, ita in N. T. legitur sic, ut respondeat Lat. *que*, nostratium: *und*. Ita a) semel posita atque postponi solita vocabulo, ad quod pertinet, ut *κατενύγησαν — εἰπόν τε* Act. 2, 37. 4, 33. 5, 19. 35. 42. 6, 7. 13. 8, 1. 3. 6. 13. 25. 31. 9, 15. 18. 24. 10, 22. 33. 33. 48. 11, 13. 21. 26. 12, 6. 8. — *εἶπε — συνιδών τε* v. 12. coll. v. 11. 13, 4. 15, 4. 5. 39. 16, 13. 23. 34. 17, 5. 19. 26. 18, 11. coll. v. 7. — v. 26. 19, 11. 12. 18. 29. 20, 3. 7. 35. 21, 11. 18. 20. 23, 10. 24. 35. 24, 5. — v. 22 et 23. *εἰπὼν — διαταξάμενός τε*. — v. 23. *τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν*. — v. 27. 25, 16. 26, 10. 11. 20. 27, 3. 5. 8. 17. 21. 29. 43. — *διαμαρτυρόμενος — πείθων τε*. 28, 23. Rom. 2, 19. 7, 7. 14 vel 16, 25. 1 Cor. 4, 21. Hebr. 1, 3. 6, 5. 9, 1. 12, 2. Iud. v. 6. [Apoc. 21, 12.] — (Hdian. 1, 2. 8. Xen. Cyr. 2, 1. 19. 8, 7. 7.) — praecedente duplici *μήτε*: *μήτε — μήτε — τε*, *neque — neque — que* Act. 27, 20. (Xen. Anab. 4, 4. 6.) — sequens habet participium: *συμβούλιόν τε λαβόντες* Matth. 28, 12. *τήν τε ἐπαγγελίαν — λαβὼν* Act. 2, 33. *ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας* 20, 11. — „quum integra orationis membra per *τε* adnectuntur, ita hoc fieri solet, ut eo modo addantur, quae tamquam non necessaria praecedentibus accedunt — idque Latini per *que* indicant“ *Herm*. l. l. — Ioh. 4, 42. 6, 18. Act. 1, 15. 3, 10. 4, 13. —

b) refertur ad *καί*: *τε καί*, item *τέ — καί que et*, *que — et*, *non solum, sed etiam*, *cum — tum*, *tum — tum*, arctissime nectit orationis membra interno vinculo cohaerentia i. e. nectit propositiones integras, ut *λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν* Matth. 27, 48. *ὅπως τε παρέδωκεν αὐτὸν — καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν* Luc. 24, 20. *ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον — καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες* Act. 2, 3. — 8, 28. 9, [6.] 29. 10, 2. 14, 21. 16, 26. 19, 6. 21, 30. 22, 7. Hebr. 6, 4. (Lucian. D. D. 18, 1. Thuc. 4, 46.) cf. *Matth*. l. l. *Buttm*. §. 136. *Bornem*. l. l. — nectit infinitivos ab eodem verbo pendentes, ut *ἐὰν ἄρξηται — ἐσθίειν τε καὶ πίνειν* Luc. 12, 45. Act. 1, 1. (Lucian. D. D. 19, 4.) copulat nomina, item adverbia, sive arctissime coniuncta interveniëntibus *τε καί*, ut *φόβητρά τε καὶ σημεῖα* Luc. 21, 11. 22, 66. Act. 2, 9. 10. 11. 4, 27. 5, 14. 8, 12. 9, 2. 24. 14, 1. 5. 15, 9. 18, 4. 19, 10. 17. 20, 21. 21, 12. 22, 4. 26, 3. Rom. 1, 12. 14 bis. 3, 9. 10, 12. 1 Cor. 1, 2. 24. 30. Hebr. 2, 4. 4, 12 bis. 5, 1. 7. 6, 19. 8, 3. 9, 9. 11, 32 bis. Iac. 3, 7 bis. — *πάντη τε καὶ πανταχοῦ* Act. 24, 3. (Cebet. tab. c. 2 et 17. Lucian. D. D. 20, 18. Xen. H. G. 1, 1. 29 et 35.) — sive *τε* inter et *καί* interseratur vocabulum aliquod, [cf. *Win*. p. 515.] ut *ἀνεῦρον τήν τε μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ* Luc. 2, 16. *ὅ,τε πιλάτος καὶ ὁ ἡρώδης* 23, 11. — Ioh. 2, 15. Act. 1, 8. 5, 24. 6, 12. 8, 38. 10, 39. [13, 2.] 17, 10. 14. 18, 5. 21, 25. 26, 30 bis. — *μαναήν τε — καὶ σαῦλος* Act. 13, 1. [Eph. 1, 10.] Hebr. 2, 11. 9, 2. 19. — *σεισμοί τε μεγάλοι καὶ λιμοί* Luc. 21, 11. *ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι*

Rom. 1, 16. 2, 9. 10. de lectione loci Marc. 1, 36. ὅ τε αἷμα vid. *Griesb.* ed. *Schulz* et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 40. 43. — (Cebet. tab. c. 2. Aelian. V. H. 3, 1. Lucian. D. D. 15, 1. Xen. Mem. 1, 1. 3.) — — vocabulum, praecedens particulam τε, cogitatione repetendum est post καί, ut πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα pro: πολλά τε τέρατα καὶ πολλὰ σημεῖα Act. 2, 43. ὅ,τε πέτρος καὶ ἰάκωβος pro: καὶ ὁ ἰάκωβος Act. 1, 13. 13, 1. Rom. 1, 20. — vel ubi particulam τε praecedit praepositio, ut ἀπό τε τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν pro: καὶ ἀπὸ τῶν προφητῶν sc. exordiendo Act. 28, 23. μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν Act. 15, 9. σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι pro: καὶ σὺν τοῖς ἀνδράσι. 25, 23. Phil. 1, 7. (Hdian. 6, 3. 2. Ael. V. H. 3, 1. Pausan. 10, 37. 2. et quae habet *Schäfer* ad poet. gnomm. p. 366 sq.) — vel ubi pronom. relat. antecedit particulam τε, ut ὧν [i. e. per attractionem: τούτων ἅ] τε οἱ προφῆται — καὶ μωϋσῆς pro: καὶ ἃ μωϋσῆς Act. 26, 22. Cf. *Matthiae* §. 626. p. 1277. *Schäfer* l. l. *Bornem.* l. l. p. 290 sq. *Elmsley* ad Eur. Heraclid. v. 622. *Win.* p. 515. — — nectit τε καί notiones contrarias, ut συνήγαγον πάντας — πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς Matth. 22, 10. ἀνάστασιν νεκρῶν — δικαίων τε καὶ ἀδίκων Act. 24, 15. — μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ 26, 22. πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ Hebr. 5, 14. Cf. *Matth.* l. l. p. 1276. *Elmsley* ad Sophocl. Oed. Col. v. 808. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 655. — — ponitur τε καὶ sic, ut sit: *que etiam* et ἔτι τε καὶ *insuperque etiam* Act. 19, 27. 21, 28. Cf. *Win.* p. 413. *Fritzsche* Coniectan. p. 42 sq. *Herm.* ad Soph. Electr. v. 873. *Matth.* l. l. —

c) Particulae τε respondet δέ: τε — δέ *que — vero* „saepe sibi τε et δέ respondent, ubi singula membra et verbum suum habent et res eiusmodi est, ut, quae per τε et partes disiungi coeperant, etiam opponi sibi possint" *Herm.* ad Eur. Med. v. 431. p. 362 sq. ed. Lips. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 36. *Matth.* l. l. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 2, 1. 22. — ut εἰπέ τε πρὸς αὐτούς — οἱ δὲ εἶπον Act. 19, 3. εἰπέ τε — εἶπον δὲ 12, 8 coll. v. 10. — 12, 28. (Xen. Mem. 1, 3. 1. Conv. 8, 2.) —

d) τε γάρ, *namque, etenim* [cf. *Passow* sub τε. *Schäfer* ad Dion. Hal. de compos. verbb. p. 409.] ita legitur, ut τε nectat, γάρ rationem reddat Rom. 7, 7. Hebr. 2, 11. (Xen. Mem. 1, 1. 3.) — de verbis τε γάρ Rom. 1, 26. sequentibus ὁμοίως τε καί [vel potius ὁμοίως δὲ καί] v. 27. vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 496. *Griesb.*, *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 48. *Win.* p. 496.

e) τε — τε, *que — que* Act. 2, 46. 16, 11. 12. 17, 4. 26, 16. Hebr. 6, 2. (Herodian. 1, 2. 6. Xen. Cyr. 1, 3. 10.) — cf. *Matth.* l. l. *Bornem.* l. l. p. 243. *Viger.* p. 518. — ἐάν τε — ἐάν τε *sive — sive* Rom. 14, 8. — de ἐάν τε καί 2 Cor. 10, 8. vide ἐάν τε p. 119 col. 2. et de εἴτε — εἴτε sub εἰ p. 128 col. 1. observata. — Saepius non extat in N. T.

Τεῖχος, εος, ους, τό, *moenia, murus*, quo urbs circumdatur Act. 9, 25. 2 Cor. 11, 33. Hebr. 11, 30. Apoc. 11, 12. 15. 17 — 19. pro חוֹמָה Ios. 6, 5. 20. (Diod. Sic. 4, 52. Hdian. 8, 3. 6. Xen. Mem. 3. 9. 7.) Saepius non legitur in N. T.

Τεκμήριον, ιον, τό, (τέκμαρ finis Hom. Od. 4, 373. signum et documentum Hom. Iliad. 1, 526.) *signum, e quo aliquid certo cognoscitur, documentum certum et indubitatum.* Legitur tantum Act. 1, 3. — (3 Macc. 3, 24. Diod. Sic. 1, 10 et 65. Philostr. vit. Soph. 2, 14. 2. Lysias 286, 7. Aristot. Rhet. 1, 2. 40. Xen. Mem. 1, 1. 2.)

Τεκνίον, ου, τό, (demin. a τέκνον quod v.) *filiolus, filiola* (propr. Anthol. gr. T. 3. p. 44. 48. ed. *Iacobs.*) Novies in N. T. in blandis compellationibus pro: *carissime*, plur. τεκνία *carissimi.* Ioh. 3, 33. Gal. 4, 19. 1 Ioh. 2, 1. 12. 28. 3, 7. 18. 4, 4. 5, 21.

Τεκνογονέω, ῶ, f. ήσω, (τεκνογόνος, liberos procreans) *liberos procreo.* Legitur tantum 1 Tim. 5, 14. (Anthol. gr. T. 2. p. 202. ed. *Iacobs.*)

Τεκνογονία, ας, ἡ, (v. τεκνογονέω) *liberorum procreatio.* Semel in N. T. 1 Tim. 2, 15.

Τέκνον, ου, τό, (τίκτω) 1) *filius, filia*, τὰ τέκνα *liberi* a) propr., universe i. e. *Kind*, singul. Marc. 13, 12. Luc. 1, 7. Act. 7, 5. Apoc. 12, 4. — plural. *liberi* Matth. 2, 18. 7, 11. 10, 21. 15, 26. 18, 25. 19, 29. 22, 24. 27, 25. Marc. 7, 27. 10, 29. 30. 12, 19. Luc. 1, 17. 11, 13. 14, 26. 18, 29. 20, 31. 23, 28. Act. 21, 5. Rom. 9, 7. τέκνα scil. ἀβραάμ *liberi* Abrahami i. e. *filii iura liberorum possidentes.* 1 Cor. 4, 14. 2 Cor. 6, 13. 12, 14. Gal. 4, 27. Eph. 6, 1. 4. Col. 3, 20. 21. 1 Thess. 2, 7. 11. 1 Tim. 3, 4. 12. 5, 4. Tit. 1, 6. 2 Ioh. v. 4. 13. — Ita οἱ ο' pro בָּנִים Hos. 2, 4. — (Ceb. tab. c. 8. Xen. Mem. 2, 2. 4. Diod. Sic. 18, 24.) — = *filius*, sing. Matth. 21, 28. Luc. 2, 48. 15, 31. Phil. 2, 22. Apoc. 12, 5. (Hdian. 7, 10. 14.) — plural. Matth. 21, 28. Act. 21, 21. —

b) ex Hebraeorum more, magistros cum patribus, discipulos cum filiis comparandi = *der geistige Sohn Jemandes* [vid. sub γεννάω p. 81 col. 1 observata] 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Philem. v. 10. 3 Ioh. v. 4. — addito: ἐν κυρίῳ [vid. ἐν p. 170 col. 1.] 1 Cor. 4, 17. — vel κατὰ κοινὴν πίστιν Tit. 1, 4. — Ita υἱός de discipulo et hebr. בֵּן 1 Regg. 20, 35. 2 Regg. 2, 3. 5. — c) in blandis compellationibus, ubi vocat. *fili, mi fili, filii* pro: *carissime, carissimi* Matth. 9, 2. Marc. 2, 5. 10, 24. Luc. 16, 25. 1 Tim. 1, 18. 2 Tim. 2, 1. (Hdian. 1, 6. 12. Achill. Tat. Lib. 8. p. 469.) cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 334. — d) ad normam hebr. בֵּן iunctum c. nominibus urbium respondet Latinorum: *incola, civis* Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. 19, 44. Gal. 4, 25. Ita οἱ ο': τέκνα et hebr. בָּנִים Ioel. 2, 23. Zach. 9, 13. — e) τέκνα τοῦ θεοῦ, *filii Dei*, insigniuntur hoc nomine vel: *homines Deo imprimis cari et dilecti*, ut populus israeliticus Ioh. 11, 52. coll. Hos. 11, 1. — vel: *homines*, quos ob fidem in Christo positam *in filios adoptavit et iuribus eximiis frui voluit* Deus Ioh. 1, 12. Rom. 8, 16. 17. 21. 1 Ioh. 3, 1. 2. — vel: *qui mentem et indolem Dei referunt* Eph. 5, 1. Phil. 2, 15. 1 Ioh. 3, 10. 5, 2. — vel: *homines divini promissi virtute et efficacitate generati* Rom. 9, 8.

2) *unus ex posteris, Abkömmling*, τὰ τέκνα, *posteri, nepotes* Matth. 3, 9. Luc. 3, 8. Act. 2, 39. 13, 33. — Gal. 4, 31. — τέκνα τῆς σαρκός i. e. *posteri, qua natales* Rom. 9, 8. ibid. τέκνα τῆς ἐπαγγελίας i. e. *posteri vi promissionis* Rom. 9, 8. Gal. 4, 28. — 4, 31. Apoc. 2, 23. Ita pro אַחֲרִית Ps. 108, 13. Ier. 31, 17. — emphat. i. e. *genuina proles* metaph. *proles patris animum et mentem referens, similitudinis* notione inclusa Ioh. 8, 39. 1 Petr. 3, 6. —

3) ad normam hebraicae dicendi rationis: *is, ad quem pertinet aliquid, in quo est virtus vel vitium*, item *cui obtigit sors* genitivo nominis, iuncti c. voc. τέκνον indicata, ut τῆς σοφίας Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. φωτός = πεφωτισμένος Eph. 5, 8. ὑπακοῆς = ὑπήκοος 1 Petr. 1, 14. κατάρας = ἐπικατάρατος 2 Petr. 2, 14. τῆς ὀργῆς Eph. 2, 3. — Ita pro בֵּן Deut. 25, 5 coll. Ies. 57, 4. — Cf. *Gesen.* p. 646 sq. *Ewald* p. 573. gram. min. p. 243. *Win.* p. 213. *Fritzsche* l. l. p. 314. — Saepius non legitur in N. T.

Τεκνοτροφέω, ῶ, f. ήσω, (τέκνον, τρέφω alo) *liberos educo.* Semel in N. T. 1 Tim. 5, 10.

Τέκτων, ονος, ὁ, (τίκτω, τέκω, procreo, propr. procreator, Erzeuger Aeschyl. Suppl. 609. artifex) *faber lignarius.* Bis in N. T. Matth. 13, 55. Marc. 6, 15. ad quem locum tenendum est, ut alios Iudaeorum doctores, ita Iesum etiam cum doctoris munere simul artem tractasse. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Iesus.* — pro חָרָשׁ 2 Regg. 22, 6. (Dion. Hal. Ant. 4, 17. Xen. Mem. 1, 2. 37 et Ages. 1, 26.)

Τέλειος, εια, ον, (τέλος) *perfectus* i. e. [propr. ad finem perductus, absolutus] *in quo nihil desideratur, quod adesse debet* a) universe 1 Cor. 13, 10. τὸ τέλειον i. e. *conditio perfecta.* ἀγάπη 1 Ioh. 4, 18. δώρημα Iac. 1, 17. ἔργον v. 4. νόμος v. 25. (Aquila σταθμὸν τέλειον habet Prov. 11, 1.) — b) relate ad mores et animum: *moralisch vollkommen* Matth. 5, 48. τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν. 19, 21. εἰ θέλεις τέλειος εἶναι. Rom. 12, 2. Phil. 3, 15. Col. 1, 28. 4, 12. Iac. 3, 2. — pro תָּמִים Gen. 6, 9. (Sir. 44, 17.) — c) ex metaphora desumta ab homine adulto (Pol. 5, 29. 2. Ael. V. H. 13, 1. Apollod. Bibl. 1, 2. 1. Xen. Cyr. 8, 7. 6.) de hominibus perfectis vel mente, τοῖς φρεσί [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] 1 Cor. 14, 20. — vel cognitione 1 Cor. 2, 6. ἐν τοῖς τ. *inter homines* [vid. ἐν p. 165 col. 1.] *perfectos*, opp. νήπιοι ἐν χριστῷ coll. 3, 1. —

Hebr. 5, 14. cf. ad h. l. *Bleeck* ep. ad Hebr. 2. b. p. 135 sq. (Sap. 9, 2.) — vel virtute Eph. 4, 13. (Diod. Sic. T. 4. p. 57. ed. *Bip.*) — Saepius non legitur in N. T.

Τελειότερος, έρα, ον, (τέλειος) *perfectior* i. e. *praestantior*. Semel in N. T. Hebr. 9, 11. διὰ τῆς — τελειοτέρας σκηνῆς.

Τελειότης, ητος, ἡ, (τέλειος) *perfectio*. Bis in N. T. Col. 3, 14. Vid. de h. l. σύνδεσμος. (Sap. 12, 17. Marc. Anton. 5, 15.) = *institutio perfecta* Hebr. 6, 1. quo loco verba ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα opponuntur τῷ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγῳ. coll. 5, 14. Vid. tamen *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 142 sqq.

Τελειόω, ῶ, f. ώσω, (τέλειος) *perficio* i. e. a) *ad finem perduco, absolvo*, sq. accus. operis iniuncti alicui, ut τὸν δρόμον Act. 20, 24. τὸ ἔργον Ioh. 4, 34. 5, 36. 17, 4. — abest accus. ut τὰς ἰάσεις ex antecedd. cogitatione addendus Luc. 13, 32. τελειοῦμαι i. e. *in eo est ut perficiam sanationes mihi peragendas*. De h. l. praesenti futurascente vid. αἴρω. — pro שָׁלֵם 2 Chron. 8, 16. Neh. 6, 16. (Sir. 50, 19. Pol. 8, 36. 2.) — de tempore, ut τὰς ἡμέρας Luc. 2, 43. — de dictis eventu comprobatis, ut τὴν γραφὴν Ioh. 19, 28. Vide τελέω. (Diod. Sic. 3, 73.) —

b) *perficio* i. e. *perfectum reddo, zur Vollendung führen, Vollkommenheit geben*; passivum: *perficior* i. e. *perfectus reddor, zur Vollendung gelangen, Vollendung erhalten*, et signif. reflex. *sich in seiner Vollendung zeigen*, sq. ἔν τινι i. e. vel: *an etwas* 2 Cor. 12, 9. 1 Ioh. 4, 17. vid. ἐν p. 173 col. 1 fin. — vel *in aliquo* i. e. *in animo alicuius* [vid. ἐν p. 170 col. 2 init.] 1 Ioh. 2, 5. 4, 12. — vel: *in aliqua re* [vid. ἐν p. 168 col. 2 extr.] 1 Ioh. 4, 18. — addito εἰς ἕν Ioh. 17, 23. Vide de h. l. supra sub εἰμί p. 133 col. 2 observata. — iunct. c. ἐκ sq. genit. fontis Iac. 2, 22. Vide de h. l. ἐκ p. 151 col. 1. — Phil. 3, 12. τετελείωμαι *perfectus sum* [de perfecto statum durantem indicante ita ut praesentis notionem includat, vid. ἀγαπάω] imagine desumta a certaminibus = *metam propositam attigi* i. e. *ad perfectionem vel τελειότητα christianam perveni*. — ex oppos. τοῦ ἀσθενοῦς vel ἀσθένειαν ἔχοντος i. e. imperfecti, peccato obnoxii: *perfectum reddo* i. e. *immunem reddo a peccatis, zur sittlichen Vollendung führen*. Pass. τετελειωμένος *perfectus* i. e. *ab imperfectione morali alienus*, ut οὐδὲν γὰρ [= *nullo modo vel neque rei neque personae ullius interventu* i. e. *prorsus non* ἐτελείωσεν ὁ νόμος] ἐτελείωσεν ὁ νόμος Hebr. 7, 19. — v. 28. (Sap. 4, 13. Sir. 34, 10.) — τινὰ κατὰ συνείδησιν *perfectum reddo aliquem conscientiam quod attinet* i. e. *ita ut bona utatur conscientia = ita ut credere possit et credat profecto, propitium sibi esse Deum*, uno verbo: *perfecte tranquillo animum alicuius*, male factorum sibi conscium, *perfecte expio* Hebr. 9, 9. — abest κατὰ συνείδησιν, cogitatione addendum 10, 1. 14. — refertur ad statum vel conditionem alicuius: *talem reddo conditionem alicuius, ut nihil ille desideret = perfecte beo, ad summum felicitatis fastigium eveho*. Ita de Christo τετελειωμένῳ Hebr. 2, 10. 5, 9. — de hominibus Christi beneficio τετελειωμένοις Hebr. 11, 40. 12, 23. (Philo de somn. p. 585. ψυχὴ τελειωθεῖσα ἐν ἀρετῶν ἄθλοις.) Cf. de huius voc. in epist. ad Hebr. usu *Schulz* d. Brief an die Hebr. p. 70. 154. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 297 sqq. — Saepius non extat in N. T.

Τελείως, adv. *perfecte* i. e. *ita, ut nihil desideretur*. Extat tantum 1 Petr. 1, 13. τελείως ἐλπίσατε. (3 Macc. 7, 22. Pol. 6, 37. 4.)

Τελείωσις, εως, ἡ, (τελειόω) *perfectio*. Bis in N. T. a) refertur ad promissa divina = *das Vollbringen, die Ausführung*, ita ἔσται — κυρίου i. e. *rata fient, quae divinitus ei nuntiata sunt* Luc. 1, 45. — (Iudith. 10, 9.) — b) = *conditio perfecta* i. e. status hominis, in quo sive mores, sive animi aequitatem et tranquillitatem sive sortem eius spectaveris, nihil desideratur Hebr. 7, 11.

Τελειωτής, οῦ, ὁ, (τελειόω) *qui ad finem perducit*, metaph. *qui ad perfectionem ducit alios*, ita de Iesu ad δόξαν τοὺς πιστεύσαντας evehente Hebr. 12, 2. alii: *qui fidei perfectae exemplum praeivit* vel: *qui perficit fidem, quam habemus*. Cf. *Bleeck* ad h. l.

Τελεσφορέω, ῶ, f. ήσω, (τελεσφόρος, ductum a τέλος et φορέω ad finem perduco) *ad maturitatem perduco* [proprie i. e. de frugibus Diod. Sic. 2, 36. Arrian. diss. epictet. 4, 8. de mulieribus gravidis Artemid. 1, 16.] metaph. Luc. 8, 14. οὐ τελεσφοροῦσι sc. καρπούς.

Τελευτάω, ῶ, f. ήσω, (τελευτή finis; finio, absolvo Euripid. Phoen. 1597. Xen. H. G. 2, 3. 9.) *vitam finio, morior*. Duodecies in N. T. Matth. 2, 19. 9, 18. 22, 25. Marc. 9, 44. 46. 48. Luc. 7, 2. Act. 2, 29. 7, 15. Hebr. 11, 22. de h. l. particip. praesentis = particip. imperf. vid. ἀγανακτέω. — pro מוּת Exod. 21, 17. גָּוַע Gen. 6, 17. (Sir. 23, 17. Ael. V. H. 2, 17. Diod. Sic. 1, 91. Lysias 512, penult. Xen. Ages. 11, 15. addito βίον Ael. V. H. 6, 2. Lysias 124, 9. Xen. Mem. 4, 8. 1.) — θανάτῳ [de quo dat. nom. synonymi vid. ἀγαλλιάω] τελευτάτω i. e. *er soll ohne Nachsicht sterben* oder *getödtet werden* Matth. 15, 4. Marc. 7, 10. coll. Exod. 21, 17.

Τελευτή, ῆς, ἡ, (τελέω, quod v.; propr. finis Deu. 19, 19.) *vitae finis, mors, obitus*. Legitur tantum Matth. 2, 15. — pro מָוֶת Gen. 27, 2. Ios. 1, 1. (Sir. 11, 26. 28. Hdian. 7, 10. 1. Dem. 1478, 7. Xen. Cyr. 8, 7. 4. addito τοῦ βίου Dem. 481, 14. Xen. Cyr. 8, 7. 2.)

Τελέω, ῶ, f. έσω [vid. καλέω] a. 1. ἐτέλεσα, perf. pass. τετέλεσμαι [de perf. in σμαι vid. ἀκούω] — (a τέλος finis) 1) *ad finem perduco, perficio, absolvo*, sq. accus. rei, ut τὰς παραβολάς Matth. 13, 53. 19, 1. 26, 1. Luc. 2, 39. — 12, 50. ἕως τελεσθῇ sc. τὸ βάπτισμα. — Ioh. 19, 28. — v. 30. τετέλεσται = *iam finis adest laborum, iam exacti sunt labores*. — 2 Tim. 4, 7. μαρτυρίαν *munus testimonii exhibendi* Apoc. 11, 7. — 15, 1. ἐν αὐταῖς [cf. de h. l. ἐν ad tempus pertinente ἐν p. 169 col. 2.] — τοῦ θεοῦ. Quo l. si uti Apoc. 10, 7. legitur aoristus, quae ex decreto divino certe futura sunt, auctor ingenii fervore abreptus iam facta esse cogitat. Vid. sub ἄν p. 23 col. 2. it. sub βάλλω, ἀποστέλλω notata coll. *Käuffer* de biblica ζωῆς αἰωνίου notione p. 67. *Win.* exeget. Stud. Vol. 1. p. 147. — Apoc. 15, 8. — pro כָּלָה Ruth. 2, 21. שָׁלֵם Neh. 6, 15. — (Sir. 7, 25. 1 Macc. 13, 10. Xen. Cyr. 8, 1. 2.) — sq. participio [de quo vid. ad ἀνάπαυσιν ἔχω sub ἀνάπαυσις monita] Matth. 11, 1. — contra usum Graecorum [vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 378.] sq. accus. *loci* = τελέω διαβαίνων τὸν τόπον τινὰ *iter conficio per locum, permeo locum* Matth. 10, 23. οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ ἰσραήλ. — Ita οἱ ό: συνετέλεσε διαβαίνων τὸν ἰορδάνην Ios. 3, 17. 4, 1. (Cf. tamen Pol. 5, 8. 2. ἀνύσας τοὺς τόπους et 3, 79. 5. ἤνυον τὰ ἕλη, item διανύειν τὴν χώραν Ios. de bell. iud. 7, 5. 8. Pol. 3, 86. 9. et Diod. Sic. 11, 20. διανύσας τὸ πέλαγος. Similiter *consummare Italiam* Flor. 1, 18. 1.) — de tempore: *perago, absolvo*, passiv. *völlig abgelaufen sein*, ut τὰ χίλια ἔτη Apoc. 20, 3. 5. 7. (τριῶν — ἀεὶ τελουμένων ἡμερῶν Lucian. Alexandr. c. 38.) — 2) *perficio* i. e. vel: *ratum facio, eventu comprobo* Luc. 18, 31. τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα — τῷ υἱῷ τῶν ἀνθρώπων. Vid. de h. l. sub γράφω p. 88 coll. 2 init. — addito ἔν τινι = *an Jemandem* [vid. ἐν p. 173 col. 1.] Luc. 22, 37. — Act. 13, 29. Apoc. 10, 7. de h. l. aor. vid. supra ad Apoc. 15, 1. monita. Ita pro כָּלָה Esr. 1, 1. (Diod. Sic. 2, 27. 4, 73. Apollodor. 2, 4. 4.) — vel: *perficio* i. e. *exacte satisfacio alicui rei, exsequor*, ut νόμον Rom. 2, 27 et Iac. 2, 8. — ἐπιθυμίαν Gal. 5, 16. (Diod. Sic. 5, 49. ἆθλα Diod. Sic. 4, 10. τὰς θυσίας Hdian. 2, 3. 25. Dion. Hal. Ant. 2, 22. Xen. Lac. 13, 6.) — 3) *solvo, pendo, bezahlen*, ut τὰ δίδραχμα Matth. 17, 24. φόρους Rom. 13, 6. (Diod. Sic. 2, 40. Dem. 1067, 27. Xen. Mem. 2, 9. 1.) — Saepius non reperitur in N. T.

Τέλος, ους, τό, 1) *finis* a) de tempore, quo finitum et perfectum est aliquid, *das Ende*, sq. genit. rei, ut τῆς βασιλείας Luc. 1, 33. ζωῆς Hebr. 7, 3. τοῦ καταργουμένου 2 Cor. 3, 13. — νόμου Rom. 10, 4. τέλος — χριστὸς *finis est enim legis Christus* i. e. *finem Christus legi imposuit = antiquavit eam*. (τοῦ βίου Xen. Cyr. 8, 7. 6. Dem. 1306, 25.) — abest genit. rei, e contextu facile cognoscendae, ut ζωῆς Ioh. 13, 1. vel τοῦ αἰῶνος τούτου et calamitatum comitantium τὴν συντέλειαν τ. α. τ. Matth. 24, 6. 14. Marc 13, 7. Luc. 21, 9. — Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. 1 Petr. 4, 7. — ita etiam formulae: εἰς τέλος, ἕως τέλους, ἄχρι τέλους, μέχρι τέλους 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 13. Hebr. 3, 6. 14. 6, 11. Apoc. 2, 26. cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 15. ep. 2. p. 18. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a.

p. 419 sq. — *τέλος ἔχω* = *finem attigi* [de rebus ad finem perductis Xen. Cyr. 2, 3. 22. An. 6, 5. 2.] ex opp. *τοῦ σταθῆναι* perdurare = *dissolvor*, *es ist aus mit mir* Marc. 3, 26. — *εἰς τέλος* *in finem* scil. alicuius i. e. *ita ut absumatur aliquis*, *zum Garaus* [cf. de *εἰς* effectum indicante *εἰς* p. 143 col. 2.] 1 Thess. 2, 16. — accus. *τὸ τέλος* adverbial. finem quod attinet = *denique* 1 Petr. 3, 8. (Xen. apol. Socr. §. 31.) Cf. *Matth.* §. 425, 5. *Win.* p. 206. 484. — *εἰς τέλος* adverb. *postremo*, *endlich*, *am Ende* [vid *εἰς* p. 141 col. 1 fin.] Luc. 18, 5. (Ael. V. H. 10, 16. Xen. Oec. 17, 10.) — — metonym. pro: *ultimus*, universe Apoc. [1, 8.] 21, 6. 22, 13. — collective: *ultima pars*, *ultimi* 1 Cor. 15, 24. *εἶτα τὸ τέλος* i. e. *ultima mortuorum pars.* Uti enim primum Christus in vitam redilt, tum cultores eius in vitam revocabuntur, ita postremo [post regnum mille annorum] reliqua hominum mortuorum pars vitae restituetur [resurrectio mortuorum secunda cf. Apoc. 20, 4. 1 Thess. 4, 16. Vid. *Bertholdt* Christologia Iudaeorum Iesu et Apostolorum aetate §. 41. 42. p. 203 — 207. et §. 35. p. 176.] Aliter *Meyer* ep. ad Cor. 1. p. 257. —

b) de termino, *die Gränze*, *εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν* 1 Cor. 10, 11. v. supra *αἰών*.

c) metaph. *exitus rei alicuius*, *der Ausgang einer Sache*, *id, in quod desinit aliquid* Matth. 26, 58. — sq. genit. rei, ut *κατάρας* Hebr. 6, 8. 1 Petr. 1, 9. — sq. genit. Dei vel domini exitum dantis vel parantis [vid. *Win.* p. 226. *Theile* ep. Iac. p. 264.] Iac. 5, 11. (Ios. Ant. 9, 4. 4.) — seq. genit. personae = *extrema alicuius sors* Rom. 6, 21. 22. 2 Cor. 11, 15. Phil. 3, 19. 4, 17. — de oraculis vel vaticiniis: *τέλος ἔχω*, *eventum habeo*, *ratum fio*, *ich gehe in Erfüllung* [ich erreiche *das Ziel meiner Bestimmung* = *τελειοῦμαι*, *τελοῦμαι*, *πληροῦμαι* Luc. 22, 37. — Ita קֵץ et *πέρας* Hab. 2, 3. —

d) metaph. *finis* i. e. *Zweck* vel: *punctum*, *ad quod redit omnis res* i. e. *summa rei* 1 Tim. 1, 5. *τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη.* — Ita *τέλος λόγου* pro סוֹף דָּבָר Cohel. 12, 13. (Diog. Laërt. 2, 87. Arrian. diss. epict. 1, 20. Cicero de offic. 3, 3.) —

2) *vectigal* Matth. 17, 25. *οἱ βασιλεῖς — λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον.* Rom. 13, 7. quo l. ad verba *ὁ τὸ τέλος* ex antecedd. cogitando adde: *ἀποδιδόναι κελεύων* vel: *αἰτῶν*. Cf. *Win.* p. 529. (1 Macc. 10, 31. 11, 35. Hdian. 3, 1. 11. Pol. 4, 47. 1. Dem. 745, 15. Xen. Vect. 4, 19. 20.) — Saepius non legitur in N. T.

Τελώνης, *ου*, *ὁ*, (*τέλος* vectigal, *ὠνέομαι* emo; qui vectigalia publica conduxit, Generalzollpachter, *ὁ πριάμενος τέλος* Dem. 745, 15. Pol. 12, 13. 9.) *portitor*, *vectigalium exactor* [quem Dem. 745, 15. dicit: *ἐκλέγων*], qui loco et iussu publicanorum a mercatoribus, nautis, carrucariis, aliis quibuscunque vectigalia exigit. Ut apud Graecos vendebantur vectigalia pecunia certa soluta, ita apud Romanos vectigalia publica ab equitibus rom. conducebantur certo pretio soluto. Sueton. in Octavian. c. 24. Quae qui redimebant, quemadmodum *δημοσιῶναι* vel publicani dicerentur, ita, quorum in exigendis vectigalibus uterentur publicani opera, a portubus, in quibus sedebant, portitores, ab exigendi officio exactores, Zolleinnehmer, appellabantur; in N. T. ut apud Artemid. 1, 23. 4, 42. 57. iidem *τελῶναι* nominantur. Ex quo enim Iudaeorum terra subiecta erat Romanorum imperio, ab his quoque vectigalia et tributa mercium exigebantur, redemta, ut cetera, ab equitibus romanis, exacta a portitoribus vel *τελώναις* originis nunc romanae nunc iudaicae. Ceterum apud Iudaeos non solum, sed apud reliquas etiam nationes imperio rom. subiectas odio summo habebantur *οἱ τελῶναι*, genere plerumque viles et ignobiles, in exigendis tributis acerbi et iniqui lucrique turpis studio incensi et ut in N. T. cum *ἁμαρτωλοῖς*, *πόρναις*, *ἅρπαξι* commemorantur, ita apud exteros etiam scriptores *καπήλοις*, *λῃσταῖς*, *ζυγοκρούσταις* adiunguntur. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Zoll*, *Zöllner* coll. Artemidor. l. l. Hinc de Oropiis, maxime deditis huic negotio Xeno poëta vetus hocce habet elogium: *πάντες τελῶναι, πάντες ἅρπαγες· κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς Ὠρωπίοις.* Vid. Theophr. Charact. 6. p. 88. ed. *Ast.* — Matth. 5, 46. 47. 9, 10. 11. 10, 3. 11, 19. 18, 17. 21, 31. 32. Marc 2, 15. 16. Luc. 3, 12. 5, 27. 29. 30. 7, 29. 34. 15, 1. 18, 10 — 13. —

Τελώνιον, *ιου*, *τό*, (*τελώνης*) *locus*, *in quo sedebat portitor*, *vectigalia exacturus*, *Zollhaus*. Ter in N. T. *καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον* Matth. 9, 9. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. (Pollux Onom. 8, 5. 28.)

Τέρας, *τος*, *τό*, plur. *τὰ τέρατα*, *τῶν τεράτων* [de qua forma soluta poni solita in N. T. pro *τέρα*, *τερῶν* vid. *κέρας*] 1) *prodigium*, *portentum* (terrorem incutiens et de re futura admonens Xen. Mem. 1, 4. 15. Artemid. 1, 73.) *ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω* Act. 2, 19. Ita pro hebr. מוֹפֵת Ioel 3, 3. — 2) *factum insigne* vel *miraculum patratum ab aliquo*, maxime ab iis, qui legatos divinos sese profitentur, ut a Mose Act. 7, 36. — a Iesu Ioh. 4, 48 et Act. 2, 22. — ab Apostolis Act. 2, 43. 4, 30. 5, 12. 6, 8. 14, 3. 15, 12. Rom. 15, 19. 2 Cor. 12, 12. Hebr. 2, 4. — a pseudoprophetis Matth. 24, 24. Marc. 13, 12. 2 Thess. 2, 9. in quibus locis omnibus aeque ac Deut. 6, 22. 7, 19. et Ael. V. H. 12, 57. Pol. 3, 112. 8. iunguntur vocc. *σημεῖα καὶ τέρατα.* — Saepius non extat in N. T.

Τέρτιος, *ιου*, *ὁ*, *Tertius*, nom. propr. viri, quo Paulus pro amanuensi usus est. Rom. 16, 22.

Τέρτυλλος, *ου*, *ὁ*, *Tertullus*, nom. propr. oratoris romani, quo Iudaei, legum et formularum iuris romani ignari, in causa apud Procuratorem rom. contra Paulum agenda usi sunt Act. 24, 1. 2.

Τεσσαράκοντα, *οἱ*, *αἱ*, *τά*, *quadraginta* Matth. 4, 2. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. Ioh. 2, 20. Act. 1, 3. 4, 22. 7, 30. 36. 42. 13, 21. 23, 13. 21. 2 Cor. 11, 24. Hebr. 3, 9. 17. Apoc. 11, 2. 13, 5. 14, 1. 3. 21, 17. — pro אַרְבָּעִים Gen. 5, 13. (Xen. An. 2, 2. 7.)

Τεσσαρακονταετής, [et *τεσσαρακονταέτης* vid. sub *ἑκατονταέτης* monita et *Win.* p. 49 sq.] *οῦς*, *ὁ*, *ἡ*, — *ές*, *τό*, (*τεσσαράκοντα*, *ἔτος* annus) *quadragenarius*, *quadraginta annorum*. Bis in N. T. Act. 7, 23. 13, 18. *τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτούς.* De accus. ubi quaeritur: *quamdiu?* cf. sub *βραχύς* observata. (Ita *δεκαέτης χρόνος* Maxim. Tyr. 6, 89. *δεκαετὴς πόλεμος* Thuc. 5, 26.)

Τέσσαρες, attic. *τέτταρες*, *ων*, *οἱ*, *αἱ*, neutr. *τέσσαρα* att. *τέτταρα*, *τά*, *quatuor* Matth. 24, 31. Marc. 2, 3. 13, 27. Luc. 2, 37. Ioh. 11, 17. Act. 10, 11. 11, 5. 12, 4. 21, 9. 23. 27, 29. Apoc. 4, 4. 6. 8. 10. 5, 6. 8. 14. 6, 1. 4. 20, 8. 21, 17. — pro אַרְבַּע, אַרְבָּעָה Gen. 2, 10. 11, 16. (Hdian. 6, 6. 11. Xen. An. 1, 4. 9.)

Τεσσαρεσκαιδέκατος, *η*, *ον*, (*τέσσαρες*, *δέκατος*. Cf. de eiusmodi numeralibus *Lobeck* ad Phryn. p. 409.) *decimus quartus*. Bis in N. T. Act. 27, 27. 33. — pro אַרְבַּע עֶשְׂרֵה Gen. 14, 5. אַרְבָּעָה עָשָׂר Exod. 12, 6. 18. (Dion. Hal. Ant. 7. c. 12. Plutarch. Cato min. c. 3. Hdian. 6, 1. 15.)

Τεταρταῖος, *αία*, *αῖον*, nomen ordinale [usurpari solitum, ubi quaeritur: quoto die? vid. *δευτεραῖος* et *Win.* p. 434 sq.] — *quarto die.* Semel in N. T. Ioh. 11, 39. *τεταρταῖος γάρ ἐστι* i. e. *quartus iam agitur dies*, *e quo sepultus est.* (Pol. 3, 52. 2. Xen. Cyr. 5, 3. 1.)

Τέταρτος, *η*, *ον*, *quartus* Matth. 14, 25. Marc. 6, 48. Act. 10, 30. Apoc. 4, 7. 8, 12. 16, 8. 21, 19. — pro רְבִיעִי, רְבִיעִית Gen. 1, 19. 2, 14. (Hdian. 4, 2. 14. Isaeus 109. penult.)

Τετράγωνος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (*τέσσαρα*, vel *τέτταρα*, *γωνία* angulus) *quadrangulus*, *quadrangularis.* Extat tantum Apoc. 21, 16. (Hdian. 3, 1. 14. Dion. Hal. Ant. 1, 88.)

Τετράδιον, *ιου*, *τό*, (dem. a *τετράς* numerus quaternarius) *quaternio*, *τῶν στρατιωτῶν* i. e. *eine Abtheilung*, *ein Commando aus vier Mann bestehend*, ita semel in N. T. Act. 12, 4. Solebant enim apud Romanos [cf. Polyb. 6, 33. *Fischer* de vitiis Lexic. N. T. p. 452.] quaterni milites excubitum noctis ita facere, ut vigiliis in quatuor partes ad clepsydram distributis, singuli deinceps ternis horis vigilarent. Commemorantur h. l. quaterniones quatuor, cum eorum duo Petrum in ipso carcere observarent, totidem ante fores excubarent. (Philo de Flacc. p. 981.)

Τετρακισχίλιοι, *αι*, *α*, (*τετράκις* quater, *χίλιοι*) *quater mille*, *quatuor millia* Matth. 15, 38. 26, 10. Marc. 8, 9. 20. Act. 21, 38. — pro אַרְבַּעַת אֲלָפִים 1 Chron. 12, 26. (Xen. Cyr. 2, 1. 6.)

Τετρακόσιοι, αι, α, (τετράκις, εἴκοσι) *quadringenti* Act. 5, 36. 7, 6. 13, 20. Gal. 3, 17. — pro אַרְבַּע מֵאוֹת Gen. 23, 15. 16. (Hdian. 6, 4. 10. Xen. An. 7, 1. 27.)

Τετράμηνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (τέσσαρες, α, μήν mensis) *qui est quatuor mensium, quadrimestris.* Legitur tantum Ioh. 4, 35. ἔτι τετράμηνός ἐστι [sc. χρόνος] καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται. Cf. ad h. l. quatenus versum habet *Win.* p. 562. — (Pol. 5, 66. 2. 18, 22. 6. Thuc. 5, 63.) Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 549.

Τετραπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, (τέτταρα, ἁπλοῦς cf. *Buttm.* §. 55, 5. gram. max. §. 60, 7.) *quadruplus, quadruplex.* Extat tantum Luc. 19, 8. ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. (Xen. An. 7, 6. 7.)

Τετράπους, οδος, ὁ, ἡ, (τέτταρα, πούς pes) *quadrupes*, τὰ *τετράποδα quadrupedia.* Ter in N. T. Act. 10, 12. 11, 6. Rom. 1, 23. — pro בְּהֵמָה Gen. 34, 23. Exod. 9, 9. 10. (Diod. Sic. 1, 25. Palaeph. fab. 34. Xen. Cyr. 6, 2. 25.) De τετράπους et τετράποδος cf. *Lob.* ad Phryn. p. 546.

Τετραρχέω, ῶ, f. ήσω, (τετράρχης) *sum tetrarcha.* Semel in N. T. Luc. 3, 1. (Dem. 117, 26.)

Τετράρχης, ου, ὁ, (τετράς, ἀρχή imperium. Cf. de forma τετράρχης et τετράρχος *Win.* p. 60.) *tetrarcha* [propr. qui praeest quartae parti regni alicuius, *Vierfürst* Strabo 9. p. 450. 567.] titulus, quo, ut filii Antipatris (Ios. Ant. 14, 20.) post mortem Herodis M. filiorum eius duo, Antipas, Galilaeae et Peraeae praefectus, et Philippus, Batanaeae, Auranitidos et Trachonitidos princeps a Romanis constitutus, ornabantur. Nomine tetrarchae Antipas in N. T. venit Matth. 14, 1. Luc. 3, 19. 9, 7. Qui si Matth. 14, 9. Marc. 6, 14. βασιλεύς appellatur, factum hoc est ex usu huius vocabuli latiore, quo βασιλεύειν est i. q. ἄρχειν et βασιλεύς i. q. praeses cf. Hdot. 5, 111. Aeschyl. Pers. v. 24. et *Fritzsche* Ev. Matth. p. 101. —

Τεύχω, v. *τυγχάνω.*

Τεφρόω, ῶ, f. ώσω, (τέφρα cinis Tob. 8, 2. Anthol. gr. T. 1. p. 24. T. 4. p. 122. ed. *Iacobs.* Demad. 271, 4.) *in cineres redigo.* Legitur tantum 2 Petr. 2, 6.

Τέχνη, ης, ἡ, *ars.* Ter in N. T. Act. 17, 29. χαράγματι τέχνης. — pro חָכְמָה 1 Regg. 7, 14. (Diod. Sic. 1, 64. Xen. Oec. 1, 2 et 4 coll. 7.) — de artificio vel opificio, quod tractat aliquis Act. 18, 3. ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. De quo accus. vid. ἀριθμός. — Apoc. 18, 22. (Diod. Sic. 1, 81. Hdian. 1, 10. 11. Xen. Mem. 3, 14. 5.)

Τεχνίτης, ου, ὁ, (τέχνη) *artifex, opifex.* Quater in N. T. Act. 19, 24. 38. Apoc. 18, 22. — pro חָרָשׁ Deut. 27, 15. (Diod. Sic. 4, 5. Hdian. 3, 4. 20. Xen. Mem. 3, 7. 5.) — de Deo mundi creatore Hebr. 11, 10.

Τήκω, *liquefacio*; passiv. τήκομαι, *liquesco.* Legitur tantum 2 Petr. 3, 13. στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. (Diod. Sic. 1, 38 et 63. 5, 13. Xen. Mem. 3, 1. 7.)

Τηλαυγῶς, adv. (ab adiect. τηλαυγής, procul splendens, weit scheinend, in die Ferne hin leuchtend, Hom. hymn. in Sol. v. 13. hymn. in Lun. v. 7. — a τῆλε procul, et αὐγή splendor; pro בָּהִיר Iob. 37, 21. בַּר Ps. 19, 9.) *ita ut procul splendeat*, βλέπειν [vel ἐμβλέπειν vid. ἐμβλέπω] *τ. ita videre, ut splendor e longinquo repercutiatur* i. q. *procul*, ad sensum: *clare, distincte videre.* Ita semel Marc. 8, 25. (τηλαυγέστερον Diod. Sic. 1, 50.)

Τηλικοῦτος, αὕτη, οῦτο, (τήλικος, οὗτος cf. *Buttm.* §. 72, b. 5. 6. gram. max. §. 79. *Matth.* §. 150, not. 1. 5. §. 261. *Rost* §. 59.) *tantus.* Quater in N. T. 2 Cor. 1, 10. Hebr. 2, 3. Iac. 3, 4. Apoc. 16, 18. (2 Macc. 12, 3. Lucian. Dial. Deorr. 6, 3. Diod. Sic. 3, 36. Xen. Mem. 4, 4. 8.)

Τηρέω, ῶ, f. ήσω, (τηρός, observans, custodiens Aeschyl. suppl. v. 263.) 1) *observo* [propr. oculos defigo in aliquem vel in aliquid] i. e. *attendo ad aliquid* vel *ad aliquem, aufmerken* oder *aufmerksam seyn auf etwas*, sq. accus. rei Apoc. 1, 3. 22, 7. 9. — pro נָצַר Prov. 23, 25. שָׁמַר Cohel. 11, 4. (Ael. V. H. 2, 17. Strab. 3. p. 211. Lysias 2, 9. Dem. 836, 5.) — sq. accus. nominis legem, praeceptum, doctrinam indicantis, ubi Lat. *observo, beobachten, obsequor, befolgen, satisfacio*, ut τας ἐντολάς Matth. 19, 17. 1 Ioh. 2, 3. 4. 3, 22. 24. Apoc. 12, 17. 14, 12. quo l. quod vates singulari in cogitando celeritate a vincienda oratione avocaretur, nominativus οἱ τηροῦντες additur ad genit. τῶν ἁγίων, qui praecesserat. Cf. *Win.* p. 217. *Id.* exeget. Stud. Vol. 1. p. 155. *Bornem.* Schol. p. VIII. — Matth. 23, 3. 28, 20. Marc. 7, 9. de h. l. lect. στήσητε pro: τηρήσητε vid. *Fritzsche, Knapp* coll. tamen *Meyer, de Wette, Schott, Theile.* — Ioh. 8, 51. 52. 55. 14, 15. 21. 23. 24. 15, 10. 20. 17, 6. Act. 15, 5. 24. 21, 25. 1 Tim. 6, 14. 2 Tim. 4, 7. Iac. 2, 10. vid. de h. l. sub ὅστις p. 357 col. 1 notata. — 1 Ioh. 2, 5. Apoc. 3, 8. 10. — τὸ σάββατον i. e. τὸν νόμον τοῦ σαββάτου vel περὶ τοῦ σ. Ioh. 9, 16. — τὰ ἔργα τινός = *quae fieri vult aliquis* Apoc. 2, 26. — τήρει sc. ἃ ἤκουσας καὶ εἴληφας 3, 3. — pro שָׁמַר Prov. 16, 3. הֵקִים 1 Sam. 15, 11. (Sir. 29, 1. Pol. 1, 83. 5. 6, 56. 13 et 14. Hdian. 6, 6. 1. 7, 9. 7.) —

2) *custodio* a) propr. i. e. *ich bewache, hüte*, sq. accus. rei vel pers. Matth. 27, 36. 54. 28, 4. Act. 12, 5. 6. 16, 23. 25, 4. 21. — Ita pro שָׁמַר Cant. 3, 3. (1 Macc. 4, 61. Pol. 3, 50. 7.) — b) metaph. pro: *conservo, tueor conditionem alicuius, erhalten*, sq. accus. rei, ut τὴν ἑνότητα Eph. 4, 3. τὰ ἱμάτια Apoc. 16, 15. τὴν ἀρχήν = *non desero provinciam* Iud. v. 6. — (Diod. Sic. 11, 11.) — sq. dupl. accus. uno obiecti, altero praedicati [vid. αἴρω], ut ἀβαρῆ ἐμαυτόν 2 Cor. 11, 9. — 1 Tim. 5, 22. Iac. 1, 27. (Sap. 10, 5. Marc. Anton. 6, 30. Hdian. 2, 1. 11. 4, 4. 13.) — sq. accus. pers. addito adv. ut ἀμέμπτως 1 Thess. 5, 23. — addito dat. pers. cui conservatur aliquis Iud. v. 1. et seq. ἐν c. dat. conditionis Iud. v. 21. — de loco Ioh. 17, 11. 12. vid. ὄνομα p. 349 col. 1. — τινὰ ἐκ τινος i. e. *conservo aliquem et tutum praesto ab aliquo* [vid. ἐκ p. 148 col. 2.] Ioh. 17, 15. Apoc. 3, 10. — abest ἐκ vel ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, e contextu facile cogitatione addendum, ut τηρεῖ ἑαυτόν = *cavet sibi* ἀπὸ τοῦ πονηροῦ 1 Ioh. 5, 18. Cf. *Lücke* 3. p. 236. —

3) *asservo, zurückhalten, zurückbehalten*, a) τί, ita vel de rebus, quae in futuros usus asservantur, ubi nos: *aufbewahren, aufbehalten*, ut τὸν καλὸν οἶνον Ioh. 2, 10. (Aristoph. pac. v. 200.) — addito εἰς temporali, ut εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου Ioh. 12, 7. — vel de rebus, quae asservantur alicui vel praemiis ornando vel poenis afficiendo, τινί τι 2 Petr. 2, 17. Iud. v. 13. de horum l. perfecto durationem indicante et praesentis notionem includente [*asservatum est et manet alicui aliquid*] vid. ἀγαπάω, ἀκούω. (τινά τινι Ios. Ant. 1, 3. 7.) — τὶ εἴς τινα *aliquid in commodum alicuius* [vid. εἰς p. 143 col. 2.] ἐν οὐρανοῖς 1 Petr. 1, 4. — b) τινά *aliquem*, ita vel de personis, quae domi retinentur, ut τὴν ἑαυτοῦ παρθένον = *non nuptum dare virginem suam* 1 Cor. 7, 37. — vel de hominibus, qui captivi tenentur et asservantur εἴς τι *für etwas, zu etwas* 2 Petr. 2, 4. de h. l. particip. praes. vid. sub ἀναβαίνω ad Marc. 10, 32 notata. — v. 9. Iud. v. 6. εἰς κρίσιν — τετήρηκεν. — 2 Petr. 3, 7. — Saepius non extat in N. T.

Τήρησις, εως, ἡ, (τηρέω) 1) *observatio*, metaph. *die Befolgung, die Beobachtung*, ἐντολῶν θεοῦ 1 Cor. 7, 19. (Sirac. 35, 23. Sap. 6, 18.) — 2) *custodia* metonym. pro: *locus, in quo observatur aliquis, carcer* Act. 4, 3. 5, 18. (Thuc. 7, 86.) Saepius non legitur in N. T.

Τιβεριάς, άδος ἡ, *Tiberias*, urbs Galilaeae, condita ab Herode Antipa et in honorem Tiberii imperatoris Tiberias appellata Ios. Ant. 18, 3. 3. Stadiis 70 ab urbe Hippone et 120 stadiis ab urbe Scythopoli distans sita erat in regione amoenissima, ubi Iordanes fluvius e lacu Genezareth exibat. Uti in confiniis eius erant thermae Ioseph. de bell. iud. 2, 26. Ita post excidium urbis hierosolymitanae celeberrimam eam fecit academia doctorum iudaicorum. Lacus Genezareth adiacens huic urbi ab eadem appellatus est lacus Tiberiadis. Ioh. 6, 1. 23. 21, 1. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v. -

Τιβέριος, ίου, ὁ, *Tiberius.* Erat Tiberius tertius imperatorum romanorum, privignus Octaviani, filius Liviae; anno imperii eius 14to prodiit Iohannes baptista et eodem 17 vel 18 annos imperante Iesus crucifixus est Luc. 3, 1.

Τίθημι, [de 3. plur. τιθέασι Matth. 5, 15. vid. sub ἐπιτίθημι monita] imperf. ἐτίθην item ἐτίθουν [Marc. 6, 56. Act. 3, 2. 4, 35. 2 Cor. 3, 13. vid. sub προστίθημι observata] f. 1. θήσω, a. 1. ἔθηκα, perf. τέθεικα.

1) *pono, ich setze, stelle, lege*
a) activum, sq. accus. ut θεμέλιον Luc. 14, 29. — αἴρεις, ὃ οὐκ ἔθηκας 19, 21. 22. Alii h. l. dici existimant de pecunia apud foeneratores deposita. 1 Cor. 3, 10. 11. — (Hdian. 4, 2. 16. Xen. Oec. 8, 2. 9, 9.) — addito dat. incommodi, ut πρόςκομμά τινι Rom. 14, 13. — additur εἰς c. accus. loci Luc. 11, 33. Act. 13, 29. Apoc. 11, 9. — additur ἐν c. dat. loci Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6. — addito ἐπί c. genit. rei, ut ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων Act. 5, 15. — Ioh. 19, 19. Apoc. 10, 2. — (Xen. Cyr. 8, 8. 16.) — addito ἐπί c. accus. rei vel pers. Marc. 10, 16. 2 Cor. 3, 13. Apoc. 1, 17. (οἱ ο' 1 Regg. 2, 24. medium Xen. An. 7, 3. 23.) — θήσω — ἐπ' αὐτόν trop. pro: *spiritu div. illum instruam* Matth. 12, 18. — additur μετά c. genit. pers. Matth. 24, 51. Marc. 12, 46. Vide de his ll. μέρος p. 309 col. 2 init. — additur παρά c. dat. pers. ut παρ' ἐμαυτῷ *iuxta me* = *sepono apud me* 1 Cor. 16, 2. — adiicitur παρά c. accus. rei, ut παρὰ τοὺς πόδας τινός *ad pedes alicuius* Act. 4, 35. 37. 5, 2. (Plut. apophth. Agathocl. Mor. 2. p. 13. ed. *Tauchn.*) — additur ὑποκάτω τινός Luc. 8, 16. item ὑπό τι *sub* vel *subter aliquid* Matth. 5, 15. de h. l. 3. plur. = *man setzt* vid. αἴρω. — Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. — pro שׂוּם sq. תַּחַת Gen. 24, 9. — τινὰ ὑπὸ τοὺς πόδας τινός trop. pro: *subiicio aliquem alicui* [vid. πούς] 1 Cor. 15, 25. — ubi agitur de coenantibus, τ. οἶνον *vinum pono* i. e. *appono, vorsetzen* Ioh. 2, 10. (Histor. drac. v. 14. Xen. Mem. 3, 4. 1. *pono* Virg. Aen. 1, 706.) — ubi agitur de sepelientibus: τιθέναι τὸ σῶμά τινος vel τινά aliquem scil. mortuum = *repono aliquem, Jem. beisetzen*, τὸ σῶμα αὐτοῦ Luc. 23, 53. additis εἰς μνῆμα Apoc. 11, 6. εἰς μνημεῖον Act. 13, 29. ἐν μνήματι Luc. 23, 53. ἐν τ. μνημείῳ Matth. 27, 60. Marc. 6, 29. Act. 7, 16. ἐν ᾧ scil. μνημείῳ Ioh. 19, 41. ἐν ὑπερῴῳ Act. 9, 37. addito adv. ut ἐκεῖ Ioh. 19, 42. ὅπου Marc. 16, 6. ποῦ Marc. 15, 47. Ioh. 11, 34. 20, 2. 13. 15. (Xen. Cyr. 8, 7. 25. *pono* Virg. Aen. 2, 644. Ovid. fast. 5, 480.) — Formulae notandae, ut: θεὶς τὰ γόνατα [ponens genua scil. in terra] προςκυνῶ vel προςεύχομαι i. e. *flexis genubus adoro* vel *preces facio* Marc. 15, 19. — Luc. 22, 41. Act. 7, 60. 9, 40. 20, 36. 21, 5. — τ. τὰ ἱμάτια *vestem pono* [Ovid. Metam. 3, 1. 4, 345. Cic. Tuscul. 5. 20.] i. e. *vestem depono* Ioh. 13, 4. cf. ἀποτίθημι Act. 7, 58. — τὴν ψυχήν μου τίθημι *vitam meam pono* [ita Cicer. ad div. 9, 24 fin.] i. e. *vitam meam depono* = *morti me trado* Ioh. 10, 17. 18. addito ὑπέρ τινος 10, 11. 15. 18, 37. 38. 15, 13. 1 Ioh. 3, 16 bis. — τιθέναι νόμον, *legem proponere, legem ferre*, ita de lege mos. a Deo data Gal. 3, 19. Vid. tamen de h. l. lectione ἐτέθη et προςετέθη *Griesb., Knapp, Schott, de Wette, Meyer.* — b) medium: τίθεμαι i. e. vel: *mihi aliquid pono*, ut τὶ εἰς τὰ ὦτά μου trop. pro: *probe teneo aliquid, memoriae* aut *menti infigo aliquid* Luc. 9, 44. — pro שׂוּם Hagg. 2, 19. — τὶ ἐν τινι, ut ἐν τῇ καρδίᾳ = vel: *mente mihi repono, animo meo infigo* Luc. 21, 44. — 1, 66. quo loco praecedit: τὰ ῥήματα ταῦτα. — vel: *apud animum meum constituo, ich setze mir etwas in den Sinn, ich setze mir etwas vor* Act. 5, 4. ita etiam ἐν τῷ πνεύματι, sq. inf. 19, 21. ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ [vid. ἐν p. 168 col. 1. extr.] Act. 1, 7. — τίθεσθαι βουλήν *apud animum suum consilium inire* vel *constituere* Act. 27, 12. — vel: *ponendum aliquem* vel *aliquid curo, poni iubeo aliquem* vel *aliquid* [vid. ἀδικέω], ita τὶ ἐν sq. dat. rei 1 Cor. 12, 18. — τὶ ἐν c. dat. pers. = *in animo alicuius* [vid. ἐν p. 170 col. 1 fin.] *aliquid reponere apud me constituo*, ut τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς 2 Cor. 5, 19. — sensu duriore = βάλλω, ut τινὰ εἰς φυλακήν, εἰς τήρησιν = *in carcerem coniiciendum curo aliquem* Act. 12, 4. — 4, 3. — τινὰ ἐν c. dat. loci Matth. 14, 3. de h. l. aor. = plusqpf. vid. ἀλείφω. — Act. 5, 18. 25. —

2) metaph. *constituo* [Jemanden in einen äusserlichen oder innerlichen Zustand versetzen] i. e. *facio* vel *reddo aliquem aliquid, Jemanden zu etwas machen* = ποιέω τινά τι, sq. duplici accus., uno obiecti, altero praedicati [vid. ἀποδείκνυμι], ut τινὰ ὑποπόδιον Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. Hebr. 1, 13. 10, 10. coll. Ps. 110, 1. — Rom. 4, 17. — 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. de horum l. εἰς ὅ = *für welches* vid. εἰς p. 142 col. 2. — ἀδάπανον τίθημι τὸ εὐαγγέλιον *doctrinam laeta nuntiantem facio rem gratuitam, zu etwas machen, das mit keinem Aufwande verknüpft ist* 1 Cor. 9, 18. Hebr. 1, 2. 2 Petr. 2, 6. — pro נָתַן Ier. 1, 5. — (Ael. V. H. 13, 6. Lucian. D. D. 10, 22. Xen. Cyr. 4, 6. 3.) — medium: *animus est* vel *apud me constitutum est, facere aliquem aliquid* [vid. ἀνατίθημι], *constitui aliquem aliquid iubeo* vel *auctor sum* Act. 20, 28. 1 Cor. 12, 28. — pro שׂוּם Ps. 91, 9. — abest accus. praedicati, ut φίλους, e contextu facile cognoscendus Ioh. 15, 16 coll. v. 15. — b) ex hebr. dicendi ratione: τινὰ εἴς τι [vid. εἰς p. 143 col. 2.] Act. 13, 47. — sq. accus. pers. et εἰς c. accus. abstracti, positi pro concreto, ut εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν i. e. εἰς γὰρ τὸ προςκόπτειν καὶ ἐτέθησαν 1 Petr. 2, 8. — medium: θέμενος εἰς διακονίαν pro: θέμενος εἰς διάκονον *ministrum suum me constituens* 1 Tim. 1, 12. — οὐκ — ὀργήν = οὐκ ἔθετο ἡμᾶς εἰς σκεύη ὀργῆς [coll. Rom. 9, 22.] *non irae suae instrumenta nos fecit* i. e. *non poenis a se affici nos voluit* 1 Thess. 5, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Τίκτω, f. τέξομαι, a. 2. ἔτεκον [cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 251. *Rost* §. 84. — a τέκω] *pario* a) proprie i. e. de feminis, sq. accus. Matth. 1, 21 et 23. τέξεται δὲ υἱόν. v. 25. 2, 5. ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. Luc. 1, 31. 57. 2, 6. 7. 11. Ioh. 16, 21. Gal. 4, 27. [Hebr. 11, 11. vid. *Griesb., Schott Knapp, Bleeck.*] Apoc. 12, 2. 4. 5. 55. — pro יָלַד Gen. 3, 16. 4, 1. (Ael. V. H. 1, 29. Theophr. Char. 11 vel 20, 3. Lucian. Dial. Deorr. 6, 4. Aeschin. 69, 15. Xen. H. G. 4, 4. 19.) — b) de terra fruges proferente, sq. accus. ut βοτάνην Hebr. 6, 7. — (Eurip. Cyclop. 332. ita *pario* apud Cic. de Nat. Deorr. 1, 2.) — c) per imaginem sistitur ἡ ἐπιθυμία tanquam mater peccati Iac. 1, 15. (Anthol. gr. T. 2. p. 44. ed. *Iacobs.* ἀφροσύνα τίκτει πολλάκις δυστυχίαν). Saepius non legitur in N. T.

Τίλλω, *vello, evello.* Ter in N. T. σταχύας τίλλ. Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. (Diod. Sic. 5, 21.)

Τιμαῖος, ου, ὁ, *Timaeus*, nomen propr. viri Marc. 10, 46.

Τιμάω, f. ήσω, (τιμή) 1) *aestimo, pretium constituo, ich schätze, schätze ab*, τινά Matth. 27, 9. — medium: *ex arbitrio meo aestimo, nach seinem Gutdünken schätzen*, τινά Matth. 27, 9. de h. l. verbis ἀπό — ἰσραήλ vid. ἀπό p. 43 col. 2 init. — pro הֶעֱרִיךְ Levit. 27, 8. (Ios. Ant. 5, 1. 21. Dem. 183, 19. Xen. Mem. 3, 10. 10.) — 2) *honoro, veneror, honore habeo aliquem, colo*, a) de hominibus honorantibus aliquem, sq. accus. pers. ut Deum τὸν πατέρα Ioh. 5, 23 bis. 8, 49. τὸν υἱόν sc. τοῦ θεοῦ Ioh. 5, 23 bis. — Matth. 15, 8. Marc. 7, 6. ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ — τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα Matth. 15, 4. 5. 19, 19. Marc. 7, 10. 10, 19. Luc. 18, 20. Eph. 6, 2. — χήρας 1 Tim. 5, 3. πάντας 1 Petr. 2, 17. τὸν βασιλέα ibid. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. — Ioh. 5, 23. 8, 49. — pro כִּבֵּד Exod. 20, 12. (Sir. 3, 3. 4. Diod. Sic. 2, 4. Hdian. 2, 9. 18. Xen. Mem. 4, 3. 13 et Cyr. 1, 2. 12.) — addito πολλαῖς τιμαῖς *Jem. viele Ehrenbezeigungen erweisen* [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Act. 28, 10. — b) de Deo gloria et honore ornante aliquem in regno div. Ioh. 12, 26. — Saepius non extat in N. T.

Τιμή, ῆς, ἡ, (τίω, aestimo; aestimatio, Schätzung) 1) *pretium, der Preis* Matth. 27, 9. Act. 19, 19. 1 Cor. 6, 20 et 7, 23. ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. (Ael. V. H. 2, 7. Dem. 563, 8. Xen. An. 7, 5. 2. Oec. 20, 24.) — pro מְחִיר Ies. 55, 1. — de pretio soluto, ad sens. = *pecunia*, sq. genit. rei, pretio soluto vel emtae vel venditae vel paratae, ut τῶν πιπρασκομένων Act. 4, 34. τοῦ χωρίου Act. 5, 3. — Matth. 27, 6. — abest genit. Act. 5, 2. — ὠνεῖσθαι τιμῆς ἀργυρίου *für einen in Silber ausgezahlten Preis* = *für Silber* Act. 7, 16. — metonym. *res pretium habens, res pretiosa* Apoc. 21, 24. — 2) *honor, qui exhibetur alicui, observantia, reverentia*, a) propr. Ioh. 4, 44. Rom. 9, 21 et 2 Tim. 2, 20. 21. — Rom. 12, 10. 13, 7. τῷ τὴν τιμήν scil. ἀποδιδόναι κελεύοντι vel αἰτοῦντι vid. τέλος. — 1 Cor. 12, 23. 24. Col. 2, 23. — 1 Thess. 4, 4. 1 Tim. 5, 17. 6, 1. 1 Petr. 3, 7. — iungitur c. vocabb. synonymis [vid. ἀγαλλιάω], ut δόξα, ἔπαινος, Hebr. 2, 7. 9. 2 Petr. 1, 17. Apoc. 4, 9. 5, 12. ita in vitae sempiternae beatitate extollenda Rom. 2, 7. 10. 1 Petr. 1, 7. it. in doxologiis

1 Tim. 1, 17. 6, 16. Apoc. 4, 11. 5, 13. 7, 12. 19, 1. — plur. *τιμαί honores*, *Ehrenbezeigungen* Act. 28, 10. (Ael. V. H. 4, 7. Hdian. 4, 1. 10. Xen. Cyr. 1, 6. 11.) — b) metonym. vel pro: *honoris auctor* 1 Petr. 2, 7. — vel pro: *dignitas*, *Ehrenstelle*, *Würde* Hebr. 5, 4. (Hdian. 3, 13. 9. 4, 2. 16. *πολιτικαὶ τιμαί* Xen. Mem. 2, 6. 24.) — Saepius non habetur in N. T.

Τίμιος, *α*, *ον*, 1) *pretiosus* a) propr. ut *λίθος τίμιος* 1 Cor. 3, 12. Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21, 11. 19. *ξύλον τίμιον* Apoc. 18, 12. Ita pro אֶבֶן יְקָרָה 1 Regg. 7, 9. 10. (Hdian. 5, 2. 10. Xen. An. 1, 2. 27.) — comparat. *τιμιώτερος* [1 Petr. 1, 7. de h. l. lect. *πολυτιμότερον* praeferenda vid. *Griesb. Schott*, *Knapp*], superlat. *τιμιώτατος* Apoc. 18, 12. 21, 11. — b) metaph. de rebus, qua prae ceteris magni aestimat aliquis = *carus*, *praestans* Iac. 5, 7. 1 Petr. 1, 19. 2 Petr. 1, 4. *τὰ μέγιστα καὶ τίμια* [de superlat. iuncto c. positivo vid. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 793.] *ἐπαγγέλματα maxima et cara promissa*, *die grössten und schätzbaren Verheissungen*. — addito dat. pers. Act. 20, 24. Vide de h. l. *ἔχω* p. 214 col. 2 fin. — (de veste Ael. V. H. 7, 8. de pellice Hdian. 1, 16. 9.) — 2) *carus*, *honoratus*, *cui honos habetur*, addito dat. pers., *Jemandem werth*, *achtungswerth nach dem Urtheile Jemandes* [de quo dat. usu vid. *ἀδυνατέω*] Act. 5, 34. — *ἐν πᾶσιν* = *inter omnes* Hebr. 13, 4. (Ios. de bell. iud. 5, 13. 1. Dion. Hal. Ant. 5, 11. Hdian. 6, 9. 14. Xen. Oec. 9, 13.) — Saepius non legitur in N. T.

Τιμιώτερος et *τιμιώτατος* vid. *τίμιος*.

Τιμιότης, *τητος*, *ἡ*, (*τίμιος*) *pretiositas*, *Kostbarkeit*, metonym. pro: *res pretiosae*. Semel in N. T. Apoc. 18, 19. (ita *τὰ τίμια* Aesop. fab. 55.)

Τιμόθεος, *ου*, *ὁ*, *Timotheus*, nom. propr. viri Derbaei, ut videtur, et matrem iudaicam, patrem vero *ἕλληνα* habentis. Postquam cum matre secutus est Christianorum sacra, ita se applicuit Paulo apostolo, ut non modo comes ei esset in itineribus, sed ab eodem etiam Ephesi relinqueretur, continuaturus et perfecturus opus Pauli in hac urbe inchoatum. Multa cum laude Paulus eius mentionem fecit in epistolis suis. Act. 16, 1. 17, 14. 15. 18, 5. 19, 22. 20, 4. Rom. 16, 21. 1 Cor. 4, 17. 16, 10. 2 Cor. 1, 1. 10. Phil. 1, 1. 2, 19. Col. 1, 1. 1 Thess. 1, 1. 3, 2. 6, 2 Thess. 1, 1. 1 Tim. 1, 2. 18. 6, 20. 2 Tim. 1, 2. Philem. v. 2. Hebr. 13, 23.

Τίμων, *ωνος*, *ὁ*, *Timon*, nomen propr. unius ex 7 diaconis coetus christiani hierosolymitani Act. 6, 5.

Τιμωρέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *τιμωρός* aestimans, honorans, auxilians, vindico aliquem *τινί* ab aliqua re, ulciscor iniuriam alicui illatam Hdian. 4, 13. 6. Xen. Cyr. 5, 2. 8. *Matth.* §. 394. p. 721.) *punio*, *castigo*. Bis in N. T. *τινά* Act. 22, 5. 26, 11. (2 Macc. 7, 7. Xen. Lac. 2, 2. An. 2, 5. 27.)

Τιμωρία, *ας*, *ἡ*, *vindicta*, *poena*. Extat tantum Hebr. 10, 29. — (Did. Sic. 1, 65 et 70. Cebet. Tab. c. 9. Dem. 610, 10. Xen. Mem. 4, 4. 24.)

Τίς [*τις*], *τί*, genit. *τινός*, (enclit. cf. *Buttm.* §. 13, 2. §. 70, a. gram. max. §. 14. §. 77. *Matth.* §. 31. §. 151. *Rost* §. 58. *Passow* 2. p. 1146.) pronom. indef.

aliquis, *aliqua*, *aliquid*, i. e. 1) *quidam*, *quaedam*, *quoddam* i. e.

A) *aliquis*, *quem nominare nequeo*, nos: *Einer*, *Eine*; *ein Gewisser*, *eine Gewisse*, a) *nude* legitur Matth. 12, 47. Luc. 9, 49. 57. 13, 6. 23. Act. 5, 25. 19, 38. 9, 36. — pluralis: *τινές*, *quidam*, *nonnulli* Marc. 14, 4. 57. 65. Luc. 24, 1. Ioh. 13, 29. Act. 15, 1. Rom. 3, 3. 8. 1 Cor. 8, 7. 9, 22. 15, 6. 34. 2 Thess. 3, 11. 1 Tim. 1, 19. 4, 1. 5, 15. 2 Tim. 2, 18. Hebr. 4, 6. 10, 25. 13, 2. 2 Petr. 3, 9. 16. (Lucian. D. D. 4, 3. Hdian. 6, 4. 14.) — b) legitur cum *substantivo*, item cum adiectivo substantive posito, ubi, quod res vel persona substantivo significata accuratius non definitur, nostrates: *irgend ein*, *eine*, utuntur cf. *Matth.* §. 487. p. 910. *Buttm.* §. 110, 2. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 180. — legitur *post* substantivum *τίς*, ut *βραχύ τι* Ioh. 6, 7. *γυνή τις* Marc. 5, 25. Luc. 7, 2. 41. 8, 2. 27. 10, 30. 38. 11, 1. 12, 16. 18, 2. 22, 56. Act. 5, 1. *μέρος τι* v. 2. 8, 9. 19, 33. *σκεῦός τι* 10, 11. 11, 5. 18, 14. 25, 19. 27, 8. 39. Rom. 15, 26. 1 Cor. 16, 7. Col. 2, 23. (Cebet. tab. c. 1 et 2. Xen. Oec. 8, 3.) — sq. genit. classis Luc. 9, 19. — pluralis Luc. 24, 22. — *ἡμέραι τινές*, *einige Tage*, *dies aliquot* Act. 9, 19. 10, 48. 16, 12. 24, 24. 25, 13. — ante subst. ponitur *τίς*, cf. *Matth.* l. l. ut *τὶς ἄνθρωπος* Matth. 18, 12. Luc. 11, 27. 17, 12. 18, 2. 18. *ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων*. De hoc positu pronom. vid. *Win.* p. 509. — Luc. 23, 8. Act. 3, 2. 5, 34. 8, 36. 9, 33. 14, 8. 25, 16. Gal. 6, 1. Hebr. 4, 7. — c. *εἷς*: *εἷς τις νεανίσκος* Marc. 14, 51. cf. *Matth.* l. l. — plur. *τινὲς φαρισαῖοι* Luc. 13, 31. — Ioh. 12, 20. Act. 15, 36. 17, 34. 24, 19. 27, 1. 1 Tim. 5, 24. Iud. v. 4. (Hdian. 6, 4. 14.) — — c) legitur c. *ἄλλος* item c. *partic.* ut *τινὰς ἄλλους* Act. 15, 2. *τινὲς παραγγέλλοντες* Luc. 13, 1. 18, 5. 21, 5. 1 Tim. 6, 20. 21. (Xen. Cyr. 1, 4. 19.) — d) additur *nominibus propriis*, item *nominibus gentilibus et muneris*, et quidem ante nomen legitur *τίς*, ut *τὶς σίμων* Marc. 15, 21. Act. 9, 43. 18, 7. 25, 19. *τὶς βασιλικός* Ioh. 4, 46. Act. 13, 1. 6. — postponitur *τίς*, ut *σαμαρείτης τις* Luc. 10, 33. Act. 19, 9. 24. 21, 16. *ἱερεύς τις* Luc. 10, 31. (Xen. H. G. 5, 4. 3.) — per appositionem additur nomen propr., ut *ἐγένετο ἱερεύς τις*, *ὀνόματι ζαχαρίας* Luc. 1, 5. *ἦν δέ τις ἀσθενῶν*, *λάζαρος ἀπὸ βηθανίας* Ioh. 11, 1. — — e) sq. *genit. partitivo* vel *classis*, ut *τὶς τῶν συνανακειμένων* Luc. 14, 15. *τινὶ αὐτῶν* Act. 5, 15. *τινὰ ὧν ἀπέσταλκα* = *τινὰ ἐκείνων*, *οὓς ἀπέσταλκα* 2 Cor. 12, 17. de Luc. 7, 36. vid. paulo ante ad Luc. 18, 18. monita. Luc. 20, 27. quo l. quae pertinent ad nomen rectum [*τῶν σαδδουκαίων*] verba *οἱ ἀντιλέγοντες* attrahuntur a nomine regente *τινές*. Cf. *Win.* p. 484. *Bornem.* Schol. p. 128 sqq. — (Xen. Cyr. 2, 3. 19.) — c. *εἷς*: *εἷς τις τῶν παρεστηκότων* Marc. 14, 47. (Plat. Ion. p. 531 D.) cf. *Matth.* l. l. — pluralis, ubi nunc postponitur genitivo Act. 17, 5. nunc ante genit. legitur, ut *τινὲς τῶν γραμματέων* Matth. 9, 3. 12, 38. 16, 28. vide de h. l. lectione *Fritzsche* Ev. Matth. p. 545. exhibente *εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστῶτες* et explicante: *εἰσὶ ἑστῶτες* [i. e. *ἑστήκασί τινες τῶν ὧδε* sc. *ὄντων*, *eorum*, *qui hic adsunt*, *adstant quidam*, *qui*. Matth. 27, 47. 28, 11. Marc. 2, 6. 7, 1. 2. 9, 1. 11, 5.] 12, 13. Luc. 6, 2. 7, 36. 9, 27. 11, 45. 19 39. 20, 27. 39. 24, 24. Act. 6, 9. 10, 23. 12, 1. 15, 5. 17, 18. 28. 19, 31. 1 Cor. 6, 1. 10, 7—10. (Hdian. 6, 4. 14.) — f) sq. *ἀπό* c. genit. partit. vel classis Luc. 16, 30. Act. 19, 13. — g) sq. *ἐκ* c. genit. partit. vel classis, Luc. 12, 13. c. *εἷς*: *εἷς τις* 22, 50. Ioh. 11, 49. — pluralis *post ἐκ* c. genit. Ioh. 6, 64. 9, 16. — *ante ἐκ* ponitur Luc. 11, 15. 16, 31. Ioh. 7, 25. 44. 11, 37. 46. Act. 11, 20. 15, 24. 17, 4. Rom. 11, 14. 17. — — h) sq. *παρά τινος* = *quidam*, *missus ab aliquo* vel e vicinia [= e domo] alicuius Luc. 8, 49. — — i) ita additur *nomini numerali*, ut indefinitum reddat numerum allatum, ut *δύο τινές* = *duo ni fallor*, *duo si recte memini* Act. 22, 23. *υἱοί τινες — ἑπτά* Act. 19, 14. — sq. genit. partit. Luc. 7, 19. Act. 23, 23. Cf. *Matth.* l. l. p. 911. *Passow* l. l. Gregor. Corinth. p. 7. 8. 854. ed. *Schäfer*. *Win.* p. 185. (Thuc. 3, 111. 7, 87.)

B) *quidam* i. e. *aliquis*, *quem nominare nolo*, cf. *Herm.* ad Vig. p. 731. *Fritzsche* diss. 2. p. 34. — 1 Cor. 4, 18. 5, 1. ad quem l. vid. supra ad Luc. 18, 18 notata. — 15, 12. *τινὲς ἐν ὑμῖν quidam inter vos*. 2 Cor. 3, 1. 10, 2. Gal. 1, 7. 2, 12. 1 Tim. 1, 3. (Lucian. dialog. meretr. 3, 3. *εἰ γάρ τις μὴ αἰσχύνεται λεπτὰ ἔχουσα τὰ σκέλη*. Sophocl. Aiac. 1138.) — sq. genit. partit. 2 Cor. 10, 12.

C) in partitionibus: *τίς — ἕτερος*, *alius — alius*, plur. *τινές — τινές*, *alii — alii*, ut 1 Cor. 3, 4. (*ὁ μέν τις — ὁ δέ τις — ἕτερος δέ τις* Xen. Symp. 2, 6.) — plur. Luc. 9, 7. 8. Act. 17, 18. Phil. 1, 15.

D) interdum abest *τίς* vel *τινές*, ut ante genit. partitiv. Act. 21, 16. — ante *ἀπό* vel *ἐκ* c. genit. partitivo, ut Matth. 13, 47. 23, 34. 25, 5. 27, 9. — Luc. 11, 49. 21, 16. Ioh. 9, 40. 16, 17. 21, 10. Apoc. 2, 10. 3, 9. — Marc. 2, 1. *δι' ἡμερῶν* scil. *τινῶν*. Luc. 8, 20. *ἀνηγγέλη αὐτῷ λεγόντων* scil. *τινῶν*. Cf. *Fritzsche* coniectan. p. 26. Lamb. Bos. p. 470. ed. *Schäfer*. *Bornem.* Schol. p. 53. —

2) *aliquis* i. e. *quisquis*, *irgend Jemand*, *μή — τις ne — quis*,

A) mascul. et femin. ita plur. *ἄν τινες si qui* — *quicunque* Ioh. 20, 23 bis. — singularis a) universe. Matth. 6, 28. 11, 27. 18, 19. 24, 4. Marc. 8, 26. 12, 19. 13, 5. Luc. 8, 46. 14, 8. Ioh. 4, 33. 6, 46. 10, 28. 16, 30. Act. 10, 47. 17, 25. 19, 38. 24, 12. 27, 42. Rom. 5, 7 bis. 8, 24. 1 Cor. 1, 15. 3, 14. 15. 6, 12. 15, 35. 16, 11. 2 Cor. 8, 20. 11, 16. 21. 12, 6. Eph. 2, 9. Col. 3, 13. 1 Thess. 5, 15.

2 Thess. 3, 8. Hebr. 3, 4. 12. 4, 11. 12, 15. Iac. 2, 16. 2 Petr. 2, 19. 1 Ioh. 2, 27. (Xen. Cyr. 2, 3. 4.) — c. substant. item adiect. ut *τὶς κτίσις ἑτέρα* Rom. 8, 39. — sq. *genit.* partit. *τὶς ὑμῶν* 1 Cor. 6, 1. 2 Thess. 3, 8. — sq. *ἀπό* vel *ἐκ* c. gen. partit. Luc. 16, 30. Iac. 2, 16. vel *ἐξ ὑμῶν τις* Hebr. 3, 13. — b) ubi nos: *man*, etiam: *ein ieder, iedweder, irgendwer, quisque* cf. *Matth.* l. l. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 123. *Rost* §. 99, 5. *Herm.* ad Vig. p. 731. *Schäfer* ad Soph. OR. v. 107. *Iacob* ad Lucian. Toxar. p. 150. *Passow* l. l. — Matth. 12, 29. Marc. 8, 4. 9, 30. 11, 16. Ioh. 2, 25. 1 Tim. 1, 8. Hebr. 5, 12. *διδάσκειν ὑμᾶς τινα.* Ita *Bleeck* et *Böhme* ad h. l. reiicientes lectionem *τίνα* licet antiquissimam. Vide *Griesb. Schott, Knapp.* — (Xen. Cyr. 1, 4. 3.) — *quisque* Ioh. 6, 50. 15, 13. Vide de h. l. *ἵνα.* — Act. 2, 45. 4, 35. — *τῶν μαθητῶν, καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ἕκαστος* 11, 29. 1 Cor. 4, 2. 2 Cor. 8, 12?. Hebr. 10, 28. (Xen. Cyr. 1, 2. 2. 6, 1. 6.) — c) *ἐάν τις, si quis* Matth. 21, 3. 24, 23. Marc. 11, 3. 13, 21. Luc. 19, 31. Ioh. 3, 3. 5. 6, 51. 7, 17. 8, 51. 52. 19, 22. 31. 10, 9. 11, 9. 10. 57. 12, 26 bis. v. 47. 15, 6. Act. 8, 31. 9, 2. 13, 41. 1 Cor. 5, 11. 8, 10. 9, 15. 10, 28. Col. 3, 13. 2 Tim. 2, 5. 21. Iac. 2, 14. 5, 19 bis. 1 Ioh. 2, 15. 4, 5. 14. 20. 5, 16. Apoc. 3, 20. 22, 18. 19. (Lucian. D. D. 23, 1.) — d) *εἴ τις, si quis* vid. *εἰ.* — — e) seq. indicativo in oratione vividiore, quia sumitur, locum habere vel fieri id, quod verbo enuntiatur [vid. *ἀσθενέω* p. 58 col. 2.] 1 Cor. 7, 18 bis. Iac. 5, 13 bis. v. 14. (Plut. de pueror. educ. c. 4. *ἀλλ' ἐστί τις ἀπόκροτος καὶ τραχυτέρα* [scil. *γῆ*] *τοῦ δέοντος;* Athen. 6. p. 223. *ὀφθαλμιᾷ τις.*) — — f) supprimitur interdum *τίς*, ut Matth. 9, 33. 23, 9. Marc. 1, 45. *εἰς πόλιν.* — 2, 12. Ioh. 4, 33. 1 Petr. 4, 12. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 676.

B) neutr. *τί, aliquid* i. e. *irgend etwas* a) universe, ut *ἔχειν τὶ κατά τινος* vel *πρός τινα* Matth. 5, 23. Marc. 11, 25. Act. 24, 19. — Matth. 21, 3. Marc. 8, 23. 11, 13. 13, 15. Luc. 11, 54. 22, 35. Ioh. 7, 4. 13, 29. Act. 3, 5. 25, 5. 11. 1 Cor. 2, 2. 10, 31. 14, 35. 2 Cor. 2, 10 bis. 3, 5. Gal. 5, 6. 1 Thess. 1, 8. 1 Tim. 6, 7. Hebr. 8, 3. Iac. 1, 7. (Hdian. 6, 1. 4.) — *ἔχω σοί τι εἰπεῖν* vel *λαλῆσαι, ἀπαγγεῖλαι* Luc. 7, 40. Act. 23, 17. 18. — 21, 37. — c. substant. item c. adiect. ut *τὶ μέρος, irgend ein Theil* Luc. 11, 36. Rom. 1, 11. — de verbis *μέρος τι* 1 Cor. 11, 18. vid. *μέρος.* — *ἕτερόν τι* Act. 8, 34. — b) *infertur τί post pronom. relat.* 2 Cor. 12, 6. *ὑπὲρ ὃ — ἐμοῦ = ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει, εἴ τι ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.* Cf. *Fritzsche* diss. 2. p. 124. et *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 241. — — c) additur *adiecticis genus rei significantibus*, ubi nunc praeponitur adiect. [cf. *Matth.* l. l.], ut *τὶ ἀγαθὸν boni quid* Ioh. 1, 47. *τὶ βρώσιμον* Luc. 24, 41. — Act. 17, 21. 28, 21. — *ἐπιζητεῖν τι περὶ ἑτέρων* Act. 19, 39. Vide *ἐπιζητέω.* — nunc postponitur adiect. ut *ἄλλο τι* Act. 19, 32. — Marc. 16, 18. Ioh. 5, 14. Hebr. 11, 40. — d) sq. genit. partit. ut *τὶ τῶν ὑπαρχόντων* Act. 4, 32. Eph. 5, 27. — Rom. 15, 18. *λαλεῖν τι ὧν = λαλεῖν τι ἐκείνων ἅ.* — e) accus. *τί* ita ponitur, ut, qua ratione dicitur aliquod, explicetur [vid. *ἀριθμός*], ubi nos vel: *in irgend einer Beziehung, in irgend einem Stücke* Phil. 3, 15. Philem. v. 18. de quo l. vid. *ἀδικέω.* — vel: *etwa, forte* 1 Cor. 7, 5. 2 Cor. 13, 5. — vel: *um etwas, etwas, ein wenig*, ut *βραχύ τι* Act. 5, 34. Hebr. 2, 7. *περισσότερόν τι* 2 Cor. 10, 8. *μικρόν τι* 11, 16.

3) ita ponitur *τίς, aliquis*, ut contextus ratione habita respondeat Latin. *magnus aliquis, etwas Rechtes, etwas Grosses*, cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. p. 1146. *Win.* p. 159. *Viger.* p. 152. 730. — Ita a) *neutr.* ut *αἰτεῖν τι magni quid petere* Matth. 20, 20. cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 618. — *εἶναί τι* 1 Cor. 3, 7. 10, 19. Gal. 2, 6. 6, 3. 15. (Epictet. enchirid. c. 13. Plat. Gorg. T. I. p. 527 fin.) — *εἰδέναι τι* 1 Cor. 8, 2. (Plat. apolog. Soc. c. 6. ed. *Fischer.*) — b) mascul. [vid. *Win.* p. 159. *Valken.* ad Hdot. 3, 148.] *εἶμί τις* Act. 5, 36. (Dem. 159, 19. 582, 27.) — de loco Gal. 1, 7. vid. *εἰ μή* p. 127 col. 1. init. coll. tamen *Meyer* ad h. l. —

4) ita additur adiectivis qualitatis, ut augeat, ut *εἶμί τις μέγας* Act. 8, 9. *φοβερά τις ἐκδίκησις* Hebr. 10, 7. (*δεινή τις ὀργή* Eurip. ap. Stob. 173, 11.] cf. *Win.* p. 158.

5) limitat, i. e. adiunctum substantivis vel adiectivis vel pronominibus rem e genere aliquo eique assimilem esse indicat, cf. *Fritzsche* ind. ad Lucian. D. D. p. 165. *Win.* l. l. *Schäfer* ad Gregor. Corinth. p. 7. 8. 716. *Passow* l. l. *Frotscher* l. l. — ubi nos: *eine Art von, gewissermaassen*, ut *τὶ χάρισμα* Rom. 1, 11. — v. 13. 15, 26. Iac. 1, 18. — 1 Cor. 6, 11. *ταῦτά* [vid. *οὗτος* p. 367 col. 2.] *τινες ἦτε tales fere eratis.* (Lucian. D. D. 6, 1. Stobaeus 366, 42.) —

Τίς, τί, τίνος, pron. interrogat. 1) *quis, quae, quid?* nos: *wer? was? welcher, welche, welches? was für einer, was für eine, was für eines?* Legitur ita A) in *interrog. dir.* a) c. *indicativo* aa) omnium temporum, nude i. e. absque alius nominis accessione positum, ut *τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν* Matth. 3, 7. 9, 5. 12, 48 bis. 16, 13. 21, 10. 22, 20. 42. 24, 3. 26, 15. Marc. 2, 7. 9. 8, 27. 11, 3. 16, 2. Luc. 5, 21 bis. 23. 7, 39. 49. 9, 9. 18, 18. 21, 7. — Ioh. 1, 22 bis. 39. 4, 27 bis. 5, 12. 8, 8. 53. — 13, 25. 14, 22. 16, 17. 18. *τί — λέγει = quid sibi vult, quod dicit.* — 18, 4. 7. 38. 19, 15. 21, 10. Act. 7, 49. 10, 21. 13, 25. 21, 13. 23, 19. Rom. 4, 3. 7, 24. 8, 31. 34. 9, 19. 20. 10, 16. 11, 2. 15. 34. 35 bis. 1 Cor. 2, 11. 3, 5 bis. 4, 7. 21. 15, 29. 2 Cor. 11, 29 bis. 12, 13. 1 Thess. 2, 19. 3, 9. Hebr. 3, 16 — 48. Iac. 3, 3. 1 Ioh. 2, 22. 5, 5. Apoc. 7, 13. (Hdian. 2, 1. 17. Lucian. D. D. 20, 10. Xen. Cyr. 3, 3. 62.) — — *post*ponitur interdum pronom. interrogandi aliis vocabulis, ut *ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι* Matth. 16, 15. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. *περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε* Matth. 6, 28. *καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν* Luc. 3, 14. Ioh. 1, 19. 8, 5. 9, 17. 16, 18. 21, 21. *οὗτος δὲ τί* i. e. *was wird aus diesem werden?* Act. 19, 15. Rom. 9, 19. 20. 14, 10 bis. 2 Cor. 2, 16. Eph. 4, 9. Iac. 4, 12. Cf. *Matth.* §. 488, 2. *Fritzsche* ad Lucian. Dial. Deor. p. 164. *Win.* p. 509. — loci ex attractione vel ex breviloquentia explicandi [vid. *Win.* p. 539. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 780. *Matth.* §. 472. *Bornem.* Schol. p. 97 sq. *Id.* ad Xen. Cyr. 2, 2. 22.] Luc. 16, 2. *τί — σοῦ quid hoc audio de te?* i. e. *quid hoc est, quod de te audio?* (Eur. Electr. v. 341. Xen. Mem. 4, 4. 13.) — similiter in duabus interrogatt. una comprehensis Act. 11, 17. vid. *αἴρω.* — *καὶ τίς ecquis, quis tandem* Marc. 10, 26. Luc. 10, 29. Ioh. 9, 36. 2 Cor. 2. 2. Vide *καί* p. 247 col. 2. — *τίς ἄρα quis tandem* Matth. 18, 1. 19, 25. 27. 24, 45. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. 12, 42. Vide *ἄρα* p. 53 col. 1. — *τί οὖν, quid igitur, was also* — Matth. 27, 22. Marc. 12, 9. 15, 12. Luc. 20, 15. 17. Ioh. 8, 5. Rom. 3, 1. 4, 1. 6, 5. 21. 7, 7. 9, 14. 30. 1 Cor. 3, 5. 9, 18. 10, 19. — *τί οὖν;* seq. alia interrogatione Ioh. 1, 21. Rom. 3, 9. 6, 15. cf. sub *οὖν* p. 363 col. 1 et 2 observata. (Lucian. D. D. 7, 2. Xen. Mem. 4, 2. 17.) — *διὰ τί* [alii iunctim: *διατί* vid. *διά*] *ob quid? cur?* Matth. 9, 11. 14. 13, 10. 15, 2. 3. 17, 19. 21, 25. Marc. 2, 18. 7, 5. 11, 31. Luc. 5, 30. 33. 19, 23. 31. 20, 5. 24, 38. Ioh. 7, 45. 8, 43. 46. 12, 5. 13, 37. Act. 5, 3. 1 Cor. 6, 7. 2 Cor. 11, 11. Apoc. 17, 7. (Xen. Mem. 3, 11. 17.) — *εἰς τί* [propr. quidnam intuens, quidnam intuitus] = *cur?* Matth. 14, 31. Marc. 15, 34. — vel: *quorsum, quem in finem* Matth. 26, 8. Marc. 14, 4. [vid. *εἰς* p. 143 col. 1.] Act. 19, 3. Vide *εἰς* p. 142 col. 2. — *πρὸς τί ad quid* i. e. *quo consilio?* Ioh. 13, 28. (Xen. Cyr. 6, 3. 20. 8, 4. 21.) — *ἱνατί, cur? warum?* [explicatam habes hanc formulam sub *ἱνατί* p. 241 col. 1.] Matth. 9, 4. 27, 46. Luc. 13, 7. Act. 4, 25. 7, 26. 1 Cor. 10, 29. — — *τί ὅτι* [plene: *τί γέγονεν ὅτι*, ita Ioh. 14, 22. vid. *ὅτι* p. 359 col. 2.] *cur?* Marc. 2, 16. Luc. 2, 49. Act. 5, 4. 9. — *τί*, absolute positum = vel: *διὰ τί, cur? warum? wie? wie nach?* [vid. *Passow* 2. p. 1148. *Win.* p. 137. *Herm.* ad Vig. p. 882. *Matth.* §. 488, 8.] Matth. 6, 28. 8, 26. 11, 7 — 9. 19, 17. 20, 6. 22, 18. 26, 10. Marc. 2, 7. 8. 24. 4, 40. 5, 35. 8, 12. 17. 11, 3. Luc. 2, 48. 6, 2. 12, 26. 16, 2. 19, 33. 22, 46. 24, 38. Ioh. 7, 19. 18, 23. Act. 14, 15. Rom. 3, 7. 9. 19. 20. 14, 10 bis. 1 Cor. 10, 30. — His adde verba Iesu cum *dolore* interrogantis: *τί στενὴ ἡ πύλη — αὐτήν warum ist doch die Pforte eng — und die Zahl derer klein, die den Weg finden!* Matth. 7, 14. ita *Fritzsche* Ev. Matth. p. 293. Alii: *quam arcta* [ita *τί* et מָה Ps. 3, 2. 2 Sam. 6, 20.] *est porta!* cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Luc. 12, 49. *τί — ἀνήφθη* i. e. *τί θέλω πῦρ βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, εἰ — ἀνήφθη cur ignem volo in terram conicere, si iam accensus est?* remota quaestione = *non opus est accendam ignem, qui iamiam accensus est.* Ita certe *Bornem.* Schol. p. 86 sq. Aliter alii, ut *Meyer, de Wette*, esse in his *τί* ut Hebraeorum מָה = *quam! quantopere!* monent = *πῶς.* —

(Lucian. D. D. 14, 1. 20, 10. Xen. An. 2, 4. 3.) — pro מָה Exod. 14, 15. — *τί καί, cur tandem* Rom. 8, 24. 1 Cor. 15, 29. 30. Vide *καί* p. 249 col. 2. — *τί γάρ, quid enim* Rom. 3, 3. Phil. 1, 18. — *τί δέ, quid vero? cur vero?* ita in interrogatione admirantis Matth. 7, 3. Luc. 6, 41. 12, 57. — vel in interrogatione continuata 1 Cor. 4, 7. Vide *Matth.* §. 488, 9. — *τί οὖν, cur igitur?* Matth. 17, 10. 19, 7. Ioh. 1, 25. Act. 15, 18. vel: *qua ratione* i. e. *in welcher Beziehung* Matth. 19, 20. (Xen. Cyr. 2, 1. 17.) — *τί ὠφελήσει ἄνθρωπον* [= *τί ὄφελημα ὠφ. ἄνθρωπον*] quidnam utilitatis praebebit homini] Marc. 8, 36. *τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος* [= *τί ὠφέλημα ὠφελεῖται ἄνθρ.* quidnam utilitatis habebit homo] Matth. 16, 26. Luc. 9, 25. Cf. ad hos l. sub *ἀδικέω* de accusat. *τί* observata. — vel: = *εἰς τί, wozu? quem in finem?* Matth. 26, 65. Marc. 14, 63. Luc. 22, 71. — *τί οὖν* Gal. 3, 19. — vel: *quo modo? qui?* 1 Cor. 7, 16. — Ita pro מָה Gen. 44, 16. *τί δικαιωθῶμεν;* — *τί γάρ, qui enim?* 1 Cor. 7, 16. et in oratione vividiore Act. 26, 8. — Formulae notandae: *τί πρὸς ἡμᾶς, τί πρὸς σέ; quid hoc ad nos? quid hoc ad te?* Matth. 27, 4. Ioh. 21, 22. Vide *πρός* p. 428 col. 1. et de ellipsi verbi infra sub num. 4. — *τί ἐμοὶ καὶ σοί, τί ἡμῖν καὶ σοί, quid mihi, quid nobis tecum rei est?* Matth. 8, 29. Marc. 5, 7. Luc. 4, 34. 8, 28. Ioh. 2, 4. Cf. de hac formula supra sub *ἐγώ* adnotata et de ellipsi verbi infra sub 4. — *τί ἐστι τοῦτο, quid hoc sibi vult?* [cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 37. 38.] Marc. 1, 27. — 9, 10. Eph. 4, 9. (ita *τί τοῦτο* Lucian. D. D. 5, 7.) — *τί γάρ μοι* i. e. *τί γάρ μοι διαφέρει* vel *προςήκει*, sq. infinit. *quid enim ad me pertinet?* 1 Cor. 5, 12. cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 599. — *τί σοι δοκεῖ, quid tibi videtur?* Matth. 22, 17. 42. 26, 65. *τί ὑμῖν φαίνεται* Marc. 14, 64. — *ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους* = *in welchem Verhältnisse steht dieses Wenige zu solch einer Menge?* i. e. *was ist diess für so Viele* Ioh. 6, 9. Quo l. si ut Luc. 15, 26. Act. 17, 20. singularis *τί* refertur ad pluralem neutrius cf. *Matth.* §. 488, 7. *Stallb.* ad Plat. Euthyphr. p. 101. *Fritzsche* ind. ad Lucian. D. D. p. 164. — (Lucian. D. D. 11, 1. Plat. Theaetet. p. 155. C.) — — *τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσῃ αὐτοῦ* quae verba [uti Ps. 8, 5. 144, 3. sunt animi demissi = *quid* i. e. *quam exiguus est homo* comparatione universitatis rerum instituta] hoc sensu Hebr. 2, 6. ad Iesum Messiam transferuntur, ut sint = *quid* i. e. *quanta res est homo* comparatione cum angelis [coll. v. 5.] instituta, *quod eius recordaris*. De huius l. lect. *τίς* pro *τί* vid. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 246. coll. *Griesb.* —

iungitur c. genit. partitivo, vel simplici, ut *τίνος τῶν ἑπτά* Matth. 22, 28. Marc. 12, 33. Act. 7, 52. Hebr. 1, 5. 13. — Luc. 10, 36. — vel ante se habente *ἐκ* Matth. 6, 27. Ioh. 8, 46. — Matth. 7, 9. — *τίς αὐτῷ, an quis est vestrum, quem, si filius panem rogaverit, num ille tunc ei lapidem dabit,* anacoluthon pro: *an quis est vestrum, quem, si filius panem rogaverit, non panem, sed lapidem ei dabit?* Vide de h. l. item de Luc. 11, 11. anacolutho *Fritzsche* Ev. Matth. p. 291. *Eiusdem* coniectan. p. 38 sqq. *Win.* p. 478. *Bornem.* Schol. p. 73. — — copulatur c. substant., item cum adiectivo, ut *τίς βασιλεύς* Luc. 14, 31. *τίνα μισθὸν ἔχετε* Matth. 5, 46. — Marc. 5, 9. 8, 37. Luc. 8, 30. 15, 4. 8. Ioh. 2, 18. Act. 18, 29. 19, 35. 24, 20. Rom. 6, 21. 2 Cor. 6, 14 bis. v. 15 bis. v. 16. Hebr. 7, 11. 12, 7. — *τίς — ὑμῶν* i. e. *quaenam igitur causa erat τοῦ μακαρισμοῦ ὑμῶν* Gal. 4, 15. — *τί περισσὸν ποιεῖτε* = *quid eximii facitis* Matth. 5, 47. *τί — ἐποίησε, quid enim mali* vel *quodnam scelus commisit* Matth. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 22. — — — bb) sequitur indicativus *praesentis*, in interrogatione: *τί ποιοῦμεν, quid facimus* i. e. *quid nos facere vultis?* [vid. *ποιέω* p. 412 col. 2.] Ioh. 11, 47. — *τί οὖν ἐστι quid igitur est* i. e. *was findet also statt?* = *quid igitur* ex hactenus disputatis *sequitur?* [cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 231.] Act. 21, 22. 1 Cor. 14, 15. 26. — — cc) sequitur indicat. *futuri*, ita in rebus, quae fieri *possunt*, ut *ἐν τίνι ἁλισθήσεται* Matth. 5, 13. — Marc. 9, 50. Luc. 1, 18. 14, 34. *τίς διηγήσεται quis eloqui poterit* Act. 8, 33. Rom. 8, 23. 35. — cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. 264. — vel in interrog. deliberantis vel dubitantis [vid. *ἀγοράζω*] ut *τίνι ὁμοιώσω αὐτήν* Matth. 11, 16. Luc. 3, 10? 12? 14? 13, 18. Act. 4, 16. in quibus l. uti codd. pro futuro exhibent coniunct. aor., ita hunc praeferendum esse monet *Fritzsche* Ev. Marc. p. 231. coll. *Theile, Schott, Knapp.* — vel ubi ad unum, quo quid semel usu venit temporis punctum refertur, quod ad omne temporis genus pertinet [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 426. coll. *Herm.* ad Sophocl. Trachin. v. 451.] ut *τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν* Matth. 12, 11. — Luc. 11, 5: quo l. ex quadam structurae commutatione cum futuro alternat coniunct. vid. *Bornem.* Schol. p. 71. — 14, 5. (Lucian. vit. auct. §. 18.) — — b) c. *coniunct.* in interrog. dubitantis vel deliberantis ubi nos: *sollen* [vid. *ἀναιρέω*] Matth. 6, 31 ter. Marc. 6, 24. Luc. 3, 10. 12. 14. Ioh. 12, 27. Apoc. 15, 4. — de Matth. 20, 32. 27, 17. 21. 22. vide quae de futuro, item de coni. aor. absolute posito sub *ἀποδύω* adnotata sunt. — postponitur pronom. interrogandi aliis vocabb. Luc. 23, 31. Vide de h. l. sub *γίνομαι* observata et *Win.* p. 262. *Bornem.* Schol. p. 146. — — c) c. *optativo* in dubitantis, an fieri aliquid queat, interrogatione [vid. *πῶς* c. optat.], ut *τί ἂν — εἶναι* = *was könnte das wohl bedeuten wollen?* Act. 2, 12. — 17, 18. (Lucian. D. D. 7, 1. 11, 2.) —

B) in interrogat. indirecta a) c. *indicativo*, universe i. e. omnium temporum, ubi agitur de re, quae vere est [vid. *ἀκούω* no. 2.] Ita post vv. *audiendi, cognoscendi, docendi, ostendendi, perscrutandi, sciendi*, ut *ἀκούειν* Matth. 21, 16. *ἀναγινώσκειν* Matth. 12, 3. *ἀνακρίνεσθαι* Act. 4, 9. *γνῶναι, ἐγνωκέναι* Matth. 6, 3. 12, 7. Luc. 10, 22 bis. Ioh. 10, 6. 13, 12. 28. — Luc. 19, 15. quo loco si duae interrogationes una comprehenduntur, vide sub *αἴρω* monita. — *γνωρίζειν* Col. 1, 27. *διδάσκειν* Hebr. 5, 22? Vide *τίς quidam*. — *δοκιμάζειν* Eph. 5, 10. *εἰδέναι* Ioh. 5, 13. 6, 64 bis. 16, 18. Act. 19, 32. 1 Cor. 14, 16. de attractione obvia in verbis *οἶδά σε τίς εἶ* Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. vid. *ἀποδείκνυμι*. — *εἰπεῖν* Act. 24, 20. *ἐξετάζειν* Matth. 10, 11. *ἐρευνᾶν* 1 Petr. 1, 11. *ἰδεῖν* Luc. 19, 3. *κατέχω* 1 Cor. 15, 2. *λαγχάνω* Ioh. 19, 24. *λάχωμεν — τίνος ἔσται* i. e. *sortiendo cognoscamus, cuius erit*. *μανθάνειν* Matth. 9, 13. *πυνθάνεσθαι* Act. 21, 33. *τί ἐστι πεποιηκώς*. — *ὑποδεικνύναι* Luc. 6, 47. *φανεροῦσθαι* 1 Ioh. 3, 2. (Hdian. 2, 8. 8. Xen. An. 4, 8. 5. Mem. 1, 6. 4.) — abest verbum, ut *διαπορέω* vel *ἀπορέω* latens in antecedd. Act. 12, 18. *ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος, τί — ὁ πέτρος* Act. 12, 18. Vid. de h. l. *γίνομαι* p. 83 col. 2 fin. coll. *Win.* p. 274 ad Act. 10, 18. — — b) c. *coniunct.* ubi *fieri posse* aliquid significatur, ita ut non agatur de eo, quod illud fieri posse *cogitetur*, ut *οὐκ ἔχουσιν, τί φάγωσιν*, ubi Latini: *non habent, quid comedant* vel *quid comedere possint*, nos: *was sie essen sollen* Matth. 15, 32. Marc. 6, 36. vid. tamen de h. l. lect. *Fritzsche*. — Luc. 16, 3. 17, 8. Rom. 8, 26. 1 Petr. 5, 8. — Matth. 6, 25. *μὴ μεριμνᾶτε τί φάγητε quid comedendum vobis sit*. 10, 19. Marc. 9, 6. *οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ quid sibi dicendum esset*. De h. l. lect. *λαλήσει* vid. *Griesb. Schott, Theile* coll. *Fritzsche*. — Luc. 12, 5. 11. 29. 19, 48. — de duabus interrogatt. una comprehensis Marc. 15, 24. vid. *αἴρω*. Cf. *Matth.* §. 507, 2. §. 516, 3. *Buttm.* §. 126, 2. *Rost* §. 119, 2. b. *Win.* p. 274. — abest verbum, a quo suspensa est interrogatio Marc. 14, 36. *ἀλλ' οὐ, τί ἐγὼ θέλω, sed non quid ego velim* scil. quaeritur s. respice. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 629. 242. *Win.* p. 157. — — c) c. *optativo*, praecedente praeterito, nunc absque *ἄν* [cf. *Herm.* ad Vig. p. 742. *Matth.* §. 518. *Buttm.* §. 114, 4. §. 126, 2. *Win.* p. 275. *Rost* §. 120, a α.], ut *ἐπηρώτων — τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη* i. e. *quaenam esset huius parabolae vis* vel *significatio* Luc. 8, 9. *ἐπυνθάνετο, τί εἴη ταῦτα quid hoc esset* Luc. 15, 26. [de *τί* c. *ταῦτα* vid. supra ad Ioh. 6, 9. observata.] — Luc. 18, 36. — c. *ἄρα* iungitur 22, 23. (Hdian. 2, 8. 8. Xen. An. 4, 5. 10. 7, 6. 4.) — nunc c. *ἄν* [de cuius vi in talibus vid. *Herm.* ad Vig. p. 741 sq. *Win.* p. 283. *Rost* l. l.] ut *ἐνένευον* [= nutu quaesiverunt] — *τί* — *αὐτόν* propr. quod nomen [*τί* sc. *ὄνομα*] velle posset imponi ei i. e. *quod nomen illi impositurus esset* vel *quomodo illum appellaturus esset* Luc. 1, 62. *διελάλουν — τί — ἰησοῦ* = *τί ἂν κακὸν* = *ἰησοῦ quo malo* vel *qua poena afficere Iesum possent* Luc. 6, 11. — 9, 46. Ioh. 13, 24. Act. 5, 24. 10, 17. 17, 20. 21, 33. —

2) = *ποῖος, qualis*, ubi agitur de alicuius rei qualitate, conditione, dignitate. Ita seq. substantivo *rei* ante se habente articulum, in interrogat. nunc directa, ut *τίς ἡ διδαχή* Marc. 1, 27. 6, 2. Luc. 4, 36. 24, 17. Ioh. 7, 36. — nunc in interrogat. indirecta Marc. 5, 14. Act. 17, 19. Eph. 1, 18 bis. v. 19. 3, 18. Cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 103. *Herm.* ad Vig. p. 731. *Matth.* §. 488. 4. *Passow* l. l.

3) pro *πότερος*, *uter*, ponitur, ubi de duobus agitur, sq. indic. Matth. 21, 31. 23, 17. 19. Luc. 7, 42. 22, 27. Phil. 1, 22. (Xen. Cyr. 1, 3. 17. Plat. Phileb. §. 120. p. 167 sq. ed. *Stallbaum*.) cf. *Matth*. §. 488, 4. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 168. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 641.

4) *τίς* admittit ellipsin verbi *εἶναι* Matth. 27, 4. Marc. 1, 27. 5, 9. 6, 2. Luc. 4, 36. 7, 39. 22, 27. 24, 17. Ioh. 21, 22. Act. 10, 21. 17, 19. Rom. 3, 1. 8, 27. 31. 34. 11, 15. 2 Cor. 6, 14 — 16. Eph. 3, 18. Col. 1, 27. Hebr. 5, 12. Iac. 3, 13. item verbi *γίνεσθαι*, ut Matth. 26, 8. Marc. 14, 36. Ioh. 21, 21. (Xen. Cyr. 3, 3. 62. Lucian. D. D. 5, 3.) — Cf. *Win*. p. 524 sq. —

Τίτλος, *ου*, *ὁ*, *titulus*, *inscriptio*, *Titel*, *Aufschrift*. Vox originis lat. bis in N. T. Ioh. 19, 19. 20.

Τίτος, *ου*, *ὁ*, *Titus*, nom. propr. viri, qui, parentibus paganis natus, postquam Paulo auctore Christianus factus erat, eundem adiuvit in religione christiana propaganda. Uti de patria Titi nihil certi constat, ita quae de eiusdem in insula Creta commoratione et episcopatu, item de eiusdem itinere in Dalmatiam narrantur, argumentis certis destituuntur. 2 Cor. 2, 12. 7, 6. 13. 14. 8, 6. 16. 23. 12, 18. Gal. 2, 1. 3. 2 Tim. 4, 10. Tit. 1, 4.

Τίω, f. *ίσω*, (aestimo, i. e. honoro Hom. Iliad. 13, 176.) *solvo δίκας*, *poenas*. Ita semel in N. T. 2 Thess. 1, 9. (Ael. V. H. 1, 24. 9, 8. Hom. Od. 14, 84.)

Τοιγαροῦν, (*τοί* enclit. vel *τῷ* i. e. dem zufolge, *γάρ*, *οὖν*) i. q. *τοίγαρ*, sed fortius: *igitur*, *proinde*, *quapropter*, *demnach*, *also*. Bis in N. T. 1 Thess. 4, 8. *τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ*. Hebr. 12, 1. — pro עַל־כֵּן Iob. 22, 10. (Cebet. Tab. c. 20. Lucian. Dial. Deorr. 1, 4. Xen. An. 1, 9. 9 vel 18.) Cf. *Buttm*. §. 136. *Matth*. §. 627.

Τοίγε v. ***καίτοιγε*** sub v. *γέ*.

Τοίνυν, (*τοί* = *τῷ*, et *νῦν*) *nun aber*, *igitur*. Ter in N. T. et quidem a) non ab initio periodi Luc. 20, 25. *ἀπόδοτε τοίνυν τὰ καίσαρος καίσαρι*. 1 Cor. 9, 26. *ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω*. [Iac. 2, 24. de h. l. lect. vid. *Griesb*. *Knapp*, *Schott*, *Theile*.] (Sap. 1, 11. Cebet. Tab. c. 3 et 21. Lucian. Dial. Deorr. 11, 3. Diod. Sic. 1, 6. Xen. Oec. 10, 2.) — b) ab initio periodi Hebr. 13, 13. *τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτόν*. Ita apud *τοὺς ο'* Ies. 3, 10. ubi כִּי et Ies. 5, 13. ubi לָכֵן. (Ios. Ant. 11, 13. 4. 6, 3. Ael. Hist. An. 2, 7. Aristoph. Acharn. v. 914.) Alia exempla partic. *τοίνυν* ab initio periodi positae attulit *Lob*. ad Phryn. p. 342. 343. Cf. *Buttm*. §. 136. *Matth*. §. 627. p. 1281. —

Τοιόςδε, ***τοιάδε***, ***τοιόνδε***, (*τοῖος*, *δέ*) = ***τοῖος***, sed fortius et adiuncta notione magni et eximii: *talis*, *huiuscemodi*. Semel in N. T. 2 Petr. 1, 17. — (Hdian. 1, 10. 10. Xen. Mem. 1, 1. 1.) Cf. *Buttm*. §. 72, 6. gram. max. §. 79.

Τοιοῦτος, ***τοιαύτη***, ***τοιοῦτο*** et ***τοιοῦτον***, = *τοῖος*, sed fortius: *talis*, *huiuscemodi*, *so beschaffen*, *solcher* [cf. *Buttm*. §. 72, 6. gr. max. §. 79.] Legitur in N. T. a) sine articulo, et non sequente relativo, ut *τοιαῦτα talia* [scil. quae modo vidimus, vel quae fama et auditione accepimus] Luc. 9, 9. 13, 2. Hebr. 11, 14. (Lucian. Dial. Deorr. 2, 2. Xen. Cyr. 2, 1. 1.) — iunct. c. nomine nunc subst. nunc pronom, ut *ἐξουσία τοιαύτη* Matth. 9, 8. *παιδίον τ*. Matth. 18, 5. *παραβολαὶ τ*. Marc. 4, 33. *δυνάμεις τ*. 6, 2. *παροίμια τ*. 7, 13. — Ioh. 9, 16. Act. 16, 24. 21, 25. — 1 Cor. 11, 16. *ἡμεῖς* — *ἔχομεν* i. e. *scito*, *nos* — *habere*. De quo breviloquentiae genere vid. *Win*. p. 538. et *Meyer* ad h. l. — 2 Cor. 3, 4. 12. Hebr. 7, 26. quo l. per appositionem adduntur: *ὅσιος* — *ὑψηλότερος* — *γενόμενος*. Hebr. 12, 3. 13, 16. Iac. 4, 16. (Lucian. Dial. Deorr. 1, 1. 22, 1. Xen. Cyr. 6, 2. 37.) — Ioh. 4, 23. *καὶ γὰρ* — *αὐτόν* i. e. *καὶ γὰρ θέλει ὁ πατὴρ εἶναι τοιούτους τοὺς π. αὐτόν*. Philem. v. 9. *τοιοῦτος ὢν talis cum sim*; nempe: qualem me esse nosti. Quo l. explicationis ergo additur *ὡς παῦλος πρεσβύτης* — *χριστοῦ*. Vide *ὡς*. — respondente relativo, ut *οἷος* — *τοιοῦτος qualis* — *talis* 1 Cor. 15, 48 bis. 2 Cor. 10, 11. (Lucian. D. D. 4, 8. Xen. Mem. 2, 6. 12.) — Marc. 13, 19. quo l. si auctor, minus memor, se a pronomine relat. *οἷος* inchoasse, ita subiungit *τοιαύτη*, ac si per se constaret oratio, vid. sub *αὐτός* p. 63 col 2. ad Marc. 1, 7. 23. observata et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 533. — *ὁποῖος* — *τοιοῦτος* Act. 26, 29. — *τοιοῦτος* — *ὅς* Hebr. 8, 1. (Xen. Mem. 2, 8. 3.) — *τοιοῦτος* — *ὅστις* 1 Cor. 5, — — b) c. articulo: *ὁ τοιοῦτος*, ubi agitur de certa vel re vel persona: *quicunque talis est*, qualis scil. est ante memoratus [cf. *Matth*. §. 265. *Schäfer* melet. p. 81 sq. 97. *Voigtländer* ad Lucian. D. M. p. 85.] Matth. 19, 14. Marc. 10, 24. Luc. 18, 16. Cf. ad hos l. quae monuit *Goldhornius* meus in diss. de puerorum innocentia in sermonibus sacris non sine cautione laudanda et ad imitandum proponenda p. 19. 21. 23. — Act. 19, 25. Rom. 1, 32. 2, 2. 3. 16, 18. 1 Cor. 5, 11. 7, 15. 28. 16, 16. 18. 2 Cor. 10, 11. — Gal. 5, 21. 23. 6, 1. Eph. 5, 17. Phil 2, 29. 2 Thess. 3, 12. 1 Tim. 6, 5. Tit. 3, 11. 3 Ioh. v. 8. (Lucian. D. D. 4, 1. 12, 3. Xen. Mem. 1, 15. 2. *ἐν τῷ τοιούτῳ* in einer solchen Lage Xen. An. 5, 8. 20.) — Act. 22, 22. *αἶρε* — *τὸν τοιοῦτον* i. e. *tolle* — *hominem talia* [coll. v. 21.] vel *tam impia loquentem*. — *ὁ τοιοῦτος* = vel: *homo ille*, *qui talem se gessit* 1 Cor. 5, 11. 2 Cor. 2, 6. 7. coll. 1 Cor. 5, 1. — vel: *homo*, *qui talia* [tam praeclara et eximia] *expertus est* 2 Cor. 12. 2. 3. 5. cf. ad hos l. *Fritzsche* diss. 2. p. 123 sq. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 236 sqq. — Saepius non legitur in N. T.

Τοῖχος, *ου*, *ὁ*, *paries*, *murus*. Extat tantum Act. 23, 3. — pro קִיר Exod. 30, 3. כְּתַל Dan. 5, 5. גָּדֵר Ies. 5, 5. (Diod. Sic. 4, 47. Pol. 5, 33. 5. Xen. Symp. 4, 38. Thuc. 2, 3.)

Τόκος, *ου*, *ὁ*, (*τέτοκα* perf. verbi *τίκτω* pario; partus propr. Xen. Lac. 15, 5. Artemid. 4, 80. metaph.: *commodum*, *quod paritur pecunia mutua data* i. e. *foenus*, *usura*. Bis in N. T. Matth. 25, 27. Luc. 19, 23. — pro נֶשֶׁךְ Exod. 22, 25. (Theophr. Char. 13 vel 6, 3. Lysia 360 ult. Dem. 13, 20.)

Τολμάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*τόλμα* vel *τόλμη*) 1) *sustineo*, de personis rem arduam vel gravem suscipientibus [cf. *Win*. p. 554.] i. e. vel: *impetrare a me possum*, sq. in fin. obiecti nota [vid. *αἰτέω*]. Ita sq. inf. *praesentis* [vid. *ἀδύνατος*] Act. 5, 13. 1 Cor. 6, 1. (Plat. Phileb. c. 9. p. 16. ed. *Stallbaum*.) — sq. infinit. aor. [vid. *ἀδύνατος*] Rom. 5, 7. (Dem. 1377, 12.) — vel: *audeo*, sq. infin. *praes*. Luc 20, 40. Rom. 15, 18. Phil. 1, 14. Iud. v. 9. — seq. inf. *aor*. Matth. 22, 46. Marc. 12, 34. Ioh. 21, 12. Act. 7, 32. 2 Cor. 10, 12. (2 Macc. 4, 2. Diod. Sic. 4, 47. Lucian. Dial. Deorr. 6, 2. Xen. Mem. 1, 3. 10.) — Marc. 15, 43. *ἐλθών* [de qua lectione praeferenda vid. *Fritzsche*, *Theile*, *Schott*, *de Wette*] — *τολμήσας εἰσῆλθεν quum venisset* — *sumta fiducia introiit*. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 701 coll. p. 602. — 2) ex adiunct. *audacem me gero*, *confidentia utor*, ut *ᾗ* [sc. *πεποιθήσει* cf. de hoc dat. sub *ἀγαλλιάω* adnotata] *λογίζομαι τολμῆσαι* i. e. *qua fiducia uti animus est* 2 Cor. 10, 2. *ἐν ᾧ* - *τολμᾷ* i. e. *in quacunque re audacem se praebuerit* vel *audacem se gerere posse crediderit aliquis* 2 Cor. 11, 21. Cf. *ἐν* p. 167 col. 1. init. — Saepius non legitur in N. T.

Τολμηρότερον, (neutrum comparat. adiectivi *τολμηρός* audax) adverb. [vid. *ἀκριβής*] *audacius*, *confidentius*. Legitur tantum Rom. 15, 15. — (Pol. 1, 17. 7. *τολμηρῶς* Xen. Symp. 2, 12.)

Τολμητής, *οῦ*, *ὁ*, (*τολμάω*) *homo audax*. Semel in N. T. 2 Petr. 2, 10. (Thuc. 1, 70. Ios. de bell. iud. 3, 10. 2.)

Τομώτερος, *α*, *ον*, (comparat. a *τομός* secans, acutus) *acutior*. Legitur tantum Hebr. 4, 12. — (Lucian. Toxar. §. 11. Phocylid. v. 118.)

Τόξον, *ου*, *τό*, *arcus*. Semel in N. T. Apoc. 6, 2. — pro קֶשֶׁת 1 Chron. 5, 18. Ps. 7, 13. (Lucian. Dial. Deorr. 7, 2. Hdian. 6, 5. 9. Xen. Cyr. 1, 2. 9.)

Τοπάζιον, *ου*, *τό*, *topazius*, nom. gemmae viridis et pellucidae, quam nostrates Chrysolithus appellare solent. Semel in N. T. Apoc. 21, 20. — pro פִּטְדָה Exod. 28, 17.

Τόπος, *ου*, *ὁ*, 1) *locus*, *Ort* a) de tractu vel regione aliqua, Matth. 12, 43. 14, 13. 15. 35. 24, 7. Marc. 1, 35.

45. 6, 31. 39. 35. 13, 8. Luc. 4, 42. 6, 17. 9, 10. 19. 11, 24. 21, 11. Ioh. 11, 48. Act. 7, 7. 16, 3. 28, 7. — *ἐν τῷ τόπῳ, οὗ* [de genit. *οὗ* = *ubi* vid. *ὅς, ἥ, ὅ* p. 358 col. 1.] *in ea regione, qua* Rom. 9, 26. cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 346 sq. — *ἐν παντὶ τόπῳ* = *ubique* 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 2, 14. 1 Thess. 1, 8. 1 Tim. 2, 8. Hebr. 11, 8. (Hdian. 3, 14. 9. Xen. An. 1, 5. 1.) — de singulis regionis vel urbis alicuius locis Matth. 27, 33. Marc. 15, 22. Luc. 4, 37. 10, 1. 32. 11, 1. 16, 28. 19, 5. 22, 40. 23, 33. Ioh. 4, 20. 5, 13. 6, 10. 23. 10, 40. 11, 6. 30. 18, 2. 19, 13. 20. 41. Act. 6, 14. 12, 17. 21, 18. 27, 2. 8. 29. 41. 2 Petr. 1, 19. Apoc. 16, 16. 18, 17. (Cebet. tab. c. 6. Diod. Sic. 1, 9. Xen. An. 5, 3. 11.) — *ὁ τόπος ἅγιος*, ita *κατ' ἐξοχήν* dicitur *templum* Matth. 24, 15. Act. 6, 13. 21, 28. — similiter *ὁ τόπος οὗτος* [vid. *οὗτος* p. 367 col. 1.] Act. 6, 14. — b) de loco, quem occupat aliquis, ubi nos: *Raum, Stätte, Platz* Matth. 28, 6. Marc. 16, 6. Luc. 2, 7. 14, 9. 10. 22. Ioh. 20, 7. Act. 7, 33. Hebr. 8, 7. — *ὁ τόπος τινός* 1 Cor. 14, 16. ita *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 282. coll. *Schulz* die Geistesgaben der ersten Christen p. 175. Alii explicant: *die Stellung*, die Jeder grade einnahm, der einer Zungenrede zuhörte, ohne mit dem Redner in geistigem Rapport zu stehen, ita *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 118. Alii denique [coll. Sir. 12, 12. et Cicer. ad famil. 4, 2.] esse h. l. monent i. q. *conditio, status*. — Apoc. 2, 5. 6, 14. — *διδόναι τόπον τινί cedo alicui*, nunc propr. i. e. *Platz machen* Luc. 14, 9. — nunc trop. pro: *nachgeben* Eph. 4, 27. *μήτε — διαβόλῳ* i. e. *neque a diabolo ad peccandum abripi vos patiamini*. — *τῇ ὀργῇ* scil. *θεοῦ den Zorn Gottes gewähren und walten lassen, ihm nicht vorgreifen* Rom. 12, 19. Alii: *dem Zorne* [nempe: dem eigenen] *ausweichen, ihn nicht ausbrechen lassen*. — (Sap. 10, 20. *spatium do* Livius 8, 32.) — c) locus, quo versatur aliquis: *sedes, domicilium* Ioh. 14, 2. 3. Act. 4, 31. 7, 49. Apoc. 12, 6. 8. 14. 20, 11. — — *ὁ τόπος τινός* vel *ὁ ἴδιος τόπος locus, qui convenit alicui, der Platz, wohin eine Person oder eine Sache gehört*, ita dicitur Iudas *πορευθῆναι εἰς τὸν ἴδιον τόπον* scil. in gehennam Act. 1, 25. v. *ἴδιος* no. 3. — de loco, qui convenit gladio, sens. vagina Matth. 26, 52.

2) metaph. a) de loco scriptoris = *Stelle*, ut *εὗρε τὸν τόπον, οὗ ἦν γεγραμμένον* Luc. 4, 17. (Xen. Mem. 2, 1. 20. Ita praeter hunc Xenophontis locum apud nullum scriptorem Graecorum legi, observavit *Sturz* in Lexic. Xenoph. sub v. *τόπος*.) — b) ut *locus* [vid. Cicer. de orat. c. 42.] pro: *Gelegenheit, potestas, opportunitas, occasio*, ut *τῆς ἀπολογίας* Act. 25, 16. — Rom. 15, 23. *μηκέτι τόπον ἔχων* sc. *τοῦ εὐαγγελίζεσθαι*. — Hebr. 12, 17. (Sir. 4, 5. Pol. 1, 88. 2. Aeschin. 84, 39.) — Saepius non reperitur in N. T.

Τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο et *τοσοῦτον*, [cf. *Buttm.* §. 72. b. 5. 6. gram. max. §. 79. *Rost* §. 59. *Matth.* §. 150, not. 1. 5. §. 261.] — (*τόσος, οὗτος*) = *τόσος*, sed fortius: *tantus, a, um*, a) de quantitate interna vel intensiva: *tantus, tam magnus*, ut *πίστις* Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. *πλοῦτος* Apoc. 18, 17. *σημεῖον* Ioh. 12, 37. Alii ad num. b. referunt hunc locum. — *τοσαῦτα* i. e. *tanta beneficia* Gal. 3, 4. (Xen. Hier. 3, 5.) — iunct. c. adiect. et post se habens *ὅσος*, ut *τοσούτῳ κρείττων — ὅσῳ* Hebr. 1, 4. 10, 25. *καθ' ὅσον — κατὰ τοσοῦτον* Hebr. 7, 22. — *ὅσα — τοσοῦτον* Apoc. 18, 7. Vide de h. l. *ὅσος*. [21, 16.] — b) de tempore: *tam longus* Ioh. 14, 9. Hebr. 4, 7. (Hdian. 1, 6. 1.) — c) de numero vel multitudine = *tot*, ut *ἔτη* Luc. 15, 29. *ἰχθύες* Ioh. 21, 11. *ὄχλος* Matth. 15, 33. Ioh. 6, 9. *γένη* 1 Cor. 14, 10. *νέφος* Hebr. 12, 1. — sq. *ὥστε* c. inf. Matth. 15, 33. (Hdian. 1, 17. 10. 3, 15. 6. Lucian. D. D. 12, 2. Xen. Mem. 1, 3. 5.) — d) de pretio = *tantus* Act. 5, 8. quo l. ex contextus ratione = *tantillus*. — Saepius non extat in N. T.

Τότε, adv. temporis: *tum* i. e. *tunc, damals*, c. artic. *ὁ τότε, qui tum erat, der damalige* [vid. *ἄνω*] 2 Petr. 3, 6. (Xen. An. 2, 2. 20.) — a) praecedente temporis notatione, facta nunc per adverb. temporis, ut *πρῶτον* Matth. 5, 24. Marc. 3, 27. Luc. 6, 42. *πρῶτον — καὶ τότε* Matth. 12, 29. — *ὅταν — τότε* Luc. 21, 20. Ioh. 2, 10. 8, 28. 1 Cor. 13, 10. 15, 28. 54. 16, 2. 2 Cor. 12, 10. Col. 3, 4. 1 Thess. 5, 3. (Cebet. tab. c. 14. Xen. Mem. 4, 3. 17.) — *ὅταν — καὶ τότε atque tum* = *atque hoc tempore exorto* Matth. 9, 15. — *ὅτε — τότε* Matth. 13, 26. 21, 1. Ioh. 12, 16. — *τότε — ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις* [cf. Dem. 284, 21. *τότε — κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν*] Luc. 5, 35. de quo verbositatis genere vid. sub *ἀνάστασις, ἀγαλλίασις* notata et *Bornem.* Schol. p. 68. — *ὡς — τότε* Ioh. 7, 10. 11, 6. (Hdian. 3, 3. 5. Xen. Symp. 1, 14.) — nunc per particip. vel praecedens Act. 27, 21. 28, 1. (Xen. Cyr. 1, 5. 6.) — vel sequens Matth. 2, 16. Gal. 4, 8. (ita *εἶτα* sq. particip. vid. *Viger*. p. 772.) cf. de particip. quatenus includat temporis notationem *Matth.* §. 566, 3. *Fischer* 3. b. p. 92. — nunc per *μετά* c. accus. rei Ioh. 13, 27. — Matth. 26, 3. (praecedente *νυκτός* Lucian. D. D. 24, 2.) — — b) abest definita temporis notatio, ita ut sit = tum cum fierent vel facta aut dicta essent vel ubi fient, de quibus dicitur vel dictum est cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 481. 143. — Matth. 2, 7. 17. 3, 5. 13 coll. v. 11. — v. 15. 4, 1 coll. 3, 16. 17. — 4, 5. 10. 11. 7, 23. 8, 26. 9, 14 coll. v. 11. — v. 29. 37. 11, 20. 12, 13. 22. 38. 13, 36. 15, 1 coll. 14, 34. — 15, 12. 28. 16, 12. 20. 24. 27. 17, 13. 19. 18, 21. 32. 19, 13. 27. 20, 20. 22, 8. 13. 15. 21. 23, 1. 24, 9. 10. 14. 16. 21. 23. 30. 25, 1. 7. 34. 44. 26, 14. 31. 36. 45. 50. 52. 56. 65. 67. 74. 27, 3. 9. 16. 26. 27. 38. 58. 28, 10. Marc. 13, 14. 21. 26. 27. Luc. 11, 26. 13, 26. 14, 10. 21. 21, 10. 21. 27. Ioh. 11, 14. 19, 1. 16. 20, 8. Act. 1, 12. 4, 8. 5, 26. 6, 11. 7, 4. 8, 17 coll. v. 15. 10, 46 coll. v. 45. — 10, 48. 13, 3. 12. 15, 22. 21, 26. 33. 23, 3. 25, 12. 26, 1. 27, 32. Rom. 6, 21. 1 Cor. 4, 5. Gal. 6, 4. 2 Thess. 2, 8. *τότε* i. e. tum, *ὅταν ὁ κατέχων ἐκ μέσου γένηται* coll. v. 7. — Hebr. 10, 7. 9 coll. v. 5. — 12, 26. (Cebet. tab. c. 29. Hdian. 3, 1. 10. *οὐδὲ τότε* Xen. Symp. 1, 14.) — iungitur c. aliis particulis, ut c. *εὐθέως* Act. 17, 14. opponitur nunc *ἄρτι* 1 Cor. 13, 12 bis. coll. v. 10. nunc *νῦν* Gal 4, 29. — (Lucian. D. D. 4, 9.) — *ἀπὸ τότε* [vid. *ἀπό* p. 44 col. 2 init.] Matth. 4, 17 coll. v. 13. — 16, 21. 26, 16. Luc. 16, 16.

Τοὐναντίον, Crasis pro: *τὸ ἐναντίον contrarium, das Gegentheil;* accusat. absolute: *contra, im Gegentheil.* Ter in N. T. 2 Cor. 2, 7. Gal. 2, 7. 1 Petr. 3, 9. (Xen. Mem. 2, 7. 6.) cf. *Matth.* §. 446. *Buttm.* §. 118, not. 6.

Τοὔνομα, Crasis pro: *τὸ ὄνομα, nomen.* Semel in N. T. et quidem accusativ. absolut. [vid. *ἀριθμός*] — *τοὔνομα ἔχων* i. e. *nomine* Matth. 27, 57. —

Τουτέστι, Crasis pro: *τοῦτ' ἔστι hoc est, hoc significat.* Quater et decies: Act. 1, 19. 19, 4. Rom. 7, 18. 9, 8. Philem. v. 12. Hebr. 2, 14. 7, 5. 9, 11. 10, 20. 11, 16. 13, 15. 1 Petr. 3, 20. — divisim scribitur Matth. 27, 46. Marc. 7, 2. — pro הוּא Iob. 40, 19. (Diod. Sic. 4, 7. Hdian. 4, 15. 20.)

Τράγος, ου, ὁ, hircus, caper. Quater in N. T. Hebr. 9, 12. 13. 19. 10, 4. *οἱ ό* pro תַּיִשׁ Gen. 30, 35. צָפִיר Dan. 8, 5. עַתּוּד Gen. 31, 10. (Artemid. 1, 68. Lucian. Dial. Deorr. 4, 2.)

Τράπεζα, ης, ἡ, mensa a) de mensa, cui cibi imponuntur Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 16, 21. 22, 21. 30. — Hebr. 9, 2. quo loco lectorum quisque sponte, agi de *τῇ τραπέζῃ τῆς προθέσεως* [ita 1 Macc. 1, 23.] intelligebat. (Diod. Sic. 4, 74. Plut. apophth. Ptolem. Mor. 2. p. 27. ed. *Tauchn.* Xen. Symp. 2, 1.) — *παρατιθέναι τράπεζαν* — *mensam apponere*, sensus: *coenam parare* Act. 16, 34. (Hdian. 4, 7. 8. Ael. V. H. 2, 17.) — Rom. 11, 9. quo l. uti verbis *γενηθήτω — εἰς παγίδα* e Ps. 69, 22. desumtis vocabulo *τράπεζα* significatur *mensa conquisitis epulis exstructa*, ita eiusmodi mensa *heluationem*, quae abdominis voluptatibus emancipatos *Dei nutu occaluisse* v. 7. *neque divinas res curare* ostenderet, Paulus notari existimavit. Ita *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 456 coll. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 247. — *τράπεζα κυρίου — δαιμονίων mensa domini — daemoniorum*, metonym. pro: *epulum in honorem domini — daemoniorum instructum* 1 Cor. 10, 21. coll. 11, 19. (Hdian. 1, 6. 2. Xen. An. 7, 2. 23 et 33.) — b) de mensa nummulariorum vel argentariorum = *abacus* i. e. mensa publica, ad quam sedet mensarius nummos numerans, nummos cum lucro permutans vel pecuniam ab aliis acceptam cum foenore restituens Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Ioh. 2, 15. — Luc. 19, 23. *διδόναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὴν τράπεζαν, das Geld in die Bank geben* vel pecuniam in foenore ponere apud cambiatores. Vid. *τραπεζίτης*. (Dem. 895, 5 et 15. 1256, 10.) — de verbis

Act. 6, 2. τραπέζαις διακονεῖν *rem nummariam curare* vid. διακονέω sub lit. c. notata. (Ios. Ant. 12, 2. 3.) — Saepius non legitur in N. T.

Τραπεζίτης, ου, ὁ, (τράπεζα) *argentarius, nummularius, qui pecuniam mutuo ab aliis acceptam cum lucro restituit, maius foenus ab aliis exigens; item nummos cum lucro permutans.* Semel in N. T. Matth. 25, 27. — (Artemid. 1, 17. Cebet. Tab. c. 31. Pol. 32, 13. 6. Dem. 186, 7.)

Τραῦμα, εος, τό, (τιτρώσκω saucio, vulnero) *vulnus.* Semel in N. T. Luc. 10, 34. — pro פֶּצַע Ies. 1, 6. (Ael. V. H. 12, 21. Pol. 2, 69. 1.)

Τραυματίζω, f. ίσω, (τραῦμα) *saucio, vulnero.* Bis in N. T. τινά Luc. 20, 12. Act. 19, 16. — pro חָלַל Ezech. 28, 16. פָּצַע Cant. 5, 7. (1 Macc. 16, 9. Hdian. 1, 15. 7. Lucian. Dial. Deorr. 9, 2. Xen. Mem. 3, 4. 1.)

Τραχηλίζω, f. ίσω, (a τράχηλος collum, cervix; proprie collum reflecto vel resupino vel resupinando denudo Diog. Laërt. 6, 61. Theophr. char. 10 vel 17, 1.) *denudo,* metaph. *detego, notum facio.* Semel in N. T. Hebr. 4, 13: πάντα — τετραχηλισμένα [cf. de perfecto quatenus durationis notionem includat, sub ἀγαπάω monita] τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ = *für die Augen desselben.*

Τράχηλος, ου, ὁ, *collum, cervix.* Septies in N. T. Matth. 18, 6. Marc. 9, 42. Luc. 15, 20. 17, 2. Act. 20, 37. — Act. 15, 10. ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλόν τινος trop. pro: *obstringere aliquem alicui rei, obtrudere alicui aliquid.* — Rom. 16, 14. ὑποτιθέναι τὸν τράχηλον ἑαυτοῦ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τινος trop. pro: *pericula subire pro vita alicuius.* — pro עֹרֶף Deut. 10, 16. (Diod. Sic. T. 10. p. 131. ed. *Bip.* Hdian. 1, 15. 11. Dem. 744, 6. Xen. Sympos. 2, 6.)

Τραχύς, εῖα, ύ, *asper.* Bis in N. T. αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας Luc. 3, 5. — de locis scopulosis in mari Act. 27, 29. (Diod. Sic. 4, 20. Cebet. tab. c. 5. Hdian. 6, 5. 11. Aristot. H. Nat. 9, 37. Xen. An. 4, 6. 12.)

Τραχωνῖτις, ιδος, ἡ, *Trachonitis,* regio inter Palaestinam et Coelesyriam sita, pertinens ad tetrarchiam Philippi, filii Herodis M. nomen nacta, ut videtur, a montibus duobus, qui appellabantur δύο τράχωνες. Luc. 3, 1. (Ios. Ant. 1, 6. 4. 15, 10. 1. 18, 4. 6.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc vocab.

Τρεῖς, οἱ, αἱ, τρία, τά, *tres, tria* Matth. 12, 40. 18, 33. 18, 20 etc. — οἱ ό pro שָׁלֹשׁ, שְׁלֹשָׁה Gen. 6, 10. (Hdian. 7, 11. 5. Xen. An. 6, 6. 36.)

Τρέμω, f. μῶ, *tremo, contremisco.* Quater in N. T. Marc. 5, 33. Luc. 8, 47. Act. 9, 6. Vide tamen de h. l. lect. θαμβέω. — 2 Petr. 2, 10. δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες *non contremiscunt, dignitate conspicuos dum contumelia afficiunt.* Vide de hoc nominat. particip. sub ἀγαλλιάω ad Act. 16, 34. observata. — pro רָעַשׁ Ierem. 4, 24. (Hdian. 6, 9. 2. Dem. 314, 24. Xen. Mem. 2, 7. 2.) —

Τρέφω, f. θρέψω, a. 1. ἔθρεψα [cf. *Matth.* §. 36. p. 94. *Buttm.* §. 17, b. 2. gr. max. §. 18, 4. *Rost* §. 15, not. 3.] perf. τέτροφα [*Buttm.* §. 88, a. not. 1. gram. max. §. 97, not. 2. *Matth.* §. 186, 4. *Rost* §. 73, not. 2.] pf. pass. τέθραμμαι [*Buttm.* §. 88, b. not. 3. gram. max. §. 98, not. 4. *Matth.* §. 189. 1. not. *Rost* §. 71. 5. B] 1) *nutrio, alo, ernähren,* sq. accus. Matth. 6, 26. 25, 37. Luc. 12, 24. Act. 12, 20. Apoc. 12, 6. 14. — Iac. 5, 5. Vide de h. l. sub καρδία observata. — pro הֶאֱכִיל Prov. 25, 22. כִּלְכֵּל 1 Regg. 18, 13. (Ael. V. H. 12, 1. Lucian. Dial. Deorr. 20, 20. Dem. 1358, 13. Xen. Mem. 2, 9. 2.) — 2) ex adiunct. *educo, erziehen* Luc. 4, 16. (1 Macc. 3. 33. 11, 39. Hdian. 1, 7. 5. Xen. Cyr. 4, 5. 54. 4, 6. 9.) — Saepius non legitur in N. T.

Τρέχω, f. θρέξομαι, a. 2. ἔδραμον, f. δραμοῦμαι, *curro* Matth. 27, 48. 28, 8. Marc. 5, 6. 15, 36. Luc. 15, 20. Ioh. 20, 2. 4. — οἱ ό pro רוּץ Gen. 24, 20. (τὴν ὁδὸν Hdian. 5, 6. 17. absolute Xen. Cyr. 2, 2. 9.) — additur ἐπί c. acc. loci Luc. 24, 12. — item εἰς c. acc. ut εἰς πόλεμον Apoc. 9, 9. — pro רוּץ Gen. 18, 7. — trop. de re celeriter vel cito propagata = *cito propagor* 2 Thess. 3, 1. cf. nostratium: *das Gerücht läuft* durch die Stadt. — de personis in stadio cursu certantibus 1 Cor. 9, 24. — metaphora desumta a stadiodromorum contentione = *enixe laboro, vires magnopere intendo* Rom. 9, 16. ἄρα οὖν [sc. τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ] οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος scil. ἐστιν *itaque ergo non in hominis optantis aut contendentis* sed in miserantis Dei *potestate* Dei misericordia s. beandi consilium *est* i. e. *non pendet Dei misericordia ab hominis optato aut studio,* sed a Dei benignitate. (Anth. gr. Vol. 4. p. 134. ed. *Iacobs*: πῖνε καὶ εὐφραίνου· τί γὰρ αὔριον ἢ τί τὸ μέλλον; οὐδεὶς γινώσκει. μὴ τρέχε, μὴ κοπία.) — relate in similitudinibus a stadio desumtis et translatis ad studium religionis christianae strenuum et indefessum, ut 1 Cor. 9, 24. 26. Gal. 5, 7. εἰς κενὸν = *frustra* [vid. εἰς p. 143 col. 2 fin.] Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. — τὸν ἀγῶνα Hebr. 12, 1. (Dion. Hal. ant. 7, 48. Hdot. 8, 102. στάδιον Plut. apophth. Alex. Mor. 2. p. 21. ed. *Tauchn.*) Cf. de τρέχειν ἀγῶνα, τρέχειν δρόμον, τρέχειν κίνδυνον *Matth.* §. 408. *Buttm.* §. 118, 2. *Win.* p. 202 sq. et de τρέχωμεν *curramus,* vel de coniunct. in adhortatt. sub ἄγω in fin. observata. — Saepius non extat in N. T.

Τριάκοντα, οἱ, αἱ, τά, (τρεῖς) *triginta.* Undecies in N. T. Matth. 13, 8. 23. 26, 15. 27, 3. 9. Marc. 4, 8. 20. Luc. 3, 23. Ioh. 5, 5. 6, 19. Gal. 3, 17. — pro שְׁלֹשִׁים Gen. 5, 3. 5. 16. (Diod. Sic. 2, 9. Xen. Mem. 1, 2. 31.)

Τριακόσιοι, αι, α, (τρεῖς, ἑκατόν) *trecenti.* Bis in N. T. Marc. 14, 5. Ioh. 12, 5. — pro שְׁלֹשׁ מֵאוֹת Gen. 6, 15. (Diod. Sic. 2, 9. Xen. An. 3, 4. 43.)

Τρίβολος, ου, ὁ, (τρεῖς, βολή cuspis; propr. tres cuspides habens) *tribulus.* Genus herbae terrestris, spinosae, aculeatae et plantis noxiae. Bis in N. T. Matth. 7, 16. Hebr. 6, 8. — pro דַּרְדַּר Gen. 3, 18. Hos. 10, 8. צִנִּים Prov. 22, 5. (Dioscorid. 4. c. 15.)

Τρίβος, ου, ἡ, (frictio; a τρίβω frico, tero) *semita, via trita.* Ter in N. T. Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. — pro אֹרַח Gen. 49, 17. מְסִלָּה 1 Sam. 6, 12. (Anacreon. Od. 24, 2. Xen. Cyr. 4, 5. 13.) —

Τριετία, ας, ἡ, (τρεῖς, ἔτος annus) *triennium.* Legitur tantum Act. 20, 31. de h. l. acc. τριετίαν *per triennium* vid. βραχύς. — (Artemid. 4, 2.)

Τρίζω, f. ίσω, *strideo.* Semel in N. T. Marc. 9, 18. τρίζει τοὺς ὀδόντας *quod attinet ad dentes* i. e. *dentibus.* Vid. ἀριθμός. (Hdot. 4, 183. de chorda Anthol. gr. T. 4. p. 57. ed. *Iacobs* et de manibus stridentibus: *zischen, zirpen, seufzen* Hom. Iliad. 23, 101. Odyss. 24, 5. Lucian. Menipp. §. 11.)

Τρίμηνον, ου, τό, (τρεῖς, μήν mensis) *trimestre.* Legitur tantum Hebr. 11, 13. ἐκρύβη τρίμηνον. De accus. ubi quaeritur: wie lange? vid. βραχύς. — pro שְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים Gen. 38, 24. (Pol. 5, 1. 12. Aeschin. 63, 34.)

Τρίς, adv. (τρεῖς) *ter, dreimal.* Undecies in N. T. Matth. 26, 34. 75. Marc. 14. 30. 72. Luc. 22, 34. 61. Ioh. 13, 38. 2 Cor. 11, 25. 12, 8. — pro שָׁלֹשׁ פְּעָמִים 1 Sam. 20, 41. — praecedente ἐπί: ἐπὶ τρίς i. q. εἰς τρίς [Ios. Ant. 5, 10. 4.] *usque ad vicem tertiam* i. e. *non ultra, quam ter, non minus, quam ter* [vid. ἐπί p. 190 col. 2.] Act. 10, 16. 11, 10. —

Τρίστεγον, ου, τό, (propr. neutr. adiect. τρίστεγος, ον, ὁ, ἡ, tria tecta habens Dion. Hal. Ant. 3, 68. — a τρεῖς et στέγη tectum) *tertium tectum, tertia contignatio.* Extat tantum Act. 20, 9. — (ἡ τριστέγη Artemid. 4, 46.)

Τρισχίλιοι, αι, α, (τρεῖς, χίλιοι) *ter mille, tria millia.* Semel in N. T. Act. 2, 41. — pro שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים Exod. 32, 28. (Xen. Cyr. 3, 1. 33.)

Τρίτος, η, ον, *tertius,* a) universe Matth. 22, 26. Marc. 12, 21. 15, 25. Luc. 20, 31. 24, 21. Vide de h. l. οὗτος p. 367 col. 1. init. — Act. 2, 15. Apoc. 4, 7. 6, 5. 8, 10. 11, 14. 14, 9. 16, 4. 21, 19. — pro שְׁלִשִׁי 1 Regg. 15, 28. (Cebet. tab. c. 35. Ael. V. H. 7, 5.) — ἀπὸ τρίτης ὥρας Act. 23, 23. ἐν τρίτῃ φυλακῇ Luc. 12, 38. ἕως τῆς τ. ἡμέρας Matth. 27, 64. — 20, 3. 2 Cor. 2, 2. — b) τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ nunc plene Matth. 16, 21. 17, 23. 20, 19. Marc.

9, 31. 10, 34. Luc. 24, 46. Act. 10, 40. 1 Cor. 15, 4. — (Xen. H. G. 4, 1. 20.) — *τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ* Luc. 18, 33. Ioh. 2, 1. — nunc sine nomine temporis: *τῇ τρίτῃ* Luc. 13, 32. Act. 27, 19. (Xen. Cyr. 8, 7. 5.) Vide de hoc dat. sub *ἡμέρα* notata. — c) *τὸ τρίτον*, sq. genit. totius = *tertia pars* Apoc. 8, 7. 8. 9 bis. 10. 11. 12 quinquies. 9, 15. 18. — pro שְׁלִשִׁית Num. 15, 6. 7. 2 Sam. 18, 2. Cf. Lamb. Bos. p. 282. — accus. neutrius adverbialiter [vid. *ἀκριβής* et *Bornem.* Schol. p. 146.]: *tertium, tertio, zum drittenmale*, nunc c. artic. Marc. 14, 41. Ioh. 21, 17. — nunc sine artic. [Dio Cass. 58, 13. p. 596. coll. 60, 25. init. cf. *Bornem.* l. l.] Luc. 20, 12. 23, 22. Ioh. 21, 14. 2 Cor. 12, 14. — *τρίτον τοῦτο* 2 Cor. 13, 1. de quo vid. *οὗτος* p. 367 col 1. init. — *πρῶτον — δεύτερον — τρίτον — ἔπειτα* 1 Cor. 12, 28. — pro שָׁלֹשׁ פְּעָמִים Iudd. 16, 15. — *ἐκ τρίτου, tertium* Matth. 26, 44. Vide *ἐκ* p. 149 col. 2. fin. —

Τρίχινος, *η*, *ον*, (*θρίξ*, *τριχός* pilus) *ex pilis confectus, cilicius.* Extat tantum Apoc. 6, 12. — pro שֵׂעָר Zach. 13, 4. (Xen. An. 4, 8. 3.)

Τρόμος, *ου*, *ὁ*, (*τρέμω* tremo) **tremor, ingens pavor.** Quinquies in N. T. Marc. 16, 18. *εἶχε δὲ αὐτοὺς τρόμος καὶ ἔκστασις.* (Hom. Iliad. 6, 137. 18, 247.) — ita iungitur c. voc. *φόβος* ut significetur *magna animi sollicitudo* vel *cura intentissima*, ut omnia recte agantur, *die lebhafte Besorgniss, den betreffenden Verhältnissen gehörig Gnüge zu leisten oder leisten zu können.* Cf. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 36. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 164. et quae de synonymis sub *ἄνωθεν* notavimus coll. *Win.* p. 552. — 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 7, 15. Eph. 6, 5. Phil. 2, 12.

Τροπή, *ῆς*, *ἡ*, *conversio* [*τρέπω*, verto; de hostibus terga dantibus 1 Macc. 4, 35. Xen. An. 1, 8. 25. Hdot. 1, 80.] qualis est siderum; ita semel in N. T. Iacob. 1, 17. *τροπῆς ἀποσκίασμα* i. e. *obscuratio conversione effecta.* Alii: *umbra mutationis.* (Sap. 7, 18. Marc. Antonin. 5, 23.)

Τρόπος, *ου*, *ὁ*, (propr. conversio) *modus, ratio*, i. e. a) *agendi ratio, mores, die Sinnesart und Lebensweise,* ita semel Hebr. 13, 5. (Ael. V. H. 12, 1. Hdian. 1, 2. 3. Xen. An. 1, 9. 22. Cyr. 2, 11. 16.) — b) univ. *die Art und Weise*, ita *ὃν τρόπον*, *quemadmodum* [vid. de hoc acc. adverbii vim habente *ἀριθμός*, *ἀρχή*] Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Act. 1, 11. 7, 28. 2 Tim. 3, 8. et *τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον* Iud. v. 7. — *ὃν τρόπον* pro כַּאֲשֶׁר Gen. 26, 29. Exod. 14, 13. (2 Macc. 15, 39. Diod. Sic. 1, 11. Xen. An. 6, 1. 1. Mem. 1, 2. 59.) — *καθ' ὃν τρόπον*, *quemadmodum* [vid. *κατά* p. 257 col. 2. p. 258 col. 1.] Act. 15, 11. 27, 25. — *κατὰ μηδένα τρόπον*, *in keiner Hinsicht*, et *κατὰ πάντα τρόπον in ieder Hinsicht* Rom. 3, 2. 2 Thess. 2, 3. (2 Macc. 11, 31. Xen. Cyr. 8, 2. 5.) — *παντὶ τρόπῳ* [vid. *γλῶσσα*] Phil. 1, 18. (1 Macc. 14, 35.) — *ἐν παντὶ τρόπῳ*, *in quacunque conditione* [vid. *ἐν* p. 168 col. 1.] 2 Thess. 3, 16. — Saepius non legitur in N. T.

Τροποφορέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*τρόπος* mores, *φορέω* gesto, fero) *mores alicuius fero.* Semel in N. T. Act. 13, 18. *ὡς — ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς* scil. *ὁ θεός.* Vide tamen de h. l. lectione obvia apud *τοὺς ο'* Deut. 1, 31. et in cod. Vatican. ut in Constitut. apost. 7, 36. (Cicero ad Attic. 12, ep. 29.) sub *τροφοφορέω* monita.

Τροφή, *ῆς*, *ἡ*, (*τρέφω*, perf. *τέτροφα*) *nutrimentum, cibus, victus* Matth. 3, 4. 6, 25. 24, 45. Luc. 12, 23. Ioh. 4, 8. Act. 2, 46. 9, 18. 14, 17. 27, 33. 34. 36. 38. Iacob. 2, 15. — in sententia generali Matth. 10, 10. *ἄξιος γὰρ — ἐστιν dignus enim est operarius, cui praebeatur victus, quem commeruit*, i. e. relate ad Apostolos: *aequum est, ut iis res necessariae suppeditentur, per quos regni messiani mox constituendi fama allata est.* — pro טֶרֶף Ps. 111, 5. מָזוֹן Dan. 4, 9. אֹכֶל Iob. 36, 3. לֶחֶם Ps. 146, 7. (Diod. Sic. 1, 10. Ael. V. H. 5, 20. 23, 1. Xen. Mem. 3, 11. 6.) — de nutrimento animi, ut de institutione Hebr. 5, 12. 14. — Saepius non reperitur in N. T.

Τρόφιμος, *ου*, *ὁ*, *Trophimus*, nom. propr. viri Act. 20, 4. 21, 29. 2 Tim. 4, 20.

Τροφός, *οῦ*, *ἡ*, (*τρέφω*, perf. *τέτροφα*) *nutrix.* Semel in N. T. 1 Thess. 2, 7. — pro מֵינֶקֶת Gen. 35, 8. Ies. 49, 23. (Pol. 16, 31. 2. Ael. V. H. 13, 1. Xen. Cyr. 7, 3. 13.)

Τροφοφορέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*τροφός* nutrix, *φορέω* gesto) *nutricis vel matris instar gesto*, ita de Deo curam habente alicuius Act. 13, 38. Cf. de h. l. lectione *ἐτροφοφόρησεν* praeferenda *Griesb. Schott, Knapp, Meyer, de Wette.* (*οἱ ο'* Deut. 1, 31. ex auctorit. Cod. Alexandr. Macar. Homil. 46.)

Τροχιά, *ᾶς*, *ἡ*, (a *τροχός* quod v. orbita, rotae vestigium, Gleis, Wagenspur, Nicand. Theriac. 876.) *trames, semita.* Legitur tantum Hebr. 12, 13. *τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν.* Sunt haec verba V. T. Prov. 4, 26. et utrobique ad animi indolem et facta hominis referenda, hebr. מַעְגָּל. De huius loci rythmo hexametr. vid. *Win.* p. 562.

Τροχός, *οῦ*, *ὁ*, (*τρέχω*) *rota, orbis* [Xen. Cyr. 6, 1. 30. Lucian. Dial. Deorr. 6, 7.] Semel: Iac. 3, 6. vid. de h. l. sub voc. *γένεσις* observata et de discrimine inter *τροχός* et *τρόχος* *Win.* p. 53. —

Τρύβλιον, *ίου*, *τό*, (*τρύψ* poculum) *catinus, eine Schaale, patina.* Bis in N. T. Matth. 26, 23. Marc. 14, 20. — pro קְעָרָה Num. 7, 13. (Sir. 31 vel 34, 14. Ael. V. H. 9, 37. Lucian. Iov. Tragoed. §. 42.)

Τρυγάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*τρύγη*, fruges, quae maturae autumno colliguntur; fruges maturas colligo) *meto, amputo.* Ter in N. T. de vindemiantibus, sq. accus. rei Luc. 6, 44. Apoc. 14, 18. 19. — pro בָּצַר Deut. 24, 21. (Dioscorid. 5, 29. Meleager in Anthol. gr. T. 1. p. 8. ed. *Iacobs.* Hesiod. Scut. Herc. 292.)

Τρυγών, *όνος*, *ὁ*, (*τρύζω*, frittinnio, girren) *columba, turtur.* Legitur tantum Luc. 2, 24. *ζεῦγος τρυγόνων.* — pro תֹּר Gen. 15, 9. (Ael. V. H. 1, 15.)

Τρυμαλιά, *ᾶς*, *ἡ*, (*τρύω* tero, perforo) *foramen* = *τρύμη.* Bis in N. T. *διὰ τῆς τρυμαλιᾶς ῥαφίδος*, Marc. 10, 25 et Luc. 18, 25.

Τρύπημα, *τος*, *τό*, (*τρυπάω* perforo) *foramen.* Extat tantum Matth. 9, 24.

Τρύφαινα, *ας*, *ἡ*, *Tryphaena*, nom. propr. mulieris Rom. 16, 12.

Τρυφάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*τρυφή* quod v.) *in deliciis vivo, vitam mollem et delicatam ago.* Semel in N. T. Iac. 5, 5. — *οἱ ο'* pro הִתְעַדֵּן Neh. 9, 25. הִתְעַנֵּג Ies. 66, 11. (Diod. Sic. 20, 3. Ael. V. H. 2, 5.)

Τρυφή, *ῆς*, *ἡ*, *mollities vitae delicatae, vita delicata.* Bis in N. T. Luc. 7, 25. 2 Petr. 2, 13. — pro מַעֲדַנִּים Gen. 49, 20. תַּעֲנוּג Prov. 19, 10. (Ael. V. H. 5, 1. Hdian. 5, 2. 14. Lucian. Dial. Deorr. 18, 3. Xen. H. G. 6, 2. 6.)

Τρυφῶσα, *ης*, *ἡ*, *Tryphosa*, nom. propr. mulieris Rom. 16, 12.

Τρωάς, *άδος*, *ἡ*, *Troas*, nomen urbis maritimae, quae sita fuit in Phrygia minore, regione Asiae minoris, haud procul ab Ilio vel Troia Act. 16, 8. 11. 20, 5. 6. 2 Cor. 2, 12. 2 Tim. 4, 13. (Ptolem. 5, 3. Plin. H. N. 5, 30.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Τρωγύλλιον, *ίου*, *τό*, *Trogyllium*, nom. urbis et promontorii Ioniae inter Ephesum et ostia Maeandri fluvii ad montem Mycalen positae Act. 20, 15.

Τρώγω, f. *τρώξομαι*, (conquassando comedo, zermalmen oder zerbeissen und so essen, ut nuces, cupedias) *edo, comedo* Matth. 24, 38. *τρώγοντες καὶ πίνοντες.* (Pol. 32, 9. 9. Dem. 402, 21. Xen. Symp. 4, 8.) — *ἄρτον τρώγειν* ex hebr. pro: *coenare* Ioh. 13, 18. Vide *ἄρτος* et *ἐσθίω.* — *ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον* scil. *quem ego* [Iesus] *largior* Ioh. 6, 58. — *τὴν σάρκα τινὸς καὶ πίνειν τὸ αἷμά τινος* Ioh. 6, 54. 56. 57. Vide de his ll. sub *σάρξ* adnotata. — Saepius non extat in N. T.

Τυγχάνω, f. 1. *τεύξομαι*, a. 2. *ἔτυχον*, perf. *τετύχηκα* et uti apud Hdot. 3, 14. ita apud seriores *τέτευχα* [Hebr. 8, 6.] cf. *Matth.* §. 231. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Rost* §. 84. sub *τεύχω* et *Lob.* ad Phryn. p. 395. (assequor scopum Xen. Cyr. 4, 6. 4. An. 3, 2. 19.) 1) *assequor* i. e. *consequor, adipiscor*, sq. genit. cf. *Matth.* §. 328, 5. coll.

Win. p. 182. et quatenus haec significatio pertinet ad aor. 2. et reliqua tempora praeter praesens et imperfect. Matth. §. 251. — ut τοῦ αἰῶνος τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν Luc. 20, 35. [cf. cum h. l. Isocr. Plataic. c. 3. ed. Lange. Eur. Helen. v. 403. Soph. Elect. v. 787. Aeschyl. Prometh. v. 247.] vid. Win. l. l. et p. 550 sq. — Act. 24, 3. 26, 2. 27, 3. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 8, 6. 11, 35. — (1 Macc. 11, 42. Diod. Sic. 6, 1. Dion. Hal. Ant. 7, 56. Ael. V. H. 3, 25. Hdian. 2, 3. 25. Xen. Mem. 1, 7. 4. An. 6, 4. 32. et τέτευχε Eurípham. in Galei opusc. mythol. p. 665. ed. 2. Diod. Sic. 1, 51. 4, 16. 40. Pol. 1, 66. 10. 1, 81. 3. Plut. vit. Alcib. c. 1. Aristot. de moribus 3, 14. 55. cf. Sturz de dialect. maced. p. 198. Lob. ad Phryn. p. 395.)

2) metaph. evenio, contingo; τυγχάνει, evenit, contingit, es ereignet sich zufälliger Weise, hinc a) τυχών, οῦσα, όν, talis, qualem fert casus, der erste der beste, vulgaris, praecedente οὐ: οὐ τυχών = eximius, ut δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεός Act. 19, 11. — 28, 2. (3 Macc. 3, 7. Pol. 1, 25. 6. 1, 42. 12. Hdian. 2, 3. 16. Xen. Mem. 1, 1. 14.) — c) τυχόν [propr. fortuitum, absolute pro: εἰ τύχοι q. v.] adverbialiter: fortasse 1 Cor. 16, 6. πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ. (Arrian. Exped. Alex. M. 1, c. 10. Xen. An. 5, 9. 20.) cf. Viger. p. 365. — b) εἰ τύχοι si sors ita ceciderit [propr. Hdian. 7, 3. 4. Dion. Hal. Ant. 4, 19.] ita mediae orationi inseritur, ut sit fere i. q. forte, vielleicht, ut 1 Cor. 14, 10. 15, 37. Vide supra εἰ p. 125 col. 2. et Meyer ep. P. ad Cor. 1. p. 229.

3) sum [sequente participio alius verbi adverbiascit et fortuiti sensum includens vertitur: forte, grade, zufällig cf. Herm. ad Vig. p. 761 et 303. Matth. §. 553. Rost §. 135, 5. Buttm. §. 131, not. 8.] absque participio i. q. εἰμί. Ita Luc. 10, 30. ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα pro: ὄντα. Cf. de h. l. lect. Griesb. ed. Schulz, Schott reiicientes voc. τυγχάνοντα, coll. de Wette. (Pol. 4, 88. 8. Plato Phaedr. c. 104. p. 306. ed. Heindorf. Xen. H. G. 4, 3. 3. Isocrat. Archimed. p. 256.) Cf. Herm. ad Vig. p. 762. Lob. ad Phryn. p. 277. Erfurdt ad Sophocl. Aiac. v. 9. Passow 2. p. 1195. — Saepius non extat in N. T.

Τυμπανίζω, f. ίσω, (τύμπανον corium ligno ex una parte extensum, eine Pauke Ael. V. H. 9, 8. Hdian. 5, 8. 8. Lucian. Dial. Deorr. 2, 4. propr. die Pauken schlagen Diod. Sic. 3, 58. deinde, cum τύμπανον etiam diceretur instrumentum tormenti, machina lignea incurva, cui adstringebantur rei fustibus vel baculis caedendi 2 Macc. 6, 19. 28. 3 Macc. 3, 26. in N. T.:) machinae incurvae adstrictum et distentum aliquem fustibus vel baculis caedo. Ita semel in N. T. Hebr. 11, 35. ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν. Cf. ad h. l. Bleek ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 827. (Lucian. in Iov. Tragoedo §. 19.)

Τύπος, ου, ὁ, (τύπτω verbero, tundo, cudo) 1) vestigium plagae vel ictus, ut τῶν ἥλων Ioh. 20, 25. (Athen. 13. p. 585. C.) — 2) simulacrum, imago, effigies a) propr. Act. 7, 43. τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτούς. (Diod. Sic. 1, 7 et 21. Pol. 9, 10. 2. Hdian. 5, 5. 11.) — b) exempli sens. Muster, Vorbild, Modell Act. 7, 44. ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον, ὃν ἑωράκει. Hebr. 8, 5. — pro תַּבְנִית Exod. 25, 40. (Anth. gr. T. 2. p. 72. Iacobs.) — c) metaph. de homine, qui imaginem refert alicuius Rom. 5, 14. ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος scil. ἀδάμ. — 3) exemplum i. q. ὑπόδειγμα, quod proponitur vel exhibetur aliis a) vel ut imitentur vel ut intuentes illud terreantur 1 Cor. 10, 6. 11. Phil. 3, 17. 1 Thess. 1, 7. 2 Thess. 3, 9. 1 Tim. 4, 12. Tit. 2, 7. 1 Petr. 5, 3. — b) argumenti sens. ubi de epistola agitur Act. 23, 25. γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον. (3 Macc. 3, 30. ita exemplum Cicero ad Divers. 4, 4. 10, 5.) — 4) norma, formula vel ratio, quam habet aliquid Rom. 6, 17. τύπος διδαχῆς. (Iamblich. Pythag. 16 et 23. Pol. 22, 7. 9.) Saepius non extat in N. T.

Τύπτω, f. ψω, verbero, percutio, sq. accus. pers. vel rei Matth. 24, 44. Luc. 12, 45. 12, 64. Act. 18, 17. 21, 32. 23, 3. — pro הִכָּה Exod. 2, 11. — addito dat. adminic. Marc. 15, 19. (Diod. Sic. 4, 4.) — addito ἐπί c. accus. membri corporis Luc. 6, 29. (τινὰ εἴς τι Xen. Cyr. 5, 4. 5.) — sq. εἰς, ut εἰς τὴν κεφαλήν τινος Matth. 27, 30. — de hominibus pectora tundentibus, sq. accus. rei, ut τὰ στήθη ἑαυτοῦ Luc. 23, 48. (Ios. Ant. 7, 10. 5.) — sq. εἴς τι Luc. 18, 13. — Deus τύπτειν dicitur aliquem [vid. πατάσσω] ubi Lat. affligo, malis afficio Act. 23, 3. — pro הִכָּה Ezech. 7, 9. (2 Macc. 3, 39.) — — trop. τύπτειν τὴν συνείδησίν τινος, laedere conscientiam alicuius 1 Cor. 8, 12. (Hom. Iliad. 19, 125. Hdot. 3, c. 64.) — Saepius non legitur in N. T.

Τύραννος, ου, ὁ, Tyrannus, nom. propr. viri ephesii, in cuius aedibus vel schola per tempus Paulus doctrinam Iesu exposuit. Alii Sophistam graecum, alii doctorem iudaicum vel Rabbi, בֵּית מִדְרָשׁ habentem, fuisse eum indicant. Act. 19, 9.

Τυρβάζω, f. άσω, (τύρβη) turbo [ut lutum Aristoph. Vesp. 257. perturbo Athen. 8, c. 3. Sophocl. fragm. ex inc. trag. 58. ἄρης συὸς προσώπῳ πάντα τυρβάζει κακά cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 324. ed. Schäfer,] perturbo; passiv. perturbor, signif. reflex. [vid. ἀγνίζω] sq. περί τι, ita semel in N. T. Luc. 10, 41. Vide de h. l. sub περί p. 393 col. 2. (Aristoph. Pac. 1007.)

Τύριος, ου, ὁ, ἡ, Tyrius, civis et incola Tyri Act. 12, 20.

Τύρος, ου, ἡ, Tyrus, emporium celeberrimum Phoeniciae, opulentissimum, terra marique potentissimum, situm ad mare mediterraneum, cuius, etsi neque in libris Mosis neque apud Homerum nomen eius legatur, a Davidis inde temporibus saepius in libris V. T. fit mentio. Davides enim ipse uti cum regibus Tyri amicitiam inierat, ita ab iisdem, Hiramō potissimum, Salomo templum exstructurus adiuvabatur 2 Sam. 5, 11. 1 Regg. 5, 1 sq. 1 Chron. 14, 1. 2 Chron. 9, 10. Libros V. T. sacros si audiveris, luxui non solum deditissimi fuerunt huius urbis incolae, sed expugnata etiam et diruta est Tyrus a Babyloniorum rege Nabuchodonosare Ies. 23, 13. Ezech. 26, 7. 29, 16. Haec, ut videtur, clades causa fuit, quod magna civium pars sedem figeret in insula 30 stadiis ab urbe diruta distante. Munimentis ita hanc urbem circumdederant, ut oppugnata ab Alexandro M. nonnisi septimo mense caperetur. Multis casibus defuncta et post excidium renata sub tutela Romanorum acquievit et, qua olim fuit, opulentia, obtinuit. Cf. Arrian. Exp. Alex. M. 2, c. 20 sqq. Curtius 4, c. 2 sqq. et Win. bibl. Realw. sub hoc voc. — Matth. 11, 21. 22. 15, 21. Marc. 3, 8. 7, 24. 31. Luc. 6, 17. 10, 13. 14. Act. 21, 3. 7.

Τυφλός, ή, όν, coecus a) propr. Matth. 9, 27. 28. 11, 5. 12, 22. 15, 14. 30. 31. 20, 30. 21, 14. Marc. 8, 22. 23. 10, 46. 49. 51. Luc. 6, 39. 7, 21. 22. 14, 13. 21. 18, 35. Ioh. 5, 3. 9, 1. 2. 6. 8. 13. 17. 18. 19. 20. 24. 25. 32. 10, 21. 11, 37. Act. 13, 11. — οἱ ο' pro עִוֵּר Exod. 4, 11. Levit. 19, 14. (Cebet. Tab. c. 7. Ioseph. Ant. 12, 2. 30. Xen. Mem. 1, 3. 4.) — b) metaph. coecus i. e. ignarus, inscius, stupidus Matth. 15, 14. 23, 16. 17. 19. 24. 26. Luc. 4, 19. Ioh. 9, 39 — 41. Rom. 2, 19. 2 Petr. 1, 9. Apoc. 3, 17. — ita pro עִוֵּר Ies. 29, 18. 35, 5. (Lucian. Vit. Auct. 18. Soph. Oedip. R. 472.) — Saepius non legitur in N. T.

Τυφλόω, ῶ, f. ώσω, (τυφλός) occoeco, oculorum aciem praestringo [Ael. V. H. 13, 24.] metaph. de eo, qui mentis aciem praestringit vel stupidum reddit aliquem. Ita ter in N. T. sq. accus. Ioh. 12, 40. 1 Ioh. 2, 11. 2 Cor. 4, 4. (Plat. Phaedon. c. 48. ed. Fischer.)

Τυφόω, ῶ, f. ώσω, (τῦφος, fumus; propr. fumum excito, dein, ut τῦφος fastus Pol. 16, 22. 4. 3 Macc. 3, 18.) fastuosum et insolentem reddo, τετύφωμαι fastu vel superbia inflatus sum. Ter in N. T. 1 Tim. 3, 6. 6, 4. 2 Tim. 3, 4. (Ios. c. Apion. 1, 3. Ael. V. H. 3, 28. Hdian. 6, 5. 23. Pol. 3, 81. 1.)

Τύφω, (τῦφος, fumus) fumum excito, fumigo [Aristoph. Vesp. 457.]; τύφομαι fumigo, rauchen, glimmen. Legitur tantum Matth. 12, 20. [coll. Ies. 42, 3.] λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει. — pro כֵּהָה Ies. l. l. (Anthol. gr. T. 1. p. 7. ed. Iacobs. Chariton. Aphrod. 6, c. 34. Aristotel. Meteor. 2.)

Τυφωνικός, ό, όν, (τυφῶν ventus procellosus et turbulentus Aristot. Meteor. 1. idem de mundo 4, 18. 6, 22.) ad typhonem pertinens, typhoni similis, procellosus. Semel in N. T. Act. 27, 14.

Τύχικος, ου, ὁ, *Tychicus*, nom. propr. viri christiani, comitis Pauli et ab eo dilecti Act. 20, 4. Ephes. 6, 21. Col. 4, 7. 2 Tim. 4, 12. Tit. 3, 12. De huius nom. accentu vid. *Win*. p. 51. coll. *Schäfer* ad Dion. Hal. de compos. verb. p. 265. *Reitz* de accentus inclinat. p. 116. —

Τυχόν, v. τυγχάνω no. 2.

Υ.

Ὑακίνθινος, η, ον, (ὑάκινθος) *hyacinthinus*, *colorem hyacinthi* vel *floris* vel *gemmae habens*. Semel in N. T. Apoc. 9, 17. — pro תְּכֵלֶת Exod. 26, 4. (de flore Hom. Od. 6, 231.)

Ὑάκινθος, ου, ὁ, *hyacinthus*, nomen gemmae, quae est coloris caerulei ad nigrum vergentis, *ponceauroth*, und durchsichtig. Semel in N. T. Apoc. 21, 20. οἱ ό pro תְּכֵלֶת Exod. 25, 4. (Plin. H. N. 37, 10.)

Ὑάλινος, ου, ὁ, (ὕαλος quod v.) *vitreus* vel *crystallinus*. Bis in N. T. Apoc. 4, 6. 15, 2.

Ὕαλος, ου, ὁ, *vitrum* vel *crystallum*, gemmis adnumeratum olim. Bis in N. T. Apoc. 21, 18. 21. οἱ ό pro זְכוֹכִית Iob. 28, 17. (Antiphilus in epigr. Anthol. gr. T. 2. p. 155. ed. *Iacobs*.) Esse formam ὕαλος Atticorum, non illam, quae legitur Hdot. 3, 24. Diod. Sic. 2, 48. ὕελον, docet *Win*. p. 24. *Lob*. ad Phryn. p. 309. *Plank* de vera natura et indole orationis gr. N. T. p. 26. —

Ὑβρίζω, f. ίσω, (ὕβρις quod vid.; insolentem et petulantem me gero Xen. Cyr. 3, 1. 27. Lucian. Dial. Deorr. 6, 1.) *inani tumens superbia aut verborum contumelia alios obruo aut facti ignominiam iis iniungo*, hinc *contumeliose et ignominiose tracto aliquem* sq. accus. pers. [cf. *Matth*. §. 411, 2. *Rost* §. 104. not. 2. *Win*. p. 200.] Quinquies in N. T. Matth. 22, 6. Luc. 11, 45. 18, 32. Act. 14, 5. 1 Thess. 2, 2. — pro הָקֵל 2 Sam. 19, 44. (2 Macc. 14, 42. Pol. 10, 7. 3. Dion. Hal. Ant. 10, 7. Xen. Mem. 2, 1. 5. 3, 5. 12.)

Ὕβρις, εως, ἡ, (insolentia, fastus. — pro גַּאֲוָה Prov. 8, 13. גַּאֲוָה Prov. 29, 23. גָּאוֹן Prov. 16, 19. Sir. 10, 8.) *iniuria*, *maxime cum petulantia et superbia coniuncta*, *contumelia*, ita a) de personis 2 Cor. 12, 10. de h. l. plur. vid. sub αἰσχύνη observata. 2 Cor. 12, 10. Diod. Sic. 4, 10. Aristot. Rhet. 2, 2. Xen. Cyr. 8, 4. 14.) — de tempestatis iniuria Act. 27, 10. 21. ἔδει μὲν — κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. (Ioseph. Ant. 3, 6. 4. et *ludibrium* Horat. Od. 1, 14. 15.) Saepius non extat in N. T.

Ὑβριστής, οῦ, ὁ, (ab ὑβρίζω, quod v.; insolens, superbus Diod. Sic. 4, 68.) *contumeliosus*, *ignominiose et petulanter alios tractans* [vid. ὑβρίζω]. Bis in N. T. Rom. 1, 30. 1 Tim. 1, 13. (Lucian. Dial. Deorr. 6, 1. Xen. Mem. 1, 2. 12 et 19.)

Ὑγιαίνω, f. ανῶ, (ὑγιής, *sanus sum* i. e. a) *valeo*, *prospera valetudine utor* Luc. 5, 31. οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες τοῦ ἰατροῦ. 7, 10. 15, 27. 3 Ioh. v. 2. — pro שָׁלוֹם Gen. 29, 6. 43, 27. (Tob. 5, 13. 20. 2 Macc. 1, 10. Cebet. Tab. c. 33. Dem. 1256, 4. Xen. Mem. 2, 2. 10.) — b) metaph. ut ὑγιαίνω τῇ πίστει [de hoc dat. vid. ἀγαλλιάω], item ἐν τῇ πίστει *sanus sum*, *si spectaveris fiduciam in Iesu et doctrina eius collocatam* [vid. ἐν p. 168 sq.] sens. *ita me gero*, *ut decet hominem verae et incorruptae religionis cognitione instructum*. Tit. 1, 13. 2, 2. — διδασκαλία ὑγιαίνουσα, λόγος ὑγιαίνων i. e. *doctrina*, *vitio non laborans*, *vera*, *sincera*, *incorrupta* 1 Tim. 1, 10. 6, 3. 2 Tim. 1, 13. 4, 3. Tit. 1, 9. 2, 1. (Plut. de aud. poet. c. 4. ὑγιαίνουσαι περὶ θεῶν δόξαι καὶ ἀληθεῖς.) — Saepius non legitur in N. T.

Ὑγιής, ιος, οῦς, dat. ιει, εῖ, acc. ια, ῆ, [habet ὑγιῆ Ioh. 5, 11. 15. 7, 23. Tit. 2, 7. — ita Plat. Phaed. c. 39. ed. *Fischer*, cuius loco frequentius apud Atticos ὑγιᾶ cf. *Matth*. §. 113, not. 1. Greg. Corinth. p. 163. *Win*. p. 63.] ὁ, ἡ, — ές, τό, *sanus* a) propr. de homine, qui corpore sanus est vel quem sanavit aliquis Matth. 12, 13. 15, 31. Marc. [3, 5.] 5, 34. [Luc. 6, 10. vid. de h. l. lect. Griesb. ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *Theile*.] Ioh. 5, 4. 6. 9. 11. 14. 15. 7, 23. Act. 4, 10. (Tob. 12, 3. Sir. 30, 13. Xen. Mem. 4, 2. 17.) — b) metaph. λόγος ὑγιής *de doctrina incorrupta* vel *integra* Tit. 2, 7. (Anthol. gr. T. 4. p. 85. ed. *Iacobs*. Marc. Antonin. 8, 30. Dion. Hal. Ant. 1, 74. Xen. Mem. 4, 3. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Ὑγρός, ά, όν, (ὕω, ὕδωρ. — humidus, madidus Xen. Mem. 1, 4. 6. Ael. V. H. 9, 2. Hdian. 6, 6. 2.) *succi vel humoris plenus*, in locutione proverb. Luc. 23, 31. de cuius sensu vide, quae supra ad ξηρός adnotata sunt. (Theophrast. Hist. plant. 5, 10.)

Ὑδρία, ας, ἡ, *hydria*, *vas aptum ad aquam recipiendam*. Ter in N. T. Ioh. 2, 6. 7. 4, 28. — pro כַּד Cohel. 12, 6. (Athen. 13. p. 589. B. Anthol. gr. T. 4. p. 201. ed. *Iacobs*. Dem. 1155, 6. Xen. H. G. 1, 7. 6.)

Ὑδροποτέω, ῶ, f. ήσω, (ὑδροπότης) *aquam bibo*. Semel in N. T. 1 Tim. 5, 23. (Anthol. gr. T. 3. p. 30. ed. *Iacobs*. Ael. V. H. 2, 38. Xen. Cyr. 6, 2. 26. Hdot. 1, 71.) De huius verbi scriptura vid. *Lob*. ad Phryn. p. 456.

Ὑδρωπικός, ή, όν, (ὕδρωψ) *hydropicus*, *aqua intercute laborans*. Semel in N. T. Luc. 14, 2. (Pol. 13, 2. 6.)

Ὕδωρ, ὕδατος, τό, *aqua*, a) proprie Matth. 3, 11. 16. 17, 15. 27, 24. Marc. 1, 8. 10. 9, 22. 41. 14, 13. Luc. 3, 16. 7, 44. 16, 24. βάπτειν ὕδατος cf. *Matth*. §. 339. et supra sub βάπτω monita. — Luc. 22, 10. Ioh. 1, 26. 31. 33. 2, 7. 9. 3, 5. 23. 4, 7. 11. 15. 46. 13, 5. 19, 34. Act. 1, 5. Eph. 5, 26. Hebr. 9, 19. 10, 22. Iac. 3, 12. 1 Petr. 3, 20. 2 Petr. 3, 5. 6. 1 Ioh. 5, 6. 8. Apoc. 8, 10. 11. 11, 6. 12, 15. 14, 7. 16, 4. 5. 12. 17, 1. 15. 19, 6. — τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν *aqua viva* [vid. ζάω p. 219 col. 1.) de qua disputas Ioh. 4, 11. — de fluctibus maris vel undis Matth. 8, 32. 14, 28. 29. Luc. 8, 24. 25. Apoc. 1, 15. 14, 2. — de aquis medicatis Ioh. 5, 3. 4. 7. (universe Diod. Sic. 1, 30. 2, 36. Hdian. 7, 12. 7. Artemid. 2, 27. Dem. 73, 3. Xen. Mem. 3, 13. 3.) — b) metaph. de nutrimento animi vel de bonis ad animum pertinentibus Ioh. 4, 14 bis. — addito ζῶν Ioh. 4, 10. 7, 38. Vide ζάω l. l. — addito ζωῆς *Lebenswasser* [vid. ζωή p. 221 sq.] Apoc. 22, 1. 17. 7, 17. τὸ ὕ. τῆς ζωῆς *aqua vitam aeternam largiens* 21, 6. (Ita ὕδωρ σοφίας Sir. 15, 3.) — Saepius non extat in N. T.

Ὑετός, οῦ, ὁ, (ὕω pluo) *pluvia*. Sexies in N. T. Act. 14, 17. 28, 2. Hebr. 6, 7. Iacob. 5, 7. 18. Apoc. 11, 6. — οἱ ό pro גֶּשֶׁם Gen. 7, 12. 8, 2. מָטָר Exod. 9, 33. 34. (Antiphon. 716, 2. Xen. Ven. 5, 3.)

Υἱοθεσία, ας, ἡ, (υἱός filius, τίθημι, unde υἱὸν θετὸν ποιεῖσθαι adoptare aliquem Diod. Sic. 4, 39. Hdot. 6, 57.) *adoptio* [Diog. Laët. Bione IV. segm. 53]. Quinquies in N. T. a) de Israelitis tanquam adoptione filiorum Dei iura nactis. Uti enim eo Dei filii facti sunt illi, quod Deus ex ceteris hominibus delectos filiorum loco sibi esse iussit [Deut. 14, 1. 2.] et Abrahami posteris patronum se futurum esse promisit [Gen. 12, 1 sq. 13, 14.], ita iisdem, quamdiu viverent, opes et commoda attulit adoptio [Gen. 13, 14. 15, 16.] vitaeque aeternae per Messiam obtinendae *spem* fecit Rom. 9, 4. ὧν ἡ υ. *quorum adoptio in filios est* i. e. *qui sunt* [a Deo] *in filios adoptati*. — b) de Christianis multo praeclariora, quam quibus Iudaei usi sunt, filiorum Dei iura [τὴν κληρονομίαν puta s. sempiternam beatitatem, cuius per fidem comparandae sibi potestatem iis fecit Deus Christo benigne ad homines legato] adeptis Rom. 8, 15. — υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, quo i. explicationis ergo additur: τὴν — ὑμῶν i. e. *quoniam perseveranter adoptionem* [servis libertatem apportantem,

ge libertatem] *expectamus, dico autem libertatem a [caduco] quo amicti sumus corpore* v. 23. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 187 sq. 177. 257. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 181. 191. — Gal. 4, 5. Eph. 1, 5.

Υἱός, οῦ, ὁ, 1) *filius* a) proprie Matth. 1, 21. 23. 25. 7, 9. 10, 37. 13, 55. 17, 15. 25. 26. 20, 20. 21. 21, 37. 38. 22, 2. 23, 35. 26, 37. 27, 56. Marc. 6, 3. 9, 17. 10, 35. 46. 12, 6. Luc. 1, 13. 31. 36. 57. 2, 7. 3, 2. 23. 4, 22. 5, 10. 7, 12. 9, 38. 41. 11, 11. 12, 53. 15, 11. 13. 19. 21. 24. 25. 30. 20, 13. Ioh. 1, 43. 46. 4, 5. 12. 46. 47. 50. 53. 6, 42. 9, 19. 20. Act. 2, 17. 7, 16. 29. 13, 21. 16, 1. 19, 14. 23, 16. Rom. 9, 9. Gal. 4, 22. 30. Hebr. 11, 21, 12, 5. 6. 7. Iac. 2, 21. 1 Petr. 5, 13? (Diod. Sic. 4, 39. Hdian. 3, 6. 11. Lucian. Dial. Deorr. 26, 3. Dem. 1477, 25. Xen. Mem. 1, 2. 27.) — opp. νόθος, accedit igitur *genuini* notio Hebr. 12, 8. — b) de filio adoptivo Act. 7, 21. Hebr. 11, 24. (Hdian. 5, 7. 1 et 10. 11.) — c) de eo, qui filii loco habendus est Ioh. 19, 26. γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου. — d) ex Hebr. more, magistros cum patribus, discipulos cum filiis comparandi [vid. γεννάω p. 61 col. 1.] Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. 1 Petr. 5, 13. — ita et hebr. בֵּן 1 Regg. 20, 35. 2 Regg. 2, 3. 5. Sir. 4, 11. — e) in blanda compellatione Hebr. 12, 5. — f) de animalibus: *pullus* Matth. 21, 5. ἐπὶ — πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. (Ita *filius* Columell. 6, 37. 4.) — 2) *proles, suboles* a) ita, ut permutetur cum τέκνον, addito ἄῤῥην *proles mascula* Apoc. 12, 5. — b) i. q. *nepos, unus e posteris alicuius*, οἱ υἱοί *posteri* Matth. 1, 20. 23, 31. ambigue h. l. dici, cum υἱός εἰμί τινος etiam sit: *similis sum alicui*, observarunt ad h. l. *Kuinoel* et *Fritzsche*. — 27, 9. Luc. 1, 16. 19, 9. 20, 41. Hebr. 7, 5. — υἱοὶ ἰσραήλ, *posteri Israelis* i. e. *Israelitae* Act. 5, 21. 7, 23. 37. 9, 15. 10, 36. 13, 26. Rom. 9, 27. 2 Cor. 3, 7. 13. Hebr. 11, 22. Apoc. 2, 14. 7, 4. 21, 12. — ὁ υἱὸς δαβίδ *illustris ille nepos Davidis*, a Iudaeis desideratus, dicitur ita Messias Matth. 1, 1. 9, 27. 12, 23. 15, 22. 20, 30. 31. 21, 9. 15. 22, 42. 44. Marc. 10, 47. de h. l. nominat. = vocativo vid. ἀνήρ. — v. 48. 12, 35. 37. Luc. 18, 38. 39. 20, 41. 45. — c) *genuini* i. e. *veri* notione inclusa, de iis, qui animo et indole patrem vel proavum aequant Gal. 3, 7. Ita υἱός et hebr. בֵּן Exod. 16, 31. Ios. 17, 17. Hos. 1, 7.

3) ex antiquitatis tum universae, tum hebraicae simplicitate: *is, ad quem pertinet aliquis* vel *aliquid*, ut possessione, similitudine, civitate, consuetudine, schola et disciplina, necessitudine, vi muneris, amore, culpa, praemio, cf. ad voc. τέκνον no. 3. observata. Utuntur Latini in talibus vel adiectivis vel participiis cognatis substantivo, quod casu secundo sequitur voc. υἱός, vel pro contextus ratione nominibus *dignus, socius, civis, sectator, imitator, particeps*, ut υἱοὶ τῆς βασιλείας sc. τῶν οὐρανῶν = *cives regni div.* Matth. 8, 12. 13, 38. — υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, *socii* vel *amici sponsi* Matth. 9, 15. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. — οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου Luc. 16, 8. 20, 34. — υἱοὶ τῆς γεέννης *tartaro* vel *supplicio aeterno digni* Matth. 23, 15. — υἱοὶ τῆς εἰρήνης *felicitate digni* Luc. 10, 6. — οἱ υἱοὶ τοῦ φωτός vel τῆς ἡμέρας *participes* τοῦ φωτός, τῆς ἡμέρας [vid. φῶς no. 3. ἡμέρα p. 225 col. 1.] Luc. 16, 8. Ioh. 12, 36. Rom. 13, 12. 1 Thess. 5, 5. — υἱοὶ τῆς ἀπειθείας i. e. οἱ ἀπειθεῖς Eph. 2, 2. 5, 6. Col. 3, 6. — υἱοὶ τοῦ πονηροῦ i. e. τοῦ διαβόλου *sectatores* vel *imitatores Satanae* Matth. 13, 38. Act. 13, 10. — υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης i. e. *homines, ad quos pertinent prophetae et foedus* Act. 3, 25. — υἱοὶ τῆς ἀναστάσεως Luc. 20, 36. — υἱὸς τῆς ἀπωλείας i. q. ὁ ἀπωλολός Ioh. 17, 12. 2 Thess. 2, 3. — Ita υἱοὶ ἐλευθέρων pro בֶּן־חֹרִים Cohel. 10, 17. υἱοὶ δυνάμεως i. e. δυνατοί pro בֶּן־חַיִל 2 Sam. 13, 28. υἱὸς θανάτου pro בֶּן־מָוֶת 1 Sam. 20, 31. 2 Sam. 12, 5. (1 Macc. 4, 2. Epiphan. Opp. Vol. 1. p. 380. B. οἱ υἱοὶ τῆς ἀληθινῆς πίστεως.) —

4) υἱὸς τοῦ θεοῦ *filius Dei*. Sensu vario: a) *is, qui a Deo ipso, patre humano non interveniente, originem ducit et vita terrena est donatus*, ut Adamus Luc. 3, 38. item Iesus Luc. 1, 35. — b) *is, qui filii loco habetur et tractatur* i. e. *qui prae ceteris diligitur beneficiisque ornatur a Deo, Liebling, Schützling Gottes*, Matth. 2, 15. 5, 9. 27, 54. Marc. 15, 39. Rom. 8, 14. 9, 26. 2 Cor. 6, 18. Gal. 3, 26. 4, 6. — v. 7. opponitur δούλῳ i. e. *ei, qui non ut filius, sed ut servus tractatur.* — Apoc. 21, 7. — Ita populus israeliticus appellatur υἱός vel υἱὸς πρωτότοκος τοῦ θεοῦ Exod. 4, 22. Deut. 14, 1. Ier. 31, 9. Hos. 11, 1. (Sir. 4, 11. Sap. 2, 18. 5, 5.) — c) *is, qui similis est Deo*, vel immortalitate Luc. 20, 36. vel indole et animi sanctitate Matth. 5, 45. Luc. 6, 35. [Matth. 27, 54. Marc. 15, 39.] — d) sensu theocratico: *qui vices Dei sustinet, qui totus a voluntate et nutu Dei pendet, cuncta nomine, auctoritate, voluntate, auxilio Dei peragit, vicarius Dei*, ita de Iesu aa) sensu Iudaeis usitato; quo pertinent tum loci, ubi Iesus Dei, regis quippe populi israelitici, vices sustinens, Messiae igitur dignitate conspicuus, υἱὸς τοῦ θεοῦ vel υἱὸς θεοῦ appellatur, addito nunc per appositionem, vel ὁ χριστός aut χριστός Matth. 16, 16. 26, 63. Marc. 1, 1. 14, 61. Luc. 4, 41. Ioh. [6, 69.] 11, 27. 19, 7. 20, 31. — vel ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ Ioh. 1, 50 coll. Luc. 1, 32. Act. 9, 20 coll. v. 22. — nunc nude posito nomine υἱὸς τ. θεοῦ Matth. 4, 3. 6. 8, 29. 14, 33. 27, 40. 43. Marc. 3, 11. 4, 7. Luc. 4, 3. 9. 8, 28. 22, 70. Ioh. 1, 34 coll. v. 42. — Similiter in locis, ubi modo solemni declaratur Messias a Deo constitutus Matth. 3, 17. 17, 5. Marc. 1, 11. 9, 7. Luc. 3, 22. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. — Uti enim, quos Deus constituit reges populi israelitici vicarios, appellantur υἱοὶ τοῦ θεοῦ, בְּנֵי־אֱלֹהִים, imo θεοί vel אֱלֹהִים Ps. 2, 7. 82, 6. ita accommodate ad rationem, quae est inter Deum, verum quippe et unicum populi israelitici regem et inter eum, quem constituit vicarium suum, hic filius Dei, ipse pater eius dicitur 2 Sam. 7, 14. — bb) sensu eminentiore appellatur υἱὸς τ. θ. Iesus Messias utpote natura augustior, divinis virtutibus ornata, cum Deo ab aeterno intimo vinculo nexa, mundi opifex, ad homines ad generis humani salutem procurandam demissa, denique in coelum rursus recepta. Cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 8. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 24. — Matth. 11, 27. 28, 19. Marc. 13, 12. Luc. 10, 22. Ioh. 1, 18. 3, 16—18. 35. 36. 5, 19 — 23. 25. 26. 8, 35. 36. 9, 36. 10, 36. 11, 4. 14, 13. 17, 1. Act. [8, 37.] 13, 33. Rom. 1, 3. 4. 9. 5, 10. 8, 3. 29. 32. 1 Cor. 1, 9. 15, 28. 2 Cor. 1, 19. Gal. 1, 16. 2, 20. 4, 4. 6. Eph. 4, 13. Col. 1, 13. 1 Thess. 1, 10. Hebr. 1, 2. 5, 8. 3, 6. 4, 14. 5, 5. 8. 6, 6. 7, 3. 28. 10, 29. 1 Ioh. 1, 3. 7. 2, 22 — 25. 3, 8. 23. 4, 9. 10. 15. 5, 5. 6. 9. 10 — 15. 20. 2 Ioh. v. 3. 9. Apoc. 2, 18. —

5) υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, *filius hominis*. Vide ἄνθρωπος p. 34 col. 1 fin. —

Ὕλη, ης, ἡ, *silva*. Legitur tantum Iac. 3, 5. — (Dion. Hal. Ant. 1, 70. Pol. 3, 93. 4. Xen. An. 5, 2. 31.)

Ὑμεναῖος, ου, ὁ, *Hymenaeus*, nom. propr. viri Paulo adversarii 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 2, 17.

Ὑμέτερος, α, ον, (ὑμεῖς) *vester, ra, rum* i. e. a) *id, quod habetis vos*, ut ἐν τῷ νόμῳ, τῷ ὑμετέρῳ Ioh. 8, 17. — 2 Cor. 8, 8. Gal. 6, 13. (Plut. apophth. Agathocl. Mor. 2. p. 14. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. 3, 2. 23.) — b) *id, quod proficiscitur a vobis* Ioh. 15, 20. καὶ τὸν ὑμέτερον sc. λόγον, τηρήσουσι. (Hdian. 1, 5. 25.) — c) *id, quod pertinet ad vos* Luc. 6, 20. ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 16, 12. Vid. de h. l. sub δίδωμι p. 107 col. 1. fin. notata. — Ioh. 7, 6. ὁ — καιρὸς ὁ ὑμέτερος i. e. *tempus vobis aptum*. Act. 27, 31. — d) obiective [vid. ad ἐμός sub d. monita.] Rom. 11, 31. τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει i. e. *per misericordiam vobis tributam* 1 Cor. 15, 31. νὴ — καύχησιν per meam *de vobis* laudem. 16, 17. Vid. de h. l. lect. ὑμέτερον *Schott, Meyer, de Wette.* (Thuc. 1, 77.) — Saepius non extat in N. T.

Ὑμνέω, ῶ, f. ήσω, (ὕμνος) *laudes alicuius celebro* vel *cano*. Quater in N. T. sq. accus. ut τὸν θεόν Act. 16, 25. Hebr. 2, 12. (Ael. V. H. 2, 4. Xen. Cyr. 8, 1. 23.) — absolute Matth. 26, 30 et Marc. 14, 26. ὑμνήσαντες i. e. *quum cecinissent* [cf. de aor. quatenus plusqpf. vim habeat, sub ἀλείφω monita] scil. hymni per coenam paschalem decantandi [quem הַלֵּל Iudaei vocant Ps. 113 — 118.] partem posteriorem Ps. 115 — 118. — pro הוֹדָה Neh. 12, 24. הִלֵּל Ps. 21, 23. הֵשִׁיר Ps. 64, 4. זִמֵּר Ies. 12, 5. רִנֵּן Prov. 1, 20.

Ὕμνος, ου, ὁ, (carmen Dem. 530, 23.) *carmen, quo laudes alicuius celebrantur*. Bis in N. T. de hymnis sa-

cris Eph. 5, 19. Vide de h. l. λαλέω p. 286 col. 1 init. — Col. 3, 16. — pro שִׁיר Ies. 42, 10. תְּהִלָּה Ps. 40, 4. (de carminibus cani solitis in laudes Deorum Arrian. expedit. Alex. M. 4, 11. 3. Hdian. 4, 2. 10. Philostr. Vit. Soph. 1, c. 9. Diod. Sic. 5, 29.)

Ὑπάγω, f. άξω, (ὑπό, ἄγω, duco; subigo, subduco, ut iugo Lucian. Dial. Deorr. 25, 6. Hom. Iliad. 6, 148. abduco, maxime ad iudicem Xen. H. G. 1, 3. 12.) intrans. 1) *subduco me, ich ziehe mich zurück*, ita de personis scholam alicuius deserentibus, absol. Ioh. 6, 67. — 2) *abeo, discedo*, a) univ. Matth. 5, 41. 8, 13. 32. 20, 14. Marc. 6, 31. 33. 7, 29. 10, 52. Ioh. 4, 16. 9, 7. 11, 44. 14, 28. 18, 8. — sq. εἰς c. acc. *loci* Matth. 9, 6. 20, 4. 7. Marc. 2, 11. 11, 2. Ioh. 6, 21. 7, 3. 9, 11. 11, 31. — addito πρός τινα Marc. 5, 19. — sq. εἰς c. acc. *status*, ut εἰς αἰχμαλωσίαν Apoc. 13, 10. — 17, 8. 11. — εἰς εἰρήνην [vid. εἰρήνη p. 138.] = *getrost, ruhig* Marc. 5, 34. — c. ἀπό τινος Matth. 13, 44. ut ἀπὸ τῆς χαρᾶς i. e. *prae gaudio*, ex thesauro invento percepto. Vide *Fritzsche* Ev. Matth. p. 474 et ἀπό p. 45 col. 1 fin. — sq. πρός τινα Ioh. 7, 33. 13, 3. — ita legitur praesens, ut sit = *in eo est, ut abeam* [vid. de praesenti futurascente αἴρω] 16, 5. 10. 16. 17. — c. ποῦ [per attractionem pro: ποῖ, vid. ἐκεῖ] Ioh. 8, 14 bis. 12, 35. 14, 5. 1 Ioh. 2, 11. — c. ὅπου [per attract. pro: ὅποι, vid. ἐκεῖ] Ioh. 8, 21. 22. 13, 33. 36. 14, 4. Apoc. 14, 4. — sq. ἐπί τινα [vid. ἐπί p. 189 col. 2 med.] Luc. 12, 58. — c. ἐκεῖ per attract. pro ἐκεῖσε [vid. ἐκεῖ] Ioh. 11, 8. abest ἐκεῖ 12, 11. coll. v. 1. — sq. ὀπίσω τινός [vid. ὀπίσω] Matth. 4, 10. 16, 23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. Vide de his l. sub ὀπίσω observata. — sq. inf. finali [vid. ἄγω] Ioh. 21, 3. — sq. ἐν c. dat. status, ut ἐν εἰρήνῃ Iac. 2, 16. — b) de personis ulterius progredientibus, ubi Lat. *procedo* Luc. 8, 42. 17, 14. — sq. εἰς c. acc. loci Luc. 19, 30. Marc. 14, 13. addito πρός τινα Matth. 26, 18. Cf. *Bornem*. Schol. p. 55. *Herm*. ad Vig. p. 864. (Xen. An. 4, 2. 16 et ad h. l. *Bornem*.) — c) ex simplicitate antiquitatis ad ἀναστάς sub ἀνίστημι notata. Ioh. 15, 16. — ita ὕπαγε, ὑπάγετε Matth. 5, 24. 8, 4. 18, 15. 19, 21. 21, 18. 27, 65. 28, 10. Marc. 1, 44. 6, 38. 10, 21. 16, 7. Luc. 10, 3. Apoc. 10, 8. 16, 1. — d) per euphemismum sub πορεύομαι notatum pro: *vita discedo* Matth. 26, 24. Marc. 14, 21. — e) de vento, c. ποῦ Ioh. 3, 8. — Saepius non extat in N. T.

Ὑπακοή, ῆς, ἡ, (ὑπακούω quod v.; auscultatio) *obedientia, obsequium*. Decies et quinquies: Rom. 6, 16 bis. Hebr. 5, 8. τέκνα ὑπακοῆς [vid. τέκνον] 1 Petr. 1, 14. — sq. genit. personae obsequium praestantis Rom. 5, 19. 15, 18. 16, 19. quo l. ἡ — ὑμῶν ὑ. = fama de τῇ ὑμῶν ὑ. — 2 Cor. 7, 15. 10, 6. Philem. v. 21. — sq. genit. obiecti i. e. personae vel rei, cui praestatur obsequium [vid. ἀγάπη] Rom. 1, 5. 16, [vel 14,] 26. 1 Petr. 1, 22. τοῦ χριστοῦ 2 Cor. 10, 5. — 1 Petr. 1, 2. quo l. e seqq. cogitatione addas: τοῦ χριστοῦ. — εἰς ὑπακοήν = *hac mente, ut obediatis ei* Rom. 6, 16.

Ὑπακούω, f. ούσω, (ὑπό, ἀκούω) 1) *ausculto*, ita de ianitoribus, stantibus ad fores, nomen pulsantis quaerentibus, domino id nuntiantibus, tum aperientibus fores et admittentibus. Act. 12, 13. προςῆλθε παιδίσκη — ὑπακοῦσαι. (Plut. de genio Socr. c. 31. Plat. Criton. c. 1. ed. *Fischer*. Xen. Symp. 1, 11.) — 2) *obedio, obsequor, dictis obtempero*, sq. dat. [vid. πείθω et *Win*. p. 185.] nunc *pers*. Matth. 8, 27. Marc. 1, 27. 4, 41. Luc. 8, 25. 17, 6. Rom. 6, 12. quo l. ἡ ἁμαρτία, ad quam pertinet dat. αὐτῇ, sistitur tanquam persona. Vide tamen de h. l. lect. *Griesb. Knapp, Schott, Meyer* et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 401. — Eph. 6, 1. 5. Col. 3, 20. 22. Hebr. 5, 9. 1 Petr. 3, 6. — pro שָׁמַע Gen. 39, 10. (Hdian. 3, 12. 15. Xen. Mem. 2, 3. 16. Cyr. 4, 5. 19.) — abest dat. pers. facile e contextu cognoscendus, ut μοι Phil. 2, 12. vid. vv. sequentia. — Hebr. 11, 8. καλούμενος — ἐξελθεῖν i. e. ὑπήκουσε τῷ καλοῦντι ἐξελθεῖν. — nunc *rei*, ut τῇ πίστει Act. 6, 7. Rom. 6, 16. — v. 17. Cf. de h. l. παραδίδωμι p. 376 col. 2. — Rom. 10, 16. 2 Thess. 1, 8. 3, 14. (Hdian. 2, 13. 3. Xen. Mem. 1, 2. 30.) — Saepius non extat in N. T.

Ὕπανδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπό, ἀνήρ) *viro subiecta*, sq. dat. de muliere viro iuncta semel in N. T. Rom. 7, 2. — pro תַּחַת אִישׁ Num. 5, 29. (Sir. 10, 9. Artemid. 1, 78. Pol. 10, 26, 3.)

Ὑπαντάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπό, ἀντάω) *obviam eo, occurro*. Quinquies in N. T. sq. dat. Matth. 8, 28. Luc. 8, 27. Ioh. 11, 20. 30. quo l. ὑπήντησεν = *occurerat*. Vide ἀλείφω. — 12, 18. (Tob. 7, 1. Hdian. 1, 7. 4. — Xen. Cyr. 6, 3. 15.)

Ὑπάντησις, εως, ἡ, *obviam itio*. Semel in N. T. Ioh. 12, 13. — Cf. ἀπάντησις et συνάντησις. (οἱ ἐ Iudd. 11, 34.)

Ὕπαρξις, εως, ἡ, (ὑπάρχω quod v. — Vox serioris aevi pro graecitatis antiquioris τὰ ὑπάρχοντα. Cf. *Tittmann* de synonym. N. T. p. 193. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 707.) *bona, quae possidet aliquis, facultates, Besitzthum*. Bis in N. T. Act. 2, 45. Hebr. 10, 34. ἐν οὐρανοῖς. — pro רְכוּשׁ 2 Chron. 35, 7. הוֹן Prov. 18, 11. 19, 14. (Artem. 2, 24. 3, 23. Pol. 2, 27. 11. 10, 25. 5.)

Ὑπάρχω, f. ξω, (ὑπό, ἄρχω; initium facio, ut τὰς ἔχθρας Dem. 1345, 7.) 1) *adsum, praesto sum* [de personis Xen. Cyr. 1, 5. 5. Dem. 16, 18.] a) universe, ut αἰτία Act. 19, 40. ἀσιτία 27, 21. λιμήν 27, 12. (Xen. Ages. 8, 1.) — addito ἔν τινι an Jem. = *in vita et moribus alicuius* Act. 28, 18. Cf. ἐν p. 173 col. 1. fin. — b) imperson. ὑπάρχει μοί τι, *praesto est mihi aliquid* i. e. *habeo vel possideo aliquid* [vid. εἰμί p. 185 col. 2. *Rost* §. 105, not. 2.] Act. 3, 6. 4, 17. 28, 7. 2 Petr. 1, 8. (Sirac. 20, 16. Ios. Ant. 7, 7. 3. Xen. An. 2, 2. 11. Hdian. 2, 10. 6.) — hinc τὰ ὑπάρχοντά τινι, *opes alicuius* Luc. 8, 3. Act. 4, 32. — τὰ ὑπάρχοντα, substant.: *opes*, sq. genit. pers. Matth. 19, 21. 24, 47. 25, 14. Luc. 11, 21. 12. 15. 33. 44. 14, 33. 16, 1. 19, 8. 1 Cor. 13, 3. Hebr. 10, 34. — (Cebet. tab. c. 7. Pol. 4, 3. 1. Aeschin. 45, 27. Xen. An. 6, 4. 9.) Cf. *Matth*. §. 570. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 139. *Lob*. ad Soph. Aiac. p. 277. —

2) *sum, ich bin* a) copulat subiectum c. praedicato aa) universe, interveniente substantivo vel participio substantive posito, ut ἄρχων τῆς συναγωγῆς Luc. 8, 41. Act. 2, 30. 7, 55. 16, 3. 17, 29. 21, 20. 1 Cor. 12, 22. — vel adiectivo, ut μικρότερος ἐν ὑμῖν [in mediis vobis i. e.] *inter vos* Luc. 9, 48. — 1 Cor. 7, 26. Iac. 2, 15. (Diod. Sic. 4, 11. Xen. Mem. 2, 3. 1.) — ope particip. Act. 19, 36. — per pronom. relat. ut ποταπός 2 Petr. 3, 11. — interveniente praepositione, ut πρός τινος Act. 27, 34. Vide πρός ab init. — bb) partic. ὑπάρχων, ὑπάρχοντες, iunct. c. substant. vel adiect. vel pronom. vel statum et conditionem indicat, atque ita interseritur, ut verti possit: *cum sit aliquis* Luc. 11, 13. Rom. 4, 19. 1 Cor. 11, 7. 2 Cor. 8, 17. 12, 16. Gal. 1, 14. 2, 14. 2 Petr. 2, 19. — vel = ὅς ὑπάρχει, οἱ ὑπάρχουσι Luc. 16, 14. 23, 50. Act. 3, 2. [14, 8.] 16, 20. 37. 17, 24. 22, 3. — iunct. c. particip. alius verbi, ut βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον [vid. εἰμί p. 181 col. 2. ad Luc. 5, 17. monita] Act. 8, 16. — b) de commoratione = *versor, ich befinde mich*, sq. ἐν c. dat. rei vel conditionis, ut ἐν βασάνοις Luc. 16, 23. ἐν μορφῇ Phil. 2, 6. ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τινός Act. 5, 4. (Ios. Ant. 7, 15. 2.) — sq. ἐν c. dat. loci Act. 10, 12. Phil. 3, 20. — sq. ἐν c. dat. vestis Luc. 7, 25. — sq. ἐν c. dat. pers. Act. 4, 34. — μακρὰν ἀπό τινος Act. 17, 27. — c) sensu praegnanti: *existo, ich bin vorhanden* [de personis Sir. 44, 9.] de rebus: = *statt finden*, sq. ἐν c. dat. pers. 1 Cor. 11, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ὑπείκω, f. ξω, (ὑπό, εἴκω, cedo; cedo i. e. potestati cedo, non diutius pugno Xen. H. G. 5, 4. 45. Hdian. 1, 15, 16.) *cedo* i. e. *auctoritati cedo, nachgeben*, ita semel in N. T. Hebr. 13, 17. (Hdian. 2, 13. 10.)

Ὑπεναντίος, ία, ίον, (ὑπό, ἐναντίος) *adversarius*. Bis in N. T. ὑ. εἰμί τινι [de quo dat. directionis vid. ἀπολογέομαι] Col. 2, 14. — c. artic. ὁ ὑ. *hostis, adversarius* Hebr. 10, 27. — pro אֹיֵב Gen. 22, 17. צַר Ios. 5, 13. (Ael. V. H. 3, 40. Pol. 1, 11. 14. Xen. Cyr. 1, 6. 38.)

Ὑπέρ, praepositio, quae secum habens genit. et accus. significat: *super, über*,

I) *genit*. iuncta [uti primum dicitur de loco, super quo est aliquid Xen. Mem. 1, 4. 6. vel super quo movetur aliquis vel aliquid Xen. Mem. 3, 8. 9. cf. *Matth*. §. 582. *Buttm*. §. 134. *Rost* §. 110. *Fischer* 3. b. p. 208. *Passow* 2. p. 1229. *Win*. p. 305. — ita porro] dicitur sic, ut sit: 1) *pro* i. e. a) *in commodum alicuius*, ubi nos: *für* [qua significatione quemadmodum Graecis dicebatur primum de iis, qui inclinati super aliquo arcent vel arcere

volunt aliquid ab aliquo cf. *Schäfer* ad Dem. T. 1. p. 189 sq. *Win.* l. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 769. *Buttm.* §. 134. — ita ad personas etiam refertur, quae in commodum alicuius faciunt aliquid Ael. V. H. 3, 25. Lucian. D. D. 4, 4. Xen. Cyr. 2, 1. 21. 8, 5. 26. An. 7, 7. 31. cf. *Buttm.* l. l. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 207. *Passow* l. l.] Ita legitur in N. T. aa) post vv. et substant. quibus inest *precandi* notio, sq. genit. pers. ut δεῖσθαι Act. 8, 24. εὔχεσθαι Iac. 5, 16. προσεύχεσθαι Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. Col. 1, 9. δέησις Rom. 10, 1. 2 Cor. 9, 14. 1 Tim. 1, 1. 2. Eph. 6, 19. quo loco alternant ὑπέρ τινος et περί τινος cf. *Win.* l. l. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 557. 419. — Phil. 1, 4. προσευχή Act. 12, 5. Rom. 15, 30. 2 Cor. 1, 11. — — bb) post vv. quibus dicitur aliquis *mala* vel *mortem subire*, aut *morti tradi* pro aliquo. [Sunt tamen, qui in talibus explicant: *loco, anstatt.* Vide infra sub I. 1. b.] — sq. genit. *pers.* ut ἀνάθεμα εἶναι Rom. 9, 3. ἀποθνήσκειν Ioh. 11, 50. 51. 52. Rom. 5, 6. 7 bis. v. 8. 14, 15. 2 Cor. 5, 14. 15 bis. 1 Thess. 5, 10. ἀπολέσθαι Ioh. 18, 14. βαπτίζεσθαι 1 Cor. 15, 29 bis. γεύεσθαι θανάτου Hebr. 2, 9. γίνεσθαι κατάρα Gal. 3, 13. διδόναι τινά vel τί Luc. 22, 19. Tit. 2, 14. addito ἀντίλυτρον 1 Tim. 2, 6. ἐκχύνειν τὸ αἷμα Luc. 22, 20. θύειν τὸ πάσχα 1 Cor. 5, 7. κλᾶν τι 1 Cor. 11, 24. παραδιδόναι τινα Rom. 8, 32. Gal. 2, 20. Eph. 5, 2. 25. πάσχειν τι 1 Petr. 2, 21. 3, 18. 4, 1. ποιεῖν τινα ἁμαρτίαν 2 Cor. 5, 21. σταυροῦσθαι 1 Cor. 1, 13. τιθέναι τὴν ψυχήν Ioh. 10, 11. 15. 13, 37. 38. 15, 13. 1 Ioh. 3, 16 bis. — — sq. genit. *rei*, ut διδόναι τινά vel τί Ioh. 6, 51. ἐκδαπανᾶσθαι 2 Cor. 12, 15. παραδιδόναι Act. 15, 26. ὑποτιθέναι τὸν τράχηλον αὐτοῦ Rom. 16, 4. — — cc) post εἶναι, sq. genit. pers. [inclinatus super aliquo tueor eum] i. e. *sto a partibus alicuius, faveo alicui* Marc. 9, 40. Luc. 9, 10. — abest εἶναι Rom. 8, 31. — τὸ ὑπέρ τινος, *id quod est in commodum alicuius* = *ratio* vel *adminiculum commodi alicuius iuvandi* Phil. 4, 10. — — dd) post vv. *dicendi* [sprechen], *conveniendi*, sq. genit. pers. ut ἐμφανίζεσθαι Hebr. 9, 24. ἐντυγχάνειν Rom. 8, 27. 34. Hebr. 7, 25. λέγειν Act. 26, 1. ὑπερεντυγχάνειν Rom. 8, 26. — — ee) post vv. et substant. studium, quo fertur aliquis in aliquem, vel laborem indicantia, susceptum pro aliquo, ubi nos: Eifer für etwas, sq. genit. pers. vel rei, ita ζῆλος 2 Cor. 7, 7. μεριμνᾶν 1 Cor. 12, 25. πόνος Col. 4, 13. σπουδή 2 Cor. 7, 12. 8, 16. — — ff) universe, sq. genit. pers. vel rei, ita post ἁγιάζειν Ioh. 17, 19. ἀγρυπνεῖν Hebr. 13, 17. ἀγωνίζεσθαι Col. 4, 12. διάκονός εἰμι τοῦ χριστοῦ 1, 7. δύναμαί τι scil. ποιεῖν 2 Cor. 13, 8. εἰσέρχεσθαι Hebr. 6, 20. καθίσταμαί τις Hebr. 5, 1. πρεσβεύω Eph. 6, 20. προσφέρω θυσίαν Act. 21, 26.

b) ita, ut proxime accedat ad vim praepositionis ἀντί: *loco*, uti nos: *anstatt*,

cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 206. *Win.* p. 366. *Herm.* ad Vig. p. 863. — sq. genit. pers., ita post διακονέω Philem. v. 13. πρεσβεύω 2 Cor. 5, 20. Eph. 5, 20. alii in his locis, ut in verbis δεῖσθαι ὑπέρ τινος 2 Cor. 5, 20. explicant: *propter.* — Referuntur huc etiam a multis loci supra sub num. a. allati: Luc. 22, 19. 20. Rom. 5, 6. 8. 8, 32. 14, 15. 1 Cor. 1, 13. 5, 7. 2 Cor. 5, 4. 15. — ποιεῖν τινα ἁμαρτίαν v. 20. — Gal. 2, 20. 3, 13. Eph. 5, 2. 1 Thess. 5, 10. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. Hebr. 2, 9. 1 Petr. 2, 19. 3, 18. 4, 1. Vid. *Bretschneider* lex. N. T. sub ὑπέρ. — (Sic. 29, 15. Eurip. Alcest. v. 701. Polyb. 3, 67. 7.) —

2) refertur ad obiectum, de quo dicitur aliquid, sic, ut sit:

de i. e. a) *von, über*,

cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134. *Win.* p. 366. *Fischer* l. l. p. 208. *Passow* l. l. *Ast* ad Theophr. char. p. 249. — Ita legitur aa) post vv. *dicendi*, et post substant. his vv. cognata, sq. genit. rei, ut καυχᾶσθαι 2 Thess. 1, 4. — sq. gen. pers., ut καυχᾶσθαι 2 Cor. 5, 12. καύχημα 9, 3. καύχησις 7, 4. 14. 8, 24. 9, 2. 12, 5. κράζειν Rom. 9, 27. — 2 Cor. 8, 23. εἴτε ὑπὲρ Τίτου. Quo loco si verba ὑπὲρ Τίτου scil. λέγεται, in altero membro excipiuntur verbis ἀδελφοὶ ἡμῶν scil. λέγονται i. e. *de fratribus nostris agitur*, vid. de oratione variata sub ἀγαπάω observata. — (Ael. V. H. 12, 1. Theophr. char. 31 vel 29, 1. Xen. Mem. 4, 3. 12. προνοεῖσθαι ὑπέρ τινος. — Xen. Cyr. 7, 1. 17.) — bb) post vv. et substant., quibus sperare, statuere aliquis de aliquo dicitur, sq. genit. pers., ita post ἐλπίς 2 Cor. 1, 7. φρονεῖν Phil. 1, 7. —

b) *quod attinet ad* = περί τινος cf. *Matth.* l. l. *Win.* l. l. *Passow* l. l. — 2 Cor. 1, 8. 2 Thess. 2, 1 coll. 1 Cor. 12, 1. (Dem. 554, 11.)

3) refertur ad causam vel rationem = Latinorum: *propter*, nos: *wegen*,

cf. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 207. *Win.* l. l. (Isocr. Evag. c. 11. Aeschin. 4, 35. Xen. An. 1, 7. 3. Cyr. 1, 4. 12.) — a) post vv. quibus dicitur locum habere aliquid vel accidere, contingere alicui aliquid, item post substantiva his verbis cognata, sq. genit. rei vel personae, ita post ἀποθνήσκειν Act. 21, 13. 1 Cor. 15, 3. ἀτιμάζεσθαι Act. 5, 41. γίνεσθαί τι Rom. 15, 8. θλίβεσθαι 2 Cor. 1, 6. λαμβάνειν Rom. 1, 5. παρακαλεῖσθαι 2 Cor. 1, 6. πάσχειν Act. 9, 16. Phil. 1, 29. 2 Thess. 1, 5. ἐστί τι ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ i. e. *gloriae divinae illustrandae causa* Ioh. 11, 4. Cf. *Win.* l. l. — δέσμιος Eph. 3, 1. θλῖψις Col. 1, 24. Eph. 3, 13. παθήματα Col. 1, 24. στενοχωρία 2 Cor. 12, 10. — — b) post vv. δοξάζειν, εὐχαριστεῖν, ubi Lat. *propter*, etiam *pro*, sq. genit. rei vel pers. Rom. 15, 9. — 1, 8. 1 Cor. 10, 30. 2 Cor. 1, 11. Eph. 1, 16. 5, 20. — — c) post vv. *rogandi*, ubi Lat. *propter*, etiam *per*, nos: *bei*, *wegen*, ita δεῖσθαι 2 Cor. 5, 20. (Apollon. Rhod. 3, 701. Hom. Iliad. 24, 465.) cf. *Matth.* l. l. p. 1156. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 210. *Herm.* ad Vig. p. 863. — d) universe, ut ἀναφέρειν θυσίαν Hebr. 7, 27. βαπτίζεσθαι 1 Cor. 15, 29. quo l. alii: *in commodum*, *pro*. — ἐξέρχεσθαι 3 Ioh. v. 7. λαλεῖν 2 Cor. 12, 19. παραδιδόναι Act. 15, 26. alii: *pro*, *in commodum*. — προσφέρειν θυσίαν Hebr. 5, 1. 3. 9, 7. 10, 12. φυσιοῦσθαι 1 Cor. 4, 6. — e) de causa interna, ubi Lat.: *vi*, *pro*, nos: *vermöge*, *kraft*, ita ἐνεργεῖν τι ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας αὐτοῦ Phil. 2, 13. Vid. *Win.* l. l.

II) *accusat.* iuncta:

super, darüber hinaus, über

[propr. i. e. de loco Paus. 10, 36. 4. Pol. 3, 84. 9. Hdot. 5, 114. cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134. *Rost* §. 104. *Fischer* l. l. p. 209. *Win.* p. 382. *Passow* l. l.] Legitur in N. T. ita, ut *modum* indicet, quem excedit aliquis vel aliquid, ubi Lat. *supra*, *ultra*, *magis quam*, *plus quam* (Diod. Sic. 1, 70. 13, 21. Polyb. 3, 79. 8. Lucian. D. D. 6, 5. Dem. 1045, 6. Xen. Mem. 4, 3. 8.) — Ita a) εἰμὶ ὑπέρ τινα vel ὑπέρ τι i. e. *praesto aliquo, supero aliquem, praestantior sum aliquo*, hinc εἰμὶ ὑπὲρ πάντα *summus sum*, sq. accus. rei vel pers. Matth. 10, 24 bis. Luc. 6, 40. — abest ὤν Phil. 2, 9. Eph. 1, 22. Philem. v. 16. — b) universe i. e. post vv. cuiuscunque generis, ut βαρεῖσθαι, item facere aliquid ὑπὲρ δύναμιν 2 Cor. 1, 8. 8, 3. λογίζεσθαι ὑπὲρ ὅ = ὑπὲρ τοῦτο ὅ 2 Cor. 12, 6. πειράζειν 1 Cor. 10, 13. λάμπειν Act. 26, 13. ποιεῖν Philem. v. 21. Eph. 3, 22. φιλεῖν Matth. 10, 37. φρονεῖν 1 Cor. 4, 6. — c) additur comparativis tum adiectivorum, ut Luc. 16, 8. Hebr. 4, 12. Cf. ad μᾶλλον p. 300 col. 2. sub c. adnotata. — tum verborum, comparativi notionem includentium, ut ἡττᾶσθαι [modum enim excedit, tum qui plus iusto extollit, tum qui plus iusto deprimit aliquem cf. *Win.* l. l.] 2 Cor. 12, 13. προκόπτω Gal. 1, 14. — d) absque rectione et adverbialiter legitur 2 Cor. 11, 23. ὑπὲρ ἐγώ i. e. *ego multo magis*. Cf. *Matth.* §. 594, 1. *Buttm.* §. 134, not. 9. *Fischer* l. l. p. 209. *Win.* p. 399. — Saepius non legitur in N. T.

III) in *compositione* 1) de loco: *super*, *supra*, ut ὑπεραίρω, ὑπέρακμος, ὑπερβαίνω. — 2) de auxilio, ut ὑπερεντυγχάνω. — 3) de modo, quem excedit aliquid, ut ὑπερβάλλω, ὑπερεκτείνω. — 4) intendit vel auget, ut ὑπεραυξάνω, ὑπερνικάω, ὑπερπερισσεύω. Cf. *Passow* l. l. *Viger.* p. 668. *Fischer* l. l. p. 210.

Ὑπεραίρω, *effero vel extollo super aliquid*, *ich hebe über etwas*; passiv. *efferor*, signif. reflexiva [vid. ἁγνίζω], *ich erhebe mich über etwas* [ita de aqua exundante Dem. 1274, 20.] metaph. *ich überhebe mich.* Ter in N. T. 2 Cor. 12, 7. extr. ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. De h. l. lect. vid. *Fritzsche* diss. 2. p. 144. *Griesb. Scholz, Knapp, Meyer, de Wette.* — addito dat. rei [vid. ξενίζομαι] 2 Cor. 12, 7. — sq. ἐπί τινα 2 Thess. 2, 4. (2 Macc. 5, 23. Anthol. gr. T. 4. p. 14. ed. *Iacobs.*)

Ὑπέρακμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπέρ super, supra, ἀκμή cuspis, metaph. flos aetatis Pol. 10, 24. 6.) *qui excessit florem aetatis, exoletus.* Semel in N. T. 1 Cor. 7, 36.

Ὑπεράνω, adv. (ὑπέρ, ἄνω) *supra*, sq. genit. [vid. *Matth.* §. 576. et sub ἔμπροσθεν notata.] Ter in N. T. a) de loco: ὑπεράνω πάντων οὐρανῶν Eph. 4, 10.

oben drüber über etwas Hebr. 9, 5. — pro מִלְמַעְלָה Gen. 7, 20. עַל Ps. 8, 6. (absolute Lucian. Dial. Deorr. 4, 3. — sq. genit. Ael. V. H. 9, 7.) — b) de dignitate, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς Eph. 1, 21. De verbis v. 21 — 23. uberiorem expositionem sententiae praecedentis exhibentibus et signo parentheseos non includendis vid. *Win.* p. 489. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 110. —

Ὑπεραυξάνω, (ab αὐξάνω augeo et ὑπέρ intendente) *supra modum cresco, valde cresco* [vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 351. Vol. 2. p. 223.] Extat tantum 2 Thess. 1, 3.

Ὑπερβαίνω, f. βήσομαι, (ὑπέρ, βαίνω, transfero, traiicio aliquem Xen. de re eq. 7, 2.) intrans. *transgredior* [propr. Dem. 1380, 8. Xen. Ages. 2, 22. Hdian. 6, 2. 3.] metaph. *limites* [scil. iusti et aequi] *excedo*, ita semel 1 Thess. 4, 6. de h. l. infinit. τὸ ὑπερβαίνειν — ὥστε ὑπερβαίνειν vid. sub ἀναθάλλω et κληρονόμος monita.

Ὑπερβαλλόντως, adv. (ὑπερβάλλω quod v.) *supra modum, vehementer.* Semel in N. T. 2 Cor. 11, 23. — (Hdian. 3, 11. 8. Pol. 5, 43. 8. Xen. Ages. 1, 36.)

Ὑπερβάλλω, f. βαλῶ, (ὑπέρ, βάλλω, iacio; iacio super vel trans; supero, intrans. pro: traiicio, ut montem Xen. An. 4, 4. 20.) *supero*, particip. ὑπερβάλλων, ουσα, ον, *excellens, eximius*, ita quinquies in N. T. 2 Cor. 3, 10. 9, 14. Eph. 1, 19. 2, 7. — sq. genit. comparationis [vid. διαφέρω] Eph. 3, 19. (2 Macc. 4, 13. Diod. Sic. T. 9. p. 385. ed. *Bip.* Xen. Hier. 11, 2.)

Ὑπερβολή, ῆς, ἡ, (ὑπερβάλλω, quod v.; τὸ superare i. e. traiectio, ut fluminis, montis Pol. 3, 34. 6.) *praestantia.* Septies in N. T. 2 Cor. 12, 7. τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 2 Cor. 4, 7. ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως i. e. *der überschwengliche Grad der Kraft.* (Ioseph. Ant. 1, 13. 4.) — καθ' ὑπερβολὴν adverbialiter [vid. κατά p. 258 init.] *mirum in modum, maxime* [Diod. Sic. 2, 48.] Rom. 7, 13. 1 Cor. 12, 31. 2 Cor. 1, 8. Gal. 1, 13. — 2 Cor. 4, 17. καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν [vid. κατά l. l. et εἰς p. 142 col. 2.] i. e. *longe maxime.* — (Diod. Sic. 17, 47. Aeschin. 62, 19. coll. Ael. V. H. 4, 20. Pol. 8, 17. 8.) —

Ὑπερείδω, a. 2. ὑπερεῖδον, (ὑπέρ, εἴδω) *supervideo, ich sehe drüber hin*, metaph. *non animadverto, videre nolo.* Semel in N. T. Act. 17, 30. τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδών. — pro הֶעְלִים Lev. 20, 4. Deut. 22, 3. (negligendi sens. Tob. 4, 3. Sir. 35 vel 32, 14. Dion. Hal. Ant. 2, 66. contemnendi sens. Ael. V. H. 2, 30. Marc. Antonin. 5, 31. Xen. Ages. 8, 4.)

Ὑπερέκεινα, [hyphe τοῦ: ὑπὲρ ἐκεῖνα sc. μέρη cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 288. 289. ed. *Schäfer.* — tractatur ut] adv. sq. genit. *ultra, trans.* Legitur tantum 2 Cor. 10, 16. Adeo haec vox improbatur Thom. Magist. p. 336. ut μόνων τῶν συρφάκων esse iudicet. Cf. Lamb. Bos. l. l. p. 290.

Ὑπερεκπερισσοῦ, adv. (ὑπέρ, ἐκ et περισσός quod v.) *valde, ultra modum, quam maxime, quam vehementissime.* Ter in N. T. Ephes. 3, 20. 1 Thess. 3, 10. 5, 13. — pro יַתִּירָה Dan. 3, 22.

Ὑπερεκτείνω, f. τενῶ, (ὑπέρ, ἐκτείνω, extendo) *ultra modum extendo.* Semel in N. T. οὐ γὰρ — ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς *non ultra modum nos extendimus*, sens. *fines nostros non transsilimus* 2 Cor. 10, 14. (Lucian. Eunuch. 2.)

Ὑπερεκχύνω, (ὑπέρ, ἐκχύνω) *supra modum effundo;* passiv. *superfluo.* Semel in N. T. Luc. 6, 38. μέτρον ὑπερεκχυνόμενον. — pro הֵשִׁיק Ioel. 2, 24. — De forma χύνω vid. ἐκχέω. —

Ὑπερεντυγχάνω, (ἐντυγχάνω quod v., ὑπέρ = pro) *adeo aliquem pro aliquo, adiuvo aliquem, causam alicuius ago*, sq. ὑπέρ τινος. Legitur tantum Rom. 8, 26.

Ὑπερέχω, (ὑπέρ, ἔχω habeo, teneo; teneo supra aliquem Hom. Iliad. 9, 420. χεῖρά τινι de tuente Anthol. gr. T. 1. p. 193 *Iacobs.* Apollon. Rhod. 3, 986.) *emineo, supero* [propr. i. e. ich gehe über etwas herauf oder hervor, ich rage empor Xen. Cyr. 7, 5. 8. Pol. 34, 6. 8.] metaph. i. e. *excello, praestantior sum.* Quinquies in N. T. sq. genit. personae [vid. διαφέρω et *Matth.* §. 356, 2.] et dat. rei [vid. ἀγαλλιάω] Phil. 2, 3. τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. (Diod. Sic. 17, 77. Hdian. 4, 15. 11. Xen. Venat. 1, 11.) — sq. accus. personae [cf. *Matth.* §. 318, not.] Phil. 4, 7. ὑπερέχουσα πάντα νοῦν. (Diod. Sic. 3, 29. Xen. H. G. 6, 1. 4.) — Phil. 3, 8. διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως, quo loco τὸ ὑπερέχον i. q. ὑπεροχή. Cf. de particip. loco nominum positis et adsciscentibus genitivum ad ὑπάρχω observata. — de iis, qui dignitate et potentia alios superant, ὑπερέχων, *potentior, is, qui praeest* Rom. 13, 1. 1 Petr. 2, 13. — (Sap. 6, 5. Hdian. 4, 9. 4. Pol. 28, 4. 9.)

Ὑπερηφανία, ας, ἡ, (ὑπέρ, φαίνομαι) *indoles hominis ὑπερηφάνου* [vid. ὑπερήφανος], *superbia.* Extat tantum Marc. 7, 22. — גָּאוֹן Prov. 8, 13. גֵּוָה Dan. 4, 34. (Diod. Sic. 17, 13. Cebet. Tab. c. 23. Dem. 577, 16. Xen. Cyr. 5, 2. 27.)

Ὑπερήφανος, ου, ὁ, ἡ, (ὑπέρ, φαίνομαι conspicior; propr. supereminens) *homo qui suis, quibus neminem non superare sibi videtur, virtutibus temere inflatus alios contemnit ac vix homines prae se ducit* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 86.], uno verbo: *superbus, animo elatus.* Quinquies in N. T. Luc. 1, 51. Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 2. Iacob. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. — pro גֵּאֶה Iob. 40, 12. (Diod. Sic. 4, 13. Ael. V. H. 12, 63. Dem. 42, 27. Xen. Mem. 1, 2. 25.)

Ὑπερλίαν, adv. (ὑπέρ, λίαν valde) *supra quam valde*, cum artic. periphrasin facit adiectivi [vid. ἄνω] ὁ ὑπερλίαν, *eximius.* Ita bis in N. T. 2 Cor. 11, 5. 12, 11. — De vocabulis compositis e praepositione et adverbio cf. *Lob.* ad Phryn. p. 45 — 48. Simile est ὑπέρευ, quod habent Xen. Hiero 6, 9 et Dem. pro coron. c. 5. p. 228, 17. ed. *Reisk.*

Ὑπερνικάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπέρ augendi vim habens, νικάω superior discedo, supero) *longe superior sum, multum supero.* Semel in N. T. ἐν τούτοις — ὑπερνικῶμεν *in his omnibus* [vid. ἐν p. 167 col. 2.] *plus quam vincimus* i. e. *egregie vincimus*, quatenus scil. non solum pares sumus malis [coll. v. 35. 36.], sed iis etiam longe superiores Rom. 8, 37. (Aliter et quidem sic, ut in vitio ponatur significetque: *immodice vincere, iusto plures et maiores victorias reportare*, legitur in verbis Socrat. hist. eccl. 3, 21. νικᾶν μὲν καλόν, ὑπερνικᾶν δὲ ἐπίφθονον. Leo Tactic. 14, 25. νικᾷ καὶ μὴ ὑπερνικᾷ.) Vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 233. —

Ὑπέρογκος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπέρ, ὄγκος tumor) *praetumidus* [Ael. V. H. 13, 1. Xen. H. G. 5, 4. 48.] Bis in N. T. metaph. de dictis hominum superbia inflatorum 2 Petr. 2, 18. Iud. v. 16.

Ὑπεροχή, ῆς, ἡ, (ὑπερέχω quod v.; eminentia Diod. Sic. 19, 41. Pol. 3, 104. 3.) *eminentia* i. e. *praestantia.* Bis in N. T. ut λόγου 1 Cor. 2, 1. (2 Macc. 13, 6. Pol. 5, 45. 1.) — οἱ ἐν ὑπ. ὄντες i. e. *dignitate conspicui, potentes* 1 Tim. 2, 2. — (2 Macc. 3, 11. Diod. Sic. 4, 41. Pol. 5, 41. 1.)

Ὑπερπερισσεύω, f. εύσω, (ὑπέρ augens, περισσεύω abundo) *supra modum* vel *valde redundo.* Bis in N. T. Rom. 5, 20. — pass. [vid. περισσεύω no. 3.] ὑπερπερισσεύομαι *supra modum* vel *valde fruor* aut *datur mihi*, sq. dat. ut τῇ χαρᾷ [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] 2 Cor. 7, 4. Vid. ὑπεραυξάνω.

Ὑπερπερισσῶς, adv. (ὑπέρ, περισσῶς quod vid.] *superabundanter, vehementissime.* Legitur tantum Marc. 7, 37.

Ὑπερπλεονάζω, f. άσω, (ὑπέρ augens, πλεονάζω quod v.) *ultra modum* vel *longe copiosior sum.* Extat tantum 1 Tim. 1, 14. Vid. ὑπεραυξάνω.

Ὑπερυψόω, ῶ, f. ώσω, (ὑπέρ intendens, ὑψόω) i. q. ὑψόω sed fortius: *in altum eveho*, de dignitate, ad quam evehitur aliquis. Ita semel in N. T. sq. acc. pers. Phil. 2, 9. — pro נַעֲלָה Ps. 97, 9. (Cantic. trium puerorr. v. 28. 29.)

Ὑπερφρονέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπέρ, φρονέω) *praeclarius iusto statuo, immodeste de me sentio, nimios spiri-*

fui sumo [vid. ὑπερῳκίω.] Semel in N. T. Rom. 12, 3. — (Ios. Ant. 1, 11. 1 et 4. Pol. 6, 18. 7.)

Ὑπερῷον, ου, τό, (ὑπερῷος superior, superus, ut θάλαμος Plut. Pelop. c. 35. i. q. ὕπερος) *superior pars aedium* i. q. ἀνάγαιον vel ἀνώγεον [Hom. Iliad. 2, 514. 16, 515. Lysias 27, 2. Antiphon. 611, 5. et plene i. e. ὑπερῷον οἴκημα Lucian. in Asino p. 107.] Dicebatur apud Hebraeos ὑπερῷον hebr. עֲלִיָּה conclave super tectum domus planum exstructum [ein Erker über dem platten Dache des morgenländischen Hauses, mit zwei Ausgängen versehen, davon einer in das Haus, der andere durch eine Treppe unmittelbar auf die Strasse führte. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Häuser* et *Gesen.* hebr. deutsch. Wörterb. sub עֲלִיָּה]. Huc secedere solebant Iudaei coenandi, orandi, confabulandi, meditandi causa Act. 1, 13. 14. 9, 37. 39. 20, 8.

Ὑπέχω, f. ὑφέξω, (ὑπό, ἔχω) *sustineo*, [proprie i. e. drunter halten, ut χεῖρα Hom. Iliad. 7, 188.] metaph. ut δίκην = *poenas do*, *poenas luo*. Ita semel Iud. v. 7. (2 Macc. 4, 48. Diod. Sic. 11, 86. Ael. V. H. 2, 4. Hdian. 1, 8. 12. Xen. Mem. 2, 1. 8.)

Ὑπήκοος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὑπακούω) *audiens* i. e. *dicto audiens*, *obediens*. Ter in N. T. sq. dat. [vid. ὑπακούω] Act. 7, 39. (Xen. Cyr. 2, 4. 22.) — Phil. 2, 9. (Plut. vit. Pelop. c. 27. Xen. Mem. 3, 4. 9.) — εἴς τι, *in Bezug auf etwas* [vid. εἰς p. 144 col. 1 fin.] 2 Cor. 2, 9.

Ὑπηρετέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπηρέτης quod vid.; remigo, propr. subremigo, remigis officio fungor Diod. Sic. 2, 51.) *ministro* i. e. *commodis alicuius inservio*. Ter in N. T. sq. dativo Act. 13, 36. 20, 34. ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ — αὗται i. e. *meis et meorum necessitatibus vel mihi et comitibus meis manus haece ministrarunt*. Quibus verbis quatenus variet oratio vid. *Win.* p. 508. — Act. 24, 23. (Sir. 39, 4. Diod. Sic. 1, 70. Hdian. 2, 11. 18. Xen. Mem. 2, 4. 7 et Cyr. 4, 6. 6 et 8.)

Ὑπηρέτης, ου, ὁ, (ὑπό et ἐρέτης remex; remigum genus Dem. 1209, 11.) *minister*, *Diener*, *Aufwärter*. Dicitur in N. T. a) de ministris publicis, ut de commentariensi vel poenarum exactore Matth. 5, 25. (de lictore Dion. Hal. Ant. 5, 2. 10, 39.) — de ministro synagogae, Synagogenaufwärter Luc. 4, 20. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Synagogen*. — de synedrii ministris Matth. 26, 58. Marc. 14, 54. 65. Ioh. 7, 32. 45. 46. 18, 3. 12. 18. 22. 19, 6. Act. 5, 22. 26. — b) universe, de quocunque operam suam navante Luc. 1, 2. ὑπηρέται λόγου. Act. 13, 5. 26, 16. 1 Cor. 4, 1. (Sap. 6, 4. Xen. An. 1, 9. 8.) — Saepius non legitur in N. T.

Ὕπνος, ου, ὁ, *somnus*. Quinquies in N. T. Matth. 1, 24. Luc. 9, 32. Ioh. 11, 13. Act. 20, 9. — pro שֵׁנָה Gen. 28, 16. (Sir. 22, 7. Ael. V. H. 2, 35. Hdian. 2, 1. 12. Xen. Mem. 2, 6. 1.) — trop. ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι [vid. ἐγείρω p. 120 col. 2 fin.] Rom. 13, 11. —

Ὑπό, praepositio, secum habens in N. T. *genit.* et *accusat.* significat *sub*, *unter*.

I) iuncta c. genit. [et pertinens proprie ad ea, quae fiunt *sub* i. e. *unterhalb*, ut Hesiod. Theogon. v. 669. ὁ — ὑπὸ γῆς χρυσός Plato legg. 5. Tom. 2. p. 778, a. cf. *Buttm.* §. 134. *Matth.* §. 592. *Rost* §. 110. *Passow* 2. p. 1251. *Win.* p. 353.]

1) refertur ad personas et res, a quibus, habentibus quasi aliquem sub potestate sua, fieri dicitur aliquid. In quibus quemadmodum persona vel res, casu secundo sequens praepositionem ὑπό, cogitatur efficiens [„ὑπό indicat actionem aliquam eius, a quo quid fieri dicitur" *Herm.* ad Vig. p. 863.], ita subiectum ab eadem re vel persona pendere eiusque potestati subesse animo fingitur. Utuntur Lat. in talibus

1) *a*, *ab*, nostrales: *von*.

Legitur ita a) post vv. *passiva* cf. *Passow* l. l. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134 coll. §. 121, 2. *Fischer* 3. b. p. 276. *Viger* p. 669. *Herm.* ad Vig. l. l. *Win.* p. 351 sq. — aa) universe, sq. genit. *pers.* ut ἀγαπᾶσθαι Ioh. 4, 21. 1 Thess. 1, 3. 2 Thess. 2, 13. αἱρεῖσθαι Marc. 2, 3. ἀγάγεσθαι Matth. 4, 1. ἀναγινώσκεσθαι 2 Cor. 3, 2. ἀναιρεῖσθαι Act. 23, 27. ἀνακρίνεσθαι 1 Cor. 2, 25. 4, 3. 14, 24. ἀναλίσκεσθαι Gal. 5, 15. ἀποδοκιμάζεσθαι 1 Petr. 2, 4. ἀπολέσθαι 1 Cor. 10, 10. ἀποστέλλεσθαι Luc. 1, 26. ἀποφέρεσθαι Luc. 16, 22. βαπτίζεσθαι Matth. 3, 3. 13. 14. Marc. 1, 5. 9. Luc. 3, 7. 7, 29. βαστάζεσθαι Act. 21, 25. βεβαιοῦσθαι Hebr. 2, 3. γινώσκεσθαι Ioh. 10, 14. 1 Cor. 8, 3. Gal. 4, 9. δηλοῦσθαι 1 Cor. 1, 11. διακονεῖσθαι 2 Cor. 3, 3. 8, 19. 20. διασπᾶσθαι Marc. 5, 4. Act. 23, 10. δίδοσθαι Act. 24, 26. Rom. 15, 15. δοκιμάζεσθαι 1 Thess. 2, 4. δοξάζεσθαι Matth. 6, 2. Luc. 4, 15. ἐγκαλεῖσθαι Act. 26, 1. 7. ἐλαύνεσθαι Luc. 8, 29. ἐλέγχεσθαι Luc. 3, 15. Ioh. 8, 9. 1 Cor. 14, 24. Hebr. 12, 5. ἐλεεῖσθαι 1 Cor. 7, 25. ἐμπαίζεσθαι Matth. 2, 16. ἐξουθενεῖσθαι Act. 4, 11. ἐξουσιάζεσθαι 1 Cor. 6, 12. ἐπικαλεῖσθαι Act. 4, 36. ἐρωτᾶσθαι Luc. 17, 20. ἑτοιμάζεσθαι Matth. 20, 23. εὐαγγελίζεσθαι = διδάσκεσθαι Gal. 1, 11. εὐλογεῖσθαι Hebr. 7, 7. εὐνουχίζεσθαι Matth. 19, 12. ζωγρεῖσθαι 2 Tim. 2, 26. θεαθῆναι Marc. 16, 11. θεραπεύεσθαι Luc. 5, 15. 8, 43. καλεῖσθαι Matth. 23, 7. Luc. 2, 21. 14, 8 bis. Hebr. 5, 4. καταγγέλλεσθαι Act. 17, 13. καταδυναστεύεσθαι Act. 10, 38. καταλαμβάνεσθαι Act. 24, 14. Phil. 3, 12. καταπατεῖσθαι Matth. 5, 13. κατασκευάζεσθαι Hebr. 2, 4. κατηγορεῖσθαι Matth. 27, 12. κρίνεσθαι Act. 16, 4. 1 Cor. 11, 32. κρύπτεσθαι Hebr. 11, 23. κωλύεσθαι Act. 16, 6. λαλεῖσθαι Luc. 2, 18. Act. 16, 14. 17, 19. Hebr. 9, 19. λέγεσθαι Luc. 9, 7. 8. Act. 8, 6. 13, 45. 27, 11. Eph. 2, 11. μαρτυρεῖσθαι Act. 10, 22. 16, 2. 22, 12. Rom. 3, 21. 3 Ioh. v. 12. μισεῖσθαι Matth. 10, 22. 24, 9. Marc. 13, 13. Luc. 21, 17. ὁρίζεσθαι Act. 10, 42. ὀχλεῖσθαι Luc. 6, 18. Act. 5, 16. παραδίδοσθαι Matth. 11, 27. Luc. 10, 22. 21, 16. Act. 15, 40. παρακαλεῖσθαι 2 Cor. 1, 4. πειράζεσθαι Matth. 4, 1. Marc. 1, 13. Luc. 4, 3. πλεονεκτεῖσθαι 2 Cor. 2, 11. προβιβάζεσθαι Matth. 14, 8. προειρῆσθαι 2 Petr. 3, 2. Iud. v. 17. προκυροῦσθαι Gal. 3, 17. προπέμπεσθαι Rom. 15, 24. 2 Cor. 1, 16. προχειροτονεῖσθαι Act. 10, 41. προσαγορεύεσθαι Hebr. 5, 10. προστάσσεσθαι Act. 10, 33. πτύρεσθαι Phil. 1, 28. ῥηθῆναι Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 3, 3. 22, 31. συνίστασθαι 2 Cor. 12, 11. συλλαμβάνεσθαι Act. 23, 27. τάσσεσθαι Rom. 13, 1. φέρεσθαι 2 Petr. 2, 21. χαρισθῆναι 1 Cor. 2, 12. χειραγωγεῖσθαι Act. 22, 11. χρηματίζεσθαι Luc. 2, 26. Act. 10, 22. — sq. genit. nominis collectivi, ut ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀποδέχεσθαι Act. 15, 4. προπέμπεσθαι v. 3. προσευχὴ γίνεται 12, 5. χειροτονεῖσθαι 2 Cor. 8, 19. κυκλοῦσθαι ὑπὸ στρατοπέδων Luc. 21, 10. (Diod. Sic. 1, 8 et 15 et 98. Ael. V. H. 4, 8. Xen. Mem. 1, 5. 1. 4, 4. An. 7, 2. 22.) — sq. genit. *rei*, ita post ἀπολέσθαι 1 Cor. 10, 9. βασανίζεσθαι Matth. 14, 24. δελεάζεσθαι et ἐξέλκεσθαι Iac. 1, 14. ἐλαύνεσθαι Iac. 3, 4. 2 Petr. 2, 17. ἐλέγχεσθαι Eph. 5, 13. Iac. 2, 9. καλύπτεσθαι Matth. 8, 24. καταπίνεσθαι 2 Cor. 5, 4. καταπονεῖσθαι 2 Petr. 2, 7. κρατεῖσθαι Act. 2, 24. κρίνεσθαι 1 Cor. 10, 29. λύεσθαι Act. 27, 41. μαρτυρεῖσθαι 3 Ioh. v. 12. μετάγεσθαι Iac. 3, 4. νικᾶσθαι Rom. 12, 21. παραφέρεσθαι Iud. v. 12. σαλεύεσθαι Matth. 11, 7. Luc. 7, 24. σείεσθαι Apoc. 6, 13. συμπνίγεσθαι Luc. 8, 14. φέρεσθαι 2 Petr. 1, 17. cf. *Win.* p. 353. — φλογίζεσθαι Iac. 3, 6. φυσιοῦσθαι Col. 2, 18. (Xen. An. 1, 5. 5.) — — bb) post vv. γίνομαι, εἰμί = *efficior*, *patror*, *verrichtet werden*, *veranstaltet werden* Luc. 9, 7. 13, 17. 23, 8. Act. 20, 3. Eph. 5, 12. — ἐπαγγελία γίνεται = *promissio datur* Act. 26, 6. ἐπιβουλὴ μέλλει ἔσεσθαι 23, 30. — abest verbum cogitatione addendum, ut 2 Cor. 2, 6. ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων scil. ἐπιτιμηθεῖσα vel ἐπιτεθεῖσα vel γενομένη.

b) post vv. *neutra*, passivorum potestate usurpata, sq. genit. pers., ita πάσχειν Matth. 17, 12. Marc. 5, 26. 1 Thess. 2, 14. — (Xen. Hier. 7, 8. Symp. 1, 9. Cyr. 6, 1. 36.) — Conf. *Matthiae* l. l. *Buttmann* §. 134. *Passow* l. l. *Win.* p. 353.

c) post vv. *activa*, quibus inest notio passiva, sq. genit. pers., ut ἀποκτείνω τινὰ ὑπό τινος = *iubeo interfici aliquem ab aliquo* Apoc. 6, 8. (ἀποθνήσκειν Xen. Hier. 10, 4.) λαμβάνω *accipio* = *datur mihi*, ut πληγάς = *infliguntur mihi plagae* 2 Cor. 11, 24. ὑπομένω τι ὑπό τινος, *sustineo aliquid*, *ab aliquo illatum mihi* = *afficior ab aliquo aliqua re* Hebr. 12, 3. — Cf. *Buttm.* §. 134. *Matth.* l. l. *Fischer* l. l. p. 276. *Passow* l. l. *Win.* p. 353.

[2) dicitur de rebus comitantibus aliquid, ut ὑπ' αὐλητῆρος unter Begleitung eines Flötenspielers Theogn. v. 545. Hesiod. scut. Herc. 278. 280. ὑπὸ μαστίγων Xen. An. 3, 4. 27. vel tempore iunctis cum aliqua re, ubi Lat. *sub*, nos: *unter*, *bei*, ita φωνὴ ἐνεχθεῖσα ὑπὸ τῆς — δόξης 2 Petr. 1, 17. (Xen. de rep. Laced. 5, 7. H. G. 2, 2. 23.) cf. *Matth.*

l. l. *Passow* l. l. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 170. Vid. tamen *Win.* p. 353.]

II) copulatur c. *accus.*

sub i. e. *unter,*

dicitur 1) de loco, a) ubi quaeritur: wohin? Habent in talibus Lat. *sub* sq. accus. nos: *unter, hin unter, drunter hin* cf. *Matth.* §. 593. *Buttm.* §. 134. *Fischer* l. l. p. 277. *Passow* l. l. p. 1253. *Rost* §. 104. *Win.* p. 385. — aa) propr. sq. accus. rei, ut *εἰςέρχεσθαι* Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. *ἐπισυνάγειν* Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. *τιθέναι* Matth. 5, 15. Marc. 4, 21 bis. Luc. 11, 33. (Diod. Sic. 13, 51. Hdot. 7, 88.) — bb) formulae tropicae, pertinentes ad imperium vel potestatem, cui subiicitur aliquis, ut *πίπτειν ὑπὸ κρίσιν* Iac. 5, 12. Vide *πίπτω* p. 400 col. 1. — *τάσσεσθαι ὑπὸ ἐξουσίαν* Luc. 7, 8. *τιθέναι τινὰ ὑπὸ τοὺς πόδας τινός* pro: *subiicere aliquem alicui* 1 Cor. 15, 25. 27. *ὑποτάσσειν τινὰ ὑπὸ τοὺς πόδας τινός* Eph. 1, 22. Vide de his formulis, ut de Rom. 16, 20. sub voc. *πούς* adnotata. — *ταπεινοῦσθαι ὑπὸ τὴν χεῖρά τινος* i. e. *ταπεινοῦσθαι καὶ ὑποταγῆναι ὑ. τ. π. τ.* 1 Petr. 5, 6. *συγκλείειν τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν* i. e. *omnem hominum universitatem subiecit potestati peccati* Gal. 3, 22. —

b) cum quaeritur: ubi? in quibus Lat.: *sub*, sq. ablat. nostrates: *unter*, cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* §. 134. *Fischer* l. l. p. 279. *Win.* l. l. — Ita post vv. mansionem vel quietem indicantia, sq. accus. *loci* vel *rei locum significantis,* ut *εἶναι* Ioh. 1, 49. Act. 4, 12. 1 Cor. 10, 1. — abest *εἶναι* Rom. 3, 14. *οἱ ὑπὸ τὸν οὐρανόν* Act. 2, 5. *ἡ ὑπ' οὐρανόν* = *terra* vel *terrae plaga* Luc. 17, 24. — *κτίσις ἡ ὑπ' οὐρ.* Col. 1, 23. — *καθῆσθαι* Iac. 2, 3. *κατασκηνοῦν* Marc. 4, 31. *τηρεῖσθαι ὑπὸ ζόφον* Iud. v. 6. (Pausan. 8, 1. 3. Hdot. 7, 114.) — sq. accus. *rei,* statum vel conditionem indicantis, ut *ὑπὸ ἐξουσίαν sub imperio* Matth. 8, 9. *ὑπὸ ζυγόν* = *ὑπὸ ζυγὸν δουλοσύνης* 1 Tim. 6, 1. Vide *ζυγός*. — metaph. de imperio, sq. accus. *pers.* *εἰμὶ ὑπό τινα imperio alicuius subiectus sum, pendeo a nutu et potestate alicuius* Gal. 3, 25. 4, 2. *ἔχω τινὰ ὑπ' ἐμαυτόν subiectum mihi habeo aliquem* Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. — (3 Esr. 3, 1. Ael. V. H. 6, 11. Isocrat. Evag. c. 10. Xen. Cyr. 1, 5. 3. 2, 1. 22. 3, 3. 6. Thuc. 4, 60. Hdot. 2, 127.) — sq. accus. rei, ut *εἰμί* vel *γίνομαι ὑπὸ νόμον obnoxius sum legi,* ita de hominibus legi mos. observandae obstrictis Gal. 4, 4. — Rom. 6, 14. 15. 1 Cor. 9, 20. Gal. 4, 21. 5, 18. — 4, 3. *ὑπὸ* — *δεδουλωμένος*. Vide *δουλόω*. — *οἱ ὑπὸ νόμον* scil. *ὄντες* 1 Cor. 9, 20 ter. Gal. 4, 5. — *εἶναι ὑπὸ χάριν* Rom. 6, 14. 15. — *εἰμὶ ὑφ' ἁμαρτίαν, subsum peccato tunquam domino, subsum imperio peccati, peccato obnoxius sum* Rom. 3, 9. — Gal. 3, 10. — *πεπραμένος εἰμὶ ὑπὸ ἁμαρτίαν* [ut servus venditus subest domini imperio, ita:] *pendeo a peccati imperio* [vid. *πιπράσκω* p. 399 fin.] Rom. 7, 14. — *φρουροῦμαι ὑπὸ νόμον custodior legi obstrictus* Gal. 3, 23. —

2) de *tempore*, i. e. in temporis notatione minus definita adhibetur, ut Latinorum:

sub i. e. *um, gegen,*

εἰςέρχεσθαι ὑπὸ τὸν ὄρθρον Act. 5, 21. — (Ael. V. H. 4, 27. Xen. Mem. 2, 8. 1. Thuc. 2, 26 et 27. 4, 67.) — Cf. *Matth.* l. l. *Passow* l. l. *Win.* l. l. *Fischer* l. l. p. 278. *Viger.* p. 671 sq. — Saepius non legitur in N. T.

III) in *compositione*, 1) iunct. c. verbis motus vel mansionis significat: *sub*, ut *ὑποβάλλω, ὑποδέω, ὑποδέχομαι.* — 2) minuit vim verbi, ubi Lat. *paullulum*, ut *ὑποπνέω.* — 3) furtim, clam fieri aliquid indicat, ut *ὑπονοέω.* — 4) subiectionem indicat, ut *ὕπανδρος*. Cf. *Viger.* p. 672. *Passow* l. l. — 5) successionem, accessionem indicat, ut *ὑπάγω.* Cf. *Vig.* p. 673. *Bornem.* Schol. p. 55.

Ὑποβάλλω, f. *βαλῶ*, (*ὑπό*, *βάλλω*, iacio; subiicio Xen. Ven. 7, 3. suggero Xen. Cyr. 3, 3. 55.) *suborno.* Ita semel in N. T. Act. 6, 11. *τότε ὑπέβαλον ἄνδρας, λέγοντας.* (Ita Appian. bell. civ. 1. c. 27. p. 663. *ὑπόβλητος* Ios. de bell. iud. 5, 10. 4.)

Ὑπογραμμός, *οῦ*, *ὁ*, (*ὑπογράφω* subscribo; exemplar scriptionis, quod alteri subiicitur, eine Vorschrift zum Ab- und Nachschreiben) *exemplum propositum alicui, Vorbild, Beispiel.* Legitur tantum 1 Petr. 2, 21. — (2 Macc. 2, 29.)

Ὑπόδειγμα, *τος*, *τό*, (*ὑποδείκνυμι* quod v. propr. id, quod oculis subiicitur) 1) *imago*, de imagine vel re ad exemplum aliquod efformata, ita ut sit i. q. *ἀντίτυπον* Hebr. 8, 5. *ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων.* 9, 23. Cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 485. — 2) *exemplum, ein Beispiel* Ioh. 13, 15. *ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν.* Hebr. 4, 11. *ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.* Iac. 5, 10. 2 Petr. 2, 6. de h. l. accus. *ὑπόδειγμα* vid. sub *ἔνδειγμα* notata. (Sir. 44, 16. 2 Macc. 6, 28. 31. Hdian. 8, 8, 4. Pol. 3, 17. 8. 3, 111. 6.) „Praeter unum Demosthenis exemplum, quod nunc iam necessaria emendatione sublatum est atque alterum Xenophontis [de re equestr. 2, 2.] de quo et ipse addubito, nullum antiqui et attici scriptoris testimonium proferri potest, Graecos melioris notae *ὑποδείγματος* vocabulo usos esse. Usurparunt illi potius *παράδειγμα.*“ Ita *Lob.* ad Phryn. p. 12. coll. *Bleeck* l. l. Vol. 2. a. p. 554. —

Ὑποδείκνυμι, f. *ὑποδείξω*, (*ὑπό*, *δείκνυμι*, ostendo; subindico Xen. Mem. 4, 3. 13.) *ostendo* [proprie Diod. Sic. 3, 11.] metaph. *rationibus et argumentis persuadeo* vel *doceo.* Sexies in N. T. sq. dat. pers. et re enuntiata per infinit. Matth. 3, 7. Luc. 3, 7. — sq. dat. pers. et orat. indirecta Luc. 6, 47. 12, 5. Act. 9, 16. — sq. dat. pers. et *ὅτι* Act. 20, 35. *πάντα* [i. e. *omni modo, in jeder Beziehung* vid. *πᾶς* p. 384 col. 1.] *ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι κ. τ. λ.* — pro הוֹרָה 2 Chron. 15, 3.

Ὑποδέχομαι, f. *δέξομαι*, perf. *ὑποδέδεγμαι*, signif. activa [vid. *ἀγωνίζομαι*] verb. depon. med. [*ὑπό*, *δέχομαι*] *excipio*, de hominibus hospitio alios excipientibus quater legitur in N. T. sq. accus. pers. Act. 17, 7. Iac. 2, 25. — (Ael. V. H. 3, 26. (Xen. Mem. 2, 3. 13.) — addito partic. modum indicante Luc. 19, 6. — (addito vel adverb. vel adiect. Tob. 7, 8. Hdian. 4, 8. 16. Palaeph. fab. 5.) — addito *εἰς* c. accus. loci Luc. 10, 38. (1 Macc. 16, 15.) —

Ὑποδέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*ὑπό*, *δέω* ligo) *subligo*; med. *ὑποδέομαι*, *subligo mihi.* Ter in N. T. a) passiv. sq. accus. rei [vid. *διαζώννυμι*], ut *ὑποδεδεμένους σανδάλια* Marc. 6, 9. et de h. l. anacolutho et oratione variata vid. *Win.* p. 503. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 209 sq. — (Xen. An. 4, 5. 1.) — b) medium c. accus. vel rei [vid. *ἀλείφω*] Act. 12, 8. — (Hdian. 4, 8. 5.) — vel membri corporis [vid. *ἀλείφω*], ut *ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας* i. e. *subligate pedes vestros promtitudine* Eph. 6, 9. (Ael. V. H. 1, 18. Thuc. 3, 22.) —

Ὑπόδημα, *τος*, *τό*, (*ὑποδέω* quod v.; subligaculum, id quod subligatur) *solea, crepida* vel *coriacea* vel *lignea,* seriore vero aetate et calceorum totum pedem includentium usu invento, *ὑπόδημα* de calceis dici coepit, *σανδάλιον* contra nomen de solea dicebatur plantae pedis subligata et corrigiis supra pedem firmata. Decies in N. T. Matth. 3, 11. 10, 10. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. 10, 4. 15, 22. 22, 35. Ioh. 1, 27. Act. 7, 33. 13, 25. — pro נַעַל Gen. 14, 23. Exod. 3, 15. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Schuhe.* (Artem. 2, 5. Ael. V. H. 7, 11. Hdian. 5, 5. 21. Xen. An. 4, 5. 14 et Cyr. 8, 1. 41.)

Ὑπόδικος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (*ὑπό*, *δίκη* quod v.) *qui causa cadit, reus, obnoxius*, *τινὶ εἰμι obnoxius sum alicui* i. e. *satisfacere alicui teneor*, ita semel in N. T. Rom. 3, 19. (Dem. 518, 3. Andocid. 123, 8. Lysias 349, 7.)

Ὑποζύγιον, *ίου*, *τό*, (*ὑποζύγιος*, qui iugo subest) *iumentum* [universe Pol. 3, 51. 6. Hdian. 1, 12. 2. Xen. An. 1, 3. 1.] de asino dicitur bis Matth. 21, 5. 2 Petr. 2, 16. — pro אָתוֹן Iud. 5, 10. חֲמוֹר Gen. 36, 14.

Ὑποζώννυμι, f. *ζώσω*, *succingo*, (*ὑπό*, *ζώννυμι*, cingo; de hominibus 2 Macc. 3, 19. Anthol. gr. T. 3. p. 89. ed. *Iacobs.*] Legitur in N. T. semel de navibus, quae funibus utrinque sub fundum adductis et utraque latera constringentibus contra ventorum rabiem et fluctuum vim muniuntur, *τὸ πλοῖον* Act. 27, 17. (Pol. 27, 3. 3.)

Ὑποκάτω, adv. (*ὑπό*, *κάτω* infra) *sub*, sq. genit. [vid. *ἔμπροσθεν*]. Novies in N. T. de loco Marc. 6, 11. 7, 28. Luc. 8, 16. Ioh. 1, 51. Apoc. 5, 3. 13. 6, 9. 12, 1. — pro תַּחַת Ezech. 24, 5. (Diod. Sic. 1, 72. Pol. 3, 55. 2.) — in formula: *ὑποτάσσειν τι ὑπὸ τῶν ποδῶν τινος* pro: *subiicere alicui aliquid* Hebr. 2, 8. Vide *πούς*. —

Ὑποκρίνομαι, f. *οῦμαι*, dep. med. (*ὑπό*, *κρίνω* — respondeo Xen. Mem. 1, 3. 1. Thuc. 7, 44. personam ago

aliculus Diod. Sic. 18, 98. Ael. V. H. 14, 40.) *simulo, fingo*, seq. acc. c. infinit. [vid. ἀντιλέγω] Luc. 20, 20. (2 Macc. 5, 25. 6, 21. 24. Ael. V. H. 13, 12. Hdian. 8, 6. 2.)

Ὑπόκρισις, εως, ἡ, (ὑποκρίνομαι, respondeo; responsio; simulatio histrionum Artemid. 3, 18. Anthol. gr. T. 4. p. 284. ed. *Iacobs*.) *simulatio*. Sexies in N. T. Matth. 23, 28. Marc. 12, 15. Luc. 12, 1. Gal. 2, 13. 1 Tim. 4, 2. 1 Petr. 2, 1. (2 Macc. 6, 25. Aesop. fab. 108. Pol. 35, 2. 13.)

Ὑποκριτής, οῦ, ὁ, (ὑποκρίνομαι, quod v.; qui personam aliculus agit, histrio Ael. V. H. 2, 7. Hdian. 5, 7. 14. Xen. Mem. 2, 2. 9.) *simulator*. Legitur in N. T. de simulatoribus pietatis Matth. 6, 2. 5. 16. 7, 5. 15, 7. 16, 3. 22, 18. 23, 13. 14. 15. 23. 25. 27. 29. 24, 51. Marc. 7, 6. Luc. 6, 42. [11, 44. de h. l. lect. ὑποκριταί reliicienda vid. *Griesb*. ed. *Schulz*, *Knapp*, *Schott*, *Meyer*, *de Wette*, *Theile*.] 12, 56. 13, 15. Saepius non extat in N. T.

Ὑπολαμβάνω, f. λήψομαι, (ὑπό, λαμβάνω) 1) *suscipio* i. e. *in altum eveho*, *von unten hinaufnehmen*, τινὰ ἀπό τινος in construct. praegnanti [vid. ἀπό p. 42 col. 2.] *Jemanden auf- und von etwas hinwegnehmen*, ita Act. 1, 9. νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν i. e. *nubes suscepit sum, ita, ut e conspectu eorum abriperetur*. (Hdot. 1, 24.) — 2) *suscipio* i. e. *excipio sermone et respondeo*, *das Wort nehmen* Luc. 10, 30. ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπε. — pro עָנָה Iob. 2, 4. 4, 1. 6, 1. (Aesop. fab. 3. Ael. V. H. 14, 8. Pol. 4, 85. 4. Xen. Symp. 5, 22 et Hier. 6, 9. ita suscipio Virg. Aen. 6, 723. Varro de re rust. 1, 2. 24. Appul. Metam. 4. p. 75. ed. *Bip*. et *suscipere sermone*. Quinctilian. Inst. Orat. 2, 15. 28.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 429. ed. *Schäfer*. *Frotscher* Xen. Hiero p. 125. sub ὑπολαμβάνω. *Bornem*. Schol. p. 67 sq. — — 3) = *annehmen* i. e. *sententiam admitto* vel *opinionem* i. e. *puto, opinor*, nunc absolute Act. 2, 15. — nunc sq. ὅτι Luc. 7, 43. ὅτι scil. πλεῖον ἀγαπήσει. (Diod. Sic. 1, 8. Ael. V. H. 12, 9. Dem. 623, 5. Xen. Mem. 1, 6. 4.) Saepius non reperitur in N. T.

Ὑπολείπω, f. ψω, (ὑπό, λείπω) *relinquo, superstitem relinquo*; passivum: ὑπολείπομαι, *supersum, superstes sum*. Semel in N. T. Rom. 11, 3. — pro הוֹתִיר 1 Regg. 19, 10. 14. (Pol. 2, 12. 2. Dem. 569, 3. Xen. Cyr. 1, 5. 27.)

Ὑπολήνιον, ου, τό, (ὑπό, ληνός torcular) *lacus torcularis* i. e. vas torculari subiacens, in quod uvarum liquor expressus e torculari excipitur, *die Kufe, die Kelter*. Semel in N. T. Marc. 12, 1. — *οἱ ο'* pro יֶקֶב Ies. 16, 10. Ioel. 3, 13.

Ὑπολιμπάνω, (ὑπό, λιμπάνω = λείπω) *relinquo, zurücklassen*, sq. accus. rei, ita semel in N. T. 1 Petr. 2, 21. (Diod. Halic. Ant. 1. c. 23.)

Ὑπομένω, f. νῶ, (ὑπό, μένω maneo) 1) *remaneo, maneo, zurückbleiben* a) de hominibus, qui non discedunt, sq. ἐν c. dat. loci Luc. 2, 43. (Dem. 671, 15.) — sq. ἐκεῖ Act. 17, 14. (οἴκοι Ael. V. H. 5, 5. absolute Xen. Symp. 10, 7.) — b) de resistente = *non fugio* [de militibus vim et impetum hostium sustinentibus Diod. Sic. 15, 55. Hdian. 8, 1. 10. Xen. An. 6, 3. 26.] *patiente et constanti animo fero*, ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. de horum l. aorist. = futuro exacto vid. sub ἐπιτελέω notata. — τῇ θλίψει = *tempore calamitoso* vel: *quod attinet calamitates* [vid. ἀγαλλιάω], vel = ὑποστάντες τῇ θλίψει [cf. *Matth*. §. 401, 4. ita Xen. An. 3, 2. 11.] *der Drangsal Stand haltend* [ita *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 273.] Rom. 12, 12. — opp. τῷ ἀρνεῖσθαι 2 Tim. 2, 12. — Iac. 5, 11. 1 Petr. 2, 20. (Dem. 515, 17.) — — 2) *sustineo* i. e. *tolero, perfero*, sq. acc. rei 1 Cor. 13, 7. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 10, 32. 12, 2. 7. Iac. 1, 12. — (Diod. Sic. 1, 2. Ael. V. H. 1, 34.) — addito ὑπό τινος [vid. ὑπό I. 1. a.] Hebr. 12, 3. — Saepius non extat in N. T.

Ὑπομιμνήσκω, f. ὑπομνήσω, (ὑπό, μιμνήσκω) *in memoriam revoco*, passivum: ὑπομιμνήσκομαι, et a. 1. p. ὑπεμνήσθην, *recordor*. a) activum: τινά τι [vid. ἀναμιμνήσκω] Ioh. 14, 26. — (Xen. Hier. 1, 3. Thuc. 7, 64.) — τινὰ περί τινος 2 Petr. 1, 12. — cf. *Matth*. §. 347, not. 1. — sq. accus. pers. et ὅτι Iud. v. 5. (sq. ὅτι Xen. Mem. 3, 9. 8.) — — τί [cf. *Matth*. l. l. not. 2.], ut praecepta, officia 2 Tim. 2, 14. (Ael. V. H. 4, 17. Dem. 316, 10.) — vel malefacta aliculus, ubi = *exprobrans in memoriam revoco* 3 Ioh. v. 10. — τινά seq. infinit. Tit. 3, 1. (Plut. apophthegm. Antiq. Moral. 2. p. 28. ed. *Tauchn*.) — b) passiv. τινός, ut τοῦ λόγου Luc. 22, 61. (Diod. Sic. 1, 20. Herodian. 2, 4. 3. Xen. Oec. 16, 8.) — Saepius non legitur in N. T.

Ὑπόμνησις, εως, ἡ, (ὑπομιμνήσκω) 1) *recordatio* 2 Tim. 1, 5. — (Sap. 16, 11. Ael. V. H. 2, 28. Pol. 1, 1. 2.) — 2) *commonefactio*, ἐν ὑπομνήσει *commonefaciendo* 2 Petr. 1, 13. 3, 1. — Saepius non reperitur in N. T.

Ὑπομονή, ῆς, ἡ, (propr. τὸ ὑπομένειν) 1) *constantia, Ausdauer, Beharrlichkeit* Luc. 21, 19. Rom. 2, 7. vid. ad h. l. κατά p. 257 col. 2. — 5, 3. 4. — 15, 4. ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν i. e. *ut per constantiam et solatia, quae suppeditant libri sacri, felicitate sperata potiamur*. — v. 5. ὁ θεὸς τῆς ὑπομονῆς i. e. ὁ τὴν ὑμομονὴν κατεργαζόμενος. De qua genit. vi vid. sub ἄζυμος notata. — 2 Cor. 6, 4. 12, 12. Col. 1, 11. 1 Thess. 1, 3. 2 Thess. 1, 4. 3, 5. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 3, 10. Tit. 2, 2. Hebr. 10, 36. Iac. 1, 3. 4. 5, 11. 2 Petr. 1, 16. Apoc. 1, 6. 2, 2. 6. 19. 3, 10. 13, 10. 14, 12. — ἐν ὑπομονῇ [vid. ἐν p. 168 col. 2.] et δι' ὑπομονῆς [vid. διά p. 98 col. 1.] adverbialiter: *constanter* Luc. 8, 15. Rom. 8, 25. Hebr. 12, 1. (Diod. Sic. 5, 34. 11, 9. Pol. 4, 51. 1.) — 2) *toleratio, Erduldung* 2 Cor. 1, 6. ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων. — Saepius non legitur in N. T.

Ὑπονοέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπό, νοέω cogito; suspicor Thuc. 4, 73.) *puto, meinen, vermuthen*. Ter in N. T. sq. accus. c. inf. Act. 27, 27. — accusativo subiecti additur acc. praedicati, ut τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι 13, 25. — 25, 18. οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον, ὧν [per attract. pro: ἅ] ὑπενόουν scil. ἐποίσειν αὐτούς. (Iudith. 14, 14. absolute Plut. de garrulit. c. 14.)

Ὑπόνοια, ας, ἡ, (ὑπονοέω) *suspicio*. Legitur tantum 1 Tim. 6, 4. — (Diod. Sic. 1, 30. Pol. 3, 15. 1. Dem. 1178, 2.)

Ὑποπλέω, f. εύσω, (ὑπό, πλέω) *subnavigo, subter locum* [unter i. e. unterhalb, dicht an] *navigo*. Bis in N. T. sq. accus. pendente ab ὑπό Act. 27, 4. 7. Cf. *Matth*. §. 426, 3. p. 786

Ὑποπνέω, f. πνεύσω, (ab ὑπό minuente et πνέω) *leniter spiro*. Extat tantum Act. 27, 13.

Ὑποπόδιον, ίου, τό, (vox Graecis antiquioribus incognita cf. *Sturz* de dial. alex. p. 119. — ὑπό, πούς) *suppedaneum, scabellum, Fussschemel*. Novies in N. T. Ita ἡ γῆ dicitur Matth. 5, 35. Act. 7, 49. ὑποπόδιον τῶν ποδῶν τοῦ θεοῦ. De verbositatis genere in verbis τῶν π. τοῦ θεοῦ vid. sub οἰκοδεσπότης observata. — Iac. 2, 3. — τιθέναι τινὰ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ *die Feinde Jemandes zu seinem Fussschemel machen*, formula explicanda ex more Orientalium, cervici devictorum pedes imponendi et significans: *subiicere sibi hostes suos* Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. Hebr. 1, 13. 10, 13. — pro הֲדֹם Ies. 66, 1. Ps. 110, 4. (Sextus Empiric. adv. Mathemm. 1, 246. Eustath. ad Odyss. 4. p. 1482, 3. Schol. Aristoph. Plut. 545. et Equitt. 368.)

Ὑπόστασις, εως, ἡ, (ὑφίστημι suppono; propr. suppositio, subpositum i. q. ὑποστάθμη sedimen, Bodensatz cf. *Lob*. ad Phryn. p. 73. ut ἡ ἐν πίθῳ τοῦ οἴνου ὑπόστασις Socrat. hist. eccl. 3, c. 7.; ex usu graecitatis serioris [cf. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 60. 462 sq.] 1) *fundamentum, basis, Grund* [proprie Diod. Sic. 1, 66. ὑπόστασις τοῦ τάφου. 13, 82.] metaph. pro: *principium* i. e. *res, a qua inchoatur aliquid, das, wovon man als von einer Grundlage ausgeht* Hebr. 3, 14. ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως — κατάσχωμεν = ἐάνπερ τὴν ἀρχήν, nempe τὴν ὑπόστασιν κατάσχωμεν. Cf. de hoc appositionis genere sub ἀπαρχή adnotata. Alii explicant: ἐάνπερ κατάσχωμεν τὴν ὑπόστασιν ἐξ ἧς ἠρξάμεθα *si modo firmiter teneamus confidentiam* [vid no. 2.], *cuius iam fecimus initium*. Cf. ad h. l. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 462. — — 2) metaph. [indoles hominis, qui sustinet aliquid, die Eigenschaft dessen, der sich einer Sache unterzieht =] *confidentia, fiducia, feste Zuversicht* 2 Cor. 9, 4. de h. l. verbis τῆς καυχήσεως textu eiiciendis vid. sub καύχησις notata. — ἡ ὑ. τῆς καυχήσεως i. e. *confidentia in gloriatione conspicua* [vid. de genit. vi latius patente sub ἄζυμος observata] 2 Cor. 11, 17. — Hebr. 11, 1. de quo l. vid. πίστις p. 402 col. 2. —

(Diod. Sic. T. 4. p. 62. ed. *Bipont*. Pol. 4, 50. 10. 6, 55. 2.) — pro תּוֹחֶלֶת Ps. 38, 7. תִּקְוָה Ezech. 19, 5. — 3) = *Bestand*, *Realität*, metonym. *subiectum*, *suppositum*, *das Wesenheit Habende*, *das Wirkliche* [opponitur ita τῇ φαντασίᾳ Artemid. 3, 14. cf. *Bleeck* l. l. p. 61.] Hebr. 1, 3. ὢν — χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ sc. θεοῦ. (Ita ὑπόστασις νέφους pro: νέφος Diod. Sic. 1, 38.) — Saepius non legitur in N. T. —

Ὑποστέλλω, f. στελῶ, (ὑπό, στέλλω) 1) *subtraho*, *subduco* [ut apud Pindar. τὰ ἱστία vela], ἐμαυτόν et med. **ὑποστέλλομαι** *me subduco*, *ich ziehe mich zurück*. De hominibus παῤῥησίᾳ destitutis Gal. 2, 12. ὑπέστελλεν ἑαυτόν. Hebr. 10, 38. ἐὰν ὑποστείληται οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. (Ita οἱ ο' Habac. 2, 4. refugiendi sensu Pol. 1, 16. 10.) — 2) **ὑποστέλλομαι**, *celo*, *dissimulo*, sq. genit. rei [vid. ἐγκόπτω] Act. 20, 20. 27. Vide de his l. sub ὁ, ἡ, τό p. 358 col. 1. fin. observata. — (Diod. Sic. 13, 70. Ios. de bell. iud. 1, 20. 1. 1, 23. 3. Isocrat. Evag. c. 7. Aeschin. 37, 14. Dem. 54, ult. Plato Apol. Socrat. c. 10. ed. *Fischer*.)

Ὑποστολή, ῆς, ἡ, (ὑποστέλλω, quod v.; subductio) *indoles eius*, *qui ὑποστέλλεται*, i. e. *qui* destitutus τῇ *παῤῥησίᾳ se subducit*, ita semel in N. T. Hebr. 10, 39. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς. De quo genit. qualitatis vid. εἰμί p. 134 col. 1. init. — (ὑποστολὴν ποιεῖσθαι κακοηθείας Ios. Ant. 16, 4. 3. μεθ' ὑποστολῆς κακουργεῖν Ios. b. i. 2, 14. 2.)

Ὑποστρέφω, f. ψω, (ὑπό, στρέφω verto; retro verto, ut τοὺς ἵππους Hom. Iliad. 5, 581.) intransit. [vid. ἄγω no. 3.] *redeo*, *reverto*, *zurückgehen*, *zurückkehren* Marc. 14, 40. Luc. 2, 20. 43. 8, 37. 40. 17, 15. 18. 19, 12. 23, 48. de h. l. participiis sine copula positis vid. ἀνάγω. — v. 56. Act. 8, 28. (Palaeph. fab. 1. Xen. An. 6, 6. 38.) — sq. εἰς c. accus. *loci* Luc. 1, 56. 2, 39. 45. 4, 14. 7, 10. 8, 39. 9, 10. 10, 17. 11, 24. 24, 33. 52. Act. 1, 12. 8, 25. 13, 13. 14, 21. 21, 6. 22, 17. 23, 32. Gal. 1, 17. — pro שׁוּב Gen. 50, 18. (Ael. V. H. 1, 6.) — c. accus. *status* Act. 13, 34. ad quem l. vid. sub διαφθορά monita. — sq. ἀπό c. gen. nunc loci Luc. 4, 1. 24, 9. — nunc negotii Hebr. 7, 1. — pro שׁוּב Gen. 14, 17. — sq. ἐκ c. genit. loci Act. 12, 25. — sq. διά c. gen. loci Act. 20, 3. — Saepius non habetur in N. T.

Ὑποστρώννυμι, f. στρώσω, (ὑπό, στρώννυμι, sterno) *substerno*, sq. accus. rei, ita semel in N. T. Luc. 19, 36. — pro הִצִּיעַ Ies. 58, 5. (Ael. V. H. 9, 24. Hdian. 4, 2. 3. Xen. Cyr. 8, 8. 16 et 40.)

Ὑποταγή, ῆς, ἡ, (ὑποτάσσω quod v. propr. subordinatio) *submissio*. Quater in N. T. 2 Cor. 9, 13. cf. ad h. l. sub voc. ὁμολογία observata. — Gal. 2, 5. τῇ ὑποταγῇ, i. e. *ita*, *ut nos submitteremus illis*. Vid. de dat. modum indicante sub voc. γλῶσσα adnotata. — μανθάνω ἐν πάσῃ ὑ. 1 Tim. 2, 11. vid. ἐν p. 168 col. 2. — τέκνα — ἐν ὑ. 1 Tim. 3, 4. Vid. ἐν l. l. —

Ὑποτάσσω, τάττω, f. άξω, a. 1. ὑπέταξα; pass. **ὑποτάσσομαι**, pf. ὑποτέταγμαι, a. 2. ὑπετάγην, f. 2. ὑποταγήσομαι (ὑπό, τάσσω ordino; colloco sub aliqua re, subordino) 1) *subiicio* i. e. *subdo aliquem* vel *aliquid potestati alicuius*, ita activum Rom. 8, 20. διὰ τὸν ὑποτάξαντα. — τινί τι 1 Cor. 15, 27, 28. Phil. 3, 21. Hebr. 2, 5. 8. τὶ ὑπὸ τοὺς πόδας τινός [vid. πούς]. 1 Cor. 5, 27. Eph. 1, 22. τὶ ὑποκάτω τῶν ποδῶν τινος Hebr. 2, 8. (τὶ Hdian. 7, 2. 20.) — passivum, ut πάντα ὑποτέτακται 1 Cor. 5, 27. (Diod. Sic. 1, 55.) — τινί 1 Cor. 15, 28. Hebr. 2, 8. 1 Petr. 3, 22. — (Pal. fab. 39. Hdian. 2, 2. 19.) —

2) passivum significatione reflexiva [vid. ἀγνίζω], *subiicior* i. e. *ich unterwerfe mich* = *ich füge mich dem Willen Jemandes* Rom. 8, 20. τινί 1 Cor. 14, 32. Vide de h. l. sub voc. πνεῦμα p. 410 col. 1 monita — vel = *obsequor*, *cedo*, τινί, ut ἀλλήλοις Eph. 5, 21. 1 Petr. 5, 5. — vel: *pareo*, *obsequor* Rom. 13, 5. — 1 Cor. 14, 34 οὐκ ἐπιτρέπεται — λαλεῖν, ἀλλ' [scil. πρέπει] ὑποτάσσεσθαι. Vide de h. l. zeugmate sub αἴρω in fine observata. — τινί Luc. 2, 51. 10, 17. 20. Rom. 8, 7. 10, 3. 13, 1. Eph. 5, 22. Vide tamen de h. l. lectione *Griesb. Knapp*, *Schott*, *Harless*. — v. 24. Tit. 2, 5 9. 3, 1. Hebr. 12, 9. Iac. 4, 7. 1 Petr. 2, 13. 18. 3, 1. 5. 5, 5. (2 Macc. 9, 12.) — Saepius non extat in N. T.

Ὑποτίθημι, f. ὑποθήσω, (ὑπό, τίθημι) 1) *suppono* [ut τοὺς φοίνικας τοὺς πλεθριαίους Xen. Cyr. 7, 5. 11.] τὸν τράχηλον, *collum supponere*, sc. ὑπέρ τινος trop. *vitae periculum subeo pro aliquo* Rom. 16, 4. (eadem formula de iis, qui iugo collum supponunt Arrian. Epict. diss. 2. 26. Ael. V. H. 10, 16.) — — 2) med. **ὑποτίθεμαι**, *suppeditare mihi placet* [vid. de hac medii vi sub ἀνατίθημι notata], τινί τι, ut praecepta et vitae regulas 1 Tim. 4, 6. (Ios. Ant. 1, 3. 2. de bello iud. 2, 8. 7. Dion. Hal. Ant. 1, 86. Pol. 3, 41. 8.) Saepius non legitur in N. T.

Ὑποτρέχω, a. 2. ὑπέδραμον, (ὑπό, τρέχω) *infra cursu deferor*, sq. accus. loci [vid. ὑποπλέω], ut νησίον, ita semel in N. T. Act. 27, 16. (cursu subire Xen. Cyr. 1, 2. 12.)

Ὑποτύπωσις, εως, ἡ, (a verbo ὑποτυπόω adumbro, delineo Pol. 22, 13. 6. Hdian. 1, 6. 6.) 1) *delineatio*, *forma*, ut ὑγιαινόντων λόγων 2 Tim. 1, 3. — 2) *exemplum*, τινός *für Jemanden*, ut τῶν μελλόντων πιστεύειν 1 Tim. 1, 16. Saepius non legitur in N. T.

Ὑποφέρω, a. 2. ὑπήνεγκον, a. 1. ὑπήνεγκα, (ὑπό, φέρω) *suffero* [propr. fero rem in me vel in humeros meos sublatam, ut ὅπλα Xen. Cyr. 4, 5. 57.] metaph. i. e. *sustineo*. Ter in N. T. de malis, quae suffert aliquis, sq. accus. ut πειρασμόν 1 Cor. 10, 13. διωγμούς 2 Tim. 3, 11. λύπας 1 Petr. 2, 19. (2 Macc. 2, 28. Diod. Sic. 5, 55. Pol. 1, 1. 2.)

Ὑποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπό, χωρέω) *secedo*, bis in N. T. ut ἐν ταῖς ἐρήμοις *in loca deserta ut maneam in iis* [vid. ἐν p. 169 col. 2 fin.] Luc. 5, 16. — εἰς τόπον ἔρημον 9, 10. (Ios. de vita sua §. 29. — absolute Lucian. Ver. hist. 2. c. 32. Isaeus 84, 4.)

Ὑπωπιάζω, f. άσω, (ab ὑπώπιον ea pars faciei, quae est sub oculis; sugillo, ut sub oculis vibices et maculae luridae existant, ich schlage einem ins Gesicht, dass er braune und blaue Flecken unter den Augen davon bekommt, Gregor. Corinth. p. 288. ed. *Schäfer*. Aristoph. Pac. 539.) *obtundo*, metaph. = *excrucio*, *plagen*, *quälen*, τινά, ut precibus Luc. 18, 5. — (ita *obtundo* Terent. Adelph. 1, 2. 33.) — τὸ σῶμα = *duriter tractando obtundo*, *exerceo* 1 Cor. 9, 27. Vide quae habent ad h. l. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 162. *de Wette* epp. P. ad Cor. p. 79. — Saepius non legitur in N. T.

Ὗς, ὑός, ὁ, ἡ, *sus*, *porcus*, *porca*. Extat tantum 2 Petr. 2, 22. — pro חֲזִיר Levit. 11, 7. (Ael. V. H. 10, 5.)

Ὕσσωπος, ου, ὁ, ἡ, *hyssopus*, hebr. אֵזוֹב, genus plantae, obvium in terris occidentalibus et orientalibus. Utebantur Hebraei ramis huius plantae in conspersionibus sacris Hebr. 9, 19. — Ioh. 19, 29. ad quem locum notandum est, agi de calamo hyssopi, qualis reperitur in montibus hierosolymitanis, cuius rami extenduntur ad longitudinem cubiti. Cf. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *Ysop*. *Kuinoel* Commentar. T. 3. p. 678.

Ὑστερέω, ῶ, f. ήσω, (a comparat. ὕστερος quod vid.) 1) *posterior sum*, de iis, qui tempore posteriores sunt vel serius veniunt, absolute Hebr. 4, 1. μήποτε — δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι *dass nicht etwa* — *iemand von euch irgend meine*, *er sei zu spät gekommen*, *er habe es versäumt*. (Arrian. exp. Alex. M. 1, 18. 8. 6, 9. 3. τινός i. e. serius venio quam aliquis Isocr. Panegyr. p. 105. ed. *Lange*. — τῆς μάχης ἡμέρας πέντε Xen. An. 1, 7. 12. Pol. 9, 14. 9.) — in construct. praegn. ἀπό τινος Hebr. 12, 15. Vid. ad h. l. sub ἀπό p. 43 col. 1 init. monita coll *Böhme* ep. ad Hebr. p. 686. *Win*. p. 181. — — 2) *inferior sum*, de hominibus et rebus dignitate inferioribus, absolute 1 Cor. 12, 24. — medium significatione activa 1 Cor. 8, 8. — sq. genit. pendente a comparativi notione, quae latet in hoc vocabulo [vid. *Matth*. §. 357. et supra διαφέρω coll. *Rost* §. 108. II. 5. c.] 2 Cor. 11, 5. 12, 11. de horum l. οὐδέν, μηδέν = *in keiner Beziehung* vid. οὐδείς, μηδείς. — (ita ὑστερίζειν Xen. Mem. 3, 5. 13.) — **τί ὑστερῶ** = *in quanam re inferior sum?* *in welchem Stücke* [vid. ἀδικέω] *bin ich noch zurück?* Matth. 19, 20. — — 3) *deficio*, *desum*, *ich fehle* Marc. 10, 21. ἕν σοι ὑστερεῖ. Ioh. 2, 3. ὑστερήσαντος οἴνου. (οἱ ο' Ps. 22, 1. Dioscor. 5, 86.) — 4) ὑστερέω, et **ὑστεροῦμαι** *destituor aliqua re*, *careo aliqua re*, sq. genit. [vid. γεμίζω] Luc. 12, 35. Rom. 3, 23. — (Ios. Ant. 15,

6. 7. Pol. 2, 11. 3. Diod. Sic. 13, 110. Arrian. exped. Alex. M. 4, 13. 5. Eurip. Iphig. Aul. 1213.) Quod refertur ὑστερέω ad verba privandi et carendi, secum habet genit. et quo expressior est haec carendi significatio, tanto magis requiritur casus vid. *Lob.* ad Phryn. p. 237. 238. add. *Matth.* §. 335. — ἔν τινι [vid. ἐν p. 169 col. 1. init.] 1 Cor. 1, 7. (Similiter c. dat. simplici Thuc. 1, 134. Plato de rep. 7, 178. T. 9. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 237 coll. *Matth.* §. 400. — absolute, in locis, quorum contexta docent, agi de personis, quae destituuntur rebus ad vitam necessariis = ὑστερῶ τῶν ἐπιτηδείων i. e. *penuria laboro* Luc. 15, 14. 2 Cor. 11, 8. Phil. 4, 12. Hebr. 11, 37. (Sir. 13, 4.) Vid. quae habet de voc. ὑστερέω *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 60. 462 sqq. b. 723. — Saepius non extat in N. T.

Ὑστέρημα, τος, τό, (quod deest, dum ad iustum locum processum sit — ὑστερέω) 1) *id, quod deest, das Fehlende, defectus*, sq. genitivo rei Col. 1, 24. τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ i. e. vel: *calamitates propter Christum adhuc tolerandae*, vel: *quas secum fert res christiana.* Cf. *Win.* p. 174. — τὸ — λειτουργίας *defectus beneficii publici ad me pertinentis, quod ministrari mihi voluistis* Phil. 2, 30. 1 Thess. 3, 10. (ita οἱ ο' Iudd. 18, 10. Ps. 34, 9.) — τὸ ὑμέτερον ὑ. i. e. *defectus praesentiae vestrae* = *absentia* 1 Cor. 16, 17. — — 2) *penuria, inopia*, τινός Luc. 21, 4. 2 Cor. 8, 14. 9, 12. 11, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Ὑστέρησις, εως, ἡ, (ὑστερέω) *penuria, inopia.* Bis in N. T. Marc. 12, 44. Phil. 4, 11. καθ' ὑστέρησιν i. e. *in Folge Mangels, zufolge dessen dass ich Mangel leide.* Vide κατά p. 258 col. 1. —

Ὕστερον vid. ὕστερος.

Ὕστερος, α, ον, comparativus [positivi incogniti cf. *Buttm.* gram. max. §. 69.] *posterior, posterius, subsequens*, a) universe 1 Tim. 4, 1. ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες. — οἱ ο' pro אחרון 1 Chron. 29, 29. (Diod. Sic. 14, 25. Pol. 2, 41. 9. Xen. Mem. 2, 6. 7.) — b) neutr. ὕστερον, adverb. [vid. ἀκριβής] sq. genit. [vid. κρείττων] *später als Jemand* i. e. *post aliquem* Matth. 22, 27. Luc. 20, 32. (Xen. H. G. 3, 2. 21.) — absolute: *post, postea, tandem, zuletzt* Matth. 4, 2. 21, 29. 32. 37. 25, 11. 26, 60. Marc. 16, 14. Luc. 4, 2. Ioh. 13, 36. Hebr. 12, 2. (Pol. 3, 49. 1. Lucian. D. D. 4, 4. Ael. V. H. 5, 13. Xen. Symp. 1, 14.) Saepius non legitur in N. T.

Ὑφαντός, ή, όν, (ὑφαίνω texo) *textus, contextus.* Semel in N. T. Ioh. 19, 23. χιτὼν — ὑφαντὸς δι' ὅλου. — pro ארג Exod. 39, 21. (Anthol. gr. T. I. p. 159. ed. *Iacobs.* Ios. Ant. 3, 7. 4. Thuc. 2, 97.)

Ὑψηλός, ή, όν, (ὕψι, ὕψος) 1) *altus, a, um,* comparat. ὑψηλότερος, α, ον, *altior, us*, ut ὄρος Matth. 4, 8. 17, 1. Marc. 9, 2. Luc. 4, 5. Apoc. 21, 10. — τεῖχος ὑψηλόν Apoc. 21, 12. — οἱ ο': πόλεις ὑψηλαί pro בצור Nehem. 9, 25. (Ael. V. H. 8, 11. Artemid. 2, 68. Lucian. bis accus. §. 2. Xen. Mem. 3, 4. 25. compar. 3, 8. 9.) — ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν [vid. κρείττων] γενόμενος *altior coelis factus* Hebr. 7, 26. coll. Eph. 4, 10. Hebr. 4, 14. Cf. ad h. l. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 333. *Bleeck* Vol. 2. b. p. 405 et 6. — μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ *brachio alto* i. e. *brachio elato, mit hochaufgeschwungenem Arme* trop. pro: *fortiter, potenter, cum vi* Act. 13, 17. — pro יד רמה Ies. 26, 11. זרוע נטויה Exod. 6, 6. 2 Regg. 17, 36. — τὰ ὑψηλά = *regiones altae* ex dicendi et statuendi ratione iudaica = *coelum* Hebr. 1, 3. de h. l. verbis ἐν ὑψηλοῖς separatis a verbo καθίζειν vid. ἄγγελος. — ita τὸ ὑψηλόν et hebr. מרום de coelo Ps. 93, 4. Ies. 32, 15. 33, 5. — — 2) metaph. *eximius, insignis* Luc. 16, 15. τὸ ἐν ἀνθρώποις [vid. ἐν p. 173 col. 1. init.] ὑψηλόν. — φρονεῖν τὰ ὑψηλά *alta spirare, hoch hinaus wollen*, de superbientibus Rom. 12, 16. — ita pro גבהה 1 Sam. 12, 2. — Saepius non extat in N. T.

Ὑψηλότερος, v. ὑψηλός.

Ὑψηλοφρονέω, ῶ, f. ήσω, (ὑψηλός, φρονέω) *alta spiro, hoch hinaus wollen*, de superbientibus bis in N. T. Rom. 12, 20. 1 Tim. 6, 27.

Ὕψιστος, η, ον, *excelsissimus, altissimus* [superlativus formatus a substant. ὕψος altitudo cf. *Matth.* §. 133. *Fischer* ad Well. T. 2. p. 108. vel ab adverbio ὕψι, ὕψου cf. *Buttm.* §. 68. not. 1. gram. max. §. 69.] a) propr. τὰ ὕψιστα [propr. regiones altissimae] i. e. *coelum* Matth. 21, 9. Marc. 11, 10. Luc. 2, 14. 19, 38. — pro מרומים Iob. 16, 9. (ὕψιστον ὄρος Hdian. 3, 3. 2.) — b) metaph. *summus*, ita, ut sit cognomen Dei in summo quippe coelorum ex opinione Iudaeorum residentis vel maiestate summi Marc. 5, 7. Luc. 1, 32. 35. 76. 6, 35. 8, 28. Act. 7, 48. 16, 17. Hebr. 7, 1. — (Sir. 41, 8. 43, 12. 2 Macc. 3, 31. ita de Iove Pindar. Nem. Od. 1, 90. Diog. Laërt. 8, c. 1.) — Saepius non reperitur in N. T.

Ὕψος, εος, ους, τό, (ὕψι) *altitudo, die Höhe* a) propr. a) de mensura Eph. 3, 18. Apoc. 21, 6. (Diod. Sic. 3, 43. Hdian. 1, 5. 4. Xen. Mem. 3, 4. 7.) — b) de loco: *locus altus*, dicitur ita in N. T. *coelum*, ut ἀναβὰς εἰς ὕψος Eph. 4, 18. ἀνατολὴ item δύναμις ἐξ ὕψους Luc. 1, 78. 24, 49. — Ita pro מרום Ps. 18, 17. — c) metaph. pro: *dignitas* Iac. 1, 9. — pro מרום Iob. 5, 11. (1 Macc. 1, 40. Hdian. 1, 13. 12.) — Saepius non legitur in N. T.

Ὑψόω, ῶ, f. ώσω, (ὕψος) *in altum tollo* [Anthol. gr. 4. p. 18. ed. *Iacobs.*] a) proprie, sq. accus. ut ὄφιν Ioh. 3, 14. — de Iesu in cruce suspendendo, ita in verbis: οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου Ioh. 3, 14. 8, 28. — de Iesu post crucis supplicium in coelum et ad maiestatem summam evehendo Ioh. 12, 34. et additis ἐκ τῆς γῆς v. 32. — — b) metaph. vel pro: *eveho aliquem ad dignitatem et felicitatem*, sq. accus. Matth. 11, 23 et Luc. 10, 15. καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα. — Luc. 1, 52. Act. 13, 17. 2 Cor. 11, 7. Iac. 4, 10. 1 Petr. 5, 6. (Sir. 15, 5. Col. 5, 26. 12.) — q. accus. pers. et dat. adminiculi [vid. ἀναιρέω] Act. 2, 35. — sq. duplici accus. uno obiecti, altero praedicati [vid. ἀποδείκνυμι] Act. 5, 31. — vel pro: *praeclare de aliquo sentio, laudibus effero*, sq. accus. pers. Matth. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. — Saepius non legitur in N. T.

Ὕψωμα, τος, τό, (ὑψόω) *id quod altum* vel *exaltatum est, res alta.* Bis in N. T. a) de rebus, quae castelli, valli, turris instar exsurgentes resistendi vi excellunt 2 Cor. 10, 5. — b) uti θάνατος, ζωή, ἄγγελοι, ἀρχαί aliaque, ita et ὕψωμα et βάθος in *omnium* rerum notione exaggeratione commemorantur sic, ut vocabulis ὕψωμα *coelum*, βάθος *terra* significetur Rom. 8, 39. Cf. ad h. l. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 224 — 226. —

Φ.

Φάγος, ου, ὁ, (φάγω) *homo edax*, i. e. *qui φαγὸς esse solet et perpetuo cibum supra modum appetit, ein Fresser* [cf. de hoc voc. paroxytono *Lob.* ad Phryn. p. 434. et de φαγός, quo significatur homo, qui semel nimio cibo se ingurgitat, a vocab. φάγος discrimine *Fritzsche* Ev. Marc. p. 790 sqq.], ita bis in N. T. Matth. 11, 19. Luc. 7, 34. —

Φάγω vid. ἐσθίω.

Φαιλόνης, ου, ὁ, [metathesis vocis φαινόλης, ut legitur Artemid. 2, 3. 5, 59. Cf. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 596. *Buttm.* §. 18, not. 2. gram max. §. 20, not. 5. *Matth.* §. 16, 2. c. Scribitur etiam φαιλώνης, φελώνης] *paenula*, pallii genus, quo utebantur Veteres in itineribus, *Reisemantel, Regenmantel.* Semel in N. T. 2 Tim. 4, 13. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kleider.*

Φαίνω, f. φανῶ, I) significatione transitiva: 1) *in lucem profero, ostendo, conspiciendum praebeo*, legitur ita in N. T. nonnisi passivum φαίνομαι, a. 2. ἐφάνην, f. 2. p. φανήσομαι et [1 Petr. 4, 18.] φανοῦμαι, *ich erscheine, appareo, in conspectum prodeo* vel *venio* [cf. *Passow* sub h. v. *Matth.* §. 253. *Buttm.* §. 101. gr. max. §. 114. *Rost* §. 84 sub φαίνω], a) de personis, ut ἠλίας ἐφάνη Luc. 9, 8. ὁ ἀσεβής — ποῦ φανεῖται 1 Petr. 4, 18 coll. Prov. 11, 18. — iunct. c. nominat. praedicati, *ich erscheine als der und der* [vid. αἴρω, βασίλισσα], ut ἀδόκιμος 2 Cor. 13, 7. (πιθανός Cebet. tab. c. 5. πονηρός Xen. Cyr. 1, 4. 19.) — φαίνομαί τινι *in conspectum alicuius venio, appareo alicui* Matth. 1, 20. 2, 13. 19. Marc. 16, 9. (Lucian. Dial. Deorr. 20, 6. Xen. Cyr. 2, 4. 5.) — addito nominat. praedicati, ut δίκαιος Matth. 23, 28. (Lucian. Dial. Mort. 29, 2.) — νηστεύων Matth. 6, 16. 18. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 1. Dial. Mort. 23, 5.) — abest nominat. praedicati, ut προσευχόμενος, e contextu facile cognoscendus Matth. 6, 5. — c. adverb. οὕτως *also, in diesem Lichte* et addito ἐν τῷ ἰσραήλ i. e. *inter Israelitas* Matth. 9, 33. Vide οὕτω p. 268 col. 1. (Xen. Cyr. 2, 4. 5.) — b) de rebus, ut τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια Matth. 13, 26. — hinc φαινόμενα, *res sensibus obviae* Hebr. 11, 3. — sq. ἐν c. dat. ad locum pertinente Apoc. 18, 23. — sq. nominat. praedicati, ut ὡραῖος Matth. 23, 27. — ἡ ἁμαρτία φαίνεται ἁμαρτία *die Sünde erscheint als Sünde* Rom. 7, 13. (Hdian. 3, 14. 15.) — de rebus in coelo, in aëre conspiciendis, ut ὁ φαινόμενος ἀστήρ Matth. 2, 7. — 24, 27. 30. Iac. 4, 14. (Xen. Cyr. 1, 6. 1.) — — 2) refertur φαίνομαι ad mentem vel mentis oculos et vires [dem geistigen Auge oder dem Urtheile erscheinen] = *videor*, sq. dat. pers. et nominat. praedicati, ut τί φαίνεται ὑμῖν Marc. 14, 64. (3 Esr. 2, 24. φαίνεται Cebet. tab. c. 39. Hom. Od. 1, 318. Aristoph. Eccl. v. 870. Dem. 1267, 10.) — sq. ἐνώπιόν τινος [ex hebr. = dat. simplici, vid. ἐνώπιον p. 178 col. 1.] et nominat. praedicati Luc. 24, 11. — — 3) *luceo, ich scheine, leuchte* [Lucian. Dial. Deorr. 4, 5. Xen. Symp. 1, 9.] Phil. 2, 15. quo loco luminibus comparantur homines, cognitione et morum castitate excellentes.

II) activum φαίνω, intrans. *luceo, splendeo, ich leuchte, scheine*,

a) propr. ut ὁ ἥλιος φαίνει Apoc. 1, 16. — 2 Petr. 1, 19. — Apoc. 8, 12. ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ, τὸ τρίτον αὐτῆς, quo loco epexegeseos ergo additur τὸ τρίτον αὐτῆς = *ut tertia pars diei luce sua careat*, vel *zum dritten Theile*. — additur dat. commodi Apoc. 21, 23. — (σελάνα, φαῖνε καλόν Theocrit. idyll. 2, 11.) — b) ut, qui cognitione mentisque castitate excellunt, luci comparantur, ita iidem, quatenus aliorum mentes melioris cognitionis luce collustrant, dicuntur φαίνειν Ioh. 1, 5. 5, 35. — c) τὸ φῶς φαίνειν dicitur per imaginem, ubi homines gaudent melioris cognitionis luce 1 Ioh. 2, 8. — Saepius non extat in N. T.

Φάλεκ, ὁ, *Phaleg*, nomen proprium hebr. viri Luc. 3, 35.

Φανερός, ά, όν, (φαίνω) *manifestus*, φανερός εἰμι *manifestus sum, notus sum, cognoscor* Act. 4, 16. Gal. 5, 19. — ἐν αὐτοῖς i. e. *in animis eorum* [vid. ἐν p. 170 col. 1.] Rom. 1, 19. — ἐν τούτῳ = *daran* 1 Ioh. 3, 10. — εἰς φανερὸν ἐλθεῖν *manifestari* Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. ὃ οὐ [quo l. e codd. restituendum esse ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ monent *Win.* p. 275. *Fritzsche* Ev. Marc. p. 180 coll. *Bornem.* Schol. p. 52.] — ἔλθῃ. — φανερὸς γίνομαι *innotesco, pateo* Marc. 6, 14. Act. 7, 13. 1 Cor. 3, 13. 14, 25. — ἐν ὑμῖν = *inter vos* 1 Cor. 11, 19. ἐν πᾶσιν 1 Tim. 4, 15. — de verbis Phil. 1, 13. vid. ἐν p. 171 col. 1. fin. — φανερὸν ποιεῖν τινα *manifestum reddere aliquem* i. e. *divulgare facta alicuius* Matth. 12, 16 et Marc. 3, 12. (1 Macc. 15, 9. Diod. Sic. 1, 10. Pol. 10, 8. 14. Xen. Mem. 3, 9. 2.) — ἐν τῷ φανερῷ *in publico, in conspectu omnium* scil. quando iudex redibit Messias Matth. 6, 4. 6. [18.] — (Xen. Cyr. 8, 1. 31.) — ὁ ἐν φανερῷ ἰουδαῖος, ἡ ἐν φ. περιτομή Rom. 2, 28. Vid. ἐν p. 167 col. 2. — Saepius non extat in N. T.

Φανερόω, ῶ, f. ώσω, (φανερός) *manifesto, manifestum reddo, patefacio*, sive factis, sive dictis, sive quocunque alio modo; φανερόομαι, οῦμαι *manifestus reddor, patefio, appareo* a) sq. accus. *rei*, ut τὰς βουλάς 1 Cor. 4, 5. — Marc. 4, 22. Ioh. 2, 11. 3, 21. — addito ἐν τινι = *an Jemandem* [vid. ἐν p. 173 col. 2 init.] 9, 3. — Rom. 3, 21. 14 vel 16, 25. 2 Cor. 7, 12. Eph. 5, 13 bis. cf. ad h. l. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 465 — 470. coll. *Win.* p. 235. — Col. 4, 4. τὴν ὁδόν τινος i. e. *viam ad aliquid* [de quo genit. obiecti vid. ἀγάπη] Hebr. 9, 8. — Apoc. 3, 18. 15, 4. — τινί τι Ioh. 17, 6. Col. 1, 26. quo l. si a participio fit transitus ad verbum finitum, vid. sub ἀποκαταλλάσσω monita. — Rom. 1, 19. quo l. cogitatione adde: τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ. — Ita גִּלָּה sq. accus. rei et לְ Ier. 33, 6. — τὶ διά τινος ἐν τινι sc. τόπῳ 2 Cor. 2, 14. — τὶ διά τινος 2 Tim. 1, 10. — τὶ ἐν τινι, *aliquid per aliquid* [vid. ἐν p. 172 col. 2.] Tit. 1, 3. — additur ἐν c. dat. rei, in qua continetur nota rei = an etwas [vid. ἐν p. 172 col. 1.] 1 Ioh. 4, 9. 2 Cor. 4, 10. — in interrogat. indir. 1 Ioh. 3, 2. — — b) sq. accus. *person.* i. e. *conspiciendum praebeo aliquem*, passivum: φανεροῦμαι, perf. pass. et a. 1. p. *in conspectum venio, appareo, ich werde sichtbar, ich erscheine* aa) universe Col. 3, 4. 1 Petr. 5, 4. 1 Ioh. 1, 2. 2, 28. 3, 5. — sq. dat. pers. Marc. 16, 14. Ioh. 21, 14. — addito ἐν c. dat. rei, qua circumdatus vel indutus est aliquis [vid. ἐν p. 165 col. 2.] Marc. 16, 12. Col. 3, 4. 1 Tim. 3, 16. — addito ἐπί c. genit. loci Ioh. 21, 1. — sq. ἔμπροσθεν c. genit. rei 2 Cor. 5, 10. — sq. διά c. genit. rei, qua efficitur aliquid Hebr. 9, 26. — sq. διά τινα 1 Petr. 1, 20. — c. εἰς finali 1 Ioh. 3, 8. — — bb) *facio, ut innotescat aliquis*, passivum: *innotesco*, τινά τινι Ioh. 1, 31. 7, 4. — sq. ὅτι, ut φανερούμενοι, ὅτι ἐστὲ — χριστοῦ = φανερὸν γάρ ἐστι, ὅτι ἐστὲ — χριστοῦ 2 Cor. 3, 3. — 1 Ioh. 2, 19. — πεφανέρωμαί τινι i. e. *innotui et notus sum alicui* 2 Cor. 5, 11. — ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν *in euren Gewissen*, sens. *apud vos, in animis vestris* 2 Cor. 5, 11. Vid. ἐν p. 170 col. 1. — sq. εἴς τινα = *in Bezug auf Jem.* 2 Cor. 11, 6. — Saepius non extat in N. T.

Φανερῶς, adv. *manifesto*. Ter in N. T. iunct. c. vv. eundi, ut ἀναβαίνειν, εἰσέρχεσθαι = *palam* Marc. 1, 45. Ioh. 7, 10. (λέγειν Hdian. 5, 8. 8. Dem. 479, 9.) — c. verbis videndi, ut ἰδεῖν = *clare, perspicue* Act. 10, 3. (Thuc. 1, 87.) —

Φανέρωσις, εως, ἡ, (φανερόω) *manifestatio*, bis in N. T. ut τῆς ἀληθείας 2 Cor. 4, 2. τοῦ πνεύματος 1 Cor. 12, 7. ἑκάστῳ — πνεύματος i. e. *cuivis facultas et occasio datur spiritus divini in se operantis manifestandi.*

Φανός, οῦ, ὁ, (vox serioris aevi cf. *Lob.* ad Phryn. p. 59. — a φαίνω) *fax, lucerna*. Semel in N. T. Ioh. 18, 3. (Artemid. 5, 20. Xen. Lac. 5, 7.)

Φανουήλ, ὁ, *Phanuel*, nom. propr. viri Luc. 2, 36.

Φαντάζω, (φαίνω) *apparere facio, conspiciendum praebeo*; passiv. φαντάζομαι, *appareo, conspicior*. Semel in N. T. Hebr. 12, 21. τὸ φανταζόμενον, substantive [vid. ἀδικέω] *visum, spectaculum*. (Anthol. gr. T. I. p. 14. ed. *Iacobs*. Diod. Sic. 1, 17. Hdian. 8, 3. 21. Plato Phileb. §. 114. p. 160. ed. *Stallbaum*.) De verbi huius significationibus vid. *Creuzer* ad Plotin. de pulcritud. p. 135 sq.

Φαντασία, ας, ἡ, (φαντάζω, quod vid.; demonstratio) *ostentatio*, de pompa vel apparatu splendido semel in N. T. Act. 25, 23. — (Diod. Sic. 12, 83. Pol. 10, 40. 6.)

Φάντασμα, τος, τό, (φαντάζω, quod v.) *visum, eine Erscheinung*, de spectro bis in N. T. Matth. 14, 26. Marc. 6, 49. (de varii generis visis legitur Ios. Ant. 1, 20. 2. 5, 6. 1. Artemid. 1, 2. Macrob. Somn. Scip. 1. c. 3. Plin. Epist. 7, 27.)

Φάραγξ, αγγος, ἡ, *confragosa vallis, hiatus terrae*. Legitur tantum Luc. 3, 5. — pro גַּיְא Ies. 40, 4. עֵמֶק Ios. 15, 7. (Diod. Sic. 3, 36. Ael. V. H. 13, 1. Polyb. 3, 52. 8. Xen. H. G. 7, 2. 13.)

Φαραώ, ὁ, *Pharao*, commune nomen [Ios. Ant. 8, 6, 2.] regum aegyptiacorum antiquiorum. Act. 7, 10. ἐναντίον φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου quo l. verba βασ. αἰγ. faciunt appositionem nominis φαραώ. [Eiusdem appositionis exempla habent Eur. Or. v. 342. Aeschyl. Pers. v. 5.] — v. 13. 21. Rom. 9, 17. Hebr. 11, 24. — Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Pharao*.

Φαρές, ὁ, *Phares*, nom. propr. viri Matth. 1, 3. Luc. 3, 33.

Φαρισαῖος, **ου, ὁ,** ***Pharisaeus, sectae Pharisaeorum addictus;*** **nomen huius sectae ut alii a פָּרַשׁ** ***explanavit,*** **alii פָּרַשׁ** ***separavit,*** **repetunt, ita Iesu aetate Pharisaeorum alii disciplinam Hillelis, alii scholam Schammai, alii alios secuti sunt. Dogmata quod attinet, libros quidem V. T. religionis iudaicae fontes habebant, multum tamen tribuentes traditioni vel** *παραδόσεσι* **pertinentibus maxime ad ritus externos, ut lotiones, ieiunia, eleemosynas distribuendas, paganorum et portitorum fugam, preces prolixiores et similia Matth. 6, 5. 9, 11. 23, 5. 14. Marc. 7, 4. 15, 4. Luc. 18, 12 coll. Ios. Ant. 17, 2. — et ut iidem Pharisaei severissimi erant legis mosaicae interpretes, ita haud raro verba Mosis premebant Matth. 5, 31. 43. 12, 1. 19, 3. 23, 23. — Quid mirum, quod plebecula rudis et vulgus externa tantum respiciens maxime eos admiraretur, deveneraretur lubentiusque quam Sadducaeos sequeretur? Ios. Ant. 13, 10. 17, 2. de bell. iud. 1, 5. 2. — Ex eorundem sententia eorum, quae fiunt in hoc mundo, pleraque a fato repetenda sunt, neque tamen ita, ut omnis voluntatis humanae libertas tollatur, et uti animum hominis immortalem esse iudicabant, ita corporis etiam mortui in vitam restitutionem expectabant,** *μετεμψύχωσιν* **adeo, ut multis visum est, admittebant Ios. Ant. 13, 5 et 10. 17, 2. 18, 1. 2, 1. 3, 8. de bell. iud. 2, 8. — In multis quidem sectae Pharisaeorum addictis Iesus taxavit simulandi studium atque animi improbitatem Matth. 23, 14. Luc. 16, 14. neque tamen defuisse, qui animi sinceritate et infucato virtutis studio sese commendarent, testes sunt loci Matth. 27, 51. Luc. 2, 25. Act. 6, 31.**

Φαρμακεία, **ας, ἡ, (a** *φαρμακεύω* **medicinam do; medicatio, usus et largitio medicamentorum Xen. Mem. 4, 2. 17.)** ***veneficium*** **[Pol. 6, 13. 4.] pro:** ***incantationes, artes magicae,*** **quas daemonum ope fieri opinata est antiquitas Gal. 5, 20. Cf. ad h. l.** ***Win.*** **ep. P. ad Gal. p. 125.** ***Meyer*** **ep. P. ad Gal. p. 193.** ***de Wette*** **ad h. l. — Alii proprie h. l. dici monent. Vid.** ***Win. Meyer, de Wette*** **l. l. — Apoc. 9, 21. 18, 23. — pro לְהָטִים Exod. 7, 11. 12. כְּשָׁפִים Ies. 47, 9. 12. (Hdot. 7, 114.** ***veneficium*** **Cicer. in Catil. 2. c. 1.)**

Φαρμακεύς, **έως, ὁ, (etiam** *φαρμακός, φαρμακευτής* **v.** ***Lob.*** **ad Phryn. p. 316. — a** *φάρμακον*, **medicamentum; propr. qui medicamenta conficit)** *veneficus.* **Legitur tantum Apoc. 21, 8. sed variat h. l. lectio. Vid.** ***Griesb., Schott, Knapp.*** **(Lucian. Dial. Deorr. 13, 1.)**

Φαρμακός, **ου, ὁ, ἡ, i. q.** *φαρμακεύς* **quod v. Bis in N. T. Apoc. 21, 8. 22, 15.**

Φάσις, **εως, ἡ, (***φημί* **dico)** ***dictio, indicium.*** **Extat tantum Act. 21, 31. — (Histor. Susann. v. 55. Dem. 793, 16.) „***κοινῶς δὲ φάσεις ἐκαλοῦντο πᾶσαι αἱ μηνύσεις τῶν λανθανόντων ἀδικημάτων***“ Pollux 8, c. 6. §. 47.**

Φάσκω, **impf.** *ἔφασκον* **(***φημί***)** ***dictito, vorgeben*** **[cf.** ***Buttm.*** **§. 97 not. **. gr. max. §. 109. not. 2.** ***Fritzsche*** **ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 66.] de personis falso aliquid praedicantibus vel perhibentibus aliquid, ter in N. T. seq. nunc accus. c. inf. Act. 24, 9. 25, 19. (Xen. Mem. 4, 8. 1.) — seq. nominat. c. infinitivo idem subiectum habente [vid.** *βούλομαι* **p. 75 col. 1.] Rom. 1, 22. (Xen. Lac. 2, 1.) —**

Φάτνη, **ης, ἡ,** ***praesepe, Krippe.*** **Quater in N. T. Luc. 2, 12. 16. 13, 15. — (Xen. Cyr. 3, 3. 26. et de re eq. 4, 1.) —** *οἱ ο'* **pro אֵבוּס Iob. 39, 9 vel 12. Ies. 1, 3.**

Φαῦλος, **η, ον, (vilis Xen. Mem. 1, 6. 2. Herodian. 4, 12. 4. — Tulit hoc adiect. eadem fata, quae nostrum** ***schlecht,*** **quod olim** ***simplicem*** **denotabat et laudi magis quam convicio inserviebat. Ita praeeunte Ruhnk. ad Tim. p. 268 sq.** ***Frotscher*** **Xen. Hieron. p. 125. sub** *φαῦλος***)** ***malus, improbus.*** **Quater in N. T. Ioh. 3, 20.** *ὁ φαῦλα πράσσων.* **5, 29.** *οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες.* **Tit. 2, 8. Iac. 3, 16. In locis Rom. 9, 11. si pro** *κακόν* **praeferendum esse iudicarunt** ***Griesb.*** **et** ***Meyer*** **[ep. P. ad Rom. p. 208.]** ***Fritzsche*** **aeque atque 2 Cor. 5, 10. retinendum esse** *κακόν* **existimat. Cf.** ***Fritzsche*** **ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 297 coll.** ***Meyer*** **ep. P. ad Cor. 2. p. 88. — pro עַוְלָה Prov. 22, 8. (Sir. 20, 16. Diod. Sic. 1, 2. Pol. 4, 45. 1. Cebet. tab. c. 39. Xen. Mem. 2, 3. 17.)**

Φέγγος, εος, ους, τό, (φάω, φαίνω) splend**or, lux.** Ter in N. T. Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. Luc. 11, 33. — **pro** אוֹר Iob. 22, 27. נֹגַהּ Ioel. 2, 10. (Dem. 1394, 18. Xen. Mem. 1, 2. 22.)

Φείδομαι, f. εἴσομαι, a. 1. ἐφεισάμην, **verb. dep. med.** [cf. *Buttm.* gram. max. §. 114.] 1) *parco,* **a) sq. genit.** [cf. *Matth.* §. 348. *Rost* §. 109, 4. b. *Buttm.* §. 119.] ut *τοῦ ποιμνίου* Act. 20, 29. — Rom. 8, 32. 11, 21. 1 Cor. 7, 28. 2 Cor. 1, 23. 2 Petr. 2, 4. de h. l. anacolutho vid. *Win.* p. 493. — v. 5. — sine casu 2 Cor. 13, 2. — pro חָמַל 1 Sam. 15, 3. חוּס Neh. 13, 22. (Anthol. gr. T. 4. p. 50. ed. *Iacobs.* Dion. Hal. Ant. 5, 10. Ael. V. H. 3, 48. Xen. Mem. 1, 2. 22. Cyr. 4, 2. 1.) — 2) *abstineo* 2 Cor. 12, 6. *φείδομαι δὲ* sc. *τοῦ καυχᾶσθαι.* (sq. gen. Hdian. 2, 9. 18. 7, 9. 22. Xen. Cyr. 3, 2. 28.) — Saepius non legitur in N. T.

Φειδομένως, **adv. (a** *φείδομαι*, **quod v.)** *parce.* **Bis in N. T. 2 Cor. 9, 6.**

Φελόνης, **ου, ὁ, v.** *φαιλόνης.*

Φέρω, **f.** *οἴσω*, **a. 1.** *ἤνεγκα*, **a. 2.** *ἤνεγκον* **[de huius v. aoristis vid.** ***Win.*** **p. 84.** ***Fritzsche*** **Ev. Marc. p. 670.** ***Buttm.*** **gram. max. §. 114 sub v.** *φέρω* **coll.** ***Rost*** **p. 417] 1)** ***fero, ich trage,*** **a) sq. acc.** *rei* **aa) proprie i. e. de re, quam quis corpore suo bajulat, ut** *ἀρώματα* **Luc. 24, 1.** *μίγμα σμύρνης* **Ioh. 19, 39.** *τὸν σταυρὸν ὄπισθέν τινος* **Luc. 23, 26. (Xen. Mem. 3, 13. 6.) — bb) tropice i. e. seq. accus. nominis rem molestam, cui, uti oneri vires superanti, ferendae impar est aliquis, significantis, ubi Lat.** ***fero, perfero, tolero,*** **nos:** ***tragen, ertragen,*** **ut** *τὸ διαστελλόμενον* **Hebr. 12, 20.** *βλάσφημον κρίσιν* **2 Petr. 2, 11. (***τὴν ὠμότητά τινος καὶ τυραννίδα* **Ios. Ant. 17, 13. 2.** *τὴν πρόσοψίν τινος* **Lucian. Dial. Deorr. 2, 3.** *ὀργήν τινος* **Ael. V. H. 9, 33.** *ψύχη καὶ θάλπη* **Xen. Ant. 3, 1. 23.) —** *τὸν ὀνειδισμὸν χριστοῦ* **Hebr. 13, 13. (***τὴν κατάγνωσιν τοῦ θανάτου* **Xen. Mem. 4, 8. 2.) — cc) ex usu graecitatis serioris [vid.** ***Passow*** **Vol. 2. p. 1313.] pro:** ***curam gero, prospicio, guberno,*** **ita** *φέρων τε τὰ πάντα* **Hebr. 1, 3. (ita** *φέρειν τὴν πόλιν* **Plut. vit. Lucull. c. 6. coll. Senec. ep. 31. „Deus ille maximus potentissimusque** *vehit* **omnia.“ Similiter qui satisfacere possunt personis vel rebus opem et alimenta postulantibus dicuntur** *φέρειν τινά* **vel** *τι*, *οἱ ο'* **Num. 11, 14. Deut. 1, 9. Xen. Ages. 1, 20.) cf. ad h. l.** ***Böhme, Bleek.*** **— b) seq. accus.** ***personae*** **[proprie, ita de gubernatore navis, navigio ferente vel vehente aliquem, ut** *καίσαρα φέρεις καὶ τὴν καίσαρος τύχην* **Plut. de fortun. Roman. c. 6.] metaph. pro:** ***mores alicuius*** **[vel ineptos Lucian. Necyomant. §. 18. vel duros Xen. Mem. 2, 2. 10. 2, 3. 5.] malos et perversos** ***tolero neque eum obiurgo aut coërceo*** **Rom. 9, 22. quo l. additur** *ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ* **vid.** *ἐκ* **p. 166 col. 1. — Cf.** ***Fritzsche*** **ep. ad Rom. Vol. 2. p. 337. — c) adiuncta notione** ***celeritatis et motus vehementioris*** *φέρεσθαι* **dicuntur tum personae, tum res, quae vi aliena, sive extrinsecus sive intus operante, loco vel statu, quo sunt, moventur = Lat.** ***ferri.*** **Ita de navigantibus, qui maris fluctibus ac vento feruntur i. e.** ***huc illuc iactantur*** **Act. 27, 15. (***αἱ δ' ἐφέροντο κακῇ ἀνέμοιο θυέλλῃ* **Hom. Od. 10, 54. — ita** ***ferri*** **Cic. Orat. c. 23. Quinctil. Instit. 12, 10.) — de** *πνοῇ βιαίᾳ*, **quae** ***fertur*** **i. e.** ***ruit*** **per aëra Act. 2, 2. (***διὰ τοῦ πνεύματος πολλοῦ φερομένου* **Diog. Laërt. X. 104. §. 25.** *ἵπποις φέρεσθαι πρός τινα* **Ios. Ant. 7, 8. 3. activ.** *φέρειν πόντονδε θύελλα κλαίοντας* **Hom. Od. 10, 48.) —** *ἡ φωνή — ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσα* ***vox coelitus delata*** **vel** ***subito deveniens*** **2 Petr. 1, 18.** *ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης* **concise pro:** *ἐξ οὐρανοῦ ὑπὸ τ. μ. δόξης* **v. 17. — de personis intus [ut** *τοῖς θυμοῖς* **Ios. bell. iud. 6, 5. 2.** *τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ ἐλπίδι τινος* **Xen. Mem. 2, 1. 4.] agitatis** *ἐπί τι* **ad aliquid, trop. pro:** ***summo*** **vel** ***alacri studio convertor*** **s.** ***me converto ad aliquid*** **Hebr. 6, 1. (***ἐπὶ τὸ πειθαρχεῖν* **Pol. 36, 8. 6. coll. Pol. 5, 26. 6. Xen. Venat. 3, 10.) —**

2) ***affero, ich bringe, bringe herzu, bringe her,*** **a) sq. acc.** *pers.*, **ut** *τινὰ πρός τινα* **Marc. 1, 32. 9, 17. 19, 20. —** *τινά τινι* ***alicui aliquem*** **Marc. 7, 32. 8, 22. addito** *ὧδε* **Matth. 17, 17. —** *τινὰ ἐπὶ κλίνης* **Luc. 5, 18. —** *τινά* **Marc. 2, 3. — Act. 5, 16. de huius l. plur.** *φέροντες* **relato ad singularem collect.** *πλῆθος* **vid. sub** *αἰνέω* **notata. — b) sq. acc.** ***rei,*** **ut** *τὸν μόσχον* **Luc. 15, 23. 2 Tim. 4, 13. (Xen. Cyr. 2, 2.**

9.) — τινί τι Matth. 14, 11. Marc. 12, 15. (Xen. Cyr. 2, 4. 1.) — addito ὧδε Matth. 14, 18. — loci ex ubertate dicendi sub ἀνίστημι notata Ioh. 20, 27 bis. — τὶ ἐπὶ πίνακι Matth. 14, 11. Marc. 6, 28. — abest accus. rei e contextu facile cognoscendus Marc. 12, 16. Ioh. 2, 8. φέρω τινί scil. aquam haustam Ioh. 2, 8. τινὶ φαγεῖν 4, 33. de quo infinit. finali vid. ἄγω. — φέρω ἀπό τινος scil. τι [vid. ἀπό p. 43 col. 2.] Ioh. 21, 10. — Formulae notandae: φέρω ταύτην τὴν διδαχήν, vel προφητείαν = *nuntiando affero* 2 Ioh. v. 10. 2 Petr. 1, 21. (τῶν δ' ἱερείων φερόντων νίκην i. e. extis victoriam nuntiantibus Diod. Sic. 13, 97.) — ἡ φερομένη τινὶ χάρις *gratia quae affertur alicui* 1 Petr. 1, 13. de h. l. particip. praesenti posito de re proxime futura vid. αἴρω p. 11 col. 2. — (φ. τινὶ συμφοράν Hdian. 5, 6. 22.) —

3) *profero, hervorbringen*, ut καρπόν Ioh. 12, 24. 15, 2 ter. v. 4. 5. 8. 15. (Ael. V. H. 3, 18. Xen. Mem. 2, 1. 28.) — abest accus. καρπούς e contextu facile cognoscendus Marc. 4, 8. (ὅσα γῆ φέρει Hdian. 4, 2. 16. Plut. de fortuna Roman. c. 4.)

4) *duco, ich führe* a) de personis, item de bestiis, quas ducit aliquis, sq. accus. et ἐπί c. accus. loci Marc. 15, 22. Act. 14, 13. — sq. ὅπου Ioh. 21, 18. — — b) de via ducente εἰς τόπον τινά Act. 12, 10. (Diod. Sic. 14, 48. Cebet. tab. c. 12. Dem. 1155, 13. Xen. Cyr. 5, 4. 41.) — Saepius non extat in N. T.

Φεύγω, f. ξομαι, a. 2. ἔφυγον, *fugio* i. e. *celeriter abeo*, a) de personis Matth. 8, 33. 26, 56. Marc. 5, 14. 14, 50. Luc. 8, 34. Ioh. 10, 12. 13. Act. 7, 29. (Hdian. 8, 1. 9. Lucian. D. D. 14, 3. Xen. An. 1, 10. 11.) — sq. ἀπό c. genit. loci, *weg von* [vid. ἀπό p. 42 col. 2 init.] Marc. 16, 8. — (Xen. Cyr. 7, 2. 4.) — vel c. genit. pers. Marc. 14, 52. Ioh. 10, 5. Iac. 4, 7. (Xen. Mem. 2, 6. 31. Plat. Phaedon. c. 10. ed. *Fischer*.) — sq. εἰς c. accus. loci Matth. 2, 13. 10, 23. Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. Apoc. 12, 6. — (Xen. Mem. 1, 2. 24.) — sq. ἐπί c. accus. loci, ut ἐπὶ τὰ ὄρη Matth. 24, 16. (Xen. Ages. 2, 11.) — τί, it. τινά i. e. *effugio aliquid* vel *aliquem* Hebr. 11, 34. 12, 25. scil. τὸν λαλοῦντα. (Hom. Il. 2, 401.) — b) de rebus celeriter evanescentibus Apoc. 16, 20. addito ἀπὸ προσώπου τινός i. e. *vi adspectus alicuius* [vid. ἀπό p. 45 col. 1 init.] Apoc. 20, 11. — c) in constructione praegnanti [vid. ἐκ p. 147 col. 2 fin.] φ. ἀπό τινος *fugiendo discedere ab aliqua re* i. e. *effugere aliquid, einer Sache entrinnen* Matth. 3, 7. 23, 33. Luc. 3, 7. — metaph. *vito, aversor*, sq. accus. rei, ut τὴν πορνείαν 1 Cor. 6, 18. 1 Tim. 6, 11. — 2 Tim. 2, 22. (Hdian. 7, 8. 13. Dem. 498, penult. Xen. Cyr. 8, 1. 31.) — sq. ἀπό τινος, ut ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας 1 Cor. 10, 14. — Apoc. 9, 6. φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν i. e. *der Tod wird sie verschmähen, nicht haben wollen*. Ita qui pugnantes morti sese obiiciunt, neque tamen succumbunt, dicere solent: der Tod mochte mich nicht. — Saepius non habetur in N. T.

Φῆλιξ, ικος, ὁ, *Felix*, procurator Iudaeae ordine XI^mus, insignitur nominibus Claudii et Antonii, quod esset libertus Claudii imperatoris et matris eius Antoninae. Auctoribus Iosepho et Tacito fratrem habuit Pallantem, libertum Antoniae; ad procuratoris dignitatem evectus teste Tacito per omnem saevitiam ac libidinem ius regium servili ingenio exercuit. In matrimonio habuit primum Drusillam, neptim Cleopatrae et Antonii, postea aliam Drusillam, filiam Herodis Agrippae, ex qua filium habuit Agrippam, in montis Vesuvii eruptione interemtum. Multum et vehementer Felice Procuratore Iudaea perturbabatur latrociniis, sicariorum insidiis, impostorum, Messine nomen ementium, fraudibus et machinationibus. Paulum Apostolum captivum tradidit Festo successori; Felicem denique ipsum a Iudaeis Caesareensibus accusatum Nero imperator absolvit. Act. 23, 24. 26. 24, 3. 22. 24. 25. 27. 25, 14. Cf. Tacit. Hist. 5, 9. idem Annal. 12, 54. Sueton. vit. Claud. c. 28. Ios. Ant. 20, 1 et 7 et 8. de bell. iud. 2, 13.

Φήμη, ης, ἡ, *fama*. Bis in N. T. Matth. 9, 26. Luc. 4, 4. (Diod. Sic 2, 16. Ael. V. H. 3, 25. Pol. 6, 52. 11. Hdian. 1, 4. 19. Dem. 417, 2.)

Φημί, a. 2. ἔφην, *dico* a) universe Matth. 26, 34. 61. Luc. 7, 44. 22, 58. Act. 8, 36. 10, 28. 30. 31. 16, 30. 37. 17, 22. 19, 35. 22, 2. 23, 17. 18. 34. 25, 5. 22. 24. 26, 1. 24. 32. 1 Cor. 7, 29. 10, 15. 19. 15, 50. (Hdian. 5, 6. 9. Xen. Mem. 1, 2. 45.) — b) in media oratione et cum verba alterius afferuntur: *inquam, aio* vid. *Sturz* Lex. Xen. sub φημί no. 16. — Matth. 14, 8. Act. 23, 35. 25, 5. 22. 26, 25. (Xen. Oec. 9, 14. Mem. 3, 11. 15.) — abest in talibus interdum vel: quod afferuntur verba N. T. et loquens quasi inducitur scriptura sacra aut ἡ γραφή [cf. *Win.* p. 229. 526.] 1 Cor. 6, 16. Hebr. 8, 5. — vel imperson. legitur = *man sagt, heisst es* [vid. αἴρω p. 11 col. 1 fin.] 2 Cor. 10, 10. — c) de respondentibus Matth. 4, 7. 13, 28. 29. 17, 26. 19, 21. 21, 27. 25, 21. 23. 27, 11. 65. Marc. 14, 29. Luc. 7, 40. 44. 22, 70. Ioh. 1, 23. 9, 38. Act. 2, 38. 7, 2. 10, 30. 22, 27. 28. 23, 5. 26, 25. 28. (Xen. Mem. 1, 2. 41—46.) — addito ἀποκριθείς *antwortend erwiedern* Matth. 8, 8. Luc. 23, 3. — d) de affirmantibus Rom. 3, 8. (Diod. Sic. 1, 90. 2, 1. Hdian. 2, 8. 8. Xen. Oec. 10, 4.) — e) de interrogantibus Matth. 27, 23. Act. 16, 30. 21, 37. (Xen. Mem. 1, 2. 41—46.) —

Φῆστος, ου, ὁ, *Festus*, Porcius, procurator Iudaeae, ordine duodecimus, Felicis successor, qui, causa cognita, Paulum captivum Romam dimisit. Act. 24, 26. 25, 1. 4. 9. 12. 13. 14. 22—24. 26. 24. 25. 32 coll. Ios. Ant. 20, 8. de bell. iud. 2, 13.

Φθάνω, f. φθάσω, a. 1. ἔφθασα, 1) *praevenio, anteverto, prior venio, quam alter* sq. accus. [cf. Matth. §. 412, 4. *Herm.* ad Vig. p. 763 sqq.] 1 Thess. 4, 15. οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας, *sens. nos, qui in vita superstites sumus Messia redeunte, nullo modo priores ad eum venirmus, quam illi, qui mortui iam sunt eo redeunte*. (Plut. apophth. lacon. Mor. 2. p. 105. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. 3, 1. 19.) — 2) ex usu graecitatis senescentis verborum acumina obtundentis [vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 356 sq.] = *venio, pervenio*, a) de personis, sq ἄχρι c. genit. pers. i. e. *usque ad egionem* vel *urbem alicuius* 2 Cor. 10, 14. — sq. εἰς c. accus. rei [propr. Xen. Cyr. 5, 4. 9. Anthol. gr. Vol. 2. p. 121. ed. *Iacobs.*] = *assequor aliquid* Rom. 9, 31. Phil. 3, 16. (ἐπί τι Aeschin. 89, 14.) — b) de rebus, sq. ἐπί τινα [vid. ἐπί p. 189 col. 1 fin.] Matth. 12, 28. Luc. 11, 20. — 1 Thess. 2, 16. De h. l. aor. ad rem futuram pertinente vid. sub ἄν p. 23 col. 2 init. observata. (οἱ ο' Dan. 4, 25. Cohel. 8, 14.) — Saepius non extat in N. T.

Φθαρτός, ή, όν, (φθείρω) *corruptibilis, corruptioni obnoxius, zerstörbar*. Quinquies in N. T. ut στέφανος 1 Cor. 9, 25. τὸ φθαρτόν sc. σῶμα 1 Cor. 15, 53. 54. — φθαρτά i. e. *res caducae* 1 Petr. 1, 18. quo l. vocabulo φθαρτοῖς explicationis ergo additur: ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ. cf. *Win.* p. 215. — σπορὰ φθαρτή 1 Petr. 1, 22. — φθαρτὸς ἄνθρωπος i. e. *homo mortalis* Rom. 1, 20. (Sap. 9, 15. 2 Macc. 7, 16.) Saepius non legitur in N. T.

Φθέγγομαι, γξομαι, dep. med. (sonum emitto, *D'Orville* ad Chariton. p. 409.) *dico, verba facio*. Ter in N. T. Act. 4, 18. de h. l. infinit. c. artic. substantivi vim habente vid. βλέπω. (Xen. Cyr. 7, 3. 11.) — ἐν c. dat. admin. [vid. ἐν p. 172 col. 2.] 2 Petr. 2, 16. (c. dat. adminiculi simplici Philostr. vit. Sophist. 1, 16. 13.) — c. acc. rei 2 Petr. 2, 18. (Sir. 13, 22. Lucian. D. D. 4, 8. Dem. 405, 14.)

Φθείρω, f. φθερῶ, a. 1. ἔφθειρα, a. 2. p. ἐφθάρην, *perdo, corrumpo*, a) sorte, τινά i. e. *deterioris conditionis facio aliquem* 2 Cor. 7, 2. — φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός *perdet hunc Deus* i. e. *puniet* 1 Cor. 7, 13. De lusu verborum φθείρει, φθερεῖ vid. sub ἁμαρτία notata. — b) qua mores = *depravo, corrumpo, τί*, ut ἤθη χρηστά 1 Cor. 15, 33. τὰ νοήματα ἀπό τινος i. e. *corrumpendo abalieno ab aliquo* [vid. ἀπό p. 43 init.] 2 Cor. 11, 6. de verbis Eph. 4, 22. vid. κατά p. 257 col. 2. — τὸν ναὸν τ. θεοῦ 1 Cor. 3, 17. (Diod. Sic. 16, 54. Xen. Mem. 1, 5. 3.) Saepius non extat in N. T.

Φθινοπωρινός, ή, όν, (φθίνω, decresco, ad finem vergo et ὀπώρα auctumnus) *auctumnalis, ad auctumnum pertinens* [propr. Pol. 6, 51. 4.] Extat tantum Iud. v. 12. quo loco quaenam sint arbores auctumnales, ipse auctor explicat, addens: ἄκαρπα et adumbrantur hoc nomine doctores falsi vel homines nullius frugis δένδρα φθινοπωρινά.

Φθόγγος, ου, ὁ, (φθέγγομαι) *sonus*. Bis in N. T. de sono instrumenti musici 1 Cor. 14, 7. — (Sap. 19, 18. Philostr. vit. Apollon. 5. c. 21.) — de magistrorum res messianas divulgantium *voce* Rom. 10, 18. verbis Ps. 19, 5. quibus designatur sonus concentusque coelorum Dei maiestatem celebrantium, ad causam christianam translatis.

Φθονέω, ῶ, f. ήσω, (φθόνος) *invideo*. Legitur tantum sq. dat. personae [vid. ξενίζω] Gal. 5, 26. — (Hdian. 3, 2. 6. Pol. 6, 58. 5. Xen. Mem. 3, 5. 16.)

Φθόνος, ου, ὁ, *invidia, Neid, Missgunst*. Novies in N. T. Matth. 27, 18. Marc. 15, 10 Rom. 1, 29. de h. l. paronomasia vid. ἀσύνθετος. — Gal. 5, 21. Phil. 1, 15. 1 Tim. 6, 4. Tit. 3, 3. Iac. 4, 5. 1 Petr. 2, 1. (1 Macc. 8, 16. Diod. Sic. 3, 57. Pol. 6, 9. 1. Xen. Mem. 3, 9. 8.)

Φθορά, ᾶς, ἡ, (φθείρω, corrumpo; corruptio, ut σώματος Dion. Hal. Ant. 2, 25.) 1) *interitus, pernicies* Gal. 6, 8. Col. 2, 22. — pro שַׁחַת Ion. 2, 7. (Diod. Sic. 1, 10 et 28. Hdian. 1, 12. 2. Thuc. 2, 47.) — 2) *mors* i. e. *das Sterben*, ut ζῶα — γεγεννημένα — εἰς φθοράν i. e. *ut moriantur* vel *trucidentur* 2 Petr. 2, 12. (Artemid. 1, 78. Xen. Cyr. 7, 5. 64.) — ἡ δουλεία τῆς φθορᾶς *servitus, quae in morte* vel *interitu cernitur* [de quo genit. appositionis vid. ἀπαρχή] Rom. 8, 21. — σπείρεται ἐν φθορᾷ [vid. ἐν p. 167 col. 2 fin.] 1 Cor. 15, 42. — ἡ φθορά pro: τὸ φθαρτόν v. 50. — 3) metaph. *perversitas, mores corrupti* 2 Petr. 1, 4. 2, 12. ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται. — v. 19. (Sap. 14, 12. 25.) Saepius non extat in N. T.

Φιάλη, ης, ἡ, *phiala, Schaale* Apoc. 5, 8. 15, 7. 16. 16, 1—4. 8. 10. 12. 17. 17, 1. 21, 9. — οἱ ο' pro מִזְרָק Num. 4, 14. — Esse hanc formam atticam, observavit post Moerid. p. 389. Moschopul. περὶ σχ. p. 120. *Plank* de natura et indole orationis gr. N. T. p. 26.

Φιλάγαθος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, *boni et recti amans, virtuti amicus*. Semel in N. T. Tit. 1, 8. — (Sap. 7, 22. Plut. praecept. coniugal. c. 17.)

Φιλαδέλφεια, ας, ἡ, *Philadelphia*, urbs secunda Lydiae, sita ad montem Tmoli, exstructa et nominata a rege Pergami, Attalo Philadelpho, ao. urbis Romae conditae 600. Haeredem cum scripsisset Attalus populum rom. post mortem eius [u. c. 621.] cum regno pergameno imperio rom. adscripta est. Appellatur hodie: *Alahshar, Allakschir*. Apoc. 1, 11. 3, 7. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub v. h.

Φιλαδελφία, ας, ἡ, (φιλάδελφος) *amor erga fratres* [propr. Lucian. Dial. Deorr. 26, 3.] sensu christiano: *amor mutuus, quem Christianus Christiano debet*, v. ἀδελφός. Rom. 12, 10. 1 Thess. 4, 9. Hebr. 13, 1. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 1, 7.

Φιλάδελφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος, ἀδελφός) *fratris amans* [propr. 2 Macc. 15, 14. Diod. Sic. 3, 56. Plut. quaest. rom. 17. Xen. Mem. 2, 3. 17.] sensu christiano: *Iesu cultor Iesu cultores amans*; semel in N. T. 1 Petr. 3, 8. vid. φιλαδελφία.

Φίλανδρος, ου, ἡ, (φιλέω, ἀνήρ) *amans mariti*. Legitur tantum Tit. 2, 4. (Plut. praecept. coniug. 28. Anthol. gr. T. 4. p. 276. *Iacobs*.)

Φιλανθρωπία, ας, ἡ, (φιλάνθρωπος) *amor erga homines, humanitas*. Bis in N. T. Act. 28, 2. Tit. 3, 4. (2 Macc. 4, 22. Diod. Sic. 3, 53. Pol 28, 15. 11. Hdian. 2, 3. 16. Ael. V. H. 2, 4. Xen. Cyr. 1, 4. 1.)

Φιλανθρώπως, adv. (φιλάνθρωπος) *humane, humaniter*. Legitur tantum Act. 27, 3. (2 Macc. 9, 27. Pol. 1, 68. 13. Dem. 411, 10.)

Φιλαργυρία, ας, ἡ, (φιλάργυρος) *argenti* i. e. *pecuniae amor, avaritia*. Semel in N. T. 1 Tim. 6, 10. — (Diod. Sic. 5, 26. Cebet. tab. c. 23. Hdian. 6, 9. 17. Pol. 9, 25. 4.)

Φιλάργυρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος, ἄργυρος) *argenti* i. e. *pecuniae amans, avarus*. Bis in N. T. Luc. 16, 14. 2 Tim. 3, 2. (Ael. V. H. 9, 1. Xen. Mem. 3, 1. 10. Ios. de Maccab. c. 3.)

Φίλαυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος, αὐτός) *sui amans*. Legitur tantum 2 Tim. 3, 2. de h. l. asyndeto vid. ἀδικέω. (Plut. vit. Arat. c. 1. Aristot. de rep. 2, 5.)

Φιλέω, ῶ, f. ήσω, (φίλος) 1) *amo, ich liebe*, a) sq. accus. pers. Matth. 10, 37. Ioh. 5, 20. 11, 3. 36. 15, 19. — 16, 27. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε i. e. *weil ihr mich geliebt habt und noch liebt*. De qua vi praeteriti vid. sub ἀγαπάω monita. — Ioh. 20, 2. 21, 15—17. 1 Cor. 16, 22. Tit. 3, 15. Apoc. 3, 19. — pro אָהַב Gen. 37, 3. (Hdian. 1, 5. 12. Lucian. Dial. Deorr. 2, 2. Dem. 660, ult. Xen. Mem. 3, 7. 9.) — b) sq. accus. rei = *delector*, ut πρωτοκλισίαν Matth. 23, 6. Luc. 20, 46. Apoc. 22, 15. — pro אָהַב Prov. 29, 3. (Sap. 8, 2. Xen. Oec. 20, 29.) — de verbis Ioh. 12, 25. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ubi nostrates: *qui vitae suae parcit* vel *qui vitae suae conservandae studet*, ex Orientalium ingenio indicandis vid. sub μισέω p. 321 col. 1 init. monita. — c) sq. infinit. [cf. *Win.* p. 37. *Pass.* Vol. 2. p. 1386.] ut Lat. *amo facere aliquid* pro: *lubenter facio* Matth. 6, 5. φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς προσεύχεσθαι = *lubenter in Synagogis preces faciunt*. Ita pro hebr. אָהַב sq. לְ c. inf. Ies. 56, 10. (Sir. 16, 33. Ael. V. H. 14, 37. hinc Graecis φιλεῖν pro: εἰωθέναι Hdian. 1, 2. 8. Artemid. 2, 20. Dion. Hal. Ant. 7, 56. Pol. 4, 2. 11. Xen. de mag. equit. 7, 9.) — 2) *osculor* [propr. ore amorem significo], sq. accus. Matth. 26, 48. Marc. 14, 14. Luc. 22, 47. Ita οἱ ο' pro נָשַׁק Gen. 27, 26. 27. (Tob. 6, 25. Arrian. exped. Alex. M. 4, 11. Plut. praecept. coniug. 10. Lucian. Dial. Deorr. 4, 1. Ael. V. H. 9, 26. Xen. Mem. 3, 11. 10.) Saepius non legitur in N. T.

Φίλη, ης, ἡ, *amica*. Legitur tantum Luc. 15, 9. (Xen. Mem. 2, 1. 23. 3, 11. 16.)

Φιλήδονος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος, ἡδονή) *voluptatis amans*. Extat tantum 2 Tim. 3, 4. (Pol. 40, 6. 11. Plutarch. praecept. coniug. 17.)

Φίλημα, τος, τό, *osculum* (φιλέω quod v.) Septies in N. T. Luc. 7, 45. 22, 48. — οἱ ο' pro נְשִׁיקָה Prov. 27, 6. Cantic. 1, 2. De osculo apud Hebraeos cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Kuss*. (Lucian. Dial. Deorr. 5, 2. Xen. Mem. 1, 3. 8 et Symp. 5, 7.) — de osculo Christianorum sacro [cf. *Win.* l. l. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 329.] φίλημα ἅγιον Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. Item φίλημα ἀγάπης appellatur 1 Petr. 5, 14.

Φιλήμων, ονος, ὁ, *Philemon*, nom. propr. viri Colossensis, opera Pauli religionis christianae notitia imbuti, in cuius aedibus Christiani Colossenses convenire solebant. Litteras ad eum dedit Paulus, reconciliaturus eum servo cuidem fugitivo, Onesimo. — Quae de Philemone, Colossensium episcopo, religionis causa Neronis iussu trucidato, commemorantur, traditioni debentur, fide vero historica destituuntur. Philem. v. 1.

Φίλητος, ου, ὁ, *Philetus*, nom. propr. viri Paulo adversantis 2 Tim. 2, 17. De huius nominis accentu vid. ad τύχικος observata.

Φιλία, ας, ἡ, (φίλος) *amor, amicitia*. Semel in N. T. sq. genit. obiecti = *zu etwas* [vid. ἀγάπη], amicitia *cum* aliquo, ut τοῦ κόσμου Iac. 4, 4. — pro אַהֲבָה Prov. 10, 12. 15, 17. (Diod. Sic. 3, 54. Ael. V. H. 12, 1. Dem. 19. penult. Xen. Mem. 2, 3. 4.)

Φιλιππήσιος, ου, ὁ, *Philippensis*. Phil. 4, 15.

Φίλιπποι, ων, οἱ, [de quo plur. vid. ἄζυμος] *Philippi*, urbs Macedoniae proconsularis, in finibus Thraciae, inter Apolloniam et Amphipolin sita, a colonia, quam huc deduxerat Octavianus Act. 16, 12. κολωνία, a iuribus vero et privilegiis, quibus fruebatur, πρώτη τῆς Μακεδονίας appellatur. Philipporum nomen accepit a Philippo, rege Macedonum, patre Alexandri M. cum olim Crenides et Datos appellata fuerit. Cives huius urbis Pauli opera religionis christianae notitia imbuti prae ceteris amore Pauli et liberalitate erga eundem excelluisse, testatur epistola, quam ad illos dedit. Act. 16, 12. 20, 6. Phil. 1, 1. 1 Thess. 2, 2. coll. Diod. Sic 16, 3 et 8. Dio Cass. 51, 4. Plin. H. N. 4, 11. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Φίλιππος, ου, ὁ, *Philippus*, nomen propr. 1) unius ex 12 Iesu apostolis Matth. 10, 3 Marc. 3, 18. Luc. 6, 14. Ioh. 1, 45—49. 6, 5. 7 12, 12. 13. 14, 8 sqq. Act. 1, 13. — — 2) unius ex 7 diaconis ecclesiae hierosolymitanae primaevae. Samaritanos religionem christianam docentis et lavacro sacro initiantis cubicularium reginae Aethiopicae Act. 8, 5. 21, 8. — 3) unius e filiis Herodis M neque tamen illius, qui tetrarchae nomine praefuit Ituraeae et Trachonitidi, sed alterius, quem susceperat Herodes M. ex Mariamne et qui exheredatus a patre vitam privatus transegit. Eidem frater Herodes Antipas uxorem, quam ha-

buit, Herodiaden rapuit Matth. 14, 3. Marc. 6, 17. coll. Ios. Ant. 17, 1. — 4) filius Herodis M. ex Cleopatra natus, Romae cum Archelao fratre educatus, et post patris mortem tetrarcha Batanaeae, Gaulonitidos, Trachonitidos et Ituraeae constitutis Matth. 16, 13. Marc. 8, 27. Luc. 3, 1.

Φιλόθεος, ου, ὁ, ἡ, *Dei amans*. Legitur tantum 2 Tim. 3, 4. (Diod. Sic. 1, 95.)

Φιλόλογος, ου, ὁ, *Philologus*. Nom. propr. viri Rom. 16, 15.

Φιλονεικία, ας, ἡ, (φιλέω, νεῖκος rixa; altercandi studium, aemulatio Xen. Cyr. 7, 1. 9.) *contentio*. Semel in N. T. Luc. 22, 24. — (Ael. V. H. 13, 44. Pol. 5, 93. 9. Thuc. 8, 76.)

Φιλόνεικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φιλέω, νεῖκος rixa) *contentiosus*. Semel in N. T. 1 Cor. 11, 16. (Pol. fragm. gr. 115. Hdian. 4, 4. 2. Xen. de re eq. 9, 8.)

Φιλοξενία, ας, ἡ, (φιλέω, ξένος quod v.) *amor erga peregrinos, hospitalitas*. Bis in N. T. Rom. 12, 13. Hebr. 13, 2. (Pol. 4, 20. 1.)

Φιλόξενος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φιλέω, ξένος) *peregrinorum amans, hospitalis*. Ter in N. T. 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 1 Petr. 5, 9. (Xen. H. G. 6, 1. 3.)

Φιλοπρωτεύω, f. εύσω, (φιλέω, πρωτεύω primus sum) *primus esse amo* vel *cupio, principatum affecto*. Semel in N. T. 3 Ioh. v. 9. (adiectiv. φιλόπρωτος habet Pol. fragm. gr. 115. Artemid. 2, 33.)

Φίλος, ου, ὁ, *amicus* a) de hominibus, qui bene alicui cupiunt vel cui alii bene cupiunt Luc. 7, 6. 11, 5. 6. 8. 12, 4. 14, 12. 15, 6. 29. 16, 9. 21, 16. 23, 17. Ioh. 3, 29. 11, 1. 13 — 15, 15. 19, 12. Act. 10, 24. 19, 31. 27, 3. Iac. 2, 23. 3 Ioh. v. 15. (Pol. 1, 44. 1. Dem. 113, 27. Xen. Mem. 2, 5. 4.) — b) de sodalibus Matth. 11, 19. Luc. 7, 34. (similiter de sociis Xen. Ages. 2, 30. — c) de iis, qui delectantur aliqua re, φίλος τοῦ κόσμου. Iac. 4, 4. v. φιλέω. — d) in blanda compellatione Luc. 14, 10. — Saepius non reperitur in N. T.

Φιλοσοφία, ας, ἡ, (a φίλος et σοφός, propr. amor vel studium sapientiae) *scientia* vel *sapientia subtilior*, dicitur in N. T. de subtiliore religionis iudaicae scientia, pertinente tum ad librorum V. T. interpretationem, tum ad τὰς παραδόσεις et cultum externum seu de theologia iudaica Col. 2, 8. de h. l. καί in verbis καὶ κενῆς ἀπάτης explicandi vel amplificandi vim habente vid. καί p. 247 col. 2. (Similiter Pharisaeorum, Sadducaeorum et Essenorum opiniones de rebus div. φιλοσοφία appellantur apud Ios. Ant. 18, 1. 1. bell. iud. 2, 8. 2. De scientia rerum divinarum et humanarum Xen. Symp. 1, 5. Aeschin. Dial. Socr. 2, 22. Hdian. 1, 2. 6. De Chaldaeorum doctrina et sapientia Diod. Sic. 2, 29.)

Φιλόσοφος, ου, ὁ, *Philosophus, ein Philosoph*. Semel in N. T. Act. 17, 18. (Aeschin. Dial. Socr. 3, 17 et 20. Xen. Mem. 1, 2. 31. Hdian. 1, 9. 6.)

Φιλόστοργος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φιλέω, στοργή tener amor) *tenero affectu alios prosequens, zärtlich liebend*. Extat tantum Rom. 12, 10. τῇ φιλαδελφίᾳ [cf. de hoc dat. sub ἀγαλλιάω monita] εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι. (Marc. Antonin. 1, 9. Athen. 13, p. 555. D. Xen. Cyr. 1, 3. 2.)

Φιλότεκνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φιλέω, τέκνον) *liberos amans*. Semel in N. T. Tit. 2, 4. (Etymol. M. 794, 22. Plut. T. 3. p. 673. ed. *Reisk*.)

Φιλοτιμέομαι, οῦμαι, dep. passiv. (φιλότιμος, honoris amans; honoris studiosus sum) *honorem in aliqua re pono et summo studio eam tracto, ambitiose et studiose curo aliquid, ich betreibe etwas so, dass ich meine Ehre darin suche*, ita ter in N. T. sq. infinit. Rom. 15, 20. 2 Cor. 5, 9. 1 Thess. 4, 11. (Diod. Sic. 2, 7. 3, 17. 4, 83. Ael. V. H. 9, 29. Xen. Mem. 2, 6. 11.)

Φιλοφρόνως, adv. (φιλόφρων) *benigne, amice*. Semel in N. T. Act. 28, 7. — (2 Macc. 3, 9. Diod. Sic. 11, 56. Ios. b. i. 6, 2. 2. Xen. Cyr. 5, 5. 32.)

Φιλόφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φίλος, φρήν) *amica et benevola mente praeditus*. Ita codd. 1 Petr. 3, 8. vid. *Griesb. Schott, Knapp*. (Xen. Mem. 3, 1. 6.)

Φιμόω, ῶ, f. ώσω, (φιμός capistrum Aeschin. 9, 9.) 1) *capistro os obduro*, sq. accus. 1 Cor. 9, 9 et 1 Tim. 5, 18. verba Deut. 25, 4. ubi pro חָסַם. De h. l. fut. vid. ἀγαπάω. — 2) metaph. *obmutescere* vel *silere facio*, φιμόομαι, οῦμαι, *obmutesco*. a) de personis ad silentium redigentibus aliquem Matth. 22, 12. ὁ δὲ ἐφιμώθη. v. 34. ἐφίμωσε τοὺς σαδδουκαίους. Marc. 1, 25. et Luc. 4, 35. φιμώθητι. 1 Petr. 2, 15. φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. (Ios. de bell. iud. 1. prooem. 5. 1, 22. 3. Lucian. de mort. Peregr. 15.) — b) de vento et maris fluctibus sedatis Marc. 4, 39. πεφίμωσο, *sei ruhig*. De h. l. perfecto statum durantem indicante vid. ἀγαπάω. — (Ios. de Macc. c. 2.) Saepius non reperitur in N. T.

Φλέγων, οντος, ὁ, *Phlegon*, nomen propr. viri Rom. 16, 14.

Φλογίζω, f. ίσω, (a φλόξ, γός, ἡ, flamma) *incendo, accendo* [propr. Sir. 3, 30. οἱ ο' Ps. 97, 3.] metaph. pro: *vehementer incito*, ut nostrates: *in Feuer und Flammen setzen*. Bis in N. T. Iac. 3, 6. De h. l. praesenti vid. sub δαμάζω notata coll. *Theile* ep. Iacob. p. 180. —

Φλόξ, γός, ἡ, *flamma* Luc. 16, 24. ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. — φλὸξ πυρός, item πῦρ φλογός [vid. πῦρ] Act. 7, 30. Apoc. 1, 14. 2, 18. 19, 12. — 2 Thess. 1, 8. (Sir. 8, 10. Diod. Sic. 20, 65. Ael. V. H. 5, 6. Xen. Symp. 2, 24.) — pro לַהַב Ies. 29, 6. — de fulminibus Hebr. 1, 7. — pro לֹהֵט Ps. 104, 4. — Saepius non legitur in N. T.

Φλυαρέω, ῶ, f. ήσω, (φλύαρος) *nugor, nugas profero*. Legitur tantum 3 Ioh. v. 10. (Aeschin. Dial. Socr. 2, 16. Xen. An. 3, 1. 26.)

Φλύαρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φλύω, ebullio) *nugator, garrula*. Legitur tantum 1 Tim. 5, 13. (Artemid. 1. prooem. Aeschin. Dial. Socr. 3, 18.)

Φοβερός, ά, όν, (φοβέω) *formidabilis, terribilis, horrendus*. Ter in N. T. Hebr. 10, 27. 31. 12, 21. — pro נוֹרָא Deut. 1, 19. אָיֹם Habac. 1, 7. דְּחִיל Dan. 2, 31. (Sir. 43, 29. 2 Macc. 1, 24. Lucian. Dial. Deorr. 19, 1. Dem. 505, 12. Xen. An. 5, 2. 23.)

Φοβέω, ῶ, fut. ήσω, (φόβος) *terrorem incutio, ich setze in Furcht und Schrecken* [Xen. Cyr. 5, 5. 11.] passivum: φοβέομαι, οῦμαι, a. 1. p. ἐφοβήθην, f. 1. p. φοβηθήσομαι 1) *metus mihi incutitur, ich gerathe in Furcht oder Schrecken*, i. e. *metuo, timeo, ich fürchte, ich fürchte mich, ich erschrecke*, sive quod mala imminere puto, sive quod rerum insolitarum admiratione tangor, sive quod, quae laeta accidisse audio, an vera sint, dubitatio animum subit a) absolute i. e. sine casu nominis Matth. 10, 31. 14, 27. 30. 17, 7. 25, 25. 28, 5. 10. Marc. 5, 15. 33. 36. 6, 50. 10, 32. 16, 8. Luc. 1, 13. 30. 2, 10. 5, 10. 8, 25. 35. 50. 9, 34. 12, 7. 32. Ioh. 6, 19. 20. 12, 15. Act. 16, 38. 18, 9. 22, 29. 27, 24. Rom. 11, 20. Hebr. 13, 6. 1 Ioh. 4, 18. Apoc. 1, 17. — pro יָרֵא Gen. 15, 1. 50, 19. (Hdian. 1, 13. 8. Ael. V. H. 3, 43. Xen. Cyr. 1, 4. 19. 2, 1. 3.) — addito adv. ut σφόδρα Matth. 17, 6. 27, 54. vel μᾶλλον Ioh. 19, 8. 8. — addito nomine coniugato vel synonymo, ut πτόησις, cui si insuper adiungitur adiectivum, adverbiascit, ut φόβον μέγαν φοβεῖσθαι = *valde timere* Marc. 4, 41. Luc. 2, 9. — μηδεμίαν πτόησιν φοβ. = *nihil prorsus mihi metuo* 1 Petr. 3, 6. — Vide de hoc accus. sub ἀγαπάω observata. — — b) sq. accus. [vid. ἐλεέω init.] nunc *personae* = *metuo aliquem, metuo mihi ab aliquo* Matth. 10, 26. 28. 14, 5. 21, 26. 46. Marc. 11, 18. 32. quo l. si ab orat. directa ad obliquam fit transitus vid. ἀκούω et *Fritzsche* Ev. Marc. p. 496. — 12, 12. Luc. 12, 5 ter. 19, 21. 20, 19. 22, 2. Ioh. 9, 22. Act. 5, 26. 9, 26. Rom. 13, 3. — abest τὴν ἐξουσίαν v. 4 coll. v. 3. — Gal. 2, 12. (Plut. vit. Galb. c. 15. Xen. Hier. 2, 18.) — nunc *rei*, ut τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως = *nihil mali sibi metuebat a regis mandato violato* Hebr. 11, 23. τὸ θυμόν τινος v. 27. — (Diod. Sic. 20, 10. Plut. vit. Galb. c. 22. Lucian. D. D. 19, 3. Xen. H. G. 4, 4. 8.) — **φόβον τινός**, *metuo mihi ab aliquo* [propr. tangor metu, exeunte ab aliquo] 1 Petr. 3, 14. — alii: *metuo minas alicuius*. — φοβοῦμαι μηδέν = [φοβοῦμαι φοβερὸν μηδέν vid. ἀδικέω τινά τι] *nullo modo* [vid. μηδείς p. 100.] Apoc. 2, 10. — (Xen. Cyr. 2, 4. 22.) — c) sq. ἀπό τινος [= φοβεῖσθαι φόβον ἀπό τινος angor metu, exeunte ab aliquo vel quem affert aliquis, cuius ansam praebet aliquis. Vid. ἀπό

p. 45 col. 1 med. et *Fretscher* ind. ad Xen. Hier. sub ἀπό] *metuo aliquem* vel *propter aliquem, ich fürchte mich vor Jemandem* Matth. 10, 28. Luc. 12, 4. — ita pro חָתַת sq. מִן Ier. 10, 2. vel מִפְּנֵי Ier. 1, 17. יָרֵא sq. מִן Levit. 26, 2. sq. מִפְּנֵי Ier. 1, 8. — (Exempla graeca habes sub ἀπό l. l.) — d) sq. μή [vid. μή p. 318 col. 2.] Act. 27, 17. — (Hdian. 1, 14. 27. Xen. Cyr. 1, 6. 10. Thuc. 1, 36.) — sq. μήπως Act. 27, 29. 2 Cor. 11, 3. 12, 20. Gal. 4, 11. — item μήποτε Hebr. 4, 1. Vide de h. l. φοβηθῶμεν — βλέπωμεν μετὰ φόβου, sub μήποτε p. 320 col. 1. notata.

2) *vereor*, sq. accus. *ich scheue mich vor Jemandem* Luc. 23, 40. — Ita pro יָרֵא Exod. 1, 17. 14, 31. — sq. inf. aor. *vereor* i. e. *dubito facere aliquid*, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου Matth. 1, 20. — 2, 22. Marc. 9, 32. Luc. 9, 45. (Plut. vit. Galb. c. 27. Xen. An. 1, 3. 17. Cyr. 8, 7. 15.)

3) *vereor* i. e. *revereor*, *veneror* sq. accus. a) universe Marc. 6, 20. — ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα Eph. 5, 33. — ita pro יָרֵא Levit. 19, 3. Ies. 4, 14. (Plut. Vit. Galb. c. 3. Hdian. 3, 13. 6.) — τὸν θεόν, item τὸν κύριον. Luc. 1, 50. 18, 2. 4. Col. 3, 22. 1 Petr. 2, 17. Apoc. 11, 18. 14, 7. 15, 4. τίς οὐ μὴ φοβηθῇ σε. Vide de h. l. coniunct. sub ἀπολύω monita. — Apoc. 19, 5. — iunctum c. nominibus *pietatis* notionem includentibus Act. 10, 2. 22. 35. — ubi agitur de proselytis Act. 13, 16. 26. — Saepius non legitur in N. T.

Φόβητρον, ου, τό, (φοβέω) *terriculamentum*. Semel in N. T. Luc. 21, 11. — pro חָגָּא Ies. 19, 17. (Anthol. gr. T. 3. p. 45. ed. *Iacobs*. Eur. Phoen. 1266.)

Φόβος, ου, ὁ, 1) *metus*, *timor*, *terror* a) proprie, ita ὁ φόβος c. artic. i. e. metus modo memoratus Matth. 14, 26. vid. ἐταράχθησαν, quod praecessit. 1 Ioh. 4, 18 bis. — ὁ φ. τινός metus quem incutit aliquis 1 Petr. 3, 14. — abest artic. = *Furcht*, *eine Furcht* Marc. 4, 41. Luc. 1, 12. 65. 2, 9. 5, 26. 7, 16. 8, 37. 21, 26. Act. 2, 43. 5, 5. 11. 19, 17. Rom. 8, 15. 2 Cor. 7, 11. 1 Tim. 5, 20. 1 Ioh. 4, 18. Iud. v. 23. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb. Knapp*, *Schott*. — Apoc. 11, 11. — pro יִרְאָה Gen. 9, 2. פַּחַד Deut. 11, 25. אֵימָה Gen. 15, 12. אֵימָתָה Exod. 15, 16. חִתַּת Gen. 35, 5. (Hdian. 1, 14. 19. Dem. 798, 3. Xen. An. 2, 2. 20 et 21.) — plur. φόβοι, *terrores* 2 Cor. 7, 5. — Vide de hoc plur. sub αἰσχύνη observata. — addito genit. obiecti, *Furcht vor Jemandem*, ita ὁ φόβος τινός c. artic. Matth. 28, 4. Ioh. 7, 13. 19, 38. 20, 19. Apoc. 18, 10. 15. — φόβος θανάτου *Todesfurcht*, *Furcht vor dem Tode* Hebr. 2, 5. — de timore iuncto cum laetitiae sensu, ita, ubi de rebus agitur, quas accidisse cum gaudio quidem audimus, quas tamen vere accidisse dubitamus, ut μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης Matth. 28, 8. — iunct. c. τρόμος [vid. τρόμος] 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 7, 15. Eph. 6, 5. Phil. 2, 12. — — b) ex metonym. abstracti pro concreto [vid. θλῖψις] pro: *persona* vel *res terrorem incutiens*, *terror*, *das Schrecken*, οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος ἀγαθῶν ἔργων Rom. 13, 3. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε. (Pol. 11, 30. 2. Sophocl. Philoctet. 1244. *terror* Iustin. 8, 1. 1. nos: Tilly das Schrecken Magdeburgs.) — 2) *reverentia*, ita a) ubi memoratur reverentia Deo vel Christo debita, ita ὁ φόβος τ. κυρίου Act. 9, 31. 2 Cor. 5, 11. — et sine articulo: φόβος θεοῦ = *Gottesfurcht*, *pietas in Deum* Rom. 3, 18. 2 Cor. 7, 1. abest genit. θεοῦ 1 Petr. 1, 17. 3, 2. 15. φ. χριστοῦ Eph. 5, 21. — pro hebr. פַּחַד Ps. 36, 2. — b) ubi de magistratu, praeceptore, imo de superioribus altero agitur, ut τῷ τὸν φόβον [scil. αἰτοῦντι] τὸν φόβον Rom. 13, 7. ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ 1 Petr. 2, 18. — Saepius non legitur in N. T.

Φοίβη, ης, ἡ, *Phoebe*, nom. propr. mulieris christianae Rom. 16, 1.

Φοινίκη, ης, ἡ, *Phoenice*, terrae tractus adiacens mari mediterraneo, situs inter Iudaeam et Syriam, versus septentrionem fluvium Eleutherum, versus meridiem Belum flumen habens. Terra haec uti fertilitate excellebat et coelum habebat mite atque clemens, ita mercaturae et navigationi erat aptissima. Urbes celeberrimae fuerunt *Acco*, *Berytus*, *Byblus*, *Orthosias*, *Sidon*, *Tyrus*. Act. 11, 19. 15, 3. 21, 2. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Phoenicien*.

Φοῖνιξ, vel φοίνιξ, [vid. *Win.* p. 50. *Passow* sub h. v.] ικος, ὁ, *palma arbor*, *Dattelpalme*, tam frequens olim in Palaestina, ut, quae praecipue abundat illa, urbs Iericho עִיר הַתְּמָרִים Deut. 34, 3. Iudd. 1, 16 coll. Ios. Ant. 13, 4. appellaretur (Diod. Sic. 2, 48. 53. 19, 98.), imo in nummis rom. et iudaicis Palaestinae esset emblema et insigne. Fructibus eius uti vescebantur Palaestinenses, ita ramis utebantur ad tabernacula σκηνοπηγίας festo exstruenda non solum, sed in honoribus etiam exhibendis alicui. Ioh. 12, 13. Apoc. 7, 9. cf. *Win.* bibl. Realw. sub v. *Dattelpalme*. — pro תָּמָר Iudd. 1, 16. תֹּמֶר Iudd. 4, 5. תִּמֹרָה 1 Regg. 6, 29. (2 Macc. 10, 7. Theophr. Caus. Plant. 3. c. 26. Artemid. 5, 89. Xen. Cyr. 5, 5. 3.)

Φοῖνιξ, ικος, ἡ, *Phoenix*, nom. urbis positae in insula Creta cum portu Act. 27, 12.

Φονεύς, έως, ὁ, (φονεύω) *homicida*. Septies in N. T. Matth. 22, 7. Act. 3, 14. 7, 52. 28, 4. 1 Petr. 4, 15. Apoc. 21, 8. 22, 15. (Sapient. 12, 5. Hdian. 3, 13. 4. Xen. Cyr. 4, 6. 6.)

Φονεύω, f. εύσω, (φόνος) *occido*, *interficio*, ut οὐ φονεύσεις i. e. *non*, *credo*, *interficies* [vid. ἀγαπάω] Matth. 5, 21. 19, 18. Rom. 13, 9. — Matth. 23, 31. 35. — μὴ φονεύσῃς Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. Iac. 2, 11. 4, 2. de quo l. vid. sub ζηλόω p. 219 col. 2 fin. observata. — Iac. 5, 6. quo l. uti praeterita neque pro praesentibus accipienda, neque nimis premenda, ita in verbis κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε sine copula positis [vid. de asyndeto sub ἀδικέω monita] agnoscendam esse gradationem, respondentem fere verbis: *ad mortem usque litibus* iustum et probum *persequimini*, observavit *Theile* ep. Iac. p. 255. — pro הָרַג Iudd. 16, 2. הִכָּה Ios. 10, 28. 30. רָצַח Num. 35, 6. (Diod. Sic. 4, 32. 20, 33. Hdian. 8, 8. 15. Lucian. Dial. Deorr. 16, 3. Xen. Mem. 1, 2. 11.) — Saepius non reperitur in N. T.

Φόνος, ου, ὁ, *caedes* Marc. 15, 7. Luc. 23, 19. de h. l. participio γενόμενος semel posito, cum praeter στάσιν pertineat ad φόνον, cf. *Bornem.* Schol. p. 145. „in duobus" inquiens, „sententiae membris, praemisso participio, non opus est alio participium, quod membra illa connectat, subiiciatur" coll. *Schäfer* ad Eur. Hec. p. 58. — Luc. 23, 25. Act. 9, 1. Rom. 1, 29. Hebr. 11, 37. — (Diod. Sic. 20, 24. Ael. V. H. 2, 17. Hdian. 3, 2. 4. Dem. 641, 17. Xen. Cyr. 3, 3. 65.) — plur. φόνοι *Mordthaten* [vid. αἰσχύνη] Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Gal. 5, 21. Apoc. 9, 21. (Hom. Iliad. 11, 622. Theogn. v. 51.) — Saepius non extat in N. T.

Φορέω, ῶ, f. έσω [de qua futuri forma insolentiori pro φορήσω 1 Cor. 15, 49. vid. *Win.* p. 74. *Buttm.* gram. max. Vol. 2. p. 435.] (φέρω) *fero*, ut apud Graecos [cf. quae habet de φέρω inceptivo et de φορέω continuativo *Herm.* ad Soph. Elect. v. 715. *Lob.* ad Phryn. p. 585.] ita in N. T. de iis, quae nobiscum circumferimus, ut τὰ μαλακὰ scil. ἱμάτια Matth. 11, 8. στέφανον Ioh. 19, 5. — μάχαιραν Rom. 13, 4. — τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ scil. ἀδάμ vel σώματος 1 Cor. 15, 49. — τὴν ἐσθῆτα Iac. 2, 3. (Sir. 11, 3. 40, 4. Diod. Sic. 20, 54. Ael. V. H. 3, 19. Pol. 6, 22. 1. Isaeus 71, 8. Xen. An. 1, 8. 29.) Saepius non reperitur in N. T.

Φόρον, ου, τό, *forum*, φόρον ἀππίου *forum Apii*, urbs Italiae, milliaria 43 distans ab urbe Roma et sita iuxta viam Appiam Act. 28, 15.

Φόρος, ου, ὁ, *tributum*, (φέρω, fero; affero, offero.) Quinquies in N. T. Luc. 20, 22. 23, 2. Rom. 13, 6. 7. ἀπόδοτε — τῷ τὸν φόρον [scil. αἰτοῦντι] τὸν φόρον. — pro מַס Iudd. 1, 28. מִנְדָּה Esr. 4, 20. (Diod. Sic. 2, 1. Ael. V. H. 2, 10. Hdian. 6, 2. 3. Dem. 156, 17. Xen. Symp. 4, 32.)

Φορτίζω, f. ίσω, (φόρτος onus) *onero*, *onus ferendum impono* [Anthol. gr. T. 4. p. 289. *Iacobs.*] Bis legitur in N. T. et refertur ad onus legum mosaicarum, quas auxerat magna et molesta praeceptorum copia doctorum iudaicorum superstitio, sq. duplici accus. [dici enim potest φορτίζω φορτίον onus impono et φορτίζω τινά onero aliquem cf. *Matth.* §. 421, not. 1. *Win.* p. 204.] Luc. 11, 46. — πεφορτισμένος, *onustus*, *oneratus* Matth. 11, 28.

Φορτίον, ου, τό, (demin. subst. φόρτος. Cf. de deminutione huius voc. ad formam, non ad significationem pertinente *Lob.* ad Phryn. p. 211 sq. *Buttm.* §. 104, c. not. gram. max. §. 119, 6. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 782. *Passow* sub h. v.) *onus, Last, Ladung,* ut de onere, quo oneratur navis Act. 27, 10. μετὰ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου. Vid. tamen de h. l. lect. *Griesb. Knapp, Scholt, de Wette* (Sir. 21, 16. Ael. V. H. 9, 14. Diod. Sic. 5, 35. Cebet. tab. c. 30. Artemid. 1, 31. Dem. 156, 5. Xen. Mem. 3, 13. 6.) — oneri comparantur nunc praecepta, quae observanda iniunguntur alicui Matth. 11, 30. Luc. 11, 46. — nunc vitia, quibus laborat aliquis Gal. 6, 5.

Φόρτος, ου, ὁ, (φέρω) *onus, Last, Ladung.* Semel in N. T. si lect. sana [vid. φορτίον] Act. 27, 10. (Aesop. fab. 20.)

Φορτουνάτος, vel φουρτουνάτος, ου, ὁ, *Fortunatus*, nom. propr. viri 1 Cor. 16, 17.

Φραγέλλιον, ίου, τό, *flagellum*, vox originis latinae. Ioh. 2, 15.

Φραγελλόω, ῶ, f. ώσω, (φραγέλλιον) *flagello, flagris caedo.* Bis in N. T. sq. accus. Matth. 27, 26. Marc. 15, 15.

Φραγμός, οῦ, ὁ, (φράσσω, sepio) *sepes, sepimentum, Zaun.* Quater in N. T. a) propr. Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. — pro גָּדֵר Num. 22, 24. מְשׂוּכָה Ies. 5, 5. (Artem. 2, 24. Xen. Venat. 11, 4.) — lex mosaica disiungens quippe Iudaeos et gentiles comparatur φραγμῷ Eph. 2, 14. — b) pro: *locus septus* = φράγμα Luc. 14, 23.

Φράζω, f. άσω, (τινί τι dicendo aperio alicui aliquid Xen. Mem. 1, 4. 15. 4, 2. 21.) *explico*, τινί τι, ita bis in N. T. Matth. 13, 36 et 15, 15. (Cebet. tab. c. 33. Xen. Oec. 16, 8.)

Φράσσω, ττω, f. ξω, (obsepio, sepimento munio Xen. Cyr. 2, 4. 25.) *obstruo*, στόμα τινός *os alicuius obturo*, das Maul, den Rachen verstopfen. Ter in N. T. ut στόματα λεόντων Hebr. 11, 33. (Hdian. 8, 1. 15.) — metaph. pro: *ad silentium redigo* Rom. 3, 19. — 2 Cor. 11, 10. ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμέ [huius glorationis os non obturabitur quod attinet ad me i. e.] *non efficietur, ut obmutescat haec gloriatio mei ratione habita.* Alii obsepiendi notionem tenentes explicant: *non occludi poterit haec gloriatio, quin perveniat ad me.* Cf. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. —

Φρέαρ, φρέατος, τό, *puteus.* Quinquies in N. T. Luc. 14, 5. Ioh. 4, 11. 12. Apoc. 9, 1. 2 ter, quo l. si repetitur voc. φρέαρ vid. de hoc verbositatis genere *Win.* p. 549. coll. *Iacob* ad Lucian. Alexandr. p. 117. — pro בְּאֵר Gen. 16, 14. בּוֹר 1 Sam. 19, 22. (Diod. Sic. 2, 1. Artemid. 2, 27. Xen. An. 4, 5. 25.) De puteis orientis cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Brunnen.*

Φρεναπατάω, ῶ, f. ήσω, (φρήν, ἀπατάω decipio) *decipio.* Legitur tantum Gal. 6, 3. ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.

Φρεναπάτης, ου, ὁ, (φρήν, ἀπατάω decipio) *defraudator.* Extat tantum Tit. 1, 10. (Etymol. Magn. 811, 3.)

Φρήν, ενός, ἡ, (praecordia) *mens* i. e. *Verstand, Urtheilskraft.* Bis in N. T. 1 Cor. 14, 20 bis. De horum locorum dat. vid. sub ἀγαλλιάω monita. (Diod. Sic. 4, 11. Hdian. 3, 11. 7. Dem. 780, 21.)

Φρίσσω, ττω, f. ξω, (rigeo, die Haare stehen mir zu Berge Hesiod. Scut. 391.) *horreo, perhorresco.* Semel in N. T. de metu ingenti, quo corripitur aliquis Iac. 2, 19. τὰ δαιμόνια — φρίσσουσι. De h. l. neutro plur. cum verbo plur. vid. ἀκολουθέω. — (Plut. de pueror. educ. c. 12. Dem. 332, 11.)

Φρονέω, ῶ, f. ήσω, 1) *sentio* i. e. *statuo*, sq. accus. Act. 28, 17. Rom. 12, 3. 1 Cor. 4, 6. de h. l. τὸ μὴ φρονεῖν *das Nichtmeinen* vid. τὸ μὴ βλέπειν sub βλέπω p. 74 col. 1. et de h. l. φρονεῖν suspecto, ut videtur, *Schott, Meyer, de Wette.* — Gal. 5, 11. Phil. 3, 15 bis. (Pol. 2, 7. 3. Philostr. vit. Soph. 1. c. 15. Xen. Cyr. 4, 6. 3.) — addito ὑπέρ τινος, *de aliquo* Phil. 1, 7. — addito ἐν ὑμῖν i. e. *inter vos, in coetu vestro* Phil. 2, 5. Vide ἐν p. 165 col. 2. — ὡς νήπιος 1 Cor. 13, 11. — φρονεῖν εἴς τι [vid. sub εἰς p. 142 col. 1. ad Phil. 1, 23. notata], ut εἰς τὸ σωφρονεῖν Rom. 12, 3. — — 2) *sentio* i. e. *animatus sum,* τὸ αὐτό, item τὸ ἓν φρονεῖν *consentire, concordem esse* 2 Cor. 13, 11. Phil. 2, 2. (Dion. Hal. Ant. 4. p. 221. Dem. 178, 25.) — εἰς ἀλλήλους = *in vos invicem, gegen einander* Rom. 12, 16. Vide εἰς p. 142 col. 1. — ἐν ὑμῖν — ἐν ἀλλήλοις [vid. ἐν p. 165 col. 2 init.] Rom. 15, 5. vel ἐν κυρίῳ i. e. *memor domini, pro pietate, quae debetur domino* [vid. ἐν p. 171 col. 2 med.] Phil. 4, 2. — φρονεῖν τά τινος, *sentire eadem, quae alter sentit, studere rebus alicuius* Matth. 16, 23 et Marc. 8, 33. — φρονεῖν τὰ τῆς σαρκός Rom. 8, 5. (1 Macc. 10, 20. Diod. Sic. 20, 35 et 90. Hdian. 8, 6. 13. Hdot. 2, 102.) — τὰ ὑψηλὰ φρονεῖν *alta spirare* Rom. 12, 16. (μέγα Xen. Cyr. 4, 6. 3.) — 3) *studeo rei, operam do rei*, τὰ ἐπίγεια Phil. 3, 19. quo l. si post accus. τοὺς ἐχθροὺς sequitur nominat. οἱ — φρονοῦντες vid. sub κατεσθίω ad Marc. 12, 40. observata. — τὰ ἄνω Col. 3, 2. ὑπέρ τινος, *für Jemanden sorgen* Phil. 4, 10. de h. l. infinit. τὸ — φρονεῖν = ὥστε φ. vid. ἀναθάλλω et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 229. — ἡμέραν φρονεῖν i. e. *diem observare* Rom. 14, 6 bis. — addito dat. κυρίῳ i. e. *in honorem domini* [vid. ἄγω], ita φρονεῖν ἡμέραν ibid. bis. (1 Macc. 10, 20.) Saepius non extat in N. T.

Φρόνημα, τος, τό, (φρονέω) *quod quis sentit vel statuit, studium, das Streben, Trachten.* Quater in N. T. Rom. 8, 6 bis. v. 7. 27. (Pol. 5, 83. 5. 5, 92. 3. Ael. V. H. 9, 3. Dem. 246, 1. Thuc. 5, 40.)

Φρόνησις, εως, ἡ, (φρονέω) *intelligentia, Einsicht.* Bis legitur in N. T. Luc. 1, 17. ἐπιστρέψαι — ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων [per attract. pro: εἰς φρ. vid. ἐν p. 169 col. 2 fin.] *ad intelligentiam* [rerum scil. ex voluntate faciendarum fugiendarumve] *quae est in probis* Dei cultoribus. Eph. 1, 8. — pro חָכְמָה 1 Regg. 3, 28. בִּינָה Prov. 1, 2. תְּבוּנָה Prov. 3, 13. דַּעַת Ps. 14, 5. (Ios. Ant. 8, 7. 5. Xen. Mem. 1, 2. 10.)

Φρόνιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φρονέω, φρήν) *intelligens, prudens, verständig* Matth. 7, 24. 10, 16. 24, 45. 25, 2. 4. 8. 9. Luc. 12, 42. — comparativus φρονιμώτερος 16, 8. — 1 Cor. 10, 15. 2 Cor. 11, 19. — φ. ἐν χριστῷ *in der Verbindung mit Christo* i. e. *prudens Christianus* [vid. ἐν p. 171 col. 1.] 1 Cor. 4, 10. παρ᾽ ἑαυτοῖς φρόνιμοι i. e. *qui sibi ipsis sapere videntur* Rom. 11, 25. 12, 16. — pro נָבוֹן Prov. 14, 16. מֵבִין Prov. 17, 10. חָכָם 1 Regg. 3, 12. (Cebet. tab. c. 3. Xen. Mem. 2, 3. 1.) Saepius non reperitur in N. T.

Φρονίμως, adv. (sapienter Xen. Ages. 1, 17.) *prudenter, callide.* Extat tantum Luc. 16, 8. φρονίμως ἐποίησεν.

Φρονιμώτερος, vid. φρόνιμος.

Φροντίζω, f. ίσω, (φροντίς cura) *curam gero rei, operam navo rei.* Semel in N. T. sq. gen. [vid. ἀμελέω] Tit. 3, 8. — (Ael. V. H. 14, 11. Diod. Sic. 11, 56. Xen. Mem. 3, 11. 12.)

Φρουρέω, ῶ, f. ήσω, (φρουρά custodia; custodio, Wache halten) *custodio.* Quater in N. T. a) propr. i. e. *praesidio munio,* ut τὴν πόλιν 2 Cor. 11, 32. — (Iudith. 3, 6. Diod. Sic. 18, 10. Pol. 17, 4. 6. Hdian. 3, 6. 23. Xen. Cyr. 1, 2. 12.) — συγκεκλεισμένοι φρουρῶ τινά *inclusum custodio aliquem* ὑπό τινα i. e. ita, *ut subiectus sit alicui* metaph. pro: *subiectum teneo aliquem alicui* Gal. 3, 23. — b) *tuendi* sensu, τὴν καρδίαν καὶ τὰ νοήματά τινος ἐν χριστῷ ἰησοῦ *animos et cogitationes alicuius Jesu Christo adiutore* [vid. ἐν p. 172 col. 1 fin.] Phil. 4, 7. cf. ad h. l. *Hölem.* ep. P. ad Philipp. p. 344 sq. — c) τινά εἴς τι *aliquem alicui rei, Jemanden für etwas* [vid. εἰς p. 143 col. 2 med.] i. e. *asservo aliquem alicui rei* 1 Petr. 1, 5.

Φρυάσσω, ττω, f. ξω, (pro Graecorum φρυάσσομαι cf. *Win.* p. 26. *Passow* Vol. 2. p. 1366.) *ferocio,* de tumultuantibus semel in N. T. Act. 4, 25. ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη. Verba Psalmi 2, 1. (φρυάσσομαι de equis ferocientibus Callim. in lavacr. Pallad. v. 2. de hominibus sese efferentibus 2 Macc. 7, 34. 3 Macc. 2, 2. Diod. Sic. 4, 74.)

Φρύγανον, ου, τό, (φρύγω, torrefacio) *sarmentum, virgultum aridum.* Extat tantum Act. 28, 3. (Theophr. H. Pl. 1, 5. 15. 16. Hdian. 8, 4. 11. Xen. Cyr. 5, 2. 15.)

Φρυγία, ας, ἡ, *Phrygia*, regio Asiae minoris, versus septentrionem Galatiam, in meridie Lycaoniam et Pisidiam, ad occasum agrum troianum, versus orientem Cap-

padociam habens et cuius una pars Phrygiae maioris, altera minoris nomine venit. Urbes huius provinciae in N. T. memoratae sunt Laodicea, Hierapolis, Colossae. Act. 2, 10. 16, 6. 18, 23. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc.

Φύγελλος, ου, ὁ, *Phygellus*, nomen proprium viri 2 Tim. 1, 15.

Φυγή, ῆς, ἡ, (φεύγω) *fuga*. Bis in N. T. Matth. 24, 20. Marc. 13, 18. — pro מְנוּסָה Ies. 52, 12. מָנוֹס Ier. 25, 35. (Diod. Sic. 20, 12. Arrian. exp. Alex. M. 5, 24. Xen. Cyr. 4, 2. 28.)

Φυλακή, ῆς, ἡ, (φυλάσσω) 1) *custodia* i. e. a) *excubiae*, φυλάσσειν φυλακάς [vid. ἀγαπᾶν ἀγάπην sub ἀγαπάω] *excubias agere* Luc. 2, 8. Ita pro שָׁמַר מִשְׁמֶרֶת Num. 1, 53. 3, 7. (Arrian. exp. Alex. M. 4, 16. 1 et 7. Xen. Mem. 3, 6. 11. 4, 7. 4. φυλακὰς φυλάττειν Xen. An. 2, 6. 10. Cyr. 8, 6. 14.) — b) metonym. [vid. αἰχμαλωσία] *custodes, excubitores*. Act. 12, 10. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν. (Dion. Hal. Ant. 1, 86. πρώτη φ. Heliod. 1, 6. Polyaen. 2, 35. — Dem. 622, 7. Xen. Cyr. 1, 6. 43. 3, 3. 33. *custodia* Florus 4, c. 11. nos: die Wache in formula: *die Wache holen*.) — c) *custodia* i. e. *carcer* Matth. 5, 25. 14, 3. 10. 18, 30. 25, 36. 39. 43. 44. Marc. 6, 17. 28. Luc. 3, 20. 12, 58. 21, 12. 22, 23. 28, 19. 25. Ioh. 3, 24. Act. 5, 19. 22. 25. 8, 3. 12, 4. 5. 6. 17. 16, 23. 24. 27. 37. 40. 22, 4. 26, 10. 2 Cor. 6, 5. 11, 23. Hebr. 11, 36. Apoc. 18, 2. — οἱ ὁ' pro מִשְׁמָר Gen. 40, 3. 42, 17. מַטָּרָה Nehem. 3, 25. בֵּית כֶּלֶא 1 Regg. 22, 27. (Diod. Sic. 4, 46. Arrian. diss. epict. 1, c. 29. de corpore animi carcere Artemid. 3, 10. *custodia* pro: carcer Cornel. Nep. vit. Eumen. c. 11.) — de tartaro, in quo velut in carcere detineri putabantur diabolus, mali genii, item impii 1 Petr. 3, 19. Apoc. 20, 7. — — 2) *vigilia* i. e. pars noctis, qua excubiae agebantur. Uti Graeci, ita Hebraei antiquiores noctem diviserunt in tres partes vel vigilias hebr. אַשְׁמֻרָה, אַשְׁמֹרֶת, cf. *Sturz* Lex. Xenoph. sub φυλακή et *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Nachtwache*; sed ex quo Romanorum imperio subiecta erat Palaestina, Iudaei cum Romanis noctem diviserunt in vigilias quatuor, quarum nomina supra notavimus sub ἀλεκτοροφωνία. — Matth. 14, 25. 24, 43. de horum locorum dat. vid. sub ἑξῆς notata. — Luc. 12, 38. Marc. 6, 48. — (Arrian. exped. Alex. M. 5, 24. 2. Diod. Sic. 18, 40. Ios. Ant. 5, 6. 5. Xen. An. 4, 1. 5. Hdot. 9, 51.) Saepius non reperitur in N. T.

Φυλακίζω, f. ίσω, (φυλακή) *custodiae trado, in carcerem conücio*. Extat tantum Act. 22, 19. — (Sap. 18, 4.)

Φυλακτήρια, ίων, τό, (φυλακτήριον munimentum extra castra vel urbem, in quo locatur praesidium; deinde metaph. praesidium i. e. Schutzmittel, Verwahrungsmittel, ut Amuletum Dem. 71, 24.) i. q. טוֹטָפוֹת et apud scriptores V. T. seriores תְּפִלִּין i. e. *laminae vel schedae membranaceae, quibus inscriptae erant variae legis mos. sententiae*, ut Exod. 13, 1—10. 11—16. Deut. 6, 4—9. 15, 13—21. *et quas thecis* [קְצִיצוֹת] *insertas Iudaei fronte et brachio sinistro aptare solebant ex lege* Deut. 6, 8. φυλακτήρια appellabantur a Iudaeis, quod inesse his ligamentis precatoriis vim ad avertenda quaevis mala opinabantur. Semel in N. T. Matth. 23, 5. Dilatando i. e. latiora faciendo ista φυλακτήρια legis observantiores et studiosiores videri volebant Pharisaei. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Phylakterien*.

Φύλαξ, ακος, ὁ, (φυλάσσω) *custos*. Ter in N. T. Act. 5, 23. 12, 6. 19. — pro שֹׁמֵר Gen. 4, 9. (Diod. Sic. 19, 5. Hdian. 3, 3. 12. Dem. 682, 25. Xen. Mem. 2, 1. 32.)

Φυλάσσω, ττω, f. ξω, (vigilo, non dormio Hom. Od. 20, 53.) 1) *custodio* A) intrans. *ich wache*, ita φυλάσσειν φυλακήν Luc. 2, 8. de h. l. ἐπί c. accus. vid. ἐπί p. 168 col. 1 fin. — (Xen. An. 2, 6. 10.) — B) transit. i. e. *bewachen, observo aliquem, ne elabatur* vel *ne detrimenti quid capiat* a) proprie, sq. accus. *pers.* Luc. 8, 29. Act. 12, 4. 23, 16. — (Hdian. 1, 17. 3. Dem. 688, 15. Xen. Cyr. 4, 2. 40.) — additur ἐν c. dat. loci Act. 23, 35. — sq. accus. *rei* Luc. 11, 21. Act. 22, 20. (Hdian. 4, 6. 9. Ael. V. H. 2, 4. Dem. 26, 23. Xen. Ages. 4, 1.) — b) *tueor, salvum et incolumem servo aliquem vel aliquid* a) universe, sq. accus. *rei*, ut τὴν παραθήκην 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 1, 14. (Dem. 16, 3.) — additur εἰς c. accus. temporis 2 Tim. 1, 12. (Ael. V. H. 9, 21.) — vel εἰς ζωὴν αἰώνιον [vid. εἰς p. 141 col. 1.] Ioh. 12, 25. — sq. accus. *pers.* Ioh. 17, 12. 2 Petr. 2, 5. — accusativo obiecti additur accus. praedicati Iud. v. 24. — τινὰ ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 43 col. 1 fin.] = *tutum praesto aliquem ab aliqua re* vel *persona* 2 Thess. 3, 3. — (Xen. Cyr. 1, 4. 7.) — b) de personis caventibus sibi ab aliqua re, ita φυλάσσω ἐμαυτὸν ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 42 col. 1 fin.] = *caveo mihi ab aliqua re* 1 Ioh. 5, 21. — (φύλαττε σαυτόν Epict. Enchirid. c. 34.) — med. φυλάσσομαί τι vel τινά *hinsichtlich einer Sache* [cf. *Matth.* §. 425. *Win.* p. 201.] Act. 21, 25. 22, 4. 15. — (Hdian. 6, 5. 9. Diod. Sic. 20, 26. Xen. Mem. 2, 2. 14.) — sq. ἀπό τινος Luc. 12, 15. — (Sir. 12, 11. Xen. Cyr. 2, 3. 9.) Vide ἀπό l. l. — sq. ἵνα μή 2 Petr. 3, 17. (sq. ὅπως μή Xen. Mem. 1, 2. 37. sq. μή Epictet. Enchir. c. 34.) —

2) metaph. *observo, morem gero alicui, obsequor*, [vid. *Win.* p. 31.] sq. accus. rei Luc. 11, 28. Act. 7, 53. 16, 4. 21, 24. Rom. 2, 26. Gal. 6, 13. 1 Tim. 5, 21. — pro נָצַר Ps. 105, 45. Prov. 6, 20. — (Sir. 21, 11. Ael. V. H. 2, 31. Hdian. 1, 7. 12. Xen. H. G. 1, 7. 10. Hdot. 1, 165.) — med. φυλάσσομαί τι = *mihi ut consulam* vel *mihi ne desim, obsequor rei* Matth. 19, 20. Marc. 10, 20. Luc. 18, 21. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 602. — Saepius non legitur in N. T.

Φυλή, ῆς, ἡ, (φῦλον, φύω) 1) *tribus*, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ Matth. 19, 28 et Luc. 22, 30. — Apoc. 1, 7. — Luc. 2, 36. Act. 13, 21. Rom. 11, 1. Phil. 3, 5. Hebr. 7, 13. 14. Iac. 1, 1. Apoc. 5, 5. 7, 4 — 8. 21, 12. — ita pro מִשְׁפָּחָה Num. 33, 54. (Xen. Mem. 3, 4. 5.) — 2) *gens, natio*, ita iunct. c. γλῶσσα, ἔθνος, λαός [vid. γλῶσσα, ἔθνος] Matth. 24, 30. Apoc. 5, 9. 7, 9. 11, 9. 13, 7. 14, 6. — ita pro מִשְׁפָּחָה Ezech. 20, 32. (Hesiod. scut. Hercul. 162.) — Saepius non reperitur in N. T.

Φύλλον, ου, τό, (φύω) *folium*. Quinquies in N. T. Matth. 21, 19. 24, 32. Marc. 11, 13. 13, 18. Apoc. 22, 2. — pro עָלֶה Gen. 3, 7. (Sir. 6, 3. Diod. Sic. 2, 49. Ael. V. H. 4, 17. Dem. 615, 10.)

Φύραμα, τος, τό, (φυράω vel φύρω misceo Xen. H. G. 7, 2. 22. Diod. Sic. 1, 84.) *quod subigendo miscetur, materia humore macerata, massa*, de massa argillacea Rom. 9, 21. (Geoponic. 15, 2. 8. φυράματα κονίας καὶ βολβίτου.) — De massa farinacea [quam Graeci τὴν φύστην appellarunt. Cf. *Passow* sub voc. φύστη et *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 488.] Rom. 11, 16. 1 Cor. 5, 7. et in locutione proverb. μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ 1 Cor. 5, 6 et Gal. 5, 9. Sensus: *pauci prave et perperam docentes possunt omnem coetum corrumpere*. — pro בָּצֵק Exod. 12, 34. עֲרִיסוֹת Num. 15, 19. 21. (Marc. Anton. 6, 68.)

Φυσικός, ή, όν, (φύσις) *naturalis* i. e. *naturae conveniens*, Rom. 1, 26 bis. — (Diod. Sic. 3, 61. Hdian. 6, 1. 14.) — ἄλογα ζῶα φυσικά animalia ratione carentia *ab instinctu naturae pendentia* 2 Petr. 2, 12. Saepius non legitur in N. T.

Φυσικῶς, adv. *naturâ, von Natur*. Semel in N. T. Iud. v. 10. ὅσα φυσικῶς [i. e. *natura* vel *instinctu duce*] ἐπίστανται. (Diod. Sic. 20, 55. Diog. Laërt. 10, 137.)

Φυσιόω, ῶ, f. ώσω, (anhelo Hom. Iliad. 16, 506.) *inflo* [propr. Anthol. gr. T. 4. p. 177. ed. *Iacobs*] *tumefacio*, metaph. *effero, superbum reddo*, ut ἡ γνῶσις φυσιοῖ 1 Cor. 8, 1. — passiv. φυσιόομαι, οῦμαι, pf. πεφυσίωμαι, a. 1. p. ἐφυσιώθην, *tumesio, intumesco*, metaph. *efferor, ich werde aufgeblasen, ich überhebe mich* 1 Cor. 4, 18. 19. 5, 2. 13, 4. — ὑπέρ τινος *in commodum alicuius*, κατά τινος, *contra aliquem* 1 Cor. 4, 6. de h. l. ἵνα c. indicat. vid. ἵνα p. 240 col. 1. — ὑπό τινος Col. 2, 18. — Saepius non extat in N. T. (Habent in talibus Graeci φυσάω Dem. 169, 23. Xen. Mem. 1, 2. 25. Marc. Anton. 3, 25.)

Φύσις, εως, ἡ, (vis genitrix, a φύω gigno) 1) *natura* i. e. a) *ordo naturae, Natureinrichtung*, hinc ὁ κατὰ φύσιν *naturalis, naturgemäss* [vid. κατά p. 251 col. 1.] ὁ παρὰ φύσιν *naturae contrarius, naturwidrig* [vid.

σαφῶ p. 374 col. 2.] Rom. 1, 26. 11, 21. 24. (Athen. 13. p. 605. Philo Legg. Spec. T. 2. p. 306. 17. Xen. Hieron. 1, 22.) — b) *indoles, natura rei, proprietas nativa*, ut θείας κοινωνοὶ φύσεως 2 Petr. 1, 4. οἱ μὴ φύσει [i. e. *si naturam et indolem spectaveris* vid. de hac dat. vi ἀγαλλιάω] θεοί Gal. 4, 8. (Cebet. tab. c. 7 et 31. Ael. V. H. 2, 13. 8, 11. Xen. Oec. 16, 2.) — de indole hominis ratione habita vel *sensus recti et boni a Deo insiti homini*, ut φύσει [i. e. *natura magistra, ratione duce*, vid. de dat. causali sub ἁμαρτία notata] τὰ τοῦ νόμου ποιῇ Rom. 2, 14. (Dem. 717, 24.) — vel eorum, quae animo diverse affecto infectoque, ut educatione, disciplina, *consuetudine*, vitae genere, consortiis, opibus, honoribus, utilitatibus, soli ingenio, coeli temperatura in naturam nobis verterunt [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 116. *Theile* ep. Iac. p. 69. *Grimm* Comment. über das Buch der Weisheit p. 295. 281. *Krehl* Neutestamentliches Handwörterbuch sub voc. *Natur* p. 460. *Sünde* p. 524.], ita ἤμεν φύσει τέκνα ὀργῆς i. e. *eramus propter malos mores, qui ex consuetudine in naturam nobis vertissent, irae divinae obnoxii* Eph. 2, 3. (Sap. 13, 1. Ios. Ant. 13, 10. 6. φύσει πρὸς τὰς κολάσεις ἐπιεικῶς ἔχουσιν οἱ φαρισαῖοι. Cf. Cic. legg. agrar. 2, 35: non ingenerantur hominibus *mores* tam a *stirpe generis* et *seminis*, quam ex iis rebus, quae ab ipsa natura loci et a vitae consuetudine suppeditantur, quibus alimur et vivimus.) — vel relate ad *sensum honesti et turpis*, quo docemur, non esse temere recedendum ab iis, quae apud nostrates honesta et turpia, decora et indecora habentur, *das dem Menschen natürliche Schicklichkeitsgefühl* 1 Cor. 11, 14. αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ [scilicet apud Graecos] ἀτιμία αὐτῷ ἐστι. Tenenda sunt ad h. l. quae leguntur Plut. quaest. rom. c. 14. καὶ γὰρ παρ᾽ Ἕλλησιν, ὅταν δυστυχία τις γένηται, κείρονται μὲν αἱ γυναῖκες, κομῶσι δὲ οἱ ἄνδρες· ὅτι τοῖς μὲν τὸ κείρεσθαι, ταῖς δὲ τὸ κομᾶν συνηθές ἐστιν. Herodot. 1. c. 82. Ἀργεῖοι μὲν νῦν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου κατακειράμενοι τὰς κεφαλάς, πρότερον ἐπανάγκες κομῶντες, ἐποιήσαντο νόμον τε καὶ κατάρην, μὴ πρότερον θρέψειν κόμην Ἀργείων μηδένα μηδὲ τὰς γυναῖκάς σφι χρυσοφορήσειν πρὶν ἂν Θυρέας ἀνασώσωνται. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ ἐναντία τούτων ἔθεντο νόμον, οὐ γὰρ κομῶντες πρὸ τούτου, ἀπὸ τούτου κομᾶν. Adde verba Phocylidis v. 199 — 201. Μὴ μὲν ἐπ᾽ ἄρσενι παιδὶ τρέφειν χαίτην πλοκαμῖδος, Μὴ κορυφὴν πλέξῃς, μήθ᾽ ἅμματα λοξὰ κορύμβων, Ἄρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κόμη, χλιδαὶ δὲ γυναιξί. — Sermo enim est h. l. non de eo, quod circa capillum apud Hebraeos, sed de illo, quod in hac re honestum et decorum iudicabatur apud Graecos. — vel denique in significandis sive virtutibus sive vitiis natura sua rei vel personae, casu secundo sequentis, propriis ponitur voc. φύσις, ut cum persona vel re simul respiciendam esse eius indolem fortius admoneat [cf. *Matth.* §. 430. *Theile* ep. Iac. p. 191.] ut πᾶσα φύσις θηρίων — ἐναλίων Iac. 3, 7. (Soph. Ant. v. 346. OR. 869. Plat. Phileb. p. 83. ed. *Stallb.*) — ἡ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη i. q. ὁ ἄνθρωπος sed fortius et significantius = *humani ingenii solertia* Iac. 3, 7. cf. *Theile* l. l. — 2) *nativitas, generatio*, dat. φύσει *nativitatem si spectaveris = natalibus* Gal. 2, 15. — Rom. 2, 27. (Pol. 3, 9. 6. Aristot. Nicom. 3, 7. Plut. vit. Thes. c. 26. Lucian. de merced. conduct. §. 24. Plat. Menex. p. 198. ed. *Tauchn.* φύσει μὲν βάρβαροι ὄντες, νόμῳ δὲ Ἕλληνες.) — Saepius non legitur in N. T.

Φυσίωσις, εως, ἡ, (φυσιόω quod v.) *inflatio*, metaph. *elatio animi, iactatio*. Semel in N. T. 2 Cor. 12, 20.

Φυτεία, ας, ἡ, (φυτεύω quod vid.; plantatio Diod. 3, 62. Ael. V. H. 3, 40.) *planta* i. q. φύτευμα. Extat tantum Matth. 15, 13. πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου. Sens. *omnis doctrina non a patre meo profecta*.

Φυτεύω, f. εύσω, (φυτόν) *planto* a) propr. sq. accus. Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. 1 Cor. 9, 7. (Dem. 1275, 9. Xen. Oec. 19, 12.) — addito ἐν c. dat. loci Luc. 13, 6. 17, 6. (Xen. Oec. 20, 3.) — absolute Luc. 17, 28. (Xen. Mem. 2, 1, 18.) — pro נָטַע Gen. 9, 20. שָׁתַל Ps. 1, 3. — b) trop. Matth. 15, 13. de quo loco v. φυτεία. — 1 Cor. 3, 6. 7. 8. Paulus se quatenus primus religionis christianae notitia imbuit Corinthios, comparat φυτεύοντι, Apollonium contra, institutionem Pauli continuantem et augentem, ποτίζοντι, Deum denique, utriusque operae incrementa dantem αὐξάνοντι confert.

Φύω, 1) *gigno*, et a. 2. pass. ἐφύην [de qua forma serioris aevi pro ἔφυν Xen. Mem. 2, 3. 4. cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Matth.* §. 254. *Rost* §. 84. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 719. Ev. Marc. p. 578 sq. *Win.* p. 84.] *natus sum, enatus sum* Luc. 8, 6. 8. — (Diod. Sic. 1, 10. ἐφύην Schol. Apollonii Rhod. 2, 354. ἐξ ἧς sc. χολῆς φυῆναι τὸ καλούμενον ἀκόνιτον φάρμακον. Excitavit haec verba nuperrime *Meinecke* in Commentat. de Euphorione Chalcidensi p. 79.] — 2) intransitive [ut apud scriptores ionicos Hom. Iliad. 6, 149. et doricos cf. *Win.* p. 24.] *enasco, propullulo* Hebr. 12, 15. ῥίζα ἄνω φύουσα; desumta sunt haec verba e Deut. 29, 18. ubi φύω pro עָלָה.

Φωλεός, οῦ, ὁ, *fovea*, maxime ferarum, *lustrum*. Bis in N. T. Matth. 8, 20 et Luc. 9, 58. αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι. (Ael. Hist. Anim. 6, 3. Pausan. 8, 16. Apollod. Bibl. 1, 9. 11.)

Φωνέω, ῶ, f. ήσω, (φωνή) 1) *vocem tollo, voco*, a) de gallo, ubi Lat.: *cano*, nos: *krähen*, Matth. 26, 34. 74. 75. Marc. 14, 30. 68. 72. Luc. 22, 34. 60. 61. Ioh. 13, 38. 18, 27. — b) de personis: *clamo, vocem tollo*, Luc. 8, 8. 54. 16, 24. — pro קְרָא Dan. 4, 11. (φωνεῖν ταῖς σάλπιγξι 1 Macc. 9, 12. de homine, qui, postquam diu tacuerat, vocem edit Xen. Symp. 3, 13.) — addito dat. nominis vel coniugati vel synonymi [vid. ἀγαλλιάω], ut κραυγῇ vel φωνῇ μεγάλῃ Luc. 23, 46. Act. 16, 28. Apoc. 14, 18. — 2) trans. *compello* i. e. *nomen eius pronuntians alloquor aliquem*, a) seq. acc. et nominat. tituli [de quo vid. sub ἀμφόθος notata] Ioh. 13, 13. ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ διδάσκαλος *utimini in alloquendo me vocibus* vel *nominibus* διδάσκαλος, κύριος i. e. *magistrum, dominum me salutatis*. — b) de personis, quae *nomen alicuius pronuntiantes ad se vocant aliquem* vel *ut adsit aliquis iubent* sq. accus. Matth. 20, 32. Marc. 3, 31. 9, 35. 10, 49 ter. Luc. 16, 2. — 19, 15. quo l. additur dat. commodi αὐτῷ *für ihn*. — Ioh. 1, 49. 2, 9. 4, 16. 9, 18. 24. 11, 28. 18, 33. Act. 9, 41. 10, 7. (Soph. Aiac. v. 73. αἴαντα φωνῶ coll. v. 89. ubi ἀντερόν σε προσκαλῶ. — c) de viro, qui, nomen alicuius pronuntiando auxilium eius implorat Matth. 27, 47. — d) τινά sq. ἐκ c. gen. loci = *exire aliquem* iubeo, nomine, quo appellatur, compellans eum Ioh. 12, 17. coll. 11, 43. — 3) = καλέω, *voco*, ut ad coenam, τινά Luc. 14, 12. — Saepius non legitur in N. T.

Φωνή, ῆς, ἡ, 1) *sonus, sonitus* a) universe, ut instrumentorum musicorum Matth. 24, 31. 1 Cor. 14, 7. 8. aquarum Apoc. 1, 15. 14, 2. 19, 6. venti Ioh. 3, 8. Act. 2, 6 coll. v. 2. curruum Apoc. 9, 9. alarum 9, 9. tonitruum 6, 1. 10, 3. 14, 2. quo l. si in verbis ὡς φωνὴν ὑδάτων repetitur voc. φωνή vid. sub φρέαρ monita. — 19, 6. ubi alias φωναί καὶ βρονταί 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. — molae 18, 22. turbae vel multitudinis 19, 1. 6. salutationis Luc. 1, 44. ῥημάτων Hebr. 12, 19. — (Sirac. 43, 17. Xen. Mem. 1, 4. 6.) — b) *clamor* Matth. 2, 18. Marc. 15, 37. Luc. 23, 23. Act. 19, 34. (Xen. Cyr. 1, 2. 3.) —

2) *vox, die Stimme*, et plur. φωναί *voces*, ubi agitur de multitudine clamantium vel de clamore saepius repetito [vid. αἰσχύνη] a) propr. ut equorum Apoc. 9, 9. — hominum, ut in formulis φωνῇ μεγάλῃ, ἐν φωνῇ μεγάλῃ, ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ vel μετὰ φωνῆς μεγάλης, iunctis c. vv. αἰνεῖν, ἀναβοᾶν, ἀνακράζειν, ἀναφωνεῖν, βοᾶν, δοξάζειν, εἰπεῖν, κηρύσσειν, κράζειν, κραυγάζειν, λέγειν, φάναι, φωνεῖν. Matth. 27, 46. 50. Marc. 1, 26. 5, 7. 15, 34. Luc. 1, 42. 4, 33. 8, 28. 19, 37. 23, 46. Ioh. 11, 43. Act. 7, 57. 60. 8, 7. 14, 10. 16, 28. 26, 24. Apoc. 5, 12. 6, 10. 7, 2. 10. 8, 13. 10, 3. 19, 17. (Theophr. char. 13 vel 6. Xen. Cyr. 3, 3. 58.) — Apoc. 5, 2. 14, 7. 15. 18, 2. — Luc. 17, 15. — αἴρειν φωνήν, ἐπαίρειν φωνήν Luc. 11, 27. 17, 13. Act. 2, 14. 4, 24. 14, 11. 22, 22. — ἀφιέναι φ. μεγάλην *magnam vocem emittere* i. e. *alta voce clamare* Marc. 15, 37. ἐπικεῖσθαι φωναῖς μεγάλαις Luc. 23, 23. — — ubi vox loquentis, clamantis, dolentis audiri vel respondere dicitur, ut γίνεται φωνή Luc. 9, 36. Ioh. 12, 30. Apoc. 11, 15. — addito πρός τινα scil. λέγουσα Act. 10, 13. 15. — φέρεται φωνή τινι i. e. *in honorem alicuius* 2 Petr. 1, 17. — γίνεται φωνή, item ἔρχεται vel ἐξέρχεται φωνή sq. ἐκ c. genit. loci Marc. 1, 11. 9, 7. Luc. 3, 22. 9, 35. Ioh. 12, 28. — Matth. 3, 17. 17, 5. 19, 5. — sq. ἀπό c. genit. loci Apoc. 16, 17. — ἀκούειν φωνήν vel φωνῆς Act. 9, 4. 7. 11, 7. 22, 7. 26, 14. Apoc. 1, 10. 4, 1. 5, 6. [7.] 14, 2 bis. — addito ἐκ c. gen. loci 2 Petr. 1, 18. Apoc. 9, 13. 10,

4, 8. 11, 12. 14, 13. 16, 1. 18, 4. 21, 3. — Act. 11, 9. — ἐκ τοῦ στόματος Act. 22, 14. — Apoc. 1, 12. ἐπίστρεψα — τὴν φωνὴν pro: βλέπων ἐπίστρεψα ἐπὶ τὴν φωνὴν *ich wandte mich mit dem Gesichte nach der Stimme* i. e. *nach dem Orte hin, woher die Stimme ertönte.* (ἐπεστράφη πρὸς τὴν φωνὴν Aesop. f. 87.) cf. *Matth.* §. 402, not. 1. — — sq. genit. pers. Matth. 3, 3. 12, 19. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. Ioh. 3, 29. 5, 25. 28. — v. 37. vide de h. l. ad voc. ὁράω p. 351 col. 2 monita. — 10, 3. 4. 5. Act. 12, 14. — v. 22. θεοῦ — ἀνθρώπου = *Deum, non hominem, loquentem audimus.* — 22, 9. 1 Thess. 4, 16. Hebr. 3, 7. 15. 4, 7. 12, 26. 1 Petr. 2, 16. Apoc. 3, 20. 5, 11. 10, 7. 14, 2. 18, 22. 23. (Diod. Sic. 16, 79. Polyb. 15, 29. 11. Xen. Mem. 1, 4. 12.) — — ad vocem referuntur, quae pertinent ad hominem, voce utentem, vel praecipientem aliquid [vid. γλῶσσα, ἀνίστημι], ut ἀκούω τῆς φωνῆς τινος = *obedio alicui* Ioh. 10, 16. 27. 18, 37. — ἀλλάσσω τὴν φωνήν μου *muto vocem meam* pro: *verbis lenibus ante usus oratione severa nunc utor* [cf. nostratium: aus einem andern Tone reden]; alii contra [vid. *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 161.]: *pro severa, qua ante usus sum, leni nunc utor voce* Gal. 4, 20. (τῇ φωνῇ τραχὺς Xen. An. 2, 6. 9. τὴν φωνὴν πρᾳοτέραν ποιοῦνται Xen. Symp. 1, 10.) — — b) metonym. pro: *verba ore prolata = sermo, effatum*, ut ἀναγινώσκειν τὰς φωνάς τινος Act. 13, 27. — 7, 31. 24, 21. (Diod. Sic. 20, 30. Aelian. V. H. 4, 8. Xen. An. 7, 7. 46. —

3) *sermo* i. e. *lingua, die Sprache*, τοσαῦτα — γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ 1 Cor. 14, 10. 11. — pro דָּבָר Gen. 11, 1. (Ael. V. H. 12, 48. Cebet. tab. c. 33. Hdian. 5, 3. 8. Dem. 1424, 1. Xen. An. 1, 4. 6.) — Saepius non reperitur in N. T.

Φῶς, φωτός, τό, 1) *lux, das Licht* a) universe Matth. 17, 2. Eph. 5, 13. — sine artic. νεφέλη φωτὸς *nubes lucem habens et spargens, Lichtwolke* = νεφ. φωτεινή [vid. ἀγάπη] Matth. 17, 5. — 2 Cor. 4, 6. — pro אוֹר Gen. 1, 3. (Xen. Mem. 4, 3. 3.) — b) de luce, quae spargitur a corpore lucido, ut φῶς λύχνου *Lampenlicht* Apoc. 18, 23. φ. ἡλίου *Sonnenlicht* 22, 5. — Act. 12, 7. ad quem l. cf. quae de angelis apparentibus ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ vel λαμπρᾷ Luc. 24, 4. Act. 1, 10. 10, 30. habentur et *v. Cölln* bibl. Theol. Vol. 1. p. 191. 412. — Luc. 8, 16. ἵνα — τὸ φῶς scil. τοῦ λύχνου. — Apoc. 21, 24. — Ioh. 5, 35. ἐν τ. φωτὶ αὐτοῦ i. e. *lucernae illius ardentis.* (Diod. Sic. 3, 47. Xen. Symp. 7, 4.) — c) *lux diei*, τὸ — ἐν αὐτῷ = *an und um ihn* Ioh. 11, 10. Vide ἐν p. 165 col. 2 fin. — ἔρχομαι πρὸς τὸ φῶς i. e. *in hominum conspectum venio* Ioh. 3, 21. μισεῖν τὸ φῶς i. e. *fugere hominum conspectum* v. 20. — ἀκούεσθαι, εἰπεῖν τι ἐν τῷ φωτί i. e. *palam* Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. (Xen. Ages. 9, 1.) — d) luci inaccessae comparatur *conditio* i. e. *summa, qua est Deus, maiestas*, quia nunquam, ut ait *Calvinus*, dum hac mortali carne circumdamur, eo usque penetramus in ultima adyta Dei, ut nihil nos fugiat. 1 Tim. 6, 16. Cf. *von Cölln* l. l. Vol. 2. p. 204. — Quo sensu veteres luce circumfusos putaverint Deos, videsis apud Plut. vit. Pericl. c. 39. —

2) *lux* i. e. *quidquid lucet, lumen, corpus lucem spargens* [cf. φάος *Passow* 2. p. 1304.] a) propr., ita de igne Marc. 14, 54. Luc. 22, 56. (1 Macc. 12, 29. Xen. Cyr. 7, 5. 27.) — de face vel lampade Act. 16, 29. (Xen. H. G. 5, 1. 8.) — de sole Ioh. 11, 9. τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. (Dem. 1396, 5.) — de luce, qua circumfusus esse narratur Paulus Damascum proficiscens Act. 22, 9. 11. addito ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ Act. 9, 3. vel οὐρανόθεν 26, 13. vel ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 22, 6. — b) per imaginem [neque Hebraeis cf. Ps. 36, 10. Ies. 58, 8. neque Graecis (vid. φάος Hom. Il. 16, 95. Anth. gr. Vol. 1. p. 63 ed. *Iac.* Aeschyl. in Pers. v. 229.) incognitam], ut luminum coelestium, ita eorum omnium, quae ad animos hominum beandos spectant et faciunt, quatenus auctor est et dator Deus, πατὴρ τῶν φώτων appellatur Iac. 1, 17. Cf. *Theile* ep. Iac. p. 48. 54. *von Cölln* l. l. p. 212. — c) τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ *lumen quod in te est*, trop. pro: *mens tua* Matth. 6, 23. Luc. 11, 35. — d) lumini magno comparatur Messias, cognitionem salutarem et felicitatem afferens Matth. 4, 16. coll. Ies. 9, 2 et ad h. l. *Gesen.* —

3) metaphora desumta tum a summa, quae antiquitus esse putabatur, lucis puritate, tum ab eiusdem terram et collustrandi et laetificandi [Cic. de nat. deor. 2, 40. „Sol quasi tristitia quadam contrahit trrram, tum vicissim laetificat, ut cum coelo hilarata videatur"] vi sensu ethico φῶς dicitur *ea alicuius* vel *indoles* vel *conditio* [Lebenselement cf. *Lücke* Ev. Ioh. Vol. 1. p. 372 sq. *Meyer* Ev. Luc. p. 357. ep. P. ad Cor. 2. p. 131.] *qua et iusta rerum, maxime divinarum cognitione et summa mentis puritate vitaeque sanctitate excellit, lux, Licht.* a) univ. Matth. 5, 16. τὸ φῶς ὑμῶν i. e. *quae est in vobis tum cognitio salutaris tum animi probitas.* Ioh. 8, 12. Vid. ad h. l. ζωή p. 222 col. 1. — Rom. 13, 12. 2 Cor. 6, 14. 11, 14. Col. 1, 12. 1 Ioh. 1, 7. περιπατεῖν ἐν τῷ φωτί. 2, 8. 9. 10. — b) de Deo 1 Petr. 2, 9. τὸ θαυμαστὸν — φῶς *admirandum quod est in eo* φῶς. Quo l. alii: *quae est eius beatitas admiranda.* 1 Ioh. 1, 7. ἐστὶν ἐν τῷ φωτί. 1 Ioh. 1, 5. — in descriptione summae, quae est in Deo, perfectionis moralis vel sanctitatis, ὁ θεὸς φῶς ἐστιν i. q. ὁ. θ. ἐστὶν ἐν τ. φ. sed fortius. — pro אוֹר Ies. 2, 9. — c) de hominibus, tum ex opp. τῶν υἱῶν τοῦ αἰῶνος τούτου Luc. 16, 8. tum christianis, ita τέκνα vel υἱοὶ φωτός [vid. τέκνον, υἱός] Ioh. 12, 36. Eph. 5, 8. νῦν δὲ φῶς scil. ἐστὲ i. q. ἐν τῷ φωτί ἐστε sed fortius Eph. 5, 8. — d) metonym. pro: *auctor, dator* τοῦ φωτός, ita de Iudaeis, qui sapere virtuteque praestare sibi visi vilipenderent gentiles Rom. 2, 19. — de apostolis Act. 13, 47. quo l. quae Ies. 49, 6. de prophetis praedicantur, ad se et collegas suos transfert Paulus. — Act. 26, 18. — Matth. 5, 14. aliter *Fritzsche* Ev. Matth. p. 212. *vos*, explicans h. l. verba, *spectatae estis dignitatis, ut cum sole conferri possitis.* — de Iesu Messia Luc. 2, 31. Act. 26, 23. — ratione habita τοῦ λόγου Iesu coniuncti Ioh. 1, 4. 5. 7. 8 bis. v. 9. 3, 19. — πιστεύετε εἰς τὸ φῶς 8, 12. — 9, 5. 12, 35 bis. v. 36 bis. v. 46. — Saepius non extat in N. T.

Φωστήρ, ῆρος, ὁ, (φῶς) 1) *luminare*, ἐν κόσμῳ i. e. *sidera quae sunt in mundo, sidera mundi* Phil. 2, 15. — Ita pro מָאוֹר Gen. 1, 14. 16. (Sap. 13, 2.) — 2) *splendor* Apoc. 21, 11. Saepius non legitur in N. T.

Φωσφόρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (φῶς, φέρω) *lucifer.* Semel in N. T. 2 Petr. 1, 19. ἕως οὗ — φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, quo loco verba ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν lucifero comparari docent cognitionem Christianis suppeditandam.

Φωτεινός, ή, όν, (φῶς) 1) *lucens, lucidus* Matth. 17, 5. νεφέλη φωτεινή e lect. vulg. (Sir. 17, 31. Xen. Mem. 4, 3. 4.) — 2) *luce collustratus* Matth. 6, 22. Luc 11, 34. 36. Saepius non reperitur in N. T.

Φωτίζω, f. ίσω, fut. attic. φωτιῶ [Apoc. 22, 5. Vide ἀφορίζω] 1) intrans. *luceo*, ἐπί τινα Apoc. 22, 5. (Sir. 43, 10. ὁ ἄνθραξ οὐ φωτίζει ὥσπερ ἡ φλὸξ Theophrast.) — 2) *collustro, illustro*, a) propr. sq. accus. Luc. 11, 36. Apoc. 18, 1. 21, 23. οἱ ὁ ita pro הֵאִיר Ies. 60, 19. (Diod. Sic. 3, 47.) — b) metaph. *mentem collustro* vel *salutari sapientia imbuo* sq. accus. pers. Ioh. 1, 9. Eph. 3, 9. εὐαγγελίσασθαι — καὶ φωτίσαι πάντας. de h. l. accus. iuncto c. passivo vid. sub ἀριθμός, δέω notata. — Hebr. 6, 4. 10, 32. Ita pro הֵאִיר Ps. 119, 130. הוֹרָה Iudd. 13, 8. 2 Regg. 12, 2. 17, 27. — 2) *ad lucem protraho, offenbar machen, bekannt machen*, sq. accus. rei 1 Cor. 4, 5. 2 Tim. 1, 10. (Polyb. 30, 8. 1. illustrandi, explicandi sensu, τινά i. e. mentem vel verba alicuius Diog. Laërt. 1, 57. 4, 67. τί Arrian. diss. epict. 1, 4.) Saepius non legitur in N. T.

Φωτισμός, οῦ, ὁ, (φωτίζω) *illuminatio*, trop. i. e. *mentis collustratio, Erleuchtung.* Bis in N. T. ut τοῦ εὐαγγελίου i. e. *quam largitur τὸ εὐαγγέλιον* 2 Cor. 4, 4. — πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ i. e. πρὸς τὸ φωτίσαι [scil. ἡμᾶς] τὴν γ. τ. δ. τ. θ. *ut illustrem redderemus cognitionem splendoris divini* i. e. *ut per nos cognitio Dei ad alios propagaretur.* Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. 2. p. 170. *Meyer* ep. P. ad Cor. 2. p. 75 sqq. —

Χ.

Χαίρω, f. χαρήσομαι [de qua forma serioris aevi obvia Luc. 1, 14. Ioh. 16, 20. 22. Phil. 1, 18. cf. *Moeris* p. 403. Thom. Mag. p. 910. *Buttm.* §. 101. gram. max. 114. sub χαίρω. *Matth.* §. 255. *Fischer* ad Weller. 3. a. p. 796. *Win.* p. 84. *Plank* de vera natura et indole orat. graec. N. T. p. 35.] aor. 2. p. ἐχάρην signif. act. 1) *laetor, ich freue mich*, addito χαρὰν μεγάλην = *valde laetor* [vid. ἀγαπάω] Matth. 2, 10. vel χαρᾷ χαίρει [vid. ἀγαλλιάω] Ioh. 3, 29. 1 Thess. 3, 9. — absolute Matth. 5, 12. Marc. 14, 11. Luc. 6, 23. 15, 5. 19, 6. 37. de h. l. plur. χαίροντες ad sing. πλῆθος relato vid. αἰνέω. — 22, 5. 23, 8. Ioh. 4, 36. 8, 56. 16, 10. 22. Act. 5, 41. 8, 39. 11, 23. 13, 48. Rom. 12, 15 bis. 1 Cor. 7, 30 bis. 2 Cor. 7, 7. 13, 9. 11. Phil. 2, 17. 4, 4. — de verbis Col. 2, 5. χαίρων καὶ βλέπων τὴν τάξιν ὑμῶν vid. καί p. 247 col. 1. — 1 Thess. 5, 16. 1 Petr. 4, 13 bis. 3 Ioh. v. 3. Apoc. 19, 7. (Plut. apophth. Alexand. Mor. 2. p. 21. ed. *Tauchn.* Cebet. tab. c. 8. Dem. 437, 7.) — sq. ὅτι Ioh. 14, 28. 2 Cor. 7, 9. 16. 2 Ioh. v. 4. — sq. διά c. accus. *propter aliquem* Ioh. 11, 15. — sq. dat. *rei* [vid. ξενίζομαι sub ξενίζω] Rom. 12, 12. (οἱ ο' Prov. 17, 19. Lucian. Dial. Deorr. 23, 3. Hdian. 1, 17. 5. Xen. Mem. 1, 5. 4.) — sq. ἐπί c. dat. [vid. ἐπί p. 181 col. 2.] Matth. 18, 13. Luc. 1, 14. 13, 17. Act. 15, 31. — de Rom. 16, 19. vid. ἐπί p. 188 col. 1. — 1 Cor. 13, 6. 16, 17. 2 Cor. 7, 13. Apoc. 11, 10. — (οἱ ο' Prov. 2, 14. Diod. Sic. 1, 25. Xen. Mem. 2, 6. 35.) — sq. ἐν c. dat. *rei* [vid. ἐν p. 173 col. 2. init.] ut ἐν τούτῳ ὅτι, *darüber dass* Luc. 10, 20. Phil. 1, 18. — *pers.* ut ἐν κυρίῳ Phil. 3, 1. 4, 4. Vide ἐν p. 171 col. 1 init. — sq. nom. partic. causam laetitiae indicantis Ioh. 20, 20. Phil. 2, 28. (Paus. 4, 34. 6. Xen. Cyr. 1, 5. 12.) cf. *Matth.* §. 555. *Herm.* ad Vig. p. 766. coll. p. 321 sq. — sq. ἀπό c. genit. personae, quae, ut laeter, occasionem praebet [vid. ἀπό p. 44 col. 2.] 2 Cor. 2, 3. (ita εὐφραίνεσθαι ἀπό τινος Xen. Hier. 4, 1.) — sq. accus. rei, de qua laetatur aliquis, ut τὸ δὲ αὐτὸ — χαίρετε i. e. *idem esto laetitiae obiectum* [vid. ἐλεέω et *Valcken.* ad Eur. Hippol. v. 1339. *Monk* ad Eur. Hippol. v. 1333.] Phil. 2, 18. —

2) in salutationibus: *salvere iubeo*, ita a) *imperativus:* χαῖρε, χαίρετε Matth. 26, 49. 27, 29. 28, 9. Marc. 15, 18. Luc. 1, 28. Ioh. 19, 3. (Lucian. Dial. Deorr. 20, 9. Ael. V. H. 4, 17. Artemid. 3, 44. Xen. Cyr. 5, 3. 18.) — b) *infinit.* χαίρειν pro: χαίρειν λέγω Act. 15, 23. 23, 26. Iac. 1, 1. (2 Macc. 9, 19. Esr. 8, 9. Ael. V. H. 1, 25. Xen. Mem. 3, 13. 1.) — χαίρειν λέγω 2 Ioh. v. 10. 11. (Similiter ἀείδω χαίρειν Anthol. gr. T. 4. p. 279. *Iacobs.* εἰπὼν χαίρειν Leonid. Alex. Ep. 39. in Anthol. gr. T. 2. p. 182. ed. *Iacobs.* Callimach. Ep. 39. in Anthol. gr. T. 2. p. 221. *Iacobs.* Cf. *Valckenar.* ad Hippol. p. 178. B. et ad Hdot. p. 712.) — Saepius non extat in N. T.

Χάλαζα, ης, ἡ, *grando.* Ter in N. T. Apoc. 8, 7. 11, 19. 16, 21. — pro אֶלְגָּבִישׁ Ezech. 38, 22. בָּרָד Exod. 9, 18. 19. (Lucian. Dial. Deorr. 4, 3. Artemid. 2, 8. Xen. Oec. 5, 19.)

Χαλάω, item χαλάζω, f. άσω, [vid. *Buttm.* §. 86, not. 3. gram. max. §. 95, 7. *Matth.* §. 180. *Rost* §. 77 not. 2. b.] pf. κεχάλασμαι, aor. 1. p. ἐχαλάσθην [de perfecto in σμαι vid. ἀκούω, ἐκκλάω.] — (remitto, laxo, loslassen Xen. de re eq. 5, 4.) *demitto, herablassen, herunterlassen.* Septies in N. T. sq. accus. rei vel person. Marc. 2, 4. Luc. 5, 4. quo l. a singulari numero ἐπανάγαγε, quod erat Simonis, transitus fit ad plur. χαλάσατε τὰ δίκτυα, quod erat plurium. Vid. *Bornem.* Schol. p. 35. — v. 5. Act. 27, 17. 30. — addito ἐν c. dat. adminiculi Act. 9, 25. 2 Cor. 11, 33. — pro שִׁלַּח Ierem. 38, 6. (Alciphron. 1, ep. 1.)

Χαλδαῖος, ου, ὁ, *Chaldaeus.* Semel in N. T. Act. 7, 4. ἐκ γῆς Χαλδαίων i. q. Gen. 11, 28. אוּר כַּשְׂדִּים. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub. voc. *Chaldäer.*

Χαλεπός, ή, όν, (durus, asper, de moribus Xen. An. 2, 6. 9.) 1) *difficilis toleratu, periculosus*, καιροὶ χαλεποί 2 Tim. 3, 1. (Hdian. 1, 3. 1. Dem. 127, 26. Xen. Symp. 4, 37.) — 2) *saevus, ferox* Matth. 8, 28. δαιμονιζόμενοι — χαλεποὶ λίαν. (ita de cane Xen. An. 5, 8. 24.) — Saepius non legitur in N. T.

Χαλιναγωγέω, ῶ, f. ήσω, (χαλινός fraenum, et ἄγω; fraeno iniecto moderor) *refraeno*, metaph. ut nos: *im Zaume halten, moderor, cohibeo*, sq. accus., ita bis in N. T. ut τὴν γλῶσσαν, τὸ σῶμα Iac. 1, 26. 3, 2. (Lucian. Tyrannicid. §. 4. similiter *fraenare* Cicer. Verr. 3, 57. Liv. 30, 14.)

Χαλινός, οῦ, ὁ, *fraenum.* Bis in N. T. Iac. 3, 3. τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν. Apoc. 14, 20. (Diod. Sic. 2, 19. Ael. V. H. 9, 16. Lucian. Dial. Deorr. 25, 2. Xen. de re eq. 10, 6 — 13.)

Χαλκέος, vid. χαλκοῦς.

Χαλκεύς, έως, ὁ, (χαλκός aes; faber aerarius) *faber ferrarius, faber, Schmied.* Legitur tantum 2 Tim. 4, 14. — pro חָרָשׁ Gen. 4, 21. (Lucian. Dial. Deorr. 15, 3. Xen. Mem. 1, 2. 37.)

Χαλκηδών, όνος, ὁ, *Chalcedon, Chalcedonicus*, nom. gemmae Apoc. 21, 19. quo l. codd. καρχηδών i. e. *carbunculus.* Vid. *Griesb. Knapp.* —

Χαλκίον, ου, τό, (deminut. substantivi χαλκός aes. Vide tamen sub φορτίον notata) *vas aeneum.* Extat tantum Marc. 7, 4. quo l. codd. nonnulli exhibent χαλκείων [coll. τοῖς ο' 2 Chron. 35, 13. Iob. 41, 22. a χαλκεῖον], quod praefert *Fritzsche* Ev. Marc. p. 266. coll. *Griesb.* (Xen. Oec. 8, 19.)

Χαλκολίβανον, ου, τό, *chalcolibanum, orichalcum.* Bis in N. T. Apoc. 1, 15. 2, 18. Suidas χαλκολίβανον· εἶδος ἠλέκτρου τιμιώτερον χρυσοῦ. ἔστι δὲ τὸ ἤλεκτρον ἀλλότυπον χρυσίον μεμιγμένον ὑέλῳ καὶ λιθείᾳ. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Metalle.*

Χαλκός, οῦ, ὁ, *aes, Erz*, Apoc. 18, 12. — 1 Cor. 13, 1. — χ. ἠχῶν *ein tönendes* Stück *Erz.* — metonym. pro: *nummi aenei* Matth. 10, 9. Marc. 6, 8. 12, 41. —

Χαλκοῦς, ῆ, οῦν, plur. οῖ, αῖ, ᾶ, *aereus.* Semel in N. T. Apoc. 9, 20. — pro נְחֹשֶׁת Exod. 26, 11. 37. נְחוּשָׁה 2 Sam. 22, 35. (Hdian. 6, 4. 6. Pol. 5, 89. 2. Xen. Cyr. 7, 1. 2.)

Χαμαί, adv. *humi, in terram.* Bis in N. T. Ioh. 9, 6. ἔπτυσε χαμαί. 18, 6. ἔπεσον χαμαί. — pro אַרְצָה Iob. 1, 20. (Iudith. 12, 14. 14, 18. Theophr. Charact. 18 vel 10, 2. Xen. Cyr. 5, 1. 4 et Ages. 2, 14.)

Χαναάν, ὁ, *Canaan*, nomen indeclinabile terrae palaestinensis nunc universae Act. 13, 9. nunc partis illius, quae versus orientem habebat Iordanem fluvium Act. 7, 11. Cf. *Gesen.* hebr. deutsch. Wörterb. sub כְּנַעַן et *Win.* bibl. Realw. sub h. v.

Χαναναῖος, α, ον, *Cananaeus* i. e. *Phoenicius, Phoenice oriundus.* Extat tantum Matth. 15, 22. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Canauniter.*

Χαρά, ᾶς, ἡ, 1) *gaudium, laetitia* a) universe Matth. 2, 10. 28, 8. Luc. 15, 7. 10. 24, 41. Ioh. 3, 29. 15, 11. 16, 20 — 22. 24. 17, 13. Act. 8, 8. 12, 14. 13, 52. 15, 3. Rom. 14, 17. χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ [vid. ἐν p. 172 col. 1.] *auctorem habens spiritum div. eoque digna = heilige Freude.* — Rom. 15, 13. 32. 2 Cor. 1, 24. 2, 3. 7, 4. 13. 8, 2. Gal. 5, 22. quo l. χαρά = *laetitia Spiritum div. auctorem habens eoque digna* coll. Rom. 14, 17. Phil. 1, 4. 25. quo l. fides sistitur tanquam persona. Vid. πίστις p. 403 col. 1 fin. — Phil. 2, 2. 29. Col. 1, 11. 1 Thess. 1, 6. 3, 9. 2 Tim. 1, 4. Philem. v. 7. Hebr. 10, 34. 12, 11. 13, 17. Iac. 4, 9. 1 Petr. 1, 8. 1 Ioh. 1, 4. 2 Ioh. v. 12. 3 Ioh. v. 4. — (Diod. Sic. 3, 16. Pol. 11, 33. 7. 22, 17. 12. Artemid. 4, 2. Xen. Cyr. 7, 5. 32.) — ὑπάγει ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ Matth. 13, 44. Vide ὑπάγω. — ἐν χαρᾷ Rom. 15, 32. Vide ἐν p. 168 col. 2 init. — μετὰ χαρᾶς [vid. μετά p. 312 col. 2.] Matth. 13, 20. Marc. 4, 16. Luc. 8, 13. 10, 17. 24, 52. Act. 20, 24. Phil. 2, 29. 1 Thess. 1, 6. Hebr. 10, 34. 13, 17. — — 2) metonym.

gaudii causa et obiectum = *res laeta, materia gaudii* Luc. 1, 14. 2, 10. Phil. 4, 1. 1 Thess. 2, 19. 20. Hebr. 12, 2. Iac. 1, 2. — Matth. 25, 21. 23. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου quo loco χαρὰ τοῦ κυρίου i. q. *bona* vel *felicitas a Domino tuo parata tibi*. — Saepius non legitur in N. T.

Χάραγμα, τος, τό, (χαράσσω sculpo) 1) *sculptum, caelatum, opus caelatum* Act. 17, 29. (Anthol. gr. T. 4. p. 33. ed. *Iacobs*.) — 2) *signum impressum, nota impressa* Apoc. 13, 16. 17. 14, 9. 11. [15, 2.] 16, 2. 19, 20. 20, 4. (Anacreon. Od. 55. χάραγμα πυρός.)

Χαρακτήρ, ῆρος, ὁ, (χαράσσω sculpo; caelum, instrumentum, quo utimur ad caelandum vel sculpendum; nota impressa, ut monetae Diod. Sic. 17, 66. Pol. 6, 36. 7. nota, Merkmal Diod. Sic. 3, 66.) *id, quod refert imaginem alicuius, imago depicta, Abbild*. Semel in N. T. Hebr. 1, 3. quo l. filius Dei appellatur χαρακτὴρ ὑποστάσεως τοῦ πατρός.

Χάραξ, ρακος, ὁ, (palus, ridica, Weinpfahl Geopon. 4, 12. 289. saepius ἡ χάραξ Geopon. 5, 27. Plut. T. 7. p. 13. ed. *Hutten*. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 62. — palus, Pallisade Diod. Sic. 18, 70. Pol. 18, 1. 1.) *vallum, aggestum terra, arboribus, lapidibus, lignis*. Extat tantum Luc. 19, 36. περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι. (Diod. Sic. 19, 83. Arrian. exped. Alex. M. 2, 19. 9. Pol. 1, 29. 3)

Χαρίζομαι, f. ίσομαι [ita Rom. 8, 32. pro forma attica χαριοῦμαι cf. *Win.* p. 84.] perf. pass. κεχάρισμαι signif. activa [vid. ἀγωνίζομαι] verb. depon. med. (χάρις, quod v.; gratum facio alicui, gratificor Xen. Cyr. 1, 1. 5. Ael. V. H. 12, 1. Lucian. D. D. 22, 6.) 1) *beneficia exhibeo, dono alicui aliquid, largior* [a. 1. p. ἐχαρίσθην, fut. 1. pass. χαρισθήσομαι significatione passiva Act. 3, 14. 1 Cor. 2, 12. Phil. 1, 29. Philem. v. 22. vid. sub ἀπαρνέομαι notata] τινί τι Luc. 7, 21. Rom. 8, 32. 1 Cor. 2, 12. Gal. 3, 18. Phil. 1, 29. quo l. si a dat. ὑμῖν fit transitus ad nominat. v. 30. vid. sub ἀνέχω observata. — Phil. 2, 9. (2 Macc. 3, 33. 4, 32. Hdian. 1, 17. 3.) — 2) *condono alicui aliquid* a) de rebus, quas iure suo exigere quis potest ab altero: *erlassen, nicht weiter verlangen*, ita τινί τι Luc. 7, 42. 43. — (ita *condono* Cicer. de offic. 2, 22.) — τινί τινα *Jemanden Jemandem überlassen* i. e. vel: *liberum dimitto* vel *absolvo aliquem τινὶ ratione habita alicuius* vel *in favorem alicuius, aus Gefälligkeit für Jemanden Einem verzeihen oder ihn loslassen* Act. 3, 14. — vel *liberum a periculo dimitto aliquem* i. e. *servo aliquem in favorem alicuius* Act. 27, 24. Philem. v. 22. (Ios. Ant. 2, 6. 9. 7, 8. 4. de bell. iud. 1, 27. 5. Dion. Hal. Ant. 10, 6. *condono* Cicer. pro Cluent. c. 39. Iul. Caes. de bell. gall. 1, c. 20.) — b) de personis, quae ita alicui condonantur, ut ab eo damnentur = *Jemanden der Willkühr eines Andern preisgeben, preisgeben* = *in gratiam alicuius aliquem condemno*, ubi Lat. *condono* [vid. Cic. pro Coel. c. 1. *dedo* Cic. ad Att. 5, 20. Caes. b. gall. 2, 28.], ita Act. 25, 11. 16. De h. l. verbis εἰς ἀπώλειαν suspectis vid. *Griesb. Knapp, Schott, Meyer, de Wette*. — c) *ignosco, remitto, veniam do, verzeihen* 2 Cor. 2, 7. — τινί τι 2 Cor. 2, 10. 12, 13. Col. 2, 13. (Dion. Hal. Ant. 5, p. 280. φρονίμων μὲν ἀνθρώπων ἔργον ἐστὶ ταῖς φιλίαις χαρίζεσθαι τὰς ἔχθρας. Ita *condono* Cicer. pro Milon. c. 2.) — τὶ 2 Cor. 12, 13 bis. — τινί Eph. 4, 32 bis. Col. 3, 13 bis. — Saepius non reperitur in N. T.

Χάριν, (accus. substant. χάρις, adverbii locum sustinens secum habens genit. = εἰς χάριν cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 682. *Schäfer*) *gratia, caussa, propter*, ponitur nunc *ante* genit. 1 Ioh. 3, 12. — nunc *post* genit. Luc. 7, 47. Gal. 3, 19. Eph. 3, 1. 14. 1 Tim. 5, 14. Tit. 1, 5. 11. Iud. v. 16. (Sir. 34 vel 31, 6. 17. Pol. 1, 64. 3. 31, 9. 4. Apollodor. Bibl. 1, 9. 27. Xen. Mem. 1, 2. 54.) Cf. *Fischer* 3. b. p. 78. *Matth.* §. 576. *Buttm.* §. 133, not. 2. *Rost* §. 110, not. 1. *Hermann* ad Vig. p. 700 sq. *Passow* 2. p. 1398.

Χάρις, ιτος, ἡ, (χαίρω laetor; laetitia, gaudium Tob. 7, 18. Pol. 5, 77. 3.) 1) *gratia* i. e. *venustas, suavitas, Anmuth, Annehmlichkeit*, ut οἱ λόγοι τῆς χάριτος pro: οἱ λόγοι χαρίεντες sed fortius = *sermones gratia pleni* [vid. ἀγιωσύνη, it. ἀγάπη] Luc. 4, 22 — ἵνα δῷ [scil. ὁ λόγος] χάριν τοῖς ἀκούουσι Eph. 4, 29. ἐν χάριτι [*in Begleitung, coniunctus cum* vid. ἐν p. 166 col. 1.] ᾄδοντες Col. 3, 16. 4, 6. Aliter *Harless* in ep. P. ad Eph. p. 441 sq. neque in his discedendum esse monens a gratiae vel beneficii notione. — Ita pro חֵן Ps. 45, 3. (Sir. 21, 16. 26, 15. Ael. V. H. 13, 1 et 33. Hom. Od. 8, 175.)

2) *gratia* i. e. *favor, Gunst, Gnade, wohlwollende gnädige Gesinnung* a) univ. Rom. 4, 4. — b) de gratia, qua fruitur aliquis apud homines Luc. 2, 52. Act. 2, 47. 4, 33. 7, 10. (Diod. Sic. 13, 101. Hdian. 2, 15. 13. Xen. Mem. 2, 7. 9. Hier. 8, 2.) — c) de gratia vel favore Iesu Christi Act. 15, 11. Rom. 5, 15. 2 Cor. 8, 9. 1 Tim. 1, 14. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν. His adde vota, quae leguntur in fine epistolarum apostolicarum et apocalypseos Rom. 16, 20. 24. 1 Cor. 16, 23. 2 Cor. 13, 13. Gal. 6, 18. Phil. 4, 23. 1 Thess. 5, 28. 2 Thess. 3, 18. Philem. v. 25. 2 Petr. 3, 18. Apoc. 22, 21. — d) de gratia et favore Dei patris et Iesu Christi, ita, ut χάρις iunct. c. εἰρήνη, ἔλεος et similibus vocabulis circumscribat notionem felicitatis omnigenae ἀπὸ τοῦ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησ. χριστοῦ i. e. proficiscentis a Deo patre et domino Iesu Christi. Ita ab initio epistolarum apostolicarum Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 1, 3. Eph. 1, 2. Phil. 1, 2. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 2. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. Philem. v. 3. 2 Ioh. v. 3. — adde 1 Thess. 1, 12. Apoc. 1, 4. — χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος [pro: ἀπὸ τοῦ θεοῦ] καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ i. e. omnis generis felicitas a Deo et geniis septem throno eius adstantibus contingat Apoc. 1, 4. — e) de gratia vel favore Dei, *die Gnade Gottes, die gnädigen wohlwollenden Gesinnungen Gottes gegen die Menschen* aa) proprie, addito vocab. θεοῦ. Ita praeter locos not. 2. 3. d. excitatos legitur: Luc. 1, 30. 2, 40. 52. Act. 7, 46. — Act. 14, 3. 26. 15, 40. 20, 24. 32. 1 Cor. 15, 10. — ἐν χάριτι θεοῦ i. e. *instructus, ornatus gratia divina* [vid. ἐν p. 166 col. 1.] 2 Cor. 1, 12. 8, 1. 9, 14. — 12, 9. Gal. 1, 15. — Eph. 1, 6. 7. 2, 7. — κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τ. θ. *secundum beneficium repetendum a favore div.* Eph. 3, 7. Col. 1, 2. 2 Tim. 1, 9. — ὅπως χάριτι θεοῦ [*ex benevolo Dei consilio*] ὑπὲρ πάντας γεύσηται θανάτου Hebr. 2, 9. 12, 15. 1 Petr. 5, 10. — absolute Act. 18, 27. Rom. 4, 16. 11, 5. 6. 12, 6. 2 Cor. 1, 15. Gal. 1, 6. Eph. 6, 24. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν Col. 4, 18. 2 Thess. 3, 16. 1 Tim. 6, 22. 2 Tim. 4, 22. Tit. 3, 15. Hebr. 13, 25. — θρόνος τῆς χάριτος Hebr. 4, 16. ἵνα — χάριν εὕρωμεν Hebr. 4, 16. τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος i. e. *Spiritus div. gratiae divinae pignus* Hebr. 10, 29. — 1 Petr. 1, 2. 2 Petr. 1, 2. — — *gratia divina, quatenus beneficiis conferendis sese exserit*, nunc univ. 2 Cor. 4, 15. ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. — nunc repetendis a societate cum Iesu inita: *die Gnadenerweisungen Gottes durch Jesum* Eph. 4, 7. Iac. 4, 5. 1 Petr. 1, 10. — nunc conspicuis maxime in venia peccatorum et spe felicitatis olim futurae. Ita legitur χάρις nunc absolute: δι' οὗ sc. χριστοῦ, καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην Rom. 5, 2. 17. 20. 21. 6, 1. — Eph. 2, 5. 8. — nunc addito: τοῦ θεοῦ Rom. 5, 15. — οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν 6, 14. 15. Gal. 2, 21. 5, 4. Tit. 2, 11. 3, 7. 1 Petr. 3, 7. 5, 12. Iud. v. 4. — bb) metonym. *gratiam divinam concilians*, ut τοῦτο δὲ χάρις 1 Petr. 2, 19. — addito: παρὰ θεῷ 1 Petr. 2, 20.

3) *documentum favoris* i. e. a) *beneficium*, ita de beneficiis proficiscentibus ab hominibus = *donum, beneficium*, ut de eleemosynis 1 Cor. 16, 3. 2 Cor. 8, 4. 6. 7. 19. — (Dion. Hal. Ant. 2, 15. Hdian. 2, 3. 19. Pol. 1, 31. 6. Xen. Symp. 8, 36 et Ages. 4, 3.) — de beneficiis per Christum oblatis, universe Ioh. 1, 14. 16. 17. Act. 11, 23. 1 Cor. 1, 4. 2 Cor. 9, 8. Col. 1, 6. 1 Petr. 4, 10. ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ. — de beneficio melioris religionis per Iesum communicatae cum hominibus: *perfectioris religionis munus*, ut ἔπειθεν αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ Act. 13, 43. Hebr. 5, 9. — de beneficio div. quod est in munere apostolico conferendo, ut δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολήν. De h. l. καὶ explicandi vim habente vid. καί p. 247 col. 2. — Rom. 1, 5. 12, 3. 15, 15. 1 Cor. 3, 10. Gal. 2, 9. Eph. 3, 7. 8. quo l. si alii epexegeticum esse monent, qui sequitur infinit. εὐαγγελίζεσθαι [vid. sub βασανίζω monita], ita verbis v. 8. contineri exclamationem observavit *Harless* ep. P. ad Eph. p. 290 — 292. — 2 Tim. 2, 1. — b) *gratum, Gefälligkeit*

Act. 24, 27. 25, 9. Vide de his ll. *καταϑίϑημι*. — 25, 9. (Diod. Sic. 15, 91. Xen. Cyr. 8, 3. 26. Mem. 3, 5. 23.) —

4) *gratia* i. e. *gratia, quae sequitur beneficia, Dank* a) universe, sq. *ὅτι* Rom. 6, 17. — sq. particip. 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 7, 14. 8, 16. — sq. *ἐπί τινι* 2 Cor. 9, 15. *χάριτι* i. e. *cum gratiarum actione* [vid. de dat. modum indicante *γλῶσσα*] 1 Cor. 10, 30. [Col. 3, 16.] — *χάριν ἔχειν gratiam habere* Luc. 17, 19. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 1, 3. Hebr. 12, 28. (ita *χάρις* Diod. Sic. 1, 90. Xen. Mem. 4, 3. 3. — *χάριν ἔχειν* 2 Macc. 3, 33. Polyb. 5, 104. 1. Hdian. 5, 11. 13. Plutarch. apophth. Phil. Mor. 2. p. 16. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. 1, 2. 7. Cf. *Lob.* ad Phryn. p. 18.) — b) ex adiunct. pro: *remuneratio* Luc. 6, 32 — 34. (ita nos: keinen Dank, schlechten Dank von etwas haben.) Saepius non legitur in N. T.

Χάρισμα, τος, τό, (*χαρίζομαι* quod v.) *donum, beneficium*. Legitur in N. T. nonnisi de beneficiis divinis, quibus ornantur homines christiani, ita Rom. 1, 11. 5, 15. 16. 6, 23. 11, 29. 12, 6. 1 Cor. 1, 7. 7, 7. — 12, 4. 9. 28. v. 30. *χάρισμα ἰαμάτων* i. e. *donum sanandorum morborum*. v. 31. 2 Cor. 1, 11. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. 1 Petr. 4, 10. Saepius non legitur in N. T.

Χαριτόω, ῶ, f. ώσω, (*χάρις* quod vid.; gratum et acceptum facio aliquem Sir. 18, 17. Liban. 4. p. 1071.) *favore orno, gratia amplector, begnadigen*, sq. accus., ita bis in N. T. Luc. 1, 28. — Eph. 1, 6. *ἐν ᾗ* sc. *χάριτι* [*in qua* benevolentia i. e. *qua benevolentia ductus* vid. *ἐν* p. 168 col. 2.] *ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς*. De h. l. lect. *ἐν ᾗ* vel *ἧς* vid. *Griesb., Knapp, Schott, Harless*.

Χαῤῥάν vel *χάῤῥαν*, ἡ, *Charran*, hebr. חָרָן, nom. propr. urbis Mesopotamiae Gen. 11, 31. 12, 5. 27, 43. memoratae, postea celebris clade Crassi v. Plutarch. Vit. Crass. c. 25. 27. 28. Plin. H. N. 5, 24. Florus 3, 1. Lucan. 1, 104. Videtur enim esse eadem urbs, quam Graeci *κάῤῥαι*, Latini *Carrae* appellant et quae apud Ammian. Marcell. 23. antiquum oppidum dicitur. — Act. 7, 2. cf. Ioseph. Ant. 1, 16. 1. Cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Haran*.

Χάρτης, ου, ὁ, (*χαράσσω*) *charta*. Semel in N. T. 2 Ioh. v. 12. (Cebet. Tab. c. 4. Dioscorid. 1, 116.)

Χάσμα, τος, τό, (*χαίνω* hisco) *hiatus*. Legitur tantum Luc. 16, 26. — (Diod. Sic. 4, 65. Ael. V. H. 3, 18. Palaephat. fab. 29. Apollodor. Bibl. 3, 2 extr. Plato de rep. 2. p. 211. ed. *Bip.*)

Χεῖλος, εος, ους, τό, [de genit. *χειλέων* Hebr. 13, 15. vid. ad gen. *ὀρέων* sub *ὄρος* adnotata] 1) *labium* a) propr. Rom. 3, 13. Hebr. 13, 15. Vide de h. l. *καρπός*. — 1 Petr. 3, 10. — Matth. 15, 8 et Marc. 7, 6. coll. Ies. 29, 13. ubi pro שָׂפָה. (Sir. 1, 23. Ael. V. H. 12, 1. Lucian. Dial. Deorr. 5, 7.) — b) metaph. *χεῖλος τῆς ϑαλάσσης*, *labium maris* pro: *littus* [vid. *Win.* p. 19. 31. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 769.] Hebr. 11, 12. — ita pro שָׂפָה Gen. 22, 17. (Diod. Sic. 3, 9. Ios. de bell. iud. 3, 10. 7. Hdot. 4, 141. et *labrum* Liv. 37, 37. Caesar. b. g. 7, 72. 1.) — 2) ex hebr. dicendi ratione [vid. *Win.* p. 34.] *lingua* 1 Cor. 14, 21. *ἐν χείλεσι ἑτέροις*. Ita pro hebr. שָׂפָה Gen. 11, 1. — Saepius non extat in N. T.

Χειμάζω, f. άσω, (*χεῖμα* = *χεῦμα* fluxus, tempestas in regionibus meridionalibus insignis maxime imbribus et procellis i. e. hiems, hinc: hiemo, hiberno Xen. Oec. 5, 9. Diod. Sic. 19, 37.) *tempestatem excito* [Xen. Oec. 8, 16.]; passivum: *tempestate vexor, tempestate* vel *procella agitor*. Semel in N. T. Act. 27, 18. — (Diod. Sic. 4, 43. Plut. de defectu oracul. c. 30. Ios. Ant. 12, 33. Thuc. 3, 69.)

Χειμάῤῥος, [poetice pro *χειμάῤῥοος*, οῦς, ὁ, — a *χεῖμα, ῥέω, ῥόος*. Cf. *Passow* Vol. 2. p. 1403. *Lob.* ad Phryn. p. 234. 689.] ου, ὁ, *torrens*. Semel in N. T. Ioh. 18, 1. (Hdian. 8, 11. Dem. 278, 8. addito *ποταμός* Polyb. 4, 70. 7. Artemid. 2, 27.)

Χειμών, ῶνος, ὁ, (*χεῖμα*) 1) *hiems* i. e. *tempestas, procella* [vid. sub *χειμάζω* notata] Matth. 16, 3. Act. 27, 20. (Plut. vit. Timol. c. 28. Diod. Sic. 4, 42. Aelian. V. H. 8, 2. Xen. Mem. 3, 5. 6.) — 2) *hiems, der Winter* i. e. *die stürmische Jahreszeit*, genit. *χειμῶνος hieme* [vid. *ἐνιαυτός*] Matth. 24, 20. Marc. 13, 8. Ioh. 10, 22. 2 Tim. 4, 21. — pro סְתָו Cant. 2, 11. [illegible] Esr. 10, 9. (Sir. 21, 8. Diod. Sic. 1, 41. Xen. Mem. 1, 2. 1. *χειμῶνος* Plut. apophth. Antig. Mor. 2. p. 29. ed. *Tauchn.* Xen. Symp. 2, 18.) — Saepius non legitur in N. T.

Χείρ, ρός, ἡ, *manus* a) universe aa) ubi agitur de hominibus Matth. 3, 12. 5, 30. 8, 3. 15. 9, 18. 25. 12, 10. 13. 49. 14, 31. 15, 2. 20. 18, 8 bis. 19, 13. 15. 22, 13. 26, 23. 50. 51. 27, 14. Marc. 1, 31. 41. 3, 1. 3. 5, 23. 6, 5. 7, 2. 3. 5. 32. 8, 23. 25. 9, 27. 43 bis. 10, 16. 14, 46. 16, 18. Luc. 3, 17. 4, 11. 40. 5, 13. 6, 6. 8. 10. 8, 54. 9, 62. 13, 13. 15, 22. 20, 19. 21, 12. 22, 21. 53. 24, 39. 40. 50. Ioh. 7, 30. 44. 11, 44. 13, 9. 20, 20. 25. 27. 21, 18. Act. 3, 7. 4, 3. 5, 18. 6, 6. 7, 41. 8, 17 — 19. 9, 12. 17. 41. 12, 1. 7. 17. 13, 3. 16. 17, 25. 19, 6. 26. 33. 20, 34. 21, 7. 11. 27. 40. 23, 19. 26, 1. 28, 3. 4. 8. Rom. 10, 21. 1 Cor. 4, 12. 12, 15. 21. 16, 21. Gal. 6, 11. Eph. 4, 28. Col. 4, 18. 1 Thess. 4, 11. 2 Thess. 3, 17. 1 Tim. 2, 8. 4, 14. 5, 22. 2 Tim. 1, 6. Philem. v. 19. Hebr. 6, 2. 12, 12. Iac. 4, 8. 1 Ioh. 1, 1. (Diod. Sic. 3, 17. Artemid. 1, 13. Xen. Mem. 2, 3. 18.) — bb) ubi agitur de naturis, quae, licet homine superiores, forma humana induti sistuntur vel cogitantur Matth. 4, 6. Apoc. 1, 16. [17.] 6, 5. 7, 9. 8, 4. 9, 20. 10, 2. 5. 8. 10. 13, 16. 14, 9. 14. 17, 4. 19, 2. 20, 1. 4. — cc) ubi, quae manuum ope efficit homo, per imaginem et ex simplicitate antiquitatis transferuntur ad Deum vel *omnium rerum auctorem* vel *peragentem aliquid* Act. 7, 50. Hebr. 1, 10. [2, 7.] cf. Ps. 8, 6. 102, 28. vel *tuentem aliquem*: *ἡ χεὶρ τοῦ κυρίου ἐστὶ μετά τινος* Luc. 1, 66. Act. 11, 21. cf. 1 Sam. 22, 17. vel *poenas infligentem* alicui, *ἡ χεὶρ τοῦ κυρίου ἐστὶν* [= liegt schwer auf, vid. *ἐπί* p. 180 col. 2.] *ἐπί τινα* Act. 13, 11. coll. Deut. 2, 15. Iudd. 2, 15. vel *paratum ad auxilium praestandum* Act. 4, 30. vel *omnipotentem* vel *summa vi insignem* 1 Petr. 5, 6. — Act. 4, 28. *ὅσα — γενέσϑαι* i. e. *quae potentia et voluntas tua = quae voluntas tua potentissima fieri decrevit.* Neque a scriptoribus graecis abesse formularum *χεὶρ κυρίου, ἡ χεὶρ τοῦ ϑεοῦ* vestigia, testatur Hom. Od. 14, 184. cf. *Bornem.* Schol. p. 15. coll. *Herm.* ad Vig. p. 732. —

b) quae sunt hominis ipsius ex more sub voc. *γλῶσσα* notato ad manus eius referuntur, quoniam manuum vel praecipua vel aliqua certe pars est aut esse cogitatur, in re praesente, ita aa) in verbis *διὰ τῶν χειρῶν τινος* vel *διὰ τῆς χειρός τινος*, ut ubi agitur de miraculis patratis manuum impositione Marc. 6, 2. Act. 5, 12. 14, 3. 19, 11. — vel universe Act. 2, 23. 7, 25. 11, 30. 15, 23. — Ita pro בְּיַד 2 Chron. 34, 14. — bb) in verbis *ἐν χειρί τινος* Gal. 3, 19. cf. *οἱ ο'* Exod. 32, 15. *καὶ αἱ δύο πλάκες τοῦ μαρτυρίου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ*. — pro: *per aliquem* Act. 7, 35. de h. l. lect. *σὺν χειρὶ Griesb.* et *Schottio* probata vid. *Meyer* et *de Wette* ad h. l. — Ita pro בְּיַד Num. 15, 23. 2 Chron. 29, 25. (Sir. 48, 20. 49, 6.) —

c) formulae explicandae e ratione, quae est inter rem aut personam et inter me, in manibus meis illas habentem aa) *διδόναι* vel *παραδιδόναι* vel *παρατίϑεσϑαί τι* aut *τινα εἰς χεῖράς τινος*, et per attract. *ἐν τῇ χειρί τινος* i. e. vel *committere aliquid* vel *aliquem potestati* aut *arbitrio alicuius* Matth. 17, 22. 26, 45. Marc. 9, 31. 14, 41. Luc. 9, 44. 24, 7. Act. 21, 11. 28, 17. — (*οἱ ο'* Iob. 16, 11.) — vel *curae alicuius aliquid committo* Luc. 23, 46. Ioh. 3, 35. 13, 3. (*οἱ ο'* Gen. 42, 37. Iudd. 2, 14.) — bb) *ἐμπίπτω εἰς χεῖράς τινος* = *trador in potestatem alicuius, committor arbitrio alicuius* Hebr. 10, 32. (*ἐλϑεῖν εἰς χεῖράς τινος* Xen. Cyr. 2, 4. 15.) — cc) *ἐκ τῶν χειρῶν τινος, ἐκ χειρός τινος e manibus* = *e potestate alicuius*, ita post *ἀπάγειν* Act. 24, 7. *ἁρπάζειν* Ioh. 10, 27. 28. *ἐξελέσϑαι* Act. 12, 11. *ἐξέρχεσϑαι* Ioh. 10, 39. *ῥυσϑῆναι* Luc. 1, 74. *σωτηρία* v. 71. — adde *ἐκφεύγειν τὰς χεῖράς τινος* 2 Cor. 11, 33. — Ita pro מִיַּד Gen. 32, 11. Exod. 18, 8. 9. (Xen. An. 6, 3. 4.) cf. *Passow* 2. p. 1404. — Saepius non extat in N. T.

Χειραγωγέω, ῶ, f. ήσω, (*χείρ, ἄγω*) *manu duco*. Bis in N. T. sq. accus. Act. 9, 8. 22, 11. (Artemid. 1, 26. 5, 20. Diod. Sic. 13, 20.)

Χειραγωγός, οῦ, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*χείρ, ἄγω*) *qui manu ducit aliquem*. Extat tantum Act. 13, 11. — (Artemid. 1, 48.)

Χειρόγραφον, ου, τό, (χείρ, γράφω) id, *quod manu scriptum est, chirographum;* semel in N. T. de lege scripta Iudaeorum Col. 2, 14. Vide de h. l. *Win.* p. 196 sqq. coll. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 227 sqq. — (de eo, quod dicimus: Handschrift Pol. 30, 8. 4. de syngrapha, Schuldbrief Tob. 5, 3. 9, 5. Artemid. 3, 40.)

Χειροποίητος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (χείρ, ποιέω) *manu factus.* Sexies in N. T. Marc. 14, 58. Act. 7, 48. 17, 24. Gal. 2, 11. Hebr. 11, 11. 24. (Iudith. 8, 18. Diod. Sic. 13, 82. Hdian. 5, 3. 10. Xen. An. 4, 3. 5. Thuc. 2, 77.)

Χειροτονέω, ῶ, f. ήσω, (manum extendendo suffragia do Pol. 9, 30. 5. — χείρ, τείνω) *suffragio eligo.* Bis in N. T. τινί τινα Act. 14, 23. τινά 2 Cor. 8, 1. (Hdian. 7, 10. 3. Plut. vit. Timol. c. 7. Dem. 309, 27. Xen. H. G. 7, 10. 3.) Alii [vid. *de Wette* Act. Ap. p. 101.] ex usu graecitatis serioris sub φθάνω memorato explicant: *eligo* missa suffragiorum notione et mentione vid. Ios. Ant. 13, 2. 2. — De verbis 2 Tim. 4, 23. Tit. 3, 16. suspectis vid. *Griesb. Knapp, Schott.*

Χείρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, *peior, deterior.* Undecies in N. T. a) conditione, seq. genit. comparationis Matth. 12, 45. 27, 64. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. — sine genit. comparationis cogitatione addendo [vid. ἀκριβής] Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. 5, 26. Ioh. 5, 14. Hebr. 10, 29. (Diod. Sic. 20, 57. Plut. apophth. Antig. Mor. 2. p. 28. ed. *Tauchn.* Hdian. 3, 13. 14. Xen. An. 7, 6. 39.) — b) indole, mente 1 Tim. 5, 8. ἀπίστου χείρων. — sine genit. comparationis 2 Tim. 3, 13. (Aeschin. 60, 15. Xen. Mem. 1, 2. 32.) Saepius non reperitur in N. T.

Χερουβίμ, vel χερουβείμ, plur. hebraicus [vid. *Win.* p. 66.] *Cherubim*, hebr. כְּרוּבִים, figurae vel imagines referentes animantia quadruplici facie, hominis puta, aquilae, leonis, tauri instructa, pedes habentia taurinos et corpus totum oculis obsitum. Quemadmodum Cherubim Gen. 3, 24. Paradisum dicuntur custodire, ita solium Iovae currui impositum gestare dicuntur Ps. 18, 11. 80, 2. 104, 3. 1 Sam. 4, 4. 2 Sam. 6, 2. 22, 11. In templo hierosolymitano impositae erant hae imagines operculo arcae foederis atque iisdem tum parietes templi tum stragulae ornatae erant cf. *Win.* bibl. Realw. sub hoc voc. — Hebr. 9, 5.

Χήρα, ας, ἡ, *vidua, marito orbata* (χῆρος orbus). Legitur in N. T. a) absolute Matth. 23, 13. Marc. 12, 40. 42. 43. Luc. 2, 37. 4, 25. 7, 12. 18, 3. 5. 20, 47. 21, 2. 3. Act. 6, 1. 9, 39. 41. 1 Cor. 7, 8. 1 Tim. 5, 3 — 5. 9. 11. 16. Iac. 1, 27. — pro אַלְמָנָה Gen. 38, 11. Sir. 32 vel 35, 14. 15.) — b) addito γυνή Luc. 4, 26. (Aesop. fab. 24. Plut. apophth. Antig. Mor. 2. p. 28. ep. *Tauchn.* Dio Cass. 41, 175.) Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 93. ed. *Schäfer.* — trop. vel poetice Apoc. 18, 7. de civitate civibus destituta. — Saepius non legitur in N. T.

Χθές, adv. [apud Atticos etiam ἐχθές, vid. *Lob.* ad Phryn. 323. *Win.* p. 25.] *heri.* Ter in N. T. Ioh. 4, 52. Act. 7, 28. — Hebr. 13, 8. χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός i. e. *semper idem.* — pro אֶמֶשׁ hesterna nocte Gen. 19, 34. (Diod. Sic. 2, 5. Lucian. Dial. Deorr. 7, 3. Hdian. 8, 6, 3. Dem. 270, 21. Xen. Cyr. 6, 3. 11.)

Χιλίαρχος, ου, ὁ, (χίλιοι, ἄρχω) dux mille militum Ios. Ant. 7, 2. 2. Xen. Cyr. 2, 1. 23. — pro רָאשֵׁי אֲלָפִים Num. 1, 16. — de huius voc. formis vid. sub ἀσιάρχης notata) *dux militum* a) universe Marc. 6, 21. Apoc. 6, 15. 19, 18. — b) de tribunis militum, *praefectus cohortis romanae* Ioh. 18, 12. Act. 21, 31 — 33. 37. 22, 24. 26 — 29. 23, 10. 15. 17 — 19. 22. 24, 7. 22. 25, 23. (Hdian. 3, 13. 18.) Saepius non habetur in N. T.

Χιλιάς, άδος, ἡ, *chilias, numerus millenarius* Luc. 14, 31. Act. 4, 4. 1 Cor. 10, 8. Apoc. 5, 11. 7, 4 — 8. 11, 13. 14, 1 — 3. — pro אֶלֶף Gen. 24, 60. Exod. 12, 37. — Saepius non legitur in N. T.

Χίλιοι, αι, α, *mille, millia* 2 Petr. 3, 8. Apoc. 11, 3. 12, 6. 14, 20. 20, 2 — 7. — pro אֶלֶף Gen. 20, 16. (Hdian. 1, 15. 19. Ael. V. H. 3, 18. Xen. Cyr. 1, 5. 15.) Saepius non N. T. in extat

Χίος, ου, ἡ, *Chius*, hodie *Scio*, nom. insulae, sitae in Archipelago inter Samum et Lesbum. Nobilitata est vini, quod habet, praestantia. Semel in N. T. Act. 20, 15. (Pausan. 7, 4. Diod. Sic. 5, 81.)

Χιτών, ῶνος, ὁ, *tunica, vestis interior, das Unterkleid, das auf den blossen Leib gezogen ward, eng an dem Körper anlag, Ermel hatte, und gewöhnlich bis an die Knöchel reichte,* hebr. כְּתֹנֶת. Cf. *Winer* bibl. Realw. sub voc. *Kleider*, et *Gesen.* hebr. deutsch. Wörterb. sub כְּתֹנֶת. Matth. 5, 40. 10, 10. Marc. 6, 9. Luc. 3, 11. 6, 29. 9, 3. Ioh. 19, 23. Act. 9, 39. Iud. v. 23. — incluso pallio plur. οἱ χιτῶνες Marc. 14, 63. — οἱ ο' pro כְּתֹנֶת Gen. 37, 3. (Diod. Sic. 4, 38. Artemid. 5, 64. Lucian. Dial. Deorr. 13, 3. Xen. Cyr. 1, 3. 2.) — Saepius non legitur in N. T.

Χιών, όνος, ἡ, *nix*, (ductum, ut videtur, a χέω.) Ter in N. T. Matth. 28, 3. Marc. 9, 3. Apoc. 1, 14. — pro שֶׁלֶג Exod. 4, 6. (Diod. Sic. 1, 38. Hdian. 3, 3. 9. Ael. V. H. 7, 6. Xen. Mem. 2, 1. 30.)

Χλαμύς, ύδος, ἡ, *chlamys*, genus quoddam pallii rotundi, gestari soliti ab imperatoribus [Hdian. 7, 5. 7.] ducibus [2 Macc. 12, 35.], militibus [Plaut. Rud. 2, 2. 9.], venatoribus [Lucian. Dial. Deorr. 11, 3.] Romanorum paludamentum, sagum. — De chlamyde militari legitur semel in N. T. Matth. 27, 28.

Χλευάζω, f. άσω, *subsanno, derideo.* Extat tantum Act. [2, 13. quo l. rectius habetur διαχλευάζω. Cf. *Griesb. Knapp. Schott, Meyer.*] 17, 32. — (2 Macc. 7, 27. Diod. Sic. 1, 93. Plut. vit. Timoleon. c. 15. Dem. 78, 12. Aeschin. Dial. Soc. 2, 16.)

Χλιαρός, ά, όν, (χλίω, calefacio) *tepidus.* Semel in N. T. Apoc. 3, 16. (Athen. 3. p. 123. E.)

Χλόη, ης, ἡ, *Chloë*, nom. propr. mulieris christianae Corinthiacae 1 Cor. 1, 11.

Χλωρός, ά, όν, 1) *viridis, virens* Marc. 6, 39. ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. — πᾶν χλωρόν, ut et nos: *alles Grüne* Apoc. 8, 7. 9, 4. — pro יֶרֶק Gen. 1, 30. יָרָק 2 Regg. 29, 29, 26. לַח Gen. 30, 37. חָצִיר Prov. 27, 25. (Aelian. V. H. 13, 16.) — 2) cum herbae propullulantes sint pallidae, ex adiunct. *pallidus* Apoc. 6, 8. ἵππος χλωρός. (Artemid. 1, 77. Anth. gr. T. 1. p. 234. 3. p. 52. ed. *Iacobs.*)

Χξς', *sexcenti sexaginta sex*, numerus compositus e literis graecis χ' = 600. ξ' = 60 et ς' = 6. Cf. *Matth.* p. 10. 11. — Apoc. 13, 18.

Χοϊκός, ἡ, όν, (χοῦς quod v.) *pulvereus, terrenus.* Ter in N. T. 1 Cor. 15, 47. 48. 49.

Χοῖνιξ, ικος, ἡ, *choenix*, mensura aridorum aequans partem octavam modii romani, excipiens duos sextarios vel sextarium unum et dimidium. Bis in N. T. Apoc. 6, 6. (Choenix frumenti cum sat esse existimaretur diurno victui unius hominis, χοῖνιξ saepe vocatur ἡμερήσιος τροφή Diod. Sic. 19, 49. Aelian. V. H. 1, 26. Artemid. 5, 24. Xen. Anab. 1, 5. 6.)

Χοῖρος, ου, ὁ, ἡ, *porcus, porca.* Matth. 7, 6. 8, 30 — 32. Marc. 5, 11. 12. 13. [14.] 16. Luc. 8, 32. 33. 15, 15. 16. — (Ael. V. H. 2, 11. Hdian. 5, 5. 21. Xen. An. 7, 8. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Χολάω, ῶ, f. άσω, (pro Graecorum antiquiorum χολοῦμαι cf. *Passow* Vol. 2. p. 1426. atra sum bili, a χολή) *irascor, succenseo*, sq. dat. [de quo vid. ξενίζομαι sub ξενίζω], ita semel in N. T. Ioh. 7, 23. — (3 Macc. 3, 1. Artemid. 1, 4. Mosch. 1, 10.)

Χολή, ῆς, ἡ, 1) *fel, bilis flava* [Theophr. Char. 11, vel 20, 2.] trop. Act. 8, 23. de quo loco vid. εἰμί p. 133 col. 2. et εἰς p. 141 col. 2. — 2) ex usu τῶν ο': *absynthium, Wermuth* Matth. 27, 34. — pro לַעֲנָה Prov. 5, 4. —

Χόος, v. χοῦς.

Χοραζίν, ἡ, etiam Χωραζίν, *Chorazin*, nom. urbis Galilaeae. Bis in N. T. Matth. 11, 21. Luc. 10, 13.

Χορηγέω, ῶ, f. ήσω, (χορηγός chori dux; dux chori sum Plato Theaet. 27. Athen. 14, c. 8. e tribu mea editus sumtum praebeo choris instruendis et adornandis aptosque homines deligo in scenam producendos Xen. Mem. 3, 4. 3.)

suppedito, seq. accus. rei, ita bis in N. T. 2 Cor. 9, 10. quo loco quatenus praeferendum futur. χορηγήσει vel optat. χορηγήσαι i. e. *suppeditet* [de optat. aliunde non suspenso vid. sub ἀποδίδωμι observata] vid. apud *Griesb.* et *Vater.* — 1 Petr. 4, 11. ἐξ ἰσχύος, ῆς [attract. pro: ἣν] χορηγεῖ ὁ θεός. (τινί τι Sir. 1, 10. 25. 18, 31. 1 Macc. 14, 10. 2 Macc. 4, 49. Diod. Sic. 2, 35. Pol. 22, 26. 2. Hdian. 1, 6. 9. Artemid. 1, 78. Ael. V. H. 4, 19.)

Χορός, οῦ, ὁ, (saltatio cum cantu, Reigen) *chorus saltantium et canentium.* Extat tantum Luc. 15, 25. — pro מְחוֹלָה Exod. 15, 20. (Lucian. Dial. Deorr. 22, 4. Hdian. 4, 2. 9. Xen. Cyr. 1, 6. 18.)

Χορτάζω, f. άσω, (χόρτος quod v.; herba vel gramine pasco, *füttern*, de animalibus Hesiod. ἔργ. v. 450. 752. Plato de rep. libr. 2. T. 2. p. 372. D. lib. 9. p. 586. A.) *saturo, satio, sättigen*, passiv. *satior, saturor* a) de animalibus, sq. accus. et ἐκ c. genit. rei [vid. ἐκ p. 151 col. 1. *Win.* p. 181.] Apoc. 19, 21. — b) de hominibus, ex usu graecitatis serioris [cf. *Sturz* de dial. alex. p. 200 — 202. *Win.* p. 24.] aa) proprie, sq. accus. Matth. 14, 20. 15, 33. 37. Marc. 6, 42. 7, 27. 8, 8. Luc. 9, 17. Ioh. 6, 26. Iac. 2, 16. Ita οἱ ο' et שָׂבַע Ps. 17, 15. — οἶδα — καὶ πεινᾶν, in circumscriptione hominis, qui quavis sorte contentus est vel ferre scit sortem quamvis Phil. 4, 12. — τινά τινος [vid. γεμίζω et *Matth.* §. 374, b. *Ast* ad Theophr. char. 8. p. 102.] Marc. 8, 4. Ita χορτάζεσθαι pro שָׂבַע sq. בְּ Thren. 3, 15 et pro שָׂבַע sq. accus. Ps. 104, 16. 132, 15. (Epigr. Lucian. in Anthol. gr. T. 3. p. 22. ed *Iacobs* et ad h. l. idem *Iacobs.* 9. p. 415.) — τινὰ ἀπό τινος [cf. ἀπό p. 45 col. 1.] Luc. 16, 21. Ita pro שָׂבַע מִן Ps. 104, 13. coll. Prov. 14, 14. 18, 20. — b) metaph. pro: *desideria alicuius expleo*, μακάριοι οἱ πεινῶντες — τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται Matth. 5, 6. — Luc. 6, 21. (Arrian. diss. epict. 1, 9. 3, 22. Athen. 3. p. 99. F. et p. 100. A.) Saepius non legitur in N. T.

Χόρτασμα, τος, τό, (χορτάζω quod vid.; pabulum Diod. Sic. 20, 76. Sir. 38, 6. οἱ ο' Gen. 24, 25.) *cibus, victus*, de cibis hominum [ex usu graecitatis serioris cf. *Win.* p. 24. *Sturz* de dial. alex. p. 201. et de χόρτος *Iacobs* Anth. gr. Vol. 6. p. 382. *Passow* Vol. 2. p. 1431.], semel Act. 7, 11. (ita χόρτος Anth. gr. I. 119. *Iac.*)

Χόρτος, ου, ὁ, (der eingeschlossene Platz oder Raum, Hof, Gehege Hom. Iliad. 11, 774. — pabulum iumentorum, foenum maxime Diod. Sic. 2, 16. Palaeph. fab. 4. Xen. An. 1, 5. 5 et 10.) *gramen, herba, das Gras.* Decies et ter: Matth. 6, 30. 14, 19. Marc. 6, 39. Luc. 12, 28. Ioh. 6, 10. 1 Cor. 3, 12. Iac. 1, 10. 11. 1 Petr. 1, 24. Apoc. 8, 7. 9, 4. — pro דֶּשֶׁא Ies. 15, 6. חָצִיר Ps. 37, 2. 103, 15. עָמִיר Ier. 9, 21. — de segetibus Matth. 13, 26. Marc. 4, 28.

Χουζᾶς, ᾶ, [de qua gen. forma vid. ἀγρίππας] ὁ, *Chusa*, nom. propr. viri, qui fuit procurator Herodis Luc. 8, 3.

Χοῦς, genit. χοός, accus. χοῦν, ὁ, (χέω fundo; terra egesta Polyb. 4, 40. 7.) *pulvis, Schutt, Staub.* Bis in N. T. Marc. 6, 11. Apoc. 18, 19. Fieri hoc solitum esse, quod h. l. legitur, in summo luctu, docet *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Trauer.* — pro עָפָר Ios. 7, 6. Ies. 52, 2. (Hdian. 8, 4. 11.) —

Χράομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, a. 1. ἐχρησάμην, imperat. χρῆσαι, depon. med. [de cuius contract. vid. διψάω] — (χράω) *utor*, sq. dat. [cf. *Matth.* §. 396, 1. p. 724. *Buttm.* §. 120, 3. 1. *Rost* §. 106. *Win.* p. 189.] ita a) sq. dat. *rei*, i. e. *ich bediene mich einer Sache, mache Gebrauch von einer Sache*, ut βοηθείαις Act. 27, 17. ἐλευθερίᾳ 1 Cor. 7, 21. 31. vid. de h. l. lect. τὸν κόσμον, vel τὸν κόσμον τοῦτον probata *Meyero, de Wettio* ad h. l. *Griesb.* coll. quae habet de χρῆσθαι sq. acc. *Win.* p. 189. *Matth.* §. 396, 1. et *Baumgarten-Crusius* ad Xen. Ages. [non Hiero, ut est apud *Matth.* l. l.] 11, 11. — 1 Cor. 9, 12. 15. 1 Tim. 1, 8. οἴνῳ 5, 23. (Ael. V. H. 12, 1. Artemid. 2, 3. Hdian. 2, 13. 21. Xen. Mem. 4, 6. 11. Cyr. 1, 2. 13. 1, 4. 4.) — b) de agendi ratione, qua utitur aliquis = *ich verfahre, utor*, ut τῇ ἐλαφρίᾳ = *leviter ago* 2 Cor. 1, 17. quo l. si legitur ἐλαφρίᾳ c. artic. vid. quae de subst. abstractis monuit ad h. l. *Meyer* coll. *Win.* p. 95. — πολλῇ παῤῥησίᾳ 2 Cor. 3, 12. (Ael. V. H. 2, 15.) — c. adv. ut ἀποτόμως 2 Cor. 13, 10. ἵνα — χρήσωμαι scil. ὑμῖν (οἱ ο' Esth. 1, 19. 9, 12. 27.) — c) sq. dat. pers. *utor aliquo* i. e. *tracto aliquem* Act. 27, 3. (Ael. V. H. 2, 20. Hdian. 3, 13. 8. Xen. Mem. 4, 6. 5 et An. 2, 6. 25.) — Saepius non extat in N. T.

Χράω, ῶ, vide κίχρημι.

Χρεία, ας, ἡ, (usus i. e. Nutzung, das Gebrauchen; consuetudo; in N. T.:) 1) *negotium, quod tracto.* Act. 6, 3. (2 Macc. 8, 9. Pol. 3, 45. 2. 4, 87. 9. 8, 18. 11.) — 2) *necessitas, Bedürfniss* i. e. *id, quo indiget aliquis, res, qua opus est* a) univ. Phil. 4, 19. — Eph. 4, 29. λόγος ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας *zur Erbauung, die das Bedürfniss befriedigt.* Vide de gen. vi latius patente sub ἄζυμος notata. — χρεία ἐστιν, *opus est*, τινός Luc. 10, 42. — sq. inf. Hebr. 7, 11.

b) de vitae necessitatibus Act. 20, 34. Rom. 12, 13. Phil. 2, 25. — εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε i. e. *munera* vel *dona misistis ad sublevandas necessitates* Phil. 4, 16. — εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας i. e. *ad sublevandas necessitates* Tit. 3, 14. — Formulae notandae: τὰ πρὸς τὴν χρείαν Act. 28, 10. (Plut. Vit. Pericl. c. 8. ῥῆμα — πρὸς τὴν προκειμένην χρείαν ἀνάρμοστον. Diod. Sic. 2, 29. et Artemid. 1, 31. χρεῖαι βιωτικαί. Diod. Sic. 18, 70. πολεμικαὶ χρεῖαι.) — χρείαν ἔχω, *opus est mihi, opus habeo, indigeo, ich bedarf*, sq. genit. rei, qua indiget aliquis Matth. 6, 8. 21, 3. Marc. 11, 3. Luc. 9, 11. 15, 7. 19, 31. 34. 22, 71. Ioh. 13, 29. 1 Cor. 12, 21. 1 Thess. 4, 12. Hebr. 5, 12. 10, 36. Apoc. 3, 17. 21, 23. 22, 5. — sq. gen. pers. ut τοῦ ἰατροῦ Matth. 9, 12. Marc. 2, 17. Luc. 5, 31. μαρτύρων Matth. 26, 65. Marc. 4, 63. (Sir. 13, 6. Xen. Mem. 3, 3. 2.) — abest genit. ut τινός Act. 2, 45. 4, 35. (Diod. Sic. 1, 19.) — vel e contextu facile cognoscendus, ut τῆς τροφῆς, τοῦ βίου, τοῦ ἄρτου Marc. 2, 25. vel εὐσχημοσύνης 1 Cor. 12, 24. coll. v. 23. — hinc ὁ χρείαν ἔχων = *egenus* Eph. 4, 28. 1 Ioh. 3, 17. — sq. infinit. activi Matth. 3, 14. 14, 16. Ioh. 13, 10. 1 Thess. 1, 8. 4, 9. vel passivi 5, 1. De inf. activi et passivi in talibus usitato vid. sub γράφω p. 88 col. 2. fin. observata. — sq. ἵνα [vid. ἵνα p. 241 col. 1. init.] Ioh. 2, 25. 16, 30. 1 Ioh. 2, 27. — Saepius non extat in N. T.

Χρεωφειλέτης, ου, ὁ, (χρέος, attic. χρέως necessitas, debitum, ὀφειλέτης debitor) *debitor, aere alieno obrutus.* Bis in N. T. Luc. 7, 41. 16, 5. (Plut. vit. Galb. c. 8. Aesop. fab. 289. Dio Cass. 58, 8.) — De scriptura χρεοφειλέτης et χρεωφειλέτης vid. *Lob.* ad Phryn. p. 691. *Win.* p. 46. 92.

Χρή, verb. impers. (oportet Thuc. 8, 78. Xen. Symp. 4, 47.) *decet, oportet*, sq. infinit. Semel in N. T. Iac. 3, 10. — (Lucian. Dial. Deorr. 6, 1. Xen. Cyr. 1, 4. 24.) —

Χρῄζω, f. ήσω, (χράομαι, χρή) *opus habeo, indigeo.* Quinquies in N. T. seq. genit. [vid. κοινωνέω, γεμίζω] Matth. 6, 32. Luc. 11, 8. 12, 30. Rom. 16, 2. 2 Cor. 3, 1. (Hdian. 1, 6. 18. 4, 11. 10.) —

Χρῆμα, τος, τό, (χράομαι, quod v.; quidquid usui est Xen. Oec. 1, 7 sqq.) *opes, pecuniae* a) plurali numero: οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες i. e. *divites* Marc. 10, 23 et Luc. 18, 24. — Marc. 10, 24. Act. 8, 18. 20. 24, 26. οἱ ο' pro כֶּסֶף Iob. 27, 17. נְכָסִים Ios. 22, 8. 2 Chron. 1, 11. 12. — (Diod. Sic. 5, 77. Plut. vit. Fab. c. 7. Philostrat. Vit. Sophist. 1, 21. 4. Palaeph. fab. 1. Aelian. V. H. 11, 9. Herodian. 1, 6. 19. Dem. 446, 6. Xen. Mem. 2, 9. 6.) — b) singulari numero: ἤνεγκε τὸ χρῆμα Act. 4, 37. (Diod. Sic. 13, 106. Hdot. 3, 38. „Sequor Venetum [solum quippe exhibentem Diod. Sic. l. l. τῶν χρημάτων] ab auctoris assuetudine non recedentem, nec damno tamen districte vulgatum [τοῦ χρήματος]. Nam et Athenaeus Gelippum describit νοσφισάμενον ἐκ τοῦ λυσανδρίου χρήματος, ubi Casaubonus usum hunc insolentiorem vocis χρήματος miratur quidem, nec mutat, quod in eo tuendo constantissime scripti omnes consentirent. — Hi sc. Iones χρῆμα pro divitiis et pecunia non adspernabantur, uti Pollux Lib. 9, 87. atque ad eum Iungermannus docuerunt.“ Ita *Wesseling.* ad Diod. Sic. T. 5. p. 436. ed. *Bipont.*)

Χρηματίζω, f. ίσω, (χρῆμα, quod v.; negotia tracto, negotia publica tracto Diod. Sic. 1, 70. Polyb. 4, 27. 2. Aelian. V. H. 2, 15. Dem. 250, 10. responsum do Polyb. 5, 81. 7.) 1) *divinitus admoneo, divinitus edoceo de re*

agenda, activum legitur Hebr. 12, 25. de h. l. vocab. χρηματίζοντα traiectione vid. ἀγαθός. — (Ios. Ant. 5, 1. 14. 10, 1. 8. 11, 8. 4. Diod. Sic. 3, 6.) — passivum χρηματίζομαι, pf. pass. κεχρημάτισμαι, a. 1. p. ἐχρηματίσθην [de huius verbi passivo nonnisi apud Iosephum obvio vid. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 80.] *divinitus admoneor* Hebr. 8, 5. κατ᾽ ὄναρ Matth. 2, 22. — περί τινος Hebr. 11, 7. (Ios. Ant. 3, 8, 8.) — seq. infinit. ita posito, ut insit: *oportere* fieri aliquid [vid. ἀπαγγέλλω] Matth. 2, 12. Luc. 2, 26. Act. 10, 22. — 2) *appellor, nuncupor* [cf. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 9.] cum nominat. nominis Act. 11, 26. Rom. 7, 3. de h. l. futuro in sententia generali vid. sub ἀδυνατέω ad Luc. 1, 37. observata. — (Ios. Ant. 8, 6. 2. Plut. vit. Anton. c. 54 fin. Diod. Sic. 1, 44. et de eo, qui nomen sumit Polyb. 5, 57. 2 et 5. 30, 2. 4. Diod. Sic. 20, 53.) — Saepius non extat in N. T.

Χρηματισμός, οῦ, ὁ, (χρηματίζω) *responsum*, de oraculo divino semel in N. T. Rom. 11, 4. τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; (2 Macc. 2, 4. responsum legatis datum Ael. V. H. 9, 13. Pol. 23, 14. 10.)

Χρήσιμος, η, ον, *utilis*, εἴς τι [vid. εἰς p. 144 col. 1.] ita semel 2 Tim. 2, 14. de h. l. verbis εἰς οὐδὲν χρήσιμον per appositionem additis = *was zu nichts nütze ist* vid. sub καθαρίζω ad Marc. 7, 19. monita. — pro בֶּצַע Gen. 37, 26. (Sap. 8, 7. Diod. Sic. 4, 6. Dem. 779, 15. Xen. Mem. 3, 8. 8.)

Χρῆσις, εως, ἡ, (χράομαι) *usus, der Gebrauch, den man von einer Sache macht*. [Hdian. 3, 14. 13. Dem. 154, 18. Thuc. 7, 5.] Bis in N. T. et quidem de usu corporis et sexus venereo Rom. 1, 26. 27. (πρὸς τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν Ocell. Lucan. c. 4. χρῆσθαι γυναικὶ Hdot. 2, 181. et Lat. *usus*, ut: repetere usum prioris mariti Sueton. Calig. c. 25.)

Χρηστεύομαι, f. εύσομαι, dep. med. (χρηστός) *sum χρηστός* vel *benignus sum*. Legitur tantum 1 Cor. 13, 4.

Χρηστολογία, ας, ἡ, (χρηστός quod v. et λόγος) *sermo blandus*. Semel in N. T. Rom. 16, 18. διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. (Eustath. in Iliad. Ψ. p. 1437. 53. Iul. Capitolin. in Vit. Pertinac. c. 13. „Omnes, qui libere fabulas conferebant, male Pertinaci loquebantur, *Chrestologum* eum appellantes, qui bene loqueretur, et male faceret.“ Pallad. Alexandr. epigr. CI[2] μισῶ τὸν ἄνδρα διπλοῦν πεφυκότα, χρηστὸν λόγοισι, πολέμιον δὲ τοῖς τρόποις. Anthol. gr. T. 3. p. 135. ed. *Iacobs*.)

Χρηστός, ή, όν, (qui talis est, qualis esse debet; hinc utilis Xen. de rep. Athen. 1, 5. Artemid. 3, 66.) *benignus*, a) de personis 1 Petr. 2, 3. sq. ἐπί τινα Luc. 6, 35. — sq. εἴς τινα Eph. 4, 32. — τὸ χρηστόν i. q. ἡ χρηστότης [vid. ἀγενής, ἀδύνατος] τοῦ θεοῦ Rom. 2, 4. — Ita pro טוֹב Ps. 34, 9. (Hdian. 8, 3. 10. Dem. 1345, 10.) — b) de rebus, ut οἶνος χ. i. e. *vinum suave* Luc. 5, 39. (Theophr. char. 2, 4. Athen. XIII. p. 585. — ζυγός i. e. *wohlthuend* Matth. 11, 30. — c) de moribus et indole: *bonus, honestus, probus*, φθείρουσιν ἤθη χρηστά [de lect. χρῆσθ᾽ vid. *Win*. p. 43. *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 266.] ὁμιλίαι κακαί 1 Cor. 15, 33. coll. Menandr. Fragm. ed. *Meinecke* p. 75. *Win*. p. 561. (Lucian. Dial. Deorr. 6, 1. Antiphon. 769, penult. Xen. Mem. 1, 2. 10.) Saepius non legitur in N. T.

Χρηστότης, τητος, ἡ, (a χρηστός, quod v.; bonitas, i. e. utilitas) 1) *bonitas* i. e. *benignitas, Güte* Rom. 2, 4. — 11, 22. ἴδε οὖν χρηστότητα. Ibid. ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης 2 Cor. 6, 6. Gal. 5, 22. Eph. 2, 7. Col. 3, 12. Tit. 3, 4. οἱ ό et hebr. טוּב Ps. 25, 7. (Diod. Sic. 1, 65. Ael. V. H. 1, 30. Hdian. 1, 4. 11.) — 2) *bonitas* i. e. *probitas, morum honestas*, ποιεῖν χρηστότητα i. e. *facere, quod probum et rectum est*. Rom. 3, 12. ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι 11, 22. Vide ad h. l. et quatenus antanaclasis obvia in verbis: ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότητα [*bonitatem* i. e. *benignitatem*] et ἐὰν — χρηστότητι [*si perseveraveris in bonitate* i. e. *morum honestate*] Pauli ingenium redoleat *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 509. — Ita pro טוֹב Ps. 14, 2. 4. (Hdian. 2, 10. 7.) — Saepius non legitur in N. T.

Χρῖσμα, [non χρίσμα, vid. θλῖψις] τος, τό, (χρίω, tingo, illino, ungo; propr. unguentum inductum, die eingeriebene Salbe; unguentum Aesop. fab. 21. Ael. V. H. 3, 13. Xen. An. 4, 4. 13. *unctio* [vid. Exod. 29, 7. 30, 25. ubi hebr. מִשְׁחָה et cum reges Orientis unctione [vid. *Win*. bibl. Realw. sub voc. *König*.] inaugurarentur muneri suo Ps. 45, 7. Ies. 61, 1. et ab eo inde tempore donati crederentur viribus divinis cf. Ios. Ant. 6, 8. 2. πρὸς δὲ τὸν δαυίδην, unctum scil. μεταβαίνειν τὸ θεῖον καταλιπὸν σαῦλον) metonym. pro: *inauguratio, consecratio, die heilige Weihe*. Ita de Christianis, qui Spiritus divini edocentis, adhortantis, consolantis, spe laetissima replentis, veniae peccatorum certiores facientis donatione [v. 1 Ioh. 3, 20. 4, 13.], ad exemplum Iesu eiusdem Spiritus div. donatione muneri suo inaugurati, consecrantur Deo redduntarque ἱεράτευμα ἅγιον καὶ βασίλειον [v. 1 Petr. 2, 5. 9.] Ita ter in N. T. ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καὶ οἴδατε πάντα 1 Ioh. 2, 20. τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐν ὑμῖν μένει i. e. *die von ihm empfangene heilige Weihe zeigt sich fortwährend wirksam in euch*. v. 27. ὡς τὸ αὐτὸ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων καὶ ἀληθές ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος i. e. *und wie ihr in Folge dieser heiligen Weihe euch belehrt sehet über alles, ebenso gründet sich dieselbe auf Wahrheit und findet bei ihr kein Betrug, keine Täuschung statt*. v. 27. Cf. *Lücke* 3. p. 147. —

Χριστιανός, οῦ, ὁ, (χριστός) *Christianus, assecla* vel *sectator Iesu* Act. 11, 26. 26, 28. 1 Petr. 4, 16. Cf. de huius voc. forma seriori aevo usitata *Win*. p. 89.

Χριστός, οῦ, ὁ, (χρίω, ungo; unctus, der Gesalbte, ita de sacerdotibus ungi solitis apud Hebraeos [Exod. 28, 41.] in muneris sui inauguratione 1 Chron. 16, 22. Ps. 105, 15. — item de regibus aeque atque sacerdotes unctione inaugurari solitis in imperii auspiciis 2 Macc. 1, 24. Sir. 46, 19. — in N. T.:) 1) *Messias* i. e. *promissus a priscis vatibus aureae aetatis et splendidissimus et Iudaeis sanctissimus rex* [cf. *Fritzsche* ad Matth. 1, 1. p. 9. *Meyer* et *de Wette* ad Matth. 1, 1.] i. e. a) *der erwartete Messias* = ὁ ἐρχόμενος. aa) univ., ita ὁ χριστός c. artic. Matth. 2, 4. 11, 2. τὰ ἔργα τ. χ. i. e. *facta, quae Messiam perpetraturum esse vulgo censebant Iudaei*. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 393. — Matth. 22, 42. 23, 10. [8. de h. l. ὁ χριστός suspecto vid. *Griesb. Schott, Knapp, Theile, Meyer, de Wette, Fritzsche*.] Matth. 24, 5. 23. Marc. 12, 35. 13, 21. Luc. 3, 15. 20, 41. — ἔδει παθεῖν τὸν χ. 24, 24. 46. Ioh. 1, 20. 25. 3, 28. 4, 29. 7, 26. 27. 31. 41. 42. 10, 24. 12, 34. Act. 2, 31. [de verbis v. 30. τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χ. suspectis vid. *Griesb. Schott, Knapp, Meyer, de Wette*.] 3, 18. τὸν χ. ἔδει παθεῖν 17, 3. 26, 23. Rom. 9, 5. — ὁ χ. κυρίου i. e. *Messias a Domino* vel *a Deo constitutus* Luc. 2, 26. Vid. de his vv. infra ad Luc. 9, 20. observata. — χριστός, sine articulo, ita in explicatione vocabuli μεσσίας, hebr. מָשִׁיחַ, Ioh. 1, 42. ὅ ἐστιν — χριστός i. e. *quod, si interpreteris*, graece *est* vel *significat*: *Christus*. De h. l. nominat. vid. sub ἄψινθος et de lect. χριστός pro vulg. ὁ χ. *Griesb. Knapp, Schott, de Wette*. Ioh. 4, 25. μεσσίας, ὁ λεγόμενος χ. *qui* graece *dicitur Christus*. — in verbis λέγειν ἑαυτὸν χριστὸν *sich Messias nennen* Luc. 23, 2. quo l. explicationis ergo additur βασιλέα = *das ist einen König* vel: *König*. Cf. *de Wette* Ev. Luc. p. 113. — — bb) ubi agitur de personis *Iesum* esse Messian a Iudaeis expectatum vel profitentibus et docentibus vel negantibus. Ita ὁ χριστός c. artic. Matth. 16, 20. de h. l. ἰησοῦς suspecto vid. *Griesb. Fritzsche, Schott, Knapp, Theile, Meyer, de Wette*. — Marc. 8, 29. Luc. 4, 41. τὸν χ. αὐτὸν εἶναι. De h. l. verbis ὁ χριστός post vv. σὺ εἶ excludendis vid. *Griesb., Schott, Knapp, Theile, Meyer, de Wette*. — in acerba Iesu irrisione Matth. 26, 68. Marc. 15, 32. quo l. uti verba: ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ, ita Luc. 23, 35. verba ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ per appositionem adduntur. Luc. 23, 39. — additis ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ i. e. *Messias nomine filii Dei insignis* Matth. 16, 16. 26, 63. Marc. 14, 61. Ioh. 6, 69. 20, 31. — ad exemplum hebraici מְשִׁיחַ יְהוָה [1 Sam. 24, 7. 11. 26, 23.] ὁ χριστὸς τοῦ θεοῦ i. e. *Messias a Deo constitutus* Luc. 9, 20. Act. 4, 26. quo l. quae Ps. 2. ad regem israeliticum pertinent, ex Iudaeorum seriorum interpretandi ratione ad Iesum referuntur. — Nomini ἰησοῦς tanquam dignitatis nomen additur:

ὁ χριστὸς i. e. *Iesus*, ille scil. *qui est Messias* [cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 10.] Act. 5, 42. 9, 34. — v. 22. *συμβιβάζων*, ὅτι οὗτος [scil. ἰησοῦς coll. v. 20.] ἐστὶν ὁ χριστός. — Ordine inverso vel praedicato ὁ χριστός praecedente Act. 17, 3. οὗτός [i. e. hic, quem modo dixi δεῖν παθεῖν καὶ ἀναστῆναι Messias] ἐστιν ὁ χριστὸς ἰησοῦς, ὃν — ὑμῖν *est ille Messias, quem Iesu* nomen gerentem *vobis annuntiamus*. — διαμαρτύρεσθαι τὸν χριστὸν ἰησοῦν, item ἐπιδεικνύναι εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν i. e. *testari, argumentis demonstrare, Messiam esse Iesum* Act. 18, 5. 28. πιστεύειν εἰς τὸν χριστὸν ἰησοῦν *fidem collocare in Messia, nempe in Iesu* Act. 19, 4. — sine articulo: χριστός, quippe quod unus tantum esse putabatur Messias [vid. ὁ, ἡ, τό p. 239 col. 2. sub L.] Luc. 2, 11. Ioh. 9, 22. Act. 2, 36. 2 Ioh. v. 7. — Marc. 9, 41. ἐν ὀνόματι ὅτι χριστοῦ ἐστε i. e. *hoc nomine* vel *titulo, quod Messiae sitis discipuli*, quo l. Marcus, quum scriberet ὅτι χριστοῦ ἐστε, non ὅτι ἐμοῦ ἐστε, illius, quo scriberet, magis, quam illius, quo dixit haec Iesus, temporis rationem habuisse videtur.

b) = ὁ χριστὸς ὁ ἐληλυθώς, *der* in der Person Iesu erschienene, ietzt zur Rechten Gottes sitzende *Messias*. Ita aa) Matth. 1, 17. ἕως τοῦ χριστοῦ [coll. v. 16.] i. e. *usque ad Christum paulo ante memoratum*. — bb) in locis, ubi si vim nominis proprii habere et eius loco poni potuisse videatur ὁ ἰησοῦς, nomine dignitatis uti maluerunt Paulus maxime, Petrus, auctor ep. ad Hebraeos et Iohannes in epistola secunda, persuasissimum quippe habentes, sicuti ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ εἶναι τὴν σωτηρίαν, ita neque nisi Iesum nomine et dignitate Messiae decorum esse et a Deo hominibus concessum [cf. *Harless* ep. P. ad Eph. p. 381. *Bleeck* ep. ad Hebr. p. 50. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 222. *Win*. p. 104.] Legitur in talibus ὁ χριστός c. artic. — Ita nominativus Rom. 8, 35. 15, 3. 7. 1 Cor. 1, 13. 11, 3. 12, 12. quo l. verbis ὁ χ. significatur corpus, quod Christus cum discipulis suis efficit coll. Eph. 5, 32. Col. 2, 19. vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 255. *Meyer* ep. P. ad Rom. p. 210. — Eph. 4, 15. 5, 14. 23. 25. 29. Col. 3, 1. 4. 13. Hebr. 5, 5. 9, 24. 28. 1 Ioh. 2, 22. 5, 1. — praecedente ἰησοῦς: ἰ. ὁ χριστός *Iesus, qui est Messias* Act. 9, 34. 1 Ioh. 5, 6. — genitivus τοῦ χριστοῦ, pendens a substantivo praecedente, ut ἡ ἀγάπη 2 Cor. 5, 14. Eph. 3, 19. τὸ αἷμα 1 Cor. 10, 16. Eph. 2, 13. Hebr. 9, 14. ἡ βασιλεία Eph. 5, 5. τὸ βῆμα Rom. 14, 20. 2 Cor. 5, 10. ὁ διάκονος Col. 1, 7. ἡ διδαχή 2 Ioh. v. 9 bis. ἡ δοκιμή 2 Cor. 13, 3. ὁ δοῦλος Eph. 6, 6. ἡ δύναμις 2 Cor. 12, 9. ἡ δωρεά Eph. 4, 7. ἡ εἰρήνη Col. 3, 15. αἱ ἐκκλησίαι Rom. 16, 16. τὸ ἔργον Phil. 2, 30. τὸ εὐαγγέλιον Rom. 15, 19. [1, 9. 1 Cor. 9, 18. de horum l. verbis τοῦ χ. suspectis vid. *Griesb. Schott, Knapp, Fritzsche, Meyer, de Wette*.] 1 Cor. 9, 12. 2 Cor. 2, 12. 9, 13. 10, 14. Gal. 1, 7. Phil. 1, 27. 1 Thess. 1, 8. 3, 2. τὸ εὐαγγ. τῆς δόξης 2 Cor. 4, 4. ἡμέρα 2 Thess. 2, 2 quo l. praefertur lect. τοῦ κυρίου vid. *Griesb. Schott, Knapp, de Wette*. — αἱ θλίψεις Col. 1, 24. ἱερεῖς Apoc. 20, 6. ὁ λόγος Col. 3, 11. 1 Tim. 5, 11. Hebr. 6, 1. τὸ μαρτύριον 1 Cor. 1, 16. τὰ μέλη 1 Cor. 6, 15. μέτοχος Hebr. 3, 14. τὸ μυστήριον Eph. 3, 4. Col. 2, 2. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb. Schott, Knapp*. — 4, 3. ὁ νόμος Gal. 6, 2. ὁ ὀνειδισμός Hebr. 11, 26. τὰ παθήματα 2 Cor. 1, 5. 1 Petr. 4, 13. 5, 1. ἡ περιτομή Col. 1, 11. τὸ πλήρωμα Eph. 4, 12. ὁ πλοῦτος 3, 8. [τὸ ποιμνίον 1 Petr. 5, 2. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb*.] ἡ πραότης 1 Cor. 10, 16. 2 Cor. 10, 1. ὁ σταυρός 1 Cor. 1, 17. Gal. 6, 12. Phil. 3, 18. τὸ σῶμα Rom. 7, 4. Eph. 4, 12. ἡ ὑπακοή 2 Cor. 10, 5. ἡ ὑπομονή 2 Thess. 3, 5. — in formulis ἀνάθεμα εἶναι, καταργεῖσθαι ἀπὸ τ. χ. Rom. 9, 5. Gal. 5, 4. γίνεσθαι τοῦ χ. Apoc. 11, 15. 12, 10. de h. l. ὁ χ. τοῦ θεοῦ vid. supra monita. — καταστρηνιᾶν τοῦ χ. 1 Tim. 5, 1. ἔχειν τι, περισσεύειν τι διὰ τοῦ χ. 2 Cor. 1, 5. 3, 4. βασιλεύειν μετὰ τοῦ χ. Apoc. 20, 4. — dativ. τῷ χριστῷ, ita post δουλεύω Rom. 14, 18. Col. 3, 24. ἁγνὴν παριστάναι τινά 2 Cor. 11, 13. συζωοποιεῖν Eph. 2, 5. συνεγείρω Col. 3, 1. ὑπακούω Eph. 6, 5. ὑποτάσσομαι 5, 24. — ἐν τῷ χριστῷ [vid. ἐν p. 171 col. 1 et 2. p. 173 col. 1. p. 174 col. 1. p. 164 col. 2.], ut ἐνεργεῖν ἐνέργειαν Eph. 1, 20. ζωοποιεῖσθαι 1 Cor. 5, 22. θριαμβεύειν 2 Cor. 2, 14. συμμέτοχός εἰμι Gal. 3, 6. — ἀνακεφαλαιοῦσθαι Eph. 1, 10. — προελπίζειν 1, 12. — σὺν τῷ χ. ita post κρύπτεσθαι Col. 3, 3. [2, 20. vid. de h. l. τῷ suspecto *Griesb. Schott, Knapp*.] — accus. τὸν χριστόν, ut ἐγείρειν Rom. 8, 11. vid. de h. l. lect. *Griesb. Fritzsche*. 1 Cor. 15, 15. ἐκπειράζειν 1 Cor. 10, 9. vid. tamen de h. l. lect. *Griesb. Schott, Knapp, Meyer, de Wette*. — καταγγέλλειν, κηρύσσειν [vid. κηρύσσω] Act. 8, 5. [9, 20. quo l. praeferendum videtur τὸν ἰησοῦν vid. Criticos modo laudatos] Phil. 1, 15. 17. μανθάνειν Eph. 4, 20. ad quem l. vid. μανθάνω. — His adde 2 Cor. 11, 3. Phil. 3, 7. εὐαγγελίζεσθαι ἰ. τὸν χ. i. e. *de Iesu tanquam Messia* Act. 5, 42. ordine inverso παραλαμβάνειν τὸν χ., ἰησοῦν τὸν κύριον Col. 2, 6. —

c) ex Iudaeorum seriorum loci Exod. 17, 6. interpretatione [cf. Philo de leg. alleg. p. 82. M. et quomodo deterior potiori insidiari solet p. 213. *Targum* Ies. 16, 1.] *Messias*, quatenus ἦν ὁ λόγος ὁ πρὸς τὸν θεὸν ἄσαρκος, *der noch nicht Menschgewordene Christus* 1 Cor. 10, 4. Cf. ad h. l. *Meyer* et *de Wette*.

2) iunctum per apposit. c. vocabulo ἰησοῦς multo usu cum hoc in unum coaluit nomen proprium personae: *Iesus Christus*. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 10. 31. ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 123. *Meyer* et *de Wette* ad Matth. 1, 1. *Win*. p. 104. — Ita a) ἰησοῦς χριστός, *Iesus Christus*, sine artic. Matth. 1, 1. Marc. 1, 1. Ioh. 1, 17. 17, 3. Act. 2, 38. 3, 6. 20. 4, 10. 8, 12. de h. l. τοῦ ante ἰ. χ. suspecto et de verbis 8, 32. εἶπεν δὲ ὁ φίλιππος — χριστόν per interpolationem additis vid. *Griesb. Schott, Knapp, Meyer, de Wette*. — 10, 36. 16, 18. Rom. 1, 6. 8. 2, 16. 3, 20. 5, 15. 15, 16. 16, 25. 27. 1 Cor. 1, 1. 2. 2. 3, 11. 8, 6. 2 Cor. 1, 1. 19. 2, 6. 5, 18. 13, 5. Gal. 1, 1. 12. 2, 16. 3, 1. 22. Eph. 1, 1. 5. 2, 20. Phil. 1, 1. 6. 11. 19. 2, 21. vid. de h. lect. *Griesb. Schott, Knapp, Hölemann*. 3, 8. Col. 1, 1. 1 Tim. 1, 1. 16. 4, 6. 5, 21. 2 Tim. 1, 10. 2, 3. 8. Tit. 1, 1. 2, 13. 3, 6. Philem. v. 1. 9. Hebr. 10, 10. 13, 8. 21. 1 Petr. 1, 1. 2. 3. 7. 13. 2, 5. 3, 21. 4, 11. 2 Petr. 1, 1. 2. 1 Ioh. 1, 3. 7. 2, 1. 3, 23. 4, 2. 5, 20. 2 Ioh. v. 3. Iud. v. 1. 2. Apoc. 1, 1. 2. 5. 9 bis. [v. 17. vid. ad h. l. *Griesb.-Schott*.] — additur per appos. voc. ὁ κύριος i. e. *is, quem omnium rerum dominum Deus constituit, nempe ἰ. χ.* [vid. κύριος p. 284.] Act. 11, 17. 16, 31. Rom. 13, 14. 15, 16. [1 Cor. 16, 22. de h. l. lect. vid. *Griesb. Schott, Knapp, Meyer, de Wette*.] 2 Cor. 13, 13. 2 Tim. 4, 22. 2 Petr. 2, 20. Apoc. 22, 21. — vel additur κύριος sine artic., quippe quod uti unus tantum est Deus, ita unus tantum a Deo constitutus est omnium rerum dominus [coll. 1 Cor. 8, 6.] Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 16, 23. 2 Cor. 1, 2. Eph. 1, 2. 6. 23. Phil. 1, 2. 2, 11. 3, 10. 1 Thess. 1, 1 bis. 2 Thess. 1, 1. 2. 12. 2, 1. 14. 16. 3, 6. 12. 18. Tit. 1, 2. Philem. v. 3. Iac. 1, 1. — vel: ὁ κύριος ἡμῶν [i. e. quem dominum nostrum veneramur, nempe] ἰησοῦν χ. Act. 15, 26. 20, 11. Rom. 5, 1. 11. 15, 30. [16, 18. vid. Criticos supra laudatos.] 16, 20. 24. 1 Cor. 1, 2. 7. 8. 10. 5, 4. 15, 57. 2 Cor. 1, 3. 8, 9. 11, 31. Gal. 6, 14. 18. Eph. 1, 3. 17. 5, 20. 6, 24. Phil. 4, 23. Col. 1, 3. 1 Thess. 1, 3. 2, 19. 5, 9. 28. 2 Thess. 1, 8. 1 Tim. 6, 3. 14. Iac. 2, 1. 1 Petr. 1, 3. 2 Petr. 1, 8. 11. 16. 3, 18. Iud. v. 4. 17. 21. — sine artic. κύριος ἡμῶν ἰ. χ. Gal. 1, 3. — post vv. ἰησοῦς χ. sequitur per apposit. ὁ κύριος ἡμῶν Rom. 1, 4. 5, 21. 7, 25. 1 Cor. 1, 9. 9, 1. Eph. 3, 11. Iud. v. 25. — b) ordine inverso: χριστὸς ἰησοῦς aa) univ. Rom. 6, 3. 15, 5. Gal. 2, 16. εἰς χ. ἰησοῦν. — 4, 14. Eph. 3, 1. Phil. 1, 8. 1 Tim. 1, 1. κατ' ἐπιταγὴν — χριστοῦ ἰ. — v. 15. 2, 5. 6, 13. Philem. v. 6. [Hebr. 3, 1. quo l. χριστός suspectum. Vid. *Griesb. Scholt, Knapp, Böhme, Bleeck*.] — sequitur per appos. ὁ κύριος ἡμῶν 1 Tim. 1, 2. 12. 2 Tim. 1, 2. — bb) maxime in formula ἐν χριστῷ ἰησοῦ = vel: *in animo Iesu Christi* [vid. ἐν p. 170 col. 2.] Phil. 2, 5. vel: manifestari aliquid in I. C. significans [vid. ἐν p. 173 col. 1 init.] Rom. 8, 39. 2 Tim. 1, 13. Eph. 2, 7. vel fundamenti index, quo nititur aliquid [vid. ἐν p. 174 col. 1.], ut πίστις Gal. 3, 26. Col. 1, 4. 1 Tim. 3, 13. 2 Tim. 3, 15. vel indicans, interveniente Iesu [= per Iesum] fieri aliquid [vid. ἐν p. 173 col. 1.], ut καλεῖν 1 Petr. 2, 10. ἡ ἄνω κλῆσις Phil. 3, 14. θέλημα θεοῦ 1 Thess. 5, 18. πρόθεσιν ποιεῖν i. e. *consilium exsequi* Eph. 3, 11. — vel intimam cum I. C. coniunctionem indicans [vid. ἐν p. 171 col. 1.], ut οἱ ἐν χ. ἰ. i. e. *homines christiani* Rom. 8, 1. 1 Petr. 5, 14. ἀγάπη ἡ ἐν χ. ἰ. 1 Tim. 1, 14. ἀγάπη μου ἐν χ. ἰ. *amor meus christianus* 1 Cor. 16, 24. εἶναι ἐν χ. ἰ. 1 Cor. 1, 30. — post adiect., substant., particip. [vid. ἐν p. 171 col. 1.], ut ἅγιος Phil. 1, 1. 4, 21. ἡγιασμένος 1 Cor. 1, 2. vid. tamen de h. l. lect. Criticos supra allegatos. — πιστός Eph. 1, 1. συναιχμάλωτος Philem. v. 23. συνεργός Rom. 16, 3. — vel:

in intima cum I. C. coniunctione contigisse alicui aliquid innuens [vid. p. 171 col. 2.] Rom. 3, 24. 6, 23. 8, 2. 1 Cor. 1, 4. 2 Tim. 1, 9. 2, 1. 10. — vel: facere, habere, pati, valere aliquem aliquid in intima cum I. C. societate indigitans [vid. ἐν p. 171 col. 2.] Rom. 15, 17. 1 Cor. 4, 15. 15, 31. Gal. 3, 28. 5, 6. 6, 15. Eph. 2, 6. Phil. 1, 26. — vel vitam instituere indicans aliquem societatis intimae cum Iesu memorem, *im Andenken an* I. C. [vid. ἐν l. l.] Rom. 6, 11. ad quem l. vid. ἐν l. l. col. 1.] 2 Tim. 3, 12. — vel in indicanda rei verbo significatae causa remotiori, quaerenda in intima cum I. C. coniunctione [vid. ἐν l. l. col. 2 fin.] Gal. 2, 4. 3, 14. Eph. 2, 13. Phil. 3, 3. — — c) χριστός nude positum [cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 222. *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. b. p. 50.] aa) univ. Ita nominat. χριστός Rom. 5, 6. 8. 6, 4. 9. 8, 10. 34. 10, 4. 14, 9. 15. 15, 18. 20. 1 Cor. 1, 17. 3, 23. 5, 7. 8, 11. 15, 3. 12. 13. 14. 16. 17. 18. 20. 23. Gal. 2, 17. 20. 21. 3, 13. 16. Phil. 1, 18. 20. 21. Col. 1, 27. 3, 11. Hebr. 3, 6. 9, 11. 1 Petr. 2, 21. 3, 18. — genit. χριστοῦ, vel pendens a substant. praeced., ut αἷμα 1 Petr. 1, 19. ἀλήθεια 2 Cor. 11, 10. ἀπόστολος v. 13. 1 Thess. 2, 7. διάκονος 2 Cor. 11, 23. δόξα 8, 23. ἔννομος 1 Cor. 9, 21. ἐπιστολή 2 Cor. 3, 3. εὐωδία 2 Cor. 2, 15. ἡμέρα Phil. 1, 10. 2, 16. κεφαλή 1 Cor. 11, 3. κληρονόμος Rom. 8, 17. μέλη 1 Cor. 6, 15. μιμητής 11, 1. νοῦς 2, 16. ὄνομα 1 Petr. 4, 14. [2 Tim. 2, 19. quo l. praeferendum κυρίου. Vid. *Griesb. Schott, Knapp.*] πίστις Phil. 3, 9. πνεῦμα Rom. 8, 9. 1 Petr. 1, 11. πρόσωπον 2 Cor. 2, 10. σῶμα 1 Cor. 12, 27. Col. 2, 17. ὑπηρέτης 1 Cor. 4, 1. φόβος Eph. 5, 21. χάρις Gal. 1, 6. — ubi esse, fieri aliquid vel pati aliquis dicitur διὰ χριστοῦ Gal. 4, 7. ὑπὲρ χριστοῦ 2 Cor. 5, 20 bis. 12, 10. Phil. 1, 29. ὑπὸ χριστοῦ Phil. 3, 12. χωρὶς χ. Eph. 2, 11. — in formula εἶναι χριστοῦ 1 Cor. 1, 13. 3, 23. Gal. 3, 29. in genit. abs. χρ. — παθόντος 1 Petr. 4, 1. — dat. χριστῷ, iunctus c. συσταυροῦσθαι Gal. 2, 20. τίς συμφώνησις χ. πρὸς βελίαρ 2 Cor. 6, 15. — pendens a praeposit., ut σὺν χ. Rom. 6, 8. Phil. 1, 23. Col. 2, 20. — — in formula ἐν χριστῷ, qua indicatur vel fundamentum, quo nititur aliquid [vid. ἐν p. 174 col. 1.], ut ἐλπίζειν 1 Cor. 15, 19. vel causa remotior latens in re verbo significata, ubi Lat. *interveniente Christo, per Christum* [vid. ἐν p. 172 col. 1. p. 171 col. 2.] 2 Cor. 5, 19. Gal. 2, 17. Eph. 4, 13. — vel innuitur intima c. Christo coniunctio [vid. ἐν l. l.], ita post γέγονα ἐ. χ. ἰ. *factus sum Christi discipulus*, εἰμὶ ἐ. χ. = *Christianus sum* Rom. 16, 7. 2 Cor. 5, 17. 10, 17 bis. — post adiectiva, quibus dicitur, qualis appareat aliquis in intima sua cum Christo coniunctione [vid. ἐν l. l.] Rom. 16, 9. 10. 1 Cor. 3, 1. 4, 10. Col. 1, 2. 28. εἶναί τι Rom. 12, 5. — iunct. c. nominibus, ut ἄνθρωπος, ἐκκλησία = *homo christianus, ecclesia christiana* 2 Cor. 12, 2. Gal. 1, 22. παράκλησις *eine Ermahnung in Christi Sinn* i. e. *adhortatio christiana*. — ubi agere, pati, habere aliquis vel posse dicitur in sua c. Christo coniunctione i. e. *als Christ*, od. *als Apostel Christi* [vid. ἐν p. 171 col. 2.] Rom. 9, 1. [1 Tim. 2, 7. vid. de h. l. lect. *Griesb. Schott, Knapp.*] 1 Cor. 4, 15. — 15, 18. 1 Thess. 4, 16. — 2 Cor. 2, 17. 12, 19. — Phil. 4, 13. — de locis 1 Cor. 4, 17. Eph. 1, 3. Phil. 1, 13. 1 Petr. 3, 16. vid. ἐν p. 171 col. 1. — accus. χριστόν, pendens vel a praeposit., ut διὰ χ. 1 Cor. 4, 10. εἰς χ. Act. 24, 24. quo l. suspectum est additum ἰησοῦν, vid. *Griesb. Schott, Meyer, de Wette.* — Rom. 16, 5. 1 Cor. 8, 12. 2 Cor. 1, 21. Gal. 3, 17. 24. 27. Eph. 5, 32. Col. 1, 5. 1 Petr. 1, 11. — κατὰ χριστόν Col. 1, 8. — vel pendens a verbo, ita post ἀνάγειν, κατάγειν Rom. 10, 6. 7. γινώσκειν 2 Cor. 5, 16. ἐνδύεσθαι [vid. ἐνδύω et *Meyer* ep. P. ad Gal. p. 129. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 255.] Gal. 3, 27. κερδαίνειν Phil. 3, 8. κηρύσσειν 1 Cor. 1, 23. 24. — ubi legitur accus. c. infinit. Eph. 3, 17. Rom. 15, 8. quo l. suspectum habent ἰησοῦν *Griesb. Schott.* —

bb) pertinet χριστός additum nomini ἰησοῦς ad discernendum Iesum ab aliis eiusdem nominis viris; ita in formula ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος χριστός i. e. *Iesus, cui Christi est cognomen* Matth. 1, 16. 27, 17. 27. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 31. et supra sub λέγω in fine notata. — in verbis Matth. 1, 18. τοῦ δὲ ἰησοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν i. e. *Iesu autem* [scil. illius v. 16. memorati, cui Christi est cognomen] *origo ita se habuit.* Cf. *Fritzsche* l. l. p. 10. — Saepius non legitur in N. T.

Χρίω, f. ίσω, (tingo, illino) *ungo, ich salbe,* [propr. Xen. Cyr. 7, 1. 2. Diod. Sic. 4, 36. et de regibus unctione inauguratis muneri suo Sir. 46, 13. 48, 8. οἱ ο' pro מָשַׁח Exod. 28, 41. 1 Sam. 10, 1. 1 Regg. 1, 34. 19, 16. cf. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *König.*] pro: *inauguro aliquem muneri, weihen, zu einem heiligen Amte feierlich einsetzen.* Ita a) de Iesu, sq. accus. pers. Luc. 4, 18. quo l. verba Ies. c. 61, 1. ad se transfert Iesus coll. v. 21. — additis: πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει Act. 10, 38. — 4, 27. — sq. duplici accus. et personae et rei [vid. διαζώννυμι] Hebr. 1, 9. ἔχρισέ σε — ἔλαιον ἀγαλλιάσεως. Sunt haec verba Ps. 45, 6. 7. ubi vid. τοὺς ο'. — b) de Christianis Spiritu div. donatis et ministerio Dei consecratis 2 Cor. 1, 21. καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός. Accuratius mentem suam ipse Apostolus explicat v. 22. addens: δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. (De prophetis unctione inauguratis χρίω et מָשַׁח 1 Regg. 19, 17. de sacerdotibus Exod. 28, 41. Ps. 105, 15.) Cf. *Win.* bibl. Realw. sub vocc. *Hoherpriester, Propheten* et *Knobel* Prophetismus d. Hebräer Vol. 1. p. 60. — Saepius non extat in N. T.

Χρονίζω, f. ίσω, fut. attic. χρονιῶ, [vid. ἀφορίζω. — a χρόνος] *diutius moror, cunctor.* Quinquies in N. T. Matth. 25, 5. Hebr. 10, 37. — sq. ἐν c. dat. loci Luc. 1, 21. — pro אֵחַר Iudd. 5, 28. — (Theophr. Caus. pl. 4, 10. Diod. Sic. 2, 27. Pol. 33, 16. 6.) — c) sq. *infinit.* χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν vel ἔρχεσθαι *mein Herr zögert zu kommen* i. e. *mein Herr kommt noch lange nicht* Matth. 24, 48. et Luc. 12, 45. Ita pro אֵחַר sq. לְ c. inf. Gen. 34, 19. Deut. 23, 22. —

Χρόνος, ου, ὁ, *tempus, die Zeit.* [Nunquam χρόνος de tempore certo et definito adhibetur, sed ubi de tempore certo dicitur, ibi haec vis non est in v. χρόνος, sed in adiectis; notat autem χρόνος ipsum tempus, quasi nudam formam, qua rerum successiones percipimus. Ita *Tittmann* de Synonymis in N. T. p. 39 sq.] a) universe Matth. 2, 7. Marc. 9, 21. Luc. 4, 5. Act. 1, 7. 7, 23. 15, 33. 18, 23. 27, 9. 1 Thess. 5, 1. Hebr. 11, 32. Apoc. 2, 21. 10, 6. (Diod. Sic. 1, 3. 2, 9. Dem. 1413, 9. Xen. An. 7, 7. 47.) — additur genit. rei, tempus accuratius definientis, ut τῆς ἀγνοίας Act. 17, 30. τοῦ τεκεῖν Luc. 1, 57. — Act. 3, 21. 7, 17. Gal. 4, 4. 1 Petr. 1, 17. 4, 3. (Dion. Hal. Ant. 10, 18. Dem. 399, 9. Xen. Mem. 1, 4. 12. Hier. 1, 19.) — ὁ — ἐν σαρκὶ — χρόνος = ὁ χρόνος τοῦ βίου ἐν σαρκὶ 1 Petr. 4, 2. — b) *genit.* praecedente praeposit., ut ἐκ Luc. 8, 27. (Diod. Sic. 1, 4.) — ἐπί 1 Petr. 1, 20. πρό 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. — c) *dativ.* [vid. ἑξῆς] πολλοῖς — χρόνοις = *seit langen Zeiten* = ἐκ χρόνων ἱκανῶν Luc. 8, 29. coll. v. 27. [cf. *Matth.* §. 406, a. *Buttm.* §. 120. *Bornem.* Schol. p. 54.] — Act. 8, 11. Rom. 14 vel 16, 25. (Hdian. 5, 3. 5. Xen. H. G. 2, 3. 15.) — praemissa praepos. ἐν Act. 1, 6. 21. Iud. v. 18. (Diod. Sic. 13, 62. Hdian. 1, 1. 4. Dem. 343, 2. Xen. H. G. 1, 4. 6.) — d) *accus.*, ubi quaeritur: *quamdiu?* [vid. βραχύς] Marc. 2, 19. Luc. 20, 9. Ioh. 5, 6. 7, 33. 12, 35. 14, 9. Act. 13, 18. 14, 3. 28. 19, 22. 20, 18. 1 Cor. 16, 7. χρόνον Apoc. 20, 3. (Cebet. tab. c. 2. Xen. Mem. 2, 1. 15.) — χρόνον *eine Zeit = eine Zeitlang = aliquamdiu* Apoc. 6, 11. cf. *Win.* p. 534. — e) Formulae notandae: διὰ τὸν χρόνον [vid. διά p. 99 col. 2. — ἐπὶ χρόνον *ad tempus* [vid. ἐπί p. 190 col. 1.] Luc. 18, 4. ἐφ' ὅσον χρόνον = *quamdiu* [vid. ἐπί l. l.] Rom. 7, 1. 1 Cor. 7, 39. Gal. 4, 1. — ἐπὶ πλείονα χρόνον *auf längere Zeit* Act. 18, 20. — κατὰ τὸν χρόνον = *secundum temporis rationes* [vid. κατά p. 258 col. 1 init.] Matth. 2, 16. (Hdian. 1, 1 fin.) — μετά Matth. 25, 19. Hebr. 4, 7. — Saepius non extat in N. T.

Χρονοτριβέω, ῶ, f. ήσω, (χρόνος, τρίβω tero) *tempus tero.* Semel in N. T. Act. 20, 16. — (Scholiast. ad Thuc. 3, 38. Eustath. Iliad. Ψ. 1447, 11. 1450, 38. Aristot. Rhet. 3, 3.)

Χρυσέος v. **Χρυσοῦς**.

Χρυσίον, ίου, τό, (demin. subst. χρυσός. Vid. sub φορτίον notata.) *aurum* a) universe Hebr. 9, 4. 1 Petr. 1, 7. Apoc. 3, 18. 21, 18. 21. — pro זָהָב Exod. 37, 2. 4. 6. (Lucian. Dial. Deorr. 5, 1. Hdian. 6, 7. 22.) — b) in enumeratione ornamentorum et bonorum pretiosorum per μετωνυμίαν facta Act. 3, 6. 20, 33. 1 Petr. 1, 18. 3, 3. Apoc. 17, 4. 18, 16. — Saepius non legitur in N. T.

Χρυσοδακτύλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (χρυσός, δακτύλιος annulus) *digitos ornatus annulis aureis*. Legitur tantum Iac. 2, 2. (χρυσοῦς δακτυλίους ἔχων Arrian. diss. epict. 1, 22.)

Χρυσόλιθος, ου, ὁ, (χρυσός, λίθος) *Chrysolithus*, nom. gemmae aurei coloris. οἱ ο' pro תַּרְשִׁישׁ Exod. 28, 20. nostratibus: *Topazier*. Semel in N. T. Apoc. 21, 20.

Χρυσόπρασος, ου, ὁ, (χρυσός, πράσον porrum) *Chrysoprasus*, nomen gemmae colore porri succum referentis et pellucidae. Semel in N. T. Apoc. 21, 20.

Χρυσός, οῦ, ὁ, *aurum* a) universe Matth. 2, 11. 23, 16. 17. Act. 17, 29. χρυσῷ — χαράγματι τέχνης i. e. auro artificiose sculpto. Apoc. [9, 7.] 18, 17. — pro זָהָב Esr. 1, 6. (Lucian. Dial. Deorr. 2, 2. Hdian. 8, 7. 4. Xen. Cyr. 8, 4. 27.) — b) in enumeratione rerum pretiosarum per μερισμόν facta 1 Cor. 3, 12. 1 Tim. 2, 9. Iac. 5, 3. de lect. Apoc. 17, 4. 18, 16. vid. *Griesb. Schott, Knapp*. — c) metonym. de nummis aureis Matth. 10, 9. (Diod. Sic. 3, 44. Hdian. 2, 6. 11. Dem. 122, 2.) Saepius non extat in N. T.

Χρυσοῦς, ῆ, οῦν, (forma soluta χρυσέος, α, ον,) *aureus*. Decies et septies in N. T. 2 Tim. 2, 20. σκεύη χρυσᾶ. Hebr. 9, 4. στάμνος χρυσῆ. Apoc. 1, 12. 13. 20. 2, 1. 4, 4. 5, 8. 8, 3. 9, 7. 13. 20. 14, 14. 15, 6. 7. 17, 4. 21, 15. — pro זָהָב Gen. 24, 22. 40, 42. (Diod. Sic. 4, 26. Ael. V. H. 11, 9. Xen. Mem. 3, 8. 6.)

Χρυσόω, ῶ, f. ώσω, *auro obduco*. Bis in N. T. et quidem ita, ut nunc addatur χρυσῷ [de quo dat. vid. ἀγαλλιάω] Apoc. 17, 4. nunc ἐν χρυσῷ [vid. ἐν p. 172 col. 2.] 18, 16. — Ita χρυσόω χρυσίῳ Exod. 26, 32. pro חִפָּה זָהָב et simplex χρυσόω 2 Chron. 3, 7. (Diod. Sic. 4, 47.)

Χρώς, τός, ὁ, *cutis*. Semel in N. T. Act. 19, 12. — (Theophr. Char. 18 vel 10, 4. Ael. V. H. 11, 10.)

Χωλός, ή, όν, (χάω, χαλάω) 1) *claudus*, de hominibus pede claudis a) propr. Matth. 11, 5. 15, 30. 31. 18, 18. 21, 14. Luc. 7, 22. 14, 13. 21. Ioh. 5, 3. Act. 3, 2. [11.] 8, 7. 14, 8. (Lucian. Dial. Deorr. 5, 6. Aelian. V. H. 11, 9. Xen. Cyr. 1, 4. 11.) — b) in similitudine Hebr. 12, 13. de h. l. neutro τὸ χωλόν substantive posito et pertinente ad personas vid. ἀγενής. — 2) pro: ἀναπηρός, *pede mutilus*. Marc. 9, 45. Cf. *Lob*. ad Phryn. p. 474.

Χώρα, ας, ἡ, (i. q. χῶρος, locus, Platz, Stelle Xen. Mem. 3, 8. 10. Dem. 701, 16. Pol. 3, 46. 9. — a χάω apertus sum ad capiendum) 1) *regio, Gegend*, ἡ χ. c. artic. i. e. *regio ante memorata* vel *regio, in qua versatur aliquis* Marc. 5, 10. Luc. 2, 8. 3, 1. ἡ τραχωνῖτις χώρα. 15, 14. 15. Ioh. 11, 54. 55. Act. 13, 49. — addito genit. nominis terrae, ut ἡ χ. τῆς ἰουδαίας Act. 8, 1. 26, 20. — seq. genit. pers. i. e. *regio, quam inhabitat aliquis*, ut τῶν γαδαρηνῶν Matth. 8, 28. Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. τῶν ἰουδαίων Act. 10, 39. 12, 20. vid. ad h. l. paulo post ad Marc. 1, 5. notata. — Matth. 2, 12. ἀνεχώρησαν — αὐτῶν i. e. *reversi sunt in patriam suam*. — ἡ γαλατικὴ χ. *regio Galatiae* Act. 16, 6. 18, 23. — Marc. 1, 5. πᾶσα ἡ ἰουδαία χ. quo l. si ad regionem referuntur, quae sunt incolarum eius vid. sub ἱεροσόλυμα observata. — pro אֶרֶץ Ios. 5, 12. שָׂדֶה Gen. 32, 3. — χώρα μακρά *ein fernes Land* Luc. 17, 13. 19, 12. — χώρα καί [de καί explicativo vid. καί p. 247 col. 2.] — θανάτου *regio et spissae tenebrae* i. e. *regio spissis tenebris obducta* Matth. 4, 16. — ubi opp. mari: *bewohntes Land* i. e. *Festland, terra continens* Act. 27, 27. — (Diod. Sic. 1, 56. Hdian. 3, 9. 5 et 6. Xen. Mem. 3, 5. 26.) — 2) *rus*, i. e. *agri, das platte Land*, a) quatenus opp. urbi Luc. 21, 21. (Plut. apophth. Alex. Mor. 2. p. 25. ed. *Tauchn*. Dem. 255, ult. Xen. Cyr. 7, 1. 43.) — b) quatenus aratur, semine conspergitur, colitur, = *campi integri, regiones*, ita singul. collective positus Luc. 12, 16. — plur. αἱ χώραι Ioh. 4, 35. Iac. 5, 4. (Xen. Mem. 3, 6. 11.) — Saepius non extat in N. T.

Χωραζίν v. χοραζίν.

Χωρέω, ῶ, f. ήσω, (χῶρος, locus, Raum, Platz; locum do, Platz machen, weichen Hom. Iliad. 16, 592. sq. genit. rei, a qua recedit aliquis Hom. Iliad. 12, 406.) 1) *eo, abeo, von der Stelle gehen, sich fortbewegen*, sq. εἰς c. accus. loci vel status Matth. 15, 17. 2 Petr. 3, 9. (εἰς ναῦν Aeschyl. Pers. v. 385. ἐπί c. accus. loci Hdian. 8, 4. 12. Thuc. 4, 31. κατά c. accus. rei Xen. Cyr. 7, 5. 16.) cf. *Viger*. p. 323. — 2) *procedo*, [ita καὶ νῦν ἐχώρει Aeschyl. Pers. v. 390. ed. *Blomfield*.] metaph. *von statten gehen, Fortgang haben*, sq. ἐν ὑμῖν i. e. vel *inter vos* vel *in animis vestris* [vid. ἐν p. 165 col. 2. p. 170 col. 2.] Ioh. 8, 37. Cf. *Lücke* 2. p. 229. (addito dat. commodi Hdot. 3, 39. 5, 89. — Diod. Sic. 2, 18. Dion. Hal. Ant. Tom. 2. p. 130. Ios. Ant. 6, 10. 2. 2 Macc. 15, 37.) cf. *Viger*. p. 326. — 3) *locum capio, ich nehme einen Raum ein* a) propr., de rebus capientibus aliquid, *in sich fassen*, ut ὑδρίαι — χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς Ioh. 2, 6. — 21, 25. — pro הֵכִיל 1 Reg. 7, 38. pro הַחֲזִיק 2 Chron. 4, 5. (Ael. V. H. 1, 3. 2, 41. Artemid. 2, 61. Xen. An. 1, 5. 6.) — de loco hominum multitudinem non capiente Marc. 2, 2. — (Thuc. 2, 17.) — b) metaph. = vel: *fero, sustineo, par sum alicui rei*, [*capiendi* enim et *ferendi* facultas certa quadam mensura, spatii illa, haec virium nititur] Matth. 19, 12 bis. (οὐδὲ τὸ κάτωνος φρόνημα χωροῦσι Plut. vit. Cat. min. c. 64. τὴν πλεονεξίαν τινὸς χωρεῖν Dem. 118, 8. — Aeschin. 77, 10. — *capio*, ut amentiam, Cicer. pro Milon. c. 32.) — vel: *intelligo*, ut τὸν λόγον τοῦτον Matth. 19, 11. Vide ad h. l. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 597. et *Vater*. — χωρήσατε ἡμᾶς 2 Cor. 7, 2. quo l. alii [vid. *Meyer* ad h. l.] *locum nobis concedite in animis vestris*. — Saepius non legitur in N. T.

Χωρίζω, f. ίσω, (a χωρίς quod v.) *seiungo, separo*, sq. accus. Matth. 19, 6 et Marc. 10, 9. — (Polyb. 6, 31. 4. Xen. Cyr. 6, 1. 8.) — addito ἀπό τινος [vid. ἀπό p. 42 col. 2.] Rom. 8, 35. 39. Hebr. 7, 26. κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. (Sap. 1, 3. Plato Phaedon. c. 12. ed. *Fischer*.) — passivum: *χωρίζομαι* et aor. 1. pass. ἐχωρίσθην, *seiungor; separor*, signif. reflexiva [vid. ἁγνίζω] 1 Cor. 7, 11. 15. Philem. v. 15. (Diod. Sic. 3, 5.) — ἀπό τινος 1 Cor. 7, 10. — de discedentibus = *abeo, discedo*, ut ἀπὸ ἱεροσολύμων Act. 1, 4. ἐκ τῶν ἀθηνῶν. 18, 1. ἐκ τῆς ῥώμης. v. 2. (seq. εἰς Diod. Sic. 19, 65. 2 Macc. 5, 21. Pol. 3, 94. 9. — seq. ἐκ Pol. 3, 90. 2.) Saepius non reperitur in N. T.

Χωρίον, ου, τό, (demin. a χῶρος, χώρα; de quo deminut. vid. sub voc. φορτίον notata. — locus Xen. Mem. 3, 5, 26. Diod. Sic. 1, 7 et 56. regio Xen. H. G. 5, 1. 7.) 1) *praedium* Matth. 26, 36. Marc. 14, 32. (Dion. Hal. Ant. 10, 8. Ael. V. H. 14, 34. Parthenius Erotic. 26, p. 61. Artemid. 3, 53. Xen. H. G. 3, 3. 5. Thuc. 1, 106.) — 2) *ager*, singul. Ioh. 4, 5. coll. Gen. 33, 19. Ios. 24, 32. — Act. 1, 18. 19. 5, 3. 8. — plur. χωρία *agri* = *praedium* Act. 4, 39. 28, 7. (Xen. An. 5, 5. 11.) Saepius non extat in N. T.

Χωρίς, adv. Legitur I) adverbialiter: *seorsim, separatim*, c. verbo Ioh. 20, 7. χωρὶς ἐντετυλιγμένον. (Pol. 5, 26. 3. Xen. Cyr. 4, 1. 18. Aeschin. 5, 32.) — seq. genit. Ioh. 15, 5. χωρὶς ἐμοῦ i. e. χωρισθέντες ἐμοῦ vel ἀπ' ἐμοῦ. Eph. 2, 12. χωρὶς [i. e. χωρισθέντες] χριστοῦ. (Xen. Cyr. 6, 1. 7.) — II) praepositionis locum tenet [vid. ἔμπροσθεν], secum habens genit. 1) *sine, absque* Matth. 13, 34 et Marc. 4, 34. χωρὶς παραβολῆς. Luc. 6, 49. χωρὶς θεμελίου. Ioh. 1, 3. Rom. 3, 21. 28. 4, 6. 7, 8. 9. 10, 14. 1 Cor. 4, 8. 11, 11. Phil. 2, 14. 1 Tim. 2, 8. 5, 21. Philem. v. 14. Hebr. 7, 7. 20. 21. 9, 7. 18. 22. — ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας [*sine peccato* i. e. *non ad expianda peccata* vid. *Schulz* et *Bleeck* ad h. l.] ὀφθήσεται Hebr. 9, 28. — 10, 28. 11, 6. 40. 12, 8. 14. Iac. 2, 20. 26. (Diod. Sic. 3, 33. Pol. 2, 21. 4.) — 2) *praeter, excepto* Matth. 14, 21. 15, 38. 2 Cor. 11, 28. Hebr. 4, 15. (Diod. Sic. 2, 9. Pol. 6, 56. 13. Xen. Cyr. 1, 5. 5.) Saepius non extat in N. T.

Χῶρος, ου, ὁ, *Corus* vel *Caurus*, nom. venti spirantis inter occidentem et septentrionem, *Nordwestwind*. Semel in N. T. pro: *plaga coeli, a quo flat corus* Act. 27, 12. λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. (*Corus* apud Caesar. Bell. Gall. 5, 7.)

Ψ.

Ψάλλω, f. ψαλῶ, (impello, ut βέλος ἐκ κέρaος Anthol. gr. T. 2. p. 240. *Iacobs.* tango, ut χορδὴν Eurip. et Arist. in Problem., chordas tango, fidibus cano Plutarch. Vit. Pericl. c. 1. Artemid. 1, 56. — pro נִגֵּן 1 Sam. 16, 16. et זִמֵּר Ps. 32, 2. 71, 22.) *cano* sq. dat. pers. *in honorem alicuius* [de dat. commodi v. ἄγω] i. e. *laudes alicuius cano.* Legitur in N. T. quinquies de iis, qui laudes Dei celebrant vel canunt, τῷ κυρίῳ vel τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Rom. 15, 9. Eph. 5, 19. — ita pro זִמֵּר sq. dat. Ps. 9, 2. 18, 50. 30, 5. 47, 7. Iudd. 5, 3. — absolute sq. dativ. modum indicante [vid. γλῶσσα], ita bis: Iac. 5, 13. εὐθυμεῖ τις, ψαλλέτω. — 1 Cor. 14, 15. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ, *canam animo, canam vero etiam mente* i. e. ἵνα καρπὸν ἔχῃ ὁ νοῦς μου coll. v. 14. —

Ψαλμός, οῦ, ὁ, (ψάλλω, quod v.; impulsus, tactus, fidium pulsatio Anthol. gr. T. 4. p. 257. 2. p. 74. ed. *Iacobs.* pro נִגֵּן 1 Sam. 16, 16.) *canticum, carmen.* Septies in N. T. de carminibus Deum celebrantibus vel hymnis 1 Cor. 14, 26. Eph. 5, 19. Col. 3, 16. — de hymnorum collectione, quos Psalmos V. T. nominamus Luc. 20, 42. 24, 44. Act. 1, 20. 13, 33.

Ψευδάδελφος, ου, ὁ, (ψεῦδος, ἀδελφός) *frater falsus* vel *simulatus*, sensu christiano: *cultor Iesu simulatus* i. e. *qui Christiani speciem prae se fert, sed alienus est a vera pietate ac sapientia christiana*, utpote iudaicae disciplinae tenacior. Bis in N. T. 2 Cor. 11, 26. Gal. 2, 4.

Ψευδαπόστολος, ου, ὁ, (ψεύδω, ἀπόστολος) *falsus* vel *simulatus legatus*, sensu christiano: *qui falso se legatum Iesu profitetur.* Semel in N. T. 2 Cor. 11, 13.

Ψευδής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ψεύδομαι) *mendax, falsus.* Ter in N. T. ut μάρτυρ ψ. Act. 6, 13. Apoc. 2, 2. 21, 8. — pro אִישׁ כָּזָב Prov. 19, 22. (Plut. de discrim. adulat. et amici c. 24. Hdian. 3, 12. 21. Artemid. 3, 66. Thuc. 4, 27.)

Ψευδοδιδάσκαλος, ου, ὁ, (ψευδής, διδάσκαλος) *falsus doctor.* Extat tantum 2 Petr. 2, 1.

Ψευδολόγος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ψευδής, λόγος) *mendax, qui loquitur falsa* [Pol. 32, 8. 9. *Aesop.* fab. 103.] de viro falsa docente semel 1 Tim. 4, 2. —

Ψεύδομαι, f. εύσομαι, dep. med. [verbi ψεύδω, fallo, decipio, belügen] *mentior* a) absolute Rom. 9, 1. 2 Cor. 11, 31. Gal. 1, 20. 1 Tim. 2, 7. — ἀδύνατον θεὸν ψεύσασθαι Hebr. 6, 18. ad quem l. vid. *Bleeck.* — Iac. 3, 14. 1 Ioh. 1, 6. ψεύδονται Apoc. 3, 9. (Sir. 7, 13. Plut. apophth. Phil. Mor. 2. p. 16. ed. *Tauchn.* Hdian. 1, 4. 21. Xen. Mem. 2, 6. 36.) — b) κατά τινος Matth. 5, 11. — c) sq. accus. person. i. e. *mendacio fallo* Act. 5, 3. (Hdian. 2, 11. 12. 2, 7. 2. Xen. An. 1, 3. 10 et Cyr. 1, 6. 19. — ita act. ψεύδω Soph. OC. v. 628. vid. *Passow* Vol. 2. p. 1464.) — d) εἴς τινα, *mendacio utor contra aliquem* i. e. *in detrimentum alicuius* = *mendacio fallo aliquem* Col. 3, 9. — e) contra usum Graecorum [vid. *Win.* p. 190.] *mendacio fallo aliquem* Act. 5, 4. (ita οἱ ό Ps. 18, 49. 78, 36. sq. πρός c. accus. Xen. An. 1, 3. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Ψευδομάρτυρ, ος, ὁ, (ψεύδω, μάρτυρ) *testis falsus.* Ter in N. T. Matth. 26, 60. ubi bis et 1 Cor. 15, 15. ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ *Dei ratione habita, in Beziehung auf Gott*, de qua genit. vi vid. ἀπείραστος. —

Ψευδομαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (ψευδομάρτυρ) *falsa testor, falsum testimonium edo.* Quinquies in N. T. Matth. 19, 18. De h. l. fut. vid. ἀγαπάω. [Rom. 13, 9. de h. l. vv. οὐ ψευδομαρτυρήσεις suspectis vid. *Griesb. Knapp, Schott, Meyer, de Wette.*] — Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. — sq. κατά τινος Marc. 14, 56. 57. (Dem. 851, 13. Xen. Mem. 4, 4. 11.)

Ψευδομαρτυρία, ας, ἡ, *falsum testimonium.* Bis in N. T. Matth. 15, 19. 26, 59. (Dem. 864, ult. Andocid. 35, ult.)

Ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, (ψεῦδος, προφήτης) *qui mentitur afflatum divinum* a) de vatibus falsis Matth. 24, 24. Marc. 13, 22. Luc. 6, 26. Act. 13, 6. 2 Petr. 2, 1. Apoc. 16, 13. 19, 20. 20, 10. Ita οἱ ό Ier. 6, 13. 26, 7. 8. — b) de doctoribus falsis Matth. 7, 15. 24, 11. 1 Ioh. 4, 1. Saepius non legitur in N. T.

Ψεῦδος, εος, ους, τό, 1) *mendacium* a) propr. Ioh. 8, 44. Eph. 4, 25. ποιῶν ψεῦδος *mentiri solitus* [vid. de praesenti ad rem durantem pertinente ἀδικέω], *mendacio deditus.* Apoc. 21, 27. 22, 15. (Sirac. 20, 24. Diod. Sic. 1, 38. Pol. 12, 7. 4. Ael. V. H. 5, 21. Xen. Mem. 4, 2. 17.) — pro כַּחֵשׁ Hos. 4, 2. — genit. adiectivi loco positus [vid. ἀγάπη] 2 Thess. 2, 9. — b) = adiect. neutr. ψευδές, *falsum, id in quo nihil veri inest*, opp. ἀληθές 1 Ioh. 2, 27. (ψεῦδος ὄνομα Plat. polit. p. 281. B.) cf. append. ad *Passowii* lexic. p. 35 et Vol. 2. p. 1463. — 2) *quicquid tale non est, quale se esse profitetur* vel *quale esse putatur, res falsa;* ita de falsa doctrina 2 Thess. 2, 11. 1 Ioh. 2, 21. — pro שֶׁקֶר Ier. 14, 14. — abstracto posito pro concreto de falsis numinibus Rom. 1, 25. — Ita pro שֶׁקֶר Ier. 13, 25. Saepius non reperitur in N. T.

Ψευδόχριστος, ου, ὁ, (ψεῦδος, χριστός quod vid.), *falsus Messias, falso Messiae nomen et dignitatem sibi tribuens.* Bis in N. T. Matth. 24, 4. Marc. 13, 22.

Ψευδώνυμος, ου, ὁ, (ψεῦδος, ὄνομα) *non respondens nomini suo, falso nominatus.* Legitur tantum 1 Tim. 6, 20. ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως. (Plut. de fratern. amor. c. 4. Philo de confus. ling. p. 353. B. Aeschyl. Prometh. vinct. 716.)

Ψεῦσμα, τος, τό, (ψεύδω quod v.; vox serioris aevi, cuius loco Attici ψεῦδος. Vid. *Fritzsche* ep. P. ad Rom. Vol. 1. p. 163.) *mendacium, die moralische Lüge* = *improbitas*, opp. ἀλήθεια. Ita semel in N. T. Rom. 3, 7.

Ψεύστης, οῦ, ὁ, *mendax, der Lügner, ein Lügner* Ioh. 8, 44. 45. 1 Tim. 1, 10. Tit. 1, 12. 1 Ioh. 1, 10. 2, 4. 4, 20. 5, 10. (Sir. 25, 2. Diod. Sic. 1, 76.) — opp. ἀληθής verax, ubi = *mendax et improbus* Rom. 3, 4. — de falso doctore 1 Ioh. 2, 22 coll. v. 18. Saepius non extat in N. T.

Ψηλαφάω, ῶ, f. ήσω, (ductum, ut videtur, a ψάω, ψάλλω) *contrecto, palpo*, sq. accus., ita quater in N. T. Luc. 24, 39. Act. 17, 27. de h. l. 3. plur. optativi vid. ποιέω ab initio monita. — Hebr. 12, 20. 1 Ioh. 1, 1. — pro מוּשׁ et מָשַׁשׁ Gen. 27, 12. 21. Ps. 115, 7. (Pol. 8, 31. 8. Artemid. 1, 26. Xen. de re eq. 2, 4. Hom. Od. 9, 416.)

Ψηφίζω, f. ίσω, (ψῆφος, quod v.; calculis numero, calculos subduco, ut in abaco Pol. 5, 26. 13.) *computo, supputo.* Bis in N. T. ψηφίζειν δαπάνην Luc. 14, 28. ἀριθμόν Apoc. 13, 18. (Artemid. 2, 70. Arrian. diss. epict. 1. c. 10.)

Ψῆφος, ου, ἡ, 1) *calculus, lapillus* [propr. Exod 4, 25. in abaco Polyb. 5, 26. 13. in annulo Artemid. 2, 5. in suffragiis ferendis Ael. V. H. 13, 38.] *tesserae* sens Apoc. 2, 17. Quo l. si sunt, qui de lapidibus vel calculis albis, usitatis apud veteres in absolvendo aliquo, explicanda esse existiment verba: δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν vid. quae habet *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Steine.* — 2) *suffragium*, καταφέρειν ψῆφον *calculum addere* i. e. *assentiri, probare.* Ita Act. 26, 10. (de suffragio Ael. V. H. 1, 34. Lucian. Dial. Deorr. 20, 17. Hdian. 7, 10. 5. Dem. 808. Xen. Mem. 1, 1. 18. Thuc. 1, 40. 3; 82.) Saepius non legitur in N. T.

Ψιθυρισμός, οῦ, ὁ, (ψιθυρίζω insusurro in aures Ael. V. H. 9, 17. Pol. 15, 27. 10. οἱ ό 2 Sam. 12, 19.) *insusurratio.* Semel legitur in N. T. de *calumnia clandestina, Ohrenbläserei* 2 Cor. 12, 20. (ita ψιθυρίζω Sir. 21, 28.

Ψιθυριστής, οῦ, ὁ, (ψιθυρίζω) i. q. apud Atticos ψιθυρός, *susurro* i. e. *clandestinus delator*. Extat tantum Rom. 1, 30. (Dem. 1318, 6.)

Ψιχίον, ίου, τό, (a ψίξ, ιχός, ἡ, mica) *parva mica, frustulum*. Ter in N. T. Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 16, 21. — Vox, incognita Graecis, vid. *Passow* Vol. 2. p. 1469.

Ψυχή, ῆς, ἡ, 1) *anima* i. e. *vis vitalis, cuius sedes habebatur spiritus, das belebende Princip im thierischen Körper, dessen Sitz man im Athem setzte*, a) propr. Act. 20, 10. Apoc. 8, 9. — ita pro נֶפֶשׁ Gen. 1, 20. 30. 35, 18. 1 Regg. 17, 21. (Sap 15, 8. Diod. Sic. T. 4. p. 25. ed. *Bip*. Ael. V. H. 13, 20. Xen. Mem. 1, 2. 53.) —

b) *vita, das Leben*, i. e. vita, quam spiritum ducentes agimus [Ael. V. H. 13, 2. Diod. Sic. 3, 35. 13, 64. Xen. Mem. 3, 12. 1. Cyr. 3, 3. 44. — ita pro נֶפֶשׁ Exod. 21, 23.] — *ζητεῖν τὴν ψυχήν τινος* ex hebr. *insidiari vitae alicuius* [vid. ζητέω p. 220 col. 1. fin.] Matth. 2, 20 et Rom. 11, 3. — *μεριμνᾶν τῇ ψυχῇ* Matth. 6, 25 et Luc. 12, 22. — v. 20. — *ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς* Matth. 6, 25 et Luc. 12, 23. — *δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον* Matth. 20, 28 et Marc. 10, 45. — *σῶσαι τὴν ψυχὴν ἢ ἀποκτεῖναι* Marc. 3, 4 et Luc. 6, 9. [9, 56.] *μισεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ* Luc. 14, 26 et Ioh. 12, 25. *τιθέναι τὴν ψυχήν ponere* i. e. *deponere vitam* Ioh. 10, 11. 15. 17. 13, 37. 38. 15, 13. 1 Ioh. 3, 16. — *κτᾶσθαι τὴν ψυχήν* Luc. 21, 19. — *παραδιδόναι τὴν ψυχήν* Act. 15, 26. — *οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ* Act. 20, 24. — *μετὰ — πολλῆς ζημίας — καὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν* Act. 27, 10. — *ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν* Rom. 16, 4. 2 Cor. 12, 15. — *παραβολεύεσθαι τῇ ψυχῇ* Phil. 2, 30. — 1 Thess. 2, 8. — *οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν* Apoc. 12, 11. — de 2 Cor. 1, 23. vid. *ἐπί* p. 190 col. 1. fin. — Dicitur simul tum de vita, quam in his terris nemo non vivit, tum de vita in regno messiano vel continuanda vel amittenda, ut *ὁ εὑρὼν* [vel *ὁ φιλῶν* vel *ὃς ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι*] *τὴν ψυχὴν αὐτοῦ qui vita, quam nunc vivit, potitus fuerit* [amat vel servare voluerit] *ἀπολέσει αὐτήν* i. e. *ἀπολεῖται* s. *εὑρήσει αὐτὴν εἰς ἀπώλειαν, eam amittet* i. e. *peribit* [vid. *ἀπόλλυμι* no 2. b. bb.] s. *iacturam faciet vitae regni messiani civibus destinatae* Matth. 10, 39. 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. 17, 33. Ioh. 12, 25. — *ὁ ἀπολέσας* [s. *ὁ μισῶν*] *τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, qui vitam, quam nunc vivit, amiserit* [s. oderit], *εὑρήσει* [s. *σώσει*] *αὐτὴν eam consequetur* s. *φυλάξει αὐτὴν εἰς ζωὴν αἰώνιον* = *σωθήσεται* i. e. *ita servabitur ut vita fruatur civibus regni mess. destinata* Matth. 10, 39. 16, 26. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. Ioh. 12, 25. — *ἐὰν — τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ* i. e. *iacturam fecerit vitae, qua frui poterat in civitatem regni messiani receptus* Matth. 16, 26. Marc. 8, 36. — *τί δώσει — ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ quid dabit redimendae, qua frui licuerat, vitae* aeternae vel messianae *pretium?* Matth. 16, 26. Marc. 8, 37. — eodem modo et ex opp. *τῆς ἀπωλείας* Hebr. 10, 39. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 390. Ev. Marc. p. 341. *Meyer* Ev. Matth. p. 93. 119. *Schulz* et *Bleeck* ad Hebr. 10, 39. —

c) metonym. *is, in quo est anima, animans, ein lebendiges Wesen* aa) universe, *ψυχὴ ζῶσα, anima respirando vivens* 1 Cor. 15, 45. — Apoc. 16, 3. *ψυχὴ ζωῆς*. Ita pro נֶפֶשׁ Gen. 1, 24. Levit. 11, 10. — bb) *homo vivens* vel quatenus vivit, ita in verbis: *πᾶσα ψυχή* Act. 3, 23. — pro נֶפֶשׁ Gen. 17, 14. Levit. 4, 2. 27. Num. 19, 13. (Eurip. Phoen. 1315. idem Helen. 52.) — in numeris constituendis [*ψυχὴν καὶ κεφαλὴν τὸν ἄνθρωπον εἰώθαμεν ἀπὸ τῶν κυριωτάτων ὑποκορίζεσθαι* Plut. sympos. libr. 6. quaest. 7. c. 1.] *ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι* Act. 2, 41. *ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα* Act. 7, 14. *ψυχαὶ διακόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα* Act. 27, 37. *ὀκτὼ ψυχαί* 1 Petr. 3, 20. Ita pro נֶפֶשׁ Gen. 46, 15. 18. Exod. 1, 5. (Pol. 8, 5. 3. et nos: *Seelenzahl* für *Menschenzahl*.) — ex hebr. *mancipium* [absolute, ut נֶפֶשׁ Gen. 12, 5.] addito: *ἀνθρώπου* Apoc. 18, 13. Ita *ψυχαὶ ἀνθρώπων* pro נֶפֶשׁ אָדָם Ezech. 27, 13. (1 Macc. 10, 34.)

2) *animus, Seele, Gemüth* a) quatenus animus habetur sedes sensuum, voluptatum, affectuum Matth. 11, 29. — 22, 37. Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. (eadem formula legitur Epict. Enchirid. c. 29. Marc. Antonin. 3, 4. 5. 4, 31. Xen. An. 7, 7. 43.) — Matth. 26, 38. Marc. 14, 34. Luc. 1, 46. 2, 35. Ioh. 10, 24. Act. 4, 32. — 14, 2. — *ἐκ ψυχῆς promte, animo promto* Eph. 6, 6. Col. 3, 3. — *μιᾷ ψυχῇ* Phil. 1, 17. — *τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα* 1 Thess. 5, 23. — „Alexandrinos secutos philosophiam, pythagoricam et platonicam, constat distinxisse *inter πνεῦμα*, animam rationalem (*νοῦς τὸ λογικόν*) et inter *ψυχήν*, animam, sensuum principium et sedem cupiditatum et aversationum (*τὸ θυμικόν, τὸ ἐπιθυμητικόν*); quod discrimen nec a nostris omnino negligitur“ cf. *Bretschneider* sub *ψυχή* et *Bleeck* ep. ad Hebr. Vol. 2. a. p. 577. — *Dähne* Entwickel. des paulin. Lehrbegr. p. 61. *de Wette* ad 1 Thess. 5, 23 et 1 Cor. 2, 14. et quae contra monuit *Meyer* ep. P. ad Cor. 1. p. 16. — (Ios. Ant. 1, 1. 2.) — *Hebr.* 4, 12. 12, 3. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 2, 8. 14. Apoc. 18, 14. — Ita pro נֶפֶשׁ Deut. 26, 26. Cantic. 1, 7. (Artemid. 2, 68. Hdian. 1, 13. 15. Diod. Sic. 20, 1. Xen. Mem. 1, 2. 4. Dem. 1466, 25.) — quae sunt hominis ipsius, sentientis, cupientis, aversantis referuntur ad *τὴν ψυχήν*, quippe quae sentit, cupit, aversatur [cf. *Win.* p. 148.] Matth. 12, 18. 26, 38. Marc. 14, 34. Luc. 1, 46. 12, 19. Hebr. 6, 19. 10, 38. 3 Ioh. v. 2. (Lycurg. 207, penult. Xen. Cyr. 5, 1. 27.) — b) universe: *animus, mens, der Geist, die Seele des Menschen mit ihren niederen und höheren Kräften* — *τὴν ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι — τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν ἀπολέσαι* Matth. 10, 28. *ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν* Act. 14, 22. 15, 24. Hebr. 13, 17. Iac. 1, 21. 5, 20. — 1 Petr. 1, 9. 2, 11. 25. — quae sunt hominis, referuntur ad *τὴν ψυχήν*, quippe quod ad animum potissimum pertinent, quae verbo vel substantivo enuntiantur Act. 2, 43. — Luc. 9, 56. Rom. 2, 9. cf. *Win.* l. l. — (Pausan. 4, 32. 4. Maxim. Tyr. diss. 13, 5. Anthol. gr. T. 3. p. 141. ed. *Iacobs*. Plato Phaedon. c. 9 et 28. ed. *Fischer*. Plat. Phileb. 82. p. 115. ed. *Stallbaum*.) —

3) *anima a corpore seiuncta*. Act. 2, 27. [31. de h. l. verbis *ἡ ψ. αὐτοῦ* suspectis vid. *Griesb. Knapp, Schott, Meyer, de Wette*.] Apoc. 6, 9. 20, 4. (Ios. Ant. 6, 14. 2 bis. Hom. Iliad. 1, 3. 23, 104.) Saepius non extat in N. T.

Ψυχικός, ή, όν, (a ψυχή) 1) *animalis* i. e. *qui anima* vel *respirando vivit* 1 Cor. 15, 44. *σῶμα ψυχικόν* v. 46. — 2) *sensibus, cupiditatibus, affectibus* [*τῇ ψυχῇ* v. *ψυχή* no. 2.] *accommodatus* vel *obnoxius*, ex opp. vel *τοῦ πνευματικοῦ* i. e. *eius, qui Spiritu div. regitur* 1 Cor. 2, 14. Iud. v. 19. — vel ex oppos. *τοῦ: ἄνωθεν κατερχομένη* Iac. 3, 15. — (ita *ψυχή* de cupiditatibus Sir. 5, 2. et de sede cupiditatum Xen. Mem. 1, 2. 23.) Saepius non legitur in N. T.

Ψῦχος, [vid. *θλῖψις*] εος, ους, τό, (ψύχω) *frigus*. Ter in N. T. Ioh. 18, 18. Act. 28, 2. 2 Cor. 11, 27. — pro קֹר Gen. 8, 22. קָרָה Ps. 147, 17. (Diod. Sic. 1, 38. Pol. 5, 56. 10. Xen. Mem. 4, 3. 8.)

Ψυχρός, ά, όν, (ψύχω) *frigidus*. Ter in N. T. Matth. 10, 42. *ποτήριον ψυχροῦ* = *ὕδατος ψυχροῦ*. (Epictet. Enchirid. c. 29. *μὴ πίνειν ψυχρόν*. — plene Artemid. 1, 66. Xen. H. G. 5, 3. 19. *λαμπρῶν καὶ ψυχρῶν ὑδάτων*. Theocrit. Idyll. 11, 47. *ἐντὶ ψυχρὸν ὕδωρ*. Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 504. ed. *Schäfer*.) — pro קֹר Prov. 25, 25. (Sir. 43, 20. Diod. Sic. 1, 38 et 41. Ael. V. H. 3, 1. Xen. Mem. 3, 13. 3.) — *ψυχρός* iunct. c. *ζεστός* in circumscriptione hominis fluctuantis et inconstantis Apoc. 3, 15. 16. —

Ψύχω, *refrigero, ich kühle* [Plut. Symposiac. libr. 6. quaest. 6. c. 1.], passiv. *ψύχομαι*. aor. 2. pass. *ἐψύγην*, fut. 2. pass. *ψυγήσομαι* [cf. de aor. 2. p. *ἐψύγην Buttm.* §. 101. sub *ψύχω* et §. 89, not. 8. gram. max. §. 100, not. 6. *Rost* §. 84.] *frigesco, ich erkalte* [Diod. Sic. 3, 18. Anth. gr. Vol. 4. p. 42. *Iac.*] metaph. de amore languescente semel in N. T. Matth. 24, 12. *ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν*.

Ψωμίζω, f. ίσω, (ψωμός, frustum, bucca; buccellam alicui do Iamblich. Vit. Pythag. c. 18.) *cibum praebeo*. Bis in N. T. sq. accus. personae Rom. 12, 20. — (Sir. 29, 26. *ψώμισόν με*. Porphyr. de abstinent. 3, c. 23. *ψωμίζουσι τὰ νεόττια* et eodem modo *ποτίζω τινά* Cebet. Tab. c. 5.) — sq. accus. rei 1 Cor. 13, 3. *ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου* scil. *τὸν πτωχόν*. Vide de *ψωμίζω* sq. duplici acc. = *cibo aliquem aliqua re* sub *ποτίζω* observata et *Meyer* ad

1 Cor. 13, 3. (*τινά τι* Sir. 15, 3. et apud *τοὺς ο'* Num. 11, 18. Ies. 58, 14. pro הֶאֱכִיל seq. duplic. accus. — *τινά τινι* Artemid. 5, 62.)

Ψωμίον, *ου*, *τό*, (demin. a *ψωμός* frustum, bucca Xen. Mem. 3, 14, 5. Pol. 31, 4. 6.) *frustulum*, *offula*, *buccella*. Quater in N. T. Ioh. 13, 26 bis. v. 27. 30. (Diog. Laërt. 6, 37.)

Ψώχω, *in frusta comminuo*, *contero*. Semel in N. T. Luc. 6, 1. *ψώχοντες τοὺς σταχύας ταῖς χερσί*. (Forma mollior *καταψώχω* legitur ap. Herodot. 4, 75.)

Ω.

Ω, (Omega, in N. T.:) *τὸ Ω*. [ultima Graecorum littera O] tropice dicitur pro: *ultimus* Apoc. 1, 8. — additur per epexegesin nunc *τὸ τέλος* 21, 6. nunc *ὁ ἔσχατος* 22, 13.

Ὦ, *o!* interiectio, quae in N. T. saepe legitur praefixa Vocativo: *ὦ γύναι* Matth. 15, 28. *ὦ γενεά* Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. *ὦ ἀνόητοι* Luc. 24, 25. *ὦ θεόφιλε* Act. 1, 1. 13, 10. 27, 21. Rom. 2, 13. 11, 33. Gal. 3, 1. 1 Tim. 6, 20. Iac. 2, 20. (Cebet. Tab. c. 2. 3. 4. Hdian. 1, 6. 4. 1, 13. 3. Xen. H. G. 1, 7. 10. Thuc. 6, 39.) Cf. *Fischer* ad Weller. T. I. p. 317 sq. *Matth.* §. 65, not. 1. p. 139. *Buttm.* §. 104, a. not. 4. gram. max. Vol. 2. §. 117, not. 4. p. 303. —

Ὠβήδ, *ὁ*, *Obed*, hebr. עֹבֵד nomen propr. viri hebr. Matth. 1, 5. Luc. 3, 32.

Ὧδε, adverb. loci (ὅς) 1) *huc*, ita post vv. motum indicantia Matth. 8, 29. *ἦλθες ὧδε*. 14, 18 et 17, 17. *φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε*. 22, 12. *πῶς εἰσῆλθες ὧδε*. Marc. 11, 3. Luc. 9, 41. 14, 21. 19, 27. 23, 5. Ioh. 6, 25. 20, 27. Act. 9, 21. Apoc. 4, 1. — pro הֲלֹם Exod. 3, 5. (Cebet. tab. c. 14 et 22. Aesop. fab. 129. Hom. Odyss. 1, 182.) —

2) *hic* a) propr. Matth. 12, 6. *τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε*. v. 41. 42. 14, 8. 17. 16, 28. 17, 4. 20, 6. 24, 2. 26, 38. 28, 6. Marc. 6, 3. 8, 4. 9, 1. 5. 14, 32. 34. 16, 6. Luc. 4, 23. quo l. per epexegesin additur *ἐν τῇ πατρίδι σου*. De quo verbositatis genere vid. sub voc. *ἀγαλλιάω*, *ἀνάστασις* notata. — 9, 12. 27. 33. 11, 31. 32. *ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς*. 22, 38. 24, 6. Ioh. 6, 9. *ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε*. 11, 21. 32. (Cebet. Tab. c. 9 et 10. Eustath. ad Hom. Iliad. p. 1170. 1. Bas.) — *τὰ ὧδε quae hic geruntur* Col. 4, 9. — = *hac in urbe* Act. 9, 14. — *ὧδε — ἐκεῖ hic — illic* Hebr. 7, 8. *hic* [scil. *ubi de Levitis agitur* coll. v. 5.] — *illic* scil. ubi de Melchisedeco fit mentio v. 1. — = *in his terris* Hebr. 13, 14. — *ὧδε ἢ ὧδε hic aut illic* Matth. 24, 23. *ὧδε ἢ ἐκεῖ* Marc. 13, 21. Luc. 17, 21. 23. Iac. 2, 3. — b) metaph. *hac in re* Apoc. 13, 10. 18. 14, 12. 17, 9. Saepius non extat in N. T.

Ὠιδή, *ῆς*, *ἡ*, [i. q. *ἀοιδή*] *carmen*, *cantilena*, de hymnis sexies legitur in N. T. Eph. 5, 19. Col. 3, 16. Apoc. 5, 9. 14, 3. 15, 3. *ᾠδὴν ἀρνίου* ibid. — pro שִׁירָה Deut. 31, 19. 21. מִזְמוֹר Ps. 39, 1. (Diod. Sic. 3, 16. Theocrit. Idyll. 19, 21. Xen. 2, 2. 3.)

Ὠδίν, *ῖνος*, *ἡ*, (infimae graecitatis esse hanc [*ἡ ὠδίν* 1 Thess. 5, 3.] formam, neque nisi *ὠδίς*, *ῖνος*, *ἡ*, Graecis usurpari, docet *Passow* Vol. 2. p. 1477. *Win.* p. 64.] *dolor partus*. Quater in N. T. a) propr. 1 Thess. 5, 3. — Ita *οἱ ο'* et pro hebr. חֵבֶל Ies. 37, 3. 66, 7. (Sir. 7, 27. Ael. V. H. 12, 1. Ael. Hist. Anim. 12, 5. Diod. Sic. 4, 20. Plato Theaet. 6. Hom. Iliad. 11, 271.) — b) univ. *dolor*, *ὠδῖνες dolores*, ita Matth. 24, 8. Marc. 13, 19. in quibus l. in gravioribus calamitatibus adsignificandis hoc voc. utitur Iesus orationem suam conformans ad Iudaeorum dicendi rationem, qua universam malorum proxime ante Messiae adventum exantlandorum catervam partus doloribus assimilare solebant, appellantes illa חֶבְלֵי הַמָּשִׁיחַ. Cf. *Fritzsche* Ev. Matth. p. 702. — pro חֵבֶל Iob. 21, 17. — Act. 2, 14. *λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου solvens mortis dolores* (Lycophron. v. 1098. *σφε ὠδῖνας ἐξέλυσε*. Ael. Hist. An. 12, 5.) — Alii intuentes *τοὺς ο'* Ps. 18, 6. et 2 Sam. 22, 6. pro: חֶבְלֵי שְׁאוֹל ita pro חֶבְלֵי מָוֶת habentes *ὠδῖνες ᾅδου*, *ὠδῖνες θανάτου* Act. 2, 24. explicant: *vincula mortis*. Male enim interpretes alex. חֵבֶל = *ὠδίν* permutarunt cum חֶבֶל funis, vinculum. Vid. *Meyer* et *de Wette* ad Act. l. l. —

Ὠδίνω, f. *νῶ*, (*ὠδίς* vel *ὠδίν*) *sentio dolores partus*. Ter in N. T. Apoc. 12, 2. — (Hom. Iliad. 11, 269.) — *ἡ οὐκ ὠδίνουσα*, *quae non sentit partus dolores* i. e. *quae non enixa est*, i. q. *ἡ οὐ τίκτουσα* Gal. 4, 27. (Anthol. gr. in venustissimo Meleagri Epigr. T. I. p. 33 et T. II. p. 26. ed. *Iacobs.*) — sq. accus. pendente magis ab eo, quod cogitatur [*τίκτω*], quam a verbi significatione Gal. 4, 19. quo l. Paulus se in Galatis iterum instituendis enixe laborantem comparat mulieri *ὠδινούσῃ*.

Ὦμος, *ου*, *ὁ*, (ab *οἴω* = *φέρω*) *humerus*. Bis in N. T. Matth. 23, 4. Luc. 15, 5. — pro שְׁכֶם Gen. 21, 14. כָּתֵף Ies. 49, 22. (Ael. V. H. 12, 22. Hdian. 7, 10. 15. Xen. Mem. 3, 10. 13.)

Ὠνέομαι, *οῦμαι*, f. *ὠνήσομαι*, a. 1. *ὠνησάμην*, [cuius loco Graeci melioris notae *ἐπριάμην*, *πρίασθαι* usi sunt cf. *Lob.* ad Phryn. p. 137. *Win.* p. 68. 85. *Buttm.* §. 101. gram. max. §. 114. *Rost* §. 84.] depon. med. *emo*, sq. genit. pretii [vid. *ἀγοράζω*]. Legitur semel in N. T. Act. 7, 16. *ὃ ὠνήσατο ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου*. (Ael. V. H. 3, 27. Dem. 123, 21. Xen. Mem. 2, 4. 10. et *ὠνησάμην* Aesop. fab. 75. Hdian. 2, 10. 8. Paus. 3, 4. 4. Athen. 6. p. 91. 521. Plut. Vit. Nic. c. 10.) —

Ὠόν, *οῦ*, *τό*, *ovum*. Extat tantum Luc. 12, 12. — pro בֵּיצָה Deut. 22, 6. 7. (Lucian. Dial. Deorr. 20, 20. Aesop. fab. 24. Artemid. 5, 85.)

Ὥρα, *ας*, *ἡ*, [tempus certum et definitum i. e. die Zeit, die nach gewissen Zeitabschnitten oder Zeitumläufen wiederkehrt oder sonst von einem Naturgesetz abhängig ist, ut anni tempus Pol. 8, 78. 8. Ael. V. H. 2, 14. Xen. Mem. 1, 1. 15. Plat. Phileb. p. 84. ed. *Stallbaum.* — *τοῦ ἔτους* Hdian. 8, 4. 3. *αἱ κατ' ἐνιαυτὸν ὧραι* Diod. Sic. 1, 16. *ὧραι τριμέρεις* Diod. Sic. 1, 11.]

1) *diei tempus*, *dies* Matth. 14, 15. Marc. 6, 35 bis. Vide de h. l. *πολύς* p. 415 col. 2. — 11, 11. (Pol. 5, 8. 8. coll. Dem. 541, penult. — Pol. 5, 24. 1. 17, 9. 2.) —

2) *horae tempus*, *hora*. [De die post exilii tempora apud Iudaeos dividi solito in duodecim horas, quarum prima ab ortu solis, duodecima ab eius occasu numeraretur, it. de nocte quatuor habente apud eosdem vigilias, quarum quaeque tres comprehenderet horas, vid. *Win.* bibl. Realw. sub vocc. *Tag*, *Nachtwache*.] a) proprie Matth. 24, 36. 25, 13. Marc. 13, 32. Luc. 12, 39. Ioh. 11, 9. Act. 5, 7. de h. l. verbis *ἐγένετο — διάστημα* parentheticis vid. sub *ἡμέρα* p. 224 col. 1. ad Luc. 9, 28. notata. — Apoc. 9, 15. — dativus, ubi quaeritur: *quando?* [vid. *ἑξῆς*] Matth. 24, 42. 44. Luc. 12, 39. 40. — praeced. *ἐν* Matth. 24, 50. Luc. 12, 46. Ioh. 4, 53. — c. nomine numerali Marc. 15, 25. Luc. 23, 44. Ioh. 1, 40. 4, 6. 19, 14. Act. 2, 15. — genit. [vid. *ἐνιαυτός*] Marc. 15, 33. Luc. 22, 59. — praeced. *ἀπό* Matth. 27, 45. Act. 23, 23. *μέχρι* Act. 10, 30. — dativus, ubi quaeritur: *quando?* [vid. *ἑξῆς*] Matth. 15, 33. c. *ἐν* Act. 16, 33. — accusat., ubi quaeritur: *quando?* [vid. *ἡμέρα* p. 224 col. 2.] Ioh. 6, 52. Act. 10, 3. — praeced. *περί* Matth. 20, 3. 5. 9. 27, 46. Act. 10, 9. — ubi quaeritur: *quamdiu?* [vid. *βραχύς*] Matth. 20, 12. 26, 40. Marc. 14, 37. — — b) in circumscriptione temporis brevis, ut *μιᾷ ὥρᾳ* = *brevi tempore* Apoc. 18, 10. 17. 19. — *μίαν ὥραν* = *per breve tempus* Apoc. 17, 12. *πρὸς ὥραν* Ioh. 7, 35. 2 Cor. 7, 8. Gal. 2, 5. Philem. v. 15. Vide *πρός* p. 426 col. 2 fin.] — *πρὸς καιρὸν ὥρας* 1 Thess. 2, 17. —

3) *tempus definitum quodcunque*, *temporis momentum*, *Zeitpunct* a) addito pronom. vel adiectivo, ut *ἡ ἄρτι ὥρα*, *tempus quod nunc est*, praeced. *ἄχρι* 1 Cor. 4, 11. *αὐτός*, dativ. *αὐτῇ τῇ ὥρᾳ* Luc. 2, 38. 24, 33. Act. 16, 18. 22, 13. vel *ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ* Luc. 7, 21. 12, 12. 20, 19. — *ἐκεῖνος*, *ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας* Matth. 9, 22. 15, 28. 17, 18. Ioh. 19,

27. ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ Matth. 8, 13. 10, 19. 18, 1. Marc. 13, 11. Apoc. 11, 13. — πᾶς: accus. πᾶσαν ὥραν = omni tempore 1 Cor. 15, 30. — ποῖος: acc. ποίαν ὥραν ἥξει Apoc. 3, 3. — b) sq. adverbio temporis ralativo, ut ὅτε, ἐν ᾗ vel sq. pronom. relativo Ioh. 4, 21. 23. 5, 25. 28. 16, 25. — seq. ἵνα [vid. ἵνα p. 240 col. 1.] Ioh. 16, 2. 32. — seq. orat. direct. 17, 1. — c) addito genit. rei gerendae Luc. 1, 10. 14, 17. Act. 3, 1. Apoc. 3, 10. 14, 7. τοῦ θερίσαι v. 15. de quo genit. vid. sub ἡμέρα p. 224 col. 1 fin. observata, et de lect. θερίσαι et omisso τοῦ *Griesb. Schott, Knapp.* (sq. infin. Ael. V. H. 1, 21. Lucian. Dial. Deorr. 20, 1. — seq. genit. rei Diod. Sic. 13, 94.) — seq. acc. c. inf. Rom. 13, 11. (Soph. Aiac. v. 241 sq. Hom. Od. 21, 428.) — d) additur genit. pers. i. e. vel: *tempus alicui opportunum* Luc. 22, 53. Ioh. 2, 4. — vel: *tempus alicui constitutum* s. ut agat s. ut sustineat aliquid Ioh. 7, 30. 8, 20. 13, 1. 16, 21. — e) universe i. e. *tempus, de quo agitur, tempus de quo dico* Matth. 26, 45. Ioh. 16, 4. 25. 1 Ioh. 2, 18. (Xen. Mem. 2, 1. 2.) — f) emphatice = vel: *der wichtige Zeitpunct*, sq. ἵνα i. e. *tempus huic fini constitutum* Ioh. 12, 23. — vel: *tempus fatale, die verhängnissvolle Zeit* Marc. 14, 35. 41. Ioh. 12, 27. — Saepius non legitur in N. T.

Ὡραῖος, α, ον, (ab ὥρα tempus; tempestivus, tempori certo conveniens, anni tempestati congruus; hinc de frugibus maturis Diod. Sic. 3, 69. Ael. V. H. 1, 31. de virgine matura Xen. Cyr. 4, 6. 9. Ael. V. H. 4, 1. flos aetatis Ael. V. H. 1, 11. 2, 4. — unde:) *pulcher*. Quater in N. T. Matth. 23, 27. — Act. 3, 2. πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ, τὴν λεγομένην ὡραίαν. v. 10. Ita, qui respici existimant aes corinthiacum, quo obducta erat porta versus ortum exstructa et spectans versus vallem Kidron Ioseph. de bell. iud. 5, 5. 3. Alii ὡραῖος esse credunt i. q. חוּלְדָּה i. e. tempestivus, quo nomine insignita erat porta atrii gentium cf. *Kuinoel* ad h. l. coll. *Meyer* Act. Ap. p. 54 sq. *de Wette* Act. Ap. p. 33. *Win.* bibl. Realw. sub voc. *Tempel*. — (Lucian. Dial. Deorr. 5, 7. Artemid. 4, 66. Ael. V. H. 9, 39. Xen. Mem. 1, 3. 10 et 13.) — Rom. 10, 15. ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην. Cf. ad h. l. sub πούς p. 420 col. 1 fin. monita.

Ὠρύομαι, dep. med. *rugio*, semel in N. T. de leone 1 Petr. 5, 8. ὡς λέων ὠρυόμενος. — pro שָׁאַג Iudd. 14, 5. Ps. 22, 13. (de leone Apollon. Argon. 4. 1339. de lupo Theocrit. Idyll. 1, 71. et idem de canibus 2, 35.)

Ὡς, adverb. relativ. (ὅς, ἥ, ὅ) *ut, uti, quomodo*, ubi nos: *wie*, ὡς ἄν, *wie nun grade* [1 Cor. 12, 2. cf. *Win.* p. 282.] vel: *wie nur immer* [1 Thess. 2, 8. cf. *Win.* l. l.] ὡς ἐάν, *ut si*, ὡς καί, *sicut etiam*, ὡς ὅταν, *ut quando*. Legitur ὡς in N. T.

1) in *comparatione* cf. *Matth.* §. 628. *Buttm.* §. 136 ab init. *Passow* sub hoc voc. — Usurpatur 1) ita, ut, praefixum nominativo vel accus. respondeat Lat. *instar* sq. genit. aut *velut* a) universe Matth. 10, 16 ter. 13, 43. 17, 2 bis. v. 20. Marc. 6, 15. 8, 24. 9, 3. Luc. 10, 3. 11, 44. 17, 6. 22, 31. Ioh. 1, 32. 15, 6. — ὡς πρόβατον — ἀνήχθη Act. 8, 32. — 10, 11. 11, 5. 1 Cor. 3, 10. — 9, 26. ἐγὼ — ἀδήλως i. e. ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως τρέχων, *ita igitur* [coll. v. 24.] *ego curro, instar hominis* οὐκ ἀδήλως τρέχοντος. Ibid. οὕτω πυκτεύω, ὡς — δέρων i. e. *instar hominis* οὐκ ἀέρα δέροντος. — — λαλῶ ὡς ἐν ἀφροσύνῃ sc. ὤν = ὡς ἄφρων 2 Cor. 11, 17. 1 Thess. 5, 4. 2 Tim. 2, 3. 3, 9. Hebr. 6, 19. Iac. 1, 10. 1 Petr. 1, 24 bis. 5, 8. 2 Petr. 2, 12. Iud. v. 10. Apoc. 1, 14 ter. v. 15. 16. 2, 18. 3, 3. — ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον i. e. ἀρνίον ἑστηκός, ὡς ἀρνίον ἐσφαγμένον 5, 6. — ἤκουσα — λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς i. e. λέγοντος φωνῇ, γενομένῃ ὡς φωνὴ βροντῆς 6, 1. — 8, 10. 9, 2. 5. 7. 8. 9 bis. v. 17. 10, 9. 10. 13, 2. 11. 14, 2. 16, 13. 19, 12. 21, 2. 21. 22, 1. — Ita pro כְּ 1 Sam. 25, 36. Ps. 1, 3. — b) loci e breviloquentia explicandi, ubi esse aliquis vel aliquid dicitur ὡς ἀστραπή, ὡς ἥλιος, ὡς στύλοι πυρός i. e. λάμπων, λάμπουσα vel λάμποντες ὡς = *figuram fulguris, solis referens* Matth. 28, 3. Apoc. 10, 1 bis. — vel ubi ad genit. positum post ὡς repetendum est nomen particulam ὡς praecedens, ut ἤκουσα — φωνὴν — ὡς σάλπιγγος pro: ὡς φωνὴν σάλπιγγος Apoc. 1, 10. 4, 1. 9, 8. 13, 2. 16, 3. — Ita φωνὴν ὡς ὠδινούσης ἤκουσα pro: קוֹל כְּחוֹלָה שָׁמַעְתִּי Ier. 4, 31. נַהַם כַּכְּפִיר זַעַף מֶלֶךְ Prov. 19, 12. Cf. *Ewald* p. 614. *Simon.* lex. hebr. p. 454. ed. *Winer.* — vel ubi ad verbum, particulam ὡς antecedens, cogitatione addendus est accusat. post ὡς sequens, ut ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ i. e. ἤκουσα φωνὴν ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ Apoc. 19, 1. 6 ter. — vel ubi quod sequitur particulam ὡς participium, respicit ad nomen ante ὡς positum, sic, ut idem participium cogitatione addendum sit nomini particulam ὡς sequenti, ut Marc. 1, 10. εἶδε — τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον i. e. εἶδε τὸ π. καταβαῖνον ὡς περιστερὰν καταβαίνουσαν vel ὡς περιστερὰ καταβαίνει. Luc. 10, 18. — vel ubi e nomine posito post particulam ὡς repetendum est nomen genere cognatum, ut ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη i. e. ἐνώπιον τοῦ θρόνου σκεῦός τι ὡς θάλασσα ὑαλίνη *vas instar maris vitrei* Apoc. 4, 6. 15, 2. ὡς ὄρος μέγα ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν i. e. σῶμά τι vel [coll. v. 10.] ἀστὴρ ὡς ὄ. μ. ἐ. ε. τ. θ. 8, 8. — ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν [scil. κόσμος τις vel τί] ὡς στέφανοι χρυσοῖ 9, 7. — Ita καὶ ἥψατό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου pro וַיִּגַּע־בִּי כְּמַרְאֵה אָדָם Dan. 10, 18. (Act. Thom. §. 40. ἀπήντησέ μοι ὡς ἄνθρωπός τις τε θορυβημένος καὶ ἐντάραχος ὢν p. 60. ed. *Thilo*.) —

2) sic, ut vel *ante se* vel *post se* habeat *adverb.* aut *adiect. demonstrat.* aut καί [i. e. *etiam* pro pleniori: *ita etiam* vid. καί p. 249 col. 2 init.] ubi Lat. *ut, quemadmodum, sicut*, ita οὕτως — ὡς *ita — quemadmodum* Marc. 4, 26. Ioh. 7, 46. 1 Cor. 3, 15. 2 Cor. 9, 5. Eph. 5, 28. 33. — ὡς — οὕτως, *quemadmodum — ita* Act. 8, 32. 11. Rom. 5, 15. 18. — ὡς ἐμέρισεν — ὡς κέκληκεν — οὕτως 1 Cor. 7, 17. — 2 Cor. 7, 14. 11, 3. 1 Thess. 5, 2. — cum γάρ: ὡς γὰρ — οὕτω, *ut enim — ita*, ubi ὡς comparat, γάρ rationem reddit Act. 23, 11. Cf. de ὡς γάρ frequentissimo apud Graecos *Bornem.* Schol. p. 88. — ὡς ἂν — οὕτω 2, 8. ὡς — τὸν ὅμοιον τρόπον Iud. v. 7. ἴσος — ὡς Act. 11, 17. — Luc. 17, 28. ὁμοίως καὶ — λώτ, explica: ὡς ἐν ταῖς ἡμέραις τῶε [coll. v. 26.], ὁμοίως καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λώτ. Aliter *Bornem.* l. l. p. 108. agnoscendum esse monens in verbis ὁμοίως καὶ ὡς Latinismum: perdidit omnes *pariter atque ut* accidit. — (οὕτως — ὡς Xen. An. 7, 1. 26. ὡς — οὕτως Plut. de ira cohib. c. 8.) — ὡς — καὶ *quemadmodum* — [ita] *etiam* Matth. 6, 10. Act. 7, 51. 2 Cor. 13, 2. καὶ ἀπὼν *ita etiam absens*. Gal. 1, 9. Phil. 1, 20. (Plut. apophth. Gelon. Mor. 2. p. 9. ed. *Tauchn.* ἐξῆγε δὲ — τοὺς συρακουσίους ὡς ἐπὶ στρατείαν καὶ φυτείαν. Idem. de ira cohib. c. 11. Thuc. 8, 1. Hdot. 7, 128. 8, 64. Cf. *Bornem.* l. l. p. 71 et ad Xen. Mem. 3, 1. 4.)

3) absolute i. e. hac ratione, ut absit οὕτως, facile cogitatione, nunc ante particulam ὡς, nunc post illam, addendum a) universe Matth. 6, 29. — ἦν διδάσκων ὡς ἐξουσίαν ἔχων sc. τοῦ διδάσκειν = *ut vir, qui gaudet docendi facultate* Matth. 7, 29 et Marc. 1, 22. — οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς Matth. 7, 29 et Marc. 1, 22. — Matth. 10, 25. 12, 13. 18, 3. 4. 33. 19, 19. 22, 30. 39. — ὡς ἐπὶ λῃστὴν — συλλαβεῖν με i. e. *quemadmodum exeunt ad latronem comprehendendum, ita exiistis gladiis et fustibus armati ad me comprehendendum* Matth. 26, 55. Marc. 14, 48. Luc. 22, 52. — ὡς γέγραπται — ἐγένετο βαπτίζων Marc. 1, 2. — 4, 36. ad quem l. vid. παραλαμβάνω p. 378 col. 2 fin. — v. 27. ὡς — αὐτός *quemadmodum ipse* [scil. homo securus] *nesciat* i. e. *auf eine Art und Weise, die er selbst nicht kennt*. Cf. *Fritzsche* et *de Wette* ad h. l. *Win.* p. 299. — Marc. 6, 34. 7, 6. 10, 15. 12, 25. 31. 33. — ἦλθεν — ὡς γέγραπται Luc. 3, 4. — 6, 10. 40. 9, 54. 10, 27. 11, 36. 12, 27. 18, 11. 21, 35. ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται i. e. ἐπελεύσεται γὰρ οὕτως, ὡς ἐπέρχεται παγίς. — 22, 26. 27. Ioh. 1, 14. ἐθεασάμεθα — δόξαν ὡς μονογενοῦς i. e. δόξαν οὕτως οὖσαν ὡς ἐστιν δόξα *maiestatem ita se habentem, uti se habet* δ. μ. = *maiestatem similem maiestati unigeniti*. Cf. *Win.* p. 559. — 7, 10. ἀνέβη — ὡς ἐν κρυπτῷ *ascendit — ut in occulto* i. e. *ita, uti proficiscitur, qui vult occultus esse, wie heimlich, wie im Geheim*. — Act. 3, 22. 7, 37. Rom. 4, 17. 5, 16. 9, 27. 29 bis. 13, 9. 1 Cor. 4, 13. 7, 7. 8. 29 — 31. 9, 5. 20 — 22. 14, 34. 16, 10. 2 Cor. 3, 1. μετασχηματίζομαι ὡς τις i. e. μετασχ. καὶ γίνομαι ὡς τις 2 Cor. 11, 15. — Gal. 4, 12 bis. v. 14 bis. 5, 14. Eph. 3, 3, 5. 5, 15. 22. 23. 6, 5. 20. Phil. 2, 7. — v. 12. καθὼς — κατεργάζεσθε, enarra: καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, οὕτω καὶ νῦν ὑπακούετε, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν

σωτηρίαν κατεργάζεσθε μὴ μόνον οὕτως, ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου. — v. 22. Col. 2, 6. 3, 18. 4, 4. — ὡς πατὴρ τέκνα 1 Thess. 2, 11. — 5, 6. ἄρα οὖν — λοιποὶ i. e. ἄρα οὖν, ἡμεῖς ὡς καὶ οἱ λοιποί, μὴ καθεύδωμεν i. e. *nos igitur ut et ceteri, qui nomen Christo dederunt, absit, ut dormiamus.* Abest tamen a codd. quibusdam καί. Vide *Griesb.* et *Schott* ad h. l. — 1 Tim. 5, 1 bis. — v. 2 bis. 2 Tim. 2, 17. 3, 9. — Philem. v. 14. ἵνα μὴ — ᾖ = ἵνα μὴ ᾖ τὸ ἀγαθόν σου ὡς ἀγαθὸν γενόμενον κατὰ ἀνάγκην, *ne beneficium tuum simile sit beneficio vi extorto.* — v. 17. Hebr. 1, 11. 3, 2. 8. 15. 11, 12. 27. 29. 12, 16. Iac. 2, 8. 5, 3. 5. 1 Petr. 2, 25. 3, 6. 5, 8. 2 Petr. 2, 1. 3, 8 bis. v. 10. 16 bis. 1 Ioh. 1, 7. 2, 27. Apoc. 1, 17. 2, 27. 28. 6, 11. 12 bis. 13. 14. 10, 7. 12, 15. 16, 21. 17, 12. 20, 8. — ὁ φωστὴρ — κρυσταλλίζοντι i. e. ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθος, ὅμοιος λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι Apoc. 21, 11. (Lucian. D. D. 2, 1. Hdian. 2, 3. 1. Xen. An. 1, 9. 1.) — b) abest integra sententia, ad quam refertur ὡς, facile tamen illa cogitatione addenda, ut ὡς κόκκον συνάπεως, explica: λέγω δέ, εἶναι αὐτὴν [scil. τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ] ὡς κόκκον σινάπεως Marc. 4, 31 coll. v. 30. — ὡς — γρηγορῇ, enarra: ὡς — γρηγορῇ, οὕτω καὶ λέγω ὑμῖν· γρηγορεῖτε 13, 34. Paulo aliter *Fritzsche* Ev. Marc. p. 140. 587. — c) inservit illustrationi per exempla: *ut, wie.* Ita sq. ὅτι recitativo 2 Thess. 2, 2. θροεῖσθαι — δι' ἐπιστολῆς [de verbis: ὡς δι' ἡμῶν infra sub no. IV. 3. c.] scil. γεγραμμένης οὕτως, ὡς i. e. *des Inhaltes, wie:* ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. (Anthol. gr. T. 4. p. 135. ἵνα δείξῃ, ὡς ὅτι καὶ μέχρι σοῦ πάντα ποιεῖν δύναται. Dinarch. 94, penult. ὑπομενεῖτε ἀκούειν — ὡς ὅτι τὸ συνέδριον — ψευδεῖς πεποίηται τὰς ἀποφάσεις. Strabo p. 1038. B. Alm. τὸ ὑπὸ Τιμαγένους λεχθέν, ὡς ὅτι χαλκὸς ὕοιτο. Isocr. argum. Busirid. p. 362. ed. *Lange.*) Cf. *Win.* p. 548. —

II) in *propositione modum definiente*, quo fit, quod verbo praecedente enuntiatur cf. *Passow* l. l. — 1) proprie a) universe, ut ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι Matth. 8, 13. γενηθήτω σοι, ὡς θέλεις 15, 28. — 26, 39. Luc. 14, 22. ἐποίησεν, ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Matth. 1, 24. — 26, 19. 28, 15. 1 Cor. 3, 10. Tit. 1, 5. (Lucian. D. D. 8, 1. Xen. Cyr. 8, 3. 24.) — abest verbum ex antecedd. ad particulam ὡς cogitatione repetendum, ut 1 Cor. 3, 1. ὡς πνευματικοῖς — ὡς σαρκικοῖς — ὡς νηπίοις scil. λαλῶ. 10, 15. ὡς φρονίμοις λέγω i. e. λέγω ὑμῖν, ὡς φ. λέγω. — 2 Cor. 2, 17. ὡς ἐξ εἰλικρινείας [scil. ὄντες = ὡς εἰλικρινεῖς] — ὡς ἐκ θεοῦ [scil. ὄντες = ὡς θεόπνευστοι] λαλοῦντες τὸν λόγον — λαλοῦμεν. Cf. *Meyer* ad h. l. p. 44. — 6, 4. συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς διάκονοι θεοῦ i. e. ὡς συνίστανται θεοῦ διάκονοι. v. 13. ὡς τέκνοις λέγω i. e. λέγω ὑμῖν, ὡς τέκνοις λέγω. Gal. 3, 16. οὐ λέγει — ὡς ἐπὶ πολλῶν = ὡς λέγει ὁ ἐπὶ πολλῶν λέγων. Ibid. ὡς ἐφ' ἑνός = ὡς λέγει ὁ ἐφ' ἑνὸς λέγων. Eph. 5, 8. ὡς — περιπατεῖτε i. e. περιπατεῖτε οὕτως, ὡς δεῖ περιπατεῖν τέκνα φωτός. 6, 5. 7. ὡς [scil. δουλεύοντες] τῷ χριστῷ, vel τῷ κυρίῳ. 6, 6 bis. Col. 3, 22. Hebr. 12, 5. ἥτις — διαλέγεται i. e. ἥτις ὑ. δ. ὡς διαλεγόμεθα υἱοῖς. v. 7. Iac. 2, 12. ὡς [scil. λαλοῦσιν καὶ ποιοῦσιν] μέλλοντες κρίνεσθαι. 1 Petr. 4, 10. ὡς [scil. διακονοῦσιν] — οἰκονόμοι. v. 11. εἴ τις λαλεῖ, ὡς [i. e. λαλείτω, ὡς λαλεῖται] λόγια θεοῦ. Ibid. εἴ τις διακονεῖ, ὡς [i. e. διακονείτω οὕτως, ὡς διακονεῖται] ἐξ ἰσχύος, ἧς κλ. 2 Petr. 1, 19. ὡς scil. προσέχετε. — b) in sententia intermedia, ita ut restringat cf. *Passow* Vol. 2. p. 1489. *Matth.* §. 628. *Bornem.* ad Xen. Cyr. 2, 1. 6.) — ut ὡς εἰώθει Marc. 10, 1. ὡς ἐνομίζετο Luc. 3, 24. ὥς τινες — ἡγοῦνται 2 Petr. 3, 9. ὡς λέγουσι Apoc. 2, 24. ὡς λογίζομαι 1 Petr. 5, 12. ὡς οἴδατε = *ut potestis* Matth. 27, 65. ὡς ὑπολαμβάνετε Act. 2, 15. ὡς ἂν ἤγεσθε 1 Cor. 12, 2. — (Hdian. 1, 16. 8. Plut. de ira cohib. c. 6. *Tauchn.* Xen. Mem. 2, 3. 10. An. 1, 6. 3. Cyr. 2, 1. 6.) — c) ubi nos: *in derselben Maasse wie,* ut θέλω — δοῦναι ὡς καὶ σοί scil. ἔδωκα Matth. 20, 14. — Rom. 8, 7. 12, 3. 1 Cor. 3, 5. Apoc. 9, 3. 18, 6. — d) praefigitur adverbio, *intendendi vim habens: ut* i. e. *ut fieri potest quantum fieri potest,* ὡς τάχιστα, *quantum fieri potest celerrime,* brevius: *quam celerrime* Act. 17, 15. (Hdian. 2, 13. 18. Xen. Hier. 6, 13. Cyr. 8, 6. 18.) cf. *Passow* l. l. p. 1490. *Matth.* §. 628. *Buttm.* l. l. *Viger.* p. 562. 852. *Fischer* 3. b. p. 290 sq. — 2) metaph. de convenientia = *prouti, nach Maassgabe, nach Beschaffenheit* Apoc. 22, 12. — Ita כְּ Thren. 3, 64. —

III) ut ὅς [vid. ὅς p. 855 col. 1 fin.], sic ὡς *nectendis periodis inservit: quomodo* [cf. *Matth.* §. 628. 1. *Passow* l. l. p. 1489. *Herm.* ad Soph. Electr. v. 65.] ita ὡς καὶ *sicuti etiam, quemadmodum etiam* Act. 13, 33. 17, 28. 22, 5. 25, 10. Rom. 9, 25. — (Plut. de ira cohib. c. 4.)

IV) adhibetur adverbium ὡς *in qualitate* rei vel personae *indicanda,* ubi nostrates: *als,* Latini: *ut qui, quippe qui, tanquam.* Pertinent huc 1) loci, ubi dicitur, qualis ex mente alicuius i. e. ex sententia nunc scriptoris, nunc lectoris, est persona vel res aliqua, sive qualem novimus aut persuasum habemus esse aliquam rem vel personam. Quae constructio cum explicari possit vel solvi ope participiorum εἰδώς, εἰδότες [wissend dass, in der Ueberzeugung dass], διανοούμενος [in der Vorstellung od. denkend dass], ἡγούμενος, πιστεύων [glaubend dass], ἐγνωσμένος [dafür bekannt dass], νομιζόμενος [dafür geltend dass], secum habentium accus. c. infinit. vel infinitivum simplicem, adverbium ὡς induere videtur naturam coniunctionis ὅτι verba ante memorata [vid. ὅτι] sequentis. Cf. *Matth.* §. 628. §. 568. *Buttm.* §. 132, not. 5. *Passow* l. l. p. 1490. 1492. *Win.* p. 558. coll. *Rost* §. 130, not. 8. — Legitur ita ὡς praefixum substantivis, adiectivis, participiis qualitatem rei vel personae indicantibus a) *nominativo* casu positis, quum facere, pati, tractari, esse dicitur aliquis ὥς τις i. e. *tanquam aliquis,* ut Luc. 16, 1. διεβλήθη — ὡς διασκορπίζων i. e. λεγόμενος vel νομιζόμενος ὅτι διασκορπίζει. Eph. 5, 1. γίνεσθε — μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά i. e. εἰδότες, ὅτι ἐστὲ τ. α. scil. τ. θεοῦ. Col. 3, 12. 1 Thess. 2, 7. Hebr. 3, 5. 6. Iac. 2, 9. 1 Petr. 1, 14. 2, 2. 5. 16 bis. 3, 7. 4, 15 ter. v. 16. (Lucian. Tyrannicid. §. 21. ἀπέθανον ἄν, ἀλλ' ἔτι [cf. *Klotz* ad Devar. p. 48 sqq. *Rost* Wörterb. d. class. Graecität sub ἀλλά] ὡς τύραννος — νῦν δ' ὡς ἄτεκνος, νῦν δ' ὡς οὐδὲ φονέως εὐπορῶν. Xen. Cyr. 1, 1. 1.) — Formulae τοιοῦτος ὤν [i. e. talis quum sim, qualis sum], explicationis ergo additur: ὡς παῦλος πρεσβύτης, δέσμιος i. e. *quem nosti esse Paulum senem, captivum* Philem. v. 9. (Andocid. in Alcibiad. τὸ δὲ δεινότατόν ἐστι, τοιοῦτος ὤν, ὡς εὔνους τῷ δήμῳ λόγους ποιεῖται.) — ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν iam decrevi *sumens me adesse* 1 Cor. 5, 3. ὡς ἠλεημένος i. e. εἰδὼς ὅτι ἠλέημαι 1 Cor. 7, 25. — Hebr. 13, 3 bis. v. 17. — abest participium e contextu facile cogitatione addendum, ut ὡς ἐν ἡμέρᾳ scil. ὄντες i. e. εἰδότες ὅτι ἐστὲ ἐν ἡμέρᾳ Rom. 13, 13 coll. v. 12. — ὡς τῷ χριστῷ scil. δουλεύοντες Eph. 6, 5. vel ἐργαζόμενοι Col. 3, 23. — — b) praefigitur *genitivis* vel pertinentibus ad nomen casu secundo praecedens, ut τῶν σαλευομένων, ὡς πεποιημένων i. e. ἐγνωσμένων, ὅτι πεποίηται Hebr. 12, 27. — vel obiectum habentis, appositum alteri, quod praecedit, obiecto, ut αἵματι — χριστοῦ i. e. αἵματι χριστοῦ ἐγνωσμένου, ὅτι ἐστὶν ἀμνὸς ἄμωμος καὶ ἄσπιλος 1 Petr. 1, 19. (Hdian. 5, 7. 5. εἰς τὸ [scil. ὄνομα] τοῦ μακέδονος, ὡς πάνυ τε ἔνδοξον. Plut. de ira cohib. c. 9. περὶ μόνης μοι δοκεῖ διαμάχεσθαι τῆς πρᾳότητος ὡς αὐτῇ [scil. τῇ ἀνδρίᾳ] μᾶλλον προσηκούσης.) — vel *genitivis absolutis,* ut πρεσβεύομεν — ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος i. e. legati munere fungimur — *persuasum habentes, Deum esse, qui hortatur* 2 Cor. 5, 20. — 2 Petr. 1, 3. (Xen. Cyr. 3, 1. 9. ὡς τἀληθῆ ἐροῦντος scil. μου.) — — c) praeponitur *dativo* obiecti, appositi alteri, quod antecedit, obiecto, ut ὑποτάγητε — βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι = εἰδότες, ὅτι ὑπερέχει 1 Petr. 2, 13. — v. 14. συνοικοῦντες [scil. αὐταῖς vel ταῖς γυναιξὶν coll. v. 1—6.] κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ 3, 7. — 4, 19. (ita χρῆσθαί τινι ὡς πολεμίῳ Xen. Cyr. 3, 1. 3. 7, 5. 27.) — — d) anteponitur *accusat.* obiecti, habentis praedicatum annexum alteri, quod praecedit, obiecto, ut ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου Luc. 15, 19. — Rom. 1, 21. 6, 13. 1 Cor. 4, 14. ὡς — νουθετῶ scil. ὑμᾶς. — Tit. 1, 7. 1 Petr. 2, 11. παρακαλῶ [scil. ὑμᾶς] ὡς παροίκους. (Hdian. 4, 12. 3. εἰς τοῦτον, ὡς μηδὲ στρατιωτικὸν μηδὲ γενναῖον — ἀπέσκωπτε. 4, 12. 6. πάντας ὑπώπτευεν ὡς ἐπιβουλεύοντας. Lucian. Philopseud. §. 2. οἶσθα τὸν — ἀξιοῦντα ὡς μόνον ἀκριβῶς κατανενοηκότα τὴν γνώμην τοῦ ἀνδρός. Xen. Cyr. 1, 6. 4.) —

2) loci, in quibus dicitur, qualis sit aliquis ratione habita *consilii,* quod vel semetipsum in agenda re verbo praecedente significata sequi profitetur, vel quod sequi aliquem agentem id, quod verbo praegresso enuntiatur, existimat. Legitur ita ὡς praefixum a) *nominativo* participii pertinentis ad subiectum orationis = in talibus βουλόμενος seq. infinitivo, ut ἔγραψα — ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς Rom. 15, 15.

ἐρωτῶ σε — οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων καινήν 2 Ioh. v. 5. 1 Thess. 2, 4. (Xen. Cyr. 1, 5. 9.) — b) praepositum infinitivo [Xen. Cyr. 1, 2. 8. 6, 4. 16. cf. Bornem. ibid. ad Xen. Cyr. p. 968. Herm. ad Vig. p. 899.], ita ὡς ἂν = quasi 2 Cor. 10, 9. ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς. Aliter Meyer ep. P. ad Cor. 1. p. 193. pendere infinit. observans a praeced. δοκεῖν atque ex graecitatis serioris consuetudine poni ὡς ἂν sic, ut per se sit i. q. tanquam, quasi coll. de Wette ad h. l. Win. p. 285. — c) antepositum praeposit., ut ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν i. e. βουλόμενος πορεύεσθαι αὐτὸν ε. τ. θ. Act. 17, 14. cf. ad h. l. Win. p. 559. Meyer Act. Ap. p. 22 7. de Wette p. 113. (Paus. 2, 25. Diog. Laërt. 8, 69.) —

3) loci, ubi refertur ad ea, quae, rei veritate sublata, opinione, errore, simulatione nituntur. Cf. Fritzsche ep. P. ad Rom. Vol. 2. p. 360. Matth. l. l. Buttm. l. l. Rost l. l. Passow l. l. In quibus uti partic. ὡς respondet Lat. quasi, ita solvi etiam potest per participia λέγων, λεγόμενος, προςποιούμενος, νομιζόμενος sequente ὅτι c. verbo finito. Praefigitur autem in his a) nominat. participii, vel etiam substantivi, pertinentis ad subiectum orationis, ut διεβλήθη — ὡς διασκορπίζων i. e. λεγόμενος ὅτι διεσκόρπιζε Luc. 16, 1. Ita Francke über Luc. 16, 1 — 9. in bibl. Studien von Käuffer. Erster Jahrgang. Dresd. u. Leipz. 1842. p. 46 sq. — Alii ad num. IV. 1. a. referunt h. l. — ὡς μέλλοντές τι — πυνθάνεσθαι Act. 23, 20. — 28, 19. — 1 Cor. 4, 7. 2 Cor. 6, 8. 9 ter. v. 10. 10, 14. ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς i. e. opinantes, non licere pervenire ad vos. Col. 2, 20. (Lucian. Dial. meretr. 3, 2. ὡς μόνη καλὰ [scil. σφυρά] ἔχουσα. Hdian. 3, 11. 14. ὥς τινας — ἀγγελίας φέρων — ἀπόκτεινον. Xen. Cyr. 2, 4. 17. ὡς βουλόμενος ἐλθεῖν. An. 5, 8. 23. ὡς κάμνων.) — minus plene i. e. abest participium cogitatione addendum, ut ἱκανωμένος vel ἱκανὸς ὤν 2 Cor. 3, 5. ὡς ἐξ ἡμῶν i. e. opinantes, e nobis ipsis natam esse vel repetendam esse τὴν ἱκανότητα ἡμῶν. Quo l. verbis ἐξ ἡμῶν augetur et explicatur vis verborum praecedentium ἀφ' ἡμῶν. Cf. Meyer ad h. l. — Rom. 9, 32. ὅτι — ὡς ἐξ ἔργων νόμου scil. ἐδίωξαν νόμον δικαιοσύνης i. e. quod profecti non e fide [ausgehend nicht vom Glauben], sed e probe factis [sondern von vermeintlichen Geistesleistungen] persecuti sunt νόμον δικαιοσύνης. Cf. Fritzsche ad h. l. p 360 et Meyer p. 227. — ὡς πλάνοι 2 Cor. 6, 8. ὡς πτωχοὶ v. 10. — — b) anteponitur genit. aa) obiecti, appositi alteri, quod praegreditur, obiecto, ut καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν i. e. λέγοντες, ὅτι ἐστὲ κακοποιοί. — bb) vel genitivis absolutis, ut ὡς μελλόντων [scil. αὐτῶν] ἀγκύρας ἐκτείνειν Act. 27, 30. quo l. quod vocab. προφάσει unter einem Vorwande, universe dicta erant, accuratius explicatur verbis: ὡς — ἐκτείνειν. Aliter Grot., Meyer et de Wette explicantes: unter dem Vorwande wie Wollender. 1 Cor. 4, 18. ὡς μὴ ἐρχομένου — μου i. e. in der Voraussetzung, dass ich nicht komme. 1 Petr. 4, 12. ὡς [= meinend, dass] — συμβαίνοντος. (Xen. Mem. 1, 6. 5. 3, 5. 20.) — — c) anteponitur dativo participii, pertinentis ad obiectum praecedens ὑμῖν Act. 3, 12. ὡς — πεποιηκόσιν i. e. temere opinati, nostra nos potentia vel pietate effecisse. — — d) apponitur accusativo aa) participii, obiectum habentis pertinens ad prius, quod praecedit, obiectum, ut ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν i. e. simulantes cognoscere Act. 23, 15. (Xen. Cyr. 5, 4. 4. ὡς δὴ φοβηθέντας καὶ ὀλίγους ὄντας.) — bb) substantivorum, adiectivorum, obiectum habentium additum alteri, quod antecedit, obiecto α) univ. ita ἀποδεικνύναι τινὰ ὥς τινα constituere [darstellen] aliquem aliquem, ita ut videatur aliquis vel ita ut haberi possit aliquis 1 Cor. 4, 9. δέχεσθαί τινα ὡς ἄφρονα 2 Cor. 11, 16. ἐκβάλλω τὸ ὄνομά τινος ὡς πονηρόν i. e. νομίζων ὅτι π. ἐστι Luc. 6, 22. ἐσθίω τι ὡς εἰδωλόθυτον i. e. νομίζων ὅτι ε. ἐστιν 1 Cor. 8, 7. θεωρῶ τινα ὡς δεισιδαιμονέστερον video aliquem talem qui videtur esse religiosior Act. 17, 22. cf. ad h. l. Meyer, de Wette, Win. p. 277. — Hebr. 11, 9. [de verbis ὡς θεόν suspectis 2 Thess. 2, 4. vid. Griesb., Knapp, Schott, de Wette.] — β) post vv. aestimandi, putandi [cf. Matth. §. 569. Passow l. l. p. 1493.] ut ἡγεῖσθαί τινα ὡς ἐχθρόν 2 Thess. 3, 15. λογίζεσθαί τινα ὡς ὑπηρέτην χριστοῦ 1 Cor. 4, 4. quo l. praecedit οὕτως sequentia praeparans. — λογίζεσθαί τινα ὡς πρόβατον σφαγῆς Rom. 8, 36. — 2 Cor. 10, 2. ἔχειν it. ἀπέχειν τινὰ ὥς τινα i. e. ἔχειν, ἀπέχειν τινα καὶ λογίζεσθαι vel ἡγεῖσθαι ὥς τινα Matth. 14, 5. 21, 26. 46. Philem. v. 16. — 1 Petr. 3, 16. (Hdot. 3, 1. Ἴωνας — ὡς δούλους πατρωΐους ἐόντας ἐνόμιζε.) — — e) praefigitur praepositioni [cf. Vig. p. 567. Herm. ad Soph. Philoct. v. 58. Bornem. ad Xen. Cyr. 8, 7. 6. edit. in usum scholarum.], ut δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν scil. οὔσης vel γεγραμμένης = angeblich, vermeintlich von uns 2 Thess. 2, 2. (Xen. Cyr. 6, 2. 2. τρεῖς — ἐλθόντες — ὡς παρὰ τοῦ Ἰνδοῦ. — 8, 7. 23.) — ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν = in der Richtung nach dem Meere zu, versus mare Act. 17, 14. Vid. tamen de h. l. supra sub no. IV. 2. c. notata.

V) praefigitur ὡς integris propositionibus ad qualitatem rei indicandam pertinentibus i. e. spectantibus a) ad qualitatem rei eventus alicuius uberius exponendam, „der Sinn des verhergehenden Substantivs wird durch eine andere Wendung ausgeführt" Matth. §. 485. — ὅπως, quomodo, wie, ita ponitur sq. indic. aor. post ἀναγινώσκειν Marc. 12, 26. Luc. 6, 4. ἀναμιμνήσκεσθαι 2 Cor. 7, 15. ἀπαγγέλλειν Luc. 8, 47. εἰδέναι Act. 10, 38. Rom. 11, 2. 1 Thess. 2, 11. ἐξηγεῖσθαι Luc. 24, 35. θεᾶσθαι 23, 55. μνᾶσθαι Act: 11, 16. μηνύειν Luc. 20, 37. ὑπομνησθῆναι Luc. 22, 61. De verbositate obvia in verbis ὡς ἔλεγεν, ὡς εἶπεν, ὡς ἐντυγχάνει Luc. 22, 61. Act. 11, 16. Rom. 9, 2. vid. Bornem. schol. p. 141. Fritzsche ep. ad Rom. Vol. 2. p. 437. (Xen. Mem. 1, 3. 1. Anab. 2, 1. 1 bis. Thuc. 1, 1.) — — b) in propositionibus obiectum verbi praecedentis exponentibus. Legitur in talibus alias ὅτι c. verbo finit. vel accus. c. inf. = nostratium: dass, Graecorum ὅτι, ita post ἐπίσταμαι Act. 10, 28. 20, 20 coll. v. 18. μάρτυς μου τις, ut ὁ θεός Rom. 1, 9. Phil. 1, 8. — 1 Thess. 2, 10. — μνᾶσθαι Luc. 24, 6. (Aesop. fab. 56. Hdian. 8, 3. 13. Lucian. D. D. 4, 8. 16, 3. Xen. Mem. 1, 1. 2. Hier. 1, 33. Cyr. 1, 6. 5. et ad h. l. Bornem.) Cf. Passow l. l. p. 1490. Matth. §. 628. Buttm. §. 136. — iunct. c. ὅτι: ὡς ὅτι = ὅτι, ita tamen, ut moneat ὡς, obiective posita esse quae sequuntur: wie dass [vid. ὅτι p. 359 col. 1.] 2 Cor. 11, 21. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἠσθενήσαμεν. — — c) sententiae finali praefigitur = ἵνα, ὅπως, ut, dass, damit [ὡς finale], sq. infinit. finem indicante, quo fit aliquid, ut Act. 20, 24. (Xen. Cyr. 1, 2. 8.) — in formula: ὡς ἔπος εἰπεῖν, ut ita dicam Hebr. 7, 9. Vide supra sub εἶπον p. 186 col. 2 fin. monita coll. Bleeck ep. ad Hebr. Vol. 2. h. p. 348 sq. Cf. Matth. §. 545. §. 628. Buttm. §. 136. — Rost §. 122. II. 9. — Passow p. 1491. — — d) anteponitur propositioni consecutivae [ὡς consecutivum] = ὥστε, ita ut, cf. Buttm. §. 136. Bornem. Schol. p. 175. ad Xen. Cyr. 8, 5. 21. Passow l. l. Win. p. 298. 432. — Legitur ita sq. indicat. Hebr. 3, 11. 4, 3. in verbis depromtis ex Ps. 95, 11. ubi pro אִם. (seq. indicat. et praeced. οὕτως Hdot. 1, 163. 2, 135 fin. Xen. Cyr. 5, 4. 11. — sq. infinit. Xen. Cyr. 2, 1. 23. frequentiorem esse in talibus infinitivum, quam indicativum, observavit Passow l. l.) — — e) praeponitur sententiae causali = ἐπεί, ὅτι, quoniam, quandoquidem, quippe, etiam: nam [ὡς causale] Gal. 6, 10. 2 Tim. 1, 3. (Thuc. 1, 124. 2, 64.) cf. Matth. §. 628. Buttm. §. 136. Rost §. 121. I. 4. Passow l. l. p. 1491. — ὡς καί, quoniam etiam Matth. 6, 12. — alii: ut etiam. — iunct. c. ὅτι: ὡς ὅτι = nam, quippe 2 Cor. 5, 19. Vide ὅτι p. 360 col. 2 init. — — f) praefigitur propositioni temporali [ὡς temporale] = ἐπεί, so wie, als, cum, universe, sq. indicat. praeteriti Matth. 28, 9. Marc. 9, 21. πόσος — αὐτῷ quantum temporis effluxit, quum hoc ei [primum] accidit. Cf. Fritzsche ad h. l. Luc. 1, 23. 41. 44. 2, 15. 39. 4, 25. 5, 4. 7, 12. 11, 1. 15, 25. 19, 5. 29. 22, 66. 23, 26. 24, 32 bis. Ioh. 2, 9. 23. 4, 1. 40. 6, 12. 16. 7, 10. 8, 7. 11, 6. 20. 29. 32. 33. 18, 6. 19, 30. 20, 12. 21, 9. Act. 1, 10. 5, 24. 7, 23. 8, 36. 9, 23. 10, 7. 17. 25. 13, 25. 29. 14, 5. 16, 4. 10. 15. 17, 13. 18, 5. 19, 9. 21. 20, 14. 18. 21, 1. 12. 27. 22, 11. 25. 25, 14. 27, 27. 28, 4. (Plutarch. apophth. Philipp. Mor. 2. p. 16. ed. Tauchn. Hdian. 2, 11. 12. Lucian. D. D. 24, 4. Xen. Cyr. 1, 4. 23. Plato Euthyphr. c. 4.) cf. Passow l. l. Buttm. §. 136. Rost l. l. Matth. l. l. — c. ἄν: ὡς ἄν, ut primum, simulatque, sq. coni. aor. 1 Cor. 11, 34. Phil. 2, 23. — ὡς ἐάν pro: ὡς ἄν Rom. 15, 24. Vide ἄν p. 24. — ὡς γάρ quando enim [vid. γάρ p. 79 col. 1.], sq. indic. praes. Luc. 12, 58.

VI) praefigitur adiectivis in exclamatione [suspensum in talibus a verbo aliquo intellecto, ut θαυμαστόν ἐστι es ist zu bewundern, ὡς wie cf. Passow l. l. p. 1194.

Matth. l. l. *Fritzsche* ind. ad Lucian. D. D. p. 175.] = *quam, wie* Rom. 10, 15. 11, 33. — (Cebet. tab. c. 4 et 6. Plutarch. apophth. Lysim. 2. p. 37. Lucian. D. D. 12, 4. 20, 16. Xen. Cyr. 1, 3. 2.) —

VII) *anteponitur numeralibus*, indefinite numerum indicans = *ut videtur, fere, circiter, gegen, ungefähr* Marc. 5, 13. 8, 9. Luc. 2, 37. 8, 42. Ioh. 1, 40. 6, 19. 11, 18. 19, 39. 21, 8. Act. 1, 15. 5, 7. 13, 18. 20. 19, 34. Apoc. 8, 1. — ita pro כְּ Ruth. 1, 4. 1 Sam. 11, 1. (Pol. 1, 19. 5. Lysias 639, 6. Dem. 1362, 22. Xen. Cyr. 4, 2. 1. Anab. 1, 6. 1.) cf. *Fischer* 3. b. p. 291. *Passow* l. l. *Buttm.* §. 136. *Vig.* p. 568 sq. — Saepius non extat in N. T.

Ὡσαννά, *Hosanna*, vox hebr. הוֹשִׁיעָה־נָּא i. e. *serva eum.* Quinquies in N. T. Matth. 21, 9. 15. Marc. 11, 9. 10. Ioh. 12, 13.

Ὡσαύτως, adv. (ὡς, ὁ αὐτός idem) *eodem modo, similiter* Matth. 20, 5. 21, 30. 36. 25, 17. Marc. 12, 21. 14, 31. Luc. 13, 3. 20, 31. 22, 20. Rom. 8, 26. ὡσαύτως [scil. ut ἡ ἀποδοχὴ τῆς υἱοθεσίας s. τῆς σωτηρίας. coll. v. 23 — 25.] — 1 Cor. 11, 25. 1 Tim. 2, 9. 3, 8. 11. 5, 25. Tit. 2, 3. 6. — pro כְּזֹאת Iudd. 8, 8. (Cebet. Tab. c. 3 et 31. Diod. Sic. 1, 29. Xen. Cyr. 1, 6. 3.) Saepius non extat in N. T.

Ὡσεί, adv. (ὡς, εἰ — propr. wie wenn; quasi i. e. gleichsam als Theocrit. 25, 163. Hom. Odyss. 10, 420.) 1) *velut, tanquam* Matth. 3, 16. 9, 36. 28, 3. 4. Marc. [1, 10. de h. l. et Ioh. 1, 32. 19, 39. ὡς praeferendo vid. *Griesb.* ed. *Schulz, Schott, Theile, Meyer, Fritzsche.*] 9, 26. Luc. 3, 22. 22, 44. 24, 11. Act. 2, 3. 5, 15. 9, 18. Hebr. 1, 12. [11, 12. Apoc. 1, 14.] — 2) ut ὡς, anteponitur numeralibus, indefinite numerum indicans = *ut videtur, fere, gegen* vid. *Passow* sub h. v.] Marc. 14, 21. Luc. 1, 56. 3, 23. 9, 14. 28. 22, 41. 59. 23, 44. Ioh. 4, 6. 6, 10. 19, 14. Act. 2, 41. 4, 4. 5, 36. 10, 3. 19, 7. — Xen. H. G. 1, 2. 9. 2, 4. 25. et *quasi* Terent. Heautont. 1, 1. 93.) —

Ὡσηέ, ὁ, *Hosea*, hebr. הוֹשֵׁעַ, nomen vatis israelitici Rom. 9, 25.

Ὥσπερ, adv. [propr. wie immer, wie auch, wie doch] *sicut, quemadmodum* a) in comparationibus aa) absque οὕτως praecedente Matth. 5, 48. 6, 2. 5. 7. 16. 20. 28. 25, 32. Act. 3, 17. 1 Thess. 5, 3. Hebr. 4, 10. 7, 27. 9, 25. Apoc. 10, 3. (Cebet. tab. c. 25 et 31. Diod. Sic. 1, 3. Lucian. D. D. 4, 7. Xen. Cyr. 1, 6. 3.) — εἰμὶ ὥσπερ τις, *similis sum alicui* Luc. 18, 11. Act. 2, 2. — εἰμί τινι ὥσπερ *talis alicui sum, qualis,* = *eodem loco habeor ab aliquo, quo* Matth. 18, 17. — bb) sq. οὕτως Matth. 24, 27. 37. 38. 39. Luc. 17, 24. Ioh. 5, 21. 26. Rom. 5, 19. 21. 6, 4. 19. 11, 30. 31. 1 Cor. 11, 12. 15, 22. 16, 1. 2 Cor. 1, 7. [9, 5.] Gal. 4, 29. Eph. 5, 24. Iac. 2, 26. — (Xen. Mem. 1, 6. 14. Cyr. 1, 4. 21.) — abest οὕτως, ut ὥσπερ — καὶ pro: *quemadmodum — ita etiam* 2 Cor. 8, 7. — tum abest, vel per anacoluthon et quod oblitus erat auctor, se orationem a comparatione inchoasse Matth. 25, 14. Cf. *Fritzsche* Ev. *Matth.* p. 737. — vel quod cogitatione facile addi potest Rom. 5, 12 coll. v. 15. Vide *Fritzsche* coniectan. p. 49. — b) extra comparationem, ut relativa οἷος, ὅπως, ὡς [vid. *Matth.* §. 486, not. 2. §. 628, 1.] cum repetitione verbi praecedentis, ubi qui oq uuntur rem clarius exponere nolunt [vid. *Herm.* ad Vig. p. 709. *Matth.* l. l. *Blomfield* ad Aeschyl. Agamemn. p. 150 ed. Lips.] 1 Cor. 8, 5. καὶ γάρ εἴπερ εἰσὶν — ὥσπερ εἰσὶν — πολλοί. Vid. tamen ad h. l. *Meyer, de Wette.* (Archiloch. ap. Macrob. Sat. 1, 17; σὺ — σφέας ὄλλυ' ὥσπερ ὀλλύεις.) Saepius non extat in N. T.

Ὡσπερεί, adv. *velut, quasi.* Semel in N. T. 1 Cor. 15, 8. ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. (Diod. Sic. 3, 39. Xen. Cyr. 4, 3. 3.)

Ὥστε, coniunct. (ut i. e. gleichwie ex ὡς et τε Hom. Iliad. 16, 3.) 1) *ut* i. e. *ita ut, so dass* [cf. *Matth.* §. 629. §. 531. not. 1. §. 533, not. 1. *Buttm.* §. 136. §. 127, 4. *Rost* §. 125, not. 12. *Fischer* 3. b. p. 297. *Win.* p. 277. 298.] a) *sq. infinit.* aa) non praecedente οὕτως vel alio demonstrativo α) univ. Matth. 8, 24. 28. 10, 1. 12, 22. 13, 2. 32. 54. 15, 31. 24, 24. 27, 14. Marc. 1, 27. 45. 2, 2. 12. 3, 10. 20. 4, 1. 32. 37. 9, 26. 15, 5. Luc. 5, 7. 12, 1. Act. 1, 19. 5, 15. 15, 39. 16, 26. 19, 10. 12. 16. Rom. 7, 6. 15, 19. 1 Cor. 1, 7. 5, 1. 13, 2. 2 Cor. 1, 8. 2, 7. 3, 7. 7, 7. Phil. 1, 13. 1 Thess. 1, 7. 8. 2 Thess. 1, 4. 2, 4. Hebr. 13, 6. 1 Petr. 1, 21. (Diod. Sic. 1, 5. Hdian. 8, 4. 27. Lucian. Dial. Deorr. 13, 4. 14, 2. Xen. Cyr. 1, 4. 1. Plato Criton. c. 4. ed. *Fischer.*) — β) loci, ubi, quae infinitivo enunciantur, in consiliis alicuius fuerunt [cf. *Matth.* §. 532, a. *Rost* l. l. *Bornem.* ind. ad Xen. Cyr. sub voc. ὥστε.] Matth. 27, 1. Luc. 4, 29. 9, 52. (Xen. Cyr. 3, 2. 16. 7, 5. 47.) — bb) praecedente οὕτως, item τοσοῦτος Act. 14, 1. λαλῆσαι οὕτως, ὥστε πιστεῦσαι — πολὺ πλῆθος. Matth. 15, 33. ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον. (Diod. Sic. 3, 39. 4, 71. Xen. Hieron. 3, 9. Aeschin. 24. penult.) — b) *seq. indicat.*, ubi vere locum habuit, quod consecutum esse dicitur aliquam rem [vid. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Rost* l. l. *Win.* p. 277. *Passow* sub ὥστε. *Fischer* l. l. p. 297. 298. *Herm.* ad Vig. p. 852.] Ioh. 3, 16. Gal. 2, 13. (Aesop. fab. 118. Aelian. V. H. 3, 8. Lucian. Dial. Deorr. 15, 2. Dem. 376, 6. Xen. An. 2, 4. 11 et Mem. 1, 2. 1. Cyr. 1, 4. 1. Thuc. 3, 104. Plato Criton. c. 13. ed. *Fischer.*)

2) *itaque, igitur*, seq. indicat. it. in adhortatione vel per imperat. vel per coniunctiv. enuntiata [cf. *Matth.* l. l. *Buttm.* l. l. *Fischer* l. l. *Rost* §. 125, not. 14. *Win.* p. 279.] Ita ab init. periodorum Matth. 12, 12. 19, 6. 23, 31. Marc. 2, 28. 10, 8. Rom. 7, 4. 12. 13, 2. 1 Cor. 3, 7. 7, 38. 11, 27. 14, 22. 2 Cor. 4, 12. 5, 16. 17. Gal. 3, 9. 24. 4, 7. 16. — 1 Cor. 3, 21. 4, 5. 10, 12. 11, 33. 14, 39. 15, 58. Phil. 2, 12. 4, 1. 1 Thess. 4, 18. Iac. 1, 19. 1 Petr. 4, 19. — 1 Cor. 5, 8. — (Lucian. Dial. Deorr. 4, 8. 7, 5. Athen. 5, 36. Aeschin. Dial. Socr. 3, 5. Xen. Anab. 1, 7. 7. 2, 2. 17.) Saepius non legitur in N. T.

Ὠτίον, ου, τό, (dem. ab οὖς auris; ex usu dialecti vulgaris sub voc. φορτίον notato) *auris.* Quater in N. T. Matth. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 51. Ioh. 18, 10. 26. — pro אֹזֶן Deut. 15, 17. 1 Sam. 9, 15. 20, 2. (Anthol. gr. in epigr. Lucillii 13. T. 3. p. 31. ed. *Iacobs.*) —

Ὠφέλεια, ας, ἡ, (ὠφελέω) *utilitas, commodum.* Bis in N. T. Rom. 3, 1. Iud. v. 16. — pro בֶּצַע Iob. 22, 3. Ps. 30, 9. (Diod. Sic. 1, 21. Dionys. Hal. Ant. 2, 28. Xen. Mem. 2, 3. 6. Thuc. 1, 90.)

Ὠφελέω, ῶ, f. ήσω, (ὀφέλλω, ὄφελος) *iuvo, utilis sum, proficio;* passiv. ὠφελέομαι, οῦμαι, *utilitatem percipio.* Legitur in N. T. a) activum, absolute Rom. 2, 25. — (Xen. Anab. 5, 1. 12.) — sq. accus. personae, quam iuvat aliquis et addito accusativo neutrius vocabulorum τὶ = ὠφελέω τινὰ ὠφέλημά τι commodum aliquod praebeo alicui, οὐδέν, μηδὲν = ὠφελέω τινὰ ὠφέλημα οὐδὲν vel μηδὲν nihil commodi alicui praebeo [vid. ἀδικέω] Marc. 8, 36. 1 Cor. 14, 6. Gal. 5, 2. Hebr. 4, 2. (Diod. Sic. 1, 8. Aesop. fab. 128. Cebet. tab. c. 35. Xen. Mem. 1, 2. 61. 1, 3. 1.) — sq. accus. οὐδὲν Matth. 27, 24. Ioh. 6, 63. 12, 19. vel οὐκ Hebr. 13, 9. — (Xen. Mem. 3, 4. 11.) — b) Passiv. ὠφελοῦμαι, ut μηδὲν Marc. 5, 26. οὐδὲν 1 Cor. 13, 3. τὶ Matth. 16, 2. Luc. 9, 25. (Diod. Sic. 1, 35 et 87. Herodian. 2, 3. 21. Xen. Mem. 1, 7. 2.) — ἔκ τινος Matth. 15, 5. Marc. 7, 11. (Lysias 706, 8. Xen. Mem. 2, 4. 1. ἀπό τινος Xen. Cyr. 5, 4. 31.) — Saepius non extat in N. T.

Ὠφέλιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *utilis, e.* Ter in N. T. sq. nunc πρός τι 1 Tim. 4, 8. 2 Tim. 3, 16. (εἴς τι Xen. Oec. 5, 11.) — nunc dativo Tit. 3, 8. — (Ael. V. H. 12, 54. Hdian. 2, 5. 6. Xen. Mem. 2, 7. 9.)

Δόξα τῷ Θεῷ.

Lipsiae, typis excudit Friedericus Nies.

